

Тем, что эта книга дошла до Вас, мы обязаны в первую очередь библиотекарям, которые долгие годы бережно хранили её. Сотрудники Google оцифровали её в рамках проекта, цель которого – сделать книги со всего мира доступными через Интернет.

Эта книга находится в общественном достоянии. В общих чертах, юридически, книга передаётся в общественное достояние, когда истекает срок действия имущественных авторских прав на неё, а также если правообладатель сам передал её в общественное достояние или не заявил на неё авторских прав. Такие книги – это ключ к прошлому, к сокровищам нашей истории и культуры, и к знаниям, которые зачастую нигде больше не найдёшь.

В этой цифровой копии мы оставили без изменений все рукописные пометки, которые были в оригинальном издании. Пускай они будут напоминанием о всех тех руках, через которые прошла эта книга – автора, издателя, библиотекаря и предыдущих читателей – чтобы наконец попасть в Ваши.

Правила пользования
Мы гордимся нашим сотрудничеством с библиотеками, в рамках которого мы оцифровываем книги в общественном достоянии и делаем их доступными для всех. Эти книги принадлежат всему человечеству, а мы – лишь их хранители. Тем не менее, оцифровка книг и поддержка этого проекта стоят немало, и поэтому, чтобы и в дальнейшем предоставлять этот ресурс, мы предприняли некоторые меры, чтобы предотвратить коммерческое использование этих книг. Одна из них – это технические ограничения на автоматические запросы.

Мы также просим Вас:

- **Не использовать файлы в коммерческих целях.** Мы разработали программу Поиска по книгам Google для всех пользователей, поэтому, пожалуйста, используйте эти файлы только в личных, некоммерческих целях.
- **Не отправлять автоматические запросы.** Не отправляйте в систему Google автоматические запросы любого рода. Если Вам требуется доступ к большим объёмам текстов для исследований в области машинного перевода, оптического распознавания текста, или в других похожих целях, свяжитесь с нами. Для этих целей мы настоятельно рекомендуем использовать исключительно материалы в общественном достоянии.
- **Не удалять логотипы и другие атрибуты Google из файлов.** Изображения в каждом файле помечены логотипами Google для того, чтобы рассказать читателям о нашем проекте и помочь им найти дополнительные материалы. Не удаляйте их.
- **Соблюдать законы Вашей и других стран.** В конечном итоге, именно Вы несёте полную ответственность за Ваши действия – поэтому, пожалуйста, убедитесь, что Вы не нарушаете соответствующие законы Вашей или других стран. Имейте в виду, что даже если книга более не находится под защитой авторских прав в США, то это ещё совсем не значит, что её можно распространять в других странах. К сожалению, законодательство в сфере интеллектуальной собственности очень разнообразно, и не существует универсального способа определить, как разрешено использовать книгу в конкретной стране. Не рассчитывайте на то, что если книга появилась в поиске по книгам Google, то её можно использовать где и как угодно. Наказание за нарушение авторских прав может оказаться очень серьёзным.

О программе
Наша миссия – организовать информацию во всём мире и сделать её доступной и полезной для всех. Поиск по книгам Google помогает пользователям найти книги со всего света, а авторам и издателям – новых читателей. Чтобы произвести поиск по этой книге в полнотекстовом режиме, откройте страницу `http://books.google.com`.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Bible - N.T. Armenian

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵՐՈՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ԸՍՏ ՀԱՐԱՎՈՑՑ ՆԱԽՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵՆՆ ՀԱՅԿԱԶՅՂ ՀԱՅ-
ՐԱՍՏԱՐՈՒՄ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵՄԲ Ի ՀԱՅՐԱՊԱՏԻՑ ԼՒԴԱՒՒ

Ի ՀԱՃԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԵՍԻ ԱՐՔԱՆԵՂՆՅՒՐ ԿԱԹՈՒ-
ՂԻԿՈՍԻ ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈՑ ԵՒ ԱՍՊԵՏԻ

ԵՐԲՈՐԴ ՏՊԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԿԱՅՈՒԹԵԱՄԲ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱԳՐԱՏԱՆ Ա. Գ. ՉԱՐՅԱՆ

1856—ՈՑԵ

Digitized by Google

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
592398 A
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS
R 1932 L

Ոչսոյն զայս տպագրութիւն գացես յար և նման՝ ըստ բնագրանի՝ նոյն իսկ առաջին տպագրութեան որ ՚ի Հռոկաւ Հ՚եմարանի Տեառց Լազարեանց տպեալ ՚ի Վ՚ոսկով յամի 1834 երիւք ազգատարութեամբ քով այսքիւք ։

"՚ի Հայրապետութեան Տեառն Յովհաննու Ժ՚ամանըմեիր Կաթուղիկոսի ամենայն Հայոց և Պատեաի" ։

"Յառաջնորդութեան Ոսկիբերան Հայոց առաքելաշուիղ Տեառն Ներսես Արքեպիսկոպոսի և Պատեաի" ։

"Հրամայեցաք տպագրել , դառաքննիչ Կրօց Վ՚իքայէլ Վ՚արդապետ Վալտենեանց Կոստանդնուպօլսեցի Վ՚իաբան և Հուրիակ Արքոյ Հ՚Էջմիածնի , ՚ի 16 Վ՚արաի 1833 ՚ի Վ՚ոսկով" ։

Digitized by Google

Ց Ե Ն Կ

Ն Ո Ր Կ Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ի

Էրես

Ըստ Մատթէոսի 1
Ըստ Մարկոսի 113
Ըստ Ղուկասու 183
Ըստ Յովհաննու 304
Գործք Առաքելոց 399
Թուղթ Պօղոսի Առ Հռովմայեցիան 520
,, ,, Առ Կորնթացիան Առաջին 573
,, ,, Առ Կորնթացիան Երկրորդ 624
,, ,, Առ Գաղատացիան 659
,, ,, Առ Եփեսացիան 677
,, ,, Առ Փիլիպեցիան 697
,, ,, Առ Կողոսացիան 710
,, ,, Առ Թեսաղոնիկեցիան Առաջին 722
,, ,, Առ Թեսաղոնիկեցիան Երկրորդ 734
,, ,, Առ Տիմոթէոս Առաջին 741
,, ,, Առ Տիմոթէոս Երկրորդ 756
,, ,, Առ Տիտոս 767
,, ,, Առ Փիլիմոն 774
,, ,, Առ Եբրայեցիան 777
,, Կաթուղիկեաց Յակոբոս 815
,, ,, Պետրոսի Առաջին 829
,, ,, Պետրոսի Երկրորդ 844
,, ,, Յովհաննու Առաջին 854
,, ,, Յովհաննու Երկրորդ 868
,, ,, Յովհաննու Երրորդ 870
,, ,, Յուդայի Առաքելոյ 872
Յայտնութիւն Յովհաննու Առաքելոյ 876

GOOD 3 4E832

Digitized by Google

Digitized by Google

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Հրիստոսի ազգահամարն Աբրահամից մինչև Յովսէփն : 18 Ծնունդ Յսուսի Քրիստոսի, և Յովսէփի նշանած կոյս Մարիամից ծնանիլն : 20 Հրեշտակն Յովսէփի ունեցած մտածմունքը փարատէ, և Յովսէփ առնու Մարիամ կին :

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրահամու :

2 Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ. Իսահակ ծնաւ զՅակովբ. Յակովբ ծնաւ զՅուդա, և զեղբարս նորա :

3 Յուդա ծնաւ զՓարէս և զԶարա ի Թամարայ. Փարէս ծնաւ զԵզրոմն. Եզրոմն ծնաւ զԱրամ :

4 Արամ ծնաւ զԱմինադաբ. Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոնն. Նաասոնն ծնաւ զԱզմոնն :

5 Ազմոնն ծնաւ զԻովս ի Հռաքաբայ. Իովս ծնաւ զԱվբէթ ի Հռութայ. Ավբէթ ծնաւ զՅեսսէ. Յեսսէ ծնաւ զԴաւիթ արքայ :

1 Յիսուսի Քրիստոսի Դաւթի[1] որդւոյ Աբրահամի[2] որդւոյ ծննդեան[3] գիրքն :

2 Աբրահա՛մ[4] ծնաւ Իսահակին. Իսահակի՝ ծնաւ Յակոբին. Յակոբ՝ ծնաւ Յուդային և նորա եղբարն[5] :

3 Յուդան[7] ծնաւ Փարէսին և Զարային Թամարից. Փարէսի՝ ծնաւ Եզրոնին. Եզրոնն ծնաւ Արամին :

4 Արամ ծնաւ Ամինադաբին. Ամինադաբ ծնաւ Նաասոնին. Նաասոնն ծնաւ Սաղմոնին :

5 Սաղմո՛ն ծնաւ Հոյսին՝ Հռաքեքայից. Հոյսն ծնաւ Ովբէթին՝ Հռութից. Ովբէթն ծնաւ Յեսսէին. Յեսսէ՝ ծնաւ Դաւիթ թագաւորին :

(1) Սամ. ՚ձբ. 11 : Նաոյ. ժա. 1 : Երեմ. իդ. 5 : Սոփ. իբ. 12 : Յովէ. է. 12 : Գործ. բ. 30 : ԺԳ. 23 : Հռոմ. ա. 3 : (2) Ծննդ. ԺԲ. 3 : իբ. 18 : Գաղ. գ. 16 : (3) Լուսաւ. գ. 23 : (1) Ծննդ. իա. 2, 3 : (5) Ծննդ. ԼԸ. 26 : (6) Ծննդ. իԹ. 35 : (7) Ծննդ. ԼԶ. 27 : (8) Հռութ. գ. 18, Ռուղ. ա Թագ. բ. 5. 9, Ռուղ. (9) ա Թագ. ԺԶ. 1 : ԺԷ. 13 :

Digitized by Google

6 Պաւիթ արքայ ծնաւ զՍաղոմոնն ի կնոջէն Ուրիայ :

7 Սաղոմոն ծնաւ զՌոբովամ . Ռոբովամ ծնաւ զԱբիա . Աբիա ծնաւ զԱսափ :

8 Ասափ ծնաւ զՅովսափատ . Յովսափատ ծնաւ զՅովրամ . Յովրամ ծնաւ զՈզիա :

9 Ոզիա ծնաւ զՅոթամ . Յոթամ ծնաւ զԱքազ . Աքազ ծնաւ զԵզեկիա :

10 Եզեկիա ծնաւ զՄանասէ . Մանասէ ծնաւ զԱմոն . Ամոն ծնաւ զՅովսիա :

11 Յովսիա ծնաւ զՅեքոնիա , եւ զեղբարս նորա առ գերութեամն Բաբելացւոց :

12 Յետ գերութեանն Բաբելացւոց ծնաւ Յեքոնիա զՍաղաթիէլ . Սաղաթիէլ ծնաւ զԶօրաբաբէլ :

13 Զօրաբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ . Աբիուդ ծնաւ զԵղիակիմ . Եղիակիմ ծնաւ զԱզովր :

14 Ազովր ծնաւ զՍադովկ . Սադովկ ծնաւ զԱքին . Աքին ծնաւ զԵղիուդ :

15 Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար . Եղիազար ծնաւ զՄատթան . Մատթան ծնաւ զՅակովբ :

16 Յակովբ ծնաւ զՅովսէփ զայրն Մարեմայ՝ որում խոստացեալ զՔրիստոս կոյս . յորմէ ծնաւ Յիսուս , որ անուանեցաւ Քրիստոս :

17 Ամք՝ ամենայն ազգք Աբրահամէ մինչեւ ի Դաւիթ ազգք չորեքտասանք . եւ ի Դաւթէ մինչեւ ի գերութիւնն Բաբելացւոց՝ ազգք չորեքտասանք . եւ ի գերութենէն Բաբելացւոց մինչեւ ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքտասանք :

18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր այսպէս : Խոստացեալ ըզ-

6 Դաւիթ[10] թագաւորն ծնաւ Սաղոմոնին Ուրիայի կնկանիցն :

7 Սաղոմոն[11] ծնաւ Ռոբովամին . Ռոբովամն ծնաւ Աբիային . Աբիան ծնաւ Ասափին :

8 Ասափն ծնաւ Յովսափաթին . Յովսափաթն ծնաւ Յովրամին . Յովրամն ծնաւ Ոզիային :

9 Ոզիան ծնաւ Յովաթամին . Յովաթամն ծնաւ Աքազին . Աքազն ծնաւ Եզեկիային :

10 Եզեկիան[12] ծնաւ Մանասէին . Մանասէն ծնաւ Ամոնին . Ամոն ծնաւ Յոսիային :

11 Յոսիան[13] ծնաւ Յեքոնիային՝ և նորա եղբարսն իւրեանց , Բաբելացոյց[14] գերութեան ժամանակումն :

12 Բաբելացոց գերութենէն ետև՝ Յեքոնիան[15] ծնաւ Սաղաթիէլն . Սաղաթիէլն ծնաւ Զօրաբաբէլն[16] :

13 Զօրաբաբէլն ծնաւ Աբիուդին . Աբիուդն ծնաւ Եղիակիմին . Եղիակիմն ծնաւ Ազորին :

14 Ազորն ծնաւ Սադոկին . Սադոկն ծնաւ Աքինին . Աքինն ծնաւ Եղիուդին :

15 Եղիուդն ծնաւ Եղիազարին . Եղիազարն ծնաւ Մատթանին . Մատթանն ծնաւ Յակոբին :

16 Յակոբն ծնաւ Յոսէփին՝ Մարիամու մարդոյն . որ նորաւն ննջեցեալ էր Մարիամ կոյսն . որ Նորանից ծնվաւ Յիսուս՝ որ Քրիստոս կոչվեցաւ :

17 Ասպէս՝ ամէն ազգերն Աբրահամից մինչև Դաւիթն տասնուչորս պորտ (են) և Դաւթից մինչև Բաբիլացոց գերութիւնն տասնուչորս պորտ . և Բաբիլացոց գերութենից մինչև Քրիստոս՝ տասնուչորս պորտ :

18 Եւ Յիսուսի[17] Քրիստոսի ծնունդն էսպէս էր . Նորա մայր Մա-

(10) բ Մնաց . ժբ . 24 : (11) ա Մնաց . գ . 10 , և այլն : (12) գ Մնաց . ի . 21 : ա Մնաց . գ . 33 : (13) ա Մնաց . գ . 15 , 16 : (14) գ Մնաց . խգ . 14—16 : իե . 11 : բ Մնաց . լգ . 10 . 20 : Երեմ . իե . 20 : լԲ . 9 : Ծբ . 11 . 15 . 28 , 22 , 30 : Դան . ա . 2 : (15) ա Մնաց . գ . 17 . 19 : (16) Նեղ . գ . 2 : 6 . 2 : Նեհեմ . ժբ . 1 : Ընդ . ա . 1 : Հինգերորդ. ամ նախ քան գՀաստատակ թուականն Քրիստոսի : (17) Լուկ . ա . 27 :

Digitized by Google

մայր նորա Մարիամ Յովսէփոս՝ մինչչեւ եկեալ առ Միքեան՝ գտաւ յղացեալ ի Հոգւոյն Սրբոյ :

19 Եւ Յովսէփ այր նորա, քանզի արդար էր՝ եւ ոչ կամէր առակել զնա, խորհեցաւ լռելեայն արձակել զնա :

20 Եւ մինչդեռ նա զայս ածէր ի մտաց, ահա հրեշտակ Տեառն ի տեսլեան երեւեցաւ նմա՝ եւ ասէ . Յովսէփ որդի Դաւթի՝ մի՛ երկնչիր առնուլ առ քեզ զՄարիամ կին քո . քանզի որ ի նմանէ ծնեալ է՝ ի Հոգւոյն Սրբոյ է :

21 Ընծայեսցէ որդի, եւ կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս . զի նա փրկեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց իւրեանց :

22 Ամենայն եղեւ, զի լցցի որ ասացաւն ի Տեառնէ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի :

23 Ահա կոյսն յղացեալ եւ ծնցի որդի . եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ . որ թարգմանի՝ ընդ մեզ Աստուած :

24 Եւ զարթուցեալ Յովսէփ ի քնոյ անտի, արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն Տեառն, եւ առ զին քո զինեն իւր :

25 Եւ ոչ գիտէր զնա, մինչեւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ . եւ կոչեցաւ զանուն նորա Յիսուս :

1 Եւ ի ծնանելն Յիսուսի ի Բեթղեհէմ Յրէաստանի յաւուրս

թիսմն նշանած էր Յովսէփին, եւ դեռ որ իրար մօտ չէին եկած՝ ինքն Աստուծոյ հղացած գտաւ[18] :

19 Եւ նորա մարդ Յովսէփն՝ որովհետեւ արդար (մարդ) էր . եւ չէր ուզում որ նորան խայտառակ[19] անէ, միտք արաւ որ ձայն չը հանած՝ քաց թողէ նորան :

20 Եւ դեռ որ նա էս մտածմունքի մէջն էր՝ ահա Տէրի հրեշտակն երեւզում երեւեց . նորան և ասաց . Դաւթի որդի Յովսէփ՝ մի՛ վախենար՝ քո Մարիամ կինն քեզ մօտ առնել . պատճառն[20] նորանում ծընւածն՝ Աստուծ է :

21 Եւ[21] Որդի կը ծնի և նորա անունն Յիսուս կը դնես . նրա համար որ նա[22] իւր ժողովուրդն կազատէ իրանց մեղքերից :

22 Այդ էս ամէն բաներս էսպէս էլաւ՝ որ կատարվի Տէրից ասած բանն՝ Եսայի մարգարէի ձեռովն (թէ) :

23 Ահա[23] կոյս կը յղանայ և որդի կը ծնի . և նորա անունն Էմմանուէլ կը կանչեն . որ նշանակում՝ Աստուած մեզ հետ :

24 Եւ Յովսէփ որ քնից զարթնացաւ՝ էնպէս արաւ ինչպէս որ Տէրի հրեշտակն հրամայեց իրան . և առաւ իրան կինն իրան մօտ :

25 Եւ չէր գիտում նորան, մինչեւ որ նա իրան առաջինեկ[24] որդին ծնաւ . և նորա անունն կոչեց Յիսուս :

ԿԻ. Ր

1 Մոգեր արեւելքից՝ աստղի առաջնորդութիւնովն Բեթլեհեմ կը գան : 11 Աղօթանք Քրիստոսի աստղի երկրպագութիւնն կանեն, և իրանց ընծայներն կը տան նորան : 14 Յովսէփ վեր կառնէ Յիսուսին և նորան մօրն և Եգիպտոս կը փախչէ : 16 Հերովդէսի երեխաներ կոտորելը : 20 Իրան մահն : 23 Քրիստոսի Եգիպտոսից գառնալն և Նազարէթի նազարեցի բնակվելը :

1 Եւ ի ծնանելն Յիսուսի ի Բեթղեհէմ Յրէաստանի (Քահոպտոպան) երկրի

(18) Աղաւ . ա . 35 : (19) բ Օրին . իդ . 1 : (20) Աղաւ . ա . 35 : (21) Աղաւ . ա . 31 : Եբրայեցի՝ փրկիչ, նշան : (22) Կոպ . գ . 12 : ե . 31 : ժգ . 33 . 38 : (23) Նսայ . է . 14 : (24) Ելից . ժգ . 3 : Աղաւ . բ . 7 . 21 : Ծորդուդ ամ նախ քան զհասարակ թուականն Քրիստոսի : (1) Աղաւ . բ . ե . 6 , 7 :

Digitized by Google

Երուզեղի ապքայի, ահա մոգք յա-
րևելից եկին Երուսաղէմ ։

2 Եւ ասեն. Ո՞ւր է որ ծնաւ ար-
քայն Հրէից. զի տեսաք զաստղն նո-
րա յարևելս, և եկաք երկիրպագա-
նել նմա ։

3 Եւ իբրև լուաւ ապքայ Երուզ-
դէս՝ խռովեցաւ, և ամենայն Երու-
սաղէմ ընդ նմա ։

4 Եւ ժողովեալ զամենայն զքա-
հանայապետան և զգիպիս ժողովրդ-
եանն, հարցանէր ի նոցանէ՝ թէ Ո՞ւր
ծնանիցի Քրիստոս ։

5 Եւ նոքա ասեն ցնա. Ի Բեթ-
ղէհէմ Հրէաստանի. զի այսպէս
գրեալ է ի ձեռն մագարէին ։

6 Եւ դու Բեթղէհէմ երկիր
Յուդայ՝ ոչընչ կրասեր ես յիշխանս
Յուդայ. ի քէն ելցէ ինձ իշխան, ո-
րովհետեւ զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ ։

7 Յայնժամ Երուզդէս գաղտ կոչ-
եաց զմոգսն, և ստուգեաց ի նո-
ցանէ զժամանակ աստեղն երևելոյ ։

8 Եւ առաքեալ զնոսա ի Բեթ-
ղէհէմ, ասէ. Գնացէք ստուգեցէք
վասն մանկանն, և յորժամ գտանի-
ցէք՝ ազդ արասջիք ինձ. զի և ես եկ-
եալ երկիրպագից նմա ։

9 Եւ նոքա իբրև լուան ի թագա-
ւորէն՝ գնացին. և ահա աստղն զոր
տեսին յարևելս՝ առաջնորդեաց նո-
ցա, մինչև եկեալ եկաց ի վերայ
ուր էր մանուկն ։

10 Իբրև տեսին զաստղն, խնդացին
յոյժ ուրախութիւն մեծ ։

11 Եւ իբրև մտին ի տուն, տեսին
զմանուկն Յանդերձ Մարեամ մօր
Բեթղէհէմայ, Երօդէս թագա-
ւորի օրերուն, ահա մոգեր արևել-
քից[2] եկին Երուսաղէմ ։

2 Եւ ասացին. Ո՞րտեղ[3] է որ
ծնվաւ Հրէաների (Ջհուդանէրէ) թա-
գաւորն. որ մենք նորա[4] աստղն տես-
ինք արևելքումն, և եկինք որ եր-
կրպագութիւն տանք նորան ։

3 Եւ երբոր Երօդէս թագաւորն
էս լսեց՝ շփոթվեցաւ, և ամեն Երու-
սաղէմն էլ նորա հետ ։

4 Եւ ամեն քահանայապետներն[5]
և ժողովրդի[6] կարգացողներն ժողո-
վեց և նորանցից հարցուց՝ թէ Ո՞ր-
տեղ Քրիստոն ո՞րտեղ պիտի ծնվի ։

5 Եւ նորանք ասացին նորան. Թէ Հրէաստանի (Ջհուդսթանէ) Բեթղէհէմումն. ինչուր՝ էսպէս գրված է մարգարէի ձեռովն (թէ). ։

6 Դու[7] էլ Բեթղէհէմ. Յուդայի երկիր՝ իսկի վոքր չես Յուդայի իշխանների մէջն. քեզանից ինձ իշ-
խան պիտի դուս գայ, որ[8] իմ Իսրա-
յել ժողովուրդս կառավարե ։

7 Էն ժամանակն Հրօդէսն թա-
գուն մոգերին իլան մօտ կանչեց, և նորանցից էն երևևցած աստղի ժա-
մանակին հաստատ տեղեկացաւ ։

8 Եւ նորանց դէպի Բեթղէհէմն ուղարկեց և ասաց. Գնացեք շիտակ իմացէք՝ էն երեխայի համար, և եր-
բոր կը գտնէք, ինձ էլ իմաց արէք. որ ես էլ գամ նորան երկրպագու-
թիւն անեմ ։

9 Եւ նորանք երբոր (էս) լսեցին թագաւորից՝ գնացին. և ահա էն աստղն որ արևելքումն տեսել էին, ճանապարհն ցոյց տուաւ նորանց՝ մինչև որ եկաւ կանգնեց էն տեղին վերայ, որ տեղ որ երեխան էր ։

10 Երբոր էն աստղն տեսին, շատ մեծ ուրախութեամբ ուրախացան ։

11 Եւ երբոր տունն մտին, տեսին երեխային իլան մայր Մարիամու

(2) Ցննդ. ժ. 30։ Ելք. ի. 9։ գ Նահ. գ. 30։ (3) Ղուկ. բ. 11։ (4) Գործ. իգ. 17։ Եսայ. կ. 3։ (5) բ Մնաց. լբ. 14։ (6) բ Մնաց. լգ. 13։ (7) Մատ. բ. 7։ (8) Մի՛ և 4. 3։ Հովհ. է. 52։ (9) Հայտ. բ. 27։

Digitized by Google

բըն իւրով, և անկեալ երկիրպագանէին նմա. և բացեալ զգանձս իւրեանց՝ մատուցին նմա պատարագս՝ ոսկի և կնդրուկ և զմուռս:

12 Եւ հրաման առեալ՝ ի տեսլեան չգառնալ անդրէն առ Հերովդէս ընդ այլ ճանապարհ գնացին յաշխարհն իւրեանց:

13 Եւ իբրև գնացին նոքա անտի, ահա հրեշտակ Տեառն երևեր ի տեսլեան Յովսէփու, և ասէր. Ա՛րի առ զմանուկդ և զմայր իւր՝ և փախիր յԵգիպտոս, և անդ լինիջիր ցոյժամ ասացից քեզ, քանզի ի խնդիր է Հերովդէս կորուսանել զմանուկդ:

14 Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն և զմայր իւր գիշերի՝ և գնաց յԵգիպտոս, և անդ էր մինչև ցվախճան Հերովդի:

15 Որ լցի ասացեալն ի Տեառնէ ի ձեռն մարգարէին, որ ասէ. ՅԵգիպտոսէ կոչեցից զորդի իմ:

16 Յայնժամ իբրև տեսս Հերովդէս թէ խաբեցաւ ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. և առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունսն որ էին ի Բեթղեհէմ և յամենայն սահմանս նորա՝ յերկեմնից և ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ատեաց եաց ի մոգուց:

17 Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի՝ որ ասէ:

18 Ձայն գուժեաց ի Հռամայ, ողբութիւն և լալումն և աշխարհութիւն յոյժ. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, և ոչ կամէր մխիթարիլ զի ոչ էին:

19 Եւ ի վախճանելն Հերովդի, ահա հրեշտակ Տեառն ի տեսլեան երևեր Յովսէփայ յԵգիպտոս:

20 Եւ ասէր. Ա՛րի առ զմանուկդ և զմայր իւր, և գնա յերկիրն Իսրայէլ, և երեանեաց վերայ ընկնելով երկրպագութիւն արին նորան. և իւրանց գանձերն (խոյնանէին) բաց արին՝ և ընծայ[10] տուին նորան. ոսկի և կնդրուկ և զմուռս:

12 Եւ երազումն[11] հրամայեաց առաքին՝ որ մինէլ յամ չը գառնան Հերովդէսի մօտ, (եւ) ուրիշ ճանապարհով գընացին իրանց աշխարհն:

13 Եւ երբոր նոքա էն տեղից գնացին. ահա Տէրի հրեշտակն երազումն երևեցաւ Յոսէփին՝ և ասաց. Ա՛ռ կաց վեր կալ եւ փախիր և իրան մօրն և փախիր Եգիպտոս և էն տեղ մնա՝ մինչև որ ասեմ քեզ, պատճառն որ՝ Հերովդէսն ուզումէ էդ երեխայիդ կորցնել:

14 Եւ նա վերկացաւ վեր առաւ երեխային և իրան մօրն գիշերումն և գնաց Եգիպտոս. և էն տեղ էր մինչև Հերովդէսի մեռնիլն:

15 Որ կատարվի Տէրից ասվածն (էն) մարգարէի ձեռովն՝ որ ասումէ. Եգիպտոսից[12] կը կանչեմ իմ որդին:

16 Իրն ժամանակն երբոր Հերովդէս տեսաւ՝ թէ էն մոգերից խաբվեցաւ, շատ բարկացաւ. և ուղարկեց ամէն երեխայքն որ Բեթղեհէմումն և նորա չորս կողմումն էին՝ երկու տարեկաններից (սկսած) և նորանցից ցածերն կոտորեց, էն ժամանակին նայելով որ մոգերից իմացաւ:

17 Իրն ժամանակն կատարվեցաւ Երեմիա մարգարէի ձեռովն ասվածն՝ որ ասումէ:

18 Իրլոց ձայն[13] լսվեցաւ Հռամայի մէջն. սուգ և լաց և շատ վայ տալով գոռալ. Հռաքէլ իրան որդոց վերայ լաց էր լինում՝ և չէր կամենում որ մըխիթարվի. ինչուր նորանք չը կային:

19 Եւ երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրի հրեշտակն Եգիպտոսի մէջ երազումն երևեցաւ Յոսէփին:

20 Եւ ասաց. Ա՛ռ կաց վեր կալ երեխայիդ և իրան մօրն և գնա Իս-

(10) Ասէ՝ հբ. 10: Նայ. 4. 6: (11) Մտթ. ա. 20: (12) Ովս. ժա. 1: (13) Երեմ. լա. 15:

Digitized by Google

րայելի • զի մեռանի որ խնդրէին զան-
ձըն մանկանդ ։

21 Եւ նա յարուցեալ առ զմանու-
կըն և զմայր նորա , և եկն յերկիրն
Իսրայելի ։
22 Եւ իբրև լուաւ եթէ Արքելա-
յոս թագաւորեաց Հրէաստանի փո-
խանակ Հերովդի հօրն իւրոյ , երկ-
եաւ երթալ անդր • և հրաման առ-
եալ ՚ի տեսլեան , գնաց ՚ի կողմանս
Գալիլեացւոց ։

23 Եւ եկեալ բնակեցաւ ՚ի քա-
ղաքին՝ որ կոչէր Նազարէթ • զի լցի
բանն մարգարէիցն , թէ Նա-
զովրեցի կոչեսցի ։

րայելացոց երկիրն • պատճառանօր՝ մե-
ռան նորանք՝ որ երեխայիդ կեանքն
ուզուելին առնել ։
21 Եւ նա վերկացաւ , երեխային
և իւրան մօրն վեր առաւ և եկաւ Իս-
րայելացոց երկիրն ։
22 Եւ լուրջ լսեց՝ թէ Արքեղայոս
Հրէաստանին (Ջհուդասդանին) վե-
րայ թագաւորութիւն է անում ի-
րան հայր Հերովդէսի տեղն , վախե-
ցաւ գնալ էն տեղ • և երազումն
հրաման առնելով գնաց[14] Գալիլեա-
յի կողմերն ։
23 Եւ եկաւ բնակվեցաւ էն քա-
ղաքումն որ Նազարէթ[15] էր ասվա-մ.
որ կատարվի մարգարէներուն խօսքն[16]՝
թէ Նազօրեցի կը կոչվի ։

ԿԻ • Ի

1 Յովհաննէսի քարոզելն . իրան պաշտօնն . ապրիլն և միրուելն ։ 7 փարիսեցիներին կը յանդիմանէ • 13 Քրիստոսն Յորդանանոյ վրայէն կը միրուի ։

1 Յաւուրսն յայնոսիկ գայ Յով-
հաննէս մկրտիչ քարոզել յանա-
պատին Հրէաստանի ։

2 Եւ ասել • Ապաշխարեցէք՝ զի
մերձեալ է արքայութիւնն երկնից ։
3 Զի սա է՝ վասն որոյ ասացաւ
՚ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի , որ ա-
սէ • Ձայն բարբառոյ Յանապատի ,
պատրաստ արարէք զճանապարհ
Տեառն , և ուղիղ արարէք զշաւիղս
նորա ։

4 Եւ ինքն Յովհաննէս ունէր
հանդերձ ՚ի սաւոյ ուղտու , և գօտի
մաշկեղէն ընդ մէջ իւր • և կերա-
կուր նորա էր մարախ և մեղր վայ-
րենի ։

1 Ի՛ն օրերումն Յօհաննէս[1] մը-
կըրտիչն եկաւ , որ Հրէաստանի ա-
նապատումն[2] (Ջհուդասդանի չօ-
լըմ) քարոզ տայ ։
2 Եւ ասումէր • Ապաշխարեցէք՝
որ երկնքի[3] թագաւորութիւնն մօ-
տացել է ։
3 Ինչուոր սա է՝ որ նորա Համար
ասվելէ Եսայի մարգարէի ձեռովն ,
որ ասումէ • Ականջովի[4] ձայն անա-
պատումն՝ թէ պատրաստ[5] արէք Տէ-
րի ճանապարհն , և չիտակ արէք նո-
րա գնալոյ ճանապարհն ։
4 Եւ Յօհաննէս[6] ինքն Հագուստ
ունէր ուղտու[7] բրդիցն և կաշվէ գօ-
տիկ իրան մէջքումն , և նորա կերա-
կուրն մարախ[8] էր և վայրի[9] մեղր ։

(14) Մատթ • գ • 13 ։ Ղուկ • բ • 39 ։ (15) Յովհ • ա • 45 ։ (16) Դասք • ժգ • 5 ։ ա Յովհ • ա • 11 ։ (1) Մատթ • ա • 4 • 15 ։ Ղուկ • գ • 2 , 3 ։ Յովհ • ա • 28 ։ (2) Յես • ժգ • 10 ։ (3) Դան • բ • 44 ։ Մատթ • դ • 17 ։ ժ • 7 ։ (4) Ղասդ • խ • 3 ։ Մարկ • ա • 3 ։ Ղուկ • գ • 4 ։ Յովհ • ա • 23 ։ (5) Ղուկ • ա • 76 ։ (6) Մատթ • ա • 6 ։ (7) գ Թագ • ա • 8 ։ Զաք • ժգ • 4 ։ (8) Ղեւտ • ժա • 22 ։ (9) ա Թագ • ժգ • 25 , 26 ։

Digitized by Google

5 Այնժամ ելանէին առ նա ամենայն Երուսաղէմացիք՝ և ամենայն Հրէաստան՝ և ամենայն կողմն Յորդանանայ։

6 Եւ մկրտեին ի նմանէ ի Յորդանան, և խոստովան լինէին զմեզս իւրեանց։

7 Եւ տեսեալ զբազումս ի սադուկեցւոցն և ի փարիսեցւոց եկեալս ի մկրտութիւն նորա, ասէ ցնոսա. Ընծայեցաք իմիջ՝ ո՞ եցոյց ձեզ փախչել ի բարկութենէն, որ գալոցն է։

8 Արարէք այսուհետև պտուղ արժանի ապաշխարութեան։

9 Եւ մի՛ համարիցիք ասել յանձինս՝ թէ Հայր ունիմք մեք Յարբրահամ. ասեմ ձեզ, Օի կարող է Աստուած ի քարանցս յայսցանէ յարուցանել որդիս Յարբրահամայ։

10 Օի ահաւասիկ ասպար առ արմատն ծառոց դնի. ամենայն ծառ որ ոչ առնիցէ զպտուղ բարի, հատանի և ի հուր արկանի։

11 Ես մկրտեմ զձեզ ջրով ի ապաշխարութիւն. բայց որ զկնի իմ գայ՝ հզօրագոյն է քան զիս, և ես չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս նորա. նա մկրտեսցէ զձեզ ի Հոգին Սուրբ և ի հուր։

12 Որոյ հեծանոցն ի ձեռին իւրում. և սրբեսցէ զկալ իւր, և ժողովեսցէ զցորեանն ի շտեմարանս իւր, և զչարդն այրեսցէ անշէջ հրով։

13 Այնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեացէ ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ։

14 Եւ Յովհաննէս արգելու զնա

5 Եւ ելանէին առ նա Երուսաղէմացիք և ամէն Հրէաստան (Ըստ Յոսեփոսի) և Յորդանանի ամէն կողմերն նորա մեծ էին դուրս գնում։

6 Եւ նորանից մկրտվում էին Յորդանանի մէջն և իրանց մեղքերի խոստովանում էին։

7 Եւ (Ինքն) որ տեսաւ թէ սադուկեցիներից և փարիսեցիներից շատերն եկել էին որ իրանից մկրտուին, ասաց նորանց Ժ (ձէ) զաւակներ՝ ձեզ ո՞վ սովորեցրեց փախչել են բարկութենից, որ գալու է։

8 Ի՛սկ հետև ապաշխարութեան արժանի պտուղ արէք։

9 Եւ չկարծէք ասել ձեր մէջում՝ թէ Ի՛նք Ի՛բրահամ ունինք Հայր. ասում եմ ձեզ, թէ Ի՛ստուած կարող է էս քարերից որդիք դուրս հանել Ի՛բրահամ համար։

10 Ինչու որ՝ հիմիկ կացինն ծառերի արմատին (Բնութեան) մօտ դրած է. ամէն ծառ որ բարի պտուղ չի բերում՝ կը կտրվի և կրակի մէջն կը քրցվի։

11 Ես ջրով եմ մկրտում ձեզ՝ ապաշխարութեան համար. բայց նա՝ որ ինձանից հետև կը գայ, ինձանից զօրաւոր է. և ես արժանի չեմ նորա կօշիկներն վեր առնել. նա ձեզ Սուրբ Հոգով և կրակով կը մկրտէ։

12 Որ հոսելին իրան ձեռին է, և իրան կալն կը սրբէ և ցորենն կը հաւաքէ իրան ամբարն, դարմանն անանցելի կրակով կայրէ։

13 Յն ժամանակն Յիսուս Գալիլեայիցն եկաւ Յորդանան Յովհաննէսի մօտն՝ որ նորանից մկրտվի։

14 Եւ Յովհաննէս արգելից նո-

(10) Մատթ. ա. 5։ Ղուկ. գ. 7։ (11) Գործ. ժբ. 4. 18։ (12) Մատթ. ժբ. 30։ Ղուկ. գ. 33. 38։ Ղուկ. գ. 7, 8, 9։ (13) Հռոմ. ե. 9։ ա Թես. ա. 10։ (14) Յովհ. բ. 33. 39։ Գործ. ժբ. 26։ Հռոմ. գ. 1. 12. 16։ (15) Մատթ. է. 19։ Ղուկ. ժբ. 7. 9։ Յովհ. ժե. 6։ (16) Մատթ. ա. 8։ Ղուկ. գ. 16։ Յովհ. ա. 15. 26. 33։ Գործ. ա. 5։ ժա. 16։ ժբ. 4։ (17) Ես. գ. 4։ Ղուկ. 3։ Մատ. գ. 2։ Գործ. բ. 3, 4։ Հայտն. ժբ. 15։ (18) Ի՛սկ. գ. 3։ (19) Մատ. գ. 1։ Մատթ. ժգ. 30։ (20) Մատթ. ա. 9։ Ղուկ. գ. 21։ (21) Մատթ. բ. 22։

Digitized by Google

և ասէ · Ինձ պիտոյ է ՚ի քէն մկրտել՝ և դու առ իս գաս :

15 Պատասխանի եւ Յիսուս՝ և ասէ ցնա · Ներոյլ տուր այժմ՝ զի այսպէս վայել է մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւն · և ապա թոյլ եւ նմա :

16 Եւ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս , ել վաղվաղակի ՚ի ջրոյ անտի · և ահա բացան նմա երկինք · և ետես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի , և գայր ՚ի վերայ նորա :

17 Եւ ահա ձայն յերկնից՝ ոյ ասէր · Ահա է որդի իմ սիրելի , ընդ որ հաճեցայ :

լան և ասաց · Ինձ պէտք է որ քեզնից մկրտվիմ՝ և դուն ինձ մօտ ես գալիս :

15 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորան · Ներոյլ տուր հիմիկ , ինչուր՝ էսպէս կը վայելէ մեզ՝ որ ամէն արդարութիւնն կատարենք · և յետոյ թոյլ տուաւ նորան :

16 Եւ երբոր մկրտվեցաւ[22] Յիսուս , շուտով ջրից դուրս եկաւ · և ահա (հրէից) երկինքն բացվաւ նորա համար · և Աստուծոյ Հոգին[23] տեսաւ որ վեր էր գալիս աղաւնու պէս և գալիս էր նորա վերայ :

17 Եւ ահա երկնքիցն ձայն[24] եկաւ՝ որ ասումէր · Ահա է իմ սիրելի Որդին[25] որ դորան հաւան կացայ :

ԿԻ · Ի

1 Հրթռաւոյ ծոմ պահէլն , և փորձիլն : 11 Հրեշտակ ներն նորան պատաւորութիւն են առնում : 13 Կերթայ կափառնայում՝ կը քնակվի : 17 Քարոզելոյ կը սկսի : 18 Պետրոս և Ընդրեաս , 21 Յակօբոս և Յովհաննէան կը կանչէ : 23 Ու ամէն հիւանդներն կը բժշկի :

1 Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատս ՚ի Հոգւոյն՝ փորձիլ ՚ի Սատանայէ :

2 Եւ պահեալ զքառասուն տիւ և զքառասուն գիշեր՝ ապա քաղցեաւ :

3 Եւ մատուցեալ փորձիչն՝ ասէ ցնա · Եթէ Որդի ես Աստուծոյ՝ ասա զի քարինք այսոքիկ հաց լինիցին :

4 Եւ նա պատասխանի եւ ասէ · Գրեալ է՝ թէ Ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ , որ ելանէ ՚ի բերանոյ Աստուծոյ :

5 Յայնժամ առեալ սածէ զնա Սատանայ ՚ի քաղաքն սուրբ , և կացուցանէ զնա ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին :

1 Յն ժամանակն Յիսուս[1] Հոգեվընն[2] տարվաւ անապատն՝ (չէօլն) որ Սատանայիցն փորձվի :

2 Եւ քառասուն ցերեկ և քառասուն գիշեր ծոմ պահելուցն ետև՝ սովեց :

3 Եւ փորձիչն եկաւ , նորան ասաց · Եթէ որ դու Աստուծոյ Որդին ես , ասա՝ որ էս քարերս հաց լինին :

4 Նա պատասխան տուաւ և ասաց · Գրուած է՝ որ Մէնակ հացով կապրի մարդ , այլ ամէն խօսքովն՝ որ Աստուծոյ բերանիցն դուրս է գալիս[3] :

5 Յն ժամանակն Սատանան նորան առաւ տարաւ սուրբ քաղաքն[4] , և տաճարի աշտարակին (քիւբէնի) վերայ կանգնացրուց :

(32) Մտթ · ա · 10 : (23) Նոյ · ժա · 2 : Ղուկ · գ · 22 : Յովհ · ա · 32, 33 : (24) Յովհ · ժբ · 28 : (25) Մտթ · բ · 7 : Նոյ · խբ · 1 : Մտթ · ժբ · 18 : ժէ · 5 : Մրկ · ա · 11 : Ղուկ · թ · 35 : Նփէս · ա · 6 : Կող · ա · 13 : բ Պետ · ա · 17 : (1) Մրկ · ա · 12 , Հայլ : Ղուկ · գ · 1 , Հայլ : (2) գ Թագ · ժբ · 12 : Նեհ · գ · 14 : ը · 3 : ժա · 1 · 24 : ի · 3 : խգ · 5 : Կոր · ը · 39 : (3) բ Օրին · ը · 3 : (4) Գեհ · ժա · 1 · 13 : Նոյ · խը · 2 : ծբ · 1 : Մտթ · իե · 53 : Յայտ · ժա · 2 :

Digitized by Google

6 Եւ ասէ ցնա . Եթէ Որդի ես Աստուծոյ՝ արկ զքեզ աստի՛ վայր . զի գրեալ է թէ Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո , և ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ՝ զի մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո :

7 Ասէ ցնա դարձեալ Յիսուս . Գրեալ է՝ թէ Ո՛չ փորձեսցես զՏէր Աստուած քո :

8 Դարձեալ առնու ածէ զնա Սատանայ՝ի լեառն մի բարձր յոյժ , և ցուցանէ նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի , և զփառս նոցա :

9 Եւ ասէ ցնա . Զայս ամենայն քեզ տաց՝ եթէ անկեալ երկիրպագանիցես ինձ :

10 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . Երթ յետս իմ Սատանայ . չի գրեալ է Տեառն Աստուծոյ քում երկիրպագցես , և զնա միայն պաշտեսցես :

11 Ապա եթող զնա Սատանայ . և ահա հրեշտակք մատեան և պաշտէին զնա :

12 Եւ իբրև լուաւ Յիսուս եթէ Յովհաննէս մատնեցաւ , մեկնեցաւ գնաց՝ի Գալիլեա :

13 Եւ թողեալ զՆազարէթ , եկն բնակեցաւ՝ի Կափառնաւում՝ի ծովեզերին , ի սահմանս Զաբուղոնի և Նեփթաղիմայ :

14 Զի լցի բանն՝ որ ասացաւ՝ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի :

15 Երկիր Զաբուղոնի և երկիր Նեփթաղիմայ՝ ճանապարհ ծովու՝ յայնկոյս Յորդանանու , Գալիլեա Հեթանոսաց :

16 Ժողովուրդ որ նստէր՝ի խաւարի՝ եաես լոյս մեծ . և որոց նստէր

6 Եւ նորան ասաց . Թէ որ Աստուծոյ Որդին ես՝ էս տեղից քեզ վէր քցիր . ինչուր գրված է՝ թէ Իրան հրեշտակներին հրամայելէ քեզ համար[5] և ձեռներին վերայ կառնեն քեզ՝ որ իսկի մին ժամանակ քո ոտըդ քարի չի դիպցնես :

7 Ա՛յնէլ Յիսուս նորան ասաց . Գրուած է՝ թէ Ա՛ր փորձեր քո Տէր Աստուածդ[6] :

8 Սատանան միևէլ առաւ նորան (և) տարաւ մին շատ բարձր սարի վերայ՝ և ցոյց տուաւ նորան աշխարհքի ամէն թագաւորութիւննեբրըն և նորանց փառքըն :

9 Եւ նորան ասաց . Էս ամէնըս քեզ կը տամ՝ թէ որ երեսիդ վերայ ընկնելով ինձ երկրպագութիւն անես :

10 Էն ժամանակին Յիսուս նորան ասաց . Գնէն գնա ինձանից Սատանայ . ինչուր գրված է՝ թէ Քո Տէր Աստուածդ պէտք է երկրպագութիւն անես և մէնակ նորան պաշտես[7] :

11 Յետոյ Սատանան թողեց նորան . և ահա հրեշտակներն մօտ եկին և ծառայութիւն էին անում նորան[8] :

12 Եւ երբոր Յիսուս լսեց՝ թէ Յոհաննէան մատնվեցաւ[9] , ինքն հեռացաւ գնաց՝ Գալիլեա :

13 Եւ Նազարէթըն թողեց . եկաւ բնակվեցաւ Կափառնայումի մէջն ծովի եզրին (ըզօղին) մօտ . Զաբուղոնի և Նեփթաղիմի երկրումն :

14 Որ կատարվի էն խօսքն՝ որ Եսայի մարգարէի ձեռովն ասված է՝ (թէ)

15 Զաբուղոնի երկիրն և Նեփթաղիմի երկիրն՝ ծովու ճանապարհն՝ Յորդանանի էն կողմն , Գալիլեան Հեթանոսաց[10] :

16 Ժողովուրդն որ խաւարի մէջն նստած էր , մեծ լոյս տեսաւ . և լոյս

(5) Սաղ . ղա . 11 , 12 : (6) Բ Օրին . գ . 16 : (7) Բ Օրին . գ . 13 : ժ . 20 : Յես . խդ . 14 : ա Թագ . Ը . 3 : (8) Նբէ . ա . 13 : (9) Մատթ . ա . 14 : Ղուկ . գ . 20 : գ . 14 . 31 : Ցովհ . գ . 23 : (10) Նոյ . Բ . 1 , 2 :

Digitized by Google

ին յաշխարհին և ի սաուերս մահու, լոյս ծագեաց նոցա :

17 Այնմ՝ հետէ սկսաւ քարոզել Յիսուս՝ և ասել. Ապաշխարեցէք զի մերձեալ է արքայութիւն երկնից :

18 Ա՝ինչգեռ գնայր Յիսուս ընդ եզը ծովուն Գալիլեացւոց, եահս երկուս եղբարս՝ զՍիմոն զկոչեցեալն Պետրոս, և զԱնդրէաս եղբայր նորա՝ արկեալ ուռկան ի ծով. քանզի ձկնորսք էին :

19 Եւ ասէ ցնոսա. Եկայք զկնի իմ, և արարից զձեզ որսորդս մարդկան :

20 Եւ նոցա թողեալ վաղվաղակի զգործիսն՝ գնացին զկնի նորա :

21 Եւ մատուցեալ անտի յառաջ՝ եահս այլ երկուս եղբարս, զՅակոբոս Օ՝եբեդեայ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա ի նաւի՝ Օ՝եբեդեաւ հանդերձ հարբն իւրեանց, մինչ կազմէին զուռկանս իւրեանց, և կոչեաց զնոսա :

22 Եւ նոցա թողեալ վաղվաղակի զնաւն և զհայրն իւրեանց, գնացին զկնի նորա :

23 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց. ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա և քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, և բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս և զամենայն ախտս ի ժողովրդեանն :

24 Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն Սորւոց, և մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս՝ որ նեղեալ էին ի պէսպէս ցաւս և ի տանջանս, և զդիւահարսն և զլուսնոտս և զանդամալոյծս, և բժշկեաց զնոսա :

Ծագեց նորանց որ մահի երկրում և շուաքում նստած էին[11] :

17 Նրանից ետև Յիսուս սկսեց քարոզել[12] և ասել. Ապաշխարեցէք[13] որ երկնքի թագաւորութիւնն մօտացել է :

18 Երբոր Յիսուս Գալիլեացոց ծովի եզերումն (ջրափին) մանէր գալիս[14] տեսաւ երկու եղբարք Սիմոնին՝ որ Պետրոս[15] էր կոչված, և Նորա Անդրէաս եղբօրըն. որ ուռկանըն (ընտը) քցել էին ծովն. ինչուր՝ ձուկըն բռնող էին :

19 Եւ նորանց ասաց. Նո՛մ եասէք եկէք, և ձեզ մարդկանց հորսորգ կանեմ[16] :

20 Նորանք էլ շուտով իրանց գործիքներըն թողին՝ և Նորա եասէն գնացին[17] :

21 Եւ էնտեղից որ առաջ գնաց՝ երկու ուրիշ եղբարք տեսաւ[18], Յակօբոս Օ՝եբեդեանըն՝ և Նորա Յոհաննէս եղբօրըն՝ որ նաւի մէջն իրանց հայր Օ՝եբեդէոսի հետ իրանց ուռկաններըն (ընտէրքն) շինում էին, և Նորանց կանչեց :

22 Նորանք էլ շուտով նաւըն և իրանց հօրըն թողին. և Նորա եասէն գնացին :

23 Եւ Յիսուս մանէր գալիս Գալիլեայի ամէն կողմերումն. Նորանց ծողովարանների մէջն սովորցնում[19] և արքայութեան աւետարանն[20] քարոզում, և ամէն ժողովրդի մէջ ելած հիւանդութիւն, ներըն և ցաւերըն բժշկում[21] :

24 Եւ Նորա համբաւն դուրս եկաւ Սորոց ամէն երկրումն. և ամէն հիւանդներն որ կերպ կերպ ցաւերով և չարչարանքներով տանջված էին, Նորա մօտ բերին. և դիւահարներն և լուսնոտներըն և անդամալոյծներըն. և Նորանց բժշկեց :

(11) Նոտ. խր. 7 : Գլուխ. բ. 32 : (12) Մարկ. ա. 14, 15 : (13) Մարկ. գ. 2 : ժ. 7 : (14) Մարկ. ա. 16, 17, 18 : Գլուխ. ե. 2 : (15) Յովհ. ա. 42 : (16) Գլուխ. ե. 10, 11 : (17) Մարկ. ժ. 28 : Գլուխ. ժը. 28 : (18) Մարկ. ա. 19, 20 : Գլուխ. ե. 10 : (19) Մարկ. բ. 35 : Մարկ. ա. 21, 39 : Գլուխ. գ. 15, 44 : (20) Մարկ. ժբ. 14 : Մարկ. ա. 14 : (21) Մարկ. ա. 34 :

Digitized by Google

25 Եւ երթային զՀետ նորա ժո-
ղովուրդք բազումք՝ ի Գալիլեէ և ի
Դեկապօլեայ և Յերուսաղեմէ և ի
Հրէաստանէ, և յայնկոյս Յորդա-
նանու, և բժշկեաց զնոսա:

25 Եւ նորա եւևէն շատ ժողո-
վուրդներ[22] էին գնում Գալիլեայիցն
և Դեկապօլիսից՝ և Երուսաղէմիցն
և Հրէաստանիցն (Ջհուդասդանիցն),
և Յորդանանի էն կողմիցն և նո-
րանց բժշկեց:

ԺԱ · Ե

1 Ռջխատա տարին վերայ երան քարոզն կը սկսէ: 3 Յոյց կը տայ թէ որո՞նք են երանելի լինելոնքն: 13 Նրկրի աղն: 14 Աշխարհի լոյսն, տարին վերայ եւսե քաղաքն: 15 Ճրագն: 17 Հին նա եկաւ որ օրէնքն կատարէ: 21 Մարդասպանութիւնն, 27 Եւ շնութիւն անձն քանի տեսակ է: 33 Խոխ երդում չուտել: 38 Խօսա կը տայ անիրաւութեան դէմ հատնելութիւն տանել: 44 Թշնամիներն էլ սիրել: 48 Եւ կատարեալ լինելոյ ուխտակիչ:

1 Եւ տեսեալ զժողովուրդն՝ ել
ի լեառն. և իբրև նստաւ անդ մօտ-
եան առ նա աշակերտքն նորա:

2 Եւ բացեալ զբերան իւր ուսու-
ցանէր զնոսա, և ասէր:
3 Երանի աղքատացդ հոգւով, զի
նոցա է արքայութիւն երկնից:

4 Երանի սգաւորացդ, զի նոքա
մխիթարեսցին:
5 Երանի հեզոյ, զի նոքա ժա-
ռանգեսցեն զերկիր:
6 Երանի որ քաղցեալ և ծարա-
ւի իցեն արդարութեան, զի նոքա
յագեսցին:
7 Երանի ողորմածացդ, զի նոքա
ողորմութիւն գտցեն:
8 Երանի սրտացիկ՝ որ սուրբ են
սրտիւք, զի նոքա զԱստուած տես-
ցեն:
9 Երանի խաղաղարարացդ, զի
նոքա որդիք Աստուծոյ կոչեսցին:

10 Երանի որ հալածեալ իցեն վա-

1 Եւ երբոր ժողովուրդներին տե-
սաւ վեր ելաւ սարն[1]. և երբոր էն-
տեղ նստեց, նորա աշակերտներն
եկին նորա մօտ:
2 Եւ իրան բերանն բացաւ, և
նորանց սովորցնում էր՝ և ասում:
3 Երանի հոգով աղքատներին[2]
որ նորանց է երկնքի արքայութիւ-
նըն:
4 Երանի սգաւորներին[3] որ նո-
րանք պիտի մխիթարվին:
5 Երանի հեզահոգիներին[4] որ
նորանք պիտի ժառանգին երկիրը[5]:
6 Երանի նորանց՝ որ սոված և
ծարաւ են արդարութեան հնամար՝
որ նորանք պիտի կըշտանան[6]:
7 Երանի ողորմածներին՝ որ նո-
րանք պիտի ողորմութիւն գտնեն[7]:
8 Երանի նորանց՝ որ սրտով
սուրբ են[8], որ նորանք պիտի Ա-
ստուածոյն տեսնեն[9]:
9 Երանի խաղաղութիւն սիրո-
ղներին՝ որ նորանք պիտի Աստուծոյ
որդիք կոչվին:
10 Երանի նորանց՝ որ արդարու-

(32) Մատ. գ. 7: (1) Մատ. դ. 13. 20: (2) Լուկ. զ. 20: Սաղմ. ծա. 17: Ե-
սայ. ժգ. 19: ԽԲ. 23: Նաում. ծէ. 15: Կգ. 2: (3) Նաում. կա. 3, 8: Լուկ. գ.
21: Հովհ. ժգ. 20: բ Կորնթ. ա. 7: Հայտ. խա. 4: (4) Սաղմ. լէ. 11: (5) Հռովմ.
դ. 13: (6) Նաում. ծէ. 1: կէ. 13: (7) Սաղմ. խա. 1: Մատթ. զ. 14: Մատ. ժա.
25: բ Տիմ. ա. 16: Նէեմ. զ. 10: Յակ. բ. 13: (8) Սաղմ. ժէ. 2: Խոս. 4: Նէեմ.
ժբ. 14: (9) ա Մատթ. ժգ. 12: ա Հովհ. գ. 2, 3:

Digitized by Google

սըն արդարութեան , զի նոցա է արքայութիւն երկնից :

11 Երանի՛ է ձեզ՝ յորժամ նախատիցեն զձեզ և հալածեսցեն , և ասիցեն զամենայն բան չար զձէնջ սուտ վասն իմ :

12 Ցնծացէ՛ք և ուրախ լերուք , զի վարձք ձեր բազում են յերկինս . զի այսպէս հալածեցին զմարգարէսն որ յառաջ քան զձեզ էին :

13 Դուք էք աղ երկրի . ապա թէ աղն անհամի՝ ի՞ւ յաղիցի . ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետև , բայց եթէ ընկենուլ արտաքս և կոխան լինել ՚ի մարդկանէ :

14 Դուք էք լոյս աշխարհի . ոչ կարէ քաղաք թաքչել՝ որ ՚ի վերայ լերին կայցէ :

15 Եւ ոչ լուցանեն ճրագ՝ և դնեն ընդ գրուանաւ , այլ ՚ի վերայ աշտանակի . և լոյս տայ ամենեցուն՝ որ ՚ի տանն իցեն :

16 Լո՛յնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան , որպէս զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս , և փառաւորեսցեն զ՚Հայր ձեր՝ որ յերկինս է :

17 Մի՛ համարիք եթէ եկի լուծանել զօրէնս կամ զմարգարէս . ոչ եկի լուծանել՝ այլ լնուլ :

18 Ա՛մէն ասեմ՝ ձեզ՝ Մի՝ինչև անցցեն երկինք և երկիր , յոտն մի՝ որ նշանախեց մի է , ոչ անցցէ յօրինացըն և ՚ի մարգարէից՝ մինչև ամենայն եղիցի :

Թեան համար հալածված են[10] որ նորանց է երկրնքի արքայութիւնն :

11 Երանի՛ է ձեզ՝ երբոր նախատինք կը տան[11] և կը հալածեն ձեզ , և իմ պատճառովն՝ ամէն չար բան[12] սուտ տեղն կասեն ձեր վրայ :

12 Ցնծացէ՛ք[13] և ուրախ եղէք՝ որ ձեր վարձքն շատ են երկնքումն . հնչուտ՝ էսպէս էլ հալածեցին մարգարէներուն[14] որ ձեզմանից առաջ կային :

13 Դուք երկրի աղն էք . թէ որ աղն անհամանայ[15] , ինչով պիտի աղանվի . նորանից եւս իսկի միւս բանի համար գործածելոյ չէ , միայն թէ դուրս քցվի և մարդկանց ոտի տակն կոխան լինի :

14 Դուք աշխարհքի լոյսն էք[16] էն քաղաքն որ սարի վերայ կայ չի կարող թաքուն մնալ :

15 Եւ ճրագըն չեն վառիլ և տաշտի տակ դնիլ[17] , այլ ճրագակալի վերայ՝ և լոյս կը տայ ամէնին՝ որ տան մէջն են :

16 Նո՛յնպէս էլ ձեր լոյսն պէտք է լուսաւորէ մարդկանց առաջին , որ ձեր բարի գործքն տեսնեն[18] , և փառաւորեն ձեր Հայրըն[19] որ երկընքումն է :

17 Ղը՛ կարծէք[20] թէ ես եկել եմ՝ որ օրէնքըն կամ մարգարէներըն քանդեմ . չեմ եկել քանդելոյ , բայց կատարելոյ համար :

18 Ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ Որ մինչև երկինքն և երկիրս անց կենան[21] , օրէնքիցն և մարգարէներիցն միե կէտ՝ որ պզտիկ նշանագիր է , չի անցկենալ մինչև ամէնն կատարվի :

(19) Բ Կորնթ . գ . 17 : Բ Տիմ . բ . 12 : ա Պետ . գ . 14 : (11) Դոմ . գ . 22 : (12) ա Պետ . գ . 14 : (13) Դոմ . գ . 22 : Յուդա . 1 . 41 : Հռոմ . ե . 3 : Հայ . ա . 2 : ա Պետ . գ . 18 : (14) Նեհ . թ . 26 : Բ Մնաց . Լշ . 10 : Մատթ . ի . 34 . 37 : Գործ . է . 52 : ա Թես . բ . 15 : (15) Մատթ . ե . 50 : Դոմ . ժգ . 34 , 35 : (16) Նոմ . գ . 18 : Փիլ . բ . 15 : (17) Մատթ . գ . 21 : Դոմ . ը . 16 : ժա . 33 : (18) ա Պետ . բ . 12 : (19) Հովհ . ժե . 8 : ա Կորնթ . ժգ . 25 : (20) Հռոմ . գ . 31 : ժ . 4 : Ղուկ . գ 24 : (21) Դոմ . ժշ . 17 :

Digitized by Google

19 Իր զբ լուծցե մի ինչ ՚ի պատուիրանացս յայսցանէ ՚ի փոքունց, և ուսուացե այնպէս զմարդիկ, փոքր կոչեսցի յարքայութեան երկնից. իսկ որ արասցէ և ուսուացէ, նա մեծ կոչեսցի յարքայութեան երկնից:

20 Ասեմ ձեզ. Զի եթէ ոչ առաւելուցու արդարութիւն ձեր աւելի քան զդպրացն և զփարիսեցւոց, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից:

21 Լուարուք՝ զի ասացաւ առաջնոցն, թէ Ո՛չ սպանաներ, զի որ սպանանիցէ՝ պարտական լիցի դատաստանի:

22 Ես ասեմ ձեզ. Եթէ ամենայն որ բարկանայ եղբօր իւրում առընապարտուց, պարտաւոր լիցի դատաստանի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր Հիմար, պարտաւոր լիցի տանի. և որ ասիցէ ցեղբայր իւր Յորոս, պարտաւոր լիցի ՚ի գեհենն հրոյն:

23 Եթէ մատուցանիցես զպատարագ քո ՚ի վերայ սեղանոյ, և անդ յիշեսցես՝ եթէ եղբայր քո ունի ինչ խէթ զքէն,

24 Ձո՛ղ զպատարագն քո առաջի սեղանոյն. երթ նախ հաշտեաց ընդ եղբօր քում, և ապա եկեալ մատուսջեր զպատարագն քո:

25 Լեր իրաւախոհ ընդ ոսոխի քում վաղագոյն, մինչդեռ իցես ընդ նմա ՚ի ճանապարհի. գուցէ մատնիցէ զքեզ ոսոխն դատաւորի, և դատաւորն գահճի, և արկանիցիս ՚ի բանտ:

26 Ամէն ասեմ քեզ. Ոչ ելանիցես անտի, մինչև հատուցանիցես զյետին նաքարակիան:

19 Որ եւ իցէ փոքր պատուիրանքներիցս մինոյն քանդէ[23], և մարդկանց էնպէս սովորցնէ՝ նա փոքր կը կոչվի երկնքի արքայութենուն. բայց նա՝ որ կանէ և կը սովորցնէ, մեծ կը կոչվի երկնքի արքայութենուն:

20 Որ՝ ասում եմ ձեզ՝ Թէ որ ձեր արդարութիւնն չաւելանայ աւելի քան կարդացողներուն և փարիսեցիներուն[23], չէք մտնիլ երկնքի արքայութիւնն:

21 Լսեցէք՝ որ առաջին մարդկանց ասվեցաւ, Թէ Որ սպաներ[24] ինչուորովհետև որ կը սպանէ, պարտական կը լինի դատաստանին:

22 Բայց ես ասում եմ ձեզ՝ Թէ ով որ զուր տեղն կը բարկանայ[25] իրան եղբօր վերայ, պարտական կը լինի դատաստանին. և ով որ իրան եղբօրն կասէ՝ Հիմար[26], պարտական կը լինի մեծ դատաստանին. և ով որ իրան եղբօրն կասէ՝ Որոս, պարտական կը լինի գեհենի կրակին:

23 (Ուրեմն) Թէ որ սեղանի վերայ քո պատարագդ մատուցանես[27] և հնտեղ միտդ բերես՝ Թէ քո եղբայրդ քեզանից մի խռովութիւն ունի,

24 Թո՛ղ պատարագդ[28] սեղանի առաջին Թո՛ղ. և գնա առաջ հաշտվիր քո եղբօր հետ. և յետոյ եկ քո պատարագդ արա:

25 Հաճախակ ոսոխի հետ շուտով քո բանդդ շինա՛ր[29] քանի որ նորա հետ ճանապարհումն ես[30]. որ չը լինի Թէ ոսոխդ քեզ դատաւորին մատնէ, և դատաւորն դահճին (ճեղլոփին). և բանտն (պընտոնն) ընկնիս:

26 Ճշմարիտը ասում եմ քեզ. Դուրս չես գալ էն տեղից, մինչև վերջին դանկը էլ չը վճարես:

(22) Հով. բ. 10: (23) Ժամ. Ե. 31. ժ. 3: (24) Ելից. բ. 13: բ Օրին. ե. 17: (25) ա Հովհ. գ. 15: (26) Հով. բ. 20: բ Ժամ. գ. 20: (27) Մարկ. ը. 4: իգ. 19: (28) Մարկ. ժը. 19: ա Տիմ. բ. 8: ա Պետ. գ. 7: (29) Ընտ. իե. 8: Լուկ. ժը. 58, 59: (30) Մատ. լը. 6: Լուկ. ժե. 6:

Digitized by Google

27 Լ՝ձեռուք՝ զի ասացաւ, Մի՛ ջնար։

28 Լ՝ասացի ես ասեմ ձեզ. Թէ ոք ատէ զկին ծարդ առ՝ի ցանկանալոյ նմա, անդէն շնացաւ ընդ նմա՝ի սրտի իւրում։

29 Եթէ ակն քո աջ գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա՛ զնա՝ և ընկեա՛ ՚ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի՛ անդամն կորիցէ, և մի՛ ամենայն մարմինդ քո անկանիցի՛ ՚ի գեհենն։

30 Եւ եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, հա՛ա զնա՝ և ընկեա՛ ՚ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի՛ անդամդ քոյ կորիցէ, և մի՛ ամենայն մարմինդ քո արկանիցի՛ ՚ի գեհենն։

31 Ասացաւ եւս՝ եթէ Ոք արձակիցէ զկին իւր՝ տացէ նմա զարձակմանն։

32 Եւ ես ասեմ ձեզ, եթէ Ամենայն որ արձակէ զկին իւր առանց բանի պոռնկութեան՝ նա տայ նմա շնալ. և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։

33 Դարձեալ լուարուք, զի ասացաւ առաջնոցն. Մի՛ երդնուցուս սուտ, այլ հատուսցես Տեառն զերդմունս քո։

34 Ես ասեմ ձեզ՝ Ամենևին մի՛ երդնուլ. մի՛ յերկինս՝ զի աթոռ է Աստուծոյ.

35 Եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուական ոտից նորա է. և մի՛ յԵրուսաղեմ՝ զի քաղաք է մեծի արքայի։

27 Լսեալք՝ որ ասացաւ՝ Թէ Ո՛չ նուիրեսցես[31]։

28 Եւ ես ասեմ ձեզ. Թէ ամենայն որ մին կնկան վերայ մտիկ տայ[32] նորան ցանկանալոյ համար, նա իսկոյն շնացաւ նորա հետ իրան սրտի մէջն։

29 Եւ որ քո աջ աչքդ գայթակղացնէ քեզ[33], հանի՛ր նորա և քեզանից դէն քցիր[34]. ինչուար՝ լաւ է քեզ համար, թէ քո անդամներիցդ մինն կորչի. և քո ամէն մարմինդ չընկնի գեհենն։

30 Եւ թէ որ քո աջ ձեռքդ գայթակղացնէ քեզ, կտրի՛ր նորան և քեզանից դէն քցիր. ինչուար՝ լաւ է քեզ համար՝ թէ քո անդամ ներիցդ մինն կորչի. և քո ամէն մարմինդ չընկնի գեհենն։

31 Ասացին եւս՝ թէ Ո՛վ որ թողուն կինըն թո՛ղ անէ[35], դուրս առնելոյ թուղթ տայ նորան։

32 Եւ ես ասեմ ձեզ. Թէ Ո՛վ որ իրան կինըն դուրս անէ առանց պոռնկութեան պատճառի, նորա շնութեան պատճառն ինքն կը լինի[36]. և ով որ էն դուրս արածն առնէ, շնութիւն կը գործէ։

33 Ա՛յնէլ լսեցէք՝ որ ասացաւ առաջին մարդկանցն[37], Թէ Մի՛ ուտա՛ երդում չի՛ ուտես[38], բայց Տէրին արած երդմունքդ վճարի՛ր[39]։

34 Եւ ես ասեմ ձեզ. Ամէ՛ն երդում մի՛ ուտէք[40]. ո՛չ երկինքովն՝ որ Աստուծոյ աթոռն է[41].

35 Եւ ո՛չ երկրովս՝ որ նորա ոտն դնելոյ տեղն է. և ո՛չ Երուսաղէմովն՝ որ մեծ թագաւորի քաղաքըն է[42]։

(31) Ընթ. ք. 14։ բ Օրին. ե. 18։ (32) Ծնվ. լա. 1։ Աստ. գ. 25։ Ածնդ. լբ. 2։ բ Թագ. ժա. 3 (33) Ածր. ըգ. 8, 9։ Ածր. ք. 44—47։ (34) Հռոմ. ը. 13։ ա Կորնթ. ք. 27։ Ածղ. գ. 5։ (35) բ Օրին. խդ. 1։ Ընթ. գ. 1։ Ածր. ըք. 3, Ածյն։ Ածր. ը. 2, Ածյն։ (36) Ածր. ըք. 9։ Ղած. ըգ. 18։ Հռոմ. է. 3։ ա Կորնթ. է. 10, 11։ (37) Ածա. խգ. 15։ (38) Ընթ. ք. 7. 16։ Ղած. ըք. 12։ բ Օրին. ե. 11։ Թագ. ը. 2։ (39) բ Օրին. ք. 23։ (40) Ածր. խգ. 16. 18. 22։ Ցած. ե. 12։ (41) Ածյ Հգ. 1։ (42) Ածղ. ըը. 2։ ԼԶ. 3։

36 Եւ մի՛ ի գլուխ քո երդնուցուս , զի ոչ կարես մազ մի սպիտակ առնել կամ թուխ :
37 Այլ եղիցի ձեր բան , այոն՝ այո , և ոչն՝ ոչ· զի աւելին քան զայն ի չարէն է :
38 Լուարուք , զի ասացաւ· Աչն ընդ ականի , և ատամն ընդ ատամանի :

39 Այլ ես ասեմ ձեզ , Ա՛ի կալ հակառակ չարին· այլ եթէ ոք առնիցէ ապտակ յաջ ծնօտ քո՝ գարձո՛ նմա և զմիւսն :

40 Եւ որ կամիցի ոք դատել և առնուլ զշապիկս քո , թո՛ղ ի նա և զբաճկոն քո :
41 Եւ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ մղոն մի , երի՛ ընդ նմա և երկուս :

42 Որում խնդրէ ի քէն՝ տո՛ւր· և որ կամի փոխ առնուլ ի՛նքէն՝ մի՛ դարձուցաներ զերեսս :

43 Լուարուք ասացաւ , զի ասացաւ· Սիրեսցե՛ զընկեր քո , և ատեսցե՛ զթշնամին քո :
44 Ա՛յլ ես ասեմ ձեզ· Սիրեցէ՛ք զթշնամիս ձեր· օրհնեցէ՛ք զանիծիչս ձեր· բարի արարէ՛ք առելեաց ձերոց· և աղօթի՛ս արարէ՛ք ի վերայ այնոցիկ՝ որ լլկենն զձեզ և հալածեն :
45 Զի եղիջի՛ք որդիք Հօր ձերոյ՝ որ յերկինսն է· զի զարեգակն իւր ծագէ ի վերայ չարաց և բարեաց , և անձրեւ տայ ի վերայ արդարոց և մեղաւորաց :

36 Եւ ո՛չ քո գլխովդ երդնում տա՛ս՝ որ կարող չես միւ մազ ճերմակ անել կամ թուխ :
37 Այլ ձեր խօսքն Թո՛ղ լինի , հան՝ հա՛· և չէն՝ չէ[43]· և նրանից աւելին չարից է :
38 Լսելէք՝ որ ասվեցաւ՝ Թէ Աչքի աչքին տեղ , և ատամի՝ ատամին տեղ[44] :
39 Այլ ես ասում ձեզ · Չարին հակառակ մի՛ կենա՛ք[45]· բայց Թէ որ միւն ապտակ (չեղէ) կը տայ քո աջ երեսիդ , մեկելն էլ նորան դէմ արա՛[46] :
40 Եւ ո՛վ որ կուզէ քեզ հետ կռիւ անել և քո շապկիդ առնել , քո կապան էլ Թո՛ղ նորա մօտ :
41 Եւ ո՛վ որ զոր տեղն քեզ բռնած միւն մղոն (տարա՛ճ) ճանապարհ կը քշէ[47] , նորա հետ երկուսն էլ գնա՛ :
42 Ո՛վ որ քեզանից բան ուզէ՝ տո՛ւր· և ո՛վ կամենայ քեզանից փոխ առնել երեսդ յետ մի՛ դարձներ նորանից[48] :
43 Ա՛ինէլ լսելէք՝ որ ասվեցաւ՝ Թէ Որ ընկերիդ սիրէ[49] և քո Թշնամիդ ատէ[50] :
44 Այլ ես ասում ձեզ · Սիրեցէ՛ք ձեր Թշնամիներըն[51] , օրհնեցէ՛ք ձեզ անիծողներին · բարի արէ՛ք ձեզ ատողներին · և աղօթէ՛ք առէ՛ք նորանց վերայ , որ ձեզ կը չարչարեն և կը հալածեն[52] :
45 Որ արդիք լինի՛ք ձեր Հօրն , որ երկնքումն է · որ նա իւրան արեգական ծագում է չար և բարի մարդկանց վերայ[53] , և անձրեւ է ածում արդարներին և մեղաւորներին վերայ :

(43) Ելն· գ· 6 : Ելն· ե· 12 : (44) Լևտ· ի· 24 : Ել· ի· 20 : բ Օրին· ժբ· 21 :
(45) Ա՛ռած· բ· 22 : իգ· 29 : Ա՛ռած· գ· 29 : Հռով· ժբ· 17· 19 : առակ· գ· 7 :
առնե· ե· 15 : առակ· գ· 3 : (46) Լամ· ե· 6 : Ոռբ· գ· 30 : (47) Մատ· իե· 32 :
Մատ· ժե· 21 : (48) բ Օրին· ժե· 8· 10 : Ա՛ռած· գ· 30· 35 : (49) Ա՛ռած· ժբ· 18 :
(50) բ Օրին· իգ· 6 : Ա՛ռած· իա· 10 : (51) Ա՛ռած· գ· 27· 35 Հռով· ժբ· 17· 20 :
(52) Ա՛ռած· իգ· 34 : Գործ· ի· 4· 60 : առ Կորնթ· գ· 12 , 13 : առ Թես· բ· 20 · գ· 3 :
(53) Ովբ· իե· 3 :

Digitized by Google

46 Օ՛, եթէ սիրիցէք զայնոսիկ որ սիրեն զձեզ՝ զի՞նչ վարձք իցեն, ոչ ապաքէն և մաքսաւորք զնոյն գործեն։

47 Եւ եթէ ասիցէք միայն ողջոյն բարեկամաց ձերոց՝ զի՞նչ աւելի առնէք, ոչ ապաքէն մաքսաւորք և մեղաւորք զնոյն գործեն։

48 Լի՛ջէք՝ եղերո՛ւք դուք կատարեալք. որպէս և Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է։

46 Վասն զի եթէ որ միանակ նորանց սիրէք որ ձեզ սիրեմե՞ն, էլ ի՞նչ վարձք կը լինի ձեզ. չէ՞ որ մաքսաւորներն (ՀԽուՓՉԵՆԵՔՆ) էլ էնպէս են անում։

47 Եւ եթէ որ միանակ ձեր բարեկամներին բարև տաք. ի՞նչ աւելի բան կանէք. չէ՞ որ մաքսաւորներն (ՀԽուՓՉԵՆԵՔՆ) և մեղաւորներն էլ էնպէս են անում։

48 Ուրեմն դուք կատարեա՛լ էլէք՝ ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Հայրն կատարեալ է՝ ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ողորմութիւն ձեր մի՛ առնէք մարդկան առաջի՝ որպէս թէ տեսնեն զձեզ. եթէ ոչ ապա վարձ չունիք առ Հայր ձեր որ յերկինս է։

2 Եւ երբ ողորմութիւն առնիցես՝ մի՛ հարկանել առաջի քո փող, որպէս կեղծաւորքն առնեն ի ժողովուրդս և ի հրապարակս, զի փառաւորեսցին ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա։

3 Եւ դու երբ ողորմութիւն առնիցես՝ մի՛ գիտասցէ ձախ քո զինչ գործէ աջ քո։

4 Զի ողորմութիւն քո ի ծածուկ լիցի. և Հայրն՝ որ տեսանէ ի ծածուկ՝ հատուսցէ քեզ յայտնապէս։

5 Եւ երբ աղօթիցես՝ մի՛ լինիցիս որպէս կեղծաւորքն. զի սիրեն ի ժողովուրդս և յանկիւնս

1 Զգո՛յշ կացէք ձեր ողորմութեան՝ որ մարդկանց առաջին չլինէք, իբր նորանց ցոյց տալոյ համար. որ չը լինի, թէ վարձք չառնէք ձեր Հօրից՝ որ երկնքումն է։

2 Հայց երբոր ողորմութիւն առնես[1]. փող չի տաս փչել քո առաջիդ. ինչպէս որ կեղծաւորներն առնում ժողովարանների մէջն և փողոցներումն՝ որ մարդկանից փառաւորվին. ճշմարիտն ասում եմ ձեզ. որ նորանց վարձքն միանակ էն է։

3 Հայց երբոր դու ողորմութիւն անես, թող չիմանայ քո ձախ ձեռդ՝ թէ ինչ է գործում քո աջք։

4 Որ էսպէս քո ողորմութիւնն ծածուկ լինի, և քո Հայրն՝ որ ծածուկը տեսնում է, յայտնի կը հատուցանէ քեզ[2]։

5 Եւ երբոր աղօթք անես, մի՛ լինիր կեղծաւորներին պէս. ինչուր՝ նորանք սիրում են ժողովարանների

(54) Ղ՚ած. գ. 33։ (55) Չ՚ունք. ժէ. 1։ Ղ՚ած. ժա. 44։ ԺԹ. 2։ Ղ՚ած. գ. 36։ Ղեղ. ա. 28։ գ. 12։ Հով. ա. 4։ ա Պետ. ա. 15, 16։ (56) Նախ. ե. 1։ (1) Հմմտ. ԺԹ. 8։ (2) Ղ՚ած. ժգ. 14։

հրապարակաց կալ յաղօթս, որպէս զի եւևնցին մարդկան. ամէն ասեմ ձեզ՝ այն իսկ են վարձք նոցա։

6 Եւ դու յորժամ կայցես յաղօթս, մտ՚ա՛ ի սենեակ քո՝ և փակեա՛ զդուրս քո, և կաց յաղօթս առ Հա՛յր քո ի ծածուկ. և Հա՛յրն քո՝ որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտնապէս։

7 Եւ յորժամ կայցէք յաղօթս, մի՛ շատախօսք լինիք իւրև զհեթանոսն. զի համարին եթէ ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինիցին։

8 Մի՛ դո՛ւք՝ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի գիտէ Հա՛յրն ձեր զինչ պիտոյ է ձեզ, մի՛ոչ՚ն ձեզ խնդրեալ ինչ իցէ ի նմանէ։

9 Եւ արդ՝ այսպէս կացէք դուք յաղօթս։ Հա՛յր մեր որ յերկինս, սուրբ եղիցի անուն քո։

10 Եկեսցէ արքայութիւն քո. եղիցի կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի։

11 ԶՀաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ այսօր։

12 Եւ լո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողուա՛ք մերոց պարտապանաց։

13 Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէն, զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս ամէն։

14 Զի եթէ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա, թողցէ և ձեզ Հա՛յրն ձեր երկնաւոր։

15 Ապա թէ ո՛չ թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա, և փողցն ձեր ոչ թողցէ ձեզ Հա՛յրն ձեր։

6 Նայ դու ինչ ժամանակ որ աղօթք անես, մտի՛ր քո խուցդ՝ և քո դռնեերդ փակի՛ր[9] և ծածուկ աղօթք արա դէպի քո Հա՛յրդ. և քո Հա՛յրդ որ ծածուկըն տեսնող է՝ յայտնի կը հատուցանէ քեզ։

7 Եւ էն ժամանակն որ աղօթք անէք, շատախօս մի՛ լինիք[4]. ինչպես Հեթանոսներն. որ նոքա կարծեմեն՝ թէ իրանց շատ խօսելոյն համար կը լսվին[5]։

8 Նրանցմէ նոյնց նման մի՛ լինիք. ինչուա՛ր ձեր Հա՛յրն գիտէ՝ թէ ի՞նչ պէտք է ձուզ, քանի որ մին քան դուռ չէք խնդրել նորանից։

9 Այսպէս դուք էսպէս աղօթք արէք. Այ՛ր Հա՛յր որ երկնքումն ես՝ քո անունդ սո՛ւրբ լինի[6]։

10 Գ՚ալո արքայութիւնդ գա՛յ, քո կամքդ լինի՛ ինչպես երկնքումն, էնպէս էլ երկրիս վերայ։

11 Այ՛ր ամէն օրվան Հացըն[7] էս օր տո՛ւր մեզ։

12 Եւ մեր պարտքըն լո՛ղ մեզ[10]. ինչպես որ մենք էլ լոզացուցինք մեր պարտականներին։

13 Եւ մեզ փորձանքի մէջ մի՛ քըցեր[11]. բայց մեզ չարիցն ազատի[12]. ինչուա՛ր քո է թագաւորութիւնն[13] և զօրութիւնն՝ և փառքն՝ յաւիտեանս ամէն։

14 Պատճառնոր՝ եթէ դուք մարդկանց իրանց մեղքն լոզաք[14] ձեր երկնաւոր Հա՛յրն էլ ձեզ լոզացուցանէ։

15 Ապա թէ որ դուք մարդկանց

(1) գ Նոտ · գ · 33 : (1) Հաղ · ե · 2 : (3) գ Նոտ · ժգ · 26 · 39 : (6) Ղուկ · ժա · 8, Նայն : (7) Մատթ · Խղ · 39 · 43 : գՈւրթ · իա · 16 : (9) Ղուկ · ոգ · 20, 21 : (9) Հովէլ · ե · 12 : Ընտ · Հ · 8 : (10) Մատթ · ժգ · 21, Նայն : (11) Մատթ · Խղ · 41 : Ղուկ · Խդ · 40 · 46 · ասդծ · ժ · 13 : գՊետ · ե · 9 : Հայտ · գ · 10 : (12) Հովհ · ժե · 15 : (13) ա Մատթ · ԽԲ · 11 : (14) Մատթ · ժա · 25, 26 : Նէհ · գ · 33 : Հոգ · գ · 13 :

Digitized by Google

կան գլանդրանս նոցա, և ձէր Հայրն ձեր ինքն ձեզ գլանացանս ձեր։

16 Եւ յորժամ պահիցէք՝ մի՛ լի-նիք իբրև զկեղծաւորսն տրտմագունք. որ ապականեն զերեսս իւրեանց, որպէս զի երեւեցին մարդկանց պա-պահիցեն. ամէն ասեմ ձեզ, Նոքա իակ են վարձք նոցա։

17 Դու դու յորժամ պահիցես, օծ զգլուխ քո՝ եւ լուա զերեսս քո։

18 Որպէս մի՛ երեւեսցին մարդկան իբրև զպահօղ. այլ Հօրն քում՝ որ ի ծածուկ, և Հայրն քո՝ որ տեսանէ ի ծածուկ, հատուսցէ քեզ յայտ-նապէս։

19 Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկ-րի. ուր ցեց և ուտիճ ապականեն, և ուր գողք պկան հատանեն և գո-ղանան։

20 Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յերկինս, ուր ոչ ցեց և ոչ ուտիճ ա-պականեն, և ոչ գողք պկան հա-տանեն և գողանան։

21 Որ տեղ գանձք ձեր են՝ անդ և սիրտք ձեր եղիցին։

22 Ճրագ մարմնոյ ակն է. եթէ ակն քո առատ է, ամենայն մարմինդ լուսաւոր եղիցի։

23 Այլ եթէ ակն քո չար է՝ ա-մենայն մարմինդ խաւարին եղիցի. իսկ արդ՝ եթէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար է, խաւարն որչափ ևս։

24 Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառայել. կամ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ. կամ զմին մեծարի-չէք թողել իրանց միգբան[18], ձեր Հայրն եւ ձեր միգբան ձեզ չի թո-ղիլ։

16 Եւ էն ժամանակին որ պաս կը պահէք[16], չը լինի որ կեղծաւորնե-րին պէս տրտում երևիք, որ իրանց երեսըն տխրացնում են, որ մարդ-կանց երևին թէ պաս են պահում. ճշմարիտըն ասում եմ ձեզ՝ թէ Ա-րանց վարձքն մէնակ էն է։

17 Հապց դու ինչ ժամանակ որ պաս պահես, քո գլուխդ իւղով օ-ծիր[17] և քո երեսդ լուա։

18 Որ մարդկանց առաջին չերևիս պաս պահօղի նման, բայց ծածուկ քո Հօրդ առաջին. և քո Հայրն՝ որ ծածուկն տեսնում է, յայտնի կը հատուցանէ քեզ։

19 Ձեզ համար գանձ[18] (խազնայ) մի՛ հաւաքէք երկրիս վերայ. որ տեղ որ ցեցն և ժանկն ապականու-մեն. և որ տեղ որ գողերն գնանի տակըն փորումեն և գողանում։

20 Հապց երկնքումն ձեզ համար գանձ (խազնայ) ժողովեցէք[19] որ էն տեղ ոչ ցեց և ոչ ժանկ չեն ա-պականում, և գողերն գնանի տա-կըն չեն փորում և գողանում։

21 Պատճառնոր՝ ինչ տեղ որ ձեր գանձերն են, էնտեղ էլ ձեր սիրտն կը լինի։

22 Աչքդ մարմնոյ ճրագն է[20]. եթէ որ քո աչքդ պարզ է, քո ամէն մարմինդ լուսաւոր կը լինի։

23 Հապց եթէ որ քո աչքդ չար է, քո ամէն մարմինդ խաւար կը լինի։ Ուրեմն՝ եթէ որ էն լոյսն որ քեզ-գանում է՝ խաւար է, ապա խաւարն որչափ կը լինի։

24 Ոչ ով կարօղ չէ երկու տիրոջ ծառայութիւն անել[21]. կամ մէնին կատէ՝ և մէկէլին կը սիրէ, կամ

(18) Մատթ. չ. 35։ Ղուկ. բ. 12։ (19) Նոյն. ԺԲ. 33։ (17) Մատթ. գ. 3։ Ղուկ. ժ. 3։ (18) Ա Տիմոթ. խ. 6։ ս Տիմոթ. ա. 17։ Եբր. ժգ. 5։ Ցակ. ե. 2, համեմ։ (19) Մատթ. ԺԲ. 34։ Ղուկ. ժբ. 33, 34։ ժգ. 28։ ա Տիմոթ. գ. 10։ ա Պետ. ա. 4։ (20) Ղուկ. ժա. 34, 36։ (21) Ա Յովհ. բ. 15։

Digitized by Google

քե, և զիւան ապշամարհիցե. ուչ խորհ լ՚առուծոյ ծառայել և մա-
մոնայի:

25 Վ՚ասն այդորիկ ասեմ ձեզ. Վ՚Ի հոգալ վասն ոգւոց ձերոց զինչ
ուտիցէք, կամ զինչ ըմպիցէք. և ի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝ թէ զինչ
զգանիցիք. ոչ ապաքէն ոգի առա-
ւել է քան զկերակուր՝ և մարմին
քան զհանդերձ:

26 Հայեցարո՛ւք ի թռչունս երկ-
նից՝ զի ոչ վաւրեն և ոչ հնձեն և
ի ժողովեն ի շտեմարանս, և Հայ-
րըն ձեր երկնաւոր կերակրէ զնո-
սա. ոչ ապաքէն դուք առաւել էք
քան զնոսա:

27 Իսկ ո՛ր ոք ի ձէնջ առ հո-
գալ իւրում՝ յաւելուլ կարիցէ ի
հասակ իւր կանգուն մի:

28 Եւ վասն հանդերձի զի՞ հո-
գայք. հայեցարո՛ւք ի շուշանն վեց-
րինի՝ ծիպիկս ածէ. ոչ ջանայ, և
ոչ նիւթէ:

29 Հասեմ ձեզ՝ զի և ոչ Վողո-
մոն յամենայն ի փառան իւրում
պեպսաւ իրրև զմի ի նոցանէ:

30 Իսկ եթէ զխոտն ի վայրի որ
այսօր է՝ և վաղիւն ի հնոց արկա-
նի, Հ՚առաւած այնպէս զգեցուցանէ.
որչափ ևս առաւել զձեզ Քերթ-
հաւաքք:

31 Վ՚Ի այսուհետև հոգայցէք՝ և ա-
սիցէք. Ո՞ինչ կերիցուք կամ Ո՞ինչ
արբցուք՝ կամ Ո՞ինչ զգեցցուք:

32 Ո՞ի զայդ ամենայն հեթանոսք
խնդրեն. քանզի գիտէ Հայրն ձեր
երկնաւոր՝ թէ պիտոյ է ձեզ այդ
ամենայն:

33 Խնդրեցէք նախ զարքայու-
թիւնն Հ՚առուծոյ և զարդարու-
թիւն նորա. և այդ ամենայն յա-
ւելցի ձեզ:

մըն֊ին կը պատուէ՝ եւ մէկէլին ոչ ինչ
սեղ կը համարէ: Ընէք կարող Հ՚ա-
ստուծոյ ծառայել և մամոնային:

25 Վրասհամար ասեմ ձեզ. Հոգա մի՛ անէք ձեր հոգոյն հա-
մար. թէ ինչ պիտի ուտէք, կամ
ինչ պիտի խմէք. և ոչ ձեր մարմ-
նոյն համար՝ թէ ինչ պիտի հագ-
նիք: Ընդ որ հոգին աւելի է կեր-
տիէն՝ և մարմինն շորեղիքն:

26 Վ՚աքէկ արէք երկնքի թռչուն-
ներուն, որ ոչ վարդանին, և ոչ
հընձանին, և ոչ ամբարներուն ժո-
ղովանին, և ձեր երկնաւոր Հայրն
կերակրէ նորանց. չէ՞ որ դուք
նորանցմէ աւելի էք:

27 Հ՚ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր
հոգս անելովն իւրան հասա-
կին վերայ մին գազ էլ աւելցնել:

28 Եւ զգեստի համար ինչու հոգ
կ՚անէք. մտիկ արէք վայրի
շուշան ծաղկին՝ թէ ինչպէս աճեց-
նուած. ոչ կ՚անքե անառած՝ և ոչ մա-
նուած:

29 Հ՚սուսմէ ձեզ՝ թէ Վաղամնն
էլ իրան ամէն փառքի մէջն նպատակ
մըն֊ին նման չը հագաւ:

30 Վ՚սկայ թէ որ վայրի խոտն՝ որ
էսօր կայ և էգուց կ՚ըլլի՝ Հ՚ա-
ստուած էնպէս է հագցնում, ա-
պա որքան աւելի ձեզ՝ Քիրեհա-
ւատներ:

31 Վրասհամար էլ հոգա մի՛ անէք՝
և մի՛ ասէք. թէ Հ՚նչ ուտենք, կամ
Հ՚նչ խմենք, կամ Հ՚նչ հագնինք:

32 Հ՚նչուան՝ էդ ամէն բաներուդ
հեթանոսներն են ուզում. պատ-
ճառն ու՝ ձեր երկնաւոր Հ՚այրն գի-
տէ՝ թէ էդ ամենդ պէտք է ձեզ:

33 Վ՚ոնց որ՝ առաջ Հ՚ստուծոյ տը-
քայութիւնը և նորա արդարա-
թիւնը խնդրեցէք. և էդ ամէն բա-
ներդ կաւելանայ ձեզ:

(22) Պաշ. ա. 10: ա Տիմ. գ. 17: Յով. դ. 8: ա Պետ. բ. 15: (23) Մատ. ե. 22: Լուկ. ժբ. 23, 28: Փիլ. դ. 8: ա Պետ. ե. 7: (24) Ղուկ. լբ. 21: Մատ. զ. 9: Ղուկ. ժբ. 24, Հայն: (25) գ Կոռնթ. զ. 13: Մատ. ը. 25: Մարկ. ժ. 30: Ղուկ. ժբ. 31: ա Տիմ. դ. 8:

Digitized by Google

31 Այլ պատշճեսցես հոգալոցիդ վասն վաշխին . զի վաշխուն վասն իւր հոգասցի . շատ է աւուրն չար իւր ։

34 Լուսնեայ եգուցվան համար հոգա մի՛ անէք , ինչուա՛ եգուցվան օրն իրան համար հոգս կանէ . օրի համար բաւական է իրան նեղութիւնն ։

ԿԻՆ . Ի

1 Խրխատա սարի վերայ իրան քարոզն վերջ անելոյ ժամանակին՝ ծառս գաւազներին կը յանդիմանէ ։ 6 Աւուր բաներըն չներւի տալն կարգելէ ։ 7 Նը յորդորէ որ ապրիք անեն ։ 13 Նինէ գռնէն ներս մտանն ։ 15 Ասա մարգարէներից զգուշ լինին ։ 21 Խոսքն ճշմարիտ տօղներ չեն լինին , բայց կատարողներ ։ 24 Վերայ վերայ լինելոց ոչնչերի նմանին , 26 և թե ինչ ասալ վերայ ։

1 Այլ դատէք՝ զի մի՛ դատիցիք ։

2 Օրի որով դատաստանաւ դատէք՝ դատեսցուց էք . և որով չափով չափէք՝ չափեսցի ձեզ ։

3 Օրի տեսանես զչիւղ յականն եղբօր քո , և ի քում ականդ բղեգերատդ ոչ տեսանես ։

4 Կամ զիա՞րդ ասես ցեղբայր քո , ինդ հանից զչիւղդ յականէ քումմէ . և ահաւադիկ ի քում ականդ գերան կայ ։

5 Կեղծաւոր՝ հան նախ զգերանդդ յականէ քումմէ , և ապա հասցես հանել զչիւղն յականէ եղբօր քո ։

6 Այլ՝ ի տալ զսրբութիւն շանց . և մի՛ արկանէք զվարգարիտս ձեր առաջի խոզից , զի մի՛ առ ոտն կոխիցեն զնոսա , և դարձեալ երդիծասցանիցեն զձեզ ։

7 Խնդրեցէք՝ և տայի ձեզ , հայցեցէք՝ և գտնիք , բախեցէք՝ և բացցի ձեզ ։

8 Օրի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու , և որ հայցէ՝ գտանէ , և որ բախէ՝ բացցի նմա ։

1 Այլ դատէք՝ որ (դուք էլ) չը դատվիք[1] ։

2 Պատճառնոր՝ ինչ դատաստանով որ ուրիշին դատէք , (նորանով) պիտի դատվիք . և ինչ չափով որ չափէք[2] , (նորանով) կը չափվի ձեզ ։

3 Ինչուա՞ քո եղբօր աչքի մէջի ծեղըն տեսնուսիս , և քո աչքիդ մէջի գերանըն չես տեսնուս[3] ։

4 Կամ ինչպէս ես ասուս եղբօրդ՝ հնդ քո աչքիդ ծեղըն հանեմ , և ահա քո աչքիդ մէջին գերան կայ ։

5 Կեղծաւոր՝ առաջ քո աչքիդ գերանըն հանիր , և յետոյ տեսիր , որ քո եղբօր աչքիդն ծեղըն հանես ։

6 Սուրբ բանըն մի՛ տաք շներին[4] . և ձեր մարգարիտներն խոզերի առաջն մի՛ ձգէք . որ նորանց ոտով կոխ չը տան՝ և յետ դառնան ձեզ պատառեն ։

7 Խնդրեցէք և կը տրվի ձեզ[5] . մանր նկէք և կը գտնէք . (դուռըն) թակեցէք և կը բացվի ձեզ ։

8 Ինչուա՞ , ամեն ով որ կը խընդրէ[6] կառնէ , և ով որ կանը կը գայ կը գտնէ , և ով որ կը թակէ կը բացվի նորան ։

(1) Ղուկ . զ . 37 ։ Հռոմ . բ . 1 ։ Ժգ . 3 , 4 . 10 . 13 ։ Ա Կորնթ . գ . 3 . 5 ։ Գաղ . գ . 11 , 12։ (2) Մարկ . գ . 24 ։ Ղուկ . զ . 38 ։ (3) Ղուկ . զ . 41 , 42 ։ (4) Ընտ . թ . 7 , 8 ։ Իգ . 9 ։ Պսղ . ԺԹ . 45 , 46 ։ (5) Մատթ . իա . 22 ։ Մարկ . ժա . 24 ։ Ղուկ . ժա . 9 , 10 ։ Ժգ . 1 ։ Գաղ . Ժդ . 13 ։ Ժե . 7 ։ Ժզ . 23 , 24 ։ Գաղ . ա . 5 , 6 ։ Ա Գաղ . գ . 22 ։ Ե . 14 , 15 ։ (6) Ընտ . ը . 17 ։ Երեմ . ԼԹ . 13 , 14 ։

Digitized by Google

9 Ո՞վ իցէ ՚ի ձէնջ մարդ՝ զոր խնդրիցէ օրդի իւր հաց, միթէ քար տայցէ նմա։

10 Եւ կամ խնդրիցէ ձուկն, միթէ օձ տայցէ նմա։

11 Ի՛րդ՝ եթէ դուք որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ որդւոց ձերոց, որչափ ևս առաւել Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տացէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա։

12 Ամենայն զոր միանգամ կամիցիք՝ լեզ արասցեն ձեզ մարդիկ՝ այնպէս և դուք արարէք նոցա. զի այն իսկ են օրէնքն և մարգարէք։

13 Ա՛ռէք ընդ նեղ դուռն. քանզի ընդարձակ է դուռնն՝ և հարձակ ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կորուստ, և բազումք են որ մտանեն ընդ նա։

14 Զի՛նչ անձուկ է դուռնն՝ և նեղ ճանապարհն՝ որ տանի ՚ի կեանս, և սակաւք են որ գտանեն զնա։

15 Զգո՛յշ լերուք ՚ի սուտ մարգարէիցն՝ որ գան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխարաց, և ՚ի ներքոյ են գայլք յափշտակողք։

16 ՚Ի պտղոյ նոցա ծանիջիք զնոսա. միթէ քաղեցեն ՚ի փշոց խաղող կամ ՚ի տատասկէ թուզ։

17 Ի՛սկպէս ամենայն ծառ բարի՝ պտուղ բարի առնէ, և ծառ չար՝ պտուղ չար առնէ։

18 Ո՛չ կարէ ծառ բարի պտուղ չար առնել, և ո՛չ ծառ չար՝ պտուղ բարի առնել։

19 Ա՛մենայն ծառ՝ որ ոչ առնէ

9 Ո՞վ է ձեզանից էն մարդն՝ որ նորանից իւրան որդին հաց ուզէ միթէ քար կը տայ նորան։

10 Եւ կամ ձուկն ուզէ՝ միթէ օձ կը տայ նորան։

11 Արդեօք թէ որ դուք որ չար էք՝ գիտուքէք լաւ պարգեւներ տալ ձեր որդոցն. ապա որքան աւելի ձեր Հայրն որ երկնքումն է, բարի լաւներ կը տայ նորանից որ ուզումեն իրանից։

12 Ա՛յն ինչ որ կամենուքէք թէ մարդիքն ձեզ անեն, էնպէս էլ դուք արէք նորանց. ինչու որ՝ հենց էս է օրէնքն և մարգարէքն։

13 Ձեղ դռնումն նեղ մտէք. ինչուորտ լայն է դուռն՝ և համարձակ ճանապարհն՝ որ դէպի կորուստն է տանուում. և շատ են նորանք որ նորանով են մտնում։

14 Ա՛յնքան նեղ է դուռն՝ և նեղ է ճանապարհն, որ դէպի կեանքն է տանում. և քիչ են նորանք որ գտնումեն նորան։

15 Զգո՛յշ կացէք (էն) սուտ մարգարէներից՝ որ ոչխարի շորեր ձեզ մօտ են գալիս, և իրանց միջումն յափշտակող գայլեր են։

16 Նրանց պտղից էն նորանց ճանաչեցէք. կարո՞ղ որ փշերից խաղող քաղեն. կամ տատասկից թուզ։

17 Այսպէս ամէն բարի ծառ բարի պտուղ է բերում. և չար ծառն չար պտուղ է բերում։

18 Չի կարող բարի ծառն՝ չար պտուղ բերել, և ոչ էլ չար ծառն բարի պտուղ բերել։

19 Ամեն ծառ որ բարի պտուղ

(7) Ղուկ. ժա. 11, 13, 13։ (8) Հովհ. գ. 5։ ը. 21։ (9) Ղուկ. գ. 31։ (10) Ղեսդ. ժԲ. 16։ Մատթ. իբ. 10։ Հռոմ. ժգ. 8, 9, 10։ Գաղ. ե. 14։ ա Տիմ. ա. 5։ (11) Ղուկ. ժգ. 24։ (12) Բ Օրին. ժգ. 3։ Նեհեմ. թ. 16։ Մատթ. իգ. 4։ 5. 11. 24։ Մատթ. ժգ. 22։ Հռոմ. ժգ. 17, 18։ Նեհեմ. ե. 6։ Կազ. բ. 8։ Բ Պետ. բ. 1, 2, 3։ ա Հովհ. գ. 1։ (13) Մատթ. գ. 5։ բ Տիմ. գ. 5։ (14) Ղուկ. ի. 30, 39։ (15) Վեր. 20։ Մատթ. ժբ. 33։ (16) Ղուկ. գ. 33. 44։ (17) Նեհեմ. ժա. 19։ Մատթ. ժբ. 33։ (18) Մատթ. է. 10։ Ղուկ. է. 9։ Հովհ. ժե. 2. 6։

Digitized by Google

պատ՝զ քարի , հատանիք և՛ ի հուր արկանիք ։

20 Ա՛պա՝ ի պաղոյ նոցա ծանիցիք զնոսա ։

21 Ա՛յ ամենայն որ ասէ ցիս՝ Տէր Տէր , մտցէ յարքայութիւն երկնից . այլ որ առնէ զկամս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է ։

22 Նազելովք ասիցեն ցիս յաւուրն յայնմիկ . Տէր Տէր՝ ո՛չ յանուն քո մարգարէացաք , և յանուն քո դևս հանաք , և յանուն քո զօրութիւնս բազումս արարաք ։

23 Եւ յայնժամ ասացից ցնոսա՝ եթէ Ա՛յ երբէք գիտեի զձեզ . ՚ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան՝ որք գործէիք զանօրէնութիւն ։

24 Ա՛մենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և առնէ զսոսա , նմանեցի առն խմաստնոյ՝ որ շինեաց զտուն իւր ՚ի վերայ վիմի ։

25 Իջին անձրևք՝ և խաղացին գետք , շնչեցին հողմք՝ և բախեցին զտանն , և ո՛չ կործանեցաւ . քանզի ՚ի վերայ վիմի հաստատեալ էր ։

26 Եւ ամենայն որ լսէ զբանս իմ զայսոսիկ՝ և ո՛չ առնէ զսոսա , նմանեսցի առն յիմարի՝ որ շինեաց զբնակարան իւր ՚ի վերայ աւազոյ ։

27 Իջին անձրևք՝ յարեան գետք , շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն , և անկաւ . և էր կործանումն նորա մեծ յոյժ ։

28 Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ , զարհուրեցան ամբոխքն ի վարդապետութեան նորա ։

29 Զի էր ուսուցանէր զնոսա իբրև զոր իշխանութիւն ունի՝ և ո՛չ իբրև գրագիրքն և փարիսեցիքն ։

1 Եւ իջեալ նորա ՚ի լերինն՝ հետևեցան նմա բազումք ի բազմաց ։

2 Եւ ահա մարդ մի մերկացեալ եկեալ երկրպագանէր նմա՝ և ասէր . Տէր , եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել ։

3 Եւ երկարեալ Յիսուս զձեռն՝ դպաւ նմա՝ և ասէ . Կամիմ , սրբեցիր ։ Եւ անդէն մերկացեալ նորա սրբեցաւ ։

4 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Տես մի՛ ումեք ասիցես , այլ երթ՝ ցուցո՛ զանձն քահանայապետին , և մատո՛ զպատարագ զոր պատուիրեաց Մովսէս , ի վկայութիւն նոցա ։

5 Եւ մտեալ Յիսուս ՚ի Կափառնայում՝ մատեան առ նա հարիւրապետ մի՝ աղաչելով զնա ։

6 Եւ ասէ . Տէր , մանուկ իմ պառկի ՚ի տան իմում՝ անդամալոյծ , և չարչարի ահագին ։

7 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Ես եկեալ բժշկեցից զնա ։

8 Եւ պատասխանի ետ հարիւրապետն՝ և ասէ . Տէր , ոչ եմ արժան զի մտցես ՚ի ներքս ՚ի տանս իմ , այլ միայն ասա բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկ իմ ։

9 Զի և ես մարդ եմ հնազանդ իշխանի , ունիմ ՚ի ներքս զզինուորս , և ասեմ ցայս՝ Երթ՝ և երթայ , և ցայլ՝ Եկ՝ և գայ , և ծառայի իմում՝ Արա՛ զայս՝ և առնէ ։

10 Եւ լուեալ Յիսուսի՝ զարմացաւ , և ասէ ցհետևողսն . Ամէն ասեմ ձեզ , զայսպիսի հաւատս ո՛չ գտի յոք իսրայէլացիս ։

11 Եւ ասեմ ձեզ , զի բազումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն՝ և նստցին ընդ Աբրահամու և ընդ Իսահակայ և ընդ Յակոբայ ՚ի թագաւորութեան երկնից ։

12 Եւ որդիքն թագաւորութեանն արտաքս հանցին ՚ի խաւարն արտաքինս . անդ եղիցի լալ և կրճտել ատամանց ։

13 Եւ ասէ Յիսուս հարիւրապետին . Երթ՝ և որպէս հաւատացեր՝ եղիցի քեզ ։ Եւ բժշկեցաւ մանուկն նորա յժամուն յայնմիկ ։

14 Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի տունն Պետրոսի՝ ետես զաներն նորա՝ որ պառկէր և տենդոտէր ։

15 Եւ մերձեցաւ և ձեռնառ եղև ձեռին նորա՝ և թողաւ զնա տենդն , և յարեաւ և սպասաւորէր նմա ։

16 Եւ իբրև եղև երեկո՝ մատուցին առ նա բազումս դիւահարս , և հանէր զդևսն բանիւ , և զամենայն հիւանդսն բժշկէր ։

17 Զի լցցի որ ասացաւ ՚ի մարգարէէն Եսայեայ՝ որ ասէ . Զանձինս մերս ինքն առ , և զհիւանդութիւնս մեր ինքն կրեաց ։

18 Եւ տեսեալ Յիսուսի զբազումս ՚ի շուրջ իւր՝ հրամայեաց երթալ ՚ի կողմն միւս կողմանն ։

19 Եւ մատեան առ նա գրագիր մի՝ և ասէ ցնա . Վարդապետ , երթայց զհետ քո ուր և գնասցես ։

20 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Աղուէսք զբուներս ունին , և թռչունք երկնից զբներս , իսկ Որդի մարդոյ ո՛չ ունի ուր զգլուխ իւր դիցէ ։

21 Եւ այլ ոմն ՚ի աշակերտացն ասէ ցնա . Տէր , արձակեա՛ զիս նախ՝ և երթիցեմ թաղեցից զհայր իմ ։

22 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Հետևեա՛ ինձ , և թո՛ղ զմեռեալսն թաղեսցեն զմեռեալս իւրեանց ։

23 Եւ նա մտեալ ՚ի նաւ՝ հետևեցան նմա աշակերտք նորա ։

24 Եւ ահա շարժումն մեծ եղև ՚ի ծովուն , մինչև ծածկեցան ալեաց զնաւն . և նա քնացեալ էր ։

25 Եւ մատեան առ նա աշակերտք նորա՝ և յարուցին զնա՝ և ասեն . Տէր , փրկեա՛ զմեզ , կորնչիմք ։

26 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ընդէ՞ր երկնչիք դուք , սակաւահաւատք ։ Յետ այնորիկ յարուցեալ՝ սաստեաց հողմոցն և ծովուն , և եղև խաղաղութիւն մեծ ։

27 Եւ զարհուրեալ մարդիկն ասէին . Ո՞ է սա , զի և հողմք և ծովն հնազանդին նմա ։

28 Եւ եկեալ նորա յայն կողմն յերկիրն Գադարացւոց՝ ընդդիմացան նմա երկու դիւահարք՝ ելեալք ի գերեզմանաց , չարագոյնք յոյժ , մինչև ոչ ոք կարէր անցանել ճանապարհաւ յայնմիկ ։

29 Եւ ահա գոչեցին՝ և ասեն . Զի՞ մեզ և քեզ , Որդի Աստուծոյ . եկե՞ր հանդերձ ժամանակի տանջել զմեզ ։

30 Էր ոչ հեռի ՚ի նոցանէ հօտ խոզից բազմաց արածեալ ։

31 Դևքն ուրեմն աղաչեցին զնա՝ և ասեն . Եթէ հանես զմեզ՝ արձակեա՛ ՚ի հօտ խոզից զմեզ մտանել ։

32 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք ։ Եւ նոքա ելեալ գնացին ՚ի հօտ խոզից , և ահա ամենայն հօտ խոզից ընթացեալ ընկղմեցաւ ՚ի ծովն , և մեռան ՚ի ջուրս ։

33 Եւ արածողքն փախեան՝ և գնացեալ ՚ի քաղաքն՝ պատմեցին զամենայն և զդիւահարացն ։

34 Եւ ահա ամենայն քաղաքն ելեալ ընդառաջ Յիսուսի՝ և տեսեալ զնա՝ աղաչեցին զի անցցէ ՚ի սահմանաց նոցա ։

1 Եւ նաւեալ Յիսուս՝ անցեալ եկն ՚ի կողմանս իւր քաղաքին ։

2 Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի՝ պառկեալ ՚ի մահիճս ։ Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն . Քաջալերեա՛ , որդեակ , թողին քեզ մեղքդ քո ։

3 Եւ ահա ոմանք ՚ի գրագիրացն ասեն ՚ի սիրտս իւրեանց . Այս հայհոյէ ։

4 Եւ տեսեալ Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ . Ընդէ՞ր խորհիք չարիս ՚ի սիրտս ձեր ։

5 Զի՞ է դիւրագոյն ասել՝ Թողին քեզ մեղքդ քո , կամ ասել՝ Յարի՛ և գնա՛ ։

6 Բայց զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ՚ի վերայ երկրի թողուլ մեղս՝ յայնժամ ասէ անդամալոյծին . Յարի՛ , առ զմահիճս քո՝ և գնա՛ ՚ի տուն քո ։

7 Եւ յարեաւ՝ և գնաց ՚ի տուն իւր ։

8 Եւ տեսեալ ամբոխացն՝ զարհուրեցան՝ և փառաւորեցին զԱստուած՝ որ տուեալ է զիշխանութիւն այսպիսի մարդկան ։

9 Եւ անցեալ Յիսուս անտի՝ ետես մարդ մի՝ որ նստէր ՚ի մաքսատան՝ անուն կոչեցեալ Մատթէոս , և ասէ ցնա . Հետևեա՛ ինձ ։ Եւ յարուցեալ՝ հետևեցաւ նմա ։

10 Եւ եղև նստելոյ նմա ՚ի տան՝ և ահա բազումք ՚ի մաքսաւորաց և ՚ի մեղաւորաց եկեալ՝ նստեան ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտս նորա ։

11 Եւ տեսեալ փարիսեցւոցն՝ ասէին ցաշակերտսն նորա . Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորաց և ընդ մեղաւորաց ուտէ վարդապետ ձեր ։

12 Եւ լուեալ Յիսուսի՝ ասէ ցնոսա . Ոչ պիտոյ են առողջացն բժիշկք , այլ հիւանդացն ։

13 Երթայք՝ և ուսարուք զի՞ է այն՝ Ողորմութիւն կամիմ , և ո՛չ պատարագ ։ Զի ո՛չ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս ։

14 Յայնմ ժամու մատեան առ նա աշակերտք Յովհաննու՝ և ասեն . Ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն բազում պահեմք , և աշակերտք քո ո՛չ պահեն ։

15 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Միթէ կարող են որդիք հարսանեացն սգալ՝ մինչդեռ փեսայն ընդ նոսա է ։ Այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորում վասն առնուցի ՚ի նոցանէ փեսայն՝ յայնժամ պահեսցեն ։

16 Եւ ոչ ոք կարկատան ՚ի նոր ձորձոյ ՚ի հին հանդերձ դնէ . զի առեալ զլրումն՝ ՚ի հինն՝ պատառէ զնոսա , և չարագոյն պատառումն լինի ։

17 Եւ ոչ դնեն զգինի նոր ՚ի տիկս հինս . զի ապա պատառին տիկքն , և գինին հեղուն , և տիկքն կորնչին . այլ դնեն զգինի նոր ՚ի տիկս նոր , և երկոքինն պահին ։

18 Զայս նոցա խօսելոյ՝ ահա մի ՚ի պետացն մատեան՝ երկրպագանէր նմա՝ և ասէր . Դուստր իմ նոր մեռաւ , այլ եկ՝ և դիր զձեռն քո ՚ի վերայ նորա՝ և կեցցէ ։

19 Եւ յարուցեալ Յիսուս՝ գնաց զհետ նորա՝ և աշակերտք նորա ։

20 Եւ ահա կին մի՝ որ տասն և երկու ամ էր արեամբ հոսանաւ , մատեալ ՚ի թիկունս նորա՝ մերձեցաւ ՚ի վերնոյ հանդերձի նորա ։

21 Զի ասէր ՚ի սիրտս իւր . Եթէ միայն մերձեցայց ՚ի հանդերձ նորա՝ կեցցէ ։

22 Եւ Յիսուս դարձեալ՝ և տեսեալ զնա՝ ասէ . Քաջալերեա՛ , դուստր , հաւատք քո կեցուցին զքեզ ։ Եւ կեցցէ կինն յժամուն յայնմիկ ։

23 Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի տունն պետին՝ և տեսեալ զնուագարանսն և զբազմութիւնն աղմկելով՝

(19) Ա՛ղ . ը . 2 : Ա՛ռաք . ի՛ր . 11 , 12 : Ա՛ղաք . գ . 16 : ժգ . 25 : Գործ . ժԲ . 13 : Հռոմ . բ . 13 : Գա՛լ . ա . 23 : (20) Ծն . իգ . 4 : Ա՛ղ . ժ . 51 : Ա՛ռաքեալ . ժգ . 3 : (21) Ա՛ռաք . ի՛ր . 13 : Ա՛ղաք . ժգ . 25 , 27 : Բ Տի՛մ . բ . 19 : (22) Ա՛ռաք . ե . 5 : գ . 6 : Ա՛ռաք . ի՛ր 41 : (23) Ա՛ղաք . գ . 17 , Նաչ ։

զաբանային ժողովուրդքն ընդ վար-
գապետութիւն նորա :
29 Ոչ իրրև իշխանութեամբ ու-
սուցանէր՝ և ոչ զրպես դպիրքն :

նորին զարմանային[25] էին նորա վար-
գապետութեանն վերայ[26] :
29 Քանզի՝ իշխանութիւն ունէր
ոչ պէս էր ուսուցանէ[27] . և ոչ
թէ իրանց կարդացողներին պէս :

ԿԻ · Ը

2 Բռնաւոր բորոտ սրբեցի , 5 Հարիւրապետի աղան , 14 Պետրոսի զքրանէն , 16 Նա ըստ ասելոյ գիւահարսն և հիւանդներ բժշկէն : 19 Ոչ ոք ասէ թէ իրան հետևին ինչպես կա-
րելացնէ երթալ : 23 Հրամի փոթորկին խաղաղեցնուցի : 28 Երկու գիւահարսնքի անհնարին
գիներն կը հանէ , 31 Նա կը թողէ որ երթան խոզերն միջամին մանին :

1 Եւ իբրև էջ ՚ի լեռնէ անտի ,
գնացին զինի նորա փողովուրդք բա-
զումք :
2 Եւ ահա մատուցեալ բորոտ մի
երկիրպագանէր նմա , և ասէր .
Տէր՝ եթէ կամիս՝ կարող ես զիս
սրբել :
3 Եւ զգեալ զձեռն իւր և հասոյց
՚ի նա Յիսուս և ասէ . Կամիմ՝
սրբեաց . և վաղվաղակի սրբեցաւ ՚ի
նմանէ բորոտութիւնն :
4 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Ոչգոյշ
լիր մի ումեք ասիցես . այլ երթ
ցոյց զանձն քո քահանային . և մատո
զպատարագն , զոր հրամայեաց
Մովսէս , ՚ի վկայութիւն նոցա :

5 Եւ մտեալ ՚ի Կափառնաում ,
մատեաւ առ նա հարիւրապետ մի ,
աղաչէր զնա ,
6 Եւ ասէր . Տէր՝ մանուկ իմ
անկեալ կայ ՚ի տան անդամալոյծ՝
չարաչար ածեալ :
7 Ասէ ցնա Յիսուս . Ես երկիւղ և
բժշկեցից զնա :
8 Պատասխանի եւս հարիւրա-
պետն՝ և ասէ . Տէր՝ չիմ բաւա-
կան՝ եթէ ընդ հարկաւ իմով մըտ-
ցես . այլ ասա բանիւ , և բժշկեսցի
մանուկն իմ :

1 Բայց երբոր էն սարդին վեր
եկաւ , շատ ժողովուրդներ նորա ե-
ւևէն գնացին :
2 Եւ ահա մին բորոտ մարդ
մօտ եկաւ՝ երկրպագութիւն արաւ
նորան և ասաց . Տէր՝ թէ որ կա-
մենաս , կարող ես ինձ սրբել :
3 Յիսուս իրան ձեռքն մեկնեց
և նորան հասցորուց և ասաց . Կա-
մենումմ՝ սրբվիր . և շուտով բո-
րոտութիւնն սրբվեցաւ նորանից :
4 Եւ Յիսուս ասաց նորան .
Զգոյշ կաց՝ խոսի մին մարդոյ բան
չասես[2] . միայն թէ գնա՝ քո անձըդ
ցոյց տուր քահանային . և Մովսե-
սից հրամայած պատարագըն[3] ասա՝
որ վկայութիւն լինի նորանց :
5 Եւ երբոր մտաւ Կափառնա-
յում[4] , մին հարիւրապետ եկաւ
նորա մօտ աղաչելուվեր նորան ,
6 Եւ ասելվեր . Տէր՝ իմ աղան
անդամալոյծ վերընկած է տան մէ-
ջըն՝ և ասասիկ տանջվելուվ :
7 Յիսուս նորան ասաց . Ես կը-
գամ և նորան կը բժշկեմ :
8 Հարիւրապետն պատասխան
տուաւ և ասաց . Տէր՝ արժանի չեմ
որ իմ տան ծածկի տակն մտնես ,
բայց միայն խոսքով ասա՝ և իմ
աղան կը բժշկվի :

(24) Մատ . ժգ . 44 : Մարկ . ա . 32 : ղ . 8 : Լուկ . գ . 38 : (25) Հովհ . է . 30 . (1) Մատ . ա . 40 , Լուկ : Լուկ . է . 12 : (2) Մատ . ժ . 30 : Մարկ . է . 44 : (3) Լեւտ . ժգ . 8 , է . 10 : Լուկ . է . 14 : (4) Լուկ . է . 1 , Լուկ : (5) Լուկ . ժգ . 10 . 21 ; (6) Մատ . ժ . 29 .

Digitized by Google

9 Վասնզի և ես այր մի եմ ընդ իշխանութեամբ, ունիմ ընդ ինձ զինուորս. ասեմ սմա Երթ՝ և երթայ, և այլում Թէ Եկ՝ և գայ, և ծառայի իմում Թէ Արա զայս՝ և առնէ:

10 Լուաւ Յիսուս՝ զարմացաւ, և ասէ ցայնոսիկ՝ որ զհետն երթային. Ամէն ասեմ ձեզ՝ և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի երբէք:

11 Այլ ասեմ ձեզ, զի բազումք յարևելից և յարևմտից եկեսցեն և բազմասցին ընդ Աբրահամու՝ և ընդ Իսահակայ՝ և ընդ Յակոբայ յարքայութեան երկնից:

12 Իսկ որդիքն արքայութեան ելցեն ի խաւարն արտաքին. անդ եղցի լալ և կրճել ատամանց:

13 Եւ ասէ Յիսուս ցհարիւրապետն. Երթ՝ և որպէս հաւատացեր դու եղիցի քեզ. և ողջացաւ մանուկն նորա յաւուր յայնմիկ:

14 Իսկ եկեալ Յիսուս ի տունն Պետրոսի, եհաս զի զոքանչ նորա անկեալ դնէր տապացեալ:

15 Այլաւ զձեռանէ նորա՝ և եթող զնա ջերմն. յոտն եկաց՝ և պաշտէր զնոսա:

16 Իրրև եղև երեկոյ՝ մատուցին առ նա դիւահարս բազումս, և եհան պայման բանիւ. և զամենայն հիւանդսն բժշկեաց:

17 Որպէս լցցի բանն՝ որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի. Նա զհիւանդութիւնսն մեր վերացոյց, և զցաւս մեր եբարձ:

18 Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս

9 Ինչուան՝ ես էլ մին իշխանութեան տակ լինող մարդ եմ. իմ ձեռս տակն զինուորներ ունիմ և առումեմ այս՝ Թէ Գնա՛ և գնում է. և մէկէլին Թէ Եկ՝ և գալիս է. և իմ ծառայիս՝ Թէ Այս բանը արա՛ և անում է:

10 Երբոր Յիսուս լսեց, զարմացաւ և ասաց նորանց որ իրան եւ տևէն գնում էին. Ճշմարիտն ասում եմ ձեզ, որ Իսրայէլի մէջն էլ իմ կին մին ժամանակ էսպէսի հաւատք չը գտի:

11 Այլ ասումեմ ձեզ, որ շատ մարդիք արևելքից և արևմտքից կը գան, և Աբրահամի և Իսահակի և Յակոբի հետ երկնքի արքայութեանումն կը նստին:

12 Եւ արքայութեան որդիքն դուրս կէլլին դրսի խաւարն, որ էն տեղ լաց և ատամների կրճտելն կը լինի:

13 Եւ Յիսուս ասաց հարիւրապետին. Գնա՛ և ինչպէս որ հաւատացիր՝ թող էնպէս լինի քեզ. և նորա տղան էն օրումն առողջացաւ:

14 Եւ երբոր Յիսուս եկաւ Պետրոսի տունն, տեսաւ որ նորա զոքանչն տեռնի մէջն վերընկած էր:

15 Ձեռքին դպնեց, և տենդն թողեց նորան. վերկացաւ և ծառայում էր անում նորանց:

16 Երբոր իրիկուն էլաւ շատ դիւահարներ բերին նորան մօտ՝ և (մէնակ) խօսքով հանեց դևերն, և ամէն հիւանդներըն բժշկեց:

17 Որ կատարվի Եսայի մարգարէի ձեռով ասված բանն. Թէ Նա մեր հիւանդութիւններըն վերացրուց՝ և մեր ցաւերըն վերկալաւ:

18 Յիսուս երբոր շատ ժողո-

(1) Նահում. ժբ. 3: Նոյ. բ. 2, 3: ժա. 10: Մատ. ա. 11: Ղուկ. ժգ. 29, գլուխ. ժ. 45: ժա. 18: ժգ. 26: Հռոմ. ժբ. 9, Եփես. գ. 6: (3) Մատթ. ժա. 43: (9) ժգ. 43. 50: ԺԲ. 13: ԽԴ. 51: ԺԲ. 30: Ղուկ. ժգ. 28: ԲՊետ. բ. 17: Յոհան. 13: (10) Մատթ. ա. 20. 30, 31: Ղուկ. գ. 38, 39: (11) ա Պետրոս. ԺԲ. 5: (12) Մատթ. ա. 22, Հռոմ. Ղուկ. գ. 10, 14: (13) Լուսա. ծգ. 6 ա Պետր. բ. 24:

Digitized by Google

բազումս զհիւրս, հրամայեաց երթալ յայնկոյս :

19 Եւ մատուցեալ դպիր մի ասէ ցնա. Վարդապետ՝ եկից և ես զկնի քո յոր վայր և երթիցես :

20 Ասէ ցնա Յիսուս. Աղուեսս ծակս ունին, և թռչունք երկնից բոյնք, այլ Որդի մարդոյ ոչ ունի ուր դիցէ զգլուխ իւր :

21 Եւ մի ոմն յաշակերտացն նորա ասէ ցնա. Տէր՝ տուր ինձ հրամանն՝ զի երթայց նախ թաղեցից զհայր իմ :

22 Ասէ ցնա Յիսուս. Ե՛կ զկնի իմ, և թո՛ղ մեռելոցն թաղել զմեռեալս իւրեանց :

23 Եւ իբրև եմուտ ի նաւն, գնացին զկնի նորա աշակերտքն նորա :

24 Եւ ահա շարժումն մեծ եղև ի ծովուն՝ մինչ նաւին ծածկել յալեացս անտի, և ինքն ննջէր :

25 Եւ մատուցեալ աշակերտքն յարուցին զնա և ասեն. Տէր՝ փրկեա՛ զմեզ՝ զի կորնչիմք :

26 Եւ ասէ ցնոսա. Ընդէր վատասիրտք էք ոչնչաւորք. յայնժամ յարուցեալ սաստեաց հողմոցն և ծովուն, և եղև խաղաղութիւն մեծ :

27 Եւ մարդիկն զարմացան՝ և ասէին. Որպիսի՞ ոք իցէ սա՝ զի և հողմք և ծով լսելականդիման սմա :

28 Եւ իբրև անց յայնկոյս յերկիրն Գերգեսացւոց, պատահեցին նմա դիւահարք երկու՝ ելեալք ի գերեզմանացն, չարաչարք յոյժ. որպէս զի չէր հնար անցանել ումեք ընդ այն ճանապարհ :

վուրդներ տեսաւ իրան չորս կողմէն, հրաման առաւ էն կողմն գնալ :

19 Եւ մին կարդացող մօտ եկաւ և ըսաւ. Վարդապե՛տ, ես էլ քո եւևէդ կը գամ որ տեղ որ գնաս[14] :

20 Եւ Յիսուս ըսաւ. Աղուեսներն կենալու փոսեր ունին, և երկնքի թռչուններն բուն. բայց Որդին մարդոյ մին տեղ չունի՝ որ իրան գլուխն դնէ :

21 Եւ ըսաւ աշակերտներէն մինն ըսաց. Տէր՝ ինձ հրամայեա՛ որ գնամ առաջ իմ հայրըն թաղեմ :

22 Յիսուս ըսաւ. Ի՛մ եւևէս եկ, և թո՛ղ մեռելներն որ իրանց մեռելներըն թաղեն :

23 Եւ երբոր մտաւ նաւն, ըսաւ աշակերտներն ըսաւ եւևէն գնացին :

24 Եւ ահա մեծ ալեկոծութիւն է՛ղաւ ծովի մէջն, մինչև որ նաւն էլ ծածկվուէր ալիքներէն. և ինքըն քնած էր[17] :

25 Եւ աշակերտներն մօտ եկին՝ ըսաւ զարթնացուին և ըսացին. Տէր՝ մեզ փրկէ՛, որ կորչումենք :

26 Եւ ըսաւ ըսաց. Ինչո՞ւ վախկոտ էք պակասահաւատներ : Ան ժամանակն վերկացաւ՝ քամիներին և ծովին սաստեց[18], և մեծ խաղաղութիւն էղաւ :

27 Եւ մարդիկն զարմացան՝ ըսաւին. Ա՛ս ի՞նչպէս մարդ է՝ որ քամիներն և ծովն էլ հնազանդվումեն ասոնք :

28 Եւ երբոր էն կողմն անցին Գերգեսացոց երկիրն[19], երկու դիւահար մարդ պատահեցին նորան, գերեզմաններիցն դուրս եկած՝ որ էնքան շատ էին, մինչև որ էնտեղ չէր, թէ մին մարդ էն ճանապարհովն անցկենայ :

(14) Գոյ · բ · 57, 58 : (15) Գոյ · 59, 60 : (16) ա Թագ · ժբ · 26 : (17) Մարկ · գ · 37, հատ : Գոյ · ը · 23, հատ : (18) Սաղ · կե · 7 : ձբ · 9 : ճե · 29 · (19) Մարկ · ե · 1, հատ : Գոյ · ը · 26, հատ ·

Digitized by Google

29 Եւ ահա աղաղակեցին և ասեն. Ո՞վ կայ մեր և քո Յիսուս Որդի Աստուծոյ, եկիր տաւրաժամ առնջել զմեզ:
30 Եւ էր հեռագոյն ի նոցանէ երամակ մի խոզից բազում:
31 Եւ դևքն աղաչէին զնա և ասէին. Եթէ հանես զմեզ աստի, հրամայեա մեզ երթալ յերամակ խոզից:
32 Եւ ասէ ցնոսա՝ Երթայք. և նոքա ելեալ գնացին յերամակն խոզից. և դիմեաց ամենայն երամակն ի ծով, և մեռան ի ջուրսն:
33 Եւ խոզարածքն փախեան, և երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամենայն, և զերս դիւահարացն:
34 Եւ ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ Յիսուսի. իւրև տեսին զնա՝ աղաչեցին, զի գնասցէ ի սահմանաց նոցա:

29 Եւ ահա աղաղակեցին և ասացին. Յիսուս Որդի Աստուծոյ քեզ ինչ բան կայ մեզ հետ, որ եկեր ես անժամանակ մեզ առնջել:
30 Եւ նորանցից հեռու մի խառն երամակ (ախոռ) կար որ արածուէր:
31 Եւ դևերն աղաչեցին նորան և ասեն, Եթէ որ մեզ ես տեղից հանես, հրամայեա մեզ որ գնանք էն խոզերի երամակն (ախոռ):
32 Եւ նորանց ասաց՝ Կնացէք. և նորանք դուրս եկին գնացին խոզերի երամակն. և խոզերի ամէն երամակն էն բարձր տեղից վազեց ծովի մէջն, և ջրերի միջումն մեռան:
33 Եւ խոզարածներն փախան, և գնացին քաղաքն. պատմեցին ամէնն, և դիւահարներուն բաներըն էլ:
34 Եւ ահա ամէն քաղաքն դուրս եկաւ Յիսուսի առաջն. երբոր նորան տեսին՝ աղաչեցին որ գնայ իրանց երկրից[20]:

ԿԻ. Ա

2 Ուրիշների անդամալոյծ բժշկելն, 9 Մատթէոսը մաքսաւորութենից կանչելն, 10 Մաքսաւորներին և մեղաւորներին հետ ուտելն: 14 Իրան աշակերտներին պատ չի պահելն պաշտպանում: 20 Տնաւաճ կինն կը բժշկէ: 23 Հայրոսի աղջկան մեռելներից կը յարուցանէ: 27 Երկու կոյր մարդկանց աչքերըն կը բանայ: 32 Համր դիւահար մին մարդ կը բժշկէ: 36 Նէ ժողովուրդին կը խղճայ, որ ոչխարների պէս հովիւ չունին:

1 Եւ մտեալ ի նաւ անց յայնկոյս, և եկն ի քաղաք իւր:
2 Եւ ահա մատուցին առ նա անդամալոյծ մի, որ դնէր ի մահիճս. և տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ասէ ցանդամալոյծն. Քաջալերեա՛, որդեակ, քեզ մեղք քո:
3 Եւ ահա ոմանք ի դպրացն ասեն ընդ միտս. Հայհոյէ դա:

1 Եւ նաւն մտաւ անցկացաւ էն կողմն, և եկաւ իրան քաղաքն[1]:
2 Եւ ահա մին անդամալոյծ[2] (մարդ) բերին նորա մօտ, որ մահճի (փէօշէկի) մէջն դրած էր. և Յիսուս նորանց հաւատքն[3] տեսնելով՝ անդամալուծին ասաց. Վո՛ մեղքերն թողուած լինին քեզ:
3 Եւ ահա կարդացողներից մին քահանի իրանց մտքումն ասացին. Թէ՛ հայհոյումէ դա:

(20) ԲՕրին. ե. 25: ա՛Թագ. ժէ. 18: Ա՛ռաք. ը. 8: Գործ. ժԶ. 39: (1) Մատթ. գ. 13: (2) Մարկ. բ. 3: Ա՛ռաք. ե. 18: (3) Մատթ. Զ. 10:

Digitized by Google

4 Եւ ծանուցեալ Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա. Ընդէր խորհիք դուք չարիս ՚ի սիրտս ձեր:

5 Զի՞նչ դիւրին է. ասել՝ Ներեալ լիցին քեզ մեղք քո, թէ ասել՝ Արի և շրջեաց:

6 Այլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեղս. յայնժամ՝ ասէ ցանգամալոյծն. Արի՝ առ զմահիճս քո՝ և երթ ՚ի տուն քո:

7 Եւ յարուցեալ գնաց ՚ի տուն իւր:

8 Իբրև տեսին ժողովուրդքն, զարմացան. և փառաւոր առնէին զԱստուած զտուիչն այնպիսի իշխանութեան մարդկան:

9 Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուս՝ ետես զայր մի, զի նստէր ՚ի մաքսաւորութեան՝ Աստիեոս անուն. և ասէ ցնա՝ Ե՛կ զկնի իմ. և յարուցեալ գնաց զկնի նորա:

10 Եւ եղև իբրև բազմեալ էր նա ՚ի տան, և ահա բազում՝ մաքսաւորք և մեղաւորք եկեալ և բազմեալ էին ընդ Յիսուսի՝ և ընդ աշակերտս նորա:

11 Իբրև տեսին փարիսեցիքն՝ ասեն ցաշակերտս նորա. Ընդէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէ վարդապետն ձեր:

12 Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ՝ ասէ ցնոսա. Ոչ է պիտոյ բժիշկ կարողաց՝ այլ հիւանդաց:

13 Երթայք՝ ուսարուք զի՛նչ է. Ողորմութիւն կամիմ, և ո՛չ զզոհ.

4 Յիսուս նորանց մտածմունքն իմացաւ[4] և ասաց նորանց. Ի՞նչու էք չար բան մտածում դուք ձեր սրտերումը:

5 Որն է հեշտ, ասել՝ թէ Քո մեղքերդ թողված լինին քեզ, թէ ասել՝ Ոտքի կաց և մեն ևկ:

6 Բայց որ դուք իմանաք՝ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրիս վրայ մեղաց թողութիւն տալոյ. էն ժամանակն անդամալուծին ասաց. Ոտքի կաց քո մահիճդ (փէշկէտը) վերառ և գնա քո տուն ընդ:

7 Եւ նա վերկացաւ և գնաց իրան տունն:

8 Երբոր ժողովուրդներն տեսին, զարմացան՝ և Աստուծոյ փառք էին տալիս, որ էնպիսի իշխանութիւն է տուել մարդկանց:

9 Եւ Յիսուս երբոր էն տեղից առաջ գնաց, տեսաւ մին Աստիեոս անուն մարդ, որ նստած մաքսաւորութիւն (կիմրուկնէն) էր անում[5]. և Նորան ասաց. Իմ եաւէս ևկ. և նա վերկացաւ գնաց Նորա ետևէն:

10 Եւ էլաւ երբոր Նորա տան մէջն սեղանի վերայ նստած էր, և ահա ուրիշ էլ շատ մաքսաւորներ (կիմրուկնէնը) և մեղաւորներ ևկել էին. և Յիսուսի և Նորա աշակերտների հետ նստած էին[6]:

11 Երբոր փարիսեցիքն տեսին, Նորա աշակերտներին ասացին. Ի՞նչու ձեր վարդապետն մաքսաւորներին[7] և մեղաւորներին[8] հետ (հաց) է ուտում:

12 Բայց Յիսուս երբոր լսեց, Նորանց ասաց. Կարօղներին բժիշկ պէտք չէ, այլ հիւանդներին:

13 Գնացէք սովորեցէք՝ թէ ի՞նչ է (որ կասվի՝) Ողորմութիւն եմ կա-

(1) Մատ. ՚ա. 2: Մարկ. ժբ. 25: Մարթ. ժբ. 15: Գոյ. ե. 22: ը. 8: ք. 47: ժա. 17: (5) Մարթ. բ. 14: Գոյ. ե. 27: (6) Մարթ. բ. 15, Նայե՛ Գոյ. ե. 29, Նայե՛: (7) Մարթ. ժա. 19: Գոյ. ե. 30: ժե. 2: (8) Գոյ. բ. 15:

Digitized by Google

զի ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ ըզմեղաւորս ։

14 Յայնժամ մատեան առ նա աշակերտքն Յովհաննու՝ և ասեն . Ընդէր մեք և փարիսեցիքն պահեմք յաճախ , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն ։

15 Ցո՛ւսց ցնոսա Յիսուս . Միթէ մարթ է՞ն իցէ մանկանց առաւգաստի սուգ առնուլ՝ մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ . այլ եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի ի նոցանէ փեսայն , և ապա պահեսցեն ։

16 Ոչ ոք արկանէ կտաւեր ան թափ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ . զի առնու ելանէ զլրումիւնն նորա ի հանդերձէն , և ևս չար պատառումն լինի ։

17 Եւ ոչ արկանեն գինի նոր ի սիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ սիկքն պատառին՝ և գինին հեղու , և սիկքն կորնչին . այլ արկանեն գինի նոր ի սիկս նորս , և երկոքին պահին ։

18 Միդ՝ինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա , ահա իշխան մի մատուցեալ երկիրպագանէր նմա՝ և ասէր . Դուստրն իմ արդ ևս վախճանեցաւ . այլ եկեալ դիցես զձեռն քո ի վերայ նորա՝ և կեցցէ ։

19 Յարեաւ Յիսուս՝ և գնաց զկնի նորա աշակերտօքն հանդերձ ։

20 Եւ ահա կին մի տառապեալ երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի դրօշակ հանդերձի նորա ։

21 Ասէր ի մտի իւրում . Եթէ միայն մերձենամ ի հանդերձս նորա՝ փրկիմ ։

22 Դարձեալ Յիսուս իբրև դարձաւ և եհաս զնա՝ ասէ . Դո՛ստեր , ջուր մեծ ընդունուն՝ և ոչ մատաղ . ինչուք՝ ես չեմ եկել որդւոցն կանչել , այլ մեղաւորսն[10] ։

14 Յն ժամանակն Յովհաննէսի աշակերտունքն նորա մօտ եկին և ասացին . Ընդէ՞ր մեք և փարիսեցիքն շատ պաս ենք պահում[11] , և քո աշակերտունդ չեն պահում ։

15 Յիսուս նորանց ասաց . Միթէ կարելի՞ է որ հարսանիքի ազգքն[12] սուգ անեն քանի որ փեսան նորանց հետ է . բայց օրեր կը գան՝ որ փեսան նորանցից վերկառնվի , և ընդ նոսին եւս կը պահեն[13] ։

16 Ոչ ով չը մաշված կարկատան կաւոր հին շորի վերայ չի ձգիլ . ինչուք՝ նա էն հին շորի ուժգն էլ կառնէ դուրս կը գնայ՝ և նորա պատռվածքն էլ աւելի չար կը լինի ։

17 Եւ նոր գինին հին սրկերի մէջ չեն ածիլ . ապա թէ ոչ՝ սրկերն կը պատռվին՝ և գինին կը թափվի , և սրկերն էլ կը կորչին . բայց նոր գինին նոր սրկերի մէջ կածեն , և երկուքն էլ կը պահվին ։

18 Վասքանի որ նա էս խօսում էր նորանց հետ , ահա մին իշխան[14] եկաւ նորան երկրպագութիւն արաւ՝ և ասաց . Իմ աղջիկս հենց հիմիկ մեռնելոյ վերայ է . միայն թէ դու քո ձեռքդ նորա վերայ դիր՝ և կապրի ։

19 Յիսուս վերկացաւ և աշակերտներովն գնաց նորա եաւէն ։

20 Եւ ահա մին կին[15] , որ տասներկու տարի միշտ արիւն թափելով ցաւագար էր , մօտ եկաւ՝ և եաւիջն նորա շորի ծայրին դիպաւ ։

21 Ինչուք՝ իրան մտքումն ասում էր՝ թէ Միդ՝էնակ նորա շորին դիպչիմ , կը փրկվիմ ։

22 Դայց երբոր Յիսուս յետ դարձաւ և նորան տեսաւ , ասաց . Դուստր

(9) Ամբ . գ . 6 ։ Մրկ . գ . 6 , 7 , 8 ։ Մատ . ժբ . 7 ։ (10) ա Տիմ . ա . 15 ։ (11) Մրկ . բ . 18 , Ղուկ . Ե . 33 , Յայտ . ժբ . 12 ։ (12) Յովհ . գ . 29 ։ (13) Դատ . ժգ . 3 , 8 ։ ժգ . 23 ։ ա Պետր . Ե . 5 ։ (14) Մրկ . Ե . 22 . Ղուկ . ը . 41 , Յայտ . (15) Մատ . Ե . 25 ։ Ղուկ . ը . 43 ։

Digitized by Google

դուստր՝ հաւատաք քո կեցուցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ :

23 Իբրև եկն Յիսուս ի տուն իշխանին, և ետես զփողարան և ամբոխ յոյժ, ասէ ցնոսա. 'Ի բաց գնացէք :

24 Զի ոչ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝ այլ ննջէ :

25 Եւ ծաղր առնէին զնա. և իբրև եւ ամբոխն ի բաց, եմուտ՝ կալաւ զձեռանէ նորա, և յարեաւ աղջիկն :

26 Եւ եւ համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :

27 Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, զՀնա եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին՝ և ասէին, Ո՛ղորմեա մեզ Որդի Դաւթի :

28 Եւ իբրև եկն ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն. և ասէ ցնոսա Յիսուս. Հաւատայք՝ եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ. ասեն ցնա՝ Այո՛ Տէր :

29 Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա՝ և ասէ. Ի սա հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ :

30 Եւ բացան աչք նոցա. և սպառնաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ. Օգնիշ կացէք՝ մի՛ ոք գիտասցէ :

31 Եւ նոքա ելեալ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն :

32 Եւ յելանելն նոցա արտաքս, ահա մատուցին առ նա այր մի՝ համր դիւահար :

33 Եւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համրն. և զարմացան ժողովուրդքն և ասեն. Թէ եւ ոչ երբեք երեւեցաւ այսպիսի ինչ յԻսրայէլի :

կաց ով դուստր՝ քո հաւատքդ քեզ ապրեցուց[16]. և հնոյ էն ժամէն (սահմանն) կինն ազատվեցաւ :

23 Երբոր Յիսուս եկաւ իշխանի տունն[17], տեսաւ փողփրչօղներըն[18] և շատ ամբոխն (խուլէ), նորանց ասաց. Հեռու գնացէք[19] :

24 Ինչուր՝ էդ աղջիկդ մեռած չէ, բայց քնած է :

25 Եւ ծաղր էին անում նորան. և երբոր ամբոխն (խուլէն) դուրս էլաւ, ներս մտաւ՝ նրա ձեռիցն բռնեց. և աղջիկն վերկացաւ :

26 Եւ էս համբաւս դուրս եկաւ էն ամէն երկիրն :

27 Եւ ինչ ժամանակ որ Յիսուս էն տեղիցն անց էր կենում, երկու կոյր աղաղակումէին նորա ետևէն՝ և ասում. Ողորմի Դաւթի[20] մեզ ողորմած :

28 Եւ երբոր տունն մտաւ, կուրերն նորա մօտ եկին. և Յիսուս նորանց ասաց. Հաւատումէք թէ կարօղ եմ էդ անել ձեզ. և նորան ասացին. Այո՛ Տէր :

29 Յն ժամանակն նորանց աչքերին մօտեցաւ՝ և ասաց. Ձեր հաւատալուն պէս թող լինի ձեզ :

30 Եւ նորանց աչքերն բացվան. և Յիսուս նորանց սաստեց՝ և ասաց. Օգնիշ կացէք[21] որ մին մարդ չիմանայ :

31 Եւ նորանք որ դուրս գնացին, էն ամէն երկրումն նորա անունըն յայտնի արին[22] :

32 Եւ երբոր նորանք դուրս էին գնում, ահա մին համր[23] (լռկի) դիւահար մարդ բերին նորա մօտ :

33 Եւ երբոր դևն դուրս եկաւ, համրն (լռկի) (մարդն) խօսեց. և ժողովուրդներն զարմացան և ասացին. Իսկի մին ժամանակ Իսրայէլի մէջն էսպիսի բան չէ երևեցաւ :

(16) Լուկ. է. 50 : ը. 48 : ժէ. 19 : ժը. 42 : (17) Մատ. է. 38 : Լուկ. ը. 51 : (18) բ Մատ. լը. 35 : (19) Յովի. ի. 10 : (20) Մատ. ժե. 22 : ի. 30, 31 : Մատ. ժ. 47, 48 : Լուկ. ժը. 38, 39 : (21) Մատ. ը. 4 : ժը. 16 : ժէ. 9 : Լուկ. է. 14 : (22) Մատ. է. 26 : (23) Մատ. ժը. 22 : Լուկ. ժա. 14 :

Digitized by Google

34 Եւ՝ փարիսեցիքն ասէին, Թէ
Իշխանաւն դիւաց հանէ դա զդեւս :

35 Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամ-
նայն քաղաքս և ընդ գիւղս . ու-
սուցանէր ի ժողովուրդս նոցա , և
քարոզէր զաւետարանն արքայու-
թեան . և բժշկէր զամենայն ախտս
և զամենայն հիւանդութիւնս ի ժո-
ղովրդեանն :

36 Եւ տեսեալ զժողովուրդն՝ գը-
թացաւ ի նոսա . զի էին աշխատ-
եալք և ցրուեալք իբրև զոչխարս ,
որոց ոչ իցէ հովիւ :

37 Յայնժամ ասէ ցաշակերտան
իւր . Հունձք բազում են՝ և մշակք
սակաւ :

38 Աղաչեցէք զՏէր հնձոց՝
զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր :

34 Այլ փարիսեցիքն ասէին .
Թէ Ողա դևերի իշխանովն[24] է հա-
նում դևերն :

35 Եւ Յիսուս ամէն քաղաքներն
և գիւղերն մաներ գալիս[25] . Նո-
րանց ժողովարանների մէջն սովոր-
ցնում էր . և արքայութեան աւետա-
րանըն քարոզում էր . և ժողովրդի
միջի ամէն ցաւերն և ամէն հիւան-
դութիւններըն բժշկում էր[26] :

36 Եւ ժողովուրդներն որ տե-
սան՝ խեղճն եկան նորանց վերայ[27] .
որ աշխատած և ցրված էին , ինչ-
պէս ոչխարներ որ հովիւ (չոպան)
չունին[28] :

37 Յն ժամանակն իրան աշա-
կերտներին ասաց . Հունձքն շատ
են՝ և մշակներն քիչ[29] :

38 Ուրեմն աղաչեցէք Տիրոջն[30] որ մշակներ ուղարկէ իրան
հունձն :

ԻԱ · Ի

1 Կրկոտաս իրան տասներկու աշակերտներին իշխանութիւն կը տայ որ նորանք հանեն և նորանք կուղարկէ : 5 Նորանց պատուէր կը տայ , և կը տովորցնէ : 16 Հալածանքներ-
ին համար նորանց սիրտ կը տայ : 40 Եւ իրանք ընդունողներին վարձք խոստ կը տայ :

1 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զեր-
կոտասանեակսն աշակերտան իւր , ետ
նոցա իշխանութիւն այսոց պղծոց
հանել զնոսա , և բժշկել զամենայն
ցաւս և զամենայն հիւանդութիւնս :

2 Եւ առաքելոցն երկոտասանից
էին անունք այսոքիկ . առաջին
Սիմոն՝ անուանեալն Պետրոս , և
Անդրէաս եղբայր նորա :

3 Յակոբոս Զեբեդեայ , և Յով-
հաննէս եղբայր նորա . Փիլիպպոս ,
և Բարթողիմէոս . Թովմաս , և
Մատթէոս մաքսաւոր . Յակոբոս

1 Եւ իրան տասներկու աշա-
կերտներին իրան մօտ կանչեց[1] , և
նորանց իշխանութիւն տուաւ ամէն
պիղծ դևերին վերայ , որ նորանց
հանեն . և ամէն ցաւերըն և ամէն
հիւանդութիւններըն բժշկեն :

2 Եւ էն տասներկու առաքելոց
անուններն էս էին . առաջինն Սի-
մոն՝ Պետրոս կոչվածն , և նորա
եղբայր Անդրէասն :

3 Յակոբոս Զեբեդեանն՝ և նո-
րա եղբայր Յոհաննէսն . Փիլիպպոս
և Բարթողիմէոս . Թոմասն և Մատ-
թէոս մաքսաւորն (Լեվի-Մատթէն) . Յա-

(24) Մատթ . ժբ . 24 : Մարկ . գ . 22 : Ղուկ . ժա . 15 : (25) Մարկ . զ . 6 : Ղուկ . ժգ . 22 : (26) Մատթ . դ . 23 : (27) Մարկ . զ . 34 : (28) Համ . իե . 17 : գ Թագ . իբ . 17 : Եզեկ . ե . 5 : Զաք . ժ . 2 : (29) Ղուկ . ժ . 2 . Յովհ . դ . 35 : (30) բ Թես . գ . 1 :
(1) Մարկ . գ . 13 , 14 : զ . 7 : Ղուկ . զ . 13 : թ . 1 : (2) Գործ . ա . 13 :

Digitized by Google

Ղևեայ , և Ղեբեռն՝ ու անուանեցաւ Ղադէոս ։

4 Սիմէոնի Կանանացի . և Յուդա Իսկարիովացի՝ որ և մատնեցաւ զնա ։

5 Զոյսս եւկոտասանեսին առաքեաց Յիսուս , պատուիրեաց նոցա՝ և ասէ . Ի ճանապարհ Հեթանոսաց մի՛ երթայցէք , և ի քաղաք Սամարացւոց մի՛ մտանիցէք ։

6 Այլ երթայք առաւել առ ոչխարան կորուսեալս տանն Իսրայէլի ։

7 Եւ իբրև երթայցէք՝ քարոզեցէք և ասացէք , թէ Մերձեալ է արքայութիւն երկնից ։

8 Զհիւանդս բժշկեցէք , զբորոտս սրբեցէք , զդևս հանէք , ձրի առիք՝ և ձրի տուք ։

9 Մի՛ տաճնայք ոսկի՝ և մի՛ արծաթ՝ և մի՛ պղինձ ի գօտիս ձեր ։
10 Մի՛ պարկ ի ճանապարհ , և ի՛ երկուս հանդերձս , մի՛ կօշիկս , մի՛ ցուպ · զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրոյ ։

11 Որ քաղաք մտանիցէք կամ ի գեօղ , հարցանիցէք՝ թէ ո՞ է ի նմա արժանի . և անդ լինիջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի ։

12 Եւ իբրև մտանիցէք ի տունն , ողջոյն ասջիք նմա՝ և ասասջիք . Ողջոյն տանս այսմիկ ։

13 Եթէ իցէ տունն արժանի , եկեսցէ ողջոյնն ձեր ի վերայ նորա . ապա թէ ոչ իցէ արժանի , ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի ։

14 Եւ որ ոչ ընկալցի զձեզ՝ և ոչ լուիցէ բանից ձերոց , իբրև ելանիցէք ի տանէն՝ կամ ի քաղաքէն

կոտոս Ղեբեռն , և Ղեբեռն որ Թադէոս կոչվեցաւ ։

4 Սիմոն Կանանացին[3] և Յուդա Իսկարիովտացին[4] նա , որ մատնեց նորան ։

5 Զսա առաքեր կուսին Յիսուս ուղարկեց , նորանց պատուէր տուաւ և ասաց . Հեթանոսների ճանապարհն[5] չը գնաք . և Սամարացոց քաղաքն[6] չը մտնէք ։

6 Այլ աւելի գնացէք Իսրայէլի տան[7] կորած ոչխարներին մօտ[8] ։

7 Եւ երբոր կը գնաք[9] , քարոզեցէք և ասացէք . Երկնքի արքայութիւնն մօտացել է[10] ։

8 Հիւանդներն բժշկեցէք . բոլոռաներն սրբեցէք . դևերն հանեցէք . ձրի (Ֆոֆա) առիլէք[11] ձրի (Ֆոֆա) տուէք ։

9 Ոսկի չէ՛ առնէք ոչ ոսկի՝ և ոչ արծաթ[12] , և ոչ պղնձէ փող ձեր գօտիներումն[13] ։

10 Ոչ ճանապարհի պարկ , և ոչ երկու շոր՝ ոչ կօշիկ՝ ոչ գաւազան . իւչուոր՝ մշակն իրան կերակրին արժանի է[14] ։

11 Որ քաղաք՝ կամ (որ) գիւղ որ մտնէք[15] , հարցրէք՝ թէ նորանում ով է արժանի , և էնտեղ կացէք՝ մինչև որ էն տեղից դուրս գնաք ։

12 Եւ երբոր տունըն կը մտնէք , ողջոյն տուէք նորան և ասացէք . Ողջոյն էս տանս ։

13 Թէ որ էն տունն արժանի է[16] , ձեր ողջոյնն նորա վերայ կը գայ . բայց թէ որ արժանի չէ՝ ձեր ողջոյնն յետ կը դառնայ դէպի ձեզ[17] ։

14 Եւ ով որ ձեզ չէ՛ ընդունի[18] և ձեր խօսքին ականջ չէ՛ դնէ , երը-

(1) Ղուկ . ը . 15 ։ Պօղ . ա . 13 ։ (4) Յովհ . ժգ . 26 ։ (5) Մատթ . դ , 15 ։ (6) Բ Թագ . ժէ . 24 ։ Յովհ . գ . 9 . 20 ։ (7) Մատթ . ժե . 24 ։ Գործ . ժգ . 46 ։ (8) Նաւ . ծգ . 8 ։ Երեմ . ե . 6 . 17 ։ Եզեկ . ԼԴ . 5 . 16 ։ ա Պետ . բ . 25 ։ (9) Ղուկ . թ . 2 ։ (10) Մատթ . գ . 2 ։ դ . 17 ։ Ղուկ . ժ . 9 ։ (11) Գործ . ը . 18 . 20 ։ (12) ա Թագ . թ . 7 ։ Մատթ . ղ . 8 ։ Ղուկ . թ . 3 ։ ժ . 4 ։ բր . 35 ։ (13) Մատթ . ղ . 8 ։ (14) Ղուկ . ժ . 7 ։ ա Կորն . թ . 7 ։ Լեւտ . ա Տիմ . ե . 18 (15) Ղուկ . ժ . 8 ։ (16) Ղուկ . ժ . 5 ։ (17) Սաղմ . կե . 13 ։ (18) Մատթ . ղ . 11 ։ Ղուկ . թ . 5 ։ ժ . 10 ։ 11 ։

Digitized by Google

յայնմանէ , թօթափեցէք զփոշին յոտից ձերոց :

15 Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ Ի՛սրագոյն լիցի երկրին Սոդոմացւոց և Գոմորացւոց յաւուրն դատաստանի , քան քաղաքին այնմիկ :

16 Ի՛հաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զոչխարս ՚ի մէջ գայլոց . եղերուք այսուհետև խորագէտք իբրև զօձս , և միամիտք իբրև զաղաւնիս :

17 Զգո՛յշ լինիջիք ՚ի մարդկանէ . զի մատնեսցեն զձեզ յատեանս . և ՚ի ժողովուրդս իւրեանց տանջեսցեն զձեզ :

18 Եւ առաջի դատաւորաց և թագաւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ ՚ի վկայութիւն նոցա և հեթանոսաց :

19 Ի՛սկ յորժամ մատնեսցեն զձեզ , մի՛ հոգայցէք՝ թէ ո՛րպէս կամ զի՞նչ խօսիցիք . զի տացի ձեզ ՚ի ժամուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք :

20 Զի՛ ո՛չ եթէ դուք իցէք՝ որ խօսիցիք , այլ հոգին հօր ձերոյ՝ որ խօսիցի ՚ի ձեզ :

21 Ա՛մանեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ , և հայր զորդի . և յարիցեն որդիք ՚ի վերայ հարց՝ և սպանանիցեն զնոսա :

22 Եւ եղիջիքատեցեալք յամենեցուն վասն անուան իմոյ . իսկ որ համբերեսցէ իսպառ , նա կեցցէ :

23 Եւ յորժամ հալածեսցեն զձեզ ՚ի քաղաքիս յայսմիկ՝ փախեր են յայնի կամ են քաղաքին դուրս կը գնաք , ձեր ականերիցն փոշին թափ առէք[19] :

15 Ա՛շմարիտն ասեմ ձեզ , որ Սոդոմացոց և Գոմորացոց երկրին համար աւելի հեշտ կը լինի[20] դատաստանի օրուանն քան էն քաղաքին :

16 Ի՛նչա՛ես ուղարկումեմ ձեզ ինչպէս ոչխարներ գայլերի մէջ[21] . սրամտամբ խորագէտ էլէք[22]՝ ինչպէս օձերն , և պա՛մ՛ա[23]՝ ինչպէս աղաւնիքն :

17 Զգո՛յշ կացէք մարդկանցից . ինչուր ձեզ դատաստան կը քաշեն[24] և իրանց ժողովարանների մէջն[25] կը տանջեն ձեզ :

18 Եւ դատաւորների և թագաւորների առջեւ[26] կը տանեն ձեզ իմ պատճառով՝ որ (ինձ համար) նորանց և հեթանոսներին վկայութիւն լինի :

19 Ի՛սկ երբոր կը մատնեն ձեզ , հոգա մի՛ անէք՝ թէ ի՞նչպէս կամ ի՞նչ պիտի խօսիք[27] . ինչուր՝ էնդ էն ժամուն (առհասա՛ն) կը տըրուի ձեզ ինչ որ պիտի խօսիք[28] :

20 Պատճառը չէ՛ թէ դուք էք որ կը խօսիք[29] , քանի ձեր հո՛ր հո՛գին է որ ձեզանում կը խօսի :

21 Եղբայրն եղբօրն մահու կը մատնէ[30] , և հայրն որդին . և որդիքն վեր կը կենան իրանց հարանց վերայ՝ և նորանց կը սպանեն :

22 Եւ ամէնին ատելի կը լինիք[31] իմ անունիս համար . քանի ով որ կը համբերէ[32] մինչև վերջն՝ նա կապրի :

23 Եւ երբոր էս քաղաքումն հալածեն ձեզ , փախէք ուրիշն[33] . և

(19) Նեհ. ե · 13 : Ծնոթ · ժգ · 51 : ժբ · 6 : (20) Մատթ · ժա · 23 · 24 : (21) Ղուկ · ժ : 3 : (22) Հռովմ · ժգ · 19 : Եփես · ե · 15 : (23) ա Պետր · ժգ · 39 : Փիլ · բ · 15 : (24) Մատթ · իգ · 9 : Մատթ · ժգ · 9 : Ղուկ · ժբ · 11 : իա · 12 : (25) Գործ · ե · 40 : (26) Գործ · ժբ · 1 : իգ · 16 : իե · 7 · 23 : բ Տիմ · գ · 16 : (27) Մատթ · ժգ · 11, 12, 13 : Ղուկ · ժբ · 11 : իա · 14, 15 : (28) Նէտ · գ · 13 : Նէհ · ա · 7 : (29) բ Կռնթ · իգ · 3 : Գործ · գ · 9 : ը · 10 : բ Տիմ · գ · 17 : (30) Մի · ե · 6 : Վայր · 35 , 36 : Ղուկ · իա · 16 : (31) Ղուկ · իա · 17 : (32) Դան · ժբ · 12 , 13 : Մատթ · իգ · 13 : Մատթ · ժգ · 13 : (33) Մատթ · բ · 13 : գ · 12 : ժբ · 15 : Գործ · ը · 1 : բ · 25 : ժգ · 6 :

Digitized by Google

չէք յայլ · և եթէ յայնմանէ հա-
լածիցեն զձեզ՝ փախիջէք ի միւս ։
Ամէն ասեմ ձեզ՝ ոչ սպառեսջիք
զքաղաքս Իսրայէլի՝ մինչև եկեսցէ
Որդի մարդոյ ։

24 Ոչ է աշակերտ առաւել քան
վարդապետ , և ոչ ծառայ քան
տէր իւր ։

25 Ընդ իցէ աշակերտին՝ եթէ
եղիցի իբրև վարդապետ իւր , և
ծառային՝ իբրև տէր իւր · եթէ
զտանուտէրն Հեզզեբուղ կոչեցին ,
որչափ և առաւել զընտանիս նորա ։

26 Ոչ ի այսուհետև երկնչիջիք ի
նոցանէ · զի ոչ ինչ է ի ծածուկ՝
որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտնի՝ որ
ոչ ծանիցի ։

27 Զոր ասեմ ձեզ ի խաւարի՝
ասացէք ի լոյս · և զոր լսէք յունկ-
նէ՝ քարոզեցէք ի վերայ տանեաց ։

28 Եւ մի՛ երկնչիջիք յայնցանէ՝ որ
սպանանեն զմարմին , և զոգի ոչ
կարեն սպանանել · այլ երկերուք
դուք առաւել յայնմանէ՝ որ կա-
րօղն է զոգի և զմարմին կորուսա-
նել ի գեհենի ։

29 Ոչ ապաքէն երկու ճնճղուկք
դանկի միոջ վաճառին , և մի ի
նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց
Հօր ձերոյ ։

30 Ասլ ձեր և ամենայն իսկ հեր
գլխոյ թիուեալ է ։

31 Եւ արդ՝ մի՛ երկնչիջիք՝ զի
լաւ էք քան զբազում ճնճղուկս ։

32 Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս
առաջի մարդկան , խոստովանեցից
և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ՝
որ յերկինսն է ։

Թէ որ նորանից էլ հալածեն ձեզ՝
փախէք էն ուրիշը ։ Ճշմարիտն
ասում եմ ձեզ , Որ չէք վերջացընիլ
Իսրայէլի քաղաքներն . մինչև Որ-
դին մարդոյ կը գայ[34] ։

24 Աշակերտն վարպետից աւելի
չէ[35] , և ոչ ծառան իրան տիրոջից ։

25 Նաւականն է՝ թէ աշակերտն
իրան վարպետի նման լինի . և ծա-
ռան իրան տիրոջ նման ։ Եթէ որ տա-
նուտէրին Հեզզեբուղ կոչեցին[36] ,
ապա ոլքան աւելի նորա ընտանի-
քըն ։

26 Արդ՝ մի՛ վախենաք
նորանցից · ինչուռ՝ իսկի ծածուկ
բան չը կայ՝ որ յայտնի չըլինի[37] ·
և թագուն բան՝ որ չիմացվի ։

27 Ինչ որ խաւարումն ասում եմ
ձեզ , լուսի մէջն ասացէք . և ինչ
որ ականջում լսում եք՝ կռչըրնելին
վերայ քարոզեցէք ։

28 Ա՛ի վախենաք երանցից՝ որ
մարմինըն սպանում են և հոգին չեն
կարօղ սպանել[38] · բայց աւելի վա-
խեցէք նորանից՝ որ կարօղ է հո-
գին և մարմինըն կորցնել գեհենի
մէջն ։

29 Ղէ որ երկու ծիտ մին դանկի
են ծախվում՝ . և նորանցից մինն չի
ընկնիլ գետինն առանց ձեր Հօրն ։

30 Ասլց ձեր գլխի ամէն մազերն
էլ համարված է[39] ։

31 Ուրեմն մի՛ վախենաք . ինչուռ՝
դուք աւելի լաւ էք քան շատ ծը-
առել ։

32 Ամէն ով որ ինձ մարդկանց
առաջին կը դաւանէ[40] . ես էլ նորան
կը դաւանեմ՝ իմ Հօրս առաջին որ
երկինքումն է[41] ։

(34) Մատթ · ժգ · 28 ։ (35) Ղուկ · զ · 40 ։ Յովհ ժգ · 16 ։ ժե · 20 ։ (36) Մատթ · ժբ · 24 ։ Մարկ · գ · 22 ։ Ղուկ · ժ · 15 ։ Յովհ · ը · 48 · 52 ։ (37) Մարկ · դ · 22 ։ Ղուկ · ը · 17 ։ ժբ · 2 , 3 ։ (38) Յակոբ · ը · 12 , 13 ։ Ղուկ · ժբ · 4 ։ ա Պետ · գ · 14 ։ (39) Մատթ · ժբ · 29 ։ ը Մատթ · ժբ · 11 ։ Ղուկ · խ · 18 ։ Գործ · եե · 34 ։ (40) Ղուկ · ժբ · 8 ։ Հռոմ · ժ · 9 , 10 ։ (41) Յայտ · գ · 5 ։

Digitized by Google

33 Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան, ուրացայց և ես զնա առաջի Հօր իմոյ՝ որ յերկինսն է:

34 Մի՛ համարիք եթէ եկի արկանել խաղաղութիւն յերկիր. ոչ եկի արկանել խաղաղութիւն, այլ սուր:

35 Ի՛անդի եկի քակել զայր ՚ի հօրէ իւրմէ, և դուստր ՚ի մօրէ իւրմէ, և զհարսն ՚ի սկսրէ իւրմէ:

36 Եւ թշնամիք առն ընտանիք իւր:

37 Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս՝ ոչ է ինձ արժանի. և որ սիրէ զուստր կամ զդուստր առաւել քան զիս՝ չէ ինձ արժանի:

38 Եւ որ ոչ առնու զխաչ իւր՝ և գայ զկնի իմ, չէ ինձ արժանի:

39 Որ գտանէ զանձն իւր, կորուսցէ զնա՝ և որ կորոյս զանձն իւր վասն իմ, գտցէ զնա:

40 Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունի՝ ընդունի զառաքիչն իմ:

41 Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝ զվարձս մարգարէի առցէ. և որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝ զվարձս արդարոյ առցէ:

42 Եւ որ արբուսցէ միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն՝ յանուն աշակերտի, ամէն ասեմ ձեզ, Ո՛չ կորուսցէ զվարձս իւր:

33 Եւ ում որ ինձ կուրանայ[42] մարդկանց առաջին՝ ես էլ նորան կուրանամ իմ Հօրս առաջին՝ որ յերկինքումն է:

34 Ձեր կարծէք թէ նկել եմ երկրիս վերայ խաղաղութիւն քրցնել[43]. չեմ նկել խաղաղութիւն քրցնել, այլ սուր:

35 Պատճառն որ՝ նկի որ մարդըն իրան Հօրիցն, և աղջիկըն իրան մօրիցն, և հարսըն իրան սկեսուրիցն յաժանեմ[44]:

36 Եւ մարդոյ թշնամիներն իրան ընտանիքն կը լինին[45]:

37 Ո՛վ որ Հօրն կամ մօրըն ինձանից աւելի կը սիրէ[46], նա ինձ արժանի չէ. և ում որ իրան որդին կամ աղջիկն ինձանից աւելի կը սիրէ, նա ինձ արժանի չէ:

38 Եւ ում որ իրան խաչըն չառնէ և իմ ետևէս գայ[47], նա ինձ արժանի չէ:

39 Ո՛վ որ իրան անձըն կը գըտնէ[48]՝ կը կորցնէ նորան, և ում որ իրան անձըն ինձ համար կորցրուց, կը գտնէ նորան:

40 Ո՛վ որ ձեզ կընդունի[49]՝ ինձ կընդունի. և ում որ ինձ կընդունի, իմ ուղարկողին կընդունի:

41 Ո՛վ որ մարգարէ կընդունի մարգարէի անունովն[50]՝ նա մարգարէի վարձք կառնէ. և ում որ արդարը կընդունի արդարի անունովն՝ արդարի վարձք կառնէ:

42 Եւ ում որ էս փոքրներիցս մընին[51] մէնակ մին սաման ցուրտ ջուր խմացնէ աշակերտի անունովն, ճըշմարիտն ասում եմ ձեզ, Ա՛նա չի կորցնիլ իրան վարձքն:

(32) Մարկ. ը. 38: Ղուկ. թ. 26: բ Տիմ. բ. 12: (33) Ղուկ. ժբ. 49. 51, 52, 53: (34) Մարկ. ժ. 6: (35) Ղուկ. խա. 9: ծբ. 13: Միք. է. 6: Հովհ. ժդ. 18: (36) Ղուկ. ժբ. 26: (37) Ղուկ. ժզ. 24: Մարկ. ը. 34: Ղուկ. ի. 23: ժբ. 27: (38) Մարկ. ժզ. 25: Ղուկ. ժէ. 33: Հովհ. ժբ. 25: (39) Մարկ. ժը. 5: Ղուկ. ի. 48: ժ. 16: Հովհ. ժբ. 44: ժդ. 20: Գործ. գ. 14: (50) գ Յոհ. ժէ. 19: ժը. 4: դ Յոհ. գ. 3: (51) Մարկ. ը. 5, 6: խթ. 40: Մարկ. ի. 41: Նէեր. ջ. 10:

Digitized by Google

ԳԼ · ԺԱ

2 Յովհաննէս իրան աշակերտներն Քրիստոսի կուղարկէ : 7 Քրիստոսի Յովհաննէսի համար արած վկայութիւնն : 18 Քրիստոսի և Յովհաննէսի համար ժողովուրդին ունեցած կարծիքն : 20 Քրիստոս նախատինք կը տայ Խորազին Լեռնապիդա և Կափառնայում քաղաքներին որ ներքնք ապերախտութիւն արին և չապաշխարեցին : 25 Նա կը գովէ իրան Հօր խնամութիւնն որ աւետարանն աղայից յայտնեց : 28 Նա ամեն մեղքի ծանրութիւն իմացողներն իրան կը կանչէ :

1 Նա եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զպատուէր երկոտասանից աշակերտացն իւրոց, գնաց անտի քարոզել և ուսուցանել ի քաղաքս նոցա :

2 Իսկ Յովհաննէս իբրև լուաւ ի բանտին զգործսն Քրիստոսի, առաքեաց ի ձեռն աշակերտացն իւրոց :

3 Եւ ասէ ցնա . Դո՞ւ ես որ գալոցն ես, եթէ այլում ակնկալցուք :

4 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա Դնացէք պատմեցէք Յովհաննու, զոր լուայք և տեսէք :

5 Կոյրք տեսանեն, կուղք գնան, բորոտք սրբին, և խուլք լսեն, և մեռեալք յառնեն, և աղքատք աւետարանին :

6 Եւ երանեալ է՝ որ ոչ գայթակղեսցի ի իս :

7 Եւ իբրև նոքա գնացին, սկսաւ Յիսուս ասել ցժողովուրդն զՅովհաննէ . Ո՞ւր ելէք տեսանել յանապատին, եղէգն շարժուն ի հողմոյ :

8 Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել . մարդ ի հանդերձս փափկութեան զարդարեալ . ահաւասիկ որ զփա-

1 Նա էլաւ երբոր Յիսուս տասներկու աշակերտների պատուիրանքները վերջացրուց, էն տեղից գնաց որ նորանց քաղաքներումն քարոզ տայ և սովորցնէ :

2 Իսկ Յովհաննէս երբոր բանտումն (գնդապետանոցում) Քրիստոսի գործքերըն լսեց, իրան աշակերտներն ուղարկեց,

3 Եւ նորան ասաց . Դո՞ւն ես էն որ պէտք է գաս, թէ ուրիշի սպասենք :

4 Յիսուս պատասխան տուաւ և նորանց ասաց . Գնացէք Յովհաննէսին պատմեցէք, ինչ որ լսեցիք և տեսիք :

5 Կուրերն տեսնումեն, կաղերն գնումեն, բորոտներն սրբվումեն . խուլերն (ժանգերն) լսումեն, մեռելներն յարութիւն են առնում, և աղքատներին աւետարան է քարոզվում :

6 Եւ երանելի է նա, որ ինձ վրայ չի գայթակղվի :

7 Իսկ երբոր նորանք գնացին, Յիսուս սկսեց ժողովուրդներին ասել Յովհաննէսին համար . (դուք) դուրս գնացիք ի՞նչ տեսնելոյ անապատումն (չօլումն), մին եղէգը (գլխիչը) որ քամուցն շարժվում է :

8 Ի՞սպա ի՞նչ տեսնելոյ դուրս գընացիք . մին մարդ փափուկ շորերով

(1) Մատթ . ժդ . 3 : (2) Ղուկ . է . 18 , 19 , Լայնէ : (3) Ծննդ . խթ . 10 : Թագ . իգ . 17 : Դան . թ . 24 : Յովէլ . գ . 14 : (4) Նոյ . իթ . 18 : Լե . 4 , 5 , 6 : Խր . 7 : Յովէլ . բ . 23 : գ . 2 : է . 36 : ժ . 25 . 38 : ժդ . 11 : (5) Սաղ . իը . 26 : Նոյ . կա . 1 : Ղուկ . դ . 18 : Յով . բ . 5 : (6) Նոյ . ը . 14 , 15 : Մատթ . ժգ . 57 : իգ . 10 : իզ . 31 : Հռովմ . թ . 32 , 33 : ա Կորնթ . ա . 23 : բ . 14 : Գաղ . է . 11 : ա Պետ . բ . 8 : (7) Ղուկ . է . 24 : (8) Նեեմ . գ . 14 :

Digitized by Google

փուկան զեղցեալ են՝ ի ստունս Թագաւորաց են :

9 Ո՞վ կի՛նչ երկք տեսանել . մարգարէ՛ . այո՝ ասեմ՝ ձեզ , և առաւել ևս քան զմարգարէ :

10 Օ՛վ նա է վասն որոյ գրեալն է. Ո՛հա ես առաքեցից զհրեշտակ իմ՝ առաջի երեսաց քոց՝ որ պատրաստեսցէ զճանապարհս քո առաջի քո :

11 Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ Ղէ չյարուցեալ ի ծնունդս կանանց մեծ քան զՅովհաննէս Մկրտիչ . բայց փոքրիկն յարքայութեան երկնից մեծ է քան զնա :

12 Ի՛սկ յաւուրցն Յովհաննու Մկրտչի մինչև ցայժմ՝ արքայութիւն երկնից բռնադատի , և բռնաւորք յափշտակեն զնա :

13 Վ՛ասնզի ամենայն օրէնք և մարգարէք մինչև ցՅովհաննէս մարգարէացան :

14 Եւ թէ կամիք ընդունել՝ նա է Եղիա՝ որ գալոցն է :

15 Ո՛ր ունիցի ականջս լսելոյ , լուիցէ :

16 Ո՞ւմ նմանեցուցից զազգս զայս . նման է մանկտւոյ՝ որ նստեալին ի հրապարակս , կարդացեալն զընկերս իւրեանց ,

17 Եւ ասեցեն . փող հարաք ձեզ՝ և ո՛չ կաքաւեցէք , ողբացաք ձեզ՝ և ո՛չ կսկծեցարուք :

18 Եկն Յովհաննէս , ո՛չ ուտէր և ո՛չ ըմպէր . և ասեն՝ Վհս գոյ ի նմա :

19 Եկն Որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ . և ասեն , Ո՛հա այր կերօղ և արբեցօղ , բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց . և արդարացաւ զարդարութիւնն . ա՛չք նորանք որ փափուկ հագած են՝ Թագաւորաց ընդերումն են :

9 Ա՛րեղեն (դուք) ի՞նչ տեսանելոյ դուքս գնացիք . մին մարգարէ՞ . ի՛րաւի ասացեմ ձեզ , որ մարգարէից էլ շատ աւելի է՝ :

10 Ինչուր՝ նա էն է՝ որ նորա համար գրված է . (Թէ) Ո՛հա ես իմ հրեշտակս կուղարկեմ քո երեսիդ առաջին , որ քո առաջիդ քո ճանապարհըն պատրաստէ[10] :

11 Ճ՛շմարիտն ասեմ ձեզ . Որ կանանց ծնվածներու մէջն աւելի մեծ առաջ եկած չէ՝ քան Յօհաննէս մկրտիչն . բայց երկնքի արքայութեան մէջն փոքրն նորանից մեծ է :

12 Ո՛այց Յօհաննէս մկրտչի օրերիցն[11] մինչև հիմիկ երկնքի արքայութիւնն ուժով առնվուած՝ և ուժովներն յափշտակուսմեն նորան :

13 Ինչուր՝ ամեն օրէնքն և մարգարէքն մինչև Յօհաննէսեան մարգարէացան[12] :

14 Եւ թէ կամենաք ընդունիլ , նա է Եղիան[13] , որ պէտք է գայ :

15 Ո՛վ որ լսելոյ ականջ ունի՝ թող լսէ[14] :

16 Ո՞ւմ նմանեցնեմ էս ազգս[15] . էն տղայոցն նման է՝ որ փողոցներումն նըստին և իրանց ընկերներին կանչեն ,

17 Եւ ասեն . Փող փչեցինք ձեզ համար՝ և պար չեկիք . ուղբ արինք ձեզ համար՝ և լաց չէլաք :

18 Յօհաննէսն նկաւ , ո՛չ ուտեր մեր և ո՛չ խմուսմեր . և ասումեն՝ Վհ կայ նորանում :

19 Որդին մարդոյ եկաւ՝ ուտումէ և խմումէ , և ասումեն . Ո՛հա ուտող և խմող մարդ . մաքսաւորների (Ա՛խպուրչնեբէ) և մեղաւորների[16]

(9) Մատթ . ժգ . 5 : իա . 26 : Ղուկ . ա . 76 : է . 26 : (10) Մղ . գ . 1 : Մատթ . ա . 2 : Ղուկ . ա . 76 : է . 27 : (11) Ղուկ . ժգ . 16 : (12) Մղ . գ . 6 : (13) Մղ . գ . 5 : Մատթ . ժէ . 12 : Ղուկ . ա . 17 : (14) Մատթ . ժգ . 9 : Ղուկ . ը . 8 Յայտ . բ . ը . 11 . 17 . 29 . գ . 6 . 13 . 22 : (15) Ղուկ . է . 31 : (16) Մատթ . բ . 10 :

Digitized by Google

քաւ խնամատարութիւն յոյժ մեծ իւրոց :

20 Յայնժամ սկսաւ նախատել զքաղաքսն՝ յորս եղեն բազում զօրութիւնք նորա , և ոչ ապաշխարեցին :

21 Ա՛յ քեզ Քորազին , վա՛յ քեզ Բեթսայիդա . զի եթէ ի Տիւրոս և ի Սիդոն եղեալ էին զօրութիւնքն որ ի ձեզ եղեն , վաղուց ևս ապականօք խորգով և մոխրով ապաշխարեալ էր :

22 Այլ ասեմ ձեզ . Պիւրագոյն լինի երկրին Տիւրոսի և Սիդոնի յաւուրն դատաստանի՝ քան ձեզ :

23 Եւ դու Կափառնաում , մի՛ մինչև յերկինս բարձրասցիս , այլ մինչև ի դժոխս իջցես . զի եթէ ի Սոդոմ եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ ի քեզ եղեն , ապաքէն կային ևս մինչև ցայսօր :

24 Այլ ասեմ ձեզ՝ եթէ երկրին Սոդոմացւոց դիւրագոյն լինի յաւուրն դատաստանի՝ քան քեզ :

25 Յայնմ ժամանակի պատասխանի եաս Յիսուս և ասէ . Խոստանամ քեզ Հա՛յր՝ Տէր երկնի և երկրի . զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց , և յայտնեցեր տղայոց :

26 Այո՛ Հա՛յր . զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո :

27 Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ . և ոչ ոք ճանաչէ զՈրդին՝ եթէ ոչ Հայր , և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի , և ումդին կամիցի յայտնել :

քաթեկամ . և իմաստութիւնն արդարացաւ իրան որդիքներից[17] :

20 Յն ժամանակն սկսեց նախատինք տալ էն քաղաքներին[18] ուր որ նորա շատ հրաշքներն էլան՝ և չապաշխարեցին :

21 Ա՛յ քեզ Քորազին . վա՛յ քեզ Բեթսայիդա . ինչուր՝ եթէ Տիւրոսի և Սիդօնի մէջն էլած էին էն հրաշքներն որ ձեր մէջն էլան , շատ կանուխ քրձով[19] (հապէ ղրով) և մոխրով ապաշխարել էին :

22 Այլ ասումեմ ձեզ . Պատասխանի օրումն աւելի հեշտ կլլինի Տիւրոսի և Սիդօնի երկրին՝ քան ձեզ[20] :

23 Եւ դու Քափառնայում . մինչև երկինք չի լաւձրանաս[21] , քայց մինչև դժոխք կըցածանաս . ինչուր՝ եթէ Սոդոմի մէջն էլած էին էն հրաշքներն՝ որ քեզանումն էլան , ուղորդ որ՝ մինչև էս օր դեռ մընումէին :

24 Այլ ասումեմ ձեզ՝ Որ դատաստանի օրումն Սոդոմացոց երկրին համար աւելի հեշտ կլլինի[22] , քան քեզ :

25 Յն ժամանակն Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց . Խոստանումեմ քեզանից[23] . ով Հայր երկընքի և երկրի Տէր . որ իմաստուններին և գիտուններին էս բանըս ծածկեցիր[24] և տղայոցն յայտնեցիր[25] :

26 Իրաւի է ով Հայր . ինչուր՝ էսպէս հաճոյ էլաւ քո առաջիդ :

27 Ամէն բան ինձ տրվաւ իմ Հօրից[26] . և ոչ ով չի ճանաչումէ Որդուն՝ քայց միայն Հայրն , և ոչ ով չի ճանաչումէ Հօրն[27] քայց միայն Որդին . և ումի որ Որդին կամենայ յայտնել :

(17) Ղուկ . է . 35 : (18) Ղուկ . ժ . 13 , Լայլ : (19) Եսայ . գ . 7 , 8 : (20) Մատթ . ժ . 15 : Մրկ . 24 : (21) Եսայ . ժգ . 13 : Ղուկ . բ . 1 : (22) Մատթ . ժ . 15 : (23) Ղուկ . ժ . 21 : (24) Եսայ . ը . 2 : ա Կորնթ . ա . 19 . 27 : բ . 8 : բ Կորնթ . գ . 14 : (25) Մատթ . ժզ . 17 : (26) Մատթ . խը . 18 : Ղուկ . ժ . 22 : Եսայ . դ . 35 : ժգ . 8 : ժէ . 2 : ա Կորնթ . ժե . 27 : (27) Եսայ . ա . 16 : ղ . 46 : ժ . 15 :

Digitized by Google

28 Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք , և ես հանգուցից զձեզ ։
29 Առէք զլուծ իմ ՚ի ձեզ , և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ . և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց ։

30 Օ՚լի լուծ իմ քաղցր է . և բեռն իմ փոքրոգի ։

28 Ինձ մօտ եկէք՝ ամէն վաստակածներ և բեռնաւորուածներ . և ես հանգիստ կը տամ ձեզ ։
29 Իմ լուծս ձեզ վերայ առէք , և ինձմէ սորվեցէք[28] . ինչուո՛ր՝ ես հեզագոդի եմ և սրտովս խոնարհ[29] . և ձեր անձին համար հանգըստութիւն կը գտնէք[30] ։
30 Ինչուո՛ր՝ իմ լուծս քաղցր է , և իմ բեռս թեթեւ[31] ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Ընթանալ շաբաթ չպահելոյ համար փարիսեցոց ուննգած կատուածին կը յանդիմանէ 3 Սուրբ Դաւիթը օրինակ բերելով, 8 Իրաւունքով, 13 Նաև միւս հրաշքով։ 23 Ամբ և մոգնէ դիւահարն կը բժշկէ ։ 31 Սուրբ Հոգոյն դեմ հայհոյանքն իսկի չպիտղվիլ։ 36 Ընդ ամէն դատաստի բանի համար պատասխան պիտի տան ։ 38 Ինհաւատաներին կը յանդիմանէ որ նոքանք նշան կ՚ուզեն ։ 49 Նա ցոյց կը տայ թէ իրան եղբայր քոյր և մայր ունի ։

1 Յայնժամ գնաց Յիսուս ընդ արտորայն նոցա ՚ի շաբաթու . և աշակերտքն նորա քաղցեան , և սկսան հասկ կորղել և ուտել ։

2 Փարիսեցիքն իրրև տեսին՝ ասեն ցնա . Ո՚հաւասիկ աշակերտքն քո գործեն , զոր ոչ է արժան գործել ՚ի շաբաթու ։

3 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արար Դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն , և որ ընդ նմայն էին ։

4 Օ՚ւրդ եմուտ ՚ի տունն Ա՚ստուծոյ՝ և եկեր զՀացն ըստաջատուրութեան . զոր ոչ էր օրէն նմա ուտել , և ոչ որոց ընդ նմայն էին , բայց միայն քահանայից ։

5 Կամ թէ չիցէ ընթերցեալ յօրէնս՝ զի ՚ի շաբաթու քահանայքն ՚ի տաճարին պղծեն զշաբաթն , և անմեղք են ։

1 Ան ժամանակն Յիսուս շաբաթի օրուընն գնաց նորանց արտերի մէջն[1] , և նորա աշակերտներն սկսան վնցին , և սկսեցին հասկ պոկել և ուտել ։
2 Երբոր փարիսեցիքն տեսին՝ նորան ասացին . Ո՚յա քու աշակերտներդ բան են անում , որ արժան չէ շաբաթի օրուընն անել ։
3 Ա՚յս էլ ասաց նորանց . Դուք չէք կարդացել էն՝ որ Դաւիթն արաւ էն ժամանակն որ ինքն սովեց[2] . և նորանք էլ որ նորա հետն էին ։
4 Մէկ ինչպէս Ա՚ստուծոյ տունն մտաւ և առաջաւորութեան (Ա՚ստուծոյ սեղանէն վերայ դրած) հացըն կերաւ[3] . որ օրէնք չէր նորան ուտել , և ոչ էլ նորանց որ նորա հետ էին . բայց միայն քահանայից[4] ։
5 Կամ թէ չէք կարդացել օրէնքումն[5] , որ քահանայքն շաբաթի օրերումն տաճարի մէջն շաբաթն պղծում են , և մեղք չէ նորանց ։

(28) Հռվհ . ժգ . 15 ։ փիլիպ . բ . 5 ։ ա պետ . ե . 21 ։ ա Հռվհ . բ . 6 ։ (29) Ածփ . թ . 9 ։ փիլիպ . բ . 7 , 8 ։ (30) Նբիմ . գ . 18 ։ (31) ա Հռվհ . ե . 3 ։ (1) բ Օրին . իգ . 25 ։ Մատթ . բ . 23 ։ Ղուկ . գ . 1 ։ (2) ա Թագէ . իա . 6 ։ (3) Նէսթ . իե . 30 ։ Ղեւտ . իգ . 8 ։ (4) Նէսթ . իէ . 32 , 33 ։ Ղեւտ . ը . 31 ։ իդ . 9 ։ (5) Թուոց . իը . 9 ։ Հռվհ . է . 22 ։

Digitized by Google

6 Ասացէք ձեզ՝ Օ՛ի մեծ քան զաշակերն է աստ։
7 Եւ եթէ գիտէիք զինչ է՝ Օ՛ողորմութիւն կամիմ՝ և ոչ զզոհ՝ ապա ոչ դատապարտէիք դուք զանպարտսն։
8 Օ՛ի աեր է շաբաթուց՝ Որդին մարդոյ։
9 Եւ գնացեալ անտի Յիսուս՝ եկն ի ժողովուրդն նոցա։
10 Եւ ահա էր այր մի՝ որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր. հարցին զնա՝ և ասեն, եթէ Պիտա իցէ ի շաբաթուց բժշկել. զի չարախօսացեն զնմանէ։

11 Եւ նա ասէ ցնոսա. Որ է ի ձէնջ մարդ՝ որոյ իցէ ոչխար մի, և անկանիցի այն ի խորխորատ՝ ի շաբաթուց. միթէ ոչ ունիցի և յարուցանիցէ զնա։
12 Ասկ արդ՝ որչափ ևս առաւել է մարդ քան զոչխար. ապա ուրմէն պարտ է ի շաբաթուց բարիս գործել։
13 Յայնժամ ասէ ցայրն. Զգեաց զձեռն քո, և նա ձգեաց՝ և եղև առղջ իբրև զմիւսն։
14 Ասկ փարիսեցիքն ելեալ առաջաք խորհուրդ առին զնմանէ՝ թէ որպէս կորուսցեն զնա։
15 Եւ Յիսուս իբրև գիտաց, մեկնեցաւ անտի. և գնացին զհետ նորա ժողովուրդք յաւղումք, և բժշկեաց զամենեսեան։
16 Եւ սաստեաց նոցա՝ զի մի յայտնեսցեն զնմանէ ումեք։
17 Օ՛ի լցի, որ ասացաւն ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի։
18 Ահա մանուկ իմ՝ զոր ընտրեցի, և սիրելի իմ՝ ընդ որ հաճեցաւ անձն իմ. եդից զՀոգի իմ ի վերայ

6 Ասացէք ձեզ՝ Որ սաճարիդն եղ մեծն է էս տեղ։
7 Ասացի թէ որ գիտէիք ինչ է էն բանն՝ թէ Ողորմութիւն եմ ուզում և ոչ թէ մատաղ, դուք չէիք դատապարտիլ էն անմեղներին։
8 Ինչուայ՝ շաբաթու տէրն՝ Որդին մարդոյ է։
9 Եւ Յիսուս էն տեղից գնաց եկաւ նորանց ժողովարանի մէջ։
10 Ինչ էն տեղ մին մարդ կար՝ որ նորա ձեռն չորացած էր. նորան հարցրին և ասացին՝ թէ Շաբաթ օրումն պէտք է բժշկութիւն անել, որ նորա վերայ չարախօսին։
11 Եւ նա ասաց նորանց. Ո՛վ է ձեզանից էն մարդն, որ մին ոչխար ունենայ և էն ընկնի փոսի մէջ շաբաթ օրումն, միթէ չի բռնիլ նորան և վերկացնիլ։
12 Ապա որքան աւելի է մարդ քան թէ ոչխար. Նրահամար պէտք է շաբաթ օրումն բարիք գործել։

13 Յն ժամանակն ասաց էն մարդոյն. Ձեռդ մեկնիլ, նա էլ մեկնեց. և ողջ էլաւ էն մկկելին պէս։
14 Ասկ փարիսեցիքն դուրս գնացին[11]. և նորա համար խորհուրդ արին՝ թէ ինչպէս կորցնեն նորան։
15 Եւ Յիսուս նրանր իմացաւ, էն տեղից հեռացաւ[12]. և շատ ժողովուրդներ նորա ետևէն գնացին[13]. և ամէնքն լաժշկեց։
16 Եւ նորանց սաստից[14] որ իրանից մին մարդոյ բան չի յայտնեն։
17 Որ կատարուի Եսայի մարգարէի ձեռով ասվածն։
18 Ահա իմ մանուկն՝ որ ես ընտրեցի[15]. և իմ սիրելին՝ որ իմ անձս հաւանել է նորա[16]. իմ Հոգիս նո-

(6) բ Մ Նայ • ղ • 18։ Մտ. գ • 1։ (7) Ոչխ • ղ • 6։ Մթ • ղ • 6, 7, 8։ Մտթ • բ • 13։ (8) Մտ. գ • 1։ Ղտ. ղ • 6։ (9) Ղտ. ժգ • 14։ ժգ • 3։ Հվհ • բ • 16։ (10) Ելք • իե • 4, 5։ բ Օրին • իր • 4։ (11) Մտթ • իե • 1։ Մտ. գ • 6։ Ղտ. ղ • 11։ Ճաղ • ե • 18։ ժ • 39։ ժա • 53։ (12) Մտթ • ժ • 23։ Մտ. գ • 7։ (13) Մտթ • ժբ • 2։ (14) Մտթ • թ • 30։ (15) Եսայ • խբ • 1։ (16) Մտթ • գ • 17։ ժե • 5։

Digitized by Google

նորա , և իրաւունս Հեթանոսաց պատմեսցէ :

19 Ո՛չ հակառակեսցի՝ և ո՛չ աղաղակեսցէ , և ո՛չ ոք լուիցէ ի հրապարակս զբաթբառ նորա :

20 Ո՛ղեգն չախչախեալ ո՛չ փըշրեսցէ , և զպատրոյկն առկայծեալ ո՛չ շիջուսցէ . մինչև հանցէ ի յաղթութիւն զդատաստանն :

21 Եւ յանուն նորա Հեթանոսք յուսասցին :

22 Յայնժամ մատուցաւ առ նա դիւահար մի կոյր և համր , և բժշկեաց զնա . որպէս զի համրն և կոյրն խօսիցի և տեսանիցէ :

23 Ու՛րմանցան ամենայն ժողովուրդքն՝ և ասէին . Միթէ սա իցէ Քրիստոս որդի Դաւթի :

24 Նայց փարիսեցիքն իբրև լսեան՝ ասեն . Ո՛չ իւիք հանէ դա զդեւս՝ եթէ ոչ Ներգեբուղ իշխանաւն դիւաց :

25 Իբրև գիտաց Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . Ամենայն թագաւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր՝ աւերի . և ամենայն քաղաք կամ տուն բաժանեալ յանձն իւր՝ ո՛չ կացցէ :

26 Եւ եթէ Սատանայ զՍատանայ հանէ , յանձն իւր բաժանեցաւ . արդ՝ զիա՞րդ կացցէ թագաւորութիւն նորա :

27 Եւ եթէ ես Ներգեբուղաւ հանեմ զդեւս՝ որդիքն ձեր ի՞ հանիցեն . վասն այնորիկ նոքա եղիցին ձեր դատաւորք :

28 Ապա թէ Հոգւով Աստուծոյ հանեմ ես զդեւս , ուրեմն հասեալ է ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ :

29 Կամ զիա՞րդ կարէ ոք մտանել ի տունն հզօրի և զկարասիսն նորա յափշտակել , եթէ ոչ նախ զհզօրն կապեսցէ , և ապա զտունն նորա յափշտակեսցէ :

19 (Ա՛ւա) չի՛ հակառակիլ . և չի՛ աղաղակիլ , և փողոցներու մէջն՝ ո՛չ ոք նորա ձայնըն չի՛ լսիլ :

20 Ջարդված եղէգը (ցամքած) չի փշրիլ , և վերջի կայծն հատած պատրիքը չի՛ անցնիլ . մինչև դատաստանը գլուխ հանէ յաղթութեամբ :

21 Եւ նորա անունին Հեթանոսներն յոյս կը դնեն :

22 Ան ժամանակն մին կոյր և համր (լռիկ) դիւահար բերին նորա մօտ[17], և նորան բժշկեց . ենպէս որ համրն և կոյրն խօսեց և տեսաւ :

23 Ամէն ժողովուրդներն զարմացան և ասումէին . Գըլխինք թէ սա է Քրիստոս Դաւթի որդին :

24 Նայց փարիսեցիքն երբոր լսեցին[18] ասացին . Թէ Նա դևերըն ուրիշ բանով չի հանում . բայց միայն Ներգեղբուղ դևերու իշխանի ձեռովն :

25 Երբոր Յիսուս նորանց միտքըն իմացաւ[19] , ասաց նորանց . Ամէն թագաւորութիւն որ իրան մէջն բաժանվածք է՝ կը կործանվի . և ամէն քաղաք կամ տուն որ իրան մէջն բաժանվածք է՝ չի՛ մնալ :

26 Եւ թէ որ Սատանան Սատանայն հանէ , իրան միջումն բաժանվեցաւ . ել ինչպէս նորա թագաւորութիւնն կը կենայ :

27 Եւ եթէ ես Ներգեբուղաւն եմ հանում դևերըն , ապա ձեր որդիքն ինչով կը հանեն . նոքա ձեզ դատաւոր :

28 Ապա թէ որ ես Աստուծոյ Հոգովն եմ հանում դևերըն , ուրեմն Աստուծոյ արքայութիւնն ձեզ վերայ հասել է[20] :

29 Կամ ինչպէս մին մարդ կա-

(17) Մատթ . թ . 32 . Մարկ . գ . 11 : Ղուկ . ժա . 14 : (18) Մատթ . թ . 34 : Մարկ . գ . 22 : Ղուկ . ժա . 15 : (19) Մատթ . թ . 4 : Յովհ . բ . 25 : Յայտ . բ . 23 : (20) Դան . բ . 44 : է . 14 : Լուկ . ա . 33 : ժա . 20 : գէտ . 20 , 21 :

Digitized by Google

՚ի տուն Հզօրի՝ և զդուծիան նորա յափշտակել. եթէ ոչ նախ կապիցէ զՀզօրն, և ապա զտունն նորա յափշտակիցէ :

30 Որ ոչ ընդ իս է, հակառակ իմ է. և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ :

31 Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ. Ամենայն մեղք և հայհոյութիւնք թողցին մարդկան, բայց զհոգւոյն հայհոյութիւն ոչ՝ թողցի :

32 Եւ որ ոք ասիցէ բան զՈրդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա. բայց որ ըզհոգւոյն Սրբոյ ասիցէ՝ ոչ՝ թողցի նմա, ոչ՝ յայսմ աշխարհի՝ և ոչ՝ ի հանդերձեալումն :

33 Կամ արարէք զծառն բարի՝ և զպտուղ նորա բարի. կամ արարէք զծառն չար՝ և զպտուղ նորա չար. քանզի ՚ի պտղոյ անտի ծանիցին ծառքն ճանաչի :

34 Ընդունդք իժից՝ զիա՞րդ կարիցէք բարիս խօսել՝ որ չարքդ էք. քանզի ՚ի յաւելուածոյ սրտի խօսի բերան :

35 Այր բարի՝ ՚ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս. և մարդ չար՝ ՚ի չար գանձուց սրտի իւրոյ, հանէ զչարիս :

36 Այլ ասեմ ձեզ. եթէ ընդ ամենայն դատաստիկ բանի զոր խօսիցին մարդիկ, տացեն համար յաւուրն դատաստանի :

37 Ո՛վ ՚ի բանից քոց արդարասցիս, և ՚ի բանից քոց պարտասցիս :

38 Յայնժամ պատասխանի եմուն ոմանք ՚ի դպրացն և ՚ի փարիսեցւոց՝ և ասեն. Վարդապետ՝ կամիմք տեսանել ՚ի քէն :

րօղ է զօրաւոր մարդոյ տունն մըտանել[21] և նորա բաներն յափշտակել. թէպէտ առաջ էն զօրաւոր մարդն չը կապէ, և յետոյ նորա տունն յափշտակէ :

30 Ո՛վ որ ինձ հետ չէ՝ (նա) ինձ հակառակ է. և ո՛վ որ ինձ հետ չի ժողովու՝ (նա) ցրվումէ :

31 ՎրաՀամար ասումեմ ձեզ. Ամէն մեղք և հայհոյանք կը թողվին մարդկանց[22], բայց Հոգվոյն դէմ հայհոյանքն չի թողվիլ[23] :

32 Եւ ո՛վ որ Որդոյն մարդոյ դէմ[24] բան ասէ՝ կը թողվի նորան[25]. բայց ո՛վ որ Սուրբ Հոգվոյն դէմ ասէ, նորան չի թողվիլ. ո՛չ էս աշխարհքումը՝ և ո՛չ էն :

33 Կամ ծառը բարի արէք՝ և նորա պըտուղը եւ բարի[26]. կամ ծառը չար արէք՝ և նորա պտուղը եւ չար. ինչուր՝ ծառն իրան պտղովն կը ճանաչվի :

34 (Ով) օձի զաւակներ՝ դուք ինչպէս կարող էք բարի բաներ խօսիլ որ չար էք. ինչուր՝ սրտի աւելցածիցը կը խօսի բերանն[27] :

35 Ո՛ւր մարդն՝ իրան սրտի բարի գանձիցն (խազնոյիցն) բարիք կը հանէ, և չար մարդն իրան սրտի չար գանձիցն չար կը հանէ :

36 Այլ ես ձեզ ասումեմ ձեզ. Ամէն դատարկ բանի համար որ մարդիկ կը խօսին՝ պատասխան պիտի տան դատաստանի օրումն :

37 Ինչուր՝ քո խօսքերովդ կարդարանաս, և քո խօսքերովդ կը դատապարտվիս :

38 Յն ժամանակն մին քանեան կարդացօղներից և փարիսեցիներից պատասխան տուին և ասացին. Վարդապետ՝ ուզումենք որ քեզանից մին նշան տեսանենք[28] :

(21) Նոյ. խե. 28 : Ղուկ. ժա. 21, 22, 26 : (22) Մատ. գ. 28 : Ղուկ. ժգ. 10 : Եբր. գ. 4, Եսայ. ժ. 26. 29 : ա Յովհ. ե. 16 : (23) Գործ. է. 51 : (24) Մատ. ժա. 19 : ժգ. 55 : Յովհ. է. 12. 52 : (25) ա Ջիմ, ա. 13 : (26) Մատ. է. 17 : իգ. 33 : (27) Ղուկ. գ. 45 : (28) Մատ. ժգ. 1 : Մարկ. ը. 11 : Ղուկ. ժա. 16. 29 : Յովհ. բ. 18 : ա Կորնթ. ա. 22 :

Digitized by Google

39 Այս պատասխանի եւ ասէ ցնոսա . Ուզ չար և շնացօղ ազգս նշան խնդրէ . և նշան մի՛ տացի նմա , բայց նշանն Յովնանու մարգարէի :

40 Օի որպէս էր Յովնան ի փոր կիտին զերիս տիւս և զերիս գիշերս , նոյնպէս եղիցի և Որդի մարդոյ ի սիրտ երկրի զերիս տիւս և զերիս գիշերս :

41 Նինուէացիք յարիցեն ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցեն զսա , զի ղղջացան ի քարոզութեանն Յովնանու . և արդ աւասիկ մեծ քան զՅովնան է աստ :

42 Թագուհի հարաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ ազգիս ընդ այսմիկ՝ և դատապարտեսցէ զսա . զի եկն ի ծագաց երկրի՝ լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի . և աւասիկ մեծ քան զՍողոմոն է աստ :

43 Իսկ յորժամ ոգին պիղծ ելանէ ի մարդոյ՝ շրջի ընդ անջրդիս տեղիս . խնդրէ հանգիստ՝ և ոչ գտանէ :

44 Յայնժամ ասէ . Դարձայց ի տուն իմ՝ ուստի եկի . և եկեալ գտանէ զնա պարապուրդ , մաքրեալ և յարդարեալ :

45 Յայնժամ երթայ՝ և առնու ընդ իւր եօթն այլ ոգիս չարագոյնս քան զինքն , և մտեալ բնակէ անդ . և լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար քան զառաջինն . այնպէս եղիցի և ազգիս այսմիկ չարի :

46 Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդս

39 Այս պատասխան տուաւ և նոյանց ասաց . Չար և շնացօղ ազգն նշան է ուզուշ[29] . և նշան չի տրվվիլ նորան , բայց միայն Յովնան մարգարէի նշանն :

40 Պատճառն որ՝ ինչպէս Յովհան երկեք օր և երկեք գիշեր կէտ ձրկան փորումն էլաւ[30] , էնպէս էլ Որդին մարդոյ երկեք օր և երկեք գիշեր երկրի սրտումն կը լինի :

41 Նինուէացւոց մարդիքն դատաստանումն վեր կը կենան էս ազգիս հետ[31] , և սուրան կը դատապարտեն[32] . ինչուր՝ նորանք Յովնանու քարոզութեանովն ապաշխարեցին[33] . և հիմիկ ահա Յովնանիցն աւելի մեծն է էս տեղ :

42 Հարաւային երկրի թագուհին դատաստանումն վեր կը կենայ էս ազգիս հետ[34] , և սուրան կը դատապարտէ . ինչուր՝ նա երկրի ծայրիցն եկաւ՝ որ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսէ . և ահա Սողոմոնիցն աւելի մեծն է էս տեղ :

43 Այդ ինչ ժամանակ որ պիղծ դևն դուրս է գալիս մարդուցմէ[35] անջուր տեղերումն սնան է գալիս[36] . հանգիստ է խնդրում՝ և չի գտնում :

44 Ասն ժամանակն ասում է . Կեամ դառնամ իմ տունս՝ որ էն տեղից դուրս եկի . և գալիս է նորան գըտնում՝ պարապ , սրբված և պատրաստված :

45 Ասն ժամանակն գնում է իրանից էլ աւելի չար՝ եօթն դև է առնում իրան հետ , և մտնում բնակվում էն տեղ . և էն մարդոյ յետինն աւելի չար է լինում քան իրէ առաջինն[37] . էսպէս էլ կը լինի էս չար ազգիս :

46 Դեռքանի որ նա ժողովուրդ-

(29) Նոյ . ծէ . 3 : Մատ . ժգ . 4 : Մարկ . ը . 38 : Յովհ . գ . 48 : (30) Յովն . ա . 17 : (31) Ղուկ . ժա . 32 . (32) Երէմ . գ . 11 : Եզէկ . ժգ . 51 , 52 : Ամովս . բ . 27 : (33) Յովն . գ . 5 : (34) գ Թագ . ժ . 1 : բ Մնաց . Բ . 1 : Ղուկ . ժա . 31 : (35) Ղուկ . ժա . 24 . (36) Յովբ . ա . 7 : ա Պետր . ե . 8 . (37) Նբր . ջ . 4 : ժ . 26 : բ Պետր . բ . 20 , 21 , 22 :

Digitized by Google

սըն խօսէր, ահա մայր նորա և հղբարք նորա կային արտաքոյ և խընդրէին խօսել ընդ նմա ։

47 Եւ ասէ ոմն ցնա · Ահա մայր քո՝ և եղբարք քո կան արտաքոյ, և խնդրեն խօսել ընդ քեզ ։

48 Եւ պատասխանի ետ այնմիկ՝ որ ասացն ցնա, և ասէ · Ո՞վ է իմ մայր, կամ ո՞վ են իմ եղբարք ։

49 Եւ ձգեալ զձեռն իւր յաշակերտան՝ ասէ · Ահա մայր իմ և եղբարք իմ ։

50 Զի որ առնիցէ զկամս Հօր իմոյ որ յերկինսն է, նա է իմ եղբայր՝ և քոյր՝ և մայր ։

նէրին հետ խօսումէր, ահա նորա մայրն[38] և նորա եղբարքն[39] դուրսըն կանդնել էին՝ և ուզումէին որ նորա հետ խօսին ։

47 Եւ մին մարդ նորան ասաց · Ահա քո մայրդ և քո եղբարդ դուրսըն կանդնած են, և ուզումեն որ քեզ հետ խօսին ։

48 Ան պատասխան տուաւ նորան՝ ու ասաց իրան, և ասաց · Ո՞վ է իմ մայրս կամ ո՞վ են իմ եղբարքս ։

49 Եւ իրան ձեռքն դէպ ի աշակերտներին մեկնեց՝ և ասաց · Ահա իմ մայրս և իմ եղբարքս ։

50 Ինչուա՝ ո՞վ որ իմ Հօրս կամքն կատարէ[40] որ երկնքումն է, նա է իմ եղբայրս՝ քոյրս և մայրս ։

ԿԻ · ԺԴ

3 Մերմ ցանօղն և սերմն առակն ։ 18 Ցորանին մեկնութիւնն ։ Լրոմի, 31 Մանանեխ ի հատի, 33 Խմորի, 44 Պահվատ գտանի, 45 Մարգարիտի, 47 Ձկոյն քցած առակն առակներն ։ 53 Իրիստոսի իրան քաղաքացիներից անարգվիլն ։

1 Յաւուր յայնմիկ ելեալ Յիսուս ի տանէն՝ նստէր առ ծովեզերն ։

2 Եւ ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բազումք, մինչև մտանել նմա ի նաւն՝ և նստել · և ամենայն ժողովուրդն կայր առ ծովեզերբն ։

3 Եւ խօսէր ընդ նոսա բազումս առակօք՝ և ասէր ։

4 Ահա ել սերմանահան սերմանել · և ի սերմանելն իւրում, էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ · և եկն թռչունն երկնից՝ և եկեր զնա ։

5 Եւ այլն անկաւ յապառաժի, ուր ոչ գոյր հող բազում · և վաղ

1 Ան օրումն Յիսուս տանից դուրս ելաւ՝ և ծովի եզերին[1] (ղբրպէնէ) մօտ նստեց ։

2 Եւ շատ ժողովուրդներ նորա մօտ ժողովվեցան[2], մինչև որ նա նաւն մտաւ և նստեց[3] · և ամեն ժողովուրդն ծովի եզերումն (ղբրպէնէ) կանգնել էր ։

3 Եւ նորանց հետ շատ բան էր խօսում առակներով, և ասումէր ։

4 Ահա մին սերմ ցանօղ մարդ դուրս գնաց որ սերմերն ցանէ[4] · և իրան սերմելոյ ժամանակին մին քանիսըն ճանապարհի վերայ ընկաւ՝ և երկնքի թռչունն եկաւ և նորան կերաւ ։

5 Եւ մէկելն քարքարուտ տեղ ընկաւ՝ որ տեղ որ շատ հող չըկար,

(38) Մարկ · գ · 31 ։ Ղուկ · ը · 19, 20, 21 ։ (39) Մարկ · ժգ · 55 ։ Մարկ · գ · 3 ։ Յովհ · բ · 12 ։ է · 3 · 5 ։ Գործ · ա · 14 ։ ա Կորնթ · ը · 5 ։ Գալ · ա · 19 ։ (40) Յովհ · ժե · 14 ։ Գալ · է · 6 ։ գ · 15 ։ Կող · գ · 11 ։ Նբր · բ · 11 ։ (1) Մարկ · գ · 1 ։ (2) Ղուկ · ը · 4 ։ (3) Ղուկ · է · 3 ։ (4) Ղուկ · ը · 5 ։

Digitized by Google

վաղակի բուսաւ՝ առ ՚ի չգոյէ հիւթոյ երկրին ։

6 ՚Ի ծագել արեւուս տապացաւ, և զի ոչ գոյին արմատք՝ չորացաւ ։

7 Եւ այլն անկաւ ՚ի մէջ փշոց, և ելին փուշքն և հեղձուցին զնա ։

8 Եւ այլն անկաւ ՚ի երկիր բարի, և տայր պտուղ · էր որ հարիւրապատուոր, և էր որ վաթնասուոր · և էր որ երեսնասուոր ։

9 Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ ։

10 Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասեն ցնա · Ընդէր առակօք խօսիս ընդ նոսա ։

11 ՚Նա պատասխանի եւ ասէ ցնոսա · ՚Ձանզի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն երկնից, և նոցա չէ տուեալ ։

12 Զի որ գուցէ՝ տացի նմա և յաւելցի · և որ ոչն գուցէ, և զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ ։

13 Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ ընդ նոսա · զի տեսանեն՝ և ոչ տեսանեն, և լսեն և ոչ լսեն, և ոչ առնուն ՚ի միտ ։

14 Եւ կատարի առ նոսա մարգարէութիւնն Եսայեայ՝ որ ասէ · Լսելով լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք, և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ տեսջիք ։

15 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ, և ականջօք իւրեանց ծանրունս լուան · և զաչս իւրեանց կափուցին, զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօքն՝ և ականջօք լուիցեն՝ և շուտով բուսաւ հողի պակասութեան պատճառաւն ։

6 Երբոր արեգակն ծագեց, տապացաւ · և որովհետև արմատ (ῥιζα) չունէր՝ չորացաւ ։

7 Եւ մէկելն ընկաւ փշերի մէջը, և փշերն դուրս եկին և խեղդեցին նորան ։

8 Եւ մէկելն բարի երկրի վերայ ընկաւ, և պտուղ էր տալիս · կար որ հարիւր՝, և կար որ վաթսուն, և կար որ երեսուն ։

9 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ թող լսէ ։

10 Եւ աշակերտներն մօտ եկին՝ և նորան ասացին · Ինչու՞ նորանց հետ առակներով ես խօսում ։

11 ՚Նա պատասխան տուաւ՝ և նորանց ասաց · Որովհամար որ՝ ձեզ տրվված է երկնքի արքայութեան խորհուրդները՞ գիտել, բայց նորանց չի՛ տրվված ։

12 Որովհետև՝ ով որ ունի՞ նորան կը տրվվի և կաւելանայ · և ով որ չունի՝ նորանից՝ էն էլ որ ունի, վերկառնըվի ։

13 ՚Որովհամար առակներով եմ խօսում նորանց հետ, որ տեսնում են և չեն տեսնում · և լսումեն՝ և չեն լսում, և մտքներն չեն առնում ։

14 Եւ Եսայեայ մարգարէութիւնն կատարվում է նորանց վերայ՝ որ ասում է · Լսելով կը լսէք՝ և չէք իմանալ · և տեսնելով կը տեսնէք, և չէք տեսնիլ ։

15 Ինչուր՝ էս ժողովրդիս սիրտն թանձրացաւ, և իրանց ականջներովն ծանր լսեցին՝ և իրանց աչքերն խփեցին՝ որ իսկի մին ժամանակ աչքերով չը տեսնեն՝ և ա-

(5) Կրնար · իշ · 12 : (6) Մարկ · ժա · 15 : Մարկ · գ · 9 : (7) Մարկ · ժա · 25 : ժշ · 17 : Մարկ · գ · 11 : ա Կազմ · բ · 10 : ա Յովհ · բ · 27 : (8) Մարկ · իե · 29 : Մարկ · գ · 25 : Ղևտ · ը · 18 : ժբ · 26 : (9) Նշայ · ղ · 9 : Նովհ · ժբ · 2 : Մարկ · գ · 18 : Ղևտ · ը · 10 : Յովհ · ժբ · 30 : Կորնթ · իբ · 26, 27 : Հռովմ · ժա · 8 : բ Պետ · ե · 14, 15 : (10) Եսթ · ե · 11 :

Digitized by Google

և պահուք իմացին , և դարձին և բժշկեցից զնոսա :

16 Եայց ձեր երանի է աչացդ՝ զի տեսանեն , և ականջաց ձերոց՝ զի լսեն :

17 Ամէն ասեմ ձեզ . Օ՛ի բազում մարգարէք և արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէքդ՝ և ոչ տեսին , և լսել զոր լսէքդ՝ և ոչ լուան :

18 Եւ արդ՝ լուարուք դուք զառակ սերմանացանին :

19 Ցամենայնի՝ որ լսէ զբանն արքայութեան՝ և ոչ առնու՝ ի միտ , գայ չարն՝ և յափշտակէ զսերմանեալն ՝ի սիրտ նորա . այն է՝ որ առ ճանապարհաւն սերմանեցաւ :

20 Եւ որ յապառաժին սերմանեցաւ՝ այն է , որ իբրև լսէ զբանն , և վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունի զնա :

21 Եայց քանզի ոչ ունի արմատս ՚ի նմա , այլ առ ժամանակ մի է . ՚ի լինել նեղութեան և հալածանաց վասն բանին՝ վաղվաղակի գայթակղի :

22 Իսկ որ ՚ի մէջ փշոյն սերմանեցաւ՝ այն է , որ իբրև լսէ զբանն , և հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն , և լինի անպտուղ :

23 Իսկ որ յերկիրն բարի սերմանեցաւ՝ այն է , որ իբրև լսէ զբանն՝ և ՚ի միտ պահու , և տայ զպտուղ . է որ հարիւր , և է որ վաթսուն , և է որ երեսուն :

24 Այլ առակ արկ առ նոսա՝ և

կանջներով չը լսեն , և սրտով չիմանան , և չեմ դառնան և ես նոցա բժշկեմ :

16 Եայց երանի է[11] ձեր աչքերին՝ որ տեսանուն , և ձեր ականջներին՝ որ լսուն :

17 Ա՛շմարիտն ասեմ ձեզ . Ւոր շատ մարգարէներ և արդարներ ցանկացան տեսնել[12] էն՝ որ դուք տեսանուք , և չը տեսին . և լսել էն՝ որ դուք լսուք՝ և չը լսեցին :

18 Եւ հիմիկ լսեցէք դուք սերմ ցանօղի առակըն[13] :

19 Ւն ամենքին՝ որ արքայութեան բանըն[14] լսուն և միտք չի առնու , գալիս է չարն՝ և նորա սրտի մէջ սերմածըն յափրշտակուն . սա էն է՝ որ ճանապարհին վերայ սերմըվեցաւ :

20 Եւ էն որ քարքարուտ տեղն սերմըվեցաւ՝ նա է , որ երբոր բանըն լսուն՝ շուտով ուրախութեամբ ընդունուն[15] նորան :

21 Եայց ոդովհետև արմատ (ֆեօ) չունի իրան մէջ , քիչ ժամանակ է ինուն . երբոր նեղութիւն և հալածանք են լինում էն բանին համար , շուտով գայթակղըվուն[16] :

22 Եայց (էն) որ փշերի[17] մէջն սերմըվեցաւ՝ նա է[18] , որ երբոր բանըն լսուն , աշխարհքիս հոգերն և մեծութեան խաբեբայութիւնն էն բանըն խեղդուն՝ և անպտուղ է լինում :

23 Եայց (էն) որ բարի երկրումն սերմըվեցաւ՝ նա է , որ երբոր բանըն լսուն՝ (նորան) էլ միտքն է առնում և պտուղ է տալիս . կայ որ հարիւր , և կայ որ վաթսուն , և կայ որ երեսուն :

24 Ուրիշ առակ էլ նորանց ա-

(11) Մատ . ժզ . 17 : Ղուկ . ժ . 23 , 24 : Յովհ . ի . 29 : (12) Ի՛ր . ժա . 13 : ա Պետր . ա . 10 , 11 : (13) Մատ . գ . 11 : Ղուկ . ը . 11 : (14) Մատ . դ . 23 : (15) Նաոյ . ծը . 2 : Ի՛ովի . ԼԳ . 31 , 32 : (16) Մատ . ժա . 6 : բ Տի՛մ . ա . 15 : (17) Ի՛ովի . դ . 3 : (18) Մատ . ժԲ . 23 : Մարկ . ժ . 23 : Ղուկ . ժը . 24 : ա Տի՛մ . գ . 9 : բ Տի՛մ . դ . 10 :

Digitized by Google

ասէ. Կ՚ումանեցաւ արքայութիւն երկնից առն, որ սերմանիցէ սերմն բարի յագարակի իւրում:

25 Եւ ի քուն լինել մարդկան, եկն թշնամի նորա. և ցաւեսց ի վերայ որոմն ի մէջ ցորենոյն՝ և գնաց:

26 Եւ իբրև բուսաւ խոտն՝ և արար պտուղ, ապա երևեցաւ և որոմնն:

27 Ի՝ստուցեալ ծառայք տանուտեառնն ասեն ցնա. Տէր՝ ոչ սերմն քո բարի սերմանեցեր յագարակին քում՝ արդ՝ ուստի՞ ունիցի զորոմ նրն:

28 Եւ նա ասէ ցնոսա. Ի՝ր թշնամի արար զայն: Ի՝սեն ցնա ծառայքն. Կամի՞ս՝ զի երթիցուք քաղսցուք զայն ի բաց:

29 Եւ նա ասէ ցնոսա. Ի՝, դուցէ մինչ քաղիցէք զորոմնն, և ըղցորեանն ընդ նմին ի բաց խլիցէք:

30 Հո՛ղ տուք երկոցունց աճել ի միասին մինչև ի հունձս, և ի ժամանակի հնձոցն ասացից ցհնձօղսն. Հաւաղեցէք նախ զորոմնդ և կապեցէք զայդ խրձունս առ ի յայրել, և զցորեանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ:

31 Ի՝ւրմէ առակ արկ առ նոսա՝ և ասէ. Կ՚ումանէ արքայութիւն երկնից հասոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ՝ սերմանաց յագարակի իւրում:

32 Ի՝ր փոքր է քան զամենայն սերմանիս. և յորժամ աճ ցէ, մեծ է քան զամենայն բանջարս. և լինի ծառ՝ մինչև գալ թռչնոց երկնից և հանգչել յոստս նորա:

33 Ի՝րմէ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ. Կ՚ումանէ արքայութիւն երկնից խմորոյ, զոր առեալ կնոջ ոչխարին դրաւ և ասաց. Երկինքի արքայութիւնն նմանվնցաւ մին մարդոյ՝ որ իրան արտաւմն բարի սերմն ցանց:

25 Եւ որ ժամանակ մարդիքն քուն էլան, նորա թշնամին եկաւ և ցորենին մէջ որում (խոշնան ծաղիկ) ցանց և գնաց:

26 Եւ երբոր խոտն բուսաւ՝ և պտուղ տուաւ՝ ապա որոմն էլ երևեցաւ:

27 Տան տիրոջ ծառաներն եկին նորան ասացին. Տէր՝ չէ՞ որ դուք արտաւմն բարի սերմըն սերմեցիր, ապա ի՞նչ տեղից է էն որոմն:

28 Կ՚ա էլ ասաց նորանց. Թշնամի մարդ է արել էն: Ծառաներն ասացին նորան. Կամենո՞ւմես որ գնանք էն քաղեինք դուրս հանենք:

29 Կ՚ա էլ նորանց ասաց. Չէ. չըլինի թէ երբոր որոմն քաղէք, ցորիևրն էլ նորա հետ դուրս հանէք:

30 Թո՛ղ տուէք որ երկուսն միասին տեղ մեծանան մինչև հունձքն. և հնձի ժամանակին հնձօղներին կասեմ՝ թէ Կ՚ոպղ որոմըն քաղեցէք և նորան խուրձ խուրձ կապեցէք որ այրվի, և ցորենըն իմ ամբարները մէջ ժողովեցէք[19]:

31 Ի՝ն ուրիշ առակ էլ նորանց առաջին դրաւ և ասաց. Երկինքի արքայութիւնն նման է մանանեխի (խոպոպուկ) հատի[20]. որ նորան մին մարդ առաւ՝ և իրան արտի մէջն սերմեց:

32 Ի՝ր ամէն սերմունքիցն փոքր է. և երբոր կաճի, ամէն բանջարի վերայ մեծանում, և ծառ է լինում՝ մինչև որ երկնքի թռչունները գան և նորա ճղերին վրայ հանգիստ առնեն:

33 Ի՝ւրիշ առակ էլ խօսեց նորանց հետ և ասաց. Երկինքի արքայութիւնն նման է խմորի[21] որ նորան

(19) Մատ. ը • 12 : (20) Լուս. բ • 33 : Ա՛ր • գ • 1 : Մատ. ը • 31 : Ղու՛կ • ժգ • 18, 19 : (21) Ղու՛կ • ժգ • 21 :

Digitized by Google

թագոյց ՚ի դրիւս երիս ալեր՝ մինչև ամենայն խմոյնցաւ ։

34 Այս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս առակիւք ընդ ժողովուրդսն . և առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա ։

35 Այլ յետի ասացեալն ՚ի մարգարէէն . Բացից առակօք զբերան իմ՝ բղխեցից զծածկեալսն ՚ի սկզբանէ աշխարհի ։

36 Յայնժամ թողեալ Յիսուս զժողովուրդսն՝ եկն ՚ի տուն . մատեան առ նա աշակերտքն նորա՝ և ասեն . Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն ագարակի ։

37 Եւ նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա . Որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է Որդի մարդոյ ։

38 Եւ ագարակն աշխարհս է . սերմն բարի նոքա են՝ որ որդիքն արքայութեան են . իսկ որոմն որդիք չարին են ։

39 Եւ թշնամին որ վարեաց զայն՝ Սատանայ է . և հունձքն կատարած աշխարհիս է . և հնձողքն հրեշտակք են ։

40 Որպէս ժողովի որոմն՝ և ՚ի հուր այրի , այնպէս եղիցի ՚ի կատարած աշխարհիս ։

41 Առաքեսցէ Որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս , և զգործսն անօրէնութեան ։

42 Եւ արկցեն զնոսա ՚ի հնոց հրոյ . անդ եղիցի լաւ և կրճտել ատամանց ։

43 Յայնժամ արդարքն ծագեսցեն իբրև զարեգակն ՚ի արքայութեան Հաւր իւրոց . որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։

34 Զայս ամենայն ասաց Յիսուս առակիւք[22] ցբազումս , և առանց առակի ոչ խօսէր ընդ նոսա ։

35 Զի լցցի որ ասացեալն է մարգարէիւն , որ ասէ . Բացից առակիւք զբերան իմ , արտասանեցից զգաղտնիս յաւիտենից[23] ։

36 Յայնժամ արձակեալ Յիսուս զբազմութիւնն՝ եկն ՚ի տունն . և մատեան առ նա աշակերտքն նորա՝ և ասեն . Մեկնեա մեզ զառակ որոմանցն արտին[24] ։

37 Եւ նա պատասխանի ետ՝ և ասէ ցնոսա . Որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է Որդի մարդոյ ։

38 Եւ արտն[25] է աշխարհս . սերմն բարի նոքա են՝ որ որդիքն արքայութեան են . և որոմն՝ չարի որդիքն են[26] ։

39 Եւ թշնամին որ սերմեց զնոսա , Սատանայ է . և հունձքն կատարած աշխարհի վերջն է[27] . և հնձողքն՝ հրեշտակքն են ։

40 Ուրեմն որպէս որոմն հաւաքվի և հրով այրվի , այսպէս եղիցի ի կատարած աշխարհիս ։

41 Առաքեսցէ Որդի մարդոյ զհրեշտակսն իւր , և ժողովեսցեն յարքայութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս[28] , և զանօրէնսն արասցեն ։

42 Եւ արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյ[29] . անդ եղիցի լաց և կրճտումն ատամանց ։

43 Յայնժամ արդարքն արասցեն[31] ա-

(22) Մատ . գ . 33 , 34 ։ (23) Ողմ . հը . 2 ։ (24) Հոգմ . ժգ . 25 , 26 ։ ա Կորնթ . բ . 7 ։ Նփես . գ . 9 ։ Կող . ա . 26 ։ (3) Մատթ . իդ . 14 ։ իը . 19 ։ Մարկ . ժգ . 15 . 20 ։ Ղուկ . իդ . 47 ։ Հոգմ . ժ . 18 ։ Կող . ա . 6 ։ (26) Հայեր . գ . 13 , Յովհ . ը . 44 ։ Պետր . ժգ . 10 ։ (27) Հովել . գ . 13 ։ Յայտ . ժգ . 15 ։ (28) Մատթ . ժը . 7 ։ ը Պետր . բ . 1 , 2 ։ (29) Մատթ . գ . 12 ։ Յայտ . ժբ . 20 ։ բ . 10 ։ (30) Մատթ . ը . 12 ։ Ածայր . 50 ։ (31) Գան . ժը . 3 ։ ա Կորնթ . ժե . 42 , 43 ։

Digitized by Google

ցեն իբրև զարեգական յարքայու-
թեան երկնից ։ Որ ունիցի ական-
ջս լսելով՝ լուիցէ ։

44 Կարձեալ՝ նման է արքայու-
թիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յա-
գարակի , զոր գտեալ մարդոյ՝ թա-
գոյց · և ՚ի խնդութենէ անտի եր-
թայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ու-
նի , և գնէ զագարակն զայն ։

45 Կարձեալ՝ նման է արքայու-
թիւն երկնից առն վաճառականի՝
որ խնդրէիցէ մարգարիտս գեղեցիկս ։

46 Եւ գտեալ մի պատուական
մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց
զամենայն զոր ինչ ունէր , և գնե-
աց զայն մարգարիտ ։

47 Կարձեալ՝ նման է արքայու-
թիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ՚ի
ծով՝ և յամենայն ազգաց ժողովե-
լոյ ։

48 Որ՝ իբրև լցաւ , հանեալ ՚ի
ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին ըզ-
բարի բարին յամանս , և զխոտա-
նըն ՚ի բաց ընկիցին ։

49 Այնպէս եղիցի ՚ի կատարած
աշխարհիս . ելցեն հրեշտակք՝ և
մեկնեսցեն զչարս ՚ի միջոյ արդարոց ,

50 Եւ արկցեն զնոսա ՚ի նոց հը-
րոյն · անդ եղիցի լալ և կրճել ա-
տամանց ։

51 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Իմացա-
րուք զայս ամենայն ։ Ասեն ցնա .
Այո՛ Տէր ։

52 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ա՛ն այ-
սորիկ ամենայն դպիր աշակերտեալ
արքայութեան երկնից՝ նման է ա-
ղբն առնուաւատն , որ հանէ ՚ի
գանձէ իւրմէ զնոր և զհին ։

53 Եւ եղև իբրև կատարեաց
Յիսուս զառակս զայսոսիկ՝ փոխե-
ցաւ անտի ։

րեգական պէս կը ծագին երկնքի
արքայութեան մէջն . Ո՛վ որ լսե-
լոյ ականջ ունի՝ թո՛ղ լսէ[32] ։

44 Ո՛ւնկէ՝ երկնքի արքայութիւ-
նըն նման է մին արտի մէջ պահված
գանձի (խոպնայէ) , որ նորան մին
մարդ գտաւ պահեց . և ուրախու-
թենիցն կը գնայ ամէն ինչ որ ու-
նի ծախուելո[33] և էն արտըն գնուելո[34] ։

45 Ո՛ւնկէ՝ երկնքի արքայութիւն
նման է մին վաճառական մարդոյ ·
որ գեղեցիկ մարգարիտներ ման կը
գայ ։

46 Եւ երբոր մին պատուական
մարգարիտ[35] գըտաւ , գնաց ամէն
ինչ որ ունէր ծախեց՝ և էն մար-
գարիտըն գնեց ։

47 Ո՛ւնկէ՝ երկնքի արքայութիւնն
նման է մին ծովի քցած ուռկանի
(ըռօթէ) , որ ամէն կերպ (ձկներ)
ժողովեց[36] ։

48 Եւ երբոր լցվաւ՝ նորան ցա-
մաքն հանեցին , նստեցին և լաւե-
րըն ժողովեցին ամաններուն մէջ , և
անպէտքներըն դուրս քցեցին ։

49 Այսպէս էլ կը լինի աշխարհքիս
վերջուանն . հրեշտակներն[37] դուրս
կը գան՝ և չարերըն կը ջոկեն ար-
դարներուն մէջէն ,

50 Եւ նորանց կը քցեն կրակի
փուռն[38] մէջն , որ էնտեղ լաց և
ատամներուն կըրճտելն կը լինի ։

51 Յիսուս ասաց նորանց . Հաս-
կացաք էս ամէն բաներըս . ասացին
նորան . Հա՛ , Տէր ։

52 Նա էլ նորանց ասաց . Որա-
համար ամէն կարդացօղն որ երկնքի
արքայութեան բաներին սեղեկաց-
ած է , նման է տանտէր մարդոյ՝ որ
իրան գանձիցն (խոպնայիցն) նորըն
և հինըն հանում[39] ։

53 Եւ էլաւ երբոր Յիսուս էս
առակներըս կատարեց , էն տեղից
գնաց ։

(32) Ա Իր · 9 · (33) Փիլիպ · գ · 7 , 8 · (34) Նոյ · ծե · 1 · Յայտ · գ · 18 · (35) Մատ · բ · 4 · գ · 14 , 15 · ը · 10 · 19 · (36) Մատ · խը · 10 · (37) Մատ · իե · 39 · (38) Ա Իր · 43 · (39) Նրէ · 4 · 13 ·

Digitized by Google

54 Եւ եկեալ ՚ի գաւառս իւր՝ ուս-
ուցանէր զնոսա ՚ի ժողովրդեանն
նոցա , մինչեւ զարմանալ նոցա և
ասել . Ամա՞ ուստի՞ իցէ այս իմաս-
տութիւն և զօրութիւնք :

55 Ո՞չ սա է Հիւսանն որդի . ո՞չ
մայր սորա կոչի Մարիամ . և եղ-
բարք սորա Յակոբոս՝ և Յովսէս՝ և
Սիմոն , և Յուդաս :

56 Եւ քոյրք սորա ամենեքեան առ-
ձեզ են . արդ ուստի՞ է սմա այս
ամենայն :

57 Եւ գայթակղէին ՚ի նա : Եւ
Յիսուս ասէ ցնոսա . Ընդ մարգա-
րէ անարգ՝ եթէ ո՛չ յիւրում գա-
ւառի և յիւրում տան :

58 Եւ ո՛չ արար անդ զօրութիւնս
բազումս վասն անհաւատութեան
նոցա :

54 Եւ եկաւ իրան գաւառն[40] և
նորանց ժողովարաններումն սովորց-
նում էր նորանց , մինչև որ զարմա-
նում էին նորանք և ասում էին . Ո-
րան որ տեղից է էս իմաստութիւնս
և զօրութիւններս :

55 Չէ՞ որ սա հիւսան[41] (փէօլվէր)
որդին է . չէ՞ որ սորա մայրն՝ Մա-
րիամ կը կոչվի . և սորա եղբարքն[42]
Յակոբոս՝ և Յոսէս[43] և Սիմոն , և
Յուդաս :

56 Եւ չէ՞ որ սորա ամէն քրվերքն
մեզ մօտ են . ապա ուր տեղից է սրան
էս ամէն բաներս :

57 Եւ գայթակղվումին[44] նորա
վերայ . Յիսուս էլ նորանց ասաց .
(մին) Մարգարէ անարգված չի լի-
նիլ՝ բայց իրան երկրի և իրան տան
մէջն[45] :

58 Եւ էն տեղ շատ հրաշքներ
չարաւ[46] նորանց անհաւատութեան
պատճառաւն :

ԿԱ · ԺԴ

1 Հրեաստի համար ՚Երօդէսի կարծիքն : 3 Յօհաննէս մկրտչի գլուխ կտրելոյ պատ-
ճառն : 13 Յիսուս մին անապատ տեղ կը գնայ : 15 Նա հոն հինգ հացով և երկու ձու-
կով հինգ հազար մարդկանց կերակրում է : 25 Ծովին վերայ գնալով աշակերտներին մօտ
կը գնայ : 34 Գեննեսարեթ կը գնայ և հիւանդներն իրան շուրջ ծայրէն գիպչելով
կը փրկվին :

1 Յայնմ ժամանակի լուաւ ՚Ե-
րոդէս չորրորդապետ զլուր Յի-
սուսի :

2 Եւ ասէ ցծառայս իւր . ՚Նա է
Յովհաննէս մկրտիչ , նա յարեաւ
՚ի մեռելոց , և վասն այնորիկ զօ-
րութիւնք լինին նովաւ :

3 Քանզի ՚Երովդէս կալաւ զՅո-
վհաննէս , կապեաց զնա և եդ
՚ի բանտի՝ վասն ՚Երովդիայ կնոջ

1 Ընդ ժամանակն ՚Երօդէս չոր-
րորդապետն[1] Յիսուսի համբաւըն
լսեց :

2 Եւ իրան ծառաներին ասաց .
՚Նա Յօհաննէս մկրտիչն է , նա
մեռելների միջէն յարութիւն ա-
ռաւ . և նրա համար հրաշքներ
են լինում նորանով :

3 Պատճառն՝ ՚Երօդէս բռնե-
ցաց Յօհաննէսին[2] նորան կապեց
և բանտի մէջ դրաւ՝ ՚Երօդիայի

(40) Մարկ . բ . 23 : Մատթ . ը . 1 : Ղուկ . դ . 16 . 28 : (41) Նոյն . խթ . 7 :
Մատթ . ը . 3 : Ղուկ . դ . 23 : Յովհ . ը . 42 : (42) Մարկ . ժբ . 40 : (43) Մատթ .
ժե . 40 : (44) Մարկ . ժա . 6 : Մատթ . ը . 3 , 4 : (45) Ղուկ . դ . 24 : Յովհ . դ .
44 : (46) Մատթ . ը . 5 , 6 : (1) Մատթ . ը . 18 : Ղուկ . բ . 7 : (2) Մատթ . ը . 17 :
Ղուկ . դ . 19 , 20 :

Digitized by Google

փիլիպպոսի եղբօր նորա :

4 Ասէր ցնա Յովհաննէս . Ոչ արժան քեզ ունել զկա :

5 Եւ կամէր զնա սպանանել , բայց երկնչէր ՚ի ժողովրդենէ անտի . քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա :

6 Եւ իբրև եղեն ծնունդք Հերովդի՝ կաքաւեաց դուստրն Հերովդեայ ՚ի մէջ բազմականին . և հաճոյ թուեցաւ Հերովդի :

7 Ուստի և երդմամբ խոստացաւ տալ նմա զինչ և խնդրեսցէ :

8 Եւ նա յառաջագոյն խրատեալ ՚ի մօրէ իւրմէ , Տուր ինձ ասէ այսր ՚ի վերայ սկահեղ զգլուխն Յովհաննու Մկրտչի :

9 Եւ տրտմեցաւ թագաւորն . բայց վասն երդմանցն և զարհամարհացանցն՝ հրամայեաց տալ նմա :

10 Եւ առաքեաց գլխատեաց զՅովհաննէս ՚ի բանտի :

11 Եւ բերաւ գլուխ նորա սկահեղ և ետուն աղջկանն , և տարաւ առ մայր իւր :

12 Եւ մնասուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին զմարմինն և թաղեցին , և եկեալ պատմեցին Յիսուսի :

13 Եւ իբրև լուաւ Յիսուս , գնաց անտի նաւու յանապատ տեղի ամուանձինն : Իբրև լուան ժողովուրդքն , գնացին զհետ նորա հետի ՚ի քաղաքաց անտի :

14 Եւ իբրև ել՝ ետես ժողովուրդք բազում , գթացաւ ՚ի նոսա , և բժշկեաց զհիւանդս նոցա :

Համար . որ իրան եղբայր փիլիպպոսի կինն էր :

4 Ուստի՝ Յովհաննէս նորան ասէր , Թէ Չէ քեզ արժան քեզ՝ որ դուրան (կին) ունենաս :

5 Եւ ուզումէր որ նորան սպաննէ , բայց ժողովրդից վախումէր , ինչուար՝ նորան մարգարէի տեղ էին համարում՝ :

6 Եւ երբոր Հերովդէսի ծնընդեան օրն էլաւ , Հերովդիայի աղջկն սեղանի նստածների մէջն պարեկաւ՝ և Հերովդէսին լաւ թուեցաւ :

7 Ուրահամար էլ երդումով խոստացաւ նորան՝ Թէ ինչ որ ուզէ՝ տայ նորան :

8 Նա էլ ինչպէս որ առաջ իրան մօրից խրատ էր առել՝ ասաց . Այս սկուտեղի (պնակի) վերայ Յովհաննէս Մկրտչի գլուխն ուզում եմ :

9 Եւ թագաւորն տրտմեցաւ՝ բայց իրա՛ երդումին՝ և իրան հետ նստած մարդկանց համար՝ հրամայեց տուաւ , որ տան նորան :

10 Եւ ուղարկեց բանտի (պնդոնի) միջումն Յովհաննէսի գլուխըն կտրեց :

11 Եւ նորա գլուխըն սկուտեղի (պնակի) վերայ բերին և աղջկանն տուին՝ և նա տարաւ իրան մօր մօտն :

12 Եւ նորա աշակերտներն եկին նորա մարմինն վերկալան և թաղեցին . և եկին Յիսուսին պատմեցին :

13 Եւ Յիսուս երբոր լսեց՝ էն տեղից նաւով գնաց առանձին մի անապատ տեղ : Ժողովուրդներն երբոր լսեցին , էն տեղի քաղաքներից ոտով գնացին նորա ետևէն :

14 Եւ երբոր դուրս եկաւ՝ և էն շատ ժողովուրդն տեսաւ , խղճաց նորանց վերայ , և նորանց հիւանդներըն բժշկեց :

(3) Լուս . ժը . 16 : ի . 21 : (4) Մարկ . ի . 20 : Լուս . ի . 6 : (5) Մարկ . ժ . 33 : ժը . 15 : Մատ . գ . 33 : Լուս . ի . 10 : Յովհ . գ . 1 , 2 : (6) Մարկ . ի . 30 : Մատ . գ . 34 :

Digitized by Google

15 Իբրև ընդ երեկս եղև, մտա-
ետն առ նա աշակերտքն՝ և ասեն.
Տեղիս անապատ է՝ և օրս տարա-
ժամեալ, արձակեա զժողովուրդսդ,
զի երթիցեն շուրջ ՚ի շէնսն՝ գնես-
ցեն խրթանց կերակուրս:

16 Եւ ասէ Յիսուս. Ո՛չինչ պի-
տոյ է դոցա երթալ. դուք տուք
դոցա ուտել:
17 Եւ նոքա ասեն ցնա. Ոչ ինչ
ունիմք ասա, բայց հինգ նկանակ և
երկուս ձկունս:

18 Եւ ասէ ցնոսա. Ներբէք այսր
ցոյն:
19 Եւ հրամայեաց բազմեցուցա-
նել զժողովուրդսն ՚ի վերայ խոտոյ.
և առեալ զհինգ նկանականն և զեր-
կուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս,
օրհնեաց և եբեկ՝ և ետ ցաշակերտ-
սն զնկանականն, և աշակերտքն ժո-
ղովրդոցն:
20 Կերան ամենեքեան՝ և յագե-
ցան, և բարձին զնշխարս կտորոցն
երկոտասան սակոտի լի:
21 Եւ որք կերանն՝ էին արք իբ-
րև հինգ հազար. Ոչ՝ զկանայս և
զմանկունս:
22 Եւ տեղեաց վաղվաղակի զա-
շակերտան մտանել ՚ի նաւ՝ և յա-
ռաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժո-
ղովրդան արձակիցէ:

23 Եւ իբրև արձակեաց զժողո-
վուրդսն, ել ՚ի լեառն առանձինն
կալ յաղօթիս. և իբրև ընդ երեկս
եղև, անդ էր միայն:
24 Եւ նաւն մեկնեալ էր ՚ի ցա-
մաքէն բազում ասպարիզօք ծփեալ
յալեացն. քանզի ընդդէմ էր հողմն:

25 Եւ ՚ի չորրորգում՝ պահս գի-
շերոյն եկն առ նոսա Յիսուս գնալով
՚ի վերայ ծովուն:

15 Եւ երբոր իրիկնան դէմ ե-
լաւ[7] աշակերտներն նորա մօտ ե-
կին և ասացին. Տեղս անապատ է՝
և օրս էլ անցել է. էդ ժողո-
վուրդներըդ թող արա՝ որ գընան
չորս կողմի գիւղերն՝ իրանց համար
կերակուր գնեն:
16 Եւ Յիսուս ասաց. Պէտք չէ
դորանց որ գնան. դուք տուէք
դորանց ուտել:
17 Եւ նորանք ասացին նորան.
Ա՛ենք էստեղ բան չունինք, բայց
միայն հինգ հատ հաց՝ և երկու
ձուկն:
18 Եւ նորանց ասաց. ՙՒորանց
էստեղ բերէք:
19 Եւ հրաման տուաւ որ ժողո-
վուրդն խոտի վերայ նստացնեն.
և էն հինգ հացըն և երկու ձուկն
առաւ գէպի երկինքն նայեց՝ օրհ-
նեց և կըտրեց[8], և էն հացերըն
աշակերտանց՝ ին տուաւ՝ և աշա-
կերտներն էլ ժողովուրդներին:
20 Ո՛ւտէն կերին և կըշտացան,
և աւելցած կտորներից տասներկու
քթոց լիքն վերկալան:
21 Եւ նորանք որ կերին՝ հինգ
հազարի չափ մարդիք էին՝ կանանց
ցից և երեխաներից զոկ (կ՚ման):
22 Եւ շուտով աշակերտներին
վռազացրուց որ նաւն մտնեն՝ և ի-
րանից առաջ անցկենան էն կողմն.
մինչև որ ինքն էն ժողովուրդներն
արձակէ:
23 Եւ երբոր ժողովուրդներն
արձակեց[9], վերելաւ սարն, որ մե-
նակ աղօթք անէ. և երբոր իրի-
կուն էլաւ[10], մենակ էնտեղ էր:
24 Եւ նաւն շատ ասպարէզով
(մանկլկով) հեռացել էր ցամաքի-
ցըն՝ և ալեկոծութեան մէջն էր.
ինչուորդ՝ քամին ներհակ էր:
25 Եւ գիշերի չորս քաժդնի ժա-
մանակումն՝ Յիսուս ծովին վերայ
գնալով՝ նորանց մօտ եկաւ:

(7) Մրկ. գ. 35: Ղուկ. թ. 12: Յովհ. գ. 5: (8) Մտթ. ժե. 36: (9) Մրկ. գ. 46: (10) Յովհ. գ. 10:

Digitized by Google

26 Իբրև տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան, և ասեն թէ Ո՛րաւչօք ինչ իցէ. և առ ահին աղաղակեցին:

27 Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս՝ և ասէ ՚Ցաջալերա՛ցարո՛ւք՝ ես եմ, մի՛ երկնչի՛ք:
28 Պատասխանի եւ նմա Պետրոս՝ և ասէ. Տէր՝ եթէ դու ես, հրամայեա՛ ինձ գալ առ քեզ ՚ի վերայ ջուրց:
29 Եւ նա ասէ, Ե՛կ. և իջեալ ՚ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց ՚ի վերայ ջուրցն, և եկն առ Յիսուս:
30 Եւ տեսեալ զհողմն սաստիկ՝ երկեաւ. և իբրև սկսաւ ընկղմիլ՝ աղաղակեաց՝ և ասէ. Տէր փրկեա՛ զիս:
31 Եւ վաղվաղակի Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր՝ կալաւ զնա և ասէ. Ի՛մրահաւատ՝ ընդէր երկմտեցեր:
32 Եւ իբրև ելին ՚ի նաւն՝ հանդարտեաց հողմն:
33 Եւ որ ՚ի նաւին էին՝ մատեան երկիրպագին նմա՝ և ասեն. Ո՛րդեւիւ Որդի Աստուծոյ ես դու:

34 Եւ անցեալ եկին ՚ի ցամաք ՚ի Գեննեսարեթ:
35 Եւ իբրև ծանեան զնա՝ արք տեղւոյն այնորիկ, առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն՝ և ածին առ նա զամենայն հիւանդս:
36 Եւ աղաչէին զնա, զի գոնէ միայն ՚ի քղանցս հանդերձի նորա մերձենացին. և որ միանգամ մերձեցան՝ փրկեցան:

26 Ո՛շակերտեանքն երբոր տեսին նորան՝ որ ծովին վերայ գնումբ[11], շփոթվեցան և ասացին՝ թէ Ո՛ւր երեւոյթ բան է. և վախեցուցին աղաղակեցին:
27 Եւ Յիսուս շուտով խօսեց ընդ նոսա՝ և ասաց. Արա՛սպինա կացէ՛ք՝ ես եմ՝ մի՛ վախենա՛ք:
28 Պետրոս պատասխան տուաւ նորան և ասաց. Տէր՝ թէ որ դու ես, հրամայեա տուր ինձ. որ ջրիս վերայով քեզ մօտ գամ:
29 Ա՛ւ էլ ասաց. Ե՛կ. և Պետրոս նաւէն վերկեաւ ջրի վերայովն գնաց՝ և եկաւ Յիսուսի մօտ:
30 Եւ էն սաստիկ քամին տեսնելով՝ վախեցաւ. և երբոր սկսեց թաղվիլ, աղաղակեց և ասաց. Տէր՝ ինձ փրկի՛ր:
31 Եւ շուտով Յիսուս իրան ձեռըն մեկնեց՝ նորան բռնեց և ասաց. Ի՛մրահաւատ՝ ինչո՞ւ երկմտեցիր:

32 Եւ երբոր նաւն մտին, քամին հանդարտեց:
33 Եւ նորանք որ նաւի մէջն էին՝ մօտ եկին նորան երկրպագուեցին ասելին՝ և ասացին. Իրաւի՛ որ դու Ո՛ստուծոյ Որդին ես[12]:
34 Եւ անցկացան ցամաքն[13] և եկին Գեննեսարեթ:
35 Եւ երբոր էնտեղի մարդիքն ճանաչեցին նորան, ուղարկեցին էն ամէն գաւառն՝ և ամէն հիւանդները բերին նորա մօտ բերին:
36 Եւ նորան աղաչումէին՝ որ էնց մէնակ նորա շորի ծայրին (էշշիւքին) դիպչէին. և նորանք որ միան գամ դիպան[14], փրկվեցան:

(11) Յովբ. թ. 8: (12) Սամ. բ. 7: Սաղմ. ա. 1: Սաղմ. ժգ. 16: խգ. 68: Ղեւտ. գ. 31: Յովհ. ա. 49: ղ. 69: ժա. 27: Գործ. ը. 37: Հռոմ. ա. 4: (13) Սաղմ. ղ. 53: (14) Սաղմ. թ. 20: Սաղմ. գ. 10: Ղեւտ. ղ. 19: Գործ. ժբ. 12:

Digitized by Google

ԳԼ · ԺԹ

3 Քրէից գործիներին և փարիսեցիներին յանգիմանեմ է իրանց ապականաւոր Աստուծոյ պատուիրանքովը անց կենալոյ համար : 11 Որ ավետարանէ Քէ էն բանն որ բերան մտնալէն՝ ոչ պղծուէ մարդն : 23 Քանանացի կնկան ապրիկն , 30 Ու ուրիշ շատ բաժանութիւններն կը բժշկէ : 32 Իւ հօրն հացով և ձուկն ձկներով չորս հազար մարդիկը կըշտացնուէ՝ Քանանացին և երեխաներէքն չկ :

1 Յայնժամ մատեան առ Յիսուս որ Երուսաղէմէ փարիսեցիքն և դպիրք՝ և ասեն :

2 Ընդէր աշակերտքն քո անցանեն զաւանդութեամբ ծերոցն . զի ոչ լուանան զձեռս յորժամ հաց ուտեն :

3 Ա՛յս պատասխանի եա՝ և ասէ ցնոսա . Իսկ դուք ընդէր անցանէք զպատուիրանաւն Աստուծոյ՝ վասն ձերոյ աւանդութեանն :

4 Օ՛ր Աստուած ասաց . Պատուեա զՀայր քո և զմայր :
5 Եւ որ բամբասէ զՀայր կամ զմայր՝ մահու վախճանեսցի :

6 Եւ դուք ասէք . Որ ասիցէ Հայրն իւր կամ մայրն իւր , Ձօ պատարագ է՝ զոր յինէն օգտիցիս , և ոչ պատուիցէ զՀայրն իւր և զմայրն իւր . և խոտեք զբանն Աստուծոյ վասն ձերոյ աւանդութեանն :

7 Կեղծաւորք՝ բարւոք մարգարէացաւ Ի վերայ ձեր Եսայի՝ և ասէ :

8 Ժողովուրդս այս շրթամբք պատուէ զիս , և Ի սիրտ իւրեանց հեռացեալ մնկուսի է յինէն :

9 Օ՛ուր պաշտեն զիս . ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ զմարդկան պատուիրեալս :

1 Ին ժամանակն Յիսուսի մօտ եկին Երուսաղէմից եկած[1] փարիսեցիքն և կարդացօղներն , և ասացին :

2 Ինչու՞ քո աշակերտներդ[2] ծերերի աւանդութենովն անց են[3] կենում . պատճառնոր՝ ձեռներըն չեն լուանում երբոր հաց են ուտում :

3 Ա՛յս էլ պատասխան տուաւ և նորանց ասաց . Ա՛պա դուք ինչու՞ Աստուծոյ պատուիրանքովն անց էք կենում ձեր աւանդութեան պատճառաւն :

4 Ինչուր՝ Աստուած ասաց . Քէ Պո հօրդդ և մօրդդ պատուիր[4] :

5 Եւ նա որ իրան հօրըն կամ մօրըն կը բամբասէ , մահով պիտի մեռնի[5] :

6 Եւ դուք ասումէք՝ Քէ Ով որ իրան հօրըն կամ մօրըն ասէ՝ Ձօ պատարագ է էն[6] , որ ինձանից պիտի շտվիս , և չի պատուէ իրան հօրըն և իրան մօրըն . և (էսպէս) ձեր աւանդութեան համար՝ Աստուծոյ խօսքըն ոչնչի տեղ էք դնում :

7 Կեղծաւորներ՝ լաւ մարգարէացաւ[7] ձեզ վերայ Եսային՝ և ասումէ :

8 Այս ժողովուրդս պատուշներովն է պատուում ինձ[8] . և իրանց սիրտն ինձանից հեռացած զգկված է :

9 Օ՛ուր աշխն են պաշտում ինձ . մարդկանցից պատուիրած վարդապետութիւններըն են սովորցնում[9]

(1) Մրկ · է · 1 : (2) Մրկ · է · 5 : (3) Կող · բ · 8 : (4) Ելք · բ · 12 : Ղեւ · ԺԹ . 3 : բ Օրին · է · 16 : Ա՛ռակ · իգ · 22 : Երեմ · ղ · 2 : (5) Ելք · իա · 17 : Ղեւ · բ · 9 : բ Օրին · իէ · 16 : Ա՛ռակ · բ · 20 : Լ · 17 : (6) Մրկ · է · 11 , 12 : (7) Մրկ · է · 6 : (8) Ա՛ռակ · ԼԲ · 13 : Երեմ · ղ · 31 : (9) Ա՛ռակ · ԼԲ · 13 : Կող · բ · 18—22 : Յես · ա · 15 :

Digitized by Google

10 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զԺողովուրդսն՝ ասէ ցնոսա. Լուարուք և իմ՛ասջիք և մի՛ տառք:
11 Ո՛չ որ ինչ մտանէ ընդ բերանն՝ պղծէ զմարդ, այլ որ ինչ ելանէ ի բերանոյ՝ այն պղծէ զմարդ:

12 Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝ ասեն ցնա. Գիտե՞ս զի փարիսեցիքն իրրև լուան զբանն՝ գայթակղեցան:
13 Ա՛յս պատասխանի եւս նոցա՝ և ասէ. Ամենայն տունկ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր, խլեսցի:
14 Թո՛ղ տուք զնոսա. Կոյրք են՝ կուրաց առաջնորդք. կոյր կուրի յորժամ առաջնորդէ՝ սխալէ, և երկոքեան ի խորխորատ անկանին:
15 Պատասխանի եւս Նմա Պետրոս և ասէ. Մեկնեա մեզ զառակս զայս:

16 Ասէ Յիսուս. Տակաւին և դուք անմիտք էք:
17 Եւ ոչ իմանայք, եթէ ամենայն որ մտանէ ի բերան, յորովայն երթայ՝ և արտաքս ելանէ:
18 Իսկ որ ելանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ անտի գայ. և այն պղծէ զմարդն:
19 Զի ի սրտէ ելանեն խորհուրդք չարք՝ սպանութիւնք, շնութիւնք, պոռնկութիւնք, գողութիւնք, սուտ վկայութիւնք, հայհոյութիւնք:
20 Այս ամենայն է՝ որ պղծէ զմարդն, այլ անլուայ ձեռօք ուտել՝ ոչ պղծէ զմարդ:
21 Եւ ելեալ անտի Յիսուս գնաց ի կողմանս Տիւրոսի և Սիդոնի:

22 Եւ ահա կին մի Քանանացի

10 Եւ ժողովուրդները իրան մօտ կանչեց, և նորանց ասաց. Լսեցէք և մտքներդ առէք[10]:
11 Ո՛չ թէ ինչ որ մտնում է բերանն[11], պղծում է մարդուն, այլ ինչ որ բերանից դուրս է գալիս, էն է որ մարդուն պղծում:
12 Այն ժամանակ նորա աշակերտները եկին՝ նորան ասացին. Գիտո՞ւմ ես՝ որ փարիսեցիքը երբոր էն բանըն լսեցին գայթակղվեցան:
13 Նա պատասխան տուաւ նորանց և ասաց. Ամէն տունկ[12] որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ տնկել՝ թող պոկվի:
14 Թո՛ղ առէք նորանց՝ կոյր են կուրերի առաջնորդ[13]. կոյրն երբոր կուրին առաջնորդէ, կը մոլորվի՝ և երկուքն էլ փոսի մէջ կընկնին:
15 Պետրոս նորան պատասխան տուաւ՝ և ասաց. Այս առակը մեզ մեկնիր[14]:
16 Յիսուս ասաց. Դուք էլ դեռ անխելք էք[15]:
17 Եւ չէք իմանում, թէ ամէն բան որ բերանն է մտնում, փորն է գնում[16] և դուրս է գալիս:
18 Հապա էն ոք բերանիցն դուրս է գալիս[17], յաւուկ սրտիցն է գալիս՝ և էն է մարդուն պղծում:
19 Ինչուար՝ սրտիցն են դուրս գալիս չար խորհուրդներ[18]՝ սպանութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյութիւններ:
20 Այս ամէնս է՝ որ մարդուն պղծում. բայց անլուայ ձեռքով ուտելն՝ մարդուն չի պղծում:
21 Եւ Յիսուս էնտեղից դուրս եկաւ գնաց Տիւրոսի և Սիդոնի կողմերն[19]:
22 Եւ ահա մին Քանանեայի կին

(10) Մատ. է. 15: (11) Գործ. ժ. 15: Հռոմ. ժգ. 14. 17, 20: ա Տիմ. գ. 4: Տիտ. ա. 15: (12) Հռոմ. ժե. 2: ա Կորնթ. գ. 12, և այլն: (13) Նաում. բ. 16: Մատ. ր. 8: Մատթ. ժգ. 16: Դատ. ը. 39: (14) Մատթ. ժ. 17: (15) Մատթ. ժգ. 9: Մատթ. ժդ. 18: (16) ա Կորնթ. գ. 13: (17) Ղուկ. գ. 4: (18) Ելից. գ. 5: ը. 21: Ելից. գ. 14: Երեմ. ժե. 9: Մատթ. է. 21: (19) Ելից. է. 24:

Digitized by Google

'ի սահմանսդ անտի նոցա ելեալ , ա-
ղաղակեր և ասէր . Ողորմեա՛ ինձ
Տէր որդի Դաւթի , դուստր իմ
չարաչար այսահարի :
23 Եւ նա ոչ ետ նմա պատաս-
խանի . և մատուցեալ աշակերտքն
նորա՝ ազաչէին զնա և ասէին . Ար-
ձակեա զնա զի աղաղակէ զհետ մեր :

24 Եւ պատասխանի ետ և ասէ .
Ոչ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ առ
ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի :

25 Եւ նա մատուցեալ երկիրպա-
գանէր նմա և ասէր . Տէր՝ օգնեա
ինձ :
26 Պատասխանի ետ նմա և ասէ .
Ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և արկանել շանց :
27 Եւ նա ասէ . Այո Տէր , քանզի
և շունք կերակրին 'ի փշրանաց
անկելոց 'ի սեղանոյ տեառն իւրեանց :
28 Յայնժամ պատասխանի ետ
նմա Յիսուս և ասէ . Ո՛վ կին դու՝
մեծ են հաւատք քո , եղիցի քեզ որպէս և կամիս . և բժշկեցաւ դուստր
նորա 'ի նմին ժամու :

29 Եւ գնացեալ անտի Յիսուսի ,
եկն 'ի ծովեզերն Գալիլեացւոց , և
ելեալ 'ի լեառն նստէր անդ :

30 Ա՝ատեան առ նա ժողովուրդք
բազումք , որ ունէին ընդ իւրեանս՝
կաղս , կոյրս , համրս , միակողմանս
և այլս բազումս . և ընկեցին
զնոսա առ ոտս նորա՝ և բժշկեաց
զնոսա .
31 Ա՝ինչ զարմանալ ժողովրդոցն՝
որ տեսանէին , զի համրքն խօսէին՝ կաղք գնային՝ միակողմանիք
բժշկէին՝ կոյրք տեսանէին , և փա-
ռաւորեցին զԱստուած Իսրայէլի :

32 Եւ Յիսուս կոչեալ զաշակերտս իւր ասէ . Ողորմիմ ես ժողովրդեանդ՝ զի արդ երիս աւուրս
համբերեցին ինձ՝ և չունին զինչ
կերիցեն . և զկերակրել նոցա ոչ
կամիմ՝ զի մի՛ նուաղեսցեն ճանապարհին :
33 Եւ ասեն ցնա աշակերտքն .
Զկո՞ւր մեզ յանապատի հանել հացս
բազումս՝ զի կերակրեսցեն զբազմութիւնս զայս :
34 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Քանի՞ հաց ունիք դուք . Եւ նոքա ասեն .
Եօթն , և սակաւ ինչ ձկունս :
35 Եւ պատուիրեաց ամբոխին՝
զի նստցին ի վերայ երկրի :
36 Եւ առեալ զեօթն հացսն և
զձկունսն , գոհացեալ՝ բեկանէր և
տայր աշակերտացն , և աշակերտքն
ամբոխին :
37 Եւ կերեալ ամենեքին՝ յագեցան , և առեալ զաւելորդսն կտորաց՝ եւթն սպիւռս լցին :
38 Եւ որ կերեալ էին՝ էին չորեքհազարք արանց , զատ ի կանանց և
ի մանկանց :
39 Եւ արձակեալ զամբոխն՝ նաւ
եհան , և եկն յազգս Մագադանու :

16 Եւ մերձեցեալ Փարիսեցիքն և
Սադուկեցիքն՝ փորձելով՝ խնդրէին
ի նմանէ , զի նշան յերկնից ցուցցէ
նոցա :
2 Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ
ցնոսա . Երեկոյ եղեալ՝ ասէք . Պայծառ է երկինք , զի կարմրի :
3 Եւ առաւօտ՝ ասէք . Այսօր
ձմերուկ է , զի կարմրի և ստնանի
երկինք : Զերեսս երկնից գիտէք
զատել , և զնշանս ժամանակաց ոչ
կարէք :
4 Ազգ չար և շնացող նշան խնդրէ , և նշան ոչ տացի նմա՝ բայց
զնշանն Յովնանու մարգարէի : Եւ
թողեալ զնոսա՝ գնաց :
5 Եւ աշակերտքն եկեալ յայնկոյս
ծովուն՝ մոռացան հաց առնուլ :
6 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Տեսէք
և զգուշացարուք յաղանէ Փարիսեցւոց և Սադուկեցւոց :
7 Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս՝ և ասէին . Զի հաց չառինք :
8 Եւ գիտացեալ Յիսուս՝ ասէ .
Զի՞ խորհիք ընդ միմեանս , հաւատացեալք սակաւ , զի հաց չունիք :
9 Ոչ դեռ իմանայք , և ոչ յիշէք
զհինգ հացսն հազարացն , և զքանի՞ սպիւռս առէք :
10 Եւ ոչ զեօթն հացսն չորեքհազարացն , և զքանի՞ սպիւռս առէք :
11 Զիա՞րդ ոչ իմանայք , զի ոչ
վասն հացոյ ասացի ձեզ . զգուշացարուք յաղանէ Փարիսեցւոց և
Սադուկեցւոց :
12 Յայնժամ իմացան , զի ոչ ասաց զգուշանալ յաղանէ հացոյ ,
այլ ուսուցանելոյ Փարիսեցւոց և
Սադուկեցւոց :
13 Եւ եկն Յիսուս ի կողմանս
Կեսարիոյ Փիլիպպոսի , և հարցանէր
զաշակերտսն իւր՝ և ասէր . Զո՞ ասեն մարդիկ զիս որդի մարդոյ լինել :
14 Եւ նոքա ասեն . Ոմանք զՅովհաննէս Մկրտիչ , և այլք զԷղիա ,
և ուրեմնք զՅերեմիա կամ զմի ոք
ի մարգարէից :
15 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Դուք
զիս զո՞ ասէք լինել :
16 Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս և ասէ . Դու ես Քրիստոս որդի Աստուծոյ կենդանւոյ :
17 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ ցնա . Երանի՛ քեզ Սիմոն
Բարեհաս , զի մարմին և արիւն ոչ
յայտնեցին քեզ , այլ Հայրն իմ որ
յերկինս է :
18 Եւ ես ասեմ քեզ , զի դու ես
Պետրոս , և ի վերայ այսր վիմի
շինեցից զեկեղեցի իմ , և դրունք
դժոխոց ոչ յաղթեսցեն նմա :
19 Եւ տացեմ քեզ զբանալիսն
արքայութեան երկնից , և զոր կապեսցես յերկրի՝ կապեալ լիցի յերկինս , և զոր արձակեսցես յերկրի՝
արձակեալ լիցի յերկինս :
20 Յայնժամ պատուիրեաց աշակերտացն իւրոց՝ զի մի՛ ումեք ասասցեն , զի նա է Յիսուս Քրիստոս :
21 Սկսաւ յայնմհետէ Յիսուս
յայտնել աշակերտացն իւրոց , զի
երթայ յԵրուսաղէմ , և բազում
չարչարեսցի ի ծերոց և ի քահանայապետաց և ի դպրաց , և սպանցի ,
և յերրորդ աւուր յարիցէ :
22 Եւ առեալ զնա Պետրոս՝ սկսաւ
սաստել նմա՝ և ասէր . Ողորմեսցի
քեզ Տէր , մի՛ եղիցի այդ քեզ :
23 Եւ նա դարձեալ ասէ ցՊետրոս . Դարձի՛ զհետ իմ Սատանայ ,
ընդդիմակա՛ս իմ լեր , զի ոչ համի
զոր Աստուծոյ , այլ զոր մարդկան :
24 Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր . Եթէ ոք կամի զհետ
իմ գալ՝ ուրասցի զանձն իւր , և
առցէ զխաչ իւր , և հետեւեսցի ինձ :
25 Զի որ կամիցի զանձն իւր
կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա . և որ
կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա :
26 Զի՞ օգտի մարդոյ եթէ զամենայն աշխարհ շահեսցի՝ զանձն
իւր կորուսցէ . կամ զի՞ տացէ մարդ
փոխանակ անձին իւրոյ :
27 Զի Որդի մարդոյ գալոց է
յաստուածութեան Հաւր իւրոյ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք , և յայնժամ հատուսցէ ամենայնի ըստ
գործոց նորա :
28 Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ կան
յայսմանէ կայնելոցս՝ որ ոչ համեսցին զմահ , մինչև տեսցեն զՈրդի մարդոյ գալ յարքայութեան իւրում :

17 Եւ զվեց աւուրսն յետ այսոցիկ առնու Յիսուս զՊետրոս և
զՅակոբոս և զՅովհաննէս եղբայր
նորա , և տանի զնոսա յանդիման
ինքեան յանապատ լերինն :
2 Եւ պայծառացաւ առաջի նոցա
կերպարանօք , և երեսք նորա փայլեցին իբրև զարեգակն , և հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրև
զլոյս :
3 Եւ ահա երեւեցան նոցա Մովսէս և Եղիա՝ խօսակցեալ ընդ
նմա :
4 Եւ պատասխանի ետ Պետրոս
և ասէ ցՅիսուս . Տէր , բարի է մեզ
զայս լինել . եթէ կամիս , արասցուք
անդ երեք խորանս , քեզ մի՝ և Մովսիսի մի՝ և Եղիայի մի :
5 Եւ դեռ նա խօսէր՝ և ահա
ամպ լուսաւոր ծածկեաց զնոսա .
և ահա ձայն յամպէն ասէր . Այս է
Որդի իմ սիրելի , յորում հաճեցայ .
զնա լուարուք :
6 Եւ լուեալ աշակերտացն՝ անկան
ի վերայ երեսաց իւրեանց , և երկեան
յոյժ :
7 Եւ մերձեցեալ Յիսուս՝ հպեաւ
նոցա , և ասէ . Արդ յարուցէք և մի՛
երկնչիք :
8 Եւ համարձակեալ աչս իւրեանց՝ ոչ ոք տեսին , բայց միայն
Յիսուս :
9 Եւ իջանելոց նոցա ի լերինն՝
պատուիրեաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ .
Մի՛ ումեք պատմեսջիք զտեսիլն՝
մինչև Որդի մարդոյ յերկելոց յարիցէ :
10 Եւ հարցանէին զնա աշակերտքն՝ և ասէին . Զի՞ ասեն դպիրքն՝ եթէ Եղիա նախ գալոց է :
11 Եւ նա պատասխանի ետ և
ասէ . Եղիա գալոց է նախ՝ և դարձուսցէ զամենայն ինչ :
12 Եւ ասեմ ձեզ , եթէ Եղիա
եկեալ է՝ և ոչ ճանաչեցին զնա , այլ
արարին ընդ նմա զոր կամեցան .
նոյնպէս և Որդի մարդոյ գալոց է
նախ՝ և տանջեսցին ի նոցանէ :
13 Յայնժամ իմացան աշակերտքն , զի զՅովհաննէս Մկրտչէ
ասաց նոցա :
14 Եւ մերձեցեալ առ ամբոխն՝
մարդ մի եկն առ նա , և անկեալ
ի գիրկս նորա՝ ասէ .
15 Տէր , ողորմեա՛ որդւոյ իմում՝
զի ցաւագին է , և չարչարի յոյժ .
զի յաճախ անկանի յերկիր և յերկիր , և յաճախ ընդ ջուր :
16 Եւ մերձեցուցի զնա աշակերտացդ քոց , և ոչ կարացին
բժշկել զնա :
17 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ . Ո՛վ ազգ անհաւատ և
խոտոր , մինչև ե՞րբ ընդ ձեզ եղէց ,
մինչև ե՞րբ համբերեցից ձեզ . մատուցէք զնա առ իս հոս :
18 Եւ սաստեաց նմա Յիսուս՝
և ել ի նմանէ դեւն , և բժշկեցաւ
մանուկն յժամուն յայնմիկ :
19 Յայնժամ մերձեցեալ աշակերտքն առ Յիսուս՝ ասէին զգաստ .
Զի՞ մեք ոչ կարացաք հանել զդեւն :
20 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Վասն
սակաւ հաւատոյ ձերոյ . ամէն ասեմ
ձեզ , եթէ ունիցիք հաւատս իբրև
զհատ մանանխոյ , ասիցէք լերինդ
այդմիկ . Երթա՛ անտի անդր՝ և
երթիցէ , և ոչ ինչ անկարելի լինիցի
ձեզ :
21 Եւ այս ազգ ոչ ելանէ՝ բայց
աղաւթիւք և պահոք :
22 Եւ դարձեալ նոցա ի Գալիլեա՝ ասէ ցնոսա Յիսուս . Մատնելոց է Որդի մարդոյ ի ձեռս մարդկան :
23 Եւ սպանանիցեն զնա , և յերրորդ աւուր յարիցէ : Եւ տրտմեցան յոյժ :
24 Եւ մերձեցեալ նոցա ի Կափառնայում՝ մատուցին առաքեալքն
առ Պետրոս , և ասեն . Ոչ տուրս
տայ վարդապետ ձեր :
25 Եւ նա ասէ . Տայ : Եւ մտեալ
ի տուն՝ նախ քան զնա Յիսուս ասէ .
Զի՞ կարծես Սիմոն , թագաւորք երկրի յոմանց առնուն մաքս կամ
հարկս , յորդւոցն իւրեանց կամ յայլոց :
26 Եւ նա ասէ . Յայլոց : Ասէ
ցնա Յիսուս . Ապա ուրեմն որդիքն
ազատ են :
27 Բայց զի մի՛ գայթակղեցուսցուք , գնա՛ ի ծով , և արկ կարթ ,
և զառաջինն ձուկն որ ելցէ՝ առ ,
և բացեալ զբերանն նորա՝ գտցես
ստատեր մի , զայն առեալ տուր
նոցա վասն իմ և քո :

18 Յայնմ ժամու մերձեցան աշակերտքն առ Յիսուս՝ և ասեն .
Ո՞վ արդեօք մեծ է յարքայութեան
երկնից :
2 Եւ կոչեալ Յիսուս զմանուկ մի՝
կացոյց զնա առաջի նոցա :
3 Եւ ասէ . Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ
ոչ դարձջիք և լինիջիք իբրև զմանկունս , ոչ մտանիջիք յարքայութիւն երկնից :
4 Ապա որ խոնարհեցուցանիցէ
զանձն իւր իբրև զմանուկս զայս՝
նա է մեծ յարքայութեան երկնից :
5 Եւ որ ընկալցի զմանուկ մի
զայսպիսի յանուն իմ՝ զիս ընկալցի :
6 Եւ որ գայթակղեցուցանիցէ
զմի ոք ի մանկանցս զայսոսիկ հաւատացելոցս յիս՝ լաւ է նմա եթէ
կապեսցի ջրաղացաքար մի ի պարանոցի նորա՝ և խորասուզեսցի
յանդունդս ծովուն :
7 Վա՛յ աշխարհի գայթակղութեանց պատճառ . զի պարտ է եկեալ գայթակղութեանց , բայց վա՛յ
մարդոյն յորմէ գայթակղութիւն
գայ :
8 Եւ եթէ ձեռն քո կամ ոտն քո
գայթակղեցուցանիցէ զքեզ՝ կտրեա՛
զնոսա և արկ ի քէն . լաւ է քեզ
մտանել ի կեանս կաղ կամ հաշեակ ,
քան զերկուս ձեռս կամ զերկուս
ոտս ունել և արկանել յհուր յաւիտենական :
9 Եւ եթէ աչք քո գայթակղեցուցանիցեն զքեզ՝ հանի՛ր զնոսա և
արկ ի քէն . լաւ է քեզ մտանել ի
կեանս մարդագայլ աչիւք , քան զերկուս աչս ունել և արկանել յգեհենի հուր :
10 Տեսէ՛ք զի մի՛ արհամարհիցէք
զմի ոք ի մանկանցս զայսոսիկ . զի
ասեմ ձեզ , եթէ հրեշտակք նոցա
յերկինս միշտ տեսանեն զերեսս Հաւր
իմոյ որ յերկինս է :
11 Զի եկն Որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն :
12 Զի՞ կարծէք . եթէ լինիցի
մարդոյ մի հարիւր ոչխար , և մոլորեսցի ի նոցանէ մի ոչխար , ոչ
թողցէ զիննսուն և զինն ի լերինս ,
և երթեալ խնդրեսցէ զմոլորեալն :
13 Եւ եթէ գտցէ զնա , ամէն
ասեմ ձեզ , եթէ ուրախ լինիցի նա
վասն նորա քան զիննսուն և զինն
որ ոչ մոլորեցան :
14 Նոյնպէս ոչ է կամք առաջի
Հաւր ձերոյ որ յերկինս է՝ զի կորիցէ մի ոք ի մանկանցս զայսոսիկ :
15 Եւ եթէ մեղանչեսցէ ընդ քեզ
եղբայր քո՝ երթա՛ և հանդիմանեա՛
զնա միայնակ ընդ քեզ և ընդ նմա .
եթէ լուիցէ քեզ՝ շահեցար զեղբայր քո :
16 Եւ եթէ ոչ լուիցէ քեզ՝ առ
ընդ քեզ զմի կամ զերկուս , զի
բերանով երկուց կամ երից վկայից
կացցէ ամենայն բան :
17 Եւ եթէ ոչ լուիցէ նոցա՝ ասա՛
եկեղեցւոյ . և եթէ զեկեղեցին ոչ
լուիցէ՝ եղիցի քեզ իբրև զհեթանոս
և զմաքսաւոր :
18 Ամէն ասեմ ձեզ , զոր կապեսցէք յերկրի՝ կապեալ լիցի յերկինս , և զոր արձակեսցէք յերկրի՝
արձակեալ լիցի յերկինս :
19 Եւ դարձեալ ասեմ ձեզ , եթէ
եթէ երկու ոք ի ձէնջ համաձայնեսցին յերկրի վասն ամենայն
իրի զոր խնդրիցեն՝ եղիցի նոցա
յԱստուծոյ Հաւրէ իմմէ որ յերկինս է :
20 Զի ուր երկու կամ երիք ժողովեալ իցեն յանուն իմ՝ անդ եմ
ես յերեսաց նոցա :
21 Յայնժամ մերձեցեալ Պետրոս
առ նա՝ ասէ . Տէր , քանի՞ անգամ
մեղանչեսցէ ընդ իս եղբայր իմ՝ և
ես ներեցից նմա . մինչև եօթն անգամ :
22 Ասէ ցնա Յիսուս . Ոչ ասեմ
քեզ մինչև եօթն անգամ , այլ մինչև
եօթանասուն անգամ եւթն :
23 Վասն այսորիկ նմանեցաւ
արքայութիւն երկնից մարդոյ թագաւորի , որ կամեցաւ հաշիւ առնուլ
ընդ ծառայս իւր :
24 Եւ սկսեալ նա հաշուել՝ մատուցին առ նա մի որ պարտական
էր նմա տասն հազար տաղանդ :
25 Եւ զի չունէր նա հատուցանել՝ հրամայեաց տէրն նորա
վաճառել զնա և զկին նորա և զորդիսն և զամենայն զոր ինչ ունէր ,
և հատուցանել :
26 Եւ անկեալ ծառայն՝ երկիր
պագանէր նմա՝ և ասէր . Երկայնամիտ լեր ինձ՝ և ամենայնի հատուցից քեզ :
27 Եւ գթացեալ տէր ծառային
նորա՝ արձակեաց զնա , և զպարտն
թողոյց նմա :
28 Եւ ելեալ ծառայն՝ գտանէ
զմի ոք ի ծառայակիցս իւրեանց որ
պարտական էր նմա հարիւր դահեկան , և բռնեալ զնա՝ խեղդէր
զնա և ասէր . Հատո՛ւց զոր պարտիս :
29 Եւ անկեալ ծառայակիցն նորա՝ աղաչէր զնա և ասէր . Երկայնամիտ լեր ինձ՝ և հատուցից քեզ :
30 Եւ նա ոչ կամեցաւ , այլ գնացեալ՝ արկ զնա ի բանտ՝ մինչև
հատուսցէ զպարտն :
31 Եւ տեսեալ ծառայակիցքն
նորա զեղեալսն՝ տրտմեցան յոյժ ,
և եկեալ պատմեցին տեառն իւրեանց զամենայն զոր եղեալ էր :
32 Յայնժամ կոչեալ տէրն նորա
զնա՝ ասէ ցնա . Ծառա՛ չար , զամենայն պարտիսդ թողի քեզ , զի
աղաչեցեր զիս :
33 Ոչ պարտ էր և քեզ ողորմել
ծառայակցի քում , որպէս և ես
ողորմեցայ քեզ :
34 Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝
մատնեաց զնա տանջողացն՝ մինչև
հատուսցէ զամենայն զոր պարտ էր
նմա :
35 Նոյնպէս և Հայր իմ երկնաւոր առնիցէ ձեզ , եթէ ոչ թողուցուք ամենեքին ի սրտից մերոց
զմեղս եղբարց մերոց :

19 Եւ եղեալ յորժամ կատարեաց Յիսուս զբանս զայս՝ շարժեցաւ յԳալիլեացն՝ և եկն յաշխարհն Հրէաստանեայ յայնկոյս Յորդանանու :
2 Եւ երթեալ ընդ նմա բազումք՝
և բժշկեաց զնոսա անդ :
3 Եւ մերձեցան առ նա Փարիսեցիքն՝ փորձելով՝ և ասէին ցնա .
Արդեօք արժան է մարդոյ արձակել զկին իւր վասն ամենայն պատճառի :
4 Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ
ցնոսա . Ոչ ընթերցարուք եթէ որ
արար յսկզբանէ՝ արու և էգ արար
զնոսա :
5 Եւ ասէ . Վասն այսորիկ թողցէ
մարդ զհայր և զմայր , և կցեսցի
կնոջ իւրում , և եղիցին երկոքին
մարմին մի :
6 Ապա ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ
մարմին մի . զոր ուրեմն Աստուած
միացոյց՝ մարդ մի մի՛ բաժանեսցէ :
7 Ասեն ցնա . Զի՞ ուրեմն Մովսէս պատուիրեաց տալ գիր բաժանման և արձակել :
8 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Մովսէս
վասն կարծրութեան սրտից ձերոց
արձակել զկանայս ձեր ետ ձեզ , այլ
յսկզբանէ ոչ էր այդպէս :
9 Եւ ասեմ ձեզ , եթէ որ արձակեսցէ զկին իւր՝ բաց ի պոռնկութենէ՝ և
կնանայ այլում՝ շնանայ . և որ կնանայ արձակելոյն՝ շնանայ :
10 Ասեն ցնա աշակերտքն . Եթէ
այդպէս է գործ մարդոյ ընդ կնոջ՝
ոչ օգտի կնանալ :
11 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ոչ ամենեքին զբանդ զայդ առնուն՝ այլ
որոց տացի :
12 Զի կան ներքինիք որ ի փորոյ
մաւրն իւրեանց ծնան այնպէս , և
կան ներքինիք որ ներքինիացան
յայլոց մարդկանէ , և կան ներքինիք որ ներքինիացուցին զանձինս
իւրեանց վասն արքայութեան երկնից . որ կարէ առնուլ՝ առցէ :
13 Յայնժամ մատուցին առ նա
մանկունք՝ զի դիցէ ձեռս ի վերայ
նոցա և աղաւթս արասցէ . և աշակերտքն նզովէին նոցա :
14 Եւ Յիսուս ասէ . Թողէ՛ք զմանկունսն՝ և մի՛ արգելուք նոցա
գալ առ իս . զի նոցա է արքայութիւն երկնից :
15 Եւ դիցէ ձեռս ի վերայ նոցա՝
և գնաց անտի :
16 Եւ ահա մի ոք մերձեցեալ՝ ասէ
ցնա . Վարդապե՛տ բարի , զի՞ արասցեմ բարի՝ զի ունիցիմ զկեանս
յաւիտենական :
17 Եւ նա ասէ ցնա . Զի՞ զիս
ասես բարի . ոչ ոք է բարի՝ բայց
միայն Աստուած : Եթէ կամիս մտանել ի կեանս՝ պահեա՛ զպատուիրանսն :
18 Ասէ ցնա . Զո՞ր ինչ . Եւ Յիսուս ասէ . Զի մի՛ սպանցես , մի՛
շնասցես , մի՛ գողասցես , մի՛ սուտ
վկայեսցես ,
19 Պատի՛ զհայր և զմայր , և
սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն
քո :
20 Ասէ ցնա երիտասարդն . Զայդ
ամենայն պահեցի յսկզբանէ . զի՞ դեռ
պակասեմ :
21 Ասէ ցնա Յիսուս . Եթէ կամիս
կատարեալ լինել՝ երթա՛ վաճառեա՛
զոր ինչ ունիս , և տուր աղքատաց ,
և ունիցիս գանձ յերկինս , և եկ՝
հետեւեա՛ ինձ :
22 Եւ լուեալ երիտասարդին զբանդ զայդ՝ գնաց տրտում , զի
ունէր կալուածս բազումս :
23 Եւ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն
իւր . Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ դժուարաւ մտանիցէ մեծատուն յարքայութիւն երկնից :
24 Եւ դարձեալ ասեմ ձեզ , եթէ
դիւրաւ անցցէ ուղտ ի ծակ ասեղան՝ քան զի մեծատուն մտցէ յարքայութիւն երկնից :
25 Եւ լուեալ աշակերտացն՝ զարմացան յոյժ՝ և ասէին . Ո՞վ կարէ
ապրել :
26 Եւ նայեցեալ Յիսուս՝ ասէ
ցնոսա . Մարդկան անկարելի է այդ ,
այլ Աստուծոյ ամենայն ինչ կարելի է :
27 Յայնժամ պատասխանի ետ
Պետրոս և ասէ ցնա . Ահա մեք ամենայն ինչ թողաք՝ և զհետ քո եկաք .
զի՞ ինչ լիցի մեզ :
28 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Ամէն
ասեմ ձեզ , եթէ դուք որ զհետ իմ
եկաք , յաշխարհագործութեան յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ
փառաց իւրոց՝ նստջիք և դուք յերկոտասան աթոռս՝ դատել զերկոտասան ցեղսն Իսրայէլի :
29 Եւ ամենայն որ թողցէ զտուն
կամ զեղբարս կամ զքոյրս կամ զհայր կամ զմայր կամ զկին կամ
զորդիս կամ զագարակս վասն անուան իմոյ՝ հարիւրապատիկ առցէ ,
և զկեանս յաւիտենական ժառանգեսցէ :
30 Բայց բազումք եղիցին առաջինք՝ որ յետինք են , և յետինք՝
որ առաջինք են :

20 Զի նման է արքայութիւն երկնից մարդոյ տանուտեառն՝ որ
ել առաւօտ կանխեալ՝ վարձեաց
բանուորս յայգի իւր :
2 Եւ դրամս ի վարձու բանուորացն՝ առաքեաց զնոսա յայգի իւր :
3 Եւ ել ժամ երրորդ՝ և ետես
այլս կացեալս յարուեստանոցի :
4 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք և դուք
յայգի իմ , և զոր ինչ արդար իցէ՝
տացեմ ձեզ : Եւ նոքա գնացին :
5 Դարձեալ ել ժամ վեցերորդ և
իններորդ՝ և արար նոյնպէս :
6 Ապա ել ժամ մեկնումն՝ և գտ
այլս կացեալս , և ասէ ցնոսա . Զի՞
կայք այստեղ ամենայն աւուր պարապ :
7 Ասեն ցնա . Զի մեզ ոք ոչ վարձեաց : Ասէ ցնոսա . Երթայք և դուք
յայգի իմ , և զոր ինչ արդար իցէ՝
առջիք :
8 Եւ երեկոյ եղեալ՝ ասէ տէր
այգւոյն ցգործակալ իւր . Կոչեա՛
զբանուորսն՝ և տո՛ւր նոցա վարձս
նոցա , սկսեալ յետինսն մինչև յառաջինսն :
9 Եւ եկեալ ժամ մեկնումն՝ որ
վարձեցան յերկոտասներորդ ժամուն՝ առին զդահեկանն ամենեքին :
10 Եւ եկեալ առաջինքն՝ կարծեցին թէ աւելի առնուցուն . և
առին և նոքա զդահեկանն ամենեքին :
11 Եւ առեալ՝ տրտնջէին ընդ
տանուտեառնն՝ և ասէին .
12 Զի յետինքս մի ժամ արարին՝
և հաւասար արարեր զնոսա մեզ՝
որ տարաք զբեռն աւուրն և զերկունս :
13 Եւ նա պատասխանի ետ մի
ոմանց նոցա՝ և ասէ . Ո՛վ բարեկամ ,
ոչ ինչ ունիմ զքեզ . ոչ դահեկանաւ
վարձեցար ընդ իս :
14 Առ զքո՝ և գնա . կամիմ զայս
յետինս տալ որպէս և քեզ :
15 Ոչ իշխեմ զիս՝ զոր կամիմ
առնել ինչ . եթէ չարաչար է աչք
քո՝ զի ես բարի եմ :
16 Նոյնպէս եղիցին յետինքն առաջինք՝ և առաջինքն յետինք . զի
բազումք են կոչեցեալք՝ և սակաւք
ընտրեալք :
17 Եւ Յիսուս ելանէր յԵրուսաղէմ՝ և առեալ զտասն և զերկուս
աշակերտսն առանձինն ճանապարհին՝ ասէ ցնոսա .
18 Ահա ելանեմք յԵրուսաղէմ ,
և Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետաց և դպրաց , և դատապարտեսցեն զնա մահու ,
19 Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ ծաղր առնել և խաչել , և
յերրորդ աւուր յարիցէ :
20 Յայնժամ մատուցին առ նա
մաւր որդւոցն Զեբեդեայ՝ և որդիքն
իւրեանց՝ երկիր պագանել և խնդրել ինչ ի նմանէ :
21 Եւ նա ասէ ցնա . Զի՞ կամիս .
Ասէ ցնա . Ասա՛ զի նստցին երկու
որդիք իմ սոքա՝ մի յաջմէ քումմէ
և մի ձախմէ քումմէ յարքայութեան քում :
22 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս
և ասէ . Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք .
կարէ՞ք արբուցանել զբաժակն զոր
ես արբուցանեմ , և զմկրտութիւնն
զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիլ . Ասեն ցնա .
Կարեմք :
23 Ասէ ցնոսա . Զբաժակն իմ
արբուցանիցէք , և զմկրտութիւնն
զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիցիք . բայց
նստանել յաջմէ իմմէ և յձախմէ
իմմէ՝ ոչ է իմ տալ , այլ որոց պատրաստեցաւ Հաւր իմոյ :
24 Եւ լուեալ տասանցն՝ բարկացան վասն երկուց եղբարցն :
25 Եւ Յիսուս կոչեալ զնոսա՝ ասէ .
Գիտէք եթէ իշխանքն հեթանոսաց
տիրեն նոցա , և մեծքն իշխեն նոցա :
26 Այլ ոչ այդպէս իցէ ընդ ձեզ .
այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել՝
եղիցի ձեզ սպասաւոր :
27 Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեզ ծառայ :
28 Որպէս և Որդի մարդոյ ոչ
եկն որ ծառայեսցի նմա՝ այլ ծառայեսցէ , և տացէ զանձն իւր
փրկանս վասն բազմաց :
29 Եւ ելեալ նոցա յԵրիքովայ՝
հետեւեցան նմա ամբոխք բազումք :
30 Եւ ահա երկու կոյրք նստեալք
առ ճանապարհաւ՝ լուեալ զի Յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին և
ասացին . Ողորմեա՛ մեզ Տէր որդի
Դաւթի :
31 Եւ ամբոխն սաստէին նոցա՝
զի լռեսցեն . և նոքա առաւել աղաղակէին և ասէին . Ողորմեա՛ մեզ
Տէր որդի Դաւթի :
32 Եւ կացեալ Յիսուս՝ կոչեաց
զնոսա և ասէ . Զի՞ կամիք արասցից
ձեզ :
33 Ասեն ցնա . Տէր , զի բացցին
աչք մեր :
34 Եւ գթացեալ Յիսուս՝ հպեաւ
աչաց նոցա , և անդէն տեսին աչք
նոցա , և հետեւեցան նմա :

21 Եւ յորժամ մերձեցան յԵրուսաղէմ՝ և եկին ի Բեթփագէ ի
լեառն Ձիթենեաց՝ յայնժամ Յիսուս
առաքեաց զերկու աշակերտս իւր՝
2 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք յայգին որ առաջի ձեր է , և անդէն
գտանիցէք էշ կապեալ , և զհամր
ընդ նմա . արձակեցէք և բերէք ինձ :
3 Եւ եթէ ոք ինչ ասիցէ ձեզ՝ ասասջիք , եթէ Տէր զսոսա պիտոյ է .
և անդէն արձակեսցէ զնոսա :
4 Եւ այս ամենայն եղեւ՝ զի լցցի
բանն որ ասացաւ ի մարգարէէն՝
որ ասէ .
5 Ասացէ՛ք դստերն Սիովնի . Ահա թագաւորն քո գայ ընդ քեզ
հեզ , և նստեալ ի վերայ էշոյ՝ և
ի վերայ համրոյ որդւոյ լծելոյ :
6 Եւ գնացեալ աշակերտքն՝ և
արարին որպէս հրամայեաց նոցա
Յիսուս :
7 Եւ բերին զէշն և զհամրն՝ և
եդին ի վերայ նոցա զհանդերձս իւրեանց , և նստոյց զնա ի վերայ նոցա :
8 Եւ բազումք ամբոխին տարածեցին զհանդերձս իւրեանց ճանապարհին . և այլք կտրէին ոստս
ի ծառոց՝ և տարածանէին ճանապարհին :
9 Եւ ամբոխքն որ առաջի էին և
որ զհետ գային՝ աղաղակէին և
ասէին . Օսանա՛ որդւոյ Դաւթի . օրհնեա՛լ որ գայ յանուն Տեառն . Օսանա՛ ի բարձունս :
10 Եւ մտեալ նմա յԵրուսաղէմ՝
շարժեցաւ ամենայն քաղաքն՝ և
ասէին . Ո՞վ է սա :
11 Եւ ամբոխն ասէին . Սա է մարգարէն Յիսուս որ յՆազարէթ Գալիլեացւոց :
12 Եւ մտեալ Յիսուս յտաճարն
Աստուծոյ՝ հանէր զամենեսեան որ
վաճառէին և գնէին յտաճարին , և
զսեղանս դրամակիցացն և զաթոռս
վաճառողացն տապալեաց :
13 Եւ ասէ ցնոսա . Գրեալ է . Տուն իմ տուն աղաւթից կոչեսցի .
դուք արարէք զնա քարայր աւազակաց :
14 Եւ մատուցին առ նա կոյրք և
համրք յտաճարին՝ և բժշկեաց զնոսա :
15 Եւ տեսեալ քահանայապետացն և դպրացն զսքանչելիսն զոր
արար՝ և զմանկունսն որ աղաղակէին յտաճարին և ասէին . Օսանա՛
որդւոյ Դաւթի՝ տրտմեցան յոյժ ,
16 Եւ ասեն ցնա . Լսե՞ս զինչ
ասեն սոքա . Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա .
Այո՛ . ոչ երբէք ընթերցարուք եթէ
յբերանոց մանկանց և ծծկահասակաց պատրաստեցեր գովեստ :
17 Եւ թողեալ զնոսա՝ ել արտաքս ի քաղաքէն յԲեթանիա՝ և
անդ հանգոյց զգիշերն :
18 Եւ առաւօտ կանխեալ՝ դարձաւ
յքաղաքն , և ապա ելեալ ի Բեթանիա՝ հանգոյց զգիշերն :
19 Եւ ետես թզենի մի առ ճանապարհաւ՝ և մերձեցաւ առ նա՝ և
ոչ գտ ինչ ի նմա բայց միայն տերեւս , և ասէ ցնա . Ոչ ևս յաւիտեան
ծնանիցի պտուղ յքեզ : Եւ անդէն
թառամեցաւ թզենին :
20 Եւ տեսեալ աշակերտացն՝ զարմացան և ասէին . Զիա՞րդ անդէն
թառամեցաւ թզենին :
21 Եւ Յիսուս պատասխանի ետ
և ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ
ունիցիք հաւատս և ոչ տարակուսիցիք , ոչ միայն զթզենին արասջիք , այլ և եթէ ասիցէք լերինդ
այդմիկ . Վերացի՛ր և արկանի՛ր
յծով , եղիցի :
22 Եւ զամենայն զոր խնդրիցէք
յաղաւթս հաւատով

ռաւոր առնէին զՆ՝ատուածՅ Իսրա-
յէլի :

32 Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յի-
սուսի զաշակերտան՝ ասէ . ՎՀթամ
՝ի ժողովուրդդ , զի արդ երեք ա-
ւուրք են զի կան առ իս , և ոչ
ունին զինչ ուտիցեն . և արձակել
զդոսա նօթիս՝ չկամիմ , գուցէ
նքթիցեն ղճանապահէն :

33 ՆՆան ցնա աշակերտքն . Իսկ
արդ՝ մեզ յանապատի աստ ուսոՓ ի-
ցէ այնչափ հաց՝ մինչև յագեցու-
ցանել զայսչափ ժողովուրդ :

34 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . ՎՆա-
նՓ նկանակ ունիք . և նոքա ասեն .
ԸօթՆ . և սակաւ ձկունս :

35 Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն
բազմել ՝ի վերայ գետնոյ :

36 Եւ առեալ զԸօթՆն նկանակն և
զձկունսն՝ գոհացաւ և եբեկ և ետ
ցաշակերտան , և նոքա ժողովըրդ-
եանն :

37 Կերան ամենեքեան և յագե-
ցան . և բարձին զնշխարս կտորոցն՝
ԸօթՆն զամբուղ լի :

38 Եւ որք կերանն՝ էին արք իր-
րև չորք հազարք . ԹՓղ զկանայս և
զմանուկի :

39 Իրրև արձակեաց զժողովուրդ-
սըն , եկ ՝ի նաւ՝ և եկն ՝ի սահ-
մանս Մագդաղեայ :

մէին , կուրերն տեսնուէին , և փա-
ռաւորուէին Իսրայէլի Նստուածըն :

32 Եւ Յիսուս աշակերտներըն ի-
րան մօտ կանչեց և ասաց[20] . Խնդճա
գալիս է ես ժողովրդիս վերայ . ին-
չուր՝ երեք օր է՝ որ իմ մօտս են ,
և բան չունին որ ուտեն . և չեմ
ուզում նորանց սոված ճանապարհ
քցել . որ չըլինի թէ սոված ուղեՓ-
նիցն Թուլանան ճանապարհումն :

33 Նաշակերտներն նորան ասացին[20] .
Նպա մեզ էստեղ անապատումս
(Նէօսա) որ տեղից էնչափ հաց կը-
լինի՝ որ էդքան ժողովուրդըդ կըշ-
տացնենք :

34 Եւ Յիսուս նորանց ասաց .
ՎՔանՓ հատ հաց ունիք . և նորանք
ասացին՝ ԸօթՆը , և քիչ ձըկներ :

35 Եւ հրաման առաւ ժողովըր-
դին՝ որ գետնի վերայ նստին :

36 Եւ էն ԸօթՆն հացըն՝ և ձըկ-
ներըն[21] առաւ , գոհացաւ[22] և կըտ-
րեց և աշակերտներին առաւ՝ և
նորանք էլ ժողովուրդին :

37 ՆՄնքն կերին և կըշտացան .
և աւելցած կտորներըն ԸօթՆ քՓոց
լինքն վերկալան :

38 Եւ նորանք որ կերին՝ չորս
հազարի չափ մարդիք էին . կանան-
ցիցն և երեխաներիցն ջոկ (Նմանն) :

39 Երբոր էն ժողովուրդներըն
արձակեց[23] . մտաւ նաւն և եկաւ
Մագդաղէի կողմերն :

ԿՒ · ԺՈՂ

1 Փարիսեցիքն և սադուկեցիքն նշան խնդրուածքն : 6 Զհաստս իրան աշակերտանէրն փարիսե-
ցոց և սադուկեցոց խմորիցն զգուշացնումն : 13 Ժողովրդոյն կարծիքը Քրիստոսի վերայ : 16 Պետրոսի դաւանութիւնն . 21 Զհաստս իրան մահն առաջուց ցոյց կը տայ , 23 Պետրոսի
յանդիմանումն սորա դէմ՝ հակառակելոյն համար : 24 Եւ իրան եաւէն երթալ ուզողներին խրատ տալիս որ իրանց խաչը վեր առնեն :

1 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն
և սադուկեցիք փորձելով խնդրէին

1 Եւ փարիսեցիքն և սադու-
կեցիքն նորա մօտ եկին[1] . և փոր-

(25) Մարկ . ը . 1 : (26) գ Յհաւտ . գ . 13 : (27) Մարկ . ժգ . 19 : (28) ա Յհաւտ .
բ . 13 : Ղուկ . իբ . 19 : (29) Մարկ . ը . 10 : (1) Մարկ . ժը . 38 : Մարկ . ը .
11 : Ղուկ . ժա . 16 : ժը . 54—56 : ա Պօղնի . ա . 23 :

Digitized by Google

՚ի նմանէ՝ նշան յերկնից ցուցանել նմա :

2 Եւ նա պատասխանի եւ ասէ ցնոսա . Յորժամ երեկոյ լինիւր՝ ասէք , Պարզ լինիցի՝ զի կարմրացեալ է երկին :

3 Եւ առաւօտու՝ Այսօր մրրիկ , զի շառագունի տրտմութեամբ երկին : Երդ՝ զերեսս երկնի կարէք քննել , իսկ զնշան ժամանակիս ոչ կարէք գիտել :

4 Ազգ չար եւ շնացօղ՝ նշան խնդրէ , և նշան մի՝ տացի նմա , բայց նշանն Յովնանու մարգարէի . և եթող զնոսա և գնաց :

5 Գնացին և աշակերտքն յայնկոյս , և մոռացան առնուլ հաց :

6 Եւ ցնոսա Յիսուս . Տեսէք և զգուշ լերուք ՚ի խմորոյ սադուկեցւոցն և փարիսեցւոցն :

7 Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս՝ և ասէին թէ Հաց ոչ բարձաք :

8 Գիտաց Յիսուս և ասէ . Ո՛վ խորհիք ՚ի միտս ձեր թերահաւատք՝ եթէ հաց ոչ ունիք :

9 Տակաւին չհիանայք և ոչ յիշէք զհինգ նկանակն ՚ի հինգ հազարսն , և քանի՛ սակառի բարձիք :

10 Եւ ոչ զեօթն նկանակն ՚ի չորս հազարսն , և քանի՛ զամբիւղս բարձիք :

11 Երդ՝ զիարդ ոչ իմանայք՝ եթէ ոչ վասն հացի ասացի ձեզ՝ ըզգուշ լինել ՚ի խմորոյ փարիսեցւոցն և սադուկեցւոց :

12 Յայնժամ ՚ի միտ առին , թէ ոչ ասաց զգուշանալ ՚ի խմորոյ , այլ ուսուցանողացն փարիսեցւոցն և սադուկեցւոց :

13 Եւ եկեալ Յիսուս ՚ի կողմանս Փիլիպպեայ Կեսարիոյն , հարցա-

ձեալով նորանից ինդրումէին՝ որ երկնքիցն մին նշան ցոյց տայ իրանց :

2 Նա պատասխան առաւ՝ և ասաց նորանց . Որ ժամանակ իրիկուն է լինում՝ ասումէք թէ Պարզ կըլինի . ինչուր՝ երկինքն կարմրացել է :

3 Եւ առաւօան (ասումէք) Այս օր մրրիկ (փոթորիկ ?) (կըլինի .) ինչու որ երկինքն տրտմութենով կարմրացել է : Այս երկնքի երեսըն կարօղ էք քննել՝ բայց էս ժամանակիս նշանըն չէք կարօղ հասկանալ :

4 Չար և շնացօղ ազգն նշան է խնդրում՝ . և նշան չի տըվվիլ նորան , բայց միայն Յօնան մարգարէի նշանն . և նորանց թողեց և գնաց :

5 Աշակերտներն էլ գնացին էն կողմն՝ , և մոռացան հաց վերառնել :

6 Յիսուս նորանց ասաց . Տեսէք և զգուշ կացէք սադուկեցւոց և փարիսեցւոց խմորիցն՝ :

7 Նորանք իրանց մէջումն միտք էին անում՝ և ասումէին . Թէ Հաց չենք վերկալել :

8 Յիսուս իմացաւ և ասաց . Ով թերահաւատներ՝ ինչի՛ էք ձեր մըտքումն հոգա անում՝ թէ հաց չունինք :

9 Դեռ չէք իմանում՝ և մըտքներդ չէք բերում էն հինգ հացըն հինգ հազար մարդկանցն , և քանի՛ քթոց վերառիք :

10 Եւ ոչ էլ էն եօթըն հացըն չորս հազար մարդկանցն՝ . և քանի՛ քթոց վերառիք :

11 Ուրեմն ինչպես չէք իմանում՝ որ հացի համար չասացի ձեզ՝ զգուշ կացէք՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորիցն :

12 Էն ժամանակն հասկացան որ չասաց թէ խմորիցն զգուշ կենան , այլ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց ուսումնքիցն :

13 Եւ Յիսուս դուրս գնաց Փիլիպպեայ Կեսարիայի կողմերն , և

(2) Ամբ . ժբ . 39 : (3) Ամբ . բ . 14 : (4) Լուս . ժբ . 1 : (5) Ամբ . ժդ . 17 : Յովհ . գ . 9 : (6) Ամբ . ժե . 34 :

Digitized by Google

նէր ցաշակերտան՝ և ասէր . Մի՛ ոք ասէն զինէն մարդիկն՝ Թէ իցէ Մարդի մարգոյ :

14 Եւ նոքա ասին . Ոմն զՅովհաննէս մկրտիչ , և այլք զԵղիա , և կէսք զԵրեմիա , կամ զմի ոք ի մարգարէիցն :

15 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Իսկ դուք զո՞ ասէք զինէն Թէ իցեմ :

16 Պատասխանի եւ Սիմոն Պետրոս՝ և ասէ . Դու ես Քրիստոսն Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ :

17 Պատասխանի եւ Յիսուս՝ և ասէ ցնա . Երանի քեզ Սիմոն որդի Յովնանու , զի մարմին և արիւն ոչ յայտնեաց քեզ այլ Հայրս իմ որ յերկինս է :

18 Եւ ես քեզ ասեմ . զի Դու ես վէմ , և ի վերայ այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ , և դրունք դժոխոց զնա մի՛ յաղթահարեսցեն :

19 Եւ տացց քեզ զիւականս արքայութեանն երկնից . և զոր միանգամ կապեսցես երկրի , եղիցի կապեալ յերկինս , և զոր արձակեսցես երկրի , եղիցի արձակեալ յերկինս :

20 Յայնժամ սաստեաց աշակերտացն , զի մի՛ ումեք ասիցեն Թէ նա է Յիսուսեան :

21 Յայնմհետէ սկսաւ Յիսուս ցուցանել աշակերտացն իւրոց՝ Թէ պարտ է նմա երթալ յԵրուսաղէմ , և բազում չարչարանս չարչարել ի ձեռաց երէցանն և մեծաւորացն քահանայապետիցն և դպրացն , և սպանանել զնա , և յերրորդ աւուր յարիցէ :

22 Եւ առեալ զնա Պետրոս՝ սկսաւ սանձել զնա , և ասել . Մի՛ լիցի քեզ Տէր , մի՛ եղիցի քեզ այդ :

23 Եւ նա դարձեալ ասէ ցՊետրոս . Երթ յետս իմ Սատանայ , ինձ համար ոչ ես դու , զի ոչ զԱստուծոյ հոգայ դու , այլ զմարդկանց :

24 Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտսն իւր . Եթէ ոք կամի զհետ իմ գալ , ուրասցի զանձն իւր , և առցէ զխաչ իւր , և հետեւեսցի ինձ :

25 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել , կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ , գտցէ զնա :

26 Զի զի՞նչ օգտի մարդոյ , եթէ զամենայն աշխարհ շահեսցի , և զանձն իւր կորուսցէ , կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս անձին իւրոյ :

27 Զի Որդի մարդոյ գալոց է ի փառս Հաւր իւրոյ հանդերձ հրեշտակօքն իւրովք , և յայնժամ հատուսցէ ամենայնի ըստ գործոց նորա :

28 Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ կան ոմանք յայսոսիկ որ կայցեն աստ , որ մինչև տեսցեն զՈրդի մարդոյ գալ ի թագաւորութեան իւրում :

(6) Մատ . ը . 27 . Ղուկ . ք . 18 : (8) Մատթ . ժդ . 2 : Ղուկ . ք . 7 , 8 , 9 : (9) Մատթ . ժդ . 33 : Մարկ . ը . 29 : Ղուկ . ք . 20 : Յովհ . ղ . 69 : ժա . 27 : Գործ . ը . 37 : ք . 20 : ա Յովհ . գ . 15 : ե . 5 : Նէեր . ա . 2 . 5 : (10) Նէեմ . բ . 8 : (11) ա Կորնթ . բ . 10 : Գաղ . ա . 16 : (12) Յովհ . ա . 42 : (13) Նէեմ . բ . 20 : Ելից . իա . 14 : (14) Յովհ . լը . 17 : Ասղ . ք . 13 : Եզե . 18 : Նաղ . լը . 10 : (15) Մատթ . ժը . 18 : Յովհ . ի . 23 : (16) Մատթ . ժե . 9 . Մարկ . ը . 30 : Ղուկ . ք . 21 : (17) Մատթ . ի . 17 : Մարկ . ը . 31 : ի . 38 : ժ . 33 : Ղուկ . ք . 23 : ժը . 31 : Հգ . 6 , 7 :

Digitized by Google

քահանայապետին և ի դպրաց և ի ծերոց ժողովրդեանն՝ և սպանանել , և յերիր աւուր յառնել :

22 Եւ առնալ զնա մեկուսի պետրոսի , սկսաւ կազել ընդ նմա և ասել . Ո՛չ լիցի քեզ Տէր , մի՛ եղիցի քեզ այդ :

23 Եւ նա դարձեալ ի պետրոս՝ ասէ . Երթ յետս իմ Սատանայ , պատճառակուրթիւն իմ ես . զի ոչ խորհիս դու զ՚աստուծոյն , այլ ըզմարդկան :

24 Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտան իւր . Եթէ ոք կամի զինի իմ գալ՝ ուրասցի զանձն , և առցէ զխաչ իւր՝ և եկեսցէ զինի իմ :

25 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ գտցէ զնա :

26 Զի՞նչ օգտիցի մարդ՝ թէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի , և զանձն իւր տուժեսցէ . կամ զի՞նչ տացէ մարդ փրկանս ընդ անձին իւրոյ :

27 Զի գալոց է Որդի մարդոյ փառօք Հօր իւրոյ՝ հանդերձ հրեշտակօք իւրովք , և յայնժամ հատուսցէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւր :

28 Ամէն ասեմ ձեզ . Զի իցեն ոմանք ի սոցանէ՝ որք աստ կան . որք ոչ ճաշակեսցեն զմահ մինչև տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ արքայութեամբ իւրով :

ցօղներից և ժողովրդի ծերերից շատ չարչարանքով չարչարվի՝ սպանվի և երեք օրուան յարութիւն առնէ :

22 Եւ Պետրոսն նորան մի՛ կողմն առաւ . և սկսեց նորա հեռ հաւատակիլ և ասել՝ Ո՛չ լիցի քեզ Տէր՝ էդ բանը չը՛լինի քեզ :

23 Եւ նա դարձաւ դէպի Պետրոսն՝ և ասաց . Հե՛տ գնա՝ ինձանից Սատանայ[18] ինձ պատճառակուրթիւն[19] ես . ինչո՞ւոր՝ դու Աստուծոյ բաներն միտք չես առնում , բայց մարդկանց բաները :

24 Յն ժամանակն Յիսուս իրան աշակերտներին ասաց . Ով որ ինձ մարդ կամենում իմ ետևէն գալ , նա թող իրան անձնն ուրանայ՝ և իրան խաչըն առնէ , և իմ ետևէս գայ[20] :

25 Պատճառնոր՝ ով որ իրան անձնն կուզէ ապրեցնել , կըկորցնէ նորան . և ով որ իրան անձնն կըկորցընէ ինձ համար , կըգտնէ նորան[21] :

26 Ի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ որ ամէն աշխարհքըս ստանայ՝ և իրան անձին վնաս տայ . կամ թէ ի՞նչ գին կըտայ մարդ՝ իրան անձնն փրկելոյ համար[22] :

27 Ինչուոր՝ գալու է Որդին մարդոյ իրան Հօր փառքովն[23] իրան հրեշտակներին[24] հետ . և էն ժամանակն ամէն մէկին[25] համաւասարումն կըտայ իրան գործքերի չափովն :

28 Ա՛շմարիտ ասումեմ ձեզ , որ Աստեղ լինողներից մին քանիսն կան , որ մինչ չեն տեսնիլ[26] մինչև որ Որդին մարդոյ տեսնեն իրան թագաւորութենովն եկած :

(18) բ Յովհ . ժբ . 23 : (19) Հռոմ . ը . 7 : (20) Մարկ . ժ . 38 : Մատթ . ը . 38 . Ղուկ . թ . 23 : ժգ . 27 : Կորնթ . ժգ . 22 : ա Յովհ . գ . 3 : բ Տի՛տ . գ . 13 : (21) Ղուկ . ժէ . 33 : Յովհ . ժբ . 25 : (22) Մատթ . խթ . 7 , 8 : (23) Մարկ . խգ . 38 : Մատթ . ը . 38 : Ղուկ . թ . 26 : (24) Դան . է . 10 : Զաքար . ժգ . 5 : Մարկ . ր խ . 31 : Յուդա . 14 : (25) Յովհ . ՀԳ . 11 : Յայտ . իգ . 12 : Ըստ . խգ . 13 : Երեմ . ժէ . 10 : ԼԱ . 19 : Հռոմ . բ . 6 . ա Կորնթ . գ . 8 : բ Կորնթ . ե . 10 : ա Պետր . ա . 17 : Յայտ . բ . 23 : իբ . 12 : (26) Մատթ . ԺԲ . 1 : Ղուկ . թ . 27 :

Digitized by Google

ԿՂ · ԺԱ

1 Խրխոտաթի կերպարանքն փոխվելը : 14 Լուսնոտ բժշկելը : 22 Իրան չընդունողներուն ապաշխարել կսպառնայ : 23 Նոր հարկ կդնայ :

1 Ա. Յետ վեց աւուր առնու Ցիսուս զՊետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս զեղբայր Նորա, և հանէ զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն :

2 Եւ պայծառացաւ առաջի նոցա. և լուսաւորեցան երեսք նորա իբրև պայծառ, և հանդերձք նորա եղեն սպիտակ իբրև ձլոյս :

3 Եւ ահա երևեցան նոցա Մովսէս և Եղիա՝ որ խօսէին ընդ նմա :

4 Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցՅիսուս. Տէր՝ բարւոք է մեզ աստ լինել. եթէ կամիս՝ արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ և մի Մովսէսի և մի Եղիայի :

5 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, ահա ամպ լուսաւոր հովանի նշէ ի վերայ նոցա. ձայն եղև յամպոյն՝ և ասէ. Դա է Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ հաճեցայ, դմա լուարուք :

6 Իբրև լուան աշակերտքն, անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ և երկիւղ յոյժ :

7 Եւ մատուցեալ Ցիսուս բռնէ զհար զնոցանէ՝ և ասէ. Յո՛ռն կացէք՝ և մի՛ երկնչիք :

8 Ընդարձին զաչս իւրեանց՝ և ոչ ոք տեսին՝ բայց միայն զՑիսուս :

9 Եւ մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա Ցիսուս՝ և ասէ. Մի ումեք ասիցէք զտեսիլն՝ մինչև Որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ :

1 Ա. Եւ վեց օրից ետև Ցիսուս Պետրոսին և Յակոբին և Նորա եղբայր Յօհաննէսին իրան հետ առաւ, և Նորանց առանձին մին բարձր սար հանեց[1] :

2 Եւ Նորանց առաջին՝ Նորա կերպարանքն փոխվեցաւ՝ և Նորա երեսն արեգական պէս լուսաւորվեցաւ, և Նորա շորերն լուսոյ պէս սպիտակ էլան :

3 Եւ ահա Մովսէսն և Եղիան Նորանց երևեցան՝ որ Նորա հետ խօսումէին :

4 Պետրոսն պատասխան ուռաւ՝ և ասաց Ցիսուսին. Տէր՝ լաւ է որ մենք էստեղ կենանք. թէ որ կամենաս, երեք տաղաւար (չատր) կշինենք՝ մինն քեզ համար՝ մինն Մովսէսին, և մինն Եղիային :

5 Եւ դեռ քանի որ նա խօսումէր[2]՝ ահա մին լուսաւոր ամպ շուաք արաւ Նորանց վերայ. էն ամպիցն ձայն էլաւ՝ և ասաց. Դա է իմ սիրելի[3] Որդին՝ որ դորան հաւանել եմ[4]. դորան լսէնջ դուք[5] :

6 Երբոր աշակերտներն լսեցին[6], իրանց երեսներին վերայ վեր կան. և շատ վախեցան :

7 Եւ Ցիսուս մօտեցաւ՝ Նորանց բռնեց[7] և ասաց. Ա՛ղիկացէք՝ և մի՛ վախենաք :

8 Իրանց աչքերն բարձրացրին և ոչ ով չի տեսին, բայց միայն Ցիսուսին :

9 Եւ երբոր էն սարիցն վերէվին գալիս, Ցիսուս Նորանց պատուէր տուաւ[8] և ասաց. Ձդ տեսիլքդդ իակի մին մարդոյ չասէք, մինչև որ Որ-

(1) Մատ. ԺԷ. 2 : Ղուկ. Թ. 28 : (2) Բ Պետր. ա. 17 : (3) Մատթ. գ. 17 : Մատթ. ա. 11 : Ղուկ. գ. 22 : (4) Նռոյ. խգ. 1 : (5) Բ Օրէն. ԺԸ. 15. 19 : Գործ. գ. 22, 23 : (6) Բ Պետր. ա. 18 : (7) Դան. ը. 18 : Թ. 21 : ժ. 10. 18 : (8) Մատթ. ԺՀ. 20 : Մատ. ը. 30 : Թ. 9 :

Digitized by Google

առնոց յարիցէ ։

10 Ասէրն ցնա աշակերտքն և ասեն . Ո՛րիդ գոլիրքն ասեն , եթէ եղիայի նախ պարտ է գալ ։

11 Պատասխանի նա Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա . Եղիա գայ՝ և հաստատեսցէ զամենայն ։

12 Այլ ասեմ ձեզ՝ զի Եղիա եկեալ իսկ է . և ոչ ծանեան զնա , այլ արարին ընդ նա՝ զոր ինչ կամեցան . նոյնպէս և Որդի մարդոյ չարչարելոց է ի նոցանէ ։

13 Յայնժամ ի միտ առին աշակերտքն՝ թէ վասն Յովհաննու մկրտչէ ասաց ցնոսա ։

14 Եւ իբրև եկին ի ժողովուրդն , մատուցաւ այր մի՝ ի ծունր իջանէր և ասէր . Տէր ողորմեաց որդւոյ իմում , զի լուսնոտի՝ և չարաչար հիւանդանայ . բազում անգամ անկանի ի հուր՝ և երբեմն ի ջուր ։

15 Եւ մատուցի զնա աշակերտացդն քոց՝ և ոչ կարացին բժշկել ։

16 Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ . Ով ազգ անհաւատ և թիւր , մինչև ցերբ իցեմ ընդ ձեզ՝ մինչև յերբ անսայցեմ ձեզ . ածէ զնա առ իս ։

17 Եւ սաստեաց ի նա Յիսուս՝ և ել ի նմանէ դևն , և բժշկեցաւ մանուկն ի ժամէն յայնմանէ ։

18 Յայնժամ մատեան աշակերտքն առանձինն՝ և ասեն ցՅիսուս . Ո՞րեք ընդէր ոչ կարացաք հանել զնա ։

19 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ի վատ թերահաւատութեան ձերոյ ։ Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ունիցէք հաւատս դին մարդոյ մեռելներն միջէն յարութիւն առնէ ։

10 Ընդ ակերանեարն նորան հարցրին և ասացին . Ընչպէս է՝ որ կարդացօղներն ասումեն՝ թէ առաջ Եղիան պէտք է գայ ։

11 Յիսուս պատասխան առաւ՝ և ասաց նորանց . Եղիան կըգայ՝ և ամէն բան կըհաստատէ ։

12 Այց ասումեմ ձեզ՝ որ Եղիան հենց հիմիկ եկած է և նորան չըճանաչեցին . այլ ինչ որ ուզեցին՝ նորան արին . ենպէս էլ Որդին մարդոյ նորանցից պիտի չարչարվի ։

13 Յն ժամանակն աշակերտներն հասկացան՝ թէ Յոհաննէս մկրտչին համար ասաց նորանց ։

14 Եւ երբոր ժողովրդի մէջն եկին , մին մարդ մօտեցաւ՝ ծունր էր դնում և աստւածք . Տէր իմ որդոյս ողորմեայ . որ լուսնոտուվ՝ և աստիկ հիւանդանում . շատ անգամ կրակն է ընկնում . և մին քանի անգամ էլ ջուրն ։

15 Եւ նորան քո աշակերտների մօտն բերի՝ և չըկարացին բժշկել ։

16 Յիսուս պատասխան առաւ և ասաց . Ով անհաւատ և ծուռ ազգ . մինչև երբ ձեզ հետ պիտի լինիմ՝ մինչև երբ ձեզ պիտի համբերեմ . նորան ինձ մօտ բեր ։

17 Եւ Յիսուս նորան սաստեց . և դևն նորանից դուրս եկաւ , և տղան հենց էն ժամումն (սահմանում) բժշկվեցաւ ։

18 Յն ժամանակն աշակերտներն առանձին մօտ եկին . և Յիսուսին ասացին . Ո՞նչ ինչու չըկարացինք հանել նորան ։

19 Նա էլ նորանց ասաց . Ձեր թերահաւատութեան համար ։ Ճշմարիտն ասումեմ ձեզ՝ թէ որ մա-

(9) Մաղ . գ . 5 : Մարկ . ժա . 14 : Մարկ . բ . 11 : (10) Մաղ . գ . 6 : Յովհ . ա . 16 , 17 : Գործ . գ . 21 : (11) Մարկ . ժա . 14 : Մարկ . բ . 12 , 13 : (12) Մարկ . ժգ . 3 . 10 : (13) Մարկ . ժգ . 21 : (14) Մարկ . ժա . 14 : (15) Մարկ . բ . 14 : Յովհ . բ . 37 :

Digitized by Google

քան զՀայրն մանանեխոյ , սատակիչք լերինս այսմիկ՝ վտխնայց ասսի անգր , և փոխեսցի . և ոչ ինչ անկարին լինիցի ձեզ :

20 Այլ այս ազգ ոչ ելանէ՝ եթէ ոչ աղօթիւք և պահովք :

21 Եւ մինչդեռ շրջէին նորա ՚ի Գալիլեայ՝ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ի՝ մանելոց է Որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մարդկան :

22 Եւ սպանցեն զնա , և յերիր աւուրք յարիցէ . և տրտմեցան յոյժ :

23 Իբրև եկին Նորա ՚ի Կափառնաում , մաքսականք՝ որք զերկդրամսեայնէն պահանջէին՝ առ Պետրոս , և ասեն . Ոչ արդեօք ձեր ոչ տայ զերկդրամեանն , և ասէ՝ Այո :

24 Եւ իբրև եմուտ ՚ի տուն՝ յաջակաց քան զնա Յիսուս և ասէ . Ո՞րպէս թուի քեզ Սիմոն . թագաւորք ազգաց յումէ՞ առնուն գկարգս կամ գհարկս , յորդւոց իւրեանց՝ թէ յօտարաց :

25 Եւ իբրև ասաց՝ թէ Յօտարաց , ասէ ցնա Յիսուս . Ազատ ուրեմն են որդիքն :

26 Այլ զի մի՛ գայթակղեցուսցուք զնոսա , երթ ՚ի ծով՝ և ընկեա կարթ , և զառաջին ձուկն որ ելանիցէ՝ առ և բացեր զբերան նորա , և գտանիցես ստատեր . և զայն առ՝ եւ տուր ասացեա նոցա ընդ իմ և ընդ քո :

նանեխի (խորտակէ) հատիր չափ հատաւատ ունիցիք[16] , և էս սարիս ասէք՝ Յատեղից հնատեղ փոխվիր կը փոխվի . և խափի մին քան անկատ լինել չի լինիլ ձեզ համար :

20 Այսպէս թէ՝ էս ցեղս ուրիշ բանով դուրս չի գալ՝ եթէ ոչ աղօթքով և պատով :

21 Եւ դեռքանի որ նորանք Գալիլեայի միջն մանէին գալիս[17] , Յիսուս նորանց ասաց . Որդին մարդոյ մարդկանց ձեռքն պէտք է մատնըվի :

22 Եւ նորան կըսպանեն՝ և երեք օրուն յարութիւն կ՚առնէ . և նորանք շատ տրտմեցան :

23 Երբոր նորանք եկին Կափառնայում[18] , երկդրամեան հարկ ուզողներն[19] եկին Պետրոսի մտան և ասացին . Ձեր Ուրդապետն երկդրամեանըն չի՞ տալիս , և նա ասաց՝ Տա՛ :

24 Եւ երբոր տունն մտաւ , Յիսուս նորանից առաջ սկսեց և ասաց . Որմա՞ ի՞նչպէս է երևւում քեզ . ազգերի թագաւորներն ումից են առնում գլխահարկըն կամ առւրքըն , իրանց որդիքներից , թէ օտարներից :

25 Եւ երբոր ասաց՝ թէ Օտարներից . Յիսուս նորան ասաց . Ինչպա ուրեմն՝ ազատ են որդիքներն :

26 Այլ որ նորանց չը գայթակղացնենք՝ գնա ծովը և ձանկըն քըցիր , և առաջին ձուկըն որ դուրս կըգայ՝ առ , նորա բերանըն բացի՝ և ինն սատեր (փողկ անուն է) կըգտնես՝ և էն առ և նորանց տուր իմ տեղս և քո տեղը :

(16) Մատթ . ի . 21 : Մարկ . ժա . 23 : Լուկ . ժէ . 6 : ա Կորնթ . ժբ . 9 : ժգ . 3 ,
(17) Մատթ . ժշ . 21 : ի . 17 : Մարկ . ը . 31 : թ . 30 , 31 : ժ . 33 : Լուկ . թ . 22 . 44 : ժը . 31 : իգ . 6 , 7 : (18) Մարկ . թ . 33 : (19) Ելք . լ . 13 : ղը . 26 :

Digitized by Google

ԳԼ · ԺԻ

1 Ասեմ ասուր մատեան աշա-
կերտքն առ Յիսուս և ասեն . Ո՛վ
իցէ՝ ի մէնջ մեծ յարքայութեան
երկնից :
2 Եւ կոչեաց առ ինքն Յիսուս
մանուկ մի , կացոյց զնա՝ ի մէջ
նոցա :
3 Եւ ասէ . Ըմէն ասեմ ձեզ , Ե-
թէ ոչ դարձջիք և եղիջիք իբրև
զմանկան , ոչ մտանիցէք յարքա-
յութիւն երկնից :
4 Ո՛րդ՝ որ խոնարհեցուցանէ
զանձն իբրև զմանուկս զայս , նա
է մեծ յարքայութեան երկնից :

5 Եւ որ ոք ընկալցի մանուկ մի
այսպիսի յանուն իմ , զիս ընդունի :

6 Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ
զմի՝ ի փոքրկանցս յայսցանէ յիս
հաւատացելոց , լաւ է նմա եթէ կա-
խիցէ երիան իշոյ ընդ պարանոց նո-
ա՝ և ընկղմիցի՝ ի խորս ծովու :
7 Վա՛յ աշխարհի՝ ի գայթակ-
ղութեանց . հարկ է գալ գայթակ-
ղութեանց . բայց վա՛յ մարդոյն այն-
միկ՝ յոյր ձեռն գայցէ գայթակ-
ղութիւն :
8 Եթէ ձեռն քո կամ ոտն գայ-
թակղեցուցանէ զքեզ , հատ զնա՝
և ընկեա՝ ի քէն . լաւ իցէ քեզ
մտանել՝ ի կեանս , քանզի երկուս ձեռս և

1 Յն օրումն մերձեցան աշակերտանքն Յի-
սուսի մեան եկին՝ և ասացին . Ո՞ե-
ղանից ոմն մեծ կրկնի երկնից ար-
քայութեան մէջն[1] :
2 Եւ Յիսուս մին երեխայ կան-
չեց իրան մօտ՝ և նորան կանգնա-
ցրուց նորանց միջումն :
3 Եւ ասաց . Ա՛մէնդարիրն ասու-
մեմ ձեզ . Թէ որ չդառնաք և չը-
լինիք երեխաների նման[2] , չէք մտնիլ
երկնքի արքայութիւնն :
4 Ուրեմն ոմն որ իրան անձրն նա
երեխայիս նման կըխոնարհցնէ[3] ,
նա է մեծ երկնքի արքայութեան
մէջն :
5 Եւ ոմն որ մին էապէսք երեխայ
իմ անունումս կընդունի[4] , նա ինձ
կընդունի :
6 Եւ ոմն որ կըգայթակղացնէ էս
փոքրներիցս մինըն[5] որ ինձ հաւա-
տացեալ են , լաւ էր նորան՝ որ մին
իշու չաղացի քար նորա վզովցն կախ-
ած և ծովի խոր տեղն խեղդըվի :
7 Վա՛յ աշխարհիս՝ գայթակ-
ղութիւններին համար . պէտք է որ
գայթակղութիւններ գան[6] , բայց
վա՛յ էն մարդոյն[7] որ նորա ձեռովը
կըգայ գայթակղութիւնն :
8 Թէ որ քո ձեռդ կամ ոտդ քեզ
գայթակղացնէ , կտրիր նորան՝ և
քեզանից դէն քսիր՝ լաւ է քեզ՝ որ
մինձեռնանի կամ կաղ մտնես կեան-
քըն , քանզի երկու ձեռք և երկու

(1) Մատ . ժ . 33 : Պ-ով . ի . 46 : իգ . 24 : (2) Մատ . ձգ . 2 : Մարկ . ժբ .
15 : Մատ . ժ . 16 : Ա-ով . ժբ . 16 : ա Պետր . ժդ . 36 : ա Պետր . բ . 2 : (3)
Մատ . ի . 27 : իգ . 11 : (4) Մատ . ժ . 42 : Պ-ով . ի . 45 : (5) Մատ . ի .
42 : Ա-ով . ժէ . 1 , 2 : (6) Ա-ով . ժէ . 2 : ա Կորնթ . ժա . 19 : (7) Մատ . իշ .
24 :

Digitized by Google

երկուս ոտս ունել, և անկանել՝ ի հուրն յաւիտենական:

9 Եւ եթէ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ, խլեա զնա և քակեա՛ ի քէն. լաւ իցէ քեզ միականի մտանել՝ ի կեանս, քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել՝ ի գեհենն հրոյն:

10 Օգոյշ լերուք՝ մի՛ արհամարհիցէք զմի՝ ի փոքրկանցս յայսցանէ. ասեմ ձեզ, զի հրեշտակք նոցա յերկինս հանապազ տեսանեն զերեսս Հօր իմոյ՝ որ յերկինս է:

11 Օի՞ եկն Որդի մարդոյ կեցուցանել զկորուսեալն:

12 Օի՞նդ թուի ձեզ. եթէ լինիցի մարդոյ հարիւր ոչխար՝ և մոլորիցի մի՝ ի նոցանէ, ոչ թողուցու զիննսուն և զինն ոչխարն՝ ի լերինս, և երթեալցէ խնդրիցէ զմոլորեալն:

13 Եւ եթէ լինիցի գտանել զնա. ամէն ասեմ ձեզ, զի ուրախ լինի՝ ի վերայ նորա առաւել՝ քան՝ ի վերայ իննսուն և իննեցին, որ չէին մոլորեալ:

14 Նոյպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ որ յերկինս է՝ եթէ կորիցէ մի՝ ի փոքրկանցս յայսցանէ:

15 Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ յանդիմանեա զնա՝ յորժամ դու և նա միայն իցէք. եթէ լուիցէ քեզ, շահեցար զեղբայր քո:

16 Նպա թէ ոչ լուիցէ քեզ, առ ընդ քեզ միւս և՝ կամ երկուս. զի՝ ի բերանոյ երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան:

17 Իսկ եթէ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր յեկեղեցւոջ. ապա թէ և ոտք ունիցնաս՝ և յաւիտենական կրակին մէջ ընկնիս[8]:

9 Եւ թէ որ քո աչքդ քեզ գայթակղացնէ, հանիր նորան՝ և քեզանից քցիր. լաւ է քեզ՝ որ միով աչքանի մանես կեանքն, քանզի երկու աչք ունենաս՝ և գնհենի կրակն ընկնիս:

10 Օգոյշ կացէք՝ որ ես փոքրներիցս միոյն չանարգէք. ասումեմ ձեզ՝ որ նորանց հրեշտակներն[9] երկնքումն միշտ իմ Հօրս երեսն[10] տեսանումեն՝ որ երկնքումն է:

11 Պատճառն՝ Որդին մարդոյ եկաւ՝ որ ապրեցնէ կորածն[11]:

12 Ինչպէս է երևում ձեզ՝ թէ որ մին մարդ հարիւր ոչխար ունենայ[12], և նորանցից միոնն մոլորվի, նա չէ՞ թողիլ իննսուն և իննն ոչխարքն սարերումն, և գնալ էն մոլորվածին մանգալ:

13 Եւ երբոր կըգտանէ նորան. ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ, որ նորա վերայ աւելի ուրախ կըլինի, քան էն իննսուն և իննին վերայ, որ չեն մոլորված:

14 Նպէս էլ իմ Հայրս՝ որ երկնքումն է, չի կամենում, որ էս փոքրներիցս միոն կորչի:

15 Լավ որ քո եղբայրդ քեզ գէմ մեղք անէ[13]. գնա՝ նորան յանդիմանիր՝ երբոր դու և նա մենակ լինիք. թէ որ լսէ քեզ՝ քո եղբայրըդ շահեցիր[14]:

16 Նայց թէ որ չի լսէ քեզ, մին կամ երկու ուրիշն էլ քեզ հետ առ. ինչուր՝ երկու կամ երեք վկայի բերանով ամէն բան կըՀաստատվի[15]:

17 Նայց թէ որ նորանց էլ չի լսէ, եկեղեցոյն ասա՝ ապա թէ որ եկե-

(8) Մարկ. ե. 29, 30: Մատ. ը. 42. 45: (9) Յով. ղգ. 7: ժգ. 7: Նբեր. ա. 14: (10) Նոմ. ա. 14: Ղոսէ. ա. 19: (11) Ղոսէ. բ. 56: ժբ. 10: Յովհ. գ. 17: ժբ. 47: (12) Ղոսէ. ժե. 4: (13) Ղեւտ. ժբ. 17: Ղոսէ. ժէ. 3: (14) Յով. ե. 20: ա Պետր. գ. 1: (15) Բ Օրին. ժե. 6: ժթ. 15: Յովհ. ը. 17: բ Կորնթ. ժգ. 1: Նբեր. ժ. 28:

Digitized by Google

ակնեղեցոյն ոչ լուիցէ , եղիցի քեզ իբրև զհեթանոսն և զմաքսաւոր :

18 Ի՛ն ասեմ ձեզ . Ո՛որ կապիցէք յերկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս , և որ արձակիցէք յերկրի՝ եղիցի արձակեալ յերկինս :

19 Դարձեալ ասեմ ձեզ . Եթէ երկու ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վասն ամենայն իրաց , զինչ և խնդրեսցեն՝ եղիցի նոցա ի հօրէ իմմէ որ յերկինս է :

20 Ո՛ւր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ յանուն իմ , անդ եմ ես ի մէջ նոցա :

21 Յայնժամ մատեաւ առ նա Պետրոս՝ և ասէ . Տէր՝ քանիցս անգամ եթէ մեղիցէ ինձ եղբայր իմ , և թողից նմա . մինչև ցեօթն անգամ :

22 Ի՛ւէ ցնա Յիսուս . Ո՛չ ասեմ քեզ՝ թէ մինչև ցեօթն անգամ , այլ մինչև յեօթանասնեկին եօթն :

23 Վասն այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից՝ առն թագաւորի , որ կամեցաւ համարս առնուլ ի մէջ ծառայից իւրոց :

24 Եւ իբրև սկաւ առնուլ , մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր քանքարոյ :

25 Իբրև ոչ ունէր հատուցանել , հրամայեաց՝ զնա վաճառել աբեղն նորա , և զկին նորա՝ և զորդիս՝ և զամենայն որ զնոյ և ունիցի՝ և հատուցանել :

26 Եւ անկեալ ծառայն երկիրպագանէր նմա՝ և ասէր . Երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ և զամենայն հատուցից քեզ :

27 Վթացեալ տէր ծառային այնը-

ղեցոյն էլ չի լսէ , թո՛ղ լինի քեզ համար ինչպէս հեթանոս կամ մաքսաւոր[16] (կնախադասէ) :

18 Ա՛մէնիսկն ասումեմ ձեզ , թէ ինչ որ երկրիս վերայ կըկապէք , երկնքումն էլ կապուած կըլինի[17] . և ինչ որ երկրիս վերայ կարձակէք , երկնքումն էլ արձակուած կըլինի :

19 Ինչ էլ ասումեմ ձեզ՝ կամ որ ձեզանից երկու հոգի երկրի վերայ միաբան լինին[18] ամէն բանի համար , ինչ որ խնդրեն՝ կըլինի[19] նորանց իմ հօրից՝ որ երկնքումն է :

20 Ինչուր՝ որ տեղ երկու կամ երեք հոգի իմ անունովս ժողովուած լինին՝ էնտեղ ես նորանց մէջն եմ :

21 Ինն ժամանակն Պետրոս նորա մօտ եկաւ և ասաց . Տէր թէ որ իմ եղբայրս ինձ դէմ մեղք անէ , քանի՞ անգամ պէտք է թողութիւն տամ նորան . մինչև եօթն անգամ[20] ;

22 Յիսուս նորան ասաց . Ըսեմ ասումեմ քեզ՝ թէ մինչև եօթն անգամ , բայց մինչև եօթանասուն անգամ եօթն[21] :

23 Արդարեմ երկնքի արքայութիւնն նմանվեցաւ մի թագաւոր մարդոյ . որ ուզումէր իրան ծառաներից համար (հնաոռ) առնել :

24 Եւ երբոր սկսեց առնել , նորա մօտ մին տասն հազար քանքարի պարտական բերին :

25 Երբոր չունէր վճարել , նորա տէրն հրամայեց տուաւ՝ որ նորան և նորա կինը և նորա որդիքը և ամէն ինչ որ ունէր ծախեն[22] և պարտքն վճարէ :

26 Եւ ծառան երեսին վերայ ընկնելով երկրպագութիւն էր անում նորան և ասում . Երկայնամի՛տ կաց ինձ համար . և ամէնն կըհատուցանեմ քեզ :

27 Տէրն խղճաց էն ծառայի վե-

(16) Ղուկ . ժզ . 17 : ա Կորնթ . ե . 9 : բ Ինթ . գ . 6 . 14 : գ Յովհ . 10 : (17) Մատթ . ժզ . 19 : Յովհ . ի . 23 : ա Կորնթ . ե . 4 , 5 : (18) Մատթ . ե . 24 : (19) ա Յովհ . գ . 22 : ե . 14 : (20) Ղուկ . ժէ . 4 : (21) Մատթ . ղ . 14 : Մարկ . ժա . 25 : Կող . գ . 13 : (22) գ Ինթ . գ . 1 : Նեհէմ . ե . 8 :

Digitized by Google

նորիկ՝ արձակեաց զնա , և գնաց եղբօր նմա :

28 Եւ ելեալ Ծառայն այն եգիտ զմի ի Ծառայակցաց իւրոց , որ պարտէր նմա հարիւր դահեկան . և կալեալ զնա խեղդէր՝ և ասէր . Հատ ինձ զոր պարտիսդ :

29 Արդ՝ անկեալ Ծառայակցին առաջս նորա , աղաչէր զնա և ասէր . Երկայնամի՛տ լեր առ իս՝ և հատուցից քեզ :

30 Եւ նա ոչ կամէր . այլ չոգաւ արկ զնա ի բանս՝ մինչև հատուսցէ զպարտսն :

31 Իբրև տեսին Ծառայակիցքն որ ինչ եղևն՝ արամեցան յոյժ , և եկեալ յուցին տեառն իւրեանց զամենայն որ ինչ եղեւն :

32 Յայնժամ կոչեաց զնա տէրն իւր և ասէ . Ծառա՛յ չար՝ զամենայն զպարտսն թողի քեզ՝ վասն զի աղաչեցեր զիս :

33 Ոչ արդ՝ ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել Ծառայակցին քումմ , որպէս ես քեզ ողորմեցայ :

34 Եւ յարկացեալ տէրն նորա՝ մատնեաց զնա դահճից , մինչև հատուսցէ զամենայն զպարտսն :

35 Նոյնպէս և Հայր իմ որ յերկինս կ՝ արասցէ ձեզ , եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր եղբօր իւրում ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա :

բայ՝ նորան արձակեց , և փոխքն էլ բաշխեց նորան :

28 Եւ երբոր էն Ծառան դուրս եկաւ՝ իրան ընկեր Ծառանեքէնց մինքն գտաւ՝ որ իրան հարիւր դահեկան պարտական էր , և նորան բռնեց՝ խեղդուելր և ասում . Վճարիր ինձ ինչ որ պարտական ես :

29 Այդպա էն ընկեր Ծառան՝ նորա ոտներն ընկաւ , նորան աղաչում և ասում , Երկայնամի՛տ կաց ինձ համար՝ և կը հատցընեմ քեզ :

30 Եւ նա չէր կամենում . այլ գընաց՝ նորան քցեց բանան (գնդպանն) մինչև որ պարտքն վճարէ :

31 Երբոր նորա ընկեր Ծառաներն տեսին ինչ որ էլաւ , շատ արամեցան՝ և եկին տէրն ինչ որ էլաւ , իրանց պիրոջն յայտնեցին :

32 Յն ժամանակն իրան տէրն կանչեց նորան և ասաց . Վ՛չ չար Ծառայ՝ ես տէրն պարտքդ բաշխեցի քեզ . որովհետև դու աղաչեցիր ինձ :

33 Ուրեմն պէտք չէր քեզ էլ՝ որ քո ընկեր Ծառային ողորմէիր՝ ինչպէս որ ես քեզ ողորմեցայ :

34 Եւ նորա տէրն բարկացաւ՝ և նորան մատնեց դահիճներին (ճնշըպանէրէ) ձեռքն , մինչև որ տէրն պարտքն վճարէ :

35 Այսպէս էլ իմ Հայրս որ երկնքումն է , ձեզ կանէ[23] , թէ որ դուք տէրն մէկդ իրան եղբօրն՝ ձեր բոլոր սրտիցն չը թողէք նորանց յանցանքն :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

2 Դրիստոսի հետևողներ բժշկելն , 3 Ասց Թողելոյ համար փարիսեցոց պատասխան կըտայ : 10 Ցայց կըտայ թէ կարգվելն երբ հարկաւոր է . 13 Երեխաներն ընդունելի : 16 Ընտովրցնէ պատանիին թէ յաւիտենական կեանքն ինչպէս կարող է ժառանգիլ , 20 Նա թէ ինչպէս կարող է կատարեալ լինիլ : 23 Ասան աշակերտներին ասում թէ որքան դըժուար է հարուստի Ըստուծոյ արքայութիւնն մտնել , 27 Եւ վարձք խոստ կըտայ նոցանց որ իրան հետևին կըզնան ամեն բան Թողելով :

1 Եւ եղև՝ իբրև կատարեաց Յիսուս զբանս զայսոսիկ , փոխեցաւ

1 Եւ էլաւ՝ երբոր Յիսուս էվ խոսքերըս վերջացրուց[1] , Գալիլեա-

(23) Գաւ . խ . 13 : Մարկ . ղ . 12 : Մարկ . ժա . 26 : Յով . բ . 13 : (1) Մարկ . ժ . 1 : Յովհ . ժ . 40 :

Digitized by Google

'ի Գալիլեայ՝ և եկն 'ի սահմանս Յուդէացւոյ յայնկոյս Յորդանանու :

2 Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք , և բժշկեաց զնոսա անդ :

3 Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեցիքն փորձէին զնա և ասէին . Եթէ արժան է իցէ ումեք արձակել զկին իւր ըստ ամենայն պատասու :

4 Պատասխանի եա նոցա և ասէ . Ընկէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ ստեղծողն 'ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա , և ասէ :

5 Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զկնոջ կնոջ իւրոյ և եղիցին երկոքեան 'ի մարմին մի :

6 Ընդ ուրեմն ոչ են երկու՝ այլ մի մարմին . որդ՝ զոր Ընստուածդ զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ :

7 Ընդ ինչ ցնա . Ինչ Վ՝ովսէս ընդ դէր պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ՝ և արձակել :

8 Ընդ ցնոսա . Վ՝ովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր . այլ 'ի սկզբանէ ոչ եղև այնպէս :

9 Բայց ասեմ ձեզ , զի Ընմինայն որ արձակեսցէ զկին իւր՝ և ոչ վասն պոռնկութեան , և առնիցէ այլ՝ շնայ , և որ զարձակեալն առնիցէ՝ շնայ :

10 Ընդեն ցնա աշակերտաքն իւր . Եթէ այդպէս ինչ վիճակ իցէ ընդ այր և կնդ կնի , լաւ է չամուսնանալ :

յիցըն գնաց՝ և 'ի գետաստանի (ընդ հուպապանի) կողմերն եկաւ , Յորդանանի էն կողմն :

2 Եւ շատ ժողովուրդներ նորա եաւէն գնացին՝ և նորանց էնտեղ բժշկեց :

3 Եւ փարիսեցիքն նորա մօտ եկին՝ նորան փորձելիին և ասումէին . Թէ Ընդժան է մին մարդոյ՝ որ իրան կինըն բաց թողէ ամեն պատասի (առիթ) համար որ լինի :

4 Նորանց պատասխան ասաւ և ասաց . Ինուք չէք կարդացել թէ նա որ սկզբըն ստեղծեց նորանց արու (ոչխ) և էգ արար , և ասաց :

5 Որ համար մարդն իրան հայրըն և մայրըն կըթողէ և իրան կնկան հետն կըգնայ և երկուքն մին մարմին կըլինին :

6 Ուրեմն երկու չեն , այլ մին մարմին են . ապա էն որ Ընստուած միաւորեց , թող մարդն չըլկակէ :

7 Նորան ասացին . Ընդ ինչըն Վ՝օսէսն պատուիրեց մեզ՝ որ դուրս անելոյ թուղթ տանք և բաց թողնէք :

8 Նորանց ասաց . Վ՝օսէս ձեր քարասրտութեան համար պատուէր տուաւ ձեզ՝ որ ձեր կանէքըն բաց թողէք , բայց սկզբըն էնպէս չէր :

9 Վ՝ասկ թէ ատումեմ ձեզ՝ Ընմէն ումն որ իրան կինըն բաց կըթողէ , և ուրիշն կառնէ՝ նա շնութիւն է գործում . և նա էլ՝ որ էն բաց թողածըն կառնէ , շնութիւն է գործում :

10 Իրան աշակերտներն նորան ասացին . Ինչ որ մարդոյ և կնկան մէջն էդպիսի ինչ դժուարութիւն կայ , լաւ է չի կարգվիլն :

(2) Մատթ . ժբ . 15 : (3) Ննդ . ա . 27 ; ե . 2 : Մղ . բ . 15 : (4) Ննդ . բ . 24 : Մատթ . ժ . 5—9 : Ղեւտ . ե . 31 : (5) ա Կորնթ . ղ . 16 ; է . 2 : (6) բ Օրին . իգ . 1 : Մատթ . ե . 31 : (7) Մատթ . ե . 32 ; Մարկ . ժ . 11 ; Ղուկ . ժղ . 18 : ա Կորնթ . է . 10 , 11 : (8) Ընտ . իա . 19 :

Digitized by Google

11 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ոչ ամենքեան բաւական են այդմ բանի , այլ որոց տուեալ է :

12 Ո՞վ են ներքինիք՝ որ յորովայնէ մօր իւրեանց ծնան այնպէս . և են ներքինիք՝ որ ի մարդկանէ եղեն ներքինիք . և են ներքինիք՝ որ զանձինս իւրեանց արարին ներքինիս վասն արքայութեան երկնից . որ կարօղն է առնել՝ առցի :

13 Յայնժամ մատուցան առ նա մանկտի , զի ձեռն դիցէ ի վերայ նոցա՝ և աղօթս արասցէ . և աշակերտքն նորա սաստէին նոցա :

14 Ոչ Յիսուս . Թոյլ տուք մանկտւոյդ՝ և մի՛ արգելուք զոսա գալ առ իս , զի այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից :

15 Եւ եդեալ ձեռս ի վերայ նոցա՝ գնաց անտի :

16 Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ նա՝ ասէ . Ով արդապետ բարի՝ զի՞նչ բարի գործեցից՝ զի ընդունիցիմ զկեանս յաւիտենականս :

17 Եւ նա ասէ ցնա . Ո՞ւր կարծեսցես զիս զբարւոյ , մի է բարի . եթէ կամիս ի կեանն յաւիտենականս մտանել՝ պահեա զպատուիրանսն :

18 Ոչ ցնա՝ Ո՞րպիսի . ասէ ցնա Յիսուս . Ո՛մի սպանանիցես՝ և մի՛ շնար՝ և մի՛ գողանար և մի՛ սուտ վկայեր ,

19 Պատուեա զհայր քո և զմայր , և սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո :

20 Ոչ ցնա պատանին . Ո՛յդ ամենայն պահեցի ի մանկութենէ իմմէ . արդ՝ ի՞նչ իւիք պակաս իցեմ :

11 Եւ նա ասաց ցորանց . Ոչ ամենքեան կարօղ չեն ընդ բանիդ՝ , բայց որոնք՝ որ նորանց տրվված է :

12 Ինչուա՛ր՝ կան ներքինիք (ծոպղնէք)՝ որ իրանց մօր փորից էնպէս են ծնվել . և կան ներքինիք՝ որ մարդկանցից են էլած ներքինիք . և կան ներքինիք[10] որ իրանց անձըն ներքինի են արել երկնքի արքայութեան համար . ով որ կարօղ է տանիլ՝ թո՛ղ տանի :

13 Ոն ժամանակն երեխաներ բերին[11] նորա մօտ՝ որ ձեռըն դնէ նորանց վերայ և աղօթք անէ . և նորա աշակերտներն սաստումէին նորանց :

14 Յիսուս ասաց . Թոյլ տուէք էդ երեխաներիդ՝ և դորանց մի՛ արգելէք որ ինձ մօտ գան . ինչուա՛ր՝ էդպէսներուն[12] է երկնքի արքայութիւնն :

15 Եւ նորանց վերայ ձեռք գըրաւ՝ և էնտեղից գնաց :

16 Եւ ահա մին նորա մօտ եկաւ[13] և ասաց . Ո՛ւստր ով արդապետ՝ ես ի՞նչ բարի (բան) գործեմ՝ որ յաւիտենական կեանքըն ընդունիմ[14] :

17 Ա՛յս էլ նորան ասաց : Ինչուա՛ ես ինձ բարոյ համար հարցնում . մին է բարի . թէ որ կամենուս յաւիտենական կեանքն մտնել , պատուիրանքներըն պահի՛ր :

18 Ա՛ւրան ասաց՝ Ո՛րըն . Յիսուս նորան ասաց . (էն որ ասումէ) Ա՛ր սպանանես , մի՛ շնար , մի՛ գողանար , մի՛ սուտ վկայեր[15] ,

19 Պատուի՛ր քո հօրըն և քո՛ մօրըն[16] , և քո ընկերըդ՝ քո անձիդ պէս սիրի՛ր[17] :

20 Ոն տղան նորան ասաց . Ես ամենըդ իմ՝ երեխայութենիցն պահեցի . ապա ի՞նչ բանով եմ՝ պակաս :

(9) ա Կորնթ . է . 2 · 7 · 9 · 17 : (10) ա Կորնթ . է . 32 · 34 : թ . 5 · 15 : (11) Մարկ . ժ . 13 : Ղուկ . ժը . 15 : (12) Մարկ . ժը . 3 : (13) Մարկ . ժ . 17 : Ղուկ . ժը . 18 : (14) Ղուկ . ժ . 25 : (15) Ելք . ի . 13 : բ Օրին . է . 17 : (16) Մարկ . ժ . 4 : (17) Ղևտ . ժը . 18 : Մարկ . իբ . 29 : Հռոմ . ժգ . 9 : Գաղ . է . 14 : Յակ . բ . 8 :

Digitized by Google

21 Ա՛ստ ցնա Յիսուս . Եթէ կամիս կատարեալ լինել , երթ՝ վաճառեա զինչ քո՝ և տուր աղքատաց , և ունիցես գանձս յերկինս , և եկ զկնի իմ :

22 Իբրև լուաւ պատանին զբանն , գնաց արտմեալ , զի ունէր ստացուածս բազումս :

23 Ա՛ստ Յիսուս ցաշակերտան . Ա՛մէն ասեմ ձեզ . զի դժուարաւ մտցէ մեծատուն յարքայութիւն երկնից :

24 Վարձեալ ասեմ ձեզ . Ի՛ւրին է մանեալ մանանել ընդ ծակ ասղան , քան մեծատան յարքայութիւն Ա՛ստուծոյ մտանել :

25 Իբրև լուան աշակերտքն՝ զարմացան յոյժ և ասեն . Ո՛վ ո՞ կարիցէ ապրել :

26 Հայեցաւ ՚ի նոսա Յիսուս և ասէ . Ա՛ռ ՚ի մարդկանէ այդ անկար է , այլ առ Ա՛ստուծոյ ամենայն ինչ զօրաւոր :

27 Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . Ա՛ռաքելք մեք թողաք զամենայն . և եկաք զկնի քո , արդ զի՞նչ լինիցի մեզ :

28 Ա՛ստ ցնոսա Յիսուս . Ա՛մէն ասեմ ձեզ . զի դուք որ եկիք զկնի իմ , ՚ի միւսանգամ գալստեան՝ յորժամ նստցի Որդի մարդոյ յաթոռ փառաց իւրոց , նստջիք՝ և դուք յերկուասան աթոռ՝ դատել զերկուասան ազգն Իսրայէլի :

29 Եւ ամենայն որ ոք եթող ըզտուն՝ կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ զհայր կամ զմայր՝ կամ զկին կամ զորդիս՝ կամ զագարակս վասն ա-

21 Յիսուս ետրան ասաց . Ա՛ւ որ կամենուս կատարեալ լինիլ , գնա՛ քո ապրանքն ծախիր[18] և աղքատաներին տուր , և գանձ (խոշնայ) կուտեսցես երկնքումն՝ և իմ եւևէս եկ :

22 Երբոր աղան էս բանս լսեց , տրտմեցաւ և գնաց . պատճառնոր՝ շատ ապրանք ունէր :

23 Յիսուս աշակերտներին ասաց . Ա՛շմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ որ հարուստս մարդն շատ դժուար կըմանէ երկնքի արքայութիւնն[19] :

24 Ա՛յնէլ ասումեմ ձեզ . Ա՛ւելի հեշտ է՝ որ ուղտն անցկենայ՝ քան թէ հարուստան երկընքի արքայութիւնն մանէ :

25 Ա՛շակերտներն երբոր լսեցին , շատ զարմացան և ասացին . Ա՛պա ո՞վ կարէ ապրիլ :

26 Յիսուս նորանց մինիկ առաւ և ասաց . Ա՛յդ բանդ մարդկանց կողմանէ անկարելի է , բայց Ա՛ստուծոյ կողմանէ՝ ամէն բան կարելի է[20] :

27 Ա՛յն ժամանակն Պետրոս պատասխան առաւ[21] և ասաց նորան . Ա՛հա մենք ամէն բան թողինք և քո եւևէդ եկինք[22] . ապա ի՞նչ պիտի լինի մեզ :

28 Յիսուս նորանց ասաց . Ա՛մէն ասումեմ ձեզ՝ թէ դուք որ իմ եւևէս եկիք , իմ մկրկել գալոյ ժամանակումն՝ երբոր Որդին մարդոյ իրան փառաց աթոռի վերայ կըննստի , դուք էլ տասներկու աթոռի վերայ կընստիք[23] և Իսրայէլի տասներկու ցեղին կըդատէք :

29 Եւ ամէն ո՛վ որ թողնց տուներ՝ կամ եղբարըը՝ կամ քրվերըը՝ կամ հայրը կամ մայրը կամ կինը կամ որդիքը կամ արտերը իմ անունիս

(18) Մարկ . ղ . 20 : Ղ՚ուկ . ժբ . 33 : ժգ . 0 : Գործ . բ . 45 : գ . 34 , 35 : ա Տիմ . ջ . 18 , 19 : (19) Մարկ . ժգ . 22 : Մուկ . ժ . 24 : ա Կորնթ . ա . 20 : ա Տիմ . ջ . 9 , 10 : (20) Ղանիէլ . ժբ . 14 : Յովհ . խբ . 2 : Ղուկ . լբ . 17 : Ա՚ստ . բ . 6 : Մուկ . ժ . 27 : Ղ՚ուկ . ա . 37 : ժբ . 27 : (21) Մուկ . ժ . 28 : Ղ՚ուկ . ժբ . 28 : (22) բ Օրին . լբ . 9 : Մարկ . գ . 20 : Ղ՚ուկ . ե . 11 : (23) Մարկ . ի . 21 : Ղ՚ուկ . խբ . 28 , 29 , 30 : ա Կորնթ . ջ . 2 , 3 : Յայտ . բ . 26 :

Digitized by Google

ուան իմոյ, Հարիւրապատիկ առցե՛ք և զկեանս յաւիտենականս ժառանգեսջէ ։

30 Բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք ։

Համար[24], Հարիւրապատիկ կառնէ՝ և յաւիտենական կեանքըն կըժառանգէ ։

30 Շատ առաջիններ յետինք կըլինին՝ և յետիններն առաջինք[25] ։

ԳԼ· Ի

2 Վրիպատաս այդոյ ձիւնն աշխատած մշակներին օրինակով ցոյց կըտայ Թէ Քրիստոս մըտիկ կ՚ընէ որ ամեն մէկին իրան աշխատութեան չափովը տայ ։ 17 Իրան չորքըրդանքներն առաջուց առած ։ 20 Աբրեդեայի որդոց մօր սըրտի պատասխանով իրան աշակերտներն կըսովորցնէ որ խոնարհ լինին ։ 30 Եւ երկու կոյր մարդկանց աչքերն կըբանայ ։

1 Վասնզի նման է արքայութիւն երկնից առն տանուտեառն, որ ել ընդ առաւօտս ՚ի վարձու ունել մշակս յայգի իւր ։

2 Եւ արկ վարձս մշակացն առուրէն դահեկան, և առաքեաց զնոսա յայգի իւր ։

3 Եւ ելեալ զերրորդ ժամու՝ եւս տես այլս զկային դատարկ ՚ի հրապարակս ։

4 Ասէ և ցնոսա. Երթայք և դուք յայգի իմ, և որ ինչ արժան իցէ՝ տացից ձեզ ։

5 Կնացին և նոքա. և դարձեալ ելեալ զվեց ժամու և զինն ժամու՝ արար նոյնպէս ։

6 Եւ զմետասաներորդ ժամու ելեալ եգիտ այլս՝ զկային դատարկ, ասէ և ցնոսա. Ընդէր կայք աստ զօրս ցերեկ դատարկ ։

7 Ասեն ցնա. Օ՛ի ոչ ոք կալաւ զմեզ ՚ի վարձու. ասէ ցնոսա. Երթայք և դուք յայգին, և որ ինչ արժան է՝ առնուցուք ։

8 Եւ իրրև երեկոյ եղև՝ ասէ տէր այգւոյն ցգաւազապետ իւր. Կոչեա զմշական և տուր նոցա վարձըն՝ սկսեալ ՚ի յետնոցն մինչև ցառաջինսն ։

1 Պատճառներ՝ երկնքի արքայութիւնն նման է մին տանուտէրի մարդոյ՝ որ առաւօտուն դուրս եկաւ՝ իրան այգոյ (պողէ) համար մշակներ բռնել ։

2 Եւ էն մշակներին՝ օրն մին դահեկան խօսեց, և ներսնց ուղարկեց իրան այգին ։

3 Եւ երեք ժամի (սահմէ) ժամանակն դուրս եկաւ՝ ուրիշներ էլ տեսաւ որ փողոցների մէջն պարապ կանգնել էին ։

4 Ներսնց էլ ասաց. Դուք էլ գնացէք իմ այգիս՝ և ինչ որ արժան է՝ կըտամ ձեզ ։

5 Ներսնք էլ գնացին. և միևէլ մեց ժամին և էնն ժամին դուրս եկաւ՝ և էնպէս արաւ ։

6 Եւ տասնհնգերորդ ժամին էլ դուրս եկաւ՝ ուրիշներ գտաւ որ պարապ կանգնել էին. Ներսնց ասաց. Ինչու էք էստեղ բոլոր ցերեկս պարապ կանգնել ։

7 Ներսն ասացին. Ոչրհամար որ՝ ոչ ով մեզ բանի չի բռնեց. Նորսնց ասաց. Դուք էլ գնացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է՝ կառնէք ։

8 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ, այգոյ տէրն իրան տան վերակացուին ասաց. Կոչէ բանվորներըն կանչիր և նորսնց վարձքըն տուր՝ ետիններիցն սկսած մինչև առաջիններն ։

(24) Մատ. ժ. 29, 30։ Ղուկ. ժը. 29, 30։ (25) Մատթ. ի. 16։ իա. 31, 32։ Մատ. ժ. 31։ Ղուկ. ժդ. 30։

Digitized by Google

9 Իբրև եկին որք զմեռանելոցդ ժամուն , առին մէն մի դահեկան :
10 Եկեալ և առաջինքն՝ համարէին թէ աւելի առնուցուն , և առին մէն մի դահեկան և նոքա :

11 Իբրև առին , արտնջէին զտանուտեարէն՝ և ասէին .
12 Թէ ‘Նոքա յետինքդ մի ժամ գործեցին , և հասարակորդս մեզ արարեր զդոսա , որ զծանրութիւն աւուրն բարձաք և զօթի :
13 Նա պատասխանի եհ միոմ ’ի նոցանէ՝ և ասէ . Ընկեր՝ չեզզեկամ զքեզ . ո՞չ դահեկանի միով ասկ արկեր ընդ իս :
14 Ա՛ զքոյդ՝ և երթ , եթէ կամիմ յետնոցս սալ որպէս և քեզ :

15 Եթէ չիցէ ինձ իշխանութիւն յիմոս առնել զինչ և կամիմ . կամ թէ ակն քո չար է , զի ես առատ եմ :
16 Ա՛յսպէս եղիցին յետինք առաջինք՝ և առաջինք յետինք . զի բազումք են կոչեցեալք , և սակաւք են ընտրեալք :
17 Իբրև ելանէր Յիսուս Երուսաղէմ , առ զերկոտասանան առանձինն , և ’ի ճանապարհին ասէ ցնոսա :
18 Ահաւասիկ ելանեմք Երուսաղէմ . և Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետին՝ և դպրաց . և դատապարտեսցեն զնա ’ի մահ :

19 Եւ մատնեսցեն զնա հեթանոսաց՝ այպանել և հարկանել և ’ի խաչ հանել , և յերիր աւուր յարիցէ :
20 Յայնժամ մատեաւ առ նա մայր

9 Երբոր նորանք եկին՝ որ տասնուհին ժամինն էին , ամէն մէկն մին դահեկան առին :
10 Ա՛ռաջիններն էլ եկին՝ և կարծուէին թէ աւելի կառնեն և նոքանք էլ ամէն մէկն մին դահեկան առին :
11 Երբոր առին , տան տիրոջին տրտնջուէին և ասում .
12 Թէ Այդ յետիններդ մի ժամ աշխատեցին , և դորանց մեզ հետ հաւասար արիր , որ օրի ծանրութիւնըն և տաքութիւնըն քաշեցինք :
13 Նա նորանցից մընին պատասխան առաւ և ասաց . Ա՛վ ընկեր՝ չեմ զրկում քեզ . չէ՞ որ դու ինձ հետ մին դահեկան ես խօսացել :
14 Ա՛ռնըն ար և գնա . ես ուզում եմ որ էս յետիններիս տամ ինչպէս քեզ :
15 Ա՞խեթ ես իշխանութիւն չունիմ իմ ապրանքիս վերայ՝ որ ինչ որ ուզեմ անեմ . կամ թէ քո աչքդ չա՞ր է՝ որ ես առատաձեռն եմ :
16 Նոյպէս յետիններն առաջինք կըլինին[3] , և առաջիններն յետինք . ինչուորո՝ շատ են կանչըված[4] , բայց քիչ են ընտրըված :
17 Երբոր Յիսուս գնաւմեր Երուսաղէմ[5] , առաներկուսըն առանձին իրան հետ առաւ՝ և ճանապարհումն ասաց նորանց :
18 Ա՛յս վեր ենք ելնում Երուսաղէմ՝ և Որդին մարդոյ կըմատնըվի[6] քահանայապետների և կարգաւորների ձեռքըն , և մահով կը դատապարտեն նորան :
19 Եւ նորան կըմատնեն հեթանոսների ձեռքն՝ որ նորան խայտառակեն և ծեծեն և խաչ հանեն , և երեք օրումն յարութիւն կառնէ :
20 Այն ժամանակն[8] Զեբեդեայի

(1) Հռով , բ · 21 : (2) ր Օրէն · ժե · 9 : Ընտ · խգ · 6 : Մտթ · զ · 28 : (3) Մտթ · ժբ · 30 : (4) Մտթ · իբ · 14 : (5) Մրկ · ժ · 32 : Ղտա · ժբ · 31 : Հռվ · ժբ · 12 : (6) Մտթ · ժզ · 21 : (7) Մտթ · իե · 2 : Մրկ · ժե · 1 · 16 · Ղտա · իթ · 1 · Հռվ · ժբ · 28 , և այլն : Գործ · գ · 13 : (8) Մրկ · ժ · 35 :

Digitized by Google

որդւոցն Ովբեդեայ որդւովքն իւրովք հանդերձ · երկիրպագանէր՝ և խնդրէր ինչ ի նմանէ ։

21 Եւ նա ասէ ցնա . Ովմ ինչ կամիս . ասէ ցնա . Ո՛սա զի նստցին սոքա երկու որդիքս իմ , մի ընդ աջմէ քումմէ՝ և մի ընդ ահեկէ յարքայութեան քումմ ։

22 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ . Ո՛չ գիտէք զինչ խնդրէք . կարէք ըմպել զբաժակն՝ զոր ես ըմպելոցն եմ , կամ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոցն եմ՝ մկրտիլ . ասեն ցնա . կարօղ եմք ։

23 Ո՛ասէ ցնոսա Յիսուս . Ովբաժակն իմ ըմպիցէք , և զմկրտութիւնն որ ես մկրտելոցն եմ՝ մկրտիցիք , բայց նստուցանել ընդ աջմէ և ընդ ահեկէ իմմէ՝ ոչ է իմ տալ , այլ որոց առեալ է ի Հօրէ իմմէ ։

24 Եւ լուեալ տասանցն , բարկացան ի վերայ երկուցն եղբարց ։

25 Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն՝ և ասէ . Գիտէք՝ զի իշխանք ազգաց տիրեն նոցա , և մեծամեծքն իշխեն նոցա ։

26 Ո՛չ այնպէս իցէ և ի ձերում միջի . այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ ։

27 Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առաջին լինել՝ եղիցի ձեր ծառայ ։

28 Որպէս Որդի մարդոյ ոչ եկն պաշտօն առնուլ՝ այլ պաշտել . և որդւոց մայրն իրան որդւոցն հետ նորա մօտ եկաւ[9] երկրպագութիւն էր անում , և նորանից մին բան էր խնդրում ։

21 Գլա էլ ասաց նորան . Ի՞նչ ես խնդրում . Նորան ասաց . Ո՛սա՝ որ ես իմ երկու որդիքս միմն քո աջ կողմդ՝ և միմն ձախ կողմդ նըստին քո արքայութեանդ[10] ։

22 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց . Ձէք գիտում՝ թէ ի՞նչ էք խնդրում . կարո՞ղ էք դուք էն բաժակըն[11] (Նապըն) խմել՝ որ ես պիտի խմեմ . կամ էն մկրտութեննոյն[12] մըկըրտվիլ՝ որ ես պիտի մկրտվիմ . նորանք ասացին . Կարօղ ենք ։

23 Յիսուս նորանց ասաց . Իմ բաժակըս[13] կըխըմէք , և էն մկրտութեննոյն որ ես պիտի մկրտվիմ՝ կըմկրտվիք . բայց՝ իմ աջ և ձախ կողմս նստացնելն՝ իմն չէ որ տամ . բայց միայն նորանց որ իմ Հօրից պրծված է[14] ։

24 Եւ էն տասներն երբոր լսեցին[15] , բարկացան էն երկու եղբըց վերայ ։

25 Յիսուս նորանց կանչեց իրան մօտն՝ և ասաց . Գիտուտիք՝ որ ազգերի իշխաններն նորանց վերայ տիրապետութիւն են անում , և մեծամեծներն նորանց վերայ իշխանութիւն են անում ։

26 Ինպէս չըպիտի լինի ձեր միջումդ[16] . բայց ձեզանից ով որ կամենայ մեծ լինիլ , թող ձեզ պաշտօնեայ լինի[17] ։

27 Եւ ձեզանից ով որ կամենայ առաջին լինիլ[18] , թող ձեզ ծառայ լինի ։

28 Ինչպէս[19] որ՝ Որդին մարդոյ չեկաւ որ իրան ծառայեն[20] , բայց որ

(9) Մատթ . գ . 21 ։ (10) Մատթ . ժբ . 28 ։ (11) Մատթ . խգ . 39 . 42 ։ Մարկ . ժդ . 36 ։ Ղուկ . իբ . 42 ։ Յովհ . ժը . 11 ։ (12) Ղուկ . ժբ . 50 ։ (13) Ծնօթ . ժբ . 2 ։ Հռովմ . ը . 17 ։ բ Կորնթ . ա . 7 ։ Յայտ . ա . 9 ։ (14) Մատթ . իե . 34 ։ (15) Մարկ . ժ . 41 ։ Ղուկ . իբ . 24 , 25 ։ (16) ա Պետր . ե . 3 ։ (17) Մատթ . իգ . 11 ։ Մարկ . թ . 35 ։ ժ . 43 ։ (18) Մատթ . ժը . 4 ։ (19) Յովհ . ժգ . 4 ։ (20) Փիլիպ . բ . 7 ։

ասաղ զանձն իւր փրկանս փոխանակ բազմաց :

29 Եւ յելանելն նոցա Յերիքովէ, գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք :

30 Եւ ահա կոյրք երկու նստեին առ ճանապարհաւն . իբրեւ լսեան թէ Յիսուս անցանէ՝ աղաղակեցին և ասեն . Ողորմեաց մեզ Յիսուս որդի Դաւթի :

31 Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա՝ զի լռեսցեն . և նոքա ևս առաւել աղաղակէին և ասէին , Տէր՝ ողորմեաց մեզ որդի Դաւթի :

32 Օ՛ծաւդի առ Յիսուս , կոչեաց զնոսա և ասէ . Ո՞ՀԻ կամիք , զի արարից ձեզ :

33 Ի՛սկն ցնա . Տէր՝ զի բացցին աչք մեր :

34 Եւ գթացեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա , և վաղվաղակի տեսին և գնացին զհետ նորա :

29 Եւ երբոր Երիքովեցին դուրս եկին[24] , շատ ժողովուրդներ գնացին նորա ետևէն :

30 Եւ ահա երկու կոյր ճանապարհին վերայ նստած էին[25] . երբոր լսեցին՝ թէ Յիսուս անց է կենում , աղաղակեցին և ասացին . Յիսուս որդի Դաւթի՝ մեզ ողորմեա :

31 Եւ ամբոխն (խռնկեան) սաստեց նորանց՝ որ ձայն չըհանեն . և նորանք էլ աւելի աղաղակում էին և ասում . Տէր՝ որդի Դաւթի . մեզ ողորմեա :

32 Յիսուս կանգնեց՝ կանչեց նորանց և ասաց . Ի՞նչ էք ուզում որ անեմ ձեզ :

33 Նորան ասացին . Տէր՝ որ մեր աչքերն բացվին :

34 Եւ Յիսուս խղճաց . նորանց աչքերին մօտեցաւ՝ և շուտով տեսին . և նորա ետևէն գնացին :

ԿԱ · ԻԸ

1 Երբոր հասան Երուսաղէմին մօտ՝ եկան[1] և Բեթփագէ եկին Ձիթենեաց մօտին[2] մօտ , էն ժամանակն Յիսուս իրան աշակերտներից երկուսըն ուղարկեց :

2 Եւ նորանց ասաց . Գնացէք էգ գիւղը՝ որ ձեր առաջին է , և էնտեղ մին կապած էշ կըգտնէք՝ և քովումն էլ նորա հետ , նորան արձակեցէք բերէք ինձ մօտ :

3 Եւ թէ որ մին մարդ բան ասէ ձեզ . ասացէք թէ Նորանք Տէրին

1 Իբրև մօտ եղեն Երուսաղէմ , և եկին ի Բեթփագէ մերձ ի լեառն Ձիթենեաց . յայնժամ Յիսուս արձակեաց երկուս յաշակերտաց իւրոց :

2 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք ի գիւղդ՝ որ առաջի ձեր է , և անդէն գտանէք էշ կապեալ՝ և յաւանակ ընդ նմին . լուծէք ածէք ինձ :

3 Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ , ասասջիք , եթէ Տեառն իւրեանց պի-

(21) Դ՚ղ . իբ . 27 · Յովհ . ժգ . 14 : (22) Մտթ . իգ . 28 : Հռ՚մ . ե . 15 . 19 : Նէր . բ . 28 : (23) Նայ . ծգ . 10 , 11 : Դան . բ . 24 . 30 : Յովհ . ժա . 51 , 52 : ա Տի՛ . բ . 6 : Տիտ . բ . 14 : ա Պետ . ա . 19 : (24) Մրկ . ժ . 46 : Դ՚ղ . ժը . 35 : (25) Մտթ . բ . 27 : (1) Մրկ . ժա . 1 : Դ՚ղ . ժբ . 29 : (2) Ծատ . ժգ . 3 :

Digitized by Google

ասյ են . և վաղվաղակի առաքեսցէ զնոսա :
4 Այլց այս ամենայն եղև՝ զի լցցի բան մարգարէին՝ որ ասէ :

5 Ասացէք դստեր Սիովնի . ահա թագաւոր քո գայ քեզ հեզ , և հեծեալ յէշ և յաւանակի իշոյ :

6 Գնացին աշակերտքն , և արարին որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս :

7 Եւ ածին զէշն և զյաւանակն , և արկին զնոքօք ձորձս իւրեանց . և նստաւ ի վերայ նոցա :

8 Եւ բազում ժողովուրդք տա-ւրածեցին զհանդերձս իւրեանց ՚ի ճանապարհին , և այլք հատանէին ոստս ՚ի ծառոց՝ և տարածանէին ՚ի ճանապարհին :

9 Եւ ժողովուրդքն՝ որ առաջին և զկնի երթային՝ աղաղակէին և ասէին . Օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի . օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն . օրհնութիւն ՚ի բարձունս :

10 Եւ ՚ի մտանելն նորա Յերուսաղէմ՝ դղրդեցաւ քաղաքն ամենայն , և ասէ՝ Ո՞վ իցէ սա :
11 Եւ ժողովուրդքն ասէն . Այս է մարգարէն Յիսուս՝ որ ՚ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց :
12 Եւ եմուտ Յիսուս ՚ի տաճարն՝ և եհան զամենեսին , որ վաճառէին և գնէին ՚ի տաճարի անդ . և զսեղանս հատավաճառացն կործանեաց՝ և զաթոռս աղաւնեվաճառացն :

13 Եւ ասէ ցնոսա . Գրեալ է Տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի . և դուք պէտք են . և շուտով կուղարկէ նոքանց :
4 Այլց էս ամէն բաներս էլաւ՝ որ մարգարէի խօսքն կատարվի որ ասում է :
5 Սիօնի աղջկանն[3] ասացէք . ա-հա՛ քո թագաւորդ քեզ մօտ է գալիս . հեզահոգի՝ և էշըն և իշի քուռակըն հեծած :
6 Աշակերտներըն գնացին և արին[4] ինչպէս որ Յիսուս հրամայեց նորանց :
7 Եւ էշըն և քուռակըն բերին՝ և իրանց շորերն նորանց վրայ քըցեցին[5] , և նորանց վերայ նստեց :
8 Եւ շատ ժողովուրդներ իրանց հագուստըն ճանապարհի վերայ փռեցին . և ուրիշներն ծառերից ճղներ էին կտրում և ճանապարհի վերայ փռում էին[6] :
9 Եւ ժողովուրդներն որ առաջին և եաւէն գնում էին , աղաղակում էին և ասում , Օրհնութիւն որդոյն Դաւթի[7] . օրհնեալ է նա[8] որ գալիս է Տեառն անունովն . օրհնութիւն ՚ի բարձունս :
10 Եւ երբոր նա Երուսաղէմ մտաւ[9] , բոլոր քաղաքն դղրդաց և ասաց՝ Այս ո՞վ է :
11 Եւ ժողովուրդներն ասացին . Այս Յիսուս մարգարէն[10] է՝ որ Նազարէթից է :
12 Եւ Յիսուս մտաւ տաճարն[11] և ամէնին որ տաճարի մէջն ծախում էին և առնում էին , դուրս հանեց . և բոլոր փոխողների[12] (սահնէյնէր) սեղանները՝ և աղաւնի ծախողների աթոռները կործանեց :
13 Եւ ասաց նորանց . Գրվածք է՝ թէ Իմ տունս աղօթքի տուն[13] պէտք

(3) Նոմ . կբ . 11 : Ղևտ . բ . 9 : Յեսի . ժբ . 15 : (4) Մատ . ժա . 4 : (5) գ Թագ . բ . 13 : (6) Ի Մակ . ժգ . 40 : Յեսի . ժբ . 13 : (7) Մատ . ԻՀ . 25 : (8) Մատ . ԻԺ . 26 : Մատթ . ԻԳ . 39 : (9) Մատթ . ժա . 15 : Ղուկ . ԺԹ . 45 : Յեսի . բ . 13 . 15 : (10) Մատթ . բ . 23 : Ղուկ . է . 16 : Յովհ . զ . 14 : է . 40 . բ . 17 : (11) Մատթ . ժա . 11 : Ղուկ . ԺԹ . 45 : Յեսի . բ . 15 : (12) Բ Օրէն . ԺԴ . 25 : (13) Նոմ . ծգ . 7 :

Digitized by Google

արարիք զդա այրս աւազակաց :

14 Եւ մատեան առ նա կղերք և կաղք ՚ի տաճարին , և բժշկեաց զնոսա :

15 Իբրև տեսին քահանայապետքն և դպիրք զսքանչելիսն զոր արար , և զմանկտին որ աղաղակէին ՚ի տաճարին և ասէին , Ովսաննա , օրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի , բարկացան :

16 Եւ ասեն ցնա . Լսե՞ս զինչ ասեն դոքա . ասէ ցնոսա Յիսուս . Այո՛ , չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ ՚ի բերանոյ աղայոց և ծանդիեցաց կատարեցեր զօրհնութիւն :

17 Եւ թողեալ զնոսա եկ արտաքոյ քաղաքին ՚ի Բեթանիա , և անդ գիշեր :

18 Եւ այգուցն իբրև դարձաւ անդրէն ՚ի քաղաքն քաղցեաւ :

19 Եւ տեսեալ թզենի մի ՚ի վերոյ ճանապարհին՝ եկն ՚ի նա , և ոչ ինչ եգիտ ՚ի նմա՝ բայց միայն տերև . և ասէ ցնա . Ի՛չ այսուհետև ՚ի քէն պտուղ եղիցի յաւիտեան . և առժամայն չորացաւ թզենին :

20 Իբրև տեսին աշակերտքն՝ զարմացան և ասեն , Թէ ո՞իարդ վաղվաղակի ցամաքեցաւ թզենին :

21 Պատասխանի եւ Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ ձեզ , եթէ ունիցիք հաւատս և ոչ երկմտիցէք՝ ոչ միայն թզենւոյդ առնիցէք , այլ թէպէտ և լերինդ ասիցէք , Համբիր և անկիր ՚ի ծով , եղիցի :

22 Եւ զամենայն ինչ զոր և խնդրիցէք յաղօթս հաւատովք՝ առնուցուք :

է կոչվի . և դուք աւազակների բուն էք արել դորան[14] :

14 Եւ տաճարի միջումն կուրեր և կաղեր եկին նորա մօտ՝ և նորանց բժշկեց :

15 Երբոր քահանայապետներն և կարդացօղներն էն հրաշքներըն տեսին որ արաւ , և երեխաներըն որ տաճարի միջումն աղաղակում էին և ասում . Ովսաննա , օրհնութիւն Որդոյ Դաւթի , բարկացան :

16 Եւ նորան ասացին . Լսո՞ւմ թէ դորանք ինչ են ասում : Յիսուս նորանց ասաց . Այ . դուք էն չէք կարդացել՝ թէ աղաների և կաթնկերների բերանից օրհնութիւն հասատատեցիր[15] :

17 Եւ նորանց թողէց՝ քաղաքըն դուրս գնաց դէպի Բեթանիա՝ և (գիշերն) էնտեղ մնաց[16] :

18 Եւ առաւօտեան[17] երբոր մինէլ յետ դարձաւ քաղաքն , սովեց :

19 Եւ ճանապարհին վերայ մին թըզի ծառ[18] տեսաւ՝ նորա մօտ եկաւ և նորա վերայ բան չզտաւ , բայց միայն տերև . և նորան ասաց . Որանից ետև յաւիտեան քեզանից էլ պտուղ չըլինի . և շուտով էն թըզի ծառն չորացաւ :

20 Աշակերտներն երբոր տեսին՝ զարմացան[19] և ասացին թէ Ո՞նչպէս շուտով թըզի ծառն չորացաւ :

21 Յիսուս պատասխան տուաւ՝ և ասաց նորանց . Ա՛շմարիտըն ասում եմ ձեզ . թէ որ հաւատք[20] ունենաք և չէ՛ երկմտէք[21] , ոչ թէ միայն թըզի ծառին էդ կանէք , այլ թէ որ էդ սարիդ էլ ասէք՝ Վե՛ր կաց և ծովն ընկի՛ր[22] , կըլինի :

22 Եւ ամէն ինչ՝ որ աղօթքի մէջ հաւատքով խնդրէք[23] , կառնէք :

(14) Նբդ . է . 11 : Մարկ . ժա . 17 : Ղուկ . ԺԹ . 46 : (15) Մատ . ը . 2 : (16) Մարկ . ժա . 11 : Ցովհ . ժա . 18 : (17) Մարկ . ժա . 12 : (18) Մարկ . ժա . 13 : (19) Մարկ . ժա . 20 : (20) Մատթ . ԺԷ . 19 : Ղուկ . ԺԷ . 6 : (21) Ցով . ա . 6 : (22) ա Կորնթ . ԺԳ . 2 : (23) Մատթ . է . 7 : Մարկ . ժա . 24 : Ղուկ . ժա . 9 : Ցով . է . 16 : ա Ցովհ . գ . 22 : է . 14 :

Digitized by Google

23 Եւ իբրեւ եկն ի տաճարն · մատեան առ նա մինչդեռ ուսուցանէր , քահանայապետքն եւ ծերք ժողովրդեանն՝ և ասեն . Որով իշխանութեամբ առնես զայդ . և ո՞վ ետ քեզ զիշխանութիւնդ զայդ :

24 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Հարցից և ես զձեզ բան մի . զոր թէ ասիցէք ինձ , և ես ձեզ ասացից՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

25 Այ՛կրտութիւնն Յովհաննու ուստի՞ էր , յերկնից թէ ի մարդկանէ . և նոքա խորհէին ընդ միմեանս՝ և ասէին ,

26 Եթէ ասեմք Յերկնից , ասէ ցմեզ . Ւնդ ընդէր ո՛չ հաւատացիք նմա . և եթէ ասեմք ի մարդկանէ , երկնչիմք ի ժողովրդենէն . զի ամենեքին զՅովհաննէս իբրեւ զմարգարէ ունէին :

27 Պատասխանի ետուն Յիսուսի և ասեն . Ո՛չ գիտեմք . ասէ ցնոսա և նա . Եւ ո՛չ ես ասեմ ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

28 Ւնչ զկարդ թուի ձեզ . առն միոջ էին երկու որդիք , և մատուցեալ առ առաջինն ասէ . Ո՛րդեակ՝ երթ այսօր գործեա յայգւոջ :

29 Ւնդ պատասխանի ետ և ասէ . Երթեմ Տ՛էր , և ո՛չ գոգաւ :

30 Ա՝տեաւ և առ միւսն , և ասէ նոյնպէս . Նա պատասխանի ետ և ասէ . Ո՛չ կամիմ . յետոյ զղջացաւ՝ և գոգաւ յայգին :

31 Ւ՞րդ՝ ո՞ յերկոցունց արար զկամս հօրն . ասեն՝ Ետերինն . ասէ ցնոսա Յիսուս . Ւ՛մէն ասեմ ձեզ , զի մաքսաւորք և պոռնիկք յառաջեսցեն քան զձեզ յարքայութիւն երկնից :

23 Եւ երբեր եկաւ տաճարն[24] դեռքանի որ էնտեղ սովորցնումէր , քահանայապետներն և ժողովրդի ծերերն նորա մօտ եկին և ասացին[25] . Դու ի՞նչ իշխանութենով կա՞ս անում էդ . և ո՞վ տուաւ քեզ էդ իշխանութիւնըդ :

24 Յիսուս պատասխան տուաւ՝ և ասաց նորանց . Ես էլ ձեզանից մին բան կը՛հարցնեմ . թէ որ էն ինձ ասէք , ես էլ ձեզ կասեմ՝ թէ ի՞նչ իշխանութեամբ եմ անում էս :

25 Յօհաննէսի մկրտութիւնըն աք տեղից էր , երկնքի՞ցն էր , թէ մարդկանցի՞ցն . և նորանք իրանց մէջ միտք էին անում և ասում էին ,

26 Մե՞ որ ասենք՝ Երկնքի՞ցն էր , կասէ մեզ թէ՝ Ւ՞նչու չը՞հաւատացիք նորան . և թէ որ ասենք՝ Մարդկանցի՞ն , ժողովրդի՞ց վախենումենք . ինչուայ՝ ամէնքն Յօհաննէսին մարգարէի տեղ էին ընդունում[26] :

27 Պատասխան տուին Յիսուսին և ասացին . Չենք գիտում . նա էլ նորանց ասաց . Ես էլ չեմ ասիլ ձեզ՝ թէ ի՞նչ իշխանութենով եմ անում էս :

28 Ա՞ինչն թէ՝ ի՞նչպէս է երեւում ձեզ . մին մարդ երկու որդի ունէր . և եկաւ առաջինին ասաց . Ո՛րդի՝ գնա՛ էս օր այգումը (պողնում) լուն արա :

29 Եւ նա պատասխան տուաւ և ասաց . Կը՛գնամ Տ՛էր . և չը՛գնաց :

30 Ւն մէկելն մտան էլ գնաց և էնպէս ասաց . Նա պատասխան ուղաւ և ասաց . Չեմ կամենում . յետոյ զղջացաւ՝ և գնաց այգին :

31 Ւ՞ինկ էս երկուսից քո՛ն արաւ իւրան հօր կամքըն . ասացին՝ Ետերինն : Յիսուս նորանց ասաց . Ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ . որ մաքսաւորներն (ՊՀնդուչէնե՛ր) և պոռնիկներն[27] ձեզանից առաջ կը՛մտնեն երկնքի արքայութիւնն :

(24) Մատ . ժա . 27 : Ղուկ . բ . 1 : (25) Նե՛ . բ . 16 : Գործ . գ . 7 : ե . 27 : (26) Մատ . ժգ . 5 : Մատ . չ . 20 : Ղուկ . բ . 6 : (27) Ղուկ . է . 29 . 50 :

Digitized by Google

32 Օ՜ի եկն Յովհաննէս ճանապարհաւ արդարութեան՝ և ոչ հաւատացիք նմա · և մաքսաւորք և պոռնիկք հաւատացին նմա , և դուք տեսիք՝ և ոչ զղջացարուք յետոյ հաւատալ նմա :

33 Լա՛ւ առակ լուարուք · Այր մի էր տանուտէր՝ որ անկեաց այգի և ցանգով պատեաց զնա , և փորեաց ՚ի նմա ճնձան , և շինեաց աշտարակ · և եհան զնա գիշակս , և գնաց ՚ի ստր աշխարհ :

34 Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պաղղ , առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպաուղս նորա :

35 Եւ կալեալ մշակացն զծառայս նորա , զոմն տանջեցին՝ զոմն սպանին՝ զոմն քարկոծեցին :

36 Յարձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն , և արարին նոցա նոյնպէս :

37 Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր՝ և ասէ · Խնդրեսցեն համարձեսցին զորդի իմ :

38 Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին , ասեն ընդ միմս · Այս է ժառանգն , եկայք սպանցուք զնա , և կալցուք զժառանգութիւնն նորա :

39 Եւ առեալ հանին զնա արտաքս քան զայգին՝ և սպանին :

40 Արդ՝ յորժամ եկեսցէ տէր այգեացն , զի՞նչ արասցէ մշակացն այնոցիկ :

32 Ինչուա՛ր՝ Յովհաննէս ճարտարթափանցն ճանապարհովն[28] եկաւ՝ և չըհաւատացիք նորան · և մաքսաւորներն[29] և պոռնիկներն հաւատացին նորան · և դուք տեսիք և չըզղջացաք՝ որ յետոյ հաւատաք նորան :

33 Ուրիշ առակ եւս լսեցէ՛ք · Այն տանուտէրը մարդ կար՝ որ այգի (պող) տնկեց և նորան պարսպով պատեց[30] · և նորա մէջն ճնձան փորեց և աշտարակ (պուրջ) շինեց · և տուաւ նորան մշակներին , և գնաց հեռու աշխարհ[31] :

34 Երբոր պտղի ժամանակն մօտեցաւ , իրան ծառաներըն ուղարկեց մշակներին մօտ՝ որ նորա պըտուղներըն առնեն[32] :

35 Եւ մշակներն նորա ծառաներըն բռնեցին՝ մէկըն տանջեցին , մէկելըն սպանեցին , մէկելըն էլ քարկոծեցին[33] :

36 Այ՝ինէլ ուղարկեց ուրիշ ծառաներ առաջիններիցն շատ՝ և նոքա նոցա էլ էնպէս արին :

37 Յետոյ իրան որդին նորանց մօտ ուղարկեց և ասաց · Կըլինի որ էս իմ՝ որդուցս ամաչեն :

38 Հայց մշակներն երբոր որդին տեսին , իրանց մէջտեղն ասացին · Էն է ժառանգն[34] · եկէ՛ք սրան սպանե՛նք[35] , և սորա ժառանգութեանն տիրապետեսնե՛նք :

39 Եւ բռնեցին նոքան[36] · այգուցըն (պողէնի) դուրս հանեցին և սպանեցին :

40 Այ՝պա երբոր են այգի տէրն գայ , ի՞նչ կանէ են մշակներին :

(28) Մատթ · գ · 1 , Խոյն : (29) Լուկ · գ · 12 , 13 : (30) Մատ · ՀԱ · 9 · Մրկ · ԺԲ · 11 : Նաոմ · ե · 1 : Երեմ · բ · 21 : Մատ · ժբ · 1 : Լուկ · ի · 9 : (31) Մատթ · ԻԵ · 14 , 15 : (32) Երեմ · ը · 11 , 12 : (33) ԲՄնաց · իէ · 21 : ԼԶ · 16 : Նեհեմ · ք · 26 : Մատթ · ե · 12 : իգ · 34 , 37 : Գործ · է · 52 : ա Թես · բ · 15 : Երեմ · ժա · 26 , 27 : (34) Յովհ · բ · 3 : Երեմ · ա · 2 : (35) Յովհ · իբ · 2 : Մատթ · իգ · 3 : իե · 1 · Յովհ · ժա · 53 : Գործ · գ · 27 : (36) Մատթ · իգ · 50 , Խոյն : Մատթ · ժգ · 46 , Խոյն : Լուկ · իա · 54 , Խոյն : Յովհ · ժբ · 12 , Խոյն : Գործ · բ · 23 :

Digitized by Google

41 Ա՛սեն ցնա . Ո՛չարսն չարաւ կորուսանէ . և զայգին տացէ այլոց մշակաց , որք տացեն նմա զպտուղս ի ժամու իւրեանց :

42 Ա՛սէ ցնոսա Յիսուս . Ունի՞ք երբէք ընթերցեալ ձեր ի գիրս . Ո՛վէ՞ն զոր անարգեցին շինողքն , նա եղև գլուխ անկեան . ի Տեառնէ եղև այս , և է սքանչելի յաչս մեր :

43 Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ , Ո՛չ բարձցի ի ձէնջ արքայութիւնն Աստուծոյ , և տացի ազգի՝ որ առնիցէ զպտուղս նորա :

44 Եւ որ անկցի ի վերայ վիմիս այսորիկ՝ փշրեսցի , և յոյր վերայ անկցի՝ հոսեսցէ զնա :

45 Եւ լուան քահանայապետքն և դպիրք և փարիսեցիք զառակս նորա , գիտացին՝ թէ վասն նոցա ասաց :

46 Եւ խնդրէին զնա ունել , բայց երկեան ի ժողովրդոցն . քանզի իբրև զմարգարէ ունէին զնա :

41 Ասեն նորան ասացին[37] . Նո՛ն չարքն չար պատժով կկորուսանէ[38] , և այգին կտայ ուրիշ մշակների[39] որ նորա պտուղները տան իրան ժամանակումն :

42 Յիսուս նորանց ասաց . Ի՞ոկի մին ժամանակ դուք չէք կարդացել գրքումն[40] թէ նո՛ն քարն , որ շինողներն անարգեցին , նա էլաւ անկիւնի գլուխ . էս բանս Տէրիցն էլաւ՝ և մեր աչքերի առաջին զարմանալի է :

43 Վրա համար ասումեմ ձեզ . որ Աստուծոյ արքայութիւնն ձեզանից վեր կառնվի[41] , և էն ազգին կըտրվի , որ նորա պտուղները կըբերէ :

44 Եւ ո՛վ որ էս քարիս[42] վերայ ընկնի՝ կըփշրվի . և ո՛ւմ վերայ որ նա ընկնի , կըջարդէ նորան[43] :

45 Երբոր քահանայապետներն և կարդացողներն և փարիսեցիքն նորա առակներն լսեցին , հասկացան՝ որ իրանց համար ասաց :

46 Եւ խնդրուելին որ բռնեն նորա , բայց ժողովուրդներից վախեցան . ինչուր՝ նորան մարգարէի տեղ էին ընդունում[44] :

ԳԼ • ԻՒ

1 Յաղագս որդւոյն հարցանելի առակն : 9 Հրեայոցն կոչմէն : 12 Հարսանիքի շոր հանդերձի պահիծն : 15 Պատերի հարկ առն պէտք է : 23 Իբրեաս սադուկեցիքն յաղթուելոյան համար կըպատասխանեն : 35 Օրինագէտին ցոյց կըտայ թէ որն է առաջին և մեծ պատուիրանքն : 41 Նէ Աստիայի համար փարիսեցիներն չհոգեմտելոյան մէջ կըբռնէ :

1 Պատասխանեալ պատասխանի եւս Յիսուս , և ասէ ցնոսա առակօք :

2 Նմանեցաւ արքայութիւնն երկնից առն թագաւորի՝ որ արար հարսանիս որդւոյ իւրում՝ :

1 Պինել Յիսուս պատասխան տուաւ՝ և նորանց ասաց առակներով :

2 Երկնքի արքայութիւնն նմանեցաւ թագաւոր մարդոյ , որ իրան որդոյն հարսանիք արաւ :

(37) Նո՛ւղ . ի . 16 : (38) Նո՛ւղ . իա . 28 : Ներ . բ . 2 : (39) Գործ . ժգ . 46 : ժե . 7 : ժբ . 6 : իբ . 28 : Հռոմ . թ , ժ , ժա : (40) Պսաղ . ճժբ . 23 : Նաայ . իբ . 16 : Պետ . ժբ . 10 : Նո՛ւղ . ի . 17 : Գործ . դ . 11 : Եփես . բ . 20 : ա Պետր . բ . 6 , 7 : (41) Պետր . բ . 12 : (42) Նաայ . ը . 14 , 15 : Ա՛ղտ . ժբ . 3 : Նո՛ւղ . ի . 18 : Հռոմ . թ . 33 : ա Պետր . բ . 8 : (43) Նաայ . ի . 12 : Գան . բ . 44 : (44) Վէր . 11 : Նո՛ւղ . ե . 16 : Հովհ . է . 40 : (1) Նո՛ւղ . ժգ . 16 : Հայտ . ժԲ . 7 . 9 :

Digitized by Google

3 Եւ առաքեաց զծառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ՚ի հարսանիս. և ո՛չ կամեցան գալ:

4 Կրկնեալ առաքեաց այլ ծառայս՝ և ասէ. Ընացէք հրաւիրեցէն. ահաւասիկ զճաշ իմ պատրաստեցի. զեզարակը իմ և պարարտակք զեներալ են, և ամենայն ինչ պատրաստ է. եկայք ՚ի հարսանիս:

5 Եւ նոքա յուշացեալ գնացին՝ ոմն յագարակ իւր, և ոմն ՚ի վաճառ իւր:

6 Եւ այլք կալան զծառայս նորա, թշնամանեցին, և սպանին:

7 Իսկ թագաւորն իբրև լուաւ՝ բարկացաւ, և առաքեաց զզօրս իւր և սատակեաց զսպանօղսն զայնոսիկ, և զքաղաքն նոցա այրեաց:

8 Յայնժամ ասէ ցծառայս իւր. Հարսանիքս պատրաստ են, և հրաւիրեալքն չէին արժանի:

9 Երթայք երթիք յանցս ճանապարհաց, և զորս միանգամ գտանիցէք՝ կոչեցէք ՚ի հարսանիս:

10 Եւ ելեալ ծառայքն ՚ի ճանապարհս ժողովեցին զամենեսեան զորս և գտին՝ զչարս և զբարիս. և լցան հարսանիքն բազմականօք:

11 Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազմականօքն, եհաս անդ այր մի՝ որ ոչ էր զգեցեալ հանդերձ հարսանեաց:

12 Եւ ասէ ցնա. Ո՛նկեր՝ զիա՞րդ մտեր այսր, զի ոչ ունիր հանդերձ հարսանեաց. և նա պապանձեցաւ:

13 Յայնժամ ասէ թագաւորն ցսպասաւորան. Կապեցէք զոտս զորա զոսս և զձեռս՝ և հանէք զդա ՚ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ և կրճտել ատամանց:

3 Եւ իբրեն ծառաներն ուղարկեց՝ որ հրաւիրած մարդիքն կանչեն հարսանիքն. և նորանք չկամեցան գալ:

4 Կրկին ուրիշ ծառաներ ուղարկեց և ասաց. Ընացէք հրաւիրածներուն. ահա իմ սեղանըս պատրաստեցի. իմ արջառներս և մատցուներս մորթված են[2], և ամեն բան ներս պատրաստ է, եկէք հարսանիքն:

5 Եւ նորանք հոգս չբրին՝ և գընացին, մինն իրան արան, և միւսն իրան առուտուրի ետևէն:

6 Եւ ուրիշներն նորա ծառանեըրն բռնեցին՝ թուքնամուր տուին և սպաննեցին:

7 Երբոր թագաւորն երբոր էս լսեց, բարկացաւ՝ և իրան զօրքըն ուղարկեց[3] և էն սպանօղներն սատակեց, և նորանց քաղաքըն այրեց:

8 Յետ ժամանակին իրան ծառանեըրին ասաց. Հարսանիքս պատրաստ է՝ և հրաւիրածներն արժանի չէին[4]:

9 Ուրեմն գնացէք դէպի ճանապարհներուն անցքն (կէնէվնէրն)՝ և ում որ գտնէք, կանչեցէք հարսանիքս:

10 Եւ ծառաներն դուրս գնացին՝ ճանապարհներուն վերայ ում որ գտին՝ չարն և բարին՝ ամեն ժողովեցին[5] և հարսանիքն հարսանեքաւորներով լցվաւ:

11 Եւ թագաւորն մտաւ՝ որ սեղանն նստողներին միկ անէ, և էնտեղ մին մարդ տեսաւ՝ որ հարսանիքի շոր չէր հագած[6]:

12 Եւ նորան ասաց՝ Ընկեր քինէս տիր դու էստեղ՝ որ հարսանիքի շոր չունէիր. և նա պապանձվեցաւ:

13 Յետ ժամանակին թագաւորն ասաց ծառաներին, Ոտրա ոտներըն և ձեռներըն կապեցէք. և դրսան դրսի խաւարն հանեցէք[7]. էնտեղ որ լաց՝ և ատամներն կըճտնեն կըլինի:

(2) Ընտ. բ. 2: (3) Դան. բ. 26: Ղուկ. ժբ. 27: (4) Մարկ. ժ. 10. 13: Ղուկ. ժգ. 46: (5) Մարկ. ժգ. 38. 47: (6) Ա Կորնթ. ե. 3: Կէթս. գ. 24: Կող. գ. 10. 12: Յայտ. գ. 4: ժզ. 15: ժբ. 8: (7) Մարկ. ը. 12:

Digitized by Google

14 Օ՛ի քաղուածք են խոչընդոտք, և սակաւք են ընտրեալք։

15 Այնժամ գնացեալ փարիսեցիքն, առին խորհուրդ զնմանէ թէ որպէս զդիցեն նմա որոգայթ բանից։

16 Եւ առաքեն առ նա զաշակերտս իւրեանս Հերովդիանոսեանցն հանդերձ՝ և ասեն. Վարդապետ՝ գիտեմք զի ճշմարիտ ես, և զճանապարհն Աստուծոյ ճշմարտութեամբ ուսուցանես, և ոչ է քեզ փոյթ զումեքէ, և ոչ հայիս յերեսս մարդոյ։

17 Ասա մեզ, զիա՞րդ թուի քեզ. Պարտ է հարկս տալ կայսեր՝ թէ ոչ։

18 Գիտաց Յիսուս զխորամանկութիւն նոցա, և ասէ. Օ՛ի փորձէք զիս կեղծաւորք։

19 Ցուցէք ինձ դրամ հարկին. և բերին մատուցին նմա դահեկան մի։

20 Եւ ասէ ցնոսա. Պատկեր եւ գիր սա՝ կամ ո՞ւր է պատկեր այս՝ կամ գիր։

21 Ասեն՝ կայսեր. Յայնժամ ասէ ցնոսա. Երթայք՝ տուք զկայսերն՝ կայսեր, և զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ։

22 Լուան՝ զարմացան. և թողին զնա և գնացին։

23 Յայնմ աւուր մատեան առ նա ազատուկեցիքն, որ ասեն՝ թէ Չիք յարութիւն. հարցին զնա

24 Եւ ասեն. Վարդապետ՝ Մովսէս ասաց. Եթէ ոք մեռցի անորդի՝ այրասցէ զկին նորա եղբայր իւր, և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրոմ։

25 Էին առ մեզ եղբարք եօթն. առաջինն արար կին՝ և մեռաւ. և զի ոչ ունէր զաւակ, եթող զկինն իւր եղբօր իւրոմ։

14 Ուշադի՛ր չատ են կանչեցեալ և քիչ են ընտրեալք[8]։

15 Ի ժամանակն փարիսեցիքն գնացին՝ նորա համար խորհուրդ արին՝ թէ ի՞նպէս խօսքերով որոգայթի (ծուղակ) քցեն նորան։

16 Եւ ի նոցանէ աշակերտներն իւրեանց հետ նորա մօտ ուղարկեցին և ասացին. Ա՛ր դաստիարա՛կ գիտենք որ ճշմարիտ ես՝ և ճշմարտութեամբ ճանապարհն ճշմարտութեան կուսուցանես, և խակի մէկ մարդուց հոգս չունիս, և մարդոց երեսպաշտութիւն չես անում։

17 Արեա՛մն ասա մեզ. ի՞նչպէս է երևում քեզ. կայսերին հարկ տալ պէ՞տք է, թէ չէ։

18 Գիտաց նորանց չարութիւնն խմացաւ և ասաց. Կեղծաւո՛ր էք փորձում ինձ կեղծաւորներ։

19 Ա՛ռարկի տակէն ցո՛յց տուէք ինձ. և նորանք մի դահեկան հանեցին տուին նորան։

20 Եւ նորանց ասաց. Կա՛ պատկերս կամ գիրս ո՞ւմն է։

21 Ասացին՝ կայսերի. Էն ժամանակն ասաց նորանց. Ի՛նչ էք կայսերինըն կայսերին տուէք[10], և Աստուծունըն Աստուծոյն։

22 Երբոր լսեցին, զարմացան. և նորան թողին և գնացին։

23 Էն օրն ատուկեցիքն նորա մօտ[11] եկին՝ որ ասում են՝ թէ կարութիւն չկայ[12]. և նորան հարցրին

24 Եւ ասացին. Վա՛ր դաստիարա՛կ՝ Մովսէն ասաց[13], թէ որ մին մարդ առանց զաւակի մեռնի, նորա կինը թո՛ղ իրան եղբայրն առնէ, և իրան եղբօր համար զաւակ վերկացընէ։

25 Վա՛ղ մօտ եօթն եղբարք կային. նորանց առաջինն կին առաւ և մեռաւ, և որովհետև զաւակ չունէր՝ իրան կինը թողեց իրան եղբօրն։

(8) Մատթ. բ. 16։ (9) Մարկ. ժբ. 13։ Ղուկ. բ. 20։ (10) Մատթ. ժե. 25։ Ղուկ. ժգ. 7։ (11) Մարկ. ժբ. 18։ Ղուկ. բ. 27։ (12) Գործ. իգ. 8։ (13) Օրին. իե. 5։

26 Այնպէս և երկրորդն, և երրորդն, մինչև ցեօթներորդն:
27 Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն:
28 Յարդ՝ ի յարուցմանն որո՞ յեօթանցն եղիցի նա կին. զի ամենեքին կալան զնա կին:

29 Պատասխանի ետ Նոցա Յիսուս և ասէ. Մոլորեալք՝ ոչ գիտէք զգրսն և ոչ զզօրութիւն Աստուծոյ:

30 Զի ի յարուցմանն ոչ կանայս առնեն՝ և ոչ արանց լինին, այլ են իբրև ՚ղՀրեշտակս յերկինս:

31 Եւայց վասն յարուցմանն մեռելոց չիցէ ընթերցեալ ձեր զասացեալն ձեզ ՚ղԱստուծոյ:

32 Ես եմ Աստուած Աբրահամ, Աստուած Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ. և չէ Աստուած Աստուած մեռելոց՝ այլ կենդանեաց:

33 Իբրև լուան ժողովուրդքն՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա:

34 Իսկ փարիսեցիքն իբրև լուան՝ եթէ պատասխանեցոյց զսադուկեցիսն, ժողովեցան ի միասին:

35 Եւ եհարց մի ոմն ի նոցանէ՝ ըզնա փորձելով, և ասէ:

36 Ո՛վ վարդապետ՝ որո՞ պատուիրան է մեծ յօրէնս:

37 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ՝ և յամենայն անձնէ քումմէ՝ և յամենայն մտաց քոց:

38 Այս է մեծն և առաջին պատուիրան:

39 Եւ երկրորդն նման սմին. Սիրեսցես զընկերն քո՝ իբրև զանձն քո:

26 Նոյնպէս էլ երկրորդ (եղբայրն) և երրորդն՝ մինչև եօթներորդն:
27 Ի՛մէնքն եւս կինն էլ մեռաւ:
28 Ի՛պա յարուցման ժամանակումն են եօթնիցն նա որին պիտի լինի կին. ինչու որ՝ ամէնքն նորան իրանց կին առին:

29 Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ և ասաց. Ա՛ղոր մոլորուածներ՝ դուք ոչ դիրքըն էք գիտում[14] և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնն:

30 Ինչուոր՝ յարուցման ժամանակումն ոչ կին կառնեն. և ոչ մարդոյ կըզնան. բայց երկնքումն հրեշտակներ նման են[15]:

31 Ա՛իայն թէ մեռելներն յարուցման համար դուք չէք կարդացել էն Աստուածանից ձեզ ասվածըն:

32 Ես եմ Աբրահամի Աստուածն, Իսահակայ Աստուածն, և Յակոբի Աստուածն[16]. և Աստուած մեռելների Աստուած չէ, այլ կենդանիների:

33 Երբոր ժողովուրդներն լսեցին, զարմանում էին նորա վարդապետութեան վերայ[17]:

34 Իսայց փարիսեցիքն երբոր լսեցին[18], թէ սադուկեցիներին պապանձացրուց, միտեղ հաւաքվեցան:

35 Եւ նորանցից մինն փորձելով հարցրուց նորան[19], և ասաց:

36 Ո՛վ վարդապետ՝ օրէնքումն որո՞ պատուիրանք է մեծ:

37 Եւ Յիսուս նորան ասաց. Սիրիր քո Տէր Աստուածդ քո ամէն սրտովդ՝ քո ամէն անձովդ՝ և քո ամէն մտքովդ[20]:

38 Այ՛ս է մեծ և առաջին պատուիրանքն:

39 Եւ երկրորդն սրան նման. Պիտ ընկերըդ քո անձիդ պէս սիրիր[21]:

(14) Յով. ի. 9: (15) ա Յով. գ. 2: (16) Եր. գ. 6. 16: Մատ. ժբ. 26: Ղուկ. ի. 37: Գործ. է. 32: Եբր. ժա. 16: (17) Մատ. է. 28: (18) Մատ. ժբ. 28: (19) Ղուկ. ժ. 25: (20) բ Օրին. զ. 5: ժ. 12: լ. 6: Ղուկ. ժ. 27: (21) Ղևտ. ժգ. 18: Մատ. ժբ. 19: Մատ. ժբ. 31: Ղուկ. ժ. 27: Հռով. ժգ. 9: Գաղ. ե. 14: Յով. բ, 8:

Digitized by Google

40 Այս երկուս պատուիրանս ամենայն օրէնք և մարգարէք կախեալ կան ։
41 Եւ ՚ի ժողովել փարիսեցւոցն՝ եհարց ցնոսա Յիսուս՝ և ասէ ։

42 Զի՞նչ թուի ձեզ վասն Քրիստոսի, ո՛ր որդի է. ասեն ցնա՝ Դաւթի ։
43 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ապա զի՞նչպէս Դաւիթ ՚ի հոգւոյն կոչէ զնա Տէր՝ և ասէ ։
44 Ասաց Տէր ցՏէր իմ. Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց ։

45 Ապա եթէ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ՝ զի՞նչպէս որդի նորա իցէ ։

46 Եւ ո՛չ ոք կարէր առ նմա պատասխանի բան մի, և ո՛չ իշխեր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա և ոչինչ ։

40 Ի սա երկու պատուիրանքեցս ամէն օրէնքն և մարգարէքն կախված են[22] ։
41 Եւ երբոր փարիսեցիքն հաւաքված էին[23], Յիսուս նորանցից հարցրուց՝ և ասաց ։
42 Ձեզ ինչպէս է երևում Քրիստոսի համար՝ ումի որդին է. նորան ասացին. Դաւթի ։
43 Յիսուս էլ նորանց ասաց. Ապա ինչպէս Դաւիթ ՚ի հոգւոյն նորան Տէր է կոչում՝ և ասում ։
44 Տէրն իմ Տէրին ասաց[24]. Թէ նմ ալ կողմն նաբէր, մինչև քո թշնամիներըն քո ոտացդ հոխելիք դնեմ ։
45 Ապա՝ թէ որ Դաւիթ նորան Տէր է կոչում, ինչպէս նորա որդին կըլինի ։
46 Եւ ո՛չ ոք կարօղ էր մին բան պատասխան առալ նորան[25]. և էն օրիցն եաւ՝ էլ մինն էր համարձակվում[26] որ նորանից իսկի մին բան հարցնէ ։

ԳԼ. ԻԳ.

1 Քրիստոս խրատուէ ժողովուրդն որ կարգացողների և փարիսեցիների ասածներն անեն, բայց նորանց գործերին պէս չանեն ։ 5 Իրան աշակերտներին պէտք է որ նորանց փառաբանութիւններից զգոյշ լինեն ։ 13 Ուր վայ կէսարդայ նորանց կեղծաւորութեան և խաբեբայութեան վերայ ։ 34 Նա նրանսայէսի կործանվելոյն վերայ մարգարէութիւն է անում ։

1 Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովուրդսն՝ և ընդ աշակերտսն իւր, և ասէ ։
2 Յաթոռն Մովսէսի նստան դպիրքն և փարիսեցիք ։

3 Զամենայն ինչ զոր ասիցեն ձեզ՝ արարէք և պահեցէք. բայց ըստ գործոցն նոցա մի՛ առնէք, զի ասեն և ո՛չ առնեն ։

1 Յետոյ ժամանակն Յիսուս ժողովուրդներին և իրան աշակերտներին հետ խօսեց, և ասաց ։
2 Մովսէսի աթոռին վերայ կարգացողներն և փարիսեցիքն նստեցին[1] ։
3 Ամէն ինչ որ կասեն ձեզ՝ արէք և պահեցէք. բայց նորանց գործքերին պէս մի՛ անէք. ինչու որ ասում են և չեն անում[2] ։

(22) Մատ. է. 12 ։ ա Տիմ. ա. 5 ։ (23) Մարկ. ժբ. 35 ։ Ղուկ. բ. 41 ։ (24) Սաղմ. ճժ. 1 ։ Գործ. բ. 34 ։ ա Կորնթ. ժե. 25 ։ Եբր. ա. 13 ։ ժ. 12, 13 ։ (25) Ղուկ. ժդ. 6 ։ (26) Մարկ. ժբ. 34 ։ Ղուկ. բ. 46 ։ (1) Նեհեմ. ը. 4. 8 ։ Մաղ. բ. 7 ։ Մարկ. ժը. 38 ։ Ղուկ. բ. 45 ։ (2) Հռովմ. բ. 19, Եսայի ։

Digitized by Google

4 Վասին բեռինս ծանուննս և դժուարակիրս, և գնեն ՚ի վերայ ուսոց մարդկան. և մատամբ իւրեանց չչ կամին շարժել զնոսա։

5 Եւ զամենայն գործս իւրեանց առնեն ՚ի ցոյց մարդկան. լայնեն զպատուականս իւրեանց, և երկայնեն զքղանցս հանդերձից իւրեանց։

6 Սիրեն զառաջադահս յընթրիս, և զնախաթոռս ՚ի ժողովուրդս՝ և զողջոյնս ՚ի հրապարակս։

7 Եւ կոչել ՚ի մարդկանէ՝ Ռաբբի Ռաբբի։

8 Ոչա դուք մի՛ զոք կոչէք Ռ. ուսուցիչ. և ամենեքին դուք եղբարք էք։

9 Եւ հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է Հայր՝ որ յերկինսն է։

10 Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք, զի Ռաբբի ձեր Քրիստոս է։

11 Եւ մեծն ՚ի ձէնջ եղիցի ձեր սպասաւոր։

12 Ոք բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհեցի, և որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրասցի։

13 Ո՛վ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց. զի փակէք զարքայութիւն երկնից առաջի մարդկան. դուք ո՛չ մտանէք, և որոց մտանելն՝ չեալք թոյլ մտանել։

14 Ո՛վ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց

4 Նոքա և գժուար տանելի բեռունք[3] են կապեալ և մարդկանց ուսերի վերայ են դնեալ, և իրանց մատովն չեն ուզում շարժել նորանց։

5 Եւ իրանց ամէն գործքերըն[4] մարդկանց ցոյց տալոյ համար են առնում. իրանց գրապանակներըն[5] (օրէնք չէին գրելոյ) լայնացնում են. և իրանց շորերի ծայրըն երկայնացնում են։

6 Սիրեն նստելոյ ժամանակն սիրում են վերևի տեղերըն[6], ժողովարանների միջումն առաջին աթոռներըն, և փողոցների միջումն բարև առնելըն։

7 Եւ մարդկանցից Ռաբբի Ռաբբի կոչվիլն։

8 Ոչայց դուք մինին Վարդապետ չը՛կանչէք[7]. պատճառն որ ձեր Վարդապետն մին է. և դուք ամէնքդ եղբարք էք։

9 Եւ երկրիս վերայ մինին ձեզ Հայր չը՛կանչէք. ինչուր՝ ձեր Հայրըն մին է՝ որ երկնքումն է[8]։

10 Եւ դուք առաջնորդ չը՛կանչվիք. ինչուր՝ ձեր Առաջնորդն Քրիստոսն է։

11 Եւ նա՝ որ ձեր միջումն մեծ է, ձեզ ծառայ պիտի լինի[9]։

12 Իվ որ իրան անձըն կըբարձրացընէ՝ կըխոնարհվի[10]. և նա որ իրան անձըն կըխոնարհացնէ՝ կըբարձրանայ։

13 Ալ ձեզ կարդացողներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ[11]. որ երկնքի արքայութիւնն մարդկանց առաջին փակումք. դուք չէք մտնում՝ և նորանց որ մանումն թոյլ չէք տալիս որ մանեն։

14 Ալ ձեզ կարդացողներ և

(3) Ղ. ժա. 46։ Գործ. ժե. 10։ Գաղ. գ. 13։ (4) Ասպր. ղ. 1, 2. 5. 16։ (5) Թուոց. ժե. 38։ բ Օրին. գ. 8։ իբ. 12։ Ընդ. դ. 3։ (6) Մտթ. ժբ. 38, 39։ Ղ. ժա. 43։ ի. 46։ դ Ցովհ. 9։ (7) Ցով. դ. 1։ բ Կորնթ. ա. 24։ ա Պետր. ե. 3։ (8) Մտ. ա. 6։ (9) Մտթ. ի. 26, 27։ (10) Ցովբ. իբ. 29։ Ընդ. ժե. 33։ ԽԲ. 23։ Ղ. ժդ. 11։ ժբ. 14։ Ցով. դ. 6։ ա Պետր. ե. 5։ (11) Ղ. ժա. 52։

Digitized by Google

առց կեղծաւորաց . զի ուսէք զգուշանալ յարեաց՝ պատճառանօք երկար ազօթից , վասն զի աւելի դատաստան ընդունիցիք :

15 Ալ այ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի յածիք ընդ ծով և ընդ ցամաք առնել եկամուտս մի . և յորժամ լինիցի , առնէք զնա որդի գեհենի կրկին ևս քան զձեզ :

16 Ալ այ ձեզ առաջնորդք կոյրք , որ ասէք՝ Որ երդնու ի տաճարն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու յոսկին որ ի տաճարին է՝ արժան է :

17 Այ՝ որո՞նք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է , ասկին՝ եթէ տաճարն՝ որ սրբէ զոսկին :

18 Եւ որ երդնու ի սեղանն՝ չէ ինչ , բայց որ երդնու ի պատարագն որ ի վերայ նորա է՝ արժան է :

19 Հիմարք և կոյրք՝ զի՞նչ մեծ է , պատարագն , եթէ սեղանն՝ որ սրբէ զպատարագն :

20 Իսկ արդ՝ որ երդուաւ ի սեղանն , երդնու ի նմա՝ և յամենայն որ ի վերայ նորա է :

21 Եւ որ երգուաւ ի տաճարն , երդնու ի նմա՝ և ի բնակիչն նորա :

22 Եւ որ երգուաւ յերկինս , երդնու յաթոռն Աստուծոյ՝ և յայն որ նստին ի վերայ նորա :

23 Ալ այ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի տասանդեակ զանանուխ և զսամիթ և զչամանն , և թողիք զծանր ծանր օրէնս փարիսեցիներ կեղծաւորներ . որ տրեւելբրներէ սընորըն աստուածք[12] և պատճառներով երկար ազօթք էք անում նրա համար աւելի դատաստան կառնէք :

15 Ալ այ ձեզ կարդացօղներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ . որ ծով և ցամաք շուռ էք գալիս՝ որ մի մարդ հաւատք բերէք . և երբար կըլինի , նորան երկու տակ ձեզանից աւելի գեհենի որդի էք անում :

16 Ալ այ ձեզ կոյր առաջնորդներ[13] որ ասում էք՝ Թէ ով որ տաճարով վրն երդում ուտէ[14] , բան չէ . բայց նա որ ոսկովն երդում ուտէ որ տաճարի մէջն է , պարտական է (անելոյ) :

17 Ա՛նմիտներ և կուրեր . սրն է մեծ , ոսկի՞ն թէ տաճարն՝ որ սուրբ կուն սրբում է[15] :

18 Եւ նա որ սեղանովն երդում ուտէ՝ բան չէ . բայց նա որ նորա վերայ լինօղ պատարագովն երդում ուտէ , պարտական է :

19 Կո՛յրներ և կո՛ւրեր . սրն է մեծ , պատարագն թէ սեղանն[16] , որ պատարագին սրբում է :

20 Ա՛ւրինակ ով որ սեղանովն երդում կերաւ , նա նորանով՝ և էն ամէն բաներովն երդում կերաւ՝ որ նորա վերայ են :

21 Եւ նա որ տաճարովն երգում կերաւ՝ նորանով և նորա միջումն բնակօղովն երգում կերաւ[17] :

22 Եւ նա որ երկնքովն երգում կերաւ , Ա՛ստուծոյ աթոռովն երգում կերաւ[18] , և նորանով էլ՝ որ նորա վերայ նստում է :

23 Ալ այ ձեզ կարգացօղներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ . որ տասնանուխին և սամիթին և չամանին աստանդրդ էք տալիս[19] , և թողում

(12) Աստ . մբ . 40 : Գ՛օհ : ի . 47 : բ Տի՛մ . գ . 6 : Տի՛տ . ա . 11 : (13) Աստ . ժե . 14 : Ա՛ստ . 23 : (14) Աստ . է . 33 , 34 : (15) Ա՛ստ . ՛ . 29 : (16) Ա՛ստ . ՛ . 37 : (17) ի քնտ . ը . 13 : ի Աստ . զ . 2 : Աստ . ՛ . 8 : Ա՛ստ . 24 : (18) Աստ . է . 34 : Աստ . ժա . 4 : Գ՛ոտթ . է . 49 : (19) Ա՛ստ . ժա . 42 :

Digitized by Google

նացն՝ զգաստասան և զոզըրմանքիւն և զՀաւատս . զայս արժան էր առնել և զայն չթողուլ :

24 Կ՚առջնորդէք կոյրք , որ զմժղուխս քաղէք և զուղտս կլանէք :

25 Ալ այ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի սրբէք զարտաքինն զաժակին և զսկաւառակին , և ՚ի ներքոյ լի են յափշտակութեամբ և անխտանութեամբ :

26 փարիսեցի կոյր՝ սրբեա նախ զներքինն բաժակին և զսկաւառակին , զի լինիցի և արտաքինն նոցա սուրբ :

27 Ալ այ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի նման էք գերեզմանաց լուսեղց . որ արտաքոյ երևին գեղեցիկք՝ և ՚ի ներքոյ լի են ոսկերօք մեռելոց և ամենայն պղծութեամբ :

28 Այսպէս և դուք արտաքոյ երևիք մարդկան արդարք , և ՚ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ :

29 Ալ այ ձեզ դպրաց և փարիսեցւոց կեղծաւորաց . զի շինէք ըզշէրմս մարգարէից՝ և զարդարէք զգերեզմանս արդարոց :

30 Եւ ասէք . Եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց , ոչ հաղորդեաք արեան մարգարէիցն :

31 Վասն ասելոյն վկայէք զանձանց՝ եթէ որդիք էք այնոցիկ՝ որ կոտորէին զմարգարէսն :

32 Եւ դուք լցէք զչափ հարցն ձերոց :

33 Օձք՝ ծնունդք խիժից , զկնի՞գ փախուցուք ՚ի դատաստանէ գեհենին :

ամէն օրինաւոր ծանր ծանր բաներըն[30] դատաստանն , ողորմութիւնն և հաւատարմութիւնն . էս պիտի էր անել՝ և էն չթողուել :

24 Կոյր առաջնորդներ . որ մըժիղնիրըն քամուիք , և ուղտերըն կուլ էք տալիս :

25 Ալ այ ձեզ կարդացողներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ . որ քամուիքն (խոպան) և ափսուսակըն (տահանըն) դըրսևանց սրբուելիք[31] եւ ներսևանց յափշտակութենով և անկարգութենով լիքն էք :

26 Կոյր փարիսեցի՝ առաջ բաժակի և ափսուսակի մէջըն սրբիր , որ նորանց գուրսն էլ սուրբ լինի :

27 Ալ այ ձեզ կարդացողներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ . որ նմանէք ծեփած գերեզմաններին[32] , որ դըրսևանց գեղեցիկ են երևում՝ և ներսևանց մեռելների ոսկերքով և ամէն պղծութենով լիքն են :

28 Նոյնպէս էլ դուք դըրսևանց արդար էք երևում մարդկանց և ներսևանց կեղծաւորութենով և անօրէնութենով լիքն էք :

29 Ալ այ ձեզ կարդացողներ և փարիսեցիներ կեղծաւորներ[33] . որ մարգարէների տապանները շինում եք և արդարների գերեզմանները զարդարում եք :

30 Եւ ասում եք , Եթէ մեր հարանց օրերումն լինէինք , մենք մասնակից չէինք լինիլ մարգարէների արիւնին :

31 Ուրեմն դուք ձեզանից վկայում , թէ նորանց որդիքն էք՝ որ մարգարէներին կոտորեցին[34] :

32 Եւ դուք ձեր հարանց չափը լցրել էք[35] :

33 Օձեր՝ (իժ) օձերի զաւակներ[36] , ինչպէս կըփախչիք գեհենի դատապարտութիւնից :

(30) Մատթ . ի . 23 : Ուխտ . ղ . 6 : Մատթ . ղ . 8 : Մատթ . ի . 16 : Ժբ . 7 : (31) Մատթ . է . 4 : Գործ . ժ . 39 : (32) Գործ . ժ . 44 : Գործ . իդ . 3 : (33) Գործ . ժ . 47 : (34) Գործ . է . 51 , 52 : ա Կին . բ . 15 : (35) Գործ . ժէ . 10 : ա Թես . բ . 16 : (36) Մատթ . գ . 7 : Ժբ . 34 :

Digitized by Google

34 Վ ասեն այդպիսիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս և իմաստունս և դպիրս, և ի նոցանէ սպանանիցէք և խաչ հանիցէք, և ի նոցանէ տանջիցէք ի ժողովուրդս ձեր, և հալածիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք:

35 Որպէս զի եկեսցէ ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի. յարենէն Հաբելի արդարոյ մինչև զարիւնն Զաքարիայ որդւոյ Բարաքիայ՝ զոր սպանէք ընդ միջ սրահարին և սեղանոյ:

36 Ամէն ասեմ ձեզ. եկեսցէ այն ամենայն ի վերայ ազգիս այսորիկ:

37 Երուսաղէմ, Երուսաղէմ. որ կոտորէիր զմարգարէսն և քարկոծ առնէիր զառաքեալսն առ քեզ. քանի՛ անգամ կամեցայ ժողովել զորդիս քո՝ որպէս ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թեւովք, և ո՛չ կամեցարուք:

38 Ահա թողեալ լիցի ձեզ աւերակ:

39 Ասացի ասեմ ձեզ՝ թէ ոչ և ես տեսանիցէք զիս յայսմ հետէ, մինչև ասիցէք, Օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն:

34 Վասն այսորիկ՝ ահա ես ձեզ եմ մարգարէներ և իմաստուններ և կարդացօղներ կուղարկեմ[27]. և դուք ոմանցից կըսպանէք[28] և խաչ կըհանէք՝ և ոմանցից ձեր ժողովարանների մէջ կըտանջէք՝ և քաղաքից քաղաք կըհալածէք[29]:

35 Որ եկեսցէ ձեզ վերայ գոյ ամէն արդար արիւնք[30] որ երկրի վերայ թափեալ է. արդար Աբելի[31] արիւնից մինչև Զաքարիայի որդի Բարաքիայի արիւն[32], որ ոմանց սրահարի և սեղանի մէջ սպանեցիք:

36 Ճշմարիտ ասեմ ձեզ. որ ի՛ն ամէնն կըգայ ես ազգիս վերայ:

37 Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ՝ որ մարգարէներըն կոտորումիս[33], և քեզ մեռ ուղարկածներըն քարկոծումիս[34]. քանի՛ անգամ կամեցայ ես երեխաներըն ժողովել[35]. ինչպէս որ հաւն իրան ձագերըն թեւերի տակն է ժողովում[36], և դուք չըկամեցաք:

38 Ի՛նչ ձեր տունն աւերված կըթողվի ձեզ:

39 Ասացի ասումիմ ձեզ. թէ չի՛ տեսնիլ ինձ՝ մինչև որ ասէք. Օրհնեալ է Տէրի անունով եկածն[37]:

ԿԻ. ԻՒՆ

1 Երբ տաճարին կարեւորութիւնն առաջուց է ասում. 3 ինչ նշանից առաջ լինէ և որպէս մեծ նեղութիւններ կըլինին. 29 նմ թէ իրան գաւազանի գալոյ նշանները ինչ են, 36 նմ էն օր և էն ժամ յայտնի չէ. 42 պէտք է որ բարի ծառաների պէս արթուն կենանք, ամէն ժամումն մեր Տէրոջ գալոյն սպասելով:

1 Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս ի տաճարէն գնայր. և մատանան աշակերտքն իւրոցն ցուցանել նմա զշինուածս տաճարին:

1 Եւ Յիսուս տաճարիցն դուրս եկեալ գնում էր[1]. և աշակերտներն իւր մօտ եկին՝ որ տաճարի շինուածքն ցոյց տան նորան:

(27) Ասաք. բա. 34, 35: Ղուկ. ժա. 49: (28) Գործ. է. 40: է. 58, 59: իգ. 19: (29) Ասաք. ժ. 17: բ Կորնթ. ժա. 24, 25: (30) Ելոպ. ժբ. 24: (31) Ղևտնդ. գ. 8: ա Յովհ. գ. 12: (32) բ Պնոց. խգ. 20, 21: (33) Ղուկ. ժգ. 34: (34) բ Պնոց. խդ. 21: (35) բ Օրէն. լբ. 11, 12: (36) Ասաք. ժէ. 8: զա. 4: (37) Ասաք. ԻՀԲ. 26: Ասաք. խա. 9: (1) Ասաք. ժգ. 1: Ղուկ. խա. 5:

Digitized by Google

2 եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա . Տիսանիք զայդ ամենայն , ասէն ասեմ ձեզ . Ոչ ձեռացէ այդր քար ի քարի վերայ՝ որ ոչ քակտեսցի :

3 Եւ մինչդեռ նստէր ի լերինն Ձիթենեաց , մատեան առ նա աշակերտքն առանձինն եւ ասեն . Ի՞նչ ասէ՝ երբ լինիցի այդ , եւ կամ զի՞նչ նշան իցէ քոյդ գալստեանն եւ վախճանի աշխարհիս :

4 Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցնոսա . Զգոյշ լերուք գուցէ ոք զձեզ խաբիցէ :

5 Զի բազումք գայցեն յանուն իմ , եւ ասիցեն՝ թէ Ես եմ Քրիստոս , եւ զբազումս մոլորեցուցանիցեն :

6 Լսելոց էք պատերազմունս՝ եւ համբաւս պատերազմաց . զգոյշ լերուք՝ մի՛ խռովիսջիք , զի պարտ է լինել այնմ ամենայնի , այլ չէ է կատարած :

7 Յարիցէ ազգ յազգի վերայ , եւ թագաւորութիւն ի թագաւորութեան վերայ . եւ եղիցին սովք եւ երաշտութիւնք եւ սատանութիւնք ի տեղիս տեղիս :

8 Սակայն եւ այն ամենայն սկիզբն է երկանց :

9 Յայնժամ մատնեսցեն զձեզ ի նեղութիւն , եւ սպանանիցեն զձեզ . եւ եղիջիք ատելեալք յամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ :

10 Եւ յայնժամ գայթակղեսցեն բազումք , եւ զմիմեանս մատնեսցեն՝ եւ ատեսցեն զմիմեանս :

11 Եւ բազում սուտ մարգարէք

2 եւ նա պատասխան տուեալ՝ ասաց նորանց . Տեսանի՞ք զդա ամենայն . ճշմարիտն ասեմ ձեզ . որ ի դէզ քար քարի վերայ չի ձեռք որ չընդկանդվի՞ :

3 Եւ երբոր Ձիթենեաց սարի վերայ նըստած էր , աշակերտանէն առանձին նորա մօտ՝ եկին՝ և ասացին . Ա՛յս մեզ՝ . էգ դանդ երբ կըլինի . կամ թէ գալուդ և աշխարհքիս վերջին նշանն ի՞նչ է :

4 Յիսուս պատասխան առաւ՝ և նորանց ասաց . Զգոյշ կացէք որ չըլինի թէ մինն խաբէ ձեզ՝ :

5 Ինչուր՝ շատ մարդիք կըգան իմ անունովս և կասեն՝ թէ ես Քրիստոսն եմ՝ . և շատերըն կըմոլորացընեն՝ :

6 Կռիւներ և կռիւներէն համբաւ լսելու էք . զգոյշ կացէք , մի՛ շփոթվիք . ինչուս որ՝ էն ամէն բաներն պէտք է լինին . մինչ թէ դեռ վերջըն չէ :

7 Ազգ ազգի վերայ վերկըկենայ՝ , և թագաւորութիւն թագաւորութեան վերայ . և սովեր կըլինին . և աստիկ մահեր՝ և տեղ տեղ երկրի շարժմունքներ :

8 Ասոնց դեռ էն ամէնն՝ նեղութեանց սկիզբն է :

9 Յն ժամանակն ձեզ նեղութեանց մէջ կըբռնեն՝ . և ձեզ կըսպանեն , և իմ անունիս համար ամէն ազգերին ատելի կըլինիք :

10 Եւ էն ժամանակն շատեր կըգայթակղվին[10] . և իրար կըմատնեն և իրար կատեն :

11 Եւ շատ սուտ մարգարէք գուքս

(2) գ Խոչ . ք . 7 : Նյեմ . խգ . 18 : Մի՛ . գ . 12 : Ղ . ոսի . ժբ . 44 : (3) Մարկ . ժգ . 3 : (4) ա Թես . ե . 1 : (5) Նյեմ . ե . 6 : Ներ . բ . 8 . 18 : բ Թես . բ . 3 : ա Ցովհ . գ . 1 : (6) Նյեմ . ժգ . 14 : Ես . 21 . 25 : Վ՚յր . 24 : Ցովհ . ե . 43 : (7) Վ՚յր . 11 : (8) բ Մնաց . ժե . 6 : Նաոյ . ժբ . 2 : Ընկ . բ . 22 : Ղ՚ոսի . ժգ . 13 : (9) Մատթ . ժ . 17 : Մարկ . ժգ . 9 : Ղ . ոսի . ք . 12 : Ցովհ . ժե . 20 : ժգ . 2 : Գործ . գ . 3 , 8 : է . 59 : ժբ . 1 : ա Գերզ . գ . 16 : Ցայտ . բ . 10 . 13 : (10) Մատթ . ժա . 6 . ժգ . 57 : բ Յեմ . ա . 15 : գ . 10 . 26 :

Digitized by Google

յարիցին, և զլսացեալսն մեղուցուսցեն :

12 Եւ վասն բազմանալոյ անօրէնութեան, յամեքելոցի սէրն բազմասցի :

13 Ոչ ոք որ համբերեսցի խոստո, նա կեցցէ :

14 Եւ քարոզեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ամենայն սին վերս՝ ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց, և ապա եկեսցէ կատարած :

15 Արդ՝ յորժամ տեսանիցէք ըզպղծութիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է ի Դանիէլէ մարգարէէ . Որ կայցէ ի տեղւոյն սրբութեան . որ ընթեռնուն՝ ի միտ առցէ :

16 Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախչիցեն ի լերինս :

17 Եւ որ ի տանիս կայցէ, մի՛ իջցէ առնուլ ինչ ի տանէ իւրմէ :

18 Եւ որ յանդի իցէ, մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր :

19 Ոչ ոք վայ իցէ յղեաց և սանձառուց յաւուրսն յայնոսիկ :

20 Յաղօթս կացէք՝ զի մի՛ լինիցի փախուստն ձեր ձմերոյ, և մի՛ ի շաբաթու :

21 Զի եղիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղեւ ի սկզբանէ աշխարհածոց աշխարհի մինչև ցայժմ, և ոչ ապա լիցի :

22 Եւ եթէ ոչ կարճէին աւուրքն այնոքիկ, ոչ ապրէր ամենայն մարմին . բայց վասն ընտրելոցն կարճեսցին աւուրքն այնոքիկ :

կրգան[10] և չասերըն կըմոռասցընեն[11] :

12 Եւ անօրէնութեան չասանալուց պատճառաւ՝ չասերի սէրն կըցամաքի :

13 Ոչ ով որ մինչև վերջն կըհամբերէ[12], նա կապրի :

14 Եւ էս աւրքայութեան աւետարանս[13] ամէն աշխարհքումն կըքարոզվի[14] որ ամէն հեթանոսներին վըկայութիւն լինի՝ և յետոյ վերջն կրգայ :

15 Ուրեմն երբոր աւերածի պղծութիւնն[15] տեսնէք, որ Դանիէլ մարգարէի ձեռքովն ասված է[16] (Որ որբութեան տեղումն կըկանգնի . ով որ կարդայ թող միտք առնէ[17] :

16 Յն ժամանակն նորանք՝ որ Հրէաստանումն (ըջհուդայաստան) են, թող սարերն փախչին :

17 Եւ ով որ կըտարի վերայ կայ՝ թող վեր չըգայ, որ իրան տանիքըն մին բան վեր առնէ :

18 Եւ ով որ յանդումն է՝ թող յետ չդի դառնայ որ իրան շորերըն վերառնէ :

19 Ոխայ էն օրերումն վայ կըլինի յղացածներին և ծիծ տուօղներին[18] :

20 Աղօթք արէք՝ որ էն ձեր փախչելն ձմեռան ժամանակումն և շաբաթ օրումն չըլինի :

21 Զատճառն՝ էն ժամանակն մեծ նեղութիւն կըլինի[19] . ինչպէս որ աշխարհքիս սոեղծագործութեան ըսկիզբից մինչև հիմիկ չէլաւ՝ և էլ չի լինիլ :

22 Եւ թէ որ էն օրերն չըկարճանային, խալխ մին մարմին չէր ապրիլ . բայց ընտրվածներուն համար էն օրերն կըկարճանան[20] :

(11) Մատթ. ը. 15. Պետ. ի. 29. բ. Պետ. բ. 1. (12) ա Յհ. գ. 1. վԼբ. 5. վԼաք. 24. (13) Մատթ. ժ. 22. Մարկ. ժգ. 13. Նբէ. գ. 6. 16. Հռոմ. բ. 19. (14) Մատթ. գ. 23. բ. 35. (15) Մարկ. ժգ. 15. ՀՈռովմ. ժ. 18. Կող. ա. 6. 23. (16) Մարկ. ժգ. 14. Դան. խ. 30. (17) Դան. բ. 27. ժբ. 11. (18) Դան. բ. 33. 35. (19) Հովէլ. խբ. 29. (20) Դան. բ. 26. ժբ. 1. Հովէլ. բ. 2. (21) Նաում. կ. 8, 9. Ովտ. ժգ. 2, 3.

Digitized by Google

23 Վայելչաժամ թէ ոք ասիցէ ձեզ՝ Ահաւասիկ աստ է Քրիստոս կամ անդ, մի՛ հաւատայցէք։
24 Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք և սուտ մարգարէք. և տացեն նըշանս մեծամեծս և արուեստս, մինչև մոլորեցուցանել՝ թէ ՚ի բաց ինչ ի՛նչ և զընտրեալսն։

25 Ահա յառաջագոյն ասացի ձեզ։
26 Զի եթէ ասիցեն ձեզ. Ահա անապատի է, մի՛ ելանիցէք, և թէ Ահա յշտեմարանս է, մի՛ հաւատայցէք։
27 Զի որպէս փայլակն՝ որ ելանէ յարեւելից՝ և երևի մինչև յարեւմուտս, այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մարդոյ։
28 Զի ուր գիշնի իցէ, անդր ժողովեսցին արծուիք։

29 Ա՛ռ ազվաղակի յետ նեղութեանն աւուրցն այնոցիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր, և աստեղք անկցին յերկնից, և զօրութիւնք երկնից շարժեսցին։

30 Եւ տայ երևեսցի նշան Որդւոյ մարդոյ յերկինս, և յայնժամ կոծեսցին ամենայն ազգք երկրի. և տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ՚ի վերայ ամպոց երկնից զօրութեամբ և փառաւք բազմօք։
31 Եւ առաքեսցէ զՀրեշտակս իւր փողով մեծաւ, և ժողովեսցեն զընտրեալսն նորա ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագաց երկնից մինչև ՚ի ծագս նոցա։

23 Այն ժամանակն թէ որ միևն ասէ ձեզ՝ Ահա էստեղ է Քրիստոս կամ հնանդ, մի՛ հաւատաք։
24 Ընդունայն՝ սուտ քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ դուրս կելլան, և շատ մեծ նըշաններ և հրաշքներ ցոյց կըտան, մինչև որ, եթէ կարելի լինէր, ընտրվածներին էլ կըմոլորացնէին։
25 Ահա առաջ ասացի ձեզ։
26 Ա՛պա թէ որ ասեն ձեզ. Ահա անապատումն (չէօլումն) է՝ դուրս չը՛գաք. և թէ Ահա ասեն ներսն է՝ չը՛հաւատաք։
27 Պատճառն՝ ինչպես կայծակն կելնի՝ որ արևելքից դուրս կըգայ մինչև արևմուտք կերևի, հնպես էլ Որդոյ մարդոյ գալն կըլինի։
28 Ընդունայն՝ ուր ասեղ մեռած մարմին կը լինի, էն տեղ կըհաւաքվին արծիւները։
29 Ո՛ւռուվ էն նեղութեան օրերից՝ եսև՝ արեգակն կըխաւարվի. և լուսինն իրան լոյսը չի տալ. և աստեղներն երկնքից վեր կընկնին, և երկնքի զօրութիւնները կըշարժվին։
30 Եւ յետոյ Որդոյ մարդոյ նշանն երկնքումն կերևի՝ և էն ժամանակն երկրի ամէն ազգերն լաց կըլինին։ և Որդին մարդոյ կըտեսնեն երկնքի ամպերին վերայ եկած զօրութեամբ և շատ փառքով։
31 Եւ իրան հրեշտակները մեծ փողով կուղարկէ. և իրան ընտրվածներին կըժողովեն չորս կողմից՝ երկնքի մին ծայրից մինչև մեկել ծայրն։

(32) Մարկ. ժգ. 21։ Ղուկ. ժէ. 23։ խա. 8։ (33) բ Օրին. ժգ. 1։ վէր. 5. 11։ բ Կին. բ. 9, 10, 11։ Յայտ. ժգ. 13։ (24) Գործ. գ. 37։ ժ. 28, 29։ Հռոմ. ը. 28, 29, 30։ բ Տիմ. բ. 19։ (25) Ղուկ. ժէ. 24։ (26) Գործ. իէ. 30։ Ղուկ. ժէ. 37։ (27) Կամ. ի. 11, 12։ (28) Լատ. ժգ. 10։ Եղիկ. ը. 7։ Գործ. բ. 10. 31։ գ. 15։ Ա՛ռվ. ե. 20։ ը. 9։ Մարկ. ժգ. 24։ Ղուկ. խա. 25։ Կորնթ. բ. 20։ Յայտ. գ. 12։ (29) Կամ. է. 13։ (30) Զաք. ժբ. 12։ (31) Մարկ. ժգ. 27։ Մարկ. ժգ. 26։ Յայտ. ա. 7։ (32) Մարկ. ժգ. 41։ ա Կորնթ. ժե. 52։ ա Թես. դ. 16։

Digitized by Google

32 Ի՝ Թզենւոյ առակ ուսարուք զառակին . զի յորժամ նորա ոստքն կակղասցին և տերևն ցցուիցի , գիտաէք թէ մերձ է ամառն :

33 Այսպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն , գիտասջիք թէ մերձ է ի դուրս :

34 Ամէն ասեմ ձեզ՝ եթէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչեւ այս ամենայն եղիցի :

35 Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ մի՛ անցցեն :

36 Ուստի վասն աւուրն այնորիկ և ժամու , ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք երկնից՝ և ոչ Որդի՝ բայց միայն Հայր :

37 Եւ որպէս աւուրքն Նոյի , այնպէս եղիցի գալուստն Որդւոյ մարդոյ :

38 Զի որպէս էին յաւուրսն որ յառաջ քան զջրհեղեղն , ուտէին և ըմպէին՝ կանայս առնէին և արանց լինէին , մինչեւ յօրն՝ յորում եմուտ Նոյ ի տապանն :

39 Եւ ոչ գիտացին՝ մինչեւ եկն ջրհեղեղն և եհարց զամենեսին , այնպէս եղիցի և գալուստն Որդւոյ մարդոյ :

40 Յայնժամ երեք իցեն երկու յագրակի , մին առցի՝ և միւսն թողցի :

41 Եւ երեք երկու աղախնայ ի մի երկանս , մին առցի՝ և միւսն թողցի :

42 Արթնուն կացէք՝ զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ :

32 Իսն թզղի ծառիցն առակ[32] ասացէք՝ որ երբեմն նորա ճղիցն կրկակղին , և տերևն կրծլատնէ , գիտասջիք որ ամառն մեծ է :

33 Այնպէս էլ դուք՝ որ ժամանակ էս ամէն բանիցդ կրտեսանէք , իմացէք որ (էս) դռանն մեծ է[34] :

34 Ա՛ժմարիան ասումեմ ձեզ՝ թէ չպտրաս չի անցկնալ[35] , մինչև էս ամէնս լինին :

35 Երկինքն և երկիրս անց կրկենան՝ և իմ խօսքերս չեն անց կենալ[36] :

36 Այսն թէ էն օրին և ժամին (սահլէնա) Համար՝ ոչ ավ չի պտաւմ[37] ոչ երկնքի հրեշտակներն՝ և ոչ Որդին՝ բայց միայն Հայրն[38] :

37 Ինչպէս էլ ան Նոյի օրքերըն հնպէս էլ կրլինի Որդի մարդի գալն :

38 Ինչուր՝ ինչպէս որ էն օրերումըն էին՝ որ ջրհեղեղին առաջ կրխին[39] , որ ուտումէին և խմումէին , կին էին առնում՝ և մարդի էին գնում , մինչև էն օրն , որ Նոյ մտաւ տապանն :

39 Եւ չգիտացին՝ մինչև որ ջրհեղեղն եկաւ , և ամէնքն վերառաւ . էնպես էլ կրլինի Որդի մարդի գալն :

40 Այն ժամանակն թէ որ երկու հոգի արտումն լինին՝ մինն կառնրվի՝ և մէկէլն կրթողվի[40] :

41 Եւ թէ որ երկու հոգի մին ջաղացում աղան՝ մինն կառնրվի՝ և մէկէլն կրթողվի :

42 Արթուն կացէք[41] ինչուս որ չէք գիտում թէ ձեր Տէրն որ ժամումն (սահլուսին) կրգայ :

(32) Ղուկ . ի . 29 : (34) Մատ . ի . 9 : (35) Մատ . ժգ . 35 : իգ . 30 : Մարկ . ժգ . 30 : Ղուկ . ի . 33 : (36) Մատ . ին . 36 : Նոյ . ծ . 6 : Երեմ . լ . 35 , 36 : Մարկ . ե . 10 : Մարկ . ժգ . 31 : Ղուկ . ի . 33 : Երեմ . ա . 11 : (37) Մարկ . ժգ . 32 : Գործ . ա . 7 : ա Թես . ե . 2 : բ Պետր . գ . 10 : (38) Ա՛ծատ . ժգ . 7 : (39) Ընդեր . գ . 3 , 4 , 5 : է . 5 : Ղուկ . ժէ . 26 : ա Պետր . գ . 20 : (40) Ղուկ . ժէ . 34 , նայէ : (41) Մարկ . ին . 13 : Մարկ . ժգ . 33 , նայէ : Ղուկ . ի . 36 :

Digitized by Google

43 Այլն գիտացջիք, եթէ գիտեր տանուտէրն՝ յորում պահաւ գող գայ, սկսէր՝ և չէ տայր տակն հասանել ըստ իւրոյ։

44 Վասն այսորիկ և դուք եղեր բուք պատրաստք, զի յորում ժամու չէ սիկն ունիցիք՝ գայ Որդի մարդոյ։

45 Ով իմ իցէ հաւատարիմ ծառայ և խնամասուն, զոր կացոյց Տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա կերակուր ի ժամու։

46 Երանի է ծառային այնմիկ, զոր եկեալ տէրն գտանիցէ այսպէս առնել զայնպէս։

47 Ճշմարիտ ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կացուսցէ զնա։

48 Այլ թէ ասիցէ ծառայն չար ի սրտի իւրում, Տէր իմ յամէ գալոյ։

49 Եւ սկսանիցի հարկանել զծառայակիցս իւր, ուտիցէ և ըմպիցէ ընդ արբեցողս։

50 Գայցէ տէր ծառային այնորիկ՝ յաւուր յորում ոչ սկսի ունիցի, և ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ։

51 Եւ կտրեսցէ զնա ընդ միջ, և զբաժին նորա ընդ կեղծաւորս դիցէ. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

43 Այն խնայէք՝ թէ որ տան տէրն գիտանար՝ թէ գողն գիշերի որ պահումն կը գայ[42], արթուն կը կենար և թող չէր տար՝ որ իւրան տան տակին փոս փորէ։

44 Սրտհամար դուք էլ պատրաստ կացէք[43]. ինչուր՝ էն ժամն (տհաճ ըլլ)՝ որ դուք չէք սպասիլ, Որդին մարդոյ կը գայ։

45 Այսպ ով կը լինի էն հաւատարիմ և խնամասուն ծառան[44] որ տէրն իրան Տէրն՝ իրան ծառաներին վերայ գրաւ, որ ատոնց կերակուր տայ իրանց ժամանակուանն։

46 Երանի է էն ծառային[45] որ տէրն երբոր կը գայ, տեսնէ անանկ գտնէ։

47 Ա՛շմարիտ տեսումիդ ձեզ. Որ տէրն իրան ամէն ապրանքին վերայ կը դնէ[46]։

48 Այս թէ որ չար ծառան իրան սրտումն ասէ, Թէ Տէրս գալը ուշացնուածէ։

49 Եւ սկսէ իրան ընկեր ծառաներըն ծեծել և հարբեցողներին հետ ուտէ և խմէ։

50 Կը գայ էն ծառային տէրն էն օրն՝ որ նա չի սպասիլ, և էն ժամն՝ (տհաճին) որ նա չի գիտիլ։

51 Եւ տորան միջէնն կը կտրէ և տորա բաժինն կեղծաւորներուն հետ կը դնէ. որ էնտեղ լաց և ատամներ կրճտելն կը լինի[47]։

ԿԻ · ԻՒ

1 Տան կառնոց, 11 և չէ ցանկալի առակն։ 31 Վէրջի դատաստանի համար սաստիկ խօսքերը։

1 Ցայնժամ նմանեսցի արքայութիւն երկնից տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց

1 Այն ժամանակն երկնքի արքայութիւնն կը նմանուի տասն կուսանաց. որ իրանց լապտերներըն (ճա-

(42) Ղուկ · ժբ · 39 : ա Գնխ · է · 2 : բ Պետ · գ · 10 : Հայտ · գ · 3 : ժշ · 15 : (43) Պետ · ա · 13 : ա Գնխ · է · 6 : (44) Ղուկ · ժբ · 42 : Գործ · ի · 28 : ա Պօղոս · գ · 2 : Հբր · գ · 5 : (45) Հայտ · ժշ · 15 : (46) Պետ · ա · 21 · 29 · Ղուկ · ժբ · 38 : (47) Պետ · բ · 13 : ա · 30 :

Digitized by Google

եղբին ընդ առաջ փեսային և հարսին :

2 Էինգն ի նոցանէ յիմարք էին՝ և հինգն խելատունք :

3 Յիմարքն առին զլապտերսն, և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին :

4 Իսկ խելատունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապտերս իւրեանց :

5 Եւ ի յամել փեսային, նիրհեցին ամենեքեան և ի քուն մտին :

6 Եւ ի մէջ գիշերի եղև բարբառ, Ընդ փեսայ գայ՝ արիք ընդ առաջ նորա :

7 Յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն՝ և կազմեցին զլապտերս իւրեանց :

8 Իսկ յիմարքն ցխմաստունսն, Տուք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի անձայ շիջանին լապտերքս մեր :

9 Պատասխանի ետուն խմաստունքն՝ և ասեն. Կուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ երթայք ի վաճառականս՝ և գնեսջիք ձեզ :

10 Իբրև նոքա գնացին գնել՝ եկն փեսայն, և պատրաստքն մտին ընդ նմա ի հարսանիսն՝ և փակեցաւ դուռնն :

11 Յետոյ գան և այլ կուսանքն՝ և ասեն. Տէր Տէր՝ բաց մեզ :

12 Ա՛յս պատասխանի ետ և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ Ո՛չ գիտեմ զձեզ :

13 Արթո՛ւն կացէք զի ոչ գիտէք զօրն և ոչ զժամն :

14 Ո՛րպէս այր մի գնացեալ ի տար

նառնէ(ն) վերկացան՝ և դուրս եկին փեսային և հարսի առաջի :

2 Եւ նորանցից հինգն յիմար էին և հինգն խելատուն :

3 Յիմարներն լապտերները վերառին՝ և ձէթ վեր չառին իրանց հետ :

4 Նայց խմաստուններն իրենց լապտերներին հետ ամաններով ձէթ վերառին :

5 Եւ փեսան որ ուշացաւ՝ ամենքըն թմրեցին և քուն էլան :

6 Կէս գիշերուայ ձայն էլաւ՝ թէ Ահա փեսան գալիս է՝ դուրս եկէք նորա առաջն :

7 Յն ժամանակն ամէն կուսանքն վերկացան և իրանց լապտերները (ֆանառնէ(ն)ը) պատրաստեցին :

8 Յիմարներն ասացին խմաստուններին. Ձեր իւղից մեզ էլ տըւէք. ինչու որ մեր լապտերները հանգչումեն :

9 Խմաստուններն պատասխան տըւին՝ և ասացին. Չենի թէ մեզ և ձեզ հերիք չըլինի. բայց գնացէք ծախողների մօտ և ձեզ համար գնեցէք :

10 Երբոր նորանք գնացին որ գընեն, փեսան եկաւ՝ և պատրաստ կացածներն նորա հետ հարսանիքն մտին՝ և դուռն փակվեցաւ :

11 Յետոյ էն մնկել կուսանքն էլ եկին՝ և ասացին. Տէր՝ Տէր՝ բաց մեզ :

12 Ա՛յս պատասխան առաւ և ասաց. Ճշմարիտ ասումեմ ձեզ՝ թէ Չեմ ճանաչում ձեզ :

13 Արթո՛ւն կացէք՝ ինչուայ՝ էջք գիտում ոչ օրըն և ոչ ժամըն. (աստ հոլ(ն)ը) :

14 Ինչպէս մին մարդ որ հեռա-

(1) Լ՚ուկ. ե. 29, 30 : Յայտ. ժբ. 7 : բա. 3. 9 : (2) Մատ. ժգ. 47 : բբ. 10 : (3) ա Յովհ. ե. 6 : (4) Մատ. իգ. 31 : ա Յովհ. գ. 16 : (5) Ղ՚ուկ. ժբ. 35 : (6) Ղ՚ուկ. ժգ. 25 : (7) Մատ. ե. 21, 22, 28 : (8) Սաղ. ե. 5 : Ղ՚ուկ. ա. 13 : Յովհ. թ. 31 : (9) Մատ. իդ. 42, 44 : Մարկ. ժգ. 32, 35 : Ղ՚ուկ. բա. 36 : ա Կորնթ. ժգ. 13 . ա Յովհ. ե. 6 : ա Պետր. ե. 8 : Յակոբ. ժգ. 15 :

Digitized by Google

աչխարհ , կաչեաց զծառայս իւր՝ և ետ նոցա զինչս իւր ։

15 Իսմէն ետ հինգ քանքար՝ և ոսկեայն երկուս՝ ոսկեայն մի , իւրաքանչիւր ըստ իւրում կարի , և գնաց ։

16 Ազգաւ վաղվաղակի՝ որ առ ըզհինգն՝ գործեաց նոքօք , և շահեցաւ այլ ևս հինգ ։

17 Նոյնպէս և որ զերկուսն , շահեցաւ այլ ևս երկուս ։

18 Եւ որ զմին առ՝ գնաց փորեաց զերկիր , և թաղոյց զարծաթ տեառն իւրոյ ։

19 Ետ յազում ժամանակի գայ տէր ծառայիցն այնոցիկ՝ և առնէ համարս ի մէջ նոցա ։

20 Եւ մատուցեալ՝ որ զհինգ քանքարն առ , մատոյց այլ ևս հինգ քանքար՝ և ասէ . Տէր՝ հինգ քանքար եռուր ցիս , արդ՝ աւասիկ հինգ այլ ևս քանքար ի վերայ շահեցայ ։

21 Ասէ ցնա տէրն իւր . Ազնիւ ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ , ոչ գթէհեաւ ի սակաւուդ հաւատարիմ ես , ի վերայ յազմաց կացուցից զքեզ . մտիր յուրախութիւն տեառն քո ։

22 Մատուցեալ և որոյ զերկուս քանքարսն առեալ էր՝ և ասէ . Տէր՝ երկուս քանքարս ետուր ցիս , աւասիկ երկուս ևս այլ քանքարս՝ զոր ի վերայ շահեցայ ։

23 Ասէ ցնա տէրն իւր . Ազնիւ ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ , ոչ գթէհեաւ ի սակաւուդ հաւատարիմ ես , ի վերայ յազմաց կացուցից զքեզ . մտիր յուրախութիւն տեառն քո ։

24 Մատուցեալ և որոյ զմի քանքարն առեալ էր , և ասէ . Տէր՝ աչխարհք գնալոյ էիր[10v] իրան ծառանեարըն կանչեց . և իրան ապրանքըն նորանց տուաւ ։

15 Ընդին հինգ քանքար նուաւ՝ ոսկեղին երկու , և ոսկեղին մին . ամէն ոսկիւր իրան կարողութեան չափովն[11v] և գնաց ։

16 Ան՝ որ հինգըն առաւ , շուտով գնաց՝ էն բանացրուց և ուրիշ հինգ էլ շահվեցաւ ։

17 Նոյնպէս էլ նա՝ որ երկուսըն առաւ , ուրիշ երկուս էլ շահվեցաւ ։

18 Եւ նա՝ որ մինը առաւ , գընաց , գետինըն փորեց՝ և իրան տիրոջ արծաթըն թաքցրուց ։

19 Հետ ժամանակից եաւ էն ծառաներուն տէրն եկաւ՝ և նորանցից համար առաւ ։

20 Եւ նա՝ որ հինգ քանքար առաւ՝ առաջ եկաւ ուրիշ հինգ քանքար էլ բերաւ տուաւ՝ և ասաց . Տէր՝ դու ինձ հինգ քանքար աբուիր . և ահա՝ ուրիշ հինգ քանքար էլ նորանց վերայ շահվեցայ ։

21 Իրան տէրն նորան ասաց . Ազնիւ ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ՝ որովհետև էդ քիչ բանումդ հաւատարիմ ես , քեզ շատ բաների վերայ կըդնեմ[12v] . մտիր քո տիրոջ ուրախութիւնն[12v] ։

22 Ան էլ որ երկու քանքար էր առել , առաջ եկաւ և ասաց . Տէր՝ դու ինձ երկու քանքար տուիր . ահա՝ երկու ուրիշ քանքար էլ՝ որ նորանց վերայ շահվեցայ ։

23 Իրան տէրն նորան ասաց . Ազնիւ ծառայ՝ բարի և հաւատարիմ[14] . որովհետև էդ քիչ բանումդ հաւատարիմ ես , քեզ շատ բաների վերայ կըդնեմ , մտիր քո տիրոջ ուրախութիւնն ։

24 Ան էլ՝ որ մին քանքար էր առել , առաջ եկաւ և ասաց . Տէր՝

(10) Մատ . խ · 33 : Ղուկ . ժբ · 12 : (11) Հռովմ . ժբ · 6 : ա Կորնթ . ժբ · 7 . 11 · 29 : Ելթխ . գ · 11 : (12) Մատ . խգ · 47 : Վեպր · 34 · 36 : Ղուկ . ժբ · 44 : իբ · 29 , 30 : (13) ր Տիմ . բ · 12 : Ելթխ . ժբ · 3 : ա Պետր . ա · 8 : (14) Վեր · 31 :

Digitized by Google

գիտեի, զի այր մի խիստ եմ, հընձեմ՝ զոր ոչ սերմանեցեր, և ժողովեմ՝ ուստի ոչ սփռեցեր։

25 Եթկեայ՝ գնացի և թագուցի զբանքարն քո յերկիրի. արդ՝ ուստի քո քոյդ ջքեզ։

26 Պատասխանի եւ տէրն՝ և ասէ ցնա. Ծառայ չար և վատ. գիտեիր եթէ ընձեմ՝ ուստի ոչ սերմանեցի, և ժողովեմ՝ ուստի ոչ սրփռեցի։

27 Պարտ էր քեզ արկանել զարծաթիգ իմ՝ ի սեղանաւորս, և եկեալ ես առկուսեաք պահանջէի զիմն։

28 Լարդ՝ առէք ՚ի դմանէ զբանքարդ՝ և տուք այնմ որ ունիցի ըզտասն քանքարսն։

29 Ով ամենայնի որ ունիցի՝ տացի և յաւելցի, և որ ոչն ունիցի՝ և զոր ունիցին, քարձցի ՚ի նմանէ։

30 Եւ զծառայդ անպիտան հանէք ՚ի խաւարն արտաքին. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

31 Եւ յորժամ եկեսցէ Որդի մարդոյ փառօք իւրովք՝ և ամենայն հրեշտակք ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փառաց իւրոց։

32 Եւ ժողովեսցին առաջի նորա ամենայն ազգք, և մեկնեսցէ զնոսա ՚ի միմեանց, որպէս հովիւ զի մեկնեսցէ զոչխա յայծեաց։

33 Եւ կացուսցէ զոչխան ընդ աջմէ իւրմէ՝ և զայծեան ՚ի ձախմէ։

34 Յայնժամ ասասցէ թագաւորն ցայնոսիկ՝ որ ընդ աջմէն իցեն. Եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգեցէք

գիտաւմիք՝ որ զոչ ամէն քարտուղար եմ, որ ինձանէս են՝ որ չըմերկիր. և էն տեղից հաւաքուս՝ որ չըփռեցիր։

25 Վախեցայ գնացի և քո քանքարդ գետնի մէջ թաքցրի. տեսա ահա քոնն քեզ։

26 Տէրն պատասխան տուաւ՝ և ասաց նորան. Ազբ և ծոյլ ծառայ՝ գիտաւմիր՝ որ էն տեղից եմ չընձուս, որ չըսերմանցի. և էնտեղից եմ հաւաքում՝ որ չըփռեցի։

27 Պէտք էր քեզ՝ որ իմ արծաթըն տաւկ փոխառներին (տուտիէնէրին) տայիր՝ և ես կըգայի և շահով կառնէի իմըն։

28 Լրպա առէք դորանից քանքարըն, և տուէք նորան որ տասն քանքարըն ունի։

29 Ինչուր՝ ամեն ումի որ ունի՝ նորան կըտրվի և կաւելանայ[15]. և նա որ չունի, նորանից էն էլ որ ունի՝ վեր կառնըվի։

30 Եւ էդ անպիտան ծառայիդ հանեցէք դրսի խաւարն[16] որ էնտեղ լաց և ատամների կրճտելն կըլինի։

31 Եւ որ ժամանակ Որդին մարդոյ իրան փառքովն կըգայ[17] և ամեն հրեշտակներն նորա հետ, էն ժամանակն իրան փառաց աթոռին վերայ կընստի։

32 Եւ ամեն ազգերն կըժողովվին նորա առաջին[18]. և նորանց կըջոկէ իրարից[19] ինչպէս մին հովիւ (չոպան) որ ոչխարներըն այծերից կըջոկէ։

33 Եւ ոչխարներն իրան աջ կողմըն կըկանգնացնէ և այծերըն ձախ կողմն։

34 Լրն ժամանակն Թագաւորն կասէ նորանց՝ որ աջ կողմն են, Եկէք՝ իմ Հօրս օրհնըվածներ՝ ժառանգե-

(15) Մատ. ժդ. 12։ Մարկ. դ. 25։ Լուկ. ը. 18։ ժբ. 26։ Յովհ. ժե. 2։
(16) Մատ. ը. 12։ խդ. 51։ (17) Մատ. ժգ. 5։ Մատ. ժզ. 27։ ժբ. 28։ Մարկ. ը. 38։ Գործ. ա. 11։ ա Կորնթ. գ. 13։ բ Կորնթ. ա. 7։ Յուդա. 14։ Յայտ. ա. 7։ (18) Հռոմ. ժգ. 10։ բ Կորնթ. ե. 10։ Յայտ. ի. 12։ (19) Նախ. ի. 38։ լը. 17. 20։ Մատ. ժգ. 10։

Digitized by Google

ղպատրաստեալ ձեզ զարքայութիւնն՝ ի սկզբանէ աշխարհի :

35 Ո՛վ քաղցեալ՝ և ետուք ինձ ուտել. ծարաւեցի՝ և արբուցիք ինձ. օտար էի՝ և ժողովեցիք զիս :

36 Ա՛ռիկ՝ և զգեցուցիք զիս. հիւանդ էի՝ և այցիք զիս. ՚ի բանտի էի՝ և եկիք առ իս :

37 Յայնժամ պատասխանի տացեն նմա արդարքն և ասասցեն. Տէր՝ երբ տեսաք զքեզ քաղցեալ՝ և կերակրեցաք, կամ ծարաւի՝ և արբուցաք :

38 Երբ տեսաք զքեզ օտար՝ և ժողովեցաք, կամ մերկ՝ և զգեցուցաք :

39 Երբ տեսաք զքեզ հիւանդ՝ կամ ՚ի բանտի, և եկաք առ քեզ :

40 Պատասխանի տացէ Թագաւորն՝ և ասասցէ ցնոսա. Ա՛մէն ասեմ ձեզ, որովհետև արարիք միում յիցընդ սոցանիկ փոքրկանց՝ ինձ արարիք :

41 Յայնժամ ասասցէ և ցայնոսիկ՝ որ ընդ ահեկէն իցեն. Երթայք յինէն անիծեալք ՚ի հուրն յաւիտեանական, որ պատրաստեալ է Սատանայի և հրեշտակաց նորա :

42 Ո՛վ քաղցեալ՝ և ոչ ետուք ինձ ուտել, ծարաւեցի՝ և ոչ արբուցիք զիս :

43 Օտար էի՝ և ոչ ժողովեցիք զիս, մերկ էի՝ և ոչ զգեցուցիք զիս, հիւանդ՝ և ՚ի բանտի՝ և ոչ տեսիք զիս :

44 Յայնժամ պատասխանի տացեն ցքէ՛ էն արքայութիւնքն[30], որ աշխարհի սկզբնէից պատրաստեալ է ձեզ համար[31] :

35 Ընդունար՝ ես սովեցի՝ և տուիք ինձ ուտել[32]. ծարաւեցի՝ և խմեցուցիք ինձ. օտար էի՝ և ինձ ձեզ մօտ առիք[33] :

36 Ա՛ռիկ էի՝ և ինձ հագցուիք[34]. հիւանդ էի՝ և ինձ ակն առիք. բանտի (պընծոնի) մէջ էի՝ և ինձ մօտ եկիք[35] :

37 Յն ժամանակն արդարներն պատասխան կրասն նորան և կասեն. Տէր՝ (մենք) երբ տեսինք քեզ սոված՝ և կերակուր տուինք. կամ ծարաւ՝ և խմեցրինք :

38 Երբ տեսինք քեզ օտար՝ և ձեզ մօտ առինք, կամ մերկ՝ և հագցրինք :

39 Երբ տեսինք քեզ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ՝ և եկինք քեզ մօտ :

40 Թագաւորն էլ պատասխան կըտայ՝ և նորանց կասէ. Ճշմարիտըն ասեմ ձեզ՝ որովհետև էս իմ փոքր եղբայրներիցս մէնին արիք[36], ինձ արիք :

41 Յն ժամանակն նորանց էլ կասէ՝ որ ձախ կողմն են. Ինձանից դէն գնացէք անիծածներ[37]՝ յաւիտենական կրակի մէջն[38], որ պատրաստված է Սատանայի և նորա հրեշտակներուն համար[39] :

42 Ընդունար՝ ես սովեցի՝ և չը՛ տուիք ինձ ուտել. ծարաւեցի՝ և ինձ չը՛ խմացրիք :

43 Օտար էի՝ և ինձ ձեզ մօտ չառիք. մերկ էի՝ և ինձ չը՛ հագցրիք. հիւանդ՝ և բանտի (պընծոնի) մէջ էի՝ և ինձ ակն չը՛ առիք :

44 Յն ժամանակն նորանք էլ պա-

(30) Հռովմ. ը. 17: ա Պետր. ա. 4. 9: գ. 9: Հայտ. ի. 7: (31) Մատթ. ի. 23. Մարկ. ժ. 40: ա Կորնթ. բ. 9: Նէեմ. ժա. 18: (32) Նահայ. ծը. 7: Նախ. ծը. 7: Յով. ա. 27: (33) Նէեմ. ժգ. 2: գ Յովհ. 5: (34) Յով. բ. 15, 16: (35) բ Տիմ. ա. 16: (36) Ընտ. ժգ. 31: ժբ. 17: Մատթ. ժ. 42: Մարկ. ի. 41: Նէեմ. գ. 10: (37) Մատ. գ. 8: Մատթ. է. 23: Ղուկ. ժգ. 27. (38) Մատթ. ժգ. 40. 42: (39) բ Պետր. բ. 5: Հայտ. 9:

Digitized by Google

և նոքա՝ և ասացին . Տէր՝ ե՞րբ տեսաք զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւի կամ օտար կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ՚ի բանտի , և ո՛չ պաշտեցաք զքեզ :

45 Յայնժամ պատասխանի տացէ նոցա՝ և ասացէ . Ա՛մէն ասեմ ձեզ , Որովհետև ո՛չ արարէք միում ՚ի փոքրկանցս յայսցանէ՝ և ո՛չ ինձ արարէք :

46 Եւ երթիցեն նոքա ՚ի տանջանսն յաւիտենականս . և արդարքն ՚ի կեանսն յաւիտենականս :

տոպիան կըտան և կտանեն . Տէր՝ (մենք) քեզ ե՞րբ տեսինք սոված կամ ծարաւ կամ օտար կամ մերկ՝ կամ հիւանդ կամ բանտի մէջ՝ և քեզ ծառայութիւն չարինք :

45 Ի՞ն ժամանակն պատասխան կըտայ նորանց՝ և կասէ . Ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ Որովհետև էս փոքրըներիցս մըննին չարիք՝ ինձ էլ չարիք[30] :

46 Ա՛յորանք կըգնան յաւիտենական տանջանքն , և արդարներն յաւիտենական կեանքն[31] :

ԳԼ . ԻՕ

3 Իշխաններն Երիսոսի վերայ խորհուրդ կանեն որ նորան բռնեն և սպանեն : 6 Մին կին Երիսոսի գլխին եղով կօծէ : 14 Յուդան Երիսոսն կը մատնէ : 17 Աքիտոս զատիկն կատ . 26 Հաղորդութեան խորհուրդն կը հաստատէ : 36 Գեթսեմանի մէջ մինչև կատ . զօթէ . 47 Եւ մին հանդիպով կը մատնըվի , 57 Կայիափայի կը տարվի . 69 Պետրոս նորան կուքանայ :

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց Յիսուս զամենայն զբանս զայսոսիկ , ասէ ցաշակերտան իւր :

2 Գիտէք , զի յետ երկուց աւուրց պատիկ լինի . և Որդի մարդոյ մատնի ՚ի խաչ ելանել :

3 Յայնժամ ժողովեցան քահանայապետքն և դպիրքն և ծերք ժողովրդեանն ՚ի սրահ քահանայապետին՝ որում անուն էր Կայիափա :

4 Եւ արարին խորհուրդ՝ զի նենգութեամբ կալցին զՅիսուս՝ և սպանցեն :

5 Ասէին , Թէ Ո՛չ ՚ի տօնի ասաս՝ զի մի՛ խռովութիւն լինիցի ՚ի ժողովրդեանն :

6 Իբրև եկն Յիսուս ՚ի Բեթանիա ՚ի տուն Սիմոնի բորոտի ,

7 Մատեաւ առ նա կին մի՝ որ

1 Եւ էլաւ՝ երբոր Յիսուս էս ամէն խօսքերըս վերջացրուց , իրան աշակերտներին ասաց :

2 Գիտո՞ւք՝ որ երկու օրից ետև զատիկ կըլինի[1] . և Որդին մարդոյ կըմատնըվի որ խաչվի :

3 Ի՞ն ժամանակն քահանայապետներն և կաթողիկոսներն և ժողովրդի ծերերն Ծողովվեցան[2] քահանայապետի սրանն՝ որ նորա անունն Կայիափա էր :

4 Եւ խորհուրդ արին՝ որ ֆըրքով Յիսուսին բռնեն և սպանեն :

5 Ասացէ՝ մեզ Ի՞նչ ասունմն (չանք) որ ժողովըրդի մէջն խռովութիւն չըլինի :

6 Երբոր Յիսուս եկաւ Բեթանիա[3] Սիմոն բորոտի տունն[4] ,

7 Ա՛յորա մօտ մին կին եկաւ՝ որ

(30) Ղուկ . ժդ . 31 : ժէ . 5 : Ղեւտ . բ . 8 : Պօրձ . թ . 5 : (31) Գան . ժբ . 2 : Յովէլ . ե . 29 : Հռովմ . բ . 7 , Եսայի : (1) Մարկ . ժդ . 1 : Ղուկ . իբ . 1 : Յովհ . ժգ . 1 : (2) Մատ . բ . 2 : Յովհ . ժա . 47 : Պօրձ . դ . 25 , Եսայի : (3) Մատթ . իա . 17 : (4) Մարկ . ժդ . 3 : Յովհ . ժա . 1 , 2 : ժբ . 2 :

Digitized by Google

ունէք չիշ խղդոյ ծանրագնի, և թափ-
թաց ՚ի գլուխ նորա ՚ի բազմակա-
նին ։

8 Երբեմն տեսին աշակերտքն՝ բար-
կացան՝ և ասեն . Ընդէր է կորուստ
այդ իւղոյդ ։
9 Որ մարթի էր վաճառել զդա
հնծագնի՝ և տալ աղքատաց ։
10 Գիտաց Յիսուս՝ և ասէ ցնո-
սա . Ո՞ւմ աշխատ առնէք զկինդ ,
գործ մի բարի գործեաց դա յիս ։

11 Զաղքատս ժամ ունիք ընդ
ձեզ ունէք , բայց զիս ոչ ժամ ունիք
ընդ ձեզ ունէք ։
12 Ածանել դորա զիւղդ ՚ի մար-
մին իմ՝ առ ՚ի թաղելոյ զիս նշա-
նակեաց ։
13 Ասացց ամէն ասեմ ձեզ , զի ՚ի ու-
ր և քարոզեսցի աւետարանս այս ընդ
ամենայն աշխարհ ի բոլոր տիեզ-
երս դա՝ ՚ի յիշատակ դորա ։

14 Յայնժամ գնաց մի յերկոտա-
սանից անուանեալն Յուդա Սկա-
րիովտացի՝ առ քահանայապետսն , և
ասէ ։
15 Ո՞ր ինչ կամիք տալ ինձ , և ես
մատնեցից զնա ձեզ . և նոքա կըշ-
ռեցին նմա երեսուն արծաթի ։

16 Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պա-
տեհ՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա ։

17 Եւ յառաջնում աւուր բա-
զմիցակերացն մատեան աշակերտ-
քն առ Յիսուս՝ և ասեն . Ո՞ր
կամիս՝ զի պատրաստեսցուք քեզ ու-
տել զզատիկն ։
18 Եւ նա ասէ ցնոսա . Երթայք
՚ի քաղաքն առ այս անուն , և ա-
սէք ցնա . Վարդապետն ասէ . Ժամ
իմ չիշով (շուշայ) թանկագին իւղ
ունէր և (էնտեղ) սեղան նստօղնե-
րի միջումն նորա գլխին վերայ թա-
փեց ։
8 Երբոր աշակերտներն սեսին՝ ,
բարկացան և ասացին . Ինչո՞ւ եղ
իւղդ (զուր տեղն) կորաւ ։
9 Ինչուա՛ր կարելի էր շատ թանկ
ծախել դրան և աղքատներին տալ ։
10 Յիսուս իմացաւ և նորանց ա-
սաց . Ի՞նչու էք եղ կընկանդ նե-
ղութիւն տալիս . դա մին բարի բան
գործեց ինձ վերայ ։
11 Ընդէն ժամանակ աղքատներըն
ձեզ հետ ունիք՝ բայց ինձ միշտ ձեզ
հետ չունիք՝ ։
12 Վորա եղ իւղդ իմ մարմնոյս
վերայ թափելն՝ իմ թաղվիլըս նշա-
նակեց ։
13 Ասց ճշմարիտն ասումեմ ձեզ՝
որ ընդէն աշխարհի մէջ՝ որ տեղ որ
էս աւետարանս կըքարոզվի , գորա
յիշատակին համար էն էլ կըխօս-
վի՝ որ դա արաւ ։
14 Յն ժամանակն տասներկուսից-
մինն՝ որ Յուդա Իսկարիօտացի էր
անուանված՝ գնաց քահանայապետ-
ների մօտ և ասաց ։
15 Ի՞նչ էք կամենում տալ ինձ[10] .
և ես կըմատնեմ նորան ձեր ձեռքն .
և նորանք երեսուն արծաթի (փող)
խոստացան նորան ։
16 Եւ նրանից եւս յարմար ժա-
մանակ էր ուզում որ նորան մատնէ
նորանց ձեռքն ։
17 Եւ բաղարջակերաց առաջին օ-
րում[11] աշակերտներն Յիսուսի մօտ
եկին և ասացին . Որ տեղ ես կա-
մենում՝ որ քեզ համար զատիկ ու-
տելոյ տեղ պատրաստենք ։
18 Նա էլ նորանց ասաց . Ելե-
նացէք քաղաքն՝ էս անուն մարդոյ

(5) Յովհ . ժբ . 3 ։ (6) բ Օրին . ժե . 11 ։ Յովհ . ժբ . 8 ։ (7) Ա՛ռաք . ժբ . 20 ։ իբ .
20 ։ Յովհ . ժդ . 33 ։ ժդ . 10 ։ ժզ . 5 . 28 ։ ժե . 11 ։ (8) Մարկ . ժդ . 10 ։ Ղուկ .
իբ . 3 ։ Յովհ . ժգ . 2 . 30 ։ (9) Մաթ . ժ . 4 ։ (10) Ովս . ժա . 12 ։ Մաթ . իե .
3 ։ (11) Ելք . ժբ . 6 . 18 ։ Մարկ . ժդ . 12 ։ Ղուկ . իբ . 7 ։

Digitized by Google

սացէք ցնա. Ալ արգելուս ասէ՝ ժամանակ իմ մերձեալ է, առ քեզ առնեմ զաւուրկ աշակերտաց հանդերձ:

19 Եւ արարին աշակերտքն որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, և պատրաստեցին զզաւրկն:

20 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ կայր բազմեալ ընդ երկոտասան աշակերտան:

21 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս:

22 Եւ տրտմեցան յոյժ. և սկսան ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ՝ Միթէ ես իցեմ Տէր:

23 Եւ նա պատասխանի եւ ասէ. Որ մխեաց ընդ իս զձեռն իւր ի սկաւառակն՝ նա մատնելոց է զիս:

24 Որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և գրեալ է վասն նորա. բայց վայ մարդոյն այնմիկ՝ յորմէ ձեռս Որդի մարդոյ մատնեսցի. լաւ էր նմա՝ թէ չէր ծնեալ մարդն այն:

25 Պատասխանի եւ Յուդա՝ որ մատնելոցն էր զնա՝ և ասէ. Ա՛ի՞թէ ես իցեմ ես ալ արդասիաս. ասէ ցնա՝ Դու ասացեր:

26 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա՝ առ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց և եբեկ, և ետ աշակերտացն՝ և ասէ. Ա՛ռէք կերէք՝ այս է մարմին իմ:

27 Եւ առեալ բաժակ գոհացաւ՝ ետ նոցա և ասէ. Ա՛ըմբէք ի դմանէ ամենեքին:

28 Զի այդ է արիւն իմ նորոյ ուխտի, որ ի վերայ բազմաց հեղանի

մեռ, և նորան ասացէք. Ալ արդասիան ասուածի՝ իմ ժամանակս մօտացել է՝ զաւրկն իմ աշակերտիս հետ քեզ մեռ կանեմ:

19 Եւ աշակերտներն արին ինչպէս որ Յիսուս հրամայեց նոցանց. և զաւրկն պատրաստեցին:

20 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ[13] տասներկու աշակերտներին հետ սեղան էր նստել:

21 Եւ երբոր նոքանք դեռ ուտէին. ասաց՝ Ա՛շմարիտն ասում եմ ձեզ՝ որ ձեզանից միոն կը մատնէ ինձ:

22 Եւ շատ տրտմեցան. և նոքանց ամեն մէկն սկսեցին նորան ասել. Տէր՝ լինի՞ թէ ես եմ:

23 Եւ նա պատասխան ասաւ և ասաց. Նա որ ինձ հետ իրան ձեռքն սկաւառակի (սափոր) մէջն կը մխեցընէ[13], նա կը մատնէ ինձ:

24 Ա՛ւրդեայ Որդին կը գնայ՝ ինչպէս որ նորա համար գրված է[14]. բայց վայ էն մարդոյն՝ որ նորա ձեռովն Որդին մարդոյ կը մատնուի[15]. լաւ էր նորան՝ թէ էն մարդն ծընված չըլինէր:

25 Յուդան որ նորան մատնելու էր՝ պատասխան տուաւ և ասաց. Ա՛ի՞թէ ես եմ Ռաբբի՝ նորան ասաց՝ Դու ասացիր:

26 Եւ դեռ որ նոքանք ուտում էին[16], Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց և կարեց[17], և աշակերտներին տուաւ՝ և ասաց. Ա՛ռէք կերէք՝ եա է իմ մարմինս[18]:

27 Եւ բաժակըն (խառնն) առաւ՝ գոհացաւ՝ նորանց տուաւ, և ասաց. Դուրանից ամենքդ խմեցէք[19]:

28 Ա՛ռ՝ սա է իմ արիւնս[20] նոր ուխտի և պայմանի[21] որ շատ

(12) Մարկ. ժգ. 17—21: Ղուկ. խբ. 14: (13) Ասմ. խա. 9: Ղուկ. իբ. 21: Յովհ. ժգ. 18. 21: (14) Ասմ. իբ: Նոյ. ծգ: Գաղ. բ. 20: Մարկ. բ. 12: Ղուկ. խգ. 25, 26. 46: Գործ. ժբ. 2, 3: իգ. 22, 28: ա Կորնթ. ժե. 3: (15) Յովհ. ժբ. 12: (16) Մարկ. ժգ. 22: Ղուկ. խբ. 19: (17) ա Կորնթ. ժա. 23, 24, 25: (18) ա Կորնթ. ժ. 16: (19) Մարկ. ժգ. 23: (20) Նէ. իգ. 8: Ղուկ. ժբ. 11: (21) Երեմ. լա. 31:

Digitized by Google

ի թաղումեան մեռելոց :

29 Ասեմ ձեզ . Ոչ ևս արբից յայսմ հետէ ի բերոյ որթոյ մինչև յօրն յորում զայն նոր ընդ ձեզ արբից ի թագաւորութեան Հօրն իմոյ :

30 Եւ օրհնեցին , և ելին ի լեառն Ձիթենեաց :

31 Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ամենեքին գայթագղելոց էք յիս այս գիշերի , զի գրեալ է թէ Հարից զՀովիւն և ցրուեսցին ոչխարքն հօտին :

32 Եւ յետ յարնելոյն իմոյ , յառաջեցից քան զձեզ ի Գալիլեա :

33 Պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ ցնա . Հաւատ և ամենեքեան գայթագղեսցին ի քէն , սակայն ես ոչ գայթագղեցայց :

34 Ասէ ցնա Յիսուս . Ամէն ասեմ քեզ՝ զի յայսմ գիշերի մինչ չև հաւալ խօսնալ իցէ , երիցս ուրասցիս զիս :

35 Ասէ ցնա Պետրոս . Թէ և մեռանիցեմ հասանիցէ ընդ քեզ , ըզքեզ ոչ ուրացայց . նոյնպէս և ամենայն աշակերտքն ասէին :

36 Յայնժամ գայ Յիսուս ընդ նոսա ի փիւղ մի՝ որում անուն էր Գեթսեմանի , և ասէ ցնոսա . Կրա՛ռեցէք այդր , մինչև երթայց կացից յաղօթս :

37 Եւ առեալ ընդ իւր զՊետրոս՝ և զերկուս որդիսն Զեբեդեայ , ակսեա տրտմել և հուպալ :

38 Յայնժամ ասէ ցնոսա . Տրտում է ոգի իմ մինչև ի մահ , կացէ՛ք աստ և արթնացարուք ընդ իս :

39 Եւ անդէն գնացեալ ի վեր քան զնոսա՝ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց , աղաչէր և ասէր . Հա՛յր իմ , եթէ հնարաւոր է՝ անցցէ ի ինէն զբաժակս զայս . բայց ոչ որպէս ես կամիմ , այլ որպէս դու :

40 Եւ գայ առ աշակերտսն , գտանէ զնոսա ննջեցեալս , և ասէ ցՊետրոս . Ոչ կարացարուք մի ժամ արթնանալ ընդ իս :

41 Արթնացարուք և աղաչեցէք զի մի՛ մտանիցէք ի փորձութիւն . ոգին յոյժ պատրաստ է , այլ մարմինն տկար :

42 Երկրորդ անգամ գնաց և աղաչէր՝ ասելով . Հա՛յր իմ , եթէ ոչ կարէ զայս բաժակ անցանել՝ մինչև ես արբից զնա , եղիցի կամք քո :

43 Եւ եկեալ գտանէ զնոսա դարձեալ ննջեցեալս , զի էին աչք նոցա ծանրացեալ :

44 Եւ թողեալ զնոսա՝ գնաց դարձեալ և աղաչէր երրորդ անգամ՝ զնոյն բան ասելով :

45 Յայնժամ գայ առ աշակերտսն իւր և ասէ ցնոսա . Ննջեցէ՛ք ի մնացեալ ժամանակի և հանգուցէ՛ք . ահա հասեալ է ժամ , և Որդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մեղաւորաց :

46 Արթնացարուք , երթիցուք . ահա մատնիչ իմ հասեալ է :

47 Եւ մինչդեռ նա խօսէր , ահա Յուդա մի ի տասնեցելոցն եկն , և ընդ նմա բազում ամբոխ սրով և գաւազանաւ ի կողմանց քահանայապետացն և երէցանց ազգին :

48 Եւ մատնիչն տուեալ էր նոցա նշան՝ ասելով . Զոր համբուրեսցեմ զնա , նա է՛ , զնա՛ կալարուք :

49 Եւ անդէն մերձեցեալ առ Յիսուս՝ ասէ . Ցանկալի է Վարդապետ , և համբուրեաց զնա :

50 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Ընկե՛ր , յորո՞ւ ինչ եկիր . յայնժամ մերձեցեալ արկին ի վերայ Յիսուսի և կալան զնա :

51 Եւ ահա մի ոմն ի նոցանէ որ ընդ Յիսուսի էին՝ ձգեալ զսուր իւր՝ հարեալ զծառայ մի քահանայապետին , և կտրեաց զականջն նորա :

52 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . Դարձո՛ զսուր քո ի տեղի իւրում . զի ամենեքին որ զսուր առնուն՝ սրով կորնչին :

53 Եթէ ոչ կարեմ աղաչել զՀայր իմ , և առաքեսցէ ինձ առ հասարակ տասն և երկու լեգէոնս հրեշտակաց :

54 Ուրեմն զիա՞րդ կատարեսցին գիրքն , եթէ այսպէս պարտ է լինել :

55 Յայնժամ ասէ Յիսուս ցամբոխսն . Իբրև ընդ աւազակ մի ելէք սրով և գաւազանաւ զիս ունել . ամենայն աւուր նստէի ընդ ձեզ ուսուցանելով ի տաճարի , և ոչ կալարուք զիս :

56 Բայց այս ամենայն եղեւ զի կատարեսցին գիրքն մարգարէիցն : Յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողեալ զնա՝ փախեան :

57 Եւ նոքա որ կալան զՅիսուս՝ տարան առ Կայիափա քահանայապետ , ուր դպիրքն և երէցքն ժողովեալ էին :

58 Եւ Պետրոս հետևեցաւ նմա հեռի մինչև ի դաշտ քահանայապետին , և մտեալ ներս նստաւ ընդ սպասաւորսն՝ տեսանել զվախճան գործոյն :

59 Եւ քահանայապետքն և ամենայն ատեան խնդրէին սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ , զի սպանցեն զնա :

60 Եւ ոչ գտին . թէպէտ և բազումք սուտ վկայեցին , ոչ գտին : Յետ այսորիկ եկին երկուք սուտ վկայեցին ասելով .

61 Այս ասաց . Կարեմ քակել զտաճարն Աստուծոյ , և երիս աւուրս շինել զնա :

62 Եւ յարուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա . Ոչինչ պատասխանիս տաս զոր այս վկայեն ընդ քեզ :

63 Եւ Յիսուս լռէր : Եւ քահանայապետն ասէ ցնա . Երդուցանեմ զքեզ զկենդանին Աստուած , զի ասասցես մեզ եթէ դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ :

64 Ասէ ցնա Յիսուս . Դո՛ւ ասացեր . բայց ասեմ ձեզ՝ ապա ի հետէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զօրութեան և գալ ի վերայ ամպոց երկնից :

65 Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր՝ ասելով . Հայհոյեաց . զի՞ մեզ պիտոյ են վկայք . ահա այժմ լուարուք զհայհոյութիւնն :

66 Զի՞նչ կարծիս ունիք . նոքա պատասխանի տուեալ ասացին . Պարտական է մահու :

67 Յայնժամ թքին ի դէմս նորա և հարանեն զնա բռունցս , ոմանք ապտակս հարին ասելով .

68 Մարգարէացո՛ մեզ Քրիստոս , թէ ո՞վ է որ զքեզ հարեալ է :

69 Եւ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի դահլիճին , և մատեաւ առ նա աղախին մի և ասէ . Եւ դու ընդ Յիսուսէ Գալիլեացւոյն էիր :

70 Եւ նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ ասելով . Ոչ գիտեմ զոր ասես :

71 Եւ մտեալ նա ի դուռն՝ տեսանէ զնա այլ աղախին , և ասէ ցանդիմանսն որ անդ էին . Եւ այս էր ընդ Յիսուսէ Նազովրեցւոյն :

72 Եւ նա երդմամբ ուրացաւ զայր ոչ գիտեմ :

73 Եւ սակաւ մի յետ այսորիկ մերձեցեալ կային որ անդ էին՝ ասեն Պետրոսի . Ճշմարիտ և դու ի նոցանէ ես , զի և խօսուածդ ցուցանէ զքեզ :

74 Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ թէ ոչ գիտեմ զայր զայդ : Եւ անդէն աքաղաղ մի կանչեաց :

75 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի որ ասացն ցնա . Մինչև աքաղաղ մի կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցիս զիս : Եւ ելեալ արտաքոյ՝ լայր դառնապէս :

(32) Մարկ . ի . 28 : Ղուկ . ի . 15 : Յովհ . ի . 22 : (33) Մարկ . ժգ . 25 : Ղուկ . իդ . 18 : (34) Դուբ . ժ . 41 : (35) Մարկ . ժգ . 26 : (36) Մարկ . ժգ . 27 : Յովհ . ժգ . 38 : (37) Մարկ . ժա . 6 : (38) Հով . ժգ . 7 : (39) Մարկ . իգ . 7 . 10 . 16 : Մարկ . ժգ . 28 . ժգ . 7 : (30) Մարկ . ժգ . 30 : Ղուկ . իգ . 34 : Յովհ . ժգ . 38 : (31) Մարկ . ժգ . 32—35 : Ղուկ . իգ . 39 : Յովհ . ժը . 1 : (32) Մարկ . դ . 21 :

592398 A
Digitized by Google

ցՔք ասա՝ և սկեցՔք ընդ իս ։

39 Եւ մատուցանել յառաջ ա-
կաւիկ մի՝ անկաւ ՚ի վերայ երե-
սաց իւրոց , եկաց յաղօթս՝ և ա-
սէ · Հայր իմ, եթէ կարաւ է՝ անց-
ցՔ բաժակս այս յինէն · բայց ոչ
որպէս ես կամիմ, այլ որպէս դու ։

40 Գայ առ աշակերտան , և գը-
տանէ զնոսա ՚ի քուն , և ասէ
ցՊետրոս · Այդպէս ոչ կարացիք
մի ժամ արթուն կալ ընդ իս ։

41 Արթուն կացէք և աղօթեա ա-
րարէք՝ զի մի՛ անկանիցիք ՚ի փոր-
ձութիւն · հոգիս յօժար է՝ բայց
մարմինս ակար ։

42 Դարձեալ երկրորդ անգամ չո-
քաւ՝ եկաց յաղօթս Յիսուս՝ և ա-
սէ · Հայր իմ՝ եթէ կարաւ իցէ ան-
ցանել յինէն բաժակս այսմիկ , ա-
պա թէ ոչ՝ արբից զսա · եղիցին
կամք քո ։

43 Եւ եկեալ միւսանգամ եգիտ
զնոսա ՚ի քուն , զի էին աչք իւր-
եանց ծանրացեալք ։

44 Եթող զնոսա՝ և գնաց , եկաց
յաղօթս երրորդ անգամ , և դարձ-
եալ զնոյն բան ասաց ։

45 Յայնժամ գայ առ աշակերտան՝
և ասէ ցնոսա · Ննջեցէք այսու-
հետեւ և հանգերուք · զի ահա հաս-
եալ է ժամ, և Որդի մարդոյ մատ-
նի ՚ի ձեռս մեղաւորաց ։

46 Արիք երթիցուք աստի · զի ա-
հաւասիկ եհաս՝ որ մատնելոցն է զիս ։

47 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր ,
ահա Յուդա մի յերկոտասանիցն
եկն , և ընդ նմա ամբոխ բազում
սրովք և բրօք ՚ի քահանայապետաց-
է[33] · հատեղ կացէք և ինձ հետ արթ-
նուն ճեացէք ։

39 Եւ մին քիչ առաջ գնաց՝ ի-
րան երեսին վերայ ընկաւ՝ աղօթք
արաւ[34] և ասաց · Իմ Հայր[35] թէ
որ կարելի է թող էս բաժակս[36]
(Խաչս) ինձանից անց կենայ · բայց
չքէ թէ ինչպէս ես եմ կամենում ,
այլ ինչպէս դու[37] ։

40 Եկաւ աշակերտների մօտ , և
նորանց քընի մէջ գըտաւ՝ և ասաց
Պետրոսին · Այդպէս՝ մին ժամ (ա-
հա) էլ չըկարացիք ինձ հետ արթ-
նուն կենալ ։

41 Արթուն կացէք՝ և աղօթք ա-
րէք՝ որ փորձանքի մէջ չընկնիք[38] ·
հոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս ակար ։

42 Էրկրորդ անգամ էնիւս գնաց և աղօթք արաւ՝ և ա-
սաց · Իմ Հայր՝ թէ կարելի է , ա-
էս բաժակս (Խաչս) ինձանից անց
կենայ · ապա թէ ոչ՝ կըլինիմ ա-
րան · Քոյդ քո կամքդ լինի ։

43 Եւ գընել եկաւ նորանց քընի
մէջ գուաւ · ինչուտ՝ նորանց աչ-
քերն ծանրացել էին ։

44 Նորանց թողեց և գնաց՝ և եր-
րորդ անգամ աղօթք արաւ՝ և մի-
նել էն խօսքն ասաց ։

45 Էն ժամանակին աշակերտներին
մօտ եկաւ՝ և նորանց ասաց · Էս-
ուհետև քուն էլէք և հանգիստ ա-
րէք · ինչուտ՝ ահա հասել է ժա-
մանակին՝ և Որդին մարդոյ մտանը-
վում է մեղաւորաց ձեռքերն ։

46 Էլ գնացէք գնանք էս տեղից ·
ինչուտ՝ ահա հասաւ նա՝ որ պիտի
մատնէ ։

47 Եւ դեռ քանի որ նա էն խո-
սումէր , ահա Յուդա՝ էն տասներ-
կուսիցն մինն՝ եկաւ՝ և նորա հետ
մեծ ամբոխ (խալխ) սրերով և բէրը-

(33) Յովհ · ժբ · 27 ։ (34) Մարկ · ժդ · 36 ։ Ղուկ · իբ · 42 ։ Եբր · ե · 7 ։ (35) Յովհ · ժբ · 27 ։ (36) Մատթ · ի · 22 ։ (37) Յովհ · ե · 30 ։ զ · 38 ։ Փիլիպ · բ · 8 ։ (38) Մարկ · ժգ · 38 ։ ժդ · 38 ։ Ղուկ · իբ · 40 · 46 ։ Եփես · զ · 18 ։

Digitized by Google

ցքն՝ և ՚ի ծերոց ժողովրդեանն ։

48 Եւ որ մնանելոցն էր զնա , եհա նոցա նշան՝ և ասէ . Ո՞նդ որում ես համբուրեցից՝ նա է , զնա ունիցիք ։

49 Եւ վաղվաղակի մատուցեալ առ Յիսուս՝ ասէ . Ո՛ղջ եր Ո՛ւրդա պետ . և համբուրեաց ընդ նմա ։

50 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Ո՛նկեր՝ վասն որոյ եկիր դ . յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ՚ի Յիսուս , և կալան զնա ։

51 Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ՝ որ էին ընդ Յիսուսի , ձգեաց զձեռն և հնան զսուր իւր՝ և եհար զծառայ քահանայապետին , և ՚ի բաց եհան զականջն նորա ։

52 Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս . Դարձո՛ զսուր քո ՚ի տեղի իւր . զի ամենեքեան՝ որ առնուն սուր՝ սրով անկանիցին ։

53 Թէ չեմարիցիս՝ Թէ ոչ կարեմ աղաչել զհայր իմ . և հատուցանիցէ ինձ այժմ այսր՝ աւելի քան զերկոտասան գունդս հրեշտակաց ։

54 Ո՞րպէս ի՞նարդ լնուցուն գիրք՝ Թէ այսպէս պարտ է լինել ։

55 Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն . Իբրև ՚ի վերայ աւազակի ելիք առ իս երօք և բրօք՝ առնել զիս . Հանապազ առ ձեզ ՚ի տաճարին նստէի և ուսուցանէի , և ոչ կաղաք զիս ։

56 Ո՞րպէս այս ամենայն եղև՝ զի լցցին գիրք մարգարէիցն . յայնժամ աշակերտքն ամենեքին Թողին զնա և փախեան ։

57 Իսկ նոցա կալեալ զՅիսուս տարին առ Կայիափա քահանայապետ՝ ուր գրագէտքն և ծերքն ժողովեալ էին ։

58 Եւ Պետրոս հետեւեցաւ նմա յաւրինակի մինչև ՚ի դաւիթն քահանայապետին , և մտեալ ներս նստաւ ընդ սպասաւորսն՝ տեսանել զվախճանն ։

59 Եւ քահանայապետքն և ամենայն ժողովուրդն էին խնդրեալ սուտ վկայութիւն զՅիսուսէ՝ զի սպանցեն զնա ։

60 Եւ ոչ գտին . թէպէտ և բազումք սուտ վկայեցին . ոչ գտին ։ Յետ այսորիկ երկու մարդիկ մերձեցեալ ասացին ։

61 Սա ասաց . Կարեմ քակել զտաճարն Աստուծոյ , և երիս աւուրս շինել զայն ։

62 Եւ յարուցեալ քահանայապետն ասէ ցնա . Ոչինչ պատասխանի տաս . զի՞ զայս ինչ վկայեն զքեզ ։

63 Եւ Յիսուս լռէր ։ Եւ քահանայապետն ասէ ցնա . Երդուցանեմ զքեզ զկենդանին Աստուած՝ զի ասասցես մեզ՝ եթէ դո՞ւ ես Քրիստոս որդի Աստուծոյ ։

64 Ասէ ցնա Յիսուս . Դո՛ւ ասացեր . բայց ասեմ ձեզ՝ ապա ի սկսանելոյ տեսանիցէք զորդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ զաւրութեանն , և գալ ՚ի վերայ ամպոց երկնից ։

65 Յայնժամ քահանայապետն պատառեաց զհանդերձս իւր՝ և ասէ . Հայհոյեաց . զի՞ մեզ պիտոյ են վկայք . ահաւասիկ այժմ լուարուք զհայհոյութիւնն ։

66 Զի՞նչ երեւի ձեզ . Նոքա պատասխանի տուեալ ասացին . Մահու պարտ է ։

67 Եւ թքին յերեսս նորա , և զարնուն զնա բռունցիւք ։ Ոմանք ապտակս հարին նմա ։

68 Եւ ասեն . Մարգարէացո՛ մեզ Քրիստոս՝ թէ ո՞վ է որ զքեզ զարկ ։

69 Եւ Պետրոս նստէր արտաքոյ ՚ի դաւթին ։ Եւ մատեաւ առ նա աղախին մի՝ և ասէ . Եւ դո՛ւ էիր ընդ Յիսուսէ Գալիլեացւոյ ։

70 Եւ նա ուրացաւ առաջի ամենեցուն՝ և ասէ . Ոչ գիտեմ զոր ասես ։

71 Եւ ելեալ ՚ի դրունսն՝ տեսին զնա այլ աղախին , և ասէ ցանդիմանսն . Եւ սա էր ընդ Յիսուսէ Նազովրեցւոյ ։

72 Եւ նա երդմամբ ուրացաւ զայր . Ոչ գիտեմ զմարդն ։

73 Եւ սակաւ մի յետ այսորիկ մերձեցեալ կայինքն՝ որ էին անդ՝ ասեն Պետրոսի . Ճշմարիտ և դո՛ւ ՚ի նոցանէ ես . զի և խօսուածդ քեզ վկայէ ։

74 Եւ նա սկսաւ նզովել և երդնուլ . Ոչ գիտեմ զմարդն ։ Եւ անդէն աքաղաղ մի կանչեաց ։

75 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի՝ որ ասացն ցնա . Մինչև աքաղաղ մի կանչեսցէ՝ երիցս ուրասցես զիս ։ Եւ ելեալ արտաքս՝ լայր դառնապէս ։

(39) Մատ · ժդ · 48 : Ղուկ · իբ · 47 : Հովհ · ժը · 3 : Գործ · ա · 16 : (40) Բ Թագ · բ · 9 : (41) Մատ · իա · 9 : ծե · 13 : (42) Հովհ · ժը · 19 : (43) Նշանագ · բ · 6 : Հեսու · ժդ · 10 : (45) գ Թագ · զ · 17 : Գործ · է · 10 : (15) Ղուկ · ծդ · 7 ; ե Մատթ · վիր · 25 : Ղուկ · իդ · 25 . 44 . 46 : (40) Ինչ · գ · 20 : վիր · 51 : (47) Հովհ · ժը · 15 ։

Digitized by Google

ուր դպիրքն և ծերքն ժողովեալ էին :

58 Եւ Պետրոս զՏէտ նորա եբ-
թայր բացագոյն մինչև ի սրահ քա-
հանայապետին . և մտեալ ի ներքս
նստէր ընդ սպասաւորան տեսանել
զվախճարածն :

59 Իսկ քահանայապետքն և ա-
մենայն տեառնծն խնդրէին սուտ վը-
կայութիւն ընդ Յիսուսէ , զի սպանցեն
զնա :

60 Եւ ոչ գտանէին ի բազմաց
սուտ վկայիցն մատուցելոց . յետոյ
մատուցեալ երկու սուտ վկայք ,

61 Որոյն՝ ԹԷ Այս ասէր՝ կարօղ
եմ քակել զաւազարն Աստուծոյ , և
զերիս աւուրս շինել :

62 Եւ յարուցեալ քահանայապետն
ասէ ցնա . Ոչինչ պատասխա-
նի ; զինչ դոքա ամբաստանեն զքեզ :

63 Եւ Յիսուս լռէր . պա-
տասխանի ետ քահանայապետն և
ասէ ցնա . Երդմնեցուցանեմ զքեզ
յԱստուած կենդանի , զի ասասցես
մեզ ԹԷ Դո ես Քրիստոս որդի
Աստուծոյ :

64 Ասէ ցնա Յիսուս . Դու ասա-
ցեր . բայց ասեմ ձեզ , յայսմ հետէ
տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ
ընդ աջմէ զօրութեանն՝ և եկեալ
ընդ ամպս երկնից :

65 Յայնժամ քահանայապետն պա-
տառեաց զհանդերձս իւր , և ասէ .
Հայհոյեաց , զի՞ ևս պիտոյ են մեզ
վկայք , տաս արդ լուաք զՀայհո-
յութիւնն դորա :

նայապետին ժողովեցան[48] , որ տեղ որ կար-
դացօղներն և ծերերն ժողովված
էին :

58 Եւ Պետրոս հետեւանդ գնաւ-
մէք նորա եւս էին մինչև քահանա-
յապետի սրահն . և ներս մտաւ ծա-
ռաներին հետ նստեց՝ որ վերջըն
տեսնէ :

59 Այլոց քահանայապետներն և
բոլոր ատեանն Յիսուսի համար սուտ
վկայութիւն էին ուզում՝ որ նորա
սպանեն :

60 Եւ էն շատ սուտ վկաներիցն
որ էն տեղ էին եկել[49] , բան չէին
գտնում . յետոյ երկու սուտ վկա-
ներ առաջ եկին[50] :

61 Որոնք ասացին՝ Թէ Այս ասաց եմ
կարող եմ Աստուծոյ տաճարըն քան-
դել և երեք օրուայն շինել[51] :

62 Եւ քահանայապետն վերս կաց-
եալ նորան ասաց . Պատասխան չես
տալիս՝ ինչ որ դորանք քեզանից
դանգատուում են[52] :

63 Եւ Յիսուս լռէր կենում[53] .
քահանայապետն պատասխան տըւաւ ,
և նորան ասաց . կենդանի Աստուա-
ծովն եմ երդում տալիս[54] քեզ՝ որ
ասես մեզ Թէ Դու ես որդի Աս-
տուծոյ Քրիստոսն :

64 Յիսուս ասաց . Դու ասացիր .
բայց ասում եմ ձեզ՝ որ հիմիկուց և-
ւս կըտեսնէք Որդին մարդոյ[55] (Աս-
տուծոյ) զօրութեան աջ կողմն նըս-
տած՝ և երկնքի ամպերուն վերայ
եկած[56] :

65 Յն ժամանակին քահանայապե-
տըն իրան շորերըն պատառեց[57] և
ասաց . Հայհոյեց . էլ ի՞նչ պէտք
մեզ վկայ . ահա հիմիկ դորա հայ-
հոյանքն լսեցիք :

(48) Մատ . ժգ . 53 : Ղուկ . իբ . 54 : Յովհ . ιժգ . 12 , 13 . 24 : (49) Մատ . իէ . 12 : լե . 11 : Մատ . ժգ . 55 : Գործ . ը . 13 : (50) ր Օրէն . ժբ . 15 : (51) Մատթ . իէ . 40 : Յովհ . բ . 19 : (52) Մատ . ժգ . 60 : (53) Եսայ . ծգ . 7 : Մատթ . իէ . 12 . 14 : (54) Ղուկ . ե . 1 : ա Թագաւ . ժգ . 24 . 28 : (55) Գան . է . 13 . Մատթ . ժգ . 27 : իդ . 30 : իէ . 31 : Ղուկ . իա . 27 : Յովհ . ա . 51 : Հռոմ . ժ . 10 : ա Յոհ . դ . 16 : Յոպ . ա . 7 : (56) Մատ . ԿԶ . 1 : Գործ . է . 55 : (57) ղ Թագաւ . ժբ . 37 : ժբ . 1 :

Digitized by Google

66 Օ՛ինչ հաճոյ է ձեզ · նոքա պատասխանի ետուն և ասեն · Ա՛ս հապարտ է ։

67 Յայնժամ թքին ընդ երեսս նորա , և կռփեցին զնա · և ամենք ապտակեցին , և ասեն ։

68 Ա՛ր գուշակեա մեզ Քրիստոս · ո՞վ է՝ որ եհարն զքեզ ։

69 Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի գաւթին · մատեաւ առ նա աղա՛խն մի , և ասէ · Եւ դու ընդ Յիսուսի Գալիլեացւոյ էիր ։

70 Եւ նա ուրացաւ առաջի ամենեցունց՝ և ասէ , թէ Ո՛չ գիտեմ զինչ խօսիդ ։

71 Եւ ելեալ նա արտաքս՝ զան դռնապանն՝ ետես զնա այլ կին մի , և ասէ ցայնոսիկ՝ որ անդր կային · Եւ սա ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ էր ։

72 Եւ դարձեալ ուրացաւ երդմամբ , թէ Ո՛չ գիտեմ զայն ։

73 Եւ յետ սակաւ մի՛ոյ մատուցեալ որք կային անդ , ասեն ցՊետրոս · Ճշմարիտ · Հրդարև և դու ի նոցանէ ես , քանզի և խօսք քո յայտ առնեն զքեզ ։

74 Յայնժամ սկսաւ նզովել և երդնուլ , թէ Ո՛չ գիտեմ զայն ։ և ի՛ն հաւքն հաւ խօսեցաւ ։

75 Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն Յիսուսի զոր ասաց , թէ Ա՛ռնդէն հաւուն խօսեալ իցէ երիցս ուրասցիս զիս · և ելեալ արտաքս՝ եկաց դառնապաղ ։

65 Ի՞նչ հաճոյ է ձեզ · նորանք պատասխան տուին՝ և ասացին · (Ո՛չ) մահապարտ է ։

67 Եւ ժամանակն թքեցին նորա երեսին · և բռնցքով զնակեցին · և մին քանիսն էլ ապտակ (տվին) տուին նորան , և ասացին ։

68 Ո՛վա՝ Քրիստոս՝ մարգարեացիր մեզ՝ նա ո՛վ է որ քեզ զարկեց ։

69 Եւ Պետրոս գուրան նստած էր արտաքին · մին աղախին (դռնապանը) նորա մօտ եկաւ , և ասաց · Ո՛ւռ էլ էն Յիսուս Գալիլեացին հետն էիր ։

70 Եւ ամէնի առաջին ուրացաւ՝ և ասաց · Չեմ գիտեմ թէ դու ինչ ես խօսում ։

71 Եւ երբոր նա գռնից դուրս գնաց , մին ուրիշ կին նորան տեսաւ՝ և նորանց որ էն տեղ կային ասաց · Այ էլ Յիսուս Նազովրեցին հետն էր ։

72 Եւ միևէլ երդումով ուրացաւ՝ թէ ես էն մարդին չեմ ճանաչում ։

73 Եւ մին քիչ յետոյ՝ նորանք որ էնտեղ կանգնած էին , եկին Պետրոսին ասացին · Իրաւի որ դու էլ նորանցից ես · ինչուր՝ քո խոսքդ էլ յայտնում է քեզ ։

74 Եւ ժամանակն սկսեց անիծել և երդվել թէ ես էն մարդին չեմ ճանաչում , և շուտով հաւն կանչեց ։

75 Եւ Պետրոս յիշեց Յիսուսի էն խոսքն՝ որ ասաց · թէ ՝ առն դիւ չը՛կանչած՝ երեք անգամ կ՛ուրանաս ինձ ։ և դուրս գնաց դառն արտասուքով լաց էլաւ ։

(58) Ղ՛ա · խդ · 16 · Յովհ · ժբ · 7 · (59) Նաւղ · ծ · 6 · ծգ · 3 · Մատթ · խէ · 30 · (60) Ղ՛ա · խբ · 68 · Մովհ · ժբ · 3 · (61) Մատթ · ժգ · 35 · Ղ՛ա · խբ · 61 · (62) Մատթ · ժգ · 68 · Ղ՛ա · խբ · 65 · Յովհ · ժբ · 16 , 17 · 25 · (63) Ղ՛ա · խբ · 59 · (64) Մատթ · ժգ · 71 · (65) Ա՛ւբ · 34 · Մատթ · ժգ · 30 · Ղ՛ա · խբ · 61 , 62 · Յովհ · ժգ · 38 ·

Digitized by Google

ԿԻ • ԻՒ

1 Քրիստոսի խոստած Պետրոսի մասնակցին : 3 Հնդկաց իրան ձեռնադիր է խնդրելմամ • 19 Պետրոս իրան կընկեր խոստովելով , 24 Ջեռներըն կշտապ • 26 Նա Խոստրոսին խոչտանէ : 29 Քրիստոսի փնտրով պատվիրն , 34 Խոշտիրն , 50 Նախատվիրն , 50 Մոնդիլ , և Թաղվիրն • 66 Իրան գերեզման կտեղադրվի և պահապանք կդրվի :

1 Իբրև այդ եղև , խորհուրդ արարին ամենայն քահանայապետքն և ծերք ժողովրդեանն վասն Յիսուսի սպանանել զնա :

2 Կապեցին զնա , և տուին գընացին . և եռուն ՚ի ձեռս Պոնտացի Պիղատոսի դատաւորի :

3 Յայնժամ տեսեալ Յուդայի՝ որ մատնեացն զնա , թէ պարտաւորեցաւ , զղջացաւ՝ և դարձոյց զարծաթին առ քահանայապետն և ծերս ժողովրդեանն :

4 Եւ ասէ . Ա՚եղայ , զի մատնեցի զարիւն արդար . և նոքա ասեն . Ա՚ռ չէ փոյթ , դու գիտես :

5 Եւ ընկեց զարծաթին ՚ի տաճարին՝ և գնաց , և չափաւ խեղդեցաւ :

6 Իսկ քահանայապետին առեալ զարծաթին՝ ասեն . Ո՚չ է արժան ընդունել զայդ ՚ի կորբանն , քանզի գինք արեան են :

7 Խորհուրդ առեալ , գնեցին այնով զագարակն բրտի ՚ի գերեզման օտարաց :

8 Վասն այնորիկ կոչեցաւ ագարակն այն , Ա՚գարակ արեան՝ մինչև յայսօր :

9 Յայնժամ լցաւ՝ որ ասացաւն ՚ի ձեռն Երեմիայ մարգարէի . Եւ առին զերեսուն արծաթին զգինս վաճառելոյն , զոր արկին յօդուած

1 Ընդդէմ առաւօտ էլաւ , ամէն քահանայապետներն և ժողովրդի ծերերն Յիսուսի համար խորհուրդ արին՝ որ սպանեն նորան[1] :

2 Տարան կապեցին , և տուին գնացին , և Պոնտացի Պիղատոս դատաւորի ձեռքն տուին[2] :

3 Յն ժամանակն Յուդան՝ որ նորան մատնեց՝ տեսաւ որ դատապարտվեցաւ , զղջացաւ՝ և էն արծաթըն յետ դարձրուց քահանայապետներին և ժողովրդի ծերերին[3] :

4 Եւ ասաց . Ա՚եղայ՝ ինչտար արդար արիւն մատնեցի . նորանք էլ ասացին՝ Ա՚ռնք հոգս չունինք . դու գիտես :

5 Եւ արծաթըն քցեց տաճարի մէջն՝ և յետ նկաւ , և գնաց խեղդվեցաւ[4] :

6 Նայց քահանայապետներն էն արծաթըն առին՝ և ասացին . Ի՚րաւ չէ՝ որ էդ գանձանակի մէջն ընդունենք , ինչտար՝ արիւնի գին է :

7 Խորհուրդ արին՝ և նորանով բրտաւի արտաւեղն գնեցին՝ որ օտարականների գերեզմանատեղ լինի :

8 Ա՚յսհամար՝ էն արտաւեղն Ա՚րիւնի արտ կոչվեցաւ մինչև էս օր՝ :

9 Յն ժամանակն կատարվեցաւ էն՝ որ Երեմիա մարգարէի ձեռովն ասվեցաւ . Եւ էն երեսուն արծաթի փոզն առին՝ էն ծախվածի գի-

(1) Ասվ . բ . 2 : Մարկ . ժե . 1 : Ղուկ . իբ . 66 : (2) Մատթ . ի . 19 : Ղուկ . իգ . 1 : Յովհ . ժը . 28 : Գործ . գ . 13 : (3) Մատթ . իգ . 14 , 15 : (4) Գ Յովհ . ժե . 28 : Գործ . ա . 18 : (5) Գործ . ա . 19 :

Digitized by Google

ցըն Իսրայէլի :

10 Եւ նոտն ընա յազարակն բրտի . որպէս հրամայեաց ինձ Տէր :
11 Եւ Յիսուս եկաց առաջի դատաւորին . եհարց ցնա դատաւորն՝ և ասէ . Ո՞ւր ես թագաւորն ՚Երբէից . և Յիսուս ասէ . Ոտ ասես :
12 Եւ ՚ի չարախօսիլն նորա ՚ի քահանայապետից և ՚ի ծերոց , ոչ ինչ ետ պատասխանի :

13 Այնժամ ասէ ցնա Պիղատոս . Ոչ լսես՝ որչափ դոքա հակառակ քո վկայեն :
14 Եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ և ոչ բան մի , մինչև զարմանալ դատաւորին յոյժ :
15 Ի այց ըստ ատենի սովոր էր դատաւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ մի՝ զոր կամէին :

16 Ունէին յայնժամ կապեալ մի նշանաւոր , որում անուն էր Յիսուս Բարաբբա :
17 Իբրև ժողովեցան , ասէ ցնոսա Պիղատոս . Զո՞ւ կամիք յերկուց ատեն՝ զի արձակեցից ձեզ , զՅիսուս Բարաբբա՝ եթէ զՅիսուս զանուանեալն Քրիստոս :

18 Գիտէր՝ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա :
19 Եւ մինչ նստէր յատենին , առաքեաց առ նա կինն իւր՝ և ասէ . Ձկայ ինչ քո և արդարոյն այնորիկ , զի բազում անգամ անցք անցին ընդ իս այսօր յանուրջս վասն նորա :

20 Իսկ քահանայապետքն և ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն , զի նըն՝ որ նորան Իսրայէլի որդիքնեբրիցն առել էին[6] :
10 Եւ նորան բրուտի տրտին մըտին՝ ինչպէս որ հրամայեց ինձ Տէրն :
11 Եւ Յիսուս կանգնեց դատաւորի առաջին . դատաւորն հարցրուց նորան՝ և ասաց[7] . Ո՞ւր ես ՚Երբէից (Ջհուտիներէն) թագաւորն . և Յիսուս ասաց . Դու ես ասում :
12 Եւ երբոր քահանայապետներն և ծերերն նորանից չարախօսում[8] էին անում , նա իսկի պատասխան չըտուաւ[9] :
13 Ի՞նչ ժամանակն Պիղատոս ասաց նորան . Ղա՞ւ լսում[10] թէ դորանք որչափ քեզ հակառակ են վկայում :
14 Եւ նորան իսկի մին բան էլ պատասխան չըտուաւ . մինչև որ դատաւորն էլ շատ զարմացաւ :
15 Ի այց սովորութիւն էր դատաւորին՝ որ ատենի ժամանակում մին բանտարկեալ[11] արձակէ ժողովրդին համար . որին որ ուզում էին :
16 Ի՞նչ ժամանակն մին անուանի բանտարկեալ ունէին . որ նորա անունն Յիսուս Բարաբբա էր :
17 Երբոր հաւաքվեցան , Պիղատոս նորանց ասաց . Ի՞նչ երկուսից որն էլ ուզում՝ որ ձեզ համար արձակեմ . Յիսուս Բարաբբային , թէ Յիսուսին , որ Քրիստոս է կոչված :
18 Պատճառնոր՝ գիտուում՝ որ նախանձով էին մատնել նորան :
19 Եւ դատքանի որ դատաստան էր նստած , նորա կինն ուղարկեց նորա մոտն՝ և ասաց . Ի՞դ արդար մարդդ հետ դու բան չունիս . ինչուր՝ շատ բաներ երազում էս օր իմ գլխովս անցկացան նորա համար :
20 Ի այց քահանայապետներն և ծերերն՝ ժողովուրդներին հաւա-

(6) Աստ . ժա . 12 , 13 : (7) Մատ . ժե . 2 : Ղուկ . խդ . 3 : Յովհ . ժը . 33 : (8) Յովհ . ժը . 37 : ա Տիմ . գ . 13 : (9) Մատթ . խդ . 63 : Յովհ . ժթ . 9 : (10) Մատթ . խդ . 63 : Յովհ . ժթ . 10 : (11) Մատ . ժե . 6 : Ղուկ . խդ . 17 : Յովհ . ժը . 39 :

Digitized by Google

խնգրեցին զՊետրոսն՝ և զՅովհաննէս զնոսա կորուսցեն :

21 Պատասխանի եւ դատաւորն՝ և ասէ ցնոսա . Ո՞վ կամիք զի արձակեցից ձեզ ցկուսակ ազատ . և նոքա ասեն՝ Ոչ արձակեա :

22 Եւ ցնոսա Պիղատոս . Ուրեմն զի՞նչ արասից զՅիսուս զանուանեալսն Քրիստոս :

23 Ասեն ամենեքեան՝ խաչեսցի . և ասէ , Ո՞րպիսի չար արար . և նոքա առաւել ևս աղաղակեցին և ասեն՝ խաչեսցի :

24 Եւ տեսանել Պիղատոսի թէ ոչ ինչ օգնէ՝ այլ առաւել խռովութիւն լինի , առեալ ջուր լուաց զձեռս առաջի ժողովրդեանն՝ և ասէ . Անմեղ եմ ես յարենէ արդարոյդ այդորիկ . դուք գիտասջիք :

25 Պատասխանի եւ ամենայն ժողովուրդն՝ և ասէ . Արիւն դորա՝ ի վերայ մեր և ի վերայ որդւոց մերոց :

26 Յայնժամ արձակեաց նոցա զԲարաբբայն , և զՅիսուս գանն հարեալ՝ եւ ի ձեռս զի խաչեսցի :

27 Յայնժամ զինուորք դատաւորին առին զՅիսուս յատարանն . և ժողովեցին ի վերայ նորա զամենայն պատուհասն :

28 Եւ հերքեցին զնա , և արկին զնեցուկ քղամիդ կարմիր :

29 Եւ բարձրեալ պսակ ի փշոց՝ եդին ի գլուխ նորա , և եղէգն յաջոյ ձեռին նորա . ծունր իջեալ առաջի նորա՝ նախատիցին և ասեն . Ող ի նացրին՝ որ Բարաբբային ուղին և Յիսուսին կորոյսին[12] :

21 Պատասխան առաւ գատաւորն և ասաց ցորոնց՝ Զոր կամիք ձեզ արձակեմ ձեզ համար . և նորանք ասացին՝ Բարաբբայն :

22 Պիղատոս ասաց ցնոսա . Ապա ի՞նչ անեմ Յիսուս կոչեալ Քրիստոս :

23 Ամենեքեան ասացին . Թեզք է խաչվի . և նա ասաց . Ի՞նչ չար բան է արել . և նորանք էլ աւելի աղաղակեցին և ասեն՝ Թեզք է խաչվի :

24 Եւ Պիղատոս երբոր տեսաւ՝ թէ իսկի օգուտ չի անում , քան աւելի խռովութիւն է լինում , ջուր առաւ՝ ժողովրդի առաջին ձեռաներն լուաց[13] և ասաց . Ես էգ արդարդ արիւնից անպարտ եմ , դուք գիտէք :

25 Ամէն ժողովուրդն պատասխան առաւ և ասաց . Նորա արիւնն մեզ վերայ և մեր զաւակց վերայ[14] :

26 Ան ժամանակն Բարաբբային արձակեց նորանց համար , և Յիսուսին ծեծեց[15] , և ձեռնհաձն առաւ՝ որ խաչվի :

27 Ան ժամանակն դատաւորի զինուորներն՝ Յիսուսին տարան պատսլատն[16] , և ամէն զինուորներն գունդն (պէօլյուքն) հաւաքեցին նորա վերայ :

28 Նորան մերկացրին՝ և նորա վերայ մին կարմիր քղամիդ[17] (փելուշէ) յագցրին :

29 Եւ փշէ[18] պսակ հիւսեցին՝ դրին նորա գլխին գլուխ , և նորա աջ ձեռին մին եղէգ (գամչի) . ծունր իջնելով ծաղր

(12) Մատ . ԻԷ . 11 : Ղուկ . ԻԳ . 18 : Յովհ . ԺԸ . 40 : Գործ . Գ . 14 : (13) Բ Օրին . Ք . 6 : (14) Բ Օրին . ԻԲ . 10 : Ելից . Բ . 19 : Բ Թագ . ա . 16 : Գ Թագ . Բ . 32 : Գործ . Ե . 28 : (15) Ասայ . Ծ . 5 : Մատ . ԻԷ . 15 : Ղուկ . ԻԳ . 16 . 24 : 25 : Ծնէ . ԺԲ . 2 . 16 : (16) Մատ . ԻԸ . 28 : Մարկ . ԺԲ . 3 : (17) Ղուկ . ԻԳ . 11 : (18) Մատ . ԻԷ . 29 : Ցովհ . ԺԹ . 2 :

Digitized by Google

Թագաւոր Էդոմից :

30 Եւ թքեալ ՚ի նա՝ առնուին զնա զՂԷգՆն և ծեծէին զգլուխ նորա :

31 Եւ յորժամ ձաղեցին զնա , մերկացուցին ՚ի նմանէ զքղամիդն՝ և ագուցին նմա զիւր հանդերձն , և առեալ զնա ՚ի խաչ հանել :

32 Եւ ելեալ արասքա՝ գտին այր մի հիւրենացի՝ անուն Սիմոն , զնա կալան պահակ՝ զի բարձցէ զխաչն նորա :

33 Եւ եկեալ ՚ի տեղին ածուանեալ Գողգոթա , որ տեղի է կառաւիճոյ ,

34 Եւառն նմա ըմպել գինի քնդ լեղի խառնեալ . և իբրև ճաշակեաց ոչ կամեցաւ ըմպել :

35 Եւ հանեալ զնա ՚ի խաչ՝ բաժանեցին զհանդերձս նորա վիճակեալ . զի լցցի բանն՝ որ ասացաւ ՚ի մարգարէէն . Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս . և ՚ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ արկանէին :

36 Եւ նստեալ պահէին զնա :

37 Եւ եդին ՚ի վերայ գլխոյ նորա գրեալ զպատճառն նորա . Թէ Այս է Յիսուս Թագաւորն Հրէից :

38 Յայնժամ հանին ընդ նմա ՚ի խաչ երիս աւազակս , մի յաջմէ նորա՝ և մի յահեկէ :

39 Եւ որ անցանէին՝ հայհոյէին զնա , շարժէին զգլուխս իւրեանց ,

էին ածուամ և ասէին . Ո՛ղջ կաց Հրէից (Ջհնապանէրի) Թագաւոր :

30 Եւ նորան Թքելով՝ էն եղէգը առնում էին և նորա գլուխը Թաւ կում էին[19] :

31 Եւ երբոր ծաղը արին նորան , էն կարմիր քղամիդն (Ֆէրաճէն) նո րանից հանեցին՝ և նորան առաջն որ խաչ հանեն[20] :

32 Եւ երբոր դուրս էլան[21] , մին Սիւրենացի մարդ գտին՝ Սիմոն ա նուն[22] . նորան ուժով բռնեցին քա շեցին՝ որ նորա խաչը վերցնէ :

33 Երբոր Գողգոթա[23] ասված տե ղըն եկին , որ գլխատելոյ տեղ է ,

34 Նորան լեղով չհա խառնած գի նի տուին[24] խմել և երբոր համբե առաւ , չէր կամենում որ խմէ :

35 Եւ երբոր նորան խաչ հանե ցին , նորա շորերը վիճակով բա ժանեցին[25] . որ կատարվի էն խօսքն որ մարգարէից ասված էր՝ Թէ իմ շորերս իրանց միջումն բաժանեցին՝ և իմ կապոյտս վերայ վիճակ էրին քցում[26] :

36 Եւ նստած պահում էին նո րան[27] :

37 Եւ նորա վերան (սաղէն) գր բեցին՝ և իրան գլխին վերայ դրին Թէ Այս է Յիսուս Հրէից (Ջհնապա նէրի) Թագաւորս[28] :

38 Այն ժամանակն նորան հետ եր կու աւազակ ել[29] էլ խաչ չան եցին՝ մէկը նորա աջ կողմն և մէկըն նորա ձախ կողմն :

39 Եւ նորանք որ էնտեղից անցնէին հայհոյում , հայհոյութիւն անում[30] և իրանց գլուխները շարժում ,

(19) Նոյ . ծ . 6 . Մարկ . խզ . 67 : (20) Նոյ . ծգ . 7 : (21) Գործ . ժե . 35 ; գ Գործ . իա . 13 : Գործ . է . 58 : Լուկ . ժգ . 13 : (22) Մարկ . ժե . 21 : Գործ . իգ . 26 : (23) Մարկ . ժե . 22 : Գործ . իգ . 33 : Հովհ . ժթ . 17 : (24) Մարկ . կթ . 21 : Ելույթ . 48 : (25) Մարկ . ժե . 24 : Գործ . իգ . 34 : Հովհ . ժթ . 24 ; (26) Մարկ . իգ . 18 : (27) Ելույթ . 54 : (28) Մարկ . ժե . 26 : Գործ . իգ . 38 : Հովհ . ժթ . 19 (29) Նոյ . ծգ . 12 : Մարկ . ժե . 27 Գործ . իգ . 32 , 33 : Հովհ . ժթ . 18 : (30) Մարկ . իգ . 7 : Ամբ . 25 : Մարկ . ժե . 29 : Գործ . իգ . 35 :

Digitized by Google

40 Եւ ասէին · Վա՛յ որ քակէիր զսաճարն , և զերիս աւուրս շինէիր զնա · ապրեցո՛ զքեզ , թէ Որդի ես Աստուծոյ՝ էջ ՚ի խաչէդ :

41 Նոյնպէս և քահանայապետքն ձաղէին հանդերձ դպրօքն և ծերովք՝ և ասէին :

42 Զայլս ապրեցոյց՝ զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել . եթէ թագաւոր է Իսրայէլի՝ իջցէ այժմ ՚ի խաչէդ՝ և հաւատասցուք դմա :

43 Եթէ յուսացաւ Աստուած , փրկեսցէ այժմ զնա՝ եթէ կամի զնա . քանզի ասաց՝ եթէ Աստուծոյ Որդի եմ :

44 Զնոյն և աւազակքն՝ որ խաչեալ էին ընդ նմա , նախատէին զնա :

45 Եւ ՚ի վեց ժամէ աւուրն՝ խաւար եղև ՚ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցիւն ժամ :

46 Եւ զիւն ժամուն կոչեաց Յիսուս ՚ի ձայն մեծ և ասէ . Էլի՝ Էլի՝ լամա սաբաքթանի . այս ինքն է . Աստուածե իմ Աստուածե իմ ընդէր թողեր զիս :

47 Իմանք լսեցանէ որ անդն կային , իբրև լուան՝ ասէին . ԶՀղիա կարդայ դա :

48 Եւ վաղվաղակի ընթացաւ մի ոմն ՚ի նոցանէ՝ առ սպունգ լի քացախով , հարեալ յեղեգան՝ ետ լմշել նմա :

49 Եւ կէսքն ասէին . Թո՛ղ տեսցուք եթէ գա՞յ Եղիա փրկել զդա :

50 Եւ Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ և արձակեաց զոգին :

40 Եւ ասուէին՝ Վա՛յ որ սաճարըն քանդուէիր՝ և երիք օրում շինուէիր[31] · ապրեցրու՛ քեզ՝ թէ որ Աստուծոյ Որդին ես , վէր ելկ խաչէիցդ[32] :

41 Նոյնպէս էլ քահանայապետներըն ծաղր էին անում կարդացողներին և ծերերին հետ՝ և ասուէին :

42 Ուրիշներըն ապրեցրուց . ինքն իրան չի կարում ապրեցնել . թէ որ Իսրայելի թագաւորն է , հիմիկ թո՛ղ վէր գայ խաչիցդ , և հաւատանք դորան :

43 Թէ որ Աստուծոյն յուսացաւ[33] , հիմիկ թո՛ղ փրկէ դորան , թէ որ ուզում դորան . ինչուա՞ր՝ ասաց . Թէ Աստուծոյ Որդի եմ :

44 Նոյնպէս էլ աւազակներն որ նոյա հետ խաչված էին՝ նորա նախատում էին[34] :

45 Եւ օրի վեց ժամիցն (սահլէնքն) մինչև ինն ժամն ամէն երկրի վերայ խաւար եղաւ[35] :

46 Եւ ինն ժամին (սահլէնն) գէմ , Յիսուս մեծ ձայնով կանչեց և ասաց[36] · Էլի՝ Էլի՝ լամա սաբաքթանի . որ կասլի . Իմ Աստուած՝ իմ Աստուած՝ ինչո՞ւ թողիր ինձ[37] :

47 Ոմանք դրանցից որ հէնտեղ կանգնած էին՝ երբոր լսեցին , ասուէին՝ Ա՛ռ Եղիային է կանչում :

48 Եւ շուտով նորանցից մինն վազեց՝ սպունգ (սէնգէր) քացախով լիքն առաւ՝ եղէգի (ղամչէ) վերայ անցրուց՝ և նորան առաւ , որ խըմէ[38] :

49 Եւ կէսն ասուէին . Թո՛ղ տեսնենք . եկէ Եղիան կըգա՞ դորան փրկել :

50 Եւ Յիսուս միևել մեծ ձայնով կանչեց՝ և արձակեց հոգին[39] :

(31) Մատթ . իզ . 61 : Յովհ . բ . 10 : (32) Մատթ . իզ . 63 : (33) Աստ . իբ . 8 : (34) Մարկ . ժե . 32 : Ղուկ . իգ . 39 : (35) Ամոս . ը . 9 : Մարկ . ժե . 33 : Ղուկ . իգ . 44 : (36) Եբր . ե . 7 : (37) Աստ . իբ . 1 : (38) Աստ . կթ . 21 : Մարկ . ժե . 36 : Ղուկ . իգ . 36 : Յովհ . ժթ . 29 : (39) Մարկ . ժե . 37 : Ղուկ . իգ . 45 :

Digitized by Google

51 Եւ ահա վարագոյր տաճարին
ցեղաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչեւ
ի վար, և երկիր շարժեցաւ, և
վէմք պատառեցան:
52 Եւ գերեզմանք բացան, և բա-
զում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յար-
եան:
53 Եւ ելեալ ի գերեզմանաց յետ
յարութեանն նորա, մտին ի քա-
ղաքն սուրբ, և երեւեցան բազմաց:

54 Իսկ հարիւրապետն՝ և որ ընդ
նմա պահէին զՅիսուս, իբրեւ տե-
սին զշարժումնն և զեղեալսն, եր-
կեան յոյժ և ասեն. Ի՛րդարեւ Ո՛ս-
տուծոյ Որդի էր սա:

55 Էին անդ կանայք բազումք,
կային ի հեռաստանէ՝ և հայէին,
որք եկին զկնի Յիսուսի ի Գա-
լիլեէ պաշտել զնա:

56 Յորս էր Մ՝արիամ Մ՝ագդալե-
նացի՝ և Մ՝արիամ Յակովբայ՝ և
Յովսեայ մայր, և մայր որդւոցն
Զեբեթեայ:
57 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր
մի մեծատուն Յ՝արիմաթեայ՝ որում
անուն էր Յովսէփ. որ և աշակեր-
տեցաւ իսկ Յիսուսի:

58 Սա մատուցեալ առ Պիղատոս,
խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի. յայն-
ժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ
զմարմինն:
59 Եւ առեալ զմարմինն Յովսէփ՝
պատեաց սուրբ կտաւովք,
60 Եւ եդ ի նոր գերեզմանի՝ զոր
փորեաց ի վիմի. և թաւալեցուց
եալ կափարիչ դրան գերեզմանին
վէմ մի մեծ՝ գնաց:

61 Ի՛նդ էր Մ՝արիամ Մ՝ագդալե-

51 Եւ ահա տաճարի վարագոյրն
երկու (կտոր) ճղվեցաւ վերևիցն
մինչև ցածն[40], և երկիրն շարժվե-
ցաւ. և քարեր պատառվեցան:
52 Եւ գերեզմաններ բաց ելան.
և շատ մարմիններ սուրբ ննջեցելոց
յարութիւն առին:
53 Եւ գերեզմաններից դուրս ե-
կին նորա յարութենից ետև՝ սուրբ
քաղաքն մտին՝ և շատերին երևե-
ցան:
54 Բայց հարիւրապետն և նո-
րանք՝ որ նորա հետ Յիսուսին պա-
հում էին[41], երբոր էն շարժմունքըն
և էն էլածներըն տեսին, շատ վա-
խեցան և ասացին. Ա՛շմարիտ որ
սա Ա՛ստուծոյ Որդի էր:
55 Էն տեղ շատ կանայք կային՝ որ
հեռուց կը նայէլ էին՝ և մտիկ էին
տալիս. որ Գալիլեայից Յիսուսի
հետևէն եկին որ ծառայութիւն ա-
նին նորան[42]:
56 Որանց միջումն էր Մ՝արիամ
Մ՝ագդաղենացին՝ և Մ՝արիամ Յա-
կոբի և Յոսէի մայրն[43] և Զեբե-
դեայի որդոց մայրն:
57 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ Ա՛րի-
մաթեայից մին հարուստ մարդ ե-
կաւ՝ որ նորա անունն Յոսէփ էր[44],
որ ինքն էլ աշակերտ էլած էր
Յիսուսին:
58 Սա գնաց Պիղատոսի մտան՝ և
Յիսուսի մարմինը խնդրեց. էն
ժամանակին Պիղատոս հրամայեց՝ որ
մարմինը տան:
59 Եւ Յոսէփն մարմինը առաւ՝
յիսակ կտաւներով պատանեց,
60 Եւ (մին) նոր գերեզմանի մէջ
դրաւ՝ որ քարի մէջն փորել էր[45].
և գերեզմանի դռան առաջին մին
մեծ քար գցեց (նորան) փակելոյ
համար. և գնաց:
61 Էն տեղ էր Մ՝արիամ Մ՝ագ-

(40) Ելք · իզ · 31 : ր Ա՛նապ · գ · 14 : Մարկ · ժե · 38 : Ղուկ · իգ · 45 : (41) Վէր · 36 : Մարկ · ժե · 39 : Ղուկ · իգ · 47 : (42) Ղուկ · ը · 2, 3 : (43) Մարկ · ժե · 40 : Ղուկ · իգ · 50 : Յովհ · ժթ · 38 : (45) Նապ · թգ · 9 :

Digitized by Google

նոցին՝ և միւս Ա՝արիաճի, նոսեին հանդիպեալ գերեզմանին :

62 Եւ ի վաղիւ անդր՝ որ է յետ ուրբաթին, ժողովեցան քահանայապետքն և փարիսեցիքն առ Պիղատոս :

63 Եւ ասեն. Տէր յիշեցաք զի մոլորեցուցիչն այն ասէր՝ մինչ կեանդանին էր, թէ Յետ երից աւուրց յառնեմ :

64 Ա՛րդ՝ հրամայեա՛ զգուշանալ գերեզմանին մինչև յերից աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն գիշերի՝ գողանայցեն զնա, և ասիցեն ժողովրդեանն, թէ Յարեաւ ի մեռելոց. և լինիցի յետին մոլորութիւնն չար քան զառաջինն :

65 Ա՛սէ ցնոսա Պիղատոս. Ունիք զզօրականն, երթայք զգուշացարո՛ւք որպէս և գիտէք :

66 Եւ նոքա երթեալ զգուշացան գերեզմանին, և կնքեցին զվէմն հանդերձ զօրականօքն :

դաղնացին և մեկել Ա՝արիաճի, որ գերեզմանին դէմ նստած էին :

62 Եւ ետրա էգուցվան օրուանն՝ որ ուրբաթիցն ետև է, քահանայապետներն և փարիսեցիներն հաւաքվեցան Պիղատոսի մօտ :

63 Եւ ասացին. Տէր մտքներս բերինք, որ էն մոլորացնօղն դեռ քանի որ կենդանի էր, ասուաքը. Թե Երեք օրից ետև յարութիւն կառնեմ[46] :

64 Ուրեմն հրաման տաւր. որ մինչև երեք օր գերեզմանըն զգաւջութենով պահեն. որ չըլինի թէ աշակերտներն գիշերն գան նորան գողանան՝ և ժողովըրդին ասեն՝ թէ Ա՝ռնելների միջիցն յարութիւն առաւ, և յետին մոլորութիւնն չար լինի քանեզ առաջինն :

65 Պիղատոս ասաց Ներանից. Պահապան զինուորներ ունիք. գնաք զգո՛յշ պահեցէք ինչպէս որ գիտուէք :

66 Նորանք էլ գնացին գերեզմանին պահապանութիւն արին. և պահապան զինուորներին հետ քարըն կնքեցին[47] (Լօկէնկին) :

ԿԻՒ · ԻՎ

1 Հրեշտակն Ի՛րիսոսի յարութեան համար կանանցն աւետիս կըտայ : 9 Ի՛րիսոս նոցանց կերեւանի : 11 Ռահանայապետներն զինուորներին փող կըտան, որ ասեն թէ՝ Նոքան գնթեզմանից գողացան : 16 Ի՛րիսոսի իրան աշակերտներն երևնալն, 19 և նոքանք հեթանոսներն աշակերտելոյ և Ներանք մկրտելոյ ուղարկելն :

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն՝ յորում լուսանայր միաշաբաթին, եկն Ա՝արիամ Ա՝ագդալենացի, և միւս Ա՝արիամն՝ տեսանել զգերեզմանն :

2 Եւ ահա շարժումն մեծ եղեւ. զի հրեշտակ Տեառն իջեալ յերկնից մատուցեալ ի քաց թաւալեցոյց

1 Եւ շաբաթի իրիկունն՝ որ մէկ շաբթի էր լուսանում[1], Ա՝արիամ Ա՝ագդաղենացին եկաւ՝ և մէկել Ա՝արիամն՝ էլ, որ գերեզմանըն տեսնեն :

2 Եւ մեծ շարժումն էլաւ՝ ինչուր՝ Տէրի հրեշտակն երկնքիցն վէր եկաւ՝ գնաց դռնիցն էն քարըն

(16) Մարկ. ժգ. 21 : ժէ. 23 : ի. 19 : իգ. 61 : Մարկ. ը. 31 : ժ. 34 : Ղուկ. ի. 23 : ժգ. 33 : իդ. 8, 7 : Յովհ. բ. 19 : (17) Դան. գ. 17 : (1) Մարկ. ժգ. 1 : Ղուկ. իդ. 1 : Յովհ. ի. 1 : (2) Մարկ. իե. 56 :

Digitized by Google

զվէմն ՚ի դրաց անտի, և նստէր ՚ի վերայ նորա։

3 Եւ էր տեսիլ նորա իբրև զփայլական, և հանգերձ նորա սպիտակ իբրև զձիւն։

4 Եւ յաւէտ անտի նորա խռովեցան պահապանքն, և եղեն իբրև զմեռեալս։

5 Պատասխանի ետ հրեշտակն՝ և ասէ ցկանայսն. Ո՚ՀԻ երկնչիք դուք, գիտեմ զի զՅիսուս զխաչեալն խնդրէք։

6 Չէ աստ, քանզի յարեաւ, որպէս ասացն. եկայք տեսէք զտեղին ուր կայր։

7 Եւ վազվազակի երթայք ասացէք աշակերտացն նորա՝ թէ Յարեաւ. և ահա յառաջանայ քան զձեզ ՚ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա, ահա ասացի ձեզ։

8 Եւ երթալ վազվազակի ՚ի գերեզմանէ անտի ահիւ և խընդութեամբ բազում՝ ընթանային պատմել աշակերտացն։

9 Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս՝ և ասէ. Ո՚ղջ կաք. և նոքա մատեալ կալան զոտս նորա՝ և երկրպագին նմա։

10 Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ո՚ՀԻ երկնչիք երթայք ասացէք եղբարցն իմոց՝ զի երթիցեն ՚ի Գալիլեա, և անդ տեսցեն զիս։

11 Իբրև նոքա գնացին, ահա ոմանք ՚ի զօրականացն եկին ՚ի քաղաքն՝ և պատմեցին քահանայապետացն զամենայն որ ինչ եղեւն։

12 Եւ նոքա ժողովեալ հանդերձ ծերոցքն, խորհուրդ առեալ՝ արծաթս յոյժ եառուն զօրականացն,

13 և ասեն. Ասասջիք թէ գիշերի եկեալ աշակերտքն նորա՝ գողացան զնա մեզ քնացելոց։

14 Եւ եթէ լուիցի այս ՚ի դատաւորէն, մեք համոզեսցուք զնա, և զձեզ հոգս մի առնուցուն։

15 Եւ նոքա առեալ զարծաթսն՝ արարին որպէս ուսուցեալ էին։ Եւ հրատարակեցաւ բանս այս յԱրամայեցւոց մինչև ցայսօր։

16 Եւ աշակերտքն տասն և մի գնացին յԱրամայեցի, ՚ի լեառն զոր կարգեաց նոցա Յիսուս։

17 Եւ տեսեալ զնա՝ երկրպագին նմա. և ոմանք կասկածեցան։

18 Եւ մատեալ Յիսուս՝ խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. Տուեալ է ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի։

19 Երթայք ուսուցէք զամենայն ազգս, մկրտեցէք զնոսա յանուն Հաւր և Որդւոյ և Հոգւոյ սրբոյ։

20 Ուսուցանելով զնոսա պահել զամենայն զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ահա ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչև ցկատարած աշխարհի։ Ամէն։

(3) Մարկ. ժղ. 5։ Ղուկ. խգ. 4։ Յովհ. ի. 12։ (4) Դան. ժ. 6։ (5) Մարկ. ժբ. 40։ ժզ. 21։ ժե. 23։ ի. 19։ (6) Մարկ. իզ. 32։ Մարկ. ժզ. 7։ (7) Մարկ. ժզ. 9։ Յովհ. ի. 18։ (8) Յովհ. ի. 17։ Ածոմ. ը. 29։ Եբր. ը. 11։

Digitized by Google

13 Եւ ասեն · Ա՛սացէք՝ եթէ աշակերտքն նորա եկեալ գիշերի գողացան զնա՝ մինչ մեք ՚ի քուն էաք :
14 Եւ եթէ լուր լինի այդ առ դատաւորն , մեք համձեացուք զնա՝ և զձեզ անհոգս արասցուք :
15 Եւ նոցա առեալ զարծաթն , արարին որպէս ուսանն . և եղ համբաւս այս ՚ի Հրէից մինչև ցայսօր :

16 Իսկ մեսասան աշակերտքն գնացին ՚ի Գալիլեա ՚ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս :

17 Իբրև տեսին զնա , երկիրպագին նմա . և ոմանք յերկուացան :

18 Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա՝ և ասէ . Տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի . որպէս առաքեաց զիս Հայր , և ես առաքեմ զձեզ :

19 Գնացէք այսուհետև՝ աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս . մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն Սրբոյ :
20 Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ . և ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս , մինչև ՚ի կատարած աշխարհի :

13 Եւ ասացին · Ա՛սացէք՝ թէ նորա աշակերտանն գիշերն դեռ որ մենք քնած էինք՝ եկին գողացան նորան :
14 Եւ թէ որ էգ բանգ դատաւորի ականջն հասնէ , մենք նորան կրհաւանացնենք՝ և ձեզ անհոգ կանենք :
15 Եւ նորանք փողն առին՝ և ինպէս սրին ինչպէս որ սովորեցին . և էս ձայնս Հրէաների (Ջհուտներէն) մէջն դուրս եկաւ մինչև հօր :
16 Իսկ տասնումին աշակերտաներըն գնացին Գալիլեա՝ էն սարն՝ որ Յիսուս նորանց հետ խօսք էր կապել[9] :
17 Երբոր նորան տեսին , երկրպագութիւն արին նորան , և մին քանին երկմտեցան :
18 Եւ Յիսուս մօտ եկաւ , նորանց հետ խօսեց՝ և ասաց . Ա՛ն իշխանութիւն[10] ինձ տրվաւ երկնքումն և երկրումս . ինչպէս որ Հայրն ինձ ուղարկեց , ինպէս էլ ես ձեզ ուղարկումեմ :
19 Ուրեմն գնացէք[11] ամէն հեթանոսներըն աշակերտ շինեցէք[12] նորանց մկրտեցէք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ անունովն :
20 Ի՛նորանց սովորցրէք՝ որ ամէն ինչ որ ձեզ պատուիրեցի[13] պահեն . և ահա ես ձեզ հետ եմ ամէն օր , մինչև աշխարհքի վերջն :

(9) Մատթ . իզ . 32 : վէր . 7 : (10) Դան . է . 11 , 14 : Մատթ . ժա . 27 : ժգ . 28 : Ղուկ . ա . 32 : ժ . 22 : Յովհ . գ . 35 : ե . 22 : ժգ . 3 : ժէ . 2 : Գործ . բ . 36 : Հռոմ . ժգ . 9 : ա Կորնթ . ժե . 27 : Եփես . ա . 20 , 21 : Փիլիպ . բ . 9 , 10 : Կող . ա . 2 : բ . 8 : ա Պետր . գ . 22 : Յայտ . ժէ . 14 : (11) Մատթ . ժգ . 15 : (12) Ղուկ . ծբ . 10 : Ղուկ . իգ . 47 : Գործ . բ . 38 , 39 : Հռոմ . ժ . 18 : Կող . ա . 23 : (13) Գործ . բ . 42 :

Digitized by Google

ԵՒՏԱԲԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Սկիզբն աւետարանի Յիսուսի Քրիստոսի Որդւոյ Աստուծոյ:

2 Որպէս և գրեալ է ի մարգարէսն. Ահաւասիկ ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ հանդերձեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո:

3 Ձայն բարբառոյ յանապատի, պատրաստա արարէք զճանապարհ Տեառն, և ուղիղ արարէք զշաւիղս նորա:

4 Եւ եղև՝ զի Յովհաննէս մկրտէր յանապատի, և քարոզէր մկրտութիւն ապաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց:

5 Եւ երթայր առ նա ամենայն աշխարհն Հրէաստանի, և Երուսաղէմացիքն ամենեքեան. և մկրտէին

1 Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ Որդոյ աւետարանի սկիզբն[1]:

2 Ինչպէս որ մարգարէներուն գրված է (թէ) Ահա ես իմ հրեշտակս կուղարկեմ քո առաջիդ՝ որ քո ճանապարհդ քո առաջիդ պատրաստէ[2]:

3 Կանչողի ձայն անապատումն (թէ) պատրաստ արէք Տէրի ճանապարհն՝ և շիտակ արէք նորա գնալու ճանապարհն[3]:

4 Եւ էլաւ՝ որ Յովհաննէս անապատումն (չէօլուն) մկրտեցնէր, և ապաշխարութեան մկրտութիւն էր քարոզում՝ մեղաց թողութեան համար[4]:

5 Եւ Հրէաստանի (գեհուպացի) ամէն աշխարհքն և ամէն Երուսաղէմացիք գնում էին նորա

(1) Մատ. ժդ. 33: Ղուկ. ա. 35: Յովհ. ա. 34: (2) Մաղ. գ. 1: Մատ. ժա. 10: Ղուկ. է. 27: (3) Եսայ. խ. 3: Մատթ. գ. 3: Ղուկ. գ. 4: Յովհ. ա. 15. 23: (4) Մատթ. գ. 1: Ղուկ. գ. 3: Յովհ. գ. 23:

Digitized by Google

՚ի նմանէ ՚ի Յորդանան գետ՝ խոստովանեալ զմեղս իւրեանց :

6 Եւ էր Յովհաննէս զգեցեալ սաւ ուղտու , և գօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր . և կերակուր նորա մարախ և մեղր վայրենի :

7 Քարոզէր և ասէր . Գայ զօրագոյնն քան զիս զկնի իմ , որում չեմ բաւական խոնարհել լուծանել զկօշս նորա :

8 Ես մկրտեցի զձեզ ջրով , և նա մկրտեսցէ զձեզ Հոգւովն Սրբով :

9 Եւ եղև յաւուրսն յայնոսիկ եկն Յիսուս ՚ի Նազարեթէ Գալիլեացւոց , և մկրտեցաւ ՚ի Յովհաննէ ՚ի Յորդանան :

10 Եւ նոյն ժամայն ընդ վերանալ ՚ի ջրոցն , եւսես տեսանել զերկինս , և զՀոգին Աստուծոյ իբրև զաղաւնի՝ զի իջանէր ՚ի վերայ նորա :

11 Ձայն եղև յերկնից՝ և ասէ . Գու ես Որդի իմ սիրելի , ընդ քեզ հաճեցայ :

12 Եւ նոյն ժամայն Հոգին հանէ զնա յանապատ :

13 Եւ էր նա անդ զաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի Սատանայէ , և էր ընդ գազանս . և հրեշտակք պաշտէին զնա :

14 Եւ յետ մատնելոյն Յովհաննու , եկն Յիսուս ՚ի Գալիլեա . քարոզէր զաւետարանն Աստուծոյ՝ և ասէր .

15 Թէ կատարեալ է ժամանակ , և հասեալ է արքայութիւնն Աստծոյ՝ և ապաշխարեցէք և հաւատասջիք ի աւետարանին :

6 Եւ Յովհաննէս ուղտաւոր էր հագեալ[6] , և կաշվէ գօտիկ իրան մէջքն[7] և նորա կերակուրն մարախ (էր) և վայրի մեղր[8] :

7 Քարոզումէր և ասում . Ինձանից զօրաւորն իմ եւսէս է գալիս՝ որ նորան ես չեմ արժանի խոնարհվիլ և նորա կօշիկների կապերն արձակել[9] :

8 Ես ջրով[9] մկրտեցի ձեզ՝ և նա Սուրբ Հոգով կը մկրտե ձեզ[10] :

9 Եւ էլաւ որ էն օրերումն Յիսուս Նազարէթից Նազարէթեցին եկաւ , և Յովհաննէսից Յորդանան մկրտվեցաւ[11] :

10 Եւ շուտով որ ջրից դուրս եկաւ՝ տեսաւ երկինքն ճղված՝ և Աստուծոյ Հոգին աղաւնու պէս՝ որ վէր էր գալիս նորա վերայ[12] :

11 Ձայն էլաւ երկնքից և ասաց՝ Դու ես իմ սիրելի Որդին , քեզ հաւան կացայ[13] :

12 Եւ շուտով Հոգին նորան տանում (Հօրն) Հանեց[14] :

13 Եւ նա եմնել էր քառասուն օր Սատանայից փորձված . և գազանների հետ էր՝ և հրեշտակները ծառայում էին նորան[15] :

14 Եւ երբոր Յովհաննէս մատնեցվեցաւ[16] Յիսուս եկաւ Գալիլեա . Աստուծոյ աւետարանն քարոզում էր և ասում[17] :

15 Թէ ժամանակն կատարվել է[18] , և Աստուծոյ արքայութիւնն հա-

(5) Մատթ . գ . 5 : (6) Մատթ . գ . 4 : (7) Դ Թագ . ա . 8 : (8) Մատթ . գ . 11 : Յովհ . ա . 27 : Գործ . ժգ . 25 : (9) Գործ . ա . 5 : ժա . 16 : ժգ . 4 : (10) Ա-ռաք . խգ . 3 : Յովհ . բ . 28 : Գործ . բ . 4 : ժ . 45 : ժա . 15 , 16 : ա Պետ . ժբ . 13 : (11) Մատթ . գ . 13 : Դ Թագ . գ . 21 : (12) Մատթ . գ . 16 : Յովհ . ա . 32 : (13) Եսայ . բ . 7 : Մատթ . գ . 17 : Մարկ . թ . 7 : (14) Մատթ . գ . 1 : Դ Թագ . գ . 1 : (15) Մատթ . գ . 11 : (16) Մատթ . գ . 12 : (17) Մատթ . գ . 23 : (18) Գաղ . դ . 25 : Գալ . գ . 4 : Եփես . ա . 10 :

Digitized by Google

առաջ . ապաշխարեցէք՝ և հաւատացէք յաւետարանն :

16 Իբրև անցանէր առ ծովեզերն Գալիլեացւոց , եահս զՍիմոնն և զԱնդրէաս եղբայրն Սիմոնի , զի արկեալ էր նոցա ուռկանս ի ծով . քանզի ձկնորք էին :

17 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Եկայք զկնի իմ , և արարից զձեզ լինել որսորդս մարդկան :

18 Եւ վաղվաղակի թողեալ զուռկանն , գնացին զկնի նորա :

19 Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յառաջ , եահս զՅակովբոս Որբեդեայ՝ և զՅովհաննէս զեղբայր նորա . և զնոսա ի նաւին մինչ կազմէին ուռկանս , և կոչեաց զնոսա :

20 Եւ վաղվաղակի թողեալ զհայրն իւրեանց զՈրբեդէոս ի նաւին վարձկանօքն հանդերձ , գնացին զկնի նորա :

21 Եւ մտանեն ի Կափառնաում , և իսկ և իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի ժողովուրդն ուսուցանէր զնոսա :

22 Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա , զի ուսուցանէր զնոսա իբրև իշխանութիւնս՝ և ոչ որպէս դպիրքն :

23 Եւ էր ի ժողովրդեանն նոցա այր մի , յորում այս պիղծ գոյր ի նմա . որ աղաղակեաց՝ և ասէ :

24 Թո՛յլ առ , զի՞ կայ մեր և քո Յիսու՛ Նազովրեցի , եկիր կորուսանել զմեզ , գիտեմ՛ք զքեզ՝ ո՛վ ես Սուրբդ Աստուծոյ :

25 Այտուեաց ի նա Յիսուս՝ և ասէ . Կարկեաց՝ և լ ի դմանէ :

սել է[19] . ապաշխարեցէք՝ և աւետարանին հաւատացէք :

16 Երբոր Գալիլեացոց ծովի եզերին (ղազէին) մօտ անց էր կենում[20] , տեսաւ Սիմօնին և նորա Անդրէաս եղբօրը՝ որ նորանք ուռկաններըն (ճաղերն) ծովն էին քցել . ինչու որ՝ ձուկըն բռնօղ էին :

17 Եւ Յիսուս նորանց ասաց . Իմ ետևէս եկէք՝ և կանեմ ձեզ որ մարդկանց հօտօրդ լինիք :

18 Եւ շուտով ուռկաններըն թողնին և նորա ետևէն գնացին[21] :

19 Եւ ճնաեղից որ մին քիչ առաջ գնաց՝ Յակօբոս Զեբեդեանն և նորա Յօհաննէս եղբօրն տեսաւ . երբոր նորանք նաւի մէջըն ուռկաններըն շինում էին՝ և նորանց կանչեց[22] :

20 Եւ շուտով իրանց Զեբեդէոս հօրըն վարձկաններին հետ նաւի մէջն թողնին , և նորա ետևէն գնացին :

21 Եւ մտին Կափառնայում՝ և շուտով շաբաթ օրումն ժողովրանի մէջն մտաւ՝ և սովորցնում էր նորանց[23] :

22 Եւ զարմանում էին նորա վարդապետութեանն վերայ[24] . ինչուր՝ ինչպէս իշխանութենով էր սովորցնում նորանց՝ և ոչ թէ նորանց կարդացօղներին պէս :

23 Եւ նորանց ժողովարանի մէջն մին մարդ կար՝ որ պիղծ դև կար նորանում[25] . որ աղաղակեց և ասաց :

24 Թո՛ղ արա՝ դու ի՞նչ բան ունես մեզ հետ[26] Յիսո՛ւս Նազովրեցի . եկիր որ մեզ կորցնես . գիտումենք քեզ (թէ) ո՛վ ես դու՝ Աստուծոյ Սուրբդ :

25 Յիսուս նորան սաստեց՝ և ասաց[27] . Պապանձվիր՝ և դուրսից դուրս եկ :

(19) Մատթ . դ . 2 : դ . 17 : (20) Մատթ . դ . 18 : Ղուկ . ե . 4 : (21) Մատթ . ժԲ . 27 : Ղուկ . ե . 11 : (22) Մատթ . դ . 21 : (23) Մատթ . գ . 13 : Ղուկ . գ . 31 : (24) Մատթ . է . 28 : (25) Ղուկ . գ . 33 : (26) Մատթ . ը . 29 : (27) Վեր . 34 :

Digitized by Google

26 Եւ զարկցյց զնա այն պիղծ · և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ , և ել ՚ի նմանէ :

27 Եւ զարմացան ամենեքին , մին- չեւ հծծել ընդ միմեանս՝ և ասել · Ո՞ր ինչ է այս նոր վարդապետու- թիւն , զի իշխանութեամբ և այսց պղծոց սաստէ՝ և ընդունդին սմա :

28 Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն կողմն Գալիլեացւոց :

29 Եւ վաղվաղակի եկեալ ՚ի ժո- ղովրդենէն , եկն ՚ի տուն Սիմոնի և և Անդրեայ՝ Յակոբեա և Յովհան- նու հանդերձ :

30 Եւ զոքանչ Սիմոնի դներ ջեր- մացեալ , և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա :

31 Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նորա · և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնոսա :

32 Եւ իբրև երեկոյ եղև ՚ի մը- տանել արեգականն , բերէին առ նա զամենայն հիւանդս և զդիւահարս :

33 Եւ էր ամենայն քաղաքն ժո- ղովեալ առ դրունսն :

34 Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս ՚ի պէսպէս ախտից , և դեւս բազումս եհան · և ոչ ասոյր խօսել դիւացն , զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է :

35 Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յարուցեալ՝ ել և գնաց յանապատ տեղի , և անդ կայր յաղօթս :

36 Եւ գնաց զհետ նորա Սիմոն՝ և որ ընդ նմայն էին :

37 Եւ իբրև գտին զնա՝ ասեն ցնա , թէ Ամենեքին խնդրեն զքեզ :

38 Եւ ասէ ցնոսա · Եկա՛յք եր-

26 Եւ պիղծ դեւն նորան գետինն զարկեց[28] · և մեծ ձայնով աղաղա- կեց , և նորանից դուրս եկաւ :

27 Եւ ամենքն զարմացան մինչև որ իրար հետ քափսալով հարցնու- մէին՝ և ասում · Այս ի՞նչ նոր վար- դապետութիւն է՝ որ իշխանութեա- նով պիղծ դեւերին էլ սաստում՝ և ենազանդվում նրան :

28 Եւ նորա համբաւն Գալիլեա- ցոց ամէն կողմերն գալս գնաց :

29 Եւ շուտով ժողովարանից որ դուրս էլաւ , եկաւ Սիմոնի և Անդ- րէասի տունն[29] Յակոբի և Յոհան- նէսի հետ :

30 Եւ Սիմոնի զոքանչն տենդով վէրցնկած էր՝ և շուտով նորա հետ- մար ասացին նորան :

31 Եւ մօտ եկաւ նորա ձեռքից բռնեց՝ և նորան վերկացրուց · և տենդն թողեց նորան՝ և նա ծա- ռայում էր նորանց :

32 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ արե- գական մրնեղոյ ժամանակին , տանին հիւանդներն և դիւահարներն բե- րին նորա մօտ[30] :

33 Եւ բոլոր քաղաքն ժողովված էր դրռնների առաջին :

34 Եւ շատ հիւանդներ բժշկեց կերպ կերպ ցաւերից՝ և շատ դեւեր հանեց · և թոյլ չէր տալիս դևերին որ խօսին[31] · ինչուր՝ գիտէին նո- րան որ Քրիստոսն է :

35 Եւ առաւօտանց որ լուսացաւ՝ վեր կացաւ գնաց եկաւ և մին տա- նապատ տեղ գնաց[32] , և հնտեղ ա- ղօթք էր անում :

36 Եւ Սիմոնն նորա հետևէն գնաց , և նորանք էլ որ նորա հետ էին :

37 Եւ երբոր նորա գտին՝ նորան ասացին , թէ Մարդիկ քեզ մանն են գալիս :

38 Եւ նորանց ասաց · Եկէք ա-

(28) Մարկ · ը · 29 : (29) Մարկ · ը · 14 : Ղուկ · դ · 38 : (30) Մարկ · ը · 16 : Ղուկ · դ · 40 : (31) Մարկ · դ · 12 : Ղուկ · դ · 41 : Գործ · ժգ · 17 , 18 : (32) Ղուկ · դ · 42 :

Digitized by Google

քիցուք և յայլ մնասուր գիւղա-
քաղաքն , զի և անդ քարոզեցից .
զի այսր իսկ եկեալ եմ :
39 Եւ քարոզէր ի ժողովուրդս
նոցա բնդ ամենայն Գալիլեացիա , և
դիւս հանէր :
40 Գայ առ նա բորոտ մի , աղա-
չէր՝ ի ծունր իջանէր՝ և ասէր .
Ցէր՝ եթէ կամիս , կարօղ ես զիս
սրբել :
41 Իսկ Յիսուս գթացեալ ձգեաց
զձեռն , ևհրձեցաւ ի նա՝ և ասէ ցնա .
Կամիմ՝ սրբեաց :
42 Եւ իբրև ասացն ցնա , վաղ-
վաղակի գնաց ի նմանէ բորոտու-
թիւնն՝ և սրբեցաւ :
43 Եւ սաստեալ նմա՝ եհան զնա
արտաքս վաղվաղակի , և ասէ :

44 Օգոյշ լեր՝ մի՛ ումեք ինչ ասիցես . այլ երթ ցոյց զքեզ քահա-
նային . և մատո վասն սրբութեան
քո պատարագ՝ զոր հրամայեաց Մով-
սէս , ի վկայութիւն նոցա :

45 Եւ նա ելեալ սկսաւ քարո-
զել յոյժ և հռչակ հրկիզանել զբա-
նըն , մինչ ոչ ևս կարօղ լինել նմա
յայտնապէս ի քաղաք մտանել , այլ
արտաքոյ յանապատ տեղիս էր .
և գային առ նա յամենայն կող-
մանց :

րիւշ մնալիկ գիւղաքաղաքներն կը գըն-
նանք[33] , որ ինծի եւս քարոզեմ . ինչ-
ուս ես հինց արտասամար եմ եկած[34] :
39 Եւ ամէն Գալիլեացոց ճեմարի-
ներուն ժողովարաններուն քա-
րոզութիւր , և գևեր կը հանուի[35] :
40 Ա՛ին բորոտ նորա մօտ եկաւ[36] ,
աղաչութիւր՝ ծունր էր դնուի՝ և ա-
սուիր . Տէր՝ թէ որ կամենաս , կա-
րօղ ես ինձ սրբել :
41 Յիսուս էլ խղճալով ձեռքն
մեկնեց , նորան մօտեցաւ՝ և նորան
ասաց . Կամենաւիմ՝ սրբվիր :
42 Եւ երբոր էս ասաց նորան , շու-
տով բորոտութիւնն գնաց նորանից՝
և սրբվեցաւ :
43 Եւ նորան սաստելով՝ շուտով
դուրս հանեց նորան , և ասաց նո-
րան :
44 Օգոյշ կաց խեղճ մին ճանդոյ
չասես . բայց գնա՝ քահանային
քեզ ցոյց տուր , և քո սրբութեան
համար պատարագ արա՝ էն որ Մո-
սէսն հրամայեց՝ նորանց վկայութիւն
լինելոյ համար[37] :
45 Եւ նա երբոր դուրս գնաց ,
սկսեց շատ քարոզել և էն բանըն
տարածել , մինչև որ էլ նա կարօղ
չէր յայտնի մտնել քաղաք՝ բայց
դուրս անապատ (չոլ) տեղերում
էր[38] . և ամէն կողմերից գալիս էին
նորա մօտ[39] :

ԳԼ · Ր

3 Երբեմն մին անդամալոյծ մարդ կը բժշկէ , 14 Մատթէոսն մեզ քնդունելով՝ հարիր նասած տեղից կանչէլէ , 15 Մաքսաւորներին և մեղաւորներին հետ է ուտում՝ , 18 Իոան աշակերտներին պատ լինիցելը , 23 Ու շաբաթ օրուն (տրունկ) հասկ պոկելը և ուտելը տղատրացնում :

1 Ել մտեալ դարձեալ ի Կա-
փառնաում յետ աւուրց ,

1 Ել մինել որ մտաւ Կափառ-
նայում մին քանի օրից եաւս[1] ,

(33) Ղուկ . գ . 43 : (34) Յովհ . ժգ . 28 : ժէ . 3 : (35) Մատթ . գ . 23 : Ղուկ . դ . 44 : (36) Մատթ . ը . 2 : Ղուկ . է . 12 : (37) Ղևտ . ժգ . 3 , 4 . 10 : Ղուկ . է . 14 : (38) Ղուկ . է . 15 : (39) Մատթ . բ . 13 : (1) Մատթ . Բ . 1 : Ղուկ . է . 18 :

Digitized by Google

2 Ոմն եզև եթէ՝ ի սան է. և ժողովեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս ոչ լինել՝ և ոչ առ դրանն. և խօսէր նոցա զբանն:

3 Եւ գային առ նա՝ բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ՝ ի չորից:

4 Եւ իբրև ոչ կարէին մերձենալ առ նա յամբոխէ անտի, քակեցին զկարկն՝ ուր էր Յիսուս, և բացեալ զառաստաղն իջուցին զմահիճն, յորում կայր անդամալոյծն:

5 Ե տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամալոյծն. Որդեակ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո:

6 Եւ էին ոմանք ի դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին. և խորհէին ի սիրտս իւրեանց.

7 Օ՞ր ինչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս. ոմ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ ոչ՝ մի Աստուած:

8 Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր՝ թէ այնպէս խորհին ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. Օ՞ր խորհիք զայդ ի սիրտս ձեր:

9 Օ՞ր ինչ դիւրին է, ասել ցանդամալոյծն՝ Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել Ար զմահիճս քո և երթ ի տուն քո:

10 Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ի վերայ երկրի թողուլ զմեզս, ասէ ցանդամալոյծն,

11 Ինձ ասեմ, Ար զմահիճս քո՝ և երթ ի տուն քո:

12 Եւ յարուաւ վաղվաղակի առեալ զմահիճն, ել առաջի ամենեցուն. մինչև զարմանալ ամենեցուն՝ և փառաւորել զԱստուած՝ ասելով եթէ ոչ այսպէս երբեք տեսաք:

2 Ոմանց թէ ասեն է. և շատ մարդիք ժողովեցան՝ մինչև որ տեղ էլ չըգար և ոչ էլ դուռն առաջին. և (Աստուծոյ) բանըն խօսումէր նոցանց.

3 Եւ գալիս էին նորա մօտ՝ և մին անդամալոյծ էին բերում չորս մարդով վեր առած:

4 Եւ երբոր կարում չէին մօտենալ նորան՝ ամբոխի (խալխի) պատճառաւն՝ էն տան ծածքըն քակեցին, որ տեղ որ Յիսուսն էր. և օճորքըն բաց արին և էն մահիճըն (փէշշէխին) վեր բերին, որ նորանումն անդամալուծն կար:

5 Եւ Յիսուս նորանց հաւատքըն տեսնելով՝ անդամալուծին ասաց. Որդի թող քո մեղքերդ թողած լինին քեզ:

6 Եւ կարդացօղներին մին քանիսն կային՝ որ էնտեղ նստած էին. և իրանց սրտումն միտք էին անում, (թէ)

7 Ինս ինչ է՝ որ սա հայհոյում թիւն է խօսում. ով կարօղ է մեղք թողել եթէ ոչ՝ մին Աստուածն:

8 Եւ Յիսուս իրան հոգով ճշըն գիտաց թէ իրանց սրտումն էնպէս են միտք անում, և ասաց. Ինչքա՞ էք ձեր սրտերումն էդ մտածում:

9 Որն է հեշտ. անդամալուծին ասել՝ թէ Թող քո մեղքերդ թողած լինին քեզ, թէ ասել՝ Ա վեր կաց, քո մահիճդ (փէշշէխդ) առ և քո տունդ գնա:

10 Ասայց որ իմանաք, թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրիս վերայ մեղք թողութիւն տալ. անդամալուծին ասաց,

11 Ես ումեմ քեզ՝ Ա վեր կաց, քո մահիճդ (փէշշէխդ) առ և գնա քո տունդ:

12 Եւ (նա) շուտով վերկացաւ և մահիճըն առաւ՝ և ամենի դուրս գնաց. մինչև որ ամենքն զարմանումէին և Աստուծոյն փառաւո-

(2) Յովհ. ժդ. 4: Նոյ. խգ. 25: (3) Մարկ. բ. 4: (4) Մարկ. բ. 5:

Digitized by Google

ածած՝ և ասել , թէ Հայպիսի ինչ երգիք ոչ տեսաք :

13 Եւ ել դարձեալ ի ծովեզրն , և ամենայն ժողովուրդն գայր առ նա . և ուսուցանէր զնոսա :

14 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

15 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

16 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

17 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

18 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

19 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

20 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

21 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

22 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

23 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

24 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

25 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

26 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

27 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

28 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

29 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

30 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

31 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

32 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

33 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

34 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

35 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

36 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

37 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

38 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

39 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

40 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

41 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

42 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

43 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

44 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

45 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

46 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

47 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

48 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

49 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

50 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

51 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

52 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

53 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

54 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

55 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

56 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

57 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

58 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

59 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

60 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

61 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

62 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

63 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

64 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

65 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

66 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

67 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

68 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

69 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

70 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

71 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

72 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

73 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

74 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

75 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

76 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

77 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

78 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

79 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

80 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

81 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

82 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

83 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

84 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

85 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

86 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

87 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

88 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

89 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

90 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

91 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

92 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

93 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

94 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

95 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

96 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

97 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

98 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

99 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

100 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

101 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

102 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

103 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

104 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

105 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

106 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

107 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

108 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

109 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

110 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

111 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

112 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

113 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

114 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

115 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

116 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

117 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

118 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

119 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

120 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

121 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

122 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

123 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

124 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

125 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

126 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

127 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

128 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

129 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

130 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

131 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

132 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

133 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

134 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

135 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

136 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

137 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

138 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

139 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

140 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

141 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

142 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

143 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

144 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

145 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

146 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

147 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ Յիսուսի և ընդ աշակերտան նորա . քանզի էին բազումք՝ որ երթային զկնա նորա :

148 Իսկ դպիրքն և փարիսեցիք իբրև տեսին՝ թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս , ասեն ցաշակերտան նորա . Ո՞ւր է՝ զի ընդ մեղաւորս և ընդ մաքսաւորս ուտէք և ըմպէք :

149 Իբրև լուաւ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Ո՛չ ինչ է պիտոյ բժիշկ ողջոց՝ այլ հիւանդաց , և ոչ եկի կոչել զարդարս՝ այլ զմեղաւորս :

150 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն ի պահս , գան և ասեն ցնա . Ընդէր աշակերտքն Յովհաննու և փարիսեցիքն պահեն , և քո աշակերտքդ ոչ պահեն :

151 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՞ի թէ մարթ ի՞նչ իցէ որդւոց առագաստի մինչ ընդ նոսա իցէ փեսայն՝ պահել . ցորքան ընդ իւրեանս ունիցին զփեսայն , ոչ է մարթ պահել :

152 Եւ մինչդեռ անցանէր , եհաս զՀղեւի Ալփեայ՝ զի նստէր ի մաքսաւորութեան . և ասէ ցնա , Ե՛կ զկնի իմ . և յարուցեալ գնաց զկնի նորա :

153 Եւ եղև ի բազմիլն նորա ի տան նորա , և բազումք մաքսաւորք բազմէին էին ընդ

29 Եւ ելեալ հինգերորդն ասուրբ՝ յորժամ վերացաւ ի նոցանէ փեսայն, և ապա պահեցաւցին յաւուրսն յայնմիկ:
31 Ի՛ջ ոք կապեսցա նոր անթափ արիանէ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ. ապա թէ ո՛չ՝ առնու լրումնքան իւրով նորն ի հնոյ անտի, և չար ևս պատառումն լինի:
32 Եւ ո՛չ ոք արկանէ գինի նոր ի սիկս հինս, ապա թէ ո՛չ՝ պայթեսցանէ գինին զսիկսն, գինին հեղու, և սիկքն կորնչին. այլ գինի նոր՝ ի սիկս նորս արկանելի է:

23 Եւ եղև նմա ի շաբաթուս անցանել ընդ արտեսյս. և աշակերտքն իւրեանց՝ սկսան հասկ կոտրել և ուտել:

24 Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա. Տե՛ս՝ զիա՞նչ գործեն աշակերտքն քո ի շաբաթս՝ զոր չէ արժան:

25 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Ո՞չ ևս երբէք իցէ ընթերցեալ ձեր զոր արար Դաւիթ, յորժամ պիտոյն եղև՝ և քաղցեաւ նա և որ ընդ նմանն էին:
26 Որ՛պէս եմուտ ի տունն Աստուծոյ առ Աբիաթարաւ քահանայապետ, և զհացն զառաջադրութեանն եկեր՝ և եւս այնոցիկ որ ընդ նմանն էին. զոր ո՛չ էր օրէն ուտել, բայց միայն քահանայիցն:

27 Եւ ասէ ցնոսա. Շաբաթն վասն մարդոյ եղև, և ո՛չ մարդ վասն շաբաթուս:
28 Ի՛պա տէրն է Որդի մարդոյ և շաբաթուս:

20 Ասաց օրհնէ կրկնեան՝ որ փեսան նորանցից վերհատնըվի. և ապա էն օրուանն կրպահեն:
21 Ի՛ջ ով նոր չըմնաշված կտորկատանի կատր հին շորի վերայ չի քցիլ. ապա թէ ո՛չ՝ նոյն իրան ուժգին էն ձիքն կառնէ, և պատառվածքն էլ աւելի չար կըլինի:
22 Եւ ո՛չ ով նոր գինին հին մաշկերի մէջ չի ածիլ. ապա թէ ո՛չ՝ գինին պըկերն կըպատառէ՝ գինին կըթափվի, և պըկերն կրկոբչին. բայց նոր գինին՝ նոր պըկերի մէջ պէտք է ածվի:
23 Եւ էլաւ որ նա շաբաթի օրըմըն պատերի միջովն անց էր կենում[10]. և աշակերտներն իրանց գընալով ժամանակին սկսեցին հասկ պոկել և ուտել[11]:
24 Եւ փարիսեցիքն նորան ասացին. Տե՛ս ի՞նչ են գործում քա աշակերտներդ շաբաթ օրուանն՝ որ պըժան չէ:
25 Եւ Յիսուս նորանց ասաց. Դուք իսկի մին ժամանակ չէք կարդացել էն, որ Դաւիթն արաւ, երբոր պէտք էլաւ՝ և սովից նա և նորանք էլ, որ նորա հետն էին[12]:
26 Ինչպէս Աստուծոյ առանն մըտաւ Աբիաթար քահանայապետի օրերումն. և առաջաւորութեանն (Աստուծոյ սեղանի վերայ դրած) հացըն կերաւ, և նորանց էլ տուաւ որ նորա հետն էին՝ որ ուրիշի օրինք չէր ուտել բայց միայն քահանայից[13]:
27 Եւ նորանց ասաց. Շաբաթն մարդոյ համար էլաւ, և ո՛չ թէ մարդն շաբաթի համար:
28 Ուրեմն Որդին մարդոյ շաբաթին էլ աէրն է[14]:

(10) Մատթ. ժբ. 1: Ղուկ. ը. 1: (11) բ Օրին. իգ. 25: (12) ա Ելք. իա. 6: (13) Նմր. ԺԸ. 32, 33: Ղևտ. իգ. 9: (14) Մատթ. ժբ. 8:

Digitized by Google

ԿԱ · Փ

1 Վերնատուն չորեքտասան ձեռն , 10 Նիկ շատ ուժով հիւանդութիւններ կը բժշկէ · 11 պիղծ դևերն տապտղի · 13 Իրան տասներկու աշակերտներն կը կոչէ · 22 Յայց կըտայ կարդալ ջուղներին թէ իրան Հոգիսր Ռևեղևրտղով հանուածն դևերն որ տասանին՝ հայհոյութիւն են անում · 31 Ն· յայց կըտայ թէ ով է իրան եղբայրն քոյրն և մայրն ։

1 Ն· եմուտս միւսանգամ ՚ի ժողովուրդն , և էր անդ այր մի ունոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր ։

2 Եւ ապասէին նմա՝ եթէ բժշկէ կիցէ զնա ՚ի շաբաթուն՝ զի չարա-խօսեցեն զնմանէ ։

3 Եւ ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռն գօսացեալ էր , Կաց՝ անց ՚ի մէջ ։

4 Եւ ասէ ցնոսա . Օ՞րինէ արժան է ՚ի շաբաթու , բարի՞ ինչ գործել՝ եթէ չար առնել , ոգի՞ մի ապրեցուցանել՝ եթէ կորուսանել · և նոքա լուեցին ։

5 Եւ հայեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ , տրտմեալ վասն կուրութեան սրտից նոցա՝ ասէ ցայրն . Ձգեա՛ զձեռն քո · և նա ձգեաց , և ապջացաւ ձեռն նորա ։

6 Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի փարիսեցիքն ՚ի հերովդիանոսօքն հանդերձ , խորհուրդ առնէին վասն նոքա՝ թէ զնմա՛ կորուսցեն զնա ։

7 Իսկ Յիսուս աշակերտօքն իւրովք գնաց ՚ի ծովեզրն · և բազում ժողովուրդ ՚ի Գալիլեացւոց երթային զհետ նորա · և ՚ի Հրէաստանէ ,

8 Եւ յԵրուսաղէմէ , և յԻդումէացւոց , և որք ՚ի Տիւրոսէ և ՚ի Սիդոնէ , բազում ժողովուրդ խըռնեալ լսէին՝ որչափ ինչ առնէր , գային առ նա ։

9 Եւ ասէ ցաշակերտան իւր , զի նաւակ մի պատրաստական կացցէ նմա վասն ամբոխին՝ զի մի

1 Ն· մինէլ ժողովրանին մէջ մտաւ , և էն տեղ մին մարդ կար՝ որ նորա ձեռն չորացած էր[1] ։

2 Եւ սպասումէին նորան՝ թէ շաբաթ օրումն բժշկէ նորան՝ որ չարախօսեն նորանից ։

3 Եւ ասաց էն մարդին՝ որ նորա ձեռն չորացած էր . Վեր կաց մէկ մէջ տեղն ։

4 Եւ նորանց ասաց . Ինչ արժան է շաբաթ օրումն . բարի բան գործել՝ թէ չար անել . մին հոգի ապրեցնել՝ թէ կորցնել . և նորանք լուռ կացան ։

5 Եւ Յիսուս շատ բարկութեամբ չորս կողմէն նորանց մեկ տըւաւ՝ նորանց սրտերի կուրութեան համար տրտմելով՝ և էն մարդոյն ասաց . Ձեռդ մեկնիր . և նա մեկնեց , և նորա ձեռն ողջացաւ ։

6 Եւ փարիսեցիներն շուտով դուրս գնացին[2] հերոդէսեաններին հետ[3] . նորա համար խորհուրդ էին անում՝ թէ ինչպէս կորցնեն նորան ։

7 Այց Յիսուս իրան աշակերտներին հետ ծովի եզրն (ջրոյն) գնաց . և շատ ժողովուրդ նորա հետևէն գնաւ Գալիլեացիներից . և Հրէաստանից[4] ,

8 Եւ Երուսաղէմից , և Յուդանանի էն կողմից , և նորանք էլ որ Տիւրոսից և Սիդոնից էին , շատ ժողովուրդ երբոր լսեցին՝ թէ որքան բաներ էր անում , նորա մօտ էին գալիս ։

9 Եւ իրան աշակերտներին ասաց , որ մին պզտիկ նաւ պատրաստ լինի իրան համար էն ամբոխի

(1) Մատ · ժբ · 9 · Ղուկ · ը · 6 · (2) Մատ · ժբ · 14 · (3) Մարկ · իբ · 16 · (4) Ղուկ · ը · 17 ։

Digitized by Google

նեղեսցեն զնա ։

10 Վասնզի զգաստութիւն քաջկենաց՝ մինչ գալ խոնել զնովաւ՝ զի մերձենացին առ նա, որք ունէին ախտս ինչ ։

11 Եւ այսք պիղծք յարժամ սենեակին զնա, անհանէին առաջի նորա, ազաղակէին և ասէին.

12 Թէ Դու ես Որդին Աստուծոյ. և նա յայտ ասասէր նոցա, զի մի յայտնի առնիցեն զնա ։

13 Ելանէ ի լեառն՝ և կոչէ առ ինքն զորս ինքն կամեցաւ, և գնացին առ նա ։

14 Եւ արար երկոտասանս՝ զի ի ցին զնովաւ, և զի առաքեսցէ զնա քարոզել,

15 Եւ ունել իշխանութիւն բժշկել զցաւս՝ և հանել զդեւս ։

16 Եւ եդ անուն Սիմոնի՝ Պետրոս.

17 Եւ Յակովբոս Օլբեդեայ՝ և Յովհաննու եղբօրն Յակովբայ, եդ նոցա անուանս Բաներգէս, որ է Որդիք որոտման,

18 Եւ զԱնդրէաս, և զՓիլիպպոս, և զԲարթուղիմէոս, և զՄատթէոս գմսակասուրն, և զՅովմաս, և զՅակովբոս Ալփեայ, և զԹադէոս, և և զՍիմոն Կանանացի,

19 Եւ զՅուդա Իսկարիովտացի, որ և մատնեացն զնա ։

20 Գան ի տուն, և գայ մխտան գամ ընդ նոսա ժողովուրդն. մինչ զի և հաց ևս ոչ ժամանել ուտել նոցա ։

21 Եւ իբրև լուան որ իւրքն էին՝ ելին ունել զնա, զի Համարէին թէ մոլեգնեալ իցէ ։

22 Եւ դպիրքն՝ որ ՅԵրուսաղէմէ (Խալէի) պատճառեան՝ որ էքնեղէն նորան ։

10 Ինչուորՙ չառնէրին քաջքեց. մինչև որ եկին նորա վերայ թռուցիկքն՝ որ նորան գիսէին՝ նորանք որ մին ցաւ ունէին ։

11 Եւ պիղծ դևերն երբոր նորան տեսնուէին[5], նորա առաջին ընկնուէին, աղաղակուէին և ասէ՛.

12 Թէ Դու ես Աստուծոյ Որդին[6]. և նա չատ սաստուկեր նորանց, որ իրան չը յայտնեն[7] ։

13 Ալ եր էլաւ սարն[8] և իրան մօտ կանչեց նորանց որ ինքն կամեցաւ. և նորա մօտ գնացին ։

14 Եւ տասներկու Հոգի կարգեց՝ որ իրան հետ լինին, և որ նորանց ուղարկէ՝ որ քարոզեն,

15 Եւ իշխանութիւն ունենան ցաւերըն քաջկելոյ՝ և դևերըն հանելոյ ։

16 Եւ Սիմոնի անունըն Պետրոս դրաւ[9].

17 Եւ Օլբեդեան Յակոբին՝ և Յակոբի եղբայր Յոհաննեսին, նոցանց անունըն Բաներգես գրաւ, որ է՝ Որոտմունքի որդիք,

18 Եւ Անդրէասին, և Փիլիպպոսին, և Բարթուղիմեոսին, և Մատթեոս մաքսաւորին (Լևիէ-ոչն), և Թովմասին, և Յակոբոս Ալփեանին, և Խադէոսին, և Սիմոն Կանանացոյն,

19 Եւ Յուդա Իսկարիոտացին՝ նա որ մատնեց նորան ։

20 Տուն եկին, և մինել նորանց հետ ժողովուրդն եկաւ՝ մինչև որ ժամանակ էլ չէլաւ նորանց՝ որ հաց ուտին[10] ։

21 Եւ երբոր նորա ընտանիքն լսեցին՝ դուրս եկին որ նորան բռնեն. ինչու որ՝ Համարուէին, թէ նա գժուկ է[11] ։

22 Եւ կարգացօղներն՝ որ Երու-

(5) Մարկ. ա. 23, 24։ Ղուկ. դ. 41։ (6) Մարկ. ժգ. 33։ Մարկ. ա. 1։ (7) Մարկ. ժբ. 16։ Մարկ. ա. 25. 34։ (8) Մարկ. ժ. 1. ղ. 13։ Ը։ 1։ (9) Յովհ. ա. 42։ (10) Մարկ. գ. 31։ (11) Յովհ. է. 5. ժ. 20։

Digitized by Google

խլեալ էին , տակին ինչ կենդանութեան գոյ ՚ի գեա , և իշխանաւս դիւացին հանեն զա զդեսս :

23 Եւ կոչեցեալ զնոսա տա ինքն , առաքեաց խօսեր ընդ նոսա . Օ՞խտերդ կարէ Աստուածդ զԱստուածդ հանել ,

24 Եւ արդ՝ եթէ թագաւորութիւն յանձն իւր բաժանեցի , ո՛չ կարէ կալ թագաւորութիւնն աչ :

25 Եւ եթէ տուն յանձն իւր բաժանեցի , ո՛չ կարէ կալ տունն :

26 Եւ եթէ Սատանայ ՚ի վերայ անձին իւրոյ յարեաւ և բաժանեցաւ է , ո՛չ կարէ կալ , այլ վախճանեալ է :

27 Այլ ո՛չ ոք կարէ զիարտափ հրոյ ըզբի մտեալ ՚ի տուն նորա՝ առաջ հարկանել , եթէ ո՛չ նախ զՏէրն կապիցէ , և ապա զտուն նորա աւար հարկանիցէ :

28 Ա՛մէն ասեմ ձեզ , զի Ա՛մենայն թողի որդւոց մարդկան մեղք և հայհոյութիւնք՝ որչափ և հայհոյեցեն :

29 Այլ որ հայհոյեացէ զՍուրբն Հոգին , ո՛չ ունիցի թողութիւն յաւիտեան . այլ պարտական լիցի յաւիտենից մեղաց :

30 Զի ասէին՝ թէ Ա՛ս պիղծ գոյ ՚ի նմա :

31 Գան եղբարքն և մայրն նորա , և արտաքոյ կացեալ՝ յղեցին և կոչեցին զնա :

32 Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ զնովաւ նստէր . և իրբև ասացին ցնա , Ա՛հաւասիկ մայր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ , և խնդրեն զքեզ .

33 Պատասխանի նա նոցա և ասէ . Ո՞վ է իմ մայր կամ եղբարք :

աղաչեցին էին եկել , ասուածին՝ թէ Աստուածդ կայ դարանաւմ[12] , և դեռևրի իշխանութեանդ է հանուսմ դա դևերն :

23 Եւ նորանց իրան մեա կանչեց՝ առակներով նորանց հետ խօսաւմեր[13] . (թէ) Ինչպէս Սատանայ կարօղ է Սատանային հանել :

24 Ուրեմն՝ եթէ թագաւորութիւն իրան միջումն բաժանվի , էն թագաւորութիւն կարօղ չէ կենալ :

25 Եւ եթէ տուն իրան միջումն բաժանվի , էն տունն կարօղ չէ կենալ :

26 Եւ եթէ Սատանան իրան անձին վերայ վերկացաւ և բաժանվաճ է , կարօղ չէ կենալ , այլ վերջացած է :

27 Այլ ո՛չ ով կարօղ չէ զօրաւոր մարդոյ տուն մտնել և նորա բաները յափշտակել[14] , եթէ առաջ էն զօրաւորըն չկապէ , և ապա նորա տունըն յափշտակէ :

28 Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ թէ Սորդւանց որդոյն ամէն մեղքեր և հայհոյանքներ կըթողվին՝ որքան որ հայհոյեն[15] :

29 Այլ նա որ Սուրբ Հոգոյն կըհայհոյէ՝ յաւիտեան թողութիւն չունենալ , այլ յաւիտենական մեղաց պարտական կըլինի :

30 Պատճառնոր՝ ասուաւմին՝ թէ Պիղծ գէ կայ նորանաւմ :

31 Նորա եղբարքն և մայրն և կին , և դուրան կանգնած՝ ուղարկեցին և նորան կանչուաւցին[16] :

32 Եւ էնտեղ ժողովուրդն նորա չորս կողմովին նստած էր . և երբոր ասացին նորան՝ Ա՛հա քո մայրդ և քո եղբարքդ դուրան կանգնած են , և քեզ են խնդրաւմ .

33 Նորանց պատասխան ասաւ և ասաց՝ Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբարքս :

(12) Սարկ . Գ . 21 : Ժ . 25 : Ղուկ . Ժա . 15 : Հովհ . է . 20 : ը . 48 . 52 : Ժ . 20 : (13) Սարկ . Ժգ . 25 : (14) Նոյ . խԲ . 24 : Սարկ . Ժգ . 20 : (15) Սարկ . Ժգ . 31 : Ղուկ . Ժգ . 10 : ա Հովհ . է . 16 : (16) Սարկ . Ժգ . 40 : Ղուկ . ը . 19 :

Digitized by Google

34 Ձոյեցաւ շուրջ զնովքն Յակոբ կերասան զի նաեւին , և ասէ . Ո՛չ հաւասիկ մայր իմ և եղբարք իմ :

35 Զի որ առնիցէ զկամս Աստուծոյ , նա է իմ եղբայր և քոյր և մայր :

34 Իրան չորս կողմանէն աշակերտները մնիկ առաւ՝ որ նստած է՝ ին , և ասաց . Ահա իմ մայրս և իմ եղբարքս :

35 Ինչուա՛ր՝ ով որ Աստուծոյ կամքըն կատարէ՝ նա է իմ եղբայրս և քոյրս մայրս :

ԿԻ · Գ

1 Ելեմ առակաւ ուսուցանել առ ծովեզերբն . և խառնեցան զնովա ժողովուրդք բազումք , մինչեւ ի նաւ մտանել նմա , և նստել ի ծովեզն . և ամենայն ժողովուրդն զծովեզերբն զգաստքն ունէին :

2 Եւ ուսուցանէր զնոսա առակօք բազում ինչ . և ասէր ցոցա ի վարդապետութեան իւրում :

3 Լուարո՛ւք . ահա եւ սերմանող սերմանել :

4 Եւ եղեւ ի սերմանելն , ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ , և եկն թռչունն և եկեր զնա :

5 Եւ այլն անկաւ յապառաժի , ուր ոչ գոյր հող բազում . և վաղվաղակի բուսաւ , քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին :

6 Եւ յորժամ ծագեաց արեւ՝ չնաւաւ , և զի ոչ գոյին արմատք՝ ցամաքեցաւ :

7 Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց . եկին փուշքն և հեղգացուցին զնա , և պտուղ ոչ ետու :

8 Եւ այլն անկաւ յերկիրն բարւոք . և ելեալ աճեցեալ տայր պտուղ , և բերէր ընդ միոյ երեսուն՝ և ընդ միոյ վաթսուն՝ և ընդ միոյ հարիւր :

1 Ա՛յնէլ ծովի եզերն (ղպալն) մեծ սկսաց ժողովրնել՝ . և շատ ժողովուրդներ նորա չորս կողմանէն կիսվեցան , մինչև որ նաւ մտաւ , և ծովի վերայ նստաւ . և ամէն ժողովուրդներն ծովի եզրանէն (ղպալէն) ցամաքըն բռնած էին :

2 Եւ շատ բան առակներով սովորնուներ նորանց . և իրան վարդապետութեան մէջն ասուածք նոքանց[2] :

3 Լսեցէք՝ ահա մին սերմ ցանող (մարդ) դուրս գընաց , որ սերմը ցանէ :

4 Եւ սերմելոյ ժամանակին էլաւ որ մինն ճանապարհի վերայ ընկաւ , և թռչուն եկաւ և նորան կերաւ :

5 Եւ մէկէն քարքարուտ տեղ ընկաւ՝ որ էնտեղ շատ հող չըկար . և շուտով բուսաւ . ինչուա՛ր՝ բաւական հող չըկար :

6 Եւ երբոր արեգակն ծագեց՝ ապքացաւ , և որովհետև արմատ (ւոտ) չունէր՝ չորացաւ :

7 Եւ մէկէն ընկաւ փշերի մէջն , փշերըն գուրս եկին և խեղդեցին նորան . և պտուղ չըտուաւ :

8 Եւ մէկէն բարի երկրի վերայ ընկաւ . և դուրս եկաւ աճեց և պտուղ էր տալիս[3] , և մընի տեղ երեսուն՝ և մընի տեղ վաթսուն՝ և մընի տեղ հարիւր :

(1) Մատ . ԺԳ . 18 ; Լուկ . Ը . 4 : (2) Մատ . ԺԳ . 36 : (3) Յովհ . ԺԵ . 5 ; Կող . Ա . 6 :

Digitized by Google

9 Եւ ասէր . Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :
10 Եւ իբրեւ եղեւ առանձինն՝ հարցին զնա , որ զնովաւն էին աշակերտքն՝ զառակն :

11 Եւ ասէ ցնոսա . Ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեանն Աստուծոյ , բայց նոցա որ արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ առակօք լինի :
12 Զի տեսանելով տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն , և լսելով լուիցեն՝ և մի՛ իմասցին . զի մի՛ երբէք դարձցին՝ և թողցի նոցա :
13 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՛չ գիտէք զառակս զայս , և զիա՞րդ զամենայն առակսն գիտիցէք :
14 Որ սերմանէն՝ զբանն սերմանէ :

15 Եւ նոքա են որ առ ճանապարհաւն , ուր բանն սերմանի . և յորժամ լսեն զնա , գայ Սատանայ՝ և հանէ զբանն սերմանեալ ՚ի սիրտս նոցա :
16 Եւ նոքա են որ յատպառաժին սերմանեցան . որք յորժամ լսիցեն զբանն , վաղվաղակի խնդութեամբ ընդունին :
17 Եւ զի ո՛չ ունին արմատս յանձինս , այլ առ ժամանակ մի են . ապա ՚ի հասանել նեղութեան կամ հալածման վասն բանին , վաղվաղակի գայթակղին :
18 Իսկ որ ՚ի մէջ փշոցն սերմանեցան՝ նոքա են , որ իբրև զբանն լսեն ,
19 Եւ հոգք աշխարհիս և պատրանք մեծութեան մասնին , և հեղձուցանեն զբանն՝ և անպտուղ լինի :

20 Եւ նոքա են որ յերկիրն բարի սերմանեցան , որք լսեն զբանն

9 Եւ ասաւ՝ Որ լսելոյ ականջ ունի՝ թող լսէ :
10 Եւ երբոր միայնակ էլաւ՝ նորա որ նորա մօտ էին աշակերտներին հետ՝ հարցրին նորան էն առակներուն :
11 Եւ նորանց ասաց . Ձեզ տրված է Աստուծոյ արքայութեան խորհուրդները գիտել , բայց նորանց որ դրսի են՝ ամէն բան առակներով է լինում՝ :
12 Որ տեսնելով տեսնեն՝ և չըտեսնեն , և լսելով լսեն՝ և չիմանան՝ որ խելք չըդառնան , և թողութիւն չլինի նորանց :
13 Եւ նորանց ասաց . Այս առակը չէք գիտում , և ինչպէս ամէն առակները կրգիտենաք :
14 Այա որ սերմանի՝ (Աստուծոյ) բանըն է սերմանում՝ :
15 Եւ նորանք են՝ որ ճանապարհի վերայ են՝ որտեղ որ բանն սերմանուի՝ և երբոր էն լսումեն , Սատանան գալիս է՝ և նորանց սրտերումըն սերմված բանըն կտանուի :
16 Եւ որ քարքարուտ տեղն սերմանվեցան , նորանք են՝ որ երբոր բանըն լսումեն , շուտով ուրախութեամբ կընդունեն :
17 Եւ իրանց մէջ արմատ (չ-օ) չունին՝ էլ քիչ ժամանակ են մնում . յետոյ երբոր նեղութիւն կամ հալածմունք են կտանում էն բանին համար , շուտով գայթակղվումեն :
18 Այլ որ փշերի մէջն սերմանվեցան՝ նորանք են , որ երբոր բանըն լսումեն ,
19 Աշխարհի հոգսերն և մեծութեան խաբեբայութիւնները մտնում են , և բանըն խեղդումեն՝ և անպտուղ է լինում՝ :
20 Եւ որ բարի երկրի վերայ սերմանվեցան՝ նորանք են՝ որ բանըն լսե-

(8) Աթբ . ժգ . 10 : Ղուկ . ը . 9 , Եսայի : (5) ա Կորնթ . ե . 12 : Գող . գ . 6 : ա Թես . գ . 12 : ա Տիմ . գ . 7 : (6) Նախ . Ղ . 9 : Աթբ . ժգ . 14 : Ղուկ . ը . 10 : Հովհ . ժբ . 40 : Գործ . իբ . 26 : Հռոմ . ժ . 8 : (7) Աթբ . ժգ . 19 : (8) ա Տիմ . զ . 9 . 17 :

Digitized by Google

և ընդունին , և ասեն պատուղ՝ ընդ միոյ երեսաւն՝ և ընդ միոյ վաթսաւն՝ և ընդ միոյ հարիւր ։

21 Եւ ասէ ցնոսա . Ա՛ւրհէք գաղ ձրագ , զի ընդ գրուանաւ գնիցի կամ ընդ մահճաք . ոչ ապաքէն ՚ի վերայ աշտանակի դնիցի ։

22 Ո՛չ է ինչ ՚ի ծածուկ՝ որ քեզ ոչ յայտնեսցի . և ոչ եղև ինչ գաղտնի , եթէ ոչ ՚ի յայտ գայցէ ։

23 Եթէ ոք ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ ։

24 Եւ ասէ ցնոսա . Տեսէք զինչ լսէքդ , և յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ . որով չափով չափէք՝ նովքին չափեսցի ձեզ ։

25 Որ ոք ունիցի՝ տացի նմա . և որ ոչն ունիցի , և զոր ունիցին՝ բարձցի ՚ի նմանէ ։

26 Եւ ասէր . Ո՛յսպէս է արքայութիւն Ա՛ստուծոյ . որպէս թե այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկիր ,

27 Եւ ննջիցէ և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ . և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն . և նա ոչ գիտէ՝

28 Ինքն երկիրն ինքնին բերէ բազ պատուղ . նախ զխոտն՝ և ապա բազ հասկն , ապա զլցուրեանն առաք ՚ի հասկին ։

29 Ո՛րդ յորժամ տայցէ զպտուղն , վաղվաղակի առաքի մանգաղ . զի հասեալ են հունձք ։

30 Եւ ասէր . Ո՞վ նմանեսցուս զարքայութիւնն Ա՛ստուծոյ , կամ որո՞վ առակաւ առակեսցուք զնա ։

31 Իբրեւ հասն մանանեխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի , փոքր է քան զամենայն սերմանիս որ են յերկրի ։

մին և ընդունաւմին , և պատուղ են առնու՝ մէնի առ երեսաւն՝ և մէնի առ վաթսաւն՝ և մէնի առ հարիւր ։

21 Եւ նորանց ասաց . Ա՛ւրհէք ճրագն նրաշխանէք է գալիս՝ որ առաջի կամ մահճի (Լուսավորի) տակն դընվի[9] . չէ՞ որ ճրագակալի վերայ կըդնվի ։

22 Ինչուր՝ խաչի ծածուկ բան չըկայ՝ որ չըյայտնվի[10] . և քաքաուն բան չէլաւ , որ դէպի յայտնութիւն չըգայ ։

23 Ով որ ականջ լսելոյ ունի՝ նա լսի[11] ։

24 Եւ նորանց ասաց . Տեսէք թէ ինչ եք լսում , և կաւելանայ ձեզ են որ լսումէք . ինչ չափով որ չափէք՝ նորանով էլ ձեզ կըչափվի[12] ։

25 Ո՛վ որ ունի՝ նորան կըտրվի[13] . և ով որ չունի , նորանից են էլ որ ունի՝ վերկառնվի ։

26 Եւ ասումէր . Ա՛ստուծոյ արքայութիւնն էապես է[14] . ինչպես թէ մին մարդ սերմ քցե հողի մէջ ,

27 Եւ գիշեր ու ցորեկ քուն լինի և վերկենայ . և են սերմն բուսնէ և աճի՝ և ինքն չգիտէ ։

28 Ինչուր՝ երկիրն ինքն իրան պատուղ է բերում՝ առաջ խոտը՝ և յետոյ հասկն՝ և նրանից եւս լըցված ցորեններն իրան հասկի մէջն ։

29 Իսկ երբոր պատուղն կըտայ՝ շուտով մանգաղ (չէն) կուղարկվի[15] . ինչուր հունձքն հասել է ։

30 Եւ ասումէր . Ա՛ստուծոյ արքայութիւնըն ումի նմանեցնենք , կամ ի՞նչ առակով յայտնենք նորան օրհնակն[16] ։

31 Ինչպես մանանեխի հատըն՝ որ երբոր հողի մէջ սերմվի , ամեն սերմունքից ասելի փոքր է՝ որ երկրի վերայ են ։

(9) Մարկ . ե . 15 : Ղուկ . ը . 16 : ժա . 33 : (10) Մարկ . ժ . 26 : Ղուկ . ժբ . 2 : (11) Մարկ . ժա . 15 : վի . 9 : (12) Մարկ . է . 2 : Ղուկ . գ . 38 : (13) Մարկ . ժգ . 12 : ԽԲ . 29 : Ղուկ . ը . 18 : ԺԹ . 26 : (14) Մարկ . ժգ . 24 : (15) Յոել . ժգ . 13 : (16) Մարկ . ժգ . 31 : Ղուկ . ժգ . 18 : Գործ . ը . 21 : գ . ե . 6 . 14 : ԺԲ . 20 :

Digitized by Google

32 Եւ յարժամ սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան զամենայն բանջարաց, եւ առնէ տունս մեծամեծս, մինչեւ բուսական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել:

33 Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարօղ լինէին լսել:

34 Եւ առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն:

35 Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնմիկ՝ իրրեւ ընդ երեկս լինէր՝ Եւ կայք անցցուք յայն կողմն:

36 Եւ թողեալ զժողովուրդն, եւ առնուն զնա նաւուն հանդերձ, եւ զայլ ևս նաւսն էին ընդ նմա:

37 Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ զալիսն ի նաւն զիջոյր, մինչ գրեթէ լի խափ լինել:

38 Եւ ինքն ննջէր ի խելս նաւին ի վերայ բարձի. զարթուցանէին զնա եւ ասէին. Վարդապետ՝ ոչ ինչ է քեզ փոյթ, զի կորնչիմք աւասիկ:

39 Եւ զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ ծովուն, ասէ. Դադարեա կարկեաց, եւ գադարեաց հողմն, եւ եղեւ խաղաղութիւն մեծ:

40 Եւ ասէ ցնոսա. Ընդէր այդպէս վհատասիրտք էք, չէ՞ւ ունիք հաւատս. Եւ երկեան երկիւղ մեծ, եւ ասէին ցմիմեանս. Ո՞ր ոմն իցէ այս, զի և հողմ և ծով կնազանդին ամենայն:

32 Եւ երբոր սերմնին, բուսանում եւ ամէն բանջարիցն աւելի մեծ է լինում, եւ մեծ մեծ ճիւղեր է դուրս բերում, մինչեւ որ բուսական է լինում՝ որ երկնքի թռչուններն նորա շուքի տակն բնակվին:

33 Եւ ենպիսի առակներով էր խօսում բանըն նորանց հետ[17], ինչպես որ նորանք կարող էին լսել:

34 Եւ առանց առակի ոչ ինչ էր խօսում նորանց հետ, միայն թէ առանձին իրան աշակերտներին ամէն բան մեկնում էր:

35 Եւ էն օրն՝ երբոր իրիկվան դէմ էր լինում[18], նորանց ասաց. Եկէք անցկենանք էն կողմն:

36 Ժողովուրդըն թողին, և նորան հենց նաւակն առին, և տարին նաւերըն էլ՝ որ նորա հետ էին:

37 Եւ քամի մեծ մրրիկ էր լինում, և ալիքներըն էր թափում նաւին մէջ, մինչև որ համարեա թէ լցվում էր:

38 Եւ ինքն նաւի յետին կողմըն բարձի վերայ ննջում էր. նորան զարթնացնում էին և ասում էին. Վարդապետ՝ դու հոգս չունիս, որ մենք կորչում ենք էստեղ:

39 Եւ նա զարթնացաւ՝ և, քամուն սաստեց՝ և ծովին ասաց. Լռեա դադրիր պատանձիր. և քամին դադրեց, և մեծ խաղաղութիւն էլաւ:

40 Եւ նորանց ասաց. Ինչու եդպէս վախկոտ էք. դեռ հաւատք չունիք. և մեծ վախով վախեցան, և միմեանց ասացին. Սա մի ոմեկ լինի՝ որ քամին և ծովն էլ հնազանդվում նորան:

Digitized by Google

Գ Լ · Ն

1 Վրէժառու գէների լեզուին ասնելոյ մարգն նորանոցիկ կալսաւոր , 13 Նորանց խոչընդոտ մեղ մտանելն . 25 Վրէժառու սեռասոյս կինն կըմժւկէ , 35 Ծպրտուի տղիկն մեռանելներէս կըյարութանէ ։

1 Ն՚ ևկն յայնկոյս ծովուն յաշխարհն Գերգեսացւոց ։
2 Եւ ընդ ելանելն նորա ՚ի նաւէ անտի , պատահեաց նմա այր մի ՚ի դերեզմանացն՝ զոր ունէր ոգի պիղծ ։
3 Որոյ և բնակութիւն իւր իսկ ՚ի գերեզմանս էր . և ոչ շղթայիւք այլ ևս կարեր կապել զնա ։
4 Վասն բազում անգամ ռանաւ կապօք և շղթայիւք կապելոյ , և խզելոյ ՚ի նմանէ զշղթայսն , և զտնակափան խորտակելոյ . և ոչ ոք կարեր պարտել զնա ։
5 Միանգի՛ն հանապազ զցայգ և զցերեկ ՚ի գերեզմանս և ՚ի լերինս աղաղակէր , և կածէր զանձն իւր քարամբք ։
6 Իսկ և տեսս զՅիսուս ՚ի հեռուստանէ , ընթացաւ և երկիր ետ պագ նմա ։
7 Աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ և ասէ , Ո՞վ կայ իմ և քո՝ Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ . երդմնեցուցանեմ զքեզ Աստուած , մի՛ տանջեր զիս ։
8 Վասնզի ասէր ցնա . Ե՛լ այսր պիղծ ՚ի մարդոյ այսմ ։
9 Եւ հարցանէր ցնա՝ Թէ Ո՞վ է անուն ք քո . և ասէ ցնա . Լեգէոն անուն ե իմ , քանզի բազումք եմք ։
10 Եւ աղաչէին զնա յոյժ , զի մի՛ առաքեսցէ զնոսա արտաքս քան զաշխարհէ ։
11 Եւ անդ էր առ լերամբն երամ մի խոզից արօտական մեծ ։

1 Ն՚ եկաւ ծովի էն կողմն՝ Գերգեսացոց աշխարհն ։
2 Եւ նորա նաւէին դուրս գալոյ ժամանակն , նորան մին մարդ պատահեց գերեզմաններէն՝ որ նորան պիղծ դև բռնել էր ։
3 Որ նորա բնակութիւնն գերեզմաններումն էր . և ոչ ով շղթաներով (զնա՛ կապելով) էլ չէր կարող կապել նորան ։
4 Ինչուա՛ր՝ շատ անգամ ոտաց կապերով և շղթաներով կապուածին՝ և նա շղթաներն կըտրուածէր , և ոտաց կապերն չարդուածէր . և ոչ ով կարող չէր բռնել նորան ։
5 Ինչուա՛ր՝ միշտ գիշեր ու ցորեկ գերեզմաններումն և սարերումն աղաղակուածէր . և ինքն իրան ծեծուածէր քարերով ։
6 Երբոր հեռուստնց Յիսուսին տեսաւ՝ վազեց գնաց և նորան երկրպագութիւն արաւ ։
7 Ա՛ն ձայնով աղաղակեց՝ և ասաց . Ո՛նչ ի՞նչ բան կայ ինձ հետ՝ Յիսուս բարձրեալ Աստուծոյ Որդի . Աստուծով երդուա՛ր եմ տալս քեզ , մի՛ տանջեր ինձ ։
8 Պատճառնար՝ նորան ասուածէր՝ Ա՛վ պիղծ դև՝ եկ մարդուցդ դուրս ևկ ։
9 Եւ հարցնուածէր նորան՝ Քէ Ո՞ւր անունդ ի՞նչ է . և նորան ասուածէր . Իմ անունս լեգէոն է , ինչուա՛ր մենք շատ ենք ։
10 Եւ նորան շատ աղաչուածէին , որ իրանց էն աշխարհքին դուրս չուղարկէ ։
11 Եւ հեռուն սարի մօտ խոզերի մին մեծ երամակ (պ՚ուռ) կար՝ որ արածուածէր ։

(1) Մատթ · ը · 28 : Ղուկ · ը · 26 ։

Digitized by Google

12 Ղազէցին զնա ամենայն դևքն և ասեն, Ղռաքեա՛ զմեզ ՚ի խոզսն, զի մտցուք ՚ի նոսա։

13 Եւ հրամայեաց նոցա. և իբրև ելին այսքն պիղծք՝ մտին ՚ի խոզսն, և դիմեաց երամակն ՚ի դառն անտ ՚ի ծովն. էին իբրև երկու հազարք, և խեղնուին ՚ի ծովուն։

14 Եւ խոզարածքն փախեան, և պատմեցին ՚ի քաղաքի և յագարակս, և ելին տեսանել զինչ իցէ՝ որ գործեցաւն։

15 Գան առ Յիսուս, և տեսանեն զդիւահարն զի նստեր զգեցեալ և զգաստացեալ, որ ունէր զլեգէաննն, և զահի հարան։

16 Եւ պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն էր, թէ զի՞նչ եղև այսահարին, և զի՞նչ վասն խոզիցն։

17 Եւ սկսան աղաչել զնա գնալ ՚ի սահմանաց նոցա։

18 Եւ իբրև եմուտ նա ՚ի նաւն, աղաչէր զնա դիւահարն՝ զի ընդ նմա իցէ։

19 Եւ Յիսուս ոչ եա նմա թողլ, այլ ասէ ցնա. Երթ ՚ի տուն քո առ քնեանսն քո, և պատմեա նոցա, որ ինչ միանգամ Տէր արար քեզ և ողորմեցաւ քեզ։

20 Եւ չորս՝ և սկսաւ քարոզել ՚ի Դեկապօլիսն, զոր ինչ արար նմա Յիսուս, և ամենեքեան զարմանային։

21 Եւ իբրև անց Յիսուս միւսանգամ յայն կողմն՝ ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, և էր առ ծովեզերբն։

22 Եւ ահա մի ՚ի ժողովրդապետացն գայր, որում անուն էր Յայրոս. և իբրև եւս զնա՝ անկաւ առ ոտս նորա։

23 Աղաչէր զնա յոյժ և ասէր, Թէ Դստեր նորա մերձ է ՚ի մահ,

12 Ամէն դևերն նորան աղաչեցին և ասացին, Ուղարկիր մեզ էն խոզերին մէջ՝ որ նորանց մէջն մտնենք։

13 Եւ Հրաման առաւ նորանց. և պիղծ դևերն երբոր դուրս եկին, խոզերի մէջն մտին, և երամակն (խռոմն) էն բարձր տեղիցն դէպի ծովն վազեց. երկու հազարի չափ էին, և ծովի միջումն խեղդուեցին։

14 Եւ խոզարածներն փախան՝ և քաղաքումն և արտերումն պատմեցին. և դուրս եկին որ տեսնեն թէ ինչ է էն՝ որ գործվեցաւ։

15 Յիսուսի մօտ եկին, և դիւահարին տեսին որ նստած էր հագած և խելքն գլուխն եկած՝ նա՝ որ լեգէոնն ունէր. և վախեցան։

16 Եւ նորանց պատմեցին՝ նորանք որ տեսել էին, թէ ինչ եղաւ էն դիւահարին, և ինչ խոզերի համար։

17 Եւ սկսեցին աղաչել նորան՝ որ իրանց երկրէն գնայ[3]։

18 Եւ երբոր նա նաւն մտաւ՝ դիւահարն աղաչեցաւ նորան՝ որ նորա հետ լինի[3]։

19 Եւ Յիսուս թոյլ չըտուաւ նորան, բայց նորան ասաց. Գնա՛ քո տունդ՝ քո ընտանեաց մօտն, և նորանց պատմի՛ր ամէն ինչ որ Տէրն արաւ քեզ՝ և ողորմեցաւ քեզ։

20 Եւ գնաց և սկսեց Դեկապօլիսի մէջն քարոզել ինչ որ Յիսուս իրան արաւ, և ամէնքն զարմանում էին։

21 Եւ երբոր Յիսուս միւնէլ էն կողմն անցաւ[4] շատ ժողովուրդ նորա մօտ ժողովվեցան, և նա ծովի եզրումն (գլուխն) էր։

22 Եւ ահա՛ ժողովրդապետներից մինն գալիս էր՝ որ նորա անունն Յայրոս էր[5]. և երբոր նորան տեսաւ, ընկաւ նորա ոտներն։

23 Եւ նրան շատ աղաչումեր և ասում՝ Թէ Իրան աղջիկն մեռնելոյ

(2) Մատթ. ը. 34։ Գործ. ժգ. 39։ (3) Ղուկ. ը. 38։ (4) Մատթ. թ. 1։ Ղուկ. ը. 40։ (5) Մատթ. թ. 18։ Ղուկ. ը. 41։

Digitized by Google

զի եկեալ դնիցէ նմա ձեռն , որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ :

24 Եւ գնաց ընդ նմա . երթայր և ժողովուրդ բազում զկնա նորա , և նեղէին զնա .

25 Եւ կին մի էր ՚ի տասուսանսա- ներորդ արեան զերկոտասան ամ :

26 Եւ յոյժ վշտացեալ ՚ի բազում բժշկաց , և ծախեալ զինչս իւր զա- մենայն՝ և չէր ինչ օգտեալ , այլ և առաւել զչարացեալ :

27 Իբրև լուաւ զՅիսուսէ՝ եկն ՚ի մէջ ամբոխին կնացի՝ և բռնեաց ե- տոր զհանդերձս նորա :

28 Վասնզի խորհէր ՚ի մտի . Թէ Եթէպէտ միայն հանդերձս նո- րա , փրկեցայց :

29 Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա . և գիտաց ՚ի մարմին իւր՝ Թէ բժշկեցաւ ՚ի տանջանացն :

30 Եւ անդէն վաղվաղակի գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրութիւնն որ եղ ՚ի նմանէ , դարձաւ յամբոխն և ասէ . Ո՞վ մերձեցաւ ՚ի հանդերձս իմ :

31 Եւ ասեն ցնա աշակերտքն . Տեսանես՝ զի ամբոխ նեղէ զքեզ , և ասես՝ Թէ Ո՞վ մերձեցաւ ՚ի հան- դերձս իմ :

32 Եւ շուրջ հայէր տեսանել Թէ ո՞վ զայն արար :

33 Եւ կինն զարհուրեալ և դո- ղացեալ վասն որոյ գաղտն արար . քանզի գիտէր զինչ եղև նմա , եկն անկաւ առաջի նորա , և ասաց զա- մենայն իրան ստուգութեամբ :

34 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ . երթ ՚ի խաղաղութիւն , և եղիջիր ողջ ՚ի տանջանաց քոց :

մեռ է , որ գայ ձեռնն նորա վի- րաւ դնէ՝ որ ողջանայ և ապրի :

24 Եւ նորա հետ գնաց . և շատ ժողովուրդ էլ նորա եաւէն գնա- ւէին , և նորան նեղացնուէին :

25 Եւ մին կին կար արիւն թա- փղոյ հիւանդութեան մէջ տասն- երկու տարի՝ :

26 Եւ շատ բժիշկներից շատ չարչարանք էր քաշել , և իրան ա- մէն ապրանքըն ծախել՝ և միս օ- գուտ չէր տեսել , բայց ցաւն էլ աւելի սաստկացել էր :

27 Երբոր Յիսուսի համար լսեց՝ ամբոխի (խալխ) մէջն եաւէցին և կաւ՝ և ձեռնն դիպցրուց նորա շորին :

28 Ինչու որ՝ իրան մտքումն մտա- ծուէր , թէ որ մէնակ նորա շորն- քին մօտենամ , կըփրկըվիմ :

29 Եւ շուտով նորա արիւնի աղ- բիւրն ցամաքեցաւ . և իրան մարմ- նումն իմացաւ՝ Թէ էնչ տանջանքն- ցրն բժշկվեցաւ :

30 Եւ շուտով հենց էն ժամու- մըն (սահաթումն) Յիսուս իրան անձ- նումն իմացաւ էն զօրութիւնըն՝ որ իրանից դուրս գնաց , դարձաւ դէպի ամբոխն (խալխն) և ասաց . Ո՞վ դիպաւ իմ շորերիս :

31 Եւ աշակերտներն ասացին նո- րան . Տեսնումէս որ էդ ամբոխդ նեղացնումէ քեզ , և ասումես՝ Թէ Ո՞վ իմ շորերիս դիպաւ :

32 Եւ չորս կողմն նայումէր՝ որ տեսնէ՝ Թէ էն ո՞վ արաւ :

33 Եւ կինն վախենալով և դո- ղալով էն բանի համար՝ որ ծածուկ արաւ՝ ինչուր՝ գիտումէր , ինչ ե- լաւ իրան . եկաւ ընկաւ նորա ա- ւաջին՝ և ամէն բաներըն ճշմարի- տութեանով ասաց :

34 Եւ Յիսուս նորան ասաց . Դուստր՝ քո հաւատքդ ողջացրուց քեզ[a] . գնա խաղաղութեանով , և քո տանջանքից ողջ լինիս :

(a) Լուկ . ժե . 25 : Մատթ . ք . 20 : (7) Լուկ . ը . 19 : ը . 46 : (8) Մատթ . ք . 22 : Մարկ . ժ . 52 : Լուկ . ժը . 8 :

Digitized by Google

35 Ա՛ինչեւ նա զայն խօսէր, դառն ամանք ՚ի սանէ ժողովրդապետին, և ասեն՝ Թէ Դատարն քա մեռաւ, զի՞ ևս աշխատ առնես զվարդապետդ։

36 Լսակ Յիսուս իբրև լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետան. Ա՛ր երկնչիր, բայց միայն հաւատա։

37 Եւ ո՛չ զոք եթող ընդ իւր երթալ, բայց միայն զՊետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս զեղբայրն Յակոբայ։

39 Գա՛յ ՚ի տուն ժողովրդապետին, և տեսանէ ամբոխ լայժ և լալեկան, և աղաղակ լայժ։

39 Եւ մտեալ ՚ի ներքս՝ ասէ ցնոսա. Ո՞ի՞ խռովիալ էք և լայք, մանուկն ո՛չ է մեռեալ, այլ ննջէ։

40 Եւ ծաղր առնէին զնա. և նա թա՛ հանեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր զՏայր մանկանն և զմայր, և զնոսա որ ընդ նմայն էին, և մտանէ ուր դնէր մանուկն։

41 Եւ կալեալ զձեռանէ մանկանն, ասէ ցնա. Տալիթա կո՛ւմի, որ թարգմանի, Ո՛ղջիկ դո՛ւ՝ քե՛զ ասեմ ասդ։

42 Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն և գնայր, քանզի էր ամաց իբրև երկոտասանից. և զարմացան մեծաւ զարմանալեօք։

43 Եւ պատուիրէր տայր նոցա լայժ, զի՛ ո՛ք գիտասցէ զայն. և ասաց տալ նմա ուտել։

35 Գնե քանի որ նա էն խօսում, ժողովրդապետի տանիցն մին քանիսն եկին և ասացին՝ Թէ Վաղ աղջիկդ մեռաւ. էլ ի՞նչու ես աշխատացնում վարդապետդ՝։

36 Եւ Յիսուս երբոր ասած բանն լսեց՝ ժողովրդապետին ասաց. Ա՛ի վախենար, բայց միայն հաւատա։

37 Եւ իսկի մին մարդոյն չըթողեց՝ որ իրան հետ գնայ, բայց միայն Պետրոսին և Յակոբին և Յակոբի եղբայր Յովհաննէսին։

38 Ժողովրդապետի տունն եկաւ. հնաեղ մեծ ամբոխ (խալխ) տեսաւ և լացողներ, և շատ աղաղակ։

39 Եւ ներս մտաւ՝ և նորանց ասաց. Ինչո՞ւ էք շփոթված և լաց էք լինում. երեխան մեռած չէ, բայց քնած է[10]։

40 Եւ ծաղր էին անում նորան. և նա ամենին դուրս հանեց[11], և երեխայի հօրըն և մօրըն և նորանց որ նորա հետ էին՝ իրան հետ առաւ, մտաւ հնաեղն՝ որ երեխան դրած էր։

41 Եւ երեխայի ձեռիցն բռնելով նորան ասաց. Տալիթա կո՛ւմի, որ կը թանգմանվի. Ա՛վ աղջիկ՝ քեզ եմ ասում՝ վեր կաց։

42 Եւ շուտով վերկացաւ աղջիկըն և գնում էր, ինչուր տուներում տարեկանի չափ էր. և մեծ զարմանքով զարմացան։

43 Եւ նորանց շատ պատուիրեց՝ որ իսկի մին մարդ չիմանայ էն բանըն[12]. և ասաց՝ որ նորան բան ուտելոյ։

(9) Ղ՟ա՛ · ը · 49։ (10) Յովհ · ժա · 11։ (11) Գործ · բ · 40։ (12) Մատթ · ը · 4 · բ · 30 · ժբ · 16 · ժէ · 9։ Մարկ · գ · 12։ Ղ՟ա՛ · է · 14։

ԳԼ · Ը

1 Քրիստոս իրան քաղաքացիներից կանաչդվի : 7 Տաճարկուքներէն իկնալուքին կը տայ դիղե գեներն վերայ : 14 Քրիստոսի համար ելած այլև այլ կարծիքներն · 27 Ցնոս հաննես մկրտիչն գլխատվուսի , 29 Նա թաղվուսի : 39 Ըստքաղաքներն քաղաքացիներից գարձ են անում : 34 Չինգ հարցի և երկու ձուկի հարցն : 48 Քրիստոս ծովի վերայ կը գնայ : 53 Նա սակն իրան հյերների ծայրին մօտեցողներին կը փրկէ :

1 Նա ել անտի , եկն ՚ի գաւառ իւր · և երթային զհետ նորա աշակերտքն իւր :

2 Եւ եղև ՚ի շաբաթուն՝ սկսաւ ուսուցանել ՚ի ժողովրդեանն . և բազումք իրրև լսէին՝ զարմանային ընդ վարդապետութիւնն նորա , և ասէին . Ուստի՞ է սմա այս , կամ ո՞րն է իմաստութիւնն որ տուեալ է սմա , զի զօրութիւնք այսպիսիք ՚ի ձեռաց սորա լինին :

3 Ո՞չ սա է մանուկ հիւսանն , և որդին Մարեմայ , եղբայր Յակոբայ և Յովսեայ և Յուդայի և Սիմոնի , և չիցե՞ն քորք դորա աստ առ մեզ . և գայթակղէին ՚ի նա :

4 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ո՛չ է մարգարէ անարգ , բայց եթէ ՚ի գաւառի իւրում և յազգատոհմի և ՚ի տան իւրում :

5 Եւ ոչ կարէր անդ և ոչ մի ինչ զօրութիւն առնել , բայց սակաւ հիւանդաց ձեռն եդեալ՝ բժշկէր զնոսա :

6 Եւ զարմանայր վասն անհաւատութեան նոցա : Եւ շրջէր շուրջ զգաւառաքն , և ուսուցանէր :

7 Եւ կոչեաց առ ինքն զերկոտասանսն , և սկսաւ առաքել զնոսա

1 Նա էն տեղէցն դուրս գնաց , եկաւ իրան գաւառն[1] . և նորա աշակերտներն նորա ետևէն գնացին :

2 Եւ էլաւ որ շաբաթի օրուան սկսեց ժողովարանի մէջն սովորցնել . և շատ մարդիք երբոր լսումէին՝ զարմանումէին նորա վարդապետութեան վերայ և ասում . Որտեղ որ տեղից է էս բանս[2] , կամ էս ի՞նչ իմաստութիւն է՝ որ տրվված է սորան՝ որ էսպիսի զօրութիւններ են լինում սորա ձեռքովին :

3 Չէ՞ որ սա հիւսան (փէ–ղէրէ) տղան է՝ և Մարիամայ որդին , Յակօբի և Յօսէի և Յուդայի և Սիմօնի եղբայրն[3] . և չէ՞ որ դորա քվերքն էստեղ մեզ մօտ են . և նորա վերայ գայթակղումէին[4] :

4 Եւ Յիսուս նորանց ասաց . Մարգարէ անարգված չէ բայց միայն իրան գաւառի և իրան ազգականների և իրան տան մէջն[5] :

5 Եւ չէր կարում էնտեղ իսկի մին զօրութիւն էլ անել[6] . բայց մինքիչ հիւանդների վերայ ձեռըն էր դնում և բժշկումէր նորանց :

6 Եւ նորանց անհաւատութեան համար զարմանումէր[7] : Եւ գաւառների չորս կողմերն ման էր գալիս , և սովորցնումէր[8] :

7 Եւ տասներկուսին իրան մօտ կանչեց[9] , և սկսեց նորանց երկու

(1) Մարկ . ժգ . 54 : Ղուկ . դ . 16 : (2) Յովհ . զ . 42 : (3) Մարկ . ժբ . 46 : Գործ . ա . 19 : (4) Մարկ . ժա . 6 : (5) Մարկ . ժգ . 57 : Յովհ . դ . 44 : (6) Ղուկ . ժԲ . 22 : լԲ . 25 : Մարկ . ժգ . 58 : Մատ . Բ . 23 , 24 : (7) Նաամ . ԺԲ . 16 : (8) Մարկ . Բ . 35 : Ղուկ . ժգ . 32 : (9) Մարկ . ժ . 1 : Մատ . գ . 13 , 14 : Ղուկ . Բ . 1 :

Digitized by Google

երկուս երկուս . և այլը նոցա իշ-
խանութիւն ՚ի վերայ այլոց պղծոց :

8 Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի՛
ինչ բարձցեն ՚ի ճանապարհ , բայց
միայն գաւազան . մի՛ պարկ , մի՛ հաց ,
մի՛ պղինձ ՚ի գօտիս :

9 Այլ ոտանալ հողաթափս , և
մի՛ զգենուցուք՝ ասէ , երկուս պարեգօտս :

10 Եւ ասէր ցնոսա . Որ տուն
մտանիցէք , անդէն օթևանս կալջիք՝
մինչև ելանիցէք անտի :

11 Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ , և
ոչ լսիցեն ձեզ , յորժամ ելանիցէք
անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ո-
տից ձերոց ՚ի վկայութիւն նոցա :

12 Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ա-
պաշխարեսցեն :

13 Եւ դեւս բազումս հանէին , և
օծանէին իւղով զբազում հիւանդս՝
և բժշկէին զնոսա :

14 Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս ,
քանզի յայտնի եղև անուն նորա , և
ասէր . Թէ Յովհաննէս մկրտիչ յա-
ռեալ ՚ի մեռելոց , և վասն այնորիկ
զօրութիւնք լինին նովաւ :

15 Այլք ասէին թէ Եղիա է , իսկ
այլք՝ թէ Մարգարէ է , կամ թէ
իբրև զմի ՚ի մարգարէից :

16 Իբրև լուաւ Հերովդէս , ասէ .
Որոյ ես զգլուխն հատի զՅովհան-
նու , ա՛ռ է նա , յարեաւ ՚ի մեռե-
լոց :

17 Ո՛վ ինքն Հերովդէս առաքեաց
կալաւ զՅովհաննէս , և կապեաց
զնա , և եդ ՚ի բանտի վասն Հե-
րոդիայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբօր

երկու ուղարկել՝ և նորանց իշխա-
նութիւն էր տալոյս պղծ դեւերին
վերայ :

8 Եւ նորանց պատուիրեց՝ որ
ճանապարհի համար իսկի մին բան
վեր չառնեն , բայց միայն մին գա-
ւազան . ոչ պարկ , ոչ հաց , ոչ
պղինձէ փող գօտիկներումնին :

9 Այլ հողաթափ[10] հագնին՝ և
երկու կապայ չը՛ հագնիք՝ ասաց :

10 Եւ նորանց ասուեր . Ո՛ր տուն
որ մանէք , հնաեղ մնացէք՝ մինչև
որ հնաեղցին դուրս գնաք[11] :

11 Եւ նորանք որ ձեզ չընդունին ,
և ձեզ ականջ չդընդնեն[12] , երբոր
հնաեղցին դուրս կը գնաք՝ ձեր ո-
տներէ փոշին թափ տուէք՝ որ նո-
րանց վկայութիւն լինի[13] :

12 Եւ դուրս ելան , քարոզուեա-
ին՝ որ ապաշխարեն :

13 Եւ շատ դեւեր էին հանում ,
և շատ հիւանդներ իւղով օծուեա-
ին[14] և նորանց բժշկուեին :

14 Եւ Հերովդէս թագաւորն լը-
սեց , ինչու որ՝ նորա անունն յայտ-
նի էլաւ . և ասուեր՝ թէ Յոհան-
նէս մկրտիչն մեռելներէ միջէն յա-
րութիւն առաւ , և նրա համար զօ-
րութիւններ են լինում նորանով[15] :

15 Ուրիշներն ասուեին՝ թէ Ե-
ղիան է . և ուրիշներն թէ Մար-
գարէ է , կամ թէ մարգարէներ-
բից մըրնին պէս[16] :

16 Երբոր Հերովդէս լսեց , ասաց .
Այս Յոհաննէսն է՝ որ նորա գլու-
խըն ես կարեցի . նա մեռելներէ
միջէն յարութիւն առաւ[17] :

17 Ինչուր՝ ինքն Հերովդէս ու-
ղարկեց , Յոհաննէսին բռնեց՝ և
նորան կապեց՝ և դրաւ բանտի (պե-
պոնի) մէջ՝ Հերովդիայի համար , որ

(10) Գործ . ժբ . 3 : (11) Մատթ . ժ . 11 : Ղուկ . թ . 4 : ժ . 7 , 8 : (12) Մատթ . ժ . 14 : Ղուկ . ժ . 10 : (13) Գործ . ժգ . 51 : ժը . 6 : (14) Յակ . ե . 14 : (15) Մատթ . ժգ . 1 : Ղուկ . թ . 7 : (16) Մատթ . ժգ . 14 : Մարկ . ը . 28 : (17) Մատթ . ժգ . 3 : Ղուկ . գ . 19 :

Digitized by Google

նորա , զի նա կին արտաք զնա ։

18 Վ՚ասնզի ասէր Յովհաննէս ցՅերովբէս , թէ Ո՛չ է օրէն քեզ առնել զկին եղբօր քո ։

19 Եւ Յերովբէս ոխացեալ էր ընդ նմա , և կամէր սպանանել զնա , և ո՛չ կարէր ։

20 Զի Յերովբէս երկնչէր ՚ի Յովհաննէ . քանզի գիտէր զնա այր արդար և սուրբ , և ապաստէր նմա . և լուեալ ՚ի նմանէ բազում ինչ առնէր , և քաղցրութեամբ լսէր նմա ։

21 Իբրև օր մի լինէր պարապայ , յորժամ ընթրիս տայր Յերովբէս յաւուր ծննդոց իւրոց՝ նախարարաց իւրոց և հազարապետաց և մեծամեծաց Գալիլեացւոց ։

22 Եւ ՚ի մտանել դստերն Հերովդիայ՝ և ՚ի կաքաւել , հաճեայ եղև Յերովդի և բազմականացն ։ Ո՛ւստ թագաւորն ցաղջինն . Խնդրեա յինէն զոր ինչ կամիս , և տացց քեզ ։

23 Եւ երդուաւ նմա բազում անգամ , Թէ Զոր ինչ և խնդրեացես դու յինէն , տացց քեզ , մինչև ցկէս թագաւորութեան իմոյ ։

24 Ել՚այ ելեալ ասէ ցմայրն իւր՝ Զի՞նչ խնդրեցից . և նա ասէ , Ո՚զ գլուխն Յովհաննու մկրտչի ։

25 Եւ մտեալ անդրէն փութանակի առ թագաւորն՝ ասէ . Կամիմ զի այժմ տացես ինձ վազվազակի ՚ի վերայ ոսկեղ զլուխն Յովհաննու մկրտչի ։

26 Եւ արամեցաւ յոյժ թագաւորն , այլ վասն երդմանցն և կոչնականացն՝ ո՛չ կամեցաւ անարգել զնա ։

27 Եւ առաքեաց վաղվաղակի թագաւորն սպահապետ մի , և հրամայեաց եղբօր Փիլիպպոսի կինն էր , պատճառն այդ՝ նա իւրան կին առաւ նորան ։

18 Ասէր՝ Յովհաննէս Երօդէսին ասելովք՝ Թէ Օրէնք չէ քեզ՝ որ զբո եղբօր կինն ունիցես[18] ։

19 Եւ Երօդիան նորա դէմ ոխ էր պահում , և ուզումէր սպանել նորան՝ և չէր կարում ։

20 Պատճառանօք՝ Երօդէսն Յոհաննէսին վախումէր[19] . քանզի նորան արդար և սուրբ մարդ էր ճանաչում . և նորան մաքի էր տալ լիս . և նորանից շատ բան լսելով՝ անուշքր , և քաղցրութեամբ լսէր նմա ։

21 Երբոր մին յարմար օր պատահեց[20] , որ ժամանակ Երօդէս իւրան ծնընդի օրումն ընթրիք (հայկ՚ենդ՚ան՚) էր տալիս իրան իշխաններին և զօրապետներին և Գալիլեացոց մեծամեծներին[21] ։

22 Եւ Երօդիայի աղջիկն որ մտաւ՝ և պար եկաւ , Երօդէսին և նորա հետ նստածներին հաճոյ էլաւ . Թագաւորն ասաց աղջկանը . Խնդրիր ինձանից ինչ որ կամենաս , և կըտամ քեզ ։

23 Եւ շատ անգամ երդում կերաւ նորան՝ Թէ Ինչ բան որ դու խնդրես ինձանից , կըտամ քեզ , մինչև էլ իմ Թագաւորութեան կէսն[22] ։

24 Նա դուրս գնաց և իրան մօրը ասաց՝ Ի՞նչ խնդրեմ . և նա ասաց , Յոհաննէս մկրտչի գլուխը ։

25 Եւ շուտով մինել մտաւ Թագաւորին մօտ՝ և ասաց . Կամենում եմ որ հիմիկ շուտով սկուտեղի (պինչի) վերայ տաս ինձ Յոհաննէս մկրտչի գլուխը ։

26 Եւ Թագաւորն շատ տրտմեցաւ[23] . բայց իրան երդմունքի և կանչված մարդկանցն համար չկամեցաւ անարգել նորան ։

27 Եւ Թագաւորն շուտով դահճի

(18) Ղ՚ևտ . ԻԸ . 16 : Ի . 21 : (19) Մատթ . ԺԴ . 5 : Ի . 26 : (20) Մատթ . ԺԴ . 6 : (21) Հանդ . Ի . 20 : (22) Նեհ . Ե . 3 . 6 : Է . 3 : (23) Մատթ . ԺԴ . 9 :

Digitized by Google

գաւառն գտնի՛ , և հրամայեաց բերել զգլուխն նորա . և չորքս գլուխ քառասնից զնա ՚ի բանտին :

28 Եւ երեր զգլուխն նորա սկրաեղջ՝ և ետ ցաղջիկն . և աղջիկն տարաւ ետ մօր իւրումն :

29 Իբրև լուան աշակերտքն նորա , եկին բարձին զմարմինն՝ և եդին ՚ի գերեզմանի :

30 Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիսուս , և պատմեցին նմա զամենայն ինչ զոր արարին և զոր ուսուցին :

31 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . եկայք զուք առանձինն յանապատ տեղի , և հանգիստ սակաւ մի . զի էին բազումք որ երթային և գային , և հաց անգամ չժամանէին ուտել :

32 Եւ գնացին նաւու յանապատ տեղի առանձինն :

33 Եւ տեսին զնոսա ղի երթային , և ծանեան բազումք . և հետի յամենայն քաղաքաց խուռն ընթանային անդր , և մերձենային առ նոսա :

34 Եւ ելեալ հասս ամբոխ բազում , և գթացաւ ՚ի նոսա , զի էին իբրև ոչխարք որոց ոչ իցէ հովիւ . և սկսաւ ուսուցանել զնոսա յոյժ :

35 Եւ իբրև բազում ժամ եղև , մատուցեալ աշակերտքն ասէին . Տեղի անապատ է , մինչդեռ ուշ լիցի ,

36 Լուծակեա՛ զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ յագարակս և ՚ի գիւղս՝ գնեցեն իւրեանց զինչ ուտիցեն , զի սաս ուտել ինչ ոչ ունին :

37 Ետ պատասխանի եւ ասէ (ճեղլսփ) ուղարկեց և հրամայեց , որ նորա գլուխը բերէ . և գնաց նորա գլուխը կարեց բանտի մէջումն :

28 Եւ նորա գլուխը սկուտեղով (պինախ) բերաւ՝ և աղջկանն տուաւ . և աղջիկն տարաւ տուաւ իրան մօրն :

29 Երբոր նորա աշակերտանքն լսեցին , եկին նորա մարմինը վերկալան՝ և գերեզմանի մէջ դրին :

30 Առաքեալներն Յիսուսի մօտ ժողովվեցան[24] , և նորան պատմեցին ամէն ինչ որ արին և ինչ որ ստիրցրին :

31 Եւ Յիսուս նորանց ասաց . Դուք առանձին անապատ (չէօլ) տեղ եկէք , և մինչէ՛ հանգիստ առէք[25] . պատճառն որ՝ շատ մարդիք էին որ գնում-էին և գալիս էին[26] , և հաց ուտելոյ ժամանակ էլ չունէին :

32 Եւ նաւով առանձին անապատ տեղ գնացին[27] :

33 Եւ տեսին նորանց որ գնում-էին՝ և շատ մարդիք իմացան . և ամէն քաղաքներէն իրար վերայ դիվլուած ասով էնտեղ էին վազում , և նորանց մօտեցում-էին :

34 Եւ դուրս եկաւ , շատ ամբոխ (խալք) տեսաւ , և նորանց վերայ խղճաց[28] . ինչուր ոչխարներին պէս էին , որ հովիւ (չոպան) չունին . և սկսեց նորանց շատ բան սովորցընել[29] ,

35 Եւ երբոր շատ ժամանակ անցաւ՝ աշակերտներն մօտ եկին և ասացին[30] . Այս տեղս անապատ է . դեռ քանի որ ցերեկ է ,

36 Ղրկէ պրա էգ ժողովուրդնեըրզ որ էորտ կողմով էլսէ շէնքերն և գիւղերն գնան՝ իրանց համար գնեն ինչ որ ուտելու լինին . պատասխանար՝ էստեղ ուտելոյ բան չունին :

37 Ա՛յս պատասխանի

(24) Ղուկ . բ . 10 : (25) Մատ . ժգ . 13 : (26) Մարկ . գ . 20 : (27) Մարկ . ժգ . 13 : (28) Մարկ . բ . 36 ; ժգ . 14 : (29) Ղուկ . բ . 11 : (30) Մարկ . ժգ . 15 : Ղուկ . բ . 13 :

Digitized by Google

ցնասա . Վասն ասելոյ . ասեն ցնա՝ Երթիցուք գնեսցուք երկիւրի զահեկանի հաց , և տացուք զայս ուտել :

38 Ա՛սէ ցնոսա . Քանի՞ նկանակ ունիք՝ երթայք տեսէք . իբրև գիտացին , ասեն ցնա . Ի՛նգ՝ և երկուս ձկունս :

39 Եւ հրամայեաց նոցա բազմել երախանս երախանս ի վերայ դալարոյ խոտոյ :

40 Եւ բազմեցան դասք դասք՝ ուր հարիւր և ուր հիսուն :

41 Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն , հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց՝ մանրեաց զնկանակսն՝ և եղ ցաշակերտան զի արկցեն նոցա , և զերկուս ձկունսն բաշխեաց ամենեցուն :

42 Կերան , և յագեցան ,

43 Եւ բարձին զնշխարսն երկոտասան սակաւի լի , և ի ձկանց մնոցի :

44 Եւ էին որ կերանն՝ իբրև արք հինգ հազարք :

45 Եւ նոյն ժամայն ճնեցոյց զաշակերտան մտանել ի նաւ , և յառաջագոյն քան զնա երթալ յայնկայս ի Ղեթսայիդա , մինչ ինքն զժողովուրդսն արձակիցէ :

46 Եւ հրաժարեալ ի նոցանէ՝ էլ ի լեառն կալ յաղօթս :

47 Եւ իբրև երեկոյ եղև , էր նաւն ի միջ ծովուն , և ինքն ի ցամաքի :

48 Եւ եառս զնոսա հոգմակոծեալս ի վաստն , զի էր հողմն ընդդէմ նոցա . և զչորրորդ պահու գիշերոյն գայ առ նոսա գնալով ի վերայ ծովն , և կամէր զանց առնել առ նոքօք :

49 Իսկ իբրև տեսին զի գնայր

բանց ասաց . Վասն առնէք դարանց ուտել . Նորան ասացին՝ Ինանք երկու հարիւր դահեկանի հաց գբաննեսք , և դարանց տանք՝ որ ուտեն[31] :

38 Որոնց ասաց . Քանի՞ հաց հաց ունիք՝ գնացէք տեսէք . երբ որ գիտացին , նորան ասացին . Ի՛նգ՝ և երկու ձուկն[32] :

39 Եւ հրամայեց նորանց՝ որ դաս դաս կանանչ խոտի վերայ նստին :

40 Եւ դաս դաս նստեցին մինաւել հարիւր՝ և մին տեղ հիսուն :

41 Եւ էն հինգ հացըն և երկու ձուկըն առաւ , դէպի երկինքն նայեց՝ օրհնեց , էն հացերըն կոտորեց , և աշակերտներին առաւ՝ որ քցեն նորանց առաջն[33] . և էն երկու ձուկըն բաժանեց ամէնին :

42 Կերին և կըշտացան ,

43 Եւ մնացած կտորներըն տասներկու քոթոց լիքն վեր կալան , և էն ձկներիցն էլ :

44 Եւ նորանք որ կերին՝ հինգ հազարի չափ մարդիք էին :

45 Եւ շուտով աշակերտներըն վռազացրուց , որ նաւ մտնեն[34] , և իրանից առաջ էն կողմն Ղեթսայիդա գնան՝ մինչև որ ինքն ժողովուրդներըն արձակէ :

46 Եւ նորանցից բաժանվեցաւ , և վերէլաւ սարն՝ որ աղօթք անէ :

47 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ՝ նաւըն ծովի մէջն էր , և ինքն ցամաքում[35] :

48 Եւ նորանց տեսաւ՝ որ նաւ վարելոյ ժամանակն ալէկոծվում էին . ընչու որ քամին ներհակ էր նորանց . և գիշերվի չորս բաժընի ժամանակն ծովի վերայ գնալով՝ նորանց մօտ եկաւ , և ուզում էր որ նորանցից անցկենայ[36] :

49 Որոնք երբոր տեսին՝ որ ծո-

(31) Ղեւտ . ժ . 13 . 22 : գ Ղեւտ . գ . 13 : (32) Մատթ . ժգ . 17 : Ղուկ . թ . 13 : Յովհ . զ . 9 : Մատթ . ժե . 34 : Մարկ . ը . 5 : (33) ա Ղեւտ . թ . 18 : Մատթ . խը . 26 : (34) Մատթ . ժգ . 22 : Յովհ . զ . 17 : (35) Մատթ . ժգ . 23 : Յովհ . զ . 16 , 17 : (36) Ղուկ . խդ . 28 :

Digitized by Google

՛ի վերայ ծովուն ; համարեցան թէ առաչօք ինչ լինիցի , և զաղաղակ բարձին :

50 Իսկայն ամենեքեան տեսին զնա՝ և խռովեցան . և նա անդէն վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ . Իմաջաներարուք , ես եմ՝ մի՛ երկնչիք :

51 Եւ ել ՛ի նաւն առ նոսա , և դադարեաց հողմն : Եւ առաւել ևս յիմարեալ էին ՛ի միտս իւրեանց , և զարմանային յոյժ :

52 Իսկայն և ՛ի վերայ հացին ոչ իմացան , զի էր սիրտ նոցա թմրեալ :

53 Եւ իբրև անցին յայնկոյս , եկին յերկիրն Գեննեսարեթ :

54 Եւ իբրև ելին ՛ի նաւէ անտի՝ իսկ և իսկ ծանեան զնա արք տեղւոյն այնորիկ :

55 Եւ ընդեացեալ այսր անդր ընդ ամենայն գաւառն , սկսան մահճօք բերել զհիւանդս , ուր լսէին՝ թէ անդ իցէ :

56 Եւ ուր և մտանէր ՛ի գիւղս կամ ՛ի քաղաքս կամ յագարակս , ՛ի հրապարակս դնէին զախտաժէտս , և աղաչէին զնա՝ զի գոնէ ՛ի քղանցս հանդերձից նորա մերձենայցեն . և որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան :

վին վերայ գնումբ՝ կարծեցին թէ աչքի երևոյթ բան լինի , և ձայնով աղաղակ բարձրացուին :

50 Ընդհուպ՝ ամենքն նորան տեսին՝ և շփոթվեցան . և նա շուտով նորանց հետ խօսեց և ասաց . Սրտապինդ կացէք , ես եմ՝ մի՛ վախնաք :

51 Եւ վեր ելաւ նաւն նորանց մօտ՝ և քամին հանդարտեց . և իրանց մէջներումն էլ աւելի յիմարված էին , և շատ զարմանումէին .

52 Ընդհուպ՝ հն հացին վերայ էլ չիմացան[37] . պատճառն որ՝ նորանց սիրտն թմրած էր[38] :

53 Եւ երբոր հն կողմն անցկացան , Գեննեսարեթի երկիրն եկին[39] :

54 Եւ երբոր հն նաւից դուրս եկին , հն տեղի մարդիկն շուտով ճանաչեցին նորան :

55 Եւ հս կողմն հն կողմն ամէն գաւառն վազելով սկսեցին հիւանդներին մահիճներով (փոշկեքով) բերել որտեղ որ լսումէին՝ թէ հն տեղ է :

56 Եւ որտեղ որ մտնումէր գիւղ կամ քաղաքներ կամ շէներ՝ ցաւագարներըն փողոցների մէջն էին դնումէ , և նորան աղաչումէին՝ որ լինի թէ նորա շորերի ծայրին (փէշերին) մօտենան[40] . և ամէն նորանք որ մօտեցան՝ փրկվեցան :

ԿԻ · Ի

1 Ընկերքներն առանց լուանալոյ ձեռքով հաց ուտելոյ համար փարիսեցիներն կը բամբասին : 3 Իրանք մարդկանց աւանդութիւնն պահելոյ համար՝ Աստուծոյ պատուիրանքն թող կըտան : 14 Ներսակուր և խակ մին բան չէ կարող պղծել մարդն : 24 Կիրեսաս կըբժշկէ փիւնիկեցի Աղտից ազգէն մին կնկին աղջկին պիղծ դեվը , 31 և մինչ խուլ և համր մարդն :

1 Եւ ժողովեցան առ նա փարիսեցիքն և ոմանք ՛ի դպրացն՝ որ եկեալ էին յԵրուսաղէմ :

1 Եւ ժողովվեցան նորա մօտ փարիսեցիներն և կարդացողներից մին քանիսն՝ որ Երուսաղէմից էին եկել՝ :

(37) Մարկ . ը . 17 , 18 : (38) Մարկ . գ . 5 : ժղ . 14 : (39) Մարկ . ժգ . 34 : (40) Մարկ . բ . 20 : Մարկ . է . 27 , 28 : Գործ . ժբ . 12 : (1) Մարկ . ժե . 1 :

Digitized by Google

2 Եւ ահաւասիկ զամենայն յաշակերտացն անտի, զնի խառնակ ձեռօք, այսինքն ի անլուայ ուտելիսն հայց, բամբասեցին ։

3 Ոչի փարիսեցիքն և ամենայն Հրեայքն՝ եթէ ոչ բազմապիկ լուասնան զձեռս, հայց ոչ ուտեն. քանզի ունին զաւանդութիւն ծերացն ։

4 Եւ ի հրապարակէ մանեալ՝ եթէ ոչ նախ մկրտիցին, ոչ ուտեն. և այլ ինչ բազում է՝ զոր ընկալան ունել, մկրտութիւնս բաժակաց և սամանաց և պղնձեաց և մահճաց ։

5 Ի՞պա հարցանեն զնա փարիսեցիքն և դպիրք՝ թէ Ի՞նդէր աշակերտքդ ոչ գնան ըստ աւանդութեան ծերացն, այլ խառնակ ձեռօք հայց ուտեն ։

6 Ի՛սա պատասխանի եւ ասէ ցնոսա՝ թէ Լաւուք մարգարէացաւ Եսայի վասն ձեր կեղծաւորաց, որպէս ասաց. Ժողովուրդս այս շրթամբք միծարէ զիս, և սիրտք նոցա հեռացեալ ի բացեայ են յիմանէն ։

7 Ոչուր պաշտեն զիս. ուսուցանեն վարդապետութիւնս պատուիրանս մարդկան պատուիրեալս ։

8 Թողեալ զպատուիրանն Աստուծոյ, ունիք զմարդկան աւանդութիւն. մկրտութիւնս սամանաց և բաժակաց, և այլոց նմանս նոցա բազում առնիք բազաւմս ։

9 Եւ ասէ ցնոսա. Լաւուրք խոտանէք զպատուիրանն Աստուծոյ, զի զձեր աւանդութիւնն հաստատիցէք ։

10 Ոչի Մովսէս ասէ. Պատուեա զՀայր քո և զմայր. և որ չարաբասութեամբ զՀայր քո և զմայր, մահու վախճանեսցի ։

2 Եւ երբոր տեսին՝ որ ոմանք ա-շակերտներից մին քանիսն՝ խառնըված ձեռքով, այսինքն՝ առանց լուանալոյ հայց էին ուտում, բամբասեցին ։

3 Պատճառն՝ փարիսեցիներն և ամեն Հրեաներն (ըստ սովորելոյն)՝ թէ որ բուռըն լցված չըլուանան ձեռներն՝ հայց չեն ուտում. ինչպէս ծերերի աւանդութիւնն են պահում ։

4 Եւ փողոցից որ գալիս են՝ եթէ առաջ չըլուացվին, չեն ուտում. և ուրիշ էլ շատ բան կայ՝ որ ընդունեցին պահել. բաժակների (ըսեղէն) և փաթչերի և պղընձէ ամանների և մահճակալների (ռօշկիներէն) լուացմունքներ ։

5 Ընտոյ փարիսեցիներն և կարդացողներն Տարրրին հարցան՝ թէ Ինչու քո աշակերտներդ ծերերի աւանդութեան պէս չեն գնում[2]. այլ խառնըված ձեռքով հայց են ուտում[3] ։

6 Նա պատասխան տուաւ և ասրանց ասաց՝ թէ Եսային լաւ մարգարէացաւ ձեզ կեղծաւորներիդ վերայ՝ ինչպէս որ ասաց. Այս ժողովուրդս պատուում է պատուում ինձ, և նորանց սրտերն ինձանից հեռացած զոկված են[4] ։

7 Ոչուր սեղն են պաշտում ինձ. մարդկանցից պատուիրած վարդապետութիւնները են սովորցնում ։

8 Աստուծոյ պատուիրանքն թողած՝ մարդկանց աւանդութիւնն էք պահում, փարչերի և ամանների լուացմունքներ և սորանց նըման էլ շատ բաներ էք անում[5] ։

9 Եւ նորանց ասաց. Լաւ էք պահպտում Աստուծոյ պատուիրանքըն, որ ձեր աւանդութիւնն պինա պահէք ։

10 Ինչուոր՝ Մովսես ասաց. Պատուի Հայրդ և մորդ պատուիրա[6]. և նա որ հօրից կամ մորից չարաբասութիւն կանէ, թող մահով մեռնի[7] ։

(2) Մարկ. ժե. 2 ։ (3) Նախ. իբ. 13 ։ Մարկ. ժե. 3 ։ (4) Նէ. բ. 12 ։ բ Օրին. ե. 16 ։ Մարկ. ժե. 4 ։ (5) Նէ. խա. 17 ; Գ Կար. բ. 9 ; Ըսաւ. բ. 20 ։

11 Եւ դուք ասէք . Եթէ ասիցէ ոք ցՅայր կամ ցմայր՝ Կորբան , որ է պատարագ , զոր ինչն օգաւեսցես :

12 Եւ ոչ ևս տայք թոյլ նմա առնել ինչ հօրն կամ մօր :

13 Եւ անարգեալք զբանն Ի՛սուածոյ ձերով աւանդութեամբն , զոր աւանդեցիք . և բազում ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք :

14 Եւ կոչեալ առ ինքն զամենայն ժողովուրդն , ասէ ցնոսա . Լ՚սա՛ջմուք ինձ ամենեքեան՝ և ի՛ միտ առէք :

15 Ո՛չինչ արտաքուստ ՚ի մարդ մտանալ՝ եթէ կարիցէ պղծել զնա , այլ զոր ելանէ ՚ի նմանէ՝ այն է որ պղծէ զմարդն :

16 Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

17 Եւ երբեմն եմուտ ՚ի տուն յամբոխէ անտի , հարցանէին զնա աշակերտքն վասն առակին :

18 Եւ ասէ ցնոսա , Ա՛յդպէս և դուք անխո՞ւ էք , ոչ իմանայք՝ եթէ ամենայն որ արտաքուստ ՚ի ներքս մտանէ ՚ի մարդ , ոչ կարէ զնա պղծել ,

19 Զի ոչ եթէ ՚ի սիրտ նորա մտանէ , այլ յորովայն՝ և արտաքս ելանէ , և զբէ զամենայն կերակուրն սրբատես :

20 Եւ ասէր , Թէ Որ ինչ ՚ի մարդոյն ելանէ՝ այն պղծէ զմարդ :

21 Զի ՚ի ներքուստ ՚ի սրտէ մարդկան խորհուրդք չարութեան ելանեն . շնութիւնք , պոռնկութիւնք ,

22 Գողութիւնք , սպանութիւնք , գաջահաւթիւնք , չարութիւնք , նենգութիւնք , գիշերութիւնք , չարաճեքութիւն , հայհոյութիւն , ամբար-

11 Եւ դուք ասացէք՝ Թէ որ մինչն հօրն կամ մօրն ասէ Թէ Կորբան[6] , այսինքն պատարագ (է) են՝ որ ինձմէ պէտք է շահիլիս :

12 Եւ էլ թոյլ չէք տալիս նորան որ մին բան անէ հօրն կամ մօրն :

13 Եւ Ա՛ստուծոյ բանըն անարգուելք ձեր աւանդութենովն որ աւանդեցիք . և տեսիլ էլ շատ բաներ՝ որ սրան նման է՝ անուելք :

14 Եւ ամէն ժողովուրդն իրան մօտ կանչեց , և նորանց ասաց . Լ՚սէնդ ինձ լսեցէք՝ և մտքներդ ա՛ռէք[7] :

15 Ոչի մի բան չկայ որ դրսից մարդոյ մէջ մտած՝ կարօղանայ պղծել նորան . այլ որ նորանից դուրս է գալիս՝ էն է՝ որ մարդուն պղծումէ :

16 Ով որ լսելոյ ականջ ունի՝ թո՛ղ լսէ[8] :

17 Եւ երբոր էն ամբոխից (խուճ էլից) տուն եկաւ՝ աշակերտներն հարցրին նորան էն առակին համար[9] :

18 Եւ նորանց ասաց . Ա՛յդպէս դո՞ւք էլ անխելք էք . չէք իմանում՝ թէ ամէն ինչ որ դրսիցն է մտնում մարդոյ մէջն՝ չի կարօղ պղծել նորան :

19 Պատճառն՝ ոչ թէ նորա սիրտն է մտնում , բայց փորն՝ և դուրս է գալիս , և ամէն կերակուրներըն սրբում :

20 Եւ ասում՝ Ինչ որ մարդուցն դուրս է գալիս՝ էն է պղծում մարդոյն :

21 Ինչուա՛ր՝ ներսից մարդկանց սրտից չար խորհուրդներ են դուրս գալիս[10] , շնութիւններ , պոռնկութիւններ ,

22 Գողութիւններ , սպանութիւններ , գաջահաւթիւններ , չարութիւններ , նենգութիւններ , պիղծ ցանկութիւններ , նախանձութիւն , հայ-

(6) Մատթ . ժե . 5 : Ղկ . 18 : (7) Մատթ . ժե . 10 : (8) Մատթ . ժա . 15 : (9) Մատթ . ժե . 15 : (10) Գաղատ . գ . 5 : ը . 21 : Մատթ . ժե . 19 :

Digitized by Google

աստանութիւն , անզգամութիւն ։

23 Ա՛յս ամենայն չարիք՝ ի ներքուստ ելանեն , և պղծեն զմարդ ։

24 Եւ անտի յարուցեալ եկն՝ ի սահմանս Տիւրոսի և Սիդոնի . և մտեալ՝ ի տուն՝ ոչ ումեք կամէր յայտնել , և ոչ կարաց ծածկել ։

25 Այլ կին մի զնմանէ , որոյ դուստր իւր նեղեալ էր յայսոյ պըղծոյ . եկն անկաւ առաջի նորա ։

26 Եւ կինն էր հեթանոս՝ փիւնիկ Ասորի յազգէ . և աղաչէր զնա՝ զի զդեւն հանցէ՝ ի դստերէ նորա ։

27 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Թո՛ղ առաջի՝ նախ յագեցին մանկունք . զի ոչ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց և արկանել շանց ։

28 Նա պատասխանի եւ ասէ . Տէր՝ և շունք՝ ի սիրանաց սեղանոյ մանկանցն կերակրին ։

29 Եւ ասէ ցնա . Վասն այդր բանի երթ , ել դեւն՝ ի դստերէ քումմէ ։

30 Գնաց՝ ի տուն իւր , և գիտ եղեալ զդեւն . և զդուստրն , զի անկեալ դներ՝ ի մահիճս ։

31 Եւ եղեալ միւսանգամ՝ ի սահմանացն Տիւրոսի և Սիդոնի , և եկն՝ ի ծովեզերն Գալիլեացւոց՝ ի մէջ սահմանացն՝ ի Դեկապօլիս ։

32 Եւ բերին առաջի նորա խուլ մի և համր . և աղաչէին՝ զի ձեռն դիցէ՝ ի վերայ նորա ։

33 Եւ առեալ զնա մերկուսի յամբոխէ անտի . արկ զմատունս իւր ընդականջս նորա՝ և եթուք ան դրր , և կալաւ զլեզուէ նորա ։

հոյութիւն ; ամբարտաւանութիւն , անզգամութիւն ։

23 Այս ամէն չար բաներս ներսէն ցըն են դուրս գալիս , և մարդոյն պղծուածին ։

24 Եւ հինգերկին վերկացաւ՝ և եկաւ Տիւրոսի և Սիդոնի կողմերն[11] . և տուն որ մտաւ՝ չէր ուզում որ մըրնին յայտնըվի , և չկարաց ծածկըվիլ ։

25 Մի կին նորա համար լսեց՝ որ նորա աղջիկն պիղծ դևից չարչարված էր . եկաւ և նորա առաջին ընկաւ ։

26 Եւ էն կինն հեթանոս էր՝ փիւնիկեցի Ասորց ազգից . և սաստէր նորան՝ որ դևըն իրան աղջկանից դուրս հանէ ։

27 Եւ Յիսուս նորան ասաց . Թո՛ղ որ առաջ երեխաներն կըշտանան . ինչուռը՝ լաւ չէ՝ երեխաների հացըն առնել և շուներին քցել ։

28 Նա պատասխան տուաւ և ասաց . Տէր՝ շուներն էլ երեխաների փշրանքներից են կերակրվում ։

29 Եւ նորան ասաց . Այդ խօսքիդ համար գնա , դևն դուրս եկաւ քո աղջկանից ։

30 Գնաց իրան տունն , և գտաւ որ դևն դուրս էր եկել , և աղջիկն՝ որ մահիճի (պէօշէկի) վերայ վեր ընկած էր ։

31 Եւ միևել Տիւրոսի և Սիդոնի կողմերից դուրս գնաց , և Գալիլեացոց ծովի եզրն (ղըօլը) եկաւ՝ Դեկապօլիսի միջի կողմերն[12] ։

32 Եւ մին խուլ (խոս) և համր (լալկի) (մարդ) բերին նորա առաջը[13] . և աղաչեցին որ ձեռքն դնէ նորա վերայ ։

33 Եւ նորան ամբոխից (խալկից) մին կողմն տարաւ , իրան մատներն նորա ականջներին մէջ տարաւ՝ և թքեց հնաեղ , և նորա լեզուից բռնեց[14] ։

(11) Մատ . ԺԵ . 21 ։ (12) Մատ . ԺԵ . 29 ։ (13) Մատ . Թ . 32 ։ Դատ . ԺԳ . 14 ։ (14) Մրկ . Ը . 23 ։ Յովհ . Թ . 6 ։

Digitized by Google

34 ՚Ասեցաւ Յերկինն՝ յոգւոց եւ հան՝ եւ ասէ . Եփփաթայ՝ որ է բացիր :

35 Եւ նոյնժամայն բացան լսելիք նորա , եւ լուծան կապանք լեզուի նորա . եւ խօսէր ուղիղ :

36 Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն . եւ որչափ նա պատուիրէր նոցա , նոքա եւս առաւել քարոզէին .

37 Եւ եւս քան զեւս զարմանային եւ ասէին . Օ՚ամենայն ինչ բարւոք գործեաց սա , զի խլից լսել տայ՝ եւ համրոց խօսել :

34 Երկինքն նայեց[15] , յոգոց հանեց եւ ասաց[16] . Եփփաթա՝ որ է ասել , բացիր :

35 Եւ շուտով հնձց էն ժամուն (ահավասիկ) նորա ականջներն բացվան , և լեզուի կապանքներն արձակվեցան[17] . և շիտակ խոսումը :

36 Եւ նորանց պատուիրեց՝ որ իսկի մընին չասեն[18] . և որչափ նա պատուիրումը նորանց , նորանք էլ աւելի քարոզումին .

37 Եւ չափից էլ աւելի զարմանումին և ասում . Ա՚ա ամեն բան լաւ գործեց . ինչուա՚ խուլերին (խաւերին) լսել է տալիս՝ և համրերին (լալիներին) խոսել :

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Երբեմն հաւաքով ժողովուրդն կրկին գալիս , 11 Փարիսեացոց խնդրած նշանն չի՛ տրում նոա . 15 Իսկ աշակերտներին խմոր կըսայ որ փարիսեացոց և Հերովկեսանների խմորից զգոյշ լինին : 22 Մին կույր մարդոյ աչքերն կըբանայ : 27 Ո՚ստի թէ ինչի՛ է Քրիստոս՝ որ պէտք է նորան շատ չարչարանք քաշել և երեք օրից յարութիւն առնել : 34 Ու կըսովրցնէ որ ամեսաքանի համար իրանց հալածված ժամանակին համբերութիւն անեն :

1 Յաւուրսն յայնոսիկ դարձեալ ժողովուրդ բազում էր , և ինչ ուչ ունէին ուտել . կոչեաց զաշակերտսն իւր՝ և ասէ ցնոսա :

2 Ողորմած եմ՝ ի վերայ ժողովրդեանդ . զի արդ երեք աւուրք են՝ մինչ առ իս են , և ուչ ունին զինչ ուտիցեն :

3 Եւ եթէ արձակեմ զդոսա նոքա՛ի տունս իւրեանց՝ նքթիցեն՝ ի ճանապարհի . զի ոմանք՝ ի դոցանէ՝ ի հեռաստանէ եկեալ են :

4 Պատասխանի ետուն նմա աշակերտքն նորա . Ուստի՞ կարիս յայգեցուցանել զդոսա հացիւ յանապատի ասա :

5 Եւ հարցանէր զնոսա . Քա-

1 Ին օրերումն մինել շատ ժողովուրդ կար , և քանի չունէին ուտելու՝ իրան աշակերտներըն կանչից՝ և նորանց ասաց :

2 Խղճա գալիս է էդ ժողովրդիդ վերայ . ինչուա՚ հիմի երեք օր է՝ որ ինձ մօտ են , և քանի չունին որ ուտեն :

3 Եւ թէ որ նորանց տմած արձակեմ դէպի իրանց տունն՝ տմածուքենիցն կըթուլանան ճանապարհումն . ինչուա՚ դորանցից կան , որ հեռու տեղից են եկել :

4 Նորա աշակերտներն պատասխան տուին նորան . Որտեղից կարող ես հացով կըշտացնել դորանց էս անապատ (չէօլ) տեղումն :

5 Եւ նորանց հարցնումը՝ թէ

(15) Մարկ . գ . 41 : Հովհ . ժա . 41 : ժե . 1 : (16) Հովհ . ժա . 33 . 38 : (17) Ես . լե . 5 , 6 : Մարկ . ժա . 5 : (18) Մարկ . դ . 12 : (1) Մարկ . ժե . 32 :

Digitized by Google

նի՛ նկանակ հաց ունիք . և նոքա ասեն՝ եօթն :

6 Եւ հրամայեաց ժողովրդեանն բազմել՝ ի վերայ երկրի . և առեալ զեօթն նկանականն՝ գոհացաւ՝ եբեկ , և ապրք յաշակերտսն զի արկցեն . և արկին առաջի ժողովրդեանն :

7 Եւ ձկունս սակաւ ունէին . և զայն ևս օրհնեաց , և հրամայեաց արկանել :

8 Կերան և յագեցան , և բարձին զնշխարս կոտորացն՝ եօթն զամբիղ :

9 Եւ էին որ կերանն՝ իբրև չորք հազարք . և արձակեաց զնոսա :

10 Եւ նոյնժամայն մտեալ ՚ի նաւ հանդերձ աշակերտօքն՝ եկն ՚ի կողմանս Դաղմանունեայ :

11 Եկին փարիսեցիքն՝ և սկսան վիճել ընդ նմա , և խնդրէին ՚ի նմանէ նշան յերկնից՝ փորձելով զնա :

12 Եւ զայրացաւ յոգի իւր՝ և ասէ . Ո՞ւր է՝ ազգս այս նշան խնդրէ . ամէն ասեմ ձեզ , թէ ասցի նշան ազգիս այսմիկ :

13 Եթող զնոսա . դարձեալ եմուտ ՚ի նաւ՝ և գնաց յայնկոյս :

14 Եւ մոռացան հաց բառնալ . բայց միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւրեանս ՚ի նաւին :

15 Եւ պատուիրէր նոցա և ասէր . Ո՛գուշ եղերուք ՚ի խմորոյ անտի փարիսեցւոց՝ և ՚ի խմորոյ Հերովդիանոսից :

16 Եւ խորհէին ընդ միմեանս և ասէին , թէ Ո՛չ հացս ունիմք :

17 Ոխտաց Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա . Ո՞ւր խորհիք ՚ի սիրտս ձեր թէ՛ հաց ոչ ունիք . ՚Դանդ հաս հաց ունիք . և նոքա ասացին՝ եօթն :

6 Եւ ժողովրդին հրամայեց որ երկրի վերայ նսային . և էն եօթն հացըն առաւ՝ գոհացաւ , կարեց , և աշակերտներին էր տալիս՝ որ քցեն . և քցեցին ժողովրդի առաջն :

7 Եւ մին քիչ ձուկըն ունէին . և նորան էլ օրհնեց , և հրամայեց որ քցեն :

8 Կերին և կըշտացան . և առեցան կտորներըն եօթն քոթոց վերը կալան :

9 Եւ նորանք որ կերին՝ չորս հազարի չափ էին . և նորանց արձակեց :

10 Եւ շուտով էն ժամուն (տա. Հալիֆա) աշակերտներին հետ նաւ մտաւ և Դալմանունեայի կողմերն եկաւ :

11 Փարիսեցիներն եկին՝ և սկսեցին նորա հետ հակառակիլ . և նորան փորձելով՝ նորանից մին նշան էին խնդրում երկնքից :

12 Եւ նա շատ արտաքցաւ իրան սրտումն՝ և ասաց . Ի՞նչ է , որ էս ազգս նշան է խնդրում . ճշմարիտըն ասում եմ ձեզ , թէ որ էս ազգիս նշան տրվի :

13 Դորանց թողեց . մինել նաւ մտաւ՝ և էն կողմն գնաց :

14 Եւ մոռացան իրանց հետ հաց վերառնել՝ բայց մէնակ մին հաց ունէին իրանց հետ նաւի մէջն :

15 Եւ նորանց պատուիրեաւ և ասաւ՝ . Ո՛գուշ կացէք էն փարիսեցիների խմորից և Հերովդեանների խմորից :

16 Եւ իրար հետ միտք էին անում և ասում , թէ Դրա համար՝ որ հաց չունինք :

17 Յիսուս իմացաւ և նորանց ասաց՝ թէ Ի՞նչ էք միտք անում ձեր սրտերումդ ով թերահաւատաններ ,

(2) Ասփ . ժե . 34 : Մարկ . գ . 38 : (3) Ասփ . ժդ . 19 : Մարկ . գ . 41 : (4) Ասփ . ժե . 39 : (5) Ասփ . ժբ . 38 : ժգ . 1 : Յովհ . գ . 30 : (6) Ասփ . ժգ . 5 : (7) Ասփ . ժգ . 6 : Դաւ . ժբ . 1 : (8) Ասփ . ժգ . 7 :

Digitized by Google

տակաւին մէջ իմանալդ և մէջ յիշելդ · տպշաւթիւն ունի զնորա ձեր :

18 Ո՛չք գոն՝ և ո՛չ տեսանիք , ա-
կանջք են՝ և ո՛չ լսիք , և ո՛չ իմա-
նայք տակաւին , և ո՛չ յիշէք :
19 Յորժամ զհինգ նկանակն ՚ի
հինգ հազարն , և քանի՞ սակաւի
լի բարձիք զկտորսն . և ասեն ,
երկասասան :

20 Եւ յորժամ զեօթն նկանակն
՚ի չորս հազարն , քանի՞ զամբիղ
լի բարձիք զկտորսն . և նոքա ա-
սեն , եօթն :

21 Եւ ասէ ցնոսա . Իակ զի՞նդ
ո՛չ իմանայք :
22 Գան ՚ի Յեսիայիդա . և ա-
ծեն առաջի նորա կոյր մի , և ա-
ղաչէին զնա՝ զի մերձենայի ՚ի նա :
23 Եւ առեալ զձեռանէ կուրին՝
հան արտաքոյ շինին , եմուխ յաչս
նորա , և ձեռն եդ ՚ի վերայ նորա .
և հարցանէր ցնա՝ թէ տեսանիցէ
ինչ :
24 Նայեաւ՝ և ասէր . Տեսանեմ
զմարդիկս՝ զի շրջին իբրև ծառս :

25 Դարձեալ եդ ձեռս ՚ի վերայ
աչաց նորա՝ եթող , և տեսանէր .
ապրեցաւ՝ և տեսանէր համարձակ
զամենայն :
26 Առաքեաց զնա ՚ի տուն իւր՝ և
ասէ . ՚Ի շէնդ մի՛ մտանիցես , այլ
երթ ՚ի տուն քո . և յորժամ ՚ի
շէնն մտանիցես՝ մի՛ ումեք ասիցես
՚ի շինին :

27 Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն
հանդերձ ՚ի շէնս կեսարիա փիլի-
պոսի . և ՚ի ճանապարհին հարցանէր
ցաշակերտան և ասէր . Զի՞ ումանք
թէ հաց չունիք . դեռ չէք իմա-
նում և չէք յիշում[9] . թմրութիւն
նրան բռնել է ձեր սրտերըն :
18 Աչք ունիք՝ և չէք տեսնում .
ականջ ունիք՝ և չէք լսում , և դեռ
չէք իմանում , և չէք յիշում՝ :
19 Որ ժամանակ էն հինգ հացըն
հինգ հազարին համար (կարեցի) ,
քանի՞ քոթոց լիքն վեր առիք նորա
կտորներըն[10] . և նորան ասացին՝
Տասներկու :
20 Եւ որ ժամանակ եօթն հացըն
չորս հազարին համար , քանի՞ քո-
թոց լիքն վեր առիք նորա կտոր-
ներըն[11] . և նորանք ասացին , Եօ-
թըն :
21 Եւ նորանց ասաց . Ա՞պա ինչ-
պէս չէք իմանում[12] :
22 Հասան Յեսիայիդա եկին , և նորա
առաջն մին կոյր բերին , և նորան
աղաչում էին՝ որ մօտենայ նորան :
23 Եւ կուրի ձեռքըցն բռնեց՝ շի-
նիցն դուրս հանեց , նորա աչքե-
րին մէջ թքեց , և ձեռըն դրաւ
նորա վերայ[13] . և նորան հարցնում
էր՝ թէ մին բան տեսնում էր :
24 Նայվաւ՝ և ասում էր . Ա՛րդ-
կանց տեսնում եմ՝ որ ծառերի պէս
մանն են գալիս :
25 Ա՛ինէլ ձեռներըն նորա աչ-
քերին վերայ դրաւ՝ բաց արաւ ,
և տեսնում էր . ողջացաւ՝ և ամէն
բան համարձակ տեսնում էր :
26 Ուրան ուղարկեց իրան տու-
ն՝ և ասաց . Շէնն չի՛ մըտ-
նես , բայց քո տունդ գնա՛ . և երբ
որ շէնն մտնես՝ շէնի մէջն մէնին
չասես[14] :
27 Եւ Յիսուս աշակերտներին
հետ դուրս գնաց փիլիպպեայ կե-
սարիայի շէներն[15] . և ճանապար-
հում աշակերտներին հարցնում էր

(9) Մարկ . գ . 52 : (10) Մատթ . ժգ . 20 : Մարկ . գ . 43 : Ղուկ . թ . 17 : Յովհ . ձ . 13 : (11) Մատթ . ժե . 37 : վէր . 8 : (12) Մարկ . գ . 52 : վէր . 17 : (13) Մարկ . է . 33 : (14) Մատթ . ը . 4 : Մարկ . ե . 43 : (15) Մատթ . ժգ . 13 : Ղուկ . թ . 18 :

Digitized by Google

սանն զինէն մարդիկ՝ թէ իցեմ ։

28 Եւ նա ասաւն պատասխանի՝ և ասէն . Ոչովհաննէս մկրտիչ , և այլք՝ Եղիա , և այլք՝ Երի ոք ի մարգարէից անտի ։

29 Ասէ ցնոսա . Իսկ դուք զի՞ ասացէք զինէն՝ թէ իցեմ . պատասխանի ետ Պետրոս , և ասէ ցնա . Դո՛ւն ես Քրիստոսն ։

30 Եւ սպառնացի ի նոսա՝ զի մի՛ ումեք ասիցեն զնմանէ ։

31 Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա , թէ պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չարչարանս ընդունել , և անարգիլ յերիցանց և ի քահանայապետից և ի գպրաց , և մեռանիլ և յերիս աւուրս յառնել ։

32 Եւ համարձակ զբանն խօսեցաւ . և առեալ զնա Պետրոս սկսաւ սպառնալ նմա ։

33 Եւ նա դարձաւ եւ նայեցաւ աշակերտանն , սպառնաց Պետրոսի և ասէ . Երթ յետս իմ Սատանայ , զի ոչ խորհիս դու զԱստուծոյն՝ այլ զմարդկան ։

34 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա . Եթէ ոք կամի գալ զկնի իմ՝ ուրասցի զանձն իւր , և բարձցէ զխաչ իւր , և եկեսցէ զկնի իմ ։

35 Որ որ կամիցէ ապրեցուցանել զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն աւետարանին , ապրեցուսցէ զնա ։

36 Որ՞ինչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհս ամենայն շահեսցի , և զանձն իւր առաջեսցէ ։

և առաւմէր՝ Ա՝արդիքն ինձ համար ոչ են ասում՝ ար լինիմ ։

28 Նորանք պատասխան տուին՝ և ասացին . (Թէ) Յոհաննէս մկրտիչն , և ուրիշներն՝ (Թէ) Եղիան , և ուրիշներն՝ (Թէ) Ա՝արգա-բէներից միոն[16] ։

29 Նորանց ասաց . Ա՝պա դուք ով էք ասում ինձ համար՝ ար լինիմ . Պետրոսն պատասխան տուաւ , և նորան ասաց . Դու Քրիստոսն ես[17] ։

30 Եւ նորանց սպառնաց՝ որ խոսկ մընին քան չասեն իրան համար[18] ։

31 Եւ սկսեց սովորցնել նորանց , թէ պէտք է՝ որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանք քաշէ , և անարգվի ծերերից և քահանայապետներից և կարդացողներից , և մեռնի՝ և երեք օրում յարութիւն առնէ[19] ։

32 Եւ համարձակ խոսեց բանըն . և Պետրոս նորան միոն կողմ քաշեց՝ և սկսեց սպառնալ նորան ։

33 Եւ նա դարձաւ , աշակերտանեըրին տեսաւ՝ Պետրոսին սպառնաց և ասաց . Չետ գնա ինձանից Սատանայ . ինչուար դու Աստուծոյ բաներըն միտք չես անում՝ բայց մարդկանց բաներըն ։

34 Եւ ժողովուրդըն աշակերտանեըրին հետ իրան մօտ կանչեց . և նորանց ասաց . Լաւ որ միոն ուզում իմ ետևէս գալ՝ նա թող իրան անձըն ուրանայ , և իրան խաչըն վեր առնէ՝ և իմ ետևէս գայ[20] ։

35 Պատճառով որ կամենայ իրան անձըն ապրեցնել կկորցնէ նորան[21] . և ով որ իրան անձըն աւետարանին համար կկորցնէ , կապրեցնէ նորան ։

36 Ի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ որ ամէն աշխարհքըս ստանայ՝ և իրան անձին վնաս տայ ։

(16) Մտթ . ժգ . 2 ։ (17) Մտթ . ժզ . 16 ։ Յովհ . զ . 69 ։ ժա . 27 ։ (18) Մտթ . ժզ . 20 ։ (19) Մտթ . ժզ . 21 ։ ժէ . 22 ։ Ղ՝ուկ . իբ . 22 ։ (20) Մտթ . ժ . 38 ։ ժզ . 24 ։ Ղ՝ուկ . թ . 23 ։ ժդ . 27 ։ (21) Յովհ . ժբ . 25 ։

Digitized by Google

37 Պատճառանքա՝ ի՞նչ լսան կրտայ մարդն իրան անձին տեղակ :

38 Ո՞վ ինչուա՝ ով որ ինձ և իմ խոսքերս[29] ամօթի կը համարի[28] էս շնացող և մեղաւոր ազգիս միջոմէն, Որդին մարդոյ էլ նորան ամօթի կանի՝ երբոր իրան Հօր փառքովն և սուրբ հրեշտակներովն կը գայ :

39 Եւ ասաց նոցա . Ճշմարիտ ասում ձեզ . թէ կայթեղ կանգնածներիցն մին քանիսն կան՝ որ մահ չին տեսանի[30] մինչև որ Աստուծոյ արքայութիւնն տեսանեն զօրութեամբ եկած[30] :

ԿԼ · Թ

1 Աշակերտքն կը ցորան կը փոխվին : 11 Եղիայի գալը հասնում աղջկանդրանին կը տարած . 24 Աշն մնանք համր և խուլ գև գուրս կը հանի : 30 Իրան մեռնելն և յարութիւն ասելը տասերց կասէ : 31 Իրան աշակերտներին իրաս կը տայ որ խոսքերն չ'ինին , 33 Ու կը պատասխրէ թէ իրանց հոգիարան չէլոնէրին չարգելն , 41 Ու՛չ եղ հաւատացեալներից մէնն գոյթակղութիւն չտան :

1 Եւ յետ վեց աւուրց առնու ընդ իւր Յիսուս զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և հանէ զնոսա ի լեառն մի բարձր առանձինն . և յոլովակերպ եղև առաջի նոցա :

2 Եւ զգեստք նորա եղեն փայլուն սպիտակ յոյժ , որպէս թէ սափիկք երկրի չէ կարեն այնպէս սպիտակացուցանել :

3 Եւ երևեցաւ նոցա Եղիա Մովսէսիւ հանդերձ , և խոսէին ընդ Յիսուսի :

4 Պատասխանի եւս Պետրոս՝ և ասէ ցՅիսուս . Ռաբբի՝ բարւոք է մեզ զայս լինել . և արասցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ և մի Մովսէսի և մի Եղիայի :

1 Եւ վեց օրինցն եառնէ Յիսուս Պետրոսին, և Յակոբին և Յովհաննէսին իրան հետ առաւ , և տարաւ առանձին մին բարձր սար հանեց . և նորա կերպարանքն փոխվեցաւ նորանց առաջին[1] :

2 Եւ նորա շորերն փայլուն և շատ սպիտակ էլան[2] . որ երկրիս վերայ կարաւ սպիտակացնողներն չին կարող էնպէս սպիտակացնել :

3 Եւ Եղիան Մովսէսին հետ նորանց երևեցաւ , և Յիսուսի հետ խօսաւ էին :

4 Պետրոս պատասխան տուաւ՝ և Յիսուսին ասաց . Ռաբբի՝ լաւ է որ մենք էս տեղ կենանք . և երբեք տաղաւար (շատր) կը շինենք՝ մինը քեզ համար և մինը Մովսէսին և մինը Եղիային :

(22) Մատ . ժ . 33 : Ղուկ . ի . 26 : ԺԲ . 9 : (23) Հռոմ . ա . 16 : Բ Տիմ . ա . 8 : Բ . 12 : (24) Մատ . ԺԶ . 28 : Ղուկ . ի . 27 : (25) Մատ . Խ . 30 : ԽԱ . 31 : Ղուկ . իբ . 18 : (1) Մատ . ԺԷ . 1 : Ղուկ . թ . 28 : (2) Դան . է . 9 : Ա Մատ . Խբ . 8 :

Digitized by Google

5 Վասնզի ոչ գիտեր զինչ խօսէր , զի զարհուրեալ էին ։

6 Եւ նորէ ասաց ցնոսա երկրորդ անգամ՝ եւ ասէ . Ղա՛զ է Որդի իմ սիրելի , դմա՛ լուարուք ։

7 Եւ յանկարծակի հայեցեալ շուրջ անդր՝ ոչ ևս զոք ուրեք տեսին , բայց միայն զՅիսուս ընդ իւրեանս ։

8 Եւ մինչդեռ իջանէին ի լեառնէ անտի , պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ումեք պատմեսցին զոր տեսին , բայց յորժամ Որդի մարդոյ ի մեռելոց յարիցէ ։

9 Եւ նոքա զբանն ի մտի ունէին , և խնդրէին ընդ միմեանս՝ թէ զինչ իցէ ի մեռելոցն յառնել ։

10 Հարցին ցնա և ասեն . Ո՞ւրեմն է այն զոր դպիրքն ասեն՝ եթէ Եղիա պարտ է գալ ։

11 Եւ պատասխանի եւս նոցա՝ և ասէ . Եղիա նախ եկեալ յարդարեսցէ զամենայն . իսկ գնդիր գրեալ է զՈրդւոյ մարդոյ , զի բազում ինչ չարչարեսցի և անգոսնեսցի ։

12 Ա՛րդ ես ասեմ ձեզ , եթէ Եղիա եկն , և արարին ընդ նմա զինչ և կամեցան . որպէս և գրեալ է վասն նորա ։

13 Եւ եկեալ առ աշակերտսն , տեսին ամբոխ շուրջ զնոքօք , և զդպիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսա ։

14 Եւ վաղվաղակի ամենայն ժողովուրդն իբրև տեսին զնա՝ զարմացան , և ընդ առաջ ընթացեալ ողջոյն ասային նմա ։

5 Պատասխանով՝ Պետրոս ասէ Յիսուսի . Վարդապե՛տ , լաւ է մեզ եւ եղիցի մեզ երեք տնակս՝ մի՛ քեզ , եւ մի՛ Մովսիսի , եւ մի՛ Եղիայի ։

6 Եւ ինքն ոչ գիտէր զինչ ասէր , զի զարհուրեալ էին ։

7 Եւ եղեւ ամպ՝ ստուերեաց նոցա . եւ եղեւ ձայն ի միջոյ ամպոյն՝ եւ ասէ . Սա է Որդի իմ սիրելի , զսորա լուարուք ։

8 Եւ յանկարծակի նայեցան՝ եւ ոչ ոք տեսին այլ զՅիսուս միայն ընդ իւրեանս ։

9 Եւ իջանէին ի լերինն , պատուիրեաց նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ . Մինչեւ յարիցէ Որդի մարդոյ ի մեռելոց , զոր տեսին՝ մի՛ ումեք պատմեսջիք ։

10 Եւ զբանն պահեցին առ ինքեանս , հարցանէին զմիմեանս՝ թէ զինչ է յարիցն ի մեռելոց ։

11 Հարցին զնա՝ եւ ասեն . Ընդէ՞ր ասեն դպիրքն՝ եթէ Եղիա նախ պարտ է գալ ։

12 Եւ նա ասէ նոցա . Եղիա նախ գալոց է եւ յարդարէ զամենայն . եւ որպէս գրեալ է վասն Որդւոյ մարդոյ , զի բազում ինչ չարչարեսցի եւ արհամարհեսցի ։

13 Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ եւ Եղիա եկն , եւ արարին նմա զինչ կամեցան , որպէս գրեալ է վասն նորա ։

14 Եւ եկեալ առ աշակերտսն՝ տեսին բազում ժողովուրդ շուրջ զնոսա , եւ դպիրս հարցանէին ընդ նոսա ։

5 Պատասխանով՝ Պետրոս ասէ Յիսուսի . Վարդապե՛տ , լաւ է մեզ եւ եղիցի մեզ երեք տնակս՝ մի՛ քեզ , եւ մի՛ Մովսիսի , եւ մի՛ Եղիայի ։

6 Եւ ինքն ոչ գիտէր զինչ ասէր , զի զարհուրեալ էին ։

7 Եւ եղեւ ամպ՝ ստուերեաց նոցա . եւ եղեւ ձայն ի միջոյ ամպոյն՝ եւ ասաց . Սա է Որդի իմ սիրելի , զսորա լուարուք ։

8 Եւ յանկարծակի նայեցան՝ եւ ոչ ոք տեսին այլ զՅիսուս միայն ընդ իւրեանս ։

9 Եւ իջանէին ի լերինն , պատուիրեաց նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ . Մինչեւ յարիցէ Որդի մարդոյ ի մեռելոց , զոր տեսին՝ մի՛ ումեք պատմեսջիք ։

10 Եւ զբանն պահեցին առ ինքեանս , հարցանէին զմիմեանս՝ թէ զինչ է յարիցն ի մեռելոց ։

11 Հարցին զնա՝ եւ ասեն . Ընդէ՞ր ասեն դպիրքն՝ եթէ Եղիա նախ պարտ է գալ ։

12 Եւ նա ասէ նոցա . Եղիա նախ գալոց է եւ յարդարէ զամենայն . եւ որպէս գրեալ է վասն Որդւոյ մարդոյ , զի բազում ինչ չարչարեսցի եւ արհամարհեսցի ։

13 Բայց ասեմ ձեզ՝ եթէ եւ Եղիա եկն , եւ արարին նմա զինչ կամեցան , որպէս գրեալ է վասն նորա ։

14 Եւ երբոր եկին աշակերտներուն մօտ , զանոնց չորս կողմէն ամբոխ (խումբ) տեսին , եւ կարգացողներուն հետ հակառակաբանելիս էին անոնք ։

(3) Մարկ . ժէ . 9 ։ (4) Մտթ . ի . 5 ։ Մարկ . ժէ . 10 ։ (5) Սաղ . խբ . 6 ։ Եսայ . ծդ . 2 ; Լսայն ։ Գործ . բ . 38 ։ (6) Ղուկ . իգ . 11 ։ Փիլիպ . բ . 7 ։ (7) Մարկ . ժա . 11 ։ ժէ . 13 ։ Ղուկ . ա . 17 ։ (8) Մարկ . ժէ . 14 ։ Ղուկ . բ . 37 ։

15 Եւ հարց ցնոսա՝ թէ ՝Ո՞ինչ
վիճակիք ընդ նոսա ։
16 Պատասխանի նա մի ոմն ՝ի ժո-
ղովրդենէն՝ և ասէ . Վ՝ այդապէս՝
ածի զորդի իմ առ քեզ , զոր ունի
այս չարն ։

17 Եւ առ հասանէ՝ զարկուցանէ
զնա . և փրփրէ՝ և կրճտէ զատա-
մունս իւր և ցամաքի . և ասացի ցա-
շակերտան քո զի հանեցեն , և ո՛չ կա-
րացին հանել զնա ։

18 Պատասխանի նա նոցա և ասէ .
Վ՝ազգ անհաւատ՝ մինչեւ յերբ ի-
ցեմ առ ձեզ . մինչեւ ցերբ անայ-
ցեմ ձեզ . ածէք զնա առ իս ։

19 Եւ ածին զնա առ նա . իբրեւ
նաեւ զնա տգան , վաղվաղակի շարժ-
լեաց զնա , և անկեալ յերկիր թա-
ւալէր և և փրփրեայր ։

20 Եհարց ցհայր նորա և ասէ .
Վ՝անի՞ ժամանակք են՝ յորմէ՞հետէ
այդ եղեւ դմա . և նա ասէ՝ ՝Ի
մանկութենէ ։
21 Վազում անգամ ՝ի հուր ար-
կանէ զնա և ՝ի ջուր՝ զի կորուս-
ցէ . սրտ եթէ կարօղ ինչ ես , օգնե-
նուս մեզ Տէր՝ գիտացեալ ՝ի վերայ
մեր ։

22 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Ո՞ա-
ցիր՝ թէ կարօղ ես . ամենայն ինչ
հնարաւոր է այնմ , որ հաւատայն ։

23 Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց
հայր մանկանն՝ և ասէ . Հաւատամ ,
օգնեա անհաւատութեանս իմում ։
24 Իբրեւ տես Յիսուս՝ եթէ կու-
տի ժողովուրդն ՝ի վերայ , սաստ-
եաց պղծոյ ոգւոյն պղծոյ և ասէ . Հ՝այր
բղդ և խուլ ոգի՝ ես սաստ քեզ հր-
ամայեմ , ել ՝ի դմանէ , և այլ ևս

15 Եւ նորանց հարցուց՝ թէ Ո՞ինչ
հիք հակառակում նորանց հետ ։
16 Յ՝ողովրդի միջից մինն պա-
տասխան առաւ՝ և ասաց՝ Վ՝ ուս-
դադեա՝ իմ որդիս քեզ մօտ բերի ,
որ նորան ՝ համր (լռիկ)] դև բռա-
նել է ։
17 Եւ որտեղ որ նորան հասնում
էր՝ նորան գետնով է տալիս . և
փրփրացնում՝ և ատամները կըր-
ճըտացնում և չամաքում . և քո
աշակերտներին ասացի՝ որ հանեն ,
և չըկարացին հանել նորան ։
18 Ո՝րոնց պատասխան առաւ և
ասաց . Վ՝ ի անհաւատ ազգ՝ մինչև
երբ ձեզ հետ պիտի լինիմ , մին-
չև երբ ձեզ պիտի համբերեմ . նո-
րան բնձ մօտ բերէք ։
19 Եւ նորան բերին նորա մօտ .
երբոր դևն նորան տեսաւ , շուտով
սաստիկ շարժեց նորան[10] . և գե-
տինն ընկած թաւալում և փրփը-
րում ։
20 Ո՝րոա հօրըն հարցրուց և ա-
սաց . Վ՝ որքան ժամանակ է՝ որ էդ
բանըդ էլաւ դորան . և նա ասաց՝
Երեխայութենից ։
21 Հ՝ ա՛ա անգամ կրակի մէջն է
քցում և ջրի մէջն՝ որ դորան կոր-
ցընէ . սակա թէ որ մին բան կա-
րող ես՝ օգնիր մեզ Տէր՝ խղճալով
մեզ վերայ ։
22 Եւ Յիսուս նորան ասաց . Ո՞-
ասցիր՝ թէ որ կարող ես . ամեն
բան կարելի է նորան՝ որ հաւա-
տում[11] ։
23 Եւ հաւատով ազգի հայրն ա-
դաղակեց՝ և ասաց . Հ՝ աւատում եմ ,
իմ անհաւատութեանս օգնիր ։
24 Երբոր Յիսուս տեսաւ՝ թէ ժո-
ղովուրդն վերայ է կխռմում , էն
պիղծ դևին սաստեց և ասաց . Վ՝ ով
համր (լռիկ) և խուլ (ժաա) դև՝ ես
հրամայեմ եմ ասլիս քեզ , դորանից

(9) Մարկ . ժէ . 14 ։ Ղուկ . բ . 38 ։ (10) Մարկ . ա . 26 ։ Ղուկ . բ . 42 ։ (11)
Մարկ . ժէ . 21 ։ Մարկ . ժա . 23 ։ Ղուկ . ժէ . 6 ։ Յակ . ժա . 6 ։

Digitized by Google

մի՛ մեռանիցիս ՝ի դա ։

25 Եւ աղաղակեաց՝ եւ յոգի ըլլ
կեաց զինա , եւ ել . եւ եղև պատա
նեաւքն իբրև զմեռեալ , մինչև բամբ
ասց իսկ ասել թէ Ո՛ւեռաւ ։
26 Եւ Յիսուս կալաւ զձեռանէ
նորա՝ յարոյց զնա , և կանգնե
ցաւ ։
27 Եւ իբրև եմուտ նա ՝ի տուն ,
աշակերտքն առաւելին հարցին ցնա .
Ո՛րք ընդէր ոչ կարացաք հանել
զնա ։
28 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՛ւմէ ազգ
ոչ իւիք եղանէ , եթէ ոչ պահովք
և աղօթիւք ։
29 Եւ անտի ելեալ անցանէին
առ Գալիլեացւոքք . և ոչ կամէր
եթէ ոք գիտասցէ ։
30 Ուսանէր զաշակերտսն իւր՝ և ասէր ցնոսա , թէ
Որդի մարդոյ մատնեսցի ՚ի ձեռս
մարդկան , և սպանցեն զնա . և
իբրև սպանցի՝ յերից աւուրց յա
րիցէ ։
31 Եւ նոքա ոչ գիտէին զբանն ,
և երկնչէին հարցանել ցնա ։

32 Եկեն ՚ի Կափառնաում . և իբ
րև եմուտ ՚ի տուն , հարցանէր ցնո
սա . Ո՞ւմ ինչ վիճէիք զճանապարհ
հայն ընդ միմեանս ։
33 Եւ նոքա լռեցին . քանզի ընդ միմեանս վիճէին ՚ի ճանա
պարհին՝ թէ ով մեծ իցէ ։

34 Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց զնո
կոտասանան և ասէ ցնոսա . Եթէ ոք
կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենե
ցուն կրտսեր՝ և ամենեցուն պաշտօ
նեայ ։
35 Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց
՚ի մէջ նոցա . և ընկալեալ զնա ՚ի
դրկեաց նոքա , և մինել գտցեն մէջ չէ
մանեաս ։
25 Եւ շատ ազաղակեց՝ և տատասիկ
չարչարեցաց նորան , և դուրս եկաւ .
և տղան մեռածի պէս կրաւ . մինչև
որ շատերն ասուցին՝ թէ Ո՛ւեռաւ ։
26 Եւ Յիսուս նորա ձեռքէն բռնե
նեց , նորան վերկացուց , և կանգ
նեց ։
27 Եւ երբոր նա տուն մտաւ՝ ա
շակերտներն տուանձին հարցրին նո
րան՝ (թէ) Ո՛նք ինչու չկարաց
ինք հանել նորան[12] ։
28 Եւ նորանց ասաց . Ո՞ր ցեղ
ուրիշ բանով դուրս չի գալ , եթէ
ոչ պատով և աղօթքով ։
29 Եւ էնտեղից դուրս եկած՝ Գա
լիլեացոց միջովն անց էին կենում .
և չէր ուզում որ մինն իմանայ ։
30 Ինչուար՝ իրան աշակերտներին
սովրցնում էր՝ և նորանց ասում էր՝
թէ Որդին մարդոյ մարդկանց ձեռքն
պիտի մատնվի , և նորան կըսպա
նեն . և երբոր կըսպանվի , երեք օ
րում յարութիւն կառնէ[13] ։
31 Եւ նորանք էն բանն չէին ի
մանում . և վախում էին որ հարցնեն
նորան ։
32 Կափառնաում նեկաւ[14] . և եր
բոր տուն մտաւ , նորանց հարցնում
էր՝ (թէ) Ա՛նտեղ որ հունաւ ի՞նչ էիք
հակառակում իրար հետ ։
33 Եւ նորանք լուռ էին կենում .
պատճառնոր՝ ճանապարհումն իրար
հետ հակառակումն էին թէ ո՛վ կընի
մեծն ։
34 Եւ երբոր նստեց , տասներկու
սին կանչեց և նորանց ասաց . Ով
որ մինն ուզումէ առաջին լինել՝ թող
ամենքին փոքր՝ և ամենքին պաշտօ
նեայ լինի[15] ։
35 Եւ մին երեխայ առաւ , կանգ
նացրուց նորանց միջումն[16] . և ձո

(12) Պարի . ժէ . 19 ։ (13) Պարի . ժէ . 23 ։ Ղուկ . թ . 44 ։ (14) Պարի . ժը . 1 ։ Ղուկ . թ . 56 ։ իե . 25 ։ (15) Պարի . ի . 26 , 27 ։ Մարկ . ժ . 43 ։ (16) Պարի . ժը . 2 ։ Մարկ . ժ . 16 ։

գիրկս իւր , ասէ ցնաս ։

36 Որ միանգամ յայտնեալ մանկ կըսուտայ ընկերոջի յանուն իմ, զնս ընդունի· և որ զնս ընդունի , ոչ զնս ընդունի՝ այլ զնոյն՝ որ առաքեացն զնս ։

37 Պատասխանի ետ նմա Յովհաննէս և ասէ· Վարդապետ՝ տեսաք զմի , զի յանուն քո դևս կհանէր՝ և զմեր կնի ոչ ըզդկէր , և արգելաք զնա ։

38 Եւ նա ասէ · Մի՛ արգելուք զնա · զի ոչ ոք է՝ որ առնէ զօրութիւն յանուն իմ, և կարիցէ հայհոյել զիս ։

39 Ո՞ւ որ ոչն է ընդ մեզ հակառակ , ի մեր կոյս է ։

40 Եւ որ ոք արբուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ յանունս յայս՝ թէ դուք Քրիստոսի էք , ամէն ասեմ ձեզ՝ մի՛ կորուսցէ զվարձս իւր ։

41 Եւ որ ոք գայթակղեցուսցէ զմի ի փոքրկանցս՝ որ հաւատան ինս , լաւ էր նմա առաւել՝ եթէ արկեալ էր ընդ պարանոց նորա երկան իշոյ , և ընկեցեալ ի ծով ։

42 Եւ եթէ գայթակղեցուսցէ ըզքեզ ձեռն քո , չա՛ռ ընկեա՛ ի քէն , զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել ի կեանան յաւիտենից , քան երկուս ձեռս ունել՝ և երթալ ի գեհենն ի հուրն անշէջ ։

43 Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ հիւծանի ։

44 Եւ եթէ ոտն քո գայթակղեցուսցէ զքեզ , չա՛ռ ընկեա զնա ի քէն · լաւ իցէ քեզ կաղ մտանել ի կեանան յաւիտենից , քան երկուս ոտս ունել՝ և անկանել ի գեհենն ի հուրն անշէջ ։

բան ատտ. իբան զիրկն· և նորանց ասաց ։

36 Ո՛վ որ ընդունի եղբայրանիրիցն միոյնն իմ անուամբս կընդունի՝ զիս կընդունի· և ով որ զիս կընդունի՝ զիս չէ ընդունիլ , այլ նորան՝ որ զիս առաքեցեալ[17] ։

37 Յովհաննէսն նորան պատասխան ետուաւ և ասաց[18] · Վարդապետ՝ միոյն տեսինք որ քո անունովդ դևերը էր հանում , և մեր ետուինն մեզ էր գալիս , և արգիլեցինք նորան ։

38 Եւ նա ասաց · Մի՛ արգիլէք նորան · ինչուտ՝ ոչ ով գործ որ իմ անունովս զօրութիւն անէ , կարենայ հայհոյել զիս[19] ։

39 Պատճառանաց՝ նա որ մեզ հակառակ չէ՝ մեր կողմն է[20] ։

40 Եւ ով որ միոն բաժակով (լաւ) ջուր կըխմացնէ ձեզ ես անունովս՝ թէ դուք Քրիստոսինն էք , ճշմարիտըն առաջիս ձեզ՝ նա չի կորցնիլ իրան վարձքն[21] ։

41 Եւ ով որ կըգայթակղեցնէ ես փոքրունկըցս միոնքն՝ որ ինձ հաւատուտին , աւելի լաւ էր նորան որ իրան վըզիցն միոն իշու ջաղացի քար անցկացնըվի , և ծովն քցվի[22] ։

42 Եւ եթէ քո ձեռդ քեզ գայթակղեցնէ՝ կտրիր նորան , քեզանից դէն քցիր · ինչուտ՝ լաւ է քեզ որ խեղ (ախտաւ) մանես յաւիտենական կեանքն , քանթէ երկու ձեռք ունենաս՝ և գեհենն գնաս էն անանցնելի կրակի մէջն[23] ։

43 Որտեղ որ նորանց որդն չի մեռնում՝ և կրակն չի անցնում[24] ։

44 Եւ եթէ քո ոտդ քեզ գայթակղեցնէ , կտրիր նորան՝ քեզանից դէն քցիր · լաւ է քեզ որ կաղ մանես յաւիտենական կեանքն , քանթէ երկու ոտք ունենաս՝ և գեհենն ընկնիս էն անանցնելի կրակի մէջն ։

(17) Մատթ. ժ. 40 · Ղուկ. Ը. 48 : (18) Ղուկ. ժա. 28 · Ղուկ. Ը. 49 : (19) Ղուկ. Թ. 50 : (20) Մատթ. ժբ. 30 : (21) Մատթ. ժ. 42 : (22) Մատթ. ժբ. 6 · Ղուկ. Ժէ. 2 : (23) Մատթ. ե. 29 · ժ. 28 : (24) Եսայ. ԿԶ. 24

45 Ուր որդն նոցա մէջ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի :

46 Եւ եթէ ակն քո գայթակղեցուցանէ զքեզ , հան զնա ի բաց . լաւ իցէ քեզ միով ակամբ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ , քան երկուս աչս ունել՝ և անկանել ի գեհենն :

47 Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի՝ և հուրն ոչ շիջանի :

48 Ամի ամենայն ինչ հրով յաղեսցի , և ամենայն ողջակէզ աղիւ յաղեսցի :

49 Քաւուք է աղ . և եթէ աղն անհամեսցի , ըստ հասմեսցի . արդ՝ դուք կալարուք յանձինս ձեր զաղն , և խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս :

45 Որտեղ որ նորանց որդն չէ մեռնում՝ և կրակն չէ անցնում :

46 Եւ եթէ քո աչքդ քեզ գայթակղացնէ դուրս հանիր նորան . լաւ է քեզ՝ որ միս աչքով Աստուծոյ արքայութիւնն մանես , քանթէ երկու աչք ունենաս՝ և գեհենն ընկնես :

47 Որտեղ որ նորանց որդն չէ մեռնում՝ և կրակն չէ անցնում :

48 Ոտաճատնոր՝ ամէն քան կրակով պէտք է աղանվի , և ամէն մսատն աղով պէտք է աղանվի[28] :

49 Աղն բարի է[29] . և թէ որ աղն անհամանայ , ինչով պիտի համեղանայ . ուրեմն դուք աղըն բանեցէք ձեր անձնեորումի[30] , և իրար հետ խաղաղութիւն արէք[31] :

ԳԼՈՒԽ Ժ

2 Որբեսաոս կին բաց թողնել չէրն համար փարիսեցոց հետ հակաճառութիւն կանէ . 13 Իսան բերված երեխաներըն խօրհէ . 17 Ոյց կըտայ թէ հարուստ մարդն ինչպես կարող է յաւիտենական կեանքն ժառանգել , 23 Աշակերտներն ցոյց կըտայ . 28 Աւետարանի համար ամէն բան թողնողներն վարձքի խոստանալ կըտայ , 32 Իսան մահն և յարութիւն առնելն առաջուց ասում . 35 Փառք սիրող երկու աշակերտներն պատուէր կըտայ որ ամէնից աւելի իրան հետ չարչարվելոյ վերայ մտածեն : 46 Նա Երեքիքոնի աչքերըն կը բանայ :

1 Եւ անտի յարուցեալ գայ ի սահմանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդանանու . և երթայր դարձեալ խռնեալ ժողովուրդն առ նա . և որպէս սովոր էր՝ միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա :

2 Եւ մերձեցեալ փարիսեցիքն մատուցեալ փորձելով հարցանէին զնա՝ և ասէին , եթէ Արժան իցէ առն զկին իւր արձակել :

3 Նա պատասխանի եհաս նոցա և ասէ . Զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մովսէս :

1 Եւ էնտեղիցն վերկացաւ և կուտ Հրէաստանի (Ըհիպոտոպանէ) կողմերն՝ Յորդանանի էն կողմն[1] . և միևել ժողովուրդն կիսուած գնուեն մէն նորա մօտ , և ինչպես որ նորա սովորութիւն էր՝ միևել ասվորցնումէր նորանց :

2 Եկայ փարիսեցիներն մօտ և կին , և փորձելով նորան հարցնումէն և ասում . Թէ Արժանն է մարդոյ՝ որ իրան կինըն բաց թողէ[2] :

3 Նա պատասխան տուաւ նորանց և ասաց . Ո՞սէսն ինչ պատուիրեց ձեզ :

(25) Ղ. Բ . 13 : Նեհ . Խ . 24 : (26) Մտթ . Ե . 13 : Ղ. Ե . Ժգ . 24 : (27) Ներ . Գ . 29 : Գաղ . Գ . 6 : (28) Ըսովմ . Ժբ . 18 : Ժգ . 19 : Բ Գորնթ . Ժգ . 11 : Եբր . Ժբ . 14 : (1) Մտթ . Ժբ . 1 : Գեմ . Ժ . 40 : Ժա . 7 : (2) Մտթ . Ժբ . 3 :

Digitized by Google

4 Եւ նորա ասեն . Մ՝ասկս հրաման նա գիր մկնելոյ գրել , և արձակել :

5 Պատասխանի նա Յիսուս՝ և ասէ ցնոսա . Վ՝ասն խստասրտութեան ձերոյ գրեաց ձեզ զպատուիրանն զայն :

6 Ի՝սկզբանէ արարածոց , արու և էգ արար զնոսա Ա՝ստուած ,

7 Վ՝ասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր , և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ :

8 Եւ եղիցին երկուքն ՝ի մարմին մի . և այնուհետեւ ոչ են երկու՝ այլ մարմին մի :

9 Ա՛րդ՝ զոր Ա՝ստուած զուգեաց , մարդ մի՛ մեկնեսցէ :

10 Եւ ՝ի տան դարձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա :

11 Եւ ասէ ցնոսա . Եթէ այր արձակեսցէ զկին իւր՝ և առցէ այլ , շնայ :

12 Եւ կին՝ եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ՝ և եղիցի առն այլում , շնայ :

13 Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն դիցէ նոցա . իսկ աշակերտքն ասեցին այնոցիկ՝ որ մատուցանէինն :

14 Ի՛րև եահս Յիսուս , բարկացեալ ասեսցէ նոցա և ասէ . Թո՛ղլ առէք մանկտւոյդ գալ առ իս , և մի՛ արգելուք զդոսա . զի այդպիսեացդէ է արքայութիւն Ա՝ստուծոյ :

15 Ա՛մէն ասեմ՛ ձեզ . Որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Ա՝ստուծոյ իբրև զմանուկ՝ ոչ մտցէ ՝ի նա :

16 Եւ առեալ զնոսա ՝ի գիրկս՝

4 Եւ նորանք ասացին . Մ՝օսէսն հրամայեաց տուեալ՝ դուրս անելոյ թուղթ գրել , և դուրս անել :

5 Յիսուս պատասխան առեալ և նորանց ասաց . Զկոր քարտատութեան ձեռն համար էն պատուիրանքըն գրեց ձեզ :

6 Նայց ստեղծագործութեան ըսկզբիցն Ա՝ստուած նորանց արու (ոչխ) և էգ արաւ , և ասաց .

7 Որ համար մարդն իրան հօրըն և մօրըն կըթողէ , և իրան կնկան հետ կըգնայ՝ :

8 Եւ երկուքն մին մարմին կըլինին . և նրանից եաւս երկու չեն՝ բայց մին մարմին են :

9 Որ բանն էն որ Ա՝ստուած միաւորեց՝ թոզ մարդն չը՛զատկէ :

10 Եւ ան աչքն աշակերտներն միւնէլ հետց էն բանըն հարցրին նորան :

11 Եւ նորանց ասաց . Ամէն որ մարդ իրան կինըն բաց թողէ՝ և մին ուրիշըն առնէ , շնութիւն է գործում :

12 Եւ կինն՝ թէ որ իրան մարդուցըն դուրս գնայ՝ և ուրիշ մարդոց լինի՝ շնութիւն է գործում :

13 Եւ նորա մօտ երեխաներ էին բերում՝ որ ձեռքն գնէ նորանց վրայ . բայց աշակերտներն սաստում էին նորանց՝ որ բերումէին :

14 Երբոր Յիսուս տեսաւ՝ բարկացաւ և նորանց ասաց և ասաց . Թոյլ տուէք եղ երեխաներիդ՝ որ ինձ մօտ գան , և մի՛ արգելէք դրանց . ինչուղ էդպիսիներուն է Ա՝ստուծոյ արքայութիւնն :

15 Ա՛մէն ձեզ՝ (քէ) ով որ Ա՝ստուծոյ արքայութիւնն չընդունի ինչպես երեխայ՝ նա չի՛ մտնիլ նորա մէջ՝ :

16 Եւ նորանց գիրկն առաւ՝ ձե-

(3) բ Օրին . իդ . 1 : Ա՝ռաք . ե . 31 : ժբ . 7 : (4) Ղևտ . ա . 27 : ե . 2 : (5) Ղևտ . ը . 24 : ա Կօրին . զ . 16 : Եփես . ե . 31 : (6) Ա՝ռաք . ե . 33 : ժբ . 9 : Ղևտ . ժգ . 18 : Ա՝մոս . է . 3 : ա . Կորին . ե . 10 , 11 : (7) Ա՝ռաք . ժբ . 13 : Ղևտ . ժգ . 18 ; (8) ա Կորին . ժգ . 20 : ա Պետր . բ . 3 : (9) Ա՝ռաք . ժգ . 3 :

Digitized by Google

ձեան եղ՝ ի վկայ՝ և օրհնաց զնա։

17 Եւ ընդ երանելն նորա անակն ի ճանապարհ, արհատափիկ սէր մեծասոյն քրիստոնեայ՝ ի ծովեր իջեալ նեղ, հարցանէր ցնա և ասէր. Ով արդապետ բարի՝ զի՞նչ արարից զի զկեանսն յաւիտենական ժառանգեցից։

18 Եւ Յիսուս ասէ ցնա. Ո՞ւր առնես զիս բարի. չէք ոչ բարի՝ բայց միայն Աստուած։

19 Զպատուիրանս գիտես. Մի՛ չնար, Մի՛ սպանաներ, Մի՛ գողանար, Մի՛ տուս վկայեր, Պատուեա՛ զՀայր քո և զմայրդ։

20 Եւ նա պատասխանի ետ և ասէ ցնա. Ով արդապետ՝ զայդ ամենայն արարի ի մանկութենէ իմմէ, արդ՝ զի՞նչ ևս պակաս իցեմ։

21 Եւ Յիսուս հայեցեալ ի նա՝ սիրեաց զնա, և ասէ ցնա. Մի՛ ինչ պակաս է ի քէն. երթ կամիս կատարեալ լինել, ծրթ զոր ինչ ունիս նախ վաճառեա՛, և տուր աղքատաց, և ունիցիս գանձս յերկինս, և արի զհետ՝ և երկ զինի իմ։

22 Եւ նա խոժոռեալ ընդ բանն՝ գնաց տրտում. զի ունէր ինչս բազումս։

23 Եւ Յիսուս հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս Յիսուս, ասէ ցաշակերտսն. Ո՛րքա՛ն դժուարին է՝ որ զինչս ունին՝ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։

24 Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին ի վերայ բանիցն նորա. իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Երդեակք՝ որքա՛ն դժուարին է յուսացեալսդ յինչս՝ մտանել յարքայութիւնն Աստուծոյ։

17 Եւ հնանդիման որ դուրս գնաց ճանապարհ, տհա մին հարուստ մերձ վազելով եկաւ՝ ծունր էր դնում՝ եղեալ հարցնուելոյ և ասում. Ուրի՛ վարդապետ. ի՞նչ գործեմ որ յաւիտենական կեանքն ժառանգեմ[10]։

18 Եւ Յիսուս ետուն ասաց. Ինչ զիս ես կոչեալ բարի ասում՝ ոչ ոք բարի չըկայ, բայց միայն միոյն Աստուածոյ։

19 Պատուիրանքներն գիտես՝ Մի՛ շնար, Մի՛ սպաներ, Մի՛ գողանար, Մի՛ ասա վկայեր, Վնա հօրըդ և մօրըդ պատուիրէ[11]։

20 Նա պատասխան ետուն և նմա ասաց. Վարդապետ՝ էդ ամէն ըդ իմ երեխայութենէդս ասի, ապա էլ ի՞նչ բանով եմ պակաս։

21 Եւ Յիսուս նորան մարիկ արաւ՝ նորան սիրեց, և նորան ասաց. Մի՛ ին բան պակաս է քեզանից. թէ որ կամենաս կատարեալ լինել, գնա՛, ինչ որ ունիս՝ ծախէ՛ր և աղքատներին տուր. և գանձ (խոշ նայ) կունենաս երկնքումն[12]. և եա՛ էնտեղ ետ՝ և իմ եանէա մէկ։

22 Եւ նա էն բանին համար դըժուարացաւ՝ և տըրտմած գնաց. պատճառն որ՝ շատ ապրանք ունէր։

23 Եւ Յիսուս հակողմն հնկողմն նայելով՝ աշակերտներին ասաց. Ո՞նչքան դժուար է որ հարուստք ոք ապրանք ունին՝ Աստուծոյ արքայութիւնն մտանեն[13]։

24 Եւ աշակերտներն զարմացել էին նորա խօսքերին վերայ. բայց Յիսուս միևնէ պատասխան ետուն նորանց և ասաց. Երդեակնիդ՝ որքա՛ն դժուար է՝ որ հարուստք՝ որ իրանց յոյսըն ապրանքի վերայ են դրել, Աստուծոյ արքայութիւնն մտանեն[14]։

(10) Մատ. ԺԹ. 16. Ղուկ. ԺԸ. 18. (11) Ել. Ք. Երկ. ԺԹ. 9. (12) Մատ. Զ. 19, 20. ԺԹ. 21. Ղուկ. ԺԲ. 33. ԺԸ. 22. (13) Մատ. ԺԹ. 23. Ղուկ. ԺԸ. 24. (14) Մատ. Զ. 19. Ա Տիմ. Զ. 17.

Digitized by Google

25 Դիւրին է մալուոյ ընդ ծակ ասղան անցանել՝ քան մեծատան յարքայութիւն Ղաւուծոյ մտանել ։

26 Եւ նոքա առաւել ևս զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս . Ով ո՞վ կարասցէ ապրիլ ։

27 Հայեցեալ ընդ նոսա Յիսուս՝ ասէ . Ղա՛ ի մարդկանէ այդ անկարելի է , այլ ոչ առ ի Ղաւուծոյ ։

28 Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս , Ղա՛ հասուածիկ մեք թողաք զամենայն , և եկաք զքեզ ։

29 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ . Ղա՛մէն ասեմ ձեզ՝ ոչ ոք է որ եթող զառն կամ զեղբարս կամ զքոյր կամ զհայր կամ զմայր կամ զորդիս կամ զագարակս վասն իմ կամ վասն աւետարանին ,

30 Եթէ ոչ առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի՝ առնս և եղբարս և քոյր և մայր և որդիս և ագարակս հալածանօք հանգերձ , և յաշխարհին որ գալոց է՝ կեանան յաւիտենականս ։

31 Օ՛ի բազումք եղիցին առաջինք յետինք՝ և յետինք առաջինք ։

32 Եւ էին ՚ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին յԵրուսաղէմ . և երթայր Յիսուս առաջի քան զնոսա , և զարմացեալ էին որ զհետն երթային և երկնչէին ։ Եւ առեալ միւսանգամ զերկոտասանսն առանձինն , սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցանելոց իցեն ընդ նա ։

33 Թէ Ղհասուածիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ . և Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետին և դպրապետին , և դատապարտեսցեն զնա մահու , և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց ։

25 Ղեւելի հեշտ է որ ուղտն անցանէ ծակով ասղան քան հարուստն Ղաւուծոյ արքայութիւնն մտանէ ։

26 Եւ նոքա էլ աւելի զարմանում էին՝ և մինչն մընին ասում էին . Ղպա ո՞վ կարենայ ապրիլ ։

27 Յիսուս նորանց մտիկ առաւ և ասաց . Ա՛րդեանց հողմանէ՝ էդ անկարելի է , բայց ոչ թէ Ղաւուծոյ հողմանէ ։

28 Պետրոսն սկսաց նորան ասել . Ղհա մենք ամէն բան թողինք , և քո եաւէտ եկինք ։

29 Յիսուս պատասխան առաւ և ասաց . Ա՛ժմարիսն ասում եմ ձեզ՝ թէ ոչ ով չկայ՝ որ տունը կամ եղբարները կամ քրվերքը կամ հօրը կամ մօրը կամ որդիքը կամ արտերը թողնց՝ ինձ համար կամ աւետարանին համար ,

30 Որ հարիւրապատիկ հիմիկ էս ժամանակումս չառնի տուներ և եղբարներ և քրվերք և մարք և որդիք և արտեր հալածմունքի հետ , և էն հոր գալու աշխարհքումն՝ յաւիտենական կեանքն ։

31 Պատճառով՝ շատ առաջիններ յետինք կըլինին՝ և յետիններն առաջինք ։

32 Եւ ճանապարհի վըրայ էին՝ որ Երուսաղէմ էին գնում , և Յիսուս նորանցից առաջ էր գընում . և նորանք՝ որ եաւէն գընումին , զարմացած էին և վախենումին ։ Եւ տասներկուսին միզել առաձին առաւ , սկսեց նորանց ասել թէ ինչ բաներ իրան վերայ պիտի անցկենան ։

33 Թէ Ղհա վեր ենք էլնում Երուսաղէմ . և Որդին մարդոյ կըմատնըվի քահանայապետների և

(15) Նէմ · կր · 17 ։ Մարկ ։ ԺԲ · 26 ։ Ղ՛ուկ ։ ա · 37 ։ (16) Մարկ · ԺԲ · 27 ։ Ղ՛ուկ · ԺԸ · 28 ։ (17) ԲՄնաց · իե · 9 ։ Ղ՛ուկ · ԺԸ · 30 ։ (18) Մարկ · ԺԲ · 30 ։ ի · 16 ։ Ղ՛ուկ · ԺԳ · 30 ։ (19) Մարկ · ի · 17 ։ Ղ՛ուկ · ԺԸ · 31 ։ (20) Մարկ · Ը · 31 ։ Ի · 31 ։ Ղ՛ուկ · Ի · 33 ։ ԺԸ · 31 ։

Digitized by Google

ըաց . և դառեսցին զնա ՚ի մահ , և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց .

34 Եւ կատակեսցեն զնովաւ , և հարկանիցեն զնա , և թքանիցեն ՚ի նա , և սպանցեն . և յերիր աւուր յարիցէ :

35 Եւ երթային առ նովաւ Յակովբոս և Յովհաննէս՝ որդիքն Զեբեդեայ , և ասեն ցնա . Ո՛վ ուսուցիչ , կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ՚ի քէն՝ արասցես մեզ :

36 Եւ նա ասէ ցնոսա . Զի՞նչ կամիք յինէն՝ զի արասից ձեզ :

37 Եւ նոքա ասեն ցնա . Տո՛ւր մեզ՝ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ և մի յահեկէ ՚ի փառսն քումմ :

38 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ո՛չ գիտէք զինչ խընդրէք . կարէ՞ք ըմպել զաւժականն՝ զոր ես ըմպելոց եմ , կամ զմկրտութիւնն մկրտիլ՝ զոր ես մկրտելոցն եմ :

39 Եւ նոքա ասեն ցնա ; Կարեմք . և Յիսուս ասէ ցնոսա . Զաւժականն՝ զոր ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք , և զմկրտութիւնն՝ զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք :

40 Բայլ նստուցանել ընդ աջմէ իմմէ և ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ , այլ որոց պատրաստեալ իցէ :

41 Եւ լուեալ զայն տասանցն , սկսան բարկանալ Յակոբայ և Յովհաննու :

42 Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն , և ասէ ցնոսա . Գիտէք՝ զի որ յանուան իշխանքն են հեթանոսաց , տիրեն նոցա . և մեծամեծք նոցա , իշխեն նոցա :

43 Այլ ոչնպէս իցէ և ՚ի ձերում միջի . այլ որ կամիցի ՚ի ձէնջ մեծ կարդացողներիւ ձեռքն . և նորան մահով կըդատապարտեն , և նորան հեթանոսներին կըմատնեն .

34 Եւ նորան ծաղր կանեն , և նորան կըծեծեն , և նորա վերայ կըթքեն , և կըսպանեն . և երեք օրուն յարութիւն կառնէ :

35 Եւ Յակոբոսի որդիքն՝ Յակոբոսն և Յովհաննէսն նորա մօտ էին գնում՝ և նորան ասացին . Վարդապետ՝ ուզումենք որ՝ ինչ որ քեզանից խնդրենք՝ մեզ անես[21] :

36 Եւ նա նորանց ասաց . Ինչ էք խնդրում ինձանից՝ որ ձեզ անեմ :

37 Եւ նորանք ասացին նորան . Տո՛ւր մեզ՝ որ մինն քո աջ կողմդ և մեկնէն քո ձախ կողմդ նստինք քո փառքումդ :

38 Յիսուս պատասխան առաւ և նորանց ասաց . Ձեք գիտում (թէ) ինչ էք խընդրում . կարծդ էք էն բաժակըն (նապն) խմել՝ որ ես պիտի խմեմ , կամ էն մկրտութենովն մկրտվիլ՝ որ ես պիտի մկրտվիմ :

39 Եւ նորանք ասացին նորան . Կարօղ ենք . և Յիսուս նորանց ասաց . Էն բաժակըն (նապն)՝ որ ես պիտի խմեմ , կըխմէք , և (էն) մկրտութենովն որես պիտի մկրտվիմ կըմկրտվիք :

40 Չայց իմ աջ և իմ ձախ կողմս նստացնելն իմս չէ որ տամ . բայց նորանց՝ որ պատրաստված է :

41 Եւ էն (մնկէլ) տասներն որ լսեցին , սկսեցին բարկանալ Յակոբի և Յովհաննէսի վերայ[22] :

42 Եւ Յիսուս նորանց իրան մօտ կանչեց , և նորանց ասաց . Գիտում էք՝ որ հեթանոսների իշխան կոչվածներն նորանց վերայ տիրում են , և նորանց մեծամեծներն իշխանութիւն են անում նորանց վերայ[23] :

43 Էնպէս չէ պիտի լինի ձեր միջումդ . բայց ձեզանից ով որ կա-

(21) Մատ . ի . 20 : (22) Մատ . ի . 24 : (23) Ղուկ . իբ . 25 .

Digitized by Google

լինել՝ եղիցի ձեր պաշտօնեայ ։

44 Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առա-
ջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն ծառայ ։

45 Քանզի և Որդի մարդոյ ոչ
եկն առնուլ պաշտօն՝ այլ պաշտել ,
և տալ զանձն իւր փրկանս փոխա-
նակ բազմաց ։

46 Եւ գան յԵրիքով . և ընդ ե-
լանելն նորա յԵրիքովէ աշակերտաց-
քըն և բազում ժողովրդով , որդի
Տիմէի Բարտիմէոս կոյր նստէը մո-
լեցեալ յանցս ճանապարհի ։

47 Եւ լուեալ՝ թէ Յիսուս Նա-
զովրեցի է , սկսաւ աղաղակել և ա-
սել . Որդի Դաւթի Յիսուս՝ ողոր-
մեաց ինձ ։

48 Եւ սաստկին նմա բազումք՝ զի
լռեսցէ . և նա առաւել ևս աղա-
ղակէը . Որդի Դաւթի ողորմեաց
ինձ ։

49 Օ՜ռեղի առ Յիսուս՝ և հրա-
մայեաց կոչել զնա . կոչեն զկոյրն՝
և ասեն ցնա . Քաջալերեաց արի՝
կոչէ զքեզ ։

50 Եւ նորա ընկեցեալ զհանձն
իւր , յարեաւ և եկն առ Յիսուս ։

51 Պատասխանի եւ նմա Յիսուս
և ասէ . Ո՞ր կամիս՝ թէ արա-
րից քեզ . ասէ ցնա կոյրն . Ռաբ-
բունի՝ զի բացայց ։

52 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Երթ
հաւատաք քո կեցուցին զքեզ . և
վաղվաղակի բացաւ , և երթայր
զՀետ նորա ի ճանապարհին ։

լինիլ մեծ լինել քոյդ ձեզ պաշ-
տօնեայ լինի[24] ։

44 Եւ ձեզանիցդ ով որ կամենայ
առաջին լինել քոյդ ամենից ծա-
ռայ լինի ։

45 Զի մարդեայն Որդին մարդոյ
եկ չեկաւ՝ որ իրան ծառայեն՝ բայց
որ ինքն ծառայէ[25] , և իրան տա-
ձըն շատերի տեղակ փրկութեան
գին տայ[26] ։

46 Եւ երիքով եկին . և երբոր
նա աշակերտներովն և շատ ժողո-
վուրդներով երիքովիցն դուրս ե-
կաւ , Տիմէի որդի Բարտիմէոս կոյ-
րըն ճանապարհի վերայ նստած էր
մուրացող[27] ։

47 Երբոր լսեց՝ թէ Յիսուս Նա-
զովրեցին է , սկսեց աղաղակել և
ասել . Յիսուս որդի Դաւթի՝ ինձ
ողորմեայ ։

48 Եւ շատ մարդիք սաստուկին
նորան՝ որ լուռ կենայ . և նա էլ
աւելի աղաղակուէր . Որդի Դաւ-
թի՝ ինձ ողորմեայ ։

49 Յիսուս կանգնեց և հրամայեց՝
որ նորան կանչեն . կուրին կանչե-
ցին՝ և նորան ասացին . Սիրտդ
պինա բունիր . վերկաց , քեզ կան-
չուէ ։

50 Եւ նա իրան շորերըն վեր
քցեց՝ վերկացաւ և Յիսուսի մօտ
եկաւ ։

51 Յիսուս նորան պատասխան
առաւ և ասաց . Ի՞նչ ես կամե-
նում , որ անեմ քեզ . կոյրն նորան
ասաց . Ռաբբունի՝ որ բացվիմ ։

52 Եւ Յիսուս նորան ասաց . Գը-
նա՛ քո հաւատքդ քեզ ապրեցրուց[28] .
և շուտով բացվաւ , և ճանապար-
հումն նորա եաւէն գնուաքը ։

(24) Մատ . ի . 26 . 28 : Մարկ . թ . 35 : Ղուկ . իե . 46 : (25) Հովհ . ժգ . 14 : Փիլպ . բ . 7 : (26) Մատ . ի . 28 : ա Տիմ . բ . 6 : Տիտ . բ . 14 : (27) Մատ . ի . 29 : Ղուկ . ժը . 35 : (28) Մատ . թ . 22 : Մարկ . ե . 34 :

Digitized by Google

ԳԼ· ԺԸ

1 Կրկնաց ուսանակի վերայ նաստ փառքով Նբուսազէմ մնուան : 13 Մեկոյն առնով լիք անպտուղ ծառն կանիծէ · 15 Տաճարն կմաքրէ · 20 Երան աշակերտներին խրատս կը տայ զի հաստատ հաւատոյ ունենան , և իրանց թշնամիներին նեղին · 27 Երան տրամ գործերին ինչ իշխանութիւնով լինին Յօհաննէսի մկրտութիւնին ցոյց կըտայ որ նորան Քաստածանից ուղարկած մին մարդ էր :

1 Եւ յորժամ մերձ եղեն յԵրուսաղէմ՝ ի Բեթփագէ և ի Բեթանիա մօտ ի լեառն Ձիթենեաց , առաքէ երկուս յաշակերտաց ան- սր :

2 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք դուք ի գիւղդ՝ որ ընդդէմ ձեր կայ . և նոյնժամայն իբրև մտանէք ի նա , գտանէք յատանակ մի կապեալ՝ յորոյ վերայ ոչ ոք ի մարդկանէ նըս- տաւ , լուծէք զնա և ածէք :

3 Եւ եթէ ոք ասացէ ձեզ՝ եթէ Ո՞ր լուծանէք զյատանակդ , ասասջիք՝ եթէ Տեառն իւրում պիտոյ է . և վաղվաղակի առաքեսցէ զնա այսր :

4 Ընդան , և գտին զյատանակն կապեալ առ դուրս արտաքոյ ի փո- ղոցի անդ , և լուծին զնա :

5 Եւ ոմանք յորոց անդն կային , ասեն ցնոսա . Ո՞ր գործէք , զի՞ լուծանէք զյատանակդ :

6 Եւ նոքա ասեն ցնոսա , որպէս ասացն Յիսուս . և թոյլ եառն նո- ցա :

7 Ընծեն զյատանակն առ Յիսուս . և արկանեն ի վերայ նորա հան- դերձս , և նստաւ ի վերայ նորա :

8 Եւ բազումք զհանդերձս իւր- եանց առաքածանէին ի վերայ ճա- նապարհին , և այլք ոստս ի ծա- ռոց հատանէին և արկանէին զճա- նապարհսն :

9 Եւ որ առաջին և զկնի եր-

1 Եւ երբոր Երուսաղէմին մօ- տեցան , Բեթփագէ և Բեթանիա (եկին) Ձիթենեաց սարին մօտ՝ են աշակերտներից երկուսը ուղար- կեց՝ :

2 Եւ նորանց ասաց . Գնացէք դուք էդ գիւղդ՝ որ ձեր առաջին կայ . և շուտով երբոր նորա մէջ մտնէք , մին քուռակ կըգտնէք կա- պած՝ որ նորա վերայ իսկի մարդ չէ նստած . նորան արձակեցէք և բերէք :

3 Եւ թէ որ մինն ասէ ձեզ . Թէ Ինչո՞ւ համար էք էդ քուռա- կըդ արձակում , ասացէք՝ Թէ Նա տէրին պէտք է . և շուտով նորան էտեղ կուղարկէ :

4 Գնացին և քուռակըն գտին դուրան փողոցի մէջ դրսներըն առա- ջին կապած , և նորան արձակեցին :

5 Եւ մին քանիսն նորանցից՝ որ էնտեղ կանգնած էին՝ ասացին նո- րանց . Ի՞նչ էք անում . ինչո՞ւ հա- մար էք արձակում էդ քուռակըդ :

6 Եւ նորանք ասացին նորանց , ինչպէս որ Յիսուս ասաց . և Թող առին նորանց :

7 Քուռակըն Յիսուսի մօտ բե- րին . և նորա վերայ շորեր ձգե- ցին , և նորա վերայ նստեց :

8 Եւ շատ մարդիք իրանց շորե- րըն ճանապարհի վերայ փռուե- ին , և ուրիշներն ծառերից ճը- ղեր էին կարում և ճանապարհի վերայ փռում՝ :

9 Եւ նորանք որ առաջին և ե-

(1) Մտթ . խա . 1 : Ղուկ . ժԹ . 29 : Յուհ . ժբ . 14 : (2) Մտթ . խա . 8 :

Digitized by Google

թային , աղաղակէին , և ասէին ։ Ովսաննայ Խարձրելոյն ։

10 Օրհնեալ որ գայդ յանուն Տեառն ։ օրհնեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր մերոյ Դաւիթ ։ խաղաղութիւն յերկինս՝ և փառք ՚ի բարձունս ։

11 Եւ եմուտ Յիսուս Երուսաղէմ ՚ի տաճարն , և հայեցաւ շուրջ զամենեցունցմէ ։ և զի էր երեկոյացեալ ժամն , ել ՚ի Բեթանիա երկոտասանիւքն հանդերձ ։

12 Եւ ՚ի վաղիւ անդր ինչուհետ ելանէին ՚ի Բեթանիայ , քաղցեաւ ։

13 Եւ տեսս թզենի մի ՚ի բացատս տերևալից ։ և եկն՝ թէ գտանիցէ ինչ ՚ի նմա ։ և իբրև եկն ՚ի նա՝ ոչինչ եգիտ , բայց միայն տերև ։ զի ոչ խակ էր ժամանակ թզոյ ։

14 Պատասխանի եառ և ասէ ցնա ։ Ի՛ւ ևս զբ յաւիտեան ՚ի քէն պըտուղ կերիցէ ։ և լսէին աշակերտքն նորա ։

15 Գան Երուսաղէմ ։ և մտեալ ՚ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականան և զգնողս՝ որ էին ՚ի տաճարին ։ և զսեղանս հատուփաճառացն գըսեաւց ; և զթռռնս աղաւնեվաճառացն կործանեաց ։

16 Եւ ոչ թողոյր՝ եթէ ոք անօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն ։

17 Եւ ուսուցանէր և ասէր ցնոսա ։ Ո՛չ գրեալ է՝ Տուն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց , և դուք արարիք զդա սպրս աւազակաց ։

18 Լսեան քահանայապետքն և դպիրք ։ և խնդրէին՝ թէ ո՛րպէս կո-

ւսէին գնուսիին՝ աղաղակուսիին և ասուս ։ Ովսաննայ Խարձրելոյն[3] ։

10 Օրհնեալ (ես)՝ որ Տէրի ա՛նունովն ես գալիս ։ օրհնեալ է մեր Դաւիթ հօր եկած թագաւորութիւնն ։ խաղաղութիւն երկնքումըն՝ և փառք ՚ի բարձունս ։

11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ՝ տաճարին մէջ ։ և չորս կողմուլ ամէն բանի մտիկ տուաւ ։ և որովհետև իրիկվան ժամանակ էր , դուրս գնաց Բեթանիա՝ տասներկուսին հետ ։

12 Եւ հետևեալն օրն երբոր Բեթանիայից դուրս էին գալիս , նա սովեց[4] ։

13 Եւ հեռուստց մի թզի ծառ տեսաւ տերևավ լիքն[5] ։ և մօտ եկաւ՝ որ նորա վերայ մի բան գըտնէ ։ և երբոր եկաւ՝ խակ մի բան չըգտաւ նորանում՝ բայց միայն տերև ։ ինչուտը գեռ թզի ժամանակն չէր ։

14 Պատասխան տուաւ և նորան ասաց ։ Ա՛յնել մինն քեզանից յաւիտեան պտուղ չուտէ ։ և նորա աշակերտներն լսուսին ։

15 Եկին Երուսաղէմ[6] ։ և տաճարն մտաւ՝ սկսեց դուրս հանել վաճառականներն և գնողներն՝ որ տաճարումն էին ։ և ըսուակ փռոխոնների (սեղանների) սեղաններն գըմփեց , և աղաւնի ծախողների աթոռները կործանեց ։

16 Եւ չէր թողում՝ որ մինն մի բան տաճարի միջումն անցկացնէ ։

17 Եւ սովորցնում էր և նորանց ասում էր ։ Գրված է՝ թէ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչվի ամէն հեթանոսներին համար[7] ։ և դուք աւազակների բուն տրիք դըրան[8] ։

18 Գրագետներն և կարդացողներն լսեցին և խնդրում էին՝

(3) Մաթ . ԻԱ . 26 ։ ՃԼԸ . 1 ։ (4) Մարկ . ԺԱ . 12 ։ (5) Մարկ . ԺԱ . 13 ։ (6) Մարկ . ԺԱ . 19 ։ (7) Մարկ . ԺԱ . 12 ։ Ղուկ , ԺԹ . 45 ։ Եսա . Ը . 14 ։ (8) Նռայ . Ծ . 7 ։ (9) Նէեմ . Է . 11 ։

Digitized by Google

բուցին զնա, այլ երկնչէին ի նմանէ. զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ էր ընդ բուսումն նորա։

19 Եւ իբրև եղեկեայ լինէր՝ արտաքոյ քան զքաղաքն կանէին։

20 Եւ մինչդեռ այգուց առ նովաւ անցանէին, տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմատոց։

21 Հիշեցաւ Պետրոս և ասէ ցնա. Ռաբբի՝ տես՝ թզենին զոր անիծեր՝ ցամաքեցաւ։

22 Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնոսա. Եթէ ունիցիք հաւատս առն Աստուծոյ,

23 Ամէն ասեմ ձեզ, զի որ ասիցէ լերինս այսմիկ. Վերացիր և անկիր ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ի սրտի իւրում, այլ հաւատացէ թէ զոր ասէն՝ լինի, եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ։

24 Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. Ամենայն ինչ զոր որչ աղօթս առնուցանել խնդրիցէք, և հաւատացէք թէ առնուցուք, եղիցի ձեզ։

25 Եւ յորժամ յաղթութ կայցէք, թողուցուք, եթէ ունիցիք ինչ զոմեքն. զի և Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

26 Ոչ եթէ դուք ոչ թողուցուք, և ձեր Հայրն որ յերկինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

27 Գան միւսանգամ Երուսաղէմ. և մինչդեռ ի տաճարի անդ գնայր, գան առ նա քահանայապետքն և գպիրքն և ծերքն։

28 Եւ ասեն ցնա. Որով իշխա-

(10) Մատ. իա. 45, 46։ Ղուկ. ժբ. 47։ (11) Մատ. է. 28։ Մարկ. ա. 22։ Ղուկ. գ. 32։ (12) Մատ. իա. 19։ (13) Մատ. ժէ. 20։ իա. 21։ Ղուկ. ժէ. 6։ (14) Մատ. է. 7։ Ղուկ. ժա. 9։ Յովհ. ժգ. 13։ ժե. 7։ ժզ. 24։ Յակ. ա. 5, 6։ (15) Մատ. ե. 44։ Կող. գ. 13։ (16) Մատ. ժը. 35։ (17) Մատ. իա. 23։ Ղուկ. ի. 1։

թեմ զինեցեալ կոչեցեալն նորան[10]։ բայց վախենային ամենայնիւ ի ժողովրդենէ, զի ամենայն ժողովուրդն նորա վարդապետութեան վերայ զարմացեալ էին[11]։

19 Եւ երբեմն իրիկուն էր լինում՝ քաղաքիցն դուրս էին գնում։

20 Եւ առաւօտուն երբեմն նորա մօտակն անց էին կենում՝ տեսին էին թզուկն ծառն ամենայնին (իսկոյն) չորացած[12]։

21 Պետրոսն միտքն բերում՝ և նորան ասաց. Ռաբբի՝ տես՝ էն թզուկն ծառն որ անիծեցիր՝ չորացաւ։

22 Յիսուս պատասխան առաւ և նորանց ասաց. Ամէն որ Աստուծոյ հաւատքըն ունենաք,

23 Ճշմարիտն ասում եմ ձեզ, թէ ով որ հա ասարիս ասէ՝ թէ ա՛յր կաց և ծովն ընկիր, և իրան սրտում չէ երկմտի, բայց հաւատայ՝ թէ էն որ ասում կըլինի, նորան կըլինի ինչ որ կասէ[13]։

24 Ահա՛ասում եմ ձեզ՝ թէ ամէն բան, որ նորա համար աղօթք անելով խնդրէք, և հաւատաք թէ կառնէք, էն կըլինի ձեզ[14]։

25 Եւ որ ժամանակ աղօթք անէք, թողութիւն առէք թէ որ մէնակին մի բան ունենաք[15]. որ ձեր Հայրն էլ՝ որ երկնքումն է՝ ձեր մեղքըն թողէ ձեզ։

26 Պատճառներ՝ եթէ դուք թողութիւն չըտաք, ձեր Հայրն էլ՝ որ երկնքումն է, ձեր մեղքըն չէ թողիլ ձեզ[16]։

27 Ա՛ինէլ Երուսաղէմ եկին. և գնում քանի որ նա տաճարումն մէնակ էր գալիս, քահանայապետներն և կարգացօղներն և ծերերն նորա մօտ եկին[17]։

28 Եւ նորան ասացին. Ո՞նչ իշ-

նա թիւամբ առնիս զայդ , և ձի ես քեզ զհետևութիւնդ զայդ :
29 Պատասխանի ես Յիսուս և ասէ ցնա . Հարցից և ես զձեզ բան մի , ասա՛ ինձ պատասխանի , և ես ասացից ձեզ՝ որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

30 Մկրտութիւնն Յովհաննէս յերկնից էր՝ եթէ ի մարդկանէ . ասա՛ ինձ պատասխանի :
31 Խորհէին ընդ միմեանս և ասէին . Եթէ ասեմք՝ եթէ Յերկնից ասէ ցմեզ . Ապա ընդէր ոչ հաւատացէք նմա :
32 Իսկ եթէ ասեմք՝ Ի մարդկանէ , երկնչիմք ի ժողովրդենէն . զի ամենեքին գիտեին զՅովհաննէս թէ մարգարէ էր :

33 Պատասխանի տան և ասեն Յիսուսու . Չգիտեմք : Եւ Յիսուս ես նոցա պատասխանի և ասէ . Եւ ոչ ես առեմ ձեզ , որով իշխանութեամբ առնեմ զայս :

թանութեամբ եւ առաքանեցի՞ զի՛ ասասցէ քեզ հրովիրատուիցէք

29 Յիսուս պատասխանի ասաց նորանց . Ես էլ ձեզանից մին բան կը հարցընեմ ձեզ , պատասխանեցէք , և ես էլ կասեմ ձեզ՝ թէ ի՛նչ իշխանութեամբ եմ անում այս :

30 Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկնքի՞ց էր թէ մարդկանցի՞ց . ինձ պատասխանեցէք :
31 Իրար հետ միտք էին անում և ասում . Եթէ ասենք՝ թէ երկնքից , մեզ կասէ . Ապա ինչո՞ւ չհաւատացիք նորան :
32 Կամ եթէ ասենք՝ Մարդկանից (և) , ժողովրդից վախենում ենք . ինչուո՞ւ ամէնքն Յովհաննէսին թէ մարգարէ էր[12] :
33 Պատասխան տուին և Յիսուսին ասացին . Չգիտենք : Եւ Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ և ասաց . Ես էլ չեմ ասիլ ձեզ , թէ ի՛նչ իշխանութեամբ եմ անում այս :

ԿԱ . ՅԻՒ

1 Ընդհատում մշակների առակի . Քրիստոս էլեանների վերայ բերվելն և հնազանդների հռչակելն առաջագոյ ասուած : 13. Աւետարանի հարկ առնելս համար փարիսեցիների և Հերովդէականների որ խօսքով որսալ էին ուզում՝ նորանից ազատվելն : 18 Սադուկեցիների մի ծաղրական կնճռի ցոյց կըտայ , որ նորանք առաւելապէս թէ Յարութիւն չեկայ : 28 Ըստ ջն պատուիրանքի համար կարդացողի հարցմանն պատասխան կըտայ . 35 Ցոյց կըտայ թէ Քրիստոսի համար կարդացողների , կարծիքն ճշմարիտ չէ . 38. Ն՝ պատուէր կըտայ ժողովրդին որ նորանց փառասիրութիւնից և կեղծաւորութիւնից զգոյշ լինին . 41. Ն՝ երկու դրամ տրքնաւոր կնկան ասելն գովելի :

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առակօք՝ և ասել . Այր մի անկեաց այգի , և ած շուրջ զնովաւ ցանգ և գուբ ընձան հիւրից , և շինեաց աշտարակ . և եհան զնա գործակատարս , և գնաց ի տար աշխարհ :

1 Եւ սկսաց նորանց հետ առակներով խօսել և ասել . Այն մարդ այգի (Բաղ) տնկեց , և նորա չորս կողմումն պարիսպ քաշեց , և գուբ ընձան հիւրից , և աշտարակ (Բուրգ) շինեց և նորան մշակներին տուաւ և հեռու աշխարհ գնաց :

(18) Մատթ . գ . 5 ; ժգ . 5 ; Մարկ . գ . 20 : (1) Մատթ . խա . 33 ; Գործ . ե . 9 :

2 Եւ առաքեաց առ Հիսուսն՝ ի ժամանակի ծառայ մի, զի՝ ի հիսակաց անտի առցէ՝ ի պտղոյ այգւոյն։

3 Եւ նորա կալեալ՝ գան հարին զնա, և արձակեցին ունայն։

4 Դարձեալ առաքեաց առ նոսա զայլ ծառայ, և զնա կառափնատեցին՝ և արձակեցին անարգեալ։

5 Եւ դարձեալ այլ առաքեաց, և զնա սպանին. և զբազումս այլս՝ զոմանս հարկանէին և զոմանս սպանանէին։

6 Ունայ ոչինչ մնէր իւր սիրելի, զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ, և ասէ. թերևս ամաչեցին յորդւոյ սորա իմմէ։

7 Իսկ հիակքն իրրև տեսին զնա՝ ասեն ցմիմեանս. Այս է ժառանգն, եկայք սպանցուք զսա, և մեր լիցի ժառանգութիւնն։

8 Եւ կալեալ զնա սպանին, և հանին արտաքոյ այգւոյն։

9 Ունայ՝ զի՞նչ առցէ տէր այգւոյն. եկեսցէ և կորուսցէ զվհկան, և առցէ զայգին՝ ի ձեռս այլոց։

10 Եւ զչ զգիրն գայն իցէ ընթերցեալ ձեր՝ թէ Ո՛վքեա, զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան։

11 ՚ի Տեառնէ եղև այս, և է աքանչելի յաչս մեր։

12 Եւ խնդրէին զնա առնել, և երկեան՝ ի ժողովրդենէ անտի, զի գիտացին թէ առ նոսա ասաց զառակն. և թողին զնա և գնացին։

13 Եւ առաքեն առ նա զոմանս՝ ի փարհանցւոց անտի՝ և՝ ի հերովդիանոսեցոց, զի զնա որսացեն բանիւ։

14 Եւ նոքա եկեալ՝ հարցանէին

2 Եւ ժամանակաւ՝ հիսակաց մօտն մին ծառայ ուղարկեց որ էն հիակներէրին պտղէ (բաղէ) պըտղէցն առնէ։

3 Եւ նորանք բռնեցին՝ նորան ծեծեցին, և դատարկ ճանապարհ քցեցին։

4 Ունինէ ուրիշ ծառայ ուղարկեց. և նորա գլուխըն պատառեցին և ճիւաքամուր տալով արձակեցին։

5 Ունինէ ուրիշը ուղարկեց՝ և նորան սպանեցին. և էլ շատ ուրիշները, մին քանիսըն ծեծուեցին և մին քանիսըն սպանուեցին։

6 Ունա իրան մին սիրելի որդի ունէր՝ յետոյ նորան ուղարկեց նոցանց մօտ, և ասաց. Ոնինի որ էս իմ որգուցս ամաչեն։

7 Ունայ հիակներն երբոր տեսին նորան՝ որ գալիս էր, իրար ասացին. Այ է ժառանգն. եկէք սորան սպանենք՝ և ժառանգութիւնն մեզ լինի։

8 Եւ նորան բըռնեցին, սպանեցին և այգուցն դուրս հանեցին։

9 Ունա այգոյ տէրն ի՞նչ կանէ. կըգայ և էս հիակներըն կկորցնէ, և այգին ուրիշների ձեռքըն կըտայ։

10 Եւ դուք չէք կարդացել էն գրածըն՝ թէ Ոնին քարն՝ որ շինողներն անարգեցին՝ նա էլաւ անկիւնի գլուխ[2]։

11 Տէրից էլաւ էս բանս, և մեր աչքերի առաջին զարմանալի է։

12 Եւ կամենուէին՝ որ նորան բռնեն, և ժողովրդից վախեցան[3]. ինչուր՝ իմացան՝ թէ էն առակըն ի՛ քանց համար ասաց. և նորան թողին և գնացին։

13 Եւ փարիսեցիներից և Հերովդեսեաններից մին քանի հոգի նորա մօտ ուղարկեցին՝ որ խօսքով որսան նորան[4]։

14 Եւ նորանք եկին՝ հարցնուէ-

(2) Ոսղ. ԿԺԸ. 22։ (3) Մատթ. իա. 45, 46։ Մարկ. ժա. 18։ Ղուկ. կ. 25. 30. 45։ (4) Մատթ. իբ. 15։ Ղուկ. ի. 20։

զնա՝ փնդրեցարուք[1] և առէք ի ձեզ[2] զերկուսեան գիտեմք զի ճշմարիտ ես դու, և զճանապարհ ի քում ուսանիս[3] ըստ ճշմարտութեան, և ոչ հոգաս մարդկան, այլ ճշմարտութեամբ զնանա՝ պարզիկ[4] առաքեալ ոստեցեանս. արդ՝ առաքեալ, [5]ըստ ո՞ր է հարկս տալ կայսեր՝ թե չէ՞ տացո՞ք՝ թե ոչ տացուք։

16 Եւ Յիսուս գիտացեալ զկեղծաւորութիւնն նոցա, ասէ ցնոսա. Ինչ՞ փորձէք զիս կեղծաւորք. բերէք ինձ դահեկան մի՝ զի տեսից։

16 Եւ նոքա բերին. և ասէ ցնոսա. Ո՞ր է պատկերս այս կամ գիր. և նոքա ասեն ցնա. Կայսեր։

17 Պատասխանի նա Յիսուս, և ասէ ցնոսա. Երթայք տուք զիշխանսն՝ կայսեր, և զ[6]աստուծոյն [7]աստուծոյ. և զարմացան ընդ նա։

17 Յիսուս պատասխան առաւ և ասաց ցնոսա. Տայցէք կայսերին զնոսին կայսերին տուէք և [7]աստուծոյն՝ [6]աստուծոյն. և զարմացան նորա վերայ։

18 Գան առ նա տագնապիչքն որ ասեն՝ թե Ո՛չ է յարութիւն. հարցանէին ցնա և ասէին։

18 Որում մեռ եկին տագնապիչքն որ ասեն՝ թե Յարութիւն չէ[8]՝ նորան հարցնուելին և ասեն՝

19 Վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ. եթէ ումեքէ եղբայր մեռանի՝ և թողուցու կին՝ և որդի ոչ թողուցու. զի առցէ եղբայր նորա զկին նորա, և յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրոյմէ։

19 Վարդապետ Մովսես մեզ հաստատ գրեց՝. թէ որ մէնի եղբայրն մեռանի և (իրան) կինն թողէ, և որդի չընթողէ, թէ նորա եղբայրն նորա կինն առնէ, և իրան եղբօր հաստատ զաւակ վերկացնէ։

20 Էին՝ եղբարք եօթն էին առ մեզ. առաջինն առ կին՝ և մեռաւ, և ոչ եթող զաւակ։

20 Էգա մեզ մեռ եօթըն եղբարք կային. առաջինն կին առաւ՝ և մեռաւ, և զաւակ չընթողեց։

21 Եւ երկրորդն առ զնոյնն՝ և մեռաւ, և ոչ նա եթող զաւակ. նոյնպէս և երրորդն առ զնոյն։

21 Եւ երկրորդն նորան առաւ՝ և մեռաւ, և նա էլ զաւակ չընթողեց. էապէս էլ երրորդն նորան առաւ։

22 Եւ եօթնեքեան խակ՝ ոչ ոչ թողին զաւակ. յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն։

22 Եւ հինց եօթն էլ՝ և զաւակ չընթողին. և ամէնքեան ետև կինն էլ մեռաւ։

23 Էր՝ ի յարութիւնն յորժամ յառանիցեն, ըստ ի նոցանէ լինիցի կինն. զի եօթնեքեան կալան զնա կին։

23 Էգա յարութեան ժամանակ կումն՝ երբոր յարութիւն կառնին, նորանցից որի՞ն կլինի կին. ինչու որ՝ եօթըն էլ նորան կին առին։

(1) Պատ. խր. 23։ (2) Ցաւ. ի. 27։ (3) Գործ. իգ. 3։ (4) Ի Օրին. իե. 5։

Digitized by Google

24 Պատասխանի նա Յիսուս և ասե ցնոսա . Ոչ վասն այդորիկ իսկ մոլորեալ էք . զի ոչ գիտէք զգիրս՝ և ոչ զզօրութիւնն Աստուծոյ :

25 Ո՛չ յարժամ ի մեռելոց յառնիցեն , ոչ առնք կանայս առնուն , և ոչ կանայք արանց լինին . այլ իբրև զհրեշտակս իցեն՝ որ յերկինս են :

26 Այլ վասն յարութեան մեռելոց զի յառնեն , ոչ իցէ ընթերցեալ ձեզ ի գիրսն Մովսէսի ի մորենւոջն . որպէս ասաց ցնա Աստուած . Ես եմ ասէ Աստուած Աբրահամու , Աստուած Իսահակայ , և Աստուած Յակովբայ :

27 Եւ ոչ է Աստուած մեռելոց՝ այլ կենդանեաց . և արդ՝ դուք յոյժ մոլորեալ էք :

28 Եւ մատուցեալ մի ոմն ի դպրացն՝ լսեր նոցա միով վիճեալին . իբրև նահս եթէ բարւոք ետ նոցա զպատասխանսն , հարց ցնա և ասէ . Ո՛ր պատուիրան է առաջին :

29 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Առաջին քան զամենայն՝ Լո՛ւր Իսրայէլ՝ Տէր Աստուած մեր՝ Տէր մի է :

30 Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն անձնէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց , և յամենայն զօրութենէ քումմէ . այս է առաջին պատուիրան :

31 Եւ երկրորդն նման սմին . Սիրեսցես զընկեր քո՝ իբրև զանձն քո . մեծ քան զսոսա այլ պատուիրան ոչ գոյ :

32 Եւ ասէ ցնա դպիրն . Լաւ ասացեր է ի ճշմարտութեամբ ասացեր՝ թէ մի է Աստուած , և ոչ գոյ այլ բաց ի նմանէ :

24 Ասէ Յիսուս պատասխան առաւ և ետրանց ասաց . Ձի՞ սը հնդց գրա համար մոլորված էք՝ որ ոչ գիրքն էք գիտում և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը :

25 Պատճառանք՝ երբոր մեռելներն միջնից յարութիւն կառնեն՝ ոչ մուրդիք կին կառնեն և ոչ կանայք մուրդոյ կըգնան՝ բայց հրեշտակներին պէս կըլինին՝ որ երկնքում են[8] :

26 Ի՝նչոյն թէ մեռելներն յարութեան համար թէ յարութիւն պիտի առնեն , դուք չէիք կարդացել Մովսէսի գրքի մէջն՝ թէ Աստուած ինչպէս մոշի միջումն ետրան ասաց . Ես եմ Աբրահամս Աստուածն , և Իսահակայ Աստուածն , և Յակոբայ Աստուածն[9] :

27 Եւ Աստուած մեռելների (Աստուած) չէ , բայց կենդանիներին . ուրեմն դուք շատ մոլորված էք :

28 Եւ կարդացողներից միսն մօտ եկաւ՝ ետրանց լսումէր՝ դէտքերի որ հակառակումէին . երբոր տեսաւ թէ լաւ պատասխան առաւ ետրանց՝ հարցուց և ասաց . Առաջին պատուիրանքն որն է[10] :

29 Եւ Յիսուս ետրան ասաց . Առաջինն է (են է թէ) Լսիր Իսրայէլ՝ մեր Տէր Աստուածն մին Տէր է[11] :

30 Եւ սիրիր քո Տէր Աստուածդ՝ քո ամէն սրտով , և քո ամէն անձնուրդ , և քո ամէն մտքով , և քո ամէն զօրութենովդ . էս է առաջին պատուիրանն :

31 Եւ երկրորդն՝ որոն նման . Որ ընկերդ քո անձիդ պէս սիրիր . սորանցից աւելի մեծ ուրիշ պատուիրանք չըկայ[12] :

32 Եւ կարդացողն ետրան ասաց . Լաւ է ալ այդպէս . ճշմարտութեամբ նով ասացիր՝ թէ մին Աստուած է , և ետրանից ջոկ ուրիշ չըկայ[13] :

(8) ա կորնթ . ժե . 53 . 49 . 52 : (9) Ելք . գ . 6 : (10) Մարկ . իբ . 35 : (11) Բ Օրին . ը . 4 : Ղեւ . ժ . 27 : (12) Ղեւ . ժթ . 18 : Մարկ . իբ . 39 : Հռոմ . ժգ . 9 : Գաղ . ե . 14 : Յակ . բ . 8 : (13) Բ Օրին . գ . 39 : Նաղ . խե . 6 . 14 : Խղ . 9 :

Digitized by Google

33 Եւ սիրեցի զնա յամենայն սրտէ եւ յամենայն զօրութենէ եւ յամենայն մտաց եւ սիրելն զընկերն իւր զանձն , առաւել է քան զողջակէզս եւ զզոհս :

34 Եւ տեսեալ Յիսուսի թէ խմաստութեամբ նա պատասխանեաց՝ ասէ ցնա . Ոչ հեռի յարքայութենէ Աստուծոյ . եւ ոչ ևս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա :

35 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ , մինչ ուսուցանէր ի տաճարին . Ո՞րպէս ասեն դպիրքն , եւ թէ Քրիստոս որդի Դաւթի է :

36 Եւ ինքն Դաւիթ Հոգւովն Սրբով ասէ . Ասաց Տէր ցՏէր իմ , Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչեւ եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց :

37 Ասդ՝ եթէ ինքն Դաւիթ ընդ Տէր կոչէ՝ զիարդ որդի նորա . եւ բազում ժողովուրդք լսէր նմա քաղցրութեամբ :

38 Եւ ասէր ուսուցանելով ի վարդապետութեան իւրում . Զգուշ լինջիք ի դպրաց անտի , որ կամին ի հանդերձս երեւելիս շրջել . լըզնախաջոյնս խնդրել ի հրապարակս ,

39 Եւ զնախաթոռս ի ժողովուրդս , եւ զդահագուխս յընթերս :

40 Որ ուտեն զտունս այրեաց , պատճառանքով յերկարեալ զաղօթս , զի առնիցեն նա դատաստանս ընկալցին :

41 Նստեր Յիսուս ընդդէմ գանձանակին , տեսանէր թէ զիարդ ժողովուրդն արկանէր պղինձ ի գան-

33 Եւ նորան սիրելն ամէն սրտով եւ ամէն զօրութենով եւ ամէն մըտքով , եւ ընկերըն անձին պէս սիրելն՝ աւելի է քան թէ աղջակէզներն եւ մատաղներն[14] :

34 Եւ Յիսուս որ տեսաւ՝ թէ խմաստութենով պատասխան ետաւ՝ նորան ասաց . Դու Աստուծոյ արքայութենից չհեռու ես . եւ ոեքա՛ նից եւս էլ մինն չէր համարձակ վուս՝ որ նորան մին բան չարցնէ[15] :

35 Յիսուս պատասխան ետաւ եւ ասաց , դեռքանի որ տաճարին մէջ սովրցնում էր . Կարդացողներն ինչպէս են ասում՝ թէ Քրիստոսն Դաւթի որդին է[16] :

36 Եւ ինքն Դաւիթ Սրբըն Հոգին ասում[17] . Տէրն իմ Տէրին ասաց . (թէ) նմա՛ ձ կողմն նստիր՝ մինչեւ քո թշնամիներըն քո ասոդ կոխակիք դնեմ[18] :

37 Դա՛ թէ որ հենց ինքն Դաւիթ նորան Տէր է կոչում՝ ինչպէս նորա որդին կըլինի . Եւ շատ ժողովուրդներ քաղցրութենով լսում էին նորան :

38 Եւ իւրան վարդապետութեան մէջ տովորցնելով ասում էր[19] . Զգուշ կացէք կարդացողներից՝ որ կամենում պտըծած հագուստներով շուռ գալ[20] եւ բաց փողոցներում ասոջին բարեւներն խնդրել[21] ,

39 Եւ ժողովարաններում ջրն առաջին աթոռներըն , եւ սեղան նըստելոց ժամանակին գլխաւոր տեղերըն :

40 Որ որբևէրների տըներըն ուտում են[22] , եւ պատճառանքով երկար աղօթք են անում՝ որ էլ աւելի դատապարտութիւն առնեն :

41 Նիստաւ գանձանակի դիմացն կանգնած էր՝ տեսնում էր թէ ժողովուրդն ինչպէս էր պղինձ քցում

(14) ա Թագ . ժե . 22 : Ոսե . զ . 6 : Մխ . ե . 6 , 7 , 8 : (15) Մարկ . իբ . 16 : (16) Մարկ . իբ . 31 : Ղուկ . ի . 41 : (17) բ Թագ . իգ . 2 : (18) Սալ . ճժ . 1 : (19) Մարկ . գ . 12 : (20) Մարկ . իդ . 2 : Ղուկ . ի . 20 : (21) Ղուկ . ժա . 43 : (22) Մարկ . իդ . 14 :

Digitized by Google

ձանաչին • և քառասուն ամեաւոր անկին քառասուն ինչ :

42 Եկն այրի մի՝ և արկ երկուս լումայս, որ է դանգուածիկ մի :

43 Եւ կոչեցեալ զաւրինքն զշակիրտսն, ասէ ցնոսա • Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի այրին այն աղքատացեալ շատ արկ քան զամենեսեան՝ որ արկին ի գանձանակին :

44 Վասնզի ամենեքին յառատութենէ իւրեանց արկին • այլ նա ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զամենայն ինչ զոր ունէր՝ արկ զոյիս ամենայն իւր :

գանձանակին[23] • և շատ հարուստներ բազում քան քեզնից[24] :

42 Այն որ երկուքն կին եկաւ և երկու լումայ քեզնից, որ մին նուազ բակիա (կէս ղուշ) է :

43 Եւ իրան աշակերտներըն իրան մօտ կանչեց, և նորանից ասաց • Ճշմարիտն ասում ձեզ, թէ էն խեղճալի այրևերին շատ քեզնից քան թէ էն ամենքն՝ որ գանձանակն քեզնից[25] :

44 Զաւճառն որ ամենքն իրանց աւելցածներից քեզնին • բայց նա իրան չքաւորութենիցն ամեն ինչ որ ունէր՝ իրան կեանքի ամեն ապրուստն քեզնից[26] :

ԿԱ· ՀԻ·

1 Քրիստոս առաջի քահանայիւն ատելոց ապաւէ, 9 և աւետարանի համար լինելոյ հալածանացն • 10 պէտք է որ աւետարանն ամեն ազգերի քարոզվի, 14 ինչ ձեւ նեղութիւներ գալու են Երուսղէմի վերայ : 24 Քրիստոսի գնաստանի գալն • 32 Այս ժամին ոչ ոք գիտէ, նորա համար պէտք է որ ամեն մարդ արթուն լինի և աղօթքի անի որ պատրաստ գտնվի, և ամենին եղ պէտք է որ արթուն լինին • խնդուն չեն գիտեմ թէ ասո՞ւն երբ կըգայ • այլ ինչ թէ ձեզ երբ կըգայ :

1 Եւ յերանելն նորա ի տաճարէ անտի՝ ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա • Ո՛վ վարդապետ, տես որպիսի են քարինքս, և որպիսի շինուածք :

2 Պատասխանի եւս Յիսուս և ասէ • Տեսանե՞ս զայդ ամենայն շինուածս • ամէն ասեմ՝ եթէ ոչ թողցի այդր քար ի քարի վերայ որ ոչ քակեսցի :

3 Եւ որինչ նստեր նա ի լերինն Ձիթենեաց յանդիման տաճարին, հարցանէին ցնա առանձինն Պետրոս և Յակովբոս և Յովհաննէս և Անդրէաս •

4 Այս մեզ երբ լինիցի այդ • և զինչ նշան է յորժամ կատարելոց իցեն այդ ամենայն :

1 Եւ աստծուրից որ գնում էնուց նորա աշակերտներըն մին նորան ասաց • Ո՛վ վարդապետ, տես էս քարեր են, և էս շէնքեր պէսի քարեր են, և շինուածներ են :

2 Յիսուս նորան պատասխան տուն ասաց • Տեսնո՞ւմ էք ամեն շինուածներըդ • ճշմարիտը ասում ձեզ • որ էդ տեղ քար քարի վերայ չի թողվիլ որ չըքանդվիլ :

3 Եւ երբոր նա Ձիթենեաց սարումն նստած էր տաճարի դիմացն, Պետրոսն և Յակոբոսն և Յովհաննէսն և Անդրէասն էնտեղ մի՝ նրանից առանձին հարցրին նորան •

4 Այս մեզ • էդ կանգնելըդ երբ կըլինի՞ և նշանն ի՞նչ է երբոր էդ ամեն բաներըդ պիտի կատարվին[3] :

(25) Գ. ՆՒԿ. ԻԱ. 1 : (25) Ե. ՓՈՂ. Ը. 9 : (25) Ի. ՓՈՂ. Ը. 12 : (26) Ա. ՔՈՐ. Ի. 5 :

5 Պատասխանեք նա, Ելիսեա՛ և ասեք ցնոսա. Օ՛ դուն կացիք, մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ։

6 Օ՛ի բազումք եկեսցեն յանուն իմ, և ասիցեն՝ թէ Ես եմ քրիստոս. և զբազումս մոլորեցուսցեն։

7 Իսկ յորժամ լսիցէք պատերազմունս և համբաւս պատերազմաց՝ մի՛ խռովիցիք, զի պարտ է լինել. բայց դեռ վերջն չէ։

8 Օ՛ի յարիցէ ազգ յազգի վերայ, և թագաւորութիւն՝ ի թագաւորութեան վերայ. և եղիցին շարժմունք՝ ի տեղիս տեղիս, սովք և աղօծութիւնք և խռովութիւնք. այլ այն ամենայն սկիզբն է երկանց։

9 Ես զձեզ խակ մատնեսցեն յատեանս, և՝ ի ժողովուրդս տանջիցեք, և առաջի դատաւորաց և թագաւորաց կայցէք վասն իմ՝ ի վկայութիւն նոցա։

10 Եւ ամենայն հեթանոսաց. բայց նախ պարտ է աւետարանիս քարոզել։

11 Իսկ յորժամ առնիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջագոյն հոգայցիք, և մի՛ մտաւ ածիցիք՝ թէ զի՞նչ խօսիցիք. այլ որ ինչ տացի ձեզ՝ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսիցիք. զի՛ ոչ դուք եք որ խօսիցին այլ՝ Հոգին Սուրբ։

12 Իսկ մատնեսցէ եղբայր զեղբայր՝ ի մահ, և հայր զորդի. և յարիցին որդիք՝ ի վերայ հարց, և ածցեն զնոսա ընդ սուր։

13 Եւ եղիցիք ատելիք յամենեցունց վասն անուան իմոյ. այլ որ համբերեսցէ մինչև ի կատար՝ նա կեցցէ։

5 Ելիսեա պատասխան առաւ և ներանց ասաց. Օ՛ դուն կացիք, չըվհնի որ մինն խաբէ ձեզ[4]։

6 Ինչուա՛ր՝ շատ մարգիկ կըգան իմ անունովս, և կասին՝ թէ ես եմ քրիստոսն՝ և շատ մարդ կըմոլորացնեն։

7 Ասցը եղբար կռիւներ և կըռիւներուն համբաւն կըլսէք՝ մի՛ զարհուիլ, ինչուա՛ր՝ ասիք է որ էն լինի. բայց դեռ վերջն չէ։

8 Պատճառներ՝ ազգ ազգի վերայ վերկըկենայ՝ և թագաւորութիւն թագաւորութեան վերայ. և տեղ տեղ երկրի շարժմունքներ կըլինին, և սովեր և սատակիչ մահեր և խռովութիւններ. բայց էն ամենը նեղութեանց սկիզբն է։

9 Ես հինդ ձեզ կը տիսնանուրին կըմատնեն, և ժողովարաններուն մէջը կըտանջվիք, և դատաւորներուն և թագաւորներուն առաջին կըկանգնիք՝ ինձ համար՝ որ նորանց վկայութիւն լինի[5]։

10 Եւ ամէն հեթանոսներուն. մէյ մը հարկ առաջ պէտք է՝ որ էս աւետարանս քարոզ լինի[6]։

11 Ասցը երբոր ձեզ կըտանին ազ մատնելին՝ առաջուց հոգա չանիք և չըմտածիք թէ ի՛նչ պիտի խօսիք[7]. բայց ինչ որ են ժամուն (տուսլուն) կըտրվվի ձեզ՝ էն պիտի խօսիք. ինչուա՛ր՝ դուք չէք՝ որ խոսելիք, բայց Աստուծ Հոգին[8]։

12 Եղբայր եղբօրն կըմատնէ մահի մէջ և հայր որդին. և որդիք վերկըկենան հարանց վրայ, և նորանց կըպատանին[9]։

13 Եւ ամենուն սատկի կըլինիք իմ անունիս համար[10]. բայց ով որ մինչև վերջն հընդուրկնէ՝ նա կազատի[11]։

(4) Նեմ · իբ · 3 : Նեհ · ե · 6 : բ Թես · բ · 3 : (5) Պարի · իդ · 6 : (6) Պարի · ժ · 17, 18 : իդ · 9 : Հայտ · բ · 10 : (7) Պարի · իդ · 14 : (8) Պարի · ժ · 19 · Ղուկ · ժբ · 11 · իա · 14 : (9) Գործ · բ · 4 · գ · 8 · 31 : (10) Պէտ · ե · 6 · Պարի · ք · 24 · իդ · 10 · Ղուկ · իա · 16 : (11) Պարի · իդ · 9 : Ղուկ · իա · 17 : (12) Դան · ժբ · 13 : Պարի · ժ · 22 : իդ · 13 : Հայտ · բ · 10 :

Digitized by Google

14 Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւնն աւերածին, զի կայցէ՛ ի տեղւոջ՝ ուր չիցէ արժան. որ ընթեռնուն՝ ի միտ առցէ. յայնժամ որ՛ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն՛ ի լերինս:

15 Եւ որ՛ի վերայ տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ՛ ի տուն, և մի՛ մտցէ բառնալ ինչ՛ ի տանէ իւրմէ:

16 Եւ որ յագարակին իցէ՝ մի՛ դարձցի յետս առնուլ զձորձս իւր:

17 Վայ վայ իցէ յղեաց և ածնուսուցս յաւուրսն յայնոսիկ:

18 Ցաղթեա կացէք՝ զի մի՛ ձմերայնի լինիցի այն:

19 Եղիցին աւուրքն այնոքիկ նեղութիւնք՝ ոյորիսի ոչ եղեն երբէք այնպիսիք՛ ի սկզբանէ արարածոց մինչև ցայժմ, և մի՛ այլ լինցի:

20 Եւ եթէ ոչ էր կարձեալ Տէրն աւուրցն զայնոսիկ վասն ընտրելոց իւրոց, ոչ ապրէր ամենայն մարմին. այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կարձեաց զաւուրսն զայնոսիկ:

21 Ցայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ, եթէ Քրիստոս է՝ Քրիստոս՝ կամ աստանիկ, մի՛ հաւատայցէք:

22 Զի յարիցեն ստուտ քրիստոսք և ստուտ մարգարէք, և տացեն նշանս և արուեստս՝ ստ՛ի մոլորեցուցանելոյ եթէ ՚ևար ինչ իցէ և զընտրեալսն:

23 Ցայն դուք զգո՛յշ լերուք՝ ահաւասիկ յառաջագոյն ասացի ձեզ զամենայն:

24 Քա՛յլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ, արեգակն

14 Եւ երբոր տեսնէք աւերածին պղծութիւնը, որ էն տեղւումն կը կանգնի՝ որ արժան չէ[13]. ով որ կարդումէ՝ միտք առնէ[14]. էն ժամանակն նորանք որ Հրէաստանումը են՝ թող սարերուն փախչին[15]:

15 Եւ ով որ կանոնների վերայ է՝ թող վար չիջցայ տան մէջ և չմտնէ՝ իրան տանիցն մին բան վերառնելու:

16 Եւ ով որ յանդումն է՝ թող յետ չդառնէ, որ իրան շորերը առնէ:

17 Վայ էն օրերումն վայ կըլլինի յղացածներին և ծիծ տուողներին[16]:

18 Աղօթք արէք՝ որ էն ձմեռան ժամանակումն չըլլինի:

19 Էն օրերումն ինպէս նեղութիւններ կըլլինին՝ ինչպէս որ աշխարհի սկզբէն մինչև հիմիկ իսկի մին ժամանակ չէն եղած, և կրկին չլինին[17]:

20 Եւ թէ որ Տէրոջմէն ընտրուածներուն համար էն օրերը չէր կարճացրել, իսկի մին մարմին չէր ապրիլ. բայց էն ընտրուածներուն համար՝ որ ընտրեց՝ էն օրերը կարճացուց:

21 Էն ժամանակին թէ որ մին ձեզ թէ Քրիստոս էս տեղ է՝ Քրիստոս կամ էն տեղ, մի՛ հաւատաք[18]:

22 Պատմաւոնոր՝ ստոյ քրիստոսներ և ստոյ մարգարէներ վերկենան. և նշաններ և հրաշքներ տալ կըբերեն՝ որ թէ կարելի ընէր՝ ընտրուածներն էլ կըմոլորացընէին:

23 Էն ատեն դուք զգոյշ կացէք[19]. ահա ամէն բանը ձեզի առաջուց ասացի ձեզ:

24 Էն օրերումն էն նեղութենէն ետև արեգակն կըխաւար-

(13) Մատ. խդ. 15: (14) Դան. թ. 27: (15) Ղուկ. խա. 21: (16) Ղուկ. ա. խա. 23: խդ. 29: (17) Դան. թ. 26: ժբ. 1: Յովէլ. բ. 2: Մատ. խդ. 21: (18) Մատ. խդ. 23: Ղուկ. ծէ. 23: խա. 8: (19) Բ Պետ. գ. 17:

Digitized by Google

խաւարեսցի , և լուսին ոչ տացէ լոյս իւր :

25 Եւ աստեղք յերկնից թօթափեսցին , և զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին :

26 Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք՝ զօրութեամբ և փառօք բազմօք :

27 Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր , և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր ՚ի չորից հողմոց՝ ՚ի ծագից երկրի մինչև ՚ի ծագս երկնից :

28 Ասա դուք ՚ի թզենւոյ առակ ուսջիք զառակն . յորժամ առեալ առաջն նորա կակղանայցեն և տերև արձակիցէ ՚ի նմա , գիտէք թէ մերձ է ամառն :

29 Այնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտասջիք թէ մերձ է առ դուրս :

30 Ամէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ անցցէ ազգս այս՝ մինչև այս ամենայն եղիցի :

31 Երկինք և երկիր անցցեն , և բանք իմ ոչ անցանիցեն :

32 Զայլ ժամն աւուրն այնորիկ և ժամուն՝ ոչ ոք գիտէ՝ ոչ հրեշտակք յերկինս՝ և ոչ Որդի , բայց Հայր միայն :

33 Զգոյշ եղերուք . սկսջիք և կացէք յաղօթս . զի ոչ գիտէք երբ ժամանակն իցէ :

34 Որպէս այր մի գնացեալ ՚ի տարբերայ թողուցու զառն իւր . և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն , և իւրաքանչիւր զգործս իւր . և դռնապանին պատուիրէ տայցէ , զի արթուն լինիցի :

25 Եւ աստեղունքն երկնքիցն կը-թափիլին , և զօրութիւնները երկնքին կը շարժուին :

26 Եւ են ժամանակին կը տեսանեն Որդին մարդոյ ամպերով եկած , շատ զօրութենով և փառքով[21] :

27 Եւ են ժամանակին իրան հրեշտակները կուղարկէ , և իրան ընտրեալները չորս կողմիցն կը ժողովէ երկրի ծայրիցն մինչև երկնքի ծայրը :

28 Ասա դուք՝ թզուղի ծառիցն սովորեցէք առակը . երբոր նորա ճիւղերն մին քիչ կը կակղին և տերև կարձակվին՝ գիտուք թէ ամառն մօտ է[22] :

29 Ինչպէս եղ դուք՝ երբոր տեսնէք էս ամէն բաները կ՚ըլած՝ իմացէք թէ են մօտիկ է դրունները :

30 Ա՛շմարիտն ասումիմ ձեզ , թէ ոչ պրոտս չի անցկինալ՝ մինչև որ էս ամէնս լինին :

31 Երկինքն և երկիրս անցկրկեանան , բայց իմ խօսքերս չեն անցկինալ[23] :

32 Այ՝ իսկ թէ էն օրին և ժամին (սահմանին) համար ոչ ով չի գիտում՝ ոչ հրեշտակներն երկնքում՝ և ոչ Որդին , բայց միայն Հայրն :

33 Զգոյշ կ՚ըլէք , արթնուն կացէք և աղօթք արէք . ինչուր՝ չէք գիտում , թէ են ժամանակն երբ կ՚ըլինի[24] :

34 Ինչպէս մին մարդ՝ որ հեռու աշխարհ գնալով ժամանակումն՝ իրան տունըն կը թողէ . և իրան ծառաներին իշխանութիւն կուտայ , և ամէն մէկին իրան գործըն . և դռնապանին հրաման կ՚ուտայ՝ որ արթուն կենայ[25] :

(20) Դան . է · 10 : Պսփս . ա · 15 : Մատթ . իգ · 29 : Ղ.ա · իա · 25 : (21) Դան . է · 13 , 14 : Մատթ . ժգ · 27 : իգ · 30 : Մատթ . ժգ · 02 : Գործ . ա · 11 : ա Թես . գ · 16 : բ Թես . ա · 7 · 10 : Յայտ . ա · 7 : (22) Մատթ . իգ · 32 : Ղ.ա · ըա · 29 : (23) Նայ . իս · 6 : (24) Մատթ . իգ · 42 : իե · 13 : Ղ.ա · ժգ · 40 : իա · 34 : Հ.ա · ժգ · 11 : ա Թես . ե · 6 : (25) Մատթ . իգ · 45 : իե · 14 :

Digitized by Google

35 Ա՛րդ՝ արթնուն կացէք, զի ո՛չ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ՝ յե՞ր
ընկոյեայ՝ եթէ ՚ի միջ գիշերի եթէ ՚ի հաւախօսի՝ եթէ ընդ առաւօտս ։

36 Գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ ՚ի քուն ։
37 Եւայց զոր ձեզ ասեմ, ամենեցուն ասեմ՝ Արթնուն կացէք ։

35 Ընդհակառակն արթնուն կացէք[a]. ինչուորո՝ չէք գիտեր երբ կընդայ իրիկունն, թէ միջնորդին, թէ հաւուն խոհեղոյ ժամանակն, թէ առաւօտանց ։
36 Մի՛ երբէք թէ յանկարծ գայ՝ և ձեզ քնեալ գտանէ ։
37 Եւայց ինչ որ ձեզ ասեմ՝ ամենուն եղ ասեմ ։ Արթնուն կացէք ։

ԿԻ. ԺԴ.

1 Կրկնասիրէ զմի խորհուրդ վանեին որ նորան բանին ։ 3 Որ ինն նորա գլխին վերայ ազնիւ խունկ կերթափէ ։ 10 Ցուդասի իսան Տէր մատնելը փոխ վասիք ։ 18 Կրկնասա առաքելոց ասելն թէ ի՞նչպես իսան աշակերտներից պիտի նորան մատնուէր ։ 22 Ծառիին զաւազանելոյ և ուսանելոյ եւս իսան ընծրիքն կընշանակէ ։ 26. Խոստանալ առաքելոց թէ ամէն իսան աշակերտներն կընդայիսկզբին նորանից և կընդրկին, և Պետրոսն էլ նորան պիտի ուրանայ ։ 43 Հնդասի հանկարծակի նորան մատնելն ։ 46 Պարտէզի մէջ նորան բռնելն, 55 Իսան առաջ դիտարկութիւն կանէ, և Հրէից ժողովին անօրէնութիւնով նորան կընդատապարտեն ։ 65 Խայտառակութիւնով կընախատեն ։ 66 Պետրոսի երեք անգամ ուրանալն ։

1 Ե՛ւ էր զատիկն և բաղարջակերք յետ երկուց աւուրց ։ խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ եթէ զիա՞րդ զնա ձեռնհաս կալեալ սպանանիցեն ։
2 Ասէին՝ թէ Ո՛չ ՚ի տօնի ասա, զի մի՛ խռովութիւն լինիցի ՚ի ժողովրդեանն ։
3 Եւ մինչ էր ՚ի Բեթանիա՝ ՚ի տան Սիմոնի բորոտի բազմեալ, եկն կին մի՝ որ ունէր շիշ խուղոյ նարդեայ ազնուի մեծագնոյ, և բեկեալ զշիշն՝ եհե՛ղ ՚ի վերայ գլխոյ նորա ։

4 Եւ աշակերտքն զբարկին և ասէին ։ Ընդէ՞ր եղև կորուստ խուղոյդ այդորիկ ։
5 Կա՛րէր էր զայդ խուզ վաճառել աւելի քան երեք հարիւր դահեկանի, և տալ աղքատաց ։ Եւ զկնի նորա ։

1 Եւ երկու օրից էր զատիկն և բաղարջակերք ։ քահանայապետներն և կարդացողներն խնդրէին՝ թէ ինչպէս նորան նենգաթեամբ բռնեն և սպանեն ։
2 Ասէին՝ թէ Ոչ ազնաւմն չըլինի՝ որ ժողովրդի մէջն խռովութիւն չըլինի ։
3 Եւ երբոր Բեթանիա էր՝ Սիմոն բորոտի տանն սեղան նստած՝ մին կին եկաւ՝ որ մին շիշ (ղ—ղայ) ազնիւ թանկագին նարդեայ խուղ առնէր, և էն շիշըն (ղ—ղան) կոտրեց՝ և նորա գլխին վերայ թափեց ։
4 Եւ աշակերտներն գժռտուեցան՝ և ասում ։ Ինչըմ էդ խուղը (ղ—ղ սեղն) կորաւ ։
5 Կարելի էր էդ խուղը երեք հարիւր դահեկանից աւելի թանգ ծախել, և աղքատներին տալ ։ Եւ շատ բարկութեամբ որանջումէին նորա վերայ ։

(38) Մատ. իգ. 43. 44. (1) Մատ. իզ. 2 ։ Ղուկ. իբ. 1 ։ Յովհ. ժա. 55 ։ ժբ. 1 ։ (2) Մատ. իզ. 6 ։ Ղուկ. 4 ։ 37 ։ Յովհ. ժբ. 1. 3 ։

Digitized by Google

6 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի աշխատ ատենէք , զի գործ մի բարի գործեաց դա յիս :

7 Յամենայն ժամ զաղքատս ընդ ձեզ ունիք , և յորժամ կամիք կարող էք առնել նոցա բարիս . այլ զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք :

8 Զոր ունէրդ՝ արար . յառաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ի նշան պատանեաց :

9 Ամէն ասեմ ձեզ . Ուր և քարոզեցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշխարհ , և զոր արար դա խօսեսցի վասն յիշատակի դորին :

10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացի մի յերկոտասանից անտի , գնաց առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա :

11 Եւ նոքա իբրև լուան՝ խնդացին , և խոստացան տալ նմա արծաթ . և խնդրէր՝ թէ զիա՞րդ պարապուլ մատնեսցէ զնա :

12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակերացն՝ յորժամ զպատիւն զոհեւին , ասեն ցնա աշակերտքն . Ո՞ւր կամիս՝ երթիցուք պատրաստեսցուք՝ զի կերիցես զպատիւն :

13 Եւ առաքէ երկուս յաշակերտաց անտի՝ և ասէ ցնոսա . Երթայք ի քաղաք , և իբրև մտանիցէք ի քաղաքն՝ պատահեսցէ ձեզ այր մի՝ որ ջափոր ջրոյ յուս ունիցի , երթայք զհետ նորա :

14 Եւ յոր տուն մտանիցէ , ասասջիք ցտանուտէրն . Ա՛ր արդապետ ասէ՝ Ո՞ւր են իջեւանքն , ուր աշակերտօքս ուտիցեմ զզատիկն :

15 Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն

6 Եւ Յիսուս ՚ի նորանց ասաց . Լաւ արէք դորան . ինչո՞ւ էք նեղութիւն տալիս դորան . ինչուա՞ր՝ դա մին բարի բան գործեց ինձ վերայ :

7 Ամէն ժամանակ աղքատներըն ձեզ հետ ունիք , և երբոր կամենաք՝ կարող էք նորանց բարի անել . բայց ինձ ամէն ժամանակ ձեզ հետ չունիք :

8 Ինչ որ ունէր՝ արաւ . առաջուց իմ մարմինըս օծեց՝ որ պատանքի նշան լինի :

9 Ճշմարիտն ասումեմ ձեզ՝ որ Ամէն աշխարհքի մէջն որտեղ որ էս աւետարանս կըքարոզվի՝ դորա շատակին համար էն էլ կըխօսվի՝ որ դա արաւ :

10 Եւ Յուդա Իսկարիօտացին՝ էն տասներկուսից մինն , քահանայապետներին մօտ գնաց՝ որ նորան մատնէ նորանց ձեռքըն :

11 Նորանք երբոր լսեցին՝ ուրախացան , և խոստացան՝ որ նորան արծաթ տան . և խնդրումէր՝ թէ ինչպէս յարմար ժամանակով մատնէ նորան :

12 Եւ բարղարջակերաց առաջին օրումն՝ որ ժամանակ որ զատկի գառըն մորթումէին , աշակերտներն նորան ասացին . Ո՞ւր տեղ ես կամենում՝ որ գնանք պատրաստենք՝ որ զատիկըն ուտես :

13 Եւ էն աշակերտներից երկուսին ուղարկեց և նորանց ասաց . Գնացէք քաղաքն , և երբոր մըտնէք քաղաքն՝ մին մարդ կըպատահի ձեզ՝ որ ջրի կուժըն ուսին վերայ կունենայ . նորա ետևէն գնացէք :

14 Եւ որ տունն որ մտնէ , էն տան տիրոջն ասացէք . Ա՛ր արդապետն ասումէ՝ Ո՞ւր է էն վէր գալոյ տեղըն՝ որ նորանում զատիկըն ուտեմ աշակերտներիս հետ :

15 Եւ նա մին մեծ զարդարված

(3) ը Օրդ . ժ . 11 : (4) Մարկ . իգ . 14 : Ղուկ . իբ . 3 , 4 : (5) Մարկ . իգ . 17 : Ղուկ . իբ . 7 :

Digitized by Google

մի մեծ զարդարեալ . անդ պատրաստեցէք մեզ :

16 Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն նորա . եկին ի քաղաքն՝ և գտին որպէս ասացն նոցա . և պատրաստեցին զզատիկն :

17 Եւ իբրև երեկոյ եղև՝ գայ եբ- կատասանիւքն հանգերձ :

18 Եւ իբրև բազմեցան՝ և գեհ ուտէին , ասէ Յիսուս . Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ զի մի ոմն ի ձէնջ , մատնելոց է զիս , որ ուտէ ինձ ընդ իս :

19 Եւ նորա սկսան տրտմել՝ և ասել մի ըստ միոջէ . Ա՞րդեւ ես իցեմ , և միւսն՝ Ա՞րդեւ ես իցեմ :

20 Եւ նա պատասխանի եւս և ասէ ցնոսա . Ա՞ի յերկուասանից այսր , որ միսեաց ընդ իս ի սկաւառակդ :

21 Աւրէ Որդի մարդոյ երթայ՝ որպէս և գրեալ է վասն նորա . բայց վայ իցէ մարգոյն այնմիկ՝ յորմէ Որդի մարդոյ մատնեսցի . լաւ էր նմա՝ թէ չէր իսկ ծնեալ մարդն այն :

22 Եւ մինչդեռ ուտէին , առեալ Յիսուս հաց՝ օրհնեաց և երբեկ՝ եւ նոցա , և ասէ . Ա՛ռէք՝ այդ է մարմին իմ :

23 Եւ առեալ բաժակ՝ գոհացաւ և եւս նոցա , և արբին ի նմանէ ամենեքեան :

24 Եւ ասէ ցնոսա . Ա՛յս է արիւն իմ նորոյ ուխտի , որ վոխանակ բազմաց հեղանի :

25 Ա՛մէն ասեմ ձեզ , թէ ոչ ևս յաւելից ըմպել ի բերոյ որթոյ մինչև ցօրն ցայն՝ յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան Աստուծոյ :

26 Եւ գոհացեալ՝ ելին ի լեառն Ձիթենեաց :

27 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս . Ընկերանաւն ըղձի կրասցէ ձեզ . էն անդ պատրաստեցէք մեզ համար :

16 Եւ նորա աշակերտանքն գնացին որ պատրաստանն . քաղաքն եկին՝ և հնդէս գտին ինչպէս որ նա բանց ասաց . և զատիկն պատրաստեցին :

17 Եւ երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասն երկուսին հետ եկաւ :

18 Եւ երբոր սեղան նստեցին՝ և գեհ ուտէին , Յիսուս ասաց . Ա՛մէն ասեմ ձեզ՝ որ ձեզանից միսն կըմատնէ ինձ . նա որ հետս ինձ հետ ուտէ :

19 Եւ նորանք սկսեցին տրտմել՝ և միսն մըմեկ եաւս ասել՝ Ա՞րդեւ ես եմ . և մեկէլն՝ Ա՞րդեւ ես եմ :

20 Եւ պատասխան ուտէ և նորանց ասաց . Ի տասներկուսէդ միսն՝ որ ինձ հետ ձեռքն էդ սկաւառակիզ (տախտակ) մէջն մտցուց :

21 Ասց Որդին մարդոյ կըգնայ՝ ինչպես որ նորա համար գրված է . բայց վայ է էն մարգոյն՝ որ նորա ձեռնէն Որդին մարդոյ կըմատնվի . լաւ էր նորան՝ թէ էն մարգն իսկի ծնված չըլինէր՝ :

22 Եւ գեռքերնի որ ուտուտէին ; Յիսուս հաց առաւ՝ օրհնեց և կըտրեց՝ տուաւ նորանց և ասաց . Ա՛ռէք՝ էդ է իմ մարմինս :

23 Եւ բաժակըն (ըսասկն) տուաւ՝ գոհացաւ , նորանց տուաւ , և ամենքն խմեցին նորանից :

24 Եւ նորանց ասաց . Ա՛յս է իմ արիւնս նոր ուխտի և պայմանի , որ շատերի համար կըթափվուի :

25 Ա՛մէն ասեմ ձեզ . թէ մինէլ որթի (վազի) բերքից չեմ խմի մինչև էն օրն , երբոր նորան նոր կըխմեմ Աստուծոյ արքայութեան մէջն :

26 Եւ գոհացան՝ և գնացին ելան Ձիթենեաց սարն՝ :

27 Եւ Յիսուս նորանց ասաց .

(6) Մատ . խզ . 20 , Լուկ . (7) Մատ . խզ . 24 . Ղուկ . խբ . 22 . (8) Մատ . խզ . 26 . Ղուկ . խբ . 19 . ա Ցովհ . ժա . 23 . (9) Մատ . խզ . 30 .

Digitized by Google

ձենդքին գոյքիտակերպութեց ինչ չկնէն յայսմ գիշերի. զի գրեալ է, թէ հրեշտակի չէասցին՝ եւ ոչխարքն ցրուասցին։

28 Եւ յետ յարութեան իմոյ յառաջագոյն երթայց քան զձեզ՝ ի Գալիլեա։

29 Պատասխանի ես Պետրոս եւ ասէ ցնա. Թէպէտ եւ ամենեքին գայթակղեսցին, սակայն ես ոչ։

30 Եւ ասէ ցնա Յիսուս. Ամէն ասեմ քեզ. թէ դու իսկ յայսմ գիշերի մինչեւ հաւուս (երկիցս) ուրասցես զիս։

31 Իսկ Պետրոս առաւել ևս պնդագոյն ասէր. Եթէ ինձանէդ ևս հատանիցէ քեզ քեզ, ոչ ուրասցայց։ Նոյնպէս եւ ամենեքեան ասէին։

32 Գան՝ ի գիւղն՝ որում անուն էր Գեթսեմանի. եւ ասէ ցաշակերտսն. Նստարուք աստ՝ մինչեւ ես յաղօթս կացից։

33 Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս, եւ սկսաւ տրտմել եւ հոգալ։

34 Յայնժամ ասէ ցնոսա. Տրտում է անձն իմ մինչեւ ի մահ, ծացէք աստ եւ արթուն կացէք։

35 Եւ մեռուցանել սակաւիկ մի յառաջ, անկաւ՝ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր. եւ կայր յաղօթս, զի եթէ ՚ի նմանէ ինչ կ՚անցցէ՝ ի նմանէ ժամն։

36 Եւ ասէ. Աբբայ Հայր՝ ամենայն ինչ քեզ հնարաւոր է, անցո՛ զբաժակս զայս յիս։ Բայց ոչ որպէս ես կամիմ՝ այլ որպէս դու կամիս։

37 Եւ գայ՝ գտանէ զնոսա զի ննջեն, եւ ասէ ցՊետրոս. Սիմոն ննջե՞ս. ոչ կարացեր հսկել մի ժամ։

Աստիճան էս գիշերս կը գայթակղիք ինձանից[10]. ինչուար՝ գրված է թէ Հովիւն (Տէրանն) կը զարկեմ՝ և ոչխարները կը ցրուին[11]։

28 Այլ իմ յարութենիցն ետև ձեզանից առաջ կը գնամ Գալիլեա[12]։

29 Պետրոս պատասխան առաւ եւ նորան ասաց. Թէև ամէնքն էլ գայթակղուին, բայց ես չէ[13]։

30 Եւ Յիսուս նորան ասաց. Ճշմարիտ առաւօտ քեզ. թէ հինց դու էս գիշերս՝ դեռքանէր որ հատնի (երկու անգամ) չէի խօսացիլ երիք անգամ կուրանաս ինձ։

31 Այլ Պետրոսն էլ աւելի խօսքն հաստատուածը և ասաւ. Թէ որ քեզ հետ մեռնելու էլ լինիմ, քեզ չեմ ուրանալ. հնպէս էլ ամէնքն էին ասում։

32 Եկին են գիւղն՝ որ նորա անունն Գեթսեմանի էր. և աշակերտներին ասաց. Նստեղ նստացէք՝ մինչև որ ես աղօթք անեմ[14]։

33 Եւ Պետրոսին և Յակոբին և Յովհաննէսին իրան հետ առաւ, և սկսաց տրտմիլ և հոգս քաշել։

34 Նոյն ժամանակն նորանց ասաց. Իմ անձս մեռնելոյ չափ տրամըված է[15]. էստեղ մնացէք և արթուն կացէք։

35 Եւ մին քիչ առաջ գնաց, իրան երեսին վերայ գետինն ընկաւ, և աղօթք էր անում՝ որ եթէ կարելի է էն ժամն (տառապն) իրանից անցկենայ։

36 Եւ ասաց. Աբբա Հայր[16]՝ ամէն բան կարելի է քեզ[17]. էս բաժակը (Խաչը) ինձանից անցկացրու՝ բայց չէթէ ինչպէս ես եմ կամենում, բայց ինչպէս որ դու ես կամենում[18]։

37 Եւ եկաւ գտաւ նորանց որ քնած էին՝ և Պետրոսին ասաց. Սի-

(10) Մատ. խզ. 31։ (11) Զաք. ժգ. 7։ (12) Մատ. ժզ. 7։ (13) Մատ. խզ. 33, 34։ Ղուկ. խբ. 33, 34։ Յովհ. ժգ. 37, 38։ (14) Մատ. խզ. 36։ Ղուկ. խբ. 39։ Յովհ. ժգ. 1։ (15) Յովհ. ժբ. 27։ (16) Հռոմ. ը. 15։ Գաղ. դ. 6։ (17) Եբր. ե. 7։ (18) Յովհ. ե. 30։ ղ. 38։

Digitized by Google

ջին • ոչ կարացեք ժամ մի արթուն կալ :

38 Արթուն կացէք և յաղօթս կացէք , զի մի՛ մտջիք ի փորձութիւն • ոգիս յօժար է՝ բայց մարմինս ակար :

39 Եւ դարձեալ չորրորդ եկաց յաղօթս , և զնոյն բանս ասաց :

40 Դարձաւ միւսանգամ անգրէն , և եգիտ զնոսա ի քուն • քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ , և ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի տայցեն նմա :

41 Գայ երրորդ անգամ , և ասէ ցնոսա • Ննջեցէք այսուհետև և հանգերուք , զի հասեալ է վախճան եկն ժամ՝ և ահա մատնի Որդի մարդոյ ի ձեռս մեղաւորաց :

42 Ո՛ն արիք գնասցուք • զի ահաւասիկ մերձեցաւ՝ որ մատնելոցն է զիս :

43 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր՝ գայ Յուդա Իսկարիովտացի՝ մի յերկոտասանից անտի , և ընդ նմա ամբոխ սուսերօք և բրօք՝ ի քահանայապետին և ի դպրաց և ի ծերոց :

44 Տուեալ էր նշան մատնչին՝ և ասէր • Որ զոր համբուրեցից՝ նա է • կալ զնիք զնա՝ և տարէք զգուշութեամբ :

45 Եւ մատուցեալ վաղվաղակի՝ ասէ ցնա • Ռաբբի Ռաբբի • և համբուրեաց զնա :

46 Եւ նոքա արկին ի նա ձեռս՝ և կալան զնա :

47 Եւ մի ոմն յայնցանէ՝ որ կացեալ էին՝ ձգեաց սուր , և եհար զծառայ քահանայապետին , և ի բաց եհան զունկն նորա :

48 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա • Իբրև ի վերայ ահի մի՞ն քնուոմ • չէք կարացիք ինձ ժամ (սահմ.) արթուն կենալ :

38 Արթուն կացէք և աղօթք առէք , որ փորձութեան մի՛ չէ՛ մտնէք • հոգիս յօժար է , բայց մարմինս ակար[19] :

39 Եւ մինէլ գնաց աղօթք արաւ , և հնոյն էն խօսքերն ասաց :

40 Ո՛ւրեմն դարձաւ և նորանց քներ մէջ գտաւ • ինչուա՛ր՝ նորանց աչքերն ծանրացել էին , և չէին գիտուա՛ թէ ինչ պատասխան տան նորան :

41 Երրորդ անգամ եկաւ և նորանց ասաց • Արդեօք հաւ քունն էլէք և հանգիստ առէք , ինչուա՛ր՝ վերջն հասել է • ժամն (սահմն) եկաւ , և ահա Որդին մարդոյ մատնվուի մեղաւորաց ձեռքն[20] :

42 Կա՛պա վե՛ր կացէք գնանք[21] • ահա մօտեցաւ նա՝ որ պիտի ինձ մատնէ :

43 Եւ գեռքանի որ նա էն խօսումէր , Յուդա Իսկարիոտացին էն տասներկուսէն մինն եկաւ , և նորա հետ ամբոխ (խուլէ) սրերով և բհրներով՝ քահանայապետներին և կաթողիկներին և ծերերին[22] :

44 Ո՛ւ տանիչն նորանց նշան էր տուել և ասել , թէ Որին որ ես կըհամբուրեմ՝ նա է • նորան բռնեցէք և զգուշութեամբ տարէք :

45 Եւ շուտով մօտ եկաւ և նորան ասաց • Ռաբբի , Ռաբբի , և նորան համբուրեց :

46 Եւ նորանք ձեռք ձգեցին նորան՝ և նորան բռնեցին :

47 Եւ նորանցից մինն՝ որ նորա մօտ կային՝ սուրը քաշեց , և քահանայապետի ծառային զարկեց , և նորա ականջն կտրեց :

48 Յիսուս պատասխան առաւ և նորանց ասաց • Ինչպէս մին աւա-

(19) Հռոմ . է • 22 , 23 : Գաղ . է • 17 • (20) Յովհ . ժգ • 1 : (21) Մատթ . իգ • 46 : Յովհ . ժբ • 1 , 2 : (22) Մատթ . իգ • 47 : Ղուկ . իբ • 47 : Յովհ . ժբ • 3 :

Digitized by Google

ւնդակի եղեք առւսերօք և բրօք ոչ նել զնս ։

49 Հանապազ առ ձեզ էի՝ և ուսուցանէի ի տաճարին, և ոչ կալայք զիս · այլ զի լցցին գիրք մարգարէիցն ։

50 Յայնժամ թողին զնա աշակերտքն ամենքին՝ և փախեան ։

51 Եւ ոմն երիտասարդ գհետ երթայր նօրա՝ արկեալ զնւրև կտաւն ի մերկուց · ունէին զնա երիտասարդքն ։

52 Եւ նօրա թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նոցանէ ։

53 Եւ տարան զՅիսուս առ քահանայապետն Կայիափա · և գրչին ընդ նմա ամենայն քահանայապետքն՝ և դպիրք և ծերք ։

54 Իսկ Պետրոս երթայր ի հետեւանէ գհետ նորա մինչև ի ներքս իակ ի գաւիթ քահանայապետին, և նստեր ընդ սպասաւորսն՝ և ջեռնոյր առ լուսոյն ։

55 Իսկ քահանայապետքն՝ և ամենայն ատեանն խնդրէին հակառակ Յիսուսի վկայութիւն ինչ, զի սպանանիցեն զնա · և ոչ գտանէին ։

56 Զի բազումք առաւ վկայութիւն վկայէին զնմանէ, և նման միմեանց ոչ էին վկայութիւնքն ։

57 Ոմանք յարուցեալ վկայէին առաւ զնմանէ, և ասէին ·

58 Թէ Մեք լուաք ի դմանէ՝ զի ասէր · Ես քակեցից զառաջարկ զայդ ձեռագործ, և զերիս աւուրս շինեցից այլ առանց ձեռագործի ։

59 Սակայն և այնպէս չէր նման վկայութիւնն նոցա ։

60 Եւ յարուցեալ քահանայապետն ի մէջ՝ հարցանէր զՅիսուս, և ասէր · Ոչինչ տաս պատասխանի վերայ որոց զայդ վկայեն զքեզ ։

49 Ի՞նչ ձեզ մօտ էի և սանձրուեմն տովօրինուածի · և ինձ չընդունեցիք · բայց ներհամար՝ որ մարգարէիցն գրքերն կատարին[24] ։

50 Այն ժամանակն ամէն աշակերտն նորան թողին՝ և փախան[25] ։

51 Եւ մին երիտասարդ նորա եւս էն գնուածէր՝ որ մերկ մարմնոյն վերայ կաւս էր առել · և երիտասարդներն բռնուածին նորան ։

52 Եւ նա կտաւըն թող թողեց՝ և մերկ փախաւ նորանցից ։

53 Եւ Յիսուսին տարան Կայիափա քահանայապետին մօտ · և ամէն քահանայապետներն և կարգաւորներն և ծերերն նորա մօտ էին գալիս[26] ։

54 Եւ Պետրոս հետուանց գնուածէր նորա եւս էն մինչև ինց քահանայապետի սրահի ներսն, և պասաւորներին հետ նստուածէր՝ և լուսոյ մօտն տաքանուածէր ։

55 Այց քահանայապետներն և ամէն տիվանն Յիսուսին հակառակ մին վկայութիւն էին ուզում՝ որ նորան սպանեն՝ և չէին գտնում[27] ։

56 Պատճառնոր՝ շատ մարդիք սուտ վկայութիւն էին վկայում նորանից · և վկայութիւններն իրար նման չէին ։

57 Ուրիշներ վերկացան և նորանից սուտ էին վկայում, և ասում ·

58 Թէ Մենք դորանից լսեցինք, որ ասուածէր՝ (Թէ) Ես էդ ձեռքով շինած տաճարդ կրքանդեմ՝ և ընք օրում ուրիշը կրշինեմ՝ որ ձեռքով չի շինած[28] ։

59 Այց էնպէս էլ նորանց վկայութիւնն իրար նման չէր ։

60 Պա քահանայապետն վերկացաւ մէջ տեղն՝ և Յիսուսին հարցնուածէր և ասում[29] · Ոսկի պատաս-

(23) Մարկ · իգ · 55 ։ Ղուկ · իբ · 52 ։ (24) Մատ · իբ · 6 ։ Նաոմ · ծգ · 7 ։ Ղուկ · իբ · 37 ։ իգ · 44 ։ (25) Մատ · ձը · 8 ։ Վեր · 27 ։ (26) Մարկ · իգ · 57 ։ Ղուկ · իբ · 54 ։ Յովհ · ժը · 13 ։ (27) Մարկ · իգ · 59 ։ (28) Մարկ · ժե · 29 ։ Յովհ · բ · 19 ։ (29) Մարկ · իգ · 63 ։

Digitized by Google

նի , զինչ գործ զքեն վկայեն ։

61 Եւ նա լուա և ելի կայր՝ և ետայր ինչ պատասխանի . գործ ձեալ քահանայապետն Հարցանէր զնա կրկին անգամ և ասէր . Դո՞ւն ես Քրիստոս՝ Որդի Աստուծոյ օրհնելոյն ։

62 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Ես ասացեր՝ թէ ես եմ . բայց տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ Զօրութեանն՝ և գալ ընդ ամպս երկնից ։

63 Եւ քահանայապետն պատառեաց վերվարագին զպատմուճանս իւր՝ և ասէ . Զի՞նչ ևս պիտոյ են մեզ վկայք ։

64 Լո՛ւարդ ամենեքին զՀայհոյութիւն՝ի բերանոյ դորա . զինչ թուի ձեզ . և ամենեքեան դատապարտեցին զնա՝ թէ մահապարտ է ։

65 Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս նորա , ձորձ զգլխով արկանել , կռիւել և ասել . Մարգարեացիր մեզ՝ Քրիստոս՝ ո՞վ է այն որ եհարան զքեզ . և սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա ։

66 Եւ Պետրոս մինչդեռ էր՝ի խնարհ՝ի գաւթին , գայ աղախին մի քահանայապետին ,

67 Եւ տեսանէ զնա՝ զի ջեռնոյր . հայեցեալ ընդ նա՝ և ասէ . Եւ դու ընդ Յիսուսի Նազովրեցւոյ էիր ։

68 Նա ուրացաւ և ասէ . Ոչ՛ ճանաչեմ և ոչ գիտեմ զինչ դուգասես . և ի բաց ել յարտաքին գաւիթն , և հաւ խօսեցաւ ։

69 Կարձեալ եւս զնա աղախինն , և սկսաւ ասել ցայնոսիկ՝ որ շուրջն կային , թէ Եւ սա՝ի նոցանէ է ։

խան չմի ասացեր , թէ գործոնք քո զանից վկայեն ։

61 Եւ նա լուա՝ կր կնճռեաւ՝ և ետես մին պատասխան չէր տալիս[30] . քահանայապետն միւնոյն երկրորդ անգամ նորան հարցուաքեր և ասաւ . Դո՞ւն ես Քրիստոս՝ օրհնեալ Աստուծոյ Որդին[31] ։

62 Յիսուս պատասխան առաւ և նորան ասաց . Ես ասացիր՝ որ եմ եմ . բայց կըտեսանէք Որդին մարդոյ Զօրութեան ազ կողմն նստած , և երկնքի ամպերով եկած[32] ։

63 Եւ քահանայապետն շուտով իրան շորերըն պատառեց՝ և ասաց . Ալ ի՞նչ պէտք է մեզ վկայ ։

64 Լսեմ ամէնքդ դորա բերանէդն հայհոյանքըն լսեցիք . ի՞նչպես է երևում ձեզ . և ամէնքն դատապարտեցին նորան՝ թէ մահապարտ է ։

65 Եւ մին քանիան սկսեցին նորա երեսին թքել , գլխին վերայ շոր քըշել , բռընցքով թակել և ասել . Գուշակեա՛ մեզ՝ Քրիստո՛ս՝ թէ ո՞վ է՝ որ քեզ զարկեց . և սպասաւորներն նորան ապտակ (սիլլե) էին ածում ։

66 Եւ Պետրոսն դեռ որ ներքին կողմն սրտի մէջն էր , քահանայապետի մին աղախին (պոտաշ) եկաւ[33] ,

67 Եւ նորան տեսաւ՝ որ տաքնում . մտիկ տուաւ նորան՝ և ասաց . Դու էլ Յիսուս Նազորեցոյն հետ էիր ։

68 Նա ուրացաւ և ասաց . Չգիմ ճանաչում և չեմ գիտում , թէ դու ինչ ես խօսում . և երբոր գնաց դրսի սրամն , հաւն խօսեց ։

69 Գինեղ էն աղախինն (պոտաշն) նորան տեսաւ , և սկսեց ասել նորանց՝ որ չորս կողմն էին կանգնած , թէ Սա էլ նորանցից է[34] ։

(30) Նոյ . ծգ . 7 ։ (31) Մտթ . խգ . 63 ։ (32) Մտթ . խդ . 30 ։ խգ . 64 ։ Գործ . բ . 69 ։ (33) Մտթ . խգ . 58 . 69 ։ Ղուկ . իը . 55 ։ Յովհ . ժը . 16 ։ (34) Մտթ . խգ . 71 ։ Ղուկ . իը . 58 ։ Յովհ . ժը . 25 ։

Digitized by Google

70 Եւ նա զարձեալ ուրացաւ. և մի՛ յետ ոտից մերոյ՝ զարձեալ որ շուրջն կային, ասեն ցՊետրոս. Ընդհարեւ և դու՛ ի նոցանէ ես, քանզի Գալիլեացի ես, և խօսքդ իսկ քո նմանն են:

71 Եւ նա սկսաւ նզովել, երդնուլ և ասել՝ Թէ Ո՛չ գիտեմ զայրն զորմէ դուքդ ասէք:

72 Եւ երկրորդում կրկին հաւ խօսեցաւ. և յիշեաց Պետրոս զբանն՝ զոր ասաց ցնա Յիսուս, Թէ Զհ՛ինգ հաւ երկիցս խօսեալ զիս դուն երիցս ուրացիս զիս. և սկսաւ լալ:

70 Եւ նա դիմեալ ուրացաւ. և մինչ քիչ յետոյ նորանք՝ որ էին հոլովեալք կանգնած էին, մինեանց ասացին Պետրոսի. Հ՛իսկի՝ որ դու էլ նոցանից ես[35], ինչուա՛ր՝ Գալիլեացի ես, և չինոց քո խօսքդ էլ նման կ՛[36]:

71 Եւ նա սկսաց անիծել, երդնուլ ուանել և ասել՝ Թէ Զմի՛ գիտեմ այն մարդն՝ որ դուք ասում էք:

72 Եւ շատով հաւն երկրորդ անգամ խօսեց[37]. և Պետրոս միտքն բերաւ էն բանն՝ որ Յիսուս նորան ասաց. Թէ Երան դեռ որ երկու անգամ չի՛ խօսացել՝ դու երեք անգամ ինձ կուրանաս. և սկսեց լաց լինել:

ԳԼ. ԺԵ

1 Յիսուս կապեալ Պիղատոսին կը տանին և նորա առաջի չարախօսութիւն կանեն: 11 Ըմբոխի ազաղակութիւն մոլորացան Հրեաստանի արձակվելը, և Յիսուսի նորանց ձեռնկին տալն՝ որ խաչվի: 17 Փուչերով կղզակվի, 19 Նորա երեսին կը թքթքին, և ծաղր կանեն, 21 Նորա խաչափայտը Սիմոն Կիւրենացին վերկառնէ. 27 Երկու աւազակներին հետ կը խաչվի, 29 Հերկից նախատութիւնը կը քաշէ. 39 Հարիւրապետն կը խոստովանի թէ նա Աստուծոյ Որդին է. 43 Յովսէփ պատուով կը թաղէ նորան:

1 Եւ վաղվաղակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետքն Հանդերձ ծերովքն և դպրօքն՝ և ամենայն ատեանն, կապեցին զՅիսուս՝ և տարան մատնեցին Պիղատոսի:

2 Եհարց զնա Պիղատոս և ասէ. Դո՞ւն ես թագաւորն Հրէից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ՝ Դու ասես:

3 Եւ չարաչօսէին զնմանէ յոյժ քահանայապետքն, և նա ոչինչ ետէր պատասխանի:

4 Իսկ Պիղատոս դարձեալ հարցանէր զնա. Ոչի՞նչ ասես պատաս-

1 Եւ շուտով առաւօտուն՝ քահանայապետներն ծերերին և կարգաւորներին հետ՝ և բոլոր ախմանն էլ խորհուրդ արին, և Յիսուսին կապեցին՝ և տարան մատնեցին Պիղատոսին[1]:

2 Եւ Պիղատոս նորան հարցրուց և ասաց. Դո՞ւն ես Հրեից թագաւորն[2]. նա պատասխան առաւ նորան և ասաց. Դու ես ասում:

3 Եւ քահանայապետներն շատ չարախօսութիւն էին անում նորանից. և նա իսկի պատասխան չէր տալիս:

4 Իսկ Պիղատոս մինէլ հարցնում էր նորան. Իսկի պատասխան

(35) Մատթ. ԻԶ. 73: Ղուկ. ԻԲ. 59: Յովհ. ԺԸ. 26: (36) Գործ. Բ. 7: (37) Մատթ. ԻԶ. 75: (1) Մատթ. Բ. 2: Մատթ. ԻԷ. 1: Ղուկ. ԻԳ. 66: ԻԴ. 1: Յովհ. ԺԸ. 28: Գործ. Գ. 13: Գ. 23: (2) Մատթ. ԻԷ. 11:

Digitized by Google

խանի , ասա՝ քանի՞ ամպատառանն ըղ-
քէն :

5 Եւ Յիսուս այնուհետեւ ձչէինչ
նա պատասխանի , մինչեւ զարմանալ
յոյժ Պիղատոսի :

6 Ի սոյց ըստ ասելի արձակէր նոցա
զմի ոք զկապեալ , զոր ինքեանք
խնդրէին :

7 Եւ էր՝ որում անուն էր Ա-
բարբաս՝ կապեալ ընդ խռովիչսն , ո-
րոց ՚ի խռովելն՝ սպան մի սպանեալ էր :

8 ՚Ի ձայն բարձր սկսաւ աղա-
ղակել ամբոխն և խնդրել՝ որպէս
սովոր էր , զի արձակեսցէ նոցա ըզ-
Բարաբբայն :

9 Պատասխանի եւս Պիղատոս և
ասէ ցնոսա . Կամիք՝ զի արձակեցից
ձեզ զարքայն Հրէից :

10 ՚Ի գիտէր՝ թէ առ նա-
խանձու մատնեցին զնա քահանայա-
պետքն :

11 Իսկ և զամբոխն հաւանեցու-
ցին՝ զի արձակեսցէ նոցա զԲարաբ-
բայն :

12 Պատասխանի եւս Պի-
ղատոս և ասէ ցնոսա . Իսկ զի՞նչ
կամիք՝ թէ արարից՝ զարքայն Հրէ-
ից :

13 Եւ նորա դարձեալ աղաղակե-
ին՝ յուզեալք ՚ի քահանայապետից ,
՚Ի խաչէ հան զդա :

14 Ասէ ցնոսա Պիղատոս . Զի՞նչ
ինչ չար արարեալ իցէ դորա . Եւ
նորա առաւել ևս աղաղակէին և ա-
սէին . ՚Ի խաչէ հան զդա :

15 Իսկ Պիղատոս իբրև զմիտս կա-
ցեաւ հաճել զամբոխին , արձակեաց
նոցա զԲարաբբայն . Եւ զՅիսուս
գան հարեալ եւս ՚ի ձեռս , զի ՚ի
խաչ ելանիցէ :

չէի՞ սալիս , ասա՝ Հրէից չարաճո-
ւութիւն են անուամ քեզանի՞ :

5 Եւ Յիսուս նրանից եւս իսկի
մին պատասխան չը՛ առաւ , մինչեւ
որ՝ Պիղատոսն շատ զարմանուեցա՛ :

6 Ի սոյց ասնի ժամանակուանից մին
բանտարկեալ էր արձակում նորանց
համար՝ որին որ իրանք խնդրու-
էին՝ :

7 Եւ մինն կար՝ որ նորա անունն
Բարաբբա էր՝ խռովութիւն անօղ-
ներին հետ կապված , որ իրանց խռո-
վութենուանից մին մարդ էին սպանել :

8 Ամբոխն (խալխն) սկսեց բարձր
ձայնով ազաղակել , և խնդրել՝ ինչ-
պէս որ սովոր էր , որ Բարաբբա-
յին արձակէ նորանց համար :

9 Պիղատոս պատասխան առաւ
և նորանց ասաց . Կամենո՞ւք՝ որ
Հրէից թագաւորն արձակեմ ձեզ
համար :

10 Պատճառնոր՝ գիտուէր թէ
քահանայապետներն նախանձով էին
մատնել նորան :

11 Իր ամբոխին (խալխին) էլ հա-
ւանացրին՝ որ Բարաբբային արձա-
կէ նորանց համար՝ :

12 Պիղատոս մինէլ պատասխան
առաւ և նորանց ասաց . Ի՞նչ
Հրէից թագաւորին ի՞նչ էք ու-
զում՝ որ անեմ :

13 Եւ նորանք քահանայապետնե-
րին դրդուած մինէլ աղաղակեցին՝
խաչ հանիր դորան :

14 Պիղատոս նորանց ասաց . Ա-
ի՞նչ չար բան է արել . և նորանք
էլ աւելի աղաղակուէին և ա-
սում . Խաչ հանիր դորան :

15 Ինչ Պիղատոս՝ որովհետև կա-
մեցաւ ամբոխի (խալխի) կամքըն կա-
տարել , Բարաբբային արձակեց նո-
րանց համար՝ . և Յիսուսին ծեծեց ,
և ձեռներն առաւ , որ խաչվի :

(3) Մարկ . խե . 13 : (4) Նոյն . նգ . 7 : Յովհ . ժբ . 9 : (5) Մարկ . խե . 15 :
Ղուկ . խդ . 17 : Յովհ . ժբ . 39 : (6) Մարկ . խե . 20 : Գործ . գ . 14 : (7)
Մարկ . խե . 28 : Յովհ . ժբ . 1 . 19 :

Digitized by Google

16 Եւ զինուորքն տարան զնա ՚ի ներքս ՚ի գաւիթն՝ ուր հրապարակն է՛ր · և կոչեն միանգամայն զամենայն զգաւնդն ։

17 Եւ զգեցուցանեն նմա քղամիդ կարմիր և ծիրանիս , և եդին ՚ի գլուխ նորա պսակ արարեալ ՚ի փշոց ։

18 Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա՝ և ասել · Ո՛ղջ եր արքայդ Հրէից ։

19 Եւ ծեծէին զգլուխն եղեգամբ , և թքանէին ընդ երեսս , և ՚ի ծունր խոնհալ երկիրպագանէին նմա ։

20 Եւ իբրև կատակեցին զնա՝ մերկացուցին զքղամիդն և զծիրանիս , և զգեցուցին նմա զնուր հանդերձն , և ածին արտաքս , զի ՚ի խաչ հանցեն զնա ։

21 Եւ ունէին պահակ զԱլիմոն Կիւրենացի՝ որ ընդ այն անցանէր՝ եկեալ յագարակէ , զՀայրն Ալղեքսանդրի և Ռուփայ · զի բարձցէ զխաչափայտն նորա ։

22 Եւ ածեն զնա ՚ի Golgotha՝ տեղի մի , որ թարգմանի՝ տեղի կառափնոյ ։

23 Եւ տային նմա գինի զմռսեալ , և նա ոչ առ · և հանին զնա ՚ի խաչ ։

24 Եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա , արկեալ վիճակս ՚ի վերայ՝ թէ ո՞ զինչ առնուցու ։

25 Այր ժամ երրորդ՝ և հանին զնա ՚ի խաչ ։

26 Եւ էր գիր վերնատու նորա գրեալ՝ թէ Թագաւոր Հրէից ։

27 Եւ ընդ նմա հանին ՚ի խաչ երկուս աւազակս · մի ընդ աջմէ՝ և մի ընդ ահեկէ նորա ։

28 Եւ լցաւ գիրն , որ ասէ՝ թէ

16 Եւ զինուորքն տարան նորան ներսի սրահն՝ որ է հրապարակն (Դէյոնան) էր[8] · և բոլոր գունդն (պէօլուքն) միւն տեղ կանչեցին ։

17 Եւ նորան կարմիր քղամիդ (ֆէրճէ) և ծիրանի շորեր հագցրին , և փշերից շինած պսակ նորա գլուխն դրին ։

18 Եւ սկսեցին նորան ողջոյն տալ՝ և ասել · Ո՛ղջ կաց Հրէից (ջահոնէրէ) թագաւոր ։

19 Եւ նորա գլուխն եղէգով (պաղչով) թակում էին , և նորա երեսին թքում էին՝ և ծունր դնելով երկրպագութիւն էին տալիս նորան ։

20 Եւ երբոր ծաղր արին նորան՝ էն քղամիդն (ֆէրճէն) և ծիրանի շորերն նորանից հանեցին , և իրան շորերն հագցրին իրան , և դուրս տարան , որ խաչ հանեն նորան ։

21 Եւ ուժով բռնեցին Սիմոն Կիւրենացոյն , Ալղեքսանդրի և Ռուփի հօրն՝ որ յանդիցն եկած էն տեղից անց էր կենում · որ նորա խաչափայտն վերառնէ[9] ։

22 Եւ տարան նորան մին Golgotha (ասված) տեղ , որ կը թարգմանվի՝ գլխատեղ տեղ[10] ։

23 Եւ նորան զմռսած գինի էին տալիս , և նա չառաւ[11] · և նորան խաչ հանեցին ։

24 Եւ նորա շորերն բաժանեցին , վիճակ քցելով նորանց վերայ՝ թէ ո՛վ ինչ պիտի առնէ[12] ։

25 Երեք ժամն (սահլին) էր՝ և նորան խաչ հանեցին[13] ։

26 Եւ նորա վերսի (սուլէ) գիրն գրված էր՝ թէ Հրէից թագաւորն է[14] ։

27 Եւ նորա հետ երկու աւազակ խաչ հանեցին · մինը նորա աջ կողմն՝ և մինը ձախ կողմն[15] ։

28 Եւ կատարվեցաւ էն գիրն ,

(8) Մարկ · ի՛ե · 27 ։ (9) Մարկ · ի՛ե · 32 ։ Ղուկ · իգ · 26 ։ (10) Մարկ · ի՛ե · 33 ։ Ղուկ · իգ · 33 ։ Յովհ · ժթ · 17 ։ (11) Մարկ · ի՛ե · 34 ։ (12) Սաղ · իբ · 18 ։ Ղուկ · իգ · 34 ։ Յովհ · ժթ · 23 ։ (13) Մարկ · ի՛ե · 45 ։ Ղուկ · իգ · 44 ։ Յովհ · ժթ · 14 ։ (14) Մարկ · ի՛ե · 37 ։ Յովհ · ժթ · 19 ։ (15) Մարկ · ի՛ե · 38 ։

Digitized by Google

Ընդ անօրէնս համարեցաւ ։

29 Եւ որք անցանէին՝ հայհոյէին զնա շարժեալ զգլուխս իւրեանց և ասէին • Վա՛հ, որ քակէիր զաւճաքն՝ և զերիս աւուրս շինէիր ,

30 Սպրեցո՛ զանձն քո և էջ՛ ի խաչէդ ։

31 Նոյնպէս և քահանայապետից սկսան սրտրեալ ընդ միմեանս հանդերձ դպրօքն՝ ասէին • Զայլս ապրեցոյց՝ զանձն ոչ կարէ ապրեցուցանել ։

32 Քրիստոսդ արքայդ Իսրայէլի , իջցէ այժմ՛ ի խաչէ սյսի , զի տեսցուք և հաւատասցուք դմա • և որ ընդ նմա՛ ի խաչն եւեալ էին՝ նախատէին զնա ։

33 Եւ իբրև վեց ժամ եղև՝ խաւար կալաւ զամենայն երկիր մինչև ցինն ժամ ։

34 Եւ յիններորդ ժամուն աղաղակեաց Յիսուս ի ձայն մեծ , և ասէ • Ելի՛ Ելի՛ լսմա սաբաքթանի • որ թարգմանի՝ Աստուածդ իմ , Աստուածդ իմ, ընդէր թողեր զիս ։

35 Եւ ոմանք՝ ի նոցանէ՝ որ շուրջն կային զնովաւ , իբրև լուան , ասէին՝ թէ Ողիա կարդայ ։

36 Եւ ընթացեալ մի ոմն՝ եւից սպունգ մի քացախով , և հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպել նմա , և ասէ • Թո՛յլ տուր տեսցուք՝ գո՞յ եղիա իջուցանել զդա ։

37 Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ՝ և եհան զոգի ։

որ ասուածդ՝ թէ Անօրէնները՛ն հետ համարվեցաւ[16] ։

29 Եւ նորանք՝ որ էնաեղով անց էին կենում , նորան հայհոյում էին , իրանց գլուխները շարժում էին և ասում[17] • Վա՛հ որ տաճարը քանդում էիր՝ և երեք օրում շինում էիր[18] ,

30 Սպրեցրո՛ քո անձդ և վեր եկ խաչից ։

31 Նոյնպէս էլ քահանայապետները կարդացօղներին հետ իրար մէջ ծաղր էին անում՝ և ասում • Ուրիշներին ապրեցրուց՝ իրան անձը չի կարում ապրեցնել ։

32 Նդ Քրիստոս Իսրայէլի թագաւորդ հիմիկ թող էդ խաչից վեր գայ , որ տեսնենք և դրան հաւատանք • և նորանք էլ որ նորա հետ խաչված էին , նորան նախատինք էին տալիս[19] ։

33 Եւ երբոր վեց ժամ (տհուն) էլաւ՝ խաւար ամէն երկրին բռնեց մինչև ինն ժամն[20] ։

34 Եւ ինն ժամի ժամանակումն Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց և ասաց • Ելի՛ Ելի՛ լսմա սաբաքթանի[21] • որ կրմեարգմանվի՝ Իմ՛ Աստուած , իմ Աստուած , ինչո՞ւ թողդիր ինձ ։

35 Եւ մինքանիսն նորանցից՝ որ նորա մօտ կանգնած էին , երբոր լսեցին , ասումէին՝ թէ Եղիային է կանչում ։

36 Եւ մինն վազեց մին սպունգ (սխունկը) քացախով լցրուց , և ե՛ղէգի (ջմիղի) վերայ անցրուց[22] , և առաւ նորան՝ որ խմէ , և ասաց[23] • Թո՛ղ տեսնենք՝ թէ Եղիան կըգա՞յ որ նորան վեր բերէ ։

37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն արձակեց՝ և հոգին տանեց[24] ։

(16) Նաա • ծգ • 12 ։ Ղ—ե ։ խբ ։ 37 ։ (17) Մաթ • խբ • 7 ։ (18) Մաթ • ժգ • 58 ։ Յովհ • բ • 19 ։ (19) Մաթ • խե • 41 ։ Ղ—ե • խդ • 39 ։ (20) Մաթ • խե • 45 ։ Ղ—ե • խդ • 44 ։ (21) Սաղ • խբ • 1 ։ Մաթ • խե • 46 ։ (22) Մաթ • խե • 48 ։ Յովհ • ժբ • 29 ։ (23) Սաղ • կբ • 21 ։ (24) Մաթ • խե • 50 ։ Ղ—ե • խդ • 46 ։ Յովհ • ժբ • 30 ։

Digitized by Google

38 Եւ վարագոյրը տաճարին պատառեցաւ յերկուս՝ ի վերուստ մինչեւ ի խոնարհ։

39 Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝ որ կայր անդ, եթէ զայդպէսեակաց և ետ հան զոգի, ասէ. Արդարև այրս այս Որդի Աստուծոյ էր։

40 Էին և կանայք՝ որ յայնկոյս ի հեռաստանէ. յորս էր Մարիամ Magdաղենացի, և Մարիամ Յակոբոսի փոքրկան, և Յովսեայ մայրն, և Սողոմէ։

41 Որք յորժամ էր ի Գալիլեա՝ զհետ երթային նորա և պաշտէին զնա, և այլ բազում կանայք՝ որ ընդ նմա էկեալ էին Երուսաղէմ։

42 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ՝ քանզի ուրբաթ էր՝ որ ի շաբաթն մտանէր,

43 Եկեալ Յովսէփ, որ յԱրիմաթիայ էր, այր պարկեշտ նախարար, որ և ինքն իսկ ակնուներ զարքայութեանն Աստուծոյ. համարձակեցաւ՝ եմուտ առ Պիղատոս, և խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի։

44 Եւ Պիղատոս զարմացաւ՝ թէ այնչափ վաղ մեռաւ. և կոչեցեալ առ ինքն զհարիւրապետն, հարց զնա և ասէ՝ թէ Արդարև այնչափ վաղ մեռաւ։

45 Եւ իբրեւ առաքեաց ի հարիւրապետէն անտի, շնորհեաց զմարմինն Յովսեփայ։

46 Եւ Յովսէփ գնեաց կտաւ՝ և իջուցեալ զնա պատեաց կտաւովն, և եդ ի գերեզմանի, զոր էր փորեալ ի վիմի. և թաւալեցոյց վէմ մի ի դուռն գերեզմանին։

38 Եւ տաճարի վարագուրն երկու կտոր պատառվեցաւ՝ վերևիցն մինչև ցածն[25]։

39 Եւ հարիւրապետն՝ որ էնտեղ կանգնած էր[26], երբոր տեսաւ՝ թէ (Յիսուս) աղաղակեց և հոգին հանեց, ասաց. Ա՛շմարիտ որ՝ էս մարդս Աստուծոյ Որդի էր։

40 Կանայք[27] էլ կային՝ որ հեռուանց մեկ էին տեսնում[28]. որ նոցանց միջումն էր Մարիամ Magդաղենացին, և Մարիամ փոքր Յակոբի և Յոսէի մայրն, և Սաղոմէն։

41 Որ նորանք՝ երբոր նա Գալիլեա էր՝ նորա ետևէն մտեն էին գալիս և նորան ծառայում էին[29]. և էլ ուրիշ շատ կանայք՝ որ հետ Երուսաղէմ էին եկել։

42 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ[30], քանզի ուրբաթ օր էր՝ որ շաբաթն էր մտնում,

43 Յոսէփն եկաւ՝ որ Արիմաթիայից էր՝ պարկեշտ իշխանաւոր մարդ՝ որ ինքն էլ Աստուծոյ արքայութեանն սպասում էր[31]. սա համարձակվեցաւ՝ Պիղատոսի մոտ մտաւ, և Յիսուսին մարմինն խնդրեց։

44 Եւ Պիղատոս զարմացաւ՝ որ էնքան շուտով մեռաւ. և հարիւրապետին իրան մոտ կանչեց, նորան հարցրուց և ասաց՝ թէ Երբ էի որ էնքան շուտով մեռաւ։

45 Եւ երբոր էն հարիւրապետից տեղեկացաւ (դանին)՝ մարմինը Յոսէփին շնորհեց։

46 Եւ Յոսէփ կտաւ գնեց՝ և նորան վեր բերաւ և կտաւով պատեց, և գերեզմանի մէջ դրաւ՝ որ նորան քարից էր փորել[32]. և մին մեծ քար քցեց գերեզմանի դռան առաջին։

(25) Մատթ. խէ. 51. Ղուկ. իգ. 45։ (26) Մատթ. խէ. 54. Ղուկ. իգ. 47։ (27) Մատթ. խէ. 55. Ղուկ. իգ. 49։ (28) Սաղ. լը. 11։ (29) Ղուկ. ը. 2, 3։ (30) Մատթ. խզ. 57. Ղուկ. իգ. 50. Յովհ. ժթ. 38։ (31) Ղուկ. ը. 25. 38։ (32) Մատթ. խզ. 59, 60. Ղուկ. իգ. 53. Յովհ. ժթ. 40։

Digitized by Google

47 Իսկ Ա՛արիամ Ա՛ագդաղենացի և Ա՛արիամ Յակովբայ և Յովհաէլ, սեսին զսեղին՝ ուր եղեալ։

47 Իսկ Ա՛արիամ Ա՛ագդաղենացին և Յակոբի և Յօսէի Ա՛արիամն սեսին էն սեղն՝ որ դրվեալ։

ԿԻ • ԺՕ

1 Հրեշտակն երեք կնիկներին կասէ որ Ղրիստոս յարութիւն առաւ։ 9 Ղրիստոս Մագդաղենացոյ Մարիամին, 12 Յանդն գնացող երկու մարդկանց երեւումն. 14 Նաեւ Ը-ռաքելոց եւ, 15 Որ նորանք աւետարանն քարոզելոյ կուղարկէ. 19 Նւ երկինքն համ-բարձումն։

1 Ն՛ իբրեւ անց շաբաթն, Ա՛արիամ Ա՛ագդաղենացի և Ա՛արիամ Յակովբայ և Սողովմէ՝ հոգան պատրաստեցին խունկս, զի եկեսցեն օծ-ցեն զնա։

2 Եւ ընդ առաւօտս միաշաբա-թուն գան ՚ի գերեզմանն ընդ ա-րեւագալն։

3 Եւ ասէին ցմիմեանս՝ Ո՛վ թա-ւալեցուսէ մեզ զվէմն ՚ի դրաց գե-րեզմանին։

4 Եւ հայեցեալ սեսին՝ զի թա-ւալեցուցեալ էր վէմն ՚ի գերեզմա-նէն. քանզի էր մեծ յոյժ։

5 Եւ մտեալ ՚ի ներքս ՚ի գերեզ-մանն՝ սեսին երիսասարդ մի, զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զգես-եալ պատմուճան սպիտակ, և զար-հուրեցան։

6 Եւ նա ասէ ցնոսա. Ա՛՚ի եր-կնչիք, զՅիսուս խնդրէք զՆազով-րեցի զխաչեալեալն, յարեաւ՝ չէ աստ. ահաւադիկ սեղինն՝ ուր եդին զնա։

7 Այլ երթայք ասացէք ցաշա-կերտս նորա և ց՚Պետրոս՝ եթէ ա-ռաջագոյն երթայ քան զձեզ ՚ի Գալիլեա, անդ սեսանիցէք զնա՝ որ-պէս ասացն ձեզ։

8 Եւ իբրեւ լուան՝ ելին և փախ-ան ՚ի գերեզմանէն, քանզի զահի հարեալ էին. և ոչ ումեք ինչ ա-

1 Ն՛ երբոր շաբաթն անցեալ ցաւ, Ա՛արիամ Ա՛ագդաղենացին և Յակոբի Ա՛արիամն և Սաղոմէն՝ գնացին խունկ պատրաստեցին, որ գան նորան օծեն[2]։

2 Եւ մէկշաբթի օրուան առաւօ-տանց արեգական ծագելոյ ժամա-նակն՝ եկին գերեզմանն[3]։

3 Եւ իրար ասում էին՝ Ո՞վ պիտի էն քարը մեզ համար գերեզմանի դրանիցն դէն թօլանէ։

4 Եւ նայեցին սեսին՝ որ քարն գերեզմանէն հեռու էր թօլաւած. ինչուոր շատ մեծ էր։

5 Եւ գերեզմանի մէջն որ մտին, մին երիսասարդ սեսին՝ որ աջ կողմն նստած էր՝ սպիտակ կապայ հագած, և շատ վախցան[4]։

6 Եւ նա ասաց նորանց. Ա՛՚ի վա-խենաք, դուք Յիսուս Նազովրեցի խաչվածն էք ուզում. նա յարու-թիւն առաւ. էստեղ չէ. սէ՛ն էն սեղնն՝ ուր որ նորան դրին։

7 Այլ գնացէք նորա աշակերտ-ներին և Պետրոսին ասացէք՝ Թէ ա-հա նա ձեզանից առաջ կը գնայ Գա-լիլեա. էնտեղ կը սեսնէք նորան ինչպէս որ նա ասաց ձեզ[5]։

8 Եւ երբոր լսեցին՝ դուրս եկին և փախան գերեզմանից, պատճառ-նոր՝ սոսկ բռնըված էին, և իսկի

(1) Ա՛ասլ. • խը • 1։ Գ՛ուխ • խդ • 1։ Յովհ • բ • 1։ (2) Գ՛ուխ • իդ • 56։ (3) Գ՛ուխ • խդ • 1։ Յովհ • բ • 1։ (4) Գ՛ուխ • իդ • 3։ Յովհ • բ • 11, 12։ (5) Ա՛ասլ • իը • 5, 6, 7։ (6) Ա՛ասլ • իգ • 33։ Ա՛ուխ • ժգ • 28։

Digitized by Google

ասցին , զի երկնչէին ։

9 Եւ արուցեալ Յիսուս առաւօտուն առաջինն միաշաբաթուն՝ երեւեցաւ Մարիամու Magdաղենացւոյ , յորմէ հանեալ էր զեօթն դեւս ։

10 Եւ նա երթեալ պատմեաց այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին , մինչդեռ սգայինն և լային ։

11 Եւ նոքա իբրեւ լուան՝ թէ կենդանի է , և երեւեցաւ նմա , ոչ հաւատացին ։

12 Եւ յետոյ երեւեցաւ այլով կերպարանաւ՝ ոմանք երթային յանդաստան ։

13 Եւ նոքա չուքան պատմեցին այլոց , և ոչ նոցա հաւատացին ։

14 Եւ յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին միասնաբար՝ երեւեցաւ նոցա , և թշնամանեաց զանհաւատութիւն նոցա և զկամաւորութիւն . զի որ երեւեցաւ նոցա յարուցեալ՝ ի մեռելոց՝ և նոքա ոչ հաւատացին ։

15 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք յաշխարհ ամենայն , և քարոզեցէք զաւետեարանն ամենայն արարածոց ։

16 Որ հաւատայ և մկրտեսցի՝ կեցցէ , և որ ոչն հաւատայ՝ դատապարտեսցի ։

17 Եւ նշանք այսոքիկ՝ որ հաւատասցեն , երթիցեն զՀետ այնոցիկ . յանուն իմ դեւս հանցեն , լեզուս խօսեսցին ,

18 Ի ձեռս իւրեանց օձս յարձցեն , և եթէ մահացու ինչ դեղ արբցեն՝ նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ . Ի մէնին բան չասացին . ինչուար վախենուն ։

9 Յիսուս որ յարութիւն առաւ՝ մեկշաբթի առաւօտուն առաջ երեւեցաւ Մարիամ Magdաղենացոյն[8] որ նորանից եօթը դեւ էր հանել[9] ։

10 Եւ նա գնաց պատմեց նորանց՝ որ նորա հետ էին[10] , դեռ որ սուգ և լաց էին անում ։

11 Եւ որ նորանք երբոր լսեցին՝ թէ (նա) կենդանի է , և երեւեցաւ նորան՝ չը՛հաւատացին[11] ։

12 Յետոյ ուրիշ կերպարանքով երեւեցաւ նորանց՝ որ յանդն էին գնում[12] ։

13 Եւ որանք գնացին ուրիշներին պատմեցին՝ և նորանց էլ չը՛հաւատացին ։

14 Յետոյ՝ երբոր սեղանում էին նստած՝ նորանց երեւեցաւ և նորանց անհաւատութիւնը և քարաւորութիւնը յանդիմանեց՝ որ չը՛հաւատացին նորանց , որ ինքն մեռելների միջից յարութիւն առած երեւեցաւ նորանց[13] ։

15 Եւ նորանց ասաց[14] . Գնացէք ամէն աշխարհը , և աւետարանն ամէն լսաեղծվածներին քարոզեցէք[15] ։

16 Որ հաւատայ և մկրտվի՝ կապրի[16] . և ով որ չը՛հաւատայ՝ կըդատապարտվի[17] ։

17 Եւ որանց որ հաւատում են , էս նշաններս կըհետևին . իմ անունովս դևեր կըհանեն[18] , լեզուներ կըխօսին[19] ,

18 Իրանց ձեռներովն օձեր վեր կառնեն , և թէ որ մին մահաբեր խմեն՝ վնաս չի տալ նորանց[20] . Հի-

(7) Մատթ . իը . 8 ։ Գործ . իդ . 9 ։ (8) Ցովհ . ի . 14 ։ (9) Գործ . ը . 2 ։ (10) Գործ . իդ . 10 ։ Ցովհ . ի . 18 ։ (11) Գործ . իդ . 11 ։ (12) Գործ . իդ . 13 ։ (13) Գործ . իդ . 36 ։ Ցովհ . ի . 19 ։ ա Կորնթ . ժե . 5 ։ (14) Մատթ . իը . 19 ։ Ցովհ . ժե . 16 ։ (15) Կող . ա . 23 ։ (16) Ցովհ . գ . 18 . 36 ։ Գործ . բ . 38 ։ ժգ . 30 , 31 , 32 ։ Հռոմ . ժ . 9 ։ ա Պետր . գ . 21 ։ (17) Ցովհ . ժբ . 13 ։ (18) Գործ . ժ . 17 ։ Գործ . ե . 16 ։ ը . 7 ։ ժգ . 18 ։ ժբ . 13 ։ (19) Գործ . բ . 4 ։ ժ . 46 ։ ժբ . 6 ։ ա Կորնթ . ժբ . 10 , 28 ։ (20) Գործ . ժ . 19 ; Գործ . իը . 5 ։

Digitized by Google

վերայ հիւանդաց ձեռս դիցեն՝ և բժշկեսցին :

19 Եւ ինքն Տէր Յիսուս յետ խօսելոյն ընդ նոսա՝ համբարձաւ յերկինս , և նստաւ ընդ աջմէ Հօր :

20 Եւ նոքա ելեալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր՝ Տեառն գործակցեալ թեամբ . և զբանն հաստատէին սա՛ մենայն նշանօք՝ որք երթային զհետ նոցա :

ւանդներուն վերայ ձեռք կըդնեն՝ և կըբժշկուին[21] :

19 Եւ ինքն Տէր Յիսուս նոցանից հետ խօսելուցն եաւ[22] երկինքն համբարձաւ[23] , և նստաւ ի աջ կողմն նստից[24] :

20 Եւ նորանք դուրս գնացին , քարոզեցին ամենայն տեղեաց , բոլոր աշխարհքի միջոցն քարոզուածին՝ Տէրն օգնականութիւնով , և զբանն հաստատուածին սմին նշաններով՝ որ հետևուածին նոցանից[25] :

(21) Գործ . ե . 15 , 16 : ք . 17 : իբ . 8 : Հայ . ե . 14 , 15 : (22) Գործ . ա . 3 , 8 : (23) Ղուկ . իդ . 51 : (24) Սաղմ . ճժ . 1 : Գործ . է . 55 : (25) Գործ . ե . 12 : ժդ . 3 : ա Պետ . բ . 4 , 5 : Եբր . բ . 4 :

Digitized by Google

ԵՒՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ ԸՈՒԺԲ՚Ն

1 Ներածութիւն աւետարանչին առաջաբանութիւնն իւրան գրած աւետարանի համար : 5 Յօհաննէս մկրտիչի պատմութիւնն , 26 նաև Քրիստոսի յղութիւնն : 39 Քրիստոսի համար Նզիաբեթի և Մարիամի արած մարգարէութիւնն : 57 Յօհաննէսի ծնանիլն և թլփատուիլն : 67 Զաքարիայի Քրիստոսի համար , 76 նաև Յօհաննէսի համար արած մարգարէութիւնն :

1 ՊԱՏՒԱՕՅ բազումք յօժարեցին վերստին կարգել զպատմութիւնն վասն իրացն հաստատելոց ՚ի մեզ ,

2 Որպէս աւանդեցին մեզ՝ որ ՚ի սկզբանէ ականատեսք և սպասաւորք եղեն բանին ,

3 հաճ եղև և ինձ , որ ՚ի սկզբանէ ճշդութեամբ հետևել երթալ էի ամենայնի՝ ճշմարտութեամբ կարգաւ գրել քեզ՝ քաջդ Թէոփիլէ ,

4 զի ծանիցես զբանիցն՝ որոց ասացեալ ես ուսմունս :

5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստանի , քահանայ ոմն անուն Զաքարիա ՚ի դասակարգէ

1 ՈՐՈՎՀԱՏԵՒ շատ մարդիք յօժարեցին՝ որ նոր կարգեն էն բաներուն պատմութիւնը՝ որ մեր մէջն հաստատուեցան ,

2 ինչպէս որ մեզ աւանդեցին նորանք՝ որ սկզբէն իրանց աչքովն տեսին և սպասաւոր էլան բանին ,

3 Ես էլ , որ սկզբէն ամէն բաներուն ճշմարտութենով հետևեցի՝ կամեցայ , որ կարգով գրեմ քեզ՝ ով պատուականդ Թէոփիլէ ,

4 Որ իմանաս էն բաներուն ճշմարտութիւնը , որ սովորեցիր :

5 Եւ Հերովդէս Հրէաստանի (Ջհուդոսդանի) թագաւորի օրերումն , մին քահանայ էլաւ Զաքարիա ա-

(1) Նէե . բ . 3 : ա Պետ . ե . 1 : բ Պետ . ա . 16 : ա Յովհ . ա . 1 : (2) Մարկ . ա . 1 : Յովհ . ժե . 27 : (3) Գործ . ժե . 19 . 25 . 28 : ա Ելուն . է . 40 : (5) Գործ . ժա . 1 : (5) Գործ . ա . 1 : (6) Յովհ . է . 31 : Ալեքսոդր. ամ՝ նախ քան Քրիստոս :

Digitized by Google

Ա֊բիայ . և կին նորա ՚ի դասերաց Ա֊հարոնի , և անուն նորա Եղիսաբեթ ։

6 Եւ էին արդարք երկոքին առաջի Աստուծոյ , գնային յամենայն պատուիրանս և յիրաւունս Տեառն անարատաք ։

7 Եւ ոչ գոյր նոցա որդեակ , քանզի Եղիսաբեթ ամուլ էր . և երկոքեան անցեալ էին զաւուրբք իւրեանց ։

8 Եւ եղեւ ՚ի քահանայանալն նորա ըստ կարգի աւուրցն հասանել առաջի Աստուծոյ ,

9 Ըստ օրինի քահանայութեանն՝ եհաս նմա խունկ արկանել մտեալ ՚ի տաճարն Տեառն ։

10 Եւ ամենայն բազմութիւն ժողովրդեանն կային յաղօթս արտաքոյ՝ ՚ի ժամ խնկոցն ։

11 Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն . զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն ։

12 Եւ խռովեցաւ Զաքարիա իբրև եւես , և անկաւ ահ ՚ի վերայ նորա ։

13 Ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն . Մի՛ երկնչիր Զաքարիա՝ զի լսելի եղեն աղօթք քո , և կին քո Եղիսաբեթ ծնցի քեզ որդի՝ և կոչեսցես զանուն նորա Յովհաննէս ։

14 Եւ եղիցի քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն , և բազումք ՚ի ծնընդեան նորա խնդասցեն .

15 Զի եղիցի մեծ առաջի Տեառն . և գինի և օղի մի՛ արբցէ . և Հոգ-

նեան՝ Ա֊բիայի դասակարգութեանցն . և նորա կինն Ա֊հարոնի աղջկանցն , և նորա անունն Եղիսաբեթ[8] ։

6 Եւ երկուքեան էլ Աստուծոյ առաջին արդար էին՝ և Տէրի ամէն պատուիրանքներումն և իրաւունքներումն անմեղ էին գնում[9] ։

7 Եւ նորանք որդի չունէին , պատճառնոր՝ Եղիսաբեթն ամուլ (ընդէր) էր . և երկուսեան էլ իրանց օրերըն անց էին կացրել ։

8 Եւ ելաւ որ՝ երբոր նա Աստուծոյ առաջին քահանայութիւն էր անում՝ իրան հասած կարգի օրերումն[10] ,

9 Ի֊սահանայութեան սովորութեան պէս (վիճակ) ընկաւ նորան՝ որ Աստուծոյ տաճարն մտնէ , և խնկարկութիւն անէ[11] ։

10 Եւ ժողովրդի ամէն բազմութիւնն դուրսն աղօթք էին անում՝ խնկարկութեան ժամանակումն[12] ։

11 Եւ Տէրի հրեշտակն երևեցաւ նորան . որ կանգնած էր խնկի սեղանի աջ կողմն[13] ։

12 Եւ Զաքարիան երբոր տեսաւ՝ շփոթվեցաւ , և վախ ընկաւ նորա վերայ[14] ։

13 Տէրի հրեշտակն նորան ասաց . Մի՛ վախենար Զաքարիա . ինչուն որ՝ քո աղօթքդ լսվեցաւ , և քո Եղիսաբեթ կինդ մին որդի կը ծնի քեզ՝ և նորա անունը Յոհաննէս կը կանչես[15] ։

14 Եւ քեզ ուրախութիւն և ցնծութիւն կը լինի , և շատ մարդիք նորա ծնվելովն կուրախանան[16] .

15 Ինչուորՙ (նա) մեծ կը լինի Տէրի առաջին՝ և գինի և օղի (հաբէն-

(7) Ա֊ռաք . բ . 1 : (8) ա Ա֊նաց . իդ . 10 . 19 : Ղևիտ . ժբ . 4 . 17 : (9) Ղուկ . է . 1 : ժե . 1 : գ Գնաք . ք . 4 : դ Գնաք . ք . 3 : Յովբ . ա . 1 : Գործ . իբ . 1 : իդ . 16 : փիլիպ . գ . 6 : (10) ա Ա֊նաց . իդ . 19 : բ Ա֊նաց . ը . 14 : ղ . 2 : (11) Ելք . լ . 7 , 8 : ա Գնաք . բ . 28 : ա Ա֊նաց . իդ . 13 : բ Ա֊նաց . իթ . 11 : (13) Ի֊նչ . ժգ . 17 : Յայտ . ը . 3 , 4 : (13) Ելք . լ . 1 : (14) Դատ . զ . 22 : ժգ . 22 : Դան . ժ . 8 : վայր . 29 : Ի֊սաի . բ . 9 : Գործ . ժ . 4 : Յայտ . ա . 17 : (15) վայր . 60 . 63 : (16) վայր . 58 :

Digitized by Google

ւով Արթով լեցի անդամին յորովայնէ մօր իւրոյ ։

16 Եւ զքաջութիւն յորդւոցն Իսրայէլի դարձուացէ ՚ի Տէր Աստուած իւրեանց ։

17 Եւ ինքն եկեսցէ առաջի նորա հոգւով զօրութեամբ Եղիայի, դարձուցանել զսիրտս հարց յորդիս, և զանհնազանս իմաստութիւն արդարոց • պատրաստել Տեառն ժողովուրդ կազմեալ ։

18 Եւ ասէ Զաքարիա ցհրեշտակն • Եւ ի՞ գիտասցից զայդ, զի ես ծեր եմ, և կին իմ անցեալ զաւուրըք իւրովք ։

19 Պատասխանի եւ հրեշտակն և ասէ ցնա • Ես եմ Գաբրիէլ՝ որ կամ առաջի Աստուծոյ, և առաքեցայ խօսել ընդ քեզ՝ և աւետարանել քեզ զայդ ։

20 Եւ ահա եղիցիս համր, և մի՛ կարասցես խօսել մինչև ցօրն՝ յորում այդ լինիցի • փոխանակ զի ոչ հաւատացեր բանից իմոց՝ որք լցցին ՚ի ժամանակի իւրեանց ։

21 Եւ ժողովուրդն ակնունէր Զաքարիայ, և զարմանային ընդ յապրիլն նորա ՚ի տաճարին ։

22 Եւ իբրև ել՝ ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա • և իմացան՝ թէ տեսիլ եառնու ՚ի տաճարի • և նա նշանացեալ խօսէր ընդ նոսա, և կայր պապանձեալ ։

23 Եւ եղև իբրև լցան աւուրք պաշտաման նորա, գնաց ՚ի տուն իւր ։

ցպնօղ խնէնէ) թիղ չբ'խմէ[17], և դեռ իրան մօր փորումն՝ Աուրբ Հոգովն կըլցվի[18] ։

16 Եւ Իսրայէլի որդիքներից շատ հոգի կըդարձնէ դէպի իրանց Տէր Աստուածըն[19] ։

17 Եւ ինքն կըգայ նորա առաջին Եղիայի հոգովն և զօրութեանն[20], որ հարանց սրտերն դէպի որդիքն դարձնէ • և անհնազանդներըն դէպի արդարների իմաստութիւնըն՝ որ Տիրին համար բարեկարգ ժողովուրդ պատրաստէ ։

18 Եւ Զաքարիան հրեշտակին ասաց • Ա՞պա ինչպիվ ճանաչեմ էդ բանըդ[21] • պատճառնոր՝ ես ծեր եմ, և իմ կինս իրան օրերըն անց է կացրել ։

19 Հրեշտակն պատասխան առաւ և նորան ասաց • Ես Գաբրիէլն եմ[22] որ Աստուծոյ առաջին եմ կանգնում, և ուղարկվեցայ՝ որ քեզ հետ խօսիմ, և էդ բանըդ քեզ աւետիք տամ ։

20 Եւ ահա համր (լռէն) կըլինիս, և չես կարենալ խօսիլ, մինչև էն օրն՝ որ էդ բանդ կըլինի[23] • պատճառն որ՝ չը՛հաւատացիր իմ խօսքերիս՝ որ իրանց ժամանակումն պիտի կատարվին ։

21 Եւ ժողովուրդն սպասումէին Զաքարիային՝ և զարմանումէին նորա տաճարի միջումն ուշանալուն համար ։

22 Եւ երբոր դուրս եկաւ՝ չէր կարում խօսիլ նորանց հետ • և իմացան՝ թէ տաճարի մէջն տեսիլք տեսաւ • և նա նշաններով էր խօսում նորանց հետ՝ և կար պապանձված ։

23 Եւ էլաւ՝ երբոր նորա պաշտօնի օրերն լըվան, գնաց իրան տունն[24] ։

(17) Ցնէ՛ • ը • 3 ։ Գոփ • ժդ • 4 ։ Գ՚ոսէ • է • 33 ։ (18) Նէհ • ա • 5 ։ Գող • ա • 15 ։ (19) Մաղ • դ • 5, 6 ։ (20) Մաղ • դ • 5 ։ Մոգէ • ժա • 14 ։ Մաւէ • բ • 13 ։ (21) Ծննդ • ժէ • 17 ։ (22) Գնուղ • ը • 16 ։ բ • 21, 22, 26 ։ Մոգէ • ժը • 10 ։ Նէբ • ա • 14 ։ (23) Նվէ • գ • 26 ։ խդ • 27 ։ (24) դ Գնուղ • ժա • 5 ։ ա Մնաց • բ • 25 ։

Digitized by Google

24 Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յղացաւ Եղիսաբեթ կինն նորա , և թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ , և ասէր .

25 Օ՛ինչ գործ գործեաց ընդ իս Տէր յաւուրս՝ յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ ՚ի մարդկանէ :

26 Եւ յամենայն վեցերորդի ամսում առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ յԱստուածոյ ՚ի քաղաք մի Գալիլեացւոց , որում անուն էր ՚Նազարեթ .

27 Առ կոյս խօսեցեալ առն , որում անուն էր Յովսէփ՝ ՚ի տանէ Դաւթի . և անուն կուսին Մարիամ :

28 Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ . Ուրա՛խ լեր բերկրեալդ , Տէր ընդ քեզ :

29 Եւ նա ընդ բանն խռովեցաւ , և խորհէր ընդ միտս՝ թէ ո՞րպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս :

30 Եւ ասէ ցնա հրեշտակն . Մի՛ երկնչիր Մարիամ , զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ :

31 Եւ ահա յղասջիր՝ և ծնցես որդի . և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս :

32 ՚Նա եղիցի մեծ , և Որդի Գերաձրելոյ կոչեսցի . և տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր նորա . և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ տանն Յակովբայ ՚ի յաւիտեանս :

33 Եւ թագաւորութեան նորա վախճան մի՛ լիցի :

34 Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն . Օ՛իարդ լինիցի ինձ այդ , քանզի զայր ոչ գիտեմ :

24 Եւ էն օրերեցն եաւ նորա ե- ղիսաբեթ կինն յղացաւ , և հինգ ամիս իրան անձըն ծածուկ էր պա- հում՝ և ասում էր .

25 Նա ի՞նչ բան է՝ որ Տէրն ինձ վերայ գործեց էս օրերումս՝ որ ինձ վերայ նայեց՝ որ իմ նախատինքըս մարդկանց միջեցն վեր առնէ[25] :

26 Եւ վեցերորդ ամսում Գաբ- րիէլ հրեշտակն Աստուածանից ու- ղարկվեցաւ Գալիլեացոց մին քա- ղաք՝ որ նորա անունն ՚Նազարէթ էր ,

27 Մի՛ին կուսի մօտ՝ որ նշանված էր մին մարդոյ՝ որ նորա անունն Յոսեփ էր՝ Դաւթի տանից . և էն կուսի անունն Մարիամ (էր)[26] :

28 Եւ հրեշտակն որ նորա մօտ ե- կաւ՝ ասաց . Ուրա՛խ լեր շնորհքով լցվածդ[27] . Տէրն քեզ հետ[28] :

29 Եւ նա էն խօսքերին համար շփոթվեցաւ[29] , և իրան մտքումն մտածում էր՝ թէ ինչպէսի բան ող- ջոյն լինի էս բարևս :

30 Եւ հրեշտակն նորան ասաց . Մի՛ վախենար Մարիամ . ինչու որ Աստուածանից շնորհք գտար :

31 Եւ ահա կըյղանաս և որդի կըծնի[30] . և նորա անունըն Յի- սուս կըկանչես[31] :

32 ՚Նա մեծ կըլինի , և Որդի Գարձրելըն կըկոչվի[32] . և Տէր Աս- տուած նորա Դաւթի հօր աթոռն[33] կըտայ նորան . և Յակոբայ տանն վերայ յաւիտեան կըթագաւորէ[34] :

33 Եւ նորա թագաւորութեանն վերջ չի լինիլ :

34 Եւ Մարիամն ասաց հրեշտա- կին . Ի՞նչ բանի կըլինի ինձ , որ ես մարդ չեմ գիտում :

(25) Ծննդ . Լ . 23 : Ելս . գ . 1 . ծդ . 1 . 5 : (26) Ասքն . ա . 18 : Գաղ . բ . 4 , 5 : (27) Դան . թ . 23 : ժ . 19 . (28) Դատ . զ . 12 : (29) Վէս . 12 : (30) Ելս . է . 14 : Ասքն . ա . 31 : (31) Գաղ . բ . 21 : (32) Ասքն . է . 7 : (33) Բ Թագ . է . 11 , 12 : Ելս . թ . 6 , 7 : ժզ . 5 : Երեմ . խդ . 5 : Ասաբ . ձբ . 11 : Յայտ . գ . 7 : (34) Դան . բ . 44 . է . 14 . 27 : Ընդէ . 31 : Մտթ . գ . 7 : Յովհ . ժբ . 34 : Երբ . ա . 8 :

Digitized by Google

35 Պատասխանի նա հրեշտակն և ասէ ցնա. Հոգի Սուրբ եկեսցէ ՚ի քեզ, և զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի ՚ի վերայ քո. քանզի և որ ծնանելոցն է ՚ի քէն՝ սուրբ է, և Որդի Աստուծոյ կոչեսցի:

36 Եւ ահա Եղիսաբեթ ազգական քո՝ և նա յղի է ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նմա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր.

37 Զի ոչ տկարացի առ Աստուծոյ ամենայն բան:

38 Եւ ասէ Մարիամ. Ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և գնաց ՚ի նմանէ հրեշտակն:

39 Յարուցեալ Մարիամ յաւուրսն յայնոսիկ, գնաց ՚ի լեռնակողմն փութապէս ՚ի քաղաքն Յուդայ:

40 Եւ եմուտ ՚ի տուն Զաքարիայ, և ետ ողջոյն Եղիսաբեթի:

41 Եւ եղև իբրև լուաւ զողջոյնն Մարիամու Եղիսաբեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա. և լցաւ Եղիսաբեթ Հոգւով Սրբով:

42 Եւ ՚ի ձայն բարձր աղաղակեաց և ասէ. Օրհնեալ ես դու ՚ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո:

43 Եւ ուստի է ինձ այս, զի եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս:

44 Զի ահաւասիկ իբրև եղև ձայն ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մանուկս յորովայնի իմում:

45 Եւ երանի՛ որ հաւատացեալ է, զի եկեսցէ կատարումն ասացելոցս նմա ՚ի Տեառնէ:

46 Եւ ասէ Մարիամ. Մեծացուսցէ անձն իմ զՏէր.

35 Հրեշտակն պատասխան ետուաւ և նորան ասաց. Սուրբ Հոգին կը գայ քեզ վերայ, և Բարձրեղոյ զօրութիւնն քեզ վերայ շուաք կանէ[35]. ինչու որ՝ նա էլ, որ քեզնից պիտի ծնվի, սուրբ է, և Աստուծոյ Որդի կըկոչվի[36]:

36 Եւ ահա քո ազգական Եղիսաբեթին, նա էլ յղի է իրան ծերութենովն. և էս նորա վեցերորդ ամիսն է՝ նա որ ամուլ էր կոչված.

37 Ինչուոր՝ Աստուծոյ առաջին խոսք մին բան անկարելի չէ[37]:

38 Եւ Մարիամն ասաց. Ահա (ես) Տէրի աղախին (պատրաստ) եմ. թող քո խօսքիդ պէս լինի ինձ. և հրեշտակն գնաց նորանից:

39 Մարիամն էն օրերումն վերկացաւ, և վազով սարերի կողմն գընաց Յուդայի քաղաքն[38]:

40 Եւ Զաքարիայի տունն մտաւ, և Եղիսաբեթին բարև տուաւ:

41 Եւ էլաւ երբոր Եղիսաբեթն Մարիամու բարևն լսեց, երեխեան նորա փորումն խաղաց. և Եղիսաբեթ Սուրբ Հոգով լցվաւ:

42 Եւ բարձր ձայնով աղաղակեց և ասաց. Օրհնեալ ես դու կանանց միջումն, և օրհնեալ է քո փորի պտուղն[39]:

43 Եւ էս ինչ տեղից է ինձ՝ որ իմ Տէրի մայրն ինձ մնա գայ:

44 Ինչուոր՝ ահա երբոր քո բարևի ձայնն իմ ականջս հասաւ, իմ երեխաս իմ փորիս մէջն ուրախանալով խաղաց:

45 Եւ երանի է նորան՝ որ կըհաւատայ՝ թէ էն բաներն կըկատարվին, որ Տէրից իրան ասված են:

46 Եւ Մարիամն ասումէր. Փառք իմ անձս փառաւորէ Տէրին[40].

(35) Մատթ. ա. 20: (36) Մատթ. ժդ. 33: խզ. 63, 64: Մարկ. ա. 1: Յովհ. ա. 34: ե. 31: Գործ. ը. 37: Հռոմ. ա. 4: (37) Ննիաց. ժը. 14: Երեմ. լբ. 17: Օբատ. ը. 6: Մատթ. ժբ. 26: Մարկ. ժ. 27: Ղուկ. ժը. 37: Հոբ. ա. 21: (38) Հայ. ե. 9, 10, 11: (39) Գործ. ե. 34: (40) ա Թագ. բ. 1: Սամ. ը. 3, 8: լե. 9: Ելք. գ. 18:

Digitized by Google

47 Եւ ցնծացաւ հոգի իմ յԱ՛ստուածն փրկիչ իմ :
48 Զի հայեցաւ ՚ի խոնարհութիւն աղախնոյ իւրոյ . զի ահա յայսմհետէ երանեացեն ինձ ամենայն ազգք :

49 Զի արար ինձ մեծամեծս Հզօրն , և սուրբ է անուն նորա :

50 Եւ ողորմութիւն նորա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց :

51 Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով . ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից իւրեանց :

52 Վհակեաց զՀզօրս յաթոռոց , և բարձրացոյց զխոնարհս :

53 Զքաղցեալսն լցոյց բարութեամբ , և զմեծատունս արձակեաց ունայնս :
54 Պաշտպանեաց Իսրայէլի ծառայի իւրում՝ յիշել ողորմութիւնս :

55 Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Աբրահամու և զաւակի նորա՝ յաւիտեան :

56 Եկաց Ա՝ուրիամ առ նմա իբրև ամիսս երիս , և դարձաւ ՚ի տունն իւր :

57 Եւ Եղիսաբեթի լցան ժամանակք ծնանելոյ , և ծնաւ որդի :
58 Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին՝ և ազգատոհմ նորա , զի մեծ արար Տէր զողորմութիւն իւր ընդ նմա . և խնդային ընդ նմա :

59 Եւ եղև յաւուրն ութերորդի՝

47 Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ՝ իմ փրկիչ Աստուածովս :
48 Պատճառնոր՝ իրան աղախնոյ (ծառա-ուհի) խոնարհութեանն մարկ առաւ[41] , ինչու որ՝ ահա հիմիկուց եւս ամէն ազգերն երանի կըսան ինձ[42] :

49 Պատճառնոր՝ Հօրաւորն մեծ մեծ բաներ արաւ ինձ[43] , և սուրբ է նորա անունն[44] :

50 Եւ նորա ողորմութիւնն պարտէ պարտ նորա վախեցողներին վերայ է[45] :

51 Հօրութիւն արաւ իրան բազուկովն[46] ցրվեց ամբարտաւաններին , իրանց սրտի մտածմունքներովն[47] :

52 Հօրաւորներին իրանց աթոռներէն կործանեց , և խոնարհներն բարձրացուց[48] :

53 Սովածներին բարութենով լեցուց , և հարուստներին դատարկ թողեց[49] :

54 Իրան Իսրայէլ ծառային խընամք տարաւ՝ իրան ողորմութենն յիշելով[50] :

55 Ինչպես որ մեր հարանց խոստացաւ՝ Աբրահամին և նորա զաւակին՝ մինչև յաւիտեան[51] :

56 Ա՝արիամն մնաց նորա մօտ երեք ամսի չափ՝ և (ապա) դարձաւ իրան տունն :

57 Եւ Եղիսաբեթի ծնելոյ ժամանակն լցվաւ , և որդի ծնաւ :

58 Եւ նորանք՝ որ նորա չորս կողմն էին՝ և նորա ազգականներն լսեցին՝ թէ Տէրն իրան ողորմութիւնը մեծ արաւ նորա վերայ . և ուրախացան նորա հետ[52] :

59 Եւ էլաւ՝ ութ օրուանն եկին ,

(41) ա Յհոէ . ա . 11 : Յոզ . ձբ . 6 : (42) Յոզ . գ . 12 : Ղուկ . ժա . 27 : (43) Յոզ . հա . 19 : ձբ . 2 , 3 : (44) Յոզ . ձժա . 9 : (45) Ծննդ . ժէ . 7 : Ելէ . է . 6 : Յոզ . ձգ . 17 , 18 : (46) Յոզ . զբ . 1 : ձժբ . 15 : Նաւմ . ի . 10 : ծա . 9 : ծբ . 10 : (47) Յոզ . լբ . 10 : ա Պետր . ե . 5 : (48) ա Յհոէ . բ . 6 : Յակոբ . ե . 11 : Յոզ . ձժգ . 6 : (49) ա Յհոէ . բ . 5 : Յոզ . լբ . 10 : (50) Յոզ . զբ . 3 : Երէմ . լա . 3 . 20 : (51) Ծննդ . ժէ . 19 : Յոզ . ձգբ . 11 : Հռով . ժա . 28 : Ղուկ . գ . 16 : (52) Վէր . 14 :

Digitized by Google

եկին թլփատել զմանուկն , և կո-
չէին զնա յանուն հօր իւրոյ Զա-
քարիա ։
60 Պատասխանի եւս մայրն նորա և
ասէ . Ո՛չ այլ կոչեսցի Յովհաննէս ։

61 Եւ ասեն ցնա . Ո՛չ ոք է յազգի քումմէ , որոյ կոչի անուն
Յովհաննէս ։
62 Ընկարկէին հօրն նորա՝ թէ զի՞նչ կամիցի կոչել զնա ։

63 Եւ խնդրեաց տախտակ , գրեաց՝
և ասէ . Յովհաննէս է անուն դո-
րա . և զարմացան ամենեքին ։
64 Եւ բացաւ բերան նորա վաղ-
վաղակի՝ և լեզու նորա , և խօսէր՝
և օրհնէր զԱստուած ։
65 Եւ եղև ահ ՚ի վերայ ամենե-
ցուն՝ որ լսէին զայս , և որ շուրջ
բնակեալ էին զնոքօք . և ընդ ամե-
նայն լեռնակողմն Հրէաստանի պատ-
մէին ամենայն բանքս այսոքիկ ։

66 Եւ եդին ամենեքեան որ լսէ-
ին՝ ՚ի սիրտս իւրեանց , և ասէին .
Ո՞րինչ լինիցի մանուկս այս . և ձեռն
Տեառն էր ընդ նմա ։
67 Եւ Զաքարիա հայր նորա լցաւ
Հոգւով Սրբով , մարգարէացաւ և
ասէ .
68 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իս-
րայէլի , զի այցեալ եւ մեզ , և արար
փրկութիւն ժողովրդեան իւրում ։

69 Եւ յարոյց եղջիւր փրկու-
թեան մեզ ՚ի տանէ Դաւթի ծա-
ռայի իւրոյ ։
70 Որպէս խօսեցաւ բերանով սըր-
բոց՝ որ յաւիտենից մարգարէքն նո-
րա էին .

որ երեխային թլփատեն , և նորան
իւրան հօր անունովն Զաքարիա է-
ին կոչում[53] ։
60 Նորա մայրն պատասխան ար-
ասաւ և ասաց . Ձի՛ այլ Յօհան-
նէս պիտի կոչվի[54] ։
61 Եւ նորան ասացին՝ թէ Ո՛չ
ով չը՛կայ քո ազգումդ՝ որ նորա
անունն Յօհաննէս կոչվի ։
62 Նորա հօրն աչքով էին ա-
նում՝ թէ ի՞նչ կըկամենայ կոչել
նորան ։
63 Եւ նա տախտակ խնդրեց , գը-
րեց՝ և ասաց , դորա անունն Յօ-
հաննէս է . և ամենքն զարմացան[55] ։
64 Եւ շուտով նորա բերանն և
լեզուն բացվաւ . և խօսեալէր՝ և
Աստուծոյն օրհնումէր[56] ։
65 Եւ ահ ընկաւ ամենին վերայ ,
որ էս (բանըս) լսումէին , և որ նո-
րանց չորս կողմինն բընակված էին .
և Հրէաստանի սարերի ամեն կող-
մերումն էս ամեն բաներըս պատմը-
վումէին[57] ։
66 Եւ ամենքն՝ որ լսումէին՝ իրանց
սրտերումն դրին և ասացին[58] . Ին
երեխաս ի՞նչ պիտի լինի . և Տէրի
ձեռն նորա հետն էր[59] ։
67 Եւ նորա հայր Զաքարիան
Սուրբ Հոգով լցվաւ , մարգարէա-
ցաւ և ասաց[60] .
68 Օրհնեալ է Իսրայէլի Տէր
Աստուածն[61] որ մեզ տեսութիւն ե-
կաւ՝ և իրան ժողովըրդին համար
փրկութիւն արաւ[62] ։
69 Եւ իրան Դաւիթ ծառայի տա-
նիցն փրկութեան եղջիւր վերկաց-
րուց մեզ համար[63] ։
70 Ինչպէս որ խօսեց սրբոց բե-
րանովն՝ որ յաւիտենից նորա մար-
գարէներն էին[64] ։

(52) Ղուկ . ժէ . 12 ։ Ղեւտ . ժբ . 3 ։ (54) Վէր . 13 ։ (55) Վէր . 13 ։ (56) Վէր . 20 ։ (57) Վէր . 39 ։ (58) Ղեւտ . բ . 19 . 51 ։ (59) Ղուկ . լԹ . 2 ։ Յեսու . ւ . 17 ։ ԼԹ . 31 ։ Դատ . ժա . 21 ։ (60) Յովէլ . բ . 28 ։ (61) գ Թագ . ա . 48 ։ Սամ . խա . 13 ։ ղբ . 18 ։ ճղ . 48 ։ (62) Ելք . գ . 16 ։ դ . 31 ։ Սամ . ճմա . 9 ։ Ղեւտ . է . 16 ։ (63) Սամ . ճղբ . 17 ։ (64) Երէմ . իբ . 5 , 6 ։ Լ . 10 ։ Դան , բ . 24 ։ Դատ . գ . 21 ։ Հռոմ . ա . 2 ։

Digitized by Google

71 փրկութիւն ի թշնամեաց մե-
ծոց , և ի ձեռաց ամենայն ատելեաց
մերոց :
72 Լինել ողորմութիւն ընդ հարս
մեր , և յիշել զուխտն իւր սուրբ՝

73 զերդումն , զոր երդուաւ Աբ-
րահամու հօր մերում՝ տալ մեզ ,
74 Առանց երկիւղի , ի ձեռաց
թշնամեաց մերոց փրկեալս , պաշտել
զնա ,
75 Սրբութեամբ և արդարու-
թեամբ առաջի նորա զամենայն ա-
ւուրս կենաց մերոց :
76 Եւ դու մանուկ՝ Մարգարէ
Բարձրելոյ կոչեսջիր . զի երթիցես
առաջի երեսաց Տեառն պատրաստել
զճանապարհս նորա :

77 Տալ գիտութիւն փրկութեան
ժողովրդեան նորա , ի թողութիւն
մեղաց նոցա :
78 Ի սուն գթութեանց ողորմու-
թեան Աստուծոյ մերոյ , որովք այց
արասցէ մեզ արեգակն ի բարձանց :

79 Երևել՝ որոց ի խաւարի և ի
սուերս մահու նստեին . ուղղել
զոտս մեր ի ճանապարհս խաղաղու-
թեան :
80 Եւ մանուկն աճէր՝ և զօրանայր
հոգւով . և էր յանապատ մինչև
յօր երևելոյ նորա Իսրայէլի :

71 փրկութիւն մեր թշնամիներից
ձեր . և ամէն մեզ ատողներից
ձեռքից :
72 Որ մեր հարանց վերայ ողոր-
մութիւն անէ , և իրան սուրբ ուխ-
տըն և պայմանըն յիշէ[65]
73 Յն երդումըն , որ մեր հայր
Աբրահամին երդուաւ՝ որ մեզ տայ[66] ,
74 Որ մեր թշնամիների ձեռքից
ազատուած՝ առանց վախի պաշտանք
իրան[67] ,
75 Սրբութեամբ և արդարու-
թեամբ նորա առաջին՝ մեր կենաց ա-
մէն օրերում[68] :
76 Եւ դու ով երեխայ՝ Մարձրե-
լոյն մարգարէ կըկոչվիս . ինչուա՞
պիտի գնաս Տէրի երեսաց առաջին՝
որ նորա ճանապարհըն պատրաս-
տես[69] :
77 Նորա ժողովըրդին փրկու-
թեան գիտութիւն տաս իրանց մե-
ղաց թողութեան համար[70] :
78 Որ Աստուծոյ քաղցր ողոր-
մութեան համար , որ նորանով ա-
րեգակն վերևից տեսութիւն եկաւ
մեզ[71] :
79 Որ երևի նորանց՝ որ խաւա-
րումն և մահի շուաքումն նստած է-
ին , որ մեր ոտներըս դէպի խաղա-
ղութեան ճանապարհն շիտակէ[72] :
80 Եւ երեխան աճում էր՝ և հո-
գով զօրանում էր[73] . և անապատնե-
րումն (չնօչէրուա՞ն) էր մինչև էն
օրն՝ որ նա երևեցաւ Իսրայէլին[74] :

(65) Լուս . խզ . 42 : Ասմ . զբ . 3 : Ամ . 8 , 9 : Ազ . 45 : Նվի . ժգ . 60 : Վէր .
54 : (66) Նննե . ժբ . 3 : ժե . 4 : խբ . 16 , 17 : Նէբ . գ . 13 . 17 : (67) Հե-
ռովմ . գ . 18 . 22 : Նէբ . բ . 14 : (68) Նէմ . լբ . 39 , 40 : Նէհ . պ . 24 : բ
Յհան . բ . 13 : բ Տի . ա . 9 : Տէր . բ . 12 : ա Պետր . ա . 15 : բ Պետր . ա . 4 :
(69) Նաղ . խ . 3 : Մաղ . գ . 1 : դ . 5 : Մատթ . ժա . 10 : Ղէր . 17 : (70) Մարկ .
ա . 4 : Ղուկ . գ . 3 : (71) Յհան . իդ . 17 : Նաղ . ժա . 1 : Հռոմ . գ . 8 : զ . 13 :
Մաղ . գ . 2 : (72) Նաղ . բ . 2 : խբ . 7 : խթ . 9 : Մատթ . դ . 16 : Գործ . իզ .
18 : (73) Ղուկ . բ . 40 : (74) Մատթ . գ . 1 : ժա . 7 : Հինգերորդ սա նախ քան
զհատարակ թուականն Քրիստոսի :

Digitized by Google

ԳԼՒ · Ը

1 Օգոստոս կայսրն ամէն Հռոմէացի աշխարհագիր կառնէ : 6 Գրիստոսի ծնունդն : 8 Մին հրեշտակ եւ աւետիքն հովիւներին կըսայ : 13 Շատ մարդիկ սպառ համար Աստուած կըգովէին : 21 Մրիսոսի թլփատվէն : 22 Մարիամի սըրբութեան օրերն կըլրացվին : 28 Սիմէոնն եւ Աննան Մրիսոսի համար կըմարգարէանան : 40 Գրիստոսի շնորհով աճելն , 46 Տաճարին մէջ վարդապետներին բան հարցանելն , 51 Եւ իրան ծնողաց հնազանդութիւնն :

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ եել հրաման յՕգոստոս կայսերէ՝ աշխարհագիր առնել ընդ ամենայն տիեզերս :

2 Այս առաջին աշխարհագիր եղև ՚ի դատաւորութեան Սորոց Կիւրենեայ :

3 Եւ երթային ՚ամենեքեան մըտանել յաշխարհագիր իւրաքանչիւր քաղաքի :

4 Եել և Յովսէփ ՚ի Գալիլէէ ՚ի քաղաքէ Նազարեթէ՝ ՚ի Հրէաստան ՚ի քաղաք Դաւթի , որ կոչի Բեթղեհէմ . վասն լինելոյ նորա ՚ի տանէ և յազգէ Դաւթի ,

5 Ա՝առնել յաշխարհագիր Ա՝առնեմս հանդերձ զոր խօսեալն էր նմա , և էր յղի :

6 Եւ եղև ՚ի հասանելն նոցա անդր , լցան աւուրք ծնանելոյ նորա :

7 Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ , և պատեաց ՚ի խանձարուրս՝ և եդ զնա ՚ի մսուր . զի ոչ գոյր նոցա տեղի յիջևանին :

8 Եւ հովիւք էին ՚ի տեղւոջն յոյնմիկ բացօթեայք , որ պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց :

9 Եւ հրեշտակ Տեառն երևեցաւ նոցա , և փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա . և երկեան երկիւղ մեծ :

1 Եւ էլաւ որ էն օրերումն՝ հրաման դուրս եկաւ Գոստոս կայսերիցն , որ ամէն աշխարհքի միջի մարդիքն գրի տակ ձգվին :

2 Այս առաջին աշխարհագիրն կիւրենի Սորոց դատաւորութեան ժամանակումն էլաւ[1] :

3 Եւ ամէնքն գնումէին՝ որ էն աշխարհագիրն մտնեն՝ ամէն մէկն իրան քաղաքն :

4 Յոսէփն էլ Գալիլեայիցն՝ Նազարէթ քաղաքիցն գնաց Հրէաստան (Բեհուպոպոն) Դաւթի քաղաքն[2] , որ Բեթղեհէմ է կոչվում . ինչու որ՝ նա Դաւթի տանիցն և ազգիցն էր[3] :

5 Որ աշխարհագիրն մտնէ Ա՝առնիամու հետ՝ որ նշանված էր նորան , և յղի էր :

6 Եւ երբոր նորանք էն տեղ հասին , նորա ծնելոյ օրերն լցվան :

7 Եւ իրան առջինեկ որդին ծընաւ , և պատեց խանձարուրների (քաթուպենէրէ) մէջ՝ և մսուրի (ախուրէ) մէջ դրաւ[4] . ինչուր՝ էն վերգալոյ տեղումն տեղ չը՛կար նորանց համար :

8 Եւ էն տեղումն հովիւներ (չոպաններ) կային դուրս տեղն կացօղ՝ որ գիշերի ժամանակն իրանց հօտերըն (ախուռներըն) պահումէին :

9 Եւ Տէրի հրեշտակն երևեցաւ նորանց , և Տէրի փառքն նորանց վերայ ծագեց . և մեծ վախով վախեցան[5] :

(1) Դանիէլ . ե . 27 : (2) ա Թագ . ժգ . 1 . 4 : Յեսէ . է . 42 : (3) Մատթ . ա . 16 : Ղուկ . ա . 27 : (4) Մատթ . ա . 25 : (5) Ղուկ . ա . 12 :

Digitized by Google

10 Եւ ասէ ցնոսա Հրեշտակն . Մի՛ երկնչիք՝ զի ահա աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ , որ եւ ղեցի ամենայն ժողովրդեանն .

11 Օ՛ի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ , որ է Քրիստոս Տէր , ի քաղաքի Դաւթի :

12 Եւ այս նշանակ ձեզ . գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս , եւ եդեալ ի մսուր :

13 Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ Հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց , որ օրհնէին զԱստուած՝ եւ ասէին .

14 Փառք ի բարձունս Աստուծոյ , եւ յերկիր խաղաղութիւն , ի մարդիկ հաճութիւն :

15 Եւ եղեւ իբրեւ վերացան ի նոցանէ Հրեշտակքն յերկինս , ասեն ցմիմեանս հովիւքն . Եկայք երթիցուք մինչեւ ցԲեթղէհէմ , եւ տեսցուք զի՞նչ է բանս այս որ եղեւ , զոր Տէրն եցոյց մեզ :

16 Եւ եկին փութանակի . եւ գտին զԱրիամ եւ զՅովսէփ , եւ զմանուկն եդեալ ի մսուր :

17 Եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա զմանկանէն :

18 Եւ ամենեքեան՝ որ լսէին , զարմանային վասն բանիցն՝ զոր խօսեցան ընդ նոսա հովիւքն :

19 Եւ Մարիամ զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր , և խելամուտ լինէր ի սրտի իւրում :

20 Եւ դարձան հովիւքն , փառա-

10 Եւ հրեշտակն ետուն ասաց . Մի՛ վախենաք , ինչուա՛ր՝ ահա մեծ ուրախութեան աւետիք եմ ասելս ձեզ , որ ամէն ժողովրդին պիտի լինի[6] :

11 Պատճառնո՛ր՝ էս օր[7] ձեզ փրկիչ ծնվաւ՝ Դաւթի քաղաքումն[8] . որ նա Քրիստոս Տէր է[9] :

12 Եւ էս լինի ձեզ նշան . մին եւ՝ երեխայ կըգտնէք խանձարուրներով (քսրսրընդով) պատած , և մսուրի (խորթի) մէջ գրած :

13 Եւ յանկարծակի էն հրեշտակին հետ էլաւ երկնաւոր զօրքի բազմութիւնն , որ Աստուծոյն օրհնում էին՝ և ասում[10] .

14 Փառք (լինի) Աստուծոյ ի բարձունս[11] , և երկրի վերայ խաղաղութիւն[12] , և մարդկանց մէջ հաճոյութիւն[13] :

15 Եւ էլաւ երբոր հրեշտակներն նորանցից վերացան երկինքն , հովիւներն (չոպաններն) իրար ասացին . եկէք գնանք մինչև Բեթղէհէմ , և տեսնենք ինչ է էս բանն՝ որ էլաւ , որ Տէրն ցոյց տուաւ մեզ :

16 Եւ վռազով եկին և գտին Մարիամին և Յոսէփին , և երեխային մսուրի մէջ դրած :

17 Եւ իմացան էն բանըն՝ որ էն երեխայի համար ասվեցաւ նորանց :

18 Եւ ամէնքն՝ որ լսում էին , զարմանում էին բաներին համար՝ որ հովիւներն նորանց հետ խօսեցին :

19 Եւ Մարիամն էս ամէն բաներըս պահում էր , և իրան սրտումն մտածում էր[14] :

20 Եւ հովիւներն դարձան . Աս-

(6) Ղուկ . ժբ . 3 : Մատթ . իբ : 19 : Մարկ . ա . 15 : Գործ . իդ . 47 : Կող . ա . 23 : (7) Նոյ . բ . 6 : (8) Մատթ . ա . 21 : (9) Մատթ . ա . 16 : Ժղ . 16 : Գործ . ա . 43 : Գործ . բ . 36 . 38 : ժ . 36 : Փիլիպ . բ . 11 : (10) Ղուկ . իբ . 12 : Ես . 1 , 2 : Սաղ . ճէ . 20 , 21 : Ամբ . 3 : Գաղ . է . 10 : Ղեբ . ա . 14 : Յոյգ . է . 11 : (11) Գործ . ժբ . 38 : Ղեբ . ա . 6 : գ . 10 . 21 : Յոյգ . է . 13 : (12) Նոյ . ծէ . 19 : Գործ . ա . 79 : Ըփես . է . 1 : Ղեբ . բ . 17 : Կող . ա . 20 : (13) Յոյգ . գ . 16 : Ղեբ . բ . 4 . 7 : Բ Կոր . բ . 16 : ա Յովհ . գ . 9 , 10 : (14) Ղուկ . ե . 11 : Գործ . ա . 66 : Սոյբ . 51 :

Digitized by Google

ւոր առնէին և օրինէին զ՝ասուած վասն ամենայնի՝ զոր լսան և տեսին · որպէս պատմեցաւ նոցա :

21 Եւ իբրև լցան աւուրք ութ թլփատել զնա , և կոչեցաւ անուն նորա Յիսուս՝ որ կոչեցեալն էր ի հրեշտակէն , մինչեւ յղացեալ էր զնա յորովայնի :

22 Եւ իբրև լցան աւուրք սրբութեան նորա ըստ օրինացն Մովսէսի , ածին զնա Յերուսաղէմ յանդիման առնել Տեառն :

23 Որպէս և գրեալ է յօրէնս Տեառն , թէ Ամենայն արու՝ որ բանայ զարգանդ , Սուրբ Տեառն կոչեցցի :

24 Եւ տալ պատարագս՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն , զոյգ տատրակաց , կամ երկուս ձագս աղաւնեաց :

25 Եւ ահա այր մի էր Յերուսաղէմ , որոյ անուն էր Սիմէոն . և էր այրն այն արդար և երկիւղած , և ակն ունէր մխիթարութեանն Իսրայէլի , և Հոգի Սուրբ էր ի նմա :

26 Եւ էր նորա հրամայեալ ի Հոգւոյն Սրբոյ՝ մի՛ տեսանել զմահ , մինչեւ տեսցէ զՕծեալն Տեառն :

27 Եւ եկն Հոգւովն ի տաճարն . և իբրև ածին ծնօղքն զմանուկն Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն ի վերայ նորա .

28 Եւ նա առընկալաւ զնա ի գիրկս իւր , և օրհնեաց զ՝ասուած , և ասէ .

29 Արդ՝ արձակեա զծառայս քո Տէր ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն .

տուծոյն փրկութեանն և օրհնութեան էին ամէն բաներին համար՝ որ տեսին . ինչպէս որ նորանց պատմեցաւ :

21 Եւ երբոր ութ օր լցաւ[15] որ նորան թլփատեսին , նորա անունն Յիսուս կոչուեցաւ՝ էն որ հրեշտակին էր կոչուած , դեռքանի որ նա չէր յղացած փորուն[16] :

22 Եւ երբոր նորա սրբութեան օրերն լցան՝ Մովսէսի օրէնքին պէս[17] , նորան տարան Երուսաղէմ՝ որ Տէրի առաջին կանգնացնեն :

23 Ինչպէս որ Տէրի օրէնքումն գրուած է՝ թէ Ամէն արու (ոչ պատ՝)՝ որ արգանդ բանայ[18] , Տէրին սուրբ պիտի կոչուի :

24 Եւ որ Տէրի օրէնքումն տատրիս պէս պատարագ բերուն մին զոյգ տատրակ (պո՛ղէ) , կամ աղաւնու երկու ձագ[19] :

25 Եւ ահա Երուսաղէմումն մին մարդ կար՝ որ նորա անունն Սիմէօն էր . և էն մարդն արդար և Աստուածավախ էր , և Իսրայէլի մխիթարութեանն սպասումը[20] , և Սուրբ Հոգի կար նորանում :

26 Եւ նա Սուրբ Հոգուն հրամանն էր առել՝ որ մահ չտեսնէ[21] , մինչև որ Տէրի Օծեալը տեսնէ :

27 Եւ նա Հոգուովն եկաւ տաճարը[22] . և երբոր ծնօղներն Յիսուս երեխային բերին՝ որ օրէնքի սովորութեան պէս նորա վերայ անեն .

28 Նա էլ նորան առաւ ընդունեց իրան գիրկն , և Աստուծոյ օրհնեց , և ասաց .

29 Տէր հիմիկ քո խօսքիդ պէս խաղաղութենով ես արձակում քո ծառայիդ[23] .

(15) Ղկնդ . ժէ . 12 : Ղ՝Լար . ժբ . 3 : Ղ՝ոսէ . ա . 59 : (16) Մարկ . ա . 21 . 25 : Ղ՝ոսէ . ա . 31 : (17) Ղ՝Լար . ժբ . 2 , 3 , 4 . 6 : (18) Եւթ . ժգ . 13 . իբ . 29 . ըգ . 19 . Թիտ . գ . 13 . ը . 17 . ժը . 15 : (19) Ղ՝Լար . ժբ . 2 . 6 . 8 : (20) Նաայ . խ . 1 . Մարկ . ժե . 43 . վկայ . 38 : (21) Պաղ . ՀՓ . 48 : Էքը . ժա . 5 : (22) Մարկ . գ . 1 : (23) Ղկնդ . խգ . 30 : Փիլպ . ա . 23 :

Digitized by Google

30 Ո՛վ տեսիլ աչք իմ զինչ ինչ ես
թիւն քո ,
31 Ո՛ր պատրաստեցեր առաջի
ամենայն ժողովրդոց :
32 Լոյս ի յայտնութիւն հեթա-
նոսաց , և փառս ժողովրդեան քոյ
Իսրայէլի :
33 Եւ էին հայրն և մայրն նորա
զարմացեալ ի վերայ բանիցն , որ
խոսէին զնմանէ :
34 Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոնն ,
և ասէ ցՄարիամ մայր նորա . Ո-
հա տա կայ ի գլորումն և ի կանգ-
նումն բազմաց ի մէջ Իսրայէլի ,
և ի նշան հակառակութեան :

35 Եւ ընդ քո իսկ անձին անցցէ
սուր , զի յայտնեսցին ի բազում
սրտից խորհուրդք :
36 Եւ անդ էր Աննա մարգարէ՝
դուստր փանուէլի՝ յազգէ Ասերայ .
տա ինքն անցեալ էր զառուրբք բազ-
մաք՝ կեցեալ ընդ առն սմա ամս ի
կուսութենէ իւրմէ :
37 Եւ էր այրի մինչ իբրև ութ-
սուն և չորից՝ որ ոչ մեկնէր ի տա-
ճարէն , այլ պահօք և աղօթիւք
պաշտէր զցայգ և զցերեկ :

38 Եւ սա ի նմին ժամու յարուցեալ
նոյն գոհանայր զՏեառնէ , և խո-
սէր զնմանէ ընդ ամենեսին՝ որ ակն
առնէին փրկութեանն Երուսաղէմի :

39 Եւ իբրև կատարեցին զամե-
նայն ըստ օրինացն Տեառն , դարձան
անդրէն ի Գալիլեա ի քաղաքն իւր-
եանց Նազարէթ :
40 Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր
ի իմաստութեամբ . և շնորհք Աս-
ուածոյ էին ի վերայ նորա :

30 Իմ[ք]ոյ աչք[ք] իմ զփրկութիւն
քո[ք] ,
31 Զոր պատրաստեցեր առաջի
ամենայն ժողովրդոց :
32 Լոյս ի յայտնութիւն հեթա-
նոսաց , և փառս քո Իսրայէլի
ժողովրդոյդ Տեառն[ք] :
33 Եւ նորա հայրն և մայրն զար-
մացեալ էին են բանեւրին վերայ՝ որ նո-
ցա Տեառնէ խոսէին :
34 Եւ Սիմէոն օրհնեաց նորանց ,
և նորա մայր Մարիամին ասաց . Ո-
հա սա կայ շատ մարգկանց Տեառն
կործանելոյ և կանգնելոյ պատճառ[ք]
Իսրայէլի միջոցէ , և հակառակու-
թեան նշան[ք] :
35 Եւ հենց քո անձնէդ սուր
կանցնէ , որ շատ սրտերից խոր-
հուրդներն յայտնիցին[ք] :
36 Եւ էնեաղ էր Աննա մարգարէ՝
փանուէլի աղջիկ Ասերի ազգից .
սա ինքն շատ օրերով անց էր կացրել
որ իրան կուսութեան ժամանակից
եօթն տարի էր ամուսնացել մարդոյ հետ :
37 Եւ ութսուն և չորս տարու չափ
այրեւէրի էր՝ որ տաճարից չէր հե-
ռանում . բայց պասով և աղօթք
քով գիշերուցերեկ ծառայութիւնը
(Լատ. ծ.)[29] :
38 Եւ սա էլ էն ժամումն (տաճա-
ռ.-ից) վերկացաւ և Տէրոջն գոհա-
նումէր , և նորա համար ամենին հետ
խոսումէր՝ որ Երուսաղէմի փրկու-
թեանն սպասումին[30] :
39 Եւ երբոր ամեն բաներըն Տէրի
օրէնքին պէս կատարեցին , գնա-
դարձան Գալիլեա՝ իրանց Նազա-
րէթի քաղաքն :
40 Եւ երեխեն աճումէր[31] և զօ-
րանում իմաստութեանով լցված . և
Աստուծոյ շնորհքն նորա վերայ էր :

(23) Նոյ . ծբ . 10 : Գ . Թագ . գ . 6 : (25) Նոյ . բ . 2 : Խր . 6 : Խէ . 6 : է . 1 ; 2 , 3 : (26) Նոյ . ը . 18 : Ուսն . ժգ . 9 : Միագր . իա . 14 : Հռոմ . բ . 22 ; 23 : ա Կորնթ . ա . 26 , 28 : բ Կորնթ . ե . 16 : ա Պետր . բ . 7 , 8 : (27) Գործ . իբ . 22 : (28) Ջրագ . իա . 10 : Ծովհ . ժբ . 25 : (29) Գործ . իգ . 10 : ա Յիս . ա . 60 (30) Մարկ . ժե . 43 : Ղկ . իգ . 26 : Գործ . իգ . 21 : (31) Ղկ . բ . 52 : Գործ . ա . 80

Digitized by Google

41 Եւ երթալին ծնօղք նորա ամէն ամի յԵրուսաղէմ՝ ի տօն զատկին :

42 Եւ իբրեւ եղեն նորա փոքր եղ կատարած , յետանալ նոցա յԵրուսաղէմ ըստ սովորութեան տօնին ,
43 Եւ կատարել զաւուրսն՝ և դառնալ տնգդէն , մնաց Յիսուս մանուկն յԵրուսաղէմ . և ոչ գիտացին ծնօղքն նորա :
44 Կարծէին զնմանէ՝ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ . եկին իրրեւ աւուր միոյ ճանապարհ և խնդրէին զնա ընդ ազգսն և ընդ ծանօթս :

45 Եւ իբրեւ ոչ գտին , դարձան անդրէն յԵրուսաղէմ խնդրել զնա :

46 Եւ եղեւ յետ երից աւուրց՝ գտին զնա ի տաճարին , զի նստէր ընդ վարդապետան . լսէր ի նոցանէ , և հարցանէր զնոսա :

47 Ամենեքեան՝ որ լսէին ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւնն և ընդ պատասխանիս նորա :
48 Եւ իբրեւ տեսին զնա՝ սքանչացան . և ասէ ցնա մայրն իւր . Որդեակ՝ զի՞նչ գործ գործեցեր դու ընդ մեզ . ահաւասիկ հայրդ քո և ես տառապեաք՝ խնդրէաք զքեզ :

49 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՞ւր խնդրէիք զիս , ոչ գիտէիք՝ եթէ ի տան Հօր իմոյ պարտ է ինձ լինել :

50 Եւ նորա ոչ իմացան զբանն՝ զոր խօսեցաւ ընդ նոսա :
51 Եւ էջ ընդ նոսա , և գնաց ի Նազարէթ . և էր նոցա հնազանդ . և մայր նորա պահէր զամենայն բանս ի սրտի իւրում :

41 Եւ նորա ծնօղքն տարեւոյ տարի երթային էին գնում զատկի տնտեսութեան[32] :
42 Եւ երբոր նա տասն երկու տարեկան էլաւ , նորանք ասնի սովորութեան պէս երուսաղէմ գնացին :
43 Եւ երբոր (էն) օրերն կատարվեցան՝ և յետ գարձան , Յիսուս տղան երուսաղէմումն մնաց . և նորա ծնօղքն չիմացան :
44 Կարծումէին՝ թէ նա ճանապարհի ընկերներին հետ կըլինի . մին օրվան չափ ճանապարհ եկին՝ և նորան մեն էին գալիս դրացիներ (հարե-ազնիվներ) և ծանօթներն մեջ :
45 Եւ երբոր չգտին , յետ գարձան երուսաղէմ՝ որ նորան մանգան :
46 Եւ էլաւ որ երեք օրից եկեղ նորան տաճարի մէջն գտին , որ վարդապետներին հետ նստած էր . նրանց ականջ էր դնում , և նորանից հարցնում էր :
47 Եւ ամէնքն՝ որ նորանից լսում էին՝ զարմանում էին նորա իմաստութեան և պատասխաններին վերայ[33] :
48 Եւ երբոր նորան տեսին՝ շատ զարմացան . և նորա մայրն ասաց նորան . Որդեակ՝ էս ի՞նչ բան արիր մեզ հետ . ահա քո հայրդ և ես մեծ նեղութեամբ մեն էինք գալիս քեզ համար :
49 Եւ նորանց ասաց . Ի՞նչ էիք ինձ մեն գալիս . էիք գիտում՝ թէ պէտք է , որ ես իմ Հօր տանն լինիմ[34] :
50 Եւ նորանք չիմացան էն բանն՝ որ նորանց հետ խօսեց[35] :
51 Եւ նորանց հետ վէրեկաւ , և գնաց Նազարէթ . և նորանց հնազանդ էր . և նորա մայրն էն ամէն բաներըն պահումէր իրան սրտումն[36] :

(32) Ելք • ԺԲ • 15 • 17 : Ղե • 23 : Բ Օրին • ԺԶ • 1 • 16 : (33) Մատ • է • 28 : Յովհ • ը • 28 : Նախ • Ո • 22 • 33 : Յովհ • է • 15 • 46 : (34) Յովհ • բ • 16 : 35) Նախ • Բ • 55 : ԺԸ • 34 : (36) Ա Թես • 19 : Պատ • է • 38 :

Digitized by Google

52 Եւ Յիսուս զարգանայր իմաստութեամբ և հասակաւ, և շնորհք Աստուծոյ և մարդկանց առաջին։

52 Եւ Յիսուս աճումէր իմաստութեամբ[1] և հասակով[2], և շնորհքով՝ Աստուծոյ և մարդկանց առջեւին։

ԿԻ · Կ

1 Յովհաննէսի քարոզութիւնն և մկրտութիւն, 15 Քրիստոսի համար իւրն ապրած վկայութիւնը։ Ջերոզէս Յովհաննէսի բանտումն կը դնէ։ Քրիստոս կը մկրտուի, և երկինքին հետ վկայութիւն կ'ըլլայ։ 23 Քրիստոսի յղին և ազգահամարն Յովսէփայ սկսած մինչև Ադամ։

1 Ի ՚ի ՚ի ՚

6 Եւ առաջի ամենայն մարդոյն զգ-
ջութիւն լսուծցի ։
7 Եւ ասէ ցժողովուրդսն եկեալս
առ[1] նմանէ · (Ո)նդունդք իմից՝
ո՞ եցոյց ձեզ փախչել ի բարկու-
թենէն՝ որ գալոց է ։

8 Արարէք պտուղս արժանի ապաշխարու-
թեան · և մի՛ սկսանիցէք ասել՝ եթէ Հայր
գ[2]Աբրահամ · զայս ասեմ ձեզ, եթէ
կարօղ է Աստուած ի քարանցս
յայսցանէ յարուցանել որդիս Ա-
բրահամու ։

9 Այլ ահա սկսեալ ասպար առ
արմատն ծառոց կայ · ամենայն ծառ՝
որ ոչ առնէ զպտուղ բարւոք, հա-
ւանէ և ի հուր արկանի ։

10 Հարցանէին զնա ժողովուրդքն
և ասէին · Ի՞նչ գործեսցուք ։
11 Պատասխանի եառ և ասէ ցնա-
սա · Որ իցեն երկու հանդերձք,
տացէ զմին այնմ՝ որ ոչն գուցէ ·
և որ կայցէ կերակուր՝ նոյնպէս
արասցէ ։
12 Եկին և մաքսաւորք մկրտիլ,
և ասեն ցնա · Վարդապետ՝ զի՞նչ
գործեսցուք ։

13 Եւ նա ասէ ցնոսա · Մի՛ ինչ
առնէք քան զկրամայեալն ձեզ առ-
նիցէք ։
14 Հարցանէին զնա և զինուորքն՝
և ասէին · Եւ մեք զի՞նչ գործես-
ցուք · ասէ ցնոսա · Մի՛ զոք խու-
ցէք՝ և մի՛ զոք զրպարտիցէք, շատ
լիցին ձեզ թոշակքն ձեր ։

15 Մի՛ինչ ակն ունէր ժողովուրդն՝
և քարհէին ամենեքեան ի սիրտս իւր-

6 Եւ Քրիստոս ամէն մարդոյն Աստու-
ծոյ փրկութիւնը տեսնէ ։
7 Եւ էն ժողովուրդներուն՝ որ
դուրս էին գալ, որ նորանից մկ-
կըրտվին՝ ասաց · (Ի՞նչ) Ո՞վ զա-
ւակներ՝ ովկ սովորցրուց ձեզ փախ-
չիլ էն բարկութենից՝ որ գալու է[6] ։
8 Աստուհետև ապաշխարութեան
արժանի պտուղներ արէք · մի՛ կս-
կսէք ասել՝ թէ Մենք Աբրահամ
ունինք հայր · ես ասեմեմ ձեզ,
թէ Աստուած կարօղ է էս քարե-
րիցս որդիք հանել Աբրահամի հա-
մար ։
9 Այլ ահա կացինն ծառերի
արմատին (բնօրէն) մօտ դրած է ·
ամէն ծառ՝ որ բարի պտուղ չի բե-
րում[7], կըկտրվի և կրակի մէջ
կըձըգվի ։
10 Եւ ժողովուրդներն նորան
հարցնում էին և ասում · Ա՞պա ի՞նչ
գործենք[8] ։
11 Պատասխան առաւ և նորանց
ասաց · Ով՝ որ երկու շոր ունի,
թող մինը նորան տայ՝ որ չունի ·
և նա էլ՝ որ կերակուր ունի, թող
էնպես անէ[9] ։
12 Մաքսաւորներն (Ինչ-որ-ժլենե-
րըն) էլ եկին՝ որ մկրտվին, և նո-
րան ասացին · Վարդապետ՝ ի՞նչ
գործենք[10] ։
13 Եւ նա ասաց նորանց · Ձեզ
հրամայածիցն աւելի բան մի՛ ա-
նէք[11] ։
14 Զինուորներն էլ նորան հարց-
նում էին և ասում · Ա՞պա մենք ի՞նչ
գործենք · Նորանց ասաց · Ոևէի
մընին մի՛ նեղացընէք՝ մընին զբո-
պարտութիւն մի՛ անէք, թող ձեր
վարձքերն բաւական լինին ձեզ[12] ։
15 Ոևէ որ ժողովուրդն սպասու-
մէր՝ և ամենքն իրանց սրտերում

(5) Պսլ · գբ · 2 · Լսայ · ծբ · 10 · Ղևտ · բ · 10 · (6) Պատմ · գ · 7 · (7) Պատմ · է · 19 · (8) Գործ · բ · 37 · (9) Ղևտ · ժա · 41 · բ Կորնթ · ը · 14 · Ելք · բ · 15, 16 · ա Ջեր · գ · 17 · դ · 20 · (10) Պատմ · խ · 32 · Ղևտ · ե · 29 · (11) Ղևտ · ժբ · 9 · (12) Նէհ · իգ · 1 · Ղևտ · ժբ · 11 ։

նանց վասն Յովհաննու՝ մի՛թէ սա իցէ Քրիստոս։

16 Պատասխանի ետ ամենեցուն և ասէ. Ես մկրտեմ զձեզ ջրով. բայց գայ զօրագոյն քան զիս, որոյ չեմ բաւական բառնալ զկօշիկս. նա մկրտեցէ զձեզ Հոգւով Սրբով և հրով։

17 Որոյ հեծանոցն ի ձեռին իւրում սրբել զխւր իւր՝ և ժողովել զցորեանն ի շտեմարանս իւր, և զխարդն սատակեցէ անշէջ հրով։

18 Նազում և այլ ինչ ամենայնի աւետարանէր ժողովրդեանն։

19 Նոցա Հերովդէս չորրորդապետ յանդիմանեալ ի նմանէ վասն Հերովդիայ կնոջ եղբօր իւրոյ, և վասն ամենայն չարեացն՝ զոր գործեաց Հերովդէս։

20 Յաւել և զայն ևս ի վերայ ամենայնի, և եդ ի բանտի զՅովհաննէս։

21 Եւ եղեւ ի մկրտիլ ամենայն ժողովրդեանն, և ընդ Յիսուսի մկրտեալն՝ և կալ յաղօթս, բանալ երկինից,

22 Եւ իջանել Հոգւոյն Սրբոյ մարմնաւոր տեսլեամբ իբրև զաղաւնի ի վերայ նորա. և գալ ձայն յերկինից՝ որ ասէր. Դու ես Որդի իմ սիրելի՝ ընդ քեզ հաճեցայ։

23 Եւ ինքն Յիսուս էր սկսեալ իբրև երեսնից՝ սկսեալ որպէս կարծէր, որդի Յովսեփայ. որ Յակովբայ. որ Հեղեայն. որ Մատթեայն։

24 Որ Լևեայն. որ Մեղքեայն. որ Յաննայն. որ Յովսեփայ։

մատծուսիքին Յոհաննեսին Հոմոր՝ մի՛թէ սա լինի Քրիստոս։

16 Նա ամենին պատասխան արար և ասաց. Ես ջրով եմ մկրտում ձեզ[12]. բայց ինձանից էլ զօրաւորն է գալիս՝ որ ես արժանի չեմ նորա կօշիկները վեր առնել. նա ձեզ Սուրբ Հոգով կմկրտէ։

17 Որ նորա հասկլին իրան ձեռքին է՝ որ իրան կալը կը սրբէ՝ և ցորենն իրան համբարն կը ժողովէ, և դարմանքն կայրէ անանցնելի կրակով[14]։

18 Ուրիշ էլ շատ բաներ մխիթարութիւնով աւետիք էր տալիս ժողովրդին։

19 Նաց Հերովդէս չորրորդապետն նորանից յանդիմանված իրան եղբօր կնկան Հերովդիայի պատճառովն, և էն ամէն չար գործքերին համար՝ որ Հերովդէս արաւ[15],

20 Էն ամենին վերայ էս էլ աւելացրաւ՝ որ Յոհաննէսին բանտի (գնդապան) մէջ դրաւ։

21 Էս հետ ամէն ժողովուրդի մկրտվելոյ ժամանակն, և երբոր Յիսուս մկրտվեցաւ՝ և աղօթք էր անում, երկինքն բացվաւ[16].

22 Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր կերպարանքով աղաւնու պէս վէր էր գալիս նորա վերայ. և երկնքից ձայն եկաւ՝ որ ասաւ՝ Դու ես իմ սիրելի Որդին՝ քեզ հաւան կացայ։

23 Եւ ինքն Յիսուս սկսած էր երեսուն տարեկանի չափ լինել[17] որ ինչպէս որ կարծվում էր, Յովսեփի որդին էր[18]. և նա՝ Յակոբին. և նա՝ Հեղիին. և նա՝ Մատթիային։

24 Եւ նա՝ Լևիին. և նա՝ Մեղքիին. և նա՝ Յաննէին. և նա՝ Յոսէփին։

(12) Մատ. ։ գ. 11։ (14) Մրկ. ։ գ. 12։ Մատ. ։ ժգ. 30։ (15) Մատ. ։ ժգ. 3։ Մրկ. ։ զ. 17։ (16) Մատ. ։ գ. 13։ Յովհ. ։ ա. 32։ (17) Ծնոտ. ։ ը. 3. 35. 39. 43. 47։ (18) Մատ. ։ ժգ. 55։ Յովհ. ։ զ. 42։

Digitized by Google

25 Որ Ա՚ամթեայն • որ Ա՚մեվ-
ային • որ Ա՚ւսումային • որ Եսղ-
եային • որ Ա՚ղանգեային :
26 Որ Ա՚ահլաթայն • որ Ա՚ատա-
ատթային • որ Ալեմեայն • որ Յովֆ-
անքեայն • որ Յովզայն :
27 Որ Յովնանայն • որ Ղեսայն •
որ Ո՚օրաբաբելին • որ Սազաթիէլ-
քին • որ Ա՚ներեայն :
28 Որ Ա՚եղքեայն • որ Ա՚դդեայն •
որ Կովսամայն • որ Եղմոդադայն •
որ Երայն :
29 Որ Յեսուայն • որ Եղիազա-
բոյն • որ Յովրամայն • որ Ա՚ատ-
թայն • որ Պ Լևեայն :
30 Որ Սիմէոնին • որ Յուդայն •
որ Յովսեփայն • որ Յովնամայն •
որ Եղեկիմայն :
31 Որ Ա՚եղթայն • որ Ա՚ննեհայն •
որ Ա՚ատտաթայն • որ Ա՚ներեայն •
որ Պ՚ատրին :

32 Որ Յեսսեայն • որ Ովբեթայն •
որ Ո՚ոտայն • որ Սաղմոնեայն •
որ Ա՚ներսոնին :
33 Որ Ա՚մինադաբայն • որ Ա՚րա-
մայն • որ Ա՚դմեայն • որ Ա՚ննեայն •
որ Եսրոմայն • որ փարեսին • որ
Յուդայն :
34 Որ Յակովբայն • որ Իսահա-
կայն • որ Ա՚բրահամն • որ Թա-
րային • որ Ա՚նաքովրայն :
35 Որ Սերուքայն • որ Ռագա-
ւայն • որ փաղեկայն • որ Եբեր-
գայն • որ Սաղայն :
36 Որ կայնանայն • որ Ա՚րփաք-
սադայն • որ Սեմայն • որ Ա՚նոյին •
որ Պ սեռքայն :
37 Որ Ա՚ռթուսաղային • որ Ե-
նովքայն • որ Յարեդին • որ Ա՚ա-
զազիէլին • որ կայնանայն :
38 Որ Ենովքայն • որ Սլեթայն •
որ Ա՚դամայն • որ Ա՚ստուծոյն :

25 Եւ նա՝ Ա՚ամթէին • և նա՝
Ա՚մոսին • և նա՝ Ա՚ւսումին • և նա՝
Ա՚ղլիին • և նա՝ Ա՚նանգէին :
26 Եւ նա՝ Ա՚ահաթիին • և նա՝
Ա՚ատտաթին • և նա՝ Սեմին • և
նա՝ Յոսէքին • և նա՝ Յովդին :
27 Եւ նա՝ Յովնանին • և նա՝ Ղե-
սին • և նա՝ Ո՚օրաբաբէլին • և նա՝
Սազաթիէլին • և նա՝ Ներիին :
28 Եւ նա՝ Ա՚եղքիին • և նա՝ Ա՚դ-
դէին • և նա՝ Կոսամին • և նա՝ Եղ-
մոդադին • և նա՝ Երին :
29 Եւ նա՝ Յեսուն • և նա՝ Ե-
ղիազարին • և նա՝ Յորամին • և նա՝
Ա՚ատթային • և նա՝ Պ Լևին :
30 Եւ նա՝ Սիմէոնին • և նա՝
Յուդային • և նա՝ Յոսէփին • և
նա՝ Յովնամին • և նա՝ Ե՚ղեկիմին :
31 Եւ նա՝ Ա՚եղթին • և նա՝
Ա՚ննեային • և նա՝ Ա՚ատտաթին •
և նա՝ Ներսոնին[19] • և նա՝ Պատ-
թին[20] :
32 Եւ նա՝ Յեսսէին[21] • և նա՝ Յո-
վբեդին • և նա՝ Ո՚ոտին • և նա՝
Սաղմոնին • և նա՝ Ներսոնին :
33 Եւ նա՝ Ա՚մինադաբին • և նա՝
Ա՚րամին • և նա՝ Ա՚դմէին • և
նա՝ Ա՚ննէին • և նա՝ Եսրոմին •
և նա՝ փարեսին • և նա՝ Յուդային :
34 Եւ նա՝ Յակոբին • և նա՝ Ի-
սահակին • և նա՝ Ա՚բրահամին • և
նա՝ Թարային[22] • և նա՝ Ներսէին :
35 Եւ նա՝ Սերուքին • և նա՝
Ռագաւին • և նա՝ փաղեկին • և նա՝
Եբերին • և նա՝ Սաղային :
36 Եւ նա՝ կայնանին[23] • և նա՝
Ա՚րփաքսագին • և նա՝ Սէմին[24] • և
նա՝ Ներսին • և նա՝ Պ սեռքին :
37 Եւ նա՝ Ա՚ռթուսաղային • և
նա՝ Ենովքին • և նա՝ Յարեդին • և
նա՝ Ա՚զազիէլին • և նա՝ կայնանին :
38 Եւ նա՝ Ենոսին • և նա՝ Սէ-
թին • և նա՝ Ա՚դամին • և նա՝ Ա՚ս-
տուծոյն[25] :

(19) Օբտ • ժբ • 33 : (20) բ Թագ • ե • 14 : ա Պնդց • գ • 5 : (21) Հռութ • գ • 18 ; Նեղմ • ա Պնդց • բ • 10 , Ներսէն : (22) Ծննդ • ժա • 24 • 26 : (23) Ծննդ • ժա • 12 : (24) Ծննդ • ե • 6 , Ներսէն : ժա • 10 , Ներսէն : (25) Ծննդ • ե • 1 , 3 :

Digitized by Google

ԳՒ · Գ

1 Ի բիխատոսի փորձվելն և ծամ պահվելն : 13 Նա Մատանային կը յաղթէ · 14 Ի տաքսիլոս կըսակի : 16 Նազարեթի ժողովուրդն կըպարմանայ նորա շնորհաց խօսքերին վերայ : 23 Ի՛և ուշեցող մին մարդ կըբժշկէ · 38 Պետրոսի զգաստն է , 41 Ի՛ւ ուրիշ կերպ կերպ ցաւերով հիւանդներն կըբժշկէ : 42 Ի՛ւերն Ի բիխատոն կըխոստովանին , և սորա համար Ի բիխատոս ատտուանէ նորանց : 43 Ի բիխատոսի ամէն քաղաքների մէջ քարոզութիւնն ·

1 Ն՛ւ Յիսուս լի [1]զօրութ՛ւով Սըրբ՛ով դարձաւ ՚ի Յորդանանէ · և վարեր [2]զօրութ՛ւն յանապատ ,

2 Յաւուրս քառասուն փորձեալ ՚ի Սատանայէ · և ո՛չ եկեր և ո՛չ արբ յաւուրսն յայնոսիկ · և ՚ի կատարելն նոցա՝ քաղցեաւ :

3 Եւ ասէ ցնա Սատանայ · Եթէ Որդի ես Ա՛ստուծոյ , ասա՛ քարիդ այդմիկ՝ զի հաց լիցի :

4 Պատասխանի ես նմա Յիսուս և ասէ · Գրեալ է , եթէ Ո՛չ հացիւ միայն կեցցէ մարդ , այլ ամենայն բանիւ Ա՛ստուծոյ :

5 Եւ հանեալ զնա ՚ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա զամենայն թագաւորութիւնս աշխարհի ՚ի վայրկեան ժամանակի :

6 Եւ ասէ ցնա Սատանայ · Ո՛րեզ տացզայս ամենայն իշխանութիւն և զփառս տոցա , զի ինձ առեալ է , և ումգամիմ՝ տամ զնա :

7 Ա՛րդ՝ դու եթէ անկեալ երկիրպագանիցես առաջի իմ , քեզ եղիցի ամենայն :

8 Պատասխանի ես նմա Յիսուս և ասէ · Գրեալ է , Երկիրպագցես Տեառն Ա՛ստուծոյ քումմ , և զնա միայն պաշտեսցես :

9 Եւ ած զնա Երուսաղէմ , և կացոյց ՚ի վերայ աշտարակի տաճարին , և ասէ ցնա · Եթէ Որդի ես

1 Ն՛ւ Յիսուս Սուրբ [1]զօրութ՛ւն լցեալ Յորդանանէն դարձաւ[1] և [2]զօրութ՛ւն վարվեցաւ անապատն[2] (չէ՞ղէն) :

2 Ի՛ւ աւուրսն օր Սատանայիցն փորձվեցաւ · և էն օրերուն ո՛չ կերաւ և ո՛չ խմեց[3] · և երբոր նըրանք կատարվեցան , սովեց :

3 Եւ Սատանան նորան ասաց · Եթէ որ դու Ա՛ստուծոյ Որդին ես , էդ քարիդ ասա՛ որ հաց լինի :

4 Յիսուս նորան պատասխան արձ՛ւաւ և ասաց · Գրվաճ է , թէ Ո՛չ մենակ հացով կապրի մարդ , այլ Ա՛ստուծոյ ամէն խօսքովն[4] :

5 Եւ նորան մին բարձր սար հանեց՝ և աշխարհքի ամէն թագաւորութիւններըն ցոյց տուաւ նորան մին աչքի թափ տալը ժամանակումմ :

6 Եւ Սատանան ասաց նորան · Ես ամէն իշխանութիւններըս և փառց փառքըն քեզ կըտամ · ինչըւորմ՝ ինձ տրվված է · և ումմ որ կամենամ՝ կըտամ սորան՝ :

7 Ուրեմն եթէ իմ առաջիս ընկած երկրպագութիւն անես , ամէնն քեզ լինի :

8 Յիսուս նորան պատասխան արձ՛ւաւ և ասաց · Գրվաճ է՝ թէ Տէր Ա՛ստուծոդ պէտք է երկրպագութիւն անես , և նորան միայնակ պաշտես[5] :

9 Եւ տարաւ նորան Երուսաղէմ՝ և տաճարի աշտարակին (քօ՞ղէն) վերայ կանգնացրուց , և նորան ա-

(1) Մատ · դ · 1 : Մարկ · ա · 13 : (2) Լուկ · դ · 1 : Ղուկ · բ · 27 : (3) Ելք · ըդ · 28 : գ Թագ · ԺԹ · 8 : (4) բ Օրին · ը · 3 : (5) Հռվ · ժբ · 31 : ԺԳ · 30 : Յոան · ԺԳ · 2 · 7 : (6) բ Օրին · չ · 13 : Ժ · 20 :

Digitized by Google

Ա֊սուծոյ , սրկ զքեզ ասաի ՚ի վեյը ։

10 Օ֊ի գրեալ է՝ եթէ ՚ք֊եշաս֊կաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո՝ պահել զքեզ ։

11 Օ֊ի ՚ի վերայ ձեռաց բարձցեն զքեզ , մի՛ երբէք հարցես զքարի զոան քո ։

12 Պատասխանի եա նմա Յիսուս և ասէ · Ա֊սացեալ է , թէ Ո՛չ փոր֊ձեսցես զՏէր Ա֊ստուած քո ։

13 Եւ կատարեալ զամենայն փոր֊ձուքիւնն Սատանայի , ՚ի բաց եկաց ՚ի նմանէ աս ժամանակ մի ։

14 Եւ դարձաւ Յիսուս զօրու֊թեամբ Հոգւոյն ՚ի Գալիլեա · և ել համբաւ զնմանէ ընդ ամենայն կողմանս գաւառին ։

15 Եւ նա ուսուցանէր ՚ի ժողո֊վուրդս նոցա փառաւորեալ յամե֊նեցուն ։

16 Եւ եկն ՚ի Նազարէթ՝ ուր սնե֊ալն էր · և եմուտ ըստ սովորու֊թեան իւրում յաւուրն շաբաթուց ՚ի ժողովուրդն ։

17 Եւ եառն նմա գիրս զԵսայ֊եայ մարգարէի , և յարեաւ ըն֊թեռնուլ · և իբրև եբաց զգիրն՝ եգիտ զոյն տեղի՝ յորում գրեալն էր ·

18 Հոգի Տեառն ՚ի վերայ իմ , վասն որոյ և օծ իսկ զիս · աւետա֊րանել աղքատաց առաքեաց զիս , քժշկել զբեկեալս սրտիւք ·

19 Վարձել գերեաց զթողու֊թիւն , և կուրաց տեսանել · արձա֊կել զվիրաւորս ՚ի թողուԼթիւն , քա֊րոզել զաւուրեկան Տեառն ընդու֊նելի ։

20 Եւ խփեալ զգիրն՝ եա ցպաշ֊ա֊ծնեայն , և նստաւ · և ամենեցուն՝ ո֊ոց · Թէ որ Ա֊սուածոյ Որդի ես, էաեղից քեզ վէր քոյիր[7] ։

10 Գաճճանոր՝ գրված է թէ Ի֊րան հրեշտակներին հրամայել է քեզ համար՝ որ քեզ պահեն[8] ։

11 Որ ձեռներին վերայ քեզ վեր առնեն՝ որ իսկի մին ժամանակ քո ոտդ քարի չի դիպցնես ։

12 Յիսուս նորան պատասխան տա֊ւաւ և ասաց · Ա֊սված է թէ Ո՛ի փորձեր քո Տէր Ա֊ստուածդ[9] ։

13 Եւ Սատանան երբոր էն ամէն փորձուԼթիւններըն կատարեց , հե֊ռացաւ նորանից մին ժամանակ[10] ։

14 Եւ Յիսուս[11] Հոգով զօրուԼթե֊նովն[12] դարձաւ Գալիլեա[13] · և նո֊րա համբաւն դուրս գնաց էն գա֊ւառի ամէն կողմերն ։

15 Եւ նա սովորցնուածր նորանց ժողովարաններումն , և ամենիցն փառաւորվուածր ։

16 Եւ եկաւ Նազարէթ՝ որտեղ որ մեծացել էր[14] · և իրան սովո֊րուԼթեան պէս շաբաթ օրումն ժո֊ղովարանին մէջ մտաւ[15] ։

17 Եւ Եսայի մարգարէի գիրքըն տուին նորան՝ և վերկացաւ՝ որ կար֊դայ · և երբոր գիրքըն բացաւ՝ էն տեղըն գտաւ՝ որ նորանում գրված էր ·

18 Տէրի Հոգին ինձ վերայ է[16] · և հենց նրա համար էլ օծեց ինձ · նա ինձ ուղարկեց՝ աղքատներին ա֊ւետիք տալ , սրտով կոտրվածնե֊րին բժշկել ,

19 Գնբիներին ԹողուԼթիւն քա֊րոզել , և կուրերին տեսուԼթիւն · խոցվածներին արձակել դէպի Թո֊ղուԼթիւն , Տէրի ընդունելի տարին քարոզել ։

20 Եւ գիրքըն խփեց՝ և պաշտօն֊եային տուաւ , և նրատեց · և ժո֊

(7) Ps. xc. 5 : (8) Ամ · գա · 11 : (9) Բ Օրին · գ· 16 : (10) Ցովհ · ժդ · 30 : Եբր · գ · 15 : (11) Մատ · դ · 12 : Ցովհ · դ · 43 : (12) վէր · 1 : (13) Գործ · ժ· 37 : (14) Մատ · բ · 23 : ժդ · 54 : Մարկ · զ · 1 : (1) Կործ · ժդ · 14 : ժէ · 2 : (16) Եսայ · կա · 1 :

Digitized by Google

որ՝ ի ժողովրդեանն էին աչք՝ ի նա հայէին :

21 Եւ սկսաւ ասել ցնոսա . Զայս օր լցան գիրքս այս յականջս ձեր :

22 Եւ ամենեքին վկայէին նմա , և զարմանային ընդ բանս շնորհացն՝ որ ելանէին ի բերանոյ նորա . և ասէին՝ Ոչ սա է որդին Յովսեփայ :

23 Եւ ասէ ցնոսա . Ոչ պատճէն ասիցէք առ իս զառակս զայս . Ցժիշկ բժշկեա զանձն քո . որչափ լուաք զոր արարեր ի Կափառնաում , արա և աստ ի քում գաւառի :

24 Եւ ասէ . Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ Ոչ մարգարէ ընդունելի ի քաղաքի իւրում :

25 Արդարև ասեմ ձեզ . զի բազում այրիք էին յաւուրս Եղիայի ի մէջ Իսրայէլի՝ յորժամ փակեցաւն երկինք զերիս ամս և զվեց ամիս , և եղև սով մեծ ընդ ամենայն երկիր :

26 Եւ ոչ առ մի ի նոցանէ առաքեցաւ Եղիա , բայց միայն ի Սարեպթիայ Սիդովնացւոց՝ առ կին մի այրի :

27 Եւ բազում բորոտք էին յԻսրայէլի առ Եղիսէիս մարգարէիւ . և ոչ ոք ի նոցանէ սրբեցաւ , բայց միայն Նեեման Ասորի :

28 Եւ լցան ամենեքին բարկութեամբ ի ժողովրդեանն՝ իբրև լսէին զայս :

29 Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ քաղաքին , և ածին զնա մինչև յարեւան լերինն՝ յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շինեալ էր՝ զի վար տարցեն ի վայր անկանել :

21 Եւ սկսաւ ասել նորանց՝ (Թէ) Այսօր էս գիրքս կատարվեցաւ ձեր ականջներուն :

22 Եւ ամէնքն վկայումէին նորան , և զարմանումէին էն շնորհաց խօսքերուն վերայ՝ որ դուրս էին գալիս նորա բերանէն[17] . և ասումէին՝ Ըչ որ սա Յօսէփի որդին է[18] :

23 Եւ նորանց ասաց . Ի նի Թէ էս առակըս ասէք ինձ . Ցժիշկ՝ քո անձդ բժշկիր . որչափ բաներ լսեցինք՝ որ Կափառնայումի մէջն արիր[19]՝ էստեղ էլ արա քա գաւառումդ[20] :

24 Եւ ասաց . Ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ Թէ Ոչ մարգարէն ընդունելի չէ իրան քաղաքումն[21] :

25 Իրաւի ասումեմ ձեզ . Թէ Եղիայի օրերումն Իսրայէլի մէջ շատ որբևէրիներ կային՝ երբոր երկինքըն երեք տարի և վեց ամիս փակվեցաւ , և ամէն երկրի մէջ մեծ սով էլաւ[22] :

26 Եւ Եղիան նորանցից մընին ոօա չուղարկվեցաւ , բայց միայն Սիդոնացոց Սարեփթա (քաղաքի)՝ մին որբևէրի կնկան մօա :

27 Եւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջն Եղիսէ մարգարէի ժամանակումն . և նորանցից ոչ ով չըսրբվեցաւ , բայց միայն Նեեմանն Ասորին[23] :

28 Եւ ամէնքն՝ որ ժողովարանի մէջն էին , բարկութենով լցվան՝ երբոր էս լսեցին :

29 Եւ վերկացան՝ նորան քաղաքիցն դուրս հանեցին , և տարան նորան մինչև էն տարի գլուխն՝ որ նորանց քաղաքն նորա վերայ էր շին-

(17) Սամ . խ . 2 : Սաղմ . ժգ . 5Ե : Սաղմ . ղ . 2 : Ես . ք . Ե7 : (18) Ծնվ . գ . Ե2 : (19) Մատթ . գ . 13 : ժա . 23 : (20) Մատթ . ժգ . 5Ե : Մարկ . գ . 1 : (21) Մատթ . ժգ . 57 : Մարկ . գ . Ե : Յովհ . դ . ԵԵ : (22) գ Թագ . ժԸ . 9 . ժը . 1 . Յակ . ե . 17 : (23) գ Թագ . ե . 14 :

Digitized by Google

գնահատիմ տունդ զնա :

30 Եւ նա անցեալ ընդ մէջ նոցա՝ գնայր :

31 Եւ էջ ՚ի Կափառնաւում ՚ի քաղաքն Զաբուղոնայ , և ուսուցանէր զնոսա ՚ի շաբաթին :

32 Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա , զի իշխանութեամբ էր բան նորա :

33 Եւ էր ՚ի ժողովրդեանն այր մի , զոր ունէր ոգի դիւի պղծոյ , և աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ ,

34 Ըսե . Թուլացո՛ զի՞ կայ մեր և քո՝ Յիսուս Նազովրեցի , եկիր կորուսանել զմեզ . գիտեմ զքեզ՝ ով ես Սուրբդ Աստուծոյ :

35 Սաստեաց ՚ի նա Յիսուս և ասէ . Պապանձեայց և ել ՚ի դմանէ . զդեւսեաց զնա դևն ՚ի միջի անդ՝ և ել ՚ի նմանէ , և ինչ ոչ վնասեաց նմա :

36 Եւ եղեն զարմանալիք ՚ի վերայ ամենեցուն , խօսէին ընդ միմեանս և ասէին . Ո՞ր ինչ է բանս այս , զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստէ ոգւոցն պղծոց՝ և ելանեն :

37 Եւ երթայր հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն տեղիս շուրջ զգաւառսն :

38 Եւ յարուցեալ ՚ի ժողովրդենէ անտի , եմուտ ՚ի տուն Սիմովնի :

39 Ջերդանչ Սիմովնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ , և աղաչեցին զնա վասն նորա :

40 Եկաց առ նմա՝ սաստեաց ջերմանն , և եթող զնա . և վաղվաղակի յարեաւ՝ և պաշտէր զնոսա :

41 Եւ ընդ արեւուն մտանել՝ ամենեքեան , որոց էին հիւանդք ՚ի պէսպէս ցաւս՝ բերէին զնոսա առ նա . և նա մի ըստ միոջէ դնէր ձեռս իւր՝ և բժշկէր զնոսա :

42 Եւ ելեալ ՚ի տեղւոջէն՝ գնաց յանապատ տեղի , և բազումք որոնէին զնա , և եկեալ առ նա՝ կալան զնա , զի մի երթիցէ յիւրեանց :

43 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ընդունելի է ինձ և աւետարանել զթագաւորութիւն Աստուծոյ ամենայն քաղաքաց , զի ասացի ես :

44 Եւ քարոզէր ՚ի ժողովրդեանցն Գալիլեացւոց :

Գ

1 Եւ եղեւ ՚ի գալ նմա առ լիճն Գեննիսարեթ , և ժողովուրդք հանդերձ ՚ի վերայ նորա՝ լսել զբան Աստուծոյ , և նա կայր առ լիճն Գեննիսարեթ :

2 Եւ տեսանէր երկուս նաւակս կայեալս առ լիճն , և նաւավարքն իջեալ էին ՚ի նոցանէ , և լուանային զուանս իւրեանց :

3 Եւ մտեալ ՚ի նաւակն յորում էր Սիմոն , խնդրեաց ՚ի նմանէ հեռի ինչ դնել ՚ի ցամաքէ . և նստեալ ՚ի նաւակին՝ ուսուցանէր զժողովրդեանն :

4 Եւ իբրև դադարեաց խօսելոյ՝ ասէ ցՍիմոն . Տար ՚ի խոր զնաւակն , և արձակեցէք զուանս ձեր յորս :

5 Եւ պատասխանի ետ Սիմոն և ասէ . Վարդապե՛տ , զամենայն գիշեր վաստակեալ՝ ոչ ինչ առաք , բայց ՚ի բանի քում արձակեցից զուանս :

6 Եւ արարեալ՝ արձակեցին զուանս իւրեանց , և ընկալան ձկունս բազումս յոյժ , և ընդ ցանցսն ՚ի պատառել էին :

7 Եւ նշան արարին ընկերաց իւրեանց որ էին ՚ի նաւակին միւսում , որ գային և օգնեսցեն նոցա . և եկեալ՝ լցին զերկոսին նաւակսն , մինչև ՚ի սոսկալ ընկղմել նաւակացն :

8 Եւ տեսեալ Սիմոն Պետրոսի՝ անկաւ առ ծունկս Յիսուսի , և ասէ . Երթ՝ ելի յինէն , զի մարդ մեղաւոր եմ ես , Տէր :

9 Զի զարհուրեալ էր նա և ամենեքեան որ ընդ նմա էին ՚ի վերայ որսոյ ձկանցն զոր ընկալան :

10 Եւ նա նոյնպէս Յակոբոս և Յովհաննէս որդիք Զեբեդեայ , որ էին ընկերք Սիմոնի : Եւ ասէ Յիսուս ցՍիմոն . Մի երկնչիր , յայսմհետէ մարդս կենդանի կալցես :

11 Եւ նաւակսն ՚ի ցամաք հանեալ՝ ամենայնիւ թողին զնա , և գնացին զհետ նորա :

12 Եւ եղեւ ՚ի գալ նմա ՚ի մի ՚ի քաղաքացն , և ահա այր մի լի բորոտութեամբ , և տեսեալ զՅիսուս՝ անկաւ ՚ի վերայ երեսաց իւրոց , և աղաչէր զնա՝ և ասէր . Տէր , եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել :

13 Եւ նա երկարեալ ձեռն՝ մերձեցաւ նմա՝ և ասէ . Կամիմ , սրբեցիր . և անդէն բորոտութիւնն գնաց ՚ի նմանէ :

14 Եւ նա պատուիրեաց նմա զոր ոչ ասել ումեք , այլ գնա՝ ցուցո զանձն քո քահանայապետին , և մատո զպատարագն որ հրամայեաց Մովսէս , ՚ի վկայութիւն նոցա :

15 Եւ ելանէր ՚ի նմանէ բան ՚ի վերայ նորա , և ժողովք բազումք գային լսել և բժշկիլ ՚ի հիւանդութեանց իւրեանց :

16 Եւ նա ՚ի տեղիս անապատս էր , և աղօթէր :

17 Եւ եղեւ ՚ի միում ՚ի աւուրցն՝ և նա ուսուցանէր , և էին նստեալ փարիսեցիք և օրինաց վարդապետք , որ եկեալ էին յամենայն գեղոցն Գալիլեացւոց և Հրէաստանեայց և յԵրուսաղէմէ , և զօրութիւն Տեառն էր ՚ի բժշկել զնոսա :

18 Եւ ահա արք ՚ի վերայ անկանին հանդերձ մահճակալաւ՝ որ էր անդամալոյծ , և խնդրէին զնա մտուցանել և դնել առաջի նորա :

19 Եւ ոչ գտեալ զիա՝ թէ որով կողմամբ մտուցցեն զնա ՚ի բազմութենէն , ելեալ ՚ի վերայ տանն՝ իջուցին զնա ՚ի միջոյ առաստաղաց հանդերձ մահճակալաւն առաջի Յիսուսի :

20 Եւ տեսեալ զհաւատս նոցա՝ ասէ . Մարդ , քաւեցան քեզ մեղք քո :

21 Եւ սկսան խորհել գրագէտքն և փարիսեցիքն՝ և ասէին . Ո՞վ է սա որ խօսի հայհոյութիւն . ո՞վ կարէ մեղս թողուլ՝ բայց միայն Աստուած :

22 Եւ գիտացեալ Յիսուս զխորհուրդս նոցա՝ պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Զի՞նչ խորհիք ՚ի սրտի ձեր :

23 Զի՞նչ է դիւրին ասել , թէ քաւեցան քեզ մեղք , կամ ասել , թէ յարի՛ և գնա՛ :

24 Բայց զի գիտասջիք թէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ՚ի վերայ երկրի թողուլ մեղս , ասէ ցանդամալոյծն . Քեզ ասեմ , յարի՛ , առ մահճակալդ քո և գնա ՚ի տուն քո :

25 Եւ նա անդէն յարեալ առաջի նոցա՝ առ մահճակալն զոր ՚ի վերայ էր , և գնաց ՚ի տուն իւր՝ փառաւորելով զԱստուած :

26 Եւ զարմացեալ ամենեքեան՝ փառաւորէին զԱստուած , և լցան երկիւղիւ՝ ասելով . Զի տեսաք զհրաշս այսօր :

27 Եւ յետ այսորիկ ելեալ՝ տեսանէր մաքսաւոր մի , անուն Ղեւի , նստեալ ՚ի մաքսատան , և ասէ ցնա . Հետեւեա՛ ինձ :

28 Եւ նա թողեալ զամենայն՝ յարեաւ և հետեւեցաւ նմա :

29 Եւ արար նա խնճոյս մեծ ՚ի տանն իւրում Ղեւի . և էր բազմութիւն մաքսաւորաց և այլոց որ նստէին ընդ նոսին :

30 Եւ դպիրքն և փարիսեցիքն տրտնջէին ընդ աշակերտսն նորա՝ և ասէին . Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորսն և մեղաւորսն ուտէք և ըմպէք :

31 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ պիտոյ են առողջքն բժշկի , այլ հիւանդքն չարաց :

32 Ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս ՚ի ապաշխարութիւն :

33 Եւ նոքա ասացին ցնա . Ընդէ՞ր աշակերտքն Յովհաննու յաճախ պահս պահեն և աղաչեն , նոյնպէս և աշակերտքն փարիսեցւոց , և քո աշակերտքդ ուտեն և ըմպեն :

34 Եւ նա ասէ ցնոսա . Միթէ կարող էք դուք որդիս հարսանեաց առնել պահս , մինչդեռ հարսն ընդ նոսա է :

35 Այլ եկեսցեն աւուրք , և յորժամ վերանայցէ ՚ի նոցանէ հարսն՝ յայնժամ պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ :

36 Եւ ասէր առակս ցնոսա . Զի ոչ ոք ՚ի նորոյ հանդերձէ կարի հատանէ և ՚ի հնոյ դնէ , զի և նորն պատառեսցի , և հնոյն ոչ համապատասխանեսցի նորոյն :

37 Եւ ոչ ոք լնու զգինի նոր ՚ի պարկս հինս , զի նորն պատառեսցէ զպարկսն՝ և թափեսցի , և պարկքն կորիցեն :

38 Այլ գինի նոր ՚ի պարկս նորս լցուցանել պարտ է , և երկոքինն պահեսցին :

39 Եւ ոչ ոք որ ՚ի հնոյ ըմպէ՝ կամի նորոյ , զի ասէ . Հինն քաղցրագոյն է :

Դ

1 Եւ եղեւ ՚ի միում ՚ի շաբաթուց անցանել նմա ընդ ցորենիս , և քաղէին աշակերտքն հասկս , և ուտէին՝ տրորելով ձեռամբ :

2 Եւ ասեն ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն . Ընդէ՞ր առնէք զոր ոչ արժան է առնել ՚ի շաբաթին :

3 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ ընթերցարուք զայս զոր արար Դաւիթ յորժամ ինքն և որ ընդ նմա էին՝ քաղցեալ էին :

4 Զի՝ որպէս մտեալ էր ՚ի տունն Աստուծոյ , և զհացս երեսաց առեալ՝ կերաւ և ետ և ընդ որ ընդ նմա էին , զոր ոչ արժան է ուտել՝ բայց միայն քահանայապետացն :

5 Եւ ասէր ցնոսա . Տէր է Որդի մարդոյ և շաբաթին :

6 Եւ եղեւ և յայլում շաբաթի մտանել նմա ՚ի ժողովարանն՝ և ուսուցանել . և էր անդ այր մի , և ձեռն նորա աջ չորացեալ :

7 Եւ դպիրքն և փարիսեցիքն հսկէին նմա՝ եթէ յշաբաթին բժշկեսցէ , զի գտցեն մեղադրել նմա :

8 Եւ նա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցայրն որ ունէր զձեռն չորացեալ . Յարի՛ և կաց ՚ի մէջ : Եւ նա յարեալ՝ կացեալ էր :

9 Եւ ասէ Յիսուս ցնոսա . Հարցանեմ զձեզ , թէ արդեօք ՚ի շաբաթին բարի առնել է , կամ չար առնել , զանձն կենդանի կորուսանել կամ կորուսանել :

10 Եւ նայեալ ՚ի նոսա ամենեսեան՝ ասէ ցայրն . Երկարեա՛ զձեռն քո : Եւ նա արար նոյնպէս , և ձեռն նորա ՚ի նոյն ժամու առողջացաւ իբրև զայլ ձեռն :

11 Եւ նոքա լցան անմտութեամբ , և խորհէին ընդ միմեանս զինչ արասցեն Յիսուսի :

12 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ՝ ելանել նմա ՚ի լեառն աղօթել , և էր գիշերս աղօթելով առ Աստուած :

13 Եւ յորժամ եղեւ առաւօտ՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր , և ընտրեաց ՚ի նոցանէ տասն և երկուս , զորս և առաքեալս անուանեաց :

14 ԶՍիմոն զոր և անուանեաց Պետրոս , և զԱնդրէաս եղբայր նորա , զՅակոբոս և զՅովհաննէս , զՓիլիպպոս և զԲարթողիմէոս ,

15 Զմատթէոս և զԹովմաս , զՅակոբոս Ալփեայ և զՍիմոն որ կոչեցաւ Նախանձայոյզ ,

16 Զեղբայր Յակոբայ զՅուդա և զՅուդա Իսկարիովտացի , որ եղև մատնիչ :

17 Եւ իջեալ ընդ նոսա՝ կացեալ էր ՚ի տեղւոջ հարթի , և բազմութիւն աշակերտացն իւրոց , և ամբոխ բազում ժողովրդեանն յամենայն Հրէաստանէ և յԵրուսաղէմէ , և ՚ի ծովեզերեայ Տիւրոսի և Սիդովնի ,

18 Որ եկեալ էին լսել զնա և բժշկիլ ՚ի հիւանդութեանց իւրեանց . և որ նեղէին յոգւոց պղծոց՝ բժշկէին :

19 Եւ ամենայն ժողովուրդ ջանայր մերձենալ նմա , զի զօրութիւն ՚ի նմանէ ելանէր և բժշկէր զամենեսեան :

20 Եւ նա յարուցեալ զաչս իւր ՚ի վերայ աշակերտացն իւրոց՝ ասէր . Երանի՛ աղքատացդ հոգւով , զի ձերն է արքայութիւն Աստուծոյ :

21 Երանի՛ որ այժմ քաղցէք , զի յագեսջիք . երանի՛ որ այժմ լայք , զի ծիծաղեսջիք :

22 Երանի՛ եթէ ատիցեն զձեզ մարդիկ , և եթէ հալածեսցեն զձեզ , և եթէ նախատեսցեն զձեզ , և եթէ հանցեն զանուն ձեր իբրև զչար ՚ի վասն Որդւոյ մարդոյ :

23 Ուրախ լերուք յաւուր յայնմ՝ և ցնծացէք , զի ահա վարձք ձեր բազումք են յերկինս . զի նոյնպէս արարին հարքն նոցա մարգարէիցն :

24 Այլ վա՛յ ձեզ հարուստ , զի ունիք զմխիթարութիւն ձեր :

25 Վա՛յ ձեզ որ լցեալ էք , զի քաղցիցէք . վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ , զի սգասջիք և լայջիք :

26 Վա՛յ ձեզ յորժամ ամենայն մարդիկ բարի ասիցեն զձեզ . զի նոյնպէս արարին հարքն նոցա սուտ մարգարէիցն :

27 Այլ ձեզ որ լսէք՝ ասեմ . Սիրեցէք զթշնամիս ձեր , բարի արարէք ատելեաց ձերոց :

28 Օրհնեցէք զանիծանողս ձեր , և աղաչեցէք ՚ի վերայ նեղչաց ձերոց :

29 Որ զմի ծնօտն հարցէ քեզ՝ դարձո՛ց և զայլն . և որ զթիկնոցդ առնու՝ զշապկանդ մի՛ արգել :

30 Ամենայնի որ խնդրէ ՚ի քէն՝ տո՛ւր , և որ առնու զիրս քոյ՝ մի՛ պահանջեր :

31 Եւ որպէս կամիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ՝ նոյնպէս արարէք նոցա և դուք :

32 Եւ եթէ սիրէք զսիրողսն ձեր՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն զսիրողսն իւրեանց սիրեն :

33 Եւ եթէ բարի արարէք բարերարացն ձերոց՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն նոյնպէս առնեն :

34 Եւ եթէ տայք փոխս յորոց յուսայք առնուլ՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն մեղաւորաց տան փոխս , զի առցեն զհատուցումն :

35 Այլ սիրեցէք զթշնամիս ձեր , և բարի արարէք , և տայք փոխս՝ ոչ յուսացեալ ինչ առնուլ . և եղիցի վարձք ձեր բազումք , և լինիջիք որդիք Բարձրելոյն . զի նա քաղցր է անշնորհաց և չարաց :

36 Եղերուք գթած որպէս և Հայր ձեր գթած է :

37 Եւ մի՛ դատիք , և մի՛ դատիցիք ձեզ . մի՛ դատիք զոք , և մի՛ դատիցիք ձեզ . թողէք , և թողցին ձեզ :

38 Տուք , և տացին ձեզ . չափ բարի , սեղմեալ , և ծանրացեալ , և լցեալ , և ՚ի ծոց ձեր տացեն . զի որով չափով չափէք՝ նովաւ և ձեզ չափեսցի :

39 Եւ ասէր առակս ցնոսա . Միթէ կարէ կոյր զկոյրն առաջնորդել . ոչ ամենեքին ՚ի փոսն անկանին :

40 Ոչ է աշակերտ վարդապետէ իւրմէ մեծ , այլ ամենայն կատարեալ՝ իբրև վարդապետ իւր լիցի :

41 Եւ զիա՞րդ տեսանես զսղոցն որ ՚ի ակն եղբաւր քոյ , և զգերանն որ ՚ի ակն քում չիցէ :

42 Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո . Եղբա՛յր , թո՛ղ հանից զսղոցն որ ՚ի ակն քում , և դու զգերանն որ ՚ի ակն քում չես տեսանող . ո՛վ կեղծաւոր , հան նախ զգերանն ՚ի ականէ քումմէ , և ապա տեսցես զսղոցն որ ՚ի ակն եղբաւր քոյ հանել :

43 Զի ոչ է ծառ բարի որ արասցէ զպտուղ չար , և ոչ ծառ չար որ արասցէ զպտուղ բարի :

44 Զի ամենայն ծառ յպտղոյ իւրմէ ծանեալ լինի . զի ոչ ՚ի փշոյ ժողովեն թուզ , և ոչ ՚ի մանդաղոյ ողկոյզ հատանեն :

45 Մարդ բարի ՚ի բարի գանձէ սրտի իւրմէ հանէ զբարի , և չար մարդ ՚ի չարէ գանձէ հանէ զչար . զի յորոյ առատութենէ սրտի՝ յայնմանէ խօսի բերան :

46 Եւ զիա՞րդ կոչէք զիս Տէր Տէր , և ոչ առնէք զոր ասեմ :

47 Ամենայն որ գայ առ իս , և լսէ զբանս իմ , և առնէ զայս , ցուցից ձեզ զնման նորա :

48 Նման է մարդոյ որ շինէ տուն , և փորեաց և խորացոյց , և եդ զհիմունս ՚ի վերայ վիմի . և ՚ի գալ ջրհեղեղի՝ զարհուրեցոյց գետ զտունն այն , և ոչ կարաց շարժել զնա , զի հաստատեալ էր ՚ի վերայ վիմի :

49 Եւ որ լսէ և ոչ առնէ՝ նման է մարդոյ որ շինէ զտուն իւր ՚ի վերայ հողոյ առանց հիմանց , և զարհուրեցոյց զնա գետ , և ՚ի նոյն ժամու անկաւ , և եղև աւերումն տանն այնորիկ մեծ :

Ե

1 Եւ եղեւ յորժամ կատարեաց զամենայն բանս իւր առաջի ժողովրդեանն՝ մտանել նմա ՚ի Կափառնաւում :

2 Եւ հարուստ մի հրամանատար ունէր ծառայ մի հիւանդ , որ էր մեռանել մերձ , և սիրելի էր նմա :

3 Եւ լուեալ նմա զՅիսուսէ՝ առաքեաց առ նա զծերս հրէից , աղաչել զնա՝ եկեալ զծառայն իւր ապրեցուցանել :

4 Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս՝ աղաչէին զնա ջերմեռանդութեամբ՝ ասելով . Արժան է նմա զոր արասցես զայս :

5 Զի սիրէ զազգ մեր , և զմեզ շինեաց զսինագովգն :

6 Եւ Յիսուս գնայր ընդ նոսա . և մերձ ՚ի տանն՝ առաքեաց հրամանատարն բարեկամս առ նա՝ ասելով . Տէր , մի՛ նեղիր զանձն քո , զի ոչ արժան եմ ես զի ՚ի տունս իմ մտցես :

7 Վասն որոյ և զանձն իմ ոչ արժանացուցի զի գայի առ քեզ , այլ ասա բանիւ՝ և ապրեսցի ծառայ իմ :

8 Զի և ես մարդ եմ հնազանդ իշխանի , ունիմ ՚ի ներքոյ իմում զօրս , և ասեմ ցայս՝ գնա՛ , և երթայ , և ցայլ՝ եկ՛ , և գայ , և ցծառայ իմ՝ արա՛ զայս , և առնէ :

9 Եւ լուեալ Յիսուսի զայս՝ զարմացաւ ՚ի նա , և դարձեալ ասէ ցժողովուրդն որ գայր զհետ նորա . Ասեմ ձեզ , զի ոչ ՚ի Սիոն գտի այսչափ հաւատս :

10 Եւ դարձեալ առաքեալքն ՚ի տունն՝ գտին զծառայն առողջացեալ :

11 Եւ եղեւ ՚ի միում ՚ի շաբաթուց՝ գնայր նա ՚ի քաղաքն որ կոչի Նայիմ , և գնային ընդ նմա աշակերտքն իւր և ամբոխ բազում :

12 Եւ իբրև մերձեցաւ ՚ի դրունս քաղաքին՝ և ահա մեռեալ մի տարեալ ՚ի գերեզման , որդի միոյ մօր իւրոյ , և նա այրի , և ամբոխ բազում ՚ի քաղաքէն էին ընդ նմա :

13 Եւ տեսեալ Տեառն՝ ողորմեցաւ ՚ի նա , և ասէ ցնա . Մի՛ լար :

14 Եւ մերձեցեալ՝ մատոյց ձեռն և կալաւ զդագաղն , և կացին որ տանէին : Եւ ասէ . Երիտասարդ , քեզ ասեմ , յարի՛ :

15 Եւ յարեաւ մեռեալն՝ և նստաւ , և սկսաւ խօսել : Եւ ետ զնա մօր իւրոյ :

16 Եւ ամենեցուն երկիւղ պատեաց , և փառաւորէին զԱստուած՝ ասելով . Մարգարէ մեծ յարեաւ ՚ի մեզ , և Աստուած այցելութիւն արար ժողովրդեանն իւրոյ :

17 Եւ ելեալ բանս այս ՚ի նմանէ ՚ի ներքոյ ամենայն Հրէաստանեայց և ՚ի ներքոյ ամենայն շրջակայից :

18 Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն զամենայն զայս :

19 Եւ կոչեալ Յովհաննու երկուս ՚ի նոցանէ՝ առաքեաց առ Յիսուս՝ ասելով . Դո՞ւ ես որ գալոցն ես , կամ զուարդ ակն ունիմք :

20 Եւ եկեալ առ նա՝ ասեն . Յովհաննէս Մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ ասելով . Դո՞ւ ես որ գալոցն ես , կամ զուարդ ակն ունիմք :

21 Եւ յայնմ ժամու բժշկեաց զբազումս ՚ի հիւանդութեանց և ՚ի չարաց և ՚ի հոգւոց պղծոց , և կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել :

22 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Երթայք՝ պատմեցէք Յովհաննու զոր տեսէք և լուարուք , զի կոյրք տեսանեն , կաղք գնան , բորոտք սրբին , խուլք լսեն , մեռեալք յարիցեն , աղքատաց աւետարանի քարոզեսցի :

23 Եւ երանի՛ ամենայնի որ չգայթակղեսցի ՚ի նա :

24 Եւ յորժամ գնացին պատգամաւորքն Յովհաննու՝ սկսաւ ասել ցժողովուրդն վասն Յովհաննու . Զի՞նչ ելէք յանապատ տեսանել , եղէգն որ յերերի ՚ի հողմոյ :

25 Կամ զի՞նչ ելէք տեսանել , մարդ զգեցեալ հանդերձս փափկագոյնս . ահա որ զգեստս փառաւորս կրեն և ՚ի կենցաղի շռայլութեան են՝ ՚ի տունս թագաւորաց են :

26 Կամ զի՞նչ ելէք տեսանել , մարգարէ . այո՛ , ասեմ ձեզ , և աւելի քան զմարգարէ :

27 Զի սա է որոյ գրեալ է . Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի երեսաց քոց , որ պատրաստեսցէ զճանապարհ քո առաջի քո :

28 Ասեմ ձեզ , զի մեծ ՚ի մարդկանէ Յովհաննու չիք , և որ փոքրագոյն է ՚ի թագաւորութեան Աստուծոյ՝ մեծ է քան զնա :

29 Եւ ամենայն ժողովուրդ որ լուան և մաքսաւորքն՝ արդարացուցին զԱստուած , մկրտեալք մկրտութեամբ Յովհաննու :

30 Եւ փարիսեցիքն և դպիրքն զխորհուրդ Աստուծոյ ընդդէմ իւրեանց խորհեցան , և ոչ մկրտեցան ՚ի նմանէ :

31 Եւ ասէ Տէր . Ընդէ՞ր նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այսորիկ , և զիա՞րդ նմանք են :

32 Նմանեալ են մանկանց որ նստին ՚ի հրապարակի , և կոչեն ընդ միմեանս՝ և ասեն . Ձեզ նուագեցաք՝ և ոչ պարեցարուք , ողբացաք՝ և ոչ լացաք :

33 Զի եկն Յովհաննէս Մկրտիչ՝ ոչ ուտելով հաց և ոչ ըմպելով գինի , և ասէք . Դեւ ունի :

34 Եկն Որդի մարդոյ՝ ուտելով և ըմպելով , և ասէք . Ահա մարդ ագահ և գինեսէր , բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց :

35 Եւ արդարացաւ իմաստութիւն յամենայն որդւոցն իւրոց :

36 Եւ աղաչեաց զնա ոմն ՚ի փարիսեցւոցն՝ ուտել ընդ նմա . և մտեալ ՚ի տունն փարիսեցւոյն՝ նստաւ ՚ի սեղանի :

37 Եւ ահա կին մի որ էր յաղագս մեղաց քաղաքին , և գիտացեալ զի նստի ՚ի տան փարիսեցւոյն՝ բերեալ էր սրուակ մի իւղոյ ազնուի :

38 Եւ կացեալ ՚ի կողմանէ ՚ի ներքոյ առ ոտս նորա՝ լալով սկսաւ արտասուաւք թրջել զոտս նորա , և սրբէր զարտասուսն գլխոյ իւրոյ , և համբուրէր զոտս նորա , և օծանէր զոտս նորա իւղովն :

39 Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն որ կոչեցեալ էր զնա՝ ասէ ՚ի մտի իւրում՝ և ասէ . Եթէ էր սա մարգարէ , գիտասցէ զոր ոք և որպիսի կին է որ հպի նմա , զի մեղաւոր է :

40 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Սիմո՛ն , ունիմ զքեզ ինչ ասել : Եւ նա ասէ . Վարդապե՛տ , ասա՛ :

41 Երկու պարտականք էին տեառն ոմանց , մին պարտական էր հինգ հարիւր դահեկանաց , և միւսն յիսուն :

42 Եւ ոչ ունէին զինչ հատուցանել նոցա՝ երկոցունց պարտիցն . ասա՛ , ո՞ր նոցանէ սիրեսցէ զնա աւելի :

43 Պատասխանի ետ Սիմոն և ասէ . Կարծեմ զոր աւելի պարտիցն ետ նմա : Եւ ասէ ցնա . Ուղիղ դատեցեր :

44 Եւ դարձեալ ՚ի կնոջն՝ ասէ ցՍիմոն . Տեսանե՞ս զկինս զայս . մտի ՚ի տունդ քո , ջուր ոտից ինձ ոչ ետուր , և կինս զայս արտասուաւք թրջեաց զոտս իմ , և սրբեաց զգլխոյ իւրոյ :

45 Համբոյր ինձ ոչ ետուր , և կինս զայս յորմէ մտի՝ ոչ դադարեաց համբուրել զոտս իմ :

46 Իւղով գլխոյ իմոյ ոչ օծար , և կինս զայս իւղով օծանեաց զոտս իմ :

47 Վասն որոյ ասեմ քեզ , թողեալ են նմա մեղք նորա բազումք , զի սիրեաց բազում . և որում սակաւ թողեալ է՝ սակաւ սիրէ :

48 Եւ ասէ ցնա . Թողեալ են քեզ մեղք քո :

49 Եւ սկսան ասել ընդ նմա որ հանդերձ էին ընդ սեղանի . Ո՞վ է սա որ և մեղս թողու :

50 Եւ ասէ ցկինն . Հաւատք քո զքեզ կեցուցին , գնա՛ ՚ի խաղաղութիւն :

Զ

1 Եւ եղեւ ՚ի միում ՚ի շաբաթուց՝ գնայր նա ընդ ցորենիս , և քաղէին աշակերտքն հասկս , և ուտէին՝ տրորելով ձեռամբ :

2 Եւ ասեն ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն . Ընդէ՞ր առնէք զոր ոչ արժան է առնել ՚ի շաբաթին :

3 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ ընթերցարուք զայս զոր արար Դաւիթ յորժամ ինքն և որ ընդ նմա էին՝ քաղցեալ էին :

4 Զի՝ որպէս մտեալ էր ՚ի տունն Աստուծոյ , և զհացս երեսաց առեալ՝ կերաւ և ետ և ընդ որ ընդ նմա էին , զոր ոչ արժան է ուտել՝ բայց միայն քահանայապետացն :

5 Եւ ասէր ցնոսա . Տէր է Որդի մարդոյ և շաբաթին :

6 Եւ եղեւ և յայլում շաբաթի մտանել նմա ՚ի ժողովարանն՝ և ուսուցանել . և էր անդ այր մի , և ձեռն նորա աջ չորացեալ :

7 Եւ դպիրքն և փարիսեցիքն հսկէին նմա՝ եթէ յշաբաթին բժշկեսցէ , զի գտցեն մեղադրել նմա :

8 Եւ նա գիտացեալ զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցայրն որ ունէր զձեռն չորացեալ . Յարի՛ և կաց ՚ի մէջ : Եւ նա յարեալ՝ կացեալ էր :

9 Եւ ասէ Յիսուս ցնոսա . Հարցանեմ զձեզ , թէ արդեօք ՚ի շաբաթին բարի առնել է , կամ չար առնել , զանձն կենդանի կորուսանել կամ կորուսանել :

10 Եւ նայեալ ՚ի նոսա ամենեսեան՝ ասէ ցայրն . Երկարեա՛ զձեռն քո : Եւ նա արար նոյնպէս , և ձեռն նորա ՚ի նոյն ժամու առողջացաւ իբրև զայլ ձեռն :

11 Եւ նոքա լցան անմտութեամբ , և խորհէին ընդ միմեանս զինչ արասցեն Յիսուսի :

12 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ՝ ելանել նմա ՚ի լեառն աղօթել , և էր գիշերս աղօթելով առ Աստուած :

13 Եւ յորժամ եղեւ առաւօտ՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր , և ընտրեաց ՚ի նոցանէ տասն և երկուս , զորս և առաքեալս անուանեաց :

14 ԶՍիմոն զոր և անուանեաց Պետրոս , և զԱնդրէաս եղբայր նորա , զՅակոբոս և զՅովհաննէս , զՓիլիպպոս և զԲարթողիմէոս ,

15 Զմատթէոս և զԹովմաս , զՅակոբոս Ալփեայ և զՍիմոն որ կոչեցաւ Նախանձայոյզ ,

16 Զեղբայր Յակոբայ զՅուդա և զՅուդա Իսկարիովտացի , որ եղև մատնիչ :

17 Եւ իջեալ ընդ նոսա՝ կացեալ էր ՚ի տեղւոջ հարթի , և բազմութիւն աշակերտացն իւրոց , և ամբոխ բազում ժողովրդեանն յամենայն Հրէաստանէ և յԵրուսաղէմէ , և ՚ի ծովեզերեայ Տիւրոսի և Սիդովնի ,

18 Որ եկեալ էին լսել զնա և բժշկիլ ՚ի հիւանդութեանց իւրեանց . և որ նեղէին յոգւոց պղծոց՝ բժշկէին :

19 Եւ ամենայն ժողովուրդ ջանայր մերձենալ նմա , զի զօրութիւն ՚ի նմանէ ելանէր և բժշկէր զամենեսեան :

20 Եւ նա յարուցեալ զաչս իւր ՚ի վերայ աշակերտացն իւրոց՝ ասէր . Երանի՛ աղքատացդ հոգւով , զի ձերն է արքայութիւն Աստուծոյ :

21 Երանի՛ որ այժմ քաղցէք , զի յագեսջիք . երանի՛ որ այժմ լայք , զի ծիծաղեսջիք :

22 Երանի՛ եթէ ատիցեն զձեզ մարդիկ , և եթէ հալածեսցեն զձեզ , և եթէ նախատեսցեն զձեզ , և եթէ հանցեն զանուն ձեր իբրև զչար ՚ի վասն Որդւոյ մարդոյ :

23 Ուրախ լերուք յաւուր յայնմ՝ և ցնծացէք , զի ահա վարձք ձեր բազումք են յերկինս . զի նոյնպէս արարին հարքն նոցա մարգարէիցն :

24 Այլ վա՛յ ձեզ հարուստ , զի ունիք զմխիթարութիւն ձեր :

25 Վա՛յ ձեզ որ լցեալ էք , զի քաղցիցէք . վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ , զի սգասջիք և լայջիք :

26 Վա՛յ ձեզ յորժամ ամենայն մարդիկ բարի ասիցեն զձեզ . զի նոյնպէս արարին հարքն նոցա սուտ մարգարէիցն :

27 Այլ ձեզ որ լսէք՝ ասեմ . Սիրեցէք զթշնամիս ձեր , բարի արարէք ատելեաց ձերոց :

28 Օրհնեցէք զանիծանողս ձեր , և աղաչեցէք ՚ի վերայ նեղչաց ձերոց :

29 Որ զմի ծնօտն հարցէ քեզ՝ դարձո՛ց և զայլն . և որ զթիկնոցդ առնու՝ զշապկանդ մի՛ արգել :

30 Ամենայնի որ խնդրէ ՚ի քէն՝ տո՛ւր , և որ առնու զիրս քոյ՝ մի՛ պահանջեր :

31 Եւ որպէս կամիք զի արասցեն ձեզ մարդիկ՝ նոյնպէս արարէք նոցա և դուք :

32 Եւ եթէ սիրէք զսիրողսն ձեր՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն զսիրողսն իւրեանց սիրեն :

33 Եւ եթէ բարի արարէք բարերարացն ձերոց՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն նոյնպէս առնեն :

34 Եւ եթէ տայք փոխս յորոց յուսայք առնուլ՝ ո՞ր շնորհ է ձեզ . զի և մեղաւորքն մեղաւորաց տան փոխս , զի առցեն զհատուցումն :

35 Այլ սիրեցէք զթշնամիս ձեր , և բարի արարէք , և տայք փոխս՝ ոչ յուսացեալ ինչ առնուլ . և եղիցի վարձք ձեր բազումք , և լինիջիք որդիք Բարձրելոյն . զի նա քաղցր է անշնորհաց և չարաց :

36 Եղերուք գթած որպէս և Հայր ձեր գթած է :

37 Եւ մի՛ դատիք , և մի՛ դատիցիք ձեզ . մի՛ դատիք զոք , և մի՛ դատիցիք ձեզ . թողէք , և թողցին ձեզ :

38 Տուք , և տացին ձեզ . չափ բարի , սեղմեալ , և ծանրացեալ , և լցեալ , և ՚ի ծոց ձեր տացեն . զի որով չափով չափէք՝ նովաւ

նա • և նա իւրաքանչիւր ումեք ՚ի նոցանէ դնէր ձեռս՝ և բժշկէր զնոսա ։

42 Եւ նէին դէպ ՚ի քաղաքաց, ա-ղաղակէին և ասէին՝ եթէ Կու ես Որդի Ա՛ստուծոյ • և նա սաստէր՝ և ոչ տայր նոցա թոյլ խօսել, զի գիտէին զնա՝ թէ Ք՚րիստոսն է ։

43 Եւ իրրև առաւ եղև՝ ել գնաց յանապատ տեղի • և ժողովուրդքն խնդրէին զնա • եկին մինչև առ նա՝ և արգելուին զնա՝ զի մի՛ գըներայէ ՚ի նոցանէ ։

44 Եւ նա ասէ ցնոսա • Եւ այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւն Ա՛ստուծոյ, զի յայն իսկ առաքեցայ ։

45 Եւ քարոզէր ՚ի ժողովուրդսն Գալիլեացւոց ։

բանց բերուածին նորա մեռ • և նա ներանց ամէն մէկին վերայ ձեռք էր դնում՝ և նորանց բժշկում էր[31] ։

42 Հ՚ետո մարդկանցից էլ դուրս էին գալիս դևերը, և աղաղակում էին և ասում՝ թէ Դու ես Ա՛ստուծոյ Որդին[32] • և նա սաստում էր նորանց՝ և թոյլ չէր տալիս՝ որ խօսին • ինչուր՝ գիտում էին թէ նա Ք՚րիստոսն է[33] ։

43 Եւ երբոր ցերեկ էլաւ՝ դուրս եկաւ գնաց անապատ (չէօլ) տեղ • և ժողովուրդները մեծ էին գալիս նորան՝ և մեռ նորա մեռան • և արգելումէին նորան՝ որ չը՛գնայ իրանցից[34] ։

44 Եւ նա ասաց նորանց • Պէտք է՝ որ ես ուրիշ քաղաքներին էլ Ա՛ստուծոյ պատգամը աւետարանեմ • ինչուր՝ հէնց սրա համար ուղարկուեցայ ։

45 Եւ Գալիլեացոց ժողովարանները մէջն քարոզում[35] ։

ԿԱ • Ն

1 Ք՚րիստոս Պետրոսի նաւերի մէջից ժողովուրդն կատարելիս • և ձկաբռով ձկներ բռնել կտայ և Պետրոսին կիմացնէ թէ նա իրան ընկերներուն մարդկանց հոգորդներ պիտի անէ • 12 Կորած սրտմիը • 16 Ք՚րիստոսի անապատ տեղերանքի սրած աղօթքն • 18 Մէն անդամալոյծ կը բժշկէ • 27 Մատթէոս մաքսատուն կընկնէ • 29 Հոդոց բժիշկ լինելու համար մեղաւորներին հետ ուտելն • 34 Իրան համբառնալուցն հետև առաքելոց պատ պահելն և նորանց քաջելոյ չարչարանքներն առաջուց կըպատմէ • 36 Նոր շորից հին հագուստի վերայ չի ջգվելոյ և նոր գինին հին տոպրակի մէջ չի ածվելոյ առաջներն ասում ։

1 Եւ եղև ՚ի խնդրել զնովաւ ժողովրդեանն և լսել զբանն Ա՛ստուծոյ, և ինքն կայր առ ծովակն Գեննեսարեթայ ։

2 Եւ ետես երկուս նաւս՝ զի կային առ ծովակին, և ձկնորքն եղեալ ՚ի նոցանէ՝ լուանային զգործեան ։

1 Եւ էլաւ որ ժողովուրդն նորա վերայ կիսվումէր, և Ա՛ստուծոյ բանըն լսումէր, և ինքն Գեննեսարեթի ծովակին մեռ կանգնած էր[1] ։

2 Եւ երկու նաւ տեսաւ՝ որ ծովակին մեռ կանգնած էին, և ձուկ հոսօղներն նորանցից դուրս էին եկած՝ և գործիքներըն լուանում էին ։

(31) Մարկ • ը • 16 ։ Մարկ • ա • 32 ։ (32) Մարկ • ա • 34 ։ գ • 11 ։ (33) Մարկ • ա • 25 • 34 ։ վէր • 34, 35 ։ (34) Մարկ • ա • 35 ։ (35) Մարկ • ա • 39 ։ (1) Մարկ • գ • 18 ։ Մարկ • ա • 16 ։

Digitized by Google

3 Եվ նա ՚ի մի նաւուցն՝ որ էր Սիմոնին, և աղաչեաց զնա մակաւթիկ մի մանել ՚ի ներքս ՚ի ցամաքէն · նստաւ՝ և ուսուցանէր ՚ի նաւէ առնսի զժողովուրդսն ։

4 Եւ իբրև լռեաց ՚ի խօսիցն, ասէ ցՍիմոնէ · խաղացո ՚ի խորն, և արկէք զգործս ձեր յորս ։

5 Պատասխանի եւ Սիմոն և ասէ ցնա · Վարդապետ՝ զամենայն գիշերս աշխատեղաք և ոչինչ կալաք, բայց վասն քո բանիդ արկցուք զգործս ։

6 Այս իբրև արարին՝ փակեցին ՚ի ներքս բազմութիւն ձկանց յոյժ, մինչև պատռատէին ուռկանք նոցա ։

7 Եւ ակնարկէին որսակցացն ՚ի միւս նաւն՝ գալ օգնել նոցա · և եկին՝ և լցան երկոքին նաւքն, մինչև մերձ յընկղմել նոցա ։

8 Իրբև եաես Սիմոն Պետրոս՝ անկաւ առ ծունկն Յիսուսի և ասէ · ՚ի բաց գնա յինէն Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես ։

9 Զանգի ահ պատեաց զնա և զամենեսեան որ ընդ նմայն էին՝ վասն որսոյ ձկանցն զոր ըմբռնեցին ։

10 Նոյնպէս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս՝ զորդիսն Զեբեդեայ, որ էին որսակիցք Սիմոնի · և ասէ ցՍիմոնէ Յիսուս · Ա՛ի երկնչիր՝ յայսմհետէ զմարդիկ որսայցես ՚ի կեանս ։

11 Եւ հանեալ զնաւն ՚ի ցամաք, թողին զամենայն, և գնացին զՀետ նորա ։

12 Եւ եղև ՚ի հասանելն նորա ՚ի մի քաղաքացն, ահա այր մի լի բռնաւթեամբ իբրև եաես զՅիսուս՝

3 Նա էն նաւերէն մէնէ մէջ մտաւ՝ որ Սիմոնին էր, և ուրան աղաչեց՝ որ նաւէն մին քիչ ցամաքին ներս տանի · նստաց՝ և նաւէնն սովորցնուէր ժողովուրդներին ։

4 Եւ երբոր խօսքըն վերջացուց, Սիմոնին ասաց · Նաւըն դէպի խորն տար, և ձեր գործիքները դուք ձգեցէք հարստոյ համար[2] ։

5 Սիմոն պատասխան առաւ՝ և ուրան ասաց · Վարդապետ՝ էս բոլոր գիշերս աշխատեցինք՝ և ոչի մին բան չբռնեցինք, միայն թէ քո խօսքիդ համար գործիքներս կը ձգենք ։

6 Երբոր էս արին՝ ձկներէն մեծ բազմութիւն ներս փակեցին, մինչև որ ուրանց ուռկաններն (ընտէն) պատռտուէին ։

7 Եւ ուրիշ էին անուամ մէկել նաւի մէջ ընէող հարսընկերներին՝ որ գան իրանց օգնեն · և եկին՝ և երկու նաւն էլ լցուան, մինչև որ թաղվելոյ մօտ էին ։

8 Երբոր Սիմոն Պետրոս տեսաւ՝ ընկաւ Յիսուսի ծունկերըն և ասաց · Տէր ինձմէնէ հեռու գնա[3], ինչուռը՝ ես մեղաւոր մարդ եմ ։

9 Պատճառնոր՝ ուր պատեց նորան և ամէնին էլ՝ որ նորա հետ էին՝ էն ձկներէն հարսին համար, որ բռնեցին ։

10 Ինպէս էլ Զեբեդիայի որդիքներին՝ Յակոբին և Յոհաննէսին, որ Սիմոնի հարսընկերներըն էին · և Յիսուս Սիմոնին ասաց · Ա՛ի վախնար՝ սրանէց եաև մարդկանց կը հարսա դէպի կեանքն[4] ։

11 Եւ նաւըն հանեցին ցամաքն, ամէն բաներըն թողին[5], և նորա եաևէն գնացին ։

12 Եւ էլաւ՝ երբոր նա քաղաքներիցն մէնէ մէջ հասաւ, ուր մին մարդ՝ որ բարառաթենով լիքն էր,

(2) Յոհ · ի · 6 ։ (3) Բ Խոտ · ը · 9 ։ գ Խոտ · ժէ · 18 ։ (4) Մարկ · դ · 19 ։ Ճոխ · ա · 17 ։ (5) Մարկ · գ · 20 ։ ԺԲ · 27 ։ Մարկ · ա · 18 ։ Ղուկ · ժը · 28 ։

անկեալ ՚ի վերոյ երեսաց ազաչեաց զնա՝ և ասէ . Տէր՝ եթէ կամիս , կարօղ ես զիս սրբել :

13 Ձգեաց զձեռն իւր՝ հասոյց ՚ի նա՝ և ասէ . Կամիմ՝ սրբեաց . և վաղվաղակի գնաց ՚ի նմանէ բորոտութիւնն :

14 Եւ նա պատուիրեաց նմա մի՛ ումեք ասել , այլ թէ երթ ցոյց զանձն քո քահանային , և մատո պատարագ վասն սրբութեան քո՝ որպէս և հրամայեաց Մովսէս , ՚ի վկայութիւն նոցա :

15 Եւ յորդէր առաւել բանն ըզնմանէ . և ժողովէին ժողովուրդք բազումք՝ լսել և բժշկել ՚ի հիւանդութենէ իւրեանց :

16 Եւ նա խոյս ասէր յանապատս տեղիս , և կայր յաղօթս :

17 Եւ եղև ՚ի միում աւուրց՝ և ինքն ուսուցանէր , և փարիսեցիքն և օրինացն վարդապետք նստէին , որ ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց Գալիլեացւոց՝ և Հրէաստանի և Երուսաղեմի . և զօրութիւն Տեառն էր ՚ի բժշկել զնոսա :

18 Եւ ահա արք բերէին մահճօք զայր մի՝ որ էր անդամալոյծ , և խնդրէին զնա մուծանել ՚ի ներքս՝ և դնել առաջի նորա :

19 Եւ իբրև ոչ գտանէին՝ թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա ՚ի ներքս վասն ամբոխին , ելին ՚ի տանիս , և ՚ի ցուցն կախեցին զնա , և իջուցին մահճօքն հանդերձ ՚ի մէջ առաջի Յիսուսի :

20 Եւ տեսեալ զհաւատսն նոցա՝ ասէ ցնա . Ո՛վ դո՛ւ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո :

եգբար Յիսուսի տեսաւ՝ երեսին վերայ քնկաւ , նզովեաց՝ և ասաց . Տէր՝ թէ որ կամենաս , կարօղ ես ինձ սրբել[6] :

13 Իրան ձեռքն մեկնեց՝ հասցուց նորան՝ և ասաց . Կամենումեմ՝ սրբուիր . և շուտով բորոտութիւնն գընաց նորանից :

14 Եւ նա պատուիրեց նորան՝ որ իսկի մընին չասէ[7] , բայց թէ՝ գնա՛ , քո անձըդ ցոյց տուր քահանային , և քո սրբութեան համար պատարագ բեր՝ ինչպես որ Մովսէսն էլ հրամայեց , որ նորանց վկայութիւն լինի[8] :

15 Եւ նորա համբաւն էլ աւելի շատանում էր . և շատ ժողովուրդներ ժողովվում էին՝ որ լսեն և իրանց հիւանդութիւններից բժշկվին[9] :

16 Եւ նա քաշվում էր անապատ (չոլ) տեղերանք , և աղօթք էր անում[10] :

17 Եւ մին օր էլաւ՝ որ ինքն ուսուցանում էր՝ և փարիսեցիներն և օրինաց վարդապետներն նստած էին , որ Գալիլեացից և Հրէաստանի ամեն քաղաքներից և Երուսաղեմից հաւաքված էին . և Տէրի զօրութիւնն կար նորանց բժշկելոյ համար :

18 Եւ ահա մարդիք մին մարդ էին բերում մահճով (փէշկեշ)՝ որ անդամալուծ էր , և ուզում էին՝ որ նորան ներս տանեն , և նորա առաջին դնեն[11] :

19 Եւ երբոր տեղ չէին գտնում՝ որ նորան ներս տանեն՝ էն ամբոխի (խալխ) պատճառովն , վեր էլան կատուրն , և օճուրքից կախեցին նորան , և մահիճովն (փէշկեշովն) վեր բերին մէջ տեղն Յիսուսի առաջին :

20 Եւ նորանց հաւատքն որ տեսաւ՝ նորան ասաց . Ո՛վ մարդ՝ թող քա մեղքերդ թողված լինին քեզ :

(6) Մարկ . ը · 2 : Մատ . ո · 50 : (7) Մարկ . ը · 4 : (8) Ղևտ . ժգ . 4 · 10 · 21 , 22 : (9) Մարկ . դ · 25 : Մատ . գ · 7 : Յովհ . ը . 2 : (10) Մարկ . ժգ . 23 : Մատ . ե . 16 : (11) Մարկ . բ · 3 : Մատ . ը . 3 :

Digitized by Google

21 Ի՛կան խորհել զպիրքն և փա-
րիսեցիքն , և ասեն . Ո՞ է սա՝ որ
խօսի զՀայհոյութիւնս , ո՞վ կարէ թո-
ղուլ զմեղս՝ բայց միայն Ա՛ստուած :

22 Իսկ գիտաց Յիսուս զխոր-
հուրդս նոցա , պատասխանի ետ և
ասէ ցնոսա . Ո՛ւմ խորհիք ՚ի սիրտս
ձեր :

23 Ո՞րն է դիւրագոյն է . ասել՝
Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո , եթէ
ասել՝ Ա՛րի և գնա՛ :

24 Ա՛յլ զի գիտասջիք՝ եթէ իշխա-
նութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի
Թողուլ զմեղս . ասէ ցանդամալոյծն ,
Ա՛րի՛ ասեմ՝ ար՛ի՛ ա՛ռ զմահիճս քո՝
և երթ ՚ի տուն քո :

25 Եւ առաջմայն յարուցեալ ա-
ռաջի ամենեցուն՝ առ զիւրմէ յորոյ
վերայ անկեալ դնէր , գնաց ՚ի տուն
իւր , և փառաւոր առնէր զԱ՛ստ-
ուած :

26 Ո՛ւրմանք կալան զամենեսեան ,
և փառաւոր առնէին զԱ՛ստուած .
լի եղեն ահիւ , և ասեն՝ եթէ Տես-
աք այսօր նոր նշան :

27 Եւ յետ այնորիկ ել անտի՛ և
ետես մաքսաւոր մի՝ որում անուն
էր Ղևի , զի նստէր ՚ի մաքսաւու-
թեան . և ասէ ցնա . Ե՛կ զկնի
իմ :

28 Եւ Թողեալ զամենայն , յար-
եաւ գնաց զկնի նորա :

29 Եւ արար ընդունելութիւն մեծ
նմա Ղևի ՚ի տան իւրում . և էր
ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց և
այլոց՝ որ էին բազմեալ ընդ նոսա :

30 Եւ արտնչէին փարիսեցիքն և
դպիրքն նոցա զնմանէ առ աշա-

21 Ասկզբացօղներն և փարիսեցի-
ներն սկսեցին միտք անել , և ա-
սացին[12] . Այս ո՞վ է՝ որ հայհոյանք
է խօսում . ո՛վ կարօղ է մեղքըն
Թողել՝ բայց միայն Ա՛ստուած[13] :

22 Յիսուս երբոր նորանց մտած-
մունքներըն իմացաւ , պատասխան
առաւ և նորանց ասաց . Ի՞նչ էք
միտք անում ձեր սրտերումն :

23 Որն է աւելի հեշտ . ասել՝ Թէ
Ա՛ռ մեղքերդ Թողված լինին քեզ ,
Թէ ասել՝ Ա՛ռ կաց և գնա՛ :

24 Ասյց որ իմանաք՝ Թէ Որդին
մարդոյ իշխանութիւն ունի՝ երկրիս
վերայ մեղքերըն Թողելոյ . անդա-
մալուծին ասաց , Ա՛սեց եմ ասում՝
վե՛ր կաց քո մահճերդ (պէօշէկդ)
ա՛ռ՝ և գնա՛ քո տունդ :

25 Եւ հենց էն ժամումն (սահ-
ման) ամենի առաջին վերկացաւ ,
իրան վերայ առաւ էն՝ որ նորա վե-
րայ ընկած դրրած էր , գնաց իրան
տունն , և փառք էր տալիս Ա՛ստուծոյն :

26 Ո՛ւրմանք բռնեց ամենին , և
փառք էին տալիս Ա՛ստուծոյն . և
հով լցվան , և ասում էին՝ Թէ Տես-
նոր նշան տեսնինք :

27 Եւ նրանից ետև Յիսուս էն-
տեղից դուրս գնաց՝ և մին մաք-
սաւոր (Ա՛մպոլէ) տեսաւ՝ որ նորս
անունն Ղևի էր , և նստած մաք-
սաւորութիւն էր անում . և նորան
ասաց , Ի՛մ ետևէս ե՛կ[14] :

28 Եւ նա ամեն բան Թողեց , վեր-
կացաւ գնաց նորա ետևէն :

29 Եւ Ղևի նորան մեծ հայկե-
րութիւն արաւ իրան տան մէջն[15] .
և շատ ժողովուրդ կար մաքսաւոր-
ների (Ա՛մպոլէնէրի) և ուրիշների՝
որ նորանց հետ սեղան էին նստել[16] :

30 Եւ փարիսեցիներն և նորանց
կարդացօղներն նորանից տրտնջու-

(12) Մատ . Բ . 3 : Մարկ . բ . 6 , 7 : (13) Յովհ . ը . 5 : Նեեմ . իգ . 25 : (14) Մատ . Թ . 9 : Մարկ . բ . 13 , 14 : (15) Մատ . Թ . 10 : Մարկ . բ . 15 : (16) Գործ . ժե . 1 :

Digitized by Google

կերան նորա՝ և ասէին . Ի՞նդէր ընդ մաքսաւորս և ընդ մեղաւորս ուտէք և ըմպէք ։

31 Պատասխանի եաս Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ են պիտոյ բժիշկք ողջոց , այլ հիւանդաց ։
32 Եւ ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ զմեղաւորս յապաշխարութիւն ։

33 Եւ նոքա ասեն ցնա . Ի՞նդէր աշակերտքն Յովհաննու պահեն յաճախ՝ և խնդրուածս առնեն , նոյնպէս և փարիսեցւոցն . և քոյդ ուտեն և ըմպեն ։

34 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ա՞րդեօք կարօղ էք մանկանց առագաստի , մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ , հրաման տալ պահել ։
35 Եկեսցեն աւուրք՝ յորժամ բարձցի ՚ի նոցանէ փեսայն . ապա պահեսցեն յաւուրսն յայնոսիկ ։
36 Ի՛սաց և առակ մի առ նոսա , թէ Ո՛չ ոք արկանէ ՚ի նոր հանդերձէ ՚ի վերայ վետացեալ ձորձոյ . ապա թէ ոչ՝ և զնորն պատառէ , և ընդ հնոյն չիաբանի կապերան որ ՚ի նորոյն ։
37 Եւ ոչ ոք արկանէ գինի նոր ՚ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ գինին նոր զտիկսն հինս . ինքն հեղու , և տիկքն կորնչին ։

38 Այլ գինի նոր ՚ի տիկս նորս արկանելի է , և երկոքին պահին ։

39 Եւ ոչ ոք ըմպէ զհինն՝ և կամի զնորն . քանզի ասէ՝ Թէ հինն աղեկատակն է ։

մէին նորա աշակերտաներէն առաջին՝ և ասէր . Ինչո՞ւ կը մաքսաւորներէն և մեղաւորներէն հետ ուտէք և խըմէք ։

31 Յիսուս պատասխան առաւ և նորանց ասաց . Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ , այլ հիւանդներուն ։
32 Չեմ եկել՝ որ արդարներըն կանչեմ , այլ մեղաւորներըն՝ որ ապաշխարեն[17] ։

33 Եւ նորանք ասացին նորան . Ինչո՞ւ Յօհաննէսի աշակերտներն շատ ժամանակ պաս են պահում՝ և աղօթք են անում , հնպէս էլ փարիսեցիներուն . և քո (աշակերտներդ) ուտում և խմում[18] ։
34 Եւ նա նորանց ասաց . Ա՞րթէ կարօղ էք հարսանիքի աղաներին , դեռ քանի որ փեսան նորանց հետ է , հրաման տալ որ պաս պահեն ։
35 Օրեր կըգան՝ երբոր փեսան վերկառնվի նորանցից . ապա էն օրերուն կըպահեն ։
36 Ա՛յն առակ էլ ասաց նորանց , թէ Ո՛չ ով մի նոր շորից հին գուսան վերայ (կարկատան) չի՛ դըցիլ . ապա թէ չէ՝ էն նորըն էլ կըպատառե , և կտորն՝ որ նորից է , հընին հետ չի՛ միաբանվիլ[19] ։
37 Եւ ոչ ով նոր գինին հին տըկերի մէջ չի՛ ածիլ . ապա թէ չէ՝ նոր գինին հին տըկերըն կըպատառե . ինքն կըթափվի , և տըկերըն կըկորչին ։
38 Այլ նոր գինին նոր տըկերի մէջ պէտք է ածվի , և երկուքն էլ կըպահվին ։
39 Եւ ոչ ով չը՛կայ՝ որ հինըն խմի՝ և նորըն կամենայ . ինչուտ՝ ասում՝ թէ հինն աւելի քաղցր է ։

(17) Մտթ . թ . 13 ։ ա Տի՛ ● ա . 15 ։ (18) Մտթ . թ . 14 ։ Մրկ . բ . 18 ։ (19) Մտթ . թ . 16 , 17 ։ Մրկ . բ . 21 , 22 ։

Digitized by Google

ԳԼ. Ի.

1 Քրիստոս ըսաւ՝ պահելոյ համար փարիսեցւոց ունեցած կուրութիւնն Սուրբ Հոգւով վկայութիւնով իւրաւունքով և հաշտով իրանց երեսին կը թափէ : 13 Տասներկու առաքեալներն կը նշանակէ : 17 Հալածողներն և պիղծ դեւերոյ չարչարվածներն կը փշէ : 20 Յաղագս առաքելոյ աշակերտներուն երանութիւն և ուրիշներուն վայ կըսայ : 27 Եւ ցոյց կըտայ թէ Քրիստոս պէտք է որ մեր թշնամիներն սիրենք . 46 Եւ իրան խօսքերն լսելով նաբտանց անոնք , որ չգիտին թէ փորձութեան ժամանակումն հոգի վերայ չինված հիմն չունեն. ցաղ ասն պես կործանվինք :

1 Եւ եղև ՚ի շաբաթու յերկրորդում առաջնոյն՝ անցանել նմա ընդ արտորայն . և աշակերտքն նորա կորզէին հասկ՝ շփէին ընդ ափ, և ուտէին :

2 Եւ ոմանք ՚ի փարիսեցւոցն ասեն ցնոսա . Ո՞ւնչ գործէք՝ զոր չէ օրէն ՚ի շաբաթու :

3 Պատասխանի եւս Նոցա Յիսուս և ասէ . Ոչիցէ ընթերցեալ ձեր՝ զոր արարն Դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն ինքն՝ և որ ընդ նմայն էին :

4 Որպէրդ եմուտ նա ՚ի տունն Աստուծոյ , և զհացն զառաջաւորու- թեան եկեր , և եւս այնոցիկ՝ որ ընդ նմայն էին . զոր ոչ էր օրէն ուտիք ուտել , բայց միայն քահանայապետից :

5 Եւ ասէ ցնոսա . Տէր է Որդի մարդոյ և շաբաթու :

6 Եւ եղև ՚ի միւսում շաբաթուն մտանել նմա ՚ի ժողովուրդն՝ և ուսուցանել . և էր անդ այր մի՝ և ձեռն իւր աջ գօսացեալ էր :

7 Եւ սպասէին նմա դպիրքն և փարիսեցիք՝ թէ ՚ի շաբաթուն բժշկիցէ , զի գտանիցեն չարախօսու- թիւն զնմանէ :

8 Եւ նա գիտէր զխորհուրդս նո-

1 Եւ էլաւ՝ որ նա երկրորդի առաջին շաբաթ օրումն արտերովն անց էր կենում , և նորա աշակերտներն հասկ էին պոկում՝ ափի մէջն փըշրում էին , և ուտում՝ :

2 Եւ փարիսեցիներիցն մին քանիսն ասացին նորանց . Ընդ ինչ էք անում՝ որ շաբաթ օրումն օրէնք չէ[2] :

3 Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ և ասաց . Ոչ էք կարդացել էն՝ որ Դաւիթն արաւ , երբոր սովեց ինքն և նորանք՝ որ նորա հետն էին[3] :

4 (և) ինչպէս նա Աստուծոյ տունն մտաւ , և առաջաւորութեան (Աստուծոյ սեղանի վերայ դրած) հացըն կերաւ , և նորանց էլ տըւաւ՝ որ նորա հետ էին . որ օրէնք չէր ուտել , բայց միայն քահանայապետներին[4] :

5 Եւ նորանց ասաց . Որդին մարդոյ շաբաթի էլ տէրն է :

6 Եւ էլաւ՝ որ նա մէկել շաբաթ օրումն ժողովարանի մէջ մըտաւ՝ և սովորցնումէր . և էնտեղ մին մարդ կար՝ և նորա աջ ձեռն չորացել էր[5] :

7 Եւ կարդացողներն և փարիսեցիներն սպասումին նորան՝ եթէ շաբաթ օրումն բժշկէ , որ նորա- նից չարախօսելոյ պատճառ գտնեն :

8 Եւ նա գիտումէր նորանց մը-

(1) Մատթ. ժբ. 1 : Մարկ. բ. 23 : (2) Լևտ. ի. 10 : (3) ա Թագ. իա. 6 : (4) Ղևտ. իդ. 9 : (5) Մատթ. ժբ. 9 : Մարկ. գ. 1 : Ղևտ. ժգ. 15 : ժգ. 3 : Ծեր. ի. 16 :

Digitized by Google

ցա , ասէ ցայրն՝ որոյ ձեռնն գտաւեալ էր . Ընդ ինձ ի մէջ . և նա յարուցեալ եկաց ։

9 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Հարցից ինչ զձեզ . Օ՞րինչ արժան է՝ ի շաբաթաց , բարի՞ ինչ առնել՝ եթէ չար գործել , ոգի՞ մի ապրեցուցանել՝ թէ կորուսանել ։

10 Եւ հայեցեալ շուրջ զամենեքումբք զայրագին՝ ասէ ցնա . Զերգնա՛ զձեռն քո . և նա ձգեաց , և հաստատեցաւ ձեռն նորա իբրև ըզմիւսն ։

11 Նոքա լցան յիմարութեամբ , և խօսէին ընդ միմեանս՝ թէ զի՞նչ առնիցեն Յիսուսի ։

12 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ել ՚ի լեառն կալ յաղօթս , և հանէր զգիշերն ՚ի գլուխն յաղօթսն Աստուծոյ ։

13 Եւ իբրև այգ եղև՝ կոչեաց զաշակերտսն իւր , և ընտրեաց ՚ի նոցանէ երկոտասանս , զորս և առաքեալս անուանեաց ։

14 Սիմովն՝ զոր և Պետրոս անուանեաց , և զԱնդրէաս զեղբայր նորին , և զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և զՓիլիպպոս և զԲարթողիմէոս ,

15 Եւ զՄատթէոս և զԹովմաս , և զՅակովբոս Ալփեայ , և զՍիմովն զկոչեցեալն նախանձայոյզ ,

16 Եւ զՅուդա Յակովբայ , և զՅուդա Իսկարիովտացի՝ որ եղև իսկ մատնիչ ։

17 Եւ իջեալ նոքօք հանդերձ ՚ի տեղի մի տափարակ . և ժողով աշակերտացն նորա և բազմութիւն մեծ ժողովրդեան , յամենայն Հրէաստանէ և Երուսաղէմ և յայնմ կողմանէ և ՚ի ծովեզերեայն Տիւրոսի և Սիդոնի .

18 Որ եկին լսել ՚ի նմանէ և բժշկուել ՚ի ախտից իւրեանց , և էին մաքրեալք՝ որ նորա ձեռն չորացեալ էր՝ ասաց . Ոչ կաց եկ մէջ տեղն . և նա վերկացաւ կանգնեց ։

9 Յիսուս Նորանց ասաց . Ա՛ինքան հարցնեմ ձեզանից . Ի՞նչ արժան է շաբաթ օրումն , բարի՞ բան անել՝ թէ չար գործել , մի՞ հոգի ապրեցնել՝ թէ կորցնել ։

10 Եւ շատ բարկացած չորս կողմով ամէնին վերայ նայեց՝ և նորան ասաց . Ա՛ր ձեռդ մեկնիր . և նա մեկնեց , և նորա ձեռն միւս կէսին պէս հաստատուեցաւ ։

11 Նորանք յիմարութենով լցուան , և իրար հետ խօսուէին՝ թէ ի՞նչ անեն Յիսուսին ։

12 Եւ էլաւ էն օրերումն՝ որ վերէլաւ սարն՝ աղօթք անել , գիշերըն լուսացրուց աղօթք անելով դէպի Աստուած[6] ։

13 Եւ երբոր առաւօտ էլաւ՝ իրան աշակերտներըն կանչեց , և նորանցից տասներկուսին ընտրեց՝ որ էլ առաքեալ անուանեց նորանց[7] ։

14 Սիմոնին՝ որ էլ Պետրոս անուանեց նորան[8] , և նորա Անդրէաս եղբօրըն , և Յակոբին և Յոհաննէսին , և Փիլիպպոսին և Բարթողիմէոսին ,

15 Եւ Մատթէոսին և Թոմասին և Յակոբոս Ալփեանին , և Սիմոնին՝ նախանձայոյզ կոչվածին ։

16 Եւ Յակոբայ Յուդային[9] , և Յուդա Իսկարիոտացոյն՝ որ էլ մատնիչ էլաւ ։

17 Եւ վեր եկաւ նորանց հետ մին տափակ տեղ . և էնտեղ էր նորա աշակերտների ժողովն և ժողովրդի մեծ բազմութիւն , ամէն Հրէաստանից և Երուսաղէմից և մեկէլ կողմերից և Տիւրոսի և Սիդոնի ծովի եզերից (ղողէկի)[10] .

18 Որ եկին նորանից լսել և ի-

(6) Մարկ . ժդ . 23 ։ (7) Մարկ . ճ . 2 ։ (8) Յովհ . ա . 42 ։ (9) Յակոբ , 1 ։ (10) Մարկ . գ . 25 ։ Մարկ . գ . 7 ։

Digitized by Google

կել ՚ի հիւանդութենէ իւրեանց · և նեզեալքն յոյսոց պղծոց բժըշկէին ։

19 Եւ ամենայն ժողովուրդն խընդրէր մերձենալ ՚ի նա , զի զօրութիւն ելանէր ՚ի նմանէ՝ և բժըշկէր զամենեսին ։

20 Եւ նա ամփարձ զաչս իւր յաշակերտան իւր՝ և ասէ · Երանի՛ աղքատացդ հոգւով , զի ձեր է արքայութիւնն Ղստուծոյ ։

21 Երանի՛ որ քաղցեալ են այժմ , զի յագեցին : Երանի՛ որ լան այժմ , զի ծիծաղեսցին ։

22 Երանի՛ է ձեզ , յորժամ նախատիցեն զձեզ մարդիկ , և յորժամ հալածիցեն զձեզ և նախատիցեն , և հանիցեն անուն չար զձէնջ վասն Որդւոյ մարդոյ ։

23 Ուրախ լիջիք յաւուր յայնմիկ և ցնծասջիք , զի ահա վարձք ձեր բազում են յերկինս · ըստ գմին օրինակի առնէին մարգարէիցն հարք իւրեանց ։

24 Նայց վայ ձեզ մեծատանդ , զի ընկալայք զմխիթարութիւն ձեր ։

25 Վայ ձեզ՝ որ յագեալք էք այժմ , զի քաղցիցէք · վայ ձեզ՝ որ ծիծաղիքդ այժմ , զի սգայցէք և լայցէք ։

26 Վայ ձեզ՝ յորժամ բարի ասիցեն զձէնջ ամենայն մարդիկ , զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէիցն հարք նոցա ։

27 Նայլ ձեզ ասեմ՝ որ լսէքդ · զանց հիւանդութիւններից բժըշկվիլ · և պիղծ դևերից չարչարվածներն բժշկվաւքին ։

19 Եւ ամէն ժողովուրդն խընդրուէր՝ որ մօտենայ նորան[11] , ինչուր՝ նորանից շատ զօրութիւն էր դուրս գալիս՝ և ամէնին բժշկուէր[12] ։

20 Եւ նա իրան աչքերըն դէպի իրան աշակերտներին բարձրացրուց՝ և ասաց · Երանի է ձեզ՝ հոգով աղքատներիդ , որ ձերն է Ղստուծոյ արքայութիւնն[13] ։

21 Երանի նորանց՝ որ հիմիկ տկած են[14] , որ պիտի կըշտանան · երանի նորանց՝ որ հիմիկ լաց են լինում , որ պիտի ծիծաղեն[15] ։

22 Երանի է ձեզ , երբոր մարդիք նախատինք կըտան ձեզ[16] , և երբոր ձեզ կըջկեն և կատեն , և ձեզ վերայ չար անուն կըչհանեն՝ Որդոյ մարդոյ պատճառովն[17] ։

23 Ուրախ եղէք էն օրումն և ցընծացէք , ինչուր՝ ահա ձեր վարձքն շատ է երկնքումն[18] · հենց էդ կերպով մարգարէներին էին անում նորանց հարքն[19] ։

24 Նայց վայ ձեզ[20] հարրուստներիդ[21] , ինչուր՝ ձեր մխիթարութիւնըդ ընդունեցիք[22] ։

25 Վայ ձեզ՝ որ հիմիկ կըշտացել էք[23] , ինչուր՝ պիտի սովիք · վայ ձեզ՝ որ հիմիկ ծիծաղումէք , ինչուր՝ սուգ պիտի անէք , և լաց պիտի լինիք[24] ։

26 Վայ ձեզ՝ երբոր ամէն մարդիք ձեզանից բարի ասեն , ինչուր՝ էդպէս էլ սուտ մարգարէներին էին անում նորանց հարքն[25] ։

27 Նայց ձեզ՝ որ լսումք , ասում

(11) Մարկ · ժդ · 36 ։ (12) Մարկ · ե · 30 ։ Ղստ · ը · 46 ։ (13) Մատ · ե · 3 ։ ժա · 5 ։ Յակ · բ · 5 ։ (14) Նռոց · ծե · 1 ։ կե · 13 ։ Մարկ · ե · 6 ։ (15) Նռոց · կա · 3 ։ Մատ · ե · 4 ։ (16) Մարկ · ե · 11 ։ ա Պետր · բ · 19 ։ գ · 14 ։ դ · 14 ։ (17) Յովհ · ժզ · 2 ։ (18) Մատ · ե · 12 ։ Գործ · ե · 41 ։ կոր · ա · 28 ։ Յակ · ա · 2 ։ (19) Գործ · է · 51 ։ (20) Ղմով · գ · 1 ։ Յակ · ե · 1 ։ (21) Ղստ · ժբ · 21 ։ (22) Մատ · զ , 2 · 5 · 16 ։ Ղստ · ժգ · 25 ։ (23) Նռոց · կե · 13 ։ (24) Ըստ · ժգ · 13 ։ (25) Յովհ · ժե · 19 ։ ա Յովհ · գ · 5 ։

Digitized by Google

Սիրեցէք զթշնամիս ձեր , բարի ա-
րարէք առնելեաց ձերոց :
28 Օրհնեցէք զանիծիչս ձեր , ա-
ղօթս արարէք ՚ի վերայ նեղչաց ձե-
րոց :
29 Որ հարկանէ զծնօտ քո՝ մատո՛
նմա և զմիւսն . և որ հանէ ՚ի քէն
զբաճկոն քո՝ մի՛ արգելուր ՚ի նմա-
նէ և զշապիկս :

30 Ո՚մենայնի՝ որ խնդրէ ՚ի քէն՝
տո՛ւր , և զոր ինչ հանէ ոք ՚ի քէն՝
մի՛ պահանջեր :
31 Եւ որպէս կամիք՝ թէ արաս-
ցեն ձեզ մարդիկ , այնպէս արասջի՛ք
և դուք նոցա :
32 Եւ եթէ սիրէք դուք զսիրելիս
ձեր՝ զի՞նչ շնորհ է ձեր , զի և մե-
ղաւորք սիրեն զսիրելիս իւրեանց :

33 Եւ եթէ բարի առնէք բարե-
րարաց ձերոց՝ որ շնորհ է ձեր , զի
և մեղաւորք զնոյն գործեն :

34 Եւ եթէ տալք փոխ այնոցիկ՝
յորոց ակն ունիցիք առնուլ՝ որ շնորհ
է ձեր . քանզի և մեղաւորք մեղա-
ւորաց փոխ տան , զի առցեն անդ-
րէն զկշիռն :

35 Այլ սիրեցէք զթշնամիս ձեր ,
և բարի արարէք ատելեաց ձերոց .
և տո՛ւք փոխ՝ ուստի ո՛չ ակն ունի-
ցիք առնուլ . և եղիցին վարձք ձեր
բազում , և եղիջիք որդիք Բարձ-
րելոյ . զի նա քաղցր է ՚ի վերայ
չարաց և ապաշնորհաց :

36 Եղերո՛ւք գթածք՝ որպէս և
Հայրն ձեր գթած է :
37 Մի՛ դատէք՝ և ո՛չ դատիցիք .
մեմ[26] . Սիրեցէք ձեր թշնամիներըն ,
բարի արէք ձեզատողներին :
28 Օրհնեցէք ձեզ անիծողներին ,
աղօթք արէք ձեզ նեղացողներին
վերայ[27] :
29 Ա՛յս որ քո մին երեսիդ զար-
կումէ՝ մէկելըն էլ դէմ արա նա-
րան[28] . և նա որ քո կապան քեզա-
նից հանումէ՝ շապկիդդ էլ մի՛ ար-
գելեր նորանից[29] :
30 Ո՚մէնին՝ որքան ուզումէ քեզա-
զանից՝ տո՛ւր , և ինչ որ միւնն քե-
զանից հանումէ՝ յետ մի՛ ուզեր[30] :
31 Եւ ինչպէս որ կամենումէք՝ թէ
մարդիքն ձեզ անեն , էնպէս էլ դուք
արէք նորանց[31] :
32 Եւ թէ որ դուք ձեզ սիրօղնե-
րին սիրէք՝ ի՞նչ շնորհք է ձեզ , ին-
չուր՝ մեղաւորներն էլ իրանց սի-
րօղներին սիրումեն[32] :
33 Եւ թէ որ ձեր բարերարներին
բարի անէք՝ ի՞նչ շնորհք է ձեզ , ին-
չուր՝ մեղաւորներն էլ հենց էնպէս
են անում :
34 Եւ եթէ փոխ տաք նորանց՝ որ
նորանցից յետ առնելոյ յոյս ունիք՝
ի՞նչ շնորհք է ձեզ[33] . ինչուր՝ մե-
ղաւորներն էլ մեղաւորներին փոխ
են տալիս , որ հաւասար չափըն յետ
առնեն :
35 Այլ սիրեցէք ձեր թշնամինե-
րըն[34] , և բարի արէք ձեզ ատողնե-
րին . և փոխ տուէք նորանց՝ որ յետ
առնելոյ յոյս չունիք[35] . և ձեր
վարձքն շատ կըլինի , և Բարձրե-
լոյ որդիք կըլինիք[36] . ինչուր՝ նա
քաղցր է չարերի և երախտամոռներին
վերայ :
36 Ողորմած էլէք՝ ինչպէս
որ ձեր Հայրն էլ ողորմած է[37] :
27 Մի՛ դատէք՝ և չէք դատվիլ[38] .

(26) Ղւկ . խգ . 4 : Ընտ . իե . 21 : Մտթ . ե . 44 : վեր . 35 : Հռովմ . ժբ . 20 :
(27) Ղւկ . խգ . 28 : Պետ . ե . 60 : (28) Մտթ . ե . 39 : (29) ա Կորնթ . գ . 7 :
(30) բ Օրին . ժե . 7 , 8 . 10 : Ընտ . իա . 26 : Մտթ . ե . 42 : (31) Մտթ . է .
12 : (32) Մտթ . ե . 46 : (33) Մտթ . ե . 42 : (34) վեր . 27 : (35) Ղւկ . զէ .
26 : վեր . 30 : (36) Մտթ . ե . 45 : (37) Մտթ . ե . 47 : (38) Մտթ . է . 1 :

Digitized by Google

մի՛ պատժէք՝ և ոչ պատժիցիք • արձակիցէք՝ և արձակիցիք ։

38 Տո՛ւք՝ և տացի ձեզ • չափ բարեաւք թաթաղուն շարժուն զերդուն տացեն ՚ի գոգս ձեր • նովին չափով՝ որով չափէք, չափեացի ձեզ ։

39 Ո՞ւստ և առակ մի առ նոսա • Ո՞ւթէ կարիցէ կոյր կուրի առաջնորդել, ոչ ապաքէն երկոքին ՚ի խորխորատ անկանիցին ։

40 Ոչ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր • ամենայն կատարեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր ։

41 Զի՞ տեսանես զշիւղ յականն եղբօր քո, և ՚ի քում ականն զգերանդ ոչ նշմարես ։

42 Կամ զիա՞րդ կարես ասել ցեղբայր քո • Եղբայր՝ թո՛ղ հանից զշիւղդ յականէ քումմէ, և դու ՚ի քում ականն զգերանդ ոչ տեսանես • կեղծաւոր՝ հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ, և ապա հայեսցիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո ։

43 Զի ոչ է ծառ բարի՝ որ առնէ պտուղ չար, և ոչ դարձեալ ծառ չար՝ որ առնէ պտուղ բարի •

44 Զի իւրաքանչիւր ծառ ՚ի պտղոյ իւրմէ ճանաչի • զի ոչ եղէզ ՚ի փշոց քաղեն թուզ, և ոչ ՚ի մորենւոյ կթեն խաղող ։

45 Ո՞ւրդ բարի ՚ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ բղխէ զբարի, և մարդ չար ՚ի չարէն բղխէ զչար • քանզի ՚ի յաւելուածոյ սրտին խօսի բերան նորա ։

46 Զի կոչէք զիս՝ Տէր Տէր, և զոր ասեմ ոչ առնէք ։

47 Ո՞մնայն որ գայ առ իս, և լսէ զբանս իմ՝ պատժէք՝ և չէք պատժըվիլ • արձակեցէք՝ և կարձակվիք ։

38 Տուէք՝ և կըտրվի ձեզ[39] • լաւ թափ տրվված շարժված առատ չափ կըտան ձեր գոգն[40] • որ չափով որ չափէք՝ նորանով կըչափվի ձեզ[41] ։

39 Ո՞ւստի առակ էլ ասաց նորանց՝ թէ Ո՞ւթէ կարօղ է կոյրն կուրին առաջնորդել[42], չէ՞ որ երկուքն էլ փոսի մէջ կընկնին ։

40 Ո՞չ աշակերտն իւրն վարդապետիցն լաւ չէ[43] • ամէն կատարեալն իւրն վարդապետին պէս կըլինի ։

41 Ինչո՞ւ քո եղբօր աչքին միջի ծեղըն տեսնումես, և քո աչքիդ մէջի գերանըն չես տեսնում[44] ։

42 Կամ ի՞նչպէս կարօղ ես քո եղբօրդ ասել • Եղբա՛յր՝ թո՛ղ քո աչքիդ ծեղըն հանեմ, և քո աչքիդ մէջի գերանըն չես տեսնում • կեղծաւո՛ր՝ առաջ քո աչքիդ գերանըն հանիր, և ապա մտիկ արա՝ որ քո եղբօր աչքիցն ծեղն հանես[45] ։

43 Ինչուո՞ւ՝ բարի ծառ չը՛կայ՝ որ չար պտուղ բերէ, և էնպէս էլ չար ծառ չը՛կայ՝ որ բարի պտուղ բերէ[46] •

44 Ինչուո՞ւ՝ ամէն մէկ ծառ իրան պըտղիցն է ճանաչվում[47] • պատճառնո՛ր՝ ոչ փըշերիցն թուզ են քաղում, և ոչ մորիցն խաղող են կըթում ։

45 Ի՞ւարի մարդն իրան սրտի բարի գանձուցն (խոպնոյիցն) բարիք է բղխում[48], և չար մարդն չար (գանձուցն) չարիք է բղխում • ինչուո՞ւ՝ սրտի աւելցածիցն է խօսում նորա բերանն[49] ։

46 Ինչո՞ւ էք ինձ Տէր Տէր կըչում, և էն որ ասումեմ, չէք անում[50] ։

47 Ո՞մն՝ ամ որ ինձ մօտ է գալիս,

(39) Ըստ • ԺԲ • 17 ։ (40) Մատ • ՀԲ • 13 ։ (41) Մարկ • է • 2 ։ Մարկ • դ • 24 ։ Ճառ • բ • 13 ։ (42) Մարկ • ԺԵ • 14 ։ (43) Մարկ • ժ • 24 ։ Հովհ • ԺԳ • 16 ։ ԺԵ • 20 ։ (44) Մարկ • է • 3 ։ (45) Ըստ • ԺԲ • 17 ։ (46) Մարկ • է • 16 , 17 ։ (47) Մարկ • ԺԲ • 33 ։ (48) Մարկ • ԺԲ • 35 ։ (49) Մարկ • ԺԲ • 34 ։ (50) Մղ • ա • 6 ։ Մարկ • է • 21 ։ ԺԵ • 11 ։ Ղուկ • ԺԳ • 25 ։

Digitized by Google

լսէ զբանս իմ և առնէ զնոսա , յա-
ղից ձեզ ումմ նման է ։

48 Նման է առն՝ որ շինիցէ տուն ։
որ փորեաց և խորհեաց , և եդ հիմն
ի վերայ վիմի ։ ի յառնել հեղեղ-
ացք՝ բաղխեցաւ գետ զտունն , և ոչ
կարաց շարժել զնա ։ զի հաստատ-
եալ էր հիմն ի վերայ վիմի ։

49 Իսկ որ լսէ զբանս իմ՝ և ոչ
առնէ , նման է առն՝ որ շինիցէ տուն
ի վերայ հողոյ առանց հիմանց ։ զոր
բաղխեցաւ գետ , և վաղվաղակի ան-
կաւ ։ և եղև կործանումն տանն այ-
նորիկ մեծ ։

և իմ խօսքերըս լսէ՝ և նոքա
անում , ցոյց տամ ձեզ թէ ում
նման է՝[1] ։

48 Նման է էն մարդոյն որ տուն
կը շինէ ։ որ փորեց և խորացուց ,
և հիմն քարի վերայ դրաւ ։ ջրի
հեղեղներ որ վերկացան՝ գետն էն
տանըն թակեց , և չը՛կարաց շար-
ժել նորան , ինչուր՝ նորա հիմնն
քարի վերայ հաստատված էր ։

49 Նայց նա՝ որ իմ խօսքերըս լը-
սուէ՝ և չի անում , նման է էն
մարդոյն՝ որ տունըն հողի վերայ կը-
շինէ առանց հիմունքի ։ գետն նա-
րան թակեց , և շուտով վեր ըն-
կաւ ։ և էն տան կործանվիլն ստա-
տիկ էլաւ ։

ԳԼ · Ւ։

1 Վրիաոս հեթանոս հարեւրապետի մէջ ։ հրեաներից շատ սիրելի մեծ հաւատք է գտնում , 10 ։ նոյն տեղից նորա ծառան կը բժշկէ ։ 11 Նային քաղաքի որբևէրի կնոջ մեռած որ-
դին կը յարուցանէ ։ 18 Յովհաննէսի աղաչիքով մարդկանց՝ հրաշքներով պատասխան կը-
տայ ։ 24 Յաղթվուդի առաջն կը վկայէ թէ նա Յովհաննէսի համար ինչ կարծիք ունի ։
30 ։ հրեաներն ատտաուածք որ ո՛չ Յովհաննէսի և ո՛չ էլ իրան բանած ձամրանին կը յարգացնին ։
36 Ինչ Մարիամ Մագդաղենացուի պատմատավ ցոյց կըտայ թէ նա մեղաւորաց բարեկամն է ,
չէ՛ թէ նորանք մեղքի մէջ ինալոյ համար նորանց բարեկամ կը լինի , հապա որ նորանք հա-
ւատան իրան և զղջալով՝ իրանց մեղքերին թողութիւն առնեն նորանից ։

1 Եւ եղև իբրև կատարեաց զա-
մենայն զբանս իւր ի լսելիս ժողո-
վրդեանն , եմուտ ի Կափառնա-
ում ։

2 Հարիւրապետի ուրումն ծա-
ռայ չարաչար հիւանդացեալ՝ մերձ
էր ի վախճանել , որ էր նմա պատ-
ուական ։

3 Իրրև լուաւ զՅիսուսէ , ա-
ռաքեաց զծերսն ի Հրէից , ա-
ղաչէր զնա՝ զի եկեսցէ ապրեցու-
ցէ զծառայն նորա ։

4 Եւ նոքա եկեալ առ Յիսուս՝
ազաչէին զնա ստէպ՝ և ասէին ,
թէ Արժանի է՝ որում զշնորհս զայս
առնես ։

1 Եւ երբոր իրան ամէն խօսքե-
րըն կատարեց ժողովրդի ականջնե-
րում , մտաւ Կափառնայում[1] ։

2 Ա՛յին հարիւրապետի ծառայ
խիստ հիւանդացած՝ մեռնելոյ մօտ
էր , որ պատուական էր նորան ։

3 Երբոր Յիսուսի համար լսեց ,
Հրէաների (Ըհու-պնէրի) ծերերըն
ուղարկեց՝ որ աղաչեն նորան՝ որ
գայ իրան ծառային ապրեցնէ ։

4 Եւ նորանք Յիսուսի մօտ ե-
կին՝ նորան խիստ ազաչելովին՝ և
ասում , թէ Արժանի է նա՝ որ էս
շնորհքըս անես նորան ։

(51) Մտթ · է · 28 ։ (1) Մտթ · ը · 5 ։

Digitized by Google

5 Ոմի սիրէ զազգս մեր, և զժողովրդեանոյն նա շինեաց մեզ:

6 Եւ Յիսուս գնաց ընդ նոսա. իբրև ոչինչ կարի հեռի էր ի տանէն, յղեաց առ նա հարիւրապետն բարեկամս, և ասէ ցնա. Տէր՝ մի՛ ինչ աշխատ լինիր, զի չեմ բաւական՝ եթէ ընդ յարկաւ իմով մտանիցես:

7 Վասն որոյ և ոչ զանձն հաճարեցայ արժանի առ քեզ գալոյ. այլ ասա բանիւ՝ և բժշկեսցի մանուկ իմ:

8 Զի և ես այր մի եմ կարգեալ ընդ իշխանութեամբ. ունիմ ընդ ինև զինուորս, և ասեմ սըմա՝ Երթ, և երթայ. և այլում՝ թէ Եկ, և գայ. և ծառայի իմում՝ թէ Արա զայս, և առնէ:

9 Եւ իբրև լուաւ զայս Յիսուս՝ զարմացաւ, դարձաւ առ ժողովուրդն՝ որ երթային զՀետ նորա՝ և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ՝ թէ և ոչ յԻսրայէլի այսպիսի հաւատս գտի:

10 Եւ դարձան անդրէն պատգամաւորքն ի տուն, և գտին զծառայն հիւանդ՝ բժշկեալ:

11 Եւ եղև ի վաղիւն երթայր ի քաղաք մի, որում անուն էր Նայիմ. երթային ընդ նմա և աշակերտք նորա և ժողովուրդ բազում:

12 Իբրև մերձ եղև ի դուռն քաղաքին, և ահա ելանէր մեռեալ մի՝ որդի միամօր մօր իւրոյ, և նա էր այրի. և ժողովուրդ բազում քաղաքին էր ընդ նմա:

13 Իբրև եահս զնա Տէր՝ գթացաւ ի նա և ասէ. Մի՛ լար:

14 Եւ մատուցեալ մերձեցաւ ի դագաղն. և որք բարձեալն առնէին՝ զաղեղ առին, և ասէ. Պա-

5 Պատճառեաց՝ մեր ազգին սիրում, և ժողովարանն նա շինեց մեզ համար:

6 Եւ Յիսուս նորանց հետ գընաց. երբոր ան[ո]ւրիցն շատ հեռու չէր, հարիւրապետն բարեկամները ուղարկեց նորա մօտ, և նորան ասաց. Տէր՝ աշխատանք մի՛ քաշեր, ինչու որ՝ արժանի չեմ՝ որ իմ (տան) ծածքի տակն մտնես:

7 Այրահամայր էլ ես իմ անձրս արժանաւոր չը՛համարեցի՝ որ քեզ մօտ գամ. բայց խօսքով ասա՝ և իմ աղա կըբժշկվի:

8 Ինչուր՝ ես էլ մին իշխանութեան տակ լինօղ մարդ եմ. իմ ձեռիս տակն զինուորներ ունիմ, և մընին ասումիմ՝ թէ Գնա՝ և նա գնում. և մեկելին՝ թէ Եկ՝ և գալիս է. և իմ ծառային՝ թէ Այս բանըս արա՝ և անում:

9 Եւ երբոր Յիսուս էս լսեց՝ զարմացաւ, դարձաւ դէպի ժողովուրդն՝ որ նորա ետևէն գնումէին՝ և ասաց. Ա՛շմարիտըն ասումիմ ձեզ՝ թէ Իսրայէլի մէջն էլ էսքան հաւատք չը՛գտի:

10 Եւ էն ուղարկված մարդիքն գնա դարձան տուն, և հիւանդ ծառային բժշկված գտին:

11 Եւ յետևի օրումն էլաւ՝ որ մին քաղաք էր գնում, որ նորա անունն Նային էր. նորա աշակերտներն էլ նորա հետ գնումէին և շատ ժողովուրդ էլ:

12 Երբոր մօտեցաւ քաղաքի դըռանն, ահա մին մեռեալ էին դուրս բերում՝ որ իրան մօր միածնեանդ որդի էր, և նա որբևէրի էր. և քաղաքից շատ ժողովուրդ կար նորա հետ:

13 Երբոր Տէրն նորան տեսաւ՝ խղճաց նորա վերայ և ասաց. Լաց մի՛ լինիր:

14 Եւ մօտ եկաւ նաժիշն մռնաց. և նորանք՝ որ վեր առած տարնումէին, կանգնեցին. և ասաց,

Digitized by Google

ասանի դու՝ քեզ ասեմ՝ արի ։

15 Կանգնեցաւ և նստաւ մեռեալն, և սկսաւ խօսել. և ետ զնա ցմայր իւր ։

16 Եւ ահ կալաւ զամենեսին, և փառաւոր առնէին զԱստուած՝ և ասէին, թէ Արգարեւ ոմն մեծ յարուցեալ է ի միջի մերում, և թէ Այց արար Աստուած ժողովրդեան իւրում ի բարութիւն ։

17 Եւ ել զօրացա այս ընդ ամենայն Հրէաստան վասն նորա՝ և ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին ։

18 Եւ պատմեցին Յովհաննու աշակերտքն իւր վասն ամենայնի այսորիկ ։

19 Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս յաշակերտացն իւրոց Յովհաննէս, առաքեաց առ Տէր և ասէ. Դու ես որ գալոցն ես, և թէ այլում ակն կալցուք ։

20 Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասեն. Յովհաննէս Մկրտիչ առաքեաց զմեզ առ քեզ՝ և ասէ, Դու ես որ գալոցն ես, եթէ այլում ակն կալցուք ։

21 Եւ ի նմին ժամու բժշկեաց զբազումս ի հիւանդութեանց և ի հարուածոց և յայսց չարաց, և կուրաց բազմաց շնորհեաց տեսանել ։

22 Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. Երթայք պատմեցէք Յովհաննու՝ զոր տեսիքդ և լուայք. զի կոյրք տեսանեն, և կաղք գնան, բորոտք սրբին, խուլք լսեն, մեռեալք յառնեն, աղքատք աւետարանին ։

23 Եւ երանի՛ իցէ՝ որ ոչ գայթակղեսցի յիս ։

Ա՛վ երիտասարդ՝ քեզ եմ ասում՝ վեր կաց[3] ։

15 Մեռեալն վերկացաւ, նստեց և սկսեց խօսել. և նորան տուաւ իրան մօրն ։

16 Եւ ահ բռնեց ամէնին[3], և Աստուծոյն փառք էին տալիս՝ և ասում՝ թէ Ինչ մեծ մարգարէ[4] առաջ է եկել մեր միջումն, և թէ Աստուած իրան ժողովրդին աներեսութիւն եկաւ բարութեամբ[5] ։

17 Եւ էս ձայնս նորա համար դուրս գնաց բոլոր Հրէաստանն՝ և էն աշխարհքի ամէն կողմերն ։

18 Եւ Յոհաննէսին պատմեցին իրան աշակերտներն էս ամէն բաներ համար[6] ։

19 Եւ Յոհաննէս իրան աշակերտներից երկու հոգի կանչեց իրան մօտ, ուղարկեց Տէրին մօտ և ասաց. Դու ես էն՝ որ պէտք է գաս, թէ ուրիշի սպասենք ։

20 Եւ էն մարդիքն նորա մօտ եկին և ասացին. Յոհաննէս Մկրտիչն մեզ ուղարկեց քեզ մօտ՝ և ասում, Դու ես էն՝ որ պէտք է գաս, թէ ուրիշի սպասենք ։

21 Եւ (Յիսուս) հէնց էն ժամուն (ահաւասիկ) շատ մարդկանց բժշկեց հիւանդութիւններից և չարչարանքից և չար դևերից, և շատ կուրերին տեսնել շնորհեց ։

22 Պատասխան տուաւ նորան և ասաց. Գնացէք Յոհաննէսին պատմեցէք՝ ինչ որ տեսիք և լսեցիք. թէ կուրերն տեսնում են, կաղերն գնում են, բորոտներն սրբըվում են, խուլերն (ականջն) լսում են, մեռելներն յարութիւն են առնում[8], աղքատներին աւետարան է քարոզվում[9] ։

23 Եւ երանի է նորան՝ որ ինձ վերայ չի գայթակղվի ։

(2) Գլուխ • ը • 54 ։ Յովհ • ժա • 43 ։ Գործ • բ • 40 ։ Հռովմ • դ • 17 ։ (3) Գլուխ • ա • 65 ։ (4) Գլուխ • իդ • 19 ։ Յովհ • գ • 19 ։ ը • 14 ։ բ • 17 ։ (5) Գլուխ • ա • 68 ։ (6) Մատթ • ժա • 2 ։ (7) Մատթ • ժա • 5 ։ (8) Եսայ • կբ • 5 ։ (9) Գլուխ • դ • 18 ։

Digitized by Google

24 Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յովհաննու, սկսաւ խօսել ընդ ժողովուրդսն վասն Յովհաննու. Ո՞ի ելէք յանապատն տեսանել, եղէգն շարժեալ ի հողմոյ։

25 Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել, մի՛ի հանդերձեալ փափկութեամբ զարդարեալ. տե՛ս անձինք որք ի հանդերձս երեւելիս և ի փափկութեան են՝ յարքունիս են։

26 Այլ զի՞նչ ելէք տեսանել, մարգարէ՞. այո՛ ասեմ ձեզ՝ առաւել եւս քան զմարգարէ։

27 Ո՛ի սա է՝ վասն որոյ գրեալն է, թէ Ահա առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո՝ որ յարդարեսցէ ըզճանապարհս քո առաջի քո։

28 Այլ ասեմ ձեզ. Ա՛ծծ ի ծնունդս կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս ո՛չ ոք է. բայց փոքրիկն յարքայութեան Աստուծոյ մեծ է քան զնա։

29 Եւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ լուաւ՝ և մաքսաւորքն, արդարացուցին զԱստուած. զի մկրտեցան ի մկրտութիւնն Յովհաննու։

30 Իսկ փարիսեցիքն և օրինականք զխորհուրդն Աստուծոյ անարգեցին յանձինս իւրեանց, զի ո՛չ մկրտեցան ի նմանէ։

31 Այլ ո՞ւմ նմանեցուցից զմարդիկ ազգիս այսորիկ. և ո՞ւմ իցեն նմանօղք։

32 Նման են մանկտւոյ՝ որ ի հրապարակս նստիցին, կարդայցեն ցմիմեանս և ասիցեն. փող հարաք ձեզ՝ և ո՛չ կաքաւեցիք, ողբացաք՝ և ո՛չ լացիք։

24 Եւ երբոր Յովհաննէսի ուղարկուած մարդիկը գնացին, սկսաւ ժողովուրդներուն հետ Յովհաննէսի համար խօսել[10]. (Ի՞նչ) իւ՛նչ տեսնելու դուրս գնացիք անապատը, մին եղէգ (ղամիշ)՝ որ քամուն շարժըւում է։

25 Այլ իւ՛նչ տեսնելու դուրս գընացիք, մին մարդ փափուկ շորերով զարդարուած. ահա նուրանք՝ որ փառաւոր շորերուն և փափկութեան են՝ թագաւորներուն պալատներումն են։

26 Այլ իւ՛նչ տեսնելու դուրս գընացիք, մին մարգարէ՞. իրաւի ասումեմ ձեզ՝ որ մարգարէից էլ աւելի է։

27 Ինչուր՝ սա էն է՝ որ նորա համար գրուած է, թէ Ահա իմ հրեշտակըս ուղարկումեմ քո առաջիդ՝ որ քո առաջիդ քո ճանապարհդ պատրաստէ[11]։

28 Ա՛յսմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ որ կանանց ծնուածներուն միջումն ո՛չ ոք աւելի մեծ մարգարէ չը՛կայ՝ քան Յովհաննէսն. բայց Աստուծոյ արքայութեան միջի փոքրն նորանից մեծ է։

29 Եւ ամէն ժողովուրդն երբոր էս լսեցին՝ և մաքսաւորներն (Կիւրուէնէ) Աստուծոյն արդարացրին. ինչուր՝ Յովհաննէսի մկրտութենովն մկրտուեցան[12]։

30 Նայց փարիսեցիներն և օրէնք գիտօղներն Աստուծոյ խորհուրդըն անարգեցին իրանց անձներումն[13]. ինչուր՝ չը՛մկրտուեցան նորանից։

31 Այս ո՞ւմ նմանեցնեմ էս ազգիս մարդիքըն. և ո՞ւմ նման են[14]։

32 Նրն տղայոց նման են որ փողոցներումն նստին, իրար կանչելն և և ասեն. փող փչեցինք ձեզ համար՝ և պար չեկիք, սուգ արինք՝ և լաց չէլաք։

(10) Մատթ. ժա. 7։ (11) Մալ. գ. 1։ (12) Մատթ. գ. 5։ Ղուկ. գ. 12։ (13) Գործ. ի. 27։ (14) Մատթ. ժա. 16։

Digitized by Google

33 Եկն Յովհաննէս մկրտիչ՝ ոչ ուտէր և ոչ ըմպէր , և ասէիք . Դև գոյ՝ի նմա ։
34 Եկն Որդի մարդոյ՝ ուտէ և ըմպէ , և ասէք . Ահա այր կերօղ և արբեցօղ՝ բարեկամ մաքսաւորաց և մեղաւորաց ։

35 Եւ արդարացաւ իմաստութիւն յորդւոց իւրոց ։
36 Աղաչէր զնա ումն՝ի փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա . և մտեալ՝ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ ։
37 Եւ կին մի էր՝ի քաղաքին մեղաւոր . իբրև գիտաց թէ բազմեալ է՝ի տան փարիսեցւոյն , բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի .

38 կայր յետոյ առ ոտս նորա , լալով . և արտասուօքն սկսաւ թրջել զոտս նորա , և հերովք գլխոյ իւրոյ չնչէր , և համբուրէր զոտս նորա , և օծանէր իւղովն ։

39 Եւ տեսեալ փարիսեցւոյն՝ որ կոչեացն զնա , ասէր ընդ միտս իւր . Այս թէ մարգարէ ոք էր , ապա գիտէր՝ թէ ո՛վ և որպիսի ոք կին մերձենայ՝ի սա , զի մեղաւոր է ։

40 Պատասխանի եւս Յիսուս և ասէ ցնա . Սիմոն՝ ունիմ ինչ ասել քեզ . և նա ասէ . Ուսո՛ւ վարդապետ . և ասէ .
41 Երկու պարտապանք էին ումումն փոխատուի . մինն պարտէր հինգ հարիւր դահեկան , և միւսն յիսուն ։
42 Եւ իբրև ոչ գոյր նոցա հատուցանել , երկոցունցն ընդ հեաց . արդ ասա՛ ո՞վ առաւել սիրեսցէ զնա ։

33 Յովհաննէս մկրտիչն եկաւ՝ ոչ ուտէր և ոչ խմէր , և ասէիք՝ Դև կայ նորա մէջ ։
34 Որդին մարդոյ եկաւ՝ ուտէ և խմէ , և ասէք . Ահա մարդ՝ մաքսաւորներուն (հնչմտչներուն) և մեղաւորներուն բարեկամ ։
35 Եւ իմաստութիւնն արդարացաւ իրան որդիքներովն ։
36 Փարիսեցիներէն մին ազաչէր նորան՝ որ հաց ուտէ իրան հետ . և մտաւ փարիսեցւոյ տունը՝ և սեղան նստաւ ։
37 Եւ ահա քաղաքացւոյն մին մեղաւոր կին կար . երբոր իմացաւ , թէ փարիսեցւոյ տանը սեղան է նստած , մին շիշ (շուշ) սպիտակ իւղ բերաւ .
38 Ու որա ետևէն նորա ոտից մօտ կանգնած էր , և լաց էր լինում . և արտասուքովն նորա ոտները սկսաց թրջել , և իրան գլխի մազերովն սրբում էր , և նորա ոտները համբուրում էր , և իւղովն օծում էր ։
39 Եւ (էն) փարիսեցին՝ որ նորան կանչեց , երբոր տեսաւ՝ իրան մտքումն ասում էր . Ա՛ն թէ որ մին մարգարէ էր , պատ կը գիտէր՝ թէ ո՞վ կամ ի՞նչպէսի կին է նա՝ որ իրան կը մօտենայ , ինչուան մեղաւոր է ։
40 Յիսուս պատասխան տուաւ և նորան ասաց . Սիմո՛ն , ունիմ քեզի ասելիք . և նա ասաց . Ուսո՛ւցիչ , ասա՛ ։
41 Երկու մարդ պարտական էին մին փոխատուողի . մինն հինգ հարիւր դահեկան պարտական էր , և մէկելն յիսուն ։
42 Եւ երբոր նորանք բան չունէին՝ որ վճարեն , երկուսին էլ բաշխեց . հիմի՝ ասա՛ նորանցից ո՞վ աւելի կը սիրէ նորան ։

(15) Մարկ . գ . է ։ Մատ . ա . 6 ։ Ղուկ . ա . 15 ։ (16) Մարկ . ժա . 19 ։ (17) Մարկ . իշ . 6 ։ Մատ . ժգ . 3 ։ Յովհ . ժա . 2 ։ (18) Ղուկ . ժբ . 3 ։

Digitized by Google

43 Եւ Ասիմոն . Ինձ այսպէս թուի՝ որում ներուած է աւելի, նորին եւ սիրոյ է . Եւ նա ասէ ցնա . Ուղիղ դատեցեր :

44 Եւ դարձեալ ի կինն հայեցաւ , ասէ ցԱսիմոն . Տեսանես զայս կին , մտի ի տուն քո՝ ջուր ոտից իմոց ոչ եռար , իսկ սա արտասուօք թրջեաց զոտս իմ , և հերով իւրով չորեաց :

45 Համբոյր մի դու ոչ եռուր ինձ . սա աւասիկ յորմէ հետէ մտեալ եմ՝ ոչ դադարեաց ի համբուրելոյ զոտս իմ :

46 Իւղով գլուխ իմ ոչ օծեր . սա իւղով անուշիւ օծ :

47 Վասն որոյ ասեմ քեզ . Թողեալ լինին սմա մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց . զի որում շատ թողացեալ՝ շատ սիրէ , և որում սակաւ՝ սակաւ :

48 Եւ ասէ ցնա . Թողեալ լինին քեզ մեղք քո :

49 Եւ սկսան՝ որ բազմեալն էին ընդ նմա , ասել ընդ միտս իւրեանց . Ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու :

50 Եւ նա ասէ ցկինն . Հաւատք քո կեցուցին զքեզ՝ երթ ի խաղաղութիւն :

43 Ասիմոն ասաց . Ինձ էապէս է երեւեալ , թէ նա՝ որ նորան շատ բաշխեց . Եւ նա ասաց նորան . Հարկաւ դատեցիր :

44 Եւ դարձաւ դէպի կինն , եւ Ասիմոնին ասաց . Տեսանե՞ս դու կինս , զի ես եկի քո տունդ մտի՝ իմ ոտացս ջուր չը՛տուիր , բայց սա իր արտասուքովն իմ ոտներուս թրջեց , և իրան մազերովն սրբեց :

45 Դու ինձ համբոյր չը՛տուիր ինձ . սա՝ ես՝ քանի որ եկայ եմ մտնել իմ ոտներուս համբուրելուցն չը՛դադարեց :

46 Դու իւղով չօծեցիր իմ գլուխս[19] . սա՝ անուշ իւղով օծեց :

47 Վասն որոյ ասեմ քեզ . Ներուած են իրան մեղքերն իրան թողուած կըլլինին , ինչուըր շատ սիրեց[20] . պատճառնոր՝ որին որ շատ կը թողուի՝ նա շատ կը սիրէ , և որին որ քիչ՝ նա քիչ :

48 Եւ նորան ասաց . Ներուած մեղքերդ թողուած լինին քեզ[21] :

49 Եւ ներանք՝ որ նորա հետ սեղան էին նստած , սկսեցին իրանց մէջերնին ասել . Ա՞ր մեղք է թողում[22] :

50 Եւ նա ասաց էն կնկանն . Հաւատքդ ապրեցուց քեզ՝ գնա՛ խաղաղութեամբ[23] :

ԳԼ · Ը

3 Ներկեալներն իրանց ապրանքներէն Ներքեսեան ծառայութիւն էին անում : 4 Ներքեսոս իւրեան ազգակիրներով քաղաքներն և գիւղերն քարոզելուցն եւս սերմ ցանօղի , 16 Ե՛ն ճրագի առակն ասէ . 21 Հոյժ կարեւոր թէ որո՞նք են իրան մայրն և եղբայրներն . 22 Ո՛ւմն առակն է : 26 Դևերուն լեգէոնն մարդուցն հանելն և նորանց խոզերի երամակումն առ ջրափնէն . 37 Գերգեսացիքն նորան չեն ընդունում : 43 Երիւն տեսնող կինն կը բժշկէ , 49 Ե՛ն Յայրոսի մեռեալ աղջիկն կապրեցնէ :

1 Եւ եղև յետ այնորիկ՝ և ինքն շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս ,

1 Եւ ներանից եւս էլաւ՝ որ նա մանէր գալիս քաղաքներն և գիւ-

(19) Սաղ . խդ . 5 : (20) ա Յհ . ա . 14 : (21) Մարկ . բ . 2 : Մարկ . բ . 5 : (22) Մարկ . բ . 8 : Մարկ . բ . 7 : (23) Մարկ . բ . 22 : Մարկ . ե . 34 : ժ . 52 : Ղուկ . է . 48 : ժը . 42 :

Digitized by Google

քարոզէր և աւետարանէր զարքայութիւն Աստուծոյ . և երկոտասանքն ընդ նմա ,

2 Եւ կանայք ոմանք՝ որ բժշկեալ էին յայտց չարաց և ի հիւանդութեանց . Մարիամ՝ որ կոչէր Magdաղենացի , յորմէ եօթն դեւն ելեալ էր ,

3 Եւ Յովհաննա կին Խուզայ՝ հազարապետին Հերովդի , և Հռուշան , և այլք բազումք , որք պաշտէին զնա յընչից իւրեանց :

4 Եւ ի ժողովել բազում ժողովրդոց , և ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկելոց առ նա՝ ասէ առակաւ :

5 Ել սերմանացան սերմանել զսերմանիս իւր . և ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ առ ճանապարհաւ՝ և եղև կոխան , և թռչունք երկնից կերան զնա :

6 Եւ այլն անկաւ յապառաժի . և ընդ բուսանելն՝ չորացաւ առ ի չգոյէ հիւմոյ :

7 Եւ այլն անկաւ ի մէջ փշոց , և ընդ նմին բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին զնա :

8 Եւ այլն անկաւ յերկիր բարի և պարարտ . և բուսեալ՝ արար պտուղ հարիւրապատիկ . զայս ըստ իւրում խօսեցաւ , ասէ . Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ :

9 Հարցանէին զնա աշակերտքն՝ թէ զի՞նչ իցէ առակն :

10 Եւ նա ասէ . Ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ , բայց այլոցն առակօք . զի տեսցեն՝ և մի՛ տեսցեն , և լսիցեն՝ և մի՛ իմացին :

11 Այց առակն այս ինչ է . սերմն բանն Աստուծոյ է :

ղերն , քարոզեալքն և Աստուծոյ արքայութիւնքն աւետարանեալքն . և են սոքա որ երկուքն էլ նորա հետ ,

2 Եւ քանի մի կանայք՝ որ էին ի դեւերից և հիւանդութիւններից բժշկեալք էին[1] . Մարիամն՝ որ Magdաղենացի էր կոչեալ , որ նորանից եօթն դեւ էին դուրս եկել[2] ,

3 Եւ Յոհաննան՝ Հերովդէսի անտես Խուզայի կինն , և Հռուշանն , և շատ ուրիշներ , որ իրանց ապրանքներից նորան ծառայութիւն էին անում :

4 Եւ երբոր շատ ժողովուրդներ հաւաքվեցան , և ամէն մէկ քաղաքներից նորա մօտ եկին՝ առակով ասաց[3] :

5 Մի՛ն սերմ ցանօղ մարդ դուրս գնաց՝ որ իրան սերմանելքն ցանէ . և իրան սերմելոյ ժամանակին՝ կար որ ճանապարհի վերայ ընկաւ՝ և կոխվեցաւ , և երկնքի թռչուններն ըրն նորան կերին :

6 Եւ մէկելն քարքարուտ տեղ ընկաւ . և բուսանելոյ ժամանակին՝ չորացաւ հողի պակասութեան պատճառովն :

7 Եւ մէկելն փշերի մէջն ընկաւ , և փշերն նորա հետ բուսան՝ և խեղդեցին նորան :

8 Եւ մէկելն բարի և պատրաստ երկրի վերայ ընկաւ . և բուսաւ՝ և հարիւրապատիկ պտուղ տուաւ . երբոր էս խօսեց , ասաց . Ով որ լսելոյ ականջ ունի՝ թող լսէ :

9 Հաշակերտներն նորան հարցնում էին՝ թէ ի՞նչ է էն առակն[4] :

10 Եւ նա ասաց . Ձեզ տրվված է Աստուծոյ արքայութեան խորհուրդները գիտել , բայց ուրիշներին առակներով . որ տեսնեն՝ և չի տեսնեն , և լսեն՝ և չիմանան[5] :

11 Մի՛սն էս առակն էս է . սերմն Աստուծոյ բանն է[6] :

(1) Մարկ . ի՛է . 55 , 56 . (2) Մուխ . ժգ . 9 : (3) Մարկ . ժգ . 3 : Մուխ . գ . 1 : (4) Մարկ . ժգ . 10 : Մուխ . դ . 10 : (5) Եսայ . զ . 9 : Մուխ . դ . 12 . (6) Մարկ . ժգ . 18 : Մուխ . դ . 14 :

Digitized by Google

12 Եւ որք առ ճանապարհաւն, որոյ եղիցի՛ն որ լսիցեն. և ապա Աստուածայ՝ հանե զբանն ի սրտից նոցա, զի մի՛ հաւատացեալ՝ և ապրեսցին։

13 Եւ որք յապառաժին, որք յորժամ լսիցեն՝ խնդութեամբ ընդունին զբանն, և արմատս ոչ ունիցին. որք առ ժամանակ մի հաւատան, և ի ժամանակի փորձութեան հեռանան։

14 Իսկ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ խրթև լսեն զբանն՝ և ի հոգս և ի մեծութիւն և ի ցանկութիւն աշխարհիս զգաղեալ հեզձնուն, և անպտուղ լինին։

15 Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որք յորց խրթոք և զուարթագին սրտիւ լսեալ զբանն՝ ընդունին, և տան պտուղ համբերութեամբ։

16 Ոչ ոք լուցանէ ճրագ և թաքուցանէ ընդ կարասեաւ՝ կամ դնէ ընդ մահճաւք, այլ ի վերայ աշտանակի դնէ, զի որ մտանեն՝ զլոյս տեսցեն։

17 Ոչինչ ծածուկ՝ որ ոչ յայտ լիցի. և ոչ գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի, և եկեսցէ ի յայտ։

18 Տեսէք այսուհետև զիա՛րդ լսէքդ. զի որ գուցէ՝ տացի նմա, և որ ոչն գուցէ՝ և զոր կարծէն թէ ունիցի, բարձցի ի նմանէ։

19 Եկին առ նա մայրն և եղբարք իւր, և ոչ կարէին հասանել ի նա վասն բազմութեանն։

20 Ի՛զդ եղև նմա և ասեն. Ա՛յր քո և եղբարք քո կան արտաքոյ՝ և կամին զքեզ տեսանել։

12 Եւ որ ճանապարհի վերայ են, նորանք են որ լսեալին. և ապա Սատանան գալիս է՝ բանըն նորանց սրտից հանուելէ, որ չը՛հաւատան և ապրին։

13 Եւ որ քարքարուտի վերայ են, նորանք են որ երբոր լսեն՝ բանըն ուրախութենով ընդունուելին, և արմատ (ւեօտ) չեւնին. նորանք մին ժամանակ հաւատուելին, և փորձութեան ժամանակուն հեռանուելին։

14 Իսյց էն՝ որ փըշերի մէջն ընկաւ, նորանք են՝ որ երբոր բանըն լսեալին՝ հոգսերով և մեծութենով և աշխարհքի ցանկութիւններով զբաղուած՝ խեղդուելին, և պտուղ չեն տալիս։

15 Իսյց էն՝ որ պարարտ երկրին վերայ (ընկաւ), նորանք են՝ որ բարի և յօժար սրտով բանըն լըսեալին՝ և ընդունելին, և համբերութենով պտուղ են տալիս։

16 Ո՛չ ոք ճրագ չի վառիլ և ամանի տակ թաքցնիլ՝ կամ մահիճի (խրեվաթի) տակ դնիլ, բայց ճրագակալի վերայ կըդնէ, որ նորանք՝ որ ներս են մտնում՝ լոյս տեսանեն՝։

17 Իսկի ծածուկ բան չը՛կայ՝ որ չը՛յայտնըվի[8]. և ոչ թաքուն բան՝ որ չիմացվի, և դէպի լոյսն գայ։

18 Ի՛պա տեսէք՝ թէ դուք ինչպես էք լսում. ինչուար՝ ով որ ունի, նորան կըտըվվի, և ով որ չունի՝ էն էլ որ կարծումէ՝ թէ ունի, նորանից վեր կառնըվի[9]։

19 Ի՛նորա մայրն և նորա եղբարքըն նորա մօտ եկին[10], և չէին կարում նորա մօտ հասանել (մարդկանց) բազմութեան պատճառովն։

20 Ի՛նորան իմաց արին և ասացին. Ի՛նո մայրդ և քո եղբարդք դուրսն կանգնած են՝ և ուզումեն քեզ տեսնել։

(7) Մատ. ե. 15։ Մրկ. դ. 21։ Ղուկ. ժա. 33։ (8) Մատ. ժ. 26։ Ղուկ. ժբ. 2։ (9) Մատ. ժգ. 12։ ԺԳ. 29։ Ղուկ. ժԲ. 26։ (10) Մատ. ժբ. 46։ Մրկ. գ. 31։

Digitized by Google

21 Եւ ասէ ցնոսա. Այսր իմ եւ եղբարք իմ սոքա են՝ որ զբանն Աստուծոյ լսեն եւ առնեն:

22 Եւ եղեւ ի միում աւուրց ինքն եւ ի նաւ՝ եւ աշակերտքն նորա, եւ ասէ ցնոսա. Եկեսցուք անցցուք յայնկոյս ծովակին. եւ գնացին:

23 Եւ մինչդեռ նաւէին՝ ի քուն եմուտ. եւ էջ մրրիկ հողմոյ ի ծովակին՝ եւ սուննայր, եւ ստգնապէին:

24 Այսուհետեւ զարթուցին զնա եւ ասեն. Վարդապետ վարդապետ՝ կորնչիմք աւասիկ. եւ նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ խռովութեան ջուրցն՝ եւ հանդարտեցին, եւ եղեւ խաղաղութիւն:

25 Ասէ ցնոսա. Ո՞ւր են հաւատք ձեր. եւ զայն հարեալ զարմացան, եւ ասէին ցմիմեանս. Ո՞վ արդեօք իցէ սա՝ զի եւ հողմոց եւ ջրոց հրամայ ասէ, եւ լսեն նմա:

26 Եւ նաւեցին իջին յաշխարհն Գերգեսացւոց. որ է յայնկոյս հանդէպ Գալիլեայ:

27 Եւ ընդ ելանելն նորա ի ցամաքն, պատահեաց այր մի ի քաղաքէն՝ յորում էին դեւք. եւ բազում ժամանակս չէր հանդերձ զգեցեալ, եւ ոչ ի տան բնակեալ, այլ ի գերեզմանս:

28 Եւ տեսեալ զՅիսուս, աղաղակեաց եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ասէ մեծաձայն. Ո՞ւմ կայ իմ եւ քո Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, աղաչեմ զքեզ՝ մի՛ տանջեր զիս:

29 Վասնզի հրամայեաց այսր այսոցն պղծոյ ելանել ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր զնա, եւ կապէր ի շղթայս, եւ պահէր յերկաթս, եւ խզէր զկապեալսն

21 Եւ նորանց ասաց. Իմ մայրը և իմ եղբարքս սորանք են, որ Աստուծոյ խօսքըն լսումեն և անում.

22 Եւ ելաւ օրերից մընաւ որ ինքն նաւ մտաւ, և նորա աշակերտներն էլ. և նորանց ասաց[11]. Եկէք անց կենանք ծովակի ետևը. և գնացին:

23 Եւ դեռ որ նաւում գնում էին նա քուն մտաւ. և քամի մրրիկ ընկաւ էն ծովակի մէջ և (նաւը) բարձրանում էր, և նեղութեան մէջ էին:

24 Մօտ եկին, նորան զարթնեցրին և ասացին. Վարդապետ վարդապետ՝ ահա կորչում ենք. և նա վերկացաւ, և քամին և ջրի ալեկոծութեանն սաստեց և հանգարտեցին, և խաղաղութիւն էլաւ:

25 Ասաց նորանց. Ո՞րտեղ մեզ չէ ձեր հաւատքն. և խիստ վախեցած զարմացան, և իրար ասում էին. Սա ո՞վ պիտի լինի՝ որ քամիներին և ջրերին հրամայ է տալիս, և նորան վճռանվում սորան:

26 Եւ նաւով գնացին, հասան Գերգեսացոց աշխարհն[12] որ կը կողմն է Գալիլեայի դիմացն:

27 Եւ երբոր նա դուրս էր գալիս ցամաքն, քաղաքից մին մարդ պատահեց նորան՝ որ նորանում դեւեր կային. և շատ ժամանակ շոր չէր հագած՝ և ոչ տան մէջ բնակվածէ, այլ գերեզմաններումն:

28 Եւ Յիսուսին որ տեսաւ, աղաղակեց և նորա առաջին ընկաւ, և բարձր ձայնով ասաց. Ի՞նչ ի՞նչ բան կայ ինձ հետ՝ Յիսուս Աստուծոյ Որդի Աստուծոյ Բարձրեալ. աղաչումեմ քեզ՝ մի՛ տանջեր ինձ:

29 Զատճառնոր՝ նա պիղծ դեին հրաման էր տալիս որ էն մարդուցն դուրս գայ. ինչուր՝ շատ անգամ յափշտակել էր նորան, և շղթաներով (պնդելով) կապվումէր,

(11) Մարկ. Ը · 23 : Մաթէ. գ · 35 : (12) Մարկ. Ը · 26 : Մաթէ. Դ · 1 :

Digitized by Google

պանան , և վարձք ՚ի դիւէն յա-
ղագաստս :

30 Եհարց ցնա Յիսուս՝ և ասէ ·
Ո՞ր[illegible] անուն է քեզ · և նա ասէ ,
Լեգէոն · զի դեւք բազումք մտեալ
էին ՚ի նա :

31 Եւ աղաչէին զնա՝ զի մի՛ հրա-
մայեսցէ նոցա երթալ յանդունդս :

32 Եւ էր անդ երամակ մի խոզից
բազմաց արօտական ՚ի լերինն , և
աղաչէին զնա՝ զի հրամայեսցէ
նոցա մտանել ՚ի նոսա · և հրամայ-
եաց նոցա :

33 Եւ ելեալ դեւքն յառնէն՝ մտին
՚ի խոզսն . և դիմեաց երամակն
՚ի գահէ անտի ՚ի ծովակին՝ և հեղ-
ձաւ :

34 Իրբև տեսին խոզարածքն զիր-
սն որ եղեն՝ փախեան , և պատ-
մեցին ՚ի քաղաքին և յագարակսն :

35 Եւ իրբև ելին տեսանել ըզ-
գործսն , և եկին առ Յիսուս , և
գտին զայրն՝ ուստի դեւքն ելեալ է-
ին , զգեցեալ և զգաստացեալ ներս-
աւղբ առ ոտս Յիսուսի · և երկ-
եան :

36 Պատմեցին նոցա՝ որոց տեսեալն
էր թէ զիա՛րդ փրկեցաւ դիւահարն :

37 Եւ աղաչէր զնա ամենայն բազ-
մութիւնն շուրջ զվաշտսդքն Գեր-
գեսացւոց՝ գնալ ՚ի սահմանաց նո-
ցա , քանզի ահիւ մեծաւ տագնա-
պէին · և նա մտեալ ՚ի նաւ՝ դար-
ձաւ անդրէն :

38 Ոդաչէր զնա այրն՝ ուստի դեւք
ըզնա ելեալ էին , շնջել ընդ նմա .
արձակեաց զնա՝ և ասէ .

39 Դարձ ՚ի տուն քո , և պատմեա
զոր մեծագոյ արար քեզ Աստուած .
և երկաքնեաց մեջ պահվուելիք , և
նա կապանքներըն կարուելիք , և դե-
իցն քաշվուելիք անսպասելի տեղ :

30 Յիսուս նորան հարցրուց՝ և ա-
սաց . Ո՞ր անունդ ինչ է . և նա
ասաց . Լեգէօն , ինչուր՝ շատ դե-
ւեր էին մտած նորա մեջ :

31 Եւ աղաչում էին նորան՝ որ չը-
հրամայէ նորանց գնալ անդունդն[13] :

32 Եւ հենտեղ շատ խոզերի մին
երամակ (նախրու) կար՝ որ էն տա-
րին վերայ արածում էին , և աղաչե-
ցին նորան՝ որ հրամայի տայ իրանց
մտնել նորանց մեջ . և հրամայեց
նորանց :

33 Եւ դեւերն էն մարդուցն դուրս
եկին՝ և խոզերին մեջ մտին . և ե-
րամակն էն բարձր տեղիցն վազեց
ծովակին մեջ և խեղդվեցաւ :

34 Երբոր խոզարածներն տեսին
էն բաներըն՝ որ եղան , փախան , և
էն քաղաքի և շէնների մեջն պատ-
մեցին :

35 Եւ երբոր (մարդիք) դուրս է-
լան էն բաներըն տեսնելոյ , և Յի-
սուսի մօտ եկին , էն մարդըն գտին՝
որ նորանից դեւերն դուրս էին ե-
կել , որ հագված և խելքն դլուխն
եկած՝ Յիսուսի ոտներին մօտ նըս-
տած էր . և վախեցան :

36 Լուրանք՝ որ տեսել էին , պատ-
մեցին նորանց , թէ ինչպէս փրկվե-
ցաւ էն դիւահարն :

37 Եւ Գերգեսացոց ամէն չորս
կողմերն էլած մարդիքն աղաչում-
էին[14] նորան՝ որ իրանց սահմաննե-
րից գնայ[15] , պատճառն որ՝ սաստիկ
ահով և վախով բռնըված էին . և
նա նաւ մտաւ՝ և յետ դարձաւ :

38 Էն մարդն՝ որ նորանից դևե-
րըն դուրս էին եկել , նորան աղա-
չում էր՝ որ նորա հետ մնի գայ[16] .
արձակեց նորան՝ և ասաց .

39 Դարձիր քո տունդ , և պատ-
միր ամէն ինչ որ Աստուած քեզ

(13) Յայտ . ի · 3 : (14) Մտթ . ը · 34 : (15) Գործ . ժգ · 39 : (16) Մտթ . ի · 28 :

Digitized by Google

գնաց ՚ի քաղաքն՝ և քարոզէր զոր ինչ արար նմա Յիսուս ։

40 Եւ իբրև դարձաւ անդրէն Յիսուս , ընկալաւ զնա ժողովուրդն . քանզի ամենեքեան ակն ունէին նմա ։

41 Եւ ահա եկն այր մի՝ որում ա- նուն էր Յայրոս , և նա էր իշխան ժողովրդեանն . անկեալ առ ոտս Յիսուսի՝ աղաչէր զնա մտանել ՚ի տուն նորա ։

42 Զի դուստր միամօր էր նորա՝ ամաց իբրև երկոտասանից , և էր մերձ ՚ի մահ . և ընդ երթալն նորա՝ ժողովուրդքն նեղէին զնա ։

43 Եւ կին մի էր ՚ի տեառնէստե- ղեան արեան ամաց երկոտասանից , որ ՚ի բժիշկս ծախեալ էր զամենայն ինչս իւր . որում ոչ էր լեալ կարող յումեքէ բժշկիլ ։

44 Ա՝ատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ՚ի քղանցս հանդերձի նորա . և նոյն ժամայն եկաց բղխումն արեան նո- րա ։

45 Եւ ասէ Յիսուս . Ո՞վ է՝ որ մերձեցաւն յիս . իբրև ամենեքեան ուրանային , ասէ Պետրոս՝ և որ ընդ նմա էին . Ա՝րգապետ՝ ժողովուրդք ազդեն և նեղեն զքեզ ։

46 Եւ ասէ Յիսուս . Ոմն մերձե- ցաւ յիս . քանզի գիտացի՝ եթէ զօ- րութիւն ել յինէն ։

47 Իբրև ետես կինն՝ եթէ ոչ ծած- կեցաւ ՚ի նմանէ , եկն դողալով՝ և անկաւ առաջի նորա , թէ վասն ո- րոյ իւրց մերձեցաւ ՚ի նա՝ պատ- մեաց առաջի ամենայն ժողովրդեա- նըն , և թէ որպէս բժշկեցաւ առ- ժամայն ։

48 Եւ ասէ . Ո՝ալալերեաց դուստր՝ առաւ . նա գնաց քաղաքն՝ և քարո- զումէր ինչ որ Յիսուս իրան արար ։

40 Եւ երբոր Յիսուս յետ դար- ձաւ , ժողովուրդն ընդունեց նորան . ինչուորՙ ամէնքն էլ սպասումին նո- րան ։

41 Եւ ահա մին մարդ եկաւ՝ որ նորա անունն Յայրոս էր , և նա ժո- ղովարանի իշխան էր[17] . Յիսուսի ոտներըն ընկած՝ աղաչումէր նորան , որ իրան տունն մտնէ ։

42 Ինչուորՙ մին միածնունդ աղ- ջիկ ունէր , իբր տասներկու տարե- կան , և նա մեռնելոյ մօտ էր . և նո- րա գնալոյ ժամանակն՝ ժողովուրդ- ներն նեղացնումէին նորան ։

43 Եւ մին կին կար արիւն քա- փելոյ հիւանդութեան մէջ տասներ- կու տարուց՝ որ իրան ամէն ապրանք- ներըն բժշկներին էր տուել՝ փո- ճացրել[18] . որ նորան ինար չէր կ- լած՝ մըն ինչ բժշկվելոյ ։

44 Ա՝ա մօտ եկաւ , և եւսիթըն նո- րա շորի ծայրերին (փեշերին) դի- պաւ . և շուտավ հենց էն ժամումն (ատհլոնին) նորա արիւնի վազելն դադարեց ։

45 Եւ Յիսուս ասաց . Ո՞վ է՝ որ ինձ դիպաւ . երբոր ամէնքն ուրա- նումէին , Պետրոս և նորանք որ նորա հետ էին՝ ասացին . Ա՝րդա- պետՙ ժողովուրդներդ պնդումեն և նեղացնումեն քեզ ։

46 Եւ Յիսուս ասաց . Ա՝ինն դի- պաւ ինձ . ինչուորՙ իմացայ՝ որ զօ- րութիւն դուրս եկաւ ինձանից[19] ։

47 Երբոր կինն տեսաւ՝ որ չէ՛ ծածկըվեցաւ նորանից , դողալով ե- կաւ՝ և նորա առաջին ընկաւ , և ամէն ժողովրդի առաջին պատմեց՝ թէ ինչ բանի համար նորան դիպաւ , և թէ ինչպէս հենց էն ժամումն բժշկվեցաւ ։

48 Եւ (նա) ասաց . Աբրապէնդ

(17) Մարկ . Բ . 18 ։ Մարկ . Ե . 22 ։ (18) Մարկ . Բ . 20 ։ (19) Մարկ . Ե . 30 ։ Ղուկ . Զ . 19 ։

Digitized by Google

Հաւատաք քո կեցուցին զքեզ , Սրթ ի խաղաղութիւն :

49 Եւ մինչդեռ նա խօսէր , գայ ոմն ի տանէ ժողովրդապետին , և ասէ ցնա . Մեռաւ դուստրն քո , մի՛ ինչ աշխատ առներ զդա :

50 Իսկ Յիսուս իբրև լուաւ , պատասխանի ետ նմա՝ և ասէ . Մի՛ երկնչիր , միայն հաւատա՛ և կեցցէ :

51 Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ ոք եթող մտանել , բայց միայն զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս , և զհայր մանկանն և զմայր նորա :

52 Լային ամենեքեան՝ և կոծէին զնա . և նա ասէ , Մի՛ լայք՝ զի չէ մեռեալ , այլ ննջէ :

53 Եւ նորա ծաղր առնէին զնա , զի գիտէին՝ թէ մեռաւ :

54 Եւ նորա հանեալ զամենեսին արտաքս ,

55 կալաւ զձեռանէ նորա՝ բարբառեցաւ և ասէ . Աղջի կաց մնդկ դու :

56 Եւ դարձաւ ոգի նորա , և կանգնեցաւ վաղվաղակի . և հրամայեաց տալ նմա ուտել :

57 Եւ զարմացան ծնօղքն նորա . և նա պատուիրէր մի՛ ումեք ասել՝ որ ինչ եղեւն :

կաց դուստր՝ քո հաւատքդ ողջացուց քեզ , գնա խաղաղութեամբ :

49 Եւ դեռ որ նա խօսումէր , էն ժողովրդապետի տանից մին մարդ եկաւ , և նորան ասաց[20] . Աղջկդ մեռաւ , էլ դուրան մի՛ աշխատացնիր :

50 Յայց Յիսուս երբոր լսեց , նորան պատասխան տուաւ և ասաց . Մի՛ վախենար , միայն հաւատա՛ և նա կապրի :

51 Եւ տունն որ մտաւ՝ իսկի մըննին չը՛թողց որ մտնէ , բայց միայն Պետրոսին , և Յակոբին և Յոհաննէսին , և երեխայի հօրն և նորա մօրն :

52 Լմինքն լաց էին լինում՝ և նորա վերայ սուգ էին անում . և նա ասաց , Լաց մի՛ լինիք , ինչուր՝ մեռած չէ , այլ քնած է[21] :

53 Եւ նորանք ծաղր էին անում նորան , ինչուր՝ գիտումէին , որ մեռաւ :

54 Եւ նա ամենին դուրս հանեց ,

55 Նորա ձեռքէն բռնեց , խօսեց և ասաց . Ա՛վ երեխայ՝ վեր կաց[22] , կանգնիր :

56 Եւ նորա հոգին դարձաւ , և շուտով կանգնեց . և հրամայից՝ որ նորան բան տան ուտելոյ :

57 Եւ նորա ծնօղքն զարմացան . և նա պատուիրումէր՝ որ իսկի մըննին չասեն էն՝ ինչ որ էլաւ[23] :

(20) Մաթ . է . 35 : (21) Յովհ . ժա . 11 . 13 : (22) Գոր . է . 14 : Յովհ . ժա . 43 : (23) Մաթ . ը . 4 : Բ . 30 : Մաթ . է . 43 :

Digitized by Google

ԿՒ. Ի

1 Աշակերտներն հրաւէր գործելոյ և քարոզելոյ կուղարկին : 7 Երեսէս Հերովդէս իշխան բուժի որ տեսանէ : 17 Հրեշտաւոր հինգ հազար մարդկանց կերակրացնէ . 18 եղերացնէ աշակերտներին թէ ժողովուրդն իրան համար ո՞վ են ասեն . 22 Իրան չարչարանքներն ա ուրուց կասէ . 23 Նորանց առաջն դնէ մէ որ իրան հետէն գնացողներն իրանց անձն ուրանան և իրանց խաչն առնեն և իրան հետէն գնան : 28 Իրան կերպարանքի փոխուիլն . 37 Աստուան կերժշկէ . 43 Մինէ կերեսի իրան աշակերտներին՝ իրան քարոզելոյ չարչարանքներն վերայ . 46 Իրան աշակերտներին խոնարհութիւն կերքարոզէ . 51 Ե պատուէր կուտայ նորանց որ ամէն մարդ սիրեն , և ոխ հանող չըլլիին . 57 Մէն քանի մարդ մին մին պատճառով Հրեսաւոյ հետէն գնալ են ուզում :

1 Ե կոչեցեալ զերկոտասան աշակերտսն , եւ նոցա զօրութիւն և իշխանութիւն ՚ի վերայ ամենայն դիւաց , և բժշկել զհիւանդութիւնս :

2 Եւ առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայութիւնն Աստուծոյ , և բժշկիել զախտաւորեսն :

3 Եւ ասէ ցնոսա . Ա՛ր ինչ բառնայք ՚ի ճանապարհ . մի՛ գաւազան և մի՛ մախաղ , մի՛ հաց և մի՛ արծաթ , մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք :

4 Եւ յոր տուն մտանիցէք՝ անդ աղջիք , և անտի գնայցէք :

5 Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ , յորժամ ելանիցէք ՚ի քաղաքէն յայնմանէ , զփոշի ոտից ձերոց թօթափեսջիք ՚ի վկայութիւն նոցա :

6 Եւ ելեալ շրջէին ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ աւետարանէին , և բժշկէին ընդ ամենայն տեղիս :

7 Լուաւ Հերովդէս չորրորդապետ զգործսն ամենայն . և զարմանայր վասն ասելոյն յոմանց .

8 Թէ Յովհաննէս յարեաւ ՚ի

1 Ե տասներկու առաքեալներին կանչեց , և նորանց զօրութիւն և իշխանութիւն տուաւ ամէն դևերին վերայ , և հիւանդութիւններ բժշկելոյ[1] :

2 Եւ նորանց ուղարկեց՝ որ Աստուծոյ արքայութիւնն քարոզեն . և ցաւագարներըն բժշկեն[2] :

3 Եւ նորանց ասաց . Ոսկի մի բան վեր չառնէք ճանապարհի համար . ո՛չ գաւազան , ո՛չ պարկ , ո՛չ հաց և ո՛չ արծաթ , երկու հագուստ էլ չունենաք[3] :

4 Եւ որ տուն որ մանէք՝ էնտեղ մնացէք , և էնտեղիցըն գընացէք[4] :

5 Եւ նորանք՝ որ ձեզ չընդունին[5] , երբոր էն քաղաքիցն գուրս կըգնաք , ձեր ոտներէն փոշին թափ տուէք՝ որ նորանց վկայութիւն լինի[6] :

6 Եւ դուրս գնացին և մտին էին գալիս քաղաքներն և գիւղերն՝ աւետարանըն քարոզումին , և ամէն տեղ բժշկութիւն էին անում[7] :

7 Հերովդէս չորրորդապետըն էն ամէն գործքերըն լսեց[8] . և զարմանում էր նորա համար՝ որ մին քանիսն ասում էին .

8 Թէ Յովհաննէս մեռելներէ մի-

(1) Մտթ . ժ . 1 : Մրկ . գ . 13 : Ղ . 7 : (2) Մտթ . ժ . 7 , 8 : Մրկ . Ղ . 12 : Ղ՚ա՛ . ժ . 1 . 9 : (3) Մտթ . ժ . 9 : Մրկ . Ղ . 8 : Ղ՚ա՛ . ժ . 4 : Ր . 35 : (4) Մտթ . ժ . 11 : Մրկ . Ղ . 10 : (5) Մտթ . ժ . 14 : (6) Դործ . ժգ . 51 : (7) Մրկ . Ղ . 12 : (8) Մտթ . ժգ . 1 : Մրկ . Ղ . 14 :

Digitized by Google

ՎՀԱՆՆԷՍ , և յոմանց՝ Թէ Եղիա յայտնեցաւ , և յայլոց՝ Թէ Մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ ։

9 Ա՛յլ Հերովդէս . ԶՈվհաննես ես գլխատեցի . իսկ սա ո՞վ է՝ զոր զայսպիսի իրս լսեմ . և խնդրէր տեսանել զնա ։

10 Դարձան առաքեալքն , և պատմեցին նմա զամենայն՝ զոր արարին . և առեալ զնոսա՝ խուսեաց առանձինն ՚ի տեղի անապատ քաղաքի մի՛ , որում անուն էր Ը՛թսայիդա ։

11 Եւ ժողովուրդքն իբրև գիտացին , գնացին զետ նորա . և ընկալեալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան Ա՛ստուծոյ , և զոմն պէտք էին բժշկութեան՝ բժշկէր ։

12 Եւ օրն սկսաւ տարաժամել . մօտեան երկոտասանքն և ասեն ցնա . Ա՛ձակեա՛ զժողովուրդսդ , զի երթեալ շուրջ ՚ի գիւղսն և յարգարակս՝ հանգիցեն , և գտցեն կերակուր . զի աստ յանապատի տեղւոջ եմք ։

13 Ա՛յն ցնոսա . Տո՛ւք տուք գոյս ուտել . և նոքա ասեն . Ո՛չ զոյ մեզ աւելի քան զհինգ նկանակ և զերկուս ձկունս , բայց եթէ երթիցուք գնեսցուք բաւական ժողովրդեանդ կերակուր ։

14 Ո՛ւանզի էին արք իբրև հինգ հազար . ասէ ցաշակերտան . Ո՛ւղղեցո՛ք զգուստ գուստ գուստ՝ յիսուն յիսուն ։

15 Եւ արարին այնպէս , և բազմեցուցին զամենեսեան ։

16 Եւ առեալ զհինգ նկանակն և զերկուս ձկունսն՝ հայեցաւ յերկինս , օրհնեաց և երբե՛կ՝ և տայր աշակերտացն դնել առաջի բազմութեան ։

17 Եւ կերան ամենեքին և յագեցան , և վերացուցին զաւելորդսն նոցա՝ տասն զամաս ։

18 Եւ եղև՝ մինչդեռ աղօթէր առանձինն՝ էին աշակերտքն ընդ նմա , և հարցանէր զնոսա՝ ասելով . Զո՞վ զիս ասեն ամբոխքն թէ եմ ։

19 Եւ նոքա պատասխանի տուեալ ասեն . Յովհաննէս Մկրտիչ , և այլք՝ Եղիա , և այլք՝ Թէ Մարգարէ ոմն յառաջնոցն յարեաւ ։

20 Եւ նա ասէ ցնոսա . Դուք զիս ո՞վ ասէք թէ եմ . պատասխանի տուեալ Պետրոս ասէ . ԶՔրիստոս Աստուծոյ ։

21 Եւ նա պատուիրեաց նոցա՝ և հրամայեաց ոչ ումեք պատմել զայդ ։

22 Ասելով . Թէ պարտ է զՈրդի մարդոյ բազում չարչարանս կրել , և մերժեալ լինել յերիցանց և ՚ի մեծամեծաց քահանայապետացն և ՚ի դպրացն , և սպանանել , և յերրորդում աւուրն յարիցէ ։

23 Եւ ասէր ցամենեսեան . Եթէ ոք կամի զհետ իմ գալ՝ ուրասցի զանձն իւր , և առցէ զխաչ իւր զամենայն աւուր , և հետեւեսցի ինձ ։

24 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա . և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ նա կեցուսցէ զնա ։

25 Զի զի՞նչ օգուտ է մարդոյ , եթէ զամենայն աշխարհ շահեսցի , և զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցէ ։

26 Զի որ ամաչեսցէ զիս և զբանս իմ՝ յայդմ ազգի պոռնկի և մեղաւոր՝ և Որդի մարդոյ ամաչեսցէ զնա , յորժամ եկեսցէ ՚ի փառս Հաւր իւրոյ և սրբոց հրեշտակաց ։

27 Ասեմ ձեզ ճշմարտապէս , եթէ կան ոմանք յայսոսիկ որ կայցեն աստ , որ ո՛չ համտեսցեն զմահ , մինչև տեսցեն զարքայութիւն Ա՛ստուծոյ ։

28 Եւ եղև յետ այսոցիկ բանից իբրև ութ աւուրք , առեալ զՊետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս՝ ել ՚ի լեառն աղօթել ։

29 Եւ եղև՝ մինչդեռ աղօթէր՝ փոփոխեցաւ տեսիլ երեսաց նորա , և հանդերձ նորա սպիտակ եղև փայլակնաւոր ։

30 Եւ ահա երկու արք խօսէին ընդ նմա , որ էին Մովսէս և Եղիա ։

31 Որ երեւեալ փառօք՝ ասէին զբաղումն նորա զկատարածն , զոր պիտի կատարել ՚ի Երուսաղէմ ։

32 Եւ Պետրոս և որ ընդ նմա էին՝ ծանրացեալ էին քնով . և արթնացեալ տեսին զփառսն նորա , և զերկուս արս որ կային ընդ նմա ։

33 Եւ եղև՝ մինչդեռ բաժանէին նոքա յնմանէ՝ ասէ Պետրոս ցՅիսուս . Վարդապե՛տ , բարի է մեզ աստ լինել , և արասցո՛ւք երիս տաղաւարս , մի՛ քեզ և մի՛ Մովսիսի և մի՛ Եղիայի . զի ո՛չ գիտէր զինչ ասէր ։

34 Եւ մինչդեռ զայդ խօսէր՝ եղև ամպ և ստուերեաց նոցա . և երկեան՝ մտանելով նոցա ՚ի ամպն ։

35 Եւ ձայն եղև ՚ի միջոյ ամպոյն՝ ասելով . Սա է Որդի իմ սիրելի , զնա՛ լուարուք ։

36 Եւ ՚ի լինել ձայնին՝ գտաւ Յիսուս միայն . և նոքա լռեցին , և ո՛չ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ զամենայն զոր տեսին ։

37 Եւ եղև յաւուրսն յետնումս՝ իջեալ նոցա ՚ի լերինն , ընդառաջ եկն նոցա բազում ժողովուրդ ։

38 Եւ ահա այր ոմն ՚ի ժողովրդենէն գոչեաց՝ ասելով . Վարդապե՛տ , աղաչեմ զքեզ՝ նայեաց ՚ի որդի իմ , զի միածին է ինձ ։

39 Եւ ահա ոգի առնու զնա , և յանկարծ գոչէ , և խարխափէ զնա հանդերձ փրփրելով , և ընդդիմանալով ՚ի ծանր ՚ի վերայ հարանալ զնմանէ ։

40 Եւ աղաչեցի զաշակերտսդ քո՝ հանել զնա , և ո՛չ կարացին ։

41 Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս ասէ . Ո՛վ ազգ անհաւատ և ծուռ , մինչև յե՞րբ ընդ ձեզ եղէց և համբերեցից ձեզ . մատո՛ զորդի քո հոս ։

42 Եւ մինչդեռ մատուցանէր զնա՝ ընկէց զնա դեւն , և խարխափեաց զնա . և հանդերձ փրփրելով ընդդիմանալով ՚ի ծանր ՚ի վերայ հարանալ զնմանէ ։

43 Եւ զարհուրեցուցանէր զամենեսեան զհզօրութիւն Ա՛ստուծոյ ։

44 Եւ մինչդեռ զամենեսեան զարհուրեցուցանէին ամենայն գործք զոր արարանէր Յիսուս՝ ասէ ցաշակերտսն իւր .

(9) Ղկ · ի · 7 · (10) Մտթ · ղ · 20 · (11) Մտթ · ժդ · 13 · (12) Մտթ · ժդ · 15 · Մտթ · ղ · 35 · Յովհ · ղ · 1 · 5 ։

Digitized by Google

ցաշակերտան սրկանել ժողովըրդեանն :

17 Կերան և յագեցան ամենեքեան . և բարձին զնշխարս կոտրփոցն՝ երկոտասան սակառի :

18 Եւ եղև ՚ի կալն նորա յաղօթս առանձինն , էին ընդ նմա և աշակերտքն նորա . եհարց զնոսա և ասէ . Զո՞ ոք ասեն զիս էնել ժողովուրդքն՝ թէ իցեմ :

19 Եւ նոցա պատասխանի տուեալ ասեն . ԶՅովհաննէս մկրտիչ , և այլք Զնդլիա , իսկ այլք՝ թէ Ա՛րգարէ ոք յառաջնոցն յարեաւ :

20 Ա՛սէ ցնոսա . Դուք զի՞մ ոք ասէք զիս էնել՝ թէ իցեմ . պատասխանի ետ Պետրոս և ասէ . ԶՔրիստոսն Ա՛ստուծոյ :

21 Ա՛յս սաստեաց ՚ի նոսա , և պատուիրեաց մի՛ ումեք ասել զայն :

22 Եւ ասէ , թէ Պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազումս չարչարիլ և անարգիլ ՚ի քահանայապետից և ՚ի ծերոց և ՚ի դպրաց , և սպանանիլ և յերիր աւուր յառնել :

23 Եւ ասէր առ ամենեսին , Եթէ ոք կամի զնալ իմ գալ , ուրասցի զանձն՝ և առցէ զխաչ իւր հանապազ՝ և նկեսցէ զհետ իմ :

24 Զի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա , և որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝ կեցուսցէ զնա :

25 Զի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ եթէ զաշխարհ շահեսցի , և զանձն իւր կորուսցէ կամ տուժեսցի :

եր աշակերտներին՝ որ քցեն ժողովըրդին :

17 Ա՛մէնքն կերին և կշտացան . և կտորների փշրանքները վերկալան՝ տասներկու քոթոց :

18 Եւ էլաւ՝ երբոր նա առանձին աղօթք էր անում՝ նորա աշակերտներն էլ նորա հետ էին . Հարցրուց նորանց և ասաց . Զո՞վ ժողովուրդներն ինձ համար ոչ են ասում՝ որ լինիմ[13] :

19 Եւ նորանք պատասխան տըւին և ասացին . ԶՅոհաննէս մկրտիչն[14] , և ուրիշներն՝ (թէ) Եղիան , և ուրիշներն՝ թէ Ա՛ռաջին մարգարէներից մինն յարեաւ նա :

20 Նորանց ասաց . Դուք ձի՞ էք ասում ինձ համար՝ որ լինիմ . Պետրոսն պատասխան տուաւ և ասաց . Ա՛ստուծոյ Քրիստոսն[15] :

21 Նա սաստեց նորանց , և պատուիրեց՝ որ էն իսկի մէնին չասեն[16] :

22 Եւ ասաց՝ թէ Պէտք է , որ Որդին մարդոյ շատ չարչարվի և անարգվի քահանայապետներից և ծերերից և կարդացողներից , և սպանվի՝ և երեք օրուայ յարութիւն առնէ[17] :

23 Եւ ամենին ասում էր , թէ որ մինն կամենում իմ ետևէս գալ՝ թող իրան անձնն ուրանայ՝ և առնէ օր իրան խաչն առնէ՝ և իմ ետևէս գայ[18] :

24 Պատճառնոր՝ ով որ կամենայ իրան անձնն ապրեցնել՝ կկորցնէ նորան . և ով որ իրան անձնն կըկորցնէ ինձ համար՝ կապրեցնէ նորան :

25 Ի՞նչ օգուտ է մարդոյ՝ որ աշխարհըրս ստանայ , և իրան անձնն կորցնէ , կամ (նորան) ջնջած տայ[19] :

(13) Մարկ . ժգ . 13 : Մարկ . ը . 27 : (14) Մարկ . ժգ . 2 : վէր . 7 , 8 : (15) Մարկ . ժգ . 16 : Յովհ . գ . 69 : (16) Մարկ . ժգ . 20 : (17) Մարկ . ժգ . 21 : ժէ . 23 : (18) Մարկ . ժ . 38 : ժգ . 24 : Մարկ . ը . 34 : Ղուկ . ժգ . 27 : (19) Մարկ . ժգ . 26 : Մարկ . ը . 36 :

Digitized by Google

26 Ոչ՝ որ ամօթ համարեցայի զիս և զբանս իմ, զնա և Աբրդի մարդոյ յամօթ արասցէ՝ յորժամ գայցէ փառօք Իւրովք՝ և Հօր՝ և հրեշտակօց սրբոց:

27 Ասէր արգարև ասեմ ձեզ, եթէ են ոմանք ի դոցանէ որ այդր կան՝ որք մի՛ ճաշակեսցեն զմահ՝ մինչև տեսցեն զարքայութիւն Աստուծոյ:

28 Եւ եղև յետ այսց բանից իբրև աւուրք ութ, առեալ զՊետրոս և զՅակովբոս և զՅովհաննէս՝ ել ի լեառն կալ յաղօթս:

29 Եւ ի կալ նմա յաղօթս՝ եղև տեսիլ երեսաց նորա այլակերպ. և փոխեցաւ հանդերձ նորա՝ և եղև սպիտակ փայլուն:

30 Եւ ահա արք երկու խօսէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս և Եղիա,

31 Երևեալ փառօք. և ասէին զելիցն նորա՝ զոր կատարելոց էր յԵրուսաղէմ:

32 Իսկ Պետրոս՝ և որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ի քնոյ՝ զարթեան, տեսին զփառսն նորա՝ և զերկուս արսն, որ կային առ նմա:

33 Եւ եղև ի մեկնելն նոցա ի նմանէ, ասէ Պետրոս ցՅիսուս. Վարդապետ՝ բարւոք է մեզ առ լինել, և արասցուք երիս տաղաւարս, մի քեզ և մի Մովսէսի՝ և մի Եղիայի. և ոչ գիտէր զինչ խօսէր:

34 Եւ իբրև զայս ասաց, եկն ամպ և հովանի եղև ի վերայ նոցա. և երկնչեան ի մտանելն նոցա ընդ ամպսն:

26 Ինչուառ՝ ով որ ինձ և իմ խօսքերս ամօթ կըհամարէ՝ Որդին մարդոյ էլ նորան ամօթ կանէ՝ երբ որ իրան և Հօր և սուրբ հրեշտակների փառքովն կըգայ[20]:

27 Այլ ուղղորդն ասումեմ ձեզ. թէ Այստեղ լինողներիցըն մին քանիսն կան, որ մահ չեն տեսնիլ, մինչև որ Աստուծոյ արքայութիւնն տեսանեն[21]:

28 Եւ էլաւ՝ որ ութ օրի չափ էս խօսքերիցս եաև, Պետրոսին և Յակոբին և Յովհաննէսին առաւ՝ և վեր էլաւ մին սար աղօթք անելոյ[22]:

29 Եւ նորա աղօթք անելոյ ժամանակն՝ նորա երեսի կերպարանքն ուրիշ կերպ էլան. և նորա հագուստն փոխվեցաւ՝ և սպիտակ փայլուն էլաւ:

30 Եւ ահա երկու մարդ խօսում էին նորա հետ. որ նորանք Մովսէսն և Եղիան էին,

31 փառքով երևցած՝ և նորա վախճանին համար խօսումէին՝ որ Երուսաղէմումն պէտք էր կատարէ:

32 Այլ Պետրոսն և նորանք՝ որ նորա հետ էին՝ որ քնով ծանրացած էին, զարթնացան՝ տեսին նորա փառքըն, և էն երկու մարդն՝ որ նորա մետ կանգնած էին[23]:

33 Եւ էլաւ երբոր նորանք հեռանումին նորանից, Պետրոսն ասաց Յիսուսին. Վարդապետ՝ լաւ է, որ մենք էստեղ կենանք, և երեք տաղաւար (չատր) շինենք, մինըն քեզ համար. և մինըն Մովսէսին և մինըն Եղիային. և չէր գիտում՝ թէ ինչ էր խօսում:

34 Եւ երբոր էս ասաց, մին ամպ եկաւ և նորանց վերայ շուաք արաւ. և վախեցան, երբոր էն ամպին մէջ մտին:

(20) Մարկ. ը. 38: Մատ. ժզ. 28: Մարկ. ը. 1: (21) Մատ. ժզ. 28: Մարկ. ը. 1: (22) Մարկ. ժե. 1: Մարկ. ը. 2: (23) Ղուկ. ը. 18: ժ. 9:

Digitized by Google

35 Ձայն եղև յամպին և ասէ. Դա է Որդի իմ ընտրեալ, դմա լաւարուք:
36 Եւ ընդ լինել բարբառոյն՝ գտաւ Յիսուս միայն. և ինքեանք լռեցին, և ոչ ումեք պատմեցին յաւուրսն յայնոսիկ և ոչ ինչ յորոց տեսին:

37 Եւ եղև ՚ի վաղիւն մինչ իջանէին նոքա ՚ի լեռնէ անտի, ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդ բազում:

38 Եւ ահա այր մի ՚ի ժողովրդենէ անտի աղաղակեաց և ասէ. Ո՛վ ուրախ աղաչեմ զքեզ, հայեցիր յորդի իմ, զի միամօր է ինձ:

39 Եւ ահա այս հարկանի ՚ի նմա, և յանկարծ գոչէ՝ և զարկուցանէ զնա և թաւալեցուցանէ և փրփրեցուցանէ, և հազիւ ձկնի ՚ի նմանէ խորտակեալ զնա:

40 Եւ աղաչեցի զաշակերտան քո, զի հանցեն զնա, և ոչ կարացին:

41 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Ո՛վ ազգ անհաւատ և թիւր, մինչև յերբ եղեց ընդ ձեզ՝ և անձայեցեմ ձեզ. մատո այսր զորդին քո:
42 Եւ մինչդեռ մատչէր, զարկեալ զնա դևն՝ և շարժեցաւ:

43 Սաստեաց Յիսուս այսոյն ապականեալ, և բժշկեաց զմանուկն. և ետ զնա ցհայր իւր:
44 Եւ զարմանային ամենեքեան ՚ի վերայ մեծամեծացն Աստուծոյ. և ՚ի զարմանալ ամենեցուն ՚ի վերայ ամենայնի՝ զոր առնէր, ասէ ցաշակերտան իւր. Դիք դուք ՚ի լսելիս ձեր զբանս զայսոսիկ. զի Որդի մարդոյ մատնի ՚ի ձեռս մարդկան:

35 Ձայն էլաւ ամպիցն և ասաց. Դա է իմ ընտրեալ Որդին[24] զբան ականջ դիրք[25]:
36 Եւ էն ձայնն որ էլաւ՝ Յիսուս մինակ գտաւ, և նորանք լռեաց և էն օրերումն խոսք մին մարդոյ չպատմեցին էն բանն ներիցն՝ որ տեսին[26]:

37 Եւ էլաւ էգուցվան օրեամբն՝ երբոր էն սարիցն վէր էին գալիս՝ շատ ժողովուրդ նորա առաջն եկաւ[27]:
38 Եւ ահա էն ժողովրդիցն մին մարդ աղաղակեց և ասաց. Ո՛վ տէր դառիս՝ աղաչեումէմ քեզ, նայիկ տաւար իմ որդոյս. ինչուար միածնեակ է ինձ:
39 Եւ ահա դև բռնեումէ նորան, և յանկարծ գոռգոռումէ՝ և նորան գետնով է տալիս, և թաւալցնեումէ նորան և փրփրացնեումէ, և դժուար թէ նորան կոտրատելըդ[28] եանէ հեռանեումէ նորանից:
40 Եւ քո աշակերտներին ազաչեցի, որ հանեն նորան, և չըկարացին:
41 Յիսուս պատասխան առաւ և ասաց. Ո՛վ անհաւատ և ծռազազ, մինչև երբ ձեզ հետ պիտի լինիմ և համբերեմ ձեզ. քո որդին հասեղ բեր:
42 Եւ դեռ որ մօտ էր գալիս, դևն գետնով զարկեց նորան՝ և շատ սաստիկ շարժեց:
43 Յիսուս սաստեց պիղծ դևին, և աղային բժշկեց. և նորան տաւս իրան հօրն:
44 Եւ ամէնքն զարմանումին Աստուծոյ մեծամեծ գործքերին վերայ. և դեռ որ ամէնքն զարմանումին էն ամէն բաներին վերայ՝ որ անումէր, իրան աշակերտներին ասաց. Էս բաներըս դրէք դուք ձեր ականջներն[29]. որ Որդին մարդ-

(24) Ա՚ոքր. գ. 17. (25) Գործ. գ. 22. (26) Ա՚ոքր. ժե. 9. (27) Ա՚ոքր. ժե. 14. Ա՚ոքր. թ. 14. 17. (28) Ա՚ոքր. ժե. 22.

Digitized by Google

ձելոց է ՚ի ձեռս մարդկան ։

45 Եւ նգաբ ոչ գիտէին զբանն, և էր ծածկեալ ՚ի նոցանէ՝ զի մի՛ գիտասցեն, և երկնչէին հարցանել զինս վասն բանին այնորիկ ։

46 Եմուտ խորհուրդ ՚ի նոսա՝ թէ ո՞ արդեօք մեծ իցէ ՚ի նոցանէ ։

47 Յիսուս իբրև ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նոցա, առ մանուկ մի՛ կացոյց ՚ի մէջ նոցա առ իւր,

48 Եւ ասէ ցնոսա • Որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՝ զիս ընդունի, և որ զիս ընդունիցի՝ ընդունի զառաքիչն իմ • զի որ փոքրիկն է յամենեսին ՚ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ ։

49 Պատասխանի ետ Յովհաննէս և ասէ • Վ՛արդապետ՝ տեսաք զոմն՝ որ յանուն քո դևս հանէր՝ և արգելաք զնա, զի ոչ շրջի ընդ մեզ ։

50 Ասէ ցնոսա Յիսուս • Մի՛ արգելուք, զի որ ոչն է ձեր թշնամի՝ ՚ի ձեր կողմն է ։

51 Եւ եղև ՚ի կատարել աւուրց վերանալոյ նորա՝ և ինքն զերեսս հաստատեաց երթալ Յերուսաղէմ ։

52 Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց • և իբրև չոգան՝ մտին ՚ի գիւղ մի Սամարացւոց պատրաստել ինչ նմա ։

53 Եւ ոչ ընկալան զնա, զի դէմ եդեալ էր նորա երթալ Յերուսաղէմ ։

54 Իբրև տեսին աշակերտքն Յակովբոս և Յովհաննէս, ասեն • Տէր՝

դոյ մարդկանց ձեռքն պիտի մատնիմ ։

45 Եւ նորա՛նք չէին գիտեա՛մ էն բանըն և ծածկվա՛ծ էր նորանցից՝ որ չը՛գիտենա՛ն[29] • և վախե՛ւմէին հարցնել նորան էն բանին համար ։

46 Ա՛յն խորհո՛ւրդ մտա՛ւ նորանց մէջ՝ թէ նորանցից ո՛վ լինի մե՛ծն[30] ։

47 Յիսուս երբոր նորանց սրտերի մտածմունքներըն իմացա՛՝ մին երեխայ առա՛՝ և նորանց միջումն կանգնացրուց իրան մօտ,

48 Եւ նորանց ասաց • Ո՛վ որ էս երեխայիս կընդունի իմ անունո՛վ՝ ինձ կընդունի[31] • և ո՛վ որ ինձ կընդունի՝ իմ ուղարկողին կընդունի • պատճառն որ՝ ո՛վ որ ձեր ամէնիդ մէջն շատ փոքրն է՝ նա մե՛ծ կըլինի[32] ։

49 Յոհաննէսն պատասխան արա՛ւաւ և ասաց[33] • Վ՛արդապետ՝ մի՛նը տեսինք՝ որ քո անունո՛վդ դևեր էր հանում՝ և արգելեցինք նորան, ինչո՛ւոր՝ մեզ հետ չէր գալիս ։

50 Յիսուս նորանց ասաց • Մի՛ արգելէ՛ք նորան • պատճառն որ՝ ո՛վ որ ձեր թշնամի չէ՝ ձեր կողմն է[34] ։

51 Եւ հլա՛ւ երբոր նորա վերա՛նալոյ օրերն կատարվո՛ւմէին[35], և ինքն երեսըն հաստատեց՝ որ գնայ Երուսաղէմ ։

52 Եւ իրան երեսի առաջին պատգամաւորներ ուղարկեց՝ և երբոր գնացին՝ Սամարացոց մին գիւղ մտին՝ որ նորա համար բան պատրաստեն ։

53 Եւ չընդունեցին նորան • ինչո՛ւոր՝ իրան երեսըն դրած էր՝ որ Երուսաղէմ գնայ[36] ։

54 Երբոր Յակոբոս և Յոհաննէս աշակերտներն տեսին՝ ասացին • Տէր՝

(29) Մարկ • ը • 33 ։ Ղուկ • բ • 50 ։ ժը • 34 ։ (30) Մարկ • ժը • 1 ։ Մատ • ԺԸ • 34 ։ (31) Մարկ • ժ • 40 ։ ժը • 5 ։ Մատ • ԺԸ • 37 ։ Ծովհ • ժը • 44 ։ ժգ • 20 ։ (32) Մարկ • թ • 11 , 12 ։ (33) Ծնոթ • ժա • 28 ։ Մատ • ԺԸ • 38 ։ (34) Մարկ • ժը • 38 ։ Ղուկ ժա • 23 ։ (35) Մատ • ժգ • 19 ։ Գործ • ա • 2 ։ (36) Ծովհ • դ • 4 • 9 ։

Digitized by Google

կամիմ , զի ասասցուք , և իջցէ հուր յերկնից՝ և սատակեսցէ զնոսա :

55 Դարձաւ սաստեաց ՚ի նոսա՝ և ասէ . Ո՛չ գիտէք՝ որոյ հոգւոյ էք դուք :

56 Որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կորուսանել՝ այլ կեցուցանել . և գնացին յայլ գիւղ :

57 Եւ մինչդեռ երթային նոքա ՚ի ճանապարհի , ասէ ոմն ցնա . Եկից զքէնի քո՝ յոր վայր և երթիցես :

58 Ո՛ւսէ ցնա Յիսուս , Աղուէսունք բոյս ունին , և թռչնոց երկնից դասք . և Որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր դիցէ զգլուխ :

59 Ո՛ւսէ ցմիւս ևս . Ե՛կ զքէնի իմ . և նա ասէ . Տէր հրամայեա տուր ինձ երթալ նախ թաղել զհայր իմ :

60 Ո՛ւսէ ցնա Յիսուս . Թո՛ղ զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց , և դու երթ պատմեա զարքայութիւն Ո՛ստուծոյ :

61 Ո՛ւսէ և այլ ոմն . Եկից զքէնի քո Տէր , բայց նախ հրամայեա տուր ինձ հրաժարիլ ՚ի տանէ իմմէ :

62 Ո՛ւսէ ցնա Յիսուս . Ո՛չ ոք արկանէ ձեռն զմաճով՝ և հայիցի յետս , եթէ յաջողեալ իցէ արքայութեան Ո՛ստուծոյ :

55 Դարձաւ՝ սաստեց նորանց և ասաց . Ընդէ գիտուք՝ թէ որ հոգոյ էք դուք :

56 Պատճառանալ՝ Որդին մարդոյ չեկաւ՝ որ մարդկանց հոգիները կորուցնէ , այլ որ ապրեցնէ[38] . և գնացին ուրիշ գիւղ :

57 Եւ դեռ որ ճանապարհումն գնումէին՝ մին մարդ նորան ասաց . Ես էլ քո ետևէդ կըգամ՝ որ տեղ որ գնաս[39] :

58 Յիսուս նորան ասաց . Աղուէսներն բուն ունին , և երկնքի թռչուններն դադարելոյ տեղ՝ և Որդին մարդոյ տեղ չունի՝ որ իրան գլուխը դնէ :

59 Ա՛յն ուրիշին ասաց՝ Իմ ետևէս ես եկ . և նա ասաց . Տէր հրամայեա տուր՝ որ գնամ առաջ իմ հայրըս թաղեմ[40] :

60 Յիսուս նորան ասաց . Թո՛ղ մեռելներին՝ որ իրանց մեռելներըն թաղեն . և դու գնա՝ Ստուծոյ արքայութիւնըն պատմի՛ր :

61 Ա՛յն ուրիշն էլ ասաց . Տէր՝ քո ետևէդ կըգամ . միայն թէ առաջ հրամայեա տուր ինձ , որ իմ տանս բարև մնա անեմ[41] :

62 Յիսուս նորան ասաց . Ա՛յ ով՝ որ ձեռնըն մածի վերայ քցէ՝ և յետ նայի՝ Ստուծոյ արքայութեան համար յաջողված չէ :

(37) գ Թագ . ա · 10 · 12 : (38) Ովհ · գ · 17 : Ժբ · 47 : (39) Մատթ · ը · 19 · (40) Մատթ · ը · 21 :

ԳԼ · Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն և երկու աշակերտներ էլ կուղարկէ որ նորանք հետք անեն և քաղաքէն · 17 Նորանց խրատ կըտայ որ խնդուրէ լինին , և թէ ո՛ր բանի համար պէտք է որ նորանք ուրախ լինին · 21 Շնորհակալ կըլինի իրան Հօրից որ ես խորհուրդն տղայոց յայտնեց · 23 Իրան նկնդեցոյ վիճակին երանի կըտայ · 25 Օրէնք գիտօղին կըսովորցնէ թէ յաւիտենական կեանքը ինչպես պիտի ժառանգէ , և իրան պէտք է որ ամէն կարօտ եւ հոգներին ողորմութիւն անէ իրան ընկերներին պէս : 41 Մարթան ասաստուծ և նորա քոյր Մարիամ գովուածէ :

1 Յետ այսորիկ երևեցոյց Տէր և այլ եւս եօթանասուն և երկուս . և առաքեաց զնոսա երկուս երկուս առաջի իւր յամենայն քաղաք և տեղիս , ուր ինքն երթալոց էր :

2 Եւ ասէ ցնոսա . Հունձք բազում են , և մշակք սակաւ . արդ՝ աղաչեցէք զՏէր հնձոց , զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր :

3 Երթայք , ահա առաքեմ զձեզ իբրև զգառինս ի մէջ գայլոց :

4 Մի՛ բառնայք քսակ , մի՛ մուխաղ , մի՛ կօշիկս , և ի ճանապարհի ումեք ողջոյն մի՛ տայցէք :

5 Յոր տուն մտանիցէք՝ նախ ասասջիք՝ Թէ Ողջոյն տանս այսմիկ :

6 Եւ եթէ իցէ անդ արդի ողջունի , հանգիցէ ի վերայ նորա ողջոյնն ձեր . ապա թէ ոչ՝ ի ձեզ գարձցի :

7 Եւ ի նմին տան ագանիջիք , ուտիջիք և ըմպիջիք ի նոցանէ . զի արժանի է մշակն վարձու իւրոյ . մի՛ փոխիցիք տանէ ի տուն :

8 Յոր քաղաք մտանիցէք՝ և ընդունիցին զձեզ , ուտիջիք զինչ առաջի դնիցեն ձեր :

9 Եւ բժշկեսջիք՝ որ ի նմա հիւանդք իցեն . և ասասջիք նոցա ,

1 Ապանից եաև Տէրն ուրիշ եօթանասուն և երկու հոգի էլ կարգեց . և նորանց երկու երկու իրան առաջին ուղարկեց էն ամէն քաղաքներն և տեղերն՝ որ տեղ որ ինքն պէտք էր գնայ[1] :

2 Եւ նորանց ասաց . Հունձքն շատ է , և մշակներն քիչ[2] . ուրեմն աղաչեցէք Տիրոջն՝ որ մշակներ ուղարկէ իրան հունձքն[3] :

3 Գնացէք . ահա ուղարկումիմ ձեզ ինչպես գառներ գայլերի մէջ[4] :

4 Ալ մի՛ առնէք ոչ քսակ , ոչ պարկ , ոչ կօշիկներ[5] . և ճանապարհումն իսկի մարդին բարև չը՛տաք[6] :

5 Որ տուն որ մտնէք՝ առաջ ասացէք՝ Թէ Ողջոյն էս տանս[7] :

6 Եվ որ էնտեղ ողջունի որդի լինի , ձեր ողջոյնն նորա վերայ կըձգայ . ապա թէ չէ՝ կըդառնայ դէպի ձեզ :

7 Եւ էն տանն մնացէք[8] , նորանցից կերէք և խմեցէք[9] . ինչու որ՝ մշակն իրան վարձքին արժանի է[10] . տանից տուն մի՛ փոխվիք :

8 Որ քաղաք որ մտնէք՝ և ձեզ ընդունին , կերէք՝ ինչ որ կըդընեն ձեր առաջին :

9 Եւ հիւանդները՝ որ էնտեղ լինին՝ բժշկեցէք[11] . և նորանց ա-

(1) Մատթ . ժ . 1 : Մարկ . զ . 7 : (2) Մատթ . թ . 37 , 38 : Յովհ . դ . 35 : (3) Ը Թես . գ . 1 : (4) Մատթ . ժ . 16 : (5) Մատթ . ժ . 9 , 10 : Մարկ . զ . 8 : Ղուկ . թ . 3 : (6) Ը Թագ . գ . 20 : (7) Մատթ . ժ . 12 : (8) Մատթ . ժ . 11 : (9) ա Կորնթ . ժ . 27 : (10) Մատթ . ժ . 10 : ա Կորնթ . թ . 4 , Եւայլն : ա Տիմ . ե . 18 : (11) Ղուկ . թ . 2 :

Digitized by Google

Ա՝երձեալ է ՚ի վերայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ ։

10 Իսկ որ քաղաք մտանիցէք՝ և ոչ ընդունիցին զձեզ, իբրև ելանիցէք ՚ի հրապարակս նորա, ասասջիք.

11 Եւ զփոշիս որ կառաւեալ է ՚ի քաղաքէ ձերմէ յոտս մեր՝ թօթափիս ունիցուք ՚ի ձեզ. բայց զայս գիտասջիք՝ զի մերձեալ է արքայութիւն Աստուծոյ ։

12 Ասեմ ձեզ, զի Սոդոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յաւուրն յայնմիկ՝ քան քաղաքին այնմիկ ։

13 Ա՛յ քեզ Քորազին. վա՛յ քեզ Բեթսայիդա. զի եթէ ՚ի Տիւրոս և ՚ի Սիդովն եղեալ էին զօրութիւնքն՝ որ եղեն ՚ի ձեզ, վաղուց ևս արդեօք ՚ի խորգ և ՚ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր ։

14 Բայց Տիւրոսի և Սիդովնի ընդարձակագոյն լիցի ՚ի դատաստանի՝ քան ձեզ ։

15 Եւ դու Կափառնաում, որ մինչև յերկինս բարձրացեալ ես, մինչև ՚ի դժոխս իջցես ։

16 Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ, և որ զձեզ անարգէ՝ զիս անարգէ. և որ զիս անարգէ՝ զառաքիչն իմ անարգէ. և որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ, որ զիս առաքեաց ։

17 Դարձան եօթանասունն և երկուքն խնդութեամբ և ասեն. Տէր՝ և դևք ՚ի մեզ յանուն քո ։

18 Եւ ասէ ցնոսա. Տեսանէի զՂ

սացէք՝ (Թէ) Աստուծոյ արքայութիւնն մօտացել է ձեզ վերայ[12] ։

10 Ասյց որ քաղաք որ մտնէք, և ձեզ չընդունին՝ երթալ գուրս գաք նորա քաց փողոցներն՝ ասացէք.

11 Նա փոշիս էլ՝ որ ձեր քաղքէն մեր ոտներիս է կպել՝ թափ ենք տալիս ձեզ վերայ[13]. սակայն թէ էս գիտացէք, որ Աստուծոյ արքայութիւնն մօտացել է ։

12 Ասում ձեզ՝ որ Սոդոմացոց համար աւելի հեշտ կլինի էն օրուանից՝ քանթէ էն քաղաքին համար[14] ։

13 Ա՛յ քեզ Քորազին. վա՛յ քեզ Բեթսայիդա[15]. պատճառն որ՝ եթէ Տիւրոսի և Սիդօնի մէջն եղած էին էն զօրութիւնները՝ որ ձեր մէջն էլան՝ շատ առաջուց քրքջի (հագէ շորի) և մոխրի մէջ նստած ապաշխարել էին[16] ։

14 Բայց Տիւրոսի և Սիդօնի համար աւելի հեշտ կլինի գատաստանի օրուանից՝ քանթէ ձեզ համար ։

15 Եւ դու Կափառնայում[17]՝ որ մինչև երկինքն բարձրացած ես[18]՝ մինչև դժոխքն պիտի վէր գաս[19] ։

16 Ով որ ձեզ կը լսէ՝ ինձ կը լսէ[20]. և ով որ ձեզ կանարգէ՝ ինձ կանարգէ[21]. և ով որ ինձ կանարգէ, ինձ ուղարկողին կանարգէ[22]. և ով որ ինձ կը լսէ՝ նորան կը լսէ, որ ինձ ուղարկեց ։

17 Էն եօթանասուն և երկուքն ուրախութենով կու դան ասացին[23]. Տէր՝ դևերն էլ՝ քո անունովդ մեզ քո անոնովդ ։

18 Եւ նորանց ասաց. Տեսանէի

(12) Մատթ. ը. 2 ։ ը. 17 ։ ժ. 7 ։ Մարկ. 11 ։ (13) Մատթ. ժ. 14 ։ Ղուկ. բ. 5 ։ Ծնոթ. ժգ. 51 ։ ժգ. 6 ։ (14) Մատթ. ժ. 15 ։ Մատթ. չ. 11 ։ (15) Մատթ. ժա. 21 ։ (16) Նախ. գ. 6 ։ (17) Մատթ. ժա. 23 ։ (18) Նախատ. ժա. 4 ։ Բ Օրին. ա. 28 ։ Նոյ. ժգ. 13 ։ Նբուխ. ծ. 53 ։ (19) Նբուխ. թչ. 20 ։ կը. 18 ։ (20) Մատթ. ժ. 40 ։ Մարկ. բ. 37 ։ Ղուկ. ժգ. 20 ։ (21) ա Թես. գ. 8 ։ (22) Յովհ. ե. 23 ։ (23) Ա՚Նբ. 1 ։

Digitized by Google

Աստուածոյ անկեալ յերկինից իջեալ ցիս ցվայրկեան :

19 Ընդ եւս ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս և զկարիճս և զամենայն զօրութիւն թշնամւոյն , և ձեզ ոչ ինչ մեզանչեցեն :

20 Այլ ընդ այն մի՛ խնդայք՝ եթէ ոգիք ընազանդին ձեզ , այլ խընդացէք՝ զի անուանք ձեր գրեալ են յերկինս :

21 Ի նմին ժամու ցնծացաւ Յիսուս Հոգւովն Սրբով և ասէ . Խոստովանիմ զքեզ Հա՛յր՝ Տէր երկնից և երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց՝ և յայտնեցեր զայս տղայոց . այո՛ Հա՛յր , զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո :

22 Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ . և ոչ ոք գիտէ՝ թէ ով է Որդի , եթէ ոչ Հայր , և ոչ ոք գիտէ՝ թէ ով է Հայր՝ եթէ ոչ Որդի , և ումն կամիցի Որդին յայտնել :

23 Եւ դարձեալ առանձինն առ աշակերտան ասէ . Երանի՛ աչաց՝ որ տեսանիցեն՝ զոր տեսանէք դուք :

24 Ասեմ ձեզ . Զի բազումք մարգարէք և թագաւորք կամեցան տեսանել՝ զոր դուքդ տեսանէք , և ոչ տեսին . և լսել՝ զոր լսէքդ , և ոչ լուան :

25 Եւ ահա յարեաւ ումն օրինաց՝ փորձէր զնա և ասէր . Վարդապետ՝ զի՞նչ գործեցից՝ զի զկեանս յաւիտենականս ժառանգեցից :

Աստուածային , որ կայծակի պէս երկնքիցն վեր էր ընկնում[24] :

19 Ահա իշխանութիւն տուի ձեզ՝ որ օձերը և կարիճները և թշնամոյ ամէն զօրութիւնըն կոխէք , և ձեզ իսկի վնաս չանեն[25] :

20 Այ՝սոյն թէ՝ նորա համար մի՛ ուրախանաք՝ որ դևերն ձեզ ընազանդվումեն ձեզ՝ բայց ուրախացէք՝ որ ձեր անուններն երկնքումն գըրվածեն[26] :

21 Ընդ էն ժամումն (սահմնան) Յիսուս Սուրբ Հոգովն ցընծացաւ և ասաց . Խոհանումեմ քեզանից ով Հայր՝ երկնքի և երկրի Տէր , որ իմաստուններից և գիտուններին էս բանըս ծածկեցիր և տղոցն յայտնեցիր սրան . իրաւի ով Հայր . ինչուր՝ էապէս հաճոյ էաւ քո առաջիդ[27] :

22 Ինձն բան տըվված ինձ իմ Հօրից[28] . և ոչ ով չի գիտում՝ թէ ով է Որդին՝ բայց միայն Հայրն . և թէ ով է Հայրն՝ բայց միայն Որդին , և ում որ Որդին կամենայ յայտնել[29] :

23 Եւ դարձաւ դէպի աշակերտներն առանձին՝ և ասաց . Երանի՛ է էն աչքերին՝ որ տեսնումեն էն՝ որ դուք տեսնումէք[30] :

24 Ասում ձեզ՝ թէ շատ մարգարէներ և թագաւորներ կամեցան տեսնել էն՝ որ դուք տեսնումէք , և չը՛տեսին[31] . և լսել էն՝ որ դուք լսումէք , և չը՛լսեցին :

25 Եւ ահա մին օրէնք գիտօղ վերկացաւ՝ նորան փորձումէր և ասում . Վարդապետ՝ ի՞նչ պիտի անեմ՝ որ յաւիտենական կեանքըն ժառանգեմ[32] :

(24) Հովհ . ժբ . 31 : ժգ . 11 : Հայտ . ի . 1 : ժբ . 8 , 9 : (25) Մարկ . ժգ . 18 : Գործ . իբ . 5 : (26) Լուկ . լբ . 32 : Մատ . կի . 28 : Նահայ . դ . 3 : Գան . ժբ . 1 : փիլիպ . գ . 3 : Նբէր . ժբ . 23 : Հայտ . ժգ . 8 : ի . 12 : իա . 27 : (27) Մարկ . ժա . 25 : (28) Մարկ . իբ . 8 : Հովհ . գ . 35 : ե . 27 : ժէ . 2 : (29) Հովհ . ա . 18 : գ . 11 . 16 : (30) Մարկ . ժգ . 16 : (31) ա Պետր . ա . 10 : (32) Մարկ . ժբ . 16 : իբ . 35 :

Digitized by Google

26 Եւ նա ասէ ցնա . Յօրէնս զի՞նչ գրեալ է ; որպէս ընթեռնուս :

27 Եւ նա պատասխանի եւ ասէ . Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , եւ յամենայն անձնէ քումմէ , եւ յամենայն զօրութենէ քումմէ , եւ յամենայն մտաց քոց . և զընկեր քո իբրև զանձն քո :

28 Եւ ասէ ցնա . Ուղիղ եսուր զպատասխանիդ , զայդ արա՛ եւ կեցցես :

29 Եւ նա իբրև կամեցաւ զանձն արդարացուցանել՝ ասէ ցՅիսուս . Եւ ո՛վ է իմ ընկեր :

30 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ . Ի՛յր մի իջանէր յԵրուսաղէմ յԵրիքով , և անկաւ ՚ի ձեռս աւազակաց , որք մերկացուցին զնա՝ և վէրս ՚ի վերոյ եդին , թողին կիսամահ և գնացին :

31 Վպ եղև քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն ճանապարհ , և տեսեալ զնա՝ զանց արար :

32 Եւ նոյնպէս և Ղեւտացի մի՝ ելեալ ընդ նոյն տեղի՝ եւ տես և զանց արար :

33 Սամարացի ոմն ճանապարհորդեալ եկն ընդ նոյն առ նովաւ , և տեսեալ զնա՝ գթացաւ :

34 Եւ մատուցեալ պատեաց զվէրս նորա , արկեալ ՚ի վերայ ձէթ և գինի . և եդեալ ՚ի վերայ գրաստու իւրոյ՝ ած զնա ՚ի պանդոկի մի , և դարմանեաց զնա :

35 Եւ ՚ի վաղիւ անդր իբրև ելանէր անտի , հանեալ եւ ցպանդոկապետն երկուս դահեկանս՝ և ասէ . Վարմանն տար դմա , և զոր ինչ ծախեսցես ՚ի դա՝ ՚ի վերադա-

26 Եւ նա ասաց նորան . Օրէնքումն ի՞նչ է գրված , ի՞նչպէս ես կարդում :

27 Եւ պատասխան առաւ և ասաց . Սիրիր զՏէր Աստուածդ քո ամէն սրտովդ , ի՛ ամէն անձնովդ , ի՛ ամէն զօրութիւնովդ , և ի՛ ամէն մտքովդ[33] . և զի ընկերդ քո անձին պէս[34] :

28 Եւ նորան ասաց . Հիւանդ պատասխան տուիր՝ էդ արա՛ և կապրիս[35] :

29 Եւ նա՝ որովհետև կամեցաւ իրան անձին արդարացնել՝ Յիսուսին ասաց . Եւ իմ ընկերս ո՞վ է[36] :

30 Յիսուս պատասխան առաւ և ասաց . Ո՛րի մարդ Երուսաղէմից վէր էր գալիս Երիքով . և աւազակներ ձեռքն ընկաւ՝ որ մերկացրին նորան՝ և խոցեր դրին նորա վերայ , կիսամահ թողին և գնացին :

31 Պատահեց՝ որ մին քահանայ հենց էն ճանապարհովն գնում էր՝ և նորան տեսաւ՝ (թողեց) անցկացաւ[37] :

32 Նոյնպէս էլ մին Ղեւտացի հենց էն տեղն եկաւ , տեսաւ և անցկացաւ :

33 Ո՛րն Սամարացի՝ որ ճանապարհ էր գնում՝ եկաւ հենց նորա մօտ[38] . և նորան որ տեսաւ՝ խղճն եկաւ :

34 Եւ մօտ եկաւ՝ նորա խոցերին վերայ ձէթ և գինի ածեց և պատեց . և իրան անասունին վերայ դրաւ՝ մին իջևան (դոլշան տեղ) տարաւ նորան , և նորա համար հոգս արաւ :

35 Եւ հետևի օրումն՝ երբոր էն տեղիցն դուրս էր գնում՝ երկու դահեկան հանեց և իջևանի (դոլշան տիրոջն) տիրոջն տուաւ և ասաց . Նորա համար հոգս արա , և ինչ որ

(33) ը Օրէն · Շ · 5 : (34) Ղեւտ · ԺԹ · 18 : (35) Ղեւտ · ԺԸ · 5 : Նեհ · Բ · 28 : Նեհ · Ի · 11 · 13 · 21 : Ածով · Ժ · 5 : (36) Ղեւտ · ԺԹ · 15 : (37) Սաղ · ԿԲ · 11 : (38) Յովհ · Դ · 9 :

Digitized by Google

գամ. գալատեամն իմում, հատուցից քեզ :

36 Ա՛րդ՝ ո՞ յերեցուն՝ ի նոցանէ քեզ մերձաւոր լեալ անկելոյն ՚ի ձեռս ոտաւարաց :

37 Եւ նա ասէ. Որ արար ողորմութիւնն ՚ի վերայ նորա : Ա՛սէ ցնա Իսուս. Երթ և դու արա նոյնպէս :

38 Եւ եղև ՚ի գնալն նոցա, և ինքն եմուտ ՚ի գեօղ մի, և կին ոմն անուն Ա՛րթա ընկալաւ զնա ՚ի տան իւրում :

39 Եւ նորա էր քոյր մի, որում անուն էր Ա՛րիամ. որ և եկն նստաւ առ ոտան Տեառն, և լսէր զբանս նորա :

40 Եւ Ա՛րթա զբաղեալ էր ՚ի բազում սպասու. եկն եկաց առ նմա և ասէ. Տէր ոչինչ է փոյթ քեզ, զի քոյրդ իմ միայն եթող զիս ՚ի սպասու. արդ՝ ասա դմա, զի օգնասցէ ինձ :

41 Պատասխանի ետ Իսուս և ասէ. Ա՛րթա Ա՛րթա՝ դու հոգաս և զբազում իւիք զբաղեալ ես.

42 Ա՛սոյց աստ սակաւ ինչ պիտոյ է. Ա՛րիամ մասն բարի ընտրեաց, որ ոչ բարձցի ՚ի նմանէ :

զոր Հայրն կրճատեաց՝ իմ մէկէլ գալոյ ժամանակն կրվճարեմ քեզ :

36 Ի՞միկ էն երեքիցն որն է երևումք քեզ՝ թէ մտաւոր է էն աւազակներուն ձեռքն ընկած մարդոյն :

37 Եւ նա ասաց. Ա՛յ՝ որ ողորմութիւն արաւ նորա վերայ : Իսուս նորան ասաց. Գնա դու էլ հետց էնպէս արա :

38 Եւ էլաւ որ նորանց գնալոյ ժամանակն ինքն էլ մին գիւղ մտաւ. և մին կին Ա՛րթա անուն նորան ընդունեց իրան տունն[39] :

39 Եւ նա մին քոյր ունէր՝ որ նորա անունն Ա՛րիամ էր. որ էլ եկաւ[40] Տէրի ոտներին մտա նստեց, և նորա խօսքերըն լսումէր[41] :

40 Ա՛րթան ծառայութեան համար շատ զբաղմունքի մէջ էր. եկաւ նորա մտան կանգնեց և ասաց. Տէր՝ դու իսկի հոգս չունի՞ս որ իմ քոյրս ինձ մենակ թողեց ծառայութեան մէջ. ասա ասայ դորան՝ որ օգնէ ինձ :

41 Իսուս պատասխան առաւ և ասաց. Ա՛րթա Ա՛րթա՝ դու հոգս ես քաշում և շատ բաներով զբաղված ես.

42 Ա՛սոյց էստեղ քիչ բան պէտք է.* Ա՛րիամն բարի բաժինըն ընտրեց՝ որ վեր չառնըվիլ նորանից :

ԻԱ. ՅՈՒ

1 Վերստին աղօթք անել կըսովորցնէ իրան աշակերտներին և պատուէր կըտայ նորանց որ խիստ ազատութիւն աղօթք անեն, 11 Որ Ընտուած նորանց էպէս բարի բաներ կըտայ : 14 Մին մունջ դև կըհանի և հայհոյութիւն անող փարիսեցիքն կըստահ. 28 Այս կըտայ թէ երանելի ոչ նա կըլինին և ինչ բանով կըլինին. 29 Յովնովսդիէն կըքարոզէ. 37 Ու փարիսեցոյ և օրինք գիտացողներին տատամսէ և վայ է տալիս որ իրանց դըրսի կողմէն զբաւանին, 45 Ու յովնովսդն կորցընումին :

1 Ա՛ն եղև ՚ի տեղւոջ ուրեք կալ յաղօթս. և իբրև դադարեաց՝ ա-

1 Ա՛ն էլաւ որ մին տեղ աղօթք էր անում. և երբոր դադարեց, ի-

(39) Յովհ. ժա. 1 : ԺԲ. 2, 3 : (40) ա Պետ. է. 32, Եսայի : (41) Ղուկ. Ը. 35 : Գործ. իբ. 3 :

* Յունարէն՝ բայց միայն բան պէտք է :

Digitized by Google

ան ձեռաց իւրոց • Տէր՝ ուսո՛ մեզ յաղօթս կալ, որպէս և Յովհաննէս ուսոյց աշակերտաց իւրոց ։

2 Ասէ ցնոսա, Յորժամ կայցէք յաղօթս, ասացէք • Հա՛յր մե՛ր՝ սուրբ եղիցի անուն քո • եւ կեսցէ արքայութիւն քո ։

3 Հաց մեր հանապազորդ տո՛ւր մեզ ցօրըստօրէն ։

4 Եւ թո՛ղ մեզ զմեղս մեր, զի և մեք թողումք ամենայնի՝ որ պարտական մեզ • և մի՛ առներ զմեզ ՚ի փորձութիւն ։

5 Եւ ասէ ցնոսա • Որ է ՚ի ձէնջ օրէն իցէ բարեկամ, և երթայցէ առ նա ՚ի մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա • Բարեկա՛մ տո՛ւր ինձ փոխ երիս նկանակս •

6 Զի բարեկամ իմ եկն առ իս յուղեւ, և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նորա ։

7 Եւ նա ՚ի ներքուստ ասիցէ պատասխանի և ասիցէ • Մի՛ աշխատեր զիս, զի դուրգդ փակեալ են, և մանկունքս ընդ ինև կան յանկողնի • ոչ կարեմ յառնել և տալ քեզ ։

8 Ասեմ ձեզ՝ Եթէ ոչ յարուցեալ ասիցէ նմա վասն բարեկամութեան, սակայն վասն ժուժութեանն յարուցեալ ասիցէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ ։

9 Եւ ես ասեմ ձեզ, խնդրեցէ՛ք՝ և տացի ձեզ, հայցեցէ՛ք՝ և գտջիք, թակեցէ՛ք և բացցի ձեզ ։

10 Զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ թակէ՝ բացցի նմա ։

11 Ո՞ր ոք ՚ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն, միթէ փո-

ղան աշակերտներից՝ ինչպէս ուսոյց նա՛ և մեզ • Տէր՝ սովորեցո՛ մեզ աղօթք անել, ինչպէս որ Յովհաննէս իւրոց աշակերտներին սովորեցուց ։

2 Ասաց նորանց • Երբոր աղօթք անէք, ասացէք • Հա՛յր • քո անունդ սո՛ւրբ լինի • քո արքայութիւնդ գա՛յ ։

3 Հա՛ր ամէն օրվան հացը օրէցօր տո՛ւր մեզ ։

4 Եւ մեր մեղքերըն թո՛ղ մեզ • որ մենք էլ թողումենք են ամէնին՝ որ պարտական են մեզ • և մեզ փորձանքի մէջ մի՛ ձգիր ։

5 Եւ նորանց ասաց • Ձեզանից ո՞վ է, որ բարեկամ ունենայ, և կէս գիշերումն նորա մօտ գնայ, և նորան ասէ • Բարեկա՛մ ինձ երեք հաց փո՛խ տուր •

6 Ինչուա՛ր՝ իմ բարեկամս ինձ մօտ եկաւ ճանապարհիցն, և բան չունիմ՝ որ նորա առաջին դնեմ ։

7 Եւ նա՝ պատասխան տայ ներսիցն և ասէ • Մի՛ աշխատացներ ինձ • ինչու որ՝ դռներն փակված են, և երեխաներս ինձ հետ անկողնումն (լաւալոնում) (թեքըլնած) են • չեմ կարող վեր կանգնել և տալ քեզ ։

8 Ասում ձեզ՝ թէ որ բարեկամութեան համար վեր չկենայ և տայ նորան[2], բայց նորա խիստ աղաչանքին համար վերկենայ և կըտայ նորան՝ ինչ որ էլ պէտք լինի ։

9 Եւ ես ասում[3] ձեզ՝ խնդրեցէ՛ք և կըտրվի ձեզ, մանեկէ՛ք և կըգտնէք, (դուռըն) թակեցէ՛ք և կըբացվի ձեզ ։

10 Ինչու որ՝ ամէն ով որ կըխընդրէ՝ կառնէ, և ով որ մանկըգա՝ կըգտնէ, և ով որ կըթակէ՝ կըբացվի նորան ։

11 Ձեզանից ո՞վ է էն հայրն՝ որ նորանից իրան որդին ձուկն ուզէ,

(1) Մատթ • ձ • 9 ։ (2) Ղուկ • ժը • 1 ; Եսայ ։ (3) Մատթ • է • 7 ; ի • 22 ։ Մարկ • ժա • 24 ։ Յովհ • ժե • 7 ։ Յակ • ա • 6 ։ ա Յովհ • գ • 22 ։

Digitized by Google

քանակ ձիանն ծէ տայցէ նմա ։

12 Եւ կամ խնդրիցէ ձու , մի-
թէ կարճ տայցէ նմա ։
13 Ուստի եթէ դուք որ չարքդ
էք՝ գիտէք պարգեւս բարիս տալ
որդւոց ձերոց , որչափ ևս առաւել
Հայրն ձեր յերկնից տացէ բարիս
այնոցիկ , որ խնդրեսն ՚ի նմանէ ։

14 Եւ հանէր դեւ մի համր , և
եղեւ յելանել դիւին՝ խօսեցաւ համ-
րըն , և զարմացան ամենայն ժո-
ղովուրդքն ։

15 Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ ասեն՝
Ի Բեեզեբուղաս իշխանաւն դիւաց
հանէ զդեւս ։
16 Եւ այլք փորձէին և նշան
յերկնից խնդրէին ՚ի նմանէ ։

17 Ուստի նորա գիտացեալ զխոր-
հուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա . Ա-
մէն թագաւորութիւն բաժանեալ
յանձն՝ աւերի , և տուն բաժան-
եալ յանձն՝ կործանի ։

18 Ա՛պա եթէ և Սատանայ բա-
ժանեցաւ յանձնէ , զինչպէ կայցէ
թագաւորութիւնն նորա . զի ասէք
զինէն եթէ Ի Բեեզեբուղաս իշխա-
նաւն գիւաց հանէ զդեւս ։

19 Եթէ ես Ի Բեեզեբուղաս հա-
նեմ զդեւս , որդիքն ձեր ՚ի հա-
նիցեն . վասն այսորիկ նոքին ե-
ղիցին ձեր դատաւորք ։

20 Ուստի եթէ մատամբ Ա՛ստուծոյ
հանեմ զդեւս , ապա հասեալ է ՚ի
վերայ ձեր արքայութիւն Ա՛ստու-
ծոյ ։
21 Յորժամ հզօր վառեալ պա-

հեսցէ զինեալ զաւանն իւր , ան-
խաթար կացցէ ինչ նորա ։
22 Եւ եթէ հզօրագոյն քան զնա
եկեալ յաղթեսցէ նմա , զամենայն
զէնս նորա առնուցուն , յորս յու-
սացեալ էր , և զաւարս նորա բա-
ժանեսցէ ։
23 Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ
իս է , և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ ։
24 Երբեմն հոգի պղծութեան
ելանէ յմարդոյ , երթայ ընդ անա-
պատս՝ հանգիստ խնդրելով , և ոչ
գտանէ . ապա ասէ՝ Դարձից յտուն
իմ , որ ելի ՚ի նմանէ ։
25 Եւ եկեալ գտանէ սրբեալ և
զարդարեալ ։
26 Ապա երթեալ առնու ընդ իւր
եօթն հոգիս այլս քան զինքն չա-
րագոյնս , և մտեալ բնակին անդ .
և լինին վերջինք մարդոյն այնո-
ցիկ չարագոյնք քան զառաջինսն ։

27 Եղեւ յորժամ զայս ասէր , ի-
մացեալ կին մի ՚ի բազմութենէ ձայ-
նեաց զբերանոյ իւրոյ , և ասէ ցնա .
Երանի արգանդի որ կրեաց զքեզ ,
և ծոցոց որ սնուցին զքեզ ։
28 Ա՛յլ նա ասէ . Այո երանի
նոցա որ լսեն զբան Ա՛ստուծոյ ,
և պահեն ։

29 Եւ ժողովրդոցն հաւաքեալ
ընդ նմա , սկսաւ ասել . Ազգ չա-
րագործ է ազգս այս , նշան խնդրէ ,
և նշան ոչ տացի նմա , բայց զնշան
Յովնանու մարգարէին ։
30 Զի որպէս եղեւ Յովնան նշան
Նենուացւոցն , նոյնպէս եղիցի և
Որդի մարդոյ ազգիս այսմիկ ։

(4) Մատթ · ե · 9 ։ (5) Մատթ · ք · 33 ։ մր · 28 ։ (6) Մատթ · ք · 34 · մր · 24 ։
(7) Մատթ · մր · 33 · մղ · 1 ։ (8) Մատթ · մր · 25 ։ Մարկ · գ · 24 ։ (9) Ցովհ · ը · 25 ։ (10) Ելս · ը · 19 ։

Digitized by Google

հիցէ զառն իւր ; ՚ի խաղաղու-
թեան են ինչք նորա ։

22 Այլ եթէ հզօրագոյն քան
զնա ՚ի վերայ եկեալ յաղթեսցէ
նմա , զպատառգինութիւնն հանէ՝
յոր յուսացեալ էր , և զաւար նո-
րա բաշխեսցէ ։

23 Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իմ
է , և որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցըր-
ուէ ։

24 Յորժամ այսն ելանիցէ ՚ի մար-
դոյ՝ շրջի ընդ անջրդին տեղիս ,
խնդրէ հանգիստ . և իբրև ոչ գը-
տանէ , ասէ . Դարձայց անդրէն
՚ի տուն իմ ուստի ելի ։

25 Եւ գայ մտանէ մաքրեալ և
յարդարեալ ։
26 Յայնժամ երթայ և առնու
հօթն այլ այսս չար քան զինքըն՝ և մտանէ բնակէ անդ , և
լինի յետինն մարդոյն այնորիկ չար
քան զառաջինն ։
27 Եւ եղև մինչդեռ խօսէր զայս ,
ձայն եբարձ կին մի ՚ի ժողովրդե-
նէ անտի և ասէ . Երանի՛ է ո-
րովայնին՝ որ կրեացն զքեզ , և
առեանցն՝ որ դիեցուցին զքեզ ։

28 Եւ նա ասէ . Այ՛ երանի
այնոցիկ է , որ լսեն զբանն Աս-
տուծոյ և առնեն ։
29 Եւ ՚ի դիմանել ՚ի վերայ նո-
ցա ժողովրդոցն , սկսաւ ասել .
Ազգս այս ազգ չար է . նշան
խնդրէ , և նշան յերկինից ոչ տա-
ցի սմա՝ բայց նշանն Յովնանու ։

30 Զի որպէս եղև Յովնան նը-
շան Նինուէացւոց , այնպէս եղի-
Հագած իրան տունըն պահէ , նը-
րա ապրանքներն խաղաղութեանով
են[11] ։

22 Այլ թէ որ նորանից էլ ա-
ւելի զօրաւոր գայ (նորա) վերայ
և նորան յաղթէ , նորա զէնքերըն
որ յոյսըն նորանց վերայ էր դրել ,
կըհանէ և նորա աւարըն (թալա-
նըն) կըբաժանէ[12] ։
23 Ով որ ինձ հետ չէ՝ (նա) ինձ
հակառակ է , և ով որ ինձ հետ չէ
ժողովում՝ (նա) ցրվում է[13] ։
24 Երբոր պիղծ դևըն դուրս է
գալիս մարդուցն՝ անջուր տեղերան-
քում է մանգալիս և հանգիստ խընդ-
րում . և երբոր չէ գտնում՝ ա-
սում է . Հետ դառնամ իմ տունը
որտեղից որ դուրս եկի[14] ։
25 Եւ գալիս է նորան սրբված և
պատրաստված է գտնում ։
26 Այն ժամանակն գնում է և ի-
րանից էլ աւելի չար եօթն դև է
առնում՝ և մտնում բնակվում էն
տեզ , և էն մարդոյ յետինն աւելի
չար է լինում քան թէ առաջինն[15] ։
27 Եւ էլաւ դեռ քանի որ էս խօ-
սում էր , ժողովրդի միջիցըն մին կին
ձայն բարձրացրուց և ասաց . Ե-
րանի է էն փորին՝ որ քեզ պահեց ,
և էն ծըծերին՝ որ քեզ ծըծացը-
րին[16] ։
28 Եւ նա ասաց . Այլ աւելի երա-
նի է՝ նորանց , որ Աստուծոյ բանըն
լսում են և անում[17] ։
29 Եւ երբոր ժողովուրդներն , նո-
րա վերայ դիվում էին՝ սկսեց ասել .
Այս ազգս չար ազգ է[18] . նշան է
խնդրում , և երկնքիցն նշան չի
տրվիլ սորան՝ բայց միայն Յովնա-
նու նշանըն ։
30 Պատճառն որ՝ ինչպես որ Յով-
նան նշան էլաւ Նինուէացոց հա-

(11) Մատթ . ժբ . 29 ։ Մարկ . գ . 27 ։ (12) Նայ . ծգ . 12 ։ Կող . բ . 15 ։ (13) Մատթ . ժբ . 30 ։ (14) Մատթ . ժբ . 43 ։ (15) Ովհ . ե . 14 ։ Եբր . զ . 4 ։ ժ . 26 ։ բ Պետր . բ . 20 ։ (16) Ղուկ . ա . 28 . 48 ։ (17) Մատթ . է . 21 ։ Ղուկ . ը . 21 ։ Յակ . ա . 25 ։ (18) Մատթ . ժբ . 38 , 39 ։

Digitized by Google

ջիւ մարդի մերկաց ազգիս այսմիկ։

31 Պէտուն Հարաւոյ յարիցէ ի դատաստանի ընդ արս ազգիս այսորիկ և դատապարտեսցէ զսոսա , զի եկն ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի . և ահա առաւել քան զՍողոմոն է աստ ։

32 Նոքա Նինուէացիք յարիցեն ի դատաստանի ընդ ազգիս այսմիկ և դատապարտեսցեն զսա , զի առաքեալսն ի քարոզութեան Յովնանու . և ահա առաւել քան զՅովնան է աստ ։

33 Ոչ ածէք լուցեալ ճրագ՝ դնել ի խաթարան , և ոչ ընդ գրաստանաս . այլ ի վերայ աշտանակի , զի որ մտանեն՝ լոյս տեսանիցեն ։

34 Ճրագ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակն առատ է , ամենայն մարմինն լուսաւոր եղիցի . և երբ ակն չար է , և մարմինն խաւարին եղիցի ։

35 Ետուր զգոյշ լեր , գուցէ լոյսդ որ ի քեզ է՝ խաւար իցէ ։

36 Եթէ մարմինդ քո ամենայն լուսաւոր է՝ և չգուցէ մասն ինչ խաւարին , եղիցի լուսաւոր ամենայն . որպէս յաժամ ճրագն ընդ լուսաւորեսցէ զքեզ ։

37 Եւ մինչդեռ խօսէր զայս , ազաչէր զնա ոմն փարիսեցի՝ զի ճաշ կերիցէ առ նմա . և նա մտեալ բազմեցաւ ։

38 Իսկ եւս փարիսեցին՝ զարմացաւ , զի նախ ոչ մկրտեցաւ յաջորջ քան զճաշ ։

39 Ասէ ցնա Տէր . Ա՛յժմ դուք փարիսեցիքդ զարտաքինն բաժակին և

մաք , էնպէս էլ Որդին մարդոյ էս ազգիս համար կըլինի[19] ։

31 Հարաւային երկրի թագուհին հին դատաստանում վերկըկենայ էս ազգիս մարդկանց հետ և սորանց կդատապարտէ , պատճառն որ՝ նա երկրի ծայրից եկաւ , որ Սաղոմոնի իմաստութիւնըն լսէ , և ահա Սաղոմոնից էլ աւելին կայ էստեղ է[20] ։

32 Նինուէացոց մարդիքն դատաստանում վեր կրկենան էս ազգիս հետ և սորան կդատապարտեն , ինչու որ՝ նորանք Յովնանու քարոզութիւնովնապաշխարեցին[21] . և ահա Յովնանից էլ աւելին կայ էստեղ է ։

33 Ոչ ով ճրագ չի վառում և թաքուն տեղ դնում և ոչ տաշտի տակ , բայց ճրագակալի վրայ , որ նորանք որ ներս են մտնում՝ լոյս տեսնեն[22] ։

34 Աչքն ճրագն է մարմնոյ . երբոր աչքն պարզ է , ամէն մարմինն լուսաւոր կըլինի . և երբոր աչքն չար է՝ մարմինն էլ խաւար կըլինի[23] ։

35 Նայեա՛ զգոյշ կաց , չըլինի որ էն լոյսն , որ քեզանում է՝ խաւար լինի ։

36 Եթէ որ քո ամէն մարմինդ լուսաւոր է և խոկի խաւարի մի մասն չըկայ , ամէնն լուսաւոր կըլինի . ինչպէս էն ժամանակն՝ որ ճրագն իրան շողներովն լուսաւորէ քեզ ։

37 Եւ դեռ որ էս խօսում էր՝ մէն փարիսեցի աղաչում էր նորան՝ որ նորա մօտ հաց ուտէ . և նա մըտաւ՝ և սեղան նստաց ։

38 Երբոր փարիսեցին տեսաւ՝ զարմացաւ , որ ճաշիցն առաջ չըլուացվաւ[24] ։

39 Տէրն ասաց նորան . Հիմիկ դուք փարիսեցիներդ բաժակի (Լու-

(19) Մատթ . ժբ . 42 : (20) Մատթ . ժբ . 41 : (21) Յովն . գ . 5 : (22) Մատթ . ե . 15 : Մարկ . դ . 21 : Լուկ . ը . 16 : (23) Մատթ . զ . 22 : (24) Մարկ . է . 3 :

Digitized by Google

պանակին սրբէք. և նոյքինն ձեր ի է յաւիշտակութեամբ և չարութեամբ :

40 Նմիտ՝ ոչ ապաքէն որ զարտաքինն արար՝ և զներքինն նոյն արար :

41 Այլ այղէ զալժանն իսկ՝ տուք ողորմութիւն, և ահա ամենայն սուրբ է ձեր :

42 Այլ վայ ձեզ փարիսեցւոց՝ զի տասանորդէք զանանուխ և զփեգենայ և զամենայն բանջար, և անցանէք զիրաւամբք և զսիրոյն Աստուծոյ. զայս արժան էր առնել, և զայնոսիկ ոչ անցանել :

43 Այ ձեզ փարիսեցւոց, զի սիրէք ղբազմարգահաս ի ժողովուրդս, և զնախաղջեան ի հրապարակս :

44 Այ ձեզ՝ զի էք դուք իբրև զգերեզմանս անյայտս, և մարդիկ գնան ի վերայ՝ և ոչ գիտեն :

45 Պատասխանի ետ ոմն յօրինականացն՝ և ասէ ցնա, Այ ուրդապետ զայս բանս ասելով և զմեզ թշնամանես :

46 Եւ նա ասէ. Եւ ձեզ վայ օրինականացդ. զի բառնայք մարդկան բեռինս դժուարակիրս, և դուք մատաւք միով ի բեռինն ոչ մերձենայք :

47 Այ ձեզ՝ զի շինէք զշերիմս մարգարէիցն, և հարքն ձեր սպան զնոսա :

48 Այսպա ուրեմն վկայէք՝ եթէ կամակից էք գործոց հարցն ձերոց. զի նոքա կոտորեցին զնոսա, և դուք զգերեզմանս նոցա շինէք :

49 Այսան այնորիկ իմաստութիւնն

և) և պնակի զբաժի կողքն սրբեցէք. և ձեր ներսինն յափշտակութենով և չարութենով լիքն է[25] :

40 Անմիտներ՝ չէ՞ որ նա որ զբաժինըն արաւ՝ ներսինըն էլ նա արաւ :

41 Այլ տեսլի էն արէք որ արժանն է, ողորմութիւն տուէք և ահա ձեր ամէն բանն սուրբ է[27] :

42 Այլ վայ ձեզ փարիսեցիներիդ՝ որ անանուխի և փեգենայի և ամէն բանջարի տասանորդ էք տալիս և Աստուծոյ իրաւունքն և սիրոյն անց էք կենում. էս պէտք էր անել, և նորանով անց չըկենալ[28] :

43 Այ ձեզ փարիսեցիներիդ, որ ժողովարանների միջումն վերևի տեղերըն էք սիրում, և փողոցների մէջն առաջին բարեւներըն[29] :

44 Այ ձեզ[30] որ դուք գերեզմանների պէս էք, որ չեն տեսնըվում և մարդիք նրանց վերայ կնումեն և չեն գիտում[31] :

45 Պատասխան տուաւ օրէնք գիտողներից մինն և ասաց նորան՝ Այ ուրդապետ՝ էդ բաներդ ասելով մեզ էլ նախատինք ես տալիս :

46 Եւ նա ասաց, Ձեզ օրէնք գիտողներիդ էլ վայ. ինչու որ՝ գժուար տանելի բեռներ էք բեռնում մարդկանց, և դուք մին մատով չէք ձօնեում էն բեռներին[32] :

47 Այ ձեզ, որ մարգարէների տապանները շինում էք և ձեր հարքըն սպանեցին նորանց[33] :

48 Այսպա ուրեմն վկայում էք՝ թէ ձեր հայրանց գործերին հետ կամակից էք. ինչուր՝ նորանք կոտորեցին նորանց, և դուք նորանց գերեզմանները շինում էք :

49 Վրահասալ Աստուծոյ իմաս-

(25) Մատթ. իգ. 25 : (26) Ցնծ. ա. 15 : (27) Նոյ. ծը. 7 : Դտն. գ. 27, Ղևտ. ժբ. 33 : (28) Մատթ. իգ. 23 : (29) Մատթ. իգ. 6 : Մարկ. ժբ. 38, 39 : (30) Մատթ. իգ. 27 : (31) Թուոց. ե. 2 : (32) Մատթ. իգ. 4 : (33) Մատթ. իգ. 29 :

Digitized by Google

Ա՛ստուծոյ ասաց • Ա՛ստիցեցից ՚ի նոսա մարգարէս և առաքեալս , և ՚ի նոցանէ սպանանիցեն և հալածիցեն ։

50 Ո՛ւի խնդրեսցի արիւն ամենայն մարգարէից՝ հեղեալ ՚ի սկզբանէ աշխարհի յազգէ յայդմանէ ,

51 Յաբէնէն Ա՛բելի մինչև յարիւնն Ո՛զքարիայ կորուսելոյ ընդ սեղանն և ընդ տաճարն . այո՛ ասեմ ձեզ՝ խնդրեսցի յազգէ յայդմանէ ։

52 Վա՛յ ձեզ օրինականացդ • զի թաքուցանէք զվկայական գիտութեռա նըն • դուք ո՛չ մտանէք , և որ մտանելոցն են՝ արգելուք ։

53 Եւ ՚ի իսօսելն զայս ամենայն առ նոսա առաջի ամենայն ժողովրդեանն , զամօթի հարկանէին • և բռնկեան դպիրքն և փարիսեցիք ՝ զբաքել՝ և գրգռել ընդ նմա վասն բազումս իրաց ։

54 Եւ սպասել որսալ ինչ բանս ՚ի բերանոյ նորա , զի չարախօսեսցեն զնմանէ ։

առաքիւնն ասաց • Թէ՝ Վտրգռէնեմ և առաքեալներ կազարկեմ նորանց մօտ , և նոյանցիկ կբապաննեն և կըհալածեն[34] ։

50 Որ ամէն մարգարէների արիւնն որ աշխարհքի սկզբիցն թափված է՝ էս ազգիս խնդրուի ,

51 Ա՛բելի արիւնեցն[35] մինչև Զաքարիայի արիւնն[36] որ սպանան և տաճարի մէջն կորաւ • իրաւի՝ ասեմ ձեզ , այդ ազգիդ կըխնդրուի ։

52 Վա՛յ ձեզ օրէնք գիտողներիդ՝ որ գիտութեան բանալիքըն վազ ցընուիք • դուք չէք մտնում , և նորանց՝ որ մտնելու են արգելուիք[37] ։

53 Եւ երբոր էս ամէն բաներըս ասաց նորանց ամէն ժողովրդի առաջին , շատ ամօթ էին քաշում՝ և կարդացողներն և փարիսեցիներըն սկսեցին նախանձով բարկանալ և շատ բաների համար նորա հետ հակառակել ։

54 Եւ սպասումին՝ որ նորա բերանից մին խօսք որսան , որ չարախօսին նորա վերայ[38] ։

ԿԱ • ԺԱՆ

1 Ա՛ստուծոյ իրան աշակերտներին կընդառաջ որ իրանց անձներին զգոյշ պահին փաղչանքոց կեղծաւորութենից՝ և իրան վարդապետութիւնները տարածելոյ համար չը վախենան • 16 Ցոն համարձակ լինել մին հարատև մարդոյ առակով ժողովուրդն ադահութենից զգոյշ կըպահէ • 23 Պէտք չէ որ հոգոյ համար ո՛չ էլ մարմնոյ համար հոգս անենք • 31 Ասոյց պէտք է որ Ա՛ստուծոյ արքայութիւնն խնդրենք , 33 Ողորմութիւն տանք , 36 Որ ժամանակ որ գայ մեր Տէրն և դուռն թակէ չտատով բանալոյ պատրաստ լինինք ։ 41 Ա՛ռիթաւոր անառանձներն պէտք է որ իրանց հրամանն էլած բաներին համար չատ հոգս տանին , 49 Եւ հալածանք քաշելն անձներին առնեն , 54 Ժողովուրդն պէտք է որ Ա՛ռիթաւորի ընդհանրոյ ժամանակն չը կորցընէ , 58 Ո՛ւռ հակառակ ոտնի հետ չուտով քո գործն տա՛ սյոյնքան հաշտվէ , որ չը լինի թէ էնպէս մեռնիս և յաւիտենական կորուստն գնաս ։

1 Ա՛յն ժամանակն երբոր հազարաւոր ժողովուրդներ դիպվուածին մինչև որ իրար կոխ էին տալին՝

1 Սկսաւ ՚ի կոտակել մեծ բազմութեան ժողովրդեանն՝ մինչև կոխել զմիմեանս , ասել սկսաւ յաշակերտսն

(34) Ա՛ստ • խգ • 34 ։ (35) Ա՛ննէ • գ • 8 ։ (36) բ Ա՛նոց • խգ • 20 , 21 ։ (37) Ա՛ստ խգ • 13 ։ (38) Ա՛ստ • ժբ • 13 ։

Digitized by Google

իւր . ‘Լաւ՝ զգիշէր լերուք անձանց ի խմորէ փարիսեցւոցն , որ է կեղծաւորութիւն :

2 Ոչ ինչ է ի ծածուկ՝ որ ոչ յայտնեսցի , և գաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի :

3 Վասն զի՝ զոր ինչ ասիցէք ի խաւարի , լսեսցի ի լոյս . և զոր յականջն խօսեցարուք ի շտեմարանս , քարոզեսցի ի վերայ տանեաց :

4 Ասացից ձեզ սիրելեաց իմոց . Մի՛ զարհուրիցէք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմինն , և յետ այսորիկ առնել ինչ ոչ ունիցին առնել :

5 Այլ ցուցից ձեզ յումմէ երկնչիջիք . երկնչիջիք յայնմանէ՝ որ յետ սպանանելոյ ունի իշխանութիւն արկանել ի գեհեն . այո՛ ասեմ ձեզ՝ երկնչիջիք :

6 Ո՞չ ապաքէն հինգ ճագ երկուց դանգաց վաճառի , և մի ի նոցանէ ոչ է մոռացեալ առաջի Աստուծոյ :

7 Այլ ձեր և ամենայն խիլ հեր գլխոյ թուեալ է . մի՛ երկնչիջիք՝ զի քան զբազում ճագս լաւ էք դուք :

8 Ասեմ ձեզ . զի Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան , և Որդի մարդոյ խոստովանեսցի զնմանէ առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ :

9 Եւ որ ուրասցի զիս առաջի մարդկան , ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ :

10 Եւ ամենայն որ ասէ բան զՈրդւոյ մարդոյ թողցի նմա . բայց որ սկսեալ իրան աշակերտանելոյն ասէ . Առաջ անձներնիդ զգոյշ պահեցէք փարիսեցւոց խմորէն՝ որ կեղծաւորութիւն է[2] :

2 Ինչսա որ՝ խաւի ծածուկ բան չէ՝ որ չյայտնուիլի՝ և թաքուն բան՝ որ չիմացուի[3] :

3 Պատճառն որ՝ ինչ որ խաւարն ասէք , լուսոյ մէջ կըլսուի . ինչ որ ներսինները սան մէջն ձայն ասէք՝ կըքարոզուի :

4 Այլ ձեզ՝ իմ սիրելիներիս ասեմ[5] . Մի՛ վախնաք ընդանցիկ՝ որ մարմինըն սպանուելն , և ետեւն ասելի բան չունին՝ որ անեն :

5 Այլ ցոյց կըտամ ձեզ՝ թէ ումէ պէտք է վախնալ . Վախցէք՝ որ սպանելուն ետեւ իշխանութիւն ունի գեհենի մէջ քշելոյ . իրաւի ասումեմ ձեզ՝ Այսրանից վախցէք :

6 Հինգ որ հինգ ծիտ երկու դանկի են ծախվում . և ընդանցիկ միւնէն էլ Աստուծոյ առաջին մոռացած չէ :

7 Այլ ձեր գլխի հենց ամէն մազերն էլ համարված է . մի՛ վախնաք . ինչու որ՝ դուք ասելի լաւ էք քան շատ ծրտեր :

8 Ասումեմ ձեզ՝ թէ Ումն ով որ ինձ մարդկանց առաջին կըդաւանէ՝ Որդին մարդոյ էլ նորան կըդաւանէ Աստուծոյ հրեշտակներուն առաջին[6] :

9 Եւ ով որ ինձ կուրանայ մարդկանց առաջին՝ (նա էլ) ուրացված կըլինի Աստուծոյ հրեշտակներուն առաջին :

10 Եւ ամէն ով որ Որդոյ մարդոյ դէմ բան ասէ՝ կըլթողվի նորան .

(1) Մատթ . ժգ . 6 : Մարկ . ը . 15 : (2) Մատթ . ժգ . 12 : (3) Մատթ . ժ . 26 : Մարկ . դ . 22 : Լուկ . ը . 17 : (4) Նոյն . ծա . 7 , 8 , 12 , 13 : Եբրայ . ա . 8 : Մատթ . ժ . 28 : (5) Հաւհ . ժե . 14 , 15 : (6) Մատթ . ժ . 32 : Մարկ . ը . 38 : ը . 8 : Յհ . ը . 12 : ա Յովհ . ը . 23 :

Digitized by Google

զՆոքին Աստուծ Իսրայէլի՝ մի՛ թողուր քեզ նմա։

11 Եւ յորժամ առնիցին զձեզ ի ժողովուրդս և ի պատասխանիս և ի քննութիւնս, մի՛ հոգայցէք՝ որպես զինչ պատասխանի տայցէք, կամ զինչ ասիցէք։

12 Որ ի նոքին Աստուծ ուսուցանէ ձեզ ի նոյն ժամուն՝ զինչ պարտ իցէ խօսել։

13 Եթէ ոք ի ժողովրդենէն ցնծայ և այգեպահ՝ առնէ ցեղբարս իմ բանս խօսել զնոր կտակարանն իմ։

14 Եւ նա ասէ ցնա։ Այր դու՝ ո՞ կացցես զիս դատաւոր կամ բաժանարար ի վերայ ձեր։

15 Եւ ասէ ցնոսա։ Տեսէք և զգուշ կացէք ամենայն ագահութենէ, զի ոչ ներէ ի մերմէ ընչից սերոյ իցեն կեանք նորա։

16 Խօսեցաւ առ նոսա առակ մի՝ և ասէ։ Արտն ուրումն մեծատան եբեր առատ արդիւնս։

17 Եւ խորհէր ի միտս իւր և ասէր։ Զի՞նչ արարից զի ոչ գոյ տեղի ուր ժողովեցից զպտուղս իմ։

18 Եւ ասէ։ Կայեսցեմ զինչ արարից։ քակեցից զշտեմարանս իմ, և նա մեծագոյնս շինեցից։ և անդր ժողովեցից զցորեանն և զամենայն բարիս իմ։

19 Եւ ասացից ցանձն իմ։ Ունիս անձն քեզ ի մեծի ամի բազումս։ հանգիր՝ կեր՝ արբ և ուրախ լեր։

20 Այլ ասէ ցնա Աստուած։ Անմիտ՝ յայսմ գիշերի զոգիդ ի քէն ի բաց

բերեն զքեզ։ զոր ինչ պատրաստեցեր՝ նորա՞ն չի լինիցի։

11 Այսպէս երբեմն կըտանեն ձեզ ժողովարանների մէջ և դատաւորների և իշխանների առաջին, հոգա՛ մի՛ առնէք՝ իբրեւ ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ ինչ պիտի ասէք։

12 Որովհետեւ որ՝ Հոգին Սուրբ չինեց ձեզ ժամուն (առհասարակ) կըսովորցնէ ձեզ՝ թէ ինչ պէտք է խօսել։

13 Հաղովրդի միջէն մին ասաց նորան. Ո՛վ վարդապետ՝ իմ եղբօրս ասա՛ որ ժառանգութիւնը ինձ հետ բաժանէ։

14 Եւ նա ասաց նորան. Ո՛վ մարդ՝ ինձ ո՞վ կարգեց ձեզ վերայ դատաւոր կամ բաժինաբոյ։

15 Եւ նորանց ասաց. Տեսէք և զգուշ կացէք ամէն ագահութիւններից[10], պատճառն որ՝ իսկի մէնակեանքն իրան կիսուած ապրանքներից չէ։

16 Որոնց մին առակ խօսեց և ասաց. Այ՛ն հարուստ մարդոյ արտերըն առատ պտուղ առին։

17 Եւ իրան մտքումն մտածումէր և ասում. Ի՞նչ անեմ՝ որ տեղ չըկայ որ իմ պտուղներըս հաւաքեմ։

18 Եւ ասաց. Կ՚անեմ՝ ինչ անեմ. իմ հասկերներըս կըքանդեմ, և էլ աւելի մեծ կըշինեմ, և իմ ցորեններս և ամէն բարիքներըս կըժողովեմ հաւաքեմ։

19 Եւ իմ անձիս կասեմ. Ո՛վ անձն՝ շատ բարիքներ ունիս շատ տարիների համար ամբարուած[11]. ապա հանգիստ առ՝ կեր՝ խմի՛ր և ուրախ լեր։

20 Այսուհետեւ նորան ասաց. Ո՛վ անմիտ. էս գիշերուս քո հո-

(1) Մատթ. ժ. 21, 39։ Մարկ. գ. 28։ ա Յովհ. ե. 10։ (3) Մատթ. ժ. 19։ Մարկ. ժգ. 11։ Լուսաւ. խա. 10։ (9) Յովհ. ժգ. 30։ (10) ա Տիմ. գ. 7, Տիտոս։ (11) Ժող. ժա. 9։ ա Առակ. ժե. 32։ Յով. ե. 5։

Digitized by Google

պահանջիցեն , խակ զոր պատրաստեցեր՝ ո՞մ լինիցի :

21 Այսպէս և որ գանձէ անձին , և ոչ յԱստուած մեծանայցէ :

22 Ասէ ցաշակերտան իւր . Վասն այդորիկ ասեմ ձեզ . մի՛ հոգայք ընդ ոգւոյ՝ թէ զի՞նչ ուտիցէք , և մի՛ ընդ մարմնոյ՝ թէ զի՞նչ զգենուցուք :

23 Զի ոգի առաւել է քան զկեր բակուր , և մարմին քան զհանդերձ :

24 Հայեցարո՛ւք ընդ ագռաւս , զի ոչ սերմանեն և ոչ ընձեն , որոց ոչ գոն շտեմարանք՝ և ոչ համբարա՝ շոցք , և Աստուած կերակրէ զնոսա . որչափ և առաւել զձեզ՝ որ լաւ էք քան զթռչունս :

25 Որ՞վ ՚ի ձէնջ առ հոգալ՝ կարիցէ յաւելուլ ՚ի հասակ իւր կանգուն մի :

26 Իսկ արդ՝ եթէ ՚ի փոքուն չէք քաւական՝ վասն այլոցն զի՞ հոգայցէք :

27 Հայեցարո՛ւք ընդ շուշանն՝ որպէս աճէ , ոչ վանայ՝ և ոչ նիւթէ . ասեմ ձեզ , եթէ ոչ Սողոմոն յամենայն ՚ի փառսն իւր՝ զգեցաւ իբրև զմի ՚ի նոցանէ :

28 Իսկ եթէ զխոտն՝ որ այսօր ՚ի գետի է՝ և վաղիւ ՚ի ննջ արկանելի , Աստուած այնպէս զգեցուցանէ . որչափ և առաւել զձեզ՝ Հնարաւորք :

29 Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ զինչ ուտիցէք կամ զինչ ըմպիցէք , և մի՛ զբաղնուք .

30 Զի զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն . այլ ձեր Հայր հոգիդ քեզանից կեա՛ կրկնագրին[12] . ապա էն որ պատրաստեցիր՝ ո՞մ կը լինի[13] :

21 Ինչպէս էլ նա՝ որ իրան անձին համար գանձ (խաղաղ) հաւաքէ , և Աստուծով չը հարուստանայ[14] :

22 Իրան աշակերտներին ասաց . Ի՛րա համար ասում եմ ձեզ . հոգա՛ մի՛ անէք հոգոյ համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք , և ոչ մարմնոյ համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք[15] :

23 Ինչու՞ որ՝ հոգին աւելի է քան թէ կեղակուրն , և մարմինն քան թէ հագուստն :

24 Նա՛յեցէք ագռաւներին . որ ոչ սերմանեն և ոչ ընձանեն . ոչ նորանք ոչ մառաններ ունին և ոչ ամբարներ , և Աստուած կերակրում է նորանց[16] . ապա որքան էլ աւելի ձեզ՝ որ թռչուններից աւելի լաւ էք :

25 Ձեզանից ո՞վ կարող է իրան հօգա անելոյն իրան հասակին վերայ մին գազ աւելացնել :

26 Ապա եթէ որ փոքր բանի համար բաւական չէք՝ ինչու ուրիշ բանների համար հոգա էք անում :

27 Նա՛յեցէք շուշանն (ծաղկին) , թէ ինչպես է մեծանում . ոչ ջանք է անում և ոչ մանում . ասում եմ ձեզ՝ թէ Սողոմոնն էլ իրան ամէն փառքի մէջն նորանց մրնի նման չը հագաւ :

28 Ապա եթէ որ խոտն որ էսօր յանդումն կայ՝ և էգուց փուռն մէջ կը ձգվի , Աստուած էնպէս է հագցնում , ապա որքան էլ աւելի ձեզ՝ ով Թերահաւատներ :

29 Եւ դուք մի՛ խնդրէք՝ թէ ինչ պիտի ուտէք կամ ինչ պիտի խըմէք , և հոգա մի՛ քաշէք .

30 Ինչու որ՝ էդ ամէն բաներըդ աշխարհքի հեթանոսներն են խնդ-

(12) Գոր . բ . 23 . բէ . 8 : Պաղ . գբ . 7 . Ումի . գ . 14 : (13) Պաղ . լբ . 6 : Ե՛ր . ժէ . 11 : (14) Պաղ . գ . 20 : Ա Տի՛ . գ . 18 , 19 : Ումի . բ . 5 : (15) Պաղ . գ . 25 : (16) Գոր . լէ . 11 : Պաղ . ռեզ . 9 :

Digitized by Google

գիտէք՝ զի պիտոյ է ամենայն ։

31 Եւայց խնդրեցէք զարքայութիւն Աստուծոյ · և այն ամենայն յաւելցի ձեզ ։

32 Մի երկնչիր հօտ փոքրիկ · զի հաճեցաւ Հայր ձեր տալ ձեզ զարքայութիւն ։

33 Ա՛ճառեցէք զինչ ձեր և տուք ողորմութիւն · և արարէք ձեզ քսակս առանց ի ծանալոյ , գանձ անպակաս յերկինս · ուր ոչ գող մերձենայ , և ոչ ցեց ապականէ ։

34 Զի ուր գանձն ձեր է , անդ և սիրտք ձեր եղիցին ։

35 Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջ՝ և ճրագունք լուցեալք ։

36 Եւ դուք նմանօղք մարդկան՝ որ սպասեն տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեացց · զի յորժամ գայցէ և բախիցէ , վազ վաղակի բանայցեն նմա ։

37 Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթնաւոն · ամէն ասեմ ձեզ՝ զի գօտի ընդ մէջ ածցէ՝ և բազմեցուսցէ զնոսա , և անցեալ պաշտիցէ զնոսա ։

38 Եւ եթէ յերկրորդ՝ կամ յերրորդ պահու եկեսցէ՝ և գտցէ այնպէս , երանելի են ծառայքն այնոքիկ ։

39 Եւայց զայն գիտասջիք , եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ՝ հսկէր , և չտայր թողել տալ տան հատանել ի տան իւրում ։

40 Եւ դուք պատրաստ լերուք · զի յորում ժամու ոչ կարծէք՝ Որդի մարդոյ գայ ։

41 Ասէ ցնա Պետրոս · Տէր , մեզ՞ ասես զառակս այս , կամ և ամենայն ժողովրդեան ։

42 Ասէ Տէր · Ո՞վ է արդեօք հաւատարիմ գանձապետ և իմաստուն , զոր կացուսցէ տէր նորա ի վերայ ծառայից իւրոց՝ տալ նոցա ի ժամու պիտոյից զչափ ։

43 Երանի ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ տէր նորա գտցէ այսպէս առնելով ։

44 Ճշմարիտ ասեմ ձեզ՝ զի ի վերայ ամենայն ստացուածոց իւրոց կացուսցէ զնա ։

45 Եթէ ասասցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում · Ուշացուցանէ տէր իմ գալ իւր , և սկսցէ հարկանել զծառայսն և զսպասաւորսն , ուտել և արբենալ ։

46 Եկեսցէ տէր ծառային այնմիկ յօր ոչ սպասէ , և ի ժամ զոր ոչ գիտէ , և պատառեսցէ զնա , և զբաժինն նորա ընդ անհաւատսն դիցէ ։

47 Եւ ծառայն այն որ գիտաց զկամս տեառն իւրոյ , և ոչ պատրաստեաց , և ոչ արար ըստ կամաց նորա , հարկանելոց է բազումս ։

48 Եւ որ ոչ գիտաց , և արար արժանս հարկանաց , սակաւս հարկանելոց է ։ Եւ ամենայն որում տուաւ բազում , բազում խնդրեսցի ի նմանէ · և որում ետուն բազում , աւելի խնդրեսցեն ի նմանէ ։

49 Զկրակ եկի արկանել ի վերայ երկրի , և զի՞նչ կամիմ , եթէ ոչ զի վառեսցի ։

50 Եւ մկրտութեամբ մկրտիլ ունիմ , և զի՞նչ կամիմ , մինչև կատարեսցի ։

51 Զի խաղաղութիւն կարծէք թէ եկի տալ ի վերայ երկրի ։ Ոչ , ասեմ ձեզ , այլ զբաժանումն ։

52 Զի ոչ ինչ ապագայ հինգ հոգիք ի միում տանն բաժանեալք իցեն , երիք ի վերայ երկուց , և երկուք ի վերայ երից ։

53 Բաժանեսցին հայր ի վերայ որդւոյ , և որդի ի վերայ հաւր , մայր ի վերայ դստերն , և դուստր ի վերայ մաւրն , սկեսուր ի վերայ հարսին իւրոյ , և հարսն ի վերայ սկեսրին ։

54 Եւ ասէր ցժողովուրդսն · Յորժամ տեսանիցէք զամպ ելանել յարեւմտից , անդէն ասէք՝ եկն տարափ , և եղեալ է այնպէս ։

55 Եւ յորժամ հարաւոյ շնչէ , ասէք՝ զի տապ լինիցի , և լինի ։

56 Ով կեղծաւորք , զերեսս երկրի և զերկնից գիտէք քննել , զի՞նչ ոչ գիտէք քննել զժամանակս այս ։

57 Եւ ընդէ՞ր ոչ ինքեանք ի ձեզ դատիցէք զարդարն ։

58 Զի յորժամ երթիցես ընդ հակառակորդ քո առ իշխանն , ի ճանապարհի ջան ածիր ազատել ի նմանէ , զի մի՞ քաշեսցէ զքեզ առ դատաւորն , և դատաւորն մատնեսցէ զքեզ դահճապետին , և դահճապետն արկցէ զքեզ ի բանտ ։

59 Ասեմ քեզ՝ զի մի՞ ելցես անտի , մինչև հատուցանիցես զվերջին դրամն ։

(17) Մատ · գ · 33 ։ (18) Մատ · ժգ · 25 , 28 ։ (19) Մատ · ժԹ · 21 ։ Գործ · բ · 45 ։ գ · 34 ։ (20) Մատ · ղ · 20 ։ Գ Տիմ · գ · 19 ։ (21) Եփես · գ · 14 · ա Պետր · ա · 13 ։ (22) Մատ · իե · 1 , Նաչէ ։ (23) Մատ · իգ · 46 ։ (24) Մատ · իգ · 43 ։ ա Յով · ե · 2 ։ բ Պետր · գ · 10 ։ Յայտ · գ · 3 · ժգ · 15 ։

Digitized by Google

40 Եւ դուք եղերո՛ւք պատրաստք՝ զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք, գայ Որդի մարդոյ։
41 Ասէ Պետրոս. Տէր՝ առ մե՞զ ասացեր զառակդ զայդ՝ եթէ առ ա-մենեսեան։
42 Եւ ասէ Տէր. Ո՞վ իցէ հաւատարիմ անառակ և խմաստուն, զոր կացուցցէ աէր իւր՝ ի վերայ գերդաստանի իւրոյ տալ՝ ի ժամու զկերա-կուրս։

43 Երանի իցէ ծառային այնմիկ՝ զոր եկեալ աէր իւր գտանիցէ արար-եալ այնպէս։
44 Ո՛րդեւս ասեմ ձեզ՝ զի՝ ի վե-րայ ամենայն ընչից իւրոց կացուցցէ զնա։
45 Ո՛պա եթէ ասիցէ ծառայն այն՝ ի սրտի իւրմէ. Հայր աէր իմ՝ ի գալ. և սկսանիցի հարկանել զծա-ռայսն և զաղախնայս, ուտել և ըմ-պել և արբենալ։

46 Եկեսցէ աէր ծառային այնո-րիկ՝ յաւուր յորում ակն ոչ ու-նիցի, և՝ ի ժամու յորում ոչ գի-տիցէ. ընդմէջ կտրեսցէ զնա, և զմասն նորա ընդ անհաւատս դիցէ։

47 Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամն աէրունն իւրոյ՝ և ոչ պատրաստեսցէ ըստ կամաց նորա, արբցէ գան բա-զում։
48 Եւ որ ոչն գիտիցէ՝ և արժանի գանի ինչ գործիցէ, արբցի գան սակաւ. ամենայնի՝ որում շատ տա-ւաւ, շատ խնդրեսցի՝ ի նմանէ. և զոր-ում բազում աւանդեցաւ, առա-ւել ևս պահանջեսցեն՝ ի նմանէ։

49 Հուր եկի արկանել յերկիր.

40 Եւ գուք պատրաստ կացէք՝ ինչու որ՝ էն ժամուն որ չէք կար-ծիլ, Որդին մարդոյ կը գա՞յ։
41 Պետրոսն ասաց. Տէր. էդ առակըդ մե՞զ ասացիր, թէ ամէ-նին։
42 Եւ Տէրն ասաց. Ո՞վ է էն հաւատարիմ և խմաստուն ծառան՝ որ տիրոջ՝ իրան աէրն ատն ընտան-եաց վերայ կարգեց՝ որ տուողը կերակուր ատյ (իրանց) ժամանակ-ուն՝[26]։
43 Երանի է էն ծառային՝ որ ի-րան աէրն՝ եկըտր գայ, ընպէս ա-րած գտնէ տիրոջ։
44 Ճշմարիտըն ասում ձեզ՝ թէ իրան ամէն ապրանքներին վե-րայ կըդնէ տիրոջ[27]։
45 Ո՛պա թէ էն ծառան իրան սրտումն ասէ՝ թէ իմ աէրս ա-շանում գալ, և սկսէ ծառաներ-րին և ազախիններբին (ջարտուղնե-ղին) ծեծել, ուտել և խմել և հարբենալ[28]։
46 Կըգայ էն ծառայի աէրն էն օրումն՝ որ նա չի սպասիլ, և էն ժամուն (սահմանն) որ նա չի գիտիլ. նորան միջեցն կըկտրէ, և նորա բաժինըն անհաւատներին հետ կըդնէ։
47 Եւ ծառան որ իրան աէրոջ կամքըն գիտենայ և նորա կամացն պէս չըպատրաստէ, շատ ծեծ կու-ուէ[29]։
48 Եւ նա որ չըգիտենայ՝ և ծե-ծի արժանի բան գործէ, քիչ ծեծ կուտէ[30]. էն ամենին ումմ որ շատ տրվվաւ՝ նորանից շատ կըխնդրըվի. և ումմ որ շատ (բան) պահ տրվվաւ՝ նորանից էլ աւելի կըխնդրեն։

49 (Ես) եկի՝ որ կրակ քցեմ երկ-

(35) Մատթ. իդ. ԽԱ. իե. 13. Մարկ. ժգ. 33. Ղուկ. իա. 34. 36. ա Յովհ. է. 6. բ Գործ. գ. 12. (36) Մատթ. իդ. 35. իե. 21. ա Գործ. գ. 2. (37) Մատթ. իդ. 47. (38) Մատթ. իդ. 48. (39) Յովհան. ժե. 20. բ Օրին. իե. 2. Ղուկ. ի. 22. ժե. 23. Գործ. ժե. 20. Ճառ. գ. 47. (40) Կ. Նա. է. 47. ա ՃԱ. գ. 13.

Digitized by Google

և զինչ կամիմ թէ արդէն իսկ բոր-
բոքեր :
50 Եւ մկրտութիւն մի ունիմ
մկրտել , և զինքդ փութամ մինչև
կատարեցի :

51 Համարիք եթէ խաղաղութիւն
եկի տալ յերկիր . Ոչ՝ ասեմ ձեզ ,
այլ բաժին :

52 Զի եղիցին յայսմհետե հինգ
ի սան միում բաժանեալք , երեքն
յերկուց , և երկուքն յերից :

53 Բաժանեսցի հայր յորդւոյ՝ և
որդի ի հօրէ , մայր ի դստերէ՝ և
դուստրն ի մօրէ , սկեսուր ի հարս-
նէ՝ և հարսն ի սկեսրէ իւրմէ :

54 Ասաց և ցժողովուրդսն . Յոր-
ժամ տեսանիցէք ամպ ծագեալ յա-
րևմտից , իսկոյն ասէք՝ թէ Անձրև
գայ , և լինի այնպէս .

55 Եւ յորժամ հարաւ շնչեալ ,
ասէք՝ թէ խորշակ լինի , և լինի
այնպէս :
56 Կեղծաւորք՝ զերեսս երկնի և
երկրի գիտէք փորձել , իսկ զժամա-
նակս զայս զինչդ ոչ փորձէք :
57 Ընդէր և յանձանց իսկ ոչ
ընտրէք զարժանն :
58 Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի
քում առ իշխան , ի ճանապարհի
տուր զշաւիւն զերծանել ի նմանէ .
զի գուցէ քարշիցէ զքեզ առ դա-
տաւարն , և դատաւարն մատնիցէ
դահճի , և դահիճն արկանիցէ ի
բանս :

59 Ասեմ քեզ , Ոչ ելանիցես ան-
տի՝ մինչև հատուցանիցես զյետին
քնիոնն :

բիս վերայ[31] . և ինչ՝ ուզումեմ
որ հնոց հիմուկուց բորբոքվեր :
50 Ունայց մին մկրտութիւն ունիմ
որ պիտի մկրտվիմ[32] . և քանի՞
հազա՝ եմ քաշում մինչև որ էն
կատարվի :

51 Կ՚ինէք կարծումիք թէ եկի
խաղաղութիւն տալ երկրիս վե-
րայ[33] . Չէ՛ ասումեմ ձեզ՝ բայց
բաժանմունք[34] :

52 Ինչու որ՝ սրանից եւս հինգ
հոգի մին տան մէջ բաժանված կը-
լինին , երեքն երկուսից՝ և եր-
կուքն երեքից[35] :

53 Հայրն կրբաժանվի որդուցն՝
և որդին հօրից , մայրն (իրան)
աղջկանից՝ և աղջկին իրան մօրի-
ցըն . կեսուրն (իրան) հարսից՝ և
հարսն իրան կեսուրից :

54 Յողովուրդներին էլ ասաց .
Երբոր տեսնումիք թէ արևմտից
ամպ է դուրս գալիս՝ շուտով ա-
սումիք՝ թէ Անձրև կըգայ , և էն-
պէս է լինում[36] :

55 Եւ երբոր հարաւային քամին
փչումէ , ասումիք՝ թէ Շոգ կը-
լինի և էնպէս է լինում :

56 Կեղծաւորներ՝ երկնքի և երկ-
րի երեսըն գիտումիք փորձել . բայց
էս ժամանակըս ինչու՞ չէք փորձում :

57 Եւ ինչու՞ հնոց ձեզանից էլ
չէք ընտրում էն՝ որ արժանն է :

58 Երբոր քո հակառակ ոսոխի
հետ իշխանի մօտ գնալու լինիս[37] ,
ճանապարհումն տալիքըն տուր՝ որ
նորա ձեռքից ազատվիս[38] . որ չը-
լինի թէ քեզ դատաւարին մօտ քա-
շէ՝ և դատաւարն դահճին (ձեռա-
պին) մատնէ , և դահիճն բանտի
մէջ քցէ :

59 Ասումեմ քեզ . Նեռնեղից դուրս
չես գալ՝ մինչև որ վերջին դան-
կըն էլ չըվճարես :

(31) Ա՛այր . 51 : (32) Պտրտ . ի . 22 : Պտրտ . ժ . 38 : (33) Պտրտ . ժ . 34 : Ա՛ԽՐ . 49 : (34) Պ՚ետ . է . 6 : Յովհ . է . 43 : Բ . 16 : ժ . 19 : (35) Պտրտ . ժ . 35 : (36) Պտրտ . ժԶ . 2 : (37) Ղտաւ . իե . 8 : Պտրտ . է . 25 : (38) Սաղ . լբ . 6 : Նտաղ . իե . 8 :

Digitized by Google

ԿԼ · ԺՓ

1 Դրխոտոս Գալիլեացոց և ուրիշներուն պատիժ քաջալերելը տպաւորութեան կեղծաւոր : 6 Ընդհատուղ թուզի ծառն Ըստուած չ'կամենալուն որ նորան երկիւղ խոխտանք : 11 Սինկլետի մին կենդան բժշկելը : 18 Դրխոտոս մանաւանդ հասարակ և խմորի առակները դոյզ կըսայ թէ իրան խոհեմներն իրան ընդհանուրին պատմելու ինչպես զօրութիւն գործուած : 24 Նեղտրելու որ նեղ դրան մէջը մտնեն : 31 Նա Հերովդէսի և Նրատապետին կըսատկէ :

1 Ակին ոմանք ՚ի նմին ժամա-
նակի, և պատմեցին նմա վասն Գա-
լիլեացւոցն, որոց զարիւնն Պիղա-
տոս խառնեաց ընդ զոհս նոցա :

2 Պատասխանի եհ և ասէ ցնո-
սա. Եթէ ոչ ապաշխարիջիք՝ ամենեքին նոյնպէս կորնչիջիք :

3 Եւ ասեմ ձեզ. Եթէ ոչ ապաշխարիջիք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք :

4 Եւ զորս վիրաւորեաց աշտարակն ի Սելովամ, և սպան զնոսա. Համարիք եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ՝ որ բնակեալ են ՅԵրուսաղէմ :

5 Եւ ասեմ ձեզ. Եթէ ոչ ապաշխարիջիք՝ ամենեքեան նոյնպէս կորնչիջիք :

6 Ասաց և զառակս զայս. Ձիւենի մի էր ուրումն անկեալ յայգւոջ իւրում. և եկն խնդրել պտուղ ՚ի նմանէ, և ոչ եգիտ :

7 Եւ ասէ ցայգեգործն. Ահա երեք ամք են՝ յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ ՚ի թզենւոջդ՝ և ոչ գտանեմ. արդ՝ կարեւ զգա, ընդէր և զերկիրդ խափանէ :

8 Եւ նա պատասխանի եհ և ասէ. Տէր՝ թող զդա յայս ամ ևս, մինչև շուրջ զդովս բրեցից և արկից աղբ.

1 Հենց էն ժամանակուան մէն քանի մարդիկ եկին և պատմեցին նորա էն Գալիլեացիներին համար, որ նորանց արիւնըն Պիղատոս նորանց մատաղի հետ խառնեց :

2 Պատասխան առաւ և նորանց ասաց. Միթէ կարծում եք թէ էն Գալիլեացիները աւելի մեղաւոր էլան, քանթէ ամէն Գալիլեացիներն, որ էնպիսի բան եկաւ նորանց վերայ :

3 Չէ, ասում եմ ձեզ. Խայց թէ որ չապաշխարէք, ամէնքդ էլ էնպէս կըկորչիք.

4 Կամ էն տասնուերկու հոգին որ Սելովամի մէջ աշտարակն (Բաշլը) վերընկաւ նորանց վերայ, և նորանց սպանեց. մի թէ կարծում եք թէ նորանք աւելի պարտական էլան քան ամէն մարդիկ՝ որ Երուսաղէմում բնակված են :

5 Չէ, ասում եմ ձեզ. Խայց թէ որ չապաշխարէք՝ ամէնքդ էլ էնպէս կըկորչիք :

6 Նա առակըս էլ ասաց. Մէնի մարդ իրան այգդ (Բաղչէ) մէջ մի թըզի ծառ էր տնկել. և եկաւ, որ պտուղ խնդրէ նորանից, և չըգտաւ[1] :

7 Այգեպանին ասաց. Ահա երեք տարի է՝ որ գալիսեմ պտուղ խնդրել էդ թըզի ծառիցդ, և չեմ գտնում. ուրեմն կարիր դրան, էլ ինչու՞ դա երկիրդ խափանում :

8 Նա պատասխան առաւ և ասաց. Տէր՝ էս տարին էլ թող դրան, մինչև որ դորա չորս կողմից փորեմ և աղբ ածեմ.

(1) Նայ · ե · 3 : Մատ · իա · 19 ·

Digitized by Google

9 Ինքնին տրտունջ պատուղ մի՛ տրտնջէք միմեանց վրայ, որպէս թէ չէք դատուիլ. ահա դատաւորը առջեւի դրան կայ։

10 Եղբարք, առէք օրինակ չարչարանաց եւ համբերութեան զհարիւրապետացն որ խօսեցան յանուն Տեառն։

11 Ահա երանի կոչեմք զհամբերողսն։ Զհամբերութիւն Յոբայ լուարուք, եւ զվախճան Տեառն տեսէք, զի գթած է Տէր եւ ողորմած։

12 Մանաւանդ, եղբարք իմ, մի՛ երդնուիք ոչ երկինք եւ ոչ երկիր եւ ոչ այլ երդում մի՛ ինչ, այլ թող ձեր այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ, զի մի՛ դատապարտութեան մերձենայք։

13 Ոք ոմն ի ձեզ չարչարի՞, թող աղաչէ. ոք ուրախանայ՞, թող երգէ։

14 Ոք ոմն ի ձեզ հիւանդանայ՞, թող կոչեսցէ զծերակուտս եկեղեցւոյ, եւ թող աղաչեսցեն զնա՝ օծանելով զնա իւղով յանուն Տեառն։

15 Եւ աղօթք հաւատոյ զհիւանդն կեցուսցէ, եւ Տէր յարուցէ զնա. եւ եթէ մեղս գործեաց, թողցին նմա։

16 Խոստովանեցարուք միմեանց զյանցանսն, եւ աղօթեցարուք վասն միմեանց, զի բժշկիցիք։ Բազում զօրութիւն աղաչանաց արդարոյ, որ ներգործի։

17 Եղիա մարդ նմանապէս ի բնութենէ մերմէ էր, եւ աղօթիւք աղաչեաց զի մի՛ անձրեւեսցէ, եւ ոչ անձրեւեաց ի վերայ երկրի երիս ամս եւ վեց ամիս։

18 Եւ դարձեալ աղաչեաց, եւ երկինք անձրեւ տուին, եւ երկիր բուսոյց զպտուղ իւր։

19 Եղբարք իմ, եթէ ոք ի ձէնջ մոլորեսցի ի ճշմարտութենէ, եւ դարձուսցէ զնա ոք,

20 գիտասցէ եթէ որ դարձուցանէ զմեղաւորն ի մոլորութենէ ճանապարհի նորա, կեցուսանէ զանձն ի մահուանէ, եւ ծածկէ զբազմութիւն մեղաց։

9 Մի՛ տրտնջէք, եղբարք, միմեանց վրայ, զի մի՛ դատապարտիցիք. ահա դատաւորն առաջի դրանն կայ։

10 Եղբարք իմ, առէք օրինակ զչարչարանաց եւ զհամբերութեան զմարգարէսն, որ խօսեցան յանուն Տեառն։

11 Ահա զհամբերողսն երանի կոչեմք։ Զհամբերութիւն Յոբայ լուարուք, եւ զվախճան Տեառն տեսէք, զի գթած է Տէր եւ ողորմած։

12 Մանաւանդ, եղբարք իմ, մի՛ երդնուիք ոչ երկինք եւ ոչ երկիր եւ ոչ այլ երդում մի՛ ինչ, այլ թող ձեր այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ, զի մի՛ դատապարտութեան մերձենայք։

13 Ոք ոմն ի ձեզ չարչարի՞, թող աղաչէ. ոք ուրախանայ՞, թող երգէ։

14 Ոք ոմն ի ձեզ հիւանդանայ՞, թող կոչեսցէ զծերակուտս եկեղեցւոյ, եւ թող աղաչեսցեն զնա՝ օծանելով զնա իւղով յանուն Տեառն։

15 Եւ աղօթք հաւատոյ զհիւանդն կեցուսցէ, եւ Տէր յարուցէ զնա. եւ եթէ մեղս գործեաց, թողցին նմա։

16 Խոստովանեցարուք միմեանց զյանցանսն, եւ աղօթեցարուք վասն միմեանց, զի բժշկիցիք։ Բազում զօրութիւն աղաչանաց արդարոյ, որ ներգործի։

17 Եղիա մարդ նմանապէս ի բնութենէ մերմէ էր, եւ աղօթիւք աղաչեաց զի մի՛ անձրեւեսցէ, եւ ոչ անձրեւեաց ի վերայ երկրի երիս ամս եւ վեց ամիս։

18 Եւ դարձեալ աղաչեաց, եւ երկինք անձրեւ տուին, եւ երկիր բուսոյց զպտուղ իւր։

19 Եղբարք իմ, եթէ ոք ի ձէնջ մոլորեսցի ի ճշմարտութենէ, եւ դարձուսցէ զնա ոք,

20 գիտասցէ եթէ որ դարձուցանէ զմեղաւորն ի մոլորութենէ ճանապարհի նորա, կեցուսանէ զանձն ի մահուանէ, եւ ծածկէ զբազմութիւն մեղաց։

(1) Ոմանք. ժղ. 18 ։ Պատճ. ք. 17 ։ (2) Ոմանք. ժբ. 10 ։ Ոմանք. գ. 2 ։ Ոմանք. շ. 7 ։ ժգ. 3 ։ (3) Ոմանք. ժգ. 5 ։ (4) Ոմանք. ժբ. 9 ։

Digitized by Google

քայութիւն Աստուծոյ , եւ զայնմ նմանութեան նմանեցուցից զնա ։

19 Զայն է հասոյ մանանխոյ , զոր առեալ մարդոյ արկ ի պարտէզ իւր · աճեաց և եղև ծառ , և թռչունք երկնից բնակեալ էին յոստս նորա ։

20 Եւ դարձեալ ասէ . Ումե՞մ նմանեցուցից զարքայութիւն Աստուծոյ ·

21 Զայն է խմորոյ , զոր առեալ կնոջ թաքուցեալ յալեր երից գրուանց , մինչև խմորեցաւ ամենայն ։

22 Եւ շրջէր ընդ քաղաքս և ընդ գեօղս՝ ուսուցանէր . և ճանապարհ արարեալ Երուսաղէմ ·

23 Ասէ ոմն ցնա . Տէր՝ եթէ սակա՞ւք իցեն , որ ապրելոց իցեն . և նա ասէ ցնոսա ։

24 Ջանացարո՛ւք մտանել ընդ դուռն նեղ . ասեմ ձեզ , զի շատ՚զումք խնդրեսցեն մտանել՝ և ո՛չ կարացեն ։

25 Յորմէ հետէ մտցէ՚տանուտէրն և փակեսցէ զդուռնն . և սկսանիցիք կալ արտաքո՛ւստ՝ և բախել զդուռնն , և ասել . Տէր Տէր՝ բա՛ց մեզ . և պատասխանի առեալ ասիցէ ձեզ . Ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի էք ։

26 Յայնժամ սկսանիցիք ասել . Կերաք առաջի քո և արբաք , և՝ի հրապարակս մեր ուսուցեր ։

27 Եւ ասիցէ . Ա՛սեմ ձեզ , ո՛չ գիտեմ զձեզ ուստի էք . ՚ի բա՛ց կացէք յինէն ամենայն մշակքդ անիրաւութեան ։

քայութիւնն մեմ նման է . և ինչ նմանութեամբ նմանեցնեմ նորան՞ ։

19 Ա՛նանձխի (խրփոլէ) հատի նման է , որ առեալ մին մարդ առաւ իրան պարտէզի (պօսքան՚) մէջը ցանեց . մեծացաւ և ծառ է լաւ՝ և երկնքի թռչուններն նորա ճղներին վերայ բնակված էին ։

20 Եւ միւսի ասաց . Ումե՞մ նըմանեցնեմ Աստուծոյ արքայութիւնը ։

21 Խմորի նման է , որ նորան մին կին առաւ և երեք չափ ալիւրի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն խմորվեցաւ ։

22 Եւ միան էր գալիս քաղաքներումն և գիւղերումն՝ և սովորեցնուէր[8] . և երբոր ճանապարհ ընկած գնուէր դէպի Երուսաղէմ ,

23 Ա՛ինն ասաց նորան . Տէր՝ միթէ քիչ են նորանք , որ պիտի ապրին . և նա ասաց նորանց ։

24 Ջանք արէք որ նեղ դըռնովն ներս մտնէք[9] . ասումեմ ձեզ , թէ շատ մարդիկ կըխնդրեն մըտնել և չեն կարենալ[10] ։

25 Երբոնից եաւս որ տան տէրն կըմտնէ[11] և դուռըն կըփակէ . և կըսկսէք դուրսն կանգնիլ և դուռըն թակել և ասել[12] . Տէր Տէր՝ բաց մեզ[13] . պատասխան տալով կասէ ձեզ . Չեմ ճանաչըւմ ձեզ թէ ինչ տեղից էք[14] ։

26 Յն ժամանակն կըսկսէք ասել . (Ա՛ենք) քո առաջից կերինք և խըմեցինք , և (դու) մեր փողոցներումն սովորցրիր ։

27 Եւ կասէ . Ա՛սումեմ ձեզ , ես չեմ ճանաչըւմ ձեզ[15] . թէ ի՞նչ տե՛ղից էք . հեռո՛ւ կացէք ինձանից դուք անիրաւութեան ամէն մշակներդ[16] ։

(7) Մատթ · ժգ · 31 · Մարկ · գ · 30 · (8) Մատթ · բ · 35 · Մարկ · զ · 6 · (9) Մատթ · է · 13 · (10) Յովհ · է · 34 · ը · 21 · ժգ · 33 · Հռովմ · բ · 31 · (11) Մատ · լբ · 6 · Նաում · ա · 6 · (12) Մատթ · լե · 10 · (13) Ղուկ · զ · 46 · (14) Մատթ · է · 23 · լե · 12 · (15) Մատթ · է · 23 և լե · 41 · Ա՚Յ · 25 · (16) Պսաղ · գ · 8 · Մատթ · լե · 41 ·

Digitized by Google

28 Ընդ եղեգի լալ և կրճել ա-
ստմանց . յորժամ տեսանիցէք զՆ-
բրահամ և զԻսահակ և զՅակոբ և
զամենայն մարգարէս յարքայու-
թեան Աստուծոյ , և զձեզ հան-
նալ արտաքս ։

29 Եւ եկեսցեն յարևելից և՝ յա-
րևմտից և՝ ի հիւսիսոյ և՝ ի հա-
րաւոյ , և բազմասցին յարքայու-
թեան Աստուծոյ ։

30 Եւ ահա իցեն յետինք՝ որ և-
կիցեն առաջինք , և իցեն առաջինք՝
որ լինիցին յետինք ։

31 Ի նմին աւուր մատեան ոմանք
փարիսեցիք , և ասեն ցնա . Ել և
գնա՛ աստ , զի Հերովդէս կամի
սպանանել զքեզ ։

32 Եւ ասէ ցնոսա . Երթա՛յք ա-
սացէք աղուէսուն այնմիկ . Ի՛նա-
սիկ հանեմ դեւս , և բժշկութիւնս
կատարեմ այսօր և վաղիւ . և յե-
րիր աւուր կատարիմ ։

33 Այլ պարտ է այսօր և վա-
ղիւ և ի միւսում աւուր գնալ .
զի ոչ է մարթի մարգարէի կորնչել
արտաքոյ քան զԵրուսաղէմ ։

34 Երուսաղէմ Երուսաղէմ որ
կատարէիր զմարգարէս , և քարկո՛
տանէիր զառաքեալսն առ քեզ . քա-
նիցս անգամ կամեցայ ժողովել զորդ-
դիս քո , որպէս հաւ զճագս իւր ընդ
թեւովք և ոչ կամեցարուք ։

35 Ի՛նչ թողեալ լիցի ձեզ աուն
ձեր : Այլ ասեմ ձեզ , եթէ ո՛չ
ևս տեսանիցէք զիս , մինչև ասիցէք՝
Օրհնեալ եկեալն յանուն Տեառն ։

28 Անտեղ կրկնեի լաց և ատամ-
ներ կրճտանեն[17] . երբար Աբրահա-
ամն և Իսահակն և Յակոբն եւ
ամեն մարգարեներուն Աստուծոյ ար-
քայութեան մէջն կըտեսնէք՝ և ձեզ
դուրս հանած[18] ։

29 Եւ արևելքէն և արևմտէն ,
և հիւսիսէն և հարաւէն կրգան
և Աստուծոյ արքայութենէն կը-
նստին ։

30 Եւ ահա յետիններ կան՝ որ ա-
ռաջին կրլինին . և առաջիններ կան՝
որ յետին կրլինին[19] ։

31 Հենց էն օրուանն մին քանի
փարիսեցիք մօտ եկին և ներսն ա-
սացին . Վռաս եկ և գնա՛ էստեղէց .
ինչու որ՝ Հերովդէս կամենուած որ
քեզ սպանէ ։

32 Եւ նորանց ասաց . Գնացէ՛ք
ասացէ՛ք էն աղուէսին , թէ Ի՛նչ
դևեր եմ հանում և բժշկութիւն-
ներ եմ կատարում էսօր և էգուց .
և երէք օրուանն կրկատարեմ[20] ։

33 Այլ էսօր և էգուց և մէկել
օրն պէտք է գնալ . ինչու որ՝ կո-
րնչելի չէ՝ որ մին մարգարէ Երու-
սաղէմից դուրս կորչի ։

34 Եր՛ուսաղէմ Եր՛ուսաղէմ՝ որ
մարգարէները կսատրուածիր , և
քեզ մօտ ուղարկուածները քարկո-
ծուածիր . քանի՛ անգամ կամեցայ
որ որդիքներըդ ժողովել՝ ինչպես որ
հաւն իրան ձագերը թևերի տակն
(է ժողովում) . և չկամեցաք[21] ։

35 Ի՛նչ ձեր տունդ թողուած կը-
լինի ձեզ[22] . բայց ասումեմ ձեզ՝ թէ
Ալ ինձ չէք տեսնիլ՝ մինչև որ ա-
ռէք . Օրհնեալ է Տէրի անունով ե-
կածն[23] ։

(17) Ասղ . ը . 12 : ժգ . 42 : ին . 51 : (18) Ասղ . ը . 11 : (19) Ասղ . ժբ .
30 : բ . 16 : Ասլ . ժ . 31 : (20) Ելք . բ . 10 : (21) Ասղ . իդ . 37 : (22)
Ղևտ . իդ . 31 , 32 : Սամ . կբ . 25 : Նոռ . ա . 7 : Գան . բ . 27 : (23) Ասլ .
գ . 13 : Սամ . ճկը . 26 : Ասղ . իա . 9 : Ասլ . ժա . 10 : Ղուկ . ժբ . 38 :
Ամբ . ժբ . 13 :

Digitized by Google

ԳԻ. ԺԴ

1 Վրէժառաւ ջնջումն ջրոցդ՝ մարդն կըրժէ . 7 խոնարհութիւն ; 12 Նւ աղքատներին ձեռ անելն կըտուրցնէ . 15 Նւ մի՛ ընդիմիր առաքեալ ծայր կըտայ թէ Ընառնոյ խոսքն առաջ աշխարհասէր մարդիքն ինչպես երկնքին գուբս պիտի գըցին : 25 Նրբա աշակերտ լինել և իրանց խաչն վեր առնել կամեցողներն պէտք է որ առաջուց իրանց անձնէրին փորձեն , որ չը լինի թէ վերջն ամօթով յետ գառնան , 31 Նւ հանի կրնան ազի պէս անպիտան լինին :

1 Նւ եղև ՚ի մտանելն նորա ՚ի տուն ուրումն իշխանացն փարիսեցւոց ՚ի շաբաթու ուտել հաց , և նոքա սպասէին նմա :

2 Եւ ահա այր ումն էր անդ ջրգողացեալ առաջի նորա :

3 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ ցօրինաւորսն և ցփարիսեցիս . Եթէ արժան ի՞ւրէ ՚ի շաբաթու բժշկել :

4 Եւ նոքա լուռ եղեն . և բռնեաւ զնմանէ՝ բժշկեաց զնա , և արձակեաց :

5 Եւ ասէ ցնոսա . Որ ուրուք ՚ի ձէնջ էշ կամ եզն՝ անկանիցի ՚ի ջրհոր , և ոչ վաղվաղակի հանիցէ զնա յաւուր շաբաթու :

6 Եւ ոչ կարացին առալ նմա պատասխանի առ այն :

7 Ասաց և առ կոչնականսն առակ մի , հայեցեալ թէ զնիւրգ բարձրնտիր լինէին , ասէ ցնոսա :

8 Որժամ կոչիցէ ոք զքեզ ՚ի հարսանիս՝ կամ ՚ի կոչնունս , մի՛ բազմիցիս յառաջին բարձին . գուցէ պատուականագոյն ևս քան զքեզ իցէ կոչեցեալ ՚ի նմանէ :

9 Եւ եկեալ՝ որ զքեզն և զնա կոչեաց , ասիցէ ցքեզ . Տո՛ւր սմա տեղի . և ապա սկսանիցիս ամօթով զյետին տեղին ունել :

10 Այլ որժամ կոչիցիս , երթիջիր՝ բազմեաջիր ՚ի յետին տեղ-

1 Նւ էլաւ որ նա մին շաբաթ օրուամ փարիսեցւոց իշխաններէն մընէր տունն մուտ՝ որ հաց ուտէ . և նորանք ապասուէին նորան :

2 Եւ ահա էնտեղ մին ջրգողացած մարդ կար նորա առաջին :

3 Յիսուս պատասխան առաւ և էն օրէնք գիտօղներին և փարիսեցիներին ասաց . Այ՝ իրէ արժան է շաբաթ օրուամ բժշկուրիւն անել[1] :

4 Եւ նորանք լուռ կացան . և ձեռով բռնեց նորան՝ և նորան բժշկեց և արձակեց :

5 Եւ նորանց ասաց . Ձեզանից որի էշն կամ եզն ջրհորի մէջ ընկնի և շուտով չըհանէ նորան շաբաթ օրուամ[2] :

6 Եւ չըկարացին պատասխան տալ նորան էն բանի համար :

7 Այն կանչված մարդկանցն էլ մին առակ ասաց , տեսնելով՝ թէ ինչպես վերևի տեղերըն ընտրում էին . ասաց նորանց :

8 Երբոր մինն քեզ հարսանիք կամ հացկերուրիւն կանչէ , առաջին բարձի վերայ մի՛ նստիր . չըլինի թէ քեզանից էլ աւելի պատուական (մարդ) լինի կանչված նորանից :

9 Եւ նա՝ որ քեզ և նորան կանչեց , գայ և քեզ ասէ . Սորան տեղ տուր . և ապա սկսես ամօթով տեղումն նստիլ :

10 Ըայց երբոր կանչվիս՝ գնա՛ տեղումն նստիր[3] . որ նա՝

(1) Մտթ . ժբ . 10 : (2) Նւ . ԽԴ . 5 : Ը Օրէն . Խ . 4 : Ղ . ա . ժգ . 15 . (3) Ես . ԽԵ . 6 , 7 :

Digitized by Google

ւոջ · զի յորժամ գայցէ՝ որ կոչէ եառցն զքեզ , ասիցէ ցքեզ · Խնդրեա՛ մա՛ւ ի վե՛ր մեծաւր · յայնժամ եղիցի քեզ փառք առաջի բարձակեցեալ ընդ :

11 Ո՛վ ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն , խոնարհեցուցանի զանձն , բարձրասցի :

12 Ասէ և ցհոչեցեալսն · Երբ ժամ առնիցես ճաշ կամ ընթրիս , մի՛ կոչեր զբարեկամս քո , և մի՛ զեղբարս քո , և մի՛ զազգականս քո , և մի՛ զդրացիս քո , և մի՛ զմեծատունս · զի մի՛ և նոքա փոխարէն կոչեսցեն զքեզ , և լինիցի քեզ հատուցումն :

13 Այլ յորժամ առնիցես ընդունելութիւն , կոչեա՛ զաղքատս և զբեղեալս և զկաղս և զկոյրս :

14 Եւ երանելի լինիցիս · զի ոչ ունին փոխարէն հատուցանելոյ քեզ · և հատուսցի քեզ փոխարէն ի յարութեան արդարոց :

15 Իբրև լուաւ զայս ոմն ի բազմականացն՝ ասէ ցնա · Երանի՛ որ կերիցէ ճաշ յարքայութեան Աստուծոյ :

16 Եւ նա ասէ · Այր ոմն գործեաց ընթրիս , և հրաւիրեաց զբազումս :

17 Եւ առաքեաց զծառայ իւր ի ժամու ընթրեացն կոչել զհրաւիրեալսն՝ թէ եկայք , զի ահաւասիկ պատրաստ է ամենայն ինչ :

18 Եւ սկսան մի ըստ միոջէ ամենեքեան հրաժարել · առաջինն ասէ · ար կանչեց քեզ՝ երբոր գայ , ասէ քեզ · Խնդրեա՛մ վիրև նասիր · էն ժամանակն քեզ հետ նստողներ առաջին փառք կըլինի քեզ :

11 Պատճառն որ՝ ամէն ով որ իրան անձըն բարձրացնում՝ կըխոնարհվի · և ով որ (իրան) անձըն խոնարհացնում՝ կըբարձրանայ[4] :

12 Եւ հաղկերութեան ախրոջն էլ ասաց · Երբոր ճաշ կամ ընթրիք (իւնիւան հայլէսուիւն) անես , մի՛ կանչեր քո բարեկամներիդ , և ոչ քո եղբայրներիդ , և ոչ քո ազգականներիդ , և ոչ քո հարևաններիդ և ոչ էլ մեծամեծներին · որ չըլինի թէ նորանք էլ նորա տեղակ կանչեն քեզ և էն հատուցումն լինի քեզ :

13 Այլ երբոր հաղկերութիւն անես՝ կանչեր աղքատներին և խեղերին (ուխոպնէրին) և կաղերին և կուրերին[5] :

14 Եւ երանելի կըլինիս · ինչու որ՝ բան չունին որ նորա տեղակ վճարեն քեզ · և արդարների յարութեան ժամանակումն նորա տեղակ հատուցումն կըլինի քեզ :

15 Երբոր էն սեղան նստողներից մինն էս բանըս լսեց՝ նորան ասաց · Երանի՛ նորան՝ որ Աստուծոյ արքայութենումն ճաշ կուտէ[6] ,

16 Եւ նա ասաց · Այ՛ին մարդ ընթրիք (իւնիւան հայլէսուիւն) արաւ և շատ մարդիկ հրաւիրեց[7] :

17 Եւ ընթրիքի ժամն (սահմէն) որ եկաւ՝ իրան ծառան ուղարկեց՝ որ էն հրաւիրածներըն կանչէ թէ եկէք , որ տա՛ւ ամէն բան պատրաստ է[8] :

18 Եւ ամենքն սկսեցին մին մին յետ քաշվիլ · առաջինն ասաց ·

(4) Ցած · իա · 29 : Աստ · ժը · 27 : Նահ · իբ · 28 : Մատ · իգ · 12 : Ղուկ · ժը · 14 : Յով · գ · 6 : ա Պետր · ե · 5 : (5) Ղևիտ · բ · 10 · 12 : (6) Յայտ · ժբ : 9 : (7) Մատ · իա · 3 : (8) Նահ · բ · 3 · 5 :

Digitized by Google

Լ՚գարակ գնեցի, և չարիք է ելա-
նել աներանել գնա, աղաչեմ զքեզ՝
կալ զիս հրաժարեալ ։
19 Եւ միւսն ասէ. Լուծա հինգ
եզանց գնեցի, և երթամ փորձել
զնոսա, աղաչեմ զքեզ՝ կալ զիս
հրաժարեալ ։
20 Եւ միւսն ասէ. կին ածի, և
վասն այնորիկ ոչ կարեմ գալ ։
21 Եւ եկեալ ծառայն պատմեաց
զայն տեառն իւրում։ Յայնժամ
բարկացեալ տանուտէրն՝ ասէ ցծա-
ռայն իւր. Ել վաղվաղակի ՚ի հրա-
պարակս և ՚ի փողոցս քաղաքիդ,
և զաղքատս և զնեղս և զկաղս և
զկոյրս մի՛ծ այսր ։

22 Եւ ասէ ծառայն. Տէր՝. եղև
զոր հրամայեցեր, և կայ և տեղի ։

23 Եւ ասէ տէրն ցծառայն. Ել
՚ի ճանապարհս և ՚ի ցանգս, և ա-
ր՚այ այսր մտանել, զի լցցի տունս
իմ ։
24 Լ՚ասեմ ձեզ, զի ոՒ՛ք ոք յայնց
կոչեցելոց ճաշակեսցէ յընթրեաց ի-
մոց ։
24 Եւ երթային ընդ նմա ժողո-
վուրդք բազումք. դարձաւ և ասէ
ցնոսա ։
26 Եթէ ոք գայ առ իս՝ և ոչ ա-
տայ զՀայր իւր և զմայր և զկին
և զորդիս և զեղբարս և զքոյրս,
նաև զանձն ևս իւր, ոչ կարէ
իմ աշակերտ լինել ։

27 Ո՚ւ որ ոչ բառնայ զխաչ իւր՝
և գայ զկնի իմ, ոչ կարէ իմ ա-
շակերտ լինել ։
28 ՈՒ՞մ ոք ՚ի ձէնջ կամիցի շինել
աշտարակ, և ոչ նախ նստեալ հա-
մրիցի զծախսն՝ եթէ ունիցի բա-
ւական ՚ի կատարումն ։

Լ՚քա գնեցի, և պէտք է՝ որ գը-
նամ նորան տեսնեմ. աղաչեմ
քեզ՝ որ ինձ թո՛ղ ասս ։
19 Եւ մեկէլն ասաց. Հինգ չուխա
եզ գնեցի, և գնումեմ որ նորանց
փորձեմ. աղաչումեմ քեզ՝ որ ինձ
թո՛ղ ասս ։
20 Եւ մեկէլն ասաց. կին առի,
և նրաշամար չե՛մ կարօղ գալ ։
21 Եւ ծառան եկաւ և էս բա-
նըս պատմեց իրան տիրոջն. էն
ժամանակն տան աէրն բարկացաւ և
իրան ծառային ասաց. Գնա՛ր գը-
նա շուտով քաղաքիդ բաց ան-
ղերանքն և փողոցներն. և աղքատ-
ներին և խեղերին, և կաղերին և
կուրերին բե՛ր մացրո՛ւ էստեղս ։
22 Եւ ծառան ասաց. Տէր՝ ինչ
որ հրամայեցիր էլաւ, և դեռ էլ
տեղ կայ ։
23 Եւ աէրն ասաց ծառային.
Գնա՛ր գնա ճանապարհներն և պա-
տի տակերն՝ և տիպիր որ էստեղս
մնանն, որ իմ տունս լցվի ։
24 Լ՚սում ձեզ՝ թէ Ոչ՛ կանչ-
վածներիցն իսկի մինն էլ իմ ըն-
թրիքիս համըն չըպիտի առնէ[9] ։
25 Եւ շատ ժողովուրդներ նորա
հետ գնումէին. դարձաւ և նորանց
ասաց.
26 Ինչ որ մինն ինձ մօտ գայ[10] և
չատէ իրան հօրըն և մօրըն, կըն-
կանըն և որդիքներին, և եղբայր-
ներին և քըվերներին[11], և չհնց ի-
րան անձին էլ[12]. նա չի՛ կարօղ ինձ
աշակերտ լինիլ ։
27 Ինչուս որ՝ ամ որ իրան խաչըն
վեր չառնէ և իմ ետևէս գայ՝ նա
չի՛ կարօղ ինձ աշակերտ լինիլ[13] ։
28 Ձեզանից ո՛վ է՝ որ կամենայ
աշտարակ (Բա՛րձ) շինել՝ և առաջ
չի՛ նստի և ծախսըն համարէ՝ եթէ
ասարտելոյ համար բաւական բան
ունի՞[14] ։

(9) Մատ. ի. 14 ։ իբ. 8 ։ Գործ. ժգ. 46 ։ (10) բ Օրին. ժգ. 6 ։ իդ. 9 ։
Մատ. ժ. 37 ։ (11) Հռով. ի. 13 ։ (12) Յայտ. ժբ. 11 ։ (13) Մատ. ժդ.
24 ։ Մարկ. ը. 34 ։ Ղուկ. թ. 23 ։ բ Տիմ. գ. 12 ։ (14) Ղուկ. իդ. 27 ։

Digitized by Google

29 Ո՞վ թուլ եղբարձ ոչ ինչ հիմնա-
քեն ինչ և չբնաքօգտանայ առատանալ,
ամենքն որ տեսանեն, ակսին ծաղր
անել նորան,

30 Եւ ասել. Թէ Այս մարդուս
ակսեց շինել, և չկարաց աւարտել:

31 կամ՝ որ թագաւոր կրճ
գնայ տարշ թագաւորի հետ կռիւ
կանէ. և չի նստիլ առաջ միաք
անել՝ եթէ տասն հազարով կարող
է դէմ կենալ նորան՝ որ քսան հա-
զարով պիտի գայ իրան վերայ:

32 Ապա թէ ոչ՝ մինչդեռ հեռա-
գոյն իցէ, հրեշտակս ղրկէ առաք-
նել՝ աղաչելոց՝ ի խաղաղութիւն:

33 Այգ՝ այսպէս ամենայն որ՝ ի
ձենջ՝ որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն
ընչից իւրոց, ոչ կարէ իմ աշա-
կերտ լինել:

34 Կարուզ է աղ. ապա թէ աղն
անհամեսցի, ի՞նչ համեսցի:

35 Ո՛չ յերկիր՝ և ոչ յաղբ է պի-
տանացաւ, այլ ընկենուլ զնա արտ-
աքս. որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ:

29 Որ չըլլնան թէ երբոր հիմուն-
քըն դնէ և չկրնայ աւարտել,
ամէնքն որ տեսնեն, սկսին ծաղր
անել նորան,

30 Եւ ասել. Թէ Այս մարդուս
սկսեց շինել, և չկարաց աւար-
տել:

31 կամ Թէ՝ որ թագաւոր կրճ
գնայ տարշ թագաւորի հետ կռիւ
կանէ. և չի նստիլ առաջ միաք
անել՝ եթէ տասն հազարով կարող
է դէմ կենալ նորան՝ որ քսան հա-
զարով պիտի գայ իրան վերայ:

32 Ապա թէ ոչ՝ քանի որ հեռու
է՝ պատգամաւոր կուղարկէ՝ և կա-
ղաչէ՝ որ խաղաղութիւն անէ:

33 Ուրեմն՝ ինպէս էլ ձեզմանից
ամէն մէկն՝ որ իրան ամէն ապրանք-
քըն չհրաժարվի՝ չի կարող ինձ
աշակերտ լինել:

34 Աղը լաւ (բան) է. բայց թէ
որ աղը անհամանայ՝ ինչով պիտի
համեղանայ[15]:

35 Ոչ հողի համար է պիտանի և
ոչ աղբի համար, այլ պէտք է դուս
քցվի. ով որ լսելու ականջ ունի՝
լսէ:

ԳԼ. Ժ.

1 Ելթան ոչխարի, 8 Դրամի, 11 Նոր անառակ որդոյ առակինքն:

1 Եւ էին մերձ առ նա ամենայն
մաքսաւորք և մեղաւորք՝ լսել՝ ի
նմանէ:

2 Եւ դրանջէին փարիսեցիքն և դպ-
իրքն՝ և ասէին. Ընդէր սա զմե-
ղաւորս ընդունի՝ և ուտէ ընդ նոսա:

3 Եւ ասաց առ նոսա զառակս զայս:

4 Ո՞վ ոք իցէ՝ ի ձենջ մարդ՝ ո-
րոյ իցէ հարիւր ոչխար, և կորոյ-
սանիցէ մի՝ ի նոցանէ. ոչ թողու

1 Եւ ամէն մաքսաւորներն (կամ
գուշչիներն) և մեղաւորներն մօտե-
նուելին նորան որ (բան) լսեն նո-
րանից[1]:

2 Փարիսեցիներն և կարգացօղ-
ներն տրանջալուելին և ասում. Այս
ինչու է մեղաւորներին ընդունում՝
և նորանց հետ ուտում[2]:

3 Ես առակըս ասաց նորանք:

4 Ձեզմանից ո՞վ է էն մարդըն՝ որ
հարիւր ոչխար ունեննայ, և նորան-
ցից մինըն կորցնէ[3]. Նա չի՞ թողուլ

(15) Մատթ. ե. 13: Մարկ. բ. 50: (1) Մատթ. ը. 10: (2) Գործ. ժա. 3:
Գաղ. բ. 12: (3) Մատթ. ժը. 12:

Digitized by Google

ցու զինեսուն և զինն յանապատի , և երթայցէ զհետ կորուսելոյն՝ մինչև գտանիցէ զնա :

5 Եւ իբրև գտանէ , դնէ զնա ՚ի վերայ ուսոց իւրոց խնդալով .

6 Եւ երթայ ՚ի տուն . կոչէ զընկերսն և զդրացիս , և ասէ ցնոսա . Ուրախ եղերուք ընդ իս , զի գտի զչխարս իմ զկորուսեալ :

7 Ա՛սեմ ձեզ . զի Ա՛յսպէս է ուրախութիւն լերկինս վասն միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ , քան վասն իննսուն և հինգ արդարոց՝ որոց չիցէ պիտոյ ապաշխարութիւն :

8 Կամ որ իցէ կին , որոյ իցեն դրամք տասն . և եթէ կորուսանիցէ դրամ մի , ոչ լուցանիցէ ճրագ , և ածիցէ ուրել ՚ի տան և խնդրիցէ ստէպ՝ մինչև գտանիցէ :

9 Եւ իբրև գտանէ , կոչէ զընկերս և զդրացիս և ասէ . Ուրախ լերուք ընդ իս , զի գտի զդրամն իմ զոր կորուսի :

10 Ա՛յնպէս՝ ասեմ ձեզ , Ուրախութիւն եղիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ ՚ի վերայ միոյ մեղաւորի՝ որ ապաշխարիցէ :

11 Եւ ասէ . Ա՛ն միոջ էին երկու որդիք .

12 Ա՛ռ կրտսերն ՚ի նոցանէ ցհայրն . Հա՛յր՝ տուր ինձ բաժին , որ անկանի յընչիցդ . և նա բաժանեաց նոցա զկեանսն :

13 Եւ յետ ոչ բազում աւուրց՝ ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդին՝ գնաց յաշխարհ հեռի . և անդ վատնեաց զինչս իւր , զի կայր առնառակութեամբ :

14 Եւ իբրև սպառեաց զամենայն , եղև սով սաստիկ յաշխարհին յայնմիկ , և սկսաւ ինքն չքաւորել :

քն ինեսուն և ինքն անապատումն (չխօսքն) և էն կորածի եանէն գըտնալ՝ մինչև որ գտնէ նորան :

5 Եւ երբոր կըգտնէ՝ ուրախանալով իրան ուսերին վերայ կըդընէ նորան .

6 Եւ տուն կըգնայ . բարեկամներին և դրացիներին (հարևաններին) կըկանչէ և նորանց կասէ . Ուրախացէք ինձ հետ . ինչու որ իմ կորած ոչխարըս գտի՛ :

7 Ա՛սում ձեզ , թէ այսպէս ուրախութիւն կըլինի երկընքումն մին մեղաւորի համար՝ որ ապաշխարէ , քանթէ իննսուն և ինն արդարների համար՝ որ ապաշխարութիւն պէտք չէ նորանց՝ :

8 Կամ ո՞վ է էն կինն՝ որ տասն դրամ ունենայ , և թէ որ մին գըտնամ կորցնէ՝ ճրագ չի՞ վառիլ և տան մէջն աւելել և շատ շուռ գալ՝ մինչև որ գտնէ :

9 Եւ երբոր կըգտնէ՝ բարեկամներին և դրացիներին (հարևաններին) կըկանչէ և կասէ . Ուրախացէք ինձ հետ . ինչու որ իմ դրամըս գտի՛՝ որ կորցրել էի :

10 Ա՛սում ձեզ , Այնպես էլ Աստուծոյ հրեշտակների առաջին ուրախութիւն կըլինի մին մեղաւորի համար որ կապաշխարէ :

11 Եւ ասաց . Ա՛յնմարդ երկու որդի ունէր .

12 Ա՛յորանցից փոքրն ասաց հօրն . Հա՛յր՝ ինձ բաժին տուր ինչ որ կըհասնէ ինձ ապրանքներիդ , և նա իրան ապրանքըն բաժանեց նորանց՝ :

13 Եւ շատ օր չանցկացաւ՝ որ փոքր որդին ամէն բաներըն ժողովեց և հեռու աշխարհ գնաց . և էնտեղ իրան ապրանքըն մսխեց , ինչու որ անառակութեամբ կեանք էր վարում՝ :

14 Եւ երբոր ամէնըն հատցուց՝ սաստիկ սով էլաւ էն աշխարհըն՝ և ինքն սկսեց չքաւորվիլ :

(4) ա Պետր . բ . 10 . 25 : (5) Ղուկ . է . 32 : (6) Մատթ . ժբ . 44 :

Digitized by Google

15 Եւ գնացեալ յարեցաւ ՚ի մի ոմն ՚ի քաղաքացւոց աշխարհին այնորիկ . և յղեաց զնա յագարակ իւր արածել խոզս :

16 Եւ ցանկայր լնուլ զորովայնն իւր յեղջերէն , զոր խոզքն ուտէին , և ուչ ոք տայր նմա :

17 Եւ եկեալ ՚ի միտս իւր՝ ասէ . Քանի՞ վարձկանք հօրն ՚ի մեծ հաց խոյ հացակից , և ես սով սաստիկ կորնչիմ :

18 Յառուցեալ գնացից առ հայր իմ , և ասացից ցնա . Հա՛յր՝ մեղայ յերկինս և առաջի քո .

19 Եւ ուչ ևս եմ արժանի կոչիլ որդի քո . արա զիս իբրև զմի ՚ի վարձկանաց քոց :

20 Եւ յարուցեալ եկն առ հայր իւր . և մինչդեռ հեռագոյն էր , եւ տես զնա հայրն՝ և գթացաւ . յարեաւ և ընթացաւ ընդ առաջ . անկաւ զպարանոցսն նորա , և համբուրեաց զնա :

21 Եւ ասէ ցնա որդին . Հա՛յր՝ մեղայ յերկինս և առաջի քո , ուչ ևս եմ արժանի կոչիլ որդի քո :

22 Իսկ հայրն ցծառայս իւր . Արագվագակի հանէք զպատմուճանն առաջին , և ագուցէք նմա , և տա՛ւք ղմատանին ՚ի ձեռն նորա , և կօշիկս յոտս նորա .

23 Եւ ածէք զեզն պարարակ՝ զեղէք , կերիցո՛ւք և ուրախ լիցո՛ք :

24 Զի այս որդի իմ մեռեալ էր՝ և եկաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ . և սկսան ուրախ լինել :

25 Եւ էր երէց որդին նորա յագարակի . և մինչդեռ գայր՝ և մերձ եղև ՚ի տունն , լուաւ զձայն երգոց և զպարուց :

26 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զմի ՚ի

15 Եւ գնաց կից աշխարհքի քաղաքացիներէն մէնին մօտ մնաւ . և նա ղրկեց ուղարկեց իրան յանդս որ խոզ արածացնէ :

16 Եւ ցանկանայր՝ որ իրան փորը լցնէ էն եղջիւրովին՝ որ խոզերն ուտէին՝ և ոչ ով չէր տալիս նորան :

17 Եւ երբոր իրան խելքն եկաւ , ասաց . Քանի՞ բանվորներ կան իմ հօրս տանն՝ հացով լցված՝ և ես հոս սովամահ կորչում եմ :

18 Կ՚ելնեմ գնամ իմ հօրս մօտ՝ և նորան ասեմ . Հա՛յր՝ ես մեղայ երկնքի դէմ և քու առջևդ .

19 Եւ էլ արժանի չեմ , որ քեզ որդի կոչվիմ . ինձ քու բանվորներէն մէնին պէս արա :

20 Եւ վերկացաւ եկաւ իրան հօրմօտ . և դեռ որ հեռու էր՝ հայրն տեսաւ նորան և խղճաց . վերացաւ և առաջն վազեց՝ նորա վզովն ընկաւ՝ և համբուրեց նորան[7] :

21 Եւ որդին ասաց նորան . Հա՛յր՝ ես մեղայ երկնքի դէմ և քու առջևդ , և էլ չեմ արժանի՝ որ քեզ որդի կոչվիմ[8] :

22 Հայրն ասաց իրան ծառաներին . Հո՛ւռով առաջին կապան հանեցէք և հագցրէք նորան , և մատանի դրէք նորա ձեռն՝ և կօշիկներ նորա ոտներն :

23 Եւ մատղու եզն բերէք մորթեցէք՝ ուտենք և ուրախ լինինք :

24 Ինչու որ՝ էս իմ որդիս մեռած էր , և կենդանացաւ . կորած էր , և գտաւ . և սկսեցին ուրախ լինիլ[9] :

25 Եւ նորա մեծ որդին յանդումն էր . և երբոր դալիսէր և տանն մօտեցաւ՝ տաղերի և պարգալոյ ձայն նըրն լսեց :

26 Եւ ծառաներից մէնին կանչեց

(7) Գործ . բ . 39 : Եփես . բ . 13 . 17 ; բ . 1 ; ե . 14 : Հայտ . գ . 1 :

(8) Ղուկ . ծա . 4 : (9) Պայր . 32 : Եփես . Digitized by Google

ծառայիցն՝ հարցանէր ըմե զինչ իցէ այն ։

27 Եւ նա ասէ ցնա . Օ՛ն եղբայրդ քո եկեալ է , և եզեն հայր քո զնչն սպարարակ . զի ողջամբ ընդունեալ զնա ։

28 Բարկացաւ՝ և ոչ կամէր մտանել , և հայրն ելեալ աղաչէր զնա ։

29 Պատասխանի ետ և ասէ ցհայրն . Ա՛յս քանի՞ ամք են՝ զի ծառայեմ քեզ , և երբէք զպատուիրանս քո չանց . ու մի երբէք ոչ հատուր ինձ՝ զի ուրախ եզէի ընդ բարեկամս իմ ։

30 Յորժամ եկն որդիդ քո այդ՝ որ կերր զկինանս քո ընդ պոռնիկս , զեզեր դմա զնչն պարարակ ։

31 Եւ ասէ ցնա . Ո՛րդեակ՝ դու հանապազ ընդ իս ես , և ամենայն որ ինչ իմ է՝ քո է ։

32 Ա՛յլ ուրախ լինել և խնդալ պարտ էր , զի եղբայր քո այս մեռեալ էր՝ և եկեաց , կորուսեալ էր՝ և գտաւ ։

իրան մոտ՝ հարցնում էր թէ դէ ինչ (բան) է ։

27 Եւ նա ասաց նորան . Եղբայրդ եկել է , և քո հայրը մեռցրու եզն մարմեծ՝ ո. րովհետև ողջամբ նորան ընդունեց նորան ։

28 Բարկացաւ և չէր ուզում ներս մանել՝ և հայրն դուրս եկաւ՝ աղաչում էր նորան ։

29 Պատասխան տուաւ՝ և ասաց հօրն . Ա՛յս քանի՞ տարի է՝ որ քեզ ծառայում՝ և քո պատուիրանքիցդ խիկ մին ժամանակ դուրս չեմ եկել . մին ուլ չըտուիր ինձ որ իմ բարեկամներիս հետ ուրախ լինէի ։

30 Երբոր էդ քո որդին եկաւ՝ որ քո ապրանքդրգ պոռնիկներին հետ կերաւ , մեռցրու եզըն մորթեցիր գորա համար ։

31 Եւ Նորան ասաց . Ո՛րդեակ՝ դու ամէն ժամանակն ինձ հետ ես , և ամէն ինչ որ իմն է՝ քոնն է ։

32 Ա՛յց ուրախ լինել և խնդալ պէտք էր . ինչու որ՝ էս քո եղբայրըդ մեռած էր և կենդանացաւ . կորած էր և գտաւ[10] ։

ԿԱ. ԺՕ.

1 Ընդքաւ առաքեալ առակ ։ 14 Ընդխոտոր ազահ փարիսեցոց հեգնաւորութիւնն ելոտաւ ։ 19 Շատակեր և գինեսէր պիտոյ հարուստի և աղքատ Ղազարոսի առակ ։

1 Ն և ասէր առ աշակերտան . Էր մի էր մեծատուն , որոյ էր տնտես . և եղև զնմանէ ամբաստանութիւն որպէս թե վատնիցէ զինչս նորա ։

2 Կոչեաց , և ասէ ցնա . Զինչ է այս զոր լսեմն զքէն , տուր զհաշիւ տնտեսութեան քո . զի ոչ ևս կարես լինել տնտես ։

3 Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն . Զի՞նչ գործեցից , զի տէր իմ հա-

1 Ն աշակերտներին ասաց . Մի՝ին հարուստ մարդ կար՝ որ տընտես ունէր . և չարախօսութիւն էլաւ նորանից իբր թէ նորա տպրանքըն նա մխսում է ։

2 Կանչեց՝ և ասաց նորան . Ա՛յս ինչ է որ ես լսում քեզանից . քո տնտեսութեան համարըն տուր . ինչու որ՝ էլ կարօղ չես տնտես լինել ։

3 Տնտեսն իրան մտքումն ասաց . Ի՛նչ անեմ . որ իմ տէրս տնտե-

Digitized by Google

նե՝ զամենասուքիանա . զաքսնել ոչ կարեմ՝ մեսրանալ ամենեմ :

4 Վախեմ զինչ արարից . զի յորժամ ի տաղ լինիցիմ ի անտառս՝ ինձ ընկալցին զիս ի տունս իւրեանց :

5 Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի ըստ միոջէ ի պարտապանաց տեառն իւրոյ , ասէ ցառաջինն . Քանի՞ ինչ պարտիս տեառն իմում :

6 Եւ նա ասէ . Հարիւր մար ձիթոյ . ասէ ցնա . Կա՛ զգիր քո , և նիստ գրեա՛ վաղվաղակի հինգս :

7 Ապա ասէ ցմիւսն . Դու քանի՞ ինչ պարտիս , և նա ասէ . Հարիւր քուռ ցորենոյ . և ասէ ցնա . Կա՛ զգիր քո՝ և նիստ գրեա՛ ութսուն :

8 Եւ գովեաց տէրն զտնտեսն անիրաւութեան , զի խոհականաբեմն արարեալ . զի որդիք աշխարհիս այսոքիկ իմաստնագոյն են քան զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց :

9 Եւ ես ձեզ ասեմ . Արարէք ձեզ բարեկամս ի մամոնայէն անիրաւութեան . զի յորժամ պակասիցէ այն՝ ընկալցին զձեզ ի յաւիտեան յաւիտենականս :

10 Որ ի փոքուն հաւատարիմ է , և ի բազմին հաւատարիմ է . և որ ի փոքուն անիրաւ է , և ի բազմին անիրաւ է :

11 Եթէ ուրդ՝ ի մամոնայէն անիրաւ մի՞ն ոք հաւատարիմ , զճշմարիտն ո՞վ հաւատասցէ ձեզ :

12 Եւ եթէ յօտարին չիք հաւատարիմ , զձերն ո՞վ տացէ ձեզ :

13 Ոչ ոք ծառայ կարէ երկուց տնտէս իւրեանէն ինձանից առնուլ . զոր զորմն ատիցէ՝ զնմա սիրեսցէ , կամ զորմէ մի հնազանդեսցի՝ զնմա անարգեսցէ . ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մամոնայի :

4 Վասն որոյ ասեմ ես , որ երբոր ես անտեսութենիցս գործս գամ՝ (մարդիք) ընդունին ինձ իւրեանց տունս :

5 Եւ իրան տիրոջ պարտականներին մին մին իրան մօտ կանչեց , առաջինին ասաց . Քանի՞ բան պարտական ես իմ տիրոջս :

6 Եւ նա ասաց . Հարիւր մար (չափ) ձէթ . նորան ասաց . Կո գիրդ առ և նստիր շուտով գրիր հինգս :

7 Յետոյ մէկելին էլ ասաց . Դու քանի՞ բան պարտական ես . և նա ասաց . Հարիւր քուռ (ամոր) ցորեն . և նորան ասաց . Կո գիրդ առ և նստիր գրիր ութսուն :

8 Եւ տէրն էն անիրաւ անտեսին գովեց , որ իմաստութեամբ գործեց . պատճառն որ՝ էս աշխարհքիս որդիքն լուսոյ որդիքներից աւելի իմաստուն են իրանց ցեղի մէջն[1] :

9 Եւ ես ասում ձեզ . Ձեզ Աստուած մամոնայից բարեկամներ արէք ձեզ համար՝ որ երբոր էն պակասի , յաւիտենական բնակարաններին մէջ ընդունեն ձեզ :

10 Ով որ քիչ բանի մէջ հաւատարիմ է , (նա) շատ բանի մէջ էլ հաւատարիմ է[2] . և նա որ քիչ բանի մէջ անիրաւ է , շատ բանի մէջ էլ անիրաւ է :

11 Ուրեմն եթէ որ անիրաւ մամոնայի մէջ հաւատարիմ չէլաք . ապա ճշմարիտն ով կրտայ ձեր ձեռքն :

12 Եւ եթէ որ օտար բանի մէջ հաւատարիմ չէլաք , ապա ձերն ով կրտայ ձեզ :

13 Ով ծառայ չի կարօղ եր-

(1) Գաղ . ժե . 8 . Ես . ե . 8 . ա Թես . ե . 5 : (2) Դաղ . գ . 27 : Մատթ . ղ . 29 : ԺԲ . 21 : Գործ . ժ . 21 : ա Յովհ . ե . 17—19 : (3) Մատթ . ԽԸ . 21 : Ղուկ . ԺԲ . 26 :

Digitized by Google

աներանց ծառայել • զի եթէ զմին ատիցէ, և զմիւսն սիրիցէ • կամ զմին մեծարիցէ, և զմիւսն արհամարհիցէ • ոչ կարէք Աստուծոյ ծառայել և մամոնային :

14 Լսէին զայս ամենայն փարիսեցիքն՝ քանզի արծաթասէրք էին, և անգոնեին զնա :

15 Եւ ասէ ցնոսա • Դուք էք՝ որ արդարացուցանէք զանձինս առաջի մարդկան, սակայն Աստուած գիտէ զսիրտս ձեր • զի որ առաջի մարդկան բարձր է, պիղծ է առաջի Աստուծոյ :

16 Օրէնքն և մարգարէքն մինչև Յովհաննէս • յայնմհետէ աւրքս յաւետիւն Աստուծոյ ասեսարանի, և ամենայն ոք զնա բռնաբարէ :

17 Դիւրին իցէ երկնից և երկրի անցանել, քան յօրինացն մեյ նըւազանաթեցի անկանել :

18 Ամենայն՝ որ արձակէ զկին իւր, և առնէ այլ, շնայ • և որ զարձակեալն առնէ, շնայ :

19 Այր ոմն էր մեծատուն և զգանէր բեհեզս և ծիրանիս, և ուրախ լինէր հանապազ առատապէս :

20 Եւ աղքատ ոմն անուն Ղազարոս անկեալ դնէր առ դրան նորա վիրաւորեալ •

21 Եւ ցանկայր յագել ի փըշրանացն՝ որ անկանէին ի սեղանոյ մեծատանն • այլ և շունք լաս գա-

կու տիրոջ ծառայել • ինչուղ՝ կամ մըննին կատէ և մեկելին կըսիրէ • կամ մըննին կրպատուէ և մեկելին ոչընչի տեղ կըհամարէ • կարող չէք Աստուծոյ ծառայել և մամոնային :

14 Լսեն ամեն բաներըս երբոր փարիսեցիներն լսումին՝ որովհետև արծաթասէր էին, ծաղր էին անոնմ նորան :

15 Եւ նորանց ասաց • Դուք էք որ մարդկանց առաջին ձեր անձնեըրդ արդարացնումէք՝ բայց Աստուած գիտումէ ձեր սրտերըն՝ • պատճառն որ՝ ով որ մարդկանց առաջին բարձր է՝ նա պիղծ է Աստուծոյ առաջին :

16 Օրէնքն և մարգարէքն մինչև Յովհաննէս (էլան) • ետքէն Աստուծոյ արքայութիւնն ասեսարանվումէ, և ամեն մարդ ժողովրդեան բռնումէ նորան :

17 Լեւի հեշտ է որ երկինքն և երկիրս անցկենան, քան օրէնքիցն մին պզտիկ նշանագիր վեր ընկնի :

18 Ամեն ով որ իրան կինըն գարձ է անեամ և ուրիշ առնումէ, շնութիւն է գործեամ • և նա որ էն դարձ արածըն առնումէ՝ շնութիւն է գործեամ :

19 Մի հարուստ մարդ կար՝ և շատ ազնիւ բեհեզներ և ծիրանի շորեր էր հագնում՝ և ամեն ժամանակ շատ ուրախութեան մէջ էր :

20 Եւ մին աղքատ մարդ էլ կար՝ Ղազարոս անուն • որ խոցերով լցված նորա դռան մօտ վեր ընկած էր :

21 Եւ ցանկանումէր՝ որ իրան փորըն լցնէ էն փշրանքներից՝ որ էն հարուստի սեղանից ընկնում-

(1) Մատ. զ • 24 : (5) Մատ. իգ • 14 : (6) Ղուկ. ժ • 29 : (7) Սաղ. է • 9 : (8) ա Թես. ժգ • 7 : (9) Մատ. գ • 17 : ժա • 13, 12 : Ղուկ. է • 29 : (10) Սաղ. ճբ • 26, 27 : Նաում. ք • 3 : ծա • 6 : Մատ. է • 18 : ա Պետր. ա • 25 : (11) Մատ. է • 32 : ժԹ • 9 : Մուկ. ժ • 11 : ա Կորնթ. է • 10, 11 :

Digitized by Google

քին , և լեզուին ղվէրս նորա ։

22 Եւ եղև մեռանել աղքատին , և առնել հրեշտակաց զնա ՚ի գոգսն Աբրահամու . մեռաւ և մեծաւ ուն՝ և թաղեցաւ ։

23 Եւ ՚ի դժոխսն ամբարձ զաչս իւր , մինչ ՚ի տանջանսն էր . և տես զԱբրահամ ՚ի հեռաստանէ , և զՂազարոս ՚ի գոգ նորա հանգուցեալ ։

24 Եւ նա աղաղակեաց և ասէ . Հայր Աբրահամ՝ ողորմեայ ինձ , և առաքեա զՂազարոս , զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ՚ի ջուր , և զովացուսցէ զլեզու իմ . զի պատակիմ ՚ի սազոյ սոսկ ։

25 Եւ ասէ ցնա Աբրահամ . Որդեակ՝ յիշեա , զի ընկալար անդէն զբարիս քո ՚ի կեանսն քումմ , և Ղազարոս նոյնպես զչարչարանս . արդ՝ սա [1]սոսա մխիթարի , և դու պատդ պատակիս ։

26 Եւ ՚ի վերայ այսր ամենայնի՝ միհ մեծ է ընդ մեզ և ընդ ձեզ . եթէ կամիցին սոսի առ ձեզ անցանել՝ ոչ կարեն , և ոչ այսի ոք առ մեզ անցանել ։

27 Եւ ասէ . Արդ աղաչեմ զքեզ Հայր , զի արձակեացես զնա ՚ի տուն հօր իմոյ ։

28 Ունի իմ անդ եղբարք հինգ ; զի զգացէ նոցա վկայութիւն . գնա՛ և նոքա գայցեն յայս տեղի տանջանաց ։

29 Եւ ասէ Աբրահամ . Ունին զՄովսէս և զմարգարէս , նոցա լսիցեն ։

30 Եւ նա ասէ . Ոչ Հայր Աբրահամ , բայց եթէ ՚ի մեռելոց ոք երթիցէ առ նոսա , և ապաշխարեսցեն ։

31 Եւ ասէ ցնա . Եթէ զՄովսէս և զմարգարէսն ոչ լսեն , ոչ եթէ ոք յերկնից յարիցէ՝ հաւատասցեն ։

ԺԶ

1 Եւ ասէ առ աշակերտս իւր . Անհնար է գայթագղութեանց չգալ , բայց վայ նմա՝ որով գան ։

2 Լաւ է նմա՝ եթէ քար ջրաղացի կապեսցի ընդ պարանոցի նորա , և ընկեսցի յովկիանոս , քան զի գայթագղեսցէ զմի ՚ի մանկանցս սոցանէ ։

3 Զգուշ լերուք ՚ի ձեզ . եթէ մեղանչիցէ եղբայր քո՝ նզովեա՛ զնա , և եթէ ապաշխարեսցէ՝ ներեա՛ նմա ։

4 Եւ եթէ եւթն անգամ յաւր մի մեղանչիցէ ՚ի քեզ , և եւթն անգամ դարձցի առ քեզ՝ ասելով . Ապաշխարեցի՝ ներեսցես նմա ։

5 Եւ ասեն առաքեալքն առ Տէր . Յաւելո՛ զհաւատս մեր ։

6 Եւ ասէ Տէր . Եթէ ունիցիք հաւատս իբրև զհատ սնապի , ասիցէք լերկնի սորոյ՝ Արմատասցի՛ և տնկեսցի ՚ի ծովս , և հնազանդեսցի ձեզ ։

7 Եւ ո՞վ ՚ի ձէնջ ունիցի ծառայ հերկեալ կամ արածեալ , որ դարձեալ ասիցէ նմա ՚ի գալ նորա յագրոյ . Անցո՛ և նստիր ընդ սեղանի ։

8 Եւ ոչ ասիցէ նմա . Պատրաստեա՛ զինչ ուտիցեմ , և զգեցեալ զգեցիցես զքեզ , և սպասաւորեսցես ինձ՝ մինչև ուտիցեմ և արբից , և ապա դու ուտիցես և արբիցես ։

9 Միթէ շնորհակալ լինիցի ծառային՝ զի արարին զհրամանսն ։ Ոչ կարծեմ ։

10 Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ արարիցէք զամենայն զհրամանսն որ հրամայեցան ձեզ , ասասջիք . Ծառայք անպիտանք եմք , զոր պարտ էր արարաք՝ արարաք ։

11 Եւ եղև գնալ նորա յԵրուսաղէմ , և անցանել նորա միջով Սամարիայ և Գալիլեայ ։

12 Եւ մտեալ նորա ՚ի գեղ մի , ընդդիմացան նմա տասն այր բորոտք , որ կային հեռի ։

13 Եւ բարձին ձայն առ նա՝ ասելով . Յիսո՛ւս վարդապե՛տ , ողորմեա՛ մեզ ։

14 Եւ տեսեալ նորա՝ ասէ ցնոսա . Երթա՛յք , ցուցէ՛ք զանձինս քահանայապետին ։ Եւ եղև գնալ նոցա՝ սրբեցան ։

15 Եւ մի ՚ի նոցանէ՝ տեսեալ զի սրբեցաւ , դարձաւ փառաւորելով զԱստուած ձայնիւ մեծաւ ։

16 Եւ անկեալ ՚ի գլուխ առ ոտս նորա՝ գոհանայր նմա . և նա էր Սամարացի ։

17 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ . Ո՞չ տասնեքին սրբեցան , և ո՞ւր են իննեքին ։

18 Ո՞չ գտան որ դարձցին տալ փառս Աստուծոյ՝ բայց միայն այս օտարազգի ։

19 Եւ ասէ ցնա . Յարո՛ , գնա՛ , հաւատք քո կեցուցին զքեզ ։

20 Եւ հարցեալ նորա ՚ի Փարիսեցւոցն՝ եթէ ե՞րբ գայցէ արքայութիւն Աստուծոյ , պատասխանի ետ նոցա և ասէ . Ոչ գայ արքայութիւն Աստուծոյ ընդ հետս հայելով ։

21 Եւ ոչ ասասցեն . Ահա՛ աստ է , կամ անդ է ։ Զի ահա արքայութիւն Աստուծոյ ՚ի ներքս ՚ի ձեզ է ։

22 Եւ ասէ առ աշակերտս իւր . Եկեսցեն աւուրք՝ յորս ցանկասջիք տեսանել զաւուրս միոյ ՚ի որդւոցն մարդոյ , և ոչ տեսանիցէք ։

23 Եւ ասասցեն ցձեզ . Ահա՛ աստ է , կամ անդ է ։ Մի՛ երթայք , և մի՛ հետեւիք ։

24 Զի որպէս փայլակն որ փայլատակեալ ՚ի կողմանց երկնից՝ լուսաւորէ մինչև ՚ի կողմանս երկնից , նոյնպէս լինիցի և որդի մարդոյ յաւուր իւրում ։

25 Բայց նախ պարտ է նմա բազում չարչարանս կրել , և մերժեալ լինել յազգէ սմա ։

26 Եւ որպէս եղև յաւուրս Նոյի , նոյնպէս լինիցի և յաւուրս որդւոյն մարդոյ ։

27 Ուտէին , ըմպէին , կանայք առնուին , արանց տային՝ մինչև յաւուրն յորում մտանէ Նոյ ՚ի տապանն , և եկն ջրհեղեղ և կորոյս զամենեսեան ։

28 Նոյնպէս և որպէս եղև յաւուրս Lովտայ . ուտէին , ըմպէին , գնէին , ծախէին , տնկէին , շինէին ։

29 Յաւուրն յորում ել Lովտ ՚ի Սոդոմայ , անձրեւեաց հուր և ծծումբ յերկնից , և կորոյս զամենեսեան ։

30 Նոյնպէս լինիցի յաւուրն յորում որդի մարդոյ յայտնեսցի ։

31 Յաւուրն յայնմիկ՝ որ իցէ ՚ի տանիսն , և կարասիք նորա ՚ի տան , մի՛ իջցէ առնուլ զայն . և որ իցէ ՚ի դաշտի , նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս ։

32 Յիշեցէ՛ք զկին Lովտայ ։

33 Որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զայն . և որ կորուսցէ զանձն իւր՝ կենդանասցուցէ զայն ։

34 Ասեմ ձեզ՝ յայնմ գիշերի իցեն երկու ՚ի մահիճս միում , մին առցի և մին թողցի ։

35 Երկու իցեն աղախնայք միասին աղալ , մին առցի և մին թողցի ։

36 Երկու իցեն ՚ի դաշտի , մին առցի և մին թողցի ։

37 Եւ պատասխանի տուեալ ասեն ցնա . Ո՞ւր է , Տէր ։ Եւ նա ասէ ցնոսա . Ուր և իցէ դիակունն , անդ ժողովեսցին և արծուիք ։

ԺԷ

1 Եւ ասէ առակ ինչ ցնոսա՝ զի պարտ է միշտ աղաչել և ոչ նեղանալ ։

2 Ասելով . Դատաւոր մի էր ՚ի քաղաքի մի , որ զԱստուած ոչ երկնչէր և զմարդ ոչ ամաչէր ։

3 Եւ այրի մի էր ՚ի քաղաքին յայնմիկ , և գայր առ նա՝ ասելով . Արա՛ դատաստան ինձ յանիրաւէ իմմէ ։

4 Եւ նա ոչ կամէր յաւուրս բազումս ։ Եւ յետ այսորիկ ասէ ՚ի միտս իւր . Թէպէտ և զԱստուած ոչ երկնչիմ , և զմարդ ոչ ամաչեմ ։

5 Բայց զի այրի այս ինձ նեղ առնէ , դատաստան արասցեմ նմա , զի մի՛ ՚ի վերջոյ եկեսցէ և ապտակեսցէ զերեսս իմ ։

6 Եւ ասէ Տէր . Լուարո՛ զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէ ։

7 Եւ Աստուած ոչ առնիցէ դատաստան ընտրելոցն իւրոց , որ գոչեն առ նա ցերեկ և ցգիշեր , և համբերէ նոցա ։

8 Ասեմ ձեզ՝ զի առնիցէ դատաստան նոցա վաղվաղակի ։ Բայց որդի մարդոյ յորժամ եկեսցէ՝ արդեօք գտցէ զհաւատս յերկրի ։

9 Եւ ասէ առակ ինչ առ որս ՚ի վստահութեան էին ՚ի սեպհականս իւրեանց , թէ արդարք են , և զայլս ամենեսեան արհամարհէին ։

10 Մարդիկ երկու ելին յուխտ աղօթել ՚ի տաճարն , մին Փարիսեցի և մին մաքսաւոր ։

11 Փարիսեցին կայր և զայս ինչ յանձն իւր աղօթէր . Աստուա՛ծ , գոհանամ քեզ , զի ոչ եմ իբրև զայլ մարդիկ՝ յափշտակիչք , անիրաւք , շինականք , կամ իբրև զայս մաքսաւոր ։

12 Պահեմ զերկուս օր յաւուր իմում , տասանորդեմ զամենայն զոր ինչ ունիմ ։

13 Եւ մաքսաւորն հեռի կայր , և ոչ կամէր զաչս յերկինս վերացուցանել , այլ ծեծէր զկուրծս իւր և ասէր . Աստուա՛ծ , ողորմեա՛ ինձ մեղաւորի ։

14 Ասեմ ձեզ՝ իջանէ սա արդարացեալ ՚ի տուն իւր քան զայնոսիկ . զի ամենայն որ զանձն իւր բարձրացուցանէ՝ խոնարհեսցի , և որ զանձն իւր խոնարհեցուցանէ՝ բարձրասցի ։

15 Եւ մատուցանէին առ նա և զմանկունս , զի մերձեցուցցէ նոցա ձեռն իւր . և տեսեալ աշակերտացն՝ նզովէին զնոսա ։

16 Եւ Յիսուս կոչեալ զնոսա՝ ասէ . Թողէ՛ք զմանկունսն գալ առ իս , և մի՛ արգելուք զնոսա , զի նոցա է արքայութիւն Աստուծոյ ։

17 Ամէն ասեմ ձեզ՝ որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրև զմանուկ , ոչ մտցէ ՚ի նա ։

18 Եւ հարցեալ նորա ՚ի մեծամեծաց՝ ասէ . Վարդապե՛տ բարի , զի՞նչ արարեալ զկեանս յաւիտենական ժառանգեցից ։

19 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Զի՞ կոչես զիս բարի , ոչ ոք է բարի՝ բայց միայն Աստուած ։

20 Զպատուիրանսն գիտես . Մի՛ շնար , մի՛ սպան , մի՛ գողացիր , մի՛ սուտ վկայեր , պատուեա՛ զհայր քո և զմայր քո ։

21 Եւ նա ասէ . Զայս ամենայն պահեցի յանմանկութենէ իմմէ ։

22 Եւ լուեալ Յիսուսի՝ ասէ ցնա . Մի՛ ինչ պակասէ քեզ , ամենայն զոր ինչ ունիս՝ վաճառեա՛ և բաշխեա՛ տկարաց , և ունիցիս գանձ յերկինս , և եկ՝ հետեւեա՛ ինձ ։

23 Եւ նա լուեալ զայս՝ տրտմեցաւ յոյժ , զի մեծատուն էր յոյժ ։

24 Եւ տեսեալ Յիսուսի զնա տրտմեցեալ՝ ասէ . Որպէս դժուարաւ որ ունիցին զհարստութիւնս՝ մտանիցեն յարքայութիւն Աստուծոյ ։

25 Դիւրագոյն է ուղտի անցանել ընդ ծակ ասեղան , քան հարստի մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ ։

26 Եւ ասեն որ լուան . Եւ ո՞վ կարէ կեցուցանել ։

27 Եւ ասէ . Որ անկարելի է մարդկան՝ կարելի է Աստուծոյ ։

28 Եւ ասէ Պետրոս . Ահա՛ մեք թողաք զամենայն զոր ինչ ունէաք , և հետեւեցաք քեզ ։

29 Եւ ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ ձեզ՝ զի չիք ոք որ թողցէ զտուն , կամ զծնողս , կամ զեղբարս , կամ զկին , կամ զորդիս վասն արքայութեան Աստուծոյ ։

30 Եւ ոչ առցէ բազմապատիկ յաւուրս յայսմիկ , և յաշխարհին գալոց զկեանս յաւիտենական ։

31 Եւ առեալ զտասներկուսն՝ ասէ ցնոսա . Ահա՛ ելանեմք յԵրուսաղէմ , և կատարեսցին ամենայն որ գրեցան ՚ի մարգարէսն վասն որդւոյն մարդոյ ։

32 Մատնեսցի հեթանոսաց , և ծաղր արարցեն և հայհոյեսցեն և թքանս արկցեն ՚ի նա ։

33 Եւ մտանելով սրով հարցեն զնա , և յերրորդում աւուրն յարիցէ ։

34 Եւ նոքա ոչ ինչ իմացան զայս , և էր բան այս ծածուկ նոցա , և ոչ գիտէին զասացեալսն ։

35 Եւ եղև մերձենալ նորա ՚ի Յերիքով , կոյր մի նստէր առ ճանապարհաւ մուրացեալ ։

36 Եւ լուեալ նմա զանցանել բազմութեան՝ հարցանէր զինչ իցէ այս ։

37 Եւ պատմեցին նմա թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ ։

38 Եւ բարձեալ ձայն՝ ասէ . Յիսո՛ւս , Որդի Դաւթի , ողորմեա՛ ինձ ։

39 Եւ որ առաջի գնային՝ սաստէին նմա զի լռեսցէ ։ Նա աւելի բարձեալ ձայն՝ աղաղակէր . Որդի Դաւթի , ողորմեա՛ ինձ ։

40 Եւ կայեալ Յիսուս՝ հրամայեաց զնա տանել առ ինքն ։ Եւ մերձեցեալ նորա՝ հարցանէ զնա

(1) Ոսոս . ժգ . 12 . (2) Նոսա . կզ . 24 : Մտէ . ք . 14 , Լայն . (3) Յոբ . թա . 18 . Ղսէ . գ . 21 . (4) Նոսա . ը . 20 : ւթ . 16 . Յովհ . ե . 39 . 45 : Պոսդ . ժե . 21 : ժե . 11 :

Digitized by Google

31 Եւ ասէ ցնա . Եթէ Մովսէսի եւ մարգարէիցն ոչ լսեն , եւ ոչ թէ ՚ի մեռելոց ոք յառնիցէ՝ հաւատասցեն :

31 Եւ նորան ըսաց . Եթէ որ Մովսէսին եւ մարգարէներուն ականջ չեն գներ՝ եր թէ ոք մեռելներէն մէկն յարութիւն առնէ՝ չեն հաւատար[16] :

ԿԱ · ԺԱ

2 Սկսեալ կըսաւորելոյն որ գայթակղութիւնն տալոյ բանիցէ գործոյ լինին : 3 Եւ ներոյ նկատի : 6 Հաւատոյ զօրութիւնն : 7 Մինչ Աստուածոյն պաշտօնեան ինչ , եւ մի թէ Աստուած մեզ պարտական է : 11 Տասն բորոտներուն սրբելին : 20 Աստուծոյ արքայութեան եւ որդւոյ մարդոյ գալոյ պատմութիւնն :

1 Ասաց եւ առ աշակերտան իւր . Անյն է մարթ չգալ գայթակղութեանն . բայց վայ այնմիկ ՚ի յորմէ ձեռն գայցէ :

2 Լաւ էր նմա՝ թէ վէմ երկնաքար կախեր զպարանոցն նորա՝ եւ անկաներ ՚ի ծով , քան թէ գայթակղեցուցանէ զմի ոք ՚ի փոքրկանցըս յայոցանէ :

3 Զգոյշ կացէք անձանց . եթէ մեղիցէ եղբայր քո , տաստեա նմա . եւ եթէ ապաշխարիցէ , թող նմա :

4 Եւ եթէ եօթն անգամ մեղիցէ քեզ , եւ եօթն անգամ դարձցի ՚ի քեզ՝ եւ ասիցէ , Ապաշխարեմ , թողցես նմա :

5 Եւ ասեն առաքեալքն ցՏէր . Յաւելո՛ մեզ հաւատս :

6 Եւ ասէ Տէր . Եթէ ունիցէք հաւատս քան զՀատ մանանեհոյ , եւ ասիցէք թզենւոյս այսմիկ , Իսկեաց եւ անկածց ՚ի ծովու , եւ լսեալ նա դեսցի ձեզ :

7 Իակ ո՞վ ոք ՚ի ձէնջ , որ ունիցի ծառայ հողագործ կամ հովիւ , որ իբրեւ մտանիցէ յագարակէ՝ ասիցէ ցնա վաղվաղակի . Թէ Անց բազմեաց :

8 Այլ ո՛չ ասիցէ ցնա . Թէ Պատ-

1 Ըսաւ եւ անոնց . Անկարելի չէ՝ որ գայթակղութիւն չըգայ[1] . բայց վա՛յ անոր որ անով կըգայ :

2 Աւելի լաւ էր անոր որ ներսի վզովը ջաղացի քար կախուէր եւ ծովը ընկնէր՝ քան թէ այս փոքրիկներէն մէկին գայթակղացնէ :

3 Զգո՛յշ կացէք անձնիդ . Թէ որ քո եղբայրդ մեղք անէ՝ սաստա՛ ներսը[2] . եւ թէ որ ապաշխարէ՝ թողութիւն տո՛ւր անոր :

4 Եւ թէ որ օրէն անգամ քեզ դէմ մեղք անէ՝ եւ օրէն անգամ քեզ մօտ դառնայ եւ ասէ՝ (թէ) Ապաշխարումեմ՝ թողութիւն տո՛ւր անոր :

5 Եւ առաքեալներն ատացին Տէրոջմէն՝ Ա՛ռ հաւատքըն ա՛ւելցուր մեզի :

6 Եւ Տէրն ասաց . Թէ որ մանանեխի (խրտիլ) հատին չափ հաւատք ունենաք , եւ էս թըզի ծառին ասէք . Պոկվիր եւ ծովի մէջն անկըվիր՝ կըլսէ ձեզ[3] :

7 Ձեզմէ ո՞վ կայ նա՝ որ ունի հոտաղ կամ հովիւ (չոպան) ծառայ ունեցող , որ երբոր գան դիցն (գայ տուն) մանէ՝ շուտով ասէ նորան՝ Եկ սեղան նստէ՛ :

8 Հապա չասէ՞ նորան՝ Պատ-

(16) Յովհ . ժբ . 10 , 11 : (1) Մատթ . ժը . 6 , 7 : Մրկ . թ . 42 : ա Նախնի . ժա , 19 : (2) Մատթ . ժը . 15 . 21 : (3) Ղկ . ժԹ . 17 : Ես . ժԿ , 10 : Ովհ . Կ . 19 : (4) Մատթ . ժէ . 20 : ի . 21 : Մրկ . թ . 23 : ժա . 23 :

Digitized by Google

բառանայ պինձ ընթրելոց իցեմ, և գօսի ածնալ պաշտաւնայ զիս՝ մինչև կերթայց և տրբիմ, և ապա կերթիցես և տրբցիս դու։

9 Ա՝իթէ չնորհ ինչ ունիցի ծառային այնմիկ, զի տարար զամենայն հրամանաւն։

10 Ա՝յնպէս և դուք՝ յորժամ առնիցէք զամենայն հրամայեալսն ձեզ, ասացէք՝ թէ Ծառայք անպիտանք եմք. զոր պարտէաքն առնել, արարաք։

11 Եւ եղև մինչև երթայր նա Երուսաղէմ, և ինքն անցանէր ընդ մէջ Սամարեայ և Գալիլեացւոց։

12 Եւ մինչդեռ մտանէր ի գիւղ ուրեմն, պատահեցին նմա տասն այր բորոտ՝ որք կացին ի հեռաստանէ մեղ։

13 Ձայնէին զձայնս՝ և ասեն. Յիսուս Վարդապետ՝ ողորմեայ մեզ։

14 Եւ իբրև եսես զնոսա, ասէ ցնոսա. Երթայք ցուցէք զանձինս քահանայիցն. և եղև իբրև գնային, առժամայն սրբեցան։

15 Ա՝ի մէն ի նոցանէ իբրև եսես՝ եթէ բժշկեցաւ, դարձաւ անդրէն՝ ի ձայն մեծ փառաւորս առնէր զԱստուած։

16 Ընկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց առ առն նորա, և գոհանայր զնմանէ. և ինքն էր Սամարացի։

17 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. Ոչ ասան սորա սրբեցան, իսկ արդ՝ ինդունքն ո՞ւր են։

18 Ոչ ի՛ գտան դառնալ տալ

բառաիր ինչ որ խրիկունս պիտի ուտեմ, և գօտիկըդ կապած ինձ ծառայիր՝ մինչև որ ուտեմ և խըմեմ, և յետոյ դու էլ կիր և խըմիր[b]։

9 Ա՝իթէ էն ծառային շնորհակալ կըլինի՝ որ էն ամէն հրամանները արաւ։

10 Նպէս էլ դուք՝ երբոր ամէն ձեզ հրամայված բաներըն անէք, ասացէք թէ՝ Ա՝նք անպիտան ծառաներ ենք[c]. էն որ պարտական էինք անելոց, արինք։

11 Եւ էլաւ՝ երբոր նա Երուսաղէմ էր գնում՝ և ինքն Սամարիայի և Գալիլեացոց միջից էր անցկենում[7]։

12 Եւ երբոր մին գիւղ էր մըտնում, ասան բորոտ մարդիք պատահեցին նորան որ հեռուանց կանգնեցին[8]։

13 Ձայներըն բարձրացրին՝ և ասացին. Յիսուս Վարդապետ՝ մեզ ողորմեա։

14 Եւ երբոր տեսաւ նորանց՝ ասաց նորանց. Գնացէք անձներըդ քահանաներին ցոյց տուէք[9]. և էլաւ երբոր գնացին՝ շուտով սրբվեցան։

15 Նորանցից մինն երբոր տեսաւ՝ թէ բժշկվեցաւ, յետ դարձաւ՝ բարձր ձայնով փառք էր տալիս Աստուծոյն։

16 Ւրան երեսին վերայ ընկաւ նորա ոտների առաջին, և գոհանում էր նորանից. և ինքն Սամարացի էր։

17 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց. Չէ՞ որ ասան էին տորանք որ սրբվեցան. ապա էն ինն ո՞ւր են։

18 Որ խակի չէ՞ գտվան որ յետ

(5) Ղեւ. ժբ. 37։ (6) Յոբ. ԽԲ. 3։ Լե. 7։ Սալ. ժզ. 2։ Մաթ. լե. 30։ Ջաւալ. գ. 12։ ժա. 35։ ա Կորնթ. Բ. 16, 17։ Փիլիպ. 11։ (7) Ղեւ. Բ. 52, 52։ Յոշ. գ. 4։ (8) Ղեւ. ժգ. 46։ (9) Ղեւ. ժգ. 2։ ժդ. 2։ Մաթ. ը. 4։ Ղեւ. ե. 15։

Digitized by Google

փառս Աստուծոյ , բայց միայն ապ-
լաջիս այս :
19 Եւ ասէ ցնա . Արի գնա՛ . զի
հաւատք քո կեցուցին զքեզ :

20 Իբրև հարցաւ ՚ի փարիսեց-
ւոցն՝ թէ ե՛րբ գայցէ արքայութիւն
Աստուծոյ . պատասխանի ետ նոցա
և ասէ . Ո՛չ գայ արքայութիւն Ա-
ստուծոյ խարանօք :

21 Եւ չասիցեն , թէ Ո՛հաւասիկ
աստ է՛ կամ անդ . զի ահա արքա-
յութիւն Աստուծոյ ՚ի ներքս ՚ի ձեզ
է :
22 Ասաց և առ աշակերտան . Ե-
կեսցեն աւուրք ցանկանալոյ ձեզ մի
յաւուրցն Որդւոյ մարդոյ տեսանել՝
և ո՛չ տեսանիցէք :
23 Եւ եթէ ասիցեն ձեզ՝ եթէ Ո-
հաւասիկ է՛ կամ անդ , մի՛ երթայ-
ցէք զհետ :
24 Ո՛ւի որպէս փայլակն փայլա-
տակեալ ՚ի ներքոյ երկնից՝ ընդ երկ-
նիւք ծագիցէ , նոյնպէս և Որդի
մարդոյ յաւուրն իւրում :

25 Ո՛այց նախ պարտ է նմա բա-
զումս չարչարիլ և խոտիլ յազգէս
յայսմանէ :
26 Եւ որպէս եղև յաւուրսն Ո՛ո-
յի , նոյնպէս եղիցի և յաւուրս
Որդւոյ մարդոյ :
27 Ուտէին՝ ըմպէին՝ կանայս առ-
նէին՝ և արանց լինէին , մինչև
յօրն՝ յորում եմուտ Ո՛ոյ ՚ի տա-
պանն , և եկն ջրհեղեղն՝ և կորոյս
զամենեսին :
28 Ո՛ոյնպէս՝ և որպէս յաւուրսն
Ղովտայ եղև , ուտէին , ըմպէին ,
գնէին՝ և Աստուծոյն փառք ասէ .
բայց միայն էս այլազգիս :
19 Եւ ասաց նորան . Ա՛երի կաց
գնա՛ . ինչու որ քո հաւատքդ ապ-
րեցոյց քեզ[10] :
20 Երբոր փարիսեցիներին հարց-
վեցաւ՝ թէ Աստուծոյ արքայու-
թիւնն ե՛րբ պիտի գայ . պատաս-
խան առաւ նորանց և ասաց . Ա-
ստուծոյ արքայութիւնն դիտուի նը-
շաններով չի՛ գալ :
21 Եւ չեն ասիլ՝ թէ Ո՛հա էստեղ՝
կամ հնտեղ[11] . ինչուր՝ ահա
Աստուծոյ արքայութիւնն հենց ձեր
ներսևումն է[12] :
22 Աշակերտներին էլ ասաց . Օ-
րեր կըգան՝ որ դուք կըցանկանաք
Որդոյ մարդոյ օրերից մինըն տես-
նելոյ , և չէք տեսնիլ[13] :
23 Եւ թէ որ ասեն ձեզ՝ Ահա
էստեղ է կամ հնտեղ՝ եասէն չը-
գնաք[14] :
24 Պատճառն որ՝ ինչպէս կայծա-
կըն որ փայլումէ , երկնքի տակն
(մին կողմիցն) լոյս է տալիս մին-
չև երկնքի տակումն (մեկել կողմն)՝
հնպէս էլ Որդին մարդոյ իրան օ-
րումն[15] :
25 Ա՛այց առաջ պէտք է՝ որ նա
շատ չարչարվի և անարգվի էս
ազգիցս[16] :
26 Եւ ինչպէս որ ՚Նոյի օրերու-
մըն էլաւ՝ հնպէս էլ Որդոյ մար-
դոյ օրերումն կըլինի[17] :
27 Ուտումէին՝ խմումէին՝ կին է-
ին առնումէ՝ և մարդոյ էին գնումէ՝
մինչև էն օրն՝ որ ՚Նոյ մտաւ տա-
պանն . և ջրհեղեղն եկաւ և ա-
մենին կորցրուց :
28 Ինպէս էլ՝ ինչպէս որ Ղովթի
օրերումն էլաւ . ուտումէին , խըմ-

(10) Մարկ . ը . 22 : Մատթ . ե . 34 : ժ . 52 : Ղուկ . է . 50 : ը . 48 : ժը . 42 .
(11) Այլք . 23 : (12) Հռոմ . ժգ . 17 : (13) Մարկ . ը . 15 : Ովսէ . ժէ . 12 .
(14) Մարկ . ԺԳ . 23 : Մատթ . ժգ . 21 : Ղուկ . ի . 8 : (15) Մարկ . ԺԳ . 27 : (16)
Մատթ . ը . 31 : ի . 31 : ժ . 38 : Ղուկ . ի . 22 : (17) Ծննդ . է : Մարկ . ԺԳ . 37 .

Digitized by Google

գնէին, վաճառէին, անկէին, շինէին։

29 Եւ յորում աւուր եկն Ղովտ ի Սոդոմայ, տեղաց Տէր եւ ծըծումբ յերկնից եւ կորոյս զամենեսեան։

30 Ըստ նմին օրինակի եղիցի եւ յաւուրն, յորում Որդի մարդոյ յայտնեսցի է։

31 Յայնմ աւուր որ կայցէ ի տանէ՝ եւ կարասի իւր ի տան, մի՛ իջցէ առնուլ զայն. եւ որ յանդի իցէ, նոյնպէս մի՛ դարձցի յետս։

32 Յիշեցէք զկինն Ղովտայ։

33 Որ խնդրիցէ զանձն իւր ապրեցուցանել, կորուսցէ զնա. եւ որ կորուսցէ, ապրեցուսցէ զնա։

34 Ըստեմ ձեզ. Յայնմ գիշերի՝ թէ եղիցին երկու ի մի մահիճս, մին առցի՝ եւ միւսն թողցի։

35 Եւ եթէ եղիցին երկու աղալ ի միասին, մին առցի՝ եւ միւսն թողցի. եւ եթէ իցեն երկու յանդի, մին առցի՝ եւ միւսն թողցի։

36 Պատասխանի եառեալ եւ ասեն ցնա. Յո՞ Տէր։

37 Եւ նա ասէ ցնոսա. Ուր մարմինն է, անդր եւ արծուիք ժողովեսցին։

մումէին, գնուէին՝ ծախուէին, անկուէին՝ շինուէին[18]։

29 Եւ էն օրումն՝ որ Ղովտ Սոդոմիցն դուրս եկաւ՝ կրակ եւ ծըծումբ (յուղուղ) թափվեցաւ երկընքիցն եւ ամէնին կորցրուց[19]։

30 Ինչ էն կերպովն էլ կըլինի էն օրումն՝ որ Որդին մարդոյ կըյայտնըվի[20]։

31 Էն օրումն՝ նա որ կըտրի վերայ լինի եւ իրան բաներն տան մէջըն՝ թող վէր չը գայ, որ նորանց առնէ[21]. եւ ով որ յանդումն լինի՝ էնպէս էլ թող յետ չըդառնայ։

32 Ի՞նչքեղդ զկինն Ղովտի[22]։

33 Ով որ կըկամենայ իրան անձըն ապրեցնել՝ կըկորցնէ նորան. եւ ով որ կըկորցնէ, կապրեցնէ նորան[23]։

34 Ըսում ձեզ. Էն գիշերուն էրէք երկու հոգի մին մահճի (փէօշէկի) մէջ լինին՝ մինն կառնըվի եւ մէկէլն կըթողվի[24]։

35 Եւ էրէք երկու հոգի մինտեղ աղալըս վերայ լինին՝ մինն կառնըվի եւ մէկէլն կըթողվի. եւ էրէք երկու հոգի յանդումն լինին՝ մինն կառնըվի եւ մէկէլն կըթողվի։

36 Պատասխան տուին՝ եւ Նորան ասացին. Տէր՝ ո՞րտեղ (պիտի լինի)[25]։

37 Եւ նա ասաց նորանց. Որտեղ որ մարմին կայ, արծիւներն էլ էնտեղ կըհաւաքվին։

(18) Ղկինդ։ ԺԲ։ (19) Ղկինդ. ԺԲ. 18. 24։ (20) Բ թիւս. ա. 7։ (21) Մտթ. ԺԴ. 17։ Մրկ. ԺԳ. 15։ (22) Ղկինդ. ԺԲ. 26։ (23) Մտթ. Ժ. 39։ ԺԶ. 25։ Մրկ. Ը. 35։ Ղուկ. Թ. 24։ Յովհ. ԺԲ. 25։ (24) Մտթ. ԻԴ. 40, 41։ ա Թես. Դ. 17։ (25) Յոբ. ԼԹ. 30։ Մտթ. ԻԴ. 28։

Digitized by Google

ԳԼ. ԺՐ.

3 Հայտ աշխատացնող սրբևէրի հնկան , և փարխեցոյ և մաքառաւորի պատմութիւնն : 15 Նբեխանէրին Ուրխատոի բնրվիլն : 18 Հաւխանէական հնտնէն կամեցող և Ուրխատոի հառնէն գնալոյ համար իրան հարստութինից արգելված խլխանն : 28 Ուրխատոի համեց ամէն բաներըն քցողն վարքն : 31 Ուրխատոս իրան մանկ առաջուց ցոյց կըտայ : 35 Մէն կար մարդոյ աչքերն կըբանայ :

1 Ա՛սաց և առաք մի նորա՝ առ ոյն , թէ պարտ է յամենայն ժամ կալ նոցա յաղօթս և մի՛ ձանձրանալ :

2 Ա՛սէ . Դատաւոր մի էր ի քաղաքի ուրումն , յԱստուծոյ ոչ երկընչէր՝ և ի մարդկանէ ոչ ամաչէր :

3 Եւ այրի մի էր ի նմին քաղաքի , գայր առ նա և ասէր . Դատ արա ինձ յոսոխէ իմմէ :

4 Եւ ոչ կամէր ի բազում ժամանակս . յետ այնորիկ ասէ ի մտի իւրում . Եթէ և յԱստուծոյ ոչ երկնչիմ , և ի մարդկանէ ոչ ամաչեմ ,

5 Դանէ վասն աշխատ առնելոյ զիս այրւոյն՝ արարից նմա դատ , զի մի՛ խափան եկեալ յանախանձիցէ զիս :

6 Եւ ասէ Տէր . Լուարուք զինչ դատաւորն անիրաւութեան ասէր :

7 Իսկ Աստուած ոչ առնիցէ վրէժխնդրութիւն ծառայից իւրոց , որ աղաղակեն առ նա ի տուէ և ի գիշերի . և երկայնամիտ միայն լինիցի առ նոսա :

8 Այո՛ , ասեմ ձեզ . զի առնիցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վաղվաղակի . իսկ Որդի մարդոյ եկեալ գտանիցէ արդեօք հաւատս յերկրի :

9 Ասաց և առ ոմանս պանծացեալս յանձինս , թէ արդարք իցեն՝

1 Մին առաք էլ ասաց նորանց՝ նրա վերայ թէ պէտք է նորանց՝ որ ամէն ժամանակ աղօթք անեն և չը՛ձանձրանան[1] :

2 Ասաց . Մին դատաւոր կար մին քաղաքի մէջ , որ Աստուածանից էր վախենում և մարդկանցից էլ էր ամաչում :

3 Եւ մին որբևէրի էլ կար էն քաղաքումն , նորա մօտ էր գալիս և ասում , թէ Իրաւունք արա ինձ իմ հակառակ ոսոխիցս :

4 Եւ նա շատ ժամանակ չէր կամենում . նրանից ետև իրան մտքումն ասաց . Թէ և Աստուածանից չեմ վախենում և մարդկանցից չեմ ամաչում ,

5 Այլ որովհետև էս որբևէրիս աշխատացնում ինձ՝ իրաւունք կընեմ նորան՝ որ չը՛գայ աղաչելով խափան ձանձրացնէ ինձ[2] :

6 Եւ Տէրն ասաց . Լսեցէք թէ անիրաւ դատաւորն ինչ էր ասում :

7 Այլ Աստուած միթէ իրան ծառաներին համար վրէժ չի՞ խընդրիլ , որ ցերեկ և գիշեր աղաչում դէպի նա[3] . և մինակ նրանց համար երկայնամիտ կըլինի :

8 Իրաւի՛ ասում եմ ձեզ՝ թէ շուտով վրէժխնդրութիւն կանէ նորանց համար[4] . բայց Որդին մարդոյ երբոր կըգայ՝ միթէ հաւատք կըգտնէ երկրի վերայ :

9 Այն քանի մարդկանց էլ՝ որ իրանց մտքերումն պարծենում էին՝

(1) Լուկ . ժա . 5 : իա . 36 : Հռովմ . ժբ . 12 : Եփես . գ . 18 : Կող . դ . 2 : ա Թես . ե . 17 : (2) Ղուկ . ժա . 8 : (3) Յայտ . գ . 10 : (4) Նբր . ժ . 37 : բ Պետր . գ . 8 , 9 :

Digitized by Google

և խոսիցին զբազումն , զատակս զայս ։

10 Ջոր երկու եկին ՚ի տաճարն կալ յաղօթս , մին փարիսեցի՝ և միւսն մաքսաւոր ։

11 փարիսեցին կայր մեկուսի , և զայս առանձինն աղօթս մատուցանէր ։ Աստուածո՛ իմ՝ գոհանամ ըզքեզ , զի ոչ եմ իբրև զայլս ՚ի մարդկանէ , զյափշտակիսն՝ և զանիրաւս՝ և զշունս , կամ իբրև զայս մաքսաւոր ։

12 Արի պահեմ երկիցս ՚ի շաբաթու , և տամ տասանորդս յամենայն ստացուածոց իմոց ։

13 Եւ մաքսաւորն կայր մեկուսի , և ոչ կամէր և ոչ զաչսն ընդ երկինս ամբառնալ ։ այլ կոծէր զկուրծս իւր՝ և ասէր ։ Աստուածո՛ քաւեա զիս մեղաւորս ։

14 Ասեմ ձեզ ։ Իջ սա արդարացեալ ՚ի տուն իւր քան զնա ։ զի ամենայն՝ որ բարձրացուցանէ զանձն իւր , խոնարհեսցի ։ և որ խոնարհեցուցանէ զանձն , բարձրասցի ։

15 Ա՛ստուցանէին առ նա և մանկունս՝ զի մերձենայցէ ՚ի նոսա ։ իբրև տեսին աշակերտքն՝ սաստէին նոցա ։

16 Իսկ Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ ասէ ։ Թոյլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս , և մի՛ արգելուք զդոսա ։ զի այդպիսեացդ է արքայութիւն Աստուծոյ ։

17 Ամէն ասեմ ձեզ ։ Որ ոչ ընդունիցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրև թէ արդար են՝ և ուրիշներին ոչ ինչ էին համարում՝ էս ասացի նոցա ։

10 Երկու մարդ վեր էլան տաճարն որ աղօթք անեն ։ մինն փարիսեցի և մէկէլն մաքսաւոր (կամ գոյժչի) ։

11 փարիսեցին ջոկ կանգնած էր և առանձին էս աղօթքը էր անում[6] ։ Իմ Աստուած , գոհանում եմ քեզանից՝ որ ես ուրիշ մարդկանց պէս չեմ՝ յափշտակողների , և անիրաւների , և շնացողների , կամ թէ էս մաքսաւորիս պէս[7] ։

12 Ամէն շաբաթումն երկու անգամ պահ եմ պահում՝ և իմ ամէն ապրանքներիցս տասանորդ եմ տալիս ։

13 Եւ մաքսաւորն հեռու կանգնած էր՝ և իրան աչքերըն էլ չէր կամենում դէպի երկինքն բարձրացընել ։ բայց իրան կուրծքըն (պոշըն) թակումէր և ասում ։ Աստուածո՛ քաւիր ինձ մեղաւորիս ։

14 Ասումեմ ձեզ՝ թէ Սա արդարացած գնաց իրան տունըն քան թէ նա ։ ինչու որ՝ ամէն ով որ իրան անձըն բարձրացնումէ՝ կըխոնարհվի , և ով որ իրան անձըն խոնարհացնումէ՝ կըբարձրանայ[8] ։

15 Երեխաներ էլ բերումէին նորա մօտ՝ որ նորանց մօտենայ[9] ։ աշակերտներն երբոր տեսին , սաստումէին նորանց ։

16 Ամէն Յիսուս նորանց իրան մօտ կանչեց , և ասաց ։ Թոյլ տուէք էդ երեխաներիդ՝ որ ինձ մօտ գան , և մի՛ արգելէք դորանց ։ ինչու որ՝ էդպէսիներին է Աստուծոյ արքայութիւնն[10] ։

17 Ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ ։ թէ Ով որ Աստուծոյ արքայութիւ-

(5) Ղուկ . ժ . 29 ։ ԺԶ . 15 ։ (6) Սաղ . ՃԼԲ . 2 ։ (7) Եսայ . ա . 15 ։ ԾԶ . 3 ։ Եզեկ . գ . 17 ։ (8) Ովբ . խբ . 29 ։ Մատթ . իգ . 12 ։ Ղուկ . ժգ . 11 ։ Յակ . գ . 6 ։ ա Պետր . ե . 5 , 6 ։ (9) Մատթ . ԺԹ . 13 ։ Մարկ . ժ . 13 ։ (10) ա Կորնթ . ժգ . 20 ։ ա Պետր . բ . 2 ։

Digitized by Google

իբրև զմանուկ ; ոչ մոցէ ՚ի նա ։

18 Եւ եհարց զնա ոմն իշխան և ասէ . Ով բարեպաշտ բարի՝ զի՞նչ գործեցից , զի զկեանսն յաւիտենական ժառանգեցից ։

19 Ասէ ցնա Յիսուս . Ո՞ւ՛ր ասես զիս բարի . չէ՛ք ոք բարի՝ բայց մի Աստուած ։

20 Պատուիրանս գիտես . Մի՛ շնար , Մի՛ սպանաներ , Մի՛ գողանար , Մի՛ սուտ վկայեր , Պատուեա զՀայր քո և զմայրն ։

21 Եւ նա ասէ . Ոչդ ամենայն պահեցի ՚ի մանկութենէ իմմէ ։

22 Իբրև լուաւ զայն Յիսուս՝ ասէ ցնա . Մի՛ իւն ևս պակաս է քեզ . զամենայն ինչ զոր ունիս , վաճառեա և տուր աղքատաց , և ունիցիս գանձս յերկինս , և եկ զկնի իմ ։

23 ՙայս իբրև լուաւ զայս , տրտմեցաւ . քանզի էր մեծատուն յոյժ ։

24 Իբրև եհաս զնա Յիսուս տրտմեալ , ասէ . Որպէս դժուարաւ որ ինչս ունիցին՝ մտանիցեն յարքայութիւն Աստուծոյ ։

25 Դիւրագոյն իցէ մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել , քան մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել ։

26 Եւ որ լուանն՝ ասէին . Եւ ո՞ կարիցէ ապրել ։

27 Եւ նա ասէ . Ընդհարինք առ ի մարդկանէ , ընարաւորք են յԱստուծոյ ։

28 Եւ ասէ Պետրոս . Ահաւասիկ մեք թողաք զամենայն ինչ զմեր , և եկաք զկնի քո ։

29 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ ձեզ , չկայ ոք որ թողու զտուն , կամ զհարս , կամ զեղբարս , կամ զծնողս , կամ զորդիս , կամ զանդս վասն արքայութեան Աստուծոյ ,

30 Եթէ ոչ առցէ բազմապատիկ յաւուրս յայսմիկ , և յաշխարհին հանդերձելոց զկեանսն յաւիտենականս ։

31 Բայց բազումք որ են առաջինք՝ յետինք լինիցին , և յետինք՝ առաջինք ։

32 Եւ էին յճանապարհի ելանելով յԵրուսաղէմ , և Յիսուս առաջի նոցա երթայր . և նոքա զարհուրեալ էին , և հետևակք զհետ նորա երթային ։ Եւ առեալ զերկոտասանսն՝ սկսաւ ասել նոցա զբաներն որ պատահելոց էին նմա ։

33 Ահա ելանեմք յԵրուսաղէմ , և Որդի մարդոյ մատնեսցի քահանայապետացն և դպրացն , և դատապարտեսցեն զնա մահու , և մատնեսցեն զնա հեթանոսաց ։

34 Եւ ծաղր առնիցեն զնա , և հարկանիցեն զնա , և թքանիցեն ի նա , և սրով սպանանիցեն զնա , և յերրորդում աւուր յարիցէ ։

35 Եւ մատեան առ նա Յակոբոս և Յովհաննէս որդիք Զեբեդեայ , և ասեն ցնա . Վարդապետ , կամիմք զոր ինչ և խնդրեսցուք ՚ի քէն՝ առնել զմեզ ։

36 Եւ նա ասէ ցնոսա . Զի՞նչ կամիք առնել ձեզ ։

37 Եւ նոքա ասեն ցնա . Տուր մեզ զի մի ՚ի ձախմէ քումմէ և մի ՚ի ձախմէ նստցուք ՚ի փառս քում ։

38 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք . կարէ՞ք արբուցանել զբաժակն զոր ես արբուցանեմ , և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ , մկրտիլ ։

39 Եւ նոքա ասեն ցնա . Կարեմք ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Զբաժակն զոր ես արբուցանեմ՝ արբուցանիցէք , և զմկրտութիւնն զոր ես մկրտիմ՝ մկրտիցիք ։

40 Բայց զի նստիլ ՚ի ձախմէ իմմէ և ՚ի ձախմէ , ոչ իմ է տալ , այլ որոց պատրաստեցաւ ։

41 Եւ լուեալ տասնեցունցն՝ սկսան բարկանալ վասն Յակոբայ և Յովհաննու ։

42 Եւ Յիսուս կոչեալ զնոսա՝ ասէ ցնոսա . Գիտէք զի որ իշխանք ազգաց՝ տիրեն նոցա , և մեծամեծքն՝ իշխեն նոցա ։

43 Այլ ոչ այսպէս իցէ ՚ի ձեզ . այլ որ կամիցի ՚ի ձեզ մեծ լինել՝ եղիցի ձեզ սպասաւոր ։

44 Եւ որ կամիցի ՚ի ձեզ առաջին լինել՝ եղիցի ձեզ ամենեցուն ծառայ ։

45 Զի և Որդի մարդոյ ոչ եկն որ ծառայեսցի նմա , այլ ծառայեսցէ , և տացէ զանձն իւր փրկանս վասն բազմաց ։

46 Եւ եկին յԵրիքով . և յելանելն նորա ՚ի Երիքովայ , և աշակերտացն նորա , և բազում ամբոխի , Բարտիմէոս կոյր որդի Տիմէոսի նստէր առ ճանապարհաւ մուրացիկ ։

47 Եւ լուեալ նմա զի Յիսուս Նազովրեցի է , սկսաւ գոչել և ասել . Որդի Դաւթի Յիսուս , ողորմեա ինձ ։

48 Եւ բազումք նզովէին զնա , զի լռեսցէ ։ Նա առաւել գոչէր . Որդի Դաւթի , ողորմեա ինձ ։

49 Եւ կացեալ Յիսուս՝ ասէ . Կոչեցէ՛ք զնա ։ Եւ կոչեցին զկոյրն՝ ասեն ցնա . Քաջալերեա , յարի՛ , կոչէ զքեզ ։

50 Եւ նա զգեստն իւր ընկեցեալ՝ յարոյց , եկն առ Յիսուս ։

51 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Զի՞նչ կամիս առնել ձեզ ։ Եւ կոյրն ասէ ցնա . Տէր , զի տեսից ։

52 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Երթ , հաւատք քո զքեզ կեցուցին ։ Եւ անդէն տեսին , և հետևեցաւ նմա ճանապարհաւ ։

ԺԱ

1 Եւ յորժամ մերձեցան յԵրուսաղէմ , ի Բեթփագէ և ի Բեթանիա առ լերինն Ձիթենեաց , առաքէ երկուս յաշակերտաց իւրոց ,

2 Եւ ասէ ցնոսա . Երթայք յգեղն որ առաջի ձեր է , և անդէն մտանելոյ ձերոյ ՚ի նա՝ գտանիցէք զերինջ կապեալ , յորում ոչ ոք երբեք մարդկան նստաւ ։ Արձակեցէ՛ք զնա , և բերէ՛ք ինձ ։

3 Եւ եթէ ոք ասիցէ ցձեզ . Զի՞ արարէք զայդ . ասացէ՛ք . Տէր զնա կարի ունի , և անդէն զերինջն առաքեսցէ ՚ի սա ։

4 Եւ գնացին , և գտին զերինջն կապեալ առ դրան ՚ի դրսի ճանապարհին , և արձակեցին զնա ։

5 Եւ ոմանք յանդի կայեցելոցն ասեն ցնոսա . Զի՞ արձակէք զերինջն ։

6 Եւ նոքա ասացին ցնոսա որպէս պատուիրեաց Յիսուս ։ Եւ թողին զնոսա ։

7 Եւ բերին զերինջն առ Յիսուս , և արկին զհանդերձս իւրեանց ՚ի վերայ նորա , և նստաւ ՚ի վերայ նորա ։

8 Եւ բազումք զհանդերձս իւրեանց տարածեցին ՚ի ճանապարհի , և այլք կտրէին ոստս ՚ի ծառոց , և տարածանէին ՚ի ճանապարհի ։

9 Եւ որ առաջի երթային , և որ զհետ գային , աղաղակէին և ասէին . Օրհնեալ է որ գայ յանուն Տեառն ։

10 Օրհնեալ է որ գայ յանուն Տեառն , զոր Հայր մեր Դաւիթ ունէր ։ Օրհնեալ է որ գայ յանուն Տեառն ։ Ովսաննա յարդարութեանցն ։

11 Եւ մտեալ Յիսուս յԵրուսաղէմ՝ ՚ի տաճարն , և ամենայնի շրջեալ զնովաւ , և ժամն ուշ եղեալ՝ ել յԵրիքով ընդ Տասնեցունցն ։

12 Եւ ՚ի վաղիւն յելանելն նոցա ՚ի Բեթանիայ՝ քաղցեալ էր ։

13 Եւ տեսեալ զթզենի մի հեռի՝ որ տերեւս ունէր , եկն գուցէ գտանիցէ ինչ ՚ի նմա . և եկեալ առ նա՝ ոչ գտ ՚ի նմա բայց զտերեւս , զի ոչ էր ժամանակ թզոյ ։

14 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Ոչ ոք յաւիտեան յքէն պտուղ ուտիցէ ։ Եւ լուին աշակերտք նորա ։

15 Եւ եկին յԵրուսաղէմ , և մտեալ Յիսուս ՚ի տաճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականսն և զգնողսն ՚ի տաճարին , և զսեղանս դրամակիցացն և զաթոռս վաճառողացն աղաւնեաց տապալեաց ։

16 Եւ ոչ ետ թողուլ զոք զի անցցէ ամանաւ ՚ի տաճարին ։

17 Եւ ուսուցանէր և ասէր ցնոսա . Ոչ գրեալ է . Զի տունն իմ տուն աղօթից կոչեսցի ամենայն ազգաց , և դուք արարէք զայն որպէս ՚ի քարոյ աւազակաց ։

18 Եւ լուեալ քահանայապետացն և դպրացն՝ խնդրէին զկերպ ինչ զի սպանցեն զնա . զի երկնչէին ՚ի նմանէ , զի ամենայն ժողովուրդ զարհուրեալ էր ՚ի վարդապետութենէ նորա ։

19 Եւ յորժամ երեկոյ եղեալ՝ ել յաստի քաղաքէն ։

20 Եւ ՚ի վաղիւն անցեալ՝ տեսին զթզենին ցամաքեալ յարմատանց ։

21 Եւ Պետրոս յիշեալ ասէ ցնա . Վարդապե՛տ , ահա թզենին զոր անիծեր , ցամաքեալ է ։

22 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ունիցի՛ք հաւատս Աստուծոյ ։

23 Զի ճշմարիտ ասեմ ձեզ , եթէ ոք ասիցէ ցայս լեառն . Վերացի՛ր և արկանի՛ր ՚ի ծով , և մի տարակուսիցի սրտիւ իւրում , այլ հաւատասցէ եթէ զոր ինչ ասիցէ՝ եղիցի , ամենայն ինչ եղիցի նմա զոր ասիցէ ։

24 Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ , զամենայն ինչ զոր աղաչէք և խնդրէք , հաւատասջի՛ք եթէ առիք , և եղիցի ձեզ ։

25 Եւ յորժամ կայցէք աղաչէք , թողէ՛ք եթէ ունիցիք ինչ ՚ի վերայ ումեք , զի և Հայր ձեր որ յերկինս է թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր ։

26 Եւ եթէ դուք ոչ թողուցանէք , և Հայր ձեր որ յերկինս է ոչ թողուցանէ զյանցանս ձեր ։

27 Եւ գային կրկին յԵրուսաղէմ , և յորժամ նա երթայր ՚ի տաճարն , մատեան առ նա քահանայապետքն և դպիրքն և երէցքն ժողովրդեան ,

28 Եւ ասեն ցնա . Ո՞ւմ իշխանութեամբ զայդ առնես , և ո՞վ տուեալ է քեզ զիշխանութիւնս զայդ առնել ։

29 Եւ Յիսուս պատասխանի ետ և ասէ ցնոսա . Հարցից և ես ձեզ մի բան , և պատասխանի տուք ինձ , և ասացից ձեզ ես ՚ի ո՞ւմ իշխանութեամբ զայդ առնեմ ։

30 Մկրտութիւնն Յովհաննու ՚ի յերկնից էր , թէ ՚ի մարդկանէ ։ Պատասխանի տուք ինձ ։

31 Եւ նոքա խորհեցան ընդ միմեանս՝ ասելով . Եթէ ասիցուք թէ ՚ի յերկնից , ասիցէ . Ընդէ՞ր ոչ հաւատացէք նմա ։

32 Եւ եթէ ասիցուք թէ ՚ի մարդկանէ , զժողովրդենէն երկնչէին , զի ամենեքին զՅովհաննէս ունէին զի իսկ մարգարէ էր ։

33 Եւ պատասխանի տուեալ՝ ասեն ցՅիսուս . Ոչ գիտեմք ։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Ոչ ես ասեմ ձեզ ՚ի ո՞ւմ իշխանութեամբ զայդ առնեմ ։

ԺԲ

1 Եւ սկսաւ առակս ասել ցնոսա . Այգի մի տնկեաց այր , և պատեաց զնա ցանկապատաւ , և փորեաց հնձան , և շինեաց աշտարակ , և մշակաց ետ զնա , և գնաց ՚ի գաւառ ։

2 Եւ առաքեաց առ մշակսն յաւուր ժամու զծառայ , զի առցէ ՚ի մշակացն ՚ի պտղոյ այգւոյն ։

3 Եւ նոքա առեալ զնա՝ ծեծեցին , և արձակեցին զնա դատարկ ։

4 Եւ կրկին առաքեաց առ նոսա ծառայ այլ . և զնա քարկոծեցին , և վէրս արարին ՚ի գլուխ նորա , և արձակեցին զնա նախատեալ ։

5 Եւ կրկին առաքեաց այլ , և զնա սպանին , և զայլս բազումս , զոմանս ծեծեցին , և զոմանս սպանին ։

6 Եւ մի ինչ ունէր որդի սիրելի , և նա առաքեաց զնա առ նոսա յետինս , ասելով . Ամաչեսցեն յորդւոյ իմմէ ։

7 Եւ մշակքն նոքա ասացին ընդ միմեանս . Սա է ժառանգն , եկայք սպանցուք զնա , և մեր եղիցի ժառանգութիւնն ։

8 Եւ առեալ զնա սպանին , և հանին զնա արտաքս յայգւոյն ։

9 Զի՞նչ արասցէ տէր այգւոյն . եկեսցէ և կորուսցէ զմշակսն , և տացէ զայգին այլոց ։

10 Ոչ զայս գրոց ընթերցարուք . Զոր անարգեցին շինողքն , նա եղև գլուխ անկեան ։

11 ՅՏեառնէ եղև այս , և է սքանչելի յաչս մեր ։

12 Եւ խնդրէին զկերպ ինչ զի կալցին զնա , և երկնչէին ՚ի ժողովրդենէն , զի գիտէին եթէ զնոսա ասաց զառակն զայն ։ Եւ թողեալ զնա՝ գնացին ։

13 Եւ առաքեցին առ նա զոմանս ՚ի փարիսեցւոց և ՚ի հերովդիանոսաց , զի որսասցեն զնա ՚ի խօսից ։

14 Եւ եկեալ նոքա՝ ասեն ցնա . Վարդապե՛տ , գիտեմք զի ճշմարիտ ես , և ոչ հոգաս զոք , զի ոչ հայիս ՚ի դէմս մարդկան , այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհ Աստուծոյ ուսուցանես ։ Արդ արժան է՞ տալ հարկս կայսեր , թէ ոչ տացուք ։

15 Եւ նա գիտացեալ զկեղծաւորութիւն նոցա՝ ասէ ցնոսա . Զի՞ զիս փորձէք . բերէ՛ք ինձ դահեկան մի տեսից ։

16 Եւ նոքա բերին ։ Եւ ասէ ցնոսա . Զի՞նչ է պատկեր այս և գրութիւն ։ Եւ նոքա ասացին ցնա . Կայսերն ։

17 Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ ասէ ցնոսա . Տուք զկայսերն կայսեր , և զԱստուծոյ Աստուծոյ ։ Եւ զարհուրեալ էին ՚ի նմանէ ։

18 Եւ եկին առ նա Սադուկեցիքն , որ ասեն թէ չիք յարութիւն , և հարցանէին զնա՝ ասելով .

19 Վարդապե՛տ , Մովսէս գրեաց մեզ եթէ եղբայր ոմանց եթէ մեռանիցի , և կին թողցէ , և զաւակ ոչ թողցէ , առցէ եղբայր նորա զկինն նորա , և յարուսցէ զաւակ եղբաւր իւրոյ ։

20 Եւ եղբարք եւթն էին ։ Եւ առեալ առն զկին՝ մեռաւ , և ոչ թողոյ զաւակ ։

21 Եւ առեալ երկրորդն զկինն՝ մեռաւ , և ոչ թողոյ զաւակ ։ Եւ նոյնպէս երրորդն ։

22 Եւ առեալ զնա եւթնեցունցն՝ ոչ թողին զաւակ ։ Յետ ամենեցուն մեռաւ և կինն ։

23 Յարութեանն յորժամ յարիցեն , յորո՞ւմ կին լիցի նա ։ Զի եւթնեցունցն ունէին զնա կին ։

24 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ այդ պատճառաւ մոլորիք դուք , զի ոչ գիտէք զգրոցն և զզօրութիւն Աստուծոյ ։

25 Զի յորժամ յարիցեն ՚ի մեռելոց , ոչ կնանան և ոչ կանայք առնուն , այլ իբրև զհրեշտակս որ յերկինս են ։

26 Եւ վասն մեռելոցն թէ յարիցեն , ոչ ընթերցարուք ՚ի գրոցն Մովսիսի , զի ՚ի մորենւոջն ասաց ցնա Աստուած՝ ասելով . Ես եմ Աստուած Աբրահամու , և Աստուած Իսահակայ , և Աստուած Յակոբայ ։

27 Ոչ է Աստուած մեռելոց , այլ կենդանեաց ։ Դուք ուրեմն մոլորեալ էք ։

28 Եւ մատեալ մի ՚ի դպրացն՝ որ լուաւ նոցա խնդրելոց , գիտացեալ եթէ լաւ պատասխանի ետ նոցա՝ հարցանէ զնա . Ո՞րն է առաջին պատուիրանաց ամենայնի ։

29 Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նմա . Առաջին պատուիրանաց ամենայնի է . Լո՛ւր Իսրայէլ , Տէր Աստուած մեր Տէր մի է ։

30 Եւ սիրեսցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ , և յամենայն անձնէ քումմէ , և յամենայն մտաց քոց , և յամենայն զօրութենէ քումմէ ։ Սա է առաջին պատուիրան ։

31 Եւ երկրորդ նման նմին . Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո ։ Ոչ է այլ պատուիրան մեծ քան զսոսա ։

32 Եւ ասէ ցնա դպիրն . Լաւ ասացեր , վարդապե՛տ , ճշմարտութեամբ ասացեր , զի Աստուած մի է , և չիք այլ բաց ՚ի նմանէ ։

33 Եւ սիրել զնա յամենայն սրտէ , և յամենայն հանճարոյ , և յամենայն զօրութենէ , և սիրել զընկեր իբրև զանձն , առաւել է քան զամենայն ողջակէզս և զպատարագս ։

34 Եւ Յիսուս տեսեալ զի խելամտութեամբ պատասխանի ետ , ասէ ցնա . Ոչ հեռի ես ՚ի թագաւորութենէ Աստուծոյ ։ Եւ ոչ ոք համարձակեցաւ յետ այնորիկ հարցանել զնա ։

35 Եւ պատասխանի տուեալ Յիսուս՝ ասէր ՚ի տաճարին ուսուցանելով . Զիա՞րդ ասեն դպիրքն եթէ Քրիստոս Որդի Դաւթի է ։

36 Եւ ինքն Դաւիթ ասաց Հոգւովն Սրբով . Ասաց Տէր Տեառն իմում . Նստիր ՚ի աջմէ իմմէ , մինչև եդից զթշնամիս քո սաստ ոտից քոց ։

37 Եւ ինքն Դաւիթ կոչէ զնա Տէր , և զիա՞րդ է նա որդի նորա ։ Եւ բազում ամբոխ լսէին նմա սիրով ։

38 Եւ ասէր ցնոսա ՚ի ուսուցանելն իւրում . Զգուշացարուք ՚ի դպրացն , որ կամին երթալ զգեցեալ ՚ի պատմուճանս , և սիրեն ողջոյնս ՚ի հրապարակս ,

39 Եւ զաթոռս առաջնակարգս ՚ի ժողովարանս , և զկողմանս առաջնակարգս ՚ի հանդէսս ,

40 Որ կլանեն զտունս այրեաց , և երկայնապատիր աղօթս առնեն առ ցուցումն . նոքա առաւել դատաստան կրեն ։

41 Եւ նստեալ Յիսուս դէմ գանձանակին՝ նայէր զկերպ որպէս ձգէր ամբոխն դրամ ՚ի գանձանակն , և բազումք հարուստք ձգէին բազում ինչ ։

42 Եւ եկեալ այրի մի աղքատ՝ ձգեաց երկու լումայս , որ է դանգ մի ։

43 Եւ կոչեալ զաշակերտսն իւր՝ ասէ ցնոսա . Ամէն ասեմ ձեզ , զի այրի աղքատ այս ձգեաց քան զամենեսեան որ ձգեցին ՚ի գանձանակն ։

44 Զի ամենեքին ՚ի բազմութենէ իւրեանց ձգեցին , և նա ՚ի պակասութենէ իւրմէ զամենայն ինչ զոր ունէր ձգեաց , զամենայն կեանս իւր ։

ԺԳ

1 Եւ յորժամ ելանէր նա ՚ի տաճարէն , ասէ ցնա ոմն ՚ի աշակերտացն իւրոց . Վարդապե՛տ , տե՛ս զի՞նչ քարինք և զի՞նչ շինուածք ։

2 Եւ Յիսուս պատասխանի տուեալ՝ ասէ ցնա . Տեսանե՞ս զայս մեծամեծ շինուածս . ոչ մնասցէ քար ՚ի քարի որ ոչ քակեսցի ։

3 Եւ նստեալ նորա ՚ի լերինն Ձիթենեաց դէմ տաճարին՝ հարցանէին զնա առանձինն Պետրոս և Յակոբոս և Յովհաննէս և Անդրէաս ,

4 Ասելով . Ասա մեզ , յորո՞ժամ եղիցին այս ամենայն , և զի՞նչ նշան յորժամ սկսցին այս ամենայն կատարիլ ։

5 Եւ Յիսուս սկսաւ ասել ցնոսա . Տեսէ՛ք զի մի ոք մոլորեցուսցէ զձեզ ։

6 Զի բազումք եկեսցեն յանուն իմ՝ ասելով . Եթէ ես եմ ։ Եւ զբազումս մոլորեցուսցեն ։

7 Եւ յորժամ լուիցէք պատերազմունս և զպատերազմաց լուրս , մի՛ զարհուրիք . զի պարտ է այնոսիկ լինել , այլ ոչ դեռ է վախճան ։

8 Զի յարիցէ ազգ ՚ի վերայ ազգի , և թագաւորութիւն ՚ի վերայ թագաւորութեան , և լինիցին երկրաշարժք յամենայն տեղիս , և լինիցին սովք և խռովք . սկիզբն ցաւոցն են այսոքիկ ։

9 Եւ դուք զգուշացարուք ՚ի ձեզ անձինս . զի մատնեսցեն զձեզ ՚ի ժողովարանս , և ՚ի ժողովս ծեծեսջիք , և առաջի իշխանաց և թագաւորաց կացուսցին վասն իմ , ՚ի վկայութիւն նոցա ։

10 Եւ ամենայն ազգաց նախ պարտ է քարոզել զաւետարանն ։

11 Եւ յորժամ տանիցեն զձեզ մատնելով , մի՛ նախ հոգայք զինչ ասիցէք , և մի՛ խորհիք . այլ զոր ինչ տացի ձեզ յժամուն յայնմիկ՝ զայն խօսեցարուք , զի ոչ դուք էք որ խօսիք , այլ Հոգին Սուրբ ։

12 Եւ մատնեսցէ եղբայր զեղբայր ՚ի մահ , և հայր զորդի , և յարիցեն որդիք ՚ի վերայ ծնողաց , և մահու մատնեսցեն զնոսա ։

13 Եւ լինիցիք ատելիք ամենայն ազգաց վասն անուան իմոյ . բայց որ համբերեսցէ մինչև ՚ի կատարած , նա կեցցէ ։

14 Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն կործանման՝ որ ասացաւ ՚ի Դանիէլ մարգարէէ , որ կայցէ ՚ի տեղւոջ ոչ իւրում , որ կարդայ՝ իմասցի ։ Յայնժամ որ ՚ի Հրէաստան են՝ փախիցին ՚ի լերինս ,

15 Եւ որ ՚ի տանն՝ մի՛ իջցէ ՚ի տունն , և մի՛ մտցէ առնուլ ինչ ՚ի տանէ իւրմէ ,

16 Եւ որ ՚ի դաշտի՝ մի՛ դարձցի ետ առնուլ զհանդերձս իւր ։

17 Վա՛յ յաղուաղակ և ՚ի կաթնասուն յայնմ աւուրս ։

18 Եւ աղաչեցէ՛ք զի մի՛ լիցի ձմերայնի ։

19 Զի եղիցին աւուրք յայնոսիկ նեղութիւն , որպիսի չեղև յսկզբանէ արարչութենէ զոր արար Աստուած մինչև ցայժմ , և ոչ եղիցի ։

20 Եւ եթէ ոչ կրճատեսցէ Տէր զաւուրսն , ոչ ապրեցաւ ամենայն մարմին . այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտրեաց՝ կրճատեաց զաւուրսն ։

21 Եւ յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ցձեզ . Ահա աստ է Քրիստոս , կամ անդ , մի՛ հաւատայք ։

22 Զի յարիցեն սուտ Քրիստոսք և սուտ մարգարէք , և տացեն նշանս և զսքանչելիս , զի մոլորեցուսցեն , եթէ կարիցեն , և զընտրեալսն ։

23 Դուք ուրեմն զգուշացարուք . ահա նախասացի զամենայն ինչ ձեզ ։

24 Բայց յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն յայնորիկ՝ արեգակն խաւարեսցի , և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր ,

25 Եւ աստեղք յերկնից անկցին , և զօրութիւնք որ յերկինս են շարժեսցին ։

26 Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ՚ի ամպս հանդերձ զօրութեամբ բազմաւ և փառաւ ։

27 Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակսն իւր , և ժողովեսցէ զընտրեալսն իւր ՚ի չորից հողմոց , ՚ի ծագաց երկրի մինչև ՚ի ծագս երկնից ։

28 Եւ ՚ի թզենւոջէ առակ ասացէ՛ք . Յորժամ ոստ նորա մատղաշ լինի , և տերեւս ածանի , գիտէք եթէ մերձ է ամառն ։

29 Նոյնպէս և դուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ , գիտասջի՛ք եթէ մերձ է ՚ի դրունս ։

30 Ամէն ասեմ ձեզ , զի մի՛ անցցէ ազգս այս մինչև զայս ամենայն եղիցի ։

31 Երկինք և երկիր անցանիցեն , բայց բանք իմ ոչ անցանիցեն ։

32 Եւ զաւուրն յայնմիկ կամ ժամուն ոչ գիտէ ոք , ոչ հրեշտակք որ յերկինս են , ոչ Որդի , այլ միայն Հայր ։

33 Զգուշացարուք , արթնացարուք և աղօթեցէ՛ք . զի ոչ գիտէք զի՞նչ ժամ իցէ ։

34 Որպէս մարդ մեկնեալ յերկիր՝ եդ զտունն իւր , և ետ զիշխանութիւն ծառայիցն իւրոց , և իւրաքանչիւր զգործ իւր , և դրան պահապանին պատուիրեաց զի արթնասցի ։

35 Արթնացարուք ուրեմն , զի ոչ գիտէք յորո՞ժամ գայցէ տէր տանն , կամ երեկոյ , կամ կէս գիշերի , կամ ՚ի հաւուն , կամ առաւօտ ,

36 Զի մի՛ եկեալ յանկարծ՝ գտցէ զձեզ քնացեալս ։

37 Եւ զոր ասեմ ձեզ՝ ամենեցուն ասեմ , արթնացարուք ։

ԺԴ

1 Եւ էր զատկին և խմորոցն երկու աւուրք ։ Եւ խորհէին քահանայապետքն և դպիրքն զկերպ ինչ զի նենգութեամբ կալցին զնա և սպանցեն ։

2 Եւ ասէին . Ոչ յտօնի , զի մի՛ խռովութիւն լինիցի ՚ի ժողովրդեանն ։

3 Եւ յորժամ էր նա Բեթանիա ՚ի տան Սիմոնի բորոտի , և նստէր ընդ սեղանաւ , եկն կին մի ունելով սրուակ մի ալաբաստրոնի իւղոյ նարդոսի մաքրոյ , և կոտորեալ զսրուակն՝ հեղոյց ՚ի գլուխ նորա ։

4 Եւ էին ոմանք որ ՚ի միտս իւրեանց ասէին . Ընդէ՞ր կորուստ եղև իւղոյս այսորիկ ։

5 Զի կարէր իւղս զայս վաճառել ՚ի գինն երեք հարիւր դահեկանաց , և տալ աղքատաց ։ Եւ նեղէին զնա ։

6 Եւ Յիսուս ասէ . Թողէ՛ք զնա , զի՞ զնա նեղէք . գործ բարի գործեաց ինձ ։

7 Զի զաղքատսն միշտ ունիք ընդ ձեզ , և յորժամ կամիցիք՝ կարող էք նոցա բարի առնել , բայց զիս ոչ միշտ ունիք ։

8 Զոր ինչ կարացին՝ արարին . կանխեաց օծանել զմարմին իմ յաղագս թաղման ։

9 Ամէն ասեմ ձեզ , ուր և քարոզեսցի աւետարանս այս յամենայն աշխարհի , և զոր արարին կինս այս՝ պատմեսցի ՚ի յիշատակ նորա ։

10 Եւ Յուդաս Իսկարիովտացի , որ ՚ի թուոյ տասնեցունցն էր , գնաց առ քահանայապետսն՝ զի մատնեսցէ զնա նոցա ։

11 Եւ նոքա լուեալ՝ ուրախ եղեն , և խոստացան տալ նմա արծաթ ։ Եւ խնդրէր զկերպ ինչ զի մատնեսցէ զնա ՚ի ժամ յարմար ։

12 Եւ ՚ի միում յաւուրցն անխմորոցն՝ յորում զատիկն մորթէին , ասեն ցնա աշակերտք նորա . Ո՞ւր կամիս երթալ և պատրաստեսցուք զքեզ զի կերիցես զատիկն ։

13 Եւ առաքէ երկուս յաշակերտաց իւրոց , և ասէ ցնոսա . Երթայք յքաղաքն , և ապանդիսցի ձեզ մարդ մի ջրով կուժ մի բարձեալ , զհետ եկէ՛ք նմա ,

14 Եւ ուր մտցէ ՚ի տունն՝ ասացէ՛ք տանուտերին . Ասէ վարդապետն . Ո՞ւր է ննջարանն ուր զատիկն ընդ աշակերտս իմ կերիցեմ ։

15 Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ , զարդարեալ և պատրաստ , անդ պատրաստեցէ՛ք մեզ ։

16 Եւ ելին աշակերտքն նորա , և եկին յքաղաքն , և գտին որպէս ասաց նոցա , և պատրաստեցին զզատիկն ։

17 Եւ յորժամ երեկոյ եղեալ՝ եկն ընդ տասնեցունցն ։

18 Եւ նստեալ նոցա ՚ի սեղանի՝ և ուտելով , ասէ Յիսուս . Ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոք ՚ի ձէնջ մատնեսցէ զիս , որ ուտէ ընդ իս ։

19 Եւ սկսան տրտմել , և ասել ցնա մի ըստ միոջէ . Միթէ՞ ես եմ ։

20 Եւ նա ասէ ցնոսա . Ոմն ՚ի տասնեցունցն , որ ՚ի պնակ ընդ իս ձգէ ։

21 Զի Որդի մարդոյ երթայ որպէս գրեալ է վասն նորա , բայց վա՛յ այնմ մարդոյ որով Որդի մարդոյ մատնեսցի . լաւ էր նմա եթէ չծնեալ լինէր մարդն այն ։

22 Եւ ուտելոցն նոցա՝ առեալ Յիսուս զհաց , և օրհնեալ՝ բեկ և ետ նոցա , և ասէ . Առէ՛ք , կերէ՛ք , այս է մարմին իմ ։

23 Եւ առեալ զբաժակն՝ և շնորհակալ եղեալ՝ ետ նոցա , և արբուցին ամենեքին ՚ի նմանէ ։

24 Եւ ասէ ցնոսա . Այս է արիւն իմ նորոգ ուխտի , որ վասն բազմաց հեղեալ լինի ։

25 Ամէն ասեմ ձեզ , զի ոչ եւս արբից յայսմ ծնունդ որթոյ մինչև յաւուրն յայնմ՝ յորում արբից զայն նոր յարքայութեան Աստուծոյ ։

26 Եւ օրհնեալ՝ ելին յլեառն Ձիթենեաց ։

27 Եւ ասէ Յիսուս ցնոսա . Ամենեքին գայթագղիցիք ՚ի ձեզ զիս յաւուրս յայսմիկ , զի գրեալ է . Հարից զհովիւն , և ցրուեսցին ոչխարքն ։

28 Բայց յետ յարութեանս իմոյ նախագնասցեմ ձեզ յԳալիլեա ։

29 Եւ Պետրոս ասէ ցնա . Եթէ և ամենեքին գայթագղիցին , ես ոչ գայթագղիմ ։

30 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Ամէն ասեմ քեզ , զի դու այսօր յաւուրս յայսմիկ մինչև ոչ երկիցի աքաղաղ՝ երիցս ուրասցես զիս ։

31 Եւ նա աւելի խօսէր . Եթէ ինձ հարկ իցէ հետ քո մեռանել , ոչ ուրասցեմ զքեզ ։ Նոյնպէս և ամենեքին ասէին ։

32 Եւ եկին յանդ որում անուն Գեթսեմանի , և ասէ ցաշակերտսն իւր . Նստարո՛ւք աստ մինչև աղօթեցից ։

33 Եւ առեալ զՊետրոս և զՅակոբոս և զՅովհաննէս ընդ ինքեան՝ սկսաւ զարհուրել և տագնապել ։

34 Եւ ասէ ցնոսա . Տրտում է անձն իմ մինչև ՚ի մահ . կացէ՛ք աստ և արթնացարուք ։

35 Եւ անցեալ մի ինչ՝ անկաւ ՚ի վերայ երկրի , և աղաչէր զի եթէ կարիցէ՝ անցցէ ՚ի նմանէ ժամն ։

36 Եւ ասէր . Աբբա Հայր , ամենայն ինչ քեզ հնար է , անցո՛ զբաժակս զայս ՚ի ինէն , բայց ոչ զիս կամիս այլ զքո ։

37 Եւ գայ և գտանէ զնոսա քնացեալս , և ասէ ցՊետրոս . Սիմո՛ն , քնացեա՞ր , ոչ կարացեր մի ժամ արթնանալ ։

38 Արթնացարուք և աղօթեցէ՛ք , զի մի՛ մտանիցէք ՚ի փորձութիւն . հոգի պատրաստ է , այլ մարմին տկար ։

39 Եւ կրկին գնացեալ՝ աղաչէր զնոյն բան ասելով ։

40 Եւ դարձեալ եկեալ գտանէ զնոսա քնացեալս , զի ծանրացեալ էին աչք նոցա , և ոչ գիտէին զի՞նչ պատասխանի տացեն նմա ։

41 Եւ գայ երրորդ անգամ՝ և ասէ ցնոսա . Քնացէ՛ք ուրեմն և հանգուցէ՛ք . բաւական է , եկն ժամն , ահա մատնեսցի Որդի մարդոյ ՚ի ձեռս մեղաւորաց ։

42 Յարիջի՛ք , երթա՛նք , ահա մատնիչ իմ մերձեցաւ ։

43 Եւ նա դեռ խօսէր , և ահա Յուդաս Իսկարիովտացի մի ՚ի տասնեցունցն գայ , և ընդ նմա ամբոխ բազում սրով և գաւազանաւ ՚ի քահանայապետացն և ՚ի դպրացն և ՚ի երէցանցն ։

44 Եւ մատնիչն տուեալ նոցա նշան՝ ասելով . Զոր ես համբուրեցից՝ նա է , զնա կալարո՛ւք և տարարո՛ւք զգուշութեամբ ։

45 Եւ եկեալ՝ անդէն մատեաւ առ նա և ասէ . Ռաբբի , Ռաբբի , և համբուրեաց զն

սեմ ձեզ . եթէ ոչ ոք է որ ետես զնա կամ գծնօղս կամ զերգասս կամ զկին կամ զորդին՝ վասն աքսորութեան Յաստուծոյ ,

30 եթէ ոչ առնուցու քառմասիկ ի ժամանակի յայսմիկ . և յաշխարհին՝ որ գալոցն է՝ զկեանն յաւիտենական ժառանգեսցէ :

31 Եւ առեալ զերկոտասանեան աշակերտին՝ ասէ ցնոսա . Յհաւատիկ ելանեմք յԵրուսաղէմ . և կատարեսցին ամենայն գրեալքն մարգարէիւք վասն Որդւոյ մարդոյ :

32 Զի մատնեսցի Հեթանոսաց և կատակեսցի .

33 Եւ հարկանիցեն և սպանանիցեն զնա , և յերիր աւուր յառիցէ :

34 Եւ նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ , այլ էր բանն ծածկեալ ի նոցանէ , և ոչ գիտէին զասացեալսն :

35 Եւ եղև ի մօտենալն նորա յԵրիքովին , կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհաւն մուրացիկ :

36 Իբրեւ լուաւ զանցանել ժողովրդեանն , հարցանէր՝ թէ Զի՞նչ իցէ այն :

37 Եւ պատմեցին նմա , թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ :

38 Յղաղակեաց և ասէ . Յիսուս որդի Դաւթի՝ ողորմեաց ինձ :

39 Եւ որ առաջին երթային՝ ասաստէին նմա , զի լռեսցէ . և նա աւս առաւել աղաղակէր , Որդի Դաւթի ողորմեաց ինձ :

40 Զատեղի առ Յիսուս , և հրամայեաց ածել զնա առ իւր . և իբրեւ մերձ եղև առ նա , եհարց զնա և ասէ .

մարիարն ասուսմամ ձեզ , թէ ոչ՝ ով չըկայ՝ որ տունները կամ ծնօղները կամ եղբարները կամ կինը կամ որգիքը թողեց Յաստուծոյ աքսորութեան համար[19] ,

30 Որ շատ աւելի չառնէ էս ժամանակումս՝ և էն աշխարհըումն՝ որ գալու է՝ յաւիտենական կեանքըն ժառանգէ[20] :

31 Եւ էն տասներկուսին առաջ ձին առաւ և նորանց ասաց[21] . Ըհա վեր ենք էլլում Երուսաղէմ . և ամէն բաներն որ մարգարէներն ձեռովն Որդոյ մարդոյ համար գրուած են , կրկատարվին[22] :

32 Ինչու որ՝ Հեթանոսների ձեռքըն կրմատնվի և ծաղր կրլինի[23] :

33 Եւ կրծեծեն և կրսպանեն նորան . և երեք օրումն յարութիւն կառնէ :

34 Եւ նորանք ոչ ինչ էիմացան էն բաներից՝ թայց խօսքն ծածկըված էր նորանցից՝ և ասած բաները չէին գիտում[24] :

35 Եւ երբոր նա Երիքովին մօտենումէր[25] , մին կոյր ճանապարհի վերայ նստած էր՝ մուրացական :

36 Երբոր ժողովըրդի անցկենալն լսեց , հարցնումէր՝ թէ Ին՞չ է :

37 Եւ պատմեցին նորան՝ թէ Յիսուս Նազովրեցին անց է կենում :

38 Յղաղակեց և ասաց . Յիսուս որդի Դաւթի՝ ինձ ողորմեա :

39 Եւ նորանք՝ որ առաջ էին գնում , ասստումէին նորան՝ որ լռու կենայ . և նա էլ աւելի աղաղակումէր . Որդի Դաւթի՝ ինձ ողորմեա :

40 Յիսուս կանգնեց և հրամայեց՝ որ նորան իրան մօտ բերեն . և երբոր իրան մօտ եկաւ՝ հարցրուց նորան և ասաց :

(19) ք Օրին · լգ · 9 : (20) Յոբ · խբ · 10 : (21) Մատ · ժզ · 21 : ժէ · 22 : ի · 17 : Մարկ · ժ · 32 : (22) Սամ · իբ : Նաում · ծգ : (23) Մատ · իե · 2 : Ղուկ · իգ · 2 : Յովհ · ժբ · 28 : Գործ · գ · 13 : (24) Մարկ · թ · 32 : Ղուկ · ը , 50 : թ · 45 : Յովհ · ժ · 6 : ժբ , 16 : (25) Մատ , ի · 29 : Մարկ · ժ , 46 :

Digitized by Google

41 Ո՞վ ինչ կամիս դու՝ զի տրա-
ցից քեզ · և նա ասէ · Տէր՝ զի
բացցին աչք իմ՝ և տեսից ։
42 Եւ Յիսուս ասէ ցնա · Հաս-
ատ , հաւատք քո կեցուցին զքեզ ։

43 Եւ առժամայն եսաս՝ երթայր
զհետ նորա՝ և փառաւոր առնէր
զԱստուած · և Ամենայն ժողովրդե-
անն տեսեալ , տայր օրհնութիւն
Աստուծոյ ։

41 Ի՞նչ ես պատրաստ դուս որ անեմ
քեզ · և նա ասաց · Տէր՝ որ իմ
աչքերս բացվին և տեսնեմ ։
42 Եւ Յիսուս ասաց նորան ·
Ա՛յսպէս , քո հաւատքդ ապրեցրուց
քեզ[26] ։
43 Եւ շուտով տեսաւ , և նորա
հետևէն գնումէր՝ և Աստուծոյն փա-
ռաւորումէր[27] · և ամէն ժողովուրդն՝
որ տեսաւ՝ օրհնութիւն էր տալիս
Աստուծոյն ։

ԳԼ · ԺԹ

2 Օգթեոս մաքսաւորն ։ 11 Պետանէրի տառին ։ 28 Երիքոսոյ քաղաքէն հնձած չորս թաթիանով նշանագիր մանելն · 41 Կաղաքին վերայ կլսայ · 45 Նոխազներին և գրաճաղներին առաջերց դուրս կրհանէ · 47 Եւ ամէն օր էն տէր կըսովրցնէ · քահանայապետներն և դպրապետներն ուզումէին որ նորան խորտնեն՝ բայց ժողովրդից վախենալէն ։

1 Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երի-
քով ։
2 Եւ արդ այր մի անուն կոչեց-
եալ Զաքքէոս , և նա էր մաքսա-
պետ , և ինքն մեծատուն ·

3 Եւ խնդրէր տեսանել զԵիսու
իցէ Յիսուս , և ոչ կարէր ի բազ-
մութենէն , զի կարճ էր հասա-
կաւ ։

4 Եւ ընթացեալ յառաջս , ել
ի ժանտաթզենին՝ զի տեսանիցէ
զնա · քանզի ընդ այն իսկ անցա-
նելոց էր ։

5 Երբեւ եկն ի տեղին , հայեցաւ
ի վեր Յիսուս՝ և ասէ ցնա · Զաք-
քէ փութով էջ այսր , զի այսօր
ի տան քումն արժան է ինձ ագա-
նել ։

6 Փութացաւ և էջ՝ և ընկալաւ
զնա ուրախութեամբ ։

7 Երբեւ տեսին ամենեքին , տրըր-
տնջէին և ասէին՝ թէ Առն մեղաւորի եմուտ լուծանիլ ։

1 Եւ մտաւ Երիքովի միջոցէն
անց էր կենում ։
2 Եւ ահա մին մարդ անունն
Զաքէոս կոչված · և նա մաքսա-
ւորների (Ի՞նչ-որ-չինովնիկի) գլխաւորն
էր , և ինքն էր հարուստ ։
3 Եւ ուզումէր որ տեսնէ՝ թէ
ո՞վ է Յիսուսն , և մարդկանց
բազմութեան պատճառովն չէր կա-
րում · ինչու որ հասակովն կարճ
էր ։
4 Եւ առաջ վազեց և վեր էլաւ
մին ժանտաթզենի ծառ՝ որ տեսնէ
նորան · ինչու որ (Յիսուս) հենց
էնտեղովն պէտք էր անցկենայ ։
5 Երբոր էն տեղն եկաւ՝ Յի-
սուս վեր նայեց և նորան ասաց ·
Զաքէ շուտ արի էգ տեղիցդ վեր
եկ , ինչու որ՝ պէտք է ինձ՝ որ
էս օր քո տանդ վեր գամ ։
6 Ա՛յս վազելով վեր եկաւ և
ուրախութիւնով ընդունեց նորան ։
7 Ա՛մէնն երբոր տեսին , տրըր-
մընջումէին և ասում · թէ Ա՛ն-
դաւոր մարդոյ մօտ մտաւ հանգիստ
առնելոյ համար[1] ։

(26)Ղուկ · ժե · 19 · (27)Ղուկ · ե · 26 · Գործ · դ · 21 · ժա · 18 · (1) Սաղմ · ՃԴ · 11 · Ղուկ · ե · 30 ·

Digitized by Google

8 Եկն եկաց Ովաբէա՝ և ասէ ցՏէր · Տէր՝ ահա ղեկս ընչից իմոց առաց աղքատաց · և եթէ զոք զըրկեցի , հատուցից չորեքկին ։

9 Եւ ասէ ցնա Յիսուս · Ա՛յսօր եղեւ փրկութիւն տանս այսմիկ · քանզի և սա որդի Աբրահամու է ։ 10 Ի՛նչ եկն Որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն ։

11 Եւ մինչդեռ նոքա զայն լսէին , յաւել առակ մի և ասէ , վասն մերձ ձենալոյ նորա Երուսաղէմ , և համարելոյ նոցա եթէ առաջաւին յայտնելոց է արքայութիւն Աստուծոյ ։

12 Ա՛ռէ · Ա՛յր ոմն ազնուական գըներայ յաշխարհ հեռի՝ առնուլ իւր թագաւորութիւն և դառնալ ։

13 Եւ կոչեցեալ զծառայս իւր՝ ետ նոցա տասն մնաս , և ասէ ցնոսա · Շուրջացէք զայդ մինչև եկից ։

14 Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա ։ առաքեցին հրեշտակս զկնի նորա և ասեն , Թէ Ոչ կամիմք թագաւորել դմա ՚ի վերայ մեր ։

15 Եւ եղև դառնալ նմա՝ առեալ զթագաւորութիւնն , և և կոչեցեալ զծառայն՝ որոց տուեալ էր զարծաթն , զի գիտասցէ թէ ո՞ զինչ շահեցաւ ։

16 Եկն առաջինն և ասէ · Տէր մնասն քո՝ տասն մնաս արար ։

17 Եւ ասէ ցնա · Ա՛ղնիւ ծառայ և բարւոյ , զի ՚ի փոքուդ հաւատարիմ եղեր , լիջիր իշխանութիւն ունել ՚ի վերայ տասն քաղաքի ։

8 Ովաբէան եկաւ կանգնեց և Տէրին ասաց · Տէր՝ ահա իմ ապրանքների կէսը աղքատներին կըտամ · և եթէ մէնդն զրկեցի՝ չորս տակ կըվճարեմ[3] (նորան) ։

9 Եւ Յիսուս նորան ասաց · Այս օր փրկութիւն էլաւ էս տանս . ինչու որ՝ սա էլ[4] Աբրահամու որդի է ։

10 Գաւճառն որ՝ Որդին մարդոյ եկաւ , որ մանգայ և ապրեցնէ կորածին[5] ։

11 Եւ դեռ որ նորանք էս բաները լսումին՝ մին առակ աւելացրուց և ասաց , իրան Երուսաղէմին մօտենալոյ համար , և նորանց կարծելոյ համար՝ թէ Աստուծոյ արքայութիւնն շուռավ պիտի յայտնվի[7] ։

12 Ա՛սաց · Ա՛ինն մեծազգի մարդ գնաց հեռա աշխարհ , որ թագաւորութիւն առնէ իրան համար և յետ դառնայ[8] ։

13 Եւ իրան ծառաներին կանչեց , տասն մնաս տուաւ նորանց , և ասաց նորանց · Ա՛նդ բանացրէք մինչև որ գամ ։

14 Եւ նորա քաղաքացիներն , նորան ատումին · նորա հետևէն պատգամաւորներ ուղարկեցին և ասացին · Թէ Չենք ուզում որ դա թագաւոր մեզ վերայ[9] ։

15 Եւ էլաւ՝ որ նա թագաւորութիւնըն առաւ՝ յետ դարձաւ · և էն ծառաներին՝ որ արծաթըն նորանց էր տուել , կանչեց , որ գիտենայ , թէ ով ի՞նչ շահվեցաւ ։

16 Ա՛ռաջինն եկաւ և ասաց · Տէր քո հնասդ տասն հնաս (շահ) արաւ ։

17 Եւ նորան ասաց · Ա՛ղնիւ և բարի ծառայ՝ որովհետև էդ քիչ բանումդ հաւատարիմ էլար՝ թագդ տասն քաղաքի վերայ իշխանութիւն ունենաս[10] ։

(2) Ղուկ · գ · 14 ։ (3) Նիւ · իբ · 1 ։ ա Ցաւգ · ժբ · 3 ։ բ Ցաւգ · ժբ · 6 ։ (4) Ե՛ղուկ · գ · 11 , 13 · 16 ։ Գաղ · գ · 7 ։ (5) Ղուկ · ժգ · 16 ։ (6) Ա՛մբակ · ժ · 6 ։ ժբ · 24 ։ ժը · 11 ։ (7) Գործ · ա · 6 ։ (8) Ա՛ղուկ · իե · 14 ։ Ա՛մբակ · ժգ · 34 ։ (9) Ովսէ · ա · 11 ։ (10) Ա՛ղուկ · իե · 21 ։ Ղուկ · ժը · 10 ։

Digitized by Google

18 Եկն երկրորդն և ասէ. Ա՛նաան քո արար հինգ մնաս:
19 Ա՛սէ և ցնա. Եւ դու լիջիր՝ ի վերայ հինգ քաղաքաց:
20 Եկն միւսն և ասէ. Տէր՝ ահա մնաան քո՝ զոր ունէի ծրարեալ՝ ի վարշամակի:

21 Երկնչէի՝ ի քէն, զի այր ըստամբակ ես. բառնաս՝ զոր ոչ եդիր, և ընձես՝ զոր ոչ սերմանեցեր:

22 Եւ ասէ ցնա. Ի բերանոյ քումմէ դատեցայց զքեզ ծառայ անհաւատ. գիտէիր թէ ես այր մի ստամբակ եմ, բառնամ՝ զոր ոչ եդի, և ընձեմ՝ ուր ոչ սերմանեցի:

23 Եւ ընդէր ոչ եառուր զարծաթն իմ՝ ի սեղանաւորս, և եկեալ ես տոկոսօք պահանջէի:

24 Եւ ասէ ցպատասաւորսն. Ա՛ռէք՝ ի դմանէ զմնասն, և տարա՛յք առ՛ք այնմ՝ որ ունիցի զտասն մնասն:
25 Եւ ասեն ցնա. Տէր՝ ունի տասն մնաս:
26 Ա՛սեմ ձեզ, եթէ Ա՛մենայնի՝ որ ունիցի, տացի. և յայնմանէ՝ որ ոչն ունիցի, և զոր ունիցին՝ բարձցի՝ ի նմանէ:
27 Սակայց զթշնամիսն իմ զայնոսիկ, որ ոչն կամէին զիս թագաւորել՝ ի վերայ նոցա, ածէ՛ք այսր և սպանէ՛ք առաջի իմ:
28 Եւ ի բրև զայս ասաց, գնաց յառաջ՝ ելանել Երուսաղէմ:
29 Եւ եղև ի բրև մերձեցաւ՝ ի Բեթփագէ և ի Բեթանիա մօտ՝ ի լեառն՝ որ կոչի Ձիթենեաց, առաքեաց երկուս յաշակերտացն իւրոց՝ և ասէ:

18 Երկրորդն եկաւ՝ և ասաց. Տէ՛ր մնաստ հինգ մնաս (շահ) արար:
19 Նորան էլ ասաց. Եւ դո՛ւ էլ հինգ քաղաքի վերայ լինիս:
20 Ա՛յլն էլ եկաւ և ասաց. Տէր ահա քո մնաստ՝ որ վարշամակի (խաղտայի) մէջ պատած պահում էի:
21 Վասն ախենաւմէի քեզանից. ինչու որ՝ դու մին քարասիրտ մարդ ես. վեր ես առնում էն՝ որ չըդրիր՝ և ընձուում էն՝ որ չըսերմեցիր[11]:
22 Եւ ասաց նորան. Քո բերանից քեզ կըդատեմ, անհաւատ ծառայ[12]. դու գիտուէիր՝ որ ես մին քարասիրտ մարդ եմ[13], վեր եմ առնում էն՝ որ չըդրի, և հընձուէմ՝ որտեղ որ չըսերմեցի:
23 Ուրեմն ինչո՞ւ իմ արծաթը տասակ փոխոզներին (սոսոփնեբէն) չըտուիր, որ ես գայի շահով յետ առնէի:
24 Եւ ծառաներին ասաց. Ա՛ռէք դորանից էն մնասըն, և տարէք տուէք նորան՝ որ տասն մնասըն ունի:
25 Եւ նորան ասացին. Տէ՛ր. (նա) տասն մնաս ունի:
26 Ա՛սում ձեզ, թէ Ա՛մէնին որ ունի, կըտրվի. և նա որ չունի, նորանից էն էլ, որ ունի, վեր կառնըվի[14]:
27 Սակայց էն իմ թշնամիներս՝ որ չէին ուզում, որ ես նորանց վերայ թագաւորեմ, էստեղ բերէք և սպանեցէ՛ք իմ առաջիս:
28 Եւ երբոր էս ասաց, առաջ գնաց, որ վեր էլնի Երուսաղէմ[15]:
29 Եւ էլաւ երբոր Բեթփագէին և Բեթանեային մօտերցաւ էն սարին մօտ՝ որ Ձիթենեաց սար է կոչվում՝ իրան աշակերտներից երկուսը ուղարկեց և ասաց[16]:

(11) Մատթ. իե. 24: (12) Բ Յոսէ. ա. 16: Յոբ. ժե. 6: Մատթ. ժբ. 37: (13) Մատթ. իե. 26: (14) Մատթ. ժգ. 12: իե. 29: Մարկ. գ. 25: Ղուկ. ը. 18: (15) Մարկ. ժ. 32: (16) Մատթ. իա. 1: Մարկ. ժա. 1:

Digitized by Google

30 Երթա՛ք դուք ի գեօղն՝ որ հանդէպ մեր կայ, յոր իբրև մտա-նէք՝ գտանիցէք յաւանակ կապեալ, յորում ոք ի մարդկանէ երբէք ոչ նստաւ. լուծէ՛ք զնա և ածէ՛ք:

31 Եւ եթէ ոք հարցանիցէ զձեզ՝ թէ Ընդէր լուծանէք, այսպէս ա-սասջի՛ք ցնա, թէ Տեառն իւրում պիտոյ է:

32 Իբրև չոքան որ առաքեցանն, գտին որպէս ասացն ցնոսա, կայր յաւանակն:

33 Եւ մինչդեռ լուծանէին զյա-ւանակն, ասեն տէարքն նորա ցնո-սա. Ընդ՞ լուծանէք զյաւանակդ:

34 Եւ նոքա ասեն. Տեառն իւ-րում պիտոյ է:

35 Եւ ածին զնա առ Յիսուս. և արկին զնովաւ հանդերձս, և հե-ծուցին զՅիսուս:

36 Եւ մինչդեռ երթայր, ըզ-հանդերձս իւրեանց տարածանէին ճանապարհաւն:

37 Եւ իբրև այն ինչ մերձ եղև ի զառ ի վայր լերինն Ձիթենե-նաց, սկսան ամենայն բազմութիւն աշակերտացն ուրախութեամբ օրհ-նել զԱստուած ի ձայն մեծ վասն ամենայն եղելոց զօրութեանցն զոր տեսին.

38 Եւ ասէին. Օրհնեալ որ գայ թագաւորդ յանուն Տեառն. խա-ղաղութիւն յերկինս, և փառք ի բարձունս:

39 Եւ ումանք ի փարիսեցւոցն յամբոխէ անտի՝ ասեն ցնա. Ո՛ր-դապետ՝ սաստեա աշակերտացդ քոց:

40 Պատասխանի ետ և ասէ. Ա-

30 Վնացէ՛ք դուք էդ գիւղդ, որ մեր դիմացն է. և երբոր մտնէք նորա մէջ՝ մին քուռակ կըգտնէք կապված, որ նորա վերայ իսկի մին ժամանակ մարդ չը նստեց. նորան արձակեցէ՛ք և բերէ՛ք:

31 Եւ թէ որ մինն հարցնէ ձեզ՝ թէ Ինչո՞ւ էք արձակում՝ նորան էսպէս ասացէ՛ք՝ թէ Տէրին պէտք է սա:

32 Երբոր գնացին նորանք որ ա-ղարկվեցան, էնպէս գտին ինչպէս որ նորանց ասաց, քուռակըն կանգ-նած էր:

33 Եւ երբոր քուռակըն արձա-կումէին՝ նորա տէրերն ասացին նո-րանց. Ինչո՞ւ էք արձակում էդ քուռակըդ:

34 Եւ նորանք ասացին. Տէրին պէտք է սա:

35 Եւ նորան բերին Յիսուսի մօտ. և շորեր քցեցին նորա վե-րայ, և Յիսուսին հեծացրին[17]:

36 Եւ դեռ որ գնումէր՝ իրանց շորերըն փռումէին ճանապարհին վերայ[18]:

37 Եւ երբոր դեռ որ մօտեցաւ որ Ձիթենեաց սարիցն դէպի ցածն վէր գնայ՝ աշակերտների ամէն բազմութիւնն ուրախութենով լսա-կըսեց օրհնութիւն ասել Աստուծոյն բարձր ձայնով՝ էն ամէն էլած զո-րութիւններին համար որ տեսնէլէ-ին:

38 Եւ ասումէին. Օրհնեալ է դա՝ որ գալիս է Թագաւոր Տէրի անունովը[19]. խաղաղութիւն (ևի-նի) երկնքումն և փառք ի բար-ձունս[20]:

39 Եւ փարիսեցիներից մին քա-նիսն, որ ժողովուրդների մէջն է-ին, նորան ասացին. Ո՛վ վարդա-պետ՝ սաստիր քո աշակերտներիդ:

40 Պատասխան առաւ և ասաց՝

(17) գ Թագ. ք. 13: Մատթ. ի. 7: Մարկ. ժա. 7: Յովհ. ժբ. 14: (18) Մատթ. ի. 8: (19) Սաղ. ճժբ. 26: Ղուկ. ժգ. 35: (20) Ղուկ. բ. 14: Եփես. բ. 14:

Digitized by Google

սեմ ձեզ՝ զի եթէ դուքա լռեսցեն , քարինքդ ազաղակեսցեն ։

41 Եւ իբրև մերձեցաւ , տեսեալ զքաղաքն՝ ելաց ՚ի վերայ նորա , և ասէ .

42 Եթէ գիտէիր դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ զնաղաղութիւնն քո . բայց այժմ ծածկեցաւ յերեսաց քոց ։

43 Զի եկեսցեն աւուրք ՚ի վերայ քո , և պատեսցեն զքեզ թշնամիքդ քո պատնէշ . և պաշարեսցեն զքեզ , և նեղեսցեն զքեզ յամենայն կողմանց ։

44 Եւ յատակեսցեն զքեզ , և զորդիս քո ՚ի քեզ , և ոչ թողուցուն քար ՚ի քարի վերայ յամենայնի ՚ի քեզ . փոխանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ այցելութեան քո ։

45 Եւ մտեալ ՚ի տաճարն սկսաւ հանել զաղաւնեվաճառսն , և ըզ- գնօղս . և զսեղանս հաւաւվաճառացն ջրուեաց ։

46 Եւ ասէ ցնոսա . Գրեալ է՝ Եւ եղիցի տուն իմ տուն աղօթից , և դուք արարիք զդա այրս աւազակաց ։

47 Եւ ուսուցանէր զնոսա հանապազ ՚ի տաճարին . իսկ քահանայապետքն և դպիրք և գլխաւորք ժողովրդեանն խնդրէին զնա կորուսանել ,

48 Եւ ոչ գտանէին՝ թէ զինչ առնեսցեն . զի ժողովուրդն ամենայն կախեալ կային զնմանէ ՚ի լսել ։

Լատումէ ձեզ՝ որ եթէ սարանք էլ լուռ կենան՝ էդ քարերդ կաղաղակեն[21] ։

41 Եւ երբոր մօտեցաւ , տեսաւ քաղաքին՝ և լաց էլաւ նորա վրայ և ասաց[22] .

42 Եթէ գոնեա էս օրս գիտնայիր քո խաղաղութիւնըդ . բայց հիմիկ ծածկըվեցաւ քո երեսից ։

43 Ինչաւ որ՝ օրեր կըգան քեզ վերայ , և քո թշնամիներդ քո չորս կողմովդ պատնէշ (Ղալէրա) կըպատեն և քեզ կըպաշարեն և ամեն կողմից քեզ կընեղացնեն[23] ։

44 Եւ հիմնայատակ կանեն քեզ և քո որդիքըդ էլ քո միջումդ[24] ։ և իսկի քար քարի վերայ չեն թողիլ քո միջումդ[25] . ինչաւ որ՝ չըճանաչեցիր (Ուշադոյ) քեզ տես գալոյ ժամանակըն[26] ։

45 Եւ մտաւ տաճարն և սկսաց դուրս հանել աղաւնի ծախողներին և գնողներին , և ըստակ վռնդողներ տախտակներըն ցրվեց[27] ։

46 Եւ նորանց ասաց . Գրված է՝ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի լինի[28] , և դուք դրան աւազակների բուն արիք[29] ։

47 Եւ ամեն օր սովորցնումէր նորանց տաճարի միջումն . բայց քահանայապետներն և կարգացօղներըն և ժողովրդի գլխաւորներն խնդրումէին , որ կորցնեն նորան[30] ։

48 Եւ չէին գտնում՝ թէ ինչ անեն . պատճառն որ՝ ամեն ժողովուրդն նորանից կախված էր որ (նորա խօսքըն) լսէ ։

(21) Ղկ . բ . 11 ։ (22) Հովհ . ժա . 35 ։ (23) Նաում . ԺԲ . 3 , 4 ։ Նբհմ . գ . 3 . 6 ։ Գ–թ . խ . 20 ։ (24) գ Թագ . բ . 7 , 8 ։ Մխ . գ . 12 ։ (25) Մտթ . իգ . 2 ։ Մտթ . ժգ . 2 ։ Ղ–թ . խ . 6 ։ (26) Գան . բ . 24 ։ Ղ–թ . ա . 68 . 78 ։ ա Պետր . բ . 12 ։ (27) Մտթ . քա . 12 ։ Մրկ . ժա . 11 . 15 ։ Հովհ . բ . 14 , 15 ։ (28) Նաում . ծգ . 7 ։ (29) Նբհմ . է . 11 ։ (30) Մրկ . ժ . 18 ։ Հովհ . է . 19 ։ ը . 37 ։

Digitized by Google

ԳԼ · Ի

2 Ուրբաստա Հայհոյեիս մէրոփքի համար մեր բան հարցնելով քահանայապետներին և կարգա- ցուցներին իրան իշխանութիւնն ու տեղից վռնդել կըզործէ։ 9 Ղ.ԺԹ տառին։ 20 Կայսերին հարկ տալը վերայ։ 27 Ուրբաստա տպաւորիցներուն կըհամարձ , նորանք մեռելների յարու- թիւնն կուրանան։ 41 Ուրբաստա Քրիստոս Դաւթի որդին է։ 45 Իրան աշակերտներին կըզգուշացնէ որ կարգացողներն ծերերին հետ վերայ հասին[1] ։

1 Եւ եղև ՚ի միում աւուրցն յայնցանէ , մինչդեռ ուսուցանէր զժողովուրդն ՚ի տաճարի անդ՝ և աւետարանէր , հասին ՚ի վերայ քա- հանայապետքն և դպիրք ծերովքն հանդերձ ,

2 Եւ ասեն ցնա . Ո՞ւստ մեզ՝ արդ՝ իշխանութեամբ գործես դու զայդ , կամ ո՞վ է՝ որ ետ քեզ զայդ իշ- խանութիւն ։

3 Պատասխանի ետ և ասէ ցնո- սա . Հարցից և ես ցձեզ բան մի , և ասացէք ինձ ։

4 Ո՝կրտութիւնն Յովհաննու յերկնից էր՝ եթէ ՚ի մարդկանէ ։

5 Եւ նոքա խորհեցան ՚ի միմեա իւրեանց և ասեն .

6 Եթէ ասեմք Յերկնից , ասէ . Ի՞ակ ընդէր ոչ հաւատացէք նմա . և եթէ ասեմք ՚Ի մարդկանէ , ամե- նայն ժողովուրդն քարկոծ առնեն զմեզ . զի համոզեալ է ՚ի միտս զՅովհաննէ , թէ մարգարէ է ։

7 Եւ պատասխանի ետուն չգի- տել թէ ուստի իցէ ։

8 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա . Եւ ոչ ես ասեմ ձեզ , որով իշխանութեամբ առնեմ զայս ։

9 Սկսաւ ասել առ ժողովուրդն՝ զառակս զայս . Ո՞մր ոմն անկեաց այգի , և ետ զնա մշակաց . և ինքն գնաց ՚ի ճանապարհ ժամանակս բա- զումս ։

10 Եւ ՚ի ժամու՝ առաքեաց առ

1 Եւ էլաւ որ էն օրերից մը- նում՝ դեռ քանի որ տաճարումն սովորցնումէր ժողովրդին և աւե- տարանումէր , քահանայապետներն և կարգացողներն ծերերին հետ վերայ հասին[1] ։

2 Եւ նորան ասացին . Ո՞սա մեզ , դու ինչ իշխանութեններով ես ա- նում էդ[2] , կամ ո՞վ է նա , որ էդ իշխանութիւնըդ տուաւ քեզ ։

3 Պատասխան տուաւ և ասաց նորանց . Ես էլ ձեզանից մին բան կըհարցնեմ , և ասացէք ինձ ։

4 Յօհաննէսի մկրտութիւնն եր- կընքիցն էր , թէ մարդկանցիցն ։

5 Եւ նորանք իրանց միջումն միտք արին և ասացին .

6 Մե որ ասենք , երկնքիցն . կասէ . Ուպա ինչու չը՛հաւատացիք նրան . և թէ որ ասենք՝ Ա՝արդ- կանցիցն , ամէն ժողովուրդն մեզ քարկոծ կանեն . ինչու որ՝ իրանց մտքումն համոզած դրել են Յօհան- նէսին համար՝ թէ (նա) մարգարէ է[3] ։

7 Եւ պատասխան տուին՝ չը՛գի- տել , թէ որ տեղից է ։

8 Եւ Յիսուս նորանց ասաց . Ես էլ չեմ ասիլ ձեզ՝ թէ ինչ իշ- խանութեններով եմ անում էս ։

9 (Ո՞ւպա) սկսեց էս առակս ա- սել ժողովրդին . Ա՝ին մարդ այ- գի (քաղ) անկեց , և մշակներին տուաւ նորան , և ինքն ճանապարհ գնաց շատ ժամանակ[4] ։

10 Եւ ժամանակն որ եկաւ՝ մին

(1) Մատթ · խա · 23 ։ (2) Գործ · գ · 7 ։ է · 27 ։ (3) Մատթ · ժգ · 5 ։ խա · 26 ։ Ղուկ · է · 29 ։ (4) Մատթ · խա · 33 ։ Մարկ · ժբ · 1 ։

Digitized by Google

մշական ծառայ , զի ՚ի պղծոյ այգւոյն տացեն նմա . և մշակքն գան հարին զնա , և արձակեցին ունայն :

11 Եւ յաւել միւս ևս ծառայ յղել . նոքա և զնա ևս գան հարին՝ անարգեցին , և առաքեցին ունայն :

12 Եւ յաւել զերրորդն առաքել . նոքա և զնա վիրաւորեցին , և հանին արտաքս :

13 Ասէ տէր այգւոյն . Ո՞ՐՆԷ արարից , առաքեցից զորդի իմ սիրելի , թերևս ՚ի սմանէ պատկառեսցեն :

14 Իրրև տեսին զնա մշակքն , խորհեցան ընդ միմեանս և ասեն . Սա է ժառանգն . սպանցուք զսա , զի մեր լինիցի ժառանգութիւնն :

15 Եւ հանին զնա արտաքս քան զայգին և սպանին . արդ՝ զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր այգւոյն :

16 Գո՛ ապաքէն գայցէ և , կորուսանիցէ զմշական զայնոսիկ , և տացէ զայգին այլոց . իրրև լուան՝ ասեն . Ո՛չ՝ մի՛ լիցի :

17 Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ . Իսկ զի՞նչ իցէ այն՝ որ գրեալն է . Թէ Ո՛վէպ զոր անարգեցին շինօղքն , նա եղև գլուխ անկեան :

18 Ո՛մեծայն՝ որ ընդհարցի ընդ վէմս ընդ այս՝ խորտակեսցի , և յոր վիրաւ անկցի՝ հոսեսցէ զնա :

19 Եւ խնդրէին դպիրքն և քահանայապետք արկանել ՚ի նա ձեռս ՚ի նմին ժամու , և երկեան ՚ի ժողովրդենէն . զի գիտացին՝ թէ առ նոսա ասաց զառակն զայն :

20 Եւ ապա սպասեցին , և առաքեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զանձինս առ արդարս ունել , զի ծառայ ուղարկեց մշակներին մեռ , որ այգոյ (քաղէ) պըղտիցն իրանեան . և մշակներն ծեծեցին նորան և դատարկ յետ արձակեցին :

11 Եւ նրա վերայ միւն ուրիշ ծառայ էլ ուղարկեց . և նորան էլ ծեծեցին , թուքըմուր տուին և դատարկ յետ ուղարկեցին :

12 Եւ նրա վերայ երրորդին էլ ուղարկեց . նորանք նորան էլ խոցեցին և դուրս հանեցին :

13 Այգոյ տէրն ասաց . Ի՞նչ անեմ . իմ սիրելի որդիս կուզարկեմ՝ լինի թէ սորանից ամաչեն :

14 Այ՛ն մշակներն երբոր նորան տեսին՝ իրար հետ խորհուրդ արին և ասացին . Այ՛ է ժառանգն . սպանենք սորան . որ ժառանգութիւնն մեզ լինի :

15 Եւ այգուցն (քաղչէն) դուրս հանեցին նորան և սպանեցին . ապա այգոյ տէրն ի՞նչ պիտի անէ նորանց :

16 Ա՛յ որ կըգայ և էն մշակներն կըկորցնէ և այգին ուրիշներին կըտայ , երբոր էս լսեցին՝ ասացին . Ո՛չ՝ լիցի :

17 Եւ նա մտիկ տուաւ նորանց և ասաց . Ի՞պա ի՞նչ է էն որ գըրված է՝ Թէ Այն քարն՝ որ շինօղներն անարգեցին՝ նա էլաւ անկիւնի գլուխ :

18 Ա՛մեն՝ ով որ էս քարիս վերայ ընկնի՝ կըփշրվի՝ և ում վերայ որ (նա) ընկնի՝ կըջարդէ նորան :

19 Եւ կարդացօղներն և քահանայապետներն հենց էն ժամուն (սահլասմն) ուզըտէին , որ ձեռք ձգեն նորա վերայ , և ժողովրդից վախեցան . ինչու որ՝ գիտացին որ՝ իրանց համար ասաց էն առակը :

20 Եւ ապա սպասեցին և նենգաւոր մարգիք ուղարկեցին՝ որ կեղծաւորութեամբ իրանց անձնները

(5) Ասղ . ԺԶը . 23 : Մտթ . խ , 12 : (6) Գոն . բ . 34 , 35 : Մտթ . խ . 44 :

Digitized by Google

ըմբռնեսցին զնա բանիւք , առ ի մատանել զնա պատուհասի եւ իշխանութեան դատաւորի ։

21 Հարցին զնա եւ ասեն . Վարդապետ՝ գիտեմք եթէ ուղիղ խօսիս եւ ուսուցանես , եւ ոչ առնուս ակն՝ այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աստուծոյ ուսուցանես ։

22 Հրաժա՞ն է մեզ կայսեր հարկս տալ՝ թէ ոչ ։

23 Եւ նայեցեալ ընդ խորամանկութիւն նոցա ասէ ցնոսա .

24 Ցուցէք ինձ դահեկանն . եւ նոքա ցուցին . եւ ասէ . Որո՞ պատկեր եւ գիր ունի . պատասխանի եւ ասեն՝ Կայսեր ։

25 Եւ նա ասէ ցնոսա . Արդ երթայք տուք զկայսերն կայսեր , եւ զԱստուծոյն Աստուծոյ ։

26 Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բանիւք առաջի ժողովրդեանն . եւ զարմացեալ ընդ պատասխանին նորա՝ լռեցին ։

27 Մատուցեալ ումանք ի սադուկեցւոցն , որք հակառակէին չլինել յարութեան , հարցին զնա

28 Եւ ասեն . Վարդապետ՝ Մովսէս գրեաց մեզ , Եթէ ուրուք եղբայր մեռանիցի , որոյ իցէ կին եւ անորդի իցէ , զի առնուցու եղբայր նորա զկինն , եւ յարուսցէ զաւակ եղբօր իւրում ։

29 Արդ՝ եօթն եղբարք էին . եւ առաջնոյն առեալ կին՝ մեռաւ անորդի ։

30 Առ զնա եւ երկրորդն , մեռաւ եւ նա անորդի ։

31 Առ զնա եւ երրորդն . նոյնպէս

արգար երևացուին . որ խօսքով բռնեն նորան՝ որ մատնեն նորան դատաւորի սէրութեանն եւ իշխանութեանն[7] ։

21 Վարդապետ՝ գիտութեամբ , որ շիտակ ես խօսում եւ սովորցնում , եւ երեսպաշտութիւն չես անում . բայց ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճանապարհն սովորցնում ես[8] ։

22 Հրաժա՞ն է մեզ՝ որ կայսերին հարկ տանք , թէ չէ ։

23 Եւ նորանց չարութիւնն տեսնելով՝ ասաց նորանց . (Ինչո՞ւ էք փորձում ինձ .)

24 Ցոյց տուէք ինձ էն դահեկանն . եւ նորանք ցոյց տուին . եւ ասաց . Ումի պատկերն եւ գիրն ունի (սա) . պատասխան տուին եւ ասացին . Կայսերին ։

25 Եւ նա ասաց նորանց . Ուրեմն գնացէք կայսերինն կայսերին տուէք , և Աստուծունն Աստուծոյ ։

26 Եւ չըկարացին խօսքերով բռնել նորան ժողովրդի առաջին . և նորա պատասխանին վերայ զարմացան և լուռ կացան ։

27 Սադուկեցիների՝ որ հակառակումին թէ յարութիւն չըկայ[10] , մին քանիսն մօտ եկին և նորան հարցրին .

28 Եւ ասացին . Վարդապետ . Մովսէս գրեց մեզ[11] . Եթէ որ մէնի եղբայրն մեռնի , որ կին ունենայ՝ և անորդի լինի , որ նորա եղբայրն էն կինն առնէ , և իրան եղբօր համար զաւակ վերկացնէ ։

29 Էպա՝ եօթն եղբարք կային՝ և առաջինն կին առաւ և առանց զաւակի մեռաւ ։

30 Երկրորդն էլ նորան առաւ , և նա էլ առանց զաւակի մեռաւ ։

31 Երրորդն էլ նորան առաւ .

(7) Մատթ . իբ . 15 ։ (8) Մատթ . իբ . 16 ։ Մարկ . ժբ . 14 ։ (9) Մատթ . իբ . 23 ։ Մարկ . ժբ . 18 ։ (10) Գործ . իգ . 6 . 8 ։ (11) Բ Օրին . իե . 5 ։

Digitized by Google

և հօթանեքին . և սէր թաղնէն որ-
դիս :
32 Ա՝հեռաւ և կինն :

33 Ա՛րդ ՚ի յարութեան ՚ի
նոցանէ լինելոյն կին . զի հօթանե-
քին կալան զնա կին :

34 Պատասխանի եւս Յիսուս
և ասէ . Որդիք աշխարհիս այս-
րիկ կանայս առնեն՝ և արանց լի-
նին :
35 Իսկ որ արժանի լինիցին այնմ
աշխարհի հասանել և յարութեա-
նէն որ ՚ի մեռելոց , ոչ կանայս առ-
նեն , և ոչ արանց լինին :

36 Ո՛չանգի և ոչ մեռանել եւս կա-
րեն , զի հաւասար հրեշտակաց են՝
և որդիք Ա՛ստուծոյ . քանզի յա-
րութեան որդիք են :

37 Ա՛յլ կի յայտնեն մեռեալք , և
Ա՝ովսէս գուշակեաց ՚ի մօրենւոցն ,
որպէս ասէ զՏէառնէ Ա՛ստուծոյ
Ա՛բրահամու և զԱ՛ստուծոյ Իսահա-
կայ և զԱ՛ստուծոյ Յակովբայ :

38 Եւ Ա՛ստուած չէ մեռելոց՝ այլ
կենդանեաց , զի ամենեքին նմա կեն-
դանի են :
39 Պատասխանի եւսուն ումանք ՚ի
դպրացն և ասեն . Ո՛վ ուրուապես՝
բարւոք ասացեր :
40 Եւ ոչ ևս ոք իշխէր հարցանել
զնա՝ և ոչինչ :

41 Ա՛սէ և առ նոսա . Ո՞իպէտ ա-
սեն զՔրիստոսէ՝ թէ որդի է Դաւի-
թի :
42 Ո՞ւ ինքն Դաւիթ ասէ ՚ի գիրս
Սաղմոսաց . Ա՛սաց Տէր ցՏէր իմ ,
Նիստ ընդ աջմէ իմմէ ,

էնպէս հնինց քեն հօթնել , և սրդիք
չըթողին :
32 Եւ (ամէնքին հետ) էն կինն
էլ մեռաւ :
33 Ա՛րդ յարութեան ժամանա-
կուն նորանցից որին պիտի լինի կին . ի-
նչու որ՝ էն հօթն էլ կին առին նո-
րան :
34 Յիսուս պատասխան տուաւ նո-
րանց և ասաց . Ա՛ս աշխարհքիս
որդիքն կին են առնում և մարդոյ
են գնում :
35 Ա՛սոյց նորանք որ արժանի լի-
նին էն աշխարհքին հասնելոյ և մե-
ռելներն միջիցն յարութիւն առնե-
լոյ , ոչ կին կառնեն և ոչ մարդոյ
կըգընան :
36 Պատճառն որ՝ էլ չեն կարող
մեռնիլ . ինչու որ՝ հրեշտակներին
հաւասար են և Ա՛ստուծոյ որդիք[12] ,
նրանցմանը որ յարութեան որդիք
են[13] :
37 Ա՛սոյց դըպահմանը թէ մեռել-
ներն յարութիւն կառնեն՝ Ա՝օսէն
էլ մարգարէացաւ մնչի մնան՝ ինչ-
պէս որ Տէրին համար ասում՝ Ա՛ստ-
ուած Ա՛բրահամու և Ա՛ստուած
Սահակայ և Ա՛ստուած Յակոբայ[14] :
38 Եւ Ա՛ստուած մեռելներին չէ՝
բայց կենդանիներին . ինչու որ՝ ա-
մէնքն կենդանի են նորան[15] :
39 Սարդացօղներըցն մին քանիսն
պատասխան տուին նորան և ասա-
ցին . Ա՛ս արդարապես՝ լաւ ասացիր .
40 Եւ էլ խսկի մինն չէր համար-
ձակվում՝ որ նորանից խսկի մին բան
հարցնէ :
41 Եւ նորանց էլ ասաց . Ի՞նչ-
պէս են ասում Քրիստոսի համար՝
թէ Դաւթի որդին է[16] :
42 Եւ Դաւիթ ինքն Սաղմոս գըր-
քումն ասում . Տէրն իմ Տէրին
ասաց՝ թէ Իմ աջ կողմն նստիր[17] ,

(12) ա Կորնթ . ժե . 42 . 49 . 53 : ա Յովհ . գ . 2 : (13) Հռոմ . ը . 23 : (14) Ելթ . գ . 6 : (15) Հռոմ . գ . 10 , 11 : (16) Մատթ . խը . 42 : Մարկ . ժը . 35 : (17) Սաղմ . ճժ . 1 : Կորնթ . ը . 24 :

Digitized by Google

43 Ա՛ինչև եդից զձիշտսն քո պատուհանդան ոսկից քոց :
44 Ւսկ արդ՝ եթէ Դաւիթ զնա Տէր կոչէ , զիա՞րդ որդի նորա իցէ :

45 Եւ լսելիս ամենայն ժողովրդեանն ասէ ցաշակերտան :
46 Ջգո՛յշ լերուք ի դպրացն , որ կամին պատմուճանօք շրջել , և սիրեն ողջոյնս ի հրապարակս և ըզնախաթոռս ի ժողովուրդս և ըզբարձրէգս յընթրիս :

47 Որ ուտեն զտունս այրեաց , և պատճառանօք յերկարն զաղօթս . նոքա ընկալցին աւելի դատաստանս :

43 Ա՛ինչև որ քո ի՞շտութիւնդ քո ոտացդ կոխելիք դնեմ :
44 Ւ՚պա՛ թէ որ Դաւիթն Տէր է կոչումն նորան , ի՞նչպէս նորա որդի կրլինի :

45 Եւ ամէն ժողովրդիդ առաջին որ լսումին՝ ասաց աշակերտաներուն[18] :
46 Ջգո՛յշ կացէք կարդացօղներուն՝ որ լայն կապաններով կամենուին մանգալ[19] , և սիրումն բաց տեղերանքուն բարև առնելըն[20] , և ժողովարաններուն մէջն առաջին աթոռներըն՝ և ընթրիքներուն վերևի տեղերըն :
47 Որ որբևէրիներուն տըներն ուտումեն , և պատճառներով երկար աղօթք են անում . նորանք աւելի դատապարտութիւն կընդունին[21] :

ԿԱ · ԻԸ

2 Ջրբեսաս մին ազքատ որբևէրին կըդովէ : 5 Տաճարի և Երուսաղէմի քանդվիլն . 25 Ւս վերջի օրից առաջ լինելոյ նշաններըն առաջուց կասէ : 34 Ւնչդորէն որ արթուն կենան ընդդէմ մարդոյ գալըն ազաւելով :

1 Ւս հայեցեալ ետես զմեծաւսունսն՝ որ արկանէին զտուրս իւրեանց ի գանձանակն :
2 Ետես և զկին ոմն այրի աղքատ , որ արկ անդր երկուս լումայս :

3 Եւ ասէ . Ի՛րդարև ասեմ ձեզ . զի այրին այն աղքատ՝ աւելի արկ քան զամենեսին :
4 Ջմենեքին նոքա ի մէջերից իւրեանց արկին յընծայսն Ւստուծոյ . բայց նա ի կարօտութենէ իւրմէ զամենայն զկեանս իւր զոր աւնէր՝ արկ :

5 Եւ յասելն ամենից զաջմէջն , թէ Ւներկեցաւկ վիմօք և աշտարակօք

1 Ւս մտիկ առաւ , տեսաւ Հարուստներուն՝ որ իրանց առւրքըն գանձանակն էին քցում[1] :
2 Ա՛ին որբևէրի աղքատ կին էլ տեսաւ՝ որ երկու լումայ քցեց հետեղ :
3 Եւ ասաց . Ճ՛շմարիտըն ասումեմ ձեզ՝ թէ էն աղքատ որբևէրին ամենիցն աւելի քցեց[3] :
4 Ւնչու որ՝ նորանք ամէնքն իրանց աւելցածներիցն քցեցին Ւստուծոյ ընծաների մէջն , բայց նա իրան կարօտութենիցն իրան բոլոր կենաց ապրուստըն՝ որ ուներ՝ քըցեց :

5 Եւ երբոր մին քանի մարդ ասումին տաճարի համար՝ թէ Ւնե-

(18) Մատթ . իգ . 2 . Մարկ . ժբ . 38 : (19) Մատթ . իգ . 5 : (20) Ղուկ . ժա . 43 :
(21) Մատթ . իգ . 14 : (1) Մարկ . ժբ . 41 : (2) Ա Տիմոթ . ե . 23 :

Digitized by Google

զարդարեալ է , ասե ·

6 Ոչ այդ ամենայն զոր սեասանէք , եկեսցեն աւուրք՝ յորս ոչ թողցի այդր քար ՚ի քարի վերայ , որ ոչ քակեսցի ։

7 Հարցին ցնա և ասեն · Ա ՚ւրդասիա՝ երբ լինիցի այդ , և զի՞նչ նշան իցէ՝ յորժամ այդ լինելոց իցէ ։

8 Եւ նա ասէ · Ոգուշ կացէք ; մի՛ խաբիցիք · զի բազումք գայցեն յանուն իմ և ասիցեն՝ Թէ ես եմ · և մերձեցաւ ժամանակ · մի՛ երթայցէք զկնի նոցա ։

9 Եւ յորժամ լսիցէք պատերազմունս և խռովութիւնս՝ մի՛ զարհուրիցէք · զի պարտ է նախ այնմ լինել · այլ ոչ առ ժամայն կատարած ։

10 Յայնժամ ասէ ցնոսա · Յարիցէ ազգ յազգի վերայ , և թագաւորութիւն ՚ի թագաւորութեան վերայ ։

11 Եւ շարժմունք մեծամեծք · և ՚ի տեղիս տեղիս սովք և սրածութիւնք , եղիցին արհաւիրք և նշանք մեծամեծք յերկնից ։

12 Այլ յառաջ քան զայս ամենայն , մեսցեն զձեռս իւրեանց ՚ի ձեզ՝ և հալածեսցեն · մատնեսցեն ՚ի ժողովուրդս և ՚ի բանս , և տանիցեն առաջի դատաւորաց և թագաւորաց վասն անուան իմոյ ։

13 Եւ լինիցի ձեզ այն ՚ի վկայութիւն ։

14 Արդ՝ դիք ՚ի սիրտս ձեր՝ մի՛ յառաջագոյն կրթել տալոյ պատասխանի ։

զերկիւղ քաջերով և աշտարակներով (Քուրկէով) զարդարուած է , նա ասաց[3] ·

6 Իդ ամենեցդ որ սեսանուք՝ օրերը կուգան՝ որ էդ սեղ քար քարի վերայ չէ թողուիլ՝ որ չքքանգուի[4] ։

7 Հարցրին նորան և ասացին · Ա ՚ւրդասիա՝ էդ երբ կըլինի , և ի՞նչ է նշանն՝ երբոր էդ պիտի լինի ։

8 Եւ նա ասաց · Ոգուշ կացէք՝ որ չըխաբուիք՝ · ինչու որ՝ շատ մարդիք կուգան իմ անունովս և կասեն՝ Թէ ես եմ · և ժամանակն կըն մօտեցաւ · նորանց հետևէն մի՛ գնաք ։

9 Եւ երբոր կռիւներ և խռովութիւններ կըլսէք՝ մի՛ շփոթուիք · ինչու որ՝ պէտք է , որ առաջ էն լինի , բայց դեռ շուտով վերջն չէ ։

10 Այն ժամանակն նորանց ասաց · Ազգ ազգի վերայ վեր կըկենայ և թագաւորութիւն թագաւորութեան վերայ[6] ։

11 Եւ մեծամեծ գետնաշարժութիւններ՝ և տեղ տեղ սովեր և սաստիկ մահեր (կըլինին) · և երկընքիցն սոսկալի բաներ և մեծամեծ նշաններ կըլինին ։

12 Այլց էս բաներիցս առաջ բռնանց ձեռներըն ձեզ վերայ կըձգեն և կըհալածեն[7] · (և) ժողովարանների և բանտերի մէջ կըմատնեն[8] , և կըտանեն դատաստանների և թագաւորների առաջին՝ իմ անունիս համար[10] ։

13 Եւ էն կըլինի ձեզ վկայութեան համար[11] ։

14 Ուրեմն ձեր սրտի մէջ դրէք՝ որ առաջուց մտոք չանէք պատասխան տալոյ համար[12] ։

(3) Մարկ · խդ · 1 : Մաթ · ժդ · 1 : (4) Ղուկ · ժԲ · 44 : (5) Մարկ · խդ · 4 : Մաթ · ժդ · 5 : Եփես · ե · 6 : բ Յով · բ · 8 : (6) Մարկ · խդ · 7 : (7) Մաթ · ժդ · 9 : Յայտ · բ · 10 : (8) Գործ · դ · 3 : ե · 18 : ժբ · 4 : ժգ · 24 : (9) Գործ · քե · 28 : (10) ա Պետր · բ · 13 : (11) Փիլիպ · ա · 28 : բ Թես · ա · 5 : (12) Մարկ · ժ · 19 : Մաթ · ժդ · 11 : Ղուկ · ժբ · 11 ։

15 Զի ես առայ ձեզ բերան և իմաստութիւն, որում ոչ կարիցեն կալ հակառակ կամ առլ պատասխանի ամենայն հակառակողդքն ձեր։

16 Ապանեցջիք և՝ ի ծնողաց և յեղբարց և յազգականաց և՝ ի բարեկամաց, և սպանանիցեն՝ ի ձէնջ.

17 եւ եղիջիք ատելիք յամենայնոցունց վասն անուան իմոյ։

18 Եւ մազ ի՝ ի գլխոյ ձերմէ ոչ կորիցէ.

19 եւ համբերութեամբ՝ ձերով առնջիք զհոգիս ձեր։

20 Եւայլ յորժամ անօանիցէք շարչ պատառել զօրօք զերրուստղէմ, յայնժամ գիտասջիք թէ մերձ է աւեր նորա։

21 Յայնժամ որ՝ ի՝ Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն՝ ի լերինս, և որ՝ ի մէջ նորա իցեն՝ խուսասցին, և որ՝ ի գաւառան իցեն՝ մի՝ մտցեն՝ ի նա.

22 Զի աւուրք վրէժխնդրութեան են այնոքիկ՝ առ՝ ի կատարել զամենայն գրելոց։

23 Վայ յղեաց և սընուսուցաց յաւուրսն այնոսիկ. զի եղիցի տագնապ մեծ՝ ի վերայ երկրի, և բարկութիւն ժողովրդեանն այնմիկ։

24 Եւ անկցին՝ ի սուր սատերի, և գերեսցին ամենայն՝ Հեթանոս. և Երուսաղէմ եղիցի կոխան յազգաց՝ մինչև կատարեսցին ժամանակք հեթանոսաց։

25 Եւ եղիցին նշանք յարեգակն և՝ ի լուսին և յաստեղս. և յերկրի տագնապ հեթանոսաց՝ յահեղ

15 Ընչու որ՝ ես բերան և իմաստութիւն կըտամ ձեզ. որ ձեր ամէն հակառակողներն չեն կարենալ դէմ կենալ կամ պատասխան տալ նորան[13]։

16 Կըմատնըվիք էլ ծնօղներից և եղբարներից և ազգականներից և բարեկամներից[14]. և ձեզանից կըսպանեն[15]։

17 Եւ ամէնին ատելի կըլինիք իմ անունիս համար[16]։

18 Եւ ձեր գլխից մին մազ չի կորչիլ[17]։

19 Եւ ձեր համբերութեանըն ձեր հոգին կըշահէք։

20 Ասց երբոր կըտեսնէք թէ Երուսազէմին չորս կողմանից պատած է զօրքերով՝ էն ժամանակն գիտացէք թէ նորա քանդվիլն մօտիկ է[18]։

21 Էն ժամանակն նորանք՝ որ Հրէաստանումն են՝ թող սարերն փախչին, և նորանք՝ որ նորա միջումն են՝ թող գուրս քաշվին, և նորանք՝ որ նորա գաւառներումն են՝ թող չի մտնեն նորա միջն։

22 Ընչու որ՝ էն (օրերն) վրէժխնդրելոյ օրերն են՝ որ ամէն գրվածներն կատարվին[19]։

23 Ասց էն օրերումն վայ կըլինի յղացածներին և ծիծաւօղներին[20]. ընչու որ՝ մեծ նեղութիւն կըլինի երկրիս վերայ, և (Հասածոյ) բարկութիւնն էն ժողովրդին վերայ։

24 Եւ սրի բերան կընկնին, և ամէն հեթանոսների մէջ գերի կըտանվին. և Երուսաղէմն Հեթանոսներից կոխված կըլինի՝ մինչև որ հեթանոսների ժամանակներն կատարվին[21]։

25 Եւ նշաններ կըլինին, արեգակումն և լուսնումն և աստեղներումն, և երկրումս հեթանոսների

(13) Պօր. Ղ. 19։ (14) Միւս. է. 6։ Մարկ. ժգ. 12։ (15) Պօր. է. 59։ ժբ. 2։ (16) Մարկ. ժ. 22։ (17) Մարկ. ժ. 30։ (18) Մարկ. իգ. 15։ Մարկ. ժգ. 18։ (19) Դան. թ. 26, 27։ Ովս. ժա. 1։ (20) Մարկ. իգ. 19։ (21) Դան. թ. 27։ ժգ. 7։ Հռովմ. ժա. 25։

բարբառոյ լեզուի ծովու և խաւարի-
թեան ։

26 Յելանելոյ ոգւոց մարգկան յեր-
կիւղէ և ի կարծեաց եկելոց ի վեր-
նայ տիեզերաց . զի զօրութիւնք
երկնից շարժեսցին ։

27 Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի
մարդոյ եկեալ՝ ամպովք զօրութեամբ
և փառաւք բազմօք ։

28 Եւ յորժամ սկսանիցի այս լի-
նել , ամփոփեցէք և բարձրացուսջիք
զգլուխս ձեր . զի մերձ է փրկու-
թիւն ձեր ։

29 Եւ ասաց առակ մի նոցա . Տե՛ս-
ջիք զթզենիդ և զամենայն ծառս .

30 Յորժամ ցուցանիցեն զբուսող
բերանց , տեսանէք և ի նոցանէ
ճանաչէք , եթէ մերձ է ամառն ։

31 Նոյնպէս և դուք՝ յորժամ
տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ՝
գիտասջիք թէ մերձ է արքայութիւն
Աստուծոյ ։

32 Ամէն ասեմ ձեզ . թէ Ոչ
անցցէ ազգս այս , մինչև այս ամե-
նայն լինիցի ։

33 Երկինք և երկիր անցցեն , և
բանք իմ՝ ոչ անցանիցեն ։

34 Զգոյշ լերուք անձանց , գուցէ
ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտու-
թեամբ և արբեցութեամբ և հո-
գւովք աշխարհականօք , և յանկար-
ծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն
այն ։

35 Օրն իբրև զորոգայթի հասա-
նիցէ ի վերայ ամենեցուն , որ բնակ-
եալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի ։

36 Արթնա՛ն կացէք այսուհետև ,
աստիճ ատ և վախ (կրկնիկ) ինչ-
պէս ծովի և խառնուածեան ա՛ս-
ւաջ ձայներին[22] ։

26 Որովհետև մարդկանց հոգիքն
դուրս կերգան վախի համար և էն
բաներին մոխի տալոյ համար՝ որ բո-
լոր աշխարհի վերայ պիտի գան .
ինչու որ՝ երկնքի զօրութիւններն
կը շարժվին[23] ։

27 Եւ են ժամանակն կերեւանին
Որդին մարդոյ ամպերի վերայ եկած
զօրութիւնով և շատ փառքով[24] ։

28 Եւ երբոր էս բաներս կերեւան
լինել՝ վեր կացէք և բարձրացրէք
ձեր գլուխները . ինչու որ՝ ձեր
փրկութիւնն մօտ է[25] ։

29 Եւ նորանց մին առակ ասաց .
Տեսէք թզի ծառն և ամէն ծա-
ռերն[26] .

30 Երբոր իրանց պտուղն երե-
ւցնուցանեն՝ տեսնումէք և ձորանցից
ճանաչումէք , թէ ամառն մօտ է ։

31 Ինչպէս էլ դուք՝ երբոր էս ա-
մէն բաներս էլած տեսնէք՝ գիտա-
ցէք , որ Աստուծոյ արքայութիւնն
մօտ է ։

32 Ճշմարիտն ասում ձեզ՝
թէ Ես պորտս չի անցկնալ . մին-
չև որ էս ամէն բաներս լինին ։

33 Երկինքն և երկիրս անց կերթ-
նան և իմ խօսքերս չեն անցկնալ[27] ։

34 Զգոյշ կացէք անձներիդ՝ որ
ձեր սրտերն չըծանրանան շատակե-
րութեամբ և արբեցութեամբ և
աշխարհական հոգսերով , և էն օրն
յանկարծ հասնէ ձեզ վերայ[28] .

35 Ինչու որ՝ (հենց) պտղակալի
(Խաղալիք) պէս կը հասնէ էն ամէնին
վերայ՝ որ բոլոր երկրի երեսին վե-
րայ բնակված են[29] ։

36 Արթնա՛ն կացէք[30] , ա-

(22) Ղուկ . իդ . 29 : Մատ . ժգ . 24 . բ Պետր . գ . 10—12 : (23) Մատ . իդ . 29 : (24) Մատ . իդ . 30 : Յայտ . ա . 7 : ժգ . 14 : (25) Հռոմ . ը . 19 . 23 : (26) Մատ . իդ . 32 : Մատ . ժգ . 28 : (27) Մատ . իդ . 35 : (28) Հռոմ . ժգ . 13 : ա Յովհ . բ . 6 : ա Պետր . գ . 7 : (29) ա Յովհ . բ . 2 : բ Պետր . գ . 10 : Յայտ . գ . 3 : ժգ . 15 : (30) Մատ . իդ . 42 . կե . 13 : Մատ . ժգ . 33 :

Digitized by Google

յամենայն ժամ ազօթս արարէք . զի արժանի լինիցիք վերածանել յայս ամենայնէ՝ որ լինելոց է , և կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ :

37 Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր , և զգիշերսն ելեալ ազատանէր ի լերինն՝ որ կոչէր Ձիթենեաց :

38 Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առնա ի տաճարն լսել զնմանէ :

մին ժամանակ ազօթք արէք[31] , որ արժանի լինիք ազատիլ էն ամենայն չարեաց՝ որ պիտի լինին , և կանգնիլ Որդւոյ մարդոյ առաջին[32] :

37 Եւ ցերեկն տաճարուն ուսուցանէր[33] և գիշերներն դուրս էր գալիս և կենում էր սարումն՝ որ Ձիթենեաց (սար) էր կոչվում[34] :

38 Եւ ամէն ժողովուրդն առաւօտանց շուտով գնում էր տաճարն նոքա ժամ՝ որ նորանից լսէ :

ԿԻ · ԻՒՆ

2 Հրէաներն Յիսուսի համար խորհուրդ կանէն : 3 Սատանան Յուդայի մէջ կը մտնէ ապ նորան մտանէ : 7 Նազարեանները պատրաստուն : 19 Հրէաստա Տէրը Ընթրիքը կը հաստատէ : 21 Չարաճակ մատնօղն առաքեալ կասի . 24 Պիտիլ առաքեալներն փոխանորհներից կը զգուշացնի . 31 Իմաց կը տայ Պետրոսին որ իրան հաւատալ պիտի չը գտնդի . 34 Նայդ երեք անգամ նորան պիտի ուրանայ : 39 Հրէաստի Ձիթենեաց սարին մին տեղ աղօթելն և արիւն քրտունքն թափելն , 47 Յուդան մին համբոյրով Յիսուսին կը մատնէ . 50 Հիսուս Սադեսի ականջը կը բժշկէ , 54 Պետրոսի երեք անգամ ուրանալն . 63 Հրէաստի ծաղր լինելով անարդվելն , 66 Նէ իրան անձն Նաւուծոյ Ուժե լինել կը խոստովանի :

1 Ա՛ւուրքն բաղարջակերաց՝ որ կոչէր Պասքա :

2 Եւ խնդրէին քահանայապետքն և դպիրք՝ թէ ո՛րպէս սպանանիցեն զնա . բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ ամենի :

3 Ապա եմուտ Սատանայ ի Յուդա՝ որ կոչեցեալն Իսկարիովտացի , որ էր ի թուոյ երկոտասանիցն :

4 Ազատ եղ բանն ընդ քահանայապետսն և ընդ դպիրս՝ և ընդ իշխանս ժողովրդեանն , զի մատնեսցէ զնա նոցա :

5 Եւ խնդացին , և խոստացան տալ նմա արծաթ :

6 Եւ յանձն առ , և խնդրէր պատեհ մատնել զնա նոցա՝ առկուսն յամբոխէն :

1 Բաղարջակերաց տօնն մօտեցաւ՝ որ Պասքա էր կոչվում[1] :

2 Եւ քահանայապետներն և կարգացողներն խնդրում էին՝ թէ ինչպէս սպանեն նորան[2] . բայց ժողովրդից վախենում էին :

3 Այս Սատանան մտաւ Իսկարիովտացի ասած Յուդայի մէջ՝ որ տասներկուսի թուից էր[3] :

4 Նա գնաց քահանայապետներին և կարգացողներին հետ խօսք կապեց՝ որ նորան մատնէ նորանց :

5 Եւ նորանք ուրախացան և խոստացան՝ որ արծաթ տան նորան[4] :

6 Եւ նա խօսք տուաւ և յարմար ժամանակ էր ուզում՝ որ նորան ամբոխից (խուճապից) հեռու գտած մատնէ նորանց :

(31) Ղուկ . ԻԸ . 1 : (32) Մատ . ա . 5 : Եփես . Ը . 13 : (33) Ղուկ . Ը . 1 , 2 : (34) Ղուկ . ԻԸ . 39 : (1) Մատ . ԻՆ . 2 : Մարկ . ժգ . 1 : (2) Մատ . Բ . 3 : Ղուկ . ժա . 47 : Գործ . գ . 17 : (3) Մատ . ԻՆ . 14 : Մարկ . ժգ . 10 : Ղուկ . ժգ . 3 . 27 : (4) Զաք . ժա . 12 :

Digitized by Google

7 Եկն օր բաղարջակերացն, յոր-
ում օրէն էր զնուել զպատանքն :

8 Եւ առաքեաց զՊետրոս և զՅով-
հաննէս և ասէ . Երթայք պատ-
րաստացէք մեզ զպատանքն՝ զի կերու-
ցուք :

9 Եւ նոքա ասեն . Ո՞ւր կամիս՝
զի պատրաստեսցուք :

10 Եւ ասէ ցնոսա . Ահա իբրև
մտանիցէք ՚ի քաղաքն, պատահեսցէ
ձեզ այր մի բարձեալ սափոր ջրոյ .
երթիջիք զհետ նորա ՚ի տունն, յոր
մտանիցէ .

11 Եւ ասասջիք տանուտէրն տա-
նըն . Ալ արդեաւնա ասէ քեզ . Ո՞ւր
են վանքն իմ, յորում զպատանքն
ուտիցեմ աշակերտաքս հանգերձ :

12 Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն
մի մեծ զարդարեալ, և անդ պատ-
րաստացջիք :

13 Եւ գնացեալ գտին որպէս և
ասացն նոցա . և պատրաստեցին զը-
պատանքն :

14 Եւ իբրև ժամ եղև՝ բազմե-
ցաւ, և երիսասանն առաքեալքն
ընդ նմա :

15 Եւ ասէ ցնոսա . Ցանկանալով
ցանկացայ զայս պատանք ուտել ընդ
ձեզ՝ մինչչև չարչարեալ իցեմ :

16 Ասեմ ձեզ, թէ ոչ և
կերայց ՚ի սմանէ՝ մինչև լցցի յար-
քայութեան Աստուծոյ :

17 Եւ ընկալեալ բաժակ՝ գոհա-
ցաւ և ասէ . Առէք զայդ՝ և բա-
ժանեցէք ՚ի ձեզ :

18 Ասեմ ձեզ՝ թէ Այսմհետէ ոչ
արբից ՚ի բերոյ որթոյ՝ մինչև ե-
կեսցէ արքայութիւն Աստուծոյ :

19 Եւ առեալ հաց գոհացաւ՝ և

7 Խաղարջակերաց օրն եկաւ՝ որ
օրինք էր պասքըն (պասքի գառն)
նուռանուռ մորթել :

8 Եւ Պետրոսին և Յովհաննէսին
ուղարկեց և ասաց . Գնացէք պա-
սքըն պատրաստացէք մեզ համար
որ ուտենք :

9 Եւ նորանք ասացին . Ո՞ւր
տեղ ես կամենուս՝ որ պատրաս-
տենք :

10 Եւ նորանց ասաց . Ահա երբ-
որ քաղաքն կըմտնէք՝ մին մարդ
կըպատահի ձեզ ջրի կուժը վերկա-
ծած . նորա եւևէն գնացէք էն
տունն՝ որ նա կըմտնէ .

11 Եւ էն տան տիրոջն ասացէք .
Գ արդեաւնան ասուաք քեզ . Թէ
Ո՞ւր է իմ վեր գալըլ տեղն՝ որ
նորանուս պասքըն ուտեմ իմ ա-
շակերտներիս հետ :

12 Եւ նա ձեն մեծ զարդարված
վերնատուն ցույց կըտայ ձեզ, և
էն տեղ պատրաստեցէք :

13 Եւ գնացին էնպես գտին՝ ինչ-
պես որ ասաց նորանց . և պասք-
ըն պատրաստացին :

14 Եւ ժամն (ատենն)՝ որ էլաւ՝
տեղան նստաց՝ . և առաքեալներն էլ նորա հետ :

15 Եւ նորանց ասաց . Ցանկա-
նալով ցանկացայ՝ որ էս պասքըս
ձեզ հետ ուտեմ՝ իմ չարչարվե-
լուցն առաջ :

16 Ասացի ասումեմ ձեզ՝ թէ ա-
րանից էլ չեմ ուտիլ մինչև որ՝
կատարվի Աստուծոյ արքայութի-
նումն՝ :

17 Եւ բաժակըն (Խոսըն) առաւ՝
գոհացաւ և ասաց . Առէք գորան
և ձեր միջումըն բաժանեցէք :

18 Ասումեմ ձեզ՝ թէ Արանից ե-
ւև որթի (վազի) բերքիցն չեմ խը-
միլ՝ մինչև որ՝ Աստուծոյ արքա-
յութիւնն գայ՝ :

19 Եւ հաց առաւ, գոհացաւ,

(5) Մատթ . իշ . 17 : Մարկ . ժգ . 12 : (6) Մատթ . իշ . 20 : Մարկ . ժգ . 17 : (7) Ղուկ . ժգ . 15 : Գործ . ժ . 41 : Հայոց . ժԲ . 9 : (8) Մատթ . իշ . 29 : Մարկ . ժգ . 25 :

Digitized by Google

քնիկ և նա նոցա և ասէ . Ո՛չ է մարդին իմ , որ վասն բազմաց տու- նալ · զայս արասջիք առ իսկ յի- շատակի :

20 Ապա՛ցէս և զբաժակն յետ ընթրեացն առ՝ և ասէ . Ո՛չս բա- ժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեղեալ :

21 Ո՛չայց առասիկ ձեռն մատնչէ ի- մոյ ընդ իս ի սեղանս :

22 Եւ Որդի մարդոյ ըստ սահմա- նեալն երթայ , բայց վա՛յ մարդոյն այնմիկ՝ յորմէ ձեռն մատնիցի :

23 Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս , թէ ո՞վ է ի նոցանէ՝ որ զայն գործելոց իցէ :

24 Եւ եղե՛ հակառակութիւն ի մէջ նոցա . թէ ո՞ ի նոցանէ հա- մարիցի մեծ :

25 Եւ նա ասէ ցնոսա . Թագա- ւորք ազգաց տիրեն նոցա . և որ իշխենն նոցա՝ բարերարք կոչին .

26 Ո՛ւր դուք ոչ այնպէս . այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ եղիցի իբրև ջկրտասերն , և առաջնորդն իբրև ջպատաւորն :

27 Ո՞վ է մեծ , քան զնստեալն՝ եթէ պատաւորն . ո՞չ պատաքին քան զնստեալն . բայց ես եմ ի միջի ձերում իբրև պատաւոր :

28 Եւ դուք էք՝ որ ցանգ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնս իմ .

29 Եւ ես ուխտեմ ձեզ՝ որպէս և Հայր իմ ուխտեաց ինձ զարքայու- թիւն .

կերից և նորաց տալ և ասաց . Ա՛յս է մարմին իմ , որ վասն բազմաց տու- նալ . զայս արասջիք առ իսկ յի- շատակի :

20 Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն առ՝ և ասաց . Ա՛յս բա- ժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեղեալ :

21 Ա՛յց ահա ձեռն մատնողի ինձ հետ է սեղանոյս :

22 Եւ Որդին մարդոյ կերթայ ինչպէս որ սահմանեալ է . բայց վա՛յ էն մարդոյն՝ որ նորա ձեռամբ կը- մատնուիցի :

23 Եւ նորանք սկսեցին հարցնել իրանց միջումն՝ թէ իրանցից ո՛վ է նա՝ որ պիտի էն բանըն գործէ :

24 Ա՛յսպէս միջումն հակառակա- թիւն էլ եկաւ՝ թէ իրանցից ո՛վ պի- տի մեծ համարուի :

25 Եւ նա ասաց նորանց . Ա՛զ- գերի թագաւորներն տիրապետումն նորանց վերայ , և նորանք՝ որ իշ- խանութիւն են անում նորանց վե- րայ՝ բարերար են կոչւում :

26 Ա՛յց դուք էնպէս չէ . այլ ով որ ձեր միջումն մեծ է՝ թո՛ղ փոքրի պէս լինի , և առաջնորդն ծառայի պէս :

27 Ո՞վ է մեծ , սեղան նստողն՝ թէ ծառան . չէ՞ որ սեղան նստողն . բայց ես՝ ձեր միջումն ծառայի պէս եմ :

28 Եւ դուք էք , որ միշտ ինձ հետ էիք իմ փորձութիւններում :

29 Եւ ես հաստատ խոստանում ձեզ արքայութիւն՝ ինչպէս որ Հայրն էլ ինձ հաստատ խոստա- ցաւ .

(9) Մարկ . իզ . 26 : Մարկ . ժդ . 22 : (10) ա Կորնթ . ժա . 24 : (11) ա Կորնթ . ժ . 16 : (12) Մատ . խա . 9 : Մարկ . իզ . 21 . 23 : Մարկ . ժդ . 18 : Հովհ . ժգ . 21 . 26 : (13) Մարկ . իզ . 24 : (14) Պարբ . ը . 33 : դ . 28 : (15) Մարկ . իզ . 22 : Հովհ . ժգ . 22 . 25 : (16) Մարկ . ը . 34 : Ղուկ . ը . 46 : (17) Մարկ . թ . 35 : Մարկ . ժ . 42 : (18) Մարկ . ի . 26 : ա Պետր . ե . 3 : (19) Ղուկ . ը . 48 : (20) Ղուկ . ժբ . 37 : (21) Մարկ . ի . 28 : Հովհ . ժդ . 13 , 14 : Փիլիպ . բ . 7 : (22) Նիւթ . դ . 15 : (23) Մարկ . իգ . 17 : Ղուկ . ժբ . 33 : բ Կորնթ . ա . 7 : բ Տիմ . բ . 12 :

Digitized by Google

30 Օ՛ի ուսեալք և իմասիցէք ՚ի ա-
զան իմ յարքայութիւնեան իմում,
և նստիցիք յերկոտասան աթոռ՝
դատել զերկոտասան ազգ Իսրայէլի ։

31 Եւ ասէ Տէր. Սիմոն Սիմոն՝
ահա Սատանայ խնդրեաց զձեզ խար-
բալել իբրև զցորեան.
32 Ես աղաչեցի վասն քո՝ զի
մի՛ պակասեսցեն հաւատք քո. և
դու երբեմն դարձեալ և հաստա-
տեսցես զեղբարս քո ։
33 Եւ նա ասէ ցնա. Տէր՝ ընդ
քեզ պատրաստ եմ և ՚ի բանտ և
՚ի մահ երթալ ։

34 Եւ նա ասէ ցնա. Ասեմ քեզ
Պետրէ, չկեցէ այսօր հաւուս խօս-
եալ՝ մինչև երիցս ուրասցիս զիս չգի-
տել ։
35 Եւ ասէ ցնոսա. Յորժամ ա-
ռաքեցի զձեզ առանց քսակի և մա-
խաղէ և կօշկաց, միթէ կարօտա-
ցայք իմիք ։
36 Եւ նոքա ասեն. Եւ ո՛չ իմիք.
ապա ասէ. Ա՛յլ այժմ որ ունիցի
քսակ՝ բարձցէ, նոյնպէս և մախաղ.
և որ ո՛չն ունիցի, վաճառեսցէ ըզ-
ձորձա իւր՝ և գնեսցէ իւր սուսեր ։

37 Ա՛յց ասեմ ձեզ. զի այս ևս
որ գրեալ է՝ պարտ է զի կատա-
րեսցի յիս, թէ Ընդ անօրէնս հա-
մարեցաւ. զի որ վասն իմ ինչ է՝
վճարեալ է ։

38 Եւ նոքա ասեն. Տէր՝ ահա
սասիկ են աստ երկու սուրք. և նա
ասէ ցնոսա. Հատական են ։
39 Եւ ելեալ գնաց ըստ սովորու-

30 իր ուտէք և խմէք՝ իմ սեղա-
նիս վերայ իմ արքայութեանս[34],
և տասներկու աթոռս վերայ նըս-
տիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղին
դատաստան անելոյ հաւիր[35] ։
31 Եւ Տէրն ասաց. Սիմէ՛ն Սի-
մո՛ն. ահա Սատանան ուզեց[36]՝ որ
ձեզ խախալէ ցորենի պէս[37] ։
32 Հայց ես աղաչեցի քեզ համար՝
որ քո հաւատդ չըպակասի[38]. և
դու մին ժամանակ դառնաս և քո
եղբարներդ հաստատես[39] ։
33 Եւ նա ասաց նորան. Տէր.
ես պատրաստ եմ՝ որ քեզ հետ հինց
բանտի (պընդանի) և մահի մէջ էլ
գնամ ։
34 Եւ նա ասաց նորան. Ըսու-
մեմ քեզ Պետրէ, որ էս օր դեռ
որ հաւն չըհաւսացել, դու երիք
անգամ կուրանաս չըգիտել ինձ[40] ։
35 Եւ նորանց ասաց. Երբոր ու-
ղարկեցի ձեզ առանց քսակի, և
պարկի և կօշիկների՝ միթէ կարօ-
տացաք մին բանի[41] ։
36 Եւ նորանք ասացին. Իսկի մին
բանի էլ չէ. ապա ասաց. բայց հի-
միկ ով որ քսակ ունի, թող վեր
առնէ, էնպես էլ պարկը, և ով
որ չունի՝ թող իրան շորերըն ծա-
խէ և իրան համար սուբ գնէ ։
37 Հայց ասումեմ ձեզ, թէ ես
էլ որ գրված է, պէտք է որ կա-
տարվի ինձանում՝ թէ Ընօրէնների-
րին հետ համարվեցաւ[42]. պատճառն
որ՝ ինչ որ ինձ համար ասված է՝
գլուխ է եկած ։
38 Եւ նորանք ասացին. Տէր՝ ա-
հա էսաեղ երկու սուր կայ. և նա
ասաց նորանց. Հատական են ։
39 Եւ դուրս էլաւ իրան սովո-

(24) Մարկ. ը. 11 : Ղուկ. ժդ. 15 : Յայտ. ժբ. 9 : (25) Սուղ. խթ. 14 : Մարկ. ժբ. 28 : ա Կորնթ. չ. 2 : Գայտ. գ. 21 : (26) ա Պետր. ե. 8 : (27) Ա՛ռաք. բ. 9 : (28) Ծառ. ժե. 9. 11. 15 : (29) Սուղ. ծա. 13 : Ծառ. խ. 15, 16, 17 : (30) Մարկ. իգ. 34 : Սուղ. ժդ. 30 : Ծառ. ժգ. 38 : (31) Մարկ. ժ. 9 : Ղուկ. թ. 3 : ժ. 4 : (32) Եսայ. ծգ. 12 : Սրբ. ժե. 28 :

Digitized by Google

թեանն ՚ի լեառն Ձիթենեաց. գնաց ինն զՀետ նորա և աշակերտքն ։

40 Իբրև եհաս ՚ի տեղին՝ ասէ ցնոսա. Յաղօթս կացէք չմտանել ՚ի փորձութիւն ։
41 Եւ ինքն մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ իբրև քարեղկեց մի, եդ ծունր՝ կայր յաղօթս ։
42 Եւ ասէր. Հայր՝ եթէ կամիս տիցի զբաժակս զայս յինէն. բայց ոչ իմ կամք՝ այլ քոյդ լիցին ։

43 Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից՝ և զօրացուցանէր զնա. և էր ՚ի տագնապի, և մատիւրա-թեամբ ևս կայր յաղօթս ։

44 Եւ հոսէին ՚ի նմանէ քրտունք իբրև զկայլակս արեան՝ ոլոռն ու-լաւն, հեղեալ յերկիր ։

45 Եւ յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ աշակերտսն, եգիտ զնոսա ՚ի քուն ՚ի տրտմութենէն.

46 Եւ ասէ ցնոսա. Ո՞ւմ ննջէք, արդ կացէք յաղօթս՝ զի մի՛ մատնիցէք ՚ի փորձութիւն ։

47 Եւ մինչդեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ. և որ կոչէրն Յուդա՝ մի յերկոտասանիցն՝ առաջնորդէր նոցա ։ Իբրև մերձեցաւ առ Յիսուս՝ համբուրեաց զնա. քանզի զայն նշան առեալ էր նոցա, թէ զոր որում ես համբուրեցից, նա է՝ զնա ունիցիք ։

48 Ասէ ցնա Յիսուս. Յուդա՝ րութեան պէս[33] գնաց Ձիթենեաց սարն՝ աշակերտներն էլ նորա ետևէն գնացին[34] ։

40 Երբոր հնտեղն հասաւ՝ նոր-անց ասաց. Ղօթք արէք՝ որ փորձութեան մէջ չըմտնէք[35] ։

41 Եւ ինքն նորանցից հեռացաւ մին քար քցելոյ չափուլ՝ ծունր դըրաւ՝ աղօթք էր անում[36].

42 Ասում. Հայր՝ եթէ կամենում ես բաժակըս (խաչն) անցկացրու ինձանից. միայն թէ՝ ոչ իմ կամքս՝ բայց քո (կամքդ) լինի[37] ։

43 Եւ հրեշտակ երևեցաւ[38] նորան երկնքից, և զօրացնում էր նորան, և մեռնելոյ չափ խռովութեան մէջ էր, և աւելի չանքով աղօթք էր անում[39] ։

44 Եւ քրտունքն վազումէր նորանից, ինչպէս արիւնի կաթիլք՝ որ կլոր կլոր երկրի վերայ էին թափվում ։

45 Եւ աղօթքիցն վերկացաւ՝ եկաւ աշակերտներին մօտ, և նորանց քնի մէջ գտաւ տրտմութեան պատճառովն ։

46 Եւ նորանց ասաց. Ինչո՞ւ էք քնում. վերկացէք աղօթք արէք[40], որ փորձութեան մէջ չըմտնէք ։

47 Եւ դեռ որ խօսումէր՝ ահա ամբոխ (խումբ), և նա որ Յուդա էր կոչվում՝ էն տասներկուսիցն միսն՝ առաջնորդումէր նորանց[41]. երբոր մօտեցաւ Յիսուսին՝ համբուրեց նորան. պատճառն որ՝ էն նշան էր տուել նորանց, թէ որին որ ես կըհամբուրեմ՝ նա է՝ նորան բռնեցէք ։

48 Յիսուս նորան ասաց. Յու-

(33) Ոսկր. խգ. 36 ։ Մարկ. ժգ. 32 ։ Յովհ. ժը. 1 ։ (34) Լուկ. խ. 37 ։ (35) Մատթ. գ. 13 ։ իգ. 41 ։ Մարկ. ժգ. 38 ։ Պետր. 46 ։ (36) Մատթ. իգ. 39 ։ Մարկ. ժգ. 35 ։ (37) Յովհ. ե. 30 ։ գ. 38 ։ (38) Մատթ. դ. 11 ։ (39) Յովհ. ժբ. 27 ։ Եբր. ե. 7 ։ (40) Պէտ. 40 ։ (41) Մատթ. իգ. 47 ։ Մարկ. ժգ. 43 ։ Յովհ. ժը. 3 ։

Digitized by Google

համբուրելով մատնեա զՒրդի մեղ-
դոյ :
49 Իբրև տեսին՝ որ զնավատն էին՝
որ ինչ եղևն, ասեն ցնա. Տէր՝
հարցուք զնոսա սրով :

50 Եւ եհար մի ոմն 'ի նոցանէ
զքահանայապետին ծառայ, և 'ի
լաց եհան զաջոյ ունկն նորա :
51 Պատասխանի եա Յիսուս և ա-
սէ. Թոյլ տուք մինչև ցայդ վայր.
և մատուցեալ յունկնն՝ բժշկեաց
զնա :
52 Եւ ասէ ցեկեալսն 'ի վերայ նո-
րա՝ զքահանայապետսն և ցիշխանս
տաճարին և ցծերս. Իբրև 'ի վե-
րայ աւազակի ելիք սաւսերօք և
բրօք :
53 Հանապազ ընդ ձեզ էի ի տա-
ճարին, և ոչ ձգեցիք ձեռս յիս.
այլ այս է ձեր ժամ, և իշխանու-
թիւն խաւարի :
54 Եւ կալեալ զնա՝ ածին և մու-
ծին 'ի տուն քահանայապետին. և
Պետրոս երթայր զկնի նորա հեռա-
գոյն :
55 Իբրև լուցին կրակ 'ի մէջ
գաւթին՝ և նստան շուրջ, նստաւ
և Պետրոս 'ի մէջ նոցա :

56 Եւ տես զնա աղախին ոմն՝ զի
նստէր առ լոյսն, յայտնեաւ ընդ նա
և ասէ. Եւ սա ընդ նմա էր՝ որ
ընդ նմայն էին :

57 Իսկ Պետրոս ուրացաւ և ասէ.
Ո՛չ գիտեմ զնա կին դու :

58 Եւ յետ սակաւ մի՛ոյ, այլ
ոմն եւս տես զնա, և ասէ. Եւ դու
'ի նոցանէ ես. և Պետրոս ասէ.
Ո՛չ էր դու՝ չեմ 'ի նոցանէ :

դա՞ համբուրելո՞վ ես Որդին մարդ-
դոյ մատնում :
49 Երբոր նորանք՝ որ նորա հե-
տըն էին՝ տեսին ինչ որ էլաւ՝ նո-
րան ասացին. Տէր սրով զարկե՞նք նորանց :
50 Եւ նորանցից մինն քահանա-
յապետի ծառային զարկեց՝ և նո-
րա աջ ականջն կտրեց[42] :
51 Յիսուս պատասխան տուաւ և
ասաց. Լաւ տաէք մինչև էդ տե-
ղըդ. և ականջին մօտեցաւ և բըժ-
ժըշկեց նորան :
52 Եւ իրան վերայ եկածներին՝
քահանայապետներին և տաճարի
իշխաններին և ծերերին ասաց[43]. Ինչպես մին աւազակի վերայ դուրս եկէք սրերով և բշրներով :
53 Ամենօր ձեզ հետ էի տաճա-
րումն. և ձեռներըն չըձգեցիք
ինձ վերայ. էս է ձեր ժամն (ա-
հաւասիկ) և խաւարի իշխանութիւնն[44] :
54 Եւ նորան բռնեցին տարան և
մտցրին քահանայապետի տունն[45].
և Պետրոս հետևանց գնում էր
նորա հետն[46] :
55 Երբոր սրահի մէջն կրակ վա-
ռեցին և շուրջ կողմով նստեցին,
Պետրոսն էլ նստեց նորանց միջ-
մըն[47] :
56 Ա՛ին աղախին (պատաշ) տես-
նում նորան՝ որ լուսոյ մօտ նստած
էր. մտիկ տուաւ նորան և ասաց.
Այ էլ նորանց հետ էր՝ որ նորա
հետն էին :
57 Նայց Պետրոսն ուրացաւ և
ասաց. Ա՛վ կին. ես նորան չեմ
գիտում :
58 Եւ մինչչ յետոյ մին ուրիշն
տեսաւ նորան և ասաց[48]. Դո՛ւ էլ
նորանցից ես. և Պետրոսն ասաց.
Ո՛վ մարդ՝ ես նորանցից չեմ :

(42) Մատ. խզ. 51 : Մարկ. ժդ. 47 : Յովհ. ժը. 10 : (43) Մատ. խզ. 55 : Մարկ. ժդ. 48 : (44) Յովհ. ժը. 27 : (45) Մատ. խզ. 57 : (46) Մատ. խզ. 58 : Յովհ. ժը. 15 : (47) Մատ. խզ. 69 : Մարկ. ժդ. 66 : Յովհ. ժը. 17, 18 : (48) Մատ. խզ. 71 : Մարկ. ժդ. 69 : Յովհ. ժը. 25 :

Digitized by Google

59 Եւ իբրեւ ժամ մի անց՝ ի վե-
րայ, այլ ոմն վիճէր և ասէր .
Այսոյգ և սա ընդ նմա՛ էր, քանզի
Գալիլեացի է :

60 Ա՛ռ Պետրոս . Ա՛յր դո՛, չգի-
տեմ զինչ խօսիդ . և առ ժամայն
դիւզգեա նա զայն ասէր , խօսեցաւ
հաւ :

61 Դարձաւ Տէր՝ և հայեցաւ ՚ի
Պետրոս . և յիշեաց Պետրոս զբանն
Յեսուի՝ զոր ասաց ցնա . Մինչչեւ
հաւս խօսեսցի իցէ , երիցս ուրա-
ցիս՝ չգիտեսը զիս :

62 Եւ ելեալ արտաքս՝ եկաց դառ-
նագոյն :

63 Եւ արքն , որ պահէին զնա ,
այպն առնէին զնովաւ , և հարկա-
նէին :

64 Ծածկէին զերեսս նորա և
առնջէին . և հարցանէին ցնա և
ասէին . Մարգարեաց՝ ոճ է՝ որ և
հարն զքեզ :

65 Եւ այլ բազում ինչ հայհոյու-
թեամբ խօսէին ՚ի նա :

66 Եւ իբրև այգ եղև , ժողովե-
ցաւ ծերակոյտ ժողովրդեանն՝ քա-
հանայապետքն և դպիրք , և հա-
նին զնա յատեանն իւրեանց՝
և ասեն , եթէ դու ես Քրիստոս ,
ասա մեզ :

67 Ա՛ռ ցնոսա . եթէ ասացից
ձեզ , սակայն ոչ հաւատայք .

68 Եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ ,
չասէք ինձ պատասխանի՝ կամ ար-
ձակիցէք :

69 Ապայ յայսմհետէ նստի Որդի
մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Աս-
ուծոյ :

59 Եւ երբոր մին ժամ (սահմն)
վերայ անցկացաւ՝ մին ուրիշն հա-
կառակուէր և ասում , Հ՞իսակ ,
որ սա էլ նորա հետն էր[49] . ինչու
որ՝ Գալիլեացի է :

60 Պետրոսն ասաց . Ա՛վ մարդ՝
չեմ գիտում թէ դու ինչ ես խօ-
սում . և հենց էն ժամումն դեռ որ
նա էն ասումէր՝ հաւն խօսեց :

61 Տէրն դարձաւ և մտիկ առաւ
Պետրոսին՝ և Պետրոսն միտքն ըն-
կաւ Տէրի էն խօսքըն որ ասաց նո-
րան[50], Թէ՝ Հաւն դեռ չը խօսած ,
երեք անգամ կուրանաս՝ չգիտես
ինձ[51] :

62 Եւ դուրս գնաց և դառն ար-
տասուներով լաց եղաւ :

63 Եւ մարդիկն՝ որ նորան պա-
հումէին՝ ծաղր էին անում նորան և
զարկում[52] :

64 Նորա երեսըն ծածկումէին և
չարչարումէին , և նորան հարցը-
նումէին և ասում . Մարգարէացիր՝
ոճ է նա՝ որ քեզ զարկեց :

65 Եւ էլ ուրիշ շատ բաներ հայ-
հոյանքով խօսումէին նորա դէմ :

66 Եւ երբոր առաւօտ եղաւ[53]՝
ժողովեցան ծերերն և քահանայա-
պետներն և կարդացողներն ժողով-
վեցան[54], և նորան հանեցին տա-
րան իրանց տիվանն՝ և ասացին[55] .
Թէ որ դու Քրիստոսն ես , ա-
սա մեզ :

67 Նորանց ասաց . Թէ որ ա-
սեմ ձեզ , էնպէս էլ դուք չէք
հաւատալ :

68 Եւ թէ որ մին բան հարցնեմ
ձեզ , ինձ պատասխան չէք տալ
կամ արձակիլ :

69 Այդ որանից ետև Որդին մար-
դոյ՝ Աստուծոյ զօրութեան աջ կող-
մըն կընստի[56] :

(49) Մարկ . իգ . 73 : Մտթ . ժգ . 70 : Ղուկ . ժը . 26 : (50) Մարկ . իգ . 75 :
Մտթ . ժգ . 72 : (51) Մարկ . իգ . 34 . 75 : Ղուկ . ժգ . 38 : (52) Մարկ . իգ .
67 , 68 : Մտթ . ժգ . 65 : (53) Մարկ . իե . 1 : (54) Գործ . դ . 26 : Գործ . իբ .
5 : (55) Մարկ . իգ . 63 : Մտթ . ժգ . 61 : (56) Մարկ . իգ . 61 : Մտթ . ժգ . 62
Նբր . ա . 3 : բ . 1 :

Digitized by Google

70 Եւ ասէն ամենեքեան. Ուրե՞մն դու ես Որդին Աստուծոյ. և նա ասէ ցնոսա. Դուք ասէք, թէ ես եմ։

71 Եւ նոքա ասեն. Ո՞րինչ ևս պիտոյ է մեզ վկայութիւն, զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի բերանոյ դորա։

70 Եւ ամենքն ասացին. Ուրե՞մն դու ես Աստուծոյ Որդին. և նա ասաց ցնորանց. Դուք կը ասէմ[57], որ ես եմ։

71 Եւ նորանք ասացին. Ընդ ի՞նչ պէտք է մեզ վկայութիւն, ինչպէս՝ հենց մենք ինքն լսեցինք դորա բերանից[58]։

ԿԻ. ԻԴ.

1 Յիսուսին կըչարախօսեն Պիղատոսի առաջին և Հերովդէսի կուղարկվի, 8 Հերովդէսն նորան կանարգէ և ծաղր կանէ։ 12 Պիղատոս և Հերովդէս իրար հետ բարեկամ կըլինին։ 18 Ամբողջութն կամենուվ որ Բարաբբան արձակվի, 25 Պիղատոսն Յիսուսին նորանց կամացն կըմատնէ որ նորան խաչվի։ 27 Կրիսատոս իրան վերայ կոծ և սուգ անող կանանց Երուսաղէմի քանգվիլն իմաց կըտայ. 34 Իրան թշնամիներին համար աղօթք կանէ։ 39 Երկու չարագործներին խօսքն որ իրան հետ խաչն էին հանում։ 46 Յիսուսի մահն, 50 և թաղվիլն։

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն նոցա, ածին զնա առ Պիղատոս։

2 Եւ սկսան չարախօս լինել զնմանէ և ասել. Զտաք զսա՝ զի թիւրեր զազգս մեր, և արգելոյր ՚ի տալոյ հարկս կայսեր, և ասէր զանձն՝ եթէ Քրիստոսն իցէ թագաւոր։

3 Իսկ Պիղատոս եհարց զնա և ասէ. Դու ես թագաւորն Հրէից. Նա պատասխանի ետ նմա և ասէ. Դու ասացեր։

4 Ետես Պիղատոս ցքահանայապետսն և ցժողովուրդսն. Ոչգտանեմ ինչ մեղս յառնա յայսմիկ։

5 Եւ նոքա պնդէին և ասէին, եթէ խռովէ զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ամենայն Հրէաստան՝ սկսեալ ՚ի Գալիլեայ մինչև ցայսր։

6 Իսկ Պիղատոս իբրև լուաւ

1 Եւ նորանց ամէն բազմութիւնն վերկացաւ՝ և նորան տարան Պիղատոսի մօտ[1]։

2 Եւ սկսեցին չարախօսութիւն անել նորանից և ասել. Սորան գտինք՝ որ մեր ազգին ծռութիւն[2] և արգելութիւն կայսերին հարկ տալուցն[3]. և ինքն իրան Քրիստոս թագաւոր է[4]։

3 Նայց Պիղատոս հարցրուց նորան և ասաց. Դու ես Հրէից թագաւորն[5]. Նա պատասխան տուաւ նորան և ասաց. Դու ասացիր։

4 Պիղատոս ասաց քահանայապետներին և ժողովրդին. Ես մին պատճառ չեմ գտնում էս մարդումս[6]։

5 Եւ նորանք սաստկացնում էին և ասում՝ թէ ժողովրդները խռովացնում է, և բոլոր Հրէաստանի մէջն սովորցնում՝ Գալիլեայից սկսած մինչև էստեղս։

6 Նայց Պիղատոսն երբոր գա-

(57) Մտթ. իզ. 64։ Մրկ. ժդ. 62։ (58) Մտթ. իզ. 65։ Մրկ. ժդ. 63։ (1) Մտթ. իե. 2։ Մրկ. ժե. 1։ Ցովհ. ժը. 28։ (2) Դուբ. ժե. 7։ (3) Մտթ. ժե. 27։ իբ. 21։ Մրկ. ժը. 17։ (4) Ցովհ. ժԹ. 12։ (5) Մտթ. իե. 11։ ա Տիմ. զ. 13։ (6) ա Պետր. բ. 22։

Digitized by Google

զվաղիլեն , եհարց՝ եթէ վաղիլեացի իցէ այրն ։

7 Եւ իբրեւ գիտաց՝ եթէ յիշխանութենէ Հերովդի է , եւ առաքեալ զնա առ Հերովդէս . քանզի և նա Երուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ ։

8 Եւ Հերովդէս իբրեւ եհաս զՅիսուս , ուրախ եղեւ յոյժ . զի ցանկայր ի բազում ժամանակաց տեսանել զնա . քանզի լսեր բազում անգամ զնմանէ , և ակն ունէր նշան ինչ լեալ՝ տեսանել ի նմանէ ։

9 Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք . և նա ոչ ինչ եւս նմա պատասխանի ։

10 Կային քահանայապետքն և դպիրք՝ և պնդագոյնս չարախօսէին զնմանէ ։

11 Արհամարհեաց զնա և Հերովդէս հանդերձ իւրովք զօրականօքն . և այպն արարեալ , արկ զնովաւ հանդերձ սպիտակ , և եւս առաքեաց անդրէն առ Պիղատոս ։

12 Եւ եղեն բարեկամք Պիղատոս և Հերովդէս յաւուր յայնմիկ . քանզի յառաջ թշնամիք էին միմեանց ։

13 Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետսն և զիշխանս և զժողովուրդն ,

14 Եւ ասէ ցնոսա . Մատուցիք ինձ զայրս զայս իբրև զխոտորեցուցիչ ժողովրդեանն . և ահաւասիկ առաջի ձեր դատեցայ , և ոչինչ ինչ ոչ գտի յառնս յայսմիկ՝ զորոյ դուք չարախօսէքդ զմանէ ։

15 Այլ և ոչ Հերովդէս , քանզի եհաս առնել զդա առ նա . և արդ՝ ոչինչ մահու արժանի է գործեալ զորա ։

լիլեայի համար լսեց , հարցրուց՝ եթէ էդ մարդդ Գալիլեացի՞ է ։

7 Եւ երբոր իմացաւ՝ թէ Հերովդէսի իշխանութենից է[7] . առնիլ առաւ նորան Հերովդէսի մօտ . ինչու որ՝ նա էլ էն օրերումն Երուսաղէմումն էր ։

8 Եւ Հերովդէսն՝ երբոր Յիսուսին տեսաւ՝ շատ ուրախ էլաւ . ինչու որ՝ շատ ժամանակից եռանգնութեամբ տեսնել նորան[8] . պատճառն որ՝ շատ անգամ նորա համար լսուեր , և սպասուեր՝ որ մին նշան տեսնէ նորանից էլած[9] ։

9 Շատ խօսքերով հարցնուեր նորան՝ և նա իսկի մին պատասխան չըտուաւ նորան ։

10 Քահանայապետներն և կարգացողներն կանգնած էին՝ և շատ ասստիկ չարախօսուեին նորանից ։

11 Հերովդէսն էլ իրան զինուորներին հետ անարգեց նորան . և ծաղր անելով՝ մին սպիտակ շոր քցեց նորա վերայ , և յետ առնիլ առաւ Պիղատոսի մօտ[10] ։

12 Եւ Պիղատոս և Հերովդէս բարեկամ էլան էն օրումն . ինչու որ՝ առաջ իրար հետ թշնամի էին[11] ։

13 Պիղատոս կանչեց քահանայապետներին և իշխաններին և ժողովրդին[12] ,

14 Եւ նորանց ասաց . Դուք ինձ մօտ բերիք էս մարդս ինչպէս ժողովրդի մոլորացնող[13] . և ահա ձեր առաջին դատեցի՝ և իսկի վինաս չըգտի էս մարդումն էն բաներին համար , որ դուք չարախօսեցիք դորանից[14] ։

15 Եւ ոչ էլ Հերովդէսն . ինչու որ՝ դորան տանիլ տուի նորա մօտ . և ահա իսկի մեռնելոյ արժանի բան չի գործել դա ։

(7) Ղ. ա · գ · 1 ։ (8) Ղ. ա · բ · 9 ։ (9) Մատթ. ժգ · 1 ։ Մարկ. գ · 14 ։ (10) Նոյն . ծգ · 3 ։ (11) Գործ . գ · 27 ։ (12) Մատթ . իէ · 28 ։ Մարկ . ժե · 14 ։ Ցաքէ . ժը · 38 ։ ժբ · 4 ։ (13) Գէր . 1 , 2 ։ (14) Գէր . 4 ։

Digitized by Google

16 Խրատեցից զձա, և արձակեցից։
17 Օ՛ի հարկ էր մի մի ըստ ասելն արձակել նոցա։

18 Եւ նոքա աղաղակէին ամենայն բազմութեամբն՝ և ասէին. Կարծ զձա՝ և արձակեա մեզ զՀարաբբա.

19 Իր էր վասն խռովութեան ի քիք եղելոյ՝ ի քաղաքին և սպանութեան մտեալ՝ ի բանս։
20 Դարձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսիլ. քանզի կամէր արձակել զՅիսուս։
21 Եւ նոքա անդրէն աղաղակէին և ասէին. Ի խաչ հան զձա։

22 Եւ նա երրորդ ասէ ցնոսա. Օ՛րինչ չար արար սա. ոչ ինչ գտաւ մահու գործ՝ ի սմա. խրատեցից զսա և արձակեցից։

23 Եւ նոքա սաստկէին մեծաձայն՝ և խնդրէին զնա՝ ի խաչ հանել. և զօրականացն բարբառք նոցա և քահանայապետիցն։

24 Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ առնել զհայցուածս նոցա։
25 Արձակեաց նոցա զՀարաբբայ՝ զոր վասն խռովութեան և սպանութեան արկեալ էր՝ ի բանտ, զոր և խնդրէին իսկ. և զՅիսուս մատնեաց կամաց նոցա։

26 Իբրև առին գնացին զնա, ըմբռնեցին զոմն Սիմոն Կիւրենացի՝ որ գայր յանդէ. եդին՝ ի վերայ նորա զխաչն բերել զկնի Յիսուսի։

27 Եւ երթայր զՀնա նորա բազմութիւն ժողովրդեանն, և կանանց՝

16 Ընդ խրատեալ դորան՝ և կարձակեմ[15]։
17 Պատճառն որ՝ սոքի ժամանակումն հարկաւոր էր՝ որ մին մարդ արձակէ նորանց համար[16].
18 Եւ նորանք սկսին բազմութիւնն աղաղակումբին և ասել[17]. Պետրան վերս առ՝ և Հարաբբային արձակիր մեզ համար.
19 Որ նա քաղաքումն եղած խռովութեան և մարդասպանութեան համար բանտն էր մտել։
20 Պիղատոսն միւն էլ սկսաց խօսիլ. ինչու որ՝ կամնուամբ արձակել Յիսուսին։
21 Եւ նորանք միւն էլ աղաղակումբին և ասալ. Խաչ հանիր դորան։
22 Եւ նա երրեք անգամ ասաց նորանց. Ի՞նչ չար բան գործեց սա. իսկի մեռնելոյ պիտոս չէ՛գան տորանուլ. կըխրատեմ սորան և կարձակեմ։
23 Եւ նորանք բարձր ձայնով սաիպտումբին և խնդրումբին՝ որ խաչ հանէ նորան. և նորանց և քահանայապետներուն աղաղակելն զօրբանումբեր։
24 Եւ Պիղատոս հաւանկացաւ՝ որ նորանց խնդիրքըն անէ[18]։
25 Հարաբբային արձակեց նորանց համար՝ որ խռովութեան և մարդասպանութեան համար բանտի մէջ էր քցված, որ նորանք էլ չենց նորան էին խնդրում. և Յիսուսին մատնեց նորանց կամացն։
26 Երբոր նորան առին գնացին, մին Սիմոն Կիւրենացի (սատ) մտգ բռնեցին՝ որ յանդիցն էր գալիս. (և) խաչըն նորա վերայ դրին, որ Յիսուսի տանէն բերէ[19]։
27 Եւ շատ ժողովուրդ էր գնում նորա տանէն. և կանայք էլ՝ որ

(15) Մարկ. ի. 26։ Յովհ. ժբ. 1։ (16) Մարկ. ի. 15։ Մատթ. ժե. 6։ Յովհ. ժը. 20։ (17) Գործ. գ. 14։ (18) Մարկ. ի. 26։ Մատթ. ժե. 15։ Յովհ. ժբ. 16։ (19) Մարկ. ի. 32։ Մատթ. ժե. 21։ Յովհ. ժբ. 17։

Digitized by Google

որ կոծէին և աշխարէին զնա ։

28 Վարձաւ Յիսուս և ասէ ցնո-
սա . Վաւ՛րք Երուսաղէմի՛ մի՛ լայք
՚ի վերայ իմ՝ , այլ լացէ՛ք ՚ի վերայ
անձանց և ՚ի վերայ որդւոց ձերոց ։

29 Զի եկեսցեն աւուրք , յորս
ասիցեն՝ թէ Երանի՛ ամլոց և որո-
վայնից՝ որ ոչ ծնան , և սեանց՝ որ
ոչ դիեցուցին ։

30 Յայնժամ սկսանիցին ասել լե-
րանց՝ թէ Վնկերո՛ւք ՚ի վերայ մեր ,
և բլուրոց՝ թէ Ծածկեցէ՛ք զմեզ ։
31 Զի եթէ ընդ փայտ դալար
զայս առնեն , ընդ չորն զի՞նչ լի-
նիցի ։
32 Ելին և այլ երկուս չարա-
գործ՝ սպանանել ընդ նմա ։

33 Իբրև չորան ՚ի տեղին՝ կոչեց-
եալ Վագաթին , անդ Հանին զնա
՚ի խաչ . և զչարագործսն զոմն ընդ
աջմէ՛ և զոմն ընդ ձախմէ խաչեցին ։

34 Եւ Յիսուս ասէ . Հա՛յր՝ թո՛ղ
դացա , զի ո՛չ գիտեն՝ զինչ գործեն ։
Եւ ՚ի բաժանել զհանդերձս նորա ,
արկին վիճակս ։

35 Եւ կայր ժողովուրդն հայե-
ցեալ . անգոսնէին զնա իշխանքն
հանդերձ նոքօք՝ և ասէին . Զայլս
ապրեցոյց , ապրեցուսցէ և զանձն՝
եթէ դա է Քրիստոս Որդի Աստու-
ծոյ ընտրեալն ։

36 Հայն առնէին զնա և զին-
կած և սուգ եին անաւասիր նորա վե-
րայ ։
28 Յիսուս դարձաւ և նորանց ա-
սաց . Երուսաղէմի՛ աղջիկունե՛ր՝ լաց
մի՛ լինի՛ք ինձ վերայ՝ այլ լա՛ց է-
լէք ձեր անձնե՛րիդ և ձեր որդոց
վերայ ։
29 Ինչու որ՝ օրեր կըգան՝ որ նո-
րանցում կասեն՝ թէ Երանի՛ ա-
մուլներին (չաբ-բունե՛րին) և էն փո-
րերին , որ չըծնան , և էն ծը-
ծերին , որ չըծըծացրին[20] ։
30 Ին ժամանակն կսկսեն ասել
սարերին՝ թէ Վե՛զ վերայ ընկէ՛ք , և
բլուրներին՝ թէ Ծածկեցէ՛ք մեզ[21] ։
31 Ինչու որ՝ եթէ կանանչ փայ-
տին էս են անում , ապա չորին
ի՞նչ կըլինի[22] ։
32 Ուրիշ երկու չարագործ մար-
դիք էլ տարան , որ նորա հետ
սպանեն[23] ։
33 Երբոր եկին էնտեղն՝ որ Վա-
գաթին էր կոչվում , էնտեղ խաչ
հանեցին նորան . և էն չարագործ-
ներն էլ , միոր աջ կողմն և մի-
կէլը ձախ կողմն խաչեցին[24] ։
34 Եւ Յիսուս ասաց . Հա՛յր՝
Թողութիւն տուր դորանց[25] . ին-
չու որ՝ չեն գիտում թէ ինչ են
անում[26] . և երբոր նորա շարերըն
բաժանում էին , վիճակ քցեցին[27] ։
35 Եւ ժողովուրդն կանգնած նա-
յում էին[28] . իշխաններն նորանց հետ
ծաղր էին անում՝ և ասում[29] . ու-
րիշներին ապրեցրուց՝ թո՛ղ իրան
անձըն էլ ապրեցնէ՝ եթէ դա է
Քրիստոսն , Աստուծոյ ընտրվածն
Որդին ։

(20) Մատ . խդ . 19 : Ղուկ . խա . 23 : (21) Յոան . բ . 19 : Ովս . ժ . 8 : Յայտ . զ . 16 : Ը . 6 : (22) Ղուկ . ժա . 31 : Երէմ . խե . 29 : Եզեկ . ի . 47 : իա . 3 , 4 : ա Պետր . դ . 17 : (23) Յոան . ծգ . 18 : Մատ . խէ . 38 : (24) Մատ . խէ . 38 : Մարկ . ժե . 22 : Յովհ . ժԲ . 17 , 18 : (25) Մատ . է . 44 : Գործ . է . 60 : ա Տիմոթ . դ . 12 : (26) Գործ . գ . 17 : (27) Մատ . խէ . 35 : Մարկ . ժե . 24 : Յովհ . ԺԲ . 23 : (28) Ղուկ . իգ . 17 : Ովս . ժ . 10 : (29) Ղուկ . իգ . 7 : Մատ . խէ . 39 : Մարկ . ժե . 29 :

Digitized by Google

ասոցքն , եկեալ առաջի՝ մատուցա-
նէին նմա քացախ .
37 Եւ ասէին . Եթէ դու ես թա-
գաւորն Հրէից՝ փրկեա զանձն քո :
38 Եւ էր գիր գրեալ ՚ի վերայ
նորա՝ Յունարէն և Պաղմատերէն
և Եբրայեցերէն գրով , Եթէ Այ-
ն է արքայն Հրէից :
39 Իսկ մի ոմն ՚ի կախելոց չարա-
գործացն հայհոյէր զնա , և ասէր .
Ոչ դու ես Քրիստոսն՝ փրկեա
զանձն քո և զմեզ :
40 Պատասխանի եառ ընկերն սաս-
տելով նմա և ասէ . Ողորմիչ դու
չես Աստուծոյ՝ զի ՚ի նմին պատժի
կաս :

41 Եւ մեք յիրաւի , զի արժանի՝
որոց գործեցաքն՝ առնումք զՀա-
տուցումն . և սա ապիրատ ինչ ոչ
գործեաց :
42 Եւ ասէ ցՅիսուս . Յիշեա զիս
Տէր՝ յորժամ գայցես արքայու-
թեամբ քով :
43 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Ամէն
ասեմ քեզ . Այսօր ընդ իս իցես ՚ի
դրախտին :
44 Եւ էր իբրև վեցերորդ ժամ .
և խաւար եղև ՚ի վերայ ամենայն
երկրի մինչև ցիններորդ ժամ . խա-
ւարեցաւ արեգակն :
45 Եւ հերձաւ վարագոյր տաճա-
րին ընդ մէջ :
46 Եւ կարդաց Յիսուս ՚ի ձայն
մեծ՝ և ասէ . Հայր՝ ՚ի ձեռս քո ա-
նանդեմ զհոգի իմ . զայս իբրև ա-
սաց , եհան զոգի :
47 Եւ տեսեալ հարիւրապետին՝
զոր ինչ եղևն , փառաւոր արար
զԱստուած՝ և ասէ . Արդարև այր
այս արդար էր :
48 Եւ ամենայն ժողովուրդքն՝ որ

նում նորան . և մնա գալով քա-
ցախ էին տալիս նորան .
37 Եւ ասում . Լաւ որ դու Հրէից
թագաւորն ես՝ փրկիր քո անձդ :
38 Եւ գիր էր գրված նորա վե-
րայ , Յունարէն , Լատիներէն և
Եբրայեցերէն գրով , Թէ Այս է
Հրէից թագաւորն[30] :
39 Եւ էն կախված չարագործնե-
րից մինն հայհոյում նորան և ա-
սում . Ղէ՞ որ դու ես Քրիստոսն .
փրկիր քո անձդ և մեզ էլ[31] :
40 Նորա ընկերն պատասխան տը-
ւաւ սաստելով նորան՝ և ասաց .
Ղէ՞մ վախենում դու Աստուածա-
նից , որ դու հենց էն պատժի մէջն
ես :
41 Եւ մենք իրաւունքով . ինչու
որ՝ մեր արած գործքերին արժանի
հատուցումն ենք առնում . և սա
իսկի անիրաւ բան չէգործեց :
42 Եւ Յիսուսին ասաց . Տէր՝ ինձ
յիշիր՝ երբոր քո թագաւորութե-
նովդ գաս :
43 Եւ Յիսուս ասաց նորան .
Ճշմարիտն ասումեմ քեզ , թէ Այ-
օր ինձ հետ դրախտումն կըլինիս :
44 Եւ վեց ժամին (ահաւիկն) դեմ
էր . և ամէն երկրի վերայ խաւար
էլաւ մինչև ինն ժամն[32] . արեգակն
խաւարվեցաւ :
45 Եւ տաճարի վարագուրն մի-
ջից պատառվեցաւ[33] :
46 Եւ Յիսուս մեծ ձայնով կան-
չեց և ասաց . Հայր՝ իմ հոգիս քո
ձեռքդ եմ աւանդում[34] . երբոր էս
ասաց . հոգին հանեց[35] :
47 Եւ հարիւրապետն՝ որ տեսաւ
ինչ որ էլաւ , Աստուծոյն փառք տը-
ւաւ և ասաց . Ճշմարիտ որ՝ էս մարդս
արդար էր[36] :
48 Եւ ամէն ժողովուրդներն , որ

(30) Մարկ . ԺԵ . 27 : Մատ . ԺԷ . 26 : Հովհ . ԺԹ . 19 : (31) Մարկ . ԺԵ . 44 :
Մատ . ԺԷ . 32 : (32) Մարկ . ԺԵ . 45 : Մատ . ԺԷ . 33 : (33) Մարկ . ԺԵ . 54 :
Մատ . ԺԷ . 38 : (34) Սաղ . ԼԱ . 5 : ա Պետր . Բ . 23 : (35) Մարկ . ԺԵ . 50 : Մատ .
ԺԷ . 37 : Հովհ . ԺԹ . 30 : (36) Մարկ . ԺԵ . 54 : Մատ . ԺԷ . 39 :

Digitized by Google

եկեալ էին, և սեսանէին զսեսիլն զայն՝ և զգործ, բախէին զկուրծս՝ և դառնային։

49 Իսկ ամենայն ծանօթքն նորա՛ ի հեռասցանէ. և կանայքն, որ եկեալ էին զկնա նորա՛ ի Գալիլեայ՝ սեսանէին զայն։

50 Եւ սա՛ այր մի անուն Յովսէփ, որ էր նախարար՝ այր բարեգործ և արդար։

51 Այս չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս և ընդ գործս նոցա. ՅԱրիմաթեայ քաղաքէ Հրէից, որ և ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեան Աստուծոյ։

52 Այս մատուցեալ առ Պիղատոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի.

53 Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատառակալաւ, և եդ ի կուժոյ գերեզմանին. ուր չէր քնաւ ոք եդեալ։

54 Եւ օրն էր ուրբաթ, և շաբաթ լուսանայր։

55 Եւ երթային զկնա նորա կանայք՝ որ եկեալ էին ընդ նմա՛ ի Գալիլեայ. սեսին զգերեզմանն, և որպէս եդաւ մարմին նորա։

56 Դարձան, և պատրաստեցին խունկս և իւղս. և ի շաբաթուն հանգարստեցին վասն պատուիրանին։

եկել էին և էն էլած բաներըն սեսնումին, կուրծքերըն (փոշէրըն) թակումէին՝ և յետ կէին գնումեմ։

49 Գորա ամէն ծանօթներն էլ հեռուանց կանգնած կէին, և էն կանայքն էլ, որ Գալիլեացիից նորա եաւէն էին եկել՝ և սեսնումին էն[37]։

50 Եւ սա՛ մին մարդ՝ Յոսէփ անուն՝ որ իշխան էր՝ բարեգործ և արդար մարդ[38]։

51 Սա չէր միաբանվել նորանց խորհուրդին և գործքերին հետ։ Արեսաների Արիմաթիա քաղաքիցն (էր)՝ որ հենց ինքն էլ սպասումէր Աստուծոյ արքայութեանն[39]։

52 Սա գնաց Պիղատոսի մօտ և Յիսուսի մարմինըն խընդրեց։

53 Եւ վերբերու նորան ազնիվ կտաւով պատեց, և քարից փորած գերեզմանի մէջ դրաւ՝ որ էն սեղ էլ իսկի մին մարդ դրած չէր[40]։

54 Եւ օրն ուրբաթին էր՝ և շաբաթ էր լուսանումէ[41]։

55 Եւ էն կանայքն՝ որ Գալիլեացիցն նորա հետ էին եկել՝ գնումին նորա եաւէն[42], սեսին գերեզմանըն՝ և թէ ինչպես դրվաւ նորա մարմինըն[43]։

56 Գնեա դարձան՝ և խընկեր և իւղեր պատրաստեցին[44]. և շաբաթի օրումն հանդարս մնացին պատուիրանքի պատճառումն[45]։

(37) Ասմ· լբ· 11։ Մատթ· իե· 55։ Մարկ· ժե· 40։ Յովհ· ժթ· 25։ (38) Մատթ· իե· 57։ Մարկ· ժե· 43, 43։ Յովհ· ժթ· 38։ (39) Մարկ· ժե· 43։ Ղուկ· բ· 25· 38։ (40) Մատթ· իե· 59, 60։ Մարկ· ժե· 46։ (41) Մատթ· իե· 62։ (42) Ղուկ· ը· 2։ (43) Մարկ· ժե· 47։ (44) Մարկ· ժզ· 1։ (45) Ելս· ի· 10։

Digitized by Google

ԳԼ · ԻԳ

1 նբիս. հբնշատիներբ գերեզման գնացող կինկներին՝ Քրիստոսի յարութիւնն իմաց կբտան։ 9 Նորանք էլ էս համբառն ուրիշներին իմաց կբտան։ 13 Քրիստոս կ՚ամիաւտա գնացող՝ երկու աշակերտներին երեւուաւ։ 38 Կառ աշակերտներին երեւուաւ եւ իրանց անհաւատութիւնն նորանց երեսներին կըշտակէ։ 47 Նորանց պատուէր կբտայ։ 49 Մարդ ձոլին նորանց կբխոստանայ, 51 Եւ երկնքուաւ կըհամբառնայ։

1 Եայց ՚ի միաշաբաթիուն վաղ- քաջ ընդ առաւօտն եկին ՚ի գե- րեզմանն. բերին զնուանկան՝ զոր պատրաստեցին. և այլ կանայք ընդ նոսա։

2 Եւ գտին զվէմն թաւալեցուց- եալ ՚ի գերեզմանէ անտի։

3 Եւ մտեալ ՚ի ներքս՝ ոչ գտին զմարմինն Տեառն Յիսուսի։

4 Եւ եղև ընդ հիանալն նոցա վասն այնորիկ, և ահա արք երկու հասին առ նոսա ՚ի հանդերձս լու- սաւորս։

5 Եւ իբրև զահի հարան, և խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասեն ցնոսա. Ո՞ի կընդ- րէք զկենդանին ընդ մեռեալս։

6 Չէ աստ՝ այլ յարեաւ. յի- շեցէք՝ որպէս խօսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ՚ի Գալիլեայ,

7 Եւ ասէր՝ թէ պարտ է Որդ- ւոյ մարդոյ մատնիլ ՚ի ձեռս մարդ- ոց մեղաւորաց, և ՚ի խաչ ելանել՝ և յերրորդ աւուր յառնել։

8 Եւ յիշեցին զբանն նորա։

9 Եւ դարձան պատմեցին զայս ամենայն մեսասանիցն, և այլոցն ամենեցուն։

10 Եւ էին Մարիամ Մագդա- ղենացի և Յովհաննա և Մարիամ Յակովբայ, և այլք ընդ նոսա՝ որ պատմեցին զայս առաքելոցն։

1 Եայց մեկ շաբթի օրուանէ ա- ռաւօտանց կանուխ եկին գերեզման- ն[1], և բերին էն խընկերքն, որ պատրաստեցին[2]. և ուրիշ կա- նայք էլ նորանց հետ։

2 Եւ քարըն գերեզմանիցըն հե- ռու թօլաած գտին[3]։

3 Եւ ներս մտին և Տէր Յի- սուսի մարմինըն չը գտին[4]։

4 Եւ երբոր ներսհամար շատ զարմանուվէին՝ ահա երկու մարդ հասին նորանց լուսաւոր շորերով։

5 Եւ երբոր ահով լցվեն, և խ- րանց երեսներըն դէպի երկիրն խո- նարհացրին, նորանց ասացին. Ին- չու՞ էք կենդանին մեռելներու մէջն խնդրում։

6 Այսեղ չէ, բայց յարութիւն առաւ. մարքներդ բերէք՝ ինչպէս որ (նա) ձեզ հետ խօսեց՝ երբոր Գալիլեայումն էր[5]։

7 Եւ ասում՝ թէ պէտք է, որ Որդին մարդոյ մեղաւոր մարդկանց ձեռքն մատնըվի՝ և խաչ հանվի՝ և երեք օրումն յարութիւն առնէ։

8 Եւ նորա խօսքերըն յիշեցին[7]։

9 Եւ յետ դարձան և էս ամէն բաներըս պատմեցին տասնեւմէնին և ամէն ուրիշներին[8]։

10 Եւ (նորանք) էին Մարիամ Մագդալենացին, և Յոհաննան, և Յակոբայ Մարիամն, և նորանց հետ ուրիշներն էլ՝ որ էս բաներս պատմեցին առաքեալներին[9]։

(1) Մարկ · իը · 1 : Մարկ · ժգ · 1 : Յովհ · ի · 1 : (2) Ղուկ · իգ · 56 : (3) Մարկ · իը · 3 : Մարկ · ժգ · 4 : (4) Ղուկ · 23 : Մարկ · ժգ · 5 : (5) Յովհ · ի · 13 : Գործ · ա · 10 : (6) Մարկ · ժգ · 21 : ժէ · 23 : Մարկ · ը · 31 : ի · 31 : Ղուկ · ի · 22 : (7) Յովհ · ը · 22 : (8) Մարկ · իը · 8 : Մարկ · ժգ · 10 : (9) Ղուկ · ը · 3 :

Digitized by Google

11 Եւ երկեցան առաջի նոցա չարիագործութիւն բանքն նոցա՝ և հետապային նոցա :

12 Խոյց Պետրոս յորուցեալ ընթացաւ ի գերեզմանն , և հայեցեալ տեսանէ զկտաւսն լոկ զի կային . և գնաց ընդ միտս զարմացեալ . թէ զինչ եղև :

13 Եւ ահա երկուք ի նոցանէ երթային ի նմին աւուր ի գիւղ մի , որ հեռի էր յԵրուսաղէմ վաթսան ասպարիզաւ , և էր անուն նորա Եմմաուս :

14 Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն անցելոց :

15 Եւ եղև ընդ խօսելն նոցա և ընդ վիճիլ , և ինքն իսկ Յիսուս մերձեցաւ՝ և երթայր ընդ նոսա .

16 Եւ նոցա աչք կալեալ էին առ ի չճանաչելոյ զնա :

17 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՞րինչ են բանքդ՝ վասն որոց վիճիքդ ընդ միմեանս՝ մինչ դեռ գնայիքդ , և տրտում եք :

18 Պատասխանի եւս մի ասէ ի նոցանէ՝ որում անուն էր Կղէովպաս, և ասէ ցնա . Դու միայն կաս յԵրուսաղէմ , որ ոչ գիտացեր զինչ գործեցաւ ի նմա յաւուրս յայսոսիկ :

19 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՞րինչ . և նոքա ասեն . Ո՛Յիսուսէ Նազովրեցւոյ , որ եղև այր մարգարէ՝ հզօր արդեամբք և բանիւք առաջի Աստուծոյ , և ամենայն ժողովրդեանն :

20 Իրպէս մատնեցին զնա քահանայապետքն և իշխանքն մեր ի դատապարտութիւն մահու , և խաչեցին զնա :

11 Եւ նորանց ասածներն առասպելական խօսքեր երևեցան նորանց առաջին՝ և չէին հաւատում նորանց[10] :

12 Նայց Պետրոս վերկացաւ վազեց գերեզմանին , և նայելով տեսաւ՝ որ կտաւներն միայնակ կային[11] . և գնաց զարմանալով իրան մէջքումն , թէ ինչ էլաւ :

13 Եւ ահա նորանցից երկու հոգի հենց էն օրումն մին գիւղ էին գնում՝ որ վաթսուն ասպարիզով (Էմմաուս) Երուսաղէմից հեռու էր , և նորա անունն Էմմաուս էր[12] :

14 Եւ նորանք իրար հետ խօսում էին միմն ասեցածքանիբին համար :

15 Եւ էլաւ երբոր նորանք խօսում էին և հակառակում էին՝ հենց Յիսուս ինքն էլ մօտեցաւ՝ և գընում էր նորանց հետ[13] :

16 Եւ նորանց աչքերն բռնըված էին՝ որ չըճանաչին նորան[14] :

17 Եւ նորանց ասաց . Էդ ի՞նչ խօսքեր են՝ որ դուրանց համար իրար հետ հակառակում գնում էք , և տրտմած էք :

18 Պատասխան տուաւ նորանցից միսն , որ նորա անունն Կղէոպաս էր , և ասաց նորան[15] . Միթէ Երուսաղէմումն դու միայնակ ես մընացել՝ որ չիմացար էն բանըն , որ էս օրերումս գործվեցաւ նորանում :

19 Եւ նա ասաց նորանց . Ի՞նչ . և նորանք ասացին . Յիսուս Նազովրեցի համար՝ որ մին մարգարէ մարդ էլաւ[16] , զօրաւոր գործքերով և խօսքերով Աստուծոյ և ամէն ժողովրդի առաջին[17] :

20 Մեր ինչպէս մեր քահանայա-

(10) Ղուկ . ժգ . 11 : Այլ . 25 : (11) Յովհ . ի . 3 . 6 : (12) Մրկ . ժգ . 12 : (13) Մարկ . ժբ . 20 : Այլ . 36 : (14) Յովհ . ի . 14 : իա . 4 : (15) Յովհ . ժբ . 25 : (16) Մարկ . իա . 11 : Ղուկ . ի . 16 : Յովհ . գ . 2 : գ . 19 : ը . 14 : Գործ . ը . 22 : (17) Գործ . ի . 22 :

Digitized by Google

հանապատեաքն և իշխանքն մեր՝ի գաւառսն մահու՝ և հանին զնա՝ի խաչ :

21 Ա՝նք ակն ունէաք՝ թէ նա է՝ որ փրկելոցն իցէ զԻսրայէլ . այլև հանդերձ այսու ամենայնիւ , այս երրորդ օր է՝ յորմէ հետէ այն գործեցաւ :

22 Այլև կանայք ոմանք՝ի մէնջ զարմացուցին զմեզ . որք կանխեալ ընդ առաւօտս չորքան՝ի գերեզմանն ,

23 եւ ոչ գտին զմարմինն նորա . եկին և ասեն , թէ և տեսիլ ևս հրեշտակաց տեսին , որք ասէին ընդ նմանէ՝ թէ կենդանի է :

24 եւ գնացին ոմանք՝ի մէնջ՝ի գերեզմանն , և գտին նոյնպէս , որպէս և կանայքն ասացին . բայց զնա ոչ տեսին :

25 եւ նա ասէ ցնոսա . Ա՛վ անմիտք և հեղգասրտք՝ի հաւատալ յամենայնի , զոր խօսեցան մարգարէքն :

26 Ա՞չ զնոյնս պարտ էր չարչարիլ Ք՛րիստոսի , և մտանել՝ի փառս իւր :

27 եւ սկսեալ՝ի Ա՛ովսեսէ և յամենայն մարգարէից , մեկնէր նոցա՝ որ ինչ յամենայն գիրս գրեալ է զնմանէ :

28 Իբրև մերձեցան՝ի գեօղն յոր երթային , և նա պատճառէր հեռագոյն ևս ուրեք երթալ :

29 եւ բռնադատեցին զնա՝ և ասեն . Լո՛ մեզ ագիր , զի ընդ եւ

պեաներն և իշխանեներն մահի պատաստատին մատնեցին նորան՝ և խաչ հանեցին նորան[18] :

21 Ա՝նք յոյս ունէինք թէ նա է՝ որ Իսրայէլին ապրի փրկէ[19] . բայց ես ամենևին վիրաց , ես երեք օր է՝ որ էն գործվեցաւ :

22 Եւ էլ մեր միջնեցն մին քանի կանայք զարմացրին մեզ . որ առաւօտանց կանուխ գնացին գերեզմանն[20] ,

23 եւ նորա մարմինն չգտանն . եկին և ասացին . թէ հրեշտակների տեսիլը էլ տեսին՝ որ նորա համար ասումին՝ թէ կենդանի է :

24 Եւ մեզանից մին քանիսն գերեզմանն գնացին , և հենց էնպէս գտին , ինչպէս որ կանայքն ասացին , բայց նորան չըտեսին[21] :

25 Եւ նա ասաց նորանց . Ա՛վ անմիտներ և թուլասիրտներ հաւատալու էն ամեն բաներին՝ որ մարգարէներն խօսեցին :

26 Չէ՞ որ պէտք էր՝ որ հենց էնպէս Ք՛րիստոսն չարչարվի , և իրան փառքն մտնէ[22] :

27 Եւ սկսեց[23] Մ՛օսէսիցն[24] և ամեն մարգարէներիցն[25] , մեկնումեր նորանց՝ ամեն ինչ որ գրված էր իրան համար :

28 Երբոր մօտեցան էն գիւղին , որ գնումին՝ նա էնպէս ցոյց էր տալիս՝ թէ մին աւելի հեռու տեղ է գնալու[26] :

29 Եւ բռնադատեցին նորան և ասացին[27] . Ա՛ռ մեզ մնա մնա , ինչու որ՝

(18) Լ՚սաւ . խդ . 1 : Գործ . ժգ . 27 , 28 : (19) Լ՚սաւ . ա . 68 : բ . 38 : Գործ . ա . 6 : (20) Մատթ . իը . 8 : Մարկ . ժչ . 10 : Ա՚ոք . 9 . 10 : Հովհ . բ . 18 : (21) Ա՚ոք . 12 : (22) Ի՚սյ . 50 : Գործ . ժէ . 3 : ա Պետր . ա . 11 : (23) Ա՚սյր . 44 : (24) Ելնդ . գ . 15 : իը . 18 : իչ . 4 : իթ . 10 : Թուոց . իա . 9 : բ Օրին . ժը . 15 : (25) Սամ՚ժ . 9 , 10 : իբ . Ա՚ր . 11 : Ելսայ . է . 14 : ը . 6 : իա . 10 , 11 : ծ . 6 . ծգ : Երեմ . իա . 5 : ի՚ց . 14 , 15 : Հզեկ . ը . 23 : լէ . 25 : Դան . թ . 24 : Միք . է . 20 : Մա՚զ . գ . 1 : գ . 2 : Հովհ . ա . 45 : (26) Ելնդ . լբ . 26 : իը . 7 : Մարկ . չ . 48 : (27) Ելնդ . ժթ . 3 : Գործ . ժչ . 15 :

Digitized by Google

բնակ է՝ և տարածականալ ի օրս ,
և նմանս տգանել անդ ընդ նոսա :

30 Եւ եղև ՚ի բազմելն նորա ընդ
նոսա , առեալ զՀացն՝ օրհնեաց , ե-
բեկ և եաս նոցա :
31 Եւ նոցա բացան աչք՝ և ծանե-
ան զնա . և նա եղև ՚ի նոցանէ
անհետացեալ :
32 Եւ ասեն ցմիմեանս . Ոչ խակ
և սիրտք մեր ճմլէին ՚ի մեզ՝ մինչ
խօսէրն ընդ մեզ ճանապարհայն .
և ճշդէս բանայր մեզ զգիրս :

33 Եւ յարուցեալ նոյնժամայն՝
գարձան Երուսաղէմ , և գտին
ժողովեալ զմեսասանսն՝ և զորս ընդ
նոսայն էին :
34 Եւ ասեն՝ Թէ Յարուցաւ Յոր-
նաս Տէր՝ և երևեցաւ Սիմոնի :

35 Եւ նոքա պատմէին զայն՝ որ
ճանապարհայնն , և թէ ճանաչեցաւ
ծանօթա նոցա ՚ի բեկանել հացին :

36 Ի՚նչգնեւ զայն խօսէին , ինքն
իսկ Յիսուս եկաց ՚ի մէջ նոցա՝ և
ասէ ցնոսա . Խաղաղութիւն ընդ
ձեզ . ես եմ , մի՛ երկնչիք :

37 Եւ ահի հարեալ երկնչէին .
և համարէին ոգի ինչ տեսանել :

38 Եւ ասէ ցնոսա . Ո՚ւր խռովեալ
էք՝ և ընդէր խորհուրդք ելանեն ՚ի
սիրտս ձեր :
39 Տեսէք զձեռս իմ և զոտս , զի
ես նոյն եմ . շօշափեցէք զիս և
տեսէք . զի ոգի՝ մարմին և ոսկերս
ոչ ունի , որպէս զիս տեսանէք զի
ունիմ :
40 Եւ զայս ասացեալ՝ նոյնպէս նոցա
զձեռսն և զոտս :

խրիխուն ի և օրս անդ ՚ի կացել՝ և
մնալ որ ՚նորանց հետ էնանդ մը-
նայ :
30 Եւ էլաւ : կրցար նա նորանց
հետ տեղան նստաց , հացին առաւ՝
օրհնեց , կարեց և տուաւ նորանց[28] :
31 Եւ նորանց աչքերն բացվան՝
և նորան ճանաչեցին . և նա անե-
րևոյթ էլաւ նորանցից :
32 Եւ իրար ասացին . Ո՚ր որ
հենց մեր սրտերս հալխուվին մե-
զանում՝ երբոր ճանապարհուն մեզ
հետ խոսուվեր , և ինչպէս գրքերըն
բաց էր անում մեզ համար :
33 Եւ շուտով վերկացան՝ յետ
գարձան Երուսաղէմ , և էն տաս-
նումընին ժողովված գտին , և նո-
րանց էլ՝ որ նորանց հետ էին :
34 Եւ ասացին . Թէ Իրաւ որ՝
Տէրն յարութիւն առաւ՝ և երևե-
ցաւ Սիմոնին[29] :
35 Եւ նորանք պատմուվին էն՝
որ ճանապարհումն էլաւ , և թէ
ինչպէս իրան ճանաչացուց իրանց
հաց կարնելոյ ժամանակն :
36 Ո՚նց քանի որ էս խոսուվին ,
հենց ինքն Յիսուս կանգնեց նորանց
միջումն և նորանց ասաց . Խաղա-
ղութիւն (լինի) ձեզ հետ՝ ես եմ .
մի՛ վախենաք[30] :
37 Եւ ահուվ լցված վախեցան ,
և համարուվին՝ թէ հոգի են տես-
նում[31] :
38 Եւ նորանց ասաց . Ինչմի էք
շփոթված՝ ինչմի համար խորհուրդ-
ներ են վերկնում ձեր սրտերումն :
39 Տեսէք իմ ձեռներըս և ոտ-
ներըս՝ որ հենց ես էն եմ . բռնե-
ցէք ինձ և տեսէք . զի ոգի՝ մարմին և ոսկերք չունի , ինչ-
պէս որ ինձ տեսնուվէք որ ունիմ[32] :
40 Եւ էս որ ասաց , ձեռներըն և
ոտներըն ցոյց տուաւ նորանց :

(28) Մարկ . ժգ . 19 : (29) ա Կորնթ . ժե . 5 : (30) Մարկ . ժգ . 14 : Ղուկ . խ . 19 : ա Կորնթ . ժե . 5 : (31) Մարկ . գ . 49 : (32) Ղուկ . խ . 20 . 27 :

Digitized by Google

41 Եւ մինչդեռ տակաւին չէ-
տասային՝ ի խնդութենէն՝ և զար-
մացեալ էին, ասէ ցնոսա. Ունի՞ք
ինչ կերակուր ասա՛ :
42 Եւ նոքա եառն նմա ձկան խո-
րովելոյ մասն, և խորիսխ մեղու՝ :

43 Եւ առ՝ եկեր առաջի նոցա, և
զմնացորդսն եա նոցա :

44 Եւ ասէ ցնոսա. Ա՛յս բանք
են՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ
ձեզն էի, թէ պարտ է լնուլ ամե-
նայն գրելոցն յօրէնսն Մովսէսի և
ի մարգարէս և ի սաղմոսն վասն
իմ :
45 Յայնժամ եբաց զմիտս նոցա ի-
մանալ զգիրս :

46 Եւ ասէ ցնոսա, թէ Ա՛յսպէս
պարտ էր չարչարիլ Ք՛րիստոսի, և
յառնել ի մեռելոց յաւուր եր-
րորդի .
47 Եւ քարոզել յանուն նորա ա-
պաշխարութիւն և թողութիւն մե-
ղաց յամենայն ազգս՝ սկսեալ յԵ-
րուսաղեմէ :
48 Եւ դուք էք վկայք այսոցիկ :

49 Եւ ահա ես առաքեմ զաւետիս
Հօր իմոյ ի ձեզ. և դուք նստա-
րուք ի քաղաքին Երուսաղէմ,
մինչև զգենուցուք զօրութիւն ի
բարձանէ :
50 Եհան զնոսա մինչև ի Լե-
թանիա, և ամբարձեալ զձեռս իւր՝
օրհնեաց զնոսա :

41 Եւ դեռ քանի որ չկին հաւա-
տալ ուրախութենէն և զարմացած
էին[33]. Նորանց ասաց. Ունի՞ք հո-
կուր ուտելիք հասա՞ղ[34] :
42 Եւ նորանք խորոված ձկան կը-
տոր տուին նորան՝ և մեղրի հաւկի
կտոր :
43 Եւ առաւ կերաւ նորանց ա-
ռաջին, և ասելացածներէն աւե-
նորանց[35] :
44 Եւ ասաց նորանց. Ա՛յս են բա-
ներն են՝ որ ձեզ հետ խօսեցի՝ քանի
որ ձեզ հետ էի, թէ Ա՛ստիճան պէտք է
կատարվի՝ որ Մովսէսի օրէնքին և
մարգարէներուն և սաղմոսներուն
հինձ համար գրվածք[36] :
45 Այն ժամանակին նորանց մտքնե-
րըն բացարաւ՝ որ գրքերըն իմա-
նան[37] :
46 Եւ նորանց ասաց. Թէ Ա՛յսպէս
պէտք էր[38], որ Ք՛րիստոսն չարչար-
վի՝ և երեք օրուան մեռելներէն ա-
ջինն յարութիւն առնէ .
47 Եւ նորա անունովն ապաշխա-
րութիւն և մեղաց թողութիւն քա-
րոզվի[39] ամէն ազգերի միջումն Ե-
րուսաղէմիցն սկսած[40] :
48 Եւ դուք էք էս բաներիս հա-
մար վկայ[41] :
49 Եւ ահա ես իմ Հօրս աւե-
տիքըն կուղարկեմ ձեզ վրայ. և
դուք նստեցէք Երուսաղէմ քաղա-
քումն՝ մինչև վերևիցն զօրութիւն
հագնիք[42] :
50 Եւ նորանց հանեց մինչև Լե-
թանիա. և իւրան ձեռներըն բարձ-
րացուց և նորանց օրհնեց[43] :

(33) Ղուկ. խե. 26 : (34) Յովհ. խա. 5 : (35) Գործ. ժ. 41 : (36) Մատթ. ժգ. 21 : ժե. 22 : ի. 18 : Մարկ. ը. 31 : Ղուկ. բ. 22 : ժը. 31 : Ա Կոր. 6 : (37) Գործ. ժգ. 14 : (38) Ա Կոր. 26 : Ասմ. իբ. Նոյն. ծ. 6 : ծգ. 2 : Եսայի. Գործ. ժե. 3 : (39) Ղուկ. բ. 24 : Գործ. ժգ. 38 . 46 : ա Յովհ. բ. 12 : (40) Ղուկ. Նշնդ. ժբ. 3 : Ասմ. իբ. 27 : Նոյն. խԲ. 6 . 22 : Նբմ. լ. 34 : Ովսէ. բ. 23 : Միխ. գ. 2 : Մատ. ա. 11 : (41) Յովհ. ժե. 27 : Գործ. ա. 8 . 22 : բ. 32 : գ. 15 : (42) Նոյն. խգ. 3 : Յովհ. բ. 28 : Յովհ. ժգ. 16 . 26 . ժե. 26 : ժզ. 7 : Գործ. ա. 4 : բ. 1 , Եսայի : (43) Գործ. ա. 12 .

Digitized by Google

51 Եւ եղև յօրինելն նորա զնո-
սա, մեկնեցաւ ՚ի նոցանէ, և վե-
րանայր յերկինս։

52 Եւ նոքա երկրպագեալ նմա՝
գարձան յԵրուսաղէմ ուրախա-
թեամբ մեծաւ։

53 Եւ էին համապազ ՚ի տաճա-
րին, գովէին և օրհնէին զՂ՚աս-
ուած։

51 Եւ էլաւ՝ դեռ որ նա օրհնու-
մէր նորանց՝ հեռացաւ նորանցից,
և դէպի երկինքն վերանումէր[44]։

52 Եւ նորանք երկրպագութիւն
արին նորան, և մեծ ուրախութե-
նով յետ դարձան Երուսաղէմ[45]։

53 Եւ ամէն ժամանակ տաճա-
րումն էին[46]. գովաբանէին և օրհնու-
մէին Ղ՚աստուծոյն։

(44) գ Թագ. բ. 11։ Ումբ. ժգ. 19։ Յով. ի. 17։ Գործ. ա. 9։ Եփես. գ. 8։ (45) Ումբ. խգ. 9. 17։ (46) Գործ. բ. 46։ ե. 42։

Digitized by Google

ԵՒԹՏԸՐԸՆ

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Վերնասեան Աստուածաբանութեանն մարդկութեանն և պաշտօնին : 15 Յովհաննէսի վկայութիւնը : 39 Ընդբեսի և պետրոսի կանչելին :

1 Ի սկզբանէ էր Բանն, և Բանն էր առ Աստուած, և Աստուած էր Բանն :

2 Նա էր ի սկզբանէ առ Աստուած :

3 Ամենայն ինչ նովաւ եղև, և առանց նորա եղև և ոչինչ՝ որ ինչ եղեն :

4 Նովաւ կեանք էր, և կեանքն էր լոյս մարդկան.

5 Եւ լոյսն ի խաւարի անդ լուսաւորէ, և խաւար նմա ոչ եղև ընդունել :

6 Եղև այր մի առաքեալ յԱստուծոյ, անուն նմա Յովհաննէս :

7 Սա եկն ի վկայութիւն՝ զի

1 Սկզբովն էր Բանն[1], և Բանն Աստուծոյ մօտ էր[2], և Բանն Աստուած էր[3] :

2 Նա սկզբումն Աստուծոյ մօտ էր[4] :

3 Ամէն ինչ նորանով էլաւ, և առանց նորան իսկի ոչ ինչ չէլաւ, ինչ որ էլաւ[5] :

4 Նորանով կեանքն էր[6], և կեանքն մարդկանց լոյսն էր[7] :

5 Եւ լոյսն խաւարումն լոյս էր տալիս, և խաւարն՝ չիմացաւ նորան[8] :

6 Մի մարդ էլաւ Աստուածանից ուղարկված, որ նորա անունն Յովհաննէս (էր)[9] :

7 Սա վկայութեան համար եկաւ,

(1) Աւետ. ը. 23, 23, Եսայի. պզ. ա. 17 : ա Յովհ. ա. 1 : Յայտ. ա. 2 : ժբ. 13 : (2) Աւետ. ը. 30 : Յովհ. ժէ. 5 : ա Յովհ. ա. 2 : (3) Փիլիպ. բ. 6 : ա Յովհ. է. 7 : (4) Ննջեց. ա. 1 : (5) Սաղմ. լգ. 6 : վայր. 10 : պզ. ա. 16 : Եփես. գ. 9 : Եբր. ա. 2 : Յայտ. դ. 11 : (6) Յովհ. է. 26 : ա Յովհ. է. 11 : (7) Յովհ. ը. 12 : բ. 5 : ժբ. 35. 36 : (8) Յովհ. գ. 19 : (9) Մտթ. գ. 1 : Մարկ. գ. 1 : Ղուկ. գ. 2 : վայր. 33 :

Digitized by Google

զԱստուածէ վասն Լուսոյն · զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ ։

8 Ոչ էր նա Լոյսն · այլ զի վկայեսցէ վասն Լուսոյն ։

9 Էր Լոյսն ճշմարիտ, որ լուսաւորէ զամենայն մարդ՝ որ գայ ի յաշխարհս ։

10 Յաշխարհի էր, և աշխարհս նովաւ եղեւ. և աշխարհս զնա ոչ ծանեաւ ։

11 Յիւրոն եկն, և իւրքն զնա ոչ ընկալան ։

12 Որք ընկալանն զնա, ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել՝ հաւատասցեալ յանուն նորա ։

13 Որք ոչ յարենէ և ոչ ի կամս մարմնոյ և ոչ ի կամս առն, այլ յԱստուծոյ ծնան ։

14 Եւ Բանն մարմին եղեւ՝ և բնակեաց ի մեզ. և տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրև միածնի առ ի Հօրէ, լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ ։

15 Յովհաննէս վկայէ վասն նորա, աղաղակեաց և ասէ. Այս է զորմէ ասէի, Որ զկնի իմ գալոցն էր՝ առաջի իմ եղեւ. զի նախ քան զիս էր ։

16 Զի ի լրութենէ անտի նորա՝ մեք ամենեքեան առաք շնորհս փոխանակ շնորհաց ։

որ Լուսոյ հաւատաք վկայէ. որ ամենեքեան նորաւնով հաւատասցեն[10] ։

8 Նա չէր Լոյսն, բայց որ Լուսոյն համար վկայէ ։

9 (Նա) էր ճշմարիտ Լոյսն, որ ամէն մարդոյն լուսաւորէ ի անուամբ որ էս աշխարհքս գալու է[11] ։

10 Աշխարհքումն էր, և աշխարհքն նորանով եղաւ[12], և աշխարհքն չընճանաչեց նորան ։

11 Իրանեարին մէջ եկաւ, և իրաններն չընդունեցին նորան[13] ։

12 Այլ նորանք՝ որ նորան ընդունեցին՝ իշխանութիւն տուաւ նոքանց՝ որ Աստուծոյ որդիք լինին[14]. նորանց որ նորա անունին հաւատումն ։

13 Որ նորանք ոչ արիւնից և ոչ մարմնոյ կամքից, և ոչ մարդոյ կամքից, բայց Աստուածանից ծնանին[15] ։

14 Եւ Բանն[16] մարմին[17] էլաւ՝ և մեր միջումն բնակվեցաւ[18]. և նորա փառքն տեսինք ինչպէս Հօրիցն էլած միածին Որդոյ փառքն[19]. շնորհքով՝ և ճշմարտութեամբ լիքն[20] ։

15 Յովհաննէս վկայումէ նորա համար[21]. աղաղակեց և ասաց, Այս է՝ որ սորա համար ասումէի, թէ Նա որ ինձանից եաւս գալու էր[22], ինձանից առաջ էլաւ. ինչու որ՝ նա ինձանից առաջ էր[23] ։

16 Ինչու որ՝ նորա լիութենիցն մենք ամենքս շընորհք առինք՝ շընորհքի տեղ[24] ։

(10) Գործ · ԺԶ · 4 ։ (11) Վէր · 4 ։ Նոյ · խԶ · 6 ։ ա Յովհ · բ · 8 ։ (12) Վէր · 3 ։ Նբէ · ա · 2 ։ ժա · 3 ։ (13) Ղուկ · ԺԶ · 14 ։ Գործ · գ · 26 ։ ԺԳ · 46 ։ (14) Նոյ · ծզ · 5 ։ Հռովմ · ը · 15 ։ Գաղ · գ · 26 ։ բ Պետր · ա · 4 ։ ա Յովհ · գ · 1 ։ (15) Յովհ · գ · 5 ։ Յովհ · ա · 13 ։ ա Պետր · ա · 23 ։ (16) Մատթ · ա · 16 · 20 ։ Ղուկ · ա · 31 · 35 ։ բ · 7 ։ ա Տիմ · գ · 16 ։ (17) Նբէ · բ · 11 · 14 · 16 · 17 ։ (18) Հռովմ · ա · 3 ; Նոյն ։ (19) Նոյ · խ · 5 ։ Մատթ · ԺԷ · 2 ։ Յովհ · բ · 11 · ժա · 40 ։ բ Պետր · ա · 17 ։ (20) Կող · ա · 19 ։ բ · 3 · 9 ։ (21) Վէր · 33 ։ Յովհ · գ · 33 · ե · 33 ։ (22) Մատթ · գ · 11 ։ Մարկ · ա · 7 ։ Ղուկ · գ · 16 ։ Վէր · 27 · 30 ։ Յովհ · գ · 31 ։ (23) Յովհ · բ · 58 ։ Կող · ա · 17 ։ (24) Յովհ · գ · 34 ։ Նբէ · ա · 6—8 ։ Կող · ա · 19 ։ բ · 9, 10 ։

Digitized by Google

17 Օ՚ի օրէնքն ՚ի ձեռն Մ՚ովսէսի տուան . շնորհքն և ճշմարտութիւն ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եղեն :
18 Ոչ ոք եառնս երբեք , բայց միածինն Որդի որ է ՚ի ծոց Հօր , նա պատմեաց :

19 Եւ այս է վկայութիւնն Յովհաննու , յորժամ առաքեցին առ նա Հրէայքն Երուսաղէմէ քահանայս և Ղեւտացիս , զի հարցցեն ցնա՝ Թէ Դու ո՞ ես :

20 Եւ խոստովան եղև , և ոչ ուրացաւ . խոստովան եղև , եթէ Ես ոչ եմ Քրիստոսն :
21 Եւ հարցին ցնա . Իսկ ոմն ես դու , Եղիա՞ ես . և ասէ . Ոչ եմ . Իսկ մարգարէն ես դու . պատասխանի ետ՝ Թէ Ոչ :

22 Իսկ ասա մեզ՝ Դու ոմն ես , զի պատասխանի տարցուք՝ որոց առաքեցինն զմեզ . զի՞նչ ասես վասն քո :
23 Ասէ . Ես՝ ձայն բարբառոյ յանապատի . ուղիղ արարէք զճանապարհս Տեառն , որպէս ասաց Եսայի մարգարէ :

24 Եւ որք առաքեցանն՝ ՚ի փարիսեցւոց անտի էին :
25 Հարցին ցնա՝ և ասեն . Իսկ զի՞ մկրտես՝ Եթէ դու չես Քրիստոսն , և ոչ Եղիա , և ոչ մարգարէն :
26 Պատասխանի ետ նոցա Յովհաննէս և ասէ . Ես մկրտեմ զջրով

17 Պատճառն որ՝ օրէնքն Մ՚ովսէսի տրվաւ[25] . շնորհքն[26] և ճշմարտութիւնն Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնվէ էլաւ[27] :
18 Ո՚չ ով չէ տեսաւ Աստուծոյն իսկի միւս ժամանակ[28] , բայց միածին Որդին՝ որ Հօր ծոցումն է՝ նա պատմեց[29] :

19 Եւ էս է Յօհաննէսի վկայութիւնն , երբոր Հրէաներն (Քհոպնէքն) Երուսաղէմիցն քահանաներ և Ղեւտացիներ ուղարկեցին նորա մօտ՝ որ հարցնեն նորան՝ Թէ Դու ովվ ես[30] :
20 Եւ (նա) խոստովանեցաւ՝ և չէ ուրացաւ . և խոստովանեցաւ՝ Թէ Ես չեմ Քրիստոսն[31] :
21 Եւ նորան հարցրին . Ո՚պա դու ովվ ես . միթէ Եղիա՞ն ես[32] . և ասաց . Չեմ . Ո՚պա մարգարէն ես դու[33] . պատասխան առաւ՝ Թէ Չէ :
22 Ո՚պա ասա մեզ , Դու ովվ ես , որ պատասխան տանենք նորանց , որ մեզ ուղարկեցին . ի՞նչ ես ասում քեզ համար :
23 Ո՚ասց . Ես եմ՝ ձայն կանչօղի անապատումն (չէօլըմ)՝ Թէ չիտակեցէք Տէրի ճանապարհն[34] , ինչպէս որ Եսայի մարգարէն ասաց[35] :
24 Եւ նորանք՝ որ ուղարկվեցան , փարիսեցիներից էին :
25 Նորան հարցրին և ասացին . Ո՚պա ինչու՞ ես մկրտում , եթէ դու ոչ Քրիստոսն ես , և ոչ Եղիան , և ոչ էլ մարգարէն :
26 Յօհաննէս պատասխան առաւ նորանց և ասաց . Ես ջրով եմ

(25) Նէ · բ · 1 , Լաւկ · բ Օրին · գ · 44 · ե · 1 · լգ · 4 : (26) Հովհ · գ · 24 · ե · 21 · չ · 14 : (27) Յովհ · ը · 32 · ժգ · 6 : (28) Նէ · լգ · 20 · բ Օրին · գ · 12 : Մաթ · ժա · 27 : Ղ՚ևտ · ժ · 22 : Յովհ · չ · 46 · ա Տիմ · ա · 17 · չ · 16 : ա Յովհ · դ · 12 · 20 : (29) Աիր · 14 : Յովհ · գ · 16 · 18 : ա Յովհ · դ · 9 : (30) Յովհ · ե · 33 : (31) Ղ՚ևտ · դ · 15 : Յովհ · գ · 28 : Գործ · ժգ · 25 : (32) Մտ · դ · 5 : Մաթ · ժե · 10 : (33) բ Օրին · ժը · 15 · 18 : (34) Մաթ · գ · 3 : Մրկ · ա · 3 : Ղ՚ևտ · գ · 4 : Յովհ · գ · 28 : (35) Նոռյ · ի · 3 :

Digitized by Google

ջրով · ՚ի միջի ձերում կայ , զոր գուբն ոչ գիտէք ։

27 Որ զկնի իմ գալոցն է , որ առաջի իմ եղև · որում չեմ արժանի՝ եթէ լուծից զկօշկացս նորա ։

28 Ա՛յս ՚ի Ներթաբրայ եղև յայնկոյս Յորդանանու , ուր էրն Յովհաննէս՝ և մկրտէր ։

29 ՚ի վաղիւ անդր տեսանէ զՅիսուս՝ զի գայր առ նա , և ասէ · Ա՛հաւասիկ Գառնն Աստուծոյ՝ որ բառնայ զմեղս աշխարհի ։

30 Այս է՝ վասն որոյ ես ասէի , զկնի իմ գայ այր՝ որ առաջի իմ եղև , զի յառաջ իսկ էր քան զիս ։

31 Եւ ես ոչ գիտէի զնա · այլ զի յայտնի լինիցի Իսրայէլի , վասն այնորիկ եկի ես ջրով մկրտել ։

32 Վկայեաց Յովհաննէս և ասէ , թէ Տեսանէի զՅոգին՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի յերկնից , և հանգչէր ՚ի վերայ նորա ։

33 Եւ ես ոչ գիտէի զնա · այլ որ առաքեացն զիս մկրտել ջրով՝ նա ասաց ցիս · Յոր վերայ տեսանիցես զՅոգին , զի իջանիցէ և հանգչիցի ՚ի վերայ նորա , նա է՝ որ մկրտէ Յոգւովն Սրբով ։

34 Եւ ես տեսի և վկայեցի՝ եթէ Այս է Որդին Աստուծոյ ։

35 ՚Ի վաղիւ անդր կայր Յովհաննէս , և յաշակերտաց անտի նորա երկուս ։

մկրտում ձեզ[36] · ձեր միջումն կայ (մինն)՝ որ դուք նորան չէք գիտում[37] ։

27 Որ նա ինձանից եւս գալոց է , որ ինձանից առաջ էլաւ[38] · որ ես արժանի չեմ՝ որ նորա կօշկակապերի կապանքըն արձակեմ ։

28 Այս Ներթաբրայումն էլաւ ; Յորդանանի էն կողմն · որ աեղ որ Յովհաննէսն էր՝ և մկրտում էր[39] ։

29 Յետևի օրումն (Յովհաննէս) տեսաւ Յիսուսին՝ որ իրան մօտ էր գալիս , և ասաց · Ա՛հա Աստուծոյ Գառնն[40] որ աշխարհի մեղքըն վեր է առնում[41] ։

30 Այս է՝ որ որոց համար ես ասում էի՝ թէ ինձանից եւս մարդ կըգայ՝ որ ինձանից առաջ էլաւ · ինչուր՝ նա հենց ինձանից առաջ էր[42] ։

31 Եւ ես նորան չէի գիտում · բայց որ յայտնի լինի Իսրայէլին՝ նրա համար ես եկի որ ջրով մկրտեմ[43] ։

32 Յովհաննէսն վկայեց և ասաց · թէ Տեսնում էի Հոգին՝ որ աղաւնոյ պէս վեր էր գալիս երկնքիցն՝ և նորա վերայ մնում[44] ։

33 Եւ ես չէի գիտում նորան · բայց նա որ ինձ ուղարկեց՝ որ ջրով մկրտեմ , նա ասաց ինձ · Թէ Ում վերայ տեսնես որ Հոգին վեր գայ և նորա վերայ մնայ՝ նա է որ Սուրբ Հոգովն կրմկրտէ[45] ։

34 Եւ ես տեսի և վկայեցի՝ թէ Այս է Աստուծոյ Որդին ։

35 Յետևի օրումն Յովհաննէսն կանգնած էր՝ և երկու հոգի էլ նորա աշակերտներից ։

(36) Մարկ · գ · 11 ։ (37) Մաղ · գ · 1 ։ (38) Ա՛ր · 15 ։ Ա՛այր · 30 ։ Գործ · ԺԳ · 4 ։ (39) Ղուկ · է · 24 ։ Յովհ · ժ · 40 ։ (40) Ես՛ · ԺԸ · 3 ։ Ես՛այ · ԾԳ · 7 ։ Ա՛այր · 36 ։ Գործ · ը · 32 ։ ա Պետր · ա · 19 ։ Յայտ · է · 6 , Ս՛այլն ։ (41) Ես՛այ · ԾԳ · 11 , ա Կորնթ · ԺԵ · 3 ։ Գաղ · ա · 4 ։ Եբր · ա · 3 ։ բ · 17 ։ ԺԲ · 28 ։ ա Պետր · բ · 24 ։ գ · 18 ։ ա Յովհ · բ · 2 ։ գ · 5 ։ դ · 10 ։ Յայտ · ա · 5 ։ (42) Վ՛էր · 15 · 27 ։ (43) Մաղ · գ · 1 ։ Մարկ · գ · 6 ։ Ղ՛ուկ · ա · 17 · 76 , 77 ։ գ · 3 , 4 ։ (44) Մարկ · գ · 16 ։ Մատ · ա · 10 ։ Ղ՛ուկ · գ · 22 ։ Յովհ · է · 32 ։ (45) Մարկ · գ · 11 ։ Գործ · ա · 5 ։ բ · 4 ։ ժ · 44 ։ ԺԲ · 6 ։

Digitized by Google

36 Եւ նայեցեալ ընդ Յիսուսի՝ զի գընայր, ասէ. Ահա՛ տիկ Աստուածոյ։
37 Լուան՝ ի նմանէ երկու աշակերտացն՝ զի խօսէր, և գնացին ընդ Յիսուսի։
38 Իրրև դարձաւ Յիսուս և եւտես զնոսա՝ զի երթային զհետ նորա, ասէ ցնոսա. Ո՞ի՛նչ խնդրէք. Նոքա ասեն ցնա. Վարդի, որ թարգմանեալ կոչի վարդապետ, ո՞ւր են օթևանք քո։

39 Ասէ ցնոսա. Եկա՛յք և տեսէք. եկին և տեսին՝ ուր էին օթևանք նորա. և առ նմա մնան այն օր, զի ժամ էր իրրև տասներորդ։

40 Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոնի Պետրոսի, մի յերկուց անտի, որ լուան ի Յովհաննէ՝ և գնացին զկնի նորա։
41 Գտանէ՛ նա նախ զեղբայրն իւր զՍիմոն, և ասէ ցնա. Գտաք զՄեսիա՝ որ թարգմանի Քրիստոս։

42 Ած զնա առ Յիսուս. Հայեցեալ ընդ նա Յիսուսի՝ ասէ. Դու ես Սիմոն որդի Յովնանայ, դու կոչեցիս Կեփա, որ թարգմանի Պետրոս։
43 Ի վաղիւ անդր կամեցաւ ելանել ի Գալիլեա. գտանէ զՓիլիպպոս, և ասէ ցնա Յիսուս. Ե՛կ զկնի իմ։
44 Եւ էր Փիլիպպոս ի Հեղափիթեայ, ի քաղաքէ Անդրէայ և Պետրոսի։
45 Գտանէ Փիլիպպոս զՆաթանայէլ, և ասէ ցնա. Օրէնքն գրեաց Մովսէս յօրէնսն՝ և մարգարէքն. գտաք զՅիսուս զորդի

36 Եւ մտիկ տուաւ Յիսուսին՝ որ մանէր գալիս, և ըսաւ. Ահա՛ (էհե) Գրիսաոան Աստուծոյ Գառն[46]։
37 Եւ եղկու աշակերտներն լսեցին ընդրանից՝ որ խօսուէր, և Յիսուսի երթէն գնացին։
38 Երբոր Յիսուս դարձաւ և նայեցաւ տեսաւ՝ որ գինուածին իրեան երթան եւ ուզեն՝ ուրանց ասաց. Ի՞նչ էք ուզում. Ուրանք ատացին ուրան. Ռաբբի՝ (որ թարգմանուած ասուածի՝ վարդապետ.) քա գինակոնն գիրեղ է։
39 Ուրանց ատաց. Եկէք և տեսէք. եկին և տեսին՝ որ տեղ որ նստա բնակարանն էր. և կն օրն նստա մօտ մնացին, ինչա՝ որ՝ տասն ժամի (սահմէն) մօտ էր։
40 Ընդրեան վէմ Սիմոնի եղբայրն էն երկուսիցն մինն էր՝ որ Յոհաննէսիցն լսեցին և նորա հետէն գնացին[47]։
41 Սա առաջ իրան Սիմոն եղբօրն գտաւ և ուրան ասաց. Գտանք՝ որ կըթարգմանի Քրիստոս։
42 Սա նորան բերաւ Յիսուսի մօտ. Յիսուս նորան մտիկ տուաւ և ասաց. Դու Սիմոնն ես Յոնանի որգին. դու պիտի կոչուիս Կեփա, որ կըթարգմանուի Պետրոս[48]։
43 Յետևի օրուանն կամեցաւ, որ գուրա գնայ Գալիլեայ. Փիլիպպոսին գտաւ, և Յիսուս նորան ասաց. Իմ եթէրէս եկ։
44 Եւ Փիլիպպոս Յեթսայիմացին էր, Անդրէասի և Պետրոսի քաղքիցն[49]։
45 Փիլիպպոսն գտաւ Նաթանայէլին՝ և նորան ասաց[50]. Գա որ նա բուա Հասար Գ՝ օսէսն օրէնքուանն գրեց[51] և մարգարէներն[52], գտինք

(46) Գէր · 29 : (47) Մատթ · դ · 18 : (48) Մատթ · ժգ · 18 : (49) Յովհ · ժբ · 21 : (50) Յովհ · ի · 3 : (51) Ղեւտ · գ · 15 : Թիւ · 10 : բ Օրին · ժբ · 18 : Գաղատ · իգ · 27 : (52) Նաւղ · դ · 3 : է · 14 : բ · 6 : ծգ · 3 : Ամո · ե · 2 : Օսէ · գ · 12 : բ · 9 ·

Digitized by Google

Յաջնեփակս ՚ի ՚Ասղաբելեմ ։

46 Ա՛րե ցնա ՚Ասթանայել . Վակ ՚ի ՚Ասղաբելեմ մոգքի ի՞նչ իցե բարուդ իմիք լինել . ասէ ցնա Փիլիպպոս . Եկ և տես ։

47 Իսկզև եհաս Յիսուս զ՚Ասթանայել զի գայր առ նա , ասէ վասն նորա . Ա՛հա արդարև Իսրայելացի՝ յորում նենգութիւն չէ գոյ ։

48 Ա՛րե ցնա ՚Ասթանայել . Ո՞րպէս ճանաչես զիս . Պատասխանի եհա Յիսուս և ասէ ցնա . Ա՛յն ժամանակ էր փիլիպպոսի կոչեցնել զքեզ՝ զի եկիր ՚ի ներքոյ թզենւոյ , տեսի զքեզ ։

49 Պատասխանի եհա նմա ՚Ասթանայել և ասէ . Ուսո՛ւցի՛ դու ես Վարդի Յաւուծոյ , Դու ես Թագաւորն Իսրայէլի ։

50 Պատասխանի եհա նմա Յիսուս և ասէ . փոխանակ զի ասացի քեզ՝ Թէ տեսի ՚ի ներքոյ թզենւոյն , Տեսանես , մեծամեծս ևս քան զայս տեսցես ։

51 Եւ ասէ ցնա . Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ . տեսանիցէք զերկինս բացեալ՝ և զՀրեշտակս Յաւուծոյ՝ զի ելանիցեն և իջանիցեն ՚ի վերայ Մարդոյ Որդւոյ ։

Յիսուսին Նազարէի որդւոյն ՚Ասղաբէթիցն[53] ։

46 ՚Ասթանայելն ետուն ասաց . Միթէ կարելի՞ է որ ՚Ասղաբէթիցն բարի բան լինի՝ փիլիպպոս նորան ասաց . Եկ և տես[54] ։

47 Երբոր Յիսուս տեսաւ ՚Ասթանայէլին՝ որ իրան մոտ էր գալիս՝ ասաց նորա համար . Ա՛հա ուղղդ Իսրայելացի[55] . որ նորանում խաբեութիւն չկայ ։

48 ՚Ասթանայէլն ասաց նորան . Ո՞նց տեղից ես ճանաչում ինձ . Յիսուս պատասխան տուաւ և նորան ասաց . Մեռ որ փիլիպպոս քեզ չէր կանչել՝ որ թզի ծառի տակն էիր՝ քեզ տեսի ։

49 ՚Ասթանայէլն պատասխան տուաւ նորան և ասաց . Ո՛ւսո՛ւցի՛ դու ես Յաւուծոյ Որդին[56] , Դու ես Իսրայէլի Թագաւորն[57] ։

50 Յիսուս պատասխան տուաւ նորան և ասաց . Որովհետև ասացի քեզ՝ Թէ թզի ծառի տակն տեսի քեզ՝ հաւատում ես . սրանից էլ աւելի մեծ բաներ կըտեսանես ։

51 Եւ նորանից ասաց . Ա՛մէն ամէն ձեզ ասում եմ՝ Թէ (արանից ետև) երկինքն բացված կըտեսնէք , և Յաւուծոյ հրեշտակները՝ որ վեր կելլին և վեր կըգան Որդի մարդոյ վերայ[58] ։

ԿԱ · Ր

1 Երբեմն լուրն գինի կանէ ; 12 Պափառնայում և Երուսաղէմ կըգնայ ; 14 Նա ծախողներն և գնողներն տաճարից կըհանէ ։ 19 Իրան մահ և յարութիւն առնելն առաջուց կասէ ։ 23 Շատ մարդիք իրան հրաշքներին համար կըհաւատան նորան , բայց ինքն իրան անոքն չէր հաւատալ նորանց ։

1 Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ՚ի Կանա Գալիլեացւոց . և անգ էր մայրն Յիսուսի ։

1 Եւ եղբորդ օրումն հարսանիք էր Գալիլեացոց Կանայումն . և Յիսուսի մայրն էնտեղ էր՝ ։

(53) Մատթ . բ . 23 ։ Ղուկ . բ . 4 ։ (54) Յովհ . ի . 41 , 42 . 58 ։ (55) Իսմ . լբ . 2 ։ հգ . 1 ։ Յովհ . բ . 30 ։ Հռոմ . բ . 28 , 29 ։ բ . 6 ։ (56) Մատթ . ժգ . 33 ։ (52) Մատթ . իա . 5 ։ իե . 11 . 42 ։ Յովհ . ժբ . 37 ։ ժբ . 3 ։ (58) Դնիէլ . իը . 12 ։ Մատթ . գ . 11 ։ Ղուկ . բ . 9 . 13 ։ իբ . 43 ։ իգ . 4 ։ Գործ . ա . 16 ։ (1) Յով . ժբ . 28 ։

Digitized by Google

2 կաչեցաւ և Յիսուս և աշա-
կերտքն նորա ՚ի հարսանիսն :
3 Եւ ՚ի պակասել գինւոյն , ասէ
մայրն ցՅիսուս . Գինի ոչ ունին :

4 Եւ ասէ ցնա Յիսուս . Ո՞ՀԻ
կայ իմ և քո՝ կին դու , չէ՛ է
հասեալ ժամանակ իմ :

5 Լ՚սէ մայրն նորա ցպատասուո-
սըն . Որ զինչ ասիցէ ձեզ՝ արասջիք :
6 Լ՚նդ էին քահոյկք կճեայք վեց՝
ըստ սրբուՔեան ՚Իրէից . տանէին
մի մի ՚ի նոցանէ մարս երկուս կամ
երիս :

7 Լ՚սէ ցնոսա Յիսուս . Լ ցՀՔք զը-
Քահոյկսդ ջրով . և լցին զնոսա
մինչև ՚ի վեր :
8 Եւ ասէ ցնոսա . Լ՚րդ՝ առէք
և բերէք առաՃարապետիս . և նորա
բերին :
9 Եւ իբրև Ճաշակեաց առաՃա-
բապետն զջուրն գինի եղեալ , և ոչ
գիտէր ուստի իցէ . բայց պատաս-
ւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն .
խօսի ընդ փեսային առաՃարապետն .

10 Եւ ասէ . Լ՚մենայն մարդ զա-
նոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ .
և յորժամ արբենան , յայնժամ
զյոռին . դու պահեցեր զանոյշ գի-
նիդ մինչև ցայժմ :
11 Ա՚յս սրաբ սկիզբն նշանաց
Յիսուս ՚ի Կանա Կ՚ալիլեացւոց ,
և յայտնեաց զփառս իւր . և հա-
ւատացին ՚ի նա աշակերտքն նորա :
12 Ետս այսորիկ էջ Յիսուս ՚ի
Կափառնաում , ինքն և մայր իւր
և եղբարք իւր . և անդ լինէր ոչ
բազում ինչ աւուրս :
13 Եւ էր մերձ զատիկն Ի՚րէից ,
և ել Յիսուս Յերուսաղէմ :

2 Յիսուս էլ և նորա աշակերտ-
ներն կանչվեցան էն հարսանիքն :
3 Եւ գինին որ պակսեցաւ՝ մայ-
րըն ասաց Յիսուսին . Գինի չու-
նին :

4 Եւ Յիսուս նորան ասաց .
Ա՚վ կին[2] դու՝ քեզ ի՞նչ բան կայ
ինձ հետ[3] . իմ ժամանակս դեռ
չի հասել[4] :

5 Նորա մայրն սպասաւորներին
ասաց . Ինչ որ ասէ ձեզ՝ արէք :
6 Էն տեղ վեց քարե կարաս
կային՝ Հրէաների լուացմունքին
համար՝ որ նորանցից ամէն մէկն
երկու կամ երեք մար (չափ) էին
առնում[5] :

7 Յիսուս նորանց ասաց . Լցէք
կարասներըդ ջրով լցէք . նորանց
լցրին մինչև բերանն :

8 Եւ նորանց ասաց . Հիմի ա-
ռէք և բերէք (սեղանի) վերակա-
ցուին համար . և նորանք բերին :

9 Եւ երբոր վերակացուն էն
ջրի համըն առաւ[6] որ գինի էր է-
լած՝ և չէր գիտում թէ ինչ տե-
ղից է . բայց սպասաւորներն գի-
տում էին՝ որ ջուրն լցրել էին . վե-
րակացուն փեսային հետ խօսեց .

10 Եւ ասաց . Լ՚մեն մարդ ա-
նոյշ գինին առաջ է տալիս . և
երբոր կըհարբենան՝ էն ժամանա-
կըն վատն . (բայց) դու էդ ա-
նոյշ գինիդ մինչև հիմիկ պահեցիր :
11 Հրաշանների սկիզբն Յիսուս էս
արաւ Գալիլեացոց Կանայում՝ և
իրան փառքըն յայտնեց[7] . և նորա
աշակերտներն հաւատացին նորան :
12 Սրանից հետև Յիսուս վէր ե-
կաւ Կափառնայում , ինքն և ի-
րան մայրն և իրան եղբարներն[8] .
և շատ օր չըմնացին էն տեղ :
13 Եւ Հրէից զատիկն մօտիկ
էր , և Յիսուս վեր էլաւ Երու-
սաղէմ[9] :

(2) Յովհ . ժԲ . 26 : (3) բ Թագ . ժգ . 10 : ԺԲ . 23 : (4) Յովհ . է . 6 : (5) Մարկ . է . 3 : (6) Յովհ . դ . 46 : (7) Յովհ . ա . 14 : (8) Մատթ . ԺԲ . 46 : (9) Ելք . ԺԲ . 14 : բ Օրին . ԺԶ . 1 . 16 : Ա՚ղբ . 23 : Յովհ . է . 1 : Ղ . է : ԺԱ . 55 :

Digitized by Google

14 Եւ եգիտ ՚ի տաճարին՝ զի վաճառէին զարջառս և զոչխարս և զաղաւնիս , և զլումայփոխան՝ որ նըստէին :

15 Եւ արար խարազան չուանեայ , և եհան զամենեսին ՚ի տաճարէն , զոչխարան և զարջառս , և զպըղինձս հատավաճառացն ցրուեաց , և զսեղանսն կործանեաց :

16 Եւ որ զաղաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա . Ա՛ռէք զայդ աստ , և մի՛ առնէք զտուն ՚օր իմ՝ առն վաճառի :

17 Ա՛պա յիշեցին աշակերտքն նորա , թէ գրեալ է . Նախանձ տան քո կերիցէ զիս :

18 Պատասխանի ետուն ՚իւդայքն և ասեն ցնա . Ո՞ր նշան ցուցանես դու մեզ՝ զի զայդ առնես :

19 Պատասխանի նա Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ջակեցէք զտաճարդ զայդ , և զերիս աւուրս կանգնեցից զդա :

20 Ա՛սեն ցնա ՚իւդայքն . Ո՞ք տասուն և վեց ամ շինեցաւ տաճարս , և դու զերիս աւուրս կանգնես զնա :

21 Ա՛յլ նա ասէր վասն տաճարի մարմնոյն իւրոյ :

22 Ա՛րդ յորժամ յարեաւն ՚ի մեռելոց , յիշեցին աշակերտքն նորա , թէ այս է՝ զոր ասացն . և հաւատացին գրոյն , և բանին՝ զոր ասաց Յիսուս :

23 Եւ իբրև էր ՚ի Երուսաղէմ ՚ի զատկին ՚ի տօնի , բազումք հաւատացին յանուն նորա . զի տեսանէին զնշանս՝ զոր առնէր :

24 Ա՛յլ ինքն Յիսուս ո՛չ հաւա-

14 Եւ տաճարումն գտաւ նորանց՝ որ ծախեն և ոչխարներ և աղաւնիներ էին ծախեալ , և փող փոխողներին էլ որ նստած էին[10] :

15 Եւ չուանէ խարազան (ըխփ) շինեց , և ամէնին տաճարիցն հանեց , ոչխարներին և եզներին՝ և (փող) փոխողների պղինձներըն ցրուեց և տախտակներըն կործանեց :

16 Եւ նորանք որ աղաւնի էին ծախում , նորանց ասաց . Դրան վերառէք էստեղից՝ և իմ ՚օրս տունըն մի՛ անէք առեւտրի տուն[11] :

17 Յն ժամանակն նորա աշակերտներն յիշեցին թէ գրված է՝ Ջտան նախանձն ուտում ինձ[12] :

18 ՚Իւդաներն պատասխան տուին և ասացին նորան . Ո՞ր ինչ նըշան ես ցույց տալիս մեզ՝ որ առնում ես դ[13] :

19 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորանց . Ջանդեցէք էդ տաճարըդ , և երեք օրումն կըկանգնացնեմ դորան[14] :

20 ՚Իւդաներն ասացին նորան . Յս տաճարս քառասուն և վեց տարումն շինվեցաւ՝ և դու երեք օրումն կըկանգնացնես դորան :

21 Ա՛յլ նա իրան մարմնոյ տաճարին համար էր ասում[15] :

22 Ա՛պա երբոր նա մեռելների միջից յարութիւն առաւ՝ նորա աշակերտներն յիշեցին թէ էս էն է՝ որ նա ասաց . և հաւատացին գրքին՝ և էն խօսքին որ Յիսուսն ասաց[16] :

23 Եւ երբոր Երուսաղէմումն էր զատկի տօնումն՝ շատ մարդիք հաւատացին նորա անունին . ինչու որ տեսնում էին նշաններըն՝ որ նա անում էր :

24 Ա՛յլ ինքն Յիսուս իրան ան-

(10) Մատ . իա . 12 : Մարկ . ժա . 15 : Ղուկ . ԺԹ . 45 : (11) Ղուկ . բ . 49 : (12) Ցաղմ . կԹ . 9 : (13) Մատ . ԺԶ . 38 : Ցովհ . զ . 30 : (14) Մատ . իզ . 61 : է . 40 : Մարկ . ժգ . 58 : ժԶ . 29 : (15) ա Կորնթ . գ . 16 : զ . 19 : բ Կորնթ . զ . 16 : Կող . բ . 9 : Նէր . ը . 3 : (16) Ղուկ . իգ . 8 :

Digitized by Google

ասայր զանձն նոցա. քանզի ինքն գիտէր զամենայն։

25 Եւ զի ոչ էր պիտոյ՝ եթէ ոք վկայեսցէ վասն մարդոյ. զի ինքն իսկ գիտեր՝ զինչ կրէր ի մարդն։

ձրն չէր հաւատում նորանց. պատճառն որ՝ ինքն ամէն բան գիտում էր։

25 Եւ պէտք չէր որ մինն վկայէր մարդոյ համար. ինչու որ՝ ինքն գիտում էր՝ թէ ինչ կայ մարդոյ ներսումն։

ԿԻ. Գ

1 Քրիստոս կրկնօրէն Նիկոդիմոսի հետ ծնվելոյ հարկաւորը լինելն, 16 Իւրոյ մահուան վերայ պէտք է որ հաւատանք, 18 Հաւատացեալ մեծ օգուտ ունի աշխարհին վերայ. 19 Ընդ հաւատներին դատապարտութիւն պիտի տրվի։ 23 Յովհաննէսի մկրտելն և Քրիստոսի հանդէպ ապառն վկայութիւնն և վարդապետութիւնն։

1 Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անաւր՝ Նիկոդեմոս անուն նորա՝ իշխան Հրէից։

2 Այս եկն առ նա գիշերի՝ և ասէ ցնա. Ռաբբի՝ գիտեմք եթէ ի Աստուծոյ եկեալ ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանսդ առնել՝ զոր դուդ առնես, եթէ ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա։

3 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ ցնա. Ամէն ամէն ասեմ քեզ, Եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին՝ ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւն Աստուծոյ։

4 Ասէ ցնա Նիկոդեմոս. Որպիսդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ ծեր իցէ. միթէ մարթ ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին մտանել և ծնանիլ։

5 Պատասխանի եւ Յիսուս և ասէ. Ամէն ամէն ասեմ քեզ, Եթէ ոչ ոք ծնցի ի ջրոյ և ի հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւնն Աստուծոյ։

6 Որ ի ծննդենէ՝ մարմնոյ՝ մարմին է, և որ ծնանի ի հոգւոյ՝ հոգի է։

1 Ան փարիսեցիներից մին մարդ կար՝ անունն Նիկոդիմոս՝ հրէաների իշխան։

2 Այս գիշերուայ նորա մօտ եկաւ և նորան ասաց. Ռաբբի՝ գիտենք որ Աստուածանից վարդապետ ես եկել. ինչու որ՝ ոչ ով չկարողը էդ նշանները անել՝ որ դու անում[2], թէ որ Աստուած նորա հետ չը լինի[3]։

3 Յիսուս պատասխան տուաւ և նորան ասաց. Ճշմարիտն ճշմարիտը ասում եմ քեզ. Թէ որ մինն նոր չը ծնվի՝ կարող չէ Աստուծոյ արքայութիւնը տեսանել[4]։

4 Նիկոդիմոս նորան ասաց. Արդ ի՞նչպէս կարող է ծնվիլ՝ որ ծեր է. միթէ կարելի է՝ որ մինել երկրորդ անգամ իրան մօր փորն մտնէ և ծնվի։

5 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց. Ճշմարիտն ճշմարիտը ասում եմ քեզ. Թէ որ մինն ջրից և հոգուց չը ծնվի[5], նա կարող չէ Աստուծոյ արքայութիւնն մտնել։

6 Պատճառն որ՝ մարմնուց ծնը-

(17) ա Յհաղ. ժգ. 7։ ա Մնաց. իը. 9։ Մտթ. ք. 4։ Մրկ. բ. 8։ Ղուկ. գ. 34։ ժգ. 30։ Գործ. ա. 24։ Յայտ. բ. 23։ (1) Յովհ. է. 50։ ժբ. 39։ (2) Յովհ. ք. 16. 33։ Գործ. բ. 22։ (3) Գործ. ժ. 38։ (4) Յովհ. ա. 13։ Գործ. գ. 15։ Տիտ. գ. 5։ Յով. ա. 18։ ա Պետր. ա. 23։ ա Յովհ. գ. 2։ (5) Մրկ. ժգ. 16։ Գործ. բ. 38։

Digitized by Google

մին է, և ծնեալն ի Հոգւոյ հոգի է։

7 Ոչ մի՛ զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ Պարտ է ձեզ ծնանել վերըստին։

8 Հովի՛ւ ուր կամի՝ շնչէ. և զձայն նորա լսես. այլ ոչ գիտես՝ուստի՛ գայ, կամ յո՞ երթայ. այնպէս և ամենայն ծնեալն ի Հոգւոյն։

9 Պատասխանի եւս Նիկոդեմոս և ասէ ցնա. Որի՞պիսի մարթի այդմ լինել։

10 Պատասխանի եւս Յիսուս և ասէ ցնա. Ոչ ես վարդապետ Իսրայէլի՝ և զայդ ոչ գիտես։

11 Ամէն ամէն ասեմ քեզ. զի զոր ինչ գիտեմք՝ խօսիմք, և զոր տեսաք՝ վկայեմք. և զվկայութիւն մեր ոչ ընդունիք։

12 Եթէ արդ՝ եթէ զերկրաւորս ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւատայք. զի՞նչ եթէ զերկնաւորսն ասացից հաւատայիցէք։

13 Եւ ոչ ոք եղ յերկինս, եթէ ոչ՝ որ էջն յերկնից՝ Որդին մարդոյ, որ էն յերկինս։

14 Եւ որպէս Մովսէս բարձրացոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձրանալ պարտ է, Որդւոյ մարդոյ.

15 Որի՛ ամենայն որ հաւատայ՝ ի նա՝ մի՛ կորիցէ, այլ ընկալցի զկեանսն յաւիտենականս։

16 Որի՛ այնպէս սիրեաց Աստուած զաշխարհ՝ մինչև զՈրդին իւր միածին եառ. զի ամենայն որ հաւատայ վաճն՝ մարմին է. և Հոգուց ծընեալն՝ հոգի է։

7 Ոչ մի՛ զարմանար՝ որ ասացի քեզ, թէ պէտք է ձեզ՝ որ նոր ծնիլք։

8 Հնչէ ուր՝ քամին որ ուզումն՝ փչումն, և նորա ձայնըն լսումես. բայց չես գիտեր՝ թէ ի՞նչ տեղից է գալիս կամ ո՞ւր տեղ է գընում. հենց էլ էապէս (է) ամէն Հոգուց ծնվածն[6]։

9 Նիկոդիմոս պատասխան տըւաւ և նորան ասաց. Ի՞նդ ի՞նչպէս կարօղ է լինիլ[7]։

10 Յիսուս պատասխան տուաւ և նորան ասաց. Դու ես Իսրայէլի վարդապետ՝ և էդ բանըդ չի՞ գիտում։

11 Ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասումեմ քեզ՝ թէ ինչ որ գիտումենք՝ էն ենք խօսում, և ինչ որ տեսինք՝ էն ենք վկայում[8]. և մեր վկայութիւնըն չէք ընդունում[9]։

12 Եթէ որ երկրաւոր բաներըն ասացի ձեզ և չէք հաւատում. ապա ի՞նչպէս կըհաւատաք թէ որ երկնաւոր բաներըն ասեմ։

13 Եւ ոչ ոք վեր չէլաւ երկինքըն, եթէ ոչ Որդին մարդոյ՝ որ երկնքիցն վէր եկաւ՝ նա որ երկընքումն է[10]։

14 Եւ ինչպէս որ Մովսէն օձը բարձրացրուց անապատումն[11]՝ հենց էնպէս էլ պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձրանայ[12].

15 Որ ամէն ով որ հաւատայ նորան՝ չի կորչի, այլ յաւիտենական կեանքըն ընդունի[13]։

16 Պատճառն որ՝ Աստուած էնպէս սիրեց աշխարհքին՝ մինչև որ իրան միածին Որդին տուաւ. որ

(6) Ժող. ժա. 5։ ա Կորնթ. բ. 11։ (7) Հովհ. գ. 53. 61։ (8) Մատթ. ժա. 27։ Հովհ. ա. 18։ է. 16։ ը. 28։ ժբ. 49։ ժդ. 24։ (9) Ա՝այր. 32։ (10) Բ՝ած. ե. 4։ Հովհ. գ. 33. 38. 51. 63։ ժգ. 28։ Փորձ. բ. 34։ ա Կորնթ. ժե. 47։ Եփես. դ. 9, 10։ (11) Թուոց. խա. 9։ (12) Հովհ. ը. 28։ ժբ. 32։ (13) Ա՝այր. 36։ Հովհ. գ. 47։

Digitized by Google

'ի նա՝ մի՛ կորիցէ , այլ ընկալցի ըստ կեանսն յաւիտենականս ։

17 Օ՛ի ոչ առաքեաց Աստուած զՈրդի իւր յաշխարհ լմէ դատեսցի զաշխարհ , այլ զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ ։

18 Որ հաւատայ 'ի նա , ոչ դատապարտեսցի . և որ ոչ հաւատայ 'ի նա՝ արդէն իսկ դատապարտեալ է . զի ոչ հաւատաց յանուն միածնի Որդւոյն Աստուծոյ ։

19 Եւ այս իսկ է դատաստան . զի լոյս եկն յաշխարհ՝ և սիրեցին մարդիկ զխաւար առաւել քան զլոյս . զի էին գործք իւրեանց չարութեան ։

20 Օ՛ի ամենայն որ զչար գործէ՝ ատեայ լուսոյ . և ոչ գայ առ լոյսն , զի մի՛ յանդիմանեսցին գործք նորա ։

21 Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն՝ գայ առ լոյսն , զի յայտնի լիցին գործք նորա , թէ Աստուծով գործեցան ։

22 Ետ այսորիկ եկն Յիսուս և աշակերտքն նորա յերկիրն Հրէաստանի . և անդ շրջէր ընդ նոքօք և մկրտէր ։

23 Ա՛կրտէր և Յովհաննէս 'ի Հ՛նէնոն մերձ առ Սաղիմ , զի ջուրք բազում էին անդ . և գային և մկրտէին ։

24 Օ՛ի չէր եւս արկեալ Յովհաննէս 'ի բանտ ։

25 Եւ եղև խնդիր յաշակերտացն Յովհաննու ընդ Հրէից վասն սրբութեան ։

ամէն ով որ հաւատայ նորան՝ չկորչի , այլ յաւիտենական կեանքն ընդունի[14] ։

17 Ինչու որ՝ Աստուած իրան Որդին չուղարկեց աշխարհքա՝ որ աշխարհքին դատէ՝ հապա որ աշխարհքն նորանով փրկվի[15] ։

18 Ով որ հաւատաւմ նորան՝ չի դատապարտվիլ և ով որ չհաւատաւմ նորան՝ հենց հիմիկ դատապարտված է . ինչու որ՝ չհաւատացց Աստուծոյ միածնին Որդոյ անունին[16] ։

19 Եւ հենց էս է դատաստանն՝ որ լոյսն եկաւ աշխարհքա՝ և մարդիք խաւարըն աւելի սիրեցին քան թէ լոյսն , ինչու որ՝ նորանց գործքըն չար էին[17] ։

20 Պատճառն որ՝ ամէն ով որ չար է գործում՝ լոյսըն ատում է , և դէպի լոյսն չի գալիս , որ նորա գործքերն չի յանդիմանվին[18] ։

21 Իսկ ով նա՝ որ ճշմարտութիւն է գործում՝ դէպի լոյսն է գալիս , որ նորա գործքերն յայտնի լինին , թէ Աստուծով գործվեցան ։

22 Սրանից նաև Յիսուս եկաւ Հրէաստանի երկիրն , և նորա աշակերտներն էլ . և էնտեղ նորանց հետ մնան էր գալիս և մկրտում էր[19] ։

23 Յօհաննէսն էլ Հ՛նէնոնում էր մկրտում՝ Սաղեմայ մօտ[20] . ինչու որ՝ շատ ջուր կար էնտեղ . և (մարդիք) գալիս էին և մկրտվում էին[21] ։

24 Պատճառն որ՝ Յօհաննէսն դեռ բանտի մէջ չէր դրած[22] ։

25 Եւ Յօհաննէսի աշակերտներն Հրէաներին հետ հակառակեցին սրբութեան համար ։

(14) Հովհ . ե . 8 ։ ա Յովհ . գ . 9 ։ (15) Ղուկ . բ . 56 ։ Յովհ . ե . 45 ։ բ . 15 ։ ժբ . 47 ։ ա Յովհ . գ . 14 ։ (16) Յովհ . ե . 24 ։ զ . 40 . 47 ։ ի . 31 ։ (17) Յովհ . ա . 4 . 9 , 10 , 11 ։ բ . 12 ։ (18) Յոբ . խդ . 13 . 17 ։ Նփս . ե . 19 ։ (19) Յովհ . գ . 2 ։ (20) ա Թագ . բ . 4 ։ (21) Մատթ . գ . 5 , 6 ։ (22) Մատթ . ժգ . 3 ։

Digitized by Google

26 Եկին առ Յովհաննէս և ասեն ցնա . Ռաբբի՝ որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յորդանանու , որում դուն վկայեցեր , ահաւասիկ նա մկրտէ՝ և ամենեքին գան առ նա :

27 Պատասխանի եւս Յովհաննէս և ասէ . Ոչ կարէ մարդ առնուլ յանձնէ և ոչինչ , եթէ ոչ իցէ առեալ նմա յերկնից ՚ի վերուստ :

28 Դուք ձեզէն վկայէք ինձ , զի ասացի ձեզ՝ թէ Ես ՚Քրիստոսն , այլ թէ առաքեալ եմ առաջի նորա :

29 Որ ունի հարսն՝ նա է փեսայ . իսկ բարեկամ փեսային՝ որ կայ և լսէ նմա , ուրախութեամբ ուրախ լինի վասն ձայնի փեսային . արդ՝ այս ուրախութիւն որ իմ է , լցեալ է :

30 ՚Նմա պարտ է աճել , և՞ ինձ պղտմանալ :

31 Որ ՚ի վերուստն գայ՝ ՚ի վերոյ է քան զամենայն . որ յերկրէ ասէ է , յերկրէ է՝ և յերկրէ խօսի :

32 Որ յերկնից գայ , զոր ինչ եսաս և զոր լուաւ՝ վկայէ . և ըզ-վկայութիւն նորա ոչ ոք ընդունի :

33 Որ ընդունի զվկայութիւն նո-քա՝ կնքեաց , թէ Ճշմարիտ է :

34 Զի զոր Աստուածն առաքեաց՝ զբանս Աստուծոյ խօսի . զի ոչ եթէ չափով տայ Աստուած զՀոգին :

26 Յովհաննէսի ժող եկին և նո-րան ասացին . Ռաբբի՝ նա որ Յոր-դանանի էն կողմն էր քեզ հետ՝ որ դու նորա համար վկայեցիր[23] , ահա նա մկրտուէ , և ամենքն նո-րա մօտ են գալիս :

27 Յովհաննէս պատասխան ետ-ւաւ և ասաց . Մարդ իսկի կա-րօղ չէ ինքն իրանից մին բան առ-նել , թէ որ վերևիցըն երկնքից տրվված չըլինի նորան[24] :

28 Դուք ձեզանից վկայումիք ինձ համար՝ որ ասացի ձեզ՝ թէ Ես ՚Քրիստոսն չեմ[25]՝ բայց թէ նորա առաջին ուղարկված եմ[26] :

29 Ով որ հարսըն ունի՝ նա է փեսան[27] . բայց փեսայի բարեկամն՝ որ կայ և լսումէ նորան , փեսայի ձայնին համար ուրախութեամբ ու-րախանումէ[28] . ուրեմն էս իմ ու-րախութիւնս լցված է :

30 ՚Նորան պէտք է որ աճի (մե-ծանայ) , և ես ցածանամ :

31 ՚Նա որ վերևիցն է գալիս[29] , ամենիցն վերև է[30] . նա որ էս երկրիցս է՝ երկրիցն է և երկրիցն է խօսում[31] :

32 ՚Նա որ երկնքիցն է գալիս[32]՝ ինչ որ տեսաւ և ինչ որ լսեց՝ վկայումէ . և նորա վկայութիւնքն իսկի մինն էլ ընդունում[33] :

33 Ով որ նորա վկայութիւնքն ընդունումէ՝ կընքով (ստորագրով) հաս-տատեց թէ Ճշմարիտ է[34] :

34 Պատճառն որ՝ նա որ Աստ-ուած ուղարկեց նորան , Աստ-ծոյ բանըն է խօսում[35] . ինչու որ՝ Աստուած Հոգին չափով չի տալիս[36] :

(23) Յովհ . ա . 7 . 15 . 27 . 34 : (24) ա կորնթ . գ . 7 : Նեեմ . է . է : Յովհ . ա . 17 : (25) Յովհ . ա . 20 . 27 : (26) Մաղ . գ . 1 : Մատթ . ա . 2 : Ղուկ . ա . 17 : (27) Մատթ . իբ . 2 : բ կորնթ . ժա . 2 : Նէեմ . է . 25 . 27 : Յայտ . իա . 9 : (28) Նէեմ . է . 1 : (29) Ղուկ . 13 : Յովհ . ը . 28 : (30) Մատթ . իբ . 18 : Յովհ . ա . 15 . 27 : Հռոմ . թ . 5 : (31) ա կորնթ . ժբ . 47 : (32) Յովհ . գ . 33 : ա կո-րնթ . ժբ . 47 : Նէեմ . ա . 21 : Փիլիպ . բ . 9 : (33) Ղուկ . 11 : Յովհ . ը . 26 : ժբ . 15 : (34) Հռոմ . գ . է . ա Յովհ . է . 10 : (35) Յովհ . է , 16 : (36) Յովհ . ա . 16 :

Digitized by Google

35 Հայրն սիրէ զՈրդին, և զամենայն ինչ ետ ի ձեռս նորա :
36 Որ հաւատայ ՅՈրդի, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս. և որ ոչ հնազանդի Որդւոյ, ոչ տեսցէ զկեանս, այլ բարկութիւն Աստուծոյ մնայ ի վերայ նորա :

35 Հայրն սիրում է Որդուն՝ և ամեն բան նորա ձեռքն տուաւ[37] :
36 Ով որ հաւատում է Որդուն՝ յաւիտենական կեանքն ընդունում է. և ով որ չի հնազանդվում Որդուն՝ կեանքն չի տեսնիլ, բայց Աստուծոյ բարկութիւնն է մնում նորա վերայ[38] :

ԿԱ • Գ

Ե Վրիաստոս Սամարացի մին կնկան հետ կը խօսի և իրան անձն կը յայտնէ նորան : 27 Իրան աշակերտներուն զարմանալն որ էին կնկան հետ խօսուելը : 31 Նա իմոց կերակուր է թէ Աստուծոյ փառաց համար արուեստ փափաք ունի : 39 Շատ Սամարացիք նորան կը հաւատան : 43 Ինքն Գալիլեա կերթայ և նախանձայուզի մէջ թագաւորական մին մարդոյ հիւանդ որդին կը բժշկէ :

1 Իբրև գիտաց Յիսուս՝ եթէ լուան փարիսեցիքն՝ եթէ Յիսուս զաւրում աշակերտս առնէ և մկրտէ քան զՅովհաննէս.
2 (Դանդի ոչ եթէ Յիսուս ինքն մկրտէր՝ այլ աշակերտքն նորա :
3 Թողոյ զՅուդէական երկիրն և եկն միւսանգամ ի Գալիլեա :

4 Եւ էր նմա անցանել ընդ Սամարիա :
5 Գայ նա ի քաղաք մի Սամարացւոց՝ որում անուն էր Սիւքար. մերձ ի գեաղն՝ զոր ետ Յակովբ Որդւոյ իւրում Յովսեփայ :
6 Եւ անդ էր աղբիւր մի Յակոբայ. և Յիսուս վաստակեալ ի ճանապարհէն, նստեր ի վերայ աղբերին. և էր ժամ իբրև վեցերորդ :

7 Գայ կին մի ի Սամարիայ հանել ջուր. ասէ ցնա Յիսուս. Տուր ինձ ըմպել :

1 Երբոր Յիսուս գիտաց՝ թէ փարիսեցիներն լսեցին՝ թէ Յիսուս շատ աշակերտներ է անում և Յովհաննէսից էլ աւելի է մկրտում[1].
2 Ինչու որ՝ չէ թէ Յիսուսն ինքը էր մկրտում՝ բայց նորա աշակերտներն :
3 Հրէաստանի (Ըհրէաստանէ) երկիրը թողեց և մինել եկաւ Գալիլեա :
4 Եւ պէտք էր նորան՝ որ Սամարիայի միջովն անցկենայ :
5 Ուստի նա Սամարացոց մին քաղաք եկաւ՝ որ նորա անունն Սիւքար էր. էն գիւղին մօտ՝ որ Յակօբ տուաւ իրան որդի Յովսէփին[2] :
6 Եւ Յակօբի մին աղբիւր կար էնտեղ. և Յիսուս ճանապարհից վաստակել էր՝ և էն աղբիւրին վերայ նստել էր. և վեց ժամին (սահմանին) դեմ էր :
7 Սամարիացին մին կին եկաւ՝ որ ջուր հանէ. Յիսուս նորան ասաց. Ինձ տուր որ խմեմ :

(37) Մատթ. ժա • 27 : Լուկ. ժ • 22 : Յովհ. ե • 20, 22 : Գծ. գ • 3 : Ժէ • 2 : Ա Թես. բ • 8 : (38) Ա Թես. բ • 4 : Յովհ. ա • 12 : ղ • 47 : Ա Յհ • 15, 16 : Հռոմ. ա • 17 : ա Յովհ. ե • 10 : (1) Յովհ. գ • 22, 26 : (2) Ծննդ. լե • 19 : խը • 22 : Յեր. խգ • 31 :

Digitized by Google

8 Ոչ աշակերտքն նորա երթ-
եալ էին ի քաղաք անդր, զի կե-
րակուր գնեսցեն։

9 Ասէ ցնա կինն Սամարացի.
Դու որ Հրեայդ ես, զիա՞րդ յինէն
ըմպել խնդրես ի կնոջէ Սամարաց-
ւոյ, զի ոչ երբեք խառնակին Հրե-
այք ընդ Սամարացիս։

10 Պատասխանի եւ նմա Յիսուս
եւ ասէ. Եթէ գիտէիր դու զպար-
գեւն Աստուծոյ, եւ որ՞ է որ ասէդ
քեզ թէ Տո՛ւր ինձ ըմպել, դու
արդեօք խնդրէիր ի նմանէ՝ եւ տայր
քեզ ջուր կենդանի։

11 Ասէ ցնա կինն. Տէր դու
քանզի եւ դոյլ իսկ ոչ ունիս, եւ
ջրհորս խոր է. իսկ որդ՝ ուստի՞
ունիցիս ջուրն կենդանի։

12 Միթէ դու մեծ ինչ ոք իցես՝
քան զՀայրն մեր Յակովբ՝ որ զայս
ջրհոր ետ մեզ. եւ ինքն ասաի արբ,
եւ որդիք նորա եւ խաշինք նորա։

13 Պատասխանի ետ նմա Յիսուս
եւ ասէ. Ամենայն որ ըմպէ ի ջրոյ
յայդմանէ՝ միւսանգամ ծարաւէ.
բայց որ ըմպէ ի ջրոյն, զոր ես
տաց նմա՝ մի՛ ծարաւեսցի յաւիտե-
ան։

14 Այլ ջուրն զոր ես տաց նմա,
եղիցի նմա աղբիւր ջրոյ բղխելոյ ի
կեանսն յաւիտենականս։

15 Ասէ ցնա կինն. Տէր՝ տո՛ւր ինձ
զջուրն զայն, զի մի՛ ծարաւեցից.
եւ մի՛ եկից այսր հանել ջուր։

16 Ասէ ցնա Յիսուս. Երթ կոչ-
եա զայր քո՝ եւ եկ այսր։

17 Պատասխանի ետ նմա կինն եւ
ասէ. Ո՛չիք իմ այր. ասէ ցնա Յի-

8 Պատճառն որ՝ նորա աշակերտ-
ներն քաղաքն էին գնացել՝ որ կե-
րակուր գնեն։

9 Սամարացի կինն ասաց նորան.
Դու որ Հրեայ ես՝ ինչպէս ես ու-
զում ջուր խմել ինձանից՝ մին
Սամարացի կնկանից. ինչու որ՝
Հրեաներն իսկի չեն խառնվում
Սամարացոց հետ[3]։

10 Յիսուս պատասխան առաւ նո-
րան եւ ասաց՝ Թէ որ դու Աստու-
ծոյ պարգեւըն գիտենայիր, եւ թէ
ո՛վ է նա՝ որ քեզ ասում՝ թէ Տո՛ւր
ինձ խմել, ապա դու նորանից կը-
խնդրէիր՝ եւ նա կենդանի ջուր կը-
տար քեզ[4]։

11 Կինն նորան ասաց. Տէր՝ դու
իսկի ջուր քաշելոյ տանն էլ չունիս՝
եւ հորս խոր է. ապա ի՞նչ տեղից
պիտի ունենաս կենդանի ջուրըն։

12 Միթէ դուն մին ասելի՞ մեծ
մարդ ես քան մեր Հայր Յակոբն՝
որ ես հորըս տուաւ մեզ. եւ ինքն
ծորանից խմեց, եւ նորա որդիքն եւ
նորա անասուններն։

13 Յիսուս պատասխան տուաւ նո-
րան եւ ասաց. Ամեն ով որ էդ ջրից
խմում՝ միևնէլ կըծարաւի. բայց ով
որ էն ջրից խմէ՝ որ ես կըտամ
նորան՝ նա յաւիտեան չի ծարաւ-
ի[5]։

14 Նայց էն ջուրն՝ որ ես կըտամ
նորան՝ ջրի աղբիւր կըլինի նորա-
նում, որ յաւիտենական կենաց մէջ
կը բղխի[6]։

15 Կինն նորան ասաց. Տէր՝ տո՛ւր
ինձ էն ջուրըն, որ չը ծարաւիմ,
եւ չըգամ էս տեղ ջուր հանելոյ[7]։

16 Յիսուս նորան ասաց. Գնա
կանչէր քո մարդոյն՝ եւ եկ էստեղ։

17 Կինն պատասխան առաւ նո-
րան եւ ասաց. Ես մարդ չունիմ.

(3) ԳՒՒ. ԺԱ. 24։ Ղեւի. Բ. 53, 53։ Գործ. Ժ. 28։ (4) Նայ. Ժբ. 3։ Ելք. 3։ Երե. Բ. 13։ Ովս. Ժգ. 1։ Ժգ. 8։ (5) Յովհ. Զ. 35. 58։ (6) Յովհ. է. 38։ (7) Յովհ. Զ. 34։ Հռոմ. Զ. 23։ ա Յովհ. Ե. 20։

Digitized by Google

սուս · Խարուեաք ասացեալ՝ թէ Ձէք իմ այր ·
18 Օ՛ի հինգ այր փոխեալ է քո, և զոր այժմ ունիս՝ չէ քո այր · զայդ արդար ասացեր ։
19 Ա՛սէ ցնա կինն · Տէր՝ թուի ինձ, թէ մարգարէ իցես դու ։
20 Հարքն մեր ՚ի լերինս յայսմիկ երկիրպագին · և դուք ասէք՝ եթէ Յերուսաղէմ և եթէ տեղի, ուր արժան իցէ երկիրպագանել ։

21 Ա՛սէ ցնա Յիսուս · Կին դու՝ հաւատա ինձ, զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ՚ի լերինս յայսմիկ և ոչ Յերուսաղէմ երկիրպագանիցեն Հօր ։
22 Դուք երկիրպագանէք՝ որում ոչն գիտէք, մեք երկիրպագանեմք որում գիտեմքն · զի փրկութիւն ՚ի Հրէից է ։

23 Ա՛յլ եկեսցէ ժամանակ՝ և այժըմ իսկ է · յորժամ ճշմարիտքն երկրպագուք՝ երկիրպագանիցեն Հօր հոգւով և ճշմարտութեամբ · քանզի և Հայր այնպիսի երկրպագուս իւր խնդրէ ։
24 Հոգի է Ա՛ստուած, և երկրպագուց նորա՝ հոգւով և ճշմարտութեամբ պարտ է երկիրպագանել ։
25 Ա՛սէ ցնա կինն · Դիտեմ՝ զի Ա՛եսիա գայ՝ անուանեալն Քրիստոս · յորժամ եկեսցէ նա, պատմեսցէ մեզ զամենայն ։
26 Ա՛սէ ցնա Յիսուս · Ես եմ՝ որ խօսիմ ընդ քեզ ։
27 Եւ յայն բան եկին աշակերտքն նորա, և զարմանային՝ զի ընդ

Յիսուս նորան ասաց · Լաւ ասացեր՝ թէ Ես մարդ չունիմ ։
18 Զի հինգ մարդ ես փոխել, և նա որ հիմիկ ունիս, քո մարդդ չէ · եդ շիտակ ասացեր ։
19 Կինն նորան ասաց · Տէր՝ երևում ինձ՝ թէ դու մարգարէ ես[9] ։
20 Ա՛ր հարքն ես սարումն երկրպագութիւն արին[9] · և դուք ասում՝ թէ Երուսաղէմումն մէնակ է ենաեղն՝ որ պէտք է երկրպագութիւն անել[10] ։
21 Յիսուս նորան ասաց · Ո՛վ կին · հաւատա ինձ՝ որ ժամանակ կըգայ, որ ոչ ես սարումն երկրպագութիւն կանեն Հօրն, և ոչ էլ Երուսաղէմումն[11] ։
22 Դուք երկրպագութիւն էք անում նորան՝ որ դուք չէք գիտում[12] · մենք երկրպագութիւն ենք անում նորան՝ որ գիտումենք · ինչու որ՝ փրկութիւնն Հրէաներից է[13] ։
23 Ա՛յց ժամանակ կըգայ՝ և հենց հիմիկ է, որ ճշմարիտ երկրպագողներն հոգով[14] և ճշմարտութեամբ երկրպագութիւն կանեն Հօրն[15], պատճառն որ՝ հենց Հայրն էլ էնպէս իրան երկրպագողներ է ուզում ։
24 Ա՛ստուած Հոգի է, և նորան երկրպագողներն էլ պէտք է՝ որ հոգով և ճշմարտութեամբ երկրպագութիւն անեն (նորան)[16] ։
25 Կինն ասաց նորան · Գիտեմ՝ որ Ա՛եսիան պիտի գայ՝ որ Քրիստոս է կոչվում · երբոր կըգայ՝ նա ամէն բան կըպատմէ մեզ[17] ։
26 Յիսուս նորան ասաց · (Ա՛յս) ես եմ՝ որ քեզ հետ խօսումեմ[18] ։
27 Եւ էս խօսքիս վերայ նորա աշակերտներն եկին, և զարմանա-

(8) Ա՛սէ · է · 16 : իդ · 19 : Յովհ · զ · 14 : է · 30 : (9) Գոտ · ք · 7 : (10) ք Օբդի · ժբ · 5 · 11 : դ Թագ · ք · 8 : բ Մնաց · է · 13 : (11) Մաղ · ա · 11 : ա Տիմ · բ · 8 : (12) դ Թագ · ժէ · 29 : (13) Ելոյ · բ · 3 : Ա՛սէ · իդ · 47 : Հռոմ · ք · 4, 5 : (14) Փիլիպ · գ · 3 : (15) Յովհ · ա · 17 : (16) բ Կորնթ · գ · 17 : (17) Ա՛յր · 29 · 30 : (18) Յովհ · ք · 37 : Մատթ · իգ · 63, 64 : Մարկ · ժգ · 61, 62 :

Digitized by Google

կնոջն խօսէր . բայց ո՛չ ոք ասաց ՚ի նըմանէ , թէ ՚Ո՞ւինչ խնդրես , կամ զի՞նչ խօսիս ընդ դմա ։

28 ԵԹող կինն զսափօրն իւր՝ և էջաւ ՚ի քաղաքն , և ասէ ցմարդիկն .

29 Եկէ՛ք տեսէք զայր մի , որ ասաց ինձ զամենայն՝ որ ինչ իմ գործեալ է . միթէ նա՞ իցէ ՚Քրիստոսն ։

30 Ելին ՚ի քաղաքէն՝ և գային առ նա ։

31 Եւ մինչէվ եկեալ էին նոքա , աղաչէին զնա աշակերտքն և ասէին . Ուսո՛ւցի՛ր հա՛ց կեր ։

32 Նա ասէ ցնոսա . Ես կերակուր ունիմ ուտել , զոր դուքն ո՛չ գիտէք ։

33 Ասէին աշակերտքն ընդ միմեանս . Միթէ երբո՞ր ինչ ոք դմա ուտել ։

34 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Իմ կերակուր այն է՝ զի արարից զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս , և կատարեցից զգործն նորա ։

35 Ոչ դուք ասէք՝ եթէ Ամի՛ս ևս չորք ունիք են , և հունձք գան . ահաւասիկ ես ասեմ ձեզ . Ա՛մբարձէք զաչս ձեր , և տեսէք զերտութեան , զի սպիտակացեալ են՝ և ՚ի հունձս հասեալ ։

36 Եւ որ հնձէն՝ վարձս առնու , և ժողովէ զպտուղ ՚ի կեանս յաւիտենականս . զի որ սերմանէն , և որ հնձէ՝ հաւասարապէս ցնծասցեն ։

37 Յայսմ իսկ է բանն ճշմարիտ . զի այլ է՝ որ սերմանէ , և այլ է՝ որ հնձէ ։

38 Ես առաքեցի զձեզ հնձել զոր ոչ դուք վաստակեցէք . այլք վաստակեցին , և դուք ՚ի վաստակս նոցա մտէք ։

39 Եւ ՚ի քաղաքէն յայնմանէ Սամարացւոց էին քաղաքին՝ որ էն կնկան հետ խօսեալ էր . բայց նորանցից իսկի մինն չասաց՝ թէ Ո՞ւր է ուզում կամ ի՞նչ ես խօսում դորա հետ ։

28 Կինն իրան կաժըն թողեց՝ և գնաց քաղաքն , և մարդկանց ասաց .

29 Եկէք տեսէք մին մարդ՝ որ ինձ ասաց էն ամէնքն՝ ինչ որ գործել եմ . միթէ նա՞ է ՚Քրիստոսն[19] ։

30 Ոտքս ելան քաղաքիցն՝ և նորա մօտ էին գալիս ։

31 Եւ դեռ որ նորանք չէին և կածՙ աշակերտներն ազաչում էին նորան և ասում . Ուսո՛ւցի՛ր հա՛ց կե՛ր ։

32 Նա նորանց ասաց . Ես կերակուր ունիմ ուտելոյ , որ դուք չէք գիտում նորան ։

33 Աշակերտներն իրար ասում էին . Միթէ մին մարդ դորան բան բերա՞ւ ուտելու ։

34 Յիսուս նորանց ասաց . Իմ կերակուրս էն է՝ որ նորա կամքըն անեմ , որ ուղարկեց ինձ , և նորա գործըն կատարեմ[20] ։

35 Միթէ դուք չէք ասում՝ թէ Ձորս ամիս էլ կայ՝ և հունձքն կըգայ . ահա ես ասում եմ ձեզ . Ոտքձ բացրէք ձեր աչքերըն՝ և տեսէք արտերըն՝ որ սպիտակացել են՝ և հընձին հասել[21] ։

36 Եւ նա որ հնձում՝ վարձք է առնում , և յաւիտենական կենաց մէջ պտուղ է ժողովում . որ նա որ սերմանում՝ և նա որ հնձում՝ իրար հետ ուրախանան[22] ։

37 Սրանով ճշմարիտ է էն խօսքըն՝ թէ ուրիշ է՝ որ սերմանում , և ուրիշ է՝ որ հնձում ։

38 Ես ուղարկեցի ձեզ հնձել էն՝ որ դուք չըսպրմեցիք . ուրիշներն աշխատեցին , և դուք նորանց աշխատանքի մէջն մտիք ։

39 Եւ Սամարացոց էն քաղաքիցն

(19) Ա՛յր . 25 ։ (20) Յով . դ . 12 ։ Յովհ . ը . 28 ։ ժէ . ե ։ ժը . 36 ։ (21) Մատթ . թ . 37 ։ Ղուկ . ժ . 2 ։ (22) Ղան . ժբ . 3 ։

Digitized by Google

մարացւոց բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բանի կնոջն վկայելոյ՝ եթէ Աստց զամենայն , որ ինչ իմ գործեաալ էր :

40 Իսկ իբրև եկին առ նա Այմարացիքն , աղաչէին զնա լինել առ նոսա . և եղև անդ աւուրս երկուս :

41 Եւ ևս բազումք հաւատացին ՚ի նա վասն բանին նորա :

42 Եւ ասէին ցկինն՝ թէ Ո՛չ այսուհետև վասն քո խօսիմք հաւատամք , զի մեզէն իսկ լուաք ՚ի դմանէ . և գիտեմք՝ եթէ դա է Ճրշմարտիւ փրկիչ աշխարհաց :

43 Եւ յետ երկուց աւուրց ել անտի և գնաց ՚ի Գալիլեա :

44 Ո՛ի ինքն իսկ Յիսուս վկայեաց՝ եթէ Մարգարէ յիւրում գաւառի պատիւ ոչ ունի :

45 Այլ յորժամ եկն նա ՚ի Գալիլեա , ընկալան զնա Գալիլեացիքն . զի տեսեալ ևս էր զամենայն նշանան , զոր արար Երուսաղէմ ՚ի տօնին . քանզի և նոքա եկեալ էին ՚ի տօնն :

46 Եկն դարձեալ ՚ի Կանա Գալիլեացւոց՝ ուր արար զջուրն գինի . և անդ էր թագաւորազն մի , որոյ որդի նորա հիւանդ կայր ՚ի Կափառնայում :

47 Լսա իբրև լուաւ , եթէ Յիսուս եկեալ է ՚ի Հրէաստանէ ՚ի Գալիլեա . եկն առ նա և աղաչէր՝ զի իջցէ և բժշկեսցէ զորդի նորա . քանզի մերձ էր ՚ի մեռանել :

48 Այսր ցնա . Եթէ ոչ նշանս ինչ և արուեստս տեսանէք՝ ոչ հաւատայք :

49 Այսէ ցնա թագաւորազն . Տէր՝ շատ մարդիք հաւատացին նորան էն կնկան խօսքին համար՝ որ վկայաւմեր՝ թէ Աստց ինձ ամենըն՝ ինչ որ գործեալ էի[23] :

40 Այսպա երբոր Այմարացիներն նորա մօտ եկին , նորան աղաչեցին որ իրանց հետ մնայ . և երկու օր մնաց հետեղ :

41 Եւ էլ շատ մարդիք հաւատացին նորան՝ նորա խօսքին համար :

42 Եւ էն կնկան ասումէին՝ թէ Արանից ետև ոչ թէ քո խօսքերիդ համար ենք հաւատում . ինչու որ՝ հետց մենք ինքներս լսեցինք դորանից . և գիտումենք ճշմարտապէս՝ որ դա է աշխարհքի փրկիչն[24] :

43 Եւ երկու օրից ետև հետեղից դուրս եկաւ և գնաց Գալիլեա :

44 Պատճառն որ՝ հետց Ի՛րքասոս ինքն վկայեց՝ թէ Ո՛րգարէ իրան գաւառումն պատիւ չունի[25] :

45 Ասց երբոր նա Գալիլեա եկաւ , Գալիլեացիներն ընդունեցին նորան . ինչու որ՝ տեսել էին էն ամեն նշաններըն[26] , որ ասնի ժամանակումն արաւ Երուսաղէմի մէջն . պատճառն որ՝ նորանք էլ եկել էին էն տոնն[27] :

46 Ա՛ինել Գալիլեացւոց Կանան եկաւ՝ հետեղ որ ջուրըն գինի արաւ[28] . և հետեղ մին թագաւորացեղ մարդ կար , որ նորա որդին Կափառնայումի մէջն հիւանդ էր :

47 Լսա երբոր լսեց , թէ Յիսուս Հրէաստանիցն եկել է Գալիլեա . նորա մօտ եկաւ և աղաչումէր՝ որ վէր գայ և իրան որդին բժշկէ . ինչու որ՝ մեռնելոյ մօտ էր :

48 Յիսուս նորան ասաց , Ավ որ նշաններ և հրաշքներ չըտեսանէք՝ չէք հաւատալ[29] :

49 Թագաւորացեղն նորան ասաց .

(23) Ա Յհ . 29 : (24) Յովհ . ժէ . 8 : ա Յովհ . դ . 14 . (25) Մտթ . ժգ . 57 : Մրկ . զ . 4 : Ղկս . դ . 24 : (26) Յովհ . բ . 23 : գ . 2 : (27) բ Օրին . ժգ . 16 : (28) Յովհ . բ . 1 . 11 : (29) ա Կորնթ . ա . 22 :

Digitized by Google

էջ մինչև մեռնել իմ մանուկն իմ։

50 Ո՛չ ցնա Յիսուս. Երթ որ դին քո կենդանի է. և հաւատաց այրն բանին՝ զոր ասաց նմա Յիսուս, և գնաց։

51 Եւ մինչդեռ իջանէր՝ ընդ առաջ եկին նմա ծառայքն նորա, աւետիս եասան և ասեն, թէ Ո՝որդին նորա կենդանի է։

52 Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն՝ յորում ապաքինեաց. և ասեն ցնա. Երէկ յեօթներորդ ժամու՝ ետաղ զնա ջերմն։

53 Գիտաց հայրն նորա՝ եթէ յայնմ ժամու՝ յորում ասացն ցնա Յիսուս՝ թէ Որդին քո կենդանի է. և հաւատաց ինքն և ամենայն տունն իւր։

54 Այս դարձեալ երկրորդ նշան արար Յիսուս՝ եկեալ ի Գալիլեա։

ՏԷր՝ վէր եկ գեռ քանի որ չի մեռել իմ աղջա։

50 Յիսուս ներան ասաց. Գնա՛ քո որդիդ կենդանի է. և մարդն հաւատաց էն խօսքին՝ որ Յիսուս ներան ասաց՝ և գնաց։

51 Եւ գեռ որ վէր էր գալիս՝ ներա ծառաներն ներա առաջն եկին, աւետիս առին և ասացին, թէ Որ աղան կենդանի է։

52 Ներանց հարցնումէր էն ժամին (սահլէթն) համար՝ որ ներա նում ողջացաւ. և ներան ասացին. Երեկ եօթն ժամուճն առնան թողեց ներան։

53 Ներա հայրն իմացաւ՝ թէ հենց էն ժամուճն (է)՝ որ Յիսուս ներան ասաց՝ թէ Որդիդ կենդանի է. և հաւատաց ինքն և ներա բոլոր տունն։

54 Սա մինել երկրորդ նշան արաւ Յիսուս՝ երբոր Ղրհաստանիցն եկաւ Գալիլեա։

ԳԼ. Ե

1 Ճեռնադրութիւն և ուխտ տասնաւոր հիւանդ մարդոյն շաբաթ օրումն կը բժշկէ։ 10 Հրեայքն Ճեռնադրեալին կը հալածեն։ 17 Որ հօրմէ իւրմէ համար կը վկայէ և նորանց կը սասանէ, և իւրն Հօրըն, 32 Յովհաննէսէն, 36 Իւրն գործքերէն, 39 Եւ Սուրբ Գրքերուն վկայութիւններովն իւրն մեղ լինելն ցոյց կ'ասէ։

1 Յետ այսորիկ ասն էր Հրեից. և ել Յիսուս Յերուսաղէմ։

2 Եւ էր Յերուսաղէմ ի Պրոբատիկէ աւազանին, որ կոչէր Եբրայեցերէն Բեթհեզդա՝ հինգ սրահ։

3 Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակնանայէին ջրոցն յուզելոյ։

4 Եւ հրեշտակ Տեառն իջանէր ըստ ժամանակի յաւազանն՝ և յուզէր զջուրսն. և որ նախ ի շարժ

1 Ասանից ետև ասն էր Հրէանների. և Յիսուս վերելաւ Երուսաղէմ։

2 Եւ Երուսաղէմի մէջն Պրոպատիկէ աւազանումն, որ Եբրայեցերէն Բեթհեզդա էր կոչվում՝ հինգ սրահ կար։

3 Ի ներանցում խիստ շատ հիւանդներ կային վէր ընկած՝ կուրներ, կաղեր, չարացածներ, որ ջրերի շարժվելոյն էին սպասում։

4 Եւ Տէրի հրեշտակն ժամանակով վէր էր գալիս էն աւազանն՝ և ջրերըն շարժումէր. և ով որ

(1) Ղկ. խդ. 3։ բ Օրին. ժգ. 1։ Ծէզ. բ. 13։ (2) Նեհ. գ. 1։ ժբ. 30։

Digitized by Google

ժամն չէր եկեր իմանալ, բժշկեր՝ նշ
ունելով նշան հիւանդութեան։

5 Եւ անդ էր այր մի, որոյ ևթ
տարի էր ի հիւան-
դութեան իւրում։

6 Զնա իբրև եհաս Յիսուս զկ
նիկեալ դնէր, և գիտաց՝ թէ բա-
զում ժամանակք են այնուհետև,
ասէ ցնա. կամիս ողջ լինել։

7 Պատասխանի եւ նմա հիւան-
դըն. Տէր՝ ոչ ունիմ, թէ յոր-
ժամ շարժիցի ջուրն՝ արկցէ զիս
յաւազանն. և մինչ ես դանդա-
զիմ, այլ ոք քան զիս յառաջա-
գոյն իջանէ։

8 Ասէ ցնա Յիսուս. Ար
զամահիճս քո՝ և գնա։

9 Եւ ողջացաւ այրն, և յոր-
եաւ՝ առ զամահիճս իւր՝ և շրջէր,
և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ։

10 Ասեն Հրեայքն ցբժշկեալն.
Շաբաթ է՝ և ոչ է արժան քեզ
առնուլ զամահիճս քո։

11 Պատասխանի նա նոցա և ա-
սէ. Որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
ցիս, Ա՛ռ զամահիճս քո՝ և գնա։

12 Հարցին ցնա և ասեն. Որ է
այրն՝ որ ասաց ցքեզ, Ա՛ռ զամահիճ
քո՝ և շրջեաց։

13 Եւ բժշկեալն ոչ գիտէր՝ թէ
որ իցէ. քանզի Յիսուս խոյս եհ
ւան ամբոխին՝ի սեղոտէն անտի։

14 Ետս այսորիկ գտանէ զնա Յի-
սուս՝ի տաճարին, և ասէ ցնա.
Ահաւադիկ ողջացար, մի՛ ևս մե-
ռանիր վերստին գոլիք են չարժվան
ջրերի մէջն բժշկուէր՝ որ խոնի
հիւանդութեան նշան էջը ինուն։

5 Այս էնտեղ մին մարդ կար,
որ հիսուն և ութ տարի էր իրան
հիւանդութեան մէջ։

6 Երբոր Յիսուս նորան տեսաւ՝
որ վեր ընկած էր, և գիտաց՝ թէ
շատ ժամանակ է ինացել, նորան
ասաց. կամենում՞ս, որ ողջ լի-
նիս։

7 Հիւանդն պատասխան տուաւ
նորան. Տէր՝ իսկի մին մարդ չու-
նիմ՝ որ երբոր ջրերն շարժվին՝
ինձ աւազանի մէջն գցէ. և մին-
չև որ ես շարժվումիմ, մին ու-
րիշ ինձանից առաջ (էնառել) վեր
է գալիս։

8 Յիսուս նորան ասաց. Վե՛ր
կաց, քո մահիճըդ (փոշխոտ) առ
և գնա՛։

9 Եւ մարդն ողջացաւ և վեր-
կացաւ՝ իրան մահիճըն առաւ և
սան էր գալիս. և էն օրն շաբաթ
էր։

10 Հրեաներն ասացին բժշկված
ծին. Շաբաթ է, և արժան չէ
քեզ, որ քո մահիճըդ (փոշխոտ)
վեր առնես։

11 Նա պատասխան տուաւ նո-
րանց՝ և ասաց. Նա՝ որ ինձ բը-
ժշկեց՝ նա ասաց ինձ՝ թէ Առ
մահիճըդ առ և գնա։

12 Հարցրին նորան և ասացին.
Ով է էն մարդն՝ որ քեզ ասաց՝
թէ Առ մահիճըդ առ և սան եկ։

13 Եւ բժշկվածն չէր գիտեում
թէ ով է. ինչուս որ՝ Յիսուս ամ-
բոխի (խալխի) պատճառութիւն էնաե-
ղիցն քաշվեցաւ։

14 Յետոյ նորան Յիսուս նորից
գտաւ տաճարումն՝ և նորան ա-
սաց. Նայ ողջացար՝ մինել չէ

(3) Ասղ. բ. 6։ Ասղ. բ. 11։ Գործ. է. 24։ (4) Գաղ. բ. 14։ (5) Նեղ.
ի. 10։ Գնիմ. ժգ. 19։ Երիմ. ժէ. 21, Հայն։ Ասղ. ժբ. 2։ Ասղ. բ.
24։ գ. է։ Գործ. գ. 2։ ժգ. 14։

Digitized by Google

զանձերը՝ զի մի՛ չար ևս ինչ ինիցի քեզ։

15 Այնուհետև այրն՝ և պատմեաց իմ-
քեան, եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեաց
զնա զկնի։

16 Եւ վասն այնորիկ հալածեին
զՅիսուս Հրեայքն, զի զգային առ-
նել ի չարութիւն։

17 Եւ Յիսուս պատասխանի ետ
նոցա. Հայրս իմ մինչև ցայժմ
գործէ, և ես գործեմ։

18 Վասն այնորիկ առաւել խնդր-
էին Հրեայքն սպանանել զնա. զի
ոչ միայն լուծանէր զշաբաթս, այլ
և Հայր իւր կոչէր զԱստուած, և
հաւասար առնէր զանձն Աստ-
ծոյ։

19 Պատասխանի ետ Յիսուս և ա-
սէ ցնոսա. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ.
ոչ կարէ Որդի մերձոյ առնել յանձ-
նէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ
Հայրն զի առնէ. զի զոր նայն
առնէ, զնոյն և Որդին նմին նման
գործէ։

20 Զի Հայր սիրէ զՈրդի, և
զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր
ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան
զայնս ցուցանէ նմա գործս, զնդ
որ զարմացջ զարմանայք։

21 Զի որպէս Հայր յարուցանէ
զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյն-
պէս և Որդի զորս կամի կենդանի
առնէ։

22 Եւ ոչ եթէ Հայր դատի զոք,
այլ զամենայն դատաստան ետ
Որդւոյ իւրոյ։

մեղանչեսցես՝ որ ևս աւելի չար բան
ընկնիցի քեզ։

15 Այրդն գնաց և Հրեաներուն
պատմեց թէ Յիսուան էր որ ինծ
բժշկեց։

16 Եւ նրա համար Հրեաներն Յի-
սուսին հալածողութիւն որ շաբաթի օ-
րեան էն (բանըն) էր անում։

17 Եւ Յիսուս պատասխան ար-
ար նորանց. Թէ Իմ Հայրս մին-
չև հիմիկ գործում է և ես էլ գոր-
ծում եմ[7]։

18 Որ համար Հրեաներն էլ ա-
ւելի հետևումին որ սպանեն նո-
րան[8] • որ ոչ թէ միևնակ շաբաթի
օրերն էր քանդում[9] բայց Աստ-
ծոյն էլ իրան Հայր կոչում[10],
և իրան անձն Աստուծոյն հաւա-
սար էր անում[11]։

19 Յիսուս պատասխան ետ ար
ասաց նորանց. Ճշմարիտն ճըշ-
մարիտ ասում եմ ձեզ. Թէ Որ-
դին ոչինչ իրանից կարող չէ մին
բան անել, թէ որ չըտեսանէ Հօ-
րըն որ անում[12]. ինչու որ՝ ինչ-
որ նա անում, հենց Որդին էլ
էն բանըն է նորա նման անում։

20 Պատճառն որ Հայրն սիրում
Որդուն[13], և ցոյց է տալիս նորան
էն ամէն բանըն, որ ինքն անու-
մ, և սորանից էլ աւելի մեծ մեծ
գործքեր ցոյց է տալիս նորան, որ
դուք նորա համար զարմանում եք։

21 Պատճառն որ՝ ինչպես որ Հայ-
րըն մեռելներըն յարուցանում և
կենդանի անում, հենց էնպես էլ
Որդին՝ ում որ կամենում՝ կեն-
դանի է անում[14]։

22 Եւ չէ թէ Հայրն մինըն դա-
տում, բայց ամէն դատաստանըն
տուաւ իրան Որդուն[15]։

(6) Ա Պետ. ժբ. 45։ Յովհ. բ. 11։ (7) Յովհ. բ. 4։ ժգ. 10։ (8) Յովհ. է. 9։ (9) Յովհ. ժ. 30. 33։ Փիլիպ. բ. 6։ (10) Ա Յայր. 30։ Յովհ. բ. 38։ բ. 4։ ժբ. 49։ ժգ. 10։ (11) Ա Պետ. գ. 17։ Յովհ. գ. 35։ բ Պետր. ա. 17։ (12) Ա Յով. է. 14։ բ. 56։ Յովհ. ծա. 25. 33։ (13) Ա Պետ. ա. 27։ իբ. 16։ Ա Յայր. 27։ Յովհ. գ. 35։ ժե. 3, Պետր. ժե. 31։ ա Պետր. գ. 5։

Digitized by Google

23 Օ՛ն ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդի՝ որպէս պատուեն զՀայրն. որ ո՛չ պատուէ զՈրդին՝ ո՛չ պատուէ զՀայրն զառաքիչն նորա։

24 Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ. զի որ զբանն իմ լսէ, և հաւատայ յառնողն զիս, ընդունի զկեանան յաւիտենական. և ի դատաստան ո՛չ մտանէ, այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս։

25 Ա՛մէն ամէն ասեմ ձեզ. զի գայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն Աստուծոյ. և որք լսիցեն՝ կեցցեն։

26 Օ՛ր որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս եհա և Որդոյ ունել կեանս յանձին իւրում։

27 Եւ իշխանութիւն եհա նմա դատաստան առնել. և զի Որդի մարդոյ է։

28 Մի՛ զարմանայք զայդ. զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքեան՝ որ ի գերեզմանս կայցեն, լուիցեն ձայնի նորա,

29 Եւ ելեսցեն արտաքս. որք բարիս գործեալ իցէ՝ ի յարութիւն կենաց, և որք զչար արարեալ՝ ի յարութիւն դատաստանաց։

30 Ո՛չ կարեմ ես յանձնէ առնել և ո՛չինչ. այլ որպէս լսեմ՝ դատեմ, և դատաստանն իմ արդար է. զի ո՛չ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

23 Որ ամենքեան պատուեն Որդւոյն, ինչպէս որ Հօրըն պատուեն. ամէն որ Որդւոյն չէ պատուում՝ Հօրն էլ չէ պատուում, որ ուղարկեց նորան[14]։

24 Ճշմարիտը ճշմարիտըն ասեմ ձեզ. թէ լսա որ իմ խօսքիս ականջ է դնում, և հաւատում նորան՝ որ ինձ ուղարկեց[15], յաւիտենական կեանքըն կընդունի. և դատաստան չի՛ մտնիլ, բայց մահիցըն փոխվեցաւ դէպի կեանք[16]։

25 Ճշմարիտը ճշմարիտըն ասեմ ձեզ. թէ ժամանակ է գալիս՝ և հենց հիմիկ է, երբոր մեռելներն Աստուծոյ Որդոյ ձայնըն կլսեն[17], և նորանք, որ կլսեն՝ կապրին։

26 Պատճառն որ՝ ինչպէս որ Հայրըն իրան անձնաւոր կեանք ունի, հենց էնպէս էլ Որդոյն տուաւ՝ որ իրան անձնաւոր կեանք ունենայ։

27 Եւ նորան իշխանութիւն տուաւ[18], որ դատաստան անէ. քանզի որ՝ Որդի մարդոյ է[19]։

28 Մի՛ զարմանայք սրանից. որովհետև ժամանակ կգայ, որ ամենքն՝ որ գերեզմաններումն են, նորա ձայնըն կլսեն,

29 Եւ դուրս կըգան նորանք[20]. որ բարի են գործել դէպի կենաց յարութիւնն, և նորանք՝ որ չար են արել՝ դէպի դատաստանի յարութիւնն[21]։

30 Ես ինձանից չեմ կարօղ խոկի մի՛ն բան անել[22], բայց ինչպէս որ լսումեմ՝ էնպէս եմ դատում, և իմ դատաստանն արդար է. պատճառն որ՝ իմ կամքըս չեմ խնդրում, այլ նորա կամքըն՝ որ ինձ ուղարկեց[23]։

(14) ա Յովհ. բ · 23։ (15) Յովհ. գ · 16 · 18։ ե · 40 · 47։ ը · 51 · ժ · 31։ (16) ա Յովհ. գ · 14։ (17) Ա՛յսր · 28։ Լուկ. բ · 1 · 5։ ժ · 14։ Կող. բ · 13։ (18) Ա՛յսր · 22։ Դանիէլ · ժ · 12։ ժէ, 31։ (19) Դան. է · 13, 14։ (20) Աստ. իգ · 19։ ա Կորնթ. ժե · 52։ ա Թես. դ · 15։ (21) Դան. ժբ · 2։ Մատթ. ԻԵ · 33, 33 · 46։ (22) Ա՛յր · 19։ (23) Մատթ. իգ · 39։ Յովհ. դ · 34։ ե · 38։

Digitized by Google

31 Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայութիւն իմ չէ ճշմարիտ։

32 Ա՛յլ է՝ որ վկայէ վասն իմ. և գիտեմ, եթէ ճշմարիտ է վկայութիւնն՝ զոր վկայեաց վասն իմ։

33 Դուք առաքեցիք առ Յովհաննէս՝ և վկայեաց ճշմարտութեանն։

34 Ա՛յլ ես ոչ ընդունիմ մարդկանէ առնուն վկայութիւն. այլ զայս ասեմ՝ զի դուք ապրեսջիք։

35 Նա էր ճրագն՝ որ լուցեալ եր և ծագէր. և դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի՝ ի լոյս նորա։

36 Ա՛յլ ես ունիմ վկայութիւն մեծ քան զՅովհաննու. զգործս զոր ետ ինձ Հայր՝ զի կատարեցից զնոսա. նոքին իսկ գործքն՝ զոր գործեմ, վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր առաքեաց զիս։

37 Եւ որ առաքեացն զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ։ Դուք ոչ ձայն նորա երբեք լսեսջիք. և ոչ զտեսիլ նորա տեսէք։

38 Եւ ոչ զբան նորա ունիք ի ձեզ բնակեալ. զի զոր նա առաքեաց՝ դուք նմա ոչ հաւատայք։

39 Քննեցէք զգիրս. զի դուք համարիք նոքօք ունել զկեանսն յաւիտենական. և նոքին իսկ են՝ որ վկայեն վասն իմ, որովք համարիք ունել կեանս։

31 Եթէ որ ես ինձ համար վկայումեմ՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ[24]։

32 Այրիշ է՝ որ ինձ համար վկայէ. և գիտեմ՝ թէ ճշմարիտ է վկայութիւնն՝ որ ինձ համար վկայէ[25]։

33 Դուք առաքեցիք Յովհաննէսի մօտ՝ և վկայեաց առաջի ճշմարտութեանն[26]։

34 Այլ ես ոչ ընդունիմ մարդկանցից իմ առնուն վկայութիւն. բայց էս առաջիս՝ որ դուք ապրիք։

35 Նա ճրագ էր՝ որ վառվռէր և լոյս էր տալիս[27]. և դուք կամեցաք միայն քիչ ժամանակ ուրախանալ նորա լուսովն[28]։

36 Այլ ես Յովհաննէսիցն էլ աւելի մեծ վկայութիւն ունիմ[29]. էն գործքերըն՝ որ Հայրն ինձ տուաւ, որ կատարեմ նորանց[30]. հենց էն գործքերն՝ որ գործում եմ, ինձ համար վկայումեն, թէ Հայրն առաքեց ինձ։

37 Եւ Հայրն որ ինձ ուղարկեց՝ նա ինձ համար վկայեց. դուք խլի մին ժամանակ ոչ նորա ձայնըն լսեցիք[31], և ոչ նորա կերպարանքն տեսիք[32]։

38 Եւ ոչ էլ նորա խօսքըն ձեզանում բնակված ունիք. պատճառն որ՝ էն որ նա ուղարկեց՝ դուք չէք հաւատում նորան։

39 Քննեցէք գրքերըն. որ դուք կարծումէք թէ նորանցով ունիք յաւիտենական կեանքն[33] և հենց նորանք են, որ ինձ համար վկայումեն՝ որ նորանցով կարծումէք թէ կեանքըն ունիք[34]։

(24) Յով. ը. 15։ Յայտ. գ. 14։ (25) Ա՛ռաք. գ. 17։ ժէ. 5։ Յովհ. ը. 18։ — Յովհ. ե. 6, 7. 9։ (26) Յովհ. ա. 15. 19. 27. 32։ (27) ը Պետր. ա. 19։ (28) Մատթ. ժգ. 20։ խա. 26։ Մարկ. գ. 29։ (29) — Յովհ. ե. 9։ (30) Յովհ. գ. 2։ ժ. 25։ ժե. 24։ (31) Մատթ. գ. 17։ ժե. 5։ Յովհ. գ. 27։ ը. 18։ (32) ը Օրին. գ. 12։ Յովհ. ա. 18։ — Տիմ. ա. 17։ — Յովհ. գ. 12։ (33) Խոշ. ը. 20։ ըբ. 15։ Դ՚Թագ. ժդ. 29։ Դ՚Տար. 10։ Գործ. ժե. 11։ (34) ը Օրին. ժը. 15. 18։ Դ՚Թագ. խգ. 27։

40 Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս՝ զի կեանսն ունիցիք :
41 Ես փառս ՚ի մարդկանէ ոչ առնում :
42 Այլ գիտեմ զձեզ՝ թէ զսէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձինս :

43 Ես եկի յանուն Հօր իմոյ՝ և ոչ ընդունիք զիս . եթէ այլ ոք եկեսցէ յիւրում անուն, զնա ընդունիջիք :
44 Օ՞րինդ կարէք դուք հաւատալ . զի փառս ՚ի միմեանց առնում , և զփառս զոր ՚ի միոյն Աստուծոյ ոչ խնդրէք :
45 Այլ՝ ի՛ համարիջ՝ եթէ ես չարտաքս հանից ինչ իցեմ զձէնջ առ Հօր . գոյ ոմն չարտաքս կայ զձէնջ Այն՝ որում դուք յուսացեալ էք :

46 Օ՞ր եթէ հաւատայիք դուք Այ՝ ինձ , հաւատայիք արգիւօք և ինձ . զի նա վասն իմ խոկ գրեաց :

47 Օ՞ր եթէ նորա գրոցն ոչ հաւատայք , զիա՞րդ իմոց բանիցս հաւատայցէք :

40 Եւ դուք չէք կամենում գալ առ իս զի կեանքն առնիցէք[35] :
41 Ես մարդկանից փառք չեմ առնում[36] :
42 Այլ ճանաչեալեմ զձեզ՝ զի զսէրն Աստուծոյ չունիք ձեզ առ ձեզ :

43 Ես իմ Հօր անուանիւն եկի՝ և ինձ չէք ընդունում . ՚ի թէ զոր միւն ուրիշ կըգայ իւրոյն անուանիւն , նորան կընդունիք :
44 Ի՞նչպէս կարող էք դուք հաւատալ՝ որ իրարից էք փառք առնում[37] , և ձեր փառքըն ոչ միւն Աստուածմանիցն է՝ չէք խնդրում[38] :
45 Այ՝ ի կարծիք՝ որ ես Հօր մեր չարտաքս եմ ձեզանից . կայ միւն որ ձեզանից չարտաքսում է , ես Այ՝ օրէսն՝ որ դուք ձեր յոյսըն նորա վերայ էք գրել[39] :
46 Ինչու որ՝ եթէ դուք Այ՝ ամէն միւն հաւատայիք , ապա ինձ էլ կըհաւատայիք . պատճառն որ՝ նա ինձ համար գրեց[40] :
47 Այլ ՚ի թէ որ նորա գրքերին չէք հաւատում , ի՞նչպէս իմ խօսքերիս կըհաւատաք :

ԳԼ. Ը.

1 Երթեալ հինգ հայրապետ և երկու եւսիով հինգ հազար մարդկանց կերակրեցին : 15 Որոց համար ժողովուրդքն նոցա թագաւոր անել են ուզում : 16 Որոյ նա կըգնայ և ծովի վերայ գնալով ալեկոծանքին կըգնայ : 20 Որոյ հաւատն շատ բազմութիւն կըգնայ ՚ի թէ որ նորան հաւատան՝ բայց որ են հայրեցն կերին , որ նորան Երկիսոս նորանց սըվմեռ , և սըբահամար նորանց կըսատակ . 32 Ցոյց կըտայ թէ՝ ինքն իրան հաւատացեալներին կենդանի հայր է : 60 Նորա աշակերտաներիցն շատքն նորանից յետս կըգնան : 68 Պետրոսի դառնութիւնն : 70 Յուդայի Սատանայ լինելն :

1 Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծովուն Գալիլեացւոց Տիբերիայ :
2 Եւ զհետ երթայր նորա ժո-

1 Սրանից եաև գնաց Յիսուս Գալիլեացոց Տիբերիա ծովի մէկէլ կողմն[1] :
2 Եւ շատ ժողովուրդ էր գը-

(35) Յովհ . ա . 11 : գ . 19 : (36) Այ՝ . 34 : ա Գիտ . բ . 6 : (37) Յովհ . ժբ . 43 : (38) Հռոմ . բ . 29 : (39) Հռոմ . բ . 13 : (40) Կրնթ . գ . 15 : ժբ . 3 : ժբ . 18 : իբ . 18 : իթ . 10 : բ Օրին . ժբ . 15 . 18 : Յովհ . ա . 45 : Գործ . իգ . 22 : (1) Մատ . ժգ . 13 : Մարկ . ղ . 33 : Լուկ . թ . 10 . 12 :

Digitized by Google

զնովքրդ բանզուամ· զի տեսանէին զնշանսն՝ զոր առնէր ի վերայ հիւանդացդ ։

3 Եւ ի լեառն Յիսուս, և անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ ։

4 Եւ էր մերձ զատիկ տօնն Հրէից ։

5 Ամբարձ ի վեր զաչս իւր Յիսուս և տեսս, զի ժողովուրդ բազում գայր առ նա· ասէ ցփիլիպպոս· Ուստի գնեսցուք հաց՝ զի կերիցեն դոքա ։

6 Այս ասէր փորձելով զնա· այլ ինքն գիտէր՝ զինչ առնելոցն էր ։

7 Պատասխանի ետ նմա փիլիպպոս· Երկերիւր դահեկանի հաց չէ դոցա բաւական՝ թէպէտ և իւրաքանչիւր աք սակաւ ինչ առնուցաս ։

8 Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա Անդրէաս՝ եղբայր Սիմոնի Պետրի·

9 Է սաս պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ գարեղէն՝ և երկուս ձկունս· այլ այն զինչ է առ այդչափ մարդիկ ։

10 Ասէ Յիսուս· Խոզեցուցէք զմարդիկդ· և էր խոտ յոյժ ի տեղւոջին· և բազմեցան մարդիկն թուով իբրև հինգ հազար ։

11 Եւ առ զհացն Յիսուս և գոհացաւ և բաշխեաց բազմականացն· նոյնպէս և ի ձկանցն որչափ և կամեցան ։

12 Եւ իբրև յագեցան, ասէ ցաշակերտան· Ժողովեցէք զնշխարքն կտորաց՝ զի մի՛ ինչ կորիցէ ։

13 Ժողովեցին և լցին երկոտասան սակաւի զնշխարացն ի հինգ գարեղէն նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ի կերուղացն ։

նաւմ նորա եաւէն· ինքնաւ օր՝ անցնաւէին էն նշաններըն՝ որ անտուէք հիւանդներին վերայ ։

3 Յիսուս վեր էլաւ տարն, և աշակերտներին հետ նստաւէր էնտեղ ։

4 Եւ Հրէաներուն զատիկ տօնն մօտիկ էր[2] ։

5 Յիսուս իրան աչքերըն բարձրացրուց և տեսաւ, որ շատ ժողովուրդ էր գալիս իրան մօտ[3]· Փիլիպպոսին ասաւ· Ինչէ տեղից հաց գնենք՝ որ ուտան տան ։

6 Ասա բանըս փորձելոյ համար էր ասում· բայց ինքն գիտէաւէր՝ թէ ինչ պիտի անէր ։

7 Փիլիպպոսն պատասխան տուաւ նորան· Երկու հարիւր դահեկանի հաց բաւական չէ դրանց համար՝ ինպէս որ ամէն մէկն մի քիչ առնէ[4] ։

8 Նորա աշակերտներուն միւնն (այսինքն) Անդրեասն վէմ Սիմոնի եղբայրն՝ ասաց նորան ։

9 Տեղ մին տղայ կայ, որ հինգ գարէ հաց ունի և երկու ձուկ· բայց էն ինչ է ե էդչափ մարդկանց համար[5] ։

10 Յիսուս ասաց· Նդ մարդկանցըդ նստացրէք· և շատ խոտ կար էն տեղն· և մարդիկն նստեցին համարով իբր հինգ հազար ։

11 Եւ Յիսուս հացըն առաւ և գոհացաւ և բաժանեց նստաւղներին· էնպէս էլ ձըկներից որչափ որ կամեցան ։

12 Եւ երբոր կըշտացան, աշակերտներին ասաց· Ժողովեցէք էդ աւելցած կտորներըն՝ որ բան չըկորչի ։

13 Ժողովեցին և կտորներից ասաղն երկու քոռց լցրին էն հինգ գարե հացից՝ որ ուտաղներից աւելացաւ ։

(2) Ա Եփ· խգ· 5· 7· բ Օրէն· ժգ· 1· Ջուխ· բ· 13· ե· 1· (3) Մարկ· ժգ· 16· Մարկ· գ· 31· Ա Թագ· ք· 11· (4) Ջեռ· ժա· 21, 22· (5) գ Թագ· ք· 43·

Digitized by Google

14 Իսկ մարդիկն իբրև տեսին զնշանսն զոր արար՝ ասէին . եւ ի՛մ է ճշմարիտ մարգարէն , որ գալոց էր յաշխարհ :
15 Յիսուս իբրև գիտաց՝ եթէ գալոց են յափշտակել զնա , զի արասցեն զնա թագաւոր , գնաց դարձեալ ՚ի լեռն միայն :
16 Եւ իբրև երեկոյ եղև , իջին աշակերտքն նորա ՚ի ծովեզրն :

17 Եւ մտեալ ՚ի նաւ՝ գային յայնկոյս ծովուն ՚ի Կափառնաում . և իբրև նսեմացաւ , և չէ եւս եկեալ էր առ նոսա Յիսուս :
18 Եւ ծովն ՚ի սաստիկ հողմոյ շընչէրոյ յուզէր :
19 Եւ վարեալ իբրև ասպարէզս քսան և հինգ կամ երեսուն , տեսանէին զՅիսուս՝ զի գնայր ՚ի վերայ ծովուն՝ և մերձ էր ՚ի նաւն , զարհուրեցան յոժ :

20 Նա ասէ ցնոսա . Ես եմ՝ մի՛ երկնչիք :
21 Եւ կամէին ընդունել զնա ՚ի նաւն . և վաղվաղակի եհաս նաւն յերկիրն՝ յոր երթային :

22 Յաւուրսն անդր ժողովուրդն՝ որ կայր յայնկոյս ծովուն , տեսանէր՝ թէ այլ նաւ ոչ գոյր անդ բայց միայն ՚ի միոյն , յոր մտին աշակերտքն Յիսուսի . և զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշակերտսն իւր ՚ի նաւն , բայց միայն աշակերտքն նորա գնացին :
23 Իբրև այլ նաւք գային ՚ի Տիբերեայ մօտ յայն տեղին՝ ուր ջհացն կերան :
24 Իսկ իբրև ետես ժողովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է անդ՝ և ոչ աշակերտքն նորա , առին նոքա ըզնաւսն , և եկին ՚ի Կափառնաում խնդրել զՅիսուս :

14 Այլք մարդիքն երբոր տեսին էն նշանըն որ արաւ , ասումէին՝ թէ էս էն ճշմարիտ մարգարէն է՝ որ պէտք էր աշխարհս գայ՝ :
15 Յիսուս երբոր գիտաց՝ թէ գալու են իրան յափշտակելոյ՝ որ թագաւոր տանեն իրան՝ միայն գընաց սարն ինքնակ :
16 Եւ երբոր իրիկուն էլաւ՝ նորա աշակերտանեն վէր եկին ծովի եզրն (ղսալը)՝ :
17 Եւ մտին նաւն և գնացին ծովի էն կողմն Կափառնայում . և երբոր մըթնացաւ՝ Յիսուս դեռ չէր եկել նորանց մօտն :
18 Եւ ծովն՝ սաստիկ քամոյ փըչելուն շարժվումէր :
19 Եւ երբոր քսան և հինգ կամ երեսուն ասպարէզի (ֆանկէլէյ) չափ առաջ գնացին՝ Յիսուսին տեսին՝ որ ծովի վերայ գալիս էր՝ և նաւին մօտիկ էր՝ և շատ ահավ լըցվան :
20 Եւ նա ասաց նորանց . Ես եմ՝ մի՛ վախենաք :
21 Եւ կամենումէին նորան ընդունել նաւի մէջն . և նաւն շատով հասաւ էն երկիրն՝ որ գնումէին :
22 Յետևի օրումն էն ժողովուրդն՝ որ ծովի էն կողմն էր՝ տեսաւ որ ուրիշ նաւ չըկար էնտեղ էն մընիցն չոկ՝ որ Յիսուսի աշակերտներն նորա մէջ մտին . և որ Յիսուս աշակերտներին հետ նաւն չէր մտած , բայց միայնակ նորա աշակերտներն գնացին :
23 Այլք Տիբերիայից ուրիշ նաւեր եկին էն տեղին մօտ՝ որ հացըն կերին :
24 Ապա երբոր ժողովուրդն տեսաւ՝ թէ ոչ Յիսուսն էնտեղ է և ոչ նորա աշակերտներն , նորանք էն նաւերըն առին և եկին Կափառնայում՝ , որ Յիսուսին մանգան :

(6) Ննդ . խե . 10 : բ Օրին . ժբ . 15 . 18 : Մոպս . ժա . 3 : Յովհ . ա . 21 : գ . 19 . 25 : ե . 40 : (7) Մոպս . ժգ . 33 : Մոպ . ղ . 47 :

Digitized by Google

25 Եւ իբրեւ գաին զնա յայնկոյս ծովուն, ասեն ցնա. Ռաբբի՝ ե՞րբ եկիր այսր:

26 Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս եւ ասէ. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. Խնդրէք զիս, իբր ոչ երեք զի ըզնշանս ինչ տեսէք, այլ զի կերայք ի հացէ անտի՝ եւ յագեցարուք:

27 Երթայք գործեցէք ոչ զկորըստական կերակուրն, այլ զկերակուրն, որ մնայ ի կեանն յաւիտենական, զոր Որդին մարդոյ տացէ ձեզ. քանզի զնա Հայր կնքեաց Աստուած:

28 Ասեն ցնա. Ո՞ի՞նչ առնիցեմք՝ զի զգործան Աստուծոյ գործեսցուք:

29 Պատասխանի Յիսուս՝ եւ ասէ ցնոսա. Այս է գործն Աստուծոյ, զի հաւատասջիք յայն որ առաքեացն զնա:

30 Ասեն ցնա. Ո՞ի՞նչ նշան առնիցես՝ զի տեսցուք եւ հաւատասցուք, զի՞նչ գործիցես:

31 Հարքն մեր կերան զմանանայն յանապատի անդ՝ որպէս եւ գրեալ է. Հաց յերկնից եւ նոցա ուտել:

32 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ Մովսէս եւ ձեզ զհացն յերկնից, այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից զճշմարիտ:

33 Որ հաց Աստուծոյ է, որ իջանէ յերկնից՝ եւ կեանս տայ աշխարհի:

34 Ասեն ցնա. Տէր՝ յամենայն ժամ տուր մեզ զհացն զայն:

25 Եւ երբոր նորան ծովի էն կուզտեն գտին՝ նորան ասացին. Ռաբբի՝ ե՞րբ եկիր հասեղ:

26 Յիսուս պատասխան տուաւ նորանց եւ ասաց. Ա՛շմարիտը ձըշմարիտըն ասում եմ ձեզ. Դուք ինձ ման էք գալիս՝ չէ թէ նրա համար՝ որ մին նշան տեսիք, բայց որ էն հացիցն կերիք՝ եւ կշտացաք:

27 Գնացէք ոչ թէ կորչելու կերակուրըն գործեցէք, բայց էն կերակուրըն, որ յաւիտենական կեանքին մէջ կըմնայ, որ նորան Որդին մարդոյ կըտայ ձեզ[8]. պատճառն որ՝ Աստուած Հայրն կնքով (ձօհրով) հաստատեց նորան[9]:

28 Նորան ասացին. Ի՞նչ պիտի անենք՝ որ Աստուծոյ գործքերըն գործենք:

29 Յիսուս պատասխան տուաւ եւ նորանց ասաց. Գա է Աստուծոյ գործըն՝ որ հաւատաք նորան՝ որ նա ուղարկեց[10]:

30 Նորան ասացին. Ի՞նչ նշան կանես՝ որ տեսնենք եւ հաւատանք, ի՞նչ կը գործես[11]:

31 Մեր հարքն անապատի (էօլի) մէջն մանանայ կերին[12]. ինչպէս որ գրված է թէ՝ Երկնքիցն հաց տուաւ նորանց ուտել[13]:

32 Յիսուս նորանց ասաց. Ա՛շմարիտն ձշմարիտըն ասում եմ ձեզ. թէ Մովսէս չըտուաւ ձեզ էն հացը երկնքիցն, բայց իմ Հայրս երկնքիցն ձշմարիտ հացըն կըտայ ձեզ:

33 Պատճառն որ՝ Աստուածանից հացն էն է՝ որ երկնքիցն վէր է գալիս՝ եւ աշխարհքին կեանք է տալիս:

34 Նորան ասացին. Տէր՝ ամէն ժամանակ տուր մեզ էն հացըն[14]:

(8) Ա՛ր. 54 · Ովհ. գ. 14: (9) Մատ. գ. 17 · Ժէ. 5 · Մարկ. ա. 11 · Ը. 7 · Լուկ. գ. 22 · Ը. 35 · Ովհ. ա. 33 · ե. 37 · Ը. 18 · Գործ. բ. 22 · Բ Պետր. ա. 17: (10) ա Ովհ. գ. 23: (11) Մատ. ԻԶ. 38 · ԻԷ. 1 · Մարկ. Ը. 11 · ա Կորնթ. ա. 22: (12) Նէհ. ԻԷ. 15 · Ամպար. ԻՁ. 7 · Ղեւմ. Բ. 15 · ա Կորնթ. ժ. 3: (13) Սաղ. ՀԸ. 24, 25: (14) Ովհ. գ. 15:

Digitized by Google

35 Ա՛սէ ցնոսա Յիսուս . Ես եմ Հացն կենաց . որ գայ առ իս՝ ո՛չ քաղցիցէ , և որ Հաւատայ յիս՝ ո՛չ երբէք ծարաւեսցի :

36 Ա՛յլ ասացի ձեզ՝ թէ տեսէք զիս , և ո՛չ Հաւատայք :

37 Ո՛րամենայն՝ զոր տայ ինձ Հայրն , առ իս եկեսցէ . և որ գայ առ իս՝ ո՛չ Հանից արտաքս :

38 Ո՛չ իջի ես յերկնից՝ ո՛չ զի զկամս իմ արարից , այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս :

39 Ա՛յս են կամք Հօր իմոյ , որ առաքեացն զիս . զի զամենայն՝ զոր ետ ցիս Հայր՝ ո՛չ կորուսից ի՛ նմանէ , այլ յարուցից զնա յաւուրն յետնում :

40 Ա՛յս են կամք Հօր իմոյ , զի ամենայն որ տեսանիցէ զՈրդի և Հաւատայցէ ի՛ նա , ընկալցի զկեանսն յաւիտենական . և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում :

41 Տրտնջէին զնմանէ Հրէայքն , զի ասաց՝ Թէ Ես եմ Հացն իջեալ յերկնից :

42 Եւ ասէին . Ո՞չ սա է Յիսուս որդին Յովսեփու , զորոյ մեք գիտեմք զՀայրն և զՄայր . իսկ արդ՝ զիա՞րդ ասէ՝ Թէ Ես յերկնից իջի :

43 Պատասխանի ետ Յիսուս , և ասէ ցնոսա . Ա՛ռ զրթմնջէք ընդ միմեանս :

44 Ո՛չ ոք կարէ գալ առ իս , եթէ ո՛չ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեսցէ զնա . և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում :

45 Գրեալ է ի մարգարէս , Եւ

35 Յիսուս ետուն ասաց . Ես եմ կեանց Հացն[15] . ով որ ինձ մօտ է գալիս՝ չի սովիլ , և ով որ ինձ Հաւատումէ՝ իսկի մին ժամանակ չի ծարաւիլ[16] :

36 Այց ասացի ձեզ՝ Թէ տեսիք ինձ՝ և չէք Հաւատում[17] :

37 Ա՛մէն՝ ում որ Հայրն ինձ է տալիս[18] , ինձ մօտ կըգայ . և նա որ ինձ մօտ է գալիս՝ դուրս չեմ Հանիլ նորան[19] :

38 Պատճառն որ՝ ես վեր չեկի երկնքիցն՝ որ իմ կամքըս անեմ[20] , քայց նորա կամքըն՝ որ ինձ ուղարկեց[21] :

39 Այս է իմ Հօրս կամքն , որ ինձ ուղարկեց . որ էն ամէնըն՝ որ Հայրն ինձ առաւ՝ նորանից չըկորցնեմ[22] . այլ յետին օրումն յարուցանեմ նորան :

40 Այս է իմ Հօրս կամքն . որ ամէն ով որ տեսնէ Որդուն և Հաւատայ նորան , յաւիտենական կեանքըն ընդունի . և ես յետին օրումն կըյարուցանեմ նորան[23] :

41 Հրէաներն տրտնջումէին նորանից՝ որ ասաց , Թէ Ես եմ երկընքիցն վեր եկած հացն :

42 Եւ ասումէին . Չէ՞ որ սա Յոսեփի որդին է՝ որ մենք գիտումենք նորա հօրըն և մօրը . ապա ի՞նչպէս է ասում՝ Թէ Ես երկնքիցն վեր եկի[24] :

43 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորանց . Ա՛ռ տրտնջիք իրար հետ :

44 Ո՛չ ով կարող չէ ինձ մօտ գալ , եթէ Հայրն՝ որ ինձ ուղարկեց՝ չը՛ քաշէ նորան . և ես յետին օրումն կըյարուցանեմ նորա[25] :

45 Գրված է մարգարէների մէջն

(15) Ա Ի՛ · 48 · 59 : (16) Յովհ · գ · 14 : է · 37 : (17) Ա Ի՛ · 20 : Ա՛յլ · 65 : (18) Ա՛յլ · 45 : (19) Մատթ · իգ · 24 : Յովհ · ժ · 28 , 29 : բ Տի՛մ · բ · 19 : ա Յովհ · բ · 19 : (20) Մատթ · իզ · 39 : Յովհ · է · 30 : (21) Յովհ · գ · 34 : (22) Յովհ · ժ · 28 : ժէ · 12 : ժը · 6 : (23) Ա Ի՛ · 27 : Ա՛յլ · 47 · 55 : գ · 15 , 16 : գ · 14 : (24) Մատթ · ժգ · 55 : Մտթ · գ · 3 : Ղ՛ուկ · գ · 22 : (25) Նրկ · ա · 4 : Ա՛յլ · 60 :

Digitized by Google

եղբեցին ամենեքեան ուսեալք Աստուծոյ · ամենայն որ լսէ ի Հօրէ՝ և ուսանի , գայ առ իս ։

46 Ոչ եթէ զՀայրն ուրուք տեսեալ իցէ , եթէ ոչ՝ որ էն Աստուծոյ , նա տեսեալ զՀայրն ։

47 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ · զի Որ հաւատայ իս , ընդունի զկեանսն յաւիտենականս ։

48 Ես եմ հացն կենաց ։
49 Հարքն ձեր կերան զմանանայն յանապատին , և մեռան ։

50 Այս է հացն , որ յերկնից իջեալ է · զի որ ուտիցէ ոք ի նմանէ՝ մի՛ մեռանիցի ։
51 Ես եմ հացն կենդանի , որ յերկնից իջեալ ։
52 Եթէ ոք ուտիցէ ի հացէ յայսմանէ՝ կեցցէ ի յաւիտեան · և հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է , զոր ես տաց վասն կենաց աշխարհի ։

53 Ասարանչէին ընդ միմեանս Հրէայքն և ասէին · Օ՞րիդ կարէ սա տալ մեզ զմարմին իւր ուտել ։
54 Յսէ ցնոսա Յիսուս · Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , Եթէ ոչ կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ և արբջիք զարիւն նորա , ոչ ունիք կեանս յանձինս ։
55 Որ ուտէ զմարմին իմ՝ և ըմպէ զարիւն իմ , ունի զկեանսն յաւիտենականս · և ես յարուցից զնա յաւուրն յետնում ։
56 Օրի մարմին իմ ճշմարիտ կեթ՝ և արիւնք Աստուածանից տալորած կըլինին[26] · ամեն ոլոր Հօրիցն է լսում և սովորում՝ գալիս է ինձ մօտ[27] ։

46 Իբր չէ թէ մինն տեսել է Հօրն[28] · բայց միայն նա՝ որ ինքն Աստուածանից է · նա տեսաւ Հօրըն[29] ։
47 Ա՛շխարհիրն ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ · Թէ Ով որ ինձ հաւատումէ՝ յաւիտենական կեանքըն ընդունումէ[30] ։
48 Ես եմ կենաց Հացն[31] ։
49 Ձեր հարքն մանանան կերին անապատումն (չՀօլօմ) , և մեռան[32] ։
50 Այս է (էն) հացն , որ երկընքիցն է վէրնկել՝ որ եթէ մինն տրանից ուտէ՝ չէ մեռնիլ[33] ։
51 Ես եմ կենդանի Հացն , որ երկնքիցն է վէր եկել[34] ։
52 Ով որ մինն էս Հացիցս ուտէ՝ յաւիտեան կապրի · և (էն) Հացն՝ որ ես կըտամ՝ իմ մարմինս է , որ ես նորան աշխարհքի կենաց Համար կըտամ[35] ։

53 Հրէաներն իրար հետ կռվումեին և ասում[36] · Այս ինչպէս կարօղ է իրան մարմինըն տալ մեզ ուտելոյ[37] ։
54 Յիսուս նորանց ասաց · Ա՛մէն ամէն ասումեմ ձեզ , Ով որ Որդոյ մարդոյ մարմինըն չուտէք և նորա արիւնըն չըխմէք , կեանք չունիք ձեր անձին մէջն[38] ։
55 Ով որ իմ մարմինըս ուտումէ և իմ արիւնըս խմումէ , յաւիտենական կեանքըն ունի · և ես յետին օրումն կըյարուցանեմ նորան[39] ։
56 Ինչու որ՝ իմ մարմինս ճշմա-

(26) Նոյ · ծգ · 13 ։ Նբեմ · լա · 34 ։ Ա՛ե · գ · 2 ։ Նբբ · ը · 10 ։ ժ · 16 ։ (27) Ա՛նբ · 37 ։ (28) Յովհ · ա · 18 ։ ե · 37 ։ (29) Ա՛ռաք · ժա · 27 ։ Ղ՛ուկ · ժ · 22 ։ Յովհ · ա · 18 ։ ե · 29 · ը · 19 ։ (30) Յովհ · գ · 16 · 18 · 36 ։ Ա՛նբ · 40 ։ (31) Ա՛նբ · 33 · 35 ։ (32) Ա՛նբ · 31 ։ (33) Ա՛ռյբ · 51 · 59 ։ (34) Յովհ · գ · 13 ։ (35) Նբբ · ժ · 5 · 10 ։ (36) Յովհ · ե · 43 ։ թ · 16 · ժ · 19 ։ (37) Յովհ · գ · 9 ։ (38) Ա՛ռաք · ի՛ը · 26 ։ 28 ։ (39) Ա՛նբ · 37 · 40 ։ Ա՛ռյբ · 64 ։ Յովհ · գ · 14 ։

Digitized by Google

բակուր է, և արիւն իմ ճշմարիտ ըմպելի է։

57 Որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ՝ յիս բնակեսցէ, և ես՝ ի նմա։

58 Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր, և ես կենդանի եմ վասն Հօր, և որ ուտէն զիս, և նա կեցցէ վասն իմ։

59 Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ՝ ոչ որպէս կերան հարքն ձեր զմանանային՝ և մեռան. որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան։

60 Զայս ասաց ի ժողովրդեանն՝ յաւետացանելն ի Կափառնաւում։

61 Եւ բազումք յաշակերտացն իւրեանց լուան՝ ասեն. Խիստ է բանդ այդ, ո՞ կարէ լսել դմա։

62 Իրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր՝ եթէ տրտնջեն վասն այնորիկ աշակերտքն, ասէ ցնոսա. Սիդ գայթակղեցուցանէ զձեզ։

63 Եւ եթէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ, զի ելանիցէ ուր էր զառաջինն։

64 Հոգին է կենդանարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ. զբանն՝ զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է և կեանք։

65 Այլ են ոմանք ի ձէնջ՝ որ ոչ հաւատան, քանզի գիտէր Յիսուս ի սկզբանէ, ով են այնորիկ՝ որ ոչն հաւատան, և ով է այն՝ որ մատնելոցն է զնա. և ասէր.

66 Վասն այնորիկ ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ

րիտ կերակուր է, և իմ արիւնս ճշմարիտ խմելիք է։

57 Որ իմ մարմինըս ուտուի և իմ արիւնըս խմուի՝ ինձանուն կըբնակվի, և ես նորանուն[40]։

58 Ինչպէս որ կենդանի Հայրն ինձ ուղարկեց, և ես կենդանի եմ Հօր համար, էնպէս էլ նա՝ որ ինձ ուտուի, կենդանի կըլինի ինձ համար։

59 Ահա էն հացըն՝ որ երկընքիցն վեր է եկել, չէ թէ ինչպես որ ձեր հարքն մանանան կերին և մեռան. (բայց) ով որ էս հացըս ուտուի՝ յաւիտեան կապրի[41]։

60 Ասս բանըս ժողովարանի մէջն ասաց՝ երբոր Կափառնայումի միջումն սովորցնում էր։

61 Եւ աշակերտներիցն շատերն երբոր (էս) լսեցին՝ ասացին. Կըժուար է էդ բանդ, ով կարօղ է լսել դորան[42]։

62 Երբոր Յիսուս գիտաց իրան անձնուն՝ թէ աշակերտներն ըրտնջումին նորա համար, նորանց ասաց. Սիդ է գայթակղեցնում ձեզ։

63 Ապա (ինչ) եթէ Որդոյն մարդոյ տեսնէք, որ վեր էլլի (էնտեղն)՝ որ առաջ էր[43]։

64 Հոգին է կենդանացնօղ, մարմինն մին օգուտ չիտալիս. էն բանըն՝ որ ես ձեզ հետ խօսեցի՝ հոգի է և կեանք[44]։

65 Այց ձեզանից մին քանիսն կան, որ չեն հաւատում[45], պատճառն որ՝ Յիսուս սկըզբից գիտումէր, ով են նորանք՝ որ չեն հաւատում, և ով է նա՝ որ պիտի մատնէր իրան. և ասումէր[46]։

66 Նրա համար ասացի ձեզ՝ թէ ոչ ով կարօղ չէ ինձ մօտ գալ,

(40) = Յով. գ. 24։ դ. 15, 16։ (41) Ել. 19, 50, 51։ (42) Ամբ. 67։ Մատթ. ժա. 6։ (43) Յով. գ. 13։ Մարկ. ժգ. 19։ Գործ. ա. 9։ Եբր. գ. 8։ (44) Բ Կորնթ. դ. 6։ (45) Ել. 36։ (46) Յով. բ. 24, 25։ ժգ. 11։

Digitized by Google

թէ ուշ ինչ առնեալ նմա ի ձօրեն իմմէ :

67 Այսմանէ բազումք յաշակերտացն նորա չեքան յետս , և ոչ ևս գնային ընդ նմա :

68 Ասէ Յիսուս ցերկոտասանսն ասէ ցնոսա . Միթէ և դուք կամիք երթալ :

69 Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս . Տէր՝ առ ո՞վ երթիցուք . բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս :

70 Եւ մեք հաւատացաք և ծանեաք՝ եթէ դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ :

71 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Ոչ ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի , և մի՞ ի ձէնջ Սատանայ է :

72 Եւ ասէր զՅիմովնեան Յուդայէ Սկարիովտացւոյ . զի նա իսկ մատնելոց էր զնա . և մի էր յերկոտասանից :

եթէ իմ ձօրիցն ելովսած չելնի (նորան)[47] :

67 Յրանից ետև նորա աշակերտներից շատերն յետ գնացին , և էլ յետ չէին գալիս նորա հետ[48] :

68 Յիսուս ասեց երկուսի աշակերտներին ասաց . Միթէ դուք էլ կամենում գնալ :

69 Սիմոն Պետրոսն պատասխան տուաւ նորան . Տէր՝ ե՞մ ինչ գնանք . (դու) յաւիտենական կենաց խօսքեր ունիս[49] :

70 Եւ մենք հաւատացինք և ճանաչեցինք՝ թէ դու ես Քրիստոսն Աստուծոյ Որդին[50] :

71 Յիսուս պատասխան տուաւ նորանց . Չէ՞ որ ես ձեզ տասներկուսիդ ընտրեցի[51] , և ձեզանից մինն Սատանայ է[52] :

72 Եւ (էս) Իսկարիոտացի Սիմոնեան Յուդայի հետևար էր ասում . ինչու որ՝ հենց նա պիտի մատնէր նորան . և ինքն տասներկուսից մինն էր :

ԿՒ · Ն

1 Ցնոսա իրան ազգականներին փառաբանութիւնն և համբաւականութիւնն կըստեղ : 10 Տուէրտեղն տօնին կըտօնէրնէ : 14 Յտաճարի մէջն կըսովորէնէ : 40 Յտովտածութի մէջն իրան հետը եղած ուրիշ ուրիշ կարծիքներըն : 45 Փարիսեացոց բարկութիւնն իրանց ոտաստաքն նրին դէմ որ Աքիսուին չին բանիլ և նորանց տանիլ , և Նիկոդիմոսն նորա կողմից խօսելուն հետևը նորանք կըստանին նորան :

1 Եւ յետ այսորիկ շրջէր Յիսուս ի Գալիլեա . քանզի ոչ կամէր ի Հրէաստանի շրջիլ , զի խնդրէին զնա Հրեայքն սպանանել :

2 Եւ էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւարահարաց :

3 Ասեն ցնա եղբարքն նորա . Կնա աստի և երիթ ի Հրէաստան ,

1 Եւ սրանից ետև Յիսուս ժամ էր գալիս Գալիլեայի միջումն . ինչու որ՝ չէր կամենում Հրեաստանումն (Ջհուդաստանումն) ժամգալ , պատճառն որ՝ Հրեաներն խնդրում էին սպանել նորան[1] :

2 Եւ Հրեաների տաղաւարահարաց տօնն մօտիկ էր[2] :

3 Նորա եղբարներն ասացին նորան . Ելատեղից դուրս եկ և գնա՝

(47) Ա Թես . 44 , 45 : (48) Ա Թես . 61 : (49) Դուբ . ե . 20 : (50) Մատթ . ժգ . 16 : Մարկ . ը . 29 : Ղուկ . ք . 20 : Յովհ . ա . 49 : ժա . 27 : (51) Ղուկ . զ . 13 : (52) Յովհ . ժգ . 27 : (1) Յովհ . ե . 16 . 18 : (2) Ղեւտ . իգ . 34 :

Digitized by Google

զի և աշակերտքն քո տեսցեն զգործս որդ քո՝ զոր գործես :

4 Ոչ ոք զի՝ որ ի ծածուկ ինչ գործէ, և խնդրէ ինքն համարձակ լինել. եթէ զայդ գործես, յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի :

5 Քանզի և եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ի նա :

6 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ժամանակ իմ չէ՛ է հասեալ, բայց ձեր ժամանակ յամենայն ժամու պատրաստ է :

7 Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատեայ, զի ես վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր չարութեան են :

8 Դուք երթայք ի տօնն յայն, ես ոչ երթամ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ չէ՛ է լցեալ :

9 Այս իրբև ասաց՝ ինքն մնաց անդէն ի Գալիլեա :

10 Իրբև ելին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել ի տօնն. ոչ յայտնի, այլ իբրև ի ծածուկ :

11 Եւ Հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ՝ և ասէին, Ո՞ր իցէ նա :

12 Եւ քրթմնջիւն էր զնմանէ ի ժողովուրդն. կէսքն ասէին՝ թէ Նա՛ւաստ է. այլքն ասէին՝ Ո՛չ, այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն :

13 Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ՝ վասն երկիւղին Հրէից :

14 Իբրև տօնն կէսքն եղեալ էր, ել Յիսուս յտաճարն, ուր ի ուսուցանէր :

4 Ոչ ոք ինչ ուսուցանէ ի ծածուկ, և ինքն ուզէ յայտնի լինել. եթէ զայդ առնես, յայտնեա՛ զանձն քո աշխարհի :

5 Զի ոչ հաւատային նմա եղբարքն նորա :

6 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Ժամանակ իմ դեռ չէ հասեալ, բայց ձեր ժամանակ միշտ պատրաստ է :

7 Ոչ կարէ աշխարհս ատել զձեզ. բայց զիս ատէ, զի վկայեմ վասն նորա՝ եթէ գործքն իւր չարութեան են :

8 Դուք ելէ՛ք ի տօնն յայն, ես ոչ ելանեմ ի տօնն յայն. զի իմ ժամանակ դեռ լցեալ չէ :

9 Այս ասաց՝ և մնաց ի Գալիլեա :

10 Իբրև ելին եղբարքն նորա, ապա և ինքն ել ի տօնն, ոչ յայտնի, այլ իբրև ի ծածուկ :

11 Հրեայքն խնդրէին զնա յտաճարին և ասէին, Ո՞ր իցէ նա :

12 Եւ քրթմնջիւն էր ի բազումս ի ժողովրդենէ վասն նորա. ոմանք ասէին՝ Բարի է նա. այլք ասէին՝ Ո՛չ, այլ մոլորեցուցանէ զժողովուրդն :

13 Եւ ոչ ոք յայտնի խօսէր վասն նորա՝ երկիւղ ունելով զՀրեայսն :

14 Եւ յորժամ կէսքն եղեալ էր, ել Յիսուս յտաճարն և ուսուցանէր :

(3) Ասոր. ժբ. 46 : Ասբ. գ. 31 : Պոլթ. ա. 14 : (4) Ասբ. գ. 21 : (5) Յովհ. բ. 6 : ը. 20 : ա՛այր. 8. 30 : (6) Յովհ. ժէ. 19 : (7) Յովհ. գ. 19 : (8) Յովհ. ը. 20 : ա՛իր. 6 : (9) Յովհ. ժա. 56 : (10) Յովհ. թ. 16 : ժ. 19 : (11) Ասոր. խ. 46 : Գ՛ոխ. է. 16 : Յովհ. է. 14 : ա՛այր. 40 : (12) Յովհ. թ. 22 : ժբ. 42 : ժթ. 38 :

Digitized by Google

Յիսուս ՝ի տաճարն՝ և ուսուցանէր :

15 Զարմանային Հրեայքն և ասէին . Իմիրդ գիտէ սա , զի ուսեալ բնաւ չէ :

16 Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս և ասէ . Իմ վարդապետութիւնս չէ իմ , այլ այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս :

17 Եթէ ոք կամի զկամն նորա առնել՝ գիտասցէ վասն վարդապետութեանս , յԱստուծոյ իցէ արդեօք , եթէ ես ինչ յանձնէ իմմէ խօսիմ :

18 Որ յանձէ իւրմէ խօսի , փառս զանձին իւրում խնդրէ . իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ՝ որ առաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է , և անիրաւութիւն ոչ գոյ ՝ի նմա :

19 Ոչ Մովսէս եւ ձեզ զօրէնսդն , և ոչ ոք ՝ի ձէնջ առնէ զօրէնսն :

20 Զի խնդրէք զիս սպանանել . պատասխանի եւ ժողովուրդն և ասէ . Դեւ քո ՝ի քեզ . ով խնդրէ զքեզ սպանանել :

21 Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս և ասէ . Գործ մի գործեցի , և ամենեքին զարմացեալ էք :

22 Վասն այնորիկ Մովսէս եւ ձեղ թլփատութիւն , զի ոչ եթէ ՝ի Մովսիսէ էր , այլ ՝ի հարց առաքն . և ՝ի շաբաթու թլփատէք զմարդ :

23 Իսկ արդ՝ եթէ թլփատութիւն առնու մարդ ՝ի շաբաթու , զի մի՛ օրէնքն Մովսիսի լուծցին . ընդ ես ցասուցանեմ էք՝ զի ողջոյն իսկ մարդ վերս էլաւ առաքն՝ և առողջացուաք :

15 Հրեայքն զարմանուքին և ասեմ . Այս ինչպէս է գիտեմ գրքերըն , որ իսկի սովորած չէ[13] :

16 Յիսուս պատասխան տուաւ նոցանց և ասաց . Իմ վարդապետութիւնս իմն չէ , այլ նորանն է՝ որ ինձ ուղարկեց[14] :

17 Ով որ մինն կամենուի նորա կամքըն անել՝ նա կիմանայ իմ վարդապետութեան համար , եթէ Աստուածանից է , կամ եթէ ես իմ անձինցն եմ խօսում[15] :

18 Ով որ իրան անձինցն է խօսում , իրան անձին փառքըն է խնդրում . բայց նա՝ որ նորա փառքըն է խնդրում՝ որ ուղարկեց նորան՝ նա ճշմարիտ է , և անիրաւութիւն չըկայ նորանում[16] :

19 Չէ՞ որ Մովսէս տուաւ ձեզ օրէնքըն , և ձեզանից ոչ ով չի կատարում օրէնքն[17] :

20 Ինչու էք ուզում ինձ սպանել . ժողովուրդն պատասխան տուաւ և ասաց[18] . Դեւ կայ քեզանում . ով է ուզում՝ որ քեզ ըսպանէ[19] :

21 Յիսուս պատասխան տուաւ նորանց և ասաց . Մի՝ն գործ գործեցի , և ամենդ զարմացել էք :

22 Դրա համար Մովսէս ձեզ տուաւ թլփատութիւնըն , չէ թէ որ Մովսէսին էր[20] , բայց էն հին հարնցին[21] . և շաբաթի օրումն մարդ էք թլփատում :

23 Ապա եթէ մարդ շաբաթ օրումն թլփատութիւն է առնում՝ որ Մովսէսի օրէնքըն չըքանդվի , ինձ վերայ բարկացած էք՝ որ ես

(13) Մատթ . ժգ . 54 : Մարկ . ը . 2 : Լուսկ . դ . 22 : Գործ . բ . 7 : (14) Յովհ . գ . 11 : ը . 28 : ժբ . 49 : ժդ . 10 . 24 : (15) Յովհ . ը . 43 : (16) Յովհ . է . 41 : ը . 50 : (17) Նէե . խդ . 3 : բ Օրին . լգ . 4 : Յովհ . ա . 17 : Գործ . է . 38 : (18) Մատթ . ժբ . 14 : Մարկ . գ . 6 : Յովհ . է . 19 . 18 . ժ . 31 . 39 : ժա . 53 : (19) Յովհ . ը . 48 . 52 . ժ . 20 : (20) Ղեւ . ժբ . 3 : (21) Ծննդ . ԻԷ . 10 :

Digitized by Google

մարդ բժշկեցի ի շաբաթու ։

24 Ա՛ի ըստ աչս գաւառք , այլ ուղիղ դատաստան արարէք ։
25 Ի՛սկին ամանք ՅԵրուսաղէմացւոց անտի . Ոչ նա է սա՝ զոր խնդրէին սպանանել ։
26 Եւ ահաւասիկ յայտնապէս խօսի , և չասեն ինչ ընդ դմա . գուցէ արդեօք և իշխանքն գիտացին՝ թէ սա իցէ Քրիստոս ։
27 Ի՛սկ զսա գիտեմք աւստի է . իսկ Քրիստոս յորժամ գայցէ , ոչ ոք գիտէ ուստի է ։

28 Ի՛ղաղակեաց Յիսուս ի տաճարին , ուսուցանէր՝ և ասէր . Եւ զիս գիտէք , և ուստի եմ գիտէք . և յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ , այլ է ճշմարիտ՝ որ առաքեացն զիս՝ զոր դուքն ոչ գիտէք ։

29 Ես գիտեմ զնա , զի ի նմանէ իսկ եմ , և նա առաքեաց զիս ։

30 Ի՛նդրէին զնա ունել , և ել ի ձեռաց նոցա . և ոչ ոք արկ ի նա ձեռն , զի չէ՛ր հասեալ ժամ նորա ։

31 Եւ բազումք ի ժողովրդենէն հաւատացին ի նա՝ և ասէին . Քրիստոս յորժամ գայցէ՝ միթէ աւելի՞ նշանս առնիցէ , քան զոր սոյա առնէ ։

32 Եւ լուան փարիսեցիքն զրմրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ . և առաքեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք սպասաւորս՝ զի կալցին զնա ։

ամբողջ մարդ բժշկեցի շաբաթ օրուանն[23] ։

24 Ի՛նչքի երևութիւ մի՛ դատէք , քայց շիտակ դատաստան արէք[23] ։
25 Երուսաղէմացիներից մին քանիսն ասում էին . Չէ՞ որ սա էն է որ ուզում էին նորան սպանել ։
26 Եւ ահա յայտնի խօսում է , և բան չեն ասում դորան . չըլինի՞ որ իշխաններն էլ իմացան՝ որ սա է Քրիստոսն[24] ։
27 Քայց սորան գիտում ենք թէ որտեղից է[25] . և Քրիստոսն երբոր կըգայ , իսկի մինն չի գիտենալ թէ որտեղից է ։
28 Յիսուս աղաղակեց տաճարում , սովորցնում էր և ասում էր . Թէ ինձ գիտում էք , և թէ ինչ տեղից եմ եկել գիտում էք[26] . և իմ անձնիցըս չեմ եկել[27] . քայց նա ճշմարիտ է՝ որ ինձ ուղարկեց[28] . որ դուք նորան չէք գիտում[29] ։
29 Ես գիտում եմ նորան , ինչու որ՝ հենց նորանից եմ , և նա ուղարկեց ինձ[30] ։
30 Եւ ուզում էին բռնել նորան[31] , և նորանց ձեռներից դուրս գնաց . և ոչ ոք ձեռք չը ձգեց նորան[32] . ինչու որ՝ նորա ժամանակն գեռ չէր հասել ։
31 Եւ ժողովրդից շատ մարդիք հաւատացին նորան՝ և ասում էին . Քրիստոսն երբոր կըգայ՝ միթէ աւելի՞ նշաններ կանէ , քան էն՝ որ սա անում է[33] ։
32 Եւ փարիսեցիներն լսեցին ժողովրդի էն տրտունջն՝ որ նորա համար արել էին . և քահանայապետներն և փարիսեցիներն սպասաւորներ ուղարկեցին՝ որ բռնեն նորան ։

(22) Ղեւի . ե . 3 , 9 . 16 ։ (23) բ Օրին . ա . 16 , 17 ։ Ելից . իգ . 23 ։ Ղեւի . ը . 15 ։ Ղեւ . բ . 1 ։ (24) Պայր . 48 ։ (25) Մատթ . ժգ . 55 ։ Պարկ . գ . 3 ։ Ղեւ . գ . 22 ։ (26) Ղեւի . ը . 14 ։ (27) Ղեւի . է . 43 ։ ը . 43 ։ (28) Ղեւի . է . 33 ։ ը . 26 ։ Ձեռվ . գ . 4 ։ (29) Ղեւի . ա . 18 ։ ը . 55 ։ (30) Մատթ . ժա . 27 ։ Ղեւի . ժ . 15 ։ (31) Մարկ . ժա . 18 ։ Ղեւ . ժբ . 47 ։ ի . 19 ։ Գործ . 20 ։ ը . 37 ։ (32) Պայր . 44 ։ ը . 30 ։ (33) Մատթ . ժբ . 23 ։ Ղեւի . գ . 2 ։ ը . 30 ։

Digitized by Google

33 Ա՛ստ Յիսուս . փոքր մի ևս ժամանակ ընդ ձեզ եմ . և երթամ առ այն՝ որ առաքեացն զիս :

34 Ւնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և ուր եան երթամ , դուք ոչ կարէք գալ :

35 Ա՛սեն Հրեայքն ընդ միմեանս . Ւոկ յո՞ երթայցէ դա , զի մեք ոչ գտանիցումք զդա . միթէ ՚ի սփիւռս հեթանոսաց երթայցէ՝ և ուսուցանիցէ զհեթանոսս :

36 Ո՞ի՛նչ է բանն այն՝ զոր ասաց . Ւնդրիցէք զիս՝ և ոչ գտանիցէք . և ուր եան երթամ , դուք ոչ կարէք գալ :

37 ՚Ի վերջնում աւուր մեծի տոնին կայր Յիսուս՝ աղաղակէր և ասէր . Եթէ ոք ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ առ իս , և արբցէ :

38 Որ հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն գիրք , Վետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան :

39 Ո՛չայս ասէր վասն Հոգւոյն՝ զոր ընդունելոց էին , որ հաւատային ՚ի նա . զի չէ՛ր Հոգի , քանզի Յիսուս չէ՛ր փառաւորեալ :

40 Ոմանք ՚ի ժողովրդենէն խրթև լսէին զբանս զայս , ասէին . Այս է ճշմարիտ մարգարէն :

41 Ա՛յլքն ասէին՝ Այս է Քրիստոս . իսկ կէսքն ասէին՝ Ո՞րպէս ՚ի Գալիլեայ գայցէ Քրիստոս :

42 Ոչ գիրք ասեն , եթէ ՚ի զա-

33 Յիսուս ասաց . Ո՞րչափ ժամանակ էլ ձեզ հետ եմ՝ և գնում եմ նորա մօտ որ ուղարկեց ինձ[34] :

34 Ինձ մանն կըգաք և չէք գըտնիլ , և որտեղ որ ես գնում եմ , դուք չէք կարօղ գալ[35] :

35 Հրեաներն իրար ասացին . Ո՞պա դա ո՞ր տեղ պիտի գնայ , որ մենք չըգտանենք դորան . միթէ հեթանոսների մէջ ցրված ժողովուրդների մօտն կըգնայ և հեթանոսներին կըսովորցնէ[36] :

36 Ի՞նչ է էն խօսքն՝ որ ասաց . թէ Ինձ մանն կըգաք՝ և չէք գըտնիլ՝ և որտեղ որ ես գնում եմ , դուք չէք կարօղ գալ :

37 Տօնին վերջին մեծ օրումն Յիսուս կանգնած էր՝ աղաղակում էր և ասում[37] . Ով որ մինն ծարաւ է՝ թող ինձ մօտ գայ , և խմէ[38] :

38 Ինչպէս որ գիրքն էլ ասում է[39] , Գետեր կենդանի ջրերի կըբղխին[40] :

39 Էս բանըս ասում էր Հոգուն՝ որ պիտի ընդունէին նորանք , որ հաւատում էին նորան[41] , ինչու որ՝ դեռ Հոգին չըկար , որովհետև Յիսուս դեռ չէր փառաւորված[42] :

40 Ժողովըրդից մին քանիան երբ որ էս խօսքըս լսում էին , ասում էին . Այս ճշմարիտ մարգարէն է[43] :

41 Ուրիշներն ասում էին . Այ Քրիստոսն է[44] . բայց կէսն ասում էին՝ Միթէ Քրիստոս Գալիլեայից կըգայ[45] :

42 Չէ՞ որ գրքերն ասում են , թէ

(34) Յովհ . ժգ . 33 : ժզ . 16 : (35) Ովսե . է . 9 : Յովհ . ը . 21 : ժգ . 33 : (36) Նոյ . ժա . 12 : Յով . ա . 1 : ա Պետր . ա . 1 : (37) Ղևտ . իգ . 36 : (38) Նոյ . ծե . 1 : Յովհ . գ . 35 : Յայտ . իբ . 17 : (39) բ Օրին . ժը . 15 : (40) Ըսա . ժը . 4 : Նոյ . ժբ . 3 : խդ . 3 : Յովհ . դ . 14 : (41) Նոյ . խդ . 3 : Յովհ . բ . 28 : Յովհ . ժգ . 7 : Գործ . բ . 17 . 33 . 38 : (42) Յովհ . ժբ . 16 : ժգ . 7 : (43) բ Օրին . ժը . 15 . 18 : Յովհ . ա . 21 : գ . 14 : (44) Յովհ . դ . 42 . գ . 70 : (45) Ղ՛սար . 52 : Յովհ . ա . 46 :

Digitized by Google

ւակէ Պաւթի , և ՚ի Յեթղէհէմ գեղջէ՝ ուր Պաւիթն էր , գալոց է ՚Յրիստոս :

43 Եւ եղև հերձուած ՚ի մէջ ժողովրդեանն վասն նորա :

44 Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ կամեցան ունել զնա . այլ ոչ ոք մխեաց ՚ի նա ձեռս :

45 Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն առ քահանայապետսն և փարիսեցիս , և ասեն սոքա ցնոսա . Ընդէր ոչ ածէք զնա այսր :

46 Պատասխանի ետուն սպասաւորքն և ասեն . Ոչ երբէք այնպէս խօսեցաւ մարդ՝ որպէս այրն այն :

47 Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն՝ և ասեն . Ա՞յլեւ և դուք մոլորեցարուք :

48 Ա՞յլեւ ոք յիշխանացն հաւատաց ՚ի նա՝ կամ ՚ի փարիսեցւոց .

49 Այլ այն խաժամուժ ամբոխ՝ որ ոչ գիտէ զօրէնս , և նզովեալ են :

50 Ասէ Նիկոդեմոս ցնոսա՝ որ եկեալն էր առ նա գիշերի յառաջագոյն՝ և մի էր ՚ի նոցանէ :

51 Ա՞յլեւ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ՝ եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ՚ի նմանէ , կամ գիտեն զինչ գործէ :

52 Պատասխանի ետուն նմա և ասեն . Ա՞յլեւ և դու ևս ՚ի Գալիլեայ՞ իցես . քննեա և տես՝ զի մարգարէ ՚ի Գալիլեայ ոչ յառնէ :

53 Եւ գնացին իւրաքանչիւրք ՚ի տեղի իւր :

Յրիստոսն Պաւթի զաւակից[46] , և Յեթղէհէմ գիւղէն պիտի գայ՝ որտեղ որ Պաւիթն էր[47] :

43 Եւ տարաձայնութիւն ելաւ ժողովրդի միջումն նորա համար[48] :

44 Եւ նորանից մին քանիցն կամեցան բռնել նորան[49] . բայց իսկի մինն ձեռք չընգեց նորա վերայ :

45 Եւ սպասաւորներն յետ եկին քահանայապետների և փարիսեցիների մօտն . և սորանք ասացին նոցանց . Ո՞նչու համար նորան չբերիք էաւեղ :

46 Սպասաւորներն պատասխանեցին և ասացին . Իսկի մին մարդ (էնպէս) չըխօսեց՝ ինչպէս որ էն մարդն[50] :

47 Փարիսեցիքն պատասխան արին և ասացին . Ա՞յլեւ դուք էլ մոլորվեցաք :

48 Ա՞յլեւ իշխաններիցն կամ փարիսեցիներից մինն հաւատաց նորան[51] :

49 Այլ էն ամբիկ ժողովուրդն՝ որ օրէնքը չի գիտէ՝ անիծված են :

50 Նիկոդիմոսն՝ որ առաջ գիշերուայ նորա մօտ էր եկել՝ և նրանցից մինն էր , ասաց նորանց[52] .

51 Ա՞յլեւ մեր օրէնքն մին մարդ դատում՝ թէ որ առաջ բան չըլսեն նորանից կամ գիտենան՝ թէ ինչ է գործում[53] :

52 Պատասխան տուին նորան և ասացին . Ա՞յլեւ դո՛ւ էլ Գալիլեացի՞ն ես , քննիր և տես՝ որ Գալիլեայից մարգարէ դուրս չի գալ[54] :

53 Եւ ամէն մէկն գնացին իրանց տեղն :

(46) Պատ . ձէր . 11 : Ներս . իգ . 5 : Պետէ . է . 2 : Պատ . բ . 5 : Գոթ . բ . 4 : (47) ա Թագ . ժգ . 1 . 4 : (48) Գէր . 12 : Հովհ . բ . 16 : ժ . 19 : (49) Գէր . 30 : (50) Պատ . է . 29 : (51) Հովհ . ժբ . 42 : Գործ . գ . 7 : ա Կորնթ . ա . 20 . 26 : բ . 8 : (52) Հովհ . գ . 2 : (53) բ Օրին . ա . 17 : ժէ . 8 , Եսայն . ժբ . 15 : (54) Նաում . բ . 1 , 2 : Պատ . գ . 15 : Հովհ . ա . 46 : Գէր . 41 :

Digitized by Google

ԳԻ · Ը

1 Վրբիատոս ընթերան մէջ բանըլուած կինն կազատէ : 12 Ներքարոզէ թէ ինքն աչխարհքի լոյն է , և իրան անուին վկայութիւնն կըհաստատէ : 33 Ընդդահամով պարծանք անող Հրէաներուն պատասխան կըտայ · 59 Ինքն իրան անուն նորանց չարութիւնէն կըպահէ :

1 Եւ կոչ Յիսուս գնաց ՚ի լեառն Ձիթենեաց :

2 Եւ ընդ առաւօտն դարձեալ եկն ՚ի տաճարն , և զայր առ նա ամենայն ժողովուրդն . և նստեալ ուսուցանէր զնոսա :

3 Բ՚ծին առ նա դպիրքն և քահանայապետքն և փարիսեցիք՝ կին մի ըմբռնեալ ՚ի շնութեան , և կացուցեալ զնա առաջի ,

4 Բ՚սեն ցնա . Վ՚արդապետ , կինս այս ըմբռնեալ՝ ինքն յայտնապէս շնացեալ է :

5 Եւ յօրէնս Վ՚ովսէս մեզ պատուիրեաց զայսպիսիս քարկոծել . արդ՝ դու զի՞նչ ասես վասն դորա :

6 Ա՚յս ասէին փորձելով զնա , զի ունիցին ամբաստանութիւն ըզնմանէ . իսկ Յիսուս ՚ի խոնարհ նայելով՝ գրէր մատամբն յերկրի :

7 Իակ իբրև ստիպեցին հարցանելով ցնա , հայեցեալ ՚ի վեր՝ ասէ ցնոսա . Բ՚նդունդն ՚ի ձէնջ՝ նախ նա ընկեցէ քար ՚ի վերայ դորա :

8 Եւ դարձեալ ՚ի խոնարհ նայելով՝ գրէր յերկրի :

9 Եւ լուեալ ելանէին մի ըստ միոջէ , սկսեալ յառաջնոցն մինչև ՚ի վերջինս . և մնաց միայն Յիսուս , և կինն կայր առաջի նորա :

10 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Կին դու՝ ո՞ւր են , ո՛չ ոք զքեզ դատապարտեաց :

11 Եւ ասէ . Վ՚՛չ Տ՛էր . և ասէ

1 Եայց Յիսուս գնաց Ձիթենեաց սարն :

2 Եւ առաւօտանց միւն էլ եկաւ տաճարն , և ամէն ժողովուրդն նորա մօտ էր գալիս . և նստած սովորնումէր նորանց :

3 Կարդացօղներն , քահանայապետներն և փարիսեցիներն մէն կին բերին շնութեան մէջ բռնըված , և կանգնացրին նորա առաջին .

4 Նորան ասացին . Վ՚արդապետ՝ էս կինս որ բըռնել ենք՝ ինքն յայտնապէս շնացած է :

5 Եւ օրէնքումն Վ՚օսէս պատուիրեց մեզ , որ էսպէսի երն քարկոծվին . ապա՝ դու ի՞նչ ես ասում դորա համար[1] :

6 Նա բանըս նորան փորձելոյ համար էին ասում , որ չարախոսութիւն ունենան նրանից . բայց Յիսուս ցած նայելով մատովն գըրում էր երկրի վերայ :

7 Եայց երբոր զօռ արին հարցնելով նորան , վեր նայեց և ասաց . Ձեզանից ով որ անմեղ է՝ թող առաջ նա քար քցէ դորա վերայ[2] :

8 Եւ միևել ցած նայելով գըրում էր երկրի վերայ :

9 Եւ էս որ լսեցին միևն մընից ետև դուրս էին գնում , առաջինները սկսած մինչև յետիններն[3] . և Յիսուս մենակ մնաց , և կինն կանգնած էր նորա առաջին :

10 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորան . Վ՚՛վ կին՝ ո՞ւր են , ո՛չ ով քեզ չդատապարտեց :

11 Եւ ասաց . Ձ՛՛ Տ՛էր . և

(1) Վ՚՛ոփ · ի · 10 : բ Օրին · իբ · 22 : (2) բ Օրին · ժէ · 7 : Ա՚ովմ · բ · 1 : (3) Ա՚ովմ · բ · 22 :

Digitized by Google

Յիսուս . Եւ ոչ ես դատապարտեմ զքեզ . երթ՝ յայսմհետէ մի՛ մեղանչեր :

12 Ապա խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս և ասէ . Ես եմ լոյս աշխարհի . որ գայ զկնի իմ՝ ընդ խաւար մի՛ գնասցէ , այլ ընկալցի լոյսն կենաց :

13 Ասեն ցնա փարիսեցիքն . Դու վասն անձին քո վկայես՝ և վկայութիւն քո չէ ճշմարիտ :

14 Պատասխանի եառ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Թէպէտ և ես վկայեմ վասն անձին իմոյ՝ վկայութիւն իմ ճշմարիտ է , զի գիտեմ ուստի եկի՝ և յո՛ երթամ . բայց դուք ոչ գիտէք ուստի գամ , կամ յո՛ երթամ :

15 Դուք ըստ մարմնոյ դատիք . ես ոչ դատիմ և ոչ ոք :

16 Թէպէտ և դատիմ ևս զոք՝ դատաստանն իմ ճշմարիտ է . զի չեմ միայն , այլ ես՝ և որ առաքեացն զիս Հայր :

17 Եւ յօրէնսն իսկ ձեր գրեալ է՝ թէ երկուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է :

18 Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ , և վկայէ վասն իմ՝ որ առաքեացն զիս Հայր :

19 Ասէին ցնա . Որ է Հայր քո . պատասխանի եառ Յիսուս և ասէ ցնոսա . Ոչ զիս գիտէք՝ և ոչ զՀայրն իմ . եթէ զիս գիտէիք , և զՀայրն իմ թերևս գիտէիք :

20 Զայս բան խօսեցաւ ՚ի տան Յիսուս ասաց . Ես էլ քեզ չեմ դատապարտում[4] . գնա՛ սրանից և ևս մեղք մի՛ գործե՛ր[5] :

12 Յիսուս մինէլ խօսեց նորանց հետ և ասաց . Ես եմ աշխարհքի լոյսն[6] . ով որ իմ ետևէս գայ՝ նա խաւարով չի գնալ , բայց կենաց լոյսն կընդունի :

13 Փարիսեցիներն ասացին նորան . Դո՛ւ քո անձիդ համար ես վկայում՝ և քո վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ[7] :

14 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորանց . Թէև իմ անձիս համար վկայում՝ իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է . ինչու որ՝ գիտումեմ՝ թէ որտեղից եկի և որտեղ եմ գնում . բայց դուք չէք գիտում՝ թէ որ տեղից եմ գալիս , և որ տեղ եմ գնում[8] :

15 Դուք մարմնոյ վերայ նայելով էք դատաստան անում[9] . ես չեմ դատում ոչ մէնին էլ[10] :

16 Թէ և դատեմ էլ մէնին , իմ դատաստանս ճշմարիտ է . ինչու որ՝ (ես) մէնակ չեմ՝ բայց ես և Հայրն՝ որ ինձ ուղարկեց[11] :

17 Եւ հենց ձեր օրէնքումն էլ գրած է՝ թէ երկու մարդկանց վկայութիւնն ճշմարիտ է[12] :

18 Ես եմ՝ որ ինձ համար վկայումեմ , և Հայրն էլ՝ որ ինձ ուղարկեց՝ ինձ համար վկայումէ[13] :

19 Ասումէին նորա . Որ տեղ է քո Հայրդ . Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց նորանց . Ոչ ինձ էք գիտում՝ և ոչ իմ Հօրըս[14] . թէ որ ինձ գիտենայիք՝ լինի որ իմ Հօրըս էլ գիտենայիք[15] :

20 Այս բանըս Յիսուս դանձատան

(4) Ղուկ . թ . 56 : Ժբ . 11 : Յովհ . գ . 17 : (5) Յովհ . է . 14 : (6) Յովհ . ա . 4 , 5 . 9 : գ . 19 : թ . 5 : Ժբ . 35 , 36 . 46 : (7) Յովհ . է . 31 : (8) Յովհ . է . 28 : թ . 29 : (9) Յովհ . է . 24 : (10) Յովհ . գ . 17 : Ժբ . 47 : Ժը . 36 : (11) Ղուկ . 29 : Յովհ . Ժգ . 32 : (12) Բ Օրին . Ժէ . 6 : ԺԹ . 15 : Մատթ . Ժը . 16 : Բ Կորնթ . Ժգ . 1 : Նէր . Ժ . 28 : (13) Յովհ . է . 37 : (14) Ղուկ . 55 : Յովհ . Ժգ . 3 : (15) Յովհ . Ժգ . 7 :

Digitized by Google

գանձին՝ յորժամ ուսուցանէր ի տաճարի անդ . և ոչ ոք կալաւ զնա , զի չէ և՛ս հասեալ էր ժամ նո- րա :

21 Ասէ դարձեալ ցնոսա Յիսուս . Ես երթամ և խնդրիցէք զիս . և ի մեղս ձեր մեռանիցիք . զի ուր ես երթամ , դուք ոչ կարէք գալ :

22 Ասէին Հրեայքն . Միթէ զիւ- րովին երթայցէ , զի ասէ՝ Թէ ուր ես երթամ՝ դուք ոչ կարէք գալ :

23 Եւ ասէ ցնոսա . Դուք ի ներ- քուստ աստի էք , և ես ի վերուստ անտի եմ . դուք յաշխարհէ աստի էք , ես չեմ յայսմ աշխարհէ :

24 Ասացի ձեզ՝ Թէ ի մեղս ձեր մեռանիցիք . զի Թէ ոչ հաւա- ապայցէք Թէ ես եմ , մեռանիցիք ի մեղս ձեր :

25 Ասեն ցնա . Դու ո՞վ ես . ասէ ցնոսա Յիսուս . Նախ զի և խօսիմ իսկ ընդ ձեզ :

26 Շատ ինչ ունիմ վասն ձեր խօսել և դատել . այլ որ առաք- եացն զիս՝ ճշմարիտ է . և ես զոր լուայ ի նմանէ , զայն խօսիմ յաշ- խարհի :

27 Եւ ոչ գիտացին՝ Թէ զՀօրէ ասէր ցնոսա :

28 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Յորժամ բարձրացուցանիցէք զՈրդի մարդոյ՝ յայնժամ գիտասջիք՝ Թէ ես եմ . և յանձնէ իմմէ ինչ ոչ առնեմ , այլ որպէս ուսոյց զիս Հայրն իմ , զայն խօսիմ :

29 Եւ որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է . ոչ եթող զիս միայն , զի ես ըզ- միշտ խօսեց նորանց Հեռ՝ երբոր առաջարումն սովորցնումիր[16] . և ոչ ով չերբընեց նորան[17] . պատճառն որ՝ դեռ նորա ժամն (սահմանն) չէր հասել[18] :

21 Յիսուս միւնէլ ասաց նորանց . Ես գնումիմ և ինձ ման կըգաք[19] . և ձեր մեղաց միջն կըմեռնիք[20] . ինչու որ՝ որտեղ որ ես եմ գը- նում , դուք չէք կարող գալ :

22 Հրեաներն ասումէին . Մի- թէ ինքն իրան կըսպանէ , որ ա- սումէ՝ Թէ Որտեղ որ ես եմ գը- նում՝ դուք չէք կարող գալ :

23 Եւ ասաց նորանց . Դուք էս- տեղից ներքևից էք , և ես էն- տեղից վերևից եմ[21] . դուք էս աշխարհքից էք՝ ես չեմ էս աշ- խարհքից[22] :

24 Ասացի ձեզ՝ Թէ Ձեր մեղաց միջն կըմեռնիք[23] . ինչու որ՝ եթէ չըհաւատաք՝ Թէ էն ես եմ , ձեր մեղաց միջն կըմեռնիք[24] :

25 Ասացին նորան . Դու ո՞վ ես . Յիսուս ասաց նորանց . Նոյն էն՝ որ հենց ձեզ հետ խոսումէմ :

26 Շատ բան ունիմ ձեզ հա- մար խօսիլ և դատել . բայց նա որ ինձ ուղարկեց՝ ճշմարիտ է[25] . և ես ինչ որ նորանից լսեցի՝ էն եմ խոսում աշխարհումի[26] :

27 Եւ չէմացան՝ Թէ Հօր հա- մար էր ասում նորանց :

28 Յիսուս ասաց նորանց . Երբ- որ Որդին մարդոյ կըբարձրացը- նէք[27]՝ էն ժամանակն կիմանաք՝ Թէ ես եմ[28] . և իմ անձնիցս բան չեմ անում[29] . բայց ինչպէս իմ Հայրս սովորցրուց ինձ , էն եմ խոսում[30] :

29 Եւ նա՝ որ ինձ ուղարկեց՝ ինձ հետ է . ինձ մենակ չըթողեց[32] ,

(16) Մարկ . ժբ . 41 : (17) Յովհ . է . 30 : (18) Յովհ . է . 8 : (19) Յովհ . է . 34 : ժգ . 33 : (20) Այլ . 24 : (21) Յովհ . գ . 31 : (22) Յովհ . ժէ . 19 : ժէ . 16 : ա Յովհ . գ . 5 : (23) Այլ . 21 : (24) Մարկ . ժգ . 16 : (25) Յովհ . է . 28 : (26) Յովհ . գ . 32 : ժէ . 15 : (27) Յովհ . գ . 14 : ժբ . 32 : (28) Հռոմ . ա . 4 : (29) Յովհ . է . 18 . 30 : (30) Յովհ . գ . 11 : (31) Յովհ . ժգ . 10 , 11 : (32) Այլ . 16 :

Digitized by Google

համձայս նորա առնեմ հանապազ :

30 Իբրև զայս խօսեցաւ՝ բազումք հաւատացին ՚ի նա :

31 Եւ ասէր Յիսուս առ Հրէայն հաւատացեալս . Եթէ դուք կացջիք ՚ի բանի իմում , ճշմարիտ աշակերտք իմ էք .

32 Եւ ծանիջիք զճշմարտութիւն , եւ ճշմարտութիւնն ազատեսցէ զձեզ :

33 Պատասխանի եաուն նմա եւ ասեն . Զաւակ Աբրահամու եմք , եւ ոչ ումեք երբէք ծառայեցաք . զիա՞րդասես թէ Ազատք լինիջիք :

34 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ Ամենայն որ առնէ զմեղս , ծառայ է մեղաց :

35 Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ ՚ի տան , իսկ որդին յաւիտեան կայ :

36 Իսկ արդ՝ եթէ Որդին զձեզ ազատեցուսցէ , ճշմարիտ ազատք լինիջիք :

37 Գիտեմ զի զաւակ Աբրահամու էք . այլ խնդրէք սպանանել զիս , զի բանին իմոյ չէիք տեղի ՚ի ձեզ :

38 Ես՝ զոր տեսի առ Հօր իմում՝ խօսիմ . և դուք՝ զոր լսեարուք ՚ի Հօրէն ձերմէ՝ առնէք :

39 Պատասխանի եաուն նմա եւ ասեն . Հայր մեր Աբրահամ է . ասէ ցնոսա Յիսուս . Եթէ որդիք Աբրահամու էիք՝ զգործսն Աբրահամու գործէիք :

40 Ամէն այժմիկ խնդրէք սպանանել զիս , զայր մի՝ որ ձեզ զճշմարտութիւն զոր լուայ ՚ի Հօրէ՝ խօսեցայ . զայս Աբրահամ ոչ արար :

41 Դուք գործէք զգործս Հարցն ձերոց . ասեն ցնա . Մեք ոչ ի պոռնկութենէ ծնեալ եմք , մի Հայր ունիմք զԱստուած :

42 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Եթէ Աստուած Հայր ձեր էր , սիրէիք զիս . զի ես յԱստուծոյ ելի եւ եկի . զի ոչ եկի յանձնէ , այլ նա առաքեաց զիս :

43 Ընդէ՞ր զբանս իմ ոչ ծանանէք . զի ոչ կարէք լսել զբանս իմ :

44 Դուք յաստուածոյ հարցն սատանայի էք , եւ զցանկութիւնս հարցն ձերոց կամիք առնել . նա մարդասպան էր յսկզբանէ , եւ ի ճշմարտութեան ոչ կայ , զի չիք ճշմարտութիւն ՚ի նմա . յորժամ խօսի սուտ՝ յինքենէ խօսի , զի սուտ է եւ հայր սուտոյ :

45 Եւ ես զի ճշմարտութիւն խօսիմ՝ ոչ հաւատայք ինձ :

46 Ո՞վ յձէնջ զիս յանդիմանէ վասն մեղաց . եթէ ճշմարտութիւն խօսիմ՝ ընդէ՞ր ոչ հաւատայք ինձ :

47 Որ յԱստուծոյ է՝ զբանս Աստուծոյ լսէ . վասն այնորիկ դուք ոչ լսէք , զի ոչ էք յԱստուծոյ :

48 Պատասխանի ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա . Ոչ բարւոք ասեմք մեք , եթէ Սամարացի ես դու եւ դեւ ունիս :

49 Պատասխանի ետ Յիսուս . Ես դեւ ոչ ունիմ , այլ պատուեմ զՀայր իմ , եւ դուք անարգէք զիս :

50 Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ . է որ խնդրէ եւ դատէ :

51 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . եթէ Ամենայն որ պահեսցէ զբանս իմ՝ մահ ոչ տեսցէ յաւիտեան :

52 Ասեն Հրեայքն ցնա . Արդ գիտեմք զի դեւ ունիս . Աբրահամ մեռաւ եւ մարգարէքն , եւ դու ասես Եթէ Ամենայն որ պահեսցէ զբանս իմ՝ մահ ոչ համտեսցէ յաւիտեան :

53 Միթէ դու մեծ իսկ իցես քան զհայրն մեր Աբրահամ , որ մեռաւ , եւ մարգարէքն մեռան . զո՞վ զանձն քո առնես դու :

54 Պատասխանի ետ Յիսուս . Եթէ ես փառաւորեցից զանձն իմ , փառք իմ ոչ իցեն ինչ . Հայր իմ է որ փառաւորէ զիս , զոր դուք ասէք թէ Մեր Աստուած է :

55 Եւ ոչ ծանանէք զնա , ես գիտեմ զնա . եւ եթէ ասիցեմ թէ Ոչ գիտեմ զնա՝ նման եղէց ձեզ սուտ . այլ գիտեմ զնա եւ զբանս նորա առնեմ :

56 Աբրահամ հայր ձեր ցնծացաւ զի տեսցէ զաւր իմ , եւ ետես եւ ուրախ եղեւ :

57 Ասեն Հրեայքն ցնա . Հազարդ ամ ոչ ունիս եւ Աբրահամ տեսեր :

58 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . մինչ չեւ Աբրահամ եղեւ՝ Ես եմ :

59 Առին քարս Հրեայքն զի արկցեն ՚ի նա . Յիսուս ծածկեցաւ եւ ել ՚ի տաճարէն , անցեալ ընդ մէջ նոցա , եւ գնաց այնպէս :

(32) Յովհ . դ . 24 : է . 30 : զ . 38 : (34) Յովհ . է . 31 : ժ . 42 : ժա . 45 : (35) Ա՛մոս . զ . 14 . 18 . 23 : ը . 2 : Յով . ա . 25 : բ . 12 : (36) Ղ՚ևտ . ի՛ե . 42 : Ա՛մոս . դ . 9 : վայր . 39 : (37) Ա՛մոս . զ . 16 . 20 : ը Պետր . բ . 19 : (38) Գաղ . դ . 30 : (39) Ա՛մոս . ը . 2 : Գաղ . է . 1 : (40) Յովհ . է . 20 : վայր . 50 : (41) Յովհ . գ . 32 : է . 19 . 30 : ժդ . 10 . 24 : (42) Ա՛մոս . դ . 9 : վէր . 38 : (43) Ա՛մոս . ը . 28 : ի՛ . 7 : Գաղ . գ . 7 . 29 :

Digitized by Google

ատութիւն խօսեցայ , զոր լուայ ՚ի Հօրէ իմմէ · զայդ Աբրահամ ոչ արար :

41 Դուք առնէք զգործս հօրն ձերոյ · ասեն ցնա · Ոչ՝ եք ՚ի պոռնկութենէ չեմք ծնեալ · մի է Հայր մեր Աստուած :

42 Ասէ ցնոսա Յիսուս · Եթէ Աստուած էր Հայր ձեր , սիրէիք արդեօք զիս · զի ես ՚ի Աստուծոյ ելի՝ և եկի · և ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի , այլ նա առաքեաց զիս :

43 Ընդէր զխօսս իմ ոչ գիտէք դուք · վասն զի ոչ կարէք լսել ըզբանն իմ :

44 Դուք ՚ի Հօրէ ՚ի Սատանայէ էք · և զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կամիք առնել · զի նա մարդասպան էր ՚ի սկզբանէ , և ՚ի ճշմարտութեան ոչ եկաց , զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն ՚ի նմա · յորժամ խօսիցի սուտ՝ յիւրոց անտի խօսի · զի սուտ է և Հայր նորա :

45 Իսկ ես՝ զի զճշմարտութիւն խօսիմ , ոչ հաւատայք ինձ :

46 Ո՞ ՚ի ձէնջ յադիմանէ զիս վասն մեղաց · եթէ զճշմարիտն ասեմ ձեզ՝ ընդէր ոչ հաւատայք ինձ :

47 Որ էն Աստուծոյ՝ զբանս Աստուծոյ լսէ · և դուք վասն այնորիկ ոչ լսէք , զի չէք Աստուծոյ :

48 Պատասխանի եառն Հրէայքն՝ և ասեն ցնա · Ոչ բարւոք ասեմք մեք՝ եթէ Սամարացի ես դու , և դև գոյ ՚ի քեզ :

49 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ · Ես դև ոչ գոյ՝ այլ պատիւ ետուն ինձ Հայրն իմ , և դուք անարգէք զիս :

50 Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ · գոյ որ խնդրէ և դատէ :

51 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ · եթէ ոք զբանս իմ պահեսցէ , մահ մի՛ տեսցէ յաւիտեան :

52 Ասեն Հրեայքն ցնա · Արդ գիտեմք եթէ դև գոյ ՚ի քեզ · Աբրահամ մեռաւ և մարգարէքն , և դու ասես՝ եթէ զբանս իմ պահեսցէ , մահ մի՛ տեսցէ յաւիտեան :

53 Միթէ դու մեծ իցես քան զհայրն մեր Աբրահամ , որ մեռաւ · և մարգարէքն մեռան · զո՞ դնես զքեզ :

54 Պատասխանի ետ Յիսուս · Եթէ ես փառաւորեցից զանձն իմ , փառք իմ ոչ իցեն զոչինչ · Հայր իմ է որ փառաւորէ զիս , զոր դուք ասէք եթէ Աստուած մեր է :

55 Եւ ոչ ծանեայք զնա · ես գիտեմ զնա · և եթէ ասիցեմ եթէ ոչ գիտեմ զնա , եղէց ես նման ձեզ սուտ · այլ գիտեմ զնա , և զբանն նորա պահեմ :

56 Աբրահամ հայր ձեր ցնծացաւ , զի տեսցէ զաւուր իմ · և ետես և ուրախ եղև :

57 Ասեն Հրեայքն ցնա · Զկնի ոչ հասեալ ես հազարապետի , և Աբրահամ տեսեր ես :

58 Ասէ ցնոսա Յիսուս · Ամէն ամէն ասեմ ձեզ · յորժամ Աբրահամ ոչ էր , ես եմ :

59 Առին քարս Հրեայքն՝ զի արկցեն ՚ի նա · Յիսուս ոչ երեւեցաւ , և ելանէր ՚ի տաճարէն :

(44) Ա՚Յո · 3 · 8 : (45) Ա՚Յո · 3 · 11 : (46) Եսա · 53 · 10 : 53 · 8 : Ա՚Պէտ · ա · 2 : (47) ա Յովհ · 4 · 1 : (48) Յովհ · 7 · 20 : 8 · 52 : (49) Յովհ · 5 · 23 : 7 · 28 , 29 : (50) Յովհ · 5 · 41 : (51) Ա՚Կոր · 15 · 22 : ա Յովհ · 2 · 5 : (52) Յոան · 8 : (53) Յովհ · 4 · 12 : (54) Յովհ · 5 · 20 · 8 · 26 · Ա՚Պար · 53 :

Digitized by Google

ումեմ զ՚ապր իմ , և դուք անարգեք զիս ։

50 Ես ոչ խնդրեմ զփառս իմ . է որ խնդրէն՝ և դատի ։

51 Ա՚մէն ամէն ասեմ ձեզ . Եթէ՝ ոք զբանն իմ պահեսցէ՝ զմահ մի տեսցէ՚ի յաւիտեան ։

52 Ա՚սեն ցնա Հրէայքն . Ա՚րդ գիտացաք թէ դեւ գոյ՚ի քեզ . Ա՚բրահամ մեռաւ և մարգարէքն . և դու ասես՝ Եթէ ոք զբանն իմ պահեսցէ՝ մի՛ ճաշակեսցէ զմահ՚ի յաւիտեան ։

53 Ա՚յթէ դու մեծ ինչ ո՞ք իցես քան զհայր մեր Ա՚բրահամ , որ մեռաւ և մարգարէքն մեռան . արդ՝ դու զո՞ առնես զքեզ ։

54 Պատասխանիետ Յիսուս . Եթէ ես փառաւորեմ զանձն իմ , փառք իմ ոչինչ են . է Հայր՝ որ փառաւորէ զիս , զորմէ դուքն ասէք՝ թէ Ա՚ստուած մեր է ։

55 Եւ ոչ ճանաչէք զնա . բայց ես գիտեմ զնա . և Եթէ ասեմ՝ թէ ոչ գիտեմ զնա , ձեզ նման սուտ լինիմ . այլ գիտեմ զնա , և զբանն նորա պահեմ ։

56 Ա՚բրահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել զօր իմ , եւտես և ուրախ եղև ։

57 Ա՚սեն ցնա Հրէայքն . Յիսուն ամ չեւս՚ն է քո , և զԱ՚բրահամ տեսեր ։

58 Ա՚ած ցնոսա Յիսուս . Ա՚մէն ամէն ասեմ ձեզ . յառաջ քան զլինելն Ա՚բրահամու եմ ես ։

իմ Հօրըս պատուումեմ , և դուք անարգեք զիս ։

50 Ես իմ փառքըս չեմ խընդրում . կայ մինն՝ որ խնդրումէ և դատումէ[55] ։

51 Ա՚մէն ամէն ասեմ ձեզ . Եթէ ոք զբանն իմ պահէ՝ նա մահ չի տեսնիլ յաւիտեան[56] ։

52 Հրէաներն ասացին նորան . Հիմիկ իմացանք՝ որ դև կայ քեզ նում . Ա՚բրահամն մեռաւ և մարգարէներն[57] . և դու ասումես՝ Եթէ ոք զբանն իմ պահէ՝ նա յաւիտեան մահ չի տեսնիլ ։

53 Ա՚յթէ դու մին ասելի մե՞ծ ես քան մեր հայր Ա՚բրահամն , որ մեռաւ և մարգարէներն մեռան . ապա դու քեզ ո՞վ ես անում ։

54 Յիսուս պատասխան տուաւ . Եթէ ես իմ անձըս փառաւորեմ , իմ փառքս ոչինչ է[58] . Հայրն է՝ որ ինձ փառաւորումէ , որ դուք նորա համար ասումէք՝ Թէ Ա՚ստուածն է[59] ։

55 Եւ չէք ճանաչում նորան[60] . բայց ես գիտումեմ նորան . և Եթէ որ ասեմ՝ Թէ չեմ գիտում նորան , ձեզ նման սուտ կըլինիմ . բայց գիտումեմ նորան , և նորա խօսքըն պահումեմ ։

56 Ա՚բրահամ ձեր հայրն ցանկացաւ իմ օրըս տեսանել[61] , տեսաւ և ուրախ եղաւ[62] ։

57 Հրէաներն նորան ասացին . Դու դեռ հիսուն տարեկան չես , և Ա՚բրահամին ըզ տեսեր ։

58 Յիսուս նորանց ասաց . Ա՚մէն ամէն ասեմ ձեզ . ես Ա՚բրահամի լինելուցն էլ առաջ եմ[63] ։

(55) Յովհ . է . 31 ։ ը . 18 ։ (56) Յովհ . ը . 24 ։ ժա . 26 ։ (57) Հնաւ . ա . 5 ։ Ներ . ժա . 13 ։ (58) Յովհ . ը . 31 ։ (59) Յովհ . ը . 41 ։ ժգ . 14 ։ ժե . 1 ։ Գործ . գ . 13 ։ (60) Յովհ . է . 28 , 29 ։ (61) Ղուկ . ժ . 24 ։ (62) Ներ . ժա . 13 ։ (63) Նէփ . գ . 14 ։ Նոյ . խգ . 18 ։ Յովհ . ժե . 5 . 24 ։ Կող . ա . 17 ։ Հայտ . ա . 8 ։

Digitized by Google

59 Ալ էմս ասին, զի արկցեն ՚ի վերայ նորա. և Յիսուս խոյս եաս, և եղ գնաց ՚ի սաճարէ անտի։

59 Հրեաներն քարեր վերկալան, որ նորա վերայ ձգեն[64]. և Յիսուս մինկոյնմն քաշվեցաւ, և դուրս ելաւ գնաց տաճարիցն[65]։

ԿՒ • Թ

1 Ննջեցեալն կույր աչքերն բացվին։ 18 Նա փարիսեացոց առնուանն։ 28 Նորանք ես հետ բանի վերայ շատ կրբարկանան, և կույրն ժպտվարանիցն դուրս կհանեն։ 35 Յիսուսի ին կույր մարդոյ ընդունելն, և նորա դաւանութիւնն։ 39 Վրիպասէ դատաստանով նորանք՝ որ չին տեսնում՝ կըտեսանեն, և նորանք՝ որ տեսնում՝ կրկուրանան։

1 Եւ մինչդեռ անցանէր՝ տեսա այր մի կոյր ՚ի ծնէ։

2 Եւ հարցին զնա աշակերտքն նորա՝ և ասեն. Ռաբբի՝ ո՞վր վնաս է, արդ՝ թէ հօր և մօր իւրոյ, զի կոյր ծնեալ։

3 Պատասխանի եաս Յիսուս. Ո՛չ գործա վնաս է, և ո՛չ հօր և մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին գործքըն Աստուծոյ ՚ի դմա։

4 Եւ ինձ պարտ է գործել զգործս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ. գայ գիշեր՝ յորժամ ո՛չոք կարէ գործել։

5 Որ՝ ինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշխարհի։

6 Այլս իբրև ասաց, եթուք ՚ի գետին՝ և արար կաւ ՚ի թքոյն, և ծեփեաց զկաւն ՚ի վերայ աչաց կուրին։

7 Եւ ասէ ցնա. Երթ՝ լուա յաւազանին Սելովմայ. որ թարգմանի Առաքեալ. չորքաւ լուացաւ, եկն և տեսանէր։

8 Իսկ դրացիքն՝ և որոց տեսեալն էր զնա յառաջագոյն՝ թէ մուրացիկ էր, ասէին. Ո՞չ սա էր՝ որ

1 Եւ երբոր անց էր կենաւմ՝ մին մարդ տեսաւ ծնընդիցն կոյր։

2 Եւ նորա աշակերտներն հարցընին նորան և ասացին. Ռաբբի՝ ո՞վ մեղք է, սորա՝ թէ իրան հօրն և մօրն, որ սա կոյր ծնվաւ[1]։

3 Յիսուս պատասխան տուաւ. Ո՛չ դորան մեղք է, և ո՛չ էլ իրան հօրն և ո՛չ մօրն. բայց որ Աստուծոյ գործքերն յայտնի լինին դորանում[2]։

4 Եւ ինձ պէտք է՝ որ նորա գործքերըն գործեմ, որ ինձ ուղարկեց՝ դեռ քանի որ օր կայ. գիշերն գալիս է՝ որ էն ժամանակըն ո՛չ ով կարօղ չէ գործել[3]։

5 Ինանի որ աշխարհքի միջումըն եմ՝ աշխարհքի լոյսն եմ[4].

6 Երբոր էս ասաց՝ թքեց գետինն՝ և էն թըքքիցն ցեխ շինեց՝ և էն ցեխըն ծեփեց կուրի աչքերին վերայ[5]։

7 Եւ նորան ասաց. Գնա՝ լուացի Սելօամայ աւազանումն[6]. որ թարգմանվումէ՝ Առաքեալ. գնաց լուացաւ՝ եկաւ և տեսնում էր[7]։

8 Հայց դրացիներն (հարևանները) և նորանք՝ որ առաջուց տեսել էին նրան՝ որ մուրացական

(64) Ղեւի • ժ • 31 • 39 • ժա • 8։ (65) Ղուկ • գ • 30։ (1) Վեր • 34։ (2) Ղեւի • ժա • 4։ (3) Ղեւի • գ • 34։ ե • 10 • 36 • ժա • 9 • ժբ • 35 • ժե • 4։ (4) Ղեւի • ա • 5 • 6 • գ • 19 • բ • 12 • ժբ • 35 • 36։ (5) Մարկ • ե • 33 • ը ։ 23։ (6) Նեհ • Ի • գ ։ 15։ (7) գ Թագ • ե • 14։

Digitized by Google

նստէրն և մուրանայր . կէսքն ա-սէին . Ոչ է :

9 Այլքն ասէին . Այ է . այլ նմանն է նմա . և ինքն ասէր՝ Թէ Ես եմ :

10 Ասեն ցնա . Ուստ զիարդ բացան աչք քո :

11 Ոչ ես պատասխանի . Այր մի՝ որում Յիսուն ասեն , կաւ արար՝ և ծեփեաց զաչս իմ , և ասէ ցիս . Երթ՝ ի Սելովամ , և լուա . չոքայ լուացայ՝ և տեսանեմ :

12 Ասեն ցնա . Որ է նա . ասէ ցնոսա . Ոչ գիտեմ :

13 Ածին առ փարիսեցիսն զնա , որ երբեմն կոյր էր :

14 Եւ էր շաբաթ՝ յորժամ զըզկաւն արար Յիսուս , և եբաց զաչս կուրին :

15 Կարձեալ հարցանէին զնա փարիսեցիքն , Թէ զիա՞րդ տեսանես . և նա ասէ ցնոսա . Կաւ եդ՝ ի վերայ աչաց իմոց , և լուացայ՝ և տեսանեմ :

16 Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն . Ոչ է այրն այն յԱստուծոյ , զի զշաբաթն ոչ պահէ . կէսքն ասէին . Իսկ զիարդ կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս առնել . և էին հերձուածք ի մէջ նոցա :

17 Ասեն դարձեալ ցկոյրն . Դու զի՞ ասես վասն նորա՝ զի եբաց զաչս քո . և նա ասէ՝ Թէ Մարգարէ է :

18 Եւ ոչ հաւատային Հրէայքն զնմանէ՝ Թէ կոյր էր՝ և բացաւ . մինչև կոչեցին զծնօղս բացելոյն :

19 Հարցին ցնոսա և ասեն . Այո՞ է որդին ձեր , զոր դուք ասէիք , Նստէր և մուրանայր . կէսքն ասէին , Ոչ է . այլ նման է նմա . և ինքն ասէր՝ Թէ Ես եմ :

10 Ուրեմն ասացին . Ապա ո՞ր աչքերդ բացան :

11 Նա պատասխան տուեալ . Այն մարդ՝ որ Յիսուս են ասում , ցեխ շինեց և իմ աչքերիս ծեփեց , և ինձ ասաց[8] . Գնա Սելովամ , և լուա՛ց . գնացի լուացայ և տեսնում եմ :

12 Ուրեմն ասացին . Նա որտե՞ղ է . Նորանց ասաց . Չեմ գիտում :

13 Փարիսեցիների մօտ տարան նորան , որ մին ժամանակ կոյր էր :

14 Եւ շաբաթ օր էր՝ երբոր Յիսուս ցեխըն շինեց և կուրի աչքերն բաց արաւ :

15 Ինքել փարիսեցիներն էին հարցնում նորան՝ Թէ ինչպես նա տեսնում . և նա նորանց ասաց . Ցեխ դրաւ իմ աչքերիս վերայ և լուացայ և տեսնումեմ :

16 Ոչ փարիսեցիներից մինքանիսն ասացին . Այն մարդն Աստուածանից չէ՝ ինչու որ՝ շաբաթ օրերըն չի պահում . կէսն ասում էին՝ Ապա ինչպես կարող է մեղաւոր մարդն նշաններ անել . և տարաձայնութիւն էր նորանց մէջում[10] :

17 Ինքել ասացին կուրին . Դու ինչ ես ասում նորա համար՝ որ քո աչքերըդ բաց արաւ . և նա ասաց Թէ Մարգարէ է[11] :

18 Եւ Հրէաներն չէին հաւատում նորա համար՝ Թէ կոյր էր և բացվաւ . մինչև որ աչքը բացարածի ծնօղքըն կանչեցին :

19 Ուրանց հարցրին և ասացին . Այ է ձեր որդին՝ որ դուք նորա

(8) Վեր . 6 , 7 . (9) Վայր . 33 : Ցովհ . ե . 2 : (10) Ցովհ . 4 . 12 . 43 . ե . 19 . (11) Ցովհ . ե . 19 . ը . 14 :

Digitized by Google

եթէ կոյր ծնաւ . ասդ՝ զիմդդ տե-
սանէ :

20 Պատասխանի ետուն նոցա ծը-
նողքն նորա՝ և ասեն . Գիտեմք զի
սա է որդին մեր , և զի կոյր ծնաւ .

21 Եւայց զիարդ այժմդ տեսանէ՝
ոչ գիտեմք . կամ թէ՝ ո՞վ բացաց զաչս
դորա՝ մեք ոչ գիտեմք . ցդա իսկ
հարցէք , ինքնին Գի չափ հասեալ է՝
ինքն իսկ խօսեսցի վասն իւր :

22 Այս ասացին ծնողքն նորա ,
զի երկնչէին Գի Հրէից . քանզի
ուխտ եդեալ էր Հրէից , եթէ ոք
խոստովանեսցի զնա Գիրիստոս Գի
բաց կացցէ Գի ժողովրդենէն :

23 Վասն այնորիկ ասացին ծը-
նողքն նորա , եթէ Գնքին Գի չափ
հասեալ է՝ ցնա իսկ հարցէք :

24 Կարձեալ կրկին անդամ կո-
չեցին զայրն՝ որ կոյրն էր , և ասեն
ցնա . Տուր փառս Աստուծոյ . մեք
գիտեմք՝ զի այրն այն մեղաւոր է :

25 Եւ նա ասէ . Եթէ մեղաւոր իցէ՝
ես ոչ գիտեմ . բայց զայս գիտեմ ,
զի կոյր էի՝ և արդ տեսանեմ :

26 Կարձեալ ասեն ցնա . Ո՛րինչ
արար քեզ , զիա՞րդ բացաց զաչս քո :

27 Պատասխանի ետ նոցա . Ասա-
ցի ձեզ և ոչ լուարուք . զի՞
կամիք միւսանգամ լսել . միթէ
և դուք կամիք աշակերտել նմա :

28 Նզրքա հայհոյէին զնա՝ և ա-
սէին . Նդու լինիր նորա աշակերտ .
մեք Ասովսէի աշակերտ եմք :

29 Մեք գիտեմք՝ զի ընդ Մով-

համար ասուածք՝ թէ կոյր ծնեալ .
ապա Ինչպէս է տեսնում :

20 Նոյնս ծնողքն պատասխան տո-
ւին և ասացին . Գիտեմք որ
սա մեր որդին է , և թէ կոյր
ծնեալ .

21 Նայց թէ հիմիկ Ինչպէս է
տեսնում՝ էն չենք գիտում . կամ
թէ ում աչս բաց արաւ նորա աչքերըն՝
մենք չենք գիտում . Հենց իրան
հարցրէք . ինքն չափին հասած է՝
թող հենց ինքն խօսի իւրան հա-
մար :

22 Նորա ծնողքն էս ասացին .
պատճառն որ՝ Գրէաներից վա-
խենում էին[12] . ինչու որ՝ Գրէանե-
րըն ուխտ էին դրել որ՝ եթէ մի-
նրան Գիրիստոս դաւանէ նորան՝ ժո-
ղովարանից դուրս լինի[13] :

23 Նրա համար նորա ծնողքն ա-
սացին՝ թէ Գնքն չափին հասած է՝
հենց իրանից հարցրէք :

24 Գնհել երկրորդ անգամ կան-
չեցին էն մարդուն՝ որ կոյր էր , և
նորան ասացին . Գստուծոյ փառք
տուր[14] . մենք գիտեմենք՝ որ էն
մարդն մեղաւոր է[15] :

25 Եւ նա ասաց . Եթէ մեղաւոր
է՝ ես չեմ գիտում , միայն թէ էս
եմ գիտում , որ կոյր էի՝ և հիմիկ
տեսնումեմ :

26 Գնհել ասացին նորան . ԳՈրնչ
արաւ քեզ . Ինչպէս բաց արաւ
քո աչքերդ :

27 Նրանց պատասխան տուաւ .
Գիմիկ ձեզ ասացի և չլսեսցիք .
Ինչու էք միդել կամենում լսել .
միթէ դուք էլ կամենումէք նորան
աշակերտ լինել :

28 Նրանք հայհոյումէին նորան
և ասում . Նդու լինիր նորան աշ-
շակերտ . մենք Մովսէսի աշակերտ-
ներն ենք :

29 Մենք գիտեմենք՝ որ Աստ-

(12) Հովհ . 4 · 18 : 9բ . 43 : 9բ . 33 : Գործ . 5 · 13 : (13) Վար . 34 : 9ղ . 2 :
(14) Յես . 4 · 19 : ա Թագ . ը . 5 : (15) Վիր . 16 :

Digitized by Google

աչքի խօսեցաւ Ա՛ստուածծ . զսա ոչ գիտեմք ուստի իցէ :
30 Պատասխանի եաս այրն և ասէ ցնոսա . Ա՛յդ իսկ են սքանչելիք . զի դուք ոչ գիտէք՝ ուստի իցէ , և ղմի զաչս եբաց :

31 Գիտեմք՝ զի Ա՛ստուածծ մեղաւորաց ոչ լսէ . բայց եթէ աստուածապաշտ ոք իցէ՝ և զկամս նորա առնիցէ , նմա լսէ :

32 Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ՝ եթէ եբաց ոք զաչս կուրի ի ծնէ կոյր ծնելոյ :
33 Եթէ ոչ Ա՛ստուծոյ էր այրն այն՝ ոչ կարէր առնել ինչ :

34 Պատասխանի եաւն և ասեն ցնա . Ի մեղս իսկ ծնեալ ես ամենևին , և դու վարդապետ լինիս մեր . և հանին զնա արտաքս :

35 Լուաւ Յիսուս , եթէ հանին զնա արտաքս , և իբրև եգիտ զնա՝ ասէ ցնա . Դու հաւատաս Որդւոյ Ա՛ստուծոյ :
36 Ա՛յս պատասխանի եաս և ասէ . Տէր՝ ո՞վ է՝ զի հաւատացից ի նա :

37 Ա՛սէ ցնա Յիսուս . Եւ տեսեր զնա , և որ խօսիդ ընդ քեզ՝ նա է :

38 Եւ նա ասէ . Հաւատամ Տէր , և երկիր եպագ նմա :

39 Եւ ասէ Յիսուս . Ի դատաստան եկի յաշխարհս այս , զի որ ոչն տեսանեն՝ տեսցեն , և որք տեսանեն՝ կուրացին :

ուած Ա՛օսէսի հկա խօսեց . սորան չենք գիտում՝ (թէ) ո՞ր տեղից է[14] :
30 Նա մարդն պատասխան տուաւ և նորանց ասաց . Հենց էդ է զարմանալի բան՝ որ դուք չէք գիտում՝ թէ սա ո՞ր տեղից է՝ և իմ աչքերըս բաց արաւ[17] :
31 Գիտումենք՝ որ Ա՛ստուածծ մեղաւորներին չի լսում[18] . բայց թէ որ մինն աստուածապաշտ է՝ և նորա կամքըն կատարում՝ նորան լսում է :
32 Յաւիտենից մին մարդ չլսեց՝ թէ միննն ծնընդից կոյր ծնուածի աչքերըն բաց արաւ :
33 Թէ որ էն մարդն Ա՛ստուածանից չէր՝ (ապա) մին բան չէր կարող անել[19] :
34 Պատասխան տուին՝ և նորան ասացին . Դու խապտ մեղքի մէջըն ես ծնուել , և դու վարդապետ լինում մեզ[20] . և դուրս հանեցին նորան :
35 Յիսուս լսեց՝ որ նորան դուրս հանեցին , և երբոր նորան գտաւ՝ նորան ասաց . Դու հաւատում Ա՛ստուածոյ Որդուն[21] :
36 Նա պատասխան տուաւ և ասաց . Տէր՝ ո՞վ է նա՝ որ հաւատամ նորան :
37 Յիսուս նորան ասաց . Հենց տեսիր նորան . և հենց նա է , որ քեզ հետ խօսումէ[25] :
38 Եւ նա ասաց . Հաւատում եմ Տէր՝ և երկրպագութիւն արաւ նորան :
39 Եւ Յիսուս ասաց . (Ես) դատաստանի համար եկի ես աշխարհքըս[23] որ նորանք՝ որ չեն տեսնում՝ տեսնեն , և նորանք՝ որ տեսնումեն՝ կուրանան[24] :

(16) Յովհ . ը . 14 : (17) Յովհ . գ . 10 : (18) Յոբ . իե . 9 : լե . 12 : Սալմ . ժը . 41 : կզ . 18 : Ըսալ . ա . 28 : ժե . 29 : իը . 9 : Նաում . ա . 15 : Նեհ . ժա . 11 : ժգ . 12 : Նովհ . ը . 18 : Մատ . գ . 4 : Հռոմ . է . 13 : (19) Վէր . 16 : (20) Վէր . 2 : (21) Մատ . ժգ . 33 : ժզ . 16 : Մարկ . ա . 1 : Յովհ . ժ . 36 : ա Յովհ . ե . 12 : (22) Յովհ . գ . 20 : (23) Յովհ . ե . 22 . 27 . գ . 17 . ժե . 47 : (24) Մատ . ժգ . 13 :

Digitized by Google

40 Լուան ամենք՝ ի փարիսեցւոցն՝ որք ընդ նմա էին, և ասեն ցնա. Միթէ և մեք կմլոք իցեմք:

41 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Եթէ կոյրք էիք՝ ոչ էր ձեր մեղ. բայց արդ ասէք՝ եթէ Տեսանեմք, և մեղքն ձեր ի ձեզ հաստատեալ են:

40 փարիսեցիներից մին քանիան՝ որ նորա հետ էին՝ լսեցին և նրան ասացին. Մի՞թէ մենք էլ կոյր ենք[35]:

41 Յիսուս նորանց ասաց. Եթէ որ կոյր լինէիք՝ մեղք չէիք ունենայ[36]. բայց հիմիկ ասում եք՝ Տեսնում ենք, և (նրա համար) ձեր մեղքերն հաստատված են ձեզանում:

ԿԻ · Ժ

1 Արքիսատն դատ է և բարի հովիւ: 19 Իրան համար էլած կերպ կերպ կարծիքները ժողովուրդումն: 24 Իրան դարձերովը կըվկայէ թէ ինքն է Արքիսատն Աստուծոյ Որդին. 39 Հրէաներից ձեռքից դուրս կըգնայ, 40 և մինել Յորդանանի մէկել կողմն կըգնայ, և էն տեղ շատ մարդիք իրան կըհաւատան:

1 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. Որ ոչ մտանէ ընդ դուռն ի գաւիթ ոչխարաց, այլ ընդ այլ ելանէ՝ նա գող է, և աւազակ:

2 Իսկ որ մտանէ ընդ դուռն, հովիւ է ոչխարաց:

3 Նմա դռնապանն բանայ, և ոչխարքն ձայնի նորա լսեն. և զիւր ոչխարսն կոչէ յանուանէ, և հանէ զնոսա:

4 Եւ յորժամ զիւրն զամենայն հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, և ոչխարքն զնա հետ նորա երթան. զի ճանաչեն զձայն նորա:

5 Օտարի զհետ ոչ երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց:

6 Այս առակ ասաց նոցա Յիսուս, և նոքա ոչ գիտէին, եթէ զինչ էր՝ որ խօսէրն ընդ նոսա:

1 Ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասում ձեզ. Ով որ դրունովն չէ մտնում ոչխարների գաւիթն (պըտնան)՝ բայց ուրիշ կողմից է վեր էլնում՝ էնտեղ՝ նա գող և աւազակ է:

2 Բայց նա որ դրունովն է մըտնում, ոչխարների հովիւն (չոպանն) է:

3 Դրունապանն նորա համար բաց է անում. և ոչխարներն նորա ձայնին լսում են, և իրան ոչխարներըն իրանց անունովն կանչում, և նորանց դուրս է հանում:

4 Եւ երբոր իրաններն ամենըն հանում, նորանց առաջին գնում, և ոչխարներն նորա ետևէն գնում են. ինչուր՝ նորա ձայնըն ճանաչում են:

5 Օտարի ետևէն չեն գնում. բայց նորանից փախչում են, ինչուր՝ օտարներուի ձայնըն չեն ճանաչում:

6 Այս առակըս Յիսուս ասաց նրանց. և նորանք չէին գիտում, թէ ինչ էր էն՝ որ խօսում էր նրանց հետ:

(25) Հոով. բ · 18: (26) Հոհ. ժե · 22 · 24:

Digitized by Google

7 Վարձեալ ասէ զնոսա Հիսուս. Լմնան ամէն ասեմ ձեզ, զի Ես եմ դուռն ոչխարաց:

8 Լմենիքեան՝ որ յառաջ քան զիս եկին, գողք էին և աւազակք. այլ ոչ լուան նոցա ոչխարքն:
9 Ես եմ դուռն. ընդ իս եթէ ոք մտանիցէ, կեցցէ՝ մտցէ և ելցէ, և ճարակ գտցէ:

10 Գող ոչ գայ, եթէ ոչ՝ զի գողասցի և սպանցէ և կորուսցէ. ես եկի զի կեանս ունիցին, և առաւել եւս ունիցին:
11 Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ զանձն իւր դնէ ՚ի վերայ ոչխարաց:
12 Իսկ վարձկանն՝ որ ոչ է հովիւ, որոյ ոչ իւր են ոչխարքն. իւրև տեսանէ զգայլն զի գայ, թողու զոչխարան և փախչի, և գայլն յափշտակէ զնոսա և ցրուէ:

13 Վասնզի վարձկան է, և չէ փոյթ նմա վասն ոչխարացն:
14 Ես եմ հովիւն քաջ, և ճանաչեմ զիմն և ճանաչիմ յիմոցն:

15 Իւպէս գիտէ զիս Հայր, գիտեմ և ես զՀայր. և զանձն իմ դնեմ ՚ի վերայ ոչխարաց:

16 Եւ՝ այլ ևս ոչխարք են իմ, որ ոչ են յայսմ գաւթէ, և զայն ևս պարտ է ինձ ածել այսր. և ձայնի իմում լուիցեն, և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ:

17 Վասն այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես դնեմ զանձն իմ. զի միւսանգամ առից զնա:

7 Ասէր էր ևս Յիսուս. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, թէ Ես եմ ոչխարաց դուռն:

8 Ամենքն՝ որ ինձանէից առաջ եկին, գողեր և աւազակներ էին. ոչ խաւներն էլ նորանց չլսեցին:
9 Ես եմ դուռն. ինձ որ միջնէն ինձանով ներս մտնէ՝ նա կապրի. կըմտնէ և դուրս կըգայ, և արօտ կըգտնէ:

10 Գողն չի գալիս, բայց միայն որ գողանայ և սպանէ և կորցնէ. ես եկի որ կեանք ունենան, և էլ աւելի ունենան:

11 Ես եմ բարի հովիւն (չօպանն). բարի հովիւն իրան անձըն դնում ոչխարներին վերայ:
12 Ոչ թէ վարձկանն՝ որ հովիւ չէ, որ ոչխարներն իրանն չեն. երբոր տեսնում՝ որ գայլն գալիս է, ոչխարներն թողում և փախչում. և գայլն յափշտակում նորանց և ցրվում:

13 Պատճառն որ՝ վարձկան է, և ոչխարներին համար հոգս չունի:
14 Ես եմ բարի հովիւն (չօպանն), և իմոնքներին ճանաչվում և իմոնքներիցն էլ ճանաչվում:

15 Ինչպես որ Հայրն ինձ գիտէ, ես էլ Հօրըն գիտեմ, և իմ անձըս դնում ոչխարներին վերայ:

16 Ես դեռ ուրիշ ոչխարներ էլ ունիմ, որ էս գաւթիցս (պէտ չէին) չեն, և նորանց էլ պէտք է, որ ես էս տեղ բերեմ. և իմ ձայնիս կըլսեն, և մին հօտ (պէտ) և մին հովիւ (չօպան) կըլինին:

17 Հրա համար իմ Հայրս սիրում ինձ, պատճառն որ իմ անձըս դնում՝ որ մին էլ առնեմ նորան:

(1) Հովհ. ժդ. 6: Ղեւտ. ը. 18: (2) Նոյ. խ. 11: Նեղեմ. ղ. 13. 23: ըե. 24: Նեղեմ. ժգ. 20: ա Պետր. բ. 25: ե. 4: (5) Հոբ. ժա. 16, 17: (4) բ Տիմ. բ. 19: (5) Մատթ. ժա. 27: (6) Հովհ. ժե. 13: (7) Նոյ. ծգ. 8: (8) Նեղեմ. ըե. 22: Ղեւտ. ը. 14: ա Պետր. բ. 25: (9) Նոյ. ծգ. 7, 8. 12: Նեղեմ. բ. 8:

18 Ո՛չ ոք հանէ զնա յինէն . այլ
ես դնեմ զնա ես անձամբ իմով . իշ-
խանութիւն ունիմ դնել զնա , և
իշխանութիւն ունիմ միւսանգամ
առնուլ զնա . զայս պատուէր առի
՚ի Հօրէ իմմէ :

19 Վարձեալ հերձուած լինէր ՚ի
մէջ Հրէից վասն բանիցս այսո-
ցիկ :
20 Եւ ասէին բազումք ՚ի նոցանէ .
Դև գոյ ՚ի նմա և մոլեգնի . զի՞
բնաւ լսէք նմա :

21 Այլք ասէին . Այսպիսի բանք
ոչ գիւահարի են . միթէ դև կարէ
զաչս կուրի բանալ :
22 Եղեն յայնժամ նաւակատիքն
Երուսաղէմ , և ձմեռն էր :

23 Եւ շրջէր Յիսուս ՚ի սաճա-
րին՝ ՚ի սրահին Սողոմոնի :

24 Շուրջ եղեն զնովաւ Հրէայքն
և ասեն . Մինչև յերբ թափես զո-
գիս մեր , եթէ դու ես Քրիստոս՝
ասա մեզ համարձակ :

25 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս
և ասէ . Ասացի ձեզ՝ և ոչ հաւա-
տայք դուք . գործքն՝ զոր ես գոր-
ծեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ
վկայեն վասն իմ :

26 Այլ դուք ոչ հաւատայք , զի
չէք յոչխարաց անտի իմոց :
27 Ականջք իմ ձայնի իմում լսեն ,
և ես ճանաչեմ զնոսա , և զկնի իմ
գան :
28 Եւ ես տամ նոցա զկեանն
յաւիտենական . և մի՛ կորիցեն յա-

18 Ոչ ով նորան չի՛ հանում ին-
ձանից . բայց ես ինքս իմ անձնուէռ
եմ դնում նորան . իշխանութիւն
ունիմ նորան դնելոյ և իշխանու-
թիւն ունիմ նորան միմեանց առնե-
լոյ[10] . էս պատուէրն առի իմ Հօ-
րիցըս[11] :
19 Ի՛նչել տարաձայնութիւն էր
լինում Հրէաների միջումն՝ էս բա-
ներիս համար[12] :
20 Եւ նորանցից շատերն ասու-
մէին՝ Թէ Դև կայ նորանում և
գժվում[13] . ինչու՞ համար խոպատ-
ականջ էք դնում նորան :
21 Էնան ասումէին . Նապէսի
խօսքեր դիւահարի չեն . միթէ դևն
կարո՞ղ[14] է կուրի աչքերըն բանալ[15] :
22 Էն ժամանակն Երուսաղէմու-
մըն նաւակատիք տօն էլաւ՝ և ձը-
մեռն էր :
23 Եւ Յիսուս մէն էր գալիս
սաճարումն Սողոմոնի սրահին մէ-
ջըն[16] :
24 Հրէաներն նորան չորս կող-
մովն պատեցին և ասացին . Ի՛նչ-
չև ճ՚ըլ մեր հոգիներըս հանես .
թէ որ դու ես Քրիստոսն՝ համար-
ձակ ասա մեզ :
25 Յիսուս պատասխան տուաւ
նորանց և ասաց . Ասացի ձեզ և
ինձ չէք հաւատում . էն գործքե-
րըն՝ որ իմ Հօրս անունովն գոր-
ծումեմ՝ հենց նորանք վկայումեն
ինձ համար[17] :
26 Նայց դուք չէք հաւատում[18] ,
ինչու որ՝ իմ ոչխարներիցս չէք :
27 Իմ ոչխարներս իմ ձայնիս լը-
սումեն և ես ճանաչումեմ նորանց ,
և իմ եաւէս գալիս են[19] :
28 Եւ ես յաւիտենական կեանքն
եմ տալիս նորանց , և յաւիտեան

(10) Յովհ . ը . 19 : (11) Յովհ . գ . 35 : ժե . 10 : Կօր . բ . 24 . 33 : (12) Յովհ . է . 43 : բ . 16 : (13) Յովհ . է . 20 . ը . 48 . 52 : (14) Նէե . գ . 11 : Ասմ . 22 . 9 : Ճշմ . 8 : (15) Յովհ . բ . 6 , 7 . 32 , 33 : (16) Կօր . գ . 11 . է . 12 . (17) Ասմ . 38 : Յովհ . գ , 2 : է . 36 : (18) Յովհ . ը . 47 : ա Յովհ . գ . 6 : (19) Ա՚ր . է . 15 :

Digitized by Google

ւիտեան . և մի՛ ոք յափշտակեսցէ զնոսա ՚ի ձեռաց իմոց :

29 Հայրն իմ՝ որ եա ինձ զնոսա , մեծ է քան զամենայն , և ոչ ոք կարէ յափշտակել ՚ի ձեռաց Հօր իմոյ :

30 Ես և Հայր իմ մի եմք :

31 Ող էմս առին Հրէայքն՝ զի քարկոծ արասցեն զնա :

32 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Հազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ՚ի Հօրէ իմմէ . վասն՝ որոյ գործոյ ՚ի նոցանէ քարկոծ առնէք զիս :

33 Պատասխանի ետուն նմա Հրէայքն . Ող ասն բարւոյ գործոյ ոչ առնեմք զքեզ քարկոծ , այլ վասն հայհոյութեան . և զի դու մարդ ես , և զանձն քո Աստուած առնես :

34 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Ոչ օրէնս ձեր գրեալ է . Ես ասացի Թէ աստուածք իցէք :

35 Խոկ եթէ զնոսա աստուածս ասէ , առ որս բանն Աստուծոյ եղև . և չէ մարթի եղծանել գրոյն :

36 Խոկ զոր Հայր սրբեաց՝ և առաքեաց յաշխարհ , դուք ասէք՝ Թէ Հայհոյես . զի ասացի՝ Թէ Որդի Աստուծոյ եմ :

37 Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր իմոյ , մի՛ հաւատայք ինձ :

38 Այլ եթէ գործեմ , Թեև ինձ ոչ հաւատայք , սակայն գործոցն հաւատացէք . զի գիտասջիք և ծանիջիք՝ եթէ Հայր յիս է և ես ՚ի Հայր :

չեն կարէին՝ և ոչ ավ չէ յափշտակիլ նորանց իմ ձեռքիցս[30] :

24 Իմ Հայրս[31] որ նորանց առաւ ինձ , ամենիցն մեծ է , և ոչ ով կարօղ չէ իմ Հօրս ձեռքիցն յափշտակել նորանց[32] :

30 Ես և իմ Հայրս մին ենք[33] :

31 Հրէաներն քարեր վեր առին՝ որ նորան քարկոծ անեն[34] :

32 Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ . Հա բարի գործքեր ցոյց տուի ձեզ իմ Հօրիցս . նորանցից ո՞ր գործի համար էք ինձ քարկոծ անում :

33 Հրէաներն պատասխան աբերին . Ոչ բարի գործքի համար քեզ չենք քարկոծ անում , բայց հայհոյութեան համար . և որ դու մարդ ես , և քս անձդ Աստուած ես անում[35] :

34 Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ . Չէ՞ որ ձեր օրէնքումն գրված է՝ Թէ Ես ասացի՝ Թէ աստուածներ էք[36] :

35 Այս Թէ որ նորանց աստուածներ է ասաւ՝ որ (անոնք) Աստուծոյ խօսքն էլաւ նորանց վրայ[37] . և կարելի չէ որ գիրքն քանդվի :

36 Այս նորան որ Հայրն սրբեց[38] և ուղարկեց աշխարհք[39] , դուք ասումէք Թէ հայհոյումես . պատճառն որ ասացի՝[40] Թէ Աստուծոյ Որդի եմ[41] :

37 Թէ որ իմ Հօրս գործքըն չեմ գործում , մի՛ հաւատայք ինձ[42] :

38 Այս Թէ որ գործումեմ , Թէ և ինձ չը հաւատայք , բայց գոնեա գործքերուին հաւատացէք[43] . որ գիտենաք և ճանաչէք , Թէ Հայրն ինձանում է և ես Հօր միջումն[44] :

(20) Յովհ . ը . 37 : ժէ . 11 , 12 : ժը . 9 : (21) Յովհ . ժդ . 28 : (22) Յովհ . ժէ . 2 . 6 , Նայն : (23) Յովհ . ժէ . 11 . 22 : (24) Յովհ . ը . 59 : (25) Յովհ . է . 18 : (26) Ովս . ձբ . 6 : (27) Հոգէ . ժգ . 1 : (28) Յովհ . ը . 27 : (29) Յովհ . գ . 17 : է . 36 , 37 : ը . 42 : (30) Յովհ . է . 17 , 18 : Ղ Իր . 30 : (31) Ղ . Ա . ա . 35 : Յովհ . բ . 35 . 37 : (32) Յովհ . ժէ . 24 : (33) Յովհ . է . 36 : ժգ . 10 , 11 : (34) Յովհ . ժգ . 10 , 11 : ժէ . 21 :

Digitized by Google

39 Պարձեալ խնդրեին զնա ու-
նել , և ել ՚ի ձեռաց նոցա :

40 Եւ գնաց միւսանգամ յայն-
կոյս Յորդանանու՝ ՚ի տեղին , ուր
էր Յովհաննէս զառաջինն՝ և մկրտ-
եր , և անդ լինէր :
41 Եկին բազումք առ նա՝ և ա-
սեն . զի Յովհաննէս նշան ինչ ոչ
արար :
42 Այլ զամենայն , զոր ասաց
Յովհաննէս վասն նորա , ճշմարիտ
էր . և բազումք հաւատացին ՚ի նա
անդ :

39 Ա՛ինէլ ուզուսիին որ նորան
բռնեն , և նորանց ձեռքիցն դուրս
եկաւ[35] :
40 Եւ մինէլ գնաց Յորդանանի
էն կողմն էնաեղն , որ Յոհաննէսան
առաջուց կար և մկրտաւիքը[36] . և
էնաեղ էր լինում :
41 Շատ մարդիք նորա մօտ ե-
կին՝ և ասացին . Թէ Յոհաննէսան
մին նշան չըգործեց :
42 Այլ ամէն ինչ որ Յոհան-
նէսան նորա համար ասաց[37] , ճըշ-
մարիտ էր . և էնաեղ շատ մարդիք հաւատացին նորան[38] :

ԿԻ · ԺԸ

1 Ջրհեղեղ չորս օրինակ ՚ի ազարոսին յարութիւն առնել կըսայ : Շատ ՃՃեանը էրան կըհաւատան : 17 Քահանայապետներն և փարիսեցիներն ու իվլանն Ջրհեղեղի վերայ խորհուրդ անելայ կըժողովին : 49 Կայիափայի մարգարէութիւնն : 54 Ցիսուս էրան անձն կըպահէ : 55 Օշտին ատենին մեն կըգան նորան , և քահանայապետներն և փարիսեցիներն հրաման կըտան մարդկանց որ բռնեն նորան :

1 Եւ էր ոմն հիւանդ ՚ի ազարոս
՚ի Բեթանիա , ՚ի գեղջէ Մարիա-
մայ և Մարթայի քեռ նորա :

2 Այս այն Մարիամ էր՝ որ օծ
զՏէրն իւղով՝ և ընդհաց զոտս նո-
րա հերով իւրով . որոյ եղբայրն
՚ի ազարոս հիւանդ էր :
3 Առաքեցին առ նա քորքն նորա՝
և ասեն . Տէր՝ ահաւասիկ՝ զոր դուն
սիրէիր՝ հիւանդացեալ է :

4 Իբրև լուաւ Յիսուս , ասէ .
Այդ հիւանդութիւն չէ ՚ի մահ ,
այլ վասն փառացն Աստուծոյ . զի
փառաւորը լիցի Որդի Աստուծոյ
այնուիկ :
5 Եւ սիրէր Յիսուս զՄարթա
և զքոյրն նորա զՄարիամ և զե-
ղբայր նորա :

1 Եւ մին ազարոս մարդ կար
հիւանդ՝ Բեթանիայիցն , Մարիա-
մի և նորա քոյր Մարթայի գիւ-
ղիցն[1] :
2 Այս էն Մարիամն էր՝ որ Տէ-
րին իւղով օծեց և նորա ոտներըն
սրբեց իրան մազերումն . որ նորա
ազարոս եղբայրն հիւանդ էր[2] :
3 Նորա քրվերքն ուղարկեցին
նորա մօտ և ասացին . Տէր՝ ահա
նա՝ որ դու սիրուսիր՝ հիւանդա-
ցել է :
4 Յիսուս երբոր լսեց՝ ասաց .
Ին հիւանդութիւնն մեռնելայ հա-
մար չէ՝ այլ Աստուծոյ փառաց հա-
մար . որ Որդին Աստուծոյ նո-
րանով փառաւորվի[3] :
5 Եւ Յիսուս սիրուսիր Մար-
թային և նորա քոյր Մարթային և
ազարին :

(35) Յովհ . ե . 30 . 44 . ը . 59 . (36) Յովհ . ա . 28 . (37) Յովհ . գ . 30 . (38) Յովհ . ը . 30 . ժա . 45 . (1) Ղուկ . ժ . 38 , 39 . (2) Մատթ . իգ . 7 . Մարկ . ժգ . 3 . Յովհ . ժբ . 3 . (3) Յովհ . բ . 3 . վեր . 40 .

Digitized by Google

6 Իբրև լուաւ թէ հիւանդացեալ է, զաղեղի կալաւ անդէն ուր էրն՝ աւուրս երկուս։

7 Ապա յետ այնորիկ ասէ ցնոսա. Եկայք երթիցուք Հրէաստան։

8 Ասեն ցնա աշակերտքն. Ռաբբի՝ այժմ ևս խնդրէին զքեզ հրէայքն քարկոծ առնել. և դարձեալ երթաս անդրէն։

9 Պատասխանի եա Յիսուս. Ո՞չ երկոտասան ժամ է աւուր. եթէ ոք գնայ ի տուք ջեան՝ ոչ գայթակղի. զի զլոյս աշխարհիս այսորիկ տեսանէ։

10 Ապա թէ ոք գնայ գիշերի՝ գայթակղի, զի լոյս ոչ գոյ ընդ նմա։

11 Զայս ինքն ասաց. յետ այսորիկ ասէ ցնոսա. Ղազարոս բարեկամ մեր ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից զնա։

12 Ասեն ցնա աշակերտքն. Տէր՝ եթէ ննջեաց՝ ապա ապրի։

13 Ասէր Յիսուս վասն մահուան նորա ասէր. Նոցա այսպէս թուեցաւ՝ թէ վասն ննջելոյ քնոյն ասէ։

14 Յայնժամ ասէ ցնոսա Յիսուս յայտնապէս. Ղազարոս մեռաւ։

15 Եւ ես ուրախ եմ վասն ձեր, զի դուք հաւատասջիք ինձ, զի ես չէի անդ. այլ արդ՝ եկայք երթիցուք առ նա։

16 Ասէ Թովմաս՝ անուանեալն Երկուորեակ՝ ցաշակերտակիցսն. Ընդ եկայք և մեք՝ զի ընդ նմա մեռցուք։

17 Եկն Յիսուս՝ եգիտ զնա չորեքօրեայ ի գերեզմանի։

6 Երբոր լսեց՝ թէ նա հիւանդացել է, երկու օր մնաց հնաւանդն՝ որ էր։

7 Ապա ներանից եւս ասաց նոցա. Եկէք մինչ գնանք Հրէաստան։

8 Աշակերտներն նորան ասացին. Ռաբբի՝ հենց հիմիկ Հրէաներն ուզում էին քեզ քարկոծ անել, և մինչ հնտեղ ես գնում։

9 Յիսուս պատասխան առաւ. Չէ որ օրն տասներկու ժամ (ա. հալ) ունի. թէ որ մինն ցերեկն կըգնայ, նա չի գայթակղվիլ. քանզի որ՝ էս աշխարհքիս լոյսըն տեսնում։

10 Ապա թէ որ մինն գիշերուն կըգնայ՝ կըգայթակղվի. ինչու որ՝ լոյս չըկայ նորա հետ։

11 Երբոր էս ասաց, ետևից եւս ասաց նորանց. Որ՝ Ղազարոս բարեկամն քուն էլաւ. բայց կըգնամ՝ որ զարթնացնեմ նորան։

12 Աշակերտներն նորան ասացին. Տէր՝ թէ որ քուն էլաւ՝ ապա կառողջանայ։

13 Այց Յիսուս նորա մեռնելոյն համար էր ասում. Նորանց էնպէս երևեցաւ թէ քընի թեքընկած լինելոյ համար ասում էր։

14 Ին ժամանակն Յիսուս յայտնի ասաց նորանց. Ղազարոսն մեռաւ։

15 Եւ ես ուրախ եմ ձեզ համար՝ որ դուք հաւատաք ինձ, որ ես էնտեղ չէի. բայց հիմիկ եկէք գնանք նորա մօտ։

16 (Ապա) Թոմաս Երկուորեակ (ջուղտակ) կոչվածն (իրան) ընկեր աշակերտներին ասաց. Ապա եկէք՝ որ մենք էլ նորա հետ մեռնինք։

17 Յիսուս եկաւ՝ նորան չորս օր գերեզմանի մէջ (դրած) գտաւ։

(4) Գոլ. ժ. 40։ (5) Գոլ. ժ. 31։ (6) Գոլ. ք. 3։ (7) Գոլ. ժբ. 35։ (8) ք Օրէն. ք. 16։ Ղեսի. ժբ. 3։ Պսակ. ք. 34։ Ելից. է. 50։ ա Կորնթ. ժե. 18. 51։

Digitized by Google

18 Եւ էր Լնթեանիա մերձ յԲեթսաղէմ՝ իբրեւ ասպարիզօք հինգ ասպատ :

19 Հաշտումք՝ ի հրէից անտի եկեալ էին առ Մարթա եւ Մարիամ, զի մխիթարեսցեն զնոսա վասն եղբօրն :

20 Մարթա իբրեւ լուաւ՝ թէ Յիսուս գայ, ընդ առաջ գնաց նորա. բայց Մարիամ նստէր անդէն ի տան :

21 Ասէ Մարթա ցՅիսուս . Տէր՝ եթէ աստ լեալ էիր՝ եղբայրն իմ չէր մեռեալ :

22 Այլ և արդ գիտեմ, եթէ զոր ինչ խնդրեսցես յԱստուծոյ՝ տացէ քեզ Աստուած :

23 Ասէ ցնա Յիսուս . Յարիցէ եղբայրն քո :

24 Ասէ ցնա Մարթա . Գիտեմ զի յարիցէ ի յարութեան՝ յաւուրն յետնում :

25 Ասէ ցնա Յիսուս . Ես իմ եմ յարութիւն և կեանք . որ հաւատայ յիս, թէպէտ և մեռանիցէ կեցցէ :

26 Եւ ամենայն որ կենդանի է և հաւատայ յիս, մի՛ մեռցի ի յաւիտեան . հաւատա՞ս այսմիկ :

27 Ասէ ցնա . Այո՛ Տէր՝ ես հաւատացի , եթէ դու ես Քրիստոսն Որդի Աստուծոյ , որ յաշխարհ գայր :

28 Եւ զայս իբրեւ ասաց , գնաց և կոչեաց զՄարիամ քոյր իւր լռելեայն՝ և ասէ . Ուսուցիչն եկեալ է և կոչէ զքեզ :

29 Նա իբրեւ լուաւ՝ յարեաւ վազվազակի , և եկն առ նա :

30 Զի եւս էր եկեալ Յիսուս ի գեղն . այլ էր անդէն ի տեղւոջն՝ ուր ընդ առաջ եղեւ նմա Մարթա :

18 Եւ Լնթեանիա մօտ էր Երուսաղէմին ասան հինգ ասպարէզի (մանկլով) չափով :

19 Հրեաներից շատեր եկել էին Մարթայի և Մարիամի մօտ , որ եղբօր կողմանէ մխիթարեն նորանց :

20 Երբոր Մարթա լսեց՝ թէ Յիսուս գալիս է , գնաց նորա առաջը . բայց Մարիամն նստած էր :

21 Մարթա Յիսուսին ասաց . Տէր՝ թէ որ դու հաւեղ եղած լինէիր՝ իմ եղբայրս չէր մեռել :

22 Այլ հիմիկ էլ գիտեմ , թէ ինչ որ Աստուածանից խընդրես՝ Աստուած կըտայ քեզ՝ :

23 Յիսուս նորան ասաց . Քո եղբայրդ յարութիւն կառնէ :

24 Մարթան նորան ասաց . Գիտեմ որ յարութիւն կառնէ յարութենումն՝ յետին օրումն[10] :

25 Յիսուս նորան ասաց . Ես եմ յարութիւն[11] և կեանք[12] . ով որ ինձ հաւատումէ՝ թէ և մեռանի՝ կապրի[13] :

26 Եւ ամէն ով որ կենդանի է և ինձ հաւատումէ , նա յաւիտեան չի մեռնիլ . հաւատումես սրան :

27 Նորան ասաց . Այո՛ Տէր , ես հաւատացի՝ թէ դու ես Քրիստոսն Որդին[14] , որ պէտք է աշխարհք գայիր :

28 Եւ երբոր էս ասաց , գնաց թաքուն կանչեց քրոջն Մարիամ քրվորըն և ասաց . Ուսուցիչն եկել է և քեզ կանչումէ :

29 Նա երբոր լսեց՝ շուտով վեր կացաւ , և եկաւ Յիսուսի մօտ :

30 Յիսուս դեռ չէր եկել գիւղն՝ բայց հանդիպեցաւ նորան՝ որտեղ որ Մարթան եկաւ նորա առաջն :

(9) Ովհ . թ . 31 : (10) Դան . ժդ . 13 : Ովհ . ե . 29 : (11) Ովհ . ե . 21 : զ . 39 , 40 , 44 : (12) Ովհ . ա . 4 : զ . 35 : ժդ . 6 : Ղուկ . գ . 4 : ա Ովհ . ա . 1 , 2 : 4 : 11 : (13) Ովհ . գ . 36 : ա Ովհ . ե . 19 , 24 : (14) Ասպ . ժգ . 18 . Ովհ . գ . 13 . զ . 14 . 70 .

Digitized by Google

31 Իսկ Հրեայքն՝ որ էին ընդ նմա՝ ասեն ցնա. Ուսո՛ւցիչ, մի՛ ասեն անդ՝ և մխիթարեցին զնա, իբրև տեսին զի՝ արիամ՝ թէ յարեաւ վաղվաղակի և գնաց, գնացին և նոքա զհետ նորա. համարէին թէ՝ ի գերեզմանն երթայ՝ զի լացցէ անդ։

32 Իսկ՝ արիամ իբրև եկն ուր էր Յիսուս՝ և տեսանելով զնա, անկաւ առ ոտս նորա և ասէ. Տէր՝ եթէ աստ էիր դիպեալ՝ ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ։

33 Յիսուս իբրև տեսանէ զնա լալ, և որ ընդ նմա էին Հրեայքն՝ լային, խռովեցաւ յոգի իւր իբրև զայրացեալ։

34 Եւ ասէ. Ո՞ւր եդիք զնա. ասեն ցնա. Տէր՝ ե՛կ և տե՛ս։

35 Եւ արտասուեաց Յիսուս։

36 Եւ՝ասէին Հրեայքն. Տեսէք որչափ սիրէր զնա։

37 Եւ ոմանք ի նոցանէ ասէին. Ո՞չ կարէր սա, որ երաց զաչս կուրին, առնել՝ զի և սա մի՛ մեռցի։

38 Յիսուս դարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր, գայ ի գերեզմանն. և էր այր մի, և վէմ մի եդեալ ի վերայ նորա։

39 Եւ ասէ Յիսուս. Ի բա՛ց արարէք զվէմդ. ասէ ցնա Մարթա՝ քոյր մեռելոյն. Տէր՝ արդ հոտեալ իցէ, քանզի չորեքօրեայ է։

40 Եւ՝ասէ ցնա Յիսուս. Ո՞չ ասացի քեզ, եթէ հաւատասցես՝ տեսցես զփառսն Աստուծոյ։

41 Եւ իբրև ի վեր առին զվէմն, Յիսուս ամբարձ զաչս իւր ի վեր, 31 Հայց Հրեայքն՝ որ գնային ընդ նմա ի տունն՝ մխիթարելով զնա, իբրև տեսին զարիամ՝ թէ շուտով վերկացաւ և գնաց՝ նորանք էլ նոքա եւեթ գնացին. կարծեալ թէ գերեզմանն է գնում՝ որ լացցէ անդ[15]։

32 Հայց արիամ երբոր եկաւ էն տեղն՝ որ Յիսուսն էր՝ և նորան տեսաւ, նորա ոտներըն ընկաւ և ասաց. Տէր՝ թէ որ էստեղ պատահած լինէիր՝ իմ եղբայրս չէր մեռնի[16]։

33 Յիսուս երբոր նորան տեսաւ՝ որ լաց էր լինում և Հրեաներն էլ՝ որ նորա հետ էին՝ լաց էին լինում, իրան հոգով մէջն դժուարացաւ շատ տրտմածի նման։

34 Եւ ասաց. Ո՞ւր տեղ դրիք նորան. նորան ասացին. Տէր՝ ե՛կ և տե՛ս։

35 Եւ Յիսուս արտասուեց[17]։

36 Հրեաներն ասում էին. Տեսէք՝ թէ որքան սիրում էր նորան։

37 Ոմանցից կէսն ասում էին. Մի՞թէ սա որ կուրի աչքերըն բաց արաւ՝ չէր կարող անել՝ որ սա էլ չըմեռնի[18]։

38 (Ուպա) Յիսուս միևնէլ իրան մեջըումն տրտմած՝ եկաւ գերեզմանըն. և էն միև այր (խոշոչ) էր՝ և միև քար նորա վերայ դրած։

39 Եւ Յիսուս ասաց. Առէք քարըդ դէն քցեցէք. մեռելի քոյրն՝ Մարթան նորան ասաց. Տէր՝ հիմիկ հոտած կըլինի. ինչու որ՝ չորս օրվան է։

40 Յիսուս նորան ասաց. Չէ՞ որ քեզ ասացի. եթէ հաւատաս՝ Աստուծոյ փառքըն կըտեսանես[19]։

41 Եւ երբոր քարըն վերառին, Յիսուս իրան աչքերըն դէպի վեր

(15) Կդ. 19։ (16) Կէ. 21։ (17) Յովհ. ժբ. 35։ (18) Յովհ. թ. 6։ (19) Կէ. 4. 23։

և ասէ . Հայր՝ գոհանամ զքէն , զի լուար ինձ ։
42 Եւ ես գիտէի՝ զի յամենայն ժամ լսես ինձ . այլ վասն ժողովրդեանս , որ շուրջ կան՝ առնեմ , զի հաւատասցեն՝ թէ դու առաքեցեր զիս ։
43 Օ՛այս իբրև ասաց , ՚ի ձայն մեծ աղաղակեաց և ասէ . Ղ՛ազարէ՝ արի ել արտաքս ։
44 Եւ ել մեռեալն տուք կապեալվք , և ձեռօքն երիվարդօք , և երեսօքն վարշամակապատօք , և ասէ ցնոսա Յիսուս . Լուծէ՛ք զնա և թողէք երթալ ։

45 Ո՛ստումբ ՚ի հրէից՝ որ եկեալ էին առ Մարիամն , իբրև տեսին զոր արարն , հաւատացին ՚ի նա ։
46 Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիան , և պատմեցին նոցա՝ զոր արարն Յիսուս ։

47 Ժողովեցին քահանայապետքն և փարիսեցիք առեան , և ասեն . Ո՞ի՞նչ արասցուք , զի այրն այն բազում նշանս առնէ ։
48 Եթէ թողումք զնա այնպէս , ամենքին հաւատասցեն ՚ի նա . և գայցեն հռոմք՝ և բառնայցեն զտեղիս մեր՝ և զազգն ։
49 Մի՝ ՚ի նմա ՚ի նոցանէ անուն Կայիափա , որ քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ , ասէ ցնոսա . Դուք ոչինչ գիտէք ,
50 Եւ ոչ բնաւ խորհիլ իսկ , թէ լաւ է մեզ զի այր մի մեռանիցի ՚ի վերայ ժողովրդեանս , և մի՛ ամենայն ազգս կորիցէ ։
51 Օ՛այս ոչ յանձնէ ինչ ասաց . այլ զի քահանայապետ էր տարւոյն այնորիկ , մարգարէացաւ և ասաց . Հայր՝ գոհանամ քեզանից , որ լսեցիր ։
42 Եւ ես գիտէի՝ որ ամէն ժամանակ լսես ինձ . բայց ես ժողովրդիս համար եմ անում՝ որ հաւատան թէ դու ուղարկեցիր ինձ[20] ։
43 Երբոր ես ասաց , մեծ ձայնով աղաղակեց և ասաց . Ղ՛ազարէ՝ վեր կաց՝ դուրս եկ ։
44 Եւ մեռեալն դուրս եկաւ կապած ոտներով , և ձեռները շորթով պատած , և երեսն վարշամակներով (խաւով) պատած[21] . և Յիսուս նորանց ասաց . Լուծէ՛ք դորան և թողէք որ գնայ ։
45 Հրէաներիցն շատերն՝ որ Մարիամների մօտն էին եկել՝ երբոր տեսին էն՝ որ նա արաւ , հաւատացին նորան[22] ։
46 Եւ նորանցից մին քահանան գրնացին փարիսեցիներին մօտ , և նորանց պատմեցին ինչ որ Յիսուսն արաւ ։
47 Քահանայապետներն և փարիսեցիներն տիվան ժողովեցին[23] , և ասացին . Ի՞նչ անենք , ի՞նչու որ՝ էն մարդն շատ նշաններ է անում[24] ։
48 Եթէ որ նորան էսպէս թողնենք՝ ամենքն կը հաւատան նորան , և հռոմայեցիքն կուգան և մեր ազգըն և տեղն վեր կառնեն ։
49 Նորանցից մինն Կայիափա անունով՝ որ էն տարվան քահանայապետն էր՝ նորանց ասաց[25] . Դուք իսկի բան չէք գիտում ,
50 Եւ իսկի էլ չէք մտածում , թէ լաւ է մեզ համար՝ որ մին մարդ մեռնի ժողովրդիս վերայ՝ և ամէն ազգըս չկորչի[26] ։
51 Էս բանըս ոչ թէ իրանից ասաց . բայց որովհետև էն տարվան

(20) Յովհ . ժբ . 30 ։ (21) Յովհ . ի . 7 ։ (22) Յովհ . բ . 23 ։ ժ . 42 ։ ժբ . 11 . 18 ։ (23) Սաղ . բ . 2 ։ Մատթ . իզ . 3 ։ Մարկ . ժդ . 1 ։ Ղուկ . իբ . 2 ։ (24) Յովհ . ժբ . 19 ։ Գործ . դ . 16 ։ (25) Ղուկ . գ . 2 ։ Յովհ . ժբ . 14 ։ Գործ . դ . 6 ։ (26) Յովհ . ժբ . 14 ։

Digitized by Google

ւոյն այնարիկ , մարգարէացաւ՝ եթէ մեռանելոց էր Յիսուս ՚ի վերայ ազգին :

52 Եւ ոչ ՚ի վերայ ազգին միայն , այլ զի և զորդիսն Աստուծոյ զցրուեալսն ժողովեսցէ ՚ի մի :

53 Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին՝ զի սպանցեն զնա :

54 Եւ Յիսուս այնուհետև ոչ ե֊թէ համարձակ շրջէր ՚ի մէջ Հրէից . այլ գնաց անտի յերկիր մի՝ որ մերձ էր յանապատ , ՚ի քաղաք մի՝ որում անուն էր Եփրայիմ՝ և անդ լինէր աշակերտօքն հանդերձ :

55 Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից , և բազումք ելին յԵրուսաղէմ ՚ի գնաւոյ անտի յառաջագոյն քան զզատիկն , զի սրբեսցեն զանձինս իւրեանց :

56 Խնդրէին զՅիսուս , և ասէին ընդ միմեանս մինչ կային ՚ի տաճարին . Ո՞րպէս թուի ձեզ՝ եթէ ոչ գայցէ ՚ի տօն այսր . պատուէր առեալ էր քահանայապետին և փարիսեցւոց , զի թէ ոք գիտասցէ՝ թէ ուր է , գուշակեսցէ զնմանէ՝ զի կալցին զնա :

քահանայապետն էր , մարգարէացաւ՝ թէ Յիսուս պիտի մեռանէր ազգին վերայ :

52 Եւ ոչ թէ միանակ ազգին վերայ[27] , բայց որ Աստուծոյ ցրուած որդիքներն էլ միանեղ ժողովէ[28] :

53 Ապա էն օրից եռե խորհուրդ արին՝ որ նորան սպանեն :

54 Եւ Յիսուս նրանից եռե էլ համարձակ չէր մանգալիս Հրէաների մէջն[29] . բայց էնտեղից գնաց մին երկիր , որ անապատին մօտ էր , մին քաղաքի մէջ՝ որ նորա անունն Եփրայիմ էր[30] . և էնտեղ էր կեռնում աշակերտների հետ :

55 Եւ Հրէաների զատիկն մօտ էր , և էն գաւառից շատ մարդիք առաջ վեր էլան Երուսաղէմ , որ իրանց անձներըն սրբեն[31] :

56 Ա՞ն էին գալիս Յիսուսին , և իրար առումին[32]՝ երբոր տաճարումն էին . Ի՞նչպէս է երեւում ձեզ . միթէ էս տօնիս չի՞ գալ նա էտեղ . (բայց) քահանայապետներըն և փարիսեցիներն հրամայ էին առնել , որ եթէ մինն գիտենայ՝ թէ ինչ տեղ է , նորա հասկը իմաց տայ՝ որ բռնեն նորան :

ԻԱ · ԺՒ

3 Յիսուս Մարիամին կը֊ղովէ որ իրան ոտներըն օծէց : 9 Շատ ժողովուրդ կը֊գան ի տեղը Ղազարոսին էլ տեսնեն : 10 Քահանայապետներն խորհուրդ կանեն՝ որ նորան էլ սպանեն : Ուրիսաոս հեղի Երուսաղէմ կը֊գնայ : 20 Հեթանոսներն փափաքեսին որ Յիսուսին տեսնեն : 23 Իրան մահին համար առաջուց իմաց կ֊ուտայ : 27 Հրէաներին մեծ կռիւ-բռնութիւն . 42 Շատ իշխաններից կը֊հաւատան նորան : բայց յայտնի չէն գաւառնում . 44 Ուրիսաոս ցոյց կ֊ուտայ որ իրան հաւատացողներն Աստուծոյն էլ կը֊հաւատան : 47 Ուրիսաոսի խօսքն կը֊պատէ յիսին օրումն :

1 Յետ Յիսուս զսակիցն վեց օր առաջ եկաւ Յեթանիա , ուրանէր

1 Ութ Յիսուս վեց աւուրբ յառաջ քան զզատիկն եկն ՚ի Յեթա֊

(27) Նախ . խԲ . 6 : ա Յովհ . բ . 2 : (28) Յովհ . ժ . 16 : Եփես . բ . 14—17 : (29) Յովհ . ե . 1 . 3 : է . 1 : (30) բ Պնոյ . ժգ . 19 : (31) Յովհ . բ . 13 : է . 1 : ը . 6 : (32) Վէր . 7 :

Digitized by Google

նախ , ՚ուր էր ՚ի սազար մեռեալն , զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց :

2 Եւ արարին անդ նմա ընթրիս . և ՚ի սպասու կայր Մարթա , և ՚ի սազար մի էր ՚ի բազմելոց ընդ նմա :

3 Իսկ Մարեմայ առեալ լիտր մի իւղոյ նարդեան ազնուի՝ մեծագնոյ , օծ զոտն Յիսուսի , և հերձ իւրովի մազիւքն զոտս նորա . և առնն լի եղև ՚ի հոտոյ իւղոյն :

4 Ասէ մի ոմն յաշակերտաց նորա՝ Յուդա Իսկարիովտացի , որ մատնելոցն էր զնա :

5 Ընդէր ոչ իւղդ այդ վաճառեցաւ երեք հարիւր դենարի , և տուաւ աղքատաց :

6 Այս ասաց՝ ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա . այլ զի գող էր՝ և զարկղն ինքն ունէր . և որ ինչ անկանէր՝ նա կրէր :

7 Ասէ Յիսուս . Թո՛ղ տուր դմա , զի յօրն պատանաց իմոց պահեացե զայդ :

8 Զաղքատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք . զիս ոչ յանապազ ընդ ձեզ ունիք :

9 Իբրև գիտաց ժողովուրդ բազում ՚ի Հրէից թէ անդ է՝ եկին , ոչ միայն վասն Յիսուսի , այլ զի և զ՚ի սազար տեսցեն , զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց :

10 Խորհուրդ արարին քահանայապետքն՝ զի և զ՚ի սազար սպանցեն :

11 Վասնզի բազումք ՚ի Հրէից երթային և հաւատային ՚ի Յիսուս :

12 ՚Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ

որ մեռած ՚ի սազարոն էր՝ որ նորան մեռելներն յարոյց[1] :

2 Եւ հնտեղ հացկերոյթ եղեւ նմա , և Մարթա ծառայէր սեղանին , և ՚ի սազարէն նորա հետ նստօղներից մինն էր :

3 Այլ Մարիամ մին լիտր նարդոսի ազնիւ մեծագին իւղ առաւ[3] . և Յիսուսի ոտներքն օծեց , և իւրեան մազերովն սրբեաց նորա ոտներն . և տունն լցաւ էն իւղի հոտովն :

4 Ուսակերտներից մինն՝ Յուդա Իսկարիովտացին , որ նորան մատնելու էր՝ ասաց .

5 Ինչու՞ համար էգ իւղդ երեք հարիւր դենարի չծախվեցաւ , և աղքատներին տրվվաւ :

6 Այս ասաց՝ ոչ թէ որ նա աղքատների համար հոգս ունէր . բայց նրա համար որ գող էր՝ և քսակըն ինքն ունէր . և ինչ որ ընկնաւէր՝ նա էր պահում[4] :

7 Յիսուս ասաց . Թո՛ղ տուր դորան , որ մինչև իմ պատանքիս օրն պահէ էգ :

8 Աղքատներըն ամէն ժամանակ ձեզ հետ ունիք . (բայց) ինձ ամէն ժամանակ ձեզ հետ չունիք[5] :

9 Երամբ Հրեաներից շատ ժողովուրդ գիտաց՝ թէ (նա) հնտեղ է՝ եկին , ոչ թէ ինոակ Յիսուսի համար , բայց որ ՚ի սազարին էլ տեսնեն , որ նորան մեռելներից մինչ յարոյց[6] :

10 Քահանայապետներն խորհուրդ արին՝ որ ՚ի սազարն էլ սպանեն[7] :

11 Պատճառն որ՝ Հրեաներից շատ մարդիք գնումէին և հաւատումէին Յիսուսին[8] :

12 Սրա յետևի օրումն շատ ժո-

(1) Յովհ . ժա . 1 . 43 : (2) Մարկ . իգ . 6 : Մատթ . ժգ . 3 : (3) Ղուկ . ժ . 38 , 39 : Յովհ . ժա . 2 : (4) Յովհ . ժգ . 29 : (5) Մատթ . իգ . 11 : Մարկ . ժգ . 7 : (6) Յովհ . ժա . 43 , 44 : (7) Ղուկ . ժգ . 34 : (8) Յովհ . ժա . 45 . պայթ . 18 :

Digitized by Google

բազում՝ որ եկեալ էր ի տօնն, իբրեւ լուան՝ թէ գայ Յիսուս յԵրուսաղէմ,

13 Առին ոստս արմաւենեաց, և ելին ընդառաջ նորա՝ աղաղակէին և ասէին. Ովսաննայ, օրհնեալ որ գայդ յանուն Տեառն՝ Թագաւոր Իսրայէլի:

14 Եւ գտեալ Յիսուսի էշ մի, նստաւ ի վերայ նորա. որպէս և գրեալ է.

15 Մի՛ երկնչիր դուստր Սիովնի՛ ահա թագաւորդ քո գայ նըստեալ ի վերայ յատանակի իշոյ:

16 Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն, այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս, յայնժամ յիշեցին, եթէ այն էր՝ որ գրեալն էր վասն նորա. և զայն արարին նմա:

17 Եւ ժողովուրդն վկայէր՝ որ էր ընդ նմա, թէ զԼազար կոչեաց և եթ ի գերեզմանէն, և յարոյց զնա ի մեռելոց:

18 Եւ վասն այնորիկ ընդառաջ եղև նմա ժողովուրդն, զի լուան եւ թէ զայն նշանս արարեալ էր նորա:

19 Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս. Տեսանէք՝ զի ոչինչ օգաք. ահաւասիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց:

20 Էին անդ ոմանք և Հեթանոսք յելելոցն անդր, զի երկրպագուս նիցեն ի տօնին:

21 Եկեալ մատեան առ Փիլիպպոս՝ որ ի Բեթսայիդա Գալիլեացւոցն էր, աղաչէին զնա և ասէին. Տէր՝

ղովուրդ՝ որ եկելէին տօնն, եթէպէտ լսեցին՝ թէ Յիսուս գալիս է Երուսաղէմ.

13 Առմաւի ծառի ճղներ առին, և դուրս գնացին նորա առաջի, աղաղակուէին և ասում. Ովսաննայ, օրհնեալ (ես) որ Տէրի անուամբ գալիս ես՝ դու Իսրայէլի Թագաւորդ:

14 Եւ Յիսուս մին էշ գտաւ, և նորա վերայ նստեց. ինչպէս որ գըրված է՝ (թէ):

15 Մի՛ վախենար Սիօնի աղջիկ, ահա քո Թագաւորդ գալիս է՝ իշի քուռակի վերայ նստած:

16 Եւ աշակերտներն առաջ չիմացան էն բանըն. բայց երբոր Յիսուս փառաւորվեցաւ էն ժամանակն մտքներն բերին՝ թէ էն էր՝ որ նորա համար գրված էր. և էն բանըն արին նորան:

17 Եւ ժողովուրդն՝ որ նորա հետ էր՝ վկայուէր, թէ Լազարին գերեզմանիցն մէնակ դուրս կանչեց. և էնպես մեռելներն մէջեցն յարոյց նորան:

18 Եւ նորա համար ժողովուրդն գնաց նորա առաջն, ինչու որ լըսեցին թէ նա էն նշանըն արել էր:

19 Ասյց փարիսեցիներն իրար մէջ ասում էին. Տեսնում էք՝ որ իսկի հնար չէք գտնում. ահա ամեն աշխարհ նորա հետէն գնաց:

20 Էնտեղ մին քանի Հեթանոսներ էլ կային նորանց միջումն. որ եկել էին էնտեղ, որ երկրպագութիւն անեն էն տօնումն:

21 Նորանք եկին Փիլիպպոսի մօտըն՝ որ Գալիլեացւոց Բեթսայիդայից էր, նորան աղաչում էն

(9) Մատթ. ԻԱ. 8: Մարկ. Ժա. 8: Ղուկ. ԺԹ. 35, 36, Հայելն: (10) Ղուկ. ԺԹ. 35, 38: (11) Մատթ. ԻԱ. 7: (12) Ծննդ. Բ. 9: (13) Ղուկ. Ժը. 38: (14) Ծովհ. Ե. 39: (15) Ծովհ. Ժգ. 20: (16) Վէպ. 11: (17) Ծովհ. Ժա. 37, 43: (18) Կատթ. Ժե. 4: (19) գ Յովհ. ը. 41, 43: Կատթ. ը. 37:

Digitized by Google

կաթիվք զՅիսուս տեսանել :

22 Գայ փիլիպպոս և ասէ ցՆդրէաս . Նդրէաս և փիլիպպոս ասեն ցՅիսուս :

23 Եւ Յիսուս պատասխանի եառ նոցա՝ և ասէ . Եհաս ժամ զի փառաւորեսցի Որդի մարդոյ :

24 Ճշմն ամէն ասեմ ձեզ . Եթէ ոչ հատանի ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի ,

25 Ինքն միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ : Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ , ի կեանսն յաւիտենական պահեսցէ զնա :

26 Եթէ ոք զիս պաշտիցէ՝ զկնի իմ եկեսցէ , և ուր եմն եմ՝ անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտիցէ , պատուեսցէ զնա Հայրն իմ :

27 Հայց այժմ անձն իմ խռովեալ է . և զինչ ասացից . Եհայր՝ ապրեցո զիս ի ժամէ աստի յայսմանէ , այլ վասն այնորիկ եկի ի ժամս յայս :

28 Հայր՝ փառաւորեա զանուն քո . եկն բարբառ յերկնից . Եւ փառաւորեցի , և դարձեալ փառաւորեմ :

29 Եւ ժողովուրդն՝ որ կայր և լուեր՝ ասէին . Որոտումն լինել . կէսքն ասէին . Հրեշտակ խօսեցաւ ընդ նմա :

30 Պատասխանի եառ Յիսուս՝ և ասէ . Ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս , այլ վասն ձեր :

31 Դատ՝ կամենումն Յիսուսին տեսանել[20] :

22 Փիլիպպոսն եկաւ և Նդրէասին ասաց . Նդրէասն և փիլիպպոսն ասացին Յիսուսին :

23 Եւ Յիսուս պատասխան տուեալ նորանց՝ և ասաց . Հասաւ (ատ. հաւն) հասաւ՝ որ Որդին մարդոյ փառաւորվի[21] :

24 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . Եթէ ոչ ցորենի հատն հողի մէջ ընկնի և մեռնի[22] ,

25 Ինքն մենակ կըմնայ . բայց եթէ որ մեռնի՝ շատ պտուղ կըբերէ . ով որ իրան անձըն սիրումէ՝ կըկորցընէ նորան . և ով որ իրան անձըն ատումէ էս աշխարհքումս , յաւիտենական կենաց մէջ կըպահէ նորան[23] :

26 Եթէ ոք ինձ ծառայէ՝ թող նա իմ ետևէս գայ . և որտեղ որ ես եմ՝ էնտեղ էլ իմ պաշտօնեայս կըլինի . եթէ որ ինձ ծառայէ ինձ , իմ Հայրս կըպատուէ նորան[24] :

27 Հայց հիմիկ իմ անձս տրտմած է[25] . և ի՞նչ ասեմ . Հայր՝ ապրեցրու ինձ էս ժամիցս (ատ. Ես) . բայց հենց նրա համար եկի էս ժամիս մէջն[26] :

28 Հայր՝ փառաւորիր քո Որդդ . երկնքից ձայն եկաւ , (թէ) փառաւորեցի և մինէլ կըփառաւորեմ[27] :

29 Եւ ժողովուրդն՝ որ կանգնած էր և լսումէր՝ ասումէին , թէ Որոտմունք է լինում . և էնտ ասումէին՝ թէ Հրեշտակ խօսեց նորա հետ :

30 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց . Ես ձայնս ոչ թէ ինձ համար եկաւ , բայց ձեզ համար[28] :

(20) Յովհ . ա . 44 : (21) Յովհ . ժգ . 32 : ժէ . 1 : (22) ա Կորնթ . ժե . 36 : (23) Մտթ . ժ . 39 : ժզ . 25 : Մրկ . ը . 35 : Ղկս . թ . 24 : ժէ . 33 : (24) Յովհ . ժգ . 8 : ժէ . 21 : ա Թես . գ . 16 : (25) Մտթ . իզ . 38 , 39 : Ղկս . ժբ . 50 : Յովհ . ժգ . 21 : (26) Ղկս . իր . 53 : Յովհ . ժը . 37 : (27) Մտթ . գ . 17 , (28) Յովհ . ժա . 42 :

Digitized by Google

31 Ա՛յժմիկ դատաստան է աշխարհիս այսորիկ . այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեցի արտաքս :

32 Եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ , զամենեսին ձգեցից առ իս :

33 Այս ասէր , նշանակեալ՝ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ :

34 Պատասխանի եւս նմա ժողովուրդն . Մե՛ք լուաք յօրինացն՝ եթէ Քրիստոսն յաւիտեան կայ , և դու զիա՞րդ ասես՝ թէ պարտ է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն Որդին մարդոյ :

35 Ա՛սէ ցնոսա Յիսուս . Փոքր միւս ևս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է . գնացէ՛ք մինչդեռ լոյսն ունիք , զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ . զի որ գնայ՝ի խաւարի , ո՛չ գիտէ յո՞ երթայ :

36 Մինչդեռ լոյսն ընդ ձեզ ունիք՝ հաւատացէ՛ք՝ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղիջիք . զայս խօսեցաւ Յիսուս , և չորաւ՝ թաքեաւ՝ի նոցանէ :

37 Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա . և նոքա ո՛չ հաւատային՝ի նա :

38 Զի լցցի բանն Եսայեայ մարգարէի՝ զոր ասաց . Տէր՝ ո՞ հաւատաց՝ի լուր մեր , և բազուկ Տեառն ո՞մ յայտնեցաւ :

39 Վասն այնորիկ ո՛չ կարէին

31 Հիմիկ է էս աշխարհքիս դատաստանն . հիմիկ էս աշխարհքիս իշխանն դուրս կը քցվի[29] :

32 Եւ ես երբոր կըբարձրանամ երկրիցս[30] , ամէնին կը քաշեմ ինձ մօտ[31] :

33 Ասա բանըս սաուսէր՝ որ ցոյց տայ թէ ինչ մահով պիտի մեռնի[32] :

34 Ժողովուրդն պատասխան տուաւ նորան . Մենք օրէնքիցն լսեցինք՝ թէ Քրիստոսն յաւիտեան կըկենայ . և դու ի՞նչպէս ես ասում՝ թէ պէտք է՝ որ Որդին մարդոյ բարձրանայ . ո՞վ է էն Որդին մարդոյ[33] :

35 Յիսուս նորանց ասաց . Մի՛ քիչ ժամանակ դեռ լոյսն ձեզ հետ է[34] . գնացէ՛ք , քանի որ լոյսըն ունիք՝ որ խաւարն ձեզ չըհասնէ[35] . պատճառն որ՝ ով որ խաւարումն է գնում , չի գիտում (թէ) ո՛ւր է գնում[36] :

36 Դեռ քանի որ լոյսըն ձեզ հետ ունիք՝ հաւատացէ՛ք լուսոյն , որ լուսոյ որդիք լինիք[37] . Յիսուս էս (բանըս) խօսեց , և գնաց թաք կացաւ նորանցից[38] :

37 Եւ էնքան նշաններ արել էր նորանց առաջին . և նորանք չէին հաւատում նորան :

38 Որ Եսայի մարգարէի խօսքն կատարվի՝ որ ասաց . Տէր՝ մեր խօսքին ո՞վ հաւատաց , և Տէրի բազուկն (էնելոն) ո՞ւմ յայտնըվեցաւ[39] :

39 Դրանհամար չէին կարում հա-

(29) Ա՛ոպր . ժբ . 29 : Ա՛ոմ . ժ . 18 : Ա՛ովհ . ժգ . 30 : ժչ . 11 : Գործ . ի՛չ . 18 : բ Կորնթ . գ . 4 : Ա՛փես . բ . 2 : չ . 12 : (30) Ա՛ովհ . գ . 14 : ը . 28 : (31) Ա՛ովհ . ե . 18 : Ա՛փես . բ . 9 : (32) Ա՛ովհ . ժը . 32 : (33) Ա՛ովհ . ձԲ . 36 , 37 , ԽԺ . 4 : Ա՛ոմ . Բ . 7 : ծգ . 6 : Ա՛ովհ . լե . 25 : Գաղ . բ . 44 : է . 14 . 27 : Մատթ . դ . 7 : (34) Ա՛ովհ . ա . 9՝ : ը . 12 : Բ . 5 : Ա՛ոպր . 46 : (35) Ա՛երեմ . ԺԳ . 16 : Ա՛փես . ե . 8 : (36) Ա՛ովհ . ԺԱ . 10 : ա Ա՛ովհ . բ . 11 : (37) Ա՛ովհ . ԺՉ . 8 : Ա՛փես . ե . 8 : ա Ա՛ովհ . ե . 5 : ա Ա՛ովհ . բ . 9—11 : (38) Ա՛ովհ . ը . 39 : ԺԱ . 54՝ (39) Ա՛ոպր . ծգ . 1 : Ե՛սայի . ժ . 16 :

Digitized by Google

հաւատալ , զի միւսանգամ ասէ Եսայի :

40 Թո՛ւ կուրացոյց զաչս նոցա , և զսիրտս նոցա . զի մի՛ տեսցեն աչօքք , և իմացին սրտիւք , և դարձցին՝ և բժշկեցից զնոսա :

41 Այս ասաց Եսայի՝ զի ետես զփառս նորա , և խօսեցաւ վասն նորա :

42 Սակայն և՝ յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին ի նա . այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի՛ ի ժողովրդենէն ելանիցեն :

43 Սիրեցին զփառս մարդկան՝ առաւել քան զփառան Աստուծոյ :

44 Եւ Յիսուս աղաղակեր և ասէր . Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս , այլ յայն՝ որ առաքեացն զիս :

45 Եւ որ տեսանէ զիս , զայն տեսանէ՝ որ առաքեացն զիս :

46 Ես լոյս յաշխարհ եկի , զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի մի՛ մնասցէ :

47 Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց , և ոչ պահեսցէ , ես ոչ դատիմ զնա . քանզի ոչ եկի՝ թէ դատեցայց զաշխարհ , այլ զի փրկեցից զաշխարհ :

48 Որ անարգէ զիս , և ոչ ընդունի զբանն իմ , գոյ՝ որ դատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ , նա դատի զնա յաւուրն յետնում :

49 Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ . այլ որ առաքեացն զիս Հայր , նա ետ ինձ պատուէր՝ զինչ ասասցէ և զինչ խօսեսցէ . 50 և գիտեմ զի պատուէր նորա կեանք յաւիտենից են . զորս ինչ ես խօսիմ՝ որպէս ասաց ինձ Հայր՝ այնպէս խօսիմ :

40 Թո՛ւ նորանց աչքերըն կուրացոյց , և նորանց սրտերըն թմրացոյց[40] . որ աչքով չըտեսանեն , և սրտով չիմանան , և դառնան՝ և (ես) բժշկիմ նորանց :

41 Եսային ես ասաց . երբոր նորա փառքըն տեսաւ , և նորա համար խօսեց[41] :

42 Այց էնպէս էլ իշխաններիցն շատերն հաւատացին նորան . բայց փարիսեցիներուն պատճառովն չէին յայտնում , որ ժողովարանիցն դուրս չըլինին[42] :

43 Ինչու որ՝ մարդկանց փառքըն աւելի սիրեցին քանթէ Աստուծոյ փառքըն[43] :

44 Եւ Յիսուս աղաղակումէր և ասում . Այս որ ինձ հաւատում՝ ոչ թէ ինձ է հաւատում , բայց նորան՝ որ ինձ ուղարկեց[44] :

45 Եւ նա որ ինձ տեսնում՝ նորան է տեսնում՝ որ ինձ ուղարկեց[45] :

46 Ես լոյս եկի աշխարհքս , որ ամէն ով հաւատում ինձ՝ խաւարի մէջ չըմնայ[46] :

47 Եւ թէ որ մինն իմ խօսքերիս լսէ և չըպահէ , ես չեմ դատիլ նորան[47] . պատճառն որ՝ ես չեկի՝ որ աշխարհքը դատեմ[48] , այլ որ աշխարհքը փրկեմ :

48 Ով որ ինձ անարգումէ , և իմ խօսքերըս չէ ընդունում[49] , կայ՝ որ կըդատէ նորան . էն խօսքն՝ որ ես խօսեցի , նա կըդատէ նորան յետին օրումն[50] :

49 Ինչու որ՝ ես իմ անձնիցս չըխօսեցի[51] . բայց Հայրն՝ որ ինձ ուղարկեց , նա պատուէր տուաւ

(40) Եսայ . զ . 9 , 10 : Մատթ . ժգ . 14 : (41) Եսայ . զ . 1 : (42) Յովհ . է . 13 : թ . 22 : (43) Յովհ . ե . 44 : (44) Մատթ . թ . 36 : ա Պետր . ա . 21 : (45) Յովհ . ժգ . 9 : (46) Ա Յհ . 35 , 36 : Յովհ . գ . 19 : ը . 12 : թ . 5 . 39 : (47) Յովհ . ե . 45 : ը . 15 . 26 : (48) Յովհ . գ . 17 : (49) Ղուկ . ժ . 16 : (50) ը Օրին . ժը . 19 : Մատթ . ժզ . 16 : (51) Յովհ . ը . 38 : ժգ . 10 :

Digitized by Google

ասացից՝ և զինչ խօսեցայց :

50 Եւ գիտեմ՝ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք . արդ՝ զոր եան խօսիմ , որպէս ասաց ինձ Հայրն՝ այնպէս խօսիմ :

ինձ՝ թէ ինչ պիտի ասեմ՝ և ինչ պիտի խօսիմ[52] :

50 Եւ գիտեմ՝ որ էն պատուիրանքն յաւիտենական կեանք է . ապա ինչ որ ես խօսումեմ , էնպէս եմ խօսում՝ ինչպէս որ Հայրն ասաց ինձ :

ԿԼ · ՀԻ

5 Յիսուս իրան աշակերտներին ոտներըն կըլուանայ . 14 Նորանց օրինակ կըտայ որ իրար սիրեն և խոնարհութիւն անեն : 18 Յուդայի համար առաջուց կասէ՝ որ ինքն պիտի մատնէ , և մին նշանով նորանց ցոյց կըտայ էն մատնողն . 34 Նորանց պատուիրանք կըտայ որ իրար սիրեն , 36 Ու Պետրոսի ուրանալն առաջուց իրան կըյայտնէ :

1 Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի , գիտաց Յիսուս , թէ հասեալ է ժամ նորա՝ զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ Հայր , սիրեաց զիւրսն՝ որ յաշխարհի աստ են . խնայառ սիրեաց զնոսա :

2 Եւ ի լինել ընթրեացն , Սատանայի իսկ արկեալ էր ի սիրտ՝ զի մատնեսցէ զնա Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացւոյ :

3 Գիտաց Յիսուս զի զամենայն ինչ ետ Հայր ի ձեռս նորա , և թէ յԱստուծոյ ել , և առ Աստուած երթայ :

4 Յառնէ յընթրեացն անտի , և դնէ զհանդերձսն , և առեալ ղեն ջակ մի՝ սիրածաւ :

5 Եւ ապա առեալ ջուր՝ արկ ի կոնք , և սկսաւ լուանալ զոտս աշակերտացն , և սրբէր ղենջականն՝ զոր սիրածեալ էր :

6 Գայ առ Սիմոն Պետրոս , և

1 Յատկի տօնից առաջ՝ Յիսուս գիտաց՝ , որ իրան ժամն (ատ. հասել) հասել է՝ որ էս աշխարհքից փոխվի դէպի Հայրն , իրան ներին՝ որ էս աշխարհքումս են՝ սիրեց . և մինչև վերջն սիրեց նորանց :

2 Եւ երբոր ընթրիքն (էրեկվան հացկերոյթն) էր լինում , Սատանան Սիմոնեան Յուդա Իսկարիոտացոյ սրտի մէջն քցել էր՝ որ մատնէ նորան[3] :

3 Յիսուս գիտաց՝ որ Հայրն ամէն բան իրան ձեռքն տուաւ[4] , և որ Աստուածանից եկաւ , և Աստուծոյ մօտն է գնում[5] :

4 Հացկերոյթենից վերկացաւ և շորերըն վեր դրաւ , և մին ղենջակ (փեշտամալ) առաւ մէջքովն պատից[6] :

5 Եւ յետոյ ջուր առաւ՝ լըցրուց տաշտակը , և սկսեց աշակերտների ոտներըն լուանալ , և էն ղենջակովն՝ որ մէջքումն պատած էր՝ սրբումէր :

6 Սիմօն Պետրոսի մօտ եկաւ ,

(52) բ Օրէն · ժբ · 18 : (1) Մատթ · իգ · 2 : (2) Հովհ · ժբ · 23 : ժե · 1 · 11 : (3) Ղուկ · իբ · 3 : Ա Յովհ · 27 : (4) Մատթ · ժա · 27 : իբ · 18 : Հովհ · գ · 35 : ժե · 2 : Գործ · բ · 36 : ա Կորնթ · ժե · 27 : Եբր · բ · 8 : (5) Հովհ · ը · 42 ; ժգ · 28 : (6) Ղուկ · իբ · 27 : փիլպ · բ · 7 , 8 :

Digitized by Google

նա ասէ ցնա . Տէր՝ դուն զնի՞մ զոտս լուանաս :

7 Պատասխանի եառ Նմա Յիսուս՝ և ասէ . Ո՛ր ինչ եմս գործեմ , դու այժմ ոչ գիտես , բայց ապա գիտասջիր :

8 Ասէ ցնա Պետրոս . Ո՛չ լուասցես զոտս իմ յաւիտեան . պատասխանի եառ Նմա Յիսուս . Եթէ ոչ լուացից զքեզ , ոչ ունիս ընդ իս մասն :

9 Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր՝ մի՛ միայն զոտս իմ , այլ և զձեռս և զգլուխս :

10 Ասէ ցնա Յիսուս . Լուացեալն չէ ինչ պիտոյ՝ բայց զի զոտսն լուանայցէ , քանզի ամենևին սուրբ է . և դուք սուրբ էք , այլ ոչ ամենեքին :

11 Ո՛չ գիտէր զայն՝ որ մատնէլոյն էր զնա . վասն այնորիկ ասաց , Թէ Ո՛չ ամենեքին սուրբ էք :

12 Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա , առ զՀանդերձան իւր՝ և դարձեալ բազմեցաւ , և ասէ ցնոսա . Գիտէ՞ք զինչ արարի ձեզ :

13 Դուք կոչէք զիս Ո՛ւսուցիչ և Տէր . և բարւոք ասէք , քանզի եմ իսկ :

14 Եւկ արդ՝ եթէ ես լուացի զոտս ձեր՝ Տէրս և Ո՛ւսուցիչս , և դուք պարտիք զմիմեանց ոտս լուանալ :

15 Ո՛չ օրինակ մի ետու ձեզ , զի որպէս ես ձեզ արարի , և դուք առնիջիք :

16 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . Ո՛չ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր . և ոչ առաքեալ մեծ է քան զառաքիչ իւր :

17 Եթէ զայդ գիտէք , երանի՛ էք եթէ առնիջիք զայն :

18 Ոչ վասն ամենեցուն ձերոց ասեմ . Ես գիտեմ զորս ընտրեցի . այլ զի գրոցն լցցի . Որ հանապազ հանդերձ ինձ հանդերձեալ հացի՝ վերացոյց զիս զկրունկն Իւր :

19 Արդ՝ ասեմ ձեզ յառաջագոյն քան զլինելն , զի յորժամ եղիցի՝ հաւատասջիք եթէ Ես եմ :

20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ . Որ զոք առաքեցից՝ զիս ընկալեալ է . և որ զիս ընկալեալ է՝ ընկալեալ է զառաքեալն զիս :

21 Զայս ասացեալ Յիսուս՝ տրտմեցաւ հոգւովն , և վկայեաց և ասէ . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ մի ոք ի ձէնջ մատնիչ իցէ զիս :

22 Նայէին աշակերտքն ընդ միմեանս՝ տարակուսեալք զորո՞ասէ :

23 Էր ոմն ի աշակերտացն Նորա՝ որ սիրելի էր Յիսուսի , հանգեալ ի գիրկս Յիսուսի :

24 Նմա նշան արար Սիմոն Պետրոս՝ հարցանել զորո՞ասէ :

25 Եւ նա հանգեալ ի գիրկս Յիսուսի՝ ասաց Նմա . Տէր՝ ո՞վ է :

26 Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ . Ա՛յն է որում ես մատուցից զհացն թաթախեալ , և տացեն Յուդայի Սիմոնի Ս կարիովթացւոյ :

27 Եւ զհացն թաթախեալ առեալ՝ տայ Յուդայի Սիմոնի Ս կարիովթացւոյ . և զայն ասացեալ՝ յետ հացին մտանէ յնա Սատանայ . ասէ ցնա Յիսուս . Զոր ինչ առնես՝ արա՛ զկարի :

28 Եւ զայս ոչ ոք գիտաց ի նստելոցն ընդ սեղանոյն՝ զի վասն զի՞ ասաց Նմա :

29 Զի ոմանք կարծէին՝ զի վասն զի Յուդա ունէր զքսակն , ասէ ցնա Յիսուս . Գնեա՛ զոր ինչ պիտոյ ունիմք ի տօնի , կամ զիա՛ ինչ տուր աղքատաց :

30 Առեալ զհացն՝ նա անդէն ել . և էր գիշեր :

31 Յորժամ ել՝ ասէ Յիսուս . Արդ՝ փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ , և Աստուած փառաւորեցաւ ընդ Նմա :

32 Եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ընդ Նմա , և Աստուած փառաւորեսցէ զնա ընդ Ինքեան , և անդէն փառաւորեսցէ զնա :

33 Որդեակք , ընդ սակաւ ինչ եմ ես ընդ ձեզ . խնդրեսջիք զիս , և որպէս ասացի Հրեայոցն՝ թէ Ուր ես գնամ՝ դուք չեք կարող գալ , ձեզ ևս ասեմ այժմ :

34 Պատուիրան նոր տամ ձեզ , զի սիրեսջիք միմեանս . որպէս սիրեցի զձեզ՝ զի և դուք սիրեսջիք միմեանս :

35 Այսով գիտասցեն ամենեքին եթէ աշակերտք իմ էք՝ եթէ սէր ունիցիք ընդ միմեանս :

36 Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . Տէր՝ ո՞ւր երթաս : Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ . Ո՛ր ինչ երթամ՝ դու այժմ ոչ կարես գալ ինձ , բայց ապա կարասջիր :

37 Ասէ ցնա Պետրոս . Տէր՝ զի՞նչ համար ոչ կարեմ գալ քեզ այժմ . զանձն իմ զքո վասն դիցեմ :

38 Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ . Զանձն քո վասն իմոյ դիցես . ամէն ամէն ասեմ քեզ , ոչ հաւանեսցի աքաղաղ մինչև զերիս ուրասցես զիս :

(7) Մարկ . գ . 14 : (8) Ա՛յր . 12 : (9) Ելից . գ . 5 : ա Կորնթ . զ . 11 : Եփես . ե . 26 : Տիտ . գ . 5 : Եբր . ժ . 22 : (10) Ելից . ժե . 3 : (11) Ելից . զ . 65 : (12) Մարկ . իգ . 8 . 10 : Ղուկ . զ . 46 : ա Կորնթ . ը . 6 : ժբ . 3 : Փիլիպ . բ . 11 : (13) Ղուկ . իբ . 27 : (14) Հռոմ . ժբ . 10 : Գաղ . գ . 1 , 3 : ա Պետր . ե . 5 : (15) Մարկ . ժա . 29 : Փիլիպ . բ . 5 : ա Պետր . բ . 21 : ա Ելից . բ . 6 :

Digitized by Google

ոչ առաքեալ՝ մեծ քան զայն՝ որ առաքեացն զնա ։

17 Եթէ զայս գիտէք , երանելի ևս էք՝ եթէ առնիցէք զայս ։

18 Ոչ վասն ամենեցուն ձեր ասեմ · զիս ես գիտեմ , զորս ընտրեցիդ · այլ զի լցցի գիրն , Թէ Որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խաբէութիւն ։

19 Յայսմ հետէ իսկ ասեմ ձեզ՝ մինչչև եղեալ , զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք Թէ ես եմ ։
20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ · Որ ընդունի՝ զոր ոք ես առաքեցից , զիս ընդունի · և որ զիս ընդունի , ընդունի զայն՝ որ առաքեացն զիս ։

21 Ասաց Յիսուս , խռովեցաւ յոգի իւր՝ վկայեաց և ասէ · Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , զի մի ոմն ի ձէնջ մատնելոց է զիս ։

22 Նայէին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք , Թէ զոմ ասիցէ ։
23 Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն յազդեալ առ Յիսուսիւ , զոր սիրէրն Յիսուս ։
24 Կնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս՝ հարցանել՝ ով իցէ , վասն որ ասէն ։
25 Եւ նա անկեալ զանձնջքն Յիսուսի , ասէ ցնա · Տէր՝ ով է ։

26 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ · Նա է՝ որում ես թացից զպատառն՝ և տացս · և թացեալ զպատառն՝ և տայ · և թացեալ

քան Թէ իրան ասէրն · և ոչ էլ ուղարկվածն աւելի մեծ է՝ քան Թէ նա՝ որ ուղարկեց նորան[16] ։

17 Թէ որ էս գիտուածք , էլ աւելի երանելի էք՝ Թէ որ էս անէք[17] ։

18 Ձեզ ամենիդ համար չեմ ասում · ինչու որ՝ ես գիտուեմ նորանց , որ ընտրեցի · այլ որ գիրքն կատարվի՝ Թէ Նա որ ինձ հետ հաց էր ուտում՝ ինձ խաբէութիւն արաւ[18] ։

19 Ձեզ հիմիկուց ետև ասում եմ ձեզ՝ դեռ քանի որ չի էլել[19] · որ երբոր լինի՝ հաւատաք Թէ ես եմ ։
20 Ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասում եմ ձեզ · Ով որ ընդունուեմ մընին՝ որ ես կուղարկեմ՝ ինձ է ընդունում · և նա որ ինձ է ընդունում , նորան է ընդունում , որ ինձ ուղարկեց[20] ։

21 Յիսուս երբոր էս ասաց[21] տրտմեցաւ իրան հոգով մէջն , վկայեց և ասաց[22] · Ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասում եմ ձեզ , Թէ ձեզանից միևն պիտի մատնէ ինձ[23] ։

22 Աշակերտներն տարակուսած՝ իրար մտիկ էին տալիս , Թէ ում համար ասած լինի ։

23 Եւ աշակերտներից միևն Յիսուսի մօտ նստած էր , որ Յիսուս նորան սիրում էր[24] ։

24 Սիմոն Պետրոսն նորան աչքով էր անում՝ որ հարցընէ՝ Թէ նա ով է , որ նորա համար ասում է ։

25 Եւ նա Յիսուսի լանջքումն (գլխովին) ընկաւ , և նորան ասաց · Տէր՝ նա ով է ։

26 Յիսուս պատասխան տուաւ և ասաց · Նա է՝ որ ես պատառըն Թաց կանեմ և նորան կըտամ , և

(16) Մատ · ժ · 24 ։ Ղուկ · ղ · 40 ։ Յովհ · ժե · 20 ։ (17) Յակ · ա · 25 ։ (18) Սաղմ · խա · 9 ։ Մատ · իզ · 23 ։ Ա Յոբ · 21 ։ (19) Յովհ · ժդ · 29 ։ ժզ · 4 ։ (20) Մատ · ժ · 40 ։ ժե · 40 ։ Ղուկ · ժ · 16 ։ (21) Մատ · իզ · 21 ։ Մարկ · ժդ · 18 ։ Ղուկ · իբ · 21 ։ (22) Յովհ · ժբ · 27 ։ (23) Կորնթ · ա · 17 ։ ա Յովհ · բ · 19 ։ (24) Յովհ · ժԳ · 26 ։ բ · 3 ։ իա · 7 · 20 · 24 ։

Digitized by Google

զպատառն սայ Յուդայի Իկարիոտացւոյ :

27 Եւ յետ պատառոյն՝ ապա եմուտ ՚ի նա Սատանայ . և ասէ ցնա Յիսուս . Զոր՝ զոր ինչ առնելոց ես՝ արագ վաղվաղակի :

28 Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ՚ի բազմականաց անտի , թէ առ ի՞նչ ասաց ցնա :

29 Զի ոմանք համարէին , թէ՝ զի զարկղն ունէր Յուդա , ասաց նմա Յիսուս , Գնեա՛ ինչ որ պիտոյ իցէ մեզ ՚ի տօնին . և կամ՝ զի աղքատաց ինչ տացէ :

30 Իսկ նորա առեալ զպատառն՝ եւ արտաքս վաղվաղակի . և էր գիշեր :

31 Եւ իբրև եւ , ասէ Յիսուս . Արդ՛ի փառաւորեցաւ Որդի մարդոյ . և Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա :

32 Զի եթէ Աստուած փառաւորեցաւ ՚ի նմա , և Աստուած փառաւորեացէ զնա յանձն իւր . և վաղվաղակի փառաւորեսցէ զնա :

33 Որդեակք իմ՝ փոքր ինչ ժամանակ ընդ ձեզ եմ . խնդրիցէք զիս . և որպէս ասացի ցՀրէայսն , եթէ Ուր եսն երթամ , դուք ոչ կարէք գալ . և արդ ձեզ ասեմ :

34 Պատուիրան նոր տամ ձեզ , զի սիրիցէք զմիմեանս . որպէս սիրեցի ես զձեզ , զի և դուք սիրեսջիք զմիմեանս :

35 Յայսմ գիտասցեն ամենեքեան՝ եթէ իմ աշակերտք էք , եթէ սիրիցէք զմիմեանս :

36 Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս . պատառոյն թաց արար և տուաւ Յուդա Իսկարիոտացւոյն :

27 Եւ էն պատառիցն ետև՝ Սատանան մտաւ նորա մէջն[25] . և Յիսուս նորան ասաց . Զիմիկ ինչ որ անելու ես՝ շուտով արա՛ :

28 Եւ էս բանըս էն սեղան նըստօղներիցն ոչ ով չիմացաւ՝ թէ ի՞նչ պատճառով ասաց նորան :

29 Ինչու որ՝ մին քանիան կարծումին՝ թէ որովհետև Յուդան փողի քսակըն ունէր , Յիսուս նորան ասաց՝ թէ Գնիր ինչ բան որ էս ետնումս պէտք է մեզ[26] . կամ թէ՝ որ աղքատներին բան տայ :

30 Եւ նա երբոր պատառըն առաւ , շուտով դուրս գնաց . և գիշեր էր :

31 Եւ երբոր դուրս գնաց , Յիսուս ասաց . Զիմիկ Որդին մարգոյ փառաւորվեցաւ[27] . և Աստուած նորանում փառաւորվեցաւ[28] :

32 Ու՝ եթէ Աստուած նորանում փառաւորվեցաւ , Աստուած էլ նորան կըփառաւորէ իրան անձնումըն[29] . և շուտով կըփառաւորէ նորան[30] :

33 Իմ որդեակներս՝ մին քիչ ժամանակ էլ ձեզ հետ եմ . ինձ մանկըգաք . և ինչպէս որ Հրէաներին ասացի , թէ Որտեղ որ ես գնումեմ՝ դուք չէք կարօղ գալ[31] . և հիմիկ ձեզ եմ ասում :

34 Նոր պատուիրանք եմ տալիս ձեզ , որ իրար սիրէք . ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի , որ դուք էլ իրար սիրէք[32] :

35 Որանով կըգիտեն ամէնքն՝ որ իմ աշակերտներս էք , եթէ իրար սիրէք[33] :

36 Սիմոն Պետրոսն նորան ա-

(25) Ղուկ . իբ . 3 : Յովհ . ժ . 71 : (26) Յովհ . ժբ . 6 : (27) Յովհ . ժբ . 23 : (28) Յովհ . ժգ . 13 : ա Պետր . դ . 11 : (29) Յովհ . ժէ . 1 . 4 , 5 , 6 : (30) Յովհ . ժբ . 23 : (31) Յովհ . է . 34 : ը . 21 : (32) Ղուկ . ժբ . 18 : Յովհ . ժե . 12 . 17 : Կթէս . է . 2 : ա Թես . դ . 9 : Յով . բ . 8 : ա Պետր . ա . 22 : ա Յովհ . բ . 7 , 8 : գ . 11 . 23 : դ . 21 : (33) ա Յովհ . բ . 5 : դ . 20 :

Digitized by Google

ՏԷր՝ յոմ երթաս • պատասխանի ես Յիսուս • Ուր ես ոն երթամ՝ դու ոչ կարես այժմ գալ զկնի իմ, բայց ապա եկեսցես զկնի իմ ։

37 Ասէ ցնա Պետրոս • ՏԷր՝ ընդէր ոչ կարիցեմ գալ այժմ զկնի քո • արդէն զանձն իմ իսկ եդից ի վերայ քո ։

38 Պատասխանի ետ Յիսուս • Զանձն քո դիցես ի վերայ իմ • ամէն ամէն ասեմ քեզ • Ձև՝ իցէ հաւտու խօսեալ, մինչ դու երիցս ուրասցիս զիս ։

ստց • ՏԷր՝ ուր ես գնաս • Յիսուս պատասխան ետուաւ • Որոնդ որ ես գնումիմ՝ դու հիմիկ չես կարօղ իմ եւուէս գալ • բայց յետոյ իմ եւուէս կըգաս[34] ։

37 Պետրոսն ուրան ասաց • ՏԷր՝ ինչո՞ չեմ կարօղ հիմիկ քո եւուէդ գալ • հինց իմ անձըս էլ քեզ վերայ կըդնեմ[35] ։

38 Յիսուս պատասխան ետուաւ • Քո անձըդ կըդնես ինձ վերայ • ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասումիմ քեզ, որ Ցառ հաւն չըխօսած՝ դու երեք անգամ կուրանաս ինձ ։

ԿԻ • ԺԴ

1 Քրիստոս իրան աշակերտներին երկինք առնելոյ յոյսին կըմխիթարէ • 6 Ինքն ճանապարհ և ճշմարտութիւն և կեանք և Հօր հետ մին լինելն կըխոստովանի • 13 Աղհատատուն թէ իրան անունով եղած ազօթքն պիտի ընդունելի լինի • 15 Հոգի կըսոյ նորանց թէ որ նա օրհնումն իրան պատուիրանքներն պահումն ։ 16 Իրան Հօրըն կաղաչէ որ ուխտարձի Սուրբ Հոգին տայ նորանց, 27 Եւ իրան խաղաղութիւնն նորանց կըթողու ։

1 Մի խռովեսցին սիրտք ձեր • այլ հաւատացէք յԱստուած, և յիս հաւատացէք ։

2 Ի տան Հօր իմոյ օթեվանք բազումք կան • ապա թէ ոչ՝ ասացեալ էր իմ ձեզ, թէ Երթամ պատրաստեմ ձեզ տեղի ։

3 Եւ եթէ երթամ և պատրաստեմ ձեզ տեղի, դարձեալ գամ, և առնում զձեզ առ իս • զի ուր ես իցեմ, և դուք անդ իցէք ։

4 Եւ ուր երթայմն գիտիցէք, և զճանապարհն գիտիցէք ։

5 Ասէ ցնա Թովմաս • ՏԷր՝ ոչ գիտեմք յո՞ երթաս, և զիա՞րդ զճանապարհն կարասցուք գիտել ։

1 Ձեր սրտերդ թո՛ղ չըշըփոթվին[1] • բայց Աստուծոյն հաւատացէք՝ և ինձ հաւատացէք ։

2 Իմ Հօր տանն շատ բնակարաններ կան • ապա թէ չէր՝ ես ձեզ ասած կըլինէի, որ կըգնամ և ձեզ համար տեղ կըպատրաստեմ[2] ։

3 Եւ թէ որ գնամ և ձեզ համար տեղ պատրաստեմ, միևնէլ կըգամ և ձեզ ինձ մօտ կառնեմ[3] • որ որտեղ որ ես լինիմ՝ էնտեղ էլ դուք լինիք[4] ։

4 Եւ որտեղ որ գնումիմ՝ գիտումիք, և ճանապարհըն գիտումիք ։

5 Թովմաս ետուաւ • Տէր՝ չենք գիտում՝ որտեղ ես գնում, և ի՞նչպէս կարենանք ճանապարհըն գիտել ։

(34) Յովհ • իա • 16 ։ բ Պետր ։ ա • 14 ։ (35) Մատթ • իզ • 33, 34, 35 ։ Մարկ ։ ժդ • 29, 30, 31 ։ Ղուկ • իբ • 33, 34 ։ (1) Ա՛ստ • 27 ։ Յովհ • ժգ • 3 • 22 ։ (2) Յովհ • ժգ • 33 • 36 ։ (3) Ա՛ստ • 18 • 28 ։ Գործ • ա • 11 ։ (4) Յովհ • ժբ • 26 ։ ժէ • 24 ։ ա Յովհ • գ • 16 ։

Digitized by Google

6 Ասէ ցնա Յիսուս . Ես եմ ճանապարհ և ճշմարտութիւն և կեանք . ոչ ոք գայ առ Հայր՝ բայց ոչ ինձ :

7 Եթէ զիս գիտէիք՝ ապա և զՀայրն իմ գիտէիք , և այսուհետև գիտասջիք զնա :

8 Ասէ ցնա Փիլիպպոս . Տէր՝ ցոյց մեզ զՀայր՝ և շատ է մեզ :

9 Ասէ ցնա Յիսուս . Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ եմ , և ոչ ծանեար զիս Փիլիպպէ . որ տեսանն զիս՝ տեսանէ զՀայրն . և դու զիարդ ասես՝ եթէ ցոյց մեզ զՀայր :

10 Ոչ հաւատայ՝ եթէ ես ի Հայր , և Հայր յիս է . զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ , ոչ եթէ յանձնէ ինչ խօսիմ , այլ Հայրն՝ որ յիս բնակեալ է , նա գործէ զգործսն :

11 Հաւատացէք ինձ , եթէ ես ի Հայր՝ և Հայր յիս :

12 Ապա թէ ոչ՝ գոնէ վասն գործոցն հաւատացէք ինձ . ամէն ամէն ասեմ ձեզ , թէ Որ հաւատայ յիս , զգործսն զոր ես գործեմ՝ և նա գործեսցէ , և մեծագործս ևս քան զայնս գործեսցէ . զի ես առ Հայր երթամ :

13 Եւ զոր ինչ խնդրիցէք յանունն իմ՝ արարից զայն ,

14 Զի փառաւորեսցի Հայր յՈրդի :

6 Յիսուս նորան ասաց . Ես եմ ճանապարհն[6] և ճշմարտութիւնն[6] և կեանքն[7] . ոչ ոք գայ առ Հօր մեծ՝ եթէ ոչ ինձանով :

7 Եթէ որ ինձ գիտենայիք՝ իմ Հօրս էլ կրգիտենայիք[8] . և սրանից ետև կրգիտենաք նորան :

8 Փիլիպպոսն նորան ասաց . Տէր՝ Հայրն ցոյց տուր մեզ՝ և բաւական է մեզ :

9 Յիսուս նորան ասաց . Այնքան ժամանակ ձեզ հետ եմ , և ինձ չճանաչեցիր՝ Փիլիպպոս . ով որ ինձ տեսաւ՝ Հօրն տեսաւ . և դու իր նչպէս ես ասում , թէ Հայրն ցոյց տուր մեզ[10] :

10 Չեմ հաւատում՝ որ ես Հօր մէջն եմ , և Հայրն ինձանում[11] . էն բանն՝ որ ես խօսումեմ ձեզ հետ , էնչ թէ իմ անձինցս եմ խօսում , բայց Հայրն՝ որ ինձանում բնակվածն է , նա է գործում էն գործքերըն[12] :

11 Հաւատացէք ինձ , որ ես Հօր մէջն եմ՝ և Հայրն ինձանում :

12 Ապա թէ չէ՝ գոնեայ գործքերուն համար հաւատացէք ինձ[13] . ճշմարիտն ճշմարիտն ասումեմ ձեզ , թէ Ով որ ինձ հաւատում էն գործքերըն որ ես գործումեմ՝ նա էլ կրգործէ , և հենց նրանցից աւելի մեծ բաներ էլ կրգործէ . ինչու որ՝ ես Հօր մօտն եմ գնում[14] :

13 Եւ ինչ որ խնդրէք իմ անունովս՝ էն կանեմ[15] ,

14 Որ Հայրն փառաւորվի Որդովն :

(5) Եբր . թ . 8 : (6) Յովհ . ա . 17 : ը . 32 : (7) Յովհ . ա . 4 : ժա . 25 : (8) Յովհ . ժ . 9 : (9) Յովհ . ը . 19 : (10) Յովհ . ժբ . 45 : Կող . ա . 15 : Եբր . ա . 3 : (11) Ա Հայր . 20 : Յովհ . ժ . 38 : ժէ . 21 . 23 : (12) Յովհ . ե . 19 : է . 16 : ը . 28 : ժբ . 49 : (13) Յովհ . ե . 36 : ժ . 38 : (14) Մատթ . խա . 21 : Մարկ . ժգ . 17 : Ղուկ . ժ . 17 : (15) Մատթ . է . 7 : խա . 22 : Մարկ . ժա . 24 : Ղուկ . ժա . 9 . Յովհ . ժե . 7 . 16 : ժգ . 23 , 24 : Յակ . ա . 5 : ա Յովհ . գ . 22 : ե . 14 :

Digitized by Google

15 Եթէ սիրէք զիս՝ զպատուիրանս իմ պահեսջիք ։
16 Եւ ես աղաչեցից զՀայր , և այլ Ա՛խիթարիչ տացէ ձեզ . զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւիտեան ։
17 Հոգին ճշմարտութեան՝ զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել . զի ոչ տեսանէ զնա , և ոչ ճանաչէ զնա . բայց դուք ճանաչէք զնա , զի առ ձեզ բնակեսցէ՝ և ընդ ձեզ եղիցի ։

18 Ո՛չ թողից զձեզ որբս . գամ առ ձեզ ։
19 փոքր միւս ևս՝ և աշխարհս ոչ ևս տեսանէ զիս , բայց դուք տեսանիցէք զիս . զի ես կենդանի եմ , և դուք կենդանի լինիցէք ։

20 Յայնմ աւուր գիտասջիք դուք , զի ես ի Հօր իմում՝ և դուք յիս՝ և ես ի ձեզ ։
21 Որ ունի զպատուիրանս իմ՝ և պահէ զնոսա , նա է՝ որ սիրէ զիս . և որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ . և ես սիրեցից զնա , և երևեցուցից նմա զիս ։

22 Ասէ ցնա Յուդա՝ ոչ Իկարիովտացին . Տէր՝ զի՞ եղև , զի մեզ յայտնելոց ես զքեզ՝ և ոչ աշխարհի ։
23 Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնա . Եթէ ոք սիրէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ , և Հայր իմ սիրեսցէ զնա . և առ նա եկեսցուք և օթևանս առ նմա արասցուք ։

24 Եւ որ ոչն սիրէ զիս , զբանս իմ ոչ պահէ . և բանն իմ՝ զոր

15 Եթէ որ ինձ սիրումք՝ իմ պատուիրանքներս պահեցէք[16] ։
16 Եւ ես Հօրըն կաղաչեմ , և ուրիշ Ա՛խիթարիչ կուտայ ձեզ . որ յաւիտեան ձեզ հետ բնակվի[17] ։
17 Ա՛ՀՀոգին ճշմարտութեան՝ որ աշխարհքս կարօղ չէ ընգունել նորան[18] . ինչու որ՝ չի տեսանում նորան . և չի ճանաչում նորան . բայց դուք նորան ճանաչումք , ինչու որ՝ ձեզ մօտ կըբնակվի՝ և ձեզ հետ կըլինի[19] ։
18 Ձեզ որբ չեմ թողիլ[20] . ձեզ մօտ կուգամ[21] ։
19 Ա՛ին փոքր ժամանակ էլ՝ և աշխարհքն էլ չի տեսանիլ ինձ , բայց դուք կըտեսնէք ինձ[22] . ինչու որ՝ ես կենդանի եմ , և դուք կենդանի պիտի լինիք[23] ։
20 Ա՛յն օրումն դուք կըճանաչէք , որ ես իմ Հօր մէջն եմ , և դուք ինձանում՝ և ես ձեզանում[24] ։
21 Ով որ իմ պատուիրանքներըս ունի՝ և նորանց պահումն , նա է՝ որ ինձ սիրումն . և նա՝ որ ինձ սիրումն՝ իմ Հօրից կըսիրվի . և ես կըսիրեմ նորան , և ինձ կերևացընեմ նորան[25] ։
22 Յուդան՝ ոչ թէ էն Իսկարիոտացին , նորան ասաց . Ինչու՞ համար է , որ մեզ կըյայտնես քեզ՝ և աշխարհքին չէ[26] ։
23 Յիսուս պատասխան ուտաւ և նորան ասաց . Ով որ մինն ինձ սիրումն՝ իմ խօսքըս կըպահէ . և իմ Հայրս կըսիրէ նորան[27] . և նորա մօտն կըգանք և բնակութիւն կանենք նորա մօտ[28] ։
24 Եւ նա՝ որ ինձ չի սիրում , իմ խօսքըս չի պահում . և իմ խօսքա՝

(16) Ա՛ոյր · 21 · 23 ։ Յովհ · ժէ · 10 · 14 ։ ա Յովհ · է · 3 ։ (17) Յովհ · ժէ · 26 ։ ժզ · 7 ։ Հռոմ · ը · 15 · 26 ։ (18) Յովհ · ժէ · 26 ։ ժզ · 13 ։ ա Յովհ · գ · 6 ։ (19) ա Կորնթ · բ · 14 ։ (20) ա Յովհ · բ · 27 ։ (21) Մատթ · իը · 20 ։ (22) Ա՛ովհ · 3 ։ Ա՛ոյր · 28 ։ (23) Յովհ · ժզ · 16 ։ (24) ա Կորնթ · ժէ · 20 ։ (25) Ա՛ովհ · 10 ։ Յովհ · ժ · 38 ։ ժէ · 21 · 23 · 26 ։ (26) Ա՛ովհ · 15 ։ Ա՛ոյր · 33 ։ ա Յովհ · բ · 5 · է · 3 ։ (27) Ղ՚ոմ · ը · 16 ։ (28) Ա՛ովհ · 15 ։ (29) ա Յովհ · բ · 24 ։ Հայտ · գ · 20 ։

Digitized by Google

լսէք՝ ոչ է իմ , այլ Հօրն՝ որ առաքեացն զիս :

25 Ասացի ձեզ՝ մինչ առ ձեզս եմ :

26 Իսկ Խրիմարիչն Հոգին Սուրբ՝ զոր առաքեսցէ Հայր յանուն իմ , նա ուսուսցէ ձեզ զամենայն , և յիշեցուսցէ զամենայն՝ որ ինչ ասացի ձեզ :

27 Խաղաղութիւն թողում ձեզ , զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ . ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ . մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր՝ և մի՛ զանգիտեսցեն :

28 Լուայք , զի ասացի ես ձեզ՝ թէ Երթամ և գամ առ ձեզ . եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ թէ ես առ Հայր երթամ , զի Հայր իմ մեծ է քան զիս :

29 Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչեւ եղեալ . զի յորժամ լինիցի՝ հաւատասջիք :

30 Ոչ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ . գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ՝ և յիս ինչ ոչ գտանէ :

31 Այլ զի ծանիցէ աշխարհ , եթէ սիրեմ զՀայր . և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ . ծն արիք՝ գնասցուք աստի :

որ լսուիք՝ իմն չէ , այլ Հօրն է՝ որ ինձ ուղարկեց[30] :

25 Այս խօսեցի ձեզ հետ՝ դեռ քանի որ ձեզ մօտ եմ :

26 Այլ Խրիմարիչն Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրն իմ անունովս կուղարկէ[31] , նա ամէն բան կըսովորցընէ ձեզ , և ինչ որ ձեզ ասացի , ձեր մտքերդ կըմտերէ[32] :

27 Խաղաղութիւն եմ թողում ձեզ , իմ խաղաղութիւնս եմ տալիս ձեզ[33] . չէ թէ՝ ինչպէս աշխարհքն տալիս է՝ ես եմ տալիս ձեզ . ձեր սրտերդ չըշփոթվին և չըվախենան[34] :

28 Լսեցիք , որ ես ասացի ձեզ[35] , թէ Կ՚երթամ և էլ կըգամ ձեզ մօտ . թէ որ ինձ սիրէիք , ապա ուրախ կըլինէիք՝ որ ես Հօր մօտն եմ գնում[36] . ինչու որ՝ իմ Հայրս մեծ է ինձանից :

29 Եւ (էս) հիմիկ ասացի ձեզ[37] . դեռ քանի որ չի էլել՝ որ երբոր լինի , հաւատաք[38] :

30 Այլ շատ չեմ խօսիլ ձեզ հետ . էս աշխարհքիս իշխանըն գալիս է , և ինձանում բան չի գտնում[39] :

31 Այլ որ աշխարհքն գիտենայ՝ թէ (ես) սիրում եմ Հօրըն . և ինչպէս որ Հայրն պատուիրեց ինձ , էնպէս եմ անում . էլ վեր կացէք գնանք էստեղից[40] :

(30) վէր · 10 : Յով · ա · 19 · 38 : է · 16 : ը · 28 : ժբ · 49 : (31) վէր · 16 : Ղ՚ա · խդ · 49 : Յով · ժա · 26 : ժգ · 7 : (32) Յով · բ · 22 : ժբ · 16 : ժգ · 13 : ա Յով · բ · 20 · 27 : (33) Փիլիպ · դ · 7 : Կող · գ · 15 : (34) վէր · 1 : (35) վէր · 3 · 18 : (36) վէր · 12 : Յով · ժգ · 16 : ժ · 17 : (37) Յով · ե · 18 : ժ · 30 : Փիլիպ · բ · 6 : (38) Յով · ժդ · 19 : ժգ · 4 : (39) Յով · ժբ · 31 : ժգ · 11 : (40) Յով · ժ · 18 : Փիլիպ · բ · 8 : Նբէր · ե · 8 :

Digitized by Google

ԿԻ · ԺԱ

1 Ջրքխասս արքայ առակաւքն ցոյց կըտայ իբան անդամներին և իբան մէջ կլսած էն սէրն որ փոխվելով կըլինի , և նորանց կըպիտըէ : 18 Աչխարհն որ ժամանակ որ նորանց կաւ՝ մին միւիթարութիւն է տալիս նորանց : 20 Սուրբ Հոգւոյն և առաքելներին միաբանութիւնն իբան համար :

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ , և Հայր իմ մշակ է :
2 Ամենայն ուռ որ չիս է՝ և ոչ բերէ պտուղ , կտրէ զնա . և ամենայն՝ որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա , զի առաւել ևս պտղաբեր լիցի :

3 Դուք արդէն իսկ սուրբ էք վասն բանին՝ զոր խօսեցայ ընդ ձեզ :
4 Կացէք չիս՝ և ես ի ձեզ . որպէս ուռն՝ ոչ կարէ պտուղ բերել չանձնէ իւրմէ , եթէ ոչ իցէ հաստատեալ յորթն , նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ չիս հաստատեալ ի ցէք :
5 Ես եմ որթ՝ և դուք ուռ . որ հաստատեալ է չիս՝ և ես ի նա , նա բերէ պտուղ յոյժ . զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել :

6 Եթէ ոք ոչ է հաստատեալ չիս , եղ նա արտաքս իբրև զուռն՝ և ցամաքեցաւ , և ժողովեն զնա և ի հուր արկանեն՝ և այրի :

7 Եթէ կայցէք չիս՝ և բանք իմ ի ձեզ կայցեն , որ ինչ կամիցիք խնդրեսջիք՝ և լինիցի ձեզ :

8 Յայսմիկ փառաւորեցաւ Հայր իմ , զի պտուղ յոյժ բերիցէք . և եղիջիք իմ աշակերտք :
9 Որպէս սիրեաց զիս Հայր , և

1 Ես եմ ճշմարիտ որթն (վազն) , և իմ Հայրս (նորա) մշակն է :
2 Ամեն ճուղն որ ինձանուռմ է՝ և պտուղ չըտալիս , նորան կտրուռմ է . և էն ամենն՝ որ պտուղ է տալիս՝ (նա) սրբուռմ նորան , որ էլ աւելի պտղաբեր լինի՝ :
3 Ձեզ հիմիկ դուք սուրբ էք՝ էն բանին համար՝ որ ձեզ չեա խօսեցի[2] :
4 Կացէք ինձանուռմ՝ և ես ձեզանուռմ . ինչպէս որ ճուղն իրան անձնիցն կարօղ չէ պտուղ բերել , եթէ որթուռմն (վազռնէն) չհաստատուած չըլինի , էնպէս էլ դուք՝ եթէ ինձանուռմ հաստատուած չըլինիք[3] :
5 Ես որթն (վազն) եմ՝ և դուք ճուղ . նա՝ որ ինձանուռմ է հաստատուած՝ և ես նորանուռմ , նա շատ պտուղ է բերում[4] . ինչու որ՝ առանց ինձ՝ իսկի մին բան չէք կարօղ անել :
6 Թէ որ մին ինձանուռմ չէ հաստատուած , նա դուրս է քցվում ինչպէս ճուղ՝ և չորանուռմ . և ժողովուռմն նորան և կրակի մէջ են քցում՝ և այրվուռմ[5] :
7 Թէ որ կենաք ինձանուռմ՝ և իմ խօսքերս ձեզանուռմ կենան , ինչ որ կամենաք , կըխնդրէք՝ և կըլինի ձեզ[6] :
8 Իրանով փառաւորվեցաւ իմ Հայրս[7] որ շատ պտուղ բերէք . և իմ աշակերտներս լինիք[8] :
9 Ինչպէս որ իմ Հայրն ինձ սի-

(1) Մատթ . ժե . 13 : (2) Յովհ . ժգ . 10 : ժէ . 17 : Եփես . ե . 26 : ա Պետր . ա . 22 : (3) Կող . ա . 23 : ա Յովհ . բ . 6 : (4) Յովե . ժգ . 8 : փիլիպ . ա . 11 : գ . 13 : Կողք . գ . 12 : (5) Մատթ . գ . 10 : է . 19 : (6) Մարկ . 16 : Յովհ . ժգ . 13 ; 14 : ժշ . 23 : (7) Մատթ . ե . 16 : փիլիպ . ա . 11 : (8) Յովհ . ը . 31 : ժգ . 35 :

Digitized by Google

ես սիրեցի զձեզ . հաստատուն կացէք ի սէր իմ :

10 Եթէ պահիցէք զպատուիրանս իմ , կացջիք ի սէր իմ . որպէս ես զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի , և կամ ի սէր նորա :

11 Այս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ , և ձեր ուրախութիւնն լցեալ նիցի :

12 Այս է պատուէր իմ , զի սիրիջիք զմիմեանս , որպէս և ես զձեզ սիրեցի :

13 Մեծ ևս քան զայս սէր ոչ ոք ունի , եթէ զանձն իւր դիցէ ի վերայ բարեկամաց իւրոց :

14 Դուք բարեկամք էք իմ , եթէ առնիցէք զոր ես պատուիրեմ ձեզ :

15 Ոչ ևս կոչեմ զձեզ ծառայս , զի ծառայն ոչ գիտէ զինչ գործէ տէրն նորա . այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս , զի զամենայն , զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝ ծանուցի ձեզ :

16 Ոչ եթէ դուք ընտրեցիք զիս , այլ ես ընտրեցի զձեզ , և եդի զձեզ , զի դուք երթայցէք՝ և պտուղաբերք լինիցիք . և պտուղն ձեր կացցէ . և զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ , տացէ ձեզ :

17 Այս պատուիրեմ , զի սիրեսջիք զմիմեանս :

18 Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ , գիտասջիք զի նախ զիս ատեաց :

19 Եթէ յաշխարհէ աստի էիք՝ աշխարհ զիւրան սիրէր ապրուեօք . բայց զի չէք յաշխարհէ . այլ ես ընտրեցի զձեզ ի միջոյ աշխարհի , վասն այնորիկ ատէ զձեզ աշխարհ :

10 Յիշեցէք զբանն՝ զոր ես ասացի ձեզ . ոչ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր . եթէ զիս հալածեցին , և զձեզ հալածեսցեն . եթէ զբանս իմ պահեցին , և զձեր պահեսցեն :

11 Այլ այս ամենայն առնիցեն ձեզ վասն անուան իմոյ , զի չեն ճանաչեր զառաքեալն զիս :

12 Եթէ ոչ եկեալ էի և խօսեցեալ նոցա , մեղս ոչ ունէին . բայց արդ պատրուակ չունին մեղացն իւրեանց :

13 Որ զիս ատէ , և զհայր իմ ատէ :

14 Եթէ գործս ոչ արարի ի նոսա , զոր ոչ ոք այլ արար , մեղս ոչ ունէին . բայց արդ և տեսին և ատեցին զիս և զհայր իմ :

15 Այլ զի լցցի բանն որ գրեալ է յօրինաց նոցա , եթէ ատեցին զիս պատճառաւ :

16 Եւ յորժամ եկեսցէ Օգնականն , զոր ես առաքեցից ձեզ յաստուածոյ հարցէն , Հոգին ճշմարտութեան , որ յհարցէն ելանէ , նա վկայեսցէ վասն իմ :

17 Եւ դուք վկայեսջիք , զի ի սկզբանէ ընդ իս էիք :

1 Այս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի մի գայթագղեսջիք :

2 Զի զձեզ հալածականս արասցեն ի ժողովարանաց . այլ գայ ժամ , զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ , կարծեսցէ թէ պաշտօն մատուցանէ Աստուծոյ :

3 Եւ այս ամենայն առնիցեն ձեզ , զի ոչ ճանաչեցին զհայր և ոչ զիս :

4 Այլ այս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի յորժամ եկեսցէ ժամ նոցա , յիշեսջիք զի ես ասացի ձեզ . և ոչ ի սկզբանէ ասացի ձեզ զայս , զի ընդ ձեզ էի :

5 Եւ արդ գնամ առ որ զիս առաքեաց , և ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ զիս , ուր երթաս :

6 Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , տրտմութիւն լցաւ զսիրտս ձեր :

7 Այլ ես զճշմարտութիւն ասեմ ձեզ , օգուտ է ձեզ զի գնամ ես . զի եթէ ոչ գնայի ես , Օգնականն ոչ գայր առ ձեզ . եթէ գնացի ես , առաքեցից զնա առ ձեզ :

8 Եւ եկեալ նա , հանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց , և վասն արդարութեան , և վասն դատաստանի :

9 Վասն մեղաց , զի ոչ հաւատային ինձ :

10 Եւ վասն արդարութեան , զի առ հայր իմ երթամ , և ոչ եւս տեսանիցէք զիս :

11 Եւ վասն դատաստանի , զի իշխանն աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է :

12 Դեռ բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ , այլ ոչ կարէք կրել արդ :

13 Եւ յորժամ եկեսցէ նա Հոգին ճշմարտութեան , առաքեսցէ զձեզ յամենայն ճշմարտութիւն . զի ոչ ինքնին խօսեսցի , այլ զոր ինչ լուիցէ , խօսեսցի , և զգալոցսն ձեզ յայտնեսցէ :

14 Նա զիս փառաւորեսցէ , զի յինէն առնուցու և յայտնեսցէ ձեզ :

15 Ամենայն որ ինչ հայր ունի , իմ է . վասն այնորիկ ասացի , զի յինէն առնուցու և յայտնեսցէ ձեզ :

16 Սակաւ մի և ոչ տեսանիցէք զիս , և դարձեալ սակաւ մի և տեսանիցէք զիս , զի առ հայր երթամ :

17 Ասեն ուրեմն ոմանք ի աշակերտաց նորա ընդ միմեանս , թէ Զի՞նչ է այս զոր ասէ մեզ , սակաւ մի և ոչ տեսանիցէք զիս , և դարձեալ սակաւ մի և տեսանիցէք զիս , և զի առ հայր երթամ :

18 Ասէին ուրեմն , Զի՞նչ է այս զոր ասէ սակաւ մի , ոչ գիտեմք զինչ խօսի :

19 Գիտաց Յիսուս զի կամէին հարցանել զնա , և ասէ ցնոսա , Զայդ հարցանէք ընդ միմեանս , զի ասացի , սակաւ մի և ոչ տեսանիցէք զիս , և դարձեալ սակաւ մի և տեսանիցէք զիս :

20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , եթէ լայցէք և ողբասջիք դուք , և աշխարհ ուրախասցի . տրտմեսջիք դուք , այլ տրտմութիւն ձեր յերկիր դարձցի :

(9) Յովհ . ժգ . 15 . 21 . 23 : (10) Յովհ . ժգ . 24 : ժե . 13 : ա Յովհ . ա . 4 : (11) Յովհ . ժգ . 31 : ա Յովթ . դ . 9 : ա Պետր . դ . 8 : ա Յովհ . գ . 11 : դ . 21 : (12) Յովհ . ժ . 11 . 15 : Հռոմ . ե . 7 , 8 : Եփես . ե . 2 : ա Յովհ . գ . 16 : (13) Յովհ . ժգ . 15 . 23 : Մատթ . ժբ . 50 : (14) Ղուկ . ժբ . 17 : Հռոմ . ժե . 26 : Գործ . ի . 27 : (15) Յովհ . գ . 71 : ժգ . 18 : ա Յովհ . գ . 10 . 19 : (16) Մատթ . իբ . 19 : Մարկ . ժգ . 15 : Ղուկ . ա . 6 : (17) Ա Թես . 7 : Յովհ . ժգ . 13 : (18) Ա Թես . 12 : (19) ա Յովհ . գ . 1 . 13 : (20) ա Յովհ . գ . 5 :

Digitized by Google

ընթրեցի զձեզ յաշխարհէ , վասն այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ ։

20 Յիշեցէք զբանն՝ զոր ասացի ձեզ . թէ [1]չէ է ծառայ մեծ քան զտէր իւր . եթէ զիս հալածեցին , ապա և զձեզ հալածեսցեն . եթէ զբանն իմ պահեցին , ապա և ըզձերն պահեսցեն ։

21 Այլ զնոյնս արասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ . զի ոչ գիտեն զնա՝ որ առաքեացն զիս ։

22 Եթէ եկեալ՝ և խօսեցեալ ընդ նոսա , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ չէք պատճառք վասն մեղաց իւրեանց ։

23 Որ զիս ատեայ , և զՀայրն իմ ատեայ ։

24 Եթէ զգործսն չէր գործեալ ՚ի նոսա , զոր ոչ այլ ոք գործեաց , մեղ ինչ ոչ գոյր նոցա . բայց արդ տեսին՝ և ատեցին՝ և զիս և զՀայրն իմ ։

25 Այլ զի լցցի բանն , որ յօրէնսն նոցա գրեալ է , թէ [2]ատեցին զիս տարապարտուց ։

26 Եւթէ յորժամ եկեսցէ [3]Խրիթարիչն , զոր ես առաքեցից ձեզ ՚ի Հօրէ , զՀոգին ճշմարտութեան , որ ՚ի Հօրէ ելանէ , նա վկայեսցէ վասն իմ ։

27 Եւ դուք վկայէք , զի ՚ի սկզբանէ ընդ իս էք ։

քիցն չէք[21] . բայց ես ընտրեցի ձեզ աշխարհիցդ , նորահամար աշխարհքն ատումէ ձեզ ։

20 Յիշեցէք էն խօսքըն՝ որ ասացի ձեզ . Թէ չՈւառան իրան տիրոջիցն մեծ չէ[22] . Թէ որ ինձ հալածեցին , ապա ձեզ էլ կըհալածեն . Թէ որ իմ խօսքըս պահեցին՝ ապա ձերըն էլ կըպահեն[23] ։

21 Այլց էն (բաներըն) կանեն ձեզ իմ անունիս համար[24] . ինչու որ՝ չըճանաչեցին Նորան՝ որ ինձ ղրկեց ։

22 Ախ որ ես չէի եկել՝ և նորանց հետ խօսացել , նորանք մեղք չէին ունենալ[25] . բայց հիմիկ իսկի պատճառ չունին իրանց մեղաց համար[26] ։

23 Ով որ ինձ է ատումՙ իմ Հօրըս էլ ատումէ[27] ։

24 Ախ որ էն գործքերըն՝ չէի գործել Նորանց միջումն , որ մին ուրիշ մարդ չըգործեց , նորանք իսկի մեզք չունէին . բայց հիմիկ տեսին՝ և ատեցին ինձ և իմ Հօրըս[28] ։

25 Այլց որ էն բանն կատարվի՝ որ նորանց օրէնքումն գրված է . Թէ Ունար տեղն ատեցին ինձ[29] ։

26 Այլց երբոր Խրիթարիչն կըգայՙ որ Նորան ես Հօրիցն կուղարկեմ ձեզ , ճշմարտութեան Հոգին[30] , որ Հօրիցն է դուրս գալիս , նա կըվկայէ ինձ համար[31] ։

27 Եւ դուք (էլ) կըվկայէք[32] ՚ինչու որ՝ սկըզբիցն ինձ հետ էք[33] ։

(21) Յովհ . ժէ . 18 ։ (22) Մատթ . ժ . 24 . Ղուկ . զ . 40 ։ Յովհ . ժգ . 16 ։ (23) Նկուհ . գ . 7 ։ (24) Մատթ . ժ . 22 . Ի գ . 9 ։ Յովհ . ժշ . 3 ։ (25) Յովհ . թ . 41 ։ (26) Հմմտ . ա . 20 ։ Յով . գ . 17 ։ (27) ա Յովհ . բ . 23 ։ (28) Յովհ . գ . 2 ։ ե . 31 ։ թ . 32 ։ (29) Սաղ . լե . 19 ։ կթ . 4 ։ (30) Ղուկ . իգ . 49 ։ Յովհ . ժգ . 17 . 26 ։ ժշ . 7 . 13 ։ Գործ . բ . 33 ։ (31) ա Յովհ . ե . 6 ։ (32) Ղուկ . իգ . 48 ։ Գործ . ա . 8 . 21 , 22 ։ բ . 32 ։ գ . 15 ։ դ . 20 . 33 ։ ե . 32 ։ զ . 39 ։ ժգ . 31 ։ ա Պետր . ե . 1 ։ բ Պետր . ա . 16 ։ (33) Ղուկ . ա . 2 ։ ա Յովհ . ա . 1 , 2 ։

Digitized by Google

ԳԼ · ԺԱ

1 Խրխոտա Սուրբ Հոգւոյ խոստմունքովն , և իբրեւ յարութիւն առնելոյ և երկինք համբառնալոյ յոյսովն աշակերտացն իրանց քաջելոյ ներելութիւնն երկնի համար կըմխիթարէ : 23 Աղհատատէ թէ ինչ որ իրան Հօրէն խնդրելոն իրան տնուտնովն՝ էն նորանց կըտայ : 33 Վրխոտոի հետ խաղաղութիւն և աշխարհքումն ներելութիւն պիտի ունենանք :

1 Օ՛այս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի մի՛ գայթակղեսջիք :

2 Ի ժողովրդոց հերձանց հանիցեն զձեզ . այլ եկեսցէ ժամանակ՝ զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ , համարիցի պաշտօն մատուցանել Աստուծոյ :

3 Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ . քանզի ոչ ծանեան զՀայր , և ոչ զիս :

4 Այլ և զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , զի յորժամ եկեսցէ ժամանակ՝ յիշեցէք՝ թէ ես ասացի ձեզ :

5 Օ՛այս ի սկզբանէ ոչ ասացի ձեզ , քանզի ընդ ձեզ էի : Այժ արդ երթամ ես առ առաքիչն իմ . և ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ զիս , թէ Ո՞ երթաս :

6 Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ ձեզ , արտամութիւն եղեւ զսիրտս ձեր :

7 Այլ ես զճշմարիտն ասեմ ձեզ . լաւ է ձեզ՝ եթէ ես երթամ . զի եթէ ես ոչ երթայց՝ Այնիմարիչն ոչ եկեսցէ առ ձեզ . ապա եթէ երթամ , առաքեցից զնա առ ձեզ :

8 Եւ նա եկեալ յանդիմանեսցէ զաշխարհ վասն մեղաց՝ և վասն արդարութեան՝ և վասն դատաստանի :

1 Այս խօսեցի ձեզ հետ , որ չգայթագղիք[1] :

2 Ի ձեռն ժողովարանների[2] ձեզ դուրս կըհանեն . բայց ժամանակ կըգայ՝ որ ամէն ով որ սպանէ ձեզ , կըկարծէ թէ Աստուծոյ պաշտօն է մատուցանում[3] :

3 Եւ էն կանեն ձեզ վերայ , ինչու որ՝ ոչ Հօրըն ճանաչեցին՝ և ոչ ինձ[4] :

4 Այլ էս էլ խօսեցի ձեզ հետ , որ երբոր ժամանակն կըգայ՝ մըտաքնդիդ բերիք , թէ ես ասացի ձեզ[5] :

5 Այս բանըս սկզբումն չասացի ձեզ[6] . պատճառն որ՝ ես ձեզ հետ էի : Այլ հիմիկ ես ինձ ուղարկողի մօտն եմ գնում . և ձեզանից իսկի միսն չի հարցնում՝ ինձ , թէ Ո՞ր ես գնում[7] :

6 Այլ որովհետև էս խօսեցի ձեզ հետ , տրտմութիւնն լցրուց ձեր սրտերըն[8] :

7 Այլ ես ճշմարիտըն ասում մեմ ձեզ՝ թէ լաւ է ձեզ համար , որ ես գնամ . ինչու որ՝ եթէ ես չըգնամ , Այնիմարիչն չի գալ ձեզ մօտ[9] . բայց թէ որ գնամ , նորան կուղարկեմ ձեզ մօտ[10] :

8 Եւ նա երբոր կըգայ աշխարհքին կըյանդիմանէ , մեղաց համար , և արդարութեան համար , և գըտատաստանի համար :

(1) Մարկ . ժա . 6 : իդ . 10 : իզ . 31 : (2) Յովհ . ը . 22 . 34 : ժբ . 42 : (3) Գործ . է . 59 : ը . 1 : իզ . 9 , 10 , 11 : (4) Յովհ . ժե . 21 : Գ՛ալատ . ժ . 2 : ա Կորնթ . բ . 8 : ա Տիմ . ա . 13 : (5) Յովհ . ժգ . 19 : ժդ . 29 : (6) Մարկ . ը . 15 : (7) Վայր . 10 . 16 : է . 33 : ժգ . 3 : ժդ . 28 : (8) Վայր . 22 : Յովհ . ժգ . 1 : (9) Յովհ . է . 39 : ժդ . 16 . 26 : ժե . 26 : (10) Գործ . բ . 33 : Եփես . գ . 8 :

Digitized by Google

9 Վ[ասն մեղաց՝ զի ո՛չ հաւատան յիս :
10 Վ[ասն արդարութեան՝ զի առ Հ՛այր իմ երթամ, և ո՛չ ևս տեսանէք զիս :
11 Վ[ասն դատաստանի՝ զի իշխանն աշխարհիս այսորիկ դատապարտեալ է :
12 Եւս բազում ինչ ունիմ ասել ձեզ , այլ ո՛չ կարէք հանդուրժել այժմիկ :
13 Ո՛րժամ եկեսցէ նա՝ Հ՛ոգին ճշմարտութեան , առաջնո՛ր դեսցէ ձեզ ամենայն ճշմարտութեամբ . զի ո՛չ եթէ յանձնէ ինչ խօսիցի , այլ զոր լսիցէ՝ խօսիցի , և զգալոցն պատմեսցէ ձեզ :

14 Ն՛ա զիս փառաւորեսցէ , զի յիմմէ անտի առնուցու և պատմեսցէ ձեզ :
15 Ո՛րչափն ինչ զոր ունի Հ՛այր՝ իմ է . վասն այնորիկ ասացի ձեզ , թէ յիմմէ անտի առնուցու և պատմեսցէ ձեզ :
16 փոքր մի , և ո՛չ ևս տեսանէք զիս . և ապա տակաւիկ մի , և տեսանիցէք զիս . և ես երթամ առ Հ՛այր :
17 Ո՛րոյ ինչ ասեն ցմանք յաշակերտաց անտի ցմիմեանս . Ո՛վ ինչ է այս՝ զոր ասէ ցմեզ , թէ փոքր մի՝ և ո՛չ տեսանէք զիս . և դարձեալ սակաւիկ մի՝ և տեսանիցէք զիս . և թէ ես առ Հ՛այր երթամ :

18 Եւ ասէին , Ո՛վ ինչ իցէ այն փոքր միւս ևս . չգիտեմք զինչ խօսի :
19 Գիտաց Յիսուս եթէ կամէին

9 Ի՝ղեացն համար՝ որ ինձ չեն հաւատում[11] :
10 Ի՛րդարութեան համար[12]՝ որ ես իմ Հ՛օր մտան եմ գնում , և էլ ինձ չէք տեսնիլ[13] :
11 Դատաստանի համար[14]՝ որ էս աշխարհքիս իշխանն դատապարտված է[15] :
12 Ի՛նչ շատ բան ունիմ որ ձեզ ասեմ , բայց հիմիկ չէք կարող տանել[16] :
13 Երբոր նա Ճշմարտութեան Հ՛ոգին կրգայ[17] , նա ձեզ ամէն ճշմարտութենով կառաջնորդէ[18] . պատճառն որ՝ չէ թէ իրան անձնիցն մին բան կրխօսի , բայց ինչ որ կրլսէ՝ էն կրխօսի , և նոր գալու բաները կրպատմէ ձեզ :
14 Դա ինձ կրփառաւորէ , ինչու որ՝ իմ բաներիցն կառնէ և կրպատմէ ձեզ :
15 Ի՛մն ինչ որ Հ՛այրն ունի՝ իմը է . նորահամար ասացի ձեզ , թէ իմ բաներիցն կառնէ և կրպատմէ ձեզ[19] :
16 Ի՝նքիչ ժամանակ էլ , և էլ չէք տեսնիլ ինձ . և յետոյ մին քիչ էլ , և կրտեսնէք ինձ[20] . և ես Հ՛օր մտան եմ գնում[21] :
17 Ի՛շակերտներիցն մին քանիսն իրար ասում էին . Ի՞նչ է որ ասում մեզ . Թէ Ի՝նի քիչ ժամանակ՝ և էլ չէք տեսնիլ ինձ , և միևնէ՝ մին քիչ էլ , և կրտեսնէք ինձ , և թէ ես իմ Հ՛օրս մտան եմ գնում :
18 Եւ ասում էին . Ի՞նչ է էն մին քիչ ժամանակն . չենք գիտում՝ թէ ինչ է խօսում :
19 Գիտաց Յիսուս իմացաւ՝ թէ ուզու-

(11) Կոր. բ · 33 : (12) Կոր. բ · 32 : (13) Գործ · գ · 14 : է · 32 : (14) Գործ · ԺԷ · 18 : (15) Ղ՛ուկ · ժ · 18 : Գործ · ժբ · 31 : Նախ · բ · 2 : Պետ · բ · 15 : Նբէր · բ · 14 : (16) Մարկ · գ · 33 : ա Կորնթ · գ · 2 : Նբէր · է · 12 : (17) Գործ · ժգ · 17 · ժե · 26 : (18) Գործ · ժգ · 26 : ա Գործ · բ · 20 · 27 : (19) Մատթ · ժա · 27 : Գործ · գ · 35 : ժգ · 3 : ժե · 10 : (20) Ա՛յր · 10 : Գործ · է · 33 · ժգ · 33 · ժգ · 10 : (21) Ա՛այր · 28 : Գործ · ժգ · 3 :

Digitized by Google

ցնա հարցանել, և ասէ ցնոսա. Ա՞ստ այդուհիկ խնգրէք ընդ միմեանս, զի ասացի թէ փոքր մի՝ և ոչ տեսանէք զիս, և դարձեալ սակաւիկ միւս ևս, և տեսանիցէք զիս:

20 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցի. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւնն ձեր յուրախութիւն եղիցի:

21 Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ զնեղութիւնն վասն խնդութեանն. զի ծնաւ մարդ յաշխարհ:

22 Եւ դուք այժմ տրտմութիւն ունիք. այլ դարձեալ տեսից զձեզ, և ուրախ լիցին սիրտք ձեր. և զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ ի ձենջ:

23 Եւ յայնմ աւուր զիս ինչ ոչ հարցանիցէք. Ամէն ամէն ասեմ ձեզ՝ զի Օր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ:

24 Մինչև ցայժմ ոչինչ խընդրեցիք յանուն իմ. խնդրեցէք, և առնուցուք. զի ուրախութիւնն ձեր լցեալ լիցի:

25 Ասացի առակօք խօսեցայ ընդ ձեզ. Եկեսցէ ժամանակ՝ յորժամ ոչ ևս առակօք խօսեցայց ընդ ձեզ. այլ յայտնապէս զՀօրէ պատմեցից ձեզ:

26 Յայնմ աւուր խնդրեսջիք յանուն իմ. և ոչ ասեմ ձեզ, եթէ ես ազաչեցից զՀայր վասն ձեր:

27 Զի ինքն հայր Հայրէ սիրէ ըզմին հարցանել իրան՝ և ասաց նոցանց. Դուստաքար հարցուսէք իրար միջումն, որ ասացի՝ թէ Ինքիչ ժամնուցակ, և չէք տեսնիլ ինձ, և մինէ՝ մինքիչ էլ, և կըտեսանէք ինձ:

20 Ճշմարիտըն ճշմարիտըն ասումեմ ձեզ, որ դուք լացն կըլինիք և կըողբաք, և աշխարհքն կուրախանայ. դուք կըտրտմիք, բայց ձեր տրտմութիւնն ուրախութիւն կըլինի:

21 Ինչ կին, երբոր ծնի՝ տրտմութիւն կունենա նորան, ինչու որ՝ նորա ժամանակն հասել է. բայց երբոր երեխան ծնվուսի, էն նեղութիւնըն չէյիշեսի էն ուրախութեան համար՝ որ մին մարդ ծընվաւ աշխարհքի մէջ[22]:

22 Եւ դուք հիմիկ տրտմութիւն ունիք[23], բայց մինէ կըտեսնեմ ձեզ, և ձեր սրտերն ուրախ կըլինին. և ձեր ուրախութիւնըն իսկի մինն էչ կանիլ ձեզանից[24]:

23 Եւ էն օրուսին իսկի մին բան չէք հարցնիլ ինձ. Ճշմարիտըն ճշմարիտ կասեմ ձեզ՝ թէ ինչ որ իմ Հօրիցս կնգրէք իմ անունովս, էն կըտայ ձեզ[25]:

24 Մինչև հիմիկ՝ իսկի բան չըխնդրեցիք իմ անունովս. խնդրեցէք և կառնէք, որ ձեր ուրախութիւնըն կատարեալ լինի[26]:

25 Ա՛ւա բաներս առակով խօսեցի ձեզ հետ. Ժամանակ կըգայ, երբոր էլ առակով չեմ խօսիլ ձեզ հետ. բայց յայտնի կըպատմեմ ձեզ Հօր համար:

26 Ինն օրուսին իմ անունովս կընխնդրէք. և չեմ ասում ձեզ՝ թէ ես ձեզ համար կաղաչեմ Հօրըն[27]:

27 Ինչու որ՝ Հենց Հայրն ինքն

(22) Նոյն • ին. • 17: (23) Ա՛յլ • 6: (24) Ա՛յլ • խդ. • 51 • 52: Ա՛ղէտ • ժգ. • 1: 27: ք • 20: Պսղմ • ը. • 16: ժգ. • 52: ա Պետ: ա. • 8: (25) Մատթ. • է. • 7: Ա՛ղէտ • ժգ. • 13: ժե. • 16: (26) Ա՛ղէտ • ժե. • 11: (27) Ա՛յլ • 23:

Digitized by Google

ձեզ՝ զի դուք զիս սիրեցիք, և հաւատացիք՝ եթէ ես յԱստուծոյ եւ ելի ։

28 Ելի ՚ի հօրէ՝ և եկի յաշխարհ · դարձեալ թողում զաշխարհ, և երթամ առ Հայր ։

29 Ասեն ցնա աշակերտքն · Ահա արդ յայտնութեամբ խօսիս · և առակ ևս ոչ մի ինչ ասես ։

30 Այժմիկ գիտեմք՝ եթէ գիտես զամենայն · և ոչինչ պիտոյ է՝ եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ · յայսմիկ հաւատամք՝ եթէ յԱստուծոյ ելեր ։

31 Պատասխանի ետ Նոցա Յիսուս, և ասէ · Արդ հաւատայք ։

32 Ահա եկեսցէ ժամ, և եկեալ ինկ է, զի ցրուեսջիք իւրաքանչիւր տեղիս, և զիս միայն թողուցուք · և ես միայն, զի Հայր ընդ իս է ։

33 Զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ իս խաղաղութիւն ունիցիք · յաշխարհի ասա նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջալերեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի ։

սիրուն ձեզ[28] · ինչու որ՝ դուք ինձ սիրեցիք և հաւատացիք, թէ ես Աստուածանից դուրս եկի[29] ։

28 Հօրէն դուրս եկի՝ և եկի աշխարհք · մին էլ աշխարհքըն թողումեմ և Հօր մօտ եմ գընում[30] ։

29 Աշակերտներն նորան ասացին · Ահա հիմիկ յայտնի ես խօսում, և իսկի մին առակ չես ասում ։

30 Հիմիկ գիտումենք՝ որ դու ամեն բան գիտումես[31] · և իսկի պէտք չէ՝ որ մինն հարցնէ քեզ · սրանով հաւատումենք՝ թէ դու Աստուածանից դուրս եկիր[32] ։

31 Յիսուս պատասխան առաւ նորանց և ասաց · Հիմիկ հաւատումք ։

32 Ահա ժամանակ կըգայ, և հենց հիմիկ եկած է[33], որ ամեն մէկդ կըցրվիք իրան տեղն, և ինձ մենակ կըթողէք[34] · և մենակ չեմ[35], ինչու որ՝ Հայրն ինձ հետ է ։

33 Այս խօսեցի ձեզ հետ, որ ինձանում խաղաղութիւն ունենաք[36] · էստեղ աշխարհքումս նեղութիւն կունենաք[37], բայց սրտապինդ կացէք[38], ինչու որ ես աշխարհքին յաղթեցի[39] ։

ԳԼ · ԺԷ ։

1 Յիսուս իրան Հօրն կաղօթէ որ նորան փառաւորէ, 11 և իրան աշակերտներն սուրբ պահէ որ մին լինին, 17 որ նորանց սուրբ անէ իրան Ճշմարտութենովը, 20 և նորանց և ամեն ուրիշ հաւատացեալներին համար աղաչում, 24 որ նորանք մին լինին և իրան հետ երկընքումն լինին ։

1 Զայս իբրև խօսեցաւ Յիսուս, ամբարձ զաչս իւր յերկինս և ասէ · Հայր՝ հասեալ է ժամ ·

1 Երբոր Յիսուս էս խօսեց՝ իրան աչքերըն բարձրացրուց դէպի երկինքն և ասաց · Հայր՝ ժամն

(28) Յովհ · ժդ · 21 · 23 ։ (29) Ա՚այր · 30 ։ Յովհ · գ · 13 ։ ժէ · 8 ։ (30) Յովհ · ժգ · 3 ։ (31) Յովհ · իա · 17 ։ (32) Ա՚իր · 27 ։ Յովհ · ժէ · 8 ։ (33) Մատթ · իէ · 31 ։ Մարկ · ժգ · 27 ։ (34) Յովհ · ի · 10 ։ (35) Յովհ · ը · 29 · ժգ · 10, 11 ։ (36) Նաւմ · բ · 8 ։ Յովհ · ժգ · 27 ։ Հռոմ · ե · 1 ։ Եփես · գ · 12 ։ Կող · ա · 20 ։ (37) Յովհ · ժե · 19, 20, 21 ։ ը Տիմ · գ · 12 ։ (38) Յովհ · ժգ · 1 ։ (39) Հռոմ · ը · 37 ։ ա Յովհ · գ · 4 ։ ե · 4 ։

փառաւորեա զՈրդի քո, զի և Որդի քո փառաւորեսցէ զքեզ ։

2 Որպէս ետուր նմա իշխանութիւն ամենայն մարմնոյ . զի ամենայնի , զոր ետուր նմա , տացէ ըզկեանն յաւիտենական ։

3 Ա՛յս են յաւիտենական կեանք , զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշմարիտ Աստուած , և զոր առաքեցեր զՅիսուս Քրիստոս ։

4 Ես զքեզ փառաւորեցի յերկրի . զգործն կատարեցի , զոր ետուր ցիս՝ զի արարից ։

5 Եւ այժմ փառաւորեա զիս Հա՛յր՝ առ՝ի քէն փառօքն՝ զոր ունէի յառաջ քան զլինելն աշխարհ առ՝ի քէն ։

6 Յայտնեցի զանուն քո մարդկան՝ զորս ետուր ինձ յաշխարհէ . քո էին , և ինձ ետուր զնոսա . և զբանն քո պահեցին ։

7 Ա՛րդ գիտացին՝ եթէ զամենայն ինչ՝ զոր ետուր ինձ , առ՝ի քէն են .

8 Զի զբանն՝ զոր ետուր ինձ՝ ետու նոցա . և նոքա ընկալան , և ծանեան ճշմարտութեամբ՝ եթէ առ՝ի քէն ելի . և հաւատացին՝ եթէ դու առաքեցեր զիս ։

9 Ա՛րդ՝ ես վասն նոցա աղաչեմ , և ոչ վասն աշխարհի աղաչեմ . այլ վասն նոցա՝ զորս ետուրն ինձ , զի քո են ։

(սահմանն) հասեալ է , փառաւորիր քո Որդոյդ՝ որ քո Որդին էլ քեզ փառաւորէ[1] ։

2 Ինչպէս որ նորան իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնոյ վերայ , որ յաւիտենական կեանքը տայ էն ամէնին[2] որ տուիր նորան[3] ։

3 Այս է յաւիտենական կեանքն[4] , որ քեզ միայն ճշմարիտ Աստուած ճանաչեն[5] , և Որան , որ ուղարկեցիր Յիսուսին Քրիստոսին[6] ։

4 Ես քեզ փառաւորեցի երկրի վերայ՝ . էն գործըն կատարեցի[8] , որ տուիր ինձ՝ որ անեմ[9] ։

5 Եւ հիմիկ Հայր՝ փառաւորիր ինձ քեզ մօտ էն փառքովն՝ որ նորան աշխարհքի լիներլուցն առաջ ունէի քեզ մօտ[10] ։

6 Քո անունըդ յայտնեցի էն մարդկանց[11] որ աշխարհքիցն տուիր ինձ[12] . քո էին , և ինձ տուիր Որանց . և քո խօսքըդ պահեցին ։

7 Հիմիկ իմացան՝ որ էն ամէն բանն՝ որ ինձ տուիր՝ քեզանից է .

8 Ինչու որ՝ էն խօսքըն՝ որ ինձ տուիր՝ (ես) Որանց տուի[13] . և նոքա ընդունեցին , և ճշմարտութեամբ իմացան՝ որ քեզանից դուրս եկի[14] . և հաւատացին՝ թէ դու ուղարկեցիր ինձ ։

9 Ուրեմն ես Որանց համար եմ աղաչում , և աշխարհքի համար չեմ աղաչում . բայց Որանց համար՝ որ ինձ տուիր , ինչու որ՝ քո էին[15] ։

(1) Յովհ . ժբ . 23 : ժգ . 32 : (2) Գործ . է . 14 : Սոփր . ժա . 37 : իբ . 18 : Յովհ . գ . 35 : ե . 27 : ա Կորնթ . ժե . 25 . 27 : փիլիպ . բ . 10 : Եբր . բ . 8 : (3) Մ՛ատ . 6 . 9 . 24 : Յովհ . զ . 37 : (4) Նոյ . ծգ . 11 : Նբէմ . իբ . 24 : (5) ա Կորնթ . ը . 4 : ա Թես . ա . 9 : (6) Յովհ . գ . 34 : ե . 30 , 37 : է . 29 . 58 : է . 29 : ժ . 36 : ժա . 42 : (7) Յովհ . ժգ . 31 : ժգ . 13 : (8) Յովհ . գ . 34 : ե . 36 : իբ . 3 : ժիբ . 30 : (9) Յովհ . ժգ . 31 : ժե . 10 : (10) Յովհ . ա . 1 , 2 : ժ . 30 : ժգ . 9 : փիլիպ . բ . 6 : Կող . ա . 15 . 17 : Եբր . ա . 3 . 10 : (11) Մ՛ատ . 36 : Մարկ . իբ . 22 : (12) Մ՛ատ . 2 : Մ՛ատ . 9 . 11 : Յովհ . է . 37 . 39 : ժ . 29 : ժե . 10 : (13) Յովհ . բ . 38 : ժբ . 49 : ժգ . 10 : (14) Մ՛ատ . 25 : Յովհ . ժգ . 27 . 30 : (15) ա Յովհ . ե , 19 ։

Digitized by Google

10 Եւ որ ինչ իմ է՝ ամենայն քո է. և որ ինչ քո է՝ այն իմ է. և փառաւորեալ եմ ՚ի նոսա:
11 Եւ ես ոչ ևս եմ յաշխարհի, և նոքա յաշխարհի են, և ես առ քեզ գամ. Հայր սուրբ՝ պահեա զնոսա յանուն քո, որով եառուր ինձ. զի եղիցին մի, որպէս և մեք մի եմք:

12 Ի՚ինչ էի յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնոսա յանուն քո, որով եառուր ինձ, և պահեցի. և ոչ ոք ՚ի նոցանէ կորեաւ, բայց որդին կորստեան, զի գիրն լցցի:

13 Այլ արդ՝ առ քեզ գամ. և զայս խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրախութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց:

14 Ես եառու նոցա զբանն քո, և աշխարհս ատեաց զնոսա, զի չեն յաշխարհէ, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ:
15 Ո՚չ զայս աղաչեմ, զի բարձցես զնոսա յաշխարհէ. այլ զի պահեցես զնոսա ՚ի չարէ:
16 Յաշխարհէ ասաի չեն, որպէս և ես չեմ յաշխարհէ:
17 Սո՚ւրբ արա զնոսա ճշմարտութեամբ քով, զի քո բանդ ճշմարտութիւն է:
18 Որպէս զիս առաքեցեր յաշխարհ, և ես առաքեցի զնոսա յաշխարհ:
19 Եւ ՚ի վերայ նոցա ես սուրբ

10 Եւ ինչ որ իմն է՝ էն ամենն քո է. և ինչ քո է՝ էն իմն է[16]. և ես փառաւորված եմ նորանցում:
11 Եւ ես էլ աշխարհքաւմն չեմ, և նորանք աշխարհքաւմն են, և ես քեզ մօտ եմ գալիս[17]. ով Հայր սուրբ՝ պահիր նորանց քո անուանովդ[18], որ նորանով առուիր ինձ. որ մին լինին[19], ինչպէս որ մինք էլ մին ենք[20]:
12 Երբ քանի որ աշխարհքաւմն նորանց հետ էի, ես էի պահում նորանց քո անուանովդ, նորանց որ առուիր ինձ, էլ պահեցի[21]. և նորանցից մինն չըկորաւ[22], բայց միայնակ կորուստի որդին[23], որ գիրքն կատարվի[24]:
13 Հայց հիմիկ քեզ մօտ եմ գալիս. և էս բանըս աշխարհքաւմն խօսումեմ, որ իմ ուրախութիւնըս լիութեամով ունենան իրանց անձնեներումն:
14 Ես քո խօսքըդ նորանց առի[25], և աշխարհքս նորանց ատեց, պատճառն որ՝ աշխարհքիցս չեն[26], ինչպէս որ ես էլ աշխարհքիցս չեմ[27]:
15 Էս չեմ աղաչում, որ աշխարհքիցս վեր առնես նորանց. բայց որ չարիցն պահես նորանց[28]:
16 Էս աշխարհքիցս չեն, ինչպէս որ ես էլ աշխարհքիցս չեմ[29]:
17 Նորանց սուրբ արա քո ճշմարտութեանովդ[30]. ինչու որ՝ քո խօսքդ ճշմարտութիւն է[31]:
18 Ինչպէս որ ինձ ուղարկեցիր աշխարհք, ես էլ նորանց ուղարկեցի աշխարհք[32]:
19 Եւ ես նորանց վերայ իմ ան-

(16) Յովհ. ժգ. 15: (17) Յովհ. ժգ. 1: ժգ. 28: (18) ա Պետր. ա. 5: Յուդ. 1: (19) Այլ. 21, Եսայի: (20) Յովհ. ժ. 30: (21) Յովհ. գ. 39: ժ. 28: Եբր. բ. 13: (22) Յովհ. ժը. 9: ա Յովհ. բ. 19: (23) Յովհ. գ. 71: ժգ. 18: (24) Սաղմ. ճբ. 8: Գործ. ա. 20: (25) Այլ. 8: (26) Յովհ. ժե. 18, 19: ա Յովհ. գ. 13: (27) Յովհ. ը. 23: Այլ. 10: (28) Մատթ. գ. 13: Գործ. ա. 8: բ Թես. գ. 3: ա Յովհ. ե. 18: (29) Այլ. 14: (30) Յովհ. ժե. 3: Գործ. ժե. 9: Եփես. ե. 26: ա Պետր. ա. 22: (31) բ Թագ. է. 28: Սաղմ. ճիբ. 142, 151: Յովհ. ը. 40: (32) Յովհ. ի. 21:

Digitized by Google

առնեմ զանձն իմ , զի եղիցին և նոքա սրբեալք ճշմարտութեամբ :

20 Ոչ ո՛չ վասն նոցա միայն ա-ղաչեմ , այլ և վասն ամենայն հա-ւատացելոց բանիւն նոցա յիս :

21 Զի ամենեքեան մի իցեն , որ-պէս դու , Հա՛յր յիս՝ և ես՝ ի քեզ , զի և նոքա՝ ի մեզ իցեն . զի և աշխարհ հաւատասցէ՝ եթէ դու ա-ռաքեցեր զիս :

22 Եւ ես՝ զփառն զոր եառեր ինձ՝ եառ նոցա , զի իցեն մի՝ որ-պէս և մեք մի եմք :

23 Ես՝ ի նոսա՝ և դու յիս , զի եղիցին կատարեալք ի մի . և գի-տասցէ աշխարհ՝ եթէ դու առա-քեցեր զիս . և սիրեցեր զնոսա որ-պէս դու զիս սիրեցեր :

24 Հա՛յր՝ զոր եառեր ինձ , կա-միմ՝ զի ուր եմն եմ , և նոքա ի-ցեն ընդ իս . զի տեսանիցեն զըզ-փառն իմ , զոր եառեր ցիս . զի սիրեցեր զիս յառաջ քան զլինելն աշխարհի :

25 Հա՛յր արդար՝ և աշխարհ զըզ-քեզ ոչ ծանեաւ . այլ ես զքեզ ծանեայ , և նոքա ծանեան , եթէ դու առաքեցեր զիս :

26 Եւ ծանուցի նոցա զանուն քո, և ծանուցից . զի սէրն՝ զոր սի-րեցեր զիս , ի նոսա իցէ , և ես ի նոսա :

ձքո սուրբ եմ անուն , որ նորանք էլ ճշմարտութենով սրբված լի-նին[33] :

20 Ոչայց ոչ թէ միայնակ նորանց համար եմ աղաչում , այլ ամենին համար էլ՝ որ նորանց խօսքովն կըր-հաւատան ինձ :

21 Որ ամենքն մին լինին , ինչ-պէս որ[34] դու Հայր ինձանում՝ և ես քեզանում , որ նորանք էլ մե-զանում լինին[35] . որ աշխարհքն հաւատայ՝ թէ դու ուղարկեցիր ինձ :

22 Եւ ես՝ էն փառքն՝ որ ինձ տուիր՝ նորանց տուի , որ մին լի-նին՝ ինչպես որ մենք էլ մին ենք[36] :

23 Ես նորանցում՝ և դու ինձա-նում , որ մընի մէջ կատարեալ լինին[37] . և աշխարհքն գիտենայ՝ թէ դու ուղարկեցիր ինձ . և ես սիրեցի նորանց՝ ինչպէս որ դու ինձ սիրեցիր :

24 Հայր՝ նորանք՝ որ դու ինձ տուիր[38] , կամենում եմ որ՝ ինչտեղ որ ես եմ , նորանք էլ ինձ հետ լի-նին . որ իմ փառքըս տեսնին , որ տուիր ինձ . ինչու որ՝ աշխարհ-քի լինելուցն առաջ սիրեցիր ինձ[39] :

25 Արդար Հայր՝ աշխարհքն չըճանաչեց քեզ[40] . բայց ես ճանաչե-ցի քեզ[41] , և սորանք ճանաչեցին , որ դու ուղարկեցիր ինձ[42] :

26 Եւ քո անունըդ ճանաչացրի նորանց , և կըճանաչացնեմ[43] . որ էն սէրն , որ ինձ սիրեցիր՝ նորան-ցում լինի , և ես էլ նորանցում[44] :

(33) ա կորնթ . ա . 2 . 30 : ա հովհ . դ . 7 : ներ . ժ . 10 : (34) ա յհ . 14 : ա յոյր . 23 , 26 : հովհ . ժ . 16 : Հռոմ . ժբ . 5 : գաղ . գ . 28 : (35) հովհ . ժ . 38 : ժդ . 11 : (36) հովհ . ժդ . 20 . ա հովհ . ա . 3 : դ . 24 : (37) ես . գ . 14 : (38) հովհ . ժբ . 20 : ժդ . 8 : ա հովհ . դ . 10 : (39) ա յհ . 5 : (40) հովհ . ժե . 21 : ժշ . 3 : (41) հովհ . է . 29 : ը . 55 : ժ . 15 : (42) ա յհ . 8 : Հովհ . ժշ . 27 : (43) ա յհ . 6 : հովհ . ժէ . 15 : (44) հովհ . ժէ . 9 :

Digitized by Google

ԳԼ· ԺՒ·

1 Յուդան Աիսուին կըմատնէ : 9 Պատասխաններն գիտի վերայ կըսարկվին : 10 Պետրոս Մալքոսի ականջն կըվնասէ : 13 Աբբանեն Աիսուին և կըտանին Կնայպի մօտ : 15 Պետրոսի ուրանալն : 19 Աիսուին Քահանայապետի առջև գտավին : 28 Պիղատոսի առջին իրան վերայ էլած չարախօսութիւնն : 30 Իրան թագաւորութիւնն : 40 Հրեաներն ազատկուսին որ Բարաբբան նորանց արձակվի :

1 Օյայս իբրև ասաց Յիսուս , ել աշակերտօքն հանդերձ յայնկոյս ձորոյն Կեդրոնի , ուր էր պարտէզ . յոր եմուտ ինքն և աշակերտքն իւր :

2 Գիտեր և Յուդա՝ որ զնա մատնեցց էր , զտեղին . զի բազում անգամ ժողովեալ էր անդր Յիսուսի աշակերտօքն հանդերձ :

3 Եւ Յուդայի առեալ ընդ իւր զգունդն , և 'ի քահանայապետին և 'ի փարիսեցւոց սպասաւորս , գայ անդր ջահիւք և լապտերօք և զինուք :

4 Իսկ Յիսուս իբրև ետես զայն ամենայն եկեալ 'ի վերայ նորա , ել և ասէ ցնոսա . Օ՞ւմ խնդրէք :

5 Պատասխանի ետուն նմա . Օ Յիսուս 'Նազովրեցի . ասէ ցնոսա Յիսուս . Ես եմ . կայր ընդ նոսա և Յուդա , որ մատնէրն զնա :

6 Իբրև ասաց՝ թէ Ես եմ , յետս յետս չոգան , և գայլկան գետինի :

7 Կարձեալ եհարց զնոսա . Օ՞ւմ խնդրէք . և նոքա ասեն , Օ Յիսուս 'Նազովրեցի :

8 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս . Ասացի ձեզ թէ Ես եմ . արդ՝ եթէ զիս խնդրէք՝ թոյլ տուք դոցա երթալ :

1 Յիսուս երբոր էս ասաց , աշակերտներին հետ գնաց՝ Կեդրոնի ձորի ակկէ կողմն , որտեղ որ պարտէզ (պօստան) կար[2] . որ նորա մէջ մտաւ ինքն և իրան աշակերտներն :

2 Յուդա էլ՝ որ սիրտ մատներ նորան , գիտուէր էնտեղը . ինչու որ՝ Յիսուս շատ անգամ ժողովվել էր էնտեղն աշակերտներին հետ[3] :

3 Եւ Յուդան զինուորների գունդը (պէօլօւքը) և քահանայապետներից և փարիսեցիներից սպասաւորներ առաւ իրան հետ , և եկաւ էնտեղ ջահերով և լապտերներով (ֆանառներով) և զէնքերով[4] :

4 Ասց Յիսուս երբոր տեսաւ էն ամէնըն , որ իրան վերայ էր եկել , դուրս եկաւ և նորանց ասաց . Ո՞ւմ էք ուզում :

5 Պատասխան տուին նորան թէ՝ Յիսուս 'Նազօրեցոյն . Յիսուս նորանց ասաց . Ես եմ . Յուդան էլ՝ որ նորան մատնուէր՝ կանգնած էր նորանց հետ :

6 Երբոր (Յիսուս) ասաց թէ Ես եմ , (նորանք) յետ գնացին , և գետնի վերայ զարկվեցան :

7 Ա՛ինել չարցրուց նորանց՝ թէ Ո՞ւմ էք ուզում . և նորանք ասացին . Յիսուս 'Նազօրեցոյն :

8 Յիսուս նորանց պատասխան տուաւ . Ձեզ ասացի թէ Ես եմ . ուրեմն թէ որ ինձ էք ուզում , թող տուէք գորանց , որ գնան :

(1) Մատթ · իզ · 30 : Մարկ · ժգ · 32 : Ղուկ · իբ · 39 : (2) բ Թագ · ժե · 23 : (3) Ղուկ · իա · 37 : իբ · 39 : (4) Մատթ · իզ · 47 : Մարկ · ժգ · 43 : Ղուկ · իբ · 47 : Գործ · ա · 16 :

Digitized by Google

9 Ոչ լցեր քանն , զոր ասաց · թէ Ոչ եաուրն ցիս , ոչ կորուսից ի նոցանէ և ոչ զոք :

10 Իսկ Սիմոն Պետրոս՝ քանզի ունէր սուր՝ ձգեաց զնա և եհար զքահանայապետին ծառայ , և ի բաց առ զունկն նորա զաջոյ · և էր անուն ծառային Մաղքոս :

11 Ասէ Յիսուս ցՊետրոս · Դիրկ զսուրդ անդրէն ի պատեանս իւր · զբաժակն՝ զոր ետ ինձ Հայր՝ ոչ ըմպիցեմ զնա :

12 Իսկ գունդն և հազարապետն և սպասաւորք Հրէիցն կալան ըզ Յիսուս , և կապեցին ·

13 Եւ ածին զնա նախ առ Հնանա , որ էր աներ Կայիափայի · որ քահանայապետն էր տարուոյն այնորիկ :

14 Էր այս այն Կայիափա էր՝ որ խրատն ետ Հրէիցն , եթէ Լաւ է առն միում մեռանել ի վերայ ժողովրդեանն :

15 Եւ երթայրն զՅիսուսի Սիմոն Պետրոս , և միւս աշակերտն : Եւ աշակերտն այն՝ քանզի ծանօթ էր քահանայապետին՝ եմուտ ընդ Յիսուսի ի գաւիթ քահանայապետին :

16 Եւ Պետրոս կայր առ դրանն արտաքոյ · ել միւս աշակերտն՝ որ էր ծանօթ քահանայապետին , և ասաց ցդռնապանն , և եմոյծ ի ներքս զՊետրոս :

17 Ասէ աղջիկն՝ որ դռնապանն էր , ցՊետրոս · Այիթէ և դու յաշակերտաց առնն այնորիկ իցես · և նա ասէ՝ Ոչ եմ :

9 Որ կատարվէր էն բանն՝ որ ասաց , թէ Զորանց՝ որ ինձ տուիր , ներացից իսկի մինըն էլ չեմ կորցնիլ :

10 Այց Սիմոն Պետրոսն՝ որովհետև սուր ունէր՝ քաշեց էնե քահանայապետի ծառային զարկեց , և նորա աջ ականջըն կարեց · և էն ծառայի անունն Մաղքոս էր :

11 Յիսուս Պետրոսին ասաց · Սուրդ դարձրու քցիր իրան պատենքի (պէնէ) մէջն · էն բաժակըն (ըճամըն) որ իմ Հայրս տուաւ ինձ , էն չըխմեմ :

12 Այց զինուորների գունդըն (պէօլիւքըն) և հազարապետն և Հրէաների սպասաւորներն բռնեցին Յիսուսին , և կապեցին :

13 Եւ տարան նորան Հննայի մօտ , որ Կայիափայի աներն էր · որ էն տարվան քահանայապետն էր :

14 Այս էն Կայիափան էր , որ Հրէաներին խրատ տուաւ՝ թէ Լաւ է , մին մարդ մեռնի ժողովրդի վերայ :

15 Եւ Սիմոն Պետրոսն և մէկել աշակերտն գնում էին Յիսուսի ետևէն : Էն աշակերտն՝ որովհետև ճանաչէ էր քահանայապետին , Յիսուսի հետ մտաւ քահանայապետի սրտնը :

16 Եւ Պետրոսն դուռն մօտ կանգնած էր դրսումն . էն մէկել աշակերտն , որ քահանայապետին ճանէչ էր , դուրս եկաւ և դռնապանին ասաց , և Պետրոսին ներս մտցրուց :

17 Էն աղջիկն՝ որ դռնապան էր՝ Պետրոսին ասաց · Այիթէ դու էլ էն մարդոյ աշակերտներից ես · և նա ասաց՝ Թէ չեմ :

(5) Հովհ · ժէ · 12 : (6) Մատթ · իզ · 51 : Մարկ · ժդ · 47 : Լուկ · իբ · 49 , 50 : (7) Մատթ · ի · 22 : իզ · 39 · 42 : (8) Մատթ · իզ · 57 : (9) Լուկ · դ · 2 : (10) Հովհ · ժա · 50 : (11) Մատթ · իզ · 58 · Մարկ · ժդ · 54 : Ղուկ · իբ · 54 : (12) Մատթ · իզ · 59 : Մարկ · ժզ · 55 : Ղուկ · իբ · 54 :

Digitized by Google

18 Այլին անդ ծառայքն և սպասաւորքն խարոյկ արկեալ . քանզի ցուրտ էր , և կեռնուին . կայր ընդ նոսա և Պետրոս՝ և կեռնոյր :

19 Եւ քահանայապետն եհարց զՅիսուս վասն աշակերտացն՝ և վասն վարդապետութեան նորա :

20 Պատասխանի ետ նմա Յիսուս . Ես յայտնապէս խօսեցայ յաշխարհի . ես յամենայն ժամ ուսուցի ի ժողովրդեանն , և ի ասճարի անդ՝ ուր ամենայն ՚ի հաւաք ժողովիքն էին , և ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ :

21 Զի՞ հարցանես զիս . հարց զլսունսիկ՝ որ լսեան , թէ զինչ խօսեցայ ընդ նոսա . ահաւանիկ նոքա գիտեն զինչ ասացի ես :

22 Երբեմն նա զայն ասաց , մի ոմն ի սպասաւորացն , որ անդ կայր , ած սպասակ Յիսուսի՝ և ասէ . Այդպէ՞ պատասխանի տաս քահանայապետի :

23 Եւ Յիսուս ասէ ցնա . Եթէ չար ինչ խօսեցայ՝ վկայեա վասն չարին . իսկ եթէ բարւոյ , ընդէր հարկանես զիս :

24 Եւ առաքեաց զնա Աննա կապեալ առ Կայիափա քահանայապետ :

25 Եւ Սիմովն Պետրոս կայր անդ՝ և կեռնոյր . ասեն ցնա՝ Ո՞րթէ և դու յաշակերտաց անտի նորա իցես . Նա ուրացաւ և ասէ՝ Թէ ՚Չեմ :

26 Եւ ասէ մի ոմն ի ծառայից քահանայապետին՝ ազգական այնոքիկ , զորմէ զտանէն եհատ Պետրոս . Ո՞չ ես իսկ տեսի զքեզ ի պարտիզի անդ ընդ նմա :

18 Ծառաներն և սպասաւորներն կանգնած էին , կրակը վառած , (ինչու որ՝ ցուրտ էր՝ և տաքանում էին . Պետրոսն էլ նրանց հետ կանգնած էր և տաքանում էր :

19 Եւ քահանայապետն Յիսուսին հարցրուց (իրան) աշակերտների համար՝ և իրան վարդապետութեան համար :

20 Յիսուս պատասխան տուաւ նորան . Ես յայտնի խօսեցի աշխարհքի մէջն[13] . ես ամէն ժամանակ ուսուցի ժողովարանում , և հինց տաճարում , որտեղ որ ամէն հրեաներն ժողովված էին ; և խոյի մէջն ծածուկ բան չեմ խօսեցի :

21 Ինչո՞ւ ես ինձ հարցնում . Նորանց հարցրու՝ որ լսեցին , թէ ինչ խօսեցի նորանց հետ . տէմ նորանք գիտումեն՝ ինչ որ խօսեցի :

22 Երբոր նա էս ասաց , սպասաւորներից մինն , որ էնտեղ կանգնած էր , Յիսուսին ապտակ (տվեց) տուաւ՝ և ասաց[14] . Այդպէս ես պատասխան տալիս քահանայապետին :

23 Եւ Յիսուս նորան ասաց . Թէ որ չար բան խօսեցի՝ վկայիր էն չարին տէմեր . բայց թէ որ բարի (ասացի) , ինչու՞ ես զարկում ինձ :

24 Եւ Աննա նորան կապած ուղարկեց Կայիափա քահանայապետի մօտն[15] :

25 Եւ Սիմոն Պետրոսն էնտեղ կանգնած էր՝ և տաքանում էր . նորան ասացին[16] , Մի՞թէ դու էլ նորա աշակերտներից ես . Նա ուրացաւ և ասաց՝ Թէ ՚Չեմ :

26 Եւ քահանայապետի ծառաներից մինն՝ որ ազգական էր նորան , որ Պետրոս նրա ականջն կտրեց , ասաց . Չէ՞ որ հինց ես տեսի քեզ էն պարտէզումն (պօռտանումն) նորա հետ :

(13) Մատթ . իգ . 55 : Ղուկ . գ . 15 : Յովհ . է . 14 . 26 . 30 : ը . 2 : (14) Գործ . ե . 2 : գ . 2 : Պետր . Ա . 2 : (15) Մատթ . իգ . 57 : (16) Մատթ . իզ . 69 . 71 : Մարկ . ժգ . 69 : Ղուկ . իբ . 58 :

Digitized by Google

27 Պետրոն մինչէ ուրացաւ . և շուտով հաւն խօսեց[17] :
28 Եւ Յիսուսին կայիափայի տանէն տարան դատաւորի պալատն[18] . և առաւօտ էր . և նորանք չմտան պալատի մէջն , որ չպղծուին , բայց որ զատիկը ուտեն[19] :
29 Պիղատոս դուրս եկաւ նորանց մօտ և ասաց . Ո՞ն մարդոյ համար ինչ չարախօսութիւն կը առնուս :
30 Պատասխան տուին և նորան ասացին . Եթէ որ էն մարդն չարագործ չըլինէր , ապա նորան չէինք մատնել քեզ :
31 Պիղատոս նորանց ասաց . Դուք առէք նորան , և ձեր օրէնքին պէս դատեցէք . Հրէաներն նորան ասացին . Մեզ արժան չէ որ մէն (մարդ) սպանենք :
32 Որ Յիսուսի խօսքն կատարվի՝ որ ասաց , ցոյց տալով՝ թէ ինչ մահով պիտի մեռնի[20] :
33 Պիղատոս մինչէ մտաւ պալատն , Յիսուսին կանչեց և նորան ասաց . Դո՞ւ ես Հրէաների թագաւորն[21] :
34 Յիսուս պատասխան տուաւ . Ինձէ՞նից ես ասում էդ , թէ ուրիշներն ասացին քեզ ինձ համար :
35 Պիղատոս պատասխան տուաւ . Մի՞թէ ես էլ Հրէայ եմ . քո ազգդ և քահանայապետներն քեզ մատնեցին ինձ , դու ի՞նչ բան ես արել :
36 Յիսուս պատասխան տուաւ[22] . Իմ թագաւորութիւնս էս աշխարհքիցս չէ[23] . թէ որ իմ թագաւորութիւնս էս աշխարհքիցս լինէր , ապա իմ ծառաներս կռիւ կանէին՝

27 Վարձեալ ուրացաւ Պետրոս . և ի վաղվաղակի հաւ խօսեցաւ :
28 Եւ ածեն զՅիսուս ի վանացն կայիափայ յապարանս դատաւորին . և էր այգուց . և նոքա ոչ մտին յապարանս , զի մի՛ պղծեցին , այլ զի ուտիցեն զզատիկն :
29 Ել առ նոսա Պիղատոս արտաքս՝ և ասէ . Ո՞րինչ չարախօսութիւն մատուցանէք զառնէն զայնմանէ :
30 Պատասխանի եւուն և ասեն ցնա . Եթէ չէր չարագործ այրն այն , ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ :

31 Ա՛ռ ցնոսա Պիղատոս . Ա՛ռէք զնա դուք , և ըստ ձերոց օրինացն դատեցարո՛ւք . ասեն ցնա Հրեայքն . Ա՛նզ ոչ է արժան սպանանել զոք :
32 Որ լցցի բանն Յիսուսի՝ զոր ասաց , նշանակեալ՝ թէ որով մահ մեռանելոց էջէ :
33 Եմուտ միւսանգամ յապարանսն Պիղատոս , կոչեաց զՅիսուս՝ և ասէ ցնա . Դո՞ւ ես թագաւորն Հրէից :
34 Պատասխանի եւ Յիսուս . Ի քէն ասես զայդ , եթէ այլք ասացին քեզ զինէն :

35 Պատասխանի եւ Պիղատոս . Ա՞ի՛թէ և ես Հրէա՞յ իցեմ . ազգդն քո և քահանայապետքն մատնեցին զքեզ ինձ , զի՞նչ գործ գործեալ է քո :
36 Պատասխանի եւ Յիսուս . Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ . եթէ յաշխարհէ այսմ էր արքայութիւնն իմ , սպասաւորքն իմ մարտնչէին արդեօք՝ զի մի՛ մատնեալ

(17) Մատթ . իզ . 74 : Մարկ . ժդ . 72 : Ղուկ . իբ . 60 : Հովհ . ժգ . 38 : (18) Մատթ . իե . 2 : Մարկ . ժե . 1 : Ղուկ . իգ . 1 : Գործ . գ . 13 : Մատթ . իե . 27 : (19) Գործ . ժ . 28 : ժա . 3 : (20) Մատթ . ի . 19 : Հովհ . ժբ . 32 , 33 : (21) Մատթ . իե . 11 : (22) ա Տիմ . գ . 13 : (23) Դան . բ . 44 : է . 14 : Ղուկ . ժբ . 14 : Հովհ . գ . 15 : ը . 15 :

Digitized by Google

ներցայց Հրէից · բայց արդ՝ թագաւորութիւնն իմ չէ աստի :

37 Ասէ ցնա Պիղատոս · Ապա թէ այդպէս իցէ , թագաւոր ումն ես դու · պատասխանի ետ Յիսուս · Դու ասես՝ թէ թագաւոր իմեմ · քանզի ես յայդ իսկ ծնեալ եմ , և ի դոյն իսկ եկեալ եմ յաշխարհ , զի վկայեցից ճշմարտութեանն · ամենայն՝ որ ի ճշմարտութենէ է լսէ բարբառոյ իմոյ :

38 Ասէ ցնա Պիղատոս · Ո՞ր ինչ է ճշմարտութիւն · զայս իբրև ասաց , դարձեալ եւս առ Հրեայսն և ասէ ցնոսա · Ես և ոչ մի ինչ պատճառս գտանեմ ի նմա :

39 Այլ է ձեր սովորութիւն , զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ի զատկիս · արդ կամիք՝ զի արձակեցից ձեզ զթագաւորն Հրէից :

40 Ղազակեցին ամենեքեան՝ և ասէին · Ոչ զդա , այլ զԱրաբբա · և էր Արաբբայն այն աւազակ :

որ չըմաանըվիմ Հրեաների ձեռքըն · բայց հիմիկ իմ թագաւորութիւնս էստեղից չէ :

37 Պիղատոս ասաց նորան · Ապա թէ որ էդպէս է , դու մին թագաւոր ես · Յիսուս պատասխան տուաւ · Դու ես ասում՝ որ ես թագաւոր եմ · բայց ես հենց դրա համար եմ ծնված , և հենց դրա համար եմ եկել աշխարհք , որ ճշմարտութեանն վկայեմ · ամէն ով որ ճշմարտութենից է՝ իմ խօսքիս լսում[24] :

38 Պիղատոս նորան ասաց · Ի՞նչ է ճշմարտութիւն · երբոր էս ասաց , միևել դուրս գնաց Հրեանի մօտ և նրանց ասաց · Ես իսկի մին պատճառ չեմ գտնում նրանում[25] :

39 Այլ ձեր սովորութիւն է՝ որ զատկի ժամանակումն մին մարդ արձակեմ ձեզ համար · ուրեմն կամենո՞ւմք՝ որ Հրեաների թագաւորն արձակեմ ձեզ համար[26] :

40 Ամէնքն աղաղակեցին՝ և ասում էին[27] · Նորան չէ , բայց Արաբբային · և էն Արաբբան (մին) աւազակ էր[28] :

ԿԻ · ՅՒՆ

1 Յայնժամ առ Պիղատոս զԸզՅիսուս և գան եհար :

2 Եւ զինուորացն արարեալ պսակ ի փշոց , եդին ի գլուխ նորա , և զգեցուցին նմա հանդերձ ծիրանի :

1 Էն ժամանակն Պիղատոս Յիսուսին առաւ և ծեծեց[1] :

2 Եւ զինուորներն փշերից մին պսակ շինեցին , նորան գլուխն դրին , և ծիրանի շոր հագցրին նրան :

(24) Յովհ · ը · 47 : ա Յովհ · գ · 19 · դ · 6 : (25) Մատթ · խե · 24 : Ղուկ · խե · 4 : Յովհ · ժբ · 4 · 6 : (26) Մատթ · խե · 15 : Մարկ · ժե · 6 : Ղուկ · խդ · 17 : (27) Գործ · գ · 14 : (28) Ղուկ · խդ · 19 : (1) Անգր · բ · 19 : խե · 26 : Մարկ · ժե · 15 : Ղուկ · ժը · 33 :

Digitized by Google

3 Եւ գայիր առ նա , և ասէիր . Ո՛ղջ եր արքայ Հրէից . և հանէին նմա ապտակս :

4 Եւ դարձեալ Պիղատոս արտաքս և ասէ ցնոսա . Ո՛չ ածեմ զնա արտաքս առ ձեզ , զի գիտասջիք՝ թէ մի՛ւս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ :

5 Եւ Յիսուս արտաքս և ունէր պսակ ի փշոց , և հանդերձ ծիրանի . և ասէ ցնոսա . Ո՛չ այրդ ցձեզ :

6 Իբրև տեսին զնա քահանայապետքն և սպասաւորք , զաղաղակ բարձին՝ և ասեն . Ի խա՛չ հան՝ ի խա՛չ հան զդա . ասէ ցնոսա Պիղատոս . Ո՛ւրեք զդա ի ձեզ , և ձեզէն հանեք ի խաչ . զի ես ի դմա միւս ինչ ոչ գտանեմ :

7 Պատասխանի ետուն նմա Հրէայքն . Մ՚եք օրէնս ունիմք , և ըստ օրինացս մերոց պարտի մեռանել . զի զանձն իւր Որդի Աստուծոյ արար :

8 Իբրև լուաւ զբանս զայս Պիղատոս , առաւել ևս երկեաւ :

9 Եմուտ դարձեալ անդրէն յապարանն , և ասէ ցՅիսուս . ուստի՞ ես դու . և Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի :

10 Ո՛ւստ ցնա Պիղատոս . Ընդ իս ոչ խօսիս , ոչ գիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ ի խաչ , և իշխանութիւն ունիմ արձակել զքեզ :

11 Պատասխանի ետ Յիսուս . Ո՛չ ունէիր դու իշխանութիւն ի վերայ իմ և ոչ մի , եթէ ոչ եր տուեալ քեզ ի վերուստ . վասն այնորիկ՝ որ մատնեացն զիս քեզ , նորա մեծ մեղք են :

3 Եւ գային էին նորա մօտ , և ասէին . Ո՛ղջ կաց Հրէից թագաւոր . և ապտակներ (անլեզու) էին տալիս նորան :

4 Պիղատոս մինչ դուրս գնաց և նորանց ասաց . Ո՛չ նորան դուրս եմ բերում ձեզ մօտ , որ գիտենաք թէ՝ ես իսկի մին յիշատ չեմ գտնում նորանում[2] :

5 Յիսուս դուրս եկաւ և փշէից պսակ ունէր , և ծիրանի հագուստ . և նորանց ասաց . Ո՛չ էդ մարդդ ձեր առաջիդ :

6 Երբոր քահանայապետներն և սպասաւորներն նորան տեսին , աղաղակեցին՝ և ասացին[3] . Խա՛չ հանիր դորան . Պիղատոս նորանց ասաց . Ձեզ մօտ առէք դորան , և հենց ձեզանից խա՛չ հանեցէք . ինչու որ՝ ես իսկի միւս չեմ գտնում դորանում :

7 Հրէաներն պատասխան տուին նորան . Մ՚ենք օրէնք ունինք , և մեր օրէնքին պէս պէտք է մեռնի[4] . ինչու որ՝ իրան անձըն Աստուծոյ Որդի արաւ[5] :

8 Երբոր Պիղատոս էս բանս լսեց , էլ աւելի վախեցաւ :

9 Մ՚ինէլ մտաւ պալատի մէջ , և Յիսուսին ասաց . Դու ի՞նչ տեղից ես . և Յիսուս պատասխան չըտուաւ նորան[6] :

10 Պիղատոս ասաց նորան . Ինձ հետ չես խօսում . մի՞թէ չես գիտում , որ իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչ հանելու , և իշխանութիւն ունիմ քեզ արձակելու :

11 Յիսուս պատասխան տուաւ . Դու իշխանութիւն չունէիր ինձ վերայ , թէ որ վերևից չէր տըւված քեզ . նրա համար՝ նա որ ինձ մատնեց քեզ , նորա մեղքն՝ (աւելի) մեծ է :

(2) Յովհ . ԺԸ . 38 : Ա այր . 6 : (3) Գործ . գ . 13 : (4) Ղեւ . իգ . 16 : (5) Մատթ . իշ . 65 : Յովհ . ե . 18 : Ժ . 33 : (6) Ես . նգ . 7 : Մատթ . իե . 12 . 14 : (7) Ղեւ . իե . 53 : Յովհ . է . 30 :

Digitized by Google

12 Եւ յայնմանէ Պիղատոս խընդրեր արձակել զնա . և Հրեայքն աղաղակէին և ասէին , Եթէ զդա արձակես՝ չես բարեկամ կայսեր . ամենայն ոք , որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր , հակառակ է կայսեր :

12 Եւ ներանից եաև Պիղատոս ուզուէր՝ որ նորան արձակէ . և Հրեաներն աղաղակուէին և ասուէ . Թէ որ դորան արձակես՝ կայսերի բարեկամ չես[8] . ամեն ով որ իրան անձըն թագաւոր է կոչուի , նա կայսերին հակառակ է[9] :

13 Լակ Պիղատոս իբրև լուաւ զբանս զայսոսիկ , ած զՅիսուս արտաքս , և նստաւ ՚ի վերայ բեմին ; ՚ի տեղւոջն որ կոչէր Քարայատակ , և Եբրայեցերէն Կապպաթա :

13 Պիղատոս երբոր էս բաներըս լսեց , Յիսուսին դուրս բերաւ , և բեմին վերայ նստեց , Հնաեղն՝ որ Քարայատակ էր կոչվուի՝ , և Եբրայեցերէն Կապպաթա :

14 Էր ուրբաթն զատկի՝ և էր ժամ իբրև վեցերորդ , և ասէ ցՀրեայսն . Ահա թագաւորդ ձեր ցձեզ :

14 Օստկի ուրբաթն էր՝ իրը վեց ժամն (սահլին) էր , և Հրեաներին ասաց . Ահա ձեր թագաւորն ձեր առաջին (է)[10] :

15 Եւ նոքա աղաղակէին . Կորձ՚ի վերջ , բարձ ՚ի վերջ և Հան զդա ՚ի խաչ . ասէ ցնոսա Պիղատոս . Ես զթագաւորդ ձեր ՚ի խաչ Հանիցեմ . պատասխանի եռուն քահանայապետքն . Չունք մեր թագաւոր բաց ՚ի կայսերէ :

15 Եւ նորանք աղաղակուէին , Ա՛եզանից վեր առ , մեզանից վեր առ՝ և խաչ Հանիր դորան . Պիղատոս նորանց ասաց . Ես ձեր թագաւորն խաչ Հանեմ՝ . քահանայապետներն պատասխան տուին . Ա՛նունք թագաւոր չունինք կայսերից զատ (սովսէ)[11] :

16 Յայնժամ եաև զնա ՚ի ձեռս նոցա , զի ՚ի խաչ ելանիցէ :

16 Էն ժամանակն նորան տուաւ նորանց ձեռքն , որ խաչ Հանվի[12] :

17 Եւ նոքա առեալ տանէին զնա . և բարձեալ էք ինքնին զխաչափայտն , և ելանէր ՚ի տեղին որ անուանեալ էր Վաքաթան , և կոչէր Եբրայեցերէն Գողգոթա :

17 Եւ նորանք տանի տորան նորան . և խաչափայտն ինքն էր վերկալել[13] , և դուրս էր գնում էն տեղն՝ որ Վաքաթան էր ասվում՝ , և Եբրայեցերէն Գողգոթա էր կոչվում[14] :

18 Ուր և ՚ի խաչն իսկ Հանին զնա . և ընդ նմա երկուս ևս այլոս աստի և անտի , և ՚ի մէջ զՅիսուս :

18 Էնտեղ խաչ Հանեցին նորան . և նորա Հետ երկու ուրիշ մարդ էլ նորա էս կողմն և էն կողմն , և Յիսուսին մէջ տեղն :

19 Գրեաց և տախտակ մի Պիղատոս , և եդ ՚ի վերայ խաչին . և էր գրեալ . ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՐԵԱՑԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԵԱՅՑ :

19 Պիղատոս էլ մին տախտակ գրեց , և խաչի վերայ դրաւ . և գրած էր . ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՐԵՑԻ ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԵԱՅՑ[15] :

(8) Ղ. ի · 3 : (9) Գործ . ժե . 7 : (10) Մարկ . ի · 62 : (11) Կանդ . խթ . 10 : (12) Մարկ . ի · 26 . 31 : Մատ . ժե . 15 : Ղ. ի · 24 : (13) Մարկ . ի · 31 . 33 : Մատ . ժե . 21 , 22 : Ղ. ի · 26 . 33 : (14) Հնաս . ժե . 36 : Եբր . ժգ . 12 : (15) Մարկ . ի · 37 : Մատ . ժե . 26 : Ղ. ի · 36 :

Digitized by Google

20 Այն ասխտակ ընթերցան քաղուածք ի Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր անկեալն՝ ուր խաչեցաւն Յիսուս. և էր գրեալ եբրայեցերէն, Յաղմատերէն և Յունարէն:

21 Ասեն ցՊիղատոս քահանայապետքն Հրէից. Մի գրեր Թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ Թագաւոր եմ Հրէից:

22 Պատասխանի ետ Պիղատոս. Որ ինչ գրեցի՝ գրեցի:

23 Իսկ զինուորքն իբրև հանին ի խաչ զՅիսուս, առին զհանդերձս նորա՝ և արարին չորս մասանս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմուճանն՝ քանզի էր առանց կարի՝ ի վերուստ փորանկեալ ամենևին.

24 Ասեն ցմիմեանս. Մի պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակ ի վերայ դորա՝ ումի և ելցէ. զի լցցի գիրն՝ որ ասէ. Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանց, և ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակ արկին. զինուորքն զայս ինչ գործեցին:

25 Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն նորա, և քոյր մօր նորա Մարիամ Կղէովպէ, և Մարիամ Մագդաղենացի:

26 Յիսուս իբրև տեսանէ զմայրն և զաշակերտն՝ զոր սիրէր, զի կայր մօտ, ասէ ցմայրն. Կին դու՝ ահա որդի քո:

27 Ապա ասէ ցաշակերտն. Ահա մայր քո. և յայնմ ժամանակէ առ աշակերտն զնա առ իւր:

28 Յետ այսորիկ իբրև գիտաց Յիսուս, եթէ ահա ամենայն ինչ

20 Այն տախտակն Հրէաներից շատ ծարդիք կարդացին. ինչու որ քաղաքին մօտ էր հետեղն՝ որ Յիսուս խաչվեցաւ. և էն գրված էր Եբրայեցերէն, Լատիներէն և Յունարէն (գրով):

21 Հրէաների քահանայապետներն ասացին Պիղատոսին. Մի գրեր Թագաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց՝ թէ Թագաւոր եմ Հրէից:

22 Պիղատոս պատասխան առաւ. Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի:

23 Ապայ զինուորներն երբոր Յիսուսին խաչ հանեցին, նորա շորերն առին՝ և չորս բաժին արին, ամեն մէկ զինուորի համար մին բաժին[16]. բայց կապան՝ որովհետև առանց կարի էր՝ վերևից (մինչև ցածն) բոլորն մին հիւսված.

24 Իրար ասացին. Պորան չըպատառնենք, բայց վիճակ քցենք դորա վերայ՝ ումի որ դուրս գայ. որ գիրքն կատարվի, որ ասում. Թէ Իմ շորերըս իրանց մէջ բաժանեցին և իմ կապախս վերայ վիճակ քցեցին[17]. զինուորներն էն բանըն արին:

25 Եւ Յիսուսի խաչին մօտ կանգնած էին նորա մայրն[18], և նորա մօր քոյրն Մարիամ Կղէոպան[19] և Մարիամ Մագդաղենացին:

26 Յիսուս երբոր տեսաւ իրան մօրըն և էն աշակերտին՝ որ սիրում[20], որ մօտիկ կանգնած էր, մօրըն ասաց. Մվ կին՝ ահա քո որդի[21]:

27 Յետոյ աշակերտին ասաց. Ահա քո մայրդ. և էն ժամանակիցն՝ էն աշակերտն իրան մօտ առաւ նորան[22]:

28 Ապանից ետև երբոր Յիսուս գիտաց, թէ ամէն բան կատար-

(16) Մատթ. իէ. 35: Մարկ. ժե. 24: Ղուկ. իգ. 34: (17) Սաղ. իբ. 18: (18) Մատթ. իէ. 55: Մարկ. ժե. 40: Ղուկ. իգ. 49: (19) Ղուկ. իդ. 18: (20) Յովհ. ժգ. 23: ի. 3: իա. 7. 20. 24: (21) Յովհ. բ. 4: (22) Յովհ. ա. 11: ժգ. 33:

Digitized by Google

կատարեալ է , զի կատարեցի գիրըն , ասէ · Ծարաւի եմ :
29 Եւ անդ կայր աման լի քացախով · և նոցա սպունգ լցեալ քացախով ընդ լեղոյ՝ շուրջ եդեալ զշտկաւ զոսպայի՝ մատուցին ի բերան նորա :

30 Իբրև առ Յիսուս զքացախան հանդերձ լեղուովն՝ ասէ · Լինայն ինչ կատարեալ է · և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց զոգին :

31 Իսկ Հրէայքն՝ քանզի ուրբաթ էր , զի մի՛ անդէն ի խաչին գանիցին մարմինքն մինչև ցշաբաթըն , զի էր օր մեծ շաբաթուն այնորիկ · աղաչեցին զՊիղատոս , զի խորտակեցեն զբարձս նոցա՝ և բարձցին :

32 Եկին զինուորքն , և զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս , նոյնպէս և զմիւսոյն՝ որ ընդ նմա ի խաչն ելեալ էր :

33 Իսկ իբրև եկին առ Յիսուս՝ և տեսին , զի այն ինչ մեռեալ էր , ոչ խորտակեցին զբարձս նորա :

34 Այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ խոցեաց զկողս նորա · և ել վաղվաղակի արիւն և ջուր :

35 Եւ որ եռեան՝ վկայեաց , և ճշմարիտ է վկայութիւն նորա · և նա գիտէ թէ ճշմարիտ ասէ , զի և դուք հաւատասջիք :

36 Զի՛ այս եղև՝ զի լցցի գիրն , եթէ Ոսկր նորա մի՛ փշրեսցի :

37 Եւ դարձեալ միւս գիր ասէ , եթէ Հայեսցին ի նա՝ յոր խոցեցինն :

վաճ է , որ գիրքն կատարվի՝ ասաց · Ծարաւ եմ [23] :
29 Եւ հնտեղ մին աման կար քացախով լիքն · և նորանք մին սպունգ (ախնկէբ) լցրին քացախով լեղոյ հետ՝ և զոսպայի մշտիկի (ֆընջէ) վերայ պատած նորա բերանին մօտացրին [24] :
30 Երբոր Յիսուս էն քացախըն լեղոյ հետ առաւ՝ ասաց · Լմնեն բան կատարված է [25] · և գլուխըն խոնարհացրուց և հոգին աւանդեց :

31 Ասյց Հրէաներն՝ որովհետև ուրբաթ օրն էր [26] , որ մարմիններն չըմնան խաչի վերայ մինչև շաբաթ օրն , ինչու որ՝ էն շաբաթի օրն մեծ էր [27] · Պիղատոսին աղաչեցին , որ նորա՛ց ծընկներըն ջարդեն · և վեր առնվին :

32 Զինուորներն եկին և առաջնի ծընկներըն ջարդեցին , էնպէս էլ մէկէլին՝ որ նորա հետ խաչված էր :

33 Ասյց երբոր Յիսուսի մօտ եկին և տեսին , որ նա մեռած էր , նորա ծընկներըն չըջարդեցին :

34 Ասյց զինուորներից մինն գեղարդով (խպախով) նորա կողըն խոցեց · և շուտով արիւն և ջուր դուրս եկաւ [28] :
35 Եւ նա որ էն տեսաւ՝ վկայեց · և վկայութիւնն ճշմարիտ է · և նա գիտէ թէ ճշմարիտըն է ասում՝ որ դուք էլ հաւատաք :
36 Այս էլաւ՝ որ գիրքն կատարվի , թէ Նորա ոսկրն չըպիտի փշրվի [29] :
37 Եւ մինէլ ուրիշ գիրք ասաւ , թէ Նայիկ կըտան նորան՝ որ խոցեցին [30] :

(23) Այլ . կբ . 21 : (24) Առակ . խե . 18 : (25) Հովհ . ժէ . 4 : (26) Ելից . 12 . Մարկ . ժե . 42 : (27) ը Օրին . իա . 23 : (28) ա Հովհ . ե . 6 . 8 : (29) Ելք . ժբ . 46 : Թուոց . թ . 12 : Այլ . լբ . 20 : (30) Այլ . իբ . 16 , 17 : Զաք . ժբ . 10 : Հայտ . ա . 7 :

Digitized by Google

38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս Յովսէփ , որ յԱրիմաթեայ էր աշակերտ Յիսուսի ՝ի ծածուկ՝ վասն ահին Հրէից , զի բարձցէ զմարմինն Յիսուսի . և հրամայեաց Պիղատոս . եկն և եբարձ զնա :

39 Եկն և Նիկոդեմոս՝ որ եկեալն էր առ Յիսուս ՝ի գիշերի զառաջինն . և եբեր զմուռս խառն ընդ հալուխ՝ իբրև լտեաս հարիւր :

40 Ուրուն զմարմինն Յիսուսի , և պատեցին կտաւովք՝ խնկովք հանդերձ , որպէս օրէն էր Հրէից պատել :

41 Եւ էր ՝ի տեղւոջն , յորում խաչեցաւ՝ պարտէզ , և ՝ի պարտիզի անդ գերեզման նոր , յորում ոչ ոք երբէք էր եդեալ :

42 Ընդ վասն ուրբաթուն Հրէից՝ զի մօտ էր գերեզմանն՝ եդին զՅիսուս :

38 Արանից եւս Պիղատոսին աղաչեց Յովսէփն , որ Արիմաթեայիցն էր[31] Հրէաներուն վախճան ծածուկ աշակերտ (էլած) Յիսուսին , որ Յիսուսի մարմինը վեր առնէ[32] . և Պիղատոս հրաման առաւ . և ապա եկաւ և վերկալաւ նորան :

39 Նիկոդիմոսն էլ եկաւ՝ որ առաջ Յիսուսի մօտն էր եկել գիշերուընէ[33] . և զմուռ հալուխի հետ խառնած մերաւ՝ հարիւր լըտրի չափ :

40 Յիսուսի մարմինը առին , և էն խընկերին հետ կտաւներով պատեցին , ինչպես որ Հրէաներուն օրէնք էր պատել[34] :

41 Եւ էն տեղումն , որ խաչվեցաւ՝ մին պարտէզ (պօսպան) կար , և էն պարտէզումն մին նոր գերեզման , որ նորանում իակի մին ժամանակ մին մարդ չէր դրված :

42 Նետեղն դրին Յիսուսին[35] Հրէաներուն ուրբաթին համար . պատճառն որ՝ գերեզմանն մօտ էր[36] :

ԿԻ · Ի

1 Մարիամ գերեզմանն կըգնայ , 3 Պետրոս և Յովհաննէսն էլ Քրիստոսի Յարութիւն առնելն չգիտնալով են տեղ կըգնան : 11 Քրիստոս Մարիամ Մագդաղենացուն , 19 և իրան աշակերտներին կերևանայ : 24 Թովմասի անհաւատութիւնն և դատանութիւնն : 30 Ասելը Գիրքն հնգան գրվեցաւ որ հաւատան թէ Քրիստոս է Քրիստոս . և յաւիտենական կեանքն ընդունին :

1 Եւ ՝ի միաշաբաթուն Մարիամ Մագդաղենացի գայ առաւօտուն ընդ արշալոյսն ՝ի գերեզմանն անդր , և տեսանէ զվէմն բարձեալ ՝ի դրաց գերեզմանին :

2 Ապա ընթանայ և գայ առ Սիմոնն Պետրոս և առ միւս աշակերտն՝ զոր սիրէրն Յիսուս , և ասէ ցնոսա . Ետարձն զՏէր ՝ի գերեզմանէ , և ոչ գիտեմ զուր եդին զնա :

1 Եւ մէկ շաբթի օրումն Մարիամ Մագդաղենացին առաւօտանց լուսանալուց ժամանակումն եկաւ գերեզմանն , և տեսաւ որ քարն գերեզմանի դրանիցն վերէր առած[1] :

2 Ապա վազեց և եկաւ Սիմոն Պետրոսի մօտն և մէկել աշակերտի մօտն՝ որ Յիսուս սիրումէր նուան[2] , և ասաց նորանց . Տէրին վերա-

(31) Մատ . իէ . 57 : Մարկ . ժե . 42 : Ղուկ . իգ . 50 : (32) Յովհ . ի . 22 : ժբ . 42 : (33) Յովհ . գ . 1 , 2 : է . 50 : (34) Դուրձ . է . 6 : (35) Նոյ . ծգ . 9 , (36) Ա Յր . 31 : (1) Մատ . իբ . 1 : Մարկ . ժգ . 1 : Ղուկ . իգ . 1 : (2) Յովհ . ժգ . 23 : ժի . 26 : ի . 7 . 20 . 24 :

Digitized by Google

րեզմանէ անտի , և ուչ գիտեմ՝ ուր եդին զնա :

3 Եւ Պետրոս և միւս աշակերտն՝ և գային ի գերեզմանն :

4 Ի նմանային երկոքեան ի միասին . և միւս աշակերտն յառաջեաց ընթացաւ վաղագոյն քան զՊետրոս , և եկն նախ ի գերեզմանն :

5 Եւ խոնարհեալ տեսանէ՝ զի կային անդ կտաւքն , բայց ի ներքս ուչ եմուտ :

6 Եկն և Սիմովն Պետրոս՝ որ գայրն զկնի նորա , և եմուտ ի գերեզմանն , և տեսանէ զկտաւն՝ զի կային անդ :

7 Եւ վարշամակն որ էր ի գլուխ նորա՝ ուչ ընդ այլ կտաւն կայր , այլ ուրոյն ծալեալ ի մի կողմն :

8 Յայնժամ եմուտ և միւս աշակերտն , որ եկեալն էր յառաջագոյն ի գերեզմանն , տես և հաւատաց :

9 Զի չէւ'ս գիտէին զգիրս՝ թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել :

10 Դարձեալ առ միմեանս աշակերտքն :

11 Մարիամ՝ արիամ կայր արտաքոյ գերեզմանին՝ և լայր . և մինչդեռ լայր՝ խոնարհեցաւ ի գերեզմանն ,

12 Եւ տեսանէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս , զի նստէին մի ի սընաւերից և մի յանուսից՝ ուր կայր մարմինն Յիսուսի :

13 Եւ նոքա ասեն ցնա . Կի՛ն դա՝ զի՞ լայ . ասէ ցնոսա . Զի բարձին զՏէրն իմ ի գերեզմանէ

ուն էն գերեզմանիցն , և չենք գիտում՝ թէ որտեղ դրին նորան :

3 Ելաւ ուրեմն Պետրոսն և միւս աշակերտն՝ և գալիս էին գերեզմանն :

4 Երկուքն միասեղ վազում էին . և մեկել աշակերտն չուտով անցկացաւ Պետրոսից , և առաջ եկաւ գերեզմանն :

5 Եւ վեր խոնարհված տեսաւ՝ որ կտաւներն էնտեղ կային , բայց ներս չմտաւ :

6 Սիմոն Պետրոսն էլ եկաւ՝ որ նորա ետևէն գալիս էր , և մտաւ գերեզմանի մէջն , և կտաւներըն տեսաւ՝ որ էն տեղ կային :

7 Եւ վարշամակն՝ որ նորա գլխումն էր՝ ուրիշ կտաւներին հետ չէր կար , բայց ջոկ ծալած մեկ կողմըն դրած էր :

8 Էն ժամանակն մեկել աշակերտն էլ ներս մտաւ , նա որ առաջ գերեզմանն էր եկել , տեսաւ և հաւատաց :

9 Ինչու որ՝ դեռ չէին գիտում գրքերըն՝ թէ պէտք է որ նա մեռելների միջից յարութիւն առնէ :

10 Պա աշակերտներն մինէլ գնացին իրար մոտ :

11 Մարիամ՝ արիամն գերեզմանի դուրսն կանգնած էր՝ և լաց էր լինում . և լաց լինելով ժամանակն՝ խոնարհվեցաւ (մտիկ առաւ) գերեզմանի մէջ :

12 Եւ երկու հրեշտակ տեսաւ սպիտակ շորերով , որ նստած էին՝ մինն գլխի կողմն և մեկելն ոտների կողմն , որտեղ որ Յիսուսի մարմինն կար :

13 Եւ նորանք ասացին նորան . Մարիամ կին՝ ինչու լաց ես լինում . նորանց ասաց . Տիրացեալ՝ որ իմ

(3) Ղուկ . իգ . 12 : (4) Ճովհ . ժբ . 10 : (5) Ճովհ . ժա . 44 : (6) Մատ . ժչ . 10 : Պսլմ . ը . 25—31 : ժգ . 34 , 35 : (7) Մարկ . ժչ . 8 :

Digitized by Google

ասէր ; և ոչ գիտեմ՝ ուր եղիր ինձ :

14 Ելից իբրև ասաց , դարձաւ ի թիկունս կոյս , և տեսանէ ըզՅիսուս զի կայր . և ոչ գիտէր՝ թէ Յիսուս իցէ :

15 Ասէ ցնա Յիսուս . Կին դու՝ զի՞ լաս , զո՞ խնդրես . նմա այսպէս թուեցաւ թէ պարտիզպանն իցէ , առէ ցնա . Տէր՝ եթէ դու բարձեր զնա՝ ասա ինձ՝ ուր եդիր զնա , զի ես առից զնա :

16 Ասէ ցնա Յիսուս . Մարիամ . և նա դարձաւ , և ասէ ցնա Եբրայեցերէն . Ռաբբունի , որ թարգմանի՝ Վարդապետ :

17 Ասէ ցնա Յիսուս . Մի՛ մերձենար յիս , զի չեւ՛ս ելեալ եմ առ Հայր իմ . այլ երթ դու առ եղբարս իմ , և ասա ցնոսա . Ելանեմ ես առ Հայրն իմ՝ և առ Հայր ձեր , և Աստուածն իմ՝ և Աստուած ձեր :

18 Գայ Մարիամ Magdաղենացի՝ և պատմէ աշակերտացն , եթէ եաես նա զՏէր , և զայս ինչ ասաց ցնա :

19 Եւ էր երեկոյ ի միաշաբաթուոջ աւուրն . և դրօք փակելովք՝ ուր էին աշակերտքն ժողովեալ վասն ահին Հրէից , եկն Յիսուս՝ և եկաց ի միջի նոցա , և ասէ ցնոսա . Ողջոյն ընդ ձեզ :

20 Իբրև զայս ասաց՝ ետես նոցա զձեռնն և զկողս իւր . և խնդացին աշակերտքն իբրև տեսին զՏէր :

Տէրիս վեր առին էս գերեզմանից , և չեմ գիտում՝ թէ որտեղ դրին նորան :

14 Երբոր էս ասաց , դարձաւ իրան յետին կողմն , և Յիսուսին տեսաւ՝ որ կանգնած էր[8] . և չէր գիտում՝ թէ Յիսուսն է՝ :

15 Յիսուս նորան ասաց . Կին դու՝ ինչո՞ւ ես լաց լինում՝ , ո՞ւմ ես մանգալիս . նորան էնպէս երևեցաւ՝ թէ նա պարտէզպանն (պատուիրակն) է , նորան ասաց . Տէր՝ թէ որ դու վերառիր նորան՝ ասա ինձ՝ որտեղ ես դրել նորան , որ ես վերառնեմ նորան :

16 Յիսուս նորան ասաց . Մարիամ . և նա յետ դարձաւ , և նորան ասաց՝ Եբրայեցերէն . Ռաբբունի , որ կրթարգմանվի՝ Վարդապետ :

17 Յիսուս նորան ասաց . Մի՛ մօտենար ինձ , ինչու որ՝ դեռ չեմ վեր էլել իմ Հօր մօտն . բայց դու գնա իմ եղբարներիս մօտ[10] , և նորանց ասա . Ես վեր եմ էլում իմ Հօր մօտ՝ և ձեր Հօր մօտ[11] , իմ Աստուծոյ մօտ՝ և ձեր Աստուծոյ մօտ[12] :

18 Մարիամ Magդաղենացին եկաւ՝ և աշակերտներին պատմեց , թէ նա տեսաւ Տէրին , և էս բաները իրան ասաց[13] :

19 Եւ մի՛շ շաբթի օրումն , երբոր իրիկուն էր՝ և դռներն փակված , էն տեղն որ աշակերտներն ժողովված էին Հրեաների վախից , Յիսուս եկաւ՝ և նորանց միջումն կանգնեց , և նորանց ասաց . Ողջոյն ձեզ[14] :

20 Երբոր էս ասաց՝ իրան ձեռներն և իրան կողքն ցոյց տուաւ նորանց . և աշակերտներն ուրախացան՝ երբոր Տէրին տեսին[15] :

(8) Մարկ . խը . 9 : Մարկ . ժգ . 9 : (9) Ղուկ . իդ . 16 · 31 : Յովհ . իա . 5 : (10) Մատ . իը . 28 : Մարկ . խը . 10 : Հռոմ . ը . 29 : Եբր . բ . 11 : (11) Յովհ . ժգ . 28 : (12) Եփես . ա . 17 : (13) Մարկ . խը . 10 : Ղուկ . իդ . 10 : (14) Մարկ . ժգ . 14 : Ղուկ . իդ . 36 : ա Պետ . ժբ . 8 : (15) Յովհ . ժզ . 20 :

Digitized by Google

21 Ա՛ռ ցնաս դաբաձել. Ողջոյն ընդ ձեզ, որպէս առաքեաց զիս Հայր իմ, և ես առաքեմ զձեզ:

22 Եւ զայս իբրև ասաց՝ փչեաց ՚ի նոսա և ասէ. Ա՛ռէք Հոգի Սուրբ:

23 Եթէ ումեք թեղուցուք զմեղս՝ թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ունիցիք՝ կալեալ լիցի:

24 Իսկ Թովմաս՝ մի յերկոտասան նիցն՝ անուանեալն Երկուորեակ, ոչ էր ընդ նոսա՝ յորժամ եկն Յիսուս:

25 Ա՛սէին ցնա այլ աշակերտքն, եթէ Տեսաք զՏէր. և նա ասէ ցնաս. Եթէ ոչ տեսից ՚ի ձեռս նորա զնշան բևեռացն, և արկից զմատունս իմ ՚ի տեղիս բևեռացն, և մխեցից զձեռս իմ ՚ի կողս նորա, ոչ հաւատամ:

26 Եւ յետ ութ աւուր դարձեալ էին ՚ի ներքս աշակերտքն, և Թովմաս ընդ նոսա. գայ Յիսուս դրօքն փակելովք, և եկաց ՚ի մէջ և ասէ. Ողջոյն ընդ ձեզ:

27 Ա՛պա ասէ ցԹովմաս. Երկր զմատունս քո և ար զձեռս իմ, և բեր զձեռն քո՝ և մխեա ՚ի կողս իմ, և մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ:

28 Պատասխանի ետ Թովմաս՝ և ասէ ցնա. Տէր իմ՝ և Աստուածս իմ:

29 Ա՛սէ ցնա Յիսուս. Ա՛յդ զի տեսեր զիս՝ և հաւատացեր. երանի՛ որոց ոչ իցէ տեսեալ և հաւատացեն:

30 Նշոլում և այլ նշանս արար

21 Ո՛րպէս առաքեաց զիս Հայր՝ ողջոյն ձեզ. ինչպէս որ իմ Հայրս ինձ ուղարկեց, ես էլ ձեզ եմ ուղարկում[16]:

22 Եւ երբոր էս ասաց՝ փչեց դէպի նորանց և ասաց. Ա՛ռէք Սուրբ Հոգին:

23 Ով որ մէնի մեղքեն թողէք՝ թողված կըլինի նորանց. Թէ որ մէնին բանէք՝ բանըված կըլինի[17]:

24 Նայց Թովմասն տասներկուսից մինն՝ Երկուորեակ (Լաֆոյ) կոչվածն, նորանց հետ չէր՝ երբոր Յիսուս եկաւ[18]:

25 Ո՛չխէլ աշակերտներն ասումէին նորան, Թէ Տէրին տեսանք. և նա ասաց նորանց, Թէ որ նըրա ձեռներումն բևեռներէն (Հնամոլ նէրէլ) նշանըն չըտեսնեմ, և իմ մատներըս չըդնեմ բևեռներէն տեղըն, և իմ ձեռներըս չըմտցնեմ նորա կողն՝ չեմ հաւատալ:

26 Եւ ութ օրից եաև աշակերտներն մինէլ ներսումն էին, և Թովմասն (էլ) նորանց հետ. Յիսուս դրուներըն փակված լինելով՝ եկաւ և նորանց միջումն կանգնեց և ասաց. Ողջոյն ձեզ:

27 Յետոյ Թովմասին ասաց. Երկր քո մատներըդ և հասել դիր, և իմ ձեռներըս տես, և քո ձեռնըդ բեր՝ և իմ կողս մտցըրու, և մի՛ լինիր անհաւատ՝ այլ հաւատացեալ[19]:

28 Թովմասն պատասխան առաւ և նորան ասաց. Իմ Տէրս և իմ Աստուածս:

29 Յիսուս նորան ասաց. Ա՛յդ որ տեսիր ինձ՝ հաւատացիր. երանի՛ նորանց՝ որ չեն տեսել և հաւատումեն[20]:

30 Յիսուս ուրիշ էլ շատ նշան-

(16) Մատթ. իբ. 18: Ցովհ. ժէ. 18, 19: Նէե. գ. 1: ը Տիմ. բ. 2: (17) Մատթ. ժգ. 19: ժը. 18: (18) Ցովհ. ժա. 16: (19) ա Ցովհ. ա. 1: (20) ր Պսալմ. և. 3 ը ա Պետր. ա. 8:

Digitized by Google

Յիսուս առաջի աշակերտաց իւրոց՝ որ ոչ է գրեալ ի գիրս յայսմիկ :

31 Եալ սոյս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատասցիք , եթէ Յիսուս Քրիստոս է Որդի Աստուծոյ . և զի հաւատասցիք , և կենդանի յաւիտենական կեանս ընդունիցիք յանուն նորա :

ներ առաւ իրան աշակերտների առաջին՝ որ չեն գրված էս գրքումս[21] :

35 Բայց էս ինքան գրվեցաւ՝ որ հաւատաք[22] , թէ Յիսուս է Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին . և որ հաւատալով , և յաւիտենական կեանքըն ընդունիք նորա անունովը[23] :

ԻԱ · ԻԸ

1 Երբոսոս մինէլ իրան աշակերտներին երևանալով չատ ձևկըն բռնել տալը հրաշքովը իրան անձըն կըհանեացնէ : 12 Նորանք հետ հաց կուտէ : 15 Պետրոսի պատուէր կըտայ որ իրան գառներըն և ոչխարներըն արածացնէ : 18 Նորա մեռնելոյ կերպն առաջուց իմաց կըտայ նորան : 22 Նորա Յովհաննէսի համար ինչ պիտի լինի հարցնելն կըսառնէ : 25 Վերջի խօսքն :

1 Յետ այսորիկ դարձեալ յայտնեաց զանձն իւր Յիսուս աշակերտացն իւրոց առ ծովեզերքն Տիբերեայ . և յայտնեաց այսպէս :

2 Էին ի միասին Սիմոն Պետրոս , և Թովմաս անուանեալն Երկուորեակ , և Նաթանայէլ որ ի Կանայ Գալիլեացւոց , և որդիքն Զեբեդեայ , և այլք յաշակերտաց անտի երկու :

3 Ասէ ցնոսա Սիմոն Պետրոս . Երթամ ձուկն որսալ . ասեն ցնա . Ամք և մեք ընդ քեզ . գնացին և մտին ի նաւ , և յայնմ գիշերի կալան և ոչինչ :

4 Իբրև այգ եղև՝ կայր Յիսուս ի ծովեզերն , բայց ոչ ծանեան աշակերտքն , թէ Յիսուս իցէ :

5 Ասէ ցնոսա Յիսուս . Այո՛ն կունք՝ միթէ ունիք ինչ ուտելոյ . պատասխանի ետուն և ասեն ցնա . Ոչ :

1 Յետոյ էտև Յիսուս միևնէլ իրան անձըն յայտնեց իրան աշակերտներին Տիբերեայ ծովի եզերին (ղեզին) մօտ . և էս կերպովս յայտնեց :

2 Որ՝ հինտեղ էին Սիմօն Պետրոսըն , և Թօմասն Երկուորեակ (զոյգ) անուանվածն , և Նաթանայէլն[1] որ Գալիլեացոց Կանայիցն էր , և Զեբեդիայի որդիքներն , և էն աշակերտներիցն ուրիշ երկու հոգի էլ[2] :

3 Սիմօն Պետրոսն նորանց ասաց . Ես գնումեմ ձուկըն բռնելոյ . նորան ասացին . Որ՝ենք էլ կըգանք քեզ հետ . գնացին և մտին նաւըն , և էն գիշերն իսկի բան չըբռնեցին :

4 Երբոր առաւօտ էլաւ՝ Յիսուս ծովի եզրումն (ղեզումն) կանգնած էր , բայց աշակերտներն չըճանաչեցին[3] , թէ Յիսուսն է :

5 Յիսուս նորանց ասաց . Որ՝ոնկունք՝ իսկի ուտելոյ բան ունիք[4] . պատասխան տուին և նորան ասացին . Չէ :

(21) Յովհ · իա · 25 : (22) Ղուկ · ա · 4 : (23) Յովհ · գ · 15 , 16 : ե · 24 : ա Պետր · ա · 9 : (1) Յովհ · ա · 45 : (2) Մատթ · դ · 21 : (3) Յովհ · ի · 14 : (4) Ղուկ · իե · 41 :

Digitized by Google

6 Ասէ ցնոսա • Ածկէք յաջակողմն նաւին զուարկանդ , և գտանիցէք • արկին , և ոչ կարէին ձգել ՚ի բազմութենէ անտի ձկանցըն :

7 Ասէ աշակերտն այն , զոր սիրէրն Յիսուս՝ ցՊետրոս • Տէր է այն • Սիմոն Պետրոս իբրև լուաւ թէ Տէր է , արկաւ զհանրև զսպատծանելին՝ քանզի մերկ էր , և ընկէց զինքն ՚ի ծովն :

8 Եւ այլ աշակերտքն նաւուն իսկ գային , քանզի չէին հեռի ՚ի ցամաքէն • այլ իբրև երկերիւր կանգնաւ , քարշէին զգործին հանդերձ ձկամբն :

9 Իբրև ելին ՚ի ցամաք , տեսանեն կրակեաղ կայծականց , և ձուկն մի ՚ի վերայ , և հաց :

10 Ասէ ցնոսա Յիսուս • Բերէք ՚ի ձկանց այսմ՝ զոր դուքդ կալերուք այժմիկ :

11 Եմուտ Սիմոն Պետրոս և ձգեր զգործին ՚ի ցամաք՝ լի մեծամեծ ձկամբք , հարիւր յիսուն և երիք • և այնչափ ինչ կայր , և ոչ պատառեցաւ գործին :

12 Ասէ ցնոսա Յիսուս • Եկէք ճաշեցէք • և ոչ ոք յաշակերտացն իշխեր հարցանել թէ Դու ո՞վ ես • զի գիտէին թէ Տէրն է :

13 Գայ Յիսուս՝ և առնու զհացըն՝ և տայ նոցա , նոյնպէս և զձուկնն :

14 Այս երրիցս անգամ երևեցաւ Յիսուս աշակերտացն , յարուցեալ ՚ի մեռելոց :

15 Եւ իբրև ճաշեցին , ասէ Յիսուն Պետրոս Յիսուս • Սիմոն Յովնանու սիրես զիս առաւել քան զդոսա • ասէ ցնա • Այո՛ Տէր , և

6 Ասէ նորանց առաջ • Ձախակողմն (Ղօսն) աջի կողմն քցեցէք , և կըգտանէք • նորանք քցեցին , և չէին կարում քաշել՝ ձկնաբազմութեան պատճառովն :

7 Այն աշակերտն՝ որ Յիսուս սիրումէր նորան՝ Պետրոսին ասաց • Տէրն է • Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց՝ թէ Տէրն է , շորըն իրան վերայ առաւ , (ինչու որ՝ մերկ էր , և ինքն իրան քցեց ծովի մէջն :

8 Եւ մէկէլ աշակերտներն նաւովն էին գալիս • (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին • բայց երկու հարիւր գաղջ չափ (էր) , և ուրականն (Ղօսն) ձկներովն քաշուռէին :

9 Երբոր դուրս եկին ցամաքն , տեսին անծուխ կրակ վառած , և նորա վերայ մին ձուկ և հաց :

10 Յիսուս նորանց ասաց • Բերէք ինձ էդ ձկներիցն՝ որ դուք հիմիկ բռնեցիք :

11 Սիմոն Պետրոսն մաւ և ուռկանըն քաշուռէր դէպի ցամաքն՝ մեծ մեծ ձկներով լիքն , հարիւր յիսուն և երեք հատ • և էնքան բան կար՝ և գործիքն չըպատռուեցաւ :

12 Յիսուս նորանց ասաց • Եկէք ճաշ կերէք՝ • և աշակերտներիցն ոչ ով չէր համարձակվում հարցնել՝ թէ Դու ո՞վ ես • ինչու որ՝ գիտումէին թէ Տէրն է :

13 Յիսուս եկաւ՝ և հացըն առաւ՝ և նորանց տուաւ , և էնպէս էլ ձուկը :

14 Այս երեք անգամն Յիսուս աշակերտներին երևեցաւ , մեռելների միջիցն յարութիւն առնելուցն եաւ :

15 Եւ երբոր ճաշըն կերին , Յիսուս ասաց Սիմոն Պետրոսին • Սիմոն Յովնանի (որդի՝) դուռանցից աւելի սիրումես ինձ • նորան ասաց •

(5) Ղօս • ե • ե • 6 , 7 : (6) Ծն • ժգ • 33 : ե • 2 : (7) Գործ • ժ • 41 : (8) Ծն • ե • 19 • 26 :

Digitized by Google

դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ · ասէ ցնա՝ Ընդունիմ զգաւնիս իմ :

16 Պարձեալ ասէ ցնա · Սիմոն Յովհաննու սիրես զիս · ասէ ցնա · Այո՛ Տէր , և դու գիտես՝ զի սիրեմ զքեզ · ասէ ցնա՝ Ընդունիմ զոչխարս իմ :

17 Ասէ ցնա երրիցս անգամ · Սիմոն Յովհաննու սիրես զիս · տրտմեցաւ Պետրոս , զի ասացն ցնա երիցս՝ Թէ Սիրես զիս · և ասէ ցնա · Տէր՝ դու զամենայն գիտես · և դու իսկ զամենայն ճանաչես , և թէ սիրեմ զքեզ · ասէ ցնա Յիսուս · Ընդունիմ զոչխարս իմ :

18 Ամէն ամէն ասեմ քեզ · զի մինչ մանուկն էիր , անձամբ անձին գօտի ածէիր՝ և երթայիր յո՛ր կամէիր · և յորժամ ծերասցիս , ձեռս ի վեր կացես և այլք ածցեն քեզ գօտի , և տարցեն՝ ուր ոչն կամիցիս :

19 Այս ասաց՝ նշանակեալ թէ որով մահու փառաւորս առնիցէ զԱստուած · և զայս իբրև ասաց , ասէ ցնա · Ես զկնի իմ :

20 Դարձեալ Պետրոս՝ և տեսանէ զաշակերտն , զոր սիրէր Յիսուս , զի երթայր զկնի , որ և անկաւ զկանչօքն նորա և ասէ , Տէր՝ ո՞վ է՝ որ մատնելոցն է զքեզ :

21 Զնա տեսեալ Պետրոսի , ասէ ցՅիսուս · Տէր՝ իսկ սա զի՞ :

22 Ասէ ցնա Յիսուս · Եթէ կամիմ , զի կացցէ դա՝ մինչև ես գամ ·

Ա՛յ Տէր , դու էլ գիտուիմ՝ որ քեզ սիրումեմ · Նորան ասաց · Ընդունիր զգաւնիս իմ :

16 Ա՛ինէլ ասաց Նորան · Սիմօն Յովհանի (որդի՛) սիրումես ինձ · Նորան ասաց · Այո՛ Տէր՝ դու էլ գիտուիմես՝ որ քեզ սիրումեմ · Նորան ասաց · Ընդունիր զոչխարներըս[9] :

17 Ա՛ինէլ երեք անգամ ասաց Նորան · Սիմօն Յովհանի (որդի՛) սիրումես ինձ · Պետրոսն տրտմեցաւ · որովհետև երեք անգամ Նորան ասաց՝ Թէ Սիրումես ինձ · և Նորան ասաց · Տէր՝ դու ամէն բան գիտուիմես , և ամէն բան ճանաչուիմես[10] , և որ սիրումեմ քեզ · Յիսուս Նորան ասաց · Ընդունիր իմ ոչխարներըս :

18 Ա՛շմարիտըն ճշմարիտըն ասումեմ քեզ , Թէ դեռ քանի որ տղայ էիր՝ ինքդ քո գօտիկըդ կապումէիր՝ և որ տեղ որ ուզումէիր՝ գնումէիր · և երբոր կըծերանաս , ձեռներըդ վերկանուես · և ուրիշներն գօտիկ կըկապեն քեզ , և կըտանեն՝ որտեղ որ չես ուզիլ[11] :

19 Նա ասաց՝ ցոյց տալով Թէ նա ի՞նչ մահով պիտի փառաւորէ Աստուծոյն · և էս երբոր ասաց , Նորան ասաց · Իմ ետևէս ե՛կ[12] :

20 Պետրոսն յետ դարձաւ՝ և տեսաւ էն աշակերտին , որ Յիսուս սիրումէր[13] Նորան , որ ետևէն գալիս էր , նա՝ որ էլ Նորա լանջքին (գոչէն) ընկաւ և ասաց · Տէր՝ ո՞վ է նա՝ որ քեզ պիտի մատնէ :

21 Պետրոսն երբոր տեսաւ Նորան , Յիսուսին ասաց · Տէր՝ ապա սա ի՞նչ (կըլինի) :

22 Յիսուս Նորան ասաց · Թէ որ կամենուիմեմ , որ դա կենայ , մին-

(9) Ի՛ոան · ի · 28 : Նէր · ժգ · 20 : ա Պետր · բ · 25 : ե · 2 · 4 : (10) Յովհ · բ · 24 , 25 : ժգ · 30 : (11) Յովհ · ժգ · 36 : Գործ · ժբ · 3 , 4 : (12) բ Պետր · ա · 14 : (13) Յովհ · ժգ · 23 · 25 : ի · 2 :

Digitized by Google

քեզ զի փոյթ է՝ դու ես զկնի իմ :

23 Եւ ել բանս այս յեղբարս՝ և համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ մեռանիցի . և ոչ ասաց նմա Յիսուս եթէ ոչ մեռանիցի . այլ թէ կամիմ ես՝ թէ կացցէ դա՝ մինչև ես գամ :

24 Ա՛յս աշակերտս է՝ որ վկայէ վասն ա՛յսոցիկ . որ և գրեացն իսկ զայսոսիկ , և գիտեմք , եթէ ճշմարիտ է վկայութիւն նորա :

25 Կայ է և այլ ինչ բազում , զոր արար Յիսուս , զոր եթէ գրեսցին զբեալ էր ի ըստ միոջէ , կարծեմ թէ և ոչ աշխարհս բաւական էր առնել զգիրսն , որ թէ գրեալ էին :

չև որ ես գամ . դու ինչ հոգս ունիս , դու իմ եահաէս ե՛կ[14] :

23 Եւ էս բանս դուրս եկաւ եղբարանցի միջումն՝ և կարծեցին թէ էն աշակերտն չիմեռնիլ . և Յիսուս չասաց նորան՝ թէ չիմեռնիլ . բայց թէ՝ որ կամենումեմ որ դա կենայ մինչև որ ես գամ , (դու ինչ հոգս ունիս) :

24 Այս աշակերտս է , որ էս բանիս համար վկայումէ . որ էլ էս բաներըս գրեց , և գիտումենք որ նորա վկայութիւնըն ճշմարիտ է[15] :

25 Կայց ուրիշ էլ շատ բաներ կան[16] որ Յիսուս արաւ , որ եթէ նորանք մին մին գրվածք լինէին , կարծումեմ թէ աշխարհքս էլ բաւական չէր լինիլ էն գրքերըն առնելց , թէ որ գրվածք լինէին[17] :

(14) Մատթ . ժգ . 27 , 28 ; ի . 31 ։ ա Կորնթ . գ . 5 ; ժա . 26 ։ Յայտ . բ . 25 ։ գ . 11 ։ իբ . 7 . 20 ։ (15) Յովհ . ժթ . 35 ։ գ Յովհ . 12 ։ (16) Յովհ . ի . 30 ։ (17) Ա՛մոս . է . 10 ։

ՎԱԽՃԱՆ ՍՐԲՈՑ ԵՒ ԱՌԱՔԵԼԱՑ

Digitized by Google

ԳՈՐԾՔ

ԱՌԱՔԵԼԱՑ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Զբնտաս առաքեալներին իրան վերանալն ասելով՝ համար՝ ընթերնաց սարքն կրկնի. և պատրաստ կրկայ նորանց որ Երուսաղէմի մէջումն Սուրբ Հոգին գալոյն սպասեն՝ որ մին քանի օրից ուղարկելոյ խոստ կրկայ. որ նորա զօրութիւնովը վկայեն երկրի ծայրերն Քրիստոսի համար վկաները լինին: 9 Երբան վերանալուն վերջն երկու հրեշտակներ նորանց խրատ կրկան որ էն սեղուցն գնան, և նորանց ասելիք կրկան Քրիստոսի գալոյն համար: 12 Նորանք էլ յետ կրդառնան, և մինչ ազօթք անելով Ձեռգայի սեղն Մատթիայն առաքեալ կընտրեն:

1 Զ՚ԱՌԱՋԻՆՍ, խօսքըն արի՛ ինձ Թէոփիլէ[1] ամէն բանի համար. որ Յիսուս սկսեց անել և սովորցնել:

2 Մինչև էն օրն՝ որ Սուրբ Հոգոյ ձեռովն պատուէր տուաւ առաքեալներին[2]. (նորանց)՝ որ ընտրեց, և վերացաւ[3]:

3 Որ իրան չարչարանքին ետև իրան կենդանի կանգնացրուց նորանց առաջին՝ շատ հրաշքներով՝ որ քառասուն օր երևեցաւ նորանց՝ և Աստուծոյ արքայութեան համար խօսեց[4]:

4 Եւ նորանց հետ հացով հա-

1 Զ՚ԱՌԱՋԻՆ՝ զոր ա-

բարի վրան ամենայնի, ո՛ Թէոփիլէ. զոր սկսաւ Յիսուս առնել և ուսուցանել:

2 Մինչև յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն՝ ի Հոգւոյն Սրբոյ. զորս ընտրեացն, և վերացաւ:

3 Որոց յանդիման կացոյց զինքն կենդանի յետ չարչարանացն իւրոց՝ ի բազում արուեստս՝ յաւուրս քառասուն երևեալ նոցա՝ և ասել վասն արքայութեանն Աստուծոյ:

4 Եւ՝ ի հաղորդել ընդ նոսա

(1) Լուկ. ա. 3: (2) Մատթ. ժգ. 19: Յովհ. ի. 51: իգ. 51: Մարկ. 9: ա Տիմ. գ. 16: (3) Մատթ. իբ. 19: Մատթ. ժգ. 15: Յովհ. ի. 21: Գործ. ժ. 41, 42: (4) Մատթ. ժգ. 14: Լուկ. իգ. 36: Յովհ. ի. 19. 26: ի. 1. 15: ա Պետր. ժե. 5:

Digitized by Google

հացիւ, պատուէր տայր նոցա՝ յԵրուսաղէմ մի՛ մեկնել, այլ սպասել աւետեացն Հօր՝ զոր լուարուր քըն լինէն :

5 Ովի Յովհաննէս մկրտեաց՝ ի ջուր. այլ դուք մկրտիցիք՝ ի Հոգին Սուրբ, ոչ յետ բազում՝ քան զայս աւուրցս այսոցիկ :

6 Եւ նոքա մատուցեալ հարցանէին զնա՝ և ասէին. Տէր՝ եթէ ի ժամանակի աստ յայսմիկ հաստուցանես[ց] իցես զարքայութիւն Իսրայէլի :

7 Ասէ ցնոսա. Ոչ է ձեզ գիտել զժամս և զժամանակս, զոր Հայր եդ յիւրում իշխանութեան :

8 Այլ առջիք զօրութիւն՝ ի հասանել Հոգւոյն Սրբոյ՝ ի վերայ ձեր. և եղիջիք ինձ վկայք յԵրուսաղէմ և յամենայն Հրէաստանի և ի Սամարիա, մինչև ի ծագս երկրի :

9 Եւ զայս իբրև ասաց՝ մինչդեռ հայէին նոքա՝ վերացաւ. և ամպն կալաւ զնա յաչաց նոցա :

10 Եւ մինչդեռ պշուցեալ էին ընդ երկինս երթալոյ նորա, և ահա հասանեն առ նոսա երկու երևեցան նոցա՝ ի հանդերձս սպիտակս :

11 Որք և ասացին. Արք Գալիլեացիք՝ զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս. այս Յիսուս՝ որ վերացաւն՝ ի ձէնջ յերկինս, այնպէս գայցէ, պատուէր տայր նոցա՝ որ Երուսաղէմից չըՀեռանան[b], այլ սպասեն Հօր աւետիքին՝ որ (ասաց) ինձանից լսեցիք[c] :

5 Ինչու որ՝ Յովհաննէս ջրով մկրտեց՝ . բայց դուք Սուրբ Հոգով պիտի կըմկրտիք[d], ոչ թէ շատ օրերից եւս :

6 Եւ նորանք մօտ եկին հարցնում էին նորան՝ և ասում էին. Տէր[a] միթէ հիմիկ էս ժամանակումս պիտի հաստատես Իսրայէլի թագաւորութիւնն[10] :

7 Ասաց նորանց. Ձեզ (պէտք) չէ որ գիտենաք ժամերըն (ամսաթիւ) և ժամանակներըն, որ Հայրըն իրան իշխանութեանումն դրաւ (պահեց)[11] :

8 Այլ երբոր Հոգին ձեզ վերայ կըՀասնի[12], դուք զօրութիւն կառնէք[13]. և ինձ վկայ կըլինիք Երուսաղէմում և ամէն Հրէաստանի և Սամարիայի և մինչև երկրի ծայրերն[14] :

9 Եւ երբոր էս ասաց, դեռ քանի որ նորանք նայում էին[15] վերացաւ. և ամպն վերկալաւ նորան նորանց աչքերիցն[16] :

10 Եւ դեռ որ խիստ մտիկ տալով նայում էին նորա դէպի երկինքըն գնալուն, և ահա երկու մարդիկ երևեցան նորանց սպիտակ շորերով[17] :

11 Որ էլ ասացին. Ովք Գալիլեացի մարդիք՝ ինչ էք կանգնած և մտիկ էք տալիս դէպի երկինքն[18], էս Յիսուսն՝ որ ձեզանից վերա-

(5) Ղուկ. խդ. 13. 49 : (6) Ղուկ. խդ. 49 : Յովհ. ժդ. 16. 26, 27 : ԺԱ. 28 : ԺԶ. 7 : Գործ. բ. 33 : (7) Մարկ. գ. 11 : Գործ. ժա. 18 : ԺԲ. 4 : (8) Ծննդ. ի. 18 : Գործ. բ. 4 : ժա. 15 : (9) Մարկ. խէ. 3 : (10) Ենսդ. ա. 26 : Դան. է. 27 : Ընծա. բ. 11 : (11) Մարկ. խդ. 36 : Մարկ. ժգ. 32 : ա Թես. ե. 1 : (12) Ղուկ. խդ. 49 : (13) Գործ. բ. 1. 8 : (14) Ղուկ. խդ. 48 : Ծալմ. ԺԱ. 27 : Ես. ԽԲ. 22 : Գործ. բ. 32 : (15) Ղուկ. խդ. 51 : Յովհ. ղ. 62 : (16) Ա Թես. գ. 3 : (17) Մարկ. խը. 3 : Մարկ. ժգ. 5 : Ղուկ. խդ. 4 : Յովհ. բ. 12 : Գործ. ժ. 3. 30 : (18) Գործ. բ. 7 : ժգ. 31 :

Digitized by Google

եկեալջ՝ զոր օրինակ տեսիք զնա երթալ յերկինս ։

12 Ապա դարձան Երուսաղէմ յանուանեալ լեռնէն Ձիթենեաց . որ է մերձ Երուսաղէմ ըստ շաբաթու ճանապարհի ։

13 Եւ իբրեւ մտին , ելին ՚ի վերնատունն՝ ուր վանքն իսկ էին . Պետրոս և Յակոբոս , Յովհաննէս և Անդրէաս , Փիլիպպոս և Թովմաս , Բարթողոմէոս և Մատթէոս , Յակոբոս Ալփեան և Շմաւոն Նախանձայոյզ և Յուդա Յակոբեան ։

14 Որք ամենեքեան էին հանապազորդեալ միաբան յաղօթս հանդերձ կանանբք , և Մարիամ մարդն Յիսուսի՝ և եղբարբք նորա ։

15 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ յարուցեալ Պետրոս ՚ի մէջ եղբարցն՝ ասէ . և էր անդ բազմութիւն անուանց իբրեւ հարիւր և քսանից ։

16 Ընդ եղբարբք՝ պարտ էր կատարել գրոյն . զոր յառաջագոյն ասաց Հոգին Սուրբ ՚ի բերանոյ Դաւթի՝ վասն Յուդայի , որ եղև առաջնորդ ունելեացն Յիսուսի ։

17 Զի ՚ի թիւս մեր էր ընդ մեզ . և չափեալ էք նմա վիճակ պաշտամանս այսորիկ ։

18 Այս ստացաւ գեօղ ՚ի վարձուց անիրաւութեան . և ուռուցեալ հերձաւ ընդ մէջ և հեղաւ ամենայն փոր նորա ։

19 Եւ յայտնի եղև ամենեցուն՝ որ ցաւ երկինքն , հենց էսպէս կըզայ՝ ինչպէս որ նորան տեսիք գնալ դէպի երկինքն[19] ։

12 Ապա էն Ձիթենեաց անուանված սարիցն յետ դարձան Երուսաղէմ . որ մօտ էր Երուսաղէմին՝ (մին) շաբաթի օրի ճանապարհի չափ[20] ։

13 Եւ երբոր մտին , վերէլան վերնատունն՝ որտեղ որ բնակված էին[21] . Պետրոսն և Յակոբոսն , Յովհաննէսն և Անդրէասն , Փիլիպպոսն և Թովմասն , Բարթողիմէոսն և Մատթէոսն[22] , Յակոբոս Ալփեանն և Շմաւոն Նախանձայոյզն[23] և Յուդա Յակոբեանն[24] ։

14 Որոնք ամէնքն միշտ միաբան աղօթք էին անում[25] կանանց հետ[26] , և Յիսուսի մայր Մարիամի՝ և նորա եղբարներին հետ[27] ։

15 Եւ էն օրերում Պետրոսն վերկացաւ եղբարների մէջն՝ և ասաց . և էնտեղ հարիւր և քսան հոգիների չափ բազմութիւն կային[28] ։

16 Մարդիկ եղբարք՝ պէտք էր որ էն գրված կատարվէր . որ առաջուց ասաց Սուրբ Հոգին Դաւթի բերանովն Յուդայի համար[29] , որ Յիսուսի բռնողներին առաջնորդ էլաւ[30] .

17 Պատճառն որ՝ նա մեզ հետ մեր համարումն էր[31] . և էս պաշտոնիս վիճակն՝ նորան (էլ) հասած էր[32] ։

18 Այ անիրաւութեան վարձքովն[33] մին գիւղ ստացաւ[34] . և ուռաւ միջից ճղվեցաւ , և նորա ամէն փորն դուրս թափվեցաւ ։

19 Եւ յայտնի էլաւ ամէնին՝ որ

(19) Գործ . ե . 12 ։ Մատթ . իգ . 30 ։ Մարկ . ժգ . 26 ։ Ղուկ . իա . 27 ։ Յովհ . ժգ . 3 ։ ա Թես . ա . 10 ։ գ . 16 ։ բ Թես . ա . 10 ։ Հայոց . ա . 7 ։ (20) Ղուկ . իգ . 52 ։ (21) Գործ . բ . 37 . 39 ։ ի . 8 ։ (22) Մատթ . ժ . 2 , 3 , 4 ։ (23) Ղուկ . զ . 15 ։ (24) Յակոբ . 1 ։ (25) Գործ . բ . 1 . 46 ։ (26) Ղուկ . իգ . 49 . 55 ։ իգ . 10 ։ (27) Մատթ . ժգ . 55 ։ (28) Հայոց . գ . 4 ։ (29) Սաղմ . խա . 9 ։ Յովհ . ժգ . 18 ։ (30) Ղուկ . իբ . 47 ։ Յովհ . ժը . 3 ։ (31) Մատթ . ժ . 4 ։ Ղուկ . զ . 16 ։ (32) Պաշ . 25 ։ Գործ . ժը . 25 ։ ի . 24 ։ իա . 19 ։ (33) Մատթ . իզ . 15 ։ բ Պետր . բ . 15 ։ (34) Մատթ . իե . 5 . 7 , 8 ։

Digitized by Google

բնակեալ են Յերուսաղէմ. մինչեւ կոչել գեղջն այնմիկ բաբբատուին իւրեանց Ա՛կեղդամայ. այսինքն է՝ Դաշտ արեան:

20 Որ գրեալ է՝ի գիրս Սաղմոսաց. Եղիցի բնակութիւն նորա աւերակ, եւ մի՛ ոք իցէ՝ որ բնակիցէ՝ի նմա. եւ զկարգ նորա առցէ այլ:

21 Արդ՝ պարտ է յորանցս այսցանէ՛ եկելոցս ընդ մեզ յամենայն ժամանակի, յորում մուտ եւ ել առ մեզ Տէր Յիսուս:

22 Սկսեալ՝ի մկրտութենէն Յովհաննու մինչեւ յօրն՝ յորում վեր բացաւ՝ի մէնջ. վկայ յարութեան նորա ընդ մեզ լինել միում՝ի սոցանէ:

23 Եւ կացուցին երկուս. զՅովսէփ՝ որում Նարսաբայն կոչէին, որ անուանեցաւն Յուստոս, եւ զՄաթթիա:

24 Եւ կացեալ յաղօթս՝ ասեն. Դո՛ւ Տէր՝ սրտագէտ ամենայնի՛, յայտնեա՛ զմի ոք՝ զոր ընտրեցեր՝ի սոցանէ յերկոցունց:

25 Առնուլ զվիճակ պաշտամանս այսորիկ՝ եւ զառաքելութեան, յորմէ անկաւ Յուդաս՝ գնալ՝ի տեղի իւր:

26 Եւ ետուն վիճակս նոցա, եւ եւլանէր վիճակն Մաթթիայ. եւ համարեցաւ ընդ մեսսեան առաքեալսն:

Երուսաղէմ. ինչեւ որ էն գիւղի անունն իրանց լեզուն Ա՛կեղդամայ կոչվեցաւ. որ է ասել՝ Արիւնի գիւղ:

20 Ինչու որ՝ Սաղմոս գրքուն գրված է՝ (Թէ) Դորա բնակութիւնըն աւերակ (խոպան) պիտի լինի, եւ մինն էլ չըլինի՝ որ նորանում բնակվի[35]. եւ նորա կարգըն (գին) ուրիշն պիտի առնէ[36]:

21 Հիմիկ պէտք է՝ որ էս մարդկացիցս որ մեզ հետ եկել են էն ամէն ժամանակն՝ որ Տէր Յիսուսն մեզ հետ ներս մտաւ եւ դուրս էլաւ.

22 Յովհաննէսի մկրտութենիցն ըսկըսած մինչեւ էն օրն[37]՝ որ մեզնից վերացաւ[38]. որ սորանցից մինն մեզ հետ վկայ լինի նորա յարութեանն[39]:

23 Եւ երկու (մարդ) կանգնացրին. Յոսէփին՝ որ Նարսաբա էին կոչում՝ որ Յուստոս անուանվեցաւ՝ եւ Մաթթիային[40]:

24 Եւ աղօթք անելով ասացին. Դո՛ւ Տէր՝ որ ամէնի սիրտըն գիտուս՝ էս երկուսիցս մինըն յայտնէր՝ որն որ ընտրեցիր[41]:

25 Որ էս պաշտօնին՝ եւ առաքելութեանն՝ որից Յուդան վեր ընկաւ՝ որ գնայ իրան տեղն[42]:

26 Եւ նորանց վերայ վիճակ քցեցին, եւ վիճակն ընկաւ Մաթթիային վերայ, եւ նա առանուանն առաքեալներին հետ համարվեցաւ:

(35) Սաղ. կթ. 25: (36) Սաղ. ճթ. 8: (37) Մարկ. ա. 1: (38) Ա՛ր. 9: (39) Յովհ. իե. 27: Ա՛ր. 8: Դուբ. գ. 33: (40) Դուբ. իե. 22: (41) ա Թագ. իգ. 7: ա Նոյ. իբ. 9: իթ. 17: Երէմ. իա. 20: իէ. 10: Դուբ. իե. 8: Ծայո. բ. 23: (42) Ա՛ր. 17:

Digitized by Google

ԳԼ · Ր

1 Ընտիրներին Սուրբ Հոգով լրվելոյն և ուրիշ լեզուներով խօսելոյն համար մին քանի մարդիք կըզրպմանան , և մին քանիներն ել ծաղր կանեն : 14 Պետրոս վեր կըկենայ և կըսատակէ նորանց թէ նորանք Սուրբ Հոգով զբօսնելնին կըխօսին , թէ Հիսուս մեռնելնէրից յարութիւն առած է , և երկինքն վերացած և ես Սուրբ Հոգին ուղարկեց , և են ե Մեսիան Յառաջածանից նորանց ցոյց ըրվված մին մարդ զբօսնելնով և նշաններով և հըրաշքներով . և Յառաջեղ խորհրդոյն և կանուխ գիտութենոյն փայտի վերայ սպանելնին : 37 Պետրոս զղջացողներից մին շատ մարդիք կըմկրտէ . 41 Ու նորանք միշտ առաքելոց վարդապետութեանն էին հետևում . շատ հրաշքներ գործվելն առաքելոց ձեռքովն , և ամեն օր Նկեղեցին աւելանալն Տէրից :

1 Եւ ՚ի կատարել աւուրցն Պենտեկոստէից՝ էին ամենեքեան միաբան ՚ի միասին :

2 Եւ եղև յանկարծակի ՚ի նոցին յերկնից՝ եկեալ իբրև սաստիկ հողմոյ . և ելից զամենայն առունն՝ յորում նստէին :

3 Եւ երևեցան նոցա բաժանեալ լեզուք իբրև ՚ի հրոյ . և նստաւ իւրաքանչիւր ՚ի վերայ նոցա :

4 Եւ լցան ամենեքեան Հոգւովն Սրբով , և սկսան խօսել յայլ և այլ լեզուս՝ որպէս և Հոգին տայր բարբառել նոցա :

5 Եւ էին յԵրուսաղէմ բնակեալ Հրեայք՝ արք երկիւղածք յամենայն ազգաց՝ որ ՚ի ներքոյ երկնից :

6 Եւ իբրև եղև բարբառս այս՝ եկն միաբան բազմութիւնն և խըռնեցաւ . զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս խօսել նոցա :

7 Ապա՛ն էին ամենեքեան , և զարմանային՝ և ասէին ընդ միմեանս . Ո՞չ աւասիկ ամենեքեան սոքա որք խօսին՝ Գալիլեացիք են :

8 Եւ զիա՞րդ լսեմք մեք իւրաքանչիւր բարբառս մեր՝ յորում ծնեալ եմք :

9 Պարթևք և Մարք և Ելա-

1 Եւ երբոր պէնտեկոստէի օրերն կատարվումին[1] , ամենքն միաբան միևն տեղ էին[2] :

2 Եւ յանկարծակի երկնքիցն սաստիկ ձայն էլաւ՝ սաստիկ քամու պէս եկած . և լցուց (էն) ամեն առներն՝ որ նորանում նստած էին[3] :

3 Եւ երևեցան նորանց՝ բաժանված լեզուներ ինչպես կրակից . և նստեց նորանց ամեն մէկին վերայ :

4 Եւ ամենքն Սուրբ Հոգով լցվան[4] , և սկսեցին ուրիշ լեզուներով խօսել՝ ինչպէս որ Հոգին նորանց խօսել էր տալիս[5] :

5 Եւ Երուսաղէմումն բնակված էին Հրեաներ (ըզհուդինէք)՝ Աստուածավախ մարդիք՝ երկնքի ներքև (էլած) ամեն ազգերիցն :

6 Եւ երբոր էս ձայնս էլաւ՝ բազմութիւնն եկաւ միևտեղ և կիսվեցաւ . պատճառն որ՝ լսումին նորանց՝ որ ամեն մէկի լեզուներովն խօսումին :

7 Հիանումին ամենքն և զարմանում՝ և միևն մրնին ասումին . Չէ՞ որ ասոնք ամենքն՝ որ խօսումեն , Գալիլեացի են[6] :

8 Եւ ի՞նչպես (է՞) որ մենք ամեն մէկս մեր լեզուներովս լսումենք՝ որ նորանում ծնված ենք :

9 Պարթևներ և Մարք և Ե-

(1) Ղկ · իգ · 15 : բ Օրին · ժզ · 9 : Գործ · բ · 16 : (2) Գործ · ա · 14 : (3) Գործ · դ · 31 : (4) Գործ · ա · 5 : (5) Մարկ · ժգ · 17 : Գործ · ժ · 46 : ժբ · 6 : = Գործ , ժբ · 10 · 28 · 36 : ժգ · 1 : ժգ · 2 , Նայէ : (6) Գործ · ա · 11 :

Digitized by Google

մացիք՝ և որ բնակեալ են ՚ի Ա՛ֆջագետա , ՚ի Հ՛րէաստանի , և ՚ի Վաստիրս , ՚ի Պոնտոս , և Ա՛սիա՝ ս :

10 ՚ի փռիւգիայ , և ՚ի Պամփիլիայ , Եգիպտոս , և ՚ի կողմանս Լիբացւոց , որ ընդ Կիւրենացիս , և որ եկք Հռովմայեցիք :

11 Հրեայք՝ և եկք նոցուն , Կրետացիք և Ա՛րաբացիք՝ լսեմք խօսից նոցա ՚ի մեր լեզուս զմեծամեծս Ա՛ստուծոյ :

12 Ալանչահային ամենեքեան զարմացեալք , և ասէին ցմիմեանս . Ո՛ինչ կամիցի այս լինել :

13 Եւ կէսքն ընդ խաղ արկեալ ասէին , Թէ Վաղցուալից իցեն :

14 Յարուցեալ Պետրոս հանդերձ մեռատանիւքն՝ ամբարձ զձայն իւր՝ և խօսեցաւ ընդ նոսա . Ո՛րք Հրէաստանեայք՝ և որ բնակեալ էք Երուսաղէմ ամենեքին , այս ձեզ յայտնի լիցի՝ և ունկն դիք բանից իմոց :

15 Ո՛չ որպէս դուքդ կարծէք , Թէ սոքա արբեալ իցեն . զի դեռ երեք ժամք են աւուրս :

16 Ա՛յլ այս է՝ որ ասացաւ ՚ի ձեռն մարգարէին Յովելեայ :

17 Եւ եղիցի յետ այսորիկ յաւուրս յետինս՝ ասէ Ա՛ստուած , հեղից յՈգւոյ իմմէ ՚ի վերայ ամենայն մարմնոյ . և մարգարէասցին ուստերք ձեր , և դստերք ձեր . և երիտասարդք ձեր տեսիլս տեսցեն , և ծերք ձեր երազովք երազեսցին :

18 Եւ ՚ի վերայ ծառայից իմոց՝ և ՚ի վերայ աղախնայից իմոց՝ յաւուրս յայնցիկ , և նոքանք՝ որ բնակեալ են Ա՛ֆջագետաւմբ , Հրէաստանեայք , և Վաստիրքն , Պոնտոսն , և Ա՛սիան :

10 Փռիւգիայի և Պամփիլիայի քէն , Եգիպտոսայ , և Լիբացւոց հնոյ կողմերացն , նորանք՝ որ Կիւրենացոց հետ (են) , և նոր եկած Հռոմայեցիքն :

11 Հրէայքն՝ և նորանց մեծ դարձածներն , Կրետացիք և Ա՛րաբացիք , լսեմք զնոսա խօսիլ զմեծամեծ բաներըն Աստուծոյ մեծամեծ բաներէն խօսելն :

12 Հիանումէին ամենքն և զարմանում՝ և միմեանց ասումէին . Այս ի՞նչ (բան) պիտի լինի :

13 Եւ կէսերն ծաղր անելով ասումէին , Թէ (Անոքանք) քաղցուով (հնոյով) հարբած են :

14 Ալ երկացաւ Պետրոս էն տասնումէնին հետ՝ իրան ձայնըն բարձրացուց և նորանց հետ խօսեց . Ա՛վ Հրէասանցի մարդիք , և ամենքդ՝ որ բնակված էք Երուսաղէմումն , էս ձեզ յայտնի լինի՝ և իմ խօսքերս ականջ դրէք :

15 Դէ թէ ինչպես որ դուք կարծումէք , Թէ սորանք հարբած են . ինչու որ՝ դեռ օրիս երեք ժամն (սահմանն) է՞ :

16 Այլ էս է՝ որ Յովել մարգարէի ձեռովն ասվեցաւ :

17 Եւ կըլինի սրանից եաւս յետին օրերումն՝ Ա՛ստուած ասումէ՝ որ իմ Հոգուցս կըլթափեմ ամէն մարմնոյ վերայ՝ . և ձեր որդիքըն ու դուստրերը , և ձեր պատանիներն կըմարգարէանան[10] . և ձեր երիտասարդներն տեսիլքներ կըտեսնեն , և ձեր ծերերն երազներով երազ կըտեսնեն :

18 Եւ իմ ծառաներին վրայ՝ և իմ աղախիններուն (պատասխանելին)

(7) ա Թես . ե . 7 : (8) Նայ . խգ . 3 : Եսթ . ժա . 19 : Լզ . 37 : Յովհ . բ . 28 , 29 : Օտ . ժբ . 10 : Յովհ . է . 38 : (9) Գործ . ժ . 45 : (10) Գործ . խ . 9 ։

յայնսոիկ հեղից յԱգեայ իմմէ , և մարգարէացին ։

19 Եւ ասաց Նշանս յերկինս ՚ի վեր, և նշանս յերկիր ՚ի խոնարհ, արիւն և հուր և մրրիկ ծխոյ ։

20 Արեգակն դարձցի ՚ի խաւար , և լուսին յարիւն՝ մինչեւ եկեալ իցէ օր Տեառն մեծ և երեւելի ։

21 Եւ եղիցի ամենայն՝ որ կարդասցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ ։

22 Արք Իսրայէլացիք՝ լուարուք զբանս զայսոսիկ. զՅիսուս Նազովրեցի , զայր ցուցեալ Աստուծոյ ՚ի ձեզ զօրութեամբ և նշանօք և արուեստիւք , զոր արար նովաւ Աստուած ՚ի միջի ձերում . օրպէս և դուք իսկ գիտէք ։

23 Զնա նկատեալ խորհրդով և կանխագիտութեամբն Աստուծոյ՝ մատնեալ ՚ի ձեռս անօրինաց , բեւեռեալ ՚ի փայտի սպանիք ։

24 Զոր Աստուած յարոյց լուծեալ զերկունս մահու . քանզի ոչ էր ՚ի վեր ըմբռնել նմա ՚ի նմանէ ։

25 Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ . Նախագոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ , զի ընդ աջմէ իմում է , զի մի՛ սասանեցայց ։

26 Ուստի այսորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ , և ցնծացաւ լեզու իմ , եւս և մարմին իմ բնակեսցէ յուսով ։

27 Զի ոչ թողցես զանձն իմ ՚ի վերայ՝ էն օրերումն իմ Հոգւոցս կրթափեմ , և կրմարգարէանան[11] ։

19 Եւ նշաններ կրտամ վերև երկնքումն , և նշաններ ներքև երկրումն , արիւն և կրակ և ծխոյ մրրիկ (քլքլոց)[12] ։

20 Արեգակն խաւար կըդառնայ , և լուսինն արիւն՝ դեռ որ Տէրի մեծ և երեւելի օրն չհկած[13] ։

21 Եւ կըլինի ամէն՝ ով որ Տէրի անունէն կրկանչէ՝ կապրի[14] ։

22 Իմ Իսրայէլացի մարդիք՝ էս բաներըս լսեցէք . Յիսուս Նազորեցին՝ էն մարդն՝ որ Աստուածանից ցոյց արվվաւ ձեզանում զօրութիւնով և նշաններով և հրաշքներով , որ Աստուած նորանով արաւ ձեր միջումն[15] . ինչպէս որ հենց դուք էլ գիտումիք ։

23 Նորան՝ որ Աստուծոյ սահմանված խորհրդովն և կանուխ գիտութիւնովն մատնըված էր[16] անօրէններուն ձեռքովն , փայտի վերայ բեւեռած սպանեցիք[17] ։

24 Որ նորան Աստուած յարոյց մահի ցաւերըն խափանելով[18] . ինչու որ՝ կարելի չէր , որ նա բըռնըվի նորանից ։

25 Հենց Դաւիթն էլ ասումէ նորա համար . Նրաջուց տեսնումէի Տէրըն ամէն ժամ (առհասե) իմ առաջիս[19] . ինչու որ՝ իմ աջ կողմն էր , որ չըսասրսափիմ ։

26 Սրահամար իմ սիրտս ուրախ էլաւ , և իմ լեզուս ցնծացաւ , և իմ մարմինս էլ յուսով կըբնակվի ։

27 Պատճառն որ՝ իմ անձս չես

(11) Ղուկ . ի . 4 . 9 , 10 ։ ա Կորնթ . ժբ . 10 . 28 ։ ժգ . 1 , Եսայի ։ (12) Հոել . բ . 30 , 31 ։ (13) Մատթ . իդ . 29 ։ Մարկ . ժգ . 24 ։ Ղուկ . ի . 25 ։ (14) Հռոմ . ժ . 13 ։ (15) Գործ . գ . 2 ։ ժգ . 10 , 11 ։ Գործ . ժ . 38 ։ Ներք . բ . 4 ։ (16) Մատթ . իգ . 24 ։ Ղուկ . իբ . 22 ։ իդ . 44 ։ Գործ . գ . 18 ։ գ . 28 ։ (17) Գործ . ե . 30 ։ (18) Սաղմ . 32 ։ Գործ . գ . 15 ։ դ . 10 ։ ժ . 40 ։ ժգ . 30 . 34 ։ ժե . 31 ։ Հռոմ . դ . 24 ։ ը . 11 ։ ա Կորնթ . գ . 14 ։ ժե . 15 ։ բ Կորնթ . դ . 14 ։ Գաղ . ա . 1 ։ Եփես . ա . 20 ։ Կող . բ . 12 ։ ա Թես . ա . 10 ։ Ներ . ժգ . 20 ։ ա Պետ . ա . 21 ։ (19) Սաղմ . ժգ . 8 ։

Digitized by Google

դժոխս՝ և ոչ ասցես Երբայ քումմ տեսանել զապականութիւն ։

28 Ծանուցեր ինձ զճանապարհս կենաց · լցուցեր զիս ուրախութեամբ յերեսաց քոց ՝ի քաղցրութենէ ։

29 Ընդ եղբարք՝ պատ է համարձակութեամբ ասել վասն նահապետին Դաւթի · զի մեռաւ և թաղեցաւ · և գերեզման նորա կայ ՝ի մէջ մեզ մինչև ցայսօր ։

30 Այլ մարգարէ էր , և գիտէր՝ եթէ երդմամբ երդուաւ նմա Աստուած , ՝ի պտղոյ յորովայնէ նորա նստուցանել յաթոռ նորա ։

31 Կանաչագոյն ծանուցեալ լսեցաւ վասն յարութեան Քրիստոսի · զի ոչ թողաւ ոգի նորա ՝ի դժոխս՝ և ոչ մարմին նորա երես զապականութիւն ։

32 Այս Յիսուս յարոյց Աստուած՝ որում ամենեքին մեք վկայեմք ։

33 Ընդունի Աստուծոյ բարձրացեալ , զաւետիս Հոգւոյն Երբայ ընկալեալ ՝ի օրէ՝ սփռեաց զայս , զոր դուք իսկ տեսանէք և լսէք ։

34 Այլ ոչ եթէ Դաւիթ եղ յերկինս · ասէ իսկ ինքն՝ Ասաց Տէր Տէր իմ · Նիստ ընդ աջմէ իմմէ ,

35 Մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց ։

36 Արդ՝ ճշմարտիւ գիտասցէ ամենայն տունն Իսրայէլի , զի և Տէր զնա և Օծեալ Աստուած արար · զայն Յիսուս՝ զոր դուքն խաչեցէք ։

թողիլ գժոխքումն՝ և քո Երբայն չտես տալ ապականութիւն տեսանել ։

29 Կենաքի ճանապարհներըն ճանաչացուր ինձ · (և) քո երեսիդ ուրախութիւնովն լցուր ինձ ։

29 Այրդիք եղբարք՝ պէտք է որ համարձակութենով ասեմ Դաւիթ նահապետին համար[20] · լեզ նա մեռաւ և թաղվեցաւ · և նորա գերեզմանն մինչև ցայս օր մեր մէջումն կայ ։

30 Իրավ հետև (նա) մարգարէ էր , և գիտաւէր՝ որ Աստուած երդուաւ նմա երդվամբ նորան , որ նորա փորի պտղեն նորա աթոռին վերայ նստուցանէ[21] ։

31 Նա առաջագոյն տեսանելով խօսեցաւ Ի յարութեան Քրիստոսի համար · որ նորա հոգին դժոխքումն չընթողվաւ՝ և նորա մարմինն ապականութիւն չըտեսաւ[22] ։

32 Այս Յիսուսին Աստուած յարոյց[23] որ նորան մենք ամենքս վկայութիւնք[24] ։

33 Աստուծոյ աջովն բարձրացած[25] · և Հուրբ Հոգոյ աւետիքըն օրհնըն առած[26] (նա) փուեց էս[27] , որ դուք տեսնումէք և լսումէք ։

34 Պատճառն որ՝ ոչ լեզ Դաւիթըն վերելաւ երկինքն · բայց հենց ինքն ասումէ՝ Տէրն իմ Տէրին ասաց · Նստ աջ կողմս նստիր[28] ,

35 Մինչև քո թշնամիներըդ քո ոտացդ կոխելիք դնեմ ։

36 Հիմիկ լծոր ճշմարտութենով գիտեսցայ Իսրայէլի ամեն տունն , որ Աստուած նորան Տէր և Օծեալ արաւ · էն Յիսուսին՝ որ դուք խաչեցիք[29] ։

(20) գ Նահ · բ · 10 : Գործ · ժգ · 36 : (21) բ Նահ · է · 12 , 13 : Սաղմ · ճկբ · 11 : Գործ · ա · 32 · 69 : Հռովմ · ա · 3 : բ Տիմ · բ · 8 : (22) Սաղ · ժգ · 10 : Գործ · ժգ · 35 : (23) Ակր · 24 : (24) Գործ · ա · 8 : (25) Գործ · է · 31 : Փիլիպ · բ · 9 : Եբր · ժ · 12 : (26) Հովհ · ժգ · 26 : ժե · 26 : ժգ · 7 · 13 : Գործ · ա · 4 : (27) Գործ · ժ · 45 : Եփես · գ · 8 : (28) Սաղմ · ճժ · 1 : Մատթ · իբ · 44 · ա Կորնթ · ժե · 25 : Եբր · ա · 20 : Եբր · ա · 13 : (29) Գործ · է · 31 :

Digitized by Google

37 Եւ լուեալ զայս զղջացան ՚ի
սիրտս իւրեանց · և ասեն ցՊետ-
րոս՝ և ցայլ առաքեալսն · Ո՞ինչ
գործեսցուք՝ արք եղբարք :

38 Ա՛ռ ցնոսա Պետրոս · Ա՛պա-
շաւեցէք՝ և մկրտեսցի իւրաքան-
չիւրդ ՚ի ձէնջ յանուն Տեառն
Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի թողուԹիւն
մեղաց , և ընկալջիք զաւետիս
Հոգւոյն Սրբոյ :
39 Ո՛ւր ձեզ են աւետիքս՝ և որդ-
ւոց ձերոց , և ամենայն հեռաւո-
րաց՝ զորս կոչեսցէ Տէր Ա՛ստուած
մեր :

40 Եւ այլովք բազմօք վկայուԹիւն դնէր , և մխիԹարէր
զնոսա և ասէր · Ա՛պրեցարո՛ւք յազ-
գէ ասի խոտորելոյ յայսմանէ :
41 Ոմանց յօժարուԹեամբ ընկալ-
եալ զբան նորա մկրտեցան · և յա-
ւելան յաւուր յայնմիկ ոգիք իբ-
րև երեք հազարք :
42 Եւ էին հանապազորդեալք վար-
դապետուԹեան առաքելոցն , և հա-
ղորդուԹեան՝ և բեկանելոյ հացին
և աղօԹից :
43 Եւ լինէր ամենայն անձին ահ
և երկիւղ · բազում նշանք և սո-
ւտեալք ՚ի ձեռս առաքելոցն գոր-
ծէին :
44 Ա՛մենայն հաւատացեալքն էին
՚ի միասին , և ունէին զամենայն
ինչ հասարակաց :
45 Եւ զստացուածս և զինչս վա-
ճառէին , և բաշխէին զայն ամե-
նեցուն՝ ո՛ւմ զիարդ պիտոյ ինչ լի-
նէր :
46 Հանապազօր կանխեալ միա-

47 Եւ երբեմն էս լսեցին , իրանց
սրտերումն զղջացան[30] · և ասացին
Պետրոսին և մեկել առաքեալներին ·
Ո՞նչ պիտի գործենք՝ մարդիք եղ-
բարք :
38 Պետրոն նորանց ասաց · Ա-
պաշխարեցէք՝ և ձեզանից ամեն մե-
կըն թող մկրտվի Տէր Յիսուսի
Քրիստոսի անունովն՝ մեղաց թո-
ղութեան համար , և Սուրբ Հո-
գոյ աւետիքըն կընդունիք[31] :
39 Ինչու որ՝ ձեզ և ձեր որդոց
համար է էս աւետիքս[32] , և էն ա-
մեն հեռաւորներին համար՝ որ նո-
րանց մեր Տէր Ա՛ստուածն կըկան-
չէ[33] :
40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով վը-
կայութիւն էր դնում , և յորդո-
րումեր նորանց՝ և ասում · Ա-
զատվեցէք էս ծուռ ազգիցս :
41 Ա՛յն քանիսն նորա խօսքն յօ-
ժարութինով ընդունեցին և մը-
կըրտվեցան · և էն օրն երեք հա-
զարի չափ հոգիք աւելացան :
42 Եւ միշտ առաքելոց վարդա-
պետութեանն և հաղորդութեանն ,
և հացի կորելոյն՝ և աղօթքին է-
ին հետևում[34] :
43 Եւ ամեն անձին վերայ ահ և
վախ էր լինում · շատ նշաններ և
հրաշքներ գործվում էին առաքելոց
ձեռքովն[35] :
44 Ա՛մեն հաւատացեալներն իրար
հետ միևտեղ էին , և ամեն բան
հասարակաց ունէին[36] :
45 Եւ ապրանքներըն և ամեն բա-
ներըն ծախում էին , և բաշխում-
ին էն ամենին , ում որ մին բան
պէտք էր լինում[37] :
46 Ա՛յլ և ամեն օր միաբանու-

(30) Օրէ · ժբ · 10 : Գործ · ե · 8 : ժգ · 30 : (31) Գործ · իդ · 47 : Գործ · գ · 19 : (32) Յովէլ · բ · 28 : Գործ · գ · 25 : (33) Գործ · ժ · 45 : ժա · 15 · 18 : ժդ · 20 : ժե · 3 · 8 · 14 : Եփես · բ · 13 · 17 : (34) Ա՛ղբ · 46 : Գործ · ա 14 : Հռոմ · ժբ · 12 : Եփես · գ · 18 : Կող · գ · 2 : Եբր · ժ · 25 : (35) Մարկ · ժգ · 17 : Գործ · գ · 33 · ե · 12 : (36) Գործ · գ · 32 · 34 : (37) Նա-
ա · ծգ · 7 :

Digitized by Google

բանութեամբ ի սաճարն , և սաքնին՝ բեկանէին զՀացն , և առնուին կերակուր ուրախութեամբ և միամտութեամբ սրտիւ :

47 Օրհնէին զԱստուած՝ և ունէին շնորհս առ ամենայն ժողովուրդն . և Տէր յաւելոյր ի փրկեալսն հանապազօր ի նոյն :

թենով[38] սաճարն էին գնում[39] , և հացըն սրնկերուքն էին կարում , և ուրախութենով և սրտի պարզութենով կերակուր էին առնում[40] :

47 Աստուծոյն օրհնում էին , և ամէն ժողովրդի առաջին շնորհք տալիս էին[41] . և Տէրն ամէն օր փրկվածներ էր աւելցնում նորանից հետ[42] :

ԿԻ . Կ

1 Պետրոս առքերն հասասաված կաղ մարդն անունլոյ վազել ժողովրդեան քարոզելով ; 12 ընդոստավանի թե էն բժշկութիւնն հնից իրան կամ թե Յիսուսեան զօրութենով և քաղութենով եղե էր , բայց Աստուածանից և իրան Ողդոյն Յիսուսից , և Յիսուս անունի հաւատքըն , 18 և մեղադրուած նորանց Յիսուսին խաչելոյ համար : 17 և պարկեշտ էս անգիտութենով արին , բայց Աստուած որ մարգարէներին բերանովն պատմեց իրան Քրիստոսի չարչարվիլըն՝ ենպէս էլ կատարեց , 19 ընդհամար կը յորդորի նորանց որ զղջանան՝ որ իրանց մեղքերըն ջնջվին , և էն Յիսուսից օրհնութիւն առնին :

1 Պետրոս և Յովհաննէս ելանէին ի սաճար անդր յիններորդ ժամու աղօթիցն :

2 Եւ էր այր մի կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ՝ զոր բարձեալ դնէին հանապազ առ դրան սաճարին՝ որ կոչէր Գեղեցիկ , խնդրել ողորմութիւն յայնցանէ՝ որ մտանէին ի սաճարն :

3 Որոյ տեսեալ զՊետրոս և զՅովհաննէս՝ զի մտանէին ի սաճարն , աղաչէր ողորմութիւն առնել :

4 Հայեցաւ ի նա Պետրոս Յովհաննու հանդերձ , և ասէ . Հայեաց ի մեզ :

5 Նա դարձաւ ի նոսա , և սկրն ունէր առնուլ ինչ ի նոցանէ :

6 Եւ ասէ Պետրոս . Արծաթ և ոսկի չունիմ . բայց զոր ունիմ՝ զայս տամ քեզ . յանուն Յիսուսի

1 Պետրոսն և Յոհաննէսն գնում էին տաճարն[1] աղօթքի ինն ժամումն (սահլ[2]ում)[3] :

2 Եւ մին մարդ կար իրան մօր փորից կաղ (ծնված)՝ որ նորան ամէն օր վերկալած դնում էին տաճարի (էն) դուռն մտան՝ որ Գեղեցիկ էր կոչվում[5] , որ ողորմութիւն խնդրէ նրանցից՝ որ տաճարն էին մտնում[6] :

3 Երբոր տեսաւ Պետրոսին և Յոհաննէսին՝ որ տաճարն էին մրցնում , աղաչում էր՝ որ ողորմութիւն առնէ նորանցից :

4 Պետրոսն Յոհաննէսին հետ մրսիկ արաւ նորան՝ և ասաց . Վէպի մեզ նայիր :

5 Նա դարձաւ դէպի նորանց , և յոյս ունէր՝ որ մին բան առնէ նորանցից :

6 Եւ Պետրոսն ասաց . Արծաթ և ոսկի չունիմ . բայց ինչ որ ունիմ , էն քեզ կըտամ . Յիսուսի

(38) Գործ . ա . 14 : (39) Լսել . իգ . 53 : Գործ . ե . 42 : (40) Գործ . ե . 2 : (41) Լսել . բ . 52 : Գործ . գ . 38 : Ժողով . ժգ . 18 : (42) Գործ . ե . 14 ; ժա . 24 : (1) Գործ . բ . 46 : (2) Ժողով . ծե . 17 : (3) Գործ . ժգ . 7 : (4) Ջակի . բ . 8 :

Digitized by Google

սի Վրիտասի Ղազվերեցւոյ տրէ՛ և գնա՛ ։

7 Եւ կալեալ զաջոյ ձեռանէ նո-
ա՝ յարոյց զնա . և անդէն հաս-
տատեցան քարձք նորա՝ և սրունք ։

8 Ի վեր վազեաց և սկսաւ գը-
նալ , և եմուտ ընդ նոսա ի տա-
ճարն . գնայր և վազվազէր՝ և օրհ-
նէր զԱստուած ։

9 Եւ ետես ամենայն ժողովուրդ-
դն զնա , զի գնայր՝ և օրհնէր
զԱստուած ։

10 Եւ գիտէին զնա՝ զի սա էր ,
որ նստէր վասն ողորմութեան առ
Գեղեցիկ դրան տաճարին , և լը-
ան զարմանալեօք ի վերայ նշանին՝
որ եղեւ ։

11 Եւ մինչ նա ունէր զՊետրոս
և զՅովհաննէս , ընթացաւ ամենայն
ժողովուրդն առ նոսա ի սրահն՝ որ
կոչէր Սողոմոնի՝ զարմացեալք ։

12 Իւրեւ ետես Պետրոս , պա-
տասխանի ետ ժողովրդեանն . Ա՛րք
Իսրայէլացիք՝ զի՞ զարմացեալ էք ի
վերայ այսորիկ , կամ ընդ մեզ զի՞
էք պշուցեալ , իբրու թէ անձին
զօրութեամբ ինչ՝ կամ քաջութեամբ
թողեալ իցէ գնալդ դմա ։

13 Աստուած Աբրահամու՝ և Աս-
ուած Սահակայ՝ և Աստուած Յա-
կովբայ , Աստուած հարցն մերոց
փառաւորեաց զՎրդի իւր զՅիսուս .
զոր դուքն մատնեցիք՝ և ուրացայք
առաջի Պիղատոսի , ի դատել նորա
արձակել ։

14 Եւ դուք զՍուրբն և զԱրդա-

Վրիտասի Ղազօրեցւոյ անուանեալ
վէր կաց՝ և գնա՛ ։

7 Եւ նորա աչ ձեռին բռնեց՝
և վերկացուց նորան . և շուտով
հաստատուեցան նորա բարձքն (ոտ-
քերն)՝ և ոտից սրունքն (կօփուլ-
ներքն) ։

8 Ել եր վազեց՝ և սկսեց գնալ ,
և նորանց հետ մտաւ տաճարն[6] . և
գնումէր և վազ էր տալիս՝ և Աս-
տուծոյն օրհնումէր ։

9 Եւ ամէն ժողովուրդն տեսաւ
նորան , որ գնումէր՝ և Աստուծոյն
օրհնումէր[7] ։

10 Եւ գիտումէին նորան՝ որ սա
էն էր , որ ողորմութեան համար
նստումէր տաճարի Վեղեցիկ դրա-
նըն , և զարմանքով լցված էն նը-
շանին համար՝ որ էլաւ[8] ։

11 Եւ դեռ որ նա Պետրոսին և
Յօհաննէսին բռնած էր , ամէն ժո-
ղովուրդն վազեց նորանց մօտ (էն)
սրահն՝ որ Սաղոմոնի էր կոչվում ,
և զարմացան[9] ։

12 Երբոր Պետրոսն տեսաւ , պա-
տասխան տուաւ ժողովրդին . Ի՛վ
Իսրայէլացի մարդիկ՝ ինչո՞ էք զար-
մացել սրա վերայ՝ կամ մեզ վերայ
ինչո՞ էք սաստիկ նայում՝ , իբր
թէ՝ մենք մեր զօրութենով և քա-
ջութենով տուած լինինք դորան
գնալն ։

13 Աբրահամու Աստուածն՝ Սա-
հակայ Աստուածն՝ և Յակոբայ
Աստուածն , մեր հարանց Աստուա-
ծըն[10] փառաւորեց իրան Որդի Յի-
սուսին[11] . նորան՝ որ դուք մատ-
նեցիք[12] , և ուրացաք Պիղատոսի
առաջին , երբոր նա դատումէր՝ որ
արձակէ (նորան)[13] ։

14 Եւ էն Սրբին[14] և Արդարին

(5) Գործ . գ . 10 ։ (6) Նոյն . ւէ . 6 ։ (7) Գործ . գ . 16 . 21 ։ (8) Յովհ . թ . 8 ։ (9) Յովհ . ժ . 23 ։ Գործ . ե . 12 ։ (10) Գործ . ե . 30 ։ (11) Յովհ . է . 39 ։ ժբ . 10 . ժէ . 1 ։ (12) Մատթ . իե . 2 ։ (13) Մատթ . իե . 20 ։ Մատթ . ժհ . 11 ։ Ղուկ . թէ . 18 . 20 . 21 ։ Յովհ . ժբ . 40 ։ ամբ . 15 ։ Գործ . ժգ . 28 ։ (14) Սաղմ . ժգ . 10 ։ Մատթ . ա . 24 ։ Ղուկ . ա . 35 ։ Գործ . բ . 14 . 27 . գ . 22 ։

Digitized by Google

րըն ուրացայք , և խնդրեցիք այր մի մահապարտ շնորհել ձեզ :
15 Եւ զԱռաջնորդ կենացն սպա-
նիք , զոր Աստուած յարոյց ի մեռելոց . որում մեք իսկ վկայ եմք :

16 Եւ հաւատովք անուան նորա զայս՝ զոր տեսանէք և գիտէք , հաստատեաց անուն նորա . և հաւատքն որ նովաւ՝ եռուն դմա զառողջութիւնս զայս յանդիման ձեր ամենեցուն :
17 Եւ արդ եղբարք՝ գիտեմ՝ զի անգիտութեամբ արարիք՝ որպէս և իշխանքն ձեր :
18 Այլ Աստուած՝ որպէս յառաջագոյն պատմեաց ի բերանոյ ամենայն մարգարէից զչարչարելն Քրիստոսի իւրոյ՝ նոյնպէս և կատարեաց :
19 Արդ՝ ապաշաւեցէք և դարձարուք ի ջնջել զմեղս ձեր :
20 Որպէս զի եկեսցեն ժամանակք հանգստեան յերեսաց Տեառն . և առաքեսցէ զ յառաջագոյն նկատեալն ձեզ՝ զՅիսուս Քրիստոս :

21 Որ պարտ է երկնից ընդունել մինչև ի ժամանակս ամենեցուն հաստատութեան . զորոց խօսեցաւ Աստուած ի բերանոյ սրբոց մարգարէից :

22 Մովսէս ասաց ցհարսն մեր , թէ Մարգարէ ձեզ Տէր Աստուած ձեր յեղբարց ձերոց՝ իբրև զիս , նմա լուիջիք ըստ ամենայնի՝ որ զինչ և խօսեսցի առ ձեզ :
23 Եւ եղիցի ամենայն անձն՝ որ

ուրացաք , և խնդրեցիք՝ որ (նա) մին մահապարտ մարդ շնորհէ ձեզ[15] :
15 Եւ կենաց Առաջնորդին սպա-
նեցիք , որ Աստուած մեռելներէ միջէն յարոյց[16] , որ նորան հինգ մենք վկայութիւնք[17] :
16 Եւ նորա անունի հաւատքովն որան՝ որ տեսնումէք և գիտէք , նորա անունն հաստատեց[18] . և հաւատքն՝ որ նորանով է՝ էս առողջութիւնս առաւ դորան ձեր ամենդ առջին :
17 Եւ հիմի՝ եղբարք , գիտեմ , որ անգիտութենով արիք՝ ինչպէս որ ձեր իշխաններն էլ[19] :
18 Այց Աստուած՝ ինչպէս որ առաջուց[20] ամէն մարգարէներու բերանովն պատմեց իրան Քրիստոսի չարչարվիլը , էնպէս էլ կատարեց[21] :
19 Ուրեմն՝ զղջացէք և յիւր դարձէք , որ ձեր մեղքերն ջնջվին[22] :
20 Որ Տէրէ երեսին հանգստանալու ժամանակներն գան . և Յիսուսին Քրիստոսին ուղարկէ , որ առաջուց ձեզ համար սահմանված է :
21 Որ նորան երկինքն պէտք է ընդունի[23] մինչև էն ամէն բաներուն հաստատվելոյ ժամանակներն[24] . որ նորանց համար խօսեց Աստուած իրան սուրբ մարգարէներուն բերանովն[25] :
22 Մօսէս մեր հարանցն ասաց , թէ Ձեր Տէր Աստուածն մարգարէ վերկըկացնէ ձեզ համար ձեր եղբարներուն միջիցն՝ ինձ նման , նորան լսեցէք ամէն բանի համար՝ ինչ որ կըխօսի ձեզ[26] :
23 Եւ կըլինի , որ ամէն անձն՝

(15) Գործ . է . 52 : իբ . 14 : (16) Գործ . բ . 24 : (17) Գործ . բ . 32 : (18) Մատթ . բ . 23 : Գործ . գ . 16 : ժգ . 9 : (19) Ղուկ . իգ . 34 : Յովհ . ժշ . 3 : Գործ . ժգ . 27 : ա Կորնթ . բ . 8 : ա Տիմ . ա . 13 : (20) Ղուկ . իգ . 44 : Գործ . իշ . 23 : (21) Մատ . իբ : Նաայ . ծ . 6 : ծգ . 5 , Լսայեայ : Գործ . բ . 26 : ա Պետր . ա . 10 , 11 : (22) Գործ . բ . 38 : (23) Գործ . ա . 11 : (24) Մատթ . ժգ . 11 : (25) Ղուկ . ա . 70 : (26) Բ Օրին . ժգ . 15 . 18 , 19 : Գործ . ծ . 37 :

Digitized by Google

հէ լուիցէ մարգարէին այնմիկ , սատակեսցի ի ժողովրդենէն ։
24 Եւ ամենայն մարգարէք՝ որ ի Սամուէլէ և այսր խօսեցան , և պատմեցին զաւուրս զայսոսիկ ։

25 Դուք էք որդիք մարգարէիցն՝ և ուխտին , զոր ուխտեաց Աստուած ընդ հարս ձեր , և ասէ ցԱբրահամ . Ի զաւակի քումմ օրհնեսցին ամենայն ազգք երկրի ։

26 Ձեզ նախ յարոյց Աստուած զՈրդի իւր , և առաքեաց զնա օրհնել զձեզ՝ ի դառնալ ձեզ իւրաքանչիւր ի չարեաց ձերոց ։

որ էն մարգարէին չլսէ , նա ժողովրդի միջից թնդ սատակվի ։
24 Եւ ամէն մարգարէներն՝ որ Սամուէլից մինչև հիմիկ մարգարեցան , հենց էս օրերս պատմեցին ։

25 Դուք էք էն մարգարէների որդիքն՝ և էն ուխտին , որ Աստուած մեր հարանց հետ հաստատեց , և Աբրահամին ասաց[27] . Ի քո զաւակովդ պիտի օրհնվին երկրի ամէն ազգերն[28] ։
26 Աստուած առաջ ձեզ հաներ[29] վերկացրուց իրան Որդին , և նորան ուղարկեց՝ որ ձեզ օրհնէ[30] , որ ձեր ամէն մէկդ յետ դառնաք ձեր չարութենից[31] ։

ԻԱ · Դ

1 Քահանայապետներն և իշխաններն Պետրոսի քարոզութեանն համար տասնիկ բարկանալ՝ բռնեն և Օրհանեան բանտի մէջ կը դնեն , 5 և խօսքն լսողներից շատերն կը հաւատան ։ 6 Երբ որ նորանք դատաստանի կը հանեն՝ Պետրոս համարձակութեամբ կը հաստատէ թէ են խաղ մարդն Յիսուսի անունով ոչնացաւ , և թէ միայն Յիսուսի անունովն փրկութիւն կայ երկնքի ներքեն ։ 13 Նորանք ահ տալով պատուէր կ՚ուտեն նորանց որ խնի չքարոզեն և չսովորցնեն Յիսուսի անունովն , 23 Որանց համար եկեղեցին աղօթք կանէ ։ 31 Յաւուած նորանց ժողովված տեղն շարժելով Սուրբ Հոգովն ցոյց կ՚ուտայ թէ իրանց աղօթքն լսեց . և նկեղեցին կը հաստատէ Սուրբ Հոգին պարգևներովն , նորանց բազմութիւնն միս սիրտ անելով և աղբմութեամբ ։

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողովրդեանն , հասին ի վերայ նոցա քահանայապետքն և իշխանք տաճարին՝ և սադուկեցիքն ,

2 Այրացանելք վասն ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն՝ և պատմելոյ ՅԻսուսիս զյարութիւն մեռելոց ։

3 Եւ՝ խեցին ի նոսա զձեռս իւրեանց . և եդին զնոսա ի բանտի՝

1 Եւ դեռ քանի որ նորանք ժողովրդին հետ խօսումէին , քահանայապետներն և տաճարի իշխաններն և սադուկեցիքն նորանց վերայ հասին

2 Աստիկ բարկացած նրանից՝ որ նորանք ժողովրդին սովորցնումէին , և Յիսուսի ձեռնից մեռելներն յարութիւն առնելն պատմումէին ։

3 Իրանց ձեռներն ձգեցին նորանց , և բանտի (պահպանի) մէջ

(27) Գործ . բ . 39 : Հռոմ . թ . 4 . 8 : ԺԸ . 8 : Գաղ . գ . 26 : (28) Ծննդ . ԻԲ . 3 : ԻԶ . 18 : ԽԲ . 18 : ԽԶ . 4 : ԽԸ . 14 : Գաղ . գ . 8 : (29) Մատթ . Ճ . 5 : ԺԸ . 24 : Ղուկ . ԽԴ . 47 : Գործ . ԺԳ . 33 , 33 . 46 : (30) Ա՚այ . 23 : (31) Մատթ . ՈՄ . 21 : (1) Մատթ . ԽԲ . 23 : Գործ . ԽԴ . 8 :

Digitized by Google

մինչև ի վաղիւն , զի էր ընդ ե-
րեկս :

4 Իսկ բազումք ի լսողաց բանին հաւատացին • և եղև թիւ մարդկան իբրև հազարաց վեցից :

5 Եւ եղև ի վազիւ անդր՝ ժողովել նոցա զիշխանսն և զերիցու-
նըս և զդպիրսն Յերուսաղէմ ,

6 Եւ զԱննա քահանայապետ՝ և զԿայիափա , և զՅովհաննէս և զԱղէքսանդրոս , և որք միանգամ էին յազգէ քահանայութեանն :

7 Եւ կացուցեալ զնոսա ի մէջ՝ հարցանէին • Ի որիվ զօրութեամբ կամ որիվ անուամբ արարէք դուք զայս :

8 Յայնժամ Պետրոս լցեալ Հոգւով Սրբով՝ ասէ ցնոսա • Իշխանք ժողովրդեան՝ և երիցունք Իսրայէլի •

9 Եթէ արժանի ինչ իցէ դատել զմեզ այսօր վասն երախտաց առն մերոյ տկարի , որով սա բժշկեցաւ :

10 Ցայտնի լիցի ամենեցուն ձեզ՝ և ամենայն ժողովրդեանդ Իսրա-
յէլի • զի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի Նազովրեցւոյ՝ զոր դուքն խաչեցէք՝ զոր Յարուցած յարոյց ի մեռելոց , նովաւ սա կայ առաջիկ առաջի ձեր ողջացեալ :

11 Նա է վէմն՝ անարգեալ ի ձէնջ շինողաց , որ եղև գլուխ անկեան :

12 Եւ չիք այլով իւիք փրկու-
թիւն • զի և ոչ անուն այլ գոյ ի ներքոյ երկնից տուեալ ի մարդիկ՝ որով արժան իցէ կեալ մեզ :

13 Հայեցեալ ի համարձակու-
դրին մինչև առաւօտն • քանզի արդէն մինչև երիկուն դէմ էր :

4 Բայց են խօսքը լսողներից շատերն հաւատացին • և մարդկանց համարն հինգ հազարի չափ էլաւ :

5 Եւ յետոյ օրուանն էլաւ՝ որ նորանք իշխաններին և էլեցիներին և կարդացողներին ժողովեցին Երուսաղէմ ,

6 Եւ Աննա քահանայապետին՝ և Կայիափային , և Յովհաննէսին և Աղէքսանդրոսին , և էն ամէնին՝ որ քահանայական ցեղից էին[2] :

7 Եւ նորանց կանգնացրին մէջ տեղն՝ (և) նորանց հարցնում էին • (թէ) Ինչ զօրութեամբ կամ ի անունով դուք արիք էս[3] :

8 Յն ժամանակն Պետրոսն Սուրբ Հոգով լցված՝ նորանց ասաց՝ • Ա՛վ ժողովրդի իշխաններ՝ և Իսրայէլի էրեցներ •

9 Թէ արժանն է՝ որ մեզ էս օր դատէք մին տկար մարդոյ երախ-
տիք անելոյ համար , թէ ում ձեռնից սա բժշկվեցաւ :

10 Թող յայտնի լինի ձեզ ամէնի՛ դ՝ և ամէն Իսրայէլի ժողովրդի՛ դ՝ որ Յիսուսի Քրիստոսի Նազովրեցոյ անունովն՝ որ նորան դուք խաչեցիք՝ որ նորան Յառուած յարոյց մեռելների միջիցն , հենց նորանով սա հիմիկ ձեր առաջիդ ողջացած կայ[4] :

11 Նա է ձեզանից շինօղներիցդ անարգված քարն , որ անկիւնի գլուխ էլաւ[5] :

12 Եւ էլ մին ուրիշ բանով փըր-
կութիւն չըկայ • ինչու որ՝ էլ ուրիշ անուն չըկայ երկնքի ներքևն մարդկանց տրվված՝ որ նորանով կարելի լինի մեզ ապրիլ[6] :

13 Պետրոսի և Յովհաննէսի հա-

(2) Ղուկ • գ • 2 : Յովհ • ժա • 49 : ԺԲ • 13 : (3) Նէ • բ • 14 : Մատթ • իա • 23 : Գործ • է • 27 : (4) Ղուկ • ԺԲ • 11 , 12 : (5) Գործ • գ • 6 • 16 : (6) Գործ • բ • 24 : (7) Սաղ • ՃԺԸ • 22 : Նեռ • իԸ • 16 : Մատթ • իա • 42 : (8) Մատթ • ա • 21 : Գործ • ժ • 43 : ա Տիմ • բ • 5 , 6 :

Digitized by Google

Թիւն Պետրոսի և Յովհաննու , և ՚ի վերայ հասեալ՝ թէ արք տգէտք և առանց դպրութեան են , զարմանային . զի ճանաչէին զնոսա՝ թէ ընդ Յիսուսի էին :

14 Եւ զայրն ևս տեսանէին ըզբժշկեալն՝ զի կայր ընդ նոսա . և ոչինչ կարէին տալ պատասխանի :

15 Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս քան զառաքեալն ելանել , խորհեցան ընդ միմեանս :

16 Եւ ասեն . Ո՞ի՞նչ արասցուք արանցս այսոցիկ՝ զի երևելի նշան եղև ՚ի ձեռն նոցա . ամենայն իսկ բնակչաց Երուսաղէմի յայտ է , և ոչ կարեմք ուրանալ :

17 Այլ զի մի՛ առաւել ճարտարեսցի ՚ի ժողովուրդն , սպառնասցուք նոցա՝ մի՛ ևս խօսել յանունն յայն՝ մի՛ ումեք ՚ի մարդկանէ :

18 Եւ կոչեցեալ զնոսա պատուիրեցին ամենևին մի՛ խօսել՝ և մի՛ ուսուցանել յանուն Յիսուսի :

19 Իսկ Պետրոս և Յովհաննէս պատասխանի եառն՝ և ասեն ցնոսա , Եթէ արժան իցէ առաջի Աստուծոյ՝ ձեզ լսել առաւել քան Աստուծոյ , ընտրեցէք :

20 Այլ մեք ոչ կարեմք զոր տեսաքն և լուաք՝ չխօսել :

21 Եւ նոքա սպառնացեալ արձակեցին զնոսա , և ոչինչ գտեալ՝ թէ պատճէս պատուհասեսցեն զնոսա՝ վասն ժողովրդեանն . զի ամենեքեան փառաւոր առնէին զԱստուած վասն իրացն եղելոց :

22 Ամաց էր այրն՝ ասելի մարձակութիւնն տեսանելով , և դիտելով թէ տգէտ և առանց ուսմունքի մարդիք են , զարմանային . պատճառն որ՝ ճանաչէին նորանց՝ որ Յիսուսի հետ էին :

14 Եւ են բժշկված մարդոյն էլ տեսնում՝ որ նորանց հետ կար . և իսկի չէին կարող միև պատասխան տալ[10] :

15 Եւ հրամայեցին նորանց՝ որ սիվանիցն դուրս գնան , և իրար հետ խորհուրդ արին :

16 Եւ ասացին . Ի՞նչ անենք էս մարդկանցս՝ որ երևելի նշան էլաւ նորանց ձեռովն[11] . որ հենց ամէն Երուսաղէմի մէջ բնակօղներին յայտնի է , և կարօղ չենք ուրանալ[12] :

17 Այլ՝ նայն թէ՝ որ աւելի չըտարածվի ժողովըրդի մէջն՝ ահ տանք նորանց , որ միևէլ էն անունովն չըխօսին մարդկանց մէնի հետ :

18 Եւ նորանց կանչեցին և պատուէր տուին՝ որ իսկի չըխօսին , և միևէլ չըսովորցնեն Յիսուսի անունովն[13] :

19 Պայց Պետրոսն և Յօհաննէսն պատասխան տուին՝ և նորանց ասացին . Այ ձեռ կարեցէք , եթէ արժանն է Աստուծոյ առաջին՝ որ ձեզ աւելի ականջ դնենք՝ քան թէ Աստուծոյն[14] :

20 Ինչու որ՝ մենք չենք կարօղ չըխօսիլ էն[15] որ աչքինք և լսեցինք[16] :

21 Նորանք ահ ասլով արձակեցին նորանց , և ոչ ինչ բան չըգտին՝ թէ ինչպէս պատիժ տան նորանց՝ ժողովըրդի պատճառովն[17] . ինչու որ՝ ամէնքն էլ էն էլած բանների համար փառք էին տալիս Աստուծոյն[18] :

22 Պատճառն որ՝ էն մարդըն՝ քա-

(9) Մատթ . ժա . 25 : ա Կորնթ . ա . 27 : (10) Գործ . գ . 11 : (11) Յովհ . ժա . 47 : (12) Գործ . գ . 9 , 10 : (13) Գործ . ե . 40 : (14) Գործ . ե . 29 : (15) Գործ . ա . 8 : դ . 32 : (16) Գործ . իբ . 15 : ա Յովհ . ա . 1 . 3 : (17) Մատթ . խա . 26 : Ղուկ . ի . 6 . 19 : իբ . 3 : Գործ . ե . 26 : (18) Գործ . գ . 7 ; 8 :

Digitized by Google

քան զքաւասուն , յորոյ վերայ եղև նշանս այս բժշկութեան :

23 Եւ անտի արձակեալ՝ եկին առ իւրեանցն , և պատմեցին՝ որչափ ինչ ասացին ցնոսա քահանայապետքն և երիցունքն :

24 Եւ նոցա լուեալ ամբարձին զձայնս իւրեանց առ Ա՛ստուածՙ և ասեն . Տի՛ր Տէր Ա՛ստուածՙ որ արարեր զերկինս և զերկիր՝ զծով և զամենայն՝ որ ի նոսա .

25 Որ ի բերանոյ հօր մերոյ Դաւթի ծառայի քո՝ ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ ասացեր . Ո՞վ խռովեցան հեթանոսք՝ և ժողովուրդք խորհեցան ի սնոտիս :

26 Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի , և իշխանք ժողովեցան ի միասին վասն Տեառն և վասն Օծելոյ նորա :

27 Ժողովեցան արդարև ի քաղաքիս յայսմիկ ի վերայ սրբոյ Որդւոյ քո Յիսուսի՝ զոր օծերն , Հերովդէս և Պոնտոս Պիղատոս՝ ազգօք և ժողովրդովք Իսրայէլի ,

28 Ա՛նել՝ որչափ ձեռն քո և կամք յառաջագոյն սահմանեցին լինել :

29 Եւ արդ՝ Տէր , հայեաց ի սպառնալիս նոցա , և տուր ծառայից քոց ամենայն համարձակութեամբ խօսել զբանն քո :

30 Ի ձգել զձեռն քո ի բժշկութիւն , և նշանս և արուեստս՝ լինել անուամբ սրբոյ Որդւոյ քո Յիսուսի :

ռաստն առաքեաց էլ աւելի էր , որ նորա վերայ էս բժշկութեան նշանս էլաւ :

23 Եւ էնտեղից՝ որ արձակվեցան՝ եկին իրանցներու մօտը , և պատմեցին որքան բան որ քահանայապետներն և էրեցներն ասացին նորանց[19] :

24 Եւ նորանք երբոր լսեցին , իրանց ձայներն բարձրացրին դէպի Ա՛ստուածՙ և ասացին . Տի՛ր Տէր Ա՛ստուածՙ որ արիր երկինքըն և երկիրըս՝ ծովըն և ամէն բան՝ որ նորանցում է[20] .

25 Որ մեր հայր Դաւթի՝ քո ծառայի բերանովն խօսեցիր և ասացիր Սուրբ Հոգով ձեռովն . Ինչու համար հեթանոսներն խռովվեցան՝ և ժողովուրդներն ունայն բաներ մտածեցին[21] :

26 Երկրի թագաւորներն վերկացան , և իշխաններն միևնեղ հաւաքվեցան Տէրին համար՝ և նորա Օծեալին համար :

27 Իրաւի որ հաւաքվեցան էս քաղաքումս[22] քո սուրբ Որդի Յիսուսին վերայ[23] , որ նորան օծեցիր[24] . Հերովդէսն և Պոնտոս Պիղատոսն՝ հեթանոսներովն և Իսրայէլի ժողովուրդներովն ,

28 Որ անեն՝ որչափ որ քո ձեռքն և կամքն առաջուց սահմանեց որ լինի[25] :

29 Եւ հիմի՝ Տէր , նայիր նորանց ահ ասելուն , և տուր քո ծառաներին՝ որ ամէն համարձակութեամբ քո բանըդ խօսին[26] :

30 Որանով որ քո ձեռքն մեկնես , որ բժշկութիւն , և նշաններ և հրաշքներ լինին[27] , որ սուրբ Որդի Յիսուսի[28] անունովն[29] :

(19) Ղուկ . ժբ . 12 : (20) Դ Թագ . ժբ . 15 : (21) Սաղմ . բ . 1 : (22) Մատթ . իգ . 3 : Ղուկ . իբ . 2 : իգ . 1 . 3 : (23) Ղուկ . ա . 35 : (24) Ղուկ . գ . 18 : Ցուկ . ժ . 38 : (25) Գործ . բ . 23 : գ . 18 : (26) Ա Յհ . 18 : Ա Տես . 31 : Գործ . բ . 27 : ժգ . 46 : ժգ . 3 : ժբ . 8 : իգ . 26 : իբ . 31 : Եփես . գ . 19 : (27) Գործ . բ . 43 : ե . 12 : (28) Ա Յհ . 27 : (29) Գործ . գ . 6 . 16 :

Digitized by Google

31 Եւ մինչ կային նոքա յաղօթսն՝ շարժեցաւ տեղին՝ յորում էին ժողովեալ, և լցան ամենեքին Հոգւով Սրբով. և խօսէին զբանն Աստուծոյ համարձակութեամբ:

32 Եւ բազմութեան հաւատացելոցն էր սիրտ և անձն մի. և ոչ ոք ի նոցանէ ասէր զընչից իւրոց, թէ իւր իցէ. այլ էր նոցա ամենայն ինչ հասարակաց:

33 Եւ զօրութեամբ բազմաւ առաքեալքն ըզյարութեանն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի. և շնորհք մեծամեծք էին ի վերայ ամենեցուն նոցա:

34 Եւ ոչ ոք կարօտէր ի նմա. զի որ միանգամ տեարքն էին գեղից կամ ապարանից՝ վաճառէին և բերէին զգինս վաճառելոցն:

35 Կենէին առ ոտս առաքելոցն. և բաշխէին իւրաքանչիւր՝ որպէս ումք պիտոյ ինչ լինէր:

36 Յովսէփ՝ որ կոչեցաւ Նաւնաբաս յառաքելոց անտի, որ թարգմանի՝ Որդի մխիթարութեան. Կղեւտացի՝ յազգէ Կիպրացի.

37 Էր նորա գիւղ, վաճառեաց՝ և բերեր զգինն՝ եդ առ ոտս առաքելոցն:

31 Եւ դեռ քանի ոմն նորանք աղօթք էին անում՝ շարժվեցաւ էն տեղն՝ ուր ժողովված էին, և ամենքըն Սուրբ Հոգով լցվան[30]. և Աստուծոյ բանըն համարձակութեամբ խօսում էին[31]:

32 Եւ էն հաւատացելոց բազմութիւնն մին սիրտ՝ և մին անձն էր[32]. և նորանցից իսկի մինն էլ չէր ասում իրան ապրանքների համար՝ թէ իրանն են[33]. բայց նորանց ամէն բաներն հասարակաց էր:

33 Եւ առաքեալներն շատ զօրութեամբ[34] վկայութիւն էին տալիս Տէր Յիսուսի Քրիստոսի յարութիւն առնելոյն համար[35]. և մեծ մեծ շնորհքներ կային նորանց ամէնին վերայ[36]:

34 Եւ նորանց մէջն իսկի մինն կարօտութիւն չունէր. պատճառն որ՝ նորանք ամենքըն՝ որ գեղերի կամ տըների տէր էին՝ ծախում էին, և ծախվածի գինըն բերում էին[37]:

35 Առաքելոց ոտներին մօտըն էին դնում[38]. և ամէնին բաժանում էին՝ ինչպէս որ մըտին մին բան պէտք էր լինում[39]:

36 Յովսէփն՝ որ առաքեալներից Նաւնաբաս կոչվեցաւ, որ Մխիթարութեան որդի կասվի. Կղեւտացի ցեղից՝ Կիպրոսեցի.

37 Իւր մին գիւղ ունէր, (և) ծախեց՝ և գինըն բերաւ առաքելոց ոտների մօտն դրաւ[40]:

(30) Գործ · բ · 2 · 4 : ժղ · 26 : (31) Վ Էր · 29 : (32) Գործ · ե · 12 : Հռովմ · ժե · 5, 6 : ա Կորնթ · ժգ · 11 : Փիլիպ · ա · 27 : բ · 2 : ա Պետր · գ · 8 : (33) Գործ · ե · 4 : (34) Գործ · ա · 8 : (35) Գործ · ա · 22 : (36) Գործ · բ · 47 : (37) Գործ · ե · 45 : (38) Մայր · 27 : Գործ · ե · 2 : (39) Գործ · բ · 45 : (40) Վ Էր · 34, 35 : Գործ · ե · 1, 2 :

Digitized by Google

ԻԼ • Ն

1 Ընտիկան և նորա կինն Սափիրան իրանց տուա տալլոյն համար պետրսից տատվելով վերըկնան և իրանց հոգիներն հանեցին , 12 Ընտաքեալներէ մեռալին նշաններ և շատ հրաշ-ներ կըլլիներն , 14 Հատատացեալներըն չատանալու համար : 17 Սկիզբ մեռք կըձգին ա-ռաքեալներուն , և նորանց կըդնեն բանտի (զնփան) մէջն , 19 Սկն հրեշտակ Տեռանց կա-զատէ և պատուէր կըտայ նորանց որ համարձակ ամէնին քարոզեն . 21 Նորանք էլ երթալ առաւոտին մէջն , 29 Նա ուխտանի առաջին քարոզչին , 33 Ընտանիներըն մտածումէն որ նորանք սպանեն , վերջն մին Գամալիէլ օրէնք սովորցնող Հրէայի խորհրդոյն 40 Սէնակ կըծեծեն և կար ձակեն նորանց . որ նրահամար Ըստուած կըփառաւորուին և ամէն օր ջին գա-դաթամ սովորցնելուցն՝ և աւետարանելուցն :

1 Իսկ այր ոմն Ընանիա անուն , հանդերձ կնաւ իւրով Սափիրաւ վաճառեաց ագարակ .

2 Եւ խորհեաց ՚ի գնոց անտի՝ գիտելով և կնոջն . և եբեր մա-սըն ինչ՝ եդ առ ոտս առաքելոցն :

3 ՙսէ Պետրոս . Ընանիա՝ ընդ-դէր եղիւ Սատանայ զսիրտ քո՝ ստել քեզ Հոգւոյն Սրբոյ , և խորհել ՚ի գնոց գեղջն :

4 Մի՞ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր , և ՚ի վաճառելն՝ ընդ քո իշ-խանութեամբ էր . զի՞ զի եդիր ՚ի սրտի քում զիրս զայս . ո՛չ սը-տեցեր մարդկան , այլ Ստուծոյ :

5 Եւ լուեալ Ընանիա զբանս զայսոսիկ , անկաւ՝ և եհան զոգի . և եղև ահ մեծ ՚ի վերայ ամենե-ցուն՝ որ լուանն զայն :

6 Յոտն կացին երիտասարդքն՝ և ամփոփեցին զնա , և տարան թա-ղեցին :

7 Եւ եղև իբրև ժամք երեք անցին , և կին նորա ո՛չ գիտէր զինչ եղեալն էր , եմուտ ՚ի ներ-քըս :

8 Պատասխանի ետ նմա Պետրոս և ասէ . ՙսա՛ դու ինձ՝ թէ այն-չափ գնոց զդեօղն վաճառեցիք . և

1 Բայց մին Ընանիա անուն մարդ , իւան Սափիրա կնկան հետ՝ (մին) ագարակ (ղէչլը) ծախեց :

2 Եւ նորա գնիցն գաղեց որ կի-նըն էլ գիտուէր . և մինչ բա-ժին բերաւ առաքելոց ոտներն մո-տըն դրաւ[1] :

3 Պետրոսն ասաց . Ընանիա՝ ինչո՞ւ համար[2] Սատանան քո սիր-ըդ լցրուց՝ որ դու տուա խօտո Սուրբ Հոգոյն , և ագարակի (ղէչ-լըղէ) գնիցն գաղեա[3] :

4 Ձէ որ դեռ քանի որ կար՝ քո-նըն էր , և երբոր ծախուէիր՝ քո իշխանութեանդ տակն էր . ի՞նչ է՝ որ էս բանըս դրիր քո սրտիդ մէ-ջըն . ո՛չ թէ մարդկանց տուա ա-սացիր , բայց Ստուծոյն :

5 Եւ Ընանիան երբոր էս բա-նըս լսեց , վերընկաւ և հոգին հա-նեց[4] . և մեծ վախ էլաւ ամէնին վերայ՝ որ էն լսեցին :

6 Երիտասարդներն վերկացան՝ պատանեցին նորան , և տարան թաղեցին[5] :

7 Եւ էլաւ երբոր երեք ժամ (սահաթ) անցկացան , և նորա կինն (որ) չէր գիտում ինչ որ էլած էր՝ ներս մտաւ :

8 Պետրոսն պատասխան տուաւ նորան՝ և ասաց . Ասա ինձ տա՛ թէ ձ՞նչափ գնով ծախեցիք էն ա-

(1) Գործ • դ • 37 : (2) Հաւտ • Լ • 3 : բ Օրին • իդ • 21 : Ժող • ե • 4 : (3) Գործ • ը • 3 : (4) Ալայ • 10 , 11 : (5) Յոբ • ԺԲ • 10 :

Digitized by Google

նա ասէ . Ա՛յո՞ այնչափ :

9 Եւ ասէ ցնա Պետրոս . Ոչ՛ ե՛ զի միաբանեցաք դուք փորձել զՀոգին Տեառն . ահա ոտքն՝ որ թաղեցին զայրն քո՝ ի դրան , հանեն և զքեզ :

10 Եւ անկաւ անդրէն առ ոտս նորա՝ և եհան զոգի . մտին երիտասարդքն՝ գտին զնա մեռեալ , և հանին թաղեցին առ առն իւրում :

11 Եւ եղև երկիւղ մեծ՝ ի վերայ ամենայն եկեղեցւոյն , և՝ ի վերայ ամենեցուն՝ որ լուան զայն :

12 Եւ՝ ի ձեռս առաքելոց լինէին նշանք և արուեստք բազումք՝ ի ժողովրդեանն . և էին միաբան ամենքեան՝ ի սրահին Սողովմանի :

13 Եւ յայլոց անտի ոչ ոք իշխէր մերձենալ առ նոսա . այլ ժողովուրդն զնոսա ժողովուրդն :

14 Եւ առաւել ևս յաւելուին հաւատացեալքն՝ ի Տէր , բազմութիւն արանց և կանանց :

15 Մինչև՝ ի հրապարակն հանել զհիւանդս , և դնել պատգարակօք և մահճօք իւրեանց . զի ընդ անցանելն Պետրոսի՝ գոնէ հովանի նորա հասցէ ումեք՝ ի նոցանէ :

16 Եւ ժողովէր բազմութիւն շուրջ՝ ի քաղաքաց անտի Երուսաղէմ . բերէին զհիւանդս և ըզնեղեալս յայսց պղծոց . որք և բժշկէին ամենեքեան :

17 Յարուցեալ քահանայապետն , գարակըն . և նա ասաց . Այո՛ էնչափ :

9 Եւ Պետրոսն ասաց Նորան . Ինչ է՛ որ միաբանվեցաք դուք , որ Տէրն Հոգին փորձէք[6] . ահա (Նորանց) ոտներն՝ որ քո մարդըն թաղեցին , դուռն մօտն (են)՝ քեզ էլ կը հանեն :

10 Եւ շուտով վէրընկաւ Նորա ոտներն առաջին՝ և հոգին հանեց . երիտասարդներն ներս մտին՝ Նորան մեռած գտին , և հանեցին իրան մարդոյ մօտն թաղեցին[7] :

11 Եւ մեծ ահ էլաւ ամէն եկեղեցոյն վերայ , և ամէնին վերայ՝ որ էս լսեցին[8] :

12 Եւ առաքեալների ձեռովն նըշաններ և հրաշքներ էին լինում ժողովրդի մէջն[9] . և ամէնքն միաբան Սաղոմոնի սրահումն էին[10] :

13 Եւ էն ուրիշներից իսկի մինըն չէր համարձակվում մօտենալ Նորանց[11] . բայց ժողովուրդն պատիւ էր տալիս Նորանց[12] :

14 Եւ էլ աւելի շատանում էին Տէրի հաւատացեալներըն . մարդկանց և կանանց բազմութիւնն :

15 Մինչև որ հիւանդներըն հանում էին քաց փողոցներըն , և իրանց տակներումն և մահիճներումն (պէօշէնէրումն) էնտեղ էին դնում . որ երբոր Պետրոսն անցկենայ , լինի թէ Նորա շուաքն Նորանցից մինին հասնէ[13] :

16 Եւ էն չորս կողմի քաղաքներից բազմութիւն էին հաւաքվում Երուսաղէմ , բերում էին հիւանդներն և պիղծ դևերից չարչարվածներըն . որ ամէնքն էլ բժշկվում էին[14] :

17 Վերկացաւ քահանայապետն և

(6) Գործ . ե . 3 : (7) Գործ . ե . 7 : (8) Գործ . ե . 5 : (9) Գործ . բ . 43 : Ժբ . 17 : (10) Գործ . բ . 43 : Ժդ . 3 : Ժբ . 11 : Հռոմ . ժ . 10 : ա Կորնթ . ժբ . 12 : Նէեմ . բ . 8 : (11) Գործ . գ . 11 : դ . 32 : (12) Հռոմ . ի . 23 : Ժբ . 42 : Ժբ . 38 : (13) Գործ . բ . 47 : դ . 21 : (14) Մատթ . ի . 21 : Ժդ . 36 : Գործ . Ժբ . 13 : (15) Մատթ . Ժչ . 17 , 18 : Հռոմ . Ժդ . 13 :

Digitized by Google

և ամենքին որ ընդ նմա՝ և առ-
ղանդ սադուկեցւոց՝ լցան նախան-
ձու ։

18 Եւ արկին զձեռս յառաքեալ-
սըն, և եդին զնոսա հրապարակաւ
՚ի բանտի ։

19 Այլ հրեշտակ Տեառն գիշերի
եբաց զդուրս բանտին, և հան-
եալ զնոսա՝ ասէ .

20 Կայնացէք՝ կացէք ՚ի տաճարին,
և խօսեցարուք ընդ ժողովրդեանն
զամենայն պատգամս կենացս այս-
ցիկ ։

21 Եւ իբրև լուան, մտին ընդ
առաւօտն ՚ի տաճարն՝ և ուսուցա-
նէին . եկն քահանայապետն՝ և որ
ընդ նմա, կոչեցին միաբան զատ-
եանն՝ և զամենայն ծերակոյտ որդ-
ւոցն Իսրայէլի, և առաքեցին ՚ի
բանտն տածել զնոսա ։

22 Եւ իբրև եկին սպասաւորքն՝
ոչ գտին զնոսա ՚ի բանտին . դարձ-
եալ անդրէն պատմեցին ,

23 Եւ ասեն . Թէ Զբանտն գըտ-
տաք փակեալ ամենայն զգուշու-
թեամբ, և զպահապանսն՝ զի կա-
յին առ դրանն . բացաք՝ և ՚ի ներ-
քոյս զոք ոչ գտաք ։

24 Իբրև լուան զբանս զայս իշ-
խանք տաճարին՝ և քահանայապետ-
քըն՝ հիանային վասն նոցա , թէ
զինչ արդեօք լինիցի այն ։

25 Եւ եկն ոմն պատմեաց նոցա՝
թէ Ահա արքն՝ զորս եդիք ՚ի բան-
տի՝ կան ՚ի տաճարին , և ուսուցա-
նեն զժողովուրդն ։

26 Յայնժամ երթեալ իշխանն
սպասաւորօքն հանդերձ՝ ած զնոսա
ոչ բռնութեամբ . քանզի երկնչէին

ամենքն՝ որ նորան հետ էին , և
սադուկեցւոց աղանդն՝ նախանձով
լցվան[15] ։

18 Եւ ձեռք ձգեցին առաքեալնե-
րին , և նորանց յայտնի դրին բան-
տի (պնդոնքի) մէջն[16] ։

19 Այլ հետոյ Տէրի հրեշտակն
գիշերով բանտի դռներըն բաց ա-
րաւ , նորանց հանեց՝ և ասաց[17] .

20 Կայնացէք տաճարի մէջն կանգ-
նեցէք , և էս կեանքիս ամեն հը-
րամաններըն խօսեցէք ժողովրդի
հետ[18] ։

21 Եւ երբոր լսեցին , առաւօ-
տանց մտին տաճարի մէջն՝ և ա-
վորնուվին . եկաւ քահանայա-
պետն՝ և նորանք՝ որ նորա հետ է-
ին , ու ժողովն , և Իսրայէլի որդոց
ամեն ծերակոյտն կանչեցին մին-
տեղ , և ուղարկեցին բանտն՝ որ
բերեն նորանց[19] ։

22 Այլ երբոր սպասաւորներն ե-
կին՝ նորանց չըգտին բանտի մէջն .
յետ դարձան և պատմեցին ,

23 Եւ ասացին . Թէ Բանտըն
ամեն զգուշութենով փակված գը-
տինք , և պահապաններըն էլ՝ որ
դռան մօտն կանգնած էին . բաց
արինք՝ և ներսումն իսկի մարդ չը-
գտինք ։

24 Երբոր տաճարի իշխաններն և
քահանայապետներն էս բանըս լը-
սեցին , զարմանութեին նորանց հա-
մար , թէ էն ինչ պիտի լինի[20] ։

25 Եւ մինն եկաւ նորանց պատ-
մեց՝ թէ Ահա էն մարդիկն՝ որ բան-
տի մէջ դրիք , տաճարումն կանգ-
նած են՝ և սովորցնումեն ժողովըր-
դին ։

26 Այն ժամանակն իշխանն ապա-
սաւորներին հետ գնաց՝ նորանց
բերին առանց բռնութեան . պատ-

(15) Գործ . գ . 1 , 2 . 6 ։ (16) Ղուկ . խ . 12 ։ (17) Գործ . ժբ . 7 ։ ժգ . 26 ։
(18) Յովհ . գ . 69 ։ ժե . 3 ։ ա Յովհ . բ . 11 ։ (19) Գործ . գ . 5 , 16 ։ (20) Ղուկ .
իբ . 6 ։ Գործ . գ . 21 ։

Digitized by Google

'ի ժողովրդենէն՝ զի մի՛ քարկոծեսցին ։

27 Եւ ածեալ զնոսա՝ կացուցին յաթոռն . եհայ՛ց զնոսա քահանայապետն ,

28 Եւ ասէ . Ո՞չ պատուիրելով պատուիրեցաք ձեզ՝ մի՛ ուսուցանել յանունն յայն . և արդ՝ ահաւասիկ լցիք զԵրուսաղէմ ուսմամբ ձերով , և կամիք ածել 'ի վերայ մեր զարիւն զառն զայնորիկ ։

29 Պատասխանի եառ Պետրոս և այլ առաքեալքն , և ասեն . Հարկ նաղանդել պարտ է Աստուծոյ առաւել՝ քան մարդկան ։

30 Աստուած հարցն մերոց յարոյց զՅիսուս՝ զոր դուք սպանիք կախեալ զփայտէ ։

31 Զնա Աստուած Առաջնորդ և փրկիչ բարձրացոյց աջովն իւրով տալ ապաշխարութիւն Իսրայէլի՝ և թողութիւն մեղաց ։

32 Եւ մեք եմք վկայք բանիցս այսոցիկ , և Հոգին Սուրբ՝ զոր ետ Աստուած հնազանդելոց իւրոց ։

33 Եւ նոքա իբրև լուան , առաւ տանային՝ և խորհէին սպանանել զնոսա ։

34 Յարուցեալ ոմն 'ի մէջ ատենին փարիսեցի՝ որում անուն էր Գամաղիէլ . օրէնսուսոյց՝ պատուական ամենայն ժողովրդեանն . հրամայեաց սակաւիկ մի զարսն արտաքս առնել ,

35 Եւ ասէ ցնոսա . Այրք Իսրայէլացիք՝ հայեցարո՛ւք 'ի ձեզ վասն պատուոյ այսոցիկ՝ զինչ արժան իցէ գործել ։

ձառն որ՝ ժողովրդիցն վախենային՝ որ չընդարկոծվին[21] ։

27 Եւ (երբոր) բերին նորանց՝ կանգնացուին տիվանի առաջին . քահանայապետն հարցուց նորանց ,

28 Եւ ասաց . Ձեզ որ պատուիրելով պատուիրեցինք ձեզ՝ որ չըստվորցնէք էն անունովը[22] . և հիմիկ՝ ահա Երուսաղէմըն լցրիք ձեր ուսմունքովդ , և կամենումէք էն մարդոյ արունըն[23] մեզ վերայ բերել[24] ։

29 Պատասխան տուաւ Պետրոսն և առաքեալներն , և ասացին . Աստուծոյ պէտք է աւելի հնազանդվիլ՝ քան մարդկանց[25] ։

30 Ա՛եր հարանց Աստուածն յարոյց էն Յիսուսին[26] որ դուք փայտից կախած սպանեցիք[27] ։

31 Աստուած նորան[28] Առաջնորդ[29] և փրկիչ բարձրացրուց իրան աջովը[30] որ Իսրայէլին ապաշխարութիւն տայ և մեղաց թողութիւն[31] ։

32 Եւ մենք ենք նորա վկաներ էս խօսքերիս համար[32] , և Ա՛ուրբ Հոգին՝ որ Աստուած իրան հնազանդ լինողներին տուաւ նորան[33] ։

33 Եւ նորանք երբոր լսեցին , բարկանումէին . և մտածումէին , որ նորանց սպանեն[34] ։

31 Ա՛ին փարիսեցի վերկացաւ տիվանի միջումն , որ նորա անունն Գամաղիէլ էր[35] . օրէնք սովորցնող՝ ամէն ժողովրդի առաջին պատուական . հրամայեց տուաւ որ էն մարդկանց մինչիչ դուրս տանեն ,

35 Եւ նորանց ասաց . Իսրայէլացի մարդիկ՝ ձեզ վերայ նայեցէք էս մարդկանցս համար , թէ ի՞նչ պէտք է անել ։

(21) Պաւլ . բա . 26 ։ (22) Գործ . դ . 18 ։ (23) Պաւլ . բգ . 35 ։ բէ . 25 ։ (24) Գործ . բ . 23 . 36 ։ գ . 15 ։ է . 52 ։ (25) Գործ . դ . 19 ։ (26) Գործ . գ . 13 . 15 ։ իբ . 14 ։ (27) Գործ . ժ . 39 ։ ժգ . 29 ։ Գազ . գ . 13 ։ ա Պետր . բ . 24 ։ (28) Գործ . բ . 33 . 36 ։ Եփես . ա . 9 ։ Հբր . բ . 10 ։ ժբ . 2 ։ (29) Գործ . գ . 15 ։ (30) Պաւլ . ա . 21 ։ (31) Ղուկ . իդ . 47 ։ Գործ . գ . 26 ։ ժգ . 38 ։ Հփես . ա . 7 ։ Կող . ա . 14 ։ (32) Հովհ . ժե . 26 , 27 ։ (33) Գործ . բ . 4 ։ ժ . 44 ։ (34) Գործ . բ . 37 ։ է . 54 ։ (35) Գործ . իբ . 3 ։

Digitized by Google

36 Յառաջ քան զաւուրս զայսոսիկ յարեաւ Թևդաս՝ ասել զանձինէ, թէ իցէ ոմն, յոր անկան արք թուով իբրև չորեքհարիւր. որ սպանաւ՝ և ամենեքեան՝ որ միաբան էին ընդ նմա, քակտեցան՝ և եղեն յոչինչ։

37 Յետ նորա յարեաւ Յուդա Գաղիլեացի՝ յաւուրս աշխարհագրին. և ապստամբեցոյց ժողովուրդ բազում զկնի իւր. և նա կորեաւ՝ և ամենեքեան որ նմայն հաւանեալ էին, ցրուեցան։

38 Եւ զարդիա ասեմ ձեզ. Ի բաց կացէք յարանցդ յայդցանէ՝ և թո՛ղ տուք դոցա. զի թէ ի մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ կամ գործդ, քակտեսցի.

39 Ա՛պա թէ յԱստուծոյ է՝ ո՛չ կարէք քակտել զդոսա. գուցէ և աստուածամարտք գտանիցիք։

40 Հաւանեցան նմա. և կոչեցեալ զառաքեալսն՝ գան հարին, և պատուիրեցին՝ մի՛ ևս խօսել յանուն Յիսուսի. և արձակեցին ըղձնոսա։

41 Եւ նոքա գնացին խնդալով յերեսաց ատենին, զի վասն անուան Տեառն արժանի եղեն անարգելոյ։

42 Եւ զամենայն օր ի տաճարին և առանձին ո՛չ դադարէին ուսուցանել և աւետարանել զՅիսուս Քրիստոս։

36 *Նա օրերիցս առաջ Թևդասն վերկացաւ՝ իբրեն համար ասելով՝ թէ ինքն մին մեծ բան է. որ չորս հարիւրի չափ մարդիք նորա եռեւէն ընկան. որ (ինքն) սպանվեցաւ՝ և ամէնքն էլ՝ որ նորա հետ միաբանված էին, քանդվեցան՝ և ոչինչ էլան։

37 Նրանից ետև Գալիլեացի Յուդան վերկացաւ աշխարհագրի օրերումն. և շատ ժողովուրդ ապստամբացուց իրան հետ. նա էլ կորաւ՝ և (էն) ամէնքն էլ՝ որ նորան հաւանել էին՝ ցրվեցան։

38 Եւ հիմիկ ասումեմ ձեզ. Ձեռի կացէք էդ մարդկանցից՝ և թողէք դորանց. պատճառն որ՝ եթէ էդ խորհուրդդ կամ էդ գործդ մարդկանցից է՝ կըքանդվի[36].

39 Այլ թէ որ Աստուածոնից է՝ չէք կարող քանդել դորանց[37]. չըլինի որ Աստուծոյ դէմ կռիւ ասնող էլ գտնըվիք[38]։

40 Հաւան կացան նորան. և առաքեալներին կանչեցին[39], ծեծեցին, և պատուէր տուին՝ որ էլ չըխօսեն Յիսուսի անունովն. և արձակեցին նորանց[40]։

41 Եւ նորանք ուրախանալով գնացին տիվանի երեսից. ինչու որ՝ արժանի էլան Տէրի անունին համար անարգվելու[41]։

42 Եւ ամէն օր չէին դադարում[42] տաճարումն և տներումն սովորցնել՝ և Յիսուսի Քրիստոսի համար աւետարանել[43]։

* Երբորդ Մ նախ քան դհասարակ Թուականն Քրիստոսի։ (6) Նոյ. իա. 30։ Նոյ. ը. 10։ Ասպր. իե. 13։ (37) Նոյ. իա. 15։ ա Կորնթ. ա. 25։ (38) Ասպր. է. 51։ Բ. 5։ իգ. 9։ (39) Ասպր. գ. 18։ (40) Ասպր. ժ. 17։ իգ. 34։ Ասպր. ժգ. 9։ (41) Ասպր. ե. 12։ Հռով. ե. 3։ ը Կորնթ. ժբ. 10։ Փիլիպ. ա. 29։ Նբր. ժ. 34։ (հա. ա. 2։ ա Պետր. դ. 13. 16։ (42) Ասպր. գ. 20. 29։ (43) Ասպր. բ. 46։

Digitized by Google

ԳԼ · Ջ

1 Բաղնեաներին հանձոյ չէ երևումն որ Ն՚ասուածոյ խօսքն թողուն՝ և ազգականերին համար հոգս տանին , 3 Ն՚երհամար եօթըն մարդիք կընտրուին՝ որ նորանք սարկաւագութեան պաշտօնն անեն . 5 Որ նորանց մինն Ստեփաննոս էր՝ Սուրբ Հոգով և հաւատքով լցված մին մարդ : 12 Ն՚որա հետ վեճաբանութիւն անողներն կը բռնեն նորան , 13 Ն՚ե սուրբ տեղին և օրէնքին դէմ՝ հայհոյութիւն արաւ ըսելով՝ նորա վերայ առած վկայութիւն կանեն :

1 Ն՚ե յաւուրսն յայնոսիկ՝ ի բազմանալ աշակերտացն , եղև տրո-
ւունջ Հունաց առ Հ՚ebրայեցիսն . զի արհամարհեալ լինէին ի պաշտա-
մանն հանապազորդ այրիք նոցա :

2 Կոչեցին երկոտասանքն զբազ-
մութիւն աշակերտացն՝ և ասեն . Ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Ն՚ասուծոյ՝ և պաշտել զսեղանս :

3 Ն՚ընտրեցէք՝ եղբարք , վկայ-
եալս ի ձէնջ արս եօթն , (լիս Հոգւով Սրբով և իմաստութեամբ ,) զոր կացուսցուք ի վերայ պիտո-
յիցս այսոցիկ :

4 Ե՚ւ մեք աղօթից և պաշտա-
մանն և բանին հպատակ լիցուք :

5 Ե՚ւ հաճոյ թուեցաւ բանն ա-
ռաջի ամենայն բազմութեանն . և ընտրեցին զՍտեփաննոս՝ այր լի հա-
ւատով և Հոգւով Սրբով , և զՓիլիպպոս և զՊրոքորոն և զՆի-
կանովրա և զՏիմոնէա և զՊարմե-
նա , և զՆիկողայոս՝ զեկն Հ՚ան-
տիոքացի :

6 Զորս կացուցին առաջի առա-
քելոցն . և աղօթս արարեալ եդին ի վերայ նոցա զձեռս :

7 Ե՚ւ բանն Ն՚ասուծոյ աճէր . և բազմանայր թիւ աշակերտացն

1 Ն՚ե էն օրերումն՝ երբոր ա-
շակերտներն շատացան[1] , Հունաց տրտունջ էլաւ Եբրայեցոց դէմ[2] . ինչու որ՝ նորանց որբևէրի կանայ-
քըն ամէն օրվան պաշտամունքի մէջն անարգվումէին[3] :

2 Տասներկուքն կանչեցին աշա-
կերտներուն բազմութիւնըն և ասա-
ցին . Ո՚չ հաճոյ չէ՝ որ Ն՚ասուա-
ծոյ խօսքըն թողնք՝ և սեղանին ծառայենք[4] :

3 Եղբարք՝ եօթըն մարդ ընտ-
րեցէք , որ ձեզանից բարի վկայու-
թիւն ունին , և Սուրբ Հոգով և իմաստութենով լցված են , որ նո-
րանց էս պէտքական բաներիս վե-
րայ կանգնացնենք[5] :

4 Ե՚ւ մենք աղօթքին և բանի և պաշտամունքին հետևենք[6] :

5 Ե՚ւ էն խօսքն ամէն բազմու-
թեան առաջին հաւանելի երևե-
ցաւ . և ընտրեցին Ստեփաննոսին՝ որ Սուրբ Հոգով և հաւատքով լցված մարդ էր[7] , և Փիլիպպոսին և Պրօխորոնին և Նիկանորային և Տիմոնային և Պարմենային[8] , և Ն՚ի-
տիոքացի նոր դարձած Նիկողայո-
սին[9] :

6 Նորանց կանգնացրին առաք-
եալների առաջին . և աղօթք ա-
նելով[10] ձեռք դրին նորանց վերայ[11] :

7 Ե՚ւ Ն՚ասուծոյ խօսքըն մեծա-
նում՝ և աշակերտների համարն

(1 Գործ · բ · 41 ; դ · 4 ; ե · 14 : Ալայր · 7 : (2) Գործ · ք · 29 : ժա · 20 : (3) Գործ · դ · 35 : (4) Ղկ · ժբ · 17 : (5) բ Օրին · ա · 13 : Գործ · ա · 21 : ժգ · 2 : ա Տիմ · գ · 7 : (6) Գործ · բ · 42 : (7) Գործ · ժա · 24 : (8) Գործ · ը · 5 · 26 : ի · 8 : (9) Հայտ · բ · 6 · 15 : (10) Գործ · ա · 24 : (11) Գործ · ը · 17 : ք · 17 : ժգ · 3 : ա Տիմ · դ · 14 ; ե · 22 ; բ Տիմ · ա · 6 :

Digitized by Google

Յոյժ յԵրուսաղէմ , և բազում ժողովք ՚ի քահանայիցն անսային հաւատոցն :

8 Ստեփաննոս , այր լի շնորհօք և զօրութեամբ , առնէր արուեստս և նշանս մեծամեծս ՚ի ժողովրդեանն :

9 Յարեան ոմանք ՚ի ժողովրդենէն , որ կոչէր Լիբեացւոց , և Կիւրենացւոց՝ և Ալեքսանդրացւոց՝ և որ ՚ի Կիւղիկեցւոց՝ և Ասիայ , վիճել ընդ Ստեփաննոսի :

10 Եւ ոչ կարէին զդէմ ունել զիմաստութեանն և զՀոգւոյն , որով խօսէր :

11 Յայնժամ հրապուրեցին արս ոմանս ասել , թէ Լուաք զդորա խօսել բանս հայհոյութեան ՚ի Մովսէս և յԱստուած :

12 Եւ խռովեցին զժողովուրդն , և զերիցունս և զդպիրսն . և հասեալ ՚ի վերայ , յափշտակեցին զնա , և ածին յատեան :

13 Եւ կացուցին վկայս ստուս՝ որ ասէին . Այրս այս ոչ դադարէ խօսել բանս հայհոյութեան զտեղւոյն սրբոյ՝ և զօրինացն :

14 Լուաք ՚ի դմանէ , զի ասէր՝ թէ Յիսուս Նազովրեցի՝ նա քակեսցէ զտեղիս զայս , և փոխեսցէ զօրէնսն՝ զոր եհաս մեզ Մովսէս :

15 Եւ հայեցեալ ՚ի նա ամենեքեան՝ որ նստէին յատենին , տեսին զերեսս նորա իբրև զերեսս հրեշտակի :

ասելի շատանալովք երուսաղէմացիքն[12] , և քահանայիցն շատ բազմութիւն լսազանդվուածին հաւատքին[13] :

8 Ստեփաննոս մարդն՝ շնորհքով և զօրութենով լցեալ , մեծ մեծ նշաններ և հրաշքներ էր անում ժողովրդի մէջն :

9 Ի՛ն քանի մարդիք՝ էն ժողովարանից՝ որ Լիբէացոց էր կոչվում , և Կիւրենացոց և Նէքսանդրացոց՝ և նորանց՝ որ Կիւղիկիայից և Ասիայից էին , վերկացան , որ Ստեփաննոսի հետ վիճաբանութիւն անեն :

10 Եւ չէին կարում հակառակ կենալ էն իմաստութեանն՝ և էն հոգւոյն , որ նորանով խօսում նա[14] :

11 Ն՛ն ժամանակն մին քանի մարդկանց սովորցրին՝ որ նորանց ասեն , թէ Ի՛նք լսեցինք դորանից՝ որ հայհոյութեան բաներ էր խօսում՝ Մօսէսին և Աստուծոյն հակառակ[15] ,

12 Եւ ժողովրդին և էրէցներին և կարդացողներին խռովացրին . և վերայ հասին յափշտակեցին նորան՝ և տարան ատեանն :

13 Եւ սուտ վկաներ կանգնացրին՝ որ ասում էին . Այս մարդս չէ դադարում սուրբ տեղոյն՝ և օրէնքին դէմ հայհոյութեան բաներ խօսելուցն :

14 Ի՛նք լսեցինք դորանից՝ որ ասում է[16] , թէ Յիսուս Նազովրեցին՝ նա էս տեղը կը քանդէ , և էն օրէնքը՝ որ Մովսէս տուաւ մեզ , կը փոխէ[17] :

15 Եւ ամէնքն՝ որ էն ատեանում նստած էին , մտիկ տուին նորան , և նորա երեսը հրեշտակի երեսի նման տեսին :

(12) Գործ . ժբ . 24 : ժբ . 20 : Կող . ա . 6 : (13) Ելհ . ժբ . 32 : (14) Ղուկ . իա . 15 : Գործ . է . 30 : Նէ . գ . 12 : Լուսա . ծգ . 17 : (15) գ Թագ . ա . 10 . 13 : Մատթ . իգ . 59 , 60 : (16) Գործ . իե . 8 : (17) Գան . բ . 26 .

Digitized by Google

ԳԼ · Ւ

1 Աստիճանների հրաման կըտայ Ռահանայապետն որ իրան հայհոյութիւն անելուցն սուտ վկայութեան համար պատասխան տայ . 2 Նա եւ ցոյց կըտայ թէ Աբրահամ ինչպէս աջող մարգարէնով Աստուծոյ երկրպագութիւն արաւ , և թէ Աստուած Հայրեցն ինչպէս ընտրեց , 30 Մօսէսի ծնվելուցն և խորանի և տաճարի չինվելուցն առաջ . 37 Ինչ Մօսես ինքն էլ Իսրհաէլի համար վկայեց , 44 Մինչև թէ ամէն դրսի արարողութիւններն երկնքի օրինակի համար մենակ Աստուած պատուէր տըվվաւ մին քիչ ժամանակի համար . 51 Նորանց ապստամբութիւնն երեսներնին կըթակէ և իրանց հարքն որ մարգարէներին հալածնցին՝ որ նորանք առաջուց պատմեցին էն արդարի գալստի համար , որ նորանք մատնիչ և սպանեցին նորան՝ էս ամէնին համար կըտառապ նորանք : 54 Սրահամար ամէն Հրեաներն նորան կը քարկոծեն , որ են էլ իրան Հոգին Ս[իոնի] կըյանձնէ և ամէն սրտանէն նորանց համար աղօթք կանէ :

1 Ասէ քահանայապետն՝ Թէ Արդարև այդ այդպէս իցէ :

2 Եւ նա ասէ . Արք եղբարք և հարք՝ լուարուք ինձ . Աստուած փառաց երևեցաւ Հօր մերում Աբրահամու մինչդեռ ի Միջագետս էր , մինչչև բնակեցաւ ի Խառան . և ասէ ցնա .

3 Ել յերկրէ քումմէ և յազգէ քումմէ , և եկ յերկիր՝ զոր ցուցից քեզ :

4 Յայնժամ ելեալ յերկրէն Քաղդէացւոց բնակեցաւ ի Խառան . և անտի յետ մեռանելոյ Հօր նորա փոխեաց , և պանդխտեցոյց զնա յերկրիս յայսմիկ , յորում դուք այժմ բնակեալ էք :

5 Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն ի սմա , և ոչ քայլ մի ոտին . և խոստացաւ տալ նմա ըզսա ի բնակութիւն , և զաւակի նորա յետ նորա , մինչ ոչ գոյր նորա որդի :

6 Խօսեցաւ Աստուած այսպէս . Թէ Եղիցի զաւակ նորա պանդխտական յօտար երկրի . և ծառայեցուսցեն

1 Ն[ե] քահանայապետն ասաց . Թէ Հիտակ որ էդ բանդ էդպէս է ?

2 Եւ նա ասաց , Ա՛րդիք եղբարք և հա՛րք՝ ինձ լսեցէք . Փառաց Աստուածն երևեցաւ մեր Հայր Աբրահամին՝ դեռ որ Միջագետքումն էր , դեռ որ նորան Խառանի մէջն չէր բնակացրել . և ասաց նորան[1] .

3 Ա՛ուրս եկ քո երկրիցն և քո ազգիցն , և եկ էն երկիրն՝ որ ես ցոյց կրտամ քեզ[2] :

4 Յն ժամանակին Քաղդեացոց երկրիցն դուրս եկաւ՝ Խառանումն բնակվեցաւ[3] . և նորա Հօր մեռնելուցն ետև՝ նորան էնտեղիցն փոխեց , և պանդխտացրուց էս երկրումս , որ սորանում Հիմիկ դուք բնակված էք :

5 Եւ սորանում ժառանգութիւն չըտուաւ նորան , և ոչ (էլ) մին ոտի քայլի չափ (տեղ) . և խոստացաւ՝ որ էս տեղըս բնակութիւն ասյ նորան[4] . և նորանից ետև՝ նորա զաւակին , դեռ որ նա որդի չուներ :

6 Աստուած էսպէս խօսեց . Թէ Նորա զաւակն պանդխտի կըլինի օտար երկրի մէջ[5] . և ծառայու-

(1) Գոյն . իբ . 1 : (2) Նննդ . ժբ . 1 : (3) Նննդ . ժա . 31 : ժբ . 4 , 5 : (4) Նրբնդ . ժբ . 7 : ժգ . 15 : ժե . 8 . 18 : ժզ . 8 : իգ . 8 : (5) Նննդ . ժե . 13 . 16 :

Digitized by Google

զնա՝ և չարչարեցան ամն չորեք-
հարիւր :

7 Եւ զազգն՝ որում ծառայեսցեն՝ դատեցայց ես , ասէ Աստուած . և յետ այսորիկ ելցեն՝ և պաշտեսցեն զիս ՚ի տեղւոջս յայսմիկ :

8 Եւ ետ նմա ուխտ թլփատութեան . և ապա ծնաւ զԻսահակ , և թլփատեաց զնա յաւուր ութերորդի . և Իսահակ զՅակովբ . և Յակովբ զերկոտասան նահապետսն :

9 Եւ նահապետքն նախանձեալ ընդ Յովսեփայ՝ վաճառեցին յԵգիպտոս . և էր Աստուած ընդ նմա :

10 Եւ փրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա . և ետ նմա շնորհս և իմաստութիւն առաջի փարաւոնի արքային Եգիպտացւոց . և կացոյց զնա իշխան Եգիպտացւոցն՝ և ամենայն տան նորա :

11 Եւ եկն սով յամենայն երկիրն Եգիպտոսի , և ՚ի Քանան նեղութիւն մեծ . և ոչ գտանէին կերակուր հարքն մեր :

12 Եւ լուեալ Յակովբայ , թէ գտանի կերակուր յԵգիպտոս՝ առաքեաց զՀարսն մեր յառաջագոյն :

13 Եւ յերկրորդումն ետ ծանօթս Յովսէփ եղբարց իւրոց . և յայտնի եղև ազգն նորա փարաւոնի :

14 Առաքեաց Յովսէփ՝ և կոչեաց զՅակովբ զՀայր իւր , և զամենայն ազգատոհմն՝ ոգիս եօթանասուն և հինգ :

15 Եւ իջին Յակովբ յԵգիպտոս , և վախճանեցաւ նա և հարքն մեր :

16 Եւ փոխեցան յՍիւքեմ , և եդին զգերեզմանսն՝ զոր գնեաց Աբրահամ արծաթով ՚ի որդւոցն Եմմորայ որդւոյ Սիւքեմայ :

17 Եւ որչափ մերձեցաւ ժամանակ խոստմանն՝ զոր երդուաւ Աստուած Աբրահամու , աճեցաւ ազգն մեր և բազմացաւ յԵգիպտոս ,

18 մինչև յարոյց թագաւոր նոր յԵգիպտոս՝ որ ոչ ծանեաւ զՅովսէփ :

19 Նա խորհրդական եղև ազգիս մերոյ , և չարչարեաց զհարսն մեր՝ դնել զմանկունս նոցա արտաքս՝ մինչև կեցուցանել զկենդանիսն :

20 Յայնմ ժամանակի ծնաւ Մովսէս , և էր հաճոյ Աստուծոյ . և սնաւ ամիսս երիս ՚ի տան հօրն :

21 Եւ յորժամ արտաքսեցաւ , առ զնա դուստր փարաւոնի՝ և սնոյց զնա իբրև զորդի իւր :

22 Եւ ուսոյց Մովսէս զամենայն իմաստութիւն Եգիպտացւոց . և էր զօրաւոր ՚ի բանս և ՚ի գործս :

23 Եւ յորժամ լցան նմա քառասուն ամք , եկն ՚ի սիրտ նորա՝ տեսանել զեղբարսն իւր զորդիսն Իսրայէլի :

24 Եւ տեսեալ զոմն ՚ի նոցանէ՝ որ կրէր զանիրաւութիւն , պաշտպանեաց և վրէժ հատոյց ճնշելոյն՝ զարկեալ զԵգիպտացին :

25 Եւ կարծէր զի գիտասցեն եղբարքն՝ թէ Աստուած տայ նոցա զփրկութիւն ձեռամբ նորա . և նոքա ոչ գիտացին :

26 Եւ յաջորդումն աւուր երևեցաւ նոցա՝ և կռուեցուցանէր զնոսա ՚ի խաղաղութիւն՝ և ասէր . Այրեր , եղբարք էք դուք , ընդէ՞ր զարհամարհէք զմիմեանս :

27 Եւ որ զարհամարհէր զընկերն՝ հրեցին զնա՝ և ասեն . Ո՞վ կարգեաց զքեզ իշխան և դատաւոր ՚ի վերայ մեր :

28 Միթէ սպանանել դու զիս կամիս , որպէս սպան զԵգիպտացին երէկ :

29 Եւ լուեալ զբանդ Մովսէսի՝ փախեաւ Մովսէս յաւուրսն յայնոսիկ՝ և եղև պանդուխտ յերկրին Մադիամ , ուր ծնաւ որդիս երկուս :

30 Եւ յորժամ լցան ամք քառասուն , երևեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն յանապատի լերինն Սինայ ՚ի բոցի հրոյ մորենւոյ :

31 Եւ տեսեալ Մովսէսի՝ զարհուրեցաւ ՚ի տեսլեանն . և մերձենալ նմա՝ լսել ձայնի Տեառն՝ որ ասէ .

32 Ես եմ Աստուած հարցն քոց , Աստուած Աբրահամու և Իսահակայ և Յակովբայ . և դողացեալ Մովսէս՝ ոչ համարձակէր նայել :

33 Եւ ասէ Տէր ցնա . Արձակեա զկօշիկս ոտից քոց , զի տեղի՝ յոր կայցես՝ սուրբ է :

34 Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ՝ որ ՚ի Եգիպտոս է , և զհառաչանս նոցա լուայ , և իջի փրկել զնոսա . և արդ եկ՝ առաքեցից զքեզ յԵգիպտոս :

35 Զայս Մովսէս զոր ուրացան՝ ասելով . Ո՞վ կարգեաց զքեզ իշխան և դատաւոր , զայս Աստուած առաքեաց ձեռամբ հրեշտակին՝ որ երևեցաւ նմա ՚ի մորենւոջն :

36 Սա հանեալ զնոսա՝ արար զհրաշս և զնշանս յերկրին Եգիպտացւոց և ՚ի ծովուն Կարմրոյ և յանապատի ամս քառասուն :

37 Սա է Մովսէս որ ասաց ցորդիսն Իսրայէլի . Զի զարթուսցէ Տէր Աստուած ձեր ձեզ ՚ի եղբարց ձերոց՝ իբրև զիս , զնորա լուիցէք :

38 Սա է որ եղև ՚ի ժողովրդեանն յանապատի՝ ընդ հրեշտակին որ խօսեցաւ ընդ նմա ՚ի լերինն Սինայ , և ընդ հարսն մերս , որ ընկալաւ զբանս կենդանիս՝ տալ մեզ :

39 Զոր ոչ կամեցան հարքն մեր լինել հնազանդ նմա , այլ մերժեցին և դարձան սրտիւք իւրեանց յԵգիպտոս ,

40 ասելով առ Ահարոն . Արա մեզ աստուածս որ երթիցեն առաջի մերոյ . զի Մովսէսի՝ որ հանեաց զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց , ոչ գիտեմք զինչ եղև նմա :

41 Եւ արարին զհորթ յաւուրսն յայնոսիկ՝ և մատուցին պատարագս կուռացն՝ և ուրախանային գործովք ձեռաց իւրեանց :

42 Դարձոյց Աստուած և մատնեաց զնոսա պաշտել զբանակ երկնից , որպէս գրեալ է ՚ի գրոցն Մարգարէից . Միթէ զոհս և պատարագս մատուցէք ինձ ՚ի տասն ամս յանապատի , տունդ Իսրայէլի :

43 Եւ ընկալարուք զխորան Մոլոքայ , և զաստղ աստուածոյ ձերոյ Հրեփայ , զկերպարանսն՝ զոր արարէք երկիր պագանել նոցա . և տարայց զձեզ յայն կողմանս Բաբելացւոց :

44 Խորան վկայութեան էր հարցն մերոց յանապատի , որպէս կարգեաց նոցա Աստուած՝ որ խօսեցաւ ընդ Մովսէսի՝ առնել զնա ըստ կերպարանացն՝ զոր տեսեալ էր :

45 Զոր և ընկալեալ հարքն մեր՝ ետուն զնա ՚ի ձեռն Յեսուայ ՚ի տիրանալ ազգացն՝ զորս վանեաց Աստուած յերեսաց հարցն մերոց՝ մինչև ցաւուրս Դաւթի :

46 Որ գտեալ շնորհս առաջի Աստուծոյ՝ խնդրեաց զի գտցէ տեղի Աստուծոյ Յակովբայ :

47 Եւ Սողոմոն շինեաց նմա տուն :

48 Բայց ոչ Բարձրեալն ՚ի ձեռագործս բնակի , որպէս մարգարէն ասէ .

49 Երկինք աթոռ իմ , և երկիր պատուանդան ոտից իմոց . զի՞ տուն շինեսջիք ինձ , ասէ Տէր , կամ ո՞ տեղի հանգստեան իմոյ :

50 Ոչ զայս ամենայն ձեռք իմ արարին :

51 Ամբարիշտ պարանոցակալք և անթլփատ սրտիւք և ականջիւք , դուք միշտ հակառակիք Հոգւոյն սրբոյ դիմանայք , որպէս և հարքն ձեր , նոյնպէս և դուք :

52 Զո՞ր ոք ՚ի մարգարէիցն ոչ հալածեցին հարքն ձեր . և սպանին զնախասացեալսն զնորին գալստեանն Արդարոյ , որում դուք այժմ մատնիչք և սպանողք եղէք :

53 Որ ընկալարուք զօրէնս ՚ի հրեշտակաց հրամանաւ , և ոչ պահեցիք :

54 Եւ լուեալ զայս՝ սրտիւք իւրեանց հատանէին , և կրճտէին զատամունս ՚ի վերայ նորա :

55 Եւ նա լի Հոգւով սրբով՝ հայեցեալ յերկինս՝ տեսանէր զփառս Աստուծոյ , և զՅիսուս կանգնեալ ընդ աջմէ զօրութեան Աստուծոյ ,

56 և ասէ . Ահա տեսանեմ զերկինս բացեալս , և զՈրդի մարդոյ կանգնեալ ընդ աջմէ զօրութեան Աստուծոյ :

57 Եւ նոքա գոչեցին ձայնիւ մեծաւ՝ և խցուցին զականջս իւրեանց , և հարկանէին զնա միաբան :

58 Եւ հանեալ զնա արտաքս ՚ի քաղաքէն՝ քարկոծանէին . և վկայքն դնէին զհանդերձս իւրեանց առ ոտիւք երիտասարդի մի՝ որում անուն Սաւղոս :

59 Եւ քարկոծանէին զՍտեփանոս՝ կոչելով և ասելով . Տէր Յիսուս , ընկալ զհոգի իմ :

60 Եւ ծունր եղեալ՝ գոչեաց ձայնիւ մեծաւ . Տէր , մի՛ զարկաներ զսոսա զայս մեղս . և զայս ասացեալ՝ ննջեաց :

(6) Ելք . ժբ . 40 : Գաղ . գ . 17 : (7) Ելք . գ . 12 : (8) Ննդ . ժէ . 9 , 10 , 11 : (9) Ննդ . ի . 2 , 3 , 4 : (10) Ննդ . խէ . 26 : (11) Ննդ . խթ . 31 , Ասղ . Ա . 5 , Ասղ . իէ . 18 . 23 : (12) Ննդ . լէ . 4 . 11 . 26 : Ջամ . ԺԲ . 17 : (13) Ննդ . լԹ . 2 . 21 . 23 : (14) Ննդ . խա . 27 . խբ . 6 : (15) Ննդ . խա . 51 : (16) Ննդ . խբ . 1 : (17) Ննդ . խէ . 4 . 16 : (18) Ննդ . խէ . 9 . 27 : (19) Ննդ . խգ . 27 : (20) Ելք . բ . 2 :

Digitized by Google

15 Եւ էջ Յակովբ յԵգիպտոս՝ և վախճանեցաւ ինքն և հարքն մեր ։

16 Եւ փոխեցան ՚ի Սիւքեմ՝ , և եդան յայրին , զոր ստացաւ Ա՛բրահամ գնոց արծաթով յորդւոցն Եմորայ՝ ՚ի Սիւքեմ ։

17 Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն՝ զոր խոստացաւ Ա՛ստուածն Ա՛բրահամու , աճեաց ժողովուրդն՝ և բազմացաւ յԵգիպտոս ։

18 Ա՝ինչև յարեաւ այլ թագաւոր յԵգիպտոս՝ որ ո՛չ ճանաչէր զՅովսէփ ։

19 ՚Նա ՚Նենգեցաւ ազգին մերում՝ , և չարչարեաց զհարան մեր առնել ընկեցիկ զմանկունս նոցա՝ զի մի՛ ապրեսցին ։

20 Յորում ժամանակի ծնաւ և Ա՝ովսէս , և էր կատարտ առաջի Ա՛ստուծոյ ։ որ և սնաւ ՚ի տան հօր իւրոյ ամիս երիս ։

21 Եւ յընկեցիկն առնել զնա՝ և բարձ զնա դուստր փարաւոնի , և սնոյց զնա իւր յորդեգիրս ։

22 Եւ վարժեցաւ Ա՝ովսէս ամենայն իմաստութեամբ Եգիպտացւոցն ։ և էր զօրաւոր բանիւք և գործովք իւրովք ։

23 Իբրև լցաւ նորա քառասնամեայ ժամանակ , անկաւ ՚ի սիրտ նորա հոգալ զեղբարսքն իւրովք՝ զորդւովքն Իսրայէլի ։

24 Եւ տեսեալ զոմն զրկեալ՝ զընչարեցաւ , և խնդրեաց զվրէժ զընդ-

15 Եւ Յակոբն վերեկաւ Եգիպտոս[30]՝ և վախճանվեցաւ ինքն և մեր հարքն էլ[31] ։

16 Եւ փոխվեցան Սիւքեմ[32] , և դրվան էն քարայրի (Մաքպէլէյ) մէջն , որ նորան Ա՛բրահամն եմորայի որդիքներից գնեց արծաթով՝ Սիւքեմումն[33] ։

17 Երբոր էն աւետիքի ժամանակն մօտեցաւ՝ որ Ա՛ստուածն Ա՛բրահամին խոստացաւ[34] , ժողովուրդն մեծացաւ և շատացաւ Եգիպտոսումն[35] ։

18 Ա՝ինչև որ ուրիշ թագաւոր վերկացաւ Եգիպտոսումն՝ որ Յոսէփին չէր ճանաչում ։

19 ՚Նա Ա՛նիրաւ գործեց մեր ազգին համար , և մեր հարանցն չարչարեց՝ որ իրանց երախաներն դուրս քցեն՝ որ չապրին[36] ։

20 Որ Ա՝օսէն էլ էն ժամանակումն ծնվաւ[37] , և գեղեցիկ էր Ա՛ստուծոյ առաջին ։ որ էլ իրան հօր տանն երեք ամիս կերակրվեցաւ[38] ։

21 Եւ երբոր դուրս քցեցին նորան , փարաւօնի աղջիկն վերկալաւ նորան , և մեծացրուց նորան՝ որ իրան որդեգիր լինի[39] ։

22 Եւ Ա՝օսէն վարժվեցաւ Եգիպտացոց ամէն իմաստութենովն ։ և զօրաւոր էր իրան խօսքերովն և գործքերովն[40] ։

23 Երբոր նորա քառասուն աւրեկան ժամանակն լցվաւ , նորա սրտի մէջն ընկաւ՝ որ իրան եղբայների՝ Իսրայէլի որդիքների մէջն մտն գայ[41] ։

24 Եւ երբոր տեսաւ , որ մինչն զրկվածն էր , դժուար եկաւ իրան ։

(30) Ելք · խզ · 5 ։ (31) Ելք · խԲ · 33 ։ Ելք · ա · 6 ։ (32) Ելք · ժգ · 19 ։ Ես · խգ · 32 ։ (33) Ընթ · խգ · 16 ։ Ա · 19 ։ (34) Ընթ · ժԱ · 13 ։ Ել · խ · 6 ։ (35) Ելք · ա · 7 , 8 , 9 ։ Ելս · ԼԸ · 24 , 25 ։ (36) Ելք · ա · 23 ։ (37) Ելք · Բ · 2 ։ (38) Եբր · ժա · 23 ։ (39) Ելք · Բ · 3—10 ։ (40) Գործ · խգ · 19 ։ (41) Ելք · Բ · 11 , 12 ։

Digitized by Google

կելոյն՝ սպանանել զԵգիպտացին :

25 Հնոտաւ ածէր՝ թէ իմասցին եղբարք նորա . զի Աստուած ի ձեռն նորա տալոյ էր փրկութիւն նոցա . և նոքա ոչ իմացան :

26 Եւ ի վաղիւ անդր երևեցաւ նոցա մինչդեռ մարտնչէին՝ և վարեաց զնոսա ի խաղաղութիւն , ասէ . Ա՛րք՝ եղբարք էք , ընդէր զրկէք զմիմեանս :

27 Իսկ որ զրկէր զընկերն՝ մերժեաց զնա՝ և ասէ . Ո՞ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ի վերայ մեր :

28 Միթէ սպանանել կամիցիս զիս՝ զոր օրինակ սպաներ երէկ զԵգիպտացին :

29 Եւ փախեաւ Մովսէս ի բանից յայսցանէ , և եղև պանդուխտ յերկրին Մադիամու . ուր ծնաւ երկուս որդիս :

30 Եւ ի կատարել ամացն քառասնից , երևեցաւ նմա յանապատի լերինն Սինայ հրեշտակ Տեառն ի բոց հրոյ մորենւոյն :

31 Եւ Մովսէս տեսեալ զարմացաւ ընդ տեսիլն , և ի մատչելն նորա նշմարել եղև ձայն Տեառն .

32 Ես եմ Աստուած հարց քոց , Աստուած Աբրահամու՝ և Սահակայ՝ և Յակովբայ . և զահի հարեալ Մովսէս՝ ոչ իշխէր հայել :

33 Եւ ասէ ցնա Տէր . Լո՛ծ զկօշիկս ոտից քոց , զի տեղի՝ յորում դու կացեր՝ երկիր սուրբ է :

34 Տեսանելով տեսի զչարչարանս զոր կրկվածին համար վրէժխնդրութիւն առաւ՝ և եգիպտացին սպանեց :

25 Միտք էր տեսուն՝ թէ նորա եղբայրքն կիմանան , որ Աստուած նորա ձեռամբն փրկութիւն պիտի տայ նորանց . և նորանք չիմացան :

26 Եւ յետևի օրումն երևեցաւ նորանց՝ գեա որ կռիւ էին տեսում , և յորդորեց նորանց դէպի խաղաղութիւն , ասաց . Ա՛րդեօք՝ դուք եղբարք էք , ինչո՞ւ էք իրար զբրկում[31] :

27 Նայց նա՝ որ ընկերին զրկում էր , նախատեց նորան՝ և ասաց . Ո՞վ քեզ մի կանգնացրուց մեզ վերայ իշխան և դատաւոր[32] :

28 Միթէ կամենում ինձ էլ սպանել , ինչպէս որ երեկ Եգիպտացոյն սպանեցիր :

29 Եւ էս խօսքիցս Մօսէս փախաւ , և պանդուխտ էլաւ Մադիամի երկրումն . ուր որ երկու որդիք ծնաւ[34] :

30 Եւ երբոր քառասուն տարին կատարվեցաւ , Միտնա տարի տեսուն (չ՞ըլա՞ն) Տէրի հրեշտակը երևեցաւ նորան կրակի բոցով մօշի միջումն[35] :

31 Եւ Մօսէն երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ էն տեսիլքին համար , և երբոր մօտենում էր որ մտիկ անէ , Տէրի ձայնն էլաւ (և ասաց) .

32 Ես եմ քո հարցդ Աստուածը , Աբրահամու՝ և Սահակայ և Յակոբայ Աստուածն . և Մօսէս սաստիկ ահով բռնված էր՝ և չէր համարձակվում նայիլ[36] :

33 Եւ Տէրն ասաց նորան . Կօշիկներըդ հանիր ոտներիդ , պատճառն որ՝ տեղդ՝ որ դու կանգնել ես , սուրբ երկիր է[37] :

34 Տեսնելով տեսի իմ ժողովր-

(32) Եել . բ . 18 : (33) Ի՛ես . ժբ . 15 : Պսղմ . գ . 7 : (34) Նե . բ . 15 . 22 : գ . 20 . ժգ . 3 , 4 : (35) Եել . գ . 2 : (36) Մտթ . իբ . 32 : Եբր . ժա . 16 : (37) Եել . գ . 5 : Յես . ե . 15 :

Digitized by Google

ժողովրդեան իմոյ՝ որ յԵգիպտոս , և լուայ հեծութեան նոցա՝ և իջի փրկել զնոսա . և արդ եկ առաքեցից զքեզ յԵգիպտոս :

35 Զայն Մովսէս՝ զոր ուրացան և ասեն . Ո՞վ կացոյց զքեզ իշխան և դատաւոր ՚ի վերայ մեր , զնա Աստուած իշխան և փրկիչ առաքեաց ՚ի ձեռն հրեշտակին , որ երևեցաւ նմա ՚ի մացառանջն :

36 Սա եհան զնոսա արարեալ նշանս և արուեստս յերկրին Եգիպտացւոց՝ և ՚ի կարմիր ծովուն , և յանապատին՝ ամս քառասուն :

37 Սա Մովսէս է , որ ասաց ցորդիսն Իսրայէլի . Մարգարէ յարթուսցէ ձեզ Տէր Աստուածն ձեր յեղբարց ձերոց իբրև զիս , նմա լուիջիք :

38 Սա է՝ որ եղև յեկեղեցւոջն՝ յանապատին ընդ հրեշտակին , որ խօսեցաւ ընդ նմա ՚ի լերինն Սինայ՝ և ընդ հարսն մեր . որ ընկալաւ ջուդաստս կենդանիս՝ տալ մեզ :

39 Որում ոչ կամեցան հնազանդ լինել հարքն մեր . այլ մերժեցին՝ և դարձան սրտիւք իւրեանց յԵգիպտոս :

40 Եւ ասեն ցՀարոնն . Արա մեզ աստուածս , որ երթայցեն առաջի մեր . զի Մովսէսն այն՝ որ եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց , ոչ գիտեմք զի՛ եղև նմա :

41 Եւ արարին յաւուրսն յայնոսիկ որթ , և մատուցին զոչս կռոց

դիս չարչարանքներըն՝ որ Եգիպտոսումն է , և լսեցի նորանց թափառանք քաշելըն՝ և վէր եկի որ նորանց փրկեմ . և հիմիկ եկ քեզ ուղարկեմ Եգիպտոս[38] :

35 Զն Մովսէսին՝ որ նորան ուրացան և ասացին . Ո՞վ քեզ կանգնացրուց մեզ վերայ իշխան և դատաւոր , հենց նորան Աստուած իշխան և փրկիչ ուղարկեց էն հրեշտակի ձեռովն՝ որ մօշի մէջն երևեցաւ նորան[39] :

36 Սա հանեց նորանց[40] և նշաններ և հրաշքներ արաւ Եգիպտացոց երկրումն[41] . և կարմիր ծովումըն[42] , և անապատումն քառասուն տարի[43] :

37 Սա է էն Մովսէսն՝ որ Իսրայէլի որդոցն ասաց . Զձեր Տէր Աստուածն մարգարէ վերկրկացնէ ձեզ համար ձեր եղբարներիցն ինձ նըմանի[44] , նորան լսեցէք[45] :

38 Սա է՝ որ էլաւ ժողովըրդի մէջըն՝ անապատումն[46] հրեշտակին հետ[47] , որ նորա հետ Սինայ սարումըն խօսեց՝ և մեր հարանց հետ . որ կենդանի[48] հրամաններ առաւ՝ որ տայ մեզ[49] :

39 Որ մեր հարքն չըկամեցան հընազանդ լինիլ նորան . բայց դէն քցեցին՝ և իրանց սրտերումն դարձան Եգիպտոսի մէջ :

40 Եւ Հարոնին ասացին . Սա՝ նզ համար աստուածներ շինիր , որ մեր առաջին գնան . պատճառն որ՝ էն Սա՝ որ մեզ հանեց , չենք գիտում ի՛նչ եղաւ նորան[50] :

41 Եւ էն օրերումն մին հորթ շինեցին , և մատաղ արին կռոքեռին ,

(38) Ելք . գ . 7 : (39) Ելք . ժդ . 19 : Թուոց . ի . 16 : (40) Ելք . ժբ . 41 : Ես . ա . 1 : (41) Ելք . է : ը : թ : ժ : ժա : ժգ : Սաղմ . xե . 27 : (42) Ելք . ժգ . 21 . 27 , 28 , 29 : (43) Ելք . ժչ . 1 . 35 : (44) Բ Օրին . ժը . 15 . 18 : Գործ . գ . 22 : (45) Մատթ . ժե . 5 : (46) Ելք . ժթ . 3 . 17 : (47) Նռոյ . կգ . 9 : Գործ . գ . 19 : Եբր . բ . 3 : (48) Ելք . իա . 1 : բ Օրին . ե . 27 . 31 : Ես . է : Գործ . ա . 17 : (49) Հռոմ . գ . 2 : (50) Ելք . լբ . 1 :

ած ։ և ուրախ լինէին ի գործս ձեռաց իւրեանց ։

42 Եկաքն յոյժ Յաւուած՝ և մատնեաց զնոսա ի պաշտօն զօրութեան երկնից . որպէս և գրեալ է ի գիրըս մարգարէից . Ի՞մի զոհս և պատարագս մատուցէք ինձ զամս քառասուն յանապատին՝ տունդ Իսրայէլի ։

43 Եւ առիք զվրանն Ոդոքայ , և զաստղն աստուծոյն Ռեմփիայ , զպատկերսն՝ զոր արարիք երկիրպագանել նոցա . և փոխեցից զձեզ յայն կողմն Բաբելացւոց ։

44 Վկայութեան էր ընդ հարսն մեր յանապատին . որպէս հրաման ետ՝ որ խօսէրն ընդ Մովսէսի , առնել զայն ըստ օրինակին՝ զոր ետես ։

45 Զոր և ընկալեալ բերին հարքն մեր հանդերձ Յեսուայ ի վիճակ ազգացն , զորս մեծաց Յաւուածն յերեսաց հարցն մերոց , մինչև յաւուրս Դաւթի ,

46 Որ եգիտ շնորհս առաջի Յաւուծոյ , և խնդրեաց գտանել ըզյարկս Յաւուծոյ Յակովբայ ։

47 Սակայն Սողովմոն շինեաց նմա տուն .

48 Այլ ոչ եթէ Բարձրեալն ի ձեռագործ տաճարս բնակէ . այլ որպէս մարգարէն ասէ .

49 Երկինք աթոռ իմ են , և եր-

և ուրախանալ իրանց ձեռանցն գործքերովքն[51] ։

42 Յաւուած (նորանցից երեսն) դարձուց և նորանց մատնեց[52] որ երկնքի զօրութիւնն պաշտեն[53] . ինչպէս որ գրված է մարգարէների գրքերումն . Մի՞թէ մատաղներ և պատարագներ բերիք ինձ քառասուն տարի անապատումն , ովյ Իսրայէլի տուն[54] ։

43 Եւ Մոդոքայ վրանըն (լծորդըն) առիք , և Ռեմփա աստուծոյ աստղն . են պատկերքն՝ որ առիք նորանց երկրպագութիւն տալոյ համար . և ձեզ կըփոխեմ Բաբելացոց էն կողմն ։

44 Ի կայուքեան խորանն մեր հարանց հետ անապատումն էր . ինչպէս հրաման տուաւ նա՝ որ Մովսէսի հետ խօսումէր , որ նորան անէն օրինակին պէս՝ որ տեսաւ[55] ։

45 Որ նորան էլ մեր հարքն առին բերին Յեսուայ հետ էն ազգերի երկիրն[56] , որ Աստուած գուբս քըշեց մեր հարանց երեսիցն . մինչև Դաւթի ժամանակն[57] ,

46 Որ նա Աստուծոյ առաջին շնորհք գտաւ[58] , և խնդրեց՝ որ Յակոբի Աստուծոյ համար բնակարան գտնէ[59] ։

47 Սաղոմոնն էլ նորա համար տուն շինեց[60] .

48 Բայց Բարձրեալն ոչ թէ ձեռքավ շինած տաճարում է բնակվում , բայց ինչպես որ մարգարէն ասում[61] .

49 Երկինքն իմ աթոռն է , և

(51) բ Օրին . թ · 16 ։ Ելմ . ձգ · 19 ։ (52) Ելմ . ձա · 12 ։ Նվեհ . ի · 25 . 39 ։ Ղեւտ . ա · 24 ։ բ Դատ . բ · 11 ։ (53) բ Օրին . դ · 19 ։ Ժէ · 3 ։ դ Թագ . Ժէ · 16 ։ ի՞ա · 8 ։ Նրեմ . Ժթ · 13 ։ (54) Ընվա . ե · 25 , 26 ։ (55) Նկտ . իե · 40 ։ իէ · 30 ։ Նէթ . ը · 5 ։ (56) Ելս . գ · 14 ։ (57) Նեհ . թ · 24 ։ Ելմ . խգ · 2 ։ Հը · 55 ։ Գործ . Ժգ · 19 ։ (58) ա Թագ . Ժգ · 1 ։ բ Թագ . է · 1 ։ Ելմ . ձթ · 19 ։ Գործ . Ժգ · 22 ։ (59) գ Թագ . ը · 17 ։ ա Մնաց . իբ · 7 ։ Ելմ . ճկը · ե , 5 ։ (60) գ Թագ . ը · 1 ։ ը · 20 ։ ա Մնաց . Ժէ · 12 ։ բ Մնաց . գ · 1 ։ (61) գ Թագ . ը · 27 ։ բ Մնաց . բ · 6 ։ ը · 18 ։ Գործ . Ժէ · 24 ։

Digitized by Google

կերս պատուհանէն ասիկ իմոց . որպիսի տուն շինեցիք ինձ՝ ասէ Տէր , կամ ո՞րչափ տեղի հանգստեան իմոյ :

50 Ոչ ձեռն իմ արար զայս ամենայն :

51 Խստապարանոցք և անթլփատք սրտիւք և ականջօք . դուք միշտ հակառակ կայք . օրպէս հարքն ձեր և դուք :

52 Զի՛ որո՞ մարգարէից ոչ հալածեցին հարքն ձեր . և սպանին զնոսիկ՝ որ յառաջագոյն պատմեցին վասն գալստեան Արդարոյն , որոյ դուք այժմ մատնիչք և սպանօղք եղէք .

53 Որք առիք զօրէնս ՚ի հրամանս հրեշտակաց , և ոչ պահեցիք :

54 Եւ լուեալ զայս՝ զայրանային ՚ի սիրտս իւրեանց , և կրճտէին զառամուխս ՚ի վերայ նորա :

55 Եւ նա էր լի Հոգւով Սրբով . հայեցաւ յերկինս՝ և եսես զփառս Աստուծոյ , և զՅիսուս՝ զի կայր ընդ աջմէ Աստուծոյ . և ասէ , Ահա տեսանեմ զերկինս բացեալ՝ և զՈրդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Աստուծոյ :

56 Աղաղակեալ ՚ի ձայն մեծ՝ խըցին զականջս իւրեանց , և դիմեցին առ հասարակ ՚ի վերայ նորա :

57 Եւ հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին . և վկայքն դնէին զձորձս իւրեանց առ ոտս երիտասարդի մի՝ որում անուն էր Սաւղոս :

58 Եւ քարկոծանէին զՍտեփանոս՝ կոչեալ և ասելով . Տէր Յիսուս ընկալ զհոգի իմ :

59 Եւ ծունր եղեալ՝ գոչեաց ձայնիւ մեծաւ , և ասէ . Տէր մի՛ դնիցես զմեղս զայս ՚ի վերայ նոցա . և զայս ասելով՝ ննջեաց :

Ը

1 Եւ Սաւղոս հաճոյանայր սպանմանն նորա : Եւ եղեւ յաւուր յայնմիկ հալածանք մեծ ՚ի վերայ եկեղեցւոյն որ ՚ի Երուսաղէմ . և ամենեքին տարագրեցան յերկիրս Հրէաստանեայց և Սամարացւոց , բայց ոչ Առաքեալքն :

2 Եւ արք աստուածավախք առին զՍտեփանոս , և արարին սուգ մեծ վասն նորա :

3 Իսկ Սաւղոս աւերէր զեկեղեցին՝ մտանելով ՚ի տունս , և քարշելով զարս և զկանայս , մատնէր ՚ի բանտ :

4 Իսկ որ տարագրեալքն էին՝ երթեալ քարոզէին զբանն Աստուծոյ :

5 Եւ Փիլիպպոս իջեալ ՚ի քաղաքն Սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա զՔրիստոս :

6 Եւ ժողովուրդքն միաբան հետեւէին բանիցն որ ասէր Փիլիպպոս՝ լսելով և տեսանելով զնշանսն զոր առնէր :

7 Զի բազումք յանկանց որ ունէին զդեւս պիղծս՝ գոչէին ձայնիւ մեծաւ , և ելանէին . և բազումք անդամալոյծք և կաղք բժշկեցան :

8 Եւ եղեւ ուրախութիւն մեծ յայնմ քաղաքի :

9 Եւ էր մարդ մի անուն Սիմոն , որ յառաջագոյն կախարդանայր յայնմ քաղաքի , և հմայէր զազգն Սամարացւոց՝ ասելով զանձն իւր թէ մեծ ինչ է :

10 Որում հետեւէին ամենեքին՝ ՚ի մեծէ մինչեւ ՚ի փոքունս , ասելով . Սա է զօրութիւն Աստուծոյ որ կոչի Մեծ :

11 Եւ հետեւէին նմա՝ վասն զի բազում ժամանակս հմայեալ էր զնոսա :

12 Իսկ յորժամ հաւատացին Փիլիպպոսի քարոզելոյ զբանն Աստուծոյ և զանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ մկրտէին զարս և զկանայս :

13 Եւ Սիմոն ինքն հաւատաց , և մկրտեալ՝ հետեւէր Փիլիպպոսի . և տեսեալ զնշանսն և զզօրութիւնսն մեծամեծս որ լինէին՝ զարհուրեցաւ :

14 Եւ լուեալ առաքելոցն որ էին յԵրուսաղէմ՝ եթէ ընկալաւ Սամարիա զբանն Աստուծոյ , առաքեցին առ նոսա զՊետրոս և զՅովհաննէս :

15 Որ իջեալ՝ աղաչէին վասն նոցա զի առցեն Հոգի Սուրբ :

16 Զի ոչ էր դեռ եկեալ ՚ի վերայ իւրաքանչիւր ոք նոցա , այլ միայն մկրտեալ էին յանուն Տեառն Յիսուսի :

17 Յայնժամ դնէին զձեռս ՚ի վերայ նոցա , և առնուին Հոգի Սուրբ :

18 Եւ տեսեալ Սիմոնի զի տուեալ է Հոգի Սուրբ առաքելոցն ՚ի դնելն զձեռս , մատոյց նոցա զդրամս՝

19 Եւ ասէ . Տուք և ինձ զիշխանութիւնդ զայդ , զի զոր ինչ ձեռն դիցեմ՝ առցէ Հոգի Սուրբ :

20 Եւ Պետրոս ասէ ցնա . Արծաթդ քո ընդ քեզ կորիցի , զի զպարգեւ Աստուծոյ կարծեցեր ստանալ դրամաւ :

21 Ոչ է քեզ բաժին և ոչ վիճակ ՚ի բանիդ այսմիկ . զի ոչ է ուղիղ սիրտ քո առաջի Աստուծոյ :

22 Արդ ապաշխարեա ՚ի չարութենէդ քումմէ այսմիկ , և աղաչեա զՏէր՝ գուցէ թողցի քեզ միտքն սրտի քո :

23 Զի ՚ի լեղութիւն դառնութեան և ՚ի կապանս անիրաւութեան տեսանեմ զքեզ :

24 Պատասխանի ետ Սիմոն և ասէ . Դուք աղաչեցէք վասն իմ առ Տէր , զի մի՛ զոր ինչ ասացէք՝ եկեսցէ ինձ :

25 Եւ նոքա՝ վկայեալ և խօսեալ զբանն Տեառն , դարձան յԵրուսաղէմ , և բազում ուրեք աւետարանէին զաւետարանն ՚ի գեղս Սամարացւոց :

26 Եւ հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ ընդ Փիլիպպոս՝ ասելով . Յարի՛ և երթ ընդ հարաւակողմն ՚ի ճանապարհն որ իջանէ յԵրուսաղէմէ ՚ի Գազա , որ է անապատ :

27 Եւ յարեալ գնաց . և ահա այր մի Եթովպացի , ներքինի , հզօր Կանդակեայ թագուհւոյ Եթովպացւոց , որ էր վերակացու ամենայն գանձուց նորա , եկեալ էր երկրպագանել յԵրուսաղէմ ,

28 Եւ դառնայր նստեալ ՚ի կառս իւրում , և ընթեռնոյր զմարգարէն Եսայի :

29 Ասէ Հոգի Սուրբ ցՓիլիպպոս . Մերձեցի՛ր և կցորդեա՛ կառաց այնոցիկ :

30 Եւ մերձեցեալ Փիլիպպոս՝ լուաւ զնա ընթեռնոյր զմարգարէն Եսայի , և ասէ . Արդեօք գիտես զոր ինչ ընթեռնուս :

31 Եւ նա ասէ . Զիա՞րդ կարասցից , եթէ ոչ ոք ուսուսցէ զիս : Եւ աղաչեաց զՓիլիպպոս՝ ելեալ նստիլ ընդ նմա :

32 Եւ գիրքն զոր ընթեռնոյր՝ էր այս . Իբրեւ ոչխար առ սպանդ տարաւ , և իբրեւ գառն անբան առաջի հարկանողին իւրոյ՝ ոչ բանայ զբերան իւր :

33 ՚ի խոնարհութեան իւրում դատաստանն նորա վերացաւ . և զազգ նորա ո՞ պատմեսցէ , զի վերացաւ ՚ի երկրէ կեանք նորա :

34 Պատասխանի ետ ներքինին Փիլիպպոսի և ասէ . Աղաչեմ զքեզ , զո՞ր ասէ մարգարէն զայս , զանձն իւր թէ զայլ ոք :

35 Եւ բացեալ Փիլիպպոս զբերան իւր , և սկսեալ ՚ի գրոցդ սկզբանէ՝ աւետարանէ նմա զՅիսուս :

36 Եւ գնացեալ նոցա ճանապարհաւ՝ եկին ՚ի տեղի ուրեք ջրոյ . և ասէ ներքինին . Ահա ջուր , զի՞ արգելու ինձ մկրտիլ :

37 Եւ ասէ Փիլիպպոս . Եթէ հաւատայ դու ՚ի սրտի քում ամենայնիւ՝ արժան է . պատասխանի ետ և ասէ . Հաւատամ զի Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ է :

38 Եւ հրամայեաց կալեալ կառաց՝ և իջին երկոքին ՚ի ջուրն , Փիլիպպոս և ներքինին , և մկրտեաց զնա :

39 Եւ յելանելն նոցա ՚ի ջուրցն՝ Հոգի Տեառն առ զՓիլիպպոս , և ոչ ետես զնա ներքինին . և գնայր ճանապարհ իւր ուրախ :

40 Իսկ Փիլիպպոս գտաւ յԱզովտոս , և անցեալ աւետարանէր զաւետարանն ՚ի բազում գեղս , մինչեւ եկն ՚ի Կեսարիա :

Թ

1 Եւ Սաւղոս դեռ սպառնայր սպանմամբ ՚ի վերայ աշակերտաց Տեառն , և մերձեցեալ առ քահանայապետն

2 Խնդրէր ՚ի նմանէ նամակս ՚ի Դամասկոս առ ժողովարանսն , եթէ եթէ գտանիցէ զոմանս այրս և կանայս սակաւս՝ կապեալ տարցէ զնոսա յԵրուսաղէմ :

3 Եւ ընդ երթալն նորա՝ եղեւ մերձենալ նմա ՚ի Դամասկոս . և յանկարծ փայլեաց զնա լոյս յերկնից :

4 Եւ անկեալ ՚ի վերայ երկրի՝ լուաւ ձայն մի ասելով ցնա . Սաւղոս , Սաւղոս , զի՞ հալածես զիս :

5 Եւ նա ասէ . Ո՞վ ես դու , Տէր : Եւ Տէրն ասէ . Ես եմ Յիսուս զոր դու հալածես . դժուար է քեզ ՚ի գայլս հարկանել :

6 Եւ նա դողդողեալ և զարհուրեալ՝ ասէ . Տէր , զի՞նչ կամիս որ արասցես : Եւ Տէրն ասէ ցնա . Յարի՛ և մտի՛ ՚ի քաղաքն , և ասասցի քեզ զոր ինչ պարտ իցէ արասցես :

7 Եւ արքն որ գնային ընդ նմա՝ կային համր , լուեալ ձայնին , և զոք ոչ տեսեալ :

8 Եւ յարեալ Սաւղոս ՚ի գետնոյ՝ և աչս իւր բացեալ , ոչ ետես զոք . և առեալ զձեռն նորա՝ տարեալ մտուցին զնա ՚ի Դամասկոս :

9 Եւ էր երիս աւուրս ոչ տեսեալ , և ոչ կերեալ և ոչ արբեալ :

10 Եւ էր աշակերտ մի ՚ի Դամասկոս անուն Անանիա . և ասէ ցնա Տէր ՚ի տեսլեան . Անանիա : Եւ նա ասէ . Ահա ես , Տէր :

11 Եւ Տէրն ասէ ցնա . Յարի՛ և երթ ՚ի փողոցն որ կոչի Ուղիղ , և հարցո՛ ՚ի տանն Յուդայի զՍաւղոս անուն Տարսոնացի . զի ահա կայ և կայ :

12 Եւ տեսանէ զայր մի անուն Անանիա մտեալ և դնել զձեռն ՚ի վերայ նորա , զի դարձցի ՚ի տեսանել :

13 Պատասխանի ետ Անանիա և ասէ . Տէր , լուայ ՚ի բազումաց զայրէ զայնմանէ , զի զիա՞րդ չարչարանս արար սուրբս քո յԵրուսաղէմ :

14 Եւ ահա ունի զիշխանութիւն ՚ի քահանայապետէն կապել զամենայն որ կոչեն զանուն քո :

15 Եւ Տէրն ասէ ցնա . Երթ՝ զի սա ինձ է սպասաւոր ընտիր , զի տարցէ զանուն իմ առաջի հեթանոսաց և թագաւորաց և որդւոց Իսրայէլի :

16 Զի ես ցուցից նմա զոր ինչ չարչարեսցի վասն անուան իմոյ :

17 Եւ գնաց Անանիա , և մտեալ ՚ի տունն՝ դնէ զձեռն ՚ի վերայ նորա և ասէ . Սաւղոս եղբայր , Տէր առաքեաց զիս զՅիսուս որ երեւեցաւ քեզ ՚ի ճանապարհին յոր գայիր , զի դարձցի ՚ի տեսանել և լցցի Հոգւով Սրբով :

18 Եւ անդէն անկան ՚ի նմանէ իբրեւ զթեփուկս աչաց նորա , և դարձեալ ՚ի տեսանել՝ յարեաւ և մկրտեցաւ :

19 Եւ առեալ կերակուր՝ զօրացաւ : Եւ էր Սաւղոս ընդ աշակերտսն որ ՚ի Դամասկոս աւուրս ինչ :

20 Եւ անդէն քարոզէր զՅիսուս ՚ի ժողովարանսն , եթէ նա է Որդի Աստուծոյ :

21 Եւ զարհուրեալ էին ամենեքին որ լսէին , և ասէին . Ո՞չ այս է որ հալածէր յԵրուսաղէմ զկոչեալսն զանուն Յիսուսի , և ՚ի սմա եկն զի կապեալ տարցէ զնոսա առ քահանայապետսն :

22 Եւ Սաւղոս աւելի զօրանայր , և շփոթէր զՀրեայսն որ բնակէին ՚ի Դամասկոս՝ հաստատելով եթէ նա է Քրիստոս :

23 Եւ յետ լնուլ աւուրց բազմաց՝ խորհուրդ արարին Հրեայքն սպանանել զնա :

24 Եւ գիտաց Սաւղոս զդաւս նոցա . և դարձան զդրունսն աւուր և գիշերի՝ զի սպանցեն զնա :

25 Եւ առեալ զնա աշակերտքն գիշերի՝ իջուցին զնա ՚ի պատուհանէ ՚ի զամբիւղի մի :

26 Եւ եկեալ Սաւղոս յԵրուսաղէմ՝ փորձէր միանալ աշակերտացն . և ամենեքին երկնչէին ՚ի նմանէ՝ չհաւատալով եթէ նա է աշակերտ :

27 Եւ Բառնաբաս առեալ զնա՝ տարեալ ետ առաքելոցն , և պատմեաց նոցա զիա՞րդ ետես զՏէր ՚ի ճանապարհին , և զի խօսեցաւ ընդ նմա , և զիա՞րդ ՚ի Դամասկոս յանդիման արարեալ զանուն Յիսուսի :

28 Եւ էր ընդ նոսա մտանելով և ելանելով յԵրուսաղէմ :

29 Եւ յանդիման արարեալ զանուն Տեառն Յիսուսի՝ խօսէր և հակառակ կայր Հելլենացւոցն . և նոքա ջանային սպանանել զնա :

30 Եւ գիտացեալ եղբարցն՝ իջուցին զնա յԵրուսաղէմ , և առաքեցին զնա ՚ի Տարսոն :

31 Եւ եկեղեցիքն ամենայն որ ՚ի Հրէաստան և ՚ի Գալիլեա և ՚ի Սամարիա՝ հանգիստ ունէին , և շինէին , և գնային յերկիւղ Տեառն , և ՚ի մխիթարութիւն Հոգւոյն Սրբոյ լնուին :

32 Եւ եղեւ Պետրոս անցանել ամենայն կողմանս , և իջանել առ սուրբսն որ բնակէին ՚ի Լիւդիա :

33 Եւ գտանէ անդ զայր մի անուն Էնէաս , որ պառկեալ էր ՚ի մահիճս ութ ամս , որ էր անդամալոյծ :

34 Եւ ասէ ցնա Պետրոս . Էնէաս , բժշկէ զքեզ Յիսուս Քրիստոս . յարի՛ և սարկեա՛ զանկողինդ քո : Եւ անդէն յարեաւ :

35 Եւ տեսին զնա ամենեքին որ բնակէին ՚ի Լիւդիա և ՚ի Սարոն , որք դարձան առ Տէր :

36 Եւ ՚ի Յոպպէ էր աշակերտուհի մի անուն Տաբիթա , որ թարգմանի Դորկաս . սա լի էր գործովք բարեաց և ողորմութեանց զորս առնէր :

37 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ նմա և մեռանել . և լուացեալ զնա՝ եդին ՚ի վերնատունն :

38 Եւ մերձ էր Լիւդիա յՅոպպէ , և աշակերտքն լուեալ եթէ Պետրոս անդ է՝ առաքեցին երկոքեան առ նա՝ աղաչելով զնա և ասելով . Մի՛ ծանրասցես գալ մինչեւ ՚ի մեզ :

39 Յարուցեալ Պետրոս՝ գնաց ընդ նոսա . և յորժամ եկն՝ տարեալ մտուցին զնա ՚ի վերնատունն , և կային առ նա ամենայն այրիքն լալով և ցուցանելով զամենայն զգեստս և զպատմուճանս զորս առնէր Դորկաս՝ մինչ ընդ նոսա էր :

40 Եւ հանեալ զամենեսեան արտաքս Պետրոս՝ և դնելով զծունր՝ աղաչեաց , և դարձեալ առ մարմինն՝ ասէ . Տաբիթա , յարի՛ : Եւ նա բացեալ զաչս իւր՝ և տեսեալ զՊետրոս՝ նստաւ :

41 Եւ տուեալ նմա ձեռն՝ յարոյց զնա . և կոչեալ զսուրբսն և զայրիսն՝ կացոյց զնա կենդանի :

42 Եւ եղեւ հռչակ այն յամենայն Յոպպէ , և բազումք հաւատացին ՚ի Տէր :

43 Եւ եղեւ աւուրս բազումս կալ նմա յՅոպպէ առ Սիմոն ոմն կաշեգործ :

Ժ

1 Եւ էր այր մի ՚ի Կեսարիա անուն Կոռնելիոս , հարիւրապետ գնդի որ կոչի Իտալացի ,

2 Աստուածավախ և երկիւղած ամենայն տանն իւրում , որ առնէր ողորմութիւնս բազումս ՚ի ժողովուրդն , և աղաչէր զԱստուած միշտ :

3 Տեսանէ յայտնապէս յերազի իւրում հրեշտակ Աստուծոյ մտեալ առ ինքն և ասէ ցնա . Կոռնելիոս :

4 Եւ նա հայեցեալ ՚ի նա՝ զարհուրեալ ասէ . Զի՞նչ է , Տէր : Եւ ասէ ցնա . Աղաւթք քո և ողորմութիւնք քո ելին յիշատակ առաջի Աստուծոյ :

5 Եւ արդ առաքեա՛ արս յՅոպպէ , և կոչեցո՛ զՍիմոն մականուն Պետրոս :

6 Որ հիւրընկալի ՚ի տանն Սիմոնի կաշեգործի , որոյ տունն է ՚ի կողմն ծովուն . նա ասիցէ քեզ զոր ինչ պարտ իցէ արասցես :

7 Եւ իբրեւ գնաց հրեշտակն որ խօսեցաւ ընդ Կոռնելիոսի՝ կոչեաց երկուս ՚ի ծառայից իւրոց , և զաստուածավախ զինուորն ՚ի նոցանէ որ սպասաւոր էր նմա ,

8 Եւ պատմեաց նոցա զամենայն , և առաքեաց զնոսա յՅոպպէ :

9 Եւ ՚ի միւսում աւուրն՝ ընդ երթալն նոցա՝ և մերձենալ նոցա ՚ի քաղաքն , Պետրոս ելանէր ՚ի վերնատունն աղաւթս առնել ՚ի ժամ վեցերորդ :

10 Եւ եղեւ քաղցեալ նմա՝ և կամեցաւ ճաշակել . և մինչդեռ պատրաստէին՝ եղեւ նմա հափշտակութիւն մտաց ,

11 Եւ տեսանէ զերկինս բացեալ , և իջանել առ նա զամանն մի իբրեւ զսաւան մեծ մի , չորեքկունդ կապեալ ՚ի չորից ծայրից , և արձակեալ ՚ի վերայ երկրի ,

12 Յորում էին ամենայն չորքոտանիք երկրի և գազանք և սողունք և թռչունք երկնից :

13 Եւ եղեւ ձայն առ նա . Յարի՛ Պետրոս , սպան և կե՛ր :

14 Եւ ասէ Պետրոս . Ոչ այդպէս , Տէր , զի ոչ երբէք կերի զամենայն պղծութիւն և զանսուրբ :

15 Եւ ձայն երկրորդ առ նա . Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր :

16 Եւ այս եղեւ երիցս , և դարձեալ համարձակ առնուլ զամանն յերկինս :

17 Եւ մինչդեռ Պետրոս ՚ի մտի ունէր զիա՞րդ զտեսիլն զոր ետես , ահա արք երեք որ առաքեցան յԿոռնելիոսէ՝ հարցեալ զտունն Սիմոնի՝ կային առ դրունսն ,

18 Եւ կոչեալ՝ հարցանէին եթէ Սիմոն մականուն Պետրոս հիւրընկալի անդ :

19 Եւ մինչդեռ Պետրոս խորհէր զտեսիլն՝ ասէ ցնա Հոգի Սուրբ . Ահա արք երեք խնդրեն զքեզ :

20 Յարի՛ և իջի՛ , և երթ ընդ նոսա անդրդուելով , զի ես առաքեցի զնոսա :

21 Եւ իջեալ Պետրոս առ արսն՝ ասէ . Ահա ես եմ զոր խնդրէք . զի՞նչ է պատճառ որոյ եկէք :

22 Եւ նոքա ասեն . Կոռնելիոս հարիւրապետ , արդար և աստուածավախ , և որ վկայեալ է ամենայն ազգի Հրէից , ետ հրաման սրբոյ հրեշտակէ՝ կոչել զքեզ ՚ի տունն իւր , և լսել բանից ՚ի քէն :

23 Եւ կոչեալ զնոսա՝ հիւրընկալեաց : Եւ ՚ի միւսում աւուրն յարեալ Պետրոս՝ գնաց ընդ նոսա , և եղբարքն ՚ի Յոպպէ եկին ընդ նմա :

24 Եւ ՚ի միւսում աւուրն մտին ՚ի Կեսարիա . և Կոռնելիոս էր սպասելով նոցա , կոչեալ զազգականսն իւր և զսիրելիսն մտերիմս :

25 Եւ եղեւ մտանել Պետրոսի՝ ընդառաջ եղեալ նմա Կոռնելիոս , և անկեալ ՚ի ոտս նորա՝ երկրպագանէր :

26 Եւ Պետրոս յարուցանէ զնա՝ ասելով . Յարի՛ , և ես մարդ եմ :

27 Եւ ընդ խօսելն ընդ նմա՝ մտանէր , և գտանէ զբազումս ժողովեալս :

28 Եւ ասէ ցնոսա . Դուք գիտէք զի անարգելի է այր Հրէայ միանալ կամ մերձենալ օտարազգւոյ . և ինձ Աստուած ցուցին զոչ մի՛ ասել զոք մարդ պղծութիւն և անսուրբ :

29 Վասն որոյ և անարգելի եկի կոչեցեալ . արդ հարցանեմ զձեզ՝ վասն զի՞նչ պատճառի կոչեցէք զիս :

30 Եւ Կոռնելիոս ասէ . Չորեքտասան աւուրս է այսօր՝ մինչեւ ՚ի ժամ սա էի պահեցեալ , և ՚ի ժամ իններորդ աղաւթս առնէի ՚ի տան իմում , և ահա այր մի կայր առաջի իմ հագեալ զգեստս պայծառս ,

31 Եւ ասէ . Կոռնելիոս , լուաւ աղաւթք քո , և ողորմութիւնք քո յիշեցան առաջի Աստուծոյ :

32 Արդ առաքեա՛ յՅոպպէ , և կոչեցո՛ զՍիմոն մականուն Պետրոս . որ հիւրընկալի ՚ի տանն Սիմոնի կաշեգործի , որոյ տունն է ՚ի կողմն ծովուն . որ եկեալ՝ խօսեսցի ընդ քեզ :

33 Եւ ես անդէն առաքեցի առ քեզ , և դու լաւ արարեր եկեալ . արդ ամենեքեան մեք առաջի Աստուծոյ կայաք՝ լսել զամենայն զոր ինչ պատուիրեցեր քեզ Տէր :

34 Եւ Պետրոս բացեալ զբերան իւր՝ ասէ . Ճշմարտապէս գտի զի ոչ է անձնաւոր Աստուած :

35 Այլ յամենայն ազգի որ երկնչի ՚ի նմանէ և գործէ զարդարութիւն՝ հաճոյ է նմա :

36 Զբանն զոր առաքեաց առ որդիսն Իսրայէլի՝ աւետարանելով զխաղաղութիւն Յիսուսի Քրիստոսի , նա է Տէր ամենայնի :

37 Դուք գիտէք զբանն որ եղեւ ՚ի ամենայն Հրէաստան , և սկսաւ ՚ի Գալիլեայ յետ մկրտութեան զոր քարոզեաց Յովհաննէս :

38 ԶՅիսուսէ Նազովրեցւոյ , զի օծ զնա Աստուած Հոգւով Սրբով և զօրութեամբ , որ շրջեցաւ բարի առնելով և բժշկելով զամենայն որ ՚ի սատանայէ կապեալ էին , զի Աստուած էր ընդ նմա :

39 Եւ մեք վկայք եմք ամենայնի զոր արար յերկրի Հրէից և յԵրուսաղէմ , զոր և սպանին՝ կախեալ ՚ի փայտի :

40 Զնա յարոյց Աստուած յերրորդ աւուրն , և ետ զնա յայտնի լինել ,

41 Ոչ ամենայն ժողովրդեան , այլ վկայեալ Աստուծոյ նախընտրելոց՝ մեզ որ կերաք և արբաք ընդ նմա յետ յարութեան նորա յերից :

42 Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել ժողովրդեան , և վկայել զի նա է որ կարգեցաւ ՚ի Աստուծոյ դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց :

43 Զսմա ամենայն մարգարէք վկայեն՝ զի թողութիւն մեղաց առցէ ամենայն որ հաւատայ յանուն նորա :

44 Մինչդեռ Պետրոս խօսէր զայս բանս՝ իջին Հոգի Սուրբ ՚ի վերայ ամենայն լսողացն զբանն :

45 Եւ զարհուրեցան հաւատացեալքն ՚ի թլփատութենէ որ եկին ընդ Պետրոսի , զի և ՚ի հեթանոսս շնորհեցաւ պարգեւ Հոգւոյ Սրբոյ :

46 Զի լսէին զնոսա խօսեցեալս լեզուաւք և մեծարեալս զԱստուած : Յայնժամ պատասխանի ետ Պետրոս ասէ :

47 Միթէ զոք կարէ արգելուլ ջուր , զի մի՛ մկրտեսցին սոքա որ զՀոգի Սուրբ առին որպէս և մեք :

48 Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել յանուն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի : Յայնժամ խնդրեցին ՚ի նմանէ զի մնասցէ աւուրս ինչ :

Ժ

1 Եւ լուան առաքեալքն և եղբարքն որ էին յԵրուսաղէմ՝ եթէ և հեթանոսք ընկալան զբանն Աստուծոյ :

2 Եւ յորժամ ելանէր Պետրոս յԵրուսաղէմ՝ վիճէին ընդ նմա որ էին ՚ի թլփատութենէ ,

3 Ասելով եթէ մտեր առ այր անթլփատս , և կերեր ընդ նոսա :

4 Եւ սկսեալ Պետրոս՝ կարգաւ ետ նոցա ասել ,

5 Եւ ասէ . Ես էի յԵրուսաղէմ աղաւթս առնելով , և տեսի ՚ի տեսլեան զամանն մի իբրեւ զսաւան մեծ մի չորեքկունդ կապեալ ՚ի չորից ծայրից , և իջանէր ՚ի վերայ երկրի , և եկն մինչեւ առ իս :

6 Յոր հայեցեալ ՚ի նա՝ տեսանէի և զչորքոտանիսն երկրի և զգազանսն և զսողունսն և զթռչունսն երկնից :

7 Եւ լուայ ձայնի ասելոյ ցիս . Յարի՛ Պետրոս , սպան և կե՛ր :

8 Եւ ասացի . Ոչ այդպէս , Տէր , զի ամենայն պղծութիւն և անսուրբ ոչ երբէք մտին ՚ի բերան իմ :

9 Եւ ձայն երկրորդ պատասխանի ետ ինձ յերկնից . Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր :

10 Եւ այս եղեւ երիցս , և դարձեալ համարձակ առնուլ զամանն յերկինս :

11 Եւ ահա արք երեք յանկարծակի կային առ դրունսն ուր էի ես , առաքեալք յԿեսարիայէ առ իս :

12 Եւ ասէ Հոգի ինձ երթալ ընդ նոսա՝ անդրդուելով : Եւ եկին ընդ իս և եղբարքս վեցքանքս այսքան , և մտաք ՚ի տունն Կոռնելիոսի :

13 Եւ պատմեաց մեզ զիա՞րդ ետես զհրեշտակն յերկնից կացեալ ՚ի տանն իւրում , և ասէ ցնա . Առաքեա՛ յՅոպպէ , և կոչեցո՛ զՍիմոն մականուն Պետրոս :

14 Որ խօսեսցի ընդ քեզ բանս որոց ՚ի նոցանէ կեցցես դու և ամենայն տունդ քո :

15 Եւ ընդ սկսանելն իս խօսել՝ իջին Հոգի Սուրբ ՚ի վերայ նոցա որպէս և ՚ի մեզ յսկզբանէ :

16 Եւ յիշեցի զբանն Տեառն որպէս ասէր . Յովհաննէս մկրտեաց զջրով , այլ դուք մկրտեսջիք Հոգւով Սրբով :

17 Եթէ զհաւասարն պարգեւ ետ նոցա Աստուած որպէս և մեզ որ հաւատացաք յանուն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի , ես ո՞ էի որ կարացի արգելուլ զԱստուած :

18 Եւ լուեալ զայս՝ դադարեցին , և փառաւորէին զԱստուած՝ ասելով . Արդարեւ և հեթանոսաց ետ Աստուած զապաշխարութիւն ՚ի կեանս :

19 Եւ նոքա որ ցրուեցան ՚ի նեղութենէն որ եղեւ վասն Ստեփանոսի՝ անցին մինչեւ ՚ի Փիւնիկէ և ՚ի Կիպրոս և ՚ի Անտիոքիա՝ ոչ ոք խօսելով զբանն Աստուծոյ՝ բայց միայն Հրեայս :

20 Էին ոմանք ՚ի նոցանէ այրք Կիպրացիք և Կիւրենացիք , որ եկեալ ՚ի Անտիոքիա՝ խօսէին և առ Հելլենացիսն՝ աւետարանելով զՏէր Յիսուս :

21 Եւ ձեռն Տեառն էր ընդ նոսա . և բազում թիւ հաւատացելոց դարձան առ Տէր :

22 Եւ լուաւ բանն յականջս եկեղեցւոյն որ ՚ի Երուսաղէմ վասն նոցա , և առաքեցին զԲառնաբաս մինչեւ ՚ի Անտիոքիա :

23 Որ եկեալ և տեսեալ զշնորհսն Աստուծոյ՝ ուրախացաւ , և պատուիրէր ամենեցուն սրտիւ մնալ առ Տէր :

24 Զի էր այր բարի , և լի Հոգւով Սրբով և հաւատով . և յաւելաւ ամբոխ բազում Տեառն :

25 Եւ գնաց Բառնաբաս ՚ի Տարսոն որ խնդրեսցէ զՍաւղոս :

26 Եւ գտեալ՝ տարեալ եբերէ ՚ի Անտիոքիա . և եղեւ նոցա ամ մի ամենայն ժողովեալ ընդ եկեղեցւոյն , և ուսուցանէին բազում ամբոխ , և կոչեցան աշակերտքն Քրիստոնեայք յԱնտիոքիա առաջին :

27 Եւ յաւուրսդ յայսոսիկ իջին ՚ի Երուսաղէմ մարգարէք յԱնտիոքիա :

28 Եւ յարեալ մի ՚ի նոցանէ անուն Ագաբոս՝ նշանակէր Հոգւով՝ սով մեծ լինելոց յամենայն երկրի , որ և եղեւ ՚ի ժամանակս Կղավդեայ կայսեր :

29 Եւ աշակերտքն որոշեցին որպէս զոր ոք կարող էր՝ ուղարկել սպասաւորութիւն եղբարցն որ բնակէին ՚ի Հրէաստան :

30 Զոր և արարին՝ առաքեալ առ երիցունսն ՚ի ձեռն Բառնաբասի և Սաւղոսի :

Ժ

1 Եւ ՚ի ժամանակին յայնմիկ Հերովդէս թագաւոր ձգեաց զձեռս չարչարել զոմանս ՚ի եկեղեցւոյն :

2 Եւ սպան զՅակոբոս եղբայր Յովհաննու սրով :

3 Եւ տեսեալ՝ եթէ հաճոյ է Հրեայսն , յաւելոյ առնուլ և զՊետրոս . և էին աւուրք խմորոցն :

4 Եւ բռնեալ զնա՝ եդ ՚ի բանտի , մատնելով չորեքտասան զինուորաց պահել զնա , կամելով յետ զատկին հանել զնա առ ժողովուրդն :

5 Եւ Պետրոս պահեցեալ էր ՚ի բանտի . և աղաւթք անդադար լինէին առ Աստուած վասն նորա ՚ի եկեղեցւոյն :

6 Եւ յորժամ մերձենայր Հերովդէս հանել զնա՝ նա էր գիշերն այն ննջեալ Պետրոս ՚ի մէջ երկուց զինուորաց , կապեալ երկաթեղէն շղթայիւք երկոքին , և պահապանքն առաջի դրանն պահէին զբանտն :

7 Եւ ահա հրեշտակ Տեառն եհաս , և լոյս փայլեաց ՚ի տանն . և զարկեալ զկող Պետրոսի՝ արթնացոյց զնա՝ ասելով . Յարի՛ արագ : Եւ անկան շղթայքն ՚ի ձեռանցն նորա :

8 Եւ ասէ հրեշտակն ցնա . Կապեա՛ զգեստիդ քո , և կօշկեա՛ զոտս քո : Եւ արար նա այնպէս : Եւ ասէ ցնա . Զգեցի՛ր զպատմուճանդ քո , և հետեւեա՛ ինձ :

9 Եւ ելեալ՝ հետեւէր նմա , և ոչ գիտէր եթէ ճշմարիտ է որ լինի հրեշտակաւն , այլ թուէր նմա տեսիլ տեսանել :

10 Եւ անցեալ զառաջին և զերկրորդ պահապանսն՝ եկին ՚ի դուռն երկաթի որ ելանէ ՚ի քաղաքն , որ ինքնին բացաւ նոցա . և ելեալ՝ անցին զմի ՚ի ճանապարհս , և անդէն հրեշտակն հեռացաւ ՚ի նմանէ :

11 Եւ Պետրոս ՚ի միտս եդեալ՝ ասէ . Արդ ճշմարտապէս գիտեմ զի առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր , և հանեալ զիս ՚ի ձեռն Հերովդէսի , և յամենայն սպասաւորութենէ ազգին Հրէից :

12 Եւ ՚ի միտս եդեալ՝ եկն ՚ի տունն Մարիամայ մօր Յովհաննու որ կոչեցաւ Մարկոս , ուր էին ժողովեալ բազումք և աղաւթս առնէին :

13 Եւ զարկեալ նա զդուռն դրան՝ եկն աղախին մի լսել որում անուն Հոդէ :

14 Եւ ճանաչեալ զձայն Պետրոսի՝ ՚ի խնդութենէ ոչ բացաւ զդուռն դրան , այլ վազեալ պատմեաց զի Պետրոս կայ առաջի դրանն :

15 Եւ նոքա ասեն ցնա . Մոլեգնեցար : Եւ նա հաստատէր զի այնպէս է : Եւ նոքա ասեն . Հրեշտակ նորա է :

16 Եւ Պետրոս կայր զարկանէր զդուռն : Եւ բացեալ՝ տեսին զնա և զարհուրեցան :

17 Եւ նա նշանակեալ նոցա ձեռամբ լռել՝ պատմեաց նոցա զիա՞րդ հանեալ զնա Տէր ՚ի բանտէ , և ասէ . Պատմեցէ՛ք զայս Յակոբոսի և եղբարցն : Եւ ելեալ՝ գնաց յայլ տեղի :

18 Եւ ՚ի լինել աւուրն՝ եղեւ խռովութիւն ոչ փոքր ՚ի զինուորսն , թէ զի՞նչ եղեւ Պետրոս :

19 Եւ Հերովդէս խնդրեալ զնա և ոչ գտեալ՝ հարցեալ զպահապանսն՝ հրամայեաց տանել զնոսա . և իջեալ ՚ի Հրէաստանէ՝ անցանէր ՚ի Կեսարիա , և անդ կայր :

20 Եւ Հերովդէս բարկացեալ էր Տ

աստուածդի միով՝ որ կոչէր Սաւուղ ։

58 Եւ քարկոծ առնէին զՍտեփանոս , որ կարդայր և ասէր . Տէր Յիսուս՝ ընկալ զոգի իմ ։
59 Եդ ծունր՝ աղաղակեաց ՚ի ձայն բարձր . Տէր՝ մի՛ համարիր դոցա զայս մեղս . և զայս իբրև ասաց՝ ննջեաց , և Սողոս էր կամակից սպանման նորա ։

մէին մին երիտասարդ մեռցին ասաց մօտ՝ որ Սաւուղ էր կոչուա[74] ։

58. Եւ քարկոծուէին Ստեփանոսին , որ կանչէր և ասէ[75] . Տէր Յիսուս՝ իմ հոգիս ընդունիր[76] ։
59 Ծունր դրաւ՝ և բարձր ձայնով աղաղակեց[77] . Տէր՝ մի՛ համարիր[78] . և երբոր էս ասաց , ննջեց . և Սօղոս կամակից էր նորա սպանվելոյն[79] ։

ԳԼ · Ը

1 Նրուսազէմի մէջ եղած հալածմունքի պատճառովն Սամարացոց քաղաքումն Նկեղեցի կը հաստատվի , 5 փիլիպպոս սարկաւագին ձեռնէն , որ էն անդ քարոզելով և հրաշքներ անելով՝ շատերն մկրտել էր որ նորանց հետ Սիմոն կախարդն էլ՝ որ ժողովուրդն յիմարացնուէր , հաւատաց Տէրին , և մկրտվեցաւ ։ 14 Պետրոսն և Յովհաննէսն էն անդ կրկան նորանց մնա Նկեղեցին մեծացնելոյ և զօրացնելոյ համար , և ձեռնէրըն դնելով նորանց վրայ՝ աղօթք արին որ Սուրբ Հոգին առնեն . 18 Սիմոն էլ , կամեցաւ էս իշխանութիւնն փողով առնել նորանցից , 20 Պետրոս էլ իրան կեղծաւորութեանն և ագահութեանն համար շատ սաստուէ , և յորդորուէ նորան որ ապաշխարէ , և Յովհաննէսի հետ վկայութիւն տալով և Ըստուծոյ բանըն խօսելով դարձ կանէն Նրուսազէմ . 26 Տէրի հրեշտակն փիլիպպոսին կուղարկէ որ գնայ Նթօղայի (Հազազ) ներքինոյն (խասէմ) քարոզէ և նորան մկրտէ ։

1 Եւ եղև յաւուր յայնմիկ հալածումն մեծ ՚ի վերայ եկեղեցւոյն Յերուսազէմ . և ամենեքեան ցրուեցան ՚ի գեղս Հրէաստանի՝ և ՚ի Սամարիա՝ բաց յառաքելոցն ։

2 Եւ բարձին զՍտեփաննոս արք երկիւղածք՝ և արարին կոծ մեծ ՚ի վերայ նորա ։

3 Նայր Սողոս պնասակար էր եկեղեցւոյն . ՚ի տունս տուն մտանէր քարշէր զարս և զկանայս՝ մատնէր ՚ի բանտ ։

1 Եւ էն օրերումն մեծ հալածմունք էլաւ Երուսաղէմումն եկեղեցոյն վերայ . և ամենքն ցրվեցան Հրէաստանի գիւղերին մէջ՝ և Սամարիայի մէջ[1] , առաքեալներէն ջոկ (ասվալէ) ։

2 Եւ Հաստուածավախ մարդիք Ստեփաննոսին վերաբին՝ և մեծ սուգ արին նորա վերայ[2] ։

3 Նայց Սօղոս պնաս էր տալիս եկեղեցւոյն . և տունից տուն էր մտնում , և մարդիանց և կանանց քաշուէր՝ և մատնուէր բանտի (գչնոպանէ) մէջ[3] ։

(74) Բ Օրէն . ժգ . 9 , 10 : ժէ . 7 : Ա Թագ . 59 : Գործ . իբ . 20 : (75) Գործ . Բ . 14 : (76) Ասդ . լա . 5 : Ղուկ . իգ . 46 : (77) Գործ . Բ . 40 : ի . 38 : իա . 5 : (78) Մատթ . ժ . 14 : Ղուկ . զ . 28 : իգ . 34 : (79) Ա Թես . 57 : Գործ . իբ . 20 : (1) Գործ . ժա . 19 : (2) Ծննդ . իգ . 2 : ծ . 10 : Բ Թագ . գ . 31 : (3) Գործ . է . 57 : Բ . 1 . 13 . 21 : իբ . 4 : իգ . 10 , 11 : ա Կորնթ . ժէ . 9 : Գաղ . ա . 13 : Փիլիպ . գ . 6 : ա Տիմ . ա . 13 :

Digitized by Google

4 Եւ սփռեալքն՝ շրջէին ամ-
բարտին զբանն :

5 Իսկ փիլիպպոս իջեալ ՚ի քա-
ղաքն Սամարացւոց՝ քարոզէր նոցա
զՔրիստոս :
6 Լսէին դնէին ժողովուրդքն
բանիցն փիլիպպոսի միաբան՝ ՚ի լը-
սել նոցա և ՚ի տեսանել զնշան-
սն , զոր առնէր :

7 Քանզի բազումք որ ունէին
ոգիս պիղծս՝ աղաղակէին ՚ի ձայն
մեծ , և ելանէին :
8 Եւ բազում՛ անդամալոյծք և
կաղք բժշկէին :
9 Եւ եղև ուրախութիւն մեծ ՚ի
քաղաքին յայնմիկ : Այր մի անուն
Սիմոն՝ յառաջագոյն էր ՚ի քաղա-
քին . մոգ էր , և ապշեցուցանէր
զազգն Սամարացւոց . ասել զանձ-
նէ թէ իցէ մեծ ոմն :

10 Որ հպէին ամենեքին ՚ի փոք-
ունէ մինչև ՚ի մեծամեծս՝ և ասէ-
ին . Սա է զօրութիւն Աստուծոյ ,
որ կոչի մեծ :
11 Հպէին ՚ի նա վասն բազում
ժամանակաց մոգութեամբքն ապշե-
ցուցանելոյ զնոսա :

12 Այլ յորժամ հաւատացին
փիլիպպոսի , որ աւետարանէր վա-
սն արքայութեանն Աստուծոյ , և
անուանն Յիսուսի Քրիստոսի , մը-
կրտէին ամենեքեան արք և կա-
նայք :

13 Իսկ և ինքն Սիմոն հաւատաց,
և մկրտեալ կանխէր առ փիլիպ-
պոս . տեսանել զնշանն և զմեծա-
մեծ զօրութիւնսն որք լինէին ,
զարմանայր :

14 Իբրև լուան՝ որ յԵրուսաղէմ

4 Եւ ցրուածներն մանէին գա-
լիս՝ և (Ա)ստուծոյ խօսքն աւետա-
րանումէին[4] :

5 Այլ փիլիպպոսն[5] վէր եկաւ
Սամարացոց քաղաքն՝ և Քրիստո-
սին քարոզումէր նոցանց :

6 Ժողովուրդներն միաբան ա-
կանջ էին դնում փիլիպպոսի խօս-
քերին , երբոր նորանք լսումէին և
տեսնում էն նշաններըն , որ ա-
նումէր :

7 Պատճառն որ՝ շատերն որ պիղծ
դևեր ունէին՝ մեծ ձայնով աղաղա-
կումէին , և դուրս էին գալիս[6] :

8 Եւ շատ անդամալուծներ և
կաղեր բժշկվումէին :

9 Եւ շատ ուրախութիւն էլաւ
էն քաղաքումն : Այ՚ին Սիմոն անուն
մարդ՝ առաջուց էն քաղաքումն էր ,
կախարդ էր , և Սամարացոց ազ-
գըն յիմարացնումէր[7] . իրան անձին
համար ասելով՝ թէ մին մեծ բան
է[8] :

10 Որ փոքրներից մինչև մեծերն
ամէնքն նորան էին նայում , և ա-
սումէին . (Թէ) Այս է Աստուծոյ
զօրութիւնն՝ որ մեծ է կոչվում :
11 Այ՚ոիկ էին ասելիս նորան . ին-
չու որ՝ շատ ժամանակ կախար-
դութիւններով յիմարացրել էր նո-
րանց :

12 Այլ երբոր հաւատացին փի-
լիպպոսին , որ Աստուծոյ արքա-
յութեանն համար էր աւետարա-
նում[9] , և Յիսուսի Քրիստոսի ա-
նունին համար , ամէնքն (էլ) մը-
կրտվումէին (թէ) մարդիքն և (թէ)
կանայքն :

13 Եւ Սիմոն ինքն էլ հաւատաց,
և երբոր մկրտվեցաւ՝ միշտ փիլիպ-
պոսին հետ էր . և երբոր տեսնում
մեր էն նշաններըն և մեծ մեծ զօ-
րութիւններըն՝ որ լինումէին , զար-
մանում էր :

14 Երբոր առաքեալքն՝ որ Երու-

(4) Սարկ . ժ . 33 : Գործ . ժա . 19 : (5) Գործ . ը . 5 : (6) Մարկ . ժը . 17 : (7) Գործ . ժգ . 6 : (8) Գործ . ը . 36 : (9) Գործ . ա . 3 :

Digitized by Google

առաքեալքն էին , թէ և ՚ի Սամարիա ընկալան զբանն Աստուծոյ, առաքեցին առ նոսա զՊետրոս և զՅովհաննէս ։

15 Որք իջեալ կացին յաղօթս ՚ի վերայ նոցա , որպէս զի առցեն ընդ-Հոգին Սուրբ ։

16 Որ՝ ցայնժամ չևևա՛ էր և ոչ ՚ի վերայ միոյ նոցա հասեալ • բայց միայն մկրտեալք էին յանուն Տեառն Յիսուսի ։

17 Յայնժամ եդին զձեռս ՚ի վերայ նոցա՝ և առնուին Հոգի Սուրբ ։

18 Տեսեալ Սիմոնի՝ թէ ձեռն ՚ի վերայ դնելով առաքելոցն՝ տուեալ լինի Հոգին Սուրբ , մատոյց նոցա ընչս՝ և ասէ •

19 Տո՛ւք և ինձ զիշխանութիւնս զայս , զի յոյր վերայ դնիցեմ ընդ-ձեռս՝ առցէ Հոգի Սուրբ ։

20 Եւ Պետրոս ասէ ցնա • Կո-ծաթի քո ընդ քեզ լիցի ՚ի կորուստ, զի զպարգևան Աստուծոյ համարեցար ընչիւք ստանալ ։

21 Ո՛չ գոյ քեզ մասն և վիճակ ՚ի բանիդ յայդմիկ • քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ առաջի Աստուծոյ ։

22 Ապաշաւեա դու ՚ի չարութեդ քոց յայդցանէ , և աղաչեա զՏէր • թերևս թողութիւն լիցի քեզ ՚ի մեղմես խորհրդոց սրտի քո ։

23 Վանգի ՚ի դառնութիւն մաղձի , և ՚ի կնճիռն անիրաւութեան տեսանեմ զքեզ ։

24 Պատասխանի եւս Սիմոն և ասէ • Աղաչեցէք դուք վասն իմ ընդ-Տէր , զի մի՛ ինչ եկեսցէ ՚ի վերայ ասղէմուն էին՝ լսեցին , թէ Սամարիայի ալըն էլ Աստուծոյ խօսքըն ընդունեցին , Պետրոսին և Յօհաննէսին ուղարկեցին նորանց մօս ։

15 Որ նորանք վեր եկին և աղօթք արին նորանց վերայ , որ Սուրբ Հոգին առնեն[10] ։

16 Ինչու որ՝ մինչև էն ժամանակըն դեռ իակի նորանցից մընին վերայ (Սուրբ Հոգին) չէր հասել[11], բայց Մինակ Տէր Յիսուսի անուանովն[12] մկրտված էին[13] ։

17 Էն ժամանակն ձեռներըն դըրին նորանց վերայ՝ և (նորանք) Սուրբ Հոգին առնուն[14] ։

18 Սիմոն երբոր տեսաւ՝ թէ առաքեալների ձեռն վերադնելովն՝ Սուրբ Հոգին տըվվում է , փող բերաւ նորանց՝ և ասաց •

19 Ինձ էլ տուէք էս իշխանութիւնս , որ ումի վերայ ձեռք դընեմ՝ Սուրբ Հոգին առնէ ։

20 Եւ Պետրոն նորան ասաց • Կորչի արծաթդ քու քեզ հետ կորչի • պատճառն որ՝ դու կարծեցիր, որ Աստուծոյ պարգևներըն[15] փողով կառնես[16] ։

21 Դու բաժին և վիճակ չունիս էդ բանումդ • պատճառն որ՝ քո սիրտդ շիտակ չէ Աստուծոյ առաջին ։

22 Ապաշխարիր դու քո էդ չարութենիդդ՝ և Տէրին աղաչիր , գուցե թէ թողութիւն լինի քեզ քո սրտի գէշ խորհուրդներիդն[17] ։

23 Ինչու որ՝ տեսանումեմ քեզ՝ որ մաղձի դառնութենումն և անիրաւութեան կապանքներումն ես[18] ։

24 Սիմոն պատասխան տուաւ և ասաց • Դուք ինձ համար աղաչանք արէք Տէրին[19] , որ ինձ վե-

(10) Գործ • բ • 38 : (11) Գործ • ժբ • 2 : (12) Գործ • ժ • 48 : ժբ • 5 : (13) Մատթ • իը • 19 : Գործ • բ • 38 : (14) Գործ • ղ • 6 : ժբ • 6 : Եբր • ղ • 2 : (15) Գործ • բ • 38 : ժ • 45 : ժա • 17 : (16) Մատթ • ժ • 8 : գ Թագ • ե • 16 : (17) Գան • գ • 27 : բ Տիմ • բ • 25 : (18) Եբր • ժբ • 15 : (19) Նահե • բ • 7 • 17 : Եփ • բ • 8 : Թագ • բա • 7 : գ Թագ • ժգ • 8 : Ամբ • խբ • 8 : Յայտ • ե • 16 :

Digitized by Google

իմ՝ յոյց դուքդ ասացիք :

25 Եւ նոցա եդեալ զվկայութիւնն՝ խօսեցան զբանն Ի՛սուծոյ , և դարձան Երուսաղէմ . և ի բազում գիւղս Սամարացւոցն աւետարանէին :

26 Ա֊ետնակ Տեառն խօսեցաւ առ փիլիպպոս՝ և ասէ . Ա՛ռ և գնա դու ի կողմն հարաւոյ՝ ընդ ճանապարհ , որ իջանէ Երուսաղէմ ի Վազայ , զի այս է անապատ :

27 Եւ յարեաւ գնաց . և ահա ասէկ այր մի Եթէովպացի , ներքինի հզօր . Կանդակայ արիևոջ Եթէովպացւոյ . որ էր ի վերայ ամենայն գանձուց նորա . որ եկեալ էր երկիրպագանել Երուսաղէմ .

28 Եւ էր անդրէն դարձեալ . և նստեալ ի կառս իւրում , ընթեռնոյր զմարգարէն Ես֊այի :

29 Ի՛սկ Ա֊ոգին ցփիլիպպոս . Ա՝ա֊ռիր՝ և յարեաց ի կառսդ յոյդսիկ :

30 Եւ ընթացեալ փիլիպպոս՝ լսէր զի ընթեռնոյր զԵսայի մարգարէ , և ասէ . Վ֊իտացեն արդեօք՝ զոր ընթեռնուցուսդ :

31 Եւ նա ասէ՝ Ո՞իարդ կարիցեմ , թէ ոք ոչ առաջնորդեսցէ ինձ . և աղաչեաց զփիլիպպոս ել֊անել նստել ընդ նմա :

32 Եւ գլուխ գրոյն՝ զոր ընթեռնոյր՝ էր այս . Ի֊բրև զոչխար ի սպանդ վարեցաւ , և իբրև զորոջ առաջի կորչի իւրոյ անմռունչ , այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր :

33 Ի խոնարհութեան նորա դատաստան նորա բարձաւ . և զազգաւորմն նորա ո պատմեսցէ . զի բառնին յերկրէ կեանք նորա :

րայ մին բան չըգայ ներսանցից , որ դուք ասացիք :

25 Եւ Ներանք վկայութիւն տալով՝ Ի֊սուծոյ բանըն խօսեցին , և դարձան Երուսաղէմ . և Սամարացոց շատ գիւղերի մէջն աւետարանում էին :

26 Տէրի հրեշտակն խօսեց փիլիպպոսին հետ՝ և ասաց . Վ֊եր կաց դու և գնա հարաւային կողմըն՝ էն ճանապարհովն , որ Երուսաղէմից վեր է գալիս Վազայ , որ է անապատ :

27 Եւ վերկացաւ գնաց . և ահա մին Եթովպացի (հապշ) մարդ[30] , Եթովպացոց Կանդակ թագուհույ ներքինի (խոջա) և իշխան . որ նորա ամէն գանձին (խոզնային) վրայ էր . որ եկել էր Երուսաղէմ երկրպագութիւն անելոյ[31] :

28 Եւ էնտեղից յետ էր դառնում . և իրան կառքումն (պոլոպոյում) նստած , եսայեայ մարգարէութիւնըն կարդումէր :

29 Ասրբ Ա֊ոգին փիլիպպոսին ասաց . Ա՝օտեցիր և հասիր էդ կառքիդ (պոլոպոյը) :

30 Եւ փիլիպպոսն առաջ վազեց՝ և լսումէր որ Եսայեայ մարգարէութիւնըն կարդումէր , և ասաց . Վ֊իտումե՞ս էդ որ դու կարդումես :

31 Ա՛յս էլ ասաց՝ Ի֊նչպէս կըկարենամ , թէ որ մինն չառաջնորդէ ինձ . և փիլիպպոսին աղաչեց՝ որ վերբէլի նստի նորա հետ :

32 Եւ գրի գլուխն՝ որ կարդումէր՝ էս էր . Ի֊նչպէս ոչխար վարվեցաւ սպանվելոյ (տեղն) . և ինչպէս գառն իրան խուզողի առաջին լռւռ կացած՝ էնպէս չի բանում իրան բերանըն[32] :

33 Ա՛նրա խոնարհութենովն նորա դատաստանն վերկալվաւ , նորա ցեղըն ով պիտի պատմէ . ինչու որ՝ նորա կեանքն երկրիցս վեր է առնըվում :

(30) Սոփ • գ • 10 : (31) Ջամ • ժբ • 20 : (32) Եսայ ։ ծգ • 7 , 8 :

Digitized by Google

34 Պատասխանի եւ ներքինին փիլիպպոսի, եւ ասէ. Աղաչեմ զքեզ, վասն ո՞ր ասէ մարգարէն զայս. վասն ինքն, եթէ վասն այլոյ ումեքէ:

35 Եբաց փիլիպպոս զբերան իւր, եւ սկսեալ ի գրոցս յայսցանէ՝ աւետարանեաց նմա զՅիսուս:

36 Իբրեւ երթային զճանապարհայն՝ եկին ի ջուր ինչ. եւ ասէ ներքինին, Հասարիկ ջուր՝ զիա՞նչ արգելու զիս ի մկրտելոյ:

37 Եւ ասէ ցնա. Եթէ հաւատաս բոլորով սրտիւ քով՝ մկրթի է. պատասխանի եւ ասէ. Հաւատամ՝ եթէ Յիսուս Քրիստոս է Որդի Աստուծոյ:

38 Եւ հրամայեաց կացուցանել զկառան. եւ իջին երկոքեան ի ջուրն՝ փիլիպպոս եւ ներքինին, եւ մկրտեաց զնա:

39 Եւ իբրեւ ելին ի ջրոյ անտի՝ Հոգին Սուրբ եկն ի վերայ ներքինոյն, եւ հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց զփիլիպպոս, եւ ոչ ևս եհաս զնա ներքինին. եւ գնայր զճանապարհ իւր ուրախութեամբ:

40 Իսկ փիլիպպոս գտաւ ի Ազովտոս. եւ շրջեալ աւետարանէր ամենայն քաղաքացն մինչեւ ի գալ նորա ի Կեսարիա:

34 Ընդդիմին պատասխան ետուն փիլիպպոսին՝ եւ ասացին. Աղաչեմ քեզ՝ մարգարէն զս ումմէ՞ հասարակ է ասէ. իրա՞ն համար, թէ մեր ուրիշի համար:

35 Փիլիպպոսն իրան բերանն բաց արաւ, եւ զս գրքից սկսած՝ Յիսուս Քրիստոսն աւետարանից նմա[23]:

36 Երբոր ճանապարհ հուն գնացին, եկին մին ջրի մօտ. եւ ներքինին ասաց. Ահա՛ ջուր՝ ի՞նչ կարգելէ ինձ՝ որ մկրտուիմ[24]:

37 Եւ նորան ասաց. Եթէ որ քո բոլոր սրտով հաւատաս, կարելի է[25]. նա պատասխան ետուն եւ ասաց. Հաւատամ՝ թէ Յիսուս Քրիստոսն Աստուծոյ Որդին է[26]:

38 Եւ հրամայեց կանգնել կառքն. եւ երկուսն (էլ) վէր եկին ջուրն՝ փիլիպպոսն եւ ներքինին, եւ մկրտեց նորան:

39 Եւ երբոր էն ջրից դուրս եկին, Սուրբ Հոգին եկաւ ներքինոյն վերայ[27]. եւ Տէրի հրեշտակն փիլիպպոսին յափշտակեց, եւ ներքինն էլ չըտեսաւ նորան. եւ ուրախութեամբ գնաւ իրան ճանապարհ:

40 Իսկ փիլիպպոսն Ազոտոսում գտաւ. եւ մին էր գալիս եւ աւետարանում՝ մինչեւ որ եկաւ Կեսարիա:

(23) Դոյն. ԺԲ. 27: Գործ. Ը. 28: (24) Գործ. Ժ. 47: (25) Մատթ. ԺԲ. 10: Մարկ. Ժ. 16: (26) Մատթ. Ժ. 16: Յովհ. Զ. 70: Բ. 35. 38: Ժա. 27: Գործ. Բ. 20: ա Յովհ. Գ. 15: Ե. 5. 13: (27) Գ Թագ. Ժ. 12: Գ Թագ. Բ. 16: Եզեկ. Գ. 12. 14:

Digitized by Google

ԳԼ · Ի

1 Սաւուղ Դաւթեան գնալոյ ձանձրարհաս, 4 Վերկընիւ գեղջիւ; 10 Նա առաքեալ քինելոյ կընաբերվի, 18 Նա Ընտիխիայն կըմիաւորի: 20 Իւրն եւ վեցկինեալով շաւաղ Ձիւաւին կընաբերի: 23 Ընտանեաց խորհուրդ կանեն՝ որ նորան սպանին, 29 Նա Ձիւաւ նոց հետ եւ խօսուածը՝ և նորանը եւ խորհուրդ կանեն, որ սպանին նորան, բայց նա էս ամենից էլ կազատվի: 31 Նիկոլեցիկին խաղաղութիւնն, Պետրոսի անդամոլուծ Նաեին բժշկելն, 36 Նա Տարիեանի յարութիւն առնել տալն:

1 Իսկ Սողոս տակաւին լցեալ սպառնալեօք եւ սպանմամբ աշակերտացն Տեառն, մատուցեալ առ քահանայապետն.

2 խնդրեաց ՚ի նմանէ թուղթս ՚ի Դամասկոս առ ժողովարանսն. որպէս թէ զոք գտցէ զայնոսիկ ճանապարհի՝ արս կամ կանայս, կապեալս տանիցէ Երուսաղէմ:

3 Եւ ընդ երթալ նորա՝ եղեւ մերձենալ ՚ի Դամասկոս. յանկարծակի շուրջ զնովաւ փայլատակեաց լոյս յերկնից:

4 Եւ անկեալ յերկիր, լուաւ բարբառ՝ որ ասէր ցնա. Սաւուղ Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս:

5 Եւ ասէ՝ Ո՞վ ես Տէր. և նա ասէ. Ես եմ Յիսուս՝ զոր դուն հալածես. խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի ազանգիլ:

6 Եւ զարհուրեալ՝ և անշշունջ լեալ ասաց. Տէր՝ զիս զի՞նչ կամիս առնել:

7 Եւ ասէ ցնա Տէր. Ա՛յլ յո՛րն կաց՝ և մո՛ւտ ՚ի քաղաքդ, և պատմեցի քեզ զի՞նչ պարտ իցէ առնել. իսկ արքն՝ որ ընդ նմայն երթային, կային փշշունչ. լուեալն ձայնն միայն լսէին՝ բայց տեսանէին զոք և ոչինչ:

8 Յարեաւ Սողոս յերկրէ ան-

1 Բայց Սօղոմն՝ որ գեռ լցված է սհուվախ տալովին, և Տէրի աշակերտներըն սպանելոյ մտքովին, քահանայապետներին մօտ եկաւ[1]:

2 Եւ նորանցից թըղթեր խընդրեց Դամասկոսի ժողովարաններըն վերայ. որ եթէ մինն գանէ էն ճանապարհին հետևօղ՝ մարդիք կամ կանայք, նորանց կապած բերէ Երուսաղէմ:

3 Եւ երբոր գնումէր նա, մօտեցաւ Դամասկոսին[2], և յանկարծակի նորա չորս կողմիէն լոյս փայլեց երկինքից:

4 Եւ վէրընկաւ գետնին և ձայն լսեց՝ որ ասումէր նորան, Սաւուղ Սաւուղ՝ ինչմի՞ս ես հնձ հալածումի[3]:

5 Եւ (նա) ասաց. (Դու) ո՞վ ես Տէր. և նա ասաց. Ես եմ Յիսուսն՝ որ դու հալածումես. դժուար է քեզ՝ խթանին (ընդդէմ) քացի տալ[4]:

6 Եւ խիստ վախով բռնվածե և ապուշ մնացած ասաց. Տէր՝ ինձ ի՞նչ ես կամենում որ ես անեմ[5]:

7 Եւ Տէրն ասաց նորան. Կանգնիր և մտիր էդ քաղաքդ, և կըպատմվի քեզ՝ թէ ինչ պէտք է քեզ՝ որ անես. բայց էն մարդիքն՝ որ նորա հետ գնումէին, ապուշ կանգնած կին[6]. մինակ ձայնըն լսումէին, բայց իսկի մին բան չէին տեսնում:

8 Սօղոմն վերկացաւ գետնիցն,

(1) Գործ · ը · 2 : Գաղ · ա · 13 : ա Տիմ · ա · 13 : (2) Գործ · իբ · 6 : իզ · 12 : ա Եզեկ · ժե · 8 : (3) Մատթ · իե · 40, Լուկ : (4) Գործ · ե · 39 : (5) Ղուկ · գ · 10 : Գործ · բ · 37 : ժգ · 30 : (6) Դան · փ · 7 : Գործ · իբ · 9 : իգ · 18 :

Digitized by Google

աի , և աչօք բացօք ոչ ՚զգաք անանկեր . զձեռանէ առեալ նորա՝ մուծին ՚ի Յոամասկոս :

9 Եւ էր անդ աւուրս երիս՝ և ոչ տեսանէր , և ոչ եկեր և ոչ արբ :

10 Եւ էր ումն աշակերտ ՚ի Յոամասկոս՝ Ընանիա անուն . ասէ ցնա Տէր ՚ի տեսլեան . Ընանիա , և նա ասէ . Ընասիկ եմ Տէր :

11 Եւ ասէ ցնա Տէր . Յոտն կաց՝ և գնա՛ ընդ փողոցն՝ որ կոչի Ուղիղ , և խնդրեացես յապարանսն Յուդայ՝ Սողոս անուն զՏարսոնացի՝ զի կայ դեռ յաղօթս :

12 Եւ եառես ՚ի տեսլեան այր մի Ընանիա անուն՝ մտեալ և եդեալ ՚ի վերայ նորա ձեռն , որպէս զի տեսցէ :

13 Պատասխանի ետ Ընանիա . Տէր՝ լուայ ՚ի բազմաց վասն առնն այնորիկ՝ որչափ արարս չարիս սըրբոց քոց յԵրուսաղէմ :

14 Եւ աստ ունի իշխանութիւն ՚ի քահանայապետից կապել զամենեսեան , որ կարդան զանուն քո :

15 Ասէ ցնա Տէր . Երթ դու՝ զի անօթ ընտրութեան է ինձ նա , կրել զանուն իմ առաջի հեթանոսաց՝ և թագաւորաց՝ և որդւոցն Իսրայէլի :

16 Ցուցանեմ ես իսկ ցոսկից նմա՝ որչափ պարտ իցէ նմա չարչարիլ վասն անուան իմոյ :

17 Եւ գնաց Ընանիա , և եմուտ յապարանսն . և եդեալ ՚ի վերայ և բաց աչքսն իւր՝ ետես զնա , և ասէ . Սաւղոս եղբայր , Տէր առաքեաց զիս զՅիսուս որ երեցաւ քեզ ՚ի ճանապարհին՝ որով գայիր , զի տեսցես և լցցիս Հոգւով սրբով :

9 Եւ էհաւեղ էր երեք օր՝ և չէր տեսանում . և ոչ կերաւ և ոչ խմեց :

10 Եւ Յոամասկոսումն մին աշակերտ կար Ընանիա անուն՝ , որ Տէրն տեսիլքի մէջն նորան ասաց . Ընանիա , և նա ասաց . Ներեաղ եմ Տէր :

11 Եւ Տէրն նորան ասաց . Վե՛ր կաց՝ և գնա՛ էն փողոցն՝ որ Հի՛ասակ է կոչվում , և Յուդայի տանն մէն մի՝ մին Սօղոս անուն Տարսոնացի մարդ , որ դեռ աղօթք է անում՝ :

12 Եւ տեսիլքի մէջն տեսաւ մին Ընանիա անուն մարդ՝ որ մտաւ և ձեռն դրաւ իրան վերայ , որ տեսնէ :

13 Ընանիան պատասխան առաւ . Տէր՝ ես էն մարդոյն համար շատերիցն լսեցի՝ թէ Երուսաղէմումն որչափ չարիք առաւ քո սրբերին՝ :

14 Եւ էստեղ էլ քահանայապետից իշխանութիւն ունի՝ որ էն ամէնքըն կապէ , որ քո անունըդ կանչումեն[10] :

15 Տէրն ասաց նորան . Վնա՛ դաս , ինչու որ՝ նա ինձ համար ընտրըւած ամանի է[11] , որ իմ անունըս վեր առնէ ամանի հեթանոսների[12] . թագաւորների՝ և Իսրայէլի որդոց առաջին[13] :

16 Ինչու որ՝ հենց ես նորան ցոյց կըտամ՝ թէ նա որչափ իմ անունիս համար պիտի չարչարվի[14] :

17 Եւ Ընանիան գնաց[15] և մըտաւ էն տունն . և ձեռները դը-

(7) Գործ · իբ · 12 : (8) Գործ · իա · 39 : իբ · 3 : (9) Ա Կր · 1 : (10) Ա Կր · 21 : Գործ · է · 59 : իբ · 16 : ա Կորնթ · ա · 2 : բ Տիմ · բ · 23 : (11) Գործ · ժգ · 2 : իբ · 21 : իդ · 17 : Հռոմ · ա · 1 : ա Կորնթ · ժե · 10 : Գաղ · ա · 15 : Եփես · գ · 7 , 8 : ա Տիմ · բ · 7 : բ Տիմ · ա · 11 : (12) Հռոմ · ա · 5 : ժա · 13 : Գաղ · բ · 7 , 8 : (13) Գործ · իե · 22 , 23 : իդ · 1 : Եսայի : (14) Գործ · ի · 23 : իա · 11 : բ Կորնթ · ժա · 23 : (15) Գործ · իբ · 12 , 13 :

Digitized by Google

նորա ձեռս , ասէ : Պաւէղ եղբայր՝ ի վեր հայեաց , Տէր առաքեաց զիս , Յիսուս՝ որ երևեցաւն քեզ ի ճանապարհին՝ յորում գայիր . որպէս զի տեսցես՝ և լցցիս Հոգւով Սրբով :

18 Եւ վաղվաղակի անկան յաչաց նորա իբրև կեղևանք . եւ նա՝ և յարեաւ մկրտեցաւ :

19 Եւ առեալ կերակուր՝ զօրացաւ . և եղև ի Դամասկոս ընդ աշակերտան աւուրս ինչ :

20 Եւ վաղվաղակի ի ժողովուրդսն քարոզեաց զՅիսուս , թէ սա է Որդին Աստուծոյ :

21 Զարմացեալ էին ամենեքեան , որ լսէին , և ասէին . Ոչ սա էր՝ որ աւերէր հարկանէր Երուսաղէմ զայնոսիկ , որ կարդային զանուն Յիսուսի . և այսր նմին իրի եկեալ է , զի կապեալս զսոսա տարցի առ քահանայապետսն :

22 Իսկ Պօղոս առաւել եւս զօրանայր՝ և յաղթահարէր զՀրէայսն , որ բնակեալ էին ի Դամասկոս . և խելամտեցուցանէր , թէ սա է Քրիստոսն :

23 Իբրև կատարէին աւուրք բազումք , խորհեցան Հրէայքն սպանանել զնա :

24 Յայտնեցաւ Պողոսի նենգութիւն նոցա , քանզի պահէին զդրունսն ի տուէ և ի գիշերի՝ որպէս զի սպանցեն զնա :

25 Եւ առեալ զնա աշակերտացն ի գիշերի՝ ընդ պարիսպն կախեալ իջուցին վանդակաւ :

26 Իբրև եկն Պողոս Երուսաղէմ , ընդելանէր յարիլ յաշակերտսն . և ամենեքեան երկնչէին ի նա՝ չհաւատալ եթէ նա է աշակերտ :

16 Պօղոս եղբայր՝ վեր նայիր . Տէրն ուղարկեց ինձ , էն Յիսուսն՝ որ երևեցաւ քեզ ճանապարհումն՝ որ գալիս էիր . որ տեսնես՝ և Սուրբ Հոգով լցվիս[17] :

18 Եւ շատով նորա աչքերից կեղևների պէս (բաներ) վեր բնկան . տեսաւ՝ և վերկացաւ և մկրտվեցաւ :

19 Եւ կերակուր առաւ՝ զօրացաւ . և մի քանի օր Դամասկոսումն աշակերտներին հետ էլաւ[18] :

20 Եւ շուտով ժողովարաններում Յիսուսին քարոզեց , թէ սա է Աստուծոյ Որդին[19] :

21 Մնքն էլ՝ որ լսումէին , զարմացած էին , և ասումէին . Ո՞ր սա էր՝ որ Երուսաղէմումն թալանումէր՝ նորանց[20] , որ Յիսուսի անունըն կանչումէին . և հենց նրբա համար է էստեղ եկել , որ նրանց կապած՝ տանի քահանայապետների մօտն :

22 Նայց Պօղոսն էլ աւելի զօրանումէր՝ և յաղթումէր էն Հրէաներին , որ Դամասկոսումն բնակվածէին[21] . հաստատ հասկացնումէր՝ թէ սա է Քրիստոսն :

23 Երբոր շատ օրեր անցէին կենում , Հրէաներն խորհուրդ արին՝ որ սպանեն նորան[22] :

24 Նորանց նենգութիւնն յայտնի էլաւ Պօղոսին , ինչու որ՝ գիշեր և ցերեկ դռներըն պահումէին՝ որ նորան սպանեն[23] :

25 Եւ աշակերտներն նորան գիշերումն առին , և քրիթոցով պարսպիցն կախելով վեր բերին[24] :

26 Երբոր Պօղոսն Երուսաղէմ եկաւ , ջանք էր անում , որ աշակերտներին հետ միաւորվի . և ա-

(16) Գործ . ը . 17 : (17) Գործ . բ . 4 : դ . 31 : ը . 17 : ժգ . 52 : (18) Գործ . իզ . 20 : (19) Գործ . ը . 37 : (20) Գործ . ա . 3 : ալխ . 1 : Գաղ . ա . 13 . 23 : (21) Գործ . ժը . 28 : (22) Գործ . իգ . 12 : իե . 3 : բ Կորնթ . ժա . 26 : (23) բ Կորնթ . ժա . 32 : (24) Գած . բ . 15 : ա Թագ . ժբ . 12 :

Digitized by Google

նմանէ , չհաւատացին թէ իցէ ա-
շակերտ :

27 Ապա Բառնաբաս առեալ զնա՝
ած առ առաքեալսն . և պատմեաց
նոցա՝ ոպպէս ՚ի ճանապարհին ե-
տես զՏէր , և զի խօսեցաւ ընդ
նմա . և զի ՚ի Դամասկոս համար-
ձակեցաւ յանուն Յիսուսի :

28 Եւ էր ընդ նոսա ՚ի մտանել
և ելանել Երուսաղէմ , համար-
ձակիլով յանուն Տեառն :

29 խօսէր՝ և վիճէր ընդ Հոյնան .
և նոքա խնդային սպանանել զնա :

30 Եւ իմացեալ եղբարց՝ իջուցին
զնա ՚ի Կեսարիա , և առաքեցին
զնա ՚ի Տարսոն :

31 Ապա եկեղեցին ընդ ամենայն
Ըրէաստան՝ և ՚ի Սամարիա և ՚ի
Գալիլեա ունէր խաղաղութիւն ,
շինեալ և երթեալ Տէրն երկիւ-
զի Տեառն . և ախթարութեամբ
Հոգւոյն Սրբոյ բազմանայր :

32 Եւ եղև ՚ի շրջելն Պետրոսի
առ ամենեքսին՝ իջանել նմա և
առ սուրբսն՝ որ բնակէին ՚ի
Լիւդիա :

33 Եւ եգիտ անդ այր մի , որում
անուն էր Եներա , ութսմեան դը-
նեղ ՚ի մահճին անդամալոյծ :

34 Եւ ասէ ցնա Պետրոս . Են-
նա՝ բժշկէ զքեզ Տէր Յիսուս Ք-
րիստոս , արի՛ և քեզէն թօթափի-
նա՛ զանկողինդ քո , և վաղվաղա-
կի յարնաւ :

35 Եւ տեսին զնա ամենեքեան ,
որ բնակէին ՚ի Լիւդիա և ՚ի
Սարոնի՝ որք դարձան առ Տէր :

27 Ապա Բառնաբասն նոցա ա-
ռաւ առաջի առաքելոցն Սիան .
և նոցանց պատմեց՝ թէ ինչպէս ճա-
նապարհորդեալ Տէրն տեսաւ , և թէ
նոքա հետ խօսեցաւ[26] , և թէ ՚ի Դա-
մասկոսումն համարձակ քարոզեաց Յի-
սուսի անուանէն[27] :

28 Եւ նոքանց հետ էր Երուսա-
ղէմումն մտանելով և գալ գալով ,
և Յիսուսի անուանէն համարձակ քա-
րոզելով[28] :

29 Խոսէր նաև հետ Հելլէնացիս՝ և
վիճաբանութիւն էր անտ[29] . և նո-
քանք խորհուրդ էին անտ՝ որ
սպանանեն զնա[30] :

30 Եւ եղբարքն՝ որ իմացան , ի-
ջուցին զնա Կեսարիա , և ուղար-
կեցին զնա Տարսոն :

31 Ապա եկեղեցին ամեն ՚ի քրէս-
տոնեի՝ Սամարիայի և Գալիլեայի
ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

աջն խաղաղութիւն առնէր , շի-
նուէր և Տէրի երկիւղին (վախին)
հետևուէր . և Սուրբ Հոգւով մխի-
թարուէր շատանայր[31] :

32 Եւ էլաւ երբոր Պետրոս մեռ
էր գալիս Հոպպէ կողմանն ամենին
մօտ , եկաւ էն սրբերուին մօտ , որ
Լիւդիայի մէջն բնակուած էին[32] :

33 Եւ էնտեղ մին մարդ գտաւ ,
որ Նոր անունն Եներա էր . (ա-
ռաք տարի (էր՝ որ) մահճին (վե-
շին) մէջ անդամալուծ դրած էր :

34 Եւ Պետրոսն ասաց նորան .
Էնա՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսն քեզ
բժշկէ , վեր կաց , դաս ինքդ քո
անկողինդդ (պոչը-ծածկոցդ) քո՛
տուր շինիր . և շատապ վեր կաց-
աւ[33] :

35 Եւ ամէնքն նորան գտին՝ որ
բնակուած էին Լիւդիայի և Սարո-

(25) Գործ . իբ . 17 : Գաղ . ա . 17 , 18 : (26) Գործ . գ . 36 : ժգ . 2 : (27) Ա՛ր-
20 . 22 : (28) Գաղ . ա . 18 : (29) Գործ . ը . 1 : ժա . 20 : (30) Ա՛ր . 23 : ի
ցօրնէ . ժա . 26 : (31) Գործ . ը . 1 : (32) Գործ . ը . 14 : (33) Գործ . գ . 6 ·
16 : գ . 10 :

Digitized by Google

Սարոնիայ , որք և դարձան իսկ ՚ի Տէր :

36 Եւ ՚ի Յոպպէ էր կին ոմն աշակերտեալ՝ անուն Տաբիթա , որ թարգմանեալ կայր Ընծեմիկ . սա էր լի գործովք բարեաւք և ազատմուխթամբք , զոր առնէր :

37 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնոսիկ հիւանդանալ նմա և մեռանել . լուացին զնա՝ և եդին ՚ի դահլիճսն ի վերնի :

38 Եւ մերձ էր Լիւդիա ՚ի Յոպպէ . աշակերտացն լուեալ եթէ Պետրոս անդ է , առաքեցին երկուս առ նա՝ ազաչել , զի մի՛ դանդաղեսցի գալ առ նոսա :

39 Եւ յարուցեալ Պետրոս՝ եկն ընդ նոսա . զոր իբրև եկն՝ հանին ՚ի վերնատունն . և կացին շուրջ զնովաւ այրիքն ամենայն . լային և ցուցանէին զձորձա և զՀանդերձս , որչափ առնէր նոցա Ընծեմիկն :

40 Եւ հանեալ արտաքս զամենեսեան Պետրոս , եդ ծունր՝ և կաց յաղօթս . և դարձեալ ՚ի մարմինն և ասէ . Տաբիթա՝ ար՛ի կաց յանուն Տեառն Յիսուսի ՚Ի՛րիստոսի . և նա եբաց զաչս իւր . և տեսեալ զՊետրոս՝ նստաւ կանգուն :

41 Ձեռն եա նմա՝ և յարոյց զնա . կոչեաց զորբան և զայրիս , ետուն կացոյց զնա կենդանի :

42 Եւ յայտնի եղեւ ընդ ամենայն Յոպպէ , և հաւատացին բազումք ՚ի Տէր :

43 Եւ եղեւ աւուրս բազումս լինել նմա ՚ի Յոպպէ՝ առ ումմէ Սիմոնէի խաղխաղողի :

Ժ԰

40 Եւ Կոռնելիոս ասէ . Տէր , երեկ աղաչէի զաղօթս իմ ՚ի ժամ իններորդի , և ահա այր մի կայր առաջի իմ հագեալ զգեստս պայծառս , և եկն առ իս և ասէ . Կոռնելիոս , լուաւ աղաչանք քո , և ողորմութիւնք քո յիշեցան առաջի Աստուծոյ :

41 Արդ առաքեա առ Յոպպէ՝ և կոչեա զՍիմոն մականուն Պետրոս . սա հիւրընկալ է ի տանն Սիմոնի կաշեգործի , որ է ծովեզերեայ . նա եթէ եկեսցէ՝ խօսեսցի ընդ քեզ :

42 Եւ յորժամ եղեւ հրեշտակն որ խօսէր ընդ Կոռնելիոսի՝ դարձեալ կոչեաց երկուս ծառայս իւր և զերկրպագու զինուորն ՚ի նոցանէ որ մշտնջեցին ընդ նմա :

43 Եւ պատմեաց նոցա զամենայն՝ և առաքեաց զնոսա ՚ի Յոպպէ :

44 Եւ յաջորդումն աւուրցն երիցս՝ Պետրոս ելանէր ՚ի վերնատունն և կայր յաղօթս . և ահա ելանէին առ նա ՚ի տանէն Սիմոնի կաշեգործի , որ էր ՚ի ծովեզերեայ , և ասէին . Սիմոն , ահա երեք այր ելանեն առ քեզ :

45 Արդ յարի՛ իջի՛ր՝ և երթիր ընդ նոսա՝ և մի՛ երկմտեր զոչ ինչ , զի ես առաքեցի զնոսա :

46 Եւ իջեալ Պետրոս առ այրսն՝ ասէ . Ահա ես եմ զոր խնդրէք . ո՞ է պատճառ որ եկէք :

47 Եւ նոքա ասեն . Կոռնելիոս հարիւրապետ , այր արդար և երկիւղած զԱստուած , որ վկայեալ է ամենայն ազգին Հրէից , ետ հրաման սրբոյ հրեշտակէ՝ կոչել զքեզ ՚ի տունն իւր՝ և լսել բանից քոց :

48 Եւ կոչեաց զնոսա՝ և հիւրընկալ արար . և յաջորդումն աւուրցն՝ ելանէր Պետրոս ընդ նոսա , և եղբարքն ոմանք ՚ի Յոպպէ գային ընդ նմա :

ԺԱ

1 Եւ լուան առաքեալքն և եղբարքն որ էին ՚ի Հրէաստան , եթէ և հեթանոսք ընկալան զբան Աստուծոյ :

2 Եւ յորժամ ելանէր Պետրոս յԵրուսաղէմ՝ վիճէին ընդ նմա որ էին ՚ի թլփատութենէ ,

3 Եթէ մտեր առ այր անթլփատ՝ և կերեր ընդ նոսա :

4 Եւ սկսեալ Պետրոս՝ կարգէր նոցա զամենայն ըստ կարգի՝ և ասէ .

5 Ես էի յԱրդիոպիա քաղաքի՝ և տեսի տեսիլ . իջանէր սպիտակ ինչ իբրև զպատանս մեծ չորեքկոնեայ՝ և արձակեալ էր յերկնից՝ և եհաս մինչև առ իս :

6 Յորում հայեցեալ՝ ակն արկի՝ և տեսի զչորքոտանիսն երկրի՝ և զգազանսն՝ և զսողունսն՝ և զթռչունսն երկնից :

7 Եւ լուայ ձայնի՝ որ ասէր ցիս . Յարի՛ Պետրոս՝ սպան՝ և կե՛ր :

8 Ես ասացի . Ոչ եղիցի այդպէս Տէր , զի ոչ երբէք մտին յերախս իմ զամենայն պղծութիւն և զանսուրբ :

9 Պատասխանի ետ ինձ ձայնն երկրորդ յերկնից . Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ համարիր պղծութիւն :

10 Եւ այսպէս եղեւ երիցս . և դարձեալ համբարձան ամենայն յերկինս :

11 Եւ ահա երեք այր կային յաւուրսն յայնոսիկ առ դրանն ուր էի ես , առաքեալք առ իս յԵրուսաղէմէ յՈրսէ :

12 Եւ ասաց ինձ Հոգին՝ երթալ ընդ նոսա՝ և մի՛ երկմտել զոչ ինչ . եկին ընդ իս և վեց եղբարք սոքա , և մտաք յերկիր այրոյն :

13 Եւ պատմեաց մեզ զի տեսեալ էր զհրեշտակն յերկրի իւրում՝ որ կայր և ասէր ցնա . Առաքեա զմարդիկ յՈրսէ՝ և կոչեա զՍիմոն մականուն Պետրոս ,

14 Որ խօսեսցի ընդ քեզ բանս որովք կեցցես դու և ամենայն տունդ քո :

15 Եւ յորժամ սկսայ ես խօսել՝ եհար Հոգին սուրբ ի վերայ նոցա , որպէս և ի վերայ մեր յառաջագոյն :

16 Եւ յիշեցի զբանն Տեառն՝ որպէս ասէր . Եթէ Յովհաննէս մկրտէր զջուր , դուք մկրտեսջիք զՀոգին սուրբ :

17 Արդ եթէ զհաւասարն ետ նոցա Աստուած որ և մեզ հաւատացելոց ՚ի Տէր Յիսուս ՚Ի՛սուս Քրիստոս՝ ես ո՞վ էի որ կարող էի արգելուլ զԱստուծոյ :

18 Եւ լուեալ զայսոսիկ՝ դադարեցին , և փառաւորէին զԱստուած՝ և ասէին . Արդարև Աստուած զապաշխարութիւն ետ և զկեանս հեթանոսաց :

19 Եւ որ ցրուեցան ՚ի նեղութենէն որ եղեւ ՚ի վերայ Ստեփանոսի՝ անցին մինչև ՚ի Փիւնիկէ և ՚ի Կիպրոս և ՚ի Սիրիա՝ և ոչ ոք խօսէր զբան՝ բայց միայն Հրէից :

20 Էին ոմանք ՚ի նոցանէ այրք Կիպրացիք և Կիւրենացիք , որ եկեալ ՚ի Սիրիա՝ խօսէին և առ Հեղլենացիսն՝ աւետարանելով զՏէր Յիսուս :

21 Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ նոսա . և բազում թիւ հաւատացելոց դարձան առ Տէր :

22 Եւ լուաւ բանս զնոսա եկեղեցին որ էր յԵրուսաղէմ . և առաքեցին զՎարնաբաս մինչև ՚ի Սիրիա :

23 Որ եկեալ՝ և տեսեալ զշնորհս Աստուծոյ՝ ուրախ եղեւ . և յորդորէր զամենեսեան սրտիւ մնալ առ Տէր :

24 Զի էր նա այր բարի՝ և լի Հոգւով սրբով և հաւատով . և յաւելաւ բազում ժողովուրդ առ Տէր :

25 Եւ գնաց Վարնաբաս յԱրսէ՝ որ Տարսոն , փնտռել զՍաւղոս :

26 Եւ գտեալ՝ տարաւ զնա յԱնտիոք . և եղեւ նոցա ամ մի ամենայն ժողովեալ ընդ եկեղեցւոյն , և ուսուցանէին բազում ժողովուրդ . և կոչեցան աշակերտքն Քրիստոնեայք նախ յԱնտիոք :

27 Յաւուրսն յայնոսիկ իջին յԵրուսաղէմէ մարգարէք յԱնտիոք :

28 Եւ յարեաւ մի ի նոցանէ՝ անուն Ագաբոս , և նշանակէր ՚ի Հոգւոյն՝ սով մեծ լինել յամենայն երկրի . որ և եղեւ ՚ի ժամանակս Կղավդեայ Կեսարի :

29 Եւ աշակերտացն՝ որոշեցին որ ըստ կարի իւրեանց ոք՝ առաքել ՚ի ծառայութիւն եղբարցն որ բնակէին յՈրսէ :

30 Եւ արարին՝ և առաքեցին առ Վարնաբաս և առ Սաւղոս զհասոյթն ՚ի ձեռն երէցանց :

ԺԲ

1 Յայնմ ժամանակի ձեռն արկ Հերովդէս թագաւոր՝ չարչարել զոմանս ՚ի եկեղեցւոյն :

2 Եւ սպան զՅակոբոս եղբայր Յովհաննու սրով :

3 Եւ տեսեալ՝ եթէ հաճոյ է Հրէից՝ յաւելոյ առնել և զՊետրոս բռնել . եղեն աւուրք անմիւսնոց :

4 Եւ բռնեալ զնա՝ եդ ՚ի բանտի՝ մատնեալ չորեքտասան զինուորաց պահել զնա , կամելով զետեղ ՚ի ժողովուրդ հանել զնա զկնի Զատկին :

5 Եւ Պետրոս պահեցեալ էր ՚ի բանտին . և աղաւթք անդադար լինէին յեկեղեցւոջն առ Աստուած վասն նորա :

6 Եւ յորժամ մերձենայր Հերովդէս հանել զնա՝ յայնմ գիշերի էր Պետրոս ննջեալ ՚ի մէջ երկուց զինուորաց , կապեալ երկաթեղէն շղթայիւք երկոքին , և պահապանքն առաջի դրանն պահէին զբանտին :

7 Եւ ահա հրեշտակ Տեառն եհաս , և լոյս փայլեաց ՚ի տանն . և զարկեալ զկող Պետրոսի՝ արթնացոյց զնա և ասէ . Յարի՛ արագ : Եւ անկան շղթայքն ՚ի ձեռանցն նորա :

8 Եւ ասէ հրեշտակն ցնա . Զգեա՛ զգեստս քո՝ և կօշիկս քո հագի՛ր ՚ի ոտս քո . և արար նա այնպէս : Եւ ասէ ցնա . Զգեա՛ զպատմուճան քո՝ և հետեւեա՛ ինձ :

9 Եւ ելեալ՝ հետեւէր նմա , և ոչ գիտէր եթէ ճշմարիտ է որ լինի հրեշտակաւն՝ այլ կարծէր տեսիլ տեսանել :

10 Եւ անցեալ զպահապանսն առաջինն և զերկրորդն՝ եկին առ դուռն երկաթեայ որ ելանէ յաւանն , որ ինքնին բացաւ նոցա . և ելեալ՝ անցին զմի ոստ , և անդէն հրեշտակն եհան զնա :

11 Եւ Պետրոս ՚ի միտ առեալ՝ ասէ . Արդ ճշմարտիւ գիտեմ զի առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր՝ և հանից զիս ՚ի ձեռն Հերովդէսի՝ և յամենայն հանդիսէ ժողովրդեան Հրէից :

12 Եւ ՚ի միտ առեալ՝ եկն ՚ի տունն Մարիամայ մօր Յովհաննու մականուն Մարկոսի , ուր էին բազումք ժողովեալք և աղաւթս առնէին :

13 Եւ զարկեալ Պետրոս զդուռն դրան՝ եկն աղախին մի լսել՝ որում անուն Հոդէ :

14 Եւ ճանաչեալ զձայն Պետրոսի՝ ոչ բացաւ զդուռն ուրախութենէ , այլ վազեալ պատմեաց զի Պետրոս կայ առաջի դրանն :

15 Եւ նոքա ասեն ցնա . Խելագարեցար : Եւ նա հաստատեալ կայր եթէ այնպէս է : Եւ նոքա ասեն . Հրեշտակ նորա է :

16 Եւ Պետրոս կայր զարկանէր զդուռն . և յորժամ բացին՝ տեսին զնա՝ և զարհուրեցան :

17 Եւ նշանակեալ նոցա ձեռամբ լռել՝ պատմեաց նոցա որպէս հանեալ էր զնա Տէր ՚ի բանտէն . և ասէ . Պատմեցէ՛ք զայս Յակոբոսի և եղբարցն . և ելեալ՝ գնաց յայլ տեղի :

18 Եւ յորժամ եղեւ առաւօտ՝ էր խռովութիւն ոչ փոքր ՚ի զինուորսն , թէ զի՞ արդեօք եղեւ Պետրոս :

19 Եւ Հերովդէս խնդրեալ զնա՝ և ոչ գտեալ՝ հետազօտեալ զպահապանսն՝ հրամայեաց սպանանել զնոսա . և իջեալ ՚ի Հրէաստանէ յԵրուսաղէմ՝ անցոյց անդ ամս :

20 Եւ Տիւրոսացիքն և Սիդոնացիքն ՚ի միասին էին ընդ նմա . և ժողովեալ՝ հաւանեցուցին զԲղաստոս զներքինապետ թագաւորին , և խնդրէին հաշտութիւն , զի սնանէին զերկիրն նոցա ՚ի թագաւորէն :

21 Եւ յաւուր կարգեալ՝ Հերովդէս զգեցեալ զգեստս թագաւորական՝ նստաւ ՚ի դատաստանի՝ և խօսէր ընդ նոսա :

22 Եւ ժողովուրդն գոչէին . Աստուծոյ ձայն և ոչ մարդկան :

23 Եւ ՚ի նոյն ժամ եհար զնա հրեշտակ Տեառն , զի ոչ ետ զփառս Աստուծոյ . և կերակրեցաւ ՚ի որդանց և մեռաւ :

24 Եւ բանն Աստուծոյ աճէր և բազմանայր :

25 Եւ Վարնաբաս և Սաւղոս դարձան յԵրուսաղէմէ՝ լցեալ զպաշտօնն , և առեալ զՅովհաննէս մականուն Մարկոս :

ԺԳ

1 Եւ էին յԱնտիոք յեկեղեցւոջն մարգարէք և վարդապետք , Վարնաբաս և Սիմոն որ կոչէր Նիգեր , և Ղուկիոս Կիւրենացի , և Մանայէն որ էր ընկեր Հերովդէսի չորեքկոնեայ , և Սաւղոս :

2 Եւ մինչդեռ պաշտէին նոքա զՏէր և պահս առնէին՝ ասաց Հոգին սուրբ . Սահմանեցէ՛ք ինձ զՎարնաբաս և զՍաւղոս ՚ի գործ զոր կոչեցի զնոսա :

3 Եւ յետ պահոցն և աղաւթից՝ դնելով զձեռս ՚ի վերայ նոցա՝ արձակեցին զնոսա :

4 Եւ նոքա առաքեալ ՚ի Հոգւոյն սրբոյ՝ իջին յՍելեւկիա , և անտի նաւեցին յԿիպրոս :

5 Եւ եկեալ ՚ի Սաղամինա՝ քարոզէին զբանն Աստուծոյ յորոմայեցիսն . և էին և զՅովհաննէս սպասաւոր նոցա :

6 Եւ անցեալ զամենայն կղզին մինչև ՚ի Պափոս՝ գտին անդ այր մի մոգ , մարգարէ սուտ , Հրեայ , որում անուն Բարիսեան :

7 Որ էր ընդ Սերգիոս Պաւղոս անթիպատոսի , այրի իմաստնի . որ կոչեալ զՎարնաբաս և զՍաւղոս՝ խնդրէր լսել զբանն Աստուծոյ :

8 Եւ դիմակաց կայր նոցա Եղիմաս մոգ , զի այսպէս թարգմանի անուն նորա , և խնդրէր դարձուցանել զանթիպատոսն յաւանդէ հաւատոյ :

9 Եւ Սաւղոս որ և Պաւղոս՝ լցեալ Հոգւով սրբով՝ հայեցաւ ՚ի նա ,

10 Եւ ասէ . Ով լի ամենայն նենգութեամբ և ամենայն չարութեամբ , որդի սատանայի , թշնամի ամենայն արդարութեան , մի՞ դադարեսցես դու ապականել զուղիս ուղիղս Տեառն :

11 Եւ արդ ահա ձեռն Տեառն ՚ի քեզ , և կոյր լիցիս դու և մի տեսցես զարեգակն մինչև ՚ի ժամանակ մի : Եւ ՚ի նոյն ժամ անկաւ ՚ի նա մշուշ և խաւար , և պտըտէր շրջելով՝ որ առաջնորդ ինչ խնդրէր :

12 Եւ տեսեալ անթիպատոսն զեղեալն՝ հաւատաց՝ զարհուրեալ ՚ի վարդապետութենէն Տեառն :

13 Եւ ելեալ Պաւղոս և որ ընդ նմա յԱտալիա՝ եկին յՊերգէ Պամփիլիոյ . և Յովհաննէս բաժանեալ ՚ի նոցանէ՝ դարձաւ յԵրուսաղէմ :

14 Եւ նոքա անցեալ ՚ի Պերգէ՝ եկին յԱնտիոք Պիսդիոյ . և մտեալ ՚ի ժողովարանն յաւուր շաբաթուն՝ նստան :

15 Եւ յետ ընթերցման օրինացն և մարգարէիցն՝ առաքեցին առ նոսա իշխանքն ժողովարանին՝ ասելով . Արանք եղբարք , եթէ իցէ ինչ բան յանդիման ժողովրդեանդ՝ ասացէ՛ք :

16 Եւ յարեալ Պաւղոս՝ և ձեռամբ լռեցուցեալ՝ ասէ . Արանք Իսրայէլացիք և որ երկնչիք զԱստուած , լուարո՛ւք :

17 Աստուած ազգիս Իսրայէլի ընտրեաց զհարսն մեր , և զժողովուրդն բարձրացոյց յաւուրս հիւրութեան նոցա յերկրին Եգիպտացւոց , և բազկաւ բարձրեալ հանից զնոսա ՚ի նմանէ :

18 Եւ զքառասուն ամ ՚ի անապատի հանդուրժեաց զնոսա :

19 Եւ կորուսեալ զազգս յերկրին Քանանացւոց՝ բաժանեաց նոցա զերկիրն նոցա ՚ի ժառանգութիւն :

20 Եւ զայս ամենայն ՚ի չորեքհարիւր և յիսուն ամ : Եւ յետ սորա ետ նոցա դատաւորս մինչև ՚ի Սամուէլ մարգարէ :

21 Եւ ապա խնդրեցին թագաւոր , և ետ նոցա Աստուած զՍաւուղ որդի Կիսայ , այր յազգէ Բենիամինի , ամս քառասուն :

22 Եւ հանեալ զնա՝ յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր , որում և վկայեաց՝ և ասէ . Գտի զԴաւիթ որդի Յեսսեայ , այր ըստ սրտի իմում , որ առնիցէ զկամս իմ ամենայն :

23 Յայսմանէ զաւակէ՝ ըստ խոստմանն՝ յարոյց Աստուած Իսրայէլի զՓրկիչ զՅիսուս :

24 Որում նախ քան զերեսս մտանելոյ նորա՝ քարոզեաց Յովհաննէս մկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն ազգի Իսրայէլի :

25 Եւ յորժամ լնոյր Յովհաննէս զընթացս իւր՝ ասէր . Զո՞վ կարծէք զիս թէ եմ . ոչ եմ ես նա , այլ ահա գայ յետ իմ որում ոչ եմ արժան լուծանել զկօշիկս ոտից նորա :

26 Արանք եղբարք , որդիք ազգի Աբրահամու , և որ ՚ի ձեզ երկնչին զԱստուած , ձեզ բանս փրկութեան սորա առաքեցաւ :

27 Զի որ բնակեալքն յԵրուսաղէմ և իշխանքն նոցա՝ զայս չգիտացին , և զձայնս մարգարէիցն որ ընթեռնուին ամենայն շաբաթու՝ դատապարտեալ կատարեցին :

28 Եւ ոչ մահու գտին պատճառ՝ և խնդրեցին ՚ի Պիղատոսէ սպանանել զնա :

29 Եւ յորժամ կատարեցին զամենայն որ գրեալ էին վասն նորա՝ առեալ ՚ի փայտէ՝ եդին ՚ի գերեզման :

30 Եւ Աստուած յարոյց զնա ՚ի մեռելոց :

31 Եւ երեւեցաւ աւուրս բազումս նոցա որ ելին ընդ նմա յԳալիլիայ յԵրուսաղէմ , որ և են վկայք նորա առ ժողովուրդն :

32 Եւ մեք աւետարանեմք ձեզ զխոստմանն որ առ հարս եղեւ ,

33 Զի զայս Աստուած կատարեաց որդեաց մերոց՝ մեզ յարուցեալ զՅիսուս , որպէս և ՚ի սաղմոսին առաջնում գրեալ է . Որդի իմ ես դու , ես այսօր ծնայ զքեզ :

34 Եւ զի յարոյց զնա ՚ի մեռելոց՝ ոչ ևս դառնալոց ՚ի կորուստ , ասաց այսպէս . Տացեմ ձեզ զսրբութիւնս Դաւթի հաւատարիմս :

35 Վասն որոյ և այլում ասէ . Ոչ տաս զսուրբ քո տեսանել զկորուստ :

36 Զի Դաւիթ ՚ի ժամանակի իւրում՝ ծառայեալ կամաց Աստուծոյ՝ ննջեաց՝ և եդաւ առ հարս իւր՝ և ետես զկորուստ :

37 Այլ որ յարոյց զՅիսուս՝ ոչ ետես զկորուստ :

38 Արդ արանք եղբարք , ձեզ ծանուցանեմք զի ՚ի սմանէ քարոզի ձեզ թողութիւն մեղաց ,

39 Եւ ՚ի նմանէ ամենայնի որոյ ոչ կարացէք ՚ի Մովսիսի օրինացն արդարանալ՝ ՚ի սմանէ ամենայն որ հաւատայ արդարանայ :

40 Տեսէ՛ք ուրեմն զի մի՛ եկեսցէ ՚ի ձեզ զոր ասացին մարգարէքն .

41 Տեսէ՛ք արհամարհարարք , և զարմացարո՛ւք և կորիարո՛ւք , զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր , գործ զոր ոչ հաւատասջիք եթէ ոք պատմեսցէ ձեզ :

42 Եւ յորժամ ելանէին նոքա ՚ի ժողովարանէն՝ աղաչէին զի մի՛ այլ բան ասասցեն ցնոսա յաջորդ շաբաթուն :

43 Եւ յորժամ արձակեցաւ ժողովարանն՝ հետեւեցան բազումք ՚ի հրեայից և ՚ի նոր դարձելոց պաշտօնէից Աստուծոյ Պաւղոսի և Բարնաբայի . որ խօսէին ընդ նոսա և համոզէին զնոսա մնալ ՚ի շնորհսն Աստուծոյ :

44 Եւ յաջորդ շաբաթուն՝ գրեթէ ամենայն քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Աստուծոյ :

45 Եւ տեսեալ հրեայսն զբազմութիւնն՝ լցան նախանձու , և հակառակէին զբանին որ ասէր Պաւղոս՝ հայհոյելով :

46 Եւ Պաւղոս և Բարնաբաս յանդգնեալ ասեն . Ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն Աստուծոյ , այլ զի մերժէք զայն՝ և դատապարտէք զանձինս ձեր անարժան կենաց յաւիտենից՝ ահա դառնամք առ հեթանոսս :

47 Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր . Դրի զքեզ ՚ի լոյս հեթանոսաց՝ լինել նոցա ՚ի փրկութիւն մինչև ՚ի ծագս երկրի :

48 Եւ լուեալ հեթանոսացն՝ ուրախ եղեն և փառաւորէին զբանն Աստուծոյ . և հաւատացին որ էին կարգեալք յաւիտենական կենաց :

49 Եւ տարածեցաւ բանն Տեառն յամենայն կողմանս աշխարհին :

50 Եւ հրեայքն գրգռեցին զկանայս պատուականս և զերեւելիս ՚ի քաղաքին , և յարոյցին հալածանս ՚ի Պաւղոսի և ՚ի Բարնաբայ , և հանին զնոսա յաշխարհէ իւրեանց :

51 Եւ նոքա ՚ի վկայութիւն ոտից իւրեանց ՚ի վերայ նոցա՝ եկին յԻկոնիա :

52 Եւ աշակերտքն լնուին ուրախութեամբ և Հոգւով սրբով :

ԺԴ

1 Եւ եղեւ յԻկոնիա՝ մտանել նոցա միանգամ ՚ի ժողովարանն հրեայից՝ և խօսել այնպէս՝ զի հաւատացին բազումք հրեայք և հեթանոսք :

2 Եւ հրեայքն որ անհաւատացան՝ գրգռեցին և չարացուցին զհոգիս հեթանոսաց ՚ի հակառակ եղբարցն :

3 Եւ բազում ժամանակս կային անդ՝ խօսելով յանդգնութեամբ ՚ի Տէր , որ վկայէր շնորհացն իւրոց՝ տալով նշանս և սքանչելիս լինել ձեռամբ նոցա :

4 Եւ ՚ի բազմութենէ քաղաքին՝ էր պառակտումն . և ոմանք էին ընդ հրեայսն՝ և ոմանք ընդ առաքեալսն :

5 Եւ յորժամ եղեւ յարձակումն հեթանոսաց և հրեայից ընդ իշխանսն իւրեանց՝ նախատել և քարկոծել զնոսա ,

6 Գիտացեալ՝ փախեան յԼիւկաւնիա ՚ի քաղաքսն Լիւստրա և Դերբէ , և յամենայն շրջակայսն ,

7 Եւ անդ էին աւետարանելով :

8 Եւ էր այր մի Լիւստրա տկար ՚ի ոտից , կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ , որ ոչ երբէք էր գնացեալ :

9 Սա լուեալ զՊաւղոսի խօսելոյ՝ որ հայեցեալ ՚ի նա՝ և տեսեալ եթէ հաւատս ունի կենդանանալոյ ,

10 Ասէ մեծաձայն . Կա՛ց ուղիղ ՚ի ոտս քո : Եւ նա ցատկեալ՝ գնայր :

11 Եւ ամբոխք տեսեալ զոր արար Պաւղոս՝ բարձրաձայն լեզուաւ Լիւկաւնացւոցն ասեն . Աստուածք նմանեալք մարդկան իջին առ մեզ :

12 Եւ կոչէին զԲարնաբաս Զեւս , և զՊաւղոս Երմէս , զի նա էր առաջնորդ խօսից :

13 Եւ քահանայապետն Զեւսի որ էր առաջի քաղաքին՝ եզինս և պսակս ՚ի դրանց բերեալ՝ կամէր զոհել ընդ ամբոխսն :

14 Եւ լուեալ առաքելոցն Բարնաբայ և Պաւղոսի՝ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց՝ և ելին յամբոխն՝ աղաղակելով

15 Եւ ասելով . Արանք , զի՞ զայս առնէք . մեք մարդիկ նմանեալք էակամբ ձերոյ եմք , և աւետարանեմք ձեզ դառնալ յայսոսիկ ունայնից առ Աստուած կենդանի , որ արար զերկինս և զերկիր և զծով և զամենայն որ ՚ի նոսա :

16 Որ յանցեալ ՚ի ժամանակս ազգաց՝ թողոյր զամենեսեան երթալ ՚ի ճանապարհս իւրեանց :

17 Եւ ոչ անվկայ եթող զանձն իւր՝ բարիս առնելով , երկինից տալով անձրեւս և ժամանակս պտղաբերս , լնուլ կերակրով և ուրախութեամբ զսիրտս ձեր :

18 Եւ զայսոսիկ ասելով՝ հազիւ զամբոխսն զսպեցին զի մի՛ զոհեսցեն նոցա :

19 Եւ եկին հրեայք յԱնտիոքայ և յԻկոնիայ՝ և համոզեցին զամբոխսն՝ և քարկոծեցին զՊաւղոս՝ և քաշեցին զնա արտաքս ՚ի քաղաքէն՝ կարծելով զի մեռցէ :

20 Եւ նա շուրջ զնովաւ եղեալ աշակերտացն՝ յարոյց և մտեալ ՚ի քաղաքն՝ յաջորդումն աւուրցն ելանէր ընդ Բարնաբայ յԴերբէ :

21 Եւ աւետարանեալ քաղաքին՝ և ուսուցեալ զբազումս՝ դարձան յԼիւստրա և յԻկոնիա և յԱնտիոք :

22 Հաստատեալ զհոգիս աշակերտացն՝ և յորդորելով զնոսա մնալ ՚ի հաւատս , և զի բազում նեղութեամբ պարտ է մեզ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ :

23 Եւ ձեռնադրեալ նոցա ՚ի ժողովոյ երէցս՝ և աղաւթս արարեալ ընդ պահս՝ մատուցին զնոսա Տեառն՝ յորում հաւատացին :

24 Եւ անցեալ զՊիսդիա՝ եկին յՊամփիլիա :

25 Եւ խօսեալ զբանն ՚ի Պերգէ՝ իջին յԱտալիա :

26 Եւ անտի նաւեցին յԱնտիոք , ուր էին մատնեալ շնորհաց Աստուծոյ ՚ի գործ զոր կատարեցին :

27 Եւ ժողովեալ եկեղեցին՝ պատմէին զամենայն զոր արարին Աստուած ընդ նոսա , և զի բացաւ հեթանոսաց զդուռն հաւատոյ :

28 Եւ բնակեալ ժամանակս ոչ սակաւս ընդ աշակերտսն :

ԺԵ

1 Եւ իջեալ ոմանք յԱնտիոքայ՝ ուսուցանէին զեղբարսն՝ եթէ թլփատեսջիք ըստ սովորութեան Մովսիսի՝ ոչ կարէք կենդանանալ :

2 Եւ յորժամ եղեւ ոչ փոքր խռովութիւն և հակառակութիւն Պաւղոսի և Բարնաբայի ընդ նոսա՝ կարգեցին զՊաւղոս և զԲարնաբաս և զոմանս այլ յայնոցանէ ելանել յԵրուսաղէմ առ առաքեալսն և առ երէցսն վասն հարցման հարցիցն այսոցիկ :

3 Եւ նոքա առաքեալ ՚ի ժողովոյ՝ անցանէին զՓինիկէ և զՍամարիա՝ պատմելով զդարձ հեթանոսաց , և ուրախութիւն մեծ առնէին զամենայն եղբարսն :

4 Եւ եկեալ յԵրուսաղէմ՝ ընկալան ՚ի ժողովոյ և ՚ի առաքելոցն և ՚ի երէցանցն , և պատմեցին զամենայն զոր արարին Աստուած ընդ նոսա :

5 Եւ յարեան ոմանք ՚ի հերձուածոյ փարիսեցւոցն որ հաւատացին՝ և ասէին . Պարտ է թլփատել զնոսա՝ և պատուիրել պահել զօրէնս Մովսիսի :

6 Եւ ժողովեցան առաքեալքն և երէցքն տեսանել զբանս զայս :

7 Եւ յորժամ եղեւ հարցումն բազում՝ յարեաւ Պետրոս՝ և ասէ ցնոսա . Արանք եղբարք , դուք գիտէք եթէ յաւուրց առաջնոցդ ընտրեաց Աստուած ՚ի մէնջ զիս՝ զբերանոյ իմոյ լսել զհեթանոսսն զբանն աւետարանի՝ և հաւատալ :

8 Եւ Աստուած որ ծանեաւ զսիրտս՝ վկայեաց նոցա՝ տալով նոցա զՀոգին սուրբ որպէս և մեզ :

9 Եւ ոչ զոր ինչ զատորոշեաց ՚ի մէնջ և ՚ի նոսա՝ սրբեալ զսիրտս նոցա հաւատովք :

10 Արդ ընդէ՞ր փորձէք զԱստուած՝ դնել լուծ ՚ի վիզս աշակերտացն զոր ոչ կարացաք մեք և հարք մեր կրել :

11 Այլ հաւատամք շնորհիւ Տեառն Յիսուսի ՚Ի՛սուսի՝ ապրել զոր և նոքա :

12 Եւ լռեաց ամենայն բազմութիւն՝ և լսէին Բարնաբայ և Պաւղոսի պատմելոյ զամենայն զոր արար Աստուած նշանս և սքանչելիս ՚ի հեթանոսս ձեռամբ նոցա :

13 Եւ յորժամ լռեցին՝ պատասխանի ետ Յակոբոս և ասէ . Արանք եղբարք , լուարո՛ւք ինձ :

14 Սիմոն պատմեաց զի նախ զայցելութիւն արար Աստուած առնուլ ՚ի հեթանոսաց ազգէ ժողովուրդ անուան իւրոյ :

15 Եւ ընդ այսմ համաձայնեցան բանք մարգարէիցն , որպէս գրեալ է .

16 Ետուր ՚ի դարձի զայս ամենայն՝ և շինեցից զխորանն Դաւթի որ անկաւ , և զաւերակսն նորա շինեցից՝ և կանգնեցից զնա ,

17 Զի խնդրեսցեն զիս մարդիկ մնացեալք՝ և ամենայն հեթանոսք որոց կոչեցաւ անուն իմ ՚ի վերայ նոցա , ասէ Տէր որ առնէ զայս ամենայն :

18 Ծանեալ են Աստուծոյ ամենայն գործք յաշխարհի :

19 Վասն որոյ ես դատեցայ՝ մի՛ զանգիտել զհեթանոսաց որ դառնան առ Աստուած ,

20 Այլ գրել առ նոսա՝ զի ՚ի պղծութենէ կռոցն ապրեսցին՝ և ՚ի շնութենէ , և ՚ի խեղդամահից , և ՚ի սպանդանոցէ , և ՚ի կերակրոյ արեան :

21 Զի Մովսէս յաւուրց առաջնոցն ունի ՚ի քաղաքի քարոզս նորա՝ որ ընթեռնուին ՚ի ժողովարանսն ամենայն շաբաթու :

22 Եւ ՚ի միտ առեալ առաքելոցն և երէցանցն՝ ընդ ամենայն եկեղեցւոյն՝ ընտրել զոմանս ՚ի նոցանէ՝ և առաքել յԱնտիոք ընդ Պաւղոսի և ընդ Բարնաբայ , զՅուդա որ կոչեցեալ Բարսաբաս , և զՍիղա առաջնորդս ՚ի մէջ եղբարցն ,

23 Գրեալ ձեռամբ նոցա . Առաքեալքն և երէցքն եղբարք՝ եղբարցն որ յԱնտիոք և ՚ի Սիւրիա և ՚ի Կիլիկիա ՚ի հեթանոսաց , ողջոյն :

24 Զի լուաք եթէ ոմանք ելեալ ՚ի մէնջ՝ ոչ առաքեալ՝ խռովեցուցին զձեզ բանիւք՝ և շարժեցին զհոգիս ձեր , զորոց ոչ պատուիրեցաք մեք ,

25 Եւ ՚ի միտ առեալ՝ հաճոյ եղեւ մեզ ժողովեալ՝ ընտրել զոմանս և առաքել առ ձեզ ընդ մերոց սիրելեացն Բարնաբայ և Պաւղոսի ,

26 Մարդկանց որ մատնեցին զանձինս իւրեանց վասն անուան Տեառն մերոյ Յիսուսի ՚Ի՛սուսի :

27 Առաքեցաք զՅուդա և զՍիղա՝ և նոքա բերանով իւրեանց պատմեսցեն ձեզ զայս նոյն :

28 Զի հաճոյ եղեւ Հոգւոյն սրբոյ և մեզ՝ ոչ ինչ աւելի դնել ՚ի վերայ ձեր բեռն՝ բայց զայսոսիկ որ պիտանի են ձեզ ,

29 Զի ձեզ պարտ է պահել զանձինս ՚ի կռոց պղծութենէ՝ և ՚ի խեղդամահից՝ և ՚ի սպանդանոցէ՝ և ՚ի շնութենէ , ՚ի որոց եթէ զգուշասջիք՝ բարի առնիցէք . ողջոյն :

30 Եւ նոքա առաքեալ՝ եկին յԱնտիոք . և ժողովեալ զբազմութիւնն՝ ետուն զթուղթն :

31 Եւ ընթերցեալ՝ ուրախացան ՚ի մխիթարութենէ :

32 Եւ Յուդա և Սիղա՝ որ և իւրեանք մարգարէք էին՝ բազում բանիւ մխիթարեցին զեղբարսն՝ և հաստատեցին :

33 Եւ արարեալ ժամանակս ոչ սակաւս՝ արձակեցան խաղաղութեամբ յեղբարցն առ առաքեալսն :

34 Եւ Սիղա հաճե

ԳԼ · Ի

1 Կուռնէլիոս մին բարեպաշտ հարիւրապետ մարդ , 5 Որ հրեշտակէ հրամանաւ առնելով Պետրոսի մօտ մարդիք կուղարկէ՝ որ նորան կանչեն : 11 Պետրոս մին սեպհականով , 15 Ըրաման կառնէ Տեառնէ՝ որ հեթանոսներն պիղծ չ՛համարի : 34 Նրբորդ բնաւ Պետրոս կբացատրէ Կուռնէլիոսի և նորա ազգականներուն և ընտանի բարեկամներուն , 44 Սուրբ Հոգին նորանց ամենուն վերայ վար կըգայ , 48 Եւ նորանք կմկրտուին :

1 Եւ էր մի էր ի Կեսարիա՝ ա-
նուն Կուռնէլիոս հարիւրապետ , ի
գնդէ՝ որ կոչէր Իտալացի :

2 Հարեպաշտօն և երկիւղած Աստուծոյ ամենայն տամբ իւրով , առնէր ողորմութիւնս բազումս ի ժողովրդեանն , և յաղօթս կայր առ Աստուած յամենայն ժամ :

3 Ետես ի տեսլեան յայտնապէս զիններորդ ժամու աւուրն զհրեշ-
տակ Աստուծոյ , զի մտանէր առ նա՝ և ասէր ցնա . Կուռնէլիէ :

4 Եւ նա հայեցեալ ընդ նա զարհուրեցաւ , և ասէ . Ո՞ր է Տէր . և ասէ ցնա . Աղօթք քո՝ և ողորմութիւնք քո ելին յիշատակաւ առաջի Աստուծոյ :

5 Եւ արդ՝ յղեա արս ի Յոպպէ՝ և կոչեա զԱիմոն զմի՝ որ կոչի Պետրոս :

6 Նա մեհեալ է առ Աիմոնի ու-
մեմն խաղախորդի , որոյ է տունն մերձ ի ծով :

7 Եւ իբրև գնաց հրեշտակն՝ որ խօսէր ընդ նմա , կոչեաց երկուս ի ծառայից իւրոց՝ և զինուոր մի բարեպաշտօն ի սպասաւորացն իւ-
րոց .

8 Եւ պատմեալ նոցա զամենայն , առաքեաց զնոսա ի Յոպպէ :

9 Եւ ի վաղիւ անդր ի ճանա-
պարհ անկանել նոցա՝ և մօտ ի

1 Կեսարիայումն մին մարդ կար՝ Կուռնէլիոս անուն հարիւրապետ , էն գնտիցն (պէօլէ-կէցն)՝ որ Իտա-
լիացի էր կոչվում :

2 Հարեպաշտ՝ և աստուածա-
վախ (էր) իրան ամէն տանովքն . և շատ ողորմութիւն էր անում ժողո-
վրդի մէջն . և ամէն ժամ (ա-
հալ) աղօթք էր անում դէպի Աստ-
ուած :

3 Նա օրի իններ ժամուն (ափհա-
լուն) տեսիլքի մէջն յայտնի տես-
աւ Աստուծոյ հրեշտակըն , որ մըտ-
նում էր նորան մօտ՝ և նորան ասաւ-
մէր . Կոռնէլիոս :

4 Եւ նա երբոր նայեց դէպի նա՝ շատ վախով բռնվեցաւ , և ասաց . Ինչ է՝ Տէր . և նա ասաց նորան . Քո աղօթքդ՝ և քո ողորմութիւն-
ներդ վերբէան Աստուծոյ առաջին՝ որ յիշվին :

5 Եւ հիմիկ մարդիք ուղարկիր Յոպպէ՝ և մին Սիմօն (մարդ) կան-
չիր՝ որ Պետրոս է կոչվում :

6 Նա մտել է մին կաշի քերող (փոստաղ) Սիմօնի մօտ , որ նորա տունն ծովին մօտ է :

7 Եւ երբոր գնաց էն հրեշտա-
կըն՝ որ նորա հետ խօսում էր , ի-
րան ծառաներից երկուսին՝ և իրան սպասաւորներից մին բարեպաշտ զինուոր կանչեց .

8 Եւ ամէնըն պատմեց նորանց , և ուղարկեց նորանց Յոպպէ :

9 Եւ յետևի օրում երբոր նա-
րանք ճանապարհ ընկան , և էն

(1) Ա՟ոյր · 22 · Գործ · Ը · 2 · Ի · 12 · (2) Ա՟ոյր · 35 · (3) Ա՟ոյր · 30 · Գործ · Ժա · 13 · (4) Գործ · Ր · 43 ·

Digitized by Google

քաղաքն լինել , եւ Պետրոս ՚ի առնին կալ յաղօթս զվեցերորդ ժամուն :

10 ՚Քաղցեաւ եւ կամէր ճաշակել . եւ ՚ի պատրաստելն նոցա՝ եղեւ ՚ի վերայ նորա զարմացումն :

11 Եւ տեսանէր զերկինս բացեալ . եւ զչորեցունց առնոց կապեալ անօթ մի , իջեալ նստեալ ՚ի վերայ երկրի :

12 Որում էին ամենայն չորքոտանիք եւ սողունք երկրի եւ թռչունք երկնից :

13 Եւ եղեւ ձայն առ նա . Յարի Պետրոս , զնա՝ եւ կեր :

14 Եւ Պետրոս ասէ . ՚Ոչ՝ Տէր , զի ոչ երբէք կերայ խառնակ ինչ եւ անսուրբ :

15 Ձայն եղեւ երկրին անգամ առ նա . Զոր Աստուած սրբեաց՝ դու մի պղծեր :

16 Այս եղեւ երիցս եւ վերացաւ անօթն յերկինս :

17 Եւ մինչդեռ զարմացեալ էր ընդ միտս Պետրոս՝ թէ զինչ իցէ տեսիլն՝ զոր եսես . ահա արքն առաքեալք ՚ի Կուռնէլեայ՝ հարցին զատարանիցն Սիմոնի , կացին առ դրան :

18 Կոչեցին՝ եւ հարցանէին , եթէ Սիմոն՝ որ կոչի Պետրոս՝ աստ մտեալ իցէ :

19 Եւ մինչդեռ Պետրոս զմտաւ ածէր վասն տեսլեանն , ասէ Հոգին ցնա . Ահաւասիկ արք ոմանք խնդրեն զքեզ :

20 Այլ արի էջ՝ եւ երթ ընդ նոսա առանց իրիք խղճելոյ , զի ես քաղաքին մօտեցան , Պետրոսն վերելաւ կրտուրն վեց ժամուայն (ահա ընտիր)՝ որ աղօթք անէ :

10 Սովեց՝ եւ կամենումէր հաց ուսել , եւ երբոր նորանք դեռ պատրաստումէին՝ զարմանք էլաւ նորա վերայ :

11 Եւ տեսաւ երկինքըն բացվածք . եւ մին մեծ կրտաւի պէս ոմանի՝ չորս ծայրիցն կապած կախած էր , եւ վէր եկաւ եւ նստաւ երկրի վերայ :

12 Որ նորանում կային երկրի ամէն կերպ չորս ոտանիքներ եւ սողացողներ եւ երկնքի թռչուններ :

13 Եւ երկնքիցն ձայն եկաւ նորան . Ա՛ռ կաց Պետրոս , մորթիր՝ եւ կեր :

14 Եւ Պետրոսն ասաց . ՚Ոչ՝ Տէր , ինչու որ՝ իսկի մին ժամանակ էլ խառնակ եւ պիղծ բան չըկերայ՝ :

15 Ա՛ինէլ ձայն եկաւ նորան . Ինչ որ Աստուած սրբեց՝ դու պիղծ մի՛ համարիր՝ :

16 Այս երեք անգամ էլաւ՝ եւ էն ամանն վերացաւ երկինքն :

17 Եւ Պետրոսն դեռ որ զարմացած էր իրան մտքումն , թէ ինչ պիտի լինի էն տեսիլքն՝ որ տեսաւ . ահա էն Կուռնէլիոսիցն ուղարկվածմարդիքն՝ Սիմոնի տան համար հարցրին , եւ դրան մօտն կանգնեցին .

18 Կանչեցին եւ հարցնումէին , թէ Սիմոննն՝ որ Պետրոս է կոչվում՝ էստեղ մտա՞ծ է :

19 Եւ դեռ որ Պետրոսն տեսիլքին համար միտք էր անում , Հոգին նորան ասաց . Ահա մին քանի մարդիք քեզ ուզումեն՝ :

20 Կայց վէր կաց վէր եկ , եւ նորանց հետ գնա՝ առանց մին խըղճ-

(5) Գործ . ժա . 5 , Ասյլն : (6) Գործ . խ . 55 : Ցայտ . ԺԲ . 11 : (7) Ա՛ր . ժա . 4 : թ . 25 : բ Օբդն . ԺԳ . 3 . 7 : Նախ . գ . 14 : (8) Մատթ . ԺԵ . 11 : Ա՛ղայ . 25 : Հռովմ . ԺԳ . 14 . 17 . 20 : ա Պօղոս . ժ . 25 : ա Ցի՛ . գ . 4 : Տի՛ր . ա . 15 : (9) Գործ . ժա . 12 :

Digitized by Google

առաքեցի զնաստ :

21 Եւ իբրև էջ Պետրոս առ Նա-
սա , ասէ . Ո՞հաւասիկ ես եմ՝ զոր
ինգրէքն . զի՞նչ իրք են՝ ուստի ա-
րդ եկիքդ :

22 Եւ նորա ասեն , Կուռնելիոս
հարիւրապետ՝ այր արդար և եր-
կիւղած յԱ՛ստուծոյ , վկայեալ յա-
ժենայն ազգէն Հրէից . հրաման
առ ՚ի հրեշտակէ սրբոյ՝ կոչել զք-
քեզ ՚ի տուն իւր՝ և լսել բանս ՚ի
քէն :

23 Կոչեաց զնաստ ՚ի ներքս՝ և
առ իւր ագոյց . և ՚ի վաղիւ անդր
յարուցեալ Պետրոս՝ գնաց ընդ Նա-
սա . և ոմանք յեղբարց անտի՝ որ
՚ի Յոպպէ էին՝ եկին ընդ Նմա :

24 Եւ ՚ի վաղիւ անդր մտին ՚ի
Կեսարիա . և Կուռնելիոս ակնայր
նոցա , կոչեցեալ զազգատոհմն իւր ,
և զմտերիմս բարեկամսն :

25 Եւ եղև ՚ի մտանելն Պետրո-
սի՝ ընդ առաջ եղև նմա Կուռնէ-
լիոս , անկեալ առ ոտն՝ երկիր-
պագանէր :

26 Եւ Պետրոս կանգնեաց զնա՝
և ասէ . Յոտն կաց՝ և ես ինքն
մարդ եմ :

27 Եւ խօսելով ընդ Նմա եմուտ
՚ի ներքս . և գտանէր անդ ժո-
ղովեալ բազումս :

28 Եւ ասէ ցնոսա . Դուք ինք-
նին գիտէք՝ ոչպէս անմարթ է ա-
ռընն ՚ուրէք հալել կամ մերձենալ
առ այլազգի . և ինձ Ա՛ստուած ե-
ցոյց մի՛ զոք խաւնակ կամ անաւրէն
ասել ՚ի մարդկանէ :

29 Ա՛սան այսորիկ և առանց ընդ-

մտանելոյ անկոչ , ինչու որ՝ ես ա-
ղաչեցի նորանց[10] :

21 Եւ երբոր Պետրոս վէր եկաւ
նորանց մօտ , ասաց . Ա՛հա ես եմ
որ ուզուածք . ի՞նչ գան կայ՝ որ
նորա համար եկիք գուք :

22 Եւ նորանք ասացին , Կուռնէ-
լիոս հարիւրապետն՝ արգար և աստ-
ուածավախ մարդ[11] , որ ՚ի բոլոր
ամէն ազգին քաղի վկայաբերեալ ու-
նի[12] . նա հրաման առաւ սուրբ հր-
եշտակէն՝ որ քեզ կանչէ իրան
տունն՝ և քեզանից խօսքեր լսէ :

23 Ետքը կանչեց նորանց՝ և իրան
մօտ պահեց . և յետևի օրուան Պետ-
րոս վերկացաւ՝ և նորանց հետ գը-
նաց . և էն եղբարներէնն՝ որ Յոպ-
պէ յոյնն էին , մին քանիսն նորա
հետ եկին[13] :

24 Եւ հետևեալ օրուն մտին կե-
սարիա . և Կուռնէլիոս իրան ազ-
գականներին և ընտանի բարեկամ-
ներին կանչել էր , և սպասուէր
նորանց :

25 Եւ էլաւ երբոր Պետրոսն ներս
էր մտնում՝ Կուռնէլիոսն դուրս ե-
կաւ նորա առաջն , և նորա առ-
ներն ընկած երկրպագութիւն էր
անում :

26 Եւ Պետրոսն կանգնեցրաց
նորան՝ և ասաց . Վեր կաց՝ հենց
ես ինքս էլ մարդ եմ[14] :

27 Եւ նորա հետ խօսելով ներս
մտաւ . և գտաւ շատ մարդ ժո-
ղովված գոտաւ :

28 Եւ նորանց ասաց . Դուք ինք-
ներդ գիտաւքք՝ (թէ) ինչպէս չի
վայելում ՚ուրեայ մարդոյ՝ որ մի
այլազգոյ դիպչէլ կամ մտաներայ[15] . և
Ա՛ստուած ինձ ցոյց առաւ[16] . որ
մարդկանցից իսկի մինն էլ խա-
նակ կամ անաւրէն չըպիտի ասվի :

29 Որտհամար էլ առանց մի՛ բան

(10) Գործ . ժ . 7 : (11) Գործ . ժ . 1 , 2 , Լայլն : (12) Գործ . իբ . 12 : (13) Ա՛ստ . 15 : Գործ . ժա . 12 : (14) Գործ . ժգ . 14 , 15 : Յայտ . ԺԹ . 10 . իբ . 9 : (15) Ծեմ . գ . 9 . ԺԸ . 26 : Գործ . ժա . 3 : Գաղ . բ . 12 . 14 : (16) Գործ . ժե . 8 , 9 : Եփես . գ . 6 :

Digitized by Google

բանս ինչ ածելոյ եկիր կոչեցեալ . բայց արդ հարցանեմ , Ընդէ պէտս կոչեցիք զիս ։

30 Եւ Կուռնէլիոս ասէ . Չաւուրջ քան զչորս աւուրս մինչ ցայս ժամ կայի յաղօթս յինն ժամն ի տան իմում , և ահա այր մի եկն՝ եկաց առաջի իմ ի հանդերձս լուսափառս , և ասէ .

31 Կուռնէլիոս՝ լսելի եղեն աղօթք քո . և ողորմութիւնք քո յիշեցան առաջի Աստուծոյ ։

32 Եւ արդ՝ յղեա՛ ի Յոպպէ՝ և կոչեա զՍիմոն , որ կոչեցեալն է Պետրոս . սա մնեալ է ի տանն Սիմոնի ուրուսի խաղխաղդի մերձ ի ծովեզր . որ եկեսցէ , և խօսեսցի քեզ ։

33 Եւ ես իսկ և իսկ յղեցի առ քեզ . դու բարւոք արարեր՝ զի եկեր . արդ՝ ամենեքեան մեք առաջի Աստուծոյ կամք լսել զամենայն , զոր հրամայեալ է քեզ ի Տեառնէ ։

34 Բացաւ Պետրոս զբերան իւր՝ և ասէ . Ա՛շմարտութեամբ հասանեմ , զի ոչ գոյ ակնառութիւն առ ի Աստուածոյ .

35 Այլ յամենայն ազգս՝ որ երկնչին ի նմանէ՝ և գործեն զարդարութիւն , ընդունելի է նմա ։

36 Զբանն առաքեաց որդւոցն Իսրայէլի՝ աւետարանել զհաշտութիւն ի Յեսուէ Քրիստոսէ . սա է ամենեցունց Տէր ։

37 Դուք ինքնին գիտէք զբանն , որ ծածկելոյ եկիր , երբեր կանչվեցայ . բայց հիմիկ հարցնումեմ , Ինչ բանի համար կանչեցիք ինձ ։

30 Եւ կուռնէլիոսն ասաց . Չորս օրից առաջ մինչև էս ժամս՝ իմ սան մէջն աղօթք էի անում իմ ժամուն , և ահա մին մարդ եկաւ՝ կանգնեց իմ առաջիս[17] սպիտակ շորերով[18] , և ասաց .

31 Կուռնէլիոս՝ քու աղօթքդ լսեվեցաւ[19] . և քո ողորմութիւնները յիշվեցան Աստուծոյ առաջին[20] ։

32 Եւ հիմիկ ուղարկիր Յոպպէ՝ և կանչիր էն Սիմոնին՝ որ Պետրոս է կոչվում . սա մնում է մին կաշի քերող (փոպոչ) Սիմոնի տունը ծովին մօտ . որ նա գայ , և քեզ հետ խօսի ։

33 Եւ ես շուտով քեզ մօտ ուղարկեցի . (և) դու շատ լաւ արիր՝ որ եկիր . հիմիկ մենք ամէնքս Աստուծոյ առաջին կանգնած ենք՝ որ լսենք էն ամէնը , որ Տէրոջից քեզ հրամայած է ։

34 Պետրոսն իրան բերանը բացաւ՝ և ասաց . Ա՛շմարտութեան նով հասկացել եմ , որ Աստուծոյ առաջին երեսպաշառութիւն չկայ[21] .

35 Այլ ամէն ազգերումն , ով որ վախենում է նորանից՝ և արդարութիւն է գործում , ընդունելի է նորան[22] ։

36 Այս էն բանըն ուղարկեց Իսրայէլի որդոցն համար՝ որ խաղաղութիւն աւետարանի Յեսուսի Քրիստոսի ձեռնից[23] . սա է ամէնի Տէրն[24] ։

37 Դուք ինքներդ գիտումիք էն

(17) Գործ . ա . 10 ։ (18) Մատթ . իբ . 3 ։ Մարկ . ժդ . 5 ։ Ղուկ . իգ . 4 ։ (19) Ա՛յր . 4 , Աստղ . Գործ . ժ . 12 ։ (20) Նէեր . գ . 10 ։ (21) բ Օրին . ժ . 17 ։ բ Մեսս . ժբ . 7 ։ Յոբ . լբ . 19 ։ Հռոմ . բ . 11 ։ Գաղ . բ . 6 ։ Նէեմ . գ . 9 ։ Նոզ . գ . 25 ։ ա Պետր . ա . 17 ։ (22) Գործ . ժե . 9 ։ Հռոմ . բ . 13 . 27 . գ . 22 . 29 . ժ . 12 , 13 ։ ա Կորնթ . ժբ . 13 ։ Գաղ . գ . 28 ։ Նէեմ . բ . 13 . 16 . գ . 6 ։ (23) Եսայ . ծէ . 10 ։ Նէեմ . բ . 14 . 16 , 17 ։ Նոզ . ա . 20 ։ (24) Մատթ . իբ . 18 ։ Հռոմ . ժ . 12 ։ ա Կորնթ . ժե . 27 ։ Նէեմ . ա . 20 . 23 ։ ա Պետր . գ . 22 ։ Յայտ . ժէ . 14 . ժբ . 16 ։

Digitized by Google

որ եղև ընդ ամենայն Երեսաստան սկսեալ ի Գալիլեայ յետ մկրտութեանն՝ զոր քարոզեաց Յովհաննէս :

38 ԶԻսուս՝ որ ի Նազարեթէ՝ զոր օծն Աստուած Հոգւով Սրբով և զօրութեամբ . որ շրջեցաւ բարի առնել՝ և բժշկել զամենայն ըմբռնեալս ի Սատանայէ . զի Աստուած էր ընդ նմա :

39 Եւ մեք վկայ եմք ամենայնի՝ զոր արար յերկրին Երեսաստանի՝ և Երուսաղէմ . զոր և սպանին կախեալ զփայտէ :

40 Զնա Աստուած յարոյց յերրորդ աւուր . և ետ նմա յայտնի լինել .

41 ոչ ամենայն ժողովրդեանն . այլ մեզ վկայից յառաջագոյն ընտրեցս Աստուծոյ . որ և կերաք՝ և արբաք ընդ նմա՝ յետ յարութեան նորա ի մեռելոց :

42 Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել ժողովրդեանն՝ և վկայութիւն դնել , թէ նա է սահմանեալն Աստուծոյ դատաւոր կենդանեաց և մեռելոց :

43 Զնմա ամենայն մարգարէք վկայեն , թողութիւն մեղաց առնուլ անուամբ նորա՝ ամենայն հաւատացելոց ի նա :

44 Եւ մինչդեռ խօսէր Պետրոս զբանս զայս , հանգեաւ Հոգին Սուրբ ի վերայ ամենեցուն՝ որ լսէին զբանն :

բանըն , որ էլաւ ամէն Երեսաստանումն Գալիլեայիցն սկսած՝ են մկրտութենէն եւս , որ Յոհաննէս քարոզեց[25] :

38 Յնն Յիսուսին՝ որ Նազարէթիցն (է)՝ որ նորան Աստուած Սուրբ Հոգով և զօրութենով օծեց[26] . որ մանեակաւ բարի անելոյ՝ և Սատանայիցն ամէն բանըվածներըն բժշկելոյ Համար . ինչպէս՝ Աստուած նորա հետն էր[27] :

39 Եւ մենք վկայ ենք էն ամենին՝ որ Երեսաստանի երկրումն՝ և Երուսաղէմումն արաւ[28] . որ նորան էլ փայտից կախած սպանեցին[29] :

40 Նորան Աստուած յարոյց երեք օրումն . և նորան յայտնի առաւ[30] .

41 ոչ թէ ամէն ժողովրդին , բայց մեզ Աստուածանից առաջ ընտրված վկաներիս[31] . որ էլ կերինք և խմեցինք նորա հետ՝ նորա մեռնելների միջիցն յարութիւն առնելուն եւս[32] :

42 Եւ պատուիրեաց մեզ՝ որ ժողովրդին քարոզենք[33] և վկայութիւն դնենք , թէ նա Աստուածանից սահմանված է[34] կենդանիների և մեռելներն դատաւոր[35] :

43 Նորան ամէն մարգարէներն վկայութիւն են տալիս[36] , որ նորա անունովն մեղաց թողութիւն կառնեն էն ամենքն՝ որ հաւատասն նորան[37] :

44 Եւ դեռ քանի որ Պետրոսն էս բանըս խօսումէր , Սուրբ Հոգին վէր եկաւ էն ամենին վերայ՝ որ էն խօսքն լսումէին[38] :

(25) Գործ . բ . 22 : գ . 37 : Նկր . ա . 9 : (27) Հովհ . գ . 2 : (28) Գործ . բ . 32 : (29) Գործ . է . 39 : (30) Գործ . բ . 24 : (31) Հովհ . ժդ . 17 . 22 : Գործ . ժդ . 31 : (32) Գործ . խդ . 30 . 43 : Հովհ . խ . 18 : (33) Մատթ . իբ . 19 , 20 : Գործ . ա . 8 : (34) Հովհ . է . 22 . 27 : Գործ . ժբ . 31 : (35) Հռոմ . ժգ . 9 , 10 : բ Կորնթ . է . 10 : բ Տիմ . գ . 1 : ա Պետր . դ . 5 : (36) Նաւմ . ծգ . 11 : Նրեմ . լա . 34 : Գործ . բ . 24 : Մատթ . է . 18 : Օբադ . ժբ . 1 : Մագ . գ . 2 : Գործ . իգ . 22 : (37) Գործ . ժբ . 9 : իգ . 18 : Հռոմ . ժ . 11 : Գաղ . գ . 22 : (38) Գործ . գ . 31 : ը . 15 , 16 , 17 :

Digitized by Google

45 Ոչ արմացան՝ որք ի թլփատու-
թենէ անտի հաւատացեալք եկեալ
էին ընդ Պետրոսի . զի և ի հե-
թանոս պարգեւք Հոգւոյն Սրբոյ
ցեղոյն էին :
46 Վասնզի լսէին ի նոցանէ խօ-
սիլ լեզուաւ՝ և մեծացուցանել զԱս-
ուած :
47 Յայնժամ պատասխանի ետ
Պետրոս . Միթէ զջուր որ արգե-
լուկարէ առ ի չմկրտել զսոսա .
որք և զՀոգին Սուրբ ընկալան՝ որ-
պէս և մեք :

48 Եւ հրամայեաց նոցա մկրտիլ
յանուն Յիսուսի Քրիստոսի . յայն-
ժամ աղաչեցին զնա լինել անդ ա-
ւուրս ինչ :

45 Ոչ արմացան էն թլփատութե-
նիցն հաւատացեալներն՝ որ Պետրո-
սին հետ եկել էին[39] . որ հեթա-
նոսաց վերայ եւս Շնորհք Հոգւոյ սուրբ
գեւներն թափեալ[40] :
46 Ինչու որ լսում էին՝ որ նորանք
լեզուներով խօսում էին՝ և Աստու-
ծոյն փառաւորում էին :
47 Յն ժամանակն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ՝ և ասաց . Միթէ
մինն կարօղ է ջուրըն արգե-
լել որ սորանք չըմկրտվին . որ
Շնորհք Հոգին ընդունեցին՝ ինչպէս
որ մենք[41] :
48 Եւ նորանց հրամայեց տուաւ[42]
որ Յիսուսի Քրիստոսի անունովը
մկրտվին[43] . էն ժամանակն աղա-
չեցին նորան՝ որ մինչեանի օր էն-
տեղ կենայ :

ԿԻ • ԺԱ

1 Առաքեալներն և հաւատացեալներն նզովեալ համարէին զՊետրոսից , թէ նա անթլփատ մարդկանց մօտ մտել էր , 5 Լինքն իրան անձրն կարդալոցնէ , 18 Եւ նորան ամէն ևս կընդունեն : 19 Փիւնիկէ և Կիպրոս և Անտիոքիա ամենայնեան առաքեալքն տարածվելոյն համար , Բառնաբասն էն քաղաքներն կուղարկեն՝ որ նորանց հաստատէ : 26 Աշակերտն առաջ Անտիոքումն Քրիստոնեայ կանուանվին : 27 Մարգարէ ժամանակ ըստ ամենայնի բնակված եղբարներն օգնութիւն կանեն :

1 Առաքեալներն և եղբարքն՝ որ
էին ի Հրէաստանի , զի և ի հեթանոս ընկալան զբա-
նն Աստուծոյ :

2 Յայց յորժամ ել Պետրոս
Երուսաղէմ , խղճէին ի նմանէ՝
որ ի թլփատութենէ անտի հաւա-
տացեալքն .
3 Եւ ասէին , թէ Եմուտ առ
այր անթլփատս՝ և ուտեր ընդ նո-
սա :
4 Եւ սկսաւ Պետրոս պատմել
նոցա կարգաւ՝ և ասէ .

1 Առաքեալներն և էն եղբար-
ներն՝ որ Հրէաստանի կողմերումն
էին՝ լսեցին , որ հեթանոսների մէջ
էլ Աստուծոյ խօսքըն ընդունեցին :
2 Յայց երբոր Պետրոն վեր է-
լաւ եկաւ Երուսաղէմ , էն հաւա-
տացեալներն՝ որ թլփատութենից
(էին) քաշվում էին նորանից[1] :
3 Եւ ասում էին , թէ Կա ան-
թլփատ մարդկանց մօտ մտաւ[2] , և
նորանց հետ (հաց) կերաւ[3] :
4 Եւ Պետրոն սկսեց կարգով
պատմել նորանց՝ և ասաց[4] :

(39) Գործ . 23 : (40) Գործ . ժա . 18 : Գործ . գ . 14 : (41) Գործ . ժա . 17 : ժե . 8 , 9 : Հռոմ . ը . 13 : (42) ա Կորնթ . ա . 17 : (43) Գործ . բ . 38 : ը . 16 : (1) Գործ . ժ . 45 : Գործ . բ . 12 : (2) Գործ . ժ . 28 : (3) Գործ . բ . 13 : (4) Ղուկ . ա . 3 :

Digitized by Google

5 Եւ էի՛ ի քաղաքին ի Յոպպէ յաղօթս՝ եւ տեսանէի՛ ի զարմանալի տեսլեան տես. իջանել անօթ ինչ իբրեւ կաւոյ մեծի զչորեցունց ծագս՝ նոց կախեալ յերկինից՝ եւ եհաս մինչեւ առ իս ։

6 Յոր սկսուցեալ հայեի՛. եւ տեսի զչորքոտանիս երկրի, եւ զգազանս, եւ զսողունս, եւ զթռչունս երկնից ։

7 Եւ լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս. Ա՛րի Պետրոս՝ զնա եւ կե՛ր ։

8 Եւ ասեմ. Ո՛չ՝ Տէր, զի խառնակ ինչ եւ անսուրբ ո՛չ երբէք եմուտ ի բերան իմ ։

9 Պատասխանի ետ ինձ երկիցս անգամ բարբառն յերկնից. Զոր Ա՛ստուած սրբեաց՝ դու մի՛ խառնակ համարիր ։

10 Ա՛յս եղե երիցս, եւ վերացաւ ամենայն դարձեալ յերկինս ։

11 Եւ ահա անդրէն երեք արք եկին կացին առ ապարանիցն՝ ուր եան էի, առաքեալք ի Կեսարիայ առ իս ։

12 Եւ ասէ ցիս Հոգին՝ երթալ ընդ նոսա՝ եւ մի՛ ինչ խղճել. եւ եկին ընդ իս եւ սուրբ վեցերորդին եղբարբս, եւ մտաք ի տուն առնն այնորիկ ։

13 Եւ պատմեաց մեզ՝ որպէս եւ տես զՀրեշտակն ի տան իւրում, զի կայր եւ ասէր ցնա. Առաքեա՛ ի Յոպպէ, եւ կոչեա զՍիմոն ըզկոչեցեալն Պետրոս.

14 Որ խօսեցի բանս ընդ քեզ, որովք կեցցես դու եւ ամենայն տունդ քո ։

15 Եւ իբրեւ սկսայ խօսել՝ եկն Հոգին Սուրբ ի վերայ նոցա. որպէս եւ ի վերայ մեր ի սկզբանն ։

5 Եւ Յոպպէ քաղաքաւանի աղօթք էի անում՝ և զարմանքով տեսիլք տեսի. որ ինն մեծ կաւէ պես աման՝ չորս ծայրիցն կախած երկնքիցն վէր էր գալիս՝ և հասաւ մինչև ինձ մօտ՝ ։

6 Որոնն պըլշած նայուածքի. և տեսի երկրի չորս տանիքներըն, և գազաններն, և սողացողներըն, և երկնքի թռչուններըն ։

7 Եւ ձայն լսեցի՝ որ ասում էր ինձ. Պետրո՛ս՝ վե՛րկաց՝ մորթի՛ր և կե՛ր ։

8 Եւ ասացի. Ո՛չ՝ Տէր. ինչու որ՝ խակի մին ժամանակ մին խառնակ և անսուրբ բան իմ բերանս չէ մտած ։

9 Ձայնն երկնքիցն ինձ երկրորդ անգամ պատասխան առաւ. Ն՛ն որ Ա՛ստուած սրբեց՝ դու խառնակ մի՛ համարիր ։

10 Ն՛ա երեք անգամ էլաւ, և բոլոր ամենն միմեանց վերացաւ երկինքն ։

11 Եւ ահա շուտով երեք մարդիք եկին կանգնեցին՝ էն տան առաջքին, որտեղ ար ես կայի, ուղարկուածք ։

12 Եւ Հոգին ինձ ասաց՝ որ նոցանց հետ գնամ՝ և խակի խրճմըտանք չանեմ՝ ։ սորանք էլ էս վեց եղբարքս ինձ հետ եկին, և մտինք էն մարդոյ տունն՝ ։

13 Եւ պատմեց մեզ՝ թե ինչպես տեսաւ հրեշտակին իրան տանը միջումն, որ կանգնած էր՝ և ասում էր նորան. Ուղարկիր Յոպպէ, և կոչուած Սիմոնին կանչէր՝ ։

14 Որ քեզ հետ բաներ կըխօսի, որ նորանով կապրիս դու՝ և քո տանին տունդ ։

15 Եւ երբոր սկսեցի խօսիլ, Սուրբ Հոգին եկաւ նորանց վերայ. ինչպես որ մեզ վերայ սկզբումն՝ ։

(5) Գործ • ժ • 9 ; Ասյն ։ (6) Ելից • ժշ • 13 ։ Գործ • ժ • 10 ։ Ժե • 7 (7) Գործ • ժ • 23 ։ (8) Գործ • ժ • 30 ; (9) Գործ • բ • 4 ։

Digitized by Google

16 Ելիցեմի զբանն Յեսուն՝ զոր ա-
սէրն . Յովհաննէս մկրտեաց ՚ի ջուր .
բայց դուք մկրտիցիք ՚ի Հոգին
Սուրբ :
17 Իսկ որդ՝ եթէ գՀաստատակաց
պարգևն եառ Աստուած և նոցա՝
որպէս և մեզ՝ ՚ի հաւատալն ՚ի
Տէր Յիսուս ՝Քրիստոս . ես զի՞նչ
կարօղ էի արգելուլ զԱստուած :

18 Եւ լուեալ զայս , լռեցին և
փառաւոր առնէին զԱստուած՝ և
ասէին . Ուրեմն և ՚ի հեթանոսս
ետ Աստուած զապաշխարութիւն
կենաց :
19 Եւ ցրուեալքն ՚ի նեղութենէն
որ եղև ՚ի վերայ Ստեփաննոսի՝
հասին մինչև ՚ի փիւնիկէ և ՚ի Կիպ-
րոս և ՚ի Հանտիոքիա . ոչ ումեք
խօսէին զբանն , բայց միայն ՚ի Հրէ-
ից :

20 Եւ էին ոմանք ՚ի նոցանէ որք
Կիպրացիք և Կիւրենացիք՝ որք մըտ-
եալ ՚ի Հանտիոք՝ խօսէին ընդ Յոյն-
սն աւետարանեալ զՏէր Յիսուս :

21 Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ նո-
սա , և բազմութիւն հաւատացելոց
դարձաւ ՚ի Տէր :
22 Լուաւ եղև բանս այս յականջս
եկեղեցւոյն , որ էր ՚ի Երուսաղէմ ,
վասն նոցա . և առաքեցին զՆաա-
նաբաս մինչև ՚ի Հանտիոք .

23 Որ իբրև եկն՝ ևետես զշըն-
նորհսն Աստուծոյ՝ ուրախ եղև , և
պատուիրէր զամենեսեան՝ յօժարու-
թեամբ սրտի կալ նոցա ՚ի Տէր :

24 Զի էր այր զուարթամիտ՝ և
լի Հոգւով Սրբով և հաւատովք .

16 Ելիշեի Տէրի էն խօսքըն՝ որ
ասուէր . Յովհաննէսն ջրով մկըր-
տեց[10] . բայց դուք Սուրբ Հոգով
կըմկրտվիք[11] :
17 Ուրեմն՝ թէ որ Աստուած հա-
ւասարակաց պարգևըն նորանց էլ տը-
ւաւ[12] , ինչպէս որ մեզ՝ որ Տէր
Յիսուս ՝Քրիստոսին հաւատացինք .
ես ի՞նչպէս կարօղ էի Աստուծոյն
արգելել[13] :
18 Եւ երբոր լսեցին էս , լուռ
կացան և փառաւորուվին Աստու-
ծոյն՝ և ասուվին . Ուրեմն հե-
թանոսներուն էլ Աստուած կենաց
ապաշխարութիւնըն տուաւ[14] :
19 Եւ նորանք որ ցրված էին էն
նեղութենիցն՝ որ Ստեփաննոսի վե-
րայ էլաւ , մինչև Փիւնիկէ և
Կիպրոս և Հանտիոքիա հասին . ի-
կի մընին Աստուծոյ բանըն չէին
խօսում , բայց մենակ Հրեաներ-
ին[15] :
20 Եւ նորանցից մինքանիան կա-
յին Կիպրացի և Կիւրենացի մարդ-
իք , որ Հանտիոք մտած խօսում-
էն Յունաց հետ՝ (և) աւետարա-
նուվին Տէր Յիսուսըն[16] :
21 Եւ Տէրի ձեռն նորանց հետ
էր[17] . և շատերն հաւատացին՝ և
դէպի Տէրն դարձան[18] :
22 Լուա բանս , որ նորանց հա-
մար էլաւ՝ լավեցաւ էն եկեղեցւոյ ա-
կանջներուն , որ Երուսաղէմումն
էր , և Բառնաբասին ուղարկեցին
մինչև Հանտիոք[19] :
23 Նա երբոր եկաւ , և Աստու-
ծոյ շնորհքներըն տեսաւ՝ ուրախ
էլաւ , և միսիթարուվեր ամենին՝
որ սրտի յօժարուվենով Տէրին
հետ մնան[20] :
24 Ինչու որ՝ նա արթուն մարդով
մարդ էր՝ և Սուրբ Հոգով և հա-

(10) Մարկ . գ . 11 : Յովհ . ա . 26 . 33 : Գործ . ա . 5 : ԺԲ . ե : (11) Նայ .
իզ . 8 : Յովել . բ . 28 : գ . 18 : (12) Գործ . ԺԱ . 8 , 9 : (13) Գործ . ժ . 47 :
(14) Հռոմ . ժ . 12 , 13 : ԺԱ . 9 . 16 : (15) Գործ . ը . 1 : (16) Գործ . գ . 1 :
բ . 29 : (17) Լուկ . ա . 66 : Գործ . ը . 47 : (18) Գործ . բ . 35 : Ա՛ծ Յեսան
42 : (19) Գործ . ը . 27 : (20) Գործ . ԺԳ . 43 : ԺԵ . 23 :

Digitized by Google

և յաւելու ժողովուրդ բազում Տեառն :

25 Եւ եկ ի Տարսոն խնդրել զՍաւղոս , և գտեալ զնա՝ ած Յ Անտիոք :

26 Եւ եղև նոցա զամս ողջոյն ժողովել Եկեղեցին՝ և ուսուցանել ժողովուրդ բազում , և անուանել նախ Յ Անտիոք զաշակերտան Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ս Ե Ա Յ Ս :

27 Ի նդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ի Ջին Երուսաղեմէ մարգարէք՝ Յ Անտիոք :

28 Եարուցեալ մի ոմն ի նոցանէ անուն Ա գաբոս՝ նշանակեաց Հոգւովն սով մեծ լինել ընդ ամենայն աշխարհ , որ եղև առ Կղովդեաս :

29 Ոմանց յաշակերտաց անտի , որպէս զիարդ կարօղ ոք էր՝ իւրաքանչիւրոք ի նոցանէ որոշեցին առաքել ի պէտս եղբարցն՝ որ բնակեալ էին ի Հրէաստանի .

30 Զոր և արարին իսկ՝ առաքեալ առ երիցունսն ի ձեռն Բառնաբայ և Սաղոսի :

1 Եւ էին ի Հանդիսի Անտիոքայ ի մարգարէսն և ի վարդապետսն Բառնաբաս և Սիմէոն որ կոչեցաւ Նեգր , և Ղուկիոս Կիւրենացի , և Մանայէն որ էր հանդերձ Հերովդէսի չորեքտասանաւորի , և Սաւղոս :

2 Եւ մինչդեռ պաշտէին զՏէր և պահս կային , ասէ Հոգին Սուրբ . Սահմանեցէք ինձ զԲառնաբաս և զՍաւղոս ի գործ զոր կոչեցի զնոսա :

3 Յետ պահոց և աղօթից եդեալ ի նոսա զձեռս՝ արձակեցին զնոսա :

4 Եւ նոքա առաքեալք ի Հոգւոյն Սրբոյ՝ եկին Սելեւկիա , և անտի նաւեցին Կիպրոս :

5 Եւ եղեալ ի Սաղամինա՝ քարոզէին զբան Աստուծոյ ի ժողովարանսն Հրէից . և էին ունելով զՅովհաննէս ի սպասաւորութեան :

6 Եւ երթեալ զամենայն կղզին մինչև ի Պափոս՝ գտին մարդ մի կախարդ , մարգարէ սուտ Հրէայ , որում անուն էր Բարիսեան :

7 Որ էր հանդերձ Սերգեայ Պօղոսի անդրանկապետի կղզւոյն . որ կոչեցեալ զիմաստասէր Սերգիոս՝ կայր ընդ նմա . որ կոչեցեալ զՍաւղոս՝ կամեցաւ լսել զբանն Աստուծոյ :

8 Ելիմաս կախարդ՝ այսպէս թարգմանի անուն նորա՝ դիմադրէր նոցա , խնդրելով դարձուցանել զանդրանկապետն յաւանդէ հաւատոյ :

9 Եւ Սաւղոս որ և Պօղոս՝ լցեալ Հոգւով Սրբով՝ հայեցաւ ի նա ,

10 Եւ ասէ . Ով լի ամենայն նենգութեամբ և ամենայն չարութեամբ , որդի սատանայի , թշնամի ամենայն արդարութեան , մի՞ դադարեսցես ի խոտորել զուղիս Տեառն զուղղութիւնս :

11 Եւ արդ ահա ձեռն Տեառն ի քեզ , և կուրասցիս՝ մի տեսանիցես զարեգակն մինչև ցժամանակ մի . և անկաւ ի նա մէգ և խաւար , և պտըտէր՝ խնդրելով որ առաջնորդեսցէ նմա ձեռամբ :

12 Յայնժամ տեսեալ անդանդաղն զեղեալսն՝ հաւատաց , զարհուրեալ ի վարդապետութենէ Տեառն :

13 Եւ մեկնեալ Պօղոս և ընկերք նորա ի Պափոսէ՝ եկին Պերգէ Պամփիլիոյ . և Յովհաննէս բաժանեալ ի նոցանէ՝ դարձաւ Երուսաղեմ :

14 Եւ նոքա անցեալ ի Պերգէ՝ եկին Անտիոք Պիսդեայ , և մտեալ ի ժողովարանն աթոռ եդին :

15 Եւ յետ ընթերցման Օրինացն և Մարգարէիցն՝ առաքեցին իշխանքն ժողովարանին առ նոսա՝ ասելով . Արք եղբարք , եթէ իցէ ինչ բան ի ձեզ՝ ասասցէք ի մեզ առ ժողովուրդն :

16 Եւ յարուցեալ Պօղոս՝ և ձեռամբ հարկանելով՝ ասէ . Արք Իսրայէլացիք , և որ երկնչիք ի Տեառնէ՝ լուարուք :

17 Աստուած ազգիս Իսրայէլի ընտրեաց զհարսն մեր , և զժողովուրդն բարձրացոյց ի տկարութեան իւրեանց՝ ի հողմոյ ելից ի նոսա ի Հայաստանեայց աշխարհի , և ի բազում ժամանակս սնոյց զնոսա ի տկարութեան իւրեանց :

18 Եւ զամս քառասուն ի տանն Յ Ս Ր Ա Յ Ե Լ Ի Ց ի ձեռն Մովսիսի՝ ի Հրէից աշխարհի :

19 Եւ ի կորուսանելն զազգս եօթն ի Քանանացւոց աշխարհի՝ ի ձեռն Ի Ե Ս Ո Ւ Ի Ն Ա Վ Ա Ն Դ Ի Ն ազգիս Իսրայէլի :

20 Եւ զամս չորեքհարիւր և յիսուն ետ դատաւորս մինչև ցՍամուէլ մարգարէ :

21 Եւ ապա խնդրեցին թագաւոր , և ետ Աստուած զՍաւուղ որդի Կիսայ , այր ի ցեղէ Բենիամինի , զամս քառասուն :

22 Եւ հանեալ զնա՝ յարոյց զԴաւիթ նոցա ի թագաւոր , որում և վկայեաց ասելով . Գտի զԴաւիթ որդի Յեսսեայ , այր ըստ սրտի իմում , որ առնիցէ զկամս իմ ամենայն :

23 Յայսմանէ զաւակէ ըստ խոստմանն ածին Աստուած Յ Ի Ս Ո Ւ Ա Ն Ա Ւ Ա Զ Ն Ի Ս Ր Ա Յ Ե Լ Ի Ց Ի փրկութիւն :

24 Որում նախ քարոզեաց Յովհաննէս զմկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն ազգի Իսրայէլի :

25 Եւ դուրս եկաւ գնաց Յովհաննէս՝ որ Սաղոսին խնդրէք , և նորան գտաւ բերաւ Յ Անտիոք :

26 Եւ էլաւ որ նորանք էին բոլոր տարին ժողովվուածին էն եկեղեցոյն մէջ՝ և շատ ժողովուրդ էին սովորցնում , և աշակերտներն առաջ Յ Անտիոքումն Ք Ր Ի Ս Տ Ո Ն Ե Ա Յ Ս անուանվեցան :

27 Եւ էն օրերումն Երուսաղէմցըն մարգարէներ վէր եկին Յ Անտիոք :

28 Որոնցից մինն՝ Ա գաբոս անուն վերկացաւ՝ Հոգովն նշանակեց , (թէ) բոլոր աշխարհիս մէջն մեծ սով պիտի լինի , որ կը ղովդիոսի ժամանակումն էլաւ :

29 Նայց էն աշակերտներից , ինչպէս որ մին կարօղ էր՝ նորանց ամէն մէկն ընտրեցին՝ որ պէտք լինօղ բան ուղարկեն էն եղբարներին՝ որ Հրէաստանումն բնակված էին :

30 Որ էլ հենց արին՝ և ուղարկեցին էրեցներին մօտ՝ Բառնաբասի և Սաղոսի ձեռովն :

ԳԼ . ԻՐ

1 Հրեայքս թագաւորին քրիստոնեաներին դէմ արած հալածանքն , Յակոբին սրով կըտրնէ և Պետրոսին էլ բանտի մէջ կը դնէ . որ Նիկեղեցին աղօթքով մին հրեշտակ կազատ նորան : 20 Հերովդէս հպարտաբերնով Ըստուծոյն վայելած փառքն իրան վերայ առնելն համար , Տէրն հրեշտակն կը զարնէ նորան և որդունքներով լցված կըստակվի : 24 Ըստ առակվելոյն նաև Ըստուծոյ խօսքն աճումէր և շատանում :

1 Յն ժամանակներումն Հերովդէս թագաւորն ձեռն ձգեց՝ որ եկեղեցուցն մին քանիսըն չարչարէ :

2 Եւ Յակոբին՝ Յոհաննէսի եղբօրն սրով սպանեց[1] :

3 (Երբոր) տեսաւ՝ թէ Հրեա-

(21) Գործ . գ . 5 : (22) Ա Իր . 21 : Գործ . է . 14 : *Ը՛ Տեառն 43 : (23) Գործ . ժ . 30 : (24) Գործ . բ . 17 : Ժգ . 1 : Ժէ . 32 : Իա . 9 : ա Կորնթ . Ժբ . 28 : Եփես . գ . 11 : (25) Գործ . իա . 10 : (26) Հռով . Ժէ . 26 : ա Կորնթ . Ժգ . 1 : բ Կորնթ . ժ . 1 : (27) Գործ . Ժբ . 25 : (1) Մատթ . գ . 21 * ժ . 33 :

Digitized by Google

ջըն , յաւել և ունել զՊետրոս . և էին աւուրքն բաղարջակերաց ։

4 Որ իբրև կալաւ՝ եդ ի բանտ , և մատնեաց չորից չորրորդաց զինուորաց պահել զնա . և կամէր յետ զատկին ածել զնա ժողովրդեան ։

5 Եւ Պետրոս ի պահեստի էր ի բանտին . և աղօթք ստէպ լինէին յեկեղեցւոյն վասն նորա առ Աստուած ։

6 Իբրև կամեցաւ զնա ածել՝ ի գիշերին այնմիկ էր Պետրոս ի քուն ի մէջ երկուց զինուորաց՝ կապեալ կրկին շղթայիւք . և պահապանքն առաջի դրանն պահէին զբանտն ։

7 Եւ ահա հրեշտակ Տեառն եկն եկաց ի վերայ՝ և լոյս ծագեաց ի տանն , և խթեաց զկողն Պետրոսի՝ յարոյց զնա՝ և ասէ . Արի վաղվաղակի . և անկան շղթաքն ի ձեռաց նորա ։

8 Եւ ասէ հրեշտակն ցնա . Զգես զգեստ քո , և սրիկ զհողաթափս ոտս քո . և արար այնպէս . և ասէ ցնա . Արկ զձորձս քո՝ և ե՛կ զկնի իմ ։

9 Եւ ելեալ երթայր զհետ , և ո՛չ գիտէր՝ թէ ճշմարիտ իցէ՝ որ ինչ եղեւն ի հրեշտակէն . զի տակաւրէք երազ տեսանել ։

10 Եւ իբրև անցին նոքա զսա մի պահ և զսա երկուս , եկին մինչև ի դուռն երկաթի՝ որ հանէր ի քաղաքն . որ ինքնին բացաւ նոցա . և մտեալ անցին ընդ փողոց մի . և վաղվաղակի ի բաց եկաց ի նմանէրին հրեշտակ է , էլ աւելացաւ Պետրոսին էլ բռնեց . և բաղարջակերաց օրերն էր² ։

4 Որոնն երբոր բռնեց՝ բանտի (պընտոնի) մէջ դրաւ , և մատնեց չորս անգամ չորս զինուորներին՝ որ պահեն . և կամենուէր՝ որ զատկից եւս նորան բերէ ժողովրդի (առաջը)³ ։

5 Եւ Պետրոն բանտի մէջումն պահված էր . և նորա համար անդադար աղօթք էր լինում եկեղեցուն դէպի Աստուած ։

6 Երբոր Հերովդէս կամեցաւ՝ որ նորան դուրս բերէ . էն գիշերումն Պետրոս քնած էր երկու զինուորների մէջ՝ երկու շղթայով (պընճկով) կապած . և պահապաններըն դուռն առաջին բանտըն պահում էին ։

7 Եւ ահա Տէրի հրեշտակն եկաւ կանգնեց նորա վերայ՝ , և տան մէջն լոյս ծագեց , և խթեց Պետրոսի կողերին՝ և նորան զարթնացրուց՝ և ասաց . Արի կաց շուտով . և շղթաներն (պընճկներն) վեր ընկան նորա ձեռներից ։

8 Եւ հրեշտակն ասաց նորան . Հագի գօտիկըդ կապիր՝ և հագած թաւիներըդ քցիր ոտներդ , և էնպէս առաւ . և ասաց նորան . Հետևիր քեզ վերայ քցիր՝ և իմ ետևէս ել ։

9 Եւ դուրս եկաւ գնումէր նորա ետևէն , և չէր գիտում՝ թէ ճշմարիտ է էն բանն՝ որ հրեշտակից էլաւ . ինչու որ կարծումէր՝ թէ երազ է տեսնում ։

10 Եւ երբոր նորանք անցկացան առաջին պահապաններուն և երկրորդ պահապաններուն , եկին մինչև երկաթի դուռն՝ որ դէպի քաղաքն էր տանում . որ ինքն իրանից բաց ելաւ նորանց համար , և

(1) Կր · վց · 18 , 15 · խդ · 15 ։ (2) Ծոմ · բ · 18 ։ (3) Գործ · 4 · 19 ։ (5) Սաղ · ղգ · 1 ։ (6) Եզեկ · ժ · 8 · 17 · ժբ · 5 ։

Digitized by Google

նէ հրեշտակն :

11 Եւ Պետրոս իբրև ՚ի միտս եղև, ասէ. Արդ գիտեմ ճշմարիտ, եթէ առաքեաց Տէր զհրեշտակ իւր. և փրկեաց զիս ՚ի ձեռաց Հերովդի, և յամենայն ակնկալութենէ ժողովրդեանն Հրէից :

12 Եւ լեալ ՚ի միտս՝ եկն ՚ի տուն Մարեմու մօր Յովհաննու, որ կոչեցաւն Մարկոս. ուր էին բազումք ժողովեալ՝ և աղօթս առնէին :

13 Եւ ՚ի բաղխել զդուրս դրանն՝ մատեաւ աղախին մի՝ ունկն դնէր, որում անունն էր Հռոդէ :

14 Եւ ծանուցեալ զձայնն Պետրոսի՝ ՚ի խնդալոյն ոչ եբաց զդուռն. ՚ի ներքս ընթացեալ պատմեաց, թէ Պետրոս առ դրանն կայ :

15 Եւ նոքա ասեն ցնա՝ Մոլիս. և նա ևս պնդէր՝ թէ այսպէս է. և նոքա ասէին՝ Հրեշտակ նորա իցէ :

16 Եւ Պետրոս առէպ բաղխէր. իբրև բացին, տեսին զնա՝ և զարմացան :

17 Եւ նա ձեռամբ ցուցանէր նոցա լռել. և պատմեաց՝ որպէս Տէր եհան զնա ՚ի բանտէն. և ասէ. Պատմեջիք Յակովբայ և եղբարց զայս. և ել գնաց յայլ տեղի :

18 Այլ իբրև այգ եղև՝ էր խռովութիւն մեծ ՚ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեօք Պետրոսն եղև :

19 Իսկ Հերովդէս իբրև խնդրեմտին մին փողոց անցկացան, և շուտով հրեշտակն նորանից հեռացաւ[7] :

11 Եւ Պետրոսի միտքն երբեմն իրան վերայ եկաւ, ասաց. Ի՛սկ շիտակ իմացայ, որ Տէրն իրան հրեշտակը ուղարկեց[8] և փրկեց ինձ Հերովդէսի ձեռքիցն, և էն ամէն բաներիցն՝ որ Հրէաների ժողովուրդն սպասումէր[9] :

12 Եւ երբեմն միտք արաւ՝ եկաւ Յոհաննէսի մայր Մարեմայ[10] տունն, որ Մարկոս կոչվեցաւ[11]. որ էնտեղ շատեր կային ժողովված՝ և աղօթք էին անում[12] :

13 Եւ դուռն որ թակեց, մին աղախին (պարսաւ)՝ որ նորա անունն Հոդէ էր՝ ժնա եկաւ, որ ականջ դնէ :

14 Եւ Պետրոսի ձայնն որ ճանաչեց՝ ուրախութենից դուռն բաց չարաւ. ներս վազեց և պատմեց, թէ Պետրոսն դռանն կանգնած է :

15 Որոնք ասացին նորան՝ Խմորվել ես. և նա էլ աւելի տատումէր՝ թէ էսպէս է. և նորանք ասումէին՝ թէ Որա հրեշտակն կըլինի[13] :

16 Եւ Պետրոսն շատ շատ դուռն թակումէր. երբեմն բաց արին, տեսին նորան՝ և զարմացան :

17 Եւ նա ձեռով ցոյց էր տալիս նորանց որ լուռ կենան[14]. և պատմեց՝ թէ ինչպես Տէրն բանտից իրան հանեց. և ասաց, Նա բերնս պատմեցէք Յակոբին և եղբայրներին. և դուրս եկաւ գնաց ուրիշ տեղ :

18 Եւ երբեմն առաւօտ էլաւ՝ մեծ խռովութիւն էր էն զինուորների մէջն, (թէ) Պետրոսն ի՞նչ էլաւ :

19 Հայց Հերովդէսն երբեմն նորան

(7) Գործ. ժգ. 26 : (8) Ասմ. լգ. 7 : Դան. գ. 28 : զ. 22 : Եբր. ա. 14 : (9) Ճոբ. ե. 19 : Ասմ. լգ. 18, 19 : լգ. 23 : խա. 2 : ղե. 10 : բ Պետր. ա. 19 : բ Պետր. բ. 9 : (10) Գործ. ժե. 37 : (11) Գործ. գ. 23 : (12) Ա՚ր. 5 : (13) Ծննդ. խը. 10 : Մատթ. ժը. 10 : (14) Գործ. ժգ. 16 : ժը. 33 : ըա. 30

Digitized by Google

հաց ջնա՝ և ոչ եգիտ , հարցեալ զպահապանն՝ հրամայեաց սպանանել . և իջեալ ՚ի Երեսատանէ ՚ի կեսարիա՝ և անդ լինէր :

20 Եւ էր Երովդէս ցասմամբ ընդ Տիւրացիս և ընդ Սիդոնիացիս . և նոքա առ հասարակ եկին առ նա . և ՚ի բանի արարեալ ըզ Ղազառոս սենեկապետն արքայի , խնդրէին զհաշտութիւն վասն կերակրելոյ երկիրն նոցա յարքունեաւտ :

21 Յաւուր միում յերևելոջ Երեվդէս զգեցեալ էր զհանդերձ թագաւորութեան՝ և նստէր յատենի , և խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ :

22 Եւ ամբոխն աղաղակէր՝ թէ Աստուծոյ բառբառ է , և ոչ մարդոյ :

23 Եւ անդէն եհար զնա հրեշտակ Տեառն , փոխանակ զի ոչ ետ փառս Աստուծոյ . և եղեալ որդնեալ՝ ապաակեցաւ :

24 Եւ բանն Աստուծոյ աճէր և բազմանայր :

25 Բառնաբաս և Սողոս դարձան յԵրուսաղեմ՝ իբրև կատարեցին զպաշաւնն . առեալ էր ընդ իւրեանս և զՅովհաննէս՝ որ կոչեցեալն էր Մարկոս :

ուղեց՝ և չըգտաւ , պահապանեբին հարցուց՝ և հրաման տուաւ՝ որ սպանեն նորանց . և Երեսատանէն էջ վեր եկաւ կեսարիա՝ և հնտեղ էր լինուտ :

20 Եւ Երոդէսն շատ բարկացած էր Տիւրացոց և Սիդոնացոց վերայ . և նորանք ամենքն միաբան եկին նորա մօտ . և Ղազաստոսին թագաւորի ներսի տան վերակացուին հաւանացնելով՝ խաղաղութիւն էին խնդրուտ . ինչու որ՝ նորանց երկիրն՝ թագաւորի երկրին էր կերակրվուտ[15] :

21 Մ՚ին հանդիսաւոր օր՝ Երոդէսն թագաւորական շոր էր հագել և տիվանուտն նստած էր , և ամենի առաջին խօսուտը նորանց հետ :

22 Եւ ամբոխն (խալքն) աղաղակուտը՝ թէ Աստուծոյ ձայն է , և ոչ մարդոյ (ձայն) :

23 Եւ շուտով Տէրի հրեշտակն զարկեց նորան[16] , ինչու որ՝ Աստուծոյն փառք չըտուաւ . և որդունքն ներով լցվաւ՝ և սատակվեցաւ[17] :

24 Եւ Աստուծոյ խօսքն աճտուտը և շատանուտ[18] :

25 Բառնաբասն և Սողոն երբոր պաշտամունքն կատարեցին՝ Երուսաղէմիցն չետ դարձան . և Յոհաննէսին էլ[19] իրանց հետ էին առել[20] որ Մարկոս էր կոչված :

ԳԼ . ԺԴ

1 Սողոն և Բառնաբասն Երեանուներին գնալոյ կըլուկվին : 7 Սերգէ Պօղոսէ և Նլիմաս կախարդէ պատմուբինն : 14 Պօղոսն Պիսիդիայէ Ընտիոքումն կըքարոզէ Հիսուսին թէ Քրիստոսն է : 43 Երեանուներն հաւատքի կըգան . 45 Բայց Երեանուներ նորանց խօսքերին հակառակ կինալով կըհայհոյեն , 46 Սրահամար նորանք եվ հեթանոսներին կըդըներն : 48 Դեպի յաւիտենական կեանքն կարգվածներն կըհաւատան :

1 Եղեւ ոմանք Ընտիոք ըստ եկեղեցւոյն մարգարէք և վարդա-

1 Ընտիոքումն՝ հնտեղ լինող եկեղեցոյ միջումն կային մին քանի

(15) գ Թագ . է . 9 . 11 : Նովմ . թե . 17 : (16) ա Թագ . թե . 38 : բ Թագ . իգ . 17 : (17) Մակ . ջմե . 1 : (18) Նաում . ծե . 11 : Գործ . գ . 7 : ժբ . 20 : Նոլ . ա : 6 : Գործ . ժա . 26 , 30 : (19) Ելբ . 12 : (20) Գործ . ժգ . 5 . 13 : գմ . 37 :

Digitized by Google

պետք . Յառնաբաս՝ և Շմաւոնն կոչեցեալն Նիւգեր , և Պուղիոս Կիւրենացի , և Մանայեն դայեակորդի Հերովդի չորրորդապետի , և Սողոս :

2 Մինչդեռ ի պաշտամանն Տեառն կային՝ և պահէին , ասէ Հոգին Սուրբ . Որոշեցէք ինձ զՅառնաբաս և զՍողոս ի գործ՝ յոր կոչեցեալ է իմ զնոսա :

3 Յայնժամ պահեալ՝ և աղօթեալ արարեալ՝ եդին ձեռն ի վերայ նոցա՝ և արձակեցին :

4 Եւ նոքա առաքեալք ի Հոգւոյն Սրբոյ՝ իջին ի Սելևկիա , և անտի նաւեցին ի Կիպրոս :

5 Եւ հասեալ ի Սալամինա՝ պատմէին զբանն Աստուծոյ ի ժողովուրդս Հրէից . ունէին և զՅովհաննէս պաշտօնեայ :

6 Շրջեալ ընդ ամենայն կղզին մինչև ի Պափոս , գտին անդ զայր ոմն մոգ սուտ մարգարէ՝ Հրէայ , որում անուն էր Յարէհյեսու :

7 Որ էր ընդ փոխանակի բռնշխին Սերգեայ Պօղոսի՝ առն իմաստնոյ . նորա աղաչեալ զՅառնաբաս և զՍողոս խնդրէր լսել զբանն Աստուծոյ .

8 Ընդդէմ եկաց նոցա Եղիմաս մոգ՝ քանզի այսպէս թարգմանի անունն նորա . խնդրէր շրջել զփոխանակ բռնշխին ի հաւատոց :

9 Իսկ Սողոս , որ և Պօղոսն՝ լցեալ Հոգւով Սրբով հայեցաւ ի նա ,

մարգարէներ և վարդապետներ[1] . Յառնաբասն՝ և Նիւգեր ասեցին Շմաւօնն[2] , և Պուղիոս Կիւրենացին , և Հերովդէս չորրորդապետ ծծմոր որդի Մանայինն , և Սողոսն[3] :

2 Մինչ քանի որ Տէրն պաշտօնի մէջն կային՝ և պաս էին ասաց Հոգին Սուրբ . Ինձ հաստ՝ զՍողոս և զՅառնաբասին և Մանայինն՝ էն գործին համար[4] , որ ես զնոսա կանչել եմ[5] :

3 Ին ժամանակին պաս պահեցին՝ և աղօթք արին , նոցանց վերայ ձեռն դրին՝ և արձակեցին[6] :

4 Եւ նորանք Հոգւոյ Հոգուն ուղարկված՝ վէր եկին Սելևկիա , և էնտեղից նաւով գնացին Կիպրոս[7] :

5 Եւ Սողոսին որ հասին՝ Հրէաստուծոյ խօսքըն պատմելին Հրէաների ժողովարաններուն[8] . Յոհաննէսին էլ պաշտօնեայ ունէին[9] :

6 Մինչև եկին ամէն կղզուն (պոյսն) մինչև Պափոս , և էնտեղ մին կախարդ մարդ գտին՝ սուտ մարգարէ՝ Հրէայ (Քահոտ) , որ նորա անունն Յարէհյեսու էր[10] :

7 Որ փոխանակ բռնշխ Սերգիոս Պօղոսի իմաստուն մարդոյ հետ էր . նա Յառնաբասին և Սողոսին աղաչելով՝ խնդրեցին որ Հաստուծոյ խօսքըն լսէ :

8 Որոնց հակառակ կացաւ Եղիմաս կախարդն[11] . ինչու որ՝ էսպէս է թարգմանվում նորա անունն . ուզում էր փոխանակ բռնշխին հաւատքից փոխել :

9 Նայեց Սողոսն , որ էլ Պօղոս (է կոչվում)՝ Սուրբ Հոգով լցված մարկ տուաւ նորան[12] ,

(1) Գործ . ժա . 27 : ժգ . 26 : ժե . 35 : (2) Գործ . ժա . 22—26 : (3) Հովհ . ժգ . 21 : (4) Յհաւ . ը . 14 : Գործ . ք . 15 : խբ . 21 : Հռովհ . ա . 1 : Գաղ . ա . 15 : բ . 9 : (5) Մատթ . ք . 38 : Գործ . ժգ . 25 : Հռովհ . ժ . 15 : Եփես . գ . 7 , 8 : ա Տիմ . բ . 7 : բ Տիմ . ա . 11 : Նիբ . ե . 4 : (6) Գործ . գ . 6 : (7) Գործ . գ . 36 : (8) Ալյտ . 16 : (9) Գործ . ժգ . 25 : ժե , 37 : (10) Գործ . ը . 9 : (11) Նյ . 4 . 11 : բ Տիմ . գ . 8 : (12) Գործ . գ . 3 :

Digitized by Google

10 Եւ ասէ · Ո՛վ կին ամենայն նեն-
գութեամբ և խորամանկութեամբ՝
որդի Սատանայի՝ թշնամի ամենայն
արդարութեան , ոչ լռես ՚ի թիւր-
բելոց զճանապարհս Տեառն ղուղ-
ղես :

11 Եւ արդ՝ ահա ձեռն Տեառն
՚ի վերայ քո , և եղիցիս կոյր չտես-
անել զարեւ մինչև ՚ի ժամա-
նակ մի . և անդէն անկաւ ՚ի վե-
րայ նորա մէգ և խաւար , և շըրջ-
եալ խնդրէր առաջնորդս :

12 Այնժամ տեսեալ փոխանակի
բդեշխին զլուրն՝ որ եղեն , հաւա-
ատաց , զարմացեալ ընդ վարդապե-
տութիւնն Տեառն :

13 Եւ ամբարձեալ ՚ի Պափեայ
Պօղոսեանց՝ եկին ՚ի Պերգէ Պամ-
փիւլեայ . Յովհաննէս մնինեալ ՚ի
Նոյանէ՝ գաղձաւ յԵրուսաղէմ :

14 Եւ նոքա գնացեալ ՚ի Պերգ-
եայ՝ եկին ՚ի Պիսիդեայ . և
մտեալ ՚ի ժողովուրդն յաւուր շա-
բաթու՝ նստան :

15 Եւ յետ ընթեռնելոյ զօրէնսն և
զմարգարէս , առաքեցին առ նոսա
ժողովրդապետքն և ասեն . Ա՛րք
եղբարք՝ եթէ իցեն ՚ի ձեզ բան
մխիթարութեան առ ժողովուրդ՝
խօսեցարուք :

16 Յառն եկաց Պօղոս՝ շարժեաց
զձեռն և ասէ . Ա՛րք Իսրայէլա-
ցիք՝ և որք երկնչիք յԱստուծոյ՝
լուարուք :

17 Ազգիս ժողովրդեանս այս-
րիկ Իսրայէլի ընտրեաց զհարսն մեր .

10 Եւ ասաց · Ո՛վ դու՝ որ ա-
մէն խաբեբայութեամբ և խորա-
մանկութեամբ լցեալ ես , Սատա-
նայի որդի և ամէն արդարութեան
թշնամի . (էլ) չես դադարում Տէ-
րի ուղիղ ճանապարհները ծռե-
լուց[13] :

11 Եւ հիմիկ՝ ահա Տէրի ձեռք
քեզ վերայ (է)[14] , և կոյր կըլինիս՝
որ չըտեսնես արեգակը՝ մինչև մին
ժամանակ . և շուտով մէգ և
խաւար ընկաւ նորա վերայ , և
մանր էր գալիս ձեռք բռնող մար-
դիք էր ուզում :

12 Յն ժամանակն փոխանակ բը-
դեշխին երբոր տեսաւ էն բաները՝
որ էլան , հաւատաց , և Տէրի
վարդապետութեանն վերայ զարմա-
ցաւ :

13 Եւ Պօղոսն և (նորա) հետ լի-
նող մարդիքն Պափեայից դուրս
էլան՝ եկին Պամփիւլիայի Պերգէ
քաղաքն . (բայց) Յօհաննէս նո-
րանցից հեռացաւ՝ և յետ դարձաւ
Երուսաղէմ[15] :

14 Եւ նորանք Պերգեայից գը-
նացին՝ եկին Պիսիդիայի Անտիոք ,
և շաբաթի օրուանն ժողովարանին
մէջ մտին՝ նստեցին[16] :

15 Եւ օրէնքըն և մարգարէնե-
րըն կարդալուցն ետև , ժողովը-
դապետներն նորանց մօտ ուղարկե-
ցին և ասացին[17] . Ա՛րդիք եղբարք՝
թէ որ դուք էդ ժողովրդիդ հա-
մար մխիթարութեան խօսքեր ու-
նիք՝ խօսեցէք[18] :

16 Պօղոսն վերկացաւ՝ իրան ձե-
ռըն շարժեց և ասաց[19] . Ա՛վ Իս-
րայէլացի մարդիք , և դուք որ
Աստուածանից վախումիք՝ լսեցէք[20] :

17 Այս Իսրայէլացի ժողովրդիս
Աստուածն՝ մեր հարանցըն ընտ-

(13) Առաք . ժգ . 38 : Յովհ . ը . 44 : ա Յովհ . գ . 8 : (14) Նէ . բ . 3 : ա Գործ .
ե . 9 : (15) Գործ . սէ . 38 : (16) Գործ . ժգ . 13 : ժէ . 2 : ժը . 4 : (17) Ղեւ .
գ . 16 : Ելից . 27 : (18) Եբր . ժգ . 22 : (19) Գործ . ժը . 17 : (20) Ելից . 20 .
42 , 43 : Գործ . ժ . 35 :

Digitized by Google

և զժողովուրդն բարձրացոյց ՚ի պանդխտութեան յերկրին Եգիպտացւոց · և ՚ի բազուկ բարձր ե-հան զնոսա անտի :

18 Եւ իբրև քառասնամեայ ժամանակ կերակրեաց զնոսա յանապատի :

19 Եւ քակեալ ազգս եօթն յերկրին ՚Քանանու՝ ժառանգեցոյց նոցա զերկիրն նոցա՝

20 իբրև ամս չորեքհարիւր և յիսուն · և յետ այսորիկ ետ նոցա դատաւորս մինչև ՚ի Սամուէլ մարգարէ :

21 Եւ անտի յառաջ խնդրեցին թագաւոր , և ետ նոցա Ս՚ստուածՙ զՍաւուղ որդի Կիսեայ՝ այր յազգե Բենիամինի , ամս քառասուն :

22 Եւ իբրև փոխեաց զնա , յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր , ոբուամ և ասաց վկայութեամբ . ՚Իրի զԴաւիթ որդի Յեսսեայ այր ըստ սրտի իմում՝ որ արասցէ զամենայն զկամս իմ :

23 ՚Ի սորա զաւակէ Ս՚ստուածՙ ըստ աւետեացն յարոյց Իսրայէլի զփրկիչն Յիսուս :

24 Ի՚ստ յառաջագոյն քարոզութեան Յովհաննու , առաջի երեսաց մտի նորա մկրտութիւն ապաշխարութեան՝ ամենայն ժողովրդեան Իսրայէլի :

25 Եւ ժամանակ լնոյր Յովհաննու , ասէր՝ զոմ կարծէք զիս ոչ եմ , այլ ահա գայ յետ իմ , զոր չեմ արժան լուծանել զկօշիկս ոտից նորա :

26 Յովհաննէս ասէր՝ ես մկրտեմ զձեզ ջրով , յորում ոչ գիտէք զնա :

27 Նա է որ յետ իմ գայ , որ առաջի իմ եղեւ , զոր ես ոչ եմ արժան լուծանել զկօշիկս ոտից նորա :

28 Զայս ամենայն ՚ի Բեթանիա յայնկոյս Յորդանանայ , ուր էր Յովհաննէս մկրտեալ :

29 Ի վաղիւն տեսանէ Յովհաննէս զՅիսուս գալ առ ինքն , և ասէ՝ ահա Գառն Աստուծոյ որ առնու զմեղս աշխարհի :

30 Սա է զոր ասացի ես՝ թէ ՚Ի ետեւ իմ գայ այր , որ առաջի իմ եղեւ , զոր ես ոչ եմ արժան լուծանել զկօշիկս ոտից նորա :

31 Եւ ես ոչ գիտէի զնա , այլ զի յայտնեսցի յԻսրայէլ՝ վասն այնորիկ եկի ես մկրտել ջրով :

32 Եւ վկայեաց Յովհաննէս՝ եթէ տեսի զհոգին իջանել իբրև զաղաւնի յերկնից , և հանգեաւ ՚ի նմա :

33 Եւ ես ոչ գիտէի զնա , այլ որ առաքեաց զիս մկրտել ջրով , նա ասաց ցիս՝ ուր տեսանիցես զհոգին իջանել և հանգչել ՚ի նմա , նա է որ մկրտէ զՍուրբ Հոգին :

34 Եւ ես տեսի , և վկայեցի եթէ նա է Որդի Աստուծոյ :

35 Յաջորդի օրն կայր Յովհաննէս և երկու ՚ի աշակերտաց իւրոց :

36 Եւ հայեցեալ ՚ի Յիսուս որ գնայր , ասէ՝ ահա Գառն Աստուծոյ :

37 Եւ լուան երկու աշակերտքն նորա զբանն զոր ասաց , և գնացին զհետ Յիսուսի :

38 Դարձեալ Յիսուս հայեցեալ ՚ի նոսա որ գային զհետ նորա , ասէ ցնոսա՝ զի՞ խնդրէք : Եւ նոքա ասեն ցնա՝ Ռաբբի , որ թարգմանի Վարդապետ , ո՞ւր բնակեալ ես :

39 Ասէ ցնոսա՝ եկայք և տեսէք : Եկին և տեսին զուր բնակեալ էր , և մնացին առ նմա յաւուրն յայնմ . ժամ մօտ էր տասներորդի :

40 Էր Անդրէաս եղբայր Սիմոն Պետրոսի , մի ՚ի երկուց աշակերտացն որ լուան ՚ի Յովհաննու և գնացին զհետ նորա :

41 Նա գտանէ զեղբայր իւր զՍիմոն , և ասէ ցնա՝ գտաք զՄեսիա , որ է թարգմանեալ Քրիստոս :

42 Եւ տարեալ զնա առ Յիսուս , հայեցեալ Յիսուս ՚ի նա ասէ՝ դու ես Սիմոն որդի Յովնանու , դու կոչեսցիս Կեփաս , որ է թարգմանեալ Պետրոս :

43 Յաջորդի օրն կամեցաւ երթալ յԳալիլեա , և գտանէ զՓիլիպպոս , և ասէ ցնա Յիսուս՝ հետեւեա ինձ :

44 Էր Փիլիպպոս ՚ի Բեթսայիդա , ՚ի քաղաքէ Անդրէասի և Պետրոսի :

45 Փիլիպպոս գտանէ զՆաթանայէլ , և ասէ ցնա՝ զոր գրեաց Մովսէս ՚ի Հրէից և մարգարէքն , գտաք զՅիսուս որդի Յովսեփայ ՚ի Նազարեթէ :

46 Եւ ասէ ցնա Նաթանայէլ՝ ՚ի Նազարեթէ կարէ՞ լինել ինչ բարի : Ասէ ցնա Փիլիպպոս՝ եկ և տես :

47 Տեսանէ Յիսուս զՆաթանայէլ եկեալ առ ինքն , և ասէ ցնա՝ ահա իսրայէլացի ճշմարիտ , յորում նենգութիւն ոչ է :

48 Ասէ ցնա Նաթանայէլ՝ ՚ի ո՞րմէ զիս ճանաչես : Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնա՝ յորժամ էիր ՚ի ներքոյ թզենւոյն , տեսի զքեզ :

49 Պատասխանի Նաթանայէլ և ասէ ցնա՝ Ռաբբի , դու ես Որդի Աստուծոյ , դու ես Թագաւոր Իսրայէլի :

50 Պատասխանի Յիսուս և ասէ ցնա՝ զի ասացի ցքեզ՝ տեսի զքեզ ՚ի ներքոյ թզենւոյն , հաւատայ դարձեալ ՚ի նա , զոր

25 Եւ իբրև լսեցին Յովհաննէս զընթացսն , ասէր .Ո՞վ ոք կարծէք զինէն՝ թէ իցեմ . չեմ ես այն . այլ ահա գայ զկնի իմ , որում չեմ արժանի զկօշիկս ոտիցն լուծանել :

26 Ա՛րք եղբարք՝ որդիք Աբրահամեան առհասին , և որ ՚ի ձեզ երկիւղածք իցեն Աստուծոյ . ձեզ բանս այս փրկութեան առաքեցաւ :

27 Որպէս որ բնակեալ են յԵրուսաղէմ , և իշխանք նոցա՝ անծանօթ եզեն ՚ի նմանէ . և ըստ բարբառոյ մարգարէիցն , որ զամենայն շաբաթին ընթեռնուին՝ դատեալ կատարեցին :

28 Եւ ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ՝ խնդրեցին ՚ի Պիղատոսէ սպանանել զնա :

29 Եւ իբրև կատարեցին զամենայն՝ որ վասն նորա գրեալ էր , իջուցեալ ՚ի փայտէն՝ եդին ՚ի գերեզմանի :

30 Այլ Աստուած յարոյց զնա ՚ի մեռելոց . որ երևեցաւ աւուրբք բազմօք այնոցիկ ,

31 Որ ելեալ էին ընդ նմա ՚ի Գալիլեէ յԵրուսաղէմ . որք և արդ իսկ վկայք են նորա առ ժողովուրդն :

32 Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք

25 Եւ երբոր Յովհաննէսն վերջացընէր ընթացքը իրան գնալըն՝ ասէր . Ինչ համար ինձ էք կարծում՝ որ ընդիմ . ես էն չեմ[38] . բայց ահա իմ ետևէս գալիս է նա , որ ես չեմ արժանի նորա ոտաց կօշիկները արձակելոյ :

26 Ա՛րդիք եղբարք՝ Աբրահամի ցեղի որդիքներ , և ով որ ձեզանում աստուածավախ են . ձեզ ուղարկվեցաւ էս փրկութեան խօսքը[39] :

27 Որպէս նորանք որ բնակված են Երուսաղէմումն , և նորանց իշխաններն՝ նորան չըճանաչեցին[40] . և մարգարէների խօսքերին պէս , որ ամէն շաբաթներումն կարդվումեն[41] դատապարտելով կատարեցին[42] :

28 Եւ թէպէտ նորա վերայ մեռնելոյ պատճառ չգտին[43] , Պիղատոսից ուզեցին՝ որ նորան սպանէ[44] :

29 Եւ երբոր էն ամէնքն՝ որ նորա համար գրված էր կատարեցին[45] , փայտից վեր բերին՝ և գերեզմանի մէջ դրին[46] :

30 Որպէս Աստուած նորան մեռելների միջից յարոյց[47] . որ շատ օրերով երևեցաւ նորանց[48] ,

31 Որ նորա հետ Գալիլեայից վեր էին էկել Երուսաղէմ[49] . որ նորանք հենց հիմիկ էլ նորա համար վկաներ են ժողովրդի առաջին[50] :

32 Եւ մենք աւետարանումենք ձեզ

(38) Մատթ . գ . 11 : Մարկ . ա . 7 : Ղուկ . գ . 16 : Յովհ . ա . 20 . 27 : (39) Մատթ . ժ . 6 : Ղուկ . իգ . 47 : Գործ . ե . 31 : (40) Ղուկ . իգ . 34 : Գործ . գ . 17 : ա Կորնթ . բ . 8 : (41) Ա՛յր . 14 , 15 : Գործ . ժե . 21 : (42) Ղուկ . իգ . 20 . 44 : Գործ . իգ . 22 : իը . 23 : (43) Մատթ . իե . 22 : Մարկ . ժե . 13 , 14 : Ղուկ . իգ . 21 , 22 : Յովհ . ժբ . 6 . 15 : (44) Գործ . գ . 13 , 14 : (45) Ղուկ . ժը . 31 : իգ . 44 : Յովհ . ժբ . 28 . 30 . 36 , 37 : (46) Մատթ . իե . 59 : Մարկ . ժե . 46 : Ղուկ . իգ . 53 : Յովհ . ժբ . 38 : (47) Մատթ . իը . 6 : Գործ . բ . 24 : գ . 13 . 15 . 26 : ե . 30 : (48) Մատթ . իը . 16 : Գործ . ա . 3 : ա Կորնթ . ժե . 5 , 6 , 7 : (49) Գործ . ա . 11 : (50) Գործ . ա . 8 : բ . 32 : գ . 15 : ե . 32 :

Digitized by Google

զնոսաւանձն՝ որ առ Հարան եղեալ էր ։

33 Ոչ զնոյն Աստուած կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՅիսուս . որպէս և ի սաղմոսին գրեալ է յերկրորդում . Որդի իմ ես դու . և ես այսօր ծնեալ զքեզ ։

34 Եւ զի յարոյց զնա ի մեռելոց , և ոչ ևս դառնալոց է յապականութիւն . այսպէս ասէ . եթէ Տաց ձեզ զսրբութիւնսն Դաւթի ճշմարտարիմս ։

35 Վասն որոյ և ի միւսում ասէ . Ոչ տացես Սրբոյդ քում տեսանել զապականութիւն ։

36 Զի Դաւիթ յազգի անդ իւրում պաշտեաց . և ի կամս Աստուծոյ ննջեաց , և յաւելաւ առ հարս իւր՝ և ետես զապականութիւն ։

37 Այլ զոր Աստուածն յարոյց՝ ոչ ետես զապականութիւն ։

38 Հայտնի լեցի ձեզ՝ արք եղբարք , զի սովաւ ձեզ թողութիւն մեղաց աւետարանի . և յամենայնէ՝ յորմէ ոչ կարացիք օրինօքն Մովսէսի արդարանալ ։

39 Սովաւ ամենայն որ հաւատայ՝ արդարանայ ։

40 Զգոյշ կացէք՝ գուցէ եկեսցէ ի վերայ ձեր ասացեալն ի մարգարէս ։

41 Տեսէք՝ արհամարհոտք , և զարմացարուք և եղծարուք . զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր . գործ՝ որում՝ ոչ հաւատայցէք , եթէ ոք պատմեցէ ձեզ ։

էին խոստմունքն՝ որ հարցն էլած էր[51] ։

33 Ինչու որ՝ Աստուած էն կատարեց մեզանում՝ որ նորանց որդիքն ենք , Յիսուսին յարուցանելով . ինչպես որ երկրորդ սաղմոսումն գրված է . Դու իմ Որդին ես . ես էս օր ծնայ քեզ[52] ։

34 Եւ էն որ մեռելների միջից յարոյց նորան , և որ էլ չըպիտի դառնայ ապականութեան մէջ՝ էսպես ասաց . Թէ Ձեզ կըտամ Դաւթի հաւատարիմ սրբութիւնները[53] ։

35 Ինչու որ՝ (նա) ուրիշ տեղումըն էլ ասումէ . Դու Սրբոյն չես տալ որ ապականութիւն տեսնէ[54] ։

36 Որայց Դաւիթն էն իրան ազգումն ծառայեց Աստուծոյ կամքին , և ննջեց , և գնաց աւելացաւ իրանց հարանց հետն՝ և ապականութիւն տեսաւ[55] ։

37 Որայց Նորան՝ որ Աստուած յարոյց , նա ապականութիւն չըտեսաւ ։

38 Ուստի յայտնի լինի ձեզ մարդիք եղբարք , որ սորանով մեզաց թողութիւն է աւետարանվամ ձեզ[56] . և էն ամէն բաներիցն՝ որ Մովսէսի օրէնքովն չըկարացիք արդարանալ ։

39 Որանով ամէն ով որ հաւատայ՝ կարդարանայ[57] ։

40 Զգոյշ կացէք՝ որ չըլինի թէ ձեզ վերայ գայ էն՝ որ մարգարէներիցն ասված է (թէ)[58] .

41 Տեսէք անարգողներ , և զարմացէք և փչացէք . ինչու որ՝ ես մին գործ եմ գործում ձեր օրերումն . (էնպէսի) գործ , որ Նորան չէք հաւատալ՝ թէ որ մինն պատմէ ձեզ ։

(51) Ծննդ . ը . 15 . ժբ . 8 . իբ . 18 . Գործ . իգ . 6 . Հռոմ . դ . 13 . Գաղ . դ . 16 . (52) Սաղ . բ . 7 . Եբր . ա . 5 . ե . 5 . (53) Եսայ . ղե . 3 . (54) Սաղ . ժգ . 10 . Գործ . բ . 31 . (55) ԳԹագ . բ . 10 . Գործ . բ . 29 . (56) Եբրայ . ժ . 24 . Գաղ . բ . 21 . Գործ . ժգ . 38 . (57) Եսայ . ծգ . 11 . Հռոմ . գ . 28 . ը . 8 . Եբր . է . 19 . (58) Եսայ . խբ . 14 . Ամբ . ա . 5 .

Digitized by Google

42 Եւ երբեմն եղեւն անտի , ազատէին ի միւսում շաբաթու խօսել նոցա զնոյն բանս ։

43 Երբեմն արձակեցաւ ժողովուրդն , ղհնա երթային բազումք ի Հրէից անտի և ի պաշտօնէից եւ կամէից զՊօղոսի և զԲառնաբայ . որք խօսէին ընդ նոսա , և հաստատնեցուցանէին զնոսա կալ ՚ի շնորհն Աստուծոյ ։

44 Եւ ի գալ միւսոյ շաբաթուն , գրեթէ ամենայն քաղաքն ժողովեցաւ լսել զբանն Աստուծոյ ։

45 Երբեմն տեսին Հրեայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու . և ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն ի Պօղոսէ՝ հայհոյէին ։

46 Համարձակեալ Պօղոսի և Բառնաբայ՝ ասէին . Ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն Աստուծոյ . և քանզի դուք մերժեցէք զնա , և ոչ արժանի համարիք զձեզ կենացըն յաւիտենականաց , ահաւասիկ դառնամք ի հեթանոսս ։

47 Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր . Եդի զքեզ ի լոյս հեթանոսաց՝ լինել քեզ ի փրկութիւն մինչև ի ծագս երկրի ։

48 Զայս լուեալ հեթանոսացն՝ ուրախ լինէին , և փառաւորէին զբանն Տեառն . և հաւատացին որք էին կարգեալ ի կեանն յաւիտենական ։

49 Եւ շրջէր բանն Աստուծոյ ընդ ամենայն գաւառն ։

42 Եւ երբեմն հեռանային դուրս եկին , աղաչեալին որ մեկնել շաբաթումն էլ էն բանըն խօսին իրանց համար ։

43 Երբեմն ժողովուրդն արձակվեցաւ , էն Հրէաներին և նոր դարձած աստուածապաշտ մարդկանցըն շատերն՝ գնումէին Պօղոսի և Բառնաբասի եռևէն . որ էլ նորանց հետ խօսումէին , և նորանց հաւանացնումէին որ Աստուծոյ շնորհքի մէջն կենան միշտ ։

44 Եւ երբեմն մեկնել շաբաթըն եկաւ , համարեա թէ բոլոր քաղաքըն հաւաքվեցաւ՝ որ Աստուծոյ խօսքըն լսեն ։

45 Երբեմն Հրէաներն էն ամբոխն (խռնվածն) տեսին՝ նախանձով լցվան . և Պօղոսիկն ասվածն խօսքերին հակառակ կենալով՝ հայհոյումէին ։

46 Պօղոսն և Բառնաբասն համարձակութեամով ասումէին . Նոքա պէտք էր Աստուծոյ բանըն ձեզ խօսել . և որովհետև դուք դուրս էք անում նորան , և արժան չէք համարում ձեզ յաւիտենական կենացն , ահա դէպի հեթանոսներն ենք դառնում ։

47 Պատճառն որ՝ Տէրն էսպէս պատուիրեց մեզ . (թէ) Քեզ հեթանոսներին լոյս դրի՝ որ դու փրկութիւն լինիս մինչև երկրի ծայրերն ։

48 Երբեմն հեթանոսներն էս լսումէին՝ ուրախանումէին , և Տէրի խօսքըն փառաւորումէին . և հաւատացին նորանք որ կարգված էին դէպի յաւիտենական կեանքն ։

49 Եւ Աստուծոյ խօսքն փռվում էր ամէն գաւառն ։

(59) Գործ . ժա . 29 ։ ժգ . 23 ։ (60) Ձէթ . բ . 11 ։ Նէր . ժբ . 15 ։ ա Պետ . ե . 13 ։ (61) Գործ . ժբ . 6 ։ ա Պետ . գ . 1 ։ Յոան . 19 ։ (62) Մատթ . ժ . 6 ։ Գործ . գ . 26 ։ Պէտ . 28 ։ Հռով . ա . 16 ։ (63) Նէե . ղբ . 10 ։ բ Օրին . ի . 31 ։ Եսայ . 56 . 8 ։ Մատթ . բա . 36 ։ Հռով . ժ . 19 ։ (64) Գործ . ժբ . 6 ։ ի՛բ . 28 ։ (65) Նաում . ի՛բ . 6 ։ ի՛բ . 6 ։ Գ՚ոռ . բ . 32 ։ (66) Գործ . կ . 17 ։

Digitized by Google

50 Այլ Հրեայքն գրգռեցին զպաշտօնեայ կանայս զգաստս՝ եւ զգլխաւորս քաղաքին, եւ յարուցեալ հալածանս՝ ի վերայ Պօղոսի եւ Բառնաբայ՝ հանին զնոսա ի սահմանացն իւրեանց:

51 Եւ նոքա թօթափեալ զփոշին ոտից՝ ի վերայ նոցա, եկին Իկոնիոն:

52 Եւ աշակերտքն լնուին խնդութեամբ՝ եւ Հոգւով Սրբով:

50 Այլ Հրէանքն դրդեցին զասուածապաշտ պարկեշտ կանայսն՝ եւ քաղաքի գլխաւորներին, եւ հալածանք վերկացնելով Պօղոսին եւ Բառնաբասին վերայ՝ նորանց դուրս հանեցին իրանց սահմաններեն[ց]:

51 Եւ նորանք իրանց ոտներէն փոշին թափ տուին նորանց վերայ, եւ եկին Իկոնիոն[ա]:

52 Եւ աշակերտներն լցվուէին ուրախութենով՝ եւ Հոգւով[բ]:

ԿԻ. ԺԴ

1 Պօղոս եւ Բառնաբաս Իկոնիոնէն հալածանք քաշելով էն ուղից կըփախչին: 7 Պօղոս Լիւստրայի մէջ մին կաղ մարդ կըբժշկէ, որ նորա համար ժողովուրդն նորանք Աստուածներ համարուելին: 18 Պօղոսի քարկոծվելը. 21 Նորանք ամէն քաղաքներն ման գալով աշակերտանէն հաստատ եւ համբերութեան մէջն կենալոյ համար կըհաստատեն: 26 Մինչ Ընտիոք կըգառնան եւ կըզրուսանին ինչ որ Աստուած արաւ իրանց հետ:

1 Եւ եղև յԻկոնիոն՝ ի միասին մտանել նոցա՝ ի ժողովուրդ Հրէից, եւ խօսել նոյնպէս. մինչեւ հաւատալ Հրէից եւ Հեղնաց բազմաց յոյժ:

2 Այլ անհաւատ Հրէայքն յարուցին եւ չարացուցին զանձինս հեթանոսացն՝ ի վերայ եղբարց:

3 Յապաղեմ ժամանակս շրջէին հաստատակեալք Տեառն վկայութեամբ, բանիւ շնորհաց իւրոց. և տալ նշանս և արուեստս լինելոյ՝ ի ձեռս նոցա:

4 Եւ եղեն երկաւուածք՝ ի բազմութենէն քաղաքին. ոմանք էին՝ ի Հրեայսն, և ոմանք յառաքեալսն:

5 Իբրև եղև դիմել հեթանոսացն և Հրէից իշխանօքն իւրեանց՝

1 Եւ եղաւ Իկոնիոնումն որ նոքանք իրար հետ մտնումէին Հրէաներուն ժողովարանի մէջ, և էնպէս խօսումէին. մինչև որ Հրէից՝ և Հեղնաց խիստ շատ հոգի հաւատաց կացան:

2 Այլ անհաւատ Հրէաներն հեթանոսներուն անձներըն վերկացրին՝ և չարաչար դրդեցին եղբայրներին վերայ:

3 Հ՚ատ ժամանակ մտն էին գալիս համարձակված Տէրի վկայութենովն՝ որ շնորհաց խօսքովն. և նշաններ և հրաշքներ առաւ լինել նորանց ձեռովն[ե]:

4 Եւ տարաձայնութիւն էլաւ քաղաքի բազմութեան մէջն. որ մին քանիսն Հրէաներուն կողմն էին, և մին քանիսն առաքեալներուն կողմն[զ]:

5 Երբոր էլաւ որ հեթանոսներն և Հրէաներն իրանց իշխաններովն

(67) բ Ա՚. գ. 11. (68) Մարկ. ժ. 14. Մատ. զ. 11. Ղուկ. թ. 5. Գործ. ժգ. 6. (69) Մատ. ժ. 12. Յովհ. ժգ. 23. Գործ. գ. 10. (1) Մատ. ժգ. 20. Նեեմ. գ. 8. (2) Գործ ը ժգ. 8.

Digitized by Google

'ի թշնամանել և 'ի քարկոծել ըզնոսա ,

6 Ըզգեղեալ նոցա՝ փախեան 'ի քաղաքս Լիկայոնացւոց 'ի Լիւստրա և 'ի Դերբէ՝ և շուրջ զգաւառն , և անդ աւետարանէին ։

7 Եւ այր մի Լիւստրացի տկար յոտից նստեր՝ կաղ յորովայնէ մօր իւրոյ , որոյ երբէք չէր գնացեալ ։

8 Սա լուաւ զխօսեան Պօղոսի . որ յայնժամ հայեցեալ 'ի նա , և տեսեալ՝ թէ ունի հաւատս փրկուելոյ ,

9 Ասէ մեծաձայն . Կրնձ ասեմ յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ յոտն կաց 'ի վերայ ոտից քոց ուղիղ . և վազվազէր՝ և գնայր ։

10 Եւ ժողովրդոցն տեսեալ զոր արարն Պօղոս , բարձին զձայնս իւրեանց Լիկայոնարէն , և ասեն . Աստուածք նմանեալք մարդկան իջին առ մեզ ։

11 Եւ կոչէին զՆաւնաբաս Դիոս , և զՊօղոս Երմէս . քանզի նա էր առաջնորդ բանին ։

12 Իսկ քուրմն Դիոյ՝ որ կայր առաջի քաղաքին , ցուլս և պսակս հասուցեալ 'ի դուռնն՝ հանդերձ բազմութեամբքն՝ կամէր զոհել ։

13 Եւ լուեալ առաքելոցն Նաւնաբայ և Պօղոսի , պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝ այսպէս վազեցին յամբոխն . աղաղակէին ,

14 Եւ ասէին . Ո՛րք՝ զի՞նչ գործէք զայդ . մեք ձեզ նմանօրք կարեօք մարդիկ եմք . աւետարանել ձեզ յայսպիսի ունայնութեանց դառնալ յԱստուած կենդանի . որ վերայ վազեցին՝ որ նորանց նախատինք տան և քարկոծ անեն[3] ,

6 Նորանք իմացան՝ և փախան (գնացին) Լիկայոնացոց Լիւստրա և Դերբէ քաղաքներն[4] և գաւառի չորս կողմերն , և հնաեղ աւետարանուէին ։

7 Եւ մին Լիւստրացի մարդ ոտներով տկար նստած էր՝ որ իրան մօր փորից կաղ էր ծընված , և իսկի չէր մանեկած[5] ։

8 Սա լսեց Պօղոսի խօսքերըն . նա էլ նորա վերայ նայեց , և տեսաւ՝ որ հաւատք ունի փրկվելոյ[6] ,

9 Ա՛նծ ձայնով ասաց . Կրնեզ եմ ասում՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի անունովն՝ քո ոտներիդ վերայ շիտակ կանգնիր . և նա վազուկեր և գնուկեր[7] ։

10 Եւ ժողովուրդն որ տեսաւ էն՝ որ Պօղոսն արաւ , իրանց ձայնքն բարձրացրին Լիկայոներէն՝ և ասացին . Լաստուածներն մարդկանց նման էլած վեր եկին մեզ մօտ[8] ։

11 Եւ Նաւնաբասին Դիոս էին կոչում , և Պօղոսին Երմէս . ինչու որ՝ նա էր խօսքի առաջնորդն ։

12 Քահայ Դիոս (կռքի) քահանան՝ որ քաղաքի առաջին կար , արջառներ և պսակներ հասցրուց դուռն՝ և էն բազմութեանն հետ կամենուկեր մատաղ անել[9] ։

13 Եւ երբոր Նաւնաբաս և Պօղոս առաքեալներն լսեցին , իրանց շորերըն պատառած՝ ամբոխի (խուճի) միջից դուրս վազեցին . մեծ ձայնով կանչուկին[10] ,

14 Եւ ասուկին . Ա՛րդիք՝ էդ ինչ էք անում[11] . մենք էլ ձեզ նման կարօտութիւն ունող մարդիք ենք[12] . որ աւետարանուկենք ձեզ՝ որ էդպէսի ոչ ինչ բաներից յայս

(3) Բ Տիմ . գ . 11 : (4) Գործ . ժ . 23 : (5) Գործ . գ . 2 : (6) Գործ . ը . 10 . Բ . 28 , 29 : (7) Ղուկ . է . 8 : (8) Գործ . ը . 10 : իբ . 6 : (9) Գան . բ . 46 : (10) Գործ . իգ . 65 : (11) Գործ . ժ . 26 : (12) Յակ . ե . 17 : Հռոմ . ժբ . 10 :

Digitized by Google

զբաք զերկինս և զերկիր և զծով՝ և զամենայն որ ՚ի նոսա :

15 Որ յանցեալ ազգան՝ թոյլ եա ամենայն հեթանոսաց գնալ ՚ի ճանապարհս իւրեանց :

16 Եւ սակայն ոչ եթէ առանց վկայութեան զինքն եթող բարերարութեամբն տալ յերկնից ձեզ անձրեւս՝ և ժամանակս պաղպաղեալս, լնուլ կերակրովք և ուրախութեամբ զսիրտս ձեր :

17 Եւ զայս ասացեալ՝ հազիւ լռեցուցանէին զժողովուրդսն ՚ի չզոհելոյ նոցա . այլ գնալ յիւրաքանչիւր տեղիս :

18 Եւ ՚ի հրկիզն նոցա և յուսուցանել՝ եկին հասին Անտիոքէ և Իկոնիէ Լիւստրէ . և ՚ի վիճել նոցա համարձակութեամբ՝ պատրեցին զժողովուրդսն՝ ՚ի բաց կալ ՚ի նոցանէ , և սպանին՝ թէ Ոչ ինչ ճշմարտութիւն ասեն , այլ զամենայն սուտ . և քարկոծեալ զՊօղոս՝ քաշեցին արտաքս քան զքաղաքն , և համարեցին զնա մեռեալ :

19 Եւ ՚ի պատել զնովաւ աշակերտացն՝ յարեաւ եմուտ ՚ի քաղաքն . և ՚ի վաղիւ անդր ել Բառնաբասու հանդերձ ՚ի Դերբէ :

20 Աւետարանեալ ՚ի քաղաքին յայնմիկ՝ և աշակերտեալ զառազու-

15 Որ անցեալ ազգաց թոյլ տուաւ ամէն հեթանոսներին՝ որ իրանց ճանապարհներուն գնան[16] :

16 Այսպէս թէ ինքն իրան առանց վկայութեան չթողուց[17] . ինչու որ բարերարութիւնով երկնքէն տուաւ ձեզ անձրեւներ՝ և պաղաբեր ժամանակներ , որ կերակուրնեով և ուրախութիւնով ձեր սրտերն լեցնէ[18] :

17 Եւ էս ասելով՝ դժուար թէ ժողովուրդները զդարպասեանէն՝ որ մատաղ չանեն իրանց համար . բայց գըլան ամէն մէկն իրանց տեղն :

18 Եւ երբոր նորանք ման էին գալիս և սովորցնում էին , Լիւստրներ եկին հասին Իկոնիոնէն և Անտիոքէն[19] . և նորանք որ համարձակութենով վիճմունք էին անում , ժողովուրդներն խաբեցին՝ որ յետ կենան նորանցից , և սուտումին՝ թէ (Պօղոսը) խելի ճըշմարտութիւն չէն ասում , բայց ամէնն սուտ են խօսում . և Պօղոսին քարկոծ անելով՝ քաղաքէն դուրս քաշեցին , և նորան մեռած էին համարում[20] :

19 Եւ երբոր աշակերտներն նորա չորս կողմին պատվեցան , վերկացաւ մտաւ քաղաքն . և առաւօտն Բառնաբասին հետ գուրս եկաւ գնաց Դերբէ :

20 Յն քաղաքումն աւետարանեցին , և շատերին աշակերտ շինե-

(12) ա Թագ . ժբ . 21 : գ Թագ . ժգ . 13 : Նեհ . ժգ . 22 : Ընդհ . բ . 4 : ա Պտրգ . ը . 4 : (15) ա Թագ . ա . 9 : (15) Ղեւտ . ա . 1 : Սալ . լէ . 6 : Հեթ . 6 : Հայտ . ժգ . 7 : (16) Սալ . ճա . 12 : Գործ . ժէ . 30 : ա Պետր . գ . 3 : (17) Գործ . ժէ . 27 : Ածոփ . ա . 20 : (18) Լաթ . Իա . 4 : բ Օրին . ժա . 14 . իբ . 12 : Հոբ . ը . 16 : Սալ . կէ . 19 : հը . 9 : Հեթ . 6 : Նեհ . ժգ . 22 : Սոփ . է . 45 : (19) Գործ . ժգ . 45 : (20) բ Պօղիկ . ժա . 25 : բ Տիմ . գ . 11 :

Digitized by Google

մըն, դաթձան՝ ի Լեւատրայ՝ եւ ի Կեթիան՝ եւ ի Նիսոքիայ :

21 Հաստատել զանձինս աշակերտելոցն եւ մխիթարել կալ հաստատուն՝ ի հաւատսն . եւ թէ բազում նեղութեամբք պարտ է մեզ մտանել յարքայութիւնն Աստուծոյ :

22 Ձեռնադրեցին նոցա ըստ եւ կեղեցւոյ՝ երիցուս . աղօթս արարեալ՝ հանգիպեմ պահօք , յանձն արարին զնոսա Տեառն՝ յոր հաւատացեալ էին :

23 Եւ շրջեալ ընդ Պիսիդայ՝ եկին ի Պամփիւլիայ :

24 Եւ խօսեցեալ ի Պերգէ զբանն Տեառն , իջին ի Աթալիայ :

25 Եւ անտի նաւարկեալ՝ գնացին ի Նիոքիա , ուստի էին յանձնարարեալ շնորհացն Աստուծոյ ի գործն՝ զոր կատարեցին :

26 Եկեալ և ժողովեալ զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ արար Աստուած ընդ նոսա . և զի եբաց հեթանոսաց դուռն հաւատոց :

27 Շրջէին ժամանակս ոչ սակաւ ընդ աշակերտսն :

ցին . Հապա յետ դարձան Լեւտրա՝ Իկոնիան՝ և Անտիոքիա[21] :

21 Աշակերտներն անձներըն հաստատեցին և մխիթարեցին[22] որ հաստատուն կենան հաւատքի մէջն . և թէ շատ նեղութիւններով պէտք է մեզ մտնել Աստուծոյ արքայութիւնն[23] :

23 Որանց ամէն մէկ եկեղեցիներին համար էրեցներ ձեռնադրեցին . աղօթք արին պահք պահելով , և յանձնեցին նոքանց Տէրին՝ որ հաւատացել էին նորան[24] :

24 Եւ Պիսիդիայի մէջն մտան եւ կ՚գան Պամփիլիայի մէջ եկին :

25 Եւ երբոր Պերգէի մէջն Տէրի բանըն խօսեցին , վէր եկին Աթալիա :

26 Եւ հնաոեղից նաւով գնացին Անտիոք , որ հնաոեղից[25] Աստուծոյ շնորհքին յանձնըված էին՝ հն գործոյ համար՝ որ կատարեցին[26] :

27 Եւ եկին մինաոեղ ժողովեցին եկեղեցին՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած արաւ իրանց հետ[27] . և թէ նահեթանոսներին համար հաւատքիդռանը բացարաւ[28] :

28 (Եւ) քիչ ժամանակ չէլաւ՝ որ աշկերտաներին հետ մտին եկին[29] :

ԳԼ. Ժ

1 Թլփատութեան համար հակառակութիւն և վիճունք կըլինի , 6 Ածաքելներն և Նրեցիներն ազահամար խորհուրդ կանին , 22 Եւ իրենց հաստատած խօսքըն մին թագրիլ և մին քանի մարդիկներով Անթիոքիներին կուղարկի : 36 Պօղոս և Բառնաբաս միմեանց հետ բարկանըլն հետեւոց համար խորհուրդ անելով իրարմէ մին կուռ կանին և ջոկվին իրարից :

1 Եւ ոմանք իջեալ ի Հրէաստանէ՝ ուսուցանէին զեղբարս . եթէ ոչ թլփատիք ըստ օրինացն Մովսէսի՝ ոչ կարէք ապրիլ :

Եւ մին քանիսն որ Հրէաստանիցն վէր էին եկեալ՝ եղբարունեւրյ սովորցնում էին[1] , Թէ որ չըթլատվիք[2] Մօսէսի օրէնքին պէս՝ չէ կարօղ ապրիլ[3] :

(21) Պատ. խբ . 19 : (22) Պօղոս . ժա . 23 : գ . 43 : (23) Պատ. ժ . 38 : ժգ . 24 : Ղ.ա. : խբ . 28 , 29 : Հռոմ . ը . 17 բ Տիմ . բ . 11 , 12 : գ . 12 : (24) Տիտ . ա . 5 : (25) Պատ. ժգ . 1 . 3 . (26) Պատ . ժ . 40 . (27) Պատ . ժ . 4 . 12 . խ . 19 . (28) ա Կորնթ . ժգ . 9 : բ Կոր . բ . 12 : Կող . գ . 3 : Հայտ . գ . 8 . (1) Պատ . բ . 12 . (2) Հոմ . է . 23 : այտ . 5 : Գաղ . է . 2 : Փիլիպ . գ . 3 : Կող . բ . 8 . 11 . 16 . (3) Հեբրայ . ժէ 10 : Ղ.ա. ժգ . 3 .

Digitized by Google

2 Եւ ի լինել ոչ սակաւ հա-
կառակութեան և խնդրոյ՝ Պղոսի
և Նաւնաբայ ընդ նոսա, եդին ե-
լանել Պօղոսի և Նաւնաբայ, ո-
մանց ի նոցանէ՝ առ առաքեալն և
երիցունս յԵրուսաղէմ վասն խնդ-
րոյն այնորիկ:

3 Եւ նոքա յուղարկեալք յեկե-
ղեցւոյն, շրջեցան ընդ Փիւնիկ,
և ընդ Սամարիայ, պատմեին զ-
դարձն հեթանոսաց, և առնէին
ուրախութիւն մեծ ամենայն ե-
ղբարց:

4 Եւ հասեալ յԵրուսաղէմ ի-
կալեալք յեկեղեցւոյն և յառաք-
ելոցն և յերիցանց, պատմեցին ո-
չ̈ափ ինչ սիւր ընդ նոսա Աստ-
ուած:

5 Եայրեան ոմանք ի հերձուա-
ծոյն փարիսեցւոց հաւատացեալ,
և ասեն՝ թէ պարտ է թլփատել
զդոսա, և պատուիրել պահել օ-
րէնսն Մովսէսի:

6 Եւ ժողովեցան առաքեալք և
երիցունք տեսանել վասն բանիս-
սորիկ:

7 Եւ յետ բազում խնդիր լին-
ելոյ՝ յոտն եկաց Պետրոս՝ և ա-
ցէնոսա. Արք եղբարք դուք ի-
նեն գիտէք, զի յաւուրցն առա-
նց ի միջի ձերում ընտրեաց Ա-
ստուած բերանով իմով լսել հեթա-
նոսաց բանին աւետարանի, և ի-
ւսանել:

8 Եւ սրտագէտն Աստուած վ-
կայեաց նոցա, տալով նոցա զՀ-
գին Սուրբ որպէս և մեզ.

9 Եւ ոչինչ ընտրութիւն արա
ի մէջ նոցա և մեր, հաւատովք
սրբեալ զսիրտս նոցա:

2 Եւ (երբոր) Պօղոսի և Բառ-
նաբասի հակառակութիւն և վիճ-
մունք քիչ չէր՝ որ նորանց հետ ա-
րին, խօսք դրին որ Պօղոսն և
Բառնաբասն՝ և նորանցից միւն քա-
նիսն էն խնդիրքին համար գնան
Երուսաղէմ առաքեալների և է-
լդերների մօտն[4]:

3 Նորանք ժողովքդիցն ճանա-
պարհ բռվեցան, և փիւնիկէի և
Սամարիայի մէջն մանկիկ պատ-
մումին հեթանոսների դառնալն,
և մեծ ուրախութիւն էին անում
ամէն եղբարներին[5]:

4 Եւ երբոր հասին Երուսաղէմ,
եկեղեցուցն և առաքեալներից և
էլդերներից ընդունվեցան, և պատ-
մեցին որչափ բան որ Աստուած ի-
րանց հետ արաւ[7]:

5 Փարիսեցոց հերձուածիքն միւն
քանի հաւատացեալներ վերկացան,
և ասումին թէ պէտք է թլփա-
տել դորանց, և պատուէր տալ որ
Օսէսի օրէնքըն պահեն[8]:

6 Եւ առաքեալներն և էլդեններն
ժողովվեցան՝ որ տեսնեն էս բանիս
համար:

7 Եւ շատ քննութիւն լինելուցն
ետև՝ Պետրոսն վերկացաւ և նո-
րանց ասաց. Արդիք եղբայրք
դուք ինքներդ գիտումէք, որ ա-
ռաջին օրերիցն ձեր միջումդ Աս-
տուած ընտրեց՝ որ իմ բերանովս
հեթանոսներն աւետարանի խօսքըն
լսեն, և հաւատան[9]:

8 Եւ սիրտ գիտող Աստուածն
վկայութիւն տուաւ նորանց[10], Սուրբ
Հոգին տալով նորանց ինչպէս որ
էլ մեզ[11]:

9 Եւ ոչ ինչ զոկութիւն չարաւ
նորանց և մեր մէջն[12], որ հաւատ-
քովս սրբեց նորանց սրտերն[13]:

(4) Գործ. ը. 1: (5) Ածաւմ. ժե. 24 ա Կորնթ. ժգ. 8. 11: (6) Գործ. ժգ. 26: (7) Ա Թես. 13: Գործ. ժգ. 26 :ԽՀ. 19: (8) Ա Թես. 1: (9) Գործ. ժ. 20: ժա. 12: (10) ա Պետ. խը. 9: Գործ. ա. 24: (11) Գործ. ժ. 44: (12) Ածաւմ. ժ. 12: (13) Գործ. ժ. 15. 21. 43: ա Կորնթ. ա. 2: ա Պետ. ա. 22:

Digitized by Google

10 Գնդ՝ ընդէր փորձէք զԱստուած, դնել լուծ ի վերայ պարանոցի աշակերտացն, զոր ոչ հարքն մեր՝ եւ ոչ մեք կարացաք բառնել:

11 Այլ շնորհօքն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի հաւատամք ապրել, զորօրինակ եւ նոքա:

12 Լռեաց ամենայն ժողովուրդն, եւ լսէին Բառնաբայ եւ Պօղոսի պատմելոյն. որչափ արար Աստուած նշանս եւ արուեստս ի հեթանոսս ի ձեռն նոցա:

13 Եւ յետ լռելոյն նոցա՝ պատասխանի ետ Յակովբոս՝ եւ ասէ. Արք եղբարք՝ լուարուք ինձ:

14 Հմաւն պատմեաց՝ որպէս յառաջագոյն Աստուած այց արար՝ առնուլ ժողովուրդ ի հեթանոսաց անուան իւրոյ:

15 Եւ ընդ այնմ միաբանին բանք մարգարէիցն. որպէս եւ գրեալ է.

16 Ետ այսորիկ դարձայց՝ եւ շինեցից զյարկն Դաւթի՝ զանկեալն եւ զկործանեալն նորա վերստին շինեցից՝ եւ կանգնեցից զնա:

17 Որպէս զի խնդրեսցեն մնացորդք մարդկան զՏէր. եւ ամենայն հեթանոսք՝ յորոց վերայ կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ Տէր. որ առնէ զայս ամենայն,

18 Յայտնի է ի յաւիտեանց (Տեառն գործ իւր):

19 Վասն որոյ եւ ես իրաւունս համարիմ, մի՛ նեղել զայնոսիկ՝ որք ի հեթանոսացն դառնան առ Աստուած:

20 Այլ ասել թուղթ առ նոսա, խորշել ի կերակրոց կռոց՝ եւ ի

10 Ելիմիկ՝ ինչո՞ւ էք Աստուծոյն փորձում, որ լուծ էք դնում աշակերտների վզերին վերայ, որ (էն) ոչ ժր հարքն՝ եւ ոչ էլ մենք չկարացինք վեր առնել[14]:

11 Այլ Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքովն հաւատումենք ապրիլ, ինչպէս որ էլ նորանք[15]:

12 Ամէն ժողովուրդն լուռ կացաւ, եւ Բառնաբասին եւ Պօղոսի պատմելոյն լսումէին. թէ Աստուած որչափ նշաններ եւ հրաշքներ արաւ նորանց ձեռովն հեթանոսների միջումն[16]:

13 Եւ երբոր նորանք լուռ կացան, Յակոբոսն պատասխան ասաւ՝ եւ ասաց. Ա՛րդիք եղբարք՝ ինձ լսեցէք[17]:

14 Հմաւնն պատմեց՝ թէ ինչպէս Աստուած առաջուց տեսաբերեաւ՝ որ հեթանոսներիցն ժողովուրդ առնէ իրան անունին համար[18]:

15 Եւ նորա հետ միաբանվումեն մարգարէների խօսքերըն. ինչպէս որ էլ գրված է.

16 Յետոյ կդառնամ՝ եւ Դաւթի քանակարանն կըշինեմ, եւ նորա վէր ընկածըն եւ քանդվածըն նոր կըշինեմ՝ եւ կըկանգնեցնեմ նորան[19]:

17 Որ մարդկանց մնացածներն Տէրին խնդրեն. եւ ամէն հեթանոսներն՝ որ նորանց վերայ իմ անունըս կոչված է, ասումէ Տէրն. (նա) որ էս ամէնըս անումէ,

18 Որ յաւիտենիցն հետէ յայտնի է Տէրին իրան գործըն:

19 Ուրեմն համար ես էլ իրաւունք եմ համարում, որ նեղութիւն չըտանն նորանց՝ որ հեթանոսներիցն[20] յետ են դառնում դէպի Աստուած[21]:

20 Այլ որ թուղթ գրվվի նորանց, որ յետ քաշվին կուռքերի

(14) Պետր. բ. 1. 1: (15) Հռոմ. գ. 24: Եփես. բ. 8: Ցիս. բ. 11: գ. 4, 5: (16) Գործ. ժգ. 26: (17) Գործ. ժբ. 17: (18) Ակ. 7: (19) Ամովս. թ. 11, 12: (20) Այլ. 26: (21) ա Թես. ա. 9:

Digitized by Google

պատանկուքիմնէ և ՚ի մեռելոտոյ՝ և յարկնէ :

21 Ո՛ւր Պ՝ոմէս յաղագսն առաջնոց քաղաքաց զբարոզիչսն իւրոցն՝ ՚ի ժողովսն ըստ ամենայն շաբաթուց ընթերցանել :

22 Այնժամ՝ հաճոյ թուեցաւ առաքելոցն և երիցանցն ամենայն եկեղեցւոյն , արս ընտրեալս ՚ի նոցանէ առաքել Յ՝ունիոք ընդ Պօղոսի և ընդ Յ՝առնաբասյ , զՅուդա՝ զկոչեցեալն Յ՝արսաբասյ , և զՊ՝ղիա՝ արս գլխաւորս :

23 Գրեալ առ եղբարս ՚ի Հեռն նոցա զայս ինչ . առաքեալք և երիցունք և եղբարք , Յ՝ունիոք և ՚ի Սիւրիա և ՚ի Կիւղիկիայ եղբարցըդ՝ որ ՚ի հեթանոսացդ էք , ուրջայն :

24 Վասնզի լուաք՝ թէ ոմանք ելբրև ՚ի մէնջ խռովեցուցին զձեզ բանիւք , խախտել զանձինս ձեր . ասեն թլփատել և պահել զօրէնսն՝ որոց ոչ ետուաք պատուէր :

25 Հաճոյ թուեցաւ մեզ միաբան ժողովելոցս , արս ընտրեալս յղել առ ձեզ ընդ սիրելիս մեր՝ ընդ Բառնաբայ և ընդ Պօղոսի :

26 Ա՛րք՝ որ մատնեցին զանձինս խրնանց վասն անուան Տեառն մերոյ Յիսուսի Ք՝րիստոսի :

27 Ա՛րք՝ առաքեցաք զՅուդա և զՊ՝ղիա . և նոցա ՚ի բանից ըզնոյն պատմել :

կերտկուրներից[22] , և պոռնկութենից[23] , և մեռած բաներից՝ և տրիւնից[24] :

21 Ինչուա՛ր՝ Պ՝օսէս առաջին պարտաւորից ետև՝ ամէն քաղաքներումն իրան քարոզիչներն ունի . որովհետև ժողովարանների մէջն ամէն շաբաթ օրերումն կարդացուի[25] :

22 Ն՚ն ժամանակն հաճեց երևելացաւ առաքեալներին և էրէցներին և ամէն եկեղեցոյն , որ իրանցից ընտրուած մարդիկ ուղարկեն Յ՝անիոք՝ Պօղոսի և Յ՝առնաբասի հետ , էն Յ՝ուդասի կոչուած Յ՝ուդային՝ և Շ՝իղասին՝ գլխաւոր մարդկանցն[26] :

23 Ցորանց ձեռքն եղբարներին գրեցին էս բանս . առաքեալներս և էրէցներս և եղբարներս , Յ՝անիոքի և Սիւրիայի և Կիւլիկիայի մէջ (լինող) եղբարներիդ՝ որ հեթանոսներից էք , ողջոյն (լինի) :

24 Որովհետև լսեցինք՝ թէ մեր քանիսն իբր թէ մեր կողմանէ քարոզացրին ձեզ խօսքերով , որ ձեր անձերն տեղահան անեն[27] . համաձայն թէ պէտք է թլփատուիլ և օրէնքըն պահել . որ նորանց մենք չենք հրաման տուել :

25 Ո՛ւղ միաբան ժողովուածներիս հաճոյ երևեցաւ՝ որ մեր սիրելի Յ՝առնաբասի և Պօղոսի հետ ընտրեալ մարդիկ ուղարկենք ձեզ մօտ :

26 (Յ՝նպէսի) մարդիկ՝ որ իրանց անձերն մատնեցին մեր Տէր Յիսուսի Ք՝րիստոսի անունին համար[28] :

27 Որ համաձայն Յուդասին և Շ՝իղասին ուղարկեցինք . որ նորանք էլ խօսքով հենց էն բանըն պատմեն :

(22) Նախ . լե . 2 : Նշ . ի . 3 . 23 : Նպի . ի . 30 : ա Կորնթ . ը . 1 : Յայտ . բ . 12 . 20 : ժ . 20 . 26 : (23) ա Կորնթ . զ . 9 . 18 : Գաղ . ե . 19 : Նիւս . ե . 3 : Կող . գ . 5 : ա Թես . գ . 3 : ա Պետր . գ . 3 : (24) Ծննդ . թ . 4 : Ղևտ . գ . 17 : բ Օրին . ժբ . 16 . 23 : (25) Գործ . ժե . 15 . 27 : (26) Գործ . ա . 23 : (27) Գաղ . ա . 7 . գ . 1 . Գործ . բ . 4 . ե . 12 : Յիս . ժ . 10 , 11 : (28) Գործ . ժե . 50 : ժբ . 18 : ա Կորնթ . ժե . 20 : բ Պետր . ա . 22 . 23 :

Digitized by Google

28 Ո՛չ հաճոյ թուեցաւ Հոգւոյն Սրբոյ և մեզ, մի՛ ինչ աւելի բեռն դնել ձեզ, բայց միայն ի կարևորացս յայսոցիկ.

29 ի բաց կալ ի զոհելոց կռոց՝ և յարենէ՛ և ի հեղձուցելոյ՝ և ի պոռնկութենէ. յորոց պահեալ զանձինս բարւոք գործէք. ողջ լերուք։

30 Եւ նոքա արձակեալք՝ իջին ի Նախիոք, և ժողովեալ զժողովուրդն՝ եհան զնուիրեն։

31 Եւ ընթերցեալ՝ ուրախ եղեն ի վերայ մխիթարութեանն։

32 Յուդա և Հ Խղա՝ զի և ինքա մարգարէք էին, քանիոք բազմօք մխիթարեցին զեղբարս՝ և հաստատեցին։

33 Եւ եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան խաղաղութեամբ յեղբարց առ առաքեալսն։

34 Եւ հաճոյ թուեցաւ Հ Խղայի ձեզ անդէն։

35 Պայց Պօղոս և Բառնաբաս չդիմեին ի Նախիոք, ուսուցանել և աւետարանել՝ և այլովք բազմօք զբանն Տեառն։

36 Իսկ յետ աւուրց ինչ ասէ Պօղոս ցԲառնաբաս, Դարձցուք և չդիմացուք զեղբարսդ քան ամենայն քաղաքաց՝ յորս քարոզեցաք զբանն Տեառն՝ թէ որպէս ունիցին։

37 Բառնաբաս կամէր առնուլ և զՅովհաննէս՝ զկոչեցեալն Մարկոս։

38 Պայց Պօղոս պղտչէր՝ թէ ըզձեռնհասն՝ ի նոցանէ ի Պամփիւլիայ, և զչհակաւն ընդ նոսա՝ ի գործն, մի՛ առնուլ ընդ ինքեանս։

28 Ինչու որ՝ Սուրբ Հոգին և մեզ էլ հաճոյ երևեցաւ, որ խիզի աւելի բեռըն չդնենք ձեզ վերայ, բայց միայն էս հարկաւոր բաներըս.

29 Որ հեռու կենաք կռոցի մսատաղ արածիցն[29] և արիւնից՝ և խեղդվածից՝ և պոռնկութիւնից[30]. սորանցից որ պահէք (ձեր) անձներն՝ լաւ կանէք. ողջ կացէք։

30 Եւ նորանք՝ որ արձակվեցան՝ վէրկին Նախիոք, և ժողովուրդն հաւաքեցին՝ և էն թուղթըն տուին։

31 Եւ երբոր կարդացին, ուրախ էլան էն մխիթարութեանն վերայ։

32 Յուդան և Հ Խղան՝ որովհետև նորանք էլ մարգարէք էին՝ շատ խօսքերով մխիթարեցին և հաստատեցին եղբարներին[31]։

33 Եւ երբոր մին ժամանակ էնտեղ էլան, եղբարներից խաղաղութեամբ արձակվեցան գնալ գէպի առաքեալներն[32]։

34 Եւ Հ Խղային հաճոյ երևեցաւ՝ որ էնտեղ մնայ։

35 Պայց Պօղոսն և Բառնաբասն Նախիոքի մէջ մնան էին գալիս[33], որ Տէրի խօսքըն շատ ուրիշներէն հետ սովորցնեն և աւետարանեն։

36 Պայց մին քանի օրից ետև Պօղոսն ասաց Բառնաբասին. Դառնանք և մանք եղբարներին մօտ՝ էն ամէն քաղաքներն, որ նորանցում Տէրի խօսքըն քարոզեցինք[34], (տեսնենք) թէ ինչպէս կան։

37 Բառնաբասն կամենում էր Մարկոս կոչված Յովհաննէսին էլ վեր առնել[35]։

38 Պայց Պօղոսն աղաչում՝ որ էն Պամփիւլիայի մէջ իրանցից ջոկվածըն, և նորանց հետ գործի մէջ չկպածըն իրանց հետ չառնեին[36]։

(29) Գործ · ԺԵ · 20։ Գործ · ԺԵ · 25։ Յայտ · Բ · 14, 20։ (30) Ղեւ · Ժէ · 14։ (31) Գործ · ԺԳ · 21։ ԺԸ · 28։ (32) Ա Պետր։ Ժգ · 11։ Եբր · Ժ · 31։ (33) Գործ · ԺԳ · 1։ (34) Գործ · ԺԳ · 4։ 13, 14, 51։ ԺԴ · 1։ 6։ 24, 25։ (35) Գործ · ԺԲ · 12։ 25։ ԺԳ · 5։ Կող · Գ · 10։ Բ Տիմ · Դ · 11։ Փլմ · 24։ (36) Գործ · ԺԵ · 38։

Digitized by Google

39 Եւ եղեւ գժտութիւն՝ մինչեւ մեկնիլ նոցա ի միմեանց, [Առաւելապայման առնուլ զՅարկոս նաւել ի Կիպրոս.

40 Եւ Պօղոսի ընտրեալ զՀիղա՝ եւ, յանձն արարեալ շնորհացըն Աստուծոյ յեղբարց անտի:

41 Եւ շրջէր ի կողմանս Սորւոց եւ Կիւղիկեցւոց, և հաստատէր զեկեղեցիսն:

39 Եւ կռիւ էլաւ նորանց միջեւ մըն. մինչեւ որ նորանք զոկվեցան իրարից. [Առանաբատան Յարկոսին առաւ որ նաւով գնայ Կիպրոս:

40 Եւ Պօղոսն Հիղային ընտրեց, և էն եղբարներից Աստուծոյ շնորհքին յանձնված դուրս եկաւ[37]:

41 Եւ Սորոց և Կիւղիկեցոց կողմերն մտն էր գալիս, և եկեղեցիներն հաստատում էր[38]:

ԿԻ· ԺՈՂ

1 Պօղոս Տիմոթէոսն կը Լիւստրա, 7 և նորանք Տերի Հոգին չի թողուր որ քարոզեն Ասիոյ մէջ, 14 Լիդիոյ կը հաւատան. 16 Պօղոս մի դև (կռապաշտութիւն) կը հանէ մի աղջկանից. 19 Որ համար ինքն և Շ իղան կը ծեծվին և բանտում (ղնդխանոցում) կը ցցվին. 26 Կանաչ գետնի բացվիլը, 31 Կառավարչի գառնալն և հաւատալը, 37 ԵՒ իրանց ազատվիլը:

1 Այլն եկաւ ի Դերբէ եւ ի Լիւստրա. և ահա աշակերտ ոմն էր անդ՝ անուն Տիմոթէոս, որդի կնոջ Հրէի հաւատացելոյ՝ և հօր Հեթանոսի,

2 Որ վկայեալ էր ի Լիւստրացւոց և Իկոնացւոց եղբարց:

3 Ողա կամեցաւ Պօղոս ընդ իւր առնել. և առեալ թլփատեաց զնա վասն Հրէիցն, որ էին ի տեղիսն յայնոսիկ. քանզի փիտէին ամենեքին զհայր նորա՝ թէ Հեթանոս էր:

4 Իբրև անցանէին ընդ քաղաքսն՝ աւանդէին նոցա պահել զհրամանան պատուիրեալս յառաքելոցն և յերիցանցն՝ որք ՅԵրուսաղէմ:

5 Եւ եկեղեցիքն հաստատէին ի

1 Ե եկաւ հասաւ Դերբէ և Լիւստրա[1]. և ահա մին աշակերտ կար էնտեղ՝ Տիմոթէոս անուն[2]. որ Հրէայ հաւատացեալ կնկան՝ և Հեթանոս հոյ որդի էր[3],

2 Որ բարի վկայութիւն ունէր Լիւստրացի և Իկոնիացի եղբարներից[4]:

3 Պօղոսն կամեցաւ որ տորան տանի իրան հետ. և առաւ թլփատեց նորան՝ Հրեաների պատճառվըն, որ էնտեղուանից էին[5], քանի որ ամենքն գիտումին որ նորա հայրն Հեթանոս էր:

4 Երբոր անց էին կենում էն քաղաքներումն՝ ասածները պահել էն Հրամաններըն, որ Երուսաղէմումն լինող առաքեալներից և էլդեռներից պատուիրած էին[6]:

5 Եւ եկեղեցիներն հաւատքի մէջ

(37) Գործ · ժդ · 25: (38) Գործ · ժգ · 5: (1) Գործ · ժդ · 6: (2) Գործ · ժբ · 22: Հռոմ · ժգ · 21: ա Կորնթ. դ · 17: Փիլիպ · բ · 19: ա Թիմոթ · գ · 2: ա Տիմ · ա · 2: բ Տիմ · ա · 2: (3) բ Տիմ · ա · 5: (4) Գործ · ջ · 3: (5) ա Կորնթ. թ · 20: Գաղ · բ · 3: դ · 2: (6) Գործ · ժե · 28, 29:

Digitized by Google

հաւատա , և յաւելուին ՚ի թիւն հանապազօր ։

6 Եւ շրջեցան ընդ փռիւգիա և ընդ կողմանս Գաղատացւոց , արգելեալք ՚ի Հոգւոյն Սրբոյ խօսել զբանն յԱսիա ։

7 Գայք եկեալ առ Այիսեաւ՝ թևակոխէին երթալ ՚ի Բիւթանիա, և ոչ համարձակեաց նոցա Հոգին Յիսուսի ։

8 Եւ անցեալ ըստ Այիսիա՝ ՚ի ծին ՚ի Տրովադա ։

9 Եւ տեսիլ երևեցաւ ՚ի գիշերի Պօղոսի · այր ոմն Այակեդովնացի կայր , աղաչէր զնա և ասէր · Ընցեալ ՚ի Այակեդոնիա՝ օգնեացես մեզ ։

10 Եւ իբրև զտեսիլն ետես , վաղվաղակի խնդրեցաք ելանել ՚ի Այակեդոնիա · տեղեկացեալ՝ թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր աւետարանել նոցա ։

11 Եւ ելեալ ՚ի Տրովադայ՝ դէպ ուղիղ գնացաք ՚ի Սամոթրակէ , և ՚ի վաղիւ անդր ՚ի Նէոպոլիս ։

12 Եւ անտի ՚ի փիլիպպուս , որ է առաջին վիճակ Այակեդոնացւոց քաղաք Կղոնիա · և անդ ՚ի քաղաքին դադարեալ մեր աւուրս ինչ ,

13 Հաւուրն շաբաթու ելաք արտաքոյ քաղաքին առ գետափն՝ ուր համարէր աղօթս մատուցանել · և նստեալ խօսեաք ընդ ժողովեալ կանայսն ։

14 Եւ կին ոմն անուն Լիդիա ծիրանավաճառ՝ ՚ի քաղաքէ՝ երկիւղած Աստուծոյ լուաւ · զորոյ Տէր իսկ եբաց զսիրտն անսալ խօսիցն Պօղոսի ։

15 Եւ իբրև մկրտեցաւ ինքն և տուն իւր , աղաչէր և ասէր · Եթէ համարիցիք զիս հաւատացեալ Տեառնով՝ մտէք յտունս իմ , և կացէք անդ ։ Եւ բռնադատեաց զմեզ ։

16 Եւ եղև երթալ մեզ յաղօթս՝ աղախին ոմն կայր ունելով հոգի վհուկութեան , որ մեծ շահ կուտէր տիրոջ իւրոյ գուշակութեամբ ։

17 Որ զհետ Պօղոսի եկեալ և մեզ՝ գոչէր և ասէր · Մարդիկ սոքա ծառայք Աստուծոյ Բարձրելոյ են , որ քարոզեն մեզ զճանապարհ փրկութեան ։

18 Եւ այս արարեալ բազում աւուրս՝ ցաւեցաւ Պօղոս , և դարձեալ ասէ ցհոգին · Պատուիրեմ քեզ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի՝ ելանել յնմանէ ։ Եւ ելանէր նոյն ժամուն ։

19 Եւ տեսեալ տիրոջ նորա զի ելանէր յոյս շահ գործոյ նոցա՝ կալեալ զՊօղոս և զՍիղաս՝ քարշեցին զնոսա յատեան առ իշխանսն ։

20 Եւ մատուցեալ առ հազարապետսն՝ ասեն · Մարդիկ սոքա խռովեն զքաղաքս մեր , իբրև հրեայք են ,

21 Եւ քարոզեն սովորութիւնս զոր ոչ է մեզ առնուլ և կատարել , զի հռովմայեցիք եմք ։

22 Եւ յարուցին ամբոխք ՚ի վերայ նոցա , և հազարապետքն պատառեալ զհանդերձս նոցա՝ հրամայեցին հարկանել զնոսա գաւազանաւ ։

23 Եւ բազում հարուածս տուեալ նոցա՝ արկին ՚ի բանտ , պատուիրեալ դահճապետին պահել զնոսա ամենայն ապահովութեամբ ։

24 Որ ընկալեալ զպատուէր այսպիսի՝ արկ զնոսա ՚ի ներքին բանտն , և զոտս նոցա ՚ի գերանդի ամրացոյց ։

25 Իսկ կէս գիշերի Պօղոս և Սիղաս աղօթս առնէին , և օրհնէին զԱստուած երգովք ։ Եւ լսէին զնոսա կալեալքն ։

26 Եւ յանկարծ երկրաշարժ եղև մեծ , որպէս զի սասանեցան հիմունք բանտին , և ամենայն դռունք բացան անդէն , և ամենեցուն կապանքն արձակեցան ։

27 Եւ զարթեալ դահճապետն ՚ի քնոյ՝ և տեսեալ զդռունս բանտին բացեալս՝ հանեալ զսուր իւր՝ կամէր սպանանել զանձն իւր , կարծելով թէ փախեան կալեալքն ։

28 Եւ կոչեաց Պօղոս մեծաձայն՝ ասելով · Մի՛ արկաներ զանձն քո չարեաց , զի ամենեքեան աստ եմք ։

29 Եւ խնդրեալ լոյս՝ մտանէր ՚ի ներքս , և դողալով անկանէր առ Պօղոս և առ Սիղաս ։

30 Եւ հանեալ զնոսա արտաքս՝ ասէ · Տեարք , զի՞նչ արարից զի փրկեալ լիցիմ ։

31 Եւ նոքա ասեն · Հաւատա ՚ի Տէր Յիսուս Քրիստոս , և կեցցես դու և տունդ քո ։

32 Եւ խօսեցան նմա զբանն Աստուծոյ և ամենեցուն որ ՚ի տանն նորա ։

33 Եւ առեալ զնոսա ՚ի նմին ժամու գիշերի՝ լուաց զհարուածս նոցա , և մկրտեցաւ ինքն և ամենայն տունն իւր անդէն ։

34 Եւ տարեալ զնոսա ՚ի տունն իւր՝ սեղան եդ առաջի նոցա , և ուրախացաւ ամենայն տունն իւր հաւատալով Աստուծոյ ։

35 Եւ ընդ լուսանալն առաքեցին հազարապետքն զհարկանողսն՝ ասելով · Արձակեցէք զմարդիկն զայնոսիկ ։

36 Եւ պատմեաց դահճապետն զբանս զայս Պօղոսի , եթէ առաքեցին հազարապետքն զի արձակեսցին ։ Արդ ելէք այժմ , գնացէք ՚ի խաղաղութեան ։

37 Եւ Պօղոս ասէ ցնոսա · Զմեզ հռովմայեցիս առանց դատաստանի հարեալ ՚ի հրապարակի՝ արկին ՚ի բանտ , և այժմ ծածուկ հանեն զմեզ ։ Ո՛չ այդպէս , այլ եկեալ իջուսցեն զմեզ ինքեանք ։

38 Եւ պատմեցին զբանս զայս հազարապետացն , և երկեան լուեալ զի հռովմայեցիք են ։

39 Եւ եկեալ աղաչեցին զնոսա , և հանեալ արտաքս՝ խնդրէին ելանել ՚ի քաղաքէն ։

40 Եւ ելեալ ՚ի բանտէն՝ մտանէին առ Լիդիա , և տեսեալ զեղբարսն՝ մխիթարեցին զնոսա , և գնացին ։

17 Եւ անցեալ զԱմփիպողիս և զԱպողոնիա՝ եկին ՚ի Թեսաղոնիկէ , ուր էր ժողովարան Հրեայից ։

2 Եւ ըստ սովորութեան իւրոյ Պօղոս մտանէր առ նոսա , և երից շաբաթուց խօսէր ընդ նոսա ՚ի գրոց ,

3 Բանայ և ցուցանէ նոցա , եթէ Քրիստոս պարտ էր չարչարել և յարիլ ՚ի մեռելոց , և եթէ Յիսուս Քրիստոս , զոր ես քարոզեմ ձեզ , նա է Քրիստոս ։

4 Եւ ոմանք ՚ի նոցանէ հաւատացին , և միացան Պօղոսի և Սիղասի , և ՚ի յոյն երկիր պաշտեցելոց բազում բազմութիւն , և կանայք ազնուականք ոչ սակաւք ։

5 Եւ նախանձեալ Հրեայքն՝ առեալ ընդ իւրեանս ոմանս ՚ի չարագործ այրոց՝ և ժողովեալ ամբոխ՝ խռովեցուցանէին զքաղաքն , և կայսէին ՚ի տան Յասոնի՝ խնդրելով զնոսա հանել առ ժողովուրդն ։

6 Եւ փնտռեալ զնոսա և չգտեալ՝ քարշեցին զՅասոն և զեղբարսն մանս եկին , Այուրբ Հոգուցն արգելուած՝ որ Ասիայի մէջն Աստուծոյ բանն չքարոզեն ։

7 Գայք երբոր եկին Այասիայի կողմերն , ջանք էին անուամբ որ գըներան Բիւթանիա , և Յիսուսի Հոգին թոյլ չտուաւ նոցանց ։

8 Եւ Այասիայէն որ անցեալ՝ վեր եկին Տրովադա[8] ։

9 Եւ Պօղոսին գիշերուան տեսիլ երևեցաւ · մին Այակեդոնացի մարդ կանգնած էր , աղաչէր զնա և ասէր · Նաւեցիր և օգնեա մեզ ։

10 Եւ երբոր տեսաւ էն տեսիլքն՝ շուտով խնդրեցինք որ դուրս գանք Այակեդոնիա[10] · ինչու որ՝ իմացանք՝ որ Տէրն հրաւիրեց մեզ , որ աւետարանենք նորանց ։

11 Եւ Տրոադայիցն դուրս եկած՝ շիտակ գնացինք Սամոթրակէ · և յետևի օրումն Նէոպոլիս քաղաքն ։

12 Եւ էնտեղէցն Փիլիպպուսն , որ Այակեդոնացոց առաջին բաժինն է՝ Կողոնիա քաղաք[11] · և մենք՝ որ էնտեղ քաղաքումն մինքանի օր դադարեցինք մնացինք ,

13 Շաբաթ օրումն քաղաքիցն դուրս ելանք դէպի գետի ափին՝ որ էնտեղ սովոր էին աղօթք անել · և նստած խօսումէինք ժողովուած կանանց հետն ։

14 Եւ մին կին Լիդիա անուն՝ ծիրանի ծախող՝ որ Փիւաթիր քաղաքին էր՝ Աստուածանից վախող՝ լսեց · որ հենց Տէրն նորա սիրտը բաց արաւ , որ Պօղոսի խօսքերին մարկ անէ[12] ։

15 Եւ երբոր ինքն և իրան տունն մկրտվեցաւ , աղաչումէր և ասումէր · Եթէ որ ինձ Տէրին հա-

(7) Գործ · ԻԶ · 31 · (8) Բ Կորնթ · Բ · 12 · Բ Տիմ · Գ · 12 · (9) Գործ · Ժ · 30 ·
(10) Բ Կորնթ · Բ · 13 · (11) Փիլիպ · Ա · 1 · (12) Ղուկ · ԻԳ · 45 ·

Digitized by Google

Տիտան , մեռնել ՚ի տուն իմ առ-
գերուք . և բանագնացաց տարան
զնոսա ։
16 Եւ եղև մինչ երթայաք մեք
յաղօթիս , պատահեաց մեզ աղա-
խին ոմն՝ զոր ունէր այս հարցուկ .
որ շահս բազումս տայր տերանց
խրոց մոլելովք ։

17 Սա զՀետ եղեալ Պօղոսի և
մեր՝ աղաղակէր և ասէր . Այդքա-
սայս՝ ծառայք Աստուծոյ բարձրելոյ
են , որ պատմեն ձեզ զճանապարհ-
հաս փրկութեան ։
18 Եւ զայս առնէր ՚ի բազում
աւուրս . զայրացեալ Պօղոս՝ գար-
ձաւ և ասէ ցոյն . Պատուիրեմ
քեզ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի .
Ել ՚ի դմանէ . և ել ՚ի նմին ժա-
մու ։

19 Իբրև տեսին տերքն նորա՝
եթէ հատաւ յոյժ շահի նոցա , առ-
եալ զՊօղոս և զՀետ՝ ձգեցին
՚ի հրապարակ առ իշխանսն ։
20 Եւ ածեալ զնոսա առ զօրա-
գլուխսն՝ ասէին . Այդքա այս խռ-
ովեցուցանեն զքաղաքս մեր՝ հրէ-
ականք ՚ըղեալք են ,
21 Եւ պատմեն մեզ օրէնս՝ զոր
չէ արժան մեզ ընդունել , և ոչ
առնել . զի Հռովմայեցիք եմք ։

22 Եւ կուտեցաւ ամբոխն ՚ի մի-
րայ նոցա . և զօրագլուխքն պա-
տառեցին զհանդերձս իւրեանց . հր-
քամայեցին գան հարկանել ։

23 Եւ բազում վէրս եդեալ ՚ի
վերայ նոցա՝ արկին ՚ի բանտ .
ասացեալ հսկմանրիկ , մաճէք իմ տու-
նոյս , հնտեզ ճեացիք . և զօա ա-
րեալ ատրաւ մեզ[13] ։

16 Եւ էլաւ դեռքանի որ մեր
գնուհիւնք աղօթք անել , մեր ա-
ղախին (զաքաւոշ) պատահեց մեզ՝
որ կախարդութեան դև (ջոքա-
ւ) ունէր[14] . որ կախարդութենովն ի-
բան տէրերին շատ շահ էր բե-
րում[15] ։

17 Սա Պօղոսի և մեր եաւէն ըն-
կած՝ աղաղակումբ և ասումբ .
Սա մարդիքս բարձրեալ Աստուծոյ
ծառաներն են , որ ձեզ պատմո-
ղին փրկութեան ճանապարհներն ։
18 Եւ շատ օրեր էս բանըս անու-
մեր . Պօղոսին դժուար եկաւ՝ յետ
դարձաւ և դէմին ասաց[16] . Հիսու-
սի Քրիստոսի անունովն պատուի-
րումեմ քեզ՝ դուրս ել դորանից .
և դէմն հենց էն ժամումն (ասհա-
նաւն) դուրս եկաւ[17] ։

19 Երբոր նորա տէրերն տեսին՝
թէ իրանց շահի յոյսն կորվեցաւ[18] ,
Պօղոսին և Հետին առին[19] քա-
շեցին մինչեան իշխանների մօտն[20] ։
20 Եւ նորանց տարան զօրապե-
տներուն մօտն և ասացին . Այս
մարդիքս խռովացնումեն մեր քա-
ղաքս՝ իրանք Հրեաներ են[21] ,
21 Եւ մեզ էնպէսի օրէնք են
պատմում՝ որ մեզ արժան չէ՝ ոչ
ընդունել , և ոչ անել . ինչու որ
մենք Հռոմայեցի ենք ։
22 Եւ ամբոխն (խալկն) կիսամե-
ցաւ նորանց վերայ . և զօրապե-
տներն իրանց շորերն պատառե-
ցին , և հրաման տուին որ ծե-
ծեն[22] ։

23 Եւ երբոր շատ խոցեր նորանց
վերայ դրին՝ բանտին (պնդանքին)

(12) Հնար . ԺԲ . 3 : ԼԲ . 11 : Գոր . ԺԲ . 21 : Լ՚ուկ . ԽԲ . 29 : Ներ . Ժգ . 3 :
(14) ա Կոր . ԽԸ . 7 : (15) Գործ . ԺԲ . 24 : (16) Մարկ . ա . 25 . 26 : (17) Մարկ .
Ժգ . 17 : (18) Գործ . ԺԲ . 25 , 26 : (19) բ Կորնթ . գ . 5 : (20) Մարկ . ժ . 18 :
(21) գ Կոր . Ժգ . 17 : Գործ . ԺԷ . 6 : (22) բ Կորնթ . գ . 5 : ժա . 23 . 25 . ա
Թես . բ . 2 :

Digitized by Google

պատուիրեցին բանտապետին զգուշութեամբ պահել զնոսա :

24 Որոյ առեալ զայսպիսի պատուէր՝ արկ զնոսա ի ներքին բանսն . և զոտս նոցա պնդեաց ի կոճղս :

25 Եւ ի մէջ գիշերոյն Պօղոս և Հ իղա կային յաղօթս՝ և օրհնէին զ Աստուած . և ունկն դնէին նոցա կալանաւորքն :

26 Եւ եղև յանկարծակի շարժումն մեծ՝ մինչև ի շարժել հիմունս բանտին . և բացան անդրէն դրունքն ամենայն , և ամենեցուն կապանք լուծան :

27 Իբրև զարթեաւ բանտապետն՝ և եաես բացեալ զդուրս բանտին , ձգեաց զսուսեր՝ և կամէր երթալ զիւրովին . կարծէր փախուցեալ զկապեալսն :

28 Եւ գոչեաց ի ձայն մեծ Պօղոս՝ և ասէ . Մի՛ ինչ գործեր ընդ անձն քո չար , քանզի ամենեքին աստ եմք :

29 Խնդրեաց լոյս՝ և դիմեաց ի ներքս . և զարհի հարեալ անկաւ առաջի Պօղոսի և Հ իղայի :

30 Եւ ածեալ զնոսա արտաքս՝ ասէ . Տնտոր՝ զի՞նչ պարտ է ինձ առնել՝ զի ապրեցայց :

31 Եւ նոքա ասեն . Հաւատա՛ ի Տէր Յիսուս Քրիստոս , և ապրեսցիս դու՝ և ամենայն տունդ քո :

32 Եւ խօսեցան նմա զբանն Տեառնէ՝ և ամենեցուն որ էին ի տան նորա :

33 Եւ առեալ զնոսա ի նմին ժամու գիշերոյն՝ լուաց ի վիրաց անտի . և մկրտեցաւ ինքն և իւրքն ամենեքեան անդէն վաղվաղակի :

34 Եւ ածեալ զնոսա ի տուն մէջ քցեցին . և բանտապետին պատուիրեցին , որ նորանց զգուշութեամբ պահէ :

24 Նա էլ որ էսպէսի պատուէր առաւ , նորանց ներսի բանտն քըցեց . և նորանց ոտներըն կոճղուըմըն (բէօլիքնո՞ւն) պնդացրուց :

25 Եւ մէջ գիշերուայն Պօղոսն և Հ իղան աղօթք էին անում , և օրհնութիւն էին տալիս Աստուծոյ . և (ուրիշ) բանըվածներն նորանց ականջ էին դնում :

26 Եւ յանկարծակի մեծ շարժմունք էլաւ՝ մինչև որ բանտի հիմունքներն էլ շարժվումէին[23] . և շուտով ամէն դռներն բացվան , և ամէնի կապանքներն արձակվեցան[24] :

27 Երբոր բանտապետն զարթնաց , և տեսաւ որ բանտի դռնեըրըն բացված էին , սուրըն քաշեց՝ և կամենումէր ինքն իրան սպանել . ինչու որ՝ կարծումէր՝ թէ կապածներն փախել են :

28 Եւ Պօղոսն մեծ ձայնով կանչեց՝ և ասաց . Չո անձիդ չար բան մի՛ գործեր , ինչու որ՝ մենք ամենքս էստեղ ենք :

29 Ա՛րագ ուզեց՝ և ներս վազեց . և շատ վախով բռնըված Պօղոսի և Հ իղայի առաջին վէրըն կաւ :

30 Եւ նորանց դուրս հանեց և ասաց . Տէրե՛ր՝ ես ինչ պէտք է անեմ որ ապրիմ[25] :

31 Եւ նորանք ասացին . Հաւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսին , և կապրիս դու՝ և քո ամէն տունդ[26] :

32 Եւ Տէրի բանըն խօսեցին նորան՝ և էն ամէնին , որ նորա տունըն կային :

33 Եւ նորանց վեր արաւ գիշերի էն ժամումն (սահմա՞ն) էն խոցերիցն լուացաւ . և շուտով մըկրտվեցաւ ինքն և նորա ամէն ընտանիքն :

34 Եւ նորանց տարաւ իրան տուն

(23) Գործ · ե · 31 : (24) Գործ · է · 19 : ժբ · 7 : 10 : (25) Լուկ · ե · 10 : Գործ · ը · 37 : բ · 6 : (26) Յովհ · ե · 16 · 36 : ղ · 47 : ա Յովհ · է · 16 :

Digitized by Google

իւր , եդ առաջի նոցա սեղան . և ուրախ եղև ամենայն ատմբն հաւատացեալ յՀ՚ստուած :

35 Եւ իբրև այգ եղև՝ առաքեցին զօրագլուխքն զնուիրականՙ և ասեն . Լ՚ձակեա զարսդ զայդոսիկ :

36 Եւ պատմեաց բանտապետն զբանան Պօղոսի , եթէ առաքեցին զօրագլուխքն զի արձակիցիք . արդ ելէք և երթայք խաղաղութեամբ :

37 Ւսկ Պօղոս ասէ ցնոսա . Վասն հարեալ զմեզ հրապարակաւ՝ արս անմեղս Հռովմայեցիս արկին ՚ի բանտ , և արդ լռելեաւն հանեն զմեզ . ո՛չ այդպէս , այլ եկեսցեն՝ ինքեանք իսկ հանցեն զմեզ :

38 Եւ պատմեցին զօրագլխացն նըւիրակքն զբանան . զահի հարան իբրև լուան թէ Հռովմայեցիք են . և եկեալ աղաչեցին զնոսա :

39 Եւ իբրև հանին , աղաչէին գնալ ՚ի քաղաքէն :

40 Եւ ելեալ ՚ի բանտէն՝ մտին առ Լ՚իդիա . և տեսեալ զեղբարսՙ մխիթարեցին զնոսա և գնացին :

35 Եւ երբոր լուսացաւ , զօրագլուխներն ուղարկեցին տիվանի պաշտօնեաներին՝ և ասացին . Լ՚ձակկեր էդ մարդկանցդ :

36 Եւ բանտապետն էն խօսքերըն Պօղոսին պատմեց , թէ զօրագլուխներն ուղարկեցին՝ որ արձակվիք . ուրեմն դուրս եկէք , և գնացէք խաղաղութենով :

37 Ւսայց Պօղոսն ասաց նորանց . Լ՚մէնի առաջին ծեծեցին մեզ՝ որ անմեղ Հռովմայեցի մարդիք ենք , և բանտի մէջ քցեցին[28] . և հիմիկ մեզ թաքուն են հանում . էդպէս չէ , բայց թող հենց իրանք գան մեզ հանեն :

38 Եւ տիվանի պաշտօնեաներն էն խօսքերըն զօրագլուխներին պատմեցին . շատ վախեցան՝ երբոր լսեցին թէ Հռովմայեցիք են . և եկին աղաչեցին նորանց :

39 Եւ երբոր հանեցին , աղաչեցին՝ որ էն քաղաքիցն գնան[29] :

40 Եւ բանտիցն դուրս եկին՝ մտին Լ՚իդիայի մօտ[30] . և եղբարներն որ տեսին՝ նորանց մխիթարեցին և գնացին :

ԳԼ · ԻԶ :

1 Պօղոս հնազանդիկէի մէջն կըթուէր , և որ էն տեղ մին քահան կըհաւատար և մի քահան նորան կըհալածեն : 10 Նշարունէն Պօղոսին և Հ՚իւսիյին Լուկիա հաւլորին , և հնտով կըթարգըն , 18 Նա հնազանդկեցնելովներին հալածվելով , 15 Պօղոս Ը՚ինչ կըգնայ . էն տեղ վիճաբանութիւն կանի և նորանց չկանալած Ը՚ստուածն կըթարգի , 31 Ը՚յնտով շատ մարդիք Ը՚րիստոսի կըգառնան :

1 Եւ Լ՚մփիպօլիսի և Լ՚պօղոնիայի միջն մանգալով՝ եկին հնտա ղօնիկէ , որ էնտեղ Հրէաների ժողովարան կար :

2 Եւ Պօղոսն (իրան) սովորու-

1 Եւ շրջեալ ընդ Լ՚մփիպօլիս և ընդ Լ՚պողոնիա , եկին ՚ի Հնտասաղոնիկէ , ուր էր ժողովուրդ Հրէից :

2 Եւ ըստ սովորութեանն Պօ-

(27) Ղուկ . ե . 29 : ԺԲ . 6 : (28) Գործ . իբ . 25 : (29) Մատթ . ը . 34 : (30) ԱՀբ . 16 :

Digitized by Google

ղա եմուտ առ նոսա , և ի շաբաթս երիս խօսեցաւ ընդ նոսա ի գրոց :

3 Կանգնայր՝ և դնէր առաջի , եթէ պարտ էր Քրիստոսի չարչարիլ և յառնել ի մեռելոց , և թէ նա է Քրիստոսն Յիսուս՝ զոր ես պատմեմ ձեզ :

4 Եւ ոմանք ի նոցանէ հաւանեցան , և վիճակեցան Պօղոսի և Հիլային , բայց պաշտօնէիցն Ա֊թեանոսաց էր բազմութիւն յոյժ , և ի կանանց գլխաւորաց ոչ սակաւք :

5 Եւ նախանձեցան Ա֊րէայքն , և առեալ արս ոմանս գռեհիկս անօրէնս՝ ամբոխս արարեալ խռովեցին զքաղաքն . և կուտեալ առ յարպարանն Յասոնի , խնդրեցին զնոսա ածել ի հրապարակ :

6 Եւ իբրև ոչ գտին զնոսա՝ քարշէին զՅասոնն և զոմանս եղբարս առ քաղաքապետսն . բողոք բարձեալ թէ որք զաշխարհս խռովեցին՝ սոքա և այսր հասին :

7 Զորս ընկալեալ է Յասոնի . և սոքա ամենեքեան հակառակ հրամանացն կայսեր գործեն . թագաւոր զոմն ասեն զՅիսուս :

8 Եւ խռովեցուցին զժողովուրդսն և զքաղաքապետսն , որ լսէին զայս :

9 Եւ առեալ երաշխաւորութիւն առ ի Յասոնէայ և յայլոցն՝ արձակեցին զնոսա :

10 Նայց եղբարք վաղվաղակի գիշերայն յուղարկեցին զՊօղոս և զՀիլաս ի Ներիա . որք իբրև հասթեան պէս մտաւ նորանց մտ , և երթք շաբաթ (օրերումն) նորանց հետ խօսեց գրքերից[1] :

3 Նաց էր անուամ՝ և առաջի դնուամ , թէ պէտք էր՝ որ Քրիստոսն չարչարվի՝ և մեռելների միջից յարութիւն առնէ[2] . և թէ՝ նա էն Յիսուս Քրիստոսն է , որ ես պատմումեմ ձեզ :

4 Եւ նորանցից մին քանիսն հաւան կացան[3] , և Պօղոսի և Հիլայի[4] հետ միաւորվեցան . բայց աստուածապաշտ Ա֊թեանոսների շատ բազմութիւն կար , և գլխաւոր կանանցից էլ քիչ չէ :

5 Եւ Ա֊րէանները նախանձվեցան , և մինքանի ոամիկ անօրէն մարդիք առին՝ ամբոխ (խուռն) արին , քաղաքի մէջն շփոթութիւն չինեցին . և Յասոնի տան մօտ հասաքված՝ ուզումէին , որ նորանց տանեն դատաստանատունն[5] :

6 Եւ երբոր չըգտին նորանց՝ Յասոնին և մին քանի եղբարներին քաշումէին քաղաքապետների մօտ . և աստիկ աղաղակումն՝ թէ սորանք՝ որ աշխարհըդրն շփոթացրին , էստեղ էլ հասին[6] :

7 Որ Յասոնն ընդունել է նրանց . և սորանք ամէնքն կայսերի հրամաններին հակառակ են գործում . որ մին Յիսուս թագաւոր են ասում[7] :

8 Եւ շփոթացրին ժողովուրդներին և քաղաքապետներին՝ որ էս լսումէին :

9 Եւ Յասոնից և ուրիշներից երաշխաւորութիւն (պատնէշ) առին՝ և նորանց արձակեցին :

10 Նայց եղբարներին Պօղոսին և Հիլային շուտով գիշերումն ճանապարհ քցեցին դէպի Ներիա . որ

(1) Ղուկ . գ . 16 : Գործ . ը . 20 : ժգ . 5 . 16 : ժգ . 1 . ժգ . 13 : ժը . 8 : (2) Ղուկ . խդ . 26 . 46 : Գործ . ժը . 28 : Գործ . գ . 1 : (3) Գործ . իը . 24 : (4) Գործ . ժե . 22 . 27 . 32 . 40 : (5) Հռով . ժգ . 21 : (6) Գործ . ժգ . 20 : (7) Ղուկ . իգ . 2 : Յով . ժը . 15 : ա Պետր . բ . 15 :

Digitized by Google

սին անդր՝ ի ժողովուրդն Երէից գնացին :

11 Որ սոքա էին ազնուականագոյնք՝ քան որ ի Թեսաղոնիկին էին . որք ընկալան զբանն ամենայն յօժարութեամբ . հանապազ քննէին զգիրս , եթէ իցէ այս այսպէս :

12 Եւ բազումք ի նոցանէ հաւատացին . և ի Յունաց կանանց զգաստից և յարանց ոչ սակաւք :

13 Որպէս իբրև գիտացին՝ որ ի Թեսաղոնիկէ Երէայքն էին , եթէ և ի Բերիայ պատմեցաւ ի Պօղոսէ բանն Աստուծոյ , եկին և անդր՝ շարժել և խռովեցուցանել զժողովուրդսն :

14 Յայնժամ վաղվաղակի զՊօղոս առաքեցին եղբարքն գնալ մինչև ի ծովեզը . և Թեսագին Երէ Յիւղա և Տիմոթէոս անդէն :

15 Եւ որք տանէին զՊօղոս , ածին զնա մինչև Աթենս . և առեալ պատուէր ի նմանէ առ Երիղա և Տիմոթէոս , զի վաղվաղակի եկեսցեն առ նա , և գնացին :

16 Եւ Աթենս ի մնալ նոցա Պօղոսի , զայրանայր հոգի նորա ի նմա . զի տեսանէր ի կուապաշտութեան զքաղաքն :

17 Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ընդ Երէայս և ընդ պաշտօնեայսն՝ և ի հրապարակն զամենայն օր՝ որոց և պատահէին :

18 Իմանք Էպիկուրեանցն և ի Ստայիկեանց փիլիսոփայից հակառակեին ընդ նմա . և ոմանք ասէին , Ո՞րչափ կամիցի սերմանաքաղս այս խօսել . իսկ այլք , թէ Օ-

նորանք երբեմն հնաեղ հաւին , զԵսուին Երէաների ժողովարանն՝ :

11 Ինչու որ՝ սորանք աւելի ազնիւ անձինք էին՝ քան նորանք՝ որ Թեսաղոնիկեացւոյն էին . որ (Աստուծոյ) խօսքըն ամեն յօժարութեամբ ընդունեցին . միշտ գրքերըն քննուէին , թէ էս (բանս) էպէս լինի՞ :

12 Եւ նորանցից շատերըն հաւատացին . և Յոյն պարկեշտ կանանցից և մարդկանցից էլ քիչ չէ :

13 Իսպէս էն Երէաներն՝ որ Թեսաղոնիկեացւոյն էին , երբոր գիտացին՝ թէ Բերիայի մէջն էլ Աստուծոյ խօսքըն պատմվեցաւ Պօղոսիցըն , էնտեղ էլ եկին՝ որ ժողովրդներըն շարժեն և չխռովացնեն :

14 Իսն ժամանակն եղբարներն Պօղոսին շուտով ուղարկեցին՝ որ մինչև ծովի եզրն գնայ[10] . և Երիղան և Տիմոթէոսն էնտեղ մնացին :

15 Եւ նորանք՝ որ Պօղոսին առնուէին , նորան մինչև Աթէնքն տարան . և որ պատուէր առին նորանից Երիղային և Տիմոթէոսին համար[11] , որ շուտով գան նորա մօտ . գնացին :

16 Եւ Պօղոսն երբոր Աթէնքումըն նորանց սպասումէր , նորա հոգին սաստիկ դժուարանումէր նորա ներսումն . ինչու որ՝ էն քաղաքըն կուապաշտութեան մէջ էր տեսնում[12] :

17 Եւ ժողովարանումն Երէաներին հետ և աստուածապաշտներին հետ խօսումէր՝ և փողոցներումն ամեն օր նորանց հետ՝ որ պատահումէին :

18 Եպիկուրեան և Ստոյիկեան փիլիսոփաներից մին քանիսն նորա հետ հակառակումէին . և մին քանիսն ասումէին . Ինչ (դատարկախօս) սերմ քաղօղս ըսինչ է կամ-

(8) Գործ . ք . 25 . վ պար . 14 . (9) Նոյ . ղէ . 16 . Ղեւ . ժգ . 29 . Ծնվ . ի . 39 . (10) Սաքր . ժ . 33 . (11) Գործ . ժը . 5 . (12) ք պիար . ք . 3 .

Digitized by Google

աթոռի իմի դից՝ թագի պատուիչ լինել. քանզի զՅիսուս և զյարուցիչն մեռելոց :

19 Եւ առեալ զնա ածին յԱրիսպագոն, և ասէին. Կարասցո՞ւք իմանալ՝ թէ զինչ է նոր վարդապետութիւնդ՝ որ ի քէն պատմի :

20 Օտարացուցիչ իմն բերես ի լսելիս մեր. կամիմք գիտել՝ թէ զի՞նչ կամիցի այս լինել :

21 Ոչ ի Աթենացիք ամենեքին՝ և եկեալն օտարք ոչ յայլ ինչ պարապէին, բայց ասել ինչ կամ լսել նորագոյնս :

22 Եկաց Պօղոս ի մէջ Արիսպագին՝ և ասէ. Արք Աթենացիք, ըստ ամենայնի իբրև պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ.

23 Վասնզի շրջեալ և տեսեալ զպաշտամունս ձեր, գտի բագին մի՝ յորում գրեալ էր, ԱՆԾԱՆՕՒԹԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ. զոր դուք յանծանօթս պաշտէք, ես զնոյն պատմեմ ձեզ :

24 Աստուած՝ որ արար զաշխարհս և զամենայն՝ որ ի նմա, նա երկնից և երկրի է Տէր. ոչ ի ձեռագործ տաճարս բնակէ,

25 Եւ ոչ ի ձեռաց մարդկան պաշտի իբրև կարօտ իմիք. նա ապ ամենայնի կեանս և շունչ և զամենայն ինչ :

26 Արար ի միոջէ արենէ զամենայն ազգս մարդկան՝ բնակեալ ի վերայ ամենայն երեսաց երկրի. Հաստատեաց կարգեալ ժամանակս և

նում խոսիլ. բայց ուրիշներն էլ (աստուածին) թէ երեսում, որ մին օտար կոչի համար պատմում. պատճառն որ՝ Յիսուսին և յարութիւնին էր աւետարանում :

19 Եւ առին տարան նորան Արիսպագոն՝ և ասում էին. Կարօղ ենք իմանալ՝ թէ ի՞նչ է էդ նոր վարդապետութիւնդ՝ որ դու պատմում ես :

20 Ի՝նչ նոր օտար բան ես բերում մեր ականջներին. կամենում ենք իմանալ՝ թէ ես ի՞նչ բան պիտի լինի :

21 Ինչու որ՝ ամէն Աթենացիքն՝ և հնտեղ եկած օտարներն՝ էլ ուրիշ բանի չէին հետևում՝ բայց մինակ որ նոր բան ասեն կամ լսեն :

22 Պօղոսն կանգնեց Արիսպագի մէջն՝ և ասաց. Ով Աթենացի մարդիք, ես ձեզ ամէն կողմանէ կրօնասէր եմ տեսնում.

23 Պատճառն որ՝ ես մանեկի և ձեր պաշտամունքներն տեսի, մին սեղան գտի՝ որ նորա վերայ գրած էր, ՁԻՄԱՆԵԱՆՑ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ. էն որ դուք առանց ճանաչելոյ էք պաշտում, հենց էն ես եմ պատմում ձեզ :

24 Աստուած՝ որ էս աշխարհքըս և ամէն բան՝ որ նորանում կայ[13], արաւ, նա երկնքի և երկրիս Տէրն է[14]. նա ձեռքով շինած տաճարների մէջն չի բնակվում[15],

25 Եւ մարդկանց ձեռքով չի պաշտվում՝ իբրև մին բանի կարօտ լինի[16]. նա ամէնին կեանք և շունչ՝ և ամէն բան տալիս է[17] :

26 Նա մին արիւնից մարդկանց ամէն ազգերն արաւ՝ որ երկրի ամէն երեսին վերայ բնակվին. կարգված ժամանակներ և սահմաններ

(13) գործ. ժգ. 14 : (14) Մատթ. ժա. 25 : (15) գործ. է. 48 : (16) Սալմ. ծ. 16—18 : (17) Ննդ. բ. 7 : Յոբ. ժգ. 22 : Հով. ժբ. 10 : իե. 3 : կ. 4 : Նոյ. իգ. 5 : ծե. 18 : Ովսէ. ժբ. 1 :

Digitized by Google

սահմանադրութիւնս բնակութեան նոցա՝ խնդրել զԱստուած ։

27 Օ՛ի թերևս զննիցեն զնա՝ և գտանիցեն . նաև ոչ հեռի իսկ է յիւրաքանչիւր ումեք ի մէնջ ։

28 Օ՛ի նովաւ կեամք և շարժիմք և եմք , որպէս և ոմանք ի ձերոց ճարտարացս ասացին , թէ Նորա և ազգ իսկ եմք ։

29 Եւ արդ՝ որովհետև ազգ եմք Աստուծոյ , ոչ պարտիմք համարել ոսկւոյ կամ արծաթոյ՝ կամ քարի , որ ի ճարտարութենէ և ի մտաց մարդոյ քանդակեալ իցէ , զԱստուածականն լինել նմանօղ ։

30 Նայց զժամանակս անգիտութեան անտես արարեալ Աստուծոյ , արդ զայս պատուիրէ մարդկան՝ ամենայն ումեք ապաշխարել ։

31 Վասնզի հաստատեաց օր՝ յորում պարտ է դատել զաշխարհս արդարութեամբ . ի ձեռն առն՝ որով սահմանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յարուցեալ զնա ի մեռելոց ։

32 Իբրև լուան զյարութիւն մեռելոց , ոմանք ծաղր առնէին . կէսքըն ասէին՝ Լուիցուք ի քէն վասն այդորիկ միւսանգամ ։

33 Եւ ապա Պօղոս ել գնաց ի միջոյ նոցա ։

34 Եւ ոմանք արք անկեալք ի նա , հաւատացին . ընդ որս էր և Դիոնէսիոս Արիսպագացի , և կին մի անուն Դամարիս՝ և այլք ընդ նոսա ։

հաստատեց նորանց բնակութեան համար[18] որ Աստուծոյն խնդրեն[19] .

27 Որ լինի թէ քննեն նորան և գտնեն . և ինքն հեռու չէ հենց մեր ամեն մէկիցս[20] ։

28 Ինչու որ՝ մենք նորանով ենք ապրում և շարժվում՝ և կանք[21] . ինչպէս որ ձեր իմաստուններիցն մին քանիան էլ ասացին . Թէ (Ի՝ենք) հենց նորա ազգիցն էլ ենք[22] ։

29 Եւ հիմիկ՝ որովհետև Աստուծոյ ազգիցն ենք , պէտք չէ՝ որ մենք համարինք՝ թէ Աստուածութիւնն նման լինի ոսկոյ՝ կամ արծաթի կամ քարի , որ մարդոյ վարպետութենով և մտքով փորված չինած է[23] ։

30 Նայց Աստուած՝ որ անգիտութեան ժամանակներըն անտես արաւ[24] , հիմիկ մարդկանց էս է պատուիրում , որ ամեն մէկն ապաշխարէ[25] ։

31 Պատճառն որ՝ (մին) օր հաստատեց՝ որ նորանով արդարութեան աշխարհքըս պիտի դատէ էն մարդոյ ձեռովն՝ որ սահմանեց նորանով ամենին հաւատք տալ[26] որ նորան մեռելների միջիցն յարոյց[27] ։

32 Երբոր լսեցին մեռելների յարութիւն առնելըն , մին քանիան ծաղր էին անում . կէսերն ասում էին՝ Դեռ քանիդ (համար) քեզանից միևել պիտի լսենք ։

33 Եւ յետոյ Պօղոսն նորանց միջիցն դուրս եկաւ գնաց ։

34 Եւ մին քանի մարդիք նորա կողմն ընկան , և հաւատացին . որ նորանց հետն էր Դիոնէսիոս Արիսպագացին , և մին Դամարիս անուն կին՝ և ուրիշներ էլ նորանց հետ ։

(18) բ Օրին . ա . 8 ։ (19) Հռով . ա . 20 ։ (20) Գործ . ժգ . 16 ։ (21) Կող . ա . 17 ։ Նբէ . ա . 3 ։ (22) Տիտ . ա . 12 ։ (23) Նաում . բ . 18 ։ (24) Գործ . ժգ . 15 ։ Հռով . գ . 25 ։ (25) Ղուկ . իգ . 47 ։ Տիտ . բ . 11 , 12 ։ ա Պետր . ա . 14 ։ գ . 3 ։ (26) Գործ . ժ . 42 ։ Հռով . բ . 16 ։ ժգ . 10 ։ (27) Գործ . բ . 24 ։

Digitized by Google

ԻԱ · ԺՐ

3 Պօղոս իբրեւ արուեստն կանճ , և նոքիմաստուն Հրէաներէն և Հեթանոսներէն ամէն շաբաթ օր կբնաւսկ ։ 9 Տէրն անսխլաւմն Պօղոսին կըզօրացնէ ։ 12 Ինպիոս փոխանակ բազմելի առաջին նորա համար պղպատուելիքն կանէն , բայց նա նորանց են գաւառականին գուբս կբհանէ ։ 18 Պօղոս քաղաքէք քաղաք ման գալով աշակերտներըն կբհաստատէ ։ 31 Ընդհանն Ընիւղոսէք և Պրիսկիլլայէ աւելի Ըստուծոյ Հանապարհի ուղղութեամբ 28 Հատ զօրութեամբ Հրէաստին կբգաթոզէ ։

1 Յետ այսորիկ մեկնեալ Պօղոս Աթենացւոց անտի՝ եկն ի Կորնթոս ։

2 Եւ եգիտ Հրէայ զոմն անուն Ակիւղաս՝ յազգէ Պոնտացի , այն ինչ նկեալ յԻտալիայ . և զԲրիսկիղլա կին նորա , վասն հրամանին Կղօդեայ՝ որ յոշնել զամենայն Հրեայս ի Հռովմայ . և յարեցաւ ի նոսա ։

3 Եւ վասն զի համարուեստ էր , եղև առ նոսա՝ և գործէր . քանզի էին խարանակարք արուեստիւ ։

4 Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ ամենայն շաբաթուց և հաւանեցուցանէր զՀրէայս և զԵթնացուսներ ։

5 Իբրև իջին ի Մակեդոնիա՝ Հիղա և Տիմոթէոս , տուպէր հոգւովն Պօղոս դնել վկայութիւն Հրէից՝ թէ Յիսուս է Քրիստոսն ։

6 Եւ յընդդէմ դառնալ նոցա՝ և ի հայհոյել , թօթափեաց զձորձըս և ասէ ցնոսա . Հրուն ձեր ի գլուխս ձեր , քաւեալ եմ ես . յայսմ հետէ ի Հեթանոսս երթամ ։

1 Ապանիկ եւս Պօղոսն էն Հրթենացիներէն հեռացաւ՝ եկաւ Կորընթոս ։

2 Եւ մին Հրէայ գտաւ Պոնտացոյ ազգիցն՝ Ակիւղաս անուն , որ Իտալիայէն նոր եկել էր , և նորա Պրիսկիղա կինն էլ , Կղօդիայի հրամանին համար՝ որ ամէն Հրէաներն Հռոմիցն դուրս գնան . և նոքանց մօտ մտաւ ։

3 Եւ որովհետև հենց միեւ արուեստիցն էր , (նորանց հետ) մնաց նորանց մօտ՝ և բան էր անում . պատճառն որ՝ արուեստով խորանակար (չոփոր կոփոլ) էին ։

4 Եւ Ժողովարանի մէջն ամէն շաբաթի օր խօսում էր և Հրէաներին և Հեթանոսներին հաւանացնում ։

5 Երբոր Հիղան և Տիմոթէոսն վերեկին Մակեդոնիայից Պօղոս հոգովն վառվում՝ որ վկայութիւն դնէ Հրէաներին՝ թէ Յիսուսն է Քրիստոսն ։

6 Եւ երբոր նորանք ներհակ էին դառնում և հայհոյում , շորընդն թափ տաւաւ՝ և նորանց ասաց . Ձեր արիւնն ձեր գլխներիդ վրայ (լինի) , ես անպարտ եմ . հիմիկուց եւս Հեթանոսների մօտն եմ գնում ։

(1) Հռով . ժգ . 3 : ա Կորնթ . ժգ . 19 : բ Տիմ . գ . 19 : (2) Գործ . ի . 34 : ա Կորնթ . գ . 12 : ա Գնխ . բ . 9 : բ Գնխ . գ . 8 : (3) Գործ . ժե . 2 : (4) Գործ . ժե . 14 , 15 : (5) Ցբ . լբ . 18 : Գործ . ժե . 8 : Ա Ղար . 28 : (6) Գործ . ժգ . 45 : ա Գնխ . գ . 4 : (7) Նեհ . ե . 13 : Մատթ . ժ . 14 : Գործ . ժգ . 51 : (8) Ղնտ . ի . 9 . 11 , 12 : բ Գնտ . ա . 16 : Եփես . ժբ . 13 . լգ . 4 : (9) Եփես . գ . 18 , 19 : լգ . 9 : Գործ . ի . 26 : (10) Գործ . ժգ . 46 : ի . 28 :

Digitized by Google

7 Եւ գնացեալ անտի՝ եմուտ ՚ի տուն ուրուքեմն , որում անուն էր Տիտոս Յուստոս՝ պաշտօնեայ Ա՛ստուածոյ . որոյ ապարանքն էին միրձ ՚ի ժողովեղն :

8 Կրիսպոս ժողովրդապետք հաւատաց ՚ի Տէր զամենայն տունսն իւրով . և բազումք ՚ի կորնթացւոցն լուեալ՝ հաւատացին և մկրտեցան :

9 Եւ ասէ Տէր ՚ի գիշերին տեսլեամբ ցՊօղոս . Ա՛ռ եթկնչիր՝ այլ խօսեաց և մի՛ լռեր :

10 Վասնզի ես ընդ քեզ եմ , և ո՛չ ոք ընդդէմ դարձցի քո ՚ի չարչարել զքեզ . քանզի ժողովուրդ է իմ բազում ՚ի քաղաքիս յայսմիկ :

11 Եւ նստաւ անդ ամիս մի և ամիսս վեց՝ ուսուցանել նոցա զբանն Ա՛ստուծոյ :

12 Ի՛ Գաղիոնէ՝ փոխանակաւ բդեշխին Ա՛քայիոյ , յարեան միաբան Հրէայք ՚ի վերայ Պօղոսի , և տծին զնա յատեան .

13 Եւ ասէին , եթէ Ա՛ռաքոյ օրինաց պատուէ սա զմարդիկ՝ պաշտել զԱ՛ստուած :

14 Եւ իբրև մերձ էր Պօղոս բանալ զբերան իւր , ասէ Գաղիոն ցՀրէայսն . եթէ էր ինչ անիրաւութիւն կամ խարդախութիւն չարեաց՝ ով Հրէայք , ՚ի դէպ էք ինձ անսալ ձեզ :

15 Ա՛յլ եթէ խնդիրք ինչ են վասն բանի և անուանց և օրինաց ձերոց՝ տեսէք ձեզեն . քանզի դատաւոր այգպիսի իրաց չկամիմ լինել :

16 Եւ մերժեաց զնոսա յաթոռէ անտի :

17 Եւ առեալ ամենեցուն Հելլենացն զՍոսթենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին առաջի աթոռին . և ոչ

7 Եւ հեռանալոց գնաց մասն մարդոյն՝ որ նորա անունն Տիտոս Յուստոս էր , ումն Ա՛ստուածապաշտ մարդ , որ նորա տունն ժողովարանն մեծ էր :

8 Կրիսպոս ժողովրդապետն հաւատաց Տեառն զամենայն տունսն իւրով . և Կորնթացոց շատերն եթէ լսեցին՝ հաւատացին և մկրտեցան[11] :

9 Եւ Տէրն գիշերամբ տեսլեամբ Պօղոսին ասաց . Ա՛ռ վախենալ քոյդ խօսեաց՝ և լուռ մի՛ կենար[12] :

10 Ընդեւ որ՝ ես քեզ հետ եմ , և ո՛չ ոք քեզ նեղհակ չի գալ նալ՝ որ քեզ չարչարէ . պատճառն որ ես շատ ժողովուրդ ունիմ էս քաղաքեսս[13] :

11 Եւ հետեզ մին տարի և վեց ամիս նստեց՝ և նորանց Ա՛ստուծոյ խօսքըն սովորցնէր :

12 Ա՛քայեցոց Գաղիոս փոխանակ բդեշխի ժամանակէն , Հրէաներն միաբան վերկացան Պօղոսին վերայ , և նորան քաշեցին գատաստան .

13 Եւ ասէին , թէ Սա մարդ կանց խաբէութիւ՝ որ օրինաց հակառակ Ա՛ստուած պաշտեն :

14 Եւ երբոր Պօղոսն մտ էր որ իրան բերանն բանայ , Գաղիոնն Հրէաներին ասաց . Ո՛վ Հրէաներ , թէ որ մին անիրաւութիւն կամ մին չար նենգութիւն լինէք , ինձ արժան էր որ լսէի[14] :

15 Հապց թէ որ ձեր օրէնքին և խօսքի և անուններուն համար խնդիք կան , դուք ինքն տեսէք . ինչու որ՝ էդպէսի բաներուն գատաւոր չեմ կամենում լինիլ :

16 Եւ նորանց էն դատաստանէն դուրս հանեց :

17 Եւ ամէն Հելլէնք Սոսթենէս ժողովրդապետին բռնեցին՝ և առջևանի առաջին ծեծումէին[15] . և Գա-

(11) ա Կորնթ . ա . 14 : (12) Գործ . իզ . 11 : (13) Եսայ . ա . 18 , 19 : Մատթ . իբ . 20 : (14) Գործ . իզ . 29 : իս . 11 . 19 : (15) ա Կորնթ . ա . 1 :

Digitized by Google

ինչ զպնանդեն Փաղիմոնի վասն լինելոցն ։

18 Ասացեալ Պողոսի տակաւին ճեպազնալ ուսուցս քարոզմանն , յեղբարցն հրաժարեալ՝ նաւեր յԱսորիս . և ընդ նմա Պրիսկիղա և Ակիւղա , փոքրիկ զգուշ ի ձենքրեայ . քանզի ուխտագիր էր ։

19 Եւ հասեալ Եփեսոս՝ զնաստ եթող անդ , և ինքն մտեալ ի ժողովարանն խօսեր ընդ Հրէայսն ։

20 Եւ աղաչեցին զնա՝ զարգումն ժամանակս լինել անդ . և ոչ առ յանձն ։

21 Այլ հրաժարեաց ի նոցանէ , և ասէ . Կարձիալ շրջեցայց առ ձեզ Աստուծոյ կամաց , ասպարձաւ յԵփեսոսէ ,

22 Եւ իջեալ ի Կեսարիա՝ ել և ետ ողջոյն եկեղեցւոյն . էջ յԱնտիոք ։

23 Եւ եղեալ անդ ժամանակ ինչ , ել շրջել կարգաւ ընդ Գաղատացւոց աշխարհն և ընդ Փռիւգիա , հաստատել զամենայն աշակերտեալսն ։

24 Հրէայ ոմն Ապեղէս անուն՝ Հղէքսանդրացի յազգէ , այր ճարտարախրաման եկն եչաս յԵփեսոս . զօրաւոր էր գրովք ։

25 Այս էր սեղեկացեալ ճանապարհին Տեառն , և եռայր հոգւով . խօսէր՝ և ուսուցանէր ճշմարտութեամբ վասն Յիսուսի . գիտէր միայն զմկրտութիւնն Յովհաննու ։

26 Այս սկսաւ համարձակել ի ժողովարանին . և լուեալ ի նմանէ Ակիւղայ և Պրիսկիղայ , առին զնա առ իւրեանս , և ճշմարտագոյն ղեկն նորա համար ոչ ինչ հոգս չունէր ։

18 Ասացեալ Պողոս դեռ շատ օրեր մնալուցն եաև , եղբարսն երիցն հրաժարեց , և նաւով գնումէր դէպի Ասորիքն . և Պրիսկիղան և Ակիւղան նորա հետ , կենքրայումն[16] գլուխքն խուզեց[17] . ինչու որ՝ ուխտ դրած էր ։

19 Եւ երբոր հասին Եփեսոս , նորանց էնտեղ թողեց , և ինքն մտաւ ժողովարանն՝ և հրէաներին հետ խօսումէր ։

20 Եւ աղաչումէին նորան՝ որ շատ ժամանակ էնտեղ մնայ , և չկատնեցաւ ։

21 Ասացից նորանցից հրաժարեց և ասաց . Աստուծոյ կամքովն մինել ձեզ մօտ յետ կրդառնամ[18] , և փեսոսիցն վերկացաւ ,

22 Եւ վէրեկաւ կեսարիա , վերէլաւ՝ և ողջոյն տուաւ եկեղեցոյն . վէրեկաւ Անտիոք ։

23 Եւ էնտեղ որ մին ժամանակ մնաց , դուրս եկաւ՝ որ Գաղատացոց աշխարհքումն և փռիւգիայի մէջն կարգով մանգայ[19] , ամէն աշակերտներն հաստատելով[20] ։

24 Ա՛ին Ապեղէս անուն Հրէայ[21]՝ ազգով Հղէքսանդրացի , ճարտար խօսող մարդ՝ եկաւ հասաւ Եփեսոս . նա գրքերովն զօրաւոր էր ։

25 Այս Տէրի ճանապարհին սեղակացած էր , հոգով վառվումէր[22] . Յիսուսին համար խօսումէր՝ և ճշմարտութենով սովորցնումէր . և (ինքն) մենակ Յօհաննէսի մկրտութիւնն էր գիտում[23] ։

26 Այս սկսեց ժողովարանի մէջն համարձակ խօսիլ . և երբոր Ակիւղան և Պրիսկիղան նորանից լսեցին , նորան իրանց մօտ առին ,

(16) Համ . ժգ . 1 ։ (17) Ա . Տ . գ . 18 ։ Գործ . իա . 24 ։ (18) ա Կորնթ . դ . 19 ։ Եբր . գ . 3 ։ Յակ . դ . 15 ։ (19) Գաղ . ա . 2 ։ դ . 14 . (20) Գործ . ժգ . 21 ։ ԺԵ . 32 . 41 ։ (21) ա Կորնթ . ա . 12 ։ գ . 5 , 6 ։ դ . 6 ։ Տիտ . գ . 13 ։ (22) Համ . ժբ . 11 ։ (23) Գործ . ժԲ . 3 ։

նրա պատմեցին նմա զճանապարհն Աստուծոյ :

27 Իբրև կամեցաւ նա գնալ Աքայիա , յօժարեալ եղբարք՝ գրեցին առ աշակերտան ընդունել զնա . որ իբրև եհաս անդր՝ բազում նպաստ լինէր հաւատացելոցն ի ձեռն շնորհացն :

28 Վասնզի պնդագոյն զՀրէայսն յանդիմանէր հրապարակաւ . ցուցանել գրովք՝ եթէ Քրիստոս է Յիսուս :

և էլ աւելի ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճանապարհըն պատմեցին նորան :

27 Երբոր նա կամեցաւ գնալ Աքայիա , եղբարքն յօժար էլան և գրեցին աշակերտներին՝ որ նորան ընդունեն . երբոր նա հնանել հասաւ , հաւատացեալներին շատ օգնութիւն էր տալիս շնորհքի ձեռովն[24] :

28 Ինչու որ՝ խիստ պնդութեամբ յանդիմանութիւր Հրէաներին ամենի առաջին . գրքերն ցոյց տալով՝ թէ Յիսուս է Քրիստոսն[25] :

ԳԼ· ԺԹ

6 Պօղոսի ձեռով Սուրբ Հոգին գալն մարդաբներին վերայ : 9 Հրէաներն իրան վատաբանութիւնն կըսմրանան , որ նորան Աստուծոյ զօրութենովն և հրաշքներով հաստատեր . 13 Հրէաներից երդում ուսողներըն , 16 Շատ դէմից կընճռվին : 19 Սխորդութեան գրքերին այրուիլն : 24 Դիմադիրնոս իրան շահի համար Պօղոսի դէմ՝ մին մեծ շինարութիւն կըբռնէ քաղաքումն , 35 Եւ քաղաքի կարգացուցիչներն գլխաւորն կըդադարցնեն :

1 Եւ եղև մինչդեռ Ապողոս ի Կորնթոս էր , Պօղոսի շրջեալ զվերին կողմամբքն՝ և իջեալ Եփեսոս , և գտեալ զմանս զաշակերտս ,

2 Ասէ ցնոսա . եթէ Հոգի Սուրբ ընկալարո՞ւք ի հաւատալն . Նոքա ասեն ցնա . Ոչ ալ և ոչ թէ Հոգի Սուրբ գոյցէ՝ լուեալ է մեր :

3 Եւ ասէ , Ուրեմն յո՞րնէ մկրտեցարուք . Նոքա ասեն . Ի Յովհաննու մկրտութիւնն :

4 Եւ ասէ Պօղոս . Յովհաննէս մկրտեաց մկրտութիւն ապաշխարութեան ամենայն ժողովրդեանն . և ասէր , զի որ գալոցն է յետ նորա՝ ի նա հաւատասցեն . այսինքն է ի Յիսուս Քրիստոս :

1 Եւ էլաւ դեռ քանի որ Ապողոսն Կորնթոս էր , Պօղոսն որ վերի կողմերումն մանր էր եկել՝ վերեկաւ Եփեսոս . և մին քանի աշակերտներ գտաւ[1] :

2 Ասաց նորանց . Ո՞թէ Սուրբ Հոգին ընդունեցիք երբոր հաւատացիք . Նորանք ասացին նորան . Ո՞նինք էլ իսկի չենք լսել՝ եթէ Սուրբ Հոգի կայ[2] :

3 Եւ ասաց . Ո՞պա ինչով մըկըրտվեցաք . Նորանք ասացին . Յոհաննէսի մկրտութեամբն[3] :

4 Եւ Պօղոսն ասաց . Յոհաննէսն ամէն ժողովրդին ապաշխարութեան մկրտութիւնըն քարոզեց՝ և ասումէր . թէ նա՝ որ նորա եւ էն պիտի գայ , նորան հաւատան . այսինքն է՝ Յիսուս Քրիստոսին :

(24) ա կորնթ . գ . 6 : (25) Պսղմ . ք . 22 : Հբ . 3 : Ալէք . 5 : (1) ա կորնթ . ա . 12 : գ . 5 , 6 : (2) ա Թեսաղ . գ . 7 : Պսղմ . ը . 16 : (3) Պսղմ . Հը . 25 : (4) Մատթ . գ . 11 : Ցովհ . ա . 15 , 27 , 30 : Պսղմ . ա . 5 : Հա . 16 : Հգ . 24 , 25 :

Digitized by Google

5 Եւ իբրեւ լուան , մկրտեցան յանուն Տեառն Յիսուսի :

6 Եւ ի դնել ի վերայ նոցա Պօղոսի զձեռն , եկն Հոգին Սուրբ ի վերայ նոցա . խօսէին լեզուս՝ և մարգարէանային :

7 Եւ էին ամենեքեան արք իբրեւ երկոտասան :

8 Եւ մտեալ ի ժողովուրդն՝ համարձակէր ամիսս երիս . խօսէր՝ և հաւանեցուցանէր վասն արքայութեանն Աստուծոյ :

9 Իբրեւ ոմանք խստանային՝ և ընդդէմ դառնային բամբասել ըզճանապարհն առաջի բազմութեանն , մեկնեալ ի նոցանէ՝ որոշեաց զաշակերտսն . հանապազօր խօսէր ի դիւանին Տիւրաննեայ ուրումն :

10 Եւ այս եղև զերկեամ մի , մինչեւ ամենայն բնակիչքն Ասիացւոց լսել զբան Տեառն՝ Հրէից և Հեթանոսաց :

11 Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առնէր Աստուած ի ձեռն Պօղոսի :

12 Մինչ զի և ի հիւանդս առնել ի քրտանէ նորա թաշկինակս կամ վարշամակս , և մերժել ի նոցանէ ախտիցն , և այսոց չարաց ելանել :

13 Եանդգնեցան ոմանք ի շրջող Հրէիցն՝ որ երդմնեցուցիչքն էին , անուանեալ ի վերայ այնոցիկ՝ որ ունէին այսս չարս , զանուն Տեառն Յիսուսի , և ասէին . Երդմնեցուցանեմ զձեզ ի Յիսուս՝ զոր Պօղոսն քարոզէ :

14 Էին ուրումն Սկեւեայ Հրէի

5 Եւ երբոր լսեցին , Տէր Յիսուսի անունովն մկրտվեցան[5] :

6 Եւ երբոր Պօղոս ձեռն դրաւ նորանց վերայ , Սուրբ Հոգին եկաւ նորանց վերայ[6] . լեզուներ էին խօսում՝ և մարգարէանում[7] :

7 Եւ ամէնքն տասներկու մարդոյ չափ էին :

8 Եւ ժողովարանին մէջ մտած՝ երեք ամիս համարձակ խօսում էր[8] . և Աստուծոյ արքայութեանն համոզում[9] :

9 Երբոր մին քանիսն պնդում էին՝ և ներհակ էին դառնում[10] էն ճանապարհը բամբասելով բազմութեան առաջին , նա հեռացաւ նորանցից՝ և աշակերտներըն ջոկեց[11] . ամէն օր մին Տիւրան (մարդոյ) ժողովարանում էր խօսում :

10 Եւ էս էլաւ մին երկու տարի , մինչև որ Ասիայի ամէն բնակիչներն՝ Հրեաներն և Հեթանոսներն Տէրի խօսքը լսեցին[12] :

11 Եւ Աստուած էնքան զօրութիւններ էր անում Պօղոսի ձեռովն[13] :

12 Մինչև որ նորա քրտինքից թաշկինակներ (մանրամանէք) և վարշամակներ (ֆեշտոններ) տանում էին դնում հիւանդների վերայ , և ցաւերն հեռանում էին նորանցից , և չար դևերն դուրս էին գալիս[14] :

13 Մին քանիսն էն մանեկօղ Հրեաներից՝ որ երդում տուող էին՝ համարձակվեցան Տէր Յիսուսի անունն ասել նորանց վերայ՝ որ չար դևեր ունէին , և ասում էին . Երդում եմ տալիս ձեզ էն Յիսուսովն՝ որ Պօղոսն քարոզում[15] :

14 Մին Սկևի Հրեայ քահանա-

(5) Գործ . Բ . 38 : (6) Գործ . Ը . 6 : Բ . 17 : (7) Գործ . Բ . 4 : Ժ . 46 : (8) Գործ . Ժէ . 2 : ԺԸ . 4 : (9) Գործ . ա . 3 : ԽԸ . 23 : (10) Ր Տիմ . ա . 15 : Ր Պետր . Բ . 2 : Յովհ . 10 : (11) Գործ . Բ . 2 : ԽԲ . 4 : ԽԳ 14 : Ալյոր . 23 : (12) Գործ . ԺԹ . 31 : (13) Մարկ . Ժգ . 20 : Գործ . Ժգ . 3 : (14) Գործ . Ե . 15 : գ Թագ . գ . 29 , (15) Մարկ . Ժբ . 27 : (16) Մարկ . Բ . 38 : Ղուկ . Բ . 40 :

Digitized by Google

քահանայապետի եօթին որդիքը , որ զայս առնէին ։

15 Պատասխանի ետ այն չար՝ և ասէ ցնոսա . ԶՅիսուս գիտեմ և զՊօղոս ճանաչեմ , բայց դուք ո՞վ էք ։

16 Եւ վազեաց այրն՝ յորում էր այն չար՝ ըմբռնեալ զերկոսեան յաղթահարեաց զնոսա , մինչև մերկս և վիրաւորս փախչիլ ՚ի տանէ անտի ։

17 Եւ յայտնի եղև ամենայն Հրէից և Հեթանոսաց՝ որ ՚բնակեալ էին Եփեսոս . և անկաւ երկիւղ յամենեսեան ՚ի նոսա . և մեծացեալ էր անուն Տեառն Յիսուսի ։

18 Եւ (այլ) բազումք ՚ի հաւատացելոցն գային , և խոստովանեալ լինէին՝ և պատմէին զգործս իւրեանց ։

19 Եւ բազումք ՚ի կախարդասացն բերէին զգիրսն , այրէին առաջի ամենեցուն . և համարեցան զգինս նոցա՝ և գտանէին արծաթոյ բիւրս հինգ ։

20 Այսպէս բանն Աստուծոյ աճէր՝ և զօրանայր ։

21 Եւ իբրև կատարեցաւ այս , եդ Պօղոս ՚ի մտի շրջել ընդ Մակեդոնիա և ընդ Աքայիա՝ և գալ Երուսաղէմ . ասէ՝ եթէ Յետ երթալոյն իմ անդր , պարտ է ինձ և զՌոմ տեսանել ։

22 Առաքեաց ՚ի Մակեդոնիա երկուս ՚ի պաշտօնէից իւրոց զՏիմոթէոս և զԵրաստոս , և ինքն մնաց ժամանակ ինչ Ասիայ ։

23 Եւ եղև ՚ի ժամանակին յայնմիկ խռովութիւն ոչ սակաւ ՚ի վերայ ճանապարհին ։

յապետի եօթին որդիք կային՝ որ էս անուանէին ։

15 Ոգի չար դէմն պատասխան առաւ և ասաց նորանց . ԶՅիսուսին գիտեմ՝ և Պօղոսին ճանաչեալ եմ , բայց դուք ո՞վ էք ։

16 Եւ էն մարդն՝ որ նորանում չար դև կար՝ վազեց էն երկուսին բռնեց , նորանց տակն քցեց , մինչև որ մերկ և խոցոտած էն տանից փախան ։

17 Եւ էն յայտնի էղաւ ամէն Հրէաներին և Հեթանոսներին՝ որ Եփեսոսումն բնակված էին . և ահ ընկաւ նորանց ամէնքին վերայ[17] . և Տէր Յիսուսի անունն մեծանում էր ։

18 Եւ հաւատացեալներից շատերն գալիս էին՝ խոստովանում էին , և իրանց գործքերըն պատմում էին[18] ։

19 Եւ կախարդութեան չեռուզներից շատերն գրքերըն բերում էին , և ամէնի առաջին այրում էին . և նորանց գինըն համարեցին՝ և գտնում էին յիսուն հազար արծաթի (դահեկան) ։

20 Եւ էսպէս Աստուծոյ խօսքն սաձում էր՝ և զօրանում[19] ։

21 Եւ երբոր էս կատարվեցաւ , Պօղոսն մտքն դրաւ[20] , որ Մակեդոնիայի և Աքայիայի միջովն անցկենայ գնայ Երուսաղէմ[21] . ասաց թէ՝ Ես էնտեղ գնալուց յետև , պէտք է ինձ՝ որ Հռոմ էլ տեսնեմ[22] ։

22 Իրան պաշտօնեաներից երկուսին[20] Տիմոթէոսին և Երաստոսին ուղարկեց Մակեդոնիա , և ինքն մի ժամանակ մնաց Ասիայում[24] ։

23 Եւ էն ժամանակումն շատ խռովութիւն էլաւ[25] էն ճանապարհին համար[26] ։

(17) Լուկ . ա . 65 : է . 16 : Գործ . բ . 43 : դ . 5 . 11 : (18) Մատթ . գ . 6 : (19) Գործ . զ . 7 : ժբ . 24 : (20) Հռոմ . ժե . 25 : Գաղ . բ . 1 : (21) Գործ . ի . 22 : (22) Գործ . ժբ . 21 : ԺԹ . 11 : Հռոմ . ժե . 24—28 : (23) Գործ . ժգ . 5 : (24) Հռոմ . ժգ . 28 : բ Տիմ . գ . 20 : (25) բ Կորնթ . ա . 8 : (26) Գործ . ի . 2 :

Digitized by Google

24 Իսկ Գեմեարիա ոմն անուն՝ արծաթագործ, գործէր մեհեանս արծաթիս Արտեմի դից. և ապրը ճարտարացն լինել ոչ սակաւ շահ։

25 Որ ժողովեաց իսկ զնեւսագէսս արուեստին, և ասէ. Ա՛րք՝ դուք ձեզէն իսկ գիտէք, զի յայսմ գործոյ է շահ մեզ։

26 Եւ տեսանէք և լսէք՝ եթէ ոչ միայն զԵփեսացւոց, այլ գրեթէ զամենայն իսկ Ասիացւոց՝ Պօղոս այս հաւանեցուցեալ շրջեաց բազում ժողով՝ ասել, թէ Ոչ են աստուածք ձեռագործք։

27 Եւ ոչ միայն այս ճգնէ զմեք կողմս գալ՝ ի յանդիմանութիւն, այլ և զմեծին աստուծոյ Արտեմ եպ զմեհեանն յոչինչ համարել. նաև քակելոց և այ ինչ մեծութիւն նորա, զոր ամենայն Ասիա՝ և տիեզերք պաշտեն։

28 Եւ զայս իբրև լուան, լի եղեն բարկութեամբ. աղաղակէին և ասէին, Մեծ է Արտեմիս Եփեսացւոց։

29 Եւ լցաւ քաղաքն խռովութեամբ. դիմեցին առ հասարակ ի թէատրոնն. յափշտակէին զՄակեդոնացիսն՝ զԳայիոսիւ և զԱրիստարքոս Սակեդոնացի՝ ընկերս Պօղոսի։

30 Ուստ Պօղոս իբրև կամեցաւ մտանել ժամբոխն, ոչ թոյլն ընդնա աշակերտքն։

31 Իսկ և ոմանք ի մեծամեծացն՝ որ էին նմա բարեկամք, յղէին առ նա՝ և աղաչէին, մի՛ տալ զանձն ի թէատրոնն։

32 Ոմք այլ ինչ աղաղակէին, զի էր ժողովն նոցա խռովեալ. և

24 Ընդ որ՝ մին արծաթագործ՝ (պրպլոպ) Դեմետրիոս անուն, Արտեմիս կրօքի արծաթեայ տաճարներ էր շինուած. և քիչ շահ չէր՝ որ տալիս էր վարպետներին[27]։

25 Որ էն արուեստի բանվորներըն էլ ժողովեց՝ և ասաց. Ա՛վ մարդիք՝ դուք ինքներդ գիտուիք, որ էս գործիցս մենք շահ ունինք։

26 Եւ տեսնուիք և լսուիք՝ որ էս Պօղոսն չէ թէ մենակ Եփեսացոց, բայց համարեա թէ՝ ամեն Ասիացոց շատ ժողովուրդ հալածնացնելով՝ էն կողմն գարձրուց. որ ասուած՝ թէ Ձեռքով շինած բաներն աստուած չեն[28]։

27 Եւ չէ թէ մենակ մեր բանս ջանք է անուած որ անարգվի, բայց էլ մեծ աստուծոյ Արտեմեայի տաճարն ոչ ինչէ տեղ է համարվուած. և նորա մեծութիւնն էլ կըքանգվի, որ բոլոր Ասիան՝ և աշխարհք են պաշտում նորան։

28 Եւ երբոր էս լսեցին, բարկութենով լցվան, աղաղակուվին՝ և ասում՝ Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսն։

29 Եւ քաղաքն շփոթութենով լցվաւ. ամենքն էլ միտեղ վազեցին թէատրոնն. և առին քաշեցին Գայոսին[29] և Արիստարքոս Մակեդոնացին՝ Պօղոսի ճանապարհի ընկերներին[30]։

30 Ասց Պօղոսն երբոր կամեցաւ ամբոխի (խալխ) մէջ մտնել, աշակերտներն չըձողին նորան։

31 Ասիայի գլխաւորներից մին քանիսն էլ՝ որ նորա բարեկամներն էին, ուղարկեցին նորա մօտ՝ և աղաչուվին, որ իրան անձնը չըտայ թէատրոնի մէջ։

32 Ոն ամբոխում (խալխում) ա-մեն մէկերն ուրիշ բան էին աղա-

(27) Գործ · ժգ · 19 · 29։ (28) Ψալմ · ճժե · 5 · Եսայ · խդ · 19—20 · Երեմ · ժ · 3 · (29) Գործ · ժգ · 29 · ա Կորնթ · ա · 14։ (30) Գործ · ի · 4 · իե · 2 · Կող · դ · 10 · փիլմ · 24 ·

Digitized by Google

բազումք՝ ի նոցանէ ոչ գիտէին , թէ վասն այր ժողովեալ իցեն :

33 Եւ յամբոխէն բազմութեանէ յառաջ կալան զԱղէքսանդրոս . և իբրև ածին զնա հրէայքն յառաջ , Ալէքսանդրոս շարժեաց զձեռն՝ և կամէր պատասխանի առնել ամբոխին :

34 Իբրև գիտացին՝ եթէ այրն հրէայ է , միաբարբառ եղեալ յաճեցուն՝ իբրև ժամս երկուս աղաղակել , եթէ Մեծ է Արտեմիս Եփեսացւոց :

35 Հռեցոյց դպրապետն զամբոխն՝ և ասէ . Արք Եփեսացիք՝ իսկ ո՞ է ի մարդկանէ՝ որ ոչ գիտէ զԵփեսացւոց քաղաքս մեհենազարդ մեծին Արտեմեայ դիցն , և Կիոպետեայ :

36 Եւ զի այդ այդպէս է անշուշտ՝ ձեզ պարտ է հանդարտել , և մի՛ ինչ յանգգնութեամբ գործել :

37 Արք զարսդ զայդոսիկ այսր , ոչ մեհենակապուստս՝ և ոչ հայհոյիչս աստուածոյ մերոյ :

38 Այլ եթէ Դեմետրիոս և որք ընդ նմա ճալատարք՝ ունիցին ինչ ընդ ումեք բանս , յատեան երթիցեն , և դատաւորք գոն , և ամբաստանեսցին զմիմեանց :

39 Այլ եթէ վասն այլ իրիք խնդիր իցէ՝ յօրինաւուր ժողովն վճռեսցեն :

40 Վասնզի և մեզ վիշտ վտանգի է ընդ կուտոյս այսր աւուր՝ առանց իրիք յանցանաց լինելոյ , զորմէ ոչ կարասցուք պատասխանի տալ վասն ժողովոյս այսորիկ . և զայս ասացեալ՝ արձակեաց զժողովն :

33 Եւ էն շատ ամբոխի միջից Ալէքսանդրոսին բռնեցին դուրս քաշեցին . և երբոր հրէաներն Ալէքսանդրոսն[31] ձեռն շարժեց՝ և կամենում էր ամբոխին (խօսքին) պատասխան տալ[32] :

34 Երբոր գիտացին՝ թէ էն մարդն հրէայ է , ամէնքն էլ միձայնով երկու ժամ (սահմն.) չափ աղաղակում էին , թէ Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսն :

35 Կարդացողների գլխաւորն էն ամբոխին դադարացրուց՝ և ասաց . Այվ Եփեսացի մարդիք՝ ովի է էն մարդն՝ որ չի գիտում թէ էս Եփեսացոց քաղաքս մեծ Արտեմիս կրօքի և Կիոպետի կրօքների սաճարներումն զարդարված է :

36 Եւ որովհետև էդ շինած էդպէս է , պէտք է ձեզ որ հանդարտիք , և չսփիրն դուրս բան չըգործէք :

37 Էդ մարդկանցըդ բերիք էստեղ , ոչ թէ որ կրօքի սուն են կողոպտել՝ և ոչ մեր աստուծոյն հայհոյանք են ասել :

38 Ուրեմն՝ թէ որ Դեմետրիոսն և նորա հետ լինող վարպետներն՝ մէնին հետ բան ունենան , թող գընան տիվանն և դատաւորներ կան , և թող միմեանց գանգատ անեն :

39 Այլ թէ որ ուրիշ բանի համար խնդիր լինի , թող օրինաւոր ժողովքի մէջն կատարեն :

40 Ինչու որ՝ մեզ էլ մեծ վտանգ կայ էսօրվան կռվիս համար . որովհետև յանցանք (պատճ.) չըկայ , որ էս ժողովքիս համար չենք կարող պատասխան տալ . և էս ասելով՝ ժողովուրդըն արձակեց :

(31) ա Ցխ . ա . 29 : բ Ցխ . գ . 15 : (32) Գործ . ժբ . 17 :

Digitized by Google

ԳԼ · Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա գնալը : 7 Տէրի ընթրիքն կանխ և քարոզ կըլլայ : 9 Նաւթոս վէրկնկին տանից և վեր կըկուլի մեռած . 10 Նա նորան Պօղոսի ձեռօքը բժըշկին կենդանի : 17 Մեկնաբերքն նփհասս մարդ կաղաչեկ . և եկեղեցոյ երեցներըն կըկանչ , և իրան ինչ անելը և ինչ լինելն նորանց կըպատմեկ , 28 Տէրի հօտն (ոխ-բ-ն) նորանց կըյանձնէ , 29 նորանք սաստ վարդապետներից ղեյշ կանէ , 33 Ու նորանք Ըստուծոյ կըյանձնէ , 36 նորանց ամէնին հետ աղօթք կանէ , և նորանցից կըկակէ՝ կըհնայ :

1 Ու յետ դադարելոյ ամբոխին՝ կոչեաց Պօղոս զաշակերտան , և մխիթարեաց . ողջոյն ետ՝ և ել գնաց ՚ի Մ՝ակեդոնիա :

2 Եւ շրջեալ ընդ կողմանսն ընդ այնոսիկ՝ և մխիթարեալ զնոսա բանիւք բազմօք , եկն Հելլադայ :

3 Ի բրև արար անդ ամիսս եբրիս , եղև նմա դաւ ՚ի Հրէից , մինչդեռ կամէր ելանել Ա՝սորիս . խորհուրդ կալաւ դառնալ ընդ Մ՝ակեդոնիայ :

4 Եւ երթայր ընդ նմա մինչև Ա՝սիայ՝ Սոսիպատրոս Պիւռա Ներիացի , և ՚ի Թեսաղոնիկեացւոց՝ Ա՝րիստարքոս և Սեկունդոս՝ և Գա՝յիոս Դերբացի և Տիմոթէոս , և Ա՝սիացիք՝ Տիւքիկոս և Տրոփիմոս :

5 Սոքա յառաջ երթեալ մնային մեզ ՚ի Տրովադայ :

6 Եւ մեք նաւեցաք յետ աւուրց բաղարջակերաց ՚ի Փիլիպպեայ՝ և եկաք առ նոսա ՚ի Տրովադա՝ մինչև յաւուրս հինգ . անդ դադարեցաք աւուրս եօթն :

7 Եւ յաւուրն շաբաթուց՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկանել ըզհացն , Պօղոս խօսէր ընդ նոսա՝ զի

1 Ու ամբոխի (խ-լէ) դադարելուցն ետև՝ Պօղոսն աշակերտներին կանչեց , և մխիթարեց . ողջոյն տուաւ՝ և դուրս եկաւ գնաց Մ՝ակեդոնիա՝ :

2 Եւ էն կողմերն որ ման եկաւ՝ և շատ խօսքերով մխիթարեց նորանց , եկաւ Հելլադա :

3 Երբոր էնտեղ երեք ամիս կացաւ , Հրէաներն ՚որոգայթ (ըլլէ) քցեցին նորան՝ , դեռքանի որ կամենումեր դուրս գալ Ա՝սորից երկիրն . խորհուրդ արաւ՝ որ Մ՝ակեդոնիայի միջոմն յետ դառնայ :

4 Եւ մինչև Ա՝սիա նորա հետ գնումեր Սոսիպատրոս Ներիացին՝ Պիւռոսի որդին . և Թեսաղոնիկեցիներից Ա՝րիստարքոսն և Սեկունդոսն՝ և Գայիոս Դերբացին և Տիմոթէոսն՝ , և Ա՝սիացիներից՝ Տիւքիկոսն և Տրոփիմոսն՝ :

5 Սորանք առաջ գնացին՝ սպասումէին մեզ Տրոադայի մէջն :

6 Եւ մենք բաղարջակերաց օրերին ետև նաւով գնացինք Փիլիպպիայից , և մինչև հինգ օրումն եկինք Տրոադա նորանց մօտ . էնտեղ եօթն օր դադարեցինք՝ :

7 Եւ շաբաթի օրումն՝ դեռ որ ժողովված էինք հաց կարելոյ հաւմար՝ , Պօղոսն նորանց հետ խօ-

(1) = Կորնթ . ժգ . 5 : = Տիմ . ա . 3 : (2) Գործ . թ . 23 : իգ . 12 : իե . 3 : բ Կորնթ . ժա . 26 : (3) Գործ . ժթ . 29 : իե . 2 : Կող . դ . 10 : (4) Գործ . ժթ . 29 : (5) Գործ . ժգ . 1 : (6) Նէհ . գ . 21 : Կող . դ . 7 : բ Տիմ . դ . 12 : Տիտ . դ . 17 : (7) Գործ . իա . 29 : բ Տիմ . դ . 20 : (8) Նէհ . ժբ . 14 , 15 : իգ . 15 : (9) Գործ . ժգ . 8 : բ Կորնթ . բ . 12 : բ Տիմ . դ . 13 : (10) Գործ . բ . 32. 46 : = Կորնթ . ժ . 16 : ժա . 20 , Համբ :

Digitized by Google

գնալոց էր ի վաղիւ անդր . և երկայնեաց զբանն մինչև ի միջ գիշերոյն :

8 Լինին լապտերք բազումք ի վերնատանն , ուր էաքն ժողովեալ :

9 Եւ նստեր ոմն երիտասարդ անուն Եւտիքոս՝ ի վերպ պատուհանին , նիրհէր ի քուն թանձրութեան՝ ի խօսելն Պօղոսի յաճախ , ընկղմեալ ի քնոյ անդի՝ անկաւ յերրորդ դասիկոնեն ի վայր , և բարձաւ մեռեալ :

10 Եւ իջեալ Պօղոսի անկանէր զնովաւ , առնոյր զնա ընդ գիրկս և ասէր . Ա՛ի խռովիք , քանզի հոգի սորա ի նմին է :

11 Եւ ել երեկ զՀացն՝ և ճաշակեաց . և բազում ևս խօսեցաւ մինչև յառաւօտ , և ապա ել գընաց :

12 Եւ ածին զպատանին կենդանի , և մխիթարեցան ոչ սակաւ :

13 Եւ մեք մեաք ՝ի նաւն՝ առաքեաք Ա՛սոն . անտի ակն ունէաք ընդունել զՊօղոս . զի այնպէս պատուիրեալ էր՝ զինչ ինքն զգամաքառն երթալոց էր :

14 Եւ իբրև պիտեցաւ մեզ ՝ի Ա՛սոն , առեալ զնա եկաք ՝ի Ա՛նտիլենէ :

15 Եւ անտի նաւեալ ՝ի վաղիւ անդր հասաք հանդէպ Քիոյ . և ՝ի միւս օրն հասաք ՝ի Սամոս . և ՝ի վաղիւ անդր եկաք ՝ի Տ՛ռղիոն :

16 Օ՛ն ՝ի մտի եդեալ էր Պօղոս աւր նաւել առ Եփեսոս՝ որպէս զի մի՛ լիցի նմա ժամանակ ինչ յատել Ա՛սիոյ . քանզի փութայր եթէ կարր ինչ լիցէ նմա՝ զօրն Պենտեկոստէ՝ լինել սր՝ յերեւի օրուանն պէտք էր գնալ . և խօսքն երկարացուց մինչև կէս գիշերն :

8 Եւ շատ լապտերներ (ջահեր) կային էն վերնատանն՝ որ մեք ժողովված էինք[11] :

9 Եւ մին Եւտիքոս անուն երիտասարդ (մանչ տղայ) պատուհանին վերայ նստած էր . Պօղոսի երկար խօսելոյ ժամանակին , քնանձը քնի մէջն ննջեցեր . և որ խոր քնով բռնըվճած էր՝ ատեն ատեն երրորդ դասիկոնէյն (պլինդն) վէր ընկաւ , և վերկացաւ մեռած :

10 Եւ Պօղոսն վէրնեկաւ նորա վրայ ընկաւ[12] . և նորան՝ գիրկն էր առնուած և ասաւ . Ա՛ի շփոթիք[13] , ինչու որ՝ սորա հոգին սորանաւ է :

11 Եւ վեր ելաւ հացըն կարեց՝ և կերաւ . և էլ շատ խօսեց մինչև առաւօտն , և յետոյ դուրս եկաւ և գնաց :

12 Եւ էն տղային բերին կենդանի , և շատ միխիթարվեցան :

13 Եւ մենք նաւն մտինք՝ գնացինք Ա՛սոն . էնտեղից յոյս ունէինք՝ որ մինակ Պօղոսին մեզ հետ առնենք . ինչու որ՝ էնպես էր պատուիրել դեռ որ ինքն ցամաքումն գընալու էր :

14 Եւ երբոր Ա՛սոնումն հանդիպեցաւ մեզ , վեր առինք նորան և կինք Ա՛նտիլենէ :

15 Եւ էնտեղից նաւով գնացինք յետևի օրումն հասինք Ք՛իոյի դիմացն . և մէկէլ օրումն հասինք Սամոսն . և յետևի օրումն եկինք Տ՛ռղիոն :

16 Լինչու որ՝ Պօղոսն իրան միտքի մէջն դրել էր՝ որ Եփեսոսի մոտովն նաւով անցկենայ՝ որ չըլինի թէ նա Ա՛սիայի մէջն մին ժամանակ յետ մնայ . պատճառն որ՝ վը-

(11) Գործ . ա . 13 : (12) գ Թագ . ժէ . 21 : գ Թագ . է . 35 : (13) Մատթ . թ . 24 :

Digitized by Google

տեկաւեից եգիտաղ յԵրուսաղէմ ։

17 Եւ ՚ի ՝ելիտեայ յղեալ յԵփեսոս՝ կոչեաց զԵրիցունս եկեղեցւոյն ։

18 Եւ իբրեւ եկին առ նա, ասէ ցնոսա. Դուք ձեզէն գիտէք յօրէ յառաջնմէ՝ յորմէ եկի ՚ի Ասիա. որպէս ընդ ձեզ զամենայն ժամանակն եղէ ։

19 Ծառայել Տեառն ամենայն խոնարհութեամբ և թաղումբ արտասուօք և փորձութեամբք՝ որ պատահեան ինձ ՚ի նենգութեանց Հրէից ։

20 Որպէս ոչինչ զանգիտեցի յօգտակարացն չպատմել ձեզ՝ և ուսուցանել զձեզ հրապարակաւ և առանձին.

21 Վկայութիւն տալ Հրէից և Հեթանոսաց զապաշխարութեանն՝ որ առ Աստուած, և զհաւատացն՝ որ ՚ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ։

22 Եւ արդ՝ ահաւասիկ ես կապեալ հոգւով երթամ Երուսաղէմ. և որ ինչ անգ ընդ իս անցանելոց իցէ՝ չգիտեմ ։

23 Բայց զի Հոգին Սուրբ ըստ քաղաքաց վկայէ ինձ՝ և ասէ, եթէ կապանք և նեղութիւնք ինձ կան ։

24 Այլև ոչ իւիք համարիմ զանձն իմ պատուական՝ որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութեամբ, և զպաշտօնն՝ զոր առի ՚ի Տեառնէ Յիսուսէ՝ վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Աստուծոյ ։

ոտզուածք[14], որ եթէ կարելի լիցի նորան՝ Պենտեկոստէի օրուանն գնալոյ Երուսաղէմ[16] ։

17 Եւ Հղիտէյին ուղարկեաց Եփեսոս՝ եկեղեցոյ երէցներըն կանչեց ։

18 Եւ երբոր եկին նորա մօտ, նորանց ասաց. Դուք ինքներդ գիտուիք՝ եթէ էն առաջին օրէյն եւ որ Ասիա եկի՝ ինչպէս էյայ ամէն ժամանակներն ձեզ հետ[17] ։

19 Ամէն խոնարհութեամբ Տէրին ծառայեցի, և շատ արտասուքով և փորձութիւններով որ Հրէակաների մարքներէյն պատահեցին ինձ[18] ։

20 Ինչպէս որ իսկի մին օգտակար բան վախով չըծածկեցի, որ չգպատմեմ և սովրցնեմ ձեզ՝ թէ փողոցումն և թէ տան մէջն[19] ։

21 Հրէաներին և Հեթանոսներին վկայութիւն տուբ[20] էն ապաշխարութեան համար՝ որ դէպի Աստուած է, և մեր Տէր Քհսուս Քրիստոսին հաւատալոյն համար[21] ։

22 Եւ հիմիկ՝ ահա ես հոգւոյն կապված գնումիմ Երուսաղէմ. և չեմ գիտում՝ թէ ինծեղ ինչ պիտի անձկնոյ ինձ վերայ[22] ։

23 Միայն թէ Սուրբ Հոգին քաղաքից քաղաք ինձ վկայումի՝ և ասումի, թէ կապանքներ և նեղութիւններ սպասումին քեզ[23] ։

24 Բայց ես իսկի մին բանով էլ իմ անձըս պատուական չեմ համարում[24] որ ուրախութենով կատարեմ իմ վազելքն[25], և էն պաշտօնըն[26] որ Տէր Քհսուս Քրիստոսէն առի, որ Աստուծոյ շնորհաց աւետարանին վկայ լինիմ[27] ։

(15) Գործ · ժը · 21 : ժբ · 21 : ի · ե · 13 : (15) Գործ · բ · 1 : ա Կորնթ · ժգ · 8 : (16) Գործ · ի · 17 : (17) Գործ · ժը · 19 : ժբ · 1 · 10 : (18) Ղ·Իր · 3 : (19) Ղ·Իր · 27 : (20) Գործ · ժը · 5 : (21) Մարկ · ա · 15 : Ղ·Հով · ի · 47 : Գործ · բ · 38 : (20) Գործ · ժբ · 21 : (23) Գործ · ի · 11 : ա Թես · գ · 3 : (24) Գործ · ի · 13 : Հռոմ · ը · 35 · բ Կորնթ · գ · 16 : (25) բ Տիմ · գ · 7 : (26) Գործ · ա · 17 : բ Կորնթ · գ · 1 : (27) Գաղ · ա · 1 : Ցիտ · ա · 3 ։

Digitized by Google

25 Եւ արդ՝ ահաւասիկ գիտեմ ես, թէ ոչ ևս տեսանիցէք զերեսս իմ դուք ամենեքեան, յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութիւնն։

26 Վասն որոյ վկայութիւն դնեմ ձեզ յաւուր յայսմիկ՝ զի սուրբ եմ յարենէ ամենեցուն։

27 Վասնզի ոչ խորշեցայ՝ ի պատմելոյ ձեզ զամենայն կամս Աստուծոյ։

28 Զգոյշ կացէք անձանց և ամենայն հօտիդ, յորում եդ զձեզ Հոգին Սուրբ տեսուչս՝ հովուել զժողովուրդ Տեառն, զոր ապրեցոյց արեամբ իւրով։

29 Վասնզի գիտեմ ես՝ եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ՝ գայցեն գայլք յափշտակօղք ի ձեզ, որ ոչ խնայեսցեն հօտին։

30 Եւ ի ձէնջ յարիցեն արք՝ որք խօսիցին թիւրս, ձգել զաշակերտսն զկնի իւրեանց։

31 Վասն այսորիկ արթուն կացէք, և յիշեցէք՝ զի զերկեամ մի զգոյգ և զցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք խրատել զմի ի իւրաքանչիւր։

32 Եւ արդ՝ յանձն առնեմ զձեզ Աստուծոյ՝ և բանի շնորհաց նորա, որ կարօղն է շինել՝ և տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ սուրբսն ամենայն։

33 Ընծաթոյ՝ կամ ոսկւոյ՝ կամ հանդերձից ոչ ուրուք ի ձէնջ ցանկացայ։

25 Եւ հիմի՝ ահա ես գիտումեմ, որ էլ իմ երեսըս չէք տեսնիլ դուք ամէնքդ[29], որ ձեր մէջն մանեմ Աստուծոյ արքայութիւնըն քարոզելոյ համար։

26 Վրա համար՝ էս օր վկայութիւն եմ դնում ձեզ՝ որ ձեր ամէնից արիւնից անմեղ եմ[30]։

27 Ինչու որ՝ յետ չըքաշվեցայ[31] Աստուծոյ ամէն կամքըն ձեզ պատմելուց[32]։

28 Զգոյշ կացէք անձներիդ՝ և ամէն հօտիդ (անբիծ)[33], որ Ուրբ Հոգին ձեզ վերակացու դրաւ նորանում[34], որ արածացնէք Տէրի ժողովուրդըն. նորան՝ որ իրան արիւնովն[35] ապրեցրուց[36]։

29 Պատճառն որ՝ ես գիտումեմ, որ իմ հեռանալուցն ետև՝ յափշտակող գայլեր կըգան ձեր մէջն, որ հօտիդ (անբիծ) չեն խնայիլ[37]։

30 Եւ ձեզանից էլ մարդիք վերկըկենան՝ որ ծուռ բաներ կըխօսին, որ աշակերտներին իրանց ետևէն քաշեն[38]։

31 Վրա համար արթուն կացէք, և մտքներդ բերէք՝ որ երկու տարի գիշեր և ցերեկ չդադարեցի ամէն մէկիդ արտասուքով խրատելէ[39]։

32 Եւ հիմի՝ ձեզ Աստուծոյ եմ յանձնում՝ և նորա շնորհաց խօսքին[40], որ նա կարող է շինել[41] և ամէն սրբերին հետ ձեզ ժառանգութիւն տալ[42]։

33 Ձեզանից մէնի արծաթին կամ ոսկոյն կամ շորերին չըցանկացայ[43]։

(28) Ա՝այլ · 38 : Ընտիր · ժե · 28 : (29) Խոթ · ժբ · 6 : բ կորնթ · է · 2 : (30) Ա՝էր · 20 : (31) Ա՝ոխ · է · 30 : Հավհ · ժե · 15 : Նէեմ · ա · 11 : (32) ա Տիմ · գ · 16 : ա Պետր · է · 2 : (33) ա կորնթ · ժբ · 28 : (34) Նէեմ · ը · 14 : (35) Նէեմ · ա · 7 · 14 : կող · ա · 14 : Նէեմ · ը · 12 : ա Պետր · ա · 19 : Հայոց · է · 9 : (36) Աթոռ · է · 15 : բ Պետր · բ · 1 : (37) ա Տիմ · ա · 20 : ա Հավհ · բ · 19 : (38) Խոթ · ժբ · 10 : (39) Նէեմ · ժգ · 9 : (40) Խոթ · ը · 31 : (41) Խոթ · իզ · 18 : Նէեմ · ա · 16 : կող · ա · 13 : գ · 24 : Նէեմ · ը · 15 : ա Պետր · ա · է : (42) ա Թեսա · ժբ · 3 : ա կորնթ · ը · 13 : բ կորնթ · է · 2 : փա · 0 : ժբ · 17 :

Digitized by Google

34 Դուք ինքներին գիտէք՝ զի ըզպահան իմ և որոց ընդ իս էին՝ պաշտէին ձեռք այս ։

35 Եւ զամենայն ինչ ցուցի ձեզ . զի այսպէս պարտ է վաստակել , և դարմանել զհիւանդս . և յիշել զբանն Տեառն Յիսուսի , զոր ինքն իսկ ասաց . Երանելի է մանաւանդ տալ՝ քան առնուլ ։

36 Եւ զայս իբրև ասաց , եդեալ ծունր ամենեքումբք՝ եկաց յաղօթս ։

37 Հազիւ լալիւն եղև ամենեցուն . և անկեալ զպարանոցսն Պօղոսի՝ համբուրէին զնա ։

38 Այ՝որմոքէին մանաւանդ ՚ի վերայ բանին՝ զոր ասէր , թէ ոչ ևս տեսանելոց են զերեսս նորա . և յուղարկեցին զնա ՚ի նաւ անդր ։

34 Դուք ձեզանից գիտեմք՝ որ էս ձեռներս վաստակեցին իմ պէտքըս , և նորանցն էլ որ ինձ հետ էին[43] ։

35 Եւ ամէն ինչ ցոյց տուի ձեզ՝ որ էպէս պէտք է աշխատիլ , և հիւանդներին հոգս տանել , և Տէր Յիսուսի խօսքըն յիշել , որ հենց ինքն ասաց[44] . Լաւլի երանելի է տալն՝ քան թէ առնելն ։

36 Եւ երբոր էս ասաց , ծունր դրաւ ամէնին հետ՝ և աղօթք արաւ[45] ։

37 Լմինքն էլ շատ լաց էին լինում . և Պօղոսի վըզովն ընկած՝ նորան համբուրում էին[46] ։

38 Սրտերն էլ մանաւանդ կսկիծ ածումէին էն խօսքի համար՝ որ ասումէր , թէ նորա երեսըն էլ չըպիտի տեսնեն . և նորան ճանապարհ քցեցին դէպի նաւն[47] ։

ԿԻ · ԻԸ

1 Պօղոս խոկի չքնաղանդիքն՝ որ նըստապէմ գնալուցն յետ կենայ ։ 9 Փիլիպպոսի մարդարէ աղջիկներն , 17 Պօղոսի նըստապէմ գնալը , 27 Ու էն տեղ ձեռք կըթթվի և շատ մեծ վտանգէ մէջ կըլինի , 31 Ասյց հազարապետն նորանց ձեռներից կառնէ և հրամայի կըտայ նորան՝ որ ժողովուրդի հետն խօսի ։

1 Եւ իբրև եղև ելանել մեզ և ձգնել ՚ի նոցանէ , հանդէպ գրնացեալ եկաք ՚ի Կով . և ՚ի վաղիւ անդր ՚ի Հռոդն , և անտի ՚ի Պատարայ ։

2 Եւ գտեալ նաւ մի՝ զի երթայր ՚ի փիւնիկէ , և ելեալ ՚ի նա գնացաք ։

3 Եւ յայտ եղեալ կիպրեայ՝ թողաք զնա ՚ի ձախակողմն , նաւեցաք ՚ի Սորիս , և իջաք ՚ի Տիւրոս . քանզի անդ էր նաւն թափելոց զբեռինս ։

1 Եւ երբոր էլաւ՝ որ մենք դուրս եկինք և նորանցից ջոկվեցանք , շիտակ գնալով եկինք Կով . և յետևի օրումն (եկինք) Հռոդն , և էնտեղից Պատարայ ։

2 Եւ մեն նաւ որ գտինք՝ որ փիւնիկէն էր գնում , նորա մէջն մտինք գնացինք ։

3 Եւ երբոր կիպրոսն երևեցաւ՝ նորան մեր ձախ կողմն թողինք , նաւն շիտակեցինք դէպի Սորիքն , և վէր եկինք Տիւրոս . ինչու որ նաւն (իրան) բեռներըն էնտեղ պիտի թափէր ։

(43) Գործ . ժը . 3 : ա կորնթ . գ . 12 : ա Թես . բ . 9 : բ Թես . գ . 8 : (44) Հռոդ . ժե . 1 : ա կորնթ . բ . 12 : բ կորնթ . ժա . 9 . 12 : ժբ . 13 : Եփես . գ . 13 : ա Թես . գ . 11 : ե . 14 : բ Թես . գ . 8 : (45) Գործ . է . 59 : իա . 5 : (46) Ծննդ . խե . 14 : խզ . 29 : (47) Վէր . 35 :

Digitized by Google

4 Եւ գտեալ զաշակերտան՝ կացաք անդ աւուրս եօթն. որք ասէին ցՊօղոս ի հոգւոյն՝ մի՛ երթանել Երուսաղէմ։

5 Եւ իբրեւ եղեւ մեզ կատարել զաւուրսն՝ երթեալ գնայաք, յորժամ ելանել զմեզ ամենեցուն հանդերձ կանամբք եւ որդւովք մինչեւ արտաքոյ քաղաքին. և եդեալ ծունր ի ծովեզերին՝ կացաք յաղօթս։

6 Եւ հրաժարեցաք ի միմեանց՝ և եղաք ի նաւն. և նորա դարձան յիւրեանց տեղիս։

7 Եւ մեր զնաւն առնեմեալ ի Տիւրոսէ՝ հասաք ի Պտողեմայիդա. և ազդեալ առեալ եղբարցն՝ եղաք օր մի առ նոսա։

8 Եւ ի վաղիւ անդր ելեալ անաւ՝ եկաք ի Կեսարիա. և մտեալ յատենարանն փիլիպպոսի աւետարանչի, որ էր յեօթանց անտի, ագաք առ նմա։

9 Եւ նմա էին դստերք չորք՝ կոյսք մարգարէք։

10 Եւ ի լինելն մեզ անդ աւուրս բազումս, էջ ոմն ի Հրէաստանէ մարգարէ՝ անուն Ագաբոս։

11 Եւ եկեալ առ մեզ, առեալ զգօտին Պօղոսի՝ կապեաց զոտս և զձեռս իւր, և ասէ. Այսպէս ասէ Հոգին Սուրբ. Զայրն որոյ գօտիս այս է՝ այսպէս կապեսցեն Երուսաղէմ Հրեայք, և մատնեսցեն ի ձեռս հեթանոսաց։

12 Եւ իբրեւ լուաք զայն՝ աղաչեաք մեք, և որ ի տեղւոյն էին՝ չելանել նմա Երուսաղէմ։

13 Յայնժամ պատասխանեաւ ես Պա-

4 Եւ աշակերտներին որ գտինք՝ հնացաք եօթն օր ընդունիլ. որ նոքա Սուրբ Հոգւոյ ձեռնէն Պօղոսին ասացին, որ վեր չելլէ Երուսաղէմ[1]։

5 Եւ երբոր մենք էն օրերը կատարեցինք, գուրս եկինք գնացինք. ամէնքն՝ մեզ կառնացով և որդիքներով ճանապարհ ջրեցին մինչեւ քաղաքի գուրս կողմն. և ծովի եզերն (ղսալն) մեծ ծանր դրինք և աղօթք արինք[2]։

6 Եւ իրարից բաժանվեցանք և վերկեանք նաւն. և նորանք յեա դարձան իրանց տեղերն։

7 Եւ մենք նաւն Տիւրոսէն առաջ քցեցինք՝ հասինք Պտողեմայիդա. և եղբայրներին ողջոյն տալինք՝ նորանց մօտ մին օր ձեացինք։

8 Եւ յետևի օրս ելնելով դուրս էլանք՝ եկինք Կեսարիա. և փիլիպպոս աւետարանչի առանն մտինք՝ որ նա էն եօթնիցն էր, և նորա մօտ ձեացինք[3]։

9 Այս չորս կոյս աղջիկներ աւետարանչ՝ որ մարգարէ էին[4]։

10 Եւ երբոր մենք երեսել շատ օրեր ձեւացինք, մին Ագաբոս անուն մարգարէ վերեկաւ Հրէաստանիցն[5]։

11 Եւ մեզ մօտ որ եկաւ, Պողոսի գօտիկըն առաւ՝ իրան տանջրըն և ձեռներըն կապեց և ասաց. Սուրբ Հոգին էսպէս է ասում. Այն մարդն՝ որ էս գօտիկս նորան է, Հրեանները Երուսաղէմումն էսպէս կըկապեն՝ և նորան հեթանոսների ձեռք կըմատնեն։

12 Եւ երբոր էն լսեցինք՝ մենք ազաչումինք, և նորանք ևս՝ որ էնտեղ էին՝ որ նա վերչելլի Երուսաղէմ։

13 Այն ժամանակն Պօղոսն պա-

(1) Ալ. ոչ. 12։ Գոր. ի. 33։ (2) Գոր. ի. 36։ (3) Եփես. գ. 11։ ի. 21։ գ. 5։ (4) Գոր. զ. 5։ ը. 26. 30։ (5) Ովհ. ի. 26։ Գոր. ի. 27։ (6) Գոր. ժա. 28։ (7) Ալ. ոչ. 38։ Գոր. ի. 23։

Digitized by Google

զոս . Ո՞ՀՆԷ գործէք , զի լայքդ և ձվիցուցանէք զսիրտ իմ . քանզի ես ոչ միայն կապելոյ՝ այլև մեռանելոյ յԵրուսաղէմ պատրաստ եմ վասն անուանն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի :

14 Եւ ՚ի չանսալն նորա՝ լռեցաք , և ասեմք . Տեառն կամք լիցին :

15 Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ՝ հանդերձեալ ելանէաք յԵրուսաղէմ :

16 Եկին ընդ մեզ և յաշակերտաց անտի Կեսարացւոց , և տանէին զմեզ առ որում վանս ունէինք եաք՝ Նասոնէի ումեմն Կիպրացւոյ՝ առաջին աշակերտի :

17 Եւ ՚ի մտանելն մեր յԵրուսաղէմ , խնդրեցաւմբ ընկալան զմեզ եղբարք :

18 ՚Ի վաղիւ անդր եմուտ Պօղոս ընդ մեզ առ Յակովբոս , և եկին ամենայն երիցունքն :

19 Եւ ողջոյն առեալ նոցա՝ պատմէր մի ըստ միոջէ զոր արար Աստուած ՚ի հեթանոսս ՚ի ձեռն պաշտաման նորա :

20 Եւ նոցա լուեալ՝ փառաւորէին զԱստուած . և ասեն ցնա . Տեսանես՝ եղբայր , քանի բիւրք են հաւատացելոցն ՚ի Հրէից , և ամենեքեան նախանձաւոր օրինացըն են :

21 Այլ իրազեկ եղեն վասն քո՝ թէ ապստամբութիւն ուսուցանես ՚ի Մովսիսէ՝ որոց ՚ի հեթանոս ամենայն ՚ի րէալք են . ասես՝ մի՛ թլփատել զորդիս նոցա , և մի ըստ տոսխան առաւել և ասաց . (Թէ) Ինչ էք անում , ինչու՞ համար էք լաց լինում և իմ սիրտը կսկծացնում՞ . ինչու որ՝ ես ոչ թէ միայն կապվելո՞ց՝ այլև մեռնելոց յԵրուսաղէմ մեռնելոյ պատրաստ եմ Տէր Յիսուսի Քրիստոսի անունին համար :

14 Եւ երբոր նա ականջ չդրաւ , լուռ կացանք՝ և ասացինք . Թո՛ղ Տէրի կամքն լինի՛ :

15 Եւ էն օրերից ետև՝ պատրաստվեցանք՝ վերէինք երթալու Երուսաղէմ :

16 Էն Կեսարացի աշակերտներիցն էլ մեզ հետ եկին , և տանեցին մեզ մին Նասոն անուն կիպրացի մարդո՝ առաջին աշակերտի մօտ , որ նորա մօտ պէտք էր կենայինք :

17 Եւ երբոր մենք Երուսաղէմ մտինք , եղբարքն մեզ ուրախութեամբ ընդունեցին[10] :

18 Հայց յետևի օրումն Պօղոսն մեզ հետ մտաւ Յակոբի[11] մօտն . և բոլոր երէցներն եկին :

19 Եւ ողջոյն առաւ նորանց՝ մին մին պատմուձեր ինչ որ Աստուած հեթանոսների մէջն արաւ[12] իրան ծառայութեամբը[13] :

20 Եւ երբոր նորանք լսեցին , փառք էին տալիս Աստուծոյ . և նորան ասացին . Է՛ղբայր՝ տեսնում , որչափ հազարաւոր հաւատացեալ Հրէաներ կան , և ամենքն օրէնքին համար նախանձով լցված են[14] :

21 Հայց քեզ համար էնպէս են իմացել՝ թէ հեթանոսների մէջն լինող Հրէաներին սովորցնում , որ Մովսէսին յետ քաշվին . ասում թո՛ղ իրանց որդիքներըն չթլփա-

(8) Գործ . ի . 24 : (9) Ա՛ռակ . զ . 10 : իզ . 42 : Ղուկ . ժա . 2 : իբ . 42 : (10) Գործ . ժե . 4 : (11) Գործ . ժե . 13 : Գաղ . ա . 19 : բ . 9 : (12) Գործ . ժե . 4 , 12 : Հռոմ . ժե . 18 , 19 : (13) Գործ . ա . 17 : ի . 24 : (14) Գործ . իբ , 3 : Հռոմ . ժ . 2 : Գաղ . ա . 14 :

Digitized by Google

կրօնիցն գնալ ։

22 Տէր՝ ինչ լինիցի՝ ապաքէն լսեն , եթէ եկեալ ես ։
23 Տէր զայս արա՝ զոր ասեմք քեզ . Են ի մեզ արք չորք ուխտադիրք յանձինս իւրեանց ։

24 Նոսա առեալ՝ սրբեացիս ընդ նոսա . և ծախեա՛ ինչ ի նոսա՝ զի գերծցեն զգլուխս . և գիտասցեն ամենեքին , թէ զորոց իրազեկ եղեն զքէն՝ ոչինչ է . այլ միաբանիա և դու պահել զօրէնս ։

25 Այլ վասն հաւատացելոցն հեթանոսաց , մեք առաքեցաք՝ որպէս ընտրեցաք , մի՛ ինչ այնպիսի պահել նոցա . բայց միայն զգուշանալ ի կուռ զոհելոյ , և յարենէ , և ի հեղձուցելոյ , և ի պոռնկութենէ ։

26 Զայն ժամ Պօղոս առեալ զարսրն ի վաղիւ անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ի տաճարն . յայտ առնել զկատարումն աւուրցն սրբութեան , մինչև մատուցանել ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ի նոցանէ պատարագ ։

27 Եւ իբրև մերձ էին եօթն աւուրքն ի կատարել , տեսեալ զնա ի տաճարին Ասիացւոց Հրէիցն՝ զեղուին զնովաւ զամենայն զամբոխն . և արկեալ ի նա ձեռս՝ ազաղակէին .

28 Իսրայէլացիք՝ օգնեցէք . այս այր է՝ որ հակառակ ժողովրդեանն և օրինաց և տեղւոյս այսորիկ՝ ամենեցուն ամենայն ուրեք ուսուցանէ . մինչև Հեթանոս ևս եմոյծ ի տաճարն՝ և պղծեաց զսուրբ տեղիս ։

29 Էին նախ տեսեալ ընդ նմա ի քաղաքի Եփեսոսի զՏրովփիմոս զԱսիացի , զոր կարծէին Պօղոս եմուծանել ի տաճարն ։

30 Եւ շարժեցաւ ամենայն քաղաքն , և եղեւ ժողովուրդ ընդ միմեանս , և բռնեալ զՊօղոս՝ քարշեցին զնա արտաքս ի տաճարէն , և անդէն փակեցան դռունք ։

31 Եւ նա՛ խնդրէին սպանանել զնա , եհաս լուր առ հազարապետ գնդին , եթէ ամենայն Երուսաղէմ խռովեալ է ։

32 Որ անդէն առեալ զզինուորս և զհարիւրապետս՝ իջանէր առ նոսա . և նոքա տեսեալ զհազարապետն և զզինուորսն՝ դադարեցին զհարկանելն զՊօղոսէ ։

33 Յայնժամ մերձեցեալ հազարապետն՝ ունէր զնա , և հրամայեաց կապանաւք երկուսիւք կապել զնա . և հարցանէր , թէ ո՞վ իցէ , և զի՞նչ արարեալ իցէ ։

34 Եւ ոմանք ոմանց կարգէին ի ժողովրդենէն . և մինչ ոչ կարէր գտանել զճշմարտութիւնն վասն աղաղակին՝ հրամայեաց տանել զնա ի բերդն ։

35 Եւ մինչ հասանէր ի սանդուխսն , եղեւ զի բռնադատեցաւ ի զինուորացն վասն բազմութեան ժողովրդեանն ։

36 Զի բազում ժողովուրդ հետևէր , աղաղակելով և ասելով . Առ՛ զնա ։

37 Եւ մինչ մերձենայր Պօղոս մտանել ի բերդն՝ ասէ առ հազարապետն . Արդեօք ինձ ասելոյ է քեզ ինչ ։ Նա ասէ . Գիտե՞ս զյունարէն խօսել ։

38 Ոչ դու ես արդեօք Եգիպտացին՝ որ առաջագոյն քան զայսոսիկ ժամանակս յարուցեր զհրապարակ և տարեր զչորս հազար այր ահարեկաց յանապատ ։

39 Ասէ Պօղոս . Ես ոչ եմ Եգիպտացի , այլ Հրեայ ի Տարսոնէ Կիլիկեցւոց քաղաքէ , ոչ ասեմ ինչ ոչ նշանաւոր քաղաքացի ։ Աղաչեմ զքեզ՝ տուր ինձ ասել ընդ ժողովուրդդ ։

40 Եւ հրամայեալ նմա՝ Պօղոս կայեալ ի վերայ աստիճանացն՝ նշան արար ձեռամբ ժողովրդեանն . և մեծ լռութիւն եղեալ՝ խօսեցաւ ընդ նոսա հայերէն լեզուաւ՝ ասելով .

(15) Գործ . ը . 3 . 13 . 18 ։ Գործ . ժը . 18 ։ (16) Գործ . ժէ . 26 . 29 ։ (17) Գործ . ի . 18 ։ (18) Ա՛ղ . ը . 13 ։ (19) Գործ . ի . 18 ։ (20) Գործ . իգ . 31 ։ (21) Գործ . ի . 5 , 6 ։

Digitized by Google

29 Ֆիլիպպոս էր յառաջագոյն տեսեալ զՅոթիսմա զԵփեսացի՝ ի քաղաքին ընդ նմա · զոր կոչէին, եթէ՝ ի տաճար անդր եմուծ Պօղոս ։

30 Շարժեցաւ քաղաքն ամենայն, և կատեցաւ ժողովուրդն · և առեալ զՊօղոս՝ ձգէին արտաքոյ տաճարին · և վաղվաղակի փակեցան դրունքն ։

31 Եւ խնդրէին զնա սպանանել, ևՀաս զոյց՝ ի հազարապետ գընդին, եթէ խռովեալ է ամենայն Երուսաղէմ ։

32 Որոյ անդէն առեալ զօրականս և հարիւրապետս՝ դիմեաց՝ ի վերայ նոցա · և նոքա տեսեալ զհազարապետն և զզօրականսն, դադարեցին՝ ի հարկանելոյ զՊօղոս ։

33 Յայնժամ մատուցեալ հազարապետն կալաւ զնա, և հրամայեաց կապել կրկին շղթայիւք և հարցանէր՝ թէ ո՞վ իցէ, և զի՞նչ ի՞նչ արարեալ ։

34 Այլք այլ ինչ աղաղակէին ընդ նմանէ յամբոխին · իբրև ոչ կարաց գիտել զստոյգն վասն ամբոխին, հրամայեացածել զնա՝ ի բանակն ։

35 Եւ իբրև եհաս յաստիճանսն, դէպ եղև բառնալ բերել զնա՝ ի զօրականացն՝ վասն բռնութեան ամբոխին ։

36 Քանզի զհետ երթայր բազմութիւն ժողովրդեանն, և ասէին՝ Կորիր զդա ։

37 Եւ՝ ինչ դեռ մտանելոց էր Պօղոս՝ ի բանակն, ասէ ցհազարապետն՝ եթէ Արժան իցէ ինձ խօսել ընդ քեզ · և նա ասէ · Յունարէն գիտես ։

29 Ապա նա որ՝ Ֆրոխիմա Եփեսացին ասաջագոյն նորա հետ քաղաքաձէն տեսել էին[22] · և կարծումէին՝ թէ Պօղոսն նորան մտցուց տաճարին մէջ ։

30 Եւ ողջոյն քաղաքն շարժվեցաւ, և ժողովուրդն կիսվեցաւ · և Պօղոսին բռնած տաճարիցն դուրս էին քաշում՝ և շուտով դռներն փակվեցան[23] ։

31 Եւ ուզումէին՝ որ նորան սպանեն · զորոց հասաւ գնդի (պետ) հազարապետին՝ թէ ամէն Երուսաղէմն շփոթվել է ։

32 Նա էլ շուտով զինուորներ և հարիւրապետներ առաւ՝ և նորանց վերայ վազեց[24] · և նորանք երբոր հազարապետին և զինուորներին տեսին, Պօղոսին ծեծելուց դադարեցին ։

33 Այն ժամանակն հազարապետն մօտեցաւ բռնեց նորան՝ և հրամայեց, որ երկու շղթայով (պնդել) կապեն[25] · և հարցնումէր՝ թէ ով է, և ի՞նչ է արել ։

34 Ամէն մէկէն ամբոխի (խօսքն) մէջն մին ուրիշ բան էին աղաղակում նորանից · երբոր ամբոխի շփոթութենից չկարաց ճշմարիտն իմանալ, հրամայեց որ նորան տանեն բանակն (օթոցն) ։

35 Եւ երբոր հասաւ աստիճաններն (նոպտոնի ոտքն), պէտք էլաւ որ ամբոխի զօռ անելոյ պատճառով՝ զինուորներն նորան վերատանեն բերեն ։

36 Որովհետև որ՝ շատ ժողովուրդ էր եւևէն գնում, և աստումէին · Ի՛ր ջնջեն վեր կալ դորան[26] ։

37 Երբոքանի որ Պօղոսն բանակն մտնելոյ վերայ էր, հազարապետին ասաց · Կարելի է ինձ՝ որ քեզ հետ խօսիմ · Նա էլ ասաց՝ Յունարէն գիտես ։

(22) Գործ · ի · 4 ։ (23) Գործ · իգ · 21 ։ (24) Գործ · իգ · 27 · իգ · 7 ։ (25) Ելք · 11 ։ Գործ · ի · 23 ։ (26) Ղուկ · իգ · 18 ։ Ծուխ · ԺԲ · 15 ։ Գործ · իգ · 23 ։

Digitized by Google

38 Այ՛ ասդեղք դու իցես Եգիպտացին, որ յառաջ քան զայս ամուրս ապստամբեցուցեր՝ և հաներ յանապատ չորս հազարս արս սիկարեանս։

39 Եւ ասէ Գողոս, Ես եմ այր Հրէայ՝ ի Տարսոնէ Կիլիկեցւոց. ոչ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղաչեմ զքեզ, հրամայեա ինձ խօսել առ ժողովուրդդ։

40 Եւ՝ ի հրամայելն նորա, Գողոս կացեալ՝ ի վերայ ասպիճանացըն՝ շարժեաց զձեռն ժողովրդեանն. իբրև բազում լռութիւն լինէր, սկսաւ բարբառել Հեբրայեցւոց բարբառովն՝ և ասէ.

38 Զի՞ լինի թէ դու էն Եգիպտացին ես, որ էս օրերիցս առաջ շփոթութիւն արիր՝ և չորս հազար սիկարեան (չէթէդ) մարդիկ հանեցիր անապատն (չէօլն)[27]։

39 Եւ Գողոսն ասաց. Ես Հրէայ մարդ եմ Կիլիկեցոց Տարսոնէն. ոչ թէ աննշան քաղաքի քաղաքացի. աղաչեմամ քեզ՝ հրամայեա ինձ, որ էդ ժողովրդիդ հետ խօսիմ։

40 Եւ երբոր նա հրամայեց, Գողոսն աստիճաններին վերայ կանգնեց՝ և դէպի ժողովուրդն ձեռքն շարժեց[28]. երբոր շատ լուռ եղան, սկսեց Եբրայեցոց լեզուովն խօսիլ և ասաց.

ԿԻ. ԻՒ

1 Գողոս երկար կշտամբէ որ ինքն ինդիկս հաւատաց Տէրէն. 17 Եւ առաքեալ լինելոյ նէ կանչէ. 22 Երբոր իրան հեթանոսներին գնալն յիշեաւ՝ ժողովուրդն ազալտիւածէին, 24 Հազարապետն կրճամայէ որ նորան ծեծելով հարցնեն, 25 Ասյց իրան Հռոմայեցի լինելն իմաց առնէ հարցնողին։

1 Այ՛րդիկ եղբարք և հարք՝ լուարուք ինձ այժմ առ ձեզ պատասխանատուութեանս։

2 Իբրև լուան՝ եթէ Հեբրայեցւոց լեզուաւն բարբառեցաւ ցոցա՝ առաւել ևս դադարեցին՝ ի լռութիւն։

3 Եւ ասէ. Ես եմ այր Հրէայ ծնեալ՝ ի Տարսոնի Կիլիկեցւոց՝ սնեալ՝ ի քաղաքիս յայսմիկ առ ոտս Գամաղիէլի, խրատեալ ըստ ճշմարտութեան հայրենի օրինացս. նախանձայոյզ էի Աստուծոյ՝ որպէս ամենեքին դուք այսօր։

4 Որ զսոյն ճանապարհ վարեցի

1 Մարդիկ եղբարք և հարք՝ հիմիկ իմ ձեզ պատասխան տալոյս լսեցէ՛ք[1]։

2 Երբոր լսեցին՝ թէ Եբրայեցոց լեզուովն նորանց հետ խօսեց, էլ աւելի լուռ կացան։

3 Եւ նա ասաց. Ես Հրէայ մարդ եմ Կիլիկեցոց Տարսոնեան ծնվածն[2] էս քաղաքումս մեծացած Գամաղիէլի[3] ոտքի մօտն[4], ճշմարիտ հայրենական օրէնքին պէս վարժվածն[5]. Աստուծոյ կողմանէ խիստ նախանձով լեցվածն էի[6] ինչպէս որ էս օր դուք ամէնքդ էք[7]։

4 Որ հետևց էս ճանապարհս՝ մա-

* Գամաղիէլ նշխարատունն ամ Ցիւռն 55։ (27) Գործ. ե. 36։ (28) Գործ. բ. 11։ էջ. 3։ (29) Գործ. ժբ. 17։ (1) Գործ. է. 2։ (2) Գործ. իա. 39։ բ Կորնթ. ժա. 22։ փիլիպ. գ. 5։ (3) Գործ. ե. 34։ (4) բ Օրէն. լգ. 3։ գ Թագ. գ. 38։ Ղուկ. ժ. 39։ (5) Գործ. իզ. 5։ (6) Գործ. իա. 20։ Գաղ. ա. 14։ (7) Հռոմ. ժ. 3։

Digitized by Google

քինչև ՚ի մահ , կապել և մատանել ՚ի բանտս աքս և կանապս ։

5 Որպէս և քահանայապետդ վըկայէ ինձ՝ և ամենայն ծերակոյտ· յորոց և թուղթս առեալ առ եղբարս ՚ի Դամասկոս երթայի , ածել և անտի կապեալս Երուսաղէմ , զի պատժեսցին ։

6 Եւ եղև ինձ ՚ի գնալն և ՚ի մերձենալ ՚ի Դամասկոս . զիրջուրքն յանկարծակի յերկնից փայլատակեալ լոյս սաստիկ զինև ։

7 Եւ անկայ յերկիր , և լուայ բարբառ՝ որ ասէր ցիս . Սաւուղ Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս ։

8 Եւ ես եառ պատասխանի՝ թէ Ո՞վ ես Տէր . և ասէ ցիս , Ես եմ Յիսուս Նազովրացի՝ զոր դուն հալածես ։

9 Նայց որ ընդ իս էին՝ զլոյսն տեսանէին . այլ զձայնն ոչ լսէին՝ որ խօսէր ընդ իս ։

10 Եւ ասեմ . Ո՞ինչ արարից՝ Տէր . և ասէ ցիս Տէր . Յարուցեալ երթիցես ՚ի Դամասկոս , և անդ պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի՝ որ հրաման է քեզ առնել ։

11 Իբրև ոչ տեսանէի ՚ի փառաց լուսոյն այնորիկ , զձեռանէ ձգեալ ՚ի նոցանէ՝ որ ընդ իս էին , մտի ՚ի Դամասկոս ։

12 Ոմանիա ոմն այր երկիւղած ըստ օրինացն , վկայեալ յամենայն բնակչացն՝ որ ՚ի Դամասկոս Հրէայքն էին ։

13 Եկն եկաց առ իս՝ և ասէ . Լածեցի մեհեան չափ . որ մարդկանց և կանանց կապուածի և մատնուածի բանտերի մէջ ։

5 Ինչպէս որ քահանայապետն էլ ինձ վկայուածն՝ և ծերերի ամէն ժողովն էլ ։ որ նորանցից էլ թղթեր առած գնուածի Դամասկոս եղբարների մօտն , որ էն տեղից էլ կապածներ բերեմ Երուսաղէմ , որ պատժվին[10] ։

6 Եւ էլաւ երբոր ես գնուածի՝ և Դամասկոսին մօտենուածի , կէս օրվան դէմ՝ յանկարծակի երկնքիցըն մին սաստիկ լոյս փայլեց իմ չորս կողմովս[11] ։

7 Եւ վէր ընկայ գետնին վերայ , և ձայն լսեցի՝ որ ասուածը ինձ . Սաւուղ Սաւուղ՝ ինձ ինչո՞ւ ես հալածում ։

8 Եւ ես պատասխան տուի՝ թէ Տէր՝ դու ո՞վ ես . և ինձ ասաց . Ես Յիսուս Նազովրեցին եմ՝ որ դու հալածումես ։

9 Նայց նորանք՝ որ ինձ հետ էին՝ լոյսը տեսնուածին , բայց էն ձայնըն չէին լսում՝ որ ինձ հետ խօսուածը[12] ։

10 Եւ ասացի . Ինչ պիտի առնեմ՝ Տէր . և Տէրն ասաց ինձ . Վեր կաց՝ գնա Դամասկոս , և էնտեղ կըպատմվի քեզ ամէն բանի համար՝ որ քեզ հրաման է որ անես ։

11 Երբոր էն լուսոյ փառքիցն կարօղ չէի տեսնել , նորանք՝ որ ինձ հետ էին , ձեռիցս բռնեցին՝ և մտի Դամասկոս ։

12 Ա՛ին Ընանիա մարդ՝ աստուածավախ օրէնքը պահօղ[13] , Դամասկոսումն բնակուած ամէն Հրէաներից[14] բարի վկայութիւն ունօղ[15] ։

13 Նա եկաւ ինձ մօտ կանգնեց՝

(8) Գործ · ը · 3 : խզ · 9—11 : Փիլիպ · գ · 6 : ա Տիմ · ա · 13 : (9) Ղուկ · իբ · 36 : Գործ · գ · 5 : (10) Գործ · բ · 2 : խզ · 10 , 12 : (11) Գործ · բ · 3 : խզ · 12 , 13 : (12) Գործ · թ · 7 : Դան · ժ · 7 : (13) Գործ · բ · 17 : (14) ա Տիմ · գ · 7 : (15) Գործ · ժ · 22 :

Digitized by Google

Աւուրդ եղբայր՝ ի վեր հայեաց :

14 Եւ ես նոյնժամայն ի վեր հայեցայ ի նա . և նա ասէ ցիս . Լատուած հարցն մերոց յատելոջ դպրի ընտրեաց զքեզ ճանաչել զկամս նորա , և տեսանել զԱրդարն , և լսել բարբառ ի բերանոյ նորա :

15 Զի եղիցիս վկայ նորա առ ամենայն մարդիկ՝ որոց տեսանէրն և լսեր :

16 Եւ արդ՝ զի՞ հեղգաս , արի՝ մկրտեայց և լուա զմեղս քո ի կարդալ զանուն նորա :

17 Եւ եղև ինձ ի դառնալն յԵրուսաղէմ՝ և կալ յաղօթս ի տաճարին , լինել ի զարմացմանէ :

18 Եւ տեսանել զնա՝ զի ասէր ցիս . փութա՝ և ել յԵրուսաղէմ վաղվաղակի , քանզի չեն ընդունելոց զքո վկայութիւնդ վասն իմ :

19 Եւ ես ասեմ . Տէր՝ ինքեանք իսկ գիտեն՝ զի ես էի՝ որ ի բանտս զնոյն տայի , և գան հարկանելի ըստ ժողովրդոց զՀաւատացեալս ի քեզ :

20 Եւ յորժամ հեղոյր արիւնն Ստեփանոսի վկայի քո , ես ինքն էի՝ որ ի վերայ կայի , և համաձայնէի սպանանն նորա , և պահէի զհանդերձս սպանողացն նոցա :

21 Եւ ասէ ցիս . Կնա՝ զի ես ի հեթանոսս եղբայր՝ ի վեր նայիր :

14 Եւ ես հետոց էն ժամուն (առ հասկնալն) գէպի նա վերև նայեցի , և նա ինձ ասաց . Աստուածն հարցն մերոց ընտրեաց զքեզ քեզ քանզի՝ որ նորա կամքն ճանաչես , և էն Արդարն տեսանես , և նորա բերանէն խօսք լսես :

15 Որ նորա վկայ լինիս ամէն մարդկանց վրայ՝ էն բաներին համար , որ տեսիր և լսեցիր :

16 Եւ հիմի՝ ինչո՞ւ ես ծուլանում , վեր կաց մկրտուիր և քո մեղքերդն լուա՝ նորա անունն (քեզ) կանչելով :

17 Եւ էլաւ եղաւ ես յետ գարձայ Երուսաղէմ , և աղօթք էի անում , ափշութիւն ինձ բռնեց :

18 Եւ նորան տեսի՝ որ ինձ ասում էր . Այսպէս արա՝ շուտով դուրս եկ Երուսաղէմից , որովհետև որ՝ չեն ընդունիլ քո վկայութիւնդդ՝ որ ինձ համար ասում ես :

19 Եւ ես ասացի . Տէր՝ հետոց նոքա գիտեն՝ որ ես էի՝ որ քեզ հաւատացողներին բանտի մէջ էի տալիս , և փամն ժողովրդականներում ծեծում էի :

20 Եւ երբոր քո Ստեփանոս վկայիդ արիւնն թափում էր , ես ինքս էի՝ որ նորա մօտ կանգնած էի , և նորա սպանողներին համակից էի , և նորա սպանողների շորերն պահում էի :

21 Եւ ասաց ինձ . Կնա՝ , ինչու

(16) Կոր. ա · 12 ։ հ · 30 ։ (17) Կոր. բ · 15 ։ իշ · 16 ։ (18) Կոր. գ · 11 ։ հ · 52 ։ (19) ա Կոր. ի · 1 ։ ժհ · 8 ։ (20) ա Կոր. ժա · 23 ։ Կոր. ա · 12 · (21) Կոր. իգ · 11 ։ (22) Կոր. գ · 20 ։ իշ · 16 ։ (23) Կոր. բ · 38 ։ Եբր. ժ · 23 ։ (24) Կոր. բ · 14 ։ Ածոմ. ժ · 13 ։ (25) Կոր. բ · 26 ։ ե Կորնթ. ժբ · 3 ։ (26) Գործ. 13 ։ (27) Մատթ. ժ · 14 ։ (28) Գործ. 4 ։ Կոր. ը · 3 ։ (29) Մատթ. ժ · 17 ։ (30) Կոր. ե · 58 ։ (31) Ածոմ. ժա · 18 ։ Կոր. ե · 59 ։ Ածոմ. ա · 32 ։

Digitized by Google

հեթանոս հետևողս առաքեցից ըզքեզ ։
22 Եւ ունկն դնէին նմա մինչև ցայս բան . ապա բարձին զձայնս իւրեանց և ասեն . Խափ յերկրէ զայդպիսիդ՝ զի չէ պարտ այդպիսւոյն կեալ ։

23 Եւ յաղաղակելն նոցա՝ և ընկենուլ զչանդերձս՝ և զփոշին ցանել յօդսն ։

24 Հրամայեաց հազարապետն մտանել զնա ի բանակն . ասէր՝ գանել հարցանել զնա , զի գիտացից վասն որոյ յանցման այնպէս աղաղակէին զնմանէ ։

25 Եւ իբրև պրկեցին զնա փոկովք , ասէ Պօղոս ցհարիւրապետն՝ որ ի վերայ կայր . Եթէ Օչայր հռովմայեցի և անարատ պարիսի ձեզ գան հարկանել ։

26 Իբրև լուաւ հարիւրապետն , մատուցեալ առ հազարապետն պատմեաց՝ և ասէ . Օ՛ի՛նչ կամիս առնել քանզի այրս այս հռովմայեցի է ։

27 Եւ մատուցեալ հազարապետն , ասէ ցնա . Ա՛սա դու ցիս՝ հռովմայեցի ես . և նա ասէ . Ա՛յո ։

28 Պատասխանի ետ հազարապետն . Ես բազում գլխոց զինուորութիւնս զայս ստացայ . ասէ Պօղոս . Ես ծնեալ խոկ ի դմին եմ ։

29 Եւ վաղվաղակի ՚ի բաց կացին ՚ի նմանէ՝ որ հարկանելոցն էին զնա . և հազարապետն իսկ երկեաւ , իբրև գիտաց եթէ հռովմայեցի է , և զի կապեալն ևս էր զնա ։

որ՝ ես չեռուս հեթանոսաց մէջ կուղարկեմ քեզ[32] ։

22 Եւ մինչև ես խօսքս ասկանջ էին դնում նորան . յետոյ իրանց ձայները բարձրացրին՝ և ասացին . Այդպիսի մարդը երկրից վեր կալ[33] . ինչու որ՝ պէտք չէ որ էդպէսիդ ապրին[34] ։

23 Եւ երբոր նորանք աղաղակում էին՝ և շորերը վեր էին քցում , և փոշին օդի (հավայի) մէջն էին ցանում .

24 հազարապետն հրամայեց որ նորան բանակին (օբոուին) մէջ մրտցընեն . ասում էր՝ պէտք է ծեծելով հարցընել նորան՝ որ գիտենայ , թէ ինչ յանցանքի (փաղի) համար էին նորա վերայ էնպէս աղաղակում ։

25 Եւ երբոր նորան կաշվէ փոկերով պինդ կապեցին , Պօղոսն ասաց հարիւրապետին՝ որ մօտ կանգնած էր , թէ Արժան է որ դուք հռովմայեցի անմեղ մարդ ծեծէք[35] ։

26 Երբոր լսեց հարիւրապետն , մնաեցաւ հազարապետին պատմեց՝ և ասաց . Ինչ ես կամենում անել , ինչու որ՝ էս մարդս հռովմայեցի է ։

27 Եւ հազարապետն մօտ եկաւ՝ և նորան ասաց . Դու ինձ ասա՝ հռովմայեցի՞ ես . և նա ասաց . Այո ։

28 հազարապետն պատասխան տուաւ . Ես շատ բանով էս զինուորութիւնս ստացայ . և Պօղոսն ասաց . Ես հենց դրանումս ծնված եմ ։

29 Եւ նորանք՝ որ նորան պիտի ծեծէին , շուտով հետացան նորանից . և հազարապետն էլ վախեցաւ՝ երբոր իմացաւ թէ հռովմայեցի է . ինչու որ՝ կապել էր նորան ։

(32) Գործ . բ . 15 ։ ժգ . 2 . 16 , 17 ։ ժբ . 6 ։ իգ . 17 ։ հռովմ . ա . 5 ։ ժա . 13 ։ ժե . 16 ։ գաղ . ա . 15 , 16 ։ բ . 7 , 8 ։ Եփես . գ . 7 , 8 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։ բ Տիմ . ա . 11 ։ (33) Գործ . իա . 36 ։ (34) Գործ . իե . 24 ։ (35) Գործ . ժգ . 37 ։

Digitized by Google

30 Եւ ՚ի վաղիւ անդր կամէր գիւաեալ զՃշմարիտն , թէ զինչ չարութեսւթիւն իցէ ՚ի բէիցն . արձակեաց զնա՝ և հրամայեաց կոչել զքահանայապետան և զամենայն տոհմն , և իջուցեալ զՊօղոս կացոյց ՚ի մէջ նոցա :

30 Եւ յետոյ օրումն կամենալովք՝ որ ճշմարիտն իմանալ , թէ ինչ է ՚ի բէհաների չարաճճութիւնն . նորան արձակեց՝ և հրամայեց որ քահանայապետն և բոլոր տիւրաններն կանչեն . և Պօղոսին էլ վէր բերաւ նորանց մէջն կանգնացուց :

ԿԻ · ԻՒ

1 Պօղոս երբոր իրան վրդովին Ղուսեծոյ առաջին կըպատաճ , 3 Ղնանիա քահանայապետան կըհրամայէ՝ որ նորա բերանքն թակին : 4 Ի նէրն չարաճճութիւնն տարհամներին : 11 Տէրն նորան կըզօրացընէ : 12 ՚Ի բէհաներին Պօղոսի համար իրար հետ սրտի երդումն նորան սպանելոյ համար , 26 ՚Ի ղազարապետին իմաց կ՚ընէ մին անչ : 27 Ղն կ՚ելքն Պօղոսի փախչելու գաւառապետին կուղարկէ :

1 Եւ հայեցեալ Պօղոսի յաստեանն՝ ասէ . Ղ՚երք եղբարք՝ ես առ մինչեայն ուղիղ մտօք գնացեալ եմ առաջի Ղստուծոյ մինչև ցայսօր :

2 Եւ քահանայապետն Ղնանիա հրամայեաց սպասաւորացն հարկանել զբերան նորա :

3 Յայնժամ Պօղոս ասէ ցնա . ՚Ի պարկանելոց է զքեզ Ղստուած՝ զդմ բռնաւոր . և դու նստիս դատել զիս ըստ օրինաց , և առանց օրինաց հրամայես զիս հարկանել :

4 Եւ որ շուրջն կային՝ ասեն . Զքահանայապետն Ղստուծոյ հայհոյես :

5 Եւ ասէ Պօղոս . Ղ՚է գիտէի՝ ե՛ղբարք , եթէ իցէ քահանայապետ . գրեալ իսկ է՝ Զիշխանն ժողովրդեան քո ոչ հայհոյեացես :

6 Ղրեւ գիտաց Պօղոս՝ եթէ մի կողմն սադուկեցւոց է՝ և միւսն փարիսեցւոց , աղաղակէր ՚ի մէջ ասենին . Ղ՚երք եղբարք՝ ես փարիսեցի եմ որդի փարիսեցւոյ . վասն յուսոյ և յարութեան մեռելոց ես դատիմ :

1 Եւ Պօղոսն աչիվանին մտիկ առաւ՝ և ասաց . Ղ՝արդիւկ եղբարք՝ ես ամէն շիտակ մտքով վարվելեմ Ղստուծոյ առաջին մինչև էս օր[1] :

2 Եւ Ղնանիա քահանայապետն ծառաներին հրամայեց՝ որ նորա բերանըն թակեն[2] :

3 Ղյն ժամանակն Պօղոսն ասաց նորան . Ղ՚աստուած պիտի քեզ զարկէ՝ բռավ (գաճաճ) ծեփած պատ . և դուն նստիլ ես որ ինձ օրէնքին պէս դատես , և օրէնքին հակառակ հրամայուածես՝ որ ինձ թակեն[3] :

4 Եւ նորանք՝ որ նորա մօտն էին՝ ասացին . Դու Ղստուծոյ քահանայապետին հայհոյանք ես ասես :

5 Եւ Պօղոսն ասաց . Ե՛ղբարք՝ ես չէի գիտում՝ որ քահանայապետ է . հենց գրուած է՝ թէ Դու ժողովրդոյդ իշխանըն չըհայհոյես[4] :

6 Երբոր Պօղոսն իմացաւ թէ մին կողմն սադուկեցոցն է՝ և մէկէլ կողմն փարիսեցոցն , աչիվանի մէջն աղաղակուեր . Ղ՝արդիւկ եղբարք՝

(1) Գործ . իգ . 16 : ա Կորնթ . գ . 6 : բ Կորնթ . ա . 12 : գ . 3 : բ Տիմ . ա . 3 : Նիւս . ժգ . 18 : (2) գ Թագ . իբ . 24 : Նէհ . բ . 2 : Ճառ . ժը . 22 : (3) Ղևս . ժբ . 35 : բ Օրին . իե . 1 , 3 : Ճառ . է . 51 : (4) Նէհ . իբ . 28 : Ժող . ժ . 20 : բ Պետ . բ . 10 : Ճառ . 3 :

Digitized by Google

սեցի եմ, որդի փարիսեցւոյ · վասն յուսոյ և յարութեան մեռելոց՝ ես առաքիմ դատիմ :

7 Եւ զայս իբրև ասաց, եղեն հերձուածք փարիսեցւոցն և սադուկեցւոց · և պատառեցաւ բազմութիւնն :

8 Վասնզի սադուկեցիքն ասեն, Չիք յարութիւն՝ ոչ հրեշտակ՝ և ոչ հոգի · բայց փարիսեցիքն խոստովանին զերկուսեան :

9 Եւ եղև աղաղակ մեծ · յոտն կացին ոմանք ի դպրաց անտի ի կողմանէ փարիսեցւոց, հակառակէին և ասէին · Ի՛նչ չարութիւն գտանեմք յառնս յայսմիկ, բայց թէ հոգի խօսեցաւ ի դմա՝ կամ հրեշտակ :

10 Եւ ի բազմանալ ամբոխին՝ երկուցեալ Հազարապետն՝ թէ գուցէ ձեղքիցի Պօղոս ի նոցանէ, հրամայեաց զօրականին իջանել յափշտակել զնա ի միջոյ նոցա, ևածել ի բանակն :

11 Եւ ի վաղուընն գիշերին եկաց առ նմա Տէր, և ասէ · Վստահացիր Պօղէ, զի որպէս վկայեցեր վասն իմ Երուսաղէմ, նոյնպէս պարտ է քեզ և ի Հռոմ վկայել :

12 Եւ իբրև այգ եղև՝ արարեալ ժողով Հրէիցն նզովեցին զանձինս, ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև ըսպանցեն զՊօղոս :

13 Եւ էին աւելի քան զքառասունն՝ որոց զայս ըմբռ միաբանս երդմունս արարեալ էր :

14 Որք մատեան առ քահանայս

ես փարիսեցի եմ՝ և փարիսեցոյ որդի՝ · ասա՛ մեռելոցի յուսոյն՝ և յարութիւն առնելոյն համար ես հիմիկ դատուիմ[6] :

7 Եւ երբոր ես ասաց, փարիսեցոց և սադուկեցոց մէջն տարաձայնութիւն ընկաւ · և բազմութիւնն պատառուեցաւ :

8 Պատճառն որ՝ սադուկեցիքն ասումն, թէ ոչ յարութիւն կայ՝ ոչ հրեշտակ՝ և ոչ հոգի՝ · բայց փարիսեցիքն երկուքըն էլ դաւանումն :

9 Եւ մեծ աղաղակ էլաւ · փարիսեցոց կողմից մին քանի կարգացողներ վերկացան, հակառակումէին և ասում · Մ՝ենք իսկի չարութիւն չենք գտնում էս մարդումն · միայն թէ հոգի խօսեց դորանում կամ հրեշտակ՝ :

10 Եւ երբոր խռովութիւնն շատացաւ, հազարապետն վախեցաւ՝ որ չըլինի թէ Պօղոսն նորանից ձեղքվի · զինուորներին հրամայեց՝ որ վէր գան նրան նորանց միջիցն խլեն, և բերեն բանակին (օթոցքն) մէջ :

11 Եւ յետևի գիշերումն Տէրն կանգնեց նորա մօտն՝ և ասաց · Սրտապինդ կաց՝ Պօղէ, ինչու որ՝ ինչպէս ինձ համար Երուսաղէմումն վկայեցիր, էնպէս էլ պէտք է Հռոմումն վկայես[10] :

12 Եւ երբոր առաւօտ էլաւ Հրէաներն ժողովք արին՝ իրանց անձերին վերայ նզովք դրին, որ չուտեն՝ և չըխմեն, մինչև որ Պօղոսին սպանեն[11] :

13 Եւ քառասուն մարդուց աւելի էին նորանք՝ որ էս երդումըս իրար հետ արել էին :

14 Նորանք քահանայապետների և

(5) Գործ · իշ · 5 : փիլիպ · գ · 8 : (6) Գործ · իդ · 15 · 21 : իշ · 6 : իբ · 20 : (7) Մարկ · իբ · 23 : Մաթէ · իբ · 18 : Ղուկ · ք · 27 : (8) Գործ · իե · 25 : իզ · 31 : (9) Գործ · իբ · 7 · 17, 18 : (10) Գործ · իճ · 9 : իե · 23, 24 : (11) Ա՛յր · 21 · 30 : իե · 3 :

Digitized by Google

պետան և երիցուներ՝ և ասեն. Ելը-զուվիւք նզովեցաք զանձինս՝ ոչինչ ճաշակել մինչև սպանցուք զՊօ-ղոս ։

15 Այլ դուք զգացուցէք հազա-րապետին հանդերձ առնիւ, զի իջուսցէ զնա առ ձեզ, որպէս թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ. և մեք յառաջ քան զմօ-տել նորա՝ պատրաստ եմք ՚ի սպա-նանել զնա ։

16 Եւ լուեալ քեռորդւոյն Պօղո-սի զդաւաճանութիւնն, եկն եմուտ ՚ի բանակ անդր՝ պատմեաց Պօղո-սի ։

17 Եւ կոչեցեալ Պօղոսի առ իւր զմի ՚ի հարիւրապետաց անտի՝ ա-սէ. Ծպատանիս զայս տար առ հա-զարապետան, զի ունի ինչ պատմել նմա ։

18 Եւ նորա առեալ զնա տարաւ առ հազարապետան՝ և ասէ. Կապ-եալն Պօղոս կոչեաց զիս, և ա-ղաչեաց զպատանիս զայս ածել առ քեզ, ունի ինչ խօսել ընդ քեզ ։

19 Ընդուել զձեռանէ նորա հազա-րապետին՝ գնաց մեկուսի, հարցա-նէր՝ թէ Ծ՞ր ինչ ունիս խօսել ընդ իս ։

20 Եւ նա ասէ. Հրէայք միա-բանեցին աղաչել զքեզ, զի ՚ի վա-ղիւ զՊօղոս իջուսցես յառաջան, իբրև թէ կամիցին ինչ ճշմարտա-գոյնս հարցանել վասն նորա ։

21 Ընդ՝ դու մի՛ անսայցես նո-ցա. քանզի դարան գործեալ է նը-մա ՚ի նոցանէ աւելի քան զքառասուն, որ նզովեցին զանձինս՝ ոչ ուտել և ոչ ըմպել՝ մինչև սպանցեն զնա. արդ պատրաստ են՝ և սպասեն քումմ հրամանի ։

22 Ընդ հազարապետն արձակեաց զպատանին՝ պատուիրեալ մի՛ ումեք

էրէցներուն մօտ եկին՝ և ասացին. Ընզովքով նզովեցինք մեր անձնե-րը՝ որ ոչ ինչ չուտենք՝ մինչև Պօղոսին սպանենք ։

15 Այլ դուք տիվանին հետ խ-մաց արէք հազարապետին. որ նո-րան վէրբերէ ձեզ մօտ. իբր թէ կամենաք էլ աւելի ճշմարտութե-նով բան իմանալ նորա համար. մենք էլ նորա մօտ գալուն առաջ պատրաստ ենք՝ որ սպանենք նորան ։

16 Եւ Պօղոսի քրվոր որդին՝ երբ-որ նորանց էն արած ՚ներքները լսեց, եկաւ մտաւ էն բանակին (օր-պուն) և Պօղոսին պատմեց ։

17 Եւ Պօղոսն էն հարիւրապետ-ներէն մէկին կանչեց իրան մօտ՝ և ասաց. Այս տղայիս տար հազա-րապետի մօտն. ինչու որ՝ բան ու-նի նորան պատմելու ։

18 Եւ նա առաւ նորան հազա-րապետի մօտն տարաւ՝ և ասաց. Կապած Պօղոսն ինձ կանչեց՝ և ա-ղաչեց, որ էս տղայիս բերեմ քեզ մօտ, որ մին բան ունի քեզ հետ խօսելու ։

19 Հազարապետն նորա ձեռքէն բռնեց. գնաց առանձին տեղ՝ հարց-նէր՝ Ծ՞ր ինչ բան ունիս ինձ հետ խօսելու ։

20 Եւ նա ասաց. Հրէաներն իրար հետ խօսք դրին՝ որ քեզ ա-ղաչեն, որ էգուց Պօղոսին վէրբեր-ես տիվանին մէջ, իբրթէ կամե-նան մին աւելի ճշմարիտ քննու-թիւն անել նորա համար ։

21 Այլ դու մարիկ էլ անես նո-րանց. պատճառն որ՝ նորանցից քառասուն մարդուց էլ աւելի հը-նարք են գործել նորա համար, որ անձներն էլ նզովեցին՝ որ չուտեն և չըխմեն՝ մինչև որ նորան սպա-նեն. հիմիկ էլ պատրաստ են՝ և քո հրամանիդ են սպասում ։

22 Այսպէս հազարապետն էն տղա-յին թող արաւ՝ պատուէր առաւ,

Digitized by Google

ասել , թէ զայս զգացուցեր ինձ ։

23 Եւ կոչեաց երկուս ՚ի հարիւրապետացն՝ և ասէ . Պատրաստեցէք զօրականս երկերիւր , որպէս զի երթիցեն մինչև ՚ի Կեսարիա . և հեծեալս եօթանասուն՝ և տիգաւորս երկերիւր՝ ՚ի յերից ժամու գիշերոյն ։

24 Եւ գրաստ պատրաստական՝ որպէս զի ինուցեալ զՊօղոս ապրեցուսցեն առ փեղիքս դատաւոր ։

25 Ի՛րեալ թուղթ , որ ունէր օրինակ զայս .

26 Կղօդիոս Լիւսիաս առ քաջ դատաւորդ փեղիքս՝ ողջոյն .

27 Զայրս զայս կալեալ ՚ի Հրէից՝ և մերձ ՚ի սպանանել ՚ի նոցանէ , հասեալ ՚ի վերայ զօրականաւ ապրեցուցի , իմացեալ թէ Հռոմայեցի է ։

28 Կամեցայ գիտել զվճռեան՝ վասն որոյ ամբաստանէին զդմանէ , իջուցի զդա յատեան նոցա ։

29 Զոր գտի ամբաստանեալ վասն խնդրոյ իրիք իւրեանց օրինաց . և ոչինչ արժանի մահու կամ կապանաց ունէր զինաս ։

30 Իբրև ազդ եղև ինձ գնենգութեան յայսմ լինելոյ ՚ի նոցանէ՝ յղեցի առ քեզ . հրամայեա առեալ և չարախօսացն խօսել զդմանէ առաջի քո . Ողջ լեր ։

31 Եւ զօրականացն ըստ հրամանի նոցա առեալ զՊօղոս՝ ածին գիշերային յԱնտիպատրիս ։

32 Եւ ՚ի վաղիւ անդր արձակեալ զհեծեալս ընդ նմա երթալ՝ դարձան ՚ի բանակն ։

որ իսկի մընին չասէ , որ էս բանս իմաց արիր ինձ ։

23 Եւ հարիւրապետներին երկուսին կանչեց՝ և ասաց . Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք , որ գնան մինչև Կեսարիա . և եօթանասուն ձիաւոր՝ և երկու հարիւր էլ տիգաւոր (նիզակաւոր) գիշերի երեք ժամի (սահմին) ժամանակումը ։

24 Եւ գրաստներ (ուլաքներ) էլ պատրաստեն՝ որ Պօղոսին հետեղ վեր բերեն ապրեցնեն ։

25 Եւ փեղիքս դատաւորին թուղթ գրեց , որ նորա օրինակն էս էր .

26 Կղօդիոս Լիւսիաս՝ պատուական փեղիքս դատաւորիդ , ողջոյն .

27 Այս մարդս Հրեաներից բռնված՝ և նորանցից սպանվելոյ մօտ էր . ես զինուորներով վերայ հասի պրծացրի , իմանալով՝ որ Հռոմայեցի է ։

28 Ուզեցի որ նորա յանցանքն (աւելն) իմանամ՝ որ նորա համար գանգատ էին անում դորանից . վեր բերի դատաս՝ նորանց ախմանն ։

29 Ան գտի՝ որ իրանց օրէնքին մին վիճմունքի (հեօճմուն) համար ամբաստանված է , և իսկի մեռնելոյ կամ կապվելոյ արժանի յանցանք չունէր ։

30 Երբոր իմ ականջս հասաւ՝ որ նորանք էդ մարդոյդ համար վնարք են գործել նորան քեզ մօտ ուղարկեցի . և չարախօսներին էլ հրամայեցի՝ որ դորանից քո առաջիդ խօսեն . Ողջ կաց ։

31 Եւ զինուորներն նորա հրամանին պես՝ գիշերուանց Պօղոսին առան տարան Անտիպատրիս ։

32 Եւ յետևի օրումն արձակեցին են զինուորներըն՝ որ նորա հետ գնացել էին , և յետ դարձան բանակին (օպպան) ։

(13) Գործ · ի · 33 · իգ · 7 · (14) Գործ · իգ · 30 · (15) Գործ · ժը · 15 · իե · 19 · (16) Գործ · իզ · 31 · (17) Ա՚իբ · 29 · (18) Գործ · իգ · 8 · իե · 6 ·

Digitized by Google

33 Լուքա մեին ի կեսարիա. և տուեալ ցդատաւորն զՓեռղէն, առաքի կացուցին նորա և զՊօղոս:

34 Իբրև ընթերցաւ եհարց թէ յորմէ՞ նահանգէ իցէ. և տուգեալ եթէ ի Կիւղիկեայ է.

35 Լուայց քեզ, ասէ, յորժամ և չարախօսքն քո եկեսցեն. և հրամայեաց յատարանս Հերովդի պահել զնա:

33 Լուկաք մեին կեսարիա. և թուղթըն դատաւորին առուին, և Պօղոսին էլ նորա առաջին կանգնացրին:

34 Երբոր կարդաց՝ հարցրուց թէ որ գաւառից է. և երբոր տեղեկացաւ թէ Կիւղիկիայից է[19],

35 Լսեմ, ասաց, կըլսեմ քեզ՝ երբոր քո չարախօսներըն էլ կըգան[20]. և հրամայեց՝ որ Հերովդէսի պալատումըն պահեն նորան[21]:

ԿԼ. ԻԳ

1 Պօղոս Տերթիւղոս ճարտար խօսող մարդուցն չարախօսվելով, 10 Իրան անձը կեանքի և արած վարդապետութեան պատմութիւնն կանէ: 24 Կատաւարի և նորա կինանն Լսմատարան կըգարոզէ: 26 Կատաւարն Պօղոսից փող կըյուսայ, բայց դատարկ կըձգի նորա յոյսն: 27 Ինըմն իրան իշխանութենից դուրս կընկնի, բայց Պօղոսին պատած կըմնայ:

1 Եւ յետ հինգ աւուրց կղզի քահանայապետն Լնանիա հանգերձ ծերովք և ոմամբք. և ճարտարախօսեաւ Տերտիւղեաւ ամամբք. որք և զդատաւորին վասն Պօղոսի:

2 Եւ ի կոչելն զնա՝ սկսաւ Տերտիւղոս ամբաստան լինել և ասել. Լազում խաղաղութիւն գտեալ է ի քէն՝ և իրաց ուղղութիւնն ազգիս այսոցիկ քով խնամով:

3 Լմենայնիւ և ամենայն ուրեք շնորհակալ եմք՝ քաջգ Փելիքս՝ ամենայն գոհութեամբ:

4 Լայց զի մի՝ աւելի և աշխատ արարից զքեզ, ազաչեմ լսել մեզ կարճ ի կարծոյ՝ քոյին հեզութեամբ ըզդ:

5 Լիանգի գտաք զայրս զայս ապականիչ և խառնիչ ամենայն հրեից՝ որք են ընդ ամենեսին, և առաջնորդ Լազովքացոց հերձուածոյ:

1 Եւ հինգ օրից եասաւ Լնանիա քահանայապետն մին քանի ծերովք և մին ճարտար խօսող Տերթիւղոս անուն մարդով հետ վեր եկաւ, որ ատրանք էլ իսաց տրին դատաւորին Պօղոսի համար:

2 Եւ երբոր նորան կանչեց, Տերթիւղոսն սկսաց գանգատ անել և ասել. Որովհետև քեզանից շատ խաղաղութիւն ենք գտել՝ և ես ազգիս համար շատ բաների շտապկուԹիւն քո խնամք առնելովդ:

3 Լմեն կերպով և ամեն տեղ շատ գոհունենալով շնորհակալ ենք քեզանից ով պատուական փելիքս:

4 Լայց որ չերկնեի թէ էլ աւելի նեղուԹիւն տամ քեզ, ազաչեմ՝ որ մին քիչ լսես մեզ քո հեզութենովդ:

5 Պատճառն որ՝ մենք գտնուք էս մարդըս՝ որ ապականում և խռովցնում էն ամեն Հրէաներին, որ բոլոր աշխարհումն կան. և Նազովրեցոց հերձուածի առաջնորդ է[3]:

(19) Գործ · իա · 39: (20) Գործ · իդ · 1 · 10 · իե · 16: (21) Մարկ · իե · 27: (1) Գործ · իա · 27: (2) Գործ · իդ · 2 · 30 · 35 · իե · 2: (3) Լուկ · իդ · 2: Գործ · գ · 13: ժզ · 20 · ժէ · 6: իա · 28: ա Պետր · ը · 12 · 15:

Digitized by Google

6 Իբ և զաւճաւրն իսկ կամեցաւ պղծել · զոր և կալաք , և ըստ մեծոց օրինացդ դատել կամեցաք ։

7 Եկեալ Յուսիա Հազարապետ՝ մեծաւ բանուքիւամբ ՚ի ձեռաց մեծոց եհան ։

8 Թամայեցք և չարախօսացն նորա գալ առ քեզ · յորմէ դու իսկ քաւականն լինիցիս վերստին դատեալ , ամենայնի հաստ լինել՝ զոր ունքս ամբաստանեմք զգամանէ ։

9 Ի՚խթանեցին և Հրէայքն , ասեն՝ Լիդ այգպէս է ։

10 Պատասխանի ետ Պօղոս , յակնարկել նմա դատաւորին խօսել · ՚ի բազում ամաց լինել քեզ դատաւոր ազգիս այսորիկ գիտեմ · յօժարութեամբ վասն իմոց իրաց պատասխանի առնեմ ։

11 ՚Զանազի կարօղ ես գիտել , զի ոչ երկուց աւելի է իմ քան զառաջս երկրպագանել Երուսաղէմ ։

12 Եւ ոչ ՚ի տաճարի անդ գտին զիս ընդ ումեք խօսեցեալ , և կամ ժողովս արարեալ բազմաց , ոչ ՚ի ժողովուրդս ,

13 Եւ ոչ ՚ի քաղաքի . և ոչ յանդիման առնել կարեն քեզ՝ վասն որոյ այժմ չարախօսեն զինէն ։

14 Խոյզ զայս խոստանամ քեզ , եթէ ըստ ճանապարհին՝ զոր ասեն հերձուած , պաշտեմ զՀայրենեացն Աստուածն . հաւատացեալ ամենայնի՝ որ ինչ յօրէնս և ՚ի մարգարէս գրեալ է ։

15 Ունիմ յոյս առ Աստուած , որում և դաքա իսկ ակնունին թէ

6 Որ նա հինց տաճարըն էլ կամեցաւ պղծել · որ էլ նորան բռնեցինք[4] · և մեր օրէնքին պէս ուզեցինք դատաստան անել[5] ։

7 Իւսիաս Հազարապետն եկաւ՝ և մեծ բռնութենով մեր ձեռներից տարաւ հանեց[6] ։

8 Թամայեց՝ որ նորա չարաչար խօսներն էլ գան քեզ մօտ · որ հինց դու միևնոյն դատաստան անելով կարօղ ես տեղեկանալ նորանից ամէն բանի համար՝ որ մենք գանգատումենք դորանից[7] ։

9 Հրեաներն էլ միաբան էլած՝ ասացին Այդպէս է ։

10 Պօղտան պատասխան տուաւ՝ երբոր դատաւորն նորան աչքով արաւ որ խօսի · Գիտումիմ որ դու շատ տարուց հետէ էս ազգիս դատաւորն ես · (ապա) յօժար սրտով իմ բաներիս համար պատասխան եմ տալիս ։

11 Ինչու որ՝ դու կարօղ ես գիտել , որ տասներկու օրից աւելի չէ՝ որ ես եկի երկրպագութիւն անել Երուսաղէմում[8] ։

12 Եւ տաճարումն ինձ չեն գտել՝ որ մին մարդոց հետ խօսացել եմ , և կամ շատ մարդ միտեղ հաւաքելիմ՝ ոչ ժողովարանումն[9] ,

13 Եւ ոչ քաղաքումն . և չեն կարօղ քո առաջիդ ցոյց տալ են՝ որ հիմիկ նրանց համար չարախօսում են ինձանից ։

14 Խոյզ էս եմ խոստովանվում քեզ , թէ էն ճանապարհովն՝ որ տասումն հերձուած[10] , էնպէս եմ պաշտում հայրենական Աստուծոյն , ամէն բաներին հաւատալով[11] որ օրէնքումն և մարգարէներումն գրըված է[12] ։

15 Հոյս ունիմ դէպի Աստուած , որ դորանք էլ սպասումն նորան[13]

(4) Գործ · իա · 28 ։ (5) Հայէ · ժը · 31 ։ (6) Գործ · իա · 33 ։ (7) Գործ · իգ · 30 ։ (8) Ալ · 17 ։ Գործ · իա · 26 ։ (9) Գործ · իե · 3 ։ իը · 17 ։ (10) Ընդ · ը · 14 ։ Գործ · Ի · 2 ։ (11) ը Ձխ · ա · 3 ։ (12) Գործ · իգ · 22 ։ իը · 22 ։ (13) Գործ · իգ · 6 ։ իե · 6 , 7 ։ իը · 20 ։

Digitized by Google

յարուԹիւն լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց ։

16 Հաւատամ և ես իսկ ձգնիմ , անխիղճ միտս ունել առ Աստուած և առ մարդիկ յամենայն ժամ ։

17 Ի բազում ամաց ողորմուԹիւն ընդ ինձ առնել յազգդ իմ . և եւս պատարագիս ,

18 Որովք գոհն զիս արբեալ ի տաճարին՝ ոչ բազմօք և ոչ ամբոխիւ ։

19 Ոմանք յԱսիացւոց անտի Հրէայք՝ որոց պարտ էր գալ առաջի քո՝ և ամբաստան լինել , եԹէ ունիցին ինչ զինէն ։

20 Եւ կամ ինքեանք սպաս ասացեն , զինչ գտին յիս անիրաւուԹիւն՝ մինչդեռ կայի յատենին ։

21 Ասայց միայն վասն միոյ բարբառոյս այսորիկ՝ զոր աղաղակեցի մինչ կայի ի մէջ նոցա . եԹէ Ոսպն յարուԹեան մեռելոց դատիմ ես այսօր ի ձէնջ ։

22 Եւ յոտպաղեաց զնոսա փեղիքս , զի ասուածագոյնս գիտէր վասն ճանապարհին , ասէ . Հորժամ Լիսիաս հազարապետ իջցէ այսր , տեղեկացայց վասն ձեր ։

23 Հրամայեաց հարիւրապետին պահել զնա . և ունել յընդարձակի , և մի՛ զոք յիւրոց անտի արգիլել ի պաշտելոյ զնա ։

24 Եւ յետ աւուրց ինչ եկն փեղիքս հանդերձ Դրուսեղլա կնաւ իւրով , որ էր Հրէայ . կոչեաց զՊօղոս՝ և լուաւ ի նմանէ վասն որ ի Հիսուս Քրիստոս հաւատոցըն ։

ԹԷ արդարներուն և մեղաւորներուն յարուԹիւն պիտի լինի[14] ։

16 Ահա ասոր համար ես էլ ջանք եմ անում , որ ամէն ժամ (առ Հաղ.) անմեղ խղճմտանք ունենամ Աստուծոյ առաջին՝ և մարդկանց առաջին[15] ։

17 Հապա տարիներէ ետև եկի՝ որ իմ ազգիս մէջ ողորմուԹիւն առնեմ . և պատարագացու առի[16] ,

18 Որուն վրայ ինձ գտին տաճարումն սրբուած՝ ոչ շատերով՝ և ոչ էլ ամբոխով (խռնով)[17] ։

19 Քանի Ասիացի Հրէաներ՝ որ նորանց պէտք էր գալ քո առաջիդ՝ և գանգատ անել , ԹէԹ որ մին բան ունենան ինձանից[18] ։

20 Եւ կամ հենց ասրանք՝ ԹողասանՀ . ինձանում ինչ անիրաւուԹիւն գտին՝ դեռ քանի որ ատեանում կայի ։

21 Այլ միակ էս խօսքիս համար՝ որ երբոր նորանց միջումն կանգնած էի , աղաղակեցի , ԹէԹ Քրիստոսի յարուԹիւն առնելոյն համար՝ ես էս օր դատուում եմ ձեզանից[19] ։

22 Եւ փելիքս նորանց ուշացուց՝ ինչու որ՝ շատ լաւ տեղեկացած էր էն ճանապարհին համար , ասաց . Երբոր Լիսիաս հազարապետն էս տեղ կըգայ , կըտեղեկանամ ձեզ համար[20] ։

23 Հարիւրապետին հրամայեց՝ որ նորան պահէ . և իրան մարդկանցից իսկի մընին չարգելէ՝ նորան ծառայուԹիւնն անել[21] ։

24 Եւ մի քանի օրից ետև փելիքս եկաւ իրան Դրուսիլա կնակնէն հետ՝ որ նա Հրէայ էր . պօղոսին կանչեց՝ և նորանցից Քրիստոսի հաւատքին համար բան լսեց ։

(14) Դան . ժբ . 2 : Ովհ . ե . 28 , 29 : (15) Գործ . իգ . 1 : (16) Գործ . ժա . 29 , 30 : ի . 16 : Հռոմ . ժե . 25 : բ Կորնթ . ը . 4 : Գաղ . բ . 10 : (17) Գործ . քա . 26 , 27 : իգ . 21 : (18) Գործ . իգ . 36 : իե . 16 : (19) Գործ . իգ . 6 : իը . 20 : (20) Ակ . 7 : (21) Գործ . իե . 3 : իը . 16 :

Digitized by Google

25 Եւ ՚ի խօսելն նորա վասն արդարութեան եւ ժուժկալութեան եւ հանդերձեալ դատաստանին, զա՛ հի Հարեալ փելիքս, եւ պատասխանի. Կու առ այժմ երթ՝ եւ յորժամ ժամ լինի, կոչեցից զք֊ զեզ։

26 Այնգամայն եւ ակն ունէր՝ թէ տացի ինչ նմա ՚ի Պօղոսէ. վասն որոյ առաքեալ կոչեցեալ զնա՝ խօսէր ընդ նմա։

27 Եւ ՚ի կատարել երկուց ամաց՝ եկն փոխանակ փելիքսի՝ փեստոս Պորկիոս. իբրեւ կամեցաւ շնորհս առնել Հրէից փելիքս, եւ Թող զՊօղոս կապեալ։

25 Եւ երբոր նա խօսուէր արդարութեան եւ պարկեշտութեան եւ նոր գալու դատաստանին համար, փելիքս շատ ահով բռնըվեցաւ, եւ պատասխան առաւ. Կու հիմիկս գնա՛ եւ երբոր ժամանակ կըլլի, կըկանչեմ քեզ։

26 Այլ նա էնպէս յոյս էլ ունէր՝ որ Պօղոսից մին բան տրվվի իրան. եւ նրա համար շատ անգամ կանչուէր նորան՝ եւ նորա հետ խօսուէր[23]։

27 Եւ երբոր երկու տարին կատարվեցաւ, փեստոս Պորկիոսն եկաւ փելիքսի տեղն. (և) որովհետեւ փելիքս կամեցաւ՝ որ Հրէաներին մին շնորհք անէ, Պօղոսին կապած թողեց[23]։

ԳԼ. ԻՆ

3 Հրէաներն Պօղոսին համար փեստոսի չարախօսութիւն կանին, 8 Պօղոս իրան համար պատասխան կըտայ փեստոսի առաջին, 11 եւ դէպի կայսերն կը բողոքէ (գոռ իլէնէ)։ 14 փեստոս էս բանն Ընդրիպտոս Թագաւորին կըպատմէ, 23 Պօղոսին կըտեսնէ նորանց առաջին։ 25 Եւ փեստոսն կասէ Թէ նա խելի մեռնելոյ արժանի բան չի գործել։

1 Փեստոս իբրեւ եհաս յիշխանութիւնն, յետ երից աւուրց եկ յԵրուսաղէմ ՚ի Կեսարիայ։

2 Եւ զգացուցին նմա քահանայապետքն եւ գլխաւորք Հրէից զՊօղոսէ։

3 Եւ աղաչէին խնդրել շնորհս ՚ի նմանէ. զի կոչեցէ զնա յԵրուսաղէմ. դարան գործեալ սպանանել զնա ՚ի ճանապարհի։

4 Իսկ փեստոս արար պատասխանի՝ պահել զնա ՚ի Կեսարիայ. Թէ ինքն իսկ ընդ հուպ անդր երթեալոց է։

5 Եւ որ ՚ի ձէնջ կարօղք իցեն՝ ասէ, ընդ իս իջցեն, և եթէ իցէ

1 Փեստոսն երբոր իշխանութեանն հասաւ, երեք օրից ետև Կեսարիայից վերբերաւ Երուսաղէմ։

2 Եւ քահանայապետներն և Հրէաներուն գլխաւորներն Պօղոսին համար խնդրուածն տուին նորան[1]։

3 Եւ աղաչուէին՝ էս շնորհքը խնդրելով նորանից, որ Երուսաղէմ կանչէ նորան. ինչու որ՝ նենգ էին գործել՝ որ ճանապարհումն սպանեն նորան[1]։

4 Այլ փեստոսն պատասխան տուաւ՝ որ նորան Կեսարիայումն կըպահէ. և որ հենց ինքն էլ շուտով էնտեղ կըգնայ։

5 Եւ ձեզանից ով որ կարող են, ասաց՝ թող ինձ հետ գան. և Թէ

(22) Նտ · ԹԴ · 8։ (23) Նտ · ԹԴ · 2։ Գործ · ԻԲ · 3։ ԻԶ · 9 · 15։ (1) Գործ · ԹԴ · 1։ Այլ · 15։ (2) Գործ · ԹԴ · 12։ 15։

Digitized by Google

ինչ յաւանն ինձա՝ ամբաստան լինին զնմանէ :

6 Եւ լեալ անդ աւուրս՝ ոչ աւելի քան զութ կամ զաւան , եկն էջ ի կեսարիա . և ի վաղիւ անդր նստեալ յաւանի , հրամայեաց ածել զՊօղոս :

7 Եւ իբրև եկն՝ կացին շուրջ զնովաւ՝ որ յԵրուսաղէմ իջեալ էին Հրեայք . բազում և ծանր ինձս գնէին՝ զոր ոչ կարէին ցուցանել :

8 Վասնզի առնէր պատասխանի Պօղոս , եթէ Ոչ յօրէնս Հրեից՝ և ոչ ի տաճարն՝ և ոչ ի կայսր ինչ ինձաւակար եմ :

9 Այլ փեստոս կամեցեալ Հրէից շնորհս առնել՝ պատասխանի ետ Պօղոսի՝ և ասէ . Կամիս յԵրուսաղէմ ելանել՝ և անդ վասն դոցին իրաց դատել առաջի իմ :

10 Եւ ասէ Պօղոս . Յաւանի կայսեր հասեալ կամ ուր պարտ է ինձ դատել . Հրէից ինչ չեմ վնասակար , որպէս և դու իսկ քաջ գիտես :

11 Այլ թէ ինձաւակար իցեմ՝ և արժանի մահու ինչ գործեցի , ոչ զանգիտեմ ի մեռանելոյ . իսկ եթէ ոչինչ իցէ՝ զորոց սոքա ամբաստան լինին զինէն , ոչ ոք կարէ զիս դոցա շնորհել . ի կայսր բողոքեմ :

12 Յայնժամ փեստոս խօսեցեալ ընդ խորհրդակիցն՝ արար պատասխանի . Ի կայսր բողոքեցեր՝ առ կայսր երթիջիր :

13 Իբրև անցին աւուրք ինչ՝ Ագրիպպաս արքայ և Բերենիկէ եկին որ էն մեծարգաձի զին յանցանք կրէին՝ Բնդ նոսանից գանգատ ածին՝ :

6 Եւ հնասեղ ութ կամ տասն օրից աւելի չդնացած՝ վերնակաղեսարիա . և յաւելի օրուանն ոտվան նստեց , և հրամայեց որ Պօղոսին բերեն :

7 Եւ երբոր եկաւ՝ նորա չորս կողմանէն կանգնեցին՝ էն Հրեաներն , որ Երուսաղէմից եկել էին . շատ և ծանր յանցանք (ոտւ) էին դնում (նորա վերայ՝) որ չէին կարող ցոյց տալ՝ :

8 Պատճառն որ՝ Պօղոսն պատասխան էր տալիս , Թէ՝ Ոչ Հրէաների օրէնքին՝ և ոչ կայսերին դէմ մին մեղք եմ գտածել՝ :

9 Այլ փեստոսն՝ որ կամեցաւ Հրէաներին շնորհք անել , պատասխան ասաւ Պօղոսին՝ և ասաց՝ . Կամինումես Երուսաղէմ գնալ՝ և հնոեղ էդ բաներիդ համար դատվիլ իմ առաջիս՝ :

10 Եւ Պօղոսն ասաց . Կայսերի սիվանին եմ հասած կանգնած՝ , որ հնոեղ պէտք է որ ես դատուիմ . Հրէաներին մին ինձաս չեմ ասել , ինչպես որ դու էլ լաւ գիտաս :

11 Այլ Թէ որ ինձաս ասուօղ եմ և մեռնելոյ արժանի բան գործեցի՝ մեռնելուց չեմ վախենում՝ . բայց Թէ որ իսկի հնոպէսի բան չկայ , որ սորանք ինձանից գանգատուին , ոչ ավ ինձ կարօղ չէ դորանց ձեռքըն ասել . ես գնալի կայսերն եմ բողբոջում (պոպ կանչում)՝ :

12 Այն ժամանակն փեստոսն խորհրդակցին հետ խոսեց՝ և պատասխան ասաւ , Ինչպի կայսերն բողբոջեցիր՝ կայսերի մոտն գնաս :

13 Երբոր մին քանի օր անց կացաւ , Ագրիպպաս Բագաւորն և

(3) գործ . ժբ . 15 : Ա՛ղյ . 18 : (4) Ա՛ղյ . ժե . 3 : Ա՛ղաք . ի . 2 . 10 : գործ . ի՛ . 5 . 13 : (5) գործ . ը . 13 : ի՛ . 12 : ի՛ը . 17 : (6) գործ . ի՛ . 27 : (7) Ա՛ղյ . 20 : (8) Ա՛ղյ . 25 : գործ . ժգ . 14 : ի՛ . 20 : ի՛ը . 21 : (9) գործ . ի՛ . 32 : ի՛ը . 19 :

Digitized by Google

'ի Կեսարիա՝ յողջոյն փեստոսի :

14 Եւ իբրեւ աւուրս բազումս հանգիպ անդր , փեստոս զկոյս արքային զՊողոսէ՝ և ասէ . Կայ մի է առ միացեալ կապեալ 'ի փեղիքսէ :

15 Ի սան որոյ իբրեւ էղաքայ յԵրուսաղէմ , գլխաւորքն քհանայապետացն և ծերակուտեցն ընդ նմա յայտնեցան զնա , խնդրեին յինէն առնել նմա զատաւճիռս :

16 Որոց ետու պատասխանի , եթէ Ընդ օրէն Հռովմայեցւոց չիցէ տալ ումեք զոք մինչեւ ամբաստանեալն յանդիման ունիցի զդատապարտողսն և առցի պատասխանի առնուցու վասն ամբաստանութեանն :

17 Եւ իբրեւ եկին այսր՝ ոչինչ յապաղեցի , այլ 'ի վաղիւն նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել զայրն :

18 Ի սան որոյ մատուցեալ ամբաստանքն և ոչ մի ինչ ընծա էին զոր ես կարծէի 'ի մէջ բերէին՝ զորոց ես սէն կարծէի :

19 Այլ հանդիպս ինչ վասն իւրեանց պաշտամանն ունէին ընդ նմա . և վասն Յիսուսի ոմոմն մեռելոյ , զորմէ ասէր Պողոս թէ կենդանի է :

20 Իբրեւ անվարս մեր վասն այնպիսի իրաց քննութեան՝ ասեմ , եթէ կամիցի երթալ Երուսաղէմ , և անդ դատել վասն նոցին իրաց :

21 Այլ 'ի Պողոսի բողոքելն զի պահիցի 'ի քաջի արարացն յաստիճանութիւն , հրամայեցի պահել զնա՝ մինչեւ առց առնել առ կայսր :

22 Ագրիպպաս ցփեստոս ասէ . Կամէի և ես լսել առնն . և նա ասէ՝ Ի սաղիւ լուիցես :

Ապրինիկէն եկին ևկեսարիա՝ փեստոսին ողջոյն տալոյ համար :

14 Եւ երբոր հետեղ շատ օրեր անց կացուին , փեստոսն Պօղոսին համար խնայողութեամբ՝ ըսաց . Կայ հետեղ մին մարդ է ձեացրել փեղիքսին կապված[10] :

15 Որ նորա համար երբոր երուսաղէմ գնացի , քահանայապետներն և իրէանների գլխաւորները իմացուին ինձ . խնդրելէին ինձմէ՝ որ նորան պատիժ տամ[11] :

16 Որոնց էլ պատասխան առի , թէ Հռոմայեցոց օրէնք չէ՝ որ մինն մին ուրիշի ձեռքն տրվվի՝ դեռ որ ամբաստանվածն իրան չարախօսներուն իրան դիմացն չունենայ՝ և էն չարախօսութեան համար պատասխան առնոյ կարծութիւն չառնէ[12] :

17 Եւ երբոր հետեղ եկին՝ չքայ ասցրի , բայց յետևի օրումն ատեանն նստած՝ հրամայեցի որ էն մարդն բերեն[13] :

18 Եւ երբոր չարախօսներն առաջ եկին , իսկի նորա համար մին չարախօսութեան պէս չէին առաջ բերում՝ ինչ որ ես կարծումէի :

19 Այլ իրանց պաշտամունքին համար վիճմունք ունէին նորա հետ . և մին մեռած Յիսուսի համար՝ որ նորա համար Պօղոսն ասումէ՝ թէ կենդանի է[14] :

20 Երբոր ես բաւական չէի հնպէսի բաներըն քննելոյ՝ ասցի , թէ կամենումես երուսաղէմ գնալ՝ և հետեղ դատվիլ էդ բաներիդ համար :

21 Այլ Պօղոսն երբոր բողոքեց՝ որ կայսերի քննութեան համար պահվի , հրամայեցի՝ որ նորան պահեն , մինչև որ անել տամ կայսերի մօտն :

22 Ագրիպպան փեստոսին ասաց . Ես էլ կամենումէի որ լսեմ էն մարդն . և նա ասաց՝ Լսածդ կլսես[15] :

(10) Գործ . իե . 27 : (11) Ա Կր . 3 , 8 : (12) Ա Կր . 6 , 5 : (13) Ա Կր . 6 : (14) Գործ . ժգ . 15 : իե . 19 : (15) Գործ . ը . 15 :

Digitized by Google

23 Եւ ՚ի վաղիւ անդր իբրև եկն Ագրիպպաս և Խերինիկէ՝ բազում երևելի սպասուք, և մտին յատեանն հանդերձ հազարապետօքն և արամբք պատուականօք քաղաքին. և հրամայեալ փեստոսի՝ ածին ըզՊօղոս:

24 Եւ ասէ փեստոս. Ագրիպպա՝ և ամենայն արք՝ որք ընդ մեզ էք. տեսանէք զսա, վասն սորա ամենայն ժողովք Հրէից ամբաստան եղեն ինձ Երուսաղէմ, և աստ աղաղակէին՝ թէ ՚ՂԷ պարտ դմա կեալ:

25 Այլ ես ՚ի վերայ հասի թէ ոչինչ է դորա արժանի մահու գործեալ. և դորա ինքին բողոք կալեալ առ քաջ աբանցն, խորհեցայ յղել:

26 Վասն որոյ սատուցանեմ ինչ գրել տեառն իմում ոչ ունիմ. վասն այնորիկ ածի զսա առաջի ձեր՝ և մանաւանդ առաջի քո՝ արքայ Ագրիպպա. որպէս վերսահին քննեալ՝ մաքրացից ինչ գրել:

27 Վասնզի անպատեհ ինձ թուի ինձ առ տանել կապեալ մի, և ոչինչ միտս ընդունիմ նշանակել:

23 Եւ յետևի օրուանէ երբեր Ագրիպպան և Խերինիկեն՝ շատ և փառաւոր հանդիսով եկին, և հազարապետներին՝ և քաղաքի պատուական մարդկանցն հետ սիվանն մտին, փեստոսն հրամայեց՝ և Պօղոսն բերին:

24 Եւ փեստոսն ասաց. Ո՛վ Ագրիպպա թագաւոր՝ և ամե՛ն մարդիքդ՝ որ մեզ հետ էք, տեսանի՛ք սորան. Հրէաների ամեն ժողովուրդն իմ առաջիս գանգատ արին սորա համար Երուսաղէմու[16], և էստեղ աղաղակուելին՝ թէ գէշ չէ որ դա ապրի[17]:

25 Այս ես տեղեկացայ՝ որ դա իսկի մեռնելու արժանի բան չէ գործել[18]. և երբոր դա ինքն իրան դեպի կայսերն բողոքեց, խորհեցայ ղրկի որ ուղարկեմ[19]:

26 Որ նորա համար միտս հաստատ բան չունիմ որ գրեմ իմ տէրին. նրա համար դորան բերի ձեր առաջին՝ և մանաւանդ քո առաջիդ՝ ով Ագրիպպաս թագաւոր. որ միտնել քննելով՝ կարօղ լինիմ մին բան գրել:

27 Ինչու որ՝ ինձ անպատշաճ է երևում՝ որ մին կապած մարդ առնել առմ՝ և նորա մին սրած վատութիւն չիմացնեմ:

ԿԻ. ԻՕ.

1 Պօղոս ի պատասխանէ հետէ ինչ կենաց որ վարել է՝ Ագրիպպայի առաջին կը պատմէ, 12 Մինչև թէ ինչպես ինքն հարկաւոր դարձաւ և առաքեալ լինելոյ կանչուեցաւ: 24 փեստոս մեծ ձայնով կասէ նորան թէ գիժ է, որ նորա գիմ ինքն հիւանդութեամբ պատասխան կտայ: 28 Ագրիպպայի համարձակ թէ Քրիստոնեայ լինելոյ մին չիւ կըմայ: 31 Մին ժողովի միտ թէ Պօղոս անմեղ է:

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊօղոս. ՚Քոմայեալ է քեզ՝ վասն քո խօսել. յայնժամ Պօղոսի ձգեալ զձեռն՝ առնէր պատասխանի:

1 Եւ Ագրիպպան Պօղոսին ասաց. (Ի՚նէզ) հրամայն է որ քեզ համար խօսիս. էն ժամանակն Պօղոս ձեռըն մեկնեց՝ և պատասխան էր տալիս:

(16) Գործ. Բ, 3. Է: (17) Գործ. Բբ. 22: (18) Գործ. Բգ. 9. 29. Բգ. 31; (19) Գործ. 11, 12:

Digitized by Google

2 Ալան ամենայն ամբաստանու-
թեան Հրէից զինէն՝ արքայ Ն-գ-
րիպպա՝ համարիմ զանձն երանելի.
զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պա-
տասխանի :

3 Այ՝անաւանդ զի գիտակ իսկ ես
ամենայն կրօնից և խնդրոց Հրէ-
ից · վասն որոյ աղաչեմ երկայն-
մտութեամբ լսել ինձ :

4 Արանզի զկենաց իմոց՝ որ ի
մանկութենէ, ի սկզբանէ լեալ
յազգի իմում Երուսաղէմ, տեղ-
եակ են ամենայն Հրէայք :

5 Յառաջագոյն գիտեն ի վա-
ղուց հետէ, եթէ կամիցին վկա-
յել . զի ըստ ճշմարտագոյն կրօ-
նից օրինացն մերոց կեցեալ եմ փա-
րիսեցի :

6 Եւ արդ վասն յուսոյն՝ ուս
Տէրն եղելոյ աւետեացն Աստու-
ծոյ դատեալ կամ յատենի :

7 Յոր երկոտասան ազգատոհմիս
մերոյ անպակաս զցայգ և զցերեկ
պաշտեալ ակն ունին հասանել .
վասն որոյ յուսոյ ամբաստանիմ՝
արքայ, ի Հրէից :

8 Ո՞րչափ անհաւատ թուի ձեզ՝
եթէ Աստուած զմեռեալս յարու-
ցանէ :

9 Եւ իսկ ինքնին պատշաճ հա-
մարէի՝ զբազում հնչ հակառակ ան-
ուանն Յիսուսի Նազովրեցւոյ գոր-
ծել :

10 Որ և արարի իսկ Երու-
սաղէմ . և զբազումս ի սրբոցն

2 Յն ամէն ամբաստանութեան
համար՝ որ Հրէաներն արին ինձ-
նից՝ ով Ագրիպպա թագաւոր՝ իմ
անձս երանելի եմ համարում, որ
էս օր քու առաջիդ պատասխան պի-
տի տամ :

3 Այ՝անաւանդ (նրա համար)՝ որ
հենց դու տեղեակ ես Հրէաների
ամէն սովորութիւններին և վիճ-
մունքներին . նրա համար աղաչու-
մեմ՝ որ համբերութեամբ լսես ինձ :

4 Ինչու որ՝ ամէն Հրէաներն
տեղեակ են իմ կեանքիս՝ որ սը-
զբայութենիցս հետէ սկզբից իմ ազ-
գիս մէջ Երուսաղէմումն եմ էլել :

5 Նրանք շատ վաղուց հետէ
գիտումեն, թէ որ կամենան վկա-
յութիւն տալ . որ ես մեր օրէնքի
աւելի ճշմարիտ կրօնքումն եմ ապ-
րել՝ փարիսեցի լինելով[1] :

6 Եւ հիմի՝ յիւսանի մէջն կանգ-
նած դատապարտուելու եմ յուսոյն
համար՝ որ մեր Հարանցն Աստուա-
ծանից արվված[2] աւետիքին վերայ է[3] :

7 Որ մեր տասներկու ցեղն[4] գի-
շեր և ցերեկ անդադար պաշտե-
լով[5], սպասումեն հասնել նորան[6] .
և էս յուսոյս համար ամբաստան-
վումեմ Հրէաներից՝ ով թագա-
ւոր :

8 Ինչ անհաւատալի բան է ե-
րևում ձեզ՝ որ Աստուած մեռելնե-
րին յարութիւն առնել է տալիս :

9 Ինձ էս ինքս հարկաւոր էի
համարում՝ որ Յիսուս Նազորե-
ցոյ անունին հակառակ շատ բաներ
գործեմ[7] :

10 Որ Երուսաղէմումն էլ արի[8] .
և սրբերից շատերին ես բանտ

(1) Գործ · իզ · 3 · իգ · 6 · իդ · 15 · 21 : փիլիպ · գ · 5 : (2) Գործ · իգ · 6 : (3) Յովհ · գ · 15 · իբ · 18 · իզ · 4 · խթ · 10 : բ Օրին · ժբ · 15 · բ Թագ · է · 12 : Սամ · ոչբ · 11 : Նաոյ · գ · 3 · է · 14 · բ · 5 · խ · 10 : Նբիմ · իգ · 5 · ը 14 · 15, 16 : Նեղէ · ը · 23 · ւբ · 24 : Դան · բ · 34 : Սիրէ · է · 20 : Գործ · ժգ · 32 : Հռոմ · ոժբ · 8 : Տիտ · բ · 13 : (4) Յակ · ա · 1 : (5) Ղուկ · բ · 37 : ա Տիմ · է · 5 : ա Թես · գ · 10 : (6) Փիլպ · գ · 11 : (7) Յովհ · ժգ · 2 : ա Տիմ · ա · 13 : (8) Գործ · ը · 3 : Գալ · ա · 13 :

Digitized by Google

ես բանտարգել ազնէի , ի քա-
հանայապետին առեալ իշխանու-
թիւն . և զպանելոցն նոցա բե-
րէի համար :

11 Եւ ըստ ամենայն ժողովրդոցն՝
բազում անգամ պատժեալ զնոսա
բռնադատէի հայհոյել . առաւել
եւս մոլեալ ի վերայ նոցա՝ հալա-
ծէի մինչև յարտաքին քաղաքն :

12 Որովք գնացեալ ի Դամաս-
կոս՝ իշխանութեամբ և հրամանօք
քահանայապետին ,

13 Ումիջաւուրն ի ճանապարհի
տեսի արքայ , լերկնից առաւել քան
զլուսաւորութիւն արեգական ծագ-
եալ զնևս լոյս , և զնոքօք՝ որ
ընդ իս էին երթայրիս :

14 Եւ յամենեցուն մեր անկանիլն
յերկիր , լուայ ձայն՝ որ ասէր
ցիս Եբրայեցւոց բարբառովն . Սա-
ւուղ Սաւուղ՝ զի՞ հալածես զիս .
խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի ա-
քացել :

15 Եւ ես ասեմ , Ո՞ես Տէր .
և Տէրն ասաց . Ես եմ Յիսուս՝ զոր
դուն հալածես :

16 Բայց արի և կաց ի վերայ
ոտից քոց . զի վասն այսորիկ ե-
րևեցայ քեզ՝ առնուլ զքեզ ի ձե-
ռաց պաշտօնեայ և վկայ՝ որոց տե-
սեր զիս , և որոց երևեցայց քեզ :

17 Փրկել զքեզ ի ժողովրդենէդ՝
և ի հեթանոսաց , յորս ես առա-
քեցից զքեզ :

18 Առնել զաչս նոցա , դարձու-
ցանել ի խաւարէ ի լոյս , և յիշ-
խանութենէ Սատանայի Աստուած .
առնուլ նոցա զթողութիւն մեղաց ,

աջ դնել էի տալիս . ինչու՞ որ՝
քահանայապետներէն իշխանութիւն
էի առել և նորանց սպանվածներէն
համարըն բերումէի նորանց մօտ :

11 Եւ ամէն ժողովարաններուն
շատ անգամ պատիժ տալով նորանց
բռնադատումէի որ հայհոյեն . և
էլ աւելի նորանց վերայ կատաղած՝
հալածումէի մինչև դրսի քաղաք-
ներն[10] :

12 Ուս պատճառով երբոր քահա-
նայապետներուն իշխանութենովն և
հրամանովն գնումէի Դամասկոս[11] ,

13 Կէս օրի ժամանակումն ճանա-
պարհին վերայ տեսի՝ ով թագա-
ւոր՝ որ արեգական լուսէն աւելի
պայծառ լոյս երկնքէն ծագեց
իմ չորս կողմովս և նորանցով էլ՝
որ ինձ հետ գնումէին :

14 Եւ մենք ամէնքս գետնին վե-
րայ ընկանք , և ինն ձայն լսեցի՝
որ Եբրայեցոց լեզուովն ինձ ա-
սումէր . Սաւուղ Սաւուղ՝ ինչ ըն-
չին ես հալածում . դժուար է քեզ՝
որ խթանի (բլուկ) դէմ քացի տաս :

15 Եւ ես ասացի . Պատ ո՞վ ես՝
Տէր . և Տէրն ասաց . Ես Յիսու-
սըն եմ՝ որ դուս հալածումիս :

16 Ուստի վեր կաց և ոտներդ
վերայ կանգնիր՝ որ նորահամար ե-
րևեցայ քեզ՝ որ քեզ ձեռքս ա-
նեմ պաշտօնեայ և վկայ՝ լինելու քե
բաներուն՝ որ դուս տեսեր , և (քե)
բաներուն որ նորանցով պիտի երև-
սիմ քեզ[12] :

17 Ուր ազատեմ քեզ էդ ժողո-
վըրդիդ և հեթանոսներուն , որ
ես նորանց մէջ պիտի ուղարկեմ
քեզ[13] ,

18 Որ նորանց աչքերըն բանաս՝
և յետ դարձնես[14] (նորանց) խա-
ւարէն դէպի լոյսն , և Սատանա-
յի իշխանութենէն դէպի Աստ-

(9) Գործ . Բ . 14 . 21 : Ղկ . 5 : (10) Գործ . Ի . 19 . : (11) Գործ . Թ . 2 . Ի . 6 : (12) Գործ . Ի . 15 : (13) Գործ . Ի . 21 : (14) Ես . Լ . 6 : Ղկ . 2 : Ղաւո . 3 . 19 : Հովհ . Բ . 12 : Բ Կորնթ . գ . 6 : Եփես . 3 . 18 : 3 Հով . 4 . 5 :

Digitized by Google

և վիճակ ընդ առաքեալս հաւասարեալ
քեզ որ չիս ։

19 Ուստի արքայն Ագրիպպաս , ոչ
եղէ անհնազանդ երկնաւոր տեսլեանցն ։
20 Այլ նախ՝ որոց ի Դամասկոս
և Երուսաղէմ էին , և ընդ ամենայն գաւառս Հրէաստանի և ի հեթանոսս , պատմեցի զղջանալ և դառնալ առ Աստուած կենդանի • արժանի ապաշխարութեան գործս գործել ։
21 Վասն այսորիկ Հրեից կալեալ զիս ի տաճարին , կամէին սպանանել ։
22 Օգնութիւն հասեալ առ Աստուծոյ՝ մինչև ցայսօր կացի վկայեալ փոքրս և մեծի • ոչինչ արտաքոյ ասել՝ քան զոր մարգարէքն և Մովսէս խօսեցան գՀանդերձեալսն լինելոյ •

23 Եթէ չարչարելոց է Քրիստոս , եթէ առաջին ի յարութենէ մեռելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն՝ և հեթանոսաց ։

24 Եւ նորա զայս պատասխանի առնել , փեստոս ի ձայն մեծ ասէ • Մոլի՝ Պօղէ , բազում գրութիւնդ զքեզ ի մոլորութիւն դարձուցանեն ։
25 Ասէ Պօղոս ոչ , Ա՛յլ մեղմ բանից փեստոս , այլ զպատուականն և զՀաստատութեան բանս բարբառիմ ։
26 Վասն որով է այսոցիկ արուեստ[15] • զոր նորանք ինձ հաւատալովն իբրեւ զԹագաւորէ[16] և առ երեսին հետ[17] ժառանգութիւն առնեն[18] ։

19 Վասն որոյ՝ ով Ագրիպպաս թագաւոր՝ անհաւան չէլայ էն երկնային տեսլեանցն ։
20 Այլ առաջ նորանց՝ որ Դամասկոսումն և Երուսաղէմումն էին , և ամեն Հրէաստանի և հեթանոսներ գառաքեցի երկնքի պատմելով[19] , որ զղջանան և դառնան կենդանի Աստուծոյ մեռն , որ ապաշխարութեան արժանի գործքեր գործեն[20] ։
21 Վասն որոյ Հրեաներն ինձ առճարուածն բռնելով՝ սպանանել ուզեցին որ սպանեն[21] ։
22 Որովհետև Աստուածանից ինձ օգնութիւն հասայ՝ մինչև էս օր կանգնեցի և վկայեցի փոքրին և մեծին • նրանից դուրս բան չասելով՝ քան որ մարգարէներն[22] , և Մովսէս խօսեցին էն նոր գալու լինելիքներին հասնեք[23] •
23 Թէ Քրիստոսն պիտի չարչարվի[24] , թէ նա էք առաջինն պիտի լինի մեռելներէն յարութենիցն[25] և լոյս պիտի քարոզէ ժողովրդին՝ և հեթանոսներին[26] ։
24 Եւ նա երբոր էս պատասխանն առաւ , փեստոս մեծ ձայնով ասաց • Խժլած ես՝ Պօղոս , շատ կարդացողութիւններդ մոլորացնում քեզ[27] ։
25 Եւ Պօղոսն ասաց • Չեմ գըժվում՝ ով ազնիւ փեստոս , բայց հեզութեան և ճշմարտութեան բառներ եմ խօսում ։
26 Թագաւորն էլ էս բաներիս

(15) ր ներսի . զ. 14 : Լիքո . ր . 18 : ա . 8 ո Սուղ . ա . 13 : ա Պիտր . բ . 9 . 25 ։ (16) Հռոմ . ա . 77 : (17) Կորնթ . ի . 32 : (18) Եփես . ա . 11 : Սուղ . ա . 12 : (19) Խորհ . ի . 20 . 28 . 29 . ժա . 20 : ժդ : ժզ : ժէ : ժը : ի : իա : (20) Սաղմ . գ . 8 : (21) Փորձ . իա . 29 , 31 : (22) Հռոմ . իգ . 27 . 44 : Փորձ . իդ . 14 : իբ . 23 : Ղեւտ . գ . 21 : (23) Հռոմ . ի . 46 : (24) Հռոմ . իդ . 26 . 46 : (25) ա Պետր . ժա . 29 : Սուղ . ա . 18 : Ցայտ . ա . 5 : (26) Հռոմ . բ . 32 : (27) ի Խոհ . ի . 11 : Հռոմ . ժ . 20 : ա Կորնթ . ա . 23 : բ 13 , 14 : գ . 10 ։

Digitized by Google

քայ ; ընդ որում և չամաքձակեալք խօսիմ . քանզի ծածկել ՚ի քէն խիղք ՚ի սոցանէ չառնում յանձն ընդ . զի ոչ եթէ յանկեան ուրեք գործեալ իցէ այս :

27 Լաւատաւ՝ Լրքայ Լգրիպպա մարգարէից . գիտեմ զի հաւատաս :

28 Եւ ասէ Լգրիպպաս ցՊօղոս . փոքու ինձ հաւանեցուցանես զիս լինել քրիստոնեայ :

29 Եւ Պօղոս ասէ . Խնդրէի յԱստուծոյ՝ և փոքու և մեծաւ՝ ոչ միայն զքեզ՝ այլ զամենեսեան որ լսեն ինձ այսօր՝ , լինել այսպիսի որպէս և ես եմ , բաց ՚ի կապանացս ասէ :

30 Յառն եկաց արքայն և դատաւորն և Լերինիկէ , և որ ընդ նոսայն նստէին :

31 Եւ իբրև գնացին , խօսէին ընդ միմեանս և ասէին . Թէ Լէ ինչ արժանի մահու կամ կապանացս գործէ այրս այս :

32 Իսկ Լգրիպպաս ցՖեստոս ասէ . Լրձակել մարթի էր զայրս զայս՝ եթէ ոչ էր բողոքեալ ՚ի կայսր :

քեղեակ է , որ Նաբա հետ էլ համարձակ խօսումէմ . ինչու որ՝ չեմ կարծում որ սորանցից միոն էլ քեզանից ծածկված լինի . պատճառն որ՝ ես բանս ոչ թէ միոն անկիւնի (չՒանը) տեղի մէջն էլած է :

27 Լաւատումես դու մարգարէներին՝ ով Լգրիպպաս Թագաւոր . գիտումեմ որ հաւատումես :

28 Եւ Լգրիպպասն Պօղոսին ասաց . Լինի քիչ է ճնում որ ինձ հաւանացնես որ քրիստոնեայ լինիմ :

29 Եւ Պօղոսն ասաց . Լաստուածանից խնդրումէի՝ թէ քիչով թէ շատով՝ լինի որ ոչ թէ միեակ դու , բայց էն ամենքն էլ՝ որ ես օր լսումեն ինձ , էնպես լինէին՝ ինչպես որ ես եմ , ես կապանքներից զըտ (ազատ)[28] :

30 Լերկացաւ Թագաւորն և դատաւորն և Լերինիկէն , և նորանք էլ՝ որ նորանց հետ նստած էին :

31 Եւ երբոր գնացին , իրար հետ խօսումէին և ասում . Թէ Լոմարդս իսկի մեռնելոյ կամ կապանքի արժանի բան չի գործել[29] :

32 Լայց Լգրիպպասն փեստոսին ասաց . Կարելի էր էս մարդըս ազատել թէ որ դէպի կայսրն չէր բողոքել[30] :

ԿԻ . ԻՒ :

1 Պօղոս գէպի Հռոմ նաւով գնալով , 10 Նաւորց խնայուելն կըսայ թէ էն նաւարկութիւնն նեղութիւնով պիտի լինի , 11 Եւ հարեւտպետն չի՛ հաւատալ նորա խօսքերին : 14 Քամուցն հասնել հանել կըդնան , 31 Նաւըն կըքանդվի , 33 , 34 , 44 . Բայց ամենն էլ կըազատին են ընտրով :

1 Իբրև հրամայեցաւ մեզ նաւել յԻտալիա , ասային զՊօղոս և զայլս ոմանս կապեալս ցՅարիւրապետէ մի , որում անուն էր Յուլիոս Նեբաստեան գնդին :

1 Երբոր հրամայեն էլաւ մեզ՝ որ նաւով գնանք Իտալիա , Պօղոսին՝ և ուրիշ միոն քանի կապվածներու էլ տուին միոն հարիւրապետի , որ նորա անունն Յուլիոս էր՝ Նեբաստոսի գընդից (պէօլՒքից)[1] :

(28) ա Կորնթ . է . 7 : (29) Գործ . իգ . 9 . 29 : իե . 25 : (30) Գործ . իե . 11 : (1) Գործ . իե . 12 . 25 :

Digitized by Google

2 Եւ ելեալ ՚ի նաւ մի Ընդրա-
մինեացի, որ երթայր էր ՚ի կող-
մանս Ասիացւոց՝ գնացաք ։ էր ընդ
մեզ և Արիստարքոս՝ Մակեդոն
քաղաքեցիկեցի ։

3 Եւ ՚ի վաղիւ անդր իջաք ՚ի
Սիդովն ։ և մարդասիրութիւն ցուց-
եալ Յուլիոս առ Պօղոս , հրա-
մայեաց առ բարեկամսն երթալ՝ և
դադման գտանել ։

4 Եւ անտի ելեալ խոնարհագոյն
նաւեցաք ՚ի Կիպրոս՝ վասն հող-
մոյն ընդդէմ լինելոյ ։

5 Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն
Կիւղիկեայ և Պամփիլեայ նաւեալ՝
իջաք ՚ի Միւռա Լիկիացւոց ։

6 Եւ անդ գտեալ հարիւրապե-
տին նաւ մի Աղեքսանդրացի՝ որ
երթայր Իտալիա , եմոյծ զմեզ
անդր ։

7 Եւ ՚ի բազում աւուրս ծան-
րանաւեալք հազիւ հասաք առ Կը-
նիդա . և ՚ի չթողացուցանել մեզ
հողմոյն , նաւեցաք խոնարհագոյն
՚ի Կրետէ առ Աղամմինեաւ ։

8 Հազիւ անցեալ առ նովաւ՝ ե-
կաք ՚ի տեղի ինչ՝ որ կոչէր Կա-
ղեցիկ Նաւահանգիստ . յոր հուպ
էր քաղաքն Ղասեայ ։

9 Եւ խըրև՝ բազում ժամանակք
անցանէին , և սկսալ ևս լիներ նա-
ւելոյն . և վասն այն ինչ և պա-
հոցն անցանելոյ , ասէր խրատ Պօ-
ղոս ,

10 Եւ ասէ ցնոսա . Արք՝ տես-
նեմ զի թշնամանօք և բազում
վնասու՝ ոչ միայն բեռինդ և նա-
փիդ , այլ և անձանց մերոց լինելոց
է նաւարկութիւնս ։

11 Իսկ հարիւրապետն նաւապե-
տին և նաւավարին առաւել ան-
սայր՝ քան բանիցն Պօղոսի ։

12 Իբրև դժպատեհ էին թուէր

2 Եւ որ վեր էլանք մին Ընդ-
րամինեացի նաւ՝ որ պիտոյ էր գնալ
Ասիացոց կողմերն , գնացինք ։ Ա-
րիստարքոս Մակեդօն Թեսաղոնի-
կեցին էլ մեզ հետ էր² ։

3 Եւ վեր եկինք Սիդօն ։ և
Յուլիոսն սէր ցոյց տալով Պօղո-
սին՝ հրամայեց որ բարեկամների
մօտն գնայ՝ և հանգիստ գտնէ³ ։

4 Եւ էնտեղից նաւով գնացինք
Կիպրոսի ցած կողմովն՝ քամուն ներ-
հակ լինելոյ պատճառովն ։

5 Յն ժամանակն Կիւղիկիայի և
Պամփիլիայի ծովի միջումն գնալով՝
վեր եկինք Լիկիացոց Միռան ։

6 Եւ հարիւրապետն էնտեղ մին
Աղեքսանդրացի նաւ գտաւ՝ որ Ի-
տալիա էր գնում , և մեզ էնտեղ
մտցրուց ։

7 Եւ շատ օր նաւովն ծանր գը-
նալով՝ դժուար հասինք Կնիդի կող-
մերն . և երբոր քամին չըթողեց
մեզ , նաւով գնացինք Կրետէի ցած
կողմն Սաղմնեայի մօտ ։

8 Երբոր նորանով դժուար անց-
կացանք՝ եկինք մինաեղ , որ Կա-
ղեցիկ Նաւահանգիստ էր կոչվում .
որ Մասէ քաղաքն նորա մօտ էր ։

9 Եւ երբոր շատ ժամանակ էլ
անց էր կացել՝ և նաւով գնալը
համար սխալմունք էր լինում , ին-
չու որ պատի ժամանակն էլ անց
էր կացել , Պօղոսն խրատ էր տա-
լիս⁴ ,

10 Եւ նորանց ասումէր ։ Ա՛վ
մարդիք՝ ես տեսնումեմ որ էս նա-
ւարկութիւնս նեղութենով և շատ
վնասով պիտի լինի , ոչ թէ մե-
նակ բեռնիդ և նաւիդ , բայց մեր
անձներիս էլ ։

11 Բայց հարիւրապետն նաւա-
պետին և նաւ քշողին աւելի ա-
կանջ էր դնում՝ քան թէ Պօղոսի
խօսքերին ։

12 Որովհետև էն նաւահանգիստն

(1) Գործ · ԻԲ · 29 ։ (2) Գործ · ԺԹ · 29 · ԻԸ · 16 ։ (3) Ղևտ · ԻԳ · 27 · 29 ։ (4)

նաւատհանգիստան առ ի ձմեռնել , բազումք խորհեցան գնալ անտի . թերևս կարասցեն հասանել ի փիւնիկէ՝ ձմեռնել ի նաւահանգստին Կլբեթացւոց , որ հայէր ընդ հարաւակողմն և ընդ արևմուտս :

13 Եւ ի շնչել հարաւոյն , համարեցան ուր դիմեալն էին հասանել . և արկեալ՝ մօտ անցանէին զԿրետեաստ :

14 Եւ ոչ յետ բազում ժամուց՝ անկաւ ընդ նմա հողմ ուռուցիկ , որ կոչի Եւրակիկլոն :

15 Ընդ յափշտակել նաւին՝ և ի չկանդուրժել ընդդէմ հողմոյն , թոյլ տուեալ երթայաք և գոյաք :

16 Ի կղզի ինչ դիմեալ՝ որ կոչէր Կղօդեա , հազիւ կարացաք ըմբռնել զմակոյկն :

17 Զոր առեալ յօգնականութիւն հապէին ընդ նաւն , երկուցեալ թէ գուցէ ի յորձանուտն անկանիցին . իջուցեալ զառագաստն՝ այնպէս երթայրն և գայրն :

18 Եւ ի սաստկագոյն վշտանալ մերոց՝ ի վաղիւ անդր զնա րասին ընկճիկ առնէին :

19 Եւ յերրորդ աւուր ընդ իւրեանց ձեռն զգործին նաւին ընկեցին ,

20 Ի բազում ոչ արև՝ և ոչ աստեղք երևէին ի բազում աւուրս , և ձըմեռն ոչ տակաւ կայր ի վերայ , ապա բառնայր ամենայն յոյս փըրկութեան մերոյ :

21 Եւ զի բազում աւուրս նօթի էին , յայնժամ Պօղոս կայեալ ի մէջ նոցա՝ ասէ . Պարտ էր ձեզ՝ ծվ արք՝ անսալ ինձ , և ոչ ել անյարմար էր ևրևումն ձմեռնէն անցկացնելոյ հանդերձ , չասելն մեզ ծեղին՝ որ էնեաղիից գնան . որ լինի թէ ձմեռն մեզոյ համար կարողանան փիւնիկէն հասնիլ ևկծատացոյց են նաւահանգիստն՝ որ գէպի հարաւի հզմի և արևմտեան էր նայում :

13 Եւ երբոր հարաւի քամին փչէց , կարծումէին թէ ուշ գտած տեղն կրհասանեն . և մօտ գցած՝ կըբռնէի կազմոյն անց էին կենում :

14 Իսկ որ շատ ժամանակ չէր անցած՝ նորա վրայ ուռած քամի կնկատ՝ որ Եւրակիկլոն է կոչվում :

15 Երբոր նաւն բռնվեցաւ՝ և քամուն դէմ չկարաց դիմանալ , թոյլ տուած գնում էինք և գոլես էինք ,

16 Երբոր չանք արինք գնալ մի կղզի (ապոյ)՝ որ կոդա էր կոչվում , գժուար կարացինք մակոյկն (լոդկան) բռնել :

17 Որ էն առին նաւին հետ տարին՝ նրանից համար կապոցին , և վախելով՝ որ չըլինի թէ յորձանուտն (ախտախտան) ընկնին , առագաստը (էլկնդն) վեր թողին՝ ճնպէս գընում էին և գոլես :

18 Եւ երբոր մենք շատ ձեղուվից էինք քաշում , յետևի օրում կարասին (ղաղըմաղըն) ծովին մէջ էին քցում :

19 Եւ երրորդ օրումն իրանց ձեռովն նաւի գործիքն դուրս քցին՝ :

20 Երբոր շատ օրեր՝ ոչ արև և ոչ աստղեր չէին երևում , և ձմեռն էլ քիչ չէր ու մեզ վրայ կար , ապա մեր ազատվելոյ ամեն յոյսն կորըվեցաւ :

21 Եւ որովհետև շատ օր ոտված էին , էն ժամանակն Պօղոսն նորանց մէջն կանգնած՝ ասաց . Ախ մարդիք՝ պէտք էր ձեզ՝ որ ինձ լսէիք ,

Digitized by Google

լանել վ Արեւտայ՝ և շահել լըվիշաս զայս և զիշաս ։

22 Եւ ասդ՝ խրատեմ զձեզ քաջ կալներիլ . զի միաս անձին՝ և ոչ միւմ՝ ի ձեզնէ լինիցի , քանց ՚ի նաւէդ ։

23 Զանգի երևեցաւ ինձ յայսմ գիշերի հրեշտակ Աստուծոյ՝ որոյ եմ եմ , և պաշտեմ զնա ,

24 եւ ասէ . Ա՚ի երկնչիր Պօղոս . կայսեր ևս պարտ է քեզ յանգիման լինել . և ահա շնորհեալ է քեզ Աստուծոյ զամենեսեան , որ են ընդ քեզ ՚ի նաւիդ ։

25 Վասն այսորիկ քաջալերեցարուք այդր , զի հաւատամ Աստուածոյ , թէ այսպէս լինի՝ զոյսրիւնակ խօսեցաւ ընդ իս ։

26 Հարկ ՚ի կղզի ինչ հասանել մեզ անկանել ։

27 Իրթև չորեքտասաներորդ գիշեր լինէր՝ մինչդեռ ծփէաք ՚ի ձառդրին անդունդս , ՚ի միջ գիշերին կարծէին նաւաւարքն եթէ հասեալ իցեն յոմանս տաշխարհ ուրեք ։

28 եւ ընկեցեալ զսուզդան՝ գտան գիրկս քսան . և ծանեալ ինչ զսահմանեալ գտանելոյ ընկեցին և գտին գիրկս վեցհարիւր քսան ։

29 Այլ ախեցան որ չըլինի թէ պիտոյ տեղերի մէջ ընկնին . և յետևի կողմից չորս խարիսխ (անկաւոյ եղեալ) քցեցին . տպասուէին որ լուսանայ ։

30 Հարց նաւաւարքն ուզուէին՝ որ էն նաւուցն փախչին . և կուրն (լծոյն) վէրբերին ծուլը . էն պատճառանքովը՝ Խոր թէ առաջի կողմից էլ պիտի խարխիս քցին ։

31 Պօղոս Հարիւրապետին և զինուորներին ասաց , Թէ որ դորանք

և Կրետոյիդն դուրս չըգայիք՝ և էս նեղութիւնըս և վնասըս չըքաշէիք ։

22 Եւ հիմիկ խրատումեմ ձեզ՝ որ սրտապինդ կենաք . ինչու որ՝ ձեզանից իսկի մըրնի ոնձին էլ վնաս չի լինիլ , էդ նաւիդ կոկ (սալայի) ։

23 Զատճառն որ՝ էս գիշերումս երևեցաւ ինձ էն Աստուծոյ հրեշտակն՝ որ ես ծառան եմ , և նորան պաշտումեմ՝ ։

24 Եւ ասաց . Ա՚ի վախենար , Պօղոս . պէտք է քեզ՝ որ կայսերի դիմացն էլ կանգնիս . և ահա Աստուած քեզ չէ նայիլ մէջն կանի ։

25 Արդեամար՝ սրտապինդ կացէք՝ ով մարդիք . ինչպես որ՝ Տէրտատուեմ Աստուծոյն՝ որ էսպէս լինի ինչպես որ ինձ հետ խօսեց՝ ։

26 Հարց պէտք է որ՝ գնանք մին կղզի (սոփոց) ընկնինք՝ ։

27 Երբար տասնու չորս վիշերն էլաւ՝ քանի որ դեռ Ադմպրիի անդունդներումն էս կողմն էն կողմն շարժվռալինք , կէս գիշերումն նաւաւարներն կարծուեցին՝ թէ մեն աշխարհի հասած լինին ։

28 Եւ գընդերըն քցեցին , քսան գիրկ (ղուլաճ) խոր գտին . և մին քիչ որ կացան՝ միսել քցեցին՝ և տասնուհինգ գիրկ գտին ։

29 Ալ ախեցան որ չըլինի թէ պիտոյ տեղերի մէջ ընկնին . և յետևի կողմից չորս խարիսխ (անկաւոյ եղեալ) քցեցին . տպասուէին որ լուսանայ ։

30 Հարց նաւաւարներն ուզուէին՝ որ էն նաւուցն փախչին . և կուրն (լծոյն) վէրբերին ծուլը . էն պատճառանքովը՝ Խոր թէ առաջի կողմից էլ պիտի խարխիս քցին ։

31 Պօղոս հարիւրապետին և զինուորներին ասաց , Թէ որ դորանք

Digitized by Google

նան ՚ի նաւիս՝ զուք ապրիլ ոչ կարէք ։

32 Յայնժամ զօրականքն հասին զլարս կրին՝ և ՚ի բաց ընկեցին ։

33 Եւ մինչդեռ այգն կամէր լինել , աղաչէր Պօղոս զամենեսեան առնուլ կերակուր , ասէ . Այս չորեքտասաներորդ օր է՝ որում ակն ունիք նոթիս կատարել , և չէ ինչ ճաշակեալ ։

34 Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ՝ ճաշակել կերակուր , զի այն իսկ վասն ձերոյ փրկութեան է . զի ոչ ուրուք ՚ի ձէնջ մազ մի ՚ի գլխոյ կորիցէ ։

35 Եւ իբրև ասաց զայս , առեալ հաց՝ գոհացաւ զԱստուծոյ առաջի ամենեցուն . եբեկ՝ և ակսաւ ուտել ։

36 Եւ քաջալերեցան ամենեքին , և նոքա առին կերակուր ։

37 Եւ էաք ամենայն հոգիք ՚ի նաւին՝ երկերիւր եօթանասուն և վեց ։

38 Իբրև յագեցան կերակրոյն , և թեթևացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորեանն ՚ի ծովն ։

39 Եւ իբրև այգ եղև՝ զերկիրն ոչ ճանաչէին , բայց զգոգ մի նշմարէին՝ թէ ափն ծովուն իցէ . յոր խորհէին թէ ՚նար ինչ իցէ՝ զերծուցանել զնաւն ։

40 Եւ զնարիսխն հատեալ՝ ընկեցին ՚ի ծովն , թողացուցին ըզխառնակս թիակացն , և ՚ի բաց առին զառագաստան . և եռաւն հողմոյն յափն կոյս ծովուն ։

41 Ընկեալ ՚ի տեղի մի երկծով՝ թիւրեցին զնաւն . և առաջինն կողմն նաւին խրեալ՝ անշարժ մնայր ,

էա նաւուսն չըմեան , զուք չէք կարող ապրիլ ։

32 Ի ժամանակն զինուորներն կրի (ըմպոյէ) չուաններըն կարեցին՝ և նորան զուրս ձգեցին ։

33 Եւ դեռ քանի որ ուշանար որ առաւօտ լինի , Պօղոսն ամենին աղաչէր՝ որ կերակուր առնեն , ասելով . Այս տասնու չորս օրն է՝ որ դուք սպասելով՝ անօթի էք մնացել , և ոչին բան չէք կերել ։

34 Արդ համոզեր աղաչեմ ձեզ՝ որ կերակուր ուտէք , որ հենց էն ձեր փրկութեան համար է . ինչու որ՝ ձեզանից մէնի գլխից խիլ մին մազ չի կորչիլ[10] ։

35 Եւ երբոր էս ասաց , հաց առաւ ամենի առաջին Աստուածանից գոհացաւ . կոտրեց՝ և սկսեց ուտել[11] ։

36 Եւ ամենքն սրտապնդվեցան , և նորանք էլ կերակուր առին ։

37 Եւ նաւի մէջն ամենքս երկու հարիւր եօթանասուն և վեց հոգի էինք ։

38 Երբոր էն կերակրոյն կշտացան , նաւըն թեթևացրին՝ և ցորենն ծովին մէջ թափեցին ։

39 Եւ երբոր առաւօտ էլաւ՝ էն երկիրըն չէին ճանաչում , բայց մի գոգ տեսնուելին՝ որ ծովի եզրն (ղաղն) է . մտածուելին որ երէ կարող լինի , նաւըն էնտեղ պրծացընեն ։

40 Եւ էն (խարիսխներն) որ հատատված էր՝ ծովն ձգեցին . թևերի կապվածներըն թողացրին . և առագաստըն վերտաին , և քամուն դէպի ծովի եզրի (ղաղի) կողմըն ։

41 Ինչու ընկան՝ որ երկու կողմից ծով ունէր՝ նաւըն ծանցին[12] . և նաւի առաջին կողմն խըր-

(10) գ Թագ . ա . 52 ։ Ա Սամ . ժ . 39 ։ Ղուկ . ժբ . 7 ։ Խա . 18 ։ (11) ա Թագ . բ . 18 ։ Ա Սամ . ժե . 20 ։ Ա Սամ . ց ը 6 ։ Ծննդ . ա . 11 ։ ա Յհ . գ , 3 , 4 ։ (12) բ Կորնթ . ժա . 25 ։

Digitized by Google

և յետին կողմն քակէր ՚ի բունու-
թենէն ։

42 Եւ զօրականացն խորհուրդ ա-
րարեալ՝ զի զկապեալսն սպանցեն ,
և մի՛ ոք լուղիցէ և փախիցէ ։
43 Եւ հարիւրապետն՝ քանզի կա-
մեցաւ ապրեցուցանել զՊօղոս , ար-
գել զնոսա ՚ի խորհրդոյն . հրա-
մայեաց զի որ կարօղն իցեն լուղել՝
անկանիցին նախ , և ՚ի ցամաք ե-
լանիցեն ։
44 Եւ զայլսն՝ զորս ՚ի տախտա-
կաց , և զորս յայլ ինչ կամ ՚ի
նաւէ անտի . և այսպէս եղև ամե-
նեցուն փրծանել յերկիր ։

ված անշարժ էր մնում , և յետին
կողմն ալիքների սաստկութենից
քանդվում էր ։
42 Եւ զինուորներն խորհուրդ է-
ին արել՝ որ կապածներըն սպաննեն ,
որ չլողնի թէ մինն լողայ փախչի ։
43 Եւ հարիւրապետն՝ որովհետև
կամեցաւ որ Պօղոսին ապրեցնէ ,
նորանց էն խորհրդից խափանեց .
հրամայեց որ՝ ով որ կամենայ լող
տալ՝ առաջ ընկնին՝ և դուրս գնան
ցամաքն ։
44 Եւ ուրիշներն էլ՝ որն տախ-
տակներով՝ և որն էն նաւի մին
ուրիշ կարասիքներովն . և ենպէս
էլաւ՝ որ ամենքն ապրծան դուրս ե-
կին ցամաքն[18] ։

ԻԻ · ԻՐ

1 Ելանէն Պօղոսի հետ ապրելուց վերըն՝ բարբարոսներն շատ մարդասիրութիւն ցոյց կըտան նորանց ։ 5 Մին օձ Պօղոսի ձեռքից կըկախվի , բայց խէր ինչ չի՛ տալ նորան ։ 8 Պօ-
ղոսն շատ հիւանդներ կըբժշկէ կղզումն ։ 11 Հռոմ գնալով համար էն կղզուցն վերկելան ։
17 Իրան հետեղ գնալու պատճառն Հրէաներին կըպատմէ ։ 24 Նոանեց կըքարոզէ նո-
րանց , բայց մին քանիսն հաւանում էին , և միսերն չէին հաւանում ։ 30 Բայց նա էն տեղ երկու տարի քարոզ կըտայ ։

1 Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գի-
տացաք թէ Մելիտինէ էր անուն
կղզւոյն . բայց բարբարոսքն չնու-
հեցին ոչ սակաւ մարդասիրութիւն
մեզ ։
2 Վասնզի լուցին խարոյկ՝ և ըն-
կալան զամենեսին զմեզ վասն անձ-
րևին՝ որ ստիպէր , և վասն ցըր-
տոյն ։
3 Եւ ՚ի ժողովել Պօղոսի խուրձ
ինչ բազում՝ և դնել ՚ի վերայ
խարուկին , իժ մի ՚ի ջերմութենէն
ելեալ՝ կալաւ զձեռանէ նորա ։

4 Եւ իբրև տեսին բարբարոսքն
կախեալ զգազանն զձեռանէ նորա ,
ասէին ցմիմեանս . Արդեմն սպա-

1 Եւ երբոր ապրեցանք , էն
ժամանակն գիտացինք՝ որ էն կղզոյ
(ապոյէ) անունն Մելիտինէ էր ՚ .
բայց բարբարոսներն քիչ մարդա-
սիրութիւն չէր՝ որ ցոյց տուին մեզ ։
2 Ինչու որ՝ կրակ վառեցին՝ և
մեզ ամենիս ընդունեցին էն անձ-
րևին համար՝ որ վերայ էր գալիս .
և սաստիկ ցրտին համար ։
3 Եւ երբոր Պօղոսն՝ մին քիչ
խոշոր էր հաւաքում , և դնում
կրակին վերայ , էն տաքութենից
մին իժ (օձ) դուրս եկաւ՝ և նորա
ձեռքից բռնեց ։
4 Եւ երբոր բարբարոսներն տե-
սին՝ որ էն գազանն նորա ձեռքից
կախված էր , իրար տուումէին . Ա-

(18) Գործ . իէ . 39 ։ (1) Գործ . իէ . 39 ։ (2) Հռոմ . ա . 14 ։ ա Կորնթ . ժգ . 11 ։
Կող . գ . 11 ։

Digitized by Google

նօղ և ասքս ասյս՝ որ քեզիկա և ապրեցաւ ՚ի ծովէն , խաչանքն չհասուն կեալ ։

5 Եւ նորա թօթափեալ զգաղանն ՚ի հուրն , եղև նմա չար և ոչինչ ։

6 Եւ նոքա սակն ունէին նմա այտնելոյ՝ կամ անկանելոյ և յանկարծակի մեռանելոյ . իրրև շատ ակն կալեալ՝ և տեսանէին թէ ոչ ինչ վնաս եղև նմա՝ դարձեալ դարձան ասացեալ զբանան՝ ասելին թէ աստուածն ումն է ։

7 Եւ շուրջ զտեղեաւն զայնոսիկ էին գիւղք գլխաւորի կղզւոյն՝ որոնում անուն էր Պոպղիոս . որ առ զմեզ յերեշխի զերիս աւուրս՝ և սիրով ընկալաւ ։

8 Եւ եղև հօրն Պոպղեայ ՚ի ջերմն և յախտ թաւնէից հիւանդանալ դնել . առ որ մտեալ Պօղոս՝ և կացեալ յաղօթս՝ եդ զձեռն և բժշկեաց զնա ։

9 Եւ իբրև այս եղև , այլ հիւանդք՝ որ էին ՚ի կղզւոջն՝ գային և բժշկեին ։

10 Որք և բազում՝ պատուովք պատուեցին զմեզ . և իբրև գնացաք՝ եռուն՝ որ ինչ պէտք էին ։

11 Եւ յետ երից ամսոց ելաք ՚ի նաւ մի Ա՛ղեքսանդրացի՝ որ ձմերեալ էր ՚ի կղզւոջն նշանաւորաւ Փոսկուրացւոց ։

12 Եւ իջեալ ՚ի Սիրակուսա՝ եղաք աւուրս երիս ։

13 Ուստի գնացեալ հասաք ՚ի Ռեգիոնն . և յետ աւուր միոյ ՚ի շնչել հարաւայն , երկօրեայք եկաք ՚ի Պատիողոս ։

բեամն ևս մարգս մեղրդեղական է , որ թէ և ծովիցն պրծաւ , բայց արգար իրաւունքներն չբժշկին զայդ ասպրն ։

5 Եւ նա ևն գազանըն կրակին մէջ թափառեալ . և նորան խնդի մին վնաս էլ չէլաւ՝ ։

6 Եւ նորանք սպասեալին՝ թէ կամ կուռչի կամ վէր կընկնի և շուտով կըմեռնի . երբոր շատ ըսպասեցին , և տեսին որ խնդի ընաց չէլաւ նորան , մինչ իրանց խօսքըն դարձրին՝ և ասուածին , թէ աս մին աստուած է՝ ։

7 Եւ հնտեղի էրօս կոդմանը՝ ևն կղզոյ (ապոյէ) գլխաւորին գիւղերը կային՝ որ նորա անունն Պուպլիոս էր . որ խօսք առլով մեզ երեք օր իրան մօտ առաւ՝ և սիրով ընդունեց ։

8 Եւ եղաւ՝ որ Պուպլիոսի հայրն տենդով և փորկ քշերովը հիւանդացած վէր ընկած էր . Պօղոսն նորա մօտ մտաւ՝ և աղօթք արաւ՝ , և ձեռըն նորա վերայ դրաւ , և նորան բժշկեց՝ ։

9 Եւ երբոր էս եղաւ , ուրիշ հիւանդներ որ էն կղզոյն կողմին , գալիս էին և բժշկվում՝ ։

10 Որ նորանք եկ շատ պատուով պատուեցին մեզ . և երբոր գնալու ընինք , ինչ որ մեզ պէտք էր՝ տալին՝ ։

11 Եւ երեք ամսից հետև վերեղանք մին Ա՛ղեքսանդրացի նաւ՝ որ էն ձմեռըն էն կղզոյն էր անցկացրել և Փոսկուրացոց նշանըն տուներ ։

12 Եւ վէր եկինք Սիրակուսա՝ և երեք օր հնտեղ մնացինք ։

13 Ա՛ն տեղից գնացինք հասինք Ռեգիոն . և մին օրից հետև երբոր հարաւի քամին փչեց , երկրորդ օրումն եկինք Պատիոլոս ։

(3) Մատ . ժգ . 18 : Ղուկ . ժ . 19 : (4) Գործ . ժգ . 11 : (5) Ճառ . ե . 14 , 15 : (6) Մատ . գ . 5 : է . 32 : ժգ . 18 : Ղուկ . գ . 21 : Գործ . ժԲ . 11 , 12 : ա Տիմ . է . 17 :

Digitized by Google

14 Ուր և գտանք եղբարս՝ աղաչեմք զքեզ՝ ասել մեզ ի նոցանէ լինել աստուածս եօթիւն · և ապա ելանք ի Հռոմ :

15 Եւ անտի լուեալ եղբարց զոր ինչ էին ընդ առաջ մեր մինչև յարգոսատյն Ապիեայ՝ և Երիսն կրպակաց · զոր տեսեալ Պօղոսի՝ գոհացաւ զԱստուծոյ՝ և քաջալերեցաւ :

16 Եւ իբրև մտաք ի Հռոմ՝ հրամայեցաւ Պօղոսի լինել առանձինն հանգերձ զինուորաւն՝ որ պահապանաւ իւրով :

17 Եւ եղև յետ երից աւուրց՝ կոչել նմա զՀրեղէնս գլխաւորս · և իբրև եկին , ասէ ցնոսա · Եա՛ մարդք եղբարք , ոչինչ հակառակ գործեալ ժողովրդեանն՝ կամ կրօնիցն հարցն եղբարնեաց , կապեալ Երուսաղէմ՝ մատնեցայ ի ձեռս Հռոմայեցւոց :

18 Որք իբրև դատեցան զիս՝ կամեցան արձակել , վասն և ոչ մի ինչ մեռու գտանելոյ յիս :

19 Ի հակառակել Հրեից՝ հարկ եղև բողոքել ի կայսր · իբր ոչ եթէ զազգէն իմոյ ունիմ ինչ եղծանել :

20 Վասն այսր պատճառանաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել և խօսել · քանզի վասն յուսոյն Իսրայէլի կամ ի շղթայս յայսոսիկ :

21 Եւ նոքա ասեն ցնա · Վասն ոչ թուղեալ ինչ վասն քո ընկալաք ի Հրէաստանէ , և ոչ եկեալ ոք յեղբարց պատմեաց՝ կամ խօսեցաւ ինչ վասն քո չարութեան :

14 Ուր հնտեղ եղբարներ էլ գտանք , ուրանք աղաչեցին՝ որ եօթըն օր հնտեղ մնանք · և յետոյ դէպ եկինք Հռոմ :

15 Եւ երբոր հնտեղից եղբարներն լրն մեզ համար լսեցին՝ մեր առաջը դուրս եկին մինչև Ապիոսի օրգոսատան (պազարն)՝ և երեք խանութներն (պանդոկն) · Պօղոսն որ նորանց տեսաւ , Աստուածանից գոհացաւ՝ և սրտապինդ էլաւ :

16 Եւ երբոր մտինք Հռոմ , Պօղոսին հրաման էլաւ՝ որ իրան պահապան զինուորին հետ առանձին կենայ[8] :

17 Եւ երեք օրից ետև էլաւ՝ որ նա Հրէաների գլխաւորներին կանչեց · և երբոր եկին , նորանց ասաց · Ա՛ղբարք եղբարք՝ ես թէ և ժողովրդին՝ կամ հայրենական կրօնքին հակառակ մին բան չեմ գործել , Երուսաղէմից կապուած մատնուեցայ Հռոմայեցոց ձեռքն[10] :

18 Նորանք երբոր ինձ դատեցին՝ կամեցան թողանել , ինչու որ ինձ ձանաւմ իսկի մին մեռնելոյ պատճառ (ասել) էլ չգտնուին[11] :

19 Հայց երբոր Հրեաները ներհակութիւն էին անում , պէտք էլաւ որ ես դէպի կայսերն բողոքեմ · ոչ թէ որ իմ ազգիցն մի բան խօսելոյ ունեմ[12] :

20 Ուստի պատճառներիս համար աղաչեցի ձեզ՝ որ տեսնեմ (ձեզ) , և խօսիմ · ինչու որ՝ Իսրայէլի յուսոյն համար[13] ես էս շղթայիս (պնդած) մէջն կամ[14] :

21 Եւ նորանք ասացին նորան · Ա՛նձը քեզ համար Հրեաստանիցն (Պաղեստինից) ոչ թուղթ ենք առացել՝ և ոչ էլ եղբարներից մինն եկաւ պատմեց՝ կամ քեզ համար մին չար բան խօսեց :

(8) Գործ · ԻԳ · 25 : ԻԷ · 3 : (9) Գործ · ԻԳ · 12 , 13 : ԻԷ · 8 : (10) Գործ · ԻԹ · 33 : (11) Գործ · ԻԸ · 26 : ԻԳ · 10 · ԻԷ · 8 : ԻԶ · 31 : (12) Գործ · ԻԷ · 11 : (13) Գործ · ԻԶ · 6 , 7 : (14) Գործ · ԻԶ · 20 : Նիւս · Գ · 1 · Գ · 1 · Ը · 20 : Բ Յհ՛ · Ա · 18 · Բ · 9 · Փիլմ · 19 · 18 :

Digitized by Google

22 Ասաց ազաչեմք ՚ի քէն լսել՝ թէ զինչ խորհիցիս · զի վասն հերձուածողդ այդորիկ յայտ իսկ է մեզ , զի ամենայն ուրեք հակառակութիւն կրէ :

23 Ածաւ եդեալ նմա օր մի , և կին ՚ի վանան առ նա բազումք . որոց պատմէր վկայութեամբ զարքայութիւն Աստուծոյ . և հաւատացեալքէր զնոսա վասն Յիսուսի , յօրինացն Մովսէսի և ՚ի մարգարէից՝ յայգուէ մինչև ցերեկոյ :

24 Եւ ոմանք հաւանէին բանիցն , և ոմանք չհաւատային :

25 Եւ անմիաբանք լեալ միմեանց՝ արձակէին , յասելն Պօղոսի բան մի . թէ Ճարտար խօսեցաւ Եսայի մարգարէի ձեռնէ մեր հարանց մերոց .

26 Եւ ասէ . Երթ առ ժողովուրդսդնոյ , և ասասցես . Լսելով լուիջիք՝ և մի՛ իմասջիք , և տեսանելով տեսջիք՝ և մի՛ տեսջիք :

27 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ , և ականջօք խուրեանց ծանր լուան , և զաչս իւրեանց կափուցին . զի մի՛ երբէք տեսցեն աչօք՝ և ականջօքն լուիցեն և սրտիւք իմասցին՝ և դարձցին , և բժշկեցից զնոսա :

28 Եւ ասէ՝ յայտնի լինի ձեզ , զի հեթանոսաց առաքեցաւ փրկութիւն Աստուծոյ՝ նոքին և լուիցեն :

29 Եւ իբրև զայս ասաց՝ արտաքս գնացին ՚ի նմանէ Ճրէայքն . որք

22 Ասաց ազաչումենք որ քեզնից լսենք՝ թէ ինչ խորհուրդ ունիս . ինչու որ՝ էդ հերձուածիդ համար հենց մեզ յայտնի է , որ ամէն տեղ ներհակութիւն է քեզ[14] :

23 Երբոր նորա հետ միւս օր ժամանակ դրած էին , շատ մարդիկ նորա մօտ եկին էն բնակարանումն , որ նորանց Աստուծոյ արքայութիւնն վկայութիւնով պատմումէր[16] . և Յիսուսին համար նորանց հաւանացնումէր , Մովսէսի օրէնքիցն և մարգարէներից՝ առաւօտուանց մինչև իրիկունն[17] :

24 Եւ մին քանիսն խօսքերին հաւանումէին , և ոմանք չէին հաւատում[18] :

25 Եւ իրար հետ չըմիաբանված՝ արձակվեցան , երբոր Պօղոսն էն միւս խօսքն ասաց . Թէ Ուրբ Ճիգին Եսայի մարգարէի ձեռովն մեր հարանց հետ լաւ խօսեց .

26 Եւ ասաց . Գնա՛ ժողովրդին մօտ՝ և ասա՛ . Ոտք լսելով կըլսէք՝ և չէք իմանալ . և տեսնելով կըտեսնէք՝ և չէք տեսնիլ[19] :

27 Պատճառն որ՝ էն ժողովրդի սիրտն թանձրացաւ , և իրանց ականջներովն ծանր լսեցին , և իրանց աչքերըն խփեցին . որ խակի աչքով չըտեսանեն՝ և ականջի երով չըլսեն , և սրտով չիմանան՝ և չեռ դառնան , և ես բժշկեմ նորանց :

28 Եւ հիմի՝ յայտնի լինի ձեզ՝ որ Աստուծոյ էս փրկութիւնս առաքվեցաւ հեթանոսներին , և նորանք կըլսեն[20] :

29 Եւ երբոր էս ասաց՝ Ճրէաներն դուրս գնացին նորանից . որ

(15) Գործ . բ . 34 : Ժող . իդ . 5 . 14 : ա Պետր . բ . 12 : գ . 14 : (16) Գործ . իդ . 27 : Գործ . ժէ . 3 : ժԹ . 8 : (17) Գործ . իգ . 6 . 22 : (18) Գործ . ժգ . 4 : ժէ . 4 : ժԹ . 6 : (19) Եսայ . զ . 9 : Երեմ . ե . 21 : Եզեկ . ժբ . 2 : Մատթ . ժգ . 14 , 15 : Մարկ . դ . 12 : Գործ . բ . 40 : Հռոմ . ժբ . 40 : Ճոավէլ . ժա . 8 : (20) Մատթ . իա . 41 . 43 : Գործ . ժգ . 46 , 47 : ժբ . 6 : իա . 21 : իգ . 17 , 18 : Ճոավէլ . ժա . 11 :

Digitized by Google

ունէին ՚ի մէջ ինքեանց զբազում խնդիրս ։

30 Եւ եղև զբրկեալ մի բովանդակ իւրով վարձու ։

31 Եւ ընդունէր զամենեսեան՝ որ մատանէին առ նա ։

32 Վկարոզէր զարքայութիւնն Ա՛ստուծոյ , և ուսուցանէր վասն Տեառն Յիսուսի Ք՛րիստոսի , անխափան՝ ամենայն համարձակութեամբ ։

նորանք իրանց մէջն շատ վիճմունք ունէին ։

30 Եւ բոլոր երկու տարի , իրան վարձքովին էլաւ էնտեղ ։

31 Եւ էն ամէնին՝ որ նորա մօտ էին մանում , ընդունում էր ։

32 Ա՛ստուծոյ արքայութիւնն քարոզում էր , և Տէր Յիսուսի Ք՛րիստոսի համար սովորցնում էր , անխափան ամէն համարձակութեամբ[21] ։

(31) Գործ • ը • 31 ։ Եփես • գ • 12 ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵՑԻՑ

ԱՒՐ ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Պօղոս կընդհատեալ թէ ինչպէս Աստուծոյ Աւետարանին համար ընտրուեալ մին առաքեալ է, և Աստուծոյ Որդւոյն վերայ խօսելուցն յետոյ ընդհուպ և խաղաղութիւն ուղղակի ձառմոյց Աստուածանէրգն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէրգն, 10 նա ինչպէս նորանց մնա գնալոյ համար կըցանկանայ։ 16 Եկպատառէ թէ Աւետարանն և նորան ցոյց տուած արդարութիւնն ինչ է, 18 թէ Աստուծոյ բարկութիւնն կը յայտնուի ամէն մարդկանց անզգութիւնն վերայ. 21 ցոյց կըտայ հեթանոսներուն գործած մեղքերն։

1 Պօղոս Յիսուսի Քրիս-
տոսի ծառայ՝ կանչուած առաքեալ՝
Աստուծոյ աւետարանին համար ընտ-
րուած[2].

2 Իր որ առաջուց խոստացաւ
իրան մարգարէներուն ձեռօքն սուրբ
գրքերուն մէջ[4],

3 Իրան Որդոյ համար՝ որ մարմ-
նով կողմանէ Դաւթի զաւակէցն է-
լաւ[6].

4 Եւ Աստուծոյ Որդին սահման-
ւեցաւ զօրութեանով՝ սրբութեան
Հոգւոյն կողմանէ՝ մեռելներէն յարու-

1 Պօղոս Յիսուսի Քրիս-
տոսի ծառայ, կոչեցեալ առաքեալ,
որոշեալ յաւետարանն Աստուծոյ.

2 Որ յառաջ խոստացաւ ի ձե-
ռն մարգարէից իւրոց գրովք սուր-
բովք,

3 Վասն Որդւոյ իւրոյ եղելոյ
ի զաւակէ Դաւթի ըստ մարմնոյ.

4 Յահմանելոյ Որդւոյն Աստու-
ծոյ զօրութեամբ ըստ Հոգւոյն սուր-
բութեան. ի յարութենէ մեռե-

(1) Գործ. իբ. 21: ա Կորնթ. ա. 1: Գաղ. ա. 1: ա Տիմ. ա. 11: բ. 7: բ Տիմ. ա. 11: (2) Գործ. թ. 15: Ժգ. 2: Գաղ. ա. 15: (3) Հռովմ. գ. 21: Ժգ. 26: Գաղ. գ. 6: (4) Գործ. իզ. 6: Տիտ. ա. 2: (5) Ծնհ. ա. 18: Գաղ. գ. 8: (6) Սաքր. ա. 6. 13: Ղուկ. ա. 32: Գործ. բ. 30: բ Տիմ. բ. 8: (7) Գործ. Ժգ. 38:

Digitized by Google

լոց Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ ·

5 Որով ընկալաք շնորհս և առաքելութիւն՝ ի հնազանդութիւն հաւատոց յամենայն հեթանոսս վասն անուան նորա ։

6 Որս և դուք էք կոչեցեալ Յիսուսի Քրիստոսի ։

7 Ամենեցուն որոց էք ի Հռոմ, սիրելեաց Աստուծոյ՝ կոչեցելոց սուրբ, շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ։

8 Նախ՝ գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր ամենեցուն. զի հաւատք ձեր պատմեալ են ընդ ամենայն աշխարհ ։

9 Ի կայ է ինձ Աստուած, զոր պաշտեմ հոգւով իմով յաւետարանի Որդւոյ նորա ,

10 թէ արդեօք գյիշատակ ձեր առնեմ յամենայն ժամ յաղօթս իմ, աղաչելով՝ զի թերևս երբէք յաջողեցի ինձ կամքն Աստուծոյ գալ առ ձեզ ։

11 Քանզի անձկացեալ եմ առնել զձեզ, զի փոխեցից ի ձեզ շնորհս ինչ հոգևորս՝ առ ի հաստատել զձեզ ։

12 Այսինքն է, միխիթարակից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանց իմոյ և ձերդ հաւատոց ։

13 Ոչ կամիմ եթէ ագէտք իցէք եղբարք՝ յարութիւն առնելոցն՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի համար[8] ·

5 Որ ընդունեալ ընդունեցինք շնորհք և առաքելութիւն[9] որ հաւատոյ ի հնազանդութիւնն ամենի հեթանոսների մէջն հաստատուի[10] նորա անունին համար[11] ։

6 Որ ներքանց միջումն դուք էլ Յիսուսի Քրիստոսի կանչուած էք ։

7 Ձեզ ամենից՝ որ էք հռոմայ էք՝ Աստուծոյ սիրելիներիդ՝ կանչուած սրբերիդ[12] շնորհք (լինի) ձեզ հեա և խաղաղութիւն Աստուած մեր հօրերէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն[13] ։

8 Առաջ գոհանում իմ Աստուածանիցս Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնին ձեզ ամենից համար[14] . ինչու որ՝ ձեր հաւատքդ ամէն աշխարհքի մէջ պատմուած է[15] ։

9 Աստուած ինձ վկայ է[16] որ նորան ես պաշտում իմ հոգւով՝ նորա Որդոյ աւետարանովն[17] թէ ինչպէս ձեր յիշատակութիւն անում[18] ։

10 Ամէն ժամանակ իմ աղօթքս մէջ աղաչելով՝ որ լինի թէ ինձ անգամ յաջողվի ինձ[19] Աստուծոյ կամքովն ձեզ մօտ գալ[20] ։

11 Ինչու որ՝ շատ ցանկանում ձեզ տեսնելոյ՝ որ միև հոգևոր շնորհք ձեզ վերայ դարձնեմ , ձեզ հաստատելոյ համար[21] .

12 Այսինքն՝ որ ձեզ հետ միխիթարվիմ էս իմ և ձեր հաւատքիս համար՝ որ իրար հետ ունինք[22] ։

13 Եղբարք՝ չեմ կամենում որ դուք

(8) Նէե · բ · 18 ։ (9) Հռոմ · ժբ · 3 ։ ժե · 15 ։ ա կորնթ · ժե · 10 ։ գաղ · ա 15 ։ բ · 9 ։ Եփես · գ · 8 ։ (10) Գործ · ը · 7 ։ Հռոմ · ժգ · 26 ։ (11) Գործ · բ 15 ։ (12) Հռոմ · բ · 24 ։ ա կորնթ · ա · 2 ։ ա Յովհ · գ · 7 ։ (13) ա կորնթ · ա 3 ։ բ կորնթ · ա · 2 ։ գաղ · ա · 3 ։ (14) ա կորնթ · ա · 4 ։ Փիլիպ · ա · 3 ։ կող · ա · 3 , 4 ։ ա Յովհ · ա · 2 ։ Փիլիմ · 4 ։ (15) Հռոմ · ժգ · 19 ։ ա Յովհ · ա · 3 ։ (16) Հռոմ · բ · 1 ։ բ կորնթ · ա · 23 ։ Փիլիպ · ա · 8 ։ ա Յովհ · բ · 5 ։ (17) Գործ · իե · 23 ։ բ Ջես · ա · 3 ։ (18) ա Յովհ · գ · 10 ։ (19) Հռոմ · ժբ · 23 և 32 ։ ա Թես · գ · 10 ։ (20) Յով · գ · 15 ։ (21) Հռոմ · ժե · 29 ։ (22) Յիւ · ա · 4 ։ բ Պետր · ա · 1 ։

Digitized by Google

ճղեալսդ · զի բազում անգամ յօ-
ժարեցի գալ առ ձեզ , և արգելայ
մինչև ցայժմ . զի և ՚ի ձեզ գտից
պտուղ ինչ որպէս և յայլ հեթա-
նոս :

14 Ո՛րովհետև Յունաց և Բարբա-
րոսաց՝ իմաստնոց և անմտից պար-
տապան եմ ,

15 Ո՛յնպէս՝ որչափ իմովսանն ,
յօժարութեամբ և ձեզ՝ որ ՚ի Հռո-
մաւ էք՝ աւետարանել :

16 Ո՛չ ինչ եթէ ամաչիմ ինչ հա-
մարիւր զաւետարանն . քանզի զօ-
րութիւն Ո՛ստուծոյ է ՚ի փրկութիւն
ամենայն հաւատացելոց . նախ Հրէ-
ից՝ և ապա Հեթանոսի :

17 Ո՛ր զարդարութիւնն Ո՛ստու-
ծոյ նովաւ յայտնի ՚ի հաւատոց ՚ի
հաւատս . որպէս և գրեալ է , թէ
Ո՛րդարն ՚ի հաւատոց կեցցէ :

18 Ո՛հանգի յայտնեալց է բարկու-
թիւնն Ո՛ստուծոյ յերկինից ՚ի վե-
րայ ամենայն ամբարշտութեան և
անիրաւութեան մարդկան , որք զճ-
շմարտութիւնն անիրաւութեամբ
ունին :

19 Վ՚ասն զի գիտութիւնն Ո՛ս-
տուծոյ յայտնի է ՚ի նոսա . քանզի
Ո՛ստուած իսկ յայտնեաց նոցա :

20 Ո՛ր անտեսելիքն նորա ՚ի լա-
կրզանէ աշխարհի , արտաքածովքն
իմացեալ տեսանին . այսինքն է
մշանջենաւորութիւն և զօրութիւն՝
և Ո՛ստուածութիւն նորա . զի ո՛չ
գոհանիցեն ամենևին տալ պատաս-
խանի :

չըգիտենալ , թէ շատ անգամ յօ-
ժարեալ էայ՝ որ ձեզ մօտ գամ[23] , և
մինչև հիմիկ արգելեցայ[24] . որ ձեր
միջումն էլ մեր պտուղ գտնեմ հին-
պէս որ ուրիշ հեթանոսների մէջն
էլ[25] :

14 Պատճառն որ՝ ես Յունաց և
Բարբարոսաց , իմաստուններին և
անմիտներին պարտական եմ[26] :

15 Ո՛նպէս՝ որքան որ ձեզ գա-
լիս է՝ յօժար եմ ձեզ էլ՝ որ Հռո-
մայ էք՝ աւետարանելն քարոզելոյ :

16 Ո՛նչուա որ՝ (ես) աւետարանէն
ամօթ չեմ համարում . պատճառն
որ[27]՝ Ո՛ստուծոյ զօրութիւն[28] է ա-
մէն նարանց փրկելոյ համար՝ որ հա-
ւատասուածին , առաջ Հրէային՝ և յե-
տոյ Հեթանոսին[29] :

17 Ո՛նչուա որ՝ Ո՛ստուծոյ արդա-
րութիւնն նորանով յայտնըվում՝
հաւատքից հաւատքի մէջ . ինչպէս
որ էլ գրված է[30] . թէ Ո՛րդարն
հաւատքից կապրի[31] :

18 Պատճառն որ՝ Ո՛ստուծոյ բար-
կութիւնն երկնքից կը յայտնըվի
մարդկանց ամէն ամբարշտութեան
և անիրաւութեան վերայ , որ (Ո՛ս-
տուծոյ) ճշմարտութիւնն անիրաւ-
ութեամբ խափանում[32] :

19 Ո՛րտեղամար որ՝ Ո՛ստուծոյ գի-
տութիւնն յայտնի է նորանցում[33] .
ինչուա որ՝ Հենց Ո՛ստուած յայտնեց
նորանց[34] :

20 Պատճառն որ՝ նորա անտեսելի
յատկութիւնները[35] , որ է՝ նորա միշտ լինելն
և զօրութիւնն և Ո՛ստուածութիւնն
աշխարհի սկզբից ստեղծվածնե-
րով իմացվելով տեսնըվում են , էն-
պէս որ իսկի չըկարենան պատաս-
խան տալ :

(33) Հռոմ . ա . 28 : (34) Գործ . ժգ . 7 : ա Կրնթ . բ . 18 : (35) Փիլիպ . գ . 17 :
(36) ա Կորնթ . բ . 16 : (37) Ռոմ . ի . 9 , 10 : Ռոմ . ը . 38 : բ Տիմ . ա . 8 :
(38) ա Կորնթ . ա . 18 : ժե . 3 : (39) Կողոս . բ . 39 , 31 , 32 : Ի . 17 : Գործ . գ .
28 : ժգ . 20 . 46 : Հռոմ . բ . 9 : (39) Հռոմ . գ . 21 : (31) Ընդ . բ . 4 : Ովհ .
գ . 36 : Գող . գ . 11 : Փիլիպ . գ . 9 : Ղևր . ժ . 38 : (32) Գործ . ժե . 39 : Նչխ .
ի . 6 : Ռոմ . գ . 6 : (33) Գործ . ժգ . 68 : (34) Ովհ . ա . 9 : (35) Ռոմ . ժբ .
1 : Գործ . ժգ . 16 : ժե . 27 : Նոյնն :

Digitized by Google

21 Զի ծանեայն զԱստուած , և ոչ իբրև զԱստուած փառաւորեցին՝ կամ գոհացան , այլ նսեմացան ի խորհուրդս իւրեանց , և խաւարեցան անմտութեամբ սիրտք նոցա :

22 Զանձինս առ իմաստունս տալ նէին՝ յիմարեցան :

23 Եւ փոխեցին զփառս անեղծին Աստուծոյ՝ ի նմանութիւն պատկերի եղծանելի մարդոյ և թռչնոց և չորքոտանեաց և սողնոց :

24 Վասն որոյ մատնեաց զնոսա Աստուած ի ցանկութիւն սրտից նոցա ի պղծութիւն , անարգել զմարմինս իւրեանց յանձինս :

25 Որք փոխանակեցին զճշմարտութիւն Աստուծոյ ընդ սուտեան . Վհազանդեցան՝ և պաշտեցին զարարածս , և ոչ զԱրարիչն . որ է օրհնեալ յաւիտեանս . ամէն :

26 Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա Աստուած ի կարիս անարգութեան . զի էգք նոցա փոխանակեցին զբնական գործս ի պէսս անբնականս :

27 Նոյնպէս և արուացն թողեալ զբնական պէսս իգութեանն , բորբոքեցան ցանկութեամբք իւրեանց ի միմեանս . արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործեին , և զվարձս փոխարինին՝ որ պատշաճ էր մոլորութեան նոցա՝ յանձինս իւրեանց ընդունէին :

21 Ինչու որ՝ Աստուծոյն ճանաչելին , և նորան Աստուծոյ պէս չփառաւորեցին՝ կամ չնորհակալ եղան . բայց իրանց մտածմունքներումն փչացան՝ և նորանց որտերն անմտութենով խաւարվեցան[26] :

22 Իրանց անձներըն՝ որ իմաստուն տեղ համարուելիին , յիմարեցան[27] :

23 Եւ չապականելի Աստուծոյ փառքըն փոխեցին ապականելի մարդոյ և թռչուններու և չորս ոտանիներու և սողացողներու պատկերին նըմանութեան հետ[28] :

24 Ասոր համար Աստուած նորանց մտանեց իրանց սրտերու ցանկութեան մէջ՝ որ պղծվին[29] . որ իրանց մարմիններըն[30] իրանց անձներումն խայտառակեն[31] :

25 Որոնք որ Աստուծոյ ճշմարտութիւնըն սուտութեան հետ փոխեցին[32] . Վնազանդվեցան և պաշտեցին ստեղծվածներուն , և ոչ թէ Ստեղծողին[33] . որ օրհնըված է յաւիտեան . ամէն :

26 Ասոր համար Աստուած մատնեց նորանց խայտառակ ցանկութիւններու մէջ . որ նորանց կանայքն բնական գործածութիւնէն փոխեցին անբնական գործածութեան հետ[34] :

27 Նոյնպէս էլ արձ մարդիկն կանանց բնական գործածութիւնէն թողին , և իրանց ցանկութիւններով իրար հետ բորբոքվեցան . արձ մարդ արձ մարդոյ հետ խայտառակութիւն էին գործում , և էն փոխադարձն՝ որ պիտի էր իրանց մոլորութեանն՝ իրանց անձներումն ընդունում էին :

(26) գ Ղեւտ . ժե . 15 : Ելից . բ . 5 : Ելից . գ . 17 , 18 : (27) Ելից . ժ . 14 , (28) բ Օրին . դ . 16 , Եսայի . Սաղմ . ճգ . 20 : Եսայ . խ . 18 . 26 : Ելից . բ . 11 : Ելից . ը . 10 : Գործ . ժե . 29 : (29) Սաղմ . ձա . 12 : Գործ . է . 42 : Ելից . գ . 18 , 19 : բ Թես . բ . 10 , 11 : (30) Ղևտ . ժը . 22 : (31) ա Պետ . գ . 18 : ա Ցես . գ . 4 : ա Պետ . դ . 3 : (32) ա Ցես . ա . 9 : ա Ցովհ . է . 20 : (33) Եսայ . խգ . 20 : Ելից . ժ . 14 : ժգ . 25 : Ընդ . բ . 4 : (34) Ղևտ . ժը . 22 , 23 : Ելից . է . 12 : Ցուդ . 10 :

Digitized by Google

28 Եւ որպէս՝ զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ՚ի գիտութեան , մատնեաց զնոսա Աստուած ՚ի միտս անարգութեան՝ գործել զանարժանս ։

29 Լցեալս ամենայն անիրաւութեամբ , պոռնկութեամբ , անզգամութեամբ , ագահութեամբ , չարութեամբ , լի նախանձու , սպանութեամբ , հերձու , նենգութեամբ , չարաբարութեամբ , շոգմոգք ,

30 ՀայրասՀօսք , Աստուածատեացք , Թշնամանօղք , ամբարտաւանք , ամբարձեալք , գտիչք չարեաց , ըզծնօղս անարգուք ։

31 Անմիտք , ուխտադրուժք , առանգորոյնք , աննուէրք , անողորմք ։

32 Իւր հասեալ էին յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ , եթէ ոք զայսպիսիսն գործեն՝ արժանի են մահու . և ոչ միայն որ զայն առնեն , այլ և որ կամակիցն լինին գործելոցն ։

28 Եւ նրանից որ չընտրեցին Աստուծոյն ճանաչել , Աստուած մատնեց նորանց անարգութեան մէջ՝ որ անարժան բաներ գործենն[45] ։

29 Լի լցուածներն ամէն անիրաւութեամբ , պոռնկութեամբ , անզգամութեամբ , ագահութեամբ , չարութեամբ , լիքն նախանձութեամբ , մարդասպանութեամբ , կռուով , խաբեբայութեամբ , չարասրտութեամբ , քաւներ ,

30 Ամբաստօղներ , Աստուածատօղներ , թշնամանք խօստօղներ , ամբարտաւաններ , գոռոզներ՝ չար բաներ ընտրօղներ՝ ծնօղներին անարգօղներ ։

31 Անմիտներ , խօսք չըպահօղներ , անգութներ , անմարդիներ , անողորմներ ։

32 Որ նորանք լաւ հասկանում էին Աստուծոյ իրաւունքներըն[46] , թէ նորանք որ էապէսի բաներ գործում են՝ մահի արժանաւոր են . և ոչ թէ միայն՝ մահի արժանաւոր են , այլ նաև նորանք էլ որ էն գործօղներին կամակից են լինում[47] ։

ԳԼ · Ա

1 Տէր լսէ՛ զարդարութիւն իմ , լուր աղաչանաց իմոց , ընկալ զիս ՚ի ճշմարտութեան քում , լուիցես ինձ ՚ի քում արդարութեան քում ։ 2 Եւ մի՛ մտանիցես ՚ի դատաստան ընդ ծառայ քո , զի ոչ արդարասցի առաջի քո ամենայն կենդանի ։ 3 Զի հալածեաց թշնամի զանձն իմ , նուաստացոյց զկեանս իմ , եդ զիս ՚ի խաւարի իբրեւ զմեռեալս յաշխարհէ , 4 Եւ տագնապեցաւ ՚ի վերայ հոգի իմ , սրտմտեցաւ ՚ի վերայ իս սիրտ իմ ։ 5 Յիշեցի աւուրց յառաջագոյնց , խորհեցայ ՚ի բազում գործս քո , ՚ի գործս ձեռաց քոց մտածեցի ։ 6 Տարածի ձեռս իմ առ քեզ , հոգի իմ իբրեւ զերկիր անջրդի քեզ ։ 7 Վաղվաղակի լուր ինձ Տէր , սպառեցաւ հոգի իմ , մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն , եւ նմանեցայց որք իջանեն ՚ի յորս ։ 8 Լուր ինձ առաւօտուն զողորմութիւն քո , զի յոյս ունիմ ՚ի քեզ ։ Ծանոյց ինձ զճանապարհ զոր երթիցեմ , զի առ քեզ վերացուցի զանձն իմ ։ 9 Փրկեա՛ զիս ՚ի թշնամեաց իմոց , Տէր , առ քեզ ապաստանեցայ ։ 10 Ուսո՛ զիս առնել զկամս քո , զի դու ես Աստուած իմ ։ Հոգի քո բարի առաքեսցէ զիս ՚ի երկիր ուղիղ ։ 11 Վասն անուան քոյ , Տէր , կեցուսցես զիս ՚ի արդարութեան քում , հանցես յնեղութենէ զանձն իմ ։ 12 Եւ ՚ի ողորմութեան քում սատակեսցես զթշնամիս իմ , եւ կորուսցես զամենայն որ նեղեն զանձն իմ , զի ես ծառայ քո եմ ։

1 Տէր , լսէ՛ արդարութիւնս իմ , ունկնդիր լեր աղաչանաց իմոց , ընդունի՛ զիս քո ճշմարտութեամբ , լուիցես ինձ քո արդարութեամբ ։ 2 Եւ մի՛ դատիր ընդ ծառայ քո , զի ոչ արդարասցի առաջի քո ամենայն կենդանի ։ 3 Զի հալածեաց թշնամի զանձն իմ , նուաստացոյց զկեանս իմ , եդ զիս ՚ի խաւարի իբրեւ զմեռեալս յաշխարհէ , 4 Եւ տագնապեցաւ ՚ի վերայ հոգի իմ , սրտմտեցաւ ՚ի վերայ իս սիրտ իմ ։ 5 Յիշեցի աւուրց յառաջագոյնց , խորհեցայ ՚ի բազում գործս քո , ՚ի գործս ձեռաց քոց մտածեցի ։ 6 Տարածի ձեռս իմ առ քեզ , հոգի իմ իբրեւ զերկիր անջրդի քեզ ։ 7 Վաղվաղակի լուր ինձ Տէր , սպառեցաւ հոգի իմ , մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն , եւ նմանեցայց որք իջանեն ՚ի յորս ։ 8 Լուր ինձ առաւօտուն զողորմութիւն քո , զի յոյս ունիմ ՚ի քեզ ։ Ծանոյց ինձ զճանապարհ զոր երթիցեմ , զի առ քեզ վերացուցի զանձն իմ ։ 9 Փրկեա՛ զիս ՚ի թշնամեաց իմոց , Տէր , առ քեզ ապաստանեցայ ։ 10 Ուսո՛ զիս առնել զկամս քո , զի դու ես Աստուած իմ ։ Հոգի քո բարի առաքեսցէ զիս ՚ի երկիր ուղիղ ։ 11 Վասն անուան քոյ , Տէր , կեցուսցես զիս ՚ի արդարութեան քում , հանցես յնեղութենէ զանձն իմ ։ 12 Եւ ՚ի ողորմութեան քում սատակեսցես զթշնամիս իմ , եւ կորուսցես զամենայն որ նեղեն զանձն իմ , զի ես ծառայ քո եմ ։

(45) Եփես . 4 . 18 : (46) Հռով . 2 . 2 : (47) Հռով . 2 . 21 : (48) Ղեւտ . 18 . 8 , Ղեւտ . 20 . 18 : (1) Հռով . 10 . 20 :

Digitized by Google

զնոյն գործեա՝ որով դատիմ ։

2 Վասնզի գիտեմք , եթէ Աստուծոյ դատաստանն ճշմարտութեամբ է՝ ի վերայ այնոցիկ՝ որ զայնպիսիան գործեն ։

3 Խոկ ասդ՝ խորհիցես զայս՝ ովվ մարդ , որ դատես զայնոսիկ՝ որ զայնպիսիան գործեն՝ և դու զնոյնն գործես , եթէ դու ապրելոց իցես ի դատաստանեաց անտի Աստուծոյ ։

4 Եթէ զմեծութեամբ քաղցրութեան նորա , և զներելովն և երկայնմտութեամբն արհամարհիցես . չգիտեցեր՝ զի քաղցրութիւնն Աստուծոյ զքեզ յապաշխարութիւն ածէ ։

5 Այլ ըստ խստութեան քումմ , և ըստ անզղջ սրտի՝ գանձես անձին քումմ բարկութիւն՝ յաւուր բարկութեան և յայտնութեան արդար դատաստուրութեանն Աստուծոյ ։

6 Որ հատուցանէ իւրաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց ։

7 Որ համբերութեամբ են ի գործս բարութեան՝ զփառս և զըպատիւ և զանեղծութիւն խնդրեն, զկեանսն յաւիտենից ։

8 Խոկ որ ի հակառակութենէ անախ են՝ և ապստամբք ի ճշմարտութենէն՝ և զկնա երթեալ զանիրաւութեան , բարկութիւն և սրտմտութիւն՝

9 Նեղութիւն և անձկութիւն ի վերայ ամենայն մարդոյ՝ որ գործէ

դատաւմես , նորանով քո անձդդ դատապարտաւմես² . ինչու որ՝ դու էլ հենց էն բանն ես գործում՝ որ նորանով դատաւմես ։

2 Պատճառն ար՝ գիտեմինք թէ Աստուծոյ դատաստանն չնտակ է նորանց վերայ , որ էնպէսի բաներ են գործում .

3 Ասց՝ ով մարդ , որ դատաւմես նորանց՝ որ էսպէսի բաներ են գործում , և դու հենց էն ես գործում , միթէ կարծմմես՝ թէ դու ազատ կըմնաս Աստուծոյ դատաստանից ։

4 Միթէ նորա քաղցրութեան մեծութիւնըն³ և ներելըն⁴ և երկայնամտութիւնն ոչ իճնչ կըհամարես⁵ . միթէ չես գիտում , որ Աստուծոյ քաղցրութիւնն քեզ դէպի ապաշխարութիւն է տանում⁶ ։

5 Ասց դու քո խստութենովդ և անզղջ սրտովդ բարկութիւն ես կիտում քո անձիդ համար՝ բարկութեան և Աստուծոյ արդար դատաստանի յայտնութեան օրումն⁷ ։

6 Որ ամէն մէկին իրանց գործքերին պէս հատուցումն կըտայ⁸ ։

7 Որոնց՝ որ համբերութենով բարի գործքերի մէջ կացած են՝ և փառք և պատիւ և չապականելի բաներ են ուզում , յաւիտենական կեանքըն ։

8 Ասց նորանց՝ որ հակառակող են՝ և ճշմարտութենին ապստամբ՝ և անիրաւութեան հնազանդ , բարկութիւն և սրտմտութիւն⁹

9 Նեղութիւն և վիշտք էն ամէն մարդոյ վերայ՝ որ չարութիւն

(2) բ Կոչ . ժբ . 5 , 6 , 7 ։ Ա Կոր . ե . 1 , 2 ։ Յովհ . ը . 9 ։ (3) Հռով . բ . 23 ։ Եփես . ա . 7 ։ բ . 4 . 7 ։ (4) Հռով . գ . 25 ։ (5) Եր . լէ . 6 ։ (6) Ներ . լ . 18 ։ բ Պետր . գ . 9 . 15 ։ (7) բ Օրին . լբ . 35 ։ Յով . ի . 3 ։ (8) Յոբ . լէ . 11 ։ Սաղ . կբ . 12 ։ Ես . խդ . 12 ։ Եր . ժէ . 10 ։ լբ . 19 ։ Ա Կոր . ժը . 27 ։ Հռով . ժգ . 12 ։ ա Պետ . գ . 3 ։ բ Պետ . ի . 10 ։ Յայտ . բ . 23 ։ ի . 12 ։ իբ . 12 ։ (9) Յոբ . խգ . 18 ։ Հռով . ա . 18 ։ բ Հնա . ա . 8 ։

Digitized by Google

զլաւը . նախ Հրեի՝ և ապա Հե-
թանոսի :

10 փառք պատիւ և խաղաղու-
թիւն ամենայնի՝ որ գործէ զբարի .
նախ Հրեի՝ և ապա Հեթանոսի :

11 Ոչ է ակնառութիւն ա-
ռաջի Աստուծոյ :

12 Որք միանգամ առանքայ օրի-
նացն մեղան , առանքայ օրինացն
կորնչին . և որք ընդ օրինօքն մե-
ղան , օրինօքն և դատեսցին :

13 Ոչ եթէ որ լսելիք օրի-
նացն են՝ արդարացեալ են առաջի
Աստուծոյ , այլ առնելիք օրինացն
արդարասցին :

14 Քանզի յորժամ հեթանոսք՝ որ
զօրէնս ոչ ունին , բնութեամբ զօ-
րինացն գործիցեն , նոքա՝ որ զօ-
րէնսն ոչ ունին՝ անձանց իւրեանց
իսկ են օրէնք :

15 Որք ցուցանեն զգործս օրինա-
ցըն գրեալ՝ ի սիրտս իւրեանց՝ վե-
կայութեամբ մեաց իւրեանց , և
յանդիմանել զմիմեանս ՝ի խորհըր-
դոց իւրեանց , կամ եթէ պատաս-
խանի իսկ տալ ,

16 Յաւուրն յորում գատիցի
Աստուած զգաղտնիս մարդկան՝ ըստ
աւետարանիս իմոյ , ՝ի Յեսու
Քրիստոսէ :

17 Այլ եթէ դու Հրէայ ան-
ուանեալ ես , և հեգեալ ես յօ-
րէնսն՝ և պարծիս Աստուած ,

18 Եւ գիտես զկամն նորա , և

է գործեալ . առաջ Հրէային՝ և
յետոյ Հեթանոսին[10] :

10 Փառք և պատիւ և խաղաղու-
թիւն են ամենին վերայ՝ որ բարի
է գործեալ . առաջ Հրէային՝ և
յետոյ Հեթանոսին[11] :

11 Ինչու որ՝ Աստուծոյ մօտ ե-
րեսպաշառութիւն չկայ[12] :

12 Որովհետև՝ որ օրէնքին դուրս
մեղք գործեցին , էլ օրէնքին դուրս
կկորչին . և նորանք՝ որ օրէնքի
տակն (վնեալով) մեղք գործեցին ,
օրէնքովն կդատավին :

13 Պատճառն որ՝ չէ թէ նորանք՝
որ օրէնք լսող են՝ Աստուծոյ ա-
ռաջին արդար են , բայց օրէնք
կատարողներն կարդարանան[13] :

14 Որովհետև հեթանոսներն՝ որ օ-
րէնքն չունին՝ երբոր բնութեամբ
օրէնքի գործքերն անեն , նորանք՝
որ օրէնքն չունին , իրանց անձնե-
րին հետևար հենց իրանք են օրէնք :

15 Որ ցոյց են տալիս թէ օրէն-
քի գործքն նորանց սրտերուն գըր-
ված է՝ որ նորանց միտքն էլ վկա-
յումէ , և նորանց մտածմունքներն
իրար յանդիմանումն , կամ թէ
պատասխան են տալիս ,

16 Յն օրն՝ որ Աստուած մարդ-
կանց ծածուկ բաներըն կըդատաէ[14]
իմ աւետարանիս պէս[15] Յիսուսի
Քրիստոսի ձեռքովը[16] :

17 Այս դու՝ որ Հրէայ անուան-
վածի[17] ես , և օրէնքին վերայ յոյս
ես դնում[18] , և Աստուծով պար-
ծենումես[19] .

18 Եւ նորա կամքըն գիտումես[20] ,

(10) Հռով . գ . 2 : Գործ . ժբ . 47 , 48 : ա Գործ . գ . 17 : (11) ա Գործ . ա . 7 :
(12) բ Օրին . ժ . 17 : բ Մաղ . ժբ . 7 : Ելք . լբ . 19 : Գործ . ժ . 34 : Գաղ .
բ . 6 : Եփես . գ . 9 : Կող . գ . 25 : ա Գործ . ա . 17 : (13) Մատթ . է . 21 : Յակ .
ա . 22 , 23 . 25 : ա Հռով . գ . 7 : (14) Հռով . ժբ . 14 : Մատթ . ԺԸ . 31 : Յովհ .
ժբ . 48 : Հռով . գ . 6 : ա Կորնթ . դ . 5 : Յայտ . ի . 12 : (15) Հռով . ժգ .
25 : ա Տիմ . ա . 11 : բ Տիմ . բ . 8 : (16) Հռով . ի . 22 : Գործ . ժ . 42 : ժբ . 31 :
բ Տիմ . գ . 1 . 8 : ա Գործ . գ . 5 : (17) Մատթ . գ . 9 : Յովհ . բ . 33 : Հռով .
բ . 6 , 7 : բ Կորնթ . ժա . 22 : (18) Մարկ . գ . 11 : Հռով . բ . 4 : (19) Եսայ .
խե . 25 : խբ . 3 : Յովհ . բ . 41 : (20) բ Օրին . գ . 8 : Սաղմ . ճխե . 19 , 20 :

Digitized by Google

ընտրիս զկնան , և խրատեսել ես յօրինացն ·

19 Վ ստակ ես յանձն քո առաջնորդ լինել կուրաց՝ լոյս խաւարելոց ,

20 խրատիչ անզգամաց՝ վարդապետ տղայոց · ունել զկերպարանս գիտութեան և ճշմարտութեան օրինացն ։

21 Իսկ արդ՝ որ ուսուցանես զընկերն , զանձն քո ոչ ուսուցանես · որ քարոզես չգողանալ՝ գողանաս ։

22 Որ ասես չշնալ՝ շնաս · որ գարշիս ի մեհենից՝ զսեղանս կողոպտես ։

23 Որ օրինօքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն զԱստուած անարգես ։

24 Զի անուն Աստուծոյ վասն ձեր հայհոյի ի մէջ հեթանոսաց՝ որպէս և գրեալ է ։

25 Թլփատութիւն օգնէ՝ եթէ զօրէնսն պահիցես · ապա եթէ յանցաւոր օրինացն իցես , թլփատութիւն քո անթլփատութիւն եղև ։

26 Իսկ եթէ անթլփատութիւնն զկրաւունս օրինացն պահիցէ · ոչ ապաքէն անթլփատութիւն նորա ի թլփատութիւն համարեսցի ·

27 Եւ դատիցի՝ որ ի բնէ անթլփատութիւն՝ զօրէնսն կատարելով՝ զքեզ , որ գրովն և թլփատութեամբն յանցաւոր օրինացն իցես ։

28 Զի ոչ եթէ՝ որ յայտնի Հրէայ է , և ոչ որ յայտնի մարմնաւ է՝ թլփատութիւն ·

29 Այլ ծածուկն Հրէայ է , և թլփատութիւն սրտի՝ հոգւով և ոչ գրով , որոյ գովեստն ոչ յմարդկանէ , այլ յԱստուծոյ ։

(31) Փիլիպ · ա · 10 · (32) Պօղոս · ժբ · 14 · խգ · 16 , 17 · 19 · 24 · (33) Հռովմ · բ · 34 · 40 , 41 · (35) Հռովմ · գ · 17 · բ Տիմ · ա · 13 · գ · 5 · (34) Պօղ · ե · 16 , Հայլն · Պօղոս · խգ · 3 , Հայլն · (25) Մաղա · գ · 8 · (36) Ղ Հոր · 17 · (37) բ Հնոփ · ժբ · 14 · Կոչ · ծբ · 5 · Նախ · ղգ · 30 · 28 · (38) Գաղ · ե · 3 · (39) Գաղ · ժ · 34 , 35 · (30) Պօղ · ժբ · 41 , 42 ·

Digitized by Google

Ճառ թլփատութիւն .

29 Ո՞չլ որ ՚ի ծածուկ Հրէայն է , և թլփատութիւն սրտի հոգւով՝ և ոչ գրով . որոյ գովութիւնը ոչ ՚ի մարդկանէ է , այլ յԱստուծոյ :

և ոչ թէ էն ; է թլփատութիւնն՝ որ մարմնով դրբոյն երևութով է[21] .

29 Այլ նա՝ որ ներսեանց ծածուկ Հրեայ է[22] , և սրտի թլփատութիւնն[23] հոգւովն՝ և ոչ թէ գրբոյով[24] . որ նորա գովեստնքն ոչ թէ մարդկանցից է , այլ Աստուածանից[25] :

ԿԻ · Կ

1 Հրեաներին ունելոյն փառքերն և օրինադրութիւնները Աստուածանից . 3 Որ նորանք անհնազ հնազին չէն՝ թէ որ անհն քանկան չեհհատաստցին էլ . 9 Հրեաստանեաներն խոյ անհն բանով ասելի չէին Հրեաներից և հեթանոսներից մեղքի տակն լինելոյ համար : 20 Օրինդի գործերից խոյ անհն մարդին չէ կարօղ արդարանալ Աստուծոյ առաջին , 28 Այլ անհոկ մարդն հաստատով կարգարանայ՝ թէ Հրեայ լինի թէ հեթանոս , 31 Այլ ոչ ով կարօղ չէ խափանել օրինքն . բայց նորան հաստատումն ասին հաստատօղներն :

1 Ի՞նչ ուրեմն՝ Հրէան ինչ աւելի քան ունի , կամ էն թլփատութենիցն ինչ օգուտ է գալիս :

2 Շատ բաներ՝ ամէն կողմանէ . առաջ հնից էն՝ որ Աստուծոյ առաջինորն հաւատացվեցան[1] :

3 Այլ ինչ է , թէ որ անհն քանհան չըհաւատացին[2] անհոկ նորանց անհաստութիւնն Աստուծոյ հաստատքըն կրնթափանցէ . քանհ լինի[3] :

4 Հրաժեմն Ճիշդ Աստուած ճշմարիտ լինի[4] և ամէն մարդ սուտ՝ ինչպէս որ էլ գրված է նրա՛համար , Որ արդար լինիս քո խօսքերուդ , և յաղթես՝ երբոր դատվիս[5] :

5 Այլ թէ որ մեր անիրաւութիւնն Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի երևացնում , էլ ինչ ասենք . միթէ անիրաւ է Աստուած՝ որ բարկութիւնն է թափում :

6 Այ՝ արդյ կերպով եմ ասում՝ .

1 Ի՞նչ արդ՝ զի՞նչ աւելի է Հրէին , կամ զինչ օգուտ ՚ի թլփատութենէ տնաի :

2 Առաջում ինչ ամենայն իրօք . Նախ այն իսկ՝ զի հաւատարիմ են ղեն պատգամքն Աստուծոյ :

3 Ի՞նչ արդ՝ եթէ չէր հաւատացեալ ոմանց՝ միթէ անհաստութիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատան խափանէր . քանհ լինի :

4 Այդ եղիցի Աստուած ճշմարիտ՝ և ամենայն մարդ սուտ . որպէս և գրեալ է . Արդարս արդար եղիցիս ՚ի բանս քո , և յաղթեսցես ՚ի դասել քեզ :

5 Ի՞նչ արդ՝ եթէ ապիրատութիւն մեր զԱստուծոյ արդարութիւն յանդիման կացուցանէ՝ զինչ ասեմք . միթէ անիրաւ ինչ է Աստուած՝ որ ածէ զբարկութիւն .

6 Ոչ մարդկութեան ասեմ , քանզի

(31) Ասդն . գ . 9 : Հռվհ . ը . 39 : Հռվմ . բ . 8 , 7 : Գաղ . գ . 15 : Հայտ . բ . 9 : (32) = Պետր . գ . 4 : (33) Կող . բ . 11 : Փիլիպ . գ . 3 : (34) Հռվմ . է . 6 : բ Կորնթ . գ . 6 : (35) = Կորնթ . գ . 5 : բ Կորնթ . ժ . 18 : = Գաղ . բ . 4 : (1) Բ Օրին . գ . 7 , 8 : Ասմ . ճաթ . 19 , 26 : Հռվմ . բ . 18 : Բ . 4 : (2) Հռվմ . ժ . 16 : Ներ . գ . 2 : (3) Գաղ . իդ . 19 : Հռվմ . Բ . 6 : ժա . 20 : բ Տիմ . ը . 13 : Հռբ . ի . 8 : (4) Հռվհ . գ . 33 : (5) Սադմ . կը . 6 : Ամգ . 11 : (6) Ասմ . ծա . 4 : (7) Հռվմ . ը . 19 : Գաղ . գ . 15 :

Digitized by Google

չիցի . ապա թէ ոչ՝ պիտիդ դատի Աստուած զաշխարհ :

7 Այլ եթէ ճշմարտութիւնն Աստուծոյ յիմար առնելոյ ինձ ստութեանն առաւելեալ ի փառս նորա , ընդ և ես իբրև զմեղաւոր դատիմ :

8 Եւ կամ թէ՝ որպէս հայհոյիմք , և որպէս ասեն զմեզ ոմանք ասել . Թէ արասցուք զչար՝ զի եկեսցէ բարի . որոց դատաստանքն յիրաւի են :

9 Եւ արդ՝ ի՞նչ իւիք առաւել իցեմք . ապաքէն և ոչ իւիք . քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիր եղեալ ընդ հրեից և հեթանոսաց՝ ամենեսեան ընդ մեղաց լինելոյ :

10 Որպէս և գրեալ է . Թէ Ոչ ոք է արդար՝ և ոչ մի .

11 Եւ ոչ գոյ որ իմանայ , և ոչ ոք է՝ որ խնդրէ զԱստուած :

12 Ամենեքեան խոտորեցան , ՚ի միասին և անպիտանացան ոչ ոք է՝ որ առնէ զբարերարութիւն , և ոչ ոք է մինչև ՚ի մի :

13 Գերեզման բաց է կոկորդ նոցա , լեզուաք իւրեանց նենգաւորք եղեն . թոյնք իժից ՚ի ներքոյ շրթանց նոցա :

14 Որոց բերանք անիծից և դառնութեամբ լի են :

15 Երագ են ոտք նոցա հեղուլ զարիւն :

16 Խնդումն և թշուառութիւն ՚ի ճանապարհս նոցա .

17 Եւ զճանապարհն խաղաղութեան ոչ ծանեան :

18 Ոչ է երկիւղ Աստուծոյ առաջի աչաց նոցա :

քանզ լեցի . ապա թէ չէ՝ Աստուած ինչպէս կըդատաէ աշխարհքըս՝ :

7 Ինչու որ՝ եթէ Աստուծոյ ճըշմարտութիւնն իմ ստութենովս աւելացաւ նորա փառքին համար , էլ ինչի՞ ես մեղաւորի պէս կըդատավիմ :

8 Եւ կամ թէ՝ ինչպէս որ մենք հայհոյվումենք և ինչպէս որ մին քահանան ասումն մեզ համար՝ որ առացինք , թէ չար գործենք՝ որ բարին գայ[9] . որ նորանց գատաստանըն աւղորդ է :

9 Եւ հիմի՞կ ինչ բանով աւելի ենք . իրաւի որ՝ իսկի մին բանով չէ . պատճառն որ՝ առաջ մեղադրեցինք Հրէաներին և հեթանոսներին՝ որ ամենքն մեղքի տակն են[10] :

10 Ինչպէս որ էլ գրված է , Թէ Արդար չըկայ՝ իսկի մինն էլ չէ[11] :

11 Եւ ոչ ով էըկայ՝ որ իմանայ , և ոչ ով չըկայ՝ որ Աստուծոյն խընդրէ :

12 Ամենքն ճանապարհիցն դուրս գնացին՝ և անպիտան էլան . ոչ ով չըկայ՝ որ քաղցրութիւն անէ , ոչ ով էըկայ մինչև մինն էլ չըկայ :

13 Նորանց կոկորդն (պողպէն) բաց գերեզման է , և իրանց լեզուներն խաբեբայութիւն են անում[12] . (իժ) օձերի թոյնն նորանց պռօշներուն տակն է[13] :

14 Նորանց բերանն անէծքով և դառնութենով լիքն է[14] :

15 Նորանց ոտներն շուտագնաց են արիւն թափելոյ համար[15] :

16 Կորուստ և խեղճութիւն է նորանց ճանապարհներումն :

17 Եւ խաղաղութեան ճանապարհըն չըճանաչեցին :

18 Աստուծոյ վախն նորանց աչքերի առաջին չէ[16] :

(6) Ծննդ . ԺԸ . 25 : (7) Ա . Գ . 3 : ԼԱ . 17 : (9) Հռով . Ե . 20 : Գ . 1 . 15 : (10) Ա . Գր . 23 : Ղուկ . Գ . 22 : (11) Սաղմ . ԺԴ . 1 , 2 . 3 : ՃԾ . 1 : (12) Սաղմ . Ե . 9 : Երեմ . Ե . 16 : (13) Սաղմ . ՃԹ . 3 : (15) Սաղմ . Ժ . 7 : (15) Ա . Թագ . Ա . 16 , Նոյ . ՃԲ . 7 , 8 : (16) Սաղմ . ԼՋ . 1 :

Digitized by Google

19 Այլ գիտեմք՝ որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն՝ այնոցիկ՝ որ ընդ օրինօքն են ասեն . զի ամենայն բերան խցցի , և դատապարտ լիցի ամենայն աշխարհ Աստուծոյ :

20 Օ՛ի ի գործոց օրինաց ոչ արդարացի ամենայն մարմին առաջի նորա . քանզի օրինօքն է գիտութիւն մեղաց :

21 Այլ արդ՝ առանց օրինացն իսկ արդարութիւն Աստուծոյ յայտնեալ է՝ վկայեալ յօրինաց անտի՝ և ի մարգարէից :

22 Արդարութիւնն Աստուծոյ ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն հաւատացեալս . և ոչինչ է խտիր :

23 Քանզի ամենեքեան մեղան . և նուազեալ են ի փառաց անտի Աստուծոյ :

24 Եւ արդարանան ձրի նորին շնորհօք ի ձեւն փրկութեան որ ի Քրիստոս Յիսուս .

25 Զոր յառաջն եհ Աստուած ի քաւութիւն ի ձեռն հաւատոց արեամբն նորա , ի հանդէս արդարութեան նորա վասն թողութեան յառաջագոյն մեղացն գործելոց :

26 ի ներելն Աստուծոյ՝ ի հանդէս արդարութեան նորա ի ժամ

19 Այժ գիտեմք՝ թէ ամէն ինչ որ օրէնքն ասէ՝ նոցանց է ասէ՝ որ օրէնքի տակն են[17] . որ ամէն բերան խըփվի[18] , և ամէն աշխարհք Աստուծոյ առաջին դատապարտեալ լինի[19] :

20 Պատճառն որ՝ օրէնքի գործքերիցն իսկի մին մարմին չի արդարանալ նորա առաջին[20] . ինչու որ՝ օրէնքովն մեղքի գիտութիւն է լինում[21] :

21 Այլ հիմիկ՝ հենց առանց օրէնքին Աստուծոյ արդարութիւն յայտնըված է[22] էն որ օրէնքիցն[23] և մարգարէներիցն վկայված է[24] :

22 Պատճառն որ՝ Աստուծոյ արդարութիւնն Յիսուսի Քրիստոսի հաւատքիցն էն ամէնին վերայ է գալիս՝ որ հաւատում են[25] . և խակի ջոկութիւն չըկայ[26] :

23 Զըրահամար որ՝ ամէնքն մեղանչեցին և Աստուծոյ փառքէն պակասվեցան[27] :

24 Եւ ձրի (ճափա) արդարանում նորա շնորհքովն[28] էն փըրկութեան ձեռովն՝ որ Յիսուս Քրիստոսումն էլաւ[29] :

25 Որ Աստուած նորան առաջ դրաւ՝ քաւութիւն լինելոյ[30] համար նորա արիւնովն հաւատքի ձեռավրն[31] . որ իրան արդարութիւնըն ցոյց տայ՝ էն առաջուց գործված մեղքերի[32] թողութեան համար[33] :

26 Երբոր Աստուած ներում՝ որ իրան արդարութիւնըն երևացնէ էս

(17) Յովհ . ժ . 34 : ժե . 25 : (18) Յոբ . ե . 16 : Ովս . ին . 13 : Նովհ . ժգ . 63 : Ածով . ա . 20 : բ . 1 : (19) Ա Կոր . 9 : Ա Տայր . 23 : Ածով . բ . 2 : (20) Ովս . ինգ . 2 : Կոբ . ժգ . 39 : Կող . բ . 16 : գ . 11 : Նփես . բ . 8 , 9 : Տիմ . գ . 5 : (21) Ածով . ե . 7 : (22) Կոբ . ժե . 11 : Ածով . ա . 17 : Փիլիպ . գ . 9 : Նիր . ժա . ե , Համբ : (23) Յովհ . ե . 46 : Կոբ . իգ . 22 : (24) Ածով . ա . 2 : ա Պետր . ա . 10 : (25) Ածով . գ : (26) Ածով . ժ . 12 : Կող . գ . 28 : Գղ . գ . 11 : (27) Ա Կոր . 9 : Ածով . ժա . 32 : Կող . գ . 22 : (28) Ածով . գ . 16 : Նփես . բ . 8 : Տիմ . գ . 5 . 7 : (29) Մատթ . ի . 28 : Նփես . ա . 7 : Գղ . ա . 14 . ա Տիմ . բ . 6 : Նիր . ի . 13 : ա Պետր . ա . 18 , 19 : (30) Ա Կոր . ժգ . 15 : ա Յովհ . բ . 2 : գ . 10 : (31) Գղ . ա . 26 : (32) Կոբ . ժե . 30 : Նիր . ի . 15 : (33) Կոբ . ժգ . 38 , 39 : ա Տիմ . ա . 15 :

Digitized by Google

մանակի յայսմիկ . զի եզեքիէլ նա արդար , և արդարացուսցէ զայն՝ որ ի հաւատացն Յիսուսի ։

27 Իսկ արդ՝ ո՛ւր են պարծանքն . արգելեան . յորո՞ց օրինաց , ի գործոց անտի . ո՛չ , այլ ի հաւատացն օրինաց ։

28 Վասնզի համարիմք հաւատովք արդարանալ մարդոյ առանց գործոց օրինաց ։

29 Եթէ Հրէից միայն իցէ Աստուած՝ և հեթանոսաց ո՛չ . այո՛ և հեթանոսաց ։

30 Զի եթէ մի է Աստուած՝ որ արդարացուցանէ զթլփատութիւնն ի հաւատոց , ապա և զանթլփատութիւնն նովին հաւատովք ։

31 Արդ՝ զօրենսն ինչ խափանեմք հաւատովքն . քա՛ւ լիցի . այլ զօրենսն հաստատեմք ։

ժամանակումն . որ ինքն արդար լինի , և արդարացնէ նորան՝ որ ՅԻսուսի Քրիստոսի հաւատքին է .

27 Արեմն հիմիկ ո՛ւտեղ մնաց պարծանքն . խափանվեցաւ . որ օրէնքով . միթէ գործքերո՞ւ օրէնքո՞վըն . չէ՛ , այլ հաւատքի օրէնքո՞վըն[34] ։

28 Պատճառն որ՝ համարումենք , որ մարդն հաւատքով արդարանումէ առանց օրէնքի գործքերո՞ւն[35] ։

29 Ա՞իթէ Աստուած մենակ Հրէանե՞րուն է՝ և հեթանոսներո՞ւն չէ՞. հա՛ հեթանոսներուն էլ է ։

30 Պատճառն որ՝ մին Աստուած է՝ որ թլփատութիւնըն հաւատքի՞ն արդարացնումէ՝ և ապա անթլփատութիւնըն էլ հենց էն հաւատքո՞վըն[36] ։

31 Ա՞պա միթէ օրէնքըն խափանումե՞նք հաւատքո՞վ . քա՛ւ լիցի . բայց օրէնքըն հաստատումենք ։

ԳԼ · Դ

1 Աբրահամի հաւատքն արդարութիւն համարվեցաւ նորան . 10 Իրան անթլփատութեան ժամանակումն ։ 13 Ինչն և իրան զաւակին մեծակ հաւատքի արդարութիւնին ասելովքն առին ։ 16 Աբրահամ ամէն հաւատացողներին հայրն է ։ 24 Մեր հաւատքն էլ մեզ արդարութիւն պիտի համարվի ։

1 Իսկ արդ՝ զի՞նչ ասիցեմք ըզգտանել Աբրահամու նահապետին մերոյ ըստ մարմնոյ ։

2 Զի եթէ Աբրահամու գործովք էր արդարացեալ՝ ունել ուր նէր պարծանս՝ այլ ո՛չ առ Աստուած ։

3 Իսկ զի՞նչ ասիցէ գիր . Հաւատաց Աբրահամ Աստուծո՝ և համարեցաւ նմա յարդարութիւն .

1 Ա՞պա ի՞նչ ասենք՝ էն որ մեր նահապետ Աբրահամն գտաւ մարմնոյ կողմանէ[1] ։

2 Ինչու որ՝ եթէ Աբրահամն գործքերովն արդարացած լինէր՝ իրաւի որ պարծենալոյ պատճառ ունէր[2] . բայց չէ թէ Աստուծոյ առաջին ։

3 Ինչ գիրքն ի՞նչ է ասում . Աբրահամն հաւատաց Աստուծոյն , և արդարութիւն համարվեցաւ նորան[3] ։

(34) Հռով . բ . 17 . 23 : գ . 2 : ա Կորնթ . ա . 29 . 31 : Կգէս . բ . 9 : (35) Գործք . ժգ . 38 , 39 : Կ՚ես . 20—22 : Հռով . ը . 3 : Գաղ . բ . 16 : (36) Հռով . ժ . 12 , 13 : Գաղ . դ . 6 . 20 . 26 : (1) Ընտ . ծա . 2 : Մատթ . գ . 9 : Հովհ . ը . 33 . 39 : բ Կորնթ . ժա . 22 : (2) Հռով . դ . 20 . 27 , 28 : (3) Ընտնէ . ժե . 6 : Գաղ . գ . 20 : Յակ . բ . 23 :

Digitized by Google

4 Ահաւասիկ՝ որ գործիցէն, ոչ համարին վարձքն ըստ շնորհից՝ այլ ըստ պարտեաց :

5 Իսկ այնմ՝ որ ոչն գործիցէ՝ բայց հաւատայցէ յն՝ որ արդարացուցանէ զամբարիշտան, համարին հաւատք նորա յարդարութիւն :

6 Իւրպէս և Դաւիթ ասէ զերանութիւն մարդոյ՝ որում Աստուած համարի արդարութիւն առանց գործոց :

7 Երանի որոց թողան անօրէնութիւնք և որոց ծածկեցան մեղք իւրեանց :

8 Երանելոյ է այր՝ որում ոչ համարեցի Տէր զմեղս նորա :

9 Արդ՝ երանութիւնս այս ՚ի վերայ թլփատութեա՞ն է, եթէ ՚ի վերայ առիլփատութեան . քանզի ասեմք՝ եթէ համարեցան Աբրահամու հաւատքն յարդարութիւն :

10 Արդ զիա՞րդ համարեցան . միթէ դեռ ՚ի թլփատութեա՞ն էր՝ եթէ յառիլփատութեան . ոչ ՚ի թլփատութեան, այլ յառիլփատութեան :

11 Եւ նշանակ առ զթլփատութիւնն, կնիք արդարութեան հաւատոցն՝ որ յառիլփատութեանէ անաի :

12 Այլ եղիցի նա հայր ամենայն հաւատացելոց, որ յառիլփատութենէ պանծ իցեն, առ ՚ի համարեալ և նոցա արդարութիւն . և հայր թլփատութեան՝ որոց ոչ ՚ի թլփատութենէ անաի և եթ այլև որոց երթայցեն ընդ հետս առիլփատութեան հաւատոց հօր մերոյ Աբրահամու :

13 Այլ ոչ եթէ օրինացն են առաքեալ Աբրահամու՝ և զաւակի նո-

4 Հայց նորան՝ որ գործէ է առնում . վարձքն չեն համարվում շնորհքի տեղ, այլ պարտքի տեղ՝ :

5 Հայց նորան՝ որ գործք չունէ, բայց հաւատայ նորան՝ որ արդարացնում է անաստուածներին, նորա հաւատքն համարվում արդարութեան տեղ՝ :

6 Ինչպէս որ Դաւիթն էլ երանելի է պատմում են մարդոյն՝ որ Աստուած նորան արդարութիւն է համարում առանց գործքների :

7 Երանի՝ նորանց՝ որ նորանց անօրէնութիւնները թողվեան, և նորանց մեղքերն ծածկվեցան՝ :

8 Երանի է են մարդի՝ որ նորան Տէրն չի համարիլ նորա մեղքերն :

9 Այսպէս էս երանութիւնս միթէ թլփատութեան վերայ է՝ կամ թէ անթլփատութեան վերայ . ինչպէս՝ ասում ենք՝ թէ Աբրահամի հաւատքն արդարութիւն համարվեցաւ (նորա) :

10 Այսպէս ի՞նչպէս համարվեցաւ . երբոր թլփատութեան մէջ՝ թէ դեռ որ անթլփատութեան էր, ոչ թէ թլփատութեան՝ բայց անթլփատութեան ժամանակում :

11 Եւ թլփատութիւնն նշանի տեղ առաւ՝ որ էն հաւատքի արդարութեան կնիք (ճշմարիտ) լինի՝ որ անթլփատութեան ունէր՝ :

12 Որ նա հայր լինի էն ամէն հաւատացեալներին՝ որ անթլփատութենից են՝ որ նորանց էլ համարվի արդարութիւնն . և էլ թլփատութեան հայր՝ էչ թէ միայն նորանց՝ որ թլփատութենից են, բայց նորանց էլ՝ որ էն հաւատքի ճանապարհումն են գնում, որ մեր հայր Աբրահամ անթլփատութեան ունէր՝ :

13 Պատճառն որ՝ ոչ թէ օրէնքովն էլան Աբրահամին և նորա

(1) Հռոմ . ժա . 6 : (5) Հին . խդ . 3 : (6) Սաղ . լբ . 1, 2 : (7) Նչ . ժէ . 10 : (8) Ղեւ . ժբ . 9 : Սայր . 16 : Գաղ . գ . 7 :

Digitized by Google

բաս ժառանգ լինել աշխարհի , այլ ի հաւատոցն արդարութենէ ։

14 Զի եթէ որք յօրինացն են , ժառանգ իցեն . ապա ընդունայն են հաւատքն՝ և գաւառակ աւետիքն ։

15 Վասնզի օրէնքն զայրկութիւն գործեն . բայց ուր ոչ են օրէնք՝ և ոչ յանցանք ինչ ։

16 Վասն այնորիկ ի հաւատոց անտի , զի ըստ շնորհացն իցէ . առ ի լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամենայն զաւակին . ոչ այնմ միայն՝ որ յօրինաց անտի , այլ և այնմ՝ որ ի հաւատոցն Աբրահամու , որ է հայր ամենեցուն ։

17 Որպէս և գրեալ է , թէ Հայր ազգաց բազմաց արարից զքեզ առաջի Աստուծոյ . որում հաւատաց՝ եթէ կենդանեաւն առնէ զմեռեալս , և կոչէ զգոյացն իբրեւ զոչս ։

18 Որ յանյոյս յուսով հաւատաց լինել նմա հայր ազգաց բազմաց . որպէս և ասացաւն , թէ Այնպէս եղիցի զաւակ քո ։

19 Եւ նա ոչ երկմտեաց ի հաւատոցն . թէպէտ և հայեցաւ ի մարմին իւր տնեալհեալ իբրեւ ի մեռեալ . քանզի զհարիւրամեայնիւք ամբեաւ էր . և ի մեռելութիւն արգանդին Սառայի ։

20 Ոչ ևս յաւելեաց ի հաւատոյ ոչ երկմտեաց անհաւատութեամբ . այլ զօրացաւ հաւատովք , եւ փառս ետ Աստուծոյ ։

21 Եւ հաստատեցաւ ի միտս իւր , զաւակին էն աւետիքն որ պէտքի ժառանգ լինին , բայց հաւատոյ արդարութենէն ։

14 Զինչու որ՝ եթէ նոքանք՝ որ օրէնքէն են , ժառանգ լինելին՝ ապա հաւատքն ունայն էր՝ և աւետիքն դատարկ[10] ։

15 Զատնեան որ՝ օրէնքն բարկութիւն է գործում . բայց որ տեղ որ օրէնք չկայ՝ հնուսող էլ օրէնքի դէմ մեղք չըկայ[11] ։

16 Վրա համար հաւատքէն է՝ որ շնորհքովն լինի[12] . որ աւետիքն հաստատ լինի ամէն զաւակին հատմար[13] . ոչ թէ միայն նորա համար՝ որ օրէնքէն է , բայց էլ նորա համար՝ որ Աբրահամի հաւատքէն է , որ նա մեր ամենիս հայրն է[14] ։

17 Ինչպէս որ էլ գրված է , թէ Հաւա ազգերի հայր կանիմ քեզ՝ Աստուծոյ առաջին[15] . որ նա հաւատաց նորան՝ թէ մեռելներն կենդանի է անում[16] և չըլինողը կանչում[17] ։

18 Որ ընդ յուսալու բանի մէջն հաւատաց՝ որ նա շատ ազգերի հայր լինի . ինչպէս որ էլ ասվեցաւ՝ թէ Այնպէս զաւակ լինի քո[18] ։

19 Եւ նա չերկմտեցաւ հաւատքէն , թէ և իրան մարմինը այնուհետև մեռածի պէս տեսաւ[19] . ինչու որ հարիւր տարեկանի չափ էր , և Սառայի փորըն էլ մեռած ։

20 Ինչու Աստուծոյ աւետիքին հատմար չերկմտեցաւ անհաւատութեամբ , (և) Աստուծոյ փառք տուաւ ։

21 Եւ իրան մտքումն հաստատ դը-

(9) Ծննդ . ժե . 4 , Եսայի . գլ . գ . 28 : (10) Գաղ . գ . 18 : (11) Հռոմ . գ . 20 : ե . 13 . 20 : է . 8 . 10 , 11 : ա Կորնթ . ժե . 56 : բ Կորնթ . գ . 7 . 9 : Գաղ . գ . 10 . 19 : ա Տիմ . գ . 5 : (12) Հռոմ . գ . 24 : (13) Գաղ . գ . 29 : (14) Նոյ . ծա . 2 : Հռոմ . բ . 8 : (15) Ծննդ . ժե . 5 . (16) Հռոմ . ը . 11 : Եփես . բ . 1 . 5 : (17) Հռոմ . բ . 25 : ա Կորնթ . ա . 28 : ա Պետ . բ . 10 : (18) Ծննդ . ժե . 5 : (19) Ծննդ . ժե . 17 : ժը . 11 : Եբր . ժա . 11 , 12 ։

Digitized by Google

եթէ որ խոստացաւն՝ կարօղ է առնել :

22 Վասն որոյ համարեցաւ նմա յարդարութիւն :

23 Ո՛չ զի գրեցաւն , ո՛չ եթէ վասն նորա միայն՝ եթէ համարեցաւ նմա ·

24 Այլ և վասն մեր՝ որոց համարիլոց է · որք հաւատամք յոյն՝ որ յարոյցն զՅիսուս զՏէր մեր ի մեռելոց ·

25 Որ մատնեցաւ վասն յանցանաց մերոց , և յարեաւ վասն ըզմեզ արդարացուցանելոյ :

1 Արդարացեալք ի հաւատոց անթի , խաղաղութիւն կալցուք առ Աստուած ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսէ ·

2 Որով և զընծայութիւն ընկալաք հաւատովք ի շնորհս յայսոսիկ յորում կայք , և պարծիմք յուսով փառացն Աստուծոյ :

3 Եւ ո՛չ այսչափ միայն , այլ և պարծիմք ևս ի նեղութիւնս մեր ·

22 Նոյնհամար՝ արդարութիւն համարվեցաւ նորան :

23 Այլ էն՝ որ գրվեցաւ , ո՛չ թէ մենակ նորա համար է՝ թէ նորան համարվեցաւ արդարութիւն[24] :

24 Այլ մեզ համար էլ՝ որ մեզ պիտի համարվի · որ մենք հաւատումենք նորան՝ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին յարոյց մեռելներից[25] :

25 Որ նա մատնվեցաւ մեր մեղաց համար[26] · և յարութիւն առաւ մեզ արդարացնելոյ համար[27] :

ԿԱ · Ն

1 Արդ՝ որ հաւատքովն կարդարանանք , Աստուծոյ հետ խաղաղութիւն կունենանք Տէրմէ մեր Յիսուսէ Քրիստոսէ · 2 Նա Աստուծոյ փառաց յուսովն պարծենումենք , 3 Նա թէ նրբոր մենք մեղաւոր կինք , Քրիստոսի արիւնովն յարդարացանք , 10 Նա թէ որ թշնամի կինք , Աստուծոյ հետ հաշտվեցանք նորա Որդոյ մահովն՝ որքան աւելի պիտի ապրինք նորա կեանքովն : 12 Ինչպէս որ մեղքն Ադամի մէնաւն մտան աշխարհս , 17 Նոպես եղ շնորհքն և արդարութիւնն և կեանքն Յիսուս Քրիստոսի մէնաւովն ամէն մարդկանց վերայ աւելացաւ · 20 Մեղքն որ աւելի եղաւ աշխարհումն՝ եղ աւելի շատացաւ շնորհքն :

1 Արդարեմն մենք՝ որ հաւատքովն արդարացած ենք[1] , Աստուծոյ հետ խաղաղութիւն ունենանք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի մէնաւովն[2] :

2 Որ նորանով էլ ընդունեցինք հաւատքով մտնելն էս շնորհքիս մէջ՝ որ նորանում կացած ենք[3] , և Աստուծոյ փառաց յուսովն պարծենումենք[4] :

3 Եւ ո՛չ թէ մենակ էս չափ , բայց մեր նեղութիւններին համար

(20) Պաղ . Ժմե . 3 : Ղուկ . ա . 37 . 45 : Նբր . ժա . 19 : (21) Հռով . ժե . 4 , ա Կորնթ . ժ . 11 : (22) Գործ . բ . 24 : ժգ . 30 : (23) Նոյ . ծգ . 5 , 6 : Հռով . գ . 25 : ե . 6 : ը . 22 : բ Կորնթ . ե . 21 : Գաղ . ա . 4 : ա Պետր . բ . 24 : գ . 18 : Նբր . ի . 28 : (24) ա Կորնթ . ժե . 17 : ա Պետր . ա . 21 : (1) Նոյ . լբ . 17 : Ելհ . ժգ . 32 : Հռով . գ . 28 . 30 : (2) Եփես . բ . 14 : Կող . ա . 20 : (3) Ելհ . ժ . 9 : ժդ . 6 : Եփես . բ . 18 : գ . 12 : Նբր . ժ . 19 : (4) ա Կորնթ . ժե . 1 : (5) Նբր . գ . 6 :

Digitized by Google

քանզի գիտեմք , եթէ նեղութիւնք զհամբերութիւն գործեն ,

4 համբերութիւն՝ զհանդէս , հանդէս՝ զյոյս .

5 Յոյս ոչ երբեք ամաչեցուցանէ . զի սէրն Աստուծոյ սփռեալ է ի սիրտս մեր , ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ՝ որ տեսաւ մեզ :

6 Օ՛ի մինչդեռ տակաւին էաք՝ Քրիստոս վասն մեր ի ժամանակի ի վերայ ամբարշտաց մեռաւ :

7 Օ՛ի վասն արդարոյ հազիւ ոք թէ մեռանիցի . այլ վասն բարւոյ թերևս համարձակիցի ոք մեռանել :

8 Յայտնեաց Աստուած զսէրն իւր ի մեզ , զի մինչդեռ մեղաւորքն էաք ,

9 Քրիստոս վասն մեր մեռաւ . ոչ քան ևս առաւել յարդարանալս մերում այժմիկ արեամբն նորա՝ ապրեսցուք նովաւ ի բարկութենէ անտի :

10 Օ՛ի եթէ մինչ թշնամիքն էաք՝ հաշտեցաք ընդ Աստուծոյ մահուամբ Որդւոյ նորա , ոչ քան ևս առաւել ի հաշտեալս մերում՝ ապրեսցուք կենօքն նորա :

11 Եւ ոչ այսչափ միայն , այլև պարծիմք ևս յԱստուած ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , որով և զհաշտութիւնն խակ ընկալաք :

12 Օ՛ի որպէս ի միոջէ մարդոյ մեղք յաշխարհ մտին՝ և ի մեղաց էլ պատճէնութիւնք . ինչեա որ՝ դիտասցուք , զի նեղութիւնքն համբերութիւն են գործեալ :

4 Համբերութիւնն՝ վարժութիւն , վարժութիւնն՝ յոյս :

5 Յոյսն իսկի մին ժամանակ չէ ամաչեցուցեալ . պատճառն՝ զի Աստուծոյ սէրն փռված է մեր սրտերի մէջ Հոգւով Սրբով՝ որ տրվված մեզ :

6 Ինչեա որ՝ երբոր մենք դեռ տակաւ էինք՝ Քրիստոս մեզ համար իրան ժամանակում , ամբարիշտներին վերայ մեռաւ :

7 Գուցէ դժուար կըլինի՝ որ մին արդարի համար մինն մեռնի . բայց մին բարի մարդոյ համար կըլինի , որ մինն համարձակվի մեռնիլ :

8 Աստուած իրան սէրը մեզ վերայ յայտնեց , որ երբոր մենք դեռ մեղաւոր էինք :

9 Քրիստոս մեզ համար մեռաւ . ապա ո՛րքան աւելի հիմիկ՝ որ արդարացանք նորա արիւնովն՝ կըփրկվինք նորանով էն բարկութենից :

10 Պատճառն որ՝ եթէ դեռ որ թշնամի էինք , Աստուծոյ հետ հաշտվեցանք նորա Որդոյ մահովն՝ ո՛րքան աւելի էլ՝ որ հաշտված ենք , կապրինք նորա կենաքովն :

11 Եւ ոչ թէ մենակ էս չափ , բայց Աստուծով էլ պարծենումնք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնովն , որ հենց նորանով հիմիկ հաշտութիւնը ընդունեցինք :

12 Պատճառն որ՝ ինչպէս որ մին մարդոյ ձեռովն մեղքն մտաւ աշ-

(6) Պսաք . ե . 11 , 12 : Գործ . ե . 41 : բ Կորնթ . ժբ . 10 : Փիլիպ . բ . 17 : Կող . ա . 2 . 12 : ա Պետր . գ . 18 : (7) Յով . ա . 3 : (8) Յով . ա . 12 : (9) Փիլիպ . ա . 20 : (10) բ Կորնթ . ա . 22 : Գաղ . դ . 6 : Եփես . ա . 13 , 14 : (11) Ա՛այր . 8 , 9 : Հռոմ . գ . 25 : (12) Յովհ . ժբ . 13 : ա Պետր . գ . 18 : ա Յովհ . գ . 16 : դ . 9 , 10 : (13) Հռոմ . գ . 25 : Եփես . բ . 13 : Եբր . թ . 14 : ա Յովհ . ա . 7 : (15) Հռոմ . ա . 18 : ա Թես . ա . 10 : (15) Հռոմ . ը . 32 : (16) բ Կորնթ . ե . 18 , 19 : Եփես . բ . 16 : Կող . ա . 20 , 21 : (17) Յովհ . է . 36 : ԺԹ . 19 : բ Կորնթ . գ . 10 , 11 : (18) Հռոմ . բ . 17 : գ . 29 , 36 : Գաղ . գ . 8 :

Digitized by Google

անոի մահ · և այնպէս յանիծոյն մարդոյ ասրաւեցաւ մահ որով աննենքին մեղան ։

13 Մինչև ի հանգի մինչև յօրէնսն մեղք էին յաշխարհի · բայց մեղք ոչ համարին , ուր օրէնք ոչ իցեն ։

14 Այլ թագաւորեաց մահ Ադամայ մինչև զՄովսէս՝ և ի վերայ չմեղուցելոցն ըստ նմանու թեան յանցաւածոցն Ադամայ · որ է օրինակ հանդերձելոյն ։

15 Այլ ոչ որպէս յանցանքն՝ նոյնպէս և շնորհքն · զի եթէ մերոյն յանցանօք բազումք մեռան՝ առաւել շնորհքն Աստուծոյ և պարգևքն՝ շնորհօք միոյն մարդոյ Յիսուսի Քրիստոսի ի բազումս առաւելեալ ։

16 Եւ ոչ որպէս ի միոջէ յանցուցելոյն պարգևքս · զի դատաստանն ի միոջէ անցուածոյ անտի ի դատապարտութիւն · այլ շնորհքն ի բազմաց յանցուածոցն յարդարութիւն ։

17 Զի եթէ ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց միովն , որչափ և առաւել՝ որք պատուելութիւն շնորհացն և պարգևացն արդարութեանն առնուցուն , կեցնեսցեն ի միոյն Յիսուսէ Քրիստոսէ ։

18 Այսպէս ուրեմն՝ որպէս միոյն յանցանօք յամենայն մարդիկ դատապարտութիւն , նոյնպէս և միոյն արդարութեամբ՝ յամենայն մարդիկ արդարութիւն կենաց ։

19 Զի որպէս անհնազանդութեամբ միոյն մարդոյ՝ մեղաւորք բազումք եղեն , նոյնպէս և հնազանդութեամբ միոյ արդարք բազումք լինիցին ։

20 Օրէնքն ընդ այսմ մտին , զի յաւելցի յանցանքն · և ուր յաւելցի մեղք , անդ առաւել եւս շնորհքն ։

21 Զի որպէս թագաւորեաց մեղք ի մահ , նոյնպէս և շնորհքն թագաւորեսցեն արդարութեամբ ի կեանս յաւիտենից Յիսուսիւ Քրիստոսիւ Տեառն մերոյ ։

6 1 Զի՞ զայս ասիցուք · եթէ կացցուք ի մեղս , զի շնորհքն առաւելցի ։

2 Մի եղիցի · որ մեռաք մեղաց՝ զիա՞րդ կարասցուք ի նոսա կենդանի լինել ։

3 Կամ ո՞չ գիտէք , զի որ մկրտեցաք ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի մահ նորա մկրտեցաք ։

4 Թաղեալ եղեմք ընդ նմա մկրտութեամբն ի մահ , զի որպէս յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց փառօքն Հաւր , նոյնպէս և մեք ի նորոգութեան կենաց գնասցուք ։

5 Զի եթէ նմանեալ եղեմք նմա մահուամբ նորա , այլ և յարութեան նմանեսցուք ։

6 Գիտասցուք զայս , զի հին մարդն մեր նմա խաչեցաւ , զի ապականեսցի մարմին մեղաց , մի ևս ծառայեսցուք մեղաց ։

7 Զի որ մեռաւ՝ արդարացաւ ի մեղաց ։

8 Եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի՝ հաւատամք , զի ընդ նմա կեցցուք ։

9 Գիտեմք , զի Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց՝ ոչ եւս մեռանի , մահ ոչ եւս տիրէ նմա ։

10 Զի զոր մեռաւ՝ մեռաւ մեղաց միով , և զոր կենդանի՝ կենդանի Աստուծոյ ։

11 Նոյնպէս և դուք համարեցարուք զանձինս ձեր մեռեալս մեղաց , կենդանիս Աստուծոյ ի Քրիստոս Յիսուս Տեառն մերում ։

12 Մի տիրեսցէ մեղք մարմնոյ մահկանացուի ձերում , զի հնազանդիցէք ցանկութեանցն նորա ։

13 Մի մատուցանէք զանդամս ձեր մեղաց՝ սպառազինս անիրաւութեան , այլ մատուցէք զանձինս ձեր Աստուծոյ՝ իբրև կենդանիս ի մեռելոց , և զանդամս ձեր՝ սպառազինս արդարութեան Աստուծոյ ։

14 Զի մեղք ձեզ ոչ տիրեսցեն · զի ոչ էք ընդ օրէնս , այլ ընդ շնորհս ։

15 Զի՞ եթէ մեղանչեսցուք , զի ոչ եմք ընդ օրէնս , այլ ընդ շնորհս՝ մի եղիցի ։

16 Ոչ գիտէք , զի որում մատուցանէք զանձինս ձեր ծառայս ի հնազանդութիւն , ծառայք էք նորա , որում հնազանդիք , կամ մեղաց ի մահ , կամ հնազանդութեան ի արդարութիւն ։

17 Շնորհակալ եղիցի Աստուծոյ , զի էիք ծառայք մեղաց , այլ հնազանդեցարուք սրտիւ ի կերպարանս ուսուցման , յորում մատնեցարուք ։

18 Ազատեալ եղեալ ի մեղաց՝ ծառայեցարուք արդարութեան ։

19 Մարդկայնի ինչ ասեմ վասն տկարութեան մարմնոյ ձերոյ · որպէս մատուցէք զանդամս ձեր ծառայս պղծութեան և անիրաւութեան անօրէնութեան , նոյնպէս մատուցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարութեան սրբութեան ։

20 Զի երբ ծառայք էիք մեղաց՝ ազատ էիք արդարութենէ ։

21 Զի՞ պտուղ ունէիք յայնմանէ , յորոց ամաչէք այժմ · զի վախճան նոցա մահ է ։

22 Այլ այժմ ազատեալ եղեալ ի մեղաց՝ ծառայեցարուք Աստուծոյ , ունիք զպտուղ ձեր ի սրբութիւն , և վախճան՝ զկեանս յաւիտենից ։

23 Զի վարձք մեղաց մահ է , իսկ պարգև Աստուծոյ կեանք յաւիտենականք ի Քրիստոս Յիսուս Տեառն մերում ։

(19) Հռոմ . գ . 6 : ա Կորնթ . ժե . 31 : (20) Հռոմ . ե . 17 : Գաղատ . գ . 23 : ա Կորնթ . ժե . 21 : (21) Գաղատ . գ . 15 : ա Հռոմ . գ . 8 : (22) ա Կորնթ . ժե . 31 , 32 . 55 : (23) Հռոմ . ծգ . 11 : Մատթ . ի . 28 . իգ . 28 . (24) Հռոմ . ժբ . 28 : Եբր . բ . 9 :

Digitized by Google

ՓԵՑՆ , արդարք բաղումք հզիցին :

20 Ի այլ օրէնք ՚ի նեղբս անկան , զի յանցանքն բազմացին . զի ուր տառապանք եղեն մեղքն , առաւել ևս յաւելան շնորհքն :

21 Ո՛ր օրպէս թագաւորեցին մեղքն ՚ի մահս անդ , նոյնպէս և շնորհքն թագաւորեսցեն արդարութեամբ ՚ի կեանս յաւիտենից ՚ի Հանուսէ Յիսուսէ Տեառն մերոյ :

ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԱԼՔ

6 Օ՜այս գիտասջիք՝ զի հին մարդքն մեր խաչակից եղև նորա , զի խափանեցի մարմին մեղացն , մի՛ ևս ծառայել մեզ մեղացն :

7 Օ՜ի որ մեռանին՝ արդարացեալ է ՚ի ՚ղաց անտի :

8 Իսկ եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի , հաւատամք՝ թէ և կեցցուք ընդ նմա :

9 Գիտեմք՝ եթէ Քրիստոս յարուցեալ է ՚ի մեռելոց . այսուհետև ոչ մեռանի , և մահ նմա ոչ ևս տիրէ :

10 Օ՜ի որ մեռաւն՝ մեղացն մեռաւ միանգամ , և որ կենդանին է՝ կենդանի է Աստուծոյ :

11 Նոյնպէս և դուք համարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն , և կենդանիս Աստուծոյ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ՚ի Տէր մեր :

12 Մի՛ այսուհետև թագաւորեսցեն մեղք ՚ի մահկանացու մարմինս ձեր՝ ընդազանդել ցանկութեանց նորա :

13 Եւ մի՛ պատրաստէք զանդամս ձեր զէն անիրաւութեան մեղացն . այլ պատրաստեցէք զանձինս ձեր Աստուծոյ՝ որպէս ՚ի մեռելոց ՚ի կենդանիս , և զանդամս ձեր զէն արդարութեանն Աստուծոյ :

14 Օ՜ի մեղք ձեզ ոչ աիրեսցեն . քանզի ոչ էք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք :

15 Իսկ արդ՝ զիարդ . մեղեցո՞ւք՝ զի չեմք ընդ օրինօք՝ այլ ընդ շնորհօք . քաւ լիցի :

6 Այս գիտացեալք , որ մեր հին մարդն նորա հետ խաչվեցաւ[10] , որ մեղաց մարմինն խափանվի , որ մենք էլ չծառայենք մեղքին[11] :

7 Պատճառն որ՝ նա որ մեռաւ՝ արդարացած է մեղքից[12] :

8 Այլ եթէ որ Քրիստոսի հետ մեռանք , հաւատամենք՝ որ էլ կապրինք նորա հետ[13] :

9 Գիտամենք որ՝ Քրիստոս մեռելների միջից յարութիւն է առել[14] . (և) սրանից եւս չի մեռնում , և մահն նորա վերայ էլ չի տիրում :

10 Ինչու ո՞՛ն է որ մեռաւ մեղքին մեռաւ միանգամ[15] , և ո՞՛ն որ կենդանի է՝ Աստուծոյն է կենդանի[16] :

11 Նոյնպէս դուք էլ ձեր անձներդ մեղքին մեռած համարեցէք[17] , և Աստուծոյն կենդանի մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ձեռքից[18] :

12 Արդ համար թող մեղքն չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմնաներին վերայ՝ որ նորա ցանկութիւններին ընազանդվիք[19] :

13 Եւ չընկնի որ ձեր անդամներդ մեղքի անիրաւութեանն զէնք պատրաստէք[20] . բայց ձեր անձներդ պատրաստեցէք Աստուծոյն[21] ինչպէս մեռելներից կենդանի եղած , և ձեր անդամներդ արդարութեան զէնք՝ Աստուծոյ համար :

14 Ինչու որ՝ մեղքն չի տիրիլ ձեզ վերայ . պատճառն որ՝ օրէնքի ներքևն չէք , բայց շնորհքի ներքևն[22] :

15 Այդ ի՞նչպէս . միթէ մեղք գործենք՝ նրա համար որ օրէնքի ներքևն չենք՝ բայց շնորհքի ներքևն[23] . քաւ լիցի :

(10) Գաղ . բ . 20 : ե . 24 : գ . 14 : Կիս . գ . 23 : Կող . գ . 3 . 9 : (11) Կող . բ . 11 : (12) ա Պետր . գ . 1 : (13) բ Տիմ . բ . 11 : (14) Հայտ . ա . 18 : (15) Կող . բ . 27 , 28 : (16) Դան . ե . 26 : (17) Ա Թես . 3 : (18) Գաղ . բ . 19 : (19) Ա՜ր. ԺԶ . 13 : ԻԶ . 133 : (20) Հռով . է . 5 : Կող . դ . 5 : Հով . դ . 1 : (21) Հռ՜ով . ԺԲ . 1 : ա Պետր . բ . 24 : գ . 2 : (22) Հռ՜ով . ե . 5 . 6 : գ . 2 : Գաղ . ե . 18 : (23) ա Կորնթ . բ . 21 :

Digitized by Google

16 Այլ գիտեք՝ թէ ոյսմ պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս՝ ի հնազանդութիւն, ծառայ էք՝ որում հնազանդիք, եթէ մեղաց՝ ի մահ, և եթէ ի հնազանդութիւն արդարութեան՝ ի կեանս։

17 Այլ շնորհք Աստուծոյ. զի էիք ծառայք մեղաց՝ հնազանդեցայք ի սրտէ՝ որում աւանդեցայք յառակ վարդապետութեան։

18 Արդ՝ ազատացեալք ի մեղաց՝ ծառայեցէք արդարութեան։

19 Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարութեան մարմնոյ ձերոյ. զի որպէս պատրաստեցիք զանդամս ձեր ծառայս պղծութեան և անօրինութեան յանօրինութիւն, նոյնպէս և այժմ պատրաստեցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարութեան ի սրբութիւն։

20 Զի մինչ ծառայքն էիք մեղաց՝ ազատացեալ էիք յարդարութենէն։

21 Իսկ արդ՝ զի՞նչ պտուղ ունէիք յայնժամ, որովք այժմդ զաջսիրի հարեալ էք. զի վախճան նոցա մահ է։

22 Այլ արդ ազատացեալք ի մեղաց՝ և ծառայեալք Աստուծոյ՝ ունիք զպտուղ ձեր ի սրբութիւն, և վախճան նորա կեանք յաւիտենից։

23 Զի թոշակն մեղաց մահ է. այլ շնորհքն Աստուծոյ, կեանք յաւիտենից ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր։

16 Ձէք գիտեմ, թէ եւս որ ձեր անձներդիդ ծառայ էք պատրաստուք՝ նորան հնազանդվելոյ հասմար, նորա ծառայ էք՝ որ հնազանդվումէք նորան[24]. թէ մեղքին՝ դէպի մահ, և թէ արդարութեան հնազանդութեանն՝ դէպի կեանքն։

17 Այլ շնորհակալութիւն Աստուծոյ. որ մեղքի ծառայ էիք՝ և սրտով հնազանդվեցաք էն վարդապետութեան օրինակին՝ որ նորան յանձնվեցաք[25]։

18 Այսպա ուրեմն դուք մեղքերիցն ազատված՝ ծառայեցէք արդարութեանն[26]։

19 Արդկանց կերպով կասեմ՝ ձեր մարմնոյ տկարութեան հասմար. որ ինչպէս որ ձեր անդամներդիդ ծառայ պատրաստեցիք պղծութեան և անօրէնութեան՝ անօրէնութիւն գործելոյ հասմար, հենց էնպէս էլ հիմիկ ձեր անդամներդիդ ծառայ պատրաստեցէք արդարութեանն՝ սրբութեան հասմար։

20 Ինչու որ՝ երբոր մեղքի ծառայ էիք՝ ազատ էիք արդարութենիցն[27]։

21 Այսպա ի՞նչ պտուղ ունէիք էն ժամանակին[28], որ նորա հասմար հիմիկ ամօթ էք քաշում. ինչու որ՝ նորա վերջն մահ է[29]։

22 Այլց հիմիկ որ մեղքիցն ազատված և Աստուծոյ ծառայ էք էլած՝ ձեր պտուղն էն ունիք՝ որ սուրբ լինիք, և նորա վերջն յաւիտենական կեանք է[30]։

23 Պատճառն որ՝ մեղքի պաշարն մահ է[31], բայց Աստուծոյ շնորհքն՝ յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ձեռովն[32]։

(24) Մատթ. ղ. 24։ Յովհ. ը. 34։ բ Պետր. բ. 19։ (25) բ Տիմ. ա. 13։ (26) Յովհ. բ. 32։ ա Կորնթ. է. 22։ Գաղ. ե. 1։ ա Պետր. բ. 16։ (27) Յովհ. ը. 34։ (28) Հռոմ. է. 5։ (29) Հռոմ. ա. 32։ (30) Յովհ. բ. 32։ (31) Ա՛ր՛ե՛ն՛ե՛ր. բ. 17։ Հռոմ. ե. 13։ Յակ. ա. 15։ (32) Հռոմ. բ. 7։ ե. 17. 21։ ա Պետր. ա. 5։

Digitized by Google

ԳԼ. Ի.

1 Օրէնքին ակրաւոր՝ քանի ժամանակ մարդն կենդանի է. ե Լայց մեռ մեռանք օրէնքին. 7 Օրէնքն սուրբ է, 12 Լայց սուրբ և արդար և բարի է, 16 Պետրոս կ հերքատակի թէ մի խղճալի մարդ է, պատմելուն որ՝ չի կարող օրէնքն պահել։

1 Կամ չէք գիտեր՝ եղբարք (ընդ. որ՝ օրէնք գիտցողներին հետ եմ խօսում). որ օրէնքն մարդոյ վերայ տիրում՝ քանի ժամանակ որ նա կենդանի է։

2 Պատճառն որ՝ մարդ ունօղ կին իրան կենդանի մարդոյ հետ կապված է օրէնքովը. բայց թէ որ մարդն մեռնի՝ էն (իրան) մարդոյ օրէնքէն արձակված է[1]։

3 Այս ուրեմն՝ քանի որ մարդն կենդանի է՝ նա չնայօղ է կոչվում՝ թէ որ ուրիշ մարդոյ գնայ. և թէ որ մարդն մեռնի, էն օրէնքէն ազատ է՝ որ չընհանարվի չնայօղ՝ թէ ուրիշ մարդոյ գնայ։

4 Սրսեմն դուք էլ՝ եղբարք, Քրիստոսի մարմնովն մեռաք օրէնքին՝ որ ուրիշի լինիք՝ նորան որ մեռնելոյն միջնէն յարութիւն է առել, որ պտուղ բերինք Աստծոյ[2]։

5 Որովհետև որ՝ քանի որ մարմնով էինք, մեղաց ցանկութիւնները՝ որ օրէնքովն էին՝ զօրանում էին մեր անդամներումն, որ մենք պտուղ բերինք մահին[3]։

6 Այսպէս հիմի էն օրէնքէն ազատվեցանք. ինչու որ մեռանք նորան՝ որ նորանով բռնված էինք, որ մենք հոգոյ նորոգութեամբն ծառայինք՝ և ոչ թէ գրի հնութեամբ[4]։

7 Այս ի՞նչ պտսինք. թէ օրէնքն մեղք է. քաւ լիցի. բայց մեղքն չէի գիտենալ, եթէ ոչ օրէնքովն[5]. և ցանկութիւնն չէի ճանչնալ, եթէ օրէնքն չէր ասում՝ թէ ոչ գիտես ցանկութիւն։

1 Եթէ ոչ գիտէք եղբարք, (ընդ. որ՝ օրէնք գիտունս օրինաց խօսիմ). զի օրէնքն տիրէն մարդոյ որչափ ժամանակս կենդանի իցէ։

2 Որովհետև կին առնականէն ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրինօք. իսկ եթէ մեռցի այրն, արձակեալ է յօրինաց առն։

3 Ապա ուրեմն ընդ կենդանի է այրն, շուն կոչի՝ եթէ լինիցի առն այլում. և եթէ մեռցի այրն՝ ազատ է յօրինացն, չհամարեալ շուն՝ եթէ լինիցի առն այլում։

4 Այսպէս հետև և դուք եղբարք, մեռայք օրինացն մարմնովն Քրիստոսի, լինել այլում որ ի մեռելոցն յարուցեալ է, զի պտղաբերիցուք Աստուծոյ։

5 Որովհետև ի մարմնավ էաքն մեր, կարիք մեղաց՝ որ օրինացն էին՝ զօրանային յանդամս մեր, առ ի պտղաբերել առնելոյ զմեղ մահու։

6 Այժմ արձակեցաք յօրինացն անտի. քանզի մեռաք այնմիկ՝ որով բռնեալ էաք, ած ի ծառայել մեզ նորոգութեամբ հոգւոյն՝ և ոչ հնութեամբ գրոյն։

7 Զի՞ ասիցեմք ուրեմն. օրէնքն մեղք է. մի եղիցի. այլ զմեղս ոչ գիտէի, եթէ ոչ օրինօք. և զցանկութիւն ոչ ճանայի

(1) ա Կորնթ. է. 39։ (2) Կողոս. բ. 11։ (3) Հռոմ. ը. 13։ Գաղ. բ. 19։ է. 16։ Եփես. բ. 15։ Կող. բ. 14։ (4) Գաղ. է. 22։ (5) Հռոմ. է. 13։ (6) Հռոմ. է. 21։ Գաղ. է. 19։ (7) Ել. ա. 15։ (7) Հռոմ. բ. 29։ բ Կորնթ. դ. 6։ (8) Հռոմ. դ. 20։

նաչէի , եթէ ոչ օրինացն էր ա-
սացեալ՝ Ո՛չ ցանկանայցես ։

8 Պատճառս առին մեղքն պատ-
ուիրանաւն , և գործեցին յիս զա-
մենայն ցանկութիւն . զի առանց օ-
րինացն մեղքն մեռեալ էին ։

9 Եւ ես առանց օրինացն երբեմն
էի կենդանի . այլ իբրև հաս յիս
պատուիրանն , մեղքն կենդանացան։

10 Եւ ես մեռայ , և գտաւ ինձ
պատուիրանն՝ որ ՚ի կեանան էր ,
նոյն ՚ի մահ ։

11 Զի մեղացն պատճառս առեալ
պատուիրանաւն՝ խաբեցին զիս , և
նովին սպանին ։

12 Այսուհետեւ օրէնք սուրբ են՝
և պատուիրանն սուրբ և արդար և
բարիարար ։

13 Թէպէ արդ՝ ինձ բարին մահ ե-
ղե . քան լիցի . այլ մեղքն . զի
երեւեցին մեղքն բարեաւն գործել
ինձ զմահ . զի եղիցին ըստ առա-
ւելու թեւեան մեղքն մեղաւոր ՚ի ձե-
ռն պատուիրանին ։

14 Գիտեմք՝ զի օրէնքն հոգեւոր
են . այլ ես մարմնաւոր եմ , ընդ
մեղաց վաճառեալ ։

15 Զի զոր գործեմն ոչ գիտեմ .
ոչ եթէ զոր կամիմն՝ զայն առնեմ ,
այլ զոր ատեամն՝ զայն գործեմ ։

16 Եթէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն
առնեմ , վկայեմ օրինացն՝ եթէ
բարւոք են ։

17 Այժմ ապա՛ ոչ եւեթ ես գոր-
ծեմ զայն , այլ բնակեալ յիս մեղ-
քն ։

18 Գիտեմ զի ոչ բնակեալ է
յիս , այսինքն ՚ի մարմնի իմում՝

նաչէի՝ թէ որ օրէնքն չէր ասել՝ Թէ
Ո՛չ ցանկանար՝ ։

8 Ո՛՝եղեալ պատճառս առեալ պատ-
ուիրանաւն , և ինձ ածեալ ամէն
ցանկութիւն գործեց[10] . ընդ որ՝
առանց օրէնքին մեղքն մեռած էր[11] ։

9 Եւ ես առանց օրէնքին միւն ժա-
մանակով կենդանի էի . բայց երբ
որ պատուիրանքն հասաւ ինձ , մեղ-
քըն կենդանի էլաւ ։

10 Եւ ես մեռայ , և հենց էն
պատուիրանքն՝ որ կենաց համար
էր (տըվիած) , ինձ մահի պատ-
ճառ էլաւ[12] ։

11 Ինչու որ՝ մեղքն պատճառ ա-
ռած պատուիրանքովն՝ խաբեց ինձ ,
և ծուարանով սպանեց ։

12 Ուրեմն՝ օրէնքն սուրբ է՝ և
պատուիրանքն էլ սուրբ և արդար
և բարի[13] ։

13 Ա՛պա մեղե էն՝ որ բարի է ,
ինձ համար մահ էլաւ . քան լիցի .
բայց մեղքն . որ երևի թէ՝ մեղ-
քըն բարիովն ինձ մահ գործեց . որ
մեղքն էլ աւելի մեղաւոր լինի
պատուիրանքի ձեռովն ։

14 Գիտումենք՝ որ օրէնքն հոգե-
ւոր է . բայց ես մարմնաւոր եմ՝
մեղքին ներքև ծախված[14] ։

15 Ինչու որ՝ չեմ գիտում ինչ որ
գործումեմ . որ ոչ թէ ինչ որ կա-
մենումեմ՝ էն եմ գործում . բայց
ինչ որ ատումեմ՝ էն եմ գործում[15] ։

16 Ա՛պա թէ որ՝ ինչ որ չեմ կա-
մենում՝ էն եմ գործում , օրինաց
համար վկայումեմ՝ թէ բարի է ։

17 Ա՛պա ուրեմն ոչ թէ ես եմ
գործում էն , բայց մեղքն՝ որ բըն-
նակված է ինձանում ։

18 Գիտումեմ որ ինձանում՝ այ-
սինքն իմ մարմնումս միև բարի չեն

(9) Ելք . ի . 17 : բ Օրէն . ե . 21 : Գործ . ի . 33 : Հռով . ժգ . 9 : (10) Հռով .
գ . 15 : ե . 20 : (11) ա Կորնթ . ժբ . 56 : (12) Ղևտ . ժբ . 5 : Նովմ . ի . 11 . 13 .
21 : բ Կորնթ . գ . 7 : (13) Ովս . ժբ . 8 : Ջրծ . 38 . 137 : ա Տիմ . ա . 8 : (14)
գ Հռով . իա . 20 . 25 : գ Հռով . ժե . 17 : (15) Գործ . ե . 17 :

Digitized by Google

բարի ինչ . զի կամքն առաջի կան ինձ . և առնել զբարին ոչ ։

19 Օ՛չ ոչ եթէ՝ զոր կամիմ զբարին՝ առնեմ , այլ զոր ոչն կամիմ զչարն , զայն գործեմ ։

20 Ի՛պա եթէ զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ , ոչ ևս ես առնեմ զայն՝ այլ բնակեալ յիս մեղքն ։

21 Եւ արդ՝ գտանեմ զօրէնս այնորիկ՝ որ կամիցին առնել զիս զբարին . և ինձ չարն առաջի կայ ։

22 Հաճեալ եմ ընդ օրէնսն Ի՛ստուծոյ ըստ ներքին մարդոյն ։

23 Հայց տեսանեմ այլ օրէնս յանդամս իմ , զիննալ հակառակ օրինաց մտաց իմոց . և գերեալ զիս օրինաւքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ ։

24 Ի՛սր մի տառապեալ եմ ես՝ ո՛վ ապրեցուսցէ զիս ի մարմնոյ այսմ մահու ։

25 Ի՛շխենութիւն Ի՛ստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ . ապա ուրեմն՝ ես ինքնին մտաւք իմովք ծառայեմ օրինացն Ի՛ստուծոյ . և մարմնով օրինացն մեղաց ։

բնակված չըկայ . ինչպես որ՝ կամք կայ ինձ մօտ , և բարին անելն չըկայ[16] ։

19 Պատճառն որ՝ ոչ թէ բարին՝ որ կամենումեմ , անպատմեմ . բայց չարն՝ որ չեմ կամենում , էն եմ գործում ։

20 Ի՛պա թէ որ էն՝ որ չեմ կամենում , էն եմ անում . էլ ես չեմ անում , բայց մեղքն՝ որ ինձանում բնակված է ։

21 Ուրեմն գտնումեմ նորա օրէնքըն՝ որ կամենումէ բարին անել ինձանում . և չարն իմ առաջիս կայ ։

22 Հաւան եմ կենում Ի՛ստուծոյ օրէնքին[17] ներսի մարդումն[18] ։

23 Հայց տեսնումեմ ուրիշ օրէնք[19] իմ անդամներումս՝ որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ հակառակ է կենում , և ինձ գերի է բռնում էն մեղքի օրէնքումն՝ որ իմ անդամներումս է[20] ։

24 Ես ախ խղճալի մարդ եմ՝ ո՞վ կապրեցնէ ինձ էս մահի մարմնից ։

25 Ի՛մսն թէ Ի՛ստուծոյ շնորհքըն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռովն . ուրեմն ես ինքս իմ մտքովս ծառայումեմ Ի՛ստուծոյ օրէնքին , և մարմնովս մեղքի օրէնքին[21] ։

Գ Լ · Ը

1 Ինչի գատապարտութիւն չըկայ նորանց համար որ Յիսուս Քրիստոսումն են , պատճառն որ կենաց հոգոյ օրէնքումն ազատված են մեղքի և մահի օրէնքից ։ 5 , 13 Մարմնոյն գործ ապրողներին էլած պատուհասն , 9 , 14 Ու Ի՛ստուծոյ էլած բարեբարութիւնն , 17 Ու Ի՛ստուծոյ որդիք լինելն , 19 Անեղծվածներէն յոյսն Ի՛ստուծոյ որդոց յայնութեանն սպասելն , 29 Ինչպէս՝ որ առաջուց նախընտրեց , առաջուց հրաւիրեց նորանց արդարացնելոյ համար , 38 Ու՛ չէ ոչ կարող չի մեզ բաժանել Ի՛ստուծոյ սիրուն ։

1 Ինչ այդպէս իցէ՝ ոչինչ դատապարտութիւն է այնոցիկ՝ որ ի Քրիստոս Յիսուս ։

1 Ինչ որ էդպէս է՝ իսկի դատապարտութիւն չըկայ նորանց համար՝ որ Յիսուս Քրիստոսումն են՝ որ մարմնոյ պէս չեն վարվում[1] ։

(16) Յունկ . ը . 5 : ը . 21 : (17) Ռոմ . ա . 3 : (18) Բ Կորնթ . գ . 16 : Եփես . գ . 16 : Պետ . ա . 3 , 10 : (19) Գաղ . ե . 17 : (20) Հռոմ . ը . 13 . 19 : (21) ա Կորնթ . ժե . 57 : (1) Պայտ . ֆ : Գաղ . ե . 16 . 25 ։

2 Ոչ ի օրհնէ զհոգւոյն կենաց՝ ի Քրիստոսէ Յիսուսէ ազատեցին զիս յօրինաց մեղացն և մահու :

3 Զի որ անկարելին էր օրինացն՝ որով ակաթանայր մարմնով . Աստուած զՈրդին իւր առաքեաց՝ ի նմանութիւն մարմնոյ մեղաց՝ և վասն մեղաց, և դատապարտեաց զմեղս՝ ի մարմնի անդ :

4 Զի արդարութիւն օրինացն կատարեսցի՝ ի մեզ , որք ոչ ըստ մարմնոյ գնայցեմք՝ այլ ըստ հոգւոյն :

5 Զի որք ըստ մարմնոյն են զմարմնոյն խորհին , և որք ըստ հոգւոյն՝ զՀոգւոյնն :

6 Զի խորհուրդ մարմնոյ՝ մահ է . և խորհուրդ հոգւոյն , կեանք և խաղաղութիւն :

7 Վասնզի խորհուրդ մարմնոյ թշնամութիւն է յԱստուած՝ զի օրինացն Աստուծոյ ոչ ենազանդի . նաև կարէ իսկ ոչ :

8 Զի որ մարմնովն են , Աստուծոյ հաճոյ լինել ոչ կարեն :

9 Ասայց դուք ոչ էք մարմնով՝ այլ հոգւով , եթէ իցէ Հոգին Աստուծոյ ի ձեզ բնակեալ . ապա եթէ ոք զՀոգի Քրիստոսի ոչ ունի , սա չէ նորա :

10 Իսկ եթէ Քրիստոս ի ձեզ է՝ ապա մարմինն մեռեալ է վասն մեղաց . և հոգին կենդանի է վասն արդարութեան :

2 Ընդ որ՝ կենաց հոգւոյ՝ օրէնքըն[2] Յիսուս Քրիստոսումն՝ ազատեց զիս[3] մեղաց և մահու օրէնքէն[4] :

3 Պատճառն որ՝ էն որ անկարելի էր օրէնքին . որովհետև տկար էր մարմնոյ պատճառութի՛ն , Աստուած իրան Որդին ուղարկեց մեղաւոր մարմնոյ նմանութենէն՝ և մեղքին համար , և մեղքին դատապարտեց էն մարմնու՛մն[5] :

4 Որ օրէնքի արդարութիւնն կատարվի մեզանում , որ մարմնոյն պէս չենք վարվում՝ բայց հոգւոյն պէս[7] :

5 Ընչու որ՝ նորանք որ մարմնոյն պէս են՝ մարմնոյ բաներըն են մտածում . և նորանք՝ որ հոգւոյն պէս՝ հոգւոյ բաներըն[9] :

6 Պատճառն որ՝ մարմնոյ մտածմունքն՝ մահ է . և հոգւոյ մտածմունքն՝ կեանք և խաղաղութի՛ւն[10] :

7 Ընչու որ՝ մարմնոյ մտածմունքն Աստուծոյ դէմ թշնամութի՛ւն է[11] . ներահամար որ՝ Աստուծոյ օրէնքին չի՛ ենազանդվում , և էլ կարօղ չէ (ենազանդվիլ)[12] :

8 Պատճառն որ՝ նորանք՝ որ մարմնովն են , չեն կարօղ Աստուծոյ հաճոյ լինելիլ :

9 Ասայց դուք մարմնով չէք՝ բայց հոգով , թէ որ Աստուծոյ Հոգին ձեզանում՝ բնակված է[13] . ապա թէ որ մինն Քրիստոսի Հոգին չունի՝ սա նորանն չէ[14] :

10 Ասայց թէ որ Քրիստոս ձեզանում է՝ ապա մարմինն մեռած է մեղքին համար , և հոգին կենդանի է արդարութեան համար :

(2) ա Պօրնէ . զի . 45 : բ Պօրնէ . գ . 6 : (3) Հովհ . ը . 36 : Հռով . ը . 18 . 22 : Գաղ . բ . 19 . է . 1 : (4) Հռով . է . 24 , 25 : (5) Գործ . ժգ . 39 : Հռով . գ . 20 : Եբր . է . 18 , 19 : ժ . 1 , 2 . 10 . 14 : (6) Գաղ . գ . 13 : բ Պօրնի . է . 21 : (7) Ա Յհ . 1 : (8) Հովհ . գ . 6 : ա Պօրնէ . բ . 14 : (9) Գաղ . է . 22 . 25 : (10) Հռով . ը . 21 : Ա Յայր . 13 : Գաղ . ը . 8 : (11) Հով . գ . 4 : (12) ա Պօրնի . բ . 14 : (13) ա Պօրնէ . գ . 16 . ը . 19 : (14) Հովհ . գ . 34 : Գաղ . գ . 6 : Փիլիպ . ա . 19 : ա Պետր . ա . 11 :

Digitized by Google

11 Եթէ Հոգի պնդութիւն՝ որ յաղագս զՔհաւուս ի մեռելոց, բնակեալ է ի ձեզ. ապա և որ յարուցեալ զՔհաւուս ի մեռելոց՝ կեցուսցուսցէ զմահկանացու մարմինս ձեր բնակեալ Հոգւովն իւրով ի ձեզ։

11 Եթէ որ նորա Հոգին՝ որ Քհաւսին յարուցեալ մեռելներից՝ ձեզ առաւել բնակված է[15], ապա նա՝ որ Քհաւս ի մեռելոց յարուցեալ մեռելներին, ձեր մահկանացու մարմիններըն էլ կենդանացնէ իրան Հոգովն. որ ձեզ առաւել բնակված է[16]։

12 Վասն հետեւ եղբարք, պարտապան եմք ոչ մարմնոյ՝ ըստ մարմնոյ կեալ։

12 Վասն որ եղբարք, պարտական ենք ոչ թէ մարմնոյն՝ որ մարմնոյն պէս ապրինք[17]։

13 Զի եթէ ըստ մարմնոյ կեցջիք՝ մեռանիլոց էք. իսկ եթէ Հոգւով զգործս մարմնոյ սպանանիցէք՝ կեցջիք։

13 Ինչու որ՝ եթէ մարմնոյն պէս ապրիք՝ կը մեռնիք[18]. բայց թէ որ Հոգով մարմնոյ գործքերը սպանէք՝ կապրիք[19]։

14 Զի որ Հոգւովն Աստուծոյ վարին, նոքա են որդիք Աստուծոյ։

14 Վասնզի որ՝ Նորանը որ Աստուծոյ Հոգովն են վարվում՝ նորանք Աստուծոյ որդիք են[20]։

15 Զի ոչ առիք զՀոգին ծառայութեան միւսանգամ երկիւղ, այլ առիք զՀոգին որդեգրութեան. որով աղաղակեմք. Աբբայ Հայր։

15 Ինչու որ՝ ծառայութեան Հոգին չէք առել[21] որ վախել վախենաք[22]. բայց որդեգիր լինելոյ Հոգին էք առել[23], որ նորանով աղաղակում ենք՝ Աբբա, Հայր[24]։

16 Ինքն այն Հոգին վկայէ Հոգւոյս մերում, եթէ եմք որդիք Աստուծոյ։

16 Ինձ էն Հոգին վկայում է թէ մենք Աստուծոյ որդիք ենք[25]։

17 Եւ եթէ որդիք, ապա և ժառանգք. ժառանգք Աստուծոյ և ժառանգակիցք Քրիստոսի. եթէ չարչարանացն կցորդ լինիմք, և փառացն հաղորդ լինելոց եմք։

17 Եւ թէ որ որդիք՝ ապա էլ ժառանգներ. Աստուծոյ ժառանգներ և Քրիստոսի ժառանգ ընկերներ[26]. թէ որ նորա չարչարանքներին ընկեր լինինք՝ փառքին էլ մասնակից կը լինինք[27]։

18 Զի կարծեմ թէ ոչ են արժանի չարչարանք ժամանակիս հանդերձելոց փառացն՝ որ յայտնելոց են ի մեզ։

18 Ինձ էնպէս է երեւում՝ թէ էս ժամանակիս չարչարանքներն չեն արժանի էն նոր գալու փառքին՝ որ մեզանում պիտի յայտնվի[28]։

19 Զի ակնկալութիւն արարածոյ՝ յայտնութեան որդւոցն Աստուծոյ սպասէ։

19 Ինչու որ՝ ստեղծվածները յոգոց սրտից Աստուծոյ որդոց յայտնութեանն է սպասում[29]։

(15) Գործ. բ. 38։ (16) Հռով. գ. 4, 5։ ա Կորնթ. գ. 14։ բ Կորնթ. գ. 14։ Եփես. բ. 5։ (17) Հռով. գ. 8։ 18։ (18) Ա Յհ. գ. 8։ Գաղ. գ. 8։ (19) Նախ. գ. 28։ Կող. գ. 5։ (20) Գաղ. գ. 18։ (21) ա Կորնթ. բ. 12։ Երէ. բ. 15։ (22) բ Տիմ. ա. 7։ ա Յովհ. գ. 18։ (23) Նոյն. ծգ. 5։ Գաղ. գ. 5, 6։ (24) Մարկ. ժգ. 36։ (25) բ Կորնթ. ա. 22։ 5։ Եփես. ա. 13։ գ. 12։ Գաղ. գ. 26։ Գործ. իգ. 18։ Գաղ. գ. 2։ (27) Գործ. ժգ. 22։ Փիլիպ. ա. 29։ բ Տիմ. բ. 11, 12։ (28) բ Կորնթ. դ. 17։ ա Պետր. ա. 6, 7։ գ. 13։ (29) բ Պետր. գ. 13։ (30) ա Յովհ. գ. 2։

Digitized by Google

20 Ո՛չ ընդհանապետութեան արա-
րածք Ղազանդեցան , ուչ իւրեանց
կամաւ՝ այլ վասն այնորիկ որ Ղա-
զանդեցայցն յուսով :

21 Ո՛չ և ինքեանք իսկ արարածքն
ազատեսցին ի ծառայութենէ ա-
պականութեան՝ յազատութիւն փա-
ռաց որգւոցն Ա՛ստուծոյ :

22 Վասնզի գիտեմք , եթէ ամե-
նայն ստարածք հեծեծն և երկնեն
մինչև ցայժմ :

23 Եւ ուչ այլ ապէս միայն . այլև
ինքք իսկ՝ որ զպատուղ Հոգւոյն ու-
նիմք , անձամբ յանձինս մեր հե-
ծեմք՝ որդեգրութեան ակն կալեալ
փրկութեան մարմնոյ մերոյ :

24 Ո՛չ յուսով ապրեցաք · այլ
յոյս տեսանելի չէ յոյս · զի զոր
տեսանէ ոք՝ զի՞ ևս յուսայ :

25 Ա՛պա թէ զոր ուչն տեսանեմք
յուսամք , համբերութեամբ ակն
ունիմք :

26 Նմանապէս և Հոգին ի թիկու-
նըս հաստատէ տկարութեան մերում ·
զի զոր կամքն յաղօթիւ որպէս ար-
ժան ինչ՝ ուչ գիտեմք · այլ ինք-
նին Հոգին բարեխօս լինի ի հե-
ծութիւնս անմատունս :

27 Ա՛յլ որ քննէն զսիրտս՝ գիտէ
զի՞նչ խորհուրդ է Հոգւոյն · զի
ըստ Ա՛ստուծոյ բարեխօսէ վասն սըր-
բոց :

28 Ա՛յլ գիտեմք՝ եթէ սրից սի-

20 Պատճառն որ՝ ստեղծվածներն
ենազանդվեցան ունայնութեանն , ուչ
թէ իրանց կամքն՝ բայց նորա հա-
մար՝ որ ենազանդացրուց (նորանց)
յուսով[31] :

21 Ինչու որ՝ հենց իրանք ստեղծ-
վածներն էլ ապականութեան ծա-
ռայութենիցն կազատվին Ա՛ստուծոյ
որդոց փառաւոր ազատութեան պէս :

22 Պատճառն որ՝ գիտումենք՝ թէ
ամեն ստեղծվածներն միևնոյն հիմիկ
հառաչումեն՝ և ասստիկ ցաւի և
աշխատանքի մեջ են[33] :

23 Եւ ուչ թէ միայնակ էսքան . բայց
հենց մենք էլ՝ որ Հոգով պատուղն
ունինք[33] , ինքներս մեր անձներու-
մըս հառաչումենք[34] որովհետև որ-
դեգիր լինելոյն ենք սպասում[35] .
մեր մարմնոյ ազատութեանն[36] :

24 Ինչու որ մենք յուսով ապրե-
ցանք . բայց յոյսն՝ որ տեսնըվու-
մէ , յոյս չէ . պատճառն որ՝ էն
բանն , որ մինն տեսնումէ՝ ի՞նչ-
պէս էլ կըյուսայ նորան[37] :

25 Ինչը թէ որ էն՝ որ չենք տես-
նում , նուրան յոյս ունինք , ապա
համբերութենով սպասումենք :

26 Հենց էնպէս էլ Հոգին չեռն
է տալիս մեր տկարութեան . ինչու
որ՝ մենք չենք գիտում թէ ինչ
բանի համար պօղթք անենք ինչ-
պէս որ պիտի էն[38] . բայց ինքն
Հոգին տեսնելի հառաչանքով բա-
րեխօս է լինում[39] :

27 Ինչը նա՝ որ սրտերըն քննու-
մէ , նա գիտումէ թէ ինչ է Հո-
գոյ խորհուրդն[40] . ինչու որ Ա՛ս-
տուծոյն վայելած կերպով սրբոց
համար բարեխօսումէ[41] :

28 Ինչը գիտումենք , որ նորանց՝

(31) Ա՛յլոր · 22 : Ծննդ · գ · 19 : (32) Իմ · ժբ · 11 : (33) բ Կորնթ · ե · 5 : Նե-
փես · ա · 14 : (34) բ Կորնթ · ե · 2 · 4 : (35) Ղ՛ուկ · ի · 36 : (36) Ղ՛ուկ · իե · 28 ,
Նփես · գ · 30 : (37) բ Կորնթ · ե · 7 : Նբր · ժա · 1 : (38) Մատթ · ի · 22 : Ցաւ ·
գ · 5 : (39) Ո՛սէ · ժբ · 10 : Նփես · գ · 18 : (40) ա Պետ · իբ · 9 : Սաղմ · է ·
9 : Ընտ · ժե · 3 : Նբր · ժա · 20 : ժե · 10 : ի · 12 : Կորնթ · ա · 24 : ա Թես ·
ե · 4 : Ցայտ · բ · 23 : (41) ա Ցովհ · ե · 14 ·

Digitized by Google

րենն զԱստուածն՝ յամենայնի գործակից լինի ի բարիս՝ որք հրաւիրանաւն կոչեցան ։

29 Օ՛ի զոր յառաջն ճանաչէր՝ յառաջագոյն և հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի Որդւոյն իւրոյ · զի եղիցի նա անդրանիկ ի մէջ եղբարց բազմաց ։

30 Եւ զորս յառաջագոյնն հրաւիրեաց՝ զնոսին և կոչեաց · և զորս կոչեացն՝ զնոսին և արդարացոյց · և զորս արդարացոյցն՝ զնոսին և փառաւորս արար ։

31 Ուրեմն զի՞նչ ասեմք առ այս · եթէ Աստուած ի մեր կոյս է , ո՛վ իցէ մեր հակառակ ։

32 Որ չիւր Որդին ոչ խնայեաց՝ այլ վասն մեր ամենեցուն մատնեաց զնա · զիա՛րդ ոչ նովաւ հանգերձ զամենայն շնորհիցէ մեզ ։

33 Ո՞վ իցէ որ մեղադիր լինիցի ընտրելոց Աստուծոյ · Աստուած է որ արդարացուցանէ ·

34 Ուրեմն ո՛վ է նա՝ որ դատապարտ առնիցէ · Քրիստոս Յիսո՛ւս՝ որ մեռաւն մանաւանդ թէ յարուցեալ իսկ է · և է ընդ աջմէ Աստուծոյ , որ և բարեխօս իսկ է վասն մեր ։

35 Աստ՝ ո՛վ մեզնեցուք զմեզ ի սիրոյն Քրիստոսի · նեղութի՞ւն , թէ անձկութի՞ւն , թէ հալածանք , թէ սով , թէ մերկութի՞ւն , թէ վտանգ , թէ սուր ։

որ Աստուծոյն սիրուածին՝ նա ամէն բանի մէջ օգնական է լինելու զԻսրայէլ բարին նուագից՝ որ հրաւիրելոյնէ կանչվեցան[43] ։

29 Պատճառն որ՝ նորանց՝ որ առաջուց ճանաչեց[43] , առաջուց հրաւիրեց[44] որ նորա Որդոյ պատկերին նման լինի[45] · որ նա առաջնեակ լինի շատ եղբարներու միջումնէ[46] ։

30 Եւ նորանց՝ որ առաջուց հրաւիրեց , նորանց էլ կանչեց · և նորանց՝ որ կանչեց[47] , նորանց էլ արդարացրուց[48] · և նորանց՝ որ արդարացրուց , նորանց էլ փառաւոր արաւ[49] ։

31 Ասա ի՞նչ ասենք պատասխանի · եթէ որ Աստուած մեր կողմն է՝ էլ ո՛վ կրնայ մեզ հակառակ[50] ։

32 Որ իրան Որդոյն էլ չխնայեց[51] այլ մեզ ամենուս համար մատնեց նորան · էլ ի՞նչպէս նորան հետ ամէն բան չի շնորհիլ մեզ[52] ։

33 Ո՞վ է նա՝ որ Աստուծոյ ընտրվածներուն վերայ մեղադրանք կընէ · Աստուած է՝ որ արդարացնո՛ւմ[53] ։

34 Ուրեմն ո՛վ է նա՝ որ մեզ կը դատապարտէ[54] · Քրիստոս Յիսուս , որ մեռաւ՝ և աւելի էլ որ հենց ինքն յարութիւն առաւ և Աստուծոյ աջ կողմն է[55] , որ հենց ինքը էլ մեզ համար բարեխօս է[56] ։

35 Ասա ո՞վ կրնայ մեզ Քրիստոսի սիրուցն · նեղութի՞ւն , թէ չարչարանք , թէ հալածմունք ,

(43) Հռով · ը · 11 · 23 , 24 · բ Տիմ · ա · 9 · (43) Նէմ · ւդ · 12 · 17 · Ասմ · ա · 6 · Նրեմ · ա · 5 · Ասպ · է · 23 · Հռով · ժա · 2 · բ Տիմ · բ · 19 · ա Պետր · ա · 2 · (44) Նէթա · ա · 5 · 11 · (45) Հռով · ժէ · 22 · բ Կորնթ · գ · 18 · Փիլիպ · գ · 21 · ա Հռով · գ · 2 · (46) Կող · ա · 15 · 18 · Նբր · ա · 9 · Հայտ · ա · 5 · (47) Հռով · ա · 6 · ը · 24 · Նէթա · գ · 4 · Նբր · ը · 15 · ա Պետր · բ · 9 · (48) ա Կորնթ · զ · 11 · (49) Հռով · ժէ · 22 · Նէթա · բ · 6 · (50) Յոբ · ժգ · 9 · Ասմ · ճժբ · 6 · (51) Հռով · է · 6 · 10 · (52) Հռով · գ · 25 · (53) Նայ · է · 8 , 9 · Հայտ · ժբ · 10 , 11 · (54) Հռով · ւդ · 29 · (55) Մարկ · ժզ · 19 · Կող · գ · 1 · Նբր · ա · 3 · բ · 1 · ժբ · 2 · ա Պետր · գ · 22 · (56) Նբր · է · 25 · ը · 24 · ա Հռով · բ · 1 ։

* Հետաքրքիր · Աստուծոյ ոտհամեմատ պիծ ։

թէ սով , թէ մերկութիւն , թէ վիշտ , թէ սուր :

36 Որպէս և գրեալ է . Վասն քո մեռանիմք զօրէնաւազ , համարեցաք իբրև զոչխար ի սպանդ :

37 Այլ յայսմ ամենայնի , առաւել յաղթեմք նուաճեալ՝ որ սիրեացն զմեզ :

38 Վասնզի հաստատեալ եմ , եթէ ոչ մահ և ոչ կեանք և ոչ հրեշտակք և ոչ իշխանութիւնք , և ոչ որ կանս և ոչ հանդերձեալքն և ոչ զօրութիւնք ,

39 Եւ ոչ բարձրութիւն և ոչ խորութիւն , և ոչ այլ ինչ արարած՝ կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի Աստուծոյ , որ ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի Տէր մեր :

թէ սով , թէ մերկութիւն , թէ վիշտ , թէ սուր :

36 Ինչպէս որ էլ գրված է , թէ Քեզ համար ամէն օր մեռնումենք , և մորթվելու ոչխարի պէս համարվեցանք[տ] :

37 Այդ էս ամէն բաներում էլ աւելի յաղթումենք նրա ձեռովն՝ որ մեզ սիրեց[ի] :

38 Պատճառն որ՝ հաստատ գիտումեմ , որ ոչ մահ և ոչ կեանք , և ոչ հրեշտակներ և ոչ իշխանութիւններ , և ոչ հիմիկվան բաներ և ոչ յետոյ եկօղներ , և ոչ զօրութիւններ[ի] ,

39 Եւ ոչ բարձրութիւններ և ոչ խորութիւններ , և ոչ մին ուրիշ ստեղծված բան կարօղ է մեզ բաժանել Աստուծոյ սիրուցն՝ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսումն է :

ԳԼ · Թ

3 Պօղոսի ստասիկ արամութիւնն Հրէականերին համար : 7 Ո՛չ թէ Հրեաքն ամէն գաւակներն ահեռիքն եղ որդիքն են : 18 Աստուած ազգմանն տար որ կամենուն : 21 Հրեաւան իշխանութիւն ունի հոգի վերայ , որ նորանից ինչ որ կամեցայ էն չինի : 25 Հրեանեերին կանգնիլն , և Հրէականերից գալոս քրիստոն առաջուց ասված էր . 32 Խորհրդի՝ պատարութեան օրէնքին չհետաւ , պատճառն որ՝ չէ թէ հաւատքին՝ բայց օրէնքի գործերին կամեցաւ արդարանալ :

1 Ասուգրութեամբ ասեմ ի Քրիստոս՝ և ոչ ստեմ , վկայեն ինձ միտք իմ ի Հոգի Սուրբ :

2 Ի մի արամութիւն է ինձ յոյժ և անպակաս ցաւք սրտի իմոյ :

3 Ի մի ուխտիւք խնդրէի ես իսկ ինքնին նզով լինել ի Քրիստոսէ , վասն եղբարցդ իմոց և ազգատակցաց ըստ մարմնոյ :

1 Ճշմարիտն ասումեմ Քրիստոսումն՝ և սուտ չեմ պատմ , որ էն իմ խղճմտանքս էլ վկայումէ ինձ Սուրբ Հոգումն՝ :

2 Որ սաստիկ արամութիւն ունիմ՝ և անպակաս ցաւ իմ սրտի մէջն[ա] :

3 Ինչու որ՝ փափակելով խընդրումէի որ ես ինքս նզոված լինիմ Քրիստոսից իմ եղբարներիս և մարմնաւոր ազգականներիս համար[բ] :

(57) Պաւլ · խ · 22 : ա Կորնթ · ժե · 30 , 31 : բ Կորնթ · գ · 11 : (58) ա Կորնթ · ե · ժե · 57 : բ Կորնթ · բ · 14 : ա Հովհ · գ · 4 : ե · 4 , 5 : Հայտ · ժբ · 11 : (59) Նախ · ա · 21 : զ · 12 : Նոզ · ա · 16 : բ · 15 : ա Գործ · գ · 22 : (1) Հռոմ · ա · 9 : բ Կորնթ · ա · 23 : ժա · 31 : ժբ · 18 : Գաղ · ա · 20 : Փիլիպ · ա · 8 : ա Տիմ · բ · 7 : (3) Հռոմ · ժ · 1 : (3) Նիմ · կբ · 32 :

Digitized by Google

4 Որ են Իսրայէլացիք. որոց որդեգրութիւնն և փառքն և կտակարանքն և օրէնադրութիւնն և պաշտօնն և աւետիքն,

5 Որոց հարքն, յորոց և Քրիստոս ըստ մարմնոյն, որ է ի վերոյ ամենեցուն Աստուած օրհնեալ յաւիտեան. ամէն:

6 Ոչինչ է մտրճի՝ եթէ անկած լինիցի բանն Աստուծոյ. զի ոչ ամենեքեան՝ որ յԻսրայէլէն են, նոքա Իսրայէլեանք իցեն:

7 Եւ ոչ որ զաւակն Աբրահամու են՝ ամենեքեան որդիք իցեն. այլ Ասահակա կոչեցի քեզ զաւակ:

8 Այսինքն՝ ոչ եթէ որ որդիք մարմնոյն են, են որդիք Աստուծոյ, այլ որդիք աւետեացն համարին ի զաւակ:

9 Վասնզի աւետեաց խոկ է բանս այս, եթէ ի ժամանակի յայսմիկ եկից՝ և եղիցի որդի Սառայի:

10 Եւ ոչ այնչափ միայն՝ այլ և ի Ռեբեկայ ի միոջէ անկողնոյ Իսահակայ հօր մերոյ:

11 Զի մինչչեւ ծնեալ էին, և մինչչեւ բարի ինչ կամ չար գործեալ էին. զի ըստ ընտրութեանն առաջադրութիւնն Աստուծոյ հաստատեսցի.

12 Ոչ ի գործոց՝ այլ յկոչմանէ՝ որ ասացաւ նմա.

4 Որ նորանք Իսրայէլացի են՝ որ նորանց է որդեգիր լինելն, և փառքն, և կտակարանները, և օրինադրութիւնն և պաշտօնն և աւետիքն:

5 Որ նորանցն են հարքն, որ նորանցից եկ Քրիստոսն ըստ մարմնոյ կազմանէ. նա որ ամենին վերայ է Աստուածն, օրհնեալ յաւիտեան. ամէն:

6 Նախի կարելի չէ՝ որ Աստուծոյ խօսքն գետնին ընկնի. ինչուորովհետև ոչ թէ ամենքն որ Իսրայէլէցին են՝ նորանք Իսրայէլացիք են:

7 Եւ ոչ թէ՝ նորանք որ Աբրահամի զաւակ են՝ են ամենքն որդիք են. այլ Նահակով քեզ հաճար զաւակ պիտի կանչվի:

8 Այսինքն՝ ոչ թէ նորանք որ մարմնոյ որդիք են՝ Աստուծոյ որդիք են. այլ աւետիքի որդիքն զաւակ կը համարվին:

9 Պատճառն որ՝ էս է յաւետիք խօսք, թէ ես ժամանակս կուգամ և Սառային որդի կըլինի:

10 Եւ ոչ թէ միայն էնքան. բայց Ռեբեկան էլ մեր Հայր Իսահակին մին պառկիվածիցն (յոր լինելով):

11 Որ դեռ նորանք չէին ծնված, և դեռ մին բարի կամ չար բան չէին գործած. որ ընտրութեան պէս Աստուծոյ առաջուց սահմանվածն հաստատ մնայ.

12 Որ թէ գործքերուցն, այլ նորանից՝ որ կանչեց, ասվեցաւ նորան.

(4) ր Օրէն. է. 8: (5) Նեղ. գ. 22: ր Օրէն. ժգ. 1: Նեհմ. ը. 9: (6) Յոսք. գ. 21: գ Յոսք. ը. 11: Պսալ. կդ. 2: Հբ. 61: (7) Գործ. է. 25: Նեղ. ը. 8, 9, 10: (8) Պսալ. ճիե. 10: (9) Նեղ. ի. 1: (10) Գործ. ժգ. 31: Ելովմ. է. 2: Նեհա. ր. 12: (11) ր Օրէն. ժ. 15: Ելովմ. ժա. 28: (12) Յոսք. գ. 28: Ելովմ. ա. 3: (13) Նեհմ. իգ. 6: Յովհ. ա. 1: Գործ. ի. 28: Նեղ. ա. 3: ա Յովհ. ե. 20: (14) Յոս. իգ. 10: Ելովմ. գ. 3: (15) Յովհ. քե. 39: Ելովմ. ը. 28, 29: գ. 12. 10: Գոպ. ը. 16: (16) Գոպ. է. 28: (17) Նահե. իա. 12: Նեղ. ժա. 13: (18) Գոպ. գ. 28: (19) Նահե. ժգ. 10: 14: (20) Նահե. իե. 21: (21) Ելովմ. գ. 17; ը. 28:

Digitized by Google

13 Թէ երեքն կրասերոյն ծառայ եհասցէ, արդեօք և գրեալ է · Թէ Օձակովբ սիրեցի, և զԵսաւ ատեցի :

14 Եւ ասդ՝ զի՞նչ ասեմք · մի՞թէ անիրաւութիւն իցէ Աստուծոյ · քա՛ռն լիցի :

15 Օ՛ի Մովսէսի ասէ · Ողորմեցայցեն՝ որում ողորմեցայցեն, և գթացայց յորս գթացայցեն :

16 Ապա ո՛չ քոյ այնմ՝ որ կամիցին, և ո՛չ քոյ այնմ՝ որ ընթանայցէ · այլ քոյ Աստուծոյ՝ որ ողորմին :

17 Գրէնդի ասէ գիրք ցփարաւոն · Թէ վասն այնորիկ գրգռեցի զքեզ, զի՝ ի քեզ ցուցից զզօրութիւն իմ, և պատմեսցի անուն իմ ընդ ամենայն երկիր :

18 Ապա ուրեմն՝ ում կամի ողորմի, և ում կամի խստանայ :

19 Եւ ասդ ասիցես, Թէ մեղ Լա զի՞նչ դնէ՝ զի կամաց նորա ո՛չ ոք կայ հակառակ :

20 Եւ արդ դու ո՞վ ես մարդ՝ որ պատասխանի տաս Աստուծոյ · մի՞թէ ասիցէ ստեղծուածն ցՍտեղծիչն՝ Թէ Ընդէր այգպէս արարեր զիս :

21 Եթէ ո՞չ ունիցի իշխանութիւն բրուտն կաւոյն, ի նմին զանգուածոյ առնել անօթ՝ զոմն ի պատիւ և զոմն յանարգանս :

22 Ապա եթէ կամէր Աստուած ցուցանել զբարկութիւն, և յայտնի առնել զզօրութիւն իւր, որ

13 Եւ սեծն պիտի ծառայէ փոքրին[23] · ինչպէս որ էլ գրված է, Թէ Յակոբին սիրեցի, և Եսաւին ատեցի[25] :

14 Ապա ի՞նչ ասենք · միթէ Աստուծոյ մոտ անիրաւութիւն կայ · քա՛ռ լիցի[24] :

15 Պատճառն որ՝ նա Մովսեսին ասում է · Կողորմիմ՝ ում որ կողորմիմ, և գթած կըլինիմ՝ ում որ գթած կըլինիմ[26] :

16 Ապա նորանից չէ՝ որ կամենում է, և ո՛չ էլ նորանից՝ որ վազում է, բայց Աստուածանից՝ որ ողորմում է :

17 Պատճառն որ՝ գիրքն ասում է փարաւոնին[26], Թէ նրա համար դրդեցի քեզ՝ որ քեզանում ցոյց տամ իմ զօրութիւնը, և իմ անունս ամեն երկրի մէջ պատմվի[27] :

18 Ապա ուրեմն՝ ում որ կամենում է ողորմում է · և ում կամենում՝ պինա կենում է :

19 Ապա կընի որ ասես Թէ, էլ նա ինչու՞ է մեղադրում՝ պատճառը որ՝ ո՛չ ով (կարող չէ) նորա կամքին հակառակ կենալ[28] :

20 Ապա դու ո՞վ ես՝ մարդ՝ որ Աստուծոյն պատասխան ասս · միթէ ստեղծվածն կասէ իրան Ստեղծողին՝ Թէ Ինչու՞ եղար այդպէս ինձ[29] :

21 Ո՞չ Թէ բրուտն իշխանութիւն չունի[30] հողի վերայ, որ հենց միևնոյ շաղաղվածքիցն ամաններ շինէ՝ միևնոյն՝ որ պատուաւոր լինի, և միևնոյն՝ որ անարգ լինի[31] :

22 Ապա Թէ որ Աստուած կամենում է ցոյց տալ բարկութիւնը, և յայտնել իրան զօրութիւնը՝ որ

(23) Ծննդ · իե · 23 : (25) Մաղ · ա · 2, 3 : բ Օրին · իա · 15 : Ես. · ժգ · 24 : Ես. · ժ · 37 : Ղեւ. · ժգ · 26 : Յովհ. · ժբ · 35 : (24) բ Օրին · լբ · 6 : բ Մեննց · ժբ · 7 : Յոբ · բ · 3 : լգ · 10 : Ղեւ. · զբ · 15 : (25) Նե՛ · լգ · 15 : (26) Գաղ · գ · 8 · 22 : (27) Նե՛ · բ · 16 : (28) բ Մննց · ի · 6 : Յոբ · բ · 12 : իդ · 13 : Դան · գ · 35 : (29) Նոյ · իբ · 16 : իե · 9 : կգ · 3 : (30) Ես. · ժգ · 6 : Երեմ · ժբ · 6 : (31) բ Տի՛ · բ · 20 :

Digitized by Google

համբերն բազում երկայնմտութեամբ անօթոցն բարկութեան՝ պատրաստեցեալսն ի կորուստ ։

23 Օ՛ի յայնի արասցէ զմեծութիւն փառաց իւրոց ի վերայ անօթոցն ողորմութեան , զոր պատրաստեաց ի փառս ։

24 Զ՛որս և կոչեաց զմեզ , ոչ միայն ի՛ հրէից , այլ և ի հեթանոսաց ։

25 Իրպէս և Հովսէէ ասէ . կոչեցից՝ զոր ոչ ժողովուրդն իմ , ժողովուրդ ինձ . և զչսիրեցեալն՝ սիրեցեալ ։

26 Եւ եղիցի ի տեղւոջ յորում ասացաւ նոցա՝ թէ ոչ ժողովուրդ իմ դուք , անդ կոչեցին նոքա որդիք Լ՛աւածոյ կենդանւոյ ։

27 Եսայի աղաղակէ վասն Իսրայէլի . Եթէ իցէ թիւ որդւոցն Իսրայէլի իբրև զաւազ ծովու՝ սակաւ ինչ ճեացօրդք ճեացեն ։

28 Օ՛ի բան մի հակիրճ և հաստատ արդարութեամբ . զբանն հակիրճ արասցէ Տէր ի վերայ երկրի ։

29 Եւ որպէս ասէ Եսայի . Եթէ ոչ Տեառն զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ , իբրև զԻոդոմ լինեաք՝ և Գոմորայ նմանեալ եաք ։

30 Իակ արդ զի՞նչ ասիցեմք . զի հեթանոսք՝ որ ոչ երթային զհետ արդարութեան՝ հասին արդարութեան , այնմ արդարութեան՝ որ ի հաւատոց անտի ։

31 Ի՛սկ Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն արդարութեան՝ և յօրէնս արդարութեան ոչ ժամանեաց ։

32 Վասն զի՞ ոչ յհաւատոց , այլ իբրև յգործս օրինացն . զի հարան ի քարն գայթակղութեան ։

33 Որպէս գրեալ է . Ահա դնեմ ի Սիովն քար գայթակղութեան և վէմ սկանդալոյ , և ամենայն որ հաւատասցէ ի նա՝ ոչ ամաչեսցէ ։

ԺԱ

1 Եղբարք , կամք սրտի իմոյ և աղաչանք առ Աստուած վասն նոցա ի փրկութիւն ։

2 Վկայեմ նոցա , զի նախանձ Աստուծոյ ունին , այլ ոչ ըստ գիտութեան ։

3 Զի անգիտանալով զարդարութիւն Աստուծոյ , և զարդարութիւն իւրեանց կամելով կանգնել , զարդարութեան Աստուծոյ ոչ հնազանդեցան ։

4 Զի կատարած օրինացն Քրիստոս ի յարդարութիւն ամենայն հաւատացելոց ։

5 Մովսէս զարդարութենէն որ յօրինացն գրէ , եթէ մարդ որ արասցէ զնոսա՝ կեցցէ նովաւ ։

6 Իսկ արդարութիւն որ յհաւատոց՝ այսպէս ասէ . Մի՛ ասասցես ի սրտի քում . Ո՞վ ելանիցէ յերկինս , այսինքն զՔրիստոս իջուցանել ։

7 Կամ Ո՞վ իջանիցէ յանդունդս , այսինքն զՔրիստոս յարուցանել ի մեռելոց ։

8 Այլ զի՞նչ ասէ . Մերձ է քեզ բանն , ի բերանի քում և ի սրտի քում , այսինքն բանն հաւատոյ որ քարոզեմք ։

9 Զի եթէ խոստովանիցիս բերանով քով զՏէր Յիսուս , և հաւատասցես սրտիւ քով , եթէ յարոյց զնա Աստուած ի մեռելոց՝ կեցցես ։

10 Սրտիւ հաւատայ ի յարդարութիւն , և բերանով խոստովանութիւն լինի ի փրկութիւն ։

11 Զի ասէ Գիրն . Ամենայն որ հաւատայ ի նա՝ ոչ ամաչեսցէ ։

12 Զի ոչ է տարբերութիւն Հրէի և Յունի . զի նոյն Տէր ամենեցուն , հարուստ ի հարկանել ամենեցուն որ կոչեն զնա ։

13 Զի ամենայն որ կոչեսցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ ։

14 Իսկ զի՞նչպէս կոչեսցեն զոր ոչ հաւատացին ի նա . կամ զի՞նչպէս հաւատասցեն զոր ոչ լուան . կամ զի՞նչպէս լուիցեն առանց քարոզողի ։

15 Կամ զի՞նչպէս քարոզեսցեն եթէ ոչ առաքեսցին , որպէս գրեալ է . Որպիսի գեղեցիկ ոտք քարոզողացն խաղաղութեան , որ քարոզեն զբարիս ։

16 Այլ ոչ ամենեքին հնազանդեցան աւետեացն . զի Եսայի ասէ . Տէր՝ զո՞ հաւատաց լսելեաց մերոց ։

17 Ուստի հաւատ յլսելեաց է , և լսելիք՝ ի բանէ Քրիստոսի ։

18 Այլ ասեմ . Միթէ ոչ լուան . այո՛ , ի բազմութիւն ամենայն երկրի ելեալ է ձայն նոցա , և ի ծագս տիեզերաց բանք նոցա ։

19 Այլ ասեմ . Միթէ Իսրայէլ ոչ գիտաց . Առաջին Մովսէս ասէ . Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչ ազգաւ , ազգաւ անգիտաց ի բարկացուցից զձեզ ։

20 Եսայի յանդգնի և ասէ . Գտի զիս ոչ որ զիս խնդրէր , երեւեցայ ոչ որ զիս հարցանէր ։

21 Իսկ առ Իսրայէլ ասէ . Զամենայն աւուր ձեռս իմ տարածեցի առ ժողովուրդ անհնազանդ և հակառակ ։

ԺԲ

1 Զոր ասեմ . Միթէ ատեաց Աստուած զժողովուրդ իւր . մի՛ եղիցի . զի և ես Իսրայէլացի եմ , ի սերմանէ Աբրահամու , ի ցեղէ Բենիամինի ։

2 Ոչ ատեաց Աստուած զժողովուրդ իւր զոր նախագիտացն . կամ ոչ գիտէք զի՞նչ ասէ Գիրն ի վերայ Եղիայի , որպէս աղաչէ զԱստուած զԻսրայէլ ասելով ։

3 Տէր զմարգարէսդ սպանին , զսեղանսդ քակտեցին , և ես մնացի միայն , և խնդրեն զանձն իմ ։

4 Այլ զի՞նչ ասէ նմա պատգամն Աստուծոյ . Թողի ինձ եօթն հազարս արանց , որ ոչ ծնրադրեցին Բահաղայ ։

5 Նոյնպէս և ի ժամանակի յայսմիկ մնացորդս ըստ ընտրութեան շնորհացն եղեն ։

6 Իսկ եթէ շնորհաւք , ոչ յգործոց , զի ապա շնորհք ոչ են շնորհք ։

7 Զի՞նչ ուրեմն . զոր խնդրէ Իսրայէլ՝ ոչ գտանէ զայն , այլ ընտրեալքն գտին , և մնացեալքն կուրացան ։

8 Իրպէս գրեալ է . Ետ նոցա Աստուած հոգի տրտմութեան , աչս՝ զի ոչ տեսանիցեն , և ականջս՝ զի ոչ լուիցեն մինչև ցայսօր ։

9 Եւ Դաւիթ ասէ . Եղիցի սեղան նոցա ընդ առաջի նոցա՝ ի թակարդ և ի որս , և ի գայթակղութիւն և ի հատուցումն նոցա ։

10 Խաւարեսցին աչք նոցա՝ զի ոչ տեսանիցեն , և զմէջս նոցա ծռեա յամենայնի ։

11 Զոր ասեմ . Միթէ ոչ լուան զի անկանիցին . մի՛ եղիցի . այլ նոցա յանցանաւքն փրկութիւն հեթանոսաց , զի նոքա նախանձեսցին ։

12 Եթէ յանցանաւքն նոցա հարստութիւն աշխարհի , և պակասութիւն նոցա հարստութիւն հեթանոսաց , որչափ եւս առաւել զլրումն նոցա ։

13 Զի ձեզ ասեմ հեթանոսաց . որպէս ես առաքեալ հեթանոսաց՝ զպաշտօնն իմ փառաւորեցից ։

14 Եթէ գուցէ նախանձեցուցից զարիւնակիցս իմ , և զիարդ ապրեցուցից զոմանս ի նոցանէ ։

15 Զի եթէ մերժումն նոցա հաշտութիւն աշխարհի , զի՞նչ է ընդունելութիւն նոցա՝ եթէ ոչ կենդանութիւն ի մեռելոց ։

16 Եթէ սկիզբն սրբեալ է , և խառնուրդն ։ Եթէ արմատն սուրբ է , և ճիւղքն ։

17 Եթէ ոմանք ի ճիւղացն կոտրեցան , և դու վայրենի ձիթենի ես , և ընդ նոսա ի մասն եղեր , և արմատոյ ձիթենւոյ հարկանելոյ հանդերձ եղեր ։

18 Մի՛ պարծիր ի ճիւղսն . և եթէ պարծիս , ոչ դու զարմատն կրես , այլ արմատն զքեզ ։

19 Ասասցես ապա . Ճիւղքն կոտրեցան , զի ես հարկանելոյ եղէց ։

20 Լաւ . անհաւատութեամբ կոտրեցան , և դու հաւատովք կայ . մի՛ հպարտանար , այլ երկնչեա ։

21 Զի եթէ զբնական ճիւղսն Աստուած ոչ խնայեաց , գուցէ և զքեզ ոչ խնայեսցէ ։

22 Արդ տեսցես զքաղցրութիւն և զսրտութիւն Աստուծոյ . ի վերայ անկելոցն սրտութիւն , և ի վերայ քո քաղցրութիւն Աստուծոյ , եթէ կացցես ի քաղցրութեան նորա . զի ոչ ապա դու ևս հարկանելոյ եղիցիս ։

23 Եւ նոքա եթէ ոչ կացցեն ի հաւատս , հարկանելոյ եղիցին . զի զօրէ Աստուած նորոգել զնոսա ։

24 Զի եթէ դու ի բնական վայրենի ձիթենոյ կտրեցար , և ընդ բնականս ի ձիթենի բարի հարկանելոյ եղեր , որչափ եւս առաւել նոքա բնականքն հարկանելոյ եղիցին ի ձիթենի իւրեանց ։

25 Զի ոչ կամիմ զձեզ անգիտանալ , եղբարք , զխորհուրդս զայս , զի մի՛ իցէք ինքնահաճոյք . զի կոյրութիւն ինչ ի մասն եղեւ Իսրայէլի , մինչև զի մտցէ զլրումն հեթանոսաց ։

26 Եւ ապա ամենայն Իսրայէլ կեցցէ , որպէս գրեալ է . Եկեսցէ ի Սիովն որ փրկեսցէ , և դարձուսցէ զանաստուածութիւնս յՅակոբայ ։

27 Եւ սա ինձ ուխտ յանձնից , յորժամ ջնջեցից զմեղս նոցա ։

28 Ըստ աւետեացն թշնամիք են վասն ձեր , ըստ ընտրութեան սիրելիք են վասն հարցն ։

29 Զի անդրդուելի են պարգեւք և կոչումն Աստուծոյ ։

30 Զի որպէս դուք ոչ հաւատայիք Աստուծոյ , և այժմ գթացաք հանդերձ անհաւատութեամբ նոցա ։

31 Նոյնպէս և նոքա այժմ ոչ հաւատան ձերում գթութեան , զի և նոքա գթասցին ։

32 Զի փակեաց Աստուած զամենեսեան ի հնազանդութիւն , զի զամենեսեան գթասցէ ։

33 Օ՛հ խորհրդոց Աստուծոյ , զի անքննելի են դատաստանք նորա , և անհետազօտելի ճանապարհք նորա ։

34 Զի՞նչ ոք ծանեաւ զմիտս Տեառն , կամ զի՞նչ ոք խորհրդական եղեւ նմա ։

35 Կամ զի՞նչ ոք նախ ետ նմա , և հատուսցի նմա ։

36 Զի յնմանէ և նովաւ և ի նա ամենայն ինչ ։ Նմա փառք յաւիտեանս ։ Ամէն ։

(32) ա Գնտ . ը · 9 ։ (33) ա Պնդր . բ · 8 ։ Հռոմ . ձ ։ (34) Ղուկ . բ · ձ ։ Ներ . ա · 7 ։ Ես . ա · 27 ։ (35) Ղուկ . ը · 29—30 ։ (36) Ղուկ . գ · 20 ։ (37) Ին . ա · բ · 28 ։ ա Պնդր . բ · 10 ։ (38) Ին . ա · 10 ։ (39) Հռոմ . ժ · 22 , 23 ։ (40) Ղուկ . ժա · 5 ։ (41) Հռոմ . իէ · 21 ։ (42) Հռոմ . ա · 9 ։ Ին . գ · 23 ։ (43) Հռոմ . ժգ · 19 ։ Երէմ . ծ · 10 ։ (44) Ղուկ . գ · 11 ։ ժ · 20 ։ (45) Ղուկ . ա · 17 ։ (46) Ղուկ . ժ , 3 ։ ժա · 7 ։ (47) Գաղ . ծ · ձ ։

Digitized by Google

32 Ընդէր · զի ոչ ՚ի հաւատոց՝ այլ իբրև ՚ի գործոց օրինաց · քանզի գհնգին նոքա առ վիմին գայթագղուեցան ·

33 Որպէս և գրեալ է · Ընտրեմ ՚ի Սիոն քար գայթագղութեան և վէմ գլորմանն · և ամենայն որ հաւատասցէ ՚ի նա՝ ոչ ամաչեսցէ ։

32 Ընչո՞ համար · Նրա՛համար՝ որ հաւատաքին (չեն ուզում), բայց օրէնքի գործքերիցն · պատճառն որ՝ նորանք գայթակղութեան քարին վերայ գլորվեցան[48] ։

33 Ինչպէս որ եւ գրված է · Ընտրեմ Սիօնի մէջն գայթակղութեան քար[49] և գլորելոյ վէմ եմ դնում[50], և ամէն ով որ կը հաւատասցայ նորան՝ նա չի ամաչիլ ։

ԿԱ · Ա

5 Ստէպ Գրքերըն օրէնքից և հաւատքից արդարանալոյն ցնծութիւնն ցոյց կըտայ ; 11 Թէ ամէն հաւատացողներն թէ Հրեայ և թէ հեթանոս չը պիտի ամաչեն , 18 Աւրհնութիւն առ շնորհքներին Հոգւոյն և խօսքն գուրս գնաց ամէն երկիրն և մինչև աշխարհի ծայրերն հեթանոսներին ։ 19 Խորհուրդն եւ լսեց՝ բայց չհաւատաց նորանց ։

1 Եղբարք՝ իմ կամք սրտի և աղօթք առ Աստուած , վասն նոցա են ՚ի փրկութիւն ։

2 Վկայեմ նոցա՝ թէ ըզնախանձն Աստուծոյ ունին , այլ ո՛չ գիտութեամբ ։

3 Զի անգէտ են Աստուծոյ արդարութեան , և զիւրեանցն խնդրեն կացուցանել · զի արդարութեանն Աստուծոյ ո՛չ հնազանդեցան ։

4 Վասնզի կատարած օրինացն Քրիստոս է՝ յարդարութիւն ամենայն հաւատացելոց ։

5 Մովսէս գրէ զարդարութիւնն՝ որ յօրինաց անտի է , թէ՝ Ով արասցէ զայն մարդ՝ կեցցէ նովին ։

6 Իսկ զհաւատոցն արդարութենէ այսպէս ասէ · Մի՝ ասիցես ՚ի սրտի քումմ , Ո՛վ ելանիցէ յերկինս նոքա , այսինքն է՝ զՔրիստոս իջուցանել ։

1 Եղբայրք՝ իմ սրտի կամքըն և դէպի Աստուած աղօթքն նորանց համար էն է , որ փրկվին ։

2 Ինչու որ՝ վկայումէմ նորանց՝ որ Աստուծոյ համար նախանձ ունին՝ բայց գիտութեամբ չէ ։

3 Պատճառն որ՝ Աստուծոյ արդարութիւնըն չեն գիտում[3] և ինքեանց իրաւցըն են կամենում կանգնացնել[3] · նրա համար որ Աստուծոյ արդարութեանն չըմխազանդվեցան ։

4 Ինչու որ՝ Քրիստոսն է օրէնքի վախճանն՝ որ արդար լինի ամէն ով որ հաւատում նորան[4] ։

5 Մովսէն գրում էն արդարութեան համար՝ որ օրէնքիցն է , թէ՝ որ մին մարդ էն անէ՝ կապրի նորանով[5] ։

6 Հայց հաւատքի արդարութեանն համար էսպէս է ասում · Չը ասես քո սրտումդ , Ո՛վ վերկելի երկինքն՝ այսինքն՝ Քրիստոսին վէր բերելոյ համար[6] ։

(48) Գաղ · բ · 34 · ա Կորնթ · ա · 23 · (49) Մատ · ԻԷ · 23 · Նոյ · ը · 14 · Ի · 16 · Մատթ · ի · 42 · ա Պետր · բ · 6 , 7 , 8 · (50) Հռոմ · ժ · 11 · (1) Գործ · ի · 20 · ի · 3 · Գաղ · ա · 14 · գ · 17 · Հռոմ · թ · 31 · (2) Հռոմ · ա · 17 · թ · 30 · (3) Փիլ · գ · 9 · (4) Մատթ · ե · 17 · Գաղ · գ · 24 · (5) Ղեւտ · ԺԸ · 5 · Նեհ · բ · 29 · Նախ · թ · 11 · 13 · 21 · Գաղ · գ · 12 · (6) ը Օրին · Հ · 12 , 13

Digitized by Google

7 կամ ոմն իմանիցէ յանդունդս, այսինքն է ընկրիսասն հանել ի մեռելոց ։

8 Այլ զինչ ասէ գիր . Մերձ է բանն ի բերան քո , և ի սրտի քում է . այսինքն է՝ բանն հաւատոց զոր քարոզեմք ։

9 Զի եթէ խոստովանեսցես բերանով քով Տէր զՅիսուս , և հաւատայցես ի սրտի քում , թէ Յարուցեալ զնա ի մեռելոց , կեցցես ։

10 Զի սրտիւ հաւատայք յարդարութիւն , և բերանով խոստովանիք ի փրկութիւն ։

11 Գրանցի ասէ գիր . Ամենայն՝ որ հաւատացէ ի նա , ոչ ամաչեսցէ ։

12 Զի ոչ է գոյ խարիր Հրէի և Հեթանոսի . քանզի նոյն Տէր է ամենեցուն , բաւական յամենեսին՝ զոր կարդան առ նա ։

13 Զի ամենայն՝ որ կարդասցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ ։

14 Իսկ զիա՞րդ կարդասցեն՝ յոր ոչն հաւատացին . կամ զիա՞րդ հաւատասցեն՝ որում ոչ լուան . կամ զիա՞րդ լուիցեն առանց ուրուք քարոզելոյ .

15 Կամ զիա՞րդ քարոզեսցեն , եթէ ոչ առաքեսցին . որպէս և գրեալ է . Իբրև զի գեղեցիկ են ոտք աւետարանչաց խաղաղութեան և աւետարանչաց բարութեան ։

16 Այլ ոչ ամենեքեան ընդունդ եղեն աւետարանին . Եսայի ասէ . Տէր՝ ո՞ հաւատաց լսելոյ մերում ։

7 կամ թէ՝ ոմն վերկըցայ անդունդն՝ այսինքն՝ Քրիստոսին ի մեռելոցն հանելոյ համար ։

8 Այլ գիրքն ի՞նչ է ասեմ . Նն խօսքն մօտիկ է քո բերանիդ , և քո սրտումն է . այսինքն , հաւատքի խօսքն՝ որ քարոզումեմք ։

9 Զի եթէ քո բերանով Յիսուսին Տէր դաւանեես , և քո սրտումդ հաւատասցես՝ թէ Յարուցեալ յարոյց նորան մեռելոցն՝ դու կայցիս[9] ։

10 Ինչու որ՝ սրտով հաւատումիք արդարանալոյ համար , և բերանով դաւանութիւնք փրկվելոյ համար ։

11 Գրացուն ասէ՝ գիրքն ասումն . Ամեն ով որ կը հաւատայ նորան՝ չի ամաչիլ[9] ։

12 Ինչու որ՝ չկայ[10] Հրէայի և Հեթանոսի մէջ . ընդհանրապէս որ՝ ամենին Տէրն մին է[11] , որ բաւական է ամենին համար՝ որ կանչումն նորան[12] ։

13 Ինչու որ՝ ամեն ով որ Տէրի անունը[13] (իրան) կըկանչէ՝ կազատի[14] ։

14 Այսպա ի՞նչպէս կանչեն նորան , որ չըհաւատացին . կամ ի՞նչպէս հաւատան նորան , որ չըլսեցին . կամ ի՞նչպէս լսեն , թէ որ միեն չըքարոզէ[15] ։

15 կամ ի՞նչպէս քարոզեն , թէ որ չուղարկվին . ինչպէս որ էլ գրված է . Թէ ինչպէս գեղեցիկ են նորանց ոտներն՝ որ խաղաղութիւն են քարոզում և բարի բաներն աւետիք են տալիս[16] ։

16 Այլ ամենքն ընդունդ չէլան աւետարանին . (որ) Եսային ասաւ[17] . Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր խոսքին[18] ։

(7) բ Օրին · Լ · 14 : (8) Պսալմ · ժ · 33 : Ղևտ · ժբ · 8 : Գործ · ը · 37 : (9) Նոայ · իը · 10 : Իմ · 28 : Երեմ · ժէ · 7 : Հռովմ · բ · 33 · (10) Հռովմ · գ · 33, Գործ · ժէ · 9 : Գալ · գ · 28 : (11) Գործ · ժ · 36 : Հռովմ · գ · 29 : ա Տիմ · բ · 5 : (12) Նահ · ա · 7 : բ · 4 · 7 : (13) Գործ · բ · 14 : (14) Յովիլ · բ · 32 : Գործ · բ · 21 : (15) Ֆիլ · ա · 3 : (16) Նոայ · ծբ · 7 : Նաւում · ա · 15 · (17) Հռովմ · գ · 8 : Խիր · գ · 3 : (18) Նոայ · ծգ · 4 · Յովհ · ժբ · 38 ·

Digitized by Google

17 Ապա ուրեմն՝ հաւատաք՝ ի լսելոյ են, և լուր՝ ի բանէն Քրիստոսի ։

18 Այլ ասեմ, Միթէ ոչ լուան · մանաւանդ զի ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և ընդ ծագս տիեզերաց խօսք նոցա ։

19 Այլ ասեմ, Միթէ Իսրայէլ ոչ լուաւ · նախ Մովսէս ասէ, Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչ ինչ ժողովրդեամբ, և ազգաւ անմտաւ զկծեցուցից զձեզ ։

20 Եսայի համարձակի իսկ՝ և ասէ · Գտայ այնոցիկ՝ որ զիս ոչ խնդրէին · յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որ զիս՝ ոչ հարցանէին ։

21 Այլ առ Իսրայէլ ասէ · Ամենայն աւուր ձգեցի զձեռս իմ առ ժողովուրդ անհնազանդ և հակառակօղ ։

17 Ուրեմն հաւատքն լսելութեա՛ն է, և լսելն՝ Քրիստոսի խօսքիցն ։

18 Այլ ասեմ. Միթէ չլսե՞ցին. իրաւի է որ նորանց ձայնն դուրս գնաց ամէն երկիրն[19], և նորանց խօսքն մինչև աշխարհքի ծայրերն[20] ։

19 Այլ ասեմ. Միթէ Իսրայէլն չգիտցե՞ր. առաջ Մովսէս է ասում. Ես ձեզ նախանձաւոր կըընեմ մի՛ն ո՛չ ինչ ժողովրդով[21], և մի՛ն անմիտ ազգով կըկսկծացնեմ ձեզ[22] ։

20 Այլ Եսային էլ աւելի համարձակուե՛ւ և ասում. Ես գտայ նորանցից՝ որ ինձ չէին խընդրում[23]. յայտնի էլայ նորանց՝ որ ինձ համար չէին հարցնում ։

21 Այլ Իսրայէլին ասում է. Ամէն օր իմ ձեռքս մեկնեցի գէպի անհաւատ և հակառակօղ ժողովուրդն[24] ։

ԳԼ · ԺԸ

1 Ընտուած դէն չէ՛ցցեց աստ իրան ժողովուրդն ։ 7 Մին քանի ընտրեալներն հասին և մնացեալներն կուրացան · 16 Այլ նորանց համար մինչև ընտրելոյ յոյս կայ ։ 18 Հեթանոսներին պակաս չե՛ որ նորանց դէմ պարծենան, 26 Ինչու որ նորանց ամէնին համար ապրելոյ ուխտը կայ ։ 33 Ընտրեալ գատաստաններն անքննելի և նորա ճանապարհներն անհասկանալի են ։

1 Ասի արդ ասեմ, Միթէ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ իւր · քա՛ւ լիցի · քանզի և ես Իսրայէլացի եմ, ի զաւակէ Աբրահամու, յազգէ Բենիամինի ։

2 Ոչ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ իւր, զոր յառաջն ծանեաւ · Թէ ոչ գիտէք յԵղիա զինչ ասէ գիր · որպէս ամբաստանէ լինի

1 Ասա ասում եմ. Միթէ Աստուած դէն քցեց իրան ժողովուրդն[1]. քա՛ւ լիցի. ինչու որ՝ ես էլ Իսրայէլացի եմ՝ Աբրահամի զաւակից, Բենիամինի ցեղից[2] ։

2 Աստուած դէն չըքցեց իրան ժողովուրդն՝ որ նորան առաջուց ճանաչեց[3]. կամ թէ չէք գիտում թէ գիրքն ի՞նչ է ասում Եղիայի հա-

19) Ասմ. ԺԲ. 4 · Ասրխ. ԿԴ. 18 · ԽԲ. 19 · Մարկ. ԺԲ. 15 · Կող. ա. 6. 23 ։ (20) գ Նախ. ԺԲ. 18 · Ասրխ. գ. 8 ։ (21) բ Օրէն. լբ. 21 · Հռոմ. ժա. 11 ։ (22) Տիտ. գ. 3 ։ (23) Նոյ. կե. 1 · Հռոմ. Բ. 30 ։ (24) Նոյ. կե. 2 ։ (1) Ա Նախ. ԺԲ. 23 ։ Նեհ. լ. 37 ։ (2) բ Պետ. ժա. 22 ։ Փիլիպ. գ. 5 ։ (3) Հռոմ. Բ. 29 ։

Digitized by Google

Աստուծոյ գնարայելէ :

3 Տէր՝ զմարգարէս քո կոտորեցին, և զսեղանս քո կործանեցին. ես մնացի միայն, և խնդրեն զանձն իմ :

4 Ասէ ցնէնչ ասէ Նմա պատասխանին. Իմողի ինձ՝ ասէ, հօթին հազար այր, որ ոչ կրկնեցին ծունր Բահաղու :

5 Այնպէս և յայսմ ժամանակի մնացորդք՝ ըստ ընտրութեան շնորհացն եղեն :

6 Իսկ եթէ շնորհօք՝ ոչ ևս՝ ի գործոց. ապա թէ ոչ՝ շնորհքն ոչ ևս շնորհք լինին :

7 Իսկ արդ՝ զոր խնդրէրն Իսրայէլ, այնմ ոչ եհաս. բայց ընտրութեանն եհաս, և այլքն կուրացան.

8 Որպէս գրեալ է. Ետ նոցա Աստուած հոգի յիմարութեան, աչս՝ որովք ոչ տեսանիցեն, և ականջս՝ որովք ոչ լսիցեն, մինչև ցայսօր ժամանակի :

9 Եւ Դաւիթ ասէ. Եղիցին սեղանք նոցա յորոգայթ և ի որս և ի գայթակղութիւն՝ և ի հատուցումն նոցին :

10 Խաւարեսցին աչք նոցա զի մի՛ տեսցեն. և զթիկունս նոցա Հանապազ կորացո՛ :

11 Իսկ արդ ասեմ. Ո՞յթէ վասն այնորիկ յանցեան՝ զի կործանեսցին. քաւ լիցի. այլ նոցա յանցանօքն փրկութիւն հեթանոսաց. զի նախանձ արկցէ նոցա :

մար. թէ ի՞նչպէս նա Իսրայէլին դէմ ամբաստանուի Աստուծոյ առաջին :

3 Տէր՝ զմարգարէներիդ կոտորեցին և զսեղաններիդ կործանեցին. ես միայնակ մնացի, և իմ անձիս են մահ գալիս[4] :

4 Այլ պատասխանն ի՞նչ է առ նորան. Եօթն հազար մարդ՝ ասուած, ինձ համար, որ Բահաղին ծունր չդրին[5] :

5 Ընդ նոյնս էլ ես ժամանակումս շնորհքի ընտրութեան պէս մնացածներ էլան[6] :

6 Այլ թէ որ շնորհքով է՝ էլ գործքերից չէ. ապա թէ չէ՝ շնորհքն էլ շնորհք չի լինիլ[7] :

7 Ապա ուրեմն՝ ինչ որ Իսրայէլն խնդրում՝ նորան չգտաւ. բայց ընտրուածներն գտին, և միւսներն կուրացան[8] :

8 Ինչպէս որ էլ գրուած է. Թէ Աստուած առաւ նորանց թմրութեան հոգի[9]. աչքեր՝ որ նորանով չտեսնեն, և ականջներ՝ որ նորանով չլսեն[10], մինչև էս օրվան ժամանակս :

9 Եւ Դաւիթն ասաւ. Նորանց սեղանները թակ որոգայթ (խալխ) լինին նորանց, և ակնատ և գայթակղութիւն՝ և նորանց հատոյց հատուցումն[11] :

10 Թո՛ղ նորանց աչքերն խաւարվին՝ որ չտեսանեն. և նորանց թիկունքներն միշտ ծռացրո՛[12] :

11 Այրեմն ասեմ. Ո՞յթէ նրբահամար գլորվեցան՝ որ կործանվին. քաւ լիցի. բայց նորանց գլորվելովն հեթանոսների փրկութիւնն եկաւ՝ որ նախանձ քցէ նորանց սիրտն[13] :

(4) գ Թագ. ԺԹ. 10. 14 : (5) գ Թագ. ԺԹ. 18 : (6) Հռով. ԺԱ. 27 : (7) Հռով. գ. 4, 5 : Գաղ. ե. 4 : բ Օրին. Ը. 4, 5 : (8) Հռով. ԺԱ. 31 : Ժ. 3 : (9) Նոյ. ԽԹ. 10 : (10) բ Օրին. ԼԹ. 4 : Նոյ. Ղ. 9 : Երէմ. ե. 21 : Եզեկ. Ժբ. 2 : Մարկ. Ժգ. 14 : Հովհ. Ժբ. 40 : Գործ. ԻԸ. 26, 27 : (11) Մատ. ԿԲ. 22 : (12) Մատ. ԿԲ. 23 : (13) Գործ. Ժգ. 46 : Ժբ. 9 : ԻԸ. 18 : 21 : ԻԸ. 24. 28 : Հռով. Ժ. 19 :

Digitized by Google

12 Իսկ եթէ յանցանքն նոցա մեծութիւն աշխարհի, և պարտութիւնն նոցա մեծութիւն հեթանոսաց. ո՞րչափ ևս առաւել լուծիւն նոցա :

13 Ասէ ձեզ ասեմ հեթանոսաց՝ ցորչափ ժամանակս իցեմ հեթանոսաց առաքեալ, զպաշտօնն իմ փառաւոր առնեմ :

14 Օ՛ի թերևս նախանձ արկից նոցա մարմնով իմով՝ և ապրեցուցից զոմանս ի նոցանէ :

15 Օ՛ի եթէ մերժումն նոցա հաշտութիւն աշխարհի է. իսկ ընդունելութիւնն զի՞նչ իցէ, եթէ ո՛չ կենդանութիւն ի մեռելոց :

16 Իսկ եթէ սկիզբն սուրբ է՝ և զանգուածն. և եթէ արմատն՝ ապա և ոստքն :

17 Եթէ յօստոց անտի ոմանք փշրեցան, և դու որ ձիթենիդ վայրենի էիր՝ պատուաստեցար ի նոսա, և բաժանորդ եղեր արմատին՝ և պարարտութեան ձիթենւոյն.

18 Մի՛ պարծիր առ ոստովքն. ապա եթէ պարծիցիս՝ ո՛չ եթէ դու զարմատն ի վեր ունիս, այլ արմատն զքեզ :

19 Իսկ արդ՝ ասիցես, Ոստքն փշրեցան՝ զի ես պատուաստեցայց :

20 Ճարտուք է. անհաւատութեամբ բնն փշրեցան, և դու հաւատովք հաստատեցար. մի՛ հպարտանար, այլ երկիր :

21 Օ՛ի եթէ Աստուած ի բնէն

12 Ուստի թէ որ նորանց ընկնելին աշխարհքի մեծութիւն էլաւ, և նորանց առակ քցվիլին՝ հեթանոսների մեծութիւն. էլ ո՞րքան աւելի նորանց լիութիւնն :

13 Ասէ ձեզ հեթանոսներիդ ասումեմ. քանի ժամանակ որ հեթանոսների առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս փառաւոր կանեմ[14] :

14 Ուր լինի թէ՝ իմ մարմնովս նախանձ քցեմ նորանց սիրտն, և նորանցից մինքանին ապրեցնեմ[15] :

15 Պատճառն որ՝ թէ որ նորանց երեսից քցվիլին՝ աշխարհքի հաշտութիւն է. ապա նորանց ընդրութիւնն ինչ է, եթէ ո՛չ կենդանի լինիլ մեռելներեցն :

16 Եւ թէ որ սկիզբն սուրբ է՝ ապա հունցվածն էլ. և թէ որ արմատն (ֆէօփն)՝ ապա ճղերն էլ[16] :

17 Թէ որ ճղերից մին քանիսն փշրըվեցան[17], և դու որ վայրի ձիթենի էիր՝ նորանց վերայ պատրուաստվեցար, և հաղորդ էլար արմատին՝ և ձիթենոյ պարարտութեանն[18] .

18 Մի՛ պարծենար էն ճղերին դէմ. ապա թէ որ պարծենաս՝ (իմացիր որ) ո՛չ դու ես արմատն (ֆէօփն) վերատնում, այլ արմատն՝ քեզ[19] .

19 Ուրեմն կըսիլին որ ասես, Ճղերն փշրըվեցան՝ որ ես պատրուստվիմ :

20 Լա՛ւ է. նորանք անհաւատութենով փշրըվեցան, և դու հաւատովդ հաստատվեցար. մի՛ լինիր ամբարտաւան[20], այլ վախիր[21] :

21 Ինչու որ՝ եթէ Աստուած բը-

(14) Կորնթ. ա. 15 : ժգ. 2 : իբ. 31 : Հռոմ. ժե. 16 : Գաղ. ա. 16 : բ. 2, 7, 8, 9 : Եփես. գ. 8 : ա Տիմ. բ. 7 : բ Տիմ. ա. 11 : (15) ա Կորնթ. է. 10 : բ. 22 : ա Տիմ. գ. 16 : Յովհ. է. 20 : (16) Ղևտ. իգ. 10 : Ծննա. ժե. 18, 19, 20, 21 : (17) Երեմ. ժա. 16 : (18) Գործ. բ. 39 : Եփես. բ. 12, 13 : (19) ա Պետր. ժ. 13 : (20) Հռոմ. ժբ. 16 : (21) Ամոս. իբ. 14 : Նաում. զգ. 3 : Փիլիպ. բ. 12 :

Digitized by Google

ոտան ոչ խնայեաց , գուցե երբէք և ՚ի քեզ ոչ խնայիցէ ։

22 Լ՚րդ տէս զքաղցրութիւն՝ և զսաստկութիւնն Լ՚ստուծոյ . ՚ի վերայ կործանելոցն սաստկութիւն , և ՚ի վերայ քո քաղցրութիւնն Լ՚ստուծոյ , եթէ կացցես ՚ի նմին քաղցրութեան . ապա թէ ոչ՝ և դու կոճռեսցիս ։

23 Եւ նոքա եթէ ոչ ՚ի նմին անհաւատութեան կացեն , պատուաստեսցին . զի կարող է Լ՚ստուածմիւսանգամ պատուաստել զնոսա ։

24 Օ՚ի եթէ դու ՚ի բուն ՚ի վայրենի ձիթենւոյ անտի հատար՝ և յայլ բուն ՚ի բարի ձիթենւոջն պատուաստեցար , որչափ ևս առաւել նոքա՝ որ բունքն իսկ են՝ պատուաստեսցին յիւրեանց ձիթենւոջն ։

25 Լ՚չ կամիմ եղբարք՝ եթէ տգիտեք իցէք խորհրդոյս այսմիկ , զի մի՛ յանձինս ձեր իցէք իմաստունք . զի կուրութիւն փոքր ՚ի շատէ եղեւ Իսրայէլի . մինչև լրումն հեթանոսացս մտցէ ։

26 Եւ ապա ամենայն Իսրայէլ կեցցէ . որպէս և գրեալ է . Եկեսցէ ՚ի Սիովնէ փրկիչ՝ և դարձուսցէ զամբարշտութիւնսն ՚ի Յակովբայ ։

27 Եւ այս նոցա՝ որ յինէն ուխտ , յորժամ բարձից զմեղս նոցա ։

28 Ըստ աւետարանին թշնամիք են վասն ձեր , ըստ ընտրութեանն սիրելիք վասն հարցն ։

29 Ա՚նզի անզեղջ են շնորհք՝ և կոչումն Լ՚ստուծոյ ։

նական ճղներին չխնայեց , կըլլի՛ որ քեզ էլ չխնայէ ։

22 Ուրեմն տես Լ՚ստուծոյ քաղցրութիւնը՝ և սաստկութիւնը . կործանվածներուն վերայ սաստկութիւնը , և քեզ վերայ Լ՚ստուծոյ քաղցրութիւնը , թէ որ դուն հենց էն քաղցրութեանը մէջ կենաս[22] . ապա թէ չէ՝ դուն էլ կըկտրըվիս[23] ։

23 Եւ նորանք թէ որ էն անհաւատութեանը մէջ չըկենան՝ կըպատրուսվին . ինչու որ՝ Լ՚ստուած կարող է մինէլ պատրուսել նորանց[24] ։

24 Պատճառն որ՝ եթէ դուն բնական վայրի ձիթենւոյն կըտրըվեցար՝ և բնութեան դէմ բարի ձիթենւոյ վերայ պատրուսվեցար , էլ որքան աւելի նորանք՝ որ բնական են՝ կըպատրուսվին իրանց (յաւուկ) ձիթենւոյն վերայ ։

25 Ղեմ կամենուս եղբարք՝ որ չըգիտենաք էս խորհուրդս , որ ձեր անձերուդի ձեզ իմաստուն չըհամարիք[25] . էն որ փոքր ՚ի շատէ Իսրայէլին կուրութիւն էլաւ[26] , մինչև որ հեթանոսներուն լիութիւնն մըտնէ[27] ։

26 Եւ նրանից ետև ամէն Իսրայէլն կապրի . ինչպես որ էլ գըրվածէ , թէ Սիոնին փրկիչ կըգայ՝ և ամբարշտութիւնները կըդնի Յակոբին[28] ։

27 Եւ էս է ուխտս որ ես նորանց հետ կըդնեմ՝ երբոր նորանց մեղքերն վերկառնեմ[29] ։

28 Լ՚ւետարանին մտիկ տալով՝ նորանք թշնամի են ձեր պատճառվըն , ընտրութեան մտիկ տալով՝ սիրելի են հարցանց համար[30] ։

29 Պատճառն որ՝ Լ՚ստուծոյ շնորհքն և կոչումն զղջանալ չըներ[31] ։

(22) ա Կորնթ . ժե . 2 ։ Նէեր . գ . 6 . 14 ։ (23) Հռով . ե . 2 ։ (24) բ Կորնթ . գ . 16 ։ (25) Հռով . ժբ . 16 ։ (26) Ա՚ր . 7 ։ բ Կորնթ . գ . 14 ։ (27) Ղ՚ուկ . խ . 24 ։ Հայտ . ե . 9 ։ (28) Նայ . ծթ . 20 ։ Սաղ . ժգ . 7 ։ (29) Նայ . իբ . 9 ։ Նէեմ . ե . 31 ։ Եսայ . Նէեր . ը . 8 ։ ժ . 16 ։ (30) բ Օրին . է . 8 ։ բ . 5 ։ ժ . 15 ։ (31) Յոե . իգ . 19 ։

Digitized by Google

30 Ո՞վ արպէս և դուք երբեմն ապստամբ էիք Յ՝ստուծոյ՝ և արդ ողորմութիւն գտիք առ նոցա ապըստամբութեամբն :

31 Սոյնպէս և նոքա այժմ ապըստամբ եղեն առ ձերով ողորմութեամդ . զի և նոքա ողորմութիւն գտցեն :

32 Վասնզի արգել Յ՝ստուած զամենեսին յանհաւանութեան , զի ամենեցուն ողորմեցի :

33 Ո՛վ խորք մեծութեան և իմաստութեան և գիտութեան Յ՝ստուծոյ . որպէս զի առանց քննելոյ են դատաստանք նորա , և առանց գննելոյ են ճանապարհք նորա :

34 Ո՞վ ոմ գիտաց զմիտս Տեառն , կամ ո՞վ խորհրդակից եղև նմա :

35 Կամ ո՞վ եթ նմա փոխ , և առնու զփոխարէն ՚ի նմանէ :

36 Ո՞վ ՚ի նմանէ՝ և նովաւ՝ և ՚ի նոյն ամենայն . նմա փառք յաւիտեանս . ամէն :

30 Ինչու որ՝ ինչպէս որ դուք էլ մին ժամանակ ապստամբած էիք Յ՝ստուածանից՝ և հիմիկ ողորմութիւն գտիք նորանց ապստամբութեննէն[32] .

31 Ձեզ էնպէս էլ նորանք հիմիկ ապստամբ էլան ձեր ողորմութեննուն . որ նորանք էլ ողորմութիւն գտնեն :

32 Պատճառն որ՝ Յ՝ստուած ամենին անհաւատութեան մէջ արգելեց՝ որ ամենին ողորմի[33] :

33 Ո՛վ (քանի է) Յ՝ստուծոյ մեծութեան և իմաստութեան խորութիւնն . ինչպես անքննելի են նորա դատաստաններն[34] , և անհասկանելի են նորա ճանապարհներն[35] :

34 Պատճառն որ՝ ո՞վ գիտաց Տէրի միտքն[36] , կամ ո՞վ խորհուրդի ընկեր կըլինի նորան[37] :

35 Կամ ո՞վ նորան փոխ տուաւ , որ նորա հատուցումն առնէ նորանից[38] :

36 Պատճառն որ՝ նորանից և նորանով և նորանում է ամէն բան[39] . նորան փառք յաւիտեանս . ամէն[40] :

ԿԼ · ԺՈ

1 Յ՝ստուծոյ ողորմութիւնովն պիտք է՝ որ՝ մեր մարմիններն պատրաստենք կենդանի՝ սուրբ և Յ՝ստուծոյ ընդունելի պատարագ : 2 Խոկի մեր բան չըմատնենք նրանից աւելի , քանիկ են որ արժան է մտածելոյ . բայց պարկեշտ կենալով մատնենք : 5 Մենք չատեր մեր մարմին ունք Քրիստոսումն՝ բայց ամեն մէկն իւրաք հատ անդամ ունք , 6 և քէ կէրպ կէրպ շնորհքներ ունինք : 9 Պատրաստ ունք որ սէր՝ առանց կեղծաւորութեան ունենանք և մեր ամեն ուրիշ պատրաստութիւններն էլ կատարենք : 12 Մեր անձնէրին համար մրմնջողութիւն չը՛ պիտի անենք , բայց բարկութեան տեղ տանք :

1 Ես աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ գըթութեամբքն Յ՝ստուծոյ՝ պատարաստուծոյ ողորմութենովն[1] , որ ձեր[2]

1 Ես աղաչումեմ ձեզ եղբարք՝ Յ՝ստուծոյ ողորմութեննուն[1] , որ ձեր[2]

(32) Գաղ . բ . 2 : Ռոմ . պ . 7 : (33) Հռոմ . գ . 9 : Գաղ . գ . 22 : (34) Ռոմ . ԺԱ . 6 : (35) Յոբ . ժա . 7 : Սամ . զբ . 5 : (36) Յոբ . ժե . 8 : Իսայ . խ . 13 : Երեմ . իգ . 18 : ա Կորնթ . բ . 16 : (37) Յոբ . ԼԱ . 22 : (38) Յոբ . լե . 7 : Քառ . 11 : (39) ա Կորնթ . ը . 6 : Ռոմ . ա . 16 : (40) Գաղ . ա . 5 : ա Տիմ . ա . 17 : բ Տիմ . գ . 18 : Երբր . ժգ . 21 : ա Պետր . ե . 11 : բ Պետր . գ . 18 : Յուդ . 25 : Հայտ . ա . 6 : (1) բ Կորնթ . ժ . 1 : (2) ա Պետր . բ . 5 :

Digitized by Google

սել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի՝ սուրբ՝ հաճոյ Աստուծոյ ըզխոհսուն պաշտօնդ ձեր ։

2 Եւ մի՛ կերպարանիք կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ . այլ նորոգեցարո՛ւք ի նորոգութիւն մտաց ձերոց , առ ի քննել ձեզ զկամն , և եթէ զինչ են կամք Աստուծոյ՝ բարին և հաճոյն և կատարեալն ։

3 Ասեմ շնորհօքն Աստուծոյ՝ որ տուեալ են ինձ , ամենայնի՝ որ է ի ձեզ , մի՛ առաւել ինչ խորհիլ քան զարժանն խորհելոյ . այլ խորհիլ ի զգաստանալ իւրաքանչիւր՝ որպէս և բաժանեաց Աստուած չափ հաւատոց ։

4 Որպէս ի միում մարմնի անդամս բազումս ունիմք . և անդամքն ամենայն ոչ զնոյն գործ ունին ։

5 Նոյնպէս և բազումքս մի մարմին եմք ի Քրիստոս , այլ իւրաքանչիւր միմեանց անդամք եմք ։

6 Այլ ունիմք մեք շնորհս ըստ շնորհացն , որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս . եթէ մարգարէութիւն՝ ըստ չափուն հաւատոց ,

7 եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտամանն՝ եթէ որ ուսուցանէն՝ ըստ վարդապետութեանն ,

8 եթէ որ մխիթարէն՝ ըստ մխիթարութեանն . որ առատն է մարմինն[1] պատարագեսցէ՝ կենդանի սուրբ և Աստուծոյ ընդունելի պատարագ , որ էն ձեր բանաւոր պաշտօն լինի[2] ։

2 Եւ մի՛ կերպարանիլիք էս աշխարհքիս կերպարանքիվ[3] . այլ նորոգվիցէք ձեր մտքի նորոգութեամբ[4] , որ դուք քննէք էն՝ որ լաւն է[5] . և թէ ինչ է Աստուծոյ կամքն՝ էն բարին և հաճելին և կատարեալն ։

3 Աստուծոյ շնորհքովն՝ որ ինձ տրվված է[6] էս եմ ասում ամենին , որ ձեր միջումն է , որ խելք մին բան չըմտածէք նրանից աւելի , քանթէ էն որ արժան է մտածելու[7] . բայց որ մտածելումն պարկեշտ կենաք էնպէս՝ ինչպէս որ Աստուած ամէն մէկին հաւատքի չափըն բաժանեց[8] ։

4 Ինչպէս որ մին մարմնոյ մէջ շատ անդամներ ունինք , և էն ամէն անդամներն մին գործ չունին[9] ։

5 Նոպէս էլ մենք շատերս մին մարմին ենք Քրիստոսումն , բայց ամէն մէկն իրար հետ անդամ ենք[10] ։

6 Այսպէս թէ կերպ կերպ շնորհքներ ունինք[11] էն շնորհքին պէս՝ որ մեզ տրվված է[12] . եթէ մարգարէութիւն հաւատքի չափովն[13] ։

7 Եթէ պաշտօն՝ պաշտամունքի չափովն . եթէ նա՝ որ սովորցնում՝ վարդապետութեան չափովն[14] .

8 Եթէ նա՝ որ մխիթարում՝ մխիթարութեան չափովն[15] . նա որ

(3) Պաղ . ե . 18 , 14 : Հռոմ . գ . 13 . 16 . 19 : ա Կորնթ . գ . 13 . 20 : (4) Եփես . ժ . 20 : (5) ա Պետր . ա . 14 : ա Յովհ . բ . 15 : (6) Նէոս . ա . 18 : գ . 23 : Կող . ա . 21 , 22 : գ . 10 : (7) Նէոս . ե . 10 . 17 : ա Թես . գ . 3 : (8) Հռոմ . ա . 5 : ժե . 15 : ա Կորնթ . գ . 10 : ժե . 10 : Գող . բ . 9 : Նէոս . գ . 2 . 7 : 8 : (9) Ղուկ . կե . 27 : Յովզ . է . 16 : Հռոմ . ժա . 20 : (10) ա Կորնթ . ժբ . 7 . 11½ Նէոս . գ . 7 : (11) ա Կորնթ . ժբ . 12 : Նէոս . գ . 16 : (12) ա Կորնթ . ժ . 17 : ժբ . 20 . 27 : Նէոս . ա . 23 : գ . 25 : (13) ա Կորնթ . ժբ . 4 : ա Պետր . գ . 10 , 11 : (14) Ա Թես . 3 : (15) Գործ . ժա . 27 : ա Կորնթ . ժբ . 10 . 28 : ժգ . 2 : ժգ . 1 . 6 . 20 . 31 : (16) Գործ . ժգ . 1 : Նէոս . գ . 11 : Գաղ . գ . 6 : ա Տիմ . ե . 17 : (17) Գործ . ժե . 32 : ա Կորնթ . ժգ . 3 :

Digitized by Google

զուարթութեամբ , որ վերակացուն
է փուխով , որ աղօտին՝ լըցմտու-
թեամբ :

9 Այր առանց կեղծաւորութեան .
առեալ զչար . զհետ երթալ բար-
եաց :
10 Հեղբայրասիրութեան առ միմ-
եանս գթածք . ի պատիւ զմիմեանս
ելանել :
11 Ի փոյթ՝ մի՛ վհտիրոտք . հոգ-
ւով եռացեալք , Տեառն ծառայեցէք ,

12 Հաւսով խնդացէք , նեղութեան
համբերեցէք , աղօթից սաեպ կա-
ցէք :
13 Ի պէտս սրբոց հաղորդեցա-
րուք . զհիւրասիրութեան զհետ եր-
թայք :
14 Օրհնեցէք զհալածիչս ձեր ,
օրհնեցէք և մի՛ անիծանէք :
15 Խնդալ ընդ խնդացօղս , լալ
ընդ լացօղս :

16 Զնոյն միմեանց խորհիլք . մի՛
ամբարտաւանէք , այլ ընդ խոնար-
հըս զիջանիցիք . մի՛ լինիք իմաս-
առուք յանձինս ձեր :

17 Ա՛ի ումեք չարի չար հատու-
ցանել , որ վերակացու է՝ հոգս տանել
լինի . նա որ ողորմութիւն է ա-
նում[19] ուրախ սրտով[20] :

9 Այր՝ առանց կեղծաւորութեան
(լինի)[21] . չարըն ատեցէք , բարոյն
հետևեցէք[22] :
10 Եղբայրասիրութեամբ իրար
վերայ գթած (էք)[23] . պատիւ տա-
լով իրար առաջ անցկացէք[24] :
11 Ջանք անելովն՝ թոյլ չըլի-
նիք . հոգովն ջերմեռանդ էքէք , Տէ-
րին ծառայեցէք .
12 Հաւսով ուրախացէք[25] , նե-
ղութեան համբերեցէք[26] , աղօթքին
խիստ հետևեցէք[27] :
13 Սրբոց հարկաւոր լինօղ բանին
հաղորդ էքէք[28] . օտարասիրութեան
հետևեցէք[29] :
14 Ձեզ անիծօղներին օրհնեցէք ,
օրհնեցէք և մի՛ անիծէք[30] :
15 Ուրախացօղներին հետ ուրա-
խացէք , և լաց լինօղներին հետ
լաց էքէք[31] :
16 Իրար հետ հենց մին խորհուրդ
ունենաք[32] . ամբարտաւան մի՛ լի-
նիք[33] , բայց խոնարհներին հետ խո-
նարհվեցէք . ձեր անձներումդ ձեզ
իմաստուն մի՛ համարիք[34] :
17 Ա՛ընին չարի տեղ չար մի՛ հա-

(18) Մ՚ոմի . գ . 1 , 2 , 3 : բ Կորնի . է . 2 : (19) Պսղմ . ի . 28 : ա Տիմ . ե . 17 ,
Նէր . ժգ . 7 . 24 : ա Պետր . ե . 2 : (20) բ Կորնի . թ . 7 : (21) ա Տիմ . ա . 5 :
ա Պետր . ա . 22 : (22) Պաւլ . լդ . 14 : Լզ . 4 : ղէ . 10 : Ի՛ովղ . ե . 15 : (23)
Նէր . ժգ . 1 : ա Պետր . ա . 22 : բ . 17 : գ . 8 : բ Պետր . ա . 7 : (24) Փիլիպ .
բ . 3 : ա Պետր . ե . 5 : (25) Ղ՚ուկ . ժ . 20 : Հռովմ . ե . 2 : ժե . 13 : Փիլիպ .
գ . 1 : դ . 4 : ա Յովհ . ե . 16 : Նէր . դ . 6 : ա Պետր . դ . 13 : (26) Ղ՚ուկ . իա .
19 : ա Տիմ . զ . 11 : Նէր . ժ . 36 : ժբ . 1 : Յակ . ա . 4 : ե . 7 : ա Պետր . բ .
19 , 20 : (27) Ղ՚ուկ . ժբ . 1 : Գործ . բ . 42 : ժբ . 5 : Կող . գ . 2 : Եփես . զ .
18 : ա Յովհ . ա . 17 : (28) ա Կորնի . ժգ . 1 : բ Կորնի . ը . 1 . 12 : Նէր . զ .
10 : ժգ . 16 : ա Հռովմ . դ . 17 : (29) ա Տիմ . գ . 2 : Տիտ . ա . 8 : Նէր . ժգ .
2 : ա Պետր . գ . 9 : (30) Մատթ . ե . 44 : Ղ՚ուկ . զ . 28 : իգ . 34 : Գործ . է .
59 : ա Կորնի . դ . 12 : ա Պետր . բ . 23 : գ . 9 : (31) ա Կորնի . ժբ . 26 : (32)
Հռովմ . ժե . 5 : ա Կորնի . ա . 10 : Փիլիպ . բ . 2 : դ . 16 : ա Պետր . գ . 8 ,
(33) Մատ . ԺԶ . 1 , 2 : Նէր . իե . 5 : (34) Ես . է . 7 : իզ . 12 : Կատ . ե .
21 : Հռովմ . ժա . 25 :

Digitized by Google

ցանէք • խոր հեցարմուք զբաթիս ա-
ռաջի ամենայն մարդկան :
18 Եթէ ինչ ինչ ի ձեզ՝ ընդ
ամենայն մարդկան զխաղաղութիւն
կալջիք :
19 Ո՛չ զանձանց վրէժխնդրէք սի-
րելիք , այլ տուք տեղի բարկու-
թեան • քանզի գրեալ է • Իմ է
վրէժխնդրութիւն , և ես հատու-
ցից՝ ասէ Տէր :

20 Ա՛յլ եթէ քաղցեալ ի՛ք թշնա-
մի քո՝ հա՛ց տուր նմա , և եթէ
ծարաւի՝ ջո՛ւր տուր նմա • զայս ա-
րարեալ՝ կայծակունս հրոյ կուտես
ցես ի գլուխ նորա :
21 Ո՛չ ի յաղթիր ի չարէն • այլ
յաղթեա՛ բարեաւն չարին :

տուցանէք[35] • ամէն մարգկանց ա-
ռաջին բարի խորհուրդ ունեցէ՛ք[36] :
18 Եթէ կարելի լինի ձեզ՝ ամէն
մարդկանց հետ խաղաղութիւն ու-
նենա՛ք[37] :
19 Ձեր անձ՝ սիրելի՛ համար վրէժ-
խնդրութիւն մի՛ անէք սիրելինե՛ր[38] ,
բայց բարկութեան տե՛ղ տուէք •
ինչպես որ՝ գրված է՝ Թէ Ա՛յ վրէժ-
խնդրութիւն անելն իմն է[39] • և ես
հատուցեմ՛ն կըսեմ՝ , ասաւ՚ Տէրն :
20 Ա՛նպէ Թէ որ քո թշնամին ա-
վաճ լինի՝ հա՛ց տուր նորան • և Թէ
որ ծարաւ լինի՝ ջո՛ւր տուր նորան[40] •
էս անելով կրակի կայծակներ կը-
ժողովես նորա գլխին վերայ :
21 Ա՛չ յաղթվիր չարիքն , այլ
բարիո՛վ յաղթիր չարին :

ԻԴ · ԺՂ

1 Պէտք է որ մենք ամէն իշխանութիւններին հնազանդ լինինք և ուրիշ մեր ամէն պարտականութիւններն կատարինք : 8 Խոկի մէնին պարտական չը՛մնանք՝ էրա սիրելուն մէջ ; քանզու ով՝ օրէնքի բոլորվին՝ ակռն է : 11 Ժամանակ՝ որ Քրիստոսի Հարութեան և նորա Թագաւորութեանն մէջ մեն կըգան , չը՛լինիր որ նորանք՝ անուսումնութեամբ և հոգևորական Թնով և պղծութիւններով ժամանակ կորչնին , բայց քընկեր զարԹնելով հետս անեն խաչի գործքերը :

1 Ա՛մէն անձն՝ որ իշխանութեան
նկատմամբ իւր՝ ի վերագանդութեան
կացցէ • քանզի ո՛չ ուսանիք է իշխա-
նութիւն , եթէ ո՛չ Ա՛ստուածոյ • և
որ կան , Ա՛ստուծոյ կարգեալ են :

2 Ա՛յստ հետև որ հակառակ կայ
իշխանութեանն , Ա՛ստուծոյ հրա-
մանին հակառակ կայ • և որք հա-
կառակին կան , անձանց դատաստա-
նըս ընդունին :

1 Ա՛մէն անձն՝ որ իշխանութեան
նկատմամբ է՝ Թող վերագանդութենով
կենայ՝ • պատճառն որ՝ իշխանու-
թիւնն իսկի մըմից չէ , եթէ ո՛չ
Ա՛ստուածմանից՝ • և նորանք որ կան՝
Ա՛ստուածմանից են կարգվածք :
2 Ա՛պա ուրեմն՝ նա որ իշխանու-
թեանն հակառակ է կենում՝ Ա՛ս-
տուծոյ հրամանին է հակառակ կե-
նում՝ • և նորանք՝ որ հակառակ
են կենում՝ իրանց անձներին հա-
մար դատաստան կընդունին :

(35) Ա՛ռակ . բ . 22 : Մարկ . ե . 39 : ա Կոր . ե . 15 : ա Պետր . գ . 9 : (36) Հռո-
մայ . ժգ . 16 : բ Կորնթ . ը . 21 : (37) Մատթ . ի . 49 : Հռոմայ . ժգ . 18 : Եբր .
ժբ . 14 : (38) Գործ . ժը . 18 : Ա՛ռակ . իդ . 29 : Հռոմայ . ժբ . 17 : (39) բ Օրին .
ի . 35 : Եբր . ժ . 30 : (40) Սուղ . իգ . 4 , 5 : Ա՛ռակ . իե . 21 , 22 : Մատթ . ե .
44 : (1) Տիտ . գ . 1 : ա Պետր . բ . 13 : (2) Ա՛ռակ . ը . 15 , 16 : Դան . բ . 21 ,
գ . 28 : Հովհ . ժը . 11 : (3) Տիտ . գ . 1 :

Digitized by Google

3 Ոչ իշխանքն ոչ են յերկիւղ բարեաց գործոց՝ այլ չարաց. կամիս՞ չերկնչել յիշխանութենէ անտի. զբարիս գործեա, և ընկալ յնմ զգովութիւն ի նմանէ։

4 Ոչ ի զուտ պաշտօնեայ է քեզ ի բարիս. ապա եթէ չար գործիցես, երկիր. զի ոչ եթէ վայրապար սուսեր ընդ ձեզ ի կապել է աստուծոյ սպասաւոր է՝ վրէժխնդիր ի բարկութիւն, այնմ՝ որ զչարն գործիցէ։

5 Վասն որոյ հարկ է ենթադնդ լինել ոչ միայն վասն բարկութեանն զի, այլև վասն մտացն խղճի։

6 Վասն այնորիկ և հարկս հարկանէք, զի ի զուտ պաշտօնեայք են՝ ի նոյն կանխեալք։

7 Տուր զհատուցեալսն իւրաքանչիւր զպարտս. որում զհարկ՝ զհարկն, որում զմաքս՝ զմաքսն, որում զերկիւղ՝ զերկիւղն, որում զպատիւ՝ զպատիւն։

8 Եւ մի՛ ումեք պարտական գըլանիցիք, բայց զիմեանս սիրելոյ. զի որ սիրէ զընկերն, զօրէնսն կատարէ։

9 Զի՝ ընայցեան, և ի՝ սպանանիցես, և ի՝ գողանայցես, և ի՝ ոտւտ վկայիցես, և ի՝ բանկանայցես, և եթէ այլ ինչ պատուիրան է՝ յայն բան բովանդակի, եթէ Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո։

10 Սէր ընկերի իւրում չար ոչ առնէ. լրումն օրինացն սէր է։

3 Անդեա որ՝ իշխանները բարի գործքերին վախի պատճառ չեն, բայց չար գործքերին. կամենո՞ւմ որ են իշխանութենէդն չըվախենաս, բարի գործք արա՝ և նորանից գովասանք կընդունես[4]։

4 Պատճառն որ՝ նա աստուծոյ պաշտօնեայ է քեզ համար դէպի բարին. ապա թէ որ չարադործ լինիս՝ վախը. ինչու որ՝ նա զուր աեղն սուրըն չի կապել մէջքումն. նա աստուծոյ սպասաւոր է՝ բարկութենով վրէժխնդրութիւն անելոյ նորան՝ որ չարըն է գործում։

5 Ուրեմն պէտք է ենթադնդ լինել՝ ոչ թէ մէնակ յարկութեան համար, բայց էլ խղճմտանքին համար[5]։

6 Ուրեմն հարկ էլ վճարուսք. ինչու որ՝ նորանք աստուծոյ սպասաւորներ են՝ հենց էն բանին պարապվելոյ համար։

7 Ուրեմն ամենին վճարեցեք ինչ պարտք որ կայ՝ ում որ հարկ՝ հարկը. ում որ մաքս (Ա՞ղբատ) մաքսը. ում որ վախ՝ վախը. ում որ պատիւ՝ պատիւը։

8 Եւ իսկի մըրնին պարտական չըմնաք՝ նորանից զոկ (սուլայէ)՝ որ իրար սիրէք. ինչու որ՝ նա որ ընկերքն սիրուսմ՝ նա օրէնքըն կատարուսմ[6]։

9 Ինչ որ՝ չի չնարն, և որ՝ չի գողանարն, և որ՝ չի սուտ վկայըն, և որ՝ չի ցանկանարն[7], և էլ ինչ որ ուրիշ պատուիրանք կայ, էն խօսքումն ժողովված բոլորվումեն, թէ Դու ընկերիդ քո անձիդ պէս սիրիր[8]։

10 Սէրն իրան ընկերին չար չի անիլ. օրէնքին բոլորվիլն՝ սէրն է[9]։

(1) ա պետ. բ. 14։ գ. 13։ (2) յհ. ը. 2։ (3) ա պետ. բ. 19։ (4) Մատթ. իբ. 21։ Մարկ. ժբ. 17։ Ղուկ. ի. 25։ (5) Աւետ. 10։ Գաղ. ե. 14։ Կող. գ. 14։ ա Տիմ. ա. 5։ Ցհ. բ. 8։ (6) Նկտ. ի. 13, Հռովմ. բ Օրէն. ե. 17, Հռովմ. Մատթ. ժբ. 18։ (10) Ղուկ. ժբ. 18։ Մատթ. իբ. 39։ Մարկ. ժբ. 31։ գաղ. բ. 14։ Ցհ. բ. 8։ (11) Մատթ. իբ. 40։ Ռնի. 8։

Digitized by Google

11 Եւ զայս գիտասջիք վասն ժամանակիս . զի արդ ժամ իսկ է մեզ ի քնոյ զարթնուլ . զի այժմ մերձ է մեզ փրկութիւն . քան յորժամ հաւատացաք :

12 Գիշերն մերժեցաւ՝ և ցիւն մերձեցաւ . ի բաց արասցուք այսուհետեւ զգործս խաւարի , և ըզգեցցուք զզէնն լուսոյ :

13 Իբրև ի տունջեան զգաստացեալք շրջեսցուք . մի՛ անառակութեամբք՝ և արբեցութեամբք , և մի՛ խառն անկողնովք՝ և պղծութեամբք , և մի՛ նախանձու՝ և հակառակութեամբ .

14 Այլ զտեցարուք զՏէր Յիսուս Քրիստոս . և մարմնոյ խընամ մի՛ առնիք ի ցանկութիւնս :

11 Այս ժամանակիս համար էս էլ գիտացէք . որ հընց հիմիկ ժամանակն է՝ որ քնից զարթնանք[11] . պատճառն որ՝ հիմիկ մեզ աւելի մօտ է փրկութիւնն՝ քան թէ էն ժամանակն՝ որ հաւատացինք :

12 Գիշերն հեռացաւ և ցերեկն մօտեցաւ . ուրեմն հեռու անենք խաւարի գործքերըն[13] , և լուսոյ զէնքըն հագնենք[14] :

13 Ինչպէս ցերեկուայ պարկեշտ էլած մանգանք[15] . չըլինի որ անառակութեամբ[16] և հարբեցութեամբ և խառն պարկվածներով[17] և պղծութիւններով , և չըլինի որ նախանձով[18] և հակառակութեամբ :

14 Այլ Տէր Յիսուս Քրիստոսին հագէք[19] . և մարմնոյ համար հոգս մի՛ անէք դէպի ցանկութիւն[20] :

ԳԼ · ԻԴ

1 Ընդդիմք պիտք չէ որ՝ ուրիշներին անարգեն և դատեն , նորանց խղճմտանքին գէմ չէլսծ անելով բաներին համար , 13 Ասյց զգոյշ լինեն որ՝ էն բաներին մէջ նորանց գայթակղութիւն չ՚գտնեն , 15 Միւսներուն և ուրիշ բաներուն համար Քրիստոսի չաս պատճառներով կըշտասցուի թէ խոխ մեն մարդ գայթակղութիւն չ՚գտնէ և չ՚գտասէ քան եղբօրն :

1 Ասյց զակարացեալն ի հաւատս ընկալարուք՝ մի՛ խղճիւ երկմըտութեանց :

2 Ումն հաւատայ ուտել զամենայն . և որ հիւանդն է , բանջար կերիցէ :

3 Որ ուտէն , զայն՝ որ ոչն ուտէ՝ մի՛ անգոնանացէ . և որ ոչն ուտէ , զայն՝ որ ուտէն , մի՛ դատեսցի . քանզի Աստուած զնա ընկալաւ :

4 Դու ո՞վ ես՝ որ դատիս զայլոյ

1 Ասյց հաւատքի մէջ տկարացածներին ընդունեցէք առանց տրտակրտանք անելոյ խղճմտանքին[1] :

2 Մինն հաւատայ՝ թէ ամէն բան կարօղ է ուտել[2] . և նա որ հիւանդ է՝ բանջար կուտէ :

3 Այս՝ որ ուտողն է , թող չարհամարհէ նորան՝ որ չի ուտում . և նա՝ որ չի ուտում , թող չդատէ նորան՝ որ ուտում[3] , ինչու որ Աստուած ընդունեց նորան .

4 Դու ո՞վ ես՝ որ ուրիշի ծա-

(12) ա Կորնթ . ժե . 31 : Եփես . ե . 14 : ա Թես . ե . 8 , 6 : (13) Եփես . ե . 11 : Կող . գ . 8 : (14) Եփես . զ . 13 : ա Թես . ե . 8 : (15) Փիլպ . գ . 8 : ա Թես . գ . 11 : ա Պետր . բ . 12 : (16) Ընսի . խգ . 20 : Ղևտ . ի . 31 : ա Պետր . գ . 3 : (17) ա Կորնթ . զ . 9 : Եփես . ե . 5 : (18) Յակ . գ . 14 : (19) Գաղ . գ . 27 : Եփես . գ . 24 : Կող . գ . 10 : (20) Գաղ . ե . 16 : ա Պետր . բ . 11 : (1) Հռով . ժե . 1 . 7 : ա Կորնթ . բ . 9 . 11 : բ . 22 : (2) Ա Տիմ . 14 : ա Կորնթ . ժ . 25 : ա Տիմ . գ . 4 : Ցիտ . ա . 15 : (3) Կող . բ . 16 :

Digitized by Google

ծառայ . իւրում Տեառն կոյ՝ կամ անկան . բայց կացցէ՝ զի կարօղ է Տէր հաստատել զնա :

5 Այլ պահէ օր ըստ օրէ՝ և ոմն պահէ զօրհնեալսդ . իւրաքանչիւրք զիւր միտս համբեսցէ :

6 Որ խորհի զօրն՝ Տեառն խորհի . և որ ոչն խորհի զօրն, Տեառնն չխորհի . և որ ուտէ, Տեառն ուտէ, և գոհանայ զԱստուծոյ . և որ ոչն ուտէ, Տեառն չուտէ, և գոհանայ զԱստուծոյ :

7 Զի ոչ ոք ի մէնջ անձամբ կեայ, և ոչ անձամբ մեռանի :

8 Եթէ կեամք՝ Տեառն կեամք, և եթէ մեռանիմք՝ Տեառն մեռանիմք . և արդ՝ եթէ կեամք և եթէ մեռանիմք՝ Տեառն եմք :

9 Վասնզի ի նոյն իսկ և Քրիստոս մեռաւ և եկեաց, զի մեռելոց և կենդանեաց առ հասարակ տիրեսցէ :

10 Դու զի՞ դատիս զեղբայր քո . կամ ընդէր անգոսնես զեղբայր քո . քանզի ամենեքեան կալցուք եմք առաջի աթոռոյն Քրիստոսի :

11 Զի գրեալ է . կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, զի ինձ կրկնեսցի ամենայն ծունր՝ և ամենայն լեզու խոստովանի լիցի Աստուծոյ :

12 Ապա ուրեմն՝ իւրաքանչիւրք

ոսկին դաւաճա՞ . իբրեւ Տիրոջն է կենալ՝ կամ ընկնուլ . բայց կը-կենայ , ինչու որ Տէրն կարօղ է հաստատել նորան :

5 Ոմ՝ինն պահումն օր օրի վերայ , և մէկէն պահումն ամէն օր՝ . ա-մէն մէկն թո՛ղ իւրան մտքի ուզա-ծըն անե :

6 Ո՛ւր՝ որ օրին մտիկ է անում , Տէրին համար է մտիկ անում . և ո՛ւ՝ որ օրին մտիկ չի անում , Տէ-րին համար մտիկ չի անում[6] . և ո՛ւ՝ որ ուտումն , Տէրին համար է ուտում , և Աստուածանից գոհա-նում . և ո՛ւ՝ որ չի ուտում , Տէ-րին համար չի ուտում , և Աստ-ուածանից գոհանումն[7] :

7 Պատճառն որ՝ մեզանից մին չըկայ՝ որ ինքն իրան համար ապրի և ինքն իրան համար մեռնի[8] :

8 Եվ որ ապրինք՝ Տէրին ենք ապրում , և թէ որ մեռնինք՝ Տէ-րին ենք մեռնում . ուրեմն թէ ապ-րինք և թէ մեռնինք՝ Տէրին ենք :

9 Պատճառն որ՝ հենց նորահամար էլ Քրիստոսն մեռաւ և կենդանա-ցաւ[9] որ մեռելներին և կենդանինե-րին վերայ աւհասարակ տիրապե-տէ[10] :

10 Դու ինչո՞ւ համար ես եղբօ-րըդ դատում , կամ ինչո՞ւ ես քո եղբօրըդ անարգում . ինչու որ՝ (մենք) ամենքս Քրիստոսի դատաս-տանի աթոռի առաջին պիտի կե-նանք[11] :

11 Պատճառն որ՝ գրված է՝ թէ Ես կենդանի եմ , ասումն Տէրն . որ ամէն ծունր ինձ պիտի չոքվի , և ամէն լեզու պիտի խոստովան լի-նի Աստուծոյն[12] :

12 Ուրեմն մեզանից ամէն մէկն ի-

(6) Ցհ. գ · 12 : (5) Գաղ. գ · 10 : Պաղ. բ · 16 : (6) Գաղ. գ · 10 : (7) ա Պե-տրն. ժ · 31 : ա Յհ՛. գ · 3 : (8) ա Պետրն. զ · 19 , 20 : Գաղ. բ · 20 : ա Թես-ս. ե , 10 : ա Գեսր . գ · 2 : (9) բ Պետրն. ե · 15 : (10) Գործ · ժ · 36 : (11) Պսալ. ք · 31 , 32 : Գործ · ժ · 42 : ժե · 31 : բ Պետրն. ե · 10 : Յուդ · 14 , 15 : (12) Եսայ . խե · 23 : Փիլիպ . բ · 10 :

Digitized by Google

ի մէնջ ընդ առնէին Համարս տացեն Աստուծոյ ։

13 Այսուհետեւ՝ ա՛ղբիւրանս գաւառացուք . այլ առաւել ըսպաս դիջք ի մարդ՝ չգնել գայթագղութիւն եղբօրն ։

14 Օ՛այս գիտեմ , եւ Համոզուած եմ ի Տիրոջմէ Յիսուս , զի ոչ ինչ է պիղծ ինքնին . բայց ոմանց Համար , որ Համարիցի ոք ինչ պիղծ՝ նոցա է պիղծ ։

15 Օ՛ի եթէ վասն կերակրոյ եղբայրն քո տրտմի , ոչ ևս սիրով գնացեր . մի՛ կերակրովն քով ըղձա կորուսաներ , վասն որոյ Քրիստոս մեռաւ ։

16 Այ՛ն Հայհոյեսցի բարին ձեր ։

17 Օ՛ի ոչ է արքայութիւնն Աստուծոյ կերակուր եւ ըմպելի , այլ արդարութիւն եւ խնդութիւն եւ խաղաղութիւն ի Հոգին Սուրբ ։

18 Օ՛ի որ յայսմ ծառայէ Քրիստոսի , Հաճոյ է Աստուծոյ՝ եւ ընտիր մարդկան ։

19 Այսպա այսուհետեւ զՏ՛ն եր. թիցուք զհաղագուածեան , եւ զշինուածեան՝ որ առ միմեանս ։

20 Այ՛ն վասն կերակրոյ քակեր ըզգործ Աստուծոյ . ամենայն ինչ սուրբ է . այլ չար այնմ մարդոյ է՝ որ խղճիւն ուտիցէ ։

21 Լաւ է ոչ ուտել միգ , եւ ոչ ըմպել գինի . եւ ոչ՝ որով եղբայրն քո գայթագղի կամ գՀնէ կամ տրտ-

ման անձին կորնչանէ պիտի Համարք տալ Աստուծոյ[13] ։

13 Արդհետեւ իրարու չդատենք . բայց աւելի էս դրէք ձեր միտքդ , որ եղբօրն իսկի գայթակղութիւն չտրնէք[14] ։

14 Ես գիտեմ , և Համոզուած եմ Տ՛ն Յիսուս Քրիստոսմէ՝ որ իսկի մին բան պիղծ չէ իրանով[15] . բայց ով որ մին բան պիղծ կը Համարի՝ նորա Համար է պիղծ[16] ։

15 Ասյց թէ որ կերակուրի պատճառով քո եղբայրդ տրտմեցնի , էլ դու նորա հետ սիրով չըվարվիցար . քո կերակուրովն մի՛ կորցներ նորան , որ Քրիստոս մեռաւ[17] ։

16 Ձըլէնի որ ձեր բարի բանն Հայհոյվի[18] ։

17 Պատճառն որ՝ Աստուծոյ արքայութիւնն ուտելիք և խմելիք չէ[19] . բայց արդարութիւն և խաղաղութիւն և ուրախութիւն Սուրբ Հոգովն ։

18 Ինչու որ՝ նա որ ծառայում Քրիստոսին ծառայումէ , Աստուծոյն Հաճոյ է , և մարդկանց պատուելի[20] ։

19 Այսպա ուրեմն խաղաղութեան եանէն գնանք[21] , և էն շինուածքեան՝ որ իրար մէջ է[22] ։

20 Կերակուրի պատճառովն մի՛ քանդեր Աստուծոյ գործըն[23] . ամէն բան սուրբ է[24] . բայց չար էն մարդոյ Համար՝ որ խըղճմտանքով է ուտում նորան[25] ։

21 Լաւ է՝ ոչ միս ուտել և ոչ գինի խմել , և ոչ էն բանըն (անել) որ նորամոլ քո եղբայրդ

(13) Կորն . ժբ . 36 : Գաղ . գ . 5 : ա պետր . գ . 8 : (14) ա կորնթ . ը . 9 . 13 : ժ . 32 : (15) Գործ . ժ . 15 : Ա կորնթ . 2 , ե Ա տիմ . 20 : ա կորնթ . ժ . 25 : ա Տի . գ . 4 : Տիտ . ա . 15 : (16) ա կորնթ . ը . 7 . 10 : (17) ա կորնթ . ը . 11 : (18) Ռոմ . ժբ . 17 : (19) ա կորնթ . ը . 8 : (20) բ կորնթ . ը . 21 : (21) Կոմ . ըգ . 19 : Ռոմ . ժբ . 18 : (22) Ռոմ . ժե . 2 : ա կորնթ . ժգ . 12 : ա թես . ե . 11 : (23) Ա Կոր . 15 : (24) Կոմ . ժե . 11 : Գործ . ժ . 15 : Ա Կոր . 14 : Տիտ . ա . 15 : (25) ա կորնթ . ը . 8—13 ։

Digitized by Google

կծպանայ ։

22 Դուռ ապրքէն հաւատաս ունիս, կոչ առանձինն առաջի Աստուծոյ. երանի՛ որ ոչ դատիցի զանձն, զոր զընկերն փոքրձիցէ ։

23 Խոյց զքեզ խղճիցէն, թէպէտև առաքինի՝ գտանիցիս առ Աստուած՝ զի ոչ ըստ հաւատոց. զի ամենայն ինչ՝ որ ոչ ի հաւատոց է՝ մեղք են ։

24 Ի՛մ ոչնմ, որ կարօղն ես հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս եւ քարոզութեան Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան խորհրդոյն՝ ժամանակօքն յաւիտենից լուեցելոյ,

25 եւ յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն գրոց մարգարէականաց՝ ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ, ի հնազանդութիւն հաւատոց, յամենայն հեթանոս ծանուցելոյ՝

26 Աստուծոյ իմաստնոյն Աստուծոյ, ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի. ո՛րում փառք յաւիտեանս. ամէն ։

գոյթակղուածք կամ գլուխ կամ սկսպրանաւանք[36] ։

22 Ի հարկէ դու հաւատաք առնիս. ապա քեզ առանձին բնիկըր Աստուծոյ առաջին. երանի՛ է նորան՝ որ իրան անձըն չըզատապարտէ նորանով՝ որ ընկերին փոքրձաւ[37] ։

23 Խոյց նա՝ որ խղճմտանք է առնում, թէ որ ուտէ՝ դատապարտուած է. ինչու որ հաւատքիցն չէ. բայց ամէն ինչ որ հաւատքիցն չէ, մեղք է[38] ։

24 Խոյց նորան որ կարօղ է ձեզ հաստատ պահել իմ աւետարանիս պէս, և Յիսուսի Քրիստոսի քարոզութեան պէս, են խորհրդոյ յայտնութեան պէս՝ որ յաւիտենից ժամանակներն լուռ ազատված էր,

25 եւ հիմիկ մարգարէից գրքերովքն յայտնըվեցաւ՝ յաւիտենական Աստուծոյ հրամանին պէս, և հաւատքի ՚նազանդութիւնըն (գործելոյ համար)՝ ամէն հեթանոսների միջումն խնացում տըվված ։

26 Ի՛ն միայն իմաստուն Աստուծոյն՝ նորան փառք յաւիտեանս Յիսուսի Քրիստոսի ձեռովն. ամէն ։

ԿՈՂ · ԺԱՐ

1 Կարօղ հոգւոյնէն պէտք է որ՝ սխալանքի սկսաւթիւնքն վերսանենք · 3 Նա ամէն մէկին Քրիստ հաճոյ լինի քնկերին · 8 Պատմանան որ՝ Քրիստոս եղ էի իրան անձին հաճոյ ես լաս · 7 Քրիստոսնեանքն պէտք է որ՝ իրար ընդունին ինչպէս որ Քրիստոս եղ նորանք ընդունաց, 8 Ինի Հրէից լինի, 9 Նա Քրիստոս · 15 Պօղոս ներսէս խնդրուածի համարձակութիւնով գրելն համար Հռոմայեցոց, 28 Նա նորանց փիլիմն տանիկնալուն համար խոսք կըսայ · 30 Նա նորանցից աղօթք խնդրուաւ ։

1 Պարտ է մեզ՝ որ կարօղս եմք՝ զտկարութիւն ակարացն բառնալ · և մի՛ զանձանց և եթ հաճոյ լինել ։

2 Ի՛ւր իւրաքանչիւրոք ի մէնջ ընկերին հաճոյ լիցի ի բարիս՝ վասն շինուածոյ ։

1 Ա՛նէք որ կարօղ էնք՝ պէտք է որ սխալներն սկսաւթիւնքն վերսանենք[2], և մենակ մեր անձներին հաճոյ չըլինինք ։

2 Ա՛յլ մեզանից ամէն մէկն թող հաճոյ լինի ընկերին դէպի բարին[3] շինուածեան համար[4] ։

(36) ա կորնթ · գ · 13 ։ (37) ա Կոռ · դ · 21 ։ (38) Տիտ · ա · 15 ։ (1) Գաղ · գ · 1 ։ (2) Հռոմ · ժդ · 1 ։ (3) ա կորնթ · թ · 19 · 22 ։ ժ · 24 · 33 ։ ժգ · 5 ։ փիլիպ · բ · 4 ։ 8 ։ (4) Հռոմ · ժգ · 19 ։

Digitized by Google

3 Վասնզի և Քրիստոս ոչ երբէք անձին հաճոյ եղև , այլ որպէս և գրեալ է · Նախատինք նախատողացդ քոց անկան ի վերայ իմ :

4 Որոյ որ ինչ գրեցաւն՝ ի մեր վարդապետութիւն գրեցաւ · զի համբերութեամբ և միխիթարութեամբ գրոց զյոյսն ընկալցուք :

5 Իսկ Աստուած համբերութեան և ամենայն միխիթարութեան , տացէ ձեզ զնոյն խորհել ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստոսի ·

6 Օի միաբանութեամբ ի մի բերան փառաւոր առնիցէք զԱստուած , և զհայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

7 Վասն որոյ ընկալարուք զմիմեանս , որպէս և Քրիստոս ընկալաւ զձեզ ի փառս Աստուծոյ :

8 Ասեմ , թէ Քրիստոսի սպասաւոր թլփատութեանն լինել՝ վասն ճշմարտութեանն Աստուծոյ էր , առ ի հաստատուն առնելոյ զաւետիս հարցն :

9 Իսկ հեթանոսք վասն ողորմութեան փառաւոր առնեն զԱստուած , որպէս և գրեալ է · Վասն այսորիկ գոհացայց զքէն ի հեթանոս , և անուանի քումդ սաղմոս ասացից :

10 Եւ դարձեալ ասէ · Ուրա՛խ լերուք հեթանոսք ընդ ժողովրդեանն Նորա :

11 Եւ դարձեալ թէ , Օրհնեցէք ամենայն հեթանոսք զՏէր , և գովեցէք զնա ամենայն ժողովուրդք :

3 Պատճառն որ՝ Քրիստոս իւր չէ թէ իրան անձին հաճոյ էլաւ[5] , բայց ինչպէս որ իւր գրված է , թէ Քեզ նախատինք առաջնորդի նախատինքներն ինձ վերայ ընկան[6] :

4 Որոյ ինչ որ գրվեցաւ՝ մեր վարդապետութեան համար գրվեցաւ[7] , որ համբերութենով և գըրքերի միխիթարութենովն յոյսն ընդունինք :

5 Որոյ համբերութեան և միխիթարութեան Աստուածն տայ ձեզ՝ որ հինց միմեանց ընդ նինաք իրար հետ[8] Յիսուսի Քրիստոսի (կամաց) պէս :

6 Որ միաբան միով բերանով փառաւոր անէք Աստուծոյն , և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Հօրըն[9] :

7 Վորահամար իրար ընդունեցէք[10] , ինչպէս որ Քրիստոս էլ ձեզ ընդունեց Աստուծոյ փառաց համար[11] :

8 Այսայն թէ ասումեմ ձեզ . թէ էն որ Քրիստոս թլփատութեան ըսպասաւոր էլաւ՝ Աստուծոյ ճշմարտութեան համար եր[12] , որ հարանց էլած սուտքերըն հաստատէ[13] :

9 Որոյ հեթանոսներն ողորմութեան համար փառաւորումեն Աստուծոյն[14] , ինչպէս որ էլ գրված է . թէ Այսահամար կըդոհանամ քեզանից հեթանոսների մէջն , և քո անունդի սաղմոս կասեմ[15] :

10 Եւ միևնէլ թէ Ուրախացէք ո՛վ հեթանոսներ նորա ժողովրդի հետ[16] :

11 Եւ միևնէլ՝ թէ Օրհնեցէք Տէրին ամէն հեթանոսներ , և գովեցէք նորան ամէն ժողովուրդներ[17] :

(5) Պատր · ԺԵ · 3 : Հռվ · ե · 30 : ղ · 38 : (6) Պատմ · ԿԲ · 9 : (7) Հռվ · ե · 23 , 24 : ա Կորնթ · Բ · 9 , 10 : ժ · 11 : բ Տիմ · գ · 16 , 17 : (8) Հռվ · ժբ · 10 : ա Կորնթ · ա · 10 : Փիլիպ · գ · 16 : (9) Գործ · գ · 24 · 32 : (10) Հռվ · ժգ · 1 · 3 : (11) Հռվ · ե · 2 : (12) Պատր . ժե · 24 : Հռվ · ա · 11 · Գործ · գ · 25 , 26 : ժգ · 10 : (13) Հռվ · գ · 3 : բ Կորնթ · ա · 20 : (14) Հռվ · ժ · 10 : Հռվ · Բ · 24 : (15) Պատմ · ժբ · 49 : (16) բ Օրին · ԼԲ · 43 : (17) Պատմ · ԿԱԲ · Ի

12 եւ դարձեալ Եսայի ասէ· Եթէ
զիջի արմատն Յեսսեայ · և որ
կանգնելոցն ի իշխան հեթանոսաց,
ի նա հեթանոսք յուսացին :

13 Ա՛յլ Աստուած յուսոյ՝ լի ա-
րասցէ զձեզ ամենայն ինդութեամբ
և խաղաղութեամբ , առաւելուլ
ձեզ յուսով զօրութեամբ Հոգւոյն
Սրբոյ :

14 Հաստատեալ եմ և ես ինքնին
եղբարք իմ՝ վասն ձեր , զի և դուք
լի էք բարութեամբ , լի էք ամե-
նայն գիտութեամբ , կարող էք և
զմիմեանս խրատել :

15 Ա՛յլ համարձակագոյնս գրեցի
առ ձեզ եղբայրք իմ՝ փոքր ի շա-
տէ , իբրև յիշեցուցանելով ձեզ
վասն շնորհացն՝ որ տուեալ են ինձ
յԱստուծոյ ·

16 լինել ինձ սպասաւոր Յիսու-
սի Քրիստոսի ի հեթանոսս · ըղ-
ձակեալս առնել զաւետարանն Ա-
ստուծոյ , զի եղիցի պատարագն հե-
թանոսաց ընդունելի՝ սրբեալ Հոգ-
ւովն Սրբով :

17 Ունիմ այսուհետև պարծանս
ի Քրիստոս Յիսուս առ Աստուած :

18 Քանզի ոչ իշխեմ խօսել ինչ
զոր ոչ գործեաց Քրիստոս ինև ի
հնազանդութիւն հեթանոսաց՝ բան-
իւք և արդեամբք ,

19 զօրութեամբ նշանաց և սր-
ութեանց , զօրութեամբ Հոգւոյն
Սրբոյ · որպէս ինձ յԵրուսաղէմ
և շուրջ մինչև ի կողմանս Իլի-
րիկացւոց լնուլ զաւետարանն Քրի-
ստոսի :

12 Եւ միւնիլ Եսայիա ասումն ·
Յէսսէիցն արմատ կըլինի , և նա
որ հեթանոսներուն համար իշխան
կըկանգնի · նորան յոյս կըդնեն
հեթանոսներն[18] :

13 Հայց յուսոյ Աստուածն՝ լիքն
անէ ձեզ ամէն ուրախութենով և
խաղաղութենով , որ յուսալ ա-
ւելանաք Սուրբ Հոգոյ զօրութենո-
վըն[19] :

14 Եւ ինքս էլ՝ իմ եղբայրք՝ ձեզ
համար համոստա եմ[20] , որ դուք
լիքն էք բարութենով · լիքն էք
ամէն գիտութենով[21] , (որ) կարօղ
էք իրար խրատել :

15 Հայց համարձակվեցայ եղբարք՝
և փոքր ի շատէ գրեցի ձեզ · իբր
թէ ձեր մտքներդ բերելով էն շը-
նորհքըն՝ որ ինձ տըվված է Աստ-
ուածմէ[22] :

16 Որ ես Յիսուսի Քրիստոսի
սպասաւոր լինիմ հեթանոսներուն մի-
ջումն[23] · Աստուծոյ աւետարանըն
ցանկալի անելոյ , որ հեթանոսներուն
պատարագըն ընդունելի լինի՝ Սուրբ
Հոգւովն սրբված[24] :

17 Որոհամար պարծանք ունինք
Յիսուս Քրիստոսմէ Աստուծոյ
առաջին :

18 Ինչու որ՝ չեմ համարձակվում
մէն բան խօսիլ որ նորան Քրիստ-
ոս չըգործեց ինձմով[25] հեթա-
նոսներն հնազանդացնելոյ համար՝
խօսքերով և գործքերով[26] ,

19 նշաններուն և հրաշքներուն զօ-
րութենով[27] · Սուրբ Հոգոյ զօրու-
թենով · ինչպես որ ես Երուսա-
զէմիցն մինչև Իլլիւրիկացոց կողմերն
Քրիստոսի աւետարանըն լցուր :

(18) Եսայ · ԺԱ · 1 · 10 : Հայր · Ե · 5 : Բր · 16 : (19) Հռով · ԺԲ · 13 : ԺԳ · 17 :
(20) Բ Պետր · Ա · 12 : Ա Յովհ · Բ · 21 : (21) Ա Կորնթ · Ը · 1 · 7 · 10 : (22) Հռո-
մայ · Ա · 5 : ԺԲ · 3 : Գաղ · Ա · 15 : Եփես · Գ · 7 , 8 : (23) Հռովմ · ԺԱ · 13 :
Գաղ · Բ · 7 , 8 , 9 : Ա Տիմ · Բ · 7 : Բ Տիմ · Ա · 11 : Փիլիպ · Բ · 17 : (24) Եսայ ·
ԿԶ · 20 : Փիլիպ · Բ · 17 : (25) Գործ · ԺԱ · 19 : Գաղ · Բ · 8 : (26) Հռովմ · Ա ·
5 : ԺԵ · 18 : (27) Գործ · ԺԳ · 11 : Բ Կորնթ · ԺԲ · 12 :

Digitized by Google

20 Ընդէ՞ր առաւաջիկաւ յաւետա-
նել, ոչ ես ամուսնացաւ Երու-
սաղէմ, զի մի՛ իբրև յայլոյ հիմանէ
վերայ շինիցեմ, այլ որպէս և
գրեալ է,

21 ՈՎ որոց ոչ պատմեցաւ վասն
նորա՝ տեսցեն, և որոց ոչ լուան
լուիցեն։

22 Այն որոյ շատ խափանեցայ
գալ առ ձեզ։

23 Այլ արդ՝ ոչ ևս գոյ ինձ
տեղի ի հողմանս յայսոսիկ և ան-
ձկակ յոյժ ունիմ ի քաղցումն ամաց
գալ առ ձեզ։

24 Յորժամ անցանիցեմ ի Սպա-
նիա, ակն ունիմ յանցանելն առ
ձեզ և ի ձէնջ
յուղարկիլ անդր, եթէ նախ իակ
փոքր ի շատէ ձեզ լցայց։

25 Այլ այժմ երթամ Երու-
սաղէմ պաշտել զսուրբսն։

26 Հաճեցաւ Թուեցաւ Մա-
կեդոնացւոցն և Աքայեցւոցն հա-
դորդութիւն ինչ առնել ընդ աղ-
քատս սրբոցն՝ որ են Երուսա-
ղէմ։

27 Հաճեցաւ, քանզի և
պարտապան իսկ էին նոցա. զի եթէ
հոգևորացն նոցա հաղորդ եղեն
ազգն հեթանոսք, պարտին և մարմ-
նաւորացն նոցա ծառայել նոցա։

28 Ընդ զայս կատարեալ և կնքեալ
զպտուղ նոցա, անցից առ
ձեզ ի Սպանիա։

29 Գիտեմ, զի ի գալն

20 Ընդէ՞ս զանգ առի ասելոյ
նոցն քարոզել, չէ թէ որպէս որ
Երիասեան անուանվիցաւ՝
որ չըլինի թէ իբր ուրիշի հիմանքի
վերայ շինեմ[28]. բայց ինչպէս որ
եւ գրված է.

21 Ով նորանք որ նորանց չիպատ-
մըված նորա համար՝ կըտեսանեն, և
նորանք որ չեն լսել միաք կառնեն[29]։

22 Որհամար շատ անգամ խո-
փանվեցայ ձեզ մօտ գալուց[30]։

23 Այլ հիմիկ ես էս կողմերումն
եւ տեղ չունիմ. և շատ տարուց
ենաև սպասիկ փափաք ունիմ՝ որ
ձեզ մօտ գամ[31]։

24 Երբոր անցկրկենամ Սպանիա,
յոյս ունիմ որ ղէպի նորանց անց-
կենալոյ ժամանակն տեսնեմ ձեզ[32].
և ձեզմանից ճանապարհ քցվիմ կե-
ռեղ՝ եթէ առաջ փոքր ի շատ
ձեզանով կըշտանամ[33]։

25 Այլ հիմիկ Երուսաղէմ եմ
գնում որ սըրբերուն ծառայութիւն
կատարեմ[34]։

26 Պատճառն որ՝ Մակեդոնացոց
և Աքայեցոց հաճոյ երևեցաւ՝ որ
մին հաղորդութիւն անեն տղքա-
սըրբերուն հետ՝ որ Երուսաղէմումն
են[35]։

27 Հաճոյ երևեցաւ, ինչպես որ
հենց պարտական էլ են նորանց.
պատճառն որ՝ եթէ հեթանոսներն
նորանց հոգևոր (բարիքներուն) մաս-
նակից եղան[36], պէտք է որ մարմ-
նական (բաներուն) էլ մտնեակից ա-
նեն նորանք[37]։

28 Ուրեմն ես որ կատարեմ՝ և
նորանց պտուղնէ իրան տեղն դը-
նեմ[38], անկից կենամ Սպանիա ձեր
միջումն։

29 Ես գիտեմումն՝ որ երբոր ձեզ

(28) ը կորնթ. ժ. 13, 15, 16։ (29) Եսայ. նբ. 15։ (30) Հռոմ. ա. 13։ (31) Գործ. ժբ. 21։ Ա Տես. 33։ Հռոմ. ա. 11։ (32) Գործ. ժբ. 3։ Ա Տես. 32։ (33) Գործ. ժբ. 21։ ի. 32։ իգ. 17։ (34) ա կորնթ. ղ. 1, 2։ ը կորնթ. ը. 1։ ի. 2։ իգ. 19։ (35) Հռոմ. ժա. 17։ (36) ա կորնթ. ի. 11։ Գաղ. ը. 6։ (37) Փիլիպ. գ. 17։

առ ձեզ , լրութեամբ օրինութեան առաքեալին Քրիստոսի եկից ։

30 Ունելեմ զձեզ երեսաւք՝ ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի և սիրով Հոգւոյն , պատերազմիկ լինել ինձ յաղօթիս վասն իմ առ Աստուած ։

31 Զի ապրեցայց յապստամբացն՝ որ ի Հրէաստանի են . և պաշաւնն իմ՝ որ ԵրուսաղեմՀ , ընդունելի լիցի սրբոցն ։

32 Զի խնդութեամբ եկեսցէ առ ձեզ ի կամս Աստուծոյ , հանգեսցից ընդ ձեզ ։

33 Եւ Աստուած խաղաղութեան ելիցի ընդ ձեզ ամենեսին . ամէն ։

մեռ գամ , Քրիստոսի աւետարանի առատ օրհնութեամբն կըգամ[38] ։

30 Աղաչեմ ձեզ եղբարք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնվէ և Հոգւոյ սիրովն[39] , որ ինձ պատերազմի ընկեր լինիք՝ ինձ համար աղօթք անելով դէպի Աստուած[40] ։

31 Որ փրկվիմ էն ապստամբներէ ձեռքիցն՝ որ Հրէաստանումն են[41] . և իմ ծառայութիւնս՝ որ Երուսաղէմի մէջ (եմ տանում)՝ սրբերին ընդունելի լինի[42] ։

32 Որ ուրախութեամբով ձեզ մեռ գամ[43] Աստուծոյ կամքովն[44] , և ձեզ հետ հանգիստ առնեմ[45] ։

33 Եւ Հաղաղութեան Աստուածն ձեզ ամենիդ հետ լինի[46] . ամէն ։

ԿՈ · ՀՈՎ

3 Պօղոս գրուելէ եղբայրներին որ իրան յիշած մարդկանց ողջոյն տան , 17 և եթէ յորդոր որ հերձուածներէ և գայթակղութիւններ չհնօղներէն զգոյշ լինին , 21 և ուրիշ մարդկանցից ողջոյն տալուցի ետև Աստուծոյ պատիւ և փառք տալով վերջ կանի ։

1 Ցանձն առնեմ ձեզ զփիլեք զքոյր մեր , որ է պատասուր եկեղեցւոյն կենքրացւոց ։

2 Զի զնա ընկալջիք ի Տէր՝ արժանի սրբոց , և վերակացու լինիջիք նմա՝ յոր պէտս իրաց և կոչեսցէք զձեզ . քանզի և նա վերակացու եղև բազմաց , և ինձ իսկ գլխովին ։

3 Ողջոյն տաջիք Պրիսկեայ և Աքիւղայ՝ գործակցաց իմոց ի Քրիստոս Յիսուս ։

4 Որք ընդ անձին իմոյ զկնւրեանց պատճառեցան մատուցին . զորոց ոչ

1 Ցանձնումեմ ձեզ մեր փիլեք քոյրըն , որ կենքրացոց եկեղեցւոյն սպասաւոր է[1] ։

2 Որ նորան ընդունիք Տէրով[2] , ինչպէս որ սրբերին արժան է . և նորան ձեռն տուօղ էլէք՝ ինչ հարկաւոր բանի համար որ կանչէ ձեզ . պատճառն որ՝ նա էլ շատ մարդկանց ձեռն տուաւ , և յատուկ ինձ էլ ։

3 Ողջոյն տուէք Պրիսկային և Աքիւղային՝ իմ գործընկերներիս Քրիստոս Յիսուսումն[3] ։

4 Որ իմ անձիս տեղակ իւրանց վզերըն առաջ դրին , որ նորանից

(38) Հռովմ . ա . 11 : (39) Փիլիպ . բ . 1 : (40) բ Կորնթ . ա . 11 : Կող . դ . 12 : (41) բ Թես . գ . 2 : (42) բ Կորնթ . ը . 4 : (43) Հռովմ . ա . 10 : (44) Կորնթ . ժը . 21 : ա Կորնթ . դ . 19 : Յով . գ . 15 : (45) ա Կորնթ . ժգ . 18 : բ Կորնթ . է . 13 : բ Տիմ . ա . 18 : Փիլիմ . 7 . 20 : (46) Հռովմ . ժգ . 20 : ա Կորնթ . ժդ . 33 : բ Կորնթ . ժգ . 11 : Փիլիպ . գ . 9 : ա Թես . ե . 23 : բ Թես . գ . 16 : Սբր . ժգ . 20 : (1) Գործ . ժը . 18 : (2) Փիլիպ . բ . 29 : գ Ղեւի . 5 , 6 : (3) Գործ . ժը . 2 . 18 . 26 : բ Տիմ . գ . 19 ։

Digitized by Google

եա վիայն գոհանամ , այլ և ամենայն եկեղեցիք հեթանոսաց .

5 Եւ առանին եկեղեցւոյն նոցա· ողջոյն առաքիք Եպենետոս սիրելւոյ իմոյ՝ որ է պտուղ Ասիացւոց ՚ի ՚Քրիստոս :

6 Ողջոյն տաքիք Մարիամ՝ որ բազում վաստակս վաստակեաց ՚ի ձեզ :

7 Ողջոյն տաքիք Անդրոնիկեայ և Յունեայ ազգականաց իմոց՝ և գերեկցաց , որք երևելիքն իսկ են յառաքեալս . որք և յառաջ իսկ քան զիս եղեն ՚ի ՚Քրիստոս :

8 Ողջոյն տաքիք Ամպղեայ սիրելւոյ իմոյ ՚ի Տէր :

9 Ողջոյն տաքիք Ուրբանեայ գործակցի իմոյ ՚ի Տէր , և Ստաքեայ սիրելւոյ իմոյ :

10 Ողջոյն տաքիք Ապելեայ՝ որ ընտիրն է ՚ի Տէր :

11 Ողջոյն տաքիք նոցա , որ յԱրիստոբուղեայ տանէ անտի են . ողջոյն տաքիք Հերովդիոնեայ ազգականի իմոյ . ողջոյն տաքիք այնոցիկ՝ որք ՚ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ՚ի Տէր :

12 Ողջոյն տաքիք Տրիփոնեայ և Տրիփոսեայ վաստակաւորաց ՚ի Տէր . ողջոյն տաքիք Պերսիդեայ սիրելւոյ , որ բազում վաստակս վաստակեաց ՚ի Տէր :

13 Ողջոյն տաքիք Ռուփեայ ընտրելոյ ՚ի Տէր , և մօր նորա և իմոյ :

14 Ողջոյն տաքիք Ասինկրիտեայ՝ փլեգոնտեայ՝ Երմեայ՝ Պատրոբեայ՝ Երմայ , և որ ընդ նոսա եղբարք իցեն :

15 Ողջոյն տաքիք Փիղղոգեայ՝ Յուղեայ՝ Նէրեայ՝ և քեռւ նորա . և Ուղիմպեայ , և որ ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն :

ցից սէր թէ ամենակ ես եմ շնորհակալ՝ քայց հեթանոսաների ամէն եկեղեցիներն էլ ,

5 Եւ նորանց տանն լինող եկեղեցին էլ (ողջոյն առէք) . ողջոյն առէք Եպենետին՝ իմ սիրելոյս՝ որ Ասիացոց պտուղն է ՚Քրիստոսում :

6 Ողջոյն առէք Մարիամին՝ որ շատ աշխատանքով աշխատեց ձեր միջումն :

7 Ողջոյն առէք Անդրոնիկեին և Յունեին՝ իմ ազգականներիս , և գերուեծեան ընկերներիս . որ առաքեալների մէջն երևելի են՝ որ նորանք հինց ինձանից առաջ ՚Քրիստոսումն էլան՝ :

8 Ողջոյն տուէք Ամպղեային իմ սիրելոյս Տէրով :

9 Ողջոյն տուէք Ուրբանէին՝ իմ գործընկերիս Տէրով , և Ստաքէին իմ սիրելոյս :

10 Ողջոյն տուէք Ապելէին՝ որ ազնիւ է Տէրով :

11 Ողջոյն տուէք նորանց՝ որ Արիստաբուլի տանիցն են . ողջոյն տուէք Հերօդիոնին՝ իմ ազգականիս . ողջոյն տուէք նորանց , որ Նարկիսեի տանիցն են՝ Տէրով :

12 Ողջոյն տուէք Տրիփոնին և Տրիփոսին՝ աշխատաւորներին Տէրով . ողջոյն տուէք Պերսիդէին սիրելոյն՝ որ շատ աշխատանքով աշխատեց Տէրով :

13 Ողջոյն տուէք Ռուփոսին՝ որ ազնիւ է՝ Տէրով . և նորա և իմ մօրն :

14 Ողջոյն տուէք Ասինկրիտին , փլեգոնտին , Երմին , Պատրոբին , Երմին , և եղբարներին՝ որ նորանց հետ են :

15 Ողջոյն տուէք Փիղղոգին և Յուղիային և Նէրէային և նորա Ողիմպիա քրվոջն և ամէն սրբերին՝ որ նորանց հետ են :

(1) = Պօղ . ժգ . 19 · Դտ . դ . 15 · Փիլմ . 2 · (5) = Պօղ . ժգ . 15 · (6) Գտ . ա . 22 · (7) ր Ցահ . 1 ·

Digitized by Google

16 Ընդէր՝ տալիք միմեանց՝ ի համբոյր սրբութեան. ողջոյն տան ձեզ ամենայն եկեղեցիք Քրիստոսի:

17 Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ գիտել զպայպիսին, որ հերձուածս և գայթակղութիւնս առնիցեն արտաքոյ վարդապետութեանն՝ զոր դուքն ուսաք. և խոյս եցարուք ի նոցանէ:

18 Զի այնպիսիքն Տեառն մերում Յիսուսի Քրիստոսի ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որովայնի. և քաղցրաբանութեամբ և օրհնութեամբ պատրեն զսիրտս անմեղաց:

19 Զի ձեր հնազանդութիւնն առ ամենեսեան հասեալ է. և արդ ի ձեզ ուրախ եմ. բայց կամիմ զձեզ իմաստուն լինել ի բարիս՝ և անմեղս ի չարիս:

20 Եւ Աստուած խաղաղութեան խորտակեսցէ զՍատանայ ընդ ոտս ձեր ովք ընդ մերձ. շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ:

21 Ողջոյն տայ ձեզ Տիմոթէոս եղբայր և գործակից իմ, և Ղուկիոս, և Յասոնի, և Սոսիպատրոս ազգականք իմ:

22 Ողջոյն տամ ձեզ՝ և ես Տերտիոս, որ զթուղթս գրեցի ի Տէր:

23 Ողջոյն տայ ձեզ Գայիոս ասպընջական իմ, և ամենայն եկեղեցւոյն. ողջոյն տայ ձեզ Երաստոս

16 Ողջոյն տուէք իրար սուրբ համբուրուքն. ողջոյն են տալիս ձեզ Քրիստոսի ամէն եկեղեցիներն:

17 Աղաչում եմ ձեզ եղբարք, որ մտիկ տաք նորանց՝ որ հերձուածներ և գայթակղութիւններ են չինում էն վարդապետութենիդն դուրս՝ որ դուք սովորեցիք[9] և հեռու քաշվեցէք նորանցից[10]:

18 Պատճառն որ՝ էնպէսիներն մեր Տէր Քրիստոսին չեն ծառայում, բայց իրանց փորին[11]. և քաղցր խօսքերով և օրհնութենով խաբում են անմեղների սրտերն[12]:

19 Ինչու որ՝ ձեր հնազանդութիւնըն ամէնի (ականջն) հասաւ[13]. և սրա համար ուրախ եմ ձեզ համար. միայն թէ ուզում եմ՝ որ դուք իմաստուն լինիք դէպի բարին՝ և անմեղ չարի կողմանէ[14]:

20 Եւ խաղաղութեան Աստուածըն[15] կըճտրտակէ Սատանային ձեր ոտաց ներքևն շուտով[16]. մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն լինի ձեզ հետ[17]:

21 Ողջոյն է տալիս ձեզ Տիմոթէոս եղբայրն և իմ գործընկերս[18], և Ղուկիոս[19] և Յասոն[20] և Սոսիպատրոս[21] իմ ազգականներս:

22 Ողջոյն եմ տալիս ձեզ ես Տերտիոսս էլ՝ որ էս թուղթըս գրեցի Տէրոմն:

23 Ողջոյն է տալիս ձեզ Գայիոս[22] որ իմ և ամէն եկեղեցոյ ընդունողն է. ողջոյն է տալիս ձեզ Ե-

(8) ա կորնթ. ժգ. 29: բ կորնթ. ժգ. 12: ա թես. ե. 26: ա պետր. ե. 14: (9) գործ. ժե. 1. 5. 24: ա Տիմ. գ. 8: (10) ա կորնթ. ե. 9. 11: բ թես. գ. 6. 14: բ Տիմ. գ. 5: Տիտ. գ. 10: բ Յովհ. 10: (11) փիլիպ. գ. 19: ա Տիմ. գ. 5: (12) կող. բ. 4: բ Տիմ. գ. 6: Տիտ. ա. 10: բ պետր. բ. 3: (13) հռոմ. ա. 8: (14) Մատթ. ժ. 16: ա կորնթ. ժգ. 20: (15) հռոմ. ժե. 33: (16) Հռնգ. գ. 15: (17) վայր. 24: ա կորնթ. ժգ. 23: բ կորնթ. ժգ. 13: փիլիպ. գ. 24: ա թես. ե. 28: բ թես. գ. 18: Հայտ. իբ. 21: (18) գործ. ժգ. 1: կող. ա. 1: փիլիպ. բ. 19: ա թես. գ. 2: ա Տիմ. ա. 2: նբր. ժգ. 23: (21) գործ. ժգ. 1: (20) գործ. ժե. 5: (21) գործ. բ. 4: (22) ա կորնթ. ա. 14

Digitized by Google

առաջ չհասած քաղաքիս , և կատարած եղբայրն :

24 Հարցք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ընդ ամենեսին . ամէն :

25 Վասն այնմ , որ կարօտն է հասանելոյ զձեզ ըստ աւետարանին իմում , և ըստ քարոզութեանն Յիսուսի Քրիստոսի , ըստ յայտնութեան խորհրդոյս այսպիսիկ՝ ժամանակաւք յաւիտենից լռեցելոյս ,

26 Եւ յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն գրոց մարգարէականաց՝ ըստ հրամանի միանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ , ի հնազանդութիւն հաւատոց . յամենայն հեթանոսս ծանուցելոյ ,

27 Այնոցիկ իմաստնոյն Աստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի . նմա պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

բաւական[23] քաղաքիս հոգեւորդն , և կատարած եղբայրն :

24 Այր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն (լինի) ձեզ ամենեցուն հետ[24] . ամէն :

25 Հասց նորան՝ որ կարօղ է ձեզ հաստատ պահել[25] իմ աւետարանիս պէս[26] և Յիսուսի Քրիստոսի քարոզութեան պէս , ըստ յայտնութեան խորհրդոյ յաւիտենից պէս[27] որ յաւիտենից ժամանակից լուռ պահված էր[28] :

26 Հասց հիմիկ մարգարէից գրքերովք յայտնեցաւ՝ յաւիտենական Աստուծոյ հրամանին պէս[29] , և հաւատոյ հնազանդութիւնըն (գործելոյ համար) ամէն հեթանոսներից ճշտութեամբ տեղեկաց[30] .

27 Նմա միայն իմաստուն Աստուծոյ[31] , նորան պատիւ և փառք յաւիտեանս յաւիտենից Յիսուս Քրիստոսի ձեռնէն . ամէն :

(33) Գործ . ժբ . 22 : բ Տիմ . գ . 20 : (34) Ա Կոր . 20 : ա Թես . ե . 28 : (25) Ներ . գ . 20 : ա Թես . գ . 13 : բ Թես . բ . 16 : գ . 3 : Յուդ . 24 : (26) Հռով . բ . 16 : (27) Ներ . ա . 9 : գ . 3 , 4 , 5 : Կող . ա . 27 : (28) ա Կորնթ . բ . 7 : Ներ . գ . 5 . 9 : Կող . ա . 26 : (29) Ներ . ա . 9 : բ Տիմ . ա . 10 : Տիտ . ա . 3 , 3 : ա Պետր . ա . 20 : (30) Գործ . գ . 7 : Հռով . ա . 5 : ժե . 18 : (31) ա Տիմ . ա . 17 : գ . 15 : Յուդ . 25 :

(Հոմոյեցոց վերջոյ գրվեցաւ Կոստանդա գաղտնի , ինչե ասլան-ագի չհասաւ :)

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՑ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ.

1 Առաքեալն իւր բարեւն և գոհութիւն տալոյն եաւ, 10 ընդդէմ ընդհարածներն որ մին խօսք ունիցան, 12 Իւրանց մէջ եղած հակառակութիւններն երեսներին կըթաթխէ: 18 Ցայց կըտայ Թէ Աստուած իմաստութիւնն իմաստութիւնն կըկործանէ, 21 Նիմոր քարոզութիւնովը կապրեցնէ հաւատացեալներն, 26 Զէ Թէ իմաստուններն և զօրաւորներն և ազնուականներն կըկոչէ, բայց 27, 28 Նիմարներըն, ախտաներըն և անարգվածներըն ընտրեց:

1 ՊՕՂՈՍ կոչեցեալ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, և Սոսթենէս եղբայր.

2 Եկեղեցւոյդ Աստուծոյ՝ որ է՛ի Կորնթոս՝ նուիրելոց՝ ի Քրիստոս Յիսուս, կոչեցելոց սրբոյ՝ ամենեքեան՝ որք կարգան զանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն տեղիս նոցա՝ և մեր:

3 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և՛ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ:

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի կանչուած առաքեալ[1] Աստուծոյ կամքովն[2], և Սոսթենէս եղբայր[3].

2 Աստուծոյ եկեղեցւոյդ՝ որ կորընթոսումն է[4], Յիսուս Քրիստոսումն սրբացածներիդ[5]՝ կանչուած սրբերիդ[6]՝ են ամէնքին հետ որ մեր Տէր՝ Յիսուսի Քրիստոսի անունըն (իրանց) կանչուածն[7] ամէն տեղացի և մեր տեղերուանց[8]:

3 Շնորհք (լինի) ձեզ հետ և խաղաղութիւն Աստուած մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսից[10]:

(1) Հռոմ. ա. 1: (2) բ Կորնթ. ա. 1: Եփես. ա. 1: Կող. ա. 1: (3) Գործ. ԺԸ. 17: (4) Յոան. 1: (5) Ծամ. ԺԹ. 10: Գործ. ԺԹ. 9: (6) Հռոմ. ա. 7: բ Տիմ. ա. 9: (7) ա Կորնթ. Ը. 6: (8) Գործ. Թ. 14. 21: Ի՛Ը. 16: բ Տիմ. բ. 22: (9) Հռոմ. գ. 22: Ժ. 12: (10) Հռոմ. ա. 7: բ Կորնթ. ա. 2: Եփես. ա. 2: ա Պետր. ա. 2:

Digitized by Google

4 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամենայն ժամ վասն ձեր՝ ի վերայ շնորհացն Աստուծոյ՝ որ տուեալ են ձեզ ի Քրիստոս Յիսուս ։

5 Զի յամենայնի մեծացարուք դուք նովաւ՝ ամենայն բանիւ և ամենայն գիտութեամբ ։

6 Որպէս վկայութիւնն իսկ Աստուծոյ հաստատեցաւ ի ձեզ ։

7 Զի դուք մի՛ նուազիցիք՝ և մի՛ իւիք շնորհօք , ակնկալեալ յայտնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

8 Որ և հաստատեսցէ զձեզ մինչև ի կատարած՝ անարատս՝ յօր Տեառնն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

9 Հաւատարիմ է Աստուած , որով կոչեցարուք ի հաղորդութիւն Որդւոյ Նորա Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ ։

10 Աղաչեմ զձեզ եղբարք՝ անուամբն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . զի զնոյն բան ունիցիք ամենեքեան , և մի՛ իցեն ի ձեզ հերձուածք . քանզի էիք հաստատեալք ի նոյն միտս և ի նոյն հանճար ։

11 Աղդ եղև ինձ վասն ձեր եղբարք՝ ի Քլուայեայ անտի , թէ հակառակութիւնք են ի ձեզ ։

12 Եւ արդ ասեմ իսկ , եթէ իւրաքանչիւրդ ի ձէնջ ասէ . Ես Պօղոսեան եմ , և միւսն՝ եթէ Ես Ապողոսեան , և միւսն՝ եթէ Ես

4 Միշտ ես շնորհակալ եմ Աստուծոյ համար ձեզ՝ շնորհքի Աստուծոյ որ տրուեցաւ ձեզ Յիսուս Քրիստոսով ։

5 Որովհետև ամէն բանի մէջ հարստացաք նորանով՝ ամէն խօսքով և ամէն գիտութեամբ ։

6 Ինչպէս որ հինց Աստուծոյ վկայութիւնն հաստատուեցաւ ձեր մէջ ։

7 Որ դուք չզլանաք իսկի մի շնորհքով էլ և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի յայտնութեանն սպասէք ։

8 Որ նա էլ հաստատ կըպահէ ձեզ մինչև վերջն՝ որ անմեղ լինիք մինչև մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի օրն ։

9 Հաւատարիմ է Աստուած՝ որ դուք նորանով կանչուեցաք դէպի նորա Որդոյ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի հաղորդութիւնն ։

10 Աղաչում ձեզ եղբարք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի անունովն , որ ամէնքդ հինց միեն խօսք ունենաք , և հերձուածք չըլինի ձեր միջումդ . ինչու որ՝ հինց միտքի և միեն կարծիքի մէջ հաստատուած էիք ։

11 Եղբարք՝ ես էն Քլուայեանները թիթն իմացայ ձեզ համար՝ որ հակառակութիւններ կան ձեզանում ։

12 Ուրեմն էս եմ ասում՝ որ ձեզանից ամէն մէկն ասում՝ թէ Ես Պօղոսեան եմ , և մէկէլն՝ թէ Ես Ապողոսեան , և մէկէլն՝ թէ

(11) Հռով. ա . 8 : (12) ա Կորնթ . ժբ . 8 : բ Կորնթ . ը . 7 : (13) ա Կորնթ . բ . 1 : բ Տիմ . ա . 8 : Հայտ . ա . 2 : (14) Փիլիպ . գ . 20 : Տիտ . բ . 13 : բ Պետր . ե . 13 : Կող . գ . 4 : (15) ա Յովհ . գ . 13 : (16) Կող . ա . 22 : ա Յովհ . ե . 23 : (17) Նռոմ . խթ . 7 : ա Կորնթ . ժ . 13 : ա Յովհ . ե . 24 : բ Յովհ . գ . 8 : Նէր . ժ . 23 : (18) Յովհ . ժե . 4 : ժե . 21 : ա Հովհ . ա . 3 : գ . 13 : (19) Հռով . ժբ . 16 : ժե . 5 : բ Կորնթ . ժգ . 11 : Փիլիպ . բ . 2 : գ . 16 : ա Պետր . գ . 8 : ա Կորնթ . ժա . 18 : (20) ա Կորնթ . գ . 4 : (21) Գործ . ժը . 24 : ժբ . 1 : ա Կորնթ . ժգ . 12 :

Digitized by Google

կեփայեան . և մուն՝ եթէ Ես
Քրիստոսեան ։

13 Իսկ արդ՝ բաժանեալ ի՞նչ ի-
ցէ Քրիստոս . միթէ Պօղոս՝ ի
խաչ եղեալ իցէ վասն ձեր , կամ
յանուն Պօղոսի՞ մկրտեցարուք ։

14 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ՝
զի ոչ ոք ի ձէնջ մկրտեցի՝ բայց
միայն զԿրիսպոս և զԳայիոս . զի
մի՛ ոք ասիցէ ,

15 թէ յիմ անուն մկրտեցարուք ։

16 Տաղ եւս կնիք և սանն Ստե-
փաննայ . և զայլ ոք ոչ գիտեմ
եմեևին՝ թէ մկրտեցի ։

17 Ոչի ոչ առաքեաց զիս Քրիս-
տոս մկրտել՝ այլ աւետարանել . ոչ
ճարտարութեամբ բանից , զի մի՛
ընդունայն լիցի խաչն Քրիստոսի ։

18 Ոչի ճառ խաչին , կորուսեալ-
ցըն յիմարութիւն է . այլ փրկե-
լոցս մեզ՝ զօրութիւն Աստուծոյ ։

19 Ոչի գրեալ է . կորուսից զի-
մաստութիւն իմաստնոց , և զխոր-
հուրդս խորհրդականաց արհամար-
հեցից ։

20 Ո՞ւր իմաստուն , ուր դպիր ,
ուր քննիչ աշխարհիս այսորիկ . ոչ
ապաքէն յիմարեցոյց Աստուած զի-
մաստութիւն աշխարհիս այսորիկ ։

21 Քանզի իմաստութեամբն Ա-
ստուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաս-
տութեամբն զԱստուած . հաճեցաւ
Աստուած յիմարութեամբ քարոզու-
թեանն ապրեցուցանել զհաւատացե-
ալս ։

Ես կիսիաեան[23] , և մկկէլն՝ թէ
Ես Քրիստոսեան ։

13 Ասպա ուրեմն , բաժանվա՞ծ է
Քրիստոս[25] . միթէ Պօղոս խաչե-
ցաւ ձեզ համար՝ կամ Պօղոսի
անունովը մկրտվեցաք ։

14 Գոհանում եմ իմ Աստուածա-
նից՝ որ ձեզանից մէնին չըմկրտե-
ցի . բայց միայն Կրիսպոսին[24] և
Գայիոսին[25] . որ մինն չասէ ,

15 թէ ես դուք իմ անունովս մը-
կըրտվեցաք ։

16 Ստեփանի տունըն էլ մկրտե-
ցի[26] . մին ուրիշը իսկի չեմ գիտում ,
թէ մկրտեցի ։

17 Պատճառն որ՝ Քրիստոս չու-
ղարկեց ինձ մկրտելոյ , բայց աւե-
տարանըն քարոզելոյ . (և էն) ոչ
թէ վարպետական խօսքերով[27] , որ
ունայն չըլինի Քրիստոսի խաչն ։

18 Քանզու որ՝ խաչի խօսքն կորած-
նըրին համար[28] յիմարութիւն է[29] ,
բայց մեզ փրկվածներիս համար[30]
Աստուծոյ զօրութիւն (է)[31] ։

19 Քանզու որ՝ գրված է . թէ Ք-
մաստուններուն իմաստութիւնն կը-
կորցնեմ , և խելացիների խորհուրդ-
ներըն կանարգեմ[32] ։

20 Ըն՞դ ո՞րտեղ կայ իմաստուն , ո՞ր-
տեղ կարդացօղ , ո՞րտեղ էս աշ-
խարհքիս քննօղ[33] . չէ՞ որ Աստուած
էս աշխարհքիս իմաստութիւնըն յի-
մարացրուց[34] ։

21 Ընդհամար որ՝ Աստուծոյ ի-
մաստութենովն աշխարհք իմաստու-
թենով չըճանաչեց Աստուծոյն[35] .
Աստուած կամեցաւ որ յիմար քա-
րոզութենով ապրեցնէ հաւատաց-
եալներին ։

(22) Գաղ . ա . 12 : (23) բ կորնթ . ժա . 4 : Եփես . գ . 5 : (24) Գործ . ժը . 8 ,
(25) Հռոմ . ժգ . 23 : (26) ա կորնթ . ժգ . 15 . 17 : (27) ա կորնթ . բ . 1 . 4 . 13 :
բ Պետր . ա . 16 . (28) բ կորնթ . բ . 15 : (29) Գործ . ժէ . 18 : ա կորնթ . բ . 14 :
(30) ա կորնթ . ժէ . 2 : (31) Հռոմ . ա . 16 : ա կորնթ . ա . 24 : (32) Գաղ . ե . 12 ,
13 : Եսայ . խԹ . 14 : Երեմ . ը . 9 : (33) Եսայ . լԳ . 18 : (34) Գաղ . ժը . 17 ,
20 . 24 : Եսայ . խգ . 25 : Հռոմ . ա . 22 : (35) Հռոմ . ա . 20 , 21 . 28 : Մատթ .
ժա . 25 : Ղուկ . ժ . 21 :

Digitized by Google

22 Նոյնպէս որովհետեւ Հրեայքն նշան կ՚ուզեն, եւ Յունաստանեայք զիմաստութիւն խնդրեն.

23 Մեք քարոզեցուք զխաչեալն Քրիստոս, Հրէից գայթակղութիւն, եւ Հեթանոսաց յիմարութիւն:

24 Նոցին իսկ կոչեցելոցն Հրէից եւ Հեթանոսաց, զՔրիստոս՝ Աստուծոյ զօրութիւն՝ եւ Աստուծոյ իմաստութիւն:

25 Զի յիմարն Աստուծոյ իմաստնագոյն է քան զմարդիկ. եւ տկարն Աստուծոյ զօրագոյն է քան զմարդիկ:

26 Քանզի տեսէք եւ զձեր իսկ կոչումն եղբարք, զի ոչ բազում իմաստունք ըստ մարմնոյ, եւ ոչ բազում հզօրք, եւ ոչ բազում ազնուականք.

27 Այլ զյիմարս աշխարհիս ընտրեաց Աստուած՝ զի յամօթ առցէ զիմաստունս. եւ զտկարս աշխարհիս ընտրեաց Աստուած, զի յամօթ արասցէ զհզօրս.

28 Եւ զանառնմն աշխարհի եւ զարհամարհելս ընտրեաց Աստուած՝ եւ զոչինչսն, զի զենան իմն խափանեսցէ:

29 Որպէս զի մի՛ պարծեսցի ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ:

30 Ոչ՝ ի նմանէ դուք էք ի Քրիստոս Յիսուս, որ եղեւ մեզ իմաստութիւն յԱստուծոյ, արդարութիւն եւ սրբութիւն եւ փրկութիւն:

22 Հայց որովհետեւ Հրեայքն նշան են ուզում[36], եւ Յունաստանեայք իմաստութիւն են խնդրում.

23 Մենք կը քարոզենք խաչված Քրիստոսին, Հրեաներին համար գայթակղութիւն[37] եւ Հեթանոսներին համար յիմարութիւն[38]:

24 Հայց հէնց էն Հրեաներին եւ Հեթանոսներին համար, որ կանչված են, Քրիստոսին (քարոզում ենք) Աստուծոյ զօրութիւն[39] եւ Աստուծոյ իմաստութիւն[40]:

25 Պատճառն որ՝ Աստուծոյ յիմարն աւելի իմաստուն է քան թէ մարդիկ. եւ Աստուծոյ տկարն աւելի զօրաւոր է քան թէ մարդիկ:

26 Նէ հենց ձեր կոչումըն տեսէք եղբայրք, որ (չգիան) ոչ շատ իմաստուններ մարմնոյ կողմանէ, եւ ոչ շատ զօրաւորներ, եւ ոչ շատ ազնուականներ[41]:

27 Հայց էս աշխարհքիս յիմարներին Աստուած ընտրեց՝ որ ամօթ անէ իմաստուններին. եւ աշխարհքիս տկարներին Աստուած ընտրեց՝ որ ամօթ անէ զօրաւորներին:

28 Եւ աշխարհքիս ցած մտքգկանց եւ անարգվածներին Աստուած ընտրեց[42], եւ ոչինչներին[43] որ միւնան լինողներին ոչինչացնէ[44]:

29 Որ իսկի մին մարդին չգոռոզանայ Աստուծոյ առաջին[45]:

30 Ինչու որ՝ նորանից դուք էք Յիսուս Քրիստոսումն որ Աստուածանից մեզ համար էլաւ իմաստութիւն[46], արդարութիւն[47] եւ սրբութիւն[48] եւ փրկութիւն[49]:

(36) Ա Կոր. ժբ. 38 : ժգ. 1 : Մատ. ը. 11 : Ղուկ. ժա. 16 : Յովհ. գ. 18 : (37) Նոյն. ը. 14 : Ա Կոր. ժա. 6 : ժգ. 57 : Ղուկ. բ. 34 : Յովհ. զ. 61. 67, Հռոմ. թ. 32 : Գաղ. ե. 11 : ա Պետր. բ. 8 : (38) Ա Կոր. 18 : ա Կորնթ. բ. 14 : (39) Հռոմ. ա. ե. 16 : Ա Կոր. 18 : (40) Կող. բ. 3 : (41) Յովհ. է. 48: (42) Ա Կոր. ժա. 25 : Յակ. բ. 5 : Ա Պետր. ը. 3 : (43) Հռոմ. գ. 17 : (44) ա Կորնթ. բ. 6 : (45) Հռոմ. գ. 27 : Եփես. բ. 9 : (46) Ա Կոր. 24 : (47) Նոյն. ե. 5 ; 6 : Հռոմ. գ. 25 : բ Կորնթ. ե. 21 : Փիլիպ. գ. 9 : (48) Յովհ. ժե. 19 : (49) Եփես. ա. 7 :

Digitized by Google

31 Ո՛չ որպէս և գրեալ է . Որ պարծին՝ ի Տէր պարծեսցի :

31 Որ ինչպէս որ էլ գրված է . Ա՛յս որ պարծենում՝ Թող Տէրով պարծենայ[30] :

ԿԻ · Ր

1 Պօղոս ցոյց կըտայ իրան քարոզութիւնն չէ թէ խնամատարեան բարէր և խրատեալ լինել , 5 Ասոյց Աստուծոյ զօրութենովն . և այնքան բարէր է 8 Հերքիմ խնամատարեանցն , և 9 Մարդոյ կարողութենէն , որ 14 Սարսափաւոր մարդն չի'կարող ընդունել նոցան և դիտել :

1 Եւ ես թէպէտև և եկի առ ձեզ եղբայրք՝ ոչ բան առաւելութեան ինչ բանից խնամատարեան պատմել ձեզ զվկայութիւնն Աստուծոյ :

2 Ո՛չ ի՛ բեթէ ի մէի եմի գիտել ինչ ի ձեզ բայց միայն զՅիսուս Քրիստոս՝ զնոյն ի խաչ եղեալ :

3 Եւ ես տկարութեամբ՝ և երկիւղիւ և դողմամբ բազում եղէ առ ձեզ :

4 Եւ բանն իմ և քարոզութիւն , ոչ պատիր բանիւք խնամատարեան՝ այլ ապացուցմամբ Հոգւոյն և զօրութեամբ :

5 Ո՛չ հաւատք ձեր մի՛ եղեն ի մնամատարեամբ մարդկան , այլ զօրութեամբ Աստուծոյ :

6 Ո՛չ խնամատարութիւն խօսիմք ընդ կատարեալս . զխնամատարութիւն՝ ոչ զաշխարհիս այսորիկ , և ոչ զիշխանացն աշխարհիս այսորիկ զնաւատնեղեացս .

7 Այլ խօսիմք զԱստուծոյ խնամատարութիւնն ծածուկ խորհրդով , զոր յառաջ քան զյաւիտեանս սահմանեաց

1 Եւ ես ձէլ եղբայրք՝ ձեզ մօտ եկի , ոչ թէ խնամատարեան բարէր խօսքերով[1] Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզ պատմելու[2] :

2 Պատճառն որ՝ միտքս չէի դրած՝ մէն ուրիշ բան գիտել ձեր միջումդ՝ բացի միայն Յիսուս Քրիստոսին՝ և նորան խաչված[3] :

3 Եւ ես տկարութիւնով և շատ վախով և դողութիւնով[4] եղայ ձեզ մօտ[5] :

4 Եւ իմ խօսքս և քարոզութիւնս ոչ թէ խնամատարեան [6]խաբեայ խօսքերով եղաւ , այլ Հոգւոյ նեղործութենովն և զօրութենովն[7] :

5 Որ ձեր հաւատքն մարդկանց խնամատարութենովն չըլինի՝ բայց Աստուծոյ զօրութենովն[8] :

6 Խնամատարութիւն ենք խօսում կատարեալներին հետ[9] , չէ թէ էս աշխարհքիս խնամատարութիւնը[10] ; և ոչ էլ էս աշխարհքիս իշխանների՝ որ պիտի խափանվին[11] :

7 Հապա Աստուծոյ խնամատարութիւնը ենք խօսում ծածուկ խորհրդով , որ Աստուած յաւիտենից

(50) Ա թիմ . Բ . 23 , 24 : բ կորնթ . ժ . 17 : (1) ա կորնթ . ա . 17 : Ա՛այր . 4 . 13 : բ կորնթ . ժ . 10 : ժա . 6 : (2) ա կորնթ . ա . 6 : (3) Ի՛սայ . ղ . 14 : Փիլիպ . է . 8 : (4) բ կորնթ . գ . 7 : ժ . 1 . 10 : ժա . 30 : ժբ . 5 . 9 : Գործ . գ . 13 : (5) Գործ . ժբ . 1 . 6 . 13 : (6) Ա՛ղթ . 1 : ա կորնթ . ա . 17 : բ Պետր . ա . 16 : (7) Հռոմ . ժէ . 19 : ա Յովհ . ա . 5 : (8) բ կորնթ . գ . 7 : զ . 7 : (9) ա կորնթ . ժբ . 20 : է . 12 : փիլիպ . է . 15 : Նբէր . ե . 14 : (10) ա կորնթ . ա . 20 : է . 19 : Ա՛ղթ . 1 : Ա՛այր . 15 : բ Պետր . ա . 12 : Յով . է . 15 : (11) ա կորնթ . ա . 28 :

Digitized by Google

հաց Աստուած՝ ի փառս մեր :

8 Զոր ոչ ոք յիշխանաց աշխարհիս այսորիկ ծանեաւ . զի եթէ էր ծանուցեալ՝ ոչ արդեօք զՏէրն փառաց՝ ի խաչ հանէին :

9 Այլ որպէս և գրեալ է . Զոր աչն ոչ եհաս , և ունկն ոչ լուաւ, և ի սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ, պատրաստեաց Աստուած սիրելեաց իւրոց :

10 Այլ մեզ յայտնեաց Աստուած Հոգւովն իւրով . զի Հոգին զամենայն քննէ՝ և զխորս Աստուծոյ :

11 Զի ո՞ ոք գիտէ մարդկանէ գիտել զինչ զմարդոյն , եթէ ոչ հոգի մարդոյն՝ որ ի նմա . նոյնպէս և ոչ զԱստուծոյն ոք գիտէ՝ եթէ ոչ Հոգին Աստուծոյ :

12 Այլ մեք ոչ եթէ զհոգի աշխարհիս առաք՝ այլ զՀոգին որ յԱստուծոյ . զի ծանիցուք զայն՝ որ յԱստուածոյն շնորհեցաւ մեզ :

13 Եւ զոր խօսիմք՝ ոչ եթէ մարդկեղէն ուսմամբ ճարտարութեամբ բանից , այլ վարդապետութեամբ Հոգւոյն ընդ հոգևորս զհոգևորսն համեմատեմք :

14 Մանկի շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի զԱստուծոյ՝ զի յիմարութիւն է նմա . և ոչ կարէ գիտել՝ եթէ հոգեպէս քննի :

առաջ սահմանեաց նորան մեր փառաց համար[12] :

8 Որ նորան էս աշխարհքի իշխանաներից ոչ ոք չըճանաչեց[13] . ինչու որ՝ եթէ ճանաչած լինէին՝ էլ փառաց Տէրն իսկի խաչ չէին հանել[14] :

9 Հայց ինչպէս որ էլ գրված է . (թէ) Ինչ որ աչք չըտեսաւ՝ և ականջ չըլսեց՝ և մարդոյ սիրտն չըկաւ՝ էն պատրաստեց Աստուած իրան սիրողներին համար[15] :

10 Հայց մեզ Աստուած յայտնեց իրան Հոգովն[16] . ինչու որ՝ Հոգին ամէն բան քննում է , և Աստուծոյ խոր բաներըն էլ :

11 Պատճառն որ՝ մարդկանցից ով է նա՝ որ մարդոյ բանըն գիտենայ՝ եթէ ոչ մարդոյ հոգին , որ նորա նում է[17] . էնպէս էլ Աստուծոյ բանն ոչ ով չիգիտուի , եթէ ոչ Աստուծոյ Հոգին[18] :

12 Հայց մենք ոչ թէ էս աշխարհքիս հոգին առինք , այլ էն Հոգին՝ որ Աստուածանից է[19] . որ ճանաչենք էն շնորհքըն՝ որ Աստուածանից տըվված մեզ :

13 Որ էս էլ խոսումենք՝ չէ թէ մարդկանցից սովորած վարպետական խոսքերով[20] , բայց (Աւուրբ) Հոգոյ վարդապետութենովն՝ (և) հոգևորներըն հոգևորներին հետ համեմատումենք :

14 Պատճառն որ՝ մարմնաւոր մարդըն Աստուծոյ Հոգոյ բաներըն չի ընդունում[21] . ինչու որ՝ յիմարութիւն է նորա առաջին[22] . և չի կարող գիտել՝ որ հոգևոր կերպով պէտք է քննվի[23] :

12) Հռով . ժգ . 25 , 26 : Եփես . գ . 5 . 9 : Կող . ա . 26 : բ Տիմ . ա . 9 : (13) Մատթ . ժա . 25 : Յովհ . ի . 18 : Գործ . ժգ . 27 : բ Կորնթ . գ . 14 : (15) Դ Թագ . ին . 24 : Գործ . գ . 17 : Յովհ . ժգ . 3 : (15) Եսայ . կգ . 4 : (16) Մատթ . ժգ . 11 : ժգ . 17 : Յովհ . ժգ . 26 : ժգ . 13 : ա Յովհ . բ . 27 : (17) Աւետ . ի . 27 : ին . 19 : Եփես . ժի . 9 : (18) Հռով . ժա . 33 , 34 : (19) Հռով . գ . 15 : (20) Որ Գործ . ա . 16 : ա Կորնթ . ա . 17 : Ալ . ի . (21) Մատթ . ժգ . 23 : (22) ա Կորնթ . ա . 18 : 23 : (23) Հռով . գ . 5 , 6 , 7 : Յուդ . 19 :

Digitized by Google

15 Իսկ հոգևորն քննէ զամենայն, և ինքն յոմանէ ոչ քննի ։

16 Իսկ արդ՝ ո՞վ գիտաց զմիտս Տեառն , որ և խրատուս լինիցի նմա . այլ մեք զմիտս Քրիստոսի ունիմք ։

15 Այլ հոգևոր մարդն ամեն բան քննուի[24] և ինքն իսկի մընից էլ չի քննըվուի ։

16 Պա ո՞վ է որ Տէրի միտքըն գիտաց , որ բան սովորցնէ նորան[25] . բայց մենք Քրիստոսի միտքըն ունինք[26] ։

ԳԼ · Գ

2 Տղաքներըն կաթ ուզ պէտք է , չէ թէ կերակուր ։ 3 Ընտիելն ցայց կըսայ թէ կռիւն և նախանձն մին նշան է մարմնաւոր լինելոյն . Տնկողն և ջուր ուսողն մին բան չին . 9 Պաշտօնեանքն Աստուծոյ գործընկերներ են ։ 11 Ո՛չ ով Քրիստոսից ուրիշ հիմն ի կոչել դնել . 16 Հաւատացեալներն Աստուծոյ ուռնար են , 17 Նորանք որ՝ Աստուծոյ ուռնար են պէտք է որ սուրբ լինին ։ 19 Իմ աշխարհքիս իմաստութիւնն յիմարութիւն է Աստուծոյ առաջին ։

1 Եւ ես եղբարք՝ ոչ կարացի խօսել ընդ ձեզ իբրև ընդ հոգեւորս՝ այլ իբրև ընդ մարմնաւորս ։

2 Իբրև տղայոց ՚ի Քրիստոս , կաթն ջամբեցի ձեզ՝ և ոչ կերակուր , զի ոչ ևս կարէիք . նաև արդ իսկ ոչ կարէք . քանզի դեռ մարմնաւոր էք ։

3 Ուր և արդ են իսկ ՚ի ձեզ հեռ և նախանձ . ոչ ապաքէն մարմնաւոր էք՝ և ըստ մարդկան գընայք ։

4 Զորժամ ասէ ոք ՚ի ձէնջ՝ Ես Պօղոսեան եմ , և միւսն՝ Թէ Ես Ապողոսեան , ոչ մարդիկ էք . իսկ արդ՝ ո՞վ է Պօղոս , կամ ո՞վ է Ապողոս ։

5 Պաշտօնեայք՝ որովք հաւատացէք , և իւրաքանչիւր որպէս և Տէր ետ ։

1 Եւ ես եղբարք՝ չըկարացի ձեզ հետ խօսել ինչպէս հոգևորների հետ[1] , այլ ինչպէս մարմնաւորների հետ[2] ։

2 Ինչպէս տղաներին Քրիստոսումն՝ կաթը տուի ձեզ ուսել և չէ թէ կերակուր[4] . ինչու որ՝ դեռ չէիք կարող , և հենց հիմիկ էլ կարող չէք[5] . Նրա համար որ դեռ մարմնաւոր էք ։

3 Որովհետև դեռ հիմիկ կռիւ և նախանձ կայ ձեզանումն[6] . չէ՞ որ մարմնաւոր էք՝ և մարդկանց կերպով էք վարվում ։

4 Երբոր ձեզանից մինն ասումն՝ Թէ Ես Պօղոսեան եմ , և մեկելն՝ Թէ Ես Ապողոսեան[7] . չէ՞ որ դուք մարդիկ էք . ապա ո՞վ է Պօղոսն կամ ո՞վ է Ապողոսն ։

5 Պաշտօնեաներն (են)՝ որ նորանց ձեռովն հաւատացիք[8] . և ամեն մէկըն՝ ինչպէս որ Տէրն տուաւ[9] ։

(24) Ա՛ոմ . խը . 5 : ա Թես . ե . 21 : ա Յովհ . գ . 1 : (25) Ա՛ռ . ժե . 8 : Եսայ . խ . 13 : Նրեմ . իգ . 18 : Հ՛ռովմ . ժա . 34 : (26) Յովհ . ժե . 15 : (1) ա Կորնթ . բ . 15 : (2) ա Կորնթ . բ . 14 : (3) Նրեմ . ե . 13 : (4) ա Պետր . բ . 2 : (5) Յովհ . ժգ . 12 : (6) ա Կորնթ . ա . 11 : ժա . 18 : Գաղ . ե . 20 , 21 : Յակ . գ . 16 : (7) ա Կորնթ . ա . 12 : (8) ա Կորնթ . գ . 1 : բ Կորնթ . գ . 3 : (9) Հ՛ռովմ . ժբ . 3 . 6 : ա Պետր . գ . 11 :

Digitized by Google

6 Եա անկեցի , Ա՛պողոս ջուր ետ , այլ Ա՛ստուած աճեցոյց ։

7 Ա՛յսուհետեւ՝ ո՛չ այն ոք ինչ է՝ որ տնկեացն , եւ ո՛չ այն՝ որ ջուրն ետ . այլ որ աճեցոյցն Ա՛ստուած ։

8 Որ տնկեացն եւ որ ջուրն ետ՝ մի են . բայց իւրաքանչիւրոք զիւր վարձս առնուցու ըստ իւրում վաստակոց ։

9 Օ՛ի Ա՛ստուծոյ գործակից եմք , Ա՛ստուծոյ արդիւն էք , Ա՛ստուծոյ շինած էք ։

10 Ի՛սա շնորհացն Ա՛ստուծոյ՝ որ տուեալ են ինձ , իբրեւ իմաստուն ճարտարապետ հիմն եդի . բայց այլ է՝ որ շինէն . այլ իւրաքանչիւրոք զգոյշ լեցի՝ թէ որպէս շինիցէ ։

11 Օ՛ի հիմն այլ ոք ոչ կարէ դնել քան զեդեալն՝ որ է Յիսուս Քրիստոս ։

12 Եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանն այսորիկ ոսկի , արծաթ , ականս պատուականս , փայտ , խոտ , եղէգն ,

13 Իւրաքանչիւր գործն յայտնի լեցի է . զի օրն բնարեսցէ , զի հրով յայտնեցի է ։

14 Եւ զիւրաքանչիւր գործն զի՝ արդ եւ իցէ՝ հուրն փորձեսցէ ։

15 Եթէ ուրուք գործն՝ զոր շինեաց , կացցէ , վարձս առցէ . և եթէ ուրուք գործն այրեսցի՝ տուժ

6 Եա անկեցի[10] , Ա՛պողոս ջուր առուաւ[11] , բայց Ա՛ստուած մեծացրուց[12] ։

7 Ուրեմն ո՛չ նա՝ որ անկեց , մին բան է[13] . և ո՛չ նա՝ որ ջուր առուաւ . բայց Ա՛ստուած որ մեծացրուց ։

8 Ա՛յս՝ որ անկեց և նա՝ որ ջուր առուաւ , մին (բան) են . բայց ամէն մէկն իրան վարձքն կառնէ ի րան աշխատանքի չափովը[14] ։

9 Ինչու որ մենք Ա՛ստուծոյ գործընակից ենք[15] . դուք Ա՛ստուծոյ գործըն էք , Ա՛ստուծոյ շինվածն էք[16] ։

10 Ա՛նատնոյ շնորհքի չափովը՝ որ ինձ տրվված է[17] , իմաստուն ճարտարապետի պէս հիմըն դրի[18] . բայց ուրիշն է՝ որ շինումն . պիտի թէ ամէն մէկն լաւ մտիկ տայ՝ թէ ինչպէս շինէ[19] ։

11 Ինչու որ՝ ո՛չ ոք ուրիշ հիմունք չըկարող դնել քան թէ էն որ դրուած է[20] , որ է Յիսուս Քրիստոսն[21] ։

12 Իսկ որ միևն էս հիմունքիս վրայ շինէ ոսկի , արծաթ , թանկագին ակունքներ , փայտ , խոտ , եղեգն (պոխրչ) ,

13 Ա՛մեն մէկի գործքն պիտի յայտնվի[22] . ինչու որ՝ օրն կերևացնէ[23] . ինչու որ՝ կրակով պիտի յայտնվի[24] ։

14 Եւ ամէն մէկի գործքըն թէ ինչպէս է՝ կրակն կըփորձէ ։

15 Իսկ որ մրնի գործքն՝ որ շինեց , Հաստատ կենայ՝ վարձք կառնէ[25] . և թէ որ մրնի գործքն այր-

(10) Գործ . ժբ . 4 . 8 . 11 : ա Կորնթ . գ . 15 : բ . 1 : ժէ . 1 : բ Կորնթ . ժ . 14 , 15 . (11) Գործ . ժբ . 24 . 27 : ժԹ . 1 : (12) ա Կորնթ . ա . 30 : ժէ . 10 : բ Կորնթ . գ . 5 : (13) բ Կորնթ . ժբ . 11 : Գաղ . գ . 3 : (14) Յակ . կբ . 13 : Հռոմ . բ . 6 : ա Կորնթ . գ . 5 : Գաղ . գ . 4 , 5 : Հայոց . բ . 23 : իբ . 12 : (15) Գործ . ժէ . 4 : բ Կորնթ . գ . 1 : (16) Եփես . բ . 20 : Կող . բ . 7 : Նբէտ . գ . 2 , 4 : ա Թեսա . բ . 5 : (17) Հռոմ . ա . 5 : ժբ . 3 : (18) Հռոմ . ժէ . 20 : ա Կորնթ . գ . 15 : Հայոց . իա . 14 : (19) ա Պետր . գ . 11 : (20) Նաւղ . իբ . 10 : Մատթ . ժգ . 18 : բ Կորնթ ժա . 4 : Գաղ . ա . 7 : (21) Եփես . բ . 20 : (22) ա Կորնթ . գ . 5 : (23) ա Պետր . ա . 7 : գ . 12 : (24) Գ՛ոհ . բ . 35 : (25) ա Կորնթ . գ . 5 :

Digitized by Google

ժեսցի , բայց ինքն կեցցէ · պէս այնպէս՝ որպէս թէ ՚ի հուր ։

16 Ո՛չ գիտէք՝ եթէ տաճկաց էք Աստուծոյ, և Հոգի Աստուծոյ բնակեալ է ՚ի ձեզ ։

17 Եթէ ոք զտաճարն Աստուծոյ ապականէ , ապականեսցէ զնա Աստուած · զի տաճարն Աստուծոյ սո՛ւրբ է , որ էք դուք ։

18 Ա՛ի ոք զանձն խաբեսցէ · եթէ ոք կամիցի ՚ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշխարհիս յայսմիկ , յիմար լիցի՝ զի եղիցի իմաստուն ։

19 Զի իմաստութիւն աշխարհիս այսորիկ՝ յիմարութիւն է առաջի Աստուծոյ · քանզի գրեալ է՝ թէ Որ ըմբռնէ զիմաստունս ՚ի խորագիտութեան իւրեանց ։

20 Եւ դարձեալ՝ թէ Տէր ճանաչէ զխորհուրդս իմաստնոց՝ զի են ընդունայն ։

21 Ա՛րդեհետև մի՛ ոք պարծեսցի ՚ի մարդկանէ ։

22 Զի ամենայն ինչ ձեր է · եւ թէ Պօղոս , եթէ Ապողոս , եթէ Կեփաս , եթէ աշխարհ , եթէ կեանք , եթէ մահ , եթէ որ կանս , եթէ հանդերձեալքն · ամենայն ինչ ձեր է ։

23 Դուք Քրիստոսի , Քրիստոս Աստուծոյ ։

վի՝ ինձս կըքաշէ , բայց ինքն կապրի · բայց հնարէս՝ ինչպէս որ կրակով[26] ։

16 Ընդ գիտեա՛ք՝ որ դուք Աստուծոյ տաճար էք , և Աստղծոյ Հոգին բնակված է ձեզանո՛ւմ[27] ։

17 Եւ որ մինն Աստուծոյ տաճարը ապականէ , նորան էլ Աստուած կապականէ · ինչու որ՝ Աստուծոյ տաճարն սուրբ է՝ որ էն դուք էք ։

18 Ոչ՛ ոք զանձն խաբեսցէ · եթէ ոք ՚ի ձեզանից մինն կամ մեծոյ իմաստուն լինիլ էս աշխարհքումս , թա՛ղ նա յիմար լինի՝ որ իմաստուն լինի[28] ։

19 Զի այս աշխարհքիս իմաստութիւնն յիմարութիւն է Աստուծոյ առաջին[29] · ինչու որ՝ գըրված է՝ (թէ) Ի՛մաստուններին կըբռնէ իրանց խորագիտութեան մէջն[30] ։

20 Եւ մին էլ թէ Տէրն ճանաչումէ իմաստուններուն մտածմունքները , որ ունայն են[31] ։

21 Ուրեմն՝ չըլինի՛ որ մարդկանցից մինն պարծենայ[32] ։

22 Զի ամէն բան ձեր է · թէ Պօղոս , թէ Ապողոս , թէ Կեփաս , թէ աշխարհք , թէ կեանք , թէ մահ , թէ հիմիկինօղ և թէ նոր գալու բաներն · ամէն բան ձերն է[33] ։

23 Դուք Քրիստոսին (էք)՝ և Քրիստոսն Աստուծոյն[34] ։

(26) Հնդ · 33 ։ (29) ա կորնթ · գ · 19 ։ բ կորնթ · գ · 16 ։ Եփես · բ · 21 , 22 ։ Նբր · գ · 6 ։ ա Պետր · բ · 5 ։ (28) Ա՛ռակ · ե · 7 ։ Նռոյ · ե · 21 ։ (29) ա կորնթ · ա · 20 ։ բ · 6 ։ (30) Հոբ · ե · 13 ։ (31) Սաղմ · ղդ · 11 ։ (32) ա կորնթ · ա · 12 ։ գ · 6 ։ Սիր · ե , 5 , 6 ։ (33) բ կորնթ · գ · 5 · 15 ։ (34) Հռովմ · ժգ · 8 ։ ա կորնթ · ժա · 3 ։ բ կորնթ · ժ · 7 ։ Գաղ · գ · 29 ։

Digitized by Google

ԳԼ · Դ

1 Ընտրեալներն Քրիստոսի պաշտօնեաներ և Աստուծոյ խորհուրդներուն տնտեսները պէտք է որ համարուին : 2 Քրիստոսնեաներէն մին բան չի'կայ որ չին առներ : 3 Ընտրեալներն տառապան եղան էին աչքառերքին , հրեշտակներուն և մարդիկներուն , 10 Աչքառերքի տալի խոհիք և խայտառակ . 15 Ուայ Քրիստոսով մեռ հայրեր են , 16 Որ նորան հետ պէտք է որ գնանք :

1 Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ , իբրև զպաշտօնեայս Քրիստոսի՝ և հազարապետս խորհրդոցն Աստուծոյ :

2 Այդ՝ ինդիր է ի մէջ հազարապետաց՝ եթէ ոք հաւատարիմ գտցի :

3 Ասէ ինձ և այս անարգանք են , եթէ ի ձէնջ դատեցայց՝ կամ բնաւ իսկ ի մարդկանէ . նաև զանձն իմ ո՛չ քննեմ :

4 Ոչի ո՛չինչ գիտեմ զանձին իմոյ . այլ ո՛չ եթէ այսու արդարացեալ եմ , զի որ քննէն զիս՝ Տէր է :

5 Այսուհետև մի' յառաջքան ըզժամանակն դատիք . մինչև եկեսցէ Տէր , որ լուսաւոր առնիցէ զգաղտնիս խաւարի , և յայտնիցէ զխորհուրդս սրտից . և ապա իւրաքանչիւր գովութիւն եղիցի Աստուծոյ :

6 Այս եղբարք՝ առակեցի յանձն իմ և Ապողոս վասն ձեր . զի ի մէնջ ուսջիք՝ մի' ինչ առաւել քան զգրեալն իմանալ . զի մի' այր քան զընկեր հպարտանայցէք ի վերայ ընկերին :

7 Ոսկ արդ մի՞ է՝ որ քննիցէ զքեզ . զինչ ունիս՝ զոր ո՛չ իցէ

1 Ոչ՝ մարդիք էապէս համարեն մեզ՝ ինչպէս Քրիստոսի պաշտօնեաներըն՝ և Աստուծոյ խորհուրդներուն անտեսները :

2 Հիմիկ անտեսներէ միջնաձեռ են խնդրուած՝ որ մինն հաւատարիմ գտնըվի :

3 Ասոյց ինձ համար էս էլ չնչին բան է՝ որ ձեզմանից դատվիմ՝ կամ իմէն մին մարդուց . էլ ես իմ անձըս չեմ քննում :

4 Ինչու որ՝ իմ անձիս համար բան չեմ գիտում . բայց ա'չ թէ սրբանով արդարանում եմ . պատճառըն որ՝ նա՝ որ ինձ քննում է , Տէրըն է :

5 Սրանամար՝ ժամանակից առաջ մի' դատէք . մինչև որ Տէրն կըգայ՝ որ խաւարի ծածուկ բաներըն կըբերէ լուսոյ մէջ , և սրտերի խորհուրդներըն կըյայտնէ . և ապա ամէն մէկին գովասանք կըլինի Աստուածանից :

6 Ես բանըս եղբայրք՝ իմ անձիս և Ապողոսին վերայ առակով ասացի՝ ձեզ համար . որ մեզանից սովորիք գրվածքիցն աւելի բան չիմանալ . որ չըլինի թէ մարդ ընկերի վերայ հպարտանայ ընկերի պատճառով :

7 Ապա ո՞վ է՝ որ քեզ կըքննէ . ի՞նչ ունիս դու՝ որ էն չես առել .

(1) Պարթ · խգ · 45 : ա Կորնթ · գ · 5 : բ · 17 : բ Կորնթ · գ · 6 : Կող · ա · 25 : (2) Ղուկ · ժբ · 42 : Տիտ · ա · 7 : ա Պետր · գ · 10 : (3) Յոբ · բ · 2 : Պսալմ · ճ · 3 : Ջնգ · 2 : Ընտ · թա · 3 : Հռով · գ · 20 : դ · 2 : (4) Պարթ · է · 1 : Հռով · բ · 1 · 16 : ժգ · է · 10 · 12 : Յակոբ · ի · 12 : (5) ա Կորնթ · դ · 18 : (6) Հռով · բ · 29 · բ Կորնթ · է · 19 : (7) ա Կորնթ · ա · 12 : գ · է : (8) Հռով · ժբ · 3 : (9) ա Կորնթ · գ · 21 : է · 2 · 6 : (10) Յովհ · գ · 27 : Յով · ա · 17 : ա Պետր · գ · 16 :

Digitized by Google

առեալ · և եթէ առեր՝ զի պարծիս իբրև զչառեալ :

8 Արդէն իսկ յագեալ իցէք՝ և արդէն մեծացարուք , առանց մեր թագաւորեցիք · և երանի թէ թագաւորէիք՝ զի և մեք ընդ ձեզ թագաւորեաք :

9 Ինձ այսպէս թուի՝ եթէ զմեզ զառաքեալս յետնորդս արար Աստուած՝ իբրև զմահապարտս · զի տեսիլ եղեաք աշխարհի , և հրեշտակաց և մարդկան :

10 Ա՛նք յիմարք վասն Քրիստոսի , և դուք խմաստունք՝ ի Քրիստոս · մեք տկարք՝ և դուք հզօրք · դուք փառաւորեալք՝ և մեք անարգեալք :

11 Ա՛րդ ինչ ցայսօր ժամանակի՝ և քաղցեալք և ծարաւեցաք և մերկ գնացաք և կռփահարեցաք և անհանգիստ եղեաք :

12 Եւ աշխատեցաք ձեռօք մերովք · բամբասեին զմեզ՝ օրհնեաք · հալածէին՝ յանձն առնուաք :

13 Ասյհոյեին՝ աղաչեաք · իբրև առակ նշաւակի եղեալք ամենայն աշխարհի · ամենեցուն փարեալ լինել մինչև ցայժմ :

14 Ա՛յլ եթէ ամօթ ինչ առնելով զձեզ՝ գրեմ զայս , այլ իբրև զորդիս սիրելիս խրատեմ :

15 Ջի՛ապէտ և բիւր դաստիարակս ունիցիք ի Քրիստոս՝ այլ ո՛չ եթէ բազում հարս · զի ի Քրիստոս Յիսուս զձեզ ծնայ ես աւետարանաւ :

16 Ա՛ռ ի ձէնջ զհետևողութիւն իմ եղերուք :

17 Վասն այսորիկ առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս , որ է ինձ որդի սիրելի և հաւատարիմ ի Տէր , որ զձեր զճանապարհս յիշեցուսցէ զիս ի Քրիստոս Յիսուս , որպէս ամենայն տեղի ուսուցանեմ ի ամենայն եկեղեցիս :

18 Իբրև ոչ եկայի առ ձեզ՝ ամբարտաւանացան ոմանք :

19 Եկայց առ ձեզ վաղվաղակի , հաւանեցուցանիցէ Տէր , և գիտասցեմ ոչ զբանս ամբարտաւանացելոցն , այլ զզօրութիւն :

20 Ոչ է բան Աստուծոյ ի բանի , այլ ի զօրութեան :

21 Զի՞նչ կամիք . ընդ գաւազանի եկից առ ձեզ , կամ ընդ սիրոյ և հոգւոյ հեզութեան :

8 Ընդէ՞նց հիմիկ կըշտացեալք՝ և հընց հիմիկ հարստացաք[11] , առանց մեզ թագաւորեցիք · և երանի թէ թագաւորէիք , որ մենք էլ ձեզ հետ թագաւորէինք :

9 Ինձ էապէս է երևեալ՝ թէ Աստուած մեզ առաքեալներիս շատ յետին առաւ՝ մահապարտներուն պէս[12] · ինչու որ աշխարհքի տեսարան եղանք , հրեշտակաց էլ՝ մարդկանց էլ[13] :

10 Ա՛նք[14] յիմար (էլանք) Քրիստոսի համար[15] , և դուք՝ իմաստուն Քրիստոսմէ · մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր[16] · դուք փառաւորվածք և մենք անարգվածք :

11 Ա՛րդ ինչէ ես օրվան ժամանակս սովեցինք և ծարաւեցինք[17] , և մերկ գնացինք[18] և գլխներս զարկվեցաւ[19] և հանգստութիւն չըգտինք :

12 Եւ աշխատեցինք մեր ձեռներովս[20] · բամբասուելին մեզ՝ և մենք օրհնուելինք · հալածուելին՝ և մենք սիրով համբերուելինք[21] :

13 Ասյհոյուելին՝ և մենք (նորանց համար) աղաչանք էինք անուշ · ինչպես խայտառակութեան օրինակ էլանք ամէն աշխարհքին՝ մինչև հիմիկ ջնջոց լինելով ամէն մարդկանց առաջին[22] :

14 Ձեզ թէ ձեզ ամօթ անելոյ համար եմ էս գրում · բայց ինչպես իմ սիրելի որդիքներս խրատուելմամ[23] :

15 Թէև և հազարաւոր վարդապետներ ունենաք Քրիստոսմէ՝ բայց ո՛չ եթէ շատ հարք · ինչու որ

(11) Յայտ · գ · 17 : (12) Ա՛ղմ · խգ · 23 : Հռոմ · ը · 36 : ա Կորնթ · ժե · 30 , 31 : բ Կորնթ · գ · 11 : ը · 9 : (13) Եբր · ժ · 33 : (14) ա Կորնթ · բ · 3 : (15) Գործ · ժե · 18 : իզ · 28 : ա Կորնթ · ա · 18 , Եսայի · բ · 14 : գ · 18 : դ Թեսաղ · բ · 11 : (16) բ Կորնթ · ժգ · 9 : (17) բ Կորնթ · գ · 8 : ժա · 23—27 : Փիլիպ · գ · 12 : (18) Ցաք · իբ · 6 : Հռոմ · ը · 35 : (19) Գործ · ժգ · 18 : իգ · 2 : (20) Գործ · ժը · 3 : ի · 34 : ա Թես · բ · 9 : բ Թես · գ · 8 : ա Տիմ · գ · 10 : (21) Մատթ · ե · 44 : Ղուկ · ը · 28 : իգ · 34 : Գործ · ե · 59 : Հռոմ · ժը · 14 : 36 : ա Պետր · բ · 23 : գ · 9 : (22) Ողբ · գ · 45 : (23) Ա Թես · բ · 11 :

Digitized by Google

Յիսուս աւետարանաւն ես ծնայ զձեզ :

16 Ա՛րդ՝ աղաչեմ զձեզ նմանօղք ինձ եղիջիք՝ որպէս և ես Ի՛րիստոս :

17 Վասն այնորիկ առաքեցի առ ձեզ զՏիմոթէոս , որ է իմ որդի սիրելի՝ և հաւատարիմ ի Տէր . որ յիշեցուսցէ ձեզ զճանապարհս իմ , որ ի Ի՛րիստոս Յիսուս . որպէս և ամենայն ուրեք՝ յամենայն եկեղեցիս ուսուցանեմ :

18 Իբրպէս թէ ես չիցեմ գալոց առ ձեզ՝ ոմանք հպարտացան :

19 Ա՛րագ եկից հուպ ընդ հուպ՝ եթէ Տէր կամեսցի . և ի միտ առից ոչ զբանս հպարտացելոցն , այլ զզօրութիւն :

20 Զի ոչ եթէ բանիւք է արքայութիւն Աստուծոյ , այլ զօրութեամբ :

21 Ա՛րդ՝ որպէս կամիք գաւազա՞նաւ եկից առ ձեզ , եթէ սիրով հոգւոյն՝ հեզութեան և արդարութեան և խոնարհութեան :

Յիսուս Ի՛րիստոսում ես աւետարանեցի ծնայ ձեզ[24] :

16 Ուրեմն աղաչում եմ ձեզ՝ որ ինձ նմանօղ լինէք , ինչպէս որ ես էլ Ի՛րիստոսի[25] :

17 Ուրախամար Տիմոթէոսին ուղարկեցի ձեզ մօտ[26] , որ իմ սիրելի և հաւատարիմ որդի է Տէրով[27] . որ ձեր մտքներդ բերէ իմ ճանապարհները՝ որ Յիսուս Ի՛րիստոսումն են[28] . ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներում[29] սովորցնում եմ[30] :

18 Ո՝չինչ թանիան համարատանութեննով պարծենումն՝ իբր թէ ես չըպիտի գամ ձեզ մօտ[31] :

19 Ա՛յց կըգամ էս մօտիկ ժամանակներումն[32] թէ որ Տէրն կամենայ[33] . և միաքս կառնեմ ոչ թէ դառոզացածների խօսքերըն՝ այլ զօրութիւնըն :

20 Ինչու որ Աստուծոյ արքայութիւնն ոչ թէ խօսքերով է՝ այլ զօրութեններով[34] :

21 Ա՛պա ի՞նչպէս էք կամենում , գաւազանով գամ ձեզ մօտ[35] , թէ սիրով և հեզութեան և արդարութեան և խոնարհութեան հոգով՞ :

Գ Լ · Ե

1 Յման հոր կինըն անեցող մարդն , Աւստրեալն յանդիմանութեն նորանց պարծանքին համար , 7 պիտի է որ գեն քրմի հին խմորըն . 9 Զաւրագործութիւն անող եղբայրս անուանվածներին հետ պիտի չէ խառնըվիլ :

1 Լսեաւ և անուանի իսկ ՚ի ձեզ ընդհէր պոռնկութիւն , և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ ո՛չ և ՚ի հեթա-

1 Լսկի ձեր միջումդ ինչքա՞ն պոռնկութեն է անուանվում , և էնպէսի պոռնկութիւն՝ որ հեթա-

(24) Գործ · ԺԸ · 11 : Հռոմ · Ժե · 20 : ա Կորնթ · գ · 6 : Գաղ · դ · 19 : Փիլիպ · 10 : Կող · ա · 18 : (25) ա Կորնթ · ժա · 1 : Փիլիպ · գ · 17 : ա Թես · ա · 6 : բ Թես · գ · 9 : (26) Գործ · ԺԲ · 22 : ա Կորնթ · Ժգ · 10 : Փիլիպ · բ · 19 : ա Թես · գ · 2 : (27) ա Տի՛մ · ա · 2 : բ Տի՛մ · ա · 2 : (28) ա Կորնթ · Ժ · 2 : (29) ա Կորնթ · Ժգ · 33 : (30) ա Կորնթ · է · 17 : (31) ա Կորնթ · է · 2 : (32) Գործ · ԺԲ · 21 : ա Կորնթ · Ժգ · 5 : բ Կորնթ · ա · 15 · 23 : (33) Գործ · Ժբ · 21 : Հռոմ · Ժե · 32 : Եբր · գ · 3 : Յակ · դ · 15 : (34) ա Կորնթ · բ · 4 : ա Թես · ա · 5 : (35) բ Կորնթ · Ժ · 2 : Ժգ · 10 :

Digitized by Google

նոսա , որպէս թէ զնին հօր իւրոյ առնել :

2 Եւ դուք հպարտացեալ էք . և ո՛չ առաւել սգացարուք , զի բարձցի ի միջոյ ձերմէ՝ որ զգործն զայն գործեաց :

3 Օ՛ի ես թէպէտ մարմնով մեկնուի եմ , սակայն հոգւով մերձ եմ . բայց արդէն իսկ իբրև ի մօտոյ ընտրեցի զայն՝ որ այնպէսն գործեաց .

4 Յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , ժողովել ձեզ ի միասին՝ և իմով հոգւոյս՝ զօրութեամբն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ,

5 Մատնել զայնպիսին Սատանայի ի սատակումն մարմնոյ . զի ոգին ապրեսցի յաւուրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

6 Ո՛չ բարւոք են պարծանքդ ձեր . ո՞չ գիտէք՝ եթէ փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ :

7 Սրբեցէք ի բաց զհին զխմորն՝ զի եղիջիք նոր զանգուած , որպէս էքդ անխմորք . քանզի զառիկ մեր զեննաւ Քրիստոս :

8 Տ՛ոնեհեաւ արասցո՛ւք սովնս . ո՛չ ի խմորն հին , և ո՛չ ի խմորն չարութեան և անզգամութեան . այլ յանխմոր սուրգութեան և ճշմարտութեան :

9 Գրեցի ձեզ ի թղթի այդր չըխառնակել ընդ պոռնիկս :

10 Եւ ո՛չ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս նոսին կամ ընդ հրապուրիչս կամ ընդ կռապաշտս , զի ապա պարտ էր ձեզ ելանել յաշխարհէ :

11 Այլ արդ գրեցի ձեզ՝ զի մի՛ խառնիք ընդ նմա՝ եթէ ոք կոչեսցի եղբայր , և իցէ պոռնիկ կամ հրապուրիչ կամ կռապաշտ կամ հայհոյիչ կամ արբեցող կամ յափշտակող , ընդ այնպիսւոյ և հաց մի՛ ուտել :

12 Զի զիա՞րդ ինձ է դատել զարտաքինսն . ո՞չ զնոսա որ ներքինքն էք դատիք .

13 Զարտաքինսն Աստուած դատէ . հանէք զչարն ի միջոյ ձերմէ :

6 1 Համարձակի՞ իցէ ոք ի ձեզ՝ ունելով զդատ ընդ ընկերի , դատել առաջի անիրաւացն , և ո՛չ առաջի սրբոցն :

2 Կամ ո՞չ գիտէք՝ եթէ սրբոցն աշխարհիս դատել , և եթէ ի ձեզ դատի աշխարհս , անարժանք էք դատաստանաց սակաւուց :

3 Ո՞չ գիտէք՝ եթէ զհրեշտակսն դատելոց եմք , որչափ եւս զկենցաղականսն :

4 Եթէ զկենցաղականսն դատաստանս ունիցիք , զայնոսիկ՝ որ նուաստ են ի սուրբ ժողովրդեանն , զայնոսիկ նստուցանէք դատաւորս :

5 Ամաչանաց ձեր խօսիմ . ո՞չ իցէ ոք ի ձեզ իմաստուն , որ կարասցէ դատել ընդ եղբարս իւր ,

6 Այլ եղբայր ընդ եղբարս դատի , և այն առաջի անհաւատից :

7 Արդ ամենևին պակասութիւն է ձեզ , զի դատաստանս ունիցիք ընդ միմեանս . ընդէ՞ր ոչ առաւել զրկիք , ընդէ՞ր ոչ առաւել կորուսանիք :

8 Այլ դուք զրկէք և կորուսանէք , և զայն՝ եղբարս :

9 Կամ ո՞չ գիտէք՝ եթէ անիրաւքն զԱստուծոյ արքայութիւն ոչ ժառանգեսցեն . մի՛ խաբիք . ո՛չ պոռնիկք և ո՛չ կռապաշտք և ո՛չ շնացողք և ո՛չ արուագործք

10 և ո՛չ գողք և ո՛չ ագահք և ո՛չ արբեցողք և ո՛չ հայհոյիչք և ո՛չ յափշտակողք զԱստուծոյ արքայութիւն ոչ ժառանգեսցեն :

11 Եւ զայսպիսիսն էիք ոմանք . այլ լուացարուք , այլ սրբեցարուք , այլ արդարացարուք յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի և ի Հոգւոյ Աստուծոյ մերոյ :

12 Ամենայն ինչ ինձ է արժան , այլ ոչ ամենայն ինչ օգտակար . ամենայն ինչ ինձ է արժան , այլ ես ոչ ամենայնի ենթակայ լինիմ :

13 Կերակուրք փորոյ և փորն կերակրոց , և զամենեսեան Աստուած ապականեսցէ . այլ մարմինն ոչ պոռնկութեան , այլ Տեառն , և Տէրն մարմնոյ :

14 Եւ Աստուած զՏէրն յարոյց , և զմեզ յարուցանիցէ զօրութեամբ իւրով :

15 Ո՞չ գիտէք՝ եթէ մարմինք ձեր անդամք են Քրիստոսի . արդ առցէ՞ ես զանդամս Քրիստոսի , և արասցէ՞ զնոսա անդամս պոռնկի . մի՛ եղիցի :

16 Կամ ո՞չ գիտէք՝ եթէ որ միանայ պոռնկի , մարմին մի է նա . կայ՞ , ասէ , երկոքեան մարմին մի :

17 Իսկ որ միանայ Տեառն , հոգի մի է նա :

18 Փախարուք ի պոռնկութենէ . զամենայն մեղս զոր գործիցէ մարդ , արտաքոյ մարմնոյ է . իսկ որ պոռնկանայ , զմարմինն իւր մեղուցանէ :

19 Կամ ո՞չ գիտէք՝ եթէ մարմինք ձեր տաճար են սրբոյ Հոգւոյն որ ի ձեզ է , զոր ունիք յԱստուծոյ , և ո՛չ էք ձերդ անձինք :

20 Զի գնովն էք պատուականաւ . փառաւորեցէք զԱստուած ի մարմինս ձեր և ի հոգիս ձեր , որ են Աստուծոյ :

7 1 Եւ զոր գրեցէք ինձ . բարւոք է մարդոյ կնոջ չմերձենալ :

2 Բայց զպոռնկութիւնն զի՞ մի լիցի , իւրաքանչիւր կին զիւր առնու առն , և իւրաքանչիւր առն զիւր կին առնու :

3 Կին առն իւրում պարտ է հատուցանել զպարտիսն , նոյնպէս և առն կնոջ :

4 Կին ոչ իշխէ զմարմնոյ իւրոյ , այլ առն . նոյնպէս և առն ոչ իշխէ զմարմնոյ իւրոյ , այլ կնոջ :

5 Մի՛ զրկէք զմիմեանս , եթէ ոչ գուցէ ի կամաց ինչ ի ժամանակս , զի պարապ լիցուք աղաւթից , և դարձեալ ի միասին լիցուք , զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ Սատանայ ի պատճառս անհամբերութեան ձերոյ :

6 Այլ զայս ասեմ ըստ զիջման , և ո՛չ ըստ հրամանի :

7 Կամիմ զի ամենեքեան իբրև զիս լիցին . այլ իւրաքանչիւր ոք ունի պարգև յԱստուծոյ , մին այսպէս և մին այնպէս :

8 Ասեմ ես անպատուականացն և այրեաց , թէ բարւոք է նոցա եթէ մնասցեն իբրև զիս :

9 Այլ եթէ ոչ կարեն զսրտմտութիւն , ամուսնասցին . զի բարւոք է ամուսնանալ , քան թէ սրտմտել :

10 Ամուսնացելոցն պատուիրեմ ես , ոչ ես այլ Տէր , զի կին յառնէ յառնէ իւրմէ մի՛ բաժանեսցի :

11 Եթէ ոչ բաժանեսցի , մնասցէ անամուսին , կամ հաշտեսցի առնն իւրում . և առն կին մի՛ թողցէ :

12 Եւ զայլսն ես ասեմ , և ոչ Տէր . եթէ եղբայր կին ունիցի անհաւատ , և նա հաճի բնակել ընդ նմա , մի՛ թողցէ զնա :

13 Եւ կին որ ունիցի առն անհաւատ , և նա հաճի բնակել ընդ նմա , մի՛ թողցէ զառնն :

14 Զի սրբեցաւ անհաւատն ի կնոջն , և սրբեցաւ անհաւատ կինն ի հաւատացեալ առնէն . զի եթէ ոչ այդպէս , ապա որդիքդ ձեր պղծեալք էին , և արդ սուրբ են :

15 Եթէ անհաւատն բաժանի , բաժանեսցի . ո՛չ ծառայ է եղբայր կամ քոյր ի նոսա . այլ ի խաղաղութիւն կոչեաց զձեզ Աստուած :

16 Զի՞ գիտես կին՝ եթէ զառն կեցուցանիցես , կամ զի՞ գիտես առն՝ եթէ զկին կեցուցանիցես :

17 Այլ որպէս բաժանեաց Տէր իւրաքանչիւր ոք , որպէս կոչեաց Աստուած զիւրաքանչիւր ոք , այնպէս գնասցէ . և այսպէս ես ի բոլոր եկեղեցիսն կարգեմ :

18 Կոչեցեալ է ոք թլփատեալ , մի՛ ծածկեսցէ զթլփատութիւնն . կոչեցեալ է ոք անթլփատ , մի՛ թլփատեսցի :

19 Թլփատութիւն ոչ է ինչ , և անթլփատութիւն ոչ է ինչ , այլ պահպանութիւն պատուիրանացն Աստուծոյ :

20 Իւրաքանչիւր ոք ի կոչմանն յորում կոչեցաւ , ի նմին կեցցէ :

21 Ծառայ կոչեցեալ է , մի՛ ցաւեսցի . այլ եթէ և կարող իցես ազատ լինել , աւելի՛ ևս գործեա :

22 Զի որ կոչեցաւ ի Տեառնէ ծառայ , ազատ է Տեառն . նոյնպէս և որ կոչեցաւ ազատ , ծառայ է Քրիստոսի :

23 Գնով էք պատուականաւ , մի՛ լերուք ծառայք մարդկան :

24 Եղբարք , իւրաքանչիւր ոք ի կոչմանն յորում կոչեցաւ , ի նմին կեցցէ առ Աստուծոյ :

25 Եւ զկուսանացն պատուիրանս Տեառնէ չունիմ , այլ խրատ տամ իբրև ողորմեալ ի Տեառնէ հաւատարիմ լինել :

26 Կարծեմ զայս բարւոք լինել ի պատճառս ներկայ նեղութեան , զի բարւոք է մարդոյ այնպէս լինել :

27 Կապեալ ես կնոջ , մի՛ խնդրեր զարձուցանել . արձակեալ ես կնոջ , մի՛ խնդրեր կին :

28 Եւ եթէ կնացեր , ոչ մեղաւ . և եթէ կոյսն ամուսնացաւ , ոչ մեղաւ . այլ նեղութիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն . և ես զձեզ խնայեմ :

29 Այլ զայս ասեմ , եղբարք , զի ժամանակ կարճ է . արդ մնացեալ է , զի և որ կանայս ունին , իբրև ոչ ունիցին եղիցին :

30 Եւ որ լան , իբրև ոչ լային . և որ ուրախանան , իբրև ոչ ուրախանային . և որ գնեն , իբրև ոչ տիրասցին :

31 Եւ որ գործեն զաշխարհս , իբրև ոչ գործեսցեն . զի անցանէ կերպարանք աշխարհիս այսորիկ :

32 Եւ կամիմ զձեզ անհոգս լինել . անամուսինն զիա՞րդ հոգայ զՏեառնէ , զի հաճեսցի Տեառն :

33 Իսկ ամուսնացեալն զիա՞րդ հոգայ զաշխարհէ , զի հաճեսցի կնոջ :

34 Եւ բաժանեալ է կին և կոյս . անամուսինն հոգայ զՏեառնէ , զի սուրբ լիցի և մարմնով և հոգւով . իսկ ամուսնացեալն հոգայ զաշխարհէ , զի հաճեսցի առն :

35 Եւ զայս ասեմ ձեզ ի շահ ձեր , ոչ զի որոգայթ արկից ձեզ , այլ վասն պատշաճի և անշարժ աղաւթից առ Տէր :

36 Եւ եթէ ոք կարծիցէ զիւր կոյսն անպատշաճ լինել , եթէ ընդ ծաղկեալ է , և պարտ է այնպէս լինել , զոր կամիցի՝ արասցէ , մի՛ մեղանչեսցէ . ամուսնասցին :

37 Եւ որ կայցէ հաստատուն ի սրտի իւրում , և ոչ ունիցի պարտաւորութիւն , այլ իշխանութիւն ունիցի զկամս իւր , և զայս դատեսցէ ի սրտի իւրում , զի պահեսցէ զկոյսն իւր , բարւոք առնիցէ :

38 Ուստի և որ ամուսնացուցանէ զկոյսն իւր , բարւոք առնէ . և որ ոչ ամուսնացուցանէ , աւելի՛ ևս բարւոք առնէ :

39 Կին կապեալ է որչափ ժամանակ կենդանի է առն իւր . և եթէ մեռանի առն իւր , ազատ է զոր կամիցի ամուսնանալ , միայն թէ ի Տէր :

40 Բայց երանելի է եթէ այնպէս մնասցէ , ըստ խրատուս իմոյ . և կարծեմ ես զի և ես Հոգի Աստուծոյ ունիմ :

8 1 Եւ զկուռս պատարագեալ կերակրոցն գիտեմք , զի ամենեքեան գիտութիւն ունիմք . գիտութիւն փքացուցանէ , իսկ սէր շինէ :

2 Եթէ ոք կարծիցէ զիւր թէ գիտէ ինչ , ոչ գիտէ զոր պարտ է գիտել :

3 Իսկ եթէ ոք սիրէ զԱստուած , նա գիտի :

4 Ուստի զկուռս պատարագեալ կերակրոցն գիտեմք , զի ոչ է կուռք ինչ յաշխարհի , և զի ոչ է Աստուած այլ բայց միայն մի :

5 Զի և եթէ իցեն որ կոչեսցին աստուածք կամ յերկինս կամ յերկրի , որպէս իցեն աստուածք բազումք և տէրք բազումք ,

6 Այլ մեզ մի Աստուած Հայր , յորմէ ամենայն ինչ , և մեք նովաւ . և մի Տէր Յիսուս Քրիստոս , որով ամենայն ինչ , և մեք նովաւ :

7 Այլ ոչ ամենեցուն է գիտութիւն այդ . զի ոմանք ցայժմ սովորութեամբ կռոցն իբրև զկուռս պատարագեալ կերակուր ուտեն , և խղճմտանք նոցա տկարք պղծին :

8 Եւ կերակուրն զմեզ ոչ մատուցանէ Աստուծոյ . զի եթէ ուտիցեմք՝ ոչ առաւել ունիցիմք , և եթէ ոչ ուտիցեմք՝ ոչ պակասեսցուք :

9 Տեսէ՛ք զի մի՛ գուցէ այս իշխանութիւն ձեր պատճառ լիցի տկարացելոցն :

10 Զի եթէ ոք տեսցէ զքեզ որ գիտութիւն ունիս , նստեալ ի տանի կռոցն , ոչ խղճմտանքն նորա տկարք շինեսցին ուտել զկուռս պատարագեալ կերակրոցն :

11 Եւ կորնչի՞ տկարն ի գիտութենէ քումմէ , եղբայրն որ վասն նորա Քրիստոս մեռաւ :

12 Եւ այսպէս մեղանչելով ընդ եղբարս , և զխղճմտանս նոցա տկարս զարնուլ , զՔրիստոս մեղանչէք :

13 Վասն որոյ եթէ կերակուր զեղբայր իմ գայթակղեցուցանէ , մինչև յաւիտեան մի՛ ուտիցեմ միս , զի մի՛ զեղբայր իմ գայթակղեցուցից :

9 1 Ո՞չ իցեմ ազատ . ո՞չ իցեմ առաքեալ . ո՞չ տեսի զՅիսուս Քրիստոս Տէր մեր . ո՞չ դուք էք գործ իմ ի Տէր :

2 Եթէ այլոց ոչ իցեմ առաքեալ , այլ գոնէ ձեզ իցեմ . զի դուք էք կնիք առաքելութեան իմոյ ի Տէր :

3 Պատասխանի իմ ընդ այնոսիկ որ զիս քննեն , այս է :

4 Ո՞չ իշխանութիւն ունիմ ուտել և ըմպել :

5 Ո՞չ իշխանութիւն ունիմ քոյր կին առնել , որպէս և այլ առաքեալքն , և եղբարքն Տեառն , և Կեփաս :

6 Կամ ես միայն և Բառնաբաս ո՞չ իշխանութիւն ունիմք չգործել :

7 Ո՞ զինուորէ ինչ իւրով ծախիւք . ո՞ տնկէ զայգի , և ոչ ուտէ զպտուղ նորա . կամ ո՞ արածէ զհօտ , և ոչ ի կաթանէ հօտին ուտէ :

8 Ո՞չ ըստ մարդկան զայս ասեմ , կամ ոչ և օրէնքն զայս ոչ ասեն :

9 Զի ի Մովսիսի օրէնսդրութեան գրի՝ թէ մի՛ կապեսցես զերան ցորենոյ ի կոխել նորա . ո՞չ հոգայ Աստուած զեզանց :

10 Կամ ամենայնիւ վասն մերոց ասէ . զի մերոց գրեցաւ , զի որ հերկէ պարտ է հերկել յոյսով , և որ կոխէ յոյսով պարտ է հասանել :

11 Եթէ մեք ձեզ հոգեւոր զաւրութիւն սերմանեցաք , մեծ բան է եթէ մեք զձեր մարմնաւոր կերակուրս հնձեսցուք :

12 Եթէ այլք իշխանութեան ձերոյ մասնակից լինին , ո՞չ առաւել մեք . այլ ոչ զիշխանութեանս մերոյ գործածեցաք , այլ զամենայն ինչ համբերեմք , զի մի՛ զիա՛ր ինչ արգելցուք աւետարանին Քրիստոսի :

13 Ո՞չ գիտէք՝ եթէ որ զսրբութիւնսն գործեն , ի տանէ սրբութեանն ուտեն . և որ զպատարագին սպասաւորեն , ընդ պատարագին բաժին առնուն :

14 Նոյնպէս և Տէր հրամայեաց նոցա որ զաւետարանէն կեցուցանեն , ի նմանէ կեցցեն :

15 Այլ ես ոչ գործածեցի ինչ ի սոցանէ . և ոչ գրեցի զայս զի այսպէս եղիցի ինձ , զի բարւոք է ինձ քան զի զպարծանս իմ ոք ունայնասցէ :

16 Զի եթէ աւետարանեմ , ոչ է ինձ պարծանք , զի պարտ է ինձ . և վա՛յ ինձ եթէ ոչ աւետարանեցից :

17 Զի եթէ կամաւ զայս գործեմ , վարձս ունիմ . և եթէ ակամայ , պաշտօն աւետարանին ինձ է :

18 Զի՞ է ուրեմն վարձս իմ . զի աւետարանելով անվնաս զաւետարանն Քրիստոսի դիցեմ , զի մի՛ չարչարեսցի զաւրութիւն իմ ի նմա որ է աւետարանին :

19 Զի ազատ ի մարդկանէ ամենեցուն , զամենեսեան ինձ ծառայ արարի , զի զբազումս շահեցուցից :

20 Եւ եղէ հրեայից իբրև հրեայ , զի զհրեայսն շահեցուցից . որ ընդ օրինաւք են , իբրև ընդ օրինաւք , զի զնոսա որ ընդ օրինաւք են շահեցուցից :

21 Որ առանց օրինացն , իբրև առանց օրինացն , զի զնոսա որ առանց օրինացն են շահեցուցից , ոչ առանց օրինացն Աստուծոյ , այլ ընդ օրինաւք Քրիստոսի :

22 Եղէ տկարաց իբրև տկար , զի զտկարսն շահեցուցից . ամենայնի եղէ ամենայնիւք , զի ամենայնիւ զոմանս ապրեցուցից :

23 Եւ զայս ամենայն ինչ վասն աւետարանին առնեմ , զի ես նորա մասնակից լինիցիմ :

24 Ո՞չ գիտէք՝ եթէ որ ընթանան ի մարտի , ամենեքեան ընթանան , բայց մի՛ ոք առնու զհանդերձ . ընթացարուք այնպէս զի զհանդերձն առնուցուք :

25 Եւ ամենայն մարտնչող ամենայնիւ զսակաւամբ ինքն զանձն զսանձէ . նոքա զի զապականելի պսակ առնուցուն , և մեք զանապական :

26 Ուստի ես ոչ իբրև զանորոշ ընթանամ , ոչ իբրև զոք զդատարկ զէնս ածեմ :

27 Այլ զանձն իմ պատուհասեմ և ի ծառայութիւն կեցուցանեմ , զի մի՛ գուցէ այլոց քարոզեցեալ , ես ինքն անարժան գտանիցիմ :

10 1 Ո՞չ կամիմ զձեզ անգէտ լինել , եղբարք , զի հարքն մեր ամենեքեան ի տակ ամպոյն էին , և ամենեքեան ընդ ծովն անցին :

2 Եւ ամենեքեան ի Մովսէս մկրտեցան ի ամպն և ի ծովն :

3 Եւ ամենեքեան զհոգեւոր նոյն կերակուրն կերան :

4 Եւ ամենեքեան զհոգեւոր նոյն ըմպելին արբին . զի ըմպէին յետ նոցա հոգեւոր վիմէն , և վէմն էր Քրիստոս :

5 Այլ ոչ ամենեցունց հաճեցաւ Աստուած , զի անկան ի տունկ անապատին :

6 Եւ այս ամենայն ինչ ի նշանակս եղեն մեզ , զի մի՛ լիցուք ցանկասէրք չարեաց , որպէս և նոքա ցանկացան :

7 Եւ մի՛ կռապաշտք լինիցիք , որպէս ոմանք նոցանէ , որպէս գրեալ է . նստաւ ժողովուրդն ուտել և ըմպել , և յարուցին խաղալ :

8 Եւ մի՛ պոռնկասցուք , որպէս ոմանք նոցանէ պոռնկացան , և անկան ի մի աւուր քսան և երեք հազարք :

9 Եւ մի՛ փորձեսցուք զՔրիստոս , որպէս ոմանք նոցանէ փորձեցին , և ի վիշապացն կորեան :

10 Եւ մի՛ տրտնջեսցուք , որպէս ոմանք նոցանէ տրտնջեցին , և կորեան ի կորստենէ :

11 Եւ այս ամենայն ինչ նոցա ի նշանակս եղեն , և գրեցան ի յանդիմանութիւն մեր , որ զկատարածս աշխարհի հասաք :

12 Ուստի որ կարծիցէ զիւր թէ կայ , տեսցէ զի մի՛ անկցի :

13 Զի ոչ զձեզ փորձութիւն ինչ ոչ ունկնդրեաց , բայց հաւատարիմ է Աստուած , որ ոչ տացէ զձեզ փորձել վերագոյն քան զկարողութիւն ձեր , այլ արասցէ ընդ փորձութեանն և զելս , զի կարասջիք համբերել :

14 Վասն որոյ , սիրելիք իմ , փախարուք ի կռապաշտութենէ :

15 Իբրև ընդ իմաստունս խօսիմ . դուք դատեցէք զոր ասեմ :

16 Բաժակն օրհնութեան զոր օրհնեմք , ո՞չ հաղորդութիւն արեան Քրիստոսի է . հացն զոր կատարեմք , ո՞չ հաղորդութիւն մարմնոյ Քրիստոսի է :

17 Զի մի հաց է , մի մարմին բազումք եմք . զի ամենեքեան ի հացէ միոջէ հաղորդիմք :

18 Տեսէ՛ք զԻսրայէլ ըստ մարմնոյ . ո՞չ որ զոհս ուտեն հաղորդք սեղանոյն են :

19 Զի՞ ասեմ ուրեմն՝ եթէ կուռք ինչ է , կամ զի՞ կուռք ինչ է պատարագեալ կերակուրն :

20 Այլ զոր ասեմ՝ եթէ զոհս զոր զոհեն հեթանոսք , դիւաց զոհեն և ոչ Աստուծոյ . և ոչ կամիմ զձեզ հաղորդս դիւաց լինել :

21 Ոչ կարէք ըմպել զբաժակ Տեառն և զբաժակ դիւաց . ոչ կարէք հաղորդել սեղանոյ Տեառն և սեղանոյ դիւաց :

22 Կամ զՏէր գրգռեմք . ո՞չ զաւրագոյն քան զնա եմք :

23 Ամենայն ինչ ինձ է արժան , այլ ոչ ամենայն ինչ օգտակար . ամենայն ինչ ինձ է արժան , այլ ոչ ամենայն ինչ շինէ :

24 Ոչ ոք զիւրն խնդրեսցէ , այլ զայլոցն իւրաքանչիւր ոք :

25 Զամենայն ինչ որ ի մսավաճառանոցի վաճառի , կերէք , և ոչ հարցանէք վասն խղճի :

26 Զի Տեառն է երկիր և լիութիւն նորա :

27 Եթէ կոչեսցէ զձեզ ոք ի հաւատացելոցն և կամիցիք երթալ , զամենայն ինչ որ դիցի առաջի ձեր կերէք , և ոչ հարցանէք վասն խղճի :

28 Եթէ ոք ասիցէ ցձեզ թէ զայս կուռս պատարագեալ կերակուր է , մի՛ կերէք վասն նորա որ ասաց , և վասն խղճի . զի Տեառն է երկիր և լիութիւն նորա :

29 Խիղճ ասեմ ոչ անձին քում , այլ նորա . զի ընդէ՞ր դատի ազատութիւն իմ յայլոյ խղճէ :

30 Եթէ ես շնորհօք կերայց , զի՞ հայհոյիմ վասն որոյ ես գոհանամ :

31 Եթէ ուրեմն ուտէք կամ ըմպէք , կամ զինչ և գործէք , ամենայն ինչ ի փառս Աստուծոյ արարէք :

32 Անվնաս եղերուք և հրեայից և հեթանոսաց և եկեղեցւոյ Աստուծոյ :

33 Որպէս և ես ամենայն ինչ ամենեցուն հաճոյանամ , ոչ զիմ շահ խնդրելով , այլ զբազմաց , զի կեցցեն :

11 1 Նմանողք իմ եղերուք , որպէս և ես Քրիստոսի :

2 Եւ գովեմ զձեզ , եղբարք , զի զամենայն ինչ յիշէք զիս , և զաւանդսն զոր ես աւանդեցի ձեզ , ունիք :

3 Եւ կամիմ զձեզ գիտել , զի ամենայն արու գլուխ Քրիստոս է , և կին առն գլուխ է , և Աստուած Քրիստոսի գլուխ է :

4 Ամենայն արու որ աղաւթս կամ մարգարէութիւն ասիցէ , գլուխ իւր ամաչեցուցանէ :

5 Եւ ամենայն կին որ աղաւթս կամ մարգարէութիւն ասիցէ , ոչ ծածկեալ գլխով , գլուխ իւր ամաչեցուցանէ . զի նոյն է և ածեալ զգլուխ :

6 Զի եթէ ոչ ծածկի կին , կտրեսցի և մազ . և եթէ ամաչելի է կնոջ կտրել կամ ածել զմազ , ծածկեսցի :

7 Արու ոչ պարտ է ծածկել զգլուխ , զի պատկեր և փառք Աստուծոյ է . իսկ կին փառք առնի է :

8 Զի ոչ է արու յորմէ կին , այլ կին յորմէ արու :

9 Եւ ոչ արու ստեղծաւ վասն կնոջ , այլ կին վասն առնի :

10 Վասն որոյ պարտ է կնոջ իշխանութիւն ունել ի գլուխ իւր , վասն հրեշտակացն :

11 Այլ ոչ առանց կնոջ առն է , և ոչ առանց առնի կին է ի Տէր :

12 Զի որպէս կին յառնէ , նոյնպէս և արու կնոջմէ . և ամենայն ինչ յԱստուծոյ :

13 Դատեցէ՛ք ինքեանք ի ձեզ , պարտ է կնոջ աղաւթս առ Աստուած ածել ոչ ծածկեալ գլխով :

14 Ո՞չ ինքն բնութիւն ուսուցանէ ձեզ , եթէ արու եթէ մազ երկարեցուցանէ , անարգանք է նմա :

15 Եւ կին եթէ մազ երկարեցուցանէ , պատիւ է նմա . զի մազ փոխանակ ծածկոյթի տրեալ է նմա :

16 Եւ եթէ ոք կամիցի հակառակել , մեք ոչ այդպիսի սովորութիւն ունիմք , և ոչ եկեղեցիք Աստուծոյ :

17 Եւ զայս պատուիրելով ոչ գովեմ զձեզ , զի ոչ ի լաւ այլ ի չար ժողովէք :

18 Նախ զի ժողովելոյ ձերոյ ի եկեղեցի լսեմ զբաժանմունս ի ձեզ , և մասամբ հաւատամ :

19 Զի պարտ է և հերձուածս ի ձեզ լինել , զի որք հաւանութեամբ են յայտնի լիցին ի ձեզ :

20 Ուստի ժողովելոյ ձերոյ ի միասին , ոչ է Տեառն ընթրիս ուտել :

21 Զի ամենեքեան զիւրեանց ընթրիսն առաջի առնուն ուտել , և մին քաղցի և մին արբենայ :

22 Ո՞չ տուն ունիք ուտել և ըմպել , կամ զեկեղեցի Աստուծոյ արհամարհէք , և ամաչեցուցանէք զոչ ունելիսն . զինչ ասիցեմ ձեզ , գովեսցե՞մ զձեզ . ոչ գովեմ :

23 Զի ես ի Տեառնէ ընկալայ զոր և աւանդեցի ձեզ , եթէ Տէր Յիսուս Քրիստոս յորում գիշերի մատնեցաւ , առ հաց մի ,

24 Եւ շնորհակալ եղեալ , կատարեաց և ասէ . առէ՛ք կերէ՛ք , այս է մարմին իմ որ վասն ձեր կատարի . զայս արարէ՛ք ի յիշատակ իմ :

25 Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրելոյ , և ասէ . այս բաժակ նոր ուխտ է յարեան իմում . զայս արարէ՛ք որչափ և ըմպիցէք ի յիշատակ իմ :

26 Զի որչափ և ուտիցէք զհացս զայս և զբաժակս զայս արբիցէք , զմահ Տեառն աւետարանէք մինչև եկեսցէ :

27 Ուստի որ ուտիցէ զհացս զայս կամ արբիցէ զբաժակ Տեառն անարժանաւ , պարտական լինիցի մարմնոյ և արեան Տեառն :

28 Եւ փորձեսցէ մարդ զանձն իւր , և ապա ի հացէն ուտիցէ և ի բաժակէն արբիցէ :

29 Զի որ ուտէ և արբնայ , դատաստան իւր ուտէ և արբնայ , եթէ չիմանայ զմարմին Տեառն :

30 Վասն որոյ ի ձեզ բազումք տկարք և հիւանդք , և բազումք քնացան :

31 Եթէ զանձինս մեր դատեսցուք , ոչ դատիցիմք :

32 Իսկ դատեալք Տեառնէ խրատիմք , զի մի՛ դատապարտեսցուք ընդ աշխարհիս :

33 Ուստի եղբարք իմ , ժողովելոյ ձերոյ ի ճաշ , միմեանց սպասեցէ՛ք :

34 Եթէ ոք քաղցի , ի տան կերիցէ , զի մի՛ ի դատաստան ժողովիցէք . և զայլսն յորժամ եկից , կարգեցից :

12 1 Եւ զհոգեւորացն , եղբարք , ոչ կամիմ զձեզ անգէտ լինել :

2 Գիտէք զի հեթանոս էիք , զկուռսն համր զոր կամէիք տանիմէք և տարուբերէիք :

3 Ուստի գիտելի առնեմ ձեզ , զի ոչ ոք ի Հոգւոյ Աստուծոյ խօսեալ ասէ զՅիսուս նզովեալ , և ոչ ոք կարէ ասել զՅիսուս Տէր , բայց ի Հոգւոյ Սրբոյ :

4 Եւ պարգևք շնորհաց են , այլ նոյն Հոգի :

5 Եւ պաշտօնք են , այլ նոյն Տէր :

6 Եւ զաւրութիւնք են , այլ նոյն Աստուած որ զամենայն ինչ ամենայնիւ զաւրացուցանէ :

7 Եւ տրի ամենեցուն յայտնութիւն Հոգւոյն ի շահ :

8 Զի ոմանց տրի ի Հոգւոյն խօսք իմաստութեան , և ուրեմն խօսք գիտութեան ըստ նոյն Հոգւոյ :

9 Եւ ուրեմն հաւատ ի նոյն Հոգի , և ուրեմն պարգևք բժշկութեանց ի նոյն Հոգի :

10 Եւ ուրեմն զաւրութիւնք գործոց , և ուրեմն մարգարէութիւն , և ուրեմն խտրութիւն հոգեաց , և ուրեմն տեսակք լեզուաց , և ուրեմն թարգմանութիւն լեզուաց :

11 Այլ զայս ամենայն ինչ գործէ նոյն Հոգի , բաժանելով իւրաքանչիւր ոք որպէս կամի :

12 Զի որպէս մարմին մի է , և անդամս բազումս ունի , և ամենայն անդամք մարմնոյ մի մարմին բազումք եղեալ , նոյնպէս և Քրիստոս :

13 Զի և ամենեքեան ի մի Հոգւոյ մի մարմին մկրտեցաք , կամ հրեայք և կամ հեթանոսք , կամ ծառայք և կամ ազատք , և ամենեքեան մի Հոգի արբուցաք :

14 Զի և մարմինն ոչ է մի անդամ , այլ բազումք :

15 Եթէ ասիցէ ոտն թէ զի ոչ եմ ձեռն , ոչ է յայսմանէ ոչ մարմնոյ անդամ :

16 Եւ եթէ ասիցէ ականջն թէ զի ոչ եմ աչք , ոչ է յայսմանէ ոչ մարմնոյ անդամ :

17 Եթէ ամենայն մարմին աչք իցէ , ուր լսելիք . եթէ ամենայն լսելիք իցէ , ուր հոտոտիցիք :

18 Այլ արդ Աստուած զանդամսն դրեաց զիւրաքանչիւր ոք ի մարմնի , որպէս կամեցաւ :

19 Եւ եթէ ամենայն անդամք մի անդամ իցեն , ուր մարմին :

20 Այլ արդ բազումք անդամք են , և մարմին մի :

21 Ոչ կարէ աչքն ասել ձեռին թէ ոչ պիտոյ ես ինձ , կամ գլուխն ոտիցն թէ ոչ պիտոյ էք ինձ :

22 Այլ բազում եւս որ անդամք մարմնոյ թուին տկարագոյնք լինել , պիտոյք են :

23 Եւ զորս կարծիմք անարգագոյնս լինել մարմնոյ , զայնոսիկ պատուականագոյն զգեցուցանեմք , և զանշնորհսն մերոց աւելի՛ շնորհս ունին :

24 Զի զպատուականսն մերոց ոչ պիտոյ է . այլ Աստուած խառնեաց զմարմինն , տուեալ աւելի պատիւ անդամոյն անպակասի :

25 Զի մի՛ լիցի պատառումն ի մարմնի , այլ զհոգս նոյն ունիցին անդամք միմեանց :

26 Եւ եթէ տանջի անդամ մի , ընդ նմին տանջին անդամք ամենայնք . եթէ պատուի անդամ մի , ընդ նմին ուրախանան անդամք ամենայնք :

27 Դուք էք մարմին Քրիստոսի , և անդամք ի մասնաւորի :

28 Եւ զոմանս դրեաց Աստուած ի եկեղեցի , նախ առաքեալս , երկրորդ մարգարէս , երրորդ վարդապետս , ապա զաւրութիւնս , ապա շնորհս բժշկութեանց , օգնականութիւնս , կառավարութիւնս , տեսակս լեզուաց , թարգմանութիւնս լեզուաց :

29 Զի ամենեքեան առաքեալք են , ամենեքեան մարգարէք են , ամենեքեան վարդապետք են , ամենեքեան զաւրութիւնք են ,

30 Ամենեքեան շնորհս ունին բժշկութեանց , ամենեքեան տեսակս լեզուաց ունին , ամենեքեան թարգմանեն :

31 Եւ դուք նախանձիք զպատուականագոյնսն շնորհս . և ես ցուցանեմ ձեզ ճանապարհ աւելի՛ պատուականագոյն :

13 1 Եթէ լեզուաւք մարդկան խօսիցիմ և հրեշտակաց , և սէր ոչ ունիցիմ , եղէ իբրև պղինձ հնչեցուցանող կամ զիլ զնգացուցանող :

2 Եւ եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն , և գիտիցիմ զամենայն խորհուրդս և զամենայն գիտութիւն , և եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս , մինչև զլերինս տեղի՛ փոխել , և սէր ոչ ունիցիմ , ոչինչ եմ :

3 Եւ եթէ բաժանեցից զամենայն ինչ իմ , և եթէ մարմին իմ մատնեցից , զի պարծեսցի , և սէր ոչ ունիցիմ , ոչ ինչ օգտի ինձ :

4 Սէր երկայնամիտ է , քաղցրանայ , սէր ոչ նախանձի , սէր ոչ պարծի , ոչ հպարտանայ ,

5 Ոչ անպատշաճանայ , ոչ խնդրէ զիւրն , ոչ բարկանայ , ոչ մտանայ զչարն ,

6 Ոչ ուրախանայ ի գործ անիրաւութեան , այլ ուրախանայ ի ճշմարտութեան ,

7 Ամենայն ինչ ծածկէ , ամենայն ինչ հաւատայ , ամենայն ինչ յուսայ , ամենայն ինչ համբերէ :

8 Սէր ոչ անկանի երբէք , թէ և մարգարէութիւ

խարհիս այսորիկ՝ կամ ընդ ագահս և ընդ յափշտակողս կամ ընդ կըռապարիշտս . ապա թէ ոչ՝ պարտ էիք և յաշխարհէ իսկ ելանել :

11 Այլ արդ՝ գրեցի ձեզ չխառնակիլ . եթէ ոք եղբայր անուանեալ՝ կամ պոռնիկ իցէ կամ կռապարիշտ կամ ագահ կամ բամբասող՝ կամ արբեցող կամ յափշտակող՝ ընդ այնպիսւոյն և հաց մի՛ ուտել :

12 Զի՞ կայ իմ և զարտաքինան դատակոյ . ոչ ապաքէն դուք զներքինդ դատիցիք :

13 Եւ զարտաքինան Աստուած դատեսցի . բարձէք զչարն ի միջոյ ձերմէ :

քիս[18] պոռնիկներին հետ , կամ ագահներուն հետ , կամ յափշտակողներուն հետ , կամ կռապաշտներուն հետ[19] . ապա թէ չէ՝ պէտք էր ձեզ՝ որ հենց աշխարհքիցս դուրս գնայիք[20] :

11 Այսց հիմիկ գրեցի ձեզ՝ որ չխառնըվիք . թէ որ մինն որ եղբայր է անուանվածՙ[21] , կամ պոռնիկ լինի , կամ ագահ , կամ բամբասող կամ հարբեցող կամ յափրշտակող , էնպիսւոյն հետ հաց էլ մի՛ ուտէք[22] :

12 Ինձ ի՞նչ պէտք է՝ որ դրըսինները դատեմ[23] . չէ՞ որ դուք ներսիններըն պիտի դատէք[24] :

13 Եւ դրըսինները Աստուած կը դատե . (դուք) հարըն ձեր միջիցն վեր առէք[25] :

Կ Ղ . Ը .

1 Ամբիծ ասելովն պիտի իրաւնց եղայրներն՝ նոյնպէս անբիծներն առաքին դատելու համար , 6 Լս. են եւ անճառասներն մէջ . 9 Ընդրուներն Բառաւոց սրբագործելուն չեն կարող ժառանգիլ : 15 Հրեշտակներն մարմիններն Հրեշտակ անդամներ են , 19 Ն. Սուրբ Հոգւոյ տաճար են , 16 , 17 Անտհամար պէտք է նզովք չ'տպակռնել փոխանց մարմիններն բոյց սրբագործել :

1 Համբէ ոք ի ձէնջ՝ երբէք իրք ինչ իցէ ընդ ընկերի իւրում դատիկ առաջի անիրաւացն և ոչ առաջի սրբոցն :

2 Եթէ ոչ գիտէք՝ զի սուրբք զաշխարհ դատին . և եթէ ձեզ դատի աշխարհ՝ ապա ոչ էք արժանի անարդ պտենից :

3 Այլ գիտէք եթէ զհրեշտակս դատիմք , թո՛ղ թէ զերկրաւորս :

1 Ձեզանից մինն՝ թէ որ բան ունենայ իրան ընկերին հետ , համարձակվումՙ որ անիրաւներն առաջին դատաստան գնե և ոչ թէ սըրբերի առաջին :

2 Կամ թէ չէք գիտում՝ որ սրբերն աշխարհքս կըդատվին . և թէ որ ձեզանով աշխարհքն կըդատվի՝ ապա էք պրծան՝ որ ցած բաների մերայ դատաստան անէք :

3 Ձէք գիտում՝ որ մենք հրեշտակներն կըդատենք[3] . էլ ո՛րքան աւելի երկրաւոր բաներըն :

(18) ա կորնթ . ա . 20 : (19) ա կորնթ . ժ . 27 : (20) Ղեւտ . ժե . 15 : բ Ղեւտ . է . 19 : (21) Առակ . ժբ . 17 : Հռոմ . ժգ . 17 : բ Թես . գ . 6 . 14 : բ Ղեւտ . 19 , 22 . 24 : (1) Ղեւտ . խբ . 14 : Ելս . է . 22 : Առակ . ժբ . 28 : Ղեւտ . խգ . 10 : Ելս . բ . 26 : է . 21 : ի . 2 : (2) բ Պետ . բ . 4 : Ցուդ . 6 :

Digitized by Google

(3) Ա. Ընդ. ի. 12։ (4) Ա. Ոսկ. ի. 22։ Մատթ. ի. 39, 40։ Ղուկ. ը. 29, 30։ Գործ. ժբ. 17, 19։ ա Կոր. ի. 15։ (5) ա Կոր. գ. 6։ (6) ա Պետր. ժբ. 50, Գործ. ի. 21։ Լեւտ. ի. 5։ ա Տես. ա. 9։ Ներ. ժբ. 14։ ժդ. 8։ Օպտ. իբ. 15։ (7) ա Պետր. ժբ. 2։ Լեւտ. բ. 3։ գ. 22։ ի. 8։ Պղ. գ. 7։ Տես. գ. 8։ (8) ա Պետր. ա. 30։ Ներ. ժ. 22։ (9) ա Պետր. ժ. 28։

4 Երկրաւոր բաների համար թէ որ դատաստան ունիք՝ եկեղեցոյ ցած մարդկանցն ձեզ համար դատաւոր նստեցրէք[3]։

5 Ձեր ամօթի համար եմ ասում. էլ էնքան մին իմաստուն մարդ չըկայ ձեր միջումդ՝ որ կարող լինի իրաւունք անել իրան եղբարների մէջն։

6 Այլ եղբայր եղբօր հետ դատաստան է գնում. և էն էլ անհաւատների մէջ։

7 Ես հիմիկ՝ հենց իսպառ վատ բան է՝ որ ձեր միջումդ դատաստան կայ. ինչու՞ դուք չէք զրկիւմ. և աւելի դուք չէք նեղն մեռնում[4]։

8 Այլ դուք զրկումէք և նեղացնումէք՝ և էն էլ ձեր եղբայրներին[5]։

9 Կամ թէ չէք գիտում՝ որ անիրաւներն Աստուծոյ արքայութիւնն չեն ժառանգիլ. մի՛ խաբուիք. ո՛չ պոռնիկներն, ո՛չ կռապաշտներն, ո՛չ շնացողներն,

10 Ո՛չ իգի տեղ անցնողներն, ո՛չ արուագէտներն, ո՛չ գողերն, ո՛չ ագահներն, ո՛չ հարբեցողներն, ո՛չ բամբասողներն, և ո՛չ յափշտակողներն՝ Աստուծոյ արքայութիւնն չեն ժառանգիլ[6]։

11 Եւ դուք միւն քաղաքներ էնպէսներ էիք[7]. բայց լուացուեցաք՝ բայց սրբուեցաք՝ բայց արդարացաք մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի անունով և մեր Աստուծոյ Հոգովն[8]։

12 Ամէն բան կարելի է ինձ, բայց ամէն բան օգուտ չէ. ամէն բան կարելի է ինձ, բայց չըլինի որ ես մին բանի իշխանութեան տակն լինիմ[9]։

(1) Ա. Կոր. ժբ. 1։ (2) Ա. Կոր. ե. 1։ Մատթ. ժը. 15։ Ղուկ. ժէ. 3։ (3) Ա. Կոր. զ. 4։ (4) Ա. Կոր. զ. 7։ (5) Ա. Կոր. զ. 8։ (6) Ա. Կոր. զ. 9։ Գաղ. ե. 21։ Եփես. ե. 5։ Ա. Տիմ. ա. 10։ (7) Ա. Կոր. զ. 11։ Տիտ. գ. 5։ (8) Ա. Կոր. զ. 11։ (9) Ա. Կոր. զ. 12։

Digitized by Google

13 Կերակուր սրտիկին, և արտ-
վային կերակրոյ. այլ Յաւուած ըզ-
սա և զնոսա խափանեսցէ. քանզի
մարդին ոչ պատկառեան՝ այլ Տնա-
ւքն, և Տէր մարգոյ։

13 Կերակուրն փորին Համար (է),
և փորն կերակուրին Համար[10]. բայց
Յաւուած սրան և նոքան կքակտե-
նէ. մինչ թէ մարդոյն պատկա-
ռեան Համար չէ, քանզի Տէրն
Համար[11], և Տէրն մարգոյն Հա-
մար[12]։

14 Այլ Յաւուած՝ որ և զՏէրն
յարոյց, և զձեզ յարուսցէ զո-
րութեամբ իւրով։

14 Եւայց Յաւուած՝ որ մեր Տէրն
յարոյց[13], ձեզ էլ կը յարուցանէ ի-
րան զօրութենովն[14]։

15 Ոչ գիտէք՝ եթէ մարմինք ձեր
անդամք են Քրիստոսի. արդ՝ ա-
ռեալ զանդամս Քրիստոսի, ա-
նիցեմք անդամս պոռնկի. քան լի-
ցի։

15 Ըզէք գիտաւմ՝ որ ձեր մար-
միններն Քրիստոսի անդամներ են[15].
ապա Քրիստոսի անդամներըն ա-
ռնեմք՝ և պոռնիկի անդամ չինեմք,
քան լիցի։

16 Եթէ ոչ գիտէք՝ զի որ միրձե-
նայ ի պոռնիկ՝ մի մարմին է. Ե-
ղիցին, ասէ, երկոքին ի մարմին
մի։

16 կամ թէ չէք գիտաւմ՝ որ նա՝
որ պոռնիկին մօտենուսի, մին մար-
մին է (նորա Հետ). Երկուսն՝ ա-
սաւսի, մին մարմին կըլինին[16]։

17 Եւ որ միրձենայ ի Տէր՝ մի
հոգի է։

17 Եւ նա՝ որ Տէրին մօտենուսի՝
մին հոգի է (նորա Հետ)[17]։

18 Փախերուք ի պոռնկութենէ. զ-
ամենայն մեղս՝ զոր և գործէ մարդ՝
արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է. իսկ որ
պոռնկին՝ յիւր մարմինն մեղանչէ։

18 Փախէք պոռնկութենիցն[18]. ա-
մէն մեղք՝ ինչ որ մարդ գործուսի,
իրան մարմնիցն դուրս է. քանզի նա՝
որ պոռնկութիւն է անուսի, իրան
մարմնոյն գէմ մեղանչուսի[19]։

19 Եթէ ոչ գիտէք՝ զի մարմինք
ձեր տաճար են Հոգւոյն Սրբոյ՝ որ
է ի ձեզ՝ զոր ունիք յԱստուծոյ.
և չէք անձինց ձեր։

19 կամ թէ չէք գիտաւմ, որ ձեր
մարմիններն Սուրբ Հոգոյ տաճար
են՝ որ ձեզանուսի է, զոր ունիք
Յաւուածանիցն[20]. և ձեր ան-
ձին ձեր չէք[21]։

20 Վասն գնոյ գնեցարուք. փա-
ռաւորեցարուք զԱստուած ի մար-
մինս ձեր և յոգիս, որ է Աստու-
ծոյ։

20 Պատճառն որ՝ մեծ գին տարուվ
գընևեցարք[22]. էլ փառք տուէք Ա-
ստուծոյն ձեր մարմնուսի և ձեր հո-
գուսի՝ (որ են Աստուծոյն)։

(10) Ա կոր. ժե. 17։ Հռով. ժդ. 17։ կող. բ. 22, 23։ (11) Ա յայր. 15. 19, 20։ ա թես. գ. 3. 7։ (12) Ելից. է. 23։ (13) Հռով. գ. 5. 8։ ը. 11։ բ կորնթ. դ. 14։ (14) Ելից. ա. 19, 20։ (15) Հռով. ժբ. 5։ ա կորնթ. ժբ. 27։ Ելից. գ. 13. 15, 16։ է. 30։ (16) Ծննդ. բ. 24։ Ա կոր. ժբ. 5։ Ելից. է. 31։ (17) Ղևտ. ժե. 21—23։ Ելից. գ. 4։ է. 30։ (18) Հռով. ւգ. 13, 13։ Ելիր. ժգ. 4։ (19) Հռով. ա. 24։ ա թես. գ. 4։ (20) ա կորնթ. գ. 16։ բ կորնթ. գ. 16։ (21) Հռով. ժգ. 7, 8։ (22) Գործ. բ. 23։ ա կորնթ. է. 23։ գաղ. գ. 13։ Ելիր. ի. 13։ ա պետր. ա. 18, 19։ բ պետր. բ. 1։ Հայտ. է. 9։

Digitized by Google

ԳԼ · Ի:

3 Պօղոս պատկիլըլ համար խօսուածի , 4 Ցոյց տալով որ նա պատկուելեան համար մին չափ է , 10 Նախ յիշելով որ են պատին մին բան ջ'համարելով մինն ընկեր նման : 18 · 20 Ընդդէմ մարդ իրան կռնատի մէջն թող կ'ինայ՝ թէ Քրիստոսէ և անկէ կատ , թէ ծառայ և պատուհասի , 25 Պօղոս իրան է տալիս կռատանդներէն համար , 35 Նա ինչ պատասխան համար կարող ինք պատկիլ կամ չպատկիլ :

1 Ոայց են բանի համար՝ որ ինձ գրեցիք , (ասուելիք) թէ լաւ է մարդոյ համար՝ որ կնկան չդպօռնայ[1] :

2 Այլ թէ՝ պոռնկութեան պատճառովն ըստ ոմն ամէն մէկ մարդ իրան կնկանն բանէ . և ամէն մէկ կին ըստ իրան մարդն բանէ :

3 Կնկանն իրան մարդն ըստ պարտքն վճարէ . և ենպէս էլ կին՝ նոյնպէս և կինն՝ առն իւրում[2] :

4 Պատճառն որ՝ կինն իրան մարմնոյն վերայ իշխանութիւն չունի՝ բայց մարդն . ենպէս էլ մարդն իրան մարմնոյն վերայ իշխանութիւն չունի՝ բայց կինն :

5 Ընդհինի որ իրար զրկէք . բայց եթէ իրար հետ միաբանվիք մին քիչ ժամանակ , որ աղօթքի պարապվիք . և միևնոյն դարձէք[3] , որ Սատանան չգրգռէ ձեզ՝ ձեր անժուժկալութեան պատճառովն[4] :

6 Այս ներելով եմ ասեմ , և ո'չ թէ հրաման տալով[5] :

7 Պատճառն որ կամենամ[6] որ ամէն մարդ[7] ինձ պէս լինէր[8] . բայց ամէն մարդ իրան (յատուկ) շնորհքն ունի Աստուծմէ[9] . մինն ենպէս և մինն էնպէս :

8 Ասոյց կին չամուսնացողներուն և այրեաց ասեմ , լաւ է նոցա՝ եթէ կացցեն իրրև ինձ :

9 Այլ թէ ո'չ ունիցին ժուժ՝ ամուսնանային . զի լաւ է ամուսնանալ քան զչբռնուիլ :

1 Կայլ վասն որոյ գրեցիքն առ իս , Բարւոք է մարդոյ՝ ի կին մերձ չմերձենալ :

2 Այլ վասն պոռնկութեան իւրաքանչիւրք զիւր կին կալցի . և իւրաքանչիւրք կին զիւր այր կալցի :

3 Կնոջ՝ այր իւր զպարտսն հատուցանէ . նոյնպէս և կինն՝ առն իւրում :

4 Ոչ կին մարմնոյ իւրում՝ ինչ իշխէ՝ այլ այրն . նոյնպէս և այրն իւրում մարմնոյ ո'չ իշխէ՝ այլ կինն :

5 Մի՛ զրկէք զմիմեանս . բայց եթէ ինչ՝ ի միաբանութենէ առ ժամանակ մի , զի ազատիցն պարապիցէք . և դարձեալ՝ ի նոյն դարձջիք , զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ Սատանայ վասն անհամառաւելութեան ձերոյ :

6 Ոչ այս ասեմ ներելով՝ և ո'չ հրաման տալով :

7 Այլ կամիմ եթէ ամենայն մարդ լինէր իբրև զիս . այլ իւրաքանչիւրք զիւր շնորհս ունի Աստուծոյ՝ ոմն այսպէս և ոմն այնպէս :

8 Ասոյց ամուրեացն և այրեացն ասեմ , լաւ է նոցա՝ եթէ կացցեն իբրև զիս :

9 Այլ թէ ո'չ ունիցին ժուժ՝ ամուսնասցին . զի լաւ է ամուսնանալ քան զչբռնուիլ :

(1) Ա Կոր . է . 26 . (2) Ներ . իա . 19 : ա Պետ . գ . 7 . (3) Յովհ . բ . 16 : Ա Կոր . է . 3 : Ներ . ԺԲ . 15 : ա Յակոբ . իա . 4 , 5 : (4) ա Թես . գ . 5 : (5) Ա Կոր . 12 . 25 : բ Պօղոս . ը . 8 : ժա . 17 : (6) Գործ . իգ . 29 . (7) ա Պօղոս . Բ . 5 : (8) Մատթ . ԺԲ . 12 : ա Պօղոս . ԺԲ . 11 : (9) Ա Կոր . է . 7 : Ա Կոր . 26 : (10) ա Յովհ . 6 . 11 :

Digitized by Google

10 Ասէ կանանմբեացն պատասխանեմ , ոչ ես՝ այլ Տէր. կնոջ յառնէ մի՛ նեղիել :

11 Ուստա եթէ մեկնեսցի , անայր ձեռացէ՛ կամ անդրկէս ընդ առն իւրում հաշտեսցի . և առն՝ զկին իւր մի՛ թողուլ :

12 Իսկ այլոց ես պատասխանեմ , ոչ եթէ Տէր. Եթէ որ եղբայր կին ունիցի անհաւատ , և նմա հաճոյ իցէ բնակիլ ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զնա :

13 Եւ կին , որ ունիցի զայր անհաւատ՝ և նմա կամ իցէ բնակիլ ընդ նմա՝ մի՛ թողցէ զայրն :

14 Որպէս սուրբ է այրն անհաւատս կինեամն , և սուրբ է կինն անհաւատ առաքելոյն . ապա թէ ոչ՝ արդիւք ձեր պիղծ են . բայց այժմ սուրբ են :

15 Ուստա եթէ անհաւատն մեկնեսցի , մեկնեսցի . զի ոչ է ինչ հարկ ի վերայ կալ եղբօրն կամ քեռն՝ յայնպիսի իրս . քանզի ի խաղաղութիւն կոչեաց զմեզ Աստուած :

16 Որպէս գիտես կին դու՝ եթէ զայրն քո սուրբացուսցես . կամ զի գիտես այր դու՝ եթէ զկին քո սուրբացուսցես :

17 Եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր ումեք որպէս և բաժանեաց Տէր , զնորա քանչիւրսն որպէս և կոչեաց Աստուած՝ այնպէս գնասցէ . և այսպէս ընդ ամենայն եկեղեցիս պատուիրեմ ես :

18 Ումեք որ կոչեցաւ մի՛ թլփատեալ , մի՛ ջանկասցի անթլփատութեան . յանթլփատութենէ որ կոչեցաւ՝ մի՛

10 Ինձ պատուիրեմ , ոչ ես[11] այլ Տէրն . որ կինն չըլքանիվի իրեն մարդուն[12] :

11 Այդպէս թէ որ լքանիվի՝ մո՛ղ առանց մարդոյ մնայ՝ կամ հինել իրեն մարդուն հետ հաշտվի . և որ մարդն էլ իրեն կինն թող չըլքանէ :

12 Ինձ ուրիշներին ես պատուիրում , չէ թէ Տէրն[13] . որ եթէ մին եղբայր անհաւատ կին ունենայ , և նորան հաճոյ լինի նորա հետ բնակվիլ՝ թո՛ղ թող չըլքանէ նորան :

13 Եւ կինն՝ որ անհաւատ մարդ ունենայ , և նա կամենայ նորա հետ բնակվիլ՝ նա թո՛ղ մարդին չըլքանէ :

14 Որովհետև որ՝ անհաւատ մարդն՝ սրբված է կնկանովը , և անհաւատ կինն սրբված է մարդովը . ապա թէ չէ՝ ձեր որդիքն պիղծ կըլինէին[14] . բայց հիմիկ սուրբ են :

15 Ինձ թէ որ անհաւատն չակվելու լինի , թո՛ղ չակվի . ինչպէս որ՝ եղբայր քաղերի մէջ չըլինի կամ եղբայր վիրայ հարկաւորութիւն չըկայ . նպատակաւոր որ՝ Աստուած կանչեց մեզ խաղաղութեան մէջն[15] :

16 Ինչ նա գիտես ո՛վ կինն՝ որ քո մարդը կապրեցնէ[16] . և ինչ ես գիտես ո՛վ մարդ՝ որ քո կինը կապրեցնես :

17 Այսպէս թէ՝ ամեն մէկին ինչպէս որ Տէրն բաժանեց նորան , ամեն մէկն ինչպէս որ Աստուած կանչեց նորան , էնպես գնայ . և էնպես ամեն եկեղեցիներուն պատուիրէ եմ ասլիս[17] :

18 Որ՝ որ թլփատված կանչվեցաւ , թո՛ղ անթլփատութեան չըջանկանայ . մինչ որ անթլփատու-

(11) Ասար . 12 . 25 . 10 : (12) Մատ . բ . 14 . 16 : Մարկ . ե . 32 : ժբ . 6 . 9 : Մատ . ժ . 11 , 12 : Ղուկ . ժգ . 18 : (13) Կոր . 6 : (14) Մագ . բ . 15 : (15) Ռոմի . ժբ . 18 : ժդ . 19 : ա Կորնթ . ժդ . 33 : եբէր . ժբ . 14 : (16) ա Պետր . գ . 1 : (17) ա Կորնթ . է . 17 : բ Կորնթ . ժա . 28 :

Digitized by Google

Թլփատեցի ։

19 Օ՛ի Թլփատութիւն ո՛չինչ է՝ և անթլփատութիւն ո՛չինչ ։ այլ պահպանութիւն Աստուծոյ պատուիրանացն ։

20 Կայց իւրաքանչիւրոք յոր կոչումն կոչեցաւ՝ ՚ի նմին կացցէ ։

21 Ծառայ կոչեցար՝ մի՛ փոյթ լիցի քեզ ։ այլ թէ և կարիցես ազատ լինել՝ քեզ այնպէս լաւ իցէ ։

22 Օ՛ի որ ՚ի Տէր կոչեցեալ է ծառայն՝ ազատ Տեառն է ։ նոյնպէս և որ ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ Քրիստոսի է ։

23 Վնոյ գնեցարուք՝ մի՛ լինիք ծառայք մարդկան ։

24 Իւրաքանչիւրոք՝ յոր կոչումն կոչեցաւ՝ եղբարք՝ ՚ի նմին կացցէ առաջի Աստուծոյ ։

25 Վ՛ասն կուսանացն՝ հրամանս ինչ ՚ի Տեառնէ ո՛չ ունիմ ։ բայց խրատ տամ՝ որպէս ողորմեալ ուրուք ՚ի Տեառնէ ՝ հաւատարիմ լինել ։

26 Համարիմ՝ թէ այնպէս լաւ իցէ ։ զայդ վասն վտանգին՝ որ ՚ի վերոյ կայ, բարւոք է մարդոյ թէ այնպէս իցէ ։

27 Կապեա՞ց ես ՚ի կին, մի՛ խնդրեր բեռ արձակել ։ արձակեա՞լ ես ՚ի կնոջէ, մի՛ խնդրեր կին ։

28 Այլ եթէ ամուսնանայցես՝ ո՛չ մեղաս ։ և եթէ ամուսնանայցէ կոյսն՝ ո՛չ մեղաս, բայց նեղութիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն ։ այլ ես խնայեմ ՚ի ձեզ ։

29 Կայց զայս ասեմ եղբարք՝ ժամանակս թևակից վանչվեցաւ՝ զի՛ չքթեղ ինչ լիցի ։

19 Քանզի որ՝ թլփատութիւնն ո՛չ ինչ է, և անթլփատութիւնն ո՛չ ինչ է ։ այլ Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանութիւնն ։

20 Կայց ամեն մէկն՝ ո՛ր կոչումի մէջն որ կանչվեցաւ, թո՛ղ նորանո՛ւմ կենայ ։

21 Ծառայ կանչվեցար՝ թո՛ղ հոգըս մի՛ աներ ։ բայց թէ ոլ կարենաս ազատ էլ լինել՝ քեզ համար էնպէս էլ լաւ է ։

22 Վատճառն որ՝ ծառան որ Տէրովն կանչվածՔ է՝ նա Տէրի ազատն է ։ հենց էնպէս էլ ազատն որ, կանչվածՔ է՝ Քրիստոսի ծառայ է ։

23 (Ա՛նՔ) գնով գնվեցաք՝ մարդկանց ծառայ մի՛ լինիք ։

24 Ամեն մէկն ինչ կոչումի մէջն որ կանչվեցաւ՝ եղբարք, թո՛ղ նորանո՛ւմ կենայ Աստուծոյ առաջին ։

25 Կայց կուսանքներին համար մին հրաման չունիմ Տէրից ։ մի՛այն Թէ խրատ եմ ասիս՝ ինչպէս մինն որ Տէրից ողորմութիւն գըտաւ՝ հաւատարիմ լինելոյ ։

26 Ես համարումմ՝ Թէ էնպէս լաւ է ։ բայց վտանգին համար՝ որ մօտիկ է, լաւ է մարդոյն՝ որ էնպէս լինի ։

27 Կնկան հետ որ կապվածՔ ես՝ մի՛ հետևիր արձակվելոյ ։ կնկանիցն որ արձակվածՔ ես՝ կին մի՛ ուզեր ։

28 Կայց Թէ որ պսակվիս՝ չըմեղանչեցիր ։ և Թէ որ մին կոյս պըսակվի չըմեղանչեց ։ միայն Թէ էնպէսներն մարմնոյ նեղութիւն կունենան ։ բայց ես խնայումմ ձեզ ։

29 Կայց էս եմ ասում՝ եղբարք՝

(18) Գործ · ԻԶ · 1 · ՚ի · 19 · 24 · 28 ։ Գաղ · ե · 2 ։ (19) Գաղ · ե · 6 ։ գ · 15 ։ (20) Ելհ · ԻԶ · 14 ։ ա Ելհ · ը · 3 · 24 ։ (21) Ելհ · ա · 36 · Ղեւտ · գ · 18 · 22 ։ Փիլմ · 16 ։ (22) ա Կորնթ · Բ · 21 ։ Գաղ · ե · 13 ։ Կթէս · գ · 6 ։ ա Պետ · բ · 16 ։ (23) ա Կորնթ · գ · 20 ։ ա Պետ · ա · 18, 19 ։ Ելհ · ԻԶ · 43 ։ (24) Ա՛նք 30 ։ (25) Ա՛ր · 6 · 10 · Աստ · 10 ։ ը Կորնթ · գ · 8, 10 ։ (26) ա Տիմ · ե · 16 ։ (27) ա Կորնթ · է · 2 ։ ա Տիմ · ը · 12 ։ (28) Ա՛ր · 1 · 8 ։

Digitized by Google

թէ ժամանակս կարճեալ է այսուհետեւ . զի որ ունիցին կանայս՝ որպէս թէ չունիցին ։

30 Եւ որ լացեն՝ որպէս թէ ո՛չ լացեն . և որ խնդանն՝ որպէս թէ չխնդացեն . և որ գնեն՝ որպէս թէ չունիցին ։

31 Եւ որ վարեն զաշխարհս՝ որպէս թէ չվայելիցեն . զի անցեալ է վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ ։

32 Կամիմ զձեզ անհոգս լինել . զի որ անկինն է՝ հոգայ Տեառնն , թէ ո՛րպէս հաճոյ լիցի Տեառն ։

33 Եւ որ կանամբին է , հոգայ զաշխարհիս՝ թէ որպէս հաճոյ լիցի կնոջ իւրում ։

34 Եւ ահա մեկնեցան ի միմեանց առնականինն և կոյսն . զի կոյսն հոգայ զՏեառն՝ զի իցէ սուրբ հոգւով և մարմնով , և առնականինն հոգայ զաշխարհիս՝ թէ որպէս հաճոյ լիցի առն իւրում ։

35 Կամիմ զայս վասն ձերոյ օգտի ասեմ . ո՛չ եղեմ խեղդ ինչ արկանել ձեզ , այլ վասն պարկեշտութեան՝ և հպատակութեան Տեառն առանց զբաղանաց ։

36 Ապա թէ ոք ամօթ համարեսցի վասն կուսին իւրոյ՝ եղիցի եթէ եւս անցեալ քան չափ , և այնպէս ինչ պարտ իցէ լինել . զոր կամեսցի արասցէ , ո՛չ մեղանչէ՝ ամուսնասցին ։

37 Իսկ որ հաստատեալ է ի սրտի թէ ժամանակս կարճ է արանից եւս[29] , որ ներանիք որ կին ունին՝ ինչպէս թէ չունենային ։

30 Եւ ներանիք՝ որ լաց են լինեսցեն , ինչպէս թէ լաց չըլինէին . և ներանիք՝ որ ուրախանասցին , ինչպէս թէ չուրախանային . և ներանիք որ ծախեսցեն առնուսցին , ինչպէս թէ չունենային ։

31 Եւ ներանիք՝ որ էս աշխարհքս վայելեսցին , ինչպէս թէ չըվայելէին[30] . ինչու որ՝ էս աշխարհքիս գեղեցկութիւնն անցել է[31] ։

32 Կայց կամենամ որ դուք հոգսի մէջ չըլինիք . պատճառն որ նա՝ որ կին չունի՝ Տէրի բաներին համար է հոգս անում , թէ ինչպէս հաճոյ լինի Տէրին[32] ։

33 Եւ նա՝ որ կին ունի , աշխարհքի բաներին համար է հոգս անում , թէ ինչպէս հաճոյ լինի իւրան կնկանն ։

34 Եւ էապէս էլ իրարից ջոկված են պակկած կինն և կոյսն . ինչու որ՝ կոյսն Տէրի բաներին համար է հոգս անում՝ որ սուրբ լինի մարմնով և հոգով[33] , և պակկած կինն աշխարհքի կողմանէ հոգս է անում՝ թէ ինչպէս հաճոյ լինի իւրան մարդոյն ։

35 Այդ թէ՝ էս (բանըս) ձեր շահի համար եմ ասում . և չէ թէ ձեր վըզբերին խեղդելոյ չուան եմ քցում . բայց պարկեշտութեան համար՝ և առանց զբաղմունքի Տէրին հետևելոյ համար ։

36 Ապա թէ որ մինն ամօթ համարէ իւրան կուսին համար՝ որ սուրբի չափից դուրս է ելել , և էնպէսի բան պէտք է լինիլ . նա ինչպէս որ կամենում թող անէ . չէ մեղանչում՝ թո՛ղ պսակվի ։

37 Կայց նա՝ որ իրան սրտի մէջ

(29) Հռով . ժգ . 11 : ա Պետ . գ . 7 : բ Պետ . ը . 8 ; 9 : (30) ա Կորնթ . բ . 15 : (31) Սալմ . լբ . 6 : Յակ . ա . 10 : գ . 15 : ա Պետ . ա . 24 : գ . 7 : ա Յովհ . բ . 17 : (32) ա Յհ . ե . 5 : (33) Ղևտ . ժ . 10 , Խոյլն ։

Digitized by Google

ակ իւրում , և վասնզ ինչ ո՛չ իցե նմա , իշխանութիւն ունի ՚ի վերայ կամաց իւրոց . և զայն ընտրեաց ՚ի սրտի իւրում՝ պահել զկոյս իւր , բարւոք առնէ ։

38 Եւ որ ամուսնացուցանէ զկոյս իւր՝ բարւոք առնէ . և որ ո՛չ ամուսնացուցանէ՝ լաւ և առնէ ։

39 Կին կապեալ է՝ ցորքան ժամանակս կենդանի է այր նորա . ապա եթէ ննջեցէ այր նորա , ազատ է՝ ում կամիցի ամուսնանալ . այլ միայն Տերամբ ։

40 Նայց երանելի ևս է՝ թէ այնպէս կացցէ քան իմում խրատու . ես այսպէս համարիմ , եթէ և կիս ինչ Հոգի Աստուծոյ ։

Հատասաեալ է՝ և մին վասնզ ջնկայ նորա համար , էլ իրան կամքին վերայ իշխանութիւն ունի . և էն ընտրեց իրան սրտումն՝ որ իրան կոյսըն պահէ , նա լաւ է անում ։

38 Եւ նա՝ որ իրան կոյսըն մարդոյ է տալիս , լաւ է անում[34] , և նա՝ որ մարդոյ չի տալիս , էլ աւելի լաւ է անում ։

39 Կինն կապված է՝ քանի ժամանակ որ նորա մարդն կենդանի է . բայց թէ որ նորա մարդն ննջէ , ապա ազատ է պսակվելով ում հետ որ կամենայ[35] , միայն թէ Տէրով[36] ։

40 Նայց էլ աւելի երանելի է . թէ որ էնպէս կենայ՝ իմ տըվածի խրատին պէս[37] . (բայց) ես էսպէս եմ համարում , թէ ինձանում էլ Աստուծոյ Հոգին կայ[38] ։

Գլ · Ը

1 Կռչի զուհվածն պետք չէ որ ուտենք . 8 , 9 Ուրիշանեանցն պղտիզ կենան՝ որ իրանց ազատութիւնն գայթակղութիւն չլինի ամեն եղբայրներին համար , 11 Նա մեր գիտութիւնովը ամեն եղբայրն չեփոքի՝ որ նորա համար Քրիստոս մեռաւ ։

1 Բայց կըռչքերի մասինը[1] համար գիտումնենք , որ ամէնքս գիտութիւն ունինք[2] . գիտութիւնն հպարտացնում է , բայց սէրն շինում[3] ։

2 Եվ որ մինն մտքի մէջ դնէ թէ բան գիտէ , նա դեռ բան չըգիտաց՝ ինչպէս որ պէտք է գիտել[4] ։

3 Նայց նա՝ որ Աստուծոյն սիրում , նա ճանաչված է նորանից[5] ։

4 Ուրեմն զուհված կերակուրնեըրին համար գիտումնենք որ կըռչքերն ոչ ինչ են աշխարհքումն . պատճառն որ՝ իսկի մին Աստուած չըկայ էն մըրնիցն զոկ[7] (սուտ) ։

1 Այլ վասն զոհից կռոցն գիտեմք՝ եթէ ամենեքին գիտութիւն ունիմք . գիտութիւն հպարտացուցանէ , այլ սէր շինէ ։

2 Եթէ ոք կամիցի գիտել ինչ , չևևս գիտաց՝ օրպէս արժանն էր գիտել ։

3 Նայց որ սիրէ զԱստուած , նա է տեղեկացեալ ՚ի նմանէ ։

4 Այլ վասն կերակրոցն զոհելոց՝ գիտեմք եթէ ո՛չինչ իսկ կուռքդ են յաշխարհի . զի չկայ ոք Աստուածդ բայց ՚ի միոյն ։

(34) Եբր . ժգ . 4 ։ (35) Հռովմ . է . 2 ։ (36) ա Կորնթ . գ . 14 ։ (37) Կէր . 25 ։ (38) ա Յովհ . գ . 8 ։ (1) Գործ . ժԲ . 20 . 29 ։ ա Կորնթ . ժ . 19 ։ (2) Հռովմ . ժգ . 14 . 23 ։ (3) Հռովմ . ժգ . 3 . 10 ։ (4) ա Կորնթ . ժգ . 8 , 9 . 12 ։ Գաղ . գ . 3 ։ ա Տիմ . գ . 4 ։ (5) Նէմ . ԼԳ . 13 . 17 ։ Նահ . ա . 7 ։ Մաղաք . 4 . 23 ։ Գաղ . գ . 9 ։ բ Տիմ . բ . 19 ։ (6) Նաում . խա . 24 ։ ա Կորնթ . ժ . 19 ։ (7) բ Օրին . դ . 39 ։ գ . 4 ։ Նաում . խգ . 8 ։ Մաղաք . ժբ . 29 ։ Վայր . 6 ։ Նէհ . դ . 6 ։ ա Տիմ . բ . 5 ։

Digitized by Google

5 Ոչ թէպէտ և իցեն անուանեալ աստուածք՝ եթէ յերկինս և եթէ յերկրի · որպէս և են աստուածք բազումք՝ և տէարք բազումք։
6 Այլ մեզ մի է Աստուած Հայր՝ յորմէ ամենայն, և մեք ի նա · և մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ որով ամենայն, և մեք նովաւ ։

7 Այլ ո՛չ յամենեսին գիտութիւն է · ոմանք առ խղճի մտաց մինչև ցայժմ զկուռսն իբրև զզոհեալ ուտեն · և խիղճ մտացն նոցա՝ քանզի ակար է, պղծի ։

8 Այլ կերակուր զմեզ առաջի Աստուծոյ ո՛չ կացուցանէ · ո՛չ եթէ չուտեմք՝ պակասիմք ինչ, և ո՛չ եթէ ուտեմք՝ առաւելեմք ինչ ։

9 Նայց զգոյշ լերուք, գուցէ իշխանութիւնդ ձեր այդ՝ գայթագղութիւն լինիցի ակարացն ։

10 Եթէ ոք տեսանիցէ զքեզ՝ որ զգիտութիւնդ ունիս՝ բազմեալ ի մեհենի, ոչ ապա խիղճ մտաց նորա՝ որ ակարութեամբ զգածեալ է՝ անդրէն չինիցի ուտել զզոհեալն ։

11 Եւ կորնչիցի ակար եղբայրն ի քում գիտութեանն, վասն որոյ Քրիստոս մեռաւ ։
12 Այս այնպէս յանցուցեալ յեղբարս, և զխիղճ մտաց ակարացն զայրացուցեալ, ի Քրիստոս մեղանչէ ։
13 Վասն որոյ՝ եթէ կերակուր

5 Որ թէ և կոչի՝ որ Աստուածներ անուանվին՝ թէ երկնքումն և թէ երկրիս վերայ · ինչպէս որ շատ աստուածներ կան և շատ տէրեր[9] ։
6 Նայց մեզ մին Աստուած ունինք՝ Հայրն[9], որ նոյանից ամէն բան է, և մենք նորա համար[10] · և մին Տէր Յիսուս Քրիստոս[11]՝ որ նորանով է ամէն բան, և մենք նորանով[12] ։

7 Այսպէս թէ ամէնքն գիտութիւն չունին · ինչու որ՝ մին քանիսն մինչև հիմիկ կրոքի բանըն զոհված բանի պէս խղճմտանքով են ուտում[13], և նորանց խղճմտանքն՝ որ սկար է, պղծվում[14] ։
8 Նայց կերակուրն էն չէ՝ որ մեզ ընդունելի է անում Աստուծոյ առաջին[15] · որ եթէ չուտենք՝ մեն բանով չենք պակսվիլ, և եթէ ուտենք՝ մին բանով չենք աւելանալ ։
9 Այսպէս թէ զգոյշ կացէք՝ որ էդ ձեր ազատութիւնդ[16] գայթակղութիւն չըլինի տըկարներին համար[17] ։
10 Ինչ որ մինն քեզ՝ որ էդ գիտութիւնդ ունիս՝ կրոքի տան մէջ տեսնէ տեղան նստած, չէ որ նորա խղճմտանքն՝ որ տըկարութեանով բռնըված է՝ մինել կրոքովի որ զոհված բանըն ուտէ[18] ։
11 Եւ էն տկար եղբայրն կըկորչի քո գիտութենովդ, էն՝ որ նորա համար Քրիստոս մեռաւ[19] ։
12 Եւ էսպէս եղբարներին դէմ մեղանչելով, և տկարների խղճմտանքըն դրդելով՝ Քրիստոսին դէմ մեղք կը գործում[20] ։
13 Ուրեմն՝ որ թէ որ կերակուր

(8) Ելից. ժ. 34 ։ (9) Սաղ. բ. 10 ։ Երէմ. գ. 6 ։ (10) Գործ. ժէ. 28. Հռով. ժա. 36 ։ (11) Ելից. ժգ. 13 ։ Գործ. բ. 36 ։ ա Կորնթ. ժբ. 3 ։ Երէմ. գ. 5 ։ Փիլիպ. բ. 11 ։ (12) Ելից. ա. 3 ։ Սաղ. ա. 6 ։ Նէեր. ա. 3 ։ (13) ա Կորնթ. ժ. 28, 29 ։ (14) Հռով. ժգ. 14. 23 ։ (15) Հռով. ժգ. 17 ։ (16) Գաղ. ե. 13 ։ (17) Հռով. ժգ. 13. 21 ։ (18) ա Կորնթ. ժ. 28. 32 ։ (19) Հռով. ժգ. 15. 21 ։ (20) Մատթ. ժե. 46. 45 ։

Digitized by Google

գայթագղեցուցանէ զեղբայրն իմ , ոչ կերայց միս յաւիտեան , զի մի՛ զեղբայրն իմ գայթագղեցուցից ։

իմ եղբօրըս գայթակղացնուսի , ես յաւիտեան միս չեմ ուտիլ , որ իմ եղբօրըս չգայթակղացնեմ[31] ։

ԿԻ · Թ

1 Պօղոս իրան ազատութիւնն ցոյց կըտայ , 7 Նա մին լաւ վկայութիւն տալուցն եաւ , 14 Պատուէր է տալիս՝ որ Քրիստոսի պաշտօնեանքն Ընտաքանչքն տպրին Տէրի Հրամանա- ցին , 15 Ասյց նա ինքն սրանցից խոկի մինըն էլ չգրաւեցուց · 18 Որ մինն լաւ թէ իրան համար մին բան առնլ է , 23 Նա թէ փառք բաների մէջ մըրկին գայթակղութիւն առնլ է ։ 24 Քրիստոնեանէրին պէտք է որ Քրիստոսի Ընտաքանի համար ասպարեզի (դիպոնի) մէջ վազելոյ պես ջանք անեն ։

1 Ա՞չ ազատ եմ , ոչ ապաքէն առաքեալ եմ , ոչ ապաքէն զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս աչօք իմովք տեսի , ոչ ապաքէն գործ իմ դուք էք ի Տէր ։

2 Թէպէտ և այլոց չիցեմ առաքեալ , այլ դէպ ձեզ եմ . զի կնիք իսկ առաքելութեան իմոյ դուք էք ի Տէր ։

3 Իմ պատասխանի՛ ուր զիս հարցանիցեն , այս է ։

4 Ա՞յրէթ ոչ ունիցիմք իշխանութիւն ուտել և ըմպել ։

5 Ա՞յրէթ ոչ ունիցիմք իշխանութիւն զքոյր կանայս շրջեցուցանել ընդ մեզ . որպէս և այլ առաքեալքն , և եղբարքն Տեառն , և Կեփաս ։

6 Եթէ միայն ես և Յաւնաբաս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն չդործել զայս ։

7 Ո՞ր երբէք զինուորիցի իւրովք թոշակօք . ո՞ր տնկիցէ այգի՛ և ի պտղոյ նորա ոչ ուտիցէ . ո՞ր արածիցէ խաշն՝ և ի կաթից

1 Ազ որ ազատ եմ , չէ՞ որ առաքեալ եմ[1] , չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուսին Քրիստոսին իմ աչքովս տեսի[2] , չէ՞ որ դուք իմ գործս էք Տէրով[3] ։

2 Թէ և ուրիշներուն համար առաքեալ չըլլինիմ , բայց դէպի ձեզ եմ . ինչու որ իմ առաքելութեան կնիքն (ջօհրն) դուք էք Տէրով[4] ։

3 Որոնք որ ինձ հարցնեն , իմ պատասխանս էս է ։

4 Ա՞յրէթ (մենք) իշխանութիւն չունի՞նք ուտելոյ և խմելոյ՞ ։

5 Ա՞յրէթ իշխանութիւն չունի՞նք քրովորներ՝ կանայք մանածելոյ մեզ հետ , ինչպէս որ ուրիշ առաքեալներն և Տէրի եղբարքն էլ[5] , և Կեփասն էլ[7] ։

6 Ա՞յրէթ միևնակ ես և Յաւնաբաս իշխանութիւն չունինք որ բան չըգործենք[8] ։

7 Ի՞նկի ով է որ հենց ի՞ւան պատերազմ զինուորութիւն անէ[9] . ո՞վ է որ այգի (քաղ) անկէ՝ և նորա պտղէն չուտէ[10] . ո՞վ է որ հօտ

(31) Հռով . ժդ . 21 ։ ա Կորնթ . ժա . 29 ։ (1) Գործ . թ . 15 ։ ժգ . 2 ։ իգ . 17 ։ բ Կորնթ . ժբ . 13 ։ Գաղ . բ . 7 , 8 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։ բ Տիմ . ա . 11 ։ (2) Գործ . թ . 3 . 17 ։ ժբ . 9 ։ իբ . 14 . 18 ։ իգ . 11 ։ ա Կորնթ . ժե . 8 ։ (3) ա Կորնթ . գ . 6 ։ գ . 15 ։ (4) բ Կորնթ . գ . 2 ։ ժբ . 12 ։ (5) Ա՛ծր . 18 ։ ա Թես . բ . 7 ։ բ Թես . գ . 9 ։ (6) Մատթ . ժգ . 55 ։ Մարկ . զ . 3 ։ Ղուկ . զ . 14 ։ Գաղ . ա . 19 ։ (7) Մատթ . ը . 14 ։ (8) բ Թես . գ . 8 , 9 ։ (9) բ Կորնթ . ժ . 4 ։ ա Տիմ . ա . 18 ։ զ . 12 ։ բ Տիմ . բ . 3 ։ գ . 7 ։ (10) բ Օրին . ք . 6 ։ Ես . ե . 18 ։ ա Կորնթ . գ . 6 , 7 , 8 ։

Digitized by Google

նէ խաչինն ոչ ուսիցէ ։

8 Այիթէ ըստ մարդկութեանն խօսիցիմ զայս . կամ թէ և օրէնքըն զոյն ոչ ասիցեն ։

9 Ցի Այավէսի իակ յօրէնան գըրեալ է , Այ կապեացես զցուուկ եզինն կալուսոյ . միթէ զեզինց ինչ փոյթ էր Աստուծոյ ։

10 Այ ապաքէն վասն մեր ասէ . քանզի վասն մեր գրեցաւ . զի յուսով պարտի , որ սերմանէն՝ սերմանել . և որ կասուն՝ յուսով վասիլել ։

11 Եթէ մեք ի ձեզ զՀոգևաորն սերմանեցաք՝ մեծ իւնչ է , եթէ ի ձէնջ զմարմնաւորսդ ընձիցեմք ։

12 Եթէ պյլք ձերով իշխանութեամբդ վայելեն , ոչ աւաւել և մեք . այլ ոչ ի գործ ինչ արկաք զիշխանութիւնս զայս . քայց ամենայնի համբերեմք . զի մի՛ խափան ինչ լինիցիմք աւետարանին Քրիստոսի ։

13 Այչ գիտէք եթէ որ ի սաճարին գործեն , ի սաճարէ անտի ուտեն . և որ սեղանոյն պաշտօնեալք են , ի սեղանոյ անտի վասիլեն ։

14 Նոյնպէս և Տէր հրամայեաց , որոց զաւետարանն աւետարանեն , յաւետարանէ անտի կեալ ։

15 Այայց ես և ոչ զմի ինչ յայցեանէ արկի ի գործ , և ոչ գրեցի զայդ՝ զի ինձ այնպէս ինչ լինիցի . (սխալ) արածացնէ՝ և չառի կթիւնից չուսաէ[11] ։

8 Այիթէ ես բանըս մարդոյ կերպով եմ ասում , կամ չէ օրէնքն էլ էս բանըս ասում ։

9 Ընց Այ՝ օսէսի օրէնքում գըրված է՝ թէ կալի մէջ աշխատօղ եզան դունչըն մի՛ կապիր[12] . միթէ Աստուած եզներուն համար էր հոգս անում ,

10 Այէ որ մեզ համար է ասում . պատճառն որ՝ մեզ համար գրվեցաւ , որ նա որ ցանում է , պէտք է յուսով ցանել . և նա՝ որ կոսում է , յուսով վայելել[13] ։

11 Այե որ մենք ձեզանում հոգևորներըն սերմանիք՝ էլ մեծ բան է՝ որ ձեզանից մարմնաւորներըն վնձենք[14] ։

12 Այե որ ուրիշներն էդ ձեզ վերայ իշխանութիւնըն կը վայելեն , էլ աւելի ինչո՞ւ մենք չէ . մեկայն թէ մենք էս իշխանութիւնըս չըբանացրինք[15] . քայց ամեն բանի համբերում ենք , որ խոչ խոչտանում չըդնենք վ՛րիստոսի աւետարանին[16] ։

13 Այէ՞ք գիտում թէ նորանք՝ որ սաճարումն գործումն են , էն սաճարիցն են ուտում . և նորանք՝ որ սեղանի պաշտօնեաներ են , էն սեղանիցն են վայելում[17] ։

14 Ինչպէս էլ Տէրն հրամայեց աւետաւ[18] , որ նորանք որ աւետարանըն քարոզումն են , էն աւետարանիցըն ապրին[19] ։

15 Այայց ես սրանցից խոչ մէկըն էլ չըբանացրի . և հէ բանըդ չըգրեցի նրա համար որ՝ ինձ էլ էդ

(11) Ղեվ . քա . 15 : ա Պետր . ե . 2 : (12) բ Օրին . քե . 4 : ա Տիմ . ե . 18 : (13) բ Տիմ . բ . 6 : (14) Հռով . ժե . 27 : Գաղ . գ . 6 : (15) Գործ . ի . 33 : Ա Կոր . 15 . 16 : բ Կորնթ . ժա . 7 . 9 : ժբ . 13 : ա Թես . բ . 7 : (16) բ Կորնթ . ժա . 12 : (17) Ղևտ . գ . 16 . 26 : ե . 6 , Նայե՛ք Գաղատ . ե . 9 , 10 : ժբ . 8—30 : բ Օրին . ժ . 9 : ժբ . 1 : (18) Մատթ . ժ . 10 : Ղուկ . ժ . 7 : (19) Գաղ . գ . 6 : ա Տիմ . ե . 17 :

Digitized by Google

լաւ է ինձ մանաւանդ մեռանիլ , և ոչ զի զպարծանն իմ ոք ընդունայն Համարիցի :

16 Օ՛ի եթէ աւետարանեմ , ոչ ինչ ևս ինձ պարծանք , քանզի Հարկ ՚ի վերայ կայ . քայց վայ է ինձ , եթէ ոչ աւետարանեմ :

17 Եթէ կամաւ զայն առնեմ , վարձք են ինձ . և եթէ ակամայ՝ տնտեսութիւն յանձն է ինձ :

18 Ե՛ւ արդ՝ զինչ վարձք իցեն ինձ , եթէ յաւետարանելն Ջրի տաց զաւետարանն , զի մի՛ զիղծիցիմ ինչ իշխանութեամբս իմով յաւետարանի անդ :

19 Ո՛ւանզի ազատ էի յամենեցունց՝ և ամենեցուն զանձն ՚ի ծառայութեան կացուցի . զի զբազումս շահեցայց :

20 Եղէ ընդ Հրեայն իբրև ըզՀրեայ , զի զՀրեայն շահեցայց :

21 Եղէ ընդ օրինօք իբրև զանօրինսիկ՝ որ ընդ օրինօքն էին . իբր ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի , այլ զի որ ընդ օրինօքն Ք֊ին՝ և զնոսա շահեցայց ։ ընդ անօրէնս եղէ իբրև զանօրէն . իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ էի Ո՛ստուծոյ , այլ ընդ օրինօք Ո՛Հրիստոսի . զի շահեցայց զանօրէնսն :

22 Եղէ ընդ ակարս իբրև զակար՝ զի զակարսն շահեցայց . ընդ ամենայնի ամենայն եղէ , զի թերևս ապրեցուցից զոմանս :

պէտի բան լինի[20] . Հլ աւելի լաւ է ինձ՝ որ մեռանիմ , քանեթէ՝ որ մինչեն իմ պարծանքըս ունայն Համարիցի[21] :

16 Պատճառն որ՝ եթէ որ աւետարանըն քարոզեմ , էն պարծանք չէ ինձ Համար . ինչու որ՝ էն Հարկ է ինձ վերայ[22] . քայց վայ է ինձ՝ եթէ որ չաւետարանեմ :

17 Եթէ որ յօժար կամքով ըն ա֊նեմ , վարձ կըլինի ինձ[23] . և եթէ որ ակամայ (անեմ)՝ էլ անտնտեսութիւնն յանձնուած է ինձ[24] :

18 Ո՛պա ես ինչ վարձք ունիմ , էն ոյ՝ աւետարանելոյ ժամանակին Ջրի (ճաշիս) տալ աւետարանըն[25] , որ իմ իշխանութիւնըս վատ չըգործեցնեմ՝ որ էն աւետարանուածն է[26] :

19 Պատճառն որ՝ ամէն (մարդուց) ազատ էի[27] , և իմ անձըս ամէնուն ծառայ արի[28] , որ շատ մարդիկանց շահեմ[29] :

20 Հրեաներուն Հետ Հրեայի պէս էլայ , որ Հրեաներըն շահեմ[30] :

21 Օրէնքին ներքև լինողներուն Հետ նորանց պէս էլայ , որ օրէնքի ներքևն չէին . իբր թէ չէ որ ես օրէնքի ներքևն էի , քայց որ նորանց Հետ շահեմ՝ որ օրէնքի ներքևն են . անօրէններուն Հետ անօրէնի պէս էլայ[31] . իբր չէ թէ ես Ո՛ստուծոյ առաջին մին անօրէնն էի , քայց Ո՛Հրիստոսի օրէնքի ներքևն[32] , որ անօրէններուն շահեմ[33] :

22 Տկարներուն Հետ տկարի պէս էլայ[34] որ տկարներուն շահեմ . ամէնուն Հետ ամէն քան էլայ[35] , որ լինի թէ մին քանիան ապրեցնեմ[36] :

(20) Ա՛իր . 12 : Ղուկ . ԺԸ . 8 : Բ . 3Ե : ա Կորնթ . գ . 12 : ա Թես . բ . 9 : բ Թես . գ . 8 : (21) բ Կորնթ . ժա . 10 : (22) Ընդհ . ա . 14 : (23) ա Կորնթ . գ . 8 . 18 : (24) ա Կորնթ . գ . 1 : Կող . բ . 7 : Փիլիպ . ա . 16 : Կող . ա . 25 : (25) ա Կորնթ . Ժ . 33 : բ Կորնթ . դ . 5 : Ժա . 7 : (26) ա Կորնթ . է . 31 : (27) Ա՛իր . 1 : (28) Գաղ . ե . 13 : (30) Ա՛ռաքհ . ԺԸ . 15 : ա Պետր . գ . 1 : (30) Գաղ . Ժգ . 3 : ԺԸ . 18 : Բ . 23 , Եսայի : (31) Ընդհ . բ . 12 . 14 : Կող . գ . 2 : (32) ա Կորնթ . ե . 22 . (33) Ընդհ . ԺԵ . 1 : բ Կորնթ . Ժա . 29 : (35) ա Կորնթ . Ժ . 32 : (35) Ընդհ . Ժա . 14 : ա Կորնթ . ե . 18 :

Digitized by Google

23 Ոչ այս ամենայն առնեմ վասն աւետարանին, զի կցորդ եղեց ըստմա։

24 Ոչ գիտէք՝ եթէ որ յասպարիսին ընթանան, ընդհանալ ամենքին ընթանան. բայց մի ոք առնու զպաղատութիւնն. այնպէս ընթացարո՛ք զի հասանիցէք։

25 Ամենայն՝ որ պատերազմի, ամենայնի. ժուժկալ լինի. նորա զի զերծանելոյ պսակն առնուցուն՝ և մեք զանեղծութեան։

26 Արդ՝ ես իսկ այնպէս ընթանամ, ոչ որպէս յանորոշութիւն. այնպէս մռճիմ, որպէս ոչ թէ զհոդմըս ինչ կոծելով։

27 Այլ ճնշեմ զմարմինս իմ և ծառայեցուցանեմ. զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքնին անպիտան գտանիցիմ։

23 Եւ ամէն բանիերքս ասեմ բանին համար եմ անում, որ բաժին ունենամ նորա հետ։

24 Ձէք գիտում թէ նորանք՝ որ ասպարէզին (հիպոդրոմ) մէջն վազումն, վազելով ամէնքն են վազում. բայց միևն է՝ որ յաղթութեան պըսակըն առնում. դուք էնպէս վազեցէք՝ որ հասնիք[36]։

25 Ամէն՝ ով որ պատերազմ է անում, ամէն բանից ժուժկալ է կենում[37]. նորանք՝ որ մին ապականելի պսակ առնեն, և մենք՝ էն որ չէ ապականվիլ[38]։

26 Ուրեմն հենց ես էնպէս եմ վազում, չէ թէ ինչպես անորևայի բանի համար[39]. էնպէս եմ կըռվում, չէ թէ ինչպես քամին ծեծկելով։

27 Հայց իմ մարմինըս ներքև եմ քցում[40], և ծառայացնում[41], որ չըլինի թէ ես՝ որ ուրիշներին քարոզեցի, ինքս անպիտան գտնըվիմ[42]։

ԳԼ. Ժ

1 Ըրեաներին հետ բաներըն՝ իրանց, 6 Ու մեզ օրինակներ էին լինում, 7 Ու նորանց տարած պատիժներն էլ, 11 Օրինակի համար էր նորանց. բայց մեզ խրատի համար գըրվեցաւ։ 14 Պիտք է կռապաշտութենից փախչել. 21 Ընդ կարօղ Տէրի սեղանին և դևերի սեղանին վայելել, 24 Ու խղճմտանքի ՚ընտրութեան բաների մէջ չէ՛ինի որ մեր եղբայրներին գայթակղութիւն տանք։

1 Ոչ կամիմ եթէ տգիտաք ի ցեք եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպովն էին. և ամենեքին ընդ ծովն անցին։

2 Եւ ամենեքին ՚ի Այ՝ովսէս մկրտեցան յամպն և ՚ի ծովն։

1 Ձէմ կամենում եղբայրք՝ որ չըգիտենաք՝ թէ մեր հարքն ամենքըն էլ ամպի տակն էին[1]. և ամէնքն ծովի միջովն անցկացան[2]։

2 Եւ ամէնքն Այ՝օսէսի ձեռքն մկրտվեցան՝ էն ամպի և ծովի միջըն։

(36) Գաղ. բ. 2։ ե. 7։ փիլիպ. բ. 16։ գ. 14։ բ Տիմ. գ. 7։ Եբր. ժբ. 1։ (37) Եփես. գ. 12։ ա Տիմ. գ. 13։ բ Տիմ. բ. 5։ գ. 7։ (38) բ Տիմ. գ. 8։ Յակ. ա. 12։ ա Պետր. ա. 4։ ե. 4։ Յայտ. բ. 10։ գ. 11։ (39) բ Տիմ. բ. 5։ (40) Հռովմ. ը. 13։ Կող. գ. 5։ (41) Հռովմ. գ. 16, 19։ (42) Ներմ. ե. 36։ բ Կորնթ. ժգ. 5, 6։ (1) Ելք. ժգ. 21. Նեհ. 34։ Թուոց. թ. 16։ ժգ. 14։ բ Օրին. ա. 33։ Նեհ. բ. 12, 19։ Ողմ. հը. 14։ ճե. 39։ (2) Ելք. ժգ. 23։ Թուոց. կգ. 3։ Յես. գ. 33։ Ողմ. հը. 19։

Digitized by Google

3 Եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր
կերակուրն կերան :
4 Եւ ամենեքին զնոյն հոգեւոր
ըմպելին արբին , զի ըմպէին ի հո-
գեւոր վիմէն՝ որ երթայր զՀետ նո-
ցա . և վէմն էր ինքն Քրիստոս :

5 Այլ ոչ եթէ ընդ բազումս ի
նոցանէ հաճեցաւ Աստուած . քան-
զի տապաստ անկան յանապատի
անդ :
6 Եւ այն օրինակաւ լինէր վասն
մեր . զի մի՛ լիցուք ցանկացօղք
չարեաց , որպէս և նոքայն ցանկա-
ցան :
7 Եւ մի՛ կռապաշտիչ լինիլ՝ որ-
պէս ոմանք ի նոցանէ , որպէս և
գրեալ է . Նստաւ ժողովուրդն ու-
տել և ըմպել՝ և յարեան ի խա-
ղալ :
8 Եւ մի՛ պոռնկեսցուք . որպէս
ոմանք ի նոցանէ պոռնկեցան , և
անկան ի միում աւուր քսան և
երիք հազարք :

9 Եւ մի՛ փորձեսցուք զՏէր . որ-
պէս ոմանք ի նոցանէ փորձեցին ,
և յօձից անտի սատակեցան :

10 Եւ մի՛ տրտնջեսցուք . որպէս
ոմանք ի նոցանէ տրտնջեցին , և
կորեան ի սատակչէ անտի :
11 Այլ այն ամենայն օրինակաւ
անցանէր ընդ նոսա . բայց գրեցաւ
վասն մերոյ խրատու , յորս վախ-
ճան յաւիտեանցն եհաս :

3 Եւ ամէնքն էլ էն հոգեւոր
կերակուրըն կերին[3] :
4 Եւ ամէնքն էլ էն հոգեւոր խը-
մելիքըն խմեցին[4] . ինչու որ՝ էն
հոգեւոր վէմից էին խմում՝ որ գը-
նում էր նորանց հետ . և էն վէմն
հենց ինքն Քրիստոս էր :
5 Բայց Աստուած նորանցից շա-
տերին չըհաւան կացաւ . ինչու որ՝
էն անապատի մէջն՝ գետինն ըրց-
ված փուված վէրըներն[5] :
6 Եւ էն էլաւ՝ որ մեզ օրինակ
լինի . որ չար բաներու ցանկացող
չըլինինք , ինչպես որ նորանք ցան-
կացան[6] :
7 Եւ կռապաշտ չըլինինք[7] ինչ-
պես որ նորանցից մին քանիան (ե-
լան) . ինչպես որ գրված է , թէ
Ժողովուրդն նստեց ուտէ ուտէ և
խմէ՝ և վերկացան որ խաղ անեն[8] :
8 Եւ պոռնկութիւն չանենք[9] ,
ինչպես որ նորանցից մին քանիան
պոռնկութիւն արին , և մին օրում
քսան և չորս հազար մարդ վէր ըն-
կան[10] :
9 Եւ Տէրըն չըփորձենք , ինչ-
պես որ նորանցից մին քանիան փոր-
ձեցին[11] , և էն օձերից սատակ-
վեցան[12] :
10 Եւ չըտրտնջենք , ինչպես որ
նորանցից մին քանիան տրտնջեցին[13] ,
և էն սատակօղի ձեռովն[14] կորան[15] :
11 Բայց էն ամէնն օրինակի հա-
մար էր նորանց վերայ անցնում . բայց
մեզ խրատի համար գրվե-
ցաւ[16] , որ ժամանակների վերջն
հասաւ մեզ[17] :

(3) Ել · ժզ · 15 · 35 : Նեհեմ · թ · 15 · 20 : Ասղ · հը · 24 : (4) Ել · ժէ · 6 : Թուոց · ք · 11 : Ասղ · հը · 15 : (5) Թուոց · ժգ · 29 · 32 · 35 : խզ · 64 , 65 : Ասղ · ճզ · 26 : Երբ · գ · 17 : Յուդ · 5 : (6) Թուոց · ժա · 4 · 33 , 34 : Ասղ · ճզ · 14 : (7) Ա Յոյն · 14 : (8) Ել · լբ · 6 : (9) ա Կորնթ · զ · 18 : Յայտ · բ · 14 : (10) Թուոց · խե · 1 · 9 : Ասղ · ճզ · 29 : (11) Ել · ժէ · 2 · 7 : Թուոց · խա · 5 : բ Օրին · զ · 16 : Ասղ · հը · 18 · 56 : զե · 9 : ճզ · 14 : (12) Թուոց · խա · 6 : (13) Ել · ժզ · 2 : ժէ · 2 : Թուոց · ժգ · 2 · 29 : ժզ · 41 : (14) Ել · ժբ · 23 : բ Թագ · իգ · 16 : ա Կորնթ · խ · 15 : (15) Թուոց · ժգ · 37 : ժզ · 49 : (16) Հռով · ժե · 4 : ա Կորնթ · բ · 10 : (17) ա Կորնթ · է · 29 : Փիլիպ · գ · 5 : Երբ · ժ · 25 · 37 : ա Յովհ · բ · 18 :

Digitized by Google

12 Ո՞չ յաւէտհեաւ որ համարիցի հաս-
տատուն կալ՝ զգոյշ լիցի , գուցէ
անկանիցի :

13 փորձութիւն ՚ի ձեր վերագոյ ոչ
է եկեալ բաց ՚ի մարդկանէ . զոյլ
հաւատարիմ է Ի՞ստուած՝ որ ոչ
արկցէ զձեզ ՚ի փորձութիւն առա-
ւել քան զկարր ձեր , այլ արասցէ
ընդ փորձութեանն և զելս՝ զի համ
բերել կարասջիք :

14 Վա՛ռ ոտից սիրելեաց իմ , փա-
խեարո՛ք ՚ի կուապաշտութենէ :
15 Իբրև ընդ իմաստունս խօսիմ .
ընարեցէք ձեզէն՝ զոր ասեմս :

16 Հաժակն օրհնութեան՝ զոր օրհ-
նեմք , ոչ ապաքէն հաղորդութիւն
է արեանն Ի՛րիստոսի . հացն՝ զոր
բեկանեմք , ոչ ապաքէն հաղորդու-
թիւն է մարմնոյն Ի՛րիստոսի :

17 Ո՞չ մի հաց՝ մի մարմին եմք
բազումքս . զի ամենեքին ՚ի միոջէ
հացէ անտի վայելեմք :

18 Տեսէք զԻսրայէլն ըստ մարմ-
նոյ . ոչ ապաքէն որ ուտեն ՚ի զո-
հիցն՝ հաղորդ են սեղանոյն :

19 Եւսկ ասդ զինչ ասեմ , թէ
զոհեալն իցէ ինչ . և կամ թէ կուռ-
քըն իսկ իցի՞ն ինչ :

20 Այլ զոր զոհեն հեթանոսք ,
դիւաց՝ և ոչ Ի՞ստուծոյ զոհեն . ո՛չ
կամիմ զձեզ հաղորդս դիւաց լի-
նել . քանզի ո՛չ կարէք զբաժակն

12 Ապրեցա՛ ասէ որ կամարէ՝ թէ
հաստատ է կանգնած , թէպէ ըն-
գոյշ լինի , որ վէր չընկնի[18] :

13 Ուրիշ փորձութիւն ձեզ վե-
րայ չէ եկել բայց միայն մարդկան-
ցից . բայց Ի՞ստուած հաւատարիմ
է[19] որ չի քցիլ ձեզ փորձութեան
մէջ ձեր կարօղութենից աւելի[20] ,
բայց են փորձութեան հետ դուրս
գալըն եղ կանէ՝ որ կարնաք համ
բերել[21] :

14 Սիրատեարը իմ սիրելիքս՝ փա-
խիքը կուապաշտութենից[22] :

15 Ինչպէս իմաստուններուն հետ
եմ խօսում[23] , դուք ինքզ գաան-
ցիք էն՝ որ ասում եմ :

16 Օրհնութեան բաժակն՝ (որ
օրհնում) որ օրհնում ենք , չէ՞ որ նա հա-
ղորդութիւն է Ի՛րիստոսի արիւ-
նին[24] . հացն՝ որ կարուսնենք , չէ՞ որ
նա հաղորդութիւն է Ի՛րիստոսի
մարմնին[25] :

17 Որովհետև մին հաց (է) , մենք
շատերս մին մարմին ենք[26] . ինչը-
որ՝ ամենքս էն մին հացիցն ենք
վայելում[27] :

18 Տեսէք Իսրայէլին[27] մարմնով
կողմանէ[28] . չէ՞ որ նորանք՝ որ մա-
սաղներիցն են ուտում , մասնակից
են սեղանին[29] :

19 Ի՞նչ ես ասում , միթէ զոհ-
ածն մին բան է , և կամ թէ կըռ-
քերն էլ մին բան են[30] :

20 Հայց էն , որ հեթանոսներն
մատաղ են անում , դեւերին են
մատաղ անում[31] , և ոչ թէ Ի՞ս-
տուծոյն . (ես) չեմ կամենում՝ որ

(18) Հռով. ժա . 20 : (19) ա Կորնթ . ա . 9 : (20) Կող. գլխ . 3 : բ Պետր . բ . 9 :
(21) Եբր . ի . 11 : (22) Ա Յհ . 7 : բ Կորնթ . գ . 17 : ա Գործ . ե . 21 : (23) ա
Կորնթ . բ . 1 : (24) Մատթ . իզ . 26 , 27 , 28 : (25) Գործ . բ . 42 . 46 : ա Կորնթ .
ժա . 23 , 24 : (26) Հռով. ժբ . 5 : ա Կորնթ . ժբ . 27 : (27) Հռով. գ . 12 :
Գաղ . գ . 16 : (28) Հռով. գ . 1 : բ . 3 . 5 : բ Կորնթ . ժա . 18 : (29) Ղևտ .
գ . 3 : 4 . 15 : (30) ա Կորնթ . բ . 4 : (31) Ղևտ . ժէ . 7 : բ Օրին . լբ . 17 : Սաղմ .
ճզ . 37 : Յեսու . բ . 29 :

Digitized by Google

Տեառն ըմպել՝ և զաւժակն դիւաց ։

[21 Եւ ո՛չ կարէք ՚ի սեղանոյ Տեառն վայելել՝ և ՚ի սեղանոյ դիւաց ։

22 Եթէ նախանձ ինչ արկանիցեմք Տեառն . միթէ զօրագո՞յնք իցեմք քան զնա . ամենայն ինչ ինձ մարթ է՝ այլ ո՛չ ամենայն ինչ օգտա է ։

23 Ամենայն ինչ ինձ մարթ է , այլ ո՛չ ամենայն ինչ շինէ ։

24 Ոչ ոք զանձին եւ եթէ խըղնդրիցէ՝ այլ և զընկերին ։

25 Ամենայն ինչ՝ որ ՚ի սպանդանոցի վաճառի , կերայք՝ և մի խըտրէք վասն խղճի մտաց ։՝

26 Զի Տեառն է երկիր լրիւ իւրով ։

27 Եթէ ոք կոչէ զձեզ յանհաւատացից՝ և կամիցիք երթալ . զամենայն ինչ՝ որ առաջի դնիցի , կերայք՝ և մի խարէք վասն խղճի մտաց ։

28 Ապա եթէ ոք ասասցէ ձեզ՝ թէ Զոհեալ է , մի ուտիցէք վասն նորա՝ որ գուշակն եղև , և վասն խղճի մտացն ։

29 Այլ զխղճմտացն ասեմ ո՛չ զիւրն , այլ զընկերին . իսկ ընդէր քննաւ ազատութիւնս իմ դատիցի յայլոյ խղճէն մտաց ։

30 Եթէ ես շնորհօք վայելեմ , ընդէր հայհոյիցիմ , վասն որոյ եան գոհանամ ։

դուք ՚դևերին մասնակից լինիք . պատճառն որ՝ չէք կարող Տէրի բաժակըն (ըսուրն) խմել[32] և դևերի բաժակըն էլ[33] ։

21 Եւ չէք կարող Տէրի սեղանէն վայելել և դևերի սեղանին էլ ։

22 Կամ թէ Տէրըն նախանձ չարժենք[34] . միթէ (մենք) նորանից աւելի զօրաւո՞ր ենք[35] . ամէն բան կարելի է ինձ . բայց ամէն բան օգուտ չէ ։

23 Ամէն բան կարելի է ինձ , բայց ամէն բան շինուածիւն չի տալիս[36] ։

24 Ոչ ոք իրան անձին բանին մէնակ հետևի , բայց նորան էլ որ ընկերինն է[37] ։

25 Ամէն ինչ բան՝ որ սպանդանոցումն (պատսպեռնում) ծախվում է , կերէք՝ և չը՛քննէք խըղճմտանքի պատճառովն[38] ։

26 Պատճառն որ՝ երկիրն Տէրին է իրան ամէն լիութեննովն[39] ։

27 Ահ որ անհաւատներից մինն կանչէ ձեզ՝ և դուք կամենաք գընալ , ամէն բան որ ձեր առաջին դնվի՝ կերէք , և չը՛քննէք խըղճմըտանքի պատճառովն[40] ։

28 Ապա թէ որ մինն առ ձեզ՝ թէ Այդ զոհված բան է , մի՛ ուտէք՝ նորա պատճառովն՝ որ իմացուած առաւ , և խըղճմտանքի պատճառովն[41] ։

29 Այլ խըղճմտանք եմ ասում ոչ թէ իրանըն , այլ ընկերինը . էլ իսկի ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատվի ուրիշի խըղճմտանքից ։

30 Ահ որ ես շնորհակալութեննով վայելումեմ , ինչո՞ւ հայհոյվիմ էն բանի համար[42] որ ես նորա համար (Աստուածանից) գոհանում եմ[43] ։

(32) ա Կորնթ · չ · 15 , 16 ։ (33) ա Օրին · լբ · 38 · (34) ա Օրին · լբ · 21 ։ (35) Նահ · խբ · 14 ։ (36) ա Կորնթ · չ · 12 ։ (37) Փոխ · ժե · 1 , 2 ։ Պայր · 33 ։ ա Կորնթ · ժգ · 5 ։ փնլիպ · բ · ե · 21 · (38) ա Ցիմ · դ · ե ։ (39) Նախ · ժբ · 5 ։ բ Օրին · ժ · 14 ։ Պասմ · խգ · 1 ։ ե · 12 ։ Պայր · 28 ։ (40) Գ՚թես · ժ · 7 ։ (41) ա Կորնթ · չ · 10 , 12 ։ (42) Փոխ , ժգ · 16 ։ (43) Փոխ , ժգ · 6 ։ ա Ցիմ · գ · 5 , 6 ։

Digitized by Google

31 Եւ որ եթէ ուտիցէք՝ եթէ ըմպիցէք՝ եթէ զինչ և առնիցէք, զա-
մենայն ինչ ի փառս Աստուծոյ ա-
րարէք։
32 Առանց գայթագղութիւն դնել-
լոյ Հրէից և Հեթանոսաց և Եկե-
ղեցւոյն Աստուծոյ։
33 Իւրաքանչիւր և ես ամենեւին ա-
մենայնից հաճոյ լինիմ. ո՛չ խնդրեմ
զանձին օգուտ, այլ զբազումաց՝ զի
ապրեսցին։

31 Ուրեմն թէ ուտէք՝ թէ խըմ-
էք՝ թէ ինչ գործ էլ որ անէք,
ամեն բան Աստուծոյ փառաց հա-
մար արէք[44]։
32 Առանց գայթակղութիւն տալոյ
Հրեաներին և Հեթանոսանե-
րին[45] և Աստուծոյ եկեղեցոյն[46]։
33 Ինչպէս որ ես էլ ամեն բանով
ամենուն հաճոյ եմ լինում[47]. իմ
անձիս օգուտը չեմ խնդրում,
բայց շատերինը՝ որ փրկվին[48]։

ԻԱ. ՀԱՒ

Ի գլուխ սկզբնաւորին խրատ ի տալն որ իրանց նկուղեցոյ մէջ ամեն մարդ պըսպըր ծածկած ապրիլ կամ մարդաբնութիւն չանել։ 5 Նա ամէն կին ևս իրաց գլխով ապրիլ կամ մարդաբնութիւն չանել։ 17 Նա տղամարդ որ իրանց պինառէ ժողովրդին ու-
րիշ գեղի լուսն՝ այլ գեղի վրայն դնացողին, 21 Այն էլ որ իրանց ընկերքացին ձեր ընկերքին ու ինչ ձեր հաճոյքն է։ 26 Ուրիշներու հաղորդութեան սերմնի առնուլն գտա-
տարած կերպին նպատակն տալոյ։

1 Հայմանեցք ինձ եղերա՛ք, որ-
պէս և ես Քրիստոսի։
2 Գովեմ զձեզ՝ զի զամենայն ինչ
զիս յիշէք. և որպէս աւանդեցի
ձեզ՝ զաւանդութիւնս ունիցիք։

3 Կամիմ զի գիտիցէք դուք. զի
քան առն ամենայնի գլուխ Քրիստոս
է, և գլուխ կնոջ այր, և գլուխ
Քրիստոսի Աստուած։

4 Ամենայն այր՝ յորժամ յաղօ-
թըս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ
և զգլուխն ծածկեալ ունիցի, յա-
մօթ առնէ զգլուխն իւր։
5 Եւ ամենայն կին՝ յորժամ յա-
ղօթս կայցէ՝ կամ մարգարէանայցէ

1 Ինձ նմանուող եղէք, ինչպէս
որ ես էլ Քրիստոսի[1]։
2 Գովում ձեզ՝ որ իմ ամեն
բաներըս յիշում[2], և ինչպէս որ
պատուիրեցի ձեզ՝ են պատուիրանք-
ներըն պահում[3]։
3 Կամենում՝ որ դուք գիտե-
նաք, թէ ամեն մարդոյ գլուխն
Քրիստոս է[4], և կնոջն գլուխն
մարդն (է)[5], և Քրիստոսի գլու-
խըն՝ Աստուած[6]։
4 Ամեն մարդ՝ երբոր աղօթք ա-
նէ՝ կամ մարգարէանայ[7] և գլու-
խըն ծածկած ունենայ, ամօթ է
անոնց իրան գլուխները։
5 Եւ ամեն կին՝ երբոր աղօթք
անէ՝ կամ մարգարէանայ քաղ գլխ-

(44) Կոր. ա · 17 : ա Պետր. գ · 11 : (45) Հռոմ. ժգ · 13 : ա Կորնթ. ը · 13 · ժ Կորնթ. ա · 8 : (46) Գործ · ի · 28 : ա Կորնթ. ժա · 22 : ա Տիմ. գ · 5 : (47) Հռոմ. ժե · 2 : ա Կորնթ. ՚ՃԲ · 19 · 22 : (48) Ա Իւ · 24 : (1) ա Կորնթ. գ · 16 · Եփես. ե · 1 · Փիլիպ. գ · 17 : ա Թես. ա · 6 : բ Թես. գ · 9 : (2) ա Կորնթ. գ · 17 : (3) ա Կորնթ. է · 17 : բ Հռոմ. ը · 14 : գ · 8 : (4) Եփես. ե · 23 : (5) Ծն-
ընդ. գ · 16 : ա Ցիմ. բ · 11, 12 : ա Պետր. գ · 1 · 5, 6 : (6) Յովհ. ժգ · 28 : ա Կորնթ. գ · 23 : ժե · 27, 28 : Փիլիպ. բ · 7—9 : (7) ա Կորնթ. ժբ · 10 · Ա Պետր. գ · 1, Նշան։

Digitized by Google

բայց ոտք փլուզուի՝ յամօթ առնէ զգալ խելն խոր , զի ոչ ոք հանդարտ թէ գերեսնաչ իցէ ։

6 Օ՛ի երէկ ո՛չ աքօղեսցի կին , փեսացեալ զՏէրս իւր . ապա երէկ անպատահ է կնոջ փոքրել կամ գերծուլ , աքօղեսցի ։

7 Ո՛ման մարդոյ չէ պարտ ծածկիլ զգլուխ իւր , զի պատկեր և փառք Աստուծոյ է . իսկ կին փառք ոման իւրոյ է ։

8 Օ՛ի ոչ երէկ արր՝ ի կնոջէ է , այլ կին յոման ։

9 Վ՛ասնէն ոչ իսկ հաստատեցաւ արք վասն կնոջ , այլ կին վասն արանն ։

10 Ս՛ոման պետութիւն պարտի կինն շուք դնել գլխոյն վասն հրեշտակաց կոց ։

11 Վ՛ասց ոչ կին առանց արանն , և ոչ արր առանց կնոջ ՝ի Տէր ։

12 Օ՛ի որպէս կին յոմանէ նոյնպէս և արր ՝ի կնոջէ , բայց ոմանքն յԱստուծոյ ։

13 Ա՛յլ դուք ձեզէն առէք զնիստ աղօթից . արժա՞ն է կնոջ մարդոյ հոլանի յաղօթս կալ առաջի Աստուծոյ ։

14 Եւ ոչ բնութիւնն իսկ ուսուցանէ զձեզ . զի այր երէկ գիսաւոր է՝ անարգանք են նմա ։

15 Վ՛ասց կին երէկ գիսաւոր է՝ փառք են նմա . զի գէսք փոխանակ ընդեստու տուաւեալ են նմա ։

16 Ա՛պա թէ ոք կամի հակասող կոզ լինել , մեք չունիմք այնպիսի սովորութիւն , և ոչ եկեղեցիքն Աստուծոյ ։

խելոյ , ոմանք է անուամ իրան գըլուխըն . ինչուա որ էնպես է հաստատուած՝ թէ վերարած է ։

6 Որ երէկ կին քօղ չըքցէ՝ թող իրան մազերըն էլ կտրէ . ապա թէ որ կնկան անպատչաճ է մազերըն կտրել կամ վերանել՝ թող քօղ քցէ ։

7 Որ մարդոյ պէտք չէ որ իրան գլուխըն ծածկէ , պատճառն որ՝ նա Աստուծոյ պատկեր և փառք է՝ բայց կինն իրան մարդոյ փառքն է ։

8 Ինչուա որ՝ ոչ թէ մարդն կընկանիցն է , բայց կինն մարդուցն ։

9 Պատճառն որ՝ ոչ թէ մարդն կնկան համար ստեղծուեցաւ՝ բայց կինն մարդոյ համար ։

10 Այրս պէտք է , որ կինըն մեծարանքի նշան դնէ գլխի վերայ հրեշտակներուն համար ։

11 Այնպէս թէ՝ ոչ կինն առանց մարդոյ է , և ոչ մարդն առանց կնկան Տէրուածն ։

12 Ինչուա որ՝ ինչպէս որ կինն մարդուցն (էլաւ) , էնպէս էլ մարդն կնկանիցն (է) . բայց ամէնն Աստուածմէ (է) ։

13 Ձեր դուք ինքնիերդ իրաւունք դատեցէք . միթէ կնկան արժանի է՝ որ բաց գլխով աղօթք անէ Աստուծոյ առաջին ։

14 Ընդ բնութիւնն էլ չի՞ սովորցնում ձեզ . պատճառն որ՝ թէ որ մարդն (երկար) մազեր ունի՝ էն անարգանք է նորան ։

15 Ձեր կինն թէ որ երկար մազեր ունի՝ էն փառք է նորան . ինչուա որ՝ երկար մազերն հագուստի տեղ է տրվուած նորան ։

16 Ձեր թէ որ մինն կամենում հակառակիլ , մենք էնպէսի սովորութիւն չունինք՝ և ոչ էլ Աստուծոյ եկեղեցիքն ։

(3) Կոր. ա. 3 ։ (9) ը Ծն. բ. 18 ։ (10) Ցոբ. ե. 18 ։ ը Ծն. իբ. 5 ։ (11) Կոր. ա. 26, 27 ։ ե. 1 ։ ը. 6 ։ (12) Կոր. ը. 21, 23 ։ (13) Կոր. ը. 18. 21. 26 ։ (14) Կոր. իգ. 65 ։ (15) Յով. ե. 6 ։ (16) Կոր. ը. 38 ։ (17) Ղեւտ. ժա. 36 ։ (18) ա Յովհ. գ. 5 ։ (19) ա Յովհ. ե. 17 ։ ժգ. 38 ։

17 Լ՚ոյզ զայս պատուիրեմ , ոչ որպէս թէ գովիցեմ , զի ոչ ի լաւ անդր՝ այլ ի վատթարն նկրտիք ։

18 Նախ՝ յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք յեկեղեցին , լսեմ եթէ հերձուածք գոն ի ձեզ . և սակաւ ինչ հաւատացի ։

19 Պայց և հերձուածք լինելոց են ի ձեզ . զի որ ընտիրն իցեն ի ձեզ՝ երեւեցին ։

20 Եւ արդ՝ ի ժողովելն ձեզ ի միասին՝ ոչ է տուն Տեառն ձեզ առնել հաց ուտելոյ ։

21 Օ՚ի իւրաքանչիւրոք զնւր ընթրիս յառաջանայ ուտել , և ոմն քաղցեալ՝ և ոմն արբեալ ։

22 Պ՚իթէ տուն ոչ ունիցիք ուտելոյ կամ ըմպելոյ . եթէ զեկեղեցեան Լ՚աստուծոյ արհամարհիցէք , և յամօթ առնէք զչքաւորան . զինչ ասացից . գովեցից զձեզ . յայդմ ոչ գովեմ ։

23 Օ՚ի ես ընկալայ ի Տեառնէ՝ զոր և ձեզն աւանդեցի , եթէ Տէր Յիսուս ի գիշերին յորում մատներ , առ հաց ,

24 Պ՚ւշակաւ եբեկ և ասէ . Լ՚ուռք՝ և կերայք . այս է մարմին իմ , որ վասն ձեր բաշխի , զայս արարէք առ իմոյ յիշատակի ։

25 Նոյնպէս և զբաժակն յետ ընթրեացն առ և ասէ . Լ՚այս բաժակ՝ նոր ուխտ է իմով արեամբ . զայս արարէք քանիցս անգամ եթէ ըմպիցէք՝ առ իմոյ յիշատակի ։

26 Պ՚անիցս անգամ թէ ուտիցէք զհաց զայս , և զբաժակս ըմպիցէք ,

17 Խայց էս էլ պատուիրեմ՝ և չեմ գովում ձեզ , որ գալք ոչ թէ դէպի լաւն՝ այլ դէպի վատն ընկած վազումէք ։

18 Լ՚ուսոյ՝ երբոր միեանեղ ժողովվումէք եկեղեցոյ մէջն , լսումեմ որ հերձուածներ կան ձեր միջումդ[30] . և մին քիչ էլ հաւատացի ։

19 Խայց հերձուածներ էլ պիտի լինին ձեր միջումդ[31] , որ նորանք՝ որ ձեզանումդ ընտիր են՝ յայտնի լինին[32] ։

20 Ուրեմն երբոր միեանեղ ժողովվումէք՝ Տէրի տունն ձեզ հաստոր հաց ուտելոյ տեղ չէ ։

21 Պատճառն որ՝ ամէն մէկն վերազումէ իրան ընթրիքըն ուտելոյ . և միեանն սոված է , և միեանն հարբած[33] ։

22 Պ՚իթէ տուն չունէք ուտելոյ և խմելոյ . կամ թէ Լ՚աստուծոյ եկեղեցին ոչ բ՚նչ էք համարում[34] , և չքաւորներին ամօթ՚էք քցում[35] . բ՚նչ ասեմ . գովեմ՚ ձեզ . էգ բանումդ չեմ գովում ։

23 Պատճառն որ՝ ես Տէրից ընդունեցի էն՝ որ ձեզ էլ ասե՚[36] . որ Տէր Յիսուսն էն գիշերումն որ մատնըվումեր , հաց առաւ ,

24 Պ՚ւշացաւ , կարեց և ասաց . Լ՚ուքը , կերէք . էս է իմ մարմինն՝ որ ձեզ համար տրվումէ . էս արէք իմ յիշատակիս համար[37] ։

25 Նմանպէս էլ՝ ընթրիք ուտելուցն ետև բաժակըն (Լուսցն) առաւ և ասաց . Լ՚ս բաժակս նոր ուխտ ա պայմանն է իմ արիւնովս . էս արէք՝ քանի անգամ որ խմէք , իմ յիշատակիս համար ։

26 Պ՚անի անգամ որ էս հաց ուտէք , և էս բաժակըս խմէք ,

(20) ա կորնթ · ա · 10—12 : գ · 3 : (21) Մատթ · ժը · 7 : Ղուկ · ժէ · 1 : Պսլմ · ք · 30 : ա Յհ՚ · գ · 1 : բ Պետր · բ · 1 , 2 : (23) Ղուկ · բ · 25 : ա Յովհ՚ · բ · 19 : բ Օրին · ժգ · 3 : (23) բ Պետր · բ · 13 : Յուդ · 12 : (24) ա կորնթ · ժ · 32 : (25) Յուկ · բ · 6 : (26) ա կորնթ · ժե · 3 : Ղկտ · ա · 1 · 11՝ 12 : (27) Մատթ · Ի · 26 : Մարկ · ժգ · 22 : Ղուկ · ԻԲ · 19 :

Digitized by Google

զմեզ Տեառն պատմեցէք , մինչև եկեսցէ նա ։

27 Եթէ ասէ՝ որ ուտիցէ զՀացըս , կամ ըմպիցէ զբաժակս Տեառն անարժանու թեամբ , պարտական եղիցի մարմնոյ և արեան Տեառն ։

28 փորձեսցէ մարդ զանձն իւր , և ապա ՚ի հացէ անտի կերիցէ , և ՚ի բաժակէն արբցէ ։

29 Զի որ ուտէ և ըմպէ անարժանութեամբ՝ դատաստանս անձին իւրում ուտէ և ըմպէ · զի ոչ խըտրէ զմարմինն Տեառն ։

30 Վասն այնորիկ իսկ են ՚ի ձեզ բազում հիւանդք և ախտաժէտք · և շատ ևս այն են , որ և ննջեցեալք իսկ իցեն ։

31 Զի եթէ զանձինս քննէաք՝ ապա ոչ դատապարտէաք ։

32 Եւ եթէ դատիմք՝ ՚ի Տեառնէ խրատիմք · զի մի՛ ընդ աշխարհի դատապարտեսցուք ։

33 Եղբարք՝ յորժամ ՚ի մի վայր ժողովիցիք ուտել՝ միմեանց ՚սպասջիք ։

34 Եպա թէ ոք քաղցեալ իցէ՝ ՚ի տան իւրում կերիցէ · զի մի՛ ՚ի դատապարտութիւն ժողովիցիք · բայց զայլ ինչ յորժամ եկից՝ յայնժամ պատուիրեցից ։

Տէրի մահըն պատմեցէք՝ մինչև որ նա կըգայ[29] ։

27 Որեմն ով որ էս հացըս ուտէ՝ կամ Տէրի բաժակըն խմէ անարժանութենով , նա պարտական կըլինի Տէրի մարմնոյն և արիւնին[29] ։

28 Իմէղ մարդն փորձէ իրան անձըն , և ապա էն հացիցն ուտէ՝ և էն բաժակիցն խմէ[30] ։

29 Պատճառն որ՝ նա որ անարժանութենով է ուտում և խմում , իրան անձին համար դատաստան է ուտում և խմում · ինչու որ՝ նա չի ըմկում Տէրի մարմինըն ։

30 Էնց նրա համար էլ ձեր միջումդ շատ հիւանդներ և ցաւագալներ կան · և շատ էլ նորանք են՝ որ ննջած են ։

31 Ինչու որ՝ եթէ մեր անձներըս կըքննէինք , ապա չէինք դատապարտվիլ[31] ։

32 Եւ թէ որ դատվինք՝ Տէրից խրատվումենք[32] , որ աշխարհքի հետ չըդատապարտվինք ։

33 Որեմն եղբարք՝ երբոր ժողվվիք ուտելոյ համար , իրար սպասեցէք ։

34 Եպա թէ որ միևն սոված է[33]՝ թող իրան տանն ուտէ[34] · որ դատապարտութենան համար չըժողովվիք · բայց ուրիշ բաներըն՝ երբոր կըգամ[35]՝ էն ժամանակն կըպատուիրեմ[36] ։

(28) Հովհ · ժգ · 3 ։ ի · 23 ։ Գործ · ա · 11 ։ ա Կորնթ · գ · 5 ։ ժե · 23 ։ ա Թես · գ · 15 ։ բ Թես · ա · 10 ։ Հռոմ · 14 ։ Յայտ · ա · 7 ։ (29) Մատ · ի · 10 · 13 ։ Հովհ · զ · 51 · 63 , 64 ։ ժգ · 27 ։ ա Կորնթ · ժ · 21 ։ (30) բ Կորնթ · ժգ · 5 ։ Գաղ · գ · 1 ։ (31) Կողմ · լբ · 5 ։ ա Հովհ · ա · 9 ։ (32) Կողմ · ղէ · 12 , 13 ։ Նէեր · ժբ · 5-11 ։ (33) Ա Ի · 21 ։ (34) Ա Ի · 22 ։ (35) ա Կորնթ · գ · 10 ։ (36) ա Կորնթ · է · 17 ։ Տիտ · ա · 5 ։

Digitized by Google

ԿՒ · ԺՒ

1 Ընտրեալք ընտրհքներն , և Խաժանված են , 7 Լինն մեկին տըվված է Ընտրյ յայտնութիւնն աւելի մեկի շահին համար , 8 Նպատհամար ենպես ելելոյ ելելոյ տըվված են , 13 Ինչպես որ մարմնին անդամներըն մին հատատարութիւն ունին և աւելիքն ել մին տանը , 15 Խրատ օգնութիւն տանումին , 23 Նա խրատ ծառայում · 26 Նա նա մարմնիք հետ վարվում , 27 Լինպես ել մենք՝ պէտք է որ խրատ օգնենք , որ Ուրիսատոսի մին հոգևոր մարմին լինինք շատ անդամներ միտնով ։

1 Եւս վասն հոգևորացն , ՚ի գրաքը՝ ոչ կամիմ եթէ ագիտեք ՚ի ցիկը ։

2 Կ՚իսէք իսկ՝ զի մինչ հեթանոսքն էիք առ կուռսն անմռունչս՝ որպէս երթայիք և գայիք ։

3 Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ . զի ոչ ոք Ընդուով Աստուծոյ խօսի՝ և ասիցէ թէ նզովեալ Իսուս . և ոչ ոք կարէ ասել Տէր զԻնսուս , եթէ ոչ Ընդուովն Սրբով ։

4 Կենդիկս և բաժինք շնորհացն են՝ այլ Ընդի նոյն է ։

5 Եթէ բաժինք պաշաոնեից են , այլ Տէր նոյն է ։

6 Եթէ բաժինք յաջողութեանց են , այլ Աստուած նոյն է . որ յաջողէ զամենայն յամենայնի ։

7 Բայց իւրաքանչիւր ումեք տուեալ է յայտնութիւն Ընդուին՝ առ իւրաքանչիւր օգուտ ։

8 Ումեմն ՚ի Ընդուէն տուեալ է բան իմաստութեան . այլում բան գիտութեան ըստ նմին Ընդուէ ։

9 Այլում հաւատք նմին Ընդ-

1 Բայց հոգևոր (շնորհքներին) համար , եղբարք՝ չեմ կամենում որ չըգիտենաք[1] ։

2 Ընց դուք լաւ գիտումիք՝ որ երբոր հեթանոս էիք[2] , ինչպես էն անձայն կըռքերին (հետևած)՝ գընումիք և գալիս էիք[3] ։

3 Նրատհամար յայտնի ասումեմ ձեզ , որ ոչ ով չըկայ՝ որ Աստուծոյ Ընդովն խոսի և Իսուսին նզովք կարդայ[4] . և ոչ ով չի կարօղ Իսուսին Տէր առել եթեն ոչ Սուրբ Ընդովն[5] ։

4 Եվ շնորհքներն բաժանված են[6] , բայց Ընդին հենց մին է[7] ։

5 Եվ որ պաշաօններն բաժանված են , բայց Տէրն հենց մին է[8] ։

6 Եվ որ յաջողութիւններն բաժանված են՝ բայց Աստուած հենց մին է , որ ամենքն ամէն բանի մէջըն յաջողումէ[9] ։

7 Բայց ամեն մեկին տըվված է Ընդոյ յայտնութիւնն՝ ամեն մեկի շահին համար[10] ։

8 Այնինի Ընդովն տըվված է իմաստութեան խօսքն[11] . ուրիշին գիտութեան խօսք՝ հենց էն Ընդոյ ձեռովն[12] ։

9 Ուրիշին հաւատք հենց էն

(1) ա կորնթ . ժգ . 1 · 37 ։ (2) ա կորնթ . գ . 11 ։ Եփես . բ · 11 , 12 ։ ա թես . ա · 9 ։ Տիտ . գ . 3 ։ ա Պետր . գ . 3 ։ (3) Յովհ . ճժե . 5 ։ (4) Մատթ . բ . 39 ։ ա Յովհ . գ . 2 , 3 ։ (5) Մատթ . ժգ . 17 ։ Յովհ . ժե . 26 ։ բ կորնթ . գ . 5 ։ (6) Ընդ . ժբ . 4 , Եսայի . Նբէր . բ . 4 ։ ա Պետր . գ . 10 ։ (7) Եփես . գ . 4 ։ (8) Ընդ . ժբ . 6—8 ։ Եփես . դ . 11 ։ (9) Եփես . ա . 23 ։ (10) Ընդ . ժբ . 6—8 ։ ա կորնթ . ժգ . 26 ։ Եփես . գ . 7 ։ ա Պետր . գ . 10 , 11 ։ (11) ա կորնթ . բ . 6 , 7 ։ (12) ա կորնթ . ա . 5 ։ ժգ . 3 ։ բ կորնթ . բ . 7 ։

Digitized by Google

ւով . պյուս՝ շնորհք թժշկութեանց նովին Հոգւով :

10 Յայլում յօչխարութիւն զգրաւթեանց . այլում մարգարէութիւն . այլում ընտրութիւն Հոգւոց . այլում ազգք լեզուաց . այլում թարգմանութիւն լեզուաց :

11 Յայլ զայս ամենայն յօչխարէ մի և նոյն Հոգի , և բաժանէ խրատքանչիւր որպէս և կամի :

12 Քանզի մարմին մի է , և անդամս բազումս ունի . և ամենայն բազում անդամք մարմնոյն՝ մի մարմին է . նոյնպէս և Քրիստոս :

13 Քանզի միով Հոգւով մեք ամենեքին ի մի մարմին մկրտեցաք . եթէ Հրեայք , եթէ Հեթանոսք , եթէ ծառայք , եթէ ազատք , ամենեքին զմի Հոգի արբաք :

14 Քանզի մարմինն ոչ մի անդամ է , այլ բազում :

15 Եթէ ասիցէ ոտն , Որ չեմ ձեռն՝ չեմ ի մարմնոյ անտի , ոչ այնուհետեւ չիցէ ի մարմնոյ անտի :

16 Եւ եթէ ասիցէ ունկն , Վասն զի չեմ ակն՝ չեմ ի մարմնոյ անտի , ոչ այնուհետեւ չիցէ ի մարմնոյ անտի :

17 Եթէ ամենայն մարմին ակն եր՝ ուր եր ունկն . և եթէ ամենայն լսելիք եր՝ ուր էին հոտոտելիք :

18 Քայց արդ՝ Աստուած եդ զանդամսն՝ զմի մի իւրաքանչիւր ի նոգոյնն[13] , ուրիշին բժշկութեան շնորհք հենց էն Հոգոյն[14] :

10 Ուրիշին զօրութիւններ անելոյ . յայտողութիւն[15] . ուրիշին մարգարէութիւն[16] . ուրիշին Հոգիներին ընտրութիւն[17] . ուրիշին կերպ կերպ լեզուներ[18] . ուրիշին լեզուների թարգմանութիւններ :

11 Քայց էս ամենքս հենց էն մին Հոգին է յայտնում , և ամէն մէկին բաժանում[19] ինչպէս որ կամենում[20] :

12 Քինչպէս որ մարմին մինն է , և շատ անդամներ ունի . և մարմնոյ էն ամէն շատ անդամներն մին մարմին են[21] . էնպէս էլ Քրիստոս[22] :

13 Պատճառն որ՝ մենք ամենքս մին Հոգով մկրտեցանք մին մարմին լինելու[23] . թէ Հրէաներ , թէ Հեթանոսներ , թէ ծառաներ , թէ ազատներ[24] , ամենքս մին Հոգին խմեցինք[25] :

14 Քինչու որ՝ մարմինն մին անդամ չէ , այլ շատ :

15 Եթէ որ ոտն ասէ . Որովհետեւ ձեռն չեմ՝ էլ էն մարմնից չեմ . միթէ նրանով էն մարմնից չի լինիլ :

16 Եւ թէ որ ականջն ասէ , Որովհետեւ ես աչք չեմ՝ էլ էն մարմնից չեմ . միթէ նրանով էն մարմնից չի լինիլ :

17 Եթէ որ ամէն մարմինն աչք լինէր՝ էլ ուր տեղ եր ականջն . և թէ որ ամէն մարմինն լսելիք լինէր՝ էլ ուր տեղ եր հոտոտելիքն :

18 Քայց հիմիկ Աստուած անդամներըն՝ նորանցից ամէն մէկըն

(13) Մատթ . ժէ . 19 , 20 : ա Պետրն . ժգ . 3 . բ Կորնթ . գ . 13 : (14) Հռոմ . ժգ . 16 : (15) Ա . ա Յովհ . գ . 26 , 29 : Հռոմ . ժգ . 17 : Գործ . գ . 5 : (16) Գործ . ժբ . 9 . ա Կորնթ . ժգ . 2 . ժգ . 1 , Համբ . (17) ա Կորնթ . ժգ . 29 . ա Ճառ . գ . 1 : (18) Գործ . բ . 4 : ժ . 46 . ա Կորնթ . ժգ . 1 : (19) Հռոմ . ժբ . 6 : ա Կորնթ . է . 7 : բ Կորնթ . ժ . 13 : Եփես . գ . 7 : (20) Ճառ . գ . 8 : Կիր . բ . 4 : (21) Հռոմ . ժբ . 4 , 5 : Հբրէ . գ . 4 . 16 : (22) ա Կորնթ . ժբ . 27 : Գաղ . գ . 16 : (23) Հռոմ . է . 5 : (24) Գաղ . գ . 28 : Եփես . բ . 13 , 14 . 16 : Կող . գ . 11 : (25) Ճառ . ղ . 64 : է . 37—39 :

Digitized by Google

ցանէ ՚ի մարմին՝ որպէս և կամեցաւ ։

19 Ա՛պա թէ էր ամենայն մի անդամ , ճար էր մարմին ։

20 Ասյց արդ՝ անդամք բազումք են , և մարմին մի ։

21 Ոչ կարէ ակն ասել ցձեռն , թէ Ղնա՛ ինձ պիտոյ , և կամ դարձեալ գլուխ ցոտս՝ թէ Ղնա՛ք ինձ պիտոյ ։

22 Ա՛յլ առաւել որ թուին անդամք մարմնոյն թէ տկարագոյնք իցեն , կարևորք են ։

23 Եւ որ թուինն թէ անարգագոյնք իցեն մարմնոյն , այնց առատեալագոյն պատիւ առնեմք . և ամօթագոյքն մեր առաւել ևս պարկեշտութիւն ունին ։

24 Եւ պարկեշտից մերոց չէ ինչ պիտոյ . քանզի Ա՛ստուած խառնեաց զմարմինն , և նուազին առաւել ևս պատիւ եռ ։

25 Այլ մի՛ իցեն հերձուածք ՚ի մարմնի անդ , այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգայցեն անդամքն ։

26 Եթէ վշտանայ ինչ մի անդամն , վշտանան ամենայն ադամքն ընդ նմա . և եթէ փառաւորի մի անդամն , խնդան ամենայն անդամքն ընդ նմա ։

27 Ա՛յլ դուք մարմին Ք՚րիստոսի էք , և անդամք յանդամոց նորա ։

28 Եւ զոմն եդ Ա՛ստուած յեկեղեցոջ՝ այս են . նախ՝ զառաքեալսն , երկրորդ՝ զմարգարէս , երրորդ՝ զվարդապետս , ապա զօրութիւնս , ապա շնորհս բժշկութեանց , օգնականս , կառավարս , տեսակս լեզուաց ։

19 Ա՛պա թէ որ ամենն մին անդամ լինէր , ո՞ր տեղ էր մարմինն ։

20 Ասյց հիմիկ՝ անդամներն շատ են , և մարմինն՝ մին ։

21 Ա՛չքն չի կարող ձեռին ասել , թէ Ինձ պէտք չես . կամ մինել գլուխն ոտներին՝ թէ Ինձ պէտք չէք ։

22 Ասյց աւելի՛ եղ՝ մարմնոյ են անդամներն՝ որ երևումն թէ շատ տկար են , նորանք շատ հարկատար են ։

23 Եւ նորանք՝ որ երևումն՝ թէ մարմնոյ շատ անարգվածներն են , նորանց եղ աւելի պատիւ ենք առնում . և մեր ամօթալիքներն եղ աւելի պարկեշտութիւն ունին ։

24 Եւ մեր պարկեշտ (անդամներին) մին բան պէտք չէ . պատճառն որ Ա՛ստուած մարմինըն բարեխառնեց , և ցածին եղ աւելի պատիւ առաւ ։

25 Որ էն մարմնոյ մէջն տարաձայնութիւն չըլինի , բայց որ հնոց էն անդամներն իրար համար հոգս առնեան ։

26 Եւ թէ որ մին անդամ ցաւում , ամէն անդամներն եղ նորա հետ ցաւանին . և թէ որ մին անդամ փառաւորվում , ամէն անդամներն եղ նորա հետ ուրախանում ։

27 Ասյց դուք Ք՚րիստոսի մարմին էք[28] , և նորա անդամներից անդամներ[29] ։

28 Եւ նորանք՝ որ Ա՛ստուած եկեղեցում դրաւ , սորանք են[30] . առաջ՝ առաքեալներըն[31] . երկրորդ՝ մարգարէներըն[32] . երրորդ՝ վարդապետներն . յետոյ զօրութիւններ.

(26) ա կորնթ . ժբ . 26 ։ (27) Հռով . ժբ . 5 ։ ա կորնթ . գ . 5 ։ Ղեփ . 11 ։ (28) Հռով . ժբ . 5 ։ Եփես . ա . 23 ։ գ . 12 ։ ե . 23 . 30 ։ Կող . ա . 24 ։ (29) Եփես . ե . 30 ։ (30) Եփես . գ . 11 ։ (31) Եփես . բ . 20 ։ գ . 5 ։ (32) Գործ . ժգ . 1 ։ Հռով . ժբ . 6 ։

Digitized by Google

նաբթիւնս՝ վարիչս ։ ազգս լեզուաց ։ թարգմանութիւնս լեզուաց ։

29 Այրիք ամենեքին առաքեցէք իցեն . միթէ ամենեքին մարգարէք իցեն . միթէ ամենեքին վարդապետք իցեն . միթէ ամենեքին զօրութիւնք իցեն ։

30 Այրիք ամենեքին շնորհս բժշկութեանց ունիցին . միթէ ամենեքին ի լեզուս խօսիցին . միթէ ամենեքին թարգմանիցեն ։

31 Ապայ նախանձաւորք լերուք շնորհացն , որ լաւն են . այլ ես առաւել եւս ճանապարհ ցուցանեմ ձեզ ։

բրն[33] . յետոյ բժշկութեան շնորհքներըն[34] , օգնականութիւններըն[35] , կառավարութիւններըն[36] , կերպ կերպ լեզուներըն[37] , լեզուներուն թարգմանութիւններըն ։

29 Այրիք ամէնքն առաքեալ են . միթէ ամէնքն մարգարէ՞ են . միթէ ամէնքն վարդապե՞տ են . միթէ ամէնքն զօրութիւն (անօղ) են ։

30 Այրիք ամէնքն բժշկութեան շնորհքնե՞ր ունին . միթէ ամէնքն լեզուներո՞վ են խօսում . միթէ ամէնքն թարգմանո՞ւմեն ։

31 Ապայ դուք խիստ հետևեցեք էն շնորհքներին՝ որ շատ լաւ են[38] . բայց ես էլ ուղի (լաւ) ճանապարհ եմ ցոյց տալիս ձեզ ։

ԿԻ · ԺՊ ·

1 Ամէն պարգևները , 2 Ոչնչով լաւ որ լինին , գիտ առանց սիրի ոչինչ են · 4 Սիրի պատկերը , 13 Նրա թէ՛ նա յաւիտ և հաւատքից չատ լաւ և պատասխան է ։

1 Եթէ ղևզուս մարդկան խօսիցիմ և հրեշտակաց՝ և սէր ոչ ունիցիմ , եղէ ես իբրև պղինձ , որ ձևչէ · կամ իբրև ջնջղայս՝ որ զողանջեն ։

2 Եւ եթէ ունիցիմ մարգարէութիւն , և գիտիցեմ զնորհուրդս ամենայն՝ և զամենայն գիտութիւն . և եթէ ունիցիմ զամենայն հաւատս՝ մինչև զլերինս փոփոխելոյ , և սէր ոչ ունիցիմ , ոչինչ եմ ։

3 Եւ եթէ չամբիցեմ զամենայն ինչս իմ աղքատաց , և մատնիցեմ զմարմինս իմ չայրուն , և սէր ոչ ունիցիմ , ոչինչ օգտիմ ։

4 Սէր երկայնամիտ է՝ քաղցրա-

1 Թէ որ մարդկանց և հրեշտակներուն լեզուներովն խօսիմ՝ և սէր չունենամ , ես պղինձի պէս կըլլինիմ՝ որ ձայն է հանում , կամ ծընծղաներու պէս՝ որ ձայնում են ։

2 Եւ թէ որ մարգարէութիւն ունենամ , և ամէն խորհուրդներըն գիտենամ՝ և ամէն գիտութիւնըն[1] . և թէ որ ամէն հաւատք ունենամ՝ մինչև որ սարերըն էլ փոփոխեմ[2] , և սէր չունենամ , ոչ ինչ եմ ։

3 Եւ թէ որ իմ ամէն ապրանքս աղքատներին ուտացնեմ[3] , և իմ մարմինս մատնեմ որ այրվի , և սէր չունենամ , ես իսկի մին օգուտ չեմ ունենալ ։

4 Սէրն[4] երկայնամիտ է՝ քաղցր

(33) Ա Կոր · 12 · (34) Ա Կոր · 9 · (35) Գործ · ժա · 17 · (36) Հռոմ · ժբ · 8 · ա Տիմ · 5 · 17 · Եբր · ժգ · 17 · 24 · (37) Ա Կոր · 12 · (38) ա Պետր · ժգ · 1 · 39 · (1) ա Պետր · ժբ · 8 , 9 , 10 · 28 · ժգ · 1 , Լուկ · Մատթ · 6 · 22 · (2) Մատթ · ժէ · 19 · Մարկ · ժա · 23 · Ղուկ · ժէ · 6 · (3) Մատթ · գ · 1 , 2 · (4) Ընդհ · ժ · 12 · ա Պետր · գ · 8 ·

Digitized by Google

Նայ . սէր ոչ նախանձի , ոչ ամբարձաւծձի , ոչ ճպարտանայ ։

5 Ոչ յանդգնի , ոչ խնդրէ զինքն , ոչ գրգռի , ոչ վատ ինդրէ ։

6 Ոչ խնդայ ընդ անիրաւութիւն՝ այլ խնդայ ընդ ճշմարտութիւն ։

7 Զամենայնի տեւէ . ամենայնի հաւատայ . ամենևին յուսայ . ամենայնի համբերէ ։

8 Սէր ոչ երբէք անկանի . եթէ մարգարէութիւնք են՝ խափանեսցին . եթէ լեզուք՝ լռեսցին . եթէ գիտութիւն՝ խափանեսցի ։

9 Զի մասն գիտեմք . և մասն մարգարէանամք ։

10 Այլ երբ եկեսցէ կատարեալն՝ ապա զոր մասն է՝ խափանեսցի ։

11 Երբ մանուկ էի՝ մանկութեան պէս խօսէի , մանկութեան պէս կամէի , մանկութեան պէս կարծէի . այլ երբ մարդ եղայ՝ դադարեցի մանկութենէն ։

12 Արդ տեսանեմք հիմա զանգից հայելով՝ առակաւ , այլ յայնժամ դէմ յանդիման . արդ ճանչնամ զիս մասամբ , այլ յայնժամ գիտասցից՝ որպէս և ճանաչեցայ ։

13 Այժմ արդ՝ մնան հաւատք , յոյս , սէր , սոքա երիքեան . և մեծ քան զսոսա սէրն է ։

է . սէրն չէ նախանձավառ , չէ գոռոզանայ , չէ հպարտանայ ։

5 Չի լրբանայ , իրան քանըն չի ուզէ՝ . չի դրդիւռւի , չար բան չի մտածէ ։

6 Անիրաւութեան համար չի ուրախանայ[6] , բայց ճշմարտութեան համար ուրախանայ[7] ։

7 Ամէն բանի դիմանայ[8] . ամէն բանի հաւատայ , ամէն բանի ճամար յոյս ունի , ամէն բանի համ քաշուի ։

8 Սէրն խափի մէն ժամանակ վեր չի ընկնիլ . թէ որ մարգարէութիւններ կան՝ կըխափանվին . թէ որ լեզուներ՝ լուռ կըկենան . թէ որ գիտութիւն՝ կըխափանվի ։

9 Պատճառն որ՝ փոքր չի շատ գիտենանք . և փոքր չի շատ մարգարէանանք[9] ։

10 Ինչ կերբեր կատարեալն կըգայ , էն փոքր չի շատը կըխափանվի ։

11 Երբոր տղայ ևի՝ տղուտի պէս ևի խօսում , տղայի պէս ևի մտածում , տղայի պէս ևի դատողում . բայց երբոր մարդ էլայ՝ էն տղայութեան բաներըն չեռուս (տըրի) խափանեցի ։

12 Հիմիկ իդի թէ հայելով մէկ օրինակով կենք տեսնում[10] , բայց էն ժամանակին դէմ-դիմաց[11] . հիմիկ փոքր չի շատ տեղեակ եմ , բայց էն ժամանակին էնպէս կըգիտենամ ինչպէս որ ես եղա ճանաչեցի ։

13 Ուրեմն կըմնան հաւատք , յոյս , սէր . էս երիքս . և սորանցում մեծըն սէրն է ։

(5) ա նոր . ը . 34 . փիլտ . բ . 4 ։ (6) Պսալմ . ը . 3 ։ Հռոմ . ա . 32 ։ (7) բ Կորնթ . գ . 8 ։ (8) Հռոմ . ժե . 1 ։ Գաղ . գ . 2 ։ բ Թես . բ . 24 ։ (9) ա նոր . ը . 3 ։ (10) բ նոր . գ . 18 . ե . 7 ։ (11) Մատթ . ժը . 10 ։ ա Կորնթ . գ . 2 ։

Digitized by Google

ԺԴ · ԺԳ

1 Սիրոյն հետևեցէք, և հոգևոր (շնորհքներուն) եռանդուն եղէք[1]. և մանաւանդ նորան՝ որ դուք էլ մարգարէանաք[2]:

2 Պատճառն որ՝ նա որ լեզուներով խօսուի, մարդկանց հետ չի խօսուիր, այլ Աստուծոյ հետ[3]. ինչպէս որ ոչ ոք չլսեր՝ որ լսուի, թայց հոգիին խորհուրդները կ՚խօսուին[4]:

3 Իսկ նա՝ որ մարգարէանայ, մարդկանց շինուածին և սիրտ տալուն եւ մխիթարութեան կը խօսի[5]:

4 Նա որ լեզուներով խօսուի, իրան անձին կ՚շինուի, և նա՝ որ մարգարէանայ, եկեղեցին կ՚շինուի:

5 (Ես) կամիմ որ դուք ամէնդ լեզուներով խօսիք, թայց էլ աւելի որ մարգարէանաք. ինչու որ աւելի լաւ է նա՝ որ մարգարէանայ, քանիմէ նա՝ որ լեզուներով խօսուի. միայն թէ որ թարգմանէ՝ որ եկեղեցին շինուածին առնէ:

6 Իսկ հիմի եղբայր՝ թէ որ ես ձեզ մօտ գամ և լեզուներով խօսիմ, ինչ օգուտ կրնի ձեզ՝ որ չխօսիմ կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարէութեամբ, կամ վարդապետութեամբ:

7 Ինչպէս՝ որպէս անշունչ ձայն տալիս, թէ փող, և թէ քնար լինի. թէ որ

1 Օհնա երթայք սիրով, և նստանձաւոր կերտաք. հոգևորապէս գտանել՝ զի և գուք մարգարէանայք:

2 Օի որ խօսի՝ ի լեզուս՝ ոչ ընդ մարդկան խօսի, այլ ընդ Աստուծոյ. զի ոչ ոք է՝ որ լսէ, բայց հոգւով խօսի խորհուրդս:

3 Իսկ՝ որ մարգարէանայն՝ մարդկան խօսի շինուածին, և սիրելութեան և սփոփութեան:

4 Ով խօսի՝ ի լեզուս՝ զանձն խր շինէ. և որ մարգարէանայն՝ զեկեղեցին շինէ:

5 Կամիմ զի ամենեքին գուք՝ ի լեզուս խօսիցիք՝ առաւել զի մարգարէանայցէք. զի լաւ է՝ որ մարգարէանայն քան զայն՝ որ՝ ի լեզուս խօսիցի. բայց եթէ թարգմանիցէ՝ զի եկեղեցին շինութիւն առնուցուս:

6 Իսկ այժմ եղբարք՝ եթէ եկից առ ձեզ՝ ի լեզուս խօսելով. զինչ օգուտ լինիցիմ ձեզ՝ եթէ ոչ խօսիցիմ, կամ յայտնութեամբ, կամ գիտութեամբ, կամ մարգարէութեամբ, կամ վարդապետութեամբ:

7 Ինչպէս՝ որպէս անշունչ ձայն տացեն, եթէ փող, և եթէ քնար. զի եթէ ընդորոշիչ ինչ

(1) ա Կորնթ. ժբ. 31: (2) Հին. ժա. 25. 29: (3) Գործ. բ. 4: ժ. 46: (4) Գործ. ժբ. 9: (5) Ա Կորնթ. 26:

բարբառոյն՝ չլսանիցեն , զի՞պղ ճա-
նաչիցի փողոն հարկանել կամ քըն-
նարին ՚ի բեմ :

8 ՚Ի՞րանդի եթէ խառնաձայն տա-
ձակիցի փողն , ո՞վ պատրաստեսցի
՚ի պատերազմ :

9 ՚Այնպէս և դուք՝ եթէ լեզ-
ուօք ոչ ընդհակիցէք զբանն՝ զի՞պղ
ճանաչիցին խօսքն . զի լինիցիք
այնու՝ հեռև իբրև ընդ օդս խօսեց-
եալք :

10 Օ՞ի այնչափ ազգք ձայնից են
յաշխարհի , և ո՛չինչ անձայն է :

11 Ւսկ արդ՝ եթէ ո՛չ գիտիցեմ
զզօրութիւն ձայնին , լինիցիմ այ-
նըմ , որ խօսիցին ընդ իս՝ խուժ ,
և նա՝ որ խօսիցին ընդ իս՝ դուժ :

12 ՚Այնպէս և դուք՝ քանզի նա-
խանձողք էք հոգևորացն , վասն
շինուածոյ եկեղեցւոյն խնդրէք՝ զի
առաւել և իցէք :

13 Վ՚ասն որոյ որ խօսին ՚ի լե-
զուս աղօթս արասցէ՝ զի և թարգ-
մանիցէ :

14 Ե՛թէ կամ յաղօթս լեզուաւ՝
հոգին իմ կայ յաղօթս . ապ՛ միտք
իմ անպտուղ են :

15 Ւսկ արդ՝ զինչ իցէ . կացից
յաղօթս հոգւով , կացից յաղօթս
և մտօք . սաղմոս ասացից հոգւով ,
սաղմոս ասացից և մտօք :

16 Ւ՚պա թէ ո՛չ՝ եթէ օրհնեցես
հոգւով , որ կայցէ ՚ի տեղւոջ սո-
գիւին , զի՞պղ ասիցէ ՚ի քում գո-
վութեանն՝ Ամէն . քանզի զոր
ասեն՝ նա ո՛չ գիտէ :

17 Օ՞ի դու բարւոք գոհանաս ;
այլ ընկերն ո՛չ շինի :

18 Գոհանամ զ՚ասուածոյ՝ վասն

ձայնի մին ջկարութիւն չառնեն , քնչ-
պէս կըճանաչվի փողի փչելն , կամ
քնարի ձայն հասնելն :

8 Ւնչու՝ որ եթէ փողն խառնած
ձայն գուբա ասյ , էլ ո՛վ կըպատ-
րաստվի պատերազմի համար :

9 Ւնպէս էլ դուք՝ թէ որ լե-
զուներովն բանըն յայտնի չասէք՝ ին
խօսքն ի՞նչպէս կիմացվի . ինչուա՝
իբր թէ օդին (հաւային) հետ խո-
սած կըլինիք :

10 Գոասճառն որ՝ էնքան կերպ
ձայներ կան աշխարհըսւմս . և ու-
րանց իսկի միոնն էլ առանց ձայնի
չէ :

11 Ւսրեմն թէ որ ես ձայնի ը-
նութիւնըն չըգիտնիմ , ապա ես.
բան՝ որ ինձ հետ խօսուածի՝ խուժ
կըլինիմ , և նա որ ինձ հետ խո-
սուածի՝ (ինձ համար) դուժ :

12 Ւնպէս էլ դուք՝ որ հոգևոր
(շնորհքներին) հետևուածք , ևկե-
ղեցոյ շինութեան համար ջանք էք
անում՝ որ էլ աւելի աւելանաք :

13 Ւսրեմն նա՝ որ լեզուներով
խօսուածի , թող աղօթք անէ՝ որ էլ
թարգմանիք :

14 Ինչ որ ես աղօթք անեմ՝ (ա-
ռար) լեզուով՝ իմ հոգիս է աղօթք
անում . բայց միտքս պտուղ չի
տալիս :

15 Ւ՚պա ուրեմն ինչ պիտի լինի.
աղօթք անեմ հոգւով էլ , աղօթք
անեմ մտքով էլ . սաղմոս ասեմ
հոգւով , սաղմոս ասեմ մտքով էլ :

16 Ւ՚պա թէ չէ՝ թէ որ դուս օրհ-
նես հոգւով , նա որ տգէտի կար-
գուածն է ինչպէս Ա՚մէն ասէ քո օրհ-
նութեան համար՝ պատճառն որ՝
նա չի գիտում էն՝ որ դու ասում
ես :

17 (Այդպէս) որ դուս լաւ ես գո-
հանում . բայց ընկերն չի շինվում (նորանով) :

18 Գոհանումեմ Ա՚ստուածոյ՝

Digitized by Google

ամենեցուն ձեր՝ առաւել լեզուաւ խօսիմ :

19 Այլ՝ ի մէջ եկեղեցւոյ կամիմ քանս հինգ մտօք խօսել՝ զի և զայլս խրատիցեմ, քան բազում բառ՝ նըւս լեզուաւ :

20 Եղբարք մի լինիք տղայք մտօք, այլ՝ ի չարեաց տղայացարուք, և մտօք կատարեալ լինիջիք :

21 Հրանգի և յօրէնսն գրեալ է, եթէ Ընտար լեզուս՝ և՝ ի շրթունս օտարատեաց խօսեցայց ընդ ժողովրդեանդ ընդ այդմիկ, սակայն և ոչ այնպես լուիցին ինձ՝ ասէ Տէր :

22 Այսպա ուրեմն լեզուք նշանակի վասն են՝ ոչ հաւատացելոց՝ այլ անհաւատից . իսկ մարգարէութիւն՝ ոչ անհաւատից՝ այլ հաւատացելոց :

23 Այսպա եթէ գայցէ եկեղեցին ամենայն՝ ի մի վայր, և ամենեքին՝ ի լեզուս խօսիցին, և մտանիցեն անդր տգէտք կամ անհաւատք . ոչ ասիցեն՝ եթէ ղն մոլիջդ :

24 Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէանայցեն, և մտանիցէ ոք անդր անհաւատ՝ կամ տգէտ, յանդիմանի նի յամենեցունց, և քննի յամենեցունց :

25 Եւ գաղտնիք սրտի նորա յայտնի լինին . և ապա անկեալ՝ ի վերայ երեսաց՝ երկիր պագանիցէ Աստուծոյ, և խոստովան լինիցի՝ թէ արդարև Աստուած է՝ ի ձեզ :

26 Եւ արդ՝ զի՞նչ իցէ եղբարք . յորժամ՝ ի մի վայր ժողովիջիք, իւրաքանչիւրդ՝ ի ձէնջ՝ եթէ սաղմոս ունիցի, թէ վարդապետութիւն ունիցի՝ եթէ յայտնութիւն ունիցի՝ եթէ լեզուաւ՝ եթէ թարգմանութիւն ունիցի՝ ամենայն ինչ՝ շինուածոյ եղիցի :

19 Այլ եկեղեցւոյ մէջն ասելն կամ ինուցմամ՝ որ հինգ խօսք մտքով խօսիմ՝ որ ուրիշներին խրատ տամ՝ քանիե շատ խօսքեր լեզուներով :

20 Եղբարք՝ մտքով տղայ մի՛ լինիք . բայց չարութենին (հետևանալով) տղայ եղէք[10] ; և մտքով կատարեալ եղէք[11] :

21 Պատճառն որ՝ օրէնքին մէջ գրված է[12] , թէ Ասար լեզուներով և օտար պատշներով կը խօսիմ էգ ժողովրդիդ հետ . բայց էնպէս էլ ինձ ականջ չեն դնիլ՝ ասում Տէրն :

22 Այսպա ուրեմն՝ լեզուները նշան են համար են՝ ոչ թէ հաւատացեալներին այլ անհաւատներին . բայց մարգարէութիւնն ոչ թէ անհաւատներին՝ այլ հաւատացեալներին համար է :

23 Այսպա թէ որ բոլոր եկեղեցին մին տեղ գայ, և ամենքն լեզուներով խօսին . և տգէտներ և անհաւատներ մտնեն էնտեղ , միթէ չեն ասիլ թէ՝ դուք գժված կը[14] :

24 Այլ թէ որ ամենքն մարգարէանան , և մին անհաւատ կամ տգէտ մարդ էն տեղ մտնէ , նա ամենիքն կը յանդիմանվի , և ամենիքն կը քննվի :

25 Եւ նորա սրտի ծածուկն յայտնի կը լինի . և ապա երեսին վերայ ընկած Աստուծոյն երկրպագութիւն կանէ , և խոստովան կը լինի թէ՝ ուղղորդ որ Աստուած ձեր միջումն է[15] :

26 Ուրեմն ի՞նչպէս է եղբարք . երբոր միանաղ ժողովվիք , ձեզանից ամեն մէկն թէ սաղմոս ունենայ , թէ վարդապետութիւն ունենայ[16] , թէ յայտնութիւն ունենայ[17] ,

(9) Ռոմ . ՃԲ . 2 : Մատթ . ժա . 25 . ԺԲ . 3 : ԺԹ . 14 : Հռոմ . ԺԲ . 19 : ա Կորնթ . գ . 3 : Կիսա . դ . 14 : Նբր . Ե . 12 , [13] : (10) Մատթ . ԺԲ . 3 : ա Պետր . բ . 2 : (11) ա Կորնթ . բ . 6 : (12) Հռոմ . ժ . [11] : (13) Նաում . Խբ . 11 , 12 : (14) Գործ . բ . 13 : (15) Նաում . Խե . 14 , Հոել . բ . 27 : (16) Ա Կոր . 6 : ա Կորնթ . ԺԲ . 8—10 :

Digitized by Google

ցի ; եթէ ընդուս առնիցի , եթէ թարգմանութիւն առնիցի , ամենայն ի չինաւոր լինիցի :

27 Եթէ ի ընդուս գր խոսնացոյ եղիցաք , և եթէ ևս առնի՝ երիք , և առաջ մի ըստ միոջէ . և մինն թարգմանիցէ :

28 Ասա եթէ չիցէ որ թարգմանիցէ , լուռ լիցի ժողովուրդն , լուծ միոյ եւ ընդ Աստուծոյ խոսանացի :

29 Կայցեն մարգարէքն երիս և իմ երիք խոսանացին , և այլքն քննեսցեն ,

30 Ասա եթէ այլ ումեք՝ որ նըստցին՝ յայտնեացի , առաջինն լռեսցէ :

31 Կարասցէք երկոտ էք ամենեցին մի ըստ միոջէ մարգարէանալ . զի ամենեքեան ուսանիցին , և ամենեցուն միխիթարեսցին :

32 Կամացն և հոգիք իսկ մարգարէից՝ մարգարէից կատարին ,

33 Զի ոչ է եթէ խառնութեան և Աստուած՝ այլ խաղաղութեան . որպէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց :

34 Կանայքն յամենայն եկեղեցիս լռեսցեն լինին . զի ո՛չ հրաւիրեալ նոցա խոսել՝ այլ հնազանդ լինել . որպէս և օրէնքն իսկ ասեն :

25 Ասա եթէ ուսանել ինչ կամիցին , ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն . քանզի անպատեհ է կընոջ մարդոյ յեկեղեցւոջ խոսել :

36 Եթէ ի ձէնջ բանն Աստուծոյ ել , և կամ առ ձեզ միայն եհաս :

37 Եթէ ոք կարծիցի մարգարէ լինել , կամ հոգեւոր , ծանիցէ զգրեալսն զոր գրեմ առ ձեզ , զի հրամանք Տեառն են :

38 Եթէ ոք անգիտասցի , անգիտասցի :

39 Արդ եղբարք իմ , նախանձ արարէք մարգարէանալոյ , և զխոսանալն ի լեզուս մի արգիլէք :

40 Ամենայն ինչ պատշաճաւ և կարգաւ եղիցի :

ԺԵ

1 Յայտնի առնեմ ձեզ եղբարք զաւետարանն զոր քարոզեցի ձեզ , զոր և ընկալարուք , յորում և կայք ,

2 Որով և կենդանանայք , եթէ զկարգ զոր քարոզեցի ձեզ պահեսցէք , եթէ ոչ ունայն հաւատացէք :

3 Ասա յանձին ետու ձեզ առաջի ամենայնի , զոր և ընկալայ , եթէ Քրիստոս մեռաւ վասն մերոց մեղաց ըստ գրոց ,

4 Եւ թաղեցաւ , և յարեաւ յերրորդ աւուր ըստ գրոց ,

5 Եւ երեւեցաւ Կեփայի , ապա տասնիցն ,

6 Ապա երեւեցաւ ի միում ժամու հինգհարիւր եղբարց , յորոց բազումք կան մինչեւ ցայսօր , և ոմանք ննջեցին ,

7 Ապա երեւեցաւ Յակոբայ , ապա առաքելոցն ամենեցուն ,

8 Յետ ամենեցուն իբրեւ յանժամայ ծնելոցն երեւեցաւ և ինձ :

9 Զի ես եմ փոքրագոյն առաքելոցն , որ ոչ եմ արժան կոչել առաքեալ , զի հալածեցի զեկեղեցի Աստուծոյ :

10 Այլ շնորհօք Աստուծոյ եմ զինչ եմ , և շնորհն նորա որ ի ձէնջ ոչ ունայն եղեւ , այլ աւելի քան զամենեսեան վաստակեցի , ոչ ես այլ շնորհն Աստուծոյ որ ընդ իս :

11 Արդ թէ ես եւ թէ նոքա , այսպէս քարոզեմք , և այսպէս հաւատացէք :

12 Եթէ Քրիստոս քարոզի թէ յարեաւ ի մեռելոց , զիարդ ասեն ոմանք ի ձէնջ թէ յարութիւն մեռելոց չիք :

13 Եթէ յարութիւն մեռելոց չիք , ոչ Քրիստոս յարեաւ :

14 Եթէ ոչ Քրիստոս յարեաւ , ապա ունայն է քարոզութիւն մեր , ունայն և հաւատք ձեր :

15 Գտեալ լինիմք և վկայք սուտ Աստուծոյ , զի վկայեցաք զԱստուծոյ թէ յարոյց զՔրիստոս , զոր ոչ յարոյց , եթէ մեռեալք ոչ յարիցեն :

16 Զի եթէ մեռեալք ոչ յարիցեն , ոչ Քրիստոս յարեաւ :

17 Եթէ ոչ Քրիստոս յարեաւ , ունայն է հաւատք ձեր , դեռ էք մեղաւորք ի մեղս ձեր :

18 Ապա և որ ննջեցին ի Քրիստոս կորեան :

19 Եթէ միայն ի կենդանութեանս յայսմիկ յուսացեալ եմք ի Քրիստոս , ողորմելագոյնք եմք քան զամենայն մարդիկ :

20 Այլ արդ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց , պտուղ ննջեցելոց եղեւ :

21 Զի որպէս ընդ մարդոյ մահ , ընդ մարդոյ և յարութիւն մեռելոց :

22 Զի որպէս յԱդամ ամենեքեան մեռանին , նոյնպէս և յՔրիստոս ամենեքեան կենդանասցին :

23 Այլ իւրաքանչիւր ոք ի կարգի իւրում , նախընթացն Քրիստոս , ապա Քրիստոսի ի գալստեան նորա :

24 Ապա կատարած՝ յորժամ մատուսցէ զթագաւորութիւնն Աստուծոյ և Հաւր , յորժամ ոչնչացուսցէ զամենայն իշխանութիւն և զամենայն զօրութիւն և զպատերազմ :

25 Զի պարտ է նմա թագաւորել մինչեւ դիցէ զամենայն թշնամիս ընդ ոտիւք իւրովք :

26 Վերջին թշնամին որ ոչնչացուսցի՝ մահ է :

27 Զի զամենայն հնազանդեցոյց ընդ ոտիւք նորա : Եւ յորժամ ասիցէ թէ ամենայն հնազանդեցոյց , յայտնի է զի բացի ի նմանէ որ հնազանդեցոյց զամենայն նմա :

28 Եւ յորժամ հնազանդեցուսցէ նմա զամենայն , ապա և ինքն Որդին հնազանդեսցի նմին որ հնազանդեցոյց զամենայն նմա , զի լինիցի Աստուած ամենայնի ամենայն :

29 Այլապէս զինչ առնեն որ մկրտին վասն մեռելոց , եթէ ամենեւին մեռեալք ոչ յարիցեն , ընդէ՞ր և մկրտին վասն նոցա :

30 Եւ մեք ընդէ՞ր ամենայն ժամ վտանգիմք :

31 Զի ամենայն աւուր մեռանիմ , զի ձեր պարծանքն եմ , եղբարք , զոր ունիմ ի Քրիստոս Յիսուս Տէր մեր :

32 Եթէ ըստ մարդկան մարտեցայ ընդ գազանս ի Եփեսոս , զի՞նչ է ինձ օգուտ , եթէ մեռեալք ոչ յարիցեն , եկերիցուք և արբիցուք , զի վաղիւ մեռանիմք :

33 Մի խաբիք , ապականեն բարեկիրթ վարս չար բանք :

34 Արթնացարուք արդարութեան և մի մեղանչէք . զի անգիտութիւն Աստուծոյ ոմանք ունին . ամօթ ինձ ասեմ :

35 Այլ ասիցէ ոք , թէ որպէս յարիցեն մեռեալք , և որով մարմնով գան ի կեանս :

36 Անմիտ , զոր դու սերմանես՝ ոչ կենդանանայ , եթէ ոչ մեռանիցի :

37 Եւ զոր սերմանես՝ ոչ զմարմինն որ լինելոց է սերմանես , այլ զհատ մերկ , որպէս պատահեսցի , կամ ի հասկանալոյ , կամ ի միոյ ինչ ի սոցանէ :

38 Եւ Աստուած տայ նմա զմարմին որպէս կամեցաւ , և իւրաքանչիւր սերմանց զիւրում մարմնոյ :

39 Ոչ ամենայն մարմին նոյն մարմին , այլ այլ է մարդկան , և այլ անասնոց , և այլ թռչնոց , և այլ ձկանց :

40 Եւ կան մարմինք երկնաւորք , և կան մարմինք երկրաւորք . այլ մեծութիւն երկնաւորացն այլ , և երկրաւորացն այլ :

41 Այլ է փառք արեգական , և այլ է փառք լուսնի , և այլ է փառք աստեղաց . զի աստղ աստղոյ ոչ նմանի փառաւք :

42 Նոյնպէս և յարութիւն մեռելոց . սերմանի ի ապականութեան , յառնէ ի անապականութիւն :

43 Սերմանի ի պատուականութեան , յառնէ ի պատուականութեան . սերմանի ի տկարութեան , յառնէ ի զօրութեան :

44 Սերմանի մարմին հոգեւոր , յառնէ մարմին հոգեւոր . եթէ կայ մարմին հոգեւոր , կայ և մարմին անձնաւոր :

45 Նոյնպէս և գրեալ է . եղեւ առաջին մարդ Ադամ ի հոգի կենդանի , և վերջին Ադամ ի հոգի կենդանարար :

46 Այլ ոչ առաջին հոգեւոր , այլ անձնաւոր , ապա հոգեւոր :

47 Առաջին մարդ յերկրէ հողեղէն , երկրորդ մարդ տէր յերկնից :

48 Որպիսի հողեղէնն , այնպիսի և հողեղինքն , և որպիսի երկնաւորն , այնպիսի և երկնաւորքն :

49 Եւ որպէս կրեցաք զպատկեր հողեղինին , կրեսցուք և զպատկեր երկնաւորին :

50 Այլ զայս ասեմ , եղբարք , զի մարմին և արիւն զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ կարեն ժառանգել , և ոչ ապականութիւն զանապականութիւն ժառանգէ :

51 Ահա խորհուրդ մի ասեմ ձեզ . ամենեքեան ոչ ննջեսցուք , այլ ամենեքեան փոխեսցուք ,

52 Յանկարծակի , ի մի ակնթարթի , ի վերջին հնչման շեփորին . զի հնչեսցէ շեփորն , և մեռեալքն յարիցեն անապական , և մեք փոխեսցուք :

53 Զի պարտ է ապականութեանս յայսմիկ զգենուլ զանապականութիւն , և մահկանացուիս յայսմիկ զգենուլ զանմահութիւն :

54 Եւ յորժամ ապականութեանս յայսմիկ զգենուցուն զանապականութիւն , և մահկանացուիս յայսմիկ զգենուցուն զանմահութիւն , ապա եղիցի բանն որ գրեալ է . կլանեալ է մահ յաղթութեամբ :

55 Ո՞ւր է մահ , խայթոց քո . ո՞ւր է գերեզման , յաղթութիւն քո :

56 Խայթոց մահու է մեղք , և զօրութիւն մեղաց է օրէնք :

57 Այլ շնորհակալ Աստուծոյ որ տայ մեզ զյաղթութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

58 Ապա եղբարք իմ սիրելիք , հաստատուն լերուք և անշարժ , յառաջադիմեալ ի գործ Տեառն յամենայն ժամ , գիտացեալ զի վաստակ ձեր ոչ ունայն է առ Տէր :

ԺԶ

1 Ասա զհանգանակէն որ ի սուրբս , որպէս կարգեցի եկեղեցեաց Գաղատացւոց , նոյնպէս և դուք արարէք :

2 Ամենայն միաշաբաթի մի ըստ միոջէ ձեզանէ դիցէ առ ինքն , որպէս և յաջողեսցի , զի յորժամ եկեալ լինիցիմ ապա մի հանգանակք լինիցին :

3 Եւ յորժամ հասանիցիմ , զորս եթէ հաւանեսցիք , զայնոսիկ գրով առաքեսցեմ տանել զողորմութիւն ձեր յԵրուսաղէմ :

4 Եթէ արժան իցէ և ինձ երթալ , ընդ իս երթիցեն :

5 Եկեալ ես առ ձեզ , յորժամ Մակեդոնացւոց անցից :

6 Ընդ Մակեդոնացիսն գուցէ և ընդ ձեզ կացից , կամ և ձմեռեսցից , զի դուք առաքեսջիք զիս ուր և երթիցեմ :

7 Զի ոչ կամիմ զձեզ այժմ ի ճանապարհի տեսանել , զի յուսամ ինչ ժամանել առ ձեզ , եթէ Տէր հրամայեսցէ :

8 Այլ կացից յԵփեսոս մինչեւ ցհինգշաբթի :

9 Զի դուռն մեծ և կարող բացաւ ինձ , և հակառակորդք բազումք :

10 Եթէ եկեսցէ Տիմոթէոս , տեսէք զի անվախ եղիցի առ ձեզ , զի գործ Տեառն գործէ որպէս և ես :

11 Ապա մի ոք զնա անարգեսցէ , այլ առաքեսջիք զնա ընդ խաղաղութեան , զի եկեսցէ առ իս , զի ակն ունիմ նովաւ և ընդ եղբարսն :

12 Ապողոսի եղբաւրն խնդրեցի զնա , զի եկեսցէ առ ձեզ ընդ եղբարսն , և ամենեւին կամք նորա ոչ էին զի եկեսցէ այժմ , այլ եկեսցէ յորժամ ժամանեսցէ :

13 Արթնացարուք , կացէք ի հաւատս , արուք զձեզ արանց , զօրացարուք :

14 Ամենայն ինչ ձեր սիրով եղիցի :

15 Աղաչեմ զձեզ , եղբարք , գիտէք զտունն Ստեփանայ , զի նոքա են պտուղք Աքայիոյ , և զանձինս իւրեանց ի ծառայութիւն սրբոց կարգեցին ,

16 Զի և դուք հնազանդեսջիք նոցա և ամենայնի որ ընդ նոսա գործակից է և վաստակի :

17 Ուրախ եղէ ի գալստենէ Ստեփանայ և Փորտունատոսի և Աքայիկոսի , զի զպակասութիւն ձեր նոքա լցին :

18 Հանգուցին զհոգի իմ և զձեր . ճանաչեցէք զայսպիսիսն :

19 Ողջունեն զձեզ եկեղեցիք Ասիոյ . ողջունեն զձեզ ի Տէր բազում ողջունիւք Ակեղա և Պրիսկիլլա և որ ընդ նոսա եկեղեցի :

20 Ողջունեն զձեզ ամենայն եղբարք . ողջունեցէք զմիմեանս սուրբ համբուրիւք :

21 Ողջոյն իմ ձեռամբ Պաւղոսի :

22 Եթէ ոք ոչ սիրէ զՏէր Յիսուս Քրիստոս , անիծեալ իցէ . եկն Տէր մեր :

23 Շնորհք Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ :

24 Սէր իմ ընդ ամենեսեան ձեզ ի Քրիստոս Յիսուս : Ամէն :

(17) ա կորնթ . ժբ . 7 : բ կորնթ . ժբ . 10 : Եփես . գ . 12 : (18) ա կորնթ . ժբ . 10 : (19) ա Թես . ե . 10 , 28 : (30) ա Հովհ . գ . 1 : (31) ա կորնթ . ժա . 16 : (22) ա Յհ . բ . 11 , 18 : (23) ա կորնթ . ժա . 3 : Եփես . է . 22 : Կող . գ . 18 : Յհ . ե . 6 : ա Պետր . գ . 1 : (24) Յովհ . գ . 19 :

Digitized by Google

37 Խոկ եթէ ոք համարիցի մարգարէ լինել կամ հոգևոր , գիտասցէ զոր գրեցիդ առ ձեզ , եթէ Տեառն պատուիրանք են ։
38 Այլ թէ ոք տգիտանայցէ , տգիտասցի ։
39 Ածսուհետև եղբարք նախանձեցարուք մարգարէանալ և զխօսելն լեզուօք մի արգելուք ։
40 Եւ ամենայն ինչ ձեր պարկեշտութեամբ և ըստ կարգի լինիցի ։

37 Ասպ թէ որ միանգ կարծէ զոր նա մարգարէ է կամ հոգևոր , ճանչ զիտեանայ զոր գրեցի ձեզ , որ Տէրն պատուիրանքն է ։
38 Այլ թէ որ միանգ տգէտ է , թող տգէտ լինի ։
39 Ուրեմն եղբարք՝ ջանք ասիկ որ մարգարէանաք , և լեզուներով խօսելն մի՛ արգիլէք ։
40 Եւ ձեր ամէն բաներ շնորհ պարկեշտութեամբ և կարգով լինի՛ ։

ԿԻՆ · ԺԱ

1 Հետևեցարուք ինձ եղբարք եւ աւետարանին՝ որ աւետարանեցի՛ , որ նորան էլ ընդունեցիք , որ նորանում էլ հաստատուած էք՝ ։
2 Ի նոր ապրեցաք՝ , էն բանով՝ որ ձեզ աւետարանեցի , թէ որ բռնած ունենաք , եթէ զուր տեղն չէք հաւատացել՝ ։
3 Պատճառն որ՝ ես առաջուց էն տուի ձեզ՝ որ ես էլ ընդունեցի՛ , թէ Քրիստոս մեր մեղաց համար մեռաւ՝ գրքերի ասածին պէս՝ ։
4 Եւ թէ թաղուեցաւ , և թէ երեք օրուայ յարութիւնն առաւ՝ գրքերին պէս՝ ։
5 Եւ թէ երևեցաւ Կեփասին՝ , և յետոյ էլ տասներկուսին՝ ։
6 Ետոյ երևեցաւ հինգ հարիւր եղբարց միանգամայն , որոց

1 Հետևեցարուք ինձ եղբարք եղէք առաքելականք , որպէս և ես Քրիստոսի ։
2 Զի ամենայնիւ յիշէք զիս , և զկարգսն զոր աւանդեցի ձեզ՝ պահէք ։
3 Բայց կամիմ գիտել ձեզ՝ զի ամենայն արու գլուխ է Քրիստոս , և գլուխ կնոջ է արն , և գլուխ Քրիստոսի է Աստուած ։
4 Ամենայն արու որ կաղաչէ կամ մարգարէանայ՝ ունելով զգլուխ իւր՝ անարգէ զգլուխ իւր ։
5 Եւ ամենայն կին որ կաղաչէ կամ մարգարէանայ՝ անարգէ զգլուխ իւր , զի նոյն է և ածեալ ։
6 Զի եթէ ոչ ծածկի կին՝ ապա թող և կտրեսցի ։ Եթէ ամօթ է կնոջ կտրել կամ ածել՝ ապա թող ծածկեսցի ։

Digitized by Google

մեզի · յորոց բազումք կան մինչև ցայժմ , և ամենք ննջեցին ։

7 Եւ ապա երևեցաւ Յակովբայ , ապա առաքելոցն ամենեցուն ։

8 Յուսկ յետոյ քան զամենեսին իբրև անարգի միոջ՝ երևեցաւ և ինձ ։

9 Ոչ ես իսկ եմ արուսյն առաքելոց · որ չեմ իսկ արժանի թէ կոչեցայց առաքեալ · զի հալածեցի զեկեղեցին Աստուծոյ ։

10 Այլ շնորհօքն Աստուծոյ եմ՝ զինչ և իցեմ · և շնորհք նորա որ ինձ՝ ընդունայն ինչ ոչ եղեն · այլ առաւել քան զնոսա ամենեսին վաստակեցի · և ոչ թէ ես՝ այլ շնորհքն Աստուծոյ՝ որ ընդ իս ։

11 Արդ՝ եթէ ես և եթէ նոքա՝ այսպէս քարոզեցաք , և դուք այսպէս հաւատացիք ։

12 Ապա եթէ Քրիստոս քարոզի՝ թէ ի մեռելոց յարուցեալ է , զիարդ ասեն ոմանք ի ձէնջ՝ եթէ Յարութիւն մեռելոց չիք ։

13 Եթէ յարութիւն մեռելոց չիք , ապա և Քրիստոս չէ յարուցեալ ։

14 Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ , ընդունայն է քարոզութիւնն մեր · ընդունայն են և հաւատքն ձեր ։

15 Եւ գտանիցիմք սուտ վկայք Աստուծոյ , զի վկայեցաք զԱստուծոյ՝ թէ յարոյց զՔրիստոս · զոր ոչն արձեաք յարոյց՝ եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն ։

16 Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն՝ ապա և Քրիստոս չէ յարուցեալ ։

որ ներանցից չառներն մինչև հիմիկ կան , և մին քանիսն ննջեցին (մեռան) ։

7 Եւ յետոյ երևեցաւ Յակոբայ , յետոյ ամեն առաքեալներին[11] ։

8 Վերջին եւս իբր թէ մի անպիտանի՝ ինձ էլ երևեցաւ[12] ։

9 Ինչու որ՝ ես առաքեալներից եմ[13] · որ հենց արժանի չեմ առաքեալ կոչվելոյ · ինչու որ Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի[14] ։

10 Այլ Աստուծոյ շնորհքովն եմ ինչ որ եմ[15] · և նորա շնորհքն՝ որ ինձ անմուռ է՝ ունայն չելաւ · բայց նորանցից ամենից աւելի աշխատեցի[16] · և ես՝ ոչ թէ ես[17] , այլ Աստուծոյ շնորհքն՝ որ ինձ հետ է ։

11 Այսպէս թէ ես՝ և թէ նորանք՝ էապէս քարոզեցինք , և դուք էապէս հաւատացիք ։

12 Այսպէս թէ որ Քրիստոսն քարոզվում է՝ որ մեռելների միջից յարութիւն է առել , էլ ինչպէս ձեզանից միքանիսն ասում են՝ թէ մեռելների յարութիւն չկայ ։

13 Թէ որ մեռելների յարութիւն չկայ , ապա Քրիստոս էլ յարութիւն չի առել[18] ։

14 Եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն չի առել՝ ունայն է մեր քարոզութիւնս , ունայն է ձեր հաւատքն էլ ։

15 Եւ մենք էլ Աստուծոյ սուտ վկաներ ենք գտնվում , որ Աստուծոյ համար վկայեցինք՝ թէ Քրիստոսին յարոյց[19] · որ իրաւի չէ յարոյց՝ թէ որ մեռելներն յարութիւն չառնեն ։

16 Այլ թէ որ մեռելներն յարութիւն չեն առնում՝ ապա Քրիստոս էլ յարութիւն չի առել ։

(11) Ղուկ · իդ · 50 · Գործ · ա · 3 , 4 · (12) Գործ · թ · 4 · 17 · իբ · 14 · 18 · ա Կորնթ · թ · 1 · (13) Եփես · գ · 8 · (14) Գործ · ը · 3 · բ · 1 · Գաղ · ա · 13 · Փիլիպ · գ · 6 · ա Տիմ · ա · 13 · (15) Եփես · բ · 7 , 8 · (16) բ Կորնթ · ժա · 23 · ժբ · 11 · (17) Ամովս · ժ · 20 · Հռով · ժե · 18 , 19 · բ Կորնթ · գ · 5 · Գաղ · բ · 8 · Եփես · գ · 7 · Փիլիպ · բ · 13 · (18) ա Թես · դ · 13 · (19) Գործ · բ · 24 · 32 · գ · 10 · 33 · ժդ · 30 ·

Digitized by Google

17 Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ , ընդունայն են հաւատքն ձեր · և տակաւին ի մեղս կայիցէք :

18 Ապա արդ՝ որ ննջեցինն ի Քրիստոս , կորեա՞ն արդեօք :

19 Եթէ այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք ի Քրիստոս , ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ :

20 Այլ արդ՝ Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց՝ առաջին պտուղ ննջեցելոց .

21 Քանզի մարդով եղև մահ , և մարդով յարութիւն մեռելոց :

22 Որպէս Ադամն ամենեքին մեռանին . նոյնպէս և Քրիստոսիւ ամենեքեան կենդանասցին :

23 Իւրաքանչիւր յիւրում կարգի · նախ Քրիստոս և ապա Քրիստոսեանք ի գալստեան նորա :

24 Եւ ապա կատարած , յորժամ առցէ ի ձեռս զիագաւորութիւնն Աստուծոյ՝ և Հօր . յորժամ խափանեսցէ զամենայն իշխանութիւնս և զամենայն պետութիւն և զզօրութիւն :

25 Օվ պարտ է նմա թագաւորել մինչև դիցէ զամենայն թշնամիս ի ներքոյ ոտից իւրոց :

26 Վերջին թշնամին խափանի՝ մահ . և զամենայն ինչ ճեպանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա :

27 Այլ յորժամ ասիցէ . թէ Ընդհանգիտալ է նմա ամենայն , յայտ

17 Եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն չի առել՝ ունայն է ձեր հաւատքն . և դեռ էն ձեր մեղաց մէջն էք կենալու[20] :

18 Ապա նորանք՝ որ Քրիստոսմըն ննջեցին (մեռան) , կորա՞ն :

19 Թէ որ մենք միայն կեանքովս յոյս ունինք Քրիստոսի վերայ , ամէն մարդկանցից աւելի ողորմելի ենք[21] :

20 Այլ հիմիկ՝ Քրիստոս յարութիւն է առել մեռելներէ մէջըն[22]՝ ինքն ննջածներուն առաջինակ պտուղն (էլած)[23] :

21 Պատճառն որ՝ մարդով էլաւ մահ[24] , և մարդով մեռելներէ յարութիւնն[25] :

22 Ինչպէս որ Ադամովն ամէնքն մեռնումեն՝ էնպէս էլ Քրիստոսովն ամէնքն կենդանի կըլլինին :

23 Իւրաքանչիւր իր կարգովն . առաջ Քրիստոս[26] , և յետոյ Քրիստոսեաններն նորա գալոյ ժամանակուն :

24 Եւ ապա վերջն , երբոր թագաւորութիւնըն Աստուծոյ և Հօր ձեռքն կրտայ[27] . երբոր կրխափանէ ամէն իշխանութիւններըն և ամէն պետութիւնըն և զօրութիւնըն :

25 Պատճառն որ՝ պէտք է որ նա թագաւորէ՝ մինչև որ ամէն թշնամիներըն իրան ոտաց ներքևն դնէ[28] :

26 Վերջին թշնամին՝ որ կրխափանվի՝ մահն է[29] . (ինչու որ) ամէն բան ճեպանդացուց նորա ոտաց տակն[30] :

27 Ասոց երբոր ասէ՝ թէ Ամէն բան ճեպանդ է նորան , յայտնի է

(20) Հռովմ . դ . 25 : (21) բ Կոր . գ . 12 : (22) ա Պետ . ա . 3 : (23) Գործ . խզ . 23 : Սոյն . ա . 5 : (24) Հռովմ . ե . 12 . 17 : (25) Հռովմ . ժա . 25 : Հռովմ . զ . 23 : (26) Սիր . 20 : ա Թես . գ . 14 , 15 , 16 : (27) Դան . է . 14 . 27 : (28) Սամ . ԻԲ . 1 : Գործ . բ . 34 , 35 : Եփես . ա . 22 : Եբր . ա . 13 : ժ . 13 : (29) բ Կոր . ա . 10 : Սոյն . ի . 14 : (30) Սամ . ը . 6 : Սաղմ . իզ . 18 : Եբր . բ . 8 : ա Պետ . գ . 22 :

Digitized by Google

է թէ քաց յայնմանէ՝ որ ՚ի ազգան-դեցդ նմա զամենայն :

28 Եւ յորժամ ՚ի ազգանդեացի ընդմա ամենայն՝ յայնժամ և ինքն Ի-դի ՚ի ազգանդեացի այնմ , որ ՚ի ազգանդեցդ նմա զամենայն . զի ե-ղիցի Ա՚ստուած ամենայն յամենայ-նի :

29 Ա՚պա թէ ո՛չ՝ զի՞նչ գործիցեն , որ մկրտիցինն վասն մեռելոց , եթէ ամենեւին մեռեալք ո՛չ յառնիցեն . ընդէ՞ր իսկ բնաւ մկրտին վասն նո-ցա :

30 Ընդէ՞ր և մեք ձգնիմք յամե-նայն ժամ ,

31 Եւ չանապազ մեռանիմք . ՚ի պարծանս ձեր երդնում եղբարք՝ զոր ունիմ ՚ի Ի-րիստոս Յիսուս ՚ի Տէր մեր :

32 Եթէ վասն մարդոյ ՚ի գազա-նամարտի լեալ էի Եփեսոս , զի՞նչ օգուտ էր ինձ , եթէ մեռեալք ո՛չ յառնեն . կերիցո՛ւք ար բցո՛ւք . քան-զի վաղիւ մեռանիմք :

33 Ա՚ՀՒ խաբիք . ապականեն զը-բաւոր քաղցուածք բանք չարք :

34 Արթուիցարո՛ւք արդարու-թեամբ՝ և մի՛ մեղանչէք . զի ըղ-գիտութիւն Ա՚ստուծոյ ո՛չ ունին ո-մանք . առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ :

35 Ա՚յլ ասիցէ ոք . Ո՞իարդ յառ-նեն մեռեալք՝ կամ որով մարմնով գայցեն :

36 Ա՚նմիտ՝ դու զոր սերմանեանս , ո՛չ կենդանանայ՝ եթէ ո՛չ մեռանիցի :

37 Եւ զոր սերմանեան , ո՛չ զնոյն ոք ներանցիդ ցոկ (սաւայն) (է)՝ որ ամէն բան ընազանդացրուց նորան :

28 Այլ երբոր ամէնն կընազանդ-ւի նորան[27]՝ էն ժամանակն ինքն Որդին էլ կընազանդւի նորան՝ որ ամէնքն ընազանդացրուց նորան[28] . որ Ա՚ստուած լինի ամէնն ամէն բա-նի մէջ :

29 Ա՚պա թէ չէ՝ ի՞նչ կանեն նո-րանք , որ մեռելներին համար մը-կըրտվուին՝ թէ որ մեռելներն յա-րութիւն չառնեն . էլ իսկի ինչ-ըն են նորանց համար մկրտվում :

30 Ինչո՞ւ մենք էլ ամէն ժամա-նակ նեղութիւն ենք քաշում[29] ,

31 Եւ ամէն ժամանակ մեռնում-ենք[30] . երդում եմ ուտում եղ-բարք՝ ձեր պարծանքովն՝ որ մեր Տէր Յիսուս Ք՚րիստոսումն ունիմ[31] :

32 Ի՞նչ որ մարդոյ համար Եփե-սոսումն գաղաններուն կռվի մէջ մը-տել էի[32]՝ էն ի՞նչ օգուտ էր ինձ համար , թէ որ մեռելներն յարու-թիւն չեն առնում . ուտենք՝ խը-մենք, ինչու որ էգուց կըմեռնինք[33] :

33 Ա՚ի խաբվիք . չար խօսքեր ա-պականումն քաղցր վարքերըն[34] :

34 Ա՚րթնուն կացէք արդարութե-նով՝ և մեղք մի՛ գործէք[35] . ինչու որ՝ մինքանին Ա՚ստուծոյ գիտու-թիւն չունին[36] . էս ձեր ամօթի հա-մար եմ ասում[37] :

35 Ա՚սայց կըլինի որ ոնին ասէ . Ա՚մեռելներն ի՞նչպէս յարութիւն կառնեն՝ կամ թէ ի՞նչ մարմնով կըգան[38] :

36 Ա՚նմիտ , էն՝ որ դու սերմա-նես , չի կենդանանալ՝ թէ որ (ա-ռաջ) չըմեռնի[39] :

37 Եւ էն՝ որ սերմանես , չէ

(31) փիլիպ . գ . 21 : (32) ա կորնթ . գ . 23 . ժա . 3 : (33) բ կորնթ . ժա . 26 : գալ . ե . 11 : (34) էֆես . ը . 30 : ա կորնթ . գ . 9 : բ կորնթ . գ . 10 , 11 : ժա . 23 : (35) ա թես . բ . 19 : (36) բ կորնթ . ա . 8 : (37) Նաոմ . խը . 13 : ծգ . 12 : յով . բ . 24 : Ղաւ . ժբ . 10 : (38) ա կորնթ . ե . 6 : (39) էֆես . ժգ . 11 : Նփես . ե . 16 . Ղեւ . ի . 5 : (41) ա կորնթ . զ . 5 : (42) Նախ . լէ . 3 : (43) Յով . ժբ . 25 :

Digitized by Google

մարմին ու ծնանելոցդ իցէ՝ սերմանեսցէ, այլ հաս մերկ · եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեսցէ :

38 Եւ Աստուած ասէ նմա մարմին՝ որպէս և կամի · և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմին :

39 Ո՛չ ամենայն մարմին նոյն մարմին է, այլ՝ այլ մարմին է մարդկան, և այլ մարմին անասնոց, այլ մարմին թռչնոց՝ և այլ մարմին ձկանց :

40 Եւ մարմինք երկնաւորք՝ և մարմինք երկրաւորք · այլ՝ այլ փառք երկնաւորաց՝ և այլ փառք երկրաւորաց :

41 Ա՛յլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի, և այլ փառք աստեղաց · և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօք :

42 Ա՛յնպէս և յարուԹիւն մեռելոց · սերմանի ապականուԹեամբ՝ և յառնէ փառաց ապականուԹեան :

43 Ի սերմանի անարգուԹեամբ՝ և յառնէ փառօք · սերմանի ակարուԹեամբ՝ և յառնէ զօրուԹեամբ :

44 Ի սերմանի մարմին շնչաւոր՝ և յառնէ մարմին հոգևոր · եթէ գոյ մարմին շնչաւոր, գոյ և հոգևոր :

45 Ի՛րպէս և գրեալ է · Եղև մարդն առաջին Ադամ՝ ի շունչ կենդանի · երկրորդն Ադամ՝ ի հոգի կենդանարար :

46 Ա՛յլ ոչ նախ հոգևորն, այլ շնչաւորն, և ապա հոգևորն :

47 Ա՛ռաջինն մարդն յերկրէ՝ հողեղէն · իսկ երկրորդ մարդն՝ Տէր, յերկնից :

քէ էն մարմինքն՝ որ պիտի ծնվի սերմուանա, քայց մին մերկ հաս · թէ ցորենի լինի, և թէ ուրիշ սերմունքների :

38 Եւ Աստուած մարմին է տալիս նորան՝ ինչպէս որ էլ կամենում, և ամէն մէկ սերմունքներն իրանց մարմինն :

39 Ամէն մարմին հենց մին մարմին չէ · այլ՝ ուրիշ մարմին է մարդկանց, ուրիշ մարմին անասուններին՝ ուրիշ մարմին թռչուններին՝ և ուրիշ մարմին ձկներին :

40 Եւ (կան) երկնաւոր մարմիններ՝ և երկրաւոր մարմիններ · քայց ուրիշ փառք ունին երկնաւորներն՝ և ուրիշ փառք երկրաւորներն :

41 Ուրիշ փառք է արեգականն՝ և ուրիշ փառք լուսնին, ուրիշ փառք աստեղներին · և մին աստղն մեկեղ աստեղից աւելի է փառքով :

42 Ինչպէս էլ մեռելների յարուԹիւնն · սերմվում ապականուԹենով՝ և յարուԹիւն է առնում առանց ապականուԹեան :

43 Սերմվում անարգուԹենով՝ և յարուԹիւն է առնում փառքով · սերմվում տկարուԹենով՝ և յարուԹիւն է առնում զօրուԹենով :

44 Սերմվում շնչաւոր մարմին՝ և յարուԹիւն է առնում հոգևոր մարմին · Թէ որ շնչաւոր մարմին կայ, հոգևոր էլ կայ :

45 Ինչպէս էլ գրված է, (Թէ) Առաջին մարդ Ադամն կենդանի հոգի եղաւ · երկրորդ Ադամն (է) կենդանի անօդ հոգի :

46 Ա՛յն Թէ հոգևորն առաջ չէ, քայց շնչաւորն, և յետոյ հոգևորն :

47 Առաջին մարդն երկրից է՝ հողից է, քայց երկրորդ մարդն է՝ Տէրն, երկնքից :

(44) Գոն. ժբ. 3 : Մատ. ժդ. 43 : (45) Ծննդ. բ. 7 : (46) Ղևտ. ը. 7 : (47) Հով. ե. 13 : (48) Հով. ե. 21 : գ. 33 · 39, 40 · 55 · 57 : Փիլպ. գ. 21 : Կող. գ. 5 : (49) Հով. ջ. 31 : (50) Ծննդ. բ. 7 : գ. 19 : (51) Ցավ. գ. 13 · 31 :

Digitized by Google

48 Իրպէս հողեղէնն , նոյնպէս և հողեղէնքս , և որպէս երկնաւորն՝ նոյնպէս և երկնաւորքն ։

49 Եւ որպէս զգեցաք զպատկեր հողեղինին . զգեցցուք և զպատկեր երկնաւորին ։

50 Այլ զայս ասեմ ՚ղբարք՝ եթէ մարմին և արիւն զօրքայութիւն Աստուծոյ ժառանգել ոչ կարեն . և ոչ ապականութիւն զանապականութիւն ժառանգէ ։

51 Ահդ՝ խորհուրդ մի ասեմ ձեզ . Ոչ թէ ամենեքեան ննջեսցուք , այլ ամենեքեան նորոգեսցուք ։

52 Յանկարծակի յակն թօթափել՝ ի փող յետին . քանզի փող հարկանի , և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան , և մեք նորոգեսցուք ։

53 Օ՚ի պարտ է ապականութեանս նս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն , և մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն ։

54 Ա՚յլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն , և ապականութիւնս զանապականութիւն , յայնժամ եղիցի բանն՝ որ գրեցաւ . ելեր Ը՚նկլաւ մահ ՚ի յաղթութիւն ։

55 Ո՚ւր է մա՚հ յաղթութիւն քո . ո՚ւր դժոխք՝ խայթոց քո ։

56 Խայթոց մահու մեղք են , և զօրութիւն մեղաց օրէնք ։

57 Ա՚յլ շնորհք Ը՚ստուծոյ , որ ետ մեզ զյաղթութիւն ՚ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Ք՚րիստոսի ։

48 Ինչպէս որ էն հողեղէնըն , էնպէս էլ հողեղէններս . և ինչպէս որ էն երկնաւորն , էնպէս էլ երկնաւորներն[52] ։

49 Եւ ինչպէս որ հողեղէնի պատկերըն հագանք[53] , երկնաւորի պատկերըն էլ պիտի հագնինք[54] ։

50 Ա՚յն թէ էս եմ ասում ՚ղբարք՝ որ մարմին և արիւն չեն կարող Ը՚ստուծոյ արքայութիւնն ժառանգել[55] . և ոչ ապականութիւնն անապականութիւնըն է ժառանգում ։

51 Ա՚հա մի խորհուրդ եմ ասում ձեզ . Ո՚չ թէ մենք ամենքս կըննջենք (կըմեռնինք[56]) , այլ ամենքս կընորոգվինք[57] ։

52 Յանկարծ՝ աչքի թարթալում՝ յետին փողի ժամանակում . ինչպէս որ փողն կըփչվի[58] , և մեռելներն յարութիւն կառնեն առանց ապականութեան , և մենք կընորոգվինք ։

53 Պատճառն որ՝ պէտք է որ էս ապականութիւնըս անապականութիւնըն հագնէ , և էս մահկանացուս անմահութիւնըն հագնէ[59] ։

54 Ա՚յլ երբոր էս մահկանացուս անմահութիւնըն կըհագնէ , և էս ապականութիւնս անապականութիւնըն , էն ժամանակն կըլինի էն բանըն՝ որ գրված է . թէ Ը՚ն՚ձի ը՚ս յաղթութեան մէջն կուլտվվաե[60] ։

55 Ո՚վ մա՚հ որտեղ է քո յաղթութիւնդ . դըժո՚խք՝ որտեղ է քո ծակօղդ[61] ։

56 Ը՚ահի ծակօղն մեղքն է , և մեղքի զօրութիւնն՝ օրէնքն[62] ։

57 Ա՚յլ շնորհակալութիւն (լինի) Ը՚ստուծոյ[63] , որ մեզ յաղթութիւն տուաւ մեր Տէր Յիսուսի Ք՚րիստոսի ձեռովն[64] ։

(52) Փիլ. գ · 20 , 21 ։ (53) Ա՚ննդ. ե · 3 ։ (54) Հռոմ. ը · 29 ։ ը Պսալմ. գ · 18 ։ գ · 11 ։ Փիլ. գ · 21 ։ ա Ղեվի. գ · 2 ։ (55) Պսալմ. ժգ · 17 · Ղեվի. գ · 3 · 5 ։ (56) ա Կոր. գ · 14 , 15 , 16 ։ (57) Փիլ. գ · 21 ։ (58) Ա՚ստ. ք · 14 ։ Պսալմ. խ · 31 · Ղեվի. ե · 25 ։ ա Կոր. գ · 15 ։ (59) ը Պսալմ. ե · 6 ։ (60) Եսայ. ք · 8 ։ Եբր. ը · 14 , 15 ։ Ղսպ. ք · 14 ։ (61) Հոս. ժգ · 14 ։ (62) Հռոմ. գ · 15 ։ ե · 13 ։ է · 5 · 13 ։ (63) Հռոմ. է · 25 ։ (64) ա Ղեվի. ե · 4 , 5 ։

58 Պայսահեան եղբայրք իմ սիրե-
լիք , հաստատուն եղերուք , ան-
շարժ կացէք , առատ լերուք ի
գործս Տեառն յամենայն ժամ , գի-
տացէք , զի վաստակք ձեր ոչ են
ընդունայն առ յԱՏեառն :

58 Ուրեմն իմ սիրելի եղբարքս ,
հաստատ էլէք , անշարժ կացէք[65] ,
ամեն ժամանակ աւելի առատացէք
Տէրի գործունեայ , գիտացէք՝ որ ձեր
աշխատանքն զուր չեն Տէրի առա-
ջին[66] :

ԳԼ · ՀՈՎ

1 Ընտրեալն յորդորուած ողորմածութիւնը որ նրանցմէ եղբայրներին տուած ըան : 10 Յիմարեան գաղափար , 13 և Իրիստանէութեան իրաւանք տալոցն ետև , 19 Շատ կերպ ազգիներ տալով իրան Թագուհին վերջ կանէ :

1 Ա՛յլ վասն հաշտութեան , որ ի
տուրքան է , որպէս պատուեր ետու
եկեղեցեացն Գաղատացւոց , նոյն-
պէս և դուք առնիջիք :

1 Բայց էն տուրք ժողովելու
կողմանէ՝ որ սրբերին համար է[1] ,
ինչպէս որ Գաղատացոց եկեղեցի-
ներուն պատուիրեցի , էնպէս էլ
դուք արէք :

2 Ի տա իւրաքանչիւր միաշաբա-
թուցն իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ
առանձին իւրում գանձեցէ՛ որ ինչ և
և յաջողեսցի :

2 Մէն մէկ՝ մէկ շաբթի օրերն
ձեզանից ամէն մէկն թող իրան
մօտ հաւաքէ՝ ինչ որ կը յաջողվի[2] :

3 Զի երբինի թէ երբոր գամ ,
յայն ժամ հաշիւք լինիցին . այլ յորժամ
եկից՝ զոր միանգամ ընտրեցէք թըղ-
թաւք , զնոսա առաքեցից տանել
զշնորհն ձեր յԵրուսաղէմ :

3 Որ չըլինի թէ երբոր գամ ,
էն ժամանակն ժողովելն լինի . բայց
երբոր գամ՝ հենց էն՝ որ ձեր թըղ-
թերով ընտրեցիք[3] , նորանց կու-
ղարկեմ՝ որ ձեր շնորհքըն տանեն
Երուսաղէմ[4] :

4 Ապա թէ արժան իցէ և ինձ
երթալ՝ ընդ իս երթիցեն :

4 Ապա թէ որ ինձ էլ պէտք լի-
նի գնալ թող ինձ հետ գնան[5] :

5 Ա՛յլ եկից առ ձեզ՝ յորժամ ի
Մ՝ակեդոնիա անցանիցեմ , քանզի
երբեմն շրջեցայց ի Մ՝ակեդոնիա ,

5 Այլ ձեզ մօտ կըգամ՝ երբոր
Մ՝ակեդոնիայից անց կըկենամ .
քանզի երբոր Մ՝ակեդոնիայի միջն
մանկըգամ[6] ,

6 իսկ դէպ լիցի , առ ձեզ մնա-
ցից՝ և կամ ձմերեցից . զի և դուք
յուղարկիցէք զիս՝ ուր և երթալոցն
եմ :

6 Եթէ բանն էնպէս բերէ , ձեզ
մօտ կըմնամ՝ կամ թէ ձմեռըն անց-
կըկացնեմ . որ դուք ինձ ճանապարհ
դնէք՝ որտեղ որ գնալու լինիմ[7] :

7 Զի ոչ կամիմ զձեզ այժմ ի
հաբևանցի տեսանել . ակն ունիմ

7 Ինչու որ՝ չեմ կամենում որ
ձեզ հիմիկ անցկենօղի պէս տեսնեմ .

(65) բ Պետր . գ . 14 : (66) ա Կորնթ . գ . 8 : (1) Գործ . ժա . 29 : Հռ . 17 : Հռոմ . ժե . 26 : բ Կորնթ . ը . 8 : Թ . 1 . 12 : Գաղ . բ . 10 : (2) Գործ . ի . 7 : Յայտ . ա . 10 : (3) բ Կորնթ . ը . 19 : (4) բ Կորնթ . ը . 8 . 6 . 19 : (5) բ Կորնթ . ը . 8 . 19 : (6) Գործ . ԺԹ . 21 : բ Կորնթ . ա . 16 : (7) Գործ . ժե . 3 : ժէ . 15 : ԺԸ . 5 : Հռոմ . ժե . 24 : բ Կորնթ . ա . 16 :

Digitized by Google

ժամանակ ինչ առնել առ ձեզ , և թե Տէր հրամայեսցէ ։

8 Ասացի այժմ լինիմ Եփեսոս մինչև Պենտեկոստէ ։

9 Օ՛ի դուռն բացեալ է ինձ մեծ և կարևոր , և հակառակորդք բազումք են ։

10 Արդ՝ եթէ եկեսցէ Տիմոթէոս՝ անսկիք զի արդ աներկիւղ լինիցի առ ձեզ · զի զգործ Տեառն գործէ՝ որպէս և ես ։

11 Ո՝ի ոք զնա անգոսնեսցէ · և յուղարկեսջիք զնա խաղաղութեամբ՝ զի եկեսցէ առ իս · քանզի ակն ունիմ նմա եղբարբք հանգերձ ։

12 Ա՛ռ վասն Ա՛պողոսի եղբաւր՝ յոյժ աղաչեցի զնա՝ զի եկեսցէ առ ձեզ եղբարբք հանդերձ · և արդեաք ո՛չ էին կամք՝ զի այժմ եկեսցէ · այլ եկեսցէ յարժամ և պատեսցէ ։

13 Հսկեցէք , հաստատուն կացէք ի հաւատս , ժլատարուք զօրացարուք ։

14 Ա՛մենայն ինչ ձեր սիրով լինիցի ։

15 Ա՛ղաչեմ զձեզ եղբարբք՝ գիտէք զտունն Ստեփանեայ և փարատնատաեայ , որ են պատուղ Աքայեցւոց · և ի պաշտօն սրբոցն կարգեցին զանձինս ։

16 Օ՛ի և դուք ենազանդ լինիցիք այնպիսեացն · և ամենայնի՝ որ գործակից լիցի և վաստակակից ։

յոյս ունիմ որ մինն ժամանակ ձեզ մօտ կենամ , թէ որ Տէրն հրամայէ ։

8 Բայց հիմիկ Եփեսոսումն եմ կենումս՝ մինչև Պենտեկոստէն ։

9 Ընչուս որ՝ մեծ և հարկաւոր դուռն բացուածք է ինձ , և հակառակողներն շատ են ։

10 Հիմիկ թէ որ Տիմոթէոսն գայ՝ նայեցէք թէ ինչպէս անվախ լինի ձեզ մօտ . ընչուս որ՝ Տէրոյ գործըն է գործումս , ինչպէս որ ես ։

11 Ուրեմն ոք որ մինն անարգէ նորան · և խաղաղութեամբ ճանապարհ դրէք նորան՝ որ ինձ մօտ գայ . ընչուս որ՝ սպասումեմ նորան եղբարներին հետ ։

12 Բայց Ապողոս եղբօր համար (գիտացէք) որ շատ աղաչեցի նորան՝ որ ձեզ մօտ գայ եղբարներին հետ . և բնաւ որ կամք չունէր՝ որ հիմիկ գայ · բայց կըգայ երբոր պարապութիւն կունենայ ։

13 Արթուն եղէք , հաստատ կացէք հաւատքումն . ժիր եղէք և ուժովացէք ։

14 Ձեր ամեն բաներդ թող սիրով լինին ։

15 Աղաչեմ ձեզ եղբարք՝ գիտէք Ստեփանի և փարատնատայ առնէրն , որ Աքայեացց պատուղն են , և իրանց անձներըն սըրբերու ծառայութեան տուին ։

16 Ձեր դուք էլ հնազանդ լինիք էնպէսիներուն . և ամեն՝ որ գործքի և աշխատանքին ընկեր են ։

(8) Գործ . ժը . 21 : ա Կորնթ . գ . 19 : Հայ . գ . 15 : (9) Գործ . ժգ . 26 : բ Կորնթ . բ . 12 : Կող . դ . 3 : Հայտ . գ . 8 : (10) Գործ . ժը . 9 : (11) Գործ . ժը . 23 : ա Կորնթ . գ . 17 : (12) Հռոմ . ժգ . 21 : Փիլմ . բ . 20 . 22 : ա Թես . գ . 2 : (13) ա Յհ . գ . 12 : (14) Գործ . ժե . 38 : (15) ա Կորնթ . ա . 12 : գ . 4 . 6 : (16) Կորնթ . թգ . 12 : թե . 13 : ա Թես . ե . 6 : ա Պետր . ե . 8 : (17) ա Կորնթ . ժե . 1 : Փիլմ . ա . 27 : գ . 1 : ա Թես . գ . 8 : բ Թես . բ . 15 : (19) Ակիլ . գ . 19 : Կող . ա . 11 : (19) ա Կորնթ . ժգ . 1 : ա Պետր . գ . 8 : (20) ա Կորնթ . ա . 16 : (21) Հռոմ . ժգ . 5 : (22) բ Կորնթ . ը . 5 : թ . 1 : Նբր . գ . 10 : (23) Նբր . ժգ . 17 : (24) Նբր . գ . 10 :

Digitized by Google

17 Ուրախ եղէ՛ ի գալ Յաեփանեայ և Փորտունատեայ և Աքայիկոսի ; զի զձեր պակասութիւնդ նոքա լցին ։

18 Վասնզի հանգուցին զոգի իմ՝ և զձեր . արդ ծանիջի՛ք զայնպիսիսն ։

19 Ողջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն Ասիացւոց . ողջոյն շատ տան ձեզ ի Տէր՝ Ակվիղա , և Պրիսկիղա՝ հանդերձ առնուին եկեղեցեաւն իւրեանց ։

20 Ողջոյն տան ձեզ եղբարք ամենեքեան . ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյր սրբութեան ։

21 Ողջոյնդ այդ՝ իմոյ ձեռին Պօղոսի է ։

22 Եթէ ոք ոչ սիրէ զՏէր Յիսուս , եղիցի նզովեալ՝ մարանաթայ ։

23 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ։

24 Ես սէրն իմ ընդ ամենեսին ձեզ ի Քրիստոս Յիսուս . ամէն ։

17 Ուրախ էլայ Յաեփանի և փորտունատոսի և Աքայիկոսի գալոյն հասմար , ինչու որ նորանք ձեր պատկանութիւնըն լցուին[25] ։

18 Պատճառն որ՝ իմ և ձեր հոգոյն հանգիստ տուին[26] . ուրեմն ճանաչեցէք էնպիսիներին[27] ։

19 Ողջոյն են տալիս ձեզ Ասիացոց եկեղեցիներն . շատ ողջոյն են տալիս ձեզ Տէրով՝ Աքիւղան և Պրիսկիլլեան՝ էն եկեղեցոյն հետ՝ որ նորանց տանն է[28] ։

20 Ողջոյն են տալիս ձեզ ամէն եղբարքն . ողջոյն տուէք իրար սուրբ համբուրոյնը[29] ։

21 Ի՛ւր ողջոյնդ՝ իմ Պօղոսիս ձեռնինն է[30] ։

22 Ով որ մինն Տէր Յիսուսին չըսիրէ[31] , անիծված լինի[32] մարանաթա[33] ։

23 Մեր Տէր Յիսուսէ Քրիստոսի շնորհքն ձեզ հետ լինի[34] ։

24 Եւ իմ սէրն ձեզ ամենիդ հետ Քրիստոս Յիսուսումն . ամէն ։

Եպիփանոյ վերայ առաքին Թուղթ փիլիպէ գաղատիացւոց՝ Ասեն ի գանի ի փոքրասնոցէ ի Ասոյիոյ գիւղին ։

(25) բ Կորնթ . ժա . 9 ։ փիլիմ . բ . 30 ։ փիլիմ . 13 ։ (26) Կոլ . դ . 8 ։ (27) առ Թես . ե . 12 ։ ա Տիմ . բ . 29 ։ (28) Հռոմ . ժգ . 5 . 15 ։ փիլիմ . 2 ։ (29) Հռոմ . ժգ . 16 ։ (30) Կոլ . գ . 18 ։ բ Թես . գ . 17 ։ (31) Կղէս . գ . 25 ։ (32) Գաղ . ա . 8 , 9 ։ (33) Կոռնթ . 14 , 15 ։ (34) Հռոմ . ժգ . 20 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամքն Աստուծոյ, և Տիմոթէոս եղբայրը. եկեղեցւոյդ Աստուծոյ՝ որ է ի Կորնթոս՝ որք սրբուած ամենեքումբք՝ որ են յամենայն կողմանս Աքայեցւոց,

2 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

3 Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի.

1 Պօղոս Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամքովն[1], և Տիմոթէոս եղբայրն. Աստուծոյ եկեղեցւոյդ՝ որ Կորնթոսում է՝ ամէն սրբերին հետ՝ որ Աքայեցոց ամէն կողմերումն են[2],

2 Շնորհք (լինի) ձեզ հետ և խաղաղութիւն՝ Աստուած մեր Հօրից, և Տէր Յիսուս Քրիստոսից[3]։

3 Օրհնուած է Աստուած և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Հայրն[4],

(1) ա կոնի. ա. 1։ Նփխ. ա. 1։ կոզ. ա. 1։ ա Տիմ. ա. 1։ բ Տիմ. ա. 1։
(2) փխ. ա. 1։ կոզ. ա. 2։ (3) Հոմ. ա. 7։ ա կոնի. ա. 3։ գող. ա. 3։ փխ. ա. 2։ կոզ. ա. 3։ ա հնխ. ա. 2։ բ ձխ. ա. 2։ փխ. 3։
(4) Նփխ. ա. 3։ ա Պետր. ա. 3։

Digitized by Google

Հայր գթութեանց , և Աստուած ամենայն մխիթարութեան :

4 Որ մխիթարէն զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր . առ ի կարօղ լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ՝ որ յամենայն նեղութիւնս իցեն , մխիթարութեամբն՝ որով մեք մխիթարիմք Աստուծոյ :

5 Զի որպէս առատանան չարչարանքն Քրիստոսի ի մեզ . նոյնպէս և ի ձեռն Քրիստոսի առատանայ լիցի և մխիթարութիւնն մեր :

6 Զի եթէ նեղիմք վասն ձերոյ մխիթարութեան և փրկութեան , և եթէ մխիթարիմք վասն ձերոյ մխիթարութեան և փրկութեան , որ յաջողեալն է համբերութեամբ նոցին չարչարանաց . զոր և մեք չարչարիմք :

7 Եւ յոյս մեր հաստատուն է վասն ձեր . քանզի գիտեմք՝ եթէ որպէս կցորդ եղէք չարչարանացն՝ նոյնպէս և մխիթարութեանն :

8 Որ՝ անգի ոչ կամիմ ազգեաս լինել ձեզ եղբարք՝ վասն նեղութեանն մերոյ եղելոյ Ասիա . զի առաւել քան զկար մեր ծանրացաք , մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և ի կենաց :

9 Այլ անձամբ յանձինս զվճիռ մահու ընկալաք . զի մի՛ յանձինս ապաստանիցիմք՝ այլ Աստուած՝ որ յարուցանէ զմեռեալս :

10 Որ յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ և փրկեսցէ :

11 Որ անգի յուսացեալ եմք , եթէ առկայն փրկեսցէ օգնակա-

աղաւթութեան Հայրն , և ամէն մխիթարութեան Աստուածն :

4 Որ նա մխիթարէ մեզ մեր ամէն նեղութիւնեւրուն , որ մենք կարող լինինք մխիթարել նորանց՝ որ ամէն նեղութիւնների մէջ են , էն մխիթարութենովն՝ որ մենք Աստուածանից նորանով մխիթարվում ենք :

5 Պատճառն որ՝ ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքներն աւելացան մեզանում . էնպէս էլ Քրիստոսի ձեռովն մեր մխիթարութիւնն աւելի կըլինի[5] :

6 Որ թէ նեղութիւն քաշենք՝ էն ձեր մխիթարութեան և փրկութեան համար (է)[6] . և թէ որ մխիթարվինք՝ ձեր մխիթարութեան և փրկութեան համար է , որ յոժողվում հենց էն չարչարանքների համբերութեովն , որ մենք չարչարվում ենք :

7 Եւ մեր յոյսն ձեզ համար հաստատ է . ինչու որ՝ գիտում ենք թէ՝ ինչպէս որ չարչարանքներին մասնակից ենք՝ էնպէս էլ մխիթարութեանն[7] :

8 Պատճառն որ չեմ կամենում եղբարք՝ որ դուք չըգիտենաք էն նեղութիւնն որ Ասիայի մէջն մեզ վերայ եկաւ[8] . ինչու որ՝ մեր կարողութենիցն աւելի ծանր էլաւ մեզ վերայ . մինչև որ մեր կենաց յոյսըն էլ կտրել էինք :

9 Այլ հենց մենք ինքներս մեզ վերայ մեռնելոյ վճիռն առինք . նրա համար որ՝ մեր անձներիս վերայ յոյս չդնինք , բայց Աստուծոյ վերայ՝ որ մեռելներին յարուցանում[9] :

10 Որ նա էնպէսի մահիցն մեզ փրկեց՝ և էլ կըփրկէ[10] :

11 Ինչու որ՝ յոյս ունինք՝ որ դեռ էլ կըփրկէ ձեր մեզ համար արած

(5) Գոլ . ք . 5 : բ կորնթ . գ . 10 : կող . ա . 24 : (6) բ կորնթ . գ . 15 : (7) Հռոմ . ը . 17 : բ Տիմ . բ . 12 : (8) Գործ . ԺՔ . 23 : ա կորնթ . ԺԶ . 32 . ԺԷ . 9 : (9) Երէմ . Ժ . 5 ; 7 : (10) բ Պետր . բ . 9 :

Digitized by Google

ղուլթեամբ աղօթիդ ձերոց վասն մեր. զի՛ ի բազմադէմ շնորհացն՝ որ ի մեզ, բազմօք յաճախեսցին գոհութիւնքն վասն մեր։

12 Վասնզի պարծանք մեր այս են. վկայութիւն մտաց մերոց. զի սրբութեամբ և առաքինութեամբ Աստուծոյ, և ոչ մարմնեղէն իմաստութեամբ, այլ շնորհօքն Աստուծոյ շրջեցաք յաշխարհի. բայց առաւել ևս առ ձեզ։

13 Վասնզի ոչ եթէ այլազգ ինչ գրեմք առ ձեզ, այլ զոր ընթերցուք՝ և գիտակ ընդիմիջք. քանզի յուսամ եթէ մինչև ի վախճան գիտիցէք։

14 Իրպէս և խնդամուտ եղէք մեզ փոքր ի չառէ. զի պարծանք ձեր եմք, որպէս և դուք մեր յաւուրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

15 Եւ յայս ապաստան կամի ունել առ ձեզ գալ, զի դուք կրկին շնորհս ընդունիջիք։

16 Եւ ի ձէնջ երթալ ի Մակեդոնիա. և դարձեալ ի Մակեդոնիայ գալ առ ձեզ. և ի ձէնջ յուղարկել ի Հրէաստան։

17 Արդ եթէ զայս խորհեցայ՝ միթէ թեթեւութեամբ ինչ գնացի. և կամ զոր խորհիմ՝ ըստ մարմնոյ ինչ խորհիմիմ, այլ զի եղիցի յիս՝ նէն կոտմանէ, այոն՝ այո, և ոչն՝ ոչ։

18 Հաւատարիմ է Աստուած՝ զի բանն մեր՝ որ առ ձեզ եհաս, ոչ է այո, և ոչ։

19 Վասնզի Որդին Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոս, որ ի ձեզ մեօք աղօթիդ օգնականութեամբ[11]. որ էն շատ կերպ շնորհքներուն՝ որ մեզմանուա՛ են՝ շատերի ձեռքով գոհութիւնն[12] շատանան մեզ համար։

12 Պատճառն որ՝ մեր պարծանքն էս է, մեր խղճմտանքի վկայութիւնն է. որ սրբութեամբ և Աստուծոյ ճշմարտութեամբ[13], և չէ թէ մարմնական իմաստութեամբ, հապա Աստուծոյ շնորհքովը վարուեցանք աշխարհքի մէջ[14], և էլ աւելի ձեզ հետ։

13 Ինչու որ՝ ուրիշ բան չենք գրում ձեզ, բայց մենակ էն որ կարդում եք և ճանկակ էք. որ յոյս ունիմ թէ մինչև վերջն էլ կը գիտենաք։

14 Ինչպէս որ էլ փոքր ի շատ հասկացաք մեզ. ինչու որ՝ մենք ձեր պարծանք ենք[15]. ինչպէս որ դուք էլ մերն[16] Տէր Յիսուսի Քրիստոսի օրուն։

15 Եւ արդարութեամբ վստահացած՝ կամեցուի որ առաջ ձեզ մօտ գամ[17], որ դուք երկու շափով շնորհք ընդունիք[18]։

16 Եւ որ ձեզմանից գնամ Մակեդոնիա. և միեկ Մակեդոնիայէն ձեզ մօտ գամ, և ձեզմանից ճանապարհ քցվիմ դէպի Հրէաստան[19]։

17 Ասոր թէ որ էս միտք արի՝ միթէ թեթեւամտութեամբ վարվեցայ. և կամ թէ էն որ միտք եմ անում՝ մարմնոյ կերպով եմ միտք անում[20]. որ իմ կողմանէս էլ հան՝ հա լինի, և չէնն՝ չէ։

18 Աստուած հաւատարիմ է՝ որ մեր խօսքն՝ որ ձեզ հասաւ, հա է չէ չէլաւ։

19 Ինչու որ՝ Աստուծոյ Որդի Յիսուս Քրիստոսան, որ մեզմանով

(11) Հռոմ. ժե. 30։ Փիլիպ. ա. 19։ Փիլիմ. 22։ (12) բ Կորնթ. գ. 15։ (13) բ Կորնթ. բ. 17։ գ. 2։ (14) ա Կորնթ. բ. 4։ 12։ (15) բ Կորնթ. է. 12։ (16) Փիլիպ. բ. 16։ գ. 2։ ա Թես. բ. 19, 20։ (17) ա Կորնթ. գ. 10։ (18) Հռոմ. ա. 11։ (19) ա Կորնթ. ժզ. 5, 6։ (20) բ Կորնթ. ա. 2։

Digitized by Google

քարոզեցաւ , ինև և Ակղուանոսիւ և Տիմոթէոս . ո՛չ եղև այո և ո՛չ . այլ այն՝ ի նմին եղև :

20 Ո՛չ որչափ աւետիքն Ա՛ստուծոյ են՝ ի նմին այո . վասն որոյ և նովին ամէնն մեօք ՚ի փառս Ա՛ստուծոյ :

21 Ա՛րդ որ հաստատեացն զմեզ ձեօք հանդերձ ՚ի Քրիստոս , և որ օծ զմեզ , Ա՛ստուած է :

22 Որ և կնքեաց զմեզ , և ետ զաւետաբեայ Հոգւոյն ՚ի սիրտս մեր :

23 Ա՛րդ ես վկայ զԱ՛ստուած կոչեմ անձին իմոյ . զի վասն խնայելոյ ՚ի ձեզ՝ ո՛չ ևս եկի ՚ի Կորընթոս . զի ո՛չ եղէ տիրելք ձեր հաւատովքս՝ այլ գործակից եմք շնորհացդ ձերոց , քանզի հաւատովք հաստատեալ կայք :

ՆԱՄԱԿ • Ա

1 Ա՛յլ զայս եդի ընտրեցի՝ զի մի՛ միւսանգամ տրտմութեամբ եկից առ ձեզ :

2 Ո՛վ եթէ ես տրտմեցուցանեմ՝ զձեզ . և ո՞վ է որ ուրախ առնիցէ զիս , եթէ ոչ՝ որ տրտմիցին ինձնէն :

1 Բայց ես էր ընտրեցի՝ որ միւնէլ տրտմութեամբ չըգամ ձեզ մօտ[1] :

2 Ինչու որ՝ եթէ ես ձեզ տրտմացնեմ , էլ ո՞վ է որ ինձ ուրախացնէ՝ եթէ ոչ նա՝ որ ինձնից տրտմութիւն է առնում :

(21)Ա՛մբ . ա . 1 : Ա՛ղ . ա . 35 : Գործ . ք . 20 : (22)Եբր . ժգ . 8 : (23) Հռով . ժե . 8 , 9 : (25) ա Կոր . բ . 20 . 27 : (35)Նփհ . ա . 13 : գ . 30 . բ Տի՛ . բ . 19 : Հայտ . բ . 17 : (26) բ Կորնի . է . 5 : Նփհ . ա . 14 : (27) Հռով . ա . 9 : բ Կորնի . ժա . 31 : Գաղ . ա . 8 : Փիլիպ . ա . 6 : (28) ա Կորնի . գ . 21 : բ Կորնի . բ . 3 : ժբ . 20 : ժգ . 2 . 10 : (29) ա Կորնի . գ . 5 : ա Պետբ . է . 3 : (30) Հռով . ժա , 30 : ա Կորնի . ժե . 1 : (1) բ Կորնի . ա . 23 : ժբ , 20 , 21 : ժգ . 10 :

Digitized by Google

3 Եւ զայս զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ գայցեմ տրտմութիւն ինչ կրիցեմ, ուստի արժանդ իցէ ինձ ուրախ լինել. յանացեալ եմ՝ի ձեզ ամենեսին, զի իմ ուրախութիւնս՝ ձեր ամենեցուն է:

4 Ո՛չ՝ի բազում վշաց՝ և՝ի նեղութենէ սրտի գրեցի առ ձեզ բազում արտասուօք. ոչ զի տրտմեսջիք, այլ զի զերծին իմ գիտասջիք, զոր ունիմ առաւելապէս առ ձեզ:

5 Ո՛պա եթէ ոք արտմեցոյց՝ ոչ եթէ զիս արտմեցոյց՝ այլ փոքր՝ի չատէ, զի մի՛ ծանրասցայց ամենեցուն ձեզ:

6 Հ՚ատ է այնպիսւոյն պատուհասն այն՝ որ՝ի բազմոց անտի է:

7 Ո՛յսուհետեւ նմին հակառակ՝ մանաւանդ շնորհել ձեզ նմա, և մխիթարել. զի մի՛ յատուկ տրտմութենէն ընկղմեսցի այնպիսին:

8 Վ՚ասն որոյ աղաչեմ զձեզ հաստատել՝ի նա զսէրն:

9 Վ՚ասն այնւորիկ իսկ և գրեցի. զի զչափ առից զձեր՝ եթէ յամենայնի հպատակ իցէք:

10 Ո՛՚ի եւիէ ումբք շնորհիցէք՝ և ես. քանզի և ես եւիէ շնորհիցեմ՝ զոր ինչ շնորհիցեմն՝ վասն ձեր՝ի դէմս Ք՚րիստոսի:

11 Ո՛՚ի մի՛ զրկիցիմք՝ի Սատանայէ. քանզի չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա:

12 Ա՛յլ երբեմն եկի՝ի Տրոադա Ք՚րիստոսի՝ և դուռն բաց էր ինձ՝ի Տէր:

3 Եւ էս գրեցի՝ որ չըլինի թէ երբոր գամ՝ արտմութիւն քաշեմ էն կողմանէն՝ որ պէտք էր ինձ ուրախ լինիլ. յոյսըս դրած եմ ձեզ ամենիդ վերայ, որ իմ ուրախութիւնս՝ ձեր ամենիդ (ուրախութիւն) է[3]:

4 Պատճառն որ՝ չատ ցաւէց և սրտիս նեղութենիցն գրեցի ձեզ շատ արտասուքով. չէ թէ՝ որ տրտմիք՝ բայց որ իմ սէրըս գիտենաք, որ աւելի ունիմ ձեզ վերայ:

5 Ո՛պա թէ որ մինն արտմացրուց՝ չէ թէ ինձ արտմացրուց, բայց փոքր՝ի չատ, որ ձեզ ամենիդ ծանրութիւն չըլնամ[4]:

6 Ի՚սւական է էնպէսի մարդոյ համար էն պատիժն՝ որ էն շատերին (արվված) է[5]:

7 Որոնից եաև՝ նրա հակառակն՝ աւելի ներեցէք դուք նորան, և մխիթարեցէք[6]. որ չըլինի թէ շատ տատիկ արտմութենիցն էնպէսին խեղդվի:

8 Որոհամար աղաչում եմ ձեզ՝ որ սէրըն հաստատէք նորա վերայ:

9 Ո՛ենց ներահամար էլ գրեցի ձեզ, որ ձեզ փորձով գիտենամ՝ եթէ ամեն բանի մէջ լսնազանդ էք[7]:

10 Ի՚սյց թէ որ դուք մընին նեռէք՝ ապա ես էլ. պատճառն որ՝ ես էլ թէ որ ներեմ, ինչ բանն որ ներումեմ՝ ձեզ համար է Ք՚րիստոսի առաջին:

11 Որ չըզրկվինք Սատանայից. ինչու որ՝ նորա մտքի խորհուրդներն իրեն անտեղեակ չենք:

12 Ի՚սյց երբոր ես հասի Տրոադա Ք՚րիստոսի աւետարանին հետ[10], և դուռն ինձ համար բաց էր Տէրով[11]:

(2) բ կորնթ. ժբ. 21. (3) բ կորնթ. է. 16: ը. 23. գաղ. է. 10. (4) բ կորնթ. է. 8, 9. 12. (5) ա կորնթ. է. 1. (6) գաղ. դ. 12. (7) ա կորնթ. է. է, 5: ա Տիմ. է. 20. (8) գաղ. ը. 1. (9) բ կորնթ. է. 15. ժ. 6. (10) գործ. ժը. 8. է. ի. 6. (11) ա կորնթ. ժը. 9.

Digitized by Google

13 Ի՛չ եռաւ հանգիստ հոգւոյ իմում . քանզի ոչ գտի ես անդ ղեզ Տիտոս զնդեալդ իմ . այլ հրաժարեալ ի նոցանէ գնացի ի Մակեդոնիա :

14 Այլ Աստուծոյ շնորհքն՝ որ յաղթեալն հոչակ հարկանէ զքինդ ի Քրիստոս Յիսուս , և զհոտ գիտութեան իւրոյ յայտնի առնէ մեզ յամենայն տեղիս :

15 Զի հոտ անուշ եմք Քրիստոսի առ Աստուած՝ ի մէջ փրկեալցն՝ և ի մէջ կորնչեալցն :

16 Ոմանց հոտ՝ մահաւանէ ի մահ , և ոմանց հոտ՝ կենդանութենէ ի կեանս . և առ այս ո՞ բաւական ի ցէ :

17 Վասնզի ոչ եմք իբրև զայլան՝ որ վաճառական լինին բանին Աստուծոյ . այլ իբրև ի հաստատութենէ , այլ իբրև Աստուծոյ՝ առաջի Աստուծոյ ի Քրիստոս խօսիմք :

13 Իմ հոգւոյս հանգիստ չըտաւի[13] . ինչու որ՝ ես իմ Տիտոս եղբօրըս հնտեղ չգտի . բայց նորանցից բարևեալս արած գնացի Մակեդոնիա :

14 Այլ շնորհակալութիւն Աստուծոյն՝ որ ամէն բանի մէջ մեզ հոչակաւոր է անում Քրիստոս Յիսուսումն . և իրան գիտութեան հոտն մեզանով յայտնում ամէն տեղ[13] :

15 Ինչու որ՝ մենք Քրիստոսի անուշ հոտ ենք Աստուծոյ առաջին , փրկվածների մէջն[14] և կորածների մէջն[15] :

16 Այն քանիսին համար՝ հոտ մահից դէպի մահն . և մին քանիսին համար՝ հոտ կեանքից դէպի կեանքն[16] . և ես բանիս համար ո՞վ բաւական կըլինի[17] :

17 Պատճառն որ՝ ուրիշների պէս չենք , որ Աստուծոյ խօսքըն վաճառականութիւն են անում[18] . բայց ինչպես հաստատութիւնից , ինչպես Աստուածանից՝ Աստուծոյ առաջին խօսում ենք Քրիստոսում[19] :

Գլ · Գ

1 Զօրս կսկած է անում որ չըլինի թէ նորանց առա վարդապետները իրան համար ասեն թէ պարծենում , նրանց համար նորանց ունեցած հաւատքն և շնորհքն իրան՝ պարծանքի համար բաւական լինելն ցոյց կըտայ : 6 Աբանից ախտաքին [ներին ըսկսած՝ մինչ ի վախճան օրէնքի և Ընտրեալներ պաշտօնեաներին մէջն , 12 Նա հաստատութիւն թէ հպատակ յոյս որ ունինք՝ շատ համարձակութենով վարվինք , ոչ թէ Իսրայէլի որդիներին պէս լինինք : 14 Որ կուրացան Հին Ուխտի կարդացմունքի վերայ քողով միտքն որ դէպի Տէրն դառնան , ապա են աչքերին վերայ ելած ծածկոցն վեր կառնվի . 18 Ասից մենք բաց երեսով Տէրի փառքըն տեսնում :

1 Վասնիմք այսպէս հաստատեալ վերըստին զանձինս ընծայեցուցանել . թէ թէպէս և ոչ պիտոյ իցեն մեզ , որպէս ոմանց՝ թուղթք ընծայութենան

1 Ուրեմն մինչ սկսումենք մեր անձներըս գովելով ձեր առաջին դնել[1] . թէ և պէտք չեն մեզ՝ ինչպէս որ մինքանիսին՝ ձեզ վերայ՝

(12) բ Կորնթ . ե . 5 , 6 : (13) Երկ . ա . 3 : (14) ա Կորնթ . ա . 18 : (15) բ Կորնթ . գ . 3 : (16) Ղուկ . բ . 34 : Յովհ . թ . 39 : ա Պետր . բ . 7 , 8 : (17) ա Կորնթ . ժե . 10 : բ Կորնթ . փ . 5 , 6 : (18) բ Կորնթ . գ . 2 : ժա . 13 : բ Պետր . բ . 3 : (19) բ Կորնթ . ա . 18 : գ . 3 : (1) բ Կորնթ . ե . 12 : ժ . 8 , 12 : ժբ . 11 :

Digitized by Google

առ ձեզ , զամ ՚ի ձէնջ :

2 Ո՞րպէս թուղթք մեր դուք էք՝ գրեալ ՚ի սիրտս մեր , ծանուցեալ և ընթերցեալ յամենայն մարդկանէ :

3 Ցայտնեալք՝ զի էք թուղթք ՚Ի Քրիստոսէ , պաշտօնեալ ՚ի մէնջ . և գրեալ՝ ոչ մրով , այլ Հոգւովն Աստուծոյ կենդանւոյ . ոչ ՚ի տախտակս քարեղէնս , այլ ՚ի տախտակս մարմնեղէնս :

4 Ցոյս մի այսպիսի ունիմք ՚ի ձեռն ՚Ի Քրիստոսի առ Աստուած :

5 Ւորպէս ոչ եթէ անձամբ բաւական եմք խորհել ինչ իբրև ՚ի մէնջ . այլ բաւականութիւնն մեր յԱստուծոյ է :

6 Որ և բաւականս արար զմեզ՝ պաշտօնեայս Նորոց Կտակարանացըս՝ ոչ գրոյ , այլ Հոգւոյ . զի գիրն սպանանէ , այլ Հոգին կենդանացուցանէ :

7 Ո՛ի եթէ պաշտօնն մահու գրովք դրոշմեալ ՚ի տախտակսն քարեղէնս՝ եղև փառօք , զի մի՛ հաւասցեն Հայել որդիքն Իսրայէլի յերեսս Մովսէսի՝ վասն փառաց երեսաց նորա , որ խափանելոցն էր .

8 Որչափ ևս առաւել պաշտօն Հոգւոյն եղիցի փառօք :

9 Ո՛ի եթէ պաշտօն դատապարտութեանն փառօք էր , որչափ ևս առաւել պաշտօն արդարութեանն փառօք :

կամ ձեզանից (գրած)՝ գովաբեան թղթեր՞ :

2 Դուք մեր թուղթս գուք էք՝ մեր սրտի մէջ գրած՝ ամէն մարդկանցից իմացված և կարդացված :

3 Դուք որ յայտնի էլած էք՝ թէ Քրիստոսի թուղթն էք , մեզանից ծառայված . և գրված՝ ոչ թէ թանաքով , բայց կենդանի Աստուծոյ Հոգուվն . ոչ թէ քարէ տախտակների վերայ՝ , բայց սրտի մարմնէ տախտակների վերայ՝ :

4 Այ՛ն հաւատքի չորս ունինք Աստուծոյն Քրիստոսի ձեռնէն :

5 Ոչ թէ մենք մեզանով բաւական ենք մեր միտք անել ինչպէս մեզանից՝ , բայց մեր ամէն բաւական լինելն Աստուածանից է՝ :

6 Որ նա էլ բաւական արաւ մեզ Նոր Կտակարանի՝ պաշտօնեայ լինելոյ՝ ոչ թէ գրով , այլ Հոգով՝ . ինչու որ՝ գիրն սպանում՝ , այլ Հոգին կենդանացնում՝ :

7 Եթէ թէ որ մահի պաշտօնեութիւնն՝ որ գրով քարէ տախտակների վերայ փորած էր՝ փառքով էլաւ՝ , մինչև որ Իսրայէլի որդիքն չէին կարող Մովսէսի երեսին նայել՝ Հօսէսի երեսին մաիկ անել՝ նորա երեսի փառքին համար , որ խափանվելու էր՝ .

8 Էլ որքան աւելի Հոգով պաշտօնութիւնն փառքով պիտի լինի՝ :

9 Ինչու որ՝ եթէ դատապարտութեան պաշտօնութիւնն փառքով էր . էլ որքան աւելի արդարութեան պաշտօնութիւնն փառքով է՝ :

(1)Գործ . ԺԸ . 27 : (3) ա Կորնթ . Գ . 2 : (5) ա Կորնթ . գ . 5 : (5) Ելք . ԻԹ . 12 : Ղ . 1 : (6) Յուհ . Ի . 6 : Երեմ . Լ . 33 : Եզեկ . ԺԱ . 19 : ԼԶ . 26 : Երէր . Ը . 10 : (7) Ելք . ԺԴ . 5 : բ Կորնթ . բ . 16 : (8) ա Կորնթ . ԺԴ . 10 : Փիլիպ . բ . 13 : (9) Երեմ . Լ . 31 : Աստր . Իզ . 28 : Երէր . Ը . 6 . 8 : (10) ա Կորնթ . գ . 5 : ԺԴ . 10 : բ Կորնթ . Ի . 18 : Եփես . գ . 7 : Կող . ա . 25 . 29 : ա Տիմ . ա . 11 ; 13 : բ Տիմ . ա . 11 : (11) Հռոմ . բ . 27 . 29 . Ի . 6 : (12) Հռոմ . գ . 20 . գ . 15 . Ի . 2 , 10 , 11 . Կող . գ . 16 : (13) Ելք . գ . 62 : Հռոմ . Ը . 2 : (14) Հռոմ . Ի . 10 : (15) Երէր . ԼԶ . 4 . 23 . բ Օրին . ժ . 1 , Նոյն . (16) Երէր . ԼԳ . 39 , 30 . 35 : (17) Գալ . գ . 5 : (18) Հռոմ . ա . 17 . գ . 21 :

Digitized by Google

10 Լանգի ոչ եթէ փառաւորի փառաւորեսցէ յայսմ մասին՝ վասն առաւելութեան փառացն :

11 Զի եթէ որ խափանելոցն էր՝ այն փառաք էր , որչափ եւս առաւել որ կայոցն է , փառաք իցէ :

12 Եւ արդ՝ զի ունիմք այսպիսի յոյս , բազում համարձակութեամբ վարեսցուք :

13 Եւ ոչ որպէս Մովսէս արկաներ քող ՚ի վերայ երեսաց իւրոց , վասն չհայելոյ որդւոցն Իսրայէլի ՚ի վախճան խափանելոցն :

14 Այլ կուրացան միտք նոցա . քանզի մինչեւ ցայսօր ժամանակի՝ նոյն քող ձգեալ կայ ՚ի վերայ ընթերցուածոց Հինն Կտակարանացն . և ոչ վերանայ , զի Քրիստոսիւ խափանելոց է :

15 Այլ մինչեւ ցայսօր՝ յորժամ ընթեռնուն զՄովսէս՝ նոյն առաջաստ կայ ՚ի վերայ սրտից նոցա :

16 Այլ յորժամ դարձցին առ Տէր՝ առեալ վերասցի առագաստն :

17 Որ Տէր Հոգին է . ուր Հոգի Տեառն է , անդ ազատութիւն է :

18 Մեք ամենեցուն քացախ երեսօք զփառան Տեառն իբրեւ ընդ հայելի տեսեալ՝ ՚ի նոյն պատկեր նորոգիմք փառաց ՚ի փառս . որպէս և ՚ի Տեառն Հոգւոյ :

10 Արդարեւ՝ էն փառաւորն էլ փառաւոր չէ էս կողմանէս՝ էն առելի աւելացած փառքին համար :

11 Զի եթէ որ էն որ խափանվելու էր՝ փառքով էր , էլ որքան աւելի փառքով է էն՝ որ պիտի հաստատ կենայ :

12 Ուրեմն՝ որ էսպէսի յոյս ունինք , էլ շատ համարձակութեամբ վարվինք[29] :

13 Եւ ոչ թէ ինչպէս որ Մովսէսն իրան երեսին վերայ քող էր քցում[30] որ Իսրայէլի որդիքն չըննային էն (բանի) վերջին՝ որ պէտք էր խափանվի[31] :

14 Մայց նորանց միտքն կուրացաւ . ինչու որ՝ մինչեւ էս օրվան ժամանակս հենց էն քողն քցված է էն Կտակարանի կարդացմունքին վերայ . և վեր չի առնըվում , որ էն Քրիստոսովն պէտք է խափանվի[32] :

15 Մայց մինչեւ էս օր՝ երբոր Մովսէսին կարդում են , հենց էն ծածկոցըն նորանց սրտերին վերայ կայ :

16 Մայց երբոր դէպի Տէրն կըդառնան[33] ապա էն ծածկոցն վեր կառնըվի[34] :

17 Ինչու որ՝ Տէրն է Հոգին . որտեղ որ Տէրի Հոգին է՝ հնտեղ ազատութիւն է[35] :

18 Մայց մենք ամենքս՝ որ բաց երեսով Տէրի փառքն[36] ինչպէս հայելոյ մէջն տեսնում ենք[37]՝ հենց էն պատկերի նման նորոգվում ենք՝ փառքից դէպի փառք[38] . ինչպէս Թէ Տէրի Հոգուց են :

(19) բ կորնթ . ը . 4 : նկատ . գ . 19 : (20) նոյ . ը . 35 . 39 : (21) Համբ . ժ . 4 : գործ . ք . 23 : (22) կապ . գ . 20 : Ծնոթ . ժգ . 11 : 14 : Ովհ . ժբ . 40 : գործ . քբ . 26 : Համբ . ժա . 7 , 8 . 25 : բ կորնթ . գ . 4 : (23) նոյ . ը . 38 . Համբ . ժա . 28 . 29 : (24) կապ . իբ . 7 : (25) ա կորնթ . ժե . 45 : Ովհ . ը : (26) բ կորնթ . գ . 4 . 6 : ա Յհ . ա . 11 : (27) ա կորնթ . ժգ . 12 : (28) Համբ . ը . 39 . ա կորնթ . ժե . 49 : կող . գ . 10 :

Digitized by Google

ԿԻ · Գ

1 Ընդհանուր ցույց կըտայ Թէ ինչպէս Քրիստոս պաշտօնէն չձանձրանալով խրատմանկալելով չվարվիլով և Ընտուհայ խօսքէն չձանձրալով կատարեց · 3 Յր Թէ Աստուածն կոթողներն մէջն է ծածկված · 7 Յր մինակ Ընտուհայ զօրավիգեան միաբերնութիւն՝ ոչ Թէ իրանց հոգի ամաններուին Աստուածէն քաջալերուելոյ համար հալածանք էին քաշում՝ ամէն օր ; 12 Յր նկղելցիին կեանքին համար , 13 Ինոյց մին հաստատի հոգով հինց Ընդհանուրներն և ամէն հաստատացեալներուին , 17 Յաւիտենական փառքին համար եղ լինում էին ։

1 Արդ համար մենք էս պաշտօնըս ունինք[1] , ինչպէս որ ողորմութիւն գտինք՝ և չենք ձանձրանում[2] ։

2 Այլ ամօթալի ծածուկ բաներուին յետ քաշվեցանք[3] · որ խորամանկութեամբ չըվարվինք , և Աստուծոյ խօսքըն չըծռունք[4] · այլ ճշմարտութեան յայտնութեամբ՝ մեր անձերըս ընդունելի անենք ամէն մարդկանց խղճմտանքին՝ Աստուծոյ առաջին[5] ։

3 Ապա Թէ իցէ և ծածկեալ աւետարանն մեր , ի մեզ կորածներուն ծածկված է[7] ։

4 Որոց աստուած աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց զսիրտս անհաւատիցն , զի մի՛ ծագեսցէ ի նոսա լուսաւորութիւն աւետարանի փառացն Քրիստոսի · որ է պատկեր անեղութեան Աստուծոյ ։

5 Ոչ ո՛չ եթէ զանձինս քարոզեմք , այլ զՅիսուս Քրիստոս Տէր . և զմեզ ծառայս ձեզ վասն Քրիստոսի ։

6 Զի Աստուած՝ որ ասաց ի խաւարէ լոյս ծագել · որ և ծագեաց իսկ ի սիրտս մեր ի լուսաւորութիւն գիտութեան փառացն Աստուծոյ ի երեսս Յիսուսի Քրիստոսի[9] ։

7 Այլ ունիմք զգանձս զայս ի սպասս կաւեղէնս[10] , զի զերազանցութիւն զօրութեանն լիցի Աստուծոյ և ոչ ի մէնջ[11] ։

8 Ամենայնիւ նեղեալ՝ ոչ նեղեցուցեալ · զրկեալ՝ ոչ լքեալ ։

9 Հալածեալ՝ ոչ թողեալ · խոնարհեալ՝ ոչ կորուսեալ ։

10 Զմահ Յիսուսի միշտ ի մարմնի մերում շրջապատեալ լինել , զի և կեանքն Յիսուսի յայտնեսցի ի մարմնի մերում ։

11 Զի մեք որ կենդանիքս եմք , միշտ ի մահ մատնեմք վասն Յիսուսի , զի և կեանքն Յիսուսի յայտնեսցի ի մարմնի մահկանացու մերում ։

12 Ապա մահ ի մեզ գործի , և կեանք ի ձեզ[12] ։

13 Ունիմք զոգին հաւատոյ նոյն , որպէս գրեալ է[13] . Հաւատացի , վասն որոյ և խոսեցայ[14] . մեք հաւատամք , վասն որոյ և խոսիմք ։

14 Գիտելով զի որ յարոյց զՏէր Յիսուս , զմեզ ևս Յիսուսաւ յարուցանիցէ , և կացուսցէ ընդ ձեզ ։

15 Զի ամենայն վասն ձեր , զի շնորհքն առատացեալ ի բազումս՝ գոհութիւն առատասցէ ի փառս Աստուծոյ ։

16 Վասն որոյ ոչ նեղիմք · այլ եթէ և արտաքին մարդն մեր կորնչի , այլ ներքինն յաւուր յաւուր նորոգի ։

17 Զի թեթև նեղութիւն մեր որ ի ներկայումս է , յաւելուածով յաւելուած յաւիտենական փառս գործէ մեզ ։

18 Մեր ոչ նայելով տեսանելեացն , այլ անտեսանելեացն · զի տեսանելիքն ժամանակաւորք են , իսկ անտեսանելիքն յաւիտենականք ։

(1) Բ կորնթ . դ . 1 : (2) ա կորնթ . ե . 25 : ա Տիմ . ա . 13 : (3) Հռոմ . գ . 21 : (4) Բ կորնթ . բ . 17 : ա Թես . բ . 3 . 5 : (5) Բ կորնթ . գ . ե . 7 : ե . 11 : (6) Բ կորնթ . ե . 12 : (7) ա կորնթ . ա . 18 : Բ կորնթ . բ . 15 : Բ Թես . բ . 10 : (8) Ծածկ . ժբ . 31 : ժգ . 30 : ժգ . 11 : Նէեմ . գ . 13 : (9) Նոյ . գ . 10 : Ծածկ . ժբ . 16 : Բ կորնթ . դ . 14 : (10) Բ կորնթ . դ . 8 , 9 . 11 . 13 : Ալ Բ . 6 : (11) Ծածկ . ա . 13 : ժբ . 45 : ժգ . 9 : Փիլիպ . բ . 8 : Կող . ա . 15 : Եբր . ա . 3 : (12) ա կորնթ . ա . 13 . 33 : ե . 33 : (13) ա կորնթ . Թ . 10 : Բ կորնթ . ա . թե : (14) Ղևտ . ա . 3 :

Digitized by Google

աղբեւթիւն գիտութեան փառացն Աստուծոյ ՝ի դէմս Յիսուսի Քրիստոսի :

7 Այսուհետեւ ունիմք զանձն զայս յամանս խեցեղէնս . զի առաւելութիւն զօրութեանն իցէ յԱստուծոյ , և ո՛չ ՝ի մէնջ :

8 Յամենայնի նեղեալք՝ այլ ո՛չ նաւաքիալք , կարօտեալք՝ այլ ո՛չ տարակուսեալք :

9 Հալածեալք՝ այլ ո՛չ լքեալք . հարեալք՝ այլ ո՛չ ապականեալք :

10 Յամենայն ժամ զմահն Յիսուսի ՝ի մարմինս մեր կրեսցուք՝ զի և կեանքն Յիսուսի ՝ի մարմինս մեր յայտնեսցին :

11 Վասն զի միշտ մեք՝ որ կենդանիքս եմք , ՝ի մահ մատնիմք վասն Յիսուսի . զի և կեանքն Յիսուսի յայտնի լիցին ՝ի մահկանացու մարմինս մեր :

12 Այսուհետեւ մահ ՝ի մեզ զօրանայ , և կեանք ՝ի ձեզ :

13 Արդ՝ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոց . որպէս և գրեալ է . Հաւատացի՝ վասն որոյ և խօսեցայ . և մեք հաւատամք՝ վասն որոյ և խօսիմք իսկ :

14 Գիտեմք՝ եթէ որ յարոյցն զՅիսուս , և զմեզ ընդ Յիսուսի յարուսցէ՝ և յանգիման կացուսցէ ձեզ հանգերձ :

15 Վասն ամենայն ինչ վասն ձեր է . զի շնորհքն յաճախեալք ՝ի գեց[15] Աստուծոյ փառաց գիտութեան լուսաւորութիւնըն տացոյ Յիսուսի Քրիստոսի գէմքովն[16] :

7 Ապա ես գանձըս (խոպնոպ) ունինք հոգի չինած սմանեղութիւն[17] . որ զօրութեան մեծութիւնն Աստուածանից լինի , և ո՛չ ՝ի մեզանից[18] :

8 Մեզ քանի մէջ նեղացած (ենք)՝ բայց չենք նեղուցած[19] , կարօտութեան մէջ կացած՝ բայց տարակուսութիւն չըգործած :

9 Հալածվածք՝ բայց երեսից չըձգած . չարչարվածք՝ բայց չըսպանվածք[20] :

10 Միշտ ժամանակն Յիսուսի մահըն մեր մարմնումն առնումենք[21] որ Յիսուսի կեանքն էլ մեր մարմնումըս յայտնվի[22] :

11 Վասն զի մենք որ կենդանի ենք միշտ Յիսուսի համար մատնըվում[23] . որ Յիսուսի կեանքն էլ յայտնըվի մեր մահկանացու մարմնումս :

12 Ուրեմն մահ մեզանում է գործանում , և կեանք ձեզանում[24] :

13 Այլ մեզ հաւատքի հոգին ունինք[25] , ինչպես որ էլ գրված է . Հաւատացի՝ և ընդհամար էլ խոսեցայ[26] . մենք էլ հաւատումենք՝ և հենց սրանհամար էլ խոսումենք :

14 Ըս ենք գիտում , որ նա՝ որ Յիսուսին յարըցց[27] , մեզ էլ Յիսուսի հետ կըյարուցանէ , և ձեզ հետ (իրան) առաջին կըկանգնացնէ :

15 Վասն զի ամէն բան ձեզ համար է[28] . որ շատացած շնորհքն

(15) բ պիտ . ա . 19 : (16) Ա Յհ . 4 : ա պիտ . բ . 9 : (17) բ կորնթ . 5 . 1 : (18) ա կորնթ . բ . 5 : բ կորնթ . ժբ . 9 : (19) բ կորնթ . 4 . 5 : (20) Ամոմ . ղե . 24 : (21) ա կորնթ . ժե . 31 : բ կորնթ . ա . 5 . 9 : Գող . գ . 17 : գործ . դ . 10 : (22) Հովհ . բ . 17 : բ Տիմ . բ . 11 , 12 : ա պիտր . դ . 13 : (23) Ամոմ . խդ . 22 : Հովհ . բ . 36 : ա կորնթ . ժե . 31 . 49 : բ կորնթ . ա . 8 , 9 : (24) բ կորնթ . ժգ . 9 : (25) Հովհ . ա . 12 : բ պիտր . ա . 1 : (26) Ամոմ . ճժգ . 10 : (27) Հովհ . բ . 11 : ա կորնթ . գ . 14 : (28) ա կորնթ . դ . 22 : բ կորնթ . ա . 8 : Հռ . պ . 24 : բ Տիմ . բ . 10 :

Digitized by Google

բազմաց 'ի գոհութենէ անտի՝ առատ. ւելեսցին 'ի փառս Աստուծոյ :

16 Այն որոյ և ա՛չ ձանձրա. նամք . այլ թէպէտ և արտաքին մարդս մեր ապականի , այլ ներքին մարդն մեր նորոգի օր ըստ օրէ :

17 Զի առժամայն յաճախութիւն թեթև նեղութեանս մերում՝ 'ի յա.ւիտենականն առաւելութիւն , զմեծութիւն փառացն գործէ 'ի մեզ :

18 Վ՚ասնզի ո՛չ գիտեմք զերևելի. սըս՝ այլ զաներևոյթսն . զի երևե. լիքս առժամանակ մի են , և անե. րևոյթքն յաւիտենականք :

էն շատերի գոհութենից՝ աւելանայ Աստուծոյ փառաց համար[29] :

16 Վասնզի էլ չենք թուլա. նում . բայց թէ և մեր դրսեի մարդն ապականվում , բայց մեր ներսի մարդս օրէ ցօր նորոգվում[30] :

17 Ինչու որ՝ մեր ժամանակաւոր թեթև նեղութեանս շատութիւնն յաւիտենական աւելութենով՝ փառքի մեծութիւն է գործում մեզ համար[31] :

18 Պատճառն որ՝ էս երևօղ բաներս չենք գիտում , բայց էն՝ որ չի երևում[32] . ինչու որ՝ երևօղներս մի քիչ ժամանակ են , և չերևօղներն յաւիտենական :

ԿԻ · Ն

1 Ըստ որում հաստատուած թէ խրանք յաւիտենական փառքի յոյս ունենալով , 9 նա ին փառքին և թէ են գտաստատուին որ գալիս է՝ նորան ախտալով , աշխատութեան որ բոլոր խղճմտանք ունենան , 12 Ո՛չ թէ ներանով պարծենալուն , 14 Որպէս Քրիստոսի սէրն տեղովանին որ մին նոր առելոված պէս մեռան Քրիստոսի փառաց համար վաչեն . 18 Ու իրանց հաշտութեան պաշտօնով ուրիշ մարդիկն էլ հաշտացրին Աստուծոյ հետ Քրիստոսի ձեռքը :

1 Վասնզի գիտեմք՝ եթէ երկրա. ւոր տաճար շինուածոյս մերոյ քակտեսցի , շինած յ՚Աստուծոյ ունիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի , յաւիտենական յերկինս :

2 Եւ ընդ այս տաղտկանք . քանզի զգենակութիւն երկնից փափագեմք զգենուլ :

3 Վ՚իպն թէ յորժամ զգենուցեալքն՝ ո՛չ մերկ գտանիցիմք :

4 Վ՚ասնզի որ եմք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ՝ տաղտկամբ ծանրացեալք . զի ո՛չ կամիմք մերկանալ , այլ զայն 'ի վերայ այսր զգենուլ .

1 Պատճառն որ՝ գիտեմենք որ՝ եթէ մեր երկրաւոր շինվածքի տաճարն քանդվի[1] , Աստուածածնից մի շինվածք ունինք՝ մի տաճար առանց ձեռքի գործվածք , որ յաւիտենական է երկնքումն :

2 Եւ սրտհամար զըգվումենք . ինչու որ՝ ցանկանումենք հագնիլ էն բնակութիւնըն՝ որ երկնքիցն է[2] :

3 Վ՚իպն թէ՝ երբոր էն հագնինք՝ մերկ չըգտնըվինք[3] :

4 Պատճառն որ՝ մենք էս ծածքիս տակն ծանրացած զըգվումենք . որ չենք կամենում մերկանալ , լայց էն սրա վերայ հագնիլ . ու էս մահկա-

(29) բ Կորնթ . ա . 11 : բ . 10 : թ . 11 , 12 : (30) Հռոմ . ծ . 22 . Եփես . գ . 16 : Կող . գ . 9 : ա Պետր . գ . 8 : (31) Մատթ . ժ . 12 : Հռոմ . ը . 18 : ա Պետր . ա . 6 : ժ . 10 : (32) Հռոմ . ը . 24 : բ Կորնթ . ծ . 7 : Եբր . ժա . 1 : (1) Յոբ . գ . 19 : բ Կորնթ . գ . 7 : բ Պետր . ա . 13 , 14 : (2) Հռոմ . ը . 23 : (3) Յով . գ . 18 : ժգ . 15 :

Digitized by Google

զի ընկղմեսցի մահկանացուս ՚ի կե-
նաց անտի :

5 Լ՚ոլ որ յաջողէն մեզ ՚ի սոյն՝
Լ՚ատուածն է . որ եւս մեզ զառհա-
ւաչեայ Հոգւոյն :

6 Լ՚րդ՝ համարձակիւք յամենայն
ժամ , և գիտեմք՝ եթէ որչափ յա-
մենք ՚ի մարմնի աստ՝ ստորանամք
՚ի Տեառնէ :

7 Զի հաւատովք գնամք՝ և ո՛չ
կարծեօք :

8 Լ՚ոլ համարձակիմք՝ և առաւել
ևս հաճեալ եմք ելանել ՚ի մարմնոյ
սմանէ՝ և մնանել առ Լ՚ատուածն :

9 Վ ասն որոյ և առատանամք ,
զի եթէ յամիցեմք՝ և եթէ ելանի-
ցեմք՝ հաճոյ լինել իցեմք նմա :

10 Զի անդր ամենեցուն մեզ յան-
դիման լինել կայ առաջի աթոռոյն
Քրիստոսի . զի ընկալցի իւրաքան-
չիւր իւրով մարմնով՝ զոր ինչ գործ-
եաց յառաջ՝ եթէ բարի , և եթէ
չար :

11 Զոկ արդ՝ զՏէառն գի-
տելով չափ , զմարդկան ինչ միտս
հաճեմք . սակայն առաջի Լ՚ատուծոյ
յայտնեալ եմք . բայց ես յուսամ և
՚ի ձեր միտս յայտնի լինել :

12 Զոր ո՛չ եթէ միւսանգամ զան-
ձինս ինչ ընծայեցուցանեմք ձեզ ,
այլ պատճառս տամք ձեզ պարծա-
նաց վասն մեր . զի ունիցիք առ ա-
նոսիկ՝ որ առ աչսն պարծիցին , և
ո՛չ սրտիւք :

13 Զի եթէ առանցաք ինչ՝ այն
նացուս էն կեանքին Քրիստոսի :

5 Ահաւասիկ նա՝ որ էս բանըս յաջո-
ղութիւ մեզ՝ Լ՚ատուածն է . որ Հո-
գոյ գրաւբն տուաւ մեզ :

6 Զրահամար ամէն ժամանակ
համարձակութիւն ունինք , և գի-
տումնք թէ՝ քանի որ էս մարմ-
նումս ուշանումնք՝ Տէրոջն օտա-
րանումնք :

7 Զինչու որ՝ հաւատքով ենք գը-
նում , և ո՛չ թէ կարծիքով :

8 Ահաւասիկ սիրտ ենք առնում , և
էլ աւելի հաճոյ է մեզ էս մարմնի-
ցըս դուրս գնանք՝ և Լ՚ատուծոյ
մօտ մնանք :

9 Զրահամար էլ ջանք ենք ա-
նում , որ եթէ ուշանանք՝ և եթէ
դուրս գնանք՝ միևնոյ հաճոյ լինինք
նորան :

10 Պատճառն որ՝ մենք ամենքս
պէտք է յայտնի լինինք Քրիստոսի
դատաստանի աթոռի առաջին . որ
ամէն մէկն ընդունի իրան մարմնա-
վըն՝ ինչ որ առաջ գործեց՝ թէ
բարի , և թէ չար :

11 Ուրեմն՝ մենք Տէրոջ ահաւորու-
թիւնըն լաւ գիտելով , մարդկանց
միտքն հաւանացնումնք . բայց
Լ՚ատուծոյ առաջին պիտի յայտնը-
վինք . և ես յոյս ունիմ՝ որ ձեր
մտքումդ էլ յայտնի եմ :

12 Զէ որ՝ իբր թէ մինէլ մեր
անձներըս գովելով ձեր առաջին
դնենք . բայց պատճառ ենք ասե-
լիս ձեզ՝ մեզ համար պարծենալոյ ,
որ մին բան ունենաք նորանց դէմ՝
որ երևութին պէս պարծենումեն ,
և ո՛չ թէ սրտով :

13 Զինչու որ՝ թէ որ չափից անց-

(4) ա կորնթ . ժե . 53 , 54 : (5) Լտոյ . խբ . 23 : Լփես . բ . 10 : (6) Հռով . ը . 23 : բ կորնթ . ա . 22 : Լփես . ա . 14 : գ . 30 : (7) Հռով . ը . 24 , 25 : բ կո-
րնթ . գ . 18 : ա կորնթ . ժգ . 12 : Լբր . ժա . 1 : (8) փիլպ . ա . 23 : (9) Մարկ .
թե . 31 , 32 : Հռով . ժգ . 10 : (10) Հռով . բ . 6 : Պետ . գ . 8 : Լփես . գ . 8 :
կող . գ . 24 , 25 : Յայտ . իբ . 12 : (11) Յով . լ . 28 : Լբր . ժ . 31 : Յայտ .
23 : (12) բ կորնթ . գ . 2 : (13) բ կորնթ . գ . 1 : (14) բ կորնթ . ա . 14 :

Digitized by Google

Ա՛ստուծոյ է. և եթէ զգաստանամք՝ այն ձեր է։

14 Ո՛չ սէրն Ք՛րիստոսի ստիպէ զմեզ քննել զայս. զի եթէ միով փոխանակ ամենեցուն մեռաւ, ապա ուրեմն ամենեքեան մեռեալ էին։

15 Եւ ՚ի վերայ ամենեցուն մեռաւ, զի որ կենդանիքն իցեն՝ մի՛ անձանց իցեն կենդանիք, այլ այնմի՛ որ ՚ի վերայ նոցայն մեռաւ, և յարեաւ։

16 Ո՛չ ևս ուրեք մեք ոչ ըստ գիւտեմք մարմնով. զի թէպէտ և գիտէաք մարմնով զՔ՛րիստոս՝ այլ արդ ոչ ևս նոյնպէս գիտեմք։

17 Ուստի եթէ ինչ ՚ի Ք՛րիստոս նոր արարած իցէ. զի հինն անց, և արդ նոր եղև ամենայն։

18 Ա՛յլ ամենայն ինչ յԱ՛ստուծոյ որ հաշտեցուցեալ զմեզ ընդ իւր ՚ի ձեռն Ք՛րիստոսի. և ետ մեզ ըղպաշտօնն հաշտութեան։

19 Եւ քանզի Ա՛ստուած էր՝ Ք՛րիստոսիս զաշխարհս հաշտեցուցանել ընդ իւր, և չհամարել նոցա զմեղս իւրեանց, և եդ ՚ի մեզ ըղբանն հաշտութեան։

20 Արդ՝ վասն Ք՛րիստոսի պատգամաւորիմք՝ որպէս և Ա՛ստուծոյ բարեխօսութեամբ մեօք. աղաչեմք

կացանք՝ էն Ա՛ստուծոյ համար է. և թէ որ չափաւոր ենք՝ էն ձեզ համար է[14]։

14 Պատճառն որ՝ Ք՛րիստոսի ՚ի սէրն ստիպումն մեզ՝ որ էս միտք առնենք. ինչու որ եթէ միոյն ՚ի համար մեռաւ, ապա ամէնքն մեռած են[15]։

15 Եւ նա ամէնին վերայ մեռաւ, որ նորանք որ կենդանի են՝ ո՛չ թէ իրանց անձներին համար կենդանի լինին, այլ նորա համար՝ որ իրանց վերայ մեռաւ, և յարութիւն առաւ[17]։

16 Ինչ սրանից ետև մենք իսկի մէնին չենք գիտում մարմնոյ կողմանէ[18]. և թէ և Ք՛րիստոսին էլ գիտուէինք մարմնոյ կողմանէ, բայց հիմիկ էլ էնպէս չենք գիտում[19]։

17 Ինչից թէ որ միոյն Ք՛րիստոսումն է[20] միոն նոր ստեղծուած է[21]. ինչու որ հինն անցկացաւ, և հիմիկ ամէն բան նոր է լսւած[22]։

18 Այ՝ինչն թէ էն ամէնեն Ա՛ստուածմանից է, որ մեզ իրան հետ հաշտացրուց Ք՛րիստոսի ձեռովը[23]. և մեզ հաշտութեան պաշտօնը տուաւ։

19 Ինչու որ՝ Ա՛ստուած էր էն, որ Ք՛րիստոսովը աշխարհքա հաշտացրուց իրան հետ, և նորանց մեղքերըն չըհամարեց նորանց[24]. և հաշտութեան խօսքըն մեր միջումն դրաւ։

20 Այրենից Ք՛րիստոսի կողմանէն պատգամաւոր (էչլչի) ենք[25], ինչպէս որ Ա՛ստուած էլ յորդորում

(15) ը կուզի · ժա · 1 · 16 , 17 : ժբ · 6 · 11 : (16) Հովհ · ե · 15 : (17) Հովհ · գ · 11 , 12 : ժդ · 7 , 8 : ա կորնթ · զ · 19 : գաղ · բ · 20 : ա յովհ · ե · 10 : ա պետր · գ · 3 : (18) Մատթ · ժբ · 50 : Հովհ · ժե · 11 : գաղ · ե · 6 : փիլիպ · գ · 7 , 8 : կող · գ · 11 : (19) Հովհ · զ · 63 : (20) Հովհ · ը · 10 : ժզ , 3 : գաղ · զ · 15 : (21) գաղ · ե · 6 : զ · 15 : (22) Եսայ · խգ · 18 , 19 : կե · 17 : նէից · բ · 25 : Հայտ · խ · 5 : (23) Հովհ · ե · 10 : նէից · բ · 19 : Հռ · ե · 20 : ա Հովհ · բ · 2 : գ · 10 : (24) Հովհ · գ · 25 , 25 : (25) Փղ · ե · 20 : Հռ · ը · 7 : բ կորնթ · գ · 6 : նէից · զ · 20 :

Digitized by Google

վասն Քրիստոսի՝ հաշտեցարարութիւնք ընդ Աստուծոյ ։

21 Զի զայն՝ որ ոչն գիտեր զգեղ վեղս , վասն մեր վեղս արար . զի մեք եղիցուք նմա արդարութիւն Աստուծոյ ։

վեղանակ , այնպէս մեք Քրիստոս կատարեանն՝ հաշտեցեալք Աստուծոյ հնա[26] ։

21 Պատճառն ար՝ ինքն նորան՝ որ վեղք չէր գիտաւ , վեղ համար վեղք արաւ[27] . որ մենք նորանով Աստուծոյ արդարութիւն լինինք[28] ։

ԿԻ . Ա

1 Պօղոս խրատ[ա]նուածի Թէ ինքն Քրիստոսի գործքի ընկեր է նորանց հետ՝ յորդորելով նորանց , 3 զի ի[ր]նց պաշտօնն չքնաքաւի , 4 Նւ Թէ նորանք Աւետարանի համար ամեն կերպ նեղութիւններուն և անարգանքներուն համբերեն ։ 10 Նորանց համար շատ հոգատարութիւնով խօսուած , և իրօք սիրուն նորանց լայն սրտակ բացուած , 13 Նւ կամենուած որ նորանք ել ընպէս սէր ունենան դէպի ինքն , 14 Յորդորուած նորանք որ անհաւատներուն և հեթանոսներուն քրիստոնեութիւնին գէն գնան , ինչու որ նորանք կենդանի Աստուծոյ տաճարն են ։

1 Զեր գործքի ընկեր ենք[1] և աղաչումնք[2] , որ զուք Աստուծոյ շնորհքն զուր տեղն չընդունիք[3] ։

2 Պատճառն որ՝ ասաւած . Ի նպաստելի ժամանակուան լսեցի քեզ , և փրկութեան օրումն օգնեցի քեզ . ահա (հիմիկ) ընդունելի ժամանակ է . հիմիկ փրկութեան օրն[4] ։

3 Ընդ ոչինի որ իսկի մին բանով գայթագղութիւն տաք , որ (մեր) պաշտօնն չընախատուի[5] .

4 Հապց ամեն բանի մէջ զեր անձնեերդ առաջ դրէք ինչպէս Աստուծոյ պաշտօնեաներ՝ շատ համբերութեամբ նեղութիւններուն[6] , վիշտերուն[7] , չարչարանքներուն[8] ,

5 Ծեծուտելուն[9] , բանտերուն[10] , խռովութիւններուն[11] , աշխատանքներուն[12] , հսկմանքներուն[13] , պահքերուն[14] ,

6 Սրբութեան[15] , գիտութեան[16] , երկայնմտութեան[17] , քաղցրութեան

(1) ա Կորնթ . ը . 1 ։ (2) ա Կորնթ . ծգ . 6 . 9 . 12 ; Գաղ . գ . 13 ։ ա Պետ . բ . 22 . 24 ։ ա Յովհ . գ . 5 ։ (3) ե Կորնթ . զ . 1 ։ (4) Եսայ . խգ . 8 ։ (5) Հռով . ժգ . 9 ։ (6) ե Կորնթ . զ . 4 ։ (7) բ Կորնթ . ժգ . 10 ։ (8) ե Կորնթ . ժ . 30 ։ (9) Գործ . ժբ . 15 ։ (10) Եսայ . խգ . 8 ։ (11) Հռով . ժգ . 13 ։ (12) բ Կորնթ . ժ . 23 ։ (13) ե Կորնթ . զ . 5 ։ (14) բ Կորնթ . ժ . 27 ։ (15) ե Կորնթ . զ . 6 ։ (16) բ Կորնթ . զ . 1 ։ (17) ե Կորնթ . ժգ . 4 ։

Digitized by Google

քաղցրութեան , ի հոգի Աստըք , ի սէր՝ առանց կեղծաւորութեան .

7 ի բանս ճշմարտութեան , ի զօրութեան Աստուծոյ . ի զէնս արդարութեան որ ընդ աջմէն և ընդ ահեկէն է :

8 փառաք և անարգութեամբ , գովութեամբ և պարսաւանաք , իբրև մոլորք՝ և ճշմարիտք .

9 իբրև անծանօթք՝ և ծանուցեալք . իբրև մահկանացուք՝ և ահաւասիկ կենդանի եմք . իբրև խրատեալք՝ և ոչ մահապարտեալք .

10 իբրև արտմեալք՝ և հանապազ ուրախ եմք . իբրև տնանկք՝ և բազումս մեծացուցանեմք . իբրև ոչինչ ունիցիմք , և զամենայն ինչ ունիմք :

11 Կորինթացիք մեր բացեալ են առ ձեզ կորնթացիք , և սիրտք մեր ընդարձակեալ :

12 Ոչ ընդունիք ի մէնջ՝ բայց եթէ ի գութս ձեր նեղեցիք :

13 Նոյն հատուցումն իբրև ընդ որդեակս ունիմ . ընդարձակեցարուք և դուք :

14 Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից . քանզի զի՞նչ հաղորդութիւն է արդարութեան ընդ անօրէնութեան . և կամ զի՞նչ հաւասարութիւն է լուսոյ ընդ խաւարի :

15 Եւ կամ զի՞նչ միաբանութիւն է Քրիստոսի ընդ Բելիարայ . կամ զի՞նչ բաժին կայ հաւատացելոյն ընդ անհաւատին :

16 Կամ զի՞նչ համանութիւն է տաճարի Աստուծոյ ընդ կուռս . զի դուք տաճար Աստուծոյ կենդանւոյ եք , որպէս ասաց Աստուած . (8) բ կորնթ . դ . 2 : 5 . 12 : (9) ա կորնթ . բ . 5 : (10) բ կորնթ . ժ . 5 : Լեւտ . ղ . 11 . 18 : բ Տիմ . գ . 7 : (11) բ կորնթ . է . 2 : 5 . 11 : ժա . 6 : (12) ա կորնթ . գ . 9 : բ կորնթ . ա . 6 : գ . 10 , 11 : (13) Կորնթ . ԺԲ . 18 : (14) բ կորնթ . 5 . 3 : (15) բ կորնթ . ժբ . 15 : (16) ա կորնթ . գ . 16 : (17) բ Օրին . 5 . 2 , 3 : ա կորնթ . 5 . 9 : 5 . 39 :

Աստուած , Աստըք հոգով , առանց կեղծաւորութեան սիրով .

7 Ճշմարտութեան խօսքերովք , Աստուծոյ զօրութենովք արդարութեան զէնքըն առած աջ կողմանէ և ձախ կողմանէ :

8 փառքով և անարգանքով , գովասանքով և բամբասանքով , ինչպէս մոլորացնօղներ՝ և ճշմարիտ խօսողներ .

9 Ինչպէս չըճանաչվածներ՝ և ճանաչվածներ . ինչպէս մեռածներ՝ և ահա կենդանի ենք . ինչպէս պատժվածներ՝ և մահապարտ չգտնվածներ .

10 Ինչպէս արտմածներ՝ և միշտ ուրախ ենք . ինչպէս աղքատներ՝ և շատերին հարըստացնումենք . ինչպէս թէ ոչ ինչ ունինք՝ և ամէն բան ունինք :

11 Կորնթացիք մեր բերանս բացված է դէպի ձեզ կորնթացիք , և մեր սիրտս լայն արձակ էլած :

12 Կորնթացիք մին բանով նեղուած չունիք , եթէ ոչ ձեր սրտի գութովն նեղվիք :

13 Իմիկ՝ որ հինց մին հատուցումըն ինչպէս թէ իմ որդիքներիս հետ ունենամ . դուք էլ լայն արձակ էլէք :

14 Եւ անհաւատներին հետ լծի ընկեր մի՛ լինիք . պատճառն որ ի՞նչ հաղորդութիւն կայ արդարութեանն անօրէնութեան հետ . և կամ թէ ի՞նչ հաւասարութիւն լուսոյն՝ խաւարին հետ :

15 Եւ կամ թէ ի՞նչ միաբանութիւն կայ Քրիստոսին՝ Նելիարին հետ . կամ ի՞նչ բաժին ունի հաւատացեալն անհաւատին հետ :

16 Կամ ի՞նչ նմանութիւն կայ

Digitized by Google

ճաքի Աստուծոյ՝ մերհնաց · ապա քէն դուք առաքար Աստուծոյ կանդանուդ էք · որպէս և ասաց Աստուած , թէ Ինակեցայց ի նոսա , և գնացից ի նոսա · և եղէց նոցա Աստուած , և նոքա եղիցին իմ ժողովուրդ ։

17 Վասն որոյ ելէք ի միջոց նոցա և մեկնեցարուք , ասէ Տէր , և ի պիղծս մի՛ մերձենայք ։

18 Եւ ես ընկալայց զձեզ · և ես եղէց ձեզ ի Հայր , և դուք եղիջիք ինձ յուսերս և ի դստերս , ասէ Տէր Ամենակալ ։

Աստուծոյ առաքարին՝ կրօքերէ ան հեա[18] · քայց դուք կենդանի Աստուծոյ առաքարն էք[19] · ինչպէս որ Աստուած ասաց , թէ Ինորանց միջումն կրբնակվիմ , և նորանց միջումն մանկրգամ · և նորանց Աստուած կրլինիմ , և նորանք իմ ժողովուրդ[20] ։

17 Ուրհամար՝ նորանց միջէցն դուրս գնացէք և ջոկվեցէք , ասաւմ Տէրն , և պիղծ բաներէ մի՛ մօտենաք[21] ։

18 Եւ ես կընդունիմ ձեզ · և ես Հօր տեղ կրլինիմ ձեզ , և դուք ինձ որդիքներէ և աղչիկներէ տեղ կրլինիք , ասաւմ Ամենակարօղ Տէրն[22] ։

ԿԻ · Ի

1 Պօղոս չաբանակ ասաւմ իրան խօսքըն և պատասխէ է տալիս որ մեր անձներըս սրբենք Աստուծոյ ահոյն · 2 Ու իրանց մտիկ անին , պատճառն որ նորանք իրանց սրտումն են նրանց հետ կենդանի լինիլ և մեռնիլ · 4 Ընտրեալն չաս պարծանք ունի նորանց համար , թիւրիմացութենով լիքն է , ուրախութենով ասելացած է իրան ամէն նեղութիւններումն , 6 Աստուած կրմխիթարէ նորան և նորա ընկերներն՝ Տիտոսի գնալովն նորանց մօտ Մակեդոնիայի մէջն , 7 Ու թէ Տիտոսին էլ նորանց միջումն միխիթարվելովն և պատմելովն նորանց կրծխիթացոց ապաշխարութենով արամարհութիւն , որ նա Ընտրեալի առաջին թուղթովն է լաւ · 13 Ու Պօղոս կրպատճէ իրան ուրախութիւնն Տիտոսի համար՝ որ նորա հոգին ամէն նեղութիւններից հանգիստ էր ասած ։

1 Եայց որովհետև մենք էս ասելութիւքըս ունինք սիրելիներ՝ մեր անձներըս սրբենք հոգոյ և մարմնոյ աման պղծութենիցն , սրբութիւնըն կատարենք Աստուծոյ ահոյն[1] ։

2 Ա՛տիկ արէք մեզ՝ որ մըրնի դէմ մեղք չարինք , և մրնին պատաս չըտուինք , և մրնին չըզրկեցինք[2] ։

3 Ոչ թէ ձեզ դատապարտելոյ համար եմ ասում էս · պատճառն

(18) ա Ցեղ . է . 2 , 3 : գ Ցեղ . ժը . 21 : ա Կորնթ . ժ . 21 : Եզեկ . է . 7 . 11 : (19) ա Կորնթ . գ . 16 : զ . 19 : Եզեկ . բ . 21 , 22 : Երեմ . գ . 6 : (20) Լեւ . ԻԶ . 15 : Ղևտ . իզ . 12 : Երեմ . լե . 38 : լը . 38 : Նոսի . ժա . 29 : լզ . 28 : լէ . 26 , Եսայի : Ազգ . ը . 8 : ժգ . 9 : (21) Նոյ . ծբ . 14 : բ Կորնթ . ձ . 1 : Ելայր . ժը . 5 : (22) Երեմ . ղա . 1 . 9 : Ելայր . ի . 7 : (1) բ Կորնթ . գ . 17 , 18 : ա Թես . գ . 3 : (2) Պսղմ . ղ . 36 : բ Կորնթ . ժբ , 17 :

Digitized by Google

ֆակ տասցի, եթէ ի տան մերում կոչք՝ ի կեստ և ի մեռանել ընդ ձեզ։

4 Վատում համարձակութիւն է ինձ առ ձեզ. բազում պարծանք են ինձ վասն ձեր. լի եմ միխիթարութեամբ. առաւելեալ եմ ուրախութեամբ յամենայն նեղութիւնս մեր։

5 Զի անդր յորժամ հասաք մեք ի Մակեդոնիա, և ոչ միով իւիք հանգիստ գտաւ մարմնոյ մեր բուսի, այլ յամենայնի նեղեալք. քանզի արտաքոյ մարտք՝ և ի ներքոյ աղհատիրք։

6 Այլ որ միխիթարէն զխոնարհս, միխիթարեաց զմեզ Աստուած ի գալստեանն Տիտոսի։

7 Ոչ միայն ի գալստեան նորա, այլև ի միխիթարութեանն՝ զոր միխիթարեցաւ նա ի ձեզ, ի պատմել մեզ զանձուկն ձեր՝ զողբութիւն ձեր՝ զնախանձն ձեր վասն իմ, մինչ առաւել ուրախ լինել ինձ։

8 Զի թէ և տրտմեցուցի զձեզ թղթովն՝ ոչ զղջանամ, թէպէտ և զղջացեալ էի. քանզի տեսանեմ՝ զի թուղթն այն թէ և առ ժամանակ մի տրտմեցոյց զձեզ։

9 Արդ՝ ուրախ եմ, ոչ զի տրտմիցիք՝ այլ զի յապաշխարութիւն տրտմեցարուք. քանզի տրտմեցաք դուք ըստ Աստուծոյ. զի մի ի մէնջ ումեքէ կրկիցիք ի վնաս։

10 Զի որ ըստ Աստուծոյն տրտմութիւնն է, ապաշխարութիւն ի փրկութիւն առանց զղջանալոյ գործէ. իսկ աշխարհի տրտմութիւնն՝ մահ գործէ։

11 Զի ահա զայս ինքն ըստ Աստուծոյ տրտմեցաք՝ որչափ ինչ ի ձեզ ջանասիրութիւն գործեաց, այլ պատասխանի, այլ բարկութիւն, այլ երկիւղ, այլ փափագ, այլ նախանձ, այլ վրէժխնդրութիւն. ամենայն ինչ ցուցէք ի ձեզ՝ զի անարատ էք ի գործոյն։

12 Ապա եթէ և գրեցի ձեզ, ոչ վասն որոյ անարգեցաւ՝ և վասն որոյ զղջացաւ, և ոչ վասն որոյ տրտմեցաւ, այլ զի յայտնեսցի ջանասիրութիւն մեր սրտաբաց էք՝ մինչև ձեզ հեռ կենդանի լինիլ և ժառնիլ։

13 Ահա համարձակութիւն ունիմ պէտի ձեզ. շատ պարծանք ունիմ ձեզ համար. միխիթարութեամբ լի եմ. ուրախութեամբ առաւելացած եմ մեր ամէն նեղութեանս։

14 Պատճառն որ՝ երբոր հասինք Մակեդոնիա, իսկի միւն բանով էլ հանգիստ չըգտաւ մեր մարմնոյ համար, բայց ամէն բանի մէջ նեղութիւն քաշեցինք. բնչու որ դրսիցն կռիւ, և ներսիցն ահ և վախ (կար)։

15 Այլ նա որ խոնարհներին միխիթարեաց՝ Աստուած միխիթարեց մեզ Տիտոսի գալուն։

16 Ոչ թէ միայն նորա գալուն, այլ էլ էն միխիթարութենովն՝ որ նա ձեր միջումն միխիթարվեցաւ, երբոր նա պատմեց մեզ ձեր արտ փափագը՝ ձեր ողբալը՝ և ձեր չերմեռանդութիւնը ինձ համար, մինչև որ էլ առաւել ուրախացայ։

17 Որ թէ և տրտմացրի ձեզ էն թղթովն՝ չեմ զղջանում, և թէ որ զղջացած էլ էի. որովհետև տեսնում եմ՝ որ էն թուղթն մի փոքր ժամանակ ձեզ տրտմացրուց։

18 Այլ հիմի ուրախ եմ, ոչ թէ նրա համար որ տրտմեցաք՝ բայց որ տրտմեցաք ապաշխարութենով. ինչու որ դուք Աստուծոյ տրտմեցաք՝ որ իսկի մեղանից մին բանով վնաս չըքաշեք։

19 Պատճառն որ՝ էն տրտմութիւնն որ Աստուծով է, ապաշխարութիւն է գործում փրկութեան համար առանց զղջանալոյ։ բայց

(3) բ կորնթ. գ. 11, 12։ (4) բ կորնթ. գ. 12։ (5) ա կորնթ. ժ. 5, բ կորնթ. ա. 16։ (6) բ կորնթ. ա. 6։ փիլիպ. ա. բ. 18։ կող. գ. 24։ (7) բ կորնթ. գ. 13։ (8) բ կորնթ. ը. 8։ (9) բ Օրդ. ը. 25։ (10) բ կորնթ. է. 9։ (11) բ կորնթ. ը. 13։ (12) բ կորնթ. ե. 12։ (13) Մատթ. ի. 18։

մահ գործէ ։

11 Բ՛րդ՝ նոյն իսկ որ լծա՛ր Բ՛ա-
ռեծոյն տրամեցարուք , ուրչափ ինչ
փոյթ գործեաց ՚ի ձեզ , կամ ա-
զերա՝ կամ սասա՝ կամ երկիւղ՝ կամ
անձուկ՝ կամ նախանձ՝ կամ վրէժ-
խընդրութիւն . քանզի յամենայնի
բնծայեցուցիք զանձինս ձեր՝ առու-
բըս լինել յիրիդ յայդմիկ ։

12 Բ՛ստ ուրեմն՝ թէ և գրեցի ես
առ ձեզ , ո՛չ վասն այնորիկ՝ որ
զվկեացն , և ո՛չ վասն այնորիկ՝ որ
զվկեցաւն . այլ վասն յայտնի լի-
նելոյ փութոյն ձերոյ՝ որ վասն մեր՝
առ ձեզ առաջի Բ՛ստուծոյ ։

13 Վ՛ասն այնորիկ մխիթարեալ
եմք ՚ի վերայ մխիթարութեանն մե-
ծոյ . առաւել ևս խնդացաք ՚ի վե-
րայ խնդութեանն Տիտոսի . քանզի
հանգուցեալ էր հոգի նորա ՚ի ձենջ
ամենեցուն ։

14 Զ՛ի զինչ և պարծեցայ առ
նմա վասն ձեր՝ ո՛չ ամաչեցի . այլ
որպէս զամենայն ճշմարտութեամբ
խօսեցաք ընդ ձեզ , նոյնպէս և պար-
ծանքն մեր առ Տիտոսի ճշմարիտ
եղեն ։

15 Զ՛ւարթ գութք նորա առաւել
ևս են ՚ի ձեզ . քանզի յիշեցու-
ցանէր մեզ զամենեցուն զձեր Ընա-
զանդութիւն . թէ որպէս ահիւ և
դողութեամբ ընկալարուք զնա ։

16 Ես արդ՝ ուրախ եմ , զի յա-
մենայնի համարձակ եմ առ ձեզ ։

աշխարհքի արամաբութիւնն՝ մահ է
գործուած[14] ։

11 Ո՛րիկ՝ հենց էն որ դուք Բ՛ա-
ռեծով արամեցաք , ուրքան ջանք
գործեց ձեզանում , կամ ազաչանք՝
կամ յանդիմանութիւն՝ կամ վախ՝
կամ փափաք՝ կամ նախանձաւո-
րութիւն՝ կամ վրէժխնդրութիւն .
ինչու որ՝ ամէն բանով ցոյց տուիք
ձեր անձնեերդ՝ որ անմեղ էք էդ
բանում ։

12 Ասրեմն թէ և ես գրեցի ձեզ՝
ո՛չ թէ նորա համար էր՝ որ զբռ-
կանք արաւ , և ո՛չ թէ նորա հա-
մար՝ որ զրկանք քաշեց . բայց որ
ձեր ջանքն՝ որ մեզ վերայ ունիք ,
յայտնի լինի ձեզ մօտ՝ Բ՛ստուծոյ
առաջին[15] ։

13 Ա՛րահամար մխիթարուած ենք
ձեր մխիթարութեան համար . և
էլ աւելի ուրախացանք Տիտոսի ու-
րախութեան համար . ինչու որ՝ նո-
րա հոգին ձեր ամէնից հանգիստ
էր առած[16] ։

14 Պատճառն որ՝ ինչ որ էլ ձեզ
համար պարծեցայ նորա առաջին՝
չամաչեցի . բայց ինչպէս որ ամէն
բան ճշմարտութենով խօսեցինք
ձեզ հետ , էնպէս էլ մեր պարծան-
քըն ճշմարիտ եղան Տիտոսի առա-
ջին ։

15 Ո՛ւյց նորա սէրն էլ աւելի ձեզ
վերայ կապված է . ինչու որ՝ մեր
միտքս էր բերում ձեր ամէնի Ընա-
զանդութիւնըն , թէ ինչպէս ահով
և դողալով ընդունեցիք իրան[17] ։

16 Ասրահամար՝ ուրախ եմ , որ ա-
մէն բանի մէջ վստահութիւն ու-
նիմ ձեզ վերայ[18] ։

(14) Բ՛ստ . ժէ . 22 ։ (15) Բ կորնթ . բ . ե (16) Բ՛ստ . ժե . 32 ։ (17) Բ կորնթ .
բ . 9 ։ Փիլպ . բ . 12 ։ (18) Բ Ղես . գ . 4 ։ Փիլմ . 8 . 21 ։

Digitized by Google

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս Ա՛ռաքեալներուն օրինակ առնելով յորդորեցնի նուիրեալները որ առատաձեռնութեան օգնութիւն անեն Երուսաղէմի սուրբ մարդոց , 3 զոր առնել նորանց ընդունի [իբր ա՛ռիթ նան եւ շնորհքուն եղ , 9 վկրիտասի ազգասիրութիւնն ; 14 եւ՝ մի՛ զլա՛ս ի լաս խրատ նէր առնելուն եռա. նորանց , "կամնուն՝ որ նորանց մէջ հաստատութիւն լինի ազգութեան համար՝ ձէ թէ ուրիշներուն համար պահատութիւն լինի նորանց մինչեւ։ 16 Յառաքելը ցոյց կուտայ նորանց թէ՝ Տիտոս իրան ազատութեան ընդունելով եւ յօժար սրտով նորանց մօտ գնաց , և մէկէ եղբօրն եղ նորա հետ միաձուլել էս գործին համար ։

1 Ա՛ղաւորք՝ ցոյց եմ տալիս ձեզ Ա՛ստուծոյ էն շնորհքին՝ որ Ա՛ստիկեղեցիներուն տրուեցաւ ։

2 Ինչուան նեղութեան մեծ փորձութեան էլ մնալին շատ էլաւ նորանց ուրախութիւնն . և նորանց ծանր աղքատութիւնն էլ աւելի էլաւ նորանց հարստութեան մեծ առատութիւն[1] ։

3 Պատճառան որ՝ իրանց կարողութեան չափովին՝ (էս) վկայեմ , եւ կարողութենից էլ աւելի ։

4 Ինքն իրանց կամքով՝ շատ աղաչանքով աղաչութեին՝ որ էն պատշաճի շնորհքին , և հաղորդութեան՝ որ սրբերուն է լինելու , մեր ձեռքս տան[2] ։

5 Ա՛յլ թէ որքան որ յոյս ունէինք , բայց իրանց անձնիրքն էլ առին ; առաջ Տէրին՝ և ապա մեզ Ա՛ստուծոյ կամքովն ։

6 Որ մենք էլ Տիտոսին աղաչեցինք՝ որ ինչպէս որ առաջուց սկըսեց՝ էնպէս էլ էդ շնորհքը կատարէ ձեզ մէջ[3] ։

7 Ինչպէս որ ամէն բանի մէջ աւելանում հաւատքով՝ և խօսքով՝ և գիտութեամբ՝ և ամէն ջանքով՝ և ձեր սիրովն որ գիտի մեզ է[4] , ապա էդ շնորհքումդ էլ աւելացէք[5] ։

8 Ա՛յլ թէ իբր հրաման ասելով եմ ասում , բայց ուրիշների ջանք

1 Յուցանեմ ձեզ սիզարիք զշնորհսն Ա՛ստուծոյ՝ որ տուեալ են եկեղեցեացն Ա՛ւակեդոնիացւոց ։

2 Ո՛րի մեծաւ հանդիսիւ նեղութեան՝ առատութիւն խնդութեանն նոցա , և ծանր աղքատութիւն նոցա առատ եղև՝ ի մեծութիւն ա՛ռատութեան նոցա ։

3 Ո՛ր ըստ կարի նոցա վկայեմ , և աւելի քան զկար ։

4 Ինքնակամ բազում աղաչանօք աղաչէին զշնորհսն , և զհաղորդութիւն պաշտամանն , որ ՚ի սուրբսն՝ եւ յմեզ ։

5 Ա՛յլ որչափ ակն ունէաք , այլ և զանձինս նա տուն , նախ Տեառն՝ և մեզ՝ ա՛պա մեզ կամօքն Ա՛ստուծոյ ։

6 Ընդունել զՏիտոս՝ զի որպէս սկսաւն յառաջագոյն , նոյնպէս և կատարեսցէ ՚ի ձեզ և զայդ նա շնորհ ։

7 Ա՛յլ որպէս յամենայնի առատանաք էք հաւատովք՝ և բանիւ և գիտութեամբ և ամենայն փութիւով , և որ ՚ի մէնջ ՚ի ձեզ սէրն է , զի և յայդմ նա շնորհի առատանալ ընդ ձեզ ։

8 Ա՛յլ որպէս հրաման ասելով ասեմ , այլ վասն այլոց փութոյ , և

(1) Մատ. ժբ. 44 : բ Կորնթ. ը. 11 : (2) Գործ. ժա. 29 : իգ. 27 : Հռոմ. ժե. 25 , 26 : ա Կորնթ. ժգ. 1 . 3 , 5 : բ Կորնթ. ը. 1 : (3) Ա՛ստ. 17 : բ Կորնթ. ժբ. 18 : (4) ա Կորնթ. ա. 5 : ժբ. 8 : (5) բ Կորնթ. ը. 8 :

Digitized by Google

վան ձերոյ սիրոյ՝ զմաթերամատիւնդ փոքձեմ ։

9 Վասնզի գիտեք զընդհան Տեառն մերոյ (Յիսուսի Քրիստոսի ՚ի վասն ձեր աղքատացաւ՝ որ մեծատունն էր , զի դուք նորա աղքատութեամբն մեծասջիք ։

10 Եւ խրատս մի յայսմիկ ասեմ . զի այն իսկ օգտի ձեզ է . որք ոչ միայն զառնելն՝ այլև զկամելն յառաջագոյն սկսայք ՚ի հերուն հետէ ։

11 Այլ արդ և զառնելն իսկ կատարեցէք . զի որպէս յօժարութիւնն ՚ի կամաց է , նոյնպէս և առնելն ըստ գոյնն ։

12 Զի եթէ յօժարութիւնն առաջի կայ , ըստ գոյնն ընդունելի է՝ և ոչ եթէ ըստ չգոյնն ։

13 Զի ոչ եթէ այլոց հանգիստ կամիցիմ , և ձեզ նեղութիւն ։

14 Այլ հաւասարութեամբ՝ յայժմու ժամանակիս . ձեր առատ լինելոյ թիւնդ ՚ի նոցա պակասութեանն . զի և նոցա առատ լինելութիւնն եղիցի ՚ի ձերում պակասութեանդ , զի եղիցի հաւասարութիւն՝ որպէս և գրեալ է ։

15 Ով որ բազումն ոմն՝ ոչ առաւելաւ . և որ սակաւն՝ ոչ նուազեցաւ ։

16 Այլ շնորհք Աստուծոյ՝ որ արկ զնոյն փոյթ վասն ձեր ՚ի սիրտ Տիտոսի ։

17 Զի զաղաչանան ընկալաւ՝ և փութացաւ յօժարագոյնս գիմեալ գալ առ ձեզ ։

18 Եւ առաքեցաք ընդ նմա զեղբայրն՝ որոյ գովութիւն յաւետարանեղծն համար , և ձեր սիրոյ համար՝ ձեր հաւատարմութիւնըն եմ փոքձեալ ։

9 Ինչու որ՝ գիտեմք մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքըն , որ ձեզ համար աղքատացաւ նա՝ որ հարուստ էր , որ դուք նորա աղքատութենովն հարստանաք ։

10 Եւ էս բանիս մէջ մին խրատ եմ տալիս[9] . ինչու որ՝ էն օգուտ է ձեզ[9] . որ ոչ թէ միայնակ անելըն՝ այլ էլ կամենալըն առաջուց սկսեցիք՝ անցկացած տարուընն հետէ[10] ։

11 Այլ հիմի անելըն էլ կատարեցէք . որ ինչպէս որ յօժարութիւնն կամքիցն է սաալ գալիս , էնպէս էլ անելն՝ ունեցածի չափովըն ։

12 Ինչու որ՝ եթէ յօժարութիւն կայ , ունեցածի չափովն ընդունելի է՝ և չէ թէ չունեցածի չափովն[11] ։

13 Պատճառն որ՝ չէ թէ ուրիշներուն հանգստութիւն եմ կամենում , և ձեզ նեղութիւն ։

14 Այլ հաւասարութենով՝ հիմիկվայ ժամանակումս (թող) ձեր առատութիւնդ (ծառայէ) նորանց պակասութեան . որ նորանց առատութիւնն էլ (ծառայէ) ձեր պակասութեան , որ հաւասար ութիւն լինի . ինչպէս որ էլ գրված է ։

15 Ով նա՝ որ շատ արաւ չաւելցաւ . և նա որ քիչ՝ չպակասեցաւ[12] ։

16 Այլ շնորհակալութիւն (լինի) Աստուծոյն՝ որ հենց էն ջանքըն ձեզ համար քցեց Տիտոսի սիրտն ։

17 Ինչու որ՝ իմ աղաչանքս ընդունեց , և շատ յօժար սրտով վռազեց որ ձեզ մօտ գայ[13] ։

18 Եւ նորա հետ ուղարկեցինք էն եղբօրըն[14] որ նորա գովաստան-

(6) ա Կորնթ . է . 6 ։ (7) Սաղմ . ը . 20 ։ Ղեւտ . թ . 58 ։ Փիլիպ . բ . 6 , 7 ։ (8) ա Կորնթ . է . 25 ։ (9) Ղեւտ . ժբ . 17 ։ Սաղմ . ժ . 42 ։ ա Տիմ . ը . 18 , 19 ։ Եբր . ժգ . 16 ։ (10) բ Կորնթ . ը . 3 ։ (11) Սաղմ . ժբ . 43 , 44 ։ Ղեւտ . քա . 3 ։ (12) Ելք . ժգ . 18 ։ (13) Ալիք . 6 ։ (14) բ Կորնթ . ժբ . 18 ։

Digitized by Google

նմ անդ է ընդ ամենայն հնկեղեցիս :

19 Եւ ոչ այսչափ միայն , այլ և ձեռնադրեալ յհնկեղեցեաց անաի , ընդհակից մեր եղև ի շնորհս յայսոսիկ՝ որ պաշտին ի մէնջ , ի փառս Տեառն՝ և ի մեր յօժարութիւն :

20 Այլ զայս խղճեաք իսկ՝ թէ գուցէ ապատ ոք ինչ դնիցէ ի հասատութեանս յայսմիկ՝ որ պաշտեցաւս ի մէնջ :

21 Վասնզի խորհիմք զբարիս՝ ոչ միայն առաջի Տեառն , այլ և առաջի մարդկան :

22 Եւ առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր՝ զոր ընտրեցաք ի բազում իրս բազում անգամ պինդ գտեալ . և առաւել ևս այժմ պընդագոյն՝ յուսով մեծաս ի ձեզ :

23 Այլ եթէ վասն Տիտոսի ինչ բանք են , իմ հաւասար է՝ և ձեր գործակից . և եթէ եղբարք մեր , առաքեալք եկեղեցւոյ՝ և փառք Քրիստոսի :

24 Եւ արդ՝ զհանդէս սիրոյ ձերոյ՝ և զվերոյ պարծանացն վասն ձեր , ի դոսա ցուցջիք յանդիման ամենայն եկեղեցեաց :

19 Եւ չէ թէ միանգ էնքան , բայց նա եկեղեցիներիցն էլ ձեռնադրված՝ մեր պանդրխտութեան ընկեր էլաս չնորհքում[16] որ մենք ծառայումենք նորան՝ յատուծոյ փառաց համար և մեր յօժար սրտով[17] :

20 Այդ էս բանիցս զգուշանալ էինք անուամ , որ չըլինի թէ մեզ մեղ աղա քցէ էս հաւատաս (վերաթեանս) վերայ՝ որ մենք ծառայումենք նորան :

21 Պատճառն որ՝ բարի բաներ ենք մտածումք , չէ թէ մենակ Տէրի առաջին , բայց մարդկանց առաջին էլ[17] :

22 Եւ նորանց հետ ուղարկեցինք մեր եղբօրըն՝ որ նորան շատ բաներ մէջ ընտրեցինք և շատ անգամ ժիր գտինք . և հիմի՝ էլ աւելի ջանք անող էն մեծ վստահութեանով՝ որ ունի դէպի ձեզ :

23 Այդ թէ որ Տիտոսի համար խոսք լինի , նա իմ հաւասարս է՝ և ձեզ համար գործընկերս[18] . և թէ որ մեր եղբայրներին (համար՝ նըրանք) եկեղեցոց առաքեալներն են՝ և Քրիստոսի փառք :

24 Ուրեմն ձեր սիրոյ չափըն՝ և մեր ձեր համար պարծենալոյ (պատճառըն) , ցոյց առէք դուրանց՝ առջեն եկեղեցիներու առջին[19] :

(15) ա կորնթ . ժզ . 3 , 4 : (16) բ Կորնթ . փ . 15 : (17) Հռոմ . ժբ . 17 · փիլիպ . դ . 8 ա պետր . բ . 12 : (18) փիլիպ . բ . 25 : (19) բ կորնթ . է . 14 : Բ . 3 :

Digitized by Google

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Բառնալն ամէն կռապ երկրէ ի ներս համար Տիրոջ և ամէն եղբօրէն ատելոց ազգերից նորանց, ըստ և նորանց յաժառնութիւնն և չնչին դիտումնէր · 6 նաև յորդորումն նորանց ընդ առակիւ որ առնուստներնով անձին էս օրինաւորութիւնս, 10 որ Իսրայէլ ծերմ յանձնելին սերմ է ընծայում, ինչն ընծայէ և չատացնէ նորանց սերմունքներըն և արգասիքնան պտուղն, 13 նաև էս տարբերս պատճառովն չասելի ձեռնից Իսրայէլ գոհութիւնն չասանայ և Իսրայէլ փառաւորվի ։

1 Ամէն վասն պաշտամանն՝ որ ի տրբան է, ասելի է ինձ և գրել առ ձեզ ։

2 Ոչ ի գիտեմ զյօժարութիւն ձեր, զոր վասն ձեր պարծեցեալ եմ ի մէջ Մակեդոնացւոցն, թէ Աքայեցիքն ի հերուն հետէ պատրաստ են. և ձեր նախանձն զբազումս յորդորեաց ։

3 Եւ առաքեցաք զեղբարսն, զի մի՛ պարծանքն մեր որ վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին ի մասինդ յայդմիկ. այլ որպէս ասէի իսկ, պատրաստագոյնք գտանիջիք ։

4 Գուցէ յորժամ գայցեն ընդ մեզ Մակեդոնացիքն և գտանիցեն զձեզ անպատրաստս, և ամաչեսցուք մեք. զի մի՛ ասասցուք՝ թէ դուք, ի մասինդ յայդմիկ պարծանաց ։

5 Արդ՝ կարևւոր համարեցայ առաքել զեղբարս, զի յառաջագոյն իսկ եկեսցեն առ ձեզ, և յառաջագոյն պատրաստեսցեն զյառաջագոյն խոստացեալ օրհնութիւնն ձեր ի պատրաստի ունել. այնպէս իբրև զօրհնութիւն, և մի՛ իբրև զպագաս հնութիւն ։

6 Վասնզի որ սերմանէ ճշդելով՝ ճշդելով և հնձեսցէ. և որ սերմանէ առատութեամբ՝ առատու թեամբ և հնձեսցէ ։

1 Պայց էն պաշտամունքին համար՝ որ սրբոցն է լինում, աւելորդ է ինձ որ գրեմ ձեզ ։

2 Ինչու որ՝ գիտեմ ձեր յօժարութիւնն[2], որ նորանով Մակեդոնացոց մէջն ձեզ համար պարծեցել եմ[3]. թէ Աքայեցիքն անցեալացած տարուցն հետէ պատրաստ են[4], և ձեր ջանքն շատերին յորդորեց ։

3 Եւ եղբայրներն ուղարկեցինք, որ մեր ձեզ վերայ պարծենալն զուր չըլինի էդ կողմանէդ. բայց ինչպէս որ հետց ասել եմ, լաւ պատրաստ գտնըվինք ։

4 Մի՛ չըլինի թէ՝ երբոր Մակեդոնացիքն մեզ հետ գան և ձեզ չըպատրաստած գտնեն, մենք էլ ամօթ լինինք. որ չասենք թէ՝ դուք, էդ մեր պարծանքի կողմանէ ։

5 Ըրատհամար հարկաւոր համարեցի եղբայրներին աղաչել, որ առաջուց ձեզ մօտ գան, և առաջուց պատրաստեն ձեր առաջուց խոստացած օրհնութիւնըն՝ որ պատրաստ լինի, էնպէս՝ ինչպէս օրհնութիւն՝ և ոչ թէ ինչպէս ագահութիւն ։

6 Պատճառն որ՝ էդ (եմ ասում) նա՝ որ խնայելով է սերմում, խնայելով էլ կհնձուի. և նա՝ որ առատաձեռնով է սերմում, առատաձեռնով էլ կհնձուի ։

(1) Գործ. ժա. 29 : Հռոմ. ժե. 26 : ա Կորնթ. ժգ. 1 : բ Կորնթ. գ. 4 : Գաղ. բ. 10 : (2) բ Կորնթ. ը. 10 : (3) բ Կորնթ. ը. 24 : (4) բ Կորնթ. ը. 10 : (5) բ Կորնթ. ը. 6 : 12, 18. 23 : (6) Ղևտ. լե. 11 : ա Խոսք. ի. 27 : գ Յովհ. ի. 15 : (7) Բ. Օրէն. ժա. 24 : ժբ. 17 : իբ. 9 : Գաղ. գ. 8, 9 :

Digitized by Google

7 Եւ թաքանչիւր որպէս եւ յօժարեցաւ ոք արիւն , մի՛ առ կարծիս եւ ապաշխարեսցէ . քանզի ըզտուրս զառաքեալսն սիրէ Աստուած :

8 Եւ կարօղ է Աստուած զամենայն շնորհս առատացուցանել ի ձեզ . զի յամենայնի յամենայն ժամ զամենայն բաւականութիւն ընկալեալ առատացուցանիցէք յամենայն գործ բարութեան :

9 Որպէս եւ գրեալ է . Սփռեաց եւ եհան անանկաց . արդարութիւն նորա մնայ յաւիտեան :

10 Եւ հայ այն որ պարգեւէ սերմն սերմանաւանաց՝ եւ հաց ի կերակուր , պարգեւեսցէ եւ բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր , և աճեցուսցէ զպտղիւնս արդարութեան ձերոյ :

11 Ձամենայնի մեծացեալք ամենայն առատութեամբ՝ որ յօրինէն մեօք գոհութիւն Աստուծոյ :

12 Զի միայն հարկիս այսարիկ՝ ոչ միայն առ ի լնուլ զպակասութիւն սրտին է , այլ և ազատելոյ բազմօք գոհութիւնս Աստուծոյ :

13 Ընդ գիւրս պաշտամունս այսքիկ փառաւորել զԱստուած ի վերայ հնազանդութեան խոստովանութեան ձերոյ յաւետարանն Քրիստոսի . և առատութեամբ հաղորդութեան ի նոսա՝ և յամենեսեան . և նոցա աղօթիւք վասն ձեր , քանզի ընձեռեալ են առ ձեզ վասն ապրելոյ շնորհացն Աստուծոյ՝ որ ի ձեզ :

7 Զմեն ամէն ինչպէս որ սրտի յօժարութիւն կայ , չէ թէ հարկադրութեամբ և տրտմութեամբ . քանզի սիրէ Աստուած ուրախ տուողն է սիրուն[9] :

8 Հայցէ Աստուած կարող է ամէն շնորհքներըն աւելցնել ձեզ առնուն . որ ամէն բանի մէջ ամէն ժամանակ ամէն բաւականութիւն առնէք , և ամէն բարի գործքերով աւելնայիք[10] :

9 Ինչպէս որ էլ գրված է . Փռեց և աղքատներին տուաւ . նորա արդարութիւնն միւսանգ յաւիտեան[11] :

10 Հայցէ նա՝ որ սերմ ցանօղներին սերմ է ընծայում , և հաց՝ կերակուրի համար , նա էլ կընծայէ և կըշատացնէ ձեր սերմանքներըն[12] , և ձեր արդարութեան պտուղըն կըմեծացնէ[13] :

11 Որ ամէն բանի մէջ հարստացնիք ամէն լիութեամբ՝ որ էն ամենով գոհութիւն է բերում Աստուծոյն[14] :

12 Ինչպէս որ էս ստորիս պաշտօնըն չէ թէ միայն սրբոց պակասութիւնն լցնելոյ համար է[15] , բայց էլ որ շատերի մէջ Աստուծոյ գոհութիւնն շատանայ :

13 Որ էս պաշտամունքիս փառաւորվեն Աստուած խոստովանութեամբ ձեր հնազանդութեան աւետարանի Քրիստոսի համար[16] . և էն բաւական հաղորդութիւնովն՝ որ նորանց և ամենին էլ տօ է լինում[17] . և նորանց ձեզ համար (արած) աղօթքովն , որ նորանց փափաքն ձեզ վրայ է՝ Աստուծոյ էն հարստաշնորհքներին համար՝ որ ձեզ տուեր են[18] :

(3) ր Օրէն . ժե . 7 : (9) Նէ՛ . ԽԲ՛. 2 : Լե . 5 : Ա՛ած . ժ . 25 : Հռով. ժբ . 8 : ր Կորն . բ . 13 : (10) Ա՛ած . ժ . 24 , 25 : Խբ . 27 : Փիլիպ . գ . 19 : (11) Պա՛. ՃԺբ . 9 : (12) Նա՛. . ծե . 10 : (13) Ոչխ . ժ . 12 : (14) ր Կորն . ժ . 11 : գ . 15 : (15) ր Կորն . բ . 14 : (16) Պա՛. . ե . 16 : (17) Նէր . ժգ . 26 : (18) ր Կորն . ե . 1 :

Digitized by Google

14 Ի՞նչ ընդհակառակ Աստուծոյ ի վեր-
բայ անպատասխան պարգևացան Ծորա ։

14 Կայցէ Աստուծոյ (լինիք) ընդդէմ
հակառութիւն՝ իւրան անպատասխանելի
պարգևներին համարէ[10] ։

ԳԼ • Ժ

1 Պօղոս առաքեալն ապացուցանէ որ հաւատքն թէ կորնթացոց մխիթարեաց զոր է՝ բայց հա-
ւատացեալք հաւատքնակ է դէպէ նորանց , և չէ ուղղամ որ մտածին եղ համարձակ լինիլ կամ
ինչպէս համարձակի որ յանդգնէն է մինչդեռ առաքեալներին դէմ , որ կարծեցանին՝ թէ
մարմնոյ պէս է վարվում , թէ և մարմնոյ պէս է վարվում՝ բայց չէ թէ մարմնոյն պէս է
պինդագործիչն անում , բայց հոգւոյն զինքով Աստուծով զօրաւոր՝ ամէն բարձրութիւնն՝ որ
դատապարտէ Աստուծոյ գիտութեան դէմ , քանդելոյ , 7 և հնազանդացնէ թէ որ մինն ի-
րան անձին համար համարձակ՝ որ նա Քրիստոսինն է՝ ինչպէս եղ ինքն և իրան ընկերներն ։
և իրան իշխանութեան համար ասուաձ՝ որ Տէրն տուաւ նորա , շինելոյ և չի թէ քանդելոյ ։
և թէ հնազանդ լինելու է ինչ իշխանութեանն՝ ինչպէս եղ մտածեց և գործեալ ։ 12 Ընդ
որս քանի սուտ մարգարէներն համար ասուաձ՝ որ իրանց անձերն գովելով չտեսից գաւա-
պարծենալին՝ ին եղ ասուր աշխատանքին ։

1 Այլ ես իսկ Պօղոս աղաչեմ
զձեզ հեզութեամբն և հանդար-
տութեամբն Քրիստոսի , որ յան-
դիման ձեզ՝ իբրև առատապետ մի
եմ՝ ի միջի ձերում ։ բայց ի հե-
ռուստա համարձակիմ առ ձեզ ։

2 Աղաչեմ , զի մի՝ ի մօտոյ և
ետի համարձակիցիմ վստահութեամբն ։
կամ համարիցեմ յանդգնել ի վե-
րայ ոմանց՝ որ կարծեն զմեզնջ եղեալ
ըստ մարմնոյ գնայցեմք ։

3 Զի թէպէտ և մարմնով գնա-
նեմք՝ այլ ոչ եղեալ ըստ մարմնոյ
զինուորիմք ։

4 Զի զէն զինուորութեան մե-
րոյ ոչ է մարմնաւոր , այլ զօրա-
ւոր Աստուծոյ , առ ի քակելոյ
զամուրս ։ զխորհուրդս քակեմք ,

5 Եւ զամենայն բարձրութիւն
հպարտացեալ ի վերայ գիտութեան
Աստուծոյ ։ և գերեմք զամե-

1 Բայց հենց ես Պօղոս աղա-
չում[1] ձեզ՝ Քրիստոսի հեզութե-
նովն և հանդարտութենովն[2] , որ
ես ձեր դիմացն ցած եմ ձեր մէջ-
տեղում[3] ։ բայց հեռուանցից համար-
ձակ եմ դէպի ձեզ ։

2 Աղաչում եմ որ չլինի՛ , թէ ես
ուրիշի էլ վստահութենով համարձակ
լինեմ ։ կամ էնպէս համարվիմ՝ որ
յանդուգն լինեմ մեր քանիսին
դէմ[4] , որ մեզ համար կարծում են՝
թէ մարմնոյ պէս ենք վարվում ։

3 Ինչ-որ՝ թէ և մարմնով ենք
վարվում՝ բայց չէ թէ մարմնոյն
պէս ենք զինուորութիւն անում ։

4 Պատճառն որ՝ մեր զինուորու-
թեան[4] զէնքն մարմնաւոր չէ՝ բայց
Աստուծով զօրաւոր[5] , բերդերը
քանդելոյ՝ ։ խորհուրդները ենք
քանդում ,

5 Եւ ամէն բարձրութիւնը՝ որ
գոռոզանում է Աստուծոյ գիտութեան
դէմ ։ և ամէն միտքն գերի ենք

(10) Յով • ա • 17 : (1) Հռով • ժբ • 1 : (2) Ա՛ղաք • 10 : բ Կորնթ • ժբ • 5 • 7 • 8 :
(3) ա Կորնթ • գ • 21 : բ Կորնթ • ժգ • 2 • 10 : (4) ա Տիմ • ա • 18 : բ Տիմ • բ • 3 :
(5) Եփես • գ • 16 : ա Յովհ • ա • 8 : (6) Գործ • ե • 39 : ա Կորնթ • բ • 5 : բ Կո-
րնթ • գ • 7 : ժգ • 3 • 4 : (7) Ա՛ղաք • ա • 10 :

Digitized by Google

նայն միաս՝ ի ՔՀաղանդաւթիւն Ա՛րքեստոսի ։

6 Եւ՝ ի պատրաստի ունիմք խընդրել զվրէժ ամենայն անՔՀազանդութեան՝ յորժամ ձեր ևս ՔՀազանդութիւնդ կատարեսցի ։

7 Ի՛ սա խըրաքանչիւր երեսաց դիտեսջիք , եթէ ոք վստահ յանձն իցէ Ի՛րիստոսի լինել , զայս խորհեսցի դարձեալ ի միտս իւր , թէ որպէս նայն Ի՛րիստոսի է նոյնպէս և մեք ։

8 Օ՛ի եթէ առաւել ևս պարծեցայց վասն իշխանութեանս մերոյ՝ զոր ետ մեզ Տէր ի շինել և ո՛չ ի քակել զձեզ , ո՛չինչ ամաչեցից ։

9 Օ՛ի մի՛ թուեցայց իբրև աՀ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս ։

10 Վ՛ասիցէ , Թուղթքս ծանուցանք են և սաստիկք . բայց ներկիս մարմնով տկար՝ և բանն արՀամարհեալ ։

11 Օ՛այս խորհեսցի այնպիսին , զի որպիսիք եմք բանիւք Թղթովդ ի հեռուստա , նոյնպիսիք և ի մեզ արդեամբք ։

12 Ի՛անգի ո՛չ իշխեմք կշռել և հաւասարել զանձինս մեր ումանց , որ զանձինս իւրեանց ձեզ ընծայեցուցանեն . այլ անձամբ յանձինս զանձինս չափեն , և ի կշռել անձամբ յանձինս՝ ո՛չ առնուն ի միտ ։

13 Վ՛ասել մեք ո՛չ եթէ յանչափս ինչ պարծեսցուք . այլ ըստ չափոյ կանոնին , զոր բաժանեաց մեզ Ա՛ստուած չափով՝ Հասանել մինչև առ ձեզ ։

անդա՛մ՝ որ ՔՀաղանդ լինի Ա՛րքեստոսի ։

6 Եւ պատրաստ կացած ենք վրէժխնդրութիւն անելոյ ամէն անՔՀազանդութեան Հասո՛ր երբոր ձեր ՔՀազանդութիւն էլ կատարեալ կըլլի[10] ։

7 Վ՛ՀԱն մէկի երեսին նայեցէք[11] , թէ որ մինն իրան անձին վերայ վստահ է՝ որ նա Ա՛րքեստոսին է[12] , Թող իրան մաքսանի էս էլ մտածէ՝ թէ ինչպէս որ նա Ա՛րքեստոսին է՝ էնպէս էլ մենք[13] ։

8 Ինչու որ՝ եթէ էլ աւելի պարծենալու լինիմ մեր իշխանութեան Համար՝ որ Տէրն տուաւ մեզ , ձեզ շինելոյ՝ և ո՛չ թէ քանգելոյ Համար[14] , իսկի չեմ ամաչիլ[15] ։

9 Որ չերևիմ իբր թէ վախ քըցնել ձեզ վերայ էս Թղթերովս ։

10 Վ՛ինչ որ ասէք , Թղթերս ծանրը են և սաստիկ . բայց մարմնոյ կերպարանքն ակար[16] և խօսքն էլ ո՛չ ինչ ՀամարվածՔ[17] ։

11 Վ՛ընչպէսին Թող էս միաք անէ , թէ մենք ինչպէս որ Հեռուստից ենք էդ Թղթերի խօսքերումն , էնպէս էլ մօտանց (ենք) գործքով ։

12 Պատճառն որ՝ մենք չենք Համարձակվում մեր անձն կշռել և Հաւասարել մին քանիսին Հետ՝ որ իրանց անձներըն գովելով ձեր առաջիդ են գնում . բայց նորանք ինք իրանցով իրանց անձներըն չափումեն , և էնպէս իրանք իրանց կշռելով՝ բան չեն Հասկանում[18] ։

13 Վ՛ասց մենք ո՛չ Թէ չափից դուրս պարծենումենք . այլ էն կանոնի չափումն , որ նորանով Վ՛աստած բաժանեց մեզ՝ Հասնել մինչև ձեզ մօ[19] ։

(3) ա կորնթ . ա . 19 : գ . 19 : (9) բ կորնթ . ժգ . 2 . 19 : (10) բ կորնթ . բ . 9 : է . 15 : (11) Ղեվ . է . 24 : բ կորնթ . է . 12 : ժա . 18 : (12) ա կորնթ . ժգ . 27 : ա Ղեվ . գ . 6 : (13) ա կորնթ . գ . 23 : բ . 1 : բ կորնթ . ժա . 23 : (14) բ կորնթ . ժգ . 10 : (15) բ կորնթ . է . 14 : ժբ . 6 : (16) ա կորնթ . բ . 3 . 5 : Վնէ . 1 . բ կորնթ . ժբ . 5 . 7 . 9 : Պատ . գ . 12 : (17) ա կորնթ . ա . 12 : բ . 1 : է . 5 : բ կորնթ . ժա . 8 : (18) բ կորնթ . գ . 1 : է . 12 : (19) Վ՛ոբ . 15 :

Digitized by Google

14 Իբր ոչ եթէ հասու ինչ չի-
ցեմք ի ձեզ, և ձկտեցուցանիցեմք
զանձինս. քանզի մինչև առ ձեզ
հասաք աւետարանաւն Քրիստոսի։

15 Եւ ոչ յանդգնափս ինչ պարծիմք
օտար վաստակօք, բայց յոյս մի
ունիմք զաճմանն հաւատոց ձերոց՝
այդրէն ի ձեզ մեծանալոյ՝ ըստ կա-
նոնիս մերոյ յառաւելութիւն։

16 Ի վեր և այս քան զձեզ աւե-
տարանել՝ ոչ օտար կանոնաւ ի
պատրաստականս ինչ պարծել։

17 Ով ի որ պարծին՝ ի Տէր պար-
ծեսցի։

18 Ով ոչ եթէ որ զանձն իւր
ընծայեցուցանէ՝ նա է ընտրեալ.
այլ զոր Տէրն ընծայեցուցանէ։

14 Այլ թէ՝ իբր թէ ձեզ մեր
հասած չըլինէինք, և մեր անձնե-
րս երկայնացնէինք. ինչու որ՝
մինչև ձեզ մեր հասինք Քրիստո-
սի աւետարանովն[20]։

15 Եւ չափից դուրս չենք պար-
ծենում՝ օտար աշխատանքովն[21],
բայց յոյս ունինք՝ որ ձեր հաւատ-
քի մեծանալոյ ժամանակումն՝ մինչ
մեծանանք ձեզանում աւելութեա-
նով՝ մեր կանոնիս պէս։

16 Որ ձեզանից էն կողմն էլ ա-
ւետարանըն քարոզինք՝ և չէ թէ
օտար կանոնով պատրաստվածների
վերայ պարծենանք։

17 Ինչու որ՝ ով որ պարծենում՝
թող Տէրովն պարծենայ[22]։

18 Պատճառն որ՝ ոչ թէ նա՝ որ
իրան անձըն գովելով առաջի է դը-
նում՝ նա է ընտրվածն[23]. այլ նա՝
որ Տէրն նորան գովելով առաջի է
դնում[24]։

ԳԼ. ՅԺ.

1 Յառաքեալն կորնթացոց վերայ ունեցած նախանձաւորութեան համար՝ որ նորանք սուտ առաքեալներն իրանից վեր համարում էին, հարկաւոր կըլինի իրան որ մինչչէ պարծենալ; 5 Իրան էն լաւ Յառաքեալներին հետ հաւասար լինելն, 7 Եւ նորանից մին վարձք լսած՝ Աւետարանըն նորանց ձրի աւետարանելն ցոյց կըտայ. 13 Եւ թէ ինչըն ամէն գործքերի մէջ էն խաբէայ մշակներից շատ չէ, 23 Յոյց նորանից շատ աւելի հաւատարիմ է թէ Քրիստոսի գործին մէջ, և թէ նորա Աւետարանի համար ամէն կերպ նեղութիւնների մէջ։

1 Ամէն երէնէ եթէ ներէիք փոքր
մի և իմում անզգամութեանս.
այլև անսացէք իսկ։

2 Նախանձեցուցանեմ զձեզ ի
Նախանձն Աստուծոյ. զի խօսեցայ
զձեզ առն միում, իբրև կոյս մի
առ լըք յանդիման կացուցանել
Քրիստոսի։

3 Այլ երկնչիմ գուցէ որպէս

1 Ամէն կըլինէր՝ թէ որ մինքիչ
իմ յիմարութեանս էլ ներէիք՝. և
(ինձ) էլ համբերեցէք։

2 Ձեզ համար նախանձաւոր եմ
Աստուծոյ նախանձովն[2]. ինչու որ՝
ձեզ մին մարդոյ հետ նշանեցի՝ որ
ինչպէս մին սուրբ կոյս[4] Քրիստոսի
առաջին կանգնուցնեմ[5]։

3 Այլ վախենումեմ՝ որ չըլինի

(20) ա կորնթ. գ. ծ. 10։ դ. 15։ թ. 1։ (21) Հռով. ժե. 20։ (22) Յեր. կե. 16։ Երեմ. թ. 24։ ա կորնթ. ա. 31։ (23) Ընտ. խէ. 2։ (24) Հռով. բ. 29։ ա կորնթ. դ. 5։ (1) Ալար. 16։ բ կորնթ. բ. 13։ (2) Գաղ. դ. 17, 18։ (3) Ովս. բ. 19, 20։ ա կորնթ. 15. (4) Ղևտ. ֆա. 13։ (5) Կող. ա. 28։

Digitized by Google

օձն խաբեաց զԵւա խորամանկու-
թեամբ իւրով՝ ապականեսցին միտք
ձեր ՚ի միամտութենէն՝ որ ՚ի
Քրիստոս ։

4 Օ՚ի եթէ որ գալոցն իցէ՝ այլ
Քրիստոս քարոզիցէ՝ զոր մեք ոչ
քարոզեցաք , կամ ոգի օտար առ-
նուցուք՝ զոր ոչ առեք , կամ ա-
ւետարան օտար՝ զոր ոչ ընկալա-
րուք , բարւոք անասկիք նոցա ։

5 Նոյց ես այսպէս համարիմ ,
թէ ոչինչ իւիք պակաս իցեմ քան
զլաւ առաքեալսն ։

6 Թ[ե]վպէտ և ագէտ ևս իցեմ բա-
նիւ , այլ ոչ եթէ գիտութեամբ .
սակայն յամենայնի յայտնեցաք ձա-
ձինս ամենևին առ ձեզ ։

7 Եւ եթէ միանա ինչ գործեցի՝
զի զանձն խոնարհեցուցի ՚ի . և այն՝
զի դուք բարձրասիցիք . զի ձրի
զաւետարանն Ա՚ստուծոյ աւետարա-
նեցի ձեզ ։

8 Օ՚այլ եկեղեցիս կողոպտեցի
առեալ ճռշակ ՚ի ձեր պատասու-
րութիւն ։

9 Եւ յորժամ եկի առ ձեզ , ,
թէպէտ և պակասեաց ինչ , ոչ զոք
՚ի ձէնջ ձանձրացուցի , զի զպա-
կասութիւն իմ լցին եղբարքն եկ-
եալք ՚ի Մ՚ակեդոնիացւոց . և յա-
մենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ
զանձն իմ պահեցի , և պահեցից ։

10 Վ՚ասզի գոյ ճշմարտու-
թիւնն Քրիստոսի . զի պարծանքս
այս ոչ արգելցին յինէն ՚ի կողմա-
նս Ա՚քայեցւոց ։

թէ ինչպէս օձն իրան խորաման-
կութեամբ խաբեց Եւային՝ էնպէս
էլ ձեր միքն պատկանվի էն միա-
մըտութենից՝ որ Քրիստոսում է ։

4 Ինչու որ՝ թէ որ մինն գայ և
ուրիշ Քրիստոս քարոզէ՝ որ մենք
չըքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի
առնէք՝ որ չառիք , կամ ուրիշ ա-
ւետարան՝ որ չընդունեցիք , պատ-
լաս կըհամբերէիք նորանց ։

5 Նոյց ես էպէս եմ համա-
րում՝ թէ իսկի մին բանով էլ պա-
կաս չեմ քան թէ էն լաւ առաք-
եալներն ։

6 Գով և ագէտ լինիմ խօսքով
բայց չէ թէ գիտութենով . միայն
թէ ամէն բանի մէջ իսպառ անձ-
ներըս յայտնեցինք ձեզ ։

7 Կամ թէ մին մեղք գործեցի՝
որ իմ անձըս խոնարհացրի . և էն
նորահամար՝ որ դուք բարձրանաք .
ինչու որ՝ Ա՚ստուծոյ աւետարանըն
ձրի (յանգիստ) աւետարանեցի ձեզ ։

8 Ուրիշ եկեղեցիներըն թալա-
նեցի՝ և (նորանցից) վարձք առի՝ որ
ձեզ ծառայեմ ։

9 Եւ երբոր ձեզ մօտ եկի , թէ
և մին բանի պակասութիւն քաշե-
ցի , ձեզանից մըրնին ծանրութիւն
չըտուի . ինչու որ՝ իմ պակասու-
թիւնս էն Մ՚ակեդոնացիներից ե-
կած եղբարքն լցրին . և ամէն բա-
նի մէջ առանց ձեզ ծանրութիւն
տալոյ՝ իմ անձըս պահեցի , և էլ
կըպահեմ ։

10 Պատճառն որ՝ Քրիստոսի ճըշ-
մարտութիւնն ինձանում կայ . որ
էս պարծանքս Ա՚քայեցոց կողմեր-
մըն չեն խափանվիլ ինձանից ։

(6) Տիմ . գ . 4 : (7) Եփես . ը . 24 : Կող . բ . 4 . 8 : 18 : ա Տիմ . ա . 3 : գ . 1 : Ներ . ժգ . 9 : բ Պետր . գ . 17 : (8) Գաղ . ա . 7 , 8 : (9) ա Կորնթ . ժե . 10 : բ Կորնթ . ժբ . 11 : Գաղ . բ . 6 : (10) ա Կորնթ . ա . 17 : բ . 1 . 12 : բ Կորնթ . ժ . 10 : (11) Եփես . գ . 4 : (12) բ Կորնթ . գ . 2 : 4 . 11 : ժբ . 12 : (13) Գաղատ . ժբ . 3 : ա Կորնթ . ը . 6 . 12 : բ Կորնթ . ժ . 1 : (14) Գաղատ . ք . 33 : բ Կորնթ . ժբ . 13 : ա Թես . բ . 9 : բ Թես . գ . 8 , 9 : (15) Փիլիպ . գ . 10 . 15 , 16 : (16) բ Կորնթ . ժբ . 14 . 16 : (17) Հռոմ . ը . 1 : (18) ա Կորնթ . ը . 15 :

Digitized by Google

11 Բնդէր · իբրու թէ ոչ սիրեցեմ զձեզ · զայն Աստուածդ գիտէ ։

12 Որ առնեմ՝ և արարից · զի հատից զպատճառս այնոցիկ՝ որ ըզպատճառան կամիցին · զի որով պարծիցին , և նոքա իբրև զմեզ գտանիցին ։

13 Ո՛ր այնպիսիքն սուտ առաքեալք , մշակք նենգաւորք , կերպարանին ՚ի կերպարանս առաքելոց Քրիստոսի ։

14 Եւ չէն ինչ զարմանք · քանզի և ինքն Սատանայ կերպարանի ՚ի հրեշտակ լուսոյ ։

15 Եւ ոչինչ է մեծ՝ թէ և պաշտօնեայք նորա կերպարանին իբրև պաշտօնեայք արդարութեան · որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց իւրեանց ։

16 Պարձեալ ասեմ · մի՛ ոք համարեսցի զիս անզգամ · ապա թէ ոչ՝ գոնէ իբրև զանզգամ ընկալարո՛ւք զիս , զի և ես փոքր մի ինչ պարծեցայց ։

17 Եւ զոր խօսիմ՝ ոչ ելեալ ըստ Տեառն խօսիմ , այլ իբրև անզգամութեամբ՝ ըստ կարգի այդց պարծանաց ։

18 Քանզի բազումք պարծին ըստ մարմնոյ՝ և ես պարծեցայց ։

19 Ո՛տադիւր իմն անսայիք անմտացն ձերովդ իմաստութեամբ ։

20 Հանդիպ անսայք , եթէ ոք խաբէ զձեզ , եթէ ոք ծառայեցուցանէ , եթէ ոք ուտէ զձեր , եթէ ոք առնու ինչ , եթէ ոք հպարտանայ ,

11 Ինչուն համար · իբր թէ ձեզ չեմ սիրեցում[19] · էն Աստուած է գիտում ։

12 Այն որ անում եմ՝ էլ կանեմ · որ պատճառն կտրեմ նորանց՝ որ պատճառ են խնդրում[20] · որ ինչով որ պարծենումեն՝ նորանք էլ մեզ նման գանըվին ։

13 Ինչու որ՝ էնպէսիներն՝ սուտ առաքեալներ[21] , խաբեբայ մշակներ , Քրիստոսի առաքեալների կերպարանքովն կերպարանվումեն[22] ։

14 Եւ զարմանալի բան էլ չէ · ինչու որ՝ հենց ինքն Սատանան էլ լուսոյ հրեշտակի կերպարանքն իրան վերայ է առնում[23] ։

15 Եւ իսկի մեծ բան չէ՝ որ նորա պաշտօնեաներն էլ արդարութեան պաշտօնեաներին նման կերպարանվին[24] · որ նորանց վերջն էլ իրանց գործքերին պէս կըլինի[25] ։

16 Ա՝ինէլ ասում եմ · չըլինի որ մինն ինձ յիմար համարէ · ապա թէ չէ՝ գոնեայ յիմարի պէս ընդունեցէք ինձ , որ ես էլ մինքիչ պարծենամ[26] ։

17 Եւ էս ինչ որ խօսումեմ՝ ոչ թէ Տէրին մտիկ տալով եմ խօսում[27] , այլ ինչպէս յիմարութեանով՝ ինչպէս որ էդ պարծանքի կարգըն բերում եմ[28] ։

18 Եւ որովհետև շատերն մարմնոյ կողմանէն պարծենումեն՝ ես էլ էնպէս կըպարծենամ[29] ։

19 Հօժար մտքով համբերումեք անմիտներին՝ ձեր իմաստութենովդ[30] ։

20 Պատճառն որ՝ համբերումեք թէ որ մինն խաբէ ձեզ , թէ որ մինն ծառայացնէ , թէ որ մինն ձեր բանըն ուտէ , թէ որ մինն բան

(19) բ կոր՝ն · գ · 11 ։ ե · 3 ։ ժբ · 15 ։ (20) ա կոր՝ն · բ՝ · 13 ։ (21) Գործ · ժե · 28 ։ Հռով՛ · ժգ · 18 ։ Գաղ · ա · 7 ։ գ · 12 ։ Փիլիպ · ա · 15 ։ բ Պետր · բ · 1 ։ ա Յովհ · դ · 1 ։ Յայտ · բ · 2 ։ (22) բ կոր՝ն · բ · 17 ։ Փիլիպ · գ · 2 ։ Տիտ · ա · 10 , 11 ։ (23) Գաղ · ա · 8 ։ (24) բ կոր՝ն · գ · 9 ։ (25) Փիլիպ · դ · 19 ։ (26) Ա՛յր · 1 բ կոր՝ն · ժբ · 6 · 11 ։ (27) ա կոր՝ն · 4 ՝ 6 · 12 ։ (28) բ կոր՝ն · բ՝ · 4 , (29) Փիլիպ · գ · 3 , 4 ։ (30) ա կոր՝ն · դ · 10 ։

Digitized by Google

եթէ ոք զձեզ յանդիման հարկա-
նէ ։

21 Ի՛ստ անարգանացդ ասեմ , իբ-
րև թէ մեք ակարացաք արդեօք ։
յոր ինչ ոք համարձակիցի , անըզ-
գամութեամբ ասեմ , համարձակիմ
և ես ։

22 Եբրայեցիք իցեն , և ես ։ Ի-
սրայէլացիք իցեն , և ես ։ զաւակ
Ի՛բրահամու իցեն , և ես ։

23 Պաշտօնեայք Ի՛րիստոսի իցեն ,
յանդգնագոյնս ասացից՝ թէ առա-
ւել ևս ես , եթէ վաստակօք՝ ա-
ռաւել , եթէ գանիւք՝ ևս առաւել ։
եթէ բանտիւ՝ աւելի քան զնոսա ,
եթէ մահուամբք՝ բազում անգամ ։

24 Ի՛ հրէից՝ ընկիցս քառասուն
միով պակաս արբի ։

25 Երիցս ձաղկեցայ ։ մի անգամ
քարկոծ եղէ ։ երիցս նաւակոծ և-
ղէ ։ զտիւ և զգիշեր յանդունդս
տառապեցայ ։

26 Ի՛ ճանապարհս բազում ան-
գամ , վիշտս ի գետոց , վիշտս
յաւազակաց , վիշտս յազգէ , վիշ-
տս ի՛ հեթանոսաց , վիշտս ի քա-
ղաքի , վիշտս յանապատի , վիշտս
ի ծովու , վիշտս ի սուա եղբարց ։

27 Ի՛ ջանս և ի վաստակս ։ ի
տքնութիւնս բազում անգամ , ի
քաղց և ի ծարաւ ։ ի պահս բա-
զում անգամ ։ ի ցուրտ և ի մեր-
կութեան ։

28 Զատ զայլ նեղութիւնան ։ և
առնէ , թէ որ միանգ գտուզանայ ,
թէ որ միանգ ձեր երեսին զարկէ[21] ։

21 Յոդ անարգանքիդ համար եմ
ասում , իբր թէ մենք ակարացա՞նք
արդեօք[23] ։ ինչ քանով որ մինչև հա-
մարձակվի , (յիմարութեանով ասու-
մեմ ,) ես էլ կրհամարձակվի՛մ[23] ։

22 Եբրայեցի՞ են , ես էլ ։ Իս-
րայէլացի՞ են , ես էլ[24] ։ Ի՛բրահա-
մի զաւակ են , ես էլ ։

23 Ի՛րիստոսի պաշտօնեաներ են ,
համարձակութեանով կասեմ՝ թէ էլ
աւելի ես էլ , թէ աշխատանքով
աւելի[25] , թէ ծեծով՝ էլ աւելի , թէ
բանտով՝ նորանցից աւելի[26] , թէ
մահով՝ շատ անգամ[27] ։

24 Հրեաներից հինգ անգամ՝
քառասունից մինն պակաս ծեծ կե-
րայ[28] ։

25 Երեք անգամ ձաղկով ծեծվե-
ցայ[29] ։ մին անգամ քարկածվեցայ[30] ։
երեք անգամ նաւակոծ էլայ[31] ։ ցե-
րեկ և գիշեր անդընդումն նեղու-
թիւն քաշեցի ։

26 Հ՛ամ անգամ ճանապարհնե-
րումն , գետերից նեղութիւններ ,
աւազակներից նեղութիւններ[32] ,
ազգից նեղութիւններ , հեթանո-
սներից նեղութիւններ[33] , քաղաքի
մէջ նեղութիւններ , անապատի (չո-
ղի) մէջ նեղութիւններ , ծովի մէջ
նեղութիւններ , սուա եղբարներից
նեղութիւններ ։

27 Ջանքի մէջ և աշխատանքի
մէջ ։ շատ անգամ արթնութիւննե-
րի մէջ[34] ։ սովի և ծարաւի մէջ[35] ։
շատ անգամ պասի մէջ ։ ցրտի և
մերկութեան մէջ ։

28 Զատ ուրիշ նեղութիւններից

(31) Գործ . բ . 4 ։ գ . 9 ։ (32) բ Կորնթ . ժ . 10 ։ (33) փիլպ . գ . 4 ։ (34) Գործ . իբ . 3 ։ Հռոմ . ժա . 1 ։ փիլպ . գ . 5 ։ (35) ա Կորնթ . ժե . 10 ։ (36) Գործ . ք . 16 ։ ի . 23 ։ իա . 11 ։ բ Կորնթ . զ . 4 , 5 ։ (37) ա Կորնթ . ժե . 30 , 31 , 32 ։ բ Կորնթ . ա . 9 , 10 ։ գ . 11 ։ զ . 9 ։ (38) բ Օրին . իե . 3 ։ (39) Գործ . ժզ . 21 ։ (40) Գործ . ժգ . 18 ։ (41) Գործ . իե . 41 ։ (42) Գործ . ք . 23 ։ ժգ . 50 ։ ժգ . 5 ։ ժե . 5 ։ ի . 3 ։ իա . 31 ։ իգ . 10—13 ։ իե . 3 ։ (43) Գործ . ժդ . 5 ։ ժք . 24 ։ (44) Գործ . ի . 31 ։ բ Կորնթ . զ . 5 ։ (45) ա Կորնթ . գ . 11 ։

Digitized by Google

զի հանապազ խուժանն ՚ի վերայ իմ կուտէր՝ և հոգք ամենայն եկեալ զեցեալն ։

29 Ո՛վ հիւանդանայ՝ և ոչ ես հիւանդանամ · ո՞ գայթագղի՝ և ոչ ես տապանամ ։

30 Եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ , զտկարութեանն պարծեցայց ։

31 Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գիտէ՝ որ է օրհնեալ յաւիտեանս , զի ոչ ստեմ ։

32 ՚Ի Դամասկոս ազգապետն Արետայ արքայի պահէր զքաղաքն Դամասկացւոց ունել զիս ։

33 Եւ ընդ պատուհանն վանդակաւ կախեցայ ընդ պարիսպն , և փախեայ ՚ի ձեռաց նորա ։

էլ · և որ ամէն ժամանակ չատ զգաստութիւնք էր ինձ վերայ կիսովուամ և ամէն եկեղեցիներու հոգան[46] ։

29 Ո՞վ կը հիւանդանայ՝ և ես չեմ հիւանդանամ · և ո՞վ կը գայթակղեցվի՝ և ես չեմ խորքրքվիմ[47] ։

30 Եթէ որ պարծենալ պէտք լինի ինձ , իմ տկարութենովս կը պարծենամ[48] ։

31 Աստուած և Հայր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստրն՝ որ յաւիտեան օրհնել է[49] գիտէ՝ որ սուտ չեմ ասեմ[50] ։

32 Դամասկոսումն Արետա թագաւորի ազգապետն Դամասկացոց քաղաքին պահ էր դրել՝ որ ինձ բռնէ[51] ։

33 Եւ պատուհանիցն քթոցով կախվեցայ պարսպէին , և փախայ նորա ձեռքէին ։

ԺԱ · ԺՐ

1 Իրան առաքելութեան վերայ պարծենալուն համար՝ թէև կարօղ է իրան հետ զբամանալի յայտնութիւններուն փառաւորվիլ , 9 Բայց ասելի ընդունէ իրան տկարութիւններուն վերայ պարծենալ , 11 Ու կը ստահ նորանք որ իրան էապէս յիմարութենով պարծենալուն պատճառ է լեր : 18 Միևնէլ նորանց դնալոյ խոստանալ կանի , էն էլ ինչպես մին հայր ինպես տիրով , 20 Ու վախենալի որ առ մնռնելոյ չափ չապաշխարօղ և չոր գտնօղ մարդիկ պիտի գտնայ նորանց մէջ ։

1 Արդ՝ պարծել ինչ պարտ իցէ · այլ օգնէ ինչ ոչ · բայց եկից ՚ի տեսիլս և ՚ի յայտնութիւնս Տեառն ։

2 Գիտեմ այր մի ՚ի Քրիստոս յառաջ քան զչորեքտասան ամ , եթէ մարմնով՝ ոչ գիտեմ , և եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ գիտեմ , Աստուած գիտէ · յափշտակեալ զայնպիսին մինչև յերրորդ երկինս ։

1 Պատ՝ պարծենալ որ պէտք լինի , էլ օգուտ չի բերում ինձ · բայց կը գամ Տէրի տեսիլքներուն և յայտնութիւններուն մէջ ։

2 Ո՛ին մարդ գիտեմ Քրիստոսիմէ առաջ , եթէ մարմնով էր՝ չեմ գիտեր , և եթէ առանց մարմնոյ էր՝ չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ[1] · *Նոյ յափշտակվեցաւ մինչև երրորդ երկինքն[2] ։

(46) Գործ · ի · 18 , Եսայի · Ա · ովմ · ա · 15 : (47) ա Կորնթ · ը · 13 : Բ · 22 : (48) բ Կորնթ · ժբ · 5 · 9 , 10 : (49) Ա · ովմ · Բ · 5 : (50) Ա · ովմ · ա · 3 : Բ · 1 : բ Կորնթ · ա · 23 : Գաղ , ա · 3 : ա Թես · բ · 5 : (51) Գործ · Թ · 24 , 25 : (1) Ա · ովմ · ժգ · 7 : բ Կորնթ · ե · 17 : Գաղ · ա · 23 : *Տէրէ տարին 46 : 1 Խտասբայական · Գործ · ժգ · 6 : (2) Գործ · իբ · 17 :

Digitized by Google

8 Եւ գիտեմ զայնպիսի այր . եւ թէ մարմնով՝ և եթէ առանց մարմ նոյ՝ ոչ գիտեմ . Աստուած գիտէ ։

4 Որ յափշտակեցաւ ի դրախտն . և լուաւ բանս անճառս , զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօսել ։

5 Վասն այնպիսւոյն պարծեցայց . այլ վասն անձին ինչ ոչ պարծեցայց , բայց եթէ ի տկարութիւնս ։

6 Որ և եթէ և կամիցիմ պարծել՝ ոչ եղէց անզգամ . քանզի ճշմարտն ասեմ . այլ անխայեմ , գուցէ ոք համարիցի ինչ յիս աւելի՝ քան զոր տեսանիցէ յիս , կամ լսիցէ յինէն ։

7 Եւ զի մի՛ առաւելութեամբ յայտնութեանցն հպարտասցայց , տուաւ ինձ խայթ մարմնոյ հրեշտակ Սատանայ՝ կռիւել զիս . զի մի՛ հպարտասցայց ։

8 Եւ վասն այնորիկ երից անգամ աղաչեցի զՏէր՝ զի ի բաց աքսորեցէ յինէն ։

9 Եւ ասէ ցիս . Բաւական են քեզ շնորհք իմ , զի զօրութիւն իմ ի տկարութեան կատարի . և արդ՝ լաւ ևս լիցի ինձ պարծել ի տկարութիւնս , զի բնակեսցէ յիս զօրութիւնն Քրիստոսի ։

10 Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ տկարութիւնս , ընդ թշնամանս , ընդ վիշտս , ընդ հալածանս , և ընդ նեղութիւնս վասն Քրիստոսի . զի յորժամ տկարանամ , յայնժամ զօրանամ ։

11 Եղէ անզգամ , քանզի դուք

3 Եւ գիտացեալ էնոքէսի մարդն եթէ մարմնով և եթէ առանց մարմ նոյ էր՝ չեմ գիտում . Աստուած գիտէ ։

4 Որ նա յափշտակվեցաւ դրախտի մէջ . և անասելի բաներ լսեց՝ որ մարդոյն պէտք չէ նորանց խօսել ։

5 Նոքային համար պարծենամ . բայց իմ անձիս համար չըպարծենամ , բայց միայն իմ տկարութեանս համար[4] ։

6 Որովհետև՝ թէ էլ կամենամ պարծենալ՝ յիմար չեմ լինիլ . պատճառն որ՝ ուղղորդըն եմ ասում . բայց խնայումեմ՝ որ չըլինի թէ մինըն ինձ համար աւելի բան համարէ , քանթէ էն՝ որ ինձանումս տեսնէ կամ ինձանից լսէ[5] ։

7 Եւ որ փառաւոր յայտնութիւններովն չըհպարտանամ , մարմնոյ խայթ ալվվաւ ինձ[6] Սատան հրեշտակ , որ ինձ բռունցքով ծեծէ , որ չըգոռոզանամ[7] ։

8 Եւ նրա համար երեք անգամ աղաչեցի Տէրին , որ էն հեռացնէ ինձանից[8] ։

9 Եւ ինձ ասաց . Իմ շնորհքս բաւական է քեզ համար , ինչու որ՝ իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջն է կատարվում . և նրա համար աւելի լաւ կըլինի ինձ տկարութիւններով պարծենալ[9] , որ Քրիստոսի զօրութիւնն բնակվի ինձանում[10] ։

10 Որովհետև ուրախ եմ տկարութիւններումն , թշնամանքներումն , վիշտերումն , հալածանքներումն , և նեղութիւններումն Քրիստոսի համար[11] . ինչու որ՝ երբ որ տկարանումեմ , էն ժամանակն զօրանումեմ[12] ։

11 Եղայ յիմար , ինչու որ դուք

(3) Ղեւ . իգ . 43 ։ (4) բ Կորնթ . ժա . 30 ։ (5) բ Կորնթ . ժ . 8 ։ ժա . 16 ։ (6) Նաւղ . իբ . 34։ Դատ . գ . 13 , 14 ։ (7) Հռո . բ . 7 ։ Ղեւ . ժգ . 26 ։ (8) բ Օրին . գ . 23—27 ։ Մատթ . իգ . 44 ։ (9) բ Կորնթ . ժա . 30 ։ (10) ա Պետր . գ . 14 ։ (11) Հռոմ . ե . 3 ։ բ Կորնթ . ե . 4 ։ (12) բ Կորնթ . ժգ . 4 ։

Digitized by Google

պահեցեք զիս . զի ինձ պատ էր ի ձէնջ վկայութիւն առնուլ՝ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան զլաւ առաքեալսն . զի թէպէտ և ես ոչինչ եմ ։

12 Այակայն նշանք առաքելոյ գործեցան ի ձեզ՝ ամենայն համբերութեամբ , նշանօք և արուեստիւք՝ և զօրութեամբք ։

13 Եւ արդ զի՞նչ իցէ , որով պակաս գտայք քան զայլ եկեղեցիս . բայց եթէ ինքն՝ զի ես ըզձեզ ոչ ձանձրացուցի . շնորհեցէք ինձ զվնասդ զայդ ։

14 Ահաւասիկ այս երրորդ անգամ պատրաստեալ եմ գալ առ ձեզ . և ձեզ բեռն չիք ոչ եղէց . զի ոչ խնդրեմ զինչ զձեր՝ այլ զձեզ . քանզի ոչ պարտին որդիք հարց գանձել՝ այլ հարք որդւոց ։

15 Ես սիրագլուխ եմ ծախեցից , և ծախեցայց վասն անձանց ձերոց . զի թէպէտ և յաւելուլ սիրոյն զձեզ սակաւ սիրիցեմ ։

16 Այլ գրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ ձեզ . այլ քանզի խարագէտ էի , խելքով կալայ զձեզ ։

17 Այ՞րիթէ որովք առաքեցին առ ձեզ՝ նոքօք ինչ ագահեցի՞ ի ձէնջ ։

18 Այղաչեցի զՏիտոս՝ և առաքեցի ընդ նմա զեղբայրն , միթէ ագահեաց ինչ զձեր Տիտոս . ոչ նովին ոգւով գնացաք . ոչ նովին շաւղօք

բռնադատեցիք (ինձ)[13] . պատճառ որ՝ պէտք էր ինձ վկայութիւն առնել ձեզանից՝ թէ իսկի մին քանով պակաս չէլայ քանթէ էն լաւ առաքեալներն[14] . որ թէ և ես ոչ ինչ եմ[15] ։

12 Այլոյց առաքելոյն նշաններն ձեր միջուէն գործվեցան՝ ամէն համբերութիւնով՝ նշաններով և հրաշքներով՝ և զօրութիւններով[16] ։

13 Այպա ի՞նչ է՝ որ նուազով պակաս գտվաք քանթէ աւրիշ եկեղեցիներն[17] . եթէ ոչ նրանով՝ որ ես ծանրութիւն չըտուի ձեզ[18] . բաշխեցէք ինձ էդ վնասդդ[19] ։

14 Այհա էս երեք անգամն է՝ որ պատրաստված եմ ձեզ մօտ գալոյ[20] և ձեզ բեռն չեմ լինիլ . պատճառն որ՝ ձեր բանը չեմ աւզում՝ բայց ձեզ[21] . ինչու որ՝ ոչ թէ որդիքն հարանց հմար պէտք է պահէ (խոպնոյ) հաւաքին՝ այլ հարքն որդոց համար[22] ։

15 Այայց ես յօժար սրտով[23] ձեր անձներիդ համար ծախք կանեմ[24] , և ծախք կըլինիմ . թէ և աւելի սիրելով ձեզ՝ ես քիչ սիրվիմ[25] ։

16 Այայց կըլինի՝ որ ես իսկի մին բանով ծանրութիւն չելայ ձեզ[26] . միայն թէ՝ ես որ խարագէտ էի , խելքով բռնեցի ձեզ ։

17 Այ՞րիթէ նորանց ձեռովն՝ որ ձեզ մօտ ուղարկեցի՝ մին բա՞ն քաշեցի ձեզանից[27] ։

18 Այղաչեցի Տիտոսին[28] և նորա հետ էն եղբօրըն էլ ուղարկեցի[29] , միթէ Տիտոս ձեզանից մին բա՞ն քաշեց . չէ՞ որ մենք հենց միև հո-

(13) բ կորնթ . ժա . 1 . 16 , 17 : (14) բ կորնթ . ժա . 5 : գաղ . բ . 6 , 7 , 6 : (15) ա կորնթ . գ . 7 : ժէ . 8 , 9 : կփս . գ . 8 : (16) Հռոմ . ժէ . 18 , 19 : ա կորնթ . բ . 2 : բ կորնթ . գ . 2 : գ . 6 : ժա . 6 : (17) ա կորնթ . ա . 7 : (18) ա կորնթ . բ . 12 : բ կորնթ . ժա . 9 : (19) բ կորնթ . ժա . 7 : (20) բ կորնթ . ժգ . 1 : (21) գաղ . դ . 33 : ա կորնթ . ժ . 33 : (22) ա կորնթ . գ . 14 , 15 : (23) ա յվհ . բ . 8 : փիլիպ . բ . 17 : (24) Յոհ . ժ . 11 : բ կորնթ . ա . 6 : հագ . ա . 24 : բ Տիմ . բ . 10 : (25) բ կորնթ . ղ . 13 , 13 : (26) բ կորնթ . ժա . 9 : (27) բ կորնթ . է . 2 : (28) բ կորնթ . ը . 6 . 16 . 23 : (29) բ կորնթ . ը . 18 :

Digitized by Google

շքեղացաք ։

19 Պարձեալ համարիցիք՝ եթէ յոզդք անկեալ ինչ ձեզ ողերսիցեմք. առաջի Աստուծոյ ի Քրիստոս խօսիմք , զի ամենայն ինչ սիրելիք վասն ձերոյ շինուածեան է ։

20 Այլ երկնչիմ , գուցէ եկեալ՝ ոչ օրպէս ես կամիցն գտանիցեմ զձեզ . և ես գտանիցիմ ձեզ՝ որպէս և դուք ոչ կամիցիք . գուցէ գարձեալ՝ հեռ , նախանձ , սրտմտութիւնք , գրգռութիւնք , չարախօսութիւնք , քսութիւնք , հպարտութիւնք , ամբարտաւանութիւնք , խռովութիւնք ։

21 Գուցէ դարձեալ յորժամ գայցեմ՝ նկուն ինչ առնիցէ զիս Աստուածն իմ առ ձեզ . և սուգ առնեցայց վասն բազմաց յառաջագոյն մեղուցելոց՝ և ոչ ապաշխարելոց՝ ի վերայ պղծութեան և պոռնկութեան և գիջութեան՝ զոր գործեցին ։

գով վարվեցանք . չէ որ հինց մի՞ ճանապարհ գնացինք ։

19 Այլ՝ ինչ էլ կարծուիք՝ թէ առնուշ խօսքով ձեզ աղաչուելո՞ւ ենք . Աստուծոյ առաջին Քրիստոսումն խօսումն ենք[31] , որ ամէն բան սիրելիներ՝ ձեր շինուածեան համար է[32] ։

20 Վախտում , որ չըլինի թէ իմ գալոյ ժամանակին ձեզ էնպէս չըգտնեմ՝ ինչպէս որ կամենում . և ես գտնըվիմ ձեզ համար՝ ինչպէս որ դուք էլ չէք կամենում[33] . որ միևնէլ չըլինի՝ կռիւ , նախանձ , բարկութիւններ , գրգռութիւններ , չարախօսութիւններ , խօսք խառնելն , գոռոզութիւններ , ամբարտաւանութիւններ , խռովութիւններ ։

21 Այր չըլինի թէ միևնէլ իմ գալոյ ժամանակին՝ իմ Աստուածն ինձ ցածացնէ ձեզ մօտ[34] . և սուգ մըտնեմ շատերին համար՝ որ առաջուց մեղք գործեցին[35] , և չապաշխարեցին՝ էն պղծութեան և պոռնկութեան[36] և գիճութեան համար՝ որ գործեցին ։

Կ Ի · Ժ Ո

2 Պօղոս առաքեալ մեզք գործածներին դէմ իրան իշխանութենովն առաւել ։ 5 Ընչասիրութիւն նզովք որ իրանց հաւատքն փոխեն , 7 Նա իրան նզովեց գնալուցն առաջ իրանց մեզքերին գառնան որ չըլինի թէ առաքութենով վարվի իրան իշխանութեան չափովը , 11 Նա յորդորանքներով և աղաչանքով իրան թուղթը վերջ է անում ։

1 Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ . զի ի բերանոյ երկուց և երից վկայից հաստատեսցի ամենայն բան ։

2 Յառաջ ասացի և գարձեալ կանխեալ ասեմ կանդիմանն երկրիցս անգամ . և այժմ ի բացուստ գրեմ յառաջագոյն յանցուցելոցն՝ և

1 Այս երեք անգամն է՝ որ ձեզ մօտ եմ գալիս[1] , որ երկու և երեք վկայի բերանիցն ամէն բան հաստատվի[2] ։

2 Առաջուց ասացի և մինն էլ առաջ ասումեմ՝ իբր մօտ լինօղ երկու անգամն . և հիմիկ հեռուանց գրումեմ[3] էն առաջուց մեղք գոր-

(30) բ կորնթ . ե . 13 ։ (31) Հռոմ . թ . 1 ։ բ կորնթ . ժա . 31 ։ (32) ա կորնթ . ժ . 33 ։ (33) ա կորնթ . գ . 21 ։ բ կորնթ . ժ . 3 ։ ժգ . 2 . 10 ։ (34) բ կորնթ . բ . 1 . 4 ։ (35) բ կորնթ . ժգ . 2 ։ (36) ա կորնթ . ե . 1 ։ (1) բ կորնթ . ժբ . 14 ։ (2) Թուղ . ի . 30 ։ բ Օրին . ժէ . 6 ։ ժթ . 15 ։ Մատթ . ժը . 16 ։ Յովհ . ը . 17 ։ Եբր . ժ . 28 ։ (3) բ կորնթ . ժ . 2 ։

Digitized by Google

պէտքն առնելոյ . զի եթէ եկիցէ դարձեալ՝ ոչ խնայեցից ։

3 Եթէ զիմն ինչ խնդրէք զՔրիստոսէ , որ ինձ ընդ ձեզ խօսի . որ հզօրացեալն է ի ձեզ , և ոչ տկարացեալ ։

4 Զի թէպէտ և խաչեցաւ ի մերմէ տկարութենէ , այլ կենդանի է զօրութեամբն Աստուծոյ . և մեք թէպէտ և տկարանայցեմք վասն նորա , այլ կենդանի լիցուք ընդ նմա զօրութեամն Աստուծոյ ։

5 Փորձեցէք զանձինս ձեր , եթէ կայք ի նոյն հաւատս . քննեցէք զանձինս , եթէ ոչ գիտէք զանձինս՝ զի Քրիստոս Յիսուս ի ձեզ է . բայց եթէ անպիտան ինչ իցէք ։

6 Այլ ակնածիմ թէ գիտիցէք . զի մեք ոչ եմք անպիտանք ։

7 Այլ խնդրեմք Աստուծոյ զի մի ինչ արասցէ ձեզ չար . ոչ զի մեք ընտիրք երեւեսցուք , այլ զի դուք զբարիս գործիցէք՝ և մեք անպիտանք իցեմք ։

8 Զի ոչ կարեմք ինչ հակառակ կալ ճշմարտութեանն . այլ վերակացու եմք ճշմարտութեանն ։

9 Ուրախ եմք՝ յորժամ մեք տկարանայցեմք՝ և դուք զօրաւոր իցէք . զդոյն իսկ և աղօթս առնեմք զձեր հաստատութիւնդ ։

10 Վասն այնորիկ զայս ի հեռուստ գրեմ . զի մի՛ յորժամ եւ եկից՝ ստակածութեամբ վարեցայց ըստ իշխանութեանն , զոր ետ ինձ Տէր ի շինել՝ և ոչ ի քակել ։

ծածներին՝ և ամէն ուրիշներին[4] . որ եթէ միանգամ գամ՝ չեմ խնայիլ ։

3 Որովհետև ուզուիլ փորձ առնել Քրիստոսի , որ ինձանով ձեզ հետ խօսուի[5] . որ ձեր միջումն զօրաւոր է , և տկար չէ[6] ։

4 Ընչու որ՝ թէ և խաչվեցաւ մեր տկարութենիցն[7] , բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութենովն[8] . և մենք թէ և տկարանանք նորա համար՝ բայց կենդանի կրկինինք նորա հետ Աստուծոյ զօրութենովն[10] ։

5 Փորձեցէք ձեր անձերդ[11] , և թէ էն հաւատքի մէջն կանգնած էք . քննեցէք անձերդ , կամ թէ չէք գիտուի անձերդ՝ որ Յիսուս Քրիստոս ձեզանուա՛ է[12] . եթէ ոչ անպիտան լինիք[13] ։

6 Կայց յոյս ունիմ որ գիտենաք , թէ մենք անպիտան չենք ։

7 Կայց խնդրուիմ Աստուածեն՝ որ չար բան չանէք . ոչ թէ որ մենք ընտիր երեւինք , բայց որ դուք բարին գործէք , և մենք անպիտան գտնըվինք[14] ։

8 Ընչու որ՝ չենք կարող հակառակ լինիլ ճշմարտութեան . բայց ճշմարտութեան վերակացու ենք ։

9 Ուրախ ենք՝ երբոր մենք տկարանանումենք[15] և դուք զօրանումեք . հենց դրա համար աղօթք էլ անումենք , որ դուք հաստատ լինիք[16] ։

10 Դրա համար էս հեռուանց եմ գրում[17] . որ չըլինի թէ իմ գալոյ ժամանակն՝ ստակութենով վարվիմ[18] , իմ իշխանութեան չափովն , որ Տէրն նորան առաւ ինձ շինելոյ՝ և չէ թէ քանդելոյ համար[19] ։

(1) բ կորնթ . ժբ . 21 ։ (5) բ կորնթ . ա . 23 ։ (6) Մարկ . ժ . 20 ։ ա կորնթ . ե . 4 ։ բ կորնթ . բ . 10 ։ (7) ա կորնթ . բ . 3 ։ (8) Փիլիպ . բ . 7 , 8 ։ ա Պետր . գ . 18 ։ (9) Հռոմ . զ . 5 ։ (10) բ կորնթ . ժ . 3 , 4 ։ (11) ա կորնթ . ժա . 28 ։ (12) Հռոմ . ը . 10 ։ Գաղ . գ . 19 ։ (13) ա կորնթ . բ . 27 ։ (14) բ կորնթ . զ . 9 ։ (15) ա կորնթ . գ . 19 ։ բ կորնթ . ժա . 30 ։ ժբ . 5 . 9 , 19 ։ (16) ա Թես . գ . 10 ։ (17) ա կորնթ . գ . 21 ։ բ կորնթ . բ . 3 ։ ժ . 2 ։ ժբ . 20 , 21 ։ (18) Ցիտ . ա . 13 ։ (19) բ կորնթ . ժ . 8 ։

Digitized by Google

11 Ընտրեսցես ընդ քեզ զլաւս ամենայն ազգաց, որ տացեն քեզ հարկս, եւ ոչ լինիցի այլ ոք ընդ քեզ։

12 Ոչ ուրացցես զհարկս ազգաց քոց, եւ ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

13 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

14 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

15 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

16 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

17 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

18 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

19 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

20 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

21 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

22 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

23 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

24 Եւ զամենայն ազգս, որ տացեն քեզ հարկս, ոչ ուրացցես զանձինս քո ընդ նոսա։

Ոչ ընկալցուս ընդ ձեռն մեր զպատարագս նոցա, եւ ոչ մատուսցուս ընդ ձեռն մեր զպատարագս նոցա։

(20) Ելք. ժբ. 18. 18։ ժե. 5։ ա Կորնթ. ա. 10։ Փիլիպ. բ. 2։ գ. 18։ ա Պետր. գ. 8։ (21) Ելք. ժե. 33։ (22) Ելք. ժգ. 16։ ա Կորնթ. ժգ. 20։ ա Յովհ. ե. 26։ ա Պետր. ե. 14։ (23) Ելք. ժգ. 24։ (24) Փիլիպ. բ. 1։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

6 Ընաքեալն զարմանում որ ինքըն և Ընտարանըն էապէս չնուով քրսմնն Պաղատացիքն ։ 8 Նւ իրան ասնտարանած Ընտարանէցն ասնլէ ասնտարանաւն ներվուած ։ 11 Յայց կրապ թէ ինքըն՝ Յատաւծանից առաս Ընտարանըն և չէ թէ մարդկանից ։ 14 Նաև թէ իրան կոչնացին առաջ ինչ էր ։ 17 Նւ թէ ներանից հետ չնուով ինչ արաս ։

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ ոչ ի մարդկանէ և ոչ ի ձեռն մարդոյ , այլ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի և Յաստուծոյ Հօր , որ յարոյց զնա ի մեռելոց ,

2 Եւ որ ընդ իս են եղբարք ամենեքին , եկեղեցեացդ Գաղատացւոց ։

3 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ ի Հօրէ՝ և ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ։

4 Որ ետ զանձն իւր վասն մեղաց մերոց , զի զմեզ փրկեսցէ յաշխարհէս չարէ

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ ոչ (թէ) մարդկանցից և ոչ (թէ) մարդոյ ձեռամբ[1] , այլ Յիսուսի Քրիստոսի ձեռամբն՝ և Յաստուծոյ Հօրէ[2] , որ մեռելներից յարուցն նորան[3] ։

2 Եւ ամէն եղբարքն՝ որ ինձ հետ են[4] , Գաղատացոց եկեղեցիներուդ[5] ։

3 Շնորհք (լինի) ձեզ հետ և խաղաղութիւն Աստուած Հօրից՝ և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսից[6] ։

4 Որ իրան անձըն մեր մեղաց համար տուաւ[7] , որ մեզ էս չար

(1) Գործ . 11 , 12 ։ (2) Գործ . բ . 7 ։ իբ . 10 . 15 . 21 ։ իգ . 16 ։ Տիտ . ա . 3 ։ (3) Գործ . բ . 24 ։ (4) Փիլիպ . բ . 22 ։ դ . 23 ։ (5) ա Կորնթ . ժգ . 1 ։ (6) Հռովմ . ա . 7 ։ ա Կորնթ . ա . 3 ։ բ Կորնթ . ա . 2 ։ Եփես . ա . 2 ։ Փիլիպ . ա . 2 ։ Կող . ա . 3 ։ ա Թես . ա . 2 ։ բ Թես . ա . 2 ։ բ Տիմ . ա . 2 ։ (7) Մատթ . ի . 28 ։ Հռովմ . դ . 25 ։ Գաղ . բ . 20 ։ Տիտ . բ . 14 ։

Digitized by Google

խարհէ առաքն չարէ՝ ըստ կամացն Աստուծոյ և ՚ի օր մերոյ :

5 Որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից , ամէն :

6 Զարմանամ՝ զի այդպէս վազվաղակի փոփոխիք յայնմանէ՝ որ կոչեացն զձեզ ՚ի շնորհն Քրիստոսի՝ յայլ աւետարան :

7 Որ ոչ գոյ այլ բայց եթէ իցեն ոմանք՝ որ խռովեցուցանիցեն զձեզ , և կամիցին շրջել զաւետարանն Քրիստոսի :

8 Այլ թէ մեք , կամ հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեցաքն ձեզ , նզովեալ լիցի :

9 Որպէս յառաջագոյնն ասացաք՝ և արդ դարձեալ ասեմ , եթէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր առիքն , նզովեալ լիցի :

10 Արդ՝ մարդկա՞ն համոյ լինիցիմ , թէ Աստուծոյ . կամ խընդրիցեմ մարդկան հաճոյ լինել . եթէ ակաւին մարդկան հաճոյ լինէի , ապա Քրիստոսի ծառայ ոչ էի :

11 Ծանուցանեմ ձեզ եղբարք՝ զաւետարանն , որ աւետարանեցաւ ինէն . զի ոչ է ըստ մարդոյ :

12 Վասնզի և ա՛չ ես ՚ի մարդոյ առի , և ոչ ուսայ յումեքէ . այլ ՚ի յայտնութենէն Յիսուսի Քրիստոսի :

13 Վասնզի լուեալ իսկ էք ձեր զիմ գնացքն , որ երբեմն ՚ի Հրէաստեմեան անդ . զի անչափ հալածէի զեկեղեցին Աստուծոյ , և աւար հարկանէի զնա :

14 Եւ յառաջադէմ լինէի ՚ի հրէութիւնն քան զբազումս հասակակիցս իմ յազգի իմում , որ ընդ առաւել նախանձու էի հարանցն իմոց աւանդութեանցն :

15 Բայց յորժամ հաճեցաւ Աստուծոյ որ զիս սրբեաց յորովայնէ մաւրէ իմոյ , և կոչեաց շնորհօքն իւրով ,

16 Յայտնել զՈրդին իւր ՚ի մէնջ՝ զի քարոզեցից զնա յազգս հեթանոսաց , անդէն ոչ մարմնաւորի խորհեցայ ,

17 Եւ ոչ ելի յԵրուսաղէմ առ առաքեալսն որ յառաջ իմոյ առաքելութենէ , այլ գնացի յԱրաբիա , և դարձեալ եկի ՚ի Դամասկոս :

18 Ապա յետ երից ամաց ելի յԵրուսաղէմ տեսանել զՊետրոս , և մնացի առ նմա տասնհինգ աւուրս :

19 Եւ զայլ ոչ ոք ետես յառաքելոցն , բայց զՅակոբոս զեղբայր Տեառնն :

20 Եւ զոր գրեմ առ ձեզ , ահա առաջի Աստուծոյ ստեմ զի ոչ սուտ :

21 Ապա եկի յաշխարհս Ասորոց և Կիլիկեցւոց :

22 Եւ էի անծանօթ երեսօք եկեղեցեաց Հրէաստանեայց որ էին ՚ի Քրիստոս :

23 Այլ միայն լսէին թէ որ մեզ ինչ հալածէր յառաջ , այժմ զհաւատն զոր յառաջ աւերէր՝ քարոզէ :

24 Եւ փառաւորէին զԱստուած ՚ի վերայ իմ :

Ապա ՚ի տասն և չորից ամաց անդր ելի կրկին յԵրուսաղէմ ընդ Բառնաբայ , առեալ և զՏիտոս ընդ իս :

2 Ելի ըստ յայտնութեան , և ետու նոցա զքարոզութիւնն զոր քարոզեմ ՚ի հեթանոսս , առանձինն ընդ երեսս իշխանացն , զի մի՛ ընդունայն վազեցից կամ վազեցեալ իցեմ :

3 Այլ ոչ Տիտոս որ ընդ իս էր՝ հելլենացի , ստիպեցաւ թլպատել :

4 Եւ վասն սուտ եղբարցն մուտ արարելոցն , որ մտին լրտեսել զազատութիւնն մեր զոր ունիմք ՚ի Քրիստոս Յիսուս , զի զմեզ ածցեն ՚ի ստրկութիւն :

5 Որոց ոչ կամեցաք ետուն տեղի հնազանդութեան մի՛ ժամ , զի ճշմարտութիւն աւետարանին մնասցէ ընդ ձեզ :

6 Եւ ՚ի նոցանէ որ իբրեւ թէ ինչ իցեն , ոչ ինչ ինչ ինձ տարբերէ . զի Աստուած զերեսս մարդոյ ոչ ընդունի . ապա ինձ ոչ ինչ ինչ ետուն նոքա որ իբրեւ թէ ինչ իցեն :

7 Այլ ընդհակառակն՝ տեսեալ էին եթէ ինձ հաւատացեալ է աւետարանն անթլպատից , որպէս Պետրոսի թլպատից :

8 Զի որ գործեաց Պետրոսի ՚ի թլպատիցն առաքելութիւն , նա գործեաց և ինձ ՚ի հեթանոսս :

9 Եւ ճանաչեալ զշնորհսն որ տուաւ ինձ , Յակոբոս և Կեփաս և Յովհաննէս որ սիւնք երեւեալ էին , ետուն ինձ և Բառնաբայ զաջ ընկալից , զի մեք ՚ի հեթանոսս , և նոքա ՚ի թլպատիցն քարոզեսցուք :

10 Միայն զաղքատացն յիշեսցուք , զոր և ինքն ջանայի զայդ առնել :

11 Եւ յորժամ եկն Պետրոս յԱնտիոքիա , դէմ ելի նմա , զի յանդիմանեալ էր :

12 Զի մինչ չեկին ոմանք յանձնէ Յակոբոսի , ընդ հեթանոսս ուտէր . և յորժամ եկին՝ քաշեցաւ և զատեալ կայր , երկնչելով ՚ի թլպատելոցն :

13 Եւ ՚ի նմանէ ծածկեցան և այլ հրեայքն , մինչեւ և Բառնաբայ ընդ նոսա խաբեցաւ ՚ի կեղծաւորութիւնն նոցա :

14 Այլ յորժամ տեսի զի ոչ ուղղութեամբ երթան առ ճշմարտութիւն աւետարանին , ասացի Պետրոսի առաջի ամենեցուն . Եթէ դու հրեայ ես , և հեթանոսաբար կեցեր և ոչ հրէականաբար , զիարդ զհեթանոսսն հրէականանալ կարես հարկանել :

15 Մեք բնութեամբ հրեայք , և ոչ մեղաւորք ՚ի հեթանոսաց ,

16 Գիտեմք եթէ ոչ արդարանայ մարդ ՚ի գործս օրինացն , բայց միայն ՚ի հաւատս Յիսուսի Քրիստոսի , և մեք ՚ի Քրիստոս Յիսուս հաւատացաք , զի արդարասցուք ՚ի հաւատոյ Քրիստոսի , և ոչ ՚ի գործս օրինացն . զի ՚ի գործս օրինացն ոչ արդարանայ ամենայն մարմին :

17 Եթէ մինչ խնդրեմք արդարանալ ՚ի Քրիստոս , գտաք և մեք մեղաւորք , միթէ Քրիստոս մեղուցանէ՞ . ոչ ասեմ :

18 Զի եթէ զոր քակտեցի զայն դարձեալ շինեմ , զանցաւոր զիս առնեմ :

19 Զի ես ՚ի հրեշտակէ օրինացն մեռայ , զի Աստուծոյ կեցից . ընդ Քրիստոսի խաչեցայ ,

20 Եւ ոչ ես կեայ , այլ կենդանի է ՚ի իս Քրիստոս . և զոր արդ կեայ ՚ի մարմնի , ՚ի հաւատս կեայ Որդւոյն Աստուծոյ , որ սիրեաց զիս , և մատնեաց զանձն իւր վասն իմ :

21 Ոչ անարգեմ զշնորհս Աստուծոյ . զի եթէ արդարութիւն յօրինացն , ապա Քրիստոս ընդունայն մեռաւ :

Ո՜վ անխոհեմ Գաղատացիք , ո՞վ զձեզ խաբեաց չհնազանդել ճշմարտութեան , որոց առաջի աչաց ձերոց Յիսուս Քրիստոս գրեցաւ խաչեցեալ ՚ի մէջ ձեր :

2 Զայս միայն ուզեմ ՚ի ձէնջ ուսանել , ՚ի գործոց օրինացն Հոգին առիք , կամ ՚ի լսելեաց հաւատոյ :

3 Այդպէս անխոհեմ էք դուք , որ սկսեալ ՚ի հոգւոյ՝ այժմ ՚ի մարմնի կատարիք :

4 Այդչափ զանազան բաներ կրեցէք ընդունայն , եթէ ընդունայն իցէ :

5 Որ տայ ձեզ զՀոգին , և զործս զօրութեանց առնէ ՚ի ձեզ , ՚ի գործոց օրինացն է , կամ ՚ի լսելեաց հաւատոյ :

6 Որպէս Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյ , և համարեցաւ նմա ՚ի արդարութիւն :

7 Գիտասջիք ուրեմն եթէ որ ՚ի հաւատոյ են , նոքա են որդիք Աբրահամու :

8 Եւ տեսեալ Գրոց եթէ ՚ի հաւատոյ արդարացուցանէ զհեթանոսսն Աստուած , առաջագոյն աւետարանեաց Աբրահամու , եթէ օրհնեալ լիցին ՚ի քեզ ամենայն ազգք :

9 Ուրեմն որ ՚ի հաւատոյ են՝ օրհնին ընդ հաւատացեալ Աբրահամու :

10 Զի որ ՚ի գործս օրինացն են՝ նզովից ներքոյ են . զի գրեալ է , եթէ անիծեալ է ամենայն որ ոչ կայցէ ՚ի բանս գրոցն յանել զայն առնել :

11 Եւ եթէ ոչ ոք ՚ի գործս օրինացն արդարանայ առաջի Աստուծոյ , յայտ է , զի արդարն ՚ի հաւատոյ կեցցէ :

12 Եւ ոչ է օրէնքն ՚ի հաւատոյ , այլ որ արարեալ իցէ զնոսա՝ կեցցէ ՚ի նոսա :

13 Քրիստոս ազատեաց զմեզ յանիծից օրինացն , եղեալ ՚ի մեզ անէծք , զի գրեալ է , եթէ անիծեալ է ամենայն որ կախեալ իցէ ՚ի փայտէ :

14 Զի յօրհնութիւն Աբրահամու եղիցի ՚ի հեթանոսսն ՚ի Քրիստոս Յիսուս , զի զխոստացեալն Հոգին ընկալցուք ՚ի հաւատոյ :

15 Եղբարք , ըստ մարդկան ասեմ , թէպէտ միոյ մարդոյ ուխտ հաստատեալ իցէ , ոչ ոք ակնարկէ կամ նորոգէ :

16 Ապա Աբրահամու ասացան խոստմունքն և սերանցն նորա . ոչ ասէ , և սերանցդ , իբրեւ զբազումս , այլ իբրեւ զմի , և սերանցդ քում , որ է Քրիստոս :

17 Եւ զայս ասեմ , զի ուխտ որ յառաջ հաստատեալ իցէ յԱստուծոյ , զչորեքհարիւր և երեսուն ամ յետ եղեալ օրէնքն՝ ոչ ջնջէ , զի խափանեսցէ զխոստմունսն :

18 Զի եթէ ՚ի հաւատոյ է ժառանգութիւնն , ոչ է ՚ի գործս օրինացն . զի ոչ ՚ի գործս օրինացն ետ Աստուած զխոստմունսն Աբրահամու , այլ ՚ի հաւատոյ :

19 Ապա ընդէ՞ր է օրէնքն . յանցանացն եղեալ , մինչեւ եկեսցէ սերանցն որում խոստացեալ էր , կարգեալ հրեշտակօքն ՚ի ձեռն միջնորդի :

20 Եւ միջնորդն ոչ է միոյ , այլ Աստուած միայն է :

21 Ապա օրէնքն ՚ի հակառակ խոստմանցն Աստուծոյ՞ . ոչ ասեմ . զի եթէ տրեալ էր օրէնք որ կարող էր կենդանացուցանել , ապա ՚ի գործոց օրինացն էր արդարութիւն :

22 Այլ գրեաց Գիրքն զամենայն ինչ ընդ մեղս , զի խոստմունքն ՚ի հաւատոյ Յիսուսի Քրիստոսի տացին հաւատացելոցն :

23 Եւ մինչ չեկեալ էր հաւատոյն , ընդ օրինօքն պահեալ էաք և ընդ փակեալ ՚ի հաւատն որ յայտնելոց էր :

24 Ապա օրէնքն մանկավարժ մեր եղեալ է ՚ի Քրիստոս , զի ՚ի հաւատոյ արդարասցուք :

25 Եւ եկեալ հաւատոյն՝ ոչ ևս ընդ մանկավարժաւն եմք :

26 Զի դուք ամենեքին որդիք Աստուծոյ էք ՚ի հաւատոյ Քրիստոս Յիսուս :

27 Զի որ ՚ի Քրիստոս մկրտեցայք՝ զՔրիստոս հագարկեցայք :

28 Ոչ է Հրեայ և ոչ Հելլենացի , ոչ է ծառայ և ոչ ազատ , ոչ է արու և էգ . զի ամենեքին մի էք ՚ի Քրիստոս Յիսուս :

29 Եւ եթէ դուք Քրիստոսի էք , ապա Աբրահամու սերունդ էք , ըստ խոստմանն ժառանգաւորք :

Ասեմ զայս , զի որչափ ատեն ժառանգաւորն մանուկ է , ոչ ինչ ինչ տարբերի ծառայէ , թէպէտ տէր ամենայնի իցէ ,

2 Այլ ընդ խնամակալս և ընդ տնտեսս է մինչեւ ՚ի ժամանակ նշանակեալ հարցն :

3 Նոյնպէս և մեք յորժամ մանուկ էաք , ՚ի տարերս աշխարհի էաք ստրկեալ :

4 Եւ յորժամ եկն լրումն ժամանակին , առաքեաց Աստուած զՈրդին իւր , որ եղեալ է յիշխանէ , եղեալ ՚ի տակ օրինացն ,

5 Զի զտակաւորսն որ ՚ի տակ օրինացն էին՝ գնեսցէ , զի որդեգրութիւն ընկալցուք :

6 Եւ զի էք որդիք , առաքեաց Աստուած զՀոգին Որդւոյ իւրոյ ՚ի սիրտս ձեր , որ աղաղակէ Աբբա Հայր :

7 Ապա ոչ ևս ծառայ , այլ որդի . և եթէ որդի , ապա և ժառանգաւոր Աստուծոյ ՚ի Քրիստոս :

8 Այլ յայնժամ ոչ գիտէիք զԱստուած , ծառայէիք նոցա որ ոչ են աստուածք :

9 Եւ արդ գիտելով զԱստուած , այլ աւելի քան զի գիտիք զձեզ , զիարդ դառնայք կրկին ՚ի տկար և ՚ի խեղճ տարերսն , որոց կրկին ծառայել կամիք :

10 Զաւուրս կարգէք և զամիսս և զժամանակս և զտարիս :

11 Երկնչիմ ՚ի ձէնջ , զի գուցէ ընդունայն վաստակեցի ՚ի ձեզ :

12 Լերուք իբրեւ զիս , զի և ես իբրեւ զձեզ , եղբարք , աղաչեմ զձեզ . զոչինչ ինձ ապականեցիք :

13 Գիտէք զի տկարութեամբ մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն ,

14 Եւ զփորձ իմ որ էր ՚ի մարմնի իմում ոչ արհամարհեցիք , և ոչ անարգեցիք , այլ իբրեւ զհրեշտակ Աստուծոյ ընկալարուք զիս , իբրեւ զՅիսուս Քրիստոս :

15 Ուր է ուրեմն երանութիւն ձեր . զի վկայեմ ձեզ , եթէ կարող էիք և զաչս ձեր հանեալ տալ ինձ :

16 Ապա թշնամի՞ ձեր եղէ ճշմարտութիւն ասելով ձեզ :

17 Նախանձեն ՚ի ձեզ ոչ բարւոք , այլ կամին զձեզ ՚ի բաց հանել , զի նոքա նախանձեսջիք ՚ի նոսա :

18 Բարի է նախանձիլ ՚ի բարին միշտ , և ոչ միայն յորժամ ես ՚ի ձեզ :

19 Զաւակունք իմ , որոց կրկին ցաւ քաշեմ մինչեւ կազմեսցի Քրիստոս ՚ի ձեզ ,

20 Կամիմ ես ՚ի ձեզ լինել այժմ , և փոխել զձայն իմ , զի տարակուսիմ ՚ի ձէնջ :

21 Ասացէք ինձ որ կամիք ՚ի հրեշտակէ օրինացն լինել , զօրէնսն ոչ լսէք :

22 Զի գրեալ է , եթէ Աբրահամ երկու որդիս ունէր , մի ՚ի ծառայէ և մի ՚ի ազատէ :

23 Այլ որ ՚ի ծառայէ՝ մարմնաւորապէս ծնաւ , և որ ՚ի ազատէ՝ խոստմամբ :

24 Որ ամենայն ինչ առակ են . զի սոքա երկու ուխտք են , մի ՚ի լերինն Սինա , որ ՚ի ծառայութիւն ծնանի , որ է Ագար :

25 Զի Ագար Սինա լեառն է ՚ի Տաճկաստան , և համեմատի Երուսաղէմի որ այժմ է , և ծառայէ ընդ որդիս իւր :

26 Իսկ Երուսաղէմ որ վերինն է՝ ազատ է , որ է մաւր մեր ամենեցուն :

27 Զի գրեալ է , ուրախ լեր ամուլ որ ոչ ծնանիս , բարբառեա և աղաղակեա որ ոչ երկնչիս , զի բազում են որդիք ամլոյն քան զայնմ որ ունի զարու :

28 Եւ դուք եղբարք , որդիք խոստմանն էք իբրեւ զՀսահակ :

29 Այլ որպէս յայնժամ որ մարմնաւորապէս ծնաւ հալածէր զհոգեւորն , նոյնպէս և այժմ :

30 Այլ զի՞ ասէ Գիրքն . արձակեա զծառայն և զորդին նորա , զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի ծառային ընդ որդւոյ ազատին :

31 Ապա եղբարք , ոչ ծառայի որդիք եմք , այլ ազատի :

Զոր ազատութեամբ Քրիստոս ազատեաց զմեզ , կացէք և մի՛ կրկին լծեսջիք ՚ի լուծ ծառայութեան :

2 Ահա ես Պաւղոս ասեմ ձեզ , եթէ եթէ թլպատիք՝ Քրիստոս ոչ ինչ ինչ օգտի ձեզ :

3 Եւ վկայեմ կրկին ամենայն մարդոյ թլպատելոյ , եթէ պարտական է ամենայն օրէնսն առնել :

4 Զատեալ եղէք ՚ի Քրիստոսէ դուք որ ՚ի սրբութիւն կամիք , ՚ի շնորհացն անկարուք :

5 Զի մեք ՚ի հոգւոյ ՚ի հաւատոյ զարդարութեան յուսոյ ակնկալեմք :

6 Զի ՚ի Քրիստոս Յիսուս ոչ թլպատութիւն ինչ է և ոչ անթլպատութիւն , այլ հաւատք որ գործեն ՚ի սէր :

7 Լաւ վազէիք , ո՞վ զձեզ խափանեաց չհնազանդել ճշմարտութեան :

8 Ոչ է համբաւ այդ որ կոչեացն զձեզ :

9 Փոքր մի խմոր զամենայն խմորն ելուցանէ :

10 Ես վստահ եմ ՚ի ձեզ ՚ի Տէր , զի ոչ այլ ինչ խորհիցիք , բայց որ խռովէ զձեզ՝ կրեսցէ զդատաստանն , ով որ իցէ :

11 Եւ ես եղբարք , եթէ զթլպատութիւն դեռ քարոզեմ , զիարդ դեռ հալածիմ . ապա խափանեցաւ գայթակղութիւն խաչին :

12 Երանի՛ թէ և կտրեսցին որ զձեզ խռովեն :

13 Զի դուք ՚ի ազատութիւն կոչեցարուք եղբարք , միայն մի՛ զազատութիւնն ՚ի պատրուակ մարմնոյ առնէք , այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց :

14 Զի ամենայն օրէնք ՚ի մի բանի լցեալ են , ՚ի սիրելն զընկեր քո իբրեւ զանձն քո :

15 Եթէ զմիմեանս կերէք և ուտէք , զգուշացարուք մի՛ ՚ի միմեանց կորիցէք :

16 Ասեմ ուրեմն , ՚ի հոգւոյ գնացէք , և զցանկութիւն մարմնոյ մի՛ կատարիցէք :

17 Զի մարմին զհոգւոյն ցանկանայ , և հոգի զմարմնոյն , զի սոքա միմեանց հակառակին , զի մի՛ զոր կամիցիք զայն արասջիք :

18 Եւ եթէ հոգւով առաջնորդիք , ապա ոչ էք ՚ի տակ օրինացն :

19 Եւ յայտ են գործք մարմնոյ , որ են պոռնկութիւն , պղծութիւն , անառակութիւն ,

20 Կռապաշտութիւն , դիւթութիւն , թշնամութիւն , հակառակութիւն , նախանձ , բարկութիւն , հերձուածք ,

21 Ատելութիւն , նենգութիւն , սպանդ , արբեցութիւն , շռայլութիւն , և այլ որ նոցին նման են , զորս յառաջագոյնն ասացի ձեզ , որպէս և ասեմ , զի որ զայսպիսիսն գործեն՝ զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ ժառանգեսցեն :

22 Իսկ պտուղ հոգւոյն է սէր , ուրախութիւն , խաղաղութիւն , երկայնմտութիւն , քաղցրութիւն , բարութիւն , հաւատարմութիւն ,

23 Հեզութիւն , ողորմութիւն , ինքնակալութիւն , ընդդէմ որոց ոչ է օրէնք :

24 Եւ որ Քրիստոսի են՝ զմարմինն խաչեցին ընդ ցանկութեանցն և ընդ կրից :

25 Եթէ հոգւով կեաք , հոգւով և գործեսցուք :

26 Մի՛ լիցուք ընդունայնասէր , միմեանց նախանձեցուցանելով , միմեանց նախանձելով :

Եղբարք , եթէ և առցէ մարդ զանցանել ՚ի ձեզ , դուք որ հոգեւորք էք՝ ուղղեցէք զնա հոգւով հեզութեան , զանձն քո նայեցեալ զի մի՛ և դու փորձիցիս :

2 Միմեանց բեռինս տարէք , և այսպէս կատարեցէք զօրէնսն Քրիստոսի :

3 Զի եթէ ոք իցէ որ իբրեւ զինչ ինչ իցէ , և ոչ ինչ իցէ , զանձն իւր խաբէ :

4 Եւ զգործ իւր ամենայն ոք քննեսցէ , և ապա ՚ի նմա միայն պարծանք իցէ , և ոչ ՚ի մերձաւորի :

5 Զի իւրաքանչիւր զբեռինս իւր կրեսցէ :

6 Եւ ուսուցանողն զբանն՝ հաղորդեսցի ամենայն բարեաց ընդ ուսուցեալն :

7 Մի՛ խաբիք , Աստուած ոչ ծաղրի , զի զոր ինչ ցանիցէ մարդ՝ զայն և հնձիցէ :

8 Զի որ ցանէ ՚ի մարմին իւր՝ ՚ի մարմնոյ և զապականութիւն հնձիցէ , և որ ցանէ ՚ի հոգի՝ ՚ի հոգւոյ զկեանս յաւիտենից հնձիցէ :

9 Եւ մի՛ ձանձրանայցուք ՚ի բարիս առնելոյ , զի ժամանակի իւրում հնձեսցուք , եթէ մի՛ լքանիցուք :

10 Ապա մինչ ժամանակ ունիմք՝ գործեսցուք զբարին առ ամենեսին , և մանաւանդ առ տունն հաւատոյ :

11 Տեսէք զի որչափ գիր ինչ գրեցի ձեզ ձեռամբ իմով :

12 Որ կամին երեւելի լինել ՚ի մարմնի՝ նոքա ստիպեն զձեզ թլպատել , միայն զի ՚ի խաչէն Քրիստոսի մի՛ հալածեսցին :

13 Զի և թլպատեալքն իսկ զօրէնսն ոչ պահեն , այլ կամին զձեզ թլպատել , զի ՚ի մարմնի ձերում պարծեսցին :

14 Եւ ինձ մի՛ լիցի պարծել , բայց միայն ՚ի խաչին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , որով աշխարհ ինձ խաչեցաւ և ես աշխարհի :

15 Զի ոչ թլպատութիւն ինչ է և ոչ անթլպատութիւն , այլ նոր արարած :

16 Եւ որ զայս կանոն հետեւեսցի՝ խաղաղութիւն և ողորմութիւն ՚ի վերայ նոցա , և ՚ի վերայ Իսրայէլի Աստուծոյ :

17 Ապա ՚ի հետէ ոչ ոք զիս նեղեսցէ , զի ես զսպիսն Յիսուսի ՚ի մարմնի իմում կրեմ :

18 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ հոգւոյ ձերում , եղբարք , ամէն :

(8) Նաւ . կե · 17 : Հովհ . ժե · 19 : ժե · 14 : Նէեր · բ · 5 : գ · 5 : ա Հովհ . ե · 19 : (9) Փետ . ե · 3 : (10) բ Կորնթ . ժա · ե : (11) Գործ . ժե · 1 · 24 : բ Կորնթ . բ · 17 : ժա · 13 : (12) ա Կորնթ . ժգ · 22 : (13) բ Օրին . գ · 3 : ժբ · 32 : Նահ . ե · 6 : Հայտ . իբ · 18 : (14) ա Յովհ . բ · ե : ա Յակոբ . իգ · 7 : Պետրոս . իբ · 18 : ա Հովհ . գ · 9 : (15) ա Յովհ . բ · ե : Հռով . գ · ե : (16) ա Կորնթ . ժե · 1 : (17) ա Կորնթ . ժե · 1 · 3 : Ակբ · 1 : (18) Եվհ . գ · 3 : (19) Գործ . թ · 1 : իբ · ե : իգ · 11 : ա Տիմ . ա · 13 : (20) Գործ . ը · 3 :

Digitized by Google

14 Եւ յառաջագէմ էի ՚ի Հրէութեան՝ քան զբազումս հասակակիցս իմ, որ յազգին իմում էին. առաւել նախանձախնդիր էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն:

15 Ի՛սկ յորժամ կամեցաւ Աստուածն՝ որ ընտրեաց զիս յորովայնէ մօր իմոյ, և կոչեաց ՚ի ձեռն շնորհացն իւրոց,

16 Հայտնել զՈրդին իւր ինձ. զի աւետարանեցից զնա ՚ի հեթանոսս. անդէն վաղվաղակի ոչ հնչեցի զգացուցի մարմնոյ և արեան:

17 Եւ ոչ եկի Երուսաղէմ, առ որ յառաջագոյն քան զիս առաքեալքն էին. այլ երագայ Արաբիա, և դարձեալ դարձայ ՚ի Դամասկոս:

18 Ապա յետ երից ամաց եկի Երուսաղէմ տեսանել զՊետրոս. և եղէ առ նմա աւուրս տասնհինգ:

19 Այլ ոք յառաքելոց ոչ տեսի, բայց միայն զՅակովբոս զեղբայրն Տեառն:

20 Որ զոր գրեմ առ ձեզ, ահա առաջի Աստուծոյ՝ զի ոչ ստեմ:

21 Ապա եկի ՚ի կողմանս Սորոց և Կիլիկեցւոց:

22 Եւ յանծանօթս էի երեսաք եկեղեցեացն՝ որ ՚ի Քրիստոս էին:

23 Լոյծ զի լսելով լուեալ էր, թէ Որ հալածէրն զմեզ յայնժամ, արդ աւետարանէ զհաւատսն՝ զոր

14 Եւ Հրէութեան մէջ աւելի առաջ էի՝ քան իմ շատ հասակակից ընկերներ, որ իմ ազգիս մէջն էին. աւելի նախանձաւոր էի[21] իմ հայրենական աւանդութիւններին համար[22]:

15 Այլ երբոր Աստուած կամեցաւ (նա՝ որ) իմ մօրս փորիցն ինձ (ջոկեց)[23], և իրան շնորհքովն կանչեց,

16 Որ իրան Որդին ինձմով յայտնէ[24]. որ նորան հեթանոսներուն միջումն աւետարանեմ[25]. էն ժամանակն շուտով մարմնոյ և արիւնի խնդիր իմաց չըտուի[26]:

17 Եւ չըգնացի Երուսաղէմ նորանց մօտ, որ ինձմէ առաջ առաքեալներ էին. բայց գնացի Արաբիա, և մինչ դարձայ Դամասկոս:

18 Յետոյ երեք տարուցետև գնացի Երուսաղէմ, որ Պետրոսին տեսնեմ. և տասնուհինգ օր նորա մօտ ելայ[27]:

19 Առաքեալներէրեն ուրիշ մէնին չըտեսի[28], բայց միայն Տէրի եղբայր Յակոբին[29]:

20 Այց էս բանըս՝ որ ձեզ գըրումեմ, ահա Աստուծոյ առաջին՝ որ սուտ չեմ ասում[30]:

21 Յետոյ եկի Ասորոց և Կիլիկեցոց կողմերն[31]:

22 Եւ երեսով ճանաչ չէի (Քրէաստանի) էն եկեղեցիներին[32] որ Քրիստոսէնից էին Հրիստոսում[33]:

23 Միայն թէ՝ էն լսել էին, թէ ՚Նա՝ որ էն ժամանակ մեզ հալածումէր, հիմիկ էն հաւատքըն կ ա-

(21) Գործ · իբ · 3 : իգ · 9 : Փիլիպ · գ · 6 : (22) Ղեւիտ · ք · 14 : Մարկ · ժե · 2 : Մարկ · է · 5 : (23) Ղաղատ · խք · 1 · 5 : Ղեւիտ · ա · 5 : Գործ · ք · 15 : ժգ · 2 : իբ · 14, 15 : Հռովմ · ա · 1 : (24) Ա Գորնթ · գ · 6 : (25) Գործ · ք · 15 : իբ · 21 : իգ · 17, 18 : Հռովմ · ժա · 13 : Եփես · գ · 8 : (26) Մարկ · ժգ · 17 : ա Պետ · ժե · 50 : Ղեւիտ · գ · 12 : (27) Գործ · ք · 26 : (28) ա Գորնթ · ք · 5 : (29) Մարկ · ժգ · 55 : Մարկ · գ · 3 : (30) Հռովմ · ք · 1 : (31) Գործ · ք · 30 : (32) ա Ֆես · բ · 14 : (33) Հռովմ · ժգ · 7 :

Digitized by Google

Երբեմն խախտեր ։

24 Եւ փառաւոր առնէին ինձ զԱստուած ։

ւեւաարանուամ՝ որ առաջ քանզուածեր ։

24 Եւ ինձանով փառաւորուէին Աստուծոյն ։

ԳԼ · Ր

1 Ստեփանէն հատատուամ թէ ինչ գնաց Երուսաղէմ , և էն էլ ինչ պատահեց · 8 հին Տիտոսն Թլփատված չէր · 11 Նա թէ ինչքն պահպանին հակառակ կեցաւ պահանջեն որ՝ մեզադրելի էր · 14 հին ինչքն՝ և թէ ուրիշներքն ՀրէշՀով լինելով էշտատան թէ Կրիստոսի հաւատքին պիտի արգարանան և ոչ թէ օրէնքի գործքերից , 20 և թէ հաւատքին արգարացողներքն մեղքի մէջ չեն պահրիւ ։

1 Ապա յետ ամաց չորեքտասանից վիւսանգամ ելի Յերուսաղէմ ընդ Յառնաբայ , առեալ ընդ իս և զՏիտոս ։

2 Եւ ելի ըստ յայտնութեանն . և զաւգուցի նոցա զաւետարանն՝ զոր քարոզէի ՚ի հեթանոսս , առանձինն այնոցիկ՝ որ կարծեալքն էին , գուցէ ընդունայն ինչ ընթացեալ իցեմ՝ կամ ընթանայցեմ ։

3 Այլև ոչ Տիտոս՝ որ ընդ իս ՚ի Հեթանոսաց էր , բանադատեցաւ թլփատիլ ։

4 Այլ վասն սպրդողաց սուտ եղբարցն , որք սպրդեցին մտանել դիտել զազատութիւնն մեր՝ զոր ունիմք ՚ի Կրիստոս Յիսուս , զի զմեզ ծառայեցուցանեն ։

5 Որոց և ոչ առ ժամանակ մի անացաք ենթադրութեանն . զի ճշմարտութիւն աւետարանին հաստատեսցի առ ձեզ ։

6 Իսկ զկարծելոցն եթէ իցեն ինչ , որպիսի որ երբեմն էին , չէ ինչ ինձ փոյթ . քանզի Աստուած ակն մարդկան ոչ առնու . զի ինձ

1 Յետոյ ասանուէրս առուց և ևս մինէլ Բառնաբասին հետ գնացի Երուսաղէմ , և Տիտոսին էլ ինձ հետ առի ։

2 Եւ (ինձ էլած) յայտնութեան պատճառովն գնացի . և նորանց իմացրի էն աւետարանըն՝ որ հեթանոսների միջումն քարոզուէի , (և) մանաւանդ ապահաս նորանց՝ որ մեծ էին համարված . որ չըլինի թէ՝ զուր սեղն վազած լինիմ կամ վազեմ ։

3 Իսկ Տիտոսն էլ՝ որ հեթանոսների միջիցն ինձ հետ էր , չըբռնադատվեցաւ թլփատվիլ ։

4 Եւ էն նորս պրծած սուտ եղբարների պատճառով , որ նորս պրծած մտնել՝ մեր ազատութիւնն քննելոյ համար՝ որ Կրիստոս Յիսուսումն ունինք , որ մեզ ծառայեն ։

5 Որոնց իսկի մին քիչ ժամանակ էլ ականջ չըդրինք՝ հնազանդ լինելոյ համար . որ աւետարանի ճշմարտութիւնն ձեզանում հաստատվի ։

6 Իսկ էն կարծվածներին համար՝ թէ մին բան լինին , ինչպէս մի ժամանակ էին , ես իսկի հոգ չեմ անում . պատճառն որ՝ Աստ-

Կր Տիտոն 58 · (1) Գործ · ԺԵ · 2 · (2) Գործ · ԺԵ · 12 · (3) Գործ · ԺԶ · 16 · Ա Հին · գ · 5 · (4) Գործ · ԺԵ · 1 · 24 · Բ Կորնթ · ԺԱ · 26 · (5) Գաղ · գ · 25 · Ե · 1 · 13 · (6) Բ Կորնթ · ԺԱ · 20 · Գաղ · գ · 8 · 9 · (7) Վայր · 14 · Գաղ · գ · 1 · գ · 10 · (8) Գաղ · գ · 3 ·

Digitized by Google

կարծեալքն այնպիսի ինչ ո՛չ զգա-
ցուցին :

7 Եւ զնորին հակառակն՝ իբրև
տեսին թէ հաւատացեալ է ինձ ա-
ւետարանն անթլփատութեան , որ-
պէս Պետրոսի թլփատութեան .

8 (Զի որ յաջողեացն Պետրոսի
յառաքելութիւն թլփատութեանն ,
յաջողեաց և ինձ՝ ի հեթանոսս :

9 Եւ իբրև գիտացին զշնորհսն որ
ետուաւ ինձ , Յակովբոս՝ և Կեփաս՝ և Յովհաննէս , որ կարծ-
եալ սիւնքն էին , ձեռն ետուն հա-
ղորդութեան ինձ և Առնաբայ . զի
մեք ՚ի հեթանոսս , և նոքա ՚ի
թլփատութեանն :

10 Միայն զի զաղքատսն յի-
շեցուք . զոր և ես փութացայ ըզ-
նոյն առնել :

11 Եւ յորժամ եկն Կեփաս ՚ի Ան-
տիոք , ընդդէմ դարձայ նորա .
քանզի գոգ իբրև ատգաեալ էին էր :

12 Զի մինչչև եկեալ էին ա-
մենք առ ՚ի Յակովբայ , ընդ հե-
թանոսս ուտէր անխտիր . իսկ իբ-
րև եկին , զատանէր և որոշէր զան-
ձն . երկուցեալ յայնցանէ՝ որ ՚ի
թլփատութենէ անտի էին :

13 Եւ կեղծաւորեցան ընդ նմա
և այլ Հրէայքն . մինչև Առնա-
բաս անգամ խոնաքհեցաւ ՚ի նոցա
կեղծաւորութիւնն :

14 Եւ իբրև տեսի թէ ոչ ո-
ւղիղ ճարտկանց երեսին չի նայու՞ն .
ինչու որ էն կարծվածներն էնպէսի
բան չի՞մացրին ինձ[20] :

7 Հապա նրա հակառակն՝ երբոր
տեսին թէ անթլփատութեան ա-
ւետարանն[21] ինձ հաւատացված է[22] ,
ինչպէս որ Պետրոսին թլփատու-
թեան (աւետարանն) .

8 Պատճառն որ՝ նա որ Պետրո-
սի առաքելութիւնը յաջողեց թլը-
փատութեան մէջն , ինձ էլ[23] յա-
ջողեց հեթանոսների մէջն[24] :

9 Երբոր իմացան էն շնորհքն
որ ինձ տըվված էր[25] , Յակօպոսն և
Կեփասն և Յօհաննէսն , որ նո-
րանք էին կարծված սիւներն[26] , ինձ
և Բառնաբասին ձեռք տուին և հա-
ւանեցան . որ մենք հեթանոսների
մէջն (լինինք) , և նորանք թլփատ-
վածների (մէջն) :

10 Հապա միայն որ աղքատներըն
յիշե՛նք . որ ես էլ ջանք արի էն
անելոյ[27] :

11 Հապա երբոր Կեփաս եկաւ Ան-
տիոք , ես հակառակ կացայ նորան[28] .
պատճառն որ՝ իբր մեղադրելի էր :

12 Ինչու որ՝ դեռ որ Յին քանի
մարդիկ էին եկած Յակօբից , ա-
ռանց ջոկելոյ հեթանոսներին հետ
ուտում էր[29] . բայց երբոր եկին ,
իրան անձըն ջոկում էր և բաժան-
վում , վախենալով նորանից՝ որ
թլփատութենից էին :

13 Եւ նորա հետ ուրիշ Հրէա-
ներ էլ կեղծաւորութիւն արին .
մինչև որ Առնաբասն էլ ծրտվե-
ցաւ գէպի նորանց կեղծաւորութիւ-
նըն :

14 Հապա երբոր տեսի որ ուղիղ-

(9) Գործ . ժ . 34 : Հռոմ . բ . 11 : (10) բ կորնթ . ժբ . 11 : (11) Գործ . ժգ . 46 : Հռոմ . ա . ի : ժ . 13 : ա Տիմ . բ . 7 : բ Տիմ . ա . 11 : (12) ա Յհ . բ . ի : (13) Գործ . ի . 15 : ժգ . 2 : ԺԲ . 21 : ԺԶ . 17 , 18 : ա կորնթ . ժե . 10 : Գաղ . ա . 16 : նոմ . ա . 20 : (14) Գաղ . գ . 5 : (15) Հռոմ . ա . 5 : ժբ . 3 . 6 : ժե . 15 : ա կորնթ . ժե , 10 : Եփես . գ . 8 : (16) Մատթ . ժգ . 18 : Եփես . բ . 20 : Հայտ . իա . 14 : (17) Գործ . ժա . 30 : ԺԶ . 17 : Հռոմ . ժե . 25 . ա կորնթ . ժգ . 1 : բ կորնթ . գ . ե . ի : (18) Գործ . ժե . 65 : (19) Գործ . փ . 33 : ժա . 3 .

Digitized by Google

ղիղ գնան ՚ի ճշմարտութիւն ա-
ւետարանին , ասեմ զկիսիաս առա-
ջի ամենեցուն , Եթէ դու որ ՚ի-
րեայ ես՝ հեթանոսաբար՝ և ոչ
՚իրեայաբար կեաս , զինչո՞ւ ստիպես
հեթանոսաց լինել ՚իրեայնեն :

15 Մ՚ի մեք բուն ՚իրեայք եմք ,
և ոչ ՚ի հեթանոսաց մեղաւորք :

16 Մ՚այս գիտեմք՝ եթէ ոչ ար-
դարանայ մարդ ՚ի գործոց օրինաց ,
եթէ ոչ՝ ՚ի հաւատոցն Յիսուսի
Քրիստոսի . և մեք ՚ի Քրիստոս
Յիսուս հաւատացաք , զի արդա-
րասցուք ՚ի հաւատոցն Քրիստոսի ,
և ոչ ՚ի գործոց օրինաց . զի ՚ի
գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ա-
մենայն մարմին :

17 Եւակ եթէ մինչ խնդրիցեմք ար-
դարանալ ՚ի Քրիստոս , և գտա-
նիցիմք մեղաւորք . ապա ուրեմն՝
Քրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղից .
քա՛ւ լիցի :

18 Մ՚ի եթէ զոր քակեցին՝ զը-
նոյն միւսանգամ շինիցեմ . ապա
յանցաւոր զանձն իմ ես ինձէն ե-
ղեւեցուցանեմ :

19 Մ՚ի ես օրինօք օրինացն մե-
ռայ , զի Ա՚ստուծոյ կեցից , և ընդ
Քրիստոսի ՚ի խաչ ելից :

20 Եւ կենդանի եմ այսուհետև ,
ոչ՝ ես՝ այլ կենդանի է յիս Քրի-
տոս . այլ որ այժմ կեամ մարմ-
նով , հաւատովք Որդւոյն Ա՚ստու-
ծոյ կեամ . որ սիրեացն զիս և

րանի ճշմարտութեան մէջ շիտակ
չեն գնում[30] , ամէնին առաջին ա-
սացի Կեփասին[31] . Եթէ դու որ
՚իրեայ ես , հեթանոսի պէս ես
վարվում՝ և ոչ թէ ՚իրեայի պէս ,
էլ ինչո՞ւ համար ես բռնադատում
հեթանոսներին՝ որ ՚իրեայի պէս
վարվին[32] :

15 Ինչու որ մենք բուն ՚իրեա-
ներ ենք[33] , և ոչ թէ հեթանոս-
ների մեղաւորներն[34] :

16 Նա գիտենք՝ որ մարդն ա-
րէնքի գործքերից չէ արդարա-
նում[35] , բայց միայն Յիսուսի Քր-
իստոսի հաւատքից . և մենք Յի-
սուս Քրիստոսի հաւատացինք , որ
Քրիստոսի հաւատքից արդարա-
նանք , և ոչ թէ օրէնքի գործք-
երից[36] . պատճառն որ՝ օրէնքի գործ-
քերից իսկի մին մարմին չի ար-
դարանալ[37] :

17 Ա՚պա թէ որ մենք՝ երբեմն ու-
զում ենք Քրիստոսովն արդարանալ ,
էլ մեղաւոր գտնըվինք[38] . ուրեմն
Քրիստոս մեղքի պաշտօնեայ է՞ լե-
ւ՞ քա՛ւ լիցի :

18 Պատճառն որ՝ եթէ էն՝ որ քան-
դեցի , հենց նրան միևնոյ շինեմ ,
ապա ես ինքն իմ անձս մեղաւոր
եմ երևացնում :

19 Ինչու որ ես օրէնքովն[39] մե-
ռայ օրէնքին[40] , որ ապրիմ Ա՚ստու-
ծոյն[41] , և ես Քրիստոսի հետ խաչ
վիմ[42] :

20 Եւ արդեօք եւս կենդանի եմ ,
չէ թէ ես՝ բայց Քրիստոսն կեն-
դանի է ինձանում . բայց ինչ որ
հիմիկ կենդանի եմ մարմնովս՝ Որ-
դոյ Ա՚ստուծոյ հաւատքովն եմ կեն-

(20) Ա՚ր . 5 : (21) ա Յիս . 6 . 20 : (22) Գաղ . ժ . 28 : ժա . 3 : (23) Գաղ . ժե . 19 , 11 : (24) Մատթ . թ . 11 : Եփես . բ . 3 . 12 : (25) Գաղ . ժգ . 38 , 39 : (26) Հռով . ա . 17 : գ . 22 . 28 : ը . 3 : Գաղ . գ . 24 : Եբր . 6 . 18 , 19 : (27) Սալ . Հին . 3 : Հռով . գ . 20 : Գաղ . գ . 11 : (28) ա Կորնթ . գ . 8 , 9 : (29) Հռով . ը . 3 : (30) Հռով . ղ . 14 . 6 . 4 . 6 : (31) Հռով . ղ . 11 : բ Պետ . 6 . 15 : (32) Հռով . ղ . 6 : Գաղ . 6 . 24 : ը . 14 :

Digitized by Google

մասնեաց զանձն վասն իմ ։

21 Եւ ես ոչ անարգեմ զշնորհսն Աստուծոյ , զի եթէ յօրինաց անաի էր արդարութիւն , ապա Քրիստոս զուր մեռաւ ։

դանի[33] . որ ինձ սիրեց և իւրան անձրն ինձ համար մատնեց[34] ։

21 Եւ ես Աստուծոյ շնորհքրն չեմ անարգում , ինչու որ՝ եթէ արդարութիւնն օրէնքիցն էր , ապա Քրիստոս զուր մեռաւ[35] ։

ԿՂ · Գ

1 Յանգիտելն կըշարունէ նորանց , թէ ոչ նախանձով լսուց նորանք որ հաւատքն քրսն և օրէնքի ապաւինվին ։ 6 Հաւատացեալներն մինակ՝ կ'արդարանան , 9 նշ նորանք Աբրահամի հետ կ'օրհնվին , 10 նշ էս հաւատքից տպրելն շատ վնասութիւններով հատատաւոլ ։

1 Ո՛ անմիտ Գաղատացիք , ո՞ նախանձ արար զձեզ (ոչ ճշմարտութեան) . որոց գրեթէ առաջի աչաց Յիսուս Քրիստոս գրեցաւ ՚ի խաչ ելեալ ։

2 Զայս միայն կամիմ ուսանել ՚ի ձէնջ . ՚ի գործոց օրինացն լսելոցն հաւատոց ։

3 Այդպէսի անմիտ էք . սկսեալ հոգւով՝ և արդ մարմնով վախճանիք ։

4 Եւ այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ զուր՝ եթէ իցէ զուր ։

5 Որ արդ՝ որ բաշխեաց ՚ի ձեզ զՀոգին՝ և յայտնեաց ՚ի ձեզ զգործութիւնս . ՚ի գործոց օրինացն է՝ եթէ ՚ի լսոյ հաւատոց ։

6 Որպէս Աբրահամ հաւատաց յԱստուած՝ և համարեցաւ նմա յարդարութիւն ։

7 Վասն որոյ գիտասջիք , զի որք ՚ի հաւատոց անտի են , նոքա են որդիք Աբրահամու ։

1 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք , ո՞վ նախանձով լցուց ձեզ՝ որ ճշմարտութեանն չըհնազանդվիք[3] . որ յաչս մարեալ թէ ձեր աչքերիդ առաջին գրվեցաւ Յիսուս Քրիստոս խաչ հանված ։

2 Այս մինակ կամենում սովորիլ ձեզանից . Ո՞րեմն օրէնքի գործքերիցն ընդունեցիք Հոգին[3] թէ հաւատքի քարոզութենից[4] ։

3 Ո՞րեթէ էդքան անմիտ էք . հոգով սկսեցիք[5] , և հիմիկ մարմնով էք վերջանում[6] ։

4 Ո՞րեթէ էնքան նեղութիւններն ձեր գլխովն զուր տեղն անցկացան՝ թէ որ (էն) զուր լինի[7] ։

5 Ապա նա՝ որ Հոգին բաժանեց ձեզ՝ և ձեր միջումն զօրութիւններ յայտնեց[8] , միթէ նա օրէնքի գործքերիցն է՝ թէ հաւատքի քարոզութենից ։

6 Ինչպէս որ Աբրահամն հաւատաց Աստուծոյն՝ և (էն) համարվեցաւ նորա արդարութիւն[9] ։

7 Ուրեմն գիտացէք . թէ նորանք՝ որ հաւատքից են , նորանք են Աբրահամի որդիք[10] ։

(33) բ կորնթ . ե . 15 ։ ա Թես . ե . 10 ։ ա Պետր . գ . 2 ։ (34) Գաղ . ա . 4 ։ Եփես . ե . 2 ։ Տիտ . բ . 14 ։ (35) Գաղ . գ . 21 ։ Նբր . է . 11 ։ Հռովմ . ժա . 6 ։ Գաղ . ե . 4 ։ (1) Գաղ . ե . 7 ։ (2) Գաղ . բ . 14 ։ ե . 7 ։ (3) Գործ . բ . 38 ։ բ . 15 ։ ժ . 17 ։ ժե . 8 ։ Ա՛ղար . 14 ։ Նեէմ . ա . 13 ։ Նբր . զ . 4 ։ (4) Հռովմ . ժ . 16 , 17 ։ (5) Գաղ . գ . 3 ։ (6) Նբր . է . 16 ։ թ . 10 ։ (7) Նբր . ժ . 35 , 36 ։ բ Կորնթ . 6 ։ (8) բ կորնթ . գ . 5 ։ (9) Ծննդ . ժե . 6 ։ Հռովմ . գ . 3 . 6 . 21 , 22 ։ Հակ . բ . 23 ։ (10) Ղուկ . ը . 39 ։ Հռովմ . գ . 11 , 12 . 16 ։

Digitized by Google

8 Յառաջագոյն գիտեր գիր , եւ թէ՝ ի հաւատոց անտի արդարացուցանէ Աստուած զհեթանոսս , յառաջագոյն խոստացաւ Աբրահամու . թէ՝ ի քեզ օրհնեսցին ամենայն ազգք :

9 Այսուհետեւ որք՝ ի հաւատոց անտի են՝ օրհնին ընդ հաւատացեալն Աբրահամու :

10 Ո՛ր որ միանգամ՝ ի գործոց օրինացն են , ընդ անիծիւք են . քանզի գրեալ է . թէ Անիծեալ ամենայն մարդ՝ որ ոչ կայցէ յամենայն գրեալսն՝ ի գիրս օրինացն առնել զամենայն :

11 Ո՛ր օրինօքն ոչ ոք արդարանայ առաջի Աստուծոյ , այն յայտ իսկ է . զի Արդարն՝ ասէ , ի հաւատոց կեցցէ :

12 Այլ օրէնքն չեն ի հաւատոց , այլ որ արասցէ զայն՝ կեցցէ ի նոսին :

13 Քրիստոս գնեաց զմեզ յանիծից օրինացն , եղեալ վասն մեր անէծք . զի գրեալ է . թէ Անիծեալ ամենայն , որ կախեալ կայցէ զփայտէ :

14 Ո՛ր՝ ի հեթանոսս օրհնութիւն Աբրահամու եղիցի՝ ի Քրիստոս Յիսուս , զի մեք զաւետիս Հոգւոյն Սրբոյ առցուք հաւատովք :

15 Ըստ մարդկութեան ասեմ եղբարք . ապաքէն զմարդկան հաստատեալ կտակ ոչ ոք կարէ անարգել . եւ ոչ այլ հրամայն՝ ի վերայ այնր տալ :

8 Կանխագիտութիւնն՝ առաջուց գիտնալովը , թէ Աստուած հաւատքիւն կարդարացնէ հեթանոսներին , (և նրա համար)[11] առաջուց Աբրահամին խոստացաւ , թէ Աշխարհում պիտի ամէն ազգերն օրհնվին[12] :

9 Աւրեմն նորանք՝ որ էն հաւատքից են՝ օրհնված Աբրահամի հետ կըօրհնվին :

10 Պատճառն որ նորանք ամէնքն՝ որ օրէնքի գործքերից են , անէծքի տակ են . ինչու որ գրված է . թէ Անիծեալ լինի ամէն մարդ՝ որ չըկենայ օրէնքի գրքի միջի ամէն գրվածներումն , որ ամէնքն անէ[13] :

11 Պատճառն որ՝ օրէնքովիւ ոչ ով էի արդարանում Աստուծոյ առաջին[14] , էն յայտնի է . ինչու որ Արդարն՝ ասում հաւատքիցն պիտի ապրի[15] :

12 Այլ օրէնքն հաւատքիցն չէ[16] , բայց ով որ նորան կըկատարէ՝ նա կապրի նորանով[17] :

13 Քրիստոս գնեց մեզ օրէնքի անէծքիցն , (ինքն) մեզ համար անէծք լինելով[18] . ինչու որ՝ գրվածէ . թէ Անիծեալ լինի ամէն , ով որ փայտիցն կախված լինի[19] :

14 Որ Աբրահամի օրհնութիւնն հեթանոսների մէջն լինի Յիսուս Քրիստոսումն[20] , որ մենք Աստըծոյ ասեփքըն ընդունինք հաւատքով[21] :

15 Ա՛րդեանց սովորութեան պէս եմ ասում եղբայրք . չիսազ ոք աչն մարդոյ հաստատվաձ կտակըն խափի մինն չի կարօղ անարգել . և ոչ էլ նորա վերայ ուրիշ հրամայն աւելացնել[22] :

(11) Հաբ . բ . 17 : Գալ . բ . 21 : (12) Ծննդ . ԺԲ . 3 : ԺԸ . 18 : (13) Բ Օրին . ԻԷ . 26 : Նեհ . ժ . 3 : (14) Գործ . բ . 16 : (15) Ղեւ . բ . 5 : Հռոմ . ա . 17 : Նեեմ . ժ . 38 : (16) Հռոմ . գ . 5 , 6 : ժ . 5 , 6 : ժա . 6 : (17) Ղեւ . ԺԸ . 5 : Նեհ . ք . 29 : Նգ . ի . 11 : Հռոմ . ժ . 5 : (18) Հռոմ . ը . 3 : Բ Կոր . է . 21 : Գործ . գ . 5 : (19) Բ Օրին . ԻՈ . 23 : (20) Հռոմ . գ . 9 . 16 : (21) Նոյ . ւբ . 15 : Իգ . 3 : Նեհ . ւա . 32 : ւբ . 40 : Նգ . ժա . 19 : ԼՂ . 27 : Գնհ . բ . 28 , 29 : Ա՛ստ . ԺԸ . 10 : Յովհ . է . 39 : Գործ . բ . 33 : (22) Նեեմ . ք . 17 :

Digitized by Google

16 Իսկ Ա՛բրահամու խոստացան աւետիքն , և զաւակի նորա · և ոչ ասէ՝ Ո՛ւսակաց իբրև զբազմաց , այլ իբրև զմիոյ , թէ՝ Եւ զաւակի քումմ , որ է Ք՛րիստոս :

17 Այլ զայս ասեմ , Օ՛կտակն յառաջագոյն հաստատեալ Ա՛ստուծոյ ՚ի Ք՛րիստոս · օրէնքն որ յետ չորեքհարիւր և երեսուն ամի եղեալ , ոչ կարեն խափանել առ ՚ի խափանելոյ զաւետիսն :

18 Եթէ յօրինաց անտի է ժառանգութիւնն , ապա ոչ ևս յաւետեացն . բայց Ա՛բրահամու աւետեօք շնորհեաց Ա՛ստուած :

19 Իսկ ընդ ի՞նչ էցեն օրէնքն . յանցուածոց վասն յաւելաւ . մինչև եկեսցէ զաւակն , որում խոստացեալն է՝ կարգեալ հրեշտակօք ՚ի ձեռն միջնորդի :

20 Իսկ միջնորդ միոյ ուրուք ոչ է՝ բայց Ա՛ստուած մի է :

21 Իսկ արդ օրէնքն հակառակ ինչ էցեն աւետեացն Ա՛ստուծոյ . քաւ լիցի . զի եթէ աուեալ էին օրէնքն՝ որ կարօղ էին կենդանի առնել , ապա հաստատ յօրինաց անտի էր արդարութիւն :

22 Ա՛յլ փակեցին գիրք զամենեսին ընդ մեղս , զի աւետիքն ՚ի հաւատոյ անտի Յիսուսի Ք՛րիստոսի տացին հաւատացելոց :

23 Ա՛յլ ինչ՚ էր հաւատքն եկեալ է՝ ընդ օրինօքն փակեալ պահէաք

16 Ա՛պա Ա՛բրահամին խոստացվեցան էն աւետիքներն , և նորա զաւակին . և չի ասում՝ Օ՛ւսականերին՝ ինչպես շատերին , բայց ինչպես մէկին՝ թէ՝ Եւ քո զաւակիդ[23] , որ է Ք՛րիստոսն[24] :

17 Այս էս եմ ասում . Յն կտակին , որ առաջուց Ա՛ստուածանից հաստատված էր Ք՛րիստոսի վերայ · օրէնքն որ չորս հարիւր և երեսուն տարուցն եկաւ դրվաս[25] , չի կարող քանդել՝ էնպէս որ աւետիքն խափանվի[26] :

18 (Ինչու որ) եթէ ժառանգութիւնն օրէնքիցն լինէր[27] , ապա աւետիքիցն չէր[28] · բայց Ա՛ստուած՝ Ա՛բրահամին (էն) շնորհեց աւետիքով :

19 Ա՛պա օրէնքն ի՞նչ է . (նա) յանցանքների պատճառովն աւելացաւ[29] . մինչև որ գայ (էն) զաւակն , որ խոստմունքն նորա համար էլան[30] (և) հրեշտակներով կարգվեցաւ[31] միջնորդի ձեռովն[32] :

20 Այս միջնորդ մէնին չէ՝ բայց Ա՛ստուած մին է[33] :

21 Ա՛պա ուրեմն օրէնքն Ա՛ստուծոյ աւետիքնե՞րին հակառակ է · քաւ լիցի · պատճառն որ՝ եթէ օրէնք արվված լինէր՝ որ կարօղ էր (մինքըն) կենդանի անել , ապա հաստատ էն օրէնքիցն էր արդարութիւնն[34] :

22 Այս գիրքն[35] ամենին մեղքի ներքև փակեց[36] , որ աւետիքն Յիսուսի Ք՛րիստոսի հաւատքիցն արվվի հաւատացեալներին[37] :

23 Դնե որ հաւատքն չէր եկել՝ օրէնքի ներքևն փակված պահվեւ-

(23) Ծննդ . ԻԲ . 3 . 7 : ԻԶ . 7 : Ա Թագ . 8 : (24) ա Կորնթ . ԺԲ . 12 : (25) Նե՛ . ԺԲ . 10 , 11 : (26) Հռոմ . գ . 13 , 14 : Ա՛մոս . 21 : (27) Հռոմ . Բ . 17 : (28) Հռոմ . դ . 14 : (29) Հռոմ . ԻԲ . 23 : Հռոմ . գ . 15 : ե . 20 : է . 8 . 13 : ա Տիմ . ա . 9 : (30) Ա՛մոս . 10 : (31) Գործ . է . 53 : Նեեմ . բ . 2 : (32) Նե՛ . ի . 19 . 21 , 22 : բ Օրին . ժ . 5 . 22 , 23 . 27 . 31 : Հռոմ . ա . 17 : Գործ . է . 38 : ա Տիմ . բ . 5 : (33) Հռոմ . գ . 29 , 30 : (34) Գաղ . բ . 21 : (35) Ա՛մոս . 8 : (36) Հռոմ . գ . 9 . 19 . 23 : ԺՈ . 32 : (37) Հռոմ . գ . 11 , 12 . 16 :

Digitized by Google

'ի հանդերձեալ հաւատան, որ յոյս նելոց էին 'ի մեզ։

24 Ա՛պա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ 'ի Ք՛րիստոս Յիսուս, զի 'ի հաւատոյն արդարացուք։

25 Ա՛յլ իբրև եկին հաւատքն, ո՛չ ևս ընդ դաստիարակաւ եմք։

26 Ք՛անզի ամենեքին որդիք Ա՛ստուծոյ էք հաւատովք 'ի Յիսուս Ք՛րիստոս։

27 Որք միանգամ 'ի Ք՛րիստոս մկրտեցարուք, զՔ՛րիստոս զգեցեալ էք. չկ խարէ,

28 Ո՛չ Հրէի և ո՛չ Հեթանոսի, ո՛չ ծառայի և ո՛չ ազատի, ո՛չ արուի, և ո՛չ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք 'ի Ք՛րիստոս Յիսուս։

29 Ա՛պա եթէ դուք Ք՛րիստոսի էք, ուրեմն Ա՛բրահամու զաւակ էք՝ ըստ աւետեացն ժառանգք։

մեինք՝ դէպի էն նոր գալուստն, որ մեզանում պէտք էր յայտնըվի։

24 Ուրեմն օրէնքն մեզ համար տղայի վարպետ էլաւ՝ դէպի Յիսուս Ք՛րիստոս (տանելու)[38], որ հաւատքից արդարանանք[39]։

25 Ք՛այց երբոր հաւատքն եկաւ, էլ (մենք) էն վարպետի հրամանի տակն չենք։

26 Ք՛ունչու որ ամենքդ Ա՛ստուծոյ որդիք էք՝ Յիսուսի Ք՛րիստոսի հաւատքովն[40]։

27 Ք՛ոլուդ ամենքդ՝ որ Ք՛րիստոսումն մկրտվեցաք[41], Ք՛րիստոսին հագած էք[42]. չկ ուրիշ չընկայ[43],

28 Ո՛չ Հրէայի (չընկոպէ)՝ և ո՛չ Հեթանոսի, ո՛չ ծառայի՝ և ո՛չ ազատի, ո՛չ արձի և ո՛չ էգի. պատճառն որ՝ դուք ամենքդ մին էք Ք՛րիստոս Յիսուսումն[44]։

29 Ա՛պա թէ որ դուք Ք՛րիստոսին էք, ուրեմն Ա՛բրահամի զաւակներն էք[45] աւետիքին պէս ժառանգներ[46]։

Գ Լ · Գ

1 Ինչպէս որ ժառանգն վերակացուների ներքևն է՝ մինչև որ նա մեծանայ, էնպէս էլ մենք օրէնքի ներքևն էինք մինչև որ Ք՛րիստոս եկաւ, 5 Ն՛ւ մեզ գնեց օրէնքից՝ ? Ուրեմն էլ օրէնքի ծառայ չենք։ 14 Պատարագոց նորան ընդունելն և ինքը էլ նորանք ընդունելն հէյտէ, 22 Ն՛ւ ցոյց կըտայ թէ մենք Ա՛բրահամի սպառ կինախից էլած պտուղ ինք։

1 Ա՛յս եմ ասում. (թէ) դեռ քանի ժամանակ որ ժառանգն տղայ է՝ նա իսկի աւելի չէ քան թէ ծառան. թէև ամէն բանի տէր է։

2 Հայց վերակացուների և մըն-

1 Ա՛յս ասեմ. ցորքան ժամանակս ժառանգն տղայ է՝ չէ ինչ առաւել քան զծառայն. թէպէտ և տէր իցէ ամենեցուն։

2 Ա՛յլ ընդ հազարապետաք է՝ և

(38) Ա՛ստի. ե · 17 : Ա՛ստ. ժ · 4 : Կող. բ · 17 : Ն՛էր. բ · 9, 10 : (39) Պօր. ժգ · 30 : Գող. բ · 16 : (40) Հովհ. ա · 12 : Ա՛ստ. բ · 14, 15, 16 : Գող. գ · 5 : ա Հովհ. գ · 1, 2 : (41) Ա՛ստ. դ · 3 : (42) Ա՛ստ. ժգ · 14 : (43) Ա՛ստ. ժ · 13 : ա Կորնթ. ժբ · 13 : Կող. ե · 6 : Կող. գ · 11 : (44) Հովհ. ժ · 16 : ժե · 20, 21 : Լ՛ուկ. բ · 14, 15, 16 : գ · 1 · 15, 16 : (45) Ծննդ. ի · 10 · 12 : Ա՛ստ. բ · 7 : Ն՛էր. ժա · 18 : (46) Ա՛ստ. բ · 17 : Գող. գ · 7 · 28 : Լ՛ուկ. գ · 8 :

Digitized by Google

ընդ գաւառապետօք՝ մինչև ի ժա-
մանակակէս հօրն ։

3 Նոյնպէս և մեք՝ մինչ տղայ-
քըն էաք՝ ընդ տարերսք աշխարհիս
ի ծառայութեան կայաք ։

4 Այլ իբրև եկն լրումն ժամա-
նակին, առաքեաց Աստուած զՈր-
դին իւր՝ որ եղև ի կնոջէ, և ե-
մուա ընդ օրինօք ։

5 Զի զնասա՝ որ ընդ օրինօքն
էին, գնեացէ, զի մեք զորդեգ-
րութիւնն ընկալցուք ։

6 Եւ զի էք դուք որդիք, ա-
ռաքեաց Աստուած զՀոգի Որդւոյն
իւրոյ ի սիրտս մեր՝ որ աղաղակէ
Աբբա՝ Հայր ։

7 Այսուհետև չէս ծառայ, այլ
որդի. եթէ որդի՝ և ժառանգ
Աստուծոյ ։

8 Այլ յայնժամ մինչ ոչն գի-
տէիք զԱստուած՝ ծառայէիք այնո-
ցիկ՝ որ ոչն էին ի քնէ Աստ-
ուածք ։

9 Այլ այժմիկ ծանեալք զԱս-
ուած, մանաւանդ թէ ծանուցեալք
իսկ յԱստուծոյ, զիարդ դառնայք
միւսանգամ անդրէն ի տարերսն՝
ի տկարս և յաղքատս, որոց միւս-
անգամ զանձինս ծառայեցուցանել
կամիք ։

10 Օրս ուրս խարէք՝ և զամիս՝
և զժամանակս՝ և զտարիս ։

11 Երկնչիմ զձեզ, մի՛ գուցէ
ապաշխարեցի ի ձեզ զգործ ։

12 Լերուք ես որպէս և ես, զի
և ես որպէս դուք, եղբարք, աղ-
աչեմ զձեզ ։ Զոչինչ մեզ վնաս
արարէք ։

13 Գիտէք զի տկարութեամբ
մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զա-
ռաջինն ։

14 Եւ զփորձ իմ որ էր ի մար-
մնի իմում՝ ոչ արհամարհեցէք,
և ոչ անարգեցէք, այլ իբրև զհրե-
շտակ Աստուծոյ ընկալարուք զիս,
իբրև զՔրիստոս Յիսուս ։

15 Ուր գնէ երանութիւն ձե-
րոյ. զի վկայեմ ձեզ, զի եթէ
հնարաւոր լիցի, զաչսն ձեր հա-
նեալ տայիք ինձ ։

16 Ուրեմն թշնամի եղէ ձեզ
ճշմարտութիւն ասելով ձեզ ։

17 Նախանձին ի ձեզ ոչ բա-
րեաբար, այլ կամին զձեզ ի բաց
խափանել, զի զնոսա նախանձիցի
դուք ։

18 Բարի է նախանձիլ ի բա-
րին միշտ, և ոչ միայն ի ներկա
իմում ի ձեզ ։

19 Զաւակունք իմ, որոց զա-
ւուրս կրկին ունիմ ցաւս մինչև
կազմեսցի Քրիստոս ի ձեզ ։

20 Կամիմ ես ի ներկայ լինել
առ ձեզ այժմ, և փոխել զձայն
իմ, զի տագնապիմ ի ձեզ ։

21 Ասացէք ինձ, որ կամիք
օրինաց ներքև լինել, զօրէնսն ոչ
լսէք ։

22 Զի գրեալ է, թէ Աբրահամ
երկու որդիս ունէր, մի՝ յաղախ-
նէ, և մի՝ յազատէ ։

23 Այլ որ յաղախնէ՝ մարմնա-
ւորապէս ծնաւ, և որ յազատէ՝
խոստմամբ ։

24 Որ ինչ առակ են, զի այս-
քանքս են ուխտք, մի՝ ի լերինն
Սինա, որ ծնանի ի ստրկութիւն,
որ է Ագար ։

25 Զի Ագար լեառն է Սինա
յԱրաբիա, և նմանի Երուսաղէմի
որ այժմ է, և ստրկանայ ընդ որ-
դիս իւրովք ։

26 Իսկ Երուսաղէմ որ վերին
է, ազատ է, որ է մայր մեր ։

27 Զի գրեալ է, ցնծա՛ ամուլ
որ ոչ ծնանիս, բարբաջեա՛ և աղ-
աղակեա՛ որ ոչ երկնչիս, զի բազ-
մագաւակ է ամուլն քան զկին
որ ունի զարս ։

28 Դուք, եղբարք, որպէս Իսա-
հակ, որդիք էք խոստմանն ։

29 Այլ որպէս յայնժամ որ
ծնեալ էր ըստ մարմնոյ հալածէր
զորդին որ ծնեալ էր ըստ հոգւոյ,
նոյնպէս և այժմ ։

30 Այլ զի՞ ասէ գիրն. Արձակ
զաղախինն և զորդի նորա, զի մի՛
ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ
որդւոյ ազատին ։

31 Վասն որոյ, եղբարք, ոչ
եմք աղախնոյ որդիք, այլ ազատ-
ին, որով ազատութեամբ Քրիստոս
զմեզ ազատեաց ։

(1) Ա՚այր • 9 : Ի՚ոզ • 6 • 1 : Ի՚ոզ • բ • 8 • 20 : Նէէ • Բ • 10 : (2) Ն՚ննէ • Խբ • 10 : Գ՚ան • Բ • 24 : Մ՚ոբ՚ • ա • 15 : Նէէ՚ • ա • 10 : (3) Ն՚ննէ • գ • 15 : Ն՚ոյ • 6 • 14 : Մ՚ոբ՚ • 6 • 2 : Մ՚ոբ՚ • ա • 23 : Գ՚ոբ՚ • ա • 31 : բ • 7 : (4) Հ՚ոլ՚ • ա • 14 : Ե՚ոա՚ • ա • 3 : Փիլ՚ • բ • 7 : Նէէ • բ • 14 : (5) Մ՚ոբ՚ • 6 • 17 : Գ՚ոբ՚ • բ • 27 : (6) Հ՚ոլ՚ • ա • 12 : գ • 26 : Նէէ՚ • ա • 5 : (7) Մ՚ոբ՚ • ի • 28 : Ի՚ոզ • գ • 13 : Տ՚իա • բ • 14 : Նէէ • Բ • 12 : Նէէ՚ • ա • 7 : ա Պ՚ոբ՚ • ա • 18 , 19 : (8) Ե՚ոա՚ • 6 • 5 : ը • 15 : (9) Ե՚ոա՚ • ը • 16 , 17 : (10) Նէէ՚ • բ • 12 : ա Թ՚ես • գ • 3 : (11) Ե՚ոա՚ • ա • 35 : ա Կ՚որն • ժբ • 3 : Նէէ՚ • բ • 11 , 12 : ա Թ՚ես • ա • 9 : (12) ա Կ՚որն • ը • 3 : ժգ • 12 : բ Տ՚իմ • բ • 19 : (13) Ի՚ոզ • գ • 3 : Կ՚ոդ • բ • 20 : (14) Ե՚ոա՚ • ը • 3 : Նէէ • 6 • 18 : Ա՚իր • 3 : (15) Ե՚ոա՚ • ժգ • 5 : Կ՚ոզ • բ • 16 :

Digitized by Google

11 Երկնչեմ՝ ի ձէնջ , զուցէ թէ ՝ի զուր ինչ վաստակեցի ՝ի ձեզ :

12 Եղերուք իբրև զիս , քանզի և ես իբրև զձեզ էի . եղբարք՝ աղաչեմ զձեզ , չէիք ինչ ձեր մեզացեալ առ իս :

13 Գիտէք զուք՝ զի ակարու- թեամբ մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն . և զփորձանան՝ որ ՝ի մարմնի իմում էին ,

14 Ո՛չ անարգեցիք՝ և ո՛չ անգոս- նեցիք . այլ իբրև զՀրեշտակ Աս- տուծոյ ընկալայք զիս՝ իբրև զՔրիստոս Յիսուս :

15 Ուր արդ ո՞ւր է երանութիւ- նըն ձեր . վկայեմ ձեզ , եթէ հնա- րաւոր ինչ էր՝ զաչս ձեր հանէիք և տայիք ինձ :

16 Արդ՝ զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ , զի ճշմարտեմ ձեզ :

17 Ասէ նախանձեցուցանեն զձեզ ո՛չ ՝ի բարի . և ապգելուլ կամին զձեզ՝ զի նոցա նախանձուրք լի- նիցիք :

18 Լաւ է նախանձաւոր լի- նել ՝ի բարիս յամենայն ժամ , և ո՛չ միայն յորժամ ՝ի ձերում միջի իցեմ :

19 Որդեակք իմ , զորս դարձեալ վերստին երկնեմ , մինչև նկարես- ցի Քրիստոս ՝ի ձեզ :

20 Կամէի այժմ գալ առ ձեզ՝ և փոխել զձայրաց իմ . զի տարա- կուսեալ եմ ես վասն ձեր :

21 Ասացէք ինձ դուք՝ որ ընդ օրինա- քըն կամիք լինել , չիցէ՞ ընթերց- եալ ձեր զօրէնս :

11 Ա մեռանիմ ձեղանից՝ որ չգ- լինի թէ զուր տեղն աշխատեցի ձեզ միջոցին[16] :

12 Ինձ նման էլէք , ինչու որ ես էլ ձեզ նման էի . եղբարք՝ աղա- չում եմ ձեզ , դուք ինձ դէմ ոչ մեղք չէք արել[17] :

13 Գուք գիտուքիք՝ որ մարմնոյ տկարութենով[18] առաջին անգամ աւետարանեցի ձեզ[19] . և էն փոր- ձանքներըն՝ որ իմ մարմնումս էին ,

14 Չանարգեցիք՝ և երեսից չդ- ձգեցիք . բայց ինչպէս Աստուծոյ հրեշտակ ընդունեցիք ինձ[20] ինչպէս Քրիստոսն[21] :

15 Պա որտեղ է էն ձեր երա- նութիւնն . վկայում եմ ձեզ համար , որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերըն (էլ) կըհանէիք և ինձ կըտայիք :

16 Ուրեմն՝ միթէ թշնամի՞ էլայ ձեզ , ներհամար որ ճշմարիտն ասացի[22] :

17 Նայց (նորանք) ձեզ նախան- ձով են շարժում՝ չէ թէ բարի բանի համար . և կամենում են ար- գելել ձեզ՝ որ նորանց համար նա- խանձաւոր լինիք[23] :

18 Նայց լաւ է բարի բանների հա- մար ամեն ժամանակ նախանձաւոր լինելն , և չէ թէ միանակ երբոր ձեր միջումն լինիմ :

19 Իմ որդեակներս , որ ձեզ միև- էլ ցաւով ծնումեմ , մինչև որ Քրիստոս կերպարանվի ձեզանում[24] :

20 կամենումի որ հիմիկ ձեզ մօ գամ՝ և իմ ձայներս փոխեմ . ին- չու որ՝ տարակուսանքի մէջ եմ ձեզ համար :

21 Ասացէք ինձ դուք՝ որ կամ- նում օրէնքի ներքևն լինել , մի- թէ դուք օրէնքըն չէք կարդացել :

(16) Գաղ . բ . 2 : ե . 2 . 4 : ա հին . գ . 5 : (17) բ կորնթ . բ . 5 : (18) ա կո- րնթ . բ . 3 : բ կորնթ . ժա . 30 : ժբ . 7 . 9 : (19) Գաղ . ա . 6 : (20) բ թես . ժբ . 27 : Մաղ . բ . 7 : Ղուկ . ժբ . 8 : (21) Մատթ . ժ . 40 : Ղուկ . ժ . 16 : Յովհ . ժգ . 20 : ա հին . բ . 13 : (22) Գաղ . բ . 5 . 14 : (23) Հռովմ . ժ . 2 . 6 կորնթ . ժ . 3 : (24) ա կորնթ . գ . 15 : փիլիպ . 10 : Յով . ա . 16 :

Digitized by Google

22 Ո՛չ գրեալ է թէ Աբրահամ երկու որդիք էին , մի յազախնոյ անտի , և մի յազատէն :

23 Այլ որ յազախնոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր , և որ յազատէն՝ ըստ աւետեաց :

24 Որ է առակ օրինակի . զի այս ինքն են երկու կտակարանք , մի՝ ի Լեռնէ Սինայ՝ ի ծառայութիւն ծնեալ՝ որ է Հագար :

25 Հագարն՝ Լեառն Սինայ է յԱրաբիա , հաւասար է այսմ Երուսաղէմի . զի ծառայէ որդւովք իւրովք հանդերձ :

26 Այլ վերինն Երուսաղէմ ազատ է , որ է մայր մեր ամենեցուն :

27 Ո՛չ գրեալ է . Ուրախ լեր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր , գոչեա՛ և աղաղակեա՛ որ ոչդ երկնէիր . զի բազում են որդիք սկնդկիդ առեալ քան զարամբուին :

28 Այլ մեք եղբարք՝ ըստ Իսահակայ աւետեացն որդիք եմք :

29 Այլ որպէս յայնժամ , որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զոգին որ ըստ հոգւոյն , նոյնպէս և այժմ :

30 Այլ զի՞նչ ասէ գիր . Ի բաց հան զաղախնիդ և զորգի դորա . զի մի՛ ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն ընդ որդւոյն ազատի :

31 Վասն որոյ եղբարք՝ չեմք որդիք աղախնոյն , այլ ազատին . ա-

22 Որ գրված է՝ թէ Աբրահամ երկու որդիք ունէր , մինէն աղախնից (պրօսէլեան)[25] , և մէկէլէն ազատից[26] :

23 Այլ նա՝ որ աղախնից էր՝ մարմնոյ կողմանէն էր ծնված[27] , և նա՝ որ ազատից՝ աւետիքին պէս[28] :

24 Որ էս օրինակի առակ է . ինչու որ՝ էնոնց էս երկու կտակարանն են , մինն Սինայ սարից ծառայութեան մէջ ծնված՝ որ Հագարն էր[29] :

25 Պատճառն որ՝ Հագարն Սինա սարն է՝ Արաբիայումն , և հասած է էս Երուսաղէմիս . որ իրան որդիքներովն ծառայ է :

26 Այլ վերին Երուսաղէմն ազատ է , որ մեր ամէնի մայրն է[30] :

27 Պատճառն որ գրված է թէ , Ուրախ կաց ամլ ամուլդ՝ (չբերդ) որ չէիր ծընում , կանչիր և աղաղակիր դու՝ որ երեխայ բերելդ ցաւ չէիր քաշում . ինչու որ դու բազմաթոռվածդ աւելի որդիք ունիս՝ քան թէ մարդ ունօղն[31] :

28 Այլ մենք եղբարք՝ Իսահակին պէս աւետիքի որդիքն ենք[32] :

29 Այլ ինչպէս որ էն ժամանակումն նա՝ որ մարմնոյ կողմանէ ծընված էր , հալածումէր նորան՝ որ հոգոյ կողմանէն էր[33] , էնպէս էլ հիմիկ[34] :

30 Այլ գիրքն ի՞նչ է ասում[35] . Ածուրս հանիր աղախինն (պօսէլ) և նորա որդին[36] . որ աղախնի որդին ժառանգութիւն չըստանայ ազատի որդոյն հետ[37] :

31 Արդեամար եղբարք՝ մենք աղախնի որդիք չենք , բայց ազատին[38] ,

(25) Գաղատ . ժգ . 15 : (26) Գաղատ . բ . 3 : (27) Հռոմ . բ . 7 , 8 : (28) Գաղատ . ժգ . 10 . 15 : բ . 1 , 2 : Եբր . ժ . 11 : (29) բ Օրին . լդ . 2 : (30) Նոյ . բ . 3 : Եբր . ժբ . 22 : Հայտ . գ . 12 : բ . 2 . 10 : (31) Նոյ . ծգ . 1 : (32) Գործ . գ . 25 : Հռոմ . բ . 8 : Գաղ . գ . 29 . (33) Գաղատ . բ . 9 : (34) Գաղ . ե . 11 : գ . 13 : (35) Գաղ . գ . 8 . 22 . (36) Գաղատ . բ . 16 . 12 : (37) Հռոմ . ը . 35 . (38) Հռոմ . ը . 36 : Գաղ . ե . 1 . 13 :

Digitized by Google

զաւուրքեամբն , որով Քրիստոս էն ազատութենովն՝ որ Քրիստոս զմեզ ազատեցոյց ։ նորանուվ մեզ ազատ արաւ[20] ։

Գլ. Ե

1 Հորդորանքն նորանք՝ որ իրանց ազատութեան մէջն հաստատ կենան , 3 և թլփատութեան ծառայ չըլլնին , 13 Հայց սիրով ծառայեն իրար , ինչու որ օրէնքի կատարվիլն սիրէն է ։ 19 Մարմնոյ գործքերն , 22 և հոգւոյ պտուղներն ։ 25 Հոգւով ապրելոյ մի յորդորանք ։

1 Պինդ կացէք այսու հետև , և մի՛ միւսանգամ ընդ լծով ծառայութեան մտանէք ։

2 Ահաւասիկ ես Պօղոս ասեմ ձեզ . զի եթէ թլփատիք , Քրիստոս ինչ ձեզ ոչ օգնէ ։

3 Վկայեմ ամենայն մարդոյ՝ որ թլփատիցի , թէ պարտական է զամենայն օրէնսն կատարել ։

4 Ապրհանեալ էք ի Քրիստոսէ՝ որ օրինօքն արդարանայք . և անկեալ էք ի շնորհաց անտի ։

5 Մեք Հոգւոյն՝ ի հաւատոց յուսոյն արդարութեան ակն ունիմք ։

6 Մի ի Քրիստոս Յիսուս՝ ոչ թլփատութիւն ինչ կարող է և ոչ անթլփատութիւն . այլ հաւատք սիրով յաջողեալք ։

7 Խարուք ընթանայիք . ո՞ կասեցոյց զձեզ ճշմարտութեանն չհաւանել ։

8 Մի այն հրապոյրք՝ ոչ յայնմանէ են՝ որ կոչեացն զձեզ ։

9 փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ ։

10 Վստահ եմ յուսացեալ եմ ի ձեզ Տերամբ՝ թէ ոչ այլազգ ինչ խորհիցիք ։ Իսկ որ խռովէ զձեզ՝ կրիցէ զդատաստանն՝ որ իցէ ։

1 Արեմն հաստատ կացէք՝ և մինչ ծառայութեան լծոյն ներքեւն մի՛ մտնէք[1] ։

2 Ահա ես Պօղոս ասեմ ձեզ. որ եթէ թլփատվիք , Քրիստոսն իսկի ձեզ օգնութիւն չի անի[2] ։

3 Վկայեմ ամէն մարդոյ հաստատ՝ որ թլփատվուած , թէ նա պարտական է ամէն օրէնքըն կատարել[3] ։

4 Քրիստոսիցն հեռացած էք՝ (դուք) որ օրէնքովն էք կամենում արդարանալ[4] . և շնորհքիցն վերընկած էք[5] ։

5 Վասն զի՝ մենք Հոգովն հաւատքիցն ենք սպասում արդարութեան յուսոյն[6] ։

6 Պատճառն որ Քրիստոս Յիսուսումն՝ ոչ թլփատութիւնն մի բան կարող է՝ և ոչ անթլփատութիւնն[7] . բայց հաւատք որ սիրով յաջողված է[8] ։

7 Լաւ էիք վազում[9] , ձեզ ով յետ կանգնացրուց՝ որ չըհաւանիք ճշմարտութեանն[10] ։

8 Համոզումն որ էն հաւանացնելն՝ նորանից չէ՝ որ կանչեց ձեզ[11] ։

9 Մի՝ինքիչ խմոր բոլոր շաղախվածըն խմորացնում[12] ։

10 Վստահ եմ ձեզ վերայ յՏէրումն՝ որ ուրիշ բան չըմըն-

(20) Հմմ . ը . 22 ։ Հռոմ . գ . 18 ։ ա Պետր . բ . 16 ։ (1) Գործ . ժե . 10 ։ Գաղ . բ . 4 ։ գ . 9 ։ (2) Գործ . ժե . 1 ։ Գործ . ժզ . 3 ։ (3) Գաղ . գ . 10 ։ (4) Հռոմ . բ . 31 , 32 ։ Գաղ . բ . 21 ։ (5) Ղեբ . ժբ . 15 ։ (6) Հռոմ . ը . 24 , 25 ։ բ Տիմ . գ . 8 ։ (7) ա Կորնթ . է . 19 ։ Գաղ . գ . 28 ։ գ . 15 ։ կազ . գ . 11 ։ (8) ա Թես . ա . 3 ։ Հով . բ . 18 . 20 . 23 ։ (9) ա Կորնթ . թ . 24 ։ (10) Գաղ . գ . 1 , (11) Գաղ . ա . 6 ։ (12) ա Կորնթ . է . 6 ։ ժե . 33 ։

Digitized by Google

հիցիք · և որ խռովեցուցանէ զը-
ձեզ՝ կրեսցէ դատաստան՝ ո՛ր ոք և
իցէ ։

11 Ա՛յլ ես եղբարք՝ եթէ թլփա-
տութիւն քարոզէի՝ ընդէ՞ր տակա-
ւին հալածիմ · ապա ուրեմն խա-
փանեալ իցէ գայթագղութիւն խա-
չին ։

12 Երանի՛ թէ մնասկատուր իսկ
լինէին՝ որ զձեզն խռովեցուցանեն ։

13 Ո՛վ դուք յազատութիւն կո-
չեցեալ էք՝ եղբարք · միայն զի ա-
զատութիւն ձեր ո՛չ լինիցի ՚ի պատ-
ճառս մարմնոյ · այլ սիրով ծառա-
յեցէք միմեանց ։

14 Ո՛վ ամենայն օրէնք ՚ի մի բան
կատարին · ՚ի սիրեսցեան զընկեր
քո իբրև զանձն քո ։

15 Ա՛պա եթէ զմիմեանս խածա-
տիցէք՝ և ուտիցէք · զգո՛յշ լերուք՝
գուցէ ՚ի միմեանց սատակիցիք ։

16 Ա՛յլ զայս ասեմ · Ո՛գւովն
գնացէք , և զցանկութիւն մարմ-
նոյ մի՛ կատարէք ։

17 Ո՛վ մարմին ցանկայ հակառակ
հոգւոյ , և հոգի հակառակ մարմ-
նոյ · և զի սոքա միմեանց հակա-
ռակ են · մի՛ զոր կամիցիք՝ զայն
առնիցէք ։

18 Ապա եթէ Ո՛գւովն վարիք ,
ապա չէք ընդ օրինօք ։

19 Ո՛վ յայտնի են գործք մարմ-
նոյ , այսինքն են՝ շնութիւն , պո-

ածէք[13] · և նա՝ որ խռովացնէ ձեզ[14] դատաստան կրքաշէ՝ ով որ
լինի[15] ։

11 Ա՛յլ ես եղբարք՝ թէ որ թլփա-
տութիւն քարոզեի[16] էլ ինչու
համար իմ դեռ հալածվում[17] · ա-
պա ուրեմն խաչի գայթակղութիւնն
խափանված լինէր[18] ։

12 Երանի՛ թէ (ձեր միջից) կըտ-
րվէին նորանք[19] որ խռովացնում
ձեզ[20] ։

13 Ինչու որ՝ դուք ազատութեան
մէջ էք կանչվել եղբարք · միայն
թէ ձեր ազատութիւնն պատճառ
չըտայ մարմնոյն[21] · այլ սիրով ծա-
ռայեցէք իրար[22] ։

14 Պատճառն որ՝ ամէն օրէնքն էն
մի՛ն խօքում է կատարվում[23] · (թէ)
Կո ընկերըդ քո անձիդ պէս սի-
րիր[24] ։

15 Ա՛յլ թէ որ իրար կծէք՝ և ու-
տէք , զգո՛յշ կացէք՝ որ չըլինի թէ
իրարից սատակվիք ։

16 Ա՛յլ էս եմ ասում · Ո՛գովն
գնացէք , և մարմնոյ ցանկութիւնըն
մի՛ կատարէք[25] ։

17 Պատճառն որ՝ մարմինն ցան-
կանում հոգոյն հակառակ , և հո-
գին մարմնոյն հակառակ[26] · և ի-
րարվհեռև սորանք իրար հակառակ
են , չըլինի թէ էն որ դուք կա-
մենաք՝ (էն) անէք[27] ։

18 Ա՛յլ թէ որ Ո՛գովն վարվիք՝
ապա օրէնքի տակ չէք[28] ։

19 Պատճառն որ՝ յայտնի են մարմ-
նոյ գործքերըն , որ սորանք են[29]

(13) ը կորնթ · բ · 3 · ը · 23 ։ (14) Գաղ · ա · 7 ։ (15) ը կորնթ · ժ · 6 ։ (16) Գաղ · գ · 12 ։ (17) ա կորնթ · ժե · 30 ։ Գաղ · գ · 29 · գ · 17 ։ (18) ա կորնթ · ա · 23 ։ (19) Հնա · է · 25 ։ ա կորնթ · ե · 18 ։ Գաղ · ա · 9 ։ (20) Գործ · ժե · 1 , 2 · 24 ։ (21) ա կորնթ · ը · 9 · ա Պետ · բ · 16 · բ Պետ · բ · 19 ։ Հռոմ · ե ։ (22) ա կո-
րնթ · թ · 19 ։ Գաղ · գ · 2 ։ (23) Լևտ · ե · 12 · իբ · 40 ։ Հռ · բ · 8 ։ (24) Ղևտ · ժթ · 18 ։ Մատ · իբ · 39 ։ Ա՛ռավ · ժգ · 8 · 9 ։ (25) Ա՛ռավ · գ · 12 · ը · 1 · ե · 13 · ժգ · 14 ։ Ա՛յր · 25 · ա Պետ · բ · 11 ։ (26) Ա՛ռավ · է · 23 · ը · 6 , 7 ։ (27) Ա՛ռավ · է · 15 · 19 ։ (28) Ա՛ռավ · գ · 14 · ը · 2 ։ (29) ա կորնթ · գ · 3 ։ Նէհ · ե · 3 ։ Ես · գ · 5 ։ Հռ · գ · 14 , 15 ։

Digitized by Google

ազնկութիւն , պղծութիւն , գիջու-
թիւն ,
20 կռապաշտութիւն , կախարդու-
թիւն , թշնամութիւն , հեռ , նա-
խանձ , բարկութիւն , հակառակու-
թիւնք , երկպառակութիւնք , հերձ-
ուածք ,
21 ՀԱրբակնութիւնք , սպանու-
թիւնք , արբեցութիւնք , անառա-
կութիւնք , և որ ինչ սոցին նման
են . զոր յառաջագոյն իսկ ասեմ
ձեզ , որպէս կանխաւն ասէի , թէ
որ զայսպիսի ինչ գործեն՝ զարքա-
յութիւն Աստուծոյ ոչ ժառանգեն :

22 Իսկ պտուղ Հոգւոյն այս է .
սէր , խնդութիւն , խաղաղութիւն ,
երկայնմտութիւն ,
23 Քաղցրութիւն , բարութիւն ,
հաւատք , հեզութիւն , ժուժկա-
լութիւն . զայսպիսեաց ոչ ասի օ-
րէնքն չեն հակառակ :
24 Իսկ որ Քրիստոսեանքն են ,
զմարմինս իւրեանց Ի խաչ հանին
կարեօքն և ցանկութեամբքն հան-
դերձ :
25 Եթէ կեամք Հոգւով՝ ընդ
Հոգւոյն և միաբանեցո՛ւք :
26 Եւ մի՛ լիցուք անապարծք՝ մի-
մեանց ձայն տալով , և ընդ միմեանս
նախանձելով :

շնութիւն , պոռնկութիւն , պըղ-
ծութիւն , գիջութիւն ,
20 կռապաշտութիւն , կախարդու-
թիւն , թշնամութիւն , կռիւ , նա-
խանձ , բարկութիւն , հակառակու-
թիւններ , երկպառակութիւններ ,
բաժանմունքներ ,
21 ՀԱր աչքով նայիլն , սպա-
նութիւններ , հարբեցութիւններ ,
անառակութիւններ , և (էլ) ինչ
որ սրանց նման են . էս որ առա-
ջուց ասում եմ ձեզ , ինչպես որ էլ
սկիզբն ասում էի , թէ (նորանք) որ
էսպէսի բան են գործում՝ Աստու-
ծոյ արքայութիւնըն չեն ժառան-
գիլ[30] :

22 Հայց Հոգոյ պտուղն էս է[31] .
սէր , ուրախութիւն , խաղաղու-
թիւն , երկայնմտութիւն ,
23 Քաղցրութիւն[32] , բարութիւն[33] ,
հաւատք[34] , հեզութիւն , ժուժկա-
լութիւն . էսպէսիներին օրէնքն հա-
կառակ չէ[35] :
24 Հայց նորանք՝ որ Քրիստոսին
են , իրա՛ց մարմիններն խաչ հա-
նեցին ախտերին և ցանկութիւննե-
րին հետ[36] :
25 Մնե որ Հոգով ենք ապրում ,
էլ Հոգոյն հետ միաբան լինինք[37] :
26 Եւ ունայն պարծանքին չըհե-
ւևինք՝ իրար դրդելով , և իրար
վերայ նախանձելով[38] :

ԳԼ · Ը

1 Ընտրեալն յորդորումն նորանք որ սխալմունքով բռնվածներին հեզութեան հոգովը հա-
ստատեն , 2 և իրար բեռքն վերառնեն . 3 Քանից վերդպռեաններին հոգդգութիւն ա-
նեն , 9 Ասրի գործելոցն չգանդրտեան : 13 Ցոյց կըտայ թէ Քրիստոսիչն քարոզել-
ներն ինչ փոք ունեն . 14 ԵՒ քեզըն ուրիշ մի բանով չպարծենալ՝ բայց միայն Աստ-
ծոյ խաչովն :

1 Ա՛ղբարք՝ եթէ յանկարծ ըմ-
բռնեսցի ոք ՚ի ձէնջ յինչ և իցէ
նըն յանկարծ բռնվի ինչ սխալ-

1 Ա՛ղբարք՝ թէ որ ձեզանից մի-
նչ յանկարծ բռնվի ինչ սխալ-

(30) = Կորնթ . գ . 9 : Գաղ . ե . 5 : Կող . գ . 6 : Հայտ . իբ . 15 : (31) Հովհ . ժե .
2 : Գաղ . ե . 9 : (32) Կող . գ . 12 : Հռ . գ . 17 : (33) Հռով . ժե . 14 : (34)
= Կորնթ . ժգ . 7 : (35) = Տիմ . ա . 9 : (36) Հռով . գ . 6 : ժգ . 14 : Գաղ . բ .
19 : = Գնտր . բ . 11 : (37) Հռով . ը . 4 , 5 : Գաղ . 16 : (38) Փիլպ . բ . 3 :

Digitized by Google

յանցանս , դուք որ հոգևորքդ էք՝ հասատատեցէք զայնպիսին հոգւով հեզութեան . զգոյշ լինիցիք անձանց՝ զի մի՛ և դուք փորձիցիք ։

2 Զմիմեանց բեռն բարձէք , և այնպէս կատարեցէք զօրէնսն Քրիստոսի ։

3 Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ՝ և չէցե , զանձն իւր խաբէ ։

4 Զգործ իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւրոք , և ապա անձին իւրում միայն պարծանս տացէ , և ոչ՝ առ ընկերասն ։

5 Զի իւրաքանչիւրոք զիւր բեռն բառնալոց է ։

6 Աղաղրդութիւն արասցէ աշակերտն վարդապետին՝ յամենայն բարութիւնս ։

7 Մի՛ խաբիք . Աստուած ոչ արհամարհի ։

8 Զի զոր ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն և ընդեսցէ . որ սերմանէ ի մարմին իւր , ի մարմնոյ անտի հընձեսցէ զապականութիւն . և որ սերմանէ ի հոգին՝ ի հոգւոյ անտի ընձեսցէ զկեանն յաւիտենից ։

9 Եւ զբարիս գործել մի՛ ձանձրասցուք , զի ի ժամանակի իւրում ընձեսցուք առանց լքանելոյ ։

10 Ընդ սուս հետև մինչդեռ ժամանակս ի ձեռս է՝ գործեսցուք զբարին առ ամենեսեան , մանաւանդ որ լինին , դուք որ հոգեւորք էք[21] հնազհսինեարին հասատատեցէք հեզութեան հոգւովն[3] . զգոյշ կացէք ձեր անձնեարիդ՝ որ դուք էլ չըմփորձվիք[4] ։

2 Իրար բեռըն վերատէք[5] , և եպէս կատարեցէք[6] ։

3 Զի որ միևն համարի (իրան) թէ միև բան է[7] և չըլինի , նա իրան անձըն խաբուսէ[8] ։

4 Իւրաքանչիւր իրան գործըն կշռէ , և ապա միևնակ իրան անձին պարծանք ասյ[9] , և չէ թէ իրան ընկերին մօ[10] ։

5 Ինչու որ՝ ամեն մէկն իրան բեռըն պիտի վերատնէ[11] ։

6 Ուշակերտան Քրիստ հաղորդութիւն անէ վարդապետին՝ ամեն բարի բաներով[12] ։

7 Մի՛ խաբվիք[13] . Աստուած չի անարգվիլ[14] ։

8 Զի ինչ որ՝ ինչ որ մարդն սերմուսէ՝ հենց էն կըընձէ[15] . նա՝ որ իրան մարմնոյ մէջն է սերմուսէ , էն մարմնիցն ապականութիւնն կըհընձէ[16] . և նա՝ որ Հոգոյ մէջն է սերմուսէ , էն Հոգուցն էլ յաւիտենական կեանքըն կըընձէ ։

9 Հապա չընանձկանանք բարի գործելուցն[17] , ինչու որ՝ իրան ժամանակումն կըընձենք առանց պակասելոյ[18] ։

10 Մերթեմն քանի որ ժամանակն ձեռներումս է[19] բարի գործենք ա-

(1) Հռոմ . ժգ . 1 : ժե . 1 : Նբր . ժբ . 13 : Յակ . ե . 19 : (2) ա Կորնթ . բ . 15 : գ . 1 : (3) ա Կորնթ . գ . 21 : բ Թես . գ . 15 : բ Տիմ . բ . 25 : (4) ա Կորնթ . ե . 5 : ժ . 12 : (5) Հռոմ . ժե . 1 : Գաղ . ե . 13 : ա Թես . ե . 14 : (6) Յովհ . ժգ . 14 , 15 . 34 : ժե . 12 : Յակ . բ . 8 : ա Յովհ . գ . 21 : (7) Հռոմ . ժբ . 3 : ա Կորնթ . ը . 2 : Գաղ . բ . 6 : (8) բ Կորնթ . գ . 5 : ժբ . 11 : (9) ա Կորնթ . ժա . 28 : բ Կորնթ . ժգ . 5 : (10) Ղուկ . ժը . 11 : (11) Հռոմ . բ . 6 : ա Կորնթ . գ . 8 : (12) Հռոմ . ժե . 27 : ա Կորնթ . ք . 11 . 14 : (13) ա Կորնթ . ջ . 9 : ժե . 33 : (14) Յակ . ժգ . 9 : (15) Ղուկ . ժչ . 25 : Հռոմ . ե . 6 : բ Կորնթ . ք . 6 : (16) Յակ . գ . 6 : Ղուկ . ժա . 18 : Բր . 8 : Ովս . ը . 7 : ժ . 12 : Հռոմ . ը . 13 : Յակ . գ . 18 : (17) բ Թես . գ . 13 : ա Կորնթ . ժե . 58 : (18) Մատ . ի . 13 : Նբր . գ . 6 . 14 : ժ . 36 : ժբ . 3 . 5 : Յայտ . բ . 10 : (19) Յովհ . ք . 4 : ժբ . 35 :

Digitized by Google

բիս առ ամենեսեան , մանաւանդ առ ընտանիսն հաւատոց :

11 Տեսէք՝ արդիսն գրով գրեցի առ ձեզ իմով ձեռամբ :

12 Օ՛ի որ միանգամ կամին բա- բեմարգիկ լինել մարմնով , նոքա սարսին զձեզ թլփատել . միայն զի մի՛ զխաչին Քրիստոսի զհետ երթիցեն :

13 Վասզի որ թլփատեալքն իսկ են , նոքա զօրէնսն ոչ պահեն . այլ կամին՝ զի դուք թլփատեսջիք , զի ձերով մարմնով պարծեսցին :

14 Այլ ինձ քան լեցի պարծել բայց միայն ՚ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . որով ինձ աշխարհ ՚ի խաչ ելեալ է՝ և ես աշխարհի :

15 Օ՛ի (՚ի Քրիստոս Յիսուս) , ոչ թլփատութիւն ինչ է՝ և ոչ անթլփատութիւն , այլ նոր արարած :

16 Եւ որ միանգամ այսմ կանոնի միաբան լինին , խաղաղութիւն ՚ի վերայ նոցա և ողորմութիւն՝ և ՚ի վերայ Իսրայէլին Աստուծոյ :

17 Այսուհետև աշխատս ոք զիս մի՛ արասցէ . զի ես զչարչարանս Քրիստոսի ՚ի մարմնի իմում կրեմ :

18 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձերում՝ եղբարք . ամէն :

մինին Համար[20] , մանաւանդ հաւատքի ընտանիքներին[21] :

11 Տեսէք թէ ինչպէսի գրերով գրեցի ձեզ (չինց) իմ ձեռովս :

12 Այն ամենքն՝ որ կամենուսին հաճոյ երևիլ մարմնոյ կողմանէ , նորանք են ստիպում ձեզ՝ որ թլփատվիք[23] . միայն որպէսզի[24] որ Քրիստոսի խաչի համար չհալածին[24] :

13 Ինչու որ հենց նոքաներ էլ՝ որ թլփատված են , նորանք օրէնքը չեն պահում . բայց կամենում՝ որ դուք թլփատվիք , որ ձեր մարմնովը պարծենան :

14 Այլ ինձ քան լիցի պարծել , բայց միայն մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի խաչովն[25] . որ նորա նով աշխարհքն ինձ համար խաչ- ված է , և ես էլ աշխարհքին (համար)[26] :

15 Պատճառն որ՝ Յիսուս Քրիստոսում՝ ոչ թլփատութիւնն մին բան է՝ և ոչ անթլփատութիւնն[27] , բայց նոր ստեղծված[28] :

16 Եւ ամենքն՝ որ էս կանոնիս միաբան են[29] , նորանց վերայ (լինի) խաղաղութիւն և ողորմութիւն՝ և էլ Աստծոյ Իսրայէլին վերայ[30] :

17 Այրանից հետև թող մինն չանշխատացնէ ինձ . ինչու որ ես Քրիստոսի չարչարանքներըն իմ մարմնի մէջն եմ առնում[31] :

18 Աւ՛եր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն հոգեյին հետ լինի . ամէն[32] :

Գաղատացոց վերայ Հռոմ գաղութքին գրվեցաւ :

(20) ա Թես . ե . 15 : ա Տիմ . գ . 15 : Տիտ . գ . 8 : (21) Հռով . բ . 10 : Հբր . գ . 6 : (22) Գաղ . բ . 3 . 14 : (23) Փիլիպ . գ . 18 : (24) Գաղ . ե . 11 : (25) Փիլիպ . գ . 3 . 7 , 8 : (26) Հռով . գ . 6 : Գաղ . բ . 19 : (27) ա Կորնթ . է . 19 : Գաղ . ե . 6 : Գաղ . գ . 11 : (28) բ Կորնթ . ե . 17 : (29) Փիլիպ . գ . 16 . (30) Ղուկ . ԺԸ . 5 : Հռով . բ . 29 : գ . 12 : Բ . 6 , 7 , 8 : Գաղ . գ . 7 . 9 . 29 : Փիլիպ . գ . 3 : (31) բ Կորնթ . ա . 5 : գ . 10 : ժա . 23 : Գաղ . ե . 11 : Կող . ա . 24 : (32) բ Տիմ . գ . 22 : Փիլիմ . 25 :

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

2 Պօղոս՝ Աստուծոյ կնդրկքն և խաղաղութիւնն քեզի տեսլուքն, 3 Եւ կիմացեալ համար գոհութիւն տալուքն եւս, և ի ԱՀքիստոնեաներէն ընտրըվելն, 6 Եւ կնդրկով ոգեկիքը լինելն կըպատմէ, 11 Որ նա մարգոյն փրկվելոյն հիմարիա և մինակ հաճապարհքին։ 13 Ինքըն վկայումէ՝ որ նորանք երբոր հիմարութեան խօսքին հաւատացին և Սուրբ Հոգովն կնքվեցան, 16 Հրահամար գոհութիւն կըտայ և աղօթք կանէ, 17 Որ Աստուած նորանց տայ իմաստութեան և գիտութեան հոգին, որ գիտենան՝ իրանց կոչումի յոյսն, 20 Որ նորան Քրիստոսումն յարեցոց, և նորան յաջոյց մեռելներէն վերէն և նստացուց նա իրան աջ կողմն և ամեն բաներէն վերայ և եկեղեցոյ գլուխ գրաւ։

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ՝ Աստուծոյ կամքովն[1] սըրբերին որ Եփեսոսումն են[2], և Քրիստոսումն (կենօղ) հաւատացեալներին[3]։

2 Շնորհք (կենի) քեզ հետ և խաղաղութիւն Աստուած մեր Հօրիցն՝ և Տէր Յիսուս Քրիստոսիցըն[4]։

3 Օրհնեալ է Աստուած՝ և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Հայրն՝, որ մեզ օրհնեց ամեն հոգևոր օրհ-

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ կամօքն Աստուծոյ՝ սրբոց որ են Եփեսոս, և հաւատացելոց ի Քրիստոս Յիսուս։

2 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Այ Աստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ։

3 Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. որ օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգևոր

(1) բ կորնթ. ա. 1։ (2) Հռոմ. ա. 7։ բ կորնթ. ա. 1։ (3) կող. ա. 2։ (4) Գաղ. ա. 3։ Տիտ. ա. 4։ (5) բ կորնթ. ա. 3։ ա պետր. ա. 3։

Digitized by Google

օրինութեամբ յերկնաւորս ՚ի ՎԻՐԻՍՏՈՍ ։

4 Որպէս ընտրեաց զմեզ նովաւ յառաջ քան զկենալն աշխարհի , լինել մեզ սուրբս և անարատս առաջի նորա սիրով ։

5 Որ յառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրութիւն ՚ի ձեռն Յիսուսի ՎԻՐԻՍՏՈՍԻ ՚ի նոյն՝ ըստ հաճութեան կամաց իւրոց ,

6 ՚ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց · որով զուարճացոյց զմեզ սիրելեաւն ։

7 Որով ունիմք զփրկութիւն ՚ի ձեռն արեան նորա , զթողութիւն մեղաց՝ ըստ մեծութեան շնորհաց իւրոց ·

8 Որ առաւելաւ ՚ի մեզ ամենայն իմաստութեամբ և գիտութեամբ ։

9 Եցոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց՝ ըստ հաճութեան իւրում · զոր յառաջագոյն եդ նովաւ ,

10 ՚ի տնտեսութիւն լրման ժամանակաց , բովանդակել զամենայն ՎԻՐԻՍՏՈՍԻ , որ ինչ յերկինս և որ ինչ յերկրի՝ ՚ի նոյն ։

11 Որով և վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըստ յառաջադրութեանն Ա՛ստուծոյ · որ զամենայն յաջողէ ըստ խորհրդոց կամս

նութեամբ երկնաւոր բաներուն ՎԻՐԻՍՏՈՍՈՎ ։

4 Ինչպէս որ ընտրեց[6] մեզ նոյնով աշխարհքի լինելուցն առաջ[7] , որ մենք սուրբ և անարատ լինինք նորա առջեւն սիրով[8] ։

5 Ա՛ռաջուց սահմանեց մեզ[9] , որ հենց իրան որդեգիր լինինք Յիսուսի ՎԻՐԻՍՏՈՍի ձեռովն[10] իրան կամքի հաճութեան պէս[11] ,

6 Իրան փառաւոր շնորհաց գովեստին համար · որ որոնով ուրախացուց մեզ[12] էն սիրելիովն[13] ։

7 Որ նորանով ունինք փրկութիւն նորա արիւնովն , մեղաց թողութիւնըն[14] իրան շնորհաց մեծութեան չափովն[15] ·

8 Որ էն աւելցաւ մեզանում ամէն իմաստութենով և գիտութենով ։

9 Ճոյց տուաւ մեզ իրան կամքի խորհուրդներըն՝ իրան հաճոյութեան պէս[16] · էն որ առաջուց դրաւ նորանով[17] ,

10 Ժամանակների լրվելոյ անտեսութեան համար[18] , որ ամէն բան[19] բոլորվի ՎԻՐԻՍՏՈՍովն , ինչ որ երկրումն էն և ինչ որ երկրումն հենց նորանո՛վ[20] ։

11 Որ նորանով էլ սաղցանք ժառանգութիւնըն մենք[21] որ առաջուց հրաւիրվեցանք , Ա՛ստուծոյ առաջադրութեան պէս[22] · որ ամէն բան

(6) ա Պետր · ա · 2 , 3 ։ (7) Ա՛ռաջ · ը · 28 · բ Թես · բ · 13 · բ Տի՛մ · ա · 9 · Հով· բ · 5 · ա Պետր · ա · 2 · բ՚ · 9 · (8) Ա՛ռաջ · ա · 75 · Եփես · բ · 10 · ե · 27 · (9) Ա՛ռաջ · ը · 29 , 30 · Ա՛մոս · 11 · (10) Հովհ · ա · 12 · Ա՛ռաջ · ը · 15 · բ Կորնթ · գ · 18 · Գաղ · դ · 5 · ա Հովհ · գ · 1 · (11) Մարկ · ժա · 26 · Ա՛ռաջ · ժբ · 32 · ա Կորնթ · ա · 21 · Ա՛մոս · 9 · (12) Ա՛ռաջ · դ · 24 · ե · 15 · (13) Մարկ · գ · 17 · ժե · 5 · Հովհ · գ · 35 · ժ · 17 · (14) Կոլոս · բ · 28 · Ա՛ռաջ · գ · 21 · Գաղ · ա · 14 · Եբր · բ · 12 · ա Պետր · ա · 18 , 19 · Հայտ · ե · 9 · (15) Ա՛ռաջ · բ · 4 · գ · 24 · բ · 23 · Եփես · բ · 7 · գ · 8 · 16 · Փիլիպ · գ · 19 · (16) Ա՛ռաջ · ժգ · 25 · Եփես · գ · 4 · 9 · Գաղ · ա · 26 · (17) Եփես · գ · 11 · բ Տի՛մ · ա · 9 · (18) Գաղ · գ · 4 · Եբր · ա · 2 · բ՚ · 19 · ա Պետր · ա · 20 · (19) ա Կորնթ · գ · 22 , 23 · ժա · 3 · Եփես · բ · 15 · գ · 15 · (20) Փիլիպ · բ · 9 , 10 · Կող · ա · 29 · (21) Գործ · ի · 32 · իգ · 18 · Ա՛ռաջ · ը · 17 · Գող · ա · 13 · գ · 24 · Տիտ · գ · 7 · Հով · բ · 5 · ա Պետր · ա · 4 · (22) Գլխ · 5 ։

Digitized by Google

մաց իւրոց ։

12 Լինել մեզ ՚ի գովեստ փառաց նորա յառաջագոյն յուսացելոցս ՚ի Քրիստոս ։

13 Որով և դուք իբրև լուարուք զբանն ճշմարտութեան , զաւետարանին փրկութեան ձերոյ , որով և հաւատացեալ կնքեցայք Հոգւովն Սրբով աւետեաց ։

14 Որ է առհաւատեայ ժառանգութեան մերոյ , ՚ի փրկութիւն նաւաճութեան , ՚ի գովեստ փառաց նորա ։

15 Վասն այնորիկ և ես իբրև լուայ զհաւատան զձեր՝ որ ՚ի Տէր Յիսուս , և զսէրն որ ընդ ամենայն սուրբս ,

16 Ոչ դադարեմ ՚ի գոհանալոյ վասն ձեր՝ յիշել զձեզ յաղօթս ։

17 Զի Աստուած Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի Հայրն փառաց՝ տացէ ձեզ զՀոգին իմաստութեան և յայտնութեան՝ գիտութեամբն իւրով ։

18 Լուսաւոր առնել զաչս սրտից՝ առ ՚ի գիտելոյ մեզ՝ զինչ է յոյս կոչման նորա , և զինչ մեծութիւն փառաց ժառանգութեան նորա ՚ի սուրբս ։

19 Եւ զի՞նչ է առաւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա ՚ի մեզ հաւատացեալս . ըստ յաջողութեան կարողութեան զօրութեան իւրոյ ։

20 Զոր յաջողեաց ՚ի Քրիստոս . զի յարոյց զնա ՚ի մեռելոց՝ և նըս-

յաջողութիւն իրան կամքի խորհուրդ-ներին պէս[23] ։

12 Որ մենք գովասանք լինինք նորա փառացն[24] , որ առաջուց մեր յոյսն Քրիստոսի վերայ ենք դրել[25] ։

13 Որ նորանով դուք էլ երբոր ճշմարտութեան խօսքըն լսեցիք՝ ձեր փրկութեան աւետարանն[26] , որ նորան էլ երբոր հաւատացիք՝ աւետիքի Սուրբ Հոգովն կնքվեցաք[27] ։

14 Որ նա մեր ժառանգութեան գրաւն է[28] , մինչև (իւան) ատացվածի[29] փրկութիւնըն[30] , որ նորա փառացն գովասանք լինի[31] ։

15 Վարդաման ես էլ երբոր լսեցի ձեր հաւատքն՝ որ (ունիք) Տէր Յիսուսին վերայ , և էն սէրըն որ դէպի ամէն սըրբերն ունիք[32] ,

16 Չեմ դադարում ձեզ համար գոհութիւն տալուց՝ և յիշումեմ ձեզ աղօթքումս[33] ։

17 Որ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Աստուածն[34] փառաց Հայրն՝ տայ ձեզ իմաստութեան և յայտնութեան հոգին՝ իրան գիտութեանովն[35] ։

18 Որ լուսաւոր անէ (մեր) սրտերի աչքերըն[36] , որ մենք գիտենանք՝ թէ ի՞նչ է էն մեր կոչումի յոյսն[37] , և ի՞նչ է իրան ժառանգութեան փառաւոր մեծութիւնն , որ է սրբերումն[38] ։

19 Եւ ի՞նչ է նորա զօրութեան գերազանց մեծութիւնըն մեզանում՝ որ հաւատացինք , իրան կայօղ զօրութեան յաջողութեան պէս[39] ,

20 Որ Քրիստոսումն յաջողեց . ինչու որ յարոյց նորան մեռելներէ

(23) Նաւ . խգ . 19 , 11 ։ (24) Վեր . 6 ։ Պայր . 18 ։ բ Թես . բ . 13 ։ (25) Յով . ա . 18 ։ (26) Յովհ . ա . 17 ։ բ Պետր . գ . 7 ։ (27) բ Պետր . ա . 22 ։ Եփես . գ . 30 ։ (28) բ Պետր . ա . 23 ։ ե . 5 ։ (29) Գործ . ի . 28 ։ (30) Ղուկ . իա . 28 ։ Հռովմ . ը . 23 ։ Եփես . գ . 30 ։ (31) Վեր . 6 . 12 ։ (32) Պղ . ա . 4 ։ Փիլիմ . 5 ։ (33) Հռովմ . ա . 9 ։ Փիլպ . ա . 3 ։ 4 ։ Պղ . ա . 3 ։ ա Թես . ա . 2 ։ բ Թես . ա . 3 ։ (34) Յովհ . ի . 17 ։ (35) Պղ . ա . 9 ։ բ . 3 ։ (36) Գործ . իգ . 18 ։ (37) Եփես . բ . 12 ։ գ . 4 ։ (38) Վեր . 11 ։ (39) Եփես . գ . 7 ։ Պղ . ա . 29 ։ բ . 12 .

Digitized by Google

տղայ ընդ աջմէ իւրմէ յերկնաւորս :

21 'Ի վերայ ամենայն իշխանութեան և պետութեան և զօրութեան և աէրութեան և ամենայն անուան անուանելոյ , ո՛չ միայն յաշխարհիս յայսմիկ՝ այլ և 'ի հանդերձելումն :

22 Եւ զամենայն ինչ ՚ևնազանդ առեր 'ի ներքոյ ոտից նորա , և զնա եդ գլուխ 'ի վերայ ամենայն իրիք եկեղեցւոյ ,

23 Որ է մարմին նորա , լրումն՝ որ զամենայն յամենայնի լնու :

միջինն[40] , և իրան աջ կոզմն նըստացրուց երկնքումն[41] :

21 Ըմէն[42] իշխանութեան և պետութեան և զօրութեան և աէրութեան վերայ՝ և ամէն անուններին վերայ՝ որ անուանվումեն , ո՛չ թէ միայն այս աշխարհքումն՝ բայց էլ էն նոր եկողի մէջն[43] :

22 Եւ ամէն բան ՚ևազանգացրուց նորա ոտաց ներքևն[44] , և նորան գլուխ դրաւ եկեղեցոյ ամէն բաներին վերայ[45] :

23 Որ էն նորա մարմինն է[46] , (նորա) լիութիւնն[47] որ ամէնըն ամէնի մէջն լցնում[48] :

ԿՈԼ • Ա

1 Ըստացեալը հաստատում թէ մենք ամէնքս էլ ինչ էինք մին ժամանակ բնութիւնով , և հաւիք ինչպես կենդանի ենք , 5 Շնորհով , 10 Նշ թէ բարի գործքեր անելոյ համար ստեղծված ենք , 11 Զարհամարը պետք չէ որ հեթանոսներին պես ապրինք , 12 Որ մեր ժամանակ առանց Քրիստոսի և առանց Ըստուծոյ էինք աշխարհքումս , 13 Այլ հաւիք մեռաւոր եղանք Քրիստոսի արիւնովը , 19 Նշ սրբերին հետ քաղաքացիներ և Ըստուծոյ ընտանիքներ :

1 Եւ դուք՝ որ մեռեալն էիք 'ի մեղս ձեր և յանցանս .

2 Յորս երբեմն գնայիք ըստ յաւիտենից աշխարհիս այսորիկ՝ ըստ իշխանին իշխանութեան օդոյն այսոյ , որ այժմ ընդմեսամէ է յորդիսն ապստամբութեան :

3 Յորս և մեք ամենեքեան շըրջեցաք երբեմն 'ի ցանկութիւնս մարմնոյ մերոյ , և առնէաք զկամս մարմնոյ

1 Եւ դուք[1] որ մեռած էիք ձեր մեղքերումն և յանցանքներումն[2] .

2 Որ նորանցում մին ժամանակ գնում էիք աշխարհքիս սովորութեան պէս[3] էն իշխանին պէս՝ որ էս օդիս (հաւոյնս) մէջն իշխանութիւն է անում[4] , էն չար հոգւոյն պէս՝ որ հիմիկ մտել է ապստամբութեանն որդիքների մէջ[5] :

3 Որ նորանց միջումն մենք ամէնքըս էլ մին ժամանակ մեռն էինք գալիս[6] մեր մարմնոյ ցանկութիւն-

(40) Կող . բ . 24 . 32 : (41) Սաղ . ճժ . 1 : Գործ . է . 55 : Կող . գ . 1 : Եբր . ա . 3 : ժ . 12 : (42) Փիլիպ . բ . 9 , 10 : Կող . բ . 10 : Եբր . ա . 4 : (43) Ես-այի . ը . 38 : Կող . ա . 16 : բ . 15 : (44) Սաղ . ը . 6 : Մատթ . իը . 18 : ա Կորնթ . ժե . 27 : Եբր . բ . 8 : (45) Եփես . գ . 15 , 16 : Կող . ա . 18 : Եբր . բ . 7 : (46) Ես-այի . ժբ . 5 : ա Կորնթ . ժբ . 12 . 27 : Եփես . գ . 12 : է . 23 . 30 : Կող . ա . 18 . 24 : (47) Կող . բ . 9 , 10 : (48) ա Կորնթ . ժբ . 6 : Եփես . գ . 19 : Կող . գ . 11 : (1) Հովհ . է . 24 : Կող . բ . 13 : (2) Ա . Պետ . 5 . Եփես . ը . 18 : (3) ա Կորնթ . ը . 11 : Եփես . գ . 22 : Կող . ա . 21 . գ . 7 : ա Հովհ . է . 19 : (4) Եփես . ը . 12 : (5) Եփես . է . 6 : Կող . գ . 6 : (6) Յհ . գ . 3 : ա Պետր . գ . 3 :

Digitized by Google

նոյ՝ և զմեռց , և էաք արդարև պտղիք բարկութեան իբրև այլքն ։

4 Եայլ Աստուածն՝ որ մեծն է ողորմութեամբ , վասն բազում սիրոյն իւրոյ՝ զոր սիրեացն զմեզ ,
5 Ոյնչդեռ մեռեալն էաք ի մեղս մեր , կենդանիս արար զմեզ ի Քրիստոս . քանզի շնորհօք ապրեցաք ։
6 Եւ նմին յարոյց , և ընդ նմին նստոյց յերկնաւորս ի Քրիստոս Յիսուս ։
7 Զի ցուցցէ ի յաւիտեանան որ գալոցն են՝ զառաւել մեծութիւն շնորհացն իւրոց՝ քաղցրութեամբ ի մեզ ի Քրիստոս Յիսուս ։

8 Զի շնորհօք նորա էք փրկեալք ի ձեռն հաւատոցն . և այս ոչ ի ձէնջ , այլ Աստուծոյ պարգև է ։
9 Ոչ ի գործոց , զի մի՛ ոք պարծեսցի ։
10 Զի նորա արարածք եմք՝ հաստատեալք Քրիստոսիւ Յիսուսիւ ի գործս բարութեան , յորս յառաջագոյն պատրաստեաց Աստուած , զի ի նոսին գնասցուք ։

11 Վասն որոյ և դուք յիշեցէք՝ զի երբեմն հեթանոսք էիք մարմնով . որ կոչեցեալն են անթլփատութիւն՝ յանուանեալ թլփատու-

նեղուսն , և մարմնոյ և մաքի կամքըն կատարումիւնք՝ , և իրաւի բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշներն[8] ։
4 Բայց Աստուածն՝ որ մեծ է ողորմութենով , իրան շատ սիրոյն համար՝ որ սիրեց մեզ[9] ,
5 Երբոր մեռած էինք (մեր) մեղքերուն[10] , մեզ կենդանի արաւ Քրիստոսաւն[11] . ինչու որ շնորհքով ապրեցանք[12] ։
6 Նորա հետ (մեզ) յարոյց , և նորա հետ երկնքուն նստացուց՝ Քրիստոս Յիսուսաւն[13] ։
7 Որ նոր եկող ժամանակներուն յայտ տայ՝ իրան շնորհաց գերազանց մեծութիւնըն , էն քաղցրութենովն՝ որ մեզ վերայ էլաւ Քրիստոս Յիսուսաւն[14] ։
8 Պատճառն որ՝ նորա շնորհքովն փրկված էք[15] հաւատքի ձեռովն[16] . և էս ոչ թէ ձեզանից է , այլ Աստուծոյ պարգևն է[17] ։
9 Ոչ թէ գործքերուցն , որ իւրի մինն չըպարծենայ[18] ։
10 Ինչու որ՝ նորա ստեղծվածն ենք[19] Քրիստոսով Յիսուսով հաստատված բարի գործքերուն համար . որ Աստուած նորանց համար առաջուց պատրաստեց մեզ , որ նորանցումի վարվինք[20] ։
11 Ուրեմն դուք էլ մանչներդ բերքէք՝ որ ժամանակով հեթանոս էիք մարմնոյ կողմանէ[21] , որ անթլփատութիւն են կոչված էն մարմ-

(7) Իսայ . ե . 16 ։ (8) Կաղմ . ծա . 5 ։ Հռովմ . ե . 12 . 14 ։ (9) Հռովմ . ժ . 12 ։ Եփես . ա . 7 ։ Կայր . 7 ։ (10) Հռովմ . ե . 6 . 8 . 10 ։ Կիր . 1 ։ (11) Հռովմ . գ . 4 , 5 ։ Կող . բ . 12 , 13 ։ գ . 1 . 3 ։ (12) Պորձ . ժե . 11 ։ Կայր . 8 ։ Տիտ . գ . 5 ։ (13) Եփես . ա . 20 ։ (14 Տիտ . գ . 4 ։ (15) Կիր . 5 ։ Հռովմ . գ . 24 ։ բ Տիմ . ա . 9 ։ (16) Հռովմ . գ . 16 ։ (17) Մարկ . ժգ . 17 ։ Յովհ . գ . 44 . 66 ։ Հռովմ . ժ . 14 , 15 . 17 ։ Եփես . ա . 19 ։ Փիլիպ . ա . 29 ։ (18) Հռովմ . գ . 20 . 27 , 28 ։ դ . 2 ։ բ . 11 ։ ժա . 6 ։ ա Կորնթ . ա . 29 , 30 , 31 ։ բ Տիմ . ա . 9 ։ Տիտ . գ . 5 ։ (19) բ Օրին . ը . 6 ։ Աստ . ա . 8 ։ Նաում . ժբ . 25 ։ խբ . 23 ։ խգ . 21 ։ Յովհ . գ . 3 . 5 ։ ա Կորնթ . գ . 9 ։ բ Կորնթ . ե . 5 . 17 ։ Եփես . գ . 24 ։ Տիտ . բ . 14 ։ (20) Եփես . ա . 4 ։ (21) ա Կորնթ . ժբ . 2 ։ Եփես . ե . 8 ։ Կող . ա . 21 ։ բ . 13 ։

Digitized by Google

թենէ անոի մարգեաւոր ձեռագործին ։

12 Օ՛ի էիք ի ժամանակին յայնմիկ առանց Քրիստոսի , (և օտարացեալ յաւանդութենէն Իսրայէլի ,) և աստգիրք յուխտից աւետեացն , և յոյս ինչ ոչ ունէիք՝ և անաստուածք էիք յաշխարհի ։

13 Իակ այժմիկ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի , դուք՝ որ երբեմն հեռաւորքն էիք՝ մերձաւորք եղեր ուք արեամբն Քրիստոսի ։

14 Օ՛ի նա է խաղաղութիւն մեր՝ որ արար զերկուսեան մի . և զմիջնորմն ցանկոյն քակեաց՝ զթշնամութիւն ի մարմնի իւրում ։

15 Եւ զօրէնս պատուիրանացն հրամանաւքն խափանեաց . զի զերկուսին հաստատեսցէ ինքեամբ ի մի նոր մարդ , և արասցէ խաղաղութիւն ։

16 Եւ հաշտեցուսցէ զերկոսին միով մարմնով ընդ Աստուծոյ՝ խաչին իւրով , քանզի սպան զթշնամութիւն յանձին իւրում ։

17 Եւ եկն աւետարանեաց խաղաղութիւն ձեզ հեռաւորաց՝ և խաղաղութիւն մերձաւորաց ։

18 Օ՛ի նովաւ ունիմք զնուաճութիւն երկոքին՝ միով Հոգւով առ Հայր ։

19 Ո՛պա այսուհետև ոչ էք օտարք և պանդուխտք , այլ քաղաքակիցք

նաւոր ձեռքով արած թլփատութենէն[23] ։

12 Որ էն ժամանակումն էիք առանց Քրիստոսի[23] , և օտարացած Իսրայէլի քաղաքավարութենից[24] . և դուրս արած աւետիքի ախտապայմանից[25] , իակի յոյս չունէիք[26] , և առանց Աստուծոյ էիք աշխարհքումս[27] ։

13 Այց հիմիկ Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնէն , դուք[28] որ ժամանակով հեռաւոր էիք՝ մօտաւոր եղաք Քրիստոսի արիւնովն[29] ։

14 Պատճառն որ՝ նա է մեր խաղաղութիւնն[30] որ երկուսին մին արաւ[31] . և մէջտեղ դրած պատն (պսակն) թշնամութիւնըն քանդեց[32] իրան մարմնովն[33] ։

15 Եւ հրամանքներով դրած պատուիրանքներուն օրէնքն խափանեց . որ հենց իրանով երկուսին մին նոր մարդ (շինէ) հաստատէ[34] , և խաղաղութիւն անէ ։

16 Եւ երկուսին մին մարմնով հաշտացնէ Աստուծոյ հետ՝ իրան խաչովն[34] . ինչու որ՝ թշնամութիւնըն սպաննեց իրան անձնաւն[36] ։

17 Եւ եկաւ աւետարանեց խաղաղութիւն ձեզ հեռաւորներիդ[37] և խաղաղութիւն մօտաւորներին[38] ։

18 Պատճառն որ՝ նորանով երկուքս[39] մին Հոգով ունինք մօտենալն Հօր (Աստուծոյ) մօտ[40] ։

19 Ա՛պա այսուհետև օտար և պանդխտ (պտիկ) չէք , բայց պրպ-

(22) Հռով . բ · 28 , 29 ։ Կող . բ · 11 ։ (23) Եփես . գ · 18 · Կող . ա · 21 ։ (24) Եփես . ժգ · 9 ։ Յովհ . ժ · 16 ։ (25) Հռով . բ · 4 · 8 ։ (26) ա Թես . գ · 12 ։ (27) Կող . գ · 8 ։ ա Թես . գ · 5 ։ (28) Կող . գ · 28 ։ (29) Կոր . բ · 39 · Գործ . 17 ։ (30) Միխ . ե · 5 ։ Յովհ . ժգ · 33 ։ Կոր . ժ · 36 · Հռով . ե · 1 · Կող . ա · 20 ։ (31) Յովհ . ժ · 16 · Կող . գ · 28 ։ (32) Կող . բ · 14 · 20 ։ (33) Կող . ա · 22 ։ (34) բ Կորնթ . ե · 17 · Գաղ . գ · 15 · Եփես . գ · 24 ։ (35) Կող . ա · 20 , 21 , 22 ։ (36) Հռով . գ · 6 · բ · 3 · Կող . բ · 14 ։ (37) Եսայ . ծե · 19 · Ղուկ . թ · 10 · Գործ . բ · 39 · ժ · 36 · Հռով . ե · 1 · Գէր . 13 , 14 ։ (38) Գործ . ԺԲ · 14 ։ (39) Յովհ . ժ · 9 · ժգ · 6 · Հռով . ե · 2 · Եփես . գ · 12 · Եբր . գ · 16 · ժ · 19 , 20 · ա Պետր . գ · 18 ։ (40) ա Կորնթ . ժբ · 18 · Եփես . գ · 4 ։

Digitized by Google

սրբոց և ընտանիք Աստուծոյ ։

20 Ո՞վ ինեալք ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից . որոյ է գլուխ անկեանն Քրիստոս Յիսուս ։

21 Յորում ամենայն շինուածն յօդեալ և պատշաճեալ՝ աճէ ի տաճար սուրբ Տեառն ։

22 Յորում և դուք ընդ նմին շինիք ի բնակութիւն Աստուծոյ Հոգւով ։

րին հետ քաղաքացիներ[41] և Աստուծոյ ընտանիքներ[42] ։

20 Առաքելոց և մարգարէից[43] հիմունքին վերայ[44] շինվածծ[45] . որ նորա անկիւնի գլուխն Յիսուս Քրիստոս է[46] ։

21 Որ նորանուն բոլոր շինվածքն միաւորված և յարմարված է[47] և աճումն (որ լինի) սուրբ տաճար Տէրունի[48] ։

22 Որ նորանուն դուք էլ նորա հետ շինվումիք Աստուծոյ բնակարան Հոգւովն[49] ։

ԿԻ . Գ

8 Առաքեալին էն փրկութեան խորհուրդն ցոյց տրվում , 8 և նա ոչ ուրիշ պարտերի , բայց իրան տուրը Առաքեալներին և Մարգարէներին յայտնըվեցաւ , 6 Որ հեթանոսներն ժառանգութեան ընկեր լինին . 8 և նա չնորհքն տրվում Պօղոսի որ հեթանոսներին միջումն ատեստանէ Քրիստոսի մեծութիւնքն , 9 և էն խորհուրդն որ ծածկված էր Աստուծոյ մեռ : 13 Պօղոս ազաչում որ չդժանձրանան իրան նեղութիւններումն որ նորանց համար է , 14 և աղօթք կանէ , 17 Որ Քրիստոս հաստատվ բնակվի նորանց սրտումն , 19 և նորա գիտութեան գերազանց սէրըն ճանաչին ։

1 Վասն այսորիկ ես Պօղոս կապեալ Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր հեթանոսաց ։

2 Եթէ լուեալ իցէք ձեր զաքնութիւն շնորհացն Աստուծոյ , որ առեալ են ինձ ի ձեզ ։

3 Զի ըստ յայտնութեանն ցուցաւ ինձ խորհուրդն . որպէս յառաջագոյն գրեցի առ ձեզ սակաւուք ։

4 Ընդ ի կարօղ լինելոյ ընթեռնուլ

1 Արա համար ես Պօղոս՝ որ Յիսուսի Քրիստոսի կապվածն եմ[1] ձեզ հեթանոսներիդ համար[2] ։

2 Կըլինի որ՝ դուք լսած էք Աստուծոյ շնորհաց էն անտեսութիւնըն[3] , որ ինձ տըվված է ձեզ համար[4] ։

3 Որ՝ յայտնութենով ցոյց տրվաւ[5] ինձ էն խորհուրդն[7] . ինչպէս որ առաջուց կարճառօտ գրեցի ձեզ[8] ։

4 Որ կարօղ լինիք կարդալ և

(41) փիլիպ . գ . 20 : Ղեբ . ժբ . 22 , 23 : (42) Պետ . գ . 10 : Եփես . գ . 15 : (43) ա Պետրն . ժբ . 28 : Եփես . գ . 11 : (44) Մատթ . ժգ . 18 : Պետ . բ . 9 : Յայտ . խա . 14 : (45) ա Պետրն . գ . 9 , 10 : Եփես . դ . 12 : ա Պետր . բ . 4 , 5 : (46) Մատթ . ԻՀԸ . 22 : Յովհ . Իբ . 16 : Մատթ . խա . 42 : (47) Եփես . գ . 15 , 16 : (48) ա Պետրն . գ . 17 : գ . 19 : բ Պետրն . գ . 18 : (49) ա Պետր . բ . 5 : (1) Գործ . խա . 38 : Իբ . 17 . 20 : Եփես . դ . 1 : գ . 20 : փիլիպ . ա . 7 . 13 , 14 . 17 : Պօղ . դ . 8 . 18 : բ Տիմ . ա . 8 : բ . 9 : փիլիմ . 1 . 9 : (2) Պօղ . ա . 24 : բ Տիմ . բ . 10 : (3) Հռոմ . ա . 5 : ժա . 13 : ա Պետրն . դ . 1 : Եփես . գ . 7 : Պօղ . ա . 25 : (4) Գործ . բ . 15 : ժգ . 2 : Հռոմ . ժբ . 3 : Պօղ . ա . 16 : Գաղ . 3 : (5) Գործ . Իբ . 17 . 21 : Իգ . 17 , 18 : (6) Հռոմ . ժգ . 25 : Պօղ . ա . 26 , 27 : (7) Պօղ . ա . 12 : (8) Եփես . ա . 9 , 10 :

Digitized by Google

նալ՝ և ՚ի միտ առնուլ զնմաստութիւնն զիմ ՚ի խորհրդեանն Քրիստոսի ։

5 Օվ այլոց ազգաց ոչ ցուցաւ որդւոց մարդկան . որպէս այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց առաքելոց և մարգարէից՝ Հոգւովն ։

6 Լինել հեթանոսաց ժառանգակից՝ և մարմնակից , և հաղորդս աւետեացն ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝ աւետարանաւն ։

7 Որոյ եղէ ես սպասաւոր ըստ պարգեւաց շնորհացն Աստուծոյ՝ որ տուաւն ինձ ըստ յաջողութեան զօրութեան նորա ։

8 Ինձ՝ որ տրուսպ եմ ամենայն սրբոց , տուաւն շնորհքս այս , ՚ի հեթանոսս աւետարանել զանքնին մեծութիւնն Քրիստոսի ։

9 Եւ լուսաւոր առնել զամենեսին , թէ ո՞րչափ է տնտեսութիւն խորհրդոյն , որ ծածկեալ էր յամենայն յաւիտեանց առ Աստուծոյ՝ որ զամենայն ինչ արար ։

10 Օվ յայտնեցի արդ իշխանութեանց և պետութեանց՝ որ երկնքումն են ՚ի ձեռն եկեղեցւոյ՝ բազմապատիկ իմաստութիւնն Աստուծոյ ։

11 Ըստ յառաջադրութեան յաւիտեանցն՝ զոր արար ՚ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

12 Որով ունիմք զհամարձակութիւն և զմուտս ՚ի վստահութեան՝ ընդ հաւատս նորա ։

13 Վասն որոյ խնդրեմ ՚ի ձէնջ՝ մի՛ նուաղիցէք ՚ի նեղութիւնս իմ վասն ձեր՝ որ է փառք ձեր ։

14 Վասն այսորիկ ծունր կրկնեցուցանեմ առ Հայրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

15 Յորմէ ամենայն հայրութիւն յերկինս և յերկրի անուանի ։

16 Տացէ ձեզ ըստ հարստութեան փառացն զօրանալ հոգւովն նորա ՚ի զօրութեան ՚ի մարդն ներքինի ։

17 Բնակել Քրիստոս հաւատովք ՚ի սրտիս ձեր ՚ի սիրոյ արմատացեալք և հաստատեալք ։

18 Զի կարասջիք ըմբռնել ընդ ամենայն սրբոց զի՞նչ է երկայնութիւն և լայնութիւն և խորութիւն ։

19 Գիտել և զսիրոյ զքրիստոսէ՝ որ գերազանցէ զգիտութիւն , զի լցցիք յամենայն լցումն Աստուծոյ ։

20 Ոմանց որ կարող է առատապէս առնել ամենայն ինչ՝ քան զամենայն որ խնդրեմք կամ իմանամք՝ ըստ զօրութեան որ գործէ ՚ի մեզ ։

21 Նմա է փառք յեկեղեցւոջ և ՚ի Քրիստոս Յիսուս յամենայն ազգս յաւիտենից յաւիտեանս ։ Ամէն ։

Ե

1 Ես ուրեմն կապեալ ՚ի Տեր՝ աղաչեմ զձեզ , զի կեցէք արժանաւորապէս կոչմանն յորում կոչեցարուք ։

2 Հեզութեամբ և երկայնմտութեամբ , հանդուրժելով միմեանց սիրով ։

3 Ջանալով պահել զմիաբանութիւն հոգւոյն ՚ի կապ խաղաղութեան ։

4 Մարմին մի է և հոգի մի , որպէս և կոչեցարուք ՚ի մի յոյս կոչմանն ձերոյ ։

5 Տէր մի , հաւատ մի , մկրտութիւն մի ։

6 Աստուած մի և հայր ամենեցուն , որ է ՚ի վերայ ամենեցուն և ընդ ամենեսին և ՚ի մեզ ամենեսեան ։

7 Բայց ամենեցուն ՚ի մեզ տրեալ է շնորհք ՚ըստ չափու պարգեւացն Քրիստոսի ։

8 Վասն որոյ ասէ՝ Ելեալ ՚ի բարձունս գերեաց գերութիւն , և ետ պարգեւս մարդկան ։

9 Արդ զի՞նչ է՝ թէ ոչ զի և իջեալ էր նախ ՚ի վայրս ստորինս երկրի ։

10 Որ իջեալն նա է և որ ելեալն յերկինս վերագոյն քան զամենայն երկինս , զի լցցէ զամենայն ։

11 Եւ նա ետ զոմանս առաքեալս , և զոմանս մարգարէս , և զոմանս աւետարանիչս , և զոմանս հովիւս և վարդապետս ։

12 ՚ի կատարումն սրբոցն ՚ի գործ ծառայութեան ՚ի շինութիւն մարմնոյ Քրիստոսի ։

13 Մինչև հասցուք ամենեքեան ՚ի միաբանութիւն հաւատոյ և ՚ի ճանաչումն Որդւոյն Աստուծոյ ՚ի կատարեալ մարդ ՚ի չափ հասակի լրման Քրիստոսի ։

14 Զի մեք ոչ եմք այլևս մանկունք , որ տատանիմք և տարուիմք ամենայն հողմոյ վարդապետութեան ՚ի մարդկանէ՝ ՚ի խորամանկութեան ՚ի խարէութիւն մոլորութեան ։

15 Այլ ճշմարտեալ ՚ի սիրոյ աճեսցուք ՚ի նմա ամենայնիւ որ է գլուխ Քրիստոս ։

16 Յորմէ ամենայն մարմին շինեալ և միացեալ ՚ի հոդս ամենայն հոգեւոր սնուցմանն ՚ըստ ներգործութեան չափոյ ամենայն անդամոյ՝ զաճումն մարմնոյ առնէ ՚ի շինութիւն ինքեան ՚ի սիրոյ ։

17 Զայս ասեմ և վկայեմ ՚ի Տէր՝ զի ոչ եւս գնայցէք որպէս և հեթանոսք գնան ՚ի սնոտի մտաց իւրեանց ։

18 Խաւարեալ ՚ի մտաց՝ օտարացեալ ՚ի կենաց Աստուծոյ ՚ի վասն տգիտութեան որ է ՚ի նոսա ՚ի կամս սրտից նոցա ։

19 Որք ապերախտեալ ՚ի զգայութիւն՝ ետուն զանձինս ՚ի շնութիւն ՚ի գործ ամենայն պղծութեան ՚ի ագահութիւն ։

20 Եւ դուք ոչ այդպէս ուսարուք զՔրիստոս ։

21 Եթէ զնա լուարուք և ՚ի նմա ուսարուք՝ որպէս է ճշմարտութիւն ՚ի Յիսուս ։

22 Զի թողուցուք զանձինս ՚ըստ առաջին կենցաղավարութեան զհին մարդն՝ որ ապականի ՚ըստ ցանկութեանց մոլորութեան ։

23 Եւ նորոգիլ ՚ի հոգի մտաց ձերոց ։

24 Եւ հագանել զնոր մարդն՝ որ ՚ըստ Աստուծոյ արարեալ է ՚ի ճշմարիտ արդարութեան և ՚ի սրբութեան ։

25 Վասն որոյ թողեալ զստութիւն՝ խօսեցարուք ճշմարտութիւն ընդ ընկերի իւրում ։ Զի եմք միմեանց անդամք ։

26 Բարկացարուք և մի մեղանչէք ։ Արեգակն մի մտցէ ՚ի վերայ բարկութեան ձերոյ ։

27 Եւ մի՛ տայք տեղի սատանայի ։

28 Որ գողանայր՝ մի՛ եւս գողանայցէ ։ Այլ աշխատեսցի գործել զբարին ՚ի ձեռն իւր՝ զի ունիցի տալ տնանկի ։

29 Ամենայն բանս պիղծ ՚ի բերանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ ։ Այլ եթէ ոք բարի ՚ի պէտս շինութեան հաւատոյ՝ զի տացէ շնորհս լսողաց ։

30 Եւ մի՛ տրտմեցուցանէք զսուրբ Հոգին Աստուծոյ՝ որով կնքեցարուք ՚ի աւուր փրկութեան ։

31 Ամենայն դառնութիւն և բարկութիւն և սրտմտութիւն և աղաղակ և հայհոյութիւն ՚ի միջոյ ձերմէ հեռասցին ՚ընդ ամենայն չարութեան ։

32 Եւ եղերուք միմեանց քաղցրագութ , ողորմածք , ներողք միմեանց , որպէս և Աստուած ՚ի Քրիստոս ներեաց ձեզ ։

(9) ա Կորնթ . գ . 1 : Ղեւտ . ջ . 19 : (10) Գործք . ժ . 28 : Հռով . ժգ . 25 : Ա՛ր . 9 : (11) Ղեւտ . բ . 20 : (12) Գաղ . գ . 28 , 29 : Եփես . բ . 14 : (13) Ղեւտ . բ . 15 , 16 : (14) Գաղ . գ . 14 : (15) Հռով . ժ . 16 : Կաղ . ա . 23 . 25 : (16) Հռով . ա . 5 : (17) Հռով . ժ . 18 , 19 : Ղեւտ . ա . 19 : Կաղ . ա . 29 : (18) ա Կորնթ . ժ . 6 : ա Տի՛մ . ա . 13 . 15 : (19) Գաղ . ա . 16 : բ . 8 : ա Տի՛մ . բ . 7 : բ Տի՛մ . ա . 11 : (20) Եփես . ա . 7 : Կաղ . ա . 37 . (21) Ա՛ր . 3 : Եփես . ա . 9 : (22) Հռով . ժգ . 25 : Ա՛ր . 5 : ա Կորնթ . բ . 7 : Կաղ . ա . 26 : (23) Ա՛մ . ը . 6 : Ցաղ . ա . 3 : Կաղ . ա . 16 : Եբր . ա . 2 : (24) ա Կորնթ . բ . 7 : ա Տի՛մ . գ . 10 : (25) ա Պետր . ա . 12 : (26) Հռով . բ . 38 : Եփես . ա . 21 . Կաղ՛ ա . 10 : ա Պետր . գ . 22 : (27) Եփես . ա . 9 :

Digitized by Google

թիւն և զնուաճութիւն յուսով ի ձեռն հաւատոց նորա :

13 Վասն որոյ աղաչեմ մի՛ ձանձրանալ ի նեղութեանս մերում՝ որ վասն ձեր է . որ է փառք ձեր :

14 Վասն այսորիկ դնեմ՝ ծունր առ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

15 Յուսոյ ամենայն ներհապետու- թիւն յերկինս և յերկրի անուանի :

16 Որ տացէ ձեզ ըստ մեծու- թեան փառացն իւրոց , հաստատել զորութեամբ ի ձեռն Հոգւոյն իւ- րոյ ի ներքինն մարդն :

17 Բնակել Քրիստոս հաւատովք ի սիրտս ձեր . սիրով արմատա- եալք և հաստատեալք :

18 Որ կարօղ լինիջիք հասանել ընդ ամենայն սուրբս , զինչ է լայ- նութիւն և երկայնութիւն և բարձ- րութիւն և խորութիւն :

19 Ճանաչել զառաւելութիւն գի- տութեան սիրոյն Քրիստոսի . զի լցջիք ամենայն լրութեամբն Աստու- ծոյ :

20 Առ այնմ որ կարօղն է առա- տել քան զամենայն ինչ առնել յա- ճախութեամբ՝ քան զոր խնդրեմքն և իմանամք , ըստ զօրութեանն՝ որ յաջողեալն է ի մեզ :

21 Նմա փառք յեկեղեցւոջ , և ի Քրիստոս Յիսուս , յամենայն ազգս յաւիտենից յաւիտեանս . ա- մէն :

ձակութիւն[28] և յուսով մօտենալն նորան հաւատալովն[29] :

13 Վասն որոյ աղաչեմ՝ որ չընձանձռանաք մեր նեղութեանցն[30] , որ ձեզ համար է[31] . որ ձեր փառ- քըն է[32] :

14 Վասն այսորիկ ծունր եմ դնում մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի առաջին :

15 Որ նորանից ամէն նահապե- տութիւն երկնքումն և երկրումն անուն է առնում[33] :

16 Որ իրան մեծ փառքին պէս տայ ձեզ[34] , որ նորա Հոգով ձեռնի հաստատուիք[35] ներսի մարդումն[36] :

17 Որ Քրիստոս հաւատքով բը- նակուի ձեր սրտերումդ[37] . և սիրով արմատ քցած և հաստատուած լի- նիք[38] :

18 Որ կարօղ լինիք ամէն սրբոց- րին հետ իմանալ[39] , թէ ինչ է (էս խորհրդիս) լայնութիւնն և եր- կարութիւնն և բարձրութիւնն և խորութիւնն :

19 Որ Քրիստոսի ամէն գիտու- թենից գերազանց սէրըն ճանա- չէք . որ Աստուծոյ ամէն լիութե- նովն լցուիք[40] :

20 Նայց նորան՝ որ կարօղ է ա- ւատութենով անել[41] էն ամէն բա- ներից աւելի՝ քանիմէ էն՝ որ մենք խնդրումենք և իմանումենք[42] , էն զօրութեան չափովն՝ որ մեզնումն յաջողված է[43] :

21 Նորան (լինի) փառք եկեղե- ցումն[44] , որ Քրիստոս Յիսուսումն է՝ ամէն պարտերի մէջն յաւիտե- նից յաւիտեան . ամէն :

(28) Նբբ · դ · 16 : (29) Նփես · բ · 18 : (30) Գաղ · ժգ · 21 : Փիլիպ · ա · 18 : ա Թես · ե · 3 : (31) Ա Կոր · ա · 1 : (32) Բ Կորնթ · ա · 6 : (33) Նփես · ա · 10 : Փիլիպ · բ · 9—11 : (34) Հռով · թ · 23 : Նփես · ա · 7 : Փիլիպ · դ · 10 : Կող · ա · 27 : (35) Նփես · գ · 10 : Կող · ա · 11 : (36) Հռով · է · 22 : Բ Կորնթ · դ · 16 : (37) Յովհ · ժգ · 23 : Նփես · բ · 22 : (38) Կող · ա · 23 : բ · 7 : (39) Նփես · ա · 18 : (40) Յովհ · ա · 16 : Նփես · ա · 23 : Կող · բ · 9 , 10 : (41) Հռով · ժգ · 25 : Յուդ · 24 : (42) ա Կորնթ · բ · 9 : (43) Ա Կոր · 7 : Կող · ա · 29 : (44) Հռով · ժա · 36 : ժգ · 27 : Նբբ · ժգ · 21 :

Digitized by Google

ԳԼ · Գ

1 Ընտրեալն յորդորումն նորանց որ իբրեւ հետ մին լիցին · 7 Որք ամէն մեկին տալվան է շնորհք · 11 Նա ամեն հաւատացեալներին կերով կերով պարգեւներ տալաւ , 12 Իրրեւ տալիքնեայ չվնասելնան համար , 15 Նա Իրրեւտոյից բոլոր մարդկին իբրեւ հետ կապվան առնէք · 18 Պօղոս պատուէր կըտայ նորանց՝ որ հեթանոսներէն կերպովը չըգնան , 24 Նա նոր մարգոյն հաղնին , 25 Նա դէն քցին առա առելքն , 29 Նա ամէն գէշ խոսք նորանց բերանեքեն չը դուրս գայ :

1 Ա՛ռդ՝ ազաչեմ զձեզ ես՝ որ կապեալս եմ ՚ի Տէր , արժանի գնալ կոչմանն՝ յոր կոչեցարուք :

2 Ո՛մենայն խոնարհութեամբ և հեզութեամբ և երկայնմտութեամբ՝ անասել միմեանց սիրով :

3 Փութալ պահել զմիաբանութիւն Հոգւոյն յօդիւ խաղաղութեան :

4 Մի՝ ի մարմին՝ և մի հոգի · որպէս և կոչեցարուք ՚ի մի յոյս կոչմանն ձերոյ :

5 Մի՝ ի Տէր , մի հաւատք՝ մի մկրտութիւն :

6 Մի՝ Ա՛ստուած , և Հայր ամենեցուն՝ որ ՚ի վերայ ամենայնի և ընդ ամենեսին՝ և յամենեսին ՚ի մեզ :

7 Ա՛յլ իւրաքանչիւր ասէք ՚ի մէնջ առեալ են շնորհք ըստ չափոյ պարգեւացն Քրիստոսի :

8 Վասն որոյ և ասէ . Ել ՚ի բարձունս՝ գերեաց զգերութիւն . և եա պարգեւս մարդկան :

9 Իսկ եղեն զի՞նչ է , եթէ ոչ՝ զի էջ նախ ՚ի սուրբն կողմն երկրի :

1 Աւրեմն ազաչեմիմ ձեզ ես՝ որ կապուած եմ Տէրին համար[1] , որ էնպէս գնաք ինչպէս որ էն կոչեմին կըվայելէ՝ որ նորա մէջ կանչվեցաք[2] :

2 Ամէն խոնարհութիւնով և հեզութիւնով և երկայնմտութիւնով , և իրար համբերեցէք սիրով[3] :

3 Ջանք արէք Հոգւոյ միաբանութիւնը պահել՝ խաղաղութեան կապովին[4] :

4 Մի՝ ին մարմին[5] և մին հոգի[6] · ինչպէս որ էլ կոչվեցաք ձեր կոչեմի մին յուսոյ մէջ[7] :

5 Մի՝ ին Տէր է[8] , մին հաւատք՝ մին մկրտութիւն[10] :

6 Մի՝ ին Ա՛ստուած , և ամէնի Հայր[11] որ ամէնին վերայ (է) և ամէնին հետ՝ և մեր ամէնիս մէջն[12] :

7 Բայց մեր ամէն մէկիս տըվված է շնորհքն՝ Քրիստոսի պարգեւներին չափին պէս[13] :

8 Վրաէմար էլ ասում է · (թէ) Վերէլաւ բարձր տեղերն[14] գերի առաւ գերութիւնը · և մարդկանց պարգեւներ տուաւ[15] :

9 Իսկ՝ որ վեր էլաւ՝ ի՞նչ է , եթէ ոչ՝ որ առաջ վէրեկաւ երկրի ցած կողմն[16] :

(1) Եփես . գ . 1 : փիլիմ . 1 . 9 : (2) փիլիպ . ա . 27 : կող . ա . 10 : ա թես . բ . 12 : (3) Գաղ . ե . 19 : Գող . ե . 22 , 23 : Եղ . գ . 12 , 13 : (4) Եղ . գ . 14 : (5) Հռոմ . ժբ . 5 : ա Կորնթ . ժբ . 12 , 13 : Եփես . բ . 16 : (6) ա Կորնթ . ժբ . 11 : (7) Եփես . ա . 18 : (8) ա Կորնթ . ա . 13 : բ . 6 : ժբ . 5 : բ Կորնթ . ժա . 4 : (9) Հաւտ . 3 : Ալայ . 13 : (10) Գող . գ . 27 , 28 : Եբր . ը . 6 : (11) Մատ . բ . 10 : ա Կորնթ . բ . 6 : ժբ . 6 : (12) Հռոմ . ժա . 36 : (13) Հռոմ . ժբ . 3 : 6 : ա Կորնթ . ժբ . 11 : (14) Ասղ . կբ . 18 : (15) Գատ . է . 12 : Կող . բ . 15 : (16) Ցաւմ . գ . 18 : ղ . 38 . 68 :

Digitized by Google

10 Իր երկն , նայն է՝ և որ ելն ՚ի վերոյ քան զամենայն երկինս . զի լցեալ զամենայն ։

11 Եւ նա եթ զամանս առաքեալս , զամանս մարգարէս , զամանս աւետարանիչս , զամանս հովիւս և վարդապետս ։

12 ՚Ի հասանելութիւն սրբոց , ՚ի գործ պաշտաման , ՚ի շինուած մարմն նայն ՚Ի[ր]իստոսի ։

13 Մ՚ինչև հասցուք ամենեքեան ՚ի մի միաբանութիւն հաւատոց և գիտութեան Որդւոյն Աստուծոյ յայր կատարեալ ՚ի չափ հասակի կատարմանն ՚Ի[ր]իստոսի ։

14 Զի մի՛ յայսմհետէ իցեմք որդիք խռովեալք և տատանեալք յամենայն հողմոց վարդապետութեան , խաբէութեամբ մարդկան . խորամանկութեամբ ՚ի խաբէութիւն մոլորութեան ։

15 Այլ ճշմարտեալք սիրով՝ աճեցուսցուք ՚ի նա զամենայն , որ է գլուխ ՚Ի[ր]իստոս ։

16 Որմէ ամենայն մարմինն յօդեալ և պաստաճեալ ամենայն խաղալիօք ասպրեցուցանելոյ՝ ըստ ազդեցութեան՝ չափով ըստ իւրաքանչիւր մասին՝ զաճումն մարմնոյ գործէ՝ ՚ի շինած անձին իւրոյ սիրով ։

17 Այդ՝ զայս ասեմ , և ուխտեմ ՚ի Տէր . մի՛ ևս ձեզ զնոյն օրինակ գնալ՝ որպէս և այլ հեթանոսք գնան՝

10 Այլ՝ որ վերնաց , հնոց նա է՝ որ ամէն երկինքներից աւելի բարձր վեր ելաւ[17] , որ ամենքն լցնէ[18] ։

11 Եւ նա մին քահանին առաւ որ առաքեալ լինին , մին քահանին մարգարէ[19] , մին քահանին աւետարանիչ[20] , մին քահանին հովիւ[21] և վարդապետ[22] ։

12 Իր որբերն հասատացին՝ պաշտամունքի գործին համար[23] , Քրիստոսի մարմնոյ[24] շինուածեան համար[25] ։

23 Մինչև որ ամենքս հասնինք հաւատքի մին միաբանութեան մէջ՝ և Աստուծոյ Որդոյ գիտութեան մէջ[26] . և կատարեալ մարդ լինինք Քրիստոսի կատարեալ հասակի չափովը[27] ։

14 Իր սրանից եւս տղայ չըլինինք[28] շփոթված և էս կողմ էն կողմն շարժված վարդապետութեան ամէն[29] քամիներից[30] մարդկանց խաբեբայութիւններովը . որ խորամանկութիւնով խաբեն և մոլորացնեն[31] ։

15 Այլ ճշմարիտ լինինք սիրով[32] , և աճինք ամէն բանով նորանում[33] որ է գլուխն Քրիստոս[34] ։

16 Իր նորանից բոլոր մարմինն իրար հետ կապված՝ և հաղորդութեան ամէն խաղերովը յարմարված[35] էն զօրութեան չափովը՝ որ ամէն մէկ անդամուհն է՝ էն մարմնոյ աճիլըն գործում՝ իրան անձրն սիրով շինելոյ համար ։

17 Իրեմն էս եմ ասում՝ և վկայում Տէրով . որ դուք մինել չըգնաք էն կերպովը[36]՝ ինչպես որ ու-

(17) Գործ · ա · 9 · 11 ։ ա Տիմ · գ · 16 ։ Նէեր · գ · 14 ։ ե · 26 ։ ը · 1 ։ բ · 24 ։ (18) Գործ · բ · 33 ։ (19) ա Կորնթ · ժբ · 28 ։ Գէտ · բ · 20 ։ (20) Գործ · խ · 8 ։ բ Տիմ · գ · 5 ։ (21) Գործ · ի · 28 ։ (22) Ղուկ · ժբ · 7 ։ (23) ա Կորնթ · ժբ · 7 ։ (24) Գէտ · ա · 23 ։ Կող · ա · 24 ։ (25) ա Կորնթ · ժգ · 26 ։ (26) Կող · բ · 2 ։ (27) ա Կորնթ · ժգ · 20 ։ Կող · ա · 28 ։ (28) Լուսաւ · խբ · 9 ։ ա Կորնթ · ժգ · 20 ։ (29) Նէեր · ժգ · 8 ։ (30) Մատթ · ժա · 7 ։ (31) Ղուկ · ժգ · 18 ։ բ Կորնթ · բ · 17 ։ (32) Ղուկ · ը · 10 ։ բ Կորնթ · գ · 2 ։ Ա՛յր · 25 ։ ա Հռոմ · գ · 18 ։ (33) Գէտ · ա · 22 ։ բ · 21 ։ (34) Կող · բ · 18 ։ (35) Կող · բ · 10 ։ (36) Գէտ · բ · 1—3 ։ Ա՛յր · 28 ։ Կող · գ · 7 ։ ա Պետր · գ · 3 ։

Digitized by Google

նան՝ ունայնութեամբ մտաց իւրեանց ։

18 Որոց խաւարեալ են սիրտք իւրեանց , և օտարացեալ են ՚ի կենաց աստի Ա՚ստուծոյ՝ վասն տգիտութեանն՝ որ է ՚ի նոսա , վասն կուրութեան սրտից իւրեանց ։

19 Որք զանձանց իւրեանց զյոյսն հատին , և մատնեցին զանձինս գիջութեան , ՚ի գործս ամենայն պղծութեան ագահութեամբ ։

20 Ա՚յլ դուք ոչ այսպէս ուսաք զՔ՚րիստոս ։

21 թէպէտ և լուարուք զնմանէ , և նմա՚ս ուսայք՝ որպէս է ճշմարտութիւնն Յիսուսի ։

22 ՚Ի բաց մերկանալ ՚ի ձէնջ ըստ առաջին գնացից զմարդն հին՝ զապականեալն ցանկութեամբք խաբեութեանն ։

23 Եւ նորոգել հոգւոյն մտաց ձերոց ։

24 Եւ զգենուլ զնոր մարդն՝ որ ըստ Ա՚ստուծոյն հաստատեալ է՝ արդարութեամբ և սրբութեամբ ճշմարտութեանն ։

25 Վասն որոյ ՚ի բաց ընկեցէք զստութիւն . խօսեցարուք զճշմարտութիւն իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում՝ զի եմք միմեանց անդամք ։

26 Բարկանայք՝ և մի՛ մեղանչէք . արեգակն ՚ի վերայ բարկութեան ձերոյ մի՛ մտցէ ։

27 Եւ մի՛ տայք տեղի Սատանայի ։

28 Որ գողանայրն՝ մի՛ ևս գողասցի , այլ մանաւանդ վաստակեսցէ

րիշ հեթանոսներն են գնում իրանց մտքի ունայնութեան[37] ։

18 Որ նորանց սրտերն խաւարված են[38] , և օտար են Ա՚ստուծոյ կեանքից , են տգիտութեան պատճառով՝ որ նորանցում է[39] . իրանց սրտերի կուրութեան համար[40] ։

19 Որ իրանց անձնների յոյսը կարեցին[41] , և իրանց անձները մատնեցին գիջութեան , ամեն պղծութեան գործքերի մէջ՝ ագահութենով[42] ։

20 Նայց դուք Ք՚րիստոսին էսպէս չըսովորեցիք ։

21 Թէ որ նորանցից լսեցիք , և նորանով սովորեցիք՝ ինչպես որ ճշմարտութիւն է Յիսուսում[43] ։

22 Որ ձեզանից դուրս հանէք[44] հին մարդուն[45] են առաջին գնացքին պէս , նա՝ որ խաբեայ ցանկութիւններով ապականված է[46] ։

23 Եւ ձեր մտքի հոգուն նորոգվիք[47] ։

24 Եւ նոր մարդոյն հագնիք[48] որ Ա՚ստուծոյն պէս ստեղծված է՝ ճշմարիտ արդարութենով և սրբութենով[49] ։

25 Ինչահամար դէն քցեցէք ստութեսլն . խօսեցէք ճշմարտութիւնն ամեն մարդ իրան ընկերին հետ[50] . ինչու որ մենք իրար անդամ ենք[51] ։

26 Թէ որ բարկանաք՝ էլ մի՛ մեղանչէք . թող արեգակն ձեր բարկութեան վերայ չըմանէ[52] ։

27 Եւ պատճառ չըտաք Սատանային[53] ։

28 Նա՝ որ գողանում էր՝ թող էլ չըգողանայ , բայց էլ աւելի աշխատ-

(37) Ածոմ . ա • 21 ։ (38) Գործ . իզ • 18 ։ (39) Նէեմ . բ • 12 ։ Կած . գ • 8 ։ ա Թագ . գ • 5 ։ (40) Ածոմ . ա • 21 ։ (41) ա Տիմ . գ • 2 ։ (42) Ածոմ . ա • 24 . 26 ։ ա Պետր . գ • 3 ։ (43) Նէեմ . ա • 13 ։ (44) Կած . բ • 11 ։ գ • 8 , 9 ։ Նէեր . ժբ • 1 ։ ա Պետր . բ • 1 ։ (45) Ածոմ . զ • 6 ։ (46) Նէեմ . բ • 2 , 3 ։ Ա Յէր . 17 ։ Կած . գ • 7 ։ ա Պետր . գ • 3 ։ (47) Ածոմ . ժբ • 2 ։ Կած . գ • 10 ։ (48) Ածոմ . զ • 4 ։ բ Կորնթ . ե • 17 ։ Գաղ . զ • 15 ։ Նէեմ . զ • 11 ։ Կած . գ • 10 ։ (49) Նէեմ . բ • 10 ։ (50) Ղեւտ . ը • 16 ։ Ա Յէր . 15 ։ Կած . գ • 9 ։ (51) Ածոմ . ժբ • 5 ։ (52) Ղուկ . գ • ե ։ ձե • 8 ։ (53) բ Կորնթ . բ • 10 , 11 ։ Ըստ . գ • 7 ։ ա Պետր . ե • 8 ։

Digitized by Google

գործել ձեռաք իւրովք զբաբիս · զի բաւական իցէ մեզ ոմ պիտոյ ի-ցէ ։

29 Այնմանայն բան ագեզ չի բերա-նոյ ձերմէ մի՛ ելցէ · այլ որ ինչ բարին է չի շինած պիտոյից , զի տացէ շնորհս ունկնդիկ՝ որ լսենն ։

30 Եւ մի՛ արամեցուցանէք զՀո-գին Աւուրբ Այսուծոյ , որով կընք-քեցարուաք յաւուրն փրկութեան ։

31 Այնմանայն դառնութիւն և բար-կութիւն՝ և սրամտութիւն և աղա-ղակ՝ և հայհոյութիւն բարձցի չի ձենջ ամենայն չարութեամբն հան-դերձ ։

32 Լերուք ընդ միմեանս քաղ-ցունք՝ գթածք · շնորհել միմեանց , որպէս և Այսուած չԻրիստոսիս շնորհեաց մեզ ։

տի իրանք ձեռներումին բարին գործե-լոյ[54] · որ բաւական ունենայ տալոյ՝ ոմ որ պէտք է[55] ։

29 Այմեն գէշ խօսք չը'դուրս գայ ձեր բերանիցն[56] · բայց էն՝ որ բա-րի է՝ շինութեան համար հարկա-ւոր[57] , որ շնորհք տայ նորանց՝ որ լսումն[58] ։

30 Եւ մի՛ արամացնէք Այսուծոյ Սուրբ Հոգին[59] , որ նորանով կընք-վեցաք (հոկնքվէցաք)[60] դէպի փըր-կութեան օրն[61] ։

31 Այմեն դառնութիւն և բար-կութիւն և սրամտութիւն և աղա-ղակ[62] և հայհոյութիւն թող վեր-առնըվի ձեր միջիցն[63] ամեն չարու-թեան հետ[64] ։

32 Իրար հետ քաղցր եղէք , գը-թած[65] որ իրար ներէք , ինչպէս որ Այսուած էլ չԻրիստոսին մեզ ներեց[66] ։

ԿՒ · Ն

1 Ընտուծոյն նմանող լինելոյ , 3 Սիրով գնալոյ , 3 Պատկառելենէն և ամբիծ լոյր բաներ-ից դէն գնալոյ , 7 Ընհատատութեան արդիւնքներէն հետ մտանելոյ յերկինսն , 15 Շխոսակ գնալոյ , 18 Հոգով լցվելոյ չէ թէ գինով հարբենալոյ՝ յորդորանքներից եւան. 22 Պատ-ուելք կըտայ կանանցն՝ որ ծառանդ լինին իրանց մարդկանցն , 25 Ընմարգիանցն որ սիրեն իրանց կանանցըն , 33 Ինչպէս որ Չրիստոսն սիրեց եկեղեցոյն ։

1 Ընդերուք նմանողք Այսուծոյ , իբրև որդիք սիրելիք ։

2 Եւ գնացէք սիրով՝ որպէս և չԻրիստոս սիրեաց զմեզ , և մատ-նեաց զանձն իւր վասն մեր՝ պատա-

1 Նմանօղ եղէք Այսուծոյն՝ ինչ-պէս սիրելի որդիքներ[1] ։

2 Եւ սիրով գնացէք[2] , ինչպէս որ չԻրիստոս էլ սիրեց մեզ , և ի-րան անձըն մեզ համար մատնեց[3] ,

(54) Գործ · թ · 35 ։ ա Կոր · գ · 11 ։ բ Կոր · գ · 8 · 11 , 12 ։ (55) Կոր · գ · 11 ։ (56) Մատթ · ժբ · 36 ։ Եփես · ե · 4 ։ Կող · գ · 8 ։ (57) Կող · գ · 6 ։ ա Կոր · ե · 11 ։ (58) Կող · գ · 16 ։ (59) Եսայ · խ · 13 ։ Եփես · դ · 10 ։ Եփես · ժգ · 18 ։ ա Կոր · ե · 19 ։ (60) Եփես · ա · 13 ։ (61) Կոր · իա · 28 ։ Հռոմ · ը · 23 ։ Եփես · ա · 14 ։ (62) Կող · գ · 8 · 10 ։ (63) Տիտ · գ · 3 ։ Կող · գ · 11 ։ ա Պետր · բ · 1 ։ (64) Տիտ · գ · 3 ։ (65) բ Կորնթ · բ · 10 ։ Կող · գ · 12 , 13 ։ (66) Մատթ · ղ · 14 ։ Մարկ · ժա · 25 ։ (1) Մատթ · ե · 45 · 48 ։ Հռոմ · ը · 36 ։ Եփես · գ · 32 ։ (2) Եսայ · ժգ · 24 ։ ժե · 13 ։ ա Կոր · գ · 6 ։ ա Հովհ · գ · 11 · 23 ։ գ · 21 ։ (3) Գաղ · ա · 4 ։ բ · 20 ։ Եբր · ե · 27 ։ բ · 14 · 26 ։ ժ · 10 · 12 ։ ա Հովհ · գ · 16 ։

Digitized by Google

րագ և զնեուաքի Ա՛ստուծոյ ՚ի հատանուշից :

3 Ա՛յլ պառնկութիւն և ամենայն պղծութիւն , կամ ագահութիւն՝ և անուանեցի մի՛ ՚ի մէջ ձերում՝ , որպէս և վայել է սրբոց :

4 Եւ զաղտութիւն՝ կամ խօսք յիմարութեան կամ խեղկատակու- թիւն՝ որ ոչ վայել է . այլ մանա- ւանդ գոհաբանութիւն :

5 Զայս տեղեկացեալ գիտասջիք . թէ ամենայն պառնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ագահ , որ է կռապաշտիչ՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յարքայութեա- նըն Ա՛ստուծոյ և Քրիստոսի և Ա՛ստուծոյ :

6 Ա՛ՙ ոք զձեզ խաբեսցէ բան- իւք անառակիք . զի վասն այսորիկ իսկ գայ բարկութիւն Ա՛ստուծոյ ՚ի վերայ որդւոցն անհաւանութեան :

7 Ա՛ՙ այսուհետև լինիք բաժա- նորդք նոցա :

8 Զի թէպէտ և երբեմն էիք խաւար , այդ լոյս էք ՚ի Տէր . իբ- րև զորդիս լուսոյ գնացէք :

9 Զի պտուղ լուսոյ ամենայն բա- րութեամբ է՝ և արդարութեամբ և ճշմարտութեամբ :

10 փորձեցէք զինչ է հաճոյ Տեա- ռըն :

11 Եւ մի՛ հղորդ լինիք անպըտ- ղաբերակ և մեռեալ Ա՛ստուծոյ ա- նոյշ հանս լինելոյ՝ :

3 Կայց պառնկութիւն և ամէն պղծութիւն , կամ ագահութիւն՝ թող էլ չանուանվի ձեր մէջտեղ , ինչպէս որ սրբերուն կը վայելէ՝ :

4 Եւ գաղջութիւն , կամ յիմար խօսքեր , կամ ծաղրաբանութիւն՝ որ չզվայելուա՛ . խոյց էլ աւելի գո- հութիւն :

5 Կիտեն անգլեկացէք գիտացէք . որ ամէն պառնիկ՝ կամ պիղծ՝ կամ ագահ՝ , որ նա կռապաշտ է՝ ժա- ռանգութիւն չունի Քրիստոսի և Ա՛ստուծոյ արքայութեանմէ՝ :

6 Ոչ ոք ձեզ խաբէ ձեզ ունայն խօսքերով՝ . ինչու որ հենց էս պատճառով էլ Ա՛ստուծոյ բար- կութիւնն գալիս է անհնազանդ- թեան որդիքներուն վերայ՝ :

7 Ուրեմն մանանակից մի՛ լինիք նորանց հետ :

8 Որ թէ և մին ժամանակ խա- ւար էիք՝ , էլ հիմիկ լոյս էք Տէ- րոմմէ՝ , լուսոյ որդիքներուն պէս գնացէ՛ք՝ :

9 Ինչու որ լուսոյ պատուղն ամէն բարութենով է , և արդարու- նով , և ճշմարտութենով՝ :

10 փորձեցէ՛ք թէ ինչ է հաճոյ Տէրին՝ :

11 Եւ մանանակից մի՛ լինիք՝ խա-

(1) Հռոմ . ը . 21 : Կ՚Եփ . ա . 9 : բ Կորնթ . բ . 15 : (5) Ա՛ռակ . ը . 13 : ա Կորնթ . ը . 18 : բ Կորնթ . ժբ . 21 : Եփես . գ . 19 , 20 : Կող . գ . 5 : ա Թես . գ . 3 , Ե այլն : (6) ա Կորնթ . ե . 1 . (7) Մատթ . ժբ . 35 : Եփես . գ . 29 : (8) Ա՛ռակ . ա . 28 : (9) ա Կորնթ . ը . 9 : Գաղ . ե . 19 . 21 : (10) Կող . գ . 5 : ա Տի՛մ . ը . 17 : 11) Գաղ . ե . 21 : Յայտ . իբ . 15 : (12) Եփես . իգ . 8 : Մատթ . իգ . 5 : Կող . բ . 5 . 8 . 18 : բ Թես . բ . 8 : (13) Ա՛ռակ . ա . 18 : (14) Եփես . բ . 2 : (15) Նաւմ . բ . 1 : Մատթ . գ . 10 : Գործ . իգ . 18 : Ա՛ռակ . ա . 31 : Եփես . բ . 11 . 12 : գ . 18 : Տիտ . գ . 3 : ա Պետր . բ . 9 : (16) Ճառ . ը . 12 : ժբ . 10 : բ Կո- րնթ . գ . 18 : գ . 6 : ա Թես . ե . 5 : ա Ճառ . բ . 9 : (17) Լուսաւ . ժը . 8 : Ճառ . ժբ . 30 : (18) Գաղ . ե . 22 : (19) Ա՛ռակ . ժբ . 2 : Փիլիպ . ա . 10 : ա Թես . ե . 21 : ա Տի՛մ . բ . 3 : (20) ա Կորնթ . ե . 9 . 11 . ժ . 20 : բ Կորնթ . գ . 14 : բ Թես . գ . 6 , 14 :

Digitized by Google

զբաշխեան գործոցն խաւարն · այլ մանաւանդ յանդիմանեցէք ։

12 Օ՛ի որ՝ ի ծածուկ ինչ գործի՝ ի նոսա՝ զայն և խօսել աղտեղի է ։

13 Այլ ամենայն ինչ յանդիմանեալ՝ ի լուսոյ յայտնի լինի · զի ամենայն ինչ՝ որ յայտնի է՝ լոյս է ։

14 Վասն որոյ և ասէ · Զարթ որ ննջեաց՝ և կանգնեաց՝ ի մեռելոց՝ և լուսաւորեսցէ քեզ Քրիստոս ։

15 Տեսջիք՝ որպէս ճշմարտիւ գնայցէք · մի՛ իբրև անիմաստք ։

16 Այլ իբրև իմաստասէրք · գնեցէք ժամանակ՝ զի աւուրքս չարք են ։

17 Վասն պնորիկ մի՛ լինիք անմիտք , այլ իմացարուք՝ զինչ կամք են Տեառն ։

18 Եւ մի՛ արբենայք գինւով , յորում զեղխութիւն է , այլ մանաւանդ լցարուք Հոգւով ։

19 Խօսել՝ ի սիրտս ձեր սաղմոսիւք , և օրհնութեամբ և երգովք հոգևորօք , երգել և սաղմոս ասել՝ ի սիրտս ձեր Տեառն ։

20 Գոհացարուք յամենայն ժամ՝ ի վերայ ամենայնի , յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Հօրն և Աստուծոյ ։

21 Հնազանդ լերուք միմեանց երկիւղիւն Քրիստոսի ։

ուղի անպտուղ գործոցն խաւարի[31] · այլ եւ յանդիմանեցէք (նորանց)[32] ։

12 Պատճառն որ էն՝ որ նորանց միջումն ծածուկ գործվուածք , էն էլ խօսքով ասել գարշելի է[33] ։

13 Այլ ամէն բան՝ լուսիցն որ յանդիմանվի՝ յայտնի է լինում · ինչու որ ամէն բան՝ որ յայտնի է՝ էն լոյս է[34] ։

14 Վորտեղամար էլ ասում է · Վո՛ր կաց դու՝ որ քնած ես[35] , և վեր կանգնիր մեռելներիցն , և Քրիստոս կրշուսաւորէ քեզ[36] ։

15 Նայեցէք թէ ինչպէս շիտակ գնաք · չէ թէ ինչպէս անխելքներն[37] ։

16 Այլ ինչպէս խելացիներն · գնեցէք ժամանակը[38] , ինչու որ՝ օրերս չար են[39] ։

17 Վորտեղամար մի՛ լինիք անմիտ[40] , այլ իմացէք[41] թէ ինչ է Տէրի կամքն[42] ։

18 Եւ մի՛ հարբենաք գինով , որ նորանում անառակութիւն կայ , բայց աւելի լցվեցէք Հոգով[43] ։

19 Ու՛ր ձեր սրտերում սաղմոսներ և օրհնութիւններ խօսեք և հոգևոր երգեր · որ Տէրին երգէք և սաղմոս ասէք ձեր սրտերում[44] ։

20 Միշտ ամէն ժամանակ ամէն բանի վերայ գոհացէք Աստուածծանից և Հօրին[45] մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովն[46] ։

21 Իրար հնազանդ էլէք Քրիստոսի վախովն[47] ։

(21) Հռոմ · գ · 21 : ժգ · 13 : Կող · գ · 8 : (32) Ղկ · ժԲ · 17 : ա Տիմ · ե · 20 : (33) Հռոմ · ա · 24 , 26 : Սիր · Յ : (34) Ճհն · գ · 20 , 21 : Ներ · գ · 13 : (35) Նաւմ · կ · 1 : Հռոմ · ժգ · 11 , 12 : ա Կորնթ · ժե · 34 : ա Թես · ե · 6 : (36) Ճհն · ե · 25 : Հռոմ · գ · 4 , 5 : Կիս · բ · 5 : Կող · գ · 1 : (37) Կող · գ · 5 : (38) Կող · գ · 5 : Կող · գ · 16 : (39) Յհզ · ժա · 3 : ժբ · 1 : Ճհն · ժբ · 35 : Հռոմ · գ · 13 : (40) Կող · գ · 5 : (41) Հռոմ · ժբ · 2 : (42) ա Թես · գ · 3 : ե · 18 : (43) Ընտ · բ · 1 : ի գ · 20 , 39 : Նաւմ · ե · 11 · 33 : Ղկ · խա · 34 : (44) Կող · ժգ · 35 : ա Կորնթ · ժգ · 26 : Կող · գ · 16 : Ճհն · ե · 13 : (45) Պաղ · ե · 1 : Եփ · ե · 20 : Կող · գ · 17 : ա Թես · ե · 18 : բ Թես · ա · 3 : (46) Հռոմ · ժգ · 15 : ա Պետ · բ · 5 : գ · 11 : (47) Փիլպ · բ · 3 : ա Պետ · ե · 5 :

Digitized by Google

22 կանայք իւրեանց արանց վեհ-
ապանդ լինին Տեառն ։

23 Օ՛ի այր է գլուխ կնոջ՝ որպէս
և Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ ,
և ինքն է փրկիչ մարմնոյ ։

24 Այլ որպէս եկեղեցին ենթադ-
րին է Քրիստոսի , նոյնպէս և կա-
նայք իւրեանց արանց յամենայնի ։

25 Այր՝ սիրեցէք զկանայս ձեր ։
որպէս և Քրիստոս սիրեաց զեկե-
ղեցի , և զանձն իւր մատնեաց վա-
սըն նորա ։

26 Օ՛ի զնա սրբեացէ տրբութեամբ
աւազանին բանիւ ։

27 Օ՛ի կացուսցէ ինքն իւր յան-
դիման փառաւոր զեկեղեցի , զի մի՛
աւանիցի ինչ արատ՝ կամ աղտեղու-
թիւն , կամ այլ ինչ յայնպիսեաց ։
այլ զի իցէ սուրբ և անարատ ։

28 Քոյնպէս պարտին արք սիրել
զիւրեանց կանայս՝ իբրև զիւրեանց
մարմինս ։ որ սիրէ զկին իւր՝ զան-
ձըն իւր սիրէ ։

29 Օ՛ի ոչ ոք երբէք ատեայ զան-
ձըն իւր , այլ սնուցանէ և դար-
մանէ զնա ։ որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի ։

30 Օ՛ի անդամք եմք մարմնոյ նո-
րա , ի մարմնոյ նորա և յոսկերաց
նորա ։

31 Վասն այսորիկ թողցէ այր զըր-
հայր և զմայր իւր , և երթիցէ ըզ-

22 կանայքդ ինձ ենթադրեալ լիներ
իրանց մարգկանցն[38] քանզի Տէ-
րինն[39] ։

23 Պատճառն որ մարդն է գլուխն գլխոյն[40] ինչպէս որ Քրիստոս էլ եկեղեցոյ գլուխն է[41] , և ինքն (Քրիստոս) մարմնոյ փրկիչն է[42] ։

24 Նայց ինչպէս որ եկեղեցին հնազանդ է լինում Քրիստոսին , էնպէս էլ կանայքն իրանց մարդկանցն ամէն բանի մէջ[43] ։

25 Այրդիկ սիրեցէք ձեր կանանցդ , ինչպէս որ Քրիստոսն էլ սիրեց եկեղեցւոյն[44] , և իրան անձըն մատնեց նորա համար[45] ։

26 Որ նորան սրբէ աւազանի սըրբութենովն[46] խօսքովն[47] ։

27 Որ ինքն իրան առաջին փառաւոր կանգնացնէ եկեղեցոյն[48] , որ խսկի չունենայ մին արատ կամ կեղտոտութիւն կամ ուրիշ էապէսի բաներ[49] , բայց որ սուրբ և անարատ լինի[50] ։

28 Էնց էնպէս պէտք է՝ որ մարդիկն իրանց կանանցն սիրեն , ինչպէս (էնց) իրան մարմինները ։ նա՝ որ իրան կնկանըն սիրում է , իրան անձըն է սիրում ։

29 Որովհետև որ խսկի մինն չըկայ՝ որ իրան անձըն ատէ , բայց կերակրում է և պահպանում նորան ։ ինչպէս որ Քրիստոս էլ եկեղեցոյն ։

30 Պատճառն որ նորա մարմնոյ անդամներն ենք , նորա մարմնից և նորա ոսկորներից[51] ։

31 Որ համար մարդն կըթողէ իրան հօրըն և մօրըն , և իրան կըն-

(38) Կնթ . գ . 16 ։ ա կորնթ . ժգ . 34 ։ կող . գ . 18 ։ Տիտ . բ . 5 ։ ա Պետր . գ . 1 ։ (39) Լփթ . գ . 5 ։ (40) ա կորնթ . ժա . 3 ։ (41) Լփթ . ա . 22 ։ գ . 15 ։ կող . ա . 18 ։ (42) Լփթ . ա . 23 ։ (43) կող . գ . 20 . 22 ։ Տիտ . բ . 9 ։ (44) կող . գ . 19 ։ ա Պետր . գ . 7 ։ (45) Կորնթ . բ . 28 ։ Փող . ա . 4 ։ բ . 20 ։ Ղեր . 31 ։ (46) Յովհ . գ . 5 ։ Տիտ . գ . 5 ։ Եփես . ժ . 22 ։ ա Յովհ . ե . 6 ։ (47) Յովհ . ժե . 3 ։ ժե . 17 ։ (48) բ կորնթ . ժա . 2 ։ կող . ա . 22 ։ (49) Եփես . գ . 7 ։ (50) Լփթ . ա . 4 ։ (51) Կնթ . բ . 23 ։ Ածվմ . ժբ . 5 ։ ա կորնթ . ջ . 15 ։ ժբ . 27 ։

Digitized by Google

Հետ կինոջ իւրոյ ; և եղիցին երկոքին ՚ի մարմին մի :

32 Խորհուրդս այս մեծ է՝ բայց ես ասեմ ՚ի Քրիստոս և յեկեղեցի :

33 Այլ և դուք ոմանք մի քա՛ս միոջէ . զի իւրաքանչիւրոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր անձն . և կին երկնչիցի յաղանէ իւրմէ :

կան Հետ կրգնայ[31], և երկուսեան մին մարմին կըլինին[32] :

32 Այս խորհուրդս մեծ է , բայց ես Քրիստոսի և եկեղեցոյ վերայ եմ ասում :

33 Այլ էնպէս դուք էլ ամէն մէկդ . ինչու որ ամէն մէկն իրան կնկանըն թող էնպէս սիրե , ինչպէս իրան անձըն[33] . և կինն վախենայ իրան մարդուցն[34] :

ԳԼ. Ա.

1 Որդիքն իրանց ծնողներին , և հարքն իրանց որդիքներին , 5 Հաւատացեալքն իրանց մարմնաւոր տէրերին ունեցած պարտքերըն : 10 Մեր կեանքն պէտք է որ միշ հոգևոր պատերազմի պէս լինի , 12 Ընչ Թէ մարմնով և արիւնի հետ՝ բայց հոգևոր Թշնամիներէ . 13 Հաւատացեալի զէնքերըն , 18 Նա նորանց գործածելոյ ձեվըն : 21 Տիւրիկոս սիրելի եղբօր հաւատարմութիւն :

1 Որդիք՝ ընազանդ լերուք ծնողաց ձերոց ՚ի Տէր . զի այն է արժանն :

2 Պատուեա զՀայր քո և զմայր . որ է առաջին պատուիրան յուստութեան :

3 Ո՛ի քեզ բարի եղիցի , և երկայնակեաց լինիցիս ՚ի վերայ երկրի :

4 Եւ դուք՝ մի՛ զայրացուցանէք զորդիս ձեր , այլ սնուցանիջի՛ք զնոսա խրատու և ուսմամբ Տեառն :

5 Ծառայք՝ ընազանդ լերուք տերանց ձերոց մարմնաւորաց , ա՛հիւ և դողութեամբ և միամտութեամբ սրտից ձերոց՝ որպես և Քրիստոսի :

6 Ոչ՚ոե ոչ ականէ ծառայել իբրև մարդահաճոյք . այլ իբրև ծառայք Քրիստոսի առնել զկամն Աստ-

1 Որդիք՝ ընազանդ էղէք ձեր ծնօղներին Տէրումն . ինչու որ էն է արժանն[1] :

2 Պատուիր քո Հօրդ և մօրդ . որ էս առաջին պատուիրանն է աւետիքին հետ[2] :

3 Որ քեզ լաւ լինի , և երկար ապրիս երկրի վերայ :

4 Եւ դուք՝ մի՛ բարկացնէք ձեր որդիքներըդ[3] . բայց մեծացրէք նորանց խրատով և Տէրի ուսմունքովն[4] :

5 Ծառաներ՝ ընազանդ էղէք ձեր մարմնաւոր տէրերին[5] , վախով և դողալով[6] և ձեր սրտի միամտութենովն՝ ինչպէս որ Քրիստոսին[7] :

6 Ոչ թէ մէնակ աչքերի առաջին ծառայելով՝ ինչպէս մարդոց հաճոյ լինողներն . բայց ինչպէս

(52) Ընդ . բ . 24 : Սպր . ժբ . 5 : Սրբ . ժ . 7 , 8 : (53) ա Կորնթ . գ . 16 : (54) Կոչ . 25 : Կող . դ . 19 : (55) ա Պետր . դ . 6 : (1) Բաւ . իդ . 32 : Կող . գ . 20 : (2) Ելք . ի . 12 : բ Օրին . ե . 16 : իե . 16 : Երեմ . լե . 18 : Նվհ . իբ . 7 : Սաղ . ա . 6 : Սաքր . ժե . 4 : Սաքր . ե . 10 : (3) Կող . դ . 21 : (4) Ընդ . ժբ . 19 : բ Օրին . դ . 9 : գ . 7 . 20 : ժա . 19 : Պաչ . կբ . 4 : Բաւ . ժբ . 18 : իբ . 6 : իդ . 17 : (5) Կող . դ . 22 : ա Տի . գ . 1 : Տիտ . բ . 9 : ա Պետր . բ . 18 : (6) բ Կորնթ . է . 15 : Փիլպ . բ . 12 : (7) ա Պետր . իդ . 17 : Կող . դ . 22 .

Digitized by Google

առածոյ ։

7 Արար մեօք ծառայել՝ իբրև Տեառն , և ո՛ի իբրև մարդկան ։

8 Գիտասջիք՝ թէ իւրաքանչիւրաք որ զինչ առնէ զբարին , զնոյն ընդունի և՛ ի Տեառնէ՝ եթէ ծառայ և եթէ ազատ ։

9 Եւ դուք տեա՛րք՝ զնոյն առնիջիք առ նոսա . ներելով առնել զպատուհասն . գիտասջիք թէ և նոցա և ձեր Տէր գոյ յերկինս . և ակնառութիւն ո՛չ գոյ առաջի նոցա ։

10 Ա՚յսուհետև զօրացարո՛ւք Տեթամբ , և խարտղութեամբ զօրութեան նորա ։

11 Եւ զգեցարո՛ւք զսպառազինութիւնն Ա՚ստուծոյ . զի կարօղ լինիջիք կալ ընդդէմ գործից Սատանայի ։

12 Ո՛չ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնով և ընդ արեան . այլ ընդ իշխանութիւնս , և ընդ պետութիւնս , և ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ ընդ այս չարութեան՝ որ՛ի ներքոյ երկնից ։

13 Վասն այսորիկ առէ՛ք զսպառազինութիւնն Ա՚ստուծոյ , զի կարօղ լինիցէ՛ք՝ ի դիմի հարկանել չարին՝ յաւուրն չարութեան ։

14 Եւ իբրև զամենայն ինչ կատարիցէ՛ք , հաստատուն կացէ՛ք . ըզգեցեալ կապիջիք պնդեալ զմէջս ձեր ճշմարտութեամբ , և զգեցեալ ըզզրահն արդարութեան ,

վրիժառուի ծառաներն՝ որ Ա՚ստուծոյ կամքն են առնու՞ ։

7 Եւ յօժար մտքով են ծառայո՛ւ ինչպէս Տէրին , և ո՛չ թէ ինչպէս մարդկանց ։

8 Գիտացէ՛ք որ ամէն մէկն ինչ բարի որ առնէ , հենց էն կըստանայ Տէրէնն՝ . թէ ծառայ լինի և թէ ազատ[10] ։

9 Եւ դուք աէրերդ՝ հենց էն արէք նորանց[11] . որ ներելով անէք պատիժըն[12] . գիտացէ՛ք որ նորանց և ձեզ էլ Տէր կայ երկնքումն[13] . և նորա առաջին երեսպաշառութիւն չըկայ[14] ։

10 Ա՚յսուհետև զօրացէ՛ք Տէրով , և նորա զօրութեան կարողութեամբն[15] ։

11 Եւ Ա՚ստուծոյ զէնքերըն հագէ՛ք . որ կարօղ լինիք Սատանայի ծուղրներին հակառակ կենալ[16] ։

12 Ինչու որ մենք մարմնոյ և արիւնի հետ պատերազմ չունինք[17] . բայց իշխանութիւններին և պետութիւններին հետ[18] . էս խաւար աշխարհքիս տիրապետողներին հետ[19] , էն չար դևերին հետ՝ որ երկնքի ներքևն են ։

13 Վրահամար Ա՚ստուծոյ զէնքերն առէ՛ք , որ կարօղ լինիք չարին հակառակ կենալ[20] չարութեան օրըմըն[21] ։

14 Եւ երբոր ամէնըն կատարէ՛ք , հաստատ կացէ՛ք . տեղումդ կանգնեցէ՛ք՝ ձեր մէջքերդ ճշմարտութենով պնատցրած[22] , և արդարութեան զրահն հագած[23] ,

(8) Կող . գ . 22 , 23 ։ (9) Ածվ . բ . 6 ։ բ Կորնթ . է . 10 ։ Կող . գ . 24 ։ (10) Գաղ . գ . 28 ։ Կող . գ . 11 ։ (11) Կող . գ . 1 ։ (12) Ղևտ . ԺԹ . 15 ։ (13) Հովհ . ժգ . 13 ։ ա Կորնթ . է . 22 ։ (14) Ածվ . բ . 11 ։ Կող . գ . 25 ։ (15) Եփես . ա . 19 ։ գ . 16 ։ Կող . ա . 11 ։ (16) Ածվ . ժգ . 12 ։ բ Կորնթ . զ . 7 ։ Ա՚յր . 13 ։ ա Թես . ե . 8 ։ (17) Մատթ . ժգ . 17 ։ ա Կորնթ . ժե . 50 ։ (18) Ածվ . ը . 38 ։ Եփես . ա . 21 ։ Կող . բ . 15 ։ (19) Ղուկ . ԻԲ . 53 ։ Յովհ . ժբ . 31 ։ ժգ . 30 ։ Եփես . բ . 2 ։ Կող . ա . 13 ։ (20) բ Կորնթ . ժ . 4 ։ Ա՚յր . 11 ։ (21) Եփես . ե . 16 ։ (22) Նաում . ժա . 5 ։ Ա՚ղաք . ժա . 35 ։ ա Պետր . ա . 13 ։ (23) Նաում . ՍԲ . 17 ։ բ Կորնթ . զ . 7 ։ ա Թես . ե . 8 ։

Digitized by Google

15 Եւ ազատեցնել զանս այնպիսեսն՝ որ
տուեալ ամենայն ի ծառայութիւն
Թեան ։

16 Եւ ՚ի վերայ ամենայնի առէք
զվահանն հաստատուց . որով կարօղ
լինիջիք զամենայն նեստս մուխս չա-
րին շիջուցանել ։

17 Եւ առէք զնայզատուրան միըր-
կութեան , և զսուսեր Հոգւոյն՝ որ
է բանն Աստուծոյ ։

18 Ամենայն աղօթիւք և խնդ-
րուածովք՝ աղօթս առնել յամենայն
ժամանակի Հոգւով . և ՚ի նոյն
աքնիջիք ամենայն ժուժկալութեամբ՝
և խնդրուածովք վասն ամենայն սըր-
բոց ,

19 Եւ վասն իմ . զի ինձ տացի
բան ՚ի բանալ բերանոյ իմոյ , հա-
մարձակութեամբ յուցանել զխոր-
հուրդ աւետարանին ։

20 Ո՛ր որոյ պատգամաւորիմ
կապանաւք . զի նովին համարձակե-
ցայց , որպէս և պարտ իցէ ինձ
խօսել ։

21 Դայց զի գիտիցէք և դուք զի-
նէն , զինչ գործիցեմ . զամենայն
ինչ ցուցցէ ձեզ Տիւքիկոս սիրելի
եղբայրս՝ և հաւատաւոր պաշտօնեայ
՚ի Տէր ։

22 Ո՛ր առաքեցի առ ձեզ դմին
իրի , զի գիտասջիք զուք զմենջ . և
մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր ։

23 Խաղաղութիւն ընդ եղբարս .
և սէր հաւատովք՝ յԱստուծոյ ՚ի Հօրէ և ՚ի Տեառնէ Յի-
սուսէ Քրիստոսէ ։

15 Եւ ուռներն կօշիկ հագեալ խա-
ղաղութեան աւետարանի պատրաս-
տութեամբ[24] ։

16 Եւ ամենին վերայ հաւատոյ
վահանըն առէք . որ կարօղ լինիք
էարի ամեն մուխ տըվված նետերըն
անցնել[25] ։

17 Եւ փրկութեան սաղաւարտըն
առէք[26] , և Հոգոյ սուրըն՝ որ Աս-
տուծոյ խօսքն է[27] ։

18 Ամեն աղօթքով և աղաչանքով
աղօթք արէք ամեն ժամանակ Հո-
գով[28] . և նորանում արթնուն կա-
ցէք ամեն համբերութեամբ[29] և ա-
մեն սրբերուն համար աղաչանք ա-
նելով[30] ,

19 Եւ ինձ համար[31] . որ խօսք
տըվվի ինձ իմ բերանըս բանալոյ
ժամանակն , որ համարձակութեա-
նով ցոյց տամ աւետարանի խոր-
հուրդներըն[32] ։

20 Որ նորա համար իմ կապան-
քաւն[33] պատգամաւոր (Էլչի) եմ[34] .
որ նորանով համարձակ լինիմ , ինչ-
պես որ էլ պէտք է ինձ խօսիլ[35] ։

21 Դայց որ դուք էլ գիտենաք ինձ
համար՝ թէ ինչ եմ գործում[36] . ա-
մեն բան ցոյց կըտայ ձեզ Տիւքի-
կոս սիրելի եղբայրն՝ և Տէրուէն հա-
ւատարիմ պաշտօնեան[37] ։

22 Որ նորան դրա համար ուղար-
կեցի ձեզ մօտ . որ գուք ինձ հա-
մար գիտենաք՝ և մխիթարվիք[38] ։

23 Խաղաղութիւն (լինի) եղբայր-
ներին հետ , և սէր հաւատքով՝
Աստուած Հօրից և Տէր Քիսուս
Քրիստոսից[39] ։

(24) Նայ . ծբ . 7 : Հռոմ . ժ . 15 : (25) ա Ովհ . ե . 4 : (26) Նայ . ծԲ . 17 :
ա Յնխ . ե . 8 : (27) Նբէր . գ . 12 : Հայոց . ա . 10 : բ . 10 : ժԲ . 15 : (28) Ղուկ .
ԺԸ . 1 : Հռոմ . ԺԲ . 12 : Կող . գ . 2 : ա Յնխ . ե . 17 : (29) Մարկ . ԼԳ . 31 :
Մարկ . ԺԳ . 33 : (30) Նփես . ա . 16 : Փիլիպ . ա . 4 : ա Յհ . բ . 1 : (31) Գործ .
գ . 29 : Կող . գ . 3 : բ Յնխ . գ . 1 : (32) բ Կորնթ . գ . 12 : (33) Գործ . ԻԸ .
29 : ԻԸ . 29 : Նփես . գ . 1 : Փիլիպ . ա . 7 . 13 , 14 : բ Տհ . ա . 16 : բ . 9 :
Փիլիպ . 10 : (34) բ Կորնթ . ե . 20 : (35) Գործ . ԻԸ . 31 : Փիլիպ . ա . 29 : ա Յնխ .
բ . 2 : (36) Կող . գ . 7 : (37) Գործ . ԻԸ . 3 : բ Տհ . գ . 12 : Տիտ . գ . 12 : (38)
Կող . գ . 8 : (39) ա Պետր . ե . 14 :

Digitized by Google

24 Հ Ընարհք (լինի) են ամէնին հետ, որ մեր Տէր Յիսուսին Քրիստոսին սիրուն առանց ապականութեան[40]. ամէն :

24 Հ Ընարհք ընդ ամենեսին՝ որք սիրեն զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս անեղծութեամբ . ամէն :

Եթէ ոք ոչ սիրէ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ նզովեալ իցէ :

(40) Յհ · բ · 7 :

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱՑ

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

3 Պօղոս գոհանում Աստուածանից և յանկանում փիլիպեցոց համար Քրիստոսի սիրովն՝ թ
2 Քանց հաստատի պատուիրին և յաջողութիւնն հաղորդ լինելոյն համար , 9 Նւ թէ ամէն
օր Աստուծոյ ազօթք կանէ որ նոքանք ընթրհրով հպատասխան . 12 Ցոյց իլսող թէ Քրիս
տոսի հաստատքն յառաջացաւ Հռովմայի մէջ իրան կապանքներով պատճառովն , 20 Նւ
թէ ինդրէս յանկանում Քրիստոսին փառաւորել թէ իրան կեանքովն և թէ մահովն : 27
Յորդորում նոքանց որ ամէն կերպով միւ լինին աւետարանի հաստատքին համար , 28 Նւ
խոհ չվախենան էն հակառակողներէ չարչարանքներէրնին :

1 ՊՕՂՈՍ և Տիմոթէոս ծա-
ռայք Յիսուսի Քրիստոսի՝ ամե-
նայն սրբոց ի Քրիստոս Յիսուս ,
որ են ի կաղմանա փիլիպեցոց՝ ե-
պիսկոպոսակցօք և սարկաւագօք .

2 Ի՞նարհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Յ Աստուծոյ Հօրէ մերմէ
և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ :

3 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ի
ձերոյ ամենայն յիշատակաց ձերոց ,

1 ՊՕՂՈՍ և Տիմոթէոս Յի-
սուսի Քրիստոսի ծառանեքն[1] ամէն
սըրբերին Յիսուս Քրիստոսումն ,
որ փիլիպեցոց կազմիրումն են՝ և
պիսկոպոսներին և սարկաւագներին
հետ .

2 Ի՞նորհք (լինին) ձեզ հետ և
խաղաղութիւն Աստուած մեր Հօ-
րիցն , և Տէր Յիսուս Քրիստո-
սիցն[2] :

3 Գոհանումեմ իմ Աստուածա-
նից ամէն ժամանակ որ ձեզ յիշա-
նեմ[3] ,

(1) ա Պետ . ա . 2 : (2) Հռով . ա . 7 ; գ Կորնթ . ա . 1 : ա Պետր . ա . 2 : (3)
Հռով . ա . 8 ; 9 : ա Կորնթ . ա . 1 ; գ . 15 ; 16 : Կող . ա . 3 : ա Թես .
ա . 2 : բ Թես . ա . 1 :

Digitized by Google

4 Յաճախին ժամ յամենայն խնդրուածս իմ՝ վասն ձեր ամենեցուն առնել աղօթս խնդրութեամբ.

5 Վասն հաղորդութեան ձերոյ ընդ աւետարանին, յօրէ յառաջնումէ մինչև ցայժմ:

6 Վաստահ եմ յայդ, թէ որ սկսաւն ի ձեզ զգործս բարեաց՝ կատարեսցէ մինչև յօրն Յիսուսի Քրիստոսի:

7 Որպէս իրաւ իսկ թուի ինձ խորհել զայս վասն ձեր ամենեցուն. վասն ունելոյ ինձ զձեզ ի սրտի ի կապանս իմում, և ի պատասխանատուութեան իմում, և ի հաստատութեան աւետարանին. կցորդս ինձ շնորհացդ զձեզ ամենեսին լինել:

8 Վկայ է ինձ Աստուած, որպէս ան ակնացեալ եմ առ ձեզ ամենեսին գթովքն Քրիստոսի Յիսուսի:

9 Եւ զայն աղօթս առնեմ. զի սէրն ձեր և քան զևս առաւել լիցի ի գիտութեան և յամենայն իմաստութեան.

10 Ընտրել ձեզ զլաւն, զի իցէք հաստատունք և առանց գայթակղութեան ի յաւուրն Քրիստոսի:

11 Լցեալ պտղովք արդարութեան ի Յիսուսի Քրիստոսի՝ ի փառս և ի գովեստ Աստուծոյ:

12 Կամիմ թէ գիտիցէք եղբարք. զի որ ինչ վասն իմ եր, և քան

4 Իր ամէն ժամանակ իմ ամէն աղաչանքներուս՝ ձեզ ամենիդ համար աղօթք եմ անում ուրախութեամբ.

5 Ձեր աւետարանին հաղորդ լինելոյն համար էն առաջին օրից մինչև հիմիկ[4]:

6 Եւ համոզուած յայս ունիմ նրա վերայ՝ թէ նա՝ որ ձեզանումն սկսեց էս բարի գործը[5], էլ կըկատարէ մինչև Յիսուսի Քրիստոսի օրն[6]:

7 Ինչպէս որ իրաւունք է երեւում ինձ մտածելոյ էս (բանըս) ձեզ ամենիդ համար. ինչու որ ձեզ իմ սրտիս մէջն ունիմ[7] իմ կապանքներումս[8], և իմ պատասխան տալոյ և աւետարանըն հաստատելոյ ժամանակում[9]. որ դուք ամենքդ ինձ հետ շնորհացն հաղորդ էլաք[10]:

8 Աստուած ինձ վկայ է[11], թէ ինչպէս ձեզ ամենիդ ցանկանումեմ Քրիստոսի Յիսուսի քաղցր սիրովն[12]:

9 Եւ էն աղօթք եմ անում. որ ձեր սէրն աւելի և աւելի հարստանայ գիտութեամբ և ամէն իմաստութեամբ[13].

10 Որ դուք լաւըն ընտրէք[14], որ հաստատ լինիք և առանց գայթակղութեան[15] Քրիստոսի օրումն[16]:

11 Արդարութեան պտուղներով լցուած՝ Յիսուսի Քրիստոսի ձեռվըն[17], Աստուծոյ փառքին և գովաբանքին համար[18]:

12 Կամենումեմ եղբայրք. որ գիտենաք. թէ ինչ բան որ ինձ վը-

(1) Հռոմ. ժբ. 13: ժե. 26: բ Կորնթ. ը. 1: Փիլիպ. գ. 14, 15: (5) Հռոմ. գ. 29: ա Յովհ. ա. 3: (6) Ա Յոան. 10: (7) բ Կորնթ. գ. 2: է. 3: (8) Կիսա. գ. 1: գ. 20: Պօղ. գ. 3. 13: բ Տիմ. ա. 8: (9) Ա Յոան. 10: (10) Փիլիպ. գ. 14: (11) Հռոմ. ա. 9: Բ. 1: Գաղ. ա. 20: ա Յովհ. բ. 5: (12) Փիլիպ. բ. 20: գ. 1: (13) ա Յովհ. գ. 12: Փիլիմ. 6: (14) Հռոմ. բ. 18: ժբ. 2: Նախ. ժ. 5: 19: (15) Գործ. իգ. 16: ա Յովհ. գ. 13: է. 28: (16) ա Կորնթ. ա. 8: (17) Հռոմ. ժբ. է, 8: Եփես. բ. 10: Պօղ. ա. 6: (18) Հռոմ. ժբ. 8: Եփես. ա. 12. 14:

Digitized by Google

զևս ՚ի յաւուրսդիմումեքիւն աւետա-
րանին սկսի ։
· 13 Ա՝ինչև կապանաց իմոց յայտ-
նի լինել ՚ի Քրիստոս յամենայն հը-
րապարակիս , և առ այլս ամենա-
սին ·
14 Եւ առ բազում եղբարս ՚ի Տէր ,
որ վստահ են կապանօքս իմովք՝ ա-
ռաւել ևս համարձակել՝ առանց եր-
կիւղի զբանն Ա՝ստուծոյ խօսել ։

15 Ոմանք առ նախանձու և հա-
կառակութեան , և ոմանք մնադիւ-
րութեամբ իսկ զՔրիստոս քարո-
զեն ։

16 Եւ ոմանք ՚ի սիրոյ , քանզի
գիտեն՝ եթէ ՚ի պատասխանատուու-
թիւն աւետարանին կամ ։
17 Այլ ոմանք առ հնաւութեան
զՔրիստոս պատմեն , այլ ոչ սըր-
բութեամբ · քանզի համարին նե-
ղութիւնս յարուցանել ՚ի վերայ
կապանաց իմոց ։
18 Ա՝յլ զայս զինչ է · որովհ օ-
րինակաւ և իցէ , եթէ պատճառա-
նօք՝ և եթէ ճշմարտութեամբ՝ Քր-
իստոս պատմի · և ընդ այս խընդ-
գամ՝ այլև ուրախ ևս եղէց ։
19 Ա՝յ գիտեմ , եթէ այս պահ
ինձ ՚ի փրկութիւն՝ ՚ի ձերոց խընդ-
րուածոց՝ և ՚ի պարգևաց Հոգւոյն
Հ՝իսուսի Քրիստոսի ,

20 Ը՝ստ ակնկալութեան և յուսոյն
իմոյ · զի մի՛ իւիք յամօթ եղէց ,
այլ ամենայն համարձակութեամբ՝
որպէս և յամենայն ժամ և այժմ
մեծասցի Քրիստոս ՚ի մարմնի ի-
մում , եթէ կենօք՝ և եթէ մահու ։

21 Ա՝յ ինձ կեանք՝ Քրիստոս է ,
և մեռանիլ՝ շահ ։
22 Ա՝յս եթէ կեանքս մարմնոյ՝
բոյ ելոյս ; աւելի և աւելի յաջողեց
աւետարանի առաջնանալն ։
13 Ա՝ինչև որ իմ կապանքներս
Քրիստոսումն յայտնի էլան ոտիմա-
նի բոլոր առն մէջն՝ և ուրիշ ա-
մէնքին էլ[19] ·
14 Եւ շատ եղբարքն՝ Տէրու-
մըն , որ իմ կապանքներովս սիրտ
առին՝ որ աւելի համարձակ էլան՝
առանց վախի Ա՝ստուծոյ բանըն խո-
սելոյ ։
15 Ա՝յն քանիսն նախանձաւորու-
թենով և հակառակութեան պատ-
ճառով[20] , և միւն քանիսն բարէ յօ-
ժար մտքով քարոզումն Քրիստո-
սին ։
16 Եւ միւնքանիսն սիրով · ինչու
որ գիտումն թէ աւետարանըն ջա-
տագովելոյ համար կանգնած եմ ։
17 Եւ միւնքանիսն ծուռ մտքով
Քրիստոսին պատմումն , և ոչ
թէ պարզ կամքով · ինչու որ կար-
ծումն թէ իմ կապանքներիս վը-
րայ նեղութիւն բերեն[21] ։
18 Ա՝յդ էս ի՞նչ է · որ կերպով
որ լինի , թէ պատճառանքով և թէ
ճշմարտութենով Քրիստոսն պատ-
մըվումէ · և սրտագմար ուրախ եմ՝
և էլ ուրախ կըլինիմ ։
19 Ինչու որ գիտումեմ՝ թէ էս
բանս ինձ փրկութեան պատճառ կը-
լինի ձեր աղօթքներովդ[22] և Հի-
սուսի Քրիստոսի Հոգոյ պարգև-
ներովն[23] ,
20 Ինչպէս որ ես ապասումեմ և
յոյս ունիմ[24] · որ իսկի միւն բանով
ամօթ չըլինիմ[25] , բայց ամէն հա-
մարձակութենով ինչպես որ ամէն
ժամանակ , հիմիկ էլ Քրիստոս
փառաւորվի իմ մարմնումս , թէ
կեանքով և թէ մահով[26] ։
21 Պատճառն որ ինձ համար Քր-
իստոս՝ կեանք է , և մեռնելն՝ շահ ։
22 Ա՝յդ թէ որ էս մարմնոյս կեան-

(19) Փիլիպ · գ · 23 ։ (20) Փիլիպ · բ · 3 ։ (21) Ա Կր · 7 ։ (22) բ Կորնթ · ա · 11 ։
(23) Հռոմ · ը · 9 ։ (25) Հռոմ · ը · 19 ։ (25) Հռոմ · ե · 5 ։ (26) Կթղ · գ · 19 ։ 20 ։

Digitized by Google

այս ինձ պատուղ գործոյ է ։ և զինչ ընարեցից՝ զայն ոչ գիտեմ ։

23 Ւհեղեալ եմ յերկուցունց ։ զցանկալին , եւ լինել և ընդ Ւհրիստոսի լինել առաւել լաւ համարիմ ։

24 Եւ կալ ճոխ ասէն ՚ի մարմնի , կարեւոր եւս վասն ձեր ։

25 Եւ զայս յուսացեալ գիտեմ , եթէ կացից՝ և ճոխացից ամենեցուն ձեզ , ՚ի ձեր զարգանալ և խրախ լինել ՚ի հաւատս ։

26 Զի պարծանք ձեր առաւել լիցին ՚ի Ւհրիստոս Ցիսուս ինև ՚ի միւսանգամ գալստեան իմում առ ձեզ ։

27 Միայն թէ արժանի աւետարանին Ւհրիստոսի գնայցէք ։ զի ե՞թէ գայցեմ , և տեսանիցեմ զձեզ ։ և եթէ հեռի իցեմ ։ և լսիցեմ զձեր ։ զի հաստատուն կայցէք ՚ի միոգի , և միաւ հնչեալ հաւատակից ըստ հաւատոյ աւետարանին ։

28 Եւ մի՛ զանգիտիցէք՝ և մի՛ իւիք ՚ի հակառակորդաց անտի ։ որ է նոցա հանգէս կորստեան , և ձեր ըստ փրկութեան ։

29 Եւ այդ յԱստուծոյ է՝ որ ձեզ շնորհեցաւ վասն Ւհրիստոսի , ոչ միայն ՚ի նա հաւատալ այլև վասն նորա երջարիլ ։

30 Զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր լիտն տեսիք , և այժմ լսէք յինէն ։

ըստ իմ գործոյս պատուղ է բերում ։ էլ չեմ գիտում՝ թէ որն ընտրեմ ։

23 Երկուսիցն նեղուցած եմ[22] ։ դուրս գալոյ՝ և Ւհրիստոսի հետ լինելոյ ցանկանալն՝ աւելի լաւ եմ համարում[23] ։

24 Եւ էառնել մարմնոյն մեռանելն՝ աւելի հարկաւոր (է) ձեզ համար ։

25 Եւ հաստատ յուսով է եմ գիտում , որ կըմնամ և կըմնամ ձեզ ամենիդ հետ[24] , որ գուք առաջանաք և ուրախ լինիք հաւատքում ։

26 Որ ձեր պարծանք աւելի լինի Ցիսուս Ւհրիստոսումն ինձանով[25] երբոր ես միւնել կըգամ ձեզ մօտ ։

27 Միայն թէ ինչպես որ կըվայելէ աւետարանին՝ կեպես գնացէք[26] ։ որ թէ գամ և տեսնեմ ձեզ , և թէ հեռու լինիմ և լսեմ ձեզանից՝ որ հաստատ էք հենց միև հոգով[27] , և (ինձ հետ) միև մըտքով[28] կանգնիք աւետարանին հաւատքին համար[29] ։

28 Եւ իսկի միև բանով մի՛ վախենաք են հակառակողներից , որ էն նորանց կորստի նշան է[30] , և ձեր փրկութեան[31] ։

29 Եւ ձեզ Աստուածանից էդ շնորհք էլաւ Ւհրիստոսի համար[32] , որ չէ թէ մենակ հաւատաք նորան , բայց էլ նորա համար չարչարվիք[33] ։

30 Եւ հենց էն պատերազմ քաշէք[34] որ ինձանում տեսիք , և հիմի ինձանից լսում[35] ։

(27) բ կորնթ . ե . 8 ։ (28) բ Տիմ . գ . 6 ։ (29) փիլիպ . բ . 24 ։ (30) բ կորնթ . ա . 15 ։ ե . 12 ։ (31) Հեբ . գ . 1 ։ կոլ . ա . 10 ։ ա Յովհ . ե . 12 ։ գ . 1 ։ (32) փիլիպ . գ . 1 ։ (33) ա կորնթ . ա . 10 ։ (34) Յոան . 3 ։ (35) բ Յովհ . ա . 5 ։ (36) բ Տիմ . բ . 11 ։ (37) Պսղմ . ե . 41 ։ Հռոմ . ե . 3 ։ (38) Հեբ . բ . 8 ։ (39) կոլ . բ . 1 ։ (40) Գործ . ժգ . 19 , Հայկ ։ ա Յովհ . բ . 2 ։

Digitized by Google

ԳԼ · Ր

1 Ընտրեալն յորդորումն ՝ որ մին սէր և խոնարհութիւն ունիցին , և զհամամիտ Քրիստոսի խոնարհութեանն և նորա բարձրանալն օրինակ է բերում · 12 Խրատ ունի որ առ Տէր և զաղաւել իւրոց անձնական փրկութիւնն գործեն , և յոյս առնուցանէ երկիւղ սիրոյն մեզ , 19 Եւ իբրեւ պարծանք լինի նորանց հաւատքն՝ որ ինքն զուր սէզն չվազեցեալ և զուր չաշխատեցեալ , և ուրախ է թէ և մահաւղ լինի նորանց պատարագին վերայ : 19 Ինքն յոյս ունի որ Տիմոթէոսն ուղարկէ նորանց մօտ . և նորա իբրեւ հետ սպասէ փոխադարձութեանն աւետարանին համար գովութեան , 25 Ինչպես որ Եպափրոդիտոսն եղբօրն էլ ուղարկէ որ նորանց ուղարկէ :

1 Եւ եթէ մխիթարութիւն ինչ իցէ ի Քրիստոս , եթէ սփոփութիւն սիրոյ , եթէ հաղորդութիւն Հոգւոյ , եթէ գթութիւն և ողորմութիւն .

2 Լցէք զինդութիւնս իմ . զնոյն խորհիլջիք , զնոյն սէր յանձին ունիլջիք , համաշունչք , միախորհուրդք :

3 Ի՛ բին ընտ գրգռութեան , և մի՛ ինչ ըստ անապարծութեան . այլ խոնարհութեամբ զմիմեանս լաւ համարել առաւել քան զանձինս :

4 Ա՛ի զանձանց և եթ գիտել՝ այլ իւրաքանչիւրք զընկերին :

5 Զայն խորհեցի իւրաքանչիւրք ի ձէնջ , որ և ի Քրիստոս Յիսուս :

6 Որ ի կերպարանս Աստուծոյ է , ոչինչ յափշտակութիւն համարեցաւ զինեալն հաւասար Աստուծոյ :

7 Այլ զանձն ունայնացոյց՝ ըզկերպարանս ծառայի առեալ , ի նը-

1 Ուրեմն եթէ որ միւն մխիթարութիւն կայ Քրիստոսումն , եթէ սիրով սրտի հովութիւն , եթէ ընդհաղորդութիւն[1] , եթէ գթածութիւն և ողորմութիւն[2] .

2 Ալա լցրէք իմ ուրախութիւնը[3] . (որ) հենց միւն միտք ունենաք , հենց միւն սէր ունենաք ձեր միջումդ , միւն շունչ , միւն խորհուրդ[4] :

3 Ոչի միւն բան չընինի գրգռութենով , և ոչ էլ ունայն պարծանքի համար[5] . բայց խոնարհութենով թող միւնն ինկելին իրան անձինից աւելի լաւ համարէ[6] :

4 Ոչ ձեր բանին ինհակ մտիկ չըտաք , բայց ամէն ինչն իրան ընկերի բանին[7] :

5 Ձեր ամէն ինչն թող էն մըտածէ , որ էլ Քրիստոս Յիսուսումն (էլաւ)[8] :

6 Որ Աստուծոյ կերպարանքումն լինելով[9] , իսկի յափշտակութիւն չըհամարեց Աստուծոյն հաւասար լինիլն[10] :

7 Այլ իրան անձրն ունայնացրուց[11] , և ծառայի կերպարանքըն

(1) ք կորնի . ժգ . 13 : (2) կող . գ . 12 : (3) Հովհ . գ . 29 : (4) Հռոմ . ժբ , 16 : ժե . 5 : ա կորնի . ա . 10 : բ կորնի . ժգ . 11 : փիլպ . ա . 27 : գ . 16 : դ . 2 : ա պետր . գ . 8 : (5) Գող . ե . 26 : փիլպ . ա . 15 . 17 : Հով . գ . 18 : (6) Հռոմ . ժբ . 10 : Նփես . ե . 21 : ա պետր . ե . 5 : (7) ա կորնի . ժ . 24 . 33 : ժգ . 5 : (8) Մատթ . ժա . 29 : Հովհ . ժգ . 15 : ա պետր . բ . 21 : ա Հովհ . բ . 6 : (9) Հովհ . ա . 1 , 2 : ժե . 5 : բ կորնի . գ . 8 : կող . ա . 15 : Նբր . ա . 3 : (10) Հովհ . ե . 18 : ժ . 33 : (11) Ասղ . իբ . 6 : Նաայ . ծգ . 3 : Դան . թ . 26 : Մատթ . ք . 11 : Հռոմ . ժե . 3 :

Digitized by Google

մանութիւն մարդկան եղեալ՝ և կեր-
պարանօք գտեալ իբրև զմարդ ։

8 Խոնարհեցոյց զանձն , լեալ հը-
նազանդ մահու չափ՝ և մահու խա-
չի ։

9 Վասն որոյ և Յաստուած զնա
առաւել բարձրացոյց . և շնորհեաց
նմա անուն , որ ի վեր է քան
զամենայն անուն ։

10 Զի յանուն Յիսուսի Քրիս-
տոսի ամենայն ծունր կրկնեսցի՝ երկ-
նաւորաց և երկրաւորաց և անդա-
բաններից ։

11 Եւ ամենայն լեզու խոստովան
լեսցի , թէ Տէր է Յիսուս Քրիս-
տոս ի փառս Յաստուծոյ Հօր ։

12 Ընդհակառակ սիրելիք իմ , որ-
պէս յամենայնի ենթազանեցարուք ,
մի՛ միայն ի գալստեան իմում , այլ
առաւել ևս այժմ՝ յորժամ հեռի
եմ ի ձէնջ , աշխատ և դողալով
զանձանց փրկութիւն գործեցէք ։

13 Զի Յաստուած է որ յաջողէ
ի ձեզ ցկամիլն և զառնելն վասն
հաճութեան ։

14 Զամենայն ինչ գործեցէք ա-
ռանց տրտնջելոյ և քրթմնջելոյ .

15 Զի եղիջիք անբիծք և անա-
րատք՝ որդիք Յաստուծոյ , անմեղք
ի մէջ կամակոր և խեղաթիւր ազ-
գին . յորոց միջի երևիցիք իբրև
լուսաւորք յաշխարհի .

16 Զբանն կենաց ունել յանձին
առաւել[12] , և մարդոյ նման ելեալ՝ և
կերպարանքով մարդոյ պէս գըտ-
եալ[13] ։

8 Իրան անձըն խոնարհեցուց ,
և ենազանդ ելաւ մինչև ի մահ և
էլ խաչի մահ[14] ։

9 Ուրահամար Յաստուած էլ ա-
ւելի բարձրացուց նորան[15] , և նո-
րան շնորհեց (Էնպէսի) անուն , որ
ամէն անուններիցն աւելի բարձր
է[16] ։

10 Որ Յիսուսի Քրիստոսի անու-
նովն ամէն ծունր դնվի երկնաւոր-
ներին և երկրաւորներին և երկր
տակ լինողներին[17] ։

11 Եւ ամէն լեզու դաւանի , թէ
Յիսուս Քրիստոս Տէր է Հօր Յա-
ստուծոյ փառքին համար[18] ։

12 Ուրեմն իմ սիրելիներս , ինչ-
պէս որ ամէն բանով ենազանդվե-
ցաք՝ չէ թէ միայնակ իմ գալոյ ժա-
մանակն , բայց էլ աւելի հնազան-
երբոր հեռու եմ ձեզանից[19] , ահով
և դողալով գործեցէք ձեր անձնե
փրկութիւնը[20] ։

13 Պատճառն որ Յաստուած է որ
յաջողութիւն ձեզանում կամենալն և
անելն իրան հաճութեան պէս[21] ։

14 Ամէն բան գործեցէք առանց
տրտնջելոյ[22] և փըսփսալոյ[23] .

15 Որ լինիք անբիծ և անարատ
Յաստուծոյ որդիք[24] , անմեղ[25] էն կա-
մապաշտ և ծուռ ազգումը[26] . որ
նորանց միջումն երևիք ինչպէս լոյ
աւետօղներն աշխարհի մէջն[27] .

16 Կենաց խօսքըն պահելով ձեր

(12) Ղուկ . խբ . 1 ։ Ժէ . 3 . 6 ։ Ծբ . 13 ։ Ծգ . 11 ։ Ղեւի . ԼՃ . 23 , 24 ։ Ա՛ռ .
գ . 8 ։ Ա՛ռաք . ի . 28 ։ Ա՛ռ . իբ . 27 ։ (13) Եսայ . ա . 14 ։ Հռով . ա . 3 ։ Բ .
Յ ։ Գաղ . գ . 4 ։ Ղեբ . բ . 14 . 17 ։ (14) Ա՛ռաք . իգ . 29 . 42 ։ Հռով . ժ . 18 ։
Ղեբ . ե . 8 ։ Ժբ . 2 ։ (15) Հռով . ժէ . 1 , 2 . 5 ։ Գործ . բ . 33 ։ Ղեբ . բ . 9 ։
(16) Եփես . ա . 20 , 21 ։ Ղեբ . ա . 4 ։ (17) Եսայ . խե . 23 ։ Ա՛ռաք . իբ . 18 ։ Հռո-
վաս . ժգ . 11 ։ Հայտ . ե . 13 ։ (18) Հռով . ժգ . 13 ։ Գործ . բ . 36 ։ Հռովաս .
ժգ . 9 ։ ա Կորնթ . ը . 6 ։ Ժբ . 3 ։ (19) Փիլիպ . ա . 5 ։ (20) Եփես . ջ . 5 ։ (21)
բ Կորնթ . գ . 5 ։ Ղեբ . ժգ . 21 ։ (22) ա Կորնթ . ժ . 10 ։ ա Պետր . գ . 9 ։ (23)
Հռովաս . ժգ . 1 ։ (24) Ա՛ռաք . ե . 45 ։ Եփես . ե . 1 ։ (25) ա Պետր . բ . 12 ։ (26)
բ Օրին . ի . 5 ։ (27) Ա՛ռաք . ե . 15 . 16 ։ Եփես . ե . 8 ։

Digitized by Google

նրա՝ ի պարծանս ինձ յաւուրն Քրիստոսի. զի ոչ ընդունայն ինչ ընթացայ՝ և ոչ ընդունայն վաստակեցի ։

17 Այլ թէպէտ և նուիրիմ ի վերայ պատարագի և պաշտաման հաւատոց ձերոց, խնդամ և ուրախակից եմ ամենեցուն ձեր ։

18 Նոյնպէս և դուք խնդացէք՝ և ուրախակից եղերուք ինձ ։

19 Այլ յուսամ ի Տէր Յիսուս զՏիմոթէոս վաղվաղակի արձակել առ ձեզ. զի և ինձ սրտի դիւրը լինիցի, յորժամ գիտիցեմ ինչ ըզձենջ ։

20 Զի ոչ զոք ունիմ համաշունչ՝ եթէ ընտանեբար հոգայցէ վասն ձեր ։

21 Զի ամենեքին զանձանց խրնդրեն, և ոչ զՅիսուսի Քրիստոսի ։

22 Այլ զփորձ նորա գիտէք և դուք, զի իբրև որդի հօր ծառայեաց ընդ իս յաւետարանին ։

23 Զոր՝ զսա ակնունիմ արձակել, որպէս նոյնհետայն զանձնէ սուտգեցից ։

24 Այլ յուսացեալ եմ ի Տէր՝ թէ և ես իսկ ընդ հուպ եկից ։

25 Այլ լաւ համարեցայ զԵպափրոդիտոս զեղբայր՝ և գործակից և զգինուորակից իմ, զձեր առաքեալ, և զպաշտօնեայ իմոց պիտոյից՝ առաքել առ ձեզ ։

26 Քանզի և ինքն իսկ յոյժ անձկացեալ է տեսանել զամենեսին ըզձանձերութիւնդ՝ որ էն պարծանք լինի ինձ Քրիստոսի օրուանն[28]. որ զուր աեղն չըվազեցի՝ և զուր չաշխատեցի[29] ։

17 Այլ թէ և մատաղ լինիմ ձեր հաւատքի պատարագին[30] և պաշտամունքին վերայ[31]՝ էլ ուրախ եմ, և ձեզ ամենիդ հետ ուրախանամ[32] ։

18 Նոյնպէս էլ դուք ուրախ էլէք՝ և ինձ հետ ուրախացէք ։

19 Այլ յոյս ունիմ Տէր Յիսուսում, որ Տիմոթէոսին շուտով ուղարկեմ ձեզ մօտ[33], որ իմ սիրտը էլ հանգիստ լինի, երբոր ձեզ վերայ մին բան իմանամ ։

20 Պատճառն որ չունիմ մինն ինձ հետ միասիրտ, որ ընտանեայ պէս հոգս տանի ձեզ համար[34] ։

21 Ինչու որ ամենքն իրանց բաներուն են մանգալիս, և չէ թէ Յիսուսի Քրիստոսի բաներուն[35] ։

22 Այլ դուք էլ փորձելէք գիտումէք նորան, որ ինչպէս որդի (իրան) հօրն՝ էնպէս ինձ հետ ծառայեց աւետարանին[36] ։

23 Ուրեմն յոյս ունիմ, որ սորան ուղարկեմ շուտով հենց էն ժամը նակումն՝ որ իմ անձիս համար կըտեղեկանամ ։

24 Այլ յոյս ունիմ Տէրուն, որ հենց ես էլ շուտով գամ[37] ։

25 Այլ լաւ համարեցի՝ որ Եպափրոդիտոս եղբօրըն՝ իմ գործոյ[38] և զինուորութեան ընկերըն[39], էն ձեր առաքեալըն[40], և իմ պէտք լինող բաներն պաշտօնեան՝ ուղարկեմ ձեզ մօտ[41] ։

26 Ինչու որ հենց ինքն էլ խիստ փափագ ունի, որ ձեզ ամենիդ

(28) բ կոր. ա. 14։ ա խոս. բ. 10։ (29) Գաղ. բ. 2։ ա Թես. գ. 5։ (30) բ Տիմ. գ. 6։ (31) Հռոմ. ժե. 16։ (32) բ կորնթ. է. 6։ կող. ա. 24։ (33) Հռոմ. ժզ. 21։ ա խոս. գ. 2։ (34) Ղուկ. ըե. 13։ (35) ա կորնթ. ժ. 24. 33։ ժգ. 5։ բ Տիմ. գ. 2. 15։ (36) ա կորնթ. գ. 17։ ա Տիմ. ա. 2։ բ Տիմ. ա. 2։ (37) Փիլիպ. ա. 25։ Փիլիմ. 22։ (38) Փիլիպ. գ. 18։ (39) Փիլիմ. 2։ (40) բ կորնթ. ը. 23։ (41) բ կորնթ. ժա. 9։ Փիլիպ. գ. 18։

Digitized by Google

ձեզ . և հոգայր՝ զի ձեր լուեալ էր թէ խօթացաւ ։

27 Եւ արդարև խօթացաւ մերձ ի մահ , այլ Աստուած ողորմեցաւ նմա , ոչ եմա միայն , այլև ինձ՝ զի մի՛ արամութիւն ի վերայ արամութեան կրիցեմ ։

28 Արդ՝ փութապէս յղեցի զնա , զի տեսեալ զնա միւսանգամ ուրախ լինիցիք . և ես առանց արամութեան եղէց ։

29 Ընդունելիք զնա ի Տէր ամենայն ինդութեամբ , և զայնպիսիսն առ պատուականան ունիջիք ։

30 Ոչ վասն գործոյ Տեառն մինչ եւ ի մահ մերձեցաւ , գուն գործեալ ոգւովք չափ , զի լցցէ զձեր պակասութիւնն իմոյ ապաստաւորութեան ։

ատեանէ[43] . և հոգա էք քաշուա՞ որ դուք լսել էիք՝ թէ նա հիւանդացաւ ։

27 Եւ իրաւի որ հիւանդացաւ մինչեւ մահի մօտ , բայց Աստուած ողորմեցաւ նորան . չէ թէ միայն նորան , բայց ինձ էլ , որ արամութիւն արամութեան վերայ չըքաշեմ ։

28 Աւրեմն վառազոյ ուղարկեցի նորան , որ տեսնելով նորան միւնէ ուրախ լինիք , և ես առանց ապրամութեան լինիմ ։

29 Ընդունեցէք նորան Տէրուն ամէն ուրախութեամբ , և էնպէսի՛ներին պատուական համարեցէք[44] ։

30 Վնչու որ Տէրի գործոյ համար մինչև ի մեռնիլն մօտեցաւ . հոգայ չէաի ջանք անելով , որ լցնէ ինչ որ ձեզ պակասվածքը իմ ծառայութեանս կողմանէ[44] ։

ԿԻ · Գ

2 Պատուէր կըտայ նորանց որ զգոյշ կենան էն չար մշակներից որ թլփատութիւն են ուսուցանում , 4 և նա ցոյց կըտայ թէ ինքն էլ ունի համարձակութիւն ասելու ըրքեանց վերայ քան թէ նորանք ։ 7 Ասյց էն ընաս և տալը է համարում որ Քրիստոսին ասածայ և նորա արդարութիւնն ունենայ որ նորա հաւատքից է , 12 Աքեսաւորելով թէ ոչ թէ հինց հնդիկ ինքն կատարեալ էլած է , բայց հնազանդ որ հասնի նորան , 15 Հորդորանք նորանց ամէնին՝ որ էս մասնին , 17 Նա իրան նմանող լինին , և նորանք քան երբոյ գնացողներին օրինակ ունենան , 18 Աստքանչ լսելով է տալս նորանց , որ Քրիստոսի խաչի թշնամիներից չըվախին՝ որ նորանց վերջն կորուստ է , և ինհակ երկրաւոր բաներն են մտածում ։

1 Աւյսուհետև եղբայրք իմ , տուրայ լերուք ի Տէր . զնոյն գրել առ ձեզ՝ ինձ ոչինչ դանդաղելի է , և ձեզ կարի զգուշալի ։

2 Օգնէք եղերուք ի շանց անօք . զգոյշ եղերուք ի չար մշակս

1 Աւյսուհետև իմ եղբարք , տուրայ եղէք Տէրուն՝ , հինց միևն բան գրելն ձեզ՝ ինձ համար ձանձրացութիւն չէ և ձեզ շատ զգուշութեան է տալիս ։

2 Օգնէք կատէք էն շներից[2] . զգոյշ կացէք էն չար մշակներից[2] .

(1) ա Կորնթ . ժգ . 11 ։ փիլիպ . գ . 1 ։ (2) ա Կորնթ . ժգ . 13 ։ ա Յովհ . ե . 12 ։ ա Յիմ . ե . 17 ։ ա Յովհ . ե . 16 ։ (3) Նաեւ . ժգ . 16 ։ Գաղ . ե . 10 ։ (4) ա Կորնթ . ժգ . 13 ։ ա Յովհ . ե . 12 ։ ա Յիմ . ե . 17 ։ ա Յովհ . ե . 16 ։ (5) ա Կորնթ . ժգ . 13 ։ փիլիպ . ե . 2 ։ ա Կորնթ . ժգ . 8 ։

Digitized by Google

կաց անտի · զգոյշ եղերուք ՚ի կըր-
ճատութենէ անտի ։

3 Օ,ի թլփատութիւն մեք եմք ,
որ հոգւովն Ա՛ստուծոյ պաշտեմք , և
պարծիմք ՚ի ՚Ի֊րիստոս Յիսուս , և
ոչ ՚ի մարմին պանծացեալ եմք ։

4 Թէպէտ և ես իսկ ունիմ վստա-
հութիւն ունիմ ՚ի մարմին , եթէ ոք համարիցի այլազգ վստահ լի-
նել ՚ի մարմին , առաւել ևս ես ։

5 Ի֊ութօրնեայ ընթօրնայ · յազգէ Իսրայէլի ՚ի ցեղէ Ա֊ննիա-
մինի · Եբրայեցի Յ֊Եբրայեցւոյ · ըստ օրինացն փարիսեցի ։

6 Ա՛ստ նախանձայոյզն լինելոյ հա-
լածէի զեկեղեցին · ըստ արդարու-
թեան օրինացն լեալ անարատ ։

7 Ա՛յլ որ ինչ ինձ շահ էր զայն
վնաս համարիմ վասն ՚Ի֊րիստոսի ։

8 Ա՛յլ և համարիմ իսկ զամե-
նայն վնաս՝ վասն առաւել գիտու-
թեանն Յիսուսի ՚Ի֊րիստոսի Տեա-
ռըն մերոյ · վասն որոյ զամենայնէ
զրկեցայ՝ և համարիմ կղկղանս , զի
զ՚Ի֊քիստոս շահեցայց ։

9 Եւ գտայց ՚ի նմա · իբրև ոչ
եթէ զիմ ինչ արդարութիւն՝ որ
յօրինացս անտի է՝ ունիցիմ , այլ
զՀաւատացն ՚Ի֊րիստոսի , որ յԱ֊-
ստուծոյ արդարութիւն է ։

10 Ճանաչել զնա՝ և

զզօրն կացեք էն ծայրի կարածնեա-
րիցն[4] ։

3 Ինչու որ թլփատութիւնն մենք
ենք[5] , որ Ա՛ստուծոյ հոգովն պաշ-
տումենք[6] , և ՚Ի֊րիստոս Յիսուսովն
պարծենումենք , և մարմնով պար-
ծանք չենք անում[7] ։

4 Թէ և հենց ես էլ էն համար-
ձակութիւն ունիմ մարմնոյ կողմա-
նէ · թէ որ մին ուրիշ մարդ կար-
ծէ որ մարմնով համարձակ լինի՝ էլ
ասելն ևս[8] ։

5 Ի֊ր ութօրումն թլփատվեցայ[9] ·
Իսրայէլի ազգիցն[10] Ա֊ննիամինի ցե-
ղիցն[11] · Եբրայեցի Եբրայեցուց
(ծնված)[12] · օրինաց կողմանէ՝ փա-
րիսեցի[13] ։

6 Ջ֊ըմեռանդութեան կողմանէ[14]
հալածումի եկեղեցւոյն[15] · օրէնքի
արդարութեանն մոխկ աղտով[16] ան-
արատ էի[17] ։

7 Ինձ ինչ բան որ ինձ շահ
էր , էն ամեն եմ համարում ՚Ի֊ր-
իստոսի համար[18] ։

8 Եւ հենց ամեն բան էլ ամեն
եմ համարում էն մեր Տէր Յիսու-
սի ՚Ի֊րիստոսի գերազանց գիտու-
թեանն համար[19] , որ նորա համար
ամեն բանից զրկվեցայ՝ և (նորանց)
աղբ եմ համարում , որ ՚Ի֊րիստո-
սին ստանամ ։

9 Եւ նորանում գտնըվիմ · չէ
որ իրրեն իմ արդարութիւնըս ու-
նենամ՝ որ օրէնքից է[20] , քանի էն
որ ՚Ի֊րիստոսի հաւատքիցն է · որ
էն արդարութիւնն Ա՛ստուածանից
է[21] ։

10 Որ հաւատքով ճանաչեմ նո-

(1) Ծնունդ · բ · 28 ։ Գործ · ե · 2 ։ (2) բ Օրին · ժ · 16 ։ Հ · 6 ։ Երէմ · գ · 4 ։ Ե֊ր-
եմիա · բ · 29 ։ գ · 11 , 12 ։ Ղեւ · բ · 11 ։ (3) Հռոմ · գ · 23 , 24 ։ Ծնունդ · է · 6 ։
Գործ · զ · 14 ։ (4) բ Կորնթ · ժա · 18 · 21 ։ (5) Ընկնդ · ժէ · 12 ։ (10) բ Կորնթ ·
ԺԱ · 22 ։ (11) Ծնունդ · ժա · 1 ։ (12) բ Կորնթ · ժա · 22 ։ (13) Գործ · իգ · 6 ։ իգ ·
3 , 5 ։ (14) Գործ · իբ · 3 ։ Գործ · ա · 13 , 14 ։ (15) Գործ · ը · 3 ։ բ · 1 ։ (16)
Ծնունդ · ժ · 5 ։ (17) Դանի · ա · 8 ։ (18) Ղուկ · ժգ · 44 ։ (19) Նաում · ծգ · 11 ։
Երէմ · բ · 28 , 24 ։ Հռոմ · ժէ · 3 ։ ա Կորնթ · բ · 2 ։ Նոր · բ · 2 ։ (20) Ծնունդ ·
է · 3 · 5 ։ (21) Ծնունդ · ա · 17 ։ գ · 21 , 22 ։ բ · 30 ։ ժ · 3 · 6 ։ Գործ · բ · 16 ։

Digitized by Google

զգօրութիւն յարութեան նորա՝ և զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա , կերպարանակից լինել մահու նորա ։

11 թէ ուրպէս հասից ՚ի վեռելոցն յարութիւն ։

12 Ւբր ոչ եթէ արդէն առեալ իցեմ, կամ արդէն կատարեալ իցեմ. զհետ մտանել եմ թէ հասից , մանաւանդ թէ ըմբռնեալ իսկ իցեմ ՚ի Ւհրիստոսէ Ցիսուսէ ։

13 Ելբարք՝ ես ոչ համարիմ զանձն իմ թէ հասեալ իցեմ . բայց մի ինչ է՝ զի զառ ՚ի յետոյն մոռացեալ եմ, և ՚ի յառաջադէմսն ընկըրտեալ եմ ։

14 Ւշ եդեալ ընթանամ ՚ի կէս կոչմանն Ա՛ստուծոյ ՚ի Ւհրիստոս Ցիսուս ։

15 Ա՛յսուհետև՝ որ միանգամ կատարեալդ էք՝ զայս խորհեցարուք . և եթէ այլ ազգ ինչ խորհիցէք՝ սակայն և զայն Ա՛ստուած ձեզ յայտնեսցէ ։

16 Ւնայց յոր ժամանեցաքա՝ զոյն խորհել և միոյն կանոնի միաբան լինել ։

17 Ընմանօղք ինձ եղիջիք եղբարք՝ և դիտասջիք զայնպիսիսն , որ այնպէսն գնայցեն , որպէս ունիքդ ըզմեզ ձեզ օրինակ ։

18 Օ՚ի բազումք գնան՝ զորոց բազում անգամ ասէի ձեզ . բայց արդ և լալով իսկ ասեմ , զթշնամեաց խաչին Ւհրիստոսի ։

բան՝ և նորա յարութեան զօրութիւնն՝ և նորա չարչարանքին մասնակից լինելն , որ նորա մահին նմանի կերպարանակիմ[23] ։

11 Ւր լինի թէ վեռելոցն յարութեանն հասանիմ[23] ։

12 Ըէ որ՝ իբրեթէ հինց հիմիկ առած լինիմ[24] , կամ թէ հինց հիմիկ կատարեալ եղած լինիմ[25] . հնարաւորեմ որ հասանեմ նրան , որ նորա համար էլ հինց Ւհրիստոս Ցիսուսից բռնըված եմ ։

13 Ելբարք՝ ես իմ անձը չեմ համարում՝ որ հասած լինիմ . բայց մին բան է՝ էն որ յետևի բաները մոռացել եմ[26] , և գէպի առաջ լինօղներն հասնելով ջանք եմ անում[27] ։

14 Ի՚նչ դնելով վազում[28] գէպի Ա՛ստուծոյ (երկնաւոր) կոչումի նպատակն՝ Ւհրիստոս Ցիսուսում[29] ։

15 Ւսրահամար դուք ամէնքդ՝ որ կատարեալ էք[30] , էս մտածեցէք[31] . և թէ որ մին ուրիշ բան մտածէք՝ էն էլ Ա՛ստուած կը յայտնէ ձեզ ։

16 Ի՚նչն թէ նորանում որ մենք հասինք[32]՝ հինց մին կերպով մտածենք[33] և հինց մին կանոնում միաբան լինինք[34] ։

17 Ընձ նմանօղ եղէք եղբարք[35] , և դիտացէք էնպէսիներին , որ էն կերպով են գնում ինչպէս որ մեզ օրինակ ունիք ձեզ համար[36] ։

18 Պատճառն որ շատեր են գնում՝ որ նորանց համար շատ անգամ ասում էի ձեզ . և հիմիկ էլ լալով եմ ասում , Ւհրիստոսի խաչի թշնամիներին համար[37] ։

22) Հռոմ . գ . 3—5 : ը . 17 : բ Կորնթ . գ . 10 , 11 : բ Տիմ . բ . 11 , 12 : 23) Փիլիպ . գ . 12 : (24) Գործ . իգ . 7 : (25) ա Տիմ . գ . 12 : (26) Ղուկ . իե . 10 : Ղուկ . թ . 62 : բ Կորնթ . ե . 16 : (27) ա Կորնթ . բ . 21 . 26 : Նբէր . գ . 1 : (28) բ Տիմ . գ . 7 , 8 : Նբէր . ժբ . 1 : (29) Նբէր . գ . 1 : (30) ա Կորնթ . բ . 6 : ժգ . 20 : (31) Գաղ . ե . 10 : (32) Հռոմ . ժբ . 16 : ժե . 5 : (33) Փիլիպ . բ . 2 : (34) Գաղ . գ . 16 : (35) ա Կորնթ . գ . 16 : ժա . 1 : Փիլիպ . գ . 9 : ա Թես . ա . 6 : (36) ա Պետր . ե . 3 : (37) Գաղ . ա . 7 : բ . 21 : գ . 13 : Փիլիպ . ա . 15 . 17 :

Digitized by Google

19 Որոց կատարած կորուստ է. որոց աստուած որովայնն իւրեանց է. և փառք ամօթին իւրեանց, որք զերկրաւորս և եթ խորհին:

20 Մեր մեր առաքինութիւն յերկինս է, ուստի և փրկչին ակն ունիմք Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի:

21 Որ նորոգեսցէ զմարմին խոնարհութեան մերոյ՝ կերպարանակից լինել մարմնոյ փառաց իւրոց, ըստ զօրութեան՝ առ ի կարօղ լինելոյ ենթազանդեցուցանել ընդ իւրև զամենայն:

19 Որ նորանց վերջն կորուստ է[38], որ նորանց աստուածն իրանց փորն է[39]. և փառքն իրանց ամօթին է[40], որ միտք երկրաւոր բաներըն են մտածում[41]:

20 Մեր քաղաքավարութիւնն երկնքումն է[42], որ էնտեղից[43] մեք սպասում փրկչին՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսին[44]:

21 Որ մեր խոնարհ մարմինըն կը նորոգէ՝ որ իրան փառաւոր մարմնոյ կերպարանքին նման լինի[45], էն զօրութեան չափովը[46], որ կարող է ամէն բան ենթազանդացնել իրան ներքևն[47]:

Գ Լ. Դ

1 Գլխատոր խրատներ տալոյն համ, և ընդհ. յորդորութիւներ էլ կլսուայ, նա ցոյց կը տայ թէ ինչն լաւ ուզածնաւ՝ նրա համար որ փիլիպպեցիքն հաղորդ եւան նորա՝ իրան նեղութեանումն. երբ որ բանտի մէջումն էր, ա՛ւ թէ նրահամար որ իրան պահպանութիւնն լսաւ՝ բայց Աստուծոյ ընտրեալին համար որ նա նորանց մէջումն տնաւ. 19 Ընդհանրով և ապրելոյն նրանով վերջ կ՚անէ իրան խօսելն:

1 Ուստի հետև եղբարք իմ սիրելիք և անձկալիք, ուրախութիւն իմ և պսակ. այսպէս հաստատուն կացէք ի Տէր՝ սիրելիք:

2 Օդնութիւն աղաչեմ և զՍինտիքէ աղաչեմ, զնոյն խորհել ի Տէր:

3 Այո՛ աղաչեմ և զքեզ՝ մտերիմ իմ և լծակից, և դու օգնական լինէ նոցին որք յաւետարանին նա հատակեցան ընդ իս ընդ Կղեմսէ հանդերձ և այլովք գործակցօք իմովք, որոց անունքն են ի դպրութեան կենաց:

1 Ուրեմն իմ սիրելի և ցանկալի եղբարք[1], իմ ուրախութիւնս և պսակ[2]. էսպէս հաստատ կացէք Տէրումն՝ սիրելիներ[3]:

2 Օդնութեային աղաչումեմ, և Սինտիքին էլ աղաչումեմ, որ հենց մին միտք ունենան Տէրումն[4]:

3 Հիատակ դո՛ քեզ էլ եմ աղաչեմ՝ իմ լծի հարազատ ընկերս, դու էլ օգնիր նորանց՝ որ աւետարանումն ինձ հետ մինաեղ պատերազմեցին՝ Կղեմսի և իմ գործակից ուրիշ ընկերներին հետ[5], որ նորանց անուններն կենաց գրքումն են[6]:

(38) բ Կորնթ. ժա. 15: բ Պետր. բ. 1: (39) Հռոմ. ժգ. 18: Տիտ. ա. 11: (40) Ովսե. գ. 7: բ Կորնթ. ժա. 12: Փիլտ. գ. 19: (41) Հռոմ. բ. 5: (42) Նիմ. բ. 9. 19: Կող. գ. 1. 3: (43) Գործ. ա. 11: (44) ա Կորնթ. ա. 7: ա Թես. ա. 10: Տիտ. բ. 13: (45) ա Կորնթ. ժե. 43. 48, 49: Կող. գ. 4: ա Հովհ. գ. 2: (46) Նիմ. ա. 19: (47) ա Կորնթ. ժե. 26, 27: (1) Փիլիպ. ա. 8: (2) բ Կորնթ. ա. 14: Փիլիպ. բ. 16: ա Թես. բ. 19, 20: (3) Փիլիպ. ա. 27: (4) Փիլիպ. բ. 2: գ. 16: (5) Հռոմ. ժգ. 3: Փիլիպ. ա. 27: (6) Նէ. լբ. 32: Սաղմ. կթ. 28: Կան. ...ժբ. 1: Ղուկ. ժ. 20: Յայտ. գ. 5: ժգ. 8: բ. 12: քա. 27:

Digitized by Google

4 Արթո՛ւք էլէք Տիրոջմէ առէն ժա-
մանակ . մինէլ ասուսմ՝ արթո՛ւք
էլէք[7] :

5 Ձեր հեզահոգի լինելն թող
յայտնի լինի ամէն մարդկանց . Տէ-
րըն մօտ է[8] :

6 Ո՛չ մի՛ անհէք մի՛ բանի հա-
մար . բայց ամէն ազօթքով և ա-
ղաչանքով և գոհութենով՝ ձեր
խնդրվածքներն թող յայտնի լինին
Աստուծոյ առաջին[9] :

7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւն՝
որ ամէն մտքից վերև է , պահպա-
նի՛ ձեր սրտերըն և մտքներըն Ի-
րիստոս Յիսուսումն[10] :

8 Վերջին՝ եղբարք՝ որ ինչ ճըշ-
մարտութենով է , ինչ որ պատկե-
ստութենով , ինչ որ արդարութե-
նով , ինչ որ սրբութենով , ինչ որ
սիրով , ինչ որ լաւ անուանով[11] ,
ինչ որ քարեգործութենով , ինչ
որ գովութենով՝ էն մտածեցէք :

9 Ինչ որ սովորեցիք՝ և ընդու-
նեցիք՝ և լսեցիք՝ և ինձանումն տե-
սիք , էն արէք[12] . և խաղաղութեան
Աստուածն ձեզ հետ կըլինի[13] :

10 Ես շատ ուրախացայ Տէրութի-
ւն որ դուք էլ մտքներդ բերիք հոգս
տանել ինձ համար , ինչպէս որ էլ
հոգս էիք անում . բայց պատշաճ
ժամանակ չէիք գտնում[14] :

11 Ոչ թէ կարօտութեան պատ-
ճառով եմ ասում էս . ինչու որ
ես սովորեցի բաւական լինել ներա-
նում՝ որ ունիմ[15] :

12 Գիտեմ նուազել , գիտեմ ա-
ռատելուլ . յամենայնի ամենայնի խոհ-
լամուտ եմ , և յագել և քաղցնալ .

4 Ուրախ եղէք Տիրոջմէ միշտ . մի-
նէլ կրկնում՝ ուրախ եղէք :

5 Ձեր հեզահոգի լինելն թող
յայտնի լինի ամէն մարդկանց . Տէ-
րըն մօտ է :

6 Ոչ մի՛ անհէք մի՛ բանի հա-
մար . բայց ամէն ազօթքով և ա-
ղաչանքով և գոհութենով՝ ձեր
խնդրվածքներն թող յայտնի լինին
Աստուծոյ առաջին :

7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւն՝
որ ամէն մտքից վերև է , պահպա-
նի՛ ձեր սրտերըն և մտքներըն Ի-
րիստոս Յիսուսումն :

8 Վերջին եղբարք՝ ինչ որ ճըշ-
մարտութենով է , ինչ որ պատկե-
ստութենով , ինչ որ արդարութե-
նով , ինչ որ սրբութենով , ինչ որ
սիրով , ինչ որ լաւ անուանով , ,
ինչ որ քարեգործութենով , ինչ
որ գովութենով՝ էն մտածեցէք :

9 Ինչ որ սովորեցիք՝ և ընդու-
նեցիք՝ և լսեցիք՝ և ինձանումն տե-
սիք , էն արէք . և խաղաղութեան
Աստուածն ձեզ հետ կըլինի :

10 Ես շատ ուրախացայ Տէրութի-
ւն որ դուք էլ մտքներդ բերիք հոգս
տանել ինձ համար , ինչպէս որ էլ
հոգս էիք անում . բայց պատշաճ
ժամանակ չէիք գտնում :

11 Ոչ թէ կարօտութեան պատ-
ճառով եմ ասում էս . ինչու որ
ես սովորեցի բաւական լինել ներա-
նում՝ որ ունիմ :

12 Գիտեմ պակասութիւն քա-
շել , և առելութենով լինել . ամէն
բանի մէջ ամէնին լաւ սովրեկացած

(7) Ֆոռմ . ժբ . 12 : Փիլիպ . գ . 1 : ա Յովհ . դ . 16 : ա Պետր . գ . 13 : (8) Իմ .
ժ . 25 : Յով . ե . 8 , 9 : ա Պետր . գ . 7 : բ Պետր . գ . 8 , 9 : բ Յովհ . բ . 2 :
(9) Կաղ . ծե . 22 : Ներսէ . ժգ . 3 : Յոարմ . գ . 25 : Ղուկ . ժբ . 22 : ա Պետր . ե .
7 : (10) Յովհ . ժգ . 27 : Ֆոռմ . ե . 1 : Կող . գ . 15 : (11) ա Յովհ . ե . 32 : (12)
Փիլիպ . գ . 17 : (13) Ֆոռմ . ժե , 33 : ժգ . 20 : ա Կորնթ . ժգ . 33 : բ Կորնթ .
ժգ . 11 : ա Յովհ . ե . 23 : Նբր . ժգ . 20 : (14) բ Կորնթ . ը . 9 : (15) ա Տիմ .
գ . 6 , 8 :

Digitized by Google

և առաւելուլ և նուազել ։

13 Յամենայնի կարող եմ զինքն՝ որ զօրացոյցն զիս ։

14 Նայց բարւոք արարէք՝ զի կըցորդ եղերուք ինձ ՚ի նեղութեանս։

15 Գիտէք և դուք փիլիպեցիք, զի ՚ի սկզբան աւետարանին իրրև ելի ես ՚ի Մակեդոնիա, և ոչ մի եկեղեցի հաղորդեաց ինձ յաղագս տալոյ և առնլոյ, բայց միայն դուք ։

16 Զի և ՚ի Թեսաղոնիկ միանգամ և երկիցս զպէտս իմ եառուք բերել ։

17 Ւրը ոչ կթէ խնդրեմ զտուրան, այլ խնդրեմ զպտուղն, որ յաճախէ ՚ի բան ձեր ։

18 Ունիմ իմ առեալ զամենայն, և առաւելեալ եմ. ընկալայ՝ և լի եմ ՚ի ձեռն Եպափրոդիտեայ, որ ՚ի ձէնջ հոտ անուշից՝ պատարագ ընդունելի՝ հաճոյ Աստուծոյ ։

19 Եւ Աստուած իմ լի արասցէ զամենայն պէտս ձեր ըստ իւրում մեծութեանն՝ փառօք ՚ի Քրիստոս Յիսուս ։

20 Ասի Աստուծոյ և Հօր մերում փառք յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն ։

21 Ողջոյն տացէք ամենայն սրբոց՝ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ։

22 Ողջոյն տան ձեզ՝ որ ընդ իս են եղբարք ։

23 Ողջոյն տան ձեզ ամենայն սուրբք. մանաւանդ որ ՚ի տանէ կայսեր են ։

24 Շնորհք Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձերում. ամէն ։

եմ. կրշտանալըն էլ՝ սովելըն էլ. աւելութենով լինելըն էլ՝ պակասութիւն քաշելըն էլ[16] ։

13 Զինն ես կարող եմ ընուա ձեռնէն՝ որ ինձ զօրացրուց[17] ։

14 Նայց լաւ արիք, որ հաղորդ էլաք ինձ իմ նեղութենուս[18] ։

15 Ուռւ էլ գիտուռէք փիլիպեցիք, որ աւետարանելոյ սկզբուն՝ երբոր Մակեդոնիայից դուրս եկի, իսկի մին եկեղեցի էլ հաղորդութիւն չարաւ ինձ տալու և առնելոյ համարոյն, մայց միանակ դուք[19] ։

16 Ինչու որ Թեսաղոնիկէի մէջ էլ միներկու անգամ բերել տուիք ինձ պէտք եկած բաներ ։

17 Ոչ թէ էնպէս՝ որ տուրքն եմ ուզում, այլ պտուղն եմ ուզում, որ աւելանայ ձեր համարուն[20] ։

18 Նայց ես ամէն բան առել եմ, և աւելութիւն ունիմ. լիքն եմ, որ Եպափրոդիտոսի ձեռուէն ընդունեցի էն[21], որ ձեզանից է՝ անուշ հոտ[22], ընդունելի պատարագ՝ Աստուծոյ հաճոյ[23] ։

19 Եւ իմ Աստուածս լցնէ ձեր ամէն կարօտութիւնըն[24] իրան հարստութեան չափովն՝ փառքով Քրիստոս Յիսուսուն[25] ։

20 Նայց Աստուծոյ մեր Հօրն փառք (լինի) յաւիտեանս յաւիտենից[26]. ամէն ։

21 Ողջոյն տուէք ամէն սրբերին՝ Քրիստոս Յիսուսումն ։

22 Ողջոյն են տալիս ձեզ եղբարներն՝ որ ինձ հետ են[27] ։

23 Ողջոյն են տալիս ձեզ ամէն սրբերն. մանաւանդ նորանք՝ որ կայսերի տանիցն են[28] ։

24 Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն ձեր հոգոյն հետ (լինի)[29]. ամէն ։

փիլիպեցւոց վերայ երկրորդ նամակ առաքելոյն Պաւղոսի յետոն ։

(16) ա կորնթ. գ · 11 · բ կորնթ. գ · 10 · ժա · 37 · (17) Յովհ. ժե · 5 · բ կորնթ. ժբ · 9 · (18) փիլիպ. ա · 7 · (19) բ կորնթ. ժա · 8, 9 · (20) Հռոմ. ժե · 28 · Տիտ · գ · 14 · (21) փիլիպ. դ · 25 · (22) Եբր · ժգ · 16 · (23) բ կորնթ · բ · 12 · (24) Հռոմ · իգ · 1 · բ կորնթ · բ · 8 · (25) Եփես · ա · 7 · գ · 16 · (26) Հռոմ · ժգ · 27 · Գաղ · ա · 5 · (27) Խորհ · ա · 2 (28) փիլիպ · դ · 13 · (29) Հռոմ · ժգ · 24 ·

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Պօղոս Ցէբէի չնորհքն և խաղաղութիւնն կոչեցեալներուն սուրբ եւեսոս՝ գոհանալէ
Ը.առաւաձանից նորանց հաւատքի համար . 7 Նպատըրան և իրան վարդապետութեան գո-
վեստը ; 9 Նւ նորանց համար շատ աղօթք է անում՝ որ լրվին նորա կամաց գիտութիւնքը .
18 Հաստատուելէ Քրիստոսի ձեռքէն էլած փրկութիւնն և մեղաց թողութիւնն . 21 Որ-
դեդրուելէ նորանց շատ կերոց խրատներով և Քրիստոսի սրած հաշտութիւնն քարոզելէ ; ի-
րան պաշտօնն էլ ցոյց տալով :

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսու-
սի Քրիստոսի կամօքն Ը.ստուծոյ ,
և Տիմոթէոս եղբայրը :

2 Ը.ր կողոսացիս սուրբ և հա-
ւատացեալ եղբարս ի Քրիստոս :

3 Շ.նորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԸ.ստուծոյ Հօրէ մերմէ՝
(և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ) . գոհանամք զԸ.ստուծոյ և Հօրէ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , յամենայն ժամ վասն ձեր աղօթս առնեմ :

4 Իբրև լուաք զհաւատսն ձեր՝ որ ի Քրիստոս Յիսուս Տէր մեր , և զսէրն՝ որ ընդ ամենայն սուրբս ունիք :

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիս-
տոսի առաքեալ Ը.ստուծոյ կամքեվքն՝ , և Տիմոթէոս եղբայրն :

2 կողոսացի սըրբերիդ և հաւատացեալ եղբարներիդ Քրիստոսումն :

3 Շ.նորհք (լինի) ձեզ հետ՝ և խաղաղութիւն Ը.ստուած մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն[2] . գոհանումեմք Ը.ստուածոյ և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Հօրմէն . (և) ամէն ժամանակ աղօթք եմ անում ձեզ համար[3] :

4 Երբոր լսեցինք ձեր հաւատքն՝ որ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի վերայ է[4], և սէրըն՝ որ ամէն սըրբերին հետ ունիք[5] :

(1) Եփես . ա . 1 : (2) Գաղ . ա . 3 : (3) ա Կորնթ . ա . 4 : Եփես . ա . 16 : Փիլիպ . ա . 3 : գ . 1 : (4) Ա.յր . 6 : Եփես . ա . 15 : Փիլմ . 5 : (5) Եբր . գ . 19 :

Digitized by Google

5 Վասն յուսոյն՝ որ պահի ձեզ յերկինս . զորմէ լուարուք բանիւն ճշմարտութեան աւետարանին ,

6 Որ եհաս առ ձեզ . որպէս ընդ ամենայն աշխարհ աճէ՝ և պտղաբերէ . ոյպէս և ՚ի ձերում միջի . յօրէ յորմէ լուարուք՝ և ծանեայք զշնորհն Աստուծոյ ճշմարտութեամբ :

7 Որպէս և ուսարուք Եպափրասայ սիրելւոյ ծառայակից մերոյ , որ է հաւատարիմ վասն ձեր՝ պաշտօնեայ Յիսուսի :

8 Որ և պատմեաց մեզ զձեր սէրն հոգւով :

9 Վասն այնորիկ և մեք՝ յօրէ յորմէ լուաք՝ ոչ դադարեմք վասն ձեր աղօթս առնել և խնդրուածս մատուցանել . զի լնուցուք գիտութիւն կամացն նորա , ամենայն իմաստութեամբ և հոգևոր հանճարով :

10 Վարել ձեզ արժանի Տեառն յամենայն հաճութեան , յամենայն գործս բարութեան պտղաբերք և աճեցուցանք գիտութեամբն Աստուծոյ :

11 Զօրանալ զամենայն զօրութեամբ զօրացեալք ըստ զօրութեան փառաց նորա . յամենայն համբերութիւն և երկայնմտութիւն ուրախութեամբ .

12 Գոհանալ զԱստուծոյ Հօրէ՝ որ կոչեցաւ զձեզ ՚ի մասն վիճակի սրբոցն ՚ի լոյս :

5 Յիւն յուսոյն համար՝ որ պահ-վում ձեզ համար երկինքում . որ նորա համար լսեցիք աւետարանի ճշմարիտ խօսքովն :

6 Որ էն հասաւ ձեզ , ինչպէս որ ամէն աշխարհքի մէջ , և մեծանում և պտուղ է բերում . ինչպէս որ ձեր միջումն էլ . էն օրից հետէ՝ որ լսեցիք և ՚ճանաչեցիք ճշմարտութիւնով :

7 Ինչպէս որ էլ սովորեցիք սիրելի Եպափրասից , մեր ծառայութեան ընկերից , որ ձեզ համար Յիսուս Հաւատարիմ պաշտօնեայ է :

8 Որ էլ պատմեց մեզ ձեր սէրն հոգով :

9 Նրա համար մենք էլ էն օրից հետէ որ լսեցինք՝ չենք դադարում ձեզ համար աղօթք անել , և խնդրվածք մատուցանել , որ լցվիք նորա կամաց գիտութիւնով , ամէն իմաստութիւնով և հոգևոր իւրքով :

10 Որ դուք գնաք ինչպէս որ արժանի է Տէրին , ամէն բանի մէջ հաճոյ լինելով (նորան) , ամէն բարի գործքերով պտղաբեր լինիք և ՚Աստուծոյ գիտութեանում մեծանաք .

11 Եւ ամէն զօրութիւնով զօրանաք իրան փառքի զօրութեան չափով . ամէն համբերութիւնով և երկայնմտութիւնով ուրախութիւնով .

12 Եւ գոհութիւն տաք Հօրն՝ որ մեզ կանչեց մասնակից լինելոյ սրբերի վիճակին լուսումն :

(6) բ Տիմ . գ . 8 : ա Պետր . ա . 1 : (7) Պատմ . իգ . 14 : Պետ . ժգ . 15 : Հռոմ . ժ . 18 : Ա Յովհ . 23 : (8) Պատմ . գ . 8 : Յովհ . ժե . 16 : Փիլիպ . ա . 11 : (9) բ Կորնթ . գ . 1 : Կիս . գ . 2 : Տիտ . բ . 11 : ա Պետր . ե . 12 : (10) Կող . գ . 12 : Փիլիպ . 23 : (11) բ Կորնթ . ժա . 23 : ա Տիմ . գ . 6 : (12) Հռոմ . ժե . 30 : (13) Կիս . ա . 15 , 16 : Ա Յոհ . 3 , 4 : (14) ա Կորնթ . ա . 5 : (15) Հռոմ . ժբ . 2 : Կիս . ե . 10 . 17 : (16) Կիս . ա . 8 : (17) Կիս . գ . 1 : Փիլիպ . ա . 27 : ա Թես . բ . 12 : (18) ա Թես . գ . 1 : (19) Յովհ . ժե . 16 : բ Կորնթ . բ . 6 : Փիլիպ . ա . 11 : Տիտ . գ . 1 : Նբր . ժգ . 21 : (20) Կիս . գ . 16 : դ . 16 : (21) Կիս . գ . 2 : (22) Պետր . ե . 11 : Հռոմ . ե . 3 : (23) Կիս . ե . 20 : Կող . գ . 5 : (24) Պետր . իգ . 16 : Կիս . ա . 11 :

Digitized by Google

13 Իր փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի , և փոխեաց զմեզ յարքայութիւն Որդւոյն իւրոյ սիրելւոյ :

14 Որով ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա , և զթողութիւն մեղաց մարմնովն նորա :

15 Իր է պատկեր աներեւութին Աստուծոյ , անդրանիկ ամենայն արարածոց :

16 Զի նովաւ հաստատեցաւ ամենայն , որ ինչ յերկինս՝ և որ ինչ յերկրի , որ երեւին՝ և որ ոչն երեւին . եթէ աթոռք , եթէ տէրութիւնք , եթէ պետութիւնք , եթէ իշխանութիւնք . ամենայն ինչ նովաւ՝ և ի նոյն հաստատեցաւ :

17 Եւ նա է յառաջ քան զամենայն , և ամենայն ինչ նովաւ եկաց բովանդակ :

18 Եւ նա է գլուխ մարմնոյ եկեղեցւոյ . որ է սկիզբն , անդրանիկ ի մեռելոց . զի եղիցի ինքն յամենայնի յառաջացեալ :

19 Զի ի նմա հաճեցաւ ամենայն լրումն Աստուածութեանն բնակել :

20 Եւ նովաւ հաշտեցուցանել զամենայն ի նմին . արար խաղաղութիւն արեամբ խաչին իւրոյ , որ ինչ յերկրի՝ և որ ինչ յերկինս :

21 Եւ զձեզ՝ որ երբեմն օտարացեալն էիք , և թշնամիք խորհրդովք ի գործսն չարութեան ,

13 Իր փրկեց մեզ խաւարի իշխանութենէն[25] , և փոխեց տարաւ մեզ իրան սիրելի Որդոյ արքայութեան մէջ[26] :

14 Իր նորա ձեռնովն ունինք փրկութիւն՝ նորա արիւնովն , և մեղաց թողութիւն նորա մարմնովն[27] :

15 Իր նա անեռւոյթ Աստուծոյ պատկերն է[28] ամէն ստեղծուածներուն առաջինեկն[29] :

16 Վասն որ՝ նորանով ամէն բան ստեղծուեցաւ , ինչ որ երկնքումն՝ և ինչ որ երկրումս . էն որ երեւութ՝ և էն որ չի երեւում[30] . թէ աթոռներն , թէ տէրութիւններն , թէ պետութիւններն , թէ իշխանութիւններն[31] . ամէն բան նորանով՝ և նորա համար ստեղծուեցաւ[32] :

17 Եւ նա ամէնից առաջ է , և ամէն բան նորանով բովանդակ է[33] :

18 Եւ նա մարմնոյ (այսինքն) եկեղեցւոյ գլուխն է[34] . որ նա է բակիզբն , մեռելներից առաջինեկն[35] . նորահամար որ նա ամէն բանի մէջ առաջինն լինի :

19 Պատճառն որ հաճոյ էլաւ (Աստուծոյն) , որ նորանում Աստուածութեան ամէն լիութիւնն բնակվի[36] :

20 Եւ նորանով ամէնքն[37] հենց իրան հետ հաշտացնէ[38] . նա խաղաղութիւն արաւ իրան խաչի արիւնովն , էն որ երկրումս է՝ և էն որ երկրնքումն է[39] :

21 Եւ ձեզ էլ՝ որ ժամանակով օտարացած էիք[40] , և թշնամի մտքով չար գործքերումն[41] ,

(25) Կոլ. ա. 12 : Կոբ . բ . 14 : ա Պետր . բ . 9 : (26) ա Յհ. ա . 12 : բ Պետր . ա . 11 : Մատթ . գ . 17 : Կոլ. ա . 6 : (27) Կոլ. ա . 7 : (28) բ Կորնթ . գ . 4 : Կոբ . ա . 3 : (29) Յայտ . գ . 14 : (30) Հովհ . ա . 3 : ա Կորնթ . բ . 6 : Կոլ. ա . 9 : Կոբ . ա . 2 : (31) Էֆես . բ . 38 : Կոլ. ա . 21 : Կող . բ . 10 . 15 : ա Պետր . գ . 22 : (32) Էֆես . ժա . 36 : Կոբ . բ . 10 : (33) Հովհ . ա . 1 . 3 : ժե. 5 : ա Կորնթ . բ . 6 : (34) Կոլ. ա . 10 . 22 . գ . 15 . բ . 23 : ա Կորնթ . ժա . 3 : (35) Գործ . խգ . 23 : ա Կորնթ . ժե . 20 . 23 : Յայտ . ա . 5 : (36) Հովհ . ա . 16 : գ . 34 : Կող . բ . 9 : գ . 11 : (37) Կոլ. ա . 19 : (38) բ Կորնթ . ե . 18 : (39) Կոլ. բ . 14 , 15 , 16 : (40) Կոլ. բ . 1 , 2 . 12 . 13 . գ . 16 : (41) Տիտ . ա . 15 , 16 :

Digitized by Google

22 Ի՞մ ասպիկ հաշտեցոյց ամենայն մարդոյ իւրոյ՝ ի ձեռն մահուն իւրոյ, յանդիման կացուցանել զձեզ տուրբս՝ և անբիծ՝ և անբասս առաջի նորա ։

23 Եթէ կայցէք ի հաւատսն արմատացեալք և հաստատեալք . և անշարժք ի յուսոյ աւետարանին՝ զոր լուարուք , քարոզելոյ ընդ ամենայն արարածս ի ներքոյ երկնից. որոյ եղէ ես Պօղոս պաշտօնեայ ։

24 Եւ արդ՝ ուրախ եմ ի չարչարանս իմ վասն ձեր . և լնումն զպակասութիւն նեղութեանցն Քրիստոսի ի մարմնի իմում վասն մարմնոյ նորա՝ որ է եկեղեցի ։

25 Որոյ եղէ ես Պօղոս պաշտօնեայ՝ ըստ անտեսութեանն Աստուծոյ , որ տուեալ է ինձ ի ձեզ կատարել զբանն Աստուծոյ ։

26 Զխորհուրդն՝ որ ծածկեալն էր ի յաւիտեանցն և յազգաց . որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւրոց ։

27 Որոց կամեցաւ Աստուած ցուցանել , թէ զինչ է մեծութիւն փառաց խորհրդոյ նորա ի հեթանոսս , որ է Քրիստոս ի ձեզ՝ յոյսն փառաց ։

28 Զոր մեք քարոզեմք և խրատեմք զամենայն մարդ , և ուսուցանեմք զամենայն մարդ ամենայն հոգևոր իմաստութեամբ , զի կացուսա-

22 Իսկ հաշտացուց իրան մարմնոյ անգամներովն՝ իրան մահովն[43] , որ ձեզ սուրբ՝ և անբիծ՝ և անարատ կանգնացնէ նորա առաջիւն[43] ։

23 Ովսիկ որ հաստատի մէջ արմատ քցած կենաք և հաստատուած[44] . և առանց շարժուելոյ էն աւետարանի յուսէն՝ որ լսեցիք[45] , որ երկնքի տակ լինող ամէն տակղծուածներին[46] քարոզուեցաւ[47] . որ ես Պօղոս նորա պաշտօնեայ եղայ[48] ։

24 Եւ հիմիկ ուրախ եմ իմ[49] չարչարանքներումս ձեզ համար[50] . և Քրիստոսի նեղութիւնների պակասը լցնումեմ իմ մարմնումս[51] նորա մարմնոյն համար՝ որ եկեղեցին է[52] ։

25 Որ ես Պօղոս նորա պաշտօնեայ եղայ՝ Աստուծոյ էն տնտեսութեան պէս , որ ինձ տրուած է ձեզանում[53] որ Աստուծոյ խօսքն կատարեմ[54] ։

26 Այն խորհուրդն՝ որ ծածկուած էր յաւիտեններից և պորտերից[55] . որ հիմիկ յայտնուեցաւ իրան սրբերին[56] ։

27 Որ Աստուած կամեցաւ ցոյց տալ նորանց[57] , թէ ինչ է իրան խորհրդոյ փառաւոր մեծութիւնն հեթանոսներումն[58] , որ էն Քրիստոսն է ձեզանում՝ փառաց յոյսն[59] ։

28 Որ մենք քարոզումենք նորան , և ամէն մարդ խրատումենք՝ և ամէն մարդ սովորցնումենք ամէն հոգևոր իմաստութիւնով[60] , որ ամէն

(42) Կին · բ · 15 , 16 ։ (43) Ղուկ · ա · 75 ։ Կին · ա · է · 6 · 27 · ա Թես · գ · 7 ։ Տիտ · բ · 14 ։ Ես · ղ · 6 ։ (44) Կին · գ · 17 ։ Կող · բ · 7 ։ (45) Ովհ · ժե · 6 ։ (46) Ա Յհ · 6 ։ (47) Հռով · ժ · 18 ։ (48) Կող · ա · 17 ։ բ Կորնթ · գ · 6 · գ · 1 · է · 18 ։ Կին · գ · 7 ։ Ա Յհ · 25 ։ ա Տիմ · բ · 7 ։ (49) Հռով · է · 3 ։ բ Կորնթ · է · 4 ։ (50) Կին · գ · 1 · 13 ։ (51) բ Կորնթ · ա · 5 , 6 ։ Փիլիպ · գ · 10 ։ բ Տիմ · ա · 6 ։ բ · 10 ։ (52) Կին · ա · 23 ։ (53) ա Կորնթ · թ · 17 ։ Գող · բ · 7 ։ Կին · գ · 2 ։ Ա Յհ · 23 ։ (54) Հռով · ժե · 19 ։ (55) Հռով · ժգ · 25 ։ ա Կորնթ · բ · 7 ։ Կին · գ · 9 ։ (56) Մատթ · ժգ · 11 ։ բ Տիմ · ա · 10 ։ (57) բ Կորնթ · բ · 14 ։ (58) Հռով · ը · 33 ։ Կին · ա · 7 · գ · 8 ։ (59) ա Յհ · ա · 1 ։ (60) Կող · բ · 26 · 27 · 28 ։

Digitized by Google

ցուք զամենայն մարդ կատարեալ ՚ի ՎՐիստոս Յիսուս ։

29 Յոր և աշխատիմ պատերազմեալ ըստ յաջողութեան նորա , որ յաջողեալ ե յիս զօրութեամբ ։

մարդ կատարեալ կանգնացինք ՎՐիստոս Յիսուսումե[61] ։

29 Որոյ համար էլ աշխատութեամբ[62] պատերազմ անելով[63] նորա յաջողութեան չափովն՝ որ ինձանում յաջողված ե զօրութեամբ[64] ։

ԿԻ · Ո

1 Մինել յորդորանքն նորանց որ իմանան Ը.տուածոյ խորհուրդըն ՎՐիստոս Յիսուսումե · 8 Ընդդուշացնե նորանք որ չգլխի թե միևն Թաւլանե նորանք փիլիսոփայութեամբ և ունայն խաբերայութեամբ, 18 Նւ չգլխի որ միևն խաբե նորանք խոնարհութեամբ և հրեշտակներուն պաշտամանքով , 20 Նւ օրինքի և մարդկանց պատուիրանքներին պաշտամանքով որ նորանք ՎՐիստոսի մեռոնին ազատված են ։

1 Կամիմ զի գիտիցէք դուք՝ որպիսի ծգնութիւն ունիմ յանձին վասն ձեր՝ և վասն Լաւտիկիացւոցըն , և որոց չիցե տեսեալ զերեսս իմ մարմնով ։

2 Ո՛չի միխիթարեսցին սիրտք նոցա տեղեկացեալք սիրով . և յամենայն մեծութիւն լրութեան իմաստութեան՝ ՚ի գիտութիւն խորհրդոցն Ը.ստուծոյ Հօր ՚ի ՎՐիստոս Յիսուս ։

3 Յորում ամենայն գանձք իմաստութեան և գիտութեան ծածկեալ կան ։

4 Այլ զայս ասեմ , զի մի՛ ոք զձեզ զատանցուսցէ պատիր բանիւք ։

5 Ո՛չի թէպէտ և մարմնով հեռի եմ , այլ հոգւով ընդ ձեզ եմ . խնդամ իբրև տեսանեմ զկարգն ձեր՝ և զհաստատութիւն հաւատոցն ձերոց որ ՚ի ՎՐիստոս Յիսուս ։

6 Ընդ՝ որպէս ընկալարուք զՔ.ս

1 Կամենումե որ գիտենաք դուք՝ թէ ինչպէսի պատերազմ ունիմ իմ անձնումն՝ ձեզ համար և Լաւդիկեցոց համար , և որոնց համար որ իմ երեսըս մարմնով չեն տեսել ։

2 Որ նուանց սրտերն միխիթարվինե և տեղեկանան սիրով . և կատարեալ իմաստութեան ամեն մեծութեներով[3] , որ իմանան Ը.ստուծոյ խորհուրդըն ՎՐիստոս Յիսուսումն[4] ։

3 Որ նորանումե ծածկրվածե կան իմաստութեան և գիտութեան ամեն գանձերն (խոպանևրն)[5] ։

4 Ասյց էս եմ ասում , չգլխի թե միևն մոլորացնե ձեզ խաբեքայ խօսքերով[6] ։

5 Ինչու որ՝ թե և մարմնով հեռու եմ[7] , բայց հոգով ձեզ հետ եմ . ուրախանումեմ՝ երբոր ձեր կարգըն տեսնումեմ[8] , և ձեր հաստատութիւնըն՝ որ ՎՐիստոս Յիսուսումե է[9] ։

6 Որպես ինչպէս որ (դուք) ՎՐ-

(61) բ կորնի . ժա . 2 : Եփես . ե . 27 : Ա Եր . 22 : (62) ա կորնի . ժե . 10 : (63) Կող . բ . 1 : (64) Եփես . ա . 19 : գ . 7 . 20 : (1) Կող . ա . 29 : Փիլիպ . ա . 30 : ա Թես . բ . 2 . (2) բ կորնի . ա . 8 : (3) Կող . գ . 14 : (4) Փիլիպ . գ . 8 : Կող . ա . 9 : (5) ա կորնի . ա . 24 : բ . 6 , 7 : Եփես . ա . 8 : Կող . ա . 9 : (6) Հռով. ժգ . 18 : բ կորնի . ժա . 13 : Եփես . գ . 14 : ե . 6 : Վայր . 8 . 16 : (7) ա կորնի . ե . 3 : ա Թես . բ . 17 : (8) ա կորնի . ժգ . 16 : (9) ա Պետր . ե . 9 :

Digitized by Google

Քրիստոս Յիսուս զՏէր , նովին գնացէ՛ք ։

7 Լ՚րմատացեա՛լք և շինեա՛լք ՚ի նա , և հաստատեա՛լք ՚ի հաւատս , որպէս ուսարուք՝ առատեալ՛ք ՚ի նմին գոհութեամբ ։

8 Զգո՛յշ լերուք՝ մի՛ ոք իցէ՝ որ զձեզ կողոպտիցէ ճարտարմտութեամբ՝ և սնոտի խաբէութեամբ , որք ըստ մարդկան աւանդութեան՝ և ըստ տարերց աշխարհի՝ և ո՛չ ըստ Յիսուսի Քրիստոսի ։

9 Զի ՚ի նմա բնակէ ամենայն լրումն Լ՚աստուածութեանն մարմնապէս ։

10 Եւ էք դուք նովաւ լցեալք , որ է գլուխ ամենայն իշխանութեան և պետութեան ։

11 Որով թլփատեցարուք հաւասովք զանձեռագործ թլփատութիւնըն՝ ՚ի մերկանալ զանգամս մարմնոյ թլփատութեամբն Քրիստոսի ։

12 Թաղեալք ընդ նմին ՚ի մկրտութեանն , որով և ընդ նմին յարեա՛լք հաւատովք Լ՚աստուծոյ ազդեցութեանն , որ յարոյց զնա ՚ի մեռելոց ։

13 Եւ զձեզ՝ որ երբեմն մեռեալն էի՛ք ՚ի մեղս և յանթլփատութեան մարմնոյ ձերոյ , կենդանացոյց յանձէն իւրում ։ շնո՛րհեաց մեզ զամենայն յանցանս մեր ։

14 Եւ ջնջեաց զձեռագիրս մերոյ հակառակութեանն հրամանօքն իւրովք ։ որ կայր մեզ հակառա՛կ՝ եւ

րիստոս Յիսուս Տէրըն ընդունեցէք , հենց նորանով գնացէ՛ք[10] ։

7 Լ՚րմատ քցած՝ և նորանում շինված , և հաւատքումն հաստատված[11] , ինչպէս որ սովորեցիք՝ և առաջացէ՛ք նորանում գոհութենով ։

8 Զգո՛յշ կացէ՛ք՝ որ չըլինի թէ մինն թալանէ ձեզ փիլիսոփայութենով՝ և ունայն խաբեպայութենով[12] , որ մարդկանց աւանդութեան պէս[13] և աշխարհքիս սկզբունքին պէս է[14] և չէ թէ Յիսուս Քրիստոսին պէս ։

9 Ինչու որ նորանում բնակված է Լ՚աստուածութեան ամէն լիութիւնըն մարմնապէս[15] ։

10 Եւ դուք նորանով լցված էք[16] , որ նա ամէն իշխանութիւնների և պետութիւնների[17] գլուխն է[18] ։

11 Որ նորանով դուք թլփատվեցաք հաւատքով՝ էն առանց ձեռքի էլած թլփատութենովն[19] , մարմնոյ անդամներըն (ձեզանից) հանելովն՝ Քրիստոսի թլփատութենովն[20] ։

12 Որ թաղվեցաք նորա հետ մկրտութենովն[21] , որ նորանով էլ յարութիւն առիք նորա հետ[22] էն հաւատքովն՝ որ Լ՚աստուած գործեց[23] , որ յարոյց Նորան մեռելների միջից[24] ։

13 Եւ ձեզ՝ որ մին ժամանակ մեռած էիք մեղքումն՝ և ձեր մարմնոյ անթլփատութենումն , իրան անձնովն կենդանացրուց ։ մեր ամէն մեղքերըն բաշխեց մեզ[25] ։

14 Եւ ջնջեց էն ձեռագիրըն՝ որ մեզ հակառակ էր՝ իրան հրամաններ ։ որ էն մեզ հակառակ կար՝

(10) ա Թես . գ · 1 : Ղուկ . 8 : (11) Սիմ . բ . 21 , 22 : գ · 17 : Պղ · ա · 33 : (12) Սրմ . ԽԲ . 8 : Ժողմ . ԺԶ . 17 : Սիմ . ե . 6 : Պ՚յտ . 18 : Սիր . ԺԳ . 9 : (13) Մատ . ԺԵ . 2 : Գաղ . ա . 14 : Պ՚յտ . 22 : (14) Գաղ . գ · 3 · 9 : Պ՚յտ . 20 : (15) Հովհ . ա . 14 : Հռղ . ա . 19 : (16) Հովհ . ա . 16 : (17) Պղ . ա . 16 , 18 : Սիմ . ա . 20 , 21 : ա Պետր . գ . 22 : (19) բ Օրին . ժ . 16 : Լ . 6 : Սիր . բ . 4 : Ժողմ . բ . 20 : Փիլիպ . գ . 3 : (20) Ժողմ . ը . 6 : Սիմ . գ . 22 : Պղ . բ . 8 , 9 : (21) Ժողմ . ը . 4 : (22) Պղ . գ . 1 : (23) Սիմ . ա . 19 : գ . 7 : (24) Պետր . բ . 24 : (25) Սիմ . բ . 1 · 5 , 6 · 11 ։

Digitized by Google

բարձ զայն ՚ի միջոյ՝ և բեւեռաց ընդ խաչափայտին ։

15 Ո՛երկեաց զիշխանութիւնս և զպետութիւնս • յայս յանդիման խայտառակեաց՝ նշուլակեալ զնոսա յանձին իւրում ՚ի յարութեան իւրում ։

16 Ո՛ք ոք այսու հետեւ զձեզ դատեցի՝ ուսանելով կամ ըմպելով, կամ մասամբք ուրից կամ ամսամսիւք կամ շաբաթիւք ։

17 Որ են տուերք հանգերձելոցն • այլ մարմին ՚Ի քրիստոս է ։

18 Ո՛ք ոք զձեզ խաբեսցէ , որ կամիցի խոնարհութեամբ և կրօնութիւք հրեշտակաց , զոր չիցէ տեսեալ զրահեա վարել՝ առաւպարտ հպարտացեալ ՚ի մտաց մարմնոյ իւրոյ •

19 Եւ ոչ ունիցի զգլուխն ՚Ի քրիստոս , ուստի ամենայն մարմինն յօդ եւ կապ և խաղաղութիւք տարաբերեալ և խառնեալ՝ աճէ զաճումն Ա՛ստուծոյ ։

20 Եթէ մեռարուք ընդ ՚Ի քրիստոսի ՚ի տարերց աշխարհի՝ զի՞ ևս իբրև զկենդանիս ապրիք ՚ի աշխարհի կրօնաւորիք ։

21 Ո՛ք ձերձենար , մի՛ ճաշակեր , մի՛ հատուց լինիր ։

22 Որ է ամենայն ինչ ՚ի պէտս ապականութեան , ըստ պատուիրանաց և վարդապետութեան մարդկան ։

23 Որ յիմաստութիւն ինչ հաստրէ , ինքնակամ կրօնիւք և խոնարհ

Նոքան վիրկեալս մեզ տեղիցն՝ և խաչափայտին վերայ բեւեռեց[26] ։

15 Իշխանութիւնսն և պետութիւնսն[27] մերկացուց • յոյնիք նորանց խայտառակեց և (իրան) յաղթութեան նշան տարաւ իրան անձնոցին իրան յարութենեանն[28] ։

16 Արեսցի ծոյլ մինն չըզգաստ ձեզ[29] ուսանելոյ կամ խմելոյ հասարք[30] , կամ տօներուն կամ ամսագլուխներուն կամ շաբաթներուն կազմանն[31] ։

17 Որ սորաներք նոր գալոց բանից շուքերն են • բայց մարմինն Ա՛ստուած է[32] ։

18 Ղբ՛լինի որ մինն խաբէ ձեզ , որ կամեսայ խոնարհութենով և հրեշտակներուն պաշտամանքով[33] զուր տեղն հետևիլ էն բանին՝ որ չէ տեսած՝ և զուր տեղն գոռոզացած լինի իրան մարմնաւոր մտքովն[34] ։

19 Եւ չունենայ Ա՛ստուած գլուխըն[35] , որ նորանից ամէն մարմինն յօդվածներով և խաղերով ջոկված և խառնըված՝ մեծանումն Ա՛ստուծոյ աճմունքովն ։

20 Ի՞նչ որ Ա՛ստուածի հետ մեռաք[36] էս աշխարհքին սկզբունքներուն[37] էլ ինչո՞ւ էք էս աշխարհքիս մէջ կենդանիներին պէս հետևում օրէնքին[38] ։

21 Ո՛չ մօտեննար , հետ մի՛ առներ , մի՛ դիպչիր[39] ։

22 Որ էս ամէն ապականութեան գործածութենով , և մարդկանց պատուիրանքներին և վարդապետութեան պէս է[40] ։

23 Որ մին իմաստութիւն է հետմտրվում[41] , իրան կամքով հպատաստ

(26) Ի՛նէս • բ • 15 , 16 ։ (27) Ի՛նէս • գ • 13 ։ (28) Ե՛ննդ • գ • 15 ։ Ա՛ստ • կբ • 18 ։ Ե՛սայ • ժգ • 12 ։ Մատթ • ժբ • 29 ։ Ի՛ովհ • ժ • 18 ։ ժա • 22 ։ Հռովհ • ժբ • 31 • ժգ • 11 ։ Ի՛նէս • գ • 8 ։ Ի՛նբ • բ • 14 ։ (29) Հ՛ռովմ • ժգ • 3 • 10 • 13 ։ (30) Հ՛ռովմ • ժգ • 2 • 17 ։ ա Կորնթ • ը • 8 ։ (31) Հ՛ռովմ • ժգ • 5 ։ Գաղ • գ • 10 ։ (32) Ի՛նբ • ը • 5 ։ Բ • 9 • ժ • 1 ։ (33) Ա՛ստ • 4 ։ Ա՛ստ • 23 ։ (34) Ի՛նչ • ժգ • 3 • ա Տի՛մ • ա • 7 ։ (35) Ի՛նէս • գ • 15 , 16 ։ (36) Հ՛ռովմ • ը • 3 • 5 ։ ֆ • 4 • 6 ։ Գաղ • բ • 19 ։ Ի՛նէս • բ • 15 ։ (37) Ա՛ստ • 3 ։ (38) Գաղ • գ • 3 • 9 ։ (39) ա Տի՛մ • գ • 3 ։ (40) Ի՛սայ • կԲ • 13 ։ Մատթ • ժե • 9 ։ Տիտ • ա • 14 ։ (41) ա Տի՛մ • գ • 8 ։

Digitized by Google

հանեմամբ՝ և անխոցոտելեմբ մարմինս նոյ , և ոչ ի պատիւ ինչ լրտեսելեան մարմնոյ ։

վասն պաշտամունքով և խնամարհուեստ ենով՝ և մարմնոյն չքնաղութեամբ , և մարմնոյն պատիւ չգաւսլով՝ ոք կշտացնեն նուան[42] ։

ԿԻ · Գ ·

1 Բառնեալն խրատուեն հատուցանելոցն որ՝ էն վերջին ենգեղն՝ որոնց ոք Քրիստոսն է նատուտ· 8 Նա ոտանեն իրանց երիցսուր անդամներըն , 10 Որ իրանցից հանեն հին մարդն իրան գործերովը , և նոր մարդին (Քրիստոս) հագնեն , 12 Որ իրանց Քրիստոնէական ամեն պատուհասըն կատարեն և իրար ներեն և ուրիշ շատ խրատներ ի տալ նորանց ։

1 Ընթէ յարերուք ընդ Քրիստոսի ։ ապա զվերինն խնդրեցէք , ուր Քրիստոսն նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ ։

2 Զվերինն խորհեցարուք , մի՛ զայս՝ որ յերկրի աստ է ։

3 Վասնզի մեռարուք՝ և կեանքն ձեր ծածկեալ են ընդ Քրիստոսի յԱստուած ։

4 Յորժամ Քրիստոս յայտնեսցի՝ կեանքն ձեր , յայնժամ և դուք ընդ նմա յայտնեսջիք փառօք ։

5 Պանէք այսուհեւ զանդամս ձեր զերկրաւորս ։ ի բաց ընկեցէք զպոռնկութիւն՝ զպղծութիւն՝ զիծ՝ զցանկութիւն չարեաց , և զագահութիւն՝ որ է կռապաշտութիւն ։

6 Վասն որոյ գայ բարկութիւն Աստուծոյ ի վերայ որդւոցն անհնազանդութեան ։

7 Որովք և դուք երբեմն գնացիք՝ մինչ կենդանիք էիք ի նոսա ։

8 Այդ ի բաց թօթափեցէք և

1 Թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք[1] , ապա խնդրեցէք էն վերինըն՝ որտեղ որ Քրիստոսն է նստում Աստուծոյ աջ կողմն[2] ։

2 Էն վերինըն մտածեցէք , էն թէ էն՝ որ էս երկրաւսն է ։

3 Պատճառն որ դուք մեռաք[3] և ձեր կեանքն Քրիստոսի հետ ծածկված է Աստուծոյ մէջն[4] ։

4 Հայց երբոր Քրիստոս[5] ձեր կեանքն կը յայտնվի[6] , էն ժամանակն դուք էլ նորա հետ կը յայտնեք փառքով[7] ։

5 Սրբեցէք սպանեցէք[8] ձեր երկրաւոր անդամներըն[9] ։ դէն քցեցէք պոռնկութիւնըն՝ պղծութիւնըն[10] կեղտոտութիւնըն՝ չար ցանկութիւննըն , և ագահութիւնըն[11] որ կը ռապաշտութիւն է[12] ։

6 Որ որոա համար Աստուծոյ բարկութիւնն[13] գալիս է անհնազանդութեան որդիքներին վերայ[14] ։

7 Որ նորանցով դուք էլ մին ժամանակ գնում էիք , երբոր կեանք դանի էիք նորանցում[15] ։

8 Հայց հիմիկ դուք էլ դէն թափ

(42) Կ Ի · 8 ։ (1) Հռով · գ · 5 ։ Եփես · բ · 6 ։ Կող · բ · 12 ։ (2) Հռով · ը · 34 ։ Եփես · ա · 20 ։ (3) Հռով · գ · 2 ։ Կող · բ · 20 ։ Կող · բ · 20 ։ (4) բ Կորնթ · ե · 7 ։ Կող · ա · 5 ։ (5) ա Կորնթ · գ · 2 ։ (6) Հռով · ժա · 25 ։ Ժգ · 6 ։ (7) ա Կորնթ · ժե · 43 ։ Փիլիպ · գ · 21 ։ (8) Հռով · գ · 12 ։ (9) Հռով · ը · 13 ։ Կող · ե · 24 ։ (10) Եփես · ե · 3 ։ (11) ա Թես · դ · 5 ։ (12) Եփես · ե · 5 ։ (13) Հռով · ա · 18 ։ Եփես · ե · 6 ։ Կողոս · ը · 15 ։ (14) Եփես · բ · 2 ։ (15) Հռով · գ · 19 , 20 ։ ե · 5 ։ ա Կորնթ · գ · 11 ։ Եփես · դ · 2 ։ Տիտ · գ · 3 ։ . . . .

Digitized by Google

դաք զմին առնային , զբարկութիւն զորամաւթիւն՝ զչարութիւն՝ զխայտխօսութիւն՝ զխեղկատակութիւն ՚ի բերանոց ձերոց ։

9 Մի՛ սուտ միմեանց . մերկացարո՛ւք զհին մարդն գործովքն իւրովք ։

10 Եւ զգեցարո՛ւք զնորն նորոգեալ ՚ի գիտութիւն ըստ պատկերի Ստեղծողին իւրոյ ։

11 Ուր ո՛չ է Հրեայ՝ և ո՛չ Հեթանոս , խլփատութիւն՝ և անթլփատութիւն , խուժ՝ գուժ՝ Սկիւթացի՝ ծառայ՝ ազատ . այլ ամենայն և յամենայնի Քրիստոս ։

12 Ողգեցարո՛ւք այսուհետև իբրև ընտրեալք Աստուծոյ՝ սուրբք և սիրեցեալք , զգութ՝ զողորմութիւն՝ զքաղցրութիւն՝ զխոնարհութիւն՝ զհեզութիւն՝ զերկայնմտութիւն ։

13 Տերիք միմեանց , շնորհել ի բերաց . եթէ ուրուք զսմիքէ սպրառունջ ինչ իցէ , որպէս Աստուած Քրիստոսիս շնորհեաց ձեզ՝ նոյնպէս և դուք ։

14 Եւ ՚ի վերայ այսր ամենայնի զսէրն , որ է զօդ կատարմանն ։

15 Եւ խաղաղութիւն Քրիստոսի հաստատեսցի ՚ի սիրտս ձեր , յոր և կոչեցարուք միով մարմնով . և գոհացողք լինիջիք ։

16 Որ բանն Քրիստոսի բնակեսցէ ՚ի ձեզ առատապէս . ամենայն առումբք են ամենքն . բարկութիւնքն՝ սրամաւթիւնքն՝ չարութիւնքն՝ հայհոյութիւնքն[16] ծաղրաբանութիւնքն ձեր բերանից[17] ։

9 Այսուհանդերձ մի՛ խօսիք իրար հետ[18] . ձեզանից հանեցէք հին մարդն ի բան գործքերովն[19] ։

10 Եւ նոր մարդոյն հագէք՝ որ նորոգվածէ գիտութենով[20] ի նմա ստեղծողի[21] պատկերին պէս[22] ։

11 Որ հնաձև ոչ Հրեայ կայ՝ և ոչ Հեթանոս , ոչ թլփատութիւն՝ և ոչ անթլփատութիւն , խուժ՝ գուժ՝ Սկիւթացի՝ ծառայ՝ ազատ[23] . բայց ամենն և ամենի մէջն Քրիստոսն է[24] ։

12 Ուրեմն ինչպէս Աստուծոյ ընտրվածներ՝ սըրբեր և սիրելիներ[25] , հագէք գիածութիւնըն՝ ազնվմութիւնըն՝ քաղցրութիւնըն՝ խոնարհութիւնըն՝ հեզութիւնըն՝ երկայնմըտութիւնըն[27] ։

13 Իրար նեղութեցէք , և իրար թողեցէք , թէ որ մինն ունկէնիցն սըրընդմէնք ունենայ , ինչպէս որ Աստուած Քրիստոսն ձեզ թողութիւն արաւ՝ էնպէս էլ դուք[28] ։

14 Եւ ամենի վերայ[29] (հագէք) սէրըն[30] որ կատարելութեան կապն է[31] ։

15 Եւ Քրիստոսի խաղաղութիւնըն թող հաստատվի ձեր սրտերումըն[32] , որ նորա մէջ էլ կանչվեցաք[33] մին մարմնով[34] . և գոհացող էլէք[35] ։

16 Որ Քրիստոսի խօսքն լիութենով բնակվի ձեր մէջումն . որ ա-

(16) Կգլ . գ · 22 : ա Պետր . բ · 1 : Կդբ · ժբ · 1 : Հով · ա · 21 : (17) Կգլ · գ · 29 : ե · 4 : (18) Ղևտ . ժբ · 11 : Կգլ · գ · 25 : (19) Կգլ · գ · 22 . 24 : (20) Ածով . ժբ . 3 : (21) Կգլ · բ · 10 : (22) Կգլ · գ · 23 , 24 : (23) Ածով . ժ · 12 : ա Կորնթ . ժբ . 13 : Գաղ . գ · 28 : ե · 6 : Կգլ · զ · 5 : (24) Կգլ · ա · 23 : (25) ա Թես . ա · 4 : ա Պետր . ա · 2 : բ Պետր . ա · 10 : (26) Կգլ · գ · 14 : (27) Գաղ . ե · 22 : Փիլիպ · բ · 1 : Կգլ · գ · 2 . 32 : (28) Մատթ · ժ · 25 : Կգլ · գ · 2 . 32 : (29) ա Պետր . գ · 8 : (30) Հովհ . ժգ · 34 : Ածով . ժգ · 8 : ա Կորնթ . ժգ : Կգլ · ե · 2 : Կազ . բ · 2 : ա Թես . գ · 9 : ա Տիմ . ա · 5 : ա Հովհ · գ · 23 : գ · 21 : (31) Կգլ · գ · 3 : (32) Ածով . ժգ · 17 : Փիլիպ · գ · 7 : (33) ա Կորնթ . ե · 15 : (34) Կգլ · բ · 16 , 17 : գ · 4 : (35) Կազ . բ · 7 : Ալայ · 17 ։

Digitized by Google

նայն իմաստութեամբ ուսուցանել և խրատել զմիմեանս . սաղմոսիւք և օրհնութեամբք և երգովք հոգևորօք՝ և շնորհօք օրհնել ՚ի սիրտս ձեր զ՚Տառած :

17 Եւ զամենայն զոր և առնիցէք բանիւք և արդեամբք , զամենայն յանուն Տեառն Յիսուսի արասջիք . գոհացօղք լինիջիք զ՚Տառծոյ և ՚Հօրն նովաւ :

18 Կանայք՝ ՚ենազանդ լերուք առանց ձերոց , որպէս և վայել է ՚ի Տէր :

19 Ա՛րք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր , և մի՛ դառնացուցանէք զնոսա :

20 Որդիք՝ ՚ենազանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամենայնի՝ զի այն է հաճոյ առաջի Տեառն :

21 Հա՛րք՝ մի՛ զայրացուցանէք զորդիս ձեր . զի մի՛ տրտմեսին :

22 Ծա՛ռայք՝ ՚ենազանդ լերուք տերանց ձերոց յամենայնի . մի՛ առականէ ծառայութեամբ՝ իբրև մարդահաճոյք . այլ միամտութեամբ սրտի երկնչել ՚ի Տեառնէ :

23 Ո՛րչափ ինչ առնիցէք՝ սրտի մտօք գործեսջիք իբրև Տեառն , և ոչ իբրև մարդկան :

24 Գիտասջիք՝ զի ՚ի Տեառնէ առնուցուք զՀատուցումն ժառանգութեան ձերոյ . քանզի Տեառն Քրիստոսի ծառայէք :

25 Խակ ապիրատն ընկալցի ըստ իւրում՝ ապիրատութեանն . զի չէք ակնառութիւն առաջի Աստուծոյ :

մէն իմաստութեամբ իրաբ սովորցէք և խրատէք , սաղմոսիւք և օրհնութիւններով և հոգևոր երգերով[36] և շնորհքով Աստուծոյ օրհնէք ձեր սրտերումն[37] :

17 Եւ ամէն ինչ՝ որ անէք խօսքով և գործով , էն ամէնն Տէր Յիսուսի անունովն արէք[38] . և նրա ձեռովն գոհութիւն առէք Աստուծոյն և Հօրն[39] :

18 Կանայք՝ ենազանդ էղէք ձեր մարդկանց[40] , ինչպէս որ կը վայելէ Տէրումն[41] :

19 Ա՛րդիք՝ սիրեցէք ձեր կանայքն[42] , և մի՛ դառնացնէք նրանց[43] :

20 Որդիք[44] ենազանդ էղէք ձեր ծնօղներին ամէն բանի մէջ[45] , որ էն հաճոյ է Տէրին :

21 Հարք՝ մի՛ կսկիծացնէք ձեր որդոց սիրտըն , որ չըտրտմին[46] :

22 Ծառաներ[47] ենազանդ էղէք ձեր տէրերին[48] ամէն բանի մէջ[49] . չէ թէ աչքի առաջին ծառայութիւն անելով՝ երեսպաշաններին պէս . բայց սրտի միամտութեով՝ Տէրից վախենալով :

23 Ինչ որ անէք՝ յօժար սրտով արէք՝ ինչպէս Տէրին , և չէ թէ ինչպէս մարդկանց[50] :

24 Գիտացէք որ Տէրից կառնէք ձեր ժառանգութեան հատուցումն[51] . ինչու որ Տէր Քրիստոսին էք ծառայում[52] :

25 Նայց անօրէնն իրան անիրաւութեան չափովն կընդունի . պատճառն որ երեսպաշտութիւն չըկայ Աստուծոյ առաջին[53] :

(36) ա Կորնթ . ժդ . 26 · Կիս . ե . 19 : (37) Կող . գ . 6 : (38) ա Կորնթ . ժ . 31 : (39) Հռով . ա . 8 : Կիս . ե . 20 : Կող . ա . 12 : բ . 7 : ա Թես . ե . 18 : Եբր . ժգ . 15 : (40) Կիս . ե . 22 : Տիտ . բ . 5 : ա Պետր . գ . 1 : (41) Կիս . ե . 8 : (42) Կիս . ե . 25 . 28 . 33 : ա Պետր . գ . 7 : (43) Կիս . գ . 21 : (44) Կիս . զ . 1 : (45) Կիս . ե . 24 : Տիտ . բ . 9 : (46) Կիս . զ . 4 : (47) Կիս . զ . 5 , և այլն : ա Տիմ . զ . 1 : Տիտ . բ . 9 : ա Պետր . բ . 18 : (48) Փիլիմ . 16 : (49) Ա՚ե . 20 : (50) Կիս . զ . 6 , 7 : (51) Կիս . զ . 8 : (52) ա Կորնթ . ե . 23 : (53) բ Օրին . ժ . 17 : Հռով . բ . 11 : Կիս . զ . 9 : ա Պետր . ա . 17 :

Digitized by Google

Գլ. Գ

1 ընդդէմ օր ազօթքին մերոյ հեանէին , (Դիմեսցուք գիտութեանն լուսաղերիւք) հետ : քրիստոնեաներից :

5 Որ խոստացեալ վարձին զըգացեալներն 10 Ոչընդ կատարիչ նորանց՝ քան մեռ եւ

1 Տեառք՝ զիրաւացնա և զհաւատարմութիւն ծառայից ձերոց շնորհեցէք . գիտացէք զի և ձեր Տէր գոյ յերկինս :

2 Ազօթից սաեզ կացէք . աքնել ի նմին գոհութեամբ :

3 Աղէթս արարէք միանգամայն և վասն մեր . զի Բառուած բացցէ մեզ դուռն բանին , խօսել զըխորհուրդն Քրիստոսի , վասն որոյ և կապեալս կամ :

4 Օ՛ի յայտնի արարից զնա որպէս արժան իցէ ինձ խօսել :

5 Իմաստութեամբ գնացէք առ արտաքինան , գնոյ առեալ ժամայնակս :

6 Եւ բանն ձեր յամենայն ժամ լի շնորհօք Տեառն իքաւ աղիւ համեմեալ լիցի , գիտել զոպես պատասխանի իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք տալ պատասխանի :

7 Ամէ որ ինչ զինէն իցէ ցուցցէ ձեզ զամենայն Տիւքիկոս սիրելի եղբայր՝ և հաւատարիմ պաշտօնեայ , և ծառայակից ի Տէր :

8 Օ՛որ առաքեցի առ ձեզ դմին իրի , զի գիտասջիք վասն մեր . և մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր .

9 Ընեսիմաս հանգերձ եղբարբ հաւատարմաս և սիրելեաս՝ որ է ի ձէնջ . զամենայն ինչ ցուցցեն ձեզ՝ որ ինչ աստ է :

1 Պ՛ուք եղ աչերս՝ ինչ որ խրատուեաք և հաւատար է շնորհեցէք ձեր ծառանեարին . գիտացէք՝ որ գուք էլ Տէր ունիք երկնքաւն[1] :

2 Ազօթքին միշտ հետևեցէք[2] . և արթուն կացէք նորանաւտ գոհութեննով[3] :

3 Ա՛եզ համար էլ ազօթք առջէք[4] , որ Բառուած խօսքի դուռըն բանայ մեզ համար[5] որ Քրիստոսի խորհուրդըն խօսինք[6] , որ նորա համարել էլ ես կապված եմ[7] :

4 Որ յայտնեսմ նորան՝ ինչպես որ ինձ արժան է խօսիլ :

5 Իմաստութենով վարվեցէք գըրսինների հետ[8] , և ժամանակըն գնեցէք[9] :

6 Եւ ձեր խօսքն թող ամէն ժամանակ Տէրի շնորհովն լինի[10] իբր աղով համեղացած լինի[11] , որ գիտենաք թէ ինչպես արժան է ձեզ ամէն մէկին պատասխան տալ[12] :

7 Ինչ որ ինձ համար է՝ ամէնըն ցոյց կըտայ ձեզ Տիւքիկոս սիրելի եղբայրն՝ և հաւատարիմ պաշտօնեան , և ծառայութեանս ընկերն Տէրուն[13] :

8 Որ նորան հենց դրա համար առաղարկեցի ձեզ մօտ , որ մեզ համար գիտենաք , և ձեր սրտերն մխիթարվին[14] .

9 Ընեսիմոս հաւատարիմ և սիրելի եղբօրն հետ , որ նա ձեզանից է[15] . նորանք ամէն բան ցոյց կըտան ձեզ՝ ինչ որ էստեղ լինում է :

(1) Եփես . գ . 9 : (2) Կող . ժբ . 1 : Հռով . ժբ . 12 : Եփես . գ . 18 : ա Խոս . ե . 17 , 18 : (3) Կող . բ . 7 : գ . 15 : (4) Եփես . գ . 19 : բ Հռով . գ . 1 : (5) ա Կորնթ . ժգ . 9 : բ Կորնթ . բ . 12 : (6) Մատթ . ժգ . 11 : ա Կորնթ . գ . 1 : Եփես . գ . 10 : Կող . ա . 26 : բ . 2 : (7) Եփես . գ . 20 : Փիլիպ . ա . 7 : (8) Եփես . ե . 15 : ա Թես . գ . 11 : (9) Եփես . ե . 16 : (10) Յով . ժ . 12 : Կող . գ . 18 : (11) Մատթ . բ . 30 : (12) ա Պետր . գ . 15 : (13) Եփես . գ . 21 (14) Եփես . գ . 22 : (15) Փիլիմ . 10 :

Digitized by Google

[10 Ողջոյն տայ ձեզ Ա՛րիստարքոս գերեվից իմ, և Մ՝արկոս եղբօրորդի Բառնաբայ. վասն որոյ առէք պատուէր՝ եթէ եկեսցէ առ ձեզ ընկալէք զնա ։

11 Եւ Յիսուս՝ որ անուանեալն է Յուստոս, որք են ի թլփատութենէ անտի. զի դոքա միայն գործակից եղեն ինձ յարքայութեանն Աստուծոյ, որք և եղեն իբրև մխիթարութիւն ։

12 Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս՝ որ ի ձէնջ ծառայ Յ՛Իսուսի Քրիստոսի Ջհոռոմի է. յամենայն ժամ պատերազմեալ վասն ձեր յաղօթս, զի կայցէք կատարեալք և լցեալք յամենայն կամս Աստուծոյ ։

13 Մ՝կայեմ նմա, զի բազում աշխատութիւն ունի վասն ձեր, և վասն Լաւոդիկեացւոցն և վասն այնոցիկ՝ որ յԵրապօլիսն են ։

14 Ողջոյն տայ ձեզ Ղուկաս բժիշկ և սիրելի, և Դեմաս ։

15 Ողջոյն տուջիք եղբարց՝ որ են ի Լաւոդիկիայ և Նիմփայ, և որ առանին եկեղեցին է նորա ։

16 Եւ յորժամ ընթեռնուցուք առ ձեզ թուղթդ՝ արասջիք զի և ի Լաւոդիկեացւոց եկեղեցւոյն ընթերցցի. և զառ ի Լաւոդիկեացոցն՝ զի և գուք ընթեռնուցուք ։

17 Եւ ասասջիք ցԱ՛րքիպպոս. Զգոյշ լեր սպասաւորութեանդ՝ զոր ընկալար ի Տէր, զի զայդ կատարեսցես ։

18 Ողջոյնդ ձեռին իմոյ Պօղոսի է. յիշ լինին ձեզ կապանքս իմ. շնորհք ընդ ձեզ, ամէն ։

10 Ողջոյն են տալիս ձեզ Ա՛րիստարքոսն՝ իմ գերուԹեան ընկերս[16], և Յ՝արկոս Բառնաբասի եղբօր որդին[17]. որ նորա համար պատուիրանք առիք՝ որ եթէ ձեզ մօտ գայ՝ ընդունիք նորան ։

11 Եւ Յիսուսն՝ որ Յուստոս անուանված է, որ նորանք Թլփատութենից են, որ միայնակ գործակիցներ իմ գործոյս ընկերք էլան Աստուծոյ արքայուԹեանումն, որ ինձ համար էլ մխիԹարուԹիւն էլան ։

12 Ողջոյն է տալիս ձեզ Եպափրասն՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառան, որ ձեղանից է[18]. որ ամէն ժամանակ ձեզ համար պատերազմում աղօԹքումն[19], որ կատարեալ և լցված լինիք Աստուծոյ ամէն կամքումն[20] ։

13 Ա կսկսւմամ նորան՝ որ շատ աշխատանք է քաշում ձեզ համար, և Լաւոդիկեցոց համար, և նորանց համար էլ՝ որ Յերապօլիսումն են ։

14 Ողջոյն է տալիս ձեզ Ղուկաս բժիշկն և սիրելին[21], և Դեմանաս[22] ։

15 Ողջոյն առէք եղբարներին՝ որ Լաւոդիկեայումն են և Նիմփային, և եկեղեցոյն՝ որ նորա տանն է[23] ։

16 Եւ երբոր էս ԹուղԹս ձեզ մօտ կարդացված լինի[24], արէք որ Լաւոդիկեցոց եկեղեցոյ միջումն էլ կարդացվի. և էն որ Լաւոդիկեցոցն է՝ որ դուք էլ կարդաք ։

17 Եւ Ա՛րքիպպոսին ասացէք[25]. Զգոյշ կաց քո սպասաւորուԹեանդ՝ որ ընդունեցիր Տէրումն, որ դրան կատարես[26] ։

18 Ողջոյնդ իմ Պօղոսիս ձեռին է[27]. իմ կապանքս ԹՀղ ձեր մտքներումդ լինին[28]. շնորհքն (լինի) ձեզ հետ, ամէն[29] ։

Լաւոդիկեացոց վերայ գրելոյս՝ Ասօր յաղագս Տէրունական Հանդիսի ։

16) Գործ · ԻԳ · 29 · ԻԹ · 4 · ԻԼ · 3 · Փիլմ · 24 · (17) Գործ · ԻԲ · 37 · Բ Տիմ · 4 · 11 · (18) Ղուկ · ա · 7 · Փիլմ · 23 · (19) Հռով · ԻԲ · 30 · (20) Մատթ · 5 · 8 · ա Կորնթ · բ · 6 · Ջգ · 29 · Փիլպ · գ · 15 · Նբր · 5 · 14 · (21) Բ Տիմ · գ · 11 · (22) Բ Տիմ · գ · 9 · Փիլմ · 24 · (23) Հռով · Ջգ · 5 · ա Կորնթ · Ջգ · 19 · (24) · Յհ · 20 · 21 · (25) Փիլմ · 2 · (26) ա Տիմ · գ · 6 · (27) ա Կորնթ · Ջգ · 21 · Բ Թես · գ · 17 · (28) Նբր · Ջգ · 3 · (29) Նբր · Ջգ · 25 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻՑ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Առաքեալն խնդիր կ՚ընդունի նախապատիւներով իւր ծանուցանել զհաստատութիւն եւ զաճումն իւրեանց հաւատոյ եւ ընդ նոսա զհաստատութիւն եւ զճշմարտութիւն աւետարանին Քրիստոսի։ 3 Նաեւ իւր հաստատութիւնն ցուցանէ ի նշանս եւ ի հրաշս։ 4 Եւ զհրամանն տալոյ նոցա զհաստատութեան։

1 ՊՕՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տիմոթէոս եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ Ա՚ստուած Հ՚այր մեր եւ Տէր Յիսուս Ք՚րիստոս ։

2 Շ՚նորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն • գոհանամք զ�ա՚ստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր ամենեցուն՝ յիշատակ առնել յաղօթս մեր անդադար ։

3 Յիշել զձեր գործն հաւատոյ՝ եւ զվաստակ սիրոյ՝ եւ զհամբերութիւն յուսոյ Տեառն մերոյ Յիսուսի Ք՚րիստոսի՝ առաջի Ա՚ստուծոյ եւ Հ՚օր մերոյ ։

4 Գիտեմք եղբարք սիրեցեալք Ա՚ստուծոյ՝ զընտրութիւնն ձեր ։

1 ՊՕՂՈՍ եւ Սիղուանոս եւ Տիմոթէոս[1] Եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ Ա՚ստուած մեր Հ՚օրումբ եւ Տէր Յիսուս Ք՚րիստոսումբ ։

2 Շ՚նորհք (լինի՛) ձեզ եւ խաղաղութիւն[2] • ամէն ժամ՚անակ գոհանումն՚ք Ա՚ստուածմ՚նից ձեզ ամէնիդ համար՚[3] որ անդադար յիշատակ ենք առնում՚ մեր աղօթքումն՚[4] ։

3 Եւ յիշումն՚ք ձեր հաւատքի գործըն՚[5] եւ սիրոյ աշխատանքըն, եւ էն յուսոյ համբերութիւնըն՚[6] որ մեր Տէր Յիսուսի Ք՚րիստոսի վերայ առնիք Ա՚ստուծոյ եւ մեր Հ՚օր առաջին՚[7]։

4 Ա՚ստուածմ՚նից սիրուած եղբարք, գիտումն՚ք ձեր ընտրութիւնըն՚[8] ։

(1) ը կոչի • ա • 19 • բ Յիս • ա • 1 • ա Պետր • ե • 12 • (2) Նէեմ • ա • 2 • (3) Հռոմ • ա • 8 • Նէեմ • ա • 10 • փիլիպ • ե • (4) ա Յիս • բ • 13 • (5) Յովհ • զ • 29 • Կոլ • ե • 6 • ա Յիս • գ • 6 • բ Յիս • ա • 3 • 11 • Յով • բ • 17 • (6) Հռոմ • ժգ • 6 • Նէեմ • զ • 10 • (7) Կոլ • գ • 13 • բ Յիս • բ • 13 •

Digitized by Google

5 Զի աւետարանն մեր ոչ եղև առ ձեզ միայն բանիւ , այլ և զօրութեամբ՝ և Հոգւով Սրբով՝ և լրութեամբ բազմաց . որպէս և գիտէք իսկ՝ թէ որպիսիք եղեաք ՚ի միջի ձերում վասն ձեր ։

6 Եւ դուք նմանեալք մեզ՝ և Տեառն , ընկալայք զբանն ՚ի բազում նեղութեան՝ խնդութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ ·

7 Լինել ձեզ օրինակ ամենայն հաւատացելոց , որ են ՚ի Մակեդոնիա և ՅԱքայիա ։

8 Զի ՚ի ձէնջ ՚ի բաց բանն Լսառաւծոյ · ոչ միայն ՚ի Մակեդոնիա և ՅԱքայիա , այլ յամենայն տեղիս հաւատքն ձեր՝ որ առ Լսառաւած են , սփռեցան · զի այսուհետև հեռև ոչինչ է պիտոյ մեզ և խօսել ինչ ։

9 Զի նոքին իսկ պատմեն վասն մեր , թէ որպէս եղև մեզ մուտ առ ձեզ · և որպէս դարձայք առ Լսառաւած ՚ի կուռց անտի , ծառայել Լսառաւծոյ կենդանւոյ և ճշմարտի ։

10 Եւ ակնաւնել Որդւոյ նորա յերկնից , զոր յարոյցն ՚ի մեռելոց զՅիսուս՝ որ փրկելոյն է զմեզ ՚ի բարկութենէ անտի՝ որ գալոցն է ։

5 Որ մեր աւետարանս ձեզ մտաւ ոչ միայն խօսքով էլաւ , քայց էլ զօրութեամբ[9] և Սուրբ Հոգով[9] և շատ լիութեամբ[10] . ինչպէս որ էլ լաւ գիտաւմք , թէ ինչպէս ձեր միջումն վարվեցանք ձեզ համար[11] ։

6 Եւ դուք նմանեցաք մեզ՝ և Տէրին , և խօսքըն ընդունեցիք շատ նեղութեան մէջն[12] Սուրբ Հոգոյ ուրախութենովն[13] ։

7 Որ դուք օրինակ էլաք էն ամէն հաւատացեալներին , որ Մակեդոնիայի և Աքայիայի մէջն են ։

8 Պատճառն որ ձեզանից դուրս եկաւ Լսառաւծոյ խօսքի ձայնն · ոչ միայն Մակեդոնիայի և Աքայիայի մէջն[14] , քայց ամէն տեղ փռվեցաւ ձեր հաւատքն՝ որ դէպի Լսառաւած ունիք · որ էլ այսուհետև խկի պէտք չէ մեզ՝ որ մին բան խօսինք[15] ։

9 Ինչու որ հենց նորանք են պատմում մեզանից , թէ ինչպէս էլաւ մեր ձեզ մօտ մտնելն[16] · և ինչպէս էն կըռքերիցն դարձաք դէպի Լսառաւած , որ ծառայէք կենդանի և ճշմարիտ Լսառաւծոյն[17] ։

10 Եւ մնիկ տաք նորա Որդոյն[18] երկնքից[19] , որ նորան յարոյց մեռելների միջից՝ Յիսուսին[20] , որ մեզ պիտի փրկէ էն գալու բարկութենից[21] ։

(8) Մատթ · ժգ · 20 ։ ա կորնթ · բ · ե · գ · 20 ։ (9) բ կորնթ · գ · 6 ։ (10) Կող · բ · 2 ։ (11) ա Յհաւ · բ · 1 · 5 · 10 , 11 ։ բ Յհաւ · գ · 7 ։ (12) ա կորնթ · գ · 10 ։ ժա · 1 ։ Փիլիպ · գ · 17 ։ ա Յհաւ · բ · 14 ։ բ Յհաւ · գ · 9 ։ (13) Պօղ · ե · ԽԱ ։ Նէեմ · ժ · 34 ։ (14) Հռոմ · ժ · 18 ։ (15) Հռոմ · ա · 8 ։ բ Յհաւ · ա · 4 ։ (16) ա Յհաւ · բ · 1 ։ (17) ա կորնթ · ժբ · 2 ։ Պօղ · գ · 8 ։ (18) Հռոմ · բ · 7 ։ Փիլիպ · գ · 20 ։ Ցէտ · բ · 13 ։ բ Պետր · գ · 12 ։ Յայտ · ա · 7 ։ (19) Պօղ · ա · 11 ։ ա Յհաւ · գ · 15 ։ բ Յհաւ · ա · 7 ։ (20) Պօղ · բ · 24 ։ (21) Մատթ · գ · 7 ։ Հռոմ · ե · 9 ։ ա Յհաւ · ե · 9 ։

Digitized by Google

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընծառանքն ինչ կերպով նպատակ քարոզչին, և իրանք ինչպես նա ընդունելին. 18 Ցույց տրվելուն թէ՝ ինչ պատճառի համար Պօղոս նպատակ մտա գնալ Կորնթոս և նորանից երեսն առնելոյ համար չտա ցանկանալի։

1 Պօղոս ինքնելոյ գիտաւոր՝ Յիսուսի քարոզ՝ էն մեր ձեզ մտա մանելուն. որ իսկի ունայն չէլաւ[1]։

2 Այլ որ առաջ չարչարվեցանք՝ և թունքումուր քաշեցինք, ինչպես որ դուք էլ լաւ գիտաւոր. փիլիպպեցոց միջումն[2] էլ համարձակվեցանք մեր Աստուծովմ[3], որ Աստուծոյ աւետարանն ձեզ պատմենք[4] մեծ պատերազմով[5]։

3 Պատճառն որ՝ մեր յորդորմունքս ոչ մոլորութենից է՝ և ոչ պղծութենից՝ և ոչ խաբեպայութենից[6]։

4 Այլ ինչպես որ մենք Աստուածանից ընտրվեցանք[7] աւետարանին հաւատարիմ լինելոյ, էնպես էլ խոսւմենք[8]. չէ թէ որ մարդկանց հաճոյ լինինք[9], բայց Աստուծոյն՝ որ մեր սրտերքն քննում[10]։

5 Ինչու որ իսկի մին ժամանակ շողոքորթելոյ խօսքերով չէվարվեցանք ձեզ հետ, ինչպես որ դուք էլ լաւ գիտաւոր[11]. և ոչ էլ ագահութենան պատճառանքով, ինչպես որ Աստուած էլ վկայում[12]։

6 Եւ մարդկանցից փառք չէնկրեցինք, ոչ ձեզանից, և ոչ ուրիշներից[13]։

7 Կարող էինք[14] ինչպես Քրիստոսի առաքեալներն[15] ծանրութիւն տալ[16], բայց հեզահոգի էլանք ձեր

1 Ա Թես. ա. 5. 9։ 2 Գործ. ժզ. 22։ 3 ա Թես. ա. 5։ 4 Գործ. ժե. 2։ 5 Փիլիպ. ա. 30։ Կող. բ. 1։ 6 բ Կորնթ. է. 2։ Ա այր. ե. բ Պետր. ա. 16։ 7 ա Կորնթ. է. 35։ ա Տիմ. ա. 11, 12։ 8 ա Կորնթ. բ. 17։ Գող. բ. 7։ Տիտ. ա. 3։ 9 Գող. ա. 10։ 10 Ղուկ. ժե. 3։ Յովհ. բ. 24։ Յեր. ժբ. 27։ 11 Գործ. ի. 33։ բ Կորնթ. բ. 17։ գ. 2։ է. 2։ ժբ. 17։ 12 Յովհ. ա. 8։ 13 Յովհ. է. 41. 44։ ժբ. 43։ ա Տիմ. է. 17։ 14 ա Կորնթ. թ. 4. 6. 12. 18։ բ Կորնթ. ժ. 1, 2. 10, 11։ ժգ. 10։ բ Թես. գ. 9։ Փիլիմ. 8, 9։ 15 ա Կորնթ. թ. 1, 2. 5։ 16 բ Կորնթ. ժա. 9։ ժբ. 13, 14։ բ Թես. գ. 8։

Digitized by Google

հակ մի, որ սնուցանիցէ մանկունս:

8 Այսպէս և մեք գթայաք ի ձեզ, հաճոյ թուեր մեզ տալ ձեզ ոչ միայն զաւետարանն Աստուծոյ, այլ և զանձինս մեր, քանզի սիրելիք մեր եղերուք:

9 Հիշէք ճղճաւրք՝ զվաստակն մեր և զչան, զի զցայգ և զցերեկ գործ ձեռաց վասն չծանրանալոյ ումեք ի ձենջ. և քարոզեաք ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ:

10 Դուք ինքնին վկայէք՝ և Աստուած. այսպէս սրբութեամբ և արդարութեամբ և ամբծութեամբ՝ ձեզ հաւատացելոցդ եղեաք:

11 Որպէս և գիտէք իսկ. զի զհայրապաշտիւրեք ի ձենջ՝ իբրև հայր՝ զորդիս

12 Յորդորեալ և սփոփեալ. և դնել զձեզ վկայութիւն գնալ ձեզ արժանապէս Աստուծոյ, որ կոչեացն զձեզ յիւր արքայութիւնն և ի փառս:

13 Վասն այնորիկ և մեք գոհանամք զԱստուծոյ անպակաս, զի առեալ զլուր բանին Աստուծոյ առ ի մենջ՝ ընկալարուք, ոչ իբրև բզբան մարդկան, այլ որպէս ճշմարտաւ՝ զբան Աստուծոյ. որ և յաջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւատացելոյդ:

14 Զի դուք նմանող եղերուք եղբարք՝ եկեղեցեացն Աստուծոյ որ են ի Հրէաստանի ի Քրիստոս Յիսուս. զի զնոյն չարչարանս չարեալ միջազգի՝ որպէս ծրծամօր ոչխս, որ և ըսկաներ է մեծացնում[27]:

8 Ենց էնպէս էլ մենք քաղցր սիրով վարվում էինք ձեզ հետ. ախորժ էր երևում մեզ՝ չէ թէ մեկ Աստուծոյ աւետարանըն տալ ձեզ[28], բայց մեր անձներըս էլ, պատճառն որ մեր սիրելիներս էլաք[29]:

9 Հիշեցէք եղբարք՝ մեր աշխատանքըն և ջանքըն, որ գիշեր և ցերեկ գործում էինք[30] որ ձեզանից իսկի մըրնին ծանրութիւն չըտանք[31]. և Աստուծոյ աւետարանըն քարոզում էինք ձեզ:

10 Դուք ինքներն վկայում՝ և Աստուած էլ[32], թէ ինչպես պրծութենով և արդարութենով և անարատութենով վարվեցանք ձեր հաւատացեալներիդ միջումն[33]:

11 Ինչպես որ էլ գիտում. որ ձեզանից ամեն մէկին՝ ինչպես որ հայր՝ որդիքներին

12 Յորդորում էինք և մխիթարում էինք. և վկայութիւն էինք տալիս՝ որ դուք գնաք, ինչպես որ Աստուծոյն կըվայելէ[34], որ ձեզ իրան արքայութեան և փառաց մէջ կանչեց[35]:

13 Ուրահամար էլ մենք անպակաս գոհանում ենք Աստուածանից, որ դուք Աստուծոյ խօսքի քարոզութիւնըն մեզանից առած՝ ընդունեցիք[36]. ոչ թէ իբր մարդկանց խօսք, այլ ինչպես Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքըն. որ էն էլ յաջողված է ձեզանում հաւատացեալներումդ[37]:

14 Ինչու որ եղբարք՝ դուք նման էլաք Աստուծոյ էն եկեղեցիներին՝ որ Քրիստոսում են Հրէաստանում[38]. ինչու որ դուք էլ

(17) ա կորնթ. բ. 8 : բ կորնթ. ժգ. 4 : բ Տիմ. բ. 24 : (18) Հռոմ. ա. 11 : ժբ. 29 : (19) բ կորնթ. ժբ. 15 : (20) Գործ. ի. 34 : ա կորնթ. գ. 12 : բ կորնթ. ժա. 9 : բ թես. գ. 8 : (21) բ կորնթ. ժբ. 18, 14 : (22) ա թես. ա. 5 : (23) բ կորնթ. է. 2 : բ թես. գ. 7 : (24) Ղեւտ. գ. 1 : Փիլիպ. ա. 27 : Կող. ա. 10 : ա թես. գ. 1 : (25) ա կորնթ. ա. 9 : ա թես. ե. 24 : բ թես. բ. 12 : բ Տիմ. ա. 9 : (26) ա թես. ա. 2 : (27) Սաղմ. ժ. 10 : Գաղ. գ. 18 : բ Պետր. գ. 2 : (28) Գաղ. ա. 23 :

Digitized by Google

չարեցաք և դուք ՚ի ձերոց ազգականաց , որպէս և նոքայն ՚ի մե-
ռելոց :

15 Որք և գՏէրն Յիսուս սպա-
նին՝ և զմարգարէսն , և զմեզ հա-
լածեցին . և Աստուծոյ յաչաց ելին .
և ամենայն մարդկան հակառակ ե-
ղեն :

16 Եւ արգելուին զմեզ խօսել հե-
թանոսաց՝ զի ապրեսցին . զի կա-
տարեցեն զմեղս իւրեանց յամենայն
ժամ . քանզի հասեալ է ՚ի վերայ
նոցա բարկութիւն մինչև ի սպառ :

17 Եւ մեք եղբարք՝ թէպէտ և
որբ մնացաք ՚ի ձէնջ ատ ժամանակ
մի , երեսօք՝ և ոչ սրտիւք . առա-
ւել ևս փութացաք տեսանել զերեսս
ձեր մեծաւ ցանկութեամբ :

18 Վասն այսորիկ կամեցայ գալ
առ ձեզ ես Պօղոս՝ միանգամ և եր-
կիցս , և խափանեաց զմեզ Սատանայ :

19 Վասնզի ո՞վ է մեր յոյս կամ
խնդութիւն կամ պսակ պարծանաց
մերոց . եթէ ոչ դուք ՚ի Տէր՝ ա-
ռաջի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի ՚ի նորա գալստեանն :

20 Օ՚ի դուք էք փառք մեր և
խնդութիւն :

հնձոց են չարչարանքացն քոյրերից-
ցաք ձեր ազգականներիցն[29] , ինչ-
պէս որ նոքանք էլ Հրեաներից[30] :

15 Որ նոքանք Տէր Յիսուսին էլ
սպանեցին[31] և մարգարէներին[32] , և
և մեզ էլ հալածեցին , և Աստու-
ծոյ աչքին դուրս էլան . և ամէն
մարդկանց հակառակ կացան[33] :

16 Եւ մեզ էլ արգելուէին , որ
չքարոզինք հեթանոսներին՝ որ փրկ-
վին[34] . որ ամէն ժամանակ իրանց
մեղքերըն կատարեալ անեն[35] . պատ-
ճառն որ հասել է նոքանց վերայ
բարկութիւնն մինչև վերջն[36] :

17 Իսկ մենք եղբարք՝ քիչ և քի-
չիկ ժամանակ ձեզանից որբ մնա-
ցինք , երեսով և ոչ թէ սրտով[37] .
էլ աւելի վռազեցինք ձեր երեսըդ
տեսնելոյ մեծ ցանկութեամբ[38] :

18 Ուրեմն կամեցայ՝ որ ձեզ մօտ
գամ , և Սատանան խափանեց մեզ[39] :

19 Որովհետև որ ո՞վ է մեր յոյսն կամ
ուրախութիւնն[40] կամ պարծանքի պսա-
կին . եթէ ոչ դուք Տէրոջմեր[41] Յի-
սուսի Քրիստոսի առաջին
նորա գալոյ ժամանակումն[42] :

20 Պատճառն որ դուք էք մեր փառ-
քըն և ուրախութիւնն :

Գ Լ · Գ

1 Ընտրեալն ի բան նոքանց վերոյ ասելոցն՝ նոքանք զբաղնելոյ և փիլիս-
ցելոյ հանար Աթենացւոյն նոքանց ուղղութեամբ և նոքանց հաստատ լինելոյն համար ուրախա-
նալն . 10 Այնուհետև նոքանց համար աղաչելն Տէրոջն՝ որ նոքանց ճամբայ գնալոյ նոքանց հա-
ստատի պատուիրելոյն հաստատել :

1 Վասն որոյ ոչ ևս ունելիք ժոյժ ,
զի բարւոք թուեցաւ մեզ միայն

1 Ինչ պատճառով էլ ուրեմն չկա-
րողացինք[1] . որ լաւ երե-

29) Գործ . ԺԷ . 5 . 13 : (30) Ղեւտ . ՃԻ . 33 , 34 : (31) Գործ . բ . 23 . գ . 15 :
է . 30 : ը . 52 : (32) Սաղմ . է . 12 : իգ . 34 . 37 : Ղուկ . ԺԳ . 33 , 34 : Գործ .
է . 52 : (33) Եսայի . գ . 8 : (34) Ղուկ . ԺԱ . 52 : Գործ . ԺԳ . 50 . ԺԴ . 5 . 19 :
ԺԷ . 5 . 13 . ԺԸ . 12 : ԺԹ . 8 : ԻԲ . 21 , 22 : (35) Ծննդ . ԺԷ . 16 : Սաղմ . իգ .
33 : (36) Սաղմ . իգ . 8 . 14 : (37) ա Կորնթ . է . 3 : Կող . բ . 5 : (38) ա Թես-
գ . 17 : (39) Հռոմ . ա . 13 : ԺԷ . 22 : (40) բ Կորնթ . ա . 14 : Փիլիպ . բ . 16 :
գ . 1 : (41) Ընդ . ԺԲ . 21 : (42) ա Կորնթ . ԺԵ . 23 : ա Թես . գ . 13 : Յայտ .
ա . 7 : իգ . 12 : (1) Կ՚ասէ . 5 :

Digitized by Google

ՏԻՄՈԹԷՈՍԻ Ա

2 Եւ առաքեցաք զՏիմոթէոս զեղբայր մեր եւ զպարծակից աւետարանին՝ Աստուծոյ եւ Ջօրն Քրիստոսի, հաստատել զձեզ՝ եւ մխիթարել վասն հաւատոցն ձերոց ։

3 Ոչ ի մի՛ ասղակայեցէք ի նեղութեանս յայսոսիկ ։ քանզի դուք ինքնին իսկ գիտէք, զի ի սոյն կայք ։

4 Քանզի մինչ առ ձեզն իսկ էաք՝ յառաջագոյն ասէաք ձեզ, թէ նեղութիւնք հասանելոց են ի վերայ մեր ։ որպէս և եղեւ իսկ՝ և գիտացիք ։

5 Վասն այնորիկ և ես զի ոչ եւս ունէի ժոյժ՝ առաքեցի գիտանել զհաւատսն ձեր ։ գուցէ արդեօք փորձեաց և զձեզ փորձիչն, և ընդունայն լինիցի ջանն մեր ։

6 Այլ արդ՝ իբրեւ եկն Տիմոթէոս ի ձէնջ առ մեզ, և եւս մեզ զաւետիս հաւատոցն ձերոց և զսիրոյ, զի ունիք ի մեր զյիշատակս մեր բարւոյ յամենայն ժամ ։ ցանկացեալ էք տեսանել զմեզ՝ որպէս և մեք զձեզ ։

7 Վասն այնորիկ մխիթարեցաք ի ձեզ ՔՀ բարւոք՝ ի վերայ ամենայն վշտաց և նեղութեանց ձերոց՝ ի ձեռն հաւատոցն ձերոց ։

8 Ոչ այժմ կենդանի եմք՝ եթէ դուք հաստատուն կայցէք ի Տէր ։

9 Ոչ ինչ կարեմք գոհութիւն մատուցանել Աստուծոյ վասն ձեր, ի վերայ ամենայն խնդութեանն, զոր խնդամք վասն ձեր առաջի Աստուծոյ մերոյ ։

ւեցաւ մեզ՝ որ մեզ միանգամ ևս ընդ ՔՀ[2] ։

2 Եւ ուղարկեցինք մեր Տիմոթէոս եղբօրըս և Աստուծոյ և Քրիստոսի Ջօր աւետարանի գործընկերին՝ որ ձեզ հաստատեսցէ և սիրիցէ ձեր հաւատոյն համար[3] ։

3 Որ չըթուլանաք էս նեղութիւնս ներումն[4] · ինչու որ հենց դուք էլ գիտեք, որ հենց սրանց համար կանգնած ենք[5] ։

4 Եւ երբոր ձեզ մօտ էինք՝ առաջուց էինք ասում ձեզ, թէ նեղութիւններ կը հասանեն մեզ վերայ · ինչպէս որ էլ էլաւ՝ և դուք իմացաք[6] ։

5 Ուրահամար ես էլ՝ որ համբերութիւն չունէի, ուղարկեցի՝ որ ձեր հաւատքը գիտենամ[7] · որ չիլինի թէ փորձիչն ձեզ էլ փորձեց[8], և մեր աշխատանքը զուր լինի[9] ։

6 Այժմ հիմիկ երբոր Տիմոթէոսն ձեզանից եկաւ մեզ մօտ, և ձեր հաւատքի և սիրոյ աւետիքը տուաւ մեզ, որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշատակը մտքումդ ունիք[10] · և ցանկանում մեզ տեսնել՝ ինչպէս որ մենք էլ ձեզ[11] ։

7 Ուրահամար եղբայրք՝ մխիթարվեցանք ձեզ վերայ էն մեր ամէն վիշտերումն և նեղութիւններումն՝ ձեր հաւատքի ձեռնից[12] ։

8 Ինչու որ հիմիկ մենք կենդանի ենք՝ թէ որ դուք հաստատ կենաք Տէրումն[13] ։

9 Ի՞նչ գոհութիւն կարօղ ենք տալ Աստուծոյ ձեզ համար՝ էն ամէն ուրախութեան պատճառին, որ ուրախանում ենք ձեզ համար մեր Աստուծոյ առաջին[14] ։

(2) Գործ · ԺԶ · 15 ։ (3) Հռով · ԺԶ · 21 ։ ա Կորնթ · ԺԶ · 10 ։ բ Կորնթ · ա · 19 ։ (4) Նախ · գ · 13 ։ (5) Գործ · Ը · 16 ։ ԺԶ · 21 ։ ԺԹ · 23 ։ ԽԲ · 11 ։ ա Կորնթ · գ · 9 ։ բ Տիմ · գ · 12 ։ ա Պետր · ը · 21 ։ (6) Գործ · ԺԹ · 23 ։ (7) Ալէք · 1 ։ (8) ա Կորնթ · է · 5 ։ բ Կորնթ · ԺԱ · 3 ։ (9) Գաղ · ը · 2 ։ գ · 11 ։ Փիլիպ · ը · 16 ։ (10) Գործ · ԺԶ · 1 · 5 ։ (11) Փիլիպ · ա · 8 ։ (12) բ Կորնթ · ա · 4 ։ է · 6, Ը · 13 ։ (13) Փիլիպ · գ · 1 ։ (14) ա Թես · ա · 2 ։

Digitized by Google

10 Ողջոյգ և զերեկ առաւել առաղչեմք՝ տեսանել զերեսս ձեր, և հատուսանել զպակասութիւն հաւատոցն ձերոց։

11 Իսկ ինքն Աստուած և Հայր մեր՝ և Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ ուղղեսցէ զճանապարհս մեր առ ձեզ։

12 Եւ զձեզ ինքն Տէր բազմացուսցէ և առատեալ սիրով ընդ միմեանս և առ ամենեսեսին՝ որպէս և մեք ի ձեզ։

13 Հաստատեալ զսիրտս ձեր անարատս ի սրբութիւն առաջի Աստուծոյ և Հօր մերոյ՝ ի գալստեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հանդերձ ամենայն սրբովք իւրովք։

10 Ի խիչեր և ցերեկ[15] էլ աւելի առաղչումեմ[16], որ ձեր երեսն տեսնեմ[17], և ձեր հաւատքի պակասութիւնն հատուցանեմ[18]։

11 Ինքն ինքն Աստուած և մեր Հայրն և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս շիտակէ մեր ճանապարհն դէպի ձեզ[19]։

12 Եւ ինքն Տէրն ասի ձեզ շատանալ և աւելանալ սիրով[20] իրար հետ և դէպի ամէն, ինչպէս որ մենք էլ դէպի ձեզ[21]։

13 Որ ձեր սրտերն հաստատվին և անարատ լինին սրբութեամբ Աստուծոյ և մեր Հօր առաջին[22] էն ժամանակումն, որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսն կըգայ իրան ամէն սրբերովն[23]։

ԿՈՂ. Գ

1 Յորդորանք նորանք որ ամէն կերպ Աստուածպաշտութեան մէջ վարվին, 6 Սրբութեան դէմ. 9 Իրար սիրին. 11 Իւրեան մէկ իրան գործ գործել և աշխատ. 12 Որ նեղեցողց համար չըտրամին ուրիշներին պէս՝ որ յոյս չունին. 15 Ինչ որ Քրիստոսն էլ մեռաւ և յարութիւն առաւ և նորա գաղտնիքի համար գալցին վերայ էլ մեռ քիչ բան խոսանի։

1 Ասյսուհետև եղբարք՝ աղաչեմք զձեզ՝ և մխիթարեմք ի Քրիստոս Յիսուս. զի որպէս ընկալարուք ի մէնջ, թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ՝ և հաճոյ լինել Աստուծոյ. որպէս և գնայքդ իսկ՝ զի ևս քան զևս յաւելութեամբ ի նոյն։

2 Եւ գիտէք՝ թէ որպիսի պատուիրանս տուաք ձեզ ի Տէր Յիսուս։

3 Օ՛ի այս են կամք Աստուծոյ,

1 Վերջին եղբարք՝ աղաչումենք ձեզ՝ և յորդորումենք Քրիստոս Յիսուսումն. որ ինչպէս ընդունեցիք մեզմանից[1], թէ ինչպէս պէտք է ձեզ գնալ[2] և հաճոյ լինիլ Աստուծոյ[3] ինչպէս որ էլ գնումիք, որ աւելի և աւելի առաջանաք նորանումն։

2 Եւ գիտումք՝ թէ ինչպէսի պատուիրանք տուինք ձեզ Տէր Յիսուսումն։

3 Ինչու որ էս է Աստուծոյ կամ

(15) Ղուկ. ք. 7. բ Տիմ. ա. 3. (16) Հռոմ. ա. 10, 11. ժե. 32. (17) ա Յովհ. բ. 17. (18) բ Կորնթ. ժգ. 9. 11. Կող. գ. 12. (19) Մատթ. ա. 3. (20) ա Յովհ. գ. 11. (21) ա Յովհ. գ. 9. ե. 15. բ Պետր. ա. 7. (22) ա Կորնթ. ա. 8. Փիլիպ. ա. 10. ա Յովհ. ե. 22. բ Յովհ. բ. 16. ա Յովհ. գ. 20, 21. (23) Օգտ. ժգ. 5. Յուդ. 14. (1) Փիլիպ. ա. 27. Կող. բ. 6. (2) ա Յովհ. բ. 12. (3) Կող. ա. 10.

Digitized by Google

արքութիւն ձեր · ի բաց լինել ձեզ ի պատնկութենէ :

4 Կիսել իւրաքանչիւրումք ի ձէնջ զիւր ամն առանձ արքութեամբ և պատուով :

5 Այ ի ցաւս ցանկութեան որպէս և այլ հեթանոսք՝ որ ոչ գիտեն զԱստուած :

6 Այ ի դանցանել և զրկել յիրիդ յայդմիկ զեղբայր իւր · քանզի վրէժխնդիր է Տէր ի վերայ ամենայնի այդորիկ · որպէս յառաջագոյն ասացաք ձեզ և եղաք վկայութիւն :

7 Վասնզի ոչ կոչեաց զմեզ Աստուած ի պղծութիւն՝ այլ ի սրբութիւն :

8 Ածոյհետև որ անարգէ , ոչ զմարդ անարգէ , այլ զԱստուած՝ որ և եւս զՀոգին Սուրբ ի ձեզ :

9 Վասն վասն եղբայրսիրութեան՝ չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ . զի դուք ինքնին իսկ Աստուածաւսեալք էք առ զմիմեանս սիրելոյ :

10 Վասնզի և առնէք իսկ զդոյն յամենայն եղբարս որ են յամենայն հողմանս Մակեդոնացւոց . աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ առաւել եւս առաւելելով և առապատանալ . հանդարտիլ :

11 Եւ գործել զիւրաքանչիւր . և գործել ձեռօք ձերովք , որպէս և պատուիրեցաք ձեզ ; զի գնայցէք պարկեշտութեամբ առ արտաքինսն՝ քընի[4] , ձեր արքութիւնն[5] . որ դուք չեա կենաք պատնկութենից[6] :

4 Եւ ձեզանից ամն մէկն գիտեսցայ իրան ամանըն պահել սրբութենով և պատուով[7] :

5 Ոչ թէ ցանկութեան ցաւերով[8] , ինչպէս ուրիշ հեթանոսներն[9] որ Աստուծոյն չեն գիտում[10] :

6 Ոչ լինի որ մինն էդ բանումդ չափից անցկենայ և իրան եղբօրքն զրկէ[11] . ինչու որ Տէրն էդ ամեն բաներիդ վերայ վրէժխնդիր է[12] . ինչպէս որ առաջուց ասացինք ձեզ և վկայութիւն տուինք :

7 Պատճառն որ Աստուած մեզ չըկանչեց պղծութեան մէջ այլ սրբութեան մէջ[13] :

8 Ուրեմն նա՝ որ (էս) անարգում է , ոչ թէ մարդ է անարգում , այլ Աստուծոյն[14] որ էլ Սուրբ Հոգին տուաւ ձեզ[15] :

9 Նայց եղբայրասիրութեան համար պէտք չէ մին բան գրել ձեզ[16] . ինչու որ դուք ինքներդ Աստուածանից սովորած էք[17] իրար սիրել[18] :

10 Որ հենց էդ էլ անում էք ամեն եղբարներին՝ որ Մակեդոնացոց ամեն կողմերումն են[19] . (բայց) աղաչում ենք ձեզ եղբարք՝ որ էլ աւելի աւելանաք և ջանք անէք . որ հանդարտ լինիք[20] :

11 Եւ ամեն մէկն իրան գործ գործէ[21] . և ձեր ձեռքով աշխատէք[22] , ինչպես որ պատուիրեցինք ձեզ ; որ պարկեշտութենով վարվիք

(4) Հռովմ . ժբ . 2 : Եփես . ե . 17 : (5) Եփես . ե . 27 : (6) = կորնթ . գ . 15 . 18 : Եփես . ե . 3 : Կող . գ . 5 : (7) Հռովմ . գ . 19 : = կորնթ . գ . 15 . 18 : (8) Հռովմ . ա . 24 . 26 : Կող . գ . 5 : (9) Եփես . գ . 17 , 18 : (10) = կորնթ . ժե . 34 , Գաղ . դ . 8 : Եփես . բ . 12 : գ . 18 : բ Թես . ա . 8 : (11) Դևտ . ժԲ . 11 . 18 , = կորնթ . գ . 8 : (12) բ Թես . ա . 8 : (13) Դևտ . ժա . 44 : ժԲ . 2 : = կորնթ . ա . 2 : Նբէ . ժ . 14 : = Գործ . ա . 15 , 16 : (14) Դևտ . ժ . 16 : (15) = կորնթ . բ . 10 : է . 10 : = Հովհ . գ . 24 : (16) = Թես . է . 1 : (17) Նբէ . ըա . 34 : Հովհ . գ . 35 : ժգ . 26 : Նբէ . բ . 11 : = Հովհ . բ . 20 . 27 : (18) Մատթ . իբ . 39 : Հովհ . ժգ . 34 : ժե . 12 : Եփես . է . 2 : = Գործ . գ . 8 : = Հովհ . գ . 11 . 23 , բ . 21 : (19) = Թես . ա . 7 : (20) = Թես . գ . 12 : (21) բ Թես . գ . 11 : = Գործ . է . 15 : (22) Գաղ . է . 35 : Եփես . գ . 28 : բ Թես . գ . 7 , 8 . 12 :

Digitized by Google

և մի՛ խումբ կախաղանել իցէք :

12 Այլ կամիմ ողբալոյ՝ եթէ ասէ դիմեալք ինչք վասն ծնօղացն . մի՛ մի՛ տրամիցիք սրտիկս և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս :

13 Եթէ հաւատամք՝ եթէ Քրիստոս մեռաւ և յարեաւ . նոյնպէս և Յիսուսեան ընդ նմա :

14 Այլ զայս ասեմք Տեառն բանի , եթէ մեք՝ որ կենդանիքս եմք մնացեալք , ի գալստեանն Տեառն ոչ ժամանեմք ընդ նոսա :

15 Ո՛չ ինքեմն Տէր հրամանաւ , ի ձայն հրեշտակապետի և ի փող Յաւուծոյ իջանէ յերկնից . և մեռեալքն ի Քրիստոս յարիցեն յառաջագոյն :

16 Յետ և մեք որ կենդանեաւդն մնացեալ իցեմք՝ ընդ նոսա հանդերձ յառիւրեալնացուք ամպովքն ընդ առաջ Տեառն յօդս . և այնպէս յաւիտեան ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք :

17 Յաւուրեանս սիրելիացիքդ ըզմիմեանս բանիւքս սփոփիւք :

դրամբներին հետ՝ և խափն մեր բանով կարօտ չըլինիք[22] :

12 Ընդ կամենալ եղբայրք՝ որ ոտիկս լինիք ընդվզողոց կողմանէ . որ չըտրամիք ինչպէս ուրիշներ[24] որ յոյս չունին[25] :

13 Եթէ հաւատամք՝ որ Քրիստոս մեռաւ և յարութիւն առաւ[26] . հետ հնպէս էլ Յիսուսէ ննջեցեալներին Քրիստոսի ձեռով կըբերէ ետրս հետ[27] :

14 Ասոյց կ՚ունք առում Տերի խօսքովը[28] , թէ մենք՝ որ կենդանի մնացած ենք մինչև Տերի գալն , ննջեցեալներէն չենք առաջանալ[29] :

15 Ինչու որ ինքն Տէրն հրամանով , հրեշտակապետի ձայնովը[30] և Աստուծոյ փողովն վերկըջայ երկընքէն[31] . և Քրիստոսով մեռածներն առաջ յարութիւն կառնեն[32] :

16 Յետոյ մենք էլ որ կենդանի ենք մնացած[33] , ետրանց հետ միասին ամպերով օդի (հաւայէ) մէջն կըյարձակուինք Տերն առաջը[34] . և հնպէս միշն Տերի հետ կըլինինք[35] :

17 Իրարնի խրատ միխիթարեցիք կ՚ընտքերդուխ[36] :

ՏՈՒ · Ե

1 Ասոյց ժամերուն (վահրնեվրէն) և ժամանակներուն համար եղբայրք՝ պէտք չէ որ գրեմ ձեզ :

2 Ինչու որ դուք ինքներդ հա-

1 Պէտք վասն ժամուց և ժամանակաց եղբարք՝ չէ ինչ պիտոյ գրել առ ձեզ :

2 Զի դուք ինքեանք իսկ ստոյգ

(23) Հմմտ. ժդ . 13 : բ Կորնթ . ա . 21 : Կող . գ . 5 : ա Պետր . բ . 12 : (24) Ղ՚ա . ԽԶ . 20 : (25) Նէեմ . բ . 13 : (26) Կորնթ . ԺԵ . 13 : (27) ա Պետր . ժե . 13 , 23 : ա Թես . գ . 13 : (28) գ Ծնոսք . ժգ . 17 , 23 : բ . 35 : (29) ա Կորնթ . ժե . 51 : (30) Մատթ . ԽԴ . 30 , 31 : Գործ . ա . 11 : բ Կոր . ա . 4 : (31) ա Պետր . ժե . 22 : (32) ա Կորնթ . ժե . 23 , 52 : (33) ա Կորնթ . ժե . 51 : (34) Գործ . ա . 9 : Յովհ . ժա . 12 : (35) Կորնթ . ժե . 26 : ժգ . 8 . ԺԶ . 26 : (36) ա Կորնթ . ժ . 11 : (1) Մատթ . ԽԴ . 3 . 36 : Գործ . ա . 7 : (2) ա Թես . գ . 6 :

Digitized by Google

գիտէք, թէ օրն Տեառն իբրև ըզգող գիշերի՝ այնպէս հասանիցէ :

3 Որժամ ասիցեն թէ խաղաղութիւն և շինուածիւն է, յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա սատափուճի՝ որպէս և երկին յղոյ, և մի՛ ապրեսցին :

4 Եւ դուք եղբարք՝ ոչ էք ի խաւարի՝ թէ օրն ձեր իբրև զգող ի վերայ հասանիցէ :

5 Զի ամենեքին դուք որդիք լուսոյ էք՝ և որդիք աւուրհան • չեմք գիշերոյ՝ չեմք խաւարի :

6 Եւ ապա մի՛ զքնով՝ ասկանիցիմք՝ որպէս և այլքն, այլ արթունք և զուարթունք եղիցուք :

7 Զի որ ննջեցեն՝ գիշերի ննջեցեն, և որ արբենանն՝ գիշերի արբենան :

8 Եւ մեք զի աւուրհան եմք, արթնչունք եղիցուք, և զգեցցուք զրահան հաւատոյ և զսիրոյ, և դիցուք զսաղաւարտան յուսոյն փրկութեան :

9 Զի ոչ եա զմեզ Աստուած ի բարկութիւն, այլ ի փրկութիւն կենդանութեան ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

10 Որ մեռաւն վասն մեր • զի եթէ արթունք իցեմք՝ և եթէ ննջիցեմք, նովաւ հանդերձ կեցցուք :

11 Վասն որոյ սիրեցարեցէք ըզմիմեանս, և շինեցէք զիրարս որպէս և առնէք գիտէք, թէ օրն Տեառն իբրև գողն գիշերով այնպէս կը հասնի[2] :

3 Երբոր կասեն թէ խաղաղութիւն և շինութիւն է, են ժամանակ յանկարծակի կորուստն կը հասնի նորանց վերայ[4] ինչպէս ցաւն յղացածին վերայ, և խոկի չեն պրծնիլ[5] :

4 Բայց դուք եղբարք՝ չէք խաւարաւմն, որ են օրն ինչպէս գող ձեզ վերայ հասնի[6] :

5 Ինչու որ՝ դուք ամենքդ լուսոյ որդիք էք՝ և ցերեկի որդիք, գիշերին չենք՝ խաւարին չենք[7] :

6 Ուստի չը լինի որ քընեի մէջ ընկնինք ուրիշներուն պէս[8], բայց արթուն և զարթուն լինինք[9] :

7 Որովհետև որ՝ նորանք՝ որ քընանում՝ գիշեր են քնանում[10], և նորանք՝ որ հարբենանում՝ գիշերն են հարբենում[11] :

8 Բայց մենք որ ցերեկի ենք՝ արթուն լինինք, և հաւատքի և սիրոյ զրահը հագնենք, և փրկութեան յուսոյ գլխարարքն (գլխարքն) դնենք[12] :

9 Ինչու որ՝ Աստուած մեզ բարկութեան համար չըդրաւ[13], բայց որ փրկութեան՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնով կենդանի լինինք[14] :

10 Որ նա մեզ համար մեռաւ • որ թէ արթուն լինինք՝ և թէ քնենք, նորա հետ ապրինք[15] :

11 Վրահամար իրար մխիթարեցէք, և իրար շինեցէք՝ ինչպես որ էլ ըներուն[16] :

(3) Մատթ. իդ. 43, 44 : իե. 13 : Ղուկ. իժ. 39, 40 : բ Պետր. գ. 10 : Յայտ. բ. 3 : իգ. 15 : (4) Նաում. իգ. 6—9 : Ղուկ. իէ. 27, 28, 29 : իա. 34, 35 : Հին. ա. 9 : (5) Երեմ. իգ. 21 : Ովսէ. իգ. 13 : (6) Հովէլ. իգ. 12, 13 : ա Յովհ. բ. 8 : (7) Նչէմ. է. 8 : (8) Մատթ. իե. 5 : (9) Մատթ. իդ. 42 : իե. 13 : Հովէլ. իգ. 11—13 : ա Պետր. է. 8 : (10) Ղուկ. իա. 34 : 36 : Հովէլ. իգ. 13 : ա Կորնթ. իէ. 34 : Նչէմ. է. 14 : (11) Գործ. բ. 15 : (12) Նաում. իճ. 17 : Նչէմ. ը. 14, 16, 17 : (13) Հովէլ. բ. 23 : ա Հին. ա. 10 : ա Պետր. ա. 8 : Յուդ. է : (14) բ Հին. 12, 13 : (15) Հովէլ. իգ. 6, 9 : բ Կորնթ. է. 15 : (16) ա Հին. ը. 17 :

Digitized by Google

12 Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ ճանաչել զվաստակաւորս և զվերակացուս ձեր ի Տէր, և զնուաճէս ձեր ։

13 Եւ համարեցարուք զնոսա յոյժանիս առաւել սիրոյ՝ վասն գործոյ նոցա ։ խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս ։

14 Աղաչեմք զձեզ եղբարք՝ խրատեցէք զանառակս , միխիթարեցէք զկարճամիտս , պատսպարան լերուք տկարաց , երկայնամի՛տ լերուք առ ամենեսեան ։

15 Ոչ գոյշ լերուք՝ գուցէ ոք չարի չար հատուցանիցէ , այլ յամենայն ժամ՝ զբարեաց զՀետ երթայք առ միմեանս և առ ամենեսեան ։

16 Յամենայն ժամ ուրախ լերուք ։

17 Անդադար աղօթս արարէք ։

18 Յամենայնի գոհացարուք ։ զի այս են կամք Աստուծոյ Քրիստոսիս Յիսուսիս ի ձեզ ։

19 Ոգին մի՛ շիջուցանէք ։

20 Մարգարէութիւնս մի՛ արհամարհէք ։

21 Ամենայն ինչ փորձեցէք , զբարին ընկալարուք ։

22 Յամենայն իրաց չարաց ի բաց կացէք ։

23 Եւ ինքն Աստուած խաղաղութեան սուրբս արասցէ զձեզ համօրէնս . և բովանդակ ձեր ոգի և հոգի և մարմին՝ անարատ ի գալուստն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի պահեսցի ։

12 Աղաչեմք ձեզ եղբարք՝ որ ճանաչէք ձեր աշխատաւորներին և վերակացուներին Տէրոջմ , և ձեր խրատուներին էլ[17] ։

13 Եւ նորանց աւելի սիրոյ արժանի համարեցէք իրանց գործքին համար ։ իրար հետ խաղաղութեամբ վարվեցէք[18] ։

14 Աղաչումենք ձեզ եղբարք՝ խրատեցէք քաւերին[19] , միխիթարեցէք թուլասրտներին[20] , օգնական էլէք տկարներուն[21] , երկայնամիտ էլէք ամենին հետ[22] ։

15 Գոյշ կացէք՝ որ չըլինի թէ մին չարին չար հատուցանէ[23] , բայց ամէն ժամանակ բարւոյն հետևեցէք՝ իրար հետ և ամենին հետ[24] ։

16 Միշտ ժամանակ ուրախ էլէք[25] ։

17 Անդադար աղօթք արէք[26] ։

18 Ամէն բանի մէջ գոհացէք . ինչու որ էս է Աստուծոյ կամքն ձեզ վերայ՝ Քրիստոս Յիսուսովն[27] ։

19 Հոգին մի՛ անգնէք[28] ։

20 Մարգարէութիւնները մի՛ անարգէք[29] ։

21 Ամէն բան փորձեցէք[30] , (և) բարին ընդունեցէք[31] ։

22 Ամէն չար բաներից հեռու կացէք[32] ։

23 Եւ ինքն խաղաղութեան Աստուածն[33] ձեզ սուրբ անէ ամէն կերպով[34] . և ձեր բոլոր հոգին և շունչն և մարմինն՝ անարատ պահվի մինչև մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գալը[35] ։

(17) = կորնթ . ժգ . 18 ։ փիլիպ . բ . 29 ։ = Տիմ . ե . 17 ։ նիբ . ժգ . 7 . 17 ։ (18) Մատ . ի . 19 ։ (19) բ թես . գ . 11 , 13 ։ (20) նիբ . ժբ . 12 ։ (21) Հռոմ . ժգ . 1 ։ ժե . 1 ։ գաղ . ը . 1 , 2 ։ (22) գաղ . ե . 22 ։ նիբ . գ . 3 ։ կող . գ . 12 ։ բ Տիմ . գ . 2 ։ (23) Ղևտ . ժի . 18 ։ Հռոմ . ի . 33 ։ իե . 29 ։ Մատ . ե . 39 . 44 ։ Հռոմ . ժբ . 17 ։ = կորնթ . ը . 7 ։ = գաղատ . գ . 9 ։ (24) գաղ . ը . 10 ։ = թես . գ . 12 ։ (25) բ կորնթ . ը . 10 ։ փիլիպ . գ . 4 ։ (26) Հռոմ . ժբ . 1 ։ խ . 36 ։ Հռոմ . ժբ . 12 ։ նիբ . ը . 18 ։ կող . գ . 2 ։ = գաղատ . գ . 7 ։ (27) նիբ . ե . 20 ։ կող . գ . 17 ։ (28) = կորնթ . ժգ . 30 ։ նիբ . գ . 30 ։ = Տիմ . գ . 14 ։ բ Տիմ . ա . 6 ։ (29) = կորնթ . ժգ . 1 . 39 ։ (30) = կորնթ . բ . 11 . 15 ։ = Ղևմ . գ . 1 ։ (31) փիլիպ . գ . 8 ։ (32) = թես . գ . 11 ։ (33) փիլիպ . գ . 9 ։ (34) = թես . գ . 13 ։ (35) = կորնթ . ա . 8 ։

Digitized by Google

24 Հաւատարիմ է՛ որ կոչեացն զձեզ , որ և արասցէ զնոյն ։

25 Եղբարք՝ աղօթեա արարէք և՛ ի մեր վերայ ։

26 Ողջոյն տալիք եղբարց ամենեցուն ՚ի համբոյր սրբութեան ։

27 Երդմնեցուցանեմ զձեզ ՚ի Տէր՝ ընթեռնուլ զիուղիդ առաջի ամենայն եղբարց սրբոց ։

28 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ · ամէն։

24 Հաւատարիմ է նա՝ որ կանչէցց ձեզ , որ հենց էն էլ կանէ[36]։

25 Եղբարք՝ աղօթք արէք մեզ վերայ էլ[37] ։

26 Ողջոյն տուէք ամէն եղբարներին սուրբ համբուրոիլ[38] ։

27 Երդում եմ տալիս ձեզ Տէրոջ մէն , որ էս թուղթը ամէն սուրբ եղբարների առաջին կարդաք[39] ։

28 Ա՛ր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն ձեզ հետ (լինի) · ամէն[40]։

Թուղթն առաքեալ Պաւղոսի առ Տիմոթէոս Եպիսկոպոս Եփեսոսի գրեալ ի Հռոմ ։

(36) ա կորնթ · ա · 9 ։ ժ · 13 ։ բ հովհ · գ · 3 ։ (37) կող · գ · 3 ։ բ հովհ · գ · 1 ։ (38) Հռոմ · ժգ · 16 ։ (39) կող · գ · 16 ։ բ հովհ · գ · 14 ։ (40) Հռոմ · ժգ · 20 · 24 ։ բ հովհ · գ · 18 ·

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌՔԵՆԱՑՈՑ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՊՅԼԻԽ ԷՈՒՅԼԻՆ

1 Պօղոս Հաստատուած իբրեւ լաւ կարծիքըն որ ունէր Նորանոյ Հաւատացի , սիրոյ , և Հաւքին- բութեան վերայ , 4 Մինչև կերպ կերպ պատճառներ բերուած իրանց Հալածանքի մէջ միւս- թացուելին լինելոյ համար , որ Ընտրուած իրան արդար դատաստանով արժանի կանէ Նորանոր իրան ազգայութեանն որ Նորա համար եղ նեղութիւն են քաշում :

1 ՊՕՂՈՍ և Սիղուանոս և Տիմոթէոս՝ եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկեցւոց՝ Ա՛ստուածՙ Հօրմ մերմէ և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ :

2 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն Ա՛ստուծոյ Հօրէ մերմէ , և Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ :

3 Գոհանալ պարտիմք զԱ՛ստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր եղբարք՝ որպէս և արժան իսկ է . զի ևս քան զևս աճեն Հաւատքն ձեր , և յաճախէ սէր իւրաքանչիւր ամենեցուն ձեր առ միմեանս :

4 Որպէս և մեզ ձեօք պարծել յեկեղեցիսն Ա՛ստուծոյ՝ վասն Համ-

1 ՊՕՂՈՍ և Սիղուանոս և Տիմոթէոս՝ Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ՝ Ա՛ստուածՙ մեր Հօրմէ և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ[1] :

2 Շնորհք (լինի) ձեզ Հետ և խաղաղութիւն Ա՛ստուածՙ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն[2] :

3 Պէտք է մեզ որ ամէն ժամ- նակ Ա՛ստուծոյ գոհութիւն տանք ձեզ Համար եղբարք՝ ինչպէս որ էլ արժան է . ինչու որ ձեր Հաւատ- քըն առաջանալով մեծանում , և ձեր ամէն մէկի սէրն աւելանում իրար վերայ[3] :

4 Ա՛յնչև որ մենք էլ ձեզանով պարծենում Ա՛ստուծոյ եկեղեցի-

(1) ր կոր . ա . 19 : (2) ա Թես . ա . 1 : (3) ա կորնթ . ա . 8 : (4) ա Թես . ա . 2 , 3 : գ . 6 . 9 : բ Թես . բ . 13 :

Digitized by Google

բանթեմեան ձերոյ և հաստատ՝ տաճառնայն հայրապետաց ձեր և իւր նեղութիւնս , զոր դուքն տեսանեք զբոլորիքեան :

5 Յօրինակ արդար դատաստանին Աստուծոյ . արժանի լինել ձեզ արքայութեանն Աստուծոյ , վասն որոյ և չքաւորութիւնդ կրէք :

6 Եթէ պատիւ է առաքի Աստուծոյ՝ հատուցանել նեղչացն ձերոց նեղութիւն .

7 Եւ ձեզ նեղելոցդ հանգիստ ընդ մեզ՝ ի յայտնութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի , յերկնից հրեշտակօք զօրութեան իւրոյ :

8 Ի բաց հրոյ առնուլ զվրէժս յայնցանէ՝ զոր ոչ ճանաչեն զԱստուած , և որ ոչ հնազանդին աւետարանին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

9 Որք տայցեն վրէժս ի նահատակութեան յաւիտենից՝ յերեսաց Տեառնէ՝ և ի փառաց զօրութեան նորա :

10 Յորժամ գայցէ փառաւոր լինել ի մէջ սրբոց իւրոց , և աքանչել ի մէջ ամենայն հաւատացելոց . զի հաւատարիմ եղեւ վկայութիւնն մեր ի վերայ ձեր յաստուածային յայնմիկ :

11 Յոր և աղօթիմ առնեմք վասն ձեր յամենայն ժամ , զի զձեզ արժանիս արասցէ կոչմանն Աստուած մեր՝ միշեւ լցցէ զամենայն հաճութիւն բարութեան , և զգործս հաւատոյն զօրութեամբ :

12 Որպէս փառաւորեսցի անուն Տեառն մերոյ Յիսուսի ի ձեզ , և դուքն ի նմա՝ ըստ շնորհս Աստուծոյ մերոյ և Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի :

5 Որ է նշան դատաստանի արդար Աստուծոյ . որ դուք արժանի լինիք Աստուծոյ արքայութեան , որ նորա համար և նեղիք :

6 Որ պիտոյ է Աստուծոյ տուջին՝ որ ձեզ նեղացուցանելոցն նեղութիւն հատուցանել :

7 Եւ ձեզ նեղելոցն հանգիստ մեզ հետ , երբ յայտնի լիցի Տէր Յիսուս յերկնից հրեշտակօքն իւրեանս զօրութեամբ հրոյ բոցոյ :

8 Որ վրէժ առնուցու նոցա՝ որ ոչ գիտեն զԱստուած , և որ ոչ հնազանդին աւետարանին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

9 Որ նեղանք պատիժ կրեսցեն յաւիտենական կորստեան՝ յերեսաց Տեառն և յփառաց զօրութեան նորա :

10 Երբոր կրգայ՝ որ փառաւորի ի իւրեանս սրբեր , և զարմանալի ամենայն հաւատացելոցն . որ մեր վկայութիւնն որ ձեզ արիք՝ հաւատարիմ կրգտի ի յաւուրն յայն :

11 Ի որ և պատճառաւն էլ ամեն ժամանակ աղօթք ենք առաջի ձեզ համար , որ Աստուած ձեզ արժանի առնէ ձեր կոչմանին , և լնու զամենայն հաճութիւն բարութեան , և հաւատոյ գործքերըն զօրութեամբ :

12 Որ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոս

(5) բ Պօղ . կ . 14 . թ . 2 : ա գիտ . բ . 19 , 20 : (6) ա գիտ . ա . 8 : (7) ա գիտ . բ . 11 : (8) փիլիպ . ա . 28 : (9) ա գիտ . բ . 11 : (10) Յոան . ղ . 16 : (11) Յոան . ժգ . 13 : (12) ա գիտ . գ . 18 . Յակոբ . 14 : (13) Նէեմ . ժ . 27 . մր . 29 : բ Պետ . գ . 7 : Յոան . ի . 3 : (14) Յովհ . իզ . 6 . ա գիտ . դ . 5 : (15) Հռով . բ . 8 : (16) փիլիպ . գ . 19 . բ Պետ . գ . 7 : (17) բ Օրին . իգ . 8 . Սաղ . բ . 10 : բ գիտ . բ . 8 : (18) Յովհ . ա . 7 : (19) Յովհ . իգ . 35 : (20) Ելք . 5 : (21) ա գիտ . ա . 8 :

Digitized by Google

աքն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ ի ձեզ՝ և զուք՝ ի նմա, ըստ շնորհացն Աստուծոյ մերոյ և Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի։

առասի անուանն փառաւորի Յիսուսի[32] և դուք նորա՝ ըստ Աստուծոյ և Տեր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքին պէս։

ԴԻ · Ո

1 Ընդունել նորանց որ իրանց սովորած հնազանդութիւնից լքաւոյժին, 3 Նւ ցոյց կըտայ որ հաստատից մնալոցնոր մարդ է զալիս, 9 Նւ նրանը պիտի յայտնըվի Տէրն որն չէիտ. 13 Մինչև իրան առաքի սրտի յորդորմանքն յիշելով նորանց համար աղօթք կանէ։

1 Ապրեմ զձեզ ճղբարք՝ վասն գալստեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, և մերոյ ժողովելոյն առ նա։

2 Մի՛ վաղվաղակի խռովիլ ձեզ ի մտաց՝ և մի՛ զարհուրել, մի՛ հոգւով և մի՛ բանիւ և մի՛ թղթով՝ իբրև թէ ի մէնջ. որպէս թէ եկեալ հասեալ իցէ օրն Տեառն։

3 Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ՝ և մի՛ իւիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ եկեսցի ապստամբութիւնն, և յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան՝ որդին կորստեան,

4 Հակառակորդն հպարտացեալ ի վերայ ամենայնի, որ անուանեալ իցէ Աստուած՝ կամ պաշտօն. մինչև նստել նմա ի տաճարին Աստուծոյ, և ցուցանել զանձն՝ թէ Աստուած իցէ։

5 Ոչ յիշէք զի մինչ առ ձեզն իակ էի՝ ասէի զայս ձեզ։

6 Եւ արդ դուք ինքնին գիտէք զայն՝ որ ունին յայտնել նմա յիւրում ժամանակի։

7 Օրի խարհուրդն անօրէնութեան

1 Աղաչեմ՝ ձեզ ճղբարք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գալոյն[1], և մեր նորա մօտ ժողովվելոյն[2] համարՙ։

2 Ընդունիլ թէ դուք շատով շարժվիք ձեր մտքիցն և մի զարհուրիք, ոչ հոգով և ոչ խօսքով՝ և ոչ թղթովքեորով՝ իբր թէ ինձանից (գրած)[3]. ինչպէս թէ Տէրի օրն ներկած հասած լինի։

3 Ընդունիլ որ միսն խաբէ ձեզ՝ և իակի մին բանով էլ[4]. պատճառան որ (նա չի գալ) եթէ ոչ առաջ գայ հն ապստամբութիւնն[5], և յայտնըվի անօրէնութեան մարդին[6] կորստեան որդին[7],

4 Ին հակառակողն՝ որ գառաջագածէ էն ամենին վերայ, որ Աստուած՝ կամ Աստուծոյ պաշտօն անուանվածէ. մինչև որ նա Աստուծոյ տաճարի մէջ կընստի, և իրան անձըն ցոյց կըտայ՝ թէ Աստուածէ[8]։

5 Ընդք յիշում՝ որ (ես) գէտ քանի որ հենց ձեզ մօտ էի՝ էս բաները տատւէի։

6 Եւ հիմիկ դուք ինքներդ գիտաւէք էն՝ որ խափանաւէ, որ նա իրան ժամանակումն յայտնըվի։

7 Ինչու որ անօրէնութեան խոր-

(32) ա Պետր. ա. 7. գ. 14։ (1) ա Յհ. ա. 2. 15։ (2) Մատթ. իգ. 31։ Մարկ. ժգ. 27։ ա Յհ. ա. 2. 16։ (3) Մատթ. իգ. 4։ Կղէոս. գ. 6։ ա Կորնթ. գ. 1։ (4) Մատթ. իգ. 4։ Կղէոս. ե. 6։ (5) ա Յհ. գ. 1։ (6) Դան. է. 25։ ա Կորնթ. բ. 18։ Յայտն. ժգ. 11, Լաւլն։ (7) Կորնթ. ժե. 13։ (8) Նոյ. ժգ. 12։ Նկհ. ին. 2. 8. 9։ Դան. է. 25։ ժա. 36։ Յայտ. ժգ. 6։ (9) ա Պօղոս. ը. 5։

Digitized by Google

ազդին իսկ զօրանայ . բայց յայնժամ մինչ՝ ի միջոց բարձցի՝ որ այժմըդ ունի :

8 Եւ ապա յայտնեսցի՝ անօրէնն, զոր Տէր Յիսուս սատակեսցէ հոգւով բերանոյ իւրոյ, և խափանեսցէ յայտնութեամբ գալստեանն իւրոյ :

9 Որոյ գալստեան ըստ ազդեցութեան Սատանայի է, ամենայն զօրութեամբ և նշանօք և արուեստիւք ստովք .

10 Եւ ամենայն պատրանօք անիրաւութեան՝ ի վերայ կորուսելոցն . փոխանակ զի զսէրն ճշմարտութեան ոչ ընկալան՝ զի ապրեսցին, և վասն այնորիկ առաքեսցէ նոցա Աստուած ազդեցութիւն մոլորութեան՝ հաւատալ նոցա ստութեանն :

11 Օ՛ի դատապարտեսցին ամենեքեան՝ որ ոչ հաւատացին ճշմարտութեանն, այլ համեցան ընդ անօրէնութիւնն :

12 Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք՝ ի Տեառնէ . զի ընտրեաց զձեզ Աստուած՝ ի սկզբանէ՝ ի փրկութիւն՝ սրբութեամբ Հոգւոյն՝ և հաւատովքն ճշմարտութեան :

13 Յոր և կոչեացն զձեզ աւետարանեամբ մերով՝ ի փրկութիւն փառացն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի :

14 Այսուհետև եղբարք հաստատ

հաւրդն հինց հիմիկ զօրանումք[10] . միայն թէ մինչև էն ժամանակն որ մէջ առեղիցն վերառնըվի նա՝ որ հիմիկ խափանումէ :

8 Եւ ապա կըյայտնըվի էն անօրէնն՝ որ Տէր Յիսուսն կըսատակէ[12] իրան բերանի հոգումն[13], և կըխափանէ իրան գալըլ յայտնութենովն[14] :

9 Որ էն (անօրէնի) գալն Սատանայի ներգործութենիցն է[14], ամէն զօրութենով և սուտ նշաններով և հրաշքներով[15] .

10 Եւ ամէն անիրաւութեան խաբեբայութիւններով նորանց վերայ՝ որ կորած են[16] . ընդհատ նեցին՝ որ ապրին . հենց նրա համար Աստուած մոլորութեան ներգործութիւն կուղարկէ նորանց[17] որ հաւատան ստութեան[18] :

11 Որ դատապարտվին ամէնքն՝ որ չըհաւատացին ճշմարտութեան, բայց հաւան եցան անօրէնութեան[19] :

12 Պարտ մենք պէտք է որ ամէն ժամանակ Աստուածանից գոհանանք ձեզ համար[20] Տէրիցն սիրվածք եղբարք, որ Աստուած սկզբիցն[21] ընտրեց մեզ[22] որ փրկութիւն սատանայք հոգով սրբութենովն[23] և ճշմարիտ հաւատքովն[24] :

13 Որ նորա մէջ ձեզ էլ կանչեց մեր աւետարանովն մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի փառաւոր փրկութեան մէջ[24] :

14 Արդեն եղբարք՝ հաստատ կա-

(10) ա Յովհ · բ · 18 : գ · 8 : (11) Յհան · ե · 10 ; 11 : (12) Յոբ · գ · 9 : Նաում · ժա · 4 ; Եսայի · Ովե · ղ · 5 : Յայտ · բ · 16 : ժբ · 15 · 20 ; 21 : (13) բ Թես · ա · 8 ; 9 : Նբր · ժ · 27 : (14) Դանիէլ · ը · 11 · 44 : Նվե · բ · 2 : Յայտ · ի՛ը · 23 : (15) բ Օրին · ժգ · 1 : Մատթ ; իգ · 24 : Յայտ · ժգ · 13 : ժբ՝ · 20 : (16) բ Կորնթ · բ · 15 : գ · 3 : (17) գ Թես · իբ · 22 : Նղնի · ժգ · 9 : Հռովմ · ա · 24 ; Եսայի : (18) Մատթ · իգ · 5 · 11 : ա Տիմ · գ · 1 : (19) Հռովմ · ա · 32 : (20) բ Թես · ա · 3 : (21) Նվե · ա · 3 : (22) ա Թես · ա · 4 : (23) Ղևտ · ա · 75 : ա Պետր · ա · 2 : (24) Յովհ · ժե · 22 : ա Թես · բ · 13 : ա Պետր · ե · 10 :

Digitized by Google

առնն կացէք՝ և պինդ կալարուք զաւանդութիւնն՝ զոր ասացուք, եթէ բանիւ և եթէ թղթով մերով :

15 Ա՛յլ ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս և Աստուած և Հայր մեր, որ սիրեացն զմեզ՝ և եւս մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից՝ և յոյս բարեաց շնորհօք,

16 Ա՛խիթարեսցէ զսիրտս ձեր՝ և հաստատեսցէ յամենայն բանս և ի գործս բարութեան :

ցէք[25], և պինդ բռնեցէք են աւանդութիւնսդ՝ որ սովորեցիք, թէ խօսքով և թէ մեր թղթով[26] :

15 Ա՛յլ ինքն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոս և մեր Հայր Աստուածն[27], որ սիրեց մեզ՝ և յաւիտենական մխիթարութիւն առաւ մեզ[28]՝ և բարի յոյս շնորհօքով[29],

16 Թող մխիթարէ ձեր սըրտերըն՝ և ամեն բարի խօսքերի և գործքերի մէջ հաստատէ[30] :

ԿԻ. Ի

1 Աւետեանն իւրոց համար նորանոցէ սկզբնէ խնդրուածք · 4 Նորանց վերայ իւրոց վստահութիւնն յայտնուած, 5 Նորանց համար Աստուծոյ ազաչանք կանէ, 6 Պատասխանի նորանց որ յետ քարշվին ամեն անհոգութիւնով վարվել եղբարներին, 14 Ու չքաւորները մոռցած չեն մոգպան հետ՝ որ ցնծալանգվիր առաքեալի խօսքին :

1 Ա՛յսուհետև եղբարք՝ աղօթս արարէք ՚ի վերայ մեր, զի բանն Տեառն ընթանայցէ . և փառաւոր լինիցի յամենայն տեղիս՝ որպէս և առ ձեզ :

2 Օ՛ի ապրեսցուք յանօրինաց և յանզգամաց մարդոց . զի ո՛չ ամենեցուն են հաւատք :

3 Ա՛յլ հաւատարիմ է Տէր, որ և հաստատեսցէ զձեզ՝ և պահեսցէ ՚ի չարէ անտի :

4 Վ՛ստահ եմք ՚ի ձեզ Տերամբ, թէ զոր պատուիրեցաք ձեզ, և առնէք՝ և առնիցէք :

5 Ա՛յլ Տէր ուղղեսցէ զսիրտս ձեր ՚ի սէրն Աստուծոյ՝ և ՚ի համբերութիւնն Քրիստոսի :

6 Պատուիրեմ ձեզ եղբարք յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի

1 Ա՛յսուհետև եղբարք՝ ազօթք արէք մեզ վերայ, որ Աստուծոյ խօսքըն առաջանայ, և ամեն տեզ փառաւոր լինի՝ ինչպէս որ էլ ձեզ մօտ[1] :

2 Ու փրկվինք անօրէն և անբարեմարդկանց ձեռքիցն[2]. ինչու որ հաւատքն ամենի բան չէ[3] :

3 Հայց Տէրն հաւատարիմ է, որ էլ կըհաստատէ ձեզ[4] և էն չարիցն կըպահէ[5] :

4 Վստահութիւն ունինք ձեզ վերայ Տէրով, որ էն որ պատուիրեցինք ձեզ՝ էլ անում եք՝ և էլ կանէք[6] :

5 Հայց Տէրն շիտակէ ձեր սրտերըն դէպի Աստուծոյ սէրն՝ և դէպի Քրիստոսի համբերութիւնն[7] :

6 Պատուիրում ձեզ եղբարք՝ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ա-

(25) ա կորնթ. ժբ. 13 : փիլիպ. գ. 1 : (26) ա կորնթ. ժա. 2 : բ թես. գ. 6 : (27) բ թես. ա. 1, 2 : (28) ա Յովհ. գ. 16 : Յայտ. ա. 5 : (29) ա Պետր. ա. 3 : (30) ա կորնթ. ա. 8 : ա թես. գ. 13 : ա Պետր. բ. 10 : (1) Նէեմ. գ. 19 : Պզ. գ. 3 : ա թես. բ. 25 : (2) Հռոմ. ժբ. 31 : (3) Գործ. իբ. 24 : Հռոմ. ժ. 16 : (4) ա կորնթ. ա. 9 : ա թես. բ. 24 : (5) Յովհ. ժբ. 15 : բ Պետր. բ. 9 : (6) բ կորնթ. բ. 16 : Գործ. բ. 10 : (7) ա Պետ. իբ. 18 : ա թես. ա. 3 :

Digitized by Google

քրիստոսի , խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ՝ որ ատահական գնայցեն • և ոչ ըստ աւանդութեանն՝ զոր ընկալարուք ՚ի մէնջ ։

7 Օ՚ի դուք ինքնին գիտէք՝ թէ որպէս պարտ է ձեզ նմանիլ մեզ • և ոչ երբէք ատահակեցաք առ ձեզ ։

8 Եւ ոչ ձրի զուրուք հաց կերաք , այլ ջանիւ և վաստակով գիշեր և ցերեկ գործէաք՝ վասն չծանրանալոյ ումեք ՚ի ձէնջ ։

9 Ո՚չ եթէ չունէաք իշխանութիւն • այլ զի զանձինս օրինակ ատացուք ձեզ՝ նմանօղ լինել մեզ ։

10 Ո՚անգի մինչդեռ առ ձեզն իսկ էաք՝ զայս պատուիրէաք ձեզ , թէ որ ոչն կամիցի գործել՝ և կերիցէ մի՛ ։

11 Ո՚րդ՝ լսեմք զոմանց ՚ի ձէնջ՝ թէ ատահակութեամբ գնան • գործ ինչ ոչ գործեն , այլ յուլացեալ՝ հետաքրքիր շրջին ։

12 Ո՚յնպիսեացն պատուէր տամք՝ և աղաչեմք ՚ի Տէր Յիսուս Ո՚րիստոս , զի հանդարտութեամբ գործեսցեն՝ և զուրեանց հաց կերիցեն ։

13 Ո՚յլ դուք մի՛ ձղռարք՝ մի՛ ձանձրանայք զբարիս գործել ։

14 Ո՚պա եթէ ոչ ոք ընազանդեսցի բանիս մերում թղթովք այդուիկ , դուք նշանակեսջիք զնա • և մի՛ ունենայք , որ յետ քաշվիք[8] ամէն եղբարներին[9] որ անկարգութեամբ են վարվում[10] • և չէ թէ էն պատուիրանքին պէս՝ որ ընդունեցիք մեզանից[11] ։

7 Ո՚նչու որ դուք ինքներդ գիտումք՝ թէ ինչպէս պէտք է ձեզ՝ որ մեզ նմանօղ լինիք[12] • որ ձեզ մնա իսկի անկարգութեամբ չվարվեցանք[13] ։

8 Եւ էլ ձրի (ո՚ֆոյ) իսկի մընի հացըն չըկերինք , բայց ջանքով և աշխատանքով գիշեր և ցերեկ գործում էինք՝ որ ձեզանից իսկի մըրնին ծանրութիւն չըտանք[14] ։

9 Ո՚չէ թէ որ իշխանութիւն՝ չունինք[15] • բայց որ մեր անձնըրա օրինակ տանք ձեզ՝ որ մեզ նմանօղ լինիք[16] ։

10 Ո՚նչու որ երբոր հենց ձեզ մօտ էինք՝ էս էինք պատուիրում • Թէ նա որ չըկամենայ գործել՝ թող էլ չուտէ[17] ։

11 Ո՚այց ձեզանից մինքանիսին հասմար լսումենք՝ որ անկարգութեամբ են վարվում[18] • մին բան չեն գործում , բայց ծուլացած հետաքրքիր մարդ են գալիս[19] ։

12 Ո՚նպիսիներին պատուիրումենք՝ և աղաչումենք Տէր Յիսուս Ո՚րիստոսումն[20] , որ հանդարտութեամբ աշխատեն՝ և իրանց հացըն ուտեն[21] ։

13 Ո՚այց դուք ձղրարք՝ մի՛ ձանձրանաք բարիք գործելուցն[22] ։

14 Ո՚պա թէ որ մինն չհնազանդվի մեր խօսքիս էդ թղթովդ , դուք նըշանեցէք նորան • և մի՛ խառնըվիք

(8) Հաւմ . ժգ . 17 : Ա Տիմ . դ . 14 : ա Տիմ . գ . 5 : բ Հովհ . 10 : (9) ա Կորնթ . ե . 11 . 13 : (10) ա Յնխ . գ . 11 : ե . 14 : Ա Տիմ . 11 , 12 . 13 : (11) բ Յնխ . բ . 14 : (12) ա Կորնթ . գ . 16 . ժա . 1 : ա Յնխ . ա . 6 , 7 : (13) ա Յնխ . բ . 10 : (14) Փորձ . ժբ . 3 : ի . 34 : բ Կորնթ . ժա . 9 : ա Յնխ . բ . 9 : (15) ա Կորնթ . Թ . 6 : ա Յնխ . բ . 6 , 7 : (16) Ա Իւ . 7 : (17) Ա Թես . գ . 10 : ա Յնխ . գ . 11 : (18) Ա Իւ . 6 : (19) ա Յնխ . գ . 11 : ա Տիմ . ե . 13 : ա Պետր . գ . 15 : (20) ա Յնխ . գ . 11 : (21) Ղփս . գ . 28 : (22) Գաղ . գ . 9 :

Digitized by Google

խաւնակեսջիք ընդ նմա՝ զի պատա-
կառեսցէ ։

15 Այլ մի՛ իբրև զթշնամի հա-
մարիջիք՝ այլ խրատեսջիք իբրև զեղ-
բայր ։

16 Եւ ինքն Տէր խաղաղութեան՝
տացէ ձեզ խաղաղութիւն յամենայն
ժամ յամենայն իրս . Տէր ընդ ա-
մենեսին ընդ ձեզ ։

17 Ողջոյնս իմով ձեռին Պօղոսի
է , որ է նշանակ . յամենայն թուղ-
թըս այսպէս գրեմ ։

18 Շնորհք Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին
ձեզ . ամէն ։

15 Այլ թշնամի պէս մի համա-
րէք (նորան)[24], այլ խրատեցէք նո-
րան ինչպէս եղբայր[25] ։

16 Եւ ինքն խաղաղութեան Տէրն՝
տայ ձեզ խաղաղութիւն ամէն ժա-
մանակ , և ամէն բանի մէջ . Տէրն
ձեզ ամենիդ հետ (լինի)[26] ։

17 Ողջոյնս իմ Պօղոսիս ձեռքինն
է , որ նշան է ամէն թղթերուս-
մըս . էպէս եմ գրում[27] ։

18 Ա՛ր Տէր Յիսուսի Քրիստոս
սի շնորհքն ձեզ ամենիդ հետ լինի .
ամէն[28] ։

Թուղթ առաքելոյն Պօղոսի առ Տիմոթէոս Ա.

(23) Մատթ . ժբ . 17 ։ ա Կորնթ . ե . 9 . 11 ։ Ա Յով . ժ . 6 ։ (25) Ղկ . ժբ . 17 ։ ա Թես . ե . 14 ։ (25) Յհ . գ . 19 ։ (26) Հռով . ժե . 33 ։ ժզ . 20 ։ ա Կորնթ . ժգ . 33 ։ բ Կորնթ . ժգ . 11 ։ ա Թես . ե . 23 ։ (27) ա Կորնթ . ժզ . 21 ։ Կող . գ . 18 ։ (28) Հռով . ժզ . 24 ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌ ԵՓԵՍՈՍԱՑՍ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԵՈՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԴԻՄՈՒԱ ԸՆԴՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

3 Պօղոս յիշեալ է սակայն Տիմոթէոսին իբրեւ պատուէրն որ Մակեդոնիա գնացած ժամանակին նորա տուաւ . 5 ընդհատակեայ իբր զրնգիկ գլուխին՝ սէրն է , և նա բուխի է՝ իբր որ միեւն օդ րինաւոր կերպով վարէ նորան : 11 Պօղոսի հաւատարիմ լինելն առաքեալութեան , 20 Հիմենէոսի և Աղէքսանդրոսի պատուիրելութիւնն :

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի Քրիստոսի՝ ըստ հրամանի փրկչին մերոյ Աստուծոյ և Քրիստոսի Յիսուսի յուսոյն մերոյ ·

2 Տիմոթէոսի որդւոյ սիրելւոյ հաւատովք · շնորհք՝ ողորմութիւն՝ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ և ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ :

3 Որպէս աղաչեցի զքեզ կալ Եփեսոս՝ մինչ երթայի ի Մակեդոնիա . զի պատուիրես ոմանց չվարդապետել օտարութեամբ ,

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ՝ ըստ փրկիչ Աստուծոյ՝ Հրամանաւն[1] և Յիսուս Քրիստոսի մեր յուսոյն[2] ·

2 Տիմոթէոսի[4] սիրելի որդւոյս հաւատովք[5] · շնորհք՝ ողորմութիւն՝ և խաղաղութիւն (լինի) Աստուծոյ Հօրէ և մեր Տեր Յիսուս Քրիստոսէ[6] :

3 Ինչպէս որ աղաչեցի քեզ՝ որ Եփեսոս[7] մնաս՝ երբոր ես գնում մեր Մակեդոնիա՝ որ պատուիրես մեն քանիսին՝ որ օտարը ուսմունք չըսովորցնեն[8] :

(1) = Տիմ · բ · 3 : գ · 10 : Տիտ · ա · 3 : բ · 10 : գ · 4 : Հռոմ · 25 : (2) Գործ · բ · 15 : Գաղ · ա · 1 · 12 : (3) Կող · ա · 27 : (4) Գործ · ժգ · 1 : = Կորնթ · գ · 17 : Փիլիպ · բ · 19 : = Հռոմ · գ · 2 : (5) Տիտ · ա · 4 : (6) Գաղ · ա · 3 : բ Տիմ · ա · 2 : = Պետր · ա · 2 : (7) Գործ · ի · 1 · 3 : Փիլիպ · բ · 24 : (8) Գաղ · ա · 6 ; 7 : = Տիմ · գ · 3 · 10 :

Digitized by Google

4 Եւ էհայել յատապել և ի
առհմաթիւս անչափս . որ մանա-
ւանդ խնդիրս յուզեն , և ոչ զարդա-
սիրութիւն Ա՛ստուծոյ հաւատովք :

5 Վ՛ասնզի գլուխ պատուիրանին
սէր է , ի սուրբ սրտէ՝ և ի մը-
տաց բարուոց՝ և յանկեղծաւոր հա-
ւատոց :

6 Ոյորոց ոմանք վրիպեցան՝ խո-
տորեալք յաւնայնութիւն բանից :

7 Կամին լինել վարդապետք օ-
րինաց , ինքեանք ոչ իմանան զինչ
խօսին՝ և ոչ վասն որոց պնդեալն
են :

8 Վ՛իտեմք՝ եթէ բարւոք են օ-
րէնք , եթէ ոք զնոսա օրինօքն կը-
րեսցէ :

9 Ո՛այց զայս գիտասցէ՝ զի ի վե-
րայ արդարոց օրէնք ոչ կան , այլ
ի վերայ անօրինաց և անլսելոցն-
դից՝ ամպարշտաց և մեղաւորաց՝
անսրբոց և պղծոց , զհայր և զմայր
անարգողաց , մարդասպանաց ,

10 Պոռնկաց , արուագիտաց , մար-
դեվրաց , ստոց , սաերդմանց . և
եթէ այլ ինչ իցէ հակառակ աղըջա-
միս վարդապետութեանն :

11 Որ ըստ աւետարանի փառաց
երանելւոյն Ա՛ստուծոյ է , որում
եղէ ես հաւատարիմ :

12 Շ՛նորհ ունիմ այնմիկ , որ
զօրացոյցն զիս ի Վ՛րիստոս Յիսուս
ի Տէր մեր . զի հաւատարիմ հա-

4 Եւ մոլիկ լըսեան առասպել բա-
ներին և ազգաւհամարներին[9] , որ չափ
չեանին , որ աւելի վիճաբանութիւն-
ներ են գործոտմ , և չէ Քէ Ա՛ս-
տուծոյ անահասութիւնըն՝ որ հաւատ-
քով է[10] :

5 Ո՛ինչու որ պատուիրանքի գը-
լուխն՝ սէրն է[11] , սուրբ սրտից , և
բարի մտքից , և անկեղծ հաւատ-
քից[12] :

6 Ոյր մին քանիսն նորանցից թէք-
վեցան՝ և ունայն բաների եաւէն
գնացին[13] :

7 Կամենալն օրէնքի վարդապետ
լինիլ , և իրանք չեն իմանալ թէ
ինչ են խօսում , և ոչ էլ են բա-
ներըն՝ որ նորանց հեաւտմն[14] :

8 Վ՛ետումնք՝ որ օրէնքն բարի
է , թէ որ մինն օրինաւոր կերպով
վարէ նորան[15] :

9 Ո՛այց էս պէտք է գիտենայ՝ որ
արդարներին վերայ օրէնք չըկայ[16] ,
բայց անօրէններին , անհնազանդնե-
րին , ամպարիշտներին , մեղաւորնե-
րին , անսուրբներին , պիղծերին . հոր
և մոր անարգողներին , մարդ սպա-
նօղներին ,

10 Պոռնիկներին , արուագէտնե-
րին , մարդգողացօղներին , սուտ ա-
սօղներին , սուտ երդում ուտօղնե-
րին վերայ . և թէ որ ուրիշ բան
կայ՝ որ հակառակ է աղըջամիտ վար-
դապետութեանն[17] :

11 Ոյր երանելի Ա՛ստուծոյ փառա-
ւոր աւետարանին պէս է[18] , որ ես
հաւատարիմ էլայ նորան[19] :

12 Շ՛նորհակալ եմ նորանից՝ որ
զօրացրուց ինձ մեր Տէր Յիսուս
Վ՛րիստոսումն[20] . որ ինձ հաւատա-

(9) ա Տիմ . գ . 7 : ը . 4 . 20 : բ Տիտ . բ . 14 . 16 . 23 : Տիտ . ա . 14 : գ . 9 : (10) ա Տիմ . գ . 4 : (11) Հռոմ . ժգ . 8 . 10 : Գաղ . 5 . 14 : (12) բ Տիմ . բ . 22 : (13) ա Տիմ . գ . 4 . 20 : (14) ա Տիմ . գ . 4 : (15) Հռոմ . 5 . 12 : (16) Գաղ . գ . 10 : 5 . 23 : (17) ա Տիմ . գ . 3 . բ Տիմ . գ . 3 : Տիտ . ա . 9 : բ . 1 : (18) ա Տիմ . գ . 15 : (19) ա Կորնթ . բ . 17 : Գաղ . բ . 7 : Կող . ա . 25 : ա Թես . բ . 4 : ա Տիմ . բ . 7 : բ Տիմ . ա . 11 : Տիտ . ա . 3 : (20) բ Կորնթ . ժբ . 9 :

Digitized by Google

մարեցաւ կարգել ՚ի սպասաւորու-
թիւն :

13 Այր յառաջագոյն հալածիչն էր
և հալածիչ և թշնամանիչ . այլ
գտի ողորմութիւն , զի զայն յան-
գիտութեան և յանհաւատութեան
գործէի :

14 Եւ առաւել եղեն շնորհք Տեա-
ռըն մերոյ հաւատովքն և սիրով՝
որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս :

15 Հաւատարիմ է բանս՝ և ա-
մենայն ընդունելութեան արժանի
է . զի Քրիստոս Յիսուս եկն յաշ-
խարհ փրկել զմեղաւորս , որոց
գլուխն ես եմ :

16 Այլ վասն այնորիկ գտի ո-
ղորմութիւն , զի նախ յիս եցոյց
Յիսուս Քրիստոս զամենայն եր-
կայնամտութիւն՝ յօրինակ այնոցիկ՝
որ հաւատացելոցն իցեն ՚ի նա , ՚ի
կեանսն յաւիտենից :

17 Այլ թագաւորին յաւիտենից՝
անեղծի և աներևութի , միոյ Աս-
տուծոյ՝ փառք և պատիւ յաւիտեա-
նըս յաւիտենից . ամէն :

18 Զայս պատուիրան աւանդեմ
քեզ՝ որդեակ իմ Տիմոթէոս , ըստ
կանխելոց ՚ի քեզ մարգարէութեան-
ցըն . զի դու զնոսիւրիցիս նոքօք
զգեղեցիկ զինուորութիւնն ,

19 Ունելիցիս հաւատս սրբովք մը-
տօք , զոր ոմանց մերժեալ յանձանց
րիմ հաւատից[21] և սպասաւորու-
թեան մէջ դրաւ[22] :

13 Այր ես առաջուց հայհոյող և
հալածող և թշնամանող էի[23] . բայց
ողորմութիւն գտի , ինչու որ ան-
գիտութենով և անհաւատութենով
էի գործած[24] :

14 Այլ էլ աւելի շատ էլաւ մեր
Տէրի շնորհքն[25] հաւատքովն[26] և սի-
րովն[27] որ Քրիստոս Յիսուսումն է :

15 Հաւատարիմ է խօսքս՝ և ա-
մէն կողմանէ արժանի է ընդու-
վելոյ[28] . որ Քրիստոս Յիսուս աշ-
խարհքս եկաւ մեղաւորները փրկե-
լու , որ նոյանց գլխաւորն ես եմ[29] :

16 Այլ նրա համար (ես) ողոր-
ժութիւն գըտի[30] , որ առաջ ինձա-
նում Յիսուս Քրիստոս ցոյց տայ
ամէն երկայնմտութիւնըն՝ որ օրինակ
լինի նորանց՝ որ հաւատալու են նո-
րան յաւիտենական կեանքըն (առա-
նալոյ) համար[31] :

17 Այլ յաւիտենական թագա-
ւորին[32] էն անապականելոյն[33] և ան-
երևութին[34] , էն մին Աստուծոյն[35]
(լինի) փառք և պատիւ յաւիտեան
յաւիտենից[36] . ամէն :

18 Քո պատուիրանքըս աւանդու-
մեմ քեզ՝ իմ Տիմոթէոս որդեակս[37] ,
էն մարգարէութիւններին պէս՝ որ
առաջուց քեզ վերայ էլան[38] . որ
նորանցով լաւրի զինուորութենով
պատերազմիս[39] :

19 Եւ հաւատաք ունենաս սուրբ
մտքով[40] , որ նորան մին քանիան

(21) ա կորնթ . է . 25 : (22) բ կորնթ . ը . 5 , 6 : գ . 1 : կող . ա . 25 : (23) գործ . բ . 8 : բ . 1 : ա կորնթ . ժե . 9 : փիլպ . գ . 6 : (24) ղևտ . իգ . 34 : ծնվ . բ . 39 . 41 : գործ . գ . 17 : իզ . 9 : (25) հռովմ . է . 20 : ա կորնթ . ժե . 10 : (26) բ Տիմ . ա . 13 : (27) ղևտ . է . 47 : (28) ա Տիմ . գ . 1 : գ . 9 : բ Տիմ . բ . 11 : Տիտ . գ . 8 : (29) Ա՛ստի . բ . 13 : Ա՛ստի . բ . 17 : ղևտ . է . 32 : ժբ . 10 : հռովմ . է . 8 : ա ծնվ . գ . 5 : (30) բ կորնթ . գ . 1 : (31) գործ . ժգ . 39 : (32) Ա՛ստ . ժ . 16 : Հեբ . 13 : գաղ . է . 14 : ա Տիմ . զ . 15 , 16 : (33) հռովմ . ա . 23 : (34) ծնվ . ա . 18 : Նբէ . ժա . 27 : ա ծնվ . գ . 12 : (35) հռովմ . ժգ . 27 : ծնոտ . 25 : (36) ա Ա՛նաց . իբ . 11 : (37) Տիմ . զ . 13 , 14 . 20 : բ Տիմ . բ . 2 : (38) ա Տիմ . գ . 14 : (39) ա Տիմ . զ . 12 : բ Տիմ . բ . 3 : գ . 7 : (40) ա Տիմ . գ . 9 :

Digitized by Google

իւրեանց՝ նաւաւկոծեցան ՚ի հաւատոյ։

20 Որոց սակի են Ալեքսանդրոս, զորս մատնեցի Սատանայի, զի խրատեսցին չհայհոյել։

դուքս քրիստոն իրանց անձնեղրիցն՝ և հաւատոյն նաւակոծութիւն քաշեցին[41]։

20 Իր նորանց միջումն են Ալեքսանդրոսն[42], որ նորանց մատնեցի Սատանային[43], որ խրատվին չըհայհոյել[44]։

ԿԻ · Ա

1 Պօղոս ողջունէ որ ազգիկ անուն սուրբ մարդկանց համար մեռանելոյ ետքոյ ապրելոյն, և որ պատճառն ըստոյ կըլսայ։ Նմանապէս ինչպես պիտի և որ գործ անեն, 12 նորանց հրամայեն չեկոյ տվերջանալոյ, 15 Միայն թէ նորանք կարդին պատնեշութեան համար թէ որ կենան հաւատովք սրտով և արդարութեամբ պարկեշտութեան հետ։

1 Ընդ արդ աղաչեմ, նախ քան զամենայն առնել աղօթիս՝ խնդրուածս՝ պաղատանս՝ գոհութիւնս վասն ամենայն մարդկան։

2 Վասն թագաւորաց և ամենայն իշխանաց ՚ի խաղաղութեամբ և հանդարտութեամբ վարիցուք զկեանս մեր, ամենայն աստուածպաշտութեամբ և արդարութեամբ։

3 Քանի այն է բարի և ընդունելի առաջի փրկչին մերոյ Աստուծոյ։

4 Որ զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն, և ՚ի գիտութիւն ճշմարտութեան եկեսցեն։

5 Քանի մի է Աստուած, և մի միջնորդ Աստուծոյ և մարդկան՝ մարդ Քրիստոս Յիսուս։

6 Որ ետ զանձն փրկանս ընդ ամենեցուն՝ վկայութիւն ժամանակաց իւրոց։

1 Սրտիմարտ աղաչութիւնս, որ ամենիքեան առաջ աղօթք անըվի, խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն ամեն մարդկանց համար։

2 Վասն թագաւորներին[1] և ամեն իշխաններին համար[2]· որ խաղաղութենով և հանդարտութենով մեր կեանքըն վարինք, ամեն աստուածպաշտութենով և սրբութեններով։

3 Ինչու որ էն է բարի և ընդունելի[3] մեր փրկիչ Աստուծոյ առաջին[4]։

4 Որ կամենուվ՝ որ ամեն մարդիկ ապրին[5], և դէպի ճշմարտութեան գիտութիւնն գան[6]։

5 Պատճառն որ մին Աստուած կայ[7], և մին միջնորդ Աստուծոյ և մարդկանց մէջ՝ Յիսուս Քրիստոս մարդն[8]։

6 Որ իրան անձն ամենին համար փրկութեան գին առաւ[9], որ վկայութիւն լինի[10] իրան ժամանակներուն[11]։

(41) ա Տիմ · գ · 9։ (42) բ Տիմ · բ · 17։ (43) բ Տիմ · գ · 18։ (44) ա Կորնթ · ե · 5։ (45) Գործ · ժգ · 15։ (1) Նշտա · գ · 10։ Նբիմ · ԼԲ · 7։ (2) Ընտվ · ժգ · 1։ (3) Ընտվ · ժբ · 3։ ա Տիմ · ե · 4։ (4) ա Տիմ · ա · 1։ բ Տիմ · ա · 10։ (5) Նտհ · ժբ · 22։ Յովհ · գ · 16, 17։ Տիտ · 11։ բ Պետր · գ · 9։ (6) Յովհ · ժէ · 3։ բ Տիմ · բ · 25։ (7) Ընտվ · գ · 29, 30։ ժ · 12։ Գաղ · գ · 20։ (8) Նբէր · ը · 6։ Բ · 15։ (9) Մատթ · ի · 28։ Մարկ · ժ · 45։ Նէտ · ա · 7։ Տիտ · բ · 14։ (10) ա Թեսղն · ա · 6։ բ Քհետ · ա · 10։ բ Տիմ · ա · 8։ (11) Ընտվ · ե · 8։ Գաղ · գ · 4։ Նէտ · ա · 10։ գ · 5։ Տիտ · ա · 3։

Digitized by Google

7 Որ եղայ ես քարոզ և առաքեալ · ճշմարիտ ասեմ՝ ի Քրիստոս՝ և ոչ ստեմ, եղէ վարդապետ ՚ի հեթանոսաց հաւատովք և ճշմարտութեամբ :

8 Կամիմ՝ զի արք կայցեն յաղօթս յամենայն տեղիս · բառնայցեն զսուրբ ձեռս ՚ի վեր առանց բարկութեան և երկմտութեան :

9 Նոյնպէս և կանայք ՚ի զարդ խոնարհութեան՝ ակնածութեամբ և զգաստութեամբ զարդարել զանձինս · մի՛ ՚ի հիւսս ոսկեայս ընդելուզեալս մարգարտով , կամ ՚ի հանդերձս պաճուճեալս ·

10 Այլ որպէս վայելէ կանանց՝ զաստուածպաշտութիւն յանձնառեալց գործովք բարութեան :

11 Կին մարդ ցածութեամբ ուսցի՝ ամենայն ընդանդրութեամբ :

12 Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ , և ոչ ճոխաբան լինել քան զայր մարդ · այլ ՚ի լռութեան կալ :

13 Զի Ադամ նախ ստեղծաւ՝ և ապա Եւայ :

14 Եւ Ադամ ոչ պատրեցաւ՝ այլ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ :

15 Ապա կեցցեն վասն որդեծնութեանն՝ եթէ կացցեն ՚ի հաւատս և ՚ի սէր և ՚ի սրբութիւն պարկեշտութեամբ :

7 Որ ես նորա քարոզիչ և առաքեալ կարգվեցայ[12] · ճշմարիտն ասեմ[13] ի Քրիստոսմ՝ և սուտ չեմ խօսում[13] · (ես) էլայ հեթանոսների վարդապետ հաւատքով և ճշմարտութեամբ[14] :

8 (Ուրեմն) կամենումեմ՝ որ մարդիկ ամէն տեղ աղօթք անեն[15] · սուրբ ձեռներ վեր բարձրացնեն առանց բարկութեան և երկմտութեան[16] :

9 Նոյնպէս էլ կանայքն խոնարհութեան զարդարան քով՝ ամօթխածութեամբ և զգաստութեամբ իրանց անձներըն զարդարեն · չէ թէ ոսկէ հիւսվածներով մարգարիտներով շարած՝ կամ պայծառ շորերով[17] ·

10 Այլ ինչպէս որ վայել է էն կանանցի՝ որ աստուածապաշտութիւնըն անձներըն են առել՝ բարի գործքերով[18] :

11 Կինն լռիկ ցածութեամբ սովորի՝ ամէն ընդանդրութեամբ :

12 Կնկան հրաման չեմ տալիս՝ որ սովորցնէ[19] , և ոչ էլ մարդուցն աւելի խօսք խօսի , բայց որ լուռ կենայ[20] :

13 Պատճառն որ Ադամ առաջ ստեղծվեցաւ՝ և յետոյ Եւան[21] :

14 Եւ Ադամ չըխաբվեցաւ՝ բայց կինն խաբվեցաւ և մեղք գործեց[22] :

15 Այլ թէ կապրի որդեծնութեան համար՝ թէ որ կենայ հաւատքով և սիրով և սրբութեամբ պարկեշտութեան հետ :

(12) Գէս · գ · 7 , 8 · բ Տիմ · ա · 11 : (13) Հռով · բ · 1 : (14) Հռով · ժա · 13 : ժե · 16 : Կոր · ա · 16 : (15) Կոր · ա · 11 : Գաղ · գ · 21 : (16) Կոր · Ճգ · 2 : Եփես · ա · 15 : (17) ա Պետր · գ · 3 : (18) ա Պետր · գ · 4 : (19) ա Տիմոթ · ժգ · 34 : (20) Հփես · ե · 24 : (21) Ծննդ · ա · 27 · բ · 18 · 23 : ա Կորնթ · ժա · 8 , 9 : (22) Ծննդ · գ · 6 : բ Կորնթ · ժա · 3 :

Digitized by Google

ԳԼ · Գ

2 Եպիսկոպոսն եւ սարկաւագն եւ նորանց կանայքն ինչպէս պէտք է որ լինին , 14 նմա ինչ բանք համար Պօղոս էս բաներըն Տիմոթէոսին գրում է : 15 Հոգեւորականի նման թէ ինչպէս պէտք է վարվիլ Աստուծոյ տան մէջն՝ որ էն կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է , ճշմարտութեան սիւն և հաստատութիւն :

1 Հաւատարիմ է բանս . եթէ ոք եպիսկոպոսութեան ցանկայ՝ բարւոյ գործոյ ցանկայ :

2 Պարտ է եպիսկոպոսին անբասիր լինել , միոյ կնոջ այր , հեզ՝ ցած՝ պարկեշտ՝ հիւրասէր՝ ուսուցիչ .

3 ոչ՝ թիշնամանօղ , մի՛ հարկանօղ , այլ հանդարտ . մի՛ կռուօղ , մի՛ արծաթասէր :

4 Օ՛ի իւրում տանն իսկ բարւոյն վերակացու լեալ իցէ . որդեակս ունիցի , որ՝ի ՚ընազանդութեան կացցեն ամենայն պարկեշտութեամբ :

5 Ա՛պա եթէ ոք իւրում տանն վերակացու չգիտիցէ լինել , զիւորդ եկեղեցւոյ Աստուծոյ խնամակալ լինիցի ?

6 ոչ՝ մատաղատունկ , զի մի՛ հպարտացեալ՝ի դատաստանս Սատանայի անկանիցի :

7 Աւյլ պարտ է նմա վկայութիւն բարի և յարտաքինոցն ունել . զի մի՛ ՚ի նախատինս անկանիցի՝ և որոգայթս Սատանայի :

8 Սպասեալս և զսարկաւագունս պարկեշտս . մի՛ երկլեզուս , մի՛ գինեսէրս , մի՛ զօշաքաղս .

1 Հաւատարիմ է էս խօսքս[1] . թէ որ մէնն եպիսկոպոսութեան ցանկանայ[2] մէն բարի գործոյ է ցանկանում[3] :

2 Եպիսկոպոսին պէտք է որ անարատ լինի[4] , մէն կնկան մարդ[5] , հեզասիրտ՝ խոնարհ՝ պարկեշտ՝ օտարասէր՝ սովորցնօղ .

3 Չէ թէ նախասինք տուօղ[7] , և ոչ զարկօղ[8] , բայց հանդարտ[9] . չէ թէ կռիւ անօղ , և ոչ արծաթասէր[10] :

4 Որ հենց իրան տանն բարի վերակացու էլած լինի . որ որդիքներ ունենայ՝ որ հնազանդ են ամէն պարկեշտութենով[11] :

5 Որայց թէ որ մէնն չգիտանայ իրան տանն վերակացու լինիլ , ինչպէս նա Աստուծոյ եկեղեցւոյն հոգաբարձու կըլինի :

6 Ոչ թէ հաւատքն նոր եկած , որ չըլինի թէ գոռոզանայ և Սատանայի դատաստանի մէջն ընկնի[13] :

7 Որայց պէտք է նորան , որ դրսի սիներիցն էլ բարի վկայութիւն առնեայ[15] . որ նախատինքի և Սատանայի որոգայթին (ընկալչին) մէջ չընկնի[14] :

8 Նոյնպէս էլ սարկաւագներն (պէտք է) պարկեշտ լինին[15] . ոչ երկու կերպ խօսող , ոչ գինեսէր , ոչ պիղծ շահ սիրօղ[16] .

(1) ա Տիմ . ա . 15 : (2) Կորնթ . ի . 26 : Փիլիպ . ա . 1 : (3) Եփես . գ . 12 : (4) Տիտ . ա . 6 , Լուկ : (5) ա Տիմ . ե . 9 : (6) բ Տիմ . բ . 24 : (7) Ա՛ստ . 8 : Տիտ . ա . 7 : (8) բ Տիմ . բ . 24 : (9) բ Տիմ . բ . 25 : (10) ա Պետր . ե . 2 : (11) Տիտ . ա . 6 : (12) Նաւմ . մգ . 12 : (13) Կորնթ . իբ . 12 : ա Յովհ . ե . 12 : ա Թես . գ . 11 : (14) ա Տիմ . զ . 9 : բ Տիմ . բ . 26 : (15) Կորնթ . գ . 8 : (16) Ղևտ . ժ . 9 : Նաւմ . խգ . 21 : Ա՛ստ . 8 :

Digitized by Google

9 Ա՛ղէ ունիցին զխորհուրդ հաւատոցն առաքելք մեռօք ։

10 Ինքեանք նախ փորձեսցին , և ապա ՚ի պաշտօնն մատիցեն , զի անարատք իցեն ։

11 ՚Նոյնպէս և կանայքն նոցա պարկեշտք . մի՛ չարախօսք , հեզք՝ հաւատարիմք յամենայնի ։

12 Այրկաւագք լինիցին միոյ կնոջ արք . որք որդւոց իւրեանց բարւոք վերակացու լեալ իցեն , և տանց իւրեանց ։

13 Զի որ բարւոքն պաշտիցեն , աշտիճան բարի անձանց իւրեանց չահին , և բազում համարձակութիւն ՚ի հաւատսն՝ որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս ։

14 Զայս գրեմ առ քեզ՝ զի ակնունիմ ՚ի մօտոյ գալ ։

15 Ապա թէ յապեցից՝ զի գիտասցես , թէ որպէս պարտ իցէ քեզ ՚ի տան Աստուծոյ շրջել . որ է եկեղեցի Աստուծոյ կենդանւոյ , սիւն և հաստատութիւն ճշմարտութեան ։

16 Եւ յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն աստուածպաշտութեան . որ երևեցաւ մարմնով՝ արդարացաւ ՚ի հոգւով՝ յայտնեցաւ հրեշտակաց՝ քարոզեցաւ ՚ի հեթանոսս՝ հաւատարիմ եղև յաշխարհի և վերացաւ փառօք ։

9 Խոյց հաւատքի խորհուրդքն սուրբ մաքով ունենան[17] ։

10 Իրանք առաջ թող փորձվին , և յետոյ էն պաշտօնի մէջ մտնեն , որ անարատ լինին ։

11 Ինչպէս էլ նորանց կանայքըն՝ (պէտք է) պարկեշտ (լինին) . չէ թէ չարախօս , հեզահոգի՝ ամէն բանի մէջ հաւատարիմ[18] ։

12 Այրկաւագներն (պէտք է) մին կնկան մարդիք լինին . որ իրանց որդոցն բարի վերակացու էլած լինին , և իրանց տըներին ։

13 Ինչու որ նորանք՝ որ պաշտօնըն լաւ են կատարում , իրանց անձներին համար բարի աստիճան են շահվում , և շատ համարձակութիւն են հաւատքումն՝ որ Քրիստոս Յիսուսումն է[19] ։

14 Ես գրում քեզ՝ որ էլ յոյս ունիմ որ մօտիկ ժամանակումս գամ ։

15 Խայց թէ որ ուշանամ՝ որ գիտենաս թէ ինչպէս պէտք է վարվիլ Աստուծոյ տան մէջն[20] . որ էն կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է , ճշմարտութեան սիւն և հաստատութիւն ։

16 Եւ յայտնի էլ մեծ է Աստուածապաշտութեան խորհուրդն . որ նա երևեցաւ մարմնով[21] արդարացաւ հոգով[22] , յայտնըվեցաւ հրեշտակներին[23] քարոզվեցաւ հեթանոսներին[24] հաւատացվեցաւ աշխարհքումս[25] և վերացաւ փառքով[26] ։

(17) ա Տիմ . ա . 19 ։ (18) Տիտ . բ . 3 ։ (19) Մատթ . իե . 21 ։ (20) Ղեւտ . բ . 21 , 32 ։ բ Տիմ . բ . 20 ։ (21) Հովհ . ա . 14 ։ ա Հովհ . ա . 2 ։ (22) Մատթ . գ . 16 ։ Հովհ . ա . 32 , 33 ։ ժե . 26 ։ ժզ . 8 , 9 ։ Հռոմ . ա . 4 ։ ա Պետր . գ . 18 ։ ա Հովհ . ե . 6 , Հայն ։ (23) Մատթ . իբ . 3 ։ Մարկ . ժգ . 5 ։ Ղուկ . բ . 13 ։ իգ . 4 ։ Հովհ . բ . 12 ։ Ղեւտ . գ . 10 ։ ա Պետր . ա . 12 ։ (24) Գործ . ժ . 34 ։ ժգ . 46 . 48 ։ գործ . բ . 8 ։ Ղեւտ . գ . 5 , 6 . 8 ։ Հռոմ . ժ . 18 ։ Կող . ա . 27 , 28 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։ (25) Ես . ա . 6 . 23 ։ (26) Ղուկ . իգ . 51 ։ Գործ . ա . 9 ։ ա Պետր . գ . 22 ։

Digitized by Google

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Պօղոս առաքեալ իմաց կըտայ Սուրբ Հոգւով թէ յետին ժամանակներուն մինչեւ հաւատքին կըքակուին · 6 Ու Տիմոթէոսին իրեն պարտքերը կատարելուն յիշատակ համար նորա կերպ կերպ յորդորանքներ կըտայ ։

1 Բայց Սուրբ Հոգին յայտնապէս ասէ[1], թէ յետին ժամանակներուն մինչեւ հաւատքին կըհեռանան[2] · և մոլորութեան հոգիներուն[3] և դեւերի վարդապետութիւններուն մտիկ կըտան[4] ,

2 ստոյգ՝ որ կեղծաւորութենով սուտ են խօսում[5], և իրենց խղճմըտանքովն տաղտկած են[6] ։

3 Որ պատկվելուցն կարգելեն[7], և կըհրաժարեն էն կերակուրներից[8] որ Աստուած ստեղծեց՝ որ նորանց վայելեն[9] հաւատացեալներն , և նորա՛ք որ ճշմարտութիւնը ճանաչել են[10] ,

4 Զատճառն որ՝ Աստուծոյ ամէն ստեղծուածներն բարի են , և իսկ մին բան անարգելի չէ · մանաւանդ էն որ գոհութենով ընդունվում[11] ։

5 Ինչու որ՝ Աստուծոյ խօսքովն և աղօթքով սրբվում ։

6 Այս խրատս որ եղբայներին տաս՝ Յիսուսի Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ կըլինիս , կըմեծանաս և կապրիս հաւատքի խօսքերովն , և էն բարի վարդապետութենովն՝ որ նոյան հետևեցիր[12] ։

7 Բայց պիղծ խօսքերից և պառաւների առասպելներից չեմ կաց[13] · բայց վարժացրու քո անձդ աստուածապաշտութենում ։

1 Ոգին Սուրբ յայտնապէս ասէ , թէ ի ժամանակս վերջին՝ քակեսցին ոմանք ի հաւատոցն , և հայեսցին յոգիս մոլորութեան , և ի վարդապետութիւնս դիւաց ,

2 կեղծաւորութեամբ ստապանք , խարեալք իւրեանց խղճիւն մատաց ։

3 Որ արգելուցուն յամուսնանալոյ , և ունկնիցեն ի կերակրոց՝ զոր Աստուած հաստատեաց ի վայելել հաւատացելոց , և ոչք հասեալ իցեն ի ճշմարտութեանն վերայ ։

4 Զի ամենայն արարած Աստուծոյ բարի են , և չիք ինչ խոտան · մանաւանդ որ գոհութեամբ ընդունիցին ։

5 Զի սրբի բանիւն Աստուծոյ՝ և աղօթիւք ։

6 Զայս խրատ տուեալ եղբարց՝ բարւոք պաշտօնեայ լինիցիս Ի՛ր Յիսուսի Քրիստոսի Հիսուսի · սնանիցիս բանիւք հաւատոց , և բարւոք վարդապետութեամբն՝ զորոյ զհետն իսկ եղեր ։

7 Այլ ի պիղծ բանից՝ և յառասպելաց պառաւանց հրաժարեսջիր · բայց կրթեա զանձն քո յաստուածապաշտութիւն ։

(1) Յովհ · ժգ · 13 ։ բ Ինթ · բ · 3 ։ բ Տիմ · դ · 1 ։ Լուկ ։ բ Պետր · գ · 3 ։ ա Յովհ · բ · 18 ։ Յուդ · 4 · 18 ։ (2) ա Պետր · ա · 20 ։ (3) բ Տիմ · գ · 13 ։ բ Պետր · բ · 1 ։ Յայտ · ժգ · 14 ։ (4) Գաղ · ժա · 35 · 37 , 38 ։ Յայտ · թ · 20 ։ (5) Մատթ · է · 15 ։ Հռոմ · ժգ · 18 ։ բ Պետր · բ · 3 ։ (6) Եփես · գ · 19 ։ ա Կորնթ · է · 28 · 36 · 38 ։ Գաղ · բ · 20 , 21 ։ Եբր · ժգ · 4 ։ (8) Հռոմ · ժգ · 3 , 17 ։ ա Կորնթ · ը · 8 ։ (9) Ծննդ · ա · 29 ։ թ · 3 ։ (10) Հռոմ · ժգ · 1 ։ ա Կորնթ · ժ · 30 ։ (11) Հռոմ · ժգ · 14 · 20 ։ ա Կորնթ · ժ · 25 ։ Տիտ · ա · 15 ։ (12) բ Տիմ · գ · 14 , 15 ։ (13) ա Տիմ · ա · 4 ։ Ղ · 20 ։ բ Տիմ · բ · 16 , 23 ։ գ · 4 ։ Տիտ · ա · 14 ։

Digitized by Google

8 Օ՛ի մարմնոյ կրթութիւն առ՝ սակաւ ինչ օգտակար է · իսկ աստուածապաշտութիւն առ ամենայն ինչ օգտակար է · և զաւետիս կենաց ունի զարդիս և զհանդերձելոցն ։

9 Հաւատարիմ է բանս՝ և ամենայն ընդունելութեան արժանի է ։

10 Օ՛ի ՚ի սոյն իսկ վաստակեմք՝ և նախատինս յանձն առնումք · զի յուսացեալ եմք յ՚Աստուած կենդանի , որ է փրկիչ ամենայն մարդկան , մանաւանդ հաւատացելոց ։

11 Պատգէր տայիր զայդ՝ և ուսուցանիջիր ։

12 Օ՛ի մի՛ ոք զքո մանկութիւնդ արհամարհիցէ · այլ օրինակ լինիջիր հաւատացելոց՝ բանիւք՝ գնացիւք՝ սիրով՝ հաւատովք՝ սրբութեամբ ։

13 Մ՚ինչև գամ ես , մի՛ա դիր ընթերցուածոց միխիթարութեան՝ վարդապետութեան ։

14 Մ՚ի անփոյթ առներ զշնորհացդ՝ որ ՚ի քեզ են , որ տուաւ քեզ մարգարէութեամբ ՚ի ձեռնադրութենէ երիցութեան ։

15 Զայդ խորհեաց՝ և ՚ի դմին կանխասջիր · զի քո յառաջադիմութիւնդ ամենեցուն յայտնի լիցի ։

16 Օգոյշ լինիջիր անձին և վարդապետութեանդ՝ և ՚ի դմի՚ն յամեսջիր · զայդ եթէ առնիցես՝ և զանձն ապրեցուցես , և զայնոսիկ՝ որ քեզն լսիցեն ։

Ե Ինչու որ՝ մարմնոյ վարժութիւնն քիչ բանի համար օգուտ ունի[14] · բայց աստուածապաշտութիւնն ամէն բանի համար օգուտ ունի[15] · և հիմկվան և նոր գալու կենաց աւետիքըն ունի[16] ։

9 Հաւատարիմ է բանս՝ և ամէն կողմանէ արժանի է ընդունվելոյ[17] ։

10 Ինչու որ հենց սրա համար աշխատութենք և նախատինք ենք քաշում[18] · որ կենդանի Աստուծոյ վրայ յոյսըն ենք դրել[19] , որ նա փրկիչ է ամէն մարդկանց , և մանաւանդ հաւատացեալներին[20] ։

11 Այդ քանըդ պատուիրիր և ուսուցանել[21] ։

12 Ձըլխին որ մինն քո տղայութիւնըդ անարգէ[22] · բայց օրինակ լինիր հաւատացեալներին խօսքերով , վարքով , սիրով , հաւատքով , սրբութենով[23] ։

13 Մ՚ինչև որ գամ՝ միտք դիր կարդացմունքին , յորդորմունքին և վարդապետութեանն ։

14 Ինհոգ մի լինիր էն շնորհքին համար՝ որ քեզ տուաւ էն[24] · որ տրվաւ քեզ մարգարէութենով[25] էրէցների ձեռնադրութենիցն[26] ։

15 Այդ մտածիր՝ դորանում ջանք արա · որ քո առաջանալն ամէնին յայտնի լինի ։

16 Օգոյշ կաց անձիդ և վարդապետութեանդ՝ և դորանում մնա[27] · էդ թէ որ անես՝ քո անձըդ կապրեցնես[28] , և նորանց էլ՝ որ քեզ կըլսեն[29] ։

(14) ա Կորնթ · ը · 8 ։ Կող · բ · 23 ։ (15) ա Տիմ · գ · 8 ։ (16) Կող · լե · 4 ։ Եգ · 14 · Ամբ · 2 , 3 ։ Ամա · 19 ։ Սաքա · գ · 33 ։ Ժբ · 29 ։ Մատ · ժ · 30 ։ Հռոմ · ը · 28 ։ (17) ա Տիմ · ա · 15 ։ (18) ա Կորնթ · գ · 11 , 12 ։ (19) ա Տիմ · գ · 17 ։ (20) Կող · լդ · 6 ։ Հէ · 2 · 6 , Լայն ։ (21) ա Տիմ · գ · 2 ։ (22) ա Կորնթ · ժգ · 11 ։ Տիտ · բ · 15 ։ (23) Տիտ · բ · 7 ։ ա Պետր · ե · 3 ։ (24) բ Տիմ · ա · 6 ։ (25) ա Տիմ · ա · 18 ։ (26) Գործ · գ · 6 ։ ը · 17 ։ Ժգ · 3 ։ Ժբ · 6 ։ ա Տիմ · ե · 22 ։ բ Տիմ · ա · 6 ։ (27) Գործ · ի · 28 ։ (28) Եզի · լգ · 9 ։ (29) Հռոմ · ժա · 14 ։ ա Կորնթ · բ · 22 ։ Գաղ · ե · 26 ։

Digitized by Google

ԳԼ · Ն

1 Ոմն (մարդոյն) և երիտասարդներին յոգնութեայ համար կանանձիր կըսայ · 3 Ընկերներէն համար · 17 Լչեցներէն համար · 23 Նա Ցնծութեան առաջնորդեան համար կանանձիր · 24 Սպրդիանոս անդերին համար խօսում է , Թե յայտնի են և գտատատանի հատած քիչ անխան , և փիչ անխին էլ հաւէն կըգնան ։

1 Ոմն ՚ի գործս մի՛ պատուհասեացես , այլ մխիթարեսջիր իբրև զհայր , զերիտասարդս իբրև զեղբարս ։

2 Պատառաւնս իբրև զմարս , զմանկամարդս իբրև զքոյր՝ ամենայն սրբութեամբ ։

3 Այրիս պատուեա , որ առեալ այրիքն իցեն ։

4 Եթե ոք այրի՝ որդիս և թոռունս ունիցի , ուսանիցին նախ իւրեանց առնց բարի տունել՝ և ըզփոխարէնս հատուցանել ծնողացն ։ զի այն է բարի՝ և ընդունելի առաջի Աստուծոյ ։

5 Իսկ որ ճշմարտիւ այրին իցէ և մենացեալ յուսացեալ յԱստուած , և կանխեալ յաղօթս և ՚ի խընդրուածս զցայգ և զցերեկ ։

6 Իսկ գիրգ այրին՝ կենդանւոյն մեռեալ է ։

7 Այս պատուիրեա՝ զի անառարտք իցեն ։

8 Իսկ եթէ ոք իւրոց՝ և մանաւանդ ընտանեացն խնամ ոչ տանիցի , ՚ի հաւատոցն ուրացեալ է՝ և չար ևս քան զանհաւատն է ։

9 Աղրի ընդ այրիս անուանեսցի , որ չիցէ պակաս ՚ի վաթսնամենից , միոյ առն կին լեալ ·

10 Եւ ՚ի գործս բարիս վկայեալ ,

1 Ումն (մարդոյն) առաքիկ մի՛ յանգիմաներ , բայց յորդորեցը նըրան ինչպէս հօր[1] · երիտասարդներին՝ ինչպէս եղբարներին ·

2 Պառաւներին՝ ինչպէս մարք · մեռալաշ կանանց ինչպէս քըվերք՝ ամեն սրբութենով ։

3 Իրեւէրիներին պատուեր՝ նըրանց որ ճշմարիտ որեւէրի են[2] ։

4 Այց թէ որ մին որեւէրի՝ որդիք և թոռներ ունենայ , թող (նըրանք) առաջ սովորին իրանց առն բարի անել՝ և ծնողաց փոխ հատուցանել[3] · ինչու որ էն է բարի՝ և Աստուծոյ առաջին ընդունելի[4] ։

5 Այց նա՝ որ ճշմարիտ որեւէրի է , և մենակ կացած՝ յոյսն Աստուծոյ վերայ է դնում[5] , և գիշեր և ցերեկ[6] աղօթքին և աղաչանքին է հետևում[7] ։

6 Այց փափկասէր որեւէրին՝ հենց կենդանի մեռած է[8] ։

7 Այս պատուիրիր՝ որ անպատճառ լինին[9] ։

8 Այց թէ որ մինն իրաններին՝ և մանաւանդ ընտանիքներին հոգ չունենայ[10] , նա հաւատքին ուրացած է[11] և անհաւատներին էլ չար է[12] ։

9 Այն որեւէրին որեւէրիների կարգին մէջ դասվի՝ որ վաթսուն տարուց պակաս չէ՝ և մին մարդոյ կին եղած է[13] ·

10 Եւ բարի գործքերով վկայված

(1) Ա Տիմ · ժբ · 32 : (2) Ա Յայտ · 5 · 16 : (3) Ա Տիմ · ե · 10 , 11 : Սպրդ · ժ · 4 : Եփես · գ · 1 , 2 : (4) ա Տիմ · բ · 3 : (5) ա Կորնթ · է · 32 : (6) Գործ · իգ · 7 : (7) Ա Յովհ · բ · 27 : ժգ · 1 : (8) Ճակ · ե · 5 : (9) ա Տիմ · ա · 3 : գ · 11 : գ · 17 : (10) Ա Տիմ · ծգ · 7 : Գաղ · գ · 10 : (11) բ Տիմ · գ · 5 : Տիտ · ա · 16 : (12) Սպրդ · ժգ · 17 : (13) Ա Յովհ · բ · 30 : ա Տիմ · ե · 2 :

Digitized by Google

եթէ մանկունս անուշեալ իցէ, եւ
եթէ զհիւրս ընկալեալ իցէ, եթէ
զօրբոց զոտս լուացեալ իցէ, եթէ
նեղելոց բաւական լեալ իցէ, եթէ
զամենայն գործոց բարեաց զհետ
երթեալ իցէ :

11 Ա՛յլ՝ի մանկամարդաց այրեա-
ցըն հրաժարեա՛, զի յորժամ խայ-
տան զՔրիստոսէ՝ ամուսնանալ կա-
մին :

12 Իսկ զդատաստանս ընդունին,
զի զառաջինն հաւատան արհամար-
հեցին :

13 Ա՛յնգամայն և դատարկան-
ձունք ուսանին՝ շրջօղք տանէ՛ի
տուն. և ո՛չ միայն դատարկք՝ այլ
և փսաքուսք և հետաքրքիրք. և
խօսին՝ որ ինչ ո՛չ է պիտոյ :

14 կամիմ զմանկամարդացդ ա-
մուսնանալ, որդիս ծնանել, տնա-
րարս լինել, և մի՛ ինչ պատճառս
առնել՛ի հակառակորդին՛ի հայհո-
յութեան աղագս :

15 Ո՛յ արդէն իսկ ոմանք խոտո-
րեցան զկնի Սատանայի :

16 Եթէ ոք հաւատացեալ՝ այրիս
ունիցի՛ բաւական լիցի նոցա, և մի՛
ծանրասցի եկեղեցւոյն. զի ճշմա-
րիտ այրեացն բաւական լինիցի :

17 Որ բարւոք վերակացու լինին
երիցունք՝ կրկին պատուոյ արժանի
դղիցին. մանաւանդ որ աշխատիցին
ւանին և վարդապետութեամբ :

18 Գ՛րանզի ասէ գիր. Մ՛ի կա-
պեացես զբերուկ եզին կալոտոյ. և
է՝ որ երեխաներ մեծացրած լինի,
որ օտարներին ընդունած լինի[14], որ
սըրբերի ոտներըն լուացած լինի[15],
որ նեղացածներին ձեռնտուած լի-
նի, որ ամէն բարի գործքերին հե-
ռւաած լինի :

11 Նայց մատղաշ որբևէրիներից
լեա կաց. ինչու որ երբոր ուրա-
խութենով աւելանումն՝ Քրիստո-
սին հակառակ՝ կամենումն պսակ-
վիլ :

12 Եւ դատաստան են ընդունում
իրանց վերայ՝ որ առաջին հաւատա-
քըն դէն քցեցին :

13 Այրավերայ էլ գործքից դատարկ
մնալ են սովորում՝ տանից տուն
մանգալով. և չէ թէ մէնակ դա-
տարկ՝ բայց էլ շատախօս և հետա-
քրքիր. և խօսումն՝ ինչ որ պէտք
չէ[16] :

14 կամենումեմ որ մատղաշ որ-
բևէրիներն պսակվին, որդիք ծնին,
տընաշէն լինին[17]. և հակառակօղին
իսկի պատճառ չըտան՝ հայհոյանք
անելոյ[18] :

15 Ինչու որ՝ հենց հիմիկ մեքա-
նիսն ճանապարհից դուրս գնացին
Սատանային եւաէն :

16 Եթէ որ մին հաւատացեալ՝ որ-
բևէրիներ ունենայ՝ նա թոյղ հոգա
անէ նորանց համար, և եկեղեցին
ծանրութիւն չըտայ. որ ճշմարիտ
որբևէրիներին բաւական լինի[19] :

17 Լրէցներն որ լաւ վերակացու-
թիւն են անում[20] թոյղ երկապա-
տիկ պատուոյ արժանի լինին. և
մանաւանդ նորանք՝ որ խօսքով և
վարդապետութենով են աշխատում[21]:

18 Պատճառն որ գիրքն ասումէ.
(թէ) կալէ մէջն աշխատօղ եզին

(14) Ժող. 15 : Եբր. ժգ. 2 : ա Պետ. գ. 9 : (15) Հովհ. ժբ. 4 : ժբ
: : Ղուկ. է. 38 : 44 : Գործ. ժգ. 5. 14 : (16) բ Կորնթ. գ. 11 : (17) ա Տի-
մոթ. ե. 9 : (18) ա Տիտ. գ. 1 : Տիտ. բ. 8 : (19) Ղուկ. 3. 5 : (20) Հռոմ.
բ. 8 : ա Կորնթ. թ. 10. 14 : Գաղ. գ. 6 : Փիլիպ. բ. 29 : ա Թես. ե. 12
8 : Եբր. ժգ. 7. 17 : (21) Ժող. ժբ. 16 :

Digitized by Google

Ընժանի է մշակն վարձու իւրոյ :

19 Օ՛երիցուէ չարաչօսութիւն մի՛ ընդունիցիս . թայց եթէ երկուք՝ և երիւք վկայիւք :
20 Խակ որ մեղանչեն՝ առաջի ամենեցուն յանդիմանեա , զի և այլքն երկիցեն :

21 Ի կայսութիւն դնեմ առաջի Ա՛ստուծոյ և Յիսուսի Ք՛րիստոսի՝ և ընտրելոց հրեշտակաց , զի զայգ պահեսցես առանց մտաչաճութեան . մի՛ ինչ առնել աչառանաք :

22 Ձեռս վաղվաղակի յուրուք վերայ մի՛ դնիցես , և մի՛ կցորդ լինիցիս մեղաց օտարաց . զանձն քո սուրբ պահեսջիր :
23 Ա՛յսուհետեւ մի՛ ջուր և եթ ըմպիցես՝ այլ սակաւիկ մի և գինի խառնեսջիր վասն ստամոքսի և ստէպ հիւանդութեանց :
24 Ընն մարդք՝ որոց մեղքն յայտնի են՝ և յառաջագոյն հասեալ՝ ի դատաստան , և են՝ որոց զկնի երթան :
25 Ա՛յնպէս և բարի գործքն յայտնի են . և որ այլ ազգ ևս ինչ իցեն՝ թաքչել ոչ կարեն :

դունչըն մի կապիր[23] . և թէ Ո՛չ՝ չակըն արժանի է իրան վարձքին[24] :
19 Ի՛րիցու վերայ չարաչօսութիւն մի ընդունիր . բայց միայն երկու կամ երեք վկայով[25] :
20 Ո՛յց նորանք՝ որ մեղք են գործում , ամենի առաջին յանդիմանիր[26] , որ ուրիշներն էլ վախենան[27] :
21 Ի կայսութիւն եմ դնում Ա՛ստուծոյ և Յիսուսի Ք՛րիստոսի և ընտրված հրեշտակների առաջին , որ էդ պահես առանց քո մտքի հաճոյութեան նայելոյ . իսկի մին բան չանես երեսպաշտութենով[28] :
22 Ձեռըն շուտով մի դներ մէնի վերայ[29] , և ուրիշների մեղացն մասնակից մի լինիր . քո անձըդ սուրբ պահիր[30] :
23 Ի՛սուհետև մէնակ ջուր չը՛խմես , բայց մինքիչ գինի էլ խառնիր քո ստամոքսի և շուտ շուտ հիւանդութիւնների համար[31] :
24 Կան մարդիք՝ որ նորանց մեղքերն յայտնի են , և առաջ դատաստանի մէջ հասած[32] . և կան էլ՝ որ ետևէն գալիս են (յայտնըվում են) :
25 Ի՛նպես էլ բարի գործքերն յայտնի են . և ուրիշ կերպ էլ՝ որ լինին՝ չեն կարող ծածուկ կենալ :

Գ Լ . Ը .

1 Ձգատանեաց իւրանց աէրերին ծառայութիւն անելոյն սովորեցնէլոյ համար պատուէր կըտայ Ցիմոթէոսին . 3 Ուրիշ կերպով սովորցնողներին ինչպես մարդիք լինելն ցոյց կըտայ . 6 Ի՛սուսծասպաշտութեան մեծ չահ . 10 Ի՛նչ արժանի սէրն ամեն չարի արմատ լինելն . 11 Ցիմոթէոսին պատուէր կըտայ որ նորանցից փախի , և էն բաներին հետևի որ իրան պատուիրուած . 17 Հարուստներին ինչպես պատուէր տալն ասած . 20 Ցորդորուած Ցիմոթէոսին որ՝ չըմարիտ գիտութիւնն պահէ և յիտ կայ պիղծ և նորահնչ խօսքերից :

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան իցեն , զիւրաքանչիւր

1 Ձորանք որ ծառայութեան լըծի տակն են՝ ամեն մէկն թող իրանց

(22) բ Օրին . ի . 4 : ա Կորնթ . ը . 9 : (23) Ղևտ . ժը . 13 : բ Օրին . իգ . 14 , 15 : Մատթ . ժ . 10 : Ղուկ . ժ . 7 : (24) բ Օրին . ժը . 15 : (25) Գործ . բ . 11 . 14 : Տիտ . ա . 13 : (26) բ Օրին . ժգ . 11 : (27) ա Տիմ . ե . 13 : բ Տիմ . բ . 14 : գ . 1 : (28) Գործ . ը . 6 : ժգ . 3 : ա Տիմ . գ . 14 : բ Տիմ . ա . 6 : (29) բ Կռնթ . 11 . (30) Յակ . ճգ . 15 : (31) Գործ . ե . 10 :

Digitized by Google

ահաբա պատուի այժանի համարեա-
ցին . զի մի՛ անուն Աստուծոյ և
վարդապետութիւնն հայհոյեսցի :

2 Իսկ որ հաւատացեալ տէրս
ունիցին՝ մի՛ արհամարհեսցեն , զի
եղբարք են . այլ առաւել ծառա-
յեսցեն՝ զի հաւատացեալքն են և
սիրելք . որք զբարերարութիւն
յանձինս ունիցին . զայս ուսուցա-
նիջիր՝ և մխիթարեսջիր :

3 Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ ու-
սուցանիցէ , և ոչ անայցէ ողջմը-
տութեան բանից Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի , և ըստ աստ-
ուածպաշտութեան վարդապետու-
թեանն :

4 Ընդպիղծ հպարտացեալ է , և
ոչինչ ոչ գիտէ . այլ ապուշ ի բանդիրս և ի բանս հակառակու-
թեան . ուստի լինին նախանձ՝ հեռ՝ հայհոյութիւն՝ կարծիք չարեաց ,

5 խարդախութիւնք ապականելոց մտաց մարդկան՝ և օտարացելոց ի ճշմարտութենէ անտի , որ շահ-
ագաստ համարին զաստուածպաշ-
տութիւնն . բայց դու մերժեսջիր յայնպիսեացն :

6 Այլ շահագաստ մեծ ստա-
ուածպաշտութիւն է՝ բաւականու-
թեամբ հանդերձ :

7 Ոչի ոչ բերաք ինչ յաշխար-
հըս՝ և ոչ տանել ինչ կարացուք :

8 Այլ ունիմք կերակուր և հան-

աերբերին պատուոյ արժանի համա-
րեն[1] . որ Աստուծոյ անուն[1] և վար-
դապետութիւնն չըհայհոյվի[2] :

2 Նայց նորանք որ հաւատացեալ
տէրեր ունին՝ չըվնեին որ անարգեն ,
նրահամար որ եղբարք են[3] . բայց
էլ աւելի ծառայութիւն անեն , նը-
րահամար՝ որ հաւատացեալ և սի-
ելի են , որ բարերարութեանն
մասնակից են . էս սովորցուր և յոր-
դորիր[4] :

3 Նայց թէ որ միևն ուրիշ կեր-
պով սովորցնէ[5] և մտիկ չըգայ մեր
Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ողջախո-
խօսքերին[6] , և էն վարդապետու-
թեանն՝ որ աստուածպաշտութեանն
կըվայելէ[7] :

4 Ընպէսի մարդն գոռոզացած է ,
և իսկի բան չի գիտէ[8] . բայց
այրվուռ վիճաբանութիւններով և
հակառակութեան խօսքերով , որ
նորանից լինում նախանձութիւն ,
կուիւ , հայհոյութիւններ , չար կար-
ծիքներ[9] ,

5 կարդախութիւններ[10] մարդ-
կանց՝ որ մտքով ապականված և
ճշմարտութենից օտարացած են[11] .
որ աստուածպաշտութիւնըն շա-
հեկան արհեստ են համարում[12] .
բայց դու չի՛ք քաշվիր էնպէսիներ-
ից[13] :

6 Նայց մեծ շահ է աստուածա-
պաշտութիւնն՝ բաւականութեան
հետ[14] :

7 Պատճառն որ՝ իսկի բան չենք
բերել էս աշխարհքս՝ և էլ չենք
կարենալ մին բան դուրս տանիլ[15] :

8 Նայց թէ որ կերակուր և շո-

(1) Ա Տիմ . գ . 5 : Սուղ . ք . 22 : Տիտ . բ . 9 : ա Պետր . բ . 18 . (2) Նաում . ծբ . 5 :
Հռոմ . բ . 24 : Տիտ . բ . 5 . 8 : (3) Սուղ . ք . 1 : (4) ա Տիմ . գ . 11 : (5) ա Տիմ .
ա . 3 : (6) ա Տիմ . ա . 10 : բ Տիմ . ա . 13 : գ . 3 : Տիտ . ա . 9 : (7) Տիտ . ա .
1 : (8) ա Կորնթ . ը . 2 : ա Տիմ . ա . 7 : (9) ա Տիմ . ա . 4 : բ Տիմ . բ . 23 : Տիտ .
գ . 9 : (10) ա Տիմ . ա . 6 : (11) բ Տիմ . գ . 8 : (12) Տիտ . ա . 11 : բ Պետր . բ .
3 : (13) Հռոմ . ժգ . 17 : բ Տիմ . գ . 5 : (14) Սաղմ . լե . 16 : Նաում . ժե . 16 :
ժգ . 8 : Նէեր . ժգ . 5 : (15) Յոբ . ա . 21 : Սաղմ . խթ . 17 : Նաում . իե . 24 :
Ժող . ե . 15 :

Digitized by Google

գերձա , և այնու շատացուք ։

9 Եւկ սրք կամին մեծանալ՝ անկանին ի փորձութիւն և յորոգայթ , և ի բազում ցանկութիւնս անիմաստ և վնասակար . որք ընկղմեն զմարդիկ ի ապականութիւն և ի կորուստ ։

10 Օ‸ արմատ ամենայն չարեաց արծաթասիրութիւն է . որում ոմանք ցանկացեալ՝ վրիպեցան ի հաւատացն , և զանձինս սրկին ընդ բազում ցաւովք ։

11 Իսկ դու ով մարդ Աստուծոյ՝ փախիր յայնցանէ , և ՚երթ զհետ արդարութեան՝ զաստուածպաշտութեան՝ զհաւատոյ՝ զսիրոյ՝ զհամբերութեան՝ զհեզութեան ։

12 Եւ մաքառիր զբարւոք մարտն հաւատոյ , և բռնա՛ր հար զկենացն յաւիտենականաց՝ յոր կոչեցար՝ և դաւանեցեր զբարւոք դաւանութիւնն առաջի բազում վկայից ։

13 Պատուիրեմ քեզ առաջի Աստուծոյ՝ որ կենդանի առնէ զամենայն , և Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ վկայեաց առաջի Պոնտացւոյ Պիղատոսի զբարւոք դաւանութիւնն .

14 Պահել քեզ զպատուիրանն անբիծ՝ անարատ , մինչև ի յայտնութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի .

15 Զոր ի ժամանակս ցուցցէ Երանելին՝ և միայն Հզօր , Թագաւոր թագաւորաց և Տէր տերանց ։

16 Որ միայն ունի անմահութիւն , և լոյս բնակեալ անմատչելի , զոր ոչ ետես ոք ի մարդկանէ , և ոչ կարէ տեսանել . որում պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն ։

17 Զհարուստսն յաշխարհիս պատուիրեա՛ , մի՛ ամբարձանել , և մի՛ յուսալ ի հարստութեան անհաստատ , այլ յԱստուած կենդանի , որ պարգևէ մեզ ամենայն առատութեամբ ի վայելումն ։

18 Բարեգործել նոցա , հարստանալ գործովք բարեաց , առատ լինել ընծայիւք , հաղորդ լինել ամենեցուն ։

19 Ժողովել նոցա գանձս բարի ինքեանց ի հիմն գալոց ժամանակի , զի կալցեն զկեանսն յաւիտենականս ։

20 Ո՛ Տիմոթէոս , զաւանդն պահեա՛ , և զանարգաբանութիւնս սրբոց և զհակառակութիւնս զանաստուածս գիտութեան զոր ոմանք խոստովանեալ՝ ի հաւատոյն վրիպեցան ։ Շնորհք ընդ քեզ ։ Ամէն ։

(16) Տիմ · ա · 17 · Եբր · ժգ · 5 · (17) Ա‸ա · ժե · 27 · ի · 21 · իբ · 26 · Մատթ · ժգ · ժգ · 23 · Յակ · ե · 1 · (18) ա Տիմ · դ · 7 · (19) ա Տիմ · ա · 19 · (20) Ա‸ · իդ · 3 · բ Օրին · ժգ · 19 · (21) բ Տիմ · բ · 23 · (32) բ Օրին · լդ · 1 · բ Տիմ · դ · 17 · (33) ա Կորնթ · բ · 25 , 26 · ա Տիմ · ա · 18 · բ Տիմ · դ · 7 · (24) Փիլիպ · դ · 13 · 14 · Վ‸ա · 19 · (25) Նբր · ժ · 23 · (26) ա Տիմ · ե · 21 · (27) բ Օրին · իբ · 33 · ա Յհան · բ · 6 · Հռով · ե · 21 · (28) Մատթ · իե · 11 · Հռով · ժգ · 27 · Հայտ · ա · 5 · գ · 14 · (29) Փիլիպ · ա · 6 · 10 · ա Կոր · գ · 13 · ե · 28 · (30) ա Տիմ · ա · 11 · 17 · (31) Հայտ · ժե · 14 · ժբ · 16 ·

Digitized by Google

16 Իր միայն ունի զանմահութիւն՝ բնակեալ՝ ի լոյս անմատոյց · զոր ոչ ոք ետես՝ ի մարդկանէ՝ և ոչ տեսանել կարօղ է · որում պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս , ամէն ։

17 Ա՛ծաստանգ՝ որ են յայսմ աշխարհի՝ պատուէր տայջիր՝ մի՛ հըպարտանալ և մի՛ յուսալ՝ ի մեծութիւն անառի , այլ յԱստուածն՝ որ տայ մեզ զամենայն առատապէս՝ ի վայելել ։

18 Օգուտս գործել , մեծանալ գործովք բարութեան , առատս , սիրուն , հաղորդս լինել ։

19 Կանձել անձանց հիմն բարի՝ ի հանդերձեալս · զի բուռն հարկանիցեն զճշմարիտ կենացն ։

20 Ո՛վ Տիմոթէէ պահեա զաւանդըն՝ խոտորեալ՝ ի պղծոց և՝ ի նոռաձայն բանից և՝ ի հակառակութենէ և՝ ի մոլորանուն գիտութենէ ։

21 Որ ոմանց յանձն առեալ՝ լրիզեցան՝ ի հաւատոց անաք · շնորհք ընդ քեզ · ամէն ։

16 Որ նա միայնակ անմահութիւն ունի՝ անմատեանալի լուսով մէջ բնակվածՙ[32] · որ մարդկանցից իսկի մին չէտեսաւ նորան՝ և ոչ էլ կարօղ է տեսանելՙ[33] · նորան (լինի) պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս , ամէն[34] ։

17 Ասուսաններին՝ որ էս աշխարհքումն են՝ պատուիրիր որ չըգոռոզանան՝ և ունայն մեծութեան վերայ[35] յոյսըն չըդնեն[36] , բայց Աստուծոյ վերայ[37] որ ամէն բան առատ լիս է մեզ լինութենով որ վայելենք[38] ։

18 Որ բարի գործեն , բարի գործքերով հարստանան[39] , առատաձեռք[40] , սիրելի , հաղորդօղ լինին[41] ։

19 Իրանց անձներին համար բարի հիմըն դիզեն նոր եկօղներումն[42] · որ ճշմարիտ կեանքըն ձեռք բերեն[43] ։

20 Ո՛վ Տիմոթէէ պահիր (քեզ ասըվածՙ) աւանդըն[44] · և յիւր կաց պիղծ և նորաձայն խօսքերիցն և առանուն ունօղ գիտութեան հակառակութիւններիցն[45] ։

21 Որ նորան մինչքանիսն քնդռնեցին՝ և հաւատքիցն թեքվեցան[46] · շնորհքն քեզ հետ լինի · ամէն ։

Տիմոթէոսի վերայ առաջին նամակըն գրվեցաւ Լաոդիկիայ քաղաքին՝ որ Պակատիանոսոց հայրապետարանն է ։

---

(32) ա Տիմ · ա · 17 ։ (33) Ելք · իգ · 20 ։ Յովհ · ե · 46 ։ (34) Ներս · գ · 21 ։ Փիլ · գ · 20 ։ Կող · գ · 25 ։ Հայր · ա · 6 ։ գ · 11 ։ է · 21 ։ (35) Ա՛ռակ · իգ · 5 ։ (36) Յոբ · լա · 24 ։ Սաղմ · ծբ · 7 ։ կբ · 10 ։ Սաղմ · ժ · 24 ։ Ղևտ · ծբ · 21 ։ (37) Յոհ · ա · 9 ։ ա Տիմ · գ · 15 ։ գ · 10 ։ (38) Գործ · ժգ · 16 ։ ժէ · 25 ։ (39) Ղևտ · ժբ · 21 ։ ա Տիմ · ե · 15 ։ Տիտ · գ · 8 ։ Կող · բ · 5 ։ (40) Ա՛ռակ · ժբ · 8 ։ (41) Գաղ · գ · 6 ։ Նեեմ · ժգ · 16 ։ (42) Մատթ · գ · 20 ։ ժԲ · 21 ։ Ղևտ · ժբ · 8 ։ ժգ · 9 ։ (43) Ա Էսր · ա · 12 ։ (44) բ Տիմ · ա · 14 ։ Տիտ · ա · 9 ։ Կողոս · գ · 3 ։ (45) ա Տիմ · ա · 4 · 6 ։ գ · 7 ։ բ Տիմ · բ · 14 · 16 · 23 ։ Տիտ · ա · 14 ։ գ · 9 ։ (46) Տիմ · ա · 6 · 19 ։ բ Տիմ · բ · 18 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼԻ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Պօղոս յոյժ կըսայ իբրեն սէրն որ Յիսուսիով վերայ ունիմ . 6 Յիսուսիով սատ֊ բին անկնդ հաւատքըն : 7 Ընաքեալն նորա մեռքին է բնրում որ զարթնացնէ Աստուծոյ էն շնորհքըն որ նորանում է , 8 Նչ որ մանակից լինի Ավետարանի չարչարանքին համար , 18 Նչ իրանից սովորած առջաքին խօսքերի օրինակըն իբրան ունենայ . 15 Փիգելոսի և Հերմոգինէսի և նորանց պես մարդկանց ղսկվիլն առաքեալներից , Ոնեսիփորի տունըն շատ դովելովն :

1 ՊՕՂՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամքն Աստուծոյ , ըստ աւետեաց կենացն՝ որ ի Քրիստոս Յիսուս :

2 Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ՝ շնորհք ողորմութիւն և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ՝ և ի Քրիստոսէ Յիսուսէ Տեառնէ մերմէ :

3 Շնորհս ունիմ Աստուծոյ՝ զոր պաշտեմ ի նախնեաց մօտ սրբըբովք , իբրև զի անպակաս ունիմ զքէն յիշատակ յաղօթս իմ գիշայգ և զցերեկ :

4 Յանկացեալ եմ տեսանել զք֊

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ Աստուծոյ կամքովն՝ , կենացն աւետիքին որ է՝ որ Քրիստոս Յիսուսումն է՝ :

2 Տիմոթէոսի սիրելի որդւոյ՝ շնորհք , ողորմութիւն և խաղաղութիւն լինի Աստուծոյ Հօրիցն և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսիցն՝ :

3 Շնորհակալ եմ Աստուածոյ՝ որ իմ առաջին հարանցիցս (սկսած) նորան պաշտումիմ սուրբ մտքով՝ , որ անպակաս քեզանից յիշատակ եմ անում իմ աղօթքներումն՝ գիշեր և ցերեկ՝ :

4 Յանկանումիմ քեզ տեսանել՝ ի֊

(1) բ Կորնթ . ա . 1 : (2) Գործ . գ . 6 : Տիտ . ա . 2 : Եբր . բ . 15 : (3) ա Տիմ . ա . 2 : (4) Հռոմ . ա . 8 : Գործ . ա . 16 : (5) Գործ . իբ . 3 : իգ . 1 : իե . 11 : իե . 28 : Հռոմ . ա . 9 : Գործ . ա . 14 : (6) ա Գործ . ա . 2 : գ . 10 :

Digitized by Google

քեզ ի յիշատակեալ զարտասուսն քո՝ զի լցայց ուրախութեամբ :

5 Յիշեալ ածեալ զանխիղճ հաւատոյն՝ որ են ի քեզ . որ յառաջագոյն բնակեցաւ ի հանդէս քումմ Լաւոդեայ , և մօր քումմ Եւնիկեայ . հաստատեալ եմ՝ թէ և ի քեզ է :

6 Վասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արծարծել զշնորհսն Աստուծոյ՝ որ են ի քեզ ի ձեռնադրութենէ իմմէ :

7 Օի ոչ ետ մեզ Աստուած հոգի վհատութեան , այլ զօրութեան և սիրոյ՝ և զգաստութեան :

8 Մի այսուհետև ամօթ համարիցիս վկայութիւն Տեառն մերոյ՝ և ինձ զկապեալ նորա . այլ կիցդ լեր չարչարանաց աւետարանին՝ ըստ զօրութեանն Աստուծոյ :

9 Որ փրկեաց զմեզ , և կոչեաց ի կոչումն սուրբ ոչ ըստ գործոց մերոց՝ այլ ըստ իւրում յաւիտենից շնորհաց . որ տուաւ մեզ ի Քրիստոս Յիսուս յառաջ քան զժամանակսն յաւիտենից :

10 Այլ յայտնեցաւ այժմիկ յերեւել փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . որ խափանեաց զմահ՝ և լուսաւորեաց զարար զկեանս և զանեղծութիւն ի ձեռն աւետարանին :

11 Որոյ եդայ ես քարոզ և առաքեալ՝ և վարդապետ հեթանոսաց :

շնորհով քո արտասուացդ՝ որ ուրախասեցեսցուք[7] :

5 Յիշելով զանկեղծ հաւատսդ՝ որ քեզ անկեղծ հաւատոյդն՝ որ քեզանում է[8] . որ առաջ քան զԼաւդիա տատումդ և քո Եւնիկէ մօրումդ բնակվեցաւ[9] . հաստատ գիտումիմ որ էլ քեզանում է :

6 Վասն որոյ պատճառի քո միտդ եմ բերում որ զարթնացնես զՍտուծոյ էն շնորհսդքն որ քեզանում է[10] իմ ձեռնադրութենէնիցն :

7 Զի ոչ ետ Աստուած մեզ վախկոտութեան հոգի[11] , այլ զօրութեան՝ և սիրոյ՝ և պարկեշտութեան[12] :

8 Ուրեմն ամօթ մի համարիր[13] մեր Տէրդ վկայութիւնէն[14] և ոչ ինձ էլ՝ որ նորա կապվածն եմ[15] . բայց մասնակից լինիր չարչարանքին՝ աւետարանի համար՝ Աստուծոյ զօրութենովն[16] :

9 Որ փրկեց մեզ[17] , և տուրբ կոչումով կանչեց[18] . ոչ թէ մեր գործքերին համար[19] այլ իրան առաջադրութեան և շնորհքին պէս[20] . որ տրվեալ մեզ Քրիստոս Յիսուսմն յաւիտենականժամանակներից առաջ[21] :

10 Այլ յայտնըվեցաւ հիմիկ՝ երբոր փրկիչ Յիսուս Քրիստոսն երևեցաւ[22] . որ խափանեց մահին և լուսոյ մէջ բերաւ կեանքն և անմահութիւնը իրան աւետարանովն[23] :

11 Որ ես նորա քարոզիչ և առաքեալ կարգվեցայ , և հեթանոսներուն վարդապետ[24] :

(7) բ Տիմ . դ . 9 . 21 : (8) ա Տիմ . ա . 5 : դ . 6 : (9) Գործ . ժգ . 1 : (10) ա Թես . բ . 19 : ա Տիմ . գ . 14 : (11) Հռոմ . ը . 15 : (12) Ղևտ . խդ . 49 : Գործ . ա . 8 : (13) Հռոմ . ա . 16 : (14) ա Տիմ . բ . 8 : Յայտ . ա . 2 : (15) Եփես . գ . 1 : փիլէմ . ա . 7 : (16) Կող . ա . 24 : բ Տիմ . դ . 5 : (17) ա Տիմ . ա . 1 : Տիտ . գ . 4 : (18) ա Թես . դ . 7 : Եբր . դ . 1 : (19) Հռոմ . գ . 20 : բ . 11 : Տիտ . գ . 5 : (20) Հռոմ . ը . 28 : (21) Հռոմ . ժգ . 25 : Եփես . ա . 4 : դ . 11 : Տիտ . ա . 2 : ա Պետր . ա . 20 : (22) Հռոմ . ժգ . 26 : Եփես . ա . 9 : Կող . ա . 26 : Տիտ . ա . 3 : ա Պետր . ա . 20 : (23) ա Կորնթ . ժե . 54 , 55 : Եբր . բ . 14 : (24) Գործ . թ . 15 : Եփես . գ . 7 , 8 : ա Տիմ . բ . 7 : բ Տիմ . գ . 17 :

Digitized by Google

12 Ա՝ ասի սրտի և զայս չարչարանս կրեմ, այլ ոչինչ ամօթ հատմտիմ. քանզի գիտեմ՝ յո՛ հաւատացեալն եմ. և հաստատեալ եմ, թէ կարօղ է զաւանդն իմ պահել յօրն յայն։

13 Ունիցիս օրինակ ողջմտութեան բանիցն, զորս յինէն լուար՝ հաւատովք և սիրով որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս։

14 Զքաջութիւնդ աւանդն պահեսջի՛ր՝ ՚ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ ՚ի մեզ բնակելոյ։

15 Գիտասջի՛ր՝ զի միկինեցան ՚ի ինձ ամենեքեան՝ որ էին յԱսիա, որոց առի են փիգեղոս և Հերմոգենէս։

16 Տացէ Տ՛ստուած ողորմութիւն տանն Ընեսիփորայ. զի բազում անգամ հանգոյց զիս, և զկապանն իմ ոչ ամօթ համարեցաւ։

17 Այլ իբրև եկն ՚ի Հռոմ, պնդագոյնս խնդրեաց զիս՝ և եգիտ։

18 Տացէ նմա Տէր՝ ողորմութիւն գտանել ՚ի Տեառնէ յաւուրն յայնմիկ. և որչափ ինչ միանգամ յԵփեսոս սպաս կալաւ ինձ, զայն դու ինքդին քաջ գիտես։

12 Որոյ համար եւ զայս չարչարանքս կրեմ իմ քաշում, բայց խակի ամօթ չեմ համարում[35]. պատճառն որ՝ գիտեմ[36] թէ ո՛ւմ եմ հաւատացել[37]. և հաստատ եմ՝ թէ կարող է իմ աւանդը պահել[38] մինչև էն օրն[39]։

13 Ողջամիտ խօսքերի[40] օրինակն[41] (քեզ) ունենա[42], որ ինձանից լսեցիր[43]՝ հաւատքով և սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսումն է[44]։

14 Յն բարի քեզ պահ տրուածը պահիր՝ Սուրբ Հոգով ձեռնին[45] որ մեզանում բնակուած է[46]։

15 Նա գիտենաս՝ որ մեզանից դարձուածքն[47] են ամենքն՝ որ Ասիայի մէջն էին. որ նորանց միջումն են փիգելոս և Հերմոգինէս[48]։

16 Ողորմութիւն տայ[49] Ընեսիփորի տանն[50]. ինչու որ շատ անգամ հանգստացրուց ինձ[51], և իմ կապանքներըն[52] ամօթ չըհամարեց[53]։

17 Ասյց երբոր եկաւ Հռոմ, շատ ջանքով մանն եկաւ ինձ՝ և գտաւ։

18 Տէրն տայ նորան՝ որ ողորմութիւն գտնէ Տէրոջն[54] էն օրումն[55]. և որքան որ Եփեսոսումն ծառայութիւն տուաւ ինձ՝ էն դու ինքդ լաւ գիտումես[56]։

(33) Նփե. · գ · 1։ բ Տիմ. բ. 9։ (35) ա պիտոբ · գ · 19։ (37) ա Տիմ · գ. 20։ (38) ա Տիմ · ա. 12։ (39) բ Տիմ · գ · 13։ (40) ա Տիմ · ա · 10։ գ. 3։ (41) Հռոմ · բ. 20։ (42) Տիմ · գ · 14։ Տիտ · ա · 9։ Նբր · ժ · 23։ (43) Կող · բ. 25։ (44) բ Տիմ · բ · 2։ (45) ա Տիմ · ա · 14։ (46) ա Տիմ · գ. 20։ (47) Հռոմ · ը. 11։ (48) բ Տիմ · գ · 9։ 16։ (49) Գործ · ԻԳ · 19։ (50) Մատթ · ե · 7։ (51) բ Տիմ · գ · 19։ (52) Փիլիմ · 7։ (53) Գործ · ԻԸ · 20։ Նփե · գ. 20։ (54) Սիր · 8։ (55) Մատթ · իե · 34—10։ (56) բ Թես · ա · 10։ Սիր · 13։ (57) Նբր · գ. 10։

Digitized by Google

ԳԼ · Ա

1 Ընտրեալն Պետրոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ընդրուածք են պանդխտութեան ցրուման Պոնտոսի, Գաղատացւոյ, Կապադովկացւոյ, Ասիոյ եւ Բիւթանացւոյ,

2 ըստ գիտութեան Աստուծոյ Հօրն՝ որ նախասահմանեաց զձեզ ի սրբութիւն Հոգւոյն, ի հնազանդութիւն եւ ի սրբութիւն արեան Յիսուսի Քրիստոսի. շնորհք ձեզ եւ խաղաղութիւն բազմասցի։

3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ առատութեան իւրոյ ողորմածութեան ծնաւ զմեզ յանդրանիկ յարութեամբ Յիսուսի Քրիստոսի ի մեռելոց,

4 ի յոյս կենդանի, ի ժառանգութիւն անապական եւ անարատ եւ անթառամ, որ պահեալ է ձեզ յերկինս,

5 որ զօրութեամբ Աստուծոյ պահիմ ի հաւատս ի փրկութիւն, որ պատրաստ է յայտնել յամենայն ժամանակի։

6 Որում ուրախ լինիք, սակայն ի սակաւ ինչ ժամանակի, եթէ պարտ իցէ, տրտմեալ ի բազում փորձութիւնս,

7 զի փորձութիւն հաւատոյ ձերոյ, որ պատուականագոյն է քան զոսկի որ կորնչի, եւ որ հրով փորձի, գտցի ի գովութիւն եւ ի պատիւ եւ ի փառս յայտնութեան Յիսուսի Քրիստոսի։

8 Զոր ոչ տեսեալ սիրէք, յորում ոչ տեսանելով հաւատայք, բայց հաւատալով ցնծայք անպատմելի եւ փառաւորեալ ուրախութեամբ,

9 ընդունելով զվախճան հաւատոցդ, զփրկութիւն անձանց ձերոց։

10 Զոր փրկութեան մարգարէք որոնեցին եւ քննեցին, որ մարգարէացան զշնորհսն որ ի ձեզ գալոց էր,

11 քննելով զինչ եւ զկամ ժամանակ ցուցանէր Հոգի Քրիստոսի որ ի նոսա, նախատեսեալ զչարչարանսն որ ի Քրիստոս եւ զփառսն որ յետ նոցա։

12 Եւ յայտնեցաւ նոցա, զի ոչ իւրեանց միայն ձեզ ծառայէին զայնոսիկ, զոր այժմ աւետարանեցան ձեզ ի Հոգւոյն սրբոյ առաքելոյ յերկնից, յորում ցանկան հրեշտակք հայել։

13 Վասն որոյ ընդունայնեցուցէք զմտս ձեր, զգաստացարուք, եւ կատարեալ յուսով լերուք ի շնորհսն որ մատուցանի ձեզ ի յայտնութեան Յիսուսի Քրիստոսի։

14 Իբրեւ զորդիս հնազանդութեան, մի համակերպիք ցանկութեանցն որ յառաջ քան զձեզ էին յանգիտութեան ձերում,

15 այլ որպէս սուրբ է կոչեցեալն զձեզ, եւ դուք սուրբ լերուք ի ձեր ամենայն գնացս,

16 վասն զի գրեալ է. Սուրբ լերուք, զի սուրբ եմ ես։

17 Եւ եթէ զհայր կոչէք զոր անդէն դատի ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց, ի վախմամբ ժամանեցէք զժամանակ ձեր պանդխտութեան,

18 գիտելով զի ոչ ապականելեաւք արծաթով կամ ոսկով փրկեցարուք ի սնոտի գնացից ձերոց ի հարանց աւանդութենէ,

19 այլ արեամբ պատուական Քրիստոսի, իբրեւ զգառին անարատի եւ անարգի,

20 որ նախ քան զկազմումն աշխարհի ծանեալ էր, այլ յայտնեցաւ յետ կատարման ժամանակաց վասն ձեր,

21 որ ընդ նմա հաւատացեալք ի Աստուած, որ յարոյց զնա ի մեռելոց եւ փառս ետ նմա, զի հաւատք ձեր եւ յոյս ի Աստուած լիցի։

22 Զանձինս ձեր սրբեալ հնազանդութեամբ ճշմարտութեանն ի սէր անկեղծ, ընդ միմեանս սիրով սիրեցէք ի սրտէ զոյժ,

23 ծնեալ ոչ ի սերմանէ ապականելոյ, այլ անապականելոյ, Հոգւով Աստուծոյ կենդանւոյ եւ բնակեալ յաւիտենից։

24 Վասն զի ամենայն մարմին իբրեւ զխոտ, եւ ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ. չորացաւ խոտն, եւ ծաղիկն անկաւ,

25 բայց բան Տեառն մնայ յաւիտեան։ Եւ սա է բանն որ աւետարանեցաւ ձեզ։

ԳԼ · Բ

1 Ապա զամենայն չարութիւն, եւ զամենայն նենգութիւն, եւ զկեղծաւորութիւն, եւ զնախանձս, եւ զամենայն զրպարտութիւն,

2 իբրեւ զնորածին մանկունս կենդանի կաթին բանին անմոլորելոյ ցանկացարուք, զի ընդ նմա աճեսջիք ի փրկութիւն,

3 եթէ համտեսէք զի քաղցր է Տէր։

4 Առ որ մատեալ քարի կենդանւոյ, զոր ոչ ընդունէին մարդիկ, այլ ընտրեալ առ Աստուծոյ պատուական,

5 եւ դուք իբրեւ զքարինս կենդանիս շինիք տուն հոգեւոր, քահանայութիւն սուրբ, մատուցանել զպատարագս հոգեւորս ընդունելի Աստուծոյ Յիսուսիւ Քրիստոսիւ։

6 Վասն որոյ եւ ասէ գրութիւն. Ահա դնեմ ի Սիոն զքար անկիւնագլուխ ընտրեալ պատուական, եւ որ հաւատայ ի նա ոչ ամաչեսցէ։

7 Ձեզ ուրեմն պատուական հաւատացելոց, իսկ անհնազանդից քարն զոր անարգեցին շինողքն, նա եղեւ գլուխ անկեան,

8 եւ քար գայթակղութեան եւ վէմ սկանդաղոյ, որ գայթակղին անհնազանդք բանին, յորում եւ դրուեցան։

9 Ձեզ ազգ ընտրեալ, թագաւորական քահանայութիւն, ազգ սուրբ, ժողովուրդ ի գերութիւն, զի զառաքինութիւնս աւետարանեսջիք նորա որ զձեզ կոչեաց ի լոյս իւր սքանչելի,

10 որ ոչ ժողովուրդ էիք, այժմ ժողովուրդ Աստուծոյ, որ ոչ ողորմեալ էիք, այժմ ողորմեալ։

11 Սիրելիք, աղաչեմ զձեզ իբրեւ զպանդուխտս եւ զգերիս, ի պարտ առնուլ ձեզ ի մարմնաւոր ցանկութեանցն որ պատերազմին ընդ հոգւոյ,

12 զգեղեցիկ ունելով զգնացս ձեր ի մէջ հեթանոսաց, զի յորում չարագործս ասեն զձեզ, ի բարի գործոցդ տեսեալ, փառաւորեսցեն զԱստուած յաւուր այցելութեան։

13 Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկային հնազանդութեան վասն Տեառն, եթէ թագաւորին իբրեւ գերազանցի,

14 եթէ իշխանացն իբրեւ առ նա առաքելոց ի վրէժխնդրութիւն չարագործաց, ի գովութիւն բարեգործաց։

15 Զի այսպէս է կամք Աստուծոյ, զի բարեգործութեամբ ձերով զանգիտութիւն անմտաց մարդկան կասեցուցանիցէք,

16 իբրեւ ազատք, եւ ոչ իբրեւ զազատութիւն ունելով զչարութիւն ծածկոյթ, այլ իբրեւ ծառայք Աստուծոյ։

17 Զամենեսեան պատուեցէք, զեղբարութիւն սիրեցէք, զԱստուած երկնչիք, զթագաւորն պատուեցէք։

18 Ծառայք հնազանդեալ լերուք ամենայն երկիւղիւ տեարանց, ոչ միայն բարեաց եւ հեզաց, այլ եւ ամրոխոտից։

19 Զի այս է շնորհք, եթէ վասն խղճի Աստուծոյ տանիցէ զտրտմութիւնս, տառապելով անիրաւաբար։

20 Զի ո՞ւր է փառք, եթէ մեղանչելով եւ հարկանելով համբերիցէք. այլ եթէ բարի գործելով եւ տառապելով համբերիցէք, այս է շնորհք առ Աստուծոյ։

21 Զի ի սմա կոչեցարուք, զի եւ Քրիստոս չարչարեցաւ վասն մեր, ձեզ թողեալ օրինակ, զի հետեւեսջիք հետքոց նորա,

22 որ մեղս ոչ արար, եւ ոչ գտաւ նենգութիւն ի բերանի նորա,

23 որ ոչ հայհոյէր հայհոյեալ, ոչ տառապեալ սպառնայր, այլ ընծայէր դատողի արդարութեամբ,

24 որ զմեղս մեր ինքն տարաւ մարմնով իւրով ի վերայ փայտին, զի մեղաց մերոց մեռեալ՝ արդարութեան կենդանասցուք. որոյ վէրքն ձեր բժշկեցան։

25 Զի էիք իբրեւ զխոտորեալ ոչխարս, այլ դարձարուք այժմ առ հովիւն եւ առ տեսուչն անձանց ձերոց։

(1) ա Տիմ · ա · 2 : բ Տիմ · ա · 2 : (2) Եփես · գ · 10 : (3) բ Տիմ · ա · 13 · գ · 10 · 14 : (4) ա Տիմ · ա · 18 : (5) ա Տիմ · գ · 2 : Տիտ · ա · 9 : (6) բ Տիմ · ա · 8 · գ · 5 : (7) ա Տիմ · ա · 18 : (8) ա Կորնթ · բ · 25 : (9) ա Կորնթ · բ · 26 , 26 : (10) ա Կորնթ · բ · 10 : (11) ա Կորնթ · ժե · 1 · է · 20 : (12) Հռոմ · ա · 8 , է · Պետր · բ · 36 · ժգ · 22 : (13) Հռոմ · բ · 16 : (14) Պետր · բ · 16 : բ Տիմ · ա · 18 : (15) Եփես · գ · 1 : Փիլիպ · ա · 7 : Կող · գ · 3 · 18 : (16) Պետր · իբ · 31 : Եփես · գ · 19 , 20 : Փիլիպ · ա · 13 , 14 :

Digitized by Google

10 Վ[ասն այնորիկ ամենայնի համ-
բերեմ վասն ընտրելոցն, զի և նո-
քա փրկութեամբն հասանիցեն որ ի
Քրիստոս Յիսուս երկնաւոր փա-
ռաքն հանդերձ։

11 Հաւատարիմ է բանս. զի ե-
թէ ընդ նմա մեռաք՝ ընդ նմին և
կեցցուք։

12 Եւ եթէ համբերեմք, ընդ
նմին և թագաւորեսցուք, և եթէ
ուրանամք՝ և նա ուրանայ զմեզ։

13 Եւ եթէ չհաւատամք նա հա-
ւատարիմ մնայ, ուրանալ զանձն
իւր ոչ կարէ։

14 Զայս յուշ արասջիր վկայու-
թիւն եդեալ առաջի Աստուծոյ. մի
բանակռիւ լինել յոչինչ պետս ի
կործանումն լսողաց։

15 Փութասջիր զանձն քո ընտիր
կացուցանել առաջի Աստուծոյ,
մշակ առանց ամօթոյ, ուղիղ հա-
մառօտել զբանն ճշմարտութեան։

16 Այլ ի պղծոց և ի սնոտի խո-
սից մերժեսջիր. զի առաւել յա-
ռաջ գայցեն յամբարշտութիւնս։

17 Եւ բանք նոցա իբրև գբաղց-
կեղ ճարակ գտանիցեն. որոց սակի
են Հիմենոս և Փիղետոս։

18 Որք զքնախեցան ի ճշմարտու-
թենէ, և ասեն՝ եթէ Յարութիւն
մեռելոց արդէն իսկ եղեալ է. և
կործանեն զհաւատս ոմանց։

19 Այլ հաստատուն հիմն Աստու-
ծոյ կայ՝ և ունի զկնիքս զայս, Ե-

10 Այսահամար ամէն բանի համ-
բերութեամբ ընտրուածներուն պատճառ-
վընի[17] որ ասոնք ալ հասնին են
փրկութեանն որ ՚Ի Քրիստոս Յիսու-
սումն է՝ երկնաւոր փառքին հետ[18]։

11 Ո՛չմարիտ է կեա խօսքս[19]. որ
եթէ նորա հետ մեռանք՝ նորա հետ
ալ կապրինք[20]։

12 Եթէ որ համբերենք, նորա
հետ ալ կըթագաւորենք[21]. և եթէ
որ ուրանանք՝ նա ալ կուրանայ
մեզ[22]։

13 Եւ թէ որ չըհաւատանք, նա
հաւատարիմ կըմնայ[23]. իրան ան-
ձըն չի կարող ուրանալ[24]։

14 Ասոնք բաներս յիշեցուր և Ա-
ստուծոյ առաջին վկայութիւն դիր[25],
որ խօսքերով կռիւ չանեն՝ որ են
անպիտան է և լսողներուն կործա-
նումի[26]։

15 Ջանք արա որ քո անձըդ ըն-
տիր կանգնացնես Աստուծոյ առա-
ջին՝ (իբր) մշակ առանց ամօթոյ,
որ ճշմարտութեան խօսքըն շիտակ
կարճատօա քարոզէ։

16 Հայց պիղծ և ունայն խօսքե-
րից յետ քաշվիր[27]. ինչու որ՝ ա-
ւելի առաջ են գնում ամբարշտու-
թիւնների մէջ։

17 Եւ նորանց խօսքերն կերցաւի
պէս ուռելով առաջանալին. որ
նորանց միջումն են Հիմենան և
Փիլետոս[28]։

18 Որ նորանք ճշմարտութենէն
թեքվեցան[29], և ասելին՝ թէ Յա-
րութիւնն հնուց հիմիկ
եղած է[30]. և մինչեւ որ հաւատ-
քըն կործանուելին։

19 Այլ Աստուծոյ հաստատ հիմն
կանգնած կայ՝ և էս կնիքըս (Տէր

(17) Եփես. գ. 13։ Կող. ա. 24։ (18) բ Կորնթ. ա. 6։ (19) ա Տիմ. ա. 15։ (20) Հռոմ. ը. 5. 8։ բ Կորնթ. դ. 10։ (21) Հռոմ. ը. 17։ ա Պետր. գ. 18։ (22) Մատթ. ժ. 33։ Մարկ. ը. 38։ Ղուկ. ժ. 9։ (23) Հռոմ. գ. 3։ բ. 6։ (24) Թուոց. իգ. 19։ (25) ա Տիմ. ե. 21։ զ. 13։ բ Տիմ. դ. 1։ (26) ա Տիմ. ա. 4։ զ. 4։ Տիտ. գ. 9. 11։ (27) ա Տիմ. գ. 7։ զ. 20։ Տիտ. ա. 14։ (28) ա Տիմ. ա. 20։ (29) ա Տիմ. զ. 21։ (30) ա Կորնթ. ժե. 12։

Digitized by Google

թէ ծանեալ Տէր զայնոսիկ՝ որ իւրն են . և՝ի բաց լինի յանիրաւութենէ ամենայն՝ որ անուանէ զանուն Տեառն :

20 Եւ՝ի տան մեծի ոչ միայն են անօթք ոսկեղէնք և արծաթեղէնք , այլ և փայտեղէնք և խեցեղէնք , են՝ որ՝ի պատուի են , և են՝ որ յանարգութիւն :

21 Եթէ ոք սրբեսցէ զանձն իւր յայնպիսեաց անաւ , եղիցի անօթ պատուական՝ սրբեալ և պիտանի Տեառն իւրաւ՝ յամենայն գործս բարութեան պատրաստեալ :

22 Եւ՝ի յերիտասարդական ցանկութենից փախիր . և երիթ զՀետ արդարութեան՝ զՀաւատոց՝ զսիրոյ՝ զխաղաղութեան՝ զողբութեան , ընդ այնոսիկ՝ որ կարդան զանուն Տեառն սուրբ սրտիւք :

23 Եւ՝ի՛ հիմար և յանխրատ խնդրոց Հրաժարեա՛ . գիտասջիր՝ թէ անաի ծնանին կռիւք :

24 Եւ՝ծառայի Տեառն ոչ է պարտ կռուիլ , այլ Հեզ լինել առ ամենեսին , ուսուցիչ , անոխակալ ,

25 Հանդարտութեամբ խրատել Հակառակողսն . թերևս տացէ նոա Աստուած ապաշխարութիւն՝ի հաւատ ճշմարտութեան :

26 Եւ սթափեսցին յորոգայթից Սատանայի , որսացեալք՝ի նմանէ՝ի նորա կամս :

թէ Տէրն ճանաչէ զնորանց՝ որ իրանն են . և թէ Հեռու լինի անիրաւութենից էն ամենեքին՝ որ Տէրի անունըն անուանեն զանձինս :

20 Եւ՝այլ մին մեծ տան մէջ չէ թէ միայն ոսկէ և արծաթէ ամաններ կան , բայց եւ փայտէ և Հողէ (ամաններ) . կան՝ որ պատուական բանի Համար են , և կան՝ որ անարգ բանի Համար են :

21 Եւ՝ով որ մինն իրան անձըն սրբէ (մարդկանցից) , նա պատուական աման կըլինի՝ սրբած և իրան տիրոջն օգտակար՝ ամեն բարի գործքերի Համար պատրաստած :

22 Եւ՝այլ երիտասարդական ցանկութիւններից փախիր . և Հետեւիր արդարութեան՝ Հաւատքին՝ սիրոյն՝ խաղաղութեան՝ սրբութեան , Հետ միասին՝ որ Տէրի անունըն (իրանց) կանչումեն սուրբ սրտով :

23 Եւ՝այլ հիմար և անխրատ վիճաբանութիւններից յետ քաշվիր . գիտացիր որ նորանցից են կռիւներ առաջ գալիս :

24 Եւ՝այլ Տէրի ծառային պէտք չէ՝ որ կռիւ անէ , բայց որ աներին Հետ Հեզ Հոգի լինի , սովորցնող՝ ով չըպահող ,

25 Հակառակողներին Հանդարտութեամբ խրատէ . որ լինի թէ Աստուած նորանց ապաշխարութիւն տայ՝ որ ճշմարտութիւնն իմանան :

26 Եւ զգաստանան Սատանայի որոգայթներից (ըռնկնէրից) , որ նորանից Հորացվել են՝ նորա կամքն անելոյ Համար :

11) Մարկ . իդ . 24 : Ա-ովմ . ը . 35 : ա Ովհ . բ . 19 : (32) Ինա . ժգ . 5 : Նա-մ . ա . 7 : Ովհ . ժ . 14 . 27 : (33) ա Տիմ . գ . 15 : (34) Ա-ովմ . թ . 21 : (35) ...ոյ . ծբ . 11 : (36) Տիմ . գ . 17 : Տիտ . գ . 1 : (37) ա Տիմ . զ . 11 : (38) ...ործ . թ . 14 : ա Կորնթ . ա . 2 : (39) ա Տիմ . ա . 5 : գ . 12 : (40) ա Տիմ . ա . 4 . գ . 7 : զ . 4 : Ա Իր . 16 : Տիտ . գ . 9 : (41) Տիտ . գ . 2 : (42) ա Տիմ . գ . 2 , 3 : Տիտ . ա . 9 : (43) Պետ . զ . 1 : ա Տիմ . զ . 11 : ա Պետր . գ . 15 : (44) Գործ . 22 : (45) ա Տիմ . բ . 4 : բ Տիմ . գ . 7 : Տիտ . ա . 1 : (46) ա Տիմ . գ . 7 :

Digitized by Google

ԳԼ · Գ

1 Ընաքեան Տիմոթէոսին իմաց է տալիս թէ յետ ժամանակների ինչպէս մարդիք կըգան, 6 Ա՛ղաչատութեան թշնամիներին պատմութիւն. 10 Պօղոս իրան վարդապետութեան և իրան գործքերն օրինակ է տալիս Տիմոթէոսին, 16 Ու Սուրբ Գրքերն գովաբ։

1 Այս գիտացիր՝ որ յետին օրերում չար ժամանակներ կըգան[1]։

2 Ինչու որ մարդիք կըլինին անձնասէրք[2], արծաթասէրք[3], հպարտ[4], ամբարտաւան[5], հայհոյող[6], ծնողաց չըլսողանօղ[7], երախտամոռ, չարաչարժ,

3 Անմտդիմ[8], անգութ[9], խռովութիւն սերմանօղ[10], անժաւժկալ[11], կատաղած, բարին չըսիրօղ,

4 Մատնիչ[12], յանդուգն, գռեհ, ջինկութիւն աւելի սիրող՝ քանըմէ Աստուածոյն սիրօղ[13]։

5 Որ աստուածապաշտութեան կերպարանքըն ունին, և նորա զօրութիւնեից ուրացած են[14]. և յետ քաշվիր նորանցից[15]։

6 Ինչու որ նոքանց միջէջն են՝ որ տանից տուն են մանում, և գերի են առնում էն կանանցըն՝ որ մեղքերով լցված կիսված են՝ և կերպ կերպ ցանկութիւններով վարված[16]։

7 Որ ամէն ժամանակ ստվորում են, և գէպի ճշմարտութեան գիտութիւնն իսկի մին ժամանակ չեն հասնում[17]։

8 Որպես Յանէսն և Յամբրէսն Մովսէսի հակառակ կացին, նոյնպէս և սոքա հակառակ կան ճշմարտութեանն. մարդք ապականեալք մտօք՝ անպիտանք ի հաւատս։

1 Այս գիտացիր՝ որ յետին օրերումն չար ժամանակներ կըգան[1]։

2 Ինչու որ մարդիք կըլինին անձնասէրք[2], արծաթասէրք[3], հպարտ[4], ամբարտաւան[5], հայհոյող[6], ծնողաց չըլսողանօղ[7], երախտամոռ, չարաչարժ,

3 Անմտդիմ[8], անգութ[9], խռովութիւն սերմանօղ[10], անժաւժկալ[11], կատաղած, բարին չըսիրօղ,

4 Մատնիչ[12], յանդուգն, գռեհ, ջինկութիւն աւելի սիրող՝ քանըմէ Աստուածոյն սիրօղ[13]։

5 Որ աստուածապաշտութեան կերպարանքըն ունին, և նորա զօրութիւնեից ուրացած են[14]. և յետ քաշվիր նորանցից[15]։

6 Ինչու որ նոքանց միջէջն են՝ որ տանից տուն են մանում, և գերի են առնում էն կանանցըն՝ որ մեղքերով լցված կիսված են՝ և կերպ կերպ ցանկութիւններով վարված[16]։

7 Որ ամէն ժամանակ ստվորում են, և գէպի ճշմարտութեան գիտութիւնն իսկի մին ժամանակ չեն հասնում[17]։

8 Ինչպէս որ Յանէսն և Յամբրէսն Մովսէսի հակառակ կացան. էնպէս էլ սորանք հակառակ են կենում ճշմարտութեանն[18]. մարդիք մարդով ապականված[19] և անպիտան հաւատքի համար[20]։

(1) ա Տիմ. գ · 1 · բ Տիմ. դ · 3 · բ պիտր. գ · 3 · ա Յովհ. բ · 18 · Յուդ. 18 · (2) փիլիպ. բ · 21 · (3) բ պիտր. բ · 3 · (4) ա Տիմ. գ · է · (5) Յուդ. 16 · (6) ա Տիմ. ա · 20 · բ պիտր. բ · 12 · Յուդ. 10 · (7) Հռոմ. ա · 30 · (8) Հռոմ. ա · 31 · (9) Հռոմ. ա · 31 · (10) Տիտ. բ · 3 · (11) բ պիտր. գ · 3 · (12) բ պիտր. բ · 10 · (13) փիլիպ. գ · 19 · բ պիտր. բ · 13 · Յուդ. 4 · (14) ա Տիմ. ե · 3 · Տիտ. ա · 16 · (15) բ Յովհ. գ · 6 · (16) Մատթ. ին · 24 · (17) ա Տիմ. բ · է · (18) Նյե. է · 11 · (19) ա Տիմ. գ · 5 · (20) Հռոմ. ա · 28 · բ պետ. ժգ · 5 · Տիտ. ա · 16 ·

Digitized by Google

9 Այլ ոչ երթիք գայցեն յառաջ
ի լաւ անդր . քանզի անմտութիւնն
սոցա յայտնի լինիցի ամենեցուն ,
որպէս և նոցայն իսկ եղև :

10 Այլ դու զկնի եկիր վարդա-
պետութեան իմոյ՝ առաջնորդութեան՝
ժողովրդեան՝ հաւատոց՝ երկայն-
մտութեան՝ սիրոյ՝ համբերութեան՝

11 հալածանաց՝ չարչարանաց .
որպիսիք եղեն ինձ Անտիոք և Ի-
կոնիոն և ի Լիւստրոս , որպիսի
հալածանաց համբերի . և յամե-
նայնէ փրկեաց զիս Տէր :

12 Եւ ամենեքին՝ որ կամիցին պատ-
ուածպաշտութեամբ կեալ ի Քրի-
ստոս Յիսուս , ի հալածանս
կացցեն :

13 Այլ մարդք չարք և կախարդք
յառաջ եկեսցեն ի չար անդր .
մոլորեալք և մոլորեցուցանիցեն :

14 Այլ դու հաստատուն կաց՝ յոր
ուսարդ , և հաւատարիմ եղեր .
գիտեա ուսոփ ուսար :

15 Զի ի մանկութենէ զգիրս
սուրբս գիտես , որ կարօղ են ի-
մաստուն առնել զքեզ ի փրկու-
թիւն՝ ի ձեռն հաւատոցն որ ի
Քրիստոս Յիսուս :

16 Ամենայն Գիրք Աստուածա-
շունչ է և օգտակար , ի վարդա-
պետութիւն են՝ և յանդիմանու-
թիւն և յուղղութիւն և ի խրատս
արդարութեան :

17 Զի կատարեալ իցէ մարդն

9 Այլ իսկի աւելի չեն առա-
ջանալ լաւութեան մէջ . ինչու որ
նորանց անմտութիւնն ամենին յայտ-
նի կըլինի . ինչպէս որ էլ նորանցն
էլաւ[21] :

10 Այլ դու հետևեցիր իմ վար-
դապետութեան , առաջնորդութեան ,
ժողովրդութեան , հաւատքի , երկայն-
մտութեան , սիրոյ , համբեր-
թեան ,

11 հալածմունքներիս , չարչա-
րանքներիս[22] . ինչպես որ էլան ինձ
վերայ Անտիոքումն[23] և Իկոնիոնում
մըն[24] և Լուստրայումն[25] . ինչպէս
որ էն հալածմունքներին համբերե-
ցի . և էն ամենեցն Տէրն ինձ ա-
զատեց[26] :

12 Եւ ամենքն՝ որ կամենուն
աստուածապաշտութենով ապրիլ
Քրիստոս Յիսուսումն , հալած-
մունքների մէջ պիտի կենան[27] :

13 Այլ չար և կախարդ մարդիք
աւելի առաջ կըգնան չարութեան
մէջ . մոլորվածք են և մոլորացնու-
մեն[28] :

14 Այլ դու հաստատ կաց ներա-
նուտ , որ սովորեցիր և հաւատա-
ցիր . գիտեալես (թէ) ումից սովո-
րեցիր[29] :

15 Որ տղայութենիդ սուրբ գրու-
քերըն գիտես , որ նորանք կա-
րօղ են քեզ իմաստուն անել փրկու-
թեան համար՝ էն հաւատքի ձե-
ռովն՝ որ Քրիստոս Յիսուսումն է[30] :

16 Ամէն Գիրքերն Աստուածա-
շունչ[31] և օգտակար են վարդապե-
տութեան , և յանդիմանութեան ,
և շիտակելոյ և արդարութեան խը-
րատ տալոյ համար[32] :

17 Որ Աստուծոյ մարդն կատար-

(21) Նտ · ե · 12 · ը · 18 · ժ · 11 : (22) Փիլպ · բ · 22 · ա Տիմ · գ · 6 : (23) Գործ · ժգ · 45 · 50 : (24) Գործ · ժգ · 1 · 5 : (25) Գործ · ժգ · 20 , Համայն : (26) Սաղմ · ղգ · 19 : բ Կորնթ · ա · 10 · բ Տիմ · գ · 7 : (27) Հիւ · ժե · 14 : Սաղմ · ղէ · 19 , Գաղատ · ժգ · 21 : Սաղմ · ժգ · 24 : ա Պետ · ժե · 19 : ա Յովհ · գ · 3 : (28) բ Յովհ · բ · 11 · ա Տիմ · գ · 1 · բ Տիմ · բ · 18 : (29) բ Տիմ · ա · 13 · բ · 2 : (30) Ծովէ · ե · 39 : (31) բ Պետր · ա · 20 , 21 : (32) Հռովմ · ժե · 4 :

Digitized by Google

Ա՛սուածոյ յամենայն գործս բարեաց եալ լինի[ա], ասէ Տէր զօրութիւնք՝ ի գործս իւր[34] :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Պատգամ յորդորումն Տիմոթէոսի որ պատուիրեալ է քանզի Տէրն քարոզի և ի բան պատրաստիլն կատարէ · 6 Իւրան մնալն հաստատ լինելն իմաց կ'ընայ · 9 Ընդդէմ որ Տիմոթէոսն չուառալ իւրան մնալ պայ , և Պարկոսին և այն քանի բաներին իւրան հետ բերել · 14 Յորդորումն նորան որ դարձին Աղէքսանդրոսից իւրան անէնն հետաւ պահէ , 16 Մինչ թէ առաջին տիվանի մէջն իւրան ինչ ելաւ , 18 Եւ պատուով վերջ է անում :

1 Այս վկայութիւն դնեմ առաջի Աստուծոյ՝ և Յիսուսի Քրիստոսի , որ դատելոց է զկենդանիս և զմեռեալս՝ ի յայտնութեան իւրում և յարքայութեան :

2 Եւ դու քարոզեա զբանն , հաս ի վերայ ժամու և տարաժամու , յանդիմանեա՝ սաստեա՝ մխիթարեա ամենայն երկայնմտութեամբ և վարդապետութեամբ :

3 Քանզի եկեսցէ ժամանակ՝ զի ողջմտութեան վարդապետութեանն ոչ անասցեն . այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտեսցեն իւրեանց վարդապետս՝ ըստ մաւմանջելոյ լսելեաց իւրեանց :

4 Եւ ի ճշմարտութենէ անտի դարձուցանիցեն զլսելիս՝ և յառասպելս կործանեսցին :

5 Այլ դու զուարթ կաց յամենայնի , ճգնեա՛ց , զգործս աւետարանչի գործեա . զպաշտօնդ քո կատարեա՛լ կալ :

6 Քանզի ես այսուհետև նուիրեալ եմ , և ժամանակ դարձի իմոյ հասեալ կայ :

1 Ես վկայութիւնըս դնեմ Աստուծոյ և Յիսուսի Քրիստոսի առաջին[31] որ կենդանիներին և մեռելներին պիտի դատէ՝ իւրան յայտնութենովն և թագաւորութենովն[32] :

2 Դու բանըն քարոզիր . պատշաճ ժամանակ լինի թէ չլինի՝ վերայ հասիր , յանդիմանիր , սաստիր[3] , մխիթարիր ամէն երկայնմտութենով և վարդապետութենով[4] :

3 Պատճառն որ ժամանակ կըգայ[5] որ ողջմիտ վարդապետութեանն չեն հանդուրժիլ[6] . բայց իրանց յաւուկ ցանկութիւններին պէս՝ վարդապետներ կըդիզեն իրանց վերայ , ինչպէս որ իրանց ականջներն եուելոյն յարմար է[7] :

4 Եւ ականջներըն ճշմարտութենէն կըդարձնեն և առասպել բաներու մէջ կըննկնին[8] :

5 Դայց դու սրթիռն կաց ամէն բանի մէջ , չանք տար[9] , աւետարանչին քարոզոզի գործըն գործիր[10] . քո պաշտօնըդ կատարեալ բռնիր[11] :

6 Ինչու որ ես այսուհետև նուիրուած եմ[12] , և իմ դարձ անելոյ ժամանակն հասած է[13] :

(33) ա Տիմ · գ · 11 : (34) բ Տիմ · բ · 21 : (1) ա Տիմ · ե · 21 · գ · 13 · բ Տիմ · բ · 14 : (3) Գործ · ժ · 42 : (3) ա Տիմ · ե · 20 : Տիտ · ա · 13 · բ · 15 : (4) ա Տիմ · գ · 13 : (5) բ Տիմ · գ · 1 : (6) ա Տիմ · ա · 10 : (7) բ Տիմ · գ · 6 : (8) ա Տիմ · ա · ե · գ · 7 : Տիտ · ա · 14 : (9) բ Տիմ · ա · 8 : բ · 3 : (10) Գործ · խ · 8 : Եփես · գ · 11 : (11) Հռոմ · ժե · 19 : Գող · ա · 25 · գ · 17 : (12) Փիլիպ · բ · 17 : (13) Փիլիպ · ա · 23 : բ Պետր · ա · 14 :

Digitized by Google

7 Օգնական պատերազմ պատեհ-
րազմեցայ, զքնթացն կատարեցի,
զհաւատսն պահեցի։
8 Այսուհետև կայ ինձ պսա-
կ արդարութեան պսակն, զոր հատուս-
ցէ ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ ար-
դար դատաւոր. ոչ միայն ինձ,
այլև ամենեցուն՝ որ սիրեցին զյայտ-
նութիւն նորա։

9 Փութասջիր գալ առ իս վաղ-
վաղակի. զի Դեմաս եթող զիս՝ և
սիրեաց զաշխարհս, և գնաց ի Թես-
սաղոնիկէ։
10 Կրեսկէս՝ ի Գաղատիա, Տիտոս
ի Դաղմատիա։
11 Ղուկաս միայն է ընդ իս. ըզ-
Մարկոս առեալ ընդ քեզ ածիցես՝
զի է ինձ պիտանի ի սպասաւորու-
թիւն։
12 Զտիւքիկոս առաքեցի Եփե-
սոս։
13 Զփիլոնն թողի ի Տրովադայ
առ Կարպոսի. յորժամ գայցես՝ բեր-
ցիր և զգիրսն, մանաւանդ զմա-
տեանսն։
14 Ալէքսանդրոս (դարբին) բազում
չարչարանս եցոյց ինձ. Հատուսցէ
նմա Տէր ըստ գործս նորա։

15 Զոր մ և դու անձնապահ լի-
նիջիր. զի շատ հակառակ եկաց
բանից մերոց։
16 Առաջնումն ատենին ոչ ոք
ինձ ի թիկունս եկաց, այլ ամեն-
քին թողին զիս. մի համարեսցի
նոցա այն։
17 Այլ Տէր օգնեաց ինձ, և զո-
րացոյց զիս, զի ինև քարոզեալիւ

7 Ես բարի պատերազմեցի պա-
տերազմեցի, վազեցի հատարեցի,
հաւատքըս պահեցի[14]։
8 Այսուհետև պատրաստված մը-
նում ինձ արդարութեան պսակն[15]
որ Նորան Տէրն կըտայ ինձ էն օ-
րում[16]՝ էն արդար դատաւորն. և
ոչ թէ միայ ինձ, բայց էլ ամե-
նին, որ սիրեցին Նորա յայտնու-
թիւնըն։
9 Ջանայ որ շուտով ինձ մօտ
գաս. ինչու որ Դիմաս թողեց
ինձ[17] և աշխարհըդը սիրեց, և գը-
նաց Թեսաղոնիկէ[18]։
10 Կրեսկէսն էլ՝ Գալիլեա. Տի-
տոսն՝ Դաղմատիա։
11 Ղուկասն[19] միայնակ է ինձ հետ[20]։
Մարկոսին առնես քեզ հետ բե-
րես[21]. ինչու որ պէտք է ինձ ծա-
ռայութեան համար։
12 Տիւքիկոսին ուղարկեցի Եփե-
սոս[22]։
13 Փիլոնն Դրօադայումն կարպո-
սի մօտն թողի. երբոր գաս՝ գըր-
քերըն էլ բեր, և մանաւանդ մա-
գաղաթի գրքերըն։
14 Ալէքսանդրոս (դարբինն) ինձ
շատ չարչարանք տուաւ[23]. Տէրն
Նորան հատուցումըն տայ իրան գործ-
քերին պէս[24]։
15 Դու էլ քո անձըդ հեռու պա-
հէր Նորանից. ինչու որ նա շատ
հակառակ կացաւ մեր խօսքերիս։
16 Ջառաջին տեվանի մէջն ոչ ով
չըկացաւ իմ կողմս, բայց ամէնքն
թողին ինձ[25]. էն ըմէղ չըհամարվի
Նորանց[26]։
17 Այլ Տէրն օգնեց ինձ, և զո-
րացրուց ինձ[27]՝ որ ինձանով քարո-

(14) ա Կորնթ. բ. 24, 25։ Փիլիպ. գ. 14։ ա Տիմ. գ. 12։ Նէբր. ժբ. 1։ (15) ա Կորնթ. բ. 25։ Յով. ա. 12։ ա Պետր. ե. 4։ Յայտ. բ. 10։ (16) բ Տիմ. ա. 12։ (17) Կող. գ. 14։ Փիլիմ. 24։ (18) ա Գեղ. բ. 15։ (19) Կող. գ. 14։ Փիլիմ. 24։ (20) բ Տիմ. ա. 15։ (21) Գործ. ժբ. 25։ ժե. 37։ Կող. գ. 10։ (22) Գործ. ե. 4։ Նէփես. գ. 21։ Կող. գ. 7։ Տիտ. գ. 12։ (23) Գործ. ժբ. 33։ ա Տիմ. ա. 20։ (24) բ Յովհ. գ. 39։ Սաղմ. ծբ. 4։ Յայտ. ժբ. 6։ (25) բ Տիմ. ա. 15։ (26) Գործ. է. 59։ (27) Մատթ. ժ. 19։ Գործ. իգ. 11։ ծե. 33։

Digitized by Google

նըն հատատեսցի, և լուխքն ամենայն հեթանոսք . և ապրեցայ ես ՚ի բերանոյ առիւծուն :

18 փրկեսցէ զիս Տէր յամենայն գործոց չարաց , և զբերծուսցէ զիս յարքայութիւն իւր՝ որ յերկինս է . ոյսմ փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

19 Ողջոյն տալջիր Պրիսկեայ և Ակիւղայ և Ննեսիփորայ տանն :

20 Երաստոս ձեց ՚ի կորնթոս , զՏրոփիմոս թողե ՚ի Միլետոս հիւանդագին :

21 փութասջիր յառաջ քան զձմեռն գալ . ողջոյն տան քեզ Եւբուղոս և Պուդէս և Լինոս և Կղոդիա՝ և եղբարք ամենեքեան :

22 Տէր Յիսուս Ք՚րիստոս ընդ ոգւոյդ քում . շնորհք ընդ քեզ . ամէն :

զուխիւնն հատատսի , և ամէն հեթանոսներն լսեն[28] . և ես էլ ազատվեցայ առիւծի բերանից[29] :

18 Տէրն կըփրկէ ինձ ամէն չար բաներից , և ազատ կըշտացնէ իւրեան արքայութեան մէջ՝ որ երկնքում է[30] . որ նորան (լինի) փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն[31] :

19 Ողջոյն տուր Պրիսկէին և Ակիւղային[32] , և Ննեսիփորի տանն[33] :

20 Երաստոսն մնաց կորնթոսումն[34] . Տրոփիմոսին թողի հիւանդ Միլետոսում[35] :

21 Ա՚ռաջիր որ ձմեռնից առաջ գաս[36] . ողջոյն են տալիս քեզ Եւբուղոսն , և Պուդէսն և Լինոսն, և Կղաւդիա՝ և ամէն եղբարքն :

22 Տէր Յիսուս Ք՚րիստոսն քո հոգույդ հետ լինի . շնորհքն քեզ հետ . ամէն[37] :

Տէ՛ր Աստուած իմ , երկրպագութիւն ընծայեմ սուրբ Աստուածութեանդ , որ ինձ ազատեցուցեր ի բերանոյ առիւծուն , եւ ի ձեռաց հեթանոսաց :

(28) Գործ . ԻԳ . 15 : Ել . 17 , 18 : Եբէս . գ . 8 : (29) Սաղմ . Խբ . 21 : բ Պետ . բ . 9 : (30) Սաղմ . ԿԻԱ . 7 : (31) Հռոմ . ժա . 36 : Գաղ . ա . 5 : Ի Բէր . ժգ . 21 : (32) Գործ . ԺԸ . 2 : Հռոմ . ժգ . 3 : (33) բ Տիմ . ա . 16 : (34) Գործ . ԺԲ . 22 : Հռոմ . ժգ . 23 : (35) Գործ . ԻԷ . 5 : Իա . 29 : (36) Ա՚ր . 8 : (37) Գաղ . գ . 18 : Փիլիմ . 25 :

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա՝ԻՆ

5 Պօղոս Տիտոսին կրկնակի մէկ կը գրէ ։ 6 Լրջեց լիազնորէն ինչպես մարդիկ պէտք է որ լինին ։ 11 Նշ. նորանք պիտք է որ լսեր մարգիանց բերանէն խրկին , 12 ինչ տարիք ինչ կերպ մարդիկ են ։

1 ՊՕՂՈՍ ծառայ Աստուծոյ և առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի , ըստ հաւատոց ընտրելոցն Աստուծոյ , և ի գիտութիւն ճշմարտութեանն՝ որ ընդ աստուածպաշտութեան է .

2 Յուսով կենացն յաւիտենից , զոր խոստացաւ անստուեր Աստուած յառաջ քան զժամանակս յաւիտենից .

3 Հայեց յայտնեաց իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քարոզութեամբ , որոյ եղէ ես հաւատարիմ ըստ հրամանի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ .

4 Տիտոսի որդւոյ սիրելւոյ ըստ

1 ՊՕՂՈՍ Աստուծոյ ծառայ և Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ , Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատքին պէս , և ճշմարտութեան գիտութեան համար[1] որ աստուածապաշտութենովն է[2] .

2 Յաւիտենական կենաց յուսովն որ Նորան յաւիտենական ժամանակներէն առաջ[4] խոստացաւ Աստուած , որ սուտ չի խօսուիր[5] .

3 Հայց իրան ժամանակովն յայտնեց իւր խօսքը քարոզութեան[6] , որ ինձ հաւատացեալս[7] մեր փրկիչ Աստուծոյ հրամանին պէս[8] .

4 Տիտոսի[9] սիրելի որդւոյ[10] , մեր

(1) բ Տիմ . բ . 25 ։ (2) ա Տիմ . գ . 16 ։ գ . 3 ։ (3) բ Տիմ . ա . 1 ։ Տիտ . գ . 7 ։ (4) Հռ . ժգ . 25 ։ բ Տիմ . ա . 9 ։ ա Պետր . ա . 20 ։ (5) Եղ . խգ . 19 ։ բ Տիմ . բ . 13 ։ (6) բ Տիմ . ա . 10 ։ (7) ա Կոր . բ . 4 ։ ա Տիմ . ա . 11 ։ (8) ա Տիմ . ա . 1 ։ բ . 3 ։ գ . 10 ։ (9) բ Կորնթ . բ . 13 . է . 13 . ը . 6 . 16 . 23 ։ ժբ . 18 ։ Գաղ . բ . 3 ։ (10) ա Տիմ . ա . 2 ։

Digitized by Google

հաստարակաց հաւատոց , շնորհք՝ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ՝ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ փրկչէ մերմէ ։

5 Վասն այնորիկ իսկ թողի զքեզ ի Կրէտէ , զի որ ինչ մնացեալ էր՝ ուղղեսցես , և կացուսցես ըստ քաղաքաց երիցունս՝ որպէս և ես քեզ պատուիրեցի ։

6 Եթէ ոք անարատ իցէ , միոյ կնոջ այր , որդեակս ունիցի հաւատացեալս՝ և ոչ յամբաստանութիւն անառակութեան , կամ անկազանդս ։

7 Օ՛ի պարտ է եպիսկոպոսին անարատ լինել՝ որպէս և Աստուծոյ անառեսի . մի յանդուգն , մի բարկացօղ , մի ընչասիրաց , մի հարբեցօղ , մի զօշաքաղ ։

8 Այլ հիւրասէր , բարեսէր , ցանկ , արդար , սուրբ , ժուժկալ ։

9 Վարակացու լինել հաւատարիմ բանին վարդապետութեան , զի կարօղ իցէ և սիրելարել ողջմտութեամբ վարդապետութեանն , և զհակառակորդան հշաւմբել ։

10 Վ՛ասնզի բազումք են անհնազանդք՝ զրուխսօք և մատխարք . մանաւանդ որ՝ ի թլփատութենէ անտի են ։

11 Օ՛րս պարտ է բմբերանել . որք զամենայն տունս կործանեն , և ուսուցանեն զոր չէ արժան՝ վասն զօշաքաղութեան ։

12 Ասաց ոմն ի նոցանէ՝ իւրեանց հատարակաց հայւատքին պէս[11] , շնորհք՝ (աղորմութիւն) և խաղաղութիւն լինի Աստուած Հօրէն՝ և մեր փրկիչ Քրիստոս Յիսուսէն[12] ։

5 Վրահամար թողի քեզ Կրետէ մէջն՝ որ ամէն ինչ որ պակաս է՝ կարգի դնես[13] , և ամէն մէկ քաղաքներու մէջ երէցներ կանգնացնես՝ ինչպէս որ ես պատուիրեցի քեզ[14] ։

6 Եթէ որ մինն անարատ է[15] , մին կնկան մարդ[16] , հաւատացեալ որդիք ունենայ՝ որ նորանց վերայ չարախօսութիւն չըկայ՝ թէ անառակ կամ անհնազանդ են[17] ։

7 Պատճառն որ՝ եպիսկոպոսն պէտք է որ անարատ լինի ինչպես Աստուծոյ տնտես[18] . և ոչ թէ յանդուգն , ոչ բարկացօղ , ոչ նախանձ խօսօղ[19] , ոչ զարհօղ , ոչ պիղծ շահ քաղօղ[20] ։

8 Հապց օտարասէր[21] , բարեսէր , խոհարհ , արդար , սուրբ , ժուժկալ ։

9 Որ վարդապետութեան խօսքի հաւատարիմ վերակացու է[22] , որ կարօղ լինի ողջմիտ վարդապետութեամբ յորդորել , և հակառակօղներըն յանդիմանել[23] ։

10 Պատճառն որ՝ շատ անհնազանդներ , զուր խօսօղներ[24] , և միտք խաբօղներ կան[25] . մանաւանդ նորանք որ թլփատութենիցն են[26] ։

11 Որ պէտք է նորանց բերանըն խըցկել , որ ամէն տներըն կործանեն , և սովորցնումն էն որ արժան չէ[27] պիղծ շահ քաղելոյ պատճառովն[28] ։

12 Նորանցից միոնն՝ հենց իրանց

(11) Հռովմ . ա . 12 ։ բ Կորնթ . գ . 13 ։ դ Գաղատ . ա . 1 ։ (12) Եփես . ա . 2 ։ Գործ . ա . 3 ։ ա Տիմ . ա . 2 ։ բ Տիմ . ա . 2 ։ (13) ա Կորնթ . ժա . 35 ։ (14) Գործ . ժգ . 22 ։ բ Տիմ . բ . 2 ։ (15) ա Տիմ . գ . 2 , Եսայի ։ (16) ա Տիմ . գ . 12 ։ (17) ա Տիմ . գ . ե . 12 ։ (18) Մատթ . ի . 15 ։ ա Կորնթ . գ . 1 , 3 ։ (19) ա Տիմ . գ . 3 . 3 , (20) ա Տիմ . գ . 3 . 8 ։ ա Պետր . ե . 2 ։ (21) ա Տիմ . գ . 2 ։ (22) ա Տիմ . զ . 3 , բ Տիմ . բ . 2 ։ (23) ա Տիմ . ա . 19 ։ զ . 3 ։ բ Տիմ . գ . 3 ։ Տիտ . բ . 1 ։ (24) ա Տիմ . ա . 6 ։ (25) Հռովմ . ժգ . 18 ։ (26) Գործ . ժե . 1 ։ (27) Մատթ . ի . 14 ։ բ Տիմ . գ . 6 ։ (28) ա Տիմ . զ . 5 ։

Digitized by Google

իսկ մարգարէ , կրնատցիք հանապազատուք , չարաճճիք , դատարկապորուք ։

13 Եւ ատոյգ է վկայութիւնս այս . վասն որու կշտամբեսցես զնոսա խըստագոյնս , զի առողջասցին ի հաւատս ։

14 Եւ մի հայեսցին ի Հրէական առասպելս , և ի պատուիրս մարդկան զառածելոցն ի ճշմարտութենէ ։

15 Ամենայն ինչ սուրբ է սրբոց , բայց պղծոցն և անհաւատից՝ ոչինչ է սուրբ . այլ պղծեալ են միտք և խորհուրդք նոցա ։

16 Խոստանան գիտել զԱստուած , և գործովք իւրեանց ուրանան . պիղծք և անհաւանք՝ և յամենայն գործս բարւոց անպիտանք ։

յաստուկ մարգարէ ասաց . Կրետացիներն միշտ ստախօս են , չար գազանքներ , դատարկափորք[29] ։

13 Եւ էս վկայութիւնս ճշմարիտ է . ընդհատմամբ սաստիկ յանդիմանես նոսոնց[30] որ առողջ լինին հաւատովք[31] ։

14 Եւ մտիկ չըտան Հրէական առասպելներուն[32] և էն մարդկանց պատուիրանքներուն՝ որ ճշմարտութենիցն թեքվածք են[33] ։

15 Ամէն բան սուրբ է սըրբերուն[34] . բայց պիղծերուն և անհաւատներուն իսկի միս բան սուրբ չէ . բայց պղծված է նորանց միտքն և խորհուրդներն[35] ։

16 Եւ խոստանումն թէ Աստուծոյն գիտենան , և իրանց գործքերովն ուրանում են (նորան)[36] . որ պիղծ են և անհաւատ՝ և ամէն բարի գործքերի համար անպիտան[37] ։

ԳԼՒ · Ա

1 Տիտոսին յորդորումն որ խօսի ողջամիտ վարդապետութիւնն առն կերոյ մարդկանց և յօրէնս նորանք առն բաների մէջ ։ 9 Ծառաներին և առն վրիպատներուն պարտքերըն ցոյց կըտայ ։

1 Բայց դու խօսէր ինչ որ կըվայելէ ողջամիտ վարդապետութեան[1] ։

2 Ծերերին՝ որ զգաստ լինին , պարկեշտ , խոնարհ , ողջամիտ հաւատքի[2] , սիրոյ , համբերութեան , ժուժկալութեան մէջ ։

3 Նոյնպէս եւ պառաւներին՝ որ ըզգաստութենով լինին՝ սըրբերուն վայելած վարքով[3] , ոչ չարախօս[4] , ոչ գինեմոլ , բայց բարի խրատ առուօղ ։

1 Այլ դու խօսեաց որ ինչ վայելէ ողջամիտ վարդապետութեան ։

2 Ծերոց զգաստս լինել , պարկեշտս՝ ցածունս , ողջամիտս ի հաւատս , ի սէր ի համբերութեան ի ժուժկալութեան ։

3 Պառաւանց նոյնպէս ի զգաստութեան՝ ի սուրբ վայելչութեան , մի բանսարկուս՝ մի գինեմոլս , այլ քաջերխրատս .

(29) Գործ . ԺԷ . 28 ։ (30) Բ Կորնթ . ԺԳ . 10 ։ Բ Տիմ . գ . 2 ։ (31) Տիտ . բ . 2 ։ (32) ա Տիմ . ա . 4 ։ գ . 7 ։ Բ Տիմ . դ . 4 ։ (33) Ներս . ԽԲ . 13 ։ Ածոփ . ԺԸ . 9 ։ Ներս . բ . 23 ։ (34) Ղուկ . ԺԱ . 39—41 ։ Հռով . ԺԴ . 20 ։ ա Կորնթ . զ . 12 ։ Ժ . 23 . 25 ։ ա Տիմ . դ . 3 , 4 ։ (35) Հռով . ԺԴ . 23 ։ (36) Բ Տիմ . գ . 5 ։ Յոհ . ԺԴ . 9 ։ (37) Հռով . ա . 28 ։ Բ Տիմ . գ . 8 ։ (1) ա Տիմ . ա . 10 ։ գ . 3 ։ Բ Տիմ . ա . 13 ։ Տիտ . ա . 9 ։ (2) Տիտ . ա . 13 ։ (3) ա Տիմ . բ . 9 , 10 ։ գ . 11 ։ ա Պետր . գ . 3 , 4 ։ (4) Բ Տիմ . գ . 3 ։

Digitized by Google

4 Ո՛չ զգաստացուցանիցեն ըզմանկամարդան՝ այրաւէրս լինել՝ որդեսէրս ,

5 Հեծծունս , սուրբս , անարատս , բարեգործս , ՚Ի՚ազանդս իւրեանց արանց . զի մի՛ բանն Ա՛ստուծոյ և վարդապետութիւնն հայհոյեցի ։

6 Ո՛երիասարդս նոյնպէս աղաչեալքեր՝ ցածունս լինել ,

7 Ա՛մենեցուն զանձն օրինակ կացուցանել՝ գործոց բարութեան , վարդապետութեամբ զանեղծութիւն ունել , զսրբութիւն , զպարկեշտութիւն ,

8 Ո՛բպան ողջմտութեամբ , անպարսաւ լինել . զի որ հակառակդրդն իցէ՝ յամօթ լիցի , և մի՛ ինչ ունիցի ասել զմէնջ չարութիւն ։

9 Հնատաւիցս՝ իւրեանց տերանց ՚Ի՚ազանդ լինել՝ և հաճոյս յամենայնի , մի՛ հակառակօղս ,

10 Ա՛ի՛ հատուս . այլ զամենայն հաւատս ցուցանել բարութեամբ , զի զվարդապետութիւն փրկչին մերոյ Ա՛ստուծոյ զարդարեսցեն յամենայնի ։

11 Ո՛հանզի երևեցաւ շնորհն Ա՛ստուծոյ փրկիչ ամենայն մարդկան ։

12 Ա՛ր խրատէ զմեզ՝ զի սուրբս ուրացուք զամբարշտութիւն և զաշխարհական ցանկութիւնս . զգաստութեամբ և արդարութեամբ և աստուածապաշտութեամբ կեցցուք յաշխարհի ։

4 Ա՛ր զգաստացնեն մատաղաշ կանանցըն (իրանց) մարդկանցըն սիրելոյ և զաւակներըն սիրելոյ ,

5 Խոհարէ , սուրբ , անաշէն , բարի անօղ , իրանց մարդկանց ՚Ի՚ազանդ լինելոյ . որ Ա՛ստուծոյ խօսքն և վարդապետութիւնն չհայհոյվի ։

6 Ն՛նպէս էլ յորդորեր երիտասարդներըն՝ որ խոհարէ լինին ։

7 Ա՛մէն բանի մէջ քո անձըդ բարի գործքերի օրինակ դիր՝ որ վարդապետութենով ունենաս անարատութիւն , արբութիւն , պարկեշտութիւն ,

8 Ա՛ղէմիտ խօսքըն՝ որ մեղադրելի չէ . որ նա՝ որ հակառակօղ է , ամօթ լինի , և իսկի մեզ վերայ չար ասելոյ բան չունենայ ։

9 Հնատաներին (ասա)՝ որ իրանց տէրերին ՚Ի՚ազանդ լինին , և ամէն բանի մէջ հաճոյ , հակառակօղ չըլինին ,

10 Ի՛ան չըքաշեն պահեն՝ բայց ամէն հաւատարմութիւն ցոյց տան լաւութենով . որ մեր փրկիչ Ա՛ստուծոյ վարդապետութիւնըն զարդարեն ամէն բաների մէջ ։

11 Պատճառն որ Ա՛ստուծոյ փրկութիւն տուօղ շնորհքըն երևեցաւ ամէն մարդկանց ։

12 Ա՛ր էլ խրատուէ մեզ՝ որ սուրբ անք ամբարշտութիւնըն և աշխարհական ցանկութիւններըն . (և) պարկեշտութենով , և արդարութենով և աստուածապաշտութենով ապրինք էս աշխարհըս ։

(5) ա Տիմ . ե . 14 : (6) ա Կորնթ . ժգ . 34 : Եփես . ե . 22 : Կող . գ . 18 : ա Տիմ . բ . 11 : ա Պետր . գ . 1 . 5 : (7) Հռոմ . բ . 23 : ա Տիմ . զ . 1 : (8) ա Տիմ . գ . 13 : ա Պետր . ե . 8 : (9) ա Տիմ . զ . 3 : (10) Նեեմ . ե . 9 : ա Տիմ . ե . 14 : ա Պետր . բ . 12 . 15 : գ . 16 : (11) բ Կոր . գ . 14 : (12) Եփես . զ . 5 : Կող . գ . 22 : ա Տիմ . զ . 1 , 2 : ա Պետր . բ . 18 : (13) Եփես . ե . 24 : (14) Մատթ . ե . 16 : Փիլիպ . բ . 15 : (15) Հռոմ . ե . 15 : Տիտ . գ . 8 , 5 : ա Պետր . ե . 12 : (16) Ղուկ . գ . 6 : Յովհ . ա . 9 : ա Տիմ . բ . 4 : (17) Հռոմ . զ . 19 : (18) ա Պետր . գ . 3 : ա Յովհ . բ . 16 : (19) Ղուկ . ա . 75 : Եփես . ա . 4 : Կող . ա . 22 : ա Կոր . գ . 7 :

Digitized by Google

13 Եւ ակնկալութիւք երանելի յուսոյն՝ եւ յայտնութեան փառաց մեծին Աստուծոյ եւ փրկչին մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ։

14 Որ ետ զանձն վասն մեր , զի փրկեսցէ զմեզ յամենայն անօրէնութենէ , եւ սրբեսցէ իւր ժողովուրդ սեպհական՝ նախանձաւոր գործոց բարութեան ։

15 Զայդ խօսեաց՝ եւ մխիթարեա՛ եւ յանդիմանեա՛ ամենայն սաստիկ . զի մի ոք իցէ , որ զքեզ արհամարհիցէ ։

13 Եւ մարիկ մանք էն երանելի[20] յուսոյն[21] եւ մեծ Աստուծոյ եւ մեր փրկիչ Յիսուսի Քրիստոսի փառաւոր յայտնութեանն[23] ։

14 Որ իրան անձըն մեզ համար տուաւ[23] , որ մեզ ամէն անօրէնութենից փրկե , եւ սրբելով[24] իրան համար յատուկ ժողովուրդ շինէ[25] , որ ջերմեռանդութենով բարի գործքերին հետևի[26] ։

15 Այդ խօսիր եւ յորդորիր եւ յանդիմանիր ամէն սաստկութենով[27] . որ մինն չըլինի , որ քեզ անարգէ[28] ։

ԿՂ · Գ

1 Պիտեղ խրատուածի Տիտոսին իրան սովորցնելոյ եւ յորովորցնելոյ բաներին համար . 12 խնդրուածի նորանից որ հնդուստծոյ մարդուց յետ կենալ մէն երկու անգամ՝ խրատելոյն նա ատ , 13 Եւ ուզուածի որ Տիտոսին վատքելով իրան գնալ Նիկոպոլիս եւ հոգս վերջնուածի իրան խօսքըն աղչելով ։

1 Եւ յիշէ զայս առաջիր նոցա , իշխանութեանց եւ պետութեանց հնազանդ լինել՝ եւ հպատակ կալ . եւ ամենայն գործոց բարութեան պատրաստ գտանել ։

2 Զի՛ զոք հայհոյել՝ անկռիւս լինել՝ հեզս , զամենայն ցածութիւն առ ամենայն մարդիկ ցուցանել ։

3 Զի էաք երբեմն եւ մեք անմիտք , անհաւանք , մոլորեալք , ծառայէաք ցանկութեանց եւ պէսպէս անառակութեանց . չարութեամբ՝ եւ նախանձու չոլէաք , ատելիք՝ եւ զմիմեանս ատէաք ։

1 Եւ նորանց մտքներն բեր՝ որ իշխանութիւններին եւ պետութիւններին հնազանդ լինին[1] , հպատակ կենան , եւ ամէն բարի գործքերի համար պատրաստ գտնըվին[3] ։

2 Զի՝ ընին հակառակ չը՛ հայհոյեն[3] , կռիւ չանեն[4] , հեզ լինին[5] , ամէն մարդկանց ամէն խոնարհութիւն ցոյց տան[6] ։

3 Քանզու որ մեզ էլ մին ժամանակ էինք անմիտ , անլսազանդ , մոլորված , ցանկութիւնների և կերպ կերպ անառակութիւններին ծառայում . չարութենով և նախանձով վարվում էինք , ատելի էինք և իրար ատում էինք[7] ։

(20) ա Կորնթ . ա . 7 ։ Փիլիպ . գ . 20 ։ բ Պետր . գ . 13 ։ (21) Գործ . իգ . 15 ։ Կող . ա . 5 . 23 ։ Տիտ . ա . 2 ։ գ . 7 ։ (22) Կող . գ . 4 ։ բ Տիմ . գ . 1 . 8 ։ Նբր . թ . 28 ։ ա Պետր . ա . 7 ։ Ղուկ . գ . 2 ։ (23) Գաղ . ա . 4 ։ բ . 20 ։ Նբր . թ . 2 ։ ա Տիմ . բ . 6 ։ (24) Նբր . թ . 14 ։ (25) Նկ . ժե . 16 ։ ժԲ . 5 ։ բ Օրին . ե . 6 ։ ժգ . 2 ։ իգ . 18 ։ ա Պետր . բ . 9 ։ (26) Նփես . բ . 10 ։ Տիտ . գ . 8 ։ (27) բ Տիմ . գ . 2 ։ (28) ա Տիմ . գ . 12 ։ (1) Հռով . ժգ . 1 ։ ա Պետր . բ . 13 ։ (3) Կող . ա . 10 ։ բ Տիմ . բ . 21 ։ Նբր . ժգ . 21 ։ (3) Նփես . գ . 31 ։ (4) բ Տիմ . բ . 24 , 25 ։ (5) Փիլիպ . գ . 5 ։ (6) Նփես . գ . 2 ։ Կող . գ . 12 ։ (7) ա Կորնթ . գ . 21 ։ Նփես . բ . 1 ։ Կող . ա . 21 ։ գ . 7 ։ ա Պետր . գ . 3 ։

Digitized by Google

4 Ինչ յորժամ քաղցրութիւն և մարդասիրութիւն փրկչին մերոյ Աստուծոյ յայտնեցաւ ,

5 Ոչ ՚ի գործոց արդարութեան՝ զոր արարաք մեք , այլ ըստ իւրում ողորմութեանն՝ ապրեցոյց զմեզ ՚ի ձեռն աւազանին միւսանգամ ծնընդեանն , և նորոգու թեամբ Հոգւոյն Սրբոյ :

6 Որ եհեղ ՚ի մեզ առատու լիւամբ , ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի փրկչին մերոյ .

7 Ո՛չ արդարացեալք շնորհօքն՝ եղիցուք ժառանգաւորք յուսով կեանացն յաւիտենականաց :

8 Հաւատարիմ է բանս . և ՚ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն լինել , զի փոյթ արասցեն գործոց բարւոյն վերակացու լինել՝ հաւատացեալքն Աստուած , զի այն է բարի և օգտակար մարդկան :

9 Զայլ զհիմարութեան խնդիրս՝ և զտոհմաթիւս , և զկռիւ՝ և զօրինական կռիւսն ՚ի բաց մերժեսջիր . զի անօգուտք են՝ և անոսիք :

10 Զառնէ հերձուածողէ՝ յետ միանգամ և երկիցս խրատելոյ՝ հրաժարեսջիր :

11 Գիտասջիր՝ զի թիւրեալ է այնպիսին , և մեղանչէ՝ անձամբ զանձն դատապարտեալ :

12 Երբ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱրտեմաս կամ զՏիւքիկոս , փութա՛ գալ առ իս ՚ի Նիկոպօլիս . զի անդ եդի ՚ի մտի ձմերել :

4 Երբ երբեմն մեր փրկիչ Աստուծոյ քաղցրութիւնն և մարդասիրութիւնն յայտնեցաւ ,

5 Ոչ թէ արդարութեան գործքերին համար որ մենք արինք , այլ իւրեան ողորմութեան համար՝ ապրեցրուց մեզ նոր ծընվելոյ աւազանվընէ , և Սուրբ Հոգոյ նորոգութենովն :

6 Որ նորան առատութենով թափեց մեզ վերայ , մեր փրկիչ Յիսուսի Քրիստոսի ձեռովն :

7 Որ շնորհքով արդարացած՝ յուսով էն յաւիտենական կեանքի ժառանգ լինինք :

8 Ահաւադիկ է ճշմարիտ խօսք . և կամենամ որ հենց սրանում համառաստ լինիս . որ նորանք որ Աստուծոյն հաւատացեալն , ջանք անեն բարի գործքերի վերայ կենալոյ . ինչու որ էն է բարի և մարդկանց օգտակար :

9 Այլ հիմար վիճաբանութիւններն , և ազգաշամարներըն և հակառակութիւններն , և օրէնքի կռիւներըն դէն քցիր . ինչու որ անօգուտ և ունայն են :

10 Երձուածօղ մարդուց երբեմն մինակու անգամ խրատել եա , յետ կացիր :

11 Գիտացիր որ էնպէսին ծռվածէ և մեղք է գործում՝ ինքն իրան անձրն դատապարտելով :

12 Երբ երբեմն Արտեմասին կամ Տիւքիկոսին ուղարկեմ քեզ մօտ վազվիր որ գաս Նիկոպոլիս ինձ մօտ . ինչու որ միտքս դրի՝ որ ձմեռն էն տեղ ձմեռ :

(8) ա Տիմ . բ . 3 : (9) Տիտ . բ . 11 : (10) Հռոմ . գ . 20 . բ . 11 : ժա . 6 . Գաղ . բ . 16 : Նէեմ . բ . 4 . 8 , 9 : բ Տիմ . ա . 9 : (11) Յովհ . գ . 3 . 5 : Նէեմ . ե . 26 : ա Պետր . գ . 21 : (12) Նէեմ . ը . 25 : Յովհ . բ . 28 : Յովհ . ա . 16 : Գործ . բ . 33 . ժ . 4 , 5 : Հռոմ . ե . 5 : (13) Հռոմ . գ . 24 : Գաղ . բ . 16 : Տիտ . բ . 11 : (14) Տիտ . ա . 2 : (15) Հռոմ . ը . 23 , 24 . (16) ա Տիմ . ա . 15 : (17) Ա՛էր . 1 : Ա՛այր . 14 : Տիտ . բ . 14 : (18) ա Տիմ . ա . 4 : բ Տիմ . բ . 23 : Տիտ . ա . 14 : (19) բ Տիմ . բ . 14 : (20) բ Պօղնի . ժգ . 2 : (21) Պօղոս . ժը . 17 : Հռոմ . ժգ . 17 : բ Թես . գ . 6 . 14 : բ Տիմ . գ . 5 : բ Յովհ . 10 : (22) Գործ . ժգ . 46 : (23) Գործ . ի . 4 : բ Տիմ . գ . 13 :

Digitized by Google

13 Եւ գ՚Յենան զօրինական դպիր՝ եւ զ՚պողոս՝ փութով արձակեսջիր, զի մի ինչ պակասիցէ նոցա ։

14 Ասցին եւ մերքն եւ՝ բարեաց գործոց վերակացու լինել ՚ի պէտս կարեւորս . զի մի անպտուղք լինիցին ։

15 Ողջոյն տան քեզ՝ որ ընդ իս են ամենեքին . ողջոյն տուր սիրելեաց մերոց հաւատովք . շնորհք ընդ ձեզ ամենեսին . ամէն ։

13 Եւ օրէնք գիտող Յենանին՝ եւ Ապողոսին շուտով արձակեր[24] . (եւ նայեր որ իսկի) մին բան չըպակասի նորանց ։

14 Եւ մերունքն էլ թող սովորին բարի գործքերի վերայ կենալ[25] հարկաւոր բաներին համար, որ առանց պաղոյ չըլինին[26] ։

15 Ողջոյն են տալիս քեզ էն ամենքն՝ որ ինձ հետ են . ողջոյն տուր նորանց՝ որ սիրումեն մեզ հաւատքով . շնորհքն ձեզ ամենիդ հետ լինի . ամէն ։

Տիտոսի Կղէտացոց Եպիսկոպոսին գրեալ առաքելին Պաւղոսի Կոնդոստաբղսի (Ժողովին) գրվեցաւ ։

(24) Տիտ · Ժբ · 24 ։ (25) Ա Թես · 8 ։ (26) Հռոմ · Ժե · 28 ։ Փիլիպ · ա · 11 ։ գ · 17 ։ Կող · ա 10 ։ բ Պետր · ա · 8 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

Ի Ներածական գոհանալոյ Աստուածմարդոյ փիլիմոնի հաւատքին և սիրոյն համար ; 10 նա զգուշացուցանէ զնա՝ Ընդդիմանալ իրան ծառային ընդունել՝ քրիստոս Տեառն (Պօղոսն) և շատ սէր ցոյց տալ Նորան ։

1 ՊՕՂՈՍ կապեալ Յիսուսի Քրիստոսի կապվանս՝ և Տիմոթէոս եղբայրն[1] փիլիմոնի սիրելոյն և մեր գործընկերին[2] ։

2 Եւ Ապփեայ քեռւ, և Արքիպպեայ զինուորակցի մերոյ՝ և առաքինին եկեղեցւոյդ ։

3 Շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ։

4 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամենայն ժամ՝ յիշատակեալ յաղօթս իմ վասն քո ,

5 Լսելով զսէր քո հաւատոյն և զսէրն , զոր ունիս առ Տէր Յիսուս՝ և առ ամենայն սուրբս ,

6 Որ հաղորդութիւն հաւատոյն

1 ՊՕՂՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի կապվածս՝ և Տիմոթէոս եղբայրն[1] փիլիմոն սիրելոյն և մեր գործընկերին[2] ։

2 Եւ Ապփիա քրվոջն՝ և Արքիպպոսին[3] մեր զինուորութեան ընկերին[4] և եկեղեցոյն որ քո տանն է[5] ,

3 Շնորհք (լինի) ձեզ հետ , և խաղաղութիւն Աստուածմեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսից[6] ։

4 Գոհանամ իմ Աստուածանից ամէն ժամանակ՝ յիշելով քեզ իմ աղօթքումս[7] ։

5 Երբոր լսումեմ քո հաւատքըդ և էն սէրըն , որ ունիս դէպի Տէր Յիսուսն՝ և դէպի ամէն սըրբերն[8] ,

6 Որ քո հաւատքի հաղորդակ-

(1) Կիս . գ . 1 : գ . 1 : բ Ցիմ . ա . 3 : Ալ . ց . 9 : (2) Փիլիմ . բ . 25 : (3) Կող . գ . 17 : (4) Փիլիմ . բ . 25 : (5) Հռոմ . ժգ . 5 : ա Կորնթ . ժգ . 19 : (6) Կիս . ա . 2 : (7) Կիս . ա . 16 : ա Թես . ա . 2 : բ Թես . ա . 3 : (8) Կիս . ա . 15 : Ղուկ . ա . 5 :

Digitized by Google

քոց արգոյ լինիցի՝ գիտութեամբ ա-
մենայն բարութեան, որ ՚ի ձեզ է
՚ի Քրիստոս Յիսուս :

7 Խնդութիւն յոյժ ընկալայ՝ և
միխիթարութիւն ՚ի վերայ սիրոյն քո.
զի գութք սրբոց քև հանգուցեալ
են եղբայր :

8 Վասն որոյ բազում համար-
ձակութիւն ունիմ ՚ի Քրիստոս հր-
բամանն տալ քեզ զարժանն :

9 Վասն սիրոյ՝ մանաւանդ թէ
աղաչեմ իսկ այնպիսի լինել՝ որպէս
և Պօղոս ծերացեալ, արդ և կապ-
եալ ևս Յիսուսի Քրիստոսի :

10 Աղաչեմ զքեզ վասն որդւոյ ի-
մոյ՝ զոր ծնայ ՚ի կապանս իմ, զՈ-
նեսիմոս .

11 Որ երբեմն անպիտան էր քեզ .
բայց արդ քեզ և ինձ պիտանի .

12 Զոր յղեցի առ քեզ : Եւ դու
զդա ընկալիր՝ այսինքն է զիմ ա-
ղիս :

13 Զոր կամէի առ իս արգելուլ,
զի ընդ քո ունիցի ինձ սպաս ՚ի կա-
պանս աւետարանին :

14 Առանց քո կամաց ոչինչ
կամեցայ առնել, զի մի բարիքդ քո
՚ի հարկէ լինիցին՝ այլ կամաւ :

15 Եւ թերևս վասն այնորիկ մեկ-
նեցաւ առ ժամանակ մի, զի յա-
ւիտեան ունիցիս զդա :

16 Այ՚ի ևս իբրև ծառայ՝ այլ ՚ի
վեր քան ծառայ, իբրև զեղբայր
սիրելի . ելիէ ինձ այսպէս՝ ա՛րջափ
և առաւել քեզ մարմնով և Տե-
րամբ :

ցութիւնն պաղաքեր լինի ևս առն
բարի բաների գիտութեանն՝ որ
ունիք Քրիստոս Յիսուսում :

7 Շատ ուրախութիւն և մխի-
թարութիւն ընդունեցի քո սիրոյ
պատճառանաւ . և սրբերի սրտերն
քաղցուով հանգիստ են գտեալ ՚ի
եղբայր[10] :

8 Որոհամար էլ շատ համար-
ձակութիւն ունիմ Քրիստոսում՝
հրամայել քեզ էն որ արժան է[11],

9 (Ասայց սիրոյ համար աւելի ա-
ղաչում եմ՝ հենց էնպէսի լինելով՝
ինչպէս որ ծերացած Պօղոս, և հի-
միկ էլ Յիսուսի Քրիստոսի կապ-
ված[12] :

10 Աղաչում եմ քեզ իմ Ոնեսիմոս
որդոյս համար[13], որ ծորան ծնայ
իմ կապանքներումս[14] .

11 Որ մին ժամանակ անպիտան
էր քեզ . բայց հիմիկ քեզ և ինձ
օգտակար .

12 Որոն ուղարկեցի քեզ մօտ :
Եւ դու ընդունիր դորան՝ ինչպէս
իմ (ներսի) աղիքըս :

13 Կամենում էի նորան ինձ մօտ
բռնել, որ քո տեղը ծառայութիւն
անէ ինձ աւետարանի կապանքնե-
րումն[15] :

14 Ասայց առանց քո կամքդ չը-
կամեցայ մին բան անել, որ քո բա-
րիքդ բռնադատութեամբ չը՛լինին՝
բայց կամքով[16] :

15 Եւ կարելի է՝ թէ նրա համար
մին ժամանակ հեռացաւ քեզանից,
որ յաւիտեան ունենաս դորան[17] :

16 Այ՚չ թէ մինել ինչպէս ծառայ,
այլ ծառայից աւելի վեր, ինչ-
պէս սիրելի եղբայր[18], որ եթէ ինձ
էսպէս է, ո՛րքան էլ աւելի քեզ՝
թէ մարմնոյ և թէ Տէրի կողմանէ[19] :

(9) փիլիպ · ա · 9 · 11 : (10) բ կորնթ · է · 13 : բ Տիմ · ա · 10 : Ա՚այր · 20 : (11) ա
թես · բ · 7 : (12) Ա՚իր · 1 : (13) կող · գ · 9 : (14) ա կորնթ · գ · 15 : Գործ ·
գ · 19 : (15) ա կորնթ · ժգ · 17 : փիլիպ · բ · 30 : (16) բ կորնթ · Բ · 7 : (17) Ծն-
ծնդ · խե · 5 · 8 : (18) Մատթ · իգ · 8 : ա Տիմ · գ · 2 : (19) կող · գ · 22 :

Digitized by Google

17 Եթէ զիս քեզ հաղորդ համա-
րիս, ընկալ զա՛ս իբրև զիս ։

18 Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ ի-
ցէ՝ կամ պարտիցի, զայն ինձ հա-
մարեա՛ց ։

19 Ես Պօղոս գրեցի իմով ձե-
ռամբ. ես հատուցից, զի մի ա-
սիցեմ քեզ՝ թէ և դու զանձն քո
ինձ պարտիս ։

20 Այո՛ ե՛ղբայր՝ ես քո փոխանակ
եղէց ի Տէր. հանգո՛ զաղիսդ իմ
ի Քրիստոս ։

21 Հնազանդեալ ի վստահու-
նըդ քո՝ գրեցի առ քեզ. քանզի
գիտեմ թէ առաւել և քան զոր
ասեմ՝ առնիցես ։

22 Այ՝ետանգամայն և պատրաստես-
ջիր ինձ վանս. քանզի յուսամ
եթէ աղօթիւք ձերովք շնորհեցայց
ձեզ ։

23 Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս
գերեկից իմ ի Քրիստոս Յիսուս.

24 Եւ Մարկոս, և Արիստար-
քոս, և Դեմաս, և Ղուկաս գոր-
ծակիցք իմ ։

25 Շնորհք Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի ընդ ոգւոյդ ձե-
րում. ամէն ։

17 Եթէ ինձ քո ընկեր համա-
րիս, ընդունիր զնա՝ ինձպէս ինձ[30] ։

18 Եւ թէ որ քեզ մին վատ բան
արած լինի՝ կամ պարտք առնէնայ,
էն ինձ համարիր ։

19 Ես Պօղոս իմ ձեռովս գրե-
ցի. ես կըվճարեմ. որ չասեմ քեզ՝
թէ դու քո անձդ ինձ պարտական
ես ։

20 Այնպէս է եղբայր, թող հա-
տուցումըն առնեմ քեզանից Տէրու-
մըն. հանգստացրո՛ էդ իմ սրտի-
քըս Քրիստոսումն[31] ։

21 Քո՛նդազանդութեան վերայ վըս-
տահացած՝ գրեցի քեզ. ինչու որ
գիտումեմ որ էլ աւելի կանես,
քան թէ էն որ ասումեմ[32] ։

22 Ուրավորայ կենալոյ տեղ էլ
պատրաստիր ինձ. ինչու որ յոյս
ունիմ[33], որ ձեր աղօթքներով շը-
նորհվիմ ձեզ[34] ։

23 Ողջոյն է տալիս քեզ Եպափ-
րասն իմ գերութեան ընկերս՝ Քը-
րիստոս Յիսուսումն[35] ։

24 Եւ Մարկոս[36], և Արիստար-
քոս[37], և Դեմաս[38], և Ղուկաս՝ իմ
գործոյ ընկերներս[39] ։

25 Տէր Յիսուսի շնորհքն ձեր հո-
գոյդ հետ (լինի)։ ամէն[40] ։

փիլիմոնին ի Հռիփեայն՝ Հնեւսիոսի փերեզին, ի Հրիպոլին կողաստացոց
եկեղեցոյ առքեւ-ափին վերոյ Հոմի գտաւրիցն գրվեցաւ, Հնեւսիոս ծա-
ռայի Յիսուսի ։

(30) բ կորնթ. ը. 23 ։ (31) վէր. 7 ։ (32) բ կորնթ. է. 16 ։ (33) փիլիպ. ա. 25 ։
բ. 24 ։ (34) բ կորնթ. ա. 11 ։ (35) կող. ա. 7 ։ գ. 12 ։ (36) Գործ. ժբ. 12.
25 ։ (37) Գործ. ժբ. 29 ։ իթ. 2 ։ կող. գ. 10 ։ (38) կող. գ. 14 ։ (39) բ Տիմ.
գ. 11 ։ (40) բ Տիմ. գ. 22 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵՑԻՑ

ԱՌ ԵՔՐԱՑԵՑԻՍՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

2 Վերնասեռ կա վերջի սերնդում Հօրից մեզ գալով . 4 ինչ պատճառով և ինչ իրան անունը վերնշանակներից շատ գերազանց կլաւ :

1 ՊՕՂՈՍ՝ մահառիթք և քահանայապետ օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ Յաստուած ընդ հարսն մեր մարգարէիւք :

2 ՚ի վախճան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ մեզ Որդովն՝ զոր եդ ժառանգ ամենայնի . որով և ըզյաւիտեանսն արար :

3 Որ է լոյս փառացն՝ և նկարագիր էութեան նորա . որ կրէ զամենայն բանիւ զօրութեան իւրոյ . սրբութիւն մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ ընդաջմէ մեծութեանն ՚ի բարձունս :

4 Այնչափ առաւել հղեալ քան

1 ՇԱՏ կերպերով և շատ օրինակներով Յաստուած առաջուց մեր հարանց հետ խօսեց մարգարէներով ձեռնադիր[1] :

2 Յս վերջին օրերումս[2] մեզ հետ խօսեց Որդովն[3] , որ նորան եղծ բանի ժառանգ դրաւ[4] , որ նորանով էլ յաւիտեանները ստեղծ[5] :

3 Որ նորա փառաց լոյսն է՝ և նորա էութեան պատկերն[6] . որ իւրան զօրաւոր խօսքովն եղծն բան պահպանումն[7] . որ երբոր մեր մեղքերի սրբութիւն արաւ[8] մեծութեան աջ կողմն նստեց ՚ի բարձունս[9] :

4 Եւ հրեշտակներից էնքան ա-

(1) ԲԱ . ժբ . 6 . 8 : (2) բ Օրին . ը . 30 : Գալ . ը . 4 : Նփխ . ա . 10 : (3) Յովհ . ա . 17 : ժհ . 15 : Նիբ . բ . 3 : (4) Պալմ . բ . 8 : Պարբ . իա . 38 : իբ . 18 : Յովհ . գ . 35 : Հռոմ . ը . 17 : (5) Յովհ . ա . 3 : ա Կորնթ . բ . 6 : Կող . ա . 16 : (6) Յովհ . ա . 14 : ժգ . 9 : բ Կորնթ . գ . 4 : Կող . ա . 15 : (7) Յովհ . ա . 3 : Կող . ա . 17 : Հայր . գ . 11 : (8) Նիբ . ֆ . 27 : բ . 12 . 14 . 16 : (9) Պալմ . ճե . 1 : Նփխ . ա . 20 : Նիբ . ը . 1 : ժ . 12 : ժբ . 2 : ա Պետր . գ . 22 :

Digitized by Google

զՀրեշտակս . որչափ լաւ ևս քան զնոսա անուն ժառանգեաց :

5 Վասնզի ում երբէք ասաց ի հրեշտակաց . Որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ . և դարձեալ՝ Թէ ես եղէց նմա ի Հայր , և նա եղիցի ինձ Որդի :

6 Այլ յորժամ մուծանիցէ զանդրանիկն յաշխարհ , ասէ . Երկիր պագցեն նմա ամենայն հրեշտակք Աստուծոյ :

7 Այլ առ հրեշտակն ասէ . Ի՛ արար զՀրեշտակս իւր հոգիս , և զպաշտօնեայս իւր բոց հրոյ :

8 Իսկ ցՈրդին ասէ . Աթոռ քո Աստուած յաւիտեանս յաւիտենից . գաւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան քո :

9 Սիրեցեր զարդարութիւն և ատեցեր զանօրէնութիւն . վասն այսորիկ օծ զքեզ Աստուած՝ Աստուած քո իւղով ուրախութեան՝ առաւել քան զընկերս քո :

10 Եւ դու Տէր՝ ի սկզբանէ զերկիր հաստատեցեր . և գործք ձեռաց քոց երկինք են :

11 Նոքա կորնչին՝ և դու կաս՝ և ամենեքեան իբրև զձորձս մաշեսցին ,

12 Եւ իբրև զվերարկուս . գալարեցես զնոսա իբրև զՀանդերձ , և գալաբեսցին . բայց դու նոյն իսկ ես՝ և ամք քո ոչ պակասեն :

13 Այլ երբէք ասաց ի հրեշտակաց . Նիստ ընդ աջմէ իմմէ՝ մինչև եդից զթշնամիս քո պատուանդան ոտից քոց :

ւելի գերազանց հլաւ՝ որքան ընդունելի գերազանց անուն ժառանգեց[10] :

5 Ումեքէ որ հրեշտակներից երբէք ասաց . Որդի իմ դու , ես այսօր ծնայ քեզ[11] . և միւսիկ թէ Ես նորան Հայր կըլինիմ , և նա ինձ Որդի կըլինի[12] :

6 Եւ միւսիկ՝ երբեմն պատգնեկին աշխարհք է մտցնում[13] ասում . Եւ երկրպագութիւն նան նորան Աստուծոյ ամեն հրեշտակներն[14] :

7 Ասյց հրեշտակների համար ասում է . Նա որ իրան հրեշտակներն հոգի արաւ , և իրան պաշտօնեաներըն կրակի բոց[15] :

8 Ասյց Որդոյն ասում է . Աստուած քո աթոռդ (կայ) յաւիտեանս յաւիտենից . քո թագաւորութեան գաւազանն՝ շիտակ գաւազան է :

9 Սիրեցիր արդարութիւնըն և ատեցիր անօրէնութիւնըն[16] . որոհետեմար Աստուած՝ քո Աստուածդ օծեց քեզ ուրախութեան իւղունն՝ աւելի քանիէ քո ընկերներդ[17] :

10 Եւ դու սո Տէր , սկըզբից երկիրըն հաստատեցիր . և երկինքն քո ձեռքի գործն է[18] :

11 Նորանք կկործին , բայց դու կըկենաս՝ կըմնաս . ամենքն շորթի պէս կըմաշվին ,

12 Եւ վերարկուի պէս . կըկոլես նորանց հագուստի պէս՝ և կըկոլվին . բայց դու (միշտ) հենց էն ես՝ և քո տարիներդ չեն պակասիլ[19] :

13 Հրեշտակներից իսկի որ ումեքէ ասաց . Իմ աջ կողմն նստիր մինչև որ քո թշնամիներդ քո տաւցդ կախելիք դնեմ[20] :

(10) Նէմ . ա . 21 : փիլիպ . բ . 9 , 10 : (11) Սամ . բ . 7 : Գործ . ժգ . 33 : Նէբ . ե . 5 : (12) բ Յաղ . է . 14 : ա Պետ . իբ . 10 : իը . 6 : Սամ . ԼԲ . 26 , 27 : (13) Հոով . ը . 29 : Սող . ա . 18 : Յայտ . ա . 5 : (14) բ Օրէն . լբ . 43 : Սամ . ղէ . 7 : ա Պետ . գ . 22 : (15) Սամ . ԻԳ . 4 : (16) Սամ . իե . 6 , 7 : (17) Նայ . կա . 1 : Գործ . դ . 27 : ժ . 38 : (18) Սամ . ԻԲ , 25 : (19) Նայ . ԼԲ . 4 : ես . 6 : Մատթ . իգ . 35 : բ Պետ . գ . 7 - 10 : Յայտ . իա . 1 : (20) Սամ . ՃԺ . 1 : Մատթ . իբ . 44 : Մարկ . ԺԲ . 36 : Ղուկ . ի . 43 : Նէբ . ժ . 13 : Ա՚նք . 8 :

Digitized by Google

14 Իչ ապաքէն ամենեքեան հոգիք են Հարկաւորք՝ որ առաքին ի սպասաւորութիւն վասն այնորիկ , որ ժառանգելոցն են փրկութիւն ։

14 Զի որ ամենքն պաշտօնեայ հոգիներ են[11] որ ուղարկվումեն ըստ պատասխանի ծառայութեան անելոյ նորանց համար՝ որ փրկութիւնըն պիտի ժառանգեն[12] ։

Գլ · Ր

1 Պետք է որ Հեսուի Դրխատի ասած բաներին ֆազանդ լինինք , 6 Որ հաճելու մեր բնութիւնն իրան վերայ առնել , 14 Ինչպես որ հնարք լինելն հարկաւոր եր ։

1 Վասն այնորիկ պարտ է մեզ առաւել և առաւել ակնդիր լինել բանիցըն ասացելոց՝ զի մի երբեք նուաստանացուք ։

2 Զի եթէ որ ի ձեռն հրեշտակաց խօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղև , և ամենայն յանցաւորութիւն և անհնազանդութիւն ընկալաւ ըստ պատիժ պատուհասի ։

3 Մեք զիա՞րդ ապրեսցուք հեղգացեալք յայնպիսի փրկութենէ , որ սկիզբն առ խօսելոյ ի Տեառնէ . և ի ձեռն այնորիկ որ լուանն՝ ի մեզ հաստատեցաւ .

4 Վկայեալ Աստուծոյ նշանօք և արուեստիւք և պէսպէս զօրութեամբք , և մասամբք Հոգւոյն Սրբոյ ըստ իւրոց կամացն ։

5 Զի ոչ եթէ հրեշտակաց ենթադրեցոյց գհանդերձեալ աշխարհն , վասն որոյ մեք խօսիմք ։

6 Վկայեաց ոք ուրեք՝ և ասէ . Զի՞նչ է մարդ՝ եթէ յիշեցես զնա

1 Վրա՛տամար պէտք է մեզ , որ էլ աւելի ականջ դնենք էն ասած բաներուն , որ չըլլինի թէ դաւաճանացած պակասվինք ։

2 Պատճառն որ՝ եթէ էն բանն հաստատ էլաւ՝ որ հրեշտակներուն ձեռնէն խօսվեցաւ[1] , և ամեն յանցանքն և անհնազանդութիւնն քիտտանեց իրան արդար պատիժըն[2] ։

3 Ա՛պա մենք ի՞նչպէս կրպրծնըվինք , թէ որ անհոգ լինինք էնպէսի փրկութեան համար՝ որ սկզբնաւորութիւն ստացաւ Տէրիցն[3] , և նորանց ձեռնէն որ լսեցին՝ մեր միջնումն հաստատվեցաւ[4] .

4 Որ Աստուած նորան վկայեց[5] նշաններով և հրաշքներով , և կերպ կերպ զօրութիւններով[7] , և Աւրբ Հոգւոյ բաշխած պարգեւներով[11] ինչպէս որ ինքն կամեցաւ[9] ։

5 Պատճառն որ՝ չէ թէ հրեշտակներուն ենազանդ ըրաւ էն նոր գալու աշխարհըն , որ մենք նոթա նից խօսումնք[10] ։

6 Ա՛ինն վկայեց միանեղ և ասաւ . Ա՛րդեն ի՞նչ է՝ որ դուս

(21) Ծննդ . ԺԲ . 16 : ԼԲ . 1 , 2 . 24 : Ասմ . ԼԷ . 7 : ՃԼ . 11 : Ա . 20 , 21 : Գան . գ . 28 : է . 10 : ԺԱ . 11 : Ասպր . ԺԸ . 10 : Գ . Թագ . ա . 19 : բ . 9 . 13 : Գործ . ԺԸ . 7 : ԽԲ . 23 : (22) Հ . Ասմ . Ը . 17 : Տիտ . գ . 7 : Հայ . բ . 5 : ա Պետր . գ . 7 : (1) բ Օրին . ԼԳ . 2 : Ասմ . ԿԸ . 17 : Գործ . է . 53 : Գաղ . գ . 19 : (2) Ելս . ԺԸ . 30 , 31 : բ Օրին . գ . 3 : ԺԷ . 2 . 5 . 12 : ԽԲ . 26 : (3) Նբէ . Ժ . 28 , 29 : ԺՀ . 25 : (4) Ասպր . գ . 17 : Ասրէ . ա . 14 : Նբէ . ա . 2 : (5) Գաղ . ա . 2 : (6) Ասրէ . ԺՀ . 20 : Գործ . ԺԳ . 3 : ԺԲ . 11 : Հ . Ասմ . ԺԸ . 18 , 19 : ա Կորնթ . բ . 4 : (7) Գործ . Ը . 23 . 43 : (8) ա Կորնթ . ԺԲ . 4 . 7 . 11 : (9) Հփես . ա . 5 . 9 : (10) Նբէ . Ջ . 5 : բ Պետր . գ . 13 :

Digitized by Google

նա , կամ որդի մարդոյ՝ թէ այց արասցես նմա ։

7 փոքր ի խանարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս . փառաւք և պատուով պսակեցեր զնա՝ և կացուցեր զնա ՚ի վերայ ձեռակերտաց քոց ։

8 Ամենայն ինչ ՚ետ զանդ արարեր ՚ի ներքոյ ոտից նորա . ոչխարս՝ ՚ի ՚ետ անդրանկանելն զամենայն , ոչինչ եթող անետ զանդ ՚ի նմանէ . բայց այժմ ոչ ևս տեսանեմք ՚ետ զանգիտել նմա զամենայն ։

9 Ո՛րչափ փոքր մի խանարհեալ քան զհրեշտակս տեսանեմք զՅիսուս՝ վասն չարչարանաց մահուն , փառաւք և պատուով պսակեալ . զի շնորհօքն Աստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճաշակեսցէ ։

10 Օրի վայելէր իակ նմա , վասն որոյ ամենայն՝ և որով ամենայն , քաջագործ արդիա ՚ի փառս ածել՝ և զառաջնորդ փրկութեան նոցա չարչարանօք կատարել ։

11 Օրի որ սրբէն և որ սրբին՝ ՚ի միոջէ էին ամենեքին , վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս անուանել զնոսա , և ասել .

12 Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց . ՚ի միջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ ։

13 Եւ դարձեալ՝ թէ Ես եղէց յառաջեալ ՚ի նա . և դարձեալ . Ի՛մ եմ և մանկունք իմ , զոր ետ ինձ Աստուած ։

յիշես նորան , կամ մարդոյ որդին՝ որ տես գաս նորան ։

7 Սի՝ինչիւ ցած արիր նորան քան թէ հրեշտակներըն . փառքով և պատուով պսակեցիր նորան՝ և քո ձեռքի գործքերին վերայ կանգնացրիր նորան[11] ։

8 Ի՛ներն բան ՚ետզանգ արիր նորա տակաց տակին . ուրեմն ասելովն որ ՚ետզանգացուց՝ իակի մին բան չըթողեց՝ որ ՚ետզանդ չըլինի նորան[12] . բայց հիմիկ դեռ չենք տեսնում՝ թէ ամեն բան ՚ետզանդ է նորան[13] ։

9 Ի՛սայց նորան որ փոքրիչ ատեն ցած էլաւ քանթէ հրեշտակներն՝ տեսնում ենք որ Յիսուս է . մահի չարչարանքին համար[14] , փառքով և պատուով պսակված[15] . որ Աստուծոյ շնորհքովն ամենին համար մահի համըն առնէ[16] ։

10 Պատճառն որ փայելուչըր նորան[17] որ ամեն բան նորա համար՝ և ամեն բան նորանով է[18] , որ շատ որդիք փառքի մէջ տանի , և նորանց փրկութեան առաջնորդըն[19] չարչարանքով կատարէ[20] ։

11 Ի՛նչտեղ որ՝ նա որ սրբեցնէ , և նորանք՝ որ սրբվածնեն[21] , ամենքն էն մէնիկն են[22] . և նրա համար ամօթ չի համարուի՝ նորանց եղբայր կոչել՝ և ասել[23] .

12 Կըպատմեմ քո անունըդ իմ եղբարներիս , և եկեղեցոյ միջումն կօրհնեմ քեզ[24] ,

13 Եւ մինէ՝ թէ Ես յոյսս կըդնեմ նորա վերայ[25] . և մինէ . Ի՛ս եմ և իմ մանուկներս[26] որ նորանց Աստուած տուաւ ինձ[27] ։

(11) Հոբ . է . 17 : Յոզմ . ը . 4 : Հեբ . 3 : (12) Մարկ . իբ . 18 : ա Կորնթ . ժե . 27 : Եփես . ա . 22 : Կբէտ . ա . 13 : (13) ա Կորնթ . ժե . 25 : (14) Փիլիպ . բ . 7 , 8 , 9 : (15) Գործ . բ . 33 : (16) Հովհ . գ . 16 : ժբ . 32 : Հռոմ . ե . 18 : ը . 32 : բ Կորնթ . ե . 15 : ա Տիմ . բ . 6 : ա Հովհ . բ . 2 : Հայոց . ե . 9 : (17) Աստ . իգ . 26 : (18) Հռոմ . ժա . 36 : (19) Գործ . գ . 15 : ե . 31 : Կբէտ . ժբ . 2 : (20) Աստ . ժգ . 32 : Կբէտ . ե . 9 : (21) Կբէտ . ժ . 10 . 14 : (22) Գործ . ժէ . 26 : (23) Մատթ . իը . 10 : Հովհ . ի . 17 : Հռոմ . ը . 29 : (24) Մատ . իբ . 22 . 25 : (25) Մատ . ժը . 2 : Կոսէ . ժբ . 2 : (26) Կոսէ . ը . 18 : (27) Հովհ . ժ . 29 : ժէ . 6 . 9 . 11 , 12 ։

Digitized by Google

14 Ի՛րդ՝ որովհետև մանկունք չաղտոտեցին արեան և մարմնոյ , և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղև նոցունց · զի մահուան իշխանութեամբ զայն , որ զիշխանութիւն մահուան ունէր , այսինքն զՍատանայ ։

15 Եւ ապրեցուացէ զոյնոսիկ , որ մահուան երկիւղիւ չանապաղ կէին վաստանդեալք ՚ի ծառայութիւն ։

16 ՚Ռանգէ ոչ երբէք զհրեշտակս բռնն հարկանէ · այլ զզաւակն Ա՛բրահամու բռնն հարկանէ ։

17 Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանիլ · զի ողորմած լինիցի , և հաւատարիմ քահանայապետ յԱստուածակոչ կողմանէ անտի , առ ՚ի քաւել զմեղս ժողովրդեանն ։

18 Ո՛ր որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ , կարօղ է և փորձանաւորացն օգնական լինել ։

14 Ուրեմն որովհետև մանկունքն արիւնին և մարմնոյն մասնակից եղան , հնոց ինքն էլ մասաւոր լինելով մասնակից էլաւ նոցանց[28] · որ իրան մահովն խափանէ նորան , որ մահի իշխանութիւնն ունէր , այսինքն՝ Սատանային[29] ։

15 Եւ ազատեսցէ նորանց , որ մահից վախենալով միշտ ծառայութեան մէջ ընկած բռնվածք էին[30] ։

16 Պատճառն որ՝ նա իսկի հրեշտակներին ձեռք չի տալիս · բայց Ա՛բրահամի զաւակին է ձեռք տալիս ։

17 Ո՛նից նորահամար պէտք էր նորան՝ որ իսպառ եղբայրներին նմանվի[31] · որ ողորմած լինի , և հաւատարիմ քահանայապետ Ա՛աստուծոյ առաջին անելոյ բաներումն , որ ժողովրդի մեղքերըն քաւէ[32] ։

18 Ինչու որ՝ նորանով որ ինքն չարչարվեցաւ և փորձվեցաւ , կարող է նորանց էլ օգնութիւն տալ՝ որ փորձվումն[33] ։

ԳԼ · Գ

2 ՚Ռբինտա Աղվէսից աւելի փառքի արժան էլաւ , 7 ՚Նահատակ Թէ որ մենք իրան գեմ անհաւատութեան չար սիրտ ունենանք՝ որպէսըն պնատացած Յորսկլայքներին շատ աւելի պատիժ արժան կըլինինք ։

1 Ուստի եղբարք սուրբք՝ երկնաւոր կոչմանն բաժանորդք , նայեցարուք ընդ առաքեալն և ընդ քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ՝ ընդ Յիսուս ՚Ի՛րիատոս ·

2 Որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ՝ որպես և Մովսէս յամենայն ՚ի տան նորա ։

1 Ուրեմն սուրբ եղբարք՝ որ երկնաւոր կոչումին մասնակից էք[1] , մըտիկ տուէք մեր գաւառաբութեան առաքելոյն և քահանայապետին՝ Յիսուս ՚Ի՛րիատորին[2] ։

2 Որ հաւատարիմ է իրան հաստատողին , ինչպես որ Մովսէսն էլ նորա բոլոր տանն (էլաւ)[3] ։

(28) Յովհ · ա · 14 ։ Հռովմ · ը · 3 ։ Փիլիպ · բ · 7 ։ (29) ա Պետր · ժե · 54 , 55 ։ Պաղ · բ · 15 ։ բ Տիմ · ա · 10 ։ (30) Ղևտ · ա · 74 ։ Հռովմ · ը · 15 ։ բ Տիմ · ա · 7 ։ (31) Փիլիպ · բ · 7 ։ (32) Նբր · գ · 15 ։ ե · 1 , 2 ։ (33) Նբր · գ · 15 , 16 ։ ե · 3 ։ է · 25 ։ (1) Հռովմ · ա · 7 ։ ա Պետր · ա · 2 ։ Նբր · գ · 1 ։ Փիլիպ · գ · 14 ։ բ Թես · ա · 11 ։ բ Տիմ · ա · 9 ։ բ Պետր · ա · 10 ։ (2) Հռովմ · ժե · 8 ։ Նբր · բ · 17 ։ բ · 14 ։ ե · 5 ։ է · 30 ։ ը · 1 ։ ժ · 11 ։ ժ · 21 ։ (3) Թուոց · ժբ · 7 ։ Ա՛ոյբ · 5 ։

Digitized by Google

3 Օ՛ր ատաւել ևս փառաց քան զ՚ամենայն արժանի եղև · որչափ ա-ռաւել պատիւ ունիցի քան զտունն՝ ասանն առնելի ։

4 Օ՛ր ամենայն տուն կազմի , յոյժ կազմի · իսկ որ զամենայնս ա-րար , Ա՛ստուածն է ։

5 Ա՛մենայն հաւատարիմ է յամե-նայն տան նորա իբրև ծառայ՝ ստ-՚ի վկայութենէն բանիցն ասացելոց ։

6 Ա՛յլ Ք՚րիստոս իբրև որդի՝ ի վերայ տան իւրոյ · որոյ տունն մեք իսկ եմք · միայն թէ զհամարձա-կութիւն և զպարծանս յուսոյն մին-չև ՚ի վախճան հաստատուն ունի-ցիմք ։

7 Վասն որոյ այսպէս ասէ Հո-գին Ա՛ուրբ · Ա՛յսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք ,

8 Ա՛ր խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ՚ի դառնութեանն յաւուրն փորձութեան յանապատի ·

9 Ա՛ւր փորձեցին զիս հարքն ձեր · քննեցին զիս՝ և տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ ։

10 Վասն որոյ ապշեցայ ազ-գիւն այնմիկ , և ասացի · Ա՛յնա մոլորեալ են սրտիւք · և նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս իմ ։

11 Որպէս երդուայ ՚ի բարկութեան իմում՝ թէ Ա՛ոցին ՚ի հանգիստ իմ։

12 Տեսէք եղբարք , գուցէ երբէք լինիցի յումեք ՚ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան՝ ապստամբ լինել Ա՛ստուծոյ կենդանւոյ ։

13 Ա՛յլ մխիթարեցէք զմիմեանս զօրհանապազ՝ մինչեւ ասօրդ ա-ռաջի կայ · զի մի՛ ոք խստասցի ՚ի

3 Պատճառն որ նա էլ աւելի փառքի արժան էլաւ քանթէ Ա՛ո-սէսն · որքան որ տուն շինօղն ա-ւելի պատիւ ունի քանթէ տունն[4] ։

4 Ինչու որ ամէն տուն՝ որ շին-վուածք , մէկից է շինվում · բայց նա որ ամէնքն արաւ՝ Ա՛ստուածն է[5] ։

5 Ա՛ոսէսն հաւատարիմ է նորա բոլոր տան մէջն[6] ինչպէս ծառայ էր՝ տալու բաներին վկայ լինելով[7] ։

6 Ա՛յց Ք՚րիստոս՝ ինչպէս որդի իրան տան վերայ՝ որ նորա տու-նըն հենց մենք ենք[10] · միայն թէ էն յուսոյ համարձակութիւնըն և պարծանքըն մինչև վերջն հաստատ բռնենք[11] ։

7 Ո՛րտեղ համար Ա՛ուրբ Հոգին է-պէս է ասում[12] · Ա՛յս օր թէ նորա ձայնըն լսէք ,

8 Ա՛ր պնաացնէք ձեր սըրտերըն՝ ինչպէս որ էն բարկացնելոյ ժամա-նակումն , փորձութեան օրումն ա-նապատի (չէօլի) միջումն[13] ։

9 Ա՛ր էնտեղ ձեր հարքն փորձե-ցին ինձ · քննեցին ինձ՝ և իմ գործ-քերըս տեսին քառասուն տարի ։

10 Ո՛րտեղից զգվեցայ էն ազ-գիցն՝ և ասացի · Ա՛յնա մոլորված են սրտով · և նորանք չգճանաչե-ցին իմ ճանապարհներըս ։

11 Ինչպէս որ երդում կերի իմ բարկութենուսն , թէ Ա՛ր մտնեն իմ հանգստի մէջ ։

12 Ո՛տեղցէք եղբարք , որ չըլինի թէ ձեզանից մինն անհաւատութեան չար սիրտ ունենայ՝ որ ապստամբ լի-նի կենդանի Ա՛ստուածոյ։

13 Ա՛յց իրար մխիթարեցէք ամէն ժամանակ , քանի որ էս օրս առա-ջըդ կայ · որ չըլինի թէ ձեզանից

(1) Օ՛տ · ը · 12 : Ա՛ոաք · ժգ · 18 : (5) Ն՚ահ · բ · 10 : գ · 9 : Նէէ · ա · 2 : (6) Ա՛էր · 3 : (7) Նէ · ժդ · 31 : Թհա · ժբ · 7 : բ Օրին · գ · 24 : Յհ · ը · 3 : բ · 21 : (8) բ Օրին · ժբ · 15 · 18 , 19 : (9) Նէէ · ա · 2 : (10) ա Կորնթ · գ · 16 : գ · 10 : բ Կորնթ · գ · 10 : Նէէ · բ · 21 , 22 : ա Տիմ · գ · 15 : ա Պետր · բ · 5 : (11) Ա՛ոյ · 14 : Ա՛ոաք · ժ · 22 : խգ · 13 : Հռով · ե · 2 : Կող · ա · 23 : Նէէ · գ · 11 : ժ · 35 : (12) բ Թհա · խգ · 2 : Գործ · ա · 16 : (13) Ա՛ոյ · 15 : Ա՛ոք · ը · 1 ։

ձենչ խաբեւթեամբ մեղաց ։

14 Քանզի բաժանորդք եղեալք Քրիստոսի · միայն թէ զսկիզբն հաստատութեանն մինչեւ ցվախճան պինդ կալցուք ։

15 Ասելն , Եթէ այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ ի դառնութեանն ։

16 Քանզի ոմանք լուան և գոռնացուցին , այլ ոչ ամենեքեան՝ որ ելեալ էին յԵգիպտոսէ ի ձեռն Մովսէսի ։

17 Զո՞ւմէ տաղտկացաւ զքառասուն ամն · ոչ ապաքէն ի յանցուցեալսն · որոց ոսկերքն անկան յանապատի անդ ։

18 Զի՞մ երդուաւ չմտանել ի հանգիստն իւր , եթէ ոչ անհաւատիցն ։

19 Եւ տեսանեմք՝ զի ոչ կարացին մտանել վասն անհաւատութեանն ։

մինն պնատանայ մեղքի խաբէութեանն ։

14 Պատճառն որ մտանակից էլանք Քրիստոսի · միայն թէ էն սկսած հաստատութիւնըն մինչև վերջն պինդ բռնենք[14] ։

15 Այն որ ասումէ , թէ Այսօր՝ թէ որ նորա ձայնըն լսէք , մի պնատացնէք ձեր սրտերըն ինչպէս որ բարկացնելոյ ժամանակումն[15] ։

16 Այնչափ որ միանգամեան լսեցին և բարկացուրն[16] · բայց ոչ թէ էն ամենքն՝ որ Եգիպտոսիցն դուրս էին եկած Մովսէսի ձեռովն ։

17 Ումմէ զզվեցաւ էն քառասուն տարին · չէ՞ որ էն մեղք գործողներիցն · որ նորանց ոսկորներն ընկան էն անապատի մէջն[17] ։

18 Քի՞մ երդում կերաւ՝ որ իրան հանգստի մէջ չըմտիսի մանեն , եթէ ոչ էն անհաւատներին[18] ։

19 Եւ տեսնումնք՝ որ չըկարացին մտնել էն անհաւատութեան պատճառովն[19] ։

Կ Ի · Դ

1 Քրիստոնեաներըն հաւատքով էն հանգստին մէջ են մտնում ։ 12 Ըստուծոյ խօսքն կենդանի է և զօրաւոր ։ 14 Պետք է որ պինդ բռնենք էն դաւանութիւնն , պատճառն որ մեն մեծ քահանայապետ ունինք Յիսուսին Ըստուծոյ Որդին , որ մեր տկարութիւնն իրան վերայ առաւ մեզի բանով բայց առանց մեղաց , 16 Նրահամար համարձակութեամբ մտնենք նորա շնորհաց աթոռին ։

1 Երկիւղ այսուհետև , գուցէ ի թողուլ զաւետիսն՝ ի մտանելոյ ի հանգիստն նորա՝ գտանիցի ոք ի ձենջ նուազեալ ։

2 Քանզի եմք աւետարանեալք որպէս և նոքայն · այլ նոցա ոչինչ օգնեաց լուր բանին , չհամբելոցն ի հաւատովն հաւատոց ։

1 Ուրեմն վախենանք՝ որ չըլինի թէ նորա հանգստի մէջ մտնելոյ աւետիքն թողելով՝ ձեզանից միանն պակասած գտնըվի[1] ։

2 Պատճառն որ՝ աւետիքն քարոզվեցաւ մեզ ինչպէս որ նորանց էլ · բայց նորանց խսկի օգուտ չէ՛ բերում խօսքի քարոզութիւնն , որ չը՛կակղացան հաւատքի ընդունդութեանն ։

(14) Ա Յհ · 2 ։ (15) Ա Յհ · 7 ։ (16) Յհ՝ · ժգ · 2 · 4 · 11 · 24 · 30 · բ Օրին · ա · 34 · 36 · 38 ։ (17) Յհ՝ · ժգ · 22 · 29 ։ Իմ · 65 ։ Ողմ · ճգ · 26 ։ ա Կորնթ · ժ · 5 ։ Յհ՝ · 5 ։ (18) Յհ՝ · ժգ · 30 ։ բ Օրին · ա · 34 , 35 ։ (19) Նբ · դ · 9 ։ (1) Նբ · ժբ · 15 ։

Digitized by Google

3 Լսել մեք մեռանիմք ի հանգիս-
ացն, որք հաւատացաք. որպէս և
ասացն՝ թէ Իրպէս երդուայ ի բար-
կութեան իմում, թէ մացին ի հան-
գիստ իմ. թէպէտ և արդիւնքն ի
սկզբանէ աշխարհի լեալ էին։

4 Վասնզի ասէ ուրեք վասն ա-
ւուրն եօթներորդի այսպէս. Եւ
հանգեաւ Աստուած յաւուրն եօթ-
ներորդի յամենայն գործոց իւրոց։

5 Եւ սոյա դարձեալ ասէ՝ թէ
Ոչ՝ մացին ի հանգիստ իմ։

6 Զի արդ քանզի արգելան ո-
մանք մտանել ի նա, և որք յառա-
ջագոյն աւետարանեալն էին՝ չմտին
վասն անհաւատութեանն։

7 Պարձեալ այլ որ սահմանէ՝
զայսօր՝ ի Դաւիթ, և ասէ՝ Ցնա
այնչափ ժամանակաց, որպէս յա-
ռաջագոյնն ասաց, Եթէ այսօր եթէ
ձայնի նորա լուիցէք՝ մի խստացու-
ցանէք զսիրտս ձեր։

8 Զի եթէ զնոսա Յեսուայ հան-
գուցեալ էր, ապա վասն այլոյ
աւուր ոչ խօսէր յետ այնորիկ։

9 Զդգ ուրեմն նուագեալ է շա-
բաթուանն ժողովրդեանն Աստուծոյ։

10 Զի որ եմուտ ի հանգիստն
նորա, և նա հանգեաւ յիւրոց
գործոց անտի. որպէս և Աստուած
յիւրայոցն։

11 Փութայցուք այսուհետև մտա-
նել յայն հանգիստ. զի մի ոք ընդ
նմին օրինակաւ անհաւատութեա-
նըն անկանիցի։

12 Վասնզի կենդանի է բանն Աս-
տուծոյ՝ և ազդօղ՝ և հասու քան

3 Որպէս ասինք եմք հանգստին մէջ
ինք մտանումն՝ որ հաւատացինք. ի-
նչպէս որ նա եղ ասաց. Թէ Ինչ-
պէս որ երդում արի իմ բարկու-
թենումս, եթէ մտանեն իմ հան-
գստի մէջ. թէ և գործքերն աշ-
խարհի սկզբնէն կատարուած էին։
4 Ինչու որ միեռեղ եօթներորդ
օրին համար էպէս է ասում. Եւ
Աստուած եօթներորդ օրուանն հան-
գեաւ ամեն իրան ամեն գործքերին-
ցըն[4]։
5 Եւ էսեղ միևնէլ ասումն՝ Ե-
թէ Ոչ՝ մտանեն իմ հանգստի մէջ։
6 Ուրեմն որովհետև ճշումն որ
միևնոյնիսին նորա մէջ մտանեն, և նա-
րանք՝ որ առաջուց աւետիքն ըս-
րդովեցաւ (նորանց)՝ չըմտին անհա-
ւատութեան պատճառովն[5]։
7 Ոչ՝ ինչէ ուրիշ օր հատատումն՝
էն էսօրըն Դաւթումն, և էնքան
ժամանակներից եռև ասումն, ին-
չպէս որ առաջ ասաց. Էսօր որ նո-
րա ձայնըն լսէք, մի պնատացնէք ձեր
սրտերըն[6]։
8 Ինչու որ եթէ Յեսուն նորանց
հանգստի մէջ էր տարել՝ էլ նորա-
նից եռև ուրիշ օրի համար չէր
խօսիլ։
9 Ուպա ուրեմն ճշումն չեղաւթէ
հանգիստ Աստուծոյ ժողովրդին հա-
մար։
10 Պատճառն որ՝ նա որ նորա
հանգիստն մտաւ, նա էլ հանգըս-
տացաւ էն իրան գործքերից. ինչ-
պէս որ Աստուած էլ իրաններից։
11 Ուրեմն չանք անենք էն հան-
գըստին մէջ մտանելոյ. որ չըլինի
թէ միևն հենց էն անհաւատութեան
օրինակին պէս քնկնի[7]։
12 Ինչու որ Աստուծոյ խօսքն կեն-
դանի է և զօրաւոր[8], և ասելի կըտ-

(2) Նէր. գ. 11։ (3) Ումմ. կէ. 11։ Նէր. գ. 11։ (4) Ծննդ. բ. 2։ Նէ. թ. 11։ լ. 17։ (5) Նէր. գ. 19։ (6) Ումմ. կէ. 7։ Նէր. գ. 7։ (7) Նէր. գ. 12. 18, 19։ (8) Նոյ. խգ. 2։ Նէմ. իզ. 29։ Ա Պետր. ա. 23։

զամենայն սուբ երկայրի, և անցանէ մինչև ցորշումն ընչից՝ և ոգւոյ՝ և յօդից՝ և ուղղոց. և քննիչ է մտաց՝ և խորհրդոց սրտից։

13 Եւ չկայ արարած աներևոյթ յերեսաց Նորա. այլ ամենայն ինչ մերկապատառնոց կայ առաջի աչաց Նորա՝ զորմէ մեր բանքս են։

14 Ունիմք այսուհետև քահանայապետ մեծ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս զՈրդին Աստուծոյ. պինդ կալցուք զխոստովանութիւնն։

15 Զի ոչ ենթէ ունիմք քահանայապետ՝ որ չիցէ կարօղ չարչարակից լինել տկարութեան մերոյ. այլ փորձ է ամենայնիւ ըստ նմանութեան առանց մեղաց։

16 Ա՛տակից լուք այսուհետև համարձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնորհացն Նորա. զի ընկալցուք զողորմութիւն՝ և գտցուք շնորհս՝ ի դէպ ժամանակի օգնականութեան։

րուկ քանթէկ սմէն երկաբերանի[9] սուր[10], և ներս է մտնուր մինչև չանչէի և հոգոյ և խաղերի և ծուծի բաժանվիլն. և մտքներ և սրտի խորհուրդներ քննօղ[11]։

13 Եւ իսկի մին սահղծված աներևվիլ չէ նորա երեսիցն[12]. բայց սմէն բան մերկ և յայտնի է նորա աչաց առաջին՝ որ նորա վերայ մենք խօսումենք[13]։

14 Ունենն որովհետև մեծ քահանայապետ ունինք՝ Յիսուսին Աստուծոյ Որդին[14], որ երկնքովն անցկացաւ[15]. էլ պինա բռնենք դաւանութիւնքն[16]։

15 Պատճառն որ չէ թէ էնպիսի քահանայապետ ունինք՝ որ չըկարենայ մեր տկարութեան հետ չարչարակից լինիլ[17]. բայց նա սմէն բանով փորձվեցաւ (մեզ) նմանն[18] (բայց) առանց մեղաց[19]։

16 Ունենն համարձակութենով մտնենանք նորա շնորհաց աթոռին, որ ողորմութիւն ընդունինք և շնորհք գտնենք էն ժամանակումն՝ որ օգնութիւն պէտք է[20]։

ԿԻ. Ն

1 Քահանայապետութիւնն՝ պատիւքն և փառքն։ 11 Նա գիտութեան համար թուլ լինելքն՝ յանդիմանվելոյ արժան բան է։

1 Զի ամենայն քահանայապետ՝ ի մարդկանէ առեալ՝ վասն մարդկան կայ յԱստուածային կողմն անդրէր. զի մատուսցէ պատարագս և զոհս վասն մեղաց։

2 Ազգովի չարչարակից կարօղ է

1 Պատճառն որ՝ սմէն քահանայապետ մարդկանցից առած՝ և մարդկանց համար[1] Աստուածային բաներումն կանգնած է[2]. որ պատարագներ և մատաղներ մատուցանէ մեղաց համար[3]։

2 Որ նա կարօղ է չափով չար-

(9) Ես. ե. 5։ (10) Նէհ. գ. 17։ Յայտ. ա. 16։ (11) ա Կորնթ. ժգ. 24, 25։ (12) Ովս. լգ. 13, 14։ գ. 8։ Ամբ. 11, 12։ (13) Յոբ. իզ. 6։ լգ. 21։ Աստ. ժե. 11։ (14) Նբր. գ. 1։ (15) Նբր. է. 26։ թ. 12. 24։ (16) Նբր. ժ. 23։ (17) Ես. ծգ. 3։ Նբր. բ. 18։ (18) Գաղ. իբ. 28։ (19) բ Կորնթ. է. 21։ Նբր. է. 26։ ա Պետր. բ. 22։ ա Յովհ. գ. 5։ (20) Նէհ. բ. 18։ գ. 13։ Նբր. ժ. 19. 21, 22։ (1) Նբր. ը. 3։ (2) Նբր. բ. 17։ (3) Նբր. ը. 3, 4։ թ. 9։ ժ. 11։ ժա. 4։

Digitized by Google

լինել ագիտաց և մոլորելոց . քանզի և ինքն իսկ ակարութեամբ ըզգածեալ է :

3 Վասն այնորիկ հարկ է որպէս վասն ժողովրդեանն , նոյնպէս և ընդ անձին մատուցանել պատարագս վասն մեղաց :

4 Եւ ո՛չ եթէ անձամբ ոք առնու պատիւ . այլ կոչեցեալն յԱստուծոյ՝ որպէս և Ահարոնն :

5 Նոյնպէս և Քրիստոս ո՛չ եթէ անձին ինչ շուք եդ լինել քահանայապետ . այլ որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ Որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ :

6 Որպէս և ի միւսումն ասէ . Դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի :

7 Որ յաւուրս մարմնոյ իւրոյ՝ աղօթս և պաղատանս առ այն , որ կարօղն էր ապրեցուցանել զնա ի մահուանէ , ուժգին կոչմամբ և արտասուօք մատուցանէր . և լսելի լինէր առ լաւութեանն :

8 Թէպէտ և Որդի է՝ սակայն ի չարչարանաց անտի զվճազանդութիւն :

9 Եւ իբրև կատարեցաւ՝ եղև ամենայն վճազանդելոց իւրոց պատճառք փրկութեան յաւիտենից :

10 Եւ անուանեցաւ յԱստուծոյ քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի :

11 Վասն որոյ բազում են մեզ բանք , և դժուարապատում ի մեկնել

չափակից լինել ագիտաներին և մոլորեալոցն[6] . պատճառն որ՝ ինքն ևս ակարութենով պատած է :

3 Վասն պատճառին պէտք է որ ինչպէս ժողովրդին համար՝ ևպէս և իրան անձին համար պատարագ մատուցանէ մեղաց համար[6] :

4 Եւ չէ թէ ինն իրան անձնավրն է ևն պատիւն առնու[7] . բայց նա որ Աստուածմանից կանչուած է ինչպէս Ահարոնն[8] :

5 Ընդ ևպէս էլ Քրիստոս չէ թէ ինքն փառաք դրաւ իրան անձին որ քահանայապետ լինի[9] . բայց նա որ ասաց նորան՝ թէ Դու ես իմ Որդիս , ես էսօր ծնայ քեզ[10] :

6 Ինչպէս որ էլ ևկեղ տեղւոյն առումն է . Դու քահանայ ես յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս[11] :

7 Նա որ իրան մարմնոյ օրերումն աղօթք և աղաչանք[12] առաքի աղաղակով և արտասուքով մատուցանումէր նորան[13] որ կարող կ ապրեցնել իրան[14] . և լսուեցաւ իրան լաւութեան համար[15] :

8 Թէ և Որդի է[16] էն չարչարանքներից ճգազանդութիւնը սովորեց[17] :

9 Եւ երբոր կատարվեցաւ՝ իրան ամէն ճգազանգողներին համար յաւիտենական փրկութեան պատճառ եղաւ[18] :

10 Եւ Աստուածմանից անուանվեցաւ (յաւիտենական) քահանայապետ Մելքիսեդեկի կարգին պէս[19] :

11 Որ նորա համար շատ բան ունինք ասելոյ , որ գժուար է խօս-

(1) Նբր . բ . 18 : գ . 15 : (5) Նբր . է . 28 : (6) Ղեւ . դ . 3 : բ . 7 : ժզ . 6 . 15 , 16 , 17 : Նբր . է . 27 : բ . 7 : (7) բ Պետ . իզ . 18 : Հովհ . գ . 27 : (8) Նկ . իբ . 1 : Հնոս . ժզ . 5 . 40 : ա Պետ . իգ . 13 : (9) Հովհ . ը . 50 : (10) Սաղ . բ . 7 : Նբր . ա . 5 : (11) Սաղ . ճժ . 4 : Նբր . է . 17 . 21 : (12) Սաղ . իզ . 39 . 42 . 44 : Մարկ . ժգ . 36 . 39 : Հովհ . ժե . 1 : (13) Սաղ . իբ . 1 : Սաղ . իե . 46 . 50 : Մարկ . ժե . 34 . 37 : (14) Սաղ . իզ . 53 : Մարկ . ժդ . 36 : (15) Սաղ . իզ . 37 : Մարկ . ժգ . 33 : Ղեւ . իբ . 43 : Հովհ . ժբ . 27 : (16) Նբր . գ . 6 : (17) Փիլիպ . բ . 8 : (18) Նբր . բ . 10 : ժա . 40 : (19) Ղեւ . 6 : Նբր . զ . 20 :

Digitized by Google

նել . քանզի խոթեաքիտք եղերուք քերով մեկնել[20] . ինչու որ թեւլ և ակար էլաք ականջներով[21] :

12 Ոչ պարտ տեղակ որ պէտք էր ձեզ վարդապետ լինել ժամանակին մեկ տալով . միւնէլ պէտք է որ դուք սովորիք՝ թէ ինչ են Աստուծոյ խոսքերի առաջին նշանագիրներն[22] . և կարօտ էլաք կաթի՝ և ոչ թէ հաստատ կերակուր[23] :

13 Ինչու որ՝ ամէն ով որ կաթնակեր է , տգէտ է արդարութեան խոսքին , որովհետև տղայ է[24] :

14 Այլ հաստատ կերակուրն կատարեալներին է[25] . որ նորանք չափահաս են . և նրաշամար ուսեալ վարժված գործիքներ ունին՝ բարին և չարըն իրարից ջոկելոյ համար[26] :

ԿԻ · Զ

1 Քաջալերէ յառաջդիմել որ հաստատից լինին , 11 Ասէ հաստատ լինին , 13 Հաստատով և երկայնմտութեամբ ուսիքներըն ժառանգին , 18 Պատճառ որ Ընտրած խոսք ասէ ուսիքի խստմունքին վերայ հաստատ է :

1 Ալ ան որոյ թողեալ զբան ըս-
կզբան Քրիստոսի , ի կատարու-
մըն եկեսցուք . մի միւսանգամ ար-
դ անել հիմն ապաշխարութեան՝ ի
մեռելոտի գործոց անտի , և հաւա-
տոցն որ յԱստուած .

2 Եւ մկրտութեանցն վարդապե-
տութեան , և ձեռնադրութեան ձե-
ռաց , և յարութեան մեռելոց , և
դատաստանին յաւիտենից :

3 Եւ արդ՝ արասցուք զայն , և-
թէ Աստուած հրամայեսցէ :

4 Քանզի անկար է միանգամ

1 Վերահամար Քրիստոսի վար-
դապետութեան առաջին սկզբունք-
ներըն թողունք , և դէպի կատար-
եալն գանք[1] . առանց միւնէլ հիմըն
դնելոյ ապաշխարութեան են մեռած
գործքերից[2] , և հաւատքին՝ որ
դէպի Աստուած է .

2 Եւ մկրտութիւնների ուսմունք-
ին[3] , և ձեռքի ձեռնադրութեան[4] ,
և մեռելների յարութիւն առնելոյն[5] ,
և յաւիտենական դատաստանին[6] :

3 Եւ հիմիկ էն անենք՝ թէ որ
Աստուած հրամայէ[7] :

4 Պատճառն ոլ՝ անկարելի է[8] որ

(20) Հեբ . ժգ . 12 . բ Պետր . գ . 16 : (21) Մատթ . ժգ . 15 : (22) Նբր . ը . 1 : (23) ա Կորնթ . գ . 1—3 : (24) ա Կորնթ . ժգ . 11 : ժգ . 20 : Եփես . դ . 14 : ա Պետր . բ . 2 : (25) ա Կորնթ . բ . 6 : Եփես . գ . 13 : Փիլիպ . գ . 15 : (26) Նոյ . է . 15 : ա Կորնթ . բ . 14 , 15 : (1) Փիլիպ . գ . 12—14 : Նբր . ե . 12 : (2) Նբր . բ . 14 : (3) Գործ . ժբ . է , 5 : (4) Գործ . ը . 14—17 : ժբ . 6 : (5) Գործ . ժե . 31 , 32 : (6) Գործ . իդ . 25 : Հռով . բ . 16 : (7) Գործ . ժը . 21 : ա Կորնթ . գ . 10 : (8) Մատթ . ժբ . 31 , 32 : Նբր . ժ . 26 : բ Պետր . բ . 20 , 21 : ա Յովհ . ե . 16 :

Digitized by Google

մկրտելոցն , որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգեւացն , և հաղորդք եղեն Հոգւոյն Սրբոյ ,

5 Եւ զգեղեցիկ բանին Աստուծոյ ճաշակս ճաշակեցին , և զզօրութիւնս հանդերձելոյ աշխարհին ,

6 Եւ կործանեսցին . միւսանգամ նորոգել յապաշխարութիւն . և վերըսահին ի խաչ հանել անձանց զՈրդին Աստուծոյ , և դարձեալ խայտառակել :

7 Հանզի երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրևս բազում անգամ եկեալ ի վերայ նորա , և ծնանիցի արդիւնս շայեկանս նոցա՝ վասն որոյ գործիցին , ընդունի զօրհնութիւն Աստուծոյ :

8 Իսկ որ բերէ զփուշ և զաւտակ , անպիտան է և մերձ յանէծս . և վախճան նորա յայրումն :

9 Այլ հաստատեալ եմ վասն ձեր սիրելիք ի լաւ անդր , և որ լինն է փրկութեամբ . զի թէպէտ և այսպէս խօսիմք :

10 Ոչ է եթէ անիրաւ ինչ է Աստուած՝ մոռանալ զգործս ձեր և ըղձերն՝ զոր ցուցէք յանուն նորա . զի պաշտեիք զսուրբսն՝ և պաշտէք :

11 Եւ մեք ըղձանամք՝ զի իւրաքանչիւրդ ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ի հաստատութիւն յուսոյն՝ մինչև ցվախճան .

12 Զի մի հիւանդամիտք լինիցիք . նմանօղք եղերուք այնոցիկ որ հաւատովքն և երկայնմտութեամբ ժառանգեցին զաւետիսն :

13 Զի Աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն Աստուծոյ , քանզի յայլ

նորանք որ ինն անգամ մկրտուած են՝ , որ երկնաւոր պարգեւներէն համըն առին[20] , և Սուրբ Հոգւոյն մասնակից եղան[21] ,

5 Եւ Աստուծոյ պզնիւ խօսքի , և նորգալու աշխարհքի զօրութիւններուն համըն առին[22] :

6 Եւ (յետոյ) կործանուիլն . որ (նորանք) միանգ նորգմին տգաշխարութիւն գալոյ . ինչու որ՝ Աստուծոյ Որդին միանգ իրանց համար խաչեցին և միանգ խոյտառակ արին[23] :

7 Պատճառն որ մին հող՝ որ շատ անգամ իրան վերայ եկած անձրեւը խմէ , և շահաւոր պատուղ բառացնէ նորանց համար՝ որ գործեցին նորան , նա Աստուծոյ օրհնութիւնն կընդունի[24] :

8 Այլ էն որ փուշ և տատասկ բերուն է՝ անպիտան է՝ և անէծքին մօտ . և նորա վերջն՝ այրուիլն է[25] :

9 Այլ հաստատ եմ ձեզ համար սիրելիներ , որ լաւ կողմն էք , և էն որ լիքն է փրկութենով . թէ և էսպէս ենք խօսում :

10 Ինչու որ[26]՝ Աստուած անիրաւ չէ[27] որ մոռանայ ձեր գործքերըն և սէրըն , որ նորա անունովն ցոյց տուիք[28] . նրանով որ սրբերուն ծառայութիւիք և ծառայուիք[29] :

11 Եւ մենք ցանկանումնք՝ որ ձեզանից ամէն մէկը հնոյ էն ջանքըն ցոյց տայ՝ որ յոյսն հաստատ մնայ մինչև վերջն[30] .

12 Որ մաքով թոյլ չըլինիք . (յետոյ) նմանող եղիք նորանց՝ որ հաւատքով և երկայնմտութենով աւետիքներըն ժառանգեցին :

13 Պատճառն որ՝ Աստուած երբ որ Աբրահամին առաւ աւետիքի

(9) Նէր . ժ · 32 : (10) Հովհ · գ · 10 · ղ · 33 : Նէեմ · բ · 8 : (11) Պտղ · գ · 3 · 5 : Նէր · բ · 4 : (12) Նէր · բ · 5 : (13) Նէր · ժ · 29 : (14) Պտմ · կ · 10 : (15) Նաղ · ե · 6 : (16) Ընտ · ժգ · 31 · Պտմ · ժ · 42 : ԺԶ · 40 : Հովհ · ժգ · 20 : (17) Ածմ · գ · 4 : բ Կնթ · ա · 6 , 7 : (18) ա Կնթ · ա · 3 : (19) Ածմ · ժե · 25 : բ Կորնթ · ը · 4 : բ · 1 · 12 : բ Տիմ · ա · 18 : (20) Նէր · գ · 6 · 14 :

Digitized by Google

ոք ՚ի մեծ ժո՛ղ գոյր երդնուլ ։

14 Յայնմ իւր երդուաւ , և ասէ . Ա՛յո՛ , օրհնելով օրհնեցից զքեզ , և բազմացուցանելով բազմացուցից ըզքեզ ։

15 Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն ։

16 Մա՛րդկն մարդիկ՝ որ ինչ ՚ի վեր է քան զինքեանս՝ յայն երդնուն . և ամենայն հակառակութեան նոցա վճիռ առ ՚ի հաստատութիւն , երդումն է ։

17 Որով առաւել ևս կամեցեալ Աստուածոյ ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեացն զհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ , միջնորդեաց երդմամբ ։

18 Զի երկու անփոփոխելի իրօքն՝ որովք անկարելի էին սուտ լինել Աստուծոյ , հաստատուն մխիթարութիւն ունիցիմք . որք ապաստան եղեալք բռնեմք զհանդերձեալ յուսոյն ։

19 Զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց , որ և մտանիցէ ՚ի ներքին կողմն վարագուրին ։

20 Ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր , ըստ կարգին Մ՚Ելքիսեդեկի՝ եղև քահանայապետ յաւիտենից ։

խառնմունքըն , որովհետև մին ասրիշ աւելի մեծ չկայ՝ որ նոքաւով երդուի ուսէ[22] ։

14 Իրան անձնովն երդում կերաւ , և ասաց . Ուղղրդ որ՝ օրհնելով կօրհնեմ քեզ , և շատացնելով կշատացնեմ ։

15 Եւ նա էնպէս երկայնամիտ էլաւ՝ և աւետիքին հասաւ ։

16 Իրաւի է որ մարդիք նորանով երդում են ուտուի՝ որ իրանցից վերև է , և նորանց ամեն հակառակութիւնների վճիռն՝ երդումն է՝ որ նորանով բանն հաստատվուի[23] ։

17 Որհասմար Աստուած էլ՝ որովհետև էլ աւելի կամեցաւ աւետիքի ժառանգաւորներին ցոյց տալ[24] իրան խորհրդոյ հաստատութիւնն[24] , երդումն մէջ դրաւ ։

18 Որ երկու բանով՝ որ չեն փոփոխելի , որ նորանցով անկարելի է որ Աստուած սուտ խօսի , հաստատ մխիթարութիւն ունենանք . մենք որ ապաւինեցանք առաջի դրած յոյսրն ձեռքով բռնելոյ ։

19 Որ նորան՝ (նաւու) հաստատ և անշարժ երկաթի պէս ունինք մեր անձներիս համար . որ էլ մտնուի վարագուրի ներսի կողմն[25] ։

20 Որ տեղ որ մեր առաջնորդ Յիսուսն մտաւ մեզ համար[26] , Մ՚Ելքիսեդեկի կարգին պէս՝ յաւիտենական քահանայապետ եղած[27] ։

ԿԻ · Ի

1 Քանզի այս Մ՚Ելքիսեդեկ՝ թագաւոր էր Սաղէմայ . քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ . որ ել ընդ առաջ

1 Պատճառն որ՝ էս Մ՚Ելքիսեդեկս Սաղէմի թագաւոր էր[1] . քահանայ Աստուծոյ բարձրելոյ .

1 Հետևս Մ՚Ելքիսեդեկի կարգին պէս մին քահանայ է ; 11 Նաև հետևս Ահարոնի կարգի քահանաներից աւելի ազնիւ է իրան քահանայութիւնն ։

(21) Ծննդ . իբ . 16 , 17 : Սաղ . ճե . 9 : Ղուկ . ա . 73 : (22) Նէ . իբ . 11 : (23) Նէբ . ժա . 9 : (24) Հռովմ . ժա . 29 : (25) Ղևտ . ժգ . 15 : Նէբ . բ . 7 : (26) Նէբ . գ . 14 : ը . 1 : բ . 24 : (27) Նէբ . գ . 1 : ե . 6 , 10 : է . 17 : (1) Ծննդ . ժդ . 18 ։

առաջ Աբրահամու , յորժամ դարձեալ գայր ի կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա ։

2 Ումե՞մ և տասանորդս յամենայնէ նէ ետ Աբրահամ · նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան , ապա թագաւոր Սաղեմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան ։

3 Անհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ յազգս , որոյ ոչ սկիզբն աւուրց և ոչ կատարած կենաց . նմանեալ Որդւոյ Աստուծոյ՝ կայ ձեայ քահանայ յաւիտենական ։

4 Արդ տեսէք որպիսի այր էր սա , որում և Աբրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն ։

5 Եւ որք յորդւոցն Ղևեայ ընդքահանայութիւնն առնուն , պատուէր ունին տասանորդել ժողովուրդն ըստ օրինացն . այսինքն՝ զեղբարս իւրեանց . թէպէտ և ելեալ էին յերանացն Աբրահամու ։

6 Իսկ չհամարեալն յազգս ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զԱբրահամ . և զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր , օրհնեաց ։

7 Ո՛չ առանց ամենայն հակառակութեան , Եաւագն ի լաւէ անտի օրհնեացի ։

8 Եւ սոքա մարդք մահկանացուք տասանորդս առնուն . բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդանի է . և արպէս բանիւ կարգ է ասել .

9 Ով Աբրահամու և Ղևի իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր , տասանեցաւ ։

10 Ո՛չ դեռևս յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ ընդ առաջ ելև նմա Մելքիսեդեկ ։

գտաւ նմա Աբրահամի առաջն , երբոր նա թագաւորներն կոտորելուն յետ դարձած գալիս էր՝ և օրհնեց նորան ։

2 Որ Աբրահամ նորան էլ ամէն բաներից տասանորդ տուաւ . նա առաջ թարգմանվում արդարութեան թագաւոր , և ապա՝ Սալէմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր ։

3 Առանց հօր , առանց մօր , անն ազգի մէջ չըհամարված , որ ոչ օրերի սկիզբն ունի , և ոչ կենաց վերջն . (բայց) Աստուծոյ Որդուն նման էլած՝ կենում մնում յաւիտենական քահանայ ։

4 Իմիկ տեսէք թէ քանի մեծ էր սա՝ որ Աբրահամ նահապետն էլ նորան տասանորդ տուաւ էն (աւուծ) աւարից (ընտանիքն)[1] ։

5 Եւ Ղևիի որդիքներից նորանք որ քահանայութիւնն առնում են , հրաման ունին տասանորդ առնելոյ ժողովրդից օրէնքին պէս . այսինքն՝ իրանց եղբայրներից . թէ և իրանք էլ Աբրահամի երանքից (ծնվելից) են առաջ եկած[2] ։

6 Այլ նա , որ նորանց ազգի մէջ չըհամարված՝ տասանորդ առաւ Աբրահամից և օրհնեց նորան՝ որ աւետիքներն ընդունել էր[3] ։

7 Իմիկ առանց ամէն հակառակութեան է , որ ցածն վերինից օրհնվում ։

8 Եւ էստեղ մեռնելոյ մարդիք տասանորդ են առնում . բայց էնտեղ վկայեցաւ թէ նա կենդանի է ։

9 Եւ ինչպէս որ խօսքի կարգն է բերում . ասեմ թէ Աբրահամովն Ղևին էլ՝ որ տասանորդ է առնում , տասանորդ տուաւ ։

10 Ինչու որ՝ դեռ նա իրան հօր երանքումն (ծնվելումն) էր՝ որ երբոր Մելքիսեդեկն նորա առաջն եկաւ ։

(1) Ծննդ . ժդ . 20 ։ (2) Թուոց . ժը . 21 . 26 ։ (3) Ծննդ . ժդ . 19 ։ (5) Ընդհ . գ . 18 ։ Գաղ . գ . 16 ։

[11] Իսկ արդ՝ եթէ կատարումն ի ձեռն ՚Ա Լեւացւոց քահանայութեանն էր ՝ քանզի ժողովուրդն յայն օրէնս գրեցաւ · զի՞նչ պիտոյ էր ըստ կարգին Մելքիսեդեկի այլուստ քահանայի յառնել , և ոչ ասել թէ ըստ կարգին Ահարոնի ։

12 Այլ ի փոփոխել քահանայութեանն , հարկ էր և օրինացն փոփոխումն լինել ։

13 Զի զորմէ այսպիսեան ասի՝ յայլ ազգէ կալաւ հաղորդութիւն , յորմէ ոչ ոք երբէք եղև հաղորդ սեղանոյն ։

14 Զրգ յայտ իսկ է , թէ յազգէ Յուդայ ծագեաց Տէր մեր . յորմէ ազգէ վասն քահանայից Մովսէս ինչ ոչ ճառեաց ։

15 Եւ ևս առաւել յայտ է՝ թէ ըստ նմանութեան Մելքիսեդեկի յառնելոց է այլ քահանայ ։

16 Որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատուիրանին եղև , այլ ըստ զօրութեան կենացն անվախճանից ։

17 Վկայ՝ զի վկայեցաւ , թէ Դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի ։

18 Զհամարհութիւն լինէր առաջին պատուիրանին՝ վասն նորին տկարութեան և անշահութեան ։

19 Վասնզի ոչինչ կատարումն գործեցին օրէնքն , և մուտ ազնուական յուսոյն՝ որով մերձենամք առ Աստուած ։

20 Եւ այնչափ , զի ոչ առանց երդման . զի են ոմանք՝ որ առանց երդման են կացեալ քահանայք ։

21 Այլ սա երդմամբ ի ձեռն այն

11 Զարա ուրեմն թէ որ կատարելութիւն Ա Լեւացոց քահանայութիւնն էր , (ինչու որ ժողովուրդն նորա ներքեւն օրէնքն ընդունեց) · էլ ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկի կարգին պէս մին ուրիշ քահանայ առաջ գայ՝ և Ահարոնի կարգին պէս չասվի[8] ։

12 Ասյց երբոր քահանայութիւնը փոխվուի , պէտք է որ օրէնքը էլ փոխվի ։

13 Պատճառն որ՝ նա որ նորա համար էապէս է ասվում՝ ուրիշ ցեղի մարդկից է . որ նորանից խակի մին սեզանին հաղորդ չէլաւ ։

14 Ինչու որ յայտնի բան է որ մեր Տէրն Յեսուայի ցեղից ծագեց[9] . որ են ցեղի վերայ Մովսէս իսկի բան չըխօսեց քահանայութեան համար ։

15 Եւ էլ աւելի յայտնի է թէ Մելքիսեդեկի նմանութեան պէս մին ուրիշ քահանայ պիտի առաջ գայ ։

16 Որ մարմնաւոր պատուիրանքին պէս չէլաւ , բայց վերջն չունօղ կեանքի զօրութեան պէս ։

17 Ինչու որ՝ վկայվեցաւ , թէ Դու քահանայ ես յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս[10] ։

18 Նչ դէն է քցվում առաջին պատուիրանքն՝ իրան տկարութեան և անօգուտ լինելոյն համար[11] ։

19 Պատճառն որ՝ օրէնքն խակի մին կատարելութիւն չըգործեց[12] , և նորա մտաւ (աւելի) ազնիւ յոյս[13] որ նորանով մօտենում ենք Աստուծոյ մօտ[14] ։

20 Եւ էնքան որ առանց երդումի չէ . (ինչու որ՝ նորանք առանց երդումի քահանայ են էլած ·)

21 Ասյց սա՝ երդումով նորա ձէ-

(6) Դաղ · բ · 21 · Սայր · 18 , 19 · Նէբ · ը · 7 · (7) Նայ · ժա · 1 · Մոպի · ա · 3 · Ղ.ա · գ · 33 · Հռով · ա · 3 · Հայտ · ե · 5 · (8) Մաղ · ԶԺ · 8 · Նէբ · ծ · 6 · 10 · ը · 20 · (9) Հռով · ը · 3 · Դաղ · գ · 9 · (10) Գոդ · ԺԳ · 39 · Հռով · գ · 20 , 21 · 28 · ը · 3 · Գաղ · բ · 16 · Նէբ · Բ · 9 · (11) Նէբ · է · 18 , ը · 9 · (12) Հռով · ե · 3 · Նփես · բ · 18 · գ · 13 · Նէբ · գ · 16 · ժ · 19 ·

Digitized by Google

նորիկ՝ որ ասացն 'ի նա . Երդուաւ Տէր՝ և ոչ ևս զղջասցի , դու ես քահանայ յաւիտեան :

22 Եւ այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև երաշխաւոր Յիսուս :

23 Եւ բազում են կացեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել լինել լոյ 'ի մշտնջենաւորել :

24 Իսկ սա վասն յաւիտեան կայ՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն :

25 Ուստի և կենդանի առնել համօրէն կարօղ է զմատուցեալս նովաւ առ Աստուած . քանզի միշտ կենդանի է լինել բարեխօս վասն նոցա :

26 Օ.Վ այսպիսի իսկ և վայել էր մեզ քահանայապետ , սուրբ , անմեղ , անարատ , զատեալ 'ի մեղաւորաց , և բարձրացեալ քան զերկինս .

27 Որում ոչ հանապազ հարկ է որպէս այլոց քահանայապետիցն , նախ վասն իւրեանց մեղացն պատարագս մատուցանել՝ և ապա վասն ժողովրդեանն . իսկ սա զայն միանգամայն կատարեաց , զի զանձն իւր մատոյց պատարագ :

28 Որ՝ օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս՝ զգածեալս ակռաւքեամբ . իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զՈրդի , որ յաւիտեան կատարեալ է :

ռոյն՝ որ ասաց նորան . Տէրն երդուաւ՝ և էլ չի զղջանալ , Թէ դու քահանայ ես յաւիտեան[13] :

22 Եւ հնարքան աւելի ազնիւ ուխտապայմանի երաշխաւոր (ՀԷՆԻ) եղաւ Յիսուսն[14] :

23 Եւ (նորանք) շատ քահանայ են էլել . ինչու որ՝ մահն արգելուած նորանց՝ որ միշտ ճնան :

24 Այլ սա որովհետև յաւիտեան է կենում , քահանայութիւնն ունի ատանց անցկենալոյ :

25 Որ նրա համար էլ բոլորովին կարող է կենդանի անել նորանց՝ որ նորանով մօտենում են Աստուծոյ մօտ . ինչու որ՝ միշտ կենդանի է՝ որ նորանց համար բարեխօսութիւն անէ[15] :

26 Պատճառն որ՝ հենց էապէս քահանայապետ վայելում էր մեզ , սուրբ , անմեղ , անարատ , մեղաւորներից ջոկված[16] և երկնքից էլ , վեր բարձրացած[17] :

27 Որ նորան պէտք չէ ինչպէս ուրիշ քահանայապետներին , որ առաջին ժամանակ առաջ իրանց մեղքերին համար պատարագներ մատուցանեն[18] և յետոյ ժողովրդին համար[19] . բայց սա մին անգամ կատարեց էն նրանով՝ որ իրան անձն պատարագ մատոյց[20] :

28 Որ՝ օրէնքն մարդկանց կանգնեցնում քահանայապետ՝ որ պատած են ակարութեններով[21] . բայց էն երդումի խօսքն՝ որ օրէնքից հետև է՝ (կանգնացնում) Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է[22] :

(13) Պսալ . ՃՄ . 4 : (14) Նեեր . ը . 6 : Բ . 15 : ԺԸ . 24 : (15) Հռովմ . ը . 34 : ա Տիմ . բ . 5 : Նեեր . Բ . 24 : ա Յովհ . բ . 1 : (16) Նեեր . գ . 15 : (17) Նէփհ . ա . 20 : գ . 10 : Նեեր . ը . 1 : (18) Ղեւտ . Բ . 7 : ԺԶ . 6 . 11 : Նեեր . է . 3 : Բ . 2 : (19) Ղեւտ . ԺԶ . 15 : (20) Հռովմ . գ . 10 : Նեեր . Բ . 12 . 28 : Ժ . 12 : (21) Նեեր . է . 1 , 2 : (22) Նեեր . ը . 10 : է . 9 :

Digitized by Google

ԳԼ · Ը

1 Խրխատոսի առանց անցկենալոյ քահանայութենէն՝ Ի Հարցի Ղեւատացոց քահանայութիւնն ապականվիցաւ · 7 Եւ Հայրերին հետ եղած ժամանակաւոր ուխտադայմանքն՝ Ե Հաւատացեալ քահանայական ուխտադայմանքին տականվիցաւ ։

1 Եւ բանից գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք քահանայապետ , որ նստաւ ընդաջմէ մեծութեան ետեռայն յերկինս ,

2 Սրբութեանցն պաշտօնեայ՝ և խորանին ճշմարտութեան , զոր Տէր կանգնեաց՝ և ոչ մարդ ։

3 Զի ամենայն քահանայապետ վասն մատուցանելոյ զոհս և զպատարագս կայ . ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ ։

4 Զի եթէ էր յերկրի , թերևս չէր խակ քահանայ . զի գոյին՝ որ մատուցանէին ըստ օրինացն պատարագ ·

5 Որք առակաւ և օրինակաւ պաշտեն երկնաւորացն . որպէս և հրամայեցաւ Մովսէսի՝ յորժամ գործեցէր էր վրկան ժամուն՝ Տեսջիր՝ ասէ , արասցիս զամենայն ըստ օրինակին՝ որ ցուցաւ քեզ ի լերինն։

6 Բայց արդ՝ առաւելագոյն ևս պաշտամունս ետուս Յիսուս , որչափ լաւագոյն և ուխտի է միջնորդ՝ որ յառաւել աւետիսն օրինադրեցաւ ։

7 Զի եթէ առաջինն անարատ էր , ապա երկրորդին տեղի ոչ ինդրէր էր ։

8 Զայս աւանիկ բամբասէ զնոսա և ասէ . Ահաւասիկ աւուրք եկեսցեն՝ ասէ Տէր , և կատարեցից ի

1 Եւ ասացդ խօսքերի գլուխըն էս է . (մինք) էսպէսի քահանայապետ ունինք , որ մեծութեան աթոռի աջ կողմն նստեց երկնքումն[1] ։

2 Եւ սրբութեանց պաշտօնեայ է[2] և ճշմարիտ խորանի , որ ներան Տէրն կանգնացրուց՝ և ոչ թէ մարդ[3] ։

3 Պատճառն որ՝ ամէն քահանայապետ մատուղներ և պատարագներ մատուցանելոյ համար կարգված է[4] . ուրեմն նորան էլ պէտք է որ մին բան ունենայ՝ որ մատուցանէ[5] ։

4 Ինչու որ եթէ երկրիցս էր՝ էլ քահանայ չէր . պատճառն որ նորանք կայրին՝ որ օրէնքին պէս պատարագ էին մատուցանում ։

5 Ուր նորանք երկնաւոր բաներու առակին և օրինակին ծառայումին[6] , ինչպէս որ հրամայեց էլաւ Մովսէսին . երբոր էն ժամն խորանըն շինելու էր , Մորի առաջ ասում . որ ամէն բան անես էն օրինակին պէս՝ որ ցոյց տրվվաւ քեզ սարումն[7] ։

6 Բայց հիմի՝ Յիսուս աւելի ազնիւ պաշտամունքի հասաւ , որքան ինքն աւելի լաւ ուխտադայմանի միջնորդ է՝ որ աւելի ազնիւ աւետիքների վերայ հաստատվեցաւ[8] ։

7 Ինչու որ՝ եթէ առաջինն առանց պակասութեան լինէր , էլ երկրորդին համար տեղ չէր խընդրվիլ ։

8 Բայց ահա յանդիմանում նորանց և ասում . Ահա օրեր կըգան՝ ասում Տէրն[9] . և նոր ուխտա-

(1) Եբր · ա · 20 : Սղ · գ · 1 : Եբր · ա · 3 : ժ · 12 : ժբ · 2 : (2) Եբր · բ · 8 · 12 · 24 : (3) Եբր · բ · 11 : (4) Եբր · ճ · 1 : (5) Լեւս · ճ · 2 : Եբր · բ · 14 : (6) Սղ · ը · 17 : Եբր · բ · 23 : ժ · 1 : (7) Ել · իե · 40 : իշ · 30 : իե · 8 : Գործ · է · 44 : Պտոմ · ճ · 22 : (8) ը Կորնթ · գ · 6 · 8 , 9 : Եբր · է · 22 : (9) Եբր · է · 11 · 18 : (10) Երեմ · լժ — 34—36 ։

Digitized by Google

3 Օ՛ր տուաւել ևս փառաց քան զ[1]՝ա[2]խէս սպժանի եղև . արչափ ա[3]ռաւել պատիւ ունիցի քան զտուն՝ ասէն առնելի :

4 Օ՛ր ամենայն տուն կազմի , յաւէ կազմի . իսկ որ զամենայն ա[4]րար , [5]՝աստուած է :

5 [6]՝ա[7]խէս հաւատարիմ է յամենայն տան նորա իբրև ծառայ՝ ա[8]՝ի վկայութեանէ բանիցն ասացելոց :

6 [9]՝Այլ [10]՝Քրիստոս իբրև որդի՝ ի վերայ տան իւրոյ . որոյ տունն մեք իսկ եմք . միայն թէ զՀամարձակութիւն և զպարծանս յուսոյն մինչև՛ ի վախճան հաստատուն ունիցիմք :

7 [11]՝ա[12]ռն որոյ այսպէս ասէ [13]՝Ո[14]գին [15]՝Աւրբ . [16]՝Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք ,

8 [17]՝Ի խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ՛ի դառնութեանն յաւուրն փորձութեան յանապատի .

9 [18]՝Ուր փորձեցին զիս հարքն ձեր . քննեցին զիս՝ և տեսին զգործս իմ զքառասուն ամ :

10 [19]՝Ա[20]ռն որոյ առաղաստայ ազգսն այնոսիկ , և ասացի . [21]՝Ընդ մոլորեալ են սրտիւք . և նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս իմ :

11 [22]՝Որպէս երդուայ ՛ի բարկութեան իմում՝ թէ [23]՝ա[24]ցին ՛ի հանգիստ իմ :

12 Տեսէք եղբարք , գուցէ երբեք լինիցի յուսիք ՛ի ձէնջ սիրտ չար անհաւատութեան՝ ապստամբ լինել յ[25]՝աստուծոյ կենդանւոյ :

13 [26]՝Այլ մխիթարեցէք զմիմեանս զօրհնապազ՝ մինչդեռ այսօրդ ա[27]ռօրի կայ . զի մի ոք խստացի ՛ի

3 Պատճառն որ նա էլ աւելի փառքի արժան էլաւ քանիցէ [1]՝ա[2]խէսն . որքան որ տունն շինօղն ա[3]ւելի պատիւ ունի քանիցէ տունն[4] :

4 [5]՝Ինչպէս որ ամէն տուն՝ որ շինվաւէ , մէնիկ է շինվաւէ . բայց նա որ ամէնն արար՝ [6]՝աստուած է[5] :

5 [7]՝Ա[8]խէսն հաւատարիմ է նորա բոլոր տան մէջն[6] ինչպէս ծառայ՝ էն ասելոյ բաներուն վկայ լինելով[7] :

6 [9]՝Այլ [10]՝Քրիստոս՝ ինչպէս որդի իրան տան վերայ . որ նորա տունն հենց մենք ենք[10] . միայն թէ էն յուսոյ համարձակութիւնըն և պարծանքն մինչև վերջն հաստատ բանենք[12] :

7 [11]՝Ըրտհամար [12]՝Ա[13]ւրբ [14]՝Ոգին էպէս է ասաւ[13] . [15]՝Այս օր թէ նորա ձայնըն լսէք ,

8 [16]՝Ի պնդացնէք ձեր սրբաներըն՝ ինչպէս որ էն բարկացնելոյ ժամանակուն , փորձութեան օրուն՝ անապատի (չէօլի) միջուն[18] :

9 [17]՝Ուր էնտեղ ձեր հարքն փորձեցին ինձ . քննեցին ինձ՝ և իմ գործքերըս տեսին քառասուն տարի :

10 [19]՝Ըրտհամար զգվեցայ էն ազգիցն՝ և ասացի . [20]՝Ինչ մոլորված են սրտով . և նորանք չըճանաչեցին իմ ճանապարհներս :

11 [21]՝Ինչպէս որ երդում կերի իմ բարկութենուն , թէ [22]՝Ի՛ մտնեն իմ հանգստի մէջ :

12 [23]՝Այցեցէք եղբարք , որ չըլինի թէ ձեզանից մինն անհաւատութեան չար սիրտ ունենայ՝ որ ապստամբ լինի կենդանի [24]՝աստուածէն :

13 [25]՝Այլ իրար մխիթարեցէք ամէն ժամանակ , քանի որ էս օրս աստղիդ կայ . որ չըլինի թէ ձեզանից

(1) Օ՛ր · ը · 12 : Ա՛խէս · ժգ · 13 : (5) Նէ՛ս · բ · 10 : գ · 9 : Նէբ · ա · 3 : (6) Ա՛խէս · 3 : (7) Նէ՛ · ժգ · 31 : Ինա՛ · ժբ · 7 : բ Օրի՛ն · գ · 24 : Յիս՛ · ա · 2 : բ · 21 : (8) բ Օրի՛ն · ժբ · 15 · 18 ; 19 : (9) Նէբ · ա · 3 : (10) ա Կո՛ռնթ · գ · 16 : զ · 19 : բ Կորնթ · ը · 16 : Նէ՛ս · բ · 21 , 22 : ա Տի՛մ · գ · 15 : ա Պետր · բ · 5 : (11) Ա՛մբ · 15 ; Սաղմ · ժ · 22 : խբ · 13 : Հռովմ · ե · 2 : Կող · ա · 28 : Նէբ · է · 11 : ժ · 35 : (12) բ Յնա՛ · խբ · 2 : Գործ · ա · 16 : (18) Ա՛մբ · 15 : Սալմ · ղե · 7 :

Digitized by Google

ձենջ խաբէութեամբ մեղաց ։

14 Քանզի բժժանարդք եղեալք Հրէիսատոսի . միայն թէ զսկիզբն հաստատութեանն մինչև ցվախճան պինդ կալցուք ։

15 Ցասելն , Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրև ի դառնութեանն ։

16 Քանզի ոմանք լուան և գոռնացուցին , այլ ոչ ամենեքեան՝ որ ելեալ էին Յեգիպտոսէ ի ձեռն Մովսէսի ։

17 Յումէք տաղտկացաւ զքառասնաւն ամն . ոչ ապաքէն ի յանցուցելոցն . որոց ոսկերքն անկան յանապատի անդ ։

18 Իմ երգեաւ չմտանել ի հանգիստն իւր , եթէ ոչ անհաւատիցն ։

19 Եւ տեսանեմք՝ զի ոչ կարացին մտանել վասն անհաւատութեանն ։

14 Պատճառն որ մասնակից էլանք Հրէիսատոսի . միայն թէ հէն սկսած հաստատութիւնըն մինչև վերջն պինդ բռնենք[14] ։

15 Ինն որ ասումէ , Թէ Այսօր՝ թէ որ նորա ձայնըն լսէք , մի պնդացնէք ձեր սրտերըն ինչպէս որ բարկացնելոյ ժամանակումն[15] ։

16 Ինչու որ միքանիսն լսեցին և բարկացուին[16] . բայց ոչ թէ հէն ամենքն՝ որ Եգիպտոսից դուրս էին եկած Մովսէսի ձեռովն ։

17 Ումից զղվեցաւ հէն քառասուն տարին . չէ՞ որ հէն մեղք գործողներից . որ նորանց ոսկորներն ընկան հէն անապատի մէջն[17] ։

18 Իմ երդումն կերպ՝ որ իրան հանգստի մէջ չէ՞պիտի մտնեն , եթէ ոչ հէն անհաւատներին[18] ։

19 Եւ տեսնումենք՝ որ չըկարացին մտնել հէն անհաւատութեան պատճառովն[19] ։

Գ Լ · Գ

1 Հրէիսատներըն հաւատքով հէն հանգստին մէջ հէն մտնում ։ 12 Աստուծոյ խօսքն կենդանի է և զորաւոր ։ 14 Պէտք է որ պինդ բռնենք հէն դաւանութիւնն , պատճառն որ մեն մեծ քահանայապետ ունինք Յիսուսն Աստուծոյ Որդին ; որ մեր ախտութիւնն իրան վերայ առաւ ամէն բանով բայց առանց մեղաց ; 16 Անդահամար համարձակութեամբով մտնենանք նորա շնորհաց աթոռին ։

1 Երկիցուք այսուհետև , գուցէ ի թողուլ զաւետիսն՝ ի մտանելոյ ի հանգիստն նորա՝ գտանիցի ոք ի ձենջ նաւազեալ ։

2 Քանզի եմք աւետարանեալք որպէս և նոքայն . այլ նոցա ոչչինչ օգնեաց լուր բանին , չամբլոցն ի ճեազանդութիւն հաւատոց ։

1 Վտեմն վախենանք՝ որ չըլինի թէ նորա հանգըստի մէջ մտնելոյ աւետիքն թողելով՝ ձեզանից մինն պակասած գանըվի[1] ։

2 Պատճառն որ՝ աւետիքն քարոզվեցաւ մեզ ինչպէս որ նորանց էլ . բայց նորանց իսկի օգուտ չէ՞ բերում խօսքի քարոզութիւնն , որ չը՛կակղացան հաւատքի ճեազանդութեանն ։

(14) Ա Խ · 6 ։ (15) Ղ Խ · 7 ։ (16) Թիտ · ժգ · 3 · 4 · 11 · 24 · 30 ։ բ Օրին · ա · 34 · 36 · 38 ։ (17) Թիտ · ժդ ։ 22 · 29 ։ Իշ · 65 ։ Յոպ · ձչ · 26 ։ ա Կորնթ · ժ · 5 ։ Յոթ · 5 ։ (18) Թիտ · ժգ ։ 36 ։ բ Օրին · ա · 34 , 35 ։ (19) Ներ · գ · 9 ։ (1) Ներ · ժբ · 15 ։

Digitized by Google

3 Լա՛ր մեք մտանեմք ՚ի հանգիստն, որք հաւատացաքս · որպէս և ասացն՝ Թէ Երդուայ ՚ի բարկութեան իմում, Թէ մացին ՚ի հանգիստ իմ · Թեպէտ և արդիւնքն ՚ի սկզբանէ աշխարհի լեալ էին ։

4 Վասնզի ասէ ուրեք վասն աւուրն եօթներորդի այսպէս · Եւ հանգեաւ Աստուած յաւուրն եօթներորդի յամենայն գործոց իւրոց ։

5 Եւ սոյն դարձեալ ասէ՝ Թէ Ո՛չ մացին ՚ի հանգիստ իմ ։

6 Զի արդ քանզի արգելան ոմանք մտանել ՚ի նա, և որք յառաջագոյն աւետարանեալն էին՝ չմտին վասն անհաւատութեանն ։

7 Դարձեալ այլ որ սահմանէ զայսօրն ՚ի Դաւիթ, և ասէ՝ Ճիւա այնչափ ժամանակաց, որպէս յառաջագոյնն ասաց, Եթէ այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք՝ մի խստացուցանէք զսիրտս ձեր ։

8 Զի եթէ զնոսա Յեսուայ հանգուցանել էր, ապա վասն այլոյ աւուրք ոչ խօսէր յետ այնորիկ ։

9 Էրգ ուրեմն նուագեալ է շաբաթուամբ ժողովրդեանն Աստուծոյ ։

10 Զի որ եմուտ ՚ի հանգիստն նորա, և նա հանգեաւ յիւրոց գործոց անտի · որպէս և Աստուած յիւրայոցն ։

11 Փութասցուք այսուհետև մտանել յայն հանգիստ · զի մի ոք ընդ նոյնին օրինակաւ անհաւատութեանն անկանիցի ։

12 Վասնզի կենդանի է բանն Աստուծոյ՝ և ազդօղ՝ և հատու քան

3 Մտցուք մեք հն հանգստին միջ՝ ինք մնում՝ որ հաւատացինք՝ ինչպէս որ նա էլ ասաց · Թէ Ինչպէս որ երդում արի իմ բարկութեանս մէջ՝ Թէ մանեն իմ հանգստի միջ՝ Թէ և գործքերն աշխարհի սկզբնէն կատարուած էին ։

4 Ինչու որ միանգ եօթներորդ օրին համար խոսել է ասում · Եւ Աստուած եօթներորդ օրում հանգիստ առաւ իրան ամէն գործքերից ։

5 Եւ էստեղ միևել ասում՝ Թէ Ո՛չ մանեն իմ հանգստի միջ ։

6 Ուրեմն որովհետև մնում որ միևնոյնին նորա միջ մտնեն, և նրանք՝ որ առաջուց աւետիքն քարոզվեցաւ (նորանց)՝ չըմտին անհաւատութեան պատճառով ։

7 Ո՛րինել ուրիշ օր հաստատում՝ էն էօրըն Դաւթում, և էնքան ժամանակներից յետև ասում, ինչպէս որ առաջ ասաց · Այսօր որ նորա ձայնըն լսէք, մի պնասացնէք ձեր սրտերըն ։

8 Ինչու որ Եթէ Յեսուն նորանց հանգստի միջ էր տարել՝ էլ նորանից յետև ուրիշ օրի համար չէր խոսիլ ։

9 Ա՛պա ուրեմն մնում չաբաթի հանգիստ Աստուծոյ ժողովրդին համար ։

10 Պատճառն որ՝ նա որ նորա հանգիստն մտաւ, նա էլ հանգստացաւ էն իրան գործքերից · ինչպէս որ Աստուած էլ իրաններից ։

11 Ուրեմն ջանք անենք էն հանգստին միջ մտնելոյ · որ չըլինի Թէ միևն հնից էն անհաւատութեան օրինակին պէս ընկնի ։

12 Ինչու որ Աստուծոյ խոսքն կենդանի է և զօրաւոր, և աւելի կըտ-

(2) Նէբ · գ · 11 ։ (3) Սաղ · ղե · 11 ։ Նէբ · գ · 11 ։ (4) Ծննդ · բ · 2 · Նե · թ · 11 ։ ղա · 17 ։ (5) Նէբ · գ · 19 ։ (6) Սաղ · ղե · 7 ։ Նէբ · գ · 7 ։ (7) Նէբ · գ · 13 · 15 , 19 ։ (8) Նաւ , ԺԱ · 8 ։ Նե՛ս · իզ · 29 ։ բ Կորնթ · ժ · 5 , 6 ։ ա Պետր · ա · 23 ։

Digitized by Google

զամենայն սուր երկայրի, և անցանէ մինչև ցորձումն հոգւոյ և ոգւոյ և յօդից և ուղղոց. և քննիչ է մտայ և խորհրդոց սրտից։

13 Եւ չիք արարած աներևոյթ յերեսաց Նորա. այլ ամենայն ինչ մերկապատանոց կայ առաջի աչաց Նորա՝ զորմէ մեր բանքս են։

14 Ունիմք այսուհետև քահանայապետ մեծ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս զՈրդին Աստուծոյ. պինդ կալցուք զխոստովանութիւնն։

15 Վասնզի ոչ ենթէ ունիմք քահանայապետ՝ որ չիցէ կարօղ չարչարակից լինել ակարութեանս մերոյ. այլ փորձ է ամենայնիւ ըստ նմանութեան առանց մեղաց։

16 Ա՛ստիցուք այսուհետև համարձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնորհացն Նորա. զի ընկալցուք զողորմութիւն՝ և գտցուք շնորհս ի դէպ ժամանակի օգնականութեան։

րուկ քանթէ սմէն երկաբերանի[9] սուր[10], և ներս է մանուր մինչև շունչի և հոգւոյ և խաղերի և ծուծի բաժանվիլն. և մտքներ և սրտի խորհուրդներ քննօղ[11]։

13 Եւ խակի մին ստեղծված աներևոյթ չէ Նորա երեսին[12]. բայց ամէն բան մերկ և յայտնի է Նորա աչաց առաջին՝ որ Նորա վերայ մենք խօսումենք[13]։

14 Ուրեմն որովհետև մեծ քահանայապետ ունինք՝ Յիսուսին Աստուծոյ Որդին[14], որ երկնքումն անցկացաւ[15]. էլ պինդ բռնենք դաւանութիւնն[16]։

15 Պատճառն որ չէ թէ էնպիսի քահանայապետ ունինք՝ որ չըկարենայ մեր ակարութեան հետ չարչարակից լինիլ[17]. բայց նա ամէն բանով փորձվեցաւ (մեզ) նմանի[18] (բայց) առանց մեղաց[19]։

16 Ուրեմն համարձակութենով մտենանք Նորա շնորհաց աթոռին, որ ողորմութիւն ընդունինք և շնորհք գտնենք էն ժամանակումն՝ որ օգնութիւն պէտք է[20]։

ԳԼ. Ժ

1 Պատճառն որ՝ ամէն քահանայապետ մարդկանցից առած՝ և մարդկանց համար[1] Աստուածային բաներումն կանգնած է[2]. որ պատարագներ և մատաղներ մատուցանէ մեղաց համար[3]։

2 Որ նա կարօղ է չափով չար-

2 Ովի ամենայն քահանայապետ ի մարդկանէ առեալ՝ վասն մարդկան կայ յԱստուածակոյս կողմն անդբոր. զի մատուսցէ պատարագս և զոհս վասն մեղաց։

2 Չափով չարչարակից կարօղ է

(9) Ես. է. 5։ (10) Հայտ. ա. 16։ (11) ա Կորնթ. ժդ. 24, 25։ (12) Սաղմ. լգ. 13, 14։ գ. 8։ Ագէ. 11, 12։ (13) Հոբ. իզ. 6։ լգ. 21։ Ես. ժե. 11։ (14) Նբր. դ. 1։ (15) Նբր. է. 20։ բ. 12. 24։ (16) Նբր. ժ. 23։ (17) Ես. ծգ. 3։ Նբր. բ. 18։ (18) Ղուկ. իբ. 28։ (19) բ Կորնթ. է. 21։ Նբր. է. 26։ ա Պետր. բ. 22։ ա Յովհ. գ. 5։ (20) Նէից. բ. 18։ գ. 12։ Նբր. ժ. 19. 21, 22։ (1) Նբր. ը. 3։ (2) Նբր. բ. 17։ (3) Նբր. ը. 3, 4։ բ. 6։ ժ. 11։ ժա. 4։

Digitized by Google

լինել ագիտաց և մոլորեցոյց . քանզի և ինքն իսկ ակարութեամբ ըզգածեալ է :

3 Ոյ ան այնորիկ հարկ է որպէս վասն ժողովրգեանն , նոյնպէս և ընդ անձին մատուցանել պատարագս վասըն մեղաց :

4 Եւ ո՛չ եթէ անձամբ ոք առնու պատիւ . այլ կոչեցեալն յԱ՛ստուածոյ՝ որպէս և Ա՛հարոնն :

5 Ո՛յնպէս և ՝Ի՛րիստոս ո՛չ եթէ անձին ինչ շուք եդ լինել քահանայապետ . այլ որ խօսեցաւն առ նա՝ թէ Որդի իմ ես դու՝ ես այսօր ծնայ զքեզ :

6 Որպէս և ՝ի միւսումն ասէ . Դու ես քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մ՝ելքիսեդեկի :

7 Որ յաւուրս մարմնոյ իւրոյ՝ աղօթս և պաղատանս առ այն , որ կարօղն էր ապրեցուցանել զնա ՝ի մահուանէ , ուժգին կոչմամբ և արտասուօք մատուցանէր . և լսեալ լինէր առ լաւութեանն :

8 Թ՚ևպէտ և Որդի է՝ ուսաւ ՝ի չարչարանաց անաի վճռազանդութիւն :

9 Եւ իբրև կատարեցաւ՝ եղև ամենայն Ընազանդելոց իւրոց պատճառք փրկութեան յաւիտենից :

10 Եւ անուանեցաւ յԱ՛ստուածոյ քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մ՝ելքիսեդեկի :

11 Մ՝ան որոյ բազումք են մեզ բանք , և դժուարապատում՝ ի մեկնել

չափակից լինիլ ագէտաներին և ծոլոլ վածներին[4] . պատճառն որ՝ Ինքն ինքն էլ ակարութենով պատած է[5] :

3 Լ՝ն պատճառանէ պէտք է՝ որ ինչպէս ժողովրդին համար՝ նոպես էլ իրան անձին համար պատարագ մատուցանէ մեղաց համար[6] :

4 Եւ չէ թէ մինն իրան անձնավըն է էն պատիւըն առնու[7] . բայց նա որ Լ՝ստուածմանից կանչված է՝ ինչպես Լ՝հարօնն[8] :

5 Ընդ նոյնս էսպես էլ ՝Ի՛րիստոս չէ թէ ինքն փառք դրաւ իրան անձին՝ որ քահանայապետ լինի[9] . բայց նա որ ասաց նորան՝ թէ Դու ես իմ Որդիս , ես էսօր ծնայ քեզ[10] :

6 Ինչպես որ էլ մեկեղ տեղուն ասում է . Դու քահանայ ես յաւիտեան Մ՝ելքիսեդեկի կարգին պես[11] :

7 Ա՛յս որ իրան մարմնոյ օրերում աղօթք և աղաչանք[12] տասիկ աղաղակով և արտասուքով մատուցանում էր նորան[13] , որ կարող էր ապրեցնել իրան[14] . և լսվածից ի՛ բան լաւութեան համար[15] :

8 Թէ և Որդի է[16] էն չարչարանքներից Ընազանդութիւնըն սովորց[17] :

9 Եւ երբոր կատարվեցաւ՝ իրան ամէն Ընազանդողներին համար յաւիտենական փրկութեան պատճառ էլաւ[18] :

10 Եւ Լ՝ստուածմանից անուանվեցաւ (յաւիտենական) քահանայապետ՝ Մ՝ելքիսեդեկի կարգին պես[19] :

11 Որ նորա համար շատ բան ունինք ասելոյ , որ դժուար է խօս-

(1) Նբէր . բ . 18 : գ . 15 : (5) Նբէր . է . 28 : (6) Ղ՚ևտ . գ . 3 : բ . 7 : ժգ . 6 . 15 , 16 , 17 : Նբէր . է . 27 : բ . 7 : (7) ը Մ՚ևտ . իգ . 18 : Հովհ . գ . 27 : (8) Նէ . իբ . 1 : Ելս . ժգ . 5 . 40 : ա Մ՚ևտ՚ևղ . իգ . 13 : (9) Հովհ . ը . 54 : (10) Սաղ . բ . 7 : Նբէր . ա . 5 : (11) Սաղ . ճժ . 4 : Նբէր . է . 17 . 21 : (12) Սաղ . իգ . 39 . 43 . 44 : Մարկ . ժգ . 36 . 39 : Հովհ . ժէ . 1 : (13) Սաղ . իբ . 1 : Սաղ . իէ . 46 . 50 : Մարկ . ժբ . 34 . 37 : (14) Սաղ . իգ . 53 : Մարկ . ժգ . 36 : (15) Սաղ . իգ . 37 : Մարկ . ժգ . 33 : Ղ՚ևտ . իբ . 43 : Հովհ . ժբ . 27 : (16) Նբէր . գ . 6 : (17) Փիլպ . բ . 8 : (18) Նբէր . բ . 10 : ժա . 40 : (19) Սաղ . 6 : Նբէր . ջ . 20 :

Digitized by Google

նել · քանզի խոթանիցէք եղերուք լսելեաց ։

12 Պիտանակ զի պարտ էր ձեզ լինել վարդապետս վասն ժամանակին · դարձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել՝ թէ զի՞նչ են նշանագիրք սկզբան բանիցն Աստուծոյ · և ե՞ղբուք կարօտք կաթին՝ և ո՛չ հաստատուն կերակրոյ ։

13 Որ ամենայն որ կաթնկեր է, աջէա է բանին արդարութեան, քանզի տղայ է ։

14 Իւիլ կատարելոցն է հաստատուն կերակուր · որոց՝ վասն ի չափան հասանելոյ, ճաշակելիքն կիրթ են ընտրութեան բարւոյ և չարի ։

քերով մեկնել[20] · ինչու որ թուլ և տկար էլաք ականջներով[21] ։

12 Որպ տեղակ որ պէտք էր ձեզ վարդապետ լինիլ ժամանակին մարիկ առլով · մինել պէտք է որ դուք սովորիք՝ թէ ինչ են Աստուծոյ խօսքերի առաջին նշանագիրներն[22] · և կարօտ էլաք կաթի՝ և ո՛չ թէ հաստատ կերակուրի[23] ։

13 Ինչու որ՝ ամէն ով որ կաթնակեր է, ապէտ է արդարութեան խօսքին, որովհետև տղայ է[24] ։

14 Իայց հաստատ կերակուրն կատարեալներին է[25] · որ նորանք չափահաս են · և նրաշամար ուսելոյ վարժված գործիքներ ունին՝ բարին և չարըն իրարից ջոկելոյ համար[26] ։

Կ Ի · Ջ

1 Քարոզիչն յորդորէ զի հաստատից յեա չգառնան ; 11 Կայց հաստատ լինին ; 13 Ճշտութիւն և երկայնմտութիւնն աւետիքներըն ժառանգին ; 18 Պատճառն որ Ըստեփ էրան տալոյ աւետիքի խաստանդին վերայ հաստատ է ։

1 Վասն որոյ թողեալ զբան ըսկզբանն Քրիստոսի, ի կատարումն եկեսցուք · մի միւսանգամ արկանել հիմն ապաշխարութեան՝ ի մեռելոտի գործոց անտի, և հաւատոցն որ յԱստուած ·

2 Եւ մկրտութեանցն վարդապետութեան, և ձեռնադրութեան ձեռաց, և յարութեան մեռելոց, և դատաստանին յաւիտենից ։

3 Եւ արդ՝ արասցուք զայն, եթէ կ՚Աստուած հրամայեսցէ ։

4 Քանզի անկար է միանգամ

1 Նրահամար Քրիստոսի վարդապետութեան առաջին սկզբունքներըն թողնք, և դէպի կատարեալն գանք[1] · առանց միմել հիմըն դնելոյ ապաշխարութեան էն մեռած գործքերից[2], և հաւատքին՝ որ դէպի Աստուած է ·

2 Եւ մկրտութիւնների ուսմունքին[3], և ձեռքի ձեռնադրութեան[4], և մեռելների յարութիւն առնելոյն[5], և յաւիտենական դատաստանին[6] ։

3 Եւ հիմիկ էն անենք՝ թէ որ Աստուած հրամայէ[7] ։

4 Պատճառն ոլ՝ անկարելի է[8] որ

(20) Եբր · ժշ · 12 · բ Պետր · գ · 18 · (21) Մարկ · ժգ · 15 · (22) Նբր · ջ · 1 · (23) ա Պետր · գ · 1—3 · (24) ա Կորնթ · ժգ · 11 · ժդ · 20 · Եփես · դ · 14 · ա Պետր · բ · 2 · (25) ա Կորնթ · բ · 6 · Եբր · դ · 13 · փիլիպ · գ · 15 · (26) Նոայ · ե · 15 · ա Կորնթ · բ · 14, 15 · (1) փիլիպ · գ · 12—14 · Նբր · ե · 12 · (2) Նբր · թ · 14 · (3) Կործ · ժբ · 4, 5 · (4) Կործ · ը · 14—17 · ժբ · 3 · (5) Կործ · ժե · 31, 32 · (6) Կործ · իդ · 25 · Ածամ · բ · 16 · (7) Կործ · ժը · 21 · ա Կորնթ · գ · 19 · (8) Մարկ · ժբ · 31, 32 · Նբր · ժ · 26 · բ Պետր · բ · 20, 21 · ա Յովհ · ե · 16 ·

Digitized by Google

մկրտելոցն , որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարգեւացն , և հաղորդք եղեն Հոգւոյն Սրբոյ ,

5 Իւ զգեղեցիկ բանին Աստուծոյ ճաշակս ճաշակեցին , և զզօրութիւնս հանդերձելոյ աշխարհին ,

6 Եւ կործանեացին . միւսանգամ նորոգել յապաշխարութիւն . և վերըսեան ՚ի խաչ Հանել անձանց զՈրդին Աստուծոյ , և դարձեալ խայտառակել :

7 Քանզի երկիր՝ որ ըմպիցէ զանձրև բազում անգամ եկեալ ՚ի վերայ նորա , և ծնանիցի արդիւնս շայեկանս նոցա՝ վասն որոյ գործիցին , ընդունի զօրհնութիւն յԱստուծոյ :

8 Իսկ որ բերէ զփուշ և զտատասկ , անպիտան է՝ և մերձ յանէծս . և վախճան նորա յայրումն :

9 Վասն հաստատեալ եմ վասն ձեր սիրելիք ՚ի լաւ անդր , և որ լին է փրկութեամբ . զի թէպէտ և այսպէս խօսիմք :

10 Ոչ եթէ անիրաւ ինչ է Աստուած՝ մոռանալ զգործս ձեր և ըզսէրն՝ զոր ցուցէք յանուն նորա . զի պաշտէիք զսուրբսն՝ և պաշտէք :

11 Եւ մեք ըղձանամք՝ զի իւրաքանչիւրոք ՚ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ՚ի հաստատութիւն յուսոյն՝ մինչև ցվախճան .

12 Զի մի հիւանդասիրք լինիցիք . նմանօղք եղերուք այնոցիկ որ հաւատովքն և երկայնմտութեամբ ժառանգեցին զաւետիսն :

13 Զի Աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն Աստուծոյ , քանզի յայլ

նորանք որ միւն անգամ մկրտվածք են՝ , որ երկնաւոր պարգեւներուն համը առին[10] , և Սուրբ Հոգւոյն մասնակից եղան[11] ,

5 Եւ Աստուծոյ ազնիւ խօսքի , և նորգալու աշխարհքի զօրութիւններուն համը առին[12] :

6 Եւ (յետոյ) կործանվին . որ (նորանք) միւնիւ նորոգվին ապաշխարութիւն գալոյ . ինչու որ՝ Աստուծոյ Որդւոյն միւնիւ իրանց համար խաչեցին և միւնիւ խայտառակ արին[13] :

7 Պատճառն որ միւն Հոգ՝ որ շատ անգամ իրան վերայ եկած անձրեւը խմե , և շահաւոր պտուղ բուսացնէ նորանց համար՝ որ գործեցին նորան , նա Աստուծոյ օրհնութիւնն կընդունի[14] :

8 Այլ էն որ փուշ և տատասկ բերուսի , անպիտան է՝ և անէծքին մօտ . և նորա վերջն՝ այրվիլն է[15] :

9 Այլ հաստատ եմ ձեզ համար սիրելիներ , որ լաւ կողմն էք , և էն որ լիքն է փրկութենով . թէ և էսպէս ենք խօսում :

10 Ինչու որ[16]՝ Աստուած անիրաւ չէ[17] որ մոռանայ ձեր գործքերըն և սէրըն , որ նորա անունին ցույց տուիք[18] . նրանով որ սըրբերին ծառայուսիք և ծառայուսիք[19] :

11 Եւ մինք ցանկանումենք՝ որ ձեզանից ամէն մէկը հենց էն քանքըն ցույց տայ՝ որ յոյսն հաստատ մնայ մինչև վերջն[20] .

12 Որ մաքով թմըլ չըլնիք . (բայց) նմանողք էլէք նորանց՝ որ հաւատքով և երկայնմտութենով աւետիքներըն ժառանգեցին :

13 Պատճառն որ՝ Աստուած երբ որ Աբրահամին տուաւ աւետիքի

(9) Նբբ · ժ · 32 : (10) Հովհ · գ · 10 : ղ · 32 : Նէեմ · բ · 8 : (11) Գոդ · գ · 2 · 5 : Նբբ · բ · 4 : (12) Նբբ · բ · 5 : (13) Նբբ · ժ · 29 : (14) Ասմ · կե · 10 : (15) Նաայ · է · 6 : (16) Ընտ · ժգ · 31 : Ասպն · ժ · 42 : կե · 40 : Հովհ · ժգ · 20 : (17) Հռոմ · գ · 4 : բ Թես · ա · 6 , 7 : (18) ա Յովհ · ա · 3 : (19) Հռոմ · ժե · 25 : բ Կորնթ · ը · 4 : բ · 1 · 12 : բ Տիմ · ա · 18 : (20) Նբբ · գ · 6 · 14 :

Digitized by Google

ոք ՚ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ ։

14 Յանձն իւր երդուաւ , և ասէ ։ Լ՚յո՛ , օրհնելով օրհնեցից զքեզ , և բազմացուցանելով բազմացուցից զքեզ ։

15 Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն ։

16 Լ՚պաքէն մարդիկ՝ որ ինչ ՚ի վեր է քան զինքեանս՝ յայն երդնուն . և ամենայն հակառակութեան նոցա վճիռ առ ՚ի հաստատուլիւն , երդումն է ։

17 Որով առաւել ևս կամեցեալ Լ՚աստուծոյ՝ ցուցանել ժառանգաւորաց աւետեացն զհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ , միջնորդեաց երդմամբ ։

18 Զի երկու անփոփոխելի իրօքն՝ որովք անկարելի էրն ստել Լ՚աստուծոյ , հաստատուն մխիթարութիւն ունիցիմք . որք ապաստան եղեալք բռնել զյանդիման յոյսն ։

19 Զոր իբրև զխարիսխ հաստատուն և անշարժ ունիցիմք անձանց մերոց , որ և մտանիցէ ՚ի ներքին կողմն վարագուրին ։

20 Ուր կարապետն մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր , ըստ կարգին Մ՚ելքիսեդեկի՝ եղև քահանայապետ յաւիտենից ։

խոստմունքըն , որովհետև մին ևս իրիշ աւելի մեծ չըկար՝ որ նորանով երդուի ուսէ[32] ։

14 Իրան անձնումն երդում կերաւ , և ասաց ։ Ուղղիդ որ՝ օրհնելով կօրհնեմ քեզ , և շատացնելով կշատացնեմ ։

15 Եւ նա հնպէս երկայնամիտ եւլաւ՝ և աւետիքին հասաւ ։

16 Իրաւի է որ մարդիք նորանով երդում են ուսուի՝ որ իրանցից վերև է , և նորանց ամեն հակառակութիւնների վճռին՝ երդումն է՝ որ նորանով բանն հաստատուի[33] ։

17 Որ հարկաւորեցաւ Լ՚աստուած էլ՝ առաւել ևս կամենալ աւետիքի ժառանգաւորներին ցոյց տալ[34] իրան խորհրդոյ հաստատութիւնն[34] , երդումն մէջ դրաւ ։

18 Որ երկու բանով՝ որ չեն փոփոխելի , որ նորանցով անկարելի է որ Լ՚աստուած սուտ խօսի , հաստատ միխիթարութիւն ունենանք . մենք որ ապաւինեցանք առաջի դրած յոյսն ձեռքով բռնելոյ ։

19 Որ նորան՝ (նաւու) հաստատ և անշարժ երկաթի պէս ունինք մեր անձներիս համար . որ էլ մտնուի վարագուրի ներսի կողմն[35] ։

20 Որ տեղ որ մեր առաջնորդ Յիսուսն մտաւ մեզ համար[36] , Մ՚ելքիսեդեկի կարգին պէս՝ յաւիտենական քահանայապետ եղած[37] ։

ԳԼ . Ը

1 Հնաւ Մ՚ելքիսեդեկի կարգին պէս մին քահանայ է , 11 Եւ հակառ Ը՚հարօնի կարգի քահանաներից աւելի ազնիւ է իրան քահանայութիւնն ։

1 Պատճառն որ՝ էս Մ՚ելքիսեդեկ Աղէմի թագաւոր էր[1] . բարձրեալ Լ՚աստուծոյ քահանայ . որ

(31) Ծննդ . իբ . 16 , 17 : Ասղ . ԽԱ . 9 : Ղուկ . ա . 73 : (32) Նէե . իբ . 11 : (33) Նէե . ժա . 9 : (34) Ժողմ . ժա . 20 : (35) Ղեւս . ժգ . 15 : Նէե . Բ . 7 : (36) Նէե . գ . 14 : ը . 1 : Բ . 24 : (37) Նէե . գ . 1 : ե . 6 . 10 : է . 17 : (1) Ծննդ . ժգ . 18 :

Digitized by Google

առէ Ա՛բրահամու , յորժամ դարձեալ գայր ՚ի կոտորածէ թագաւորացն՝ և օրհնեաց զնա ։

2 Ումե՛մ և տասանորդս յամենայնէ նա Ա՛բրահամ ։ Նախ թարգմանի թագաւոր արդարութեան , ապա թագաւոր Սաղեմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան ։

3 Ա՛նհայր՝ անմայր՝ չհամարեալ յազգս , որոյ ոչ սկիզբն աւուրց և ոչ կատարած կենաց . նմանեալ Որդւոյ Ա՛ստուծոյ՝ կայ ՚ի քահանայ յաւիտենական ։

4 Ա՛րդ տեսէք որպիսի այր էր սա , որում և Ա՛բրահամ տասանորդս ետ յաւարէ անտի՝ նահապետն ։

5 Եւ որք յորդւոցն Ղեւեայ ընդքահանայութիւնն առնուն , պատուէր ունին տասանորդել ժողովուրդն ըստ օրինացն . այսինքն է՝ զեղբարս իւրեանց . թէպէտ և ելեալ իցեն յերանացն Ա՛բրահամու ։

6 Իսկ չհամարեալն յազգս ՚ի նոցանէ՝ տասանորդեաց զԱ՛բրահամ . և զնա՝ որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր , օրհնեաց ։

7 Ո՛չ առանց ամենայն հակառակութեան , նուաղն ՚ի լաւէ անտի օրհնեացի ։

8 Եւ աստ մարդք մահկանացուք տասանորդս առնուն . բայց անդ վկայեցաւ՝ թէ կենդանի է . և որպէս բանից կարգ է ասել .

9 Եւ Ա՛բրահամու և Ղեւի իսկ՝ որ զտասանորդսն առնոյր , տասանեցաւ ։

10 Ո՛չ դեռևս յերանս հօր իւրոյ էր՝ յորժամ ընդ առաջ եղև նմա Ա՛նելքիսեդեկ ։

դուրս եկաւ Ա՛բրահամի առաջի , երբոր նա թագաւորներն կոտորեալ էր՝ և օրհնեց նորան ։

2 Որ Ա՛բրահամ նորան էլ ամէն բաներից տասանորդ առաւ . նա առաջ թարգմանվում արդարութեան թագաւոր , և ապա՝ Սաղեմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան թագաւոր ։

3 Ա՛նանց հօր , առանց մօր , անն ազգի մէջ չըհամարված , որ ոչ օրերի սկիզբն ունի , և ոչ կենաց վերջն . (բայց) Ա՛ստուծոյ Որդուն նման էլած՝ կենում անում յաւիտենական քահանայ ։

4 Իմիկ տեսէք թէ քանի մեծ էր սա՝ որ Ա՛բրահամ նահապետն էլ նորան տասանորդ առաւ էն (աւածՙ) աւարից (պատերազմի)[3] ։

5 Եւ Ղեւի որդիքներից նորանք որ քահանայութիւնն առնումեն , հրաման ունին տասանորդ առնելոյ ժողովրդից օրէնքին պէս . այսինքն՝ իրանց եղբայրներից . թէ և իրանք էլ Ա՛բրահամի երանքից (ծնունդն) են առաջ եկածՙ[4] ։

6 Այց նա , որ նորանց ազգի մէջ չըհամարված՝ տասանորդ առաւ Ա՛բրահամից . և օրհնեց նորան՝ որ աւետիքները ընդունել էր[5] ։

7 Իմիկ առանց ամէն հակառակութեան է , որ ցածն վերինից օրհնվում ։

8 Եւ էստեղ մեռնելոյ մարդիք տասանորդ են առնում . բայց էնտեղ վկայեցաւ թէ նա կենդանի է ։

9 Եւ ինչպէս որ խօսքի կարգն է բերում . ասեմ թէ Ա՛բրահամովն Ղեւին էլ՝ որ տասանորդ է առնում՝ տասանորդ տուաւ ։

10 Ինչու որ՝ դեռ նա իրան հօր երանքումն (ծնունդն) էր՝ որ երբոր Ա՛նելքիսեդեկն նորա առաջն եկաւ ։

(1) Ծննդ . ժդ . 20 ։ (2) Ծնած . ԺԸ . 21 . 26 ։ (3) Ծննդ . ժդ . 19 ։ (4) Ընտիր . ը . 13 ։ Գործ . գ ։ 16 ։

11 Իսկ արդ՝ եթէ կատարումն ի ձեռն Ղեւտացւոց քահանայութեանն էր (զի ժողովուրդն օրէնս գրեցաւ) զինչ պիտոյ էր ըստ կարգին Մելքիսեդեկի այլում քահանայի յառնել, և ոչ ասել թէ ըստ կարգին Ահարոնի։

12 Եւ լի փոփոխել քահանայութեանն, հարկ էր և օրինացն փոխումն լինել։

13 Զի զորմէ այսպիսեան ասի՝ յայլ ազգէ կալաւ հաղորդութիւն, յորմէ ոչ ոք երբեք եղև հաղորդ սեղանոյն։

14 Երեւ յայտ իսկ է, թէ յազգէ Յուդայ ծագեաց Տէր մեր. յորմէ ազգէ վասն քահանայից Մովսէս ինչ ոչ ճառեաց։

15 Եւ ևս առաւել յայտ է՝ թէ ըստ նմանութեան Մելքիսեդեկի յառնելոց է այլ քահանայ։

16 Որ ոչ ըստ մարմնաւոր պատուիրանին եղև, այլ ըստ զօրութեան կենացն անվախճանից։

17 Վկայէ՝ զի վկայեցաւ, թէ Դու քահանայ յաւիտեան ըստ կարգին Մելքիսեդեկի։

18 Երկտարհութիւն լինէր առաջնի պատուիրանին՝ վասն նորին որ կարուածեան և անշահութեան։

19 Զի ոչինչ կատարումն գործեցին օրէնքն, և մուտ ազնուական յուսոյն՝ որով մերձենամք առ Աստուած։

20 Եւ այնչափ, զի ոչ առանց երդման. զի են ոմանք՝ որ առանց երդման են կացեալ քահանայք։

21 Այլ սա երդմամբ ի ձեռն այ-

11 Եթէ ատեանն թէ որ կատարելութիւն էր՝ Ղեւտացւոց քահանայութեամբն էր, (ինչու որ ժողովուրդն նորա ներքեւն օրէնքն ընդունեց). էլ ինչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկի կարգին պէս մին ուրիշ քահանայ առաջ գայ՝ և Ահարոնի կարգին պէս չասվի։

12 Ապա երբոր քահանայութիւնն փոխվուի, պէտք է որ օրէնքն էլ փոխվի։

13 Վասնզատն որ՝ նա որ նորա համար էսպէս է ասվում՝ ուրիշ ցեղի մանկակից է. որ նորանից խակի մինն սեղանին հաղորդ չէլաւ։

14 Ինչու որ յայտնի բան է՝ որ մեր Տէրն Յեսուսի ցեղեցն ծագեց՝ որ էն ցեղի վերայ Մովսէսն խոկի բան չըխօսեց քահանայութեան համար։

15 Եւ էլ աւելի յայտնի է թէ Մելքիսեդեկի նմանութեան պէս մին ուրիշ քահանայ պիտի առաջ գայ։

16 Որ մարմնաւոր պատուիրանքին պէս չէլաւ, քայց վերջն չունօղ կեանքի զօրութեան պէս։

17 Ինչու որ՝ վկայվեցաւ, թէ Դու քահանայ ես յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս։

18 Նչ դէն է քցվում առաջին պատուիրանքն՝ իրան տկարութեան և անօգուտ լինելոյն համար։

19 Պատճառն որ՝ օրէնքն խակի մին կատարելութիւն չըգործեց, և նորա մուտ (աւելի) ազնիւ յոյս որ նորանով մօտենանք Աստուծոյ մեզ։

20 Եւ էնքան որ առանց երդումի չէ. (ինչու որ՝ նորանք առանց երդումի քահանայ են էլած.)

21 Այլ սա՝ երդումով նորա ձե-

(6) Գաղ. բ. 21։ Պայ. 18, 19։ Նբր. ը. 7։ (7) Նայ. ժա. 1։ Մտթ. ա. 3։ Ղուկ. գ. 33։ Հռով. ա. 3։ Հայտ. ե. 5։ (8) Պաղ. ճԺ. 4։ Նբր. ծ. 6. 10։ ը. 20։ (9) Հռով. ը. 3։ Գաղ. գ. 9։ (10) Գործ. ժգ. 39։ Հռով. գ. 20, 21. 28։ ը. 3։ Գաղ. բ. 16։ Նբր. թ. 9։ (11) Նբր. է. 18։ ը. 6։ (12) Հռով. ե. 2։ Եփես. բ. 13։ գ. 13։ Նբր. գ. 16։ ժ. 19։

նորին՝ որ ասացն 'ի նա . Երդուաւ Տէր՝ և ոչ ևս զղջասցի , դու ես քահանայ յաւիտեան :

22 Եւ այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև երաշխաւոր Յիսուս :

23 Եւ բազում՝ են կացեալ քահանայք՝ վասն մահու արգել լինել լոյ 'ի մշտնջենաւորել :

24 Իսկ սա վասն յաւիտեան կայ՝ առանց անցանելոյ ունի զքահանայութիւնն :

25 Ուստի և կենդանի առնել հաստատէն կարօղ է զմատուցեալսն նովաւ առ Աստուած . քանզի միշտ կենդանի է՝ լինել բարեխօս վասն նոցա :

26 Ոչ այսպիսի իսկ և վայել էր մեզ քահանայապետ , սուրբ , անմեղ , անարատ , զատեալ 'ի մեղաւորաց , և բարձրացեալ քան զերկինս .

27 Որում՝ ոչ է անհապազ հարկ է որպէս այլոց քահանայապետիցն , նախ վասն իւրեանց մեղացն պատարագս մատուցանել՝ և ապա վասն ժողովրդեանն . իսկ սա զայն միանգամայն կատարեաց , զի զանձն իւր մատոյց պատարագ :

28 Օրէնքն զմարդիկ կացուցանեն քահանայապետս՝ զգածեալս ակարութեամբ . իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զՈրդի , որ յաւիտեան կատարեալ է :

ռութիւն՝ որ ասաց նորան . Տէրն երդուաւ՝ և էլ չի զղջանայ , թէ դու քահանայ ես յաւիտեան[12] :

22 Եւ հնքան աւելի ազնիւ ուխտապայմանի երաշխաւոր (բՆՔՆԸ) եղաւ Յիսուսն[14] :

23 Եւ (նորանք) շատ քահանայ են էլել . ինչու որ՝ մահը արգելուած նորանց՝ որ միշտ մնան :

24 Այլ սա որովհետև յաւիտեան է կենում , քահանայութիւնն ունի ատանց անցկենալոյ :

25 Որ նրատամար էլ բոլորովին կարող է կենդանի անել նորանց՝ որ նորանով մօտենում են Աստուծոյ մօտ . ինչու որ՝ միշտ կենդանի է՝ որ նորանց համար բարեխօսութիւն անէ[15] :

26 Պատճառն որ՝ հենց էապէս քահանայապետ վայելուչը մեզ , սուրբ , անմեղ , անարատ , մեղաւորներից ջոկված[16] և երկնքից էլ , վեր բարձրացած[17] :

27 Որ նորան պէտք չէ ինչպէս ուրիշ քահանայապետներին , որ առաջին ժամանակ առաջ իրանց մեղքերին համար պատարագներ մատուցանեն[18] և յետոյ ժողովրդին համար[19] . բայց սա մին անգամ կատարեց էն նրանով՝ որ իրան անձըն պատարագ մատոյց[20] :

28 Օրէնքն մարդկանց կանգնեցնում քահանայապետ՝ որ պատած են տկարութեամբ[21] . բայց էն երդումի խօսքն՝ որ օրէնքից հետև է՝ (կանգնեցնում) Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է[22] :

(13) Պաղ . ԿԶ . 4 : (14) Նէր . ը . 6 : բ . 15 : ԺԲ . 24 : (15) Հռով . ը . 34 : ա Տիմ . բ . 5 : Նէր . բ . 25 : ա Յովհ . բ . 1 : (16) Նէր . գ . 15 : (17) Նէփես . ա . 20 : գ . 10 : Նէր . ը . 1 : (18) Ղևտ . բ . 7 : ԺԶ . 6 . 11 : Նէր . է . 3 : բ . 7 : (19) Ղևտ . ԺԶ . 15 : (20) Հռով . զ . 10 : Նէր . բ . 18 . 28 : ժ . 12 : (21) Նէր . է . 1 , 2 : (22) Նէր . ը . 10 : է . 9 :

Digitized by Google

ԳԼ · Ը

1 Քրիստոսի առանց անկնդհատ քահանայութեանցն՝ Ընծայիւն և նահատակութեանն ապահանգիստ · 7 Եւ հաստատեալ հին ելեալ ժամանակաւոր ուխտադպրութենէն՝ Եւ նոյնապէս յաւիտենական ուխտադպրութեանն ապահանգիստ ։

1 Եւ զանոնց գլուխ խօսիցս՝ այնպիսի ունիմք քահանայապետ, որ նստաւ ընդաջմէ մեծութեան աթոռոյն յերկինս,

2 Սրբութեանցն պաշտօնեայ՝ և խորանին ճշմարտութեան, զոր Տէրն կանգնեաց՝ և ոչ մարդ ։

3 Զի ամենայն քահանայապետ վասն մատուցանելոյ զոհս և զպատարագս կայ · ուստի հարկ է և նմա ունել ինչ՝ զոր մատուցանիցէ ։

4 Զի եթէ էր յերկրի, թերևս էջր խակ քահանայ · զի գոյին՝ որ մատուցանէին ըստ օրինացն պատարագ ·

5 Որք առակաւ և օրինակաւ պաշտեն երկնաւորացն · որպէս և հրամայեցաւ Մովսէսի՝ յորժամ գործեցոյց էր զվրան ժամուն՝ Տեսջիր՝ ասէ · ասացեալ զամենայն ըստ օրինակին՝ որ ցուցաւ քեզ ի լերինն։

6 Նայեայ արդ՝ առատագոյն եւս պաշտամանէ եհաս Յիսուս, որչափ լաւագոյնն և առնի է միջնորդ՝ որ յաւուրսն եւ աւետիսն օրինադրեցաւ ։

7 Զի եթէ առաջինն անարատ էր, ապա երկրորդին տեղի ոչ ինդրէր ։

8 Զի ա աւանիկ բամբասէ զնոսա և ասէ · Ահաւասիկ աւուրք գան՝ ասէ Տէր, և կատարեցից ի

1 Եւ զասացեալ խօսքերի գլուխըն էս է · (մենք) ունիք զայսպիսի քահանայապետ, որ մեծութեան աթոռի աջ կողմն նստեց երկնքումն[1]։

2 Եւ սրբութեանց պաշտօնեայ է[2] և ճշմարիտ խորանի, որ ընորանէրն կանգնացրուց՝ և ոչ թէ մարդ[3]։

3 Պատճառն որ՝ ամէն քահանայապետ մատուաղներ և պատարագներ մատուցանելոյ համար կարգված է[4] · ուրեմն նորան էլ պէտք է որ մին բան ունենայ՝ որ մատուցանէ[5]։

4 Քանզու որ եթէ երկրիցս էր՝ էլ քահանայ չէր · պատճառն որ նորանք կայրին՝ որ օրէնքին պէս պատարագ էին մատուցանում ։

5 Որ նորանք երկնաւոր բաներու առակին և օրինակին ծառայումէին[6], ինչպէս որ հրամայեց էլաւ Մովսէսին · երբոր էն ժամի խորանըն շինելու էր, Տէրն ասաւ՝ որ տես ամէն բան անես էն օրինակին պէս՝ որ ցոյց տրվվաւ քեզ սարումն[7]։

6 Նայց հիմի՝ Քրիստոս աւելի ազնիւ պաշտաժմունքի հասաւ, որքան ինքն աւելի լաւ ուխտադպրութեան միջնորդ է՝ որ աւելի ազնիւ աւետիքներուն վերայ հաստատվեցաւ[8]։

7 Քանզու որ՝ եթէ առաջինն առանց պակասութեան լինէր, էլ երկրորդին համար տեղ չէր խընդրվիլ[9]։

8 Նայց ահա յանդիմանումն նորանց և ասում՝ Քրիստոս ասում՝ Տէրն[10]. և նոր ուխտ

(1) Եբր · ա · 20 · կղ · ը · 1 · նբր · ա · 3 · ժ · 12 · ժբ · 2 · (2) նբր · թ · 8 · 12 · 24 · (3) նբր · թ · 11 · (4) նբր · ե · 1 · (5) Լեւ · ե · 2 · նբր · թ · 14 · (6) կող · բ · 17 · նբր · թ · 23 · ժ · 1 · (7) Ել · խե · 40 · իշ · 30 · խէ · 8 · Ծոս · ը · ի · Փոտ · է · ևե · (8) բ Կորնթ · գ · 6 · 8, 9 · նբր · է · 22 · (9) նբր · է · 11 · 18 · (10) Երեմ · լա · 31—34 ։

Digitized by Google

վերայ տանն Իսրայէլի և ՚ի վերայ տանն Յուդայ՝ ասէ Տէր ։

9 Ո՛չ ըստ ուխտին՝ զոր եդի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յորում առի ՚ի ձեռն հանել զնոսա յերկրէն Եգիպտացւոց . և զի նոքա ո՛չ կացին յուխտին իմում , և ես անփոյթ արարի զնոցանէ , ասէ Տէր ամենակալ ։

10 Այլ այս է ուխտն՝ զոր եդից տանն Իսրայէլի յետ աւուրցն այնոցիկ՝ ասէ Տէր . տացե զօրէնս իմ ՚ի միտս նոցա՝ և ՚ի սիրտս նոցա գրեցից զնոսա . և եղէց նոցա Աստուած , և նոքա եղիցին ինձ ժողովուրդ ։

11 Եւ ո՛չ ևս ասասցեն իւրաքանչիւր զընկերակից իւր , և իւրաքանչիւր զեղբայր իւր , և ասիցեն թէ Ծանիջիք զՏէր . զի ամենեքին ծանիցեն զիս ՚ի փոքրկանց մինչև ՚ի մեծամեծս նոցա ։

12 Ող քաւիչ եղէց անիրաւութեանց նոցա . և զմեղս նոցա՝ և զանօրէնութիւնս այլ ո՛չ ևս յիշեցից ։

13 Արդ՝ ասելովն նոր , ՚ի հացեալ զառաջինն . և որ ՚ի հնանայն և ծերանայ՝ մերձ է յապականութիւն ։

կըկատարեմ Իսրայէլի տանն և Յուդայի տանն վերայ ։

9 Ո՛չ թէ են ասիկա պէս՝ որ ներանց հարանց հետ դրի՝ են օրէնքն , որ ձեռիցն բռնեցի ներանց Եգիպտացոց երկրիցն հանելոյ զնոսա . ինչու որ՝ ներանք չհաստատեցին իմ ուխտիս մէջ , և ես երեսից քցեցի ներանց , ասաւ Աստուած ամենակալող Տէրն ։

10 Ասոյ ես է ուխտն՝ որ կըդնեմ Իսրայէլի տանն հետ՝ են օրէնքիցն եւս , ասաւ Տէրն . կըտամ իմ օրէնքներըս ներանց մտքին մէջ և ներանց սրտերի մէջ կըգրեմ ներանց[11] . և ներանք Աստուած կըլինիմ , և ներանք ինձ ժողովուրդ կըլինին[12] ։

11 Եւ էլ ներանց ամէն մէկն չի սովորցնիլ իրան քաղաքացին , և ո՛չ էլ ամէն մէկն իրան եղբօրըն՝ և ասել , Թէ Ճանաչեցէք Տէրըն . ինչու որ՝ ամէնքն էլ կըճանաչեն ինձ՝ ներանց փոքրներիցն մինչև մեծամեծներն[13] ։

12 Պատճառն որ՝ ներանց անօրէնութիւններուն քաւիչ կըլինիմ . և ներանց մեղքերըն՝ և անօրէնութիւններըն էլ չեմ յիշիլ[14] ։

13 Ասա նոր ասելովն՝ են առաջինըն ետցուց . և են որ հնանամ և ծերանամ՝ մօտ է ապականութեան[15] ։

ԿԻ · Ժ

1 Տաճարի պիղծն էլած սուրբ բաներն և պատարագներն յիշատակութիւն , 11 Եւ թէ Բաբելոնի ազատ պատարագը՝ որ նա խաչին վերայ էլաւ , ներանցից շատ ազգեր և հատեալ է ։

1 Ուղղել որ առաջինն (կամակրանն) էլ են ժամանակն պաշտամունքի իրաւունք ունէր՝ են աշխարհական արքաներն[1] ։

1 Ունել ունէր և առաջինն իրաւունս պաշտամանն յայնժամ գաշխարհական սրբութիւնն ։

(11) Երէ . ժ . 16 ։ (12) Օշէ . ը . 3 ։ (13) Յոել . ծգ . 18 ։ Յովհ . գ . 35 ։ ա Յովհ . բ . 27 ։ (14) Հռոմ . ժա . 27 ։ Երէ . ժ . 17 ։ (15) բ Կորնթ . ե . 17 ։ (1) Եւր . լե . 5 ։

Digitized by Google

2 Ոչ թողանն առաջին հանդերձ-
ձեցու այսպէս . յորում աշտանակին
և սեղանն և հացն նուիրեաց՝ որ
Արբուքիւնն կոչէր :

3 Եւ յետ երկրորդ վարագուրին
խորանն՝ որ կոչէր Արբուքիւն սրբու-
թեանց .

4 Յորում կայր բուրվառն ոսկի ,
և արկղն կտակարանաց պատեալ
ներքոյ և արտաքոյ ոսկւով . յորում
սափորն ոսկի լի մանանայիւ , և գա-
ւազանն Ահարոնի՝ որ ծաղկեցաւ ,
և տախտակք կտակարանացն .

5 Եւ ի վերայ նորա քերովբէքն
փառաց՝ որ հովանի ունէին ի վե-
րայ քաւութեանն . վասն որոյ ոչ
է այժմ ասել մի ըստ միոջէ :

6 Եւ այն ամենայն իբրև այնպէս
հանդերձեալ կայր , յառաջին խո-
րանն յամենայն ժամ մտանէին քա-
հանայք զպաշտամունս կատարել :

7 Ապա յերկրորդն միանգամ ի
տարւոջն քահանայապետն . և զոչ
ոչ առանց արեան , զոր մատուցա-
նէր վասն իւր՝ և վասն ժողովրդեանն
անգիտութեան :

8 Զայս ցուցեալ Հոգւոյն Սրբոյ՝
մինչչև յայտնեալ էր ճանապարհի
սրբութեանցն . քանզի դեռ առա-
ջին խորանն ունէր զհաստատու-
թիւն :

9 Որ է առակ ժամանակին , զոր
առաջի կայր . յորում պատարագքն
և զոհքն մատչէին , որք ոչ կարէ-

2 Ինչու որ՝ առաջին խորանն էա-
ղէս պատրաստվեցաւ[3] . որ նորա-
նում էր[3] ճրագարանն[4] և սեղանն
և նուէրքի հացն[5] , և էն Արբու-
թիւն էր կոչվում[6] :

3 Եւ երկրորդ վարագուրից ե-
ւև էն խորանն էր՝ որ Արբուվեանց
սրբութիւն էր կոչվում[6] :

4 Որ նորանում կար ոսկէ բուր-
վառն , և կտակարանների սընտու-
կըն ներսից և դրսից ոսկով պա-
տած[7] . որ նորանում կար ոսկէ
կուժն մանանայով լիքն[8] , և Ահա-
րօնի գաւազանն՝ որ ծաղկեց[9] , և
կտակարանների տախտակներն[10] :

5 Եւ նորա վերայ փառաց քերօ-
բէներն՝ որ շուռք էին անում քա-
ւութեանն վերայ[11] . որ նորա հա-
մար պէտք չէ հիմիկ մին մին ասել :

6 Եւ երբոր էն ամէնն էնպէս
պատրաստված էր , քահանայքն ա-
մէն ժամանակ մտնում էին առաջին
խորանին մէջ՝ որ պաշտամունքնե-
րըն կատարեն[12] :

7 Այլ երկրորդին մէջ քահա-
նայապետըն սարին մին անգամ
(մտնում էր)[13] . և էն չէ թէ առանց
արիւնի , որ իրան համար՝ և ժողո-
վրդի տգիտութիւններին համար
մատուցանում էր[14] :

8 Որ Սուրբ Հոգին նորանով էս
ցոյց էր տալիս[15] որ դեռ սրբութիւն-
ների ճանապարհն յայտնված չէր[16] .
նրա համար որ՝ առաջին խորանն դեռ
հաստատ կանգնած էր :

9 Որ էն մին առակ էր էն ժա-
մանակին համար , որ առաջի կար .
որ նորանում պատարագներ և մա-

(2) Նէ · իգ · 1 : (3) Նէ · իզ · 35 : խ · 4 : (4) Նէ · իե · 31 : (5) Նէ · իե · 33 ,
39 : Ղ Ե օ · իդ · 5 , 6 : (6) Նէ · իգ · 31 · 33 : խ · 3 · 21 : Նբր · գ · 19 : (7)
Նէ · իե · 10 : իգ · 33 : խ · 3 · 21 : (8) Նէ · ժգ · 33 , 34 : (9) Ահաւ · ժե · 10 :
(10) Նէ · իե · 16 · 21 : Լ · 29 : խ · 36 : ը Օրէն · ժ · 3 · 5 : գ Ահագ · ը · 9 · 21 :
ը Արաց · և · 10 : (11) Նէ · իե · 18 · 22 : : Ղ Ե օ · ժգ · 2 : գ Ահագ · ը · 6 , 7 :
(12) Ահաւ · իը · 3 : Ղոան · ը · 11 : (13) Նէ · Լ · 10 : Ղ Ե օ · ժգ · 2 · 11 , 12 · 15 ·
34 : Ա Ե գր · 35 : (14) Նբր · և · 3 : է · 27 : (15) Նբր · ժ · 19 , 20 : (16) Հովհ ·
ժգ · 6 :

Digitized by Google

ին ըստ միտս կատարել զպաշտամունսն • բայց միայն կերակրովք և ըմպելեօք ,

10 Եւ սկսակս ամրաւթեամբք մարմնոյ արդարութիւնքն • որ մինչև ի ժամանակս ուղղութեանն ի վերայ կային ։

11 Ա՛ռաւ Երիսաս եկեալ վասն հանապատիս հանդերձելոցն բարեաց մեծաւն և կատարելոյնն և անձեռագործ խորանաւ , այսինքն ի՝ որ ոչ յայսց արարածոց ,

12 Եւ ոչ արեամբ նոխազաց և զուարակաց • այլ իւրով արեամբն եմուտ միանգամ ի սրբութիւնսն՝ յաւիտենական գտեալ զիրկութիւն ։

13 Զի եթէ արիւն ցլոցն և նոխազաց՝ և մոխիր երինջոյն ցանեալ՝ զպղծեալսն սրբէր առ ի մարմնոյ սրբութենէ •

14 Որչափ աւելի՛ առաւել արիւնն Երիսասի , որ ի ձեռն Հոգւոյն յաւիտենականի մատոյց զանձն անարատ պատարագ Աստուծոյ , սրբեսցէ զխիղճ մեռց ձերոց ի մեռելոտի գործոց առնել՝ պաշտել Աստուած կենդանի ։

15 Եւ վասն այնորիկ նորոյ ուխտի է միջնորդ • զի յորժամ մահ լինիցի՝ ի փրկութիւն վասն առաջինն ուխտին յանցանաց , զաւետիս ստասցեն ընտրեալքն էին ժառանգութեամբ , որ խոստմանն մեռիլ առնոյ՝ չէին կարօղ կատարեալ անել նորանց որ պաշտաւնէին ։

10 Այլ մինակ կերակուրներով և խմիլիքներով և կերպ կերպ լուացմունքներով մարմնոյ արդարութիւններ • որ նորանք մինչև շինուածովղոյ ժամանակն կարգված էին ։

11 Այլ Երիսաս որ գոյացոյ լինելոց բարիքներուն՝ Քահանայապետ եկաւ մեծ և կատարեալ՝ և առանց ձեռքի շինած խորանին , այսինքն՝ որ էս սահմանածներէն չէ ,

12 Եւ ոչ թէ նախշնիների (անիւնէ) և արջառների արիւնովը • այլ իրան արիւնովը մին անգամ մտաւ էն սրբատեղն և յաւիտենական փրկութիւն գտաւ ։

13 Վասնզու որ՝ եթէ ցուլերի (պատանիներէ) և նոխազների արիւնն և երինջներուն մոխիրն ցանկով՝ սրբածներուն պղծածներին՝ մարմնաւոր սրբութիւն ստանալոյ համար ։

14 Այլ որքան աւելի Քրիստոսի արիւնն որ յաւիտենական Հոգով ձեռովը իրան անձրն անարատ պատարագ մատոյց Աստուծոյն , ձեր խղճմտանքերն կըսրբէ մեռած գործքերեն որ կենդանի Աստուծոյն պաշտէք ։

15 Եւ նրանհամար նա նոր ուխտի միջնորդ է , որ երբոր մահ էլաւ փրկութեան համար էն առաջին ուխտի ժամանակուն էլած յան-

(17) Ա՛ռած . գ . 21 : Ելք . է . 18 , 19 : ժ . 1 . 14 : (16) Ա՛ռած . ժա . 2 : Ելք . բ . 16 : (19) Ելեւ . ժբ . 7 : (20) Ելք . բ . 15 : Ասղ . բ . 20 : Ելք . է . 16 : (21) Ելք . ժ . 1 : (22) Ելք . գ . 1 : (23) Ելք . ը . 2 : (24) Ելք . ժ . 4 : (25) Ասղ . ի . 29 • Եփես . ա . 7 : Ասղ . ա . 14 : ա Պետ . ա . 19 : Յայտ . ա . 5 : է . 9 : (26) Ծնոտ . գ . 9 : Ա՛ստ . 26 . 28 : Ելք . ժ . 10 : (27) Ա՛ռած . բ . 24 : (28) Ա՛ռած . ժգ . 14 . 16 : (29) Ելեւ . ժբ . 2 . 17 : (30) ա Պետ . ա . 19 : ա Յովհ . ա . 7 : Յայտ . ա . 5 : (31) Հռոմ . ա . 4 : ա Պետ . գ . 18 : (32) Ելեւ . բ . 5 : Ցիր . բ . 14 : Ելք . է . 27 : (33) Ելք . ա . 3 • ժ . 22 : (34) Ելք . զ . 1 : (35) Ա՛ռած . ա . 14 : Հռոմ . զ . 18 . 22 : ա Պետ . գ . 2 : (36) ա Տի . բ . 5 : (37) Ելք . է . 22 : ը . 6 : ժ . 24 :

Digitized by Google

սացին Հրեաքրիստոսքն ՚ի ժառանգու-
թիւն յաւիտենից ։

16 ՚Լանգիտ ասր կատակ է, հարկ է
զմահ ՚ի մէջ բերել զկտակագրին ։

17 Օ՚ի կտակ յետ մահու հաստա-
տուն է, ապա թէ ոչ՝ զիարդ իցէ
հաստատուն, մինչ կտակագիրն կեն-
դանի է ։

18 Սկսաւ և ոչ առաջինն առանց
արեան նորոգել ։

19 ՚Լանգիտ իրրև պատմեցաւ ամ-
նայն պատուիրանք օրինացն ՚ի Մով-
սիսէ ժողովրդեանն, առեալ զա-
րիւն ցլուցն և նոխազացն, ջրով և
բրդով՝ կարմրով և զոպայիւ, բզ-
կտակարանաւքն իսկ և զամենայն ժո-
ղովրդեամբն սրսկեաց,

20 Եւ ասէ. Ա՚յս է արիւն կտ-
ակին՝ զոր պատուիրեաց ձեզ Ա՚ստ-
ուած ։

21 Եւ զխորանաւն և զամենայն
կահիս սպասուն նոյնպէս սրսկեաց
զարիւնն ։

22 Եւ գրեթէ ամենայն ինչ սր-
եամբն սրբէր ըստ օրինացն. և
առանց հեղման արեան չլինէր թո-
ղութիւն ։

23 Ա՚պա հարկ էր օրինաւորացն
այնպիսեաքն սրբել. և քուն իսկ
երկնաւորացն՝ առաւել ևս պատա-
րագօք քան զնոսա ։

24 Օ՚ի ոչ ենթէ ՚ի ձեռագործ
պրուելիւնան եմուտ Ա՚րքիստոս ը-
ստինակ ճշմարտութեանն. այլ ՚ի
քուն իսկ յերկինս, յանդիման լի-
նել երեսացն Ա՚ստուծոյ վասն մեր ։

գանքներին պատճառաւն[38], աւետիքքն
ասեն նորոնք՝ որ ժառանգութեան
մէջ կանչուած են[39] ։

16 Պատճառն որ՝ որտեղ որ մին
կտակ կայ՝ հարկաւոր է որ են կը-
տակի գրօղին մեռնիլն առաջ բերվի ։
17 Ինչու որ՝ կտակ մեռելոցն ե-
ւև հաստատ է. ապա թէ չէ՝ մինչ-
պէս հաստատ կըլինի՝ քանի որ են
կտակի գրօղն կենդանի է[40] ։

18 Ա՚յսհամար առաջինն էլ ա-
ռանց սրիւնի չըհաստատուեցաւ[41] ։

19 Պատճառն որ՝ երբոր Մ՚օսէսն
օրէնքի ամէն պատուիրանքներըն
պատմեց ժողովրդին, ցուլերի (պա-
ղանէրէ) և նոխազների (սէքսէրէ)
արիւնըն առաւ[42] ջրի և կարմիր
բըրդի և զոպայի հետ, և հենց էն
կտակարաններին և ամէն ժողովըր-
դին վերայ ցանեց[43],

20 Եւ ասաց. Ա՚յս է կտակի ա-
րիւնն՝ որ Ա՚ստուած նորան պատա-
ուիրեց ձեզ[44] ։

21 Եւ խորանին և պաշտամունքի
ամէն ամաններին վերայ էլ հենց
էնպէս արիւնըն ցանեց[45] ։

22 Եւ համարեա թէ ամէն բան
արիւնով էր սըրբվում՝ օրէնքի Հը-
րամանին պէս, և առանց արիւն
թափելոյ թողութիւն չէր լինում[46] ։

23 Ա՚պա հարկաւոր էր՝ որ երկ-
նաւոր բաների օրինակներն էսպէսի
բաներով սրբվին. բայց յետոյ
երկնաւորներն ինքնին նորանից ա-
ւելի պատարագներով[47] ։

24 Պատճառն որ՝ չէ թէ ձեռքով
շինված սրբատեղերին մէջ մտաւ
Ք՚րիստոսն[48] որ ճշմարտութեան օ-
րինակներ էին[49], բայց հենց յե-
տուկ երկնքին մէջ՝ որ Ա՚ստուծոյ ե-
րեսի առաջին երևի մեզ համար[50] ։

(38) Հեբ. գ. 25 : ե. 6 : ա Պետ. գ. 18 : (39) Նբր. գ. 1 : (40) Գաղ. գ. 15 : (41) Նտ. իգ. 6 : (42) Նտ. իգ. 5, 6, 8 : Լեւ. ժգ. 14, 15. 18 : (43) Լեւ. ժգ, 4. 6, 7. 49. 51, 52. (44) Նտ. իգ. 8 : Մարկ. իգ. 28 : (45) Նտ. իբ. 13. 36 : Լեւ. ը. 15. 19 : ժգ. 14, 15, 16. 18, 19. : (46) Լեւ. ժե. 11 : (47) Նբր. ը. 5 : (48) Նբր. գ. 20 : (49) Նբր. ը. 2 : (50) Գործ. ը. 24 : Նբր. է. 25 : ա Յովհ. ը. 1 :

Digitized by Google

25 Ո՛չ զի բազում անգամ մա-
ռուցանիցէ զանձն պատարագ՝ որ-
պէս քահանայապետն , որ մտանէր
՚ի սրբութիւն սրբութեանցն ամ-
ամի արեամբն օտարաւ ։

26 Ո՛չպա թէ ո՛չ՝ պարտ էր նմա
բազում անգամ չարչարիլ խակզբա-
նէ աշխարհի . բայց արդ առաւել
միանգամ ՚ի կատարած յաւիտեանց՝
յանարգութիւն մեղաց իւրով պա-
տարագաւն յայտնեալ է ։

27 Եւ զոր օրինակ կայ ՅՅայ մարդ-
կան միանգամ մեռանիլ՝ և յետ այ-
նորիկ դատաստան .

28 Ա՛յնպէս և Ք՚րիստոս միան-
գամ մատուցեալ պատարագ առ ՚ի
բառնալոյ զմեղս բազմաց . իսկ յերկ-
րորդուիւն առանց մեղաց յայտնեսցի
այնոցիկ , որ աչն ունիցին նմա հա-
ւատովք ՚ի փրկութիւն ։

25 Ա՛ղէ որ շատ անգամ իրան ան-
ձըն պատարագ մատուցանէ՝ ինչպէս
որ քահանայապետն , որ տարուց
տարի մանուածը սրբութեանց սրբ-
ութիւնն օտար արիւնով[51] ։

26 Ա՛պա թէ չէ՝ պէտք էր որ նա
աշխարհքի սկզբնէն եւև շատ ան-
գամ չարչարվի . բայց հիմիկ՝ ա-
հա ժամանակներու վերջումը[52] մին
անգամ[53] յայտնըվեցաւ , որ մեղ-
քըն դէն քցէ իրան պատարագովը ։

27 Եւ ինչպէս որ մարդկանց հա-
մար տահմանված է մին անգամ
մեռնիլն[54] և ետքէն եւև դատաս-
տանն[55] .

28 Հենց էնպէս էլ Ք՚րիստոս մին-
անգամ պատարագվեցաւ[56] շատե-
րու[57] մեղքերըն վերառնելոյ համար[58] .
բայց երկրորդ անգամն առանց մեղ-
քի կը յայտնըվի նորանց՝ որ տա-
ռաւմեն նորան հաւատքով՝ որ փրկ-
վին[59] ։

ԻՒ · ԺՈ

1 Օրինքի պատարագներին տկարութիւնն . 10 Ք՚րիստոսի մարմնով մին անգամ պատարա-
գըն տրվեցանք . 18 Յո՛ւդա և յաւիտեան մեղքերըն վերառաւ . 19 Հաստատութեամբ
և գոհութեամբ հաւատքի մէջ հաստատ մնալոյ մին յորդորանք ։

1 Վ՚ասնզի զսուտեր հանգերձեալ
լոյց բարեացն ունէին օրէնքն , և
ո՛չ զնոյն կերպարանս իրացն . ամի
ամի զնոյն պատարագս մատուցանեն
ցանգ , որք ո՛չ են կարօղ զմատուց-
եալսն կատարել .

2 Ո՛չպա թէ ո՛չ՝ դադարէին ՚ի մա-
տուցանելոյ , վասն և ո՛չ մի ինչ
գոնուհեան խիղճ մեռց ունելոյ պաշ-

1 Պատճառն որ՝ օրէնքն յետոյ
գալու բարիքների[1] հաւաքըն ունէր[2] ,
ո՛չ թէ էն բաներուն յատուկ կեր-
պարանքըն . ատրուց տարի միշտ
հինց էն պատարագներըն մատու-
ցանուեն[3] որ չեն կարօղ կատար-
եալ անել մատուցանօղներին[4] ։

2 Ո՛չպա թէ չէ՝ կըդադարէին էն
մատուցանելուցն , ներսհամոր որ
պաշտօն անօղներն նրանից եւև էլ

(51) Ա՛ել . 7 : (52) ա կորնթ . ժ . 11 : Գաղ . գ . 4 : Նէթ . ա . 10 : (53) Ա՛ել . 12 :
Նէթ . 4 . 27 : ժ . 10 : ա Պետր . գ . 18 : (54) Ա՛ննդ . գ . 19 : Ժ՚ող . գ . 20 :
(55) բ Կորնթ . 5 . 10 : Ղեպր . թ . 13 , 13 : (56) Հռոմ . զ . 10 : ա Պետր . գ . 18 :
(57) Մատթ . իգ . 28 : Հռոմ . 4 . 15 : (58) ա Պետր . բ . 24 : ա Ղովհ . գ . 5 : (59)
Տիտ . բ . 13 : բ Պետր . գ . 12 : (1) Նէթ . ը . 11 : (3) Կող . բ . 17 : Նէթ . ը .
5 : ը . 23 : (3) Նէթ . ը . 9 : (4) Ա՛ել . 14 :

Digitized by Google

ասնէիցն միանգամ սրբեսցեն ։

3 Ընդ անդէն ի նմին ի յիշատակ մեղացն կային ամի ամի ։

4 Ոչխարն ոչ կարէր սրիւն նոխազացն և ցլուց բառնալ զմեզս ։

5 Ալ ասէ որոյ ի մտանել իւրում յաշխարհ ասէ . Զոհս և զպատարագս ոչ կամեցար , բայց մարմին հատուցեր ինձ ։

6 Ընդ ողջակէզս և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար ։

7 Այնժամ ասացի Թէ Ահա եմ եկի . ի ճառս գրոց գրեալ է վասն իմ , առնել զկամս քո՝ Աստուած ։

8 Ալ երագոյնն ասէ , Թէ Ընդ զոհս՝ և ընդ պատարագս՝ և ընդ ողջակէզս՝ և ընդ վասն մեղացն ոչ հաճեցար , և ոչ կամեցար՝ որք ըստ օրինացն մատչէին ։

9 Ապա ասէ՝ Ահա եմ եկի առնել զկամս քո Աստուած . մերժէ զառաջինն՝ զի զերկրորդն հաստատեսցէ ։

10 Որով կամաւք և մեք սրբեցեալ՝ ի մարմնոյն Յիսուսի Քրիստոսի միանգամ ։

11 Եւ ամենայն քահանայապետ կայ հանապազորդ՝ ի պաշտամն . և զնոյն պատարագս մատուցանէ բազմաւ անգամ , որք ոչ երբեք կարօղ են բառնալ զմեզս ։

12 Իսկ սա զմին վասն մեղաց մատոյց պատարագ . և մշտնջենաւոր

մեղաց խորհեմոնք իսկի էին առնալ . ինչու ար՝ միանգամ սրբեցան ։

3 Այլ էն (պատարագներով) յարուց տարի մեղքերի յիշատակ եր լինուր[5] ։

4 Ինչու որ նոխազների (ոչխարների) և ցուլերի (պռոշների) սրբունն չէր կարօղ մեղքերըն վերառնել[6] ։

5 Որոհամար իրան աշխարհք մտնելոյ ժամանակումն ասաւ . Պատարագներ և պատարագներ (դու) չեկամեցար , բայց մարմինըն պատրաստեցիր ինձ[7] ։

6 Ողջակիզներն և մեղաց համար (պատարագներն) հաճոյ չէլան քեզ ։

7 Ուն ժամանակն ասացի Թէ՝ Ահա եկի . գրքերի խօսքերումն գրուած է ինձ համար՝ քա կամքըդ առնելոյ՝ ահ Աստուած ։

8 Ալ երևումն ասաւ Թէ՝ Պատարագներն և պատարագներն և ողջակիզներն և մեղաց համար (պատարագներն) հաճոյ չէլան քեզ , և չեկամեցար նորանց՝ որ օրէնքի հրամանին պէս նորանք էին մատուցանվաւ ։

9 Ապա ասաւ . Ահա գալիս եմ՝ քա կամքըդ անելոյ՝ ահ Աստուած . առաջինն դէն է քցում՝ որ երկրորդըն հաստատէ ։

10 Որ էն կամքումն մենք եւ սրբեցանք[8] միանգամ Յիսուսի Քրիստոսի մարմնոյ պատարագումն[9] ։

11 Եւ ամեն քահանայապետ ամեն օր կանգնած պաշտամնունք է կատարում . և հենց էն պատարագներըն շատ անգամ մատուցանում[10] , որ իսկի չէն կարօղ մեղքերըն վերառնել[11] ։

12 Այլ սա մին պատարագ մատոյց մեղաց համար , և միշտ և յա-

(5) Ղեւ . ժգ . 21 ։ Նեե . բ . 7 ։ (6) Մատ . գ . 6 , 7 ։ Նեե . բ . 13 ։ Ալյտ . 11 , (7) Սղմ . խ . 6 ։ ծ . 8 ։ Եսայ . ա . 11 ։ Երեմ . գ . 20 ։ Ընդմ . ծ . 21 , 22 ։ (8) Ժող . ժգ . 10 ։ Նեե . ժգ . 12 ։ (9) Նեե . բ . 12 ։ (10) Ցտա . խե . 8 ։ Նեե . ե . 21 ։ (11) Ալյտ . ե ։

Digitized by Google

նաստ ընդ աջմէ Յ[ստուծոյ] ։

13 Եւ այսուհետեւ ակն ունի՝ մինչեւ դիցի թշնամիք իւր ՚ի նստրեայ ոտից իւրոց ։

14 Զի անդր միով պատարագաւ կատարեաց զսրբեալսն ՚ի յաւիտեան նուաստս ։

15 Ի[մ]ն վկայէ մեզ եւ Հոգին Սուրբ՝ յետ ասելոյն յառաջագոյն ։

16 Եթէ Այս է ուխտն՝ զոր եդից ընդ հարս նոցա յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր. տացց զօրէնս իմ ՚ի սիրտս նոցա , և ՚ի խորհուրդս նոցա գրեցից զնոսա ։

17 Յորս ասէ՝ Թէ Զմեղս նոցա և զանօրէնութիւնս նոցա այլ ոչ ևս յիշեցից ։

18 Իսկ ուր թողութիւն է , ոչ ևս պիտոյ է վասն մեզաց պատարագ ։

19 Ունիմք այսուհետեւ ճշդարիք՝ համարձակութիւն ՚ի մուտս սրբուն Քահանայն արեամբն Յիսուսի ։

20 Զոր նորոգեաց մեզ ճանապարհ նորոգ և կենդանի ՚ի ձեռն վարագուրին , այսինքն է՝ մարմնոյ իւրոյ ։

21 Եւ քահանայ մեծ ՚ի վերայ տանն Յ[ստուծոյ] ։

22 Ելանիցուք ճշմարիտ սրտիւք՝ լրութեամբ հաւատոյ , լուացեալ զսիրտս ՚ի խղճէ չարեաց՝ եւ մկրտեալ զմարմինն ՚ի ջուրն սրբութեան ։

23 Պինդ կալցուք զխոստովանութիւն անշարժ յուսոյն , զի հաւատարիմ է որ խոստացաւն ։

ւխտեան նոցանց Յ[ստուծոյ] առ ի փոխմունն[22] ։

13 Եւ սրանից եւս սպասումն՝ մինչեւ որ իրան ումն թշնամիներն իրան ոտից ներքեւն դնվին[23] ։

14 Ինչու որ՝ մին պատարագով միշտ եւ յաւիտեան կատարից նոքանց որ սրբվումն[24] ։

15 Այդ Սուրբ Հոգին էլ վկայում մեզ , երբոր առաջ ասաց ։

16 Այն է ուխտն՝ որ կըդնեմ նորանց հետ էն օրերից եւս. կըտամ իմ օրէնքներս նորանց մըտքին մէջ , և նորանց խորհուրդներին մէջ կըգրեմ նորանց[25] ։

17 Յետոյ ասում՝ Թէ ՚Նորանց մեղքերըն և նորանց անօրէնութիւնն ներըն ա՛լ չեմ յիշել ։

18 Այդ որտեղ որ (մեղաց) թողութիւն է՝ էնտեղ էլ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ ։

19 Ուրեմն եղբարք՝ համարձակութիւն ունինք[26] սրբատեղն մտանելոյ Յիսուսի արիւնովն[27] ։

20 Որ էն պատրաստեց նոր և կենդանի ճանապարհ մեզ համար[28] վարագուրի միջովն , այսինքն՝ իրան մարմնովն[29] ։

21 Եւ (ունինք) մեծ քահանայ[30] Յ[ստուծոյ տան վերայ[31] ։

22 Մ[օտ]ը մօտենանք նորան ճշմարիտ սրտով[32] , հաստատուած[33] , սրտերըս լուացած չար խղճմտանքից[34] , և մարմիններըս մի[ա]ւած ջրովն[35] ։

23 Պինդ բռնենք յուսոյ դաւանութիւնն առանց շարժվելոյ[36] . պատճառն որ հաւատարիմ է նա՝ որ խոստացաւ էն[37] ։

(12) Նբէր . ա . 3 : Լուս . գ . 1 : (16) Ես . ԽԲ . 1 : Կոր . բ . 35 : ա Կորնթ . ժե . 26 : Նբէր . ա . 13 : (18) Ա[յլ] . 1 : (15) Նբէ՛ր . լա . 33 , 34 : Նբէր . ը . 10 . 12 . (16) Հ[ոմ] . ե . 2 : Նփհ . բ . 18 : գ . 12 : (17) Նբէր . բ . 8 . 12 : (18) Գա՛լ . ժ . 9 : ժգ . 6 : Նբէր . բ . 8 : (19) Նբէր . բ . 3 : (20) Նբէր . գ . 14 : (21) ա Ջի՛ . գ . 15 : (22) Նբէր . գ . 16 : (23) Նփհ . գ . 12 : Ղու՛ . ա . 6 : ա Կո՛ր . գ . 21 : (25) Նբէր . բ . 14 : (25) Նէ՛ . ԼԶ . 25 : բ Կորնթ . է . է : (26) Նբէր . գ . 14 : (27) ա Կորնթ . ա . 9 : ժ . 13 : ա Յհ՛ . է . 24 : բ Թես . գ . 3 : Նբէր . ժա . 11 :

Digitized by Google

24 Եւ զգուշացուք մխիթարից յոր-
դորմամբք սիրոյ և գործոց բարեաց ։

25 Եւ մի թողցուք զժողովս մի-
մեանց, որպէս և սովոր են ոմանք.
այլ մխիթարեցուք, և այնչափ ևս
առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն
մերձենալ ։

26 Զի կամակոր մեօք եթէ յան-
ցանիցեմք յետ ընդունելութեան գի-
տութեան ճշմարտութեանն՝ այնու-
հետև ոչ ևս պիտոյ է վասն մեղաց
պատարագ ,

27 Այլ ահեղ ակնկալութիւն դա-
տաստանին , և նախանձ հրոյն՝ որ
ուտիցէ զհակառակորդսն ։

28 Անդրամարհեալ ուրուք զօրէնսն
Մովսէսի , առանց ողորմութեանց՝
առ երկուք կամ երիւք վկայիւք մե-
ռանիցէ .

29 Որ՝ որչափ սաստիկ պատժոյ
արժանի համարիցիք զայն , որ զՈր-
դին Աստուծոյ առ ոտն եհար . և
զարիւն նորոյ ուխտին խառնակ հա-
մարեցաւ՝ որով և սրբեցաւն . և
զՀոգին շնորհաց թշնամանեաց ։

30 Այլ գիտեմք զայն՝ որ ասացն .
Իմ են վրէժխնդրութիւնք , և ես
հատուցից՝ ասէ Տէր . և դարձեալ
թէ՝ Դատի Տէր զժողովուրդ իւր ։

31 Երկ մեծ է անկանել ի ձեռս
Աստուծոյ կենդանւոյ ։

32 Այլ՝ յիշեցէք զաւուրսն զա-
ռաջինս . յորս լուսաւորեալք բա-

24 Եւ հոգաս անենք իրար համար՝
դէպի սէր և բարի գործքեր յոր-
դորելով ։

25 Եւ չընթալենք մեր իրար ժո-
ղովքըն , ինչպէս որ միւն քանիսն
սովոր են անել[23] . բայց (իրար) յոր-
դորենք , և էնքան էլ աւելի՝ որ-
քան տեսնումք[24] որ էն օրն մօտե-
ցած է[25] ։

26 Պատճառն որ եթէ մենք ճըշ-
մարտութեան գիտութիւնըն ընդու-
նելուցն ետև[26] յօժար մտքով մեղք
գործենք[27] , էլ նրանից ետև միևէլ
մեղաց համար պատարագ չի մնում ,

27 Հապց դատաստանի ահաւոր ըս-
պասելն , և կրակի նախանձն՝ որ
հակառակողներին կըլափէ[28] ։

28 Մի՝ինն որ Մովսէսի օրէնքըն ան-
արգումէր՝ առանց ողորմութեան[29]
երկու կամ երեք վկայի (խօսքով)
մեռնումէր[30] .

29 Ընչ որքան աւելի սաստիկ պատ-
ժոյ արժանի կըհամարիք նրան , որ
Աստուծոյ Որդոյն ոտի տակ կոխեց[31] .
և նոր ուխտի արիւնըն պիղծ հա-
մարեց՝ որ նա սրբվեցաւ նորանով[32] .
և շնորհաց Հոգոյն նախատինք արե-
ւաւ[33] ։

30 Հապց գիտումենք նրան՝ որ ա-
ասց . Վրէժ առնելն իմն է , և ես
հատուցանումըն կըտամ՝ ասումէ Տէ-
րըն[34] . և միևէլ՝ թէ Տէրն կըդա-
տէ իրան ժողովրդին[35] ։

31 Վատահիկ վախենալոյ բան է՝
կենդանի Աստուծոյ ձեռքին մէջ
ընկնիլն[36] ։

32 Հուրմն յիշեցէք առաջինն օրե-
րըն[37] , որ դուք լուսաւորվեցաք[38]

(23) Փոխ . բ . 43 ։ Ղուտ . 19 ։ (24) Հովհ . ժգ . 11 ։ (25) Փիլիպ . գ . 5 ։ բ
Պետր . գ . 9 . 11 . 14 ։ (26) բ Պետր . բ . 20 , 21 ։ (27) Հովհ . ժե . 30 ։ Նբէր .
գ . 6 ։ (28) Նովմ . ւգ . 5 ։ Սոփոն . ո . 18 ։ գ . 8 ։ բ Թես . ա . 8 ։ Նբէր . ժբ .
29 ։ (29) Նբէր . բ . 2 ։ (30) բ Օրին . ժե . 2 . 6 ։ ժթ . 15 ։ Մատթ . ժը . 16 ։ Հովհ .
ը . 17 ։ բ Կորնթ . ժգ . 1 ։ (31) Նբէր . բ . 3 ։ ժբ . 25 ։ (32) ա Կորնթ . ժա . 29 ։
Նբէր . ժգ . 29 ։ (33) Մատթ . ժբ . 31 , 32 ։ Նփես . գ . 30 ։ (34) բ Օրին . ւբ . 35 ,
Հռոմ . ժբ . 19 ։ (35) բ Օրին . ւբ . 36 ։ Սաղմ . ծ . 5 ։ Ձեր . 14 ։ (36) Ղուկ .
ժբ . 5 ։ (37) Գաղ . գ . 5 ։ բ Յովհ . 5 ։ (38) Նբէր . ը . 5 ։

Digitized by Google

զեամ ձգանց և չարչարանաց համբերէք ։

33 Այլ երթ ի նախատինս և ի նեղութիւնս խայտառակելոք , մերթ կցորդք պնդիսեաց վատառակուսեցեալն լինել ։

34 Վասնզի և ընդ կապեալս չարչարեցարուբք , և զյափշտակութիւն ընչից ձերոց խնդութեամբ ընկալարուբք . քանզի գիտէիք թէ լաւագոյն ևս ստացուածս ունիք անանց յերկինս՝ ասր կան և ձեռն ։

35 Մի՛ զրդ ի միրժէք ի ձէնջ զհաւատարկութիւնն ձեր , յորում կայ մեծաց վարձուց հատուցումն ։

36 Պիտոյ է ձեզ համբերութիւն . զի զկամս Աստուծոյ արարեալ՝ հասջիք աւետեացն ։

37 Ոչ ի փոքր միս ևս քան որչափ՝ որ գալոցն իցէ՝ եկեսցէ և ոչ յապեսցէ ։

38 Ոչ արդարն իմ ի հաւատոց կեցցէ . և եթէ յերկմտիս ոք իցէ , ոչ հաճեսցի ընդ նա անձն իմ ։

39 Մեք ոչ եթէ երկմտութեամբ եմք ի կորուստ . այլ հաւատովք ի փրկութիւն հոգւոց ։

և շատ նեղութիւններին և չարչարանքներին համբերեցիք[44] ։

33 Ինչու որ ժամանակ կար՝ որ նախատինքներու և նեղութիւններու մէջ խայտառակվեցաք[45], և ժամանակ կար՝ որ հնպէսի բան քաշողներուն հետ ժանակից էլաք[46] ։

34 Պատճառն որ կապվածներուն հետ էլ չարչարվեցաք[47], և ձեր ապրանքներուն յափշտակութիւնը էլ ուրախութեամբ ընդունեցիք[48]. ինչու որ գիտէիք որ ձեր անձին երկնքի համար էլ աւելի լաւ ստացուածք ունիք երկնքումն՝ որ կենաւմէ և ձեռն[49] ։

35 Ուրեմն գէն չըթողէք ձեր վստահութիւնը՝ որ մեծ[50] վարձքի հատուցումն կայ ։

36 Համբերութիւն պէտք է ձեզ[51]. որ Աստուծոյ կամքը անելով՝ առնիքին հասնէք[52] ։

37 Ինչու որ՝ մինչ ժամանակ էլ[53] և նա որ գալու է՝ կըգայ և չի ուշանայ[54] ։

38 Հայց իմ արդարս հաւատքիցն կապրի[55]. և թէ որ միտն երկմիտ լինի , հոգիս իմ անձս չի հաճուն կենայ ։

39 Հայց մենք երկմտութեամբ չենք՝ որ կորչիք[56]. հայց հաւատքով որ հոգիներս փրկվին[57] ։

ԿԻՆ · ԺԸ

1 Հաւատքն ինչ լինելն , 6 Առանց հաւատքի կարող չենք հաճոյ լինել Աստուծոյ , 7 Նա հաւատքի ջնորհիս պատուհանները ունեցին հին ժամանակուանն էլած հոգիքն ։

1 Ապա հաւատքն ինչ է , եթէ ոչ յուսացեալից իրաց հաստատութիւն , 1 Օրինչ են հաւատք , եթէ ոչ՝ յուսացեալից իրաց հաստատութիւն ,

(44) Փիլիպ · ա · 29 , 30 : Կող · բ · 1 : (45) ա Կորնթ · գ · 9 : (46) Փիլիպ · ա · 7 : գ · 15 : ա Թես · բ · 14 : (47) Փիլիպ · ա · 7 : բ Տիմ · ա · 16 : (48) Մատթ · ե · 12 : Կորնթ · ե · 11 : Հեբ · ա · 2 : (49) Մատթ · գ · 20 : ժբ · 21 : Դ Յով · ժբ · 38 : ա Տիմ · գ · 19 : (50) Մատթ · ե · 12 : ժ · 32 : (51) Դ Յով · բ · 19 : Կող · գ · 6 : Նբր · ժբ · 1 : (52) Ամ · գ · 24 : Նբր · բ · 15 : ա Պետր · ա · 9 : (53) Դ Յով · ժբ · 8 : բ Պետր · գ · 9 : (54) Ընթաւ · բ · 3 , 4 : (55) Հռոմ · ա · 17 : Գաղ · գ · 11 : (56) բ Պետր · բ · 20 , 21 : (57) Կորնթ · ժգ · 30 , 31 : ա Թես · ե · 5 : բ Թես · բ · 16 :

Digitized by Google

և յանդիմանութիւն՝ որոց ոչն ե-
լեալն ։

2 Ո՛վ ի նովաւ վկայեցան առաջինք-
քըն ։

3 Հաւատովք իմանամք հաստատե-
ալ զյաւիտեանն բանիւ Աստուծոյ, յաներեւութից զերեւելեսս եզ-
եալ ։

4 Հաւատովք լաւ պատարագս
Հաբէլ քան զԿայէն մատուցանէր
Աստուծոյ, որով վկայեցաւ իսկ տր-
դար լինել · զի ի վերայ պատա-
րագացն եղև նմա վկայութիւն Աս-
տուծոյ · զի թէպէտև մեռաւ ի
նմին , տակայն ասկաւքին խօսի ։

5 Հաւատովք Ենովք փոխեցաւ՝
զի մի զմահ ճաշակեսցէ · և ոչ
ուրեք գտանէր , քանզի փոխեաց
զնա Աստուած · և յառաջ քան զը-
փոխելն նորա՝ վկայեցաւ հաճոյ լի-
նել Աստուծոյ ։

6 Առանց հաւատոց անկար-
նար է հաճոյ լինել · այլ հաւատալ
արժան է ոչնմ՝ որ մերձենայ առ
Աստուած՝ թէ է Աստուած · և որ
խնդրեն զնա՝ լինի պարգեւատու ։

7 Հաւատովք առեալ հրամանս
Նոյ՝ վասն չեւևս երեւելեացն՝ զա-
հի հարեալ կազմեաց զապատանն ի
փրկութիւն տանն իւրոյ, որով դա-
տեցաւ զաշխարհ · և հաւատոցն
արդարութեան եղև ժառանգաւոր ։

8 Հաւատովք որ Աբրահամ կո-
չեցաւ՝ հնազանդիր եղև ելանել ի տե-
ղին , զոր առնելոց էր ի ժառան-

և էն բաներուն ցոյց տալն՝ որ չեն ե-
րեւեր[1] ։

2 Որովհետև որ նախնիով առաջին
մարդիկը վկայութիւն ընդունեցին[2]։

3 Հաւատքով գիտենք իմանում՝ որ
աշխարհքները հաստատուեցան Աս-
տուծոյ խօսքովը , որ անտեսանելի
բաներէն էս երեւոյթները եղան[3] ։

4 Հաւատքով Հաբէլն Կայէնէն
աւելի լաւ պատարագ եր մատու-
ցանում Աստուծոյն[4] որ նախնիով
եղ վկայութիւն ընդունեց որ ար-
դար է · ինչու որ էն պատարագ-
ներին վերայ վկայութիւն էլաւ նա-
րան Աստուածմէնից · որ նա՝ թէև
մեռաւ նախնիով , բայց դեռ հիմիկ
խօսում[5] ։

5 Հաւատքով Ենոքն փոխուեցաւ՝
որ մահը չըտեսնէ[6] · և իսկի մին-
ուեղ չեր գտնըվում · ինչու որ՝ Աստ-
ուած փոխեց նորան · և իրան փոխ-
ուելուցն առաջ վկայուեցաւ՝ որ հա-
ճոյ է Աստուծոյն ։

6 Առանց հաւատքի անկա-
րելի է հաճոյ լինիլ (Աստուծոյն) ·
բայց նորան որ Աստուծոյն մօտե-
նում՝ պէտք է որ հաւատայ՝ թէ
Աստուած կայ · և նորանից որ խընդ-
րում են նորան պարգև կըշտատուցա-
նէ ։

7 Հաւատքով Նոյ հրամանն ա-
ռաւ դեռ չերևած բաներուն համար[7]
և խիստ վախով բանըլված շինուեր
էն տապանըն իրան տան փրկու-
թեան համար[8] , որ նախնիով աշ-
խարհքիս դատեց · և էն արդարու-
թիւնըն ժառանգեց՝ որ հաւատքին-
ցըն է[9] ։

8 Հաւատքով Աբրահամ երբոր
կանչուեցաւ՝ հնազանդ էլաւ՝ գնա-
գնալոյ էնտեղն, որ նորա ժառան-

(1) Հովհ · ը · 24 , 25 : բ Կորնթ · գ · 18 : ե · 7 : (2) Ալյր · 39 : (3) Ծննդ · ա · 1 : Սաղ · լէ · 6 : Հովհ · ա · 3 : Նբր · ա · 2 : բ Պետր · գ · 5 : (4) Ծննդ · դ · 4 : ա Հովհ · գ · 12 : (5) Ծննդ · դ · 10 : Սաղմ · խգ · 35 : Նբր · ժբ · 24 : (6) Ծննդ · ե · 22 . 24 : (7) Ծննդ · զ · 13 . 22 : (8) ա Պետր · գ · 20 : (9) Հովհ · դ · 23 : գ · 13 : Փիլիպ · գ · 9 ։

Digitized by Google

գուլթիւն . եղ գնաց՝ և ուչ գիտէր յոմէ երթիցէ ։

9 Ընաւտովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտարու թեան . խորանօք բնակեաց Իսահակ և Յակովբ հանդերձ ժառանգակցօք նոցին աւետեաց ։

10 Սպասէր ակն ունէր հիմամբք հաստատելոյ քաղաքին , որոյ ճարտարապետ և արարիչ Աստուած է ։

11 Ընաւտովք և ինքն Սառա՝ որ ամուլն էր , զօրութիւն առնոյ ըղսերմն ունդեծնութեան՝ ընդունէր , և ի տարեժամ հասակի ծնանէր . քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն ։

12 Իսկ ասէ որոյ և ի միոջէն ծրնանէին . և այն՝ ի յանցեալ ժամանակի , իբրև զաստեղս երկնից բազմութեամբ , և իբրև զաւազ առափին ծովու առանց թուոյ ։

13 Ի սա հաւատոց մեռան ամենեքին սոքա , և չեւև'ս ընկալեալ զաւետիսն . այլ ի հեռուստ տեսին զնոսա՝ և ցնծացան , և խոստովան եղեն՝ եթէ օտարք և պանդուխտք են յերկրի ։

14 Օ՛ի որք զայնպիսիսն խօսին , յայտ առնեն՝ եթէ գաւառ իմն խընդրեն ։

15 Օ՛ի եթէ զայն յիշէին՝ ուստի ելիննն , գոյր ժամանակ դառնալոյ անդրէն ։

գուլթեան պէս պիտի առնէր . գուցս նկաւ դնաց և չէր գիտում թէ ուր գնայ[10] ։

9 Ընաւտքով պանդխտեաց (գաղթեց) էլաւ աւետիքի երկրումն իբր մին օտար անցուդարձ . խորաններում (չատրվանները) բնակվեցաւ Աբրահամ և Իսահակ և Յակոբայ հետ[11] որ նոքանք էլ նորա հետ հնից էն աւետիքի ժառանգ էին[12] ։

10 Պատճառն որ՝ տպասում էր հիմունքով հաստատված քաղաքին[13], որ նորա ճարտարապետն և շինողն Աստուած է[14] ։

11 Ընաւտքով Սառան ինքն էլ՝ որ ամուլ (չըբերէ) էր , սերմնեն առնելոյ զօրութիւն ընդունելովը՝ արդի ծնելոյ համար[15] . և ժամանակից դուրս հասակի մէջ ծնելովը արդի[16] . ինչու որ հաւատարիմ համարեց նորան՝ որ խոստացաւ էն[17] ։

12 Սրանից հետոյ էն մէկից՝ որ էլ իրան ժամանակով անցկացած էր՝ էնքան շատեր ծնվուեցին[18] , ինչպէս երկնքի աստղերն և ինչպէս ափունքի ծովի եզերին (ղէսաղին) մնա՝ առանց համարի[19] ։

13 Սրանք ամենքն մեռան հաւատքի մէջ , և դեռ աւետիքներին չընդունեցին[20] . բայց հեռուանց տեսին նորանց՝ և ուրախացան[21] . և գոհանացին թէ օտար և պանդուխտ են երկրումն[22] ։

14 Պատճառն որ՝ նորանք որ էն պէտի բաներ են խօսում՝ յայտնի ցոյց են տալիս՝ որ մին գաւառի են ման գալիս[23] ։

15 Եւ թէ որ էն կը յիշէին՝ որ նորանից դուրս եկին , ժամանակ կար նոր դառնալոյ (էնտեղ) ։

(10) Ընդդ . ԺԲ . 1 . 3 : Ելից . է . 2—4 : (11) Ընդդ . ԺԲ . 8 : ԺԳ . 3 . 18 : ԺԲ . 1 . 9 : (12) Ընդբ . գ . 17 : (13) Ընդբ . ԺԲ . 22 : ԺԳ . 14 : (14) Ընդբ . գ . 6 : Հայտ . իա . 2 . 10 : (15) Ընդդ . ԺԷ . 19 : ԺԲ . 11 . 14 : իա . 2 : (16) Ի Լուկ . ա . 36 : (17) Հռոմ . գ . 21 : Ընդբ . ԺԲ . 23 : (18) Հռոմ . դ . 19 : (19) Ընդդ . ԽԲ . 17 : Հռոմ . գ . 18 : (20) Ա Պետ . 30 : (21) Ա Պետ . 27 : Հեբր . ը . 56 : (22) Ընդդ . ԽԳ . 4 : Խէ . 9 : ա Պետ . ԻԲ . 15 : Ասղ . ԼԲ . 12 : ԿՀԲ . 19 : ա Պետր . ա . 17 : բ . 11 : (23) Ընդբ . ԺԳ . 14 :

Digitized by Google

16 Ա՛յս աւանիկ ազնուականի իմն ցանկացեալ են, այսինքն է՝ երկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ հասմարի Աստուած՝ կոչել նոցա Աստուած. քանզի պատրաստեաց նոցա քաղաք։

17 Հաւատովք մատոյց Աբրահամ ի փորձուԹեան իւրում զԻսահակ պատարագ. և զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զաւետիան ընկալեալ էր.

18 Ոյրում ասացաւն, ԹԷ Իսահակ կոչեսցի քեզ զաւակ։

19 Եդ ի մտի իւրում, ԹԷ և ի մեռելոց կարօղ է յարուցանել Աստուած. ուստի և յառակս ընկալաւ զնա։

20 Հաւատովք՝ վասն հանդերձելոց իրաց օրհնեաց Իսահակ զՅակովբ և զԵսաւ։

21 Հաւատովք՝ Յակովբ ի մեռանել իւրում զիւրաքանչիւրսք յորդւոցն Յովսեփու օրհնեաց, և երկիր նպաստ ի ծագ դաւազանի իւրոյ։

22 Հաւատովք Յովսէփ ի վախճանել իւրում յիշեաց զելս որդւոցն Իսրայէլի, և վասն ոսկերաց իւրոց պատուիրեաց։

23 Հաւատովք՝ Մովսէս իբրև ծնաւ, Թաքուցաւ ամիսս երիս ի հօրէ իւրոյ. քանզի տեսին կայտառ զմանուկն, և ոչ զանգիտեցին ի հրամանէ Թագաւորին։

24 Հաւատովք Մովսէս իբրև աճեաց՝ ուրացաւ կոչել որդի դստերն փարաւոնի։

25 Լաւ համարեցաւ չարչարել ընդ

16 Իսկ հիմիկ մին աւելի ազնիւ (գաւառի) ցանկացած են, այսինքն երկնաւորին. և նրանհամար Աստուած էլ ամօթ չէ համարում՝ նրանց Աստուած կոչվիլ[24]. ինչու որ քաղաք պատրաստեց նորանց համար[25]։

17 Հաւատքով Աբրահամ Նահակին պատարագ մատոյց՝ իրան փորձվելոյ ժամանակումն[26]. և միածընունդ որդոյն մատուցանումը նորան որ աւետիքըն ընդունել էր[27]

18 Որոյ որ ասվեցաւ՝ ԹԷ Նահակով քո զաւակդ կրկոչվի[28]։

19 Որ միտք արաւ՝ ԹԷ Աստուած կարօղ է մեռելների միջիցն էլ յարուցանել[29]. և ես պատճառով էլ օրինակի համար ընդունեց նորան։

20 Հաւատքով Նահակն Յակոբին և Եսաւին օրհնեց նոր գալու բաներին համար[30]։

21 Հաւատքով Յակոբն իրան մեռնելոյ ժամանակումն Յովսէփի որդիքներիցն ամէն մէկին օրհնեց[31], և իրան գաւազանի ծայրին վերայ ընկած երկրպագութիւն արաւ[32]։

22 Հաւատքով Յովսէփն իրան վախճանվելոյ ժամանակումն Իսրայէլի որդոց դուրս գնալըն, և իրան ոսկորներին համար հրամանն առաւ[33]։

23 Հաւատքով Մովսէն՝ երբոր ծնավ՝ երեք ամիս Թաքուն պահվեցաւ իրան ծնողքից. ինչու որ՝ տեսին Թէ մանուկն գեղեցիկ էր[34], և չըվախեցան Թագաւորի հրամանից[35]։

24 Հաւատքով Մովսէն՝ երբոր մեծացաւ՝ չըկամեցաւ փարաւոնի աղջկան որդի կոչվիլ[36]։

25 Լաւ համարեց Աստու-

(24) Նէ · գ · 6 · 15 ։ Ելից · ԻԲ · 32 ։ Կուրդ · է · 32 ։ (25) Փիլիպ · գ · 20 ։ Եբր · ժգ · 15 ։ (26) Ընդդ · ԻԲ · 1 · 9 ։ (27) Ելից · բ · 21 ։ (28) Ընդդ · իա · 12 ։ Հռովմ · Բ · 7 ։ (29) Հռովմ · դ · 17 · 19 · 21 ։ (30) Ընդդ · Իէ · 27 · 39 ։ (31) Ընդդ · ԻԸ · 5 · 16 · 20 ։ (32) Ընդդ · Իէ · 31 ։ (33) Ընդդ · ծ · 24 , 25 ։ Նէ · ժգ · 19 ։ (34) Նէ · բ · 2 ։ Կուրդ · է · 20 ։ (35) Նէ · ա · 16 · 22 ։ (36) Նէ · բ · 10 , 11 ։

Digitized by Google

ժողովրդեանն Ի՛սրաէլայ , քան զա-
ժամանակ մի վայելել ի մեղս :

26 Կարևոր համարեցաւ զնախա-
հինն Ի՛րիսատայ , քան զմեծու-
թիւն գանձուցն Եգիպտացւոց . զի
հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն հա-
ւատացեալն :

27 Ի՛սաւսաւվք թողոյր զերկիրն
Եգիպտացւոց , և ո՛չ երկնչէր ի բար-
կութենէ թագաւորին . զի զաներևոյթ-
սըն իբրև զտեսեալ համբերութեամբ
համարեցաւ :

28 Ի՛սաւսաւվք արար զզատիկն և
զհեղումն արեանն . զի մի սատա-
կիչ անդրանկացն մերձենայցէ ի նո-
սա :

29 Ի՛սաւսաւվք անցին ընդ ծովն
Կարմիր՝ իբրև ընդ ցամաք երկիր .
զորոյ զփորձ առեալ Եգիպտացւոցն՝
ընկղմեցան :

30 Ի՛սաւսաւվք պարիսպքն Երի-
քովի անկան , շուրջ եկեալ զնոքօք
զեօթն օր :

31 Ի՛սաւսաւվք Ի՛սխոբ պոռնիկ
ո՛չ կորեաւ ընդ անհաւատսն , որոյ
ընկալեալ էր զլրտեսսն խաղաղու-
թեամբ :

32 Եւ արդ՝ զինչ և ասացից .
զի չէ բաւական ժամանակս պատ-
մելոյ վասն Գեդէոնի , Բարակայ ,
Սամփսոնի , Յեփթեայ , Դաւթի և
Սամուէլի և այլոց մարգարէիցն .

33 Որք հաւատովք պարտեցին ըզ-
թագաւորութիւնս . գործեցին զար-
դարութիւն . հասին ասետացս .
խցին զբերանս առիւծուց .

ծոյ ժողովրդին հնար չտրտմելիլ ,
քան թէ քիչ ժամանակ մեզքով վա-
յելել[37] :

26 Մեծ ագնիւ համարեաց Քրիս-
տոսի նախատինքները , քանզի
Եգիպտացոց հարստատ գանձերըն
(խաչնանեըն)[38] . ընդ որ աչք դի-
տած մնիկ էր ապրիս վարձքի հա-
տուցմանն[39] :

27 Ի՛սաւսաւով թողեց Եգիպտա-
ցոց երկիրըն , և չերկնչեցաւ թա-
գաւորի բարկութենէն[40] . ինչու որ՝
համբերութենով աներևոյթ բանե-
րըն տեսածի պէս համարեց[41] :

28 Ի՛սաւսաւով արտ զատիկըն և
արիւն թաթխելն . որ առաջնեկնե-
րի սատակօղն չդմաներ նորանց[42] :

29 Ի՛սաւսաւով անցկացան կար-
միր ծովուն ինչպէս ցամաք երկրի
վերայ . որ Եգիպտացիներն էլ
փորձեցին են՝ և խեղդվեցան[43] :

30 Ի՛սաւսաւով Երիքովի պարիսպ-
ներն վեր ընկան , երբոր եօթն օր
նորա չորս կողմանն պատեցին[44] :

31 Ի՛սաւսաւով Ի՛սխոբ պառնիկն
չկորաւ անհաւատներուն հետ[45] , որ
նա լրտեսներն (չաշտանեըն) ըն-
դունել էր խաղաղութենով[46] :

32 Եւ հիմիկ՝ էլ ի՞նչ ասեմ . ին-
չու որ՝ ժամանակս բաւական չէ
պատմելոյ Գեդէոնի[47] , Բարակի[48] ,
Սամփսոնի[49] , Յեփթայի[50] , Դաւ-
թի[51] և Սամուէլի և ուրիշ մար-
գարէներուն համար[52] :

33 Որ նորանք հաւատովք թա-
գաւորութիւնները յաղթեցին . ար-
դարութիւն գործեցին . ասեվձք-
ներ առացան[53] , առիւծներուն բե՛րան-
ները խըտկեցին[54] .

(37) Սաղմ . ճգ . 10 : (38) Նէեր . ժգ . 13 : (39) Նէեր . ժ . 35 . (40) Նէպ . ժ . 28 ;
29 : ժբ . 37 : ժգ . 17 , 18 : (41) Ա՛ել . 13 : (42) Նէպ . ժբ . 21 : (43) Նէպ . ժգ .
23 . 29 : (44) Յես . ը . 20 . (45) Յես . ը . 23 : Յակ . բ . 25 : (46) Յես . ա . 1 :
(47) Դատ . ը . 11 : (48) Դատ . գ . 6 : (49) Դատ . ժգ . 24 . (50) Դատ . ժա . 1 :
ժգ . 7 . (51) ա Թագ . ժզ . 1 . 13 . ժէ . 45 . (52) ա Թագ . ա . 20 : ժբ . 20 :
(53) բ Թագ . է . 11 : (54) Դատ . ժգ . 5 , 6 : ա Թագ . ժէ . 34 , 35 : Դան . ը . 22 :

Digitized by Google

34 Ճ Իջուցին զզօրութիւն Հրոյ · ապրեցան ի բերանոյ սրոյ · զօրացան ի ակարութենէ · եղեն զօրաւորք ի պատերազմի · առին զբանակս օտարաց ։

35 Ի նկալան կանայք ի յարութենէ զմեռեալս իւրեանց · ևկեաք կոչեցան՝ և չևւ'ս ընկալեալ լըզ փրկութիւն , զի լաւագոյն յարութեան հասանիցեն ։

36 Եւ ևկեաք զանլսանայ և ղգաստից զփորձ առին , զկապանաց և զբանտից ։

37 Վ Հարկածեցան , սղոցեցան , փորձեցան , ապանմամբ սրոյ մեռան , շրջեցան (լաւշ մաշկօք՝) և մորթովք այծենեօք · կալօտեալք , նեղեալք , չարչարեալք ·

38 Զ Որս ոչ արժէ աշխարհս · յանապատի մոլորեալք՝ և ի լերինս՝ և յայրս՝ և ի փոսսըս երկրի ։

39 Եւ սոքա ամենեքին վկայեալք ի հաւատոցն , չև և'ս ընկալան զաւետիսն ։

40 Ի տուածոյ վասն մեր լաւագոյն Համարեալ , զի մի առանց մեր կատարեսցին ։

34 Կրակի զօրութիւնըն անցրին[55] · սըրի բերանից պրծան[56] · ակարութենից զօրացան[57] · պատերազմի մէջ զօրաւոր էլան · օտարների բանակներըն (օրդուանէրըն) առին[58] ։

35 Կանայքն իրանց մեռելներըն կեա ընդունեցին յարութենից[59] · (բայց) կէսերն սաստիկ չարչարվեցան և չընկամեցան ազատվիլ , որ աւելի լաւ յարութեան հասանեն[60] ։

36 Եւ կէսերն տանջանքների և ծեծերի համբերեցին , կապանքների և բանտերի[61] ։

37 Վ Հարկածվեցան , սըղոցվեցան , փորձվեցան , որով սպանված մեռան[62] · ոչխարի մորթերով և այծի կաշիներով մանեկին[63] · կարօտութիւն քաշած , նեղացած , չարչարված ·

38 Որ աշխարհը նորանց արժանի չէ · անապատ տեղերի մէջ մոլորվեցան և սարերի և այրերի (խոլովանէրի)[64] և երկրի փոսերի մէջ ։

39 Եւ սորանք ամենքս հաւատքով վկայութիւն առին , և աւետիքըն դեռ չընդունեցին[65] ։

40 Ինչու որ Ի նոսա մեզ համար աւելի լաւ համարեց[66] , որ (նորանք) առանց մեզ չըկատարվին[67] ։

ԿԻ · ՅՒՐ

1 Ձաւատքի՝ համբերութեան և Ի նատուածպաշտութեան մէջ հաստատ ըլլալ մին յորդորանք · 22 Նոր նահատակի վերայ մին գովասանք , և թէ նա՝ Հին նահատակից աւելի լաւ է ։

1 Ա Ռ այսու հետև և մեք՝ որ այսչափ շուրջ զմեօք մածեալ ունիմք զբազմութիւն վկայից , զկապարտութիւնս զամենայն՝ ի բաց ընկենցուք՝

1 Արդեօք մենք էլ՝ որ վկաներից էս քան բազմութիւն ունինք մեր չորս կողմով պատած՝ առնենք զուարթութիւն դէն քցենք[1] , և մեղքըն

(55) Դան · գ · 25 ։ (56) ա Նդ · թ · 1 ։ գ Նդ · ժԲ · 3 ։ դ Նդ · ղ · 16 ։ (57) դ Նդ · ի · 7 ։ Հնր · խբ · 10 ։ Սամ · գ · 8 ։ (58) Դատ · ժե · 8 · 15 ։ ա Նդ · ժգ · 13 ։ ժէ · 51 , 52 ։ բ Նդ · ը · 1 ։ (59) գ Նդ · ժէ · 23 ։ դ Նդ · գ · 35 ։ (60) Փոխ · իբ · 25 ։ (61) Ելմնէ · լԲ · 20 ։ Երեմ · ի · 2 ։ լե · 15 ։ (62) գ Նդ · խա · 13 ։ բ Պետ · իդ · 21 ։ Գործ · է · 58 ։ ժգ · 19 ։ (63) գ Նդ · ա · 8 · Պետ · գ · 8 ։ Հեբ · ժգ · 4 ։ (64) գ Նդ · ժը · 4 · ժԲ · 9 ։ (65) Ա Իր · Ը , 13 ։ (66) Երէ · է · 32 · ը · 8 ։ (67) Երէ · է · 9 · ժէ · 23 · Հեբ · ղ · ՃԲ ։ (1) Կող · գ · 8 ։ ա Պետր · բ · 1 ։

Digitized by Google

և զմեղս կարևուրս . համբերու-
թեամբ ընթացուք ի պատերազմ՝
որ առաջի կայ մեզ :

2 Հայեցուք ի զօրագլուխն հա-
ւատոյ՝ և ի կատարիչն Յիսուս .
որ փոխանակ ուրախութեանն՝ որ
նմա առաջի կայր , յանձն առ ըզ-
խաչն , արհամարհեաց զամօթ , ևնս-
տաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Աստուծոյ :

3 Ածէք զմտաւ , որ զայս-
պիսի համբերութիւն ի մեղաւորաց
հակառակութենէ անտի կրեաց . զի
մի՛ աշխատա լինիցիք անձամբք ձե-
րովք՝ և լքանիցիք :

4 Ոչ՝ ի հասի՛ս արեամբ չափ պա-
տերազմելոք՝ հակառակ կացէք մե-
ղացն .

5 Եւ մոռացարուք զմխիթարու-
թիւնն , որ ընդ ձեզ իբրև ընդ
որդեակս խօսի : Որդեակ իմ՝ մի՛
լքանիր ի խրատու Տեառն . և մի՛
վհատիցիս՝ յանդիմանեալ ի նմանէ :

6 Ոչ զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ ,
առնէ զամենայն որդի՝ զոր ընդու-
նի :

7 Ի խրատու համբերութեան
կայք , իբրև յորդիս մատուցեալ է
ի ձեզ Աստուած . որ որդի է՝ զոր
ոչ խրատիցէ հայր :

8 Ոչ՝ եթէ առանց խրատու լի-
նիցիք , որով ամենեքին բաժանորդք
եղեն . ապա խորթք իցէք՝ և ոչ որ-
դիք :

9 Ոչ՝ ի եթէ ի մարմնաւոր հայր-
ըն մերոց՝ զոր ունիմք խրատիչս՝
և զմեզ կարևորէաք . ոչ հնազան-
դեսցուք մանաւանդ հաւրն հոգւոց՝
և կեցցուք :

10 Նոքա՝ զի՛ սակաւ աւուրս ըստ
կամաց իւրեանց խրատէին զմեզ .
այլ նա՝ ի շահ , զի հասցէ զմեզ
սրբութեան նորա :

11 Ամենայն խրատ՝ ի ներկայ
ժամու՝ ոչ թուի ուրախութեան՝ այլ
տրտմութեան . բայց ապա՝ ի հե-
տոյ պտղոյ խաղաղութեան տայ
նոցա՝ որ ի նմա հնազանդին :

12 Վասն որոյ զհանգուցեալ
ձեռս և զծունկս ուղղեցէք .

13 Եւ շաւիղս ուղիս արարէք
ոտից ձերոց , զի մի՛ կաղն շեղեսցի
այլ ապաքինեսցի :

14 Խաղաղութիւն հետամտեցէք
ընդ ամենեսին , և սրբութեան՝ ա-
ռանց որոյ ոչ ոք տեսցէ զՏէր .

15 Հոգ տանիցեն զգուշութեամբ
զի՛ մի՛ ոք զշնորհս Աստուծոյ ան-
կցէ . զի մի՛ արմատ դառնութեան
ինչ ի վեր բուսեալ՝ զբազումս ա-
ղարտեսցէ , և ընդ նմա ամենեքին
պղծեսցին .

16 Զի մի՛ ոք պոռնիկ կամ ան-
պիղծ իցէ՝ որպէս Եսաւ , որ վա-
ճառեաց զանդրանկութիւն իւր մի
կերակրոյ :

17 Գիտէք զի և ապա՝ ի հե-
տոյ կամեցեալ ժառանգել զաւրհնու-
թիւնն՝ անարգեցաւ . զի ոչ գտա
տեղի ապաշխարութեան , թէպէտ
և արտասուօք խնդրեաց զայն :

18 Զի ոչ մերձեցարուք առ լե-
ռինն շօշափելի , և հրով այրեցե-
ալ , և ամպոյ , և մթութեան , և
մրրկի ,

19 Եւ հնչման փողոյ , և ձայ-
նի բանից , զոր որ լուան՝ ուրա-
խութեամբ խնդրեցին՝ զի՛ մի՛ ա-
ւելի ինչ ասասցի ցնոսա .

20 Զի ոչ կարէին տանել զհրա-
մանն՝ զի՛ եթէ և անասուն մերձե-
ցի լերինն՝ քարկոծեսցի .

21 Եւ այնպիսի ինչ երևեցաւ
տեսլեանն՝ զի Մովսէս ասէ՝ Ես
զարհուրեալ եմ և դողդողեալ :

22 Այլ մերձեցարուք Սիովն
լերին , և քաղաքի Աստուծոյ կեն-
դանւոյ , Երուսաղէմի երկնաւորի ,
և բիւրաւոր հրեշտակաց ,

23 Ժողովոյ և եկեղեցւոյ ան-
դրանկաց՝ որ գրեալ են յերկինս ,
և դատաւորի Աստուծոյ ամենեցու-
նց , և հոգւոց արդարոց կատա-
րելոց ,

24 Եւ նորոգ ուխտի միջնորդի
Յիսուսի , և արեան ցանման՝ որ
խօսի լաւագոյն քան զԱբէլ :

25 Տեսէք մի՛ ուրանայք զխօսե-
ցեալն . զի եթէ նոքա ոչ փախան՝
որ ուրանային զխօսեցեալն ի վե-
րայ երկրի , որչափ եւս մեք՝ որ
զերկնաւորն ուրանամք :

26 Որոյ ձայն շարժեաց զերկիր
յայնժամ , և այժմ խոստացաւ՝ ա-
սելով . Մի՛ անգամ եւս ես շարժե-
ցուցից ոչ միայն զերկիր , այլ և
զերկինս :

27 Եւ զայս մի՛ անգամ ասէ ,
ցուցանելով զփոփոխումն իբրև
զստեղծեալսն , զի մնասցեն որ ոչ
են շարժելիք :

28 Վասն որոյ զի՛ թագաւորու-
թիւն անշարժ առեալ՝ ունիցիմք
շնորհս , որով պաշտիցուք զԱս-
տուած հաճոյական՝ երկիւղիւ և
յարգանաւք :

29 Զի Աստուած մեր հուր է
սպառիչ :

(2) ա Կորնթ . բ · 24 : Փիլիպ . գ · 13 , 14 : Հռովմ . ժբ · 12 : Նբէր . ժ · 36 : (3)
Ղուկ . իդ · 26 : Փիլիպ . բ · 8 : ա Պետր . ա · 11 : (4) Սոդմ . ԽԺ · 1 : Նբէր . ա ·
2 · 13 : բ · 1 : ա Պետր . գ · 22 : (5) Մատթ . ժ · 24 , 25 : Յովհ . ժե · 20 : (6)
Պտղ . զ · 9 : (7) ա Կորնթ . ժ · 13 : Նբէր . ժ · 32—34 : (8) Յոբ . ե · 17 : Ե-
ղիսէ . գ · 11 : (9) Սոդմ . ղբ · 12 : ԽԺբ · 75 : Ղուկ . գ · 12 : Յով . ա ջ 13 :
Յայտ . գ · 19 : (10) բ Օրին . ը · 5 : բ Նահ . է · 14 : Ղուկ . ժգ · 24 : ԺԲ · 18 :
Խգ ջ 18 : (11) Սոդմ . հգ · 1 : ա Պետր . ե · 9 :

Digitized by Google

պահպանեմք , ոչխարի ևս առաւել ևս ընդունդեցուք ՚օրն հոգւոց՝ և կենցուք :

10 Օ՚ի սոքա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց իւրեանց խրատեն . իսկ նա վասն օգտի , առ ՚ի ընդունելոյ զպրկութիւնն նորա :

11 Ո՚մանքն խրատ առ ժամանակն ոչ ուրախութեան թուի՝ այլ տրտմութեան . բայց յետոյ պտուղ խաղաղութեան նոցին կրթելոցն հատուցանէ յարդարութիւն :

12 Վ առն որդ զձեռս լբեալս՝ և զծնունկ կիմաս հաստատեցէք .

13 Եւ զշաւիղս ուղիղս արարէք ոտից ձերոց , զի մի՛ որ կաղն իջէ՝ դարմրիցի՝ այլ ժանաւանդ բժշկեսցի :

14 Ո՚խաղաղութեան զհետ երթայք ընդ ամենեսին՝ և զսրբութեան . առանց որոյ ոչ ոք տեսցէ զՏէր :

15 Օ՚գոյշ լերուք գուցէ ոք յետնեալ գտանիցի ՚ի շնորհացն Ո՚ստուծոյ : Մի՛ ոք արմատ դառնութեան ՚ի վեր երևեալ նեղիցէ , և նովաւ բազումք պղծիցին :

16 Մի՛ ոք պոռնիկ և պիղծ իբրև զՅասաւ . որ ընդ միոյ կերակրոյ զանգրանկութիւնն վաճառեաց :

17 Գիտէք՝ զի թէպէտ և յետոյ կամեցաւ ժառանգել զօրհնութիւնն , խոտան գտաւ . զի ապաշխարութեան տեղի ոչ եգիտ , թէպէտ և արտասուօք խնդրեաց զնա :

վախով ամաչեալներն , եւ որքան աւելի պիտի ՚ի հաղանդվինք հոգիներուն ՚օրն՝ և ապրինք[28] :

10 Ո՚նչու որ՝ սորանք մին քիչ ժամանակ իրանց կամաց պէս են խրատուած . բայց նա օգտի համար՝ որ նորա սրբութիւնն ընդունինք[29] :

11 Ո՚մէն խրատ՝ առնելոյ ժամանակումն ուրախութիւն չի երևուած , բայց տրտմութիւն . բայց յետոյ նորանով վարժվածներուն խաղաղութեան պտուղ է վճարուած արդարութիւնով[30] :

12 Ո՚ւղղեցէք հաստատեցէք թուլացած ձեռներնիդ . և սկրացած ծունկերնիդ[31] .

13 Եւ ձեր ոտներուն գնալոյ ճանապարհն շիտակեցէք[32] , որ նա՝ որ կաղ է՝ չըգրկըվի , բայց եւ աւելի բժշկվի[33] :

14 Ձ՚ետևնիդ խաղաղութեան ամէնին հետ՝ և սրբութեան[34] , որ առանց նորան ոչ ով Տէրին չի տեսնիլ[35] :

15 Օ՚գոյշ կացէք[36] , որ չըլինի թէ մինն յետ մնայ Ո՚ստուծոյ շնորհքիցն[37] : Որ մին դառն արմատ վեր չբլուսանէ և նեղութիւն տայ , և նորանով շատ հոգիք պղծվինն[38] :

16 Որ մինն պոռնիկ և պիղծ չըլինի՝ ինչպէս Եսաւ[39] . որ մին կեր. րակուրի համար իրան առաջինեն կութիւնէն ծախեց[40] :

17 Գիտուէք՝ որ թէ և յետոյ կամեցաւ օրհնութիւնն ժառանգել , անպէտք գտաւ[41] . ինչու որ ապաշխարութեան ճար չըգտաւ , թէ և արտասուքով խնդրեց նորան[42] :

(12) Եսա . ԺԵ . 23 : ԽԵ . 16 : Ելք . ԺԲ . 10 : Ժ.ոզ . ԺԲ . 7 : Նաայ . ԽԲ . 5 : ԺԵ , 10 : Ա՚ար . ԺԲ . 1 : (13) Ղ.Ա . Ժ ա . 44 : ԺԲ . 2 : ա Պետր . ա . 15 , 16 : (14) Ա՚ար . գ . 18 : (15) Ելք . դ . 3 , 4 : Նաայ . ԼԵ . 3 : (16) Ը՚ատ . գ . 26 , 27 : (17) Ծն . զ . 1 : (18) Պաղ . Ա . 14 : Հռով . ԺԲ . 18 : ԺԴ . 19 : բ Տի՛ . բ . 23 : (19) Մատթ . Ե . 8 : բ Պետ . Է . 1 : Եփես . Ե . 5 : (20) բ Պետ . Ղ . 1 : (21) Գաղ . Ե . 4 : (22) բ Օրին . ԼԲ . 18 : Նբր . դ . 12 : (23) Եփես . Ե . 3 : Պաղ . գ . 5 : ա Ձոհ . դ . 3 : (24) Ղուկ . ԼԵ . 33 : (25) Ղուկ . ԼԷ . 34 . 39 . 35 : (26) Նբր . Զ . 6 :

Digitized by Google

18 Օ՛ր ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի՝ որ հրովն վառեալ էր՝ և մրոգով և մառախղով և խաւարաւ և մթով ։

19 Ուր փողն ՚ի՛չէր և բարբառ պատգամացն ։ ուստի՝ որք լուանն՝ հրաժարեցին , զի մի կրկնեացի առ նոսա բանն ։

20 ՚Ի՛անդի ոչ հանդուրեէին հըրամանին ։ Թէպէտ և գազան մերձենայր ՚ի լեառն՝ քարկոծ լինէր ։

21 Եւ այնպէս ահագին էր տեսիլքն , զի և Մ՛ովսէս ասէր , եթէ Օ՛ահի հարեալ եմ և դողամ ։

22 Ա՛յլ մատուցեալ էք ՚ի Սիովն լեառն և ՚ի քաղաք Ա՛ստուծոյ կենդանւոյ՝ Երուսաղէմ յերկինս , և ՚ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց ,

23 Եւ յեկեղեցիս անդրանկաց գըրեալց յերկինս , և առ Դատաւորն ամենեցուն Ա՛ստուած , և յոգիս արդարոց կատարելոց ։

24 Եւ ՚ի նորոց կտակարանաց միջնորդն Յիսուս , և ՚ի հեղումն արեան նորա՝ որ առաւել խօսի քան զ՛Աբելն ։

25 Օ՛գնչ լիուրք գուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ՝ որ խօսեցաւն ։ զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման տայր , ո՛րչափ և աւելի մեք , եթէ յերկնաւորէն թիկունս դարձուցանիցեմք ։

18 Պատճառն որ՝ դուք չէք մատեցած էն սարին՝ որ ձեռք կարօղ էին դիպչիլ , որ կրակով վառված էր՝ և էն մէգին և մշուշին և խաւարին և մրրկին[37] ։

19 Որ հնաձեղ փողն փչումէր և հրամանքների ձայնն , որ նորանից լսած քաշվեցան նորանք որ լսեցին , որ խօսքն մինել չասվի նորանց[38] ։

20 Ինչու որ չէին դիմանում էն հրամանին . և թէ որ անասուն մատնումէր սարին՝ քարկոծ էր լինում[39] ։

21 Եւ էնպէս ահաւոր էր էն տեսիլքն , որ Մ՛օսէսն էլ պատմէր , թէ Ա՛հով բռնըված եմ և դողում[40] ։

22 Ա՛յց (դուք) մօտեցել էք Սիօն սարին[41] և կենդանի Ա՛ստուծոյ քաղաքին , երկնաւոր Երուսաղէմին[42] , և հազար հազարւոաւոր հրեշտակների բազմութեանն[43] ,

23 Եւ առաջինեկների եկեղեցյին[44] որ երկընքումն գրված են[45] , և Ա՛ստուծոյն ամենքի Դատաւորին[46] , և կատարեալ արդարների հոգիներին[47] .

24 Եւ Յիսուսին նոր կտակարանի միջնորդին[48] . և նորա արիւն Թափելոյն[49] որ աւելի լաւ է խօսում քան Հ՛աբէլի (արիւնն)[50] ։

25 Օ՛գնչ կացէք որ չըլինի թէ երես լինա դարձնէք նորանից՝ որ խօսց . պատճառն որ՝ եթէ նորանք չըկարացին պրծնիլ՝ որ երես դարձրին նորանից՝ որ երկրիս վերայ հրամայն էր տալիս , էլ որքան աւելի մենք , թէ որ երկնաւորից երես դարձնէ՛ք[51] ։

(27) Ղե · ԺԲ · 12 · 18 , 19 · Բ · 18 · Բ Օրէն · գ · 11 · Ե · 22 · Հ՛ոել · գ · 18 · Ը · 15 · Թ Ծն · ա · 7 · (28) Ղե · Ի · 19 · Բ Օրէն · Ե · 5 · 25 · ԺԸ · 16 · (29) Ղե · ԺԲ · 13 · (30) Ղե · ԺԲ · 16 · (31) Գող · գ · 26 · Յոթ · գ · 12 · Ի · 2 · 10 · (32) Փիլիպ · գ · 20 · (33) Բ Օրէն · ԼԳ · 2 · Սալմ · ԿԸ · 17 · Յոթ · 12 · (34) Ղե · գ · 22 · Յով · ա · 18 · Յոթ · Ժգ · 4 · (35) Դ՛ատ · Ժ · 20 · Փիլիպ · գ · 3 · Յոթ · Ժգ · 8 · (36) Հ՛անդ · ԺԸ · 25 · Սալմ · ՂԶ · 2 · (37) Փիլիպ · գ · 12 · ՆԲր · ԺՀ · 10 · (38) ՆԲր · Ը · 6 · Բ · 15 · (39) Ղե · ԻԳ · 8 · ՆԲր · Ժ · 22 · ՀՊետր · ա · 2 · (40) Հ՛անդ · գ · 10 · ՆԲր · ԺՀ · 4 · (41) ՆԲր · Ը · 2 , 6 · գ · 17 · Ժ · 28 , 29 ·

Digitized by Google

26 Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ . և այժմ խոստացեալ է՝ և ասէ . Ա՛իւանգամ շարժեցից ոչ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս :

27 Այլ միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն իբրև զեղելոց փոփոխումն , զի հաստատուն կացցեն անշարժքն :

28 Ա ան որոյ թագաւորութիւն անշարժ ընկալեալ , պինդ կայցուք զնորհան , որով պաշտեմք զԱստուած հաճութեամբ՝ ահիւ և դողութեամբ :

29 Վասնզի Աստուած մեր հուր ծախիչ է :

26 Ի՞ր նորա ձայնն էն ժամանակումն երկիրն շարժեց[42] . և հիմիկ խոստացել է՝ և ասումէ . Թէ Ա՛ի-նէլ կրշարժեմ , չէ թէ միանակ երկիրըն՝ բայց էլ երկինքըն[43] :

27 Նայց էն ումկէլն ցոյց է տալիս՝ որ շարժվելի բաներն իբր թէ հլածներն պիտի փոխվին , որ հաստատ մնան նորանք որ շարժվելի չեն[44] :

28 Ւրհամար որովհետև չընշարժվելի թագաւորութիւն ընդունեցինք , պինդ բռնենք էն նորհքըն՝ որ նորանով պաշտումենք Աստուծոյն , ինչպէս որ հաճոյ է նորան՝ ահով և դողալով :

29 Պատճառն որ մեր Աստուած այրօղ փչացնօղ կրակ է[45] :

ԳԼ · ՀՓ

1 Խրատներ սկսոյ վերայ , 5 Ի պարկեշտութեան , 5 Ընտրութենից փախչելոյ , 7 Ի Աստուծոյ քարոզիչներն պատուելոյ , 9 Օտար խօսքերից զգոյշ լինելոյ , 10 Քրիստոսի անունն գուանելոյ , 16 Ողորմութիւն տալոյ , 17 Դատաւորներն ճապանդվելոյ , 18 Ընաքելոց համար աղօթս անելոյ վերայ . 20 Ա՛րջ անելոյ խօսքերը :

1 Ընդայրսիրութիւն հաստատեսցի առ ձեզ :

2 Օտարսիրութիւն մի մոռանայք . զի այնու ոմանք յանգէտս ընկալան զհրեշտակս :

3 Յի՛շ լիցին ձեզ կապեալքն՝ որպէս թէ դուք ընդ նոսա կապեալ իցէք . և չարչարեալքն , որպէս և դուք իսկ մարմնաւոր էք :

4 Պատուական է ամուսնութիւն ամենեւին՝ և սուրբ անկողինք . բայց

1 Ընդայրասիրութիւնն թող հաստատ լինի ձեր միջումդ[1] :

2 Օտարասիրութիւնըն մի մոռանաք[2] . պատճառն որ՝ նորանով միքանիսն առանց գիտելոյ հրեշտակներին ընդունեցին[3] :

3 Յիշեցեք կապվածներին ինչպէս թէ դուք էլ նորանց հետ կապվածք լինէիք . և չարչարվածներին՝ ինչպէս թէ դուք էլ (դեռ) մարմնի նումն էք[4] :

4 Ա՛մուսնութիւնն ամէն կողմանէ պատուական է՝ և անկողիններն

(42) Նէ · ԺԲ · 18 : (43) Ընդ · բ · 6 : (44) Սաղ · ճբ · 26 : Մատթ · իդ · 35 : բ Պետր · գ · 10 : Յակոբ · ի · 1 : (45) Նէ · իդ · 17 : բ Օրին · գ · 24 : Ք · 3 : Սաղ · ծ · 3 : ղէ · 3 : Նաում · կզ · 15 : բ Թես · ա · 8 : Ներ · Ժ · 27 : (1) Հռոմ · ԺԲ · 10 : ա Թես · գ · 9 : ա Պետր · ա · 22 : բ · 17 : գ · 8 : դ · 8 : բ Պետր · ա · 7 : ա Յովհ · գ · 11 : դ · 7 · 20 , 21 : (2) Մատթ · իե · 35 : Հռոմ · ԺԲ · 13 : ա Տիմ · գ · 3 : ա Պետր · դ · 9 : (3) Ըննդ · ԺԶ · 3 : ԺԲ · 3 : (4) Մատթ · իե · 36 : Հռոմ · ԺԵ · 15 : ա Կորնթ · ԺԶ · 26 : Կող · գ · 18 : ա Պետր · գ · 8 :

Digitized by Google

զշունս և զպռաձիկս դաժի Ի՛սա-
ուածծ ։

5 Արք անարծաթասէրք լինիցին , բաւական համարել արչափ
ինչ ի՛ձեռս իցէ . քանզի ինքն իսկ
ասաց . Ո՛չ թողից զքեզ՝ և ո՛չ ընդ
վաղ հարից ։

6 Որպէս համարձակ լիցուք ա-
սել . Տէր է իմ օգնական , և ես
ո՛չ երկեայց , զի՞ արասցէ ինձ մարդ ։

7 Յիշեցէք զառաջնորդս ձեր որ
խօսեցան ձեզ զբանն Ի՛սուածոյ .
հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝ նը-
մանօրէք եղերութ հաւատացն ։

8 Յիսուս Քրիստոս երէկ և այս-
օր , նոյն և յաւիտեանս ։

9 Յուսմունս պէսպէս և յօտա-
րաձայնս մի դանդաչէք . զի լաւ է
շնորհօք հաստատեալ զսիրտս՝ և ո՛չ
կերակրովք . որովք ո՛չինչ օգտե-
ցան՝ որ այնպէսն գնացին ։

10 Ունիմք մեք սեղան , ուստի ո՛չ
ունին իշխանութիւն ճաշակել , ոյք
պաշտեն զպաշտօն խորանին ։

11 Որ որոց անասնոց մատչէր ար-
իւնն ի՛ սրբութիւնսն վասն մեղաց
ի՛ ձեռն քահանայապետին , նոցուն
մարմինքն այրէին արտաքոյ բանա-
կին ։

12 Վասն որոյ և Յիսուս՝ զի սըր-
բեսցէ իւրով արեամբն զժողովուր-

սուրբ . բայց չնացօղներին և պոռ-
նիկներին Ի՛սուածծ կրդասէ[5] ։

5 Վարքերն առանց արծաթա-
սիրութեան լինին , որ բաւական
համարէք են՝ որ ձեռներնիս ունիք[6] .
ինչու որ հենց ինքն ասաց , Թէ
Ընեմ թողել քեզ՝ և երեսից չեմ
քցել[7] ։

6 Ինպէս որ համարձակ լինինք
ասելոյ . Տէրն է իմ օգնականս , և
չեմ վախնար , ի՞նչ կանե ինձ
մարդն[8] ։

7 Յիշեցէք ձեր առաջնորդներին՝
որ Ի՛սուածոյ բանն խօսեցին ձեզ[9] .
նայեցէք նորանց վարմունքի վախ-
ճանին՝ և նման եղէք (նորանց) հա-
ւատքին[10] ։

8 Յիսուս Քրիստոս՝ երեկ և
էսօր , և հենց են էլ յաւիտեան[11] ։

9 Կերպ կերպ ուսմունքներով և
օտար խօսքերով մի շարժվիք էս և
էն կողմն[12] . ինչու որ՝ լաւ է որ շը-
նորհքով սրտերն հաստատվին՝ և ո՛չ
թէ կերակուրներով . որ նորանցով
իսկի բան չընշահվեցան նորանք՝ որ
էնպէս գնացին[13] ։

10 Մենք ունինք սեղան , որ նո-
րանից ուտելոյ իշխանութիւն չու-
նին նորանք՝ որ խորանի պաշտա-
մունքին ծառայումն[14] ։

11 Ինչու որ էն անասուններուն սր-
բութիւնն ու քահանայապետի ձեռքէն
սրբատեղին մէջ մատուցանվածէր
մեղաց համար՝ նորանց մարմիններն
պրվածէին բանակից (օպռոնց) դուր-
սըն[15] ։

12 Ուրեմն Յիսուս էլ՝ որ ի-
րան արիւնովն ժողովրդին սրբէ ,

(5) ա Կորնթ . գ . 9 : Գաղ . ե . 19 . 21 : Եփես . ե . 5 : Կող . գ . 5 . 6 : Յայտ . իբ . 15 : (6) Մատթ . գ . 25 . 34 . Փիլիպ . դ . 11 , 12 : ա Տիմ . գ . 6 . 8 : (7) Ներ-
նեմիա . իբ . 15 : բ Օրին . լ . 6 . 8 : Յես . ա . 5 : ա Պետ . իբ . 20 : Պսաղ .
լէ . 25 : (8) Պսաղ . խէ . 7 : Ծգ . ե . 11 , 12 : Ամբ . 6 : (9) Ղ_այր . 17 : (10) Ներ-
գ . 12 : (11) Հովհ . բ . 58 : Ներ . ա . 12 : Յայտ . ա . 4 : (12) Եբրա . գ . 11 :
ե . 6 : Կող . բ . ե . 8 : ա Հովհ . գ . 1 : (13) Ղեւտ . ժգ . 17 : Գող . բ . 16 : ա
Տիմ . դ . 3 : (14) ա Կորնթ . թ . 13 : ժ . 18 : (15) Ներ . իբ . 11 : Ղ_Եւթ . գ . 11 :
13 . 21 : գ . 30 : թ . 11 : ժգ . 27 : Ելս . ժբ . 3 :

Digitized by Google

դըն, պատաքոյ դրան չաբչարեցաւ։
13 Բայց՝ եկայք երթիւք առ նա առաւաքոյ քահանային, առեալ յանձն զնախահինս նորա։
14 Վասնզի ոչ եթէ ունիմք քաղաք՝ որ աստէն մնալոց իցէ, այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք։
15 Բայց՝ ի ձեռն նորա մատուսցուք պատարագ օրհնութեան յաւիտենական ժամ Աստուծոյ. այսինքն՝ զպտուղ շրթանց խոստովանելոց յանուն նորա։
16 Ողորմարարութիւն և հղաւորդութիւն մի մոռանայք, զի ընդ այնպիսի պատարագս հաճի Աստուած։
17 Հնազանդիր լերուք առաջնորդաց ձերոց, և հպատակ կացէք նոցա. զի նոքա աքին վասն ոգւոց ձերոց՝ որպես թէ համաբա տալոց իցեն ընդ ձեր. զի խնդութեամբ արասցեն զայն՝ և մի յոգւոց հանելով. զի այն ոչ օգուտ ձեր է։

18 Աղօթս արարէք վասն մեր. զի հաստատեալ գիտեմք եթէ բարուք միտս ունիմք. յամենայնի կամիմք բարուք գնացս ցուցանել։

19 Եւ առաւել աղաչեմ՝ զի զայն առնիցէք, զի վաղագոյն պատսպարեցայց ձեզ։
20 Եւ Աստուած խաղաղութեան՝ որ եհան ի մեռելոց զՀովիւն հօտից զմեծն արեամբ յաւիտենական ուխտ
21 դրան դրոյն կատարեալ յաջողութիւն։
13 Ուրեմն եկէք քանակիցն դուրս գնանք նորա մօտ, և նորա նախատինքն մեզ վերայ առնենք։
14 Զի մեզ հաստատ մնացօղ քաղաք չունինք. բայց էն որ պիտի լինի՝ նորան ենք ուզում։
15 Ուրեմն նորա ձեռովն ամեն ժամանակ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք Աստուծոյ. այսինքն՝ պտուղն որ դաւանում են նորա անունին։
16 Չարի անելն և հաղորդութիւն անելն մի մոռանաք. ինչու որ էնպէսի պատարագներին Աստուած է հաւան կենում։
17 Լսեցէք ձեր առաջնորդներին, և հնազանդ կացէք նոցան. ինչու որ նորանք արթուն են կենում ձեր հոգիներին համար՝ ինչպէս թէ համար պիտի տան ձեզ համար՝ որ ուրախութեամբ անեն էն, և չէ թէ յոգոց հանելով, որ էն ձեզ օգուտ չէ։
18 Աղօթք արէք մեզ համար. ինչու ու հաստատ գիտենք որ բարի խղճմտանք ունինք. ամեն բանի մէջ կամենում ենք բարի վարք ցոյց տալ։
19 Եւ էլ աւելի աղաչում եմ՝ որ էն անէք, որ շուտով կարենամ դառնալ ձեզ մօտ։
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածն՝ որ մեռելների (միջից) վեր հանեց հօտի (մեծ) մեծ հովիւն

(16) Հովհ. ԺԲ. 17, 18։ Կոչն. է. 58։ (17) Նբր. Ժա. 26։ ա Պետր. գ. 14։ (18) Պետր. բ. 10։ Փիլիպ. գ. 20։ Նբր. Ժա. 10. 16։ Ժբ. 22։ (19) Եփես. է. 20։ ա Պետր. բ. 5։ Ղեւտ. է. 12։ Սաղմ. ծ. 14. 23։ կԲ. 30, 31։ ՃԷ. 23։ ՃԺգ. 17։ (20) Ովսե. Ժգ. 2։ (21) Հռոմ. Ժբ. 13։ (22) բ Կորնթ. Բ. 12։ Փիլիպ. դ. 18։ Նբր. զ. 10։ (23) Փիլիպ. բ. 29։ ա Յովհ. է. 12։ ա Տիմ. է. 17։ Այր. 7։ (24) Նղվէ. գ. 17։ ԼՂ. 2. 7։ Պետր. ի. 26. 28։ (25) Հռոմ. Ժե. 30։ Եփես. զ. 19։ Կող. դ. 3։ ա Յովհ. է. 25։ բ Յովհ. գ. 1։ (26) Պետր. ԲԳ. 1։ ԻԳ. 16։ բ Կորնթ. ա. 12։ (27) Փիլիմ. 23։ (28) Հռոմ. Ժե. 33։ ա Յովհ. է. 23։ (29) Պետր. բ. 24. 32։ Հռոմ. գ. 24։ ը. 11։ ա Կորնթ. զ. 14։ Ժե. 15։ բ Կորնթ. գ. 14։ Պօղ. ա. 1։ Կող. բ. 12։ ա Յովհ. ա. 10։ ա Պետր. ա. 21։ (30) Նոյ. Ի. 11։ Նղվէ. ԼԳ. 23։ Լե. 24։ Հովհ. ժ. 11. 14։ ա Պետր. բ. 25։ է. 4։

Digitized by Google

սին զՏէր մեր Յիսուս ,

21 Հաստատեսցէ զձեզ ի գործս բարութեան՝ առնել զկամս նորա . և արասցէ ի մեզ զՀաճոյսն առաջի իւր ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի . որում փառք յաւիտեանս . ամէն :

22 Աղաչեմ զձեզ եղբարք , անսալ բանիս մխիթարութեան . քանզի սակաւուք գրեցի ձեզ :

23 Ճանաչէք զեղբայրն մեր զՏիմոթէոս զարձակեալն առ ձեզ . ընդ որում , եթէ վաղագոյն գայցէ՝ առնից զձեզ :

24 Ողջոյն առէք ամենայն առաջնորդաց ձերոց , և ամենայն սրբոց . ողջոյն տան ձեզ՝ որ ի կողմանս Յատալիացւոց են :

25 Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ . ամէն :

յաւիտենական ուխտի արիւնովն՝ մեր Տէր Յիսուսին[23] ,

21 Հաստատէ ձեզ (ամէն) բարի գործքերի մէջ՝ նորա կամքն անելոյ[25] . և գործէ մեզանում ինչ որ հաճոյ է նորա առաջին Յիսուսի Քրիստոսի ձեռովն[26] . որ նորան (լինի) փառք յաւիտեանս[24] . ամէն :

22 Աղաչեմ ձեզ եղբարք , որ էս մխիթարութեան խօսքիս ականջ դնէք . ինչու որ քիչ գրեցի ձեզ[28] :

23 Ա՛նանչուցէք մեր Տիմոթէոս եղբօրն[29] որ ձեզ մօտ ուղարկված է[27] . թէ որ նա շուտով գայ՝ նորա հետ կըտեսնեմ ձեզ :

24 Ողջոյն ասէք ձեր ամէն առաջնորդներին[31] , և ամէն սրբերին . ողջոյն են տալիս ձեզ նորանք որ Իտալիայի կողմերումն են :

25 Շնորհքն ձեզ ամենիդ հետ (լինի) . ամէն[32] :

Եբրայեցոց վերայ Ի պօղոս (Երկրէն) գրվեցաւ Տիմոթեոսի յետոյ :

(31) Հռ . թ . 11 ։ Եբր . ժ . 23 ։ (32) բ Յոհ . բ . 17 ։ ա Պետր . ե . 10 ։ (33) Փիլ . բ . 13 ։ (34) Գաղ . ա . 5 ։ բ Տիմ . գ . 15 ։ Յայտ . ա . 6 ։ (35) ա Պետր . ե . 12 ։ (36) ա Յոհ . գ . 2 ։ (37) ա Տիմ . գ . 12 ։ (38) Ա՛ղբ . 7 . 17 ։ (39) Տիտ . գ . 15 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՅԱԿՈԲՈՍԻ ԱՌՔԱՆԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

2 Պետք է ամէն ուրախանանք՝ երբոր կերպ կերպ փորձանքի մէջ ընկնինք . 3 Յատուցա-նիչ իմանալուքիւն ընդունինք , 13 և մեր փորձանքներէն մէկն պետք չէ որ ասենք թէ՝ Յա-տուածմանէ ունք փորձուիմ . 19 Ամէն մարդ ժիր լինինք խօսքին լսելոյ համար և էն Յէրէ, խօսքն անօգ լինինք և ոչ թէ միայն լսող , 26 Յատուածապաշտ լինիլ կամեցօղն պետք է որ իւր լեզուն սանձահարէ՝ և սրբութիւն և սրբևէրներուն առաջ գայ՝ և իւր անձն ամբարշ-ջին պահէ :

1 ՅԱԿՈԲՈՍ Յատուածոյ և Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի ծա-ռայ . երկոտասան ազգացդ որ ի սփիւռս էք՝ ողջոյն :

2 Ամենայն ուրախութեան արժա-նի համարիջիք եղբարք , յորժամ ի պէսպէս փորձութեանց ի մէջ անկանիջիք :

3 Գիտացէք զի հանդիպ ձերոց հաւատացն յօրինեալ գործէ զհամ-բերութիւն :

4 Իսկ համբերութիւնն գործ կա-տարեալ ունիցի , զի իցէք ողջան-

1 ՅԱԿՈԲՈՍ[1] Յատուածոյ և Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ծա-ռայ[2] . տասներկու ցեղերիդ[3] որ ցրուած էք՝ ողջոյն (յինէ)[4] :

2 Ամէն ուրախութեան արժանի (բան) համարեցէք եղբարք[5] , երբոր կերպ կերպ փորձանքի մէջ ընկնիք[6] :

3 Գիտացէք՝ որ ձեր հաւատքի փորձն լաւ կարգված համբերութիւն կ գործէ[7] ,

4 Նայց համբերութիւնն պէտք է կատարեալ գործ ունենայ . որ ա-

(1) Գործ . ժբ . 17 : ժէ . 13 : Գաղ . ա . 19 : բ . 9 : Յուդ . 1 : (2) Յեր . ա . 1 : (3) Գործ . իգ . 7 : (4) բ Օրին . լբ . 26 : Յովհ . է . 35 . Գործ . բ . 5 . ը . 1 : ա Պետր . ա . 1 : (5) Մատթ . է . 12 : Գործ . է . 41 : Նեեմ . ժ . 36 : (6) ա Պետր . գ . 13 . 16 : ա Պետր . ա . 6 : (7) Հռոմ . է . 3 :

Digitized by Google

դամբ և կատարեալք , և ոչ իւիք նուազեալք ։

5 Լ՚ապա թէ ոք ՚ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութենէ, խնդրեսցէ յԱստուծոյ , որ տայն ամենայնի առատապէս՝ և ոչ նախատէ . և տացի նմա ։

6 Լ՚այլ խնդրեսցէ հաւատովք՝ և մի երկմտեսցէ . զի որ երկմիտն է՝ նման է հողմակոծեալ և տատանեալ ալեաց ծովու ։

7 Մի՚ակնկալեցի մարդն այն առնուլ ինչ յԱստուծոյ ։

8 Այր երկմիտ՝ առանց հաստատութեան է յամենայն ճանապարհս իւր ։

9 Պարծեսցի եղբայր խոնարհ ՚ի բարձրութենէն իւր ,

10 և որ մեծատունն իջեալ ՚ի խոնարհութեան իւր . զանգի իբրև զծաղիկ խոտոյ անցցէ ։

11 Ելի ծագեաց արև հանդերձ խորշակաւ՝ և ցամաքեցոյց զխոտն , և թօթափեցաւ ծաղիկն նորա , և կորեաւ վայելչութիւն երեսաց նորա . նոյնպէս և մեծատունն հանդերձ շրջիւքն իւրովք թառչամեսցի ։

12 Երանելի է այր որ համբերիցէ փորձանաց . զի եթէ ընտիր ևս գտանիցի , առցէ զպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ։

13 Մի՚ ոք որ ՚ի փորձութեան իցէ՝ ասիցէ թէ ՅԱստուծոյ փորձիմ . զի Աստուած անփորձ ի չարեաց . փորձ

մինչևին ամբաղձ և կատարեալ լինիք , և իսկի միւն բանով պակասութիւն չունիցիք ։

5 Լ՚ոյց թէ որ միոյն ձեզանէից պակասիցի լինի իմաստութենէն[8] , թող խնդրէ Աստուածմանից , որ ամենեին տալիս է առատութեամբ՝ և չի նախատե[9] . և կրտրվի նորան[10] ։

6 Այլ թէ թող հաւատոքով խնդրէ՝ և ոչ թէ երկմտութեամբ[11] . պատճառն որ՝ ով որ երկմիտ է՝ (նա) քամիով ծփված և պատանվածն ծովու ալիքներին նման է ։

7 Ընպէսի մարդն թող յոյս չունենայ որ Աստուածմանից միւն բան առնէ ։

8 Պատճառն որ երկմիտ մարդն՝ առանց հաստատութեան է իրան ամէն ճանապարհներուն[12] ։

9 Թող խոնարհ եղբայրն պարծիցի իրան բարձրութենովն ։

10 և նա որ հարուստ է՝ իրան խոնարհութենովն . ինչու որ խոտի ծաղկի նման անցկրկնայ[13] ։

11 Ինչու որ արեգակն ծագեց իրան խիստ տաքութենովն և խոտրն ցամաքացրուց , և նորա ծաղիկն թափվեց , և նորա երեսի գեղեցկութիւնն կորաւ . էնպէս էլ հարուստն իրան շահված բաներէն հետ կըթառամի ։

12 Երանելի է էն մարդն՝ որ համբերուն փորձանքներուն[14] . ինչու որ՝ եթէ ընտիր գտնվի՝ կենաց պսակն կառնէ[15] , էն որ Տէրն խոստացաւ իրան սիրողներին[16] ։

13 Ոչ ով՝ որ փորձանքի մէջն է, թող չասե թէ (ես) Աստուածմանից եմ փորձվում . ինչու որ՝ Աստուած

(8) գ Յակ · գ · 9 · 11 , 12 · Ես · բ · 8 · (9) Սաղ · ξ · 7 · քա · 28 · Սոլ · ժա · 24 · Ղ · ժա · 9 · Յովհ · ժգ · 13 · Ժէ · 7 · ժզ · 23 · (10) Եսր · Ա · 12 · ա Յովհ · ե · 14 , 15 · (11) Սոլ · ժա · 24 · ա Տիմ · բ · 8 · (12) Յակ · գ · 8 · (13) Յակ · ժգ · 2 · Սաղ · լξ · 2 · ղ · 5 , 6 · Ես · 11 · Ես · 15 · Նաա · բ · 6 · ա Պետր · ե · 31 · Յակ · գ · 14 · ա Պետր · ա · 24 · ա Յովհ · բ · 17 · (14) Յակ · ե · 17 · Ես · գ · 11 , 12 · Երե · ժբ · 5 · Յայտ · գ · 10 · (15) ա Պետր · բ · 25 · բ Տիմ · գ · 8 · Յակ · բ · 5 · ա Պետր · ե · 4 · Յայտ · բ · 10 · (16) Սոփ · ժ · 23 · ժբ · 28 , 29 · Յակ · բ · 5 ·

Digitized by Google

ձէ նա և ուչ զոք ։

14 Իւրաքանչիւրոք փորձէ առ յիւրոցն ցանկութեանց ձգեալ և պատրեալ ։

15 Ապա այնուհետև ցանկութիւնն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի . և մեղքն կատարեալ՝ զմահ ծնանին ։

16 Մի՛ խաբիք եղբարք իմ սիրելիք ։

17 Ամի ամենայն տուրք բարիք՝ և ամենայն պարգևք կատարեալք ՚ի վերուստ են իջեալ առ ՚ի Հօրէն լուսոյ ։ յորում չիք փոփոխումն՝ և կամ շրջելոյ ստուեր ։

18 Կամեցեալ ծնաւ զմեզ բանիւ ճշմարտութեան , լինել մեզ պտուղ ինչ սաստուածոց նորա ։

19 Վասն այսորիկ եղբարք իմ սիրելիք , եղիցի ամենայն մարդ արագ առ ՚ի լսել , և ծանր առ ՚ի խօսել , և ծանր առ ՚ի բարկանալ ։

20 Ամի բարկութիւն մարդոյ զարդարութիւն Աստուծոյ ուչ գործէ ։

21 Վասն որոյ ՚ի բաց թօթափեալ զամենայն պղտորութիւնս և զյաւելուածս չարեաց , հնազանդեսջիք ընդունելի բանիդ զորն ընդարձոյս . որ կարող է կեցուցանել զոգիս ձեր ։

22 Բնիկքիք առնելիք բանին , և ոչ լսելիք միայն հաճարեսցիք զանձինս ։

23 Ամի եթէ ոք լսող միայն իցէ

չար բաների փորձօղ չէ . նա իւրկի մէնին չէ փորձում ։

14 Այլ մէկն փորձվում՝ (երբոր) իրան ցանկութիւններից քաշվում և խաբվում ։

15 Ապա նրանից եաև ցանկութիւնն յղացած՝ մեղք է ծնում[17] . և մեղքն էլ երբոր կատարվի՝ մահ կը-ծնի[18] ։

16 Մի՛ խաբվիք իմ սիրելի եղբարքս ։

17 Պատճառն որ ամէն բարի տուրքերն , և ամէն կատարեալ պարգևներն՝ վերևից են վէր եկել լուսոյ Հօրից[19] . որ նորանում իսկի փոփոխմունք կամ շուռտատօղ շուռտք չըկայ[20] ։

18 Իրան կամենալոյն պէս ծնաւ մեզ ճշմարտութեան խօսքովն[21] , որ մենք նորա ունեցածների (առաջին) պտուղ լինինք[22] ։

19 Վասն այսորիկ իմ սիրելի եղբարքըս . թող ամէն մարդ ժիր լինի՝ լսելոյ համար[23] , և ծանր՝ խօսելոյ համար[24] , և ծանր՝ բարկանալոյ համար[25] ։

20 Պատճառն որ մարդոյ բարկութիւնն Աստուծոյ արդարութիւնըն չի գործում ։

21 Որ համար ամէն պղծութիւն , և չարութեան աւելցնալըն դէն քրքրիցէք[26] , և խոնարհութեամբ ընդունեցէք էն առաջին խօսքըն՝ որ կարող է ձեր հոգիներն ապրեցնել[27] ։

22 Խօսքըն անող եղէք , և ոչ թէ միայնակ լսող հաճարէք ձեր անձնըրն[28] ։

23 Վասն որ եթէ միայն միանակ խօս-

(17) Յակ . ա · 15 ։ Աստ . է · 14 ։ (18) Հռոմ . գ · 21 . 23 ։ (19) Յակ . գ · 17 ։ ա Պետր . գ · 7 ։ (20) Եհտ . իդ · 19 ։ ա Յհաւ . ժե · 29 ։ Մատ . գ · 6 ։ Հռոմ . ժա · 29 ։ (21) Յակ . ա · 13 ։ գ · 3 ։ ա Պետր . գ · 15 ։ ա Պետր . ա · 23 ։ (22) Ղեւտ . ա · 12 ։ Երես . բ · 3 ։ Յայտ . ժգ · 4 ։ (23) Հռոմ . է · 1 ։ (24) Ա՛մոս . ժ · 19 · ժե · 27 ։ Հռոմ . է · 2 ։ (25) Ա՛մոս . ժգ · 17 · ժզ · 32 ։ Հռոմ . է · 9 ։ (26) Պռզ . գ · 8 ։ ա Պետր . բ · 1 ։ (27) Դատ . ժգ · 26 ։ Հռոմ . ա · 16 ։ ա Պետր . ժե · 3 ։ Եփես . ա · 13 ։ Տիտ . բ · 11 ։ Երէմ . բ · 3 ։ ա Պետր . ա · 9 ։ (28) Մատթ . է · 21 ։ Ղուկ . զ · 46 ։ ժա · 28 ։ Հռոմ . բ · 13 ։ ա Յակ . գ · 7 ։

Digitized by Google

քանին՝ և ոչ առնելի, նման է նա մարդոյ՝ որ պշուցեալ հայիցի ընդ երեսս իւր՝ որ ծնանիցին՝ ի հայելւոջ։

24 Օ՛ի հայեցեալ եւես զինքն՝ և գնաց սարար, և անդէն մոռացաւ թէ որպիսի ոք էր։

25 Իսկ որ յառեալ՝ ի կատարեալ օրէնս ազատութեանն հայիցի՝ և՝ ի նմին կացցէ, ոչ եղև նա լսող մոռացութեան՝ այլ առնելի գործոյն, նա՝ յառնելն իւրում լիցի երանելի։

26 Եթէ ոք կամիցի կրօնաւոր լինել՝ և ոչ սանձահարիցէ զլեզու իւր՝ այլ զգաղեցուցանիցէ զսիրտն իւր, այնպիսւոյն վայրապար է կրօնաւորութիւնն։

27 Կրօնաւորութիւն սուրբ և անարատ՝ առ՝ ի Հ՚Աստուծոյ և՝ ի Հօրէ՝ այս է, Հ՚այցելու լինել որբոց և այրեաց՝ ի նեղութեան իւրեանց, անարատ պահել զանձն յաշխարհէ։

քի լսօղ է՝ և ոչ անօղ, նա նման է էն մարդոյն՝ որ պշուցած կընայի իրան երեսին՝ որ հայելոյ միջումն երևումէ[29]։

24 Որ նայելով տեսաւ իրան՝ և անկացաւ, և էլ շուտով մոռացաւ թէ ինքն ինչպէս էր։

25 Նայց նա՝ որ ազատութեան կատարեալ օրէնքին[30] մէջ աչքը քցած մնիկ կըտայ[31] և ներանում կըկենայ, նա մոռացօղ լսօղ չէլաւ՝ բայց գործ կատարօղ. նա՝ իրան անելւելն երանելի կըլինի[32]։

26 Եթէ որ մինն կամենայ առաքելական ծապաշտ լինել՝ և իրան լեզուն չըսանձահարէ[33], այլ իրան սիրտն զրաղմունքի տայ, էնպէսի (մարդոյ) աստուածապաշտութիւնն զուր է։

27 Սուրբ և անարատ աստուածապաշտութիւնն Հ՚աստուծոյ և Հօր առաջին էս է, Որբերին և որբևէրներին տեսս գալ իրանց նեղութեան մէջն[34]. (և) իրան անձըն աշխարհքիցն անարատ պահել[35]։

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Հրեշտակութեան մէջ լաւ բան չէ որ հարուստին պատիւ անուն և աղքատին անարգանք. 13 Պիտոյ է միշտ ազգմունքիւն անել, 14 Որ թէ պատճառնէք են հաւատացեալն որ սահմանէ դատչէ է, 17 Նէ հաւատացն որ գործք ջանի՝ նա մեռած է, 19 Ղազան գիւղին հաւատք է, 21 Որ թէ Հարհամբ, 25 Նա Բահար պատճիկ հաւատացն է։

1 Ընդհակառակ իմ, մի՛ աչառութեամբ ունիցիք զհաւատսն Տեառն մերոյ Յիսուսի Հ՚Քրիստոսի, որ Տէրն է փառաց։

2 Եթէ մտանիցէ՝ ի ժողովուրդ ձեր այր՝ որ ունիցի մատանի ոսկի և հանդերձս պայծառս, մտանիցէ անդրը և աղքատ ոք՝ ի հանդերձս աղտեղիս,

1 Ի՛մ եղբարքս՝ չըլինի թէ երեսին նայելով ունենաք մեր Տէր Յիսուսի Հ՚Քրիստոսի հաւատքն[1], որ նա փառաց Տէրն է[2]։

2 Թէ որ (մին) մարդ մտնէ ձեր ժողովարանն՝ որ ոսկէ մատանի և պայծառ հագուստ ունենայ. (և) մին աղքատ էլ մտնէ էնտեղ՝ կեղտոտ շորերով,

(29) Ղեւ. ը. 37։ Յով. բ. 18։ (30) Յով. բ. 12։ (31) բ Կորնթ. գ. 18։ (32) Յովհ. ժգ. 17։ (33) Սաղմ. լը. 13։ լթ. 1։ ա Պետր. գ. 10։ (34) Նաում. ա. 10, 17։ Ծբ. 6, 7։ Ա Պետր. բ. 36։ (35) Հակոբ. ժբ. 2։ Յով. գ. 4։ ա Յովհ. ե. 18։ (1) Ղեւտ. ժԲ. 15։ բ Օրին. ա. 17։ ժգ. 19։ Ընտ. իգ. 28։ իբ. 21։ Ա Պետր. բբ. 16։ Պսալ. 8։ Յակոբ. 16։ (2) ա Կորնթ. բ. 8։

Digitized by Google

3 Հպիտիկք ընդ այն՝ որ ունիցի զՀանդերձեան պայծառս . և ասիցէք՝ եթէ Վասն նիստ աստ պատուով . և ցաղքատն ասիցէք՝ եթէ Յոան կաց դու այսր . կամ թէ Եկ նիստ առ պատուականդանիս իմում :

4 Ոչ խղճիցէք յանձինս՝ և լինիցէք դատաւորք չարեացն խորհրդոց :

5 Լուարուք ինձ եղբարք իմ սիրելիք , ոչ ազաքէն Աստուած ընտրեաց զաղքատս աշխարհիս , որ են մեծատունք հաւատովք , և ժառանգաւորք արքայութեանն՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց :

6 Եւ դուք անարգէք զաղքատս , ոչ մեծատունքն յաղթահարեն զձեզ՝ և նոքա քարշեն զձեզ ի դատաստան :

7 Ոչ նոքա հայհոյեն զբարւոք անունն՝ որ կոչեցեալ է ի վերայ ձեր :

8 Այս թէ զօրէնսն կատարիցէք զարքունականս ըստ Գրոց , եթէ Սիրեսցես զընկեր քո իբրև զանձն քո , բարւոք առնէք :

9 Իսկ եթէ աչառիցէք , մեղս գործէք , յանդիմանեալք յօրինացն իբրև օրինազանց :

10 Որ զամենայն օրէնսն պահիցէ , և միով իւիք ինչ գթիցէ , եղև ամենայն օրինացն պարտապան :

11 Օ՛ի որ ասացն՝ թէ Մի՛ սպանանիցես , ասաց՝ թէ և Մի՛ շնասցես . զի եթէ սպանանիցես ոչ՝ բայց շնասցես , եղեր յանցաւոր օրինացն :

12 Այնպէս խօսեցարուք՝ և այնպէս արարէք , որպէս զի ազատու-

3 (Եւ) մարիկ տաք նորան որ պայծառ հագուստ ունի , և ասէք՝ թէ Վասն էս տեղս նստիր պատուով . և աղքատին ասէք՝ թէ Այդ տեղդ սաստ վերայ կաց , կամ թէ Եկ իմ ոտներիս մօտն նստիր :

4 Մի՞թէ խղճմտանք չէք անում ձեզանում , և չէ՞ք չար խորհուրդների դատաւորներ :

5 Լսեցէք ինձ իմ սիրելի եղբարքըս , չէ՞ որ Աստուած ընտրեց էս աշխարհքիս աղքատներին[3] , որ հաւատքով հարուստ են[4] , և (էն) արքայութեան ժառանգ՝ որ Աստուած խոստացաւ իրան սիրողներին[5] :

6 Այլ դուք ոչընչի տեղ էք դնում աղքատներին[6] . չէ՞ որ հարուստներն զօր են անում ձեզ՝ և նորանք ձեզ դատաստան են քաշում[7] :

7 Չէ՞ որ նորանք հայհոյումն էն բարի անունն՝ որ ձեզ վերայ կանչված է :

8 Այսպա թէ որ թագաւորական օրէնքըն կատարէք Գրքի (սաստին) պէս՝ թէ Սիրիր քո ընկերդ քո անձիդ պէս , լաւ էք անում[8] :

9 Այլ եթէ երեսին նայիք՝ մեղք էք գործում , յանդիմանված օրէնքից ինչպէս օրէնքի քանգոններ[9] :

10 Իվ որ ամէն օրէնքըն պահէ , և մընում մեղանչէ , ամէն օրէնքին էլաւ պարտական[10] :

11 Ինչու որ (նա) որ ասաց՝ թէ Մի՛ սպաներ , ասաց էլ՝ թէ Շնութիւն մի՛ անար[11] . որ եթէ չսպաներ՝ բայց շնութիւն անես , էլար օրէնքըն քանգոզ :

12 Ինպէս խօսեցէք՝ և էնպէս արէք , ինչպէս (կրվայելէ ձեզ) որ

3) Յես · է · 18 : ա Կորնթ . ա · 26 · 28 : (4) Յակ · բ · 5 : ա Տիմ · գ · 13 : Յակ · բ · 9 : (5) Մտ · է · 6 : ա Հռոմ · ը · 30 : Ռոմ · ը · 17 : Մտթ · ժ · 3, 1 Հռոմ · գ · 20 : ժբ · 32 : ա Կորնթ . բ · 9 : բ Տիմ · գ · 8 : Յակ · ա · 12 : (6) ա Կորնթ · ժա · 22 : (7) Գործ · ժգ · 50 : ժէ · 6 : ժը · 12 : Ռոմ · ե · 6 : (8) Ղեւտ · ԺԹ · 18 : Մտթ · ի · 39 : Հռոմ · ժգ · 8 , 9 : Գաղ · ե · 14 : գ · 2 : (9) Նէե · 1 : (10) բ Օրին · ի · 26 : Մտթ · ե · 19 : Գաղ · գ · 10 : (11) Ել , ի · 13 , 14 :

Digitized by Google

թեան օրինաքն իցէք դասեալոց :

13 Օ՛ի անեղծարմ դատաստան լինելոց է այնմ, որ ոչ առնիցէ զողորմութիւն. քանզի բարձրագլուխ պարծի ողորմութիւն առ դատաստանաւն :

14 Օ՛ինչ օգուտ իցէ եղբարք իմ, եթէ ասիցէ ոք հաւատս ունել՝ և գործս ոչ ունիցի. միթէ կարիցի՞ն հաւատքն ապրեցուցանել զնա :

15 Եթէ եղբայր ոք կամ քոյր՝ իցեն մերկ կամ կարօտեալ առուրն կերակրոյ,

16 Ասիցէ ոք ի ձէնջ ցնոսա. Երթայք խաղաղութեամբ, ջեռարուք և յագեցարուք. և տայցէք ոչ նոցա զպէտս մարմնոյն, զի՞նչ օգուտ իցէ :

17 Այնպէս և հաւատք եթէ գործս ոչ ունիցին, մեռեալ են առանձինն :

18 Այլ թերևս ասիցէ ոք. եթէ դու հաւատս ունիս՝ և ես գործս ունիմ. ցոյց ինձ զհաւատսն քո առանց գործոց, և ես ցուցից քեզ ի գործոցն իմոց զհաւատս :

19 Դու հաւատաս՝ զի մի է Աստուած, բարւոք առնես. և դևք հաւատան՝ և սարսին :

20 Կամիս գիտել ով մարդ սնոտի, զի հաւատք առանց գործոց դատարկ են :

21 Աբրահամ հայր մեր ոչ ապաքէն ի գործոց արդարացաւ՝ հանեալ ի սեղան զորդին իւր Իսահակ պատարագ :

22 Տեսանես՝ զի հաւատքն եղեն գործակից գործոց նորա. և ի գործս ազատութեան օրէնքումն պիտի դասվիցէ[23] :

13 Պատճառն այ՝ անողորմ դատաստան պիտի լինի նորա վերայ, որ ողորմութիւն չի անուն[23]. ինչու որ ողորմութիւնն գլուխը բարձր բռնած կըպարծենայ դատաստանի առաջին[24] :

14 Ինչ օգուտ է իմ եղբարքս, թէ որ ինն ասէ որ հաւատք ունի՝ և գործ չունենայ. միթէ հաւատքն կրկարենա՞յ ապրեցնել նորան[25] :

15 Ինչ որ մին եղբայր կամ քոյր՝ մերկ լինին կամ օրվան կերակրին կարօտ[26],

16 (Եւ) ձեզանից մինն նորանց ասէ. Գնացեք խաղաղութենով, տաքացէք և կըշտացէք. և մարմնոյ պէտք էլածքն չըտաք նորանց. ինչ օգուտ կըլինի[27] :

17 Նոյնպես էլ հաւատքն՝ եթէ գործք չունենայ՝ ինքն իրանում մեռած է :

18 Այլ լինի որ մինն ասէ. Թէ դու հաւատք ունիս՝ և ես գործք ունիմ. ցոյց տուր ինձ քո հաւատքն առանց գործքերի, և ես իմ հաւատքն ցոյց կըտամ քեզ իմ գործքերովս[28] :

19 Դու հաւատում ես թէ մին Աստուած կայ, լաւ ես անում. դևերն էլ են հաւատում և դողում[29] :

20 Կամենում ես գիտել ով փուչ մարդ, որ հաւատքն առանց գործքերի ունայն է :

21 Աբրահամ հայր մեր չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ՝ իրան որդի Իսահակին պատարագ հանելով սեղանի վերայ[30] :

22 Տեսնում ես՝ որ հաւատքն օգնական էլաւ նորա գործքերին. և

(12) Ելք. ա. 25 : (13) Ելք. իբ. 6 : Ընդ. իա. 12 : Մատթ. ե. 15 : ժբ. 35 : իե. 41, 42 : (15) ա Կորնթ. գ. 17, 18 : (15) Մատթ. է. 20 : Ելք. ա. 23 : (16) Ելք. լա. 19, 20 : Ղևտ. գ. 11 : (17) ա Կորնթ. գ. 18 : (18) Ելք. գ. 18 : (19) Մատթ. ը. 29 : Մարկ. ա. 24 : ե. 7 : Ղևտ. գ. 64 : Գործ. ժգ. 17 : ժբ. 25 : (20) Նահում. իա. 9. 12 :

Digitized by Google

ծաց անոի հաւատքն կատարեցան ։

23 Եւ կատարեցաւ գիրն՝ որ ասէ · Հաւատաց Աբրահամ Աստուած , և համարեցաւ նմա յարդարութիւն · և կոչեցաւ բարեկամ Աստուծոյ ։

24 Տեսանէք՝ զի ի գործոց արդարանայ մարդ՝ և ոչ ի հաւատոց միայն ։

25 Այնպէս և Րահաբ պոռնիկ՝ ոչ ապաքէն ի գործոց արդարացաւ , ընկալեալ զլրտեսան՝ և ընդ այլ ճանապարհ արձակեաց ։

26 Զոր օրինակ մարմին առանց հոգւոյ մեռեալ է , այնպէս և հաւատք առանց գործոց մեռեալ են ։

էն գործքերովն հաւատքն կատարեալ էլաւ[22] ։

23 Եւ կատարեցաւ (էն) գիրքն՝ որ ասուէ · Աբրահամ հաւատաց Աստուծոյն, և արդարութիւն համարվեցաւ նորա համար[23] · և Աստուծոյ բարեկամ կոչվեցաւ[24] ։

24 Տեսանո՞ւմէք՝ որ մարդ գործքերով է արդարանու՝ և ոչ թէ միայն հաւատքով ։

25 Նոյպէս էլ Րահաբն պոռնիկն · չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ , որովհետև լրտեսներին (չաշափնէքին) իրան մօտ առաւ՝ և ուրիշ ճանապարհով արձակեց[24] ։

26 Ինչպէս որ մարմինն առանց հոգոյ մեռած է , էնպէս էլ հաւատքն առանց գործքերի մեռած է ։

ԳԼ · Գ

1 Պէտք չէ որ ամէն մարդ վարդապետ (ուսուցիչ) լինի , պատճառն որ՝ աչ թէ ամէնքս խօսքով չգռնանանունք , 6 Եւ մեր լեզուն որ մէկ փոքր անդամ է , բայց մեծ մեծ և շատ բաներ է խօսում , և ոչ ով կարող չէ նորանց հնազանդացնել էն մահարեր թոյնով (ազովով) լցված , և նորանով ենք օրհնում Տէրն և Հայրն , և նորանով ենք անիծում մարդկանց ։ 18 Ա՛յրն իմաստութիւն ունեցողներն նորանք են , որ բարի վարք ունին՝ սուրբ են՝ խոնարհութիւն անող՝ հեզ՝ ողորմութիւնով և ամէն բարի պտուղներով լիքն ։

1 Ա՛ր լինի որ շատերդ վարդապետ լինիք իմ եղբարքս[1] · գիտացէք՝ որ մեծ դատաստան պիտի ընդունինք[2] ։

2 Պատճառն որ՝ շատ բաներով մեղանչումնք ամենքս[3] ։

3 Եթէ որ մէնն խօսքովն չգանղանչէ[4] նա է կատարեալ մարդ , որ կարող է իրան բոլոր մարմինն սանձահարել[5] ։

4 Տե՛ս՝ որ ձիոց վերանն սանձ ենք դնում՝ որ նորանք հնազանդ

(21) Եբր · ժա · 17 ։ (22) Ա՛նդ · ծե · 6 ։ Հռոմ · գ · 3 ։ Գաղ · գ · 6 ։ (23) բ Մնաց · ի · 7 ։ Նոյ · խա · 8 ։ (24) Յես · բ · 1 ։ Եբր · ժա · 31 ։ (1) Մատթ · իգ · 8 · 14 ։ Հռոմ · բ · 20 , 21 ։ ա Պետր · ե · 3 ։ (2) Ղուկ · գ · 37 ։ (3) գ Յակոբ · բ · 16 · բ Մնաց · գ · 36 ։ Ռոմ · ի · 9 ։ Յոգ · է · 20 ։ ա Յովհ · ա · 8 ։ (4) Մատ · լե · 18 ։ Յես · ա · 26 ։ ա Պետր · գ · 10 ։ (5) Մատթ · ժբ · 37 ։

Digitized by Google

զամենայն մարդինս նոցա նուաճեմք ։

5 Ի՛հուասիկ և նաւք ուրպիսի ինչ են, և ի սաստիկ հողմոյն վարին. և փոքր թևովն շրջին՝ յոր կոյս և միաք ուղղչին կամիցին ։

6 Այոյնպէս և լեզու փոքր ինչ անդամ է՝ և մեծամեծս բարբառի. ահա և սակաւ ինչ հուր զորպիսի անտառս հրդեհէ ։

7 Եւ լեզու հուր՝ զարդ անիրաւութեան, լեզու հաստատեալ է յանդամս մեր, որ զամենայն մարմինն ապականէ, և վառէ հրով զնիւ ծննդեան, և բորբոքեալ ստէպ ի գեհենի ։

8 Ի՛մենայն բնութիւն գազանաց՝ և թռչնոց և սողոց և որ ի ծովս են, ընազանդեալ է՝ և ընազանդի մարդկեղէն բնութեան ։

9 Ոչ ոք կարէ ընազանդել՝ զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ ընազանդել՝ զչարն և զանկարգ՝ և զլի թունաւոր մահարերին ։

10 Ո՛վաւ օրհնեմք զՏէրն և զՀայր. և նովաւ անիծանեմք զմարդիկ՝ որ ըստ նմանութեան Աստուծոյ արարան ։

11 Ի նմին բերանոյ ելանեն օրհնութիւնք և անէծք. ոչ է պարտ եղբարք իմ այսմ այսպէս լինել ։

12 Ա՞րիթէ աղբիւր անդամին ի միոյ ականէն բղխիցէ քաղցր և դառն ։

13 Ա՞րիթէ մարթ ինչ իցէ եղբարք իմ՝ թզենւոյ ձէթ բերել, կամ

վին մեզ, և նորանց բոլոր մարմինն ներքն ընազանդացուսցանէ ։

5 Ի՛նչ նաւերն էլ ինչպէս (մեծ) բան են, և սաստիկ քամիներով են քշվում. և փոքր թիով դառնում՝ որ կողմն որ նաւ կառավարողն միտքն կամենայ ։

6 Ի՛նպէս էլ լեզուն մին փոքր անդամ է՝ և մեծ մեծ բաներ է խօսում։ տես որ մին փոքր կրակ էլ ինչպէսի անտառներ է կրակ տալիս ։

7 Եւ լեզուն կրակ (է)՝ անիրաւութեան զարդարանք։ լեզուն դրված է մեր անդամների մէջն, որ նա բոլոր մարմինը ապականում, և կրակով վառում մեր ծընընդի պատաքրն, և ինքն բորբոքված գրվում գեհենից։

8 (Ինչու որ) գազաններին և թռչուններին և սողացող կենդանիներին և ծովում լինողներին՝ ամեն բնութիւնն՝ ընազանդած է և ընազանդվում մարդկային բնութեանը ։

9 Ոչ մարդկանց լեզուն ոչ ով կարող չէ ընազանդացնել։ են չարը և անկարգը՝ և մահաբեր թունով (պատած) լցվածն։

10 Օրհնում ենք օրհնում Տէրը և (Աստուած) Հայրը, և նորա նով ենք անիծում մարդկանց՝ որ Աստծոյ նմանութեանն ստեղծվեցան ։

11 Նրն մին բերանից են դուրս գալիս օրհնութիւն և անէծքներ. պէտք չէ որ էսպէս լինի՝ իմ եղբարքս ։

12 Ա՞րիթէ մին աղբիւր հենց մէն ակնից քաղցր և դառն (ջուր) կբղխի։

13 Ի՛մ եղբարքս միթէ կարելի է որ թզենին ձէթի պտուղ բերէ,

(6) Սաղ · լբ · 9 ։ (7) Ա՛առ · ժբ · 18 ։ ժէ · 3 ։ (8) Սաղ · ոբ · 3 ։ հէ · 8, 9 ։ (9) Ա՛առ · ժգ · 27 ։ (10) Մաթ · ժէ · 11, 18, 19, 20 ։ Մարկ · է · 15 · 20 · 23 ։ (11) Սաղ · ղա · 8 ։ (12) Ղևնդ · ա · 26 ։ է · 1 ։ Բ · 6 ։

Digitized by Google

որթոյ թուղ, և ոչ աղտաղտին տեղւոյ ջուր քաղցր առնել :

14 Իսկ իցէ իմաստուն և հանճարեղ ՚ի ձեզ, ցուցցէ ՚ի լաւութեանն գնացից զգործս իւր հեզութեամբ իմաստութեանն :

15 Եթէ նախանձ և դառնութիւն և հակառակութիւն ունիցիք ՚ի սիրտս ձեր, մի պարծիք սուտ առնել զճշմարտութիւնն :

16 Ոչ է իմաստութիւնս այս իջեալ ՚ի վերուստ · այլ երկրաւոր՝ շնչաւոր՝ և դիւական :

17 Զի ուր հեւ և նախանձ, անդ է անկարգութիւն՝ և ամենայն իրք չարք :

18 Իսկ վերին իմաստութիւնն, նախ զի սուրբ է՝ ապա խաղաղասէր, հեզ՝ դիւրահաւան՝ լի ողորմութեամբ և պտղովք բարեաց, անխիղճ, առանց կեղծաւորութեան :

19 Պտուղ արդարութեան խաղաղութեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն :

կամ խաղողի որթին (վազի) թուղ · ենպէս էլ ազի գետինն չի կարօղ քաղցր ջուր տալ :

14 Իսկ է ձեզանումն իմաստուն և խելացի[13] · թող իրան բարի վարքովն ցոյց տայ իրան գործքերըն[14] իմաստութեան հեզութենովն[15] :

15 Այլ թէ որ նախանձ և դառնութիւն և հակառակութիւն ունենայք ձեր սրտերումն[16], մի պարծենաք և սուտ մի ասէք ճշմարտութեան դէմ[17] :

16 Այս էն իմաստութիւնն չէ՝ որ վերևիցն է վէր գալիս[18], այլ երկրաւոր՝ շնչաւոր և դիւական (է) :

17 Որովհետև որ՝ որտեղ որ քէն և նախանձ (կայ), ենտեղ անկարգութիւն՝ և ամէն չար բաներ կան[19] :

18 Այլ վերին իմաստութիւնն, առաջ՝ սուրբ է, և յետոյ՝ խաղաղութիւն անող, հեզ՝ շուտ հաւանող՝ ողորմութենով և բարի պտուղներով լիքն, առանց մեղադրանքի[20], առանց կեղծաւորութեան[21] :

19 (Եւ) արդարութեան պտուղն խաղաղութենով է սերմվում նորանց համար, որ խաղաղութիւն են անում[22] :

ԳԼ · Դ

1 Պէտք է որ գիտեն քեզնից առնն կերպ մեղքերըն, և նա աչքարհիս սէգն, 7 Հնազանդվինք Աստուծոյն, և հակառակ կենանք Սատանային · 11 Իրար չգռմփռանենք, և մեր ընկերներին չզրպտանք · 13 Նա աշխարհս և մեր անցաւոր կեանքս վաստակ չգիտենք · բայց ինչ որ անենք, ասենք՝ Եթէ որ Տէրն կամենայ, ես բանըս կամ էն բանըն կանենք :

1 Ուստի պատերազմունք՝ և ուստի կռիւք ՚ի ձեզ · ոչ յայսպիսի ցանկութեանց ձերոց՝ որ զօրացեալ են յանդամս ձեր :

1 Որ տեղից (են) պատերազմունքներ, և որ տեղից կռիւներ ձեր միջումն · չէ որ ձեր էդպէսի ցանկութիւններիցն (են)՝ որ զօրացել են ձեր անդամներումն[1] :

(13) Գաղ · գ · 5 : (14) Յակ · բ · 18 : (15) Յակ · ա · 21 : (16) Ղեւտ · ժգ · 13 : (17) Ղեւտ · բ · 17 · 23 : (18) Յակ · ա · 17 : Փիլիպ · գ · 19 : (19) ա Կորնթ · գ · 3 : Գաղ · ե · 20 : (20) ա Կորնթ · բ · 6 ; 7 : (21) Ղեւտ · ժբ · 9 : ա Պետր · ա · 22 : բ · 1 : ա Յովհ · գ · 18 : (22) Ղեւտ · ժա · 18 : Ովսե · ժ · 12 : Կոչբ · ե · 9 : Փիլիպ · ա · 11 : Նբէ · ժբ · 11 : (1) Ղեւտ · ե · 23 : Գաղ · ե · 17 : ա Պետր · բ · 11 :

Digitized by Google

2 Հանկանայք՝ և ոչ ունիք. սպա-
նանիք և նախանձիք՝ և ոչ կարէք
հասանել. պատերազմիք կռուիք՝ և
ոչ ունիք, վասն զի ոչ խնդրէք:

3 Խնդրէք՝ և ոչ առնուք, վասն
զի չարաչար խնդրէք. զի անդէն ի
ցանկութիւնս ձեր մաշեսջիք:

4 Ո՞վ ընացօղք ոչ գիտէք՝ զի սէր
աշխարհիս այսոքիկ թշնամութիւն է
առ Աստուած. զի որ ոք կամիցի
սիրել զաշխարհ թշնամի առնէ
զանձն իւր Աստուծոյ:

5 Կամ թէ վայրապար համարիս
ցիք՝ զոր ասէ Գիրն. Ընդ նախանձ
ինչ՝ որում փափագէ Հոգին՝ որ
բնակեաց ի մեզ,

6 Ընդ զառաւել շնորհսն. վասն
որոյ ասէ. Ընդ ամբարտաւանից հա-
կառակ կայ, սակայ շնորհս խոնար-
հաց:

7 Հնազանդեցարուք այսուհետև
Աստուծոյ. և կացէք հակառակ չա-
րախօսին. և լեցի փախստական առ
ի ձէնջ:

8 Մերձեցարուք առ Աստուած՝
և մերձենայցի առ ձեզ: Սրբեցէք ըզ-
ձեռս՝ մեղաւորք, և ուղիղ արա-
րէք զսիրտս՝ երկմիտք:

9 Տառապեցարուք՝ սգացարուք և
լացէք. ծաղր ձեր ի սուգ դարձ-
ցի, և ուրախութիւն ձեր ի տրտ-
մութիւն:

2 Հանկանաւմք՝ և չունիք. ըս-
պանուիք և նախանձուիք՝ և կա-
րում չէք հասանել. պատերազմե-
լիք կռվիք՝ և չունիք, պատ-
ճառն որ չէք խնդրում:

3 Խնդրուիք՝ և չէք առնում[2], պատճառն որ չար կերպով էք խընդ-
րում, որ էլ ձեր ցանկութիւննե-
ներումն մաշէք[3]:

4 Ո՞վ ընացօղներ[4] չէք գիտում որ էս աշխարհքիս սէրն թշնամու-
թիւն է Աստուծոյ դէմն[5]. պատճա-
ռըն՝ ով որ կամենայ աշխարհքըս
սիրել, իրան անձըն Աստուծոյ
թշնամի կանէ[6]:

5 Կամ թէ կարծուիք՝ թէ (Աստը) Գիրքն զուռ աւըղն է ա-
սում. թէ Հոգին որ մեզանում
բնակվեցաւ՝ փափագում նախան-
ձուն[7],

6 (Նայց) աւելի շնորհք է ա-
լիս. որ նրա համար էլ ասում.
Տէրն ամբարտաւաններին հակառակ
է կենում, (և) խոնարհներին շը-
նորհք է տալիս[8]:

7 Հնազանդվեցէք Աստուծոյն, և հակառակ կացէք Սատա-
նային. և կըփախչէ ձեզանից[9]:

8 Մօտեցէք Աստուծոյ, և նա կըմօտենայ ձեզ[10]: Սրբեցէք ձեռնե-
րըդ՝ ով մեզաւորներ[11], և սրտերըդ
շինակ արէք[12] ով երկմիտներ[13]:

9 Ողբալուվեցէք՝ ոխ-
ք արէք և լաց էլէք. ձեր ծաղրն թող սուգ
դառնայ, և ձեր ուրախութիւնն
տրտմութիւն[14]:

2) Հակ. իե. 9. լե. 12. Սահմ. ժը. 41. Ընտ. ա. 28. Դատ. ա. 15. Նե-
հեմ. թա. 11. Մաղ. գ. 5. Ա Պետ. է. 18. (3) Սահմ. կգ. 18. ա Ցեղմ. գ.
23. ե. 14. (4) Պտրմ. հգ. 27. (5) ա Հովհ. բ. 15. (6) Հովհ. ժե. 19. (7)
Ծննդ. գ. 5. ե. 21. Ելատ. ժա. 29. Ընտ. իա. 10. (8) Հակ. իբ. 20.
Սահմ. ճկը. 6. Ընտ. գ. 34. իթ. 23. Սաղմ. իդ. 12. Դ Ընտ. ա. 52. ժգ.
11. ժը. 14. ա Պետ. է. 5. (9) Ելիս. գ. 27. զ. 11. ա Պետ. ե. 9.
(10) բ Պետ. ժե. 2. (11) Ընտ. ա. 10. (12) ա Պետ. ա. 22. ա Հովհ. գ.
3. (13) Հակ. ա. 8. (14) Պետր. ե. 6.

Digitized by Google

10 խոնարհեցարուք առաջի Տեառն՝ ուրն՝ և բարձրացուսցէ զձեզ ։

11 Մի՛ բամբասէք զմիմեանս եղբարք · որ բամբասէ զեղբայր՝ կամ դատի զեղբայր իւր , զօրէնսն բամբասէ՝ և զօրէնսն դատի · իսկ եթէ զօրէնսն դատիցիս՝ ոչ առնելի օրինացն ես՝ այլ դատաւոր ։

12 Մի՛ է Օրէնսդիր և Դատաւոր՝ որ կարօղն է փրկել և կորուսանել ։

13 Դո՛ւ ո՞ վ ես՝ որ դատիս զընկերն · ահա ասիկ են , որ ասեն · Երթայք՝ և վաղիւ հրթիռգուք յայս անուն քաղաք , եղիցուք անդ տարի մի , վաճառեսցուք՝ և շահեսցուք ·

14 Որք ոչ գիտէք զվաղիւն ,

15 Որպիսի ինչ են կեանք ձեր · զի իբրև զմրրիկ էք , որ առ սակաւ մի երևեալ՝ և ապա սպականեալ ։ Փոխանակ զի ասէիք՝ Եթէ Տէր կամեցի՝ և կեցցուք , տրասցուք զայս ինչ՝ կամ զայն ։

16 Եւ արդ՝ պարծիք յամբարտաւանութիւնս ձերում · ամենայն ինչ այսպիսի պարծանք չարութիւն են ։

17 Որ ոք գիտիցէ զբարին՝ և ոչ առնիցէ , մեղք են նմա ։

10 խոնարհվեցէք Տէրի առաջին , և (նա) կբարձրացնէ ձեզ[15] ։

11 Իրար մի՛ բամբասէք եղբայրք[16] · ով որ իրան եղբօրըն կբամբասէ , կամ իրան եղբօրըն կդատաւէ , օրէնքըն է բամբասում՝ և օրէնքն է դատում[17] · ապա թէ որ օրէնքն դատես , էլ օրէնքի կատարօղ չես՝ այլ դատաւոր ։

12 Մի՝նն է օրէնք դնօղ և դատաւոր , (նա) որ կարօղ է փրկել և կորցնել[18] · դու ով ես որ ընկերդ դատում ես[19] ։

13 Էհա՛ կան որ ասում են , թէ Նո՛ օր և էգուց գնանք էս անուն քաղաքն , հնտեղ մին տարի լինինք , վաճառենք և շահվինք[20] ·

14 (Դուք) որ չէք գիտում էգուցվան օրըն ,

15 Ի՞նչպէսի բան է ձեր կեանքն · ինչու որ մրրկի նման էք , որ քիչ մի երևում՝ և ապականվում[21] · ոչ նորա տեղն պէտք էր ասել՝ եթէ որ Տէրն կամենայ՝ կապրինք , և էս բանըս կամ էն բանըն կանենք[22] ։

16 Ուրեմն պարծենումիք ձեր ամբարտաւանութիւնքն · ամէն էնպէս պարծանքներն չարութիւն են[23] ։

17 Ով որ բարին գիտենայ՝ և չանէ , նորա համար մեղք է[24] ։

(15) Յակ · իբ · 29 · Ա Պետր · իգ · 12 · Դ Թագ · ժդ · 11 · ժը · 14 · ա Պետր · ե · 6 · (16) Եփես · դ · 31 · ա Պետր · բ · 1 · (17) Մատթ · է · 1 · Դ Թագ · զ · 37 · Հռոմ · բ · 1 · ա Կորնթ · գ · 5 · (18) Մատթ · ժ · 28 · (19) Հռոմ · ժգ · 4 · 10 · (20) Ես Թագ · իե · 1 · Դ Թագ · ժբ · 18 · (21) Յակ · է · 7 · Պետր · Ջգ · 3 · Յով · ա · 10 · ա Պետր · ա · 24 · ա Յովհ · բ · 17 · (22) Կոր · ժբ · 21 · ա Կորնթ · դ · 19 · ժգ · 7 · Եբր · զ · 3 · (23) ա Կորնթ · ե · 6 · (24) Դ Թագ · ժբ · 17 · Յովհ · բ · 41 · 44 · 22 · Հռոմ · ա · 20 , 21 · 32 · բ · 17 , 18 · 23 ·

Digitized by Google

ԳԼ. Ն

1 Հաւատացելոցն թշուառութիւնները վերայ և Բաբելացւոցն նզովից վերայ : 7 Պետք է որ երկիւղածիս քիչից քիչն ցնծի : 8 Նւ խոտ լինելոյ նմանութիւնից ; ըղձալիութեան և համբերութեան օրինակ առնելոյ մեզ մարգարէներն և Քրիստոս . 12 Նրեսամ քաղաքից . 13 Նեղութեան մէջ ապաւէնք առնելոց և ուրախութեան մէջ Աստուած առնելոց : 16 Սնգրիչը խոստանալոյ խոտ , և խոտ վերայ ապաւէնք առնելոց . 19 Հնէմարտութեան հատուցման մասին վախճանի գալոյն :

1 Ընդ՝ այսուհետև մեծասուն լացէք և աղաղակեք ՚ի վերայ թշուառութեանցն , որ գալոց են ՚ի վերայ ձեր :

2 Վասն մեծութիւնդ ձեր յոչինչ է , և հանդերձք ձեր կերակուր ցեցոյ :

3 Ընծաթ ձեր և ասկի ժանգոտեալ , և ժանգ նոցա լինի ձեզ ՚ի վկայութիւն , և կերիցէ զմարմինս ձեր . իբրև զհուր գանձեցէք ածուրցն յետնոց :

4 Ընհաւասիկ վարձք մշակաց՝ որ գործեն զանդս ձեր առ ձեզ են . զրկեալն ՚ի ձէնջ աղաղակէ , և բաղաղ Տէրն Սաբաոթայ եհաս յականջս Տեառն զօրութեանց :

5 Փափկացայք ՚ի վերայ երկրի՝ և զբօսայք . սնուցէք զսիրտս ձեր իբրև աւուր սպանման :

6 Վրկեցէք՝ սպանիք զարդարն , որ ոչ կայր ձեզ հակառակ :

7 Երկայնամիտ լերուք եղբարք մինչև ՚ի գալուստն Տեառն . ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պատուական պտղոյն երկրի , մինչև առցէ վկանութիւն և զանազան :

8 Երկայնամտեցէք և դուք , և

1 Ուրեմն եկէք ով հարուստներ՝ լայ էլէք և ձայն արէք (ձեր) թշուառութիւնների վերայ , որ պիտի գան ձեզ վերայ[1] :

2 Պատճառն որ՝ ձեր մեծութիւնն ոչինչ է , և ձեր շորերն ցեցի կերակուր[2] :

3 Եւ ձեր արծաթին և ոսկի ժանգոտած , և նորանց ժանգը կլինի ձեզ դէմ վկայ , և ձեր մարմիններըն կուտէ . (էն որ գալք) կրակի նման դիզեցիք յետին օրի համար[3] :

4 Ընհա էն մշակների վարձքն՝ որ ձեր յանդերումն բանուածն՝ ձեզ մօտ են . ձեզանից գոչվածն աղաղակ[4] , և Տէր Զաւոդների ականջն հասաւ զօրութեանց Տէրի ականջն[5] :

5 Երկրի վերայ փափուկ կացաք՝ և զբօսանքի մէջ եղաք . ձեր սրտերը գիրացրիք՝ ինչպես մորթելոյ օրին համար[6] :

6 Վրկեցիք՝ սպանեցիք արդարին , որ ձեզ (իսկի) հակառակ չէր կենում[7] :

7 Ինմ եղբարքս երկայնամիտ եղէք մինչև Տէրի գալն . ահա մշակն երկայնամիտ էլած սպասում երկրի պատուական պտղին՝ մինչև որ առնէ կանուխ և ուշ (հասածքն)[8] :

8 Երկայնամիտ եղէք դուք էլ՝ հաս-

(1) Ընսայ . ժա . 28 : Գլսայ . ը . 24 : ա Տիմ . ը . 9 : (2) Յոբ . ժգ . 28 : Մատթ . ը . 20 : Յակ . ը . 2 : (3) Ընսայ . ը . 5 : (4) Գլաւ . ժբ . 12 : Յոբ . խդ . 10 . 14 : Նրեմ . խը . 13 : Մալաւ . գ . 5 : (5) ը Օրին . խդ . 15 : (6) Յոբ . խա . 12 : Ընսայ . ը . 1 . 4 : Գլաւ . ժգ . 19 . 25 : ա Տիմ . ե . 6 : (7) Գաւ . ը . 6 : (8) ը Օրին . ժա . 14 : Նրեմ . ե . 24 : Ովս . ը . 3 : Յովել . ը . 23 : Զաւ . ժ . 1 :

Digitized by Google

հաստատեցէք զսիրտս ձեր . զի գալուստն Տեառն մերձեալ է :

9 Մի՛ տրամեցուցանէք զմիմեանս եղբարք , զի մի դատիցէք . ահաւասիկ դատաւորն առ դրունս կայ :

10 Օրինակ առէք եղբարք՝ չարչարանաց և երկայնմտութեան զմարգարէսն , որ խօսեցան յանուն Տեառն :

11 Ընդունելիք երանեմք համբերողաց . զհամբերութիւն Յովբայ լուարուք՝ և զվախճառութիւն Տեառն տեսէք . զի բազմագութ է Տէր՝ և ողորմած :

12 Նաւասդ քան զամենայն ինչ եղբարք իմ , մի երդնուցուք՝ մի յերկինս՝ մի յերկիր՝ մի յայլ ինչ երդումն , այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո՛ , և ո՛չն՝ ո՛չ . զի մի՛ ի կեղծաւորութիւն ինչ անկանիցիք :

13 Վ չանայցէ ոք ի ձէնջ , յաղօթս կացցէ . բերկրեսցի ոք , սաղմոս ասասցէ :

14 Հիւանդանայցէ ոք ի ձէնջ՝ կոչեսցէ զերիցունս եկեղեցւոյն , և արասցեն ի վերայ նորա աղօթս , օծցեն իւղով յանուն Տեառն :

15 Եւ աղօթքն հաւատովք փրկեսցեն զընչհատեալն , և յարուցէ նա Տէր . և եթէ մեղս ինչ իցէ արձակեալ՝ թողցի նմա :

16 Խոստովանեղերուք միմեանց մեղս , և աղօթս արարէք ի վերայ միմեանց՝ որպէս զի բժշկեսջիք . քանի յոյժ զօրաւար են աղօթք արդարոյ յօգնականութիւն :

տատեցէք ձեր սրտերըն . ինչու որ Տէրն գալն մօտացել է[9] :

9 Մի՛ արամացնէք իրար եղբարք , որ չը դատուիք[10] . ահա դատաւորն դուռն առաջին կանգնած է[11] :

10 Եղբարք՝ չարչարանքի և երկայնամիտ լինելոյ օրինակ առէք ձեզ մարգարէներին , որ Տէրի անունովը խօսեցին[12] :

11 Ահա համբերողներին երանի ենք ասում[13] . Յոբայ համբերութիւնըն լսեցիք[14] և Տէրի կատարումըն տեսիք[15] . ինչու որ Տէրն շատ գթած է և ողորմած[16] :

12 Իմ եղբարք՝ ամէն բանից առաջ՝ երդում մի ուտէք , ո՛չ երկընքովն , ո՛չ երկրովս , և ո՛չ մեն ուրիշ երդումով , բայց թող լինի ձեր հան՝ հա՛ , և չէն՝ չը[17] . որ մի՛ն կեղծաւորութեան մէջ չընկնիք :

13 (Թէ որ) ձեզանից մինն նեղութիւն քաշէ , թող աղօթք անէ (Թէ որ) մինն ուրախանայ , թող սաղմոս ասէ[18] :

14 Թէ որ ձեզանից մինն հիւանդանայ՝ թող եկեղեցոյ երէցներ կանչեն , և նորա վերայ աղօթք անեն , իւղով օծեն Տէրի անունով

15 Եւ աղօթքն հաւատքով՝ փրկէ էն արկաբացածին , և Տ վերկրկացնէ նորան . և թէ որ մեղք գործած լինի՝ կըթողվի նո

16 Մ՝նդբերըդ խոստովանեց րար , և իրար վերայ աղօթք որ բժշկվիք . պատճառն որ դարնների աղօթքներն շատ են օգնականութիւն անելոյ հ

(11)

) փրկ · դ · 5 · նդր · ժ · 25 · 37 : ա գնդ · դ · 7 : (10) նե՛ · դ , սալ · Ա · 33 : ա կդնէ · գ · 5 : (13) Մ՝տպ՛ · ե · 13 : նդր · ժա · 35 , դ · 13 : Մ՝տպ՛ · ե · 10 , 11 · ժ · 22 : (14) նդր · ա · 21 , 22 · 24 : (15) նդր · խդ · 19 : (16) ֆնտ · ժգ · 18 : Մ՝ալմ · ճգ · 8 : (17) Մ՝տպ՛ · ԼԳ · 38 · ֆե՛ · ե · 19 : Ա՛ղ · դ · 16 : (19) Մ՝ւրի՛ · Ջ · 13 : ժգ · 18 : (20) 8 , 19 , 20 : Ա՛տպ՛ · ՔԲ · 2 : (21) Ա՛ղնդ · ի · 17 : ֆնտ՛ · ժա · 2 : ր Ա՛ղն՝ · 22 , ժԲ · 15 · ֆե՛ · ժ · 12 : ա ֆնտ՛ · ժբ · 18 : գ ֆնտ՛ · ժգ · 6 : գ ֆնտ՛ · 0 · ի · 2 · ե : Մ՝ալմ՛ · ժ · 17 : ԼԳ · 15 : ՀԲ՛ · 18 : Ա՛՛ · 20 : ԽԸ · 9 · ֆվՀ · ՔԲ · 31 : ա Ա՛ղՀ · դ · 23 :

Digitized by Google

17 Եղիա մարգ էր իբրև զմեզ
չարչարելի . և յաղօթս եկաց՝ և ոչ
տեղաց յերկիր զերիս ամն և զվեց
ամիս :

18 Եւ դարձեալ եկաց յաղօթս՝ և
ետուն երկինք զանձրև՝ և բուսցյ
երկիր զպտուղ իւր :

19 Եղբարք իմ , եթէ ոք ՚ի ձեզնէ
մոլորիցի ՚ի ճշմարտութեան ճանա-
պարհէն՝ և դարձուսցէ ոք զնա .

20 ՚Գիտասցէ , զի որ դարձուսցէ
զմեղաւորն ՚ի մոլորութեան ճանա-
պարհէն իւրմէ , փրկեսցէ զոգի իւր
՚ի մահուանէ՝ և ծածկեսցէ զբազ-
մութիւն մեղաց :

17 Եղիան մարդ էր մեզ պէս էար-
չարանքի ենթրև լինելոյ[35]. և աղօթք
արաւ՝ և անձրև չեկաւ[33] ի երկրի վե-
րայ ՚երեք տարի և վեց ամիս[34] :

18 Եւ միւնեւ աղօթք արաւ՝ և եր-
կինքն անձրև տուաւ՝ և երկիրն ի-
րան պտուղն բուսացրուց[35] :

19 Ա՛յմ եղբարքս՝ թէ որ միւնն ձե-
զանից մոլորվի ճշմարտութեան ճա-
նապարհից՝ և միւնն դարձնէ նորան[36],

20 գիտէղ գիտենայ՝ թէ նա որ մե-
ղաւորին իրան մոլորութեան ճանա-
պարհից կըդարձնէ , իրան հոգին
կըփրկէ մահից[37], և մեղաց շատու-
թիւնըն կըծածկէ[38] :

(33) Գործ . ժգ . 15 : (34) գ Թագ . ժէ . 1 : (35) Ա՛կոբ . գ . 25 : (36) գ Թես .
ժը . 33 . 35 : (37) Առակ . ժա . 15 : (38) Ա՛ռաք . ժ . 12 : ա Պետր . դ . 8 :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Պետրոս Առաքեալն Յիսուսի և օրհնում իրան շատ կերպ ընդհանրին համար՝ որ տրաւ իրան հատատաքներին, 10 Յոյժ ապրելով՝ Ուրիշտոսով եւ ի փրկութիւնն մին նոր բան չէ բայց հին ժամանակներում մարգարէները խոսեցան և ցոյց տուան նորան, 13 Նւ յորդորում քրիստոնեաներին որ ստուածապաշտ կեանք վարեն, քանզի որ նորանք նոր ստեղծուածներ են՝ պետք է ոչ աշխարհական կեանքով ապրեն։

1 ՊԵՏՐՈՍ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ընտրելոցդ որք ի սփիւռս Պոնտացւոց, Գաղատացւոց և Կապադովկեցւոց և Ասիացւոց և Բիւթանացւոց,

2 Ըստ կանուխ գիտութեանն Աստուծոյ Հօր՝ սրբութեամբ Հոգւոյն, ի հնազանդութիւն և ի հեղումն արեանն Յիսուսի Քրիստոսի. շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն բազմացի։

3 Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ բազում ողորմութեան իւ-

1 ՊԵՏՐՈՍ Յիսուսի Քրիստոսի առաքեալ, ընտրուածք օտարականներիդ՝ որ ցրուած էք Պոնտացոց, Գալատացոց և Կապադովկացոց և Ասիացոց և Բիւթանացոց (երկրներումն)[1],

2 Հօր Աստուծոյ կանուխ գիտութեան պէս՝ Հոգոյ սրբութեան[2], Յիսուսի Քրիստոսի հնազանդութեան և (նորա) արիւնըն ցանդութեան համար[3]. շնորհք և խաղաղութիւն շատանայ ձեզ վերայ[4]։

3 Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի Հայրն[5], որ իրան առատ ողորմութենովն[6] մեզ

(1) Յհվ. ե. 35. Գործ. բ. 5, 9, 10. Յհ. ա. 1. (2) Հռով. ը. 29. ժա. 2. Եփես. ա. 4. ա Պետր. բ. 9. բ Թես. բ. 13. (3) Նբր. ժ. 22. ժբ. 24. (4) Հռով. ա. 7. բ Պետր. ա. 2. Յակ. 2. (5) բ Կորնթ. ա. 3. Եփես. ա. 3. (6) Յհ. գ. 5.

Digitized by Google

րուամ ծնաւ զձեզ վերստին ի յոյսն կենդանի . ի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի ի մեռելոց ,

4 Յանեղծ և յանթառամ և յանթառամ ժառանգութիւնն որ պահեալ է յերկինս ի ձեզ ,

5 Որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ էիք հաւատովք ի պատրաստել փրկութիւնն , յայտնեալ ի յետին ժամանակս :

6 Որով ուրախ լինիջիք՝ որ այժմ սակաւիկ ինչ ըստ պատշաճի իրացդ արամբեալ էք ի պէսպէս փորձութիւնս :

7 Զի հանդէս ձերոց հաւատոցն առաւել քան զոսկի կորստական պատուականն է . որ Հրով փորձեալ՝ գտաւ ի գովութիւն և ի փառս , և ի պատիւ ի յայտնութեանն Յիսուսի Քրիստոսի :

8 Զոր ոչն տեսէք՝ և սիրեցիք . ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալք՝ բայց հաւատացիք . և ուրախ էք անճառ և փառաւորեալ խնդութեամբն :

9 Ընկալեալ զկատարումն հաւատոցն ձերոց զգուշոյն փրկութիւն :

10 Վասն որոյ փրկութեան խնդրեցին և քննեցին մարգարէքն . որք վասն որոյ ի ձեզ լինելոց էին շնորհքն՝ մարգարէանային .

11 Քննէին յորում և յորպիսի մինել ծնաւ դէպի կենդանի յոյսն[7] . Յիսուսի Քրիստոսի մեռեալներէ մի- ջից յարութիւն առնելովն[8] ,

4 Դէպի էն անապականելի և անարատ և անթառամ ժառանգու- թիւնն[9] որ երկնքումն պահված է ձեզ համար[10] :

5 Որ Աստուծոյ զօրութենովն պահված էիք հաւատքով դէպի էն փրկութիւնն՝ որ պատրաստված էր , որ յայանըվի յետին ժամանակնե- րում[11] :

6 Որ նորանով ուրախ պիտի լի- նիք դուք[12] , որ հիմիկ ինչպէս որ բանն է մեր[13] քիչ մի[13] տրտմած էք կերպ կերպ փորձանքների մէջն[14] :

7 Որ ձեր հաւատքի փորձութիւ- նըն աւելի պատուական գտնըվի քան կորստական ոսկին[15] . որ կրա- կով փորձված է[16] , որ գովութիւն և փառք և պատիւ լինի Յիսուսի Քրիստոսի յայտնըվելուց ժամանա- կում[17] :

8 Որ նորան չըտեսիք՝ և սիրե- ցիք[18] . որ նորան էլ հաւատացիք թէ և հիմիկ չէք տեսնում , և ու- րախ էք էն անպատմելի և փառա- ւոր խնդութեամբն[19] :

9 Ձեր հաւատքի կատարածըն ըն- դունելով , (այսինքն) հոգոց փըր- կութիւնն[20] :

10 Որ էն փրկութեան համար մեռ եկին և քննեցին մարգարէները , որ մարգարէանում էին շնորհքին հա- մար՝ որ լինելու էր ձեզանում[21] :

11 Քրնում էին թէ ինչպէս՝ և ինչ-

(7) Յով. գ . 3 . 5 : Յով. ա . 18 : (8) ա Կորնթ . ժե . 20 : ա Յով . գ . 16 : ա Պետր . գ . 21 : (9) ա Պետր . ե . 4 : (10) Կող . ա . 5 : բ Տիմ . գ . 8 : (11) Յով. ժ . 38 , 39 . ժէ . 11 , 13 . 15 : Յուդ . 1 : (12) Մատթ . ե . 12 : Հռոմ. ժբ . 12 : բ Կորնթ . գ . 10 : ա Պետր . գ . 13 : (13) բ Կորնթ . գ . 17 : ա Պետր . ե . 10 : (14) Յով . ա . 2 : (15) Յով . ա . 3 . 12 : ա Պետր . գ . 13 : (16) Յոբ . իգ . 10 : Սաղմ . կգ . 10 : Ես . ժե . 3 : Նաա . խը . 10 . Հռոմ . ժգ . 9 : ա Կորնթ . գ . 13 : (17) Հռոմ. բ . 7 . 10 : ա Կորնթ . գ . 5 : բ Թես . ա . 7—12 : (18) ա Յով . գ . 20 : (19) Յով . ե . 29 : բ Կորնթ . ե . 7 : Նբր . ժա . 1 . 27 : (20) Հռոմ . գ . 22 : (21) Դանիէլ . իբ . 10 : Գործ . բ . 16 : Ղուկ . բ . 7 : Հռոմ . գ . 12 : Պետր . ժգ . 17 : Ղուկ . ժ . 24 : բ Պետր . ա . 19 , 20 և 21 :

Digitized by Google

ժամանակի գուշակեր՝ ի նոսա Հոգին Ս֊րիստոսի. որ նախ զչարչարանացն Ս֊րիստոսի վկայէր՝ և յետ այնորիկ՝ զփառացն ։

12 Որոց և յայտնեցաւ իսկ. զի ոչ եթէ անձանց, այլ մեզ մատակարարք լինէին նոցին. որք այժմ պատմեցան այնոքիւք, որ աւետարանեցինն ձեզ Հոգւովն Սրբով, որ առաքէրն յերկնից. զոր ցանկային հրեշտակք տեսանել գոնեայ ընդ աղօտ հրեշտակք ։

13 Որով պնդեալ զմէջս մտաց ձերոց՝ զուարթացեալք բովանդակ ըստ պատեցէք հասելոյն ձեզ շնորհաց՝ ի յայտնութեանն Յիսուսի Ս֊րիստոսի,

14 Իբրև զորդիս ևազանդութեան. մի կերպարանեալք առաջին ձերովք անգիտութեանն ցանկութեամբք.

15 Այլ ըստ Սրբոյն որ կոչեաց զձեզ՝ և դուք սուրբք յամենայն գնացս ձեր լինիջիք ։

16 Վասն որոյ գրեալ է, եթէ Ընդերծք սուրբ զի ես սուրբ եմ ։

17 Եւ եթէ Հայր կոչիցէք զայն, որ առանց ակնառութեան դատի ըստ իւրաքանչիւր գործոց. ապա երկիւղիւ զձերոյն պանդխտութեան ժամանակս գնասջիք ։

պէտի ժամանակի Համար Ս֊րիստոսի Հոգին[25] որ նորանցումն էր, գուշակուածքր. որ նա առաջուց վկայուածքր Ս֊րիստոսի չարչարանքներին Համար, և նորանց Հետևօղ փառքին Համար[26] ։

12 Որ նորանց յայտնըվեցաւ էլ[24], որ չէ թէ իրանց անձներին, այլ մեզ Համար էին սպասաւորում էն բաներըն՝ որ հիմիկ պատմըվեցան ձեզ նորանց ձեռքէն՝ որ աւետարանըն քարոզեցին ձեզ[25] էն Սուրբ Հոգովն՝ որ երկնքիցն ուղարկվեցաւ[26]. որ հրեշտակներն էլ ցանկանում էին նորանց գոնեայ մութ կերպով տեսնել[27] ։

13 Որ Համար ձեր մտքի մէջքըն պնդելով[21], զարթնացած՝ բոլոր յուսով սպասեցէք էն շնորհքին որ կըհասնէ ձեզ[28] Յիսուսի Ս֊րիստոսի յայտնութենումն[30],

14 Հնազանդ որդոց պէս. որ չըկերպարանվիք՝ էն ձեր առաջին ցանկութիւններին պէս[31] որ անգիտութեան ժամանակում (ունէիք)[32] ։

15 Հայց էն Սրբոյն պէս՝ որ ձեզ կանչեց, դուք էլ սուրբ էլէք ձեր ամէն ճանապարհներումն[33] ։

16 Որ Համար գրվածն է, Սուրբ էլէք, ինչու որ ես սուրբ եմ[34] ։

17 Եւ թէ որ Հայր կանչէք նորան որ առանց երես նայելոյ դատաստան է անում ամէն մէկի գործքին պէս[35], ապա ձեր օտարականութեան ժամանակումն[36] վախով գնացէք[37] ։

(22) ա Պետ. գ. 15։ բ Պետ. ա. 21։ (23) Յովհ. իբ. 6։ Նոյ. ծգ. 3։ Յակ. բ. 26։ Ղևտ. իդ. 25, 26. 44. 46։ Ովհ. ժբ. 41։ Կորնթ. իզ. 22, 23։ (24) Դան. բ. 24։ ժբ. 9. 13։ (25) Նբր. ժա. 13. 39, 40։ (26) Կորնթ. բ. 4։ (27) Նւկ. իե. 29։ Յակ. բ. 12։ ժբ. 5, 6։ Նփես. գ. 10։ (28) Ղևտ. ժբ. 35։ Նփես. գ. 14։ (29) Ղևտ. իա. 34։ Հովէլ. ժգ. 13։ ա Յհաս. ե. 6. 8։ ա Պետ. գ. 7։ ե. 9։ (30) Ղևտ. ժե. 39։ ա Կորնթ. ա. 7։ բ Յհաս. ա. 7։ (31) Հռոմ. ժբ. 3։ ա Պետ. գ. 3։ (32) Կորնթ. ժե. 39։ ա Յհաս. գ. 5։ (33) Ղևտ. ա. 74, 75։ բ Կորնթ. է. 1։ ա Յհաս. գ. 3, 6. 7։ Նբր. ժբ. 14։ բ Պետ. գ. 11։ (34) Ղևտ. ժա. 44։ ժբ. 2։ թ. 7։ (35) բ Օրին. ժ. 17։ Գործ. ժ. 34։ Հռոմ. բ. 11։ (36) բ Կորնթ. է. 1։ Փիլիպ. բ. 12։ Նբր. ժբ. 28։ (37) բ Կորնթ. է. 6։ Նբր. ժա. 13։ ա Պետ. բ. 11։

Digitized by Google

18 Վփոխեցէք , զի ոչ ապականացու սերմանիւք եւ անապականիւք վերածնեալ լերուք ի բանէ կենդանւոյ Աստուծոյ , որ յաւիտենից կայ եւ յաւիտեան :

19 Զի ամենայն մարմին իբրեւ զխոտ է , եւ ամենայն փառք մարդոյ իբրեւ զծաղիկ խոտոյ . խոտն չորացաւ՝ եւ ծաղիկն թօթափեցաւ :

25 Եւ բանն Տեառն մնայ յաւիտեան . այսինքն է բանն , որ ի ձեզ աւետարանեցաւ :

18 Վփոխեցէք՝ որ չէ թէ ապականավեցի սերմամբ եւ ապականի[38] փրկեցաք ձեր փուչ հայրենական սուտ վարուքէն[39] ;

19 Այլ Քրիստոսի պատուական արիւնովն[40] , ինչպէս (մին) անբիծ եւ անարատ գառի[41] :

20 Որ առաջուց ճանաչեալ էր աշխարհի սկզբնէն առաջ[42] . եւ ժամանակներու վերջումն երեւեցաւ ձեզ համար[43] ,

21 Որ նորանով հաւատացիք Աստուծոյն՝ որ նորան մեռելներէն հրկեզին յարոյց[44] , եւ նորան փառք տուաւ , որ ձեր հաւատքն եւ յոյսն Աստուծոյ վերայ լինի[45] :

22 Որ ձեր անձերնիդ սրբեցիք հնազանդ լինելով ճշմարտութեան (Աստուծոյ Հոգովն[46]) , առանց կեղծաւորութեան եղբայրասիրութեան , որ սուրբ սրտով զիրարու անդադար[47] :

23 Որովհետեւ նոր ծնեալ էք՝ ոչ թէ ապականավեցի՝ բայց անապական սերմանէ , (այսինքն)[48] Աստուծոյ կենդանի եւ յաւիտենական խօսքովն[49] :

24 Վասնզի ամէն մարմին խոտ է , եւ մարդոյ ամէն փառքը խոտի ծաղկին նման . խոտը չորցաւ՝ եւ ծաղիկն թափեցաւ[50] :

25 Եւ Տէրոջ խօսքն միշտ յաւիտեան . որ էն խօսքն է , որ ձեզ աւետարանեցաւ[51] :

(38) ա Կոր . ը . 20 : է . 23 : (39) Եզեկ . թ . 18 : ա Պետր . գ . 3 : (40) Գործ . թ . 28 : Եփես . ա . 7 : Եբր . թ . 12 . 14 : Յայտ . է . 9 : (41) Ելք . իբ . 5 : Սայ . ծգ . 7 : Յովհ . ա . 29 . 36 : ա Կորնթ . է . 7 : (42) Հռով . գ . 25 . ժգ . 25 . 26 : Եփես . գ . 9 . 11 : Կող . ա . 26 : բ Տիմ . ա . 9 , 10 : Տիտ . ա . 2 , 3 : Յայտ . ժգ . 8 : (43) Գաղ . դ . 4 : Եփես . ա . 10 : Եբր . ա . 2 : թ . 26 : (44) Գործ . բ . 24 : (45) Ա Կորնթ . իբ . 18 : Գործ . բ . 33 : գ . 13 : Եփես . ա . 20 : Փիլիպ . բ . 9 : Եբր . բ . 9 : ա Պետր . գ . 22 : (46) Գործ . ժե . 9 : (47) Հռով . իբ . 9 , 10 : ա Թես . գ . 9 : ա Տիմ . ա . 5 : Եբր . իգ . 1 : ա Պետր . բ . 17 . գ . 8 . դ . 8 : բ Պետր . ա . 7 : ա Յովհ . գ . 18 : դ . 7 . 21 : (48) Յովհ . ա . 13 : գ . 5 : ա Յովհ . գ . 9 : (49) Հով . ա . 18 : (50) Ա Պետր . ա . 15 : Յակ . ի . 6 : ծա . 13 : Հով . ա . 19 : (51) Ա Պետր . իգ . 12 . 25 : Եսայ . խ . 8 : Գաղ . իգ . 17 : (52) Յովհ . ա . 1 . 14 : ա Յովհ . ա . 1 . 3 .

Digitized by Google

ԳԼ · Ր

1 Ընտրեալն խրատուած որ դէն քցեն ամէն մեղք · 4 Քրիստոսի կենդանի քար լինելով՝ որ քաշած որ մարդկանցից անարգված , բայց Աստուծոյ մօտ ընտրված և պատուական է , և հաւատացեալներն էլ կենդանի քարերի պէս շինված են իբրեւ հոգևոր տաճարներ և անարատ քահանաներ · 11 Ընդունուած նորանց հեռու փախչ մարմնաւոր ցանկութիւններից · 13 Իւ ՚ջազանդ լինիլ թագաւորներին և դատաւորներին , 18 ՚ծառաներին սովորեցնուած որ ՚ջազանդ լինին իրանց տէրերին , 20 Ցոյց կըտայ թէ՝ բարիք գործելով չարչարվին և համբերին , (Քրիստոսի պէս) են ընորհք է Աստուածմանից ։

1 ՚Ի բաց թօթափել այսուհետև զամենայն չարութիւն՝ և զամենայն նենգութիւն և զկեղծաւորութիւնս և զնախանձ , և զամենայն չարախօսութիւն ։

2 Իբրև զարդի ծնեալ մանկունս խօսունս · և անխարդախ կաթինն փափագիցէք · զի նովաւ աճիցէք ՚ի փրկութիւն ։

3 Եթէ ճաշակիցէք՝ զի քաղցր է Տէր ։

4 Ըստ որ մատուցեալ ՚ի վ էմն կենդանի , որ թէպէտ ՚ի մարդկանէ անարգեալ · այլ առ ՚ի յԱստուածոյ ընտրեալ և պատուական է ։

5 Եւ դուք իբրև զվէմս կենդանիս շինիք տաճար հոգևոր · յանարատ քահանայութիւն մատուցանել զհոգևորն պատարագս՝ հաճոյ Աստուծոյ , ՚ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի ։

6 Վասնզի կայ իսկ ՚ի գրի , թէ Ահաւասիկ դնեմ ՚ի Սիոնի վէմ ընտիր՝ գլուխ անկեան պատուական , և որ ՚ի նա հաւատասցէ՝ մի ամաչեսցէ ։

7 Ձեզ այսուհետև հաւատացեալ-

1 (Սուրբմն) դէն քցեցէք ամէն չարութիւնը և ամէն խաբեութիւնը , և կեղծաւորութիւնը , և նախանձը , և ամէն չարախօսութիւնը[1] ։

2 Եւնոր ծնված երեխաների պէս[2], ցանկացէք էն լանաւուր և մաքուր կաթին՝ որ նորանով աճէք դէպի փրկութիւնն[3] ։

3 Թէ որ (էնպէս) համըն առել էք՝ որ Տէրն քաղցր է[4] ։

4 Որ նորան մատացել էք (ինչպէս) կենդանի՝ Քարին , որ թէ և մարդկանցից անարգված , բայց Աստուծոյ մօտ ընտրված և պատուական է[5] ։

5 Դուք էլ կենդանի քարերի պէս շինվում[6] հոգևոր տաճար[7] , անարատ քահանայութիւն[8] որ հոգևոր պատարագ մատուցանէք[9] Աստուծոյ ընդունելի՝ Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնովը[10] ։

6 Պատճառն որ հենց գրքի մէջն էլ կայ , թէ Նայ Սիոնումն՝ անկիւնի գլուխ ընտիր պատուական քար եմ դնում , և ով որ նորան հաւատայ՝ չի ամաչիլ[11] ։

7 Ուրեմն ձեզ հաւատացեալնե-

(1) Եփես · գ · 22 · 25 · 31 : Կող · գ · 8 : Նէր · ժբ · 1 : Յով · ա · 21 : ե · 9 : ա Պետր · գ · 2 : (2) Մատթ · ժը · 3 : Մարկ · ժ · 15 : Հռոմ · գ · 4 : ա Կորնթ · ժգ · 20 : ա Պետր · ա · 23 : (3) ա Կորնթ · գ · 2 : Նէր · ե · 12 , 13 : (4) Պսաղ · ղդ · 8 : Նէր · զ · 5 : (5) Պսաղ · ճմբ · 23 : Մատթ · իա · 42 : Գործ · գ · 11 : (6) Եփես · բ · 21 , 22 : (7) Նէր · գ · 6 : (8) Եսայ · կա · 6 : կբ · 21 : Պետր · 9 : (9) Յովհ · ժգ · 3 : Մատ · ա · 11 : Հռոմ · ժբ · 1 : Նէր · ժգ · 15 , 16 : (10) Փիլիպ · գ · 18 : ա Պետր · գ · 11 : (11) Եսայ · ԻԸ · 16 : Հռոմ · ք · 33 ։

Digitized by Google

լոց է վէմ պատուական . իսկ անհաւատից , վէմ զոր անարգեցին շինողքն , նա եղև գլուխ անկեան :

8 Եւ վէմ գլորմանն և վէմ գայթագղուեանն , որ գայթագղին ապստամբեալք ՚ի բանէն՝ յոր և եդանն :

9 Ա՛յլ դուք ազգ է ընտիր , թագաւորութիւն, քահանայութիւն . ազգ սուրբ , ժողովուրդ սեպհականի . որպէս զի զձեր առաքինութիւնս նուիրիցէք այնմ , որ զձեզ ՚ի խաւարէն կոչեաց յիւր սքանչելի լոյսն :

10 Որք երբեմն չժողովուրդ՝ բայց այրդ ժողովուրդ Աստուծոյ . որք չողորմեալք՝ այժմ ողորմութիւն գտիք :

11 Այրելիք՝ աղաչեմ , իբրև լզպանդուխտս և զնժդեհս ՚ի բաց մերժել ՚ի մարմնաւոր ցանկութեանցն , որ զինաւորին ընդդէմ ազգոց :

12 Ունվարս ձեր ՚ի մէջ հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել . զի որով բամբասիցին զձեզ իբրև զչարագործս , ՚ի բարւոյդ գործոցն ձերոց դիտեալ՝ փառաւոր առնիցեն զԱստուած յաւուրն այցելութեան :

13 Ենազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուածոյ վասն Տեառն

րիգ պատուական քար (է) . բայց անհաւատներուն (է) են քարը որ շինողներն անարգեցին , նա անկիւնի գլուխ էլաւ[12] :

8 Եւ գլորվելոյ քար , և գայթակղվելոյ քար[13] , որ (Աստուծոյ) խօսքից ապստամբվածներն գայթակղվուեցին[14] . որ հենց ներհամար դրված էին[15] :

9 Այլ դուք ընտիր ազգ եք[16] , թագաւորութիւն , քահանայութիւն[17] , սուրբ ազգ[18] , սեպհական ժողովուրդ[19] . որ ձեր առաքինութիւնները ընծայէք նորան , որ ձեզ խաւարիցն կանչեց դէպի իրան զարմանալի լոյսն[20] :

10 Որ դուք ժամանակով չէիք ժողովուրդ . բայց հիմիկ Աստուծոյ ժողովուրդ (եք) . որ ողորմված չէիք , (բայց) հիմիկ ողորմութիւն գտիք[21] :

11 Այրելիներ՝ աղաչումեմ (ձեզ) , ինչպէս պանդուխտներ և օտարականներ[22] հեռու փախէք մարմնաւոր ցանկութիւններից[23] , որ հոգիների դէմ են կռվում[24] :

12 Ձեր վարքըն հեթանոսների մէջն պարկեշտ ցոյց տուէք , որ էն բանումն որ ձեզ չարագործի պէս բամբասումն[25] , ձեր բարի գործքերըն տեսնելով՝ փառաւորեն Աստուծոյն[26] քննութեան օրում[27] :

13 Հնազանդ եղէք ամէն մարդկային կարգին , Տէրին համար . թէ

(12) Ոազմ . ճԺ . 23 : Մատթ . իա . 42 : Գործ . դ . 11 : (13) Նոյ . ը . 18 : Գալ . բ . 34 : Հռոմ . բ . 33 : (14) ա Կորնթ . ա . 23 : (15) Նէ . բ . 10 : Հռոմ . բ . 22 : ա Թես . ե . 9 : Հնոտ . ե : (16) բ Օրին . ժ . 15 : ա Պետր . ա . 3 : (17) Նէ . ԺԲ . 5 , 6 : Հայտ . ա . 6 : ե . 10 : (18) Հռվհ . ԺԷ . 19 : ա Կորնթ . գ . 17 : բ Տիմ . ա . 9 : (19) բ Օրին . գ . 29 : է . 6 : ԺԴ . 2 : ԽԵ . 18 , 19 : Գործ . բ . 28 : Եփես . ա . 14 : Տիտ . բ . 14 : (20) Գործ . ԽԶ . 19 : Եփես . է . 8 : Կող . ա . 13 : ա Թես . է . 4 , 5 : (21) Ովս . ա . 9 , 10 : բ : 23 : Հռոմ . Բ . 25 : (22) ա Պետր . ԽԲ . 15 : Պաղ . ԼԲ . 12 : ԺԲ . 19 : Նէբ . ԺԱ . 13 : ա Պետր . ա . 17 : (23) Հռոմ . ԺԳ . 14 : Գալ . է . 16 : (24) Հով . գ . 1 : (25) Հռոմ . ԺԲ . 17 : բ Պետր . ը . 21 : Փիլպ . բ . 15 : Տիտ . բ . 8 : ա Պետր . գ . 16 : (26) Մատթ . է . 16 : (27) Ղոմ . ԺԲ . 14 :

Digitized by Google

ուքն . եթէ թագաւորի՝ իբրև առաւել ումք ։

14 Եթէ դատաւորաց՝ իբրև ի նմանէ առաքելոց ի վրէժխնդրութիւն չարագործաց՝ և ի գովութիւն բարեգործացն ։

15 Ոչ այսպէս են կամք Աստուծոյ . բարեգործացն պապանձեցուցանել զանզգամ մարդոյ զանգիտութիւն ։

16 Իբրև զազատս լինել՝ և մի իբրև պատրուակ չարութեան ունել զազատութիւն . այլ իբրև Աստուծոյ ծառայք ։

17 Զամենեսեան պատուեցէք . զեղբայրութիւն սիրեցէք . Աստուծոյ երկերիւղ . զթագաւորս պատուեցէք ։

18 Ծառայք ընդ ամենայն երկիւղիւ տերանց , ոչ միայն բարերարացն և հեզոց , այլ և կամակերացն ։

19 Ոչ այս շնորհք Աստուծոյ են , եթէ բարւոք ինչ ժամք առնիցի ոք վշտաց յանիրաւի ։

20 Վասնզի զի՞նչ երախտիք իցեն , եթէ յորժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք , և համբերիցէք . այլ թէ բարիս գործիցէք՝ չարչարիցիք՝ և համբերիցէք , այն շնորհք Աստուծոյ են ։

21 Վասնզի ի դոյն իսկ կոչեցարուք . զի և Քրիստոս վասն ձեր մեռաւ , և ձեզ եղեալ օրինակ՝ զի զհետ երթայցէք հետոց նորա ։

թագաւորին՝ ինչպես թէ մին աւելի մեծաւորին[28] ։

14 Կամ դատաւորներին՝ ինչպես նորանից ուղարկվածներին չարագործներն պատժելոյ[29] և բարեգործներն գովելոյ (համար)[30] ։

15 Պատճառն որ Աստուծոյ կամքն էսպես է , որ բարի գործքերով պապանձէք անխելք մարդկանց տգիտութիւնն[31] ։

16 Որ ազատի պէս լինիք , և չէ թէ որ ազատութիւնն ինչպես չարութեան ծածկոց ունենաք[32] . բայց ինչպես Աստուծոյ ծառաներ[33] ։

17 Զմեռնին պատուեցէք[34] . եղբայրսիրութիւնն սիրեցէք[35] . Աստուածանից վախեցէք . թագաւորներին պատուիցէք[36] ։

18 Ծառաներն ընազանդ լինին (իրանց) տէրերին ամէն վախով . չէ թէ մէնակ նորանց որ բարերար և հեզասհոգի են , բայց նորանց էլ որ հաստագլուխ են[37] ։

19 Ինչու որ էս էլ ճշմարիտ շնորհք է Աստուածանից՝ թէ որ մինըն բարի խղճմտանքով նեղութիւններին համբերէ անիրաւ տանջանքն[38] ։

20 Պատճառն որ՝ ի՞նչ բարի բան է , թէ երբոր մեղանչէք՝ ածկվիք , և համբերէք . բայց թէ որ բարիք գործէք՝ չարչարվիք և համբերէք , էն շնորհք է Աստուածանից[39] ։

21 Ինչու որ դուք հենց էդ բանիդ մէջ կանչվեցաք[40] . պատճառն որ Քրիստոս էլ ձեզ համար մեռաւ[41] , և ձեզ օրինակ թողեց՝ որ նորա գնացքի ետևէն գնաք[42] ։

(28) Պետր . բ . 21 ։ Հռովմ . ժգ . 1 ։ Տիտ . գ . 1 ։ (29) Հռովմ . ժգ . 5 ։ (30) Հռովմ . ժգ . 3 ։ (31) Տիտ . բ . 8 ։ Ղեր . 13 ։ (32) Գաղ . ե . 1 . 13 ։ (33) ա Պետր . ե . 23 ։ (34) Հռովմ . ժբ . 10 ։ Փիլպ . բ . 3 ։ (35) Եբր . ժգ . 1 ։ ա Պետր . ա . 22 ։ (36) Ածոյ . խդ . 21 ։ Պետր . բ . 21 ։ Հռովմ . ժգ . 7 ։ (37) Եփես . գ . 5 ։ Կող . գ . 22 ։ ա Տիմ . գ . 1 ։ Տիտ . բ . 9 ։ (38) Պետր . ե . 10 ։ ա Պետր . գ . 14 ։ (39) ա Պետր . գ . 14 ։ դ . 14 , 15 ։ (40) Պետր . ժգ . 24 ։ Գործ . ժգ . 21 ։ ա Թես . գ . 3 ։ բ Տիմ . գ . 12 ։ (41) ա Պետր . գ . 18 ։ (42) Յովհ . ժգ . 15 ։ Փիլպ . բ . 5 ։ ա Յովհ . բ . 6 ։

Digitized by Google

22 Իր ոչն ասար մեզս , և ոչ գտաւ նենգութիւն ի բերան նո-
ցա .
23 Իր բամբասեալ՝ և ոչ փոխա-
րէն բամբասէր . չարչարեալ՝ և ոչ
պահէր սպառնալիս . բայց իրա-
ւամբք մատնէր դատաւորին .

24 Իր զմեր մեղս իւրով մարմնովն
վերացոյց ի խաչափայտն . զի լի-
ցուք զերծեալք ի մեղաց անտի , և
իցեմք արդարութեանն կենակիցք .
որոյ վիրօքն բժշկեցայք :

25 Վասնզի էիք իրրև զոչխարս
մոլորեալս . այլ այժմ դարձարուք
առ Հովիւն և Տեսուչ հոգւոց ձե-
րոց :

22 Իր մեղք չըգործեց , և խա-
բէութիւն չըգտաւ նորա բերանուն-
մըն[43] .
23 Իր (երբոր) բամբասվուեր՝
ինքն նորա տեղ չէր բամբասում .
չարչարվուեր՝ և ոխ չէր պահում[44] ,
բայց իրաւանքով դատողի ձեռքն
էր յանձնում[45] :
24 Իր մեր մեղքերըն իրան մար-
մինովն խաչափայտին վերայ բարձրա-
ցրուց[46] . որ էն մեղքերիդն ազատ-
վինք , և նորա արդարութեան հա-
մար կենդանի լինինք[47] , որ նորա
խոցերովն բժշկվեցանք[48] :
25 Պատճառն որ՝ մոլորված ոչ-
խարների պէս էիք[49] . բայց հիմիկ
դարձաք դէպի (ձեր) Հովիւն (չո-
պանն) և ձեր հոգիների Հոգա քա-
շողն[50] :

ԿԻ · Կ

1 Աստվծոյ մարգկանց և կանանց՝ իրանց մէջ էլած պատթերըն · 8 Հորդորում ամէնին որ մին միտք՝ մին կամք ունենան և եղբայրասեր լինին , 14 Ի՛րդարութեան համար չարչարվելոյ համերըն : 19 Ինչումն միակ Աստծոյ արած բարերարութիւնն հին աշխարհն վերայ :

1 Այնպէս և կանայք ենթադ-
լինել արանց իւրեանց . զի եթէ
իցեն ոմանք ապստամբք ի բանէ ան-
ւի չարագործ կանանց գնացից , և
առանց բանին իսկ շահեսցին ,

2 Դիտեալ երկիւղիւ զձեր պար-
կեշտ գնացս :
3 Որոց լինիցի ոչ՝ արտաքուստ
հիւսիւք և ոսկեհուռն ծամակալեօք՝
կամ պաճուճեալ զգեստուք զարդ :

1 Նոպէս էլ կանայքն (Քրիստոս) ենտադին լինին իրանց մարդկացն[1] . որ եթէ նորանք ապստամբվածք լինին (Աստուծոյ) խօսքիցն , կանանց վարվելովն և հենց առանց խօսքի էլ[2] շահվինն[3] ,
2 Ձեր պարկեշտ երկիւղածութեանով վարվիլըն տեսնելով[4] :
3 Որ նորանց զարդարանքն չըլինի դրսևանց՝ ծամերի հիւսվածքներով , և ոսկով զարդարվածք ծամակալներով , կամ գեղեցիկ շորերով՝

(18) Նոպ . ծգ : 9 : Գործ . իգ . 41 : Հովհ . ը . 46 : բ Կորնթ . ժ . 21 : Նբր . գ . 15 : (14) Նոպ . ծգ . 7 : Մարկ . իե . 39 : Հովհ . ը . 48 , 49 : Նբր . ժբ . 3 : (15) Գործ . իգ . 46 : (16) Նոպ . ծգ . 4 , 5 , 6 . 11 : Մարկ . ը . 17 : Նբր . բ . 28 : (17) Ղևտ . գ . 2 . 11 . 4 . 6 : (18) Նոպ . ծգ . 5 : (19) Նոպ . ծգ . 6 : Նվհ . լբ . 6 : (20) Նվհ . լբ . 28 . լե . 24 : Հովհ . ժ . 11 . 14 . 16 : Նբր . ժգ . 30 : ա Պետր . ե . 4 : (1) ա Կորնթ . ժգ . 34 : Նբէս . ե . 22 : Կող . գ . 18 : Տիտ . բ . 5 : (2) ա Կորնթ . ե . 10 : (3) Մարկ . ժբ . 15 : ա Կորնթ . բ . 19—22 : (4) ա Պետր . բ . 12 : (5) ա Տիմ . բ . 9 : Տիտ . բ . 3 :

Digitized by Google

4 Ա՛յլ ծածուկ սրտին մարդն · անեղծութեամբ հեզութեան՝ և հանդարտութեան հոգւոյն , որ է առաջի Աստուծոյ բազմապատիկ ։

5 Զի այսպէս երբեմն և կանայքն՝ որ յուսացեալ էին Աստուած՝ զարդարէին զանձինս՝ հնազանդեալ իւրեանց արանց ։

6 Որպէս և Սառայ՝ զի հնազանդէր Աբրահամու . և տէր իւր կոչէր զնա . որոյ եղերուք դուք որդիք . բարեգործք էին , և ոչ կասկածէին՝ և ոչ ի միջէ ինչ երկիւղէ ։

7 Նոյնպես և արք իմաստութեամբ բնակեացին ընդ նոսա . իբրև ակար անօթոյ առնիցեն պատիւ կանանց՝ իբրև ժառանգակցաց շնորհացն կենաց . զի մի խափան լինիցին աղօթիցն ձերոց ։

8 Եւ գլուխ ամենայնի , զի համամիտք իջէք՝ համակարիք , եղբայրասէրք , ողնուագութիք , խոնարհք ։

9 Մի՛ չար փոխանակ չարի հատուցանել , կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց . այլ զսրտին հակառակն՝ օրհնել , զի յայս իսկ կոչեցարուք՝ զի զօրհնութիւն ժառանգիցէք ։

10 Զի որ կամիցի զկեանս սիրել և տեսանել դաւուրս բարութեան , լռեցուսցէ զլեզու իւր ի չարութենէ , և զշրթունս իւր ի չխօսելոյ զնենգութիւն ։

11 Խոտորեսցի ի չարէ , և առ

4 Այլ արտաքին ծածկուածն մարդն՝ հեզ և հանդարտ հոգով անապականութենովն , որ Աստուծոյ առաջին շատ պատուական է[6] ։

5 Ինչու որ ենպէս էլ հին ժամանակով կանայքն՝ որ իրանց յոյսը Աստուծոյ վերայ էին դրել՝ զարդարուէին իրանց անձերըն՝ իրանց մարդկանց հնազանդ լինելով ։

6 Ինչպէս որ Սառան՝ էլ հնազանդ էր Աբրահամին , և իրան տէր էր կոչում նորան[7] . որ դուք նորա որդիքներ էք էլել . բարեգործ էին (նորանք) , և կասկած չունէին իսկի միւն վախից էլ ։

7 Ինչպէս էլ մարդիկն թող իմաստութենով բնակվին նորանց հետ[8] . ինչպէս տկար ամանի՝ կանանց պատիւ տան՝ և ինչպէս կենաց շնորհքի ժառանգ ընկերներին[9] . որ ձեր աղօթքն չը խափանվի[10] ։

8 Եւ վերջապէս՝ (ամենքդ) մին միտք ունենաք[11] , մին կամք , եղբայրասէր լինիք[12] , քաղցրասիրտ[13] , խոնարհ ։

9 Ձըւելինի (որ) չարին տեղակ չար հատուցանէք , կամ բամբասանքի տեղ բամբասանք[14] . բայց ներա հակառակն՝ օրհնեցէք , ինչու որ հենց դէպի էդ կանչվելուք , որ օրհնութիւնն ժառանգէք[15] ։

10 Պատճառն որ՝ ով որ կամենաւ կեանքըն սիրել՝ և իրան օրերըն բարութեան մէջ տեսնել[16] , թող իրան լեզուն լուռ պահէ որ չար չը խօսի , և իրան պռօշներըն՝ որ խաբերայութիւն չը խօսին[17] ։

11 Ձարիցն չետ քաշվի , և բա-

(6) Պաղ . խե . 13 : Ֆռովմ . բ . 29 . է . 22 : բ կորնթ . գ . 16 : (7) Ծննդ . ժբ . 13 : (8) ա կորնթ . է . 3 : Ղեվ . է . 25 : կող . գ . 18 : (9) ա կորնթ . ժբ . 23 : ա Թես . դ . 4 : (10) Հով . խբ . 8 : Մատթ . է . 23 , 24 : ժբ . 18 : Ֆռովմ . ժբ . 18 : ժե . 5 : Փիլիպ . գ . 16 : (12) Ֆռովմ . ժբ . 10 : Ներ . ժգ . 1 : ա Պետր . բ . 17 : (13) կող . գ . 12 : Ղեվ . դ . 32 : (14) Ընտ . ժէ . 13 : բ . 22 : Մատթ . է . 39 : Ֆռովմ . ժբ . 14 . 17 : ա կորնթ . գ . 12 : ա Թես . է . 15 : (15) Մատթ . խե . 34 : (16) Պաղ . լգ . 13 : (17) Հով . ա . 26 : ա Պետր . բ . 1 . 22 : Յայտ . ժգ . 5 :

Digitized by Google

րասցէ զբարի . խնդրեսցէ զխաղաղութիւն , և երթիցէ զկնա նորա ։
12 Ոչի աչք Տեառն ՚ի վերայ արդարոց , և ականջք նորա յաղօթս նոցա . երեսք Տեառն ՚ի վերայ չարագործաց ։

13 Եւ ո՞վ իցէ որ չարչարիցէ զձեզ , եթէ գուք բարւոյն նախանձաւորք լինիցիք ։
14 Այլ թէ և չարչարիցիք ևս յաղագս արդարութեան , երանելի էք . բայց յերկիւղէ նոցա մի երկնչիցիք և մի խռովիսջիք ։
15 Այլ զՏէր զնոյն զՔրիստոս՝ սրբեալ առնիջիք ՚ի սիրտս ձեր , պատրաստ իցէք ամէն պատասխանի առնել որ խնդրիցէ զբանն . որ է վասն յուսոյն ձերոյ ։
16 Այլ հեզութեամբ և երկիւղիւ ունիջիք բարս քաղցունս . զի որով չարախօսիցեն զձեզնջ՝ յամօթ լիցին՝ որք բամբասանս զձեր բարւոյդ գնացս ՚ի Քրիստոս ։

17 Ոչի լաւ է բարեգործաց , եթէ կամիցին ըստ Աստուծոյ կամացն չարչարիլ՝ քան չարագործաց ։
18 Ոչի և Քրիստոս միանգամ վասն մեղաց ՚ի վերայ ձեր մեռաւ , Արդարն ՚ի վերայ անարդարոց . զի զձեզ մերձեցուսցէ առ Աստուած . թէպէտ և մեռաւ մարմնով , այլ կենդանի է հոգւով ։
19 Որով և ոգւոցն՝ որ էին ՚ի բանտին , երթեալ քարոզեաց .

րի անէ[17] . խաղաղութեան մտն գայ , և նորա եւեթէն գնայ[19] ։
12 Քանզի որ Տէրի աչքերն արդարներուն վերայ են , և նորա ականջներն դէպի նորանց աղօթքն[20] . Տէրի երեսն չարագործներուն վերայ (է) ։
13 Եւ ով է նա՝ որ չարչարէ ձեզ , թէ որ դուք բարւոյն նախանձաւոր լինիք[21] ։
14 Այլ թէ և չարչարվիք էլ արդարութեան համար , երանելի էք[22] . մարդոյն թէ նորանց ահ տաղտուկն մի վախնաք և մի շփոթվիք[23] ։
15 Այլ էն մին Տէրին Քրիստոսին ձեր սրտի մէջն սրբութիւն պահեցէք . պատրաստ էլէք պատասխան տալ ամէնուն որ համար է խնդրում են ձեր յուսոյ կոպմանէ[24] ։
16 Այսպէս թէ խոնարհութեանով և վախով քաղցր վարք ունենաք[25] . որ նորանով որ չար են խօսում ձեզանից , ամօթով ըլան նորանք՝ որ բամբասում են ձեր բարի վարմունքը Քրիստոսումն[26] ։
17 Պատճառն որ՝ աւելի լաւ է՝ եթէ Աստուծոյ կամքն կամենայ՝ բարեգործութեան համար չարչարվիլ , քան թէ չարագործութեան համար ։
18 Քանզի որ Քրիստոս էլ մինանգամ մեղաց համար ձեզ վերայ մեռաւ , Արդարն անարդարներուն վերայ[27] . որ ձեզ մօտացնէ Աստուծոյն . որ թէ և մարմնով[28] մեռաւ[29] , բայց հոգովն կենդանի է[30] ։
19 Որ նորանով գնաց էն հոգիներուն էլ քարոզեց[31] որ բանտումն (պահպանուած) էին[32] ։

(16) Պետ . ա . 27 ։ Նոյ . ա . 18 , 17 ։ գ Յովհ . 11 ։ (19) Հռով . ժբ . 18 ։ ժգ . 19 ։ Եբր . ժբ . 14 ։ (20) Յովհ . բ . 31 ։ Յով . ե . 16 ։ (21) Ընթ . ժգ . 7 ։ Հռով . ը . 28 ։ (22) Ա Պետ . ե . 10 , 11 , 13 ։ ա Պետ . բ . 19 ։ գ . 14 ։ Յով . ա . 13 ։ (23) Նոյ . ը . 13 , 18 ։ Եբր . ա . 8 ։ Յովհ . ժգ . 1 . 27 ։ (24) Պետ . ա Ժբ . 10 ։ Փոթ . գ . 6 ։ Պղ . գ . 6 ։ բ Տիմ . բ . 25 ։ (25) Եբր . ժգ . 18 ։ (26) Յակ . բ . 8 ։ ա Պետ . բ . 12 ։ (27) Հռով . ե . 6 ։ Եբր . բ . 26 . 28 ։ ա Պետ . բ . 21 ։ գ . 1 ։ (28) Պղ . ա . 21 , 23 ։ (29) բ Կորնթ . ժգ . 4 ։ (30) Հռով . ա . 4 ։ ը . 11 ։ (31) ա Պետ . ա . 12 ։ գ . 6 ։ (32) Նոյ . խբ . 7 ։ խբ . 9 ։ կա . 1 ։

20 Երբեմն ապաւաժձելոցն , յորժամ ներէր նոցա Աստուծոյ երկայնմտութիւն յաւուրս Նոյի , յորում տապանն կազմէր . յոր նուազունք՝ այսինքն ոգիք իրրև ութ ապրեցան ի ջրոցն ։

21 Որ և զձեզ ըստ նմին օրինակի կնքուսցէ մկրտութիւնն . ոչ զմարմնոյ աղան ի բաց ընկենլով՝ այլ զբարւոք մտացն հանդէս առ Աստուած ի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի .

22 Որ է ընդ աջմէ Աստուծոյ երթեալ յերկինս , ի ներքոյ նմա հրեշտակաց և իշխանութեանց և զօրութեանց ։

20 Որ ներանք ժամանակով ապրեցուամբած էին՝ երբոր Աստուծոյ երկայնմտութիւն համբերութեամբ նոքա ընդ Նոյի օրերումն[23], երբոր տապանն պատրաստվումբ[24] . որ նոքա նով քիչ՝ այսինքն՝ ութ հոգի ջրիցն պրծան[25] ։

21 Որ ձեզ էլ էն օրինակին պէս կազատէ մկրտութիւնն[26] . (չէ թէ մարմնոյ աղտըն դէն քցելով[27]՝ բայց բարի խըղճմտանաց հաստատութիւնըն դէպի Աստուած) . Յիսուսի Քրիստոսի յարութեանովն[28] ։

22 Որ գնացել է երկինքն , և Աստուծոյ աջ կողմն է[29] . հրեշտակներն և իշխանութիւններն և զօրութիւններն ընազանդվելով նորան[30] ։

ԳԼ · Գ

1 Հորդորումն նորանց որ մեղք անելուցն գադարին , Քրիստոսի օրինակին ցոյց տալով , և ամէն բանի վերջն մօտենալուն վերայ հոգս տանէն , 12 Սիրեցուսանէ նոցանք նեղութիւնեբրն և չարչարանքներին համար ։

1 Քրիստոս՝ որ մարմնով մեզ համար չարչարվեցաւ , դուք էլ էն մտքովն զէնք կապեցէք ձեզ[1] . պատճառն որ՝ ով որ մարմնով չարչարվումէ , մեղք անելուցն դադարումէ[2] ։

2 Որ էլ ոչ թէ մարդկանց ցանկութիւնների պէս[3] բայց Աստուծոյ կամաց պէս[4] ապրի իրան մնացած ժամանակն[5] ։

3 Պատճառն որ բաւական է որ էն անցկացած ժամանակըն[6] հեթանոսաց կամքին պէս անցկացրիք , որ նորանք վարվումէին գիճութիւններով՝ ցանկութիւններով , գինովա-

(33) Նահ . գ . 3 . 5 . 13 ։ (34) Նբէ . ժա . 7 ։ (35) Նահ . է . 7 ։ ը . 18 ։ թ Պետ . բ . 5 ։ (36) Նէհ . ե . 26 ։ (37) Տիտ . գ . 5 ։ (38) ա Պետ . ա . 3 ։ (39) Սաղմ . ԿԶ . 1 ։ Հռով . ը . 34 ։ Նէհ . ա . 20 ։ Կող . գ . 1 ։ Նբէ . ա . 3 ։ (40) Հռով . ը . 38 ։ ա Կորնթ . ժե . 24 ։ Նէհ . ա . 21 ։ (1) ա Պետ . գ . 18 ։ (2) Հռով . գ . 2 . 7 ։ Գաղ . ե . 24 ։ Կող . գ . 3 . 5 ։ (3) Հռով . ժգ . 7 ։ ա Պետ . բ . 1 ։ (4) Հովհ . ա . 13 ։ Հռով . գ . 11 ։ ե Կորնթ . ե . 15 ։ Հով . ա . 18 ։ (5) ա Պետ . ա . 14 ։ (6) Նախ . խգ . 6 ։ խե . 9 ։ Գործ . ժե . 30 ։

Digitized by Google

անօրէն կատարչութեամբք ։

4 Որով օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին ի նոյն անկարգութեան զեղուռիթիւն , և հայհոյեն՝

5 Որ ապագեն պատասխանի այնմ , որ ի պատրաստին ունի դատել զկենդանիս և զմեռեալս ։

6 Ո՛ի ի սոյն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է , զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով՝ և կենդանի լինիցին ըստ Աստուծոյ հոգւով ։

7 Ա՛մենեցուն վախճան մերձեալ է • զգաստացարո՛ւք այսուհետև՝ և լերո՛ւք զուարթունք յաղօթս ։

8 Այսր քան զամենայն սէր սիրա ունել ընդ միմեանս . զի սէր ծածկէ զբազմութիւն մեղաց ։

9 Ողորասէրք լինել ընդ միմեանս առանց տրտնջելոյ ։

10 Որպէս եւ ընկալաւ շնորհս ինչ՝ ի միմեանս ըզնոյն մատակարարել , իբրև զբարո՛ւոք հաղորդապետս պէսպէս շնորհացն Աստուծոյ ։

11 Եթէ ոք խօսեցի՝ իբրև զԱստուծոյ պատգամս . եթէ ոք մատակարարիցէ՝ իբրև ի զօրութենէ՝ զոր շնորհէ Աստուած . զի յամենայնի փառաւորեսցի Աստուած ի

նալով՝ անառակաբիւններով՝ հարբեցութիւններով՝ անօրէն կատարչութիւններով[7] ։

4 Որ նորա համար զարմանալն որ դուք չէք վարվում իրանց հետ են անառակ կեանքի անկարգութեան մէջ , և հայհոյումն[8] ,

5 Որ նորանք պիտի պատասխան տան նորան՝ որ պատրաստված է՝ դատաստան անել կենդանիներին և մեռելներին[9] ։

6 Որ հենց սրա համար՝ մեռելներին էլ խոստմունք տրվված է , որ մարդոյ կողմանէ մարմնով պիտի դատվին , բայց հոգով կենդանի լինին Աստուծոյ կողմանէ[10] ։

7 Ա՛մէն բանի վերջն մօտացել է[11]. ուրեմն պարկե՛շտ կացէք՝ և արթնո՛ւն էլէք աղօթքով[12] ։

8 Ա՛մենից առաջ՝ պինա սէր ունենաք իրար հետ[13] . պատճառն որ սէրն ծածկումն մեղաց շատութիւնն է[14] ։

9 Ողորասէր էլէք իրար հետ[15] առանց տրտնջելոյ[16] ։

10 Ա՛մէն մէկդ ինչպէս որ մին շնորհք է ընդունել՝ էն իրար (մէջ) հաղորդեցէք , տուէք[17] • ինչպէս Աստուծոյ կեպ կերպ շնորհաց[18] լաւ անտեսաներ[19] ։

11 Եթէ մինն խօսի՝ թո՛ղ ինչպէս Աստուծոյ հրամանն (խօսի)[20] . եթէ մինն ընծայէ՝ (թո՛ղ լինի) ինչպէս էն զօրութենիցն որ Աստուած է շնորհում՝ (տալիս)[21] . որ ամէն բանի մէջ

(7) Կեփ . բ . 2 : գ . 17 : ա Յովհ . գ . 5 : Տիտ . գ . 3 : ա Պետր . ա . 14 : (8) Գործ . ժգ . 45 : ժբ . 6 : ա Պետր . գ . 16 : (9) Գործ . ժ . 42 : ժե . 31 : Հռով. ժգ . 10 . 12 : ա Կորնթ . ժե . 51 , 53 : բ Տիմ . գ . 1 : Յայտ . ե . 9 : (10) ա Պետր . գ . 19 : (11) Մատթ . իգ . 13 , 14 : Հռով . ժգ . 12 : Փիլիպ . գ . 5 : Նբր . ժ . 25 : Յայտ . ե . 8 : բ Պետր . գ . 9 . 11 : ա Յովհ . բ . 18 : (12) Մատթ . իզ . 41 : Ղուկ . իա . 34 : Կող . գ . 2 : ա Պետր . ա . 13 : ե . 8 : (13) Նբր . ժգ . 1 : Կող . գ . 14 : (14) Առակ . ժ . 12 : ա Կորնթ . ժգ . 7 : Յայտ . ե . 20 : (15) Հռով . ժբ . 13 : Նբր . ժգ . 2 : (16) բ Կորնթ . իբ . 7 : Փիլիպ . բ . 14 : Փիլմ . 14 : (17) Հռով . ժբ . 6 : ա Կորնթ . գ . 7 : (18) ա Կորնթ . ժբ . 4 : Եփես . գ . 11 : (19) Մատթ . իգ . 45 : իե . 14 . 21 : Ղուկ . ժբ . 42 : ա Կորնթ . գ . 1 , 2 : Տիտ . ա . 7 : (20) Նեհ . իգ . 22 : (21) Հռով . ժբ . 6 , 7 , 8 : ա Կորնթ . գ . 10 ։

Digitized by Google

ձեռն Քիստոսի Յիսուսի, որում փառք և զօրութիւն յաւիտեանս ամէն։

12 Սիրելիք՝ մի օտարոտի համարիլ զեռանդն ինչ որ ի փորձութիւն ձեզ լինիցի, որպես թէ օտար ինչ իրք ձեզ դիպիցին։

13 Այլ իբրև հաղորդեալք Քրիստոսի չարչարանացն՝ ուրախ լինելիք, զի ի յայտնութեան փառացն նորա ցնծացեալք բերկրեսջիք։

14 Եթէ նախատիցիք ևս վասն անուանն Քրիստոսի, երանելի էք. զի փառացն՝ և զօրութեան անուն է, և Աստուծոյ Հոգին ի վերայ ձեր հանգուցեալ է։

15 Այլ ոք ի ձէնջ չարչարեսցի իբրև զսպանող, կամ իբրև զգող, կամ իբրև զչարագործ, կամ իբրև զօտարատեսուչ։

16 Այլ եթէ իբրև զքրիստոնեայ՝ մի ինչ ամաչեսցէ. այլ փառաւորեսցէ զԱստուած անուամբ այսուիկ։

17 Զի ժամանակ է սկիզբն լինել դատաստանին ի տանէն Աստուծոյ. զի եթէ նախ ի մէնջ, իսկ զվերջ կատարած այնոցիկ իցէ՝ որ ոչ հնազանդեցան Աստուծոյ աւետարանին։

18 Եւ եթէ արդարն հազիւ կեցցէ, իսկ ամբարիշտն և մեղաւորն ո՞ւր գտանիցի։

Աստուած փառաւորվի Յիսուսի Քրիստոսի ձեռնվ[23]. որ նորան (լինի) փառք և զօրութիւն յաւիտեանս. ամէն[22]։

12 Սիրելիներ՝ օտար բան մի հարմարէք էն բորբոքված նեղութիւնն՝ որ ձեզ փորձելոյ համար կըլինի[24], իբրեթէ մին օտար բան պատահի ձեզ։

13 Այլ ուրախ եղէք[25] ինչպէս Քրիստոսի չարչարանացն մասնակից եղածներ[26], որ նորա փառքի յայտնութեան ժամանակումն ցընծալով ուրախանաք[27]։

14 Այլ եթէ նախատվիք էլ Քրիստոսի անունին համար, երանելի էք. պատճառն որ փառաց և զօրութեան անունն և Աստուծոյ Հոգին հանգչումէ (մնումէ) ձեզ վերայ[28]։

15 Ընդ լինի թէ ձեզանից մինն չարչարվի ինչպէս (մարդ) սպանօղ, կամ ինչպէս գող, կամ ինչպէս չարագործ[29], կամ ինչպէս ուրիշի ապրանքի աչք դնօղ[30]։

16 Այլ թէ ինչպէս քրիստոնեայ (չարչարվի)՝ թող չամաչէ, բայց փառք տայ Աստուծոյն էս անունովքս[31]։

17 Ինչու որ ժամանակն է՝ (որ) դատաստան սկսի Աստուծոյ տանից[32]. բայց թէ որ առաջ մեզանից (է սկսում)[33], ապա ի՞նչ պիտի լինի նորանց վերջն՝ որ Աստուծոյ աւետարանին հնազանդ չըկացան[34]։

18 Եւ թէ որ արդարն դժուար կապրի, ապա ամբարիշտն և մեղաւորն ո՞րտեղ պիտի գանըվի[35]։

(22) Նէե. ե. 20. ա Պետ. բ. 5. (23) ա Տիմ. գ. 16. ա Պետ. ե. 11. Յով. ա. 6. (24) ա Կորնթ. գ. 13. ա Պետ. ա. 7. (25) Գործ. ե. 41. Յակ. ա. 2. (26) Հռոմ. ը. 17. բ Կորնթ. ա. 7. գ. 10. Փիլիպ. գ. 10. Կող. ա. 24. բ Տիմ. բ. 12. ա Պետ. ե. 1. 10. Յով. ա. 9. (27) ա Պետ. ա. 5 6. (28) Մատթ. ե. 11. բ Կորնթ. ժբ. 10. Յակ. ա. 12. ա Պետ. բ. 19, 20. գ. 14. (29) ա Պետ. բ. 20. (30) ա Ելից. գ. 11. ա Տիմ. ե. 13. (31) Գործ. ե. 41. (32) Եսայ. ժ. 12. Երեմ. ըե. 29. Եզեկ. թ. 6. Մաղ. գ. 5. (33) Ղուկ. իգ. 31. (34) Ղուկ. ը. 12. 13. (35) Հռոմ. ժա. 31. Ղուկ. իգ. 31.

Digitized by Google

19 Որպէս զի որ չարչարիցին ըստ Աստուծոյ կամացն, հաւատարիմ Ստեղծողին աւանդեսցեն զիւրեանց ոգիս բարերարութեամբք։

19 Որ համաձայն Աստուծոյ կամաց պէս չարչարուելին, թող հաւատարիմ Ստեղծողին պահ տան իրանց հոգիները բարեգործութիւններ անելով[36]։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երէցներին զգուշանալ որ Աստուծոյ հօտն արածեցնեն, 5 նրիատարերները պէտք է որ հնազանդ լինին ծերերին, 8 և սակայն պատուէր է տալիս որ արհամարհ լինին հաւատացեալ մէկ հոգու անգամ, որ առաջնի պէս Աստուածային հակառակ կենան։

1 Զերիցսն եւս զայսոցիկ հետեւ ազաչեմ՝ իբրեւ երիցակից՝ եւ վկայ չարչարանացն Քրիստոսի, որ եւ հանդերձեալ փառացն յայտնելոց հաղորդ.

2 Հրաժեցէք՝ որ ի ձեզ հօտ է Աստուծոյ. վերակացու լինել՝ մի իբրեւ ակամայ՝ այլ կամաւ ըստ Աստուծոյ. մի զօշաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ.

3 Ոչ՝ իբրեւ տիրելով վիճակացն, այլ լինել օրինակ հօտին։

4 Օի յերեւել Հովուապետին՝ ընդունիջիք զանթառամ փառացն պսակ։

5 Այնպէս և երիտասարդք՝ հրնազանդ լերուք ծերոց. ամենեքեան ընդ միմեանս զխոնարհութիւն առնիջիք. զի Աստուած ամբարտաւանից հակառակ կայ, ապա շնորհս խոնարհաց։

6 Խոնարհեցարուք ընդ հզօր ձեռամբն Աստուծոյ. զի զձեզ յարձրացուսցէ ի ժամանակի։

1 Երեցներին աղաչեմ՝ ինչպէս մին երեցընկեր՝ և Քրիստոսի չարչարանքներին վկայ[1]. և էլ էն նոր գալու (և) յայտնըվելու փառքին մասնակից[2]։

2 Հրածայրէք Աստուծոյ հօտին (խնամեան) որ ձեզ մնա է[3]. որ վերակացու լինիք՝ ոչ թէ ակամայ, այլ յօժար կամքով՝ Աստուծոյ կամքին պէս[4], ոչ թէ պիղծ շահասիրութենով՝ այլ յօժարութենով[5]։

3 Ոչ թէ ինչպէս թեմերին վրայ[6] տիրապետելով՝ այլ հօտին օրինակ լինելով[7]։

4 Որ երբոր Հովուապետն կերևի[8], էն անթառամ[10] փառաց պըսակըն ընդունիք[11]։

5 Նոյպէս էլ դուք երիտասարդներ՝ հնազանդ էլէք ծերերին. ամէնքն իրար հետ խոնարհութիւն առնենան[12]. պատճառն որ Աստուած ամբարտաւաններին հակառակ կայ[13], (և) խոնարհներին շնորհք է տալիս[14]։

6 Խոնարհվեցէք Աստուծոյ հզօր ձեռի տակն, որ ձեզ բարձրացնէ ժամանակով[15]։

(38) Պաղ. լ · 5 · Գաղ. խդ · 16 · բ Տիմ. ա · 12 · (1) Գաղ. խգ · 18 · Գործ. ա · 8. 22 · ե. 32 · ժ · 39 · (2) Հռոմ. ը · 17, 18 · Կայս · ա · 9 · (3) Հովհ. իա · 15, 16, 17 · Գործ · ի · 28 · (4) ա Կորնթ · թ · 17 · (5) ա Տիմ · գ · 3, 8 · Տիտ · ա · 7 · (6) Պաղ. լգ · 12 · հգ · 2 · (7) Նախ · լգ · 4 · Ասորւ · ի · 25, 26 · բ Կորնթ · ա · 24 · (8) Փիլիպ · գ · 17 · բ Թես · գ · 9 · ա Տիմ · գ · 12 · Տիտ · բ · 7 · (9) Նէր · ժգ · 20 · (10) ա Պետր · ա · 4 · (11) ա Կորնթ · թ · 25 · բ Տիմ · գ · 8 · Հով · ա · 12 · (12) Հռոմ. ժբ · 10 · Նախ · ե · 21 · Փիլիպ · բ · 3 · (13) Հով · գ · 6 · (14) Նայ · ծի · 15 · կղ · 2 · (15) Հով · գ · 10 ·

Digitized by Google

7 Ո՛չ ամենայն հոգս ձեր ընկեցէք ՚ի նա , զի նա է՝ որ հոգայ վասն ձեր ։

8 Ո՛րթուն լերուք՝ հսկեցէք , զի սոսկն ձեր Սատանայ իբրև զառիւծ գոչէ , շրջի և խնդրէ թէ զո՞ կըլանիցէ ։

9 Որում ՚ի դիմի հարկանիցէք հաստատեալք հաւատովք · գիտացէք զնոյն անցս չարչարանաց եղբայրութեան ձերոյ՝ յաշխարհի յանձինս կատարել ։

10 Եւ Ո՛ստուած ամենայն շնորհաց՝ որ կոչեաց զձեզ յիւր ՚ի յաւիտենական փառան Ի՛րիստոսիս Յիսուսիս , որում փոքր մի եղերուք չարչարակիցք , նա կազդուրեցուսցէ կատարեալս ցէ , հաստատիմն արասցէ ։

11 Ո՛րմա իշխանութիւն և փառք յաւիտեանս · ամէն ։

12 ՚Ի ձեռն Սիղուիանոսի հաւատարիմ եղբօր , որպէս կարծեմ՝ փոքր ՚ի շատէ գրեցի առ ձեզ մըխիթարել · և ՚ի վերայ սորին վըկայել · զի և այս ճշմարիտ շնորհք Ո՛ստուծոյ են՝ յոր հաստատեալ կայցէք ։

13 Ողջոյն տայ ձեզ՝ որ ՚ի Բաբելոն ընտրեալիւ եկեղեցին է · և Մա՛րկոս որդին իմ ։

14 Ողջոյն տալջիք միմեանց ՚ի համբոյր սրբութեան · խաղաղութիւն ընդ ձեզ ամենեսին , որ էք ՚ի Ի՛րիստոս Յիսուս · ամէն ։

7 Ձեր բոլոր հոգսըն նորա վերայ քցեցէք , ինչու որ՝ նա է որ հոգս է անում ձեզ համար[16] ։

8 Ո՛րթուն էլէք՝ հսկում արէք[17] · ինչու որ ձեր ոսոխ Թշնամին՝ Սատանան առիւծի պէս գոռում՝ ման է գալիս և պըղտոում թէ ո՛րին կուլ տայ[18] ։

9 Ուր հաւատքով հաստատուած՝ հակառակ կենաք նորան[19] · գիտացէք որ էդ չարչարանքներըդ ձեր եղբարներն էլ իրանց անձներումն քաշելին էս աշխարհքիս մէջն[20] ։

10 Եւ ամէն շնորհքի Ո՛ստուածն , որ ձեզ կանչեց իրան յաւիտենական փառքի մէջ Ի՛րիստոսով Յիսուսով[21] , որ մին քիչ նորա չարչարանքին մնանակից էլաք[22] , նա (ձեզ) զօրացնէ , կատարէ[23] , հաստատ անէ[24] ։

11 Ո՛րան (լինի) իշխանութիւն և փառք յաւիտեանս · (ամէն)[25] ։

12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօր ձեռովն՝ ինչպէս որ կարծում[26] փոքր ՚ի շատէ գրեցի ձեզ , որ յորդորեմ և էս բանիս համար վկայութիւն տամ[27] թէ հենց էս Ո՛ստուծոյ ճշմարիտ շնորհքն է , որ դուք նորանում հաստատուած կանգնած էք[28] ։

13 Ողջոյն է տալիս ձեզ՝ ձեզ հետ ընտրուած եկեղեցին՝ որ Բաբիլոնումն է · և իմ որդի Մա՛րկոսն[29] ։

14 Իրար ողջոյն տուէք սիրով համբուրով[30] · խաղաղութիւն (լինի) ձեզ ամէնիդ հետ՝ որ ՚Ի՛րիստոս Յիսուսումն էք[31] · ամէն ։

(16) Պետ · է · 5 : 7 · 23 : Մատթ · գ · 25 : Ղուկ · ժբ · 11 · 22 : Փիլպ · գ · 6 : Նէբ · ժգ · 5 : (17) Ղուկ · ի · 34 · 36 : ա Յհն · է · 5 , 6 : ա Պետր · գ · 7 : (18) Յոբ · ա · 7 : բ · 2 : Ղուկ · իբ · 31 : Յայտ · ժբ · 12 : (19) Նէեմ · գ · 11 : 13 : Յով · գ · 7 : (20) Պետր · ժգ · 21 : ա Յհն · գ · 3 : բ Տի՛մ · գ · 12 : ա Պիտր · բ · 21 : (21) ա Պետր · ա · 9 : ա Տի՛մ · գ · 12 : (22) բ Պետր · գ · 17 : ա Պիտր · ա · 6 : (23) Յոբ · 24 : (24) բ Յհն · բ · 16 : գ · 3 : (25) ա Պիտր · գ · 11 : Յայտ · ա · 6 : (26) բ Պետր · ա · 19 : (27) Նէբ · ժգ · 22 : (28) Գործ · ի · 24 : ա Պետր · ժե · 1 : բ Պիտր · ա · 12 : (29) Գործ · ժբ · 12 · 25 : (30) Հռով · ժգ · 16 : ա Պետր · ժգ · 20 : բ Պետր · ժգ · 13 : ա Յհն · ե · 20 : (31) Նէեմ : գ · 38 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՂԻԿԵԱՑ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Աւաքեալն հաստատելով քրիստոնեաներին Աստուծոյ շնորհքի մէջ շռայլելը յայտնելէն ։ 5 Յորդորուելն նոյնպէս որ հաւատքով և բարի գործերով իրենց կոչմանին հաստատ պահեն ։ 13 Որ ինքն հոգւոյ անուանի նոյնպէս յիշատակելը աշխարհաբնակութիւնն , ցոյց տալով որ իրեն մահուն մօտ է ։ 16 Խրատուելն որ հաստատ լինին Քրիստոսի հաւատքին մէջ , գիտնալով թէ նոյնն Աստուծոյ աչքարիւ Որդին է , պատմեան որ Աւաքեալներէն նոյնպէս մեծ վկայութիւնն տեսանելով կ՚ըսեն . և Հայրն և մարգարէներէն էլ նոյնպէս համոզելով կ՚ըսէ ։

1 Ես Սիմո՛ն, Պետրոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ , ձեզ որ մեզ հետ հաւատքի պատուականութեամբ հաւասարութիւն հասիք՝ մեր Աստուծոյ և Փրկիչ Յիսուսի Քրիստոսի արդարութեամբնուն[1] ,

2 Շնորհք և խաղաղութիւն շատանայ ձեզ վերայ Աստուծոյ և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գիտութեամբնով[2] ,

3 Ինչպէս որ նորա աստուածային զօրութիւնն շնորհեց մեզ ինչ որ է մեզի կեանքին և աստուածապաշտութեան համար (պէտք է) . նորա գիտութեամբնուն[3] , որ մեզ կանչեց դէ-

1 Ես Սիմո՛ն, Պետրոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ , ձեզ որ մեզ հետ հաւատքի պատուականութեամբ հաւասարութիւն հասիք՝ մեր Աստուծոյ և Փրկիչ Յիսուսի Քրիստոսի արդարութեամբնուն[1] ,

2 Շնորհք և խաղաղութիւն շատանայ ձեզ վերայ Աստուծոյ և մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գիտութեամբնով[2] ,

3 Ինչպէս որ նորա աստուածային զօրութիւնն շնորհեց մեզ ինչ որ է մեզի կեանքին և աստուածապաշտութեան համար (պէտք է) . նորա գիտութեամբնուն[3] , որ մեզ կանչեց դէ-

(1) Հռով . ա . 17 : բ . կորնթ . գ . 13 : Եփես . գ . 5 : Տիտ . ա . 4 : (2) Դան . բ . 1 : ը . 25 : Ա Պետ . ա . 2 : Ա Յովհ . 2 : (3) Ղուկ . ժէ . 8 :

Digitized by Google

փառան և ի վայելուԹիւն :

4 Որով մեծամեծքն և պատուականն առեալք պարգեւեալ են մեզ · զի նոքիմբք աստուածեղէն բնուԹեանն լինիցիմք հազորդակիցք , փախեալք ի ցանկուԹեանց աշխարհիս և յապականուԹեանց :

5 Եւ ամեն այսմիկ զամենայն փոյԹ ի մէջ առեալ՝ ձերովք հաւատովքն մատակարարեսջիք զառաքինուԹիւն , և առաքինուԹեամն զգիտուԹիւն ,

6 Եւ գիտուԹեամն զժուժկալուԹիւն , և ժուժկալուԹեամն զհամբերուԹիւն , և համբերուԹեամբն զաստուածպաշտուԹիւն ,

7 Եւ աստուածպաշտուԹեամն զեղբայրասիրուԹիւն , և եղբայրասիրուԹեամն զսէր :

8 Զայսոսիկ ձեր յանձին կալեալ՝ և ի այն յաճախեալ , ոչ դատարկս և անպատս զձեզ հաստատիցեն ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի գիտուԹիւնն :

9 Իսկ որ ոչն իցեն սոքա մերձ , կոյր է և զաչացուս . ի մոռացօնս գարձուցեալ զսրբուԹիւն առաջնոց իւրոցն յանցանաց :

10 Վասն որոյ եղբարք՝ առաւել փութայջիք՝ զի բարեացն գործովք հաստատուն զձեր կոչումն , և զընտրուԹիւն պահիցէք . զայս առնելով՝ ոչ երբեք յանցանիցէք .

11 Զի այսպէս առատապէս շնորհեսցի ձեզ մուտ ի յաւիտենական արքայուԹիւն Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի :

պի (իրան) փոխքն և վայելուԹիւնն[4] :

4 Որ նորանցով շատ մեծ և պատուական աւետիքներս են տրուեալ մեզ[5] . որ նորանցով մասնակից լինիք աստուածային բնուԹեանն[6] (հաւատքով) աշխարհքի ցանկուԹիւններից և ապականուԹիւններից յետ փախչելով[7] :

5 Եւ հենց սրա համար՝ ամեն ջանք արէք[8] , որ ձեր հաւատքին ընծայէք առաքինուԹիւն , և առաքինուԹեան գիտուԹիւն ,

6 Եւ գիտուԹեանն ժուժկալուԹիւն , և ժուժկալուԹեանն համբերուԹիւն , և համբերուԹեանն աստուածպաշտուԹիւն ,

7 Եւ աստուածպաշտուԹեանն եղբայրասիրուԹիւն , և եղբայրասիրուԹեանն սէր[9] :

8 Եթէ էս բաները ձեր անձնուրուԹիւմ պահէք՝ և միշտ սրանց հետ լինիք , (սրանք) դատարկ և անպտուղ չեն թողիլ ձեզ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գիտուԹեանը[10] :

9 Որովհետև՝ որ էս բաներս իրան հետ չունի , կոյր է և կարճատես[11] . (և) մոռացել է իրան առաջին մեղքերից սրբվիլը[12] :

10 Սրա համար եղբարք՝ աւելի ջանք արէք որ ձեր կոչումն և ընտրուԹիւնը հաստատ պահէք բարի գործքերով[13] . պատճառն որ՝ էսպես անելով իհի մին ժամանակ չէք մեղանչիլ[14] :

11 Ինչու որ էսպես առատուԹեամբ կըտրվի ձեզ՝ որ մանէք մեր Տէր և փրկիչ Յիսուսի Քրիստոսի յաւիտենական արքայուԹիւնն :

(1) ա ՅԽԲ · բ · 12 · գ · 7 · բ ՅԽԲ · բ · 13 · բ ՅԻՀ · ա · 9 · ա Պետ · բ · 9 · գ · 9 · (5) բ Պետ · ե · 1 · (6) բ Պետ · գ · 16 · Նախ · գ · 34 · Եբր · ժբ · 10 · բ Յակ · գ · 2 · (7) բ Պետ · բ · 16 · 20 · (8) բ Պետ · գ · 15 · (9) Պետ · գ · 10 · ա ՅԽԲ · գ · 13 · ե · 15 · ա Յակ · գ · 21 · (10) Յակ · ժբ · 2 · ՅԻՀ · գ · 14 · (11) ա Յակ · բ · 9 · 11 · (12) Նախ · ե · 26 · Եբր · ի · 11 · ա Յակ · ա · 2 · (13) ա Յակ · գ · 19 · (14) բ Պետ · գ · 17 ·

Digitized by Google

12 Լրով պատրաստիցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն սոցին առաւել և գիտակցին և հաստատելոցն՝ եւ կեալ հաստել ճշմարտութեանն ։

13 Վասնզի իրաւունս համարիմ մինչդեռ եմ ի մարմնի սոսկ՝ զարթուցանել զձեզ յիշատակօք ։

14 Գիտեմ թէ վաղվաղակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս . որպէս և Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եցոյց ինձ ։

15 Եւ փութամ ճեպիմ միշտ ըզձեզ յորդորել . զի և յետ իմոյ ելանելոյ յաշխարհէս՝ առնիցէք ըզյիշատակս այսոցիկ ։

16 Վասնզի ոչ եթէ պատճառեալ ինչ առասպելաց գՀետ երթեալ ցուցաք ձեր զՏեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի զզօրութիւնն և զգալուստն . այլ մեզէն եղեալ ականատեսք նորա մեծութեանն ։

17 Վասնզի առեալ յԱստուծոյ և ի Հօրէ զփառս և զպատիւ . եւ կեալ յայնպիսի բարբառոյ՝ ի մեծ վայելչութեան փառաց անտի . եթէ Դա է Որդի իմ սիրելի՝ ընդ որ ես հաճեցայ ։

18 Եւ զայս բարբառ մեք իսկ լսեաք երկնից՝ որ ընդ նմա իսկ էաք ի սուրբ լերինն ։

19 Եւ աւելիմք հաստատագոյն ըզբանն մարգարէական . ոյում եթէ անուշադիր՝ բարւոք առնէք . իբրեւ ճրագի՝ որ ապչէ լոյս ի խաւարչին տեղւոջ , մինչեւ արշն լուսաւ

12 Ուրախամար միշտ պատրաստ եմ որ ձեզ յիշեցնեմ սորանց համար[15] (Թէև) լաւ գիտուածք և հաստատուած էք՝ (էս) եկած ճշմարտութեանս[16] ։

13 Պատճառն որ իրաւունք եմ համարում , որ դեռ քանի որ մարմնոյս մէջն եմ[17] յիշեցնելով զարթնացնեմ ձեզ[18] ։

14 Գիտուեմ որ շուտով պիտի ինձանից հանեմ իմ մարմինըս[19] . ինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսն ցոյց տուաւ ինձ[20] ։

15 Եւ ջանք եմ անուսմ և վաստակեմ միշտ յորդորել ձեզ , որ իմ աշխարհքից դուրս գալուցն եսան՝ էս բաներըս յիշէք ։

16 Պատճառն որ՝ մենք ոչ թէ սուտասմուտ ընարուած բաներով հետևելով ցոյց տուինք ձեզ մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի զօրութիւնըն և գալըն[21] . բայց հենց մենք ինքներս աչքով տեսինք նորա մեծութիւնըն[22] ։

17 Որ Աստուածանից և Հօրից փառք և պատիւ առաւ , երբոր էն մեծվայելչութեան փառքից էնպէսի ձայն եկաւ . Թէ Դա է իմ սիրելի Որդին՝ որ դորան հաւանեալ եմ[23] ։

18 Եւ էս ձայնս՝ որ երկնքից եկաւ՝ մենք ինքներս լսեցինք . որ հենց նորա հետ էն սուրբ սարըմըն էինք[24] ։

19 Եւ մարգարէական շատ հաստատ խօսքերըն էլ ունինք . որ եթէ նորանց մտիկ անէք՝ լաւ կանէք . ինչպէս մին ճրագի՝ որ լոյս տայ մութ տեղի մէջն[25] , մինչեւ որ

(15) Հռով . ժե . 14 , 15 : Փիլիպ . գ . 1 : բ Պետր . գ . 1 : ա Կորնթ . բ . 21 : Ծոփ . 5 : (16) ա Պետր . ե . 12 : բ Պետր . գ . 17 : (17) բ Կորնթ . ե . 1 . 4 : (18) բ Պետր . գ . 1 : (19) բ Օրին . գ . 31 , 32 : Լս . 12 : բ Տիմ . գ . 6 : (20) Կորնթ . բա . 18 , 19 : (21) ա Կորնթ . ա . 17 : բ . 1 . 4 : բ Կորնթ . բ . 17 , գ . 3 : (22) Մատթ . ժե , 1 , 2 : Մարկ . թ . 2 : Կորնթ . ա . 15 : ա Կորնթ . ա . 1 : գ . 14 : (23) Մատթ . գ . 17 : ժե . 5 : Մարկ . ա . 11 : թ . 6 : Ղուկ . գ . 22 : բ . 35 : (24) Եփ . գ . 5 : Կող . բ . 19 : 12 : Մատթ , ժե , 6 : (25) Պետր . ՌԺԲ . 105 : Կորնթ : ե . 35 :

Digitized by Google

ւաքեսցէք , և արուսեակն ծագեսցէ ՚ի սիրտս ձեր ։

20 Այլ նախ այսմ գիտակ լինիջիք • զի ամենայն մարգարէութիւն իւրոց գրոց լուծումն ոչ ունի ։

21 Վասնզի ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան առաւ մարգարէութիւն երբէք , այլ ՚ի Հոգւոյն Սրբոյ կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ յԱստուծոյ։

գերեկն լուսանայ , և արուսեակ (աստղն) ծագի ձեր սրտերումն[28] ։

20 Այլ առաջ էս զիտեսջիք • որ ամեն մարգարէութիւն իրան գրվածքի մեկնութիւնըն չէ։ նի[*,27] ։

21 Պատճառն որ՝ ոչ ի մարդկանց կամքին պէտ իսկի մին ժամանակ տրվվաւ մարգարէութիւն[28] , բայց Սուրբ Հոգուըն շարժվածՙ խօսեցին Աստուծոյ մարդիքն[29] ։

ԳԼ · Ր

1 Մարգարէութիւն է անուամ Քի՝ առաւ վարդապետներ պիտի լինին եկեղեցոյ մէջն , և գոյց կըռայ՝ Քի Տրոնց և Քի Տրոնց հետևօղներին անառակութիւններըն և Տրոնց պատիժըն , 7 ևր Տրոնից Տէրն կըփրկէ առաւելապաշտներին • ինչպես որ Ղովտ Սոդոմից փրկվեցաւ ։ 10 Յա անառակ և հայհոյութիւն անօր խաբեբաներին վարքերըն աւելի տեղՙի տալ խօսւմ • որ լինի Քի՝ մարդիք տեսնելով չուտ ճանչան Տրոնք , և Տրոնցից հետու կան ։

1 ԵՒնչէին և առաւ մարգարէք ՚ի ժողովրդեանն՝ որպէս և այժմ ՚ի ձեզ լինիցին առաւ վարդապետք • որք սպրդեալ մուծանեն հերձուածս կորստեան , և զտրս Տէրն գնեաց ընտաւ ուրացեալՙ ածեն ՚ի վերայ անձանց զարագահան կորուստ ։

2 Եւ բազումք անկեալ երթիցեն զհետ նոցա անառակութեանցն • վասըն որոյ ճշմարտութեանն ճանապարհ հայհոյիցի ։

3 Եւ ագահութեամբ մտացածին բանիւք առնիցեն զձեզ վաճառանդի , որոց դատաստանն ՚ի բնէ ոչ գաւառականայ , և կորուստն նոցա ոչ

1 ԵՒրուա մարգարէք էլ կային էն ժողովրդի մէջն[1] , ինչպես որ ձեր մէջն էլ պիտի առաւ վարդապետներ լինին • որ ներս պրծած՝ կորստական հերձուածողութիւններ կըմտացընեն[2] • ուրանալովն[3] էն Տէրն որ իրանց գնեց[4] (և) իրանց վերայ շատ հասյաս կորուստ են բերում[5] ։

2 Եւ շատ մարդիք կըհետևին Տրոնց անառակութիւններին • որ Տրուա համար ճշմարտութեան ճանապարհըն կըհայհոյվի ։

3 Եւ ագահութենով իրանց մըտքից Ճարված խօսքերով[6] ձեզ կըխախտեն (ձեր տեղից)[7] • որ Տրոնց դատաստանին իսկի մին ժամանակ

(26) Յայտ • բ • 28 ։ իբ • 16 ։ բ կորնթ • գ • ե • 6 ։ (*) Հռոմայեցւն • որ գրքի ասէն մարգարէութիւն յատուկ մեկնութենով չի լինիլ։ (27) Հռոմ • ժբ • 6 ։ (28) բ Տիմ • գ • 16 ։ ա Պետր • ա • 11 ։ (29) բ Թագ • իգ • 2 ։ Ղուկ • ա • 70 ։ Գործ • ա • 16 ։ գ • 18 ։ (1) բ Օրէն • ժգ • 1 ։ (2) Մատթ • իդ • 11 ։ Գործ • բ • 30 ։ ա կորնթ • ժա • 19 ։ ա Տիմ • գ • 1 ։ բ Տիմ • գ • 1 • 5 ։ ա Հովհ • դ • 1 ։ Յուդ • 18 ։ (3) ա կորնթ • զ • 20 ։ Գործ • գ • 18 ։ Եփես • ա • 7 ։ Նիւթ • ժ • 20 ։ ա Պետր • ա • 18 ։ Յայտ • ե • 9 ։ (4) Յուդ • ե ։ (5) փիլիպ • գ • 19 ։ (6) Հռոմ • ժգ • 18 ։ բ կորնթ • ժբ • 17 , 18 ։ ա Տիմ • զ • 5 ։ Տիտ • ա • 11 ։ (7) բ կորնթ • բ • 17 ։ բ Պետր ։ ա ։ 20 ։

Ներհակ :

4 Ո՛վ որ ի Հրեշտակէն յանդուգնեալ Ա՛ստուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին կապանօք արկեալ՝ ի տարտարոսն՝ եւ պահել՝ ի դատաստան :

5 Ոյա և ոչ՝ ի սկզբանն աշխարհին խնայեաց • բայց զուԹերորդն զՆոյ՝ զարդարութեանն քարոզ պահեաց՝ ի ջրհեղեղ աշխարհի՝ ամբարշտացն ածեալ :

6 Եւ զքաղաքս Սոդոմացւոցն և Գոմորացւոց զարձուցեալ յածիւն՝ դատեցաւ , օրինակ առ յապա ամբարշտացն կացուցանէր :

7 Եւ զարդարն զԼովա ձանձրացեալ յանկարգ գիջութեանն գըձեացից փրկեաց :

8 Քանզի ականատես և ականջալուր արդարն բնակեալ՝ ի մէջ նոցա , օր ըստ օրէ զիւր առաքինի ոգին նոցա անօրէն գործիւքն տանջէր :

9 Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս փրկել՝ ի փորձութենէ , և զանիրաւս պահել՝ ի տանջանս աւուրն դատաստանի :

10 Մանաւանդ՝ որ զՀետ մարմնոյ պղծալից ցանկութեանց իցեն երթեալ • արհամարհօղք տէրութեանն, ժպիրք , յանդգնաւք , չզանգիտեն զգաստան տալ :

11 Մինչ հրեշտակք զօրութեամբ և կարողութեամբ քան զնոսա մեծագոյնք՝ չածեն զնոքօք՝ ի Տեառնէ դատաստան չի կինալ , և նորանց հարուստ զուր չի հանիլ[1] :

4 Ինչու որ եթէ Ա՛ստուած մեղանչողաց հրեշտակներուն չխնայեց[10], հապա խաւարի կապանքով քցեց տարտարոսն՝ և պահել առաւ զանոնք վէրն[11] :

5 Եւ առաջին աշխարհքին ալ չխնայեց • հապա միայն Նոյին որ ութերորդն էր[12] են արդարութեան քարոզչին պահեց աշխարհքի ջրհեղեղին[13] , որ ամբարիշտներուն վերայ ածեց[14] :

6 Եւ Սոդոմացոց և Գոմորացոց քաղաքները մոխիր դարձնելով դատապարտեց արաւ[15] , (որ նորանով) յետոյ եկող ամբարիշտներուն օրինակ էր դնուած[16] :

7 Եւ փրկեց արդար Ղովտին՝ որ անկարգ գիջութեան վարմունքներուն ձանձրացել էր[17] :

8 Ինչու որ են արդարն նորանց մէջ բնակվելով որ աչքովին տեսաւ և ականջովին լսեց , օրէցօր իրան տուրք հոգին առնջուածներ նորանց անօրէն գործքերովին[18] :

9 Տէրն գիտուած աստուածապաշտներին փրկել փորձանքից , և անօրէններուն պահել դէպի դատաստանի օրն՝ որ տանջվին[19] :

10 Մանաւանդ նորանց՝ որ մարմնոյ պղծ ցանկութիւններու ետևէն են գնացած[20] . (որ) աւերութիւնքն անարգուածն , անամօթներ , յանդուգներ , որ չեն վախուած փառքն հայհոյել[21] :

11 Մինչ և հրեշտակներն որ զօրութիւնով և կարողութիւնով աւելի մեծ են նորանցից , հայհոյանքի դատաս-

(1) ը Օրին • լը • 35 : Յոբ • ե • 15 : (2) Յովհ • ը • 44 : ա Յովհ • գ • 8 : (10) Յհ • գ • 18 : Յոբ • գ • 8 : (11) Ա՛ռակ • ը • 34 : Յոբ • ի • 2 , 3 : (12) Ընդհ • փ • 1 • 7 • 20 : Նիէ • ժա • 7 • ա պիտր • գ • 20 : (13) ա պիտր • գ • 10 : (14) բ պիտր • գ • 6 : (15) Ընդհ • ժԹ • 24 : բ Օրին • ԼԹ • 23 : Յոբ • 7 : (16) Յհ • ԺԹ , 10 : (17) Ընդհ • ժԹ • 16 : (18) Սաղ • ՃԺԹ • 139 , 158 : Նախ • ը • ե • (19) Սաղ • ՀԾ • 17 , 18 : բ Նախ • ժ • 18 : (20) Յոբ , ե ; 7 , 8 , 10 , 19 : (21) Յոբ , 6 :

Digitized by Google

զՀայհոյութեանն դատաստան :

12 Ա՛յլ սոքա իբրև զանխօս անասունս ըստ բնածին բարուցն յեղծուածք և յապականութիւն՝ որոց չեն գիտակ , Հայհոյեն յապականութեան իւրեանց , և ապականանցին ,

13 Տանջեալք ՚ի վարձուց անիրաւութեան . որ ցանկութիւն զաւուրն փափկութիւն համարին . բծկանք արատաւորք՝ փափկացեալք ՚ի պատիրս իւրեանց . լեալ ձեզ խըրթնաճանակիքք :

14 Ունին հանգոյնս պոռնկաց՝ անդադարս ՚ի մեղաց , պատրեն զանձինս յոդղոդեաց . որ ունին սիրտ հարեալ զգահութեան , մանկունք անիծից :

15 Թողեալ զուղղորդ ճանապարհն՝ մոլորեցան . գՀետ երթեալ ճանապարհին Աղաւամայ Աէովրեան՝ որ զվարձս անիրաւութեան սիրեցին :

16 Իր կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն ստացաւ զէշն անխօսուն . մարդկեղէն բարբառովն բարբառեալ՝ արգել զմարգարէին զանօրէնութիւն :

17 Ա՛յսպիսիքն են աղբիւրք անջուրք՝ և մէգք վարեալք ՚ի մրրկէ . որոց աղջամուղջք խաւարին յաւիտեան պահեալ կան :

18 Վասն զի մեծաբանս անտեաց բարբառեալ պատրեն գիշերութեամբք ցանկութեամբք մարմնոյ զայնոսիկ՝ որ սակաւս փախչեցին յայնցանէ՝ որ ՚ի մոլորութեանն շրջին .

19 Ելոցա ազատութիւն խոստանան , և ինքեանք ապականութեանն

ծառայք են բերում նորանց վերայ Տէրի տաւաջինն[23] :

12 Այլք սորանք ինչպէս անխօս անասունք՝ որ իրանց բնութեան պէս աւերվելոյ և ապականվելոյ համար են ծընված , հայհոյումն էն բաներըն որ չեն գիտում , և իրանց ապականութենովն կապականվին[23] ,

13 Անիրաւութեան վարձքովն տանջված[24] . որ նորանք ցանկութիւն են համարում էս օրվան փափկութիւնն[25] . որ պղծութեան հետևօղ պղտոր , և իրանց խաբեբայութեանովն փափկացած են[26] , և ձեր հացկերութեան ընկեր են լինում[27] :

14 Պոռնիկների նման աչքեր ունին , որ մեղքին չեն դադարիլ . խարուսվեն թեթևամիտների անձնեըրն . որ սրտեր ունին ագահութեանով բռնվված[28] անէծքի որդիք :

15 Իր շիտակ ճանապարհըն թողած՝ մոլորվեցան . Աեօրեան Աղաւամի ճանապարհին հետևելով անիրաւութեան վարձքըն սիրեցին[29] :

16 Իր իրան անօրէնութեանն յանդիմանող ստացաւ էշն անխօս եչին . որ մարդոյ ձայնովն խօսելով արգելց էն մարգարէի անօրէնութիւնըն :

17 Ասպէսիներն անջուր աղբիւրներ են , և մրրիկ քամուց քշված ամպեր . որ խաւարի թանձր մթութիւնն նորանց համար պահված կայ յաւիտեան[30] :

18 (Ինչու որ) մեծ մեծ դատարկ բաներ խօսելով գիՀութիւններով մարմնոյ անառակ ցանկութիւններով խաբուսին նորանց[31] , որ ճշմարտապէս փախչուսին նորանցից . որ մոլորութեան մէջն են մեռ գալիս[32] :

19 Նորանց ազատութիւն են խոստանում[33] , և իրանք ապականու-

(22) Հոռ . 9 : (23) Նբ՚ւ . ժբ . 3 : Հոռ . 10 : (24) Փիլ . գ . 19 : (25) Հբռ . ժգ . 13 : (26) Հոռ . 12 : (27) ա Կորնթ . ժա . 20 , 21 : (28) Հոռ . 11 : (29) Ելս . իբ . 5 . 7 . 21 . 23 . 26 : Հոռ . 11 : (30) Հոռ . 12 , 13 : (31) Հոռ . 16 : (32) Գործ . բ . 40 : բ Պետր . ա . 4 : Ա՚այր . 20 : (33) Պետ . ե . 18 : ա Պետր . բ . 18 :

Digitized by Google

ծառայք են . զի որով իւիք յաղթիցի ոք , նորին և ծառայ է :

20 Այլ եթէ փախուցեալք ի պղծութեանց աշխարհի գիտութեամբ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի , և դարձեալ ընդ նոյնս շաղեալք պատիցին՝ եղև նոցա վախճանն չար քան զառաջինն :

21 Այլ լաւ էր նոցա եթէ ըննաւ իսկ չէր ծանուցեալ զարդարութեանն ճանապարհ . քանզի ծանեան՝ և յետս կացին ի սուրբ պատուիրանէն որ նոցա աւանդեցաւ :

22 Եկեալ ի դէպ նոցա ճշմարիտ առակին զգօնութեան , եթէ Ճուն դարձեալ անդրէն ի փսխածն իւր , և խոզ լուացեալ՝ ընդ տիղմ թաւալեալ :

թեան ծառանալ են . քանզի որ ինչ բանով որ մին (մարդ) յաղթվի , հենց նորան էլ ծառայ է[34] :

20 Պատճառն որ՝ եթէ աշխարհքի պղծութիւններից[35] փախան[36] միջ Տէր Յիսուսի Քրիստոսի գիտութեան , և միևել նորանում շաղախված պատատվին , նորանց վերջն չար կըլինի քան թէ առաջինըն[37] :

21 Ինչու որ լաւ էր նորանց՝ որ իսկի չըճանաչէին արդարութեան ճանապարհըն , քան թէ որ ճանաչեցին՝ և յետ քաշվեցան էն սուրբ պատուիրանքից որ տրվվաւ նորանց[38] :

22 Ուր նորանց լաւ յարմար է գալիս իսկաւտութեան էն ճշմարիտ առակն , թէ Ճուն միևել գառնալ գէպի իրան փսխածն , և լուացված խոզն ցեխի մէջն թաւալուլ[39] :

Գ Ի · Գ

1 Ա ստատուն Քրիստոսի դատաստան գալոյն Ճշմարիտ լինելն էն ծաղրանօք մարգիկ դէմ . 8 Ուրախաւէտ Աստուածապաշտներին որ Աստուծոյ երկայնամիտ լինելն յիշելով ապաշխարեն . 10 Յայտ կըտայ թէ ինչ կերպով աշխարհս վերջ պիտի լինի . 11 Ընդդրդոխ նորանք՝ որ էս բանիս սուրբ և անարատ կարգով ապառնին , 15 Այս խրատվին թէ Տէրի երկայնամիտ լինելն իրանց փրկութեան համար է , ինչպես որ պօղոս էլ գրել էր նորանց՝ իրան Թուղթերումն :

1 Այս ձեզ սիրելիք՝ երկրորդ Թուղթն է՝ որ գրեալեմ ձեզ , որ առանով ձեր հաստատ մաքներդ զարթնացնեմ յիշելոյ համար[1] :

2 Որ յիշէք էն խօսքերըն որ առաջուց ասված են սուրբ մարգարէներից՝ և ձեր առաքեալներից՝ էն Տէրի և փրկչի պատուիրանքներըն[2] :

3 Նայց առաջ էս գիտացէք , որ յետին օրերումն՝ բանի ասող չքաղ-

(34) Յովհ · ը · 34 : Հռոմ · գ · 16 : (35) ը Պետր · ա · 4 : Ա Յհ · 18 : (36) Մատթ · ժբ · 45 : Ա Յոհ · ժա · 26 : Եբր · գ · 4 : ժ · 26 , 27 : (37) ը Պետր · ա · 2 : (38) Ա Յոհ · ժբ · 17 , 18 : Յովհ · թ · 41 : ժե · 22 : (39) Ա Յոհ · ին · 11 : (1)ր Պետր · ա · 13 : (2) Յուդ · 17 :

Digitized by Google

մարհօղք՝ այսպանօղք, որ ըստ իւրեանց ցանկութեանց գնայցեն :

4 Եւ ասիցեն՝ Ո՞ր են աւետիք գալստեան նորա. զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին՝ ամենայն ինչ նոյնպէս կայ ձեայ 'ի սկզբանէ արարածոց :

5 Եւ զայն մոռացեալ իցէ նոցա՝ որ զայն կամին. եթէ երկինք եղեն 'ի սկզբանէ՝ և երկիր 'ի ջրոց, և ջրովք հաստատեալ բանիւն Աստուծոյ.

6 ով ասն որոյ երբեմն աշխարհ ջրհեղեղեաւ սպանեալ կորեաւ :

7 Եւ այժմ երկինք և երկիր նովին բանիւ գանձեալ են. հրոյ պահեալք յօրն դատաստանի՝ և կորըստեան մարդկան :

8 Եւ այս ևս մի լիցի 'ի ձէնջ ծածկեալ՝ սիրելիք, զի մի օր Տեառն իբրև զհազար ամ է, և հազար ամ իբրև զմի օր :

9 Ո՛չ յապաղուացէ Տէր զաւետիսն՝ որպէս ոմանք յամր համարին, այլ երկայնամիտ լինի առ ձեզ. քանզի ոչ կամի՝ եթէ ոք կորիցէ, այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարութիւն :

10 Ո՛այլ եկեսցէ օր Տեառն իբրև զգող. յորում՝ երկինք ահագնապատառանցցեն, և քնութիւնք հրով կիզեալ լուծցին, և երկիր՝ և որ 'ի նմ, ծաղրանօղ (մարդիք) կըգան[2], որ իրանց ցանկութեանց (ուզածին) պէս կըվարվին[4] :

4 Եւ կասեն՝ Ո՞ր է նորա գալստեան աւետիքն. ինչու որ ներանից եւ տև որ հարքն վախճանվեցան՝ ամէն բան հենց էնպէս կենումէ մըննումէ աշխարհքի ստեղծագործութեան սկզբից եւս[5] :

5 Ասյց նորանք՝ որ էս են ուզում՝ էն բանըն մոռացել են, թէ երկինքն սկըզբից էլաւ, և երկիրս ջրից, և ջրով հաստատվեցաւ[6] Աստուծոյ խօսքովն[7].

6 Որոհամար էն հին աշխարհքըն՝ մին ժամանակ ջրհեղեղով ապականված կորաւ[8] :

7 Եւ հիմիկ երկինքն և երկիրս հենց էն խօսքովն կացած ամբարվածՙ են. կրակի համար պահվածՙ մինչև դատաստանի օրն, և ամբարիշտ մարդկանց կորուստն[10] :

8 Եւ էս էլ ձեզանից ծածուկ չըլինի՝ սիրելիներ, թէ Տէրի (առաջին) մին օր հազար տարոյ պէս է, և հազար տարի մին օր[11] :

9 Տէրն չի ուշացնիլ (իրան) աւետիքըն՝ ինչպէս որ մինքանիան ուշ են կարծում[12], բայց երկայնամիտ է լինում ձեզ վերայ[13]. պատճառն որ չի կամենում որ մինն կորչի[14], բայց որ ամէնքն ապաշխարութեան հասնեն[15] :

10 Ասյց Տէրի օրն գողի պէս կըգայ[16]. որ նորանում երկինքն սսսաիկ ձայնով անցկըկենայ, և տարրերքն կրակով վառվածՙ կըհալվին,

(3) ա Տիմ. գ. 1 : բ Տիմ. գ. 1 : Հուդ. 18 : (4) բ Պետր. բ. 10 : (5) Նայ. ճ. 19 : Ներս. ժէ. 15 : Նեղեմ. ժբ. 23. 27 : Ասպր. խգ. 48 : Ղուկ. ժբ. 45 : (6) Ասպր. խգ. 2 : Ածղ. 6 : Կած. ա. 17 : (7) Ննսնդ. ա. 6. 9 : Կասպ. ղբ. 6 : Նեբր. ժա. 3 : (8) Ննսնդ. է. 11. 21, 22, 23 : բ Պետր. բ. 5 : (9) Ալայր. 10 : (10) Ասպր. խե. 41 : բ Յովհ. ա. 8 : (11) Ասպր. ղ. 4 : (12) Ըզթաւ. բ. 3 : Եբր. փ. 37 : (13) Նայ. Լ. 18 : ա Պետր. գ. 20 : Ալայր. 15 : (14) Նեղեմ. ժբ. 23. 33 : ղբ. 11 : (15) Հռովմ. բ. 4 : (16) Ասպր. խգ. 43 : Ղուկ. ժբ. 39 : ա Յովհ. է. 8 : Հայտ. գ. 3 : ժգ. 15 :

Digitized by Google

նմա գործք գտանիցին ։

11 Եւ ի լուծանել այսպէս այսր
ամենայնի, որպիսի ինչ պարտ իցէ
ձեզ գտանել. այլ սուրբ և ա-
ստուածապաշտ կարգաւ ակնունել,
12 Եւ փութալ հասանել գալըս-
տեան աւուրն Տեառն. յորում եր-
կինք հրայրեացք լուծանիցին, և
բնութիւնք հրդեհեալ հալեցին ։
13 Այլ նորոյ երկնից՝ և նորոյ երկրի
ըստ աւետեացն հայեցեալ սպասի-
ցեմք, յորս արդարութիւնն բնա-
կէ ։
14 Վասն որոյ սիրելիք՝ այսոցիկ
սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք՝
անբիծք և անարատք գտանել նմա
ի խաղաղութիւնն ։
15 Եւ զՏեառն երկայնմտութիւ-
նըն՝ փրկութիւն համարիջիք. զոր
օրինակ և սիրելի եղբայրն մեր Պօ-
ղոս՝ ըստ շնորհելոյ իմաստութեանն
նմա յԱստուծոյ՝ գրեաց ձեզ ։
16 Որպէս և յամենայն իսկ թուղթ-
սըն խօսի վասն այնոցիկ. յորս գը-
տանի ինչ ինչ դժուարիմաց, զոր
անուսմունքն և յոզոզողքն կամա-
կորեն. որպէս և զամենայն իսկ
գիրս առ լրութեանց անձանցն կո-
րուսան ։

17 Դուք այսու հետեւ սիրելիք՝ իբ-
րեւ զկանխագիտս զգուշասջիք, զի
մի անառակ մոլորութեամբն զգա-
ծեալք՝ անկանիջիք յաստեաց հաս-
տատութեանն ։

և երկիրն էլ և ամէն բանքն էլ՝
որ ներանում գտնըվին[17] ։
11 Որովհետև երբոր էս ամէնս էս-
պէս կըհալվին, ի՛նչպէսի պէտք է
գտնըվիք դուք՝ որ սուրբ և աս-
տուածապաշտ կարգով[18] սպասէք[19],
12 Եւ ջանք անէք հասնիք Տէրի
գալուս օրին, որ ներանում երկինքն
կրակով այրված կըքանդվին[20]. և
տարրերքն կրակ ընկած կըհալվին[21] ։
13 Մենք նորա խոստմունքին պէս,
նոր երկնքի և նոր երկրի մասին աս-
լով սպասումնք. որ ներանցում
արդարութիւն է բնակվում[22] ։
14 Վրա՛համար սիրելիներ՝ տարա՛ծ
սպասելով ջանք արէք՝ որ առանց
պղծութեան և անարատ գտնըվիք
նորա առաջին խաղաղութեան մէջ[23] ։
15 Եւ Տէրի երկայնամիտ լինելըն
փրկութիւն համարեցէք. ինչպէս ո-
մեր սիրելի եղբայր Պօղոսն էլ՝ էն
Աստուածանից իրան արվված իմաս-
տութեան պէս՝ գրեց ձեզ[24] ։
16 Ինչպէս որ հենց ամէն թղթե-
րումն էլ խօսում է այ բաներիս հա-
մար[25]. որ ներանցում մին քանի
դժուար հասկանալու բաներ կան.
որ ուսմունք չըգիտօղներն, և թե-
թևամտիներն նորանց կամքով ծը-
ռումն, ինչպէս որ հենց ամէն
գրքերն էլ՝ իրանց անձներըն կոր-
ցնելոյ համար ։
17 Սիրելիներ՝ դուք բա-
նը (առաջուց) հասկացօղների պէս[26]
զգոյշ կացէք[27]. որ չըլինի թէ ա-
նառակ մոլորութենով շաղազված՝
վեր ընկնիք էդ ձեր հաստատութե-
նից ։

(17) Պտմ. ՀԱ. 26 : Նահ. ծա. 6 : Պատմ. իդ. 35 : Պարթ. ժգ. 31 : Նբէ. ա. 11 : Հայտ. բ. 11 : իա. 1 : (18) ա Պետր. ա. 15 : (19) ա Պետր. ա. 7 : Տիտ. բ. 13 : (20) Պտմ. ծ. 3 : Նահ. լէ. 4 : (21) Պետ. ա. 4 : Ալէք. 10 : (22) Նահ. կե. 17 : կզ. 22 : Հայտ. իա. 1. 27 : (23) ա Պետր. ա. 8 : ժե. 53 : Փիլիպ. ա. 10 : ա Թես. գ. 13 : ե. 23 : (24) Հռոմ. բ. 4 : ա Պետր. ե գ. 20 : Ալէք. 9 : (25) Հռոմ. ը. 18 : ա Պետր. ժե. 24 : ա Թես. գ. 14 : (26) Պարթ. ժգ. 23 : բ Պետր. ա. 12 : (27) Նեհ. գ. 14 : բ Պետր. ա. 10, 11 : բ. 18 :

Digitized by Google

18 Ընձեցէք շնորհօք և գիտու-
թեամբն Տեառն մերոյ և փրկչին
Յիսուսի Քրիստոսի . նմա փառք՝
և այժմ , և յօրն յաւիտենից . ա-
մէն :

18 Ընձեցէք մեր Տէր և Փրկիչ
Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքովն և
գիտութեանովն[29]. նորան (լինի) փառք՝
հիմիկ էլ՝ և մինչև յաւիտենական
օրն էլ . ամէն[29] :

(28) Նէե · գ · 15 : ա Պետր · բ · 3 : (29) բ Տիմ · գ · 18 : Յայտ · ա · 6 :

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Ազաքեալն կըսովրցնէ Ջրհատոյ անէքն՝ որ նորանով յաւիտենական կեանք և Աստուծոյ մեծ հաղորդութիւն ունինք • 5 Աստուած որ սրանով սուրբ վարք կ՚ունենանք , և թոյլ տանք թէ մեր հաւատքն չնչաբիա է , և հաստատ լինինք թէ Ջրհատոյ մահուանէ մեր մեզ թողութիւն կըլինի ։

1 Որ էրն ՚ի սկզբանէ . զորմէ լուաքն՝ որում՝ տեսանատեսն իսկ եղեաք • ընդ որ հայեցաքն , և ձեռք մեր շօշափեցին ՚ի վերայ բանին կենաց ։

2 Եւ կեանքն յայտնեցան , և տեսաք՝ և վկայեմք և պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կենացն , որ էր առ Հօր՝ և երևեցաւ մեզ ։

3 Զոր տեսաքն և լուաք՝ պատմեմք և ձեզ , զի և դուք հաղորդութիւն ունիցիք ընդ մեզ • և մեր հաղորդութիւնն իցէ ընդ Հօր՝ և ընդ Որդւոյ իւրոյում Յիսուսի ՚Ջրհատոյ ։

1 Յո՛ր , որ սկզբանէն էր[1] , որ նորանցից լսեցինք , որ նորան հետ մեր աչքերովս տեսինք • որ նորա վերայ մտիկ առինք[2] , և մեր ձեռքն ներն դիպան կենաց բանին վերայ[3] ։

2 Եւ կեանքն[4] յայտնեցաւ մեզ , և տեսինք[5] , և վկայումինք[6] , և պատմումինք ձեզ (էն) յաւիտենական կենաց հետմէ[7] , որ Հօր մոտն էր՝ և երևեցաւ մեզ[8] ։

3 Յո՛ն որ տեսինք և լսեցինք՝ պատմումինք ձեզ , որ դուք էլ հաղորդութիւն ունենաք մեզ հետ[9] • և մեր հաղորդութիւնն լինի Հօր հետ՝ և նորա Որդոյ Յիսուսի ՚Ջրհատոյ հետ[10] ։

(1) Յովհ • ա • 1 • ա Յովհ • բ • 13 • (2) Յովհ • ա • 14 • բ Պետր • ա • 16 • ա Յովհ • գ • 18 • (3) Ղուկ • ի • 39 • Յովհ • ի • 27 • (4) Յովհ • ա • 4 • ժա • 25 • ժգ • 6 • (5) Հռովմ • ժգ • 20 • ա Տիմ • գ • 16 • ա Յովհ • գ • 5 • (6) Յովհ • իա • 24 • Պետր • բ • 32 • (7) ա Յովհ • ե • 20 • (8) Յովհ • ա • 1 , 2 • (9) Պետր • գ • 20 • (10) Յովհ • ժէ • 21 • ա Կորնթ • ա • 9 • ա Յովհ • բ • 24 •

Digitized by Google

4 Եւ զայս գրեմք ձեզ , զի ձեր ուրախութիւնն կատարեալ լիցի ։
5 Եւ այս են աւետիքն՝ զոր լուաք առ ՚ի նմանէ՝ և պատմեմք ձեզ . զի Աստուած լոյս է , և խաւար ՚ի նմա չկայ և ոչ մի ։
6 Եթէ ասիցեմք՝ եթէ հաղորդութիւն ունիմք ընդ նմա՝ և ՚ի խաւարի շրջիցիմք , սուտ եմք՝ և ոչ առնեմք զճշմարտութիւնն ։

7 Իսկ եթէ ընդ լոյս գնայցեմք՝ որպէս և նա լոյս է , հաղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս . և արիւնն Յիսուսի Որդւոյ նորա սրբէ զմեզ յամենայն մեղաց ։

8 Եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք , զանձինս խաբեմք . և ճշմարտութիւն ՚ի մեզ ոչ գոյ ։
9 Եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր , հաւատարիմ է նա՝ և արդար առ ՚ի թողուլ զմեղս մեր , և սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ ։
10 Եւ եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեղաք , սուտ առնեմք զնա , և բան նորա ոչ է ՚ի մեզ ։

4 Եւ էս գրումենք ձեզ , որ ձեր ուրախութիւնն կատարեալ լինի[11] ։
5 Եւ էս է էն աւետիքն՝ որ նորանից լսեցինք՝ և պատմումենք ձեզ[12] . թէ Աստուած լոյս է , և իսկի մին խաւար չկայ նորանում[13] ։
6 Եթէ ասենք՝ թէ հաղորդութիւն ունինք նորա հետ , և խաւարի մէջ մանգանք , սուտ ենք ասում՝ և ճշմարտութիւնըն չենք անում[14] ։

7 Այլ եթէ լուսոյ մէջ մանգանք՝ ինչպես որ նա լոյս է , (ապա) հաղորդութիւն ունինք իրար հետ . և նորա Որդոյ Յիսուսի Քրիստոսի արիւնն մեզ սրբում է ամէն մեղքից[15] ։
8 Եթէ ասենք՝ թէ մեղք չունինք , մեր անձներըս ենք խաբում[16] . և ճշմարտութիւն չկայ մեզանում[17] ։
9 Այլ եթէ մեր մեղքերն խոստովանվինք , նա հաւատարիմ է և արդար՝ որ մեր մեղքերն թողէ մեզ[18] , և մեզ ամէն անիրաւութիւնից սրբում է[19] ։
10 Եթէ ասենք՝ թէ մեղք չունինք , սուտ ենք անում նորան , և նորա խօսքն մեզանում չէ ։

ԳԼ · Ե

1 Մէն մեկիմատութիւն կըսայ ակուսութինով մեզ անօղներին . 3 Ընտիրներնե թէ չմոռատացիս Աստուած Ճանաչելն՝ նորա պատուիրանքներին պահելն է , 9 Ն· մեր եղբայրներին սիրելն , 15 Ն· աշխարհս չսիրելն է . 18 Պէտք է որ մնդրցնօղներից հեռու կանք , 20 Որ նորան մնդրտութիննցն Քրիստոսնեանները ազատ կըլինին՝ հաւատաց հաւատքով և սուրբ վարքով պահվածն ։

1 Որդեակք իմ , զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի մեղիցէք , և եթէ ոք

1 Ի՛մ որդեակներս , էս եմ գրում ձեզ՝ որ չըմեղանչէք , և եթէ

(11) Յովհ . ժե . 11 : ժզ . 24 : բ Յովհ . 12 : (12) ա Յովհ . գ . 11 : (13) Յովհ . ա . 9 : բ . 13 : Բ . 5 : ժբ . 35 , 36 : (14) բ Կորնթ . գ . 14 : ա Յովհ . բ . 1 : (15) ա Կորնթ . գ . 11 : Լբ՚ին . ա . 7 : Լբ՚ը . Բ . 14 : ա Պետր . ա . 19 : ա Յովհ . բ . 2 : Հայոց . ա . 5 : (16) գ Թագաւ . ը . 46 : բ Մ՚նաց . գ . 36 : Յոբ . Բ . 3 : ժբ . 14 : ՔՀ . 4 : Ես՚այ . ք . 9 : Յ՚ով . է . 20 : Յով՚ . գ . 3 : (17) ա Յովհ . բ . 4 : (18) Սաղ . ղբ . 5 : Ես՚այ . խը . 13 : (19) Ա՚ք . 7 : Սաղ . ծա . 3 :

Digitized by Google

ղիցե զք , ունիմք բարեխօս առ Ք֊ս առաւծ զՅիսուս Քրիստոս զարդարն՝ և զանարատս ։

2 Եւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց · և ոչ եթէ մերոցն միայն՝ այլ և ամենայն աշխարհի ։

3 Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զնա , եթէ զպատուիրանս նորա պահիցեմք ։

4 Որ ասիցէ՝ եթէ Ես ճանաչեմ զնա և զպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ , սուտ է՝ և ճշմարտութիւն ի նմա ոչ գոյ ։

5 Իսկ որ պահիցէ զբան նորա , արդարև ի նմա կատարեալ է սէրն Ք֊ս առաւծոյ · այսմիկ ճանաչեմք՝ եթէ ի նմա եմք ։

6 Որ ասիցէ ի նմա բնակել , պարտ է նմանապէս գնալ՝ որպէս և նա գնաց ։

7 Սիրելիք՝ ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ ձեզ , այլ զհին պատուիրանն՝ զոր ի սկզբանէ ունէիք · և հին պատուիրան՝ բանն է զոր լսեցուք ։

8 Դարձեալ նոր պատուիրան գրեմ ձեզ՝ որ է ճշմարիտ ի նմա և ի ձեզ · զի խաւարն անցանէ , և լոյսն ճշմարիտ արդէն իսկ երևի ։

9 Որ ասէ եթէ ի լոյսն իցէ՝ և զեղբայր իւր ատիցէ , սուտ է՝ և ի խաւարի է տակաւին ։

10 Որ սիրէ զեղբայր իւր , ի լոյս բնակէ՝ և գայթագղութիւն ի նմա չիք ։

որ միանգամ մեղանչէ , քարեխօս ունիմք Ք֊ս առաւծոյ մեռ Յիսուս Քրիստոսն՝ էն արդարն և անարատն ։

2 Եւ նա է մեր մեղաց քաւութիւնն · և ոչ թէ միայն մերոյն՝ այլ էլ ամէն աշխարհքիցն ։

3 Եւ սորանով ենք գիտեմ՝ որ ճանաչեցինք նորան , թէ որ նորա պատուիրանքներըն պահենք ։

4 Որ ասէ՝ թէ Ճանաչեցի նորան՝ և նորա պատուիրանքներըն չըպահէ , սուտ է՝ և ճշմարտութիւն չըկայ նորանում ։

5 Որոյ նա՝ որ նորա խօսքըն պահումէ , շիտակ է՝ որ Ք֊ս առաւծոյ սէրըն նորանում կատարեալ է · սորանով ճանաչումենք որ նորանում ենք ։

6 Որ ասում թէ նորանում եմ բնակվում · էնպէս պէտք է գնայ , ինչպէս որ նա գնաց ։

7 Սիրելիներ՝ չէ թէ մին նոր պատուիրանք եմ գրում ձեզ , բայց էն հին պատուիրանքըն՝ որ սկըզբիցն ունէիք · և հին պատուիրանքն էն խօսքն է՝ որ լսեցիք ։

8 Դարձեալ նոր պատուիրանք եմ գրում ձեզ՝ որ ճշմարիտ է նորա նում և ձեզանում · ինչու որ խաւարըն անցկացաւ , և ճշմարիտ լոյսն հենց հիմիկ երևում ։

9 Որ ասէ թէ լուսոյ մէջն է՝ և իրան եղբօրն ատէ , սուտ է՝ և դեռ հիմիկ խաւարի մէջն է ։

10 Որ սիրէ զեղբայր իւր , լուսոյ մէջն է բնակվում , և գայթագղութիւն չըկայ նորանում ։

(1) Հռով · ը · 34 : ա Յհ · բ · 8 : Նէբ · է · 25 : թ · 24 : (2) Հռով · գ · 25 : բ Կորնթ · է · 18 : ա Յովհ · ա · 7 : գ · 10 : (3) Յովհ · ա · 29 · գ · 42 : ժա · 51 52 : ա Յովհ · գ · 14 : (4) ա Յովհ · ա · 6 : գ · 20 : (5) ա Յովհ · ա · 8 : (6) Յովհ · ժգ · 21 · 23 : (7) ա Յովհ · գ · 12 : (8) ա Յովհ · գ · 12 : (9) Յովհ · ժբ · 8 , 5 : (10) Պսաղ · ժա · 29 : Յովհ · ժգ · 15 : ա Պետր · բ · 21 : (11) բ Յովհ · 5 : (12) ա Յովհ · գ · 11 : բ Յովհ · 5 : (13) Յովհ · ժգ · 24 : ժբ · 12 : (14) Հռով · ժգ · 12 : Նփես · ե · 8 : ա Թես · ե · 5 · 8 : (15) Յովհ · ա · 9 : բ · 12 : ժբ · 35 : (16) ա Կօրնթ · ժգ · 2 : բ Պետր · ա · 9 : ա Յովհ · դ · 14 , 15 : (17) ա Յովհ · գ · 16 : (18) բ Պետր · ա · 19 :

Digitized by Google

11 Իսկ որ առեալ զեզբայրս իւր՝ ՚ի խաւարի է, և ընդ խաւար շրջի. և ոչ գիտէ յո՛ երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչս նորա ։

12 Գրեմ ձեզ որդեակք՝ զի թողեալ են ձեզ մեղքն ձեր վասն անուան նորա ։

13 Գրեմ ձեզ հարք՝ զի ծանեայք զսկիզբնէն զայն՝ որ ՚ի սկզբանէն է. գրեմ ձեզ երիտասարդք՝ զի յաղթեցիք զչարն ։

14 Գրեցի ձեզ մանկունք՝ զի ծանեայք զհայրն. գրեցի ձեզ հարք՝ զի ծանեայք զայն որ ՚ի սկզբանէն է. գրեցի ձեզ երիտասարդք՝ զի զօրաւոր էք, և բանն Աստուծոյ ՚ի ձեզ բնակէ, և յաղթեցիք զչարն ։

15 Մի՛ սիրէք զաշխարհ և զոր ինչ յաշխարհի է ։

16 Եթէ ոք սիրէ զաշխարհ, ոչ է ՚ի նմա սէր հօր. զի ամենայն որ ինչ յաշխարհի է՝ ցանկութիւն մարմնոյ, և ցանկութիւն աչաց, և ամբարտաւանութիւն մարդկան, որ ոչ է ՚ի հօրէ՝ այլ յաշխարհէ ասեի է ։

17 Եւ աշխարհս անցանէ, և ցանկութիւն նորա. իսկ որ առնէ զկամս Աստուծոյ՝ մնայ յաւիտեան ։

18 Մանկտիկք՝ յետին ժամանակ է, և որպէս լուարուք՝ եթէ Անտեառն գալոց է, և արդէն իսկ նեռինք բազումք եկեալ են, որով մարթեմք իմանալ՝ եթէ յետին ժամանակ է ։

11 Քանզի նա՝ որ իրաւն եղբօրըն ատումն, խաւարումն է, և խաւարի մէջ է մինն գալիս, և չի գիտումն թէ ուր է գնումն. ինչու որ խաւարն կուրացրուց նորա աչքերըն[19] ։

12 Գրումիմ ձեզ որդեակներ՝ պատճառն որ ձեր մեղքերն թողված են ձեզ՝ նորա անունի համար[20] ։

13 Գրումիմ ձեզ հարք՝ ինչու որ դուք ճանաչեցիք նորան՝ որ սկզբիցն է[21]. գրումիմ ձեզ երիտասարդներ՝ ինչու որ դուք յաղթեցիք չարին ։

14 Գրեցի ձեզ մանկունք՝ պատճառն որ դուք ճանաչեցիք Հօրըն. գրեցի ձեզ հարք՝ պատճառն որ դուք ճանաչեցիք նորան՝ որ սկզբիցն (է). գրեցի ձեզ երիտասարդներ՝ ինչու որ դուք զօրացել էք, և Աստուծոյ խօսքն բնակվումէ ձեզով, և դուք յաղթեցիք չարին[22] ։

15 Մի՛ սիրէք աշխարհըս, և ոչ էլ են ամէնըն՝ որ աշխարհիս մէջն է[23] ։

16 Քանի որ մինն աշխարհքին սիրէ Հօր սէրն նորանումէ չէ[24]. պատճառն որ ամէն ինչ որ աշխարհքումըս է՝ մարմնոյ ցանկութիւն է, և աչքերի ցանկութիւն է[25], և էս կեանքիս ամբարտաւանութիւն. որ Հօրիցն չէ բայց էս աշխարհքիցս է ։

17 Եւ աշխարհքս անց է կենումն, և (նորա) ցանկութիւնըն էլ[26]. բայց նա՝ որ Աստուծոյ կամքըն անումէ, յաւիտեան ճնումէ ։

18 Մանրդեակներ[27]՝ յետին ժամանակն է, և ինչպէս որ լսեցիք[28] թէ Անտեն գալու է[29], և հիմիկ շատ նեռեր եկել են[30], որ սորանով կարօղ ենք իմանալ՝ թէ յետին ժամանակն է[31] ։

(19) Յովհ · ժբ · 25 ։ (20) Ղուկ · ի · 47 ։ Գործ · ժ · 43 ։ ժգ · 38 ։ ա Յովհ · ա · 7 ։ (21) ա Յովհ · ա · 1 ։ (22) Ա Յովհ · գ · 10 ։ (23) Հռով · ժբ · 3 ։ (24) Պաւլ · գ · 24 ։ Գործ · ա · 10 ։ Յով · ի · 4 ։ (25) Ժող · ե · 11 ։ (26) ա Կորնթ · ե · 31 ։ Յով · ա · 10 ։ գ · 14 ։ ա Պետր · ա · 24 ։ (27) Յովհ · իա · 5, (28) Նիւ · ա · 3 ։ (29) բ Թես · բ · 3 ։ բ Պետր · բ · 1 ։ ա Յովհ · դ · 3 ։ (30) Մատ · իդ · 5 · 24 ։ բ Յովհ · 7 ։ (31) ա Տիմ · դ · 1 ։ բ Տիմ · գ · 1 ։

Digitized by Google

19 Ա՛ւա ՛ի ինձ եւիւն , այլ ոչ էին ՛ի մեզ . զի եթէ ՛ի մեզ էին՝ ապա առ մեզ մնային . այլ զի յայտնի լինիցին՝ եթէ ոչ էին ամենեքին ՛ի մեզ :

20 Եւ դուք օծութիւն ունիք առ ՛ի Սրբոյն , և գիտէք ամենեքին :

21 Ո՛չ գրեցի ձեզ՝ եթէ ոչ գիտէք զճշմարտութիւնն , այլ թէ գիտէք զնա . և թէ՝ զի ամենայն սուտ ոչ է ՛ի ճշմարտութենէ անտի :

22 Ո՞րկ ո՞իցէ սուտ , եթէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ Յիսուս չէ Քրիստոսն . նա իսկ է հակառակն , որ ուրանայ զՀայր և զՈրդի :

23 Ամենայն որ ուրանայ զՈրդի , և ոչ զՀայր ընդունի . իսկ որ խոստովանի զՈրդի՝ նա և զՀայր ընդունի :

24 Դուք՝ զոր լուարուքն ՛ի սկզբանէ՝ ՛ի ձեզ բնակեսցէ . զի եթէ ՛ի ձեզ բնակեսցէ՝ զոր ՛ի սկզբանէն լուարուք , և դուք յՈրդի և ՛ի Հայր բնակեսջիք :

25 Եւ այս են աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց նա մեզ՝ զկեանս յաւիտենական :

26 Գրեցի ձեզ , զի մի ոք զձեզ մոլորեցուցանիցէ :

27 Եւ դուք օծութիւնն՝ զոր ընկալարուք ՛ի նմանէ՝ բնակեսցէ ՛ի ձեզ . և չէ ինչ պիտոյ՝ թէ ոք ըզձեզ ուսուսցէ , այլ որպէս զի նորա օծութիւնն ուսուցանիցէ զձեզ վասն ամենայնի . և ճշմարիտ է՝ և չէ սուտ . և որպէս ուսոյցն զձեզ , կայք ՛ի նմա :

19 Ի՝նչպանից դուրս գնացին , բայց մեզանից չէին[32] . որպէսզեան որ՝ եթէ մեզանից լինէին , ապա մեզ հետ կրնային[33] . բայց որ յայտնի լինէին՝ թէ նորանք ամենքն մեզանից չէին[34] :

20 Եւ դուք օծութիւն ունիք[35] (էն) Սրբից[36] , և ամէն (բան) գիտաւ-մէք[37] :

21 Ձի գրեցի ձեզ՝ իբր թէ ճըշմարտութիւնըն չէք գիտում , բայց որ գիտաւմէք նորան . և որ ամէն ստութիւն էն ճշմարտութենից չէ :

22 Ո՞վայ ինի է սուտ , եթէ ոչ նա՝ որ ուրանաւմէ թէ Յիսուսն չէ Քրիստոսն . հենց նա է հակառն , որ ուրանաւմէ Հօրըն և Որդին[38] :

23 Ամէն ով որ Որդին ուրանաւմէ , Հօրըն էլ չի ընդունում[39] . նա որ Որդին դաւանաւմէ , Հօրն էլ ընդունաւմէ[40] :

24 Դուք՝ էն որ լսեցիք սկըզբից , թող բնակվի ձեզանում[41] . պատճառն որ՝ թէ որ բնակվի ձեզանում էն՝ որ սկըզբից լսեցիք , դուք էլ կըբնակվիք Որդով և Հօր մէջն[42] :

25 Եւ էս է (էն) աւետիքն՝ որ նա աւետարանեց մեզ՝ (այսինքն) յաւիտենական կեանքըն[43] :

26 Ես գրեցի ձեզ՝ որ չըլլնեն թէ մինն մոլորացնէ ձեզ[44] :

27 Եւ դուք էն օծութիւնըն , որ նորանից ընդունեցիք՝ կըբնակվի ձեզանում[45] . և պէտք չէ որ մինն սովորցնէ ձեզ[46] . բայց ինչպես որ նորա օծութիւնն սովորցնում ձեզ ամէն (բանի) համար . էապես էլ ճշմարիտ է՝ և սուտ չէ . և ինչպես որ նա սովորցրուց ձեզ՝ կացէք նորանում[47] :

(32) բ Օրին . ժգ . 13 : Ա՝ռաք . բա . 9 : Գործ . բ . 30 : (33) Ա՝ռաք . բգ . 24 : Յովհ . գ . 37 : ժ . 28 , 29 : բ Տիմ . բ . 19 : (34) ա Կորնթ . ժա . 19 : (35) բ Կորնթ . ա . 21 : Եբր . ա . 9 : Ա՝ռաք . 27 : (36) Ա՝ռաք . ա . 24 : Գործ . գ . 14 : (37) Յովհ . ժ . 4 , 5 : ժգ . 26 : ժգ . 13 : Ա՝ռաք . 27 : (38) ա Յովհ . գ . 3 : բ Յովհ . 7 : (39) Յովհ . ժե . 23 : բ Յովհ . 9 : (40) Յովհ . ժգ . 7 . 9 , 10 : ա Յովհ . գ . 15 : (41) բ Յովհ . 6 : (42) Յովհ . ժգ . 23 : ա Յովհ . ա . 3 : (43) Յովհ . ժե . 3 : ա Յովհ ա . 2 : ե . 11 : (44) ա Յովհ . գ . 7 : բ Յովհ . 7 : (45) Ա՝ռ . 20 , (46) Եփես . լ . 33 , 34 : Եբր . ը . 10 , 11 : (47) Յովհ , ժգ . 26 : ժգ . 13 : Ա՝ռ . 20 :

Digitized by Google

28 Եւ այժմ՝ որդեակք՝ կացէք՝ ի նմին · զի եթէ յայտնեսցի , ունիցիք համարձակութիւն , և մի ամաչեսցուք ՝ի նմանէ ՝ի գալստեանն նորա ։

29 Եթէ գիտիցէք՝ եթէ արդար է նա , իմասջիք՝ եթէ ամենայն՝ որ առնէ զարդարութիւն՝ առ ՝ի նմանէ է ծնեալ ։

28 Եւ հիմիկ որդեակներ՝ կացէք նորանում · որ երբոր (նա) կը յայտնուի , համարձակութիւն ունենանք[48], և չամաչենք նորանից՝ նորա գալստեան ժամանակումն[49] ։

29 Եթէ գիտեալ էք՝ որ նա արդար է[50] , կիմանաք թէ ամէն ով որ արդարութիւն կանէ՝ նորանից է ծնեալ[51] ։

ԳԼ · Գ

1 Պատճառ մեզ չնորհած զարմանալի սէրը՝ որ նորանով մեզ իրան որդիք արաւ , 3 Ընդունելի յորդորանք մեզ որ ֆալանգութենով նորա պատուիրանները պահենք , 11 Եւ սիրել եղբայրներն պէս իրար սիրունք ։

1 Տեսէք՝ ինչպիսի սէր չնորհեաց մեզ Հայր · զի որդիք Աստուծոյ կոչեսցուք և մեք · վասն այսորիկ աշխարհ ոչ ճանաչէ զմեզ՝ քանզի ոչ ծանեաւ զնա ։

2 Սիրելիք՝ այժմ որդիք Աստուծոյ եմք , և չեւևա՛ս է յայտ՝ եթէ զինչ լինելոց իցեմք · գիտեմք՝ զի յորժամ նա յայտնեսցի՝ նման նմա լինելոց եմք , զի տեսանելոց եմք զնա՝ որպէս և էն ։

3 Եւ ամենայն՝ որ ունի զայս յոյս յանձին , սրբէ զանձն իւր՝ որպէս և նայն սուրբ է ։

4 Ամենայն՝ որ զմեղս գործէ , նա և զանօրէնութիւն առնէ , և ինքն իսկ մեղքն անօրէնութիւն է ։

5 Եւ գիտեմք՝ զի նա յայն սակս յայտնեցաւ՝ զի զմեղս բարձցէ , և ՝ի նմա մեղք ոչ են ։

1 Տեսէք՝ թէ Հայրն ինչպէսի սէր չնորհեց մեզ · ու Աստուծոյ որդիք կոչվինք[1] · սրահամար աշխարհքն չէի ճանաչում մեզ , պատճառն որ նորան (էլ) չըճանաչեց[2] ։

2 Սիրելիներ՝ հիմիկ Աստուծոյ որդիք ենք[3] , և դեռ յայտնի չէ՝ թէ ինչ պիտի լինինք[4] · գիտումենք՝ թէ երբոր նա կըյայտնվի՝ նորան նըման կըլինինք[5] , ինչու որ կըտեսնենք նորան՝ ինչպէս որ է[6] ։

3 Եւ ամէն ով որ էս յոյսս ունի իրանում , սրբումէ իրան անձըն՝ ինչպէս որ նա սուրբ է[7] ։

4 Ամէն ով որ մեղք է գործում , նա անօրէնութիւն էլ է անում , և հենց ինքն մեղքն անօրէնութիւն է[8] ։

5 Եւ գիտումենք՝ թէ նա նրա համար յայտնվեցաւ[9] որ (մեր) մեղքերըն վերառնէ[10] · և նորանում մեղք չըկայ[11] ։

(48) ա Հովհ · գ · 2 ։ (49) ա Հովհ · գ · 17 ։ (50) Գործ · իբ · 14 ։ (51) ա Հովհ · գ · 7 · 10 ։ (1) Հովհ · ա · 12 ։ (2) Հովհ · ժե · 18 , 19 ։ ժգ · 3 ։ ժե · 25 ։ (3) Նաայ · ծգ · 5 ։ Ղևովհ · ը · 15 ։ Գաղ · գ · 26 ։ դ · 6 ։ ա Հովհ · ե · 1 ։ (4) Ղևովհ · ը · 18 ։ բ Կորնթ · գ · 17 ։ (5) Ղևովհ · ը · 29 ։ ա Կորնթ · ժե · 49 ։ Փիլիպ · գ · 21 ։ Կող · գ · 4 ։ բ Պետր · ա · 4 ։ (6) Հոբ · ժԲ · 26 ։ Պաւլ · ժգ · 11 ։ Մատթ · ե · 8 ։ ա Կորնթ · ժգ · 13 ։ բ Կորնթ · ե · 7 ։ (7) ա Հովհ · գ · 17 ։ (8) Ղևովհ · գ · 15 ։ ա Հովհ · ե · 17 ։ (9) ա Հովհ · ա · 2 ։ (10) Նաայ · ծգ · 5 , 6 · 11 ։ ա Տիմ · ա · 15 ։ Նբր · ա · 3 ։ Բ · 26 ։ ա Պետր · բ · 24 ։ (11) բ Կորնթ · ե · 21 ։ Նբր · գ · 15 ։ Բ · 28 ։ ա Պետր · բ · 22 ։

Digitized by Google

6 Ո՛մնայն որ ՚ի նմա է հաստատեաալ՝ ոչ մեղանչէ · և ամենայն որ մեղանչէ , ոչ ետես զնա՝ և ոչ ծանեաւ զնա ։

7 Ա՝նկուն՛ք՝ մի ոք զձեզ խաբեցէ · որ առնէ զարդարութիւն , արդար է՝ որպէս և նայն արդար է ։

8 Եւ որ առնէ զմեղս՝ ՚ի Սատանայէ է , զի ՚ի սկզբանէ Սատանայ մեղանչէ · վասն այսորիկ յայտնեցաւ Որդին Ա՛ստուծոյ՝ զի լուծցէ զգործս Սատանայի ։

9 Ո՛մնայն որ յԱ՛ստուծոյ է ծնեալ՝ մեղս ոչ առնէ , զի սերմն նորա ՚ի սմա մնայ · և ոչ կարէ մեղանչել , զի յԱ՛ստուծոյ է ծնեալ ։

10 Ա՛յսուիկ յայտնի են ՚ի միմեանց որդիք Ա՛ստուծոյ՝ և որդիք Սատանայի · ամենայն որ ոչ առնէ զարդարութիւն՝ չէ նա յԱ՛ստուծոյ , և որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր ։

11 Զ՚ի այս է պատուիրանն՝ զոր լուարուք ՚ի սկզբանէ՝ զի սիրեսցուք զմիմեանս ։

12 Ո՛չ որպէս Կայէնն ՚ի չարէ անտի էր՝ և սպան զեղբայրն իւր , և յո՞ի սակս սպան զնա · զի իւր գործքն չար էին , և եղբօրն բարիք ։

13 Եւ մի՛ ինչ զարմանայք եղբարք , եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ ։

14 Մ՚եք գիտեմք՝ զի փոխեցաք ՚ի մահուանէ ՚ի կեանս , քանզի սիրեմք զեղբարս · իսկ որ ոչն սիրէ , անց

6 Ո՛ւրախ ով որ նորանուա՛ հաստատված է՝ չի մեղանչուա · և ուրախ ով որ մեղանչուա , ո՛չ տեսաւ նորան՝ և ո՛չ ճանաչեց նորան[13] ։

7 Ա՝նկուն՛ք՝ չըլինի թէ ոմանք ձեզ խաբէ[14] · նա՝ որ արդարութիւն է անուա՝ արդար է , ինչպէս որ նա՛ էլ արդար է[15] ։

8 Եւ նա որ մեղք է անուա՝ Սատանայիցն է · ինչու որ Սատանան հենց սկըզբիցն մեղանչուա[16] · ընդրահամար յայտնըվեցաւ Ա՛ստուծոյ Որդին՝ որ Սատանայի գործքերըն քանդէ[17] ։

9 Ո՛րն ով որ Ա՛ստուածանից է ծնված՝ մեղք չի անուա[18] · ինչու որ նորա սերմն մնուա նորանուա · և կարող չէ մեղանչել , պատճառն որ Ա՛ստուածանից է ծնված[19] ։

10 Որոնով իրարից (ջոկված) յայտնի են Ա՛ստուծոյ որդիքն՝ և Սատանայի որդիքն · ամէն ով որ արդարութիւն չի անուա՝ նա Ա՛ստուածանից չէ[20] , և ո՛չ էլ նա՝ որ իրան եղբօրըն չի սիրուա[21] ։

11 Ինչու որ էս է էն պատուիրանքըն՝ որ սկըզբիցն լսեցիք[22] որ պէտք է իրար սիրենք[23] ։

12 Ա՛ղ թէ ինչպէս Կայէնն (որ) չարիցն էր՝ և իրան եղբօրըն սպանեց[24] · և ինչու համար սպանեց նորան · Նրան համար որ իրան գործերըն չար էին և եղբօրն բարի ։

13 Ա՛ի զարմանաք եղբարք , եթէ աշխարհըս ատէ ձեզ[25] ։

14 Մ՚ենք գիտումենք՝ որ մահիցն դէպի կեանքն փոխվեցանք · պատճառն որ եղբարներին սիրումենք[26] ·

(12) ա Յովհ · բ · 4 ։ գ · 8 ։ գ Յովհ · 11 ։ (13) ա Յովհ · բ · 26 ։ (14) Յովհ · ժբ · 5—9 ։ Հովհ · բ · 13 ։ ա Յովհ · բ · 29 ։ (15) Ա՛ռաք · ժգ · 28 ։ Յովհ · բ · 24 ։ (16) Ա՛ննք · գ · 15 ։ Ղովհ · ժ · 13 ։ Յովհ · ժգ · 11 ։ Լբէր · բ · 14 ։ (17) ա Յովհ · ե · 18 ։ (18) ա Գիւտ · ա · 23 ։ (19) ա Յովհ · բ · 29 ։ (20) ա Յովհ · գ · 8 ։ (21) ա Յովհ · ա · 5 ։ բ · 7 ։ (22) Յովհ · ժգ · 34 ։ ժե · 12 ։ Ա՛ռաք · 23 ։ ա Յովհ · գ · 7 · 21 ։ բ Յովհ · 5 ։ (23) Ա՛ննք · գ · 4 · 8 ։ Լբէր · ժա · 4 ։ Յովհ · 11 ։ (24) Յովհ · ժե · 18 , 19 ։ ժե · 14 ։ բ Տի՛մ · գ · 12 ։ (25) ա Յովհ · բ · 19 ։

Digitized by Google

դէն ՚ի Տէհուն Ծով ։

15 Ո՛մնայն որ տեսեալ զեղբայր իւր՝ մարդասպան է. և գիտէք՝ զի ամենայն մարդասպան ոչ ունի կեանս յաւիտենականս յանձին հաստատեալ ։

16 Ո՛յսուիկ գիտացաք զսէրն Ո՛ստուծոյ. զի նա զանձն իւր եդ վասն մեր. և մեք վասն եղբարց մերոց պարտիք դնել զանձինս ։

17 Այր ունիցի զկեանս ինչ զաշխարհիս՝ և տեսանիցէ զեղբայր իւր կարօտեալ իւիք՝ և փակիցէ զգութս իւր առ ՚ի նմանէ, զիա՞րդ սէրն Ո՛ստուծոյ ՚ի նմա իցէ քնակեալ ։

18 Ո՛րդեակք՝ մի՛ բանիւք և լեզուօք սիրեսցուք, այլ արդեամբք և ճշմարտութեամբ ։

19 Եւ այսուհետ գիտեմք ծանուցեալք՝ եթէ ՚ի ճշմարտութենէ անտի իցեմք. և առաջի նորա արասցուք հանդէս սրտից մերոց ։

20 եթէ սոգասանիցեն զմեզ սիրտք մեր՝ այլ Ո՛ստուած մեծ է քան զսիրտս մեր՝ և գիտէ զամենայն ։

21 Այրեալիք՝ եթէ սիրտք մեր զմեզ ոչ սոգասանիցեն, համարձակութիւն ունիմք առ Ո՛ստուած ։

22 Եւ զոր ինչ հայցեմք, առնումք ՚ի նմանէ. զի զպատուիրանս նորա պահեմք, և զհաճոյս առաջի նորա առնեմք ։

բայց ով որ չի սիրում եղբայրներին, մահի մէջն է մնում[28] ։

15 Ո՛ւմէն ով որ իրան եղբօրըն ատում՝ մարդասպան է[27]. և գիտէք՝ որ ամէն մարդասպան յաւիտենական կեանքըն չունի հաստատուած իրանում[28] ։

16 Այրանով գիտացինք Ո՛ստուծոյ սէրըն, որ նա իրան անձըն դրաւ մեզ վերայ[29]. և մենք էլ պէտք է մեր եղբարց վերայ դնենք մեր անձնները ։

17 «Լա՛» որ էս աշխարհքիս ապրանքըն ունենայ, և տեսնէ թէ իրան եղբայրն կարօտ է մին բանի, և իրան գութըն փակէ նորանից[30], էլ ի՞նչպես Ո՛ստուծոյ սէրն քնակած կըլինի նորանում[31] ։

18 Ո՛րդեակներ՝ ո՛չ թէ խօսքերով և լեզուներով սիրենք, այլ գործքով և ճշմարտութենով[32] ։

19 Եւ սրանով ճանաչվումենք՝ թէ էն ճշմարտութենից ենք[33]. և նորա առաջի կանենք մեր սրտերի քընութիւնըն ։

20 Եթէ մեր սրտերն մեղադրեն մեզ, բայց Ո՛ստուած մեր սրտերից էլ աւելի մեծ է՝ և ամէն բան գիտէ[34] ։

21 Ո՛րբելինե՛ր՝ եթէ մեր սրտերն չըմեղադրեն մեզ, համարձակութիւն ունինք Ո՛ստուծոյ առաջին[35] ։

22 Եւ ինչ որ խնդրենք՝ կառնենք նորանից[36]. պատճառն որ նորա պատուիրաններըն՝ որ նորա առաջին հաճոյ են, անումենք[37] ։

(26) ա Յովհ. բ. 9. 11 ։ (27) Մատթ. է. 21, 22 ։ ա Յովհ. դ. 20 ։ (28) Կազ. է. 21 ։ Յայտ. խ. 8 ։ (29) Յովհ. գ. 16 ։ Ժե. 13 ։ Հռոմ. է. 8 ։ Ա՛թես. է. 2. 25 ։ ա Յովհ. դ. 9. 11 ։ (30) բ Ա՛րին. Ժե. 7 ։ Ա՛լոհ. գ. 11 ։ (31) ա Յովհ. դ. 20 ։ (32) Ա՛գի. Լդ. 31 ։ Հռոմ. Ժբ. 9 ։ Ա՛թես. դ. 15 ։ Յակ. բ. 15 ։ ա Պետր. ա. 22 ։ (33) Յովհ. Ժը. 37 ։ ա Յովհ. ա. 8 ։ (34) ա Կորնթ. գ. 4 ։ (35) Յովբ. խբ. 26 ։ Ա՛ղբ. ժ. 22 ։ ա Յովհ. բ. 28 ։ դ. 17 ։ (36) Ա՛ռակ. Լգ. 15 ։ Ա՛ղբ. 18, 19 ։ Ո՛սէա. Ժե. 29 ։ Ա՛ղբ. խբ. 13 ։ Մատթ. է. 8 ։ թա. 22 ։ Մարկ. Ժա. 24 ։ Յովհ. Ժգ. 13 ։ Ժե. 7 ։ Ժզ. 23, 24 ։ Յակ. ա. 16 ։ ա Յովհ. ե. 14 ։ (37) Յովհ. ը. 29 ։ թ. 31 ։

Digitized by Google

23 Եւ այս է պատուիրան նորա, զի հաւատասցուք յանուն Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի, և սիրեսցուք զմիմեանս, որպէս և ետ մեզ պատուէր։

24 Եւ որ պահէ զպատուիրանս նորա, ի նմա է հաստատեալ՝ և նա ի սմա. և յայսմանէ գիտեմք եթէ բնակէ ի մեզ ի Հոգւոյ անտի՝ զոր ետ մեզ։

23 Եւ ըստ է նորա պատուիրանքն, որ հաւատանք անուան Որդւոյ Յիսուսի Քրիստոսի անուանն[23], և իրար սիրենք[39], ինչպէս որ նա պատուիրանք տուաւ մեզ[40]։

24 Եւ նա՝ որ նորա պատուիրանքն ներքն պահէ[41], նորանում հաստատուած է և նա նորանում[42]. և սրանից գիտուելիք է եթէ բնակուած մեզանում է՝ Հոգուն՝ որ (նա) տուաւ մեզ[43]։

Գ Ի Ղ · Գ

1 Ընդհատուածքն որ ամէն վարդապետների չգիտանալիք, որ նորանք պարծենում՝ թէ Հաւատոյ Հոգին ունին, բայց պէտք է փորձել նորանք աչքաթող հաստատի վարդապետութիւնները. 7 Եւ շատ պատճառներով յորդորուած եղբայրական սէր ունենալոյ համար։

1 Սիրելիք՝ մի ամենայն հոգւոյ հաւատայք. այլ ընտրեցէք զՀոգիսըն՝ եթէ յԱստուծոյ իցեն. զի բազում սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ։

2 Եւ ամք այսուիկ ճանաչեմք զՀոգին Աստուծոյ. ամենայն հոգի՝ որ խոստովանի զՅիսուս Քրիստոս մարմնաւ եկեալ, յԱստուծոյ է նա։

3 Եւ ամենայն հոգի՝ որ ոչ խոստովանի զՅիսուս մարմնով եկեալ, չէ նա յԱստուծոյ. և այս Անտիքն է, զորմէ լուարուք՝ եթէ գալոց է, և արդէն իսկ յաշխարհի է։

4 Դուք յԱստուծոյ էք որդեակք, և յաղթեցիք նոցա. զի մեծ է որ ի ձեզ է՝ քան զայն որ յաշխարհին է։

1 Սիրելիներ՝ ամէն հոգւոյ մի հաւատայք[1]. բայց փորձեցէք հոգիները եթէ Աստուածմանից են[2]. պատճառն որ շատ սուտ մարգարէներ են եկել աշխարհք[3]։

2 Եւ մենք սրանով ենք ճանաչում Աստուծոյ հոգին. ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսին մարմնով եկած է խոստովանում, նա Աստուածմանից է[4]։

3 Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսին մարմնով եկած չին խոստովանում, նա Աստուածմանից չէ. և էս Անտեր (հոգին) է[5], որ նորա համար լսեցիք թէ գալու է, և հենց հիմիկ աշխարհքում է[6]։

4 Դուք Աստուածմանից էք որդեակներ, և յաղթեցիք նորանց. պատճառն որ՝ նա որ ձեզմանում է՝ մեծ է, քանթէ նա՝ որ աշխարհքի մէջն է[7]։

(38) Յովհ. գ. 29 : ժե. 3 : (39) Մատթ. իբ. 39 : Յովհ. ժգ. 34 : ժե. 12 : Եփես. ե. 2 : ա Թես. գ. 9 : ա Պետր. դ. 8 : Ա Յհ. 11 : ա Յովհ. գ. 21 : (40) ա Յովհ. բ. 8. 16 : (41) Յովհ. ժգ. 23 : ժե. 10 : ա Յովհ. գ. 13 : (42) Յովհ. ժե. 21 : (43) Հռոմ. ը. 9 : ա Յովհ. դ. 13 : (1) Ղևտ. ԼԲ. 8 : Մատթ. իգ. 4 : (3) ա Կորնթ. ժգ. 29 : ա Թես. ե. 21 : Յայտ. բ. 2 : (3) Մատթ. իգ. 5. 24 : Գործ. ի. 30 : ա Տիմ. գ. 1 : բ Պետր. բ. 1 : ա Յովհ. բ. 18 : բ Յովհ. 7 : (4) ա Կորնթ. ժբ. 3 : ա Յովհ. ե. 1 : (5) ա Յովհ. բ. 22 : բ Յովհ. 7 : (6) բ Թես. բ. 7 : ա Յովհ. բ. 18. 22 : (7) ա Յովհ. ե. 4 : (8) Յովհ. ժբ. 31 : ժգ. 30 : ժզ. 11 : ա Կորնթ. բ. 13 : Եփես. բ. 2 : զ. 12 :

Digitized by Google

5 Ոմանք յաշխարհէ են, վասն այնորիկ յաշխարհէ խօսին, և աշխարհ լսէ նոցա։

6 Մեք յԱստուծոյ եմք. որ գիտէ զԱստուած՝ լսէ մեզ. և որ չէ յԱստուծոյ՝ ոչ լսէ մեզ. այսուհետև ճանաչեմք զհոգին ճշմարտութեան և զհոգին խաբէութեան։

7 Սիրելիք՝ սիրեսցուք զմիմեանս, զի սէր յԱստուծոյ է. և ամենայն որ սիրէ՝ յԱստուծոյ է ծնեալ՝ և ճանաչէ զԱստուած։

8 Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճանաչէ զԱստուած, զի Աստուած սէր է։

9 Եւ զի յայսմ երևեցաւ սէրն Աստուծոյ՝ ի մեզ, զի զՈրդին իւր միածին առաքեաց յաշխարհ, զի եղիցուք նովաւ կենդանիք։

10 Այսմ է սէրն. ոչ զի մեք սիրեցաք զԱստուած՝ այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առաքեաց զՈրդին իւր՝ ի քաւութիւն մեղաց մերոց։

11 Սիրելիք՝ եթէ Աստուած այնպէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեք պարտական զմիմեանս սիրել։

12 ԶԱստուած ուրուք երբեք չէիք տեսանել. եթէ սիրեսցուք զմիմեանս՝ Աստուած ի մեզ բնակէ, և սէր նորա ի մեզ կատարեալ է։

13 Այսուհետև գիտեմք, եթէ մեք ի նմա բնակեալ եմք՝ և նա ի մեզ, զի ի հոգւոյն իւրմէ եա մեզ։

5 Որովանք աշխարհքիցն են, նորա համար աշխարհքիցն են խօսի[9], և աշխարհքն լսէ նորանց[10]։

6 Մենք Աստուածանից ենք. ով որ Աստուծոյն ճանաչէ՝ լսէ մեզ[11]. և ով որ Աստուածանից չէ՝ չի լսէ մեզ. սորանով ենք ճանաչում ճշմարտութեան հոգին[12] և խաբեպաշտութեան հոգին։

7 Սիրելիներ՝ իրար սիրենք[13], ինչու որ սէրն Աստուածանից է. և ամէն ով որ սիրում՝ Աստուածանից է ծրնված, և ճանաչում Աստուծոյն։

8 Այս՝ որ չի սիրում, Աստուծոյն չի ճանաչում[14]. ինչու որ Աստուած սէր է[15]։

9 Եւ սորանով Աստուծոյ սէրն երևեցաւ մեր միջումն[16], որ Աստուած իրան միածին Որդին ուղարկեց աշխարհ, որ նորանով կենդանի լինինք[17]։

10 Սրանում է սէրն. որ ոչ թէ մենք սիրեցինք Աստուծոյն, բայց որ նա սիրեց մեզ[18], և իրան Որդին ուղարկեց մեր մեղքերըն քաւելոյ համար[19]։

11 Սիրելիներ՝ եթէ Աստուած էապէս սիրեց մեզ, ապա մենք էլ պէտք է իրար սիրենք[20]։

12 Ոևէի մին ժամանակ մինն չի տեսել Աստուծոյն. թէ որ (մենք) իրար սիրենք՝ Աստուած մեզանում է բնակվում[21], և նորա սէրն մեզանում կատարեալ է[22]։

13 Սրանով գիտումնենք որ մենք նորանում ենք բնակված՝ և նա մեզանում. որ իրան Հոգուցն տուաւ մեզ[23]։

(9) Յովհ. գ · 31։ (10) Յովհ. ժե · 19 · ժէ · 14։ (11) Յովհ. ը · 47 · ժ · 27։ ա Պետ. ժգ · 37։ բ Պետ. ժ՛. 7։ (12) Ղաւդ. ը · 20։ Յովհ. ժգ · 17։ (13) ա Յովհ. գ · 10, 11 · 23։ (14) ա Յովհ. բ · 4 · գ · 6։ (15) Ա՛ար · 16։ (16) Յովհ. դ · 16։ Հռոմ. ե · 8 · ը · 32։ ա Յովհ. գ · 16։ (17) ա Յովհ. ե · 11։ (18) Յովհ. ժե · 16։ Հռոմ. ե · 8 · 10։ Տիտ. գ · 4։ (19) ա Յովհ. բ · 2։ (20) Մատթ. ժը · 32։ Յովհ. ժե · 12, 13։ ա Յովհ. գ · 16։ (21) Յովհ. ա · 18։ ա Տիմ. ը · 16։ Ա՛ար · 20։ (22) ա Յովհ. բ · 5։ Ա՛ար · 18։ (23) Յովհ. ժգ · 20։ ա Յովհ. գ · 24։

Digitized by Google

14 Եւ մեք տեսաք՝ եւ վկայեմք զի Հայր առաքեաց զՈրդին իւր փրկիչ աշխարհի ։

15 Որ որ խոստովանեսցի՝ եթէ Յիսուս է Որդի Աստծոյ , Աստուած ՚ի նմա բնակէ՝ եւ նա յԱստուած ։

16 Եւ մեք հաւատացաք՝ եւ ծանեաք զսէրն Աստուծոյ՝ զոր ունի առ մեզ . Աստուած սէր է , եւ որ կայ ՚ի սէրն՝ բնակեալ է յԱստուած , եւ Աստուած ՚ի նմա բնակէ ։

17 Հայամիկ կատարեալ է սէրն նորա ՚ի մեզ . զի համարձակութիւն ունիցիմք յաւուրն դատաստանի . զի որպէս եւ նայն է՝ նոյնպէս եւ մեք եմք յաշխարհի յայմիկ ։

18 Երկիւղ ոչ գոյ ՚ի սէր , այլ սէրն կատարեալ ՚ի բաց մերժէ զերկիւղն . զի երկիւղ ընդ տանջանաւք է . իսկ որ երկնչին , չէ կատարեալ ՚ի սէրն ։

19 Մե՛ք սիրեսցո՛ւք զԱստուած , վասն զի նա նախ սիրեաց զմեզ ։

20 Եթէ ոք ասիցէ՝ եթէ Սիրեմ զԱստուած , եւ զեղբայր իւր ատիցէ , սուտ է . որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր՝ զոր տեսանէ , զԱստուած զոր ոչն նաեւ՝ զիա՞րդ կարիցէ սիրել ։

21 Եւ զայս պատուէր ունիմք առ ՚ի նմանէ , զի որ սիրէ զԱստուած՝ սիրէ նա եւ զեղբայր իւր ։

14 Եւ մենք տեսանք եւ վկայեմք[24] , որ Հայրն իրան Որդին ազդարկեց աշխարհքի փրկիչ (լինելոյ)[25] ։

15 Ով որ դաւանի՝ թէ Յիսուս է Աստուծոյ Որդին , Աստուած նմանում է բնակվում՝ և նա Աստուածանում[26] ։

16 Եւ մենք հաւատացինք և ճանաչեցինք Աստուծոյ սէրըն՝ որ ունի մեզ վերայ . Աստուած սէր է[27] , և ով որ սիրոյ մէջն է կենում Աստուծոյ մէջն է բնակվում , և Աստուած նորանում է բնակվում[28] ։

17 Այրանում է նորա սէրն կատարեալ մեզ հետ , որ համարձակութիւն ունինք դատաստանի օրըն[29] . պատճառն որ ինչպես որ նա է՝ էնպես էլ մենք ենք էս աշխարհքում[30] ։

18 Ո՛չ ունի երկեայ սիրոյ մէջն . այլ կատարեալ սէրն հեռացնում վախին . ինչու որ վախն տանջանք ունի . բայց նա՝ որ վախում , կատարեալ չէ սիրոյ մէջն[31] ։

19 Մե՛նք սիրենք Աստուծոյն . պատճառն որ առաջ նա սիրեց մեզ ։

20 Ով որ միտն ասէ՝ թէ Սիրում Աստուծոյն , և իրան եղբօրըն ատէ , նա սուտ է . ինչու որ նա՝ որ իրան եղբօրըն որ տեսնում՝ չի սիրում[32] , Աստուծոյն որ չի տեսել՝ ինչպես կարող է սիրել[33] ։

21 Եւ էս պատուիրանքըս տուինք նորանից , թէ նա որ Աստուծոյն սիրում , իրան եղբօրըն էլ սիրէ[34] ։

(24) Յովհ . ա . 14 ։ ա Յովհ . ա . 1 , 2 ։ (25) Յովհ . գ . 17 ։ (26) Հռոմ . ժ . 9 ։ ա Յովհ . ե . 1 . 5 ։ (27) Մ Իր . 8 ։ (28) ա Յովհ . գ . 24 ։ Մ Իր . 12 ։ (29) Յոբ . բ . 13 ։ ա Յովհ . բ . 28 ։ գ . 19 . 21 ։ (30) ա Յովհ . գ . 8 ։ (31) Մ Իր . 12 ։ (32) ա Յովհ . բ . է ։ գ . 17 ։ (33) Մ Իր . 12 ։ (34) Մատթ . իբ . 37 . 39 ։ Յովհ . ժգ . 34 ։ ժե . 12 ։ ա Յովհ . գ . 23 ։

Digitized by Google

ԳԻ · Ն

1 Ա՛մէն ով որ հաւատայ[1] թէ Յիսուս է Քրիստոսն[2], Աստուածանից է ծնեալ[3]. և ամէն ով որ ծնօղին սիրէ՝ նորանից ծնեալին էլ սիրէ[4]:

2 Սրանով ենք ճանաչում՝ թէ Աստուծոյ (*) զաւակներին սիրում ենք, երբոր Աստուծոյն սիրենք, և նորա պատուիրանքները անենք:

3 Պատճառն որ Աստուծոյ սէրն էս է, որ նորա պատուիրանքներն պահենք[5]. և նորա պատուիրանքներն խիստ ծանր չեն[6]:

4 Ինչու որ՝ ամէն ով որ Աստուածանից է ծնեալ՝ յաղթում է աշխարհին. և էս է յաղթութիւնը՝ որ աշխարհին յաղթում է, (այսինքն) մեր հաւատքն[7]:

5 Եւ ո՞վ է՝ որ յաղթում է աշխարհին, բայց միայն նա՝ որ հաւատում է, թէ Յիսուս Աստուծոյ Որդին է[8]:

6 Այ է որ եկաւ ջրով և հոգով և արիւնով՝ (այսինքն) Յիսուս Քրիստոսն. ոչ թէ մէնակ ջրով, բայց արիւնով և ջրով[9]. և Հոգին է որ վկայում է, որ Հենց Հոգին է ճշմարտութիւնն[10]:

7 Պատճառն որ երեք են որ երկընքումն վկայում են, Հայրն և Խօսքն և Սուրբ Հոգին[11]. և էս երեքս մի են[12]:

8 Եւ (էս) երեքս են որ երկրում

1 Ա՛մէն ով որ հաւատայ՝ թէ Յիսուս է Քրիստոսն, Աստուածանից է ծնեալ է. և ամէն ով որ ծնօղին սիրէ, սիրէ և ծնեալին՝ ի նմանէ:

2 Ա՛յսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ սիրեմք զՈրդին Աստուծոյ, յորժամ զԱստուած սիրեսցուք՝ և զպատուիրանս նորա արասցուք:

3 Քանզի այս է սէրն Աստուծոյ, եթէ զպատուիրանս նորա պահեսցուք. և պատուիրանք նորա ձիր ինչ ծանրանք:

4 Զի ամենայն որ Աստուծոյ ծնեալ է՝ յաղթէ աշխարհի. և այս է յաղթութիւնն՝ որ յաղթէ աշխարհի, հաւատքն մեր:

5 Եւ ո՞վ իցէ՝ որ յաղթիցէ աշխարհի. եթէ ոչ որ հաւատայցէ՝ եթէ Յիսուս է Որդի Աստուծոյ:

6 Այ է որ եկն ջրով և հոգւով և արեամբ, Յիսուս Քրիստոս. ոչ ջրով միայն, այլև արեամբ և ջրով. և Հոգին է՝ որ վկայէ, զի Հոգին ճակ է ճշմարտութիւն:

7 Զի երիք են որ վկայեն յերկինս, Հայր, Բանն և Հոգին Սուրբ. և երիքեքին մի են:

8 Եւ երիք են որ վկայեն յեր-

(1) Յովհ. ա. 12: (2) ա Յովհ. բ. 22, 23: գ. 2. 15: (3) Յովհ. ա. 13: (4) Յովհ. ժե. 23: (*) Յոհաննէսին Աստուծոյ զաւակներին: (5) Յովհ. ժգ. 15. 21. 23: ժե. 10: բ Յովհ. 6: (6) Մատ. ժ. 8: Մարկ. ժա. 30: (7) Յովհ. ժգ. 33: ա Յովհ. գ. 9: դ. 4: (8) ա Կորնթ. ժե. 57: ա Յովհ. գ. 15: (9) Յովհ. ժթ. 34: (10) Յովհ. ժգ. 17: ժե. 26: ժգ. 13: ա Յնի. գ. 16: (11) Յովհ. ա. 1: Հայտ. ժթ. 13: (12) Յովհ. ժ. 30:

Digitized by Google

կրի . հոգի , ջուր և արիւն . և երեքքինն մի են :

9 Եթէ զմարդկան ինչ վկայութիւն ունիցիմք՝ ապաքէն Աստուծոյ վկայութիւնն մեծ իցէ , այս է վկայութիւնն Աստուծոյ , զի վկայեաց ի վերայ Որդւոյն իւրոյ :

10 Որ հաւատայ յՈրդին Աստուծոյ , ունի յանձին զվկայութիւնս զայս . որ ոչ հաւատայ Որդւոյ Աստուծոյ , սուտ առնէ զնա . քանզի ոչ հաւատայ վկայութեանն՝ զոր վկայեաց Աստուած ի վերայ Որդւոյն իւրոյ :

11 Եւ այս իսկ է վկայութիւն , զի կեանս յաւիտենական ետ մեզ Աստուած . և այս են կեանք՝ որ յՈրդին նորա են :

12 Որ ընդունի զՈրդին , ընդունի և զկեանս . և որ ոչ ընդունի զՈրդին Աստուծոյ , և ոչ զկեանս ընդունի :

13 Այս գրեցի ձեզ՝ զի գիտասջիք եթէ կեանս յաւիտենական ունիք . և զի հաւատայցէք յանուն Որդւոյն Աստուծոյ :

14 Եւ այս է համարձակութիւնն զոր ունիմք մեք առ նա , զի զոր ինչ հայցեսցուք ըստ կամաց նորա , լսէ մեզ :

15 Այլ եթէ գիտիցեմք՝ եթէ լսէ հայցուածոցն մերոց . ապա գիտեմք՝ եթէ առնուաք զհայցուածսն՝ զոր հայցեմք առ ի նմանէ :

16 Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեղս՝ որ ոչ առ ի մահ , խնդրեսցէ՝ և տացէ նմա կեանս՝ մեղուցելոյն ոչ առ ի մահ . են մեղք՝ որ մահաւանդ են , ոչ ասեմ այնմ-

մէն վկայեալքն . հոգին , և ջուրն , և արիւնն . և էս երեքս մի են :

9 Եթէ մարդկանց վկայութիւնն ընդունումք , ապա աւրհնեալ Աստուծոյ վկայութիւնն աւելի մեծ է[12] . (ինչու որ) էս է Աստուծոյ վկայութիւնն , որ վկայեց իրան Որդոյն վերայ[14] :

10 Ով որ հաւատումէ Աստուծոյ Որդոյն , էս վկայութիւնըս ունի իրան անձնուամբ[15] . ով որ չի հաւատում Աստուծոյ Որդոյն , սուտ է անում նորան[16] . պատճառն որ չի հաւատում են վկայութեանն , որ Աստուած վկայեց իրան Որդոյ վերայ :

11 Եւ հենց էս է վկայութիւնն , որ Աստուած յաւիտենական կեանք ըրեն տուաւ մեզ[17] . և էս կեանքս էն է՝ որ նորա Որդոյ միջումն է[18] :

12 Ով որ Որդոյն ընդունի , (նա) կեանքըն էլ կընդունի . և ով որ Աստուծոյ Որդոյն չընդունի , (նա) կեանքըն էլ չի ընդունիլ[19] :

13 Այս (բանըս) գրեցի ձեզ[20] որ հաւատաք՝ թէ յաւիտենական կեանքըն ունիք[21] , և (էլ) որ հաւատաք Աստուծոյ Որդոյ անունին :

14 Եւ էս է էն համարձակութիւնըն որ մենք ունինք նորա մոտ , թէ ինչ որ նորա կամաց պես խընդրենք՝ կըլսէ մեզ[22] :

15 Եւ թէ որ գիտումենք՝ թէ մեր խնդրվածքներին կըլսէ . ապա գիտումենք որ կառնենք (մեր) խընդրվածքներըն՝ որ խնդրումենք նորանից :

16 Ով որ մենք տեսնէ՝ թէ խրան եղբայրն մեղանչել է (էնպէսի) մեղքով՝ որ դէպի մահ չէ , թող խընդրէ (Աստուածանից)՝ և կեանք կըտայ նորան՝ (այնպես) նորան որ

(12) Յովհ . ը . 17 , 18 : (14) Պետր . գ . 16 , 17 : ժէ . 5 : (15) Հռոմ . ը . 26 : Գաղ . գ . 6 : (16) Յովհ է գ . 39 : ե . 38 : (17) ա Յովհ . ը . 25 : (18) Յովհ ա . ե . ա Յովհ . գ . 9 : (19) Յովհ . գ . 36 : ե . 24 : (20) Յովհ . բ . 31 : (21) ա Յովհ . ա . 1 , 3 : (22) ա Յովհ . գ ։ 22 :

Digitized by Google

ըրկ ասեմ եթէ խնդրեսցես ։

17 Ի՛մեսյն անիրաւութիւն՝ մեղք են . և են մեղք՝ որ մահու չեն ։

18 Գիտեմք եթէ ամենայն որ յԱ՛ստուծոյ է ծնեալ՝ ոչ մեղանչէ . այլ որ յԱ՛ստուծոյն է ծնեալ՝ պահէ զանձն, և չարն առ նա ոչ մերձենայ ։

19 Գիտեմք եթէ յԱ՛ստուծոյ եմք , և աշխարհ ամենայն ի չարի կայ ։

20 Եւ գիտեմք՝ եթէ Որդին Ա՛ստուծոյ եկն , և ետ մեզ միտս . զի ծանիցուք զՃշմարիտն . և եմք ի Ճշմարտին Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի . զի նա է Ճշմարիտ Ա՛ստուած՝ և կեանք յաւիտենական ։

21 Որդեակք՝ պահեցէք զանձինս ի կռապաշտութենէ ։

մեղանչել է չէ թէ դէպի մահ[23] . կայ մեղք՝ որ մահու չափ է[24] , ետրս չասեմ ես չեմ ասում որ խնդրես[25] ։

17 Ա՛մէն անիրաւութիւն մեղք է . և կայ մեղք որ մահու չափ է[26] ։

18 Գիտումենք որ ամէն ով որ Ա՛ստուածմանից է ծնված՝ մեղք չի գործում[27] , բայց նա՝ որ Ա՛ստուածմանից է ծնված , իրան անձն պահում[28] , և չարն չի մխամանում նորա ։

19 Գիտումենք որ (մենք) Ա՛ստուածմանից ենք , և բոլոր աշխարհք չարութեան մէջ է կենում[29] ։

20 Եւ գիտումենք որ Ա՛ստուծոյ Որդին եկաւ , և մեզ միտք տուաւ[30] , որ ճշմարիտն ճանաչենք[31] . և ճշմարտի մէջումն ենք , (այսինքն) նորա Որդի Յիսուս Քրիստոսումն . այսա՛ճառն որ նա ճշմարիտ Ա՛ստուած է[32] և յաւիտենական կեանք[33] ։

21 Որդեակներ՝ (ձեր) անձներըդ պահեցէք կռապաշտութենից[34] ։

(23) Յովհ . ե . 6 ։ Յով . ե . 14 , 15 ։ (25) Մատթ . ժբ . 31 , 32 ։ Մարկ . գ . 29 ։ Ղուկ . ժբ . 10 ։ Նբէր . գ . 4 . 6 . ժ . 26 ։ (25) Նբէր . է . 16 ։ ժգ . 11 ։ Յովհ . ժե . 9 ։ (26) ա Յովհ . գ . 4 ։ (27) ա Գիտ . ա . 23 ։ ա Յովհ . գ . 9 ։ (28) Յով . ա . 27 ։ (29) Գաղ . ե . 4 ։ (30) Ղուկ . ի . 45 ։ (31) Յովհ . ժե . 3 ։ (32) Նաա . բ . 6 ։ իե . 6 ։ ծգ . 5 ։ Յովհ . ի . 28 ։ Գործ . ի . 28 ։ Հռովմ . բ . 5 ։ ա Տիմ . գ . 16 ։ Տիտ . բ . 13 ։ Նբէր . ա . 8 ։ (33) Ա Յհ . 11—13 ։ (34) ա Կորնթ . ժ . 14 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՅՈՎՀ. ԱՌԱՔԵԼԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԸՆԴՅԱՆ

1 Ընտրեալն յորդորումն մեծ բարեպաշտ կին՝ որ իրան որդեկիներով հաստատուն կենալ Քրիստոսի սէրի և հաւատքի մէջ, 8 Որ չզլխի քէ իրանց առաջի գաւանութեան վարձքն կորցնեն. 10 Պատուէր է տալիս որ չընդունին են մոլորացնօղներին՝ որ նորանք Քրիստոս Աստուած մարմնով վորդապետութիւն ըլնին։

1 Յիրաւի՝ ատ ընտրեալ կիւրիա, և ատ որդեակս իւր, զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ, և ոչ եմէ ես միայն, այլ և ամենեքեան, որք գիտակ են ճշմարտութեանն.

2 Վասն որոյ ճշմարտութեանն՝ որ ի մեզ հաստատեալ է, զի և ընդ ձեզ իցէ. և դուք յաւիտենից ընդ մեզ իցէք։

3 Ընծորք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն լիասուածոյ ի Հօրէ, և ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ Որդւոյն Հօր՝ ճշմարտութեամբ և սիրով եղիցին ընդ ձեզ։

4 Ուրախ եղէ յոյժ, զի գտի յորդեկացդ քոց՝ որ գնան ճշմարտութեամբ, ըստ պատուիրանին զոր առաք ի Հօրէ։

1 Յիրաւի կողմանէ ընտրեալ կիւրիայիդ, և իրան որդեակներին՝ որ ես նորանց սիրեմ ճշմարտութենով[1], և ոչ միայն ես, բայց էլ են ամէնքն՝ որ ճշմարտութիւնն ճանաչել են[2].

2 Յն ճշմարտութեան պատճառովն՝ որ մեզանում հաստատված է, որ նա էլ ձեզ հետ լինի, և դուք յաւիտեան մեզ հետ լինիք։

3 Ընորհք, ողորմութիւն, խաղաղութիւն լիասուած Հօրիցն, և Տէր Յիսուս Քրիստոսից Հօր Որդուցն՝ լինի ձեզ հետ[3], ճշմարտութենով և սիրով[4]։

4 Շատ ուրախ էլայ, որ քո որդեակներիդ գտի՝ որ ճշմարտութենով են գնում, էն պատուիրանքին պես որ Հօրիցն առինք[5]։

(1) ա Յովհ. գ. 18։ գ Յովհ. 1։ Պայր. 3։ (2) Յովհ. ը. 32։ Պաղ. բ. 5. 14։ գ. 1։ ե. 7։ Պտր. ա. 5։ բ Խոս. բ. 12։ ա Տիմ. բ. 4։ Նբր. ժ. 26։ (3) ա Տիմ. ա. 2։ (4) Վիր. 1։ (5) գ Յովհ. 3։

Digitized by Google

5 Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ՝ կիւրիա · իբրև ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան գրեմ քեզ , այլ զոր ի ըսկզբանէն ունէաք , զի սիրեսցուք զմիմեանս ։

6 Եւ այս է սէրն , զի գնասցուք ըստ պատուիրանաց նորա · և այս է պատուիրանն , զի որպէս լուաք ի սկզբանէ՝ ըստ նմին գնասջիք ։

7 Զի բազում մոլորեցուցիչք եւ ելին յաշխարհ · որ ոք ոչ խոստովանի զՅիսուս Քրիստոս եկեալ մարմնով , նա մոլորեցուցիչ է՝ և նեռն ։

8 Զգոյշ լինիջիք անձանց՝ զի մի կորուսանիցէք՝ զոր վաստակեցէքն , այլ զի առնուցուք բովանդակ ըզվարձս ։

9 Ամենայն որ յանցանէ՝ և ոչ կայ ի վարդապետութեանն Քրիստոսի , զԱստուած ոչ ճանաչէ · որ կայ ի վարդապետութեանն , նա՝ և զՈրդի և զհայր ընդունի ։

10 Եթէ ոք գայցէ առ ձեզ՝ և զվարդապետութիւնս զայս ոչ ունիցի , մի ընդունիցիք զնա ի տուն , և մի ողջոյն տայցէք նմա ։

11 Եւ որ ասասցէ նմա ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարեաց գործոց նորա ։

12 Բազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ՝ այլ ոչ կամեցայ քարտիսի և դեղով գրել · զի ակնունիմ ինձէն իսկ գալ առ ձեզ և բերան ի բերան խօսել · զի ուրախութիւնն մեր իցէ կատարեալ ։

13 Ողջոյն տան քեզ որդիք քեռ քո ընտրելոյ · ընդ ձեզ ։

5 Եւ հիմիկ աղաչեմ քեզ կիւրիայ · իբր ոչ թէ միոն նոր պատուիրանք եմ գրեալ քեզ , այլ հենց էն որ սկըզբից ունէինք[8] , որ իրար սիրենք[7] ։

6 Եւ էս է սէրն , որ նորա պատուիրանքներին պէս գնանք[8] , և էս է պատուիրանքն , որ ինչպէս որ լսեցիք սկըզբից՝ էնպէս գնաք[9] ։

7 Ինչու որ շատ մոլորեցնողներ դուրս եկին աշխարհքի մէջ[10] · ով որ չի դաւանում Յիսուս Քրիստոսին որ մարմնով է եկած[11] , նա մոլորացնող է՝ և նեռն[12] ։

8 Զգոյշ կացէք ա՛ձներիդ՝ որ չըլինի թէ կորցնէք էն որ վաստակեցիք · բայց որ բոլոր վարձ առնէք[13] ։

9 Ումն ով որ յանցանէք գործէ , և չըկենայ Քրիստոսի վարդապետութեան մէջն , Աստուծոյն չի ճանաչում[14] · ով որ կենում վարդապետութեան մէջն , նա՝ Հայրոյն էլ և Որդուն էլ ընդունում է ։

10 Ով որ միոնն ձեզ մօտ գայ և էս վարդապետութիւնս չունենայ , մի ընդունիք նորան (ձեր) տունն , և ողջոյն մի տաք նորան[15] ։

11 Ով որ Հողջոյն ասէ նորան , մասնակից կըլինի նորա չար գործքերին ։

12 Շատ բան ունէի ձեզ գրելոյ , բայց չըկամեցայ թղթով և թանաքով (գրել) · պատճառն որ յոյս ունիմ՝ որ հենց ես ինքն գամ ձեզ մօտ , և բերանէ բերան խօսիմ[16] · որ մեր ուրախութիւնն կատարեալ լինի[17] ։

13 Ողջոյն են տալիս քեզ քո ընտրեալ քրմոր որդիքն[18] · հնարք (լինի) ձեզ հետ ։

(6) = Յովհ · բ · 7 , 8 : գ · 11 ։ (7) Յովհ · ժգ · 34 : ժե · 12 : Նէեմ · ե · 2 : = Պետր · գ · 8 : = Յովհ · գ · 23 ։ (8) Յովհ · ժգ · 15 · 21 : ժե · 10 : = Յովհ · բ · 5 : ե · 3 ։ (9) = Յովհ · բ · 24 ։ (10) = Յովհ · գ · 1 ։ (11) = Յովհ · գ · 2 , 3 ։ (12) = Յովհ · բ · 22 : գ · 3 ։ (13) Գ·ոչ · գ · 4 : Նէր · ժ · 33 · 35 ։ (14) = Յովհ · բ · 23 ։ (15) Հ·ովհ · ժգ · 17 : = Կուռն · ե · 11 : ժգ · 22 : Գաղ · ա · 8 , 9 : բ Տիմ · գ · 5 : Տիտ · գ · 10 ։ (16) գ Յովհ · 13 , 14 ։ (17) Յովհ · ժե · 13 : = Յովհ · ա · 4 ։ (18) = Պետր , ե · 1 · 3 ։

Digitized by Google

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Ողջոյնք գովեստի Յովհաննու առ Կիւրիոս բարեպաշտութիւնն . 5 Յն օտարականներին սիրելն 7 Զի նոքանով շնորհս քարոզիչներին պատճառ էր անուն . 9 Վիճարկիչին անվայել վարքըն և նորա պատճառքն կհանդիպէ , 11 Զի նորա չար օրինակին զգոյշ լինելոյ համար պատուիրէ և ասէ . 13 Մին յաւուրէ վիճակութիւն կլսեայ Դեմետրիոսի բարի անունին համար .

1 Յովհաննէս ծերակրօն կաթուղիկոսիս սիրելի , զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ :

2 Սիրելի՝ վասն ամենայն իրաց քոց յաջողութեան և առողջութեան աղօթիս առնեմ . որպէս է իսկ յաջողութիւն անձինդ քո :

3 Ուրախ եղէ՛ի գալ եղբարց՝ և լինել վկայ քոյոյ ճշմարտութեանդ , որպէս գնաս դու ճշմարտութեամբ :

4 Ոչ՝ եթէ ինչ ուրախութիւն քան զայս ոչ ունիմ . զի լսեմ՝ եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութեամբ գընան :

5 Սիրելի՝ հաւատարիմ գործես զայս ինչ եղբարս՝ զոյս և զայր եթէ առնիցես առ եղբարս՝ զոյն և առ օտարս :

6 Որք վկայեցին զքո սիրոյդ առ

1 Յովհաննէս կաթուղիկոս սիրելի Կիւրիոսիդ , զոր ես սիրեմ ճշմարտութեամբ[1] :

2 Սիրելի՝ քո ամէն բանի յաջողութեան և առողջութեան հաւատով աղօթք եմ անում . ինչպէս որ քո անձնդ էլ յաջողութեան մէջ է :

3 Շատ ուրախ էլայ երբոր եղբայրքն եկին , և քո ճշմարտութեանդ վկայ եղան , ինչպէս որ դու ճշմարտութեամբ գնում[2] :

4 Յն սրանից աւելի մեծ ուրախութիւն չունիմ , որ լսում եմ իմ որդեակներս ճշմարտութեամբ են գնում[3] :

5 Սիրելի՝ հաւատարմութեամբ ես գործում էդ՝ ինչ որ անում ես եղբարներին , հենց էդ էլ օտարականներին կանես :

6 Իր նորանք քո (արած) սիրոյդ

(1) բ Յովհ . 1 : (2) բ Յովհ . 4 : (3) ա Կորնթ . 4 . 15 : Փիլիպ . 10 :

Digitized by Google

առջի եկեղեցւոյ · որոց բարիս արա-
րեալ յուշարկես արժանիս Աստու-
ծոյ ։

7 Ի վան անուանն եղին , և
ոչինչ յումեքէ առնուն զհեթանո-
սականացն ։

8 Ի՝նք այսուհետև պարտիմք քա-
դունել զայնպիսիան , զի գործա-
կիցք լիցուք ճշմարտութեանն ։

9 Կրեցի ինչ եկեղեցւոյն · այլ
որ յահաբեղդէնն ի նոյանէ էր՝ վի-
ճաբանիփէս , ոչ ընդունի զմեզ ։

10 Վ ան այսորիկ եթէ եկից՝ յի-
շեցուցից զգործս նորա՝ զոր առնէ ,
բանիւք չարեօք չառակախօսութեան
առնէ զմեզ աշխատ , և ոչ այսքանիւք
շատացեալ , ոչ ինքն ընդունի զեղ-
բարս , և զայնոսիկ որ ընդունին ,
արգելու , նաև յեկեղեցւոյ ևս հա-
նէ ։

11 Սիրելի՛ մի՛ լինիցիս նմանող
չարի՝ այլ բարւոյ · զի որ զբարիս
առնէ՝ յԱստուծոյ է . և որ զչարիս
գործէ՝ նա ոչ եռես Աստուած ։

12 Դեմետրեայ վկայեալ է յա-
մենեցունց , և յինկեղեցւոյն՝ և ի
ճշմարտութենէ , և մեք վկայեմք .
և դու գիտես՝ զի ճշմարիտ է մեր
վկայութիւնն ։

13 Հազում ինչ ունէի գրել քեզ ·
այլ ոչ կամիմ քաղտիսիւ և գեղով
գրել ։

14 Յի սկսանիմ՝ ի մօտոյ իսկ
տեսանել զքեզ , և բերան ի բե-
րան խօսել ։

15 Խաղաղութիւն ընդ քեզ · ող-
ջոյն տան քեզ սիրելիք · ողջոյն տա-
ջիր սիրելեաց մերոց իւրաքանչիւր
յանուանէ ։

վկայութիւն տուին եկեղեցւոյ առա-
ջին · որ եթէ նորանց Աստուծոյ ար-
ժանաւոր ճանապարհ քցես , լաւ
կանիս ։

7 Ինչու որ (Քրիստոսի) անու-
նին համար դուրս եկին , և իսկի մին
հեթանոսից մին բան չեն առնում[4] ։

8 Պարտք ունինք մենք ըն-
դունինք էնպէսիներին , որ օգնական
լինինք ճշմարտութեան գործոյն ։

9 Ի՛նչ բան գրեցի եկեղեցոյն .
բայց Փիտրէփէս՝ որ նորանց մի-
ջումն առաջ ընկնօղն է , մեզ չի
ընդունում ։

10 Որ համար եթէ որ գամ՝ նորա
գործքերըն կը յիշեմ՝ որ նա անու-
մէ . չառակախօսութեան չար խօսքե-
րով նեղացնում մեզ . և սրանով
էլ բաւական չի լինում՝ ինքն էլ
ընդունում եղբարներին , և նորանց
էլ՝ որ ընդունումեն , արգելում է . և
եկեղեցւոյ միջիցն էլ հանում ։

11 Սիրելի՝ մի լինիր նման չարին՝
բայց բարոյն՝ . ինչու որ ով որ բա-
րի է գործում՝ Աստուածանից է[5] .
և ով որ չարիք է գործում՝ նա իսկի
մին ժամանակ Աստուծոյն չի տեսաւ ։

12 Դեմետր (բարի) վկայութիւն
ունէ ամենից[6] , և եկեղեցուցն էլ ,
և հենց ճշմարտութենիցն էլ , և
մենք էլ վկայում ենք . և դու գի-
տում որ մեր վկայութիւնն ճշմա-
րիտ է[7] ։

13 Շատ բան ունէի քեզ գրելոյ ,
բայց չեմ կամենում թղթով և թա-
նաքով գրել[8] ։

14 Յուսացառն որ՝ յոյս ունիմ որ
հենց մօտ ժամանակումն քեզ տես-
նեմ , և բերանէ բերան քեզ հետ
խօսիմ ։

15 Խաղաղութիւն (լինի) քեզ հետ .
ողջոյն են տալիս քեզ սիրելիքն .
ողջոյն տուր մեր սիրելիներին ամեն
մէկին իրան անունովն ։

(1) ա Պետ . բ . 12 . 15 ։ (2) Գաղ . լե . 27 ։ Նայ . ա . 16 , 17 ։ ա Պետ . գ .
14 ։ 400 ա Կորնթ . բ . 29 ։ գ . 6 . 9 ։ (7) ա Յովհ . գ . 1 ։ (8) Յովհ . խա . 24 ։ (9)
բ Կորնթ . 13 ։

ԹՈՒՂԹ

ԿԱԹՈՒՂԻԿԵԱՑ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԸՆԴՀԱՆՈՑ

1 Ընտրեալն յոգւոյն քրիստոնեականէն՝ որ հաստատ կենան հաւատքին գաւանութեան մէջն , և Իմաց առնէ նորանց թէ՝ խաբեբայ վարդապետներ մտել են նորանց միջէն՝ որ նորանք մոլորցնեն . որ նորանց դատապարտվելոյ արժան վարդապետութեանըն և վարքին համար՝ տակալի պատիժ պատրաստված է . 20 Ասյց բարեպաշտներին համար խնդա կըսայ թէ՝ նորանք Ընտրեալ աղօթք անելով Սուրբ Հոգւին օգնութենովն կարող են հաստատ կենալ, անձնէրնին անարատ պահել և ուրիշներին ել փրկել են մոլորացնօղներէն ի պատրաստէրէն :

1 ՅՈՒԴԱՅ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ , և եղբայր Յակոբոսի . հեթանոսաց՝ որ Հաւատացեալ Հօրէ էք սիրեցեալք , և Յիսուսի Քրիստոսի պահեալք և ընտրեալք :

2 Ողորմութիւն ձեզ՝ և խաղաղութիւն և սէր բազմասցի :

3 Սիրելիք՝ զամենայն փոյթ յանձին կալեալ գրել ձեզ վասն մերոյ հասարակաց փրկութեան , հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ և աղաչել՝ զի ճգնիցիք ի վերայ հաւատոցն , որ միանգամ աւանդեցաւն սրբոց :

4 Վասնզի սպրդեցին մարդիկ , որ յառաջագոյն խակ կատարեալ էին

1 ՅՈՒԴԱՅ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ , և Յակոբոսի եղբայր[1] . ձեզ (հեթանոսներիդ)՝ որ Հաւատաց Հօրից սիրված էք , և Յիսուս Քրիստոսում պահվածք[2] և ընտրվածք[3] :

2 Ողորմութիւն , խաղաղութիւն և սէր շատանայ ձեզ վերայ[4] :

3 Սիրելիներ՝ որովհետև ամէն ջանք արի որ գրեմ ձեզ մեր հաւատացեալց փրկութեան համար . հարկ եղաւ ինձ որ գրեմ ձեզ՝ և աղաչեմ[5] , որ ջանք անէք էն հաւատքին վերայ՝ որ միանգամ սրբերին պահ արվվաւ[6] :

4 Վասնզի առն որ մինչեանիան ներս սրծան մարդիկ[7] , որ նորանք հենց ա-

(1) Ղուկ . գ . 16 : Գործ . ա . 13 : (2) Յովհ . ժէ . 11 , 12 . 15 : ա Պետր . ա . 5 : (3) Հռովմ . ա . 7 : (4) ա Պետր . ա . 2 : բ Պետր . ա . 2 : (5) Յնթ . ա . 8 : (6) Փիլիպ . ա . 27 : ա Տիմ . ա . 18 : գ . 12 : բ Տիմ . ա . 13 : գ . 7 : (7) Գաղ . բ . 4 : բ Պետր . բ . 1 :

Digitized by Google

ի՛ն ի տուն դատաստան. ամբարիշտք՝ որ զԱստուածոյ մերոյ չնորհսն դարձուցին յանկարգութիւն. և զմի միայն Իշխանն՝ և զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս ուրացեալք։

5 Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետև կամ է ինձ՝ որ գիտէիդ զամենայն. զի Աստուած միանգամ ժողովուրդըն փրկեաց յԵգիպտոսէ. երկրորդ անգամ զանհաւատսն կորոյս։

6 Եւ զհրեշտակս՝ որ ոչ պահեցին զիւրեանց իշխանութիւնն, այլ թողին զիւրեանց բնակութիւնն, ի դատաստանս մեծի աւուրն՝ մշտնջեն նաւտի ձագանօք պահեաց ի խաւարի։

7 Որպէս Սոդոմ և Գոմոր, և որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որ լիտն նմին օրինակի պոռնկեցան զկնտրեալն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտենական հրոյն ընկալեալ զդատաստան։

8 Այսո նմին օրինակի և սոքա խրտիլ քնով դանգաչեալք՝ զմարմինն պղծեն, զէրութիւնս քամահեն՝ զփառս հայհոյեն։

9 Այլ Միքայէլ հրեշտակապետ՝ յորժամ բանսարկու Սատանայի վիճեալ տայր պատասխանի վասն Մովսիսեան մարմնոյն, ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեան դատաստանին հանդուրժել. այլ ասէ, Սատանացէ՛ի քեզ Տէր։

10 Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն, և զայլն ևս՝ զոր ասջուց հասատատված կին ևս գատաստանիս համարէ. ամբարիշտներ՝ որ մեր Աստուածոյ շնորհքըն[9] անկարգութիւն դարձրին[10]. և էն մին մենակ (Աստուածոյն և) Իշխանին, և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին ուրացան[11]։

5 Արդ համար իմ կամքս էս է՝ որ ձեր միտքն բերեմ ձեզ որ էս ամէն բաներըս գիտուտէք. թէ Աստուած միանգամ ժողովուրդըն փրկեց ԵգիպտոսիցՆ[12]. և երկրորդ անգամ անհաւատներին կորուցուց[13]։

6 Եւ էն հրեշտակներըն՝ որ իրանց իշխանութիւնըն չըպահեցին, այլ իրանց բնակութիւնըն թողին[14], (նա) յաւիտենական կապանքներով խաւարի մէջ պահեց[15] մեծ օրի դատաստանին համար[16]։

7 Ինչպէս որ Սոդոմն և Գոմոր, և նորանց չորս կողմի քաղաքներն, որ հենց էն կերպով պոռնկվեցան (իրանց) ընկերների մարմիններին հետ, օրինակի համար առաջներս դրվան՝ յաւիտենական կրակի դատաստան ընդունելով[17]։

8 Հենց էնպէս էլ սոքանք իրր քնով թմրացած՝ մարմինըն պղծումեն[18]. տէրութիւններին անարգումեն, և փառքըն հայհոյումեն[19]։

9 Այնչ որ Միքայէլ հրեշտակապետն երբոր բանսարկու Սատանայի հետ հակառակվելով պատասխան էր տալիս Մովսէսի մարմնոյն համար[20], չըհամարձակվեցաւ հայհոյանքին դատաստան անել[21], բայց ասաց՝ Տէրն քեզ պատժէ[22]։

10 Այդց սորանք էն բաներն որ չեն իմանում՝ հայհոյումեն. և ինչ

(8) Հուդ. ը. 21, 22։ ա Պետր. բ. 8։ (9) Տիտ. բ. 11։ Նբր. ժբ. 15։ (10) բ Պետր. բ. 10։ (11) Տիտ. ա. 16։ բ Պետր. բ. 1։ ա Յովհ. բ. 22։ (12) ա Կորնթ. ժ. 9։ (13) Թուոց. ժդ. 29. 37։ իզ. 64։ Սաղմ. ճզ. 26։ Նբր. գ. 17. 19։ (14) Յովհ. ը. 44։ (15) բ Պետր. բ. 4։ (16) Յայտ. ք. 9։ (17) Ծննդ. ժբ. 24։ ի Օրին. իբ. 23։ բ Պետր. բ. 6։ (18) բ Պետր. բ. 10։ (19) Նյուդ. իբ. 28։ (20) Դան. ժ. 13։ ժբ. 1։ Յայտ. ժբ. ի։ (21) բ Պետր. բ. 11։ (22) Հուդ. գ. 2։

Digitized by Google

քնութեամբ իբրև զանխօս անասունս գիանն , ՚ի նոսին ապականեցին ։

11 Վ այ է նոցա , զի ըստ ճանապարհին Կայենի գնացին , և ըստ մոլորութեանն Նաղաամայ զեղեցան զՀետ վարձուց , և ըստ հակառակութեանն Կորխայ կորեան ։

12 Որք են առեցեալք շոգմոգք՝ երթեալ զՀետ ցանկութեանց իւրեանց . ՚ի սէրս իւրեանց խարդախութեամբ , լինին ընդ ձեզ ուրախակիցք . աներկիւղ զանձինս ճարակեն . ամպք անջրդիք հողմակոծեալք , ծառք պաղակարոյսք անպտուղք , կրկնաւեալք՝ խլեալք արմատոքի ,

13 Ընատաս ալիք ծովու , որ միշտ փրփրեն զիւրեանց զանձանց զամօթս . աստեղք մոլորք , որոց վիհ խաւարին յաւիտենից պահեալ է ։

14 Վարգարէացաւ վասն նոցա և եօթներորդն յԱդամայ Ենովք՝ և ասէ . Ընաւասիկ եկն Տէր բիւրովք սրբովք հրեշտակօք ,

15 Ընել դատաստան ըստ ամենեցուն , և յանդիմանել զամենայն ամբարիշտս վասն գործոց իւրեանց՝ զոր ամբարշտեցին . և վասն ամենայն խիստ բանից , զոր խօսեցան զնմանէ մեղաւորք և ամբարիշտք ։

16 Վորք են տրտնջօղք և շոգմոգք , երթեալք ըստ իւրեանց անձանց ցանկութեանց . և բերանք նոցա զամպարտ էլ անթօս անասունի պէս բանաթենով գիտեմն՝ նոքանցով կապականվին[32] ։

11 Վ այ է նոցա , ընչաւ որ կայէնի ճանապարհովն գնացին[34] . և Նաղաամի մոլորութեան պէս չար վարձքի շահին հեաւեցին[35] , և Կորխայ հակառակութեան պէս կորան[36] ։

12 Վորոնք սաեղի են (և) քաղցրաթոյս խաթերայք[37] , որ իրանց ցանկութիւններին են հեաւեալ[38] . իրանց սերըն ցոյդ են առելու խաթերատութենով , ձեզ հետ ուրախատեան ընկեր են լինում , և առանց վախի (իրանց) անձներըն արածացնուն . անջուր ամպեր[39] քամիներով անդադար տառապած[40] . պտուղ կորց օղ անպտուղ ծառեր , երկու անգամ մեռած՝ արմատից (բնօրէից) պոկվածք[41] ,

13 Վովու կատաղած ալիքներ[42] , որ մէշ իրանց անձների ամօթըն են փրփրացնում[43] . մոլորված աստեղներ , որ յաւիտենական խաւարի անգունդըն նորանց համար է պահվածք[44] ։

14 Ենօքն էլ՝ որ եօթներորդն է Ադամից[45] , որանց համար մարգարեացաւ՝ և ասաց . Ընայ Տէրն հազարաւոր սուրբ հրեշտակներով եկաւ[46] ,

15 Վր դատաստան անէ բոլորին , և ամբարիշտներին յանդիմանէ իրանց գործքերին համար՝ որ նորանք ամբարշտութենով գործեցին . և ամէն կոկիծ և ծանր խօսքերին համար՝ որ ամբարիշտներն և մեղաւորներն նորանից խօսեցին[47] ։

16 Վորք են տրտնջօղներ և փըսփսօղներ , որ իրանց անձներէ ցանկութիւնների պէս են գնում· և նո-

(23) բ Պետ · բ · 12 ։ (24) Յուդէ · ե · 5 ։ ա Կորնթ · ժ · 12 ։ (25) Ելս · իբ · 7 , 21 ։ բ Պետ · բ · 15 ։ (26) Ելս · ԺԶ · 1 ։ (27) բ Պետ · բ · 13 ։ (28) ա Պորնթ · ժա · 21 ։ (29) Ընաւ · իե · 14 ։ բ Պետ · բ · 17 ։ (30) Նիւս · ե · 14 ։ (31) Մատթ · ժե · 13 ։ (32) Նաայ · ծե · 20 ։ (33) Փիլիպ · ե · 19 ։ (34) բ Պետ · բ · 17 ։ (35) Ղսնկէ · է · 18 ։ (36) բ Օրին · ԼԵ · 3 ։ Դատ · է · 19 ։ Ըաւ · ժե · 5 ։ Մատթ · իե · 31 ։ բ Ելս · ա · 7 ։ Ըայտ · ա · 7 ։ (37) ա Ելսէ · բ · 3 ։ Ամմ · Լ · 18 ։ ԼԵ · է ։ Մաղ · ե · 18 ։

Digitized by Google

քաջասանա քաջքաոին . առնուն ակն երեսաց վասն օգտի :

17 Ասայց դուք սիրելիք՝ յիշեցէք զկանխասաց բանս զառաքելոցն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի .
18 Զի ասէին ձեզ , եթէ ի յետին ժամանակս եղիցին մարդիք որ հատուցուցուք , երթեալք ըստ իւրեանց ամբարշտութեանցն ցանկութեանց :
19 Սոքա են նշաւակեալք շնչաւորք , որ զՍգին ոչ ունիցին :
20 Եւքս մեք սիրելիք՝ եղիցուք շինեալ զանձինս սրբութեամբն հաւատոյ ի Հոգին Սուրբ . կացցուք յաղօթս ,
21 Պահել զանձինս սիրովն Աստուծոյ . ակնասնել ողորմութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ի կեանսն յաւիտենական :

22 Եւ ոմանց դատապարտելոց լինիջիք կշտամբիչք ,
23 Եւ զոմանս ապրեցուցանիջիք՝ յափշտակեալ ի հրոյ . և ոմանց ողորմաջիք երկիւղիւ դատել , և զպատժաճանն որ ի մարմնոյն իցէ աղտեղեալ :
24 Եւ այնմ , որ կարօղն է պահել զձեզ անարատս և անբիծս , հաստատել առաջի իւրոց փառացն աներևկևան ցնծութեամբ .
25 Միոյն Աստուծոյ փրկչին մերոյ՝ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ՝ փառք , մեծութիւն , զօրութիւն և իշխանութիւն՝ յառաջ քան զամենայն յաւիտեան , և այժմ և յամենայն յաւիտեան . ամէն :

բանց բերանն ամբարտաւան բաներ են խօսում[37] . երեսպաշտութիւն են անում շահի համար[38] :
17 Ասայց դուք սիրելիներ՝ յիշեցէք մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի առաքելոց առաջուց ասած խօսքերն[40] .
18 Ինչու որ ասում էին ձեզ՝ թէ Յետին ժամանակներում անարգող մարդիկ կըլինին , որ իրանց ամբարշտութեան ցանկութեանց ետևէն կըգնան[41] ;
19 Որոնք են ջոկված հեռացած[43] հնչաւորներ[42] , որ Հոգի չունին ;
20 Ասայց մենք սիրելիներ՝ մեր անձներըս սուրբ հաւատքին վերայ շինենք Սուրբ Հոգուվն[44] , աղօթք անենք[45] ,
21 Որ անձներըս Աստուծոյ սիրովն պահենք . մեր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի ողորմութեանն սպիկ տալով՝ յաւիտենական կենացն համնելոյ համար[46] :
22 Եւ մինքանիսին որ զատապարտվելոյ վերայ են , խրատ տուէք :
23 Եւ մինքանիսին ապրեցրէք[47] կրակից դուրս քաշելով[48] . և մինքանիսին վերայ խղճացէք՝ որ վախով դատապարտէք էն շորըն էլ՝ որ մարմնից կեղտաւալած է[49] :
24 Եւ Նորան՝ որ կարօղ է անապատ[50] և անկեղտ պահել ձեզ[51] , (և) իրան փառաց առաջին կանգնացնել առանց վախի ցնծութեամբ .
25 Մին մին Աստուծոյն՝ և մեր փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին՝ (լինի) փառք , մեծութիւն , զօրութիւն և իշխանութիւն ամէն յաւիտեանից առաջ , և հիմիկ և ամէն յաւիտեաններում . ամէն[52] :

(38) բ Պետր . բ . 18 : (39) Ումխ . ԽԸ . 31 : Յով . բ . 1 . 9 : (40) բ Պետր . գ . 2 : (41) ա Տիմ . գ . 1 . բ Տիմ . գ . 1 . գ . 3 . բ Պետր . բ . 1 . գ . 3 : (42) Ումխ . ՀԸ . 1 : Նախ . ժգ . 7 : Ռէնի . գ . 14 : բ . 10 : Նէր . ժ . 25 : (43) ա Կորնթ . բ . 14 : Յով . գ . 15 : (44) Կող . բ . 7 : ա Տիմ . ա . 4 : (45) Հռովմ . ը . 26 : Նփես . զ . 18 : (46) Տիտ . բ . 13 : բ Պետր . գ . 12 : (47) Հռովմ . ժա . 14 : ա Տիմ . գ . 16 : (48) Ումխ . գ . 11 : ա Կորնթ . գ . 15 : Ովս . գ . 2 : (49) Ովս . գ . 4 , 5 : Յայտ . գ . 4 : (50) Հռովմ . ժգ . 25 : Նփես . գ . 20 : (51) Կող . ա . 22 : (52) Հռովմ . ժգ . 27 : ա Տիմ . ա . 17 : բ . 3 :

Digitized by Google

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

1 Յոհաննէս իբրեւ էլաւ յայտնութիւնն զրուած եօթն եկեղեցիներին որ Եփեսոս են, ո՛ր նորանց անունց լինելոյ համար ցոյց ամենայն եօթն ասիի հրեշտակներուն։ 7 Որ իւրաքանչիւր գալն՝ 18 և նա նոցա զգուշութիւնն և մեծ փառքն։

1 ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ Յի-
սուսի Քրիստոսի, ՚ի ձեռն որոյ
եա Ա՛ստուած ցուցանել ծառայից
իւրոց՝ որ ինչ լինելոց է վաղվաղա-
կի. և նշանակեաց առաքելով ՚ի
ձեռն հրեշտակի իւրոյ, առ ծառայ
իւր Յովհաննէս։

2 Որ վկայեաց զվկայութիւն բա-
նին Ա՛ստուծոյ, և զվկայութիւն
Յիսուսի Քրիստոսի՝ զոր ետես. և
որ էր՝ և որ լինելոցն էր յետ ա-
նորիկ։

3 Երանի՛ որ կարդայցէ և ամ-
լսիցէ զբանս մարգարէութեանս, և
պահեսցէ զոր ՚ի սմա գրեալ է.
զի ժամանակ մերձեալ է։

1 ՅԻՍՈՒՍԻ Քրիստոսի յայտ-
նութիւնն՝ որ ետուն Ա՛ստուած ա-
ւաւ իրան՝ որ ցոյց տայ իրան ծա-
ռաներին[1] էն որ շուտով պիտի լի-
նի[2]. և իրան հրեշտակի ձեռքէն
ուղարկեց նշանց տուաւ իրան Յո-
հաննէս ծառային։

2 Որ վկայեց Ա՛ստուծոյ բանին,
և Յիսուսի Քրիստոսի վկայու-
թեանն[3] որ տեսաւ[4] էն որ էր, և
որ նրանից առաջ պիտի լինէր։

3 Երանի՛ նորան՝ որ կարդայ և
լսէ էս մարգարէութեան խօսքերն,
և պահէ էն՝ որ մէրնումէ գրուած
է[5]. ինչու որ ժամանակն մօտացել
է[6]։

(1) Յովհ. գ. 22։ ը. 26։ ժբ. 20։ (2) Յայտ. գ. 1։ ժ. 7։ (3) Յայտ. ի. 16։ (4) ա Կորնթ. ա. 6։ Յայտ. գ. 9։ ժբ. 17։ ժ. 4։ (5) ա Յովհ. ա. 1։ (6) Դան. ժա. 28։ Յայտ. իբ. 7։ (7) Հռով. ժգ. 11։ Ղուկ. ա. 3։ ա Պետր. գ. 7։ Յայտ. իբ. 10։

4 Յովհաննէս առ եօթն եկեղեցիսն՝ որ են ՚ի Ասիա, շնորհք ընդ ձեզ և խաղաղութիւն ՚ի Աստուծոյ՝ ՚ի էն՝ և որ էն՝ և որ գալոցն է, և յեօթն հոգւոցն զորս ՚ի առաջի աթոռոյն իւրոյ ։

5 Եւ ՚ի Յիսուսէ Քրիստոսէ հաւատարիմ վկայէն, որ է անդրանիկ ՚ի մեռելոցն, և իշխան թագաւորութեանց երկրի. որ սիրեաց զմեզ, և ելոյծ զկապանս մեղաց մերոց արեամբն իւրով ։

6 Եւ արար զմեզ թագաւորս և քահանայս Աստուծոյ և Հօր իւրոյ. որում փառք և զօրութիւն՝ յաւիտեան և միշտ և յաւիտենից յաւիտենից. ամէն ։

7 Ահաւասիկ գալոց է ընդ ամպս. և տեսցէ զնա ամենայն աչք, և տեսցեն զնա ծագք երկրի, և որք խոցոցին զնա ամենեքեան յերկրի, և կծծեսցին ՚ի վերայ նորա. այո՝ ամէն ։

8 Ես եմ Ա և Ք, ասէ Տէր Աստուած, որ էն՝ և որ էր՝ և որ գալոցն է Ամենակալ ։

9 Ես Յովհաննէս եղբայր ձեր և հաւատակից նեղութեան՝ և արքայութեան՝ և համբերութեան որ ՚ի Քրիստոս Յիսուս. եղէ ես ՚ի կղզւոջն որ անուանեալ կոչի Պատմոս՝ վասն բանին և վասն վկայութեան Յիսուսի Քրիստոսի ։

4 Յովհաննէսից եօթն եկեղեցիներին՝ որ Ասիայի մէջն են, շնորհք (կենի) ձեզ հետ՝ և խաղաղութիւն Աստուածմանից՝ Նորանից որ է[3]. և որ էր[3], և որ գալոց է, և եօթն հոգիներիցն, որ նորա աթոռի առաջին են[10] ։

5 Եւ Յիսուս Քրիստոսից էն հաւատարիմ վկայից[11], որ մեռելների միջից առաջինեկն է[12], և երկրի թագաւորներու իշխան[13]. որ մեզ սիրեց[14], և մեր մեղաց կապանքներըն արձակեց իրան արիւնովը[15]։

6 Եւ մեզ արաւ թագաւորներ և քահանաներ Աստուծոյ և իրան Հօր համար[16]. որ նորան (կենի) փառք և զօրութիւն՝ հիմիկ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն[17] ։

7 Նա գալոց է ամպերով. և ամէն աչքերն կը տեսանեն նորան, և երկրի ծայրերն, և նորանք էլ որ խոցոցին նորան[18]. և երկրի ամէն ազգերն կոծ կանեն նորա վերայ. իրաւ՝ ամէն[19] ։

8 Ես եմ Ա և Ք, ասաւ Տէր Աստուած[20], նա որ է՝ և որ էր՝ և որ գալոց է Ամենակարօղն[21] ։

9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայր և հաւատարիմ ընկեր[22] նեղութեան՝ և արքայութեան[23] և համբերութեան որ Քրիստոս Յիսուսումն է. ես պատմա տաւած կղզեակումն (ապրեցա՝ ես) էի Աստուծոյ բանին համար, և Յիսուսի Քրիստոսի վկայութեանն համար[24] ։

(1) Նա · գ · 14 · Ա՝ · 8 · (2) Յովհ · ա · 1 · (10) Օ՚ · գ · 9 · գ · 10 · Յայտ · գ · 1 · գ · 5 · է · 6 · (11) Յովհ · ը · 14 · ա Տի՚ · գ · 13 · Հայտ · գ · 14 · (12) ա Կորնթ · ժե · 20 · Կող · ա · 18 · (13) Նէթ · ա · 20 · Հայտ · ժե · 14 · ժը · 16 · (14) Յովհ · ժգ · 34 · ժե · 9 · Կող · ր · 20 · (15) Նէթ · ը · 18 · ա Հով · ա · 7 · (16) ա Պետ · բ · 5 · 9 · Հայտ · ե · 10 · ի · 6 · (17) ա Տի՚ · գ · 18 · Նէթ · ժգ · 24 · ա Պետ · գ · 11 · է · 14 · (18) Ման · է · 10 · Մատթ · իգ · 30 · իգ · 68 · Ղուկ · գ · 15 · (19) Օ՚ · ժբ · 40 · Յովհ · ժը · 37 · (20) Հայտ · իա · 5 · Հգ · 6 · իա · 12 · Ա՚ · 10 · 17 · Հայտ · բ · 8 · իա · 6 · իբ · 18 · (21) Ա՚ · 4 · Հայտ · գ · 8 · ժա · 17 · ժգ · 5 · (22) Փիլիպ · ա · 7 · գ · 14 · բ Տի՚ · գ · 9 · (23) Ա՚ · գ · 17 · բ Տի՚ · բ · 12 · (24) Հայտ · ա · 9 · Վէր · 2 ·

10 Եւ եղեւ յիս՝ ՚ի կիւրա-
կէի աւուր, և լուայ զձայն զհես
իմ զմեծ իրրեւ զձայն փողոյ, որ ա-
սէր ցիս. Ես եմ Ա՛լֆա և Ով. ա-
ռաջին և վերջին։

11 Զոր տեսանես՝ գրեա ՚ի գիրս,
և ուղարկեա յեօթն եկեղեցիս՝ որ
յԵփեսոս և ՚ի Զմիւռնիա՝ ՚ի Պեր-
գամոն և ՚ի Թիւատիրա, և ՚ի
Սարդիկէ, և ՚ի փիլադելփեա, և
՚ի Լաւոդիկեա։

12 Եւ դարձայ տեսանել զձայնն՝
որ խօսեր ցիս. և ՚ի դառնալն ի-
մոմ տեսի եօթն ճրագարան ոսկի։

13 Եւ ՚ի մէջ եօթն ճրագարա-
նացն նմանն Որդւոյ մարդոյ, զգե-
ցեալ պատմուճանն պզտնաւոր, և գո-
տեւորեալ առ առեամբքն գօտի ոս-
կեղէն.

14 Եւ գլուխ նորա և հերքն իբ-
րև զսպո սպիտակ՝ և որպէս զձիւն.
և աչք նորա որպէս բոց հրոյ.

15 Եւ ոտք նորա նմանեալ պղնձոյ
ծխելոյ ՚ի մէջ ՚ևոցի հրաշէկ. և
ձայն նորա իբրև զձայն լուրց բազ-
մաց։

16 Եւ ունէր յաջոյ ձեռինն ի-
րում աստեղս եօթն, և ՚ի բերա-
նոյ նորա ելանէր սուր երկսեռան-
եան. և երեսք նորա իբրև զարե-
գական ճառագայթեալ երևեին։

17 Եւ իբրև տեսի զնա՝ անկայ
առ ոտս նորա իբրև զմեռեալ. և
եդ ՚ի վերայ իմ զաջ իւր՝ և ասէ
ցիս. Ա՛ի երկնչիր, ես եմ առա-

10 Եւ ՚ևոգի էլաւ ինձ վերայ[35]
կիրակի օրուա՛ն[36]. և իմ լսեաի մեծ
ձայն լսեցի ինչպէս փողի, որ
ասումէր ինձ[37]. Ես եմ Ա՛լֆան և
Օն[38], առաջինն և վերջինն[39]։

11 Ինչ որ տեսնուա՛ծ՝ գրիր մին
գրքի մէջ, և ուղարկեա էն եօթն
եկեղեցիներուն որ Եփեսոսի և Զ-
միւռնիայի, և Պերգամոնի, և Թի-
ւատիրայի, և Սարդիկէի, և փի-
լադելփեայի, և Լաւոդիկեայի մէջն
են։

12 Եւ դարձայ որ էն ձայնըն տես-
նե՛մ՝ որ ինձ հետ խօսուա՛ծը. և
երբոր դարձայ՝ եօթն ոսկի ճրագա-
կալ տեսի[40]։

13 Եւ էն եօթն ճրագակալներուն
միջուա՛ն[41] (մինն կար) Որդյ մարդոյ
նմանն[42], որ երկար կապոյ ունէր
հագած մինչև ոտներուն պզտնեռն[43], և
ծըծերուն մօտ ոսկի գօտիկ կապած[44]։

14 Եւ նորա գլուխն և մազերն
ըլըղի պէս՝ ձիւնի պէս սպիտակ[45].
և նորա աչքերն կրակի բոցի պէս[46]։

15 Եւ նորա ոտներն կարմրած (ազ-
նիւ) պղնձի պէս որ փոռան մէջն կը-
րակով կայմրած է[47], և նորա ձայ-
նըն շատ ջրերի ձայնի պէս[48]։

16 Եւ իրան ալ ձեռի մէջն եօթն
աստեղներ ունէր[49], և նորա բերա-
նէն երկու բերանի սուր էր գուրս
գալիս[50], և նորա երեսն արեգական
պէս ճառագայթած էր երևում[51]։

17 Եւ երբոր տեսի նորան՝ մեռա-
ծի պէս վըր ընկայ նորա ոտներուն
առաջին[52]. և իրան ալ ձեռըն ինձ
վերայ դրաւ՝ և ասաց ինձ[53]. Ա՛ի

(35) Գործ · ժ · 10։ բ Կորնթ · ժբ · 2։ Յայտ · գ · 2։ ժե · 3։ իա · 10։ (36) Յովհ · ի · 26։ Գործ · ի · 7։ ա Կորնթ · ժգ · 2։ (37) Յայտ · գ · 1։ ժ · 8։ (38) Ալֆ · 8։ (39) Ալայր · 17։ (40) Ալայր · 20։ Նէս · իե · 37։ Ովս · գ · 2։ (41) Հայտ · բ · 1։ (42) Նգ Հ · ա · 26։ Գան · է · 13։ ժ · 16։ ժգ · 13։ (43) Գան · ժ · 5։ (44) Յովհ · ժե · 6։ (45) Գան · է · 9։ (46) Գան · ժ · 6։ Յայտ · բ · 18։ ժբ · 12։ (47) Նգ Հ · ա · 7։ Գան · ժ · 6։ Յայտ · բ · 18։ (48) Նգ Հ · իգ · 2։ Գան · ժ · 6։ Յայտ · ժգ · 2։ ժբ · 6։ (49) Ալայր · 20։ Յայտ · բ · 1։ գ · 1։ (50) Եզ · իգ · 2։ Նէս · ը · 17։ Նբր · գ · 12։ Յայտ · բ · 12 · 16։ ժբ · 15 · 21։ (51) Գործ · իգ · 13։ Յայտ · ժ · 1։ (52) Նգ Հ · ա · 28։ (53) Գան · ը · 18։ ժ · 10։

Digitized by Google

ջին և ես եմ յետին ։

18 Եւ ես եմ կեանք՝ և ես նոյն որ մեռայ, և եմ կենդանի այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն ։ և ունիմ զիշխանս մահու և դժոխոց ։

19 Գրեա՛ զոր տեսանես՝ որ էն, և որ յապագայ՝ և որ հանդերձեալ է լինել այս ։

20 Խորհուրդ եօթն աստեղացդ՝ զոր տեսերդ յաջս իմ · և զեօթն ճրագարանս ոսկիս · եօթն աստեղքն՝ հրեշտակք եօթն եկեղեցեացն են, և ճրագարանքն եօթն՝ եօթն եկեղեցիքն են ։

վախճանաբ, ես եմ առաջինն և (ես եմ) վերջինն[44] ։

18 Եւ (ես եմ) կեանքն[45], և ես (եմ) նա՛ որ մեռայ, և (ահա՛) կենդանի եմ հիմիկ և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից, ամէն[46] · և ունիմ մահի և դժոխքի բանալիքներն[47] ։

19 Գրի՛ր զինչ որ տեսանես[48], և զինչ որ է[49], և զինչ որ յետոյ լինելու է[50] ։

20 Գնն եօթն աստեղներուն խորհուրդը որ իմ աջ ձեռիս վրէն տեսիր[51], և էն եօթն ոսկի ճրագակալներըն[52] · եօթն աստեղներն՝ եօթն եկեղեցիներուն հրեշտակներն են[53], և եօթն ճրագակալներն՝ եօթն եկեղեցիներն են[54] ։

ԳԼՈՒԽ · Ռ

1 Նփեսացոց ։ 8 Զմիւռնացոց ։ 12 Պէրգամոյ ։ 18 Եւ Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակներուն (այսինքն) հոգեւոր պաշտօնեաներուն ետեւ պատուէրները · և էն եկեղեցիներուն ետեւ դովասանքն և սասանքն ։

1 Ա՛ռ հրեշտակ Եփեսացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛ · Ա՛յսպէս ասէ կարօղն՝ որ ունի զաստեղս եօթն յաջու ձեռին իւրում, և շրջի՛ ի մէջ եօթն աշտանակի ոսկւոյ ։

2 Գիտեմ զգործս քո և զվաստակս քո և զհամբերութիւն քո · և զի ո՛չ բառնաս զչարս, և փորձեցեր՝ որ ասեն զինքեանս առաքեալս՝ և ո՛չ են, և գտեր զայնոսիկ՝ և սուտս ։

3 Եւ համբերեցեր և վշտացար վասն անուան իմոյ՝ և աշխատեցար ։

1 Ընփեսացոց եկեղեցւոյ հրեշտակին գրէ՛ր · Այսպէս է ասում (էն) կարօղն՝ որ եօթըն աստեղներըն ուն իրան աջ ձեռուն[1], և եօթն ոսկի ճրագակալներուն մէջն կան է գալիս[2] ։

2 Գիտում քո գործքերըդ՝ և քո վաստակներըդ և քո համբերութիւնդ[3] · և որ չարերին չես համբերում, և (էլ) փորձեցիր նորանց[4] որ իրանց առաքեալ են ասում՝ և չեն, և գտիր (են ասում)՝ և սուտ են[5] ։

3 Եւ իմ անունիս համար համբերեցիր, և նեղութիւն քաշեցիր և աշխատեցիր (և չըմռայացար[6]) ։

(44) Նոյ · խա · 8 : խգ · 9 : խը · 12 : (45) Յոյս · բ · 8 : խբ · 18 : ԱԽ · 10 : (46) Յովհ · ժա · 25 : ժգ · 8 : Հռովմ · գ · 9 : (47) Յովհ · դը · 20 : (48) Յոյս · բ · 1 : ԱԽ · 12 : (49) Յոյս · բ · 1 · (50) Յոյս · գ · 1 : (51) ԱԽ · 16 : (52) ԱԽ · 12 : (53) Մտ · բ · 7 : Յոյս · բ · 1 : (54) Օսէ · գ · 2 : Մատթ · ե · 15 : Փիլիպ · բ · 15 : (1) Յոյս · ա · 16 · 20 : (2) Յոյս · ա · 13 : (3) Մտթ · ա · 6 : Վ.յոյ · 9 · 18 · 19 : : Յոյս · 1 · 8 · 13 : (4) ա Յովհ · գ · 1 : (5) բ Պետ · ժա · 13 : բ Պետ · բ · 1 : (6) Կտ. · գ · 9 : Եբր · ժբ · 3 · 5 ։

Digitized by Google

4 Ես՝ ասեմ առ քեզ, զի զսէրն քո զառաջինն թողեր։

5 Յիշեա՛ այժմ ուստի անկարն՝ և ապաշաւեա՛, և զառաջին գործսն քո արա՛. ապա թէ ո՛չ՝ գամ ես վասն քո, և շարժեցից զաշտանակս քո ի տեղւոջէ իւրմէ՝ եթէ ո՛չ ապաշխարեսցես։

6 Այլ զայս արա՛՝ զի ատեսցես զգործսն Նիկողայտացւոց, զորս ես ատեմ։

7 Որ ունի ականջս լսելոյ, լուիցէ զինչ ասէ Հոգին Աստուած եկեղեցեաց. Որ յաղթէն, տացից նմա ուտել ի փայտէն կենաց՝ որ է ի մէջ դրախտին Աստուծոյ։

8 Եւ առ հրեշտակ Փիւնացւոց եկեղեցւոյն գրեա՛. Այսպէս ասէ Նախիզբն և անվախճանն, որ եղև մեռեալ և կենդանացաւ։

9 Գիտեմ զգործս քո՝ և զնեղութիւն և զաղքատութիւն, այլ հարուստ ես դու. և զհայհոյութիւնն՝ որ ասէին զինքեանս Հրէայս գոլ՝ և չէին ինչ, այլ ժողով Սատանայի։

10 Մի՛ երկնչիր՝ վասն որոյ կամիս չարչարիլ. ահա Սատանայ արկանել ի ձէնջ ի բանտ, զի փորձիցիք, և ունիք նեղութիւն տասն տասուրս տանն. լեր հաւատարիմ մինչև ի մահ, և տացից քեզ զպսակն կենաց։

11 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոգին Աստուած ասէ առ եկեղեցիս. Որ յաղթէ, ոչ անհրաւիրի յերկրորդ մահուանէն։

4 Այլ ես եմ ատում քեզ՝ որ քո առաջին սէրդ թողիր։

5 (Ուրեմն) յիշիր (թէ) որտեղից վէր ընկար՝ և ղղջացիր, և քո առաջին գործքերդ արա. ապա թէ չէ՝ ես կերթամ շուտով, և քո ճրագակալդ կըշարժեմ իրան տեղից՝ թէ որ չապաշխարես[7]։

6 Այլ ես բանս արա՛ որ Նիկողայոսի գործքերդն ատես, էն որ ես էլ ատում եմ[8]։

7 Ով որ լսելոյ ականջ ունի՝ թող լսէ ինչ որ Աստուած Հոգին ասում է եկեղեցիներին[9]. Ով որ յաղթում՝ նորան կենաց փայտից[10] ուտել կըտամ, որ Աստուծոյ դրախտին մէջն է[11]։

8 Եւ Փիւնացոց եկեղեցոյ հրեշտակին գրիր. Այսպէս է ասում Նա՝ որ ոչ սկիզբն ունի և ոչ վերջ, որ էլաւ մեռեալ և կենդանացաւ[12]։

9 Գիտեմ քո գործքերդ և նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ[13]. բայց քո աղքատութիւնդ մեծութիւն կըլինի[14]. և (նորանց) հայհոյանքն որ իւրանց համար ասում են թէ Հրէայ են և չեն[15], բայց Սատանայի ժողովք (են)[16]։

10 Մի՛ վախենար էն բաներից որ պիտի չարչարվիս. ահա Սատանան պատրաստված է որ ձեզանից բանտի մէջ քիչ, որ փորձվիք, և տասն օր նեղութիւն կունենաք[17]. հաւատարիմ կաց մինչև մահ[18], և կենաց պսակն կըտամ քեզ[19]։

11 Ով որ (լսելոյ) ականջ ունի՝ թող լսէ ինչ որ Աստուած Հոգին ասում է եկեղեցիներին[20]. ով որ յաղթում, երկրորդ մահից ձեռա չի քաշիլ[21]։

(7) Գործ. բ. 41. 43։ (8) Սաղմ. 15։ (9) Գործ. ժա. 15։ ժգ. 9. 43։ Սաղմ. 11. 17. 29։ Հայտ. գ. 9. 13. 22։ ժգ. 9։ (10) Ծննդ. բ. 9։ (11) Հայտ. իգ. 2. 14։ (12) Հայտ. ա. 8. 17, 18։ (13) Սիր. 2։ (14) Ղուկ. ժբ. 21։ ա Տիմ. գ. 18։ Հայտ. բ. 5։ (15) Հռոմ. բ. 17. 28, 29։ թ. 6։ (16) Հայտ. գ. 9։ (17) Գործ. ժ. 23։ (18) Գործ. իգ. 13։ (19) Հայտ. ա. 12։ Հայտ. գ. 11։ (20) Սիր. 7։ Հայտ. ժգ. 9։ (21) Հայտ. ի. 14։ իա. 8։

Digitized by Google

12 Եւ առ հրեշտակն՝ որ ի Պերգամոս եկեղեցին, գրեա. Այսպէս ասէ՝ որ ունի զսուրն երկսայրի սրբեալ։

13 Գիտեմ զգործս քո՝ և զի բնակեալ ես ուր աթոռն է Սատանայի, և ունիս զանունն իմ, և ոչ ուրացար զհաւատս իմ յաւուրս յորում Անթիպաս վկայն իմ հաւատարիմ եղև. զի վկայ է իմ հաւատարիմ ամենայն հաւատացեալ՝ որ սպանաւ ի ձէնջ, որ կայք ուր Սատանայ է բնակեալ։

14 Այլ ունիմ առ քեզ սակաւ. զի կայ առ քեզ վարդապետութիւն Բաղաամայ՝ որ ուսոյց զԱղաւակ դնել գայթագղութիւն առաջի որդւոցն Իսրայէլի, ուտել նոցա զոհեալ՝ և պառնկել։

15 Այսպէս և դու ունիս զվարդապետութիւն Նիկողայեցեաց՝ զոր ես ատեմ։

16 Արդ՝ ապաշխարեա, ապա թէ ոչ՝ գամ վաղվաղակի. և պատերազմեցայց ընդ նոսա սրով բերանոյ իմով։

17 Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ լսիցէ զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս. Որ յաղթէ՝ տացս նմա ուտել ի մանանայէն թաքուցեալոյ, և տացս նմա զգիրն սրբութեան. և գրեալ անուն նոր ի գիրն, զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն որ առնուն։

18 Եւ առ հրեշտակն որ ի Թիւատիրա եկեղեցին՝ գրեա. Այսպէս ասէ Որդին Աստուծոյ, որոյ աչք իւր են իբրև զբոց հրոյ, և ոտք նորա նման պղնձի ծխելոյ։

12 Եւ Պերգամայի եկեղեցոյ հրեշտակին գրէ. Այսպէս է ասում նա՝ որ երկու բերանի սուրըն սրած ունի[22]։

13 Գիտեմ քո գործքերըդ[23], և որ դու հնտեղն ես բնակվում՝ որտեղ որ Սատանայի աթոռն է[24]. և իմ անունըս ունիս, և իմ հաւատքըս չուրացար՝ էն օրումն, որ իմ Անթիպաս վկան հաւատարիմ էլաւ. (ինչու որ ամէն հաւատացեալ՝ իմ հաւատարիմ վկաս է,) որ ձեր միջումն սպանվեցաւ՝ որտեղ որ Սատանան է բնակվում։

14 Այլ քեզ դէմ քիչ բան ունիմ. պատճառն որ քեզ մոտ կայ Բաղաամի վարդապետութիւնն՝ որ Բաղակին սովորցրուց, որ գայթակղութիւն դնէ Իսրայէլի որդոց առաջին[25], որ նորանք (կըռքի) մատաղ ուտեն[26] և պառնկութիւն սնեն[27]։

15 Այսպէս էլ դու՝ Նիկոլայեցոց վարդապետութիւնըն ունիս՝ որ ես ատումեմ[28]։

16 Ուրեմն ապաշխարիր, ապա թէ չէ՝ կըգամ շուտավ, և կըկռվիմ նորանց հետ իմ բերանիս սրովն[29]։

17 Ով որ (լսելոյ) ականջ ունի՝ թող լսէ ինչ որ Հոգին ասումէ եկեղեցիներին[30]. Ով որ յաղթուէ՝ էն պահվածի մանանայիցն ուտել կըտամ նորան, և սրբութեան գիր կըտամ նորան. և էն գրի վերայ նոր անուն գրվածի, որ իսկի մինն չի գիտուի, բայց նա՝ որ առնուումի[31]։

18 Եւ Թիւատիրի եկեղեցոյ հրեշտակին գրէ. Այսպէս է ասում Աստուծոյ Որդին, որ նորա աչքերըն կրակի բոցի նման են, և նորա ոտներն մաքուր գտված պղնձի պէս[32]։

(22) Յայտ. ա. 16։ (23) Վէր. 2։ (24) Վէր. 9։ (25) Թուոց. իդ. 14. իե. 1, լա. 16։ բ Պետր. բ. 15։ Յուդ. 11։ (26) Ա Կոր. 20։ Գործ. ժե. 20։ ա Կորնթ. ը. 9, 10։ ժ. 19, 20։ (27) ա Կորնթ. զ. 13։ (28) Վէր. 6։ (29) Նոյ. ժա. ե։ բ Թես. բ. 8։ Յայտ. ա. 16։ ժբ. 15. 21։ (30) Վէր. 7. 11, 13։ (31) Յայտ. գ. 12։ ժբ. 13։ (32) Յայտ. ա. 14, 15։

Digitized by Google

19 Տեսի զգործս քո՝ և զսէր և զհաւատս՝ և զպաշտօն քո հոգւովդ Թեսմէ. զի բազում է վաստակ քո վերջինն քան զառաջինն։

20 Ունիմ ասել առ քեզ բազում. զի թողեր զինն զկնգաբէլ. որ սաէր զինքն մարգարէ, և ուսուցանէր ժողովրդեան զծառայս իմ՝ պոռնկել և ուտել զզոհեալ։

21 Եւ եռաւ նոցա ժամանակ սպասկարել զպոռնկութիւնն իւրեանց՝ և ոչ ապաշխարեցին։

22 Ունհաւատիկ ես արկանեմ զնա ի ննջս, և զգործակիցս իւր ընդ նմա ընացուս՝ ի նեղութիւնս մեծս. եթէ ոչ ապաշխարեսցեն ի գործոց իւրեանց։

23 Եւ զորդիս նոցա սպանից մահուամբ. և ծանիցեն ամենայն եկեղեցիք՝ թէ ես եմ որ յանդիմանեմ զերիկամունս և զսիրտս. և տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց։

24 Ունմէ ձեզ ասեմ որք ի Թիւատիրա էք, և ոչ ունիք զվարդապետութիւնս զայս. որ ոչ ծանեայք զխոր Սատանայի՝ զոր խօսին. Ունչ արկից ձեզ ծանրութիւն։

25 Ունմէ զոր ունիք, պահեցէք՝ մինչև ես գամ։

26 Եւ որ յաղթէ և պահէ զգործս իմ մինչև ցվախճան, տաց նմա իշխանութիւն ի վերայ ազգաց։

27 Եւ հովուեսցէ զնոսա գաւազանով

19 Տեսի քո գործքերդ[39], և սէրդ և հաւատքդ, և քո ծառայութիւնդ, և քո համբերութիւնդ. որ քո վերջին աշխատանքդ շատ է քանէ առաջինն։

20 Ոչայց քեզ չար եմ ասում. էն որ հնգետասէլ կնկանն հանդուրժում էր ասում իրան, և իմ ծառաներիս մոլորութիւն է սովորցնում[34], որ պոռնկութիւն անեն և (կրոնքի) մատաղ ուտեն[35]։

21 Եւ ժամանակ տուի նորանց՝ որ ապաշխարեն իրանց պոռնկութեան համար, և չապաշխարեցին[36]։

22 Ունհա ես նորան փոսի մէջ կը-քցեմ, և նորա գործընկերներըն էլ որ նա նորանց հետ չնացաւ՝ մեծ մեծ նեղութիւնների մէջ. եթէ որ չապաշխարեն իրանց գործքերից։

23 Եւ նորանց որդիքներըն մահով կըսպանեմ. և ամէն եկեղեցիներն կըճանաչեն՝ թէ ես եմ որ քննում եմ երիկամունքներըն և սրտերըն[37], և տալիս եմ ձեզ ամէն մէկիդ իրան գործքերի չափովն[38]։

24 Ոչայց ձեզ ասում եմ՝ որ Թիւատիրացի էք, և էս վարդապետութիւնըս չունիք. որ Սատանայի խորութիւններըն էլ չըճանաչեցիք, ինչպէս որ նորանք խօսում են. Ձեզ վերայ ծանրութիւն չեմ դնիլ[39]։

25 Ոչայց էն որ ունիք՝ պահեցէք մինչև ես գամ[40]։

26 Եւ ով որ յաղթում է և իմ գործքերս պահում մինչև վերջն[41], նորան իշխանութիւն կըտամ ազգերի վերայ[42]։

27 Եւ երկաթէ գաւազանով կը-

(33) Վէր • 2 • 9 • 13։ (34) գ Գնաւ • ժգ • 31։ թա • 25։ գ Գնաւ • բ • 7։ (35) Նե • ւբ • 15։ Գործ • ժե • 20 • 29։ ա Կորնթ • ժ • 19, 20։ Վէր • 14։ (36) Հռ • ովմ • բ • 4։ Յայտ • բ • 20։ (37) ա Գնաւ • ժգ • 7։ ա Պետ • իբ • 9։ Կո • 17։ բ Պետ • գ • 30։ Պսալ • է • 9։ Երեմ • ժա • 20։ ժէ • 10։ բ • 12։ Յեղ • բ • 24, 25։ Գործ • ա • 24։ Ղուկ • ը • 27։ (38) Պսալ • կբ • 12։ Պտրկ • ժգ • 27։ Հռով • բ • 6։ ժգ • 12։ բ Կորնթ • ե • 10։ Գործ • գ • 5։ Յայտ • ը • 12։ (39) Գործ • ժե • 28։ (40) Յայտ • գ • 11։ (41) Յեղ • գ • 39։ ա Յեղ • գ • 33։ (42) Պտրկ • ժբ • 28։ Ղուկ • իգ • 29, 30։ ա Կորնթ • զ • 3։ Յայտ • գ • 21։ բ • 6։

Digitized by Google

զանաւ երկաթեայս . և իբրև զա-
նօթ բրտի փշրեսցէ զնոսա :
28 Իրպէս և ես ընկալայ ՚ի Հօ-
բէ իմմէ , և ասաց նոցա զաստղն
առաւօտուն :
29 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լու իցէ
զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս :

Հավուէ նորանց , և բրուտի (կավեայ
չինած) ամանի պէս կրփշրէ նորանց[43]։
28 Ինչպես որ ես էլ իմ Հօրից
ընդունեցի , և կրտամ նորանց ա-
ռաւօտուս աստղըն[44] :
29 Ով որ ականջ ունի՝ թող լսէ
ինչ որ Հոգին ասումէ եկեղեցինե-
րին[45] :

Գ Լ · Գ

2 Ջրթիատա աստուածն Սարդիացոց եկեղեցոյ հրեշտակին . 3 Զգօրգուսանէ նորան որ ապաշ-
խարէ և պատիժ խոստանուածն նորա . 8 Պատուէն Փիլադելփացւոյ եկեղեցոյ հրեշտակին՝ 10
Նրան սքղնուն լինելոյն և համբերութեանն համար . 15 Նախատինք է ասելս Լաւդիկեայ
եկեղեցոյ հրեշտակին՝ ոչ ցուրտ և ոչ տաք լինելոյն համար , 19 Նա պատուէր է տալիս որ
ասէնք նախանձով և ջերմեռանդ լինի : 20 Ջրթիատա դռան առաջին կանգնած թաղուած :

1 Եւ առ հրեշտակ Սարդիացւոց
եկեղեցւոյն գրեա . Այսպէս ասէ՝
որ ունի զեօթն Հոգին Աստուծոյ՝
և զեօթն աստեղս . Տեսի զգործս
քո՝ զի անուն կենդանւոյ ունիս և
մեռեալ ես :
2 Լեր արթուն՝ և հաստատեա՛
այսուհետև՝ զի հանդերձեալ ես մե-
ռանել . քանզի ՚ոչ գտի զգործս քո
կատարեալ առաջի Աստուծոյ :
3 Յուրեմն միտդ բեր թէ որպէս լուա-
րըն , և պահեա՛ և ապաշխարեա՛ .
ապա թէ ոչ զուարթանաս՝ գամ
որպէս գող . և ոչ գիք իմանայ զգա-
լուստ իմ առ քեզ :
4 Ունիս սակաւ մի զանուն Սար-
դիացւոցն , որք ոչ աղտեղացուցին
զՀանդերձս իւրեանց . և շրջին ՚ի
սպիտակս՝ որում արժանի եղեն :
5 Որ յաղթէ՝ այսպէս զգեցցի ըս-

1 Եւ Սարդիացոց եկեղեցոյ հր-
եշտակին գրիր . Այսպէս է ասում
նա՝ որ Աստուծոյ եօթըն Հոգիքըն,
և (էն) եօթըն աստեղներըն ունի[1]։
Տեսի քո գործքերըդ[2], ինչու որ կեն-
դանոյ անուն ունիս՝ և մեռած ես[3] :
2 Զրթիռն կաց , և սրանից ետև
հաստատվիր , որ (շուտով) պիտի
մեռնիս . պատճառն որ քո գործքե-
րըդ կատարեալ չըգտի Աստուծոյ
առաջին :
3 Ուրեմն միտդ բեր թէ ինչպէս
լսեցիր , և պահիր[4] և ապաշխարիր[5] .
ապա թէ որ չզարթնանաս՝ կըգամ
գողի պէս . և ոչ ով չիմանալ իմ
գալըս քեզ ժօտ[6] :
4 (Նայց) ունիս մինքիչ անուն-
ներ էլ Սարդիացոց մէջն[7] , որ ի-
րանց շորերըն չըկեղտոտացրին[8] , և
սպիտակ (շորերով) են մանգալիս՝
որ նորան արժանի էլան[9] :
5 Ով որ յաղթուում՝ հագնէս ըս-

(43) Ոգէ . բ · 8 , 9 : Ելք . 15 : Դան . է . 22 : Հայր . ժբ . 5 · ժբ . 15 : (44) Բ Պետր . ա . 19 : Հայր . իբ . 16 : (45) Ա Իւ . 7 : (1) Հայր . ա . է . 18 : գ . 5 : է . 6 : (2) Հայր . բ . 2 : (3) Ներ . բ . 1 . 5 : ա Տիմ . է . 6 : (4) ա Տիմ . գ . 20 : բ Տիմ . ա . 13 : Ա այր . 11 : (5) Ա այր . 19 : (6) Մատթ . իգ . 42 , 43 , ին . 13 · Մարկ . ժգ . 33 : Ղուկ . ժբ . 39 , 40 : ա Թես . է . 2 . 6 : բ Պետր . գ . 10 · Հայր . ժգ . 15 : (7) Փոխ . ա . 15 : (8) Հռոմ . 23 : (9) Հայր . գ . է : գ . 11 : է . 9 . 13 :

Digitized by Google

պիտակս . և ոչ ընկճեցի անուն նո-
րա ՚ի դպրութենէն կենաց . և խոս-
տովանեցայց զանուն նորա առաջի
Ա՛ր իմոյ և առաջի հրեշտակաց :

6 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ
զինչ ասէ Ա՛ստիւն առ եկեղեցիս :

7 Եւ առ հրեշտակն փիլադելփ-
իացւոց եկեղեցւոյն գրեա . Ա՛յսպէս
ասէ Այուրբն , Ա՛շխարհան , որ ու-
նի զփականս Դաւթի . բանայ՝ և
ոչ ոք է որ փակէ , և փակէ՝ և ոչ
ոք է որ բանայ :

8 Ես գործս քո . ահա եռաս
առաջի քո դուռն բացեալ , զոր ոչ
ոք կարէ փակել . զի սակաւիկ ու-
նիս զօրութիւն , և պահեցեր զբանս
իմ , և ոչ ուրացար զանուն իմ :

9 Ա՛հաւասիկ ես տամ քեզ ըղ-
ժողովէն Սատանայի , որք ասեն զին-
քեանս Ա՛րեայս գոլ՝ և ոչ են , այլ
ստեն . արարից զնոսա՝ զի եկեսցեն՝
և երկիրպագցեն առաջի ոտից քոց ,
և ծանիցեն զի ես սիրեցի զքեզ :

10 Զի պահեցեր զբան համբերու-
թեան իմոյ , և ես պահեցից զքեզ
՚ի ժամ փորձութեան քո . որ հան-
դերձեալ է գալ յամենայն տիեզերս
փորձել զամենայն բնակեալս յերեսս
երկրի :

11 Ա՛հա գամ վաղվաղակի . կալ
զոր ունիսդ՝ զի մի ոք առցէ զպսակ
քո :

պիտակ կըհագնի[20] . և նորա անու-
նըն[21] կենաց գրքիցն չի ջնջվիլ[22] . և
կըդաւանեմ նորա անունըն իմ Ա՛ր-
րըս առաջին՝ և նորա հրեշտականեըն
առաջին[23] :

6 Ով որ (լսելոյ) ականջ ունի՝
թող լսէ ինչ որ Ա՛ստիւն ասումէ ե-
կեղեցիներուն[24] :

7 Եւ փիլադելփեայի եկեղեցոյ
հրեշտակին գրէ՛ր . Ա՛յսպէս է ա-
սում Այուրբն[25] , Ա՛շխարհան[26] , որ
Դաւթի բանալիքներըն ունի[27] . բա-
նումէ՝ և ոչ ով չըկայ որ փակէ[28] , և
փակումէ՝ և ոչ ով չըկայ որ բաց
անէ[29] :

8 Ես քո գործքերըդ[30] . ահա
քո առաջիդ (մին) բացված դուռըն
դրի , որ նորան ոչ ով կարօղ չէ
փակել[31] , ինչու որ քիչ զօրութիւն
ունիս , և իմ խօսքերըս պահեցիր ,
և իմ անունըս չուրացար :

9 Ա՛հա ես Սատանայի ժողովքըն
քեզ եմ ասլիս , որ իրանց համար
աստումն թէ Ա՛րեայ են՝ և չեն ,
բայց սուտ են ասում[32] . ահա կա-
նեմ նորանց՝ որ գան քո առաջերիդ
առաջին երկրպագութիւն անեն , և
ճանաչեն թէ ես սիրեցի քեզ[33] :

10 Որովհետև իմ համբերութեան
խօսքըն պահեցիր , ես էլ քեզ կը-
պահեմ փորձանքի ժամուն (ա-
հա Հոխուսին)[34] . որ պիտի գայ բոլոր
աշխարհքին վերայ որ փորձէ ամեն-
քըն[35] , որ երկրի երեսի վերայ բը-
նակված են[36] :

11 Ա՛հա կըգամ շուտով[37] , (պինգ)
բռնիր էն որ ունիս[38] , որ չըվինի
թէ մինն առնէ քո պսակըդ[39] :

(10) Յայտ . ժբ . 3 : (11) Նէ . լբ . 32 : Մատ . կբ . 28 : (12) Փիլպ . գ . 3 : Յայտ . ժգ . 6 : ժէ . 8 : բ . 12 : բա . 27 : (13) Մատթ . ժ . 32 : Ղ.ա . ժբ . 8 : (14) Յայտ . բ . 7 : (15) Գործ . գ . 15 : (16) ա Յովհ . ե . 20 : Մատթ . 15 : Յայտ . ա . 5 : գ . 10 : ժբ . 11 : (17) Եսայ . խբ . 22 : Ղ.ա . ա . 32 : Յայտ . ա . 18 : (18) Մատթ . ժգ . 19 : (19) Յոբ . ժբ . 15 : (20) Ա՛ր . 1 : (21) ա Կորնթ . ժգ . 9 : բ Կորնթ . բ . 12 : (22) Յայտ . բ . 9 : (23) Եսայ . խբ . 28 . է . 14 : (24) բ Պետր . բ . 9 : (25) Ղ.ա . բ . 1 : (26) Եսայ . խգ . 17 : (27) Փիլպ . գ . 5 : Յայտ . ա . 3 : խբ . 7 . 12 . 20 : (28) Յայտ . բ . 25 : (29) Յայտ . բ . 10 :

Digitized by Google

12 Իբր յաղթէ՝ արարից զնա սիւն տաճարի Աստուծոյ իմոյ, և արտաքս այլ մի՛ ևս ելցէ. և գրեցից ՚ի վերայ նորա զանուն Աստուծոյ իմոյ, և զանուն քաղաքի Աստուծոյ իմոյ՝ զնորն Երուսաղէմ, որ իջանէլոց է յերկնից Աստուծոյ իմմէ. և անուն նորա ևս։

13 Իբր ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս։

14 Եւ առ հրեշտակն Լաւոդիկեայ եկեղեցւոյն գրեա. Այսպէս ասէ Ամէնն՝ ի կայն հաւատարիմ և ճշմարիտ, Սկիզբն արարածոց Աստուծոյ։

15 Գիտեմ զգործս քո՝ զի ոչ ցուրտ ես՝ և ոչ ջերմ. պարտ էր քեզ ցուրտ լինել և կամ ջերմ։

16 Ասէ դու գաղջ ես՝ և ոչ ջերմ և ոչ ցուրտ, Հանդերձեալ ես փսխել ՚ի բերանոյ իմմէ։

17 Զի ասես. Ի՝ եմ ստուն էի՝ և մեծացայ, և ոչ իւիք կարօտ եմ. և ոչ գիտես՝ եթէ դու ես ողորմելի և հեղգ և աղքատ՝ մերկ և կոյր։

18 Ուրդ՝ ես խորհրդակից եղէց քեզ, առ գնեա յինէն ոսկի փորձեալ ՚ի հրոյ՝ զի մեծասցիս, և հանդերձս սպիտակս՝ զի զգեցցիս, զի մի երևեսցի անվայելչութիւն մերկութեան քո. և դիր դեղ յաչս քո՝ զի տեսցես։

19 Ես՝ զոր սիրեմ, յանդիմանեմ և խրատեմ. նախանձեա այժմ, և ապաշխարեա։

20 Ահաւասիկ կամ ես առ դուռն

12 Իվ որ յաղթեսուքի՝ սիւն կանեմ նորան իմ Աստուծոյ տաճարումն, և էլ դուրս չի գնայլ[30]. և նորա վերայ կըգրեմ իմ Աստուծոյ անունըն, և իմ Աստուծոյ քաղաքի անունըն[31], (այսինքն) նոր Երուսաղէմինըն՝ որ երկնքիցն պիտի վերգայ իմ Աստուածանիցս[32], և իմ նոր անունըս[33]։

13 Իվ որ ականջ ունի՝ թող լսէ ինչ որ Հոգին ասումէ եկեղեցիներին[34]։

14 Եւ Լաւոդիկեայ եկեղեցւոյ հրեշտակին գրիր. Այսպէս է ասումէ Ամէնն[35] էն հաւատարիմ և ճշմարիտ վկան[36], Աստուծոյ ստեղծուածներուն Սկիզբն[37]։

15 Գիտումէմ քո գործքերդ[38]՝ որ ոչ ցուրտ ես՝ և ոչ տաք. պէտք էր որ դու ցուրտ լինէիր՝ և կամ տաք։

16 Ասոյդ դու գոլ ես՝ և ոչ տաք և ոչ ցուրտ, որ պիտի փսխըվիս իմ բերանիցս։

17 Պատճառն որ ասումես թէ Հարուստ եմ՝ և մեծացայ, և իսկի մին բանով կարօտ չեմ[39]. և չես գիտում՝ թէ դու ողորմելի ես՝ և ծոյլ աղքատ, մերկ՝ և կոյր,

18 Իւրեմն ես խրատ տամ քեզ. գնիր՝ առ ինձմանից կրակումն փորձած ոսկի՝ որ հարստանաս[40], և քսպիտակ շորեր՝ որ հագնիս, որ քո մերկութեան ամօթն չերևի[41]. և դեղ դիր քո աչքերիդ որ տեսնես։

19 Ես ումմ որ սիրումեմ՝ յանդիմանումեմ և խրատումեմ[42]. ուրեմն ջանք արա, և ապաշխարիր։

20 Ահա ես դռան առաջին կանգ-

(30) գ Հով. ե. 21։ Պտր. բ. 9։ (31) Հայտ. բ. 17։ ԺԳ. 1։ իբ. 4։ (32) Պտր. գ. 26։ Նիր. ԺԲ. 23։ Հայտ. քա. 2. 10։ (33) Հայտ. իբ. 4։ (34) Հայտ. բ. 7։ (35) Ես. ԿԵ. 16։ (36) Հայտ. ա. 5։ ԺԲ. 11։ իբ. 6։ ԱԼԲ. 7։ (37) Պտր. ա. 18։ (38) ԱԼԲ. 1։ (39) Ոսե. ԺԲ. 8։ ա Պետր. գ. 8։ (40) Ես. ծե. 1։ Մատթ. ԺԳ. 44։ իե. 9։ (41) բ Կորնթ. ե. 3։ Հայտ. ե. 18։ ԺԶ. 15։ ԺԲ. 8։ (42) Հեբ. ե. 17։ Ա-ած. գ. 11, 12։ Նիր. ԺԲ. 25, 8։ Յով. ա. 18։

Digitized by Google

և լսեմք . եթէ ոք լուիցէ ձայնի իմում՝ և բանայցէ զդուռնան , մտից առ նա՝ և ընթրիս արարից առ նա , և նա ընդ իս ։

21 Որ յաղթէ՝ տացց նմա նստել ընդ իս յաթոռ իմ , որպէս և ես յաղթեցի՝ և նստայ յաթոռ Հօր իմոյ ։

22 Որ ունիցի ականջս՝ լսիցէ զինչ ասէ Հոգին առ եկեղեցիս ։

նած եմ և թախուեմ[43] . քէն որ մին լսէ իմ ձայնըս և դուռըն բանայ[44], կըմանեմ նորա մօտն՝ և ընթրիս կանեմ նորա հետ , և նա ինձ հետ[45] ։

21 Ով որ յաղթուածն կըլայ նստած , որ ինձ հետ նստի աթոռիս վերայ[46] , ինչպէս որ ես յաղթեցի՝ և նստեցի իմ Հօրս աթոռն ։

22 Ով որ ականջ ունի՝ թնդ լսէ ինչ որ Հոգին ասուածն եկեղեցիներուն[47] ։

ԳԼ. Գ.

2 Յօհաննես Նամուսոյ աթոռան անունովն երկրագործ : 4 Ոչոան և քոյր երէցներըն : 6 Ձոյ կենդանիք՝ որ նոցանց առաջոց և յետոց լիքն էին աչօքով : 10 Լուծիներըն՝ իրանց պըսակներըն աթոռի վերայ նստողի առաջին վէր գնելով երկրպագութիւն կըտան նորան ։

1 Ես յետ այսր ամենայնի տե-սի՝ և ահա դուռն երկնից բացեալ էին , և ձայն փողոյն առաջնոյ զոր լուայ՝ խօսէր ընդ իս և ասէր . Ել այսր , և ցուցից քեզ՝ զինչ լինելոց է յապա ժամանակս ։

2 Եւ ժամանակ չիս Հոգի , և ահա աթոռ մի՝ դի կայր յերկինս ։

3 Եւ ի վերայ աթոռոյն նստեր նման տեսլեան ականց յասպսի և սարդիոնի ։

4 Եւ քահանայք շուրջ զաթո-ռովն նման տեսլեան զմրխտի , և շուրջ զաթոռովն աթոռք քսան և չորք , և ի վերայ աթոռոցն նըս-տեին քսան և չորք երիցունք՝ ըզգեցեալ հանգերձս սպիտակս , և ի գլուխս իւրեանց պսակս ոսկիս ։

1 Ես ես ամէն բաներուցս ետև՝ տեսի , և ահա (մին) դուռն էր բաց-ված երկինքը մէջ և էն առաջին ձայ-նըն որ փողի պէս լսեցի՝ խօսէր ինձ հետ և ասում[1] . Վե՛ր էլիր ես տեղ[2] և ցոյց կըտամ քեզ ինչ որ լինելու է յետին ժամանակներուն[3] ։

2 Եւ հենց էն ժամուն (սահա-նաւն) Հոգի եկաւ ինձ վերայ[4] . և տեսի որ մին աթոռ կար երկնքումն[5] ։

3 Եւ նա՝ որ աթոռին վերայ նըս-տած էր , յասպիս և սարդիոն ա-կուռնքի նման տեսիլք ունէր ։

4 Եւ էն աթոռի չորս կողմանքն հանուն էլ կարմիր գօտիկ կար , որ զըմրուխտի նման տեսիլք ունէր . և աթոռի չորս կողմանքն քսան և չորս աթոռներ (կային) , և էն աթոռնե-րուն վերայ քսան և չորս երէցներ նստած էին[6] սպիտակ չորեր հագած[7] , և իրանց գլուխներուն ոսկի պսակ-ներ[8] ։

(13) Ներք . ե . 2 : (14) Գ՚ա՛ . ժբ . 37 : (15) Յովհ . ժգ . 23 : (16) Առաք . ժբ . 28 : Գ՚ա՛ . իբ . 30 : ա Կորնթ . գ . 2 : բ Տի՛մ . բ . 12 : Յայտ . բ . 26 , 27 : (17) Յայտ . բ . 7 : (1) Յայտ . ա . 10 : (3) Յայտ . ժա . 12 : (4) Յայտ . ա . 12 : իբ . 6 : (5) Յայտ . ա . 10 , ժէ . 3 : իա . 10 : (5) Նոյ . գ . 1 : Ներմ . ժէ . 12 : Նգէի . ա . 26 : ժ . 1 : Դան . է . 9 : (6) Յայտ . ժա . 16 : (7) Յայտ . գ . 4 , 5 : գ . 11 : է . 9 . 13 , 14 : ժբ . 14 : (8) Առաք . 10 :

Digitized by Google

5 Եւ յաթոռոյ սմանի ելանէին փողատակմունք և ձայնք և որոտմունք . և եօթն ջամբարք հրոյ բորբոքելոյ առաջի աթոռոյն , որ են եօթն Հոգիքն Աստուծոյ ։

6 Եւ էր առաջի աթոռոյն ծով ապակիզէն՝ նման սպիտակութեան սառին , և ի մէջ աթոռոյն չորք կենդանիք՝ և լի էին աչօք առաջոյ և յետոյ ։

7 Եւ էր կենդանին առաջին նման առիւծու , և երկրորդ կենդանին նման զուարակի , և երրորդ կենդանին ունէր երեսս մարդոյ , և չորրորդ կենդանին նման ագռաւոյ թռուցեալ ։

8 Եւ չորիք կենդանեացն էին միոյ ի նոցանէ վեց թեւք , շուրջանակի և ի ներքոյ լի էին աչօք , ոչ հանգչէին՝ ոչ գիւր և ոչ գիշեր՝ ասելով . Սուրբ , Սուրբ , Սուրբ , Տէր Աստուած Ամենակալ՝ որ էր , և ես , և որ գալոց ես ։

9 Եւ յորժամ տային կենդանիքն փառս և պատիւ և գոհութիւն նըստեալոյն ի վերայ աթոռոյն՝ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ,

10 Ընկենէին քսան և չորք երիցունքն առաջի նստելոյն յաթոռն , և երկիր պագանէին կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից . և գնէին զպսակս իւրեանց առաջի աթոռոյն ասելով ,

11 Արժանի ես Տէր Աստուած մեր առնուլ փառս և պատիւ և զօրութիւն , զի դու ստեղծեր զա-

5 Եւ էն սաթոռիցն փայլատակմունք և ձայներ և որոտմունք էին դուրս գալիս[9] . և եօթն լամբարներ կրակով բորբոքված սաթոռի առաջին[10] , որ նորունք Աստուծոյ եօթն Հոգիներն են[11] ։

6 Եւ սաթոռի առաջին ապակիոյ (շուշայի) պէս ծով կար ապիտակ սառուցի նման[12] , և սաթոռի մէջն չորս կենդանիք (կային)[13] որ առաջաւց և յետուց լիքն էին աչքերով[14] ։

7 Եւ առաջին կենդանին առիւծի նման էր , և երկրորդ կենդանին եզի նման , և երրորդ կենդանին մարդ երես (ունէր) , և չորրորդ կենդանին թռած արծուի նման[15] ։

8 Եւ էն չորս կենդանիքն առանձկին վեց թեև ունէին , իրանց չորս կողմովը[16] և նեղուածց լիքն էին աչքերով[17] . և չանգիստ չէին առնում՝ ոչ ցերեկ և ոչ գիշեր՝ ասելով . Սուրբ , Սուրբ , Սուրբ[18] , Տէր Աստուած Ամենակարօղ[19] , և որ էր , և ես , և որ գալու ես[20] ։

9 Եւ երբոր էն կենդանիքն փառք և պատիւ , և գոհութիւն էին տալիս աթոռի վերայ նստողին՝ որ կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից[21] ,

10 Քսան և չորս երէցներն վեր էին ընկնում աթոռի վերայ նստողի առաջին[22] , և երկրպագութիւն էին տալիս նորան՝ որ կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից[23] . և իրանց պսակները վեր էին գնում աթոռի առաջին և ասում[24] .

11 Արժանի ես մեր սուրբ Տէր Աստուած՝ որ փառք , և պատիւ , և զօրութիւն առնես[25] . պատճառն

(9) Յայտ . ը . 5 ։ ժգ . 18 ։ (10) Նէ . լէ . 28 ։ բ Պետ . գ . 20 ։ Նեհ . ա . 18 ։ Օբդ . գ . 3 ։ (11) Յայտ . ա . 4 ։ գ . 1 ։ ե . 6 ։ (12) Նէ . ը . 6 ։ Յայտ . դբ . 2 ։ (13) Նեհ . ա . 5 ։ (14) Պայր . 8 ։ (15) Նեհ . ա . 10 ։ ժ . 14 ։ (16) Եզեկ . գ . 2 ։ (17) Ալբ . 6 ։ (18) Ղեսայ . գ . 3 ։ (19) Յայտ . ա . 8 ։ (20) Յայտ . ա . 4 ։ (21) Յայտ . ա . 18 ։ ե . 14 ։ ժե . 7 ։ (22) Յայտ . ե . 8 ։ 14 ։ (23) Ալբ . ծ . 6 ։ (24) Ալբ . 8 ։ (25) Յայտ . ե . 12 ։

Digitized by Google

մինչեւ, և ի կամելն զո ստեղծան՝ որ գու ստեղծեցիր ամէն բան, և զո կամելովդ ստեղծվեցան՝ և կեն- նուամն հաստատ[26]։

ԳԼՒ · Ն

1 Նոքին կնքով (Ա֊ովով) կնքված գիրքն։ 9 Ամենակ մարդվան պատն արժանի էր են գիր- քըն բանալ՝ 13 ՚Նպատ հատոր հրեշտակներն փառք և օրհնութիւն կըտան նորա։ 19 Նա կը- դատանին որ նա փրկից իրանք՝ իրան պրհնութիւն։

1 Եւ տեսի ի ձեռս աջոյ՝ որ նստէր ի վերայ աթոռոյն՝ գիրք գրեալ ներքոյ և արտաքոյ, և կնքեալ եօթն կնքով։

2 Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր՝ զի քարոզէր ի ձայն մեծ. Ո՞վ է արժանի բանալ զգիրքս՝ և լուծանել զկնիք նորա։

3 Եւ ոչ ոք կարէր՝ ոչ ի յեր- կինս և ոչ յերկիր և ոչ ի ներքոյ երկրէ՝ բանալ զգիրքն, զի ոչ տես- սին զնա։

4 Եւ ես լայի ուժգին՝ զի ոչ ոք գտաւ արժանի բանալ զգիրքն և հայել ի նա։

5 Եւ մի յերիցանցն ասէ ցիս. Ա՛ի լար, ահաւասիկ յաղթեաց Լ֊ուիւծն յազգէն Յուդայ յարմատոյն Դաւթի՝ բանալ զգիրքն՝ և լուծանել զեօթն կնիքսն նորա։

6 Եւ տեսի ի մէջ աթոռոյն և ի մէջ չորից կենդանեացն՝ և ի մէջ երիցանցն Գառն կայր զենեալ, որ ուներ եօթն եղջիւրս՝ և աչս եօթն, որ են եօթն Հոգիքն Աստուծոյ՝ որ են առաքեալ ընդ ամենայն երկիր։

7 Եւ եկն ընկալաւ յաջոյ ձե-

1 Եւ աթոռի վերայ նստողի ոլ ձեռուքն մին գիրք տեսի, որ ներ- սեւանց և դրսեւանց գրված էր[1], և եօթն կնքով (Ա֊օվով) կնքված[2]։

2 Եւ մին զօրաւոր հրեշտակ տե- սի՝ որ մեծ ձայնով կանչումեր և քարոզումեր. Ո՞վ է արժանի բա- նալ էս գիրքըս՝ և սորա կնիքներըն (Ա֊օվներըն) արձակել։

3 Եւ խավի մինն՝ ոչ երկնքումն և ոչ երկրի վերայ և ոչ երկրի ներ- քեւումն՝ կարող չէր էն գիրքն բա- նալ, և ոչ էլ տեսնել նորան[3]։

4 Եւ ես սաստիկ լաց էի լինում, որ ոչ ով չէ գտնվաւ արժանի՝ որ էն գիրքն բանայ, և նորա մէջ նայի։

5 Եւ էն երեցներիցն մինն ասաց ինձ. Լաց մի լինիր, ահա յաղթեց էն Լ֊ուիւծն որ Յուդայի ցեղիցն է[4] Դաւթի արմատիցն (Ռ֊էօրէյն), որ գիրքըն բաց անէ[5] և նորա եօթըն կնիքներըն (Ա֊օվներըն) արձակէ[6]։

6 Եւ տեսի էն աթոռի միջումն և չորս կենդանիներուն միջումն՝ և էրեցներուն միջումն մին Գառան էր կանգ- նած մորթածի նման[7], որ եօթն եղ- ջեր ուներ՝ և եօթն աչք[8], որ Լ֊ա- ռաւծոյ եօթն Հոգիքն են, որ ու- ղարկվածք են ամէն երկիրներըն[9]։

7 Եւ նա եկաւ՝ և էն աթոռի

(26) Դնկ. ա. 1։ Գործ. ժե. 24։ Նկ. գ. 9։ Կող. ա. 16։ Հայոց. ժ. 6։ (1) Նկ. ե. 9, 10։ (2) Նոյ. իբ. 11։ Գան. ժբ. 4։ (3) Ա֊այր. 13։ (4) Դնկ. իբ. 9, 10։ Նբր. է. 14։ (5) Նոյ. ժա. 1. 10։ Հռով. ժե. 12։ Հայոց. իբ. 16։ (6) Ա֊իր. 1։ Հայոց. գ. 1։ (7) Նոյ. ծգ. 7։ Հովհ. ա. 29. 36։ ա Պետր. ա. 19։ Հայոց. ժգ. 8։ Ա֊այր. 9. 13։ (8) Զաք. գ. 9։ գ. 10։ (9) Հայոց. գ. 5։

Digitized by Google

ռանէ նորա՝ որ նստէր՝ի վերայ աթոռոյն ։

8 Եւ յորժամ առ զգիրն , չորք կենդանիքն և քսան և չորք երիցունքն անկանէին առաջի Գառինն ։ և ունէին իւրաքանչիւր քնար՝ և բուրվառ ոսկի լի խնկով , որ է աղօթք սրբոցն ։

9 Եւ օրհնէին երգս նորս և ասէին . Յորժամի ես առնուլ զգիրքն՝ և բանալ զնիւք դորա , վի զնար՝ և գնեցեր՝ զմեզ Յստուծոյ արեամբդ քով՝ յամենայն ազգաց և ի լեզուաց և ի ժողովոց հեթանոսաց ։

10 Եւ արարեր զսոսա Յստուծոյ մերոյ թագաւորս և քահանայս՝ թագաւորել ի վերայ երկրի ։

11 Եւ տեսի , և լուայ զձայն հրեշտակաց բազմաց՝ որք կային շուրջ զաթոռովն և զղուխք կենդանեօքն և զքահանայիւքն ։ և էր թիւն նոցա բիւրք բիւրուց՝ և հազարք հազարաց ։

12 Յսէին ձայնիւ մեծաւ . Յրժան է Գառնդ զնեալ առնուլ զզօրութիւն և զհմայութիւն և զզօրութիւն և զպատիւ և զփառս և զօրհնութիւն ։

13 Եւ ամենայն արարածք՝ որ են յերկինս և յերկրի և ի ծովս և որ ի նոսա՝ լուայ զի ասէին . Որ նստի յաթոռն՝ և Գառանն օրհնեալ բարձրացեալ և փառաւորեալ յաւերայ նստօղի աչ ձեռիցն (էն գիրքըն) առաւ[10] ։

8 Եւ երբոր գիրքըն առաւ չորս կենդանինեըն և քսան և չորս էրէցներն վեր էին ընկուզ Գառի առաջին[11] . և նորանց ամէն մէկն քնար (սանթուր) ունէին՝ և ոսկի բուրվառ խնկով լիքն[12] , որ սրբոց աղօթքն է[13] ։

9 Եւ նոր երգով օրհնումէին և ասում[14] . (Գու) արժանի ես էդ գիրքըդ առնել՝ և դորա կնիքներըն բանալ[15] , ինչու որ մորթվեցար[16] , և քո արիւնովդ մեզ գնեցիր Յաստուծոյ համար[17] ամէն ազգներից՝ և լեզուներից՝ և հեթանոսների ժողովըրդից[18] ։

10 Եւ մեր Յաստուծոյն համար թագաւորներ և քահանաներ արիր , որ երկրի վերայ թագաւորութիւն անենք[19] ։

11 Եւ տեսի՝ և շատ հրեշտակներ ձայն լսեցի՝ որ աթոռի և չորս կենդանիքներուն և էրէցների չորս կողմովն էին կանգնած[20] . և նորանց համարն էր բիւրք բիւրոց՝ և հազարք հազարաց[21] ։

12 Ու մեծ ձայնով ասումէին . Յրժանի է Գառնդ՝ որ մորթված է՝ որ մեծութիւն և իմաստութիւն և զօրութիւն և պատիւ և փառք և օրհնութիւն պտնէ[22] ։

13 Եւ ամէն տեղծվածներն որ երկնքումն են և երկրի վերայ և ծովումն , և նորանք որ նորա մէջն են , (էն ամէնից) լսեցի որ ասում էին[23] . (Գնա) որ աթոռին վերայ

(10) Հայտ · դ · 2 ։ (11) Հայտ · դ · 8 · 10 ։ (12) Հայտ · ժդ · 2 ։ ժե · 2 ։ (13) Սաղմ · ճխա · 2 ։ Հայտ · ը · 3 , 4 ։ (14) Սաղմ · խ · 3 ։ Հայտ · ժդ · 3 ։ (15) Հայտ · դ · 11 ։ (16) Ա Էր · 6 ։ (17) Պօղտ · ի · 28 ։ Ղուկ · գ · 24 , 25 ։ ա Պետր · գ · 20 ։ է · 23 ։ Եփես · ա · 7 ։ Կող · ա · 14 ։ Եբր · թ · 12 ։ ա Պետր · ա · 18 , 19 , բ Պետր · ը · 1 ։ ա Հովհ · ա · 7 ։ (18) Դան · դ · 1 ։ գ · 25 ։ Հայտ · է · 9 ։ ժա · 9 ։ ժդ · 6 ։ (19) Ելք · ժթ · 6 ։ Հայտ · ա · 6 ։ ի · 6 ։ իբ · 5 ։ (20) Հայտ · դ · է · 6 ։ (21) Սաղմ · կը · 17 ։ Դան · է · 10 ։ Եբր · ժբ · 22 ։ (22) Հայտ · դ · 11 ։ (23) Փիլիպ · բ · 10 ։ Ա Էր · 3 ։

Digitized by Google

ւիսեաննս յաւիտենից ։

14 Եւ չորք կենդանիքն ասէին, Ո՛չ. և երիցունքն անկանէին առաջի նորա և երկիրպագանէին ։

ՀԻ · Ը.

1 Ինչպէս կարդալ բացվելը, և նորանց յետոյ գալոց սխալները ։

1 Եւ տեսի զի եբաց գառինն ի կնիքքոցն, և լուայ ի միոյ ի չորից կենդանեացն իբրև զձայն որոտման՝ զի ասէր՝ Թէ Գնա՛ ։

2 Եւ տեսի՝ և ահա ձի սպիտակ, և որ հեծեալն էր ի նմա՝ ունէր աղեղն. և տուաւ նմա պսակ, և ելն յաղթօղն՝ զի յաղթեսցէ ։

3 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երկրորդ, լուայ երկրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր, Գնա՛ ։

4 Եւ ել այլ ձի կարմիր, և որ հեծեալն էր ի վերայ նորա՝ տուաւ նմա առնուլ զխաղաղութիւն յերկրէ, զի զմիմեանս զենցեն. և տուաւ նմա սուր մի մեծ ։

5 Եւ յորժամ եբաց զկնիքն երրորդ՝ լուայ երրորդ կենդանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ Գնա՛. և տեսի՝ և ահա ձի սեաւ, և որ նստեալն էր ի վերայ նորա՝ ունէր կշիռք ի ձեռին իւրում ։

6 Եւ լուայ ձայն ի միջոյ չորից կենդանեացն. Կապիճ մի ցորեան՝ դենարի միոջ, և երեք կապիճ գառնդեան՝ դենարի միոջ, և զձէթ և զգինի մի՛ ապականեր ։

1 Եւ տեսի որ Գառն էն կնիքներից միոնն բացս արաւ[1], և էն չորս կենդանիքներէն մըներից լսեցի որոտմունքի ձայնի պէս՝ որ ասումէր Թէ Կըգամ[2](*) ։

2 Եւ տեսի՝ և ահա մին սպիտակ ձի[3]. և նա՝ որ նորա վերայ հեծած էր՝ մին աղեղ ունէր[4]. և մին պըսակ տըվվաւ նորան[5], և եկաւ յաղթօղն՝ որ յաղթէ ։

3 Եւ երբոր երկրորդ կնիքըն բացս արաւ, երկրորդ կենդանիյն լսեցի՝ որ ասումէր՝ Թէ Կըգամ[6](*) ։

4 Եւ ուրիշ ձի դուրս եկաւ կարմիր[7]. և նա՝ որ նորա վերայ հեծած էր՝ նորան տըվվաւ որ խաղաղութիւնըն վեր առնէ երկրիցն, որ իրար մորթեն, և մին մեծ սուր տըվվաւ նորան ։

5 Եւ երբոր երրորդ կնիքն բացս արաւ, երրորդ կենդանիյն լսեցի՝ որ ասումէր՝ Թէ Կըգամ[8](*). և տեսի՝ և ահա մին սեւ ձի[9], և նա՝ որ նորա վերայ նստած էր՝ կշեռք ուներ իրան ձեռումն ։

6 Եւ չորս կենդանիներուն միջիցն ձայն լսեցի՝ (Թէ) Ա՝ին կապիճ չոփ ցորենն մին դենարի, և երեք կա-

(24) Յայտ · գ · 16 ։ է · 10 ։ (25) ա Կոռ · իբ · 11 ։ Ըսովմ · բ · 5 ։ ժգ · 27 ։ ա Տիմ · գ · 16 ։ ա Պետր · գ · 11 ։ է · 11 ։ Յայտ · ա · 6 ։ (26) Յայտ · ժբ · 4 ։ (27) Յայտ · գ · 9 , 10 ։ (1) Յայտ · է · 5 , 6 , 7 ։ (2) Յայտ · գ · 7 ։ (*) Ածանցին · Ի՛կ և ասա ։ (3) Ովտ · գ · 3 ։ Յայտ · ժբ · 11 ։ (4) Պսղ · խե · 4 , 5 ։ (5) Ովտ · գ · 11 ։ Յայտ · ժգ · 14 ։ (6) Յայտ · գ · 7 ։ (7) Ովտ · գ · 2 ։ (8) Յայտ · գ · 7 ։ (9) Ովտ · գ · 2 ։

Digitized by Google

քի՝ դենաբի միոջ · և ձէթի և գինի մի՛ ընասխացես ։

7 Եւ չորժամ եւաց զկնիքն չորրորդ , լուայ ձայն ի չորրորդ կեն֊դանւոյն՝ զի ասէր՝ Թէ Գո՛մ ։

8 Եւ տեսի՝ և ահա ձի շլոտաս , և որ նստէրն ի վերայ՝ ունէր Ո֊մահ , և Գժոխք երթային զհետ նորա · և տուաւ նմա իշխանութիւն չորրորդ մասին աշխարհի՝ սատակել սրով և սովով և մահուամբ՝ և գա֊զանօք երկրի ։

9 Եւ չորժամ եւաց զկնիքն հինգ֊երորդ՝ տեսի ի ներքոյ սեղանոյն զհոգիս ամենայն մարդկան զեղեալ վասն բանին Ա֊ստուծոյ և վասն վկայութեան նորա զոր ունէին ։

10 Որք ասէին ի ձայն մեծ · Մինչև յե՞րբ Տէր սուրբ և ճշմարիտ՝ ո՛չ դատես , և խնդրես զվրէժ ա֊րեանն մերոյ ի բնակիչս երկրի ։

11 Եւ տուաւ նոցա արկանելիս ըս֊պիտակս , և ասացաւ նոցա զի հան֊գիցեն փոքր մի ժամանակ , մինչև լցցին ծառայակիցք նոցա և եղբարք նոցա՝ որք հանդերձեալ են կատա֊րիլ իբրև զնոսա ։

12 Եւ տեսի չորժամ եւաց զը֊կնիքն վեցերորդ՝ եղև շարժումն մեծ , և արեգակն եղև սեաւ իբրև զկա֊պերտ այծեայ , և լուսինն բոլորո֊վին եղև արիւն ։

13 Եւ աստեղք երկնից թօթափե֊ցան ի յերկիր , որպէս տերև թը֊զենւոյ զի ուժգին շարժիցի ի հող֊մոյ ։

պիճի չափ գարին մին դենաբի , և ձէթին և գինոյն մի՛սաս չընպաս[10] ։

7 Եւ երրորդ չորրորդ կնիքըն բաց արաւ , չորրորդ կենդանիցն ձայն լսեցի՝ որ ասէր՝ Թէ Կո՛ղ[11](*) ։

8 Եւ տեսի՝ և ահա մին մոխրա֊ւանկ ձի[12] , և նա՝ որ նոր֊ա վերայ նստած էր՝ նորա անունն Ա՛ահ էր , և Գժոխք էր գնում նորա ետևէն · և իշխանութիւն տրվվաւ նորան աշ֊խարհքի չորրորդ քաժնի վերայ՝ որ սրով և սովով և մահով[13] և երկ֊րի գազաններովն պատակէ[14] ։

9 Եւ երրոր հինգերորդ կնիքըն բաց արաւ , տեսի սեղանի ներքևն[15] էն ամէն (մարդկանց) հոգիքն[16] որ մորթվաձ էին Ա֊ստուծոյ բանին հա֊մար[17] և նորա վկայութեան համար որ ունէին[18] ։

10 Որ մեծ ձայնով ասում էին · Մի՛նչև երբ[19] Տէր և ճշմարիտ մինչև երբ[20] դատաստան չես անում[21] , և մեր արիւնի թոք չես խնդրում երկ֊րի վերայ բնակողներից ։

11 Եւ սպիտակ վերարկուներ տրվ֊վաւ նորանց[22] , և ասվեցաւ նորանց՝ որ մին քիչ ժամանակ հանգիստ առ֊նեն[23] , մինչև որ նորանց ծառայ ըն֊կերներն և նորանց եղբարներն էլ կատարվին՝ որ նորանց պէս պիտի սպանվին ։

12 Եւ տեսի երրոր վեցերորդ կը֊նիքըն բաց արաւ՝ (երկրի) մեծ շարժ֊մունք էլաւ[24] , և արեգակն սևացաւ այծի մազէ կարկատանի պէս , և լուսինն իսպառ արիւնի պէս էլաւ[25] ։

13 Եւ երկնքի աստեղներն թափ֊վեցան երկրի վերայ՝ ինչպէս թըզի (ծառի) տերև՝ որ սաստիկ շարժվու֊մէ քամուցն[26] ։

(10) Յայտ · ք · 6 ։ (11) Յայտ · զ · 7 ։ (*) Յատնոթին · Ն՛ի և տես ։ (12) Օշէ · գ · 3 ։ (13) Եղի · ժգ · 21 ։ (14) Ղևտ · ի֊ը · 22 ։ (15) Յայտ · ը · 3 · ի֊ · 13 · ժգ · 18 ։ (16) Յայտ · ի · 4 ։ (17) Յայտ · ա · 9 ։ (18) ը Տի՛մ · ա · 8 ։ Յայտ · ժը · 17 ։ ժի֊ · 10 ։ (19) Յայտ · զ · 7 ։ (20) Օշէ · ա · 12 ։ (21) Յայտ · ժա · 18 · ժի֊ · 2 ։ (22) Յայտ · զ · 4 , 5 · է · 9 · 11 ։ (23) Եբր · ժա · 40 ։ Յայտ · ժգ · 13 ։ (24) Յայտ · ժգ · 18 ։ (25) Յովէլ · ը · 10 · 30 · զ · 15 ։ Ա֊մոս · ի֊ը · 20 ։ Գործ · ը · 20 ։ (26) Յայտ · ը · 10 · ի֊ · 1 ։

Digitized by Google

14 Եւ երկին լրւև զմագաղաթեայ գիրս գալարեր . և ամենայն լերինք և կղզիք 'ի տեղւոյ իւրեանց շարժեցան :

15 Եւ թագաւորք երկրի և իշխանք՝ հազարապետք և մեծամեծք և զօրաւորք՝ և ամենայն ծառայք և ամենայն ազատք թաքուցին զինքեանս յայրս և 'ի ծերպս վիմաց :

16 Եւ ասէին լերանց՝ թէ Անկեր՛ուք 'ի վերայ մեր , և ցլուրս՝ թէ Ծածկեցէ՛ք զմեզ :

17 Օ՛ի եկն օր մեծ բարկութեան նորա . և ո՞վ կարէ կալ առաջի նորա :

14 Եւ երկինքն մագաղաթէ գլորելի պէս կօրւվում էր[27] . և ամէն սարեր և կղզիներ (ապառնէք) իրանց տեղից շարժվեցան[28] :

15 Եւ երկրի թագաւորներն և իշխաններն՝ հազարապետներն և մեծամեծներն և զօրաւորներն՝ և ամէն ծառաներն և ամէն ազատներն թաքցրին իրանց անձները՝ այրերի (հապշտապէք) և սարերի քարերի մէջն[29] :

16 Եւ սարերին ասում էին՝ Վէր ընկէք մեզ վերայ , և դարերին՝ թէ Ծածկեցէ՛ք մեզ աթոռի վերայ նստողի երեսից , և Գառի բարկութենից[30] :

17 Ինչու որ նորա բարկութեան մեծ օրն եկել է[31] , և ո՞վ կարող է կենալ նորա առաջին[32] :

Գլ · Ի֊

2 Մին հրեշտակ Աստուծոյ ծառաներին վերայ կնիք կընէ՝ իրանց ճակատներումն : 4 Ընտրվածների համարը՝ այսինքն Իսրայէլի ցեղից զատած մին համար , 9 Ու ամէն ազգէ ժողովրդներ որ նորանց համար չըկար՝ աթոռի առաջին կանգնած էին իրանց վերայ սպիտակ շորեր գցած՝ և իրանց ձեռներումն արմաւենիներ (բռնած) : 14 Նորանց վերաբերութիւնը լուացված էին գառի արիւնովն :

1 Եւ յետ այնորիկ տեսի չորս հրեշտակս զի կային 'ի չորս անկիւնս երկրի . և ունէին զչորս հողմս երկրի՝ զի մի՛ շնչեսցէ հողմ 'ի վերայ երկրի , և մի՛ 'ի ծովու՝ և մի՛ 'ի ծառս :

2 Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի եւ յարևելից , և ունէր զնիք Աստուծոյ կենդանւոյ , և աղաղակեաց ձայնիւ մեծաւ առ չորս հրեշտականն՝ որոց առեալ էր իշխանութիւն ապականել զերկիր և զծով :

3 Եւ ասէր . Մի՛ վնասէք երկրի՝ մի՛ ծովու՝ մի՛ ծառոց , դադա-

1 Եւ սրանից ետև տեսի՝ որ չորս հրեշտակ կանգնած էին երկրի չորս անկիւնումն . և երկրի չորս քամին էլ բռնել էին[1] որ քամի չըփչէ , ո՛չ երկրի վերայ՝ ո՛չ ծովի վերայ , և ո՛չ ծառերի վերայ[2] :

2 Եւ մին ուրիշ հրեշտակ տեսի՝ որ արևելքից դուրս եկաւ , և կեանդանի Աստուծոյ կնիքըն (Էօհկըն) ունէր , և մեծ ձայնով աղաղակեց դէպի էն չորս հրեշտակներն՝ որ իշխանութիւն էին առել որ երկիրըն և ծովըն ապականեն :

3 Եւ ասում էր . Վնաս մի՛ տաք ո՛չ երկրին՝ ո՛չ ծովուն՝ և ո՛չ էլ ծա-

(27) Սաղ · ճե · 26 : Նաում · լէ · 4 : Նէբէ · ա · 12 : (28) Նէհ · գ · 23 : գ · 24 : Յայտ · ժգ · 20 : (29) Նաում · բ · 12 : (30) Ամոս · ժ · 8 : Ղուկ · իգ · 30 : Հայտ · բ · 6 : (31) Նաում · ժգ · 6 : Սոփոն · ա · 14 : Հայտ · ժգ · 14 : (32) Սաղմ · հգ · 7 :
(1) Դան · է · 2 : (2) Հայտ · բ · 4 :

Digitized by Google

բեցէք մինչև կնքեցից զծառայս Աստուծոյ իմոյ ի ճակատս նոցա ։

4 Եւ լուայ զթիւ կնքելոցն՝ հարիւր քառասուն և չորք հազար կնքեալք յազգէ որդւոցն Իսրայէլի ։

5 Յազգէն Յուդայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Ռուբենի՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Գադայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։

6 Յազգէն Ասերայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Նեփթաղիմայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Մանասէի՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։

7 Յազգէն Շմաւոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Լևեայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Իսաքարայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։

8 Յազգէն Զաբուղոնի՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Յովսեփայ՝ երկոտասան հազար կնքեալ . յազգէն Բենիամինի՝ երկոտասան հազար կնքեալ ։

9 Եւ յետ այսորիկ տեսի՝ և ահա ժողովուրդ բազում՝ որոց ոչ գոյր թիւ , յամենայն հեթանոսաց և յամենայն ազգաց և յամենայն լեզուաց և յամենայն ժողովրդոց , որք կային առաջի աթոռոյն և առաջի Գառնին՝ արկեալ զհիւրեամբք հանդերձս սպիտակս , և արմաւենիս ի ձեռս իւրեանց ։

10 Աղաղակէին ի ձայն մեծ՝ և ասէին . փրկութիւն Աստուծոյ մերոյ՝ որ նստի ի վերայ աթոռոյն , և Գառնին ։

ուերին[3] , դադարեցէք մինչև որ իմ Աստուծոյ ծառաներին վերայ կնիք (Խօհր) դնեմ[4] (իրանց ճակատներուն)[5] ։

4 Եւ կնքվածներուն համարը լսեցի[6] (որ էր) հարիւր քառասուն և չորս հազար՝ որ կընքվեցան Իսրայէլի որդոց ամեն ցեղերից[7] ։

5 Յուդայի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Ռուբենի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Գադայ ցեղից՝ տասներկու հազար կընքված ։

6 Ասերի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Նեփթաղիմի ցեղիցըն՝ տասներկու հազար կնքված . Մանասէի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված ։

7 Շմաւոնի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Լևիի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Իսաքարի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված ։

8 Զաբուղոնի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Յովսէփի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված . Բենիամինի ցեղից՝ տասներկու հազար կնքված ։

9 Եւ ես բաներից ետև տեսի՝ և ահա շատ ժողովուրդ (կար) որ նոյնից համար չկրնար , ամեն հեթանոսներից և ամեն ազգերից և ամեն լեզուներից և ամեն ժողովուրդներից , որ աթոռի առաջին և Գառի առաջին կանգնած էին[8] իրանց վերայ սպիտակ շորեր գցած[10] , և իրանց ձեռներումն արմաւենիներ (բռնած) ։

10 Աղաղակում էին բարձր ձայնով՝ և ասում . փրկութիւն մեր Աստուծոյն[11] որ աթոռի վերայ նստում է , և Գառինն[12] ։

(3) Յայտ . ը . 6 ։ Բ . 1 ։ (4) Եզեկ . Բ . 4 ։ Յայտ . ժգ . 1 ։ (5) Յայտ . իգ . 4 ։ (6) Յայտ . Բ . 16 ։ (7) Յայտ . ժգ . 1 ։ (8) Հռով . ժա . 25 ։ ( ) Յայտ . է . 9 ։ (10) Յայտ . գ . 5 . 18 ։ դ . 4 ։ ը . 11 ։ Ա՚այր . 11 ։ (11) Ա՚ամ . գ . 8 ։ Նաա . իգ . 11 ։ Երեմ . գ . 23 ։ Ա՚ետ . ժգ . 1 ։ Յայտ . ժԲ . 1 ։ (12) Յայտ . է . 13 ։

Digitized by Google

11 Եւ ամենայն հրեշտակք կային շուրջ զաթոռովն և զերիցամբքն և զչորիւք կենդանեօքն , և անկանէին յերեսս առաջի աթոռոյն՝ և երկրպագանէին Աստուծոյ ,

12 Աբելով . Ամէն . օրհնութիւն և փառք և իմաստութիւն և գոհութիւն և պատիւ և զօրութիւն և շնորհք Տեառն Աստուծոյ մերոյ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

13 Եւ ասէ ցիս մի յերիցանց անտի . Այոքա որ զգեցեալ են զհանդերձս սպիտակս՝ ո՞վք են՝ և կամ ուստի՞ գան :

14 Եւ ասացի ցնա . Տէր՝ դու գիտես . և ասէ ցիս . Այոքա են՝ որ գան ի վշտաց մեծաց , և լուացին զարկանելիս իւրեանց՝ և սպիտակացուցին արեամբ Գառինն :

15 Վասն այնորիկ են առաջի աթոռոյն Աստուծոյ և պաշտեն զնա զօիւ և զգիշեր ի տաճարի նորա . և որ նստի ի վերայ աթոռոյն՝ բնակեսցէ ի նոսա :

16 Ո՛չ քաղցիցեն և ո՛չ ծարաւիցեն , և ո՛չ ոք մեղիցէ նոցա՝ ո՛չ արեգակն և ո՛չ ամբ :

17 Եւ Գառն ի միջոյ աթոռոյն իւրոյ հովուեսցէ զնսա , և առաջնորդեսցէ նոցա ի կենաց աղբիւր ջրոյ կենդանւոյ . քանզի եհատ Աստուած զամենայն արտասուս յերեսաց նոցա :

11 Եւ ամէն հրեշտակներն կանգնած էին աթոռի և երեցներուն և չորս կենդանիքներուն չորս կողմանէն , և վար էին ընկնում երեսներին վերայ աթոռի առաջին՝ և երկրպագութիւն էին անում Աստուծոյն[12] ,

12 Աբելով . Ամէն . օրհնութիւն և փառք և իմաստութիւն և գոհութիւն և պատիւ և զօրութիւն և շնորհք (լինի) մեր Տէր Աստուծոյն՝ յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն[14] :

13 Եւ էն երեցներից մինն ասաց ինձ . Այորանք՝ որ սպիտակ շորեր են հագել՝ ովքե՞ն են , և կամ ո՞րտեղից են գալիս[15] :

14 Եւ ասացի նրան . Տէր՝ դու ես գիտում . և ասաց ինձ . Այորանք են՝ որ մեծ նեղութիւններից են գալիս[16], և իրանց վերարկուները լուացին՝ և սպիտակացրին Գառի արիւնովն[17] :

15 Ուրախմար Աստուծոյ աթոռի առաջին են՝ և ցերեկ և գիշեր պաշտում են նորան իրան տաճարի մէջ . և նա՝ որ աթոռի վերայ նստած է , բնակվածի է նորանց մէջ[21] :

16 Ո՛չ կըսովին՝ և ո՛չ կըծարաւին[19] , և ո՛չ ով չի նեղացնել նորանց՝ ո՛չ արեգակն և ո՛չ ամբութիւնն[20] :

17 Եւ Գառն իրան աթոռի միջից կարածացնէ նորանց[21] , և կառաջնորդէ նորանց դէպի կենաց աղբիւրի (կենդանի) ջուրն . և Աստուած սրբէ ամէն արտասուներն նորանց երեսներիցն[22] :

(13) Յայտ . գ . 5 : (14) Յայտ . է . 13 , 14 . (15) Ա՛ր . 9 : (16) Յայտ . ը . 9 ; ժէ . 6 : (17) Ղեւտ . ա . 18 : Երէմ . ք . 14 : ա Յովհ . ա . 7 : Յայտ . ա . 5 : Ովս . գ . 3—5 : (18) Ղեւտ . գ . 5 , 6 : Ձայտ . խա . 3 : (19) Ղեւտ . խք . 10 : (20) Ռազմ . ԺԱ . 6 : Յայտ . խա . 4 : (21) Ռազմ . իգ . 1 : ՀԱ . 8 : Յովհ . ժ . 4 . 11 . 14 : (22) Ղեւտ . իե . 8 : Յայտ . խա . 4 :

Digitized by Google

1 Ա Ե յորժամ եբաց զկնիքն եօթներորդ՝ եղև լռութիւն ՚յերկինս՝ որպէս կէս ժամու ։

2 Եւ տեսի հրեշտակս եօթն, որ առաջի Ա՛ստուծոյ կային. և տուաւ նոցա եօթն փող ։

3 Եւ այլ հրեշտակ եկն եկաց առ սեղանն, և ունէր խնկանոց ոսկի. և տուաւ նմա խունկ բազում, զի մատուսցէ զաղօթս ամենայն սրբոց ՚ի վերայ ոսկեղէն սեղանոյ առաջի աթոռոյն ։

4 Եւ ել ծուխ խնկոցն՝ աղօթք սրբոցն ՚ի ձեռաց հրեշտակացն առաջի Ա՛ստուծոյ ։

5 Եւ ետուն հրեշտակն զխնկանոցըն ՚ի հրոյ սեղանոյն՝ և արկ զնա յերկիր. և եղև որոտումն և ձայնք և փայլատակումն և շարժումն մեծ ։

6 Եւ եօթն հրեշտակքն որ ունէին եօթն փողս՝ պատրաստեցին զինքեանս առ ՚ի հարկանել ։

7 Եւ առաջինն հրեշտակն եհար զփողն, և եղև կարկուտ և հուր և արիւն խառնեալ՝ և տնկաւ յերկիր, և զերրորդ մասն երկրի այրեաց, և զերրորդ մասն ծառոց այրեաց, և զամենայն դալար խոտոյ այրեաց ։

8 Եւ երկրորդ հրեշտակն փողեաց, և իբրև պէտս էր մի մեծ հրեղէնեալ լեառն ՚ի ծով, և եղև երրորդ մասն ծովուս արիւն ։

1 Ե երբ որ եօթներորդ կնիքը լացարաւ՝ լռութիւն էլաւ երկնքումն՝ կէս ժամի (սահմէ) չափ ժամանակ[1] ։

2 Եւ եօթն հրեշտակներ տեսի՝ որ Ա՛ստուծոյ առաջին կանգնած էին[2]. և եօթն փող աբվվաւ նորանց[3] ։

3 Եւ մին ուրիշ հրեշտակ եկաւ կանգնեց սեղանին մօտ, և ոսկի խնկաման ունէր. և շատ խունկ տրվվաւ նորան, որ (նորանով) ամէն սրբերուն աղօթքըն[4] մատուցանէ էն ոսկի սեղանին վերայ որ աթոռի առաջին էր[5] ։

4 Եւ խնկերի ծուխն՝ սրբոց աղօթքն վեր ելաւ հրեշտակներէն ձեռներինն Ա՛ստուծոյ առաջին[6] ։

5 Եւ հրեշտակն էն խնկամանը լցրուց էն սեղանի կրակիցն, և քըցեց նորան երկրի վերայ. և որոտմունք և ձայներ և փայլատակմունք[7] և մեծ շարժ էլաւ[8] ։

6 Եւ էն եօթն հրեշտակներն՝ որ էն եօթն փողերըն ունէին՝ իրանց պատրաստեցին որ փչեն ։

7 Եւ առաջին հրեշտակն փողըն փչեց, և էլաւ կարկուտ և կրակ և արիւն խառնրվածի[9] և ընկաւ երկրի վերայ և երկրի երրորդ բաժինըն այրեց[10], և ծառերի երրորդ բաժինն այրեց, և բոլոր կանանչ խոտերըն այրեց[11] ։

8 Եւ երկրորդ հրեշտակն փչեց, և մին մեծ սարի պէս որ կրակով բորբոքված էր՝ ընկաւ ծովին մէջ[12], և ծովի երրորդ բաժինն[13] արիւն դարձաւ[14] ։

(1) Յայտ. ը. 1։ (2) Ա՛ստ. ժը. 10։ Ղ՛ած. ա. 19։ (3) բ Ա՛նց. իբ. 25—28։ (4) Յայտ. ե. 8։ (5) Նւմ. ԺԶ. 1։ Յայտ. ը. 3։ (6) Ա՛ստ. ձա. 2։ Ղ՛ած. ա. 10։ (7) Յայտ. ժգ. 13։ (8) բ Թագ. ՚իբ. 8։ գ Թագ. ժբ. 11։ Գործ. գ. 21։ (9) Նեհ. լբ. 22։ (10) Յայտ. ժը. 2։ (11) Նոյ. բ. 13։ Յայտ. թ. 4։ (12) Երմ. ծա. 25։ Ա՛մո. է. 4։ (13) Յայտ. ժը. 3։ (14) Նիհ. ծգ. 19։

Digitized by Google

9 Եւ սատակեցաւ երրորդ մասն լուսակաց, և որ ունէր շունչ կենդանի՝ ապականեցաւ. և երրորդ մասն նաւուց ընկղմեցաւ։

10 Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց, և անկաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բորբոքեալ իբրև զշամբար, և անկաւ յերրորդ մասն գետոց և աղբերաց։

11 Եւ էր անուն աստեղն Վհատութիւն. և բազումք մեռան ի դառնութենէ ջուրցն։

12 Եւ չորրորդ հրեշտակն փողեաց, և վիրաւորեցաւ երրորդ մասն արեգական՝ և երրորդ մասն լուսնի՝ և երրորդ մասն աստեղաց. և խաւարեր երրորդ մասն նոցա, և երրորդ մասն գիշերոյ նոյնպէս։

13 Եւ տեսի՝ և լուայ ձայն հրեշտակի թռուցելոյ ի մէջ երկնից՝ զի ասէր ի ձայն մեծ, Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ՝ որ բնակեալ են յերկրի. յորժամ լինիցի ձայն երիցն ևս փողոց, զոր կամիցին հրեշտակքն հարկանել։

9 Եւ լողացող կենդանիքն երրորդ բաժինն սատակվեցաւ. և նաև էլ որ կենդանի շունչ ունէր՝ ապականվեցաւ[15]. և նաւերի երրորդ բաժինն ծովի մէջ կործանվեցաւ։

10 Եւ երրորդ հրեշտակն փչեց, և մին մեծ աստղ ընկաւ երկնքիցն՝ լամպարի (խոշոլէ) պէս բորբոքված[16] և ընկաւ գետերի և աղբիւրների երրորդ բաժնի վրայ[17]։

11 Եւ աստեղի անունն Վհատութիւն էր[18]. և շատ մարդիք մեռան էն ջրերի դառնութենէն[19]։

12 Եւ չորրորդ հրեշտակն փչեց, և վիրաւորվեցաւ արեգական երրորդ բաժինն, և լուսնի երրորդ բաժինն. և աստեղների երրորդ բաժինն, և նորանց երրորդ բաժինն խաւարվեցաւ. և ցերեկի երրորդ բաժինն լոյս չէր ասլես, էնպես էլ գիշերի երրորդ բաժինն[20]։

13 Եւ տեսի՝ և ձայն լսեցի, որ մին հրեշտակ երկնքի միջումն թռուած մեծ ձայնով ասում էր[21]. Վա՜յ, վա՜յ, վա՜յ նորանց՝ որ բնակված են երկրի վերայ, երբոր էն մնկել եւ ընք փողերի ձայնն կըլինի՝ որ հրեշտակներն պիտի փչեն[22]։

Գլ. Ժ

1 Երրորդ հրեշտակն փողն փչելով՝ մին աստղ երկնքիցն վէր ընկաւ, որ նոքա անգունդի գըրի բանալիքն առվին։ 2 Նա՝ անգունդի գուրըն բանուաւ. որ էն տեղից մաքոփներ գուռա կըգան կարիւնների պէս։ 12 Մին վայն կ'անցկանայ։ 13 Վեցերորդ փողըն կըփչվի։ 14 Չորս հրեշտակներըն որ կապված են առնակվումեն։

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փող փչեաց. և տեսի զի աստղ մի անկաւ յերկնից, և տուաւ նմա բանալի գբոյն անդնդոց.

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փչեցաւ. և տեսի որ մին աստղ երկնքիցն վէր ընկաւ երկրի վերայ՝. և ատնդունդի գըրի բանալիքն առվաւ նորան[2]։

(15) Յայտ. ժգ. 3։ (16) Նոայ. ժգ. 12։ Յայտ. թ. 1։ (17) Յայտ. ժգ. 4։ (18) Ղեռւտ. ա. 20։ (19) Ելք. ժե. 23։ Երեմ. թ. 15։ ԺԹ. 15։ (20) Նոայ. ժգ. 10։ Ընդհ. ը. 9։ (21) Յայտ. ժգ. 9։ ԺԹ. 17։ (22) Յայտ. թ. 12։ ժա. 14։ (1) Գործ. ժ. 18։ Յայտ. ը. 10։ (2) Գործ. ը. 31։ Յայտ. ժե. 8։ ի. 1։ Գայտ. 2. 11։

Digitized by Google

2 Եւ ելանէր ծուխ ՚ի գբոյն որպէս զծուխ վառոյի մեծի. և խաւարեցաւ արեգակն և օդք ։

3 Եւ ՚ի գբոյն ելանէր մարախ ՚ի յերկրի. և առաւ նոցա իշխանութիւն իբր զկայծոցս կարձի .

4 Եւ ասացաւ նոցա՝ զի մի՛ մեղանչեն խոտոյ երկրի և մի՛ ամենայն ծառոց, բայց միայն մարդոյ երկրպանոյ, որ ո՛չ ունիցին զնիք ՚ի վերայ ճակատու իւրեանց ։

5 Եւ առաւ նոցա հրաման՝ զի մի՛ սպանանիցեն զնոսա, այլ չարչարեսցեն զնոսա ամիս հինգ. և չարչարանք նոցա իբրև զխայթոցս կարձի՝ որ հարկանիցէ զմարդ ։

6 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմահ՝ և մի՛ գտցեն. և ցանկան մեռանել՝ և փախիցէ ՚ի նոցանէ մահ ։

7 Եւ նմանութիւն մարախոյն, նմանութիւն ձիոյ պատրաստելոյ ՚ի պատերազմ. և ՚ի վերայ գլխոց նոցա իբրև զպսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ. և երեսք նոցա իբրև զերեսս մարդոյ ։

8 Եւ հերք նոցա իբրև զհերս կնոջ. և ատամունք նոցա իբրև զառիւծու ։

9 Եւ ունէին զրահս իբրև զրահս երկաթի. և ձայն թևոց նոցա իբրև զձայն կառավար ձիոց բազմաց՝ որ արշաւեն ՚ի պատերազմ ։

10 Եւ ունին ագիս ըստ նմանութեան կարձի. և խայթոց յագիս նոցա. և ունէին իշխանութիւն չարչարել զմարդիկ ամիս հինգ ։

2 Եւ էն գբբիցն ծուխ էր դուրս գալիս մեծ փուռն ծխի պէս. և արեգակն և օդն (հուռն) խաւարվեցաւ[3] ։

3 Եւ գբբիցն մարախ էր դուրս գալիս երկրի վերայ[4]. և նորանց իշխանութիւն տրվվաւ կարիճի խայթոցի պէս[5] ։

4 Եւ նորանց ասվեցաւ՝ որ երկրի խոտին[6] վնաս չը՛տան[7], և ո՛չ էլ ամէն ծառերուն, բայց միայն երկրաւոր մարդկանց, որ (Ա՛ստուծոյ) կնիքըն (Տօհլըն) չունին իրանց ճակատներուն վերայ[8] ։

5 Եւ հրաման տրվվաւ նորանց՝ որ չը՛սպանեն նորանց, բայց հինգ ամիս չարչարեն նորանց. և նորանց չարչարանքն կարիճի խայթոցի պէս (էր)՝ որ մին մարդոյ կծուածի[9] ։

6 Եւ էն օրերուն մարդիք մահ կըխնդրեն՝ և չեն գանիլ. և կըցանկանան մեռնելոյ՝ և մահ կըփախչի նորանցից[10] ։

7 Եւ էն մարախի կերպն՝ նման էր ձիոյ՝ որ պատրաստված է կռվի համար[11]. և նորանց գլխներուն վրայ պսակի պէս (էր)՝ ոսկոյ նման[12]. և նորանց երեսները մարդոյ երեսի նման[13] ։

8 Եւ նորանց մազերն կընկան մազերի պէս. և նորանց ատամներն առիւծի (ատամներն) նման[14] ։

9 Եւ զրահներ ունէին՝ ինչպէս երկաթէ զրահներ. և նորանց թեւերուն ձայնն նման (էր) շատ կառք (ապտպոյ) քաշող ձիանց պէս՝ որ կռվի մէջ վազումն[15] ։

10 Եւ ագիներ ունէին կարիճի նման, և խայթոց իրանց ագիներումն էր. և իշխանութիւն ունէին՝ որ հինգ ամիս մարդկանց չարչարեն[16] ։

(3) Յովէլ · բ · 2 · 10 ։ (4) Ննչ · ժ · 4 · Ելից · է · 12 ։ (5) Ա՛ապր · 19 ։ (6) Ելից · ը · 7 ։ (7) Ելից · գ · 6 · է · 3 ։ (8) Ննչ · ժբ · 23 ։ Ննխ · բ · 4 ։ Ելից · է · 3, (9) Ելից · ժա · 7 · Ա՛ապր · 10 ։ (10) Ցոբ · գ · 21 · Ներց · բ · 19 · Ննխ · ը · 3 ։ Ելից · գ · 16 ։ (11) Յովէլ · բ · 4 ։ (12) Նահում · գ · 17 ։ (13) Ելից · է · 8, (14) Յովէլ · ա · 6 ։ (15) Յովէլ · բ · 5—7 ։ (16) Ա՛ապր · 5 ։

Digitized by Google

11 Եւ ունէին թագաւոր ՚ի վերայ իւրեանց զՀրեշտակն գժոխոց . և անուն նորա Եբրայեցերէն Ա՛զաբդոն , որ կոչի ՚ի Հայ բարբառ Կորուստ :

12 Ա՛հաւասիկ վայ մի էանց , և վայք երկու գալոց են :

13 Եւ վեցերորդ Հրեշտակն հարկանէր զփողն . և լուայ ձայն ՚ի չորից կենդանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն Ա՛ստուծոյ .

14 ՚Ի մէջ ցՀրեշտակն վեցերորդ՝ որ ունէր զփողն . Լ՛ուծ զչորս Հրեշտակսն զկապեալս ՚ի վերայ գետոյն Եփրատայ :

15 Եւ լուծան չորս Հրեշտակքն՝ պատրաստեալք ՚ի ժամ և յօր և յամիս և ՚ի տարի , զի սպանցեն զերրորդ մասն մարդկան :

16 Եւ համարք հեծելոց զօրաց նոցա՝ բիւրք բիւրուց՝ և Հազարք Հազարաց՝ լուայ զթիւ նոցա :

17 Եւ տեսի ձիս ՚ի տեսլեանն , և հեծեալս ՚ի նոսա՝ որք ունէին զզրահս Հրեղէնս , և յակինթս Հըրդեհեալս ծծմբով . և գլուխք ձիոցն իբրև զգլուխս առիւծուց . և ՚ի բերանոյ նոցա Հուր ելանէր՝ և ծուխ և ծծումբ :

18 Եւ ՚ի Հարուածոցս յայսցանէ մեռաւ երրորդ մասն մարդկան՝ ՚ի Հրոյն և ՚ի ծխոյն և ՚ի ծծմբոյն , որ ելանէր ՚ի բերանոյ նոցա :

19 ՚Ի իշխանութիւն ՚ի բերանս է նոցա՝ և յագիս նոցա , և ագիք նոցա նմանութիւն օձի . և ունէին գլուխք՝ որով սատակէին զանիրաւս :

11 Եւ իրանց վերայ թագաւոր ունէին[17] դժոխքի Հրեշտակը[18] . և նոր անունը՝ Եբրայեցերէն Ա՛ղբադոն (էր) . որ Յուներէն Կորուստ կասվի :

12 Ա՛յժ մին վայն անցկացաւ , և երկու վայ էլ պիտի գան[19] :

13 Եւ վեցերորդ Հրեշտակն փողն փչեց . և ձայն լսեցի էն չորս կենդանիներիցն՝ որ Ա՛ստուծոյ սեղանի առաջին էին ,

14 Որ ասումէր վեցերորդ Հրեշտակին՝ որ էն փողը ունէր . (քէ) Լ՛ուծակիր էն չորս Հրեշտակներըն՝ որ Եփրատ գետի վերայ կապված են[20] :

15 Եւ էն չորս Հրեշտակներն արձակվեցան , որ պատրաստաված էին ժամին և օրին և ամսին և տարոյն Համար , որ մարդկանց երրորդ բաժինըն սպանեն :

16 Եւ նորանց ձիաւոր զօրքի Համարն[21] բիւրք բիւրոց և Հազարք Հազարաց (էր)[22] լսեցի նորանց Համարըն[23] :

17 Եւ էն տեսիլքի մէջ ձիանք տեսի , և նորանց վերայ հեծածներն կրակէ և յակինթէ և ծըծումբով (ՓՈՓՈՒՂՈՎ) վառված զրահներ ունէին . և ձիանքի գլուխներն առիւծի գլուխների նման (էին) . և նորանց բերանից կրակ և ծուխ և ծծումբ էր դուրս գալիս[24] :

18 Եւ էս կոտորմունքից՝ մարդկանց երրորդ բաժինն մեռաւ էն կրակից և ծխից և ծըծումբից , որ նորանց բերանից դուրս էր գալիս :

19 Ինչու որ նորանց զօրութիւնն իրանց բերանումն էր՝ և իրանց պոչերումն , և նորանց պոչերն օձի նման (էին) և գլուխներ ունէին՝ որ նորանցով սպանումին անիրաւներին[25] :

(17) Նախ . բ · 2 : (18) Ա՛յր · 1 : (19) Հայտ · ը · 13 : (20) Հայտ · ժգ · 12 : (21) Նախ · լբ · 4 : (22) Ա՛ամ · կը · 17 : Ա՛ան · է · 10 : (23) Հայտ · է · 4 : (24) ա Մեննոց · ժբ · 8 : Ա՛ուայ · է · 28 , 29 : (25) Ա՛ուայ · բ · 15 :

Digitized by Google

20 Եւ պղք ՚ի մարդկանէ որ ոչ մեռանի ՚ի հարուածոցս յայսցանէ, ոչ ապաշխարեցին և ոչ դարձան ՚ի գործոց ձեռաց իւրեանց, յերկրպագութենէ դիւաց և կռոց յոսկեղինաց և յարծաթեղինաց՝ և ՚ի պղընձոյ և ՚ի քարէ և ՚ի փայտէ, որք ոչ տեսանել կարեն՝ և ոչ լսել և ոչ գնալ։

21 Եւ ոչ ապաշխարեցին ՚ի մարդասպանութենէ՝ և ՚ի դեղատուութենէ, և ՚ի պոռնկութենէ՝ և ՚ի գողութենէ իւրեանց։

20 Եւ էն մեկել մարդիքն որ չըմեռան էս կոտորմունքիցս, չապաշխարեցին և յետ չը՛դարձան իրանց ձեռաց գործքերիցն[28], որ երկրպագութիւն չանեն դևերին[27] և ոսկէ և արծաթէ և պղնձէ և քարէ և փայտէ շինած կըռքերին, որ ոչ տեսանել կարօղ են՝ և ոչ լսել՝ և ոչ գնալ[29]։

21 Եւ չապաշխարեցին իրանց մարդասպանութենիցն՝ և (մահի) դեղ տալուցն[29] և պոռնկութենիցն՝ և գողութենիցն։

ԳԼ. Ի

1 Մին զօրաւոր հրեշտակ երկնից՝ իրան ձեռնումն մին գիրք ունէր բացած, 6 նա երդում է ուռում յաւիտեան յաւիտենից կենդանի լինօղին վերայ, թէ էլ ուրիշ ժամանակ չըկայ։ 8 Հրեշտակն հրաման է անում Յովհաննէսին որ էն գիրքըն առնէ և ուտէ։

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր՝ զի իջանէր յերկնից, և զգեցեալ էր ամպ՝ և ծիածան ՚ի գլուխ նորա. և երեսք նորա իբրև զարեգական, և ոտք նորա որպէս սիւն հրոյ։

2 Եւ ունէր ՚ի ձեռին իւրում գրկոյկ մի բացեալ. և եդ զոտն իւր զաջ ՚ի վերայ ծովու. և զձախն ՚ի վերայ երկրի։

3 Եւ աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ՝ գոչեաց իբրև զառիւծ. և յորժամ աղաղակեաց՝ խօսեցան եօթն որոտմունք յիւրեանց ձայնս։

4 Եւ յորժամ խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ կամէի գրել. և լուայ ձայն յերկնից՝ զի ասէր, կնքեա զոր խօսեցան եօթն որոտմունքն՝ և մի գրեր։

5 Եւ հրեշտակն զոր տեսի, որ եդ զոտն իւր ՚ի վերայ ծովու և

1 Եւ մին ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ տեսի՝ որ երկնքիցն վեր էր գալիս, և ամպ ունէր հագած՝ և իրան գըլխուն կանաչ կարմիր գոտին[1]. և նորա երեսն արեգական նման (էր)[2]. և նորա ոտներն կըրակի սիւնի պէս[3]։

2 Եւ իրան ձեռումն մին փոքր գիրք ունէր բացած. և իրան աջ ոտըն դրաւ ծովու վերայ, և ձախըն երկրի վերայ[4]։

3 Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց՝ առիւծի պէս գոռաց. և երբոր աղաղակեց՝ եօթն որոտմունքն իրանց ձայնովն խօսեցին[5]։

4 Եւ երբոր եօթն որոտմունքն խօսեցին՝ կամենաւ գրել. և ձայն լսեցի երկնքիցըն՝ որ ասում էր, կնքա քիր (Տօկրէ՛ր) էն որ եօթն որոտմունքըն խօսեցին[6], և մի գրեր։

5 Եւ էն հրեշտակն որ տեսի՝ (նա) որ իրան ոտըն դրաւ ծովու վերայ՝

(26) բ Օրին. ա. 29։ (27) Լ.Ա. ժե. 7։ բ Օրին. լբ. 17։ Յով. ձլ. 37։ ա Պօղոս. ժ. 20։ (28) Յով. ձժե. ե։ ձլե. 15։ Պատ. ե. 23։ (29) Հայտ. իբ. 15։ (1) Եզի. ա. 28։ (2) Մատթ. ժե. 2։ Հայտ. ա. 16։ (3) Հայտ. ա. 15։ (4) Մատթ. իբ. 18։ (5) Հայտ. բ. 5։ (6) Դան. բ. 26։ ժբ. ե. 9։

Digitized by Google

զմիւսն ՚ի ցամաքի , համբարձ ըզձեռն իւր զաջ յերկինս ։

6 Եւ երդուաւ ՚ի կենդանին յաւիտենից՝ որ հաստատեաց զերկինս՝ և որ ՚ի նմա , և զերկիր և որ ՚ի նմա . զի ոչ ևս կայ այլ ժամանակ .

7 Այլ յաւուրս ձայնի եօթներորդ հրեշտակին՝ յորժամ հարցէ զիժգն , կատարեսցի խորհուրդն Աստուծոյ՝ որ աւետարանեցաւ ՚ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէիցն ։

8 Եւ ձայնն՝ զոր լուայ յերկնից դարձեալ խօսեցաւ ընդիս՝ և ասէ . Երթ առ զգրկոյկն՝ զոր ունի հրեշտակն բացեալ ՚ի ձեռին իւրում , և կայ ՚ի վերայ ծովու և ցամաքի ։

9 Եւ ես երթեալ առ հրեշտակն՝ խնդրեցի ՚ի նմանէ . և ասէ ցիս , ԱՌ զա՝ և կեր զդոյն , և դառնասցի յորովայն քո . այլ ՚ի բերան քո է քաղցր իբրև զմեղր ։

10 Եւ առի զգրկոյկն բացեալ ՚ի հրեշտակէն՝ և կլայ զնա . և էր ՚ի բերան իմ որպէս մեղր . և յորժամ կերայ , դառնացաւ որովայն իմ ։

11 Եւ ասէ ցիս . Ընդունիլ քեզ դարձեալ մարգարէանալ ՚ի ժողովուրդս՝ և ՚ի հեթանոսս և ՚ի լեզուս և ՚ի թագաւորս երկրի ։

և մեկնելն ցամաքի վերայ , իբրեւ զաջ ձեռնն դէպի երկինքն բարձրացուց՝ ։

6 Եւ երդուաւ նորանով Որ կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից , որ ստեղծեց երկինքըն՝ և ինչ որ նորանում է , և երկիրս՝ և ինչ որ նորանում կայ , (և ծովըն՝ և ինչ որ նորանում է .)[1] թէ էլ ուելի ժամանակ չըկայ[2] ։

7 Այլ եօթներորդ հրեշտակի ձայն հանելոյ օրերումն՝ երբոր փողը կըփչէ , Աստուծոյ խորհուրդն կըկատարվի՝ էն որ աւետարանեցաւ իրան ծառայ մարգարէներիցն[10] ,

8 Եւ էն ձայնն որ երկնքիցն լսեցի՝ մինէլ խօսեց ինձ հետ և ասաց[11] . Գնա առ էն փոքր գիրքըն՝ որ հրեշտակն բաց բռնած ունի իրան ձեռումն՝ և կանգնած է ծովու և ցամաքի վերայ ։

9 Եւ ես գնացի հրեշտակի մօտն՝ և խնդրեցի նորանից . և նա ասաց ինձ՝ Առ սրան՝ և կեր սորան , և կըդառնանայ քո փորումդ , բայց քո բերանումդ քաղցր կըլինի մեղրի պէս[12] ։

10 Եւ էն բաց փոքր գիրքըն առի հրեշտակիցն՝ և կուլտուի նորան . և իմ բերանումս քաղցր էր մեղրի նման[13] . և երբոր կերի՝ դառնացաւ իմ փորումս[14] ։

11 Եւ ասաց ինձ . Պէտք է որ դու մին էլ մարգարէանաս ժողովուրդների՝ և ազգերի՝ և լեզուների՝ և թագաւորների առաջին ։

(1) Նէ . զ . 8 : Ի ան . ժբ . 7 : (3) Նէմ . թ . 6 : Յայտ . ժ . 11 : ժգ . 7 : (9) Դան . ժբ . 7 : Յայտ . ժգ . 17 : (10) Յայտ . ժա . 15 . (11) Ա Էր . 4 : (12) Նէմ . ժե . 16 : Նէմ . բ . 8 : գ . 1 , 2 , 3 : (13) Նէմ . գ . 3 : (14) Նէմ . բ . 10 :

Digitized by Google

ԳԼ · ԺԸ

3 Նրկու վկայներըն կը մարգարէանան ։ 6 Ունին իշխանութիւն անձրեւը փակելոյ՝ որ անձրեւ չգայ ։ 7 Գազանն կռիւ կըտայ նոցանց հետ , և կը յաղթէ նոցանց ։ 8 Մարմինք չթաղուիլ կըմնան , 11 Եւ երեք և կէս օրէն ետև կենդանի հոգիով վեր կըկենան կը կանգնին ։ 14 Նրկրորդ վայն կ'անցկանայ ։ 15 Նօթներորդ փողն կը հնչէ ։

1 Եւ տուաւ ինձ եղէգն նման գաւազանի . և կայր հրեշտակն՝ և ասէր ցիս . Յարի՛ և չափեա զտաճարն Աստուծոյ և զսեղանն՝ և զերկրպագուսն որ ՚ի նմա ։

2 Եւ զգաւիթն որ արտաքոյ տաճարին՝ թո՛ղ զնա՝ և մի՛ չափեր . զի տուեալ է զնա հեթանոսաց . և զքաղաքն սուրբ կոխեսցեն ամիսս քառասուն և երկուս ։

3 Եւ տաց երկուց վկայից իմոց՝ և մարգարէասցին աւուրս հազար երկերիւր և վաթսուն՝ զգեցեալ քուրձ ։

4 Ասոքա են երկու ձիթենիքն՝ և երկու ճրագք , որ կան առաջի Աստուծոյ յերկրի ։

5 Եւ որք կամիցին վնասել նոցա , հուր ելցէ ՚ի բերանոյ նոցա՝ և կերիցէ զթշնամիս նոցա . և որք կամիցին մեղանչել նոցա՝ այսպէս սատակեսցին ։

6 Ասոքա ունին իշխանութիւն փակել զերկինս՝ զի մի՛ տեղայցէ զաւուրս մարգարէութեան նոցա . և ունին իշխանութիւն ՚ի վերայ ջուրց՝ դարձուցանել զնոսա յարիւն , և հարկանել զերկիր յամենայն հա-

1 Եւ մին եղէգ (գաւազան) արուաւ ինձ գաւազանի նման[1] . և կանգնած էր հրեշտակն՝ և ինձ ասումէր . Վե՛ր կաց և չափիր Աստուծոյ տաճարըն և սեղանըն՝ և նորանց եր. որ նորանում[2] երկրպագութիւն են անում[3] ։

2 Եւ գաւիթըն որ տաճարիդն դուրս է՝ թո՛ղ նորան՝ և մի՛ չափեր[4] . ինչու որ նա հեթանոսներին է տրված[5] . և սուրբ քաղաքըն էլ ոտի տակ կոխ կըտան[6] քառասուն և երկու ամիս[7] ։

3 Եւ իմ երկու վկաներիս կըտամ[8] և հազար երկու հարիւր և վաթսուն օր[9] կըմարգարէանան՝ քուրձ (մազէ շոր) հագած[10] ։

4 Որոնք են (էն) երկու ձիթենիքն՝ և երկու ճրագներն , որ Աստուծոյ առաջին կանգնած են երկրումն[11] ։

5 Եւ նորանք որ կամենան վնաս տալ նորանց , կրակ դուրս կըգայ նորանց բերանիցն՝ և կայրէ իրանց թշնամիներին[12] . և նորանք որ կամենան վնաս հասցնել նորանց՝ էսպէս պիտի սատակվին[13] ։

6 Որոնք իշխանութիւն ունին երկինքըն փակելոյ՝ որ անձրեւ չգայ իրանց մարգարէութեան օրերումն[14] . և իշխանութիւն ունին ջրերի վերայ՝ որ արիւն դարձնեն նորանց , և ամէն կերպ պատուհաս-

(1) Եզեկ · խ · 3 · 5 ։ Զաք · բ · 1 ։ Հայտ · քա · 15 ։ (2) Ծաղ · խգ · 18 ։ (3) Եզեկ · խ · 17 · 20 ։ (4) Ասղ · կթ · 1 ։ Ղուկ · քա · 24 ։ (5) Դան · է · 10 ։ (6) Հայտ · ժգ · 5 ։ (7) Հայտ · ի · 5 ։ (8) Հայտ · ժբ · 6 ։ (9) Հայտ · ժբ · 10 ։ (10) Ասղ · ծբ · 8 ։ Երեմ · ժա · 16 ։ Զաք · գ · 3 · 11 · 14 ։ (11) գ Թագ · ա · 10 · 12 ։ Երեմ · ա · 10 ։ 6 · 14 ։ Եզեկ · խգ · 3 ։ Ամոս · է · 5 ։ (12) Ծաղ · ժէ · 20 ։ (13) գ Թագ · ժե · 1 ։ Ելս · 6 · 16 , 17 ։

Digitized by Google

բուածս՝ քանիցս անգամ և կամ-
ցին ։

7 Եւ յորժամ կատարեցան զա-
մենայն աւուրս վկայութեան իւր-
եանց, յորժամ գազանն որ ելանէ
յանդնդոց՝ առցէ ընդ նոսա պատե-
րազմ, և յաղթեսցէ նոցա և քս-
պանդէ զնոսա ։

8 Եւ դի նոցա անկեալ կայցէ ՚ի
մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա
մեծի, որ անուանեալ կոչի ըստ
հոգւոյն Սոդոմ և Եգիպտոս. ուր
և Տէրն նոցա խաչեցաւ ։

9 Եւ տեսցեն զնոսա ամենայն ցեղք
և ժողովուրդք՝ և ամենայն լեզուք
և հեթանոսք, զի դի նոցա անկեալ
կայցէ ի ներս աւուրս և կէս. և ոչ
տացեն թաղել ՚ի գերեզմանս զս-
կերս նոցա ։

10 Եւ որ բնակեալ են յերկրի՝
ուրախ լինին և խնդան ՚ի վերայ
նոցա, մինչև ընծայս և պատարա-
գըս տանել միմեանց. վասն զի սո-
քա երկոքեան մարգարէքս չարչարես-
ցեն զբնակիչս երկրի ։

11 Եւ յետ երից աւուրց և կի-
սոյ՝ հոգի կենդանի յԱստուծոյ մտցէ
՚ի նոսա. և յարիցեն կացցեն ՚ի
վերայ ոտից իւրեանց, և ահ և եր-
կիւղ մեծ անկաւ ՚ի վերայ ամենե-
ցուն՝ որ սպանինն զնոսա ։

12 Եւ լուայ զձայն մեծ՝ որ ասէր
ցնոսա. Ա՛ երացէք եկէք աստ. և
վերացան ելին յերկինս ամպովք.
և աներն զնոսա թշնամիք իւրեանց ։

ներով պատուհասեան երկիրքն քանի
անգամ որ կամենան[24] ։

7 Եւ երբոր իրանց վկայութեան
ամէն օրերըն կըկատարեն[25], էն ժա-
մանակն էն գազանն[26] որ անդունդի-
ցին է դուրս գալիս[27] կռիւ կըսայ
նորանց հետ, և կըյաղթէ նորանց՝
և կըսպանէ նորանց[28] ։

8 Եւ նորանց մեռած մարմիննե-
րըն վերընկած կըմնան նորանց մեծ
քաղաքի փողոցներուն մէջն[29], որ նա-
րա անունն հոգևոր մտքով Սոդոմ
և Եգիպտոս է կոչվում. որտեղ ար
նորանց Տէրն էլ խաչվեցաւ[30] ։

9 Եւ նորանց կըտեսնեն ամէն
ազգերն և ժողովուրդներն՝ և ամէն
լեզուներն և հեթանոսներն[31], ին-
չու որ նորանց մեռած մարմիններն
վեր ընկած կըմնան երեք օր և կէս.
և թույլ չեն տալ՝ որ նորանց ոսկոր-
ներն թաղվին գերեզմանի մէջ[32] ։

10 Եւ նորանք՝ որ երկրի վերայ
բնակված են, ուրախ կըլինին՝ և
ինդութիւն կանեն նորանց վերայ[33],
մինչև որ միմն մրնին ընծաներ և
պարգևներ տանել[34]. ինչու որ էս
երկու մարգարէքս չարչարեցին եր-
կրի վերայ բնակօղներին[35] ։

11 Եւ երեք և կէս օրին եաև[36]
Աստուածանից կենդանի հոգի կը-
մտնէ նորանց մէջ, և վեր կըկենան
կըկանգնին իրանց ոտներին վերայ[37].
և մեծ վախ ընկաւ նորանց վերայ
որ տեսին նորանց ։

12 Եւ մեծ ձայն լսեցի երկնքիցն՝
որ ասումըր նորանց. Ա՛ երացէք
վերկէքէք էստեղ. և ամպերով[38] վե-
րացան վերկան երկինքն[39]. և նո-
րանց թշնամիներն տեսին նորանց[40] ։

(14) Լուկ. է. 19 ։ (15) Ա՛ռակ. ժգ. 32 ։ (16) Հայտ. ժգ. 1. 11. ժէ. 8 ։ (17) Հայտ. ի. 2 ։ (18) Դան. է. 21 ։ Հռոմ. ժգ. 2 ։ (19) Հայտ. ժգ. 8 ։ ժէ. 1. 8 ։ ժը. 10 ։ (20) Եբր. ժգ. 12 ։ Հայտ. ժը. 24 ։ (21) Հայտ. ժէ. 15 ։ (22) Սաղմ. ՀԲ. 2, 3 ։ (23) Հայտ. ժը. 12 ։ ժգ. 8 ։ (24) Լուկ. ի. 10. 22 ։ (25) Հայտ. ժգ. 10 ։ (26) Ա՛ր. 9 ։ (27) Եզեկ. լէ. 5. 9, 10. 14 ։ (28) Հայտ. է. 8 ։ Գործ. ա. 9 ։ (29) Հայտ. ժգ. 13 ։ Հայտ. ժը. 5 ։ (30) Գ Թագ. ը. 1-5. 7 ։

13 Եւ ՚ի ժամուն յայնմիկ շարժումն մեծ եղև, և տանեցորդմանն քաղաքին ընկղմեցաւ, և մեռան ՚ի շարժմանէն ապք եօթն հազար. և յետ այնորիկ ահ մեծ եղև յամենեսեան, և փառս տային Աստուծոյ երկնաւորի։

13 Եւ հենց էն ժամուն (ահա լուծմն) մեծ շարժմունք ելաւ[31], և քաղաքի տասներորդ բաժինն կործանվեցաւ[32], և էն շարժից եօթն հազար մարդիք մեռան. և նրանից եաև մեծ վախ ելաւ ամէնի վերայ, և փառք էին տալիս երկնաւոր Աստուծոյն[33]։

14 Հաւասիկ վայն երկրորդ եանց, և վայն երրորդ գալոց է վաղվաղակի։

14 Ահա՛ երկրորդ վայն անցկացաւ, և երրորդ վայն շուտով պիտի գայ[34]։

15 Եւ յոթեամ եօթներորդ հրեշտակն փողոյն փչեց, և ձայն եղաւ երկնքումն և ասաց. Եղև թագաւորութիւն ամենայն տիեզերաց Տեառն մերոյ և Քիստոսի Աստուծոյ մերոյ. և թագաւորեսցէ ՚ի վերայ ամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից։

15 Եւ երբոր եօթներորդ հրեշտակն փողը փչեց[35], մեծ ձայն եղաւ երկնքումն և ասաց[36]. Աշխարհքի թագաւորութիւնն եղաւ մեր Տերին՝ և նորա Քրիստոսին[37]. և կը թագաւորէ ամէնին վերայ յաւիտեանս յաւիտենից[38]։

16 Եւ քսան և չորս երիցունքն՝ որ նստէին յաթոռս իւրեանց առաջի Աստուծոյ, անկանէին ՚ի վերայ երեսաց իւրեանց՝ և երկրպագանէին Տեառն Աստուծոյ, և ասէին.

16 Եւ քսան և չորս երէցներն՝ որ իրանց աթոռներին վերայ նստած էին Աստուծոյ առաջին, իրանց երեսներին վերայ վէր ընկնում՝ և երկրպագութիւն էին անում Տէր Աստուծոյն, և ասում էին[39].

17 Խոհանամք զքեզ Տէր Աստուած Ամենակալ, որ էն և եաս և աւեր զօրութիւն քո մեծ, և թագաւորեցեր։

17 Խոհանումնք քեզանից Տէր Աստուած Ամենակարօղ, որ էիր և ես[40], և քո մեծ զօրութիւնըդ սուրբ, և թագաւորեցիր[41]։

18 Եւ հեթանոսք բարկացան, և եկն բարկութիւն քո, և ժամանակ մեռելոց՝ զի դատեսցին. և տաս վարձս ծառայից քոց մարգարէից, և սրբոց երկիւղածաց անուան քոյ՝ փոքունց և մեծամեծաց, և ապականես զապականիչս երկրի։

18 Եւ հեթանոսներն բարկացան, և քո բարկութիւնդ եկաւ[42], և մեռելների ժամանակն՝ որ դատվին. որ վարձք տաս քո ծառայ մարգարէներին և սրբերին, և քո անունից վախեցօղներին[43] փոքրներին և մեծերին[44] և երկիրը ապականօղներին ապականես[45]։

19 Եւ բացաւ տաճարն Աստուծոյ որ յերկինս, և երևեցաւ տապանակն Աստուծոյ՝ ՚ի տաճարն իւր.

19 Եւ Աստուծոյ տաճարն որ երկնքումն էր՝ բաց ելաւ, և Աստուծոյ տապանակն երևեցաւ իրան տա-

(31) Յայտ. գ. 12։ (32) Յայտ. ժգ. 19։ (33) Ես. ե. 19։ Յայտ. ժգ. 7։ ժե. 4։ (34) Յայտ. ը. 13։ թ. 12։ ժե. 1։ (35) Յայտ. ժ. 7։ (36) Ես. խե. 13։ Յայտ. ժգ. 17։ ժթ. 6։ (37) Յայտ. ժբ. 10։ (38) Դան. բ. 44։ է. 18. 18. 27։ (39) Յայտ. գ. 4։ է. 8։ ժթ. 4։ (40) Յայտ. ա. 4. 8։ գ. 8։ ժգ. 5։ (41) Յայտ. ժթ. 6։ (42) Ա՚ր. 2. 3։ (43) Ղուկ. է. 9, 10։ Յայտ. գ. 16։ (44) Յայտ. ժթ. 5։ (45) Յայտ. ժգ. 19։ ժը. 6։

և եղեն փայլատակմունք և ձայնք և որոտմունք և շարժուածք , և կարկուտ մեծամեծ ։

ձարի մէջն[46] . և փայլատակմունք և ձայներ և որոտմունքներ , և շարժմունքներ , և մեծ մեծ կարկուտ էլան[47] ։

ԿԻ · ԺՈՂ

1 Մին կին ազգակէն իւրեան վերայ առած՝ ցաւ քաշուածք ։ 4 Նա մեծ կրակի պէս վիշապն ի ինկան առաջին կերանդնի , որ կուլայ նորա որդին ։ 6 Ելայ կինն երկոր կերնի , կերթայէ մին անապատ երկիր ։ 7 Միքայէլն և իւրեան հրեշտակներըն կռիւ կըտան վիշապին հետ , և կըյաղթեն նորան ։ 13 Վիշապն որ վէր ընկաւ երկրի վերայ՝ հալածեց կինն ։

1 Եւ նշան մեծ երևեցաւ յերկինս . կին մի արկեալ զիւրև զարեգակն , և լուսին ի ներքոյ ոտից նորա . և ի վերայ գլխոյ նորա պսակ աստեղեայ յերկոտասան նից ։

2 Եւ էր յղի . և ճչէր յերկնեղն , և բազում վշտօք մերձ էր ի ծնանել ։

3 Եւ երևեցաւ այլ նշան յերկինս՝ և ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն , որոյ էին գլուխք եօթն և եղջիւրք տասն . և ի վերայ գլխոյ նորա եօթն խոյրք ։

4 Եւ առաւն նորա քարշէր զերրորդ մասն աստեղաց երկնից , և արկ զնոսա յերկիր . և վիշապն կայր առաջի կնոջն որ հանդերձեալ էր ծնանել , զի յորժամ ծնցի կինն զորդի իւր՝ կլցէ զնա վիշապն ։

5 Եւ ծնաւ կինն արու՝ որ հանդերձեալ է հովուել զամենայն հեթանոս գաւազանաւ երկաթեաւ . և յափշտակեցաւ որդի նորա առ Ա՛ստուած , և առ աթոռ նորա ։

6 Եւ կինն փախեաւ յանապատ՝ ուր էր տեղի նմա պատրաստեալ

1 Եւ մին մեծ նշան երևեցաւ երկինքումն . (այսինքն) մին կին՝ որ արեգակըն իրան վերայ էր առեալ , և լուսինըն էլ իրան ոտների տակն . և իրան գլխի վերայ տասներկու աստեղներից մին պսակ (ունէր) ։

2 Եւ յղի էր . և ցաւ քաշելուն սաստիկ աղաղակէր , և շատ չարչարանքով ծնելոյ մօտ էր[1] ։

3 Եւ մին ուրիշ նշան (էլ) երևեցաւ երկինքումն . և տես մին մեծ կրակի պէս վիշապ (կար)[2] . որ եօթն գլուխ ունէր և տասն եղջիւր[3] , և նորա գլուխներին վերայ եօթն թագաւորական պսակ[4] ։

4 Եւ նորա պոչին[5] երկնքի աստեղների երրորդ բաժինըն քաշած[6] , և նորանց քցեց երկրի վերայ[7] . և վիշապն կանգնած էր էն կնկան առաջին՝ որ պիտի ծնէր[8] , նրա համար որ երբոր կինն իրան որդին ծնի՝ վիշապն կուլայ նորան[9] ։

5 Եւ կինն արու (ոչ) զաւակ ծնաւ՝ որ նա պիտի բոլոր հեթանոսներին երկաթէ գաւազանով հովուէ[10] . և նորա որդին յափշտակեցաւ Ա՛ստուծոյ մօտ՝ և նորա աթոռին մօտ ։

6 Եւ կինն փախաւ մին անապատ երկիր՝ որ էն տեղ Ա՛ստուածանից

(46) Յայտ · ժե · 5 · 8 ։ (47) Յայտ · ը · 5 · ժգ · 18 ։ (1) Նայ · կգ · 7 · Գաղ · գ · 19 ։ (2) Յայտ · ժե · 3 ։ (3) Յայտ · ժե · 9 , 10 ։ (4) Յայտ · ժգ · 1 ։ (5) Յայտ · ք · 10 · 19 ։ (6) Յայտ · ժե · 18 ։ (7) Դան · ը · 10 ։ (8) Ա՛յր · 3 ։ (9) Նէ · ա · 10 ։ (10) Սաղ · ը · 9 ։ Յայտ · ը · 27 · ժք · 15 ։

Digitized by Google

Աստուծոյ , զի կերակրեսցի անդ աւուրս հազար երկերիւր և վաթսուն :

7 Եւ եղև պատերազմ յերկինս , Միքայէլ և հրեշտակք իւր կռուէին ընդ վիշապին . և վիշապն պատերազմէր զօրօք իւրովք :

8 Եւ ոչ կարացին կալ ընդդէմ , և տեղի ոչ գտաւ նոցա յերկինս :

9 Եւ անկաւ վիշապն մեծ՝ օձն առաջին , որ անուանեալ կոչի Սատանայ և Սատանայ , որ մոլորեցուցանէ զամենայն տիեզերս երկրի . և հրեշտակք նորա ընդ նմա անկան :

10 Եւ լուայ ձայն մեծ յերկնից՝ որ ասէր . Արդ եղև զօրութիւն և փրկութիւն և արքայութիւն Աստուծոյ մերոյ , և իշխանութիւն Օծելոյ նորա զի անկաւ չարախօսն եղբարց մերոց , որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի Աստուծոյ զխիւ և զգիշեր :

11 Եւ նոքա յաղթեցին նմա արեամբ Գառնին , և բանիւ վկայութեան նորա . և ոչ հաճեցան ընդ վիշապն մինչև ի մահ :

12 Վասն այսորիկ ուրախ լերուք երկինք՝ և ամենայն որ բնակեալ են ի նմա . վայ երկրի և ծովու՝ զի անկաւ Սատանայ առ ձեզ , որ ունի զցասումն բազում . և կացցէ առ սակաւ մի ժամանակս :

13 Եւ յորժամ եւթես վիշապն թէ անկաւ յերկիր , զհետ եղև կնոջն՝ որ ծնաւ զմանուկն արու :

14 Եւ տուին կնոջն երկու թեւք արծուոյ մեծի , զի թռիցէ յանապատ յիւր տեղի , ուր սնուցանի անդ ժամ և ժամս և կէս ժամու յերեսաց օձին :

15 Եւ արձակեաց օձն յետ կնոջն ի բերանոյ իւրմէ զջուր իբրև զգետ , զի զնա ընկեցուսցէ զետովն :

16 Եւ օգնական եղև երկիր կնոջն , և բացաւ երկիր զբերան իւր և կլանէ զգետն զոր արձակեաց վիշապն ի բերանոյ իւրմէ :

17 Եւ բարկացաւ վիշապն ընդ կնոջն , և գնաց պատերազմել ընդ մնացեալսն ի սերունդ նորա , որ պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ և ունին զվկայութիւն Յիսուսի Քրիստոսի :

18 Եւ կայր ի ծովեզերս ամպոյ :

(11) Ա Թ · 4 : (12) Յայտ · ժա · 2 : (13) Դան · ժ · 12 · 21 : ժբ · 1 : (14) Ա Թ · 3 : Յայտ · ի · 2 : (15) Ի սաղ · ժ · 18 : Յովհ · ժբ · 31 : (16) Նահում · գ · 1 · 4 : Յայտ · ի · 2 : (17) Յայտ · ի · 3 : (18) Յայտ · ի · 1 : (19) Յայտ · ժա · 15 , ժբ · 1 : (20) Ելք · ա · 9 · բ · 5 : Ա Թագ · գ · 1 : (21) Ածվոյ · ը · 33 , 34 · 37 : ժգ · 20 : (22) Ի սաղ · ժգ · 20 : (23) Պաղ · զգ · 11 : Եսայ · խթ · 13 : Յայտ · ժը · 20 : (24) Յայտ · ը · 13 : ժա · 10 : (25) Յայտ · ժ · 6 : (26) Ա Թ · 5 :

Digitized by Google

14 Եւ առաւ կնոջն երկու թևք արծուոյ մեծի՝ զի թռուիցէ յանապատս ՚ի տեղի իւր. ուր կերակրէր անդ ժամանակ և ժամանակս և կէս ժամանակի՝ յերեսաց օձին:

15 Եւ եհեղ օձն ՚ի բերանոյ իւրմէ զհետ կնոջն ջուր՝ զի ընկղմեսցէ զնա:

16 Եւ օգնեաց երկիր կնոջն, և եբաց երկիրք զբերան իւր և եկոուլ զջուրն՝ զոր եհեղ վիշապն ՚ի բերանոյ իւրմէ:

17 Եւ յարեաւ վիշապն ընդ կնոջն, և գնաց պատերազմել ընդ այլ զաւակս նորա՝ որք պահէին ըզպատուիրանս Աստուծոյ, և ունէին զվկայութիւնն Յիսուսի:

18 Եւ կաց ՚ի վերայ աւազոյ ծովու:

14 Եւ էն կնկանն երկու մեծ արծուի թև տրվվաւ[27], որ թռչի[28] անապատն իրան տեղն[29]. որ էն տեղ կերակրվուէր՝ մին ժամանակ և ժամանակներ և կէս ժամանակ օձի երեսից (պահվածի)[30]:

15 Եւ օձն իրան բերանիցն ջուր թափեց էն կնկան եաւէն՝ որ նորան ջրով խեղդէ[31]:

16 Եւ երկիրն օգնութիւն տրաւ կնկանն, և երկիրն իրան բերանըն բաց արաւ և էն ջուրըն կուլ տաւաւ՝ որ վիշապն իրան բերանիցն թափեց:

17 Եւ վիշապն բարկացաւ էն կընկան վերայ, և գնաց որ նորա միւս կէղ զաւակներուն հետ կռիւ անէ[32] որ Աստուծոյ պատուիրանքներըն պահում էին[33], և Յիսուսի վկայութիւնըն ունէին[34]:

18 Եւ ծովու աւազի վերայ կանգնեց:

ԿԻ · ԺԳ

1 Յօրէն գլուխով և տասն եղջիւրով մին գազան ծովիցն գալիս կըտայ, և էն վիշապն իրան զօրութիւնըն կըտայ նորան: 11 Միւն ուրիշ գազան գալիս կըտայ երկրիցն, 14 Ըստըն գազանին պատկերըն չինել կըտայ, 15 Եւ բանութիւն է անում մարդկանց որ նորա պատկերպագութիւն անեն, 16 Ինչ նորա դրոշմն ընդունին իրանց ալ ձեռուն և իրանց ճակատուն:

1 Եւ տեսի զի գևանէր ՚ի ծովէն գազան, և ունէր գլուխս եօթն՝ և եղջիւրս տասն, և ՚ի վերայ եղջերաց նորա տասն խոյր, և ՚ի վերայ գլխոյ նորա անուն հայհոյութեան:

1 Եւ էն գազանն որ տեսի՝ էգ ինձի (գալիս) նման (էր)[2], և նորա տասներն արջի նման[4], և նորա բերանն առիւծի նման[5]. և էն վի-

(27) Նէ · ԺԲ · 4: (28) Ա Էր · 6: (29) Յայտ · ԺԲ · 8: (30) Դան · է · 25: ԺԲ · 7: (31) Ծաղ · ՃԲ · 19: (32) Ա Նեփ · գ · 15: Յայտ · ԺՈ · 7: ԺԳ · 7: (33) Յայտ · ԺԲ · 12: (34) ա Կորնթ · բ · 1: ա Յովհ · է · 10: Յայտ · ա · 2 · 9: ը · 9: ի · է: (1) Դան · է · 2 · 7: (2) Յայտ · ԺԲ · 3: ԺԳ · 2 · 9 · 12: (3) Դան · է · 6: (4) Դան · է · 5: (5) Դան · է · 4:

Digitized by Google

և զաթոռ իւր և զիշխանութիւն մեծ։

3 Եւ մի՛ ի գլխոց նորա վիրաւորեցաւ էր՝ մա՛հ. և վէր մահուան նորա ողջացաւ. և զարմացաւ ամենայն երկիր ընդ գազանն, զի նա նմա վիշապն զթագաւորութիւն իւր։

4 Եւ երկիրպագին վիշապին՝ որ նա զիշխանութիւնն գազանին, և սա՛ւին. Ո՞վ իցէ նման գազանիս. կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել ընդ դա՛ս։

5 Եւ տուաւ նմա բերան խօսել զմեծամեծս, և զհայհոյութիւն. և տուաւ նմա իշխանութիւն զամիսս քառասուն և երկու։

6 Եւ եբաց զբերան իւր հայհոյութեամբ առ Ա՛ստուած, և հայհոյել նոցա զանուն նորա՝ և զխորանն նորա, և զերկնային խորանն։

7 Եւ տուաւ նմա իշխանութիւն առնել պատերազմ ընդ սուրբս՝ և յաղթել նոցա. և տուաւ նմա իշխանութիւն՝ի վերայ ամենայն ազգաց և լեզուաց և ժողովրդոց։

8 Զի երկրպագեսցեն նմա ամենայն որ բնակեալ են ընդ երեսս երկրի. որոց ո՛չ են գրեալ անուանք նոցա՝ի դպրութիւն կենաց Վառիւնէն զեղելոյ՝ի սկզբանէ աշխարհի։

9 Ո՛վ ունին ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։

10 Զի՛ են ոմանք՝ որք՝ի գերութեան վարեսցին, և են ոմանք՝ որ սրով մեռցին, և են ոմանք՝ որ անշա՛ւ տուաւ նորան իրան զօրութիւնն[6] և իրան աթոռն[7] և իրան մեծ իշխանութիւնն[8]։

3 Եւ նորա գլխիններից մին մեռնելոյ չափ խոցված էր. և նորա մահի խոցն ողջանում էր[9]. և բոլոր երկիրն զարմացաւ էն գազանի վերայ, (ինչու որ վիշապն իրան թագաւորութիւնն տուաւ նորան)[10]։

4 Եւ երկրպագութիւն արին վիշապին՝ որ իշխանութիւնն տուաւ գազանին, և աստուածին. Ո՞վ կըլինի էս գազանիս նման. կամ ո՞վ կարէ դորա հետ կռիւ անել[11]։

5 Եւ բերան տըվվաւ նորան որ մեծ մեծ բաներ խօսի, և հայհոյանք[12]. և իշխանութիւն տըվվաւ նորան քառասուն և երկու ամիս[13]։

6 Եւ իրան բերանը հայհոյանքով բաց արաւ Աստուծոյ դէմ, և հայհոյեց նորա անունը՝ և նորա խորանը[14] և նորանց էլ որ երկնքումն բնակված են։

7 (Եւ տըվվաւ նորան որ սըրբերին դէմ կռիւ անէ և նորանց յաղթէ)[15]. և իշխանութիւն տըվվաւ նորան ամէն ազգերի և լեզուների և ժողովուրդների վերայ[16]։

8 Որ երկրպագութիւն կանեն նորան էն ամէնքն՝ որ երկրի երեսի վերայ բնակված են, որ նորանց անուանները[17] գրված չեն Վառիւ կեանց գրքի մէջն՝ որ աշխարհքի ըստեղծագործութեան սկզբիցն է մորթված[18]։

9 Ով որ լսելոյ ականջ ունի՝ թող լսէ[19]։

10 Ինչու որ կան մին քանիան՝ որ պիտի գերութեան մէջ քաշվին[20], և կան մին քանիան՝ որ պիտի սրով

(6) Հայտ· ժբ· 2։ (7) Հայտ· ժգ· 10։ (8) Հայտ· ժբ· 5։ (9) Ա՛տր· 13· 14, 19։ (10) Հայտ· ժէ· 6։ (11) Հայտ· ժբ· 18։ (12) Դան· է· 8· 11· 25։ ժա· 36։ (13) Հայտ· ժա· 2։ ժբ· 5։ (14) Ելք· ի· 14։ Ղեւ· բ· 9։ (15) Դան· է· 21։ Հայտ· ժա· 7։ ժբ· 17։ (16) Հայտ· ժա· 18։ ժէ· 15։ (17) Նե· իբ· 22, Դան· ժբ· 1։ փիլիպ· գ· 3։ Հայտ· գ· 5։ ի· 12։ 15։ իա· 27։ (18) Հայտ· ժէ· 8։ (19) Հայտ· բ· 7։ (20) Նաւմ· ց· 1։

Digitized by Google

ձամբ զանձինս ազատանեն . ասա է համբերութիւն և հաւատս սրբոց :

11 Եւ տեսի այլ գազան՝ ելն երկրէ , և ունէր եղջիւրս երկու նման գառինն . և խօսէր իբրև վիշապն :

12 Եւ զիշխանութիւն զառաջնոյ գազանին գործէր առաջի նորա . և առնէր զերկիր և զանոնք բնակիչս նորա՝ զի երկիրպագանիցեն գազանին առաջնոյ՝ մինչև ողջացաւ վէրն մահու նորա :

13 Եւ առնէր նշանս բազումս , և ապրէր հրոյ իջանել յերկնից յերկիր՝ առաջի մարդկան :

14 Եւ մոլորեցուցանէր զորս բնակեալ են յերկիր՝ նշանօքն որ առեալ են ի ձեռս նորա՝ առնել առաջի գազանին . ասեն ցնա բնակիչք երկրի . Արա զպատկեր գազանին , որ ի վէրաց սրոյն եկեաց :

15 Եւ առաւ նմա իշխանութիւն , զի տացէ հոգի պատկերի գազանին , և զի խօսեցի պատկերն . և երկիրպագցեն նմա ամենայն բնակիչք երկրի . և որ ոչ պագցէ երկիր պատկերի գազանին , սպանցէ զնա :

16 Եւ արասցէ զամենայն փոքուն և մեծամեծս և զհեծամեծս և զաղատս և զաղքատս և զծառայս , զի տացէ նոցա դրոշմ յաջու ձեռին՝ և ի վերայ ճակատու նոցա :

17 Եւ մի՛ իշխեսցէ ոք գնել կամ ծախել , բայց որ ունիցի զդրոշմն , կամ զանուն գազանին , կամ զթիւ անուան նորա :

18 Ասա է իմաստութիւն . որ ունիցի միտս , հաշուեսցէ զթիւ գազանին . զի թիւ մարդոյ է , և թիւ նորա վեց հարիւր վաթսուն և վեց :

11 Եւ տեսի այլ գազան՝ ելն երկրէ , և ունէր եղջիւրս երկու նման գառինն . և խօսէր իբրև վիշապն :

12 Եւ զիշխանութիւն զառաջնոյ գազանին գործէր առաջի նորա . և առնէր զերկիր և զանոնք բնակիչս նորա՝ զի երկիրպագանիցեն գազանին առաջնոյ՝ մինչև ողջացաւ վէրն մահու նորա :

13 Եւ առնէր նշանս բազումս , և ապրէր հրոյ իջանել յերկնից յերկիր՝ առաջի մարդկան :

14 Եւ մոլորեցուցանէր զորս բնակեալ են յերկիր՝ նշանօքն որ առեալ են ի ձեռս նորա՝ առնել առաջի գազանին . ասեն ցնա բնակիչք երկրի . Արա զպատկեր գազանին , որ ի վէրաց սրոյն եկեաց :

15 Եւ առաւ նմա իշխանութիւն , զի տացէ հոգի պատկերի գազանին , և զի խօսեցի պատկերն . և երկիրպագցեն նմա ամենայն բնակիչք երկրի . և որ ոչ պագցէ երկիր պատկերի գազանին , սպանցէ զնա :

16 Եւ արասցէ զամենայն փոքուն և մեծամեծս և զհեծամեծս և զաղատս և զաղքատս և զծառայս , զի տացէ նոցա դրոշմ յաջու ձեռին՝ և ի վերայ ճակատու նոցա :

17 Եւ մի՛ իշխեսցէ ոք գնել կամ ծախել , բայց որ ունիցի զդրոշմն , կամ զանուն գազանին , կամ զթիւ անուան նորա :

18 Ասա է իմաստութիւն . որ ունիցի միտս , հաշուեսցէ զթիւ գազանին . զի թիւ մարդոյ է , և թիւ նորա վեց հարիւր վաթսուն և վեց :

(21) Ղուկ . ք . 6 : Մատթ . իզ . 52 : (22) Հայտ . ժգ . 12 : (23) Հայտ . ժա . 7 : (24) Ա Թես . 3 : (*) Հանապարհն . Որ նորա ժամի խոցն ազատեալէր : (25) ր Օրին . ժգ . 1—3 : Մատթ . իգ . 24 : բ Գնտ . բ . 9 : Հայտ . ժգ . 14 : (26) գ Գնտ . ժը . 28 : գ Գնտ . ա . 10 . 12 : (27) Հայտ . ժգ . 9 : ժբ . 20 : (28) բ Գնտ . բ . 9 , 10 : (29) գ Գնտ . ք . 7 : (**) Հանապարհն . Ի երկրի բնակիչներին ասաց , որ պատկերք քինն են գազանին : (30) Հայտ . ժգ . 3 : ժբ . 20 : ք . 4 : (31) Հայտ . ժգ . 9 : ժբ . 20 : ք . 4 :

Digitized by Google

17 Եւ ոչ ոք կարացէք գնել և վաճառել՝ եթէ ոչ ունիցի զգրոշմ գրոյն՝ և զանուն գազանին և զթիւ անուան նորա ։

18 Այստ է իմաստութիւն. որ ունի միտս՝ համարեսցի զթիւ գազանին. թիւ եղեալն մարդոյ, և թիւ անուան նորա է այս. վեց հարիւր վաթսուն և վեց ։

17 Եւ որ իսկի միոյն չկարենայ գնել և ծախել՝ թէ որ էն գազանի նշանըն և նորա անունըն[32] և նորա անունի համարըն չունենայ[33] ։

18 Այսեղ է իմաստութիւն[34]. ով որ միտք ունի՝ թուղ գազանի համարն համարէ[35]. ինչու որ մին մարդոյ համարն է, և նորա անունի համարն էս է. վեց հարիւր վաթսուն և վեց[36] ։

ԿԻ. ԺԴ

1 Գառն իբրև հետեւողներին հետ Սիօն սարի վերայ կը հանդիպի ։ 6 Մին հրեշտակ քարոզութիւն ուրախութեանը։ 8 Խորհրդով վէր ընկնալն ։ 15 Նա աշխարհի հունձքն, 18 Բ. յղոյ քաղվելն ։ 20 Ցասուցոյ բարկութեան ջրանն ։

1 Եւ տեսի՝ և ահա Գառն կայր ի վերայ լերինն Սիոնի. և ընդ նմա հարիւր քառասուն և չորս հազարք, որ ունէին զանուն նորա՝ և անուն Հօր նորա գրեալ ի վերայ ճակատաց նոցա ։

2 Եւ լուայ ձայն յերկինից՝ որպէս զձայն ջուրց բազմաց՝ և ձայն որոտման մեծի. և լուայ իբրև զձայն քնարահարաց, զի հարկանէին ըզքնարս իւրեանց ։

3 Եւ երգէին զերգս նորս առաջի աթոռոյն՝ և առաջի չորից կենդանեացն՝ և առաջի երիցանցն. և ոչ ոք կարէ գիտել զերգս նոցա՝ բայց միայն հարիւր քառասուն և չորս հազարքն, որք ազատեալ են յերկրէ ։

4 Սոքա են՝ որք ընդ կանայս ոչ խառնակեցան, և են կուսանք. սոքա զկնի երթան Գառնին՝ ուր և երթիցէ. սոքա ընտրեցան ի մարդկանէ առաջի Աստուծոյ և Գառնին ։

1 Եւ տեսի՝ և ահա Գառն կանգնած էր Սիօնի սարին վերայ[1]. և նորա հետ հարիւր քառասուն և չորս հազար (հոգի)[2], որ նորա անունըն և նորա Հօր անունըն գրած ունէին իրանց ճակատներին վերայ[3] ։

2 Եւ ձայն լսեցի երկնքիցն շատ ջրերի ձայնի պէս, և մեծ որոտմունքի ձայնի պէս[4]. և քնար (սանլուտ) ածողների ձայնի պէս լսեցի՝ որ իրանց քնարներըն ածումէին[5] ։

3 Եւ նոր երգեր էին երգում աթոռի առաջին և չորս կենդանիների առաջին՝ և էրէցների առաջին[6]. և ոչ ով չէր կարօղ գիտել նորանց երգերըն՝ բայց միայն էն հարիւր քառասուն և չորս հազարներն, որ երկրից ազատվել են[7] ։

4 Սորանք են՝ որ կանանց հետ չէին խառնակվեցան և կոյս են[8]. սորանք Գառի հետևէն են գնում որտեղ որ գնայ[9]. սորանք մարդկանցից ընտրվեցան[10] Աստուծոյ և Գառի առաջին[11] ։

(32) Յայտ · ժգ · 11 · (33) Յայտ · ժե · 3 · (34) Յայտ · ժէ · 9 · (35) Յայտ · ժե · 2 · (36) Յայտ · ք · 17 · (1) Յայտ · ե · 5 · (2) Յայտ · է · 4 · (3) Յայտ · է · 3 · ժգ · 16 · (4) Յայտ · ա · 15 · ժթ · 6 · (5) Յայտ · ե · 8 · (6) Յայտ · ե · 9 · ժե · 3 · (7) Ա Կր · 1 · (8) Բ Կորնթ. ժա · 2 · (9) Յայտ · գ · 4 · է · 15 · 17 · ժէ · 14 · (10) Յայտ · ե · 9 · (11) Յհ · ա · 18 ·

Digitized by Google

5 Եւ ՚ի բերան նոցա ոչ գտաւ
սուտ զի ամբիծք են ։

6 Եւ տեսի այլ հրեշտակ թըռուցեալ ՚ի մէջ երկնից. և ունէր աւետիս յաւիտենական՝ աւետարանել ամենայն ազգաց և լեզուաց՝ որ բնակեալ են յերկրի ։

7 Եւ ասէր ՚ի ձայն մեծ. Երկերուք յԱստուծոյ՝ և տուք փառս նմա, զի եկն ժամ դատաստանի նորա. և երկիր պագէք Ստեղծողին երկնի և երկրի և ծովու և աղբերաց ջուրց ։

8 Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ նորա և ասէր. Ընկաւ՝ անկաւ Բաբելոն մեծն՝ ՚ի գինւոյ սրբեցուցիչէ՝ ՚ի ցասմանէ՝ ՚ի պոռնկութենէ իւրմէ՝ որ արբեցուց զամենայն հեթանոս ։

9 Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նոցա՝ և ՚ի ձայն մեծ ասէր. Ով որ երկրպագեսցէ գազանին և պատկերի նորա՝ և կամ ընդունիցի նշանի նորա առ ՚ի ճակատ իւր՝ և կամ ՚ի վերայ ձեռին իւրոյ,

10 Ընդ սին արբցէ ՚ի բաժակէ ցասմանն Աստուծոյ՝ արկելոյ յանապակէ բարկութեան բաժակին. և տանջեսցի հրով և ծծմբով առաջի Աստուծոյ և Գառնին ։

11 Եւ ծուխ նոցա ելանէ յաւիտեան յաւիտենից. և ոչ ունին հանգիստ՝ որք երկրպագուին գազանին ՚ի տես ՚ի գիշերի. և որք ընդունին զնշան անուան նորա ։

5 Եւ ՚ի նորանց բերանն[23] սուտ չէր գտեալ[24] ինչու որ անարատ են[25] ։

6 Եւ միւս ուրիշ հրեշտակ տեսի որ թռչէր ուղիղ երկնքի մէջն[26], և յաւիտենական աւետիս ունէր աւետարանել[27] ամէն ազգերին և լեզուներին՝ որ երկրի վրայ բնակած են[28] ։

7 Եւ մեծ ձայնով ասէր. Վախցէք Աստուածմէ՝ և փառք տուէք նորան[29]. որովհետև ան որ նորա դատաստանի ժամն (ահեղն) եկաւ. և երկրպագութիւն արէք երկնքի և երկրի և ծովի և աղբիւրի ջուրերի Արարիչին[30] ։

8 Եւ միւս ուրիշ երկրորդ հրեշտակ էր գալիս նորա ետևէն և ասէր. Վայ էր ընկաւ՝ վէր ընկաւ էն մեծ Բաբիլոնն[31], ինչու որ ամէն հեթանոսներին հարբեցրուց իրան պոռնկութեան բարկութեան հարբեցնող գինուն ։

9 Եւ միւս ուրիշ երրորդ հրեշտակ էր գալիս նորանց ետևէն՝ և մեծ ձայնով ասէր. Ով որ երկրպագութիւն տուաւ գազանին և նորա պատկերին, և կամ նորա նշանի դրոշմն առաւ իրան ճակատն կամ իրան ալ ձեռին վերայ[32],

10 Ինչպէսին Աստուծոյ բարկութեան բաժակին (խօսքն) պիտի խմէ[33] որ առանց խառնուելոյ թափուած[34] նորա բարկութեան բաժակի մէջն[35]. և կրակով և ծծումբով (տաքցած)[36] պիտի տանջուի Աստուծոյ և Գառին առաջին[37] ։

11 Եւ նորանց ծուխն վէր կելնի յաւիտեանս յաւիտենից[38]. և ցեղ մը և գիշեր հանգիստ չունին նորանք՝ որ երկրպագութիւն տուին

(12) Սաղ. լբ · 2 · Սոփ. գ · 13 · (13) Նախ. ե · 27 · Յոան. գ · 36 · (14) Յայտ. ը · 13 · (15) Նախ. գ · 9, 10, 11 · Տիտ. ա · 2 · (16) Յայտ. ժգ. 7 · (17) Յայտ. ժա · 18 · ժե · 4 · (18) Ղևտ. ը · 6 · Սաղ. լէ · 6 · Ամբ. 8 · Ազգ. 5, 6 · Գործ. ժգ · 15 · ժե · 28 · (19) Նաում. բա · 9 · Երեմ. ծա · 8 · Յայտ. ժը · 2 · (20) Յայտ. ժգ · 14, 15, 16 · (21) Սաղ. հե · 8 · Նաում. ծա · 17 · Երեմ. խե · 15 · (22) Յայտ. ժը · 8 · (23) Յայտ. ժգ · 10 · (24) Յայտ. ժբ · 20 · (25) Յայտ. ը · 10 · (26) Նաում. լգ · 10 · Յայտ. ժբ · 8 ·

Digitized by Google

կիր պագին պատկերին , և առին զդրոշմ և զանուն նորա :

12 Եւ համբերութիւն սրբոցն աստ է . այս՝ որք պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ , և զհաւատս Յիսուսի :

13 Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ ասացեալ ցիս . Ի՛րեայ , Երանի մեռելոցն՝ որք ի Տէր ննջեցին այժմիկ վաղվաղակի . զայս ասէ Հոգին , քանզի հանգիստ յաշխատութենէ իւրեանց . բայց միայն գործք իւրեանց չոգան զհետ նոցա :

14 Եւ տեսի՝ և ահա ամպ սպիտակ , և ի վերայ ամպոյն նստէր նման Որդոյ մարդոյ , և ի գլուխ իւր պսակ ոսկի , և ի ձեռին իւրում ունէր գերանդի սրեալ :

15 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր յերկնից , աղաղակէր ի ձայն մեծ՝ և ասէր . Որ նստիս ի վերայ ամպոյդ՝ առաքեա զգերանդիդ քո՝ և հնձեա , զի եկն ժամանակ հնձոց , և հասեալ են հունձք երկրի :

16 Եւ արկ՝ որ նստէր ի վերայ ամպոյն՝ զգերանդին իւր յերկիր , և հնձեր զամենայն բնակիչս երկրի :

17 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի տաճարէն՝ որ յերկինս , և ունէր և սա գերանդի սրեալ :

18 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի սեղանոյն՝ որ ունէր իշխանութիւն ի վերայ հրոյ , և աղաղակեաց ի ձայն մեծ առ հրեշտակն՝ որ ունէր զգերանդին սրեալ՝ և ասէր . Ղրկեա զգերանդիդ սրեալ՝ և ետեղ պատկերին՝ և ետես պատկերին . և ամ որ էլ նորա նշանն և անունն ընդունեցին :

12 Ի՞նտեղ է սրբոց համբերութիւնն[27] . ետեղանք որ Աստուծոյ պատուիրանքն պահեն , և Յիսուսի հաւատքն պահանեն[28] :

13 Եւ երկնքիցն ձայն լսեցի ինձ ասելով ինձ . Գրէ՛ , երանի՛ են մեռեալքն որ[29] հիմիկ շուտով Տեառնն ննջեցին (մեռան)[30] . Հոգին կա է ասում . պատճառն որ իրանց աշխատանքներից հանգիստ առին[31] , բայց իրանց գործքերն գնացին իրանց ետևէն :

14 Եւ տեսի՝ և ահա մին սպիտակ ամպ , և (մինն) նստած էր ամպի վերայ Որդի մարդոյ նմանն[32] , և նորա գլխին վերայ ոսկի պսակ[33] , և իրան ձեռնում մին սրած գերանդի (դեղ օրակ) ունէր :

15 Եւ ուրիշ հրեշտակ էր դուրս գալիս երկնքից[34] , մեծ ձայնով աղաղակում՝ և ասում ինձ՝ որ ամպի վերայ նստած ես՝ ուղարկիր քո գերանդիդ՝ և հնձիր[35] . ինչու որ հնձի ժամանակն եկաւ , և երկրի հունձքն հասել է[36] :

16 Եւ նա՝ որ ամպի վերայ նըստած էր՝ վեր ձգեց իրան գերանդին երկրի վերայ , և հնձուեցաւ երկրի ամէն բնակօղներին :

17 Եւ ուրիշ հրեշտակ էլ դուրս էր գալիս էն տաճարից՝ որ երկնքում (է) , և սուր էլ սրած գերանդի ունէր :

18 Եւ ուրիշ հրեշտակ էր դուրս գալիս սեղանից՝ որ իշխանութիւն ունէր կրակի վերայ[37] , և մեծ ձայնով աղաղակեց դեպի էն հրեշտակն՝ որ էն սրած գերանդին ունէր՝ և

(27) Յայտ . ժգ . 12 : (28) Յայտ . ժբ . 17 : (29) Ի՛ոզվ . գ . 1 , 2 : Յայտ . ի . 8 : (30) = կորչի . ժե . 18 : = բախ . դ . 16 : (31) բ Տիմ . ա . 7 : Նէեմ . գ . 9 , 16 : Յայտ . ը . 11 : (32) Նվիւ . ա . 26 : Ղան . է . 13 : Յայտ . ա . 13 : (33) Յայտ . ը . 2 : (34) Յայտ . ժգ . 17 : (35) Յովէլ . գ . 13 : Մարկ . ժգ . 39 : (36) Նէեմ . ծա . 34 : Յայտ . ժգ . 15 : (37) Յայտ . ժգ . 8 :

Digitized by Google

զսղկոյզս յայգւոյ երկրէ, զի հասեալ է խաղողդ ի դմա :

19 Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի իւր յերկիր, և կիթեր զխաղող նորա · և արկանէր ի հնձանն Աստուծոյ ի մեծ :

20 Եւ կոխեցաւ հնձանն արտաքոյ քաղաքին, և ելանէր ի հնձանէն արիւն մինչև ի սանձս ձիոյն · և երկայնութիւն նորա հազար և վեց հարիւր ասպարէզ :

ասուածոյ · Ուղարկեր զսուր գերանդիդ՝ և երկրի այգոյ (քաղէ) զկոյզսներըն քաղիր, ինչու որ դարձ մերկի խաղողն հասել է[31] :

19 Եւ հրեշտակն իջան գերանդին ձգեց երկրի վերայ, և նորա խաղողն քաղուածր, և ձգուա Աստուածոյ մեծ հնձանի մէջն[32] :

20 Եւ հնձանն կոխվեցաւ[40] քաղաքի դուրս կողմանէ[41], և արիւն էր դուրս գալիս հնձանիցն մինչև ձիոյ սանձքն[42] · և նորա երկարութիւնն հազար և վեց հարիւր ասպարէզ (հանկչէ) (էր) :

ԳԼ · ԺԵ

1 Ա երկրին հօմն պատուհասքն բառնած ունեալ հօմն հրեշտակներըն : 3 Գալոցին յաղթօղներն երգն : 7 Աստուծոյ բարկութենով լիքն հօմն ոսկի սկաւառակներըն :

1 Եւ տեսի այլ նշան յերկինս մեծ և սքանչելի. հրեշտակս հօմն՝ որք ունէին հօմն վերս զկնի · զի նոքօք կատարեր բարկութիւն Աստուծոյ :

2 Եւ տեսի զպակէս ծովն ապակեղէն խառնեալ հրով · և որք յաղթեցին գազանին՝ և զքուոյ անուան նորա՝ և պատկերի նորա՝ և զթուոյ նորա, նոքա կային ի վերայ ծովուն ապակեղինի · և ունէին զքնարս Աստուծոյ :

3 Եւ երգէին զերգս Մովսէսի ծառայի Աստուծոյ, և զերգս Գառնին՝ ասելով · Մեծամեծ և սքանչելի են գործք քո՝ Տէր Աստուած Ամենակալ, արդար՝ և ճշմարիտ են ճանապարհք քո, Թագաւոր ամենայն հեթանոսաց :

1 Եւ մին ուրիշ մեծ և զարմանալի նշան տեսի երկնքումն[1] · հօթն հրեշտակ՝ որ վերջին հօթն պատուհասքն բառնած ունէին[2] · ինչու որ Աստուծոյ բարկութիւնն նորանցով էր կատարվում[3] :

2 Եւ տեսի մին ապակոյ (շուշայէ) նման ծով[4] կրակի հետ խառնած[5] · և նորանք որ յաղթեցին գազանին՝ և նորա անունի համարին՝ և նորա պատկերին՝ և նորա գրոշմին[6], նորանք կանգնած էին էն ապակոյ (շուշայէ) ծովին վերայ, և Աստուծոյ քնարներըն ունէին[7] :

3 Եւ Մովսէսի երգըն և Գառի երգըն երգում էին Աստուծոյ առաջին[8], ասելով · Թէ մեծ և զարմանալի են քո գործքերդ՝ Տէր Աստուած Ամենակալող[9] · արդար և ճշմարիտ են քո ճանապարհներդ, ով ազգաց հեթանոսների թագաւոր[10] :

(38) Յովհ · գ · 13 : (39) Յայտ · ժբ · 15 : (40) Նաա · էգ · 3 : Ոչխ · ա · 15 : (41) Յայտ · ժա · 8 : Եբր · ժգ · 12 : (42) Յայտ · ժբ · 14 : (1) Յայտ · ժբ · 1 . 3 : (2) Յայտ · ժգ · 1 : խա · 9 : (3) Յայտ · ժգ · 10 : (4) Յայտ · գ · 6 : խա · 18 : (5) Մատթ · գ · 11 : (6) Յայտ · ժգ · 15 , 16 , 17 : (7) Յայտ · ե · 8 : ժգ · 2 : (8) Ելք · ժե · 1 : բ Օրէն · լ · 30 : Յայտ · ժգ · 3 : (9) բ Օրէն · լբ · 4 : Ամոս · ծ · 3 : ՃԹ · 13 : (10) Ամոս · ՃԽ · 17 : Ցէր · ժգ · 8 : Ճայտ · ժգ · 7 :

Digitized by Google

4 Եւ ինչ որ ուրիշ երկիւղ՝ և փառաւորեսցէ զսուրբ անուն քո ։ զի դու միայն սուրբ ես ։ և արժանի երկրպագելոյ ։ զի ամենայն հեթանոսք՝ եկեսցեն և երկիր պագցեն առաջի քո Տէր՝ յօրժամ արդարութիւնք քո յայտնեսցին ։

5 Եւ յետ այսորիկ տեսի և բացաւ տաճարն խորանին վկայութեան՝ որ էր ի յերկինս ։

6 Եւ ելանէին եօթն հրեշտակք որք ունէին եօթն հարուածս ։ և զգեցեալ էին ի տաճարին կապուտ մաքուրս՝ և պայծառս ։ և գօտեւորեալ էին առ առեամբք ի բանից գօտիս ոսկեղէնս ։

7 Եւ ի չորից կենդանեացն տուաւ եօթն հրեշտակացն՝ եօթն ակաւառակս ի ցասմամբն Աստուծոյ կենդանւոյն յաւիտեանս յաւիտենից ։

8 Եւ լցաւ տաճարն ծխով փառացն Աստուծոյ՝ և զօրութենէն նորա ։ և ոչ ոք կարէ մտանել ի տաճարն՝ մինչև կատարեսցին եօթն հարուածքն յեօթն հրեշտակացն ։

4 Եւ ինչ (է) որ քեզ չվախենայ՝ ով Տէր ։ և քո անունը փառաւորէ[11] ։ պատճառն որ միայնակ դու ես սուրբ և արժանաւոր երկրպագութիւն առնելոյ ։ ինչու որ ամէն հեթանոսներն պիտի գան և քո առաջիդ երկրպագութիւն անեն՝ ով Տէր, երբոր քո արդարութիւնդ կը յայտնըվին[12] ։

5 Եւ սրանից ետև տեսի՝ և վկայութեան խորանի տաճարն՝ որ երկնքումն էր՝ բացվաւ[13] ։

6 Եւ եօթն հրեշտակ էին դուրս գալիս՝ որ (էն) եօթն պատուհասքն ունէին[14], և տաճարումն մաքուր և պայծառ կտաւ էին հագած, և ծոծերի մօտին ոսկէ գօտիներ կապած[15] ։

7 Եւ էն չորս կենդանիներից մինն էս եօթն հրեշտակներիս եօթն ոսկէ սկաւառակ (ըաս) տուաւ Աստուծոյ բարկութենով լիքն[16] որ նա կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից[17]։

8 Եւ տաճարն[18] լցվաւ Աստուծոյ փառաց՝ և նորա զօրութեան ծրխումն[19]. և ոչ ով կարօղ էէ մըտնել տաճարի մէջն՝ մինչև էն եօթն հրեշտակներէն եօթն պատուհասներն կատարվին ։

ԿԻ. ԺԱՕ.

1 Ա լուայ ձայն մեծ ի տաճարէն՝ զի ասէր եօթն հրեշտականն , երթայք հեղէք զեօթն սկաւառակսըդ յաստանն Աստուծոյ յերկիր ։

1 Եւ մեծ ձայն լսեցի տաճարիցըն՝ որ ասում էր եօթն հրեշտակներուն[1] ։ Գնացէք՝ և դդ եօթըն սկաւառակներըդ (ըասէրըդ) որ Աստուծոյ բարկութենովն լիքն են՝ թափեցէք երկրի վերայ[2] ։

(11) Նէ ։ ԺԱ ։ 14 , 15 , 16 ։ Երե ։ Ժ ։ 7 ։ (12) Նոայ ։ կգ ։ 23 ։ (13) Գնա ։ ա ։ 59 ։ Հայգ ։ ժա ։ 19 ։ (14) Ա Էսդր ։ 1 ։ (15) Նէ ։ ԽԸ ։ 6 ։ 8 ։ Նդհ ։ Խգ ։ 17 , 18 ։ Հայգ ։ ա ։ 13 ։ (16) Հայգ ։ գ ։ 8 ։ (17) ա Գնա ։ ա ։ 9 ։ Հայգ ։ գ ։ 9 ։ Ժ ։ 6 ։ (18) Նէ ։ Խ ։ 34 ։ գ Գնագ ։ Ը ։ 10 ։ բ Պնայ ։ ե ։ 14 ։ Նայ ։ գ ։ 8 ։ (19) բ Գնա ։ ա ։ 9 ։ (1) Հայգ ։ ԺԸ ։ 1 ։ (2) Հայգ ։ ԺԳ ։ 10 ։ ԺԸ ։ 9 ։

Digitized by Google

2 Եւ գնաց առաջին հրեշտակն՝ եւ եհղեղ զսկաւառակ իւր յերկիր, եւ եղեւ հալածանք չարաչար ի վերայ մարդկան, որ ունէին զդրոշմ գազանին, և երկիր պագին պատկերի նորա։

3 Եւ երկրորդ հրեշտակն եհղեղ զսկաւառակ իւր ի ծով, և դարձան ջուրքն յարիւն մեռեալ. և ամենայն շունչ կենդանի որ էր ի ծովու սատակեցաւ։

4 Եւ երրորդ հրեշտակն եհղեղ զսկաւառակ իւր ի գետս՝ և յաղբերս ջուրց, և եղեւ արիւն։

5 Եւ լուայ ի հրեշտակէն՝ զի ասէր. Իրաւ է՝ որ էնն և է, և սուրբ ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցար։

6 Վասն զի զարիւն սրբոց՝ և զարիւն մարգարէից հեղին ամպարիշտք. վասն այնորիկ արիւն ետ ըմպել նոցա ըստ արժանւոյն։

7 Եւ լուայ ի սեղանոյ անտի զի ասէր. Այո՛ Տէր Յաստուած Յամենակալ, արդար և ճշմարիտ են դատաստանք քո։

8 Եւ չորրորդ հրեշտակն եհղեղ ի սկաւառակէ իւրմէ ի վերայ արեգական։

9 Եւ առաւ նմա խորշակահար առնել զմարդիկ հրով. և տապար եղեալ մարդիկ ի տապ մեծ, և հայհոյեցին զՅաստուած՝ որ ունի իշխանութիւն ի վերայ հարուածոցս այսոցիկ. և ոչ ապաշխարեցին ի փառս Յաստուծոյ։

2 Եւ առաջին հրեշտակն գնաց՝ և իրան սկաւառակն (կաթսան) թափեաց երկրի վերայ[3], և չարաչար պատուհասաներ էլան մարդկանց վերայ[4], որ գազանի դրոշմն ունէին[5], և նորա պատկերին երկրպագութիւն արին[6]։

3 Եւ երկրորդ հրեշտակն իրան սկաւառակն (կաթսան) թափեց ծովի մէջ[7], և ջուրն դարձան մեռած արիւն[8]. և ամէն կենդանի շունչ՝ որ ծովումն էր՝ սատակվեցաւ[9]։

4 Եւ երրորդ հրեշտակն իրան սկաւառակն (կաթսան) թափեց գետերի և ջրերի աղբիւրների վերայ[10] և էլաւ արիւն[11]։

5 Եւ ձայն լսեցի (ջրերի) հրեշտակից՝ ու ասում էր. Իրաւ է նա[12] որ էր և է, և սուրբ (է) իրան գործքերումն, որ էպէսի դատաստան արաւ[13]։

6 Պատճառն որ էն ամբարիշտներն[14] սրբերի և մարգարէների արիւնը թափեցին[15], նրահամար արիւն տուաւ նորանց խմել՝ ինչպէս որ արժան էր[16]։

7 Եւ էն սեղանիցն (ձայն) լսեցի՝ որ ասում էր. Իրաւի է՝ Տէր Յաստուած Յամենակարօղ[17], արդար և ճշմարիտ են քո դատաստաններդ[18]։

8 Եւ չորրորդ հրեշտակն իրան սկաւառակը (կաթսան) թափեց արեգական վերայ[19]։

9 Եւ տրվաւ նորան որ մարդկանց խաչէ կրակով[20]. և տապակի տաքութիւն այրվեցան մարդիքն, և Յաստուծոյն հայհոյեցին՝ որ էս պատուհասաներիս վերայ իշխանութիւն ունի[21]. և չապաշխարեցին[22] որ փառք տան նորան[23]։

(3) Հայտ. ը. 7։ (4) Նէմ. բ. 9—11։ (5) Հայտ. ժգ. 16, 17։ (6) Հայտ. ժգ. 14։ (7) Հայտ. ը. 8։ (8) Նէմ. է. 17. 20։ (9) Հայտ. ը. 9։ (10) Հայտ. ը. 10։ (11) Նէմ. է. 20։ (12) Հայտ. ժե. 3։ (13) Հայտ. ա. 5. 8։ գ. 8։ ժա. 17։ (14) Ա՛ռաք. իգ. 34, 35։ Հայտ. ժգ. 15։ (15) Հայտ. ժա. 18։ ժը. 20։ (16) Նաայ խբ. 26։ (17) Հայտ. ժե. 3։ (18) Հայտ. ժգ. 10։ ժգ. 10։ ժբ. 3։ (19) Հայտ. ը. 12։ (20) Հայտ. բ. 17, 18։ ժգ. 18։ (21) Ա՛այր. 11։ 21։ (22) Յեր. է. 23, 28։ Հայտ. բ. 20։ (23) Հայտ. ժա. 13։ ժգ. 7։

Digitized by Google

10 Եւ հինգերորդ հրեշտակն եհար ի սկաւառակէ իւրմէ ի վերայ աթոռոյ գազանին, և եղև թագաւորութիւն նորա խաւարեալ. և ծամէին զլեզուս իւրեանց յախտէ ցաւոցն։

11 Եւ հայհոյեցին զԱստուած երկնից ի ցաւոց իւրեանց՝ և յախտէ դառնութեանն, և ոչ ապաշխարեցին ի գործոց իւրեանց։

12 Եւ վեցերորդ հրեշտակն եհար ի սկաւառակէ իւրմէ ի վերայ գետոյն մեծի Եփրատայ, և ցամաքեցաւ ջուրք նորա՝ զի պատրաստեսցի ճանապարհ թագաւորի ելից արեւուս։

13 Եւ տեսի՝ զի ելանէր ի բերանոյ վիշապին՝ և ի բերանոյ գազանին՝ և ի բերանոյ սուտ մարգարէին՝ ոգիք երիք անսուրբք իբրև զգորտս։

14 Զի՝անդր նոքա էին ոգիք դիւականք, որք առնէին զնշանս՝ և երթային առ թագաւորս ամենայն երկրի՝ ժողովել զնոսա ի պատերազմ, յօրն մեծ Տեառն Ամենակալի. քանզի այսպէս ասաց Տէր.

15 Ահա գամ իբրև զգող, երանի որ իցէն արթուն, և պահեսցէն զհանդերձս իւրեանց. զի մի մերկ շրջեսցին, և երևեսցին ամօթանք իւրեանց։

16 Եւ ժողովեցից զնոսա ի տեղի մի, որ կոչի Եբրայեցերէն՝ Հարմագեդոն։

17 Եւ եօթներորդ հրեշտակն եհար ի սկաւառակէ իւրմէ ի վերայ օդոյ. և ել ձայն մեծ յերկնից՝

10 Եւ հինգերորդ հրեշտակն իւրան սկաւառակին (Լասքն) թափեց գազանի աթոռին վերայ[24]. և նորա թագաւորութիւնն խաւար էլաւ[25]. և իրանց լեզուներն ծամուէին ցաւի տանջանքիցն[26]։

11 Եւ երկնքի Աստուծոյն հայհոյեցին իրանց ցաւերի[27] և դառն տանջանքի պատճառովն[28]. և չապաշխարեցին իրանց գործքերից[29]։

12 Եւ վեցերորդ հրեշտակն իրան սկաւառակին (Լասքն) թափեց մեծ Եփրատ գետին վերայ[30], և նորա ջրերն ցամաքեցան[31], որ արևելքի թագաւորներին համար ճանապարհ պատրաստուի[32]։

13 Եւ տեսի որ վիշապի բերանից՝ և գազանի բերանից[33] և սուտ մարգարէի բերանից[34] երեք պիղծ հոգի էին դուրս գալիս գորտի նման[35]։

14 Քանզի որ նորա՝ դիւական հոգիք էին[36], որ նշաններ էին անում[37], և գնում էին մոլոր երկրի թագաւորների մօտ[38], որ նորանց ժողովեն կռիւ լինելոյ համար Ամենակալող Աստուծոյ մեծ օրուանն[39]. (պատճառն որ եսպէս ասաց Տէրն.)

15 Ահա գողի նման եմ գալիս[40], երանի նորանից որ արթուն լինին, և իրանց շորերն պահպանեն. որ մերկ մարդ չգնայ, և իրանց ամօթանքն չերևի[41]։

16 Եւ կը ժողովում նորանց մի տեղ՝ որ Եբրայեցերէն Հարմագեդոն է կոչւում[42]։

17 Եւ եօթներորդ հրեշտակն իրան սկաւառակը (Լասքն) թափեց օդի վերայ. և մեծ ձայն դուրս ե-

(24) Յայտ. ժգ. 2։ (25) Յայտ. ք. 2։ (26) Յայտ. ժա. 10։ (27) Ա Էս. 9։ Ա Մակ. 21։ (28) Ա Էս. 3։ (29) Ա Էս. 9։ (30) Յայտ. ք. 14։ (31) Եզեկ. ծ. 36։ ծա. 36։ (32) Եսայ. խա. 2. 25։ (33) Յայտ. ժգ. 3. 9։ (34) Յայտ. ժք. 20։ ք. 16։ (35) ա Նովհ. գ. 1, 2, 3։ (36) ա Յհ. գ. 1։ Նախ. գ. 15։ (37) Բ Նախ. բ. 9։ Յայտ. ժգ, 13, 14։ ժք. 20։ (38) Ղեւտ. բ. 1։ (39) Յայտ. ժճ. 14։ ժք. 19։ ք. 8։ (40) Մատթ. իգ. 43։ ա Նախ. ե. 2։ Բ Պետր. գ. 10։ Յայտ. գ. 3։ (41) Բ Կորնթ. ե. 3։ Յայտ. գ. 4. 18։ (42) Յայտ. ժք. 19։

Digitized by Google

և յաթոռացն՝ ասելով · Եղև ։

18 Եւ եղեն փայլատակմունք և ձայնք և որոտմունք. և եղև շարժումն մեծ՝ որպիսի չիք եղեալ ՚ի սկզբանէ՝ յորմէ հետէ եղև մարդ ՚ի վերայ երկրի՝ այնպիսի շարժումն մեծ ։

19 Եւ եղև քաղաքն մեծ յերիս մասն, և քաղաքք ազգաց անկան · և Բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի Աստուծոյ, տալ նմա զբաժակն գինւոյ բաւման բարկութեան նորա ։

20 Եւ ամենայն կղզիք փախեան, և լերինք ՚ի միջոյ բարձան ։

21 Եւ կարկուտ մեծ իբրև հշիռ տաղանդով միով իջանէր յերկնից ՚ի վերայ մարդկան · և հայհոյեցին մարդիկ զԱստուած յերկինս՝ վասն հարուածոյ կարկտին, զի մեծ էր հարուածն և ասպարիկ ։

կաւ երկնքի (տաճարին) և աթոռոյն՝ որ ասէր ՚ի Նմանէ[43] ։

18 Եւ փայլատակմունք և ձայներ և որոտմունք էլան[44] · և մեծ շարժմունք էլաւ[45] որ ի՛նպէսի մեծ շարժմունք չի էլած սկզբանէն՝ քանի որ մարդիք երկրի վերայ հաստատուել են[46] ։

19 Եւ մեծ քաղաքն երիք կտոր եղաւ[47], և ազգերի քաղաքներն վէր ընկան · և մեծ Բաբելոնն յիշուեցաւ Աստուծոյ առաջին[48], որ իրան արբեցութեան գինոյ բաժակը (ըմպելն) նորան տայ[49] ։

20 Եւ ամէն կղզիներն (ափունքն) փախան, և սարերն միջից ասնը-վեցան[50] ։

21 Եւ երկնքից մեծ մեծ կտոր-կտաւ էր վէր գալիս մարդկանց վերայ, մինն մին տաղանդի կշռաքի չափով[51] · և մարդիք հայհոյեցին Աստուածոյն (երկնքում)[52] էն կտոր-կրան պատուհասի համար, ինչքան որ մեծ և ասասիկ էր էն պատուհասն[53] ։

ԿԻ · ԺԱ

3 Սկսն կին որ նիրանիներ և կարմիրներ և հագել, ոսկի բաժակ ունի իրան ձեռքում, գազանի վերայ նստած ։ 5 Անա է մեծ Բաբելոն և ամէն գարշելիների մայրն ։ 9 Գազանի եօթն գլուխներին, 12 և տասն եղջիւրներին մեկնութիւնը ։ 14 Գառին յաղթականը-նն ։ 16 Պոռնկին պատիժը ։

1 Ա՛ն եկն մի ոմն յեօթն հրեշտակացն՝ որք ունէին զեօթն սկաւառակսն, խօսեցաւ ընդ իս՝ և ասէ · Ե՛կ այր և ցուցից քեզ դատաստանն մեծ պոռնկին՝ որ նըստի ՚ի վերայ ջուրց բազմաց ։

2 Ընդ որում պոռնկեցան թագաւորք երկնից (տաճարից) և աթոռոյն՝ որ ասէր ինձ[43] ։

18 Եւ փայլատակմունք և ձայներ և որոտմունք էլան[44] · և մեծ շարժմունք էլաւ[45] որ էնպէսի մեծ շարժմունք չի էլած սկզբիցն՝ քանի որ մարդիք երկրի վերայ հաստատուել են[46] ։

19 Եւ մեծ քաղաքն երիք կտոր եղաւ[47], և ազգերի քաղաքներն վէր ընկան · և մեծ Բաբելոնն յիշուեցաւ Աստուծոյ առաջին[48], որ իրան արբեցութեան գինոյ բաժակը (ըմպելն) նորան տայ[49] ։

20 Եւ ամէն կղզիներն (ափունքն) փախան, և սարերն միջից ասնըվեցան[50] ։

21 Եւ երկնքից մեծ մեծ կտոր-կտաւ էր վէր գալիս մարդկանց վերայ, մինն մին տաղանդի կշռաքի չափով[51] · և մարդիք հայհոյեցին Աստուծոյն (երկնքում)[52] էն կտորկրան պատուհասի համար, ինչքան որ մեծ և ասասիկ էր էն պատուհասն[53] ։

ԿԻ · ԺԱ

3 Սկսն կին որ նիրանիներ և կարմիրներ է հագել, ոսկի բաժակ ունի իրան ձեռքում, գազանի վերայ նստած ։ 5 Անա է մեծ Բաբելոն և ամէն գարշելիների մայրն ։ 9 Գազանի եօթն գլուխներին, 12 և տասն եղջիւրներին մեկնութիւնը ։ 14 Գառին յաղթականը-նն ։ 16 Պոռնկին պատիժը ։

1 Ա՛ն էն եօթն հրեշտակներից՝ որ էն եօթն սկաւառակներըն ունէին՝ մինն եկաւ խօսեց ինձ հետ՝ և ասաց[1] · Ե՛կ էստեղ՝ և քեզ ցոյց կըտամ[2] էն մեծ պոռնկի դատաստանըն[3], որ շատ ջրերի վերայ է նստում[4] ։

2 Որ նորա հետ պոռնկվեցան եր-

(43) Յայտ · ի՛ա · 6 ։ (44) Յայտ · դ · 5 ։ ը · 5 ։ ժա · 19 ։ (45) Յայտ · ժա · 13 ։ (46) Գան · ժը · 1 ։ (47) Յայտ · ժգ · 8 ։ ժէ · 18 ։ (48) Յայտ · ժը · 5 ։ (49) Նահայ · ծա · 17 · 22, 23 ։ Երեմ · ի՛ա · 15, 16 ։ Յայտ · ժգ · 10 ։ (50) Յայտ · ը · 14 ։ (51) Յայտ · ժա · 19 ։ (52) Ղեւ · ի · 11 ։ (53) Երե · ի՛ · 23—25 ։ (1) Յայտ · իա · 9 ։ (2) Յայտ · ժգ · 19 ։ ժը · 16, 17, 19 ։ (3) Նաւագ · դ · 4 ։ Յայտ · ժի՛ · 3 ։ (4) Երեմ · ծա · 13 ։ Ղեպր · 15 ։

Digitized by Google

գառօրք երկրի՛ և արբեցան բնա-
կիչք երկրի՛ ի գինւոյ արբեցութեան
պոռնկութեան նորա ։

3 Եւ առ տարաւ զիս յանապատ
հոգւովն։ և տեսի կին մի՝ զի նըս-
տեր ՚ի վերայ կարմիր գազանի , և
լի էր անուամբ հայհոյութեան . և
գազանն զոր տեսի՝ ունէր գլուխս
եօթն և եղջիւրս տասն ։

4 Եւ կինն զգեցեալ էր ծիրանիս
և կարմիրս , և զարդարեալ ոսկւով
և մարգարտով և ակամբք պատուա-
կանօք , ունելով բաժակ ոսկի ՚ի
ձեռին իւրում , և լի էր գարշելի
և անմաքուր պոռնկութեամբ ։

5 Եւ ՚ի ճակատն նորա գրեալ
անուն՝ խորհրդով . Ի՝ՆԾՆ Ք՝Ա-
ԲԵԼՆ՝ մայր պոռնկաց և գարշելեաց
երկրի ։

6 Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յա-
րենէ սրբոց՝ և յարենէ ամենայն
վկայիցն . և զարմացայ՝ տեսեալ
զնա զարմացումն մեծ ։

7 Եւ ասէ ցիս հրեշտակն . Ի՞Ն-
դ՞ԷՐ զարմացար , ես ասացից քեզ
զխորհուրդս կնոջն , և զգազանին որ
բարձեալ ունի զնա . որ ունի զեօ-
թներն գլուխն՝ և զտասն եղջիւրս ։

8 Եւ գազանդ զոր տեսեր՝ որ
էր , և չէր , և հանդերձեալ է ե-
լանել ՚ի դժոխոց՝ և ՚ի կորուստ եր-
թալ . և զարմացան ամենեքեան՝ որ
բնակեալ են ՚ի վերայ երկրի . որոց
ոչ էր գրեալ անուանք նոցա ՚ի գիր
կենաց ՚ի սկզբանէ աշխարհի . զոր

կրի թագաւորներն[5] և երկրի բը-
նակօղներն նորա պոռնկութեան հար-
բեցնօղ գինովն հարբեցան[6] ։

3 Եւ ինձ հոգովն առաւ տարաւ
անապատ (տեղ)[7] . և մին կին ես-
սի որ կարմիր գազանի վերայ նստած
էր[8] , և լիքն էր հայհոյութեան ա-
նունով[9] . և էն գազանն որ տեսի՝
եօթն գլուխ ունէր[10] և տասն եղ-
ջիւր[11] ։

4 Եւ էն կինն ծիրանիներ և կար-
միրներ էր հագել[12] , և ոսկով և
մարգարիտով և պատուական ա-
կունքներով զարդարված էր[13] , և
մին ոսկի բաժակ (ՐԱա) ունէր իրան
ձեռումն[14] , որ լիքն էր գարշելի և
պիղծ պոռնկութենով[15] ։

5 Եւ նորա ճակատումն գրված
էր անունն՝ խորհուրդ[16] . Ի՝ՆԾ Ք՝Ա-
ԲԻԼՈՆՆ[17] պոռնիկներուն և երկրի գար-
շելիներուն մայրն[18] ։

6 Եւ տեսի որ էն կինն հարբած
էր[19] սըրբերի արիւնովն[20] և Ի՛Ի-
սուսի ամէն վկաների արիւնովն[21] .
և երկուր տեսի նորան՝ մեծ զար-
մանքով զարմացայ ։

7 Եւ հրեշտակն ասաց ինձ . Ի՞Ն-
չու համար զարմացար . ես կասեմ
քեզ էդ կնկան խորհուրդըն , և էն
գազանինըն էլ՝ որ նորան վերկա-
լած ունի . որ եօթն գլուխ ունի և
տասն եղջիւր ։

8 Գազանդ որ տեսիր՝ նա էր ,
և չէ , և պիտի դժոխքիցն դուրս
գայ[22] և կորուստն գնայ[23] . և ա-
մէնքն որ երկրի վերայ բնակված են՝
որ նորանց անուններըն գրված չեն
կենաց գրքին մէջ աշխարհքի ըս-
տեղծագործութենիցն տեսէ[24] կը-

(5) Յայտ . ժը . 3 ։ (6) Ղեւի . ծա . 7 ։ Յայտ . ժգ . 8 ։ ժը . 3 ։ (7) Յայտ . ժը . 6 . 14 ։ (8) Յայտ . ժը . 3 ։ (9) Յայտ . ժգ . 1 ։ (10) Ա՚այր . 9 ։ (11) Ա՚այր . 13 ։ (12) Յայտ . ժը . 13 . 16 ։ (13) Ի՚ան . ժա . 38 ։ (14) Ղեւի . ծա . 7 ։ Յայտ . ժը . 6 ։ (15) Յայտ . ժգ . 8 ։ (16) Բ Թես . բ . 7 ։ (17) Յայտ . ժա . 8 ։ ժգ . 8 ։ ժգ . 19 ։ ։ ժը . 3 . 19 . 21 ։ (18) Յայտ . ժը . 9 ։ ժբ . 2 ։ (19) Յայտ . ժը . 24 ։ (20) Յայտ . ժգ . 15 ։ ժգ . 6 ։ (21) Յայտ . ղ . 9 , 10 ։ ժբ . 11 ։ (22) Յայտ . ժա . 7 ։ ժգ . 1 ։ (23) Յայտ . ժգ . 10 ։ Ա՚այր . 11 ։ (24) Յայտ . ժգ . 6 ։

Digitized by Google

տեսանելիր զգազանն, զի էր՝ և չէ և մերձ է ։

9 Այստ է իմաստութիւն՝ որ ունի միտս. և եօթն գլուխն՝ եօթն լերինք են, ուր կինն նստեալ էր ՚ի վերայ նոցա. և նոքին թագաւորք են եօթն. և թագաւորք եօթն գոլով ՚

10 Հինգն անկան, և մին եկաց, և միսն ոչ է եկեալ. և յորժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի ։

11 Եւ գազանն՝ որ էր՝ և չէ՝ և նա ութերորդ է. և է յեօթանց անտի, և ՚ի կորուստ երթալոց է ։

12 Եւ տասն եղջիւրն՝ զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են. որոց չև՚ևս է առեալ զթագաւորութիւն, այլ առնուն՝ և կան իշխանք ՚ի մի ժամ. և առնուն նոքա զիշխանութիւն ընդ գազանին ։

13 Մի՛որ մի կամս ունին, և զզօրութիւն և զիշխանութիւն գազանին տան ։

14 Եւ ընդ Գառնին պատերազմին. և Գառն յաղթէ նոցա. զի Տէր է նոցա. և Թագաւոր թագաւորաց. և որք ընդ նմա՝ կոչեցեալք ևն, ընտրեալք և հաւատացեալք ։

15 Եւ ասաց ցիս. Եւ զջուրն զոր տեսեր՝ ուր նստէր պոռնիկն, ժողովուրդք են, և բազմութիւնք և ազգք և լեզուք ։

16 Եւ տասն եղջիւրքն՝ զոր տեսեր գազանին, նոքա տեսցեն զպոռնիկն՝ և աւերեցեն զնա, և զմերկին նորա կերիցեն՝ և այրեցցեն զնա հրով ։

17 Զի Աստուած եդ ՚ի սիրտ զարմանան երթալ. և չէ, և մտ է։

9 Այստեղ է իմաստութիւնն՝ էն որ միտք ունի. էն եօթն գլուխն՝ եօթն սարերն են որ կինն նորանց վերայ նստած է։ (և նորանք եօթը թագաւորներ են.) և եօթն թագաւոր որ էին,

10 Հինգն վէր ընկան, և միսն կայ, և միսն դեռ չի եկել. և երբոր գայ՝ միսքիչ ժամանակ ունի ։

11 Եւ գազանն որ էր, և չէ, նա էլ ութերորդն է. և էն եօթնիցն է, և պիտի կորուստն գնայ։

12 Եւ տասն եղջիւրներն որ տեսիր՝ տասն թագաւոր են. որ դեռ թագաւորութիւն չեն առել, բայց պիտի հինց մին ժամի (սահմանի) չափ թագաւորի պէս իշխանութիւն առնեն էն գազանի հետ ։

13 Նորանք միև կամք ունին, և իրանց զօրութիւնը և իշխանութիւնն կրտան գազանին ։

14 Եւ կռիւ կանեն Գառին հետ, և Գառն կը յաղթէ նորանց, ինչու որ նորանց Տէրն է, և թագաւորների Թագաւորն։ և նորանք՝ որ նորա հետ են կոչված, ընտրված և հաւատացեալ։

15 Եւ ասաց ինձ. Այդ ջուրդ որ տեսիր՝ որ տեղ որ պոռնիկն նըստած էր, ժողովուրդներ են, և բազմութիւններ և ազգեր և լեզուներ ։

16 Եւ տասն եղջիւրներն՝ որ տեսիր գազանումն, նորանք (կըտեսնեն պոռնիկին) և կատեն նորան. և նորա մարմինը կուտեն՝ և կրակով կայրեն նորան ։

17 Պատճառն որ Աստուած դրաւ

(25) Յայտ. ժգ. 8։ (26) Յայտ. ժգ. 16։ (27) Յայտ. ժգ. 1։ (28) Ա՚ր. 8։ (29) Դան. է. 20։ Ա՚ր. ա. 18, 19. 21։ Յայտ. ժգ. 1։ (30) Յայտ. ժգ. 14։ ժբ. 19։ (31) Բ Օրին. ժ. 17։ ա Տի՚մ. գ. 15։ Յայտ. ժբ. 16։ (32) Նեհ՚ ե. 44, 45։ Յայտ. ժգ. 1։ (33) Նաա. ը. 7։ Ա՚ր. 1։ (34) Յայտ. ժգ. 7։ (35) Նեհ՚ ե. 41, 42։ Յայտ. ժգ. 12։ (36) Նաի. ժգ. 37—44։ Յայտ. ժը. 16։ (37) Յայտ. ժը. 8։

Digitized by Google

տըս նոցա առ ՚ի լինիլ նոցա մի կամն , և տալ զիշխանութիւնն գազանին՝ մինչև կատարեսցի բանն Աստուծոյ :

18 Եւ կինն զոր տեսեր՝ է քաղաքն մեծ , որ ունի զիշխանութիւն ՚ի վերայ թագաւորութեանց երկրի :

նորանց սրտի մէջ՝ որ նորանք միոյ կամք ունենան , և որ իրանց թագաւորութիւնըն տան գազանին[39] մինչև որ Աստուծոյ խօսքն կատարվի[39] :

18 Եւ կինն որ տեսիր՝ էն մեծ քաղաքն է[40] , որ թագաւորութիւն է անուամ երկրի թագաւորութիւններու վերայ[41] :

ԿԻ · ԺԴ

2 Մեծ Բաբիլոնն վէր կ՚ընկնի : 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կըլինի , որ նորա միջից դուրս գան : 9 Երկրի թագաւորներն , 11 վաճառականներն 17 և նաւավարներն ողբ և սուգ կ՚անեն նորա վերայ : 20 Առաքեալներն ուրախ կըլինին էն մեծ քաղաքին վերայ քանզի որ Աստուած նորա դատաստանըն դատեց նորա վերայ :

1 Եւ եկն մի յեօթն հրեշտակաց որ ունէին զեօթն սկաւառակսն , և խօսեցաւ ընդ իս՝ եւ ասէ ցիս . Եկ՝ ցուցից քեզ զդատաստան պոռնկացն մեծի որ նստի ՚ի վերայ ջուրց բազմաց :

2 Ընդ որում պոռնկացան թագաւորք երկրի , և արբուցին որ բնակեալ են յերկրի ՚ի գինւոյ պոռնկութեան նորա :

3 Եւ տարան զիս ՚ի հովիտ մի յանապատ , և տեսի կին մի նստեալ ՚ի վերայ գազանի կարմրի , լի անուամբ հայհոյութեան , որ ունէր գլուխս եօթն և եղջիւրս տասն :

4 Եւ կինն էր զգեցեալ ՚ի ծիրանի և ՚ի կարմիր , և զարդարեալ ոսկով և ակամբք և մարգարտիւք , և ունէր բաժակ ոսկի ՚ի ձեռին իւրում , լի պղծութեամբ և անմաքրութեամբ պոռնկութեան իւրոյ :

1 Եւ եկն մի յայնց եօթն հրեշտակաց որ ունէին զեօթն սկաւառակսն , և խօսեցաւ ընդ իս՝ եւ ասէ ցիս . Եկ՝ ցուցից քեզ զդատաստան մեծի պոռնկին որ նստի ՚ի վերայ ջուրց բազմաց :

2 Ընդ որում պոռնկացան թագաւորք երկրի , և արբուցին որ բնակեալ են յերկրի ՚ի գինւոյ պոռնկութեան նորա :

3 Եւ տարան զիս ՚ի հովիտ մի յանապատ , և տեսի կին մի նստեալ ՚ի վերայ գազանի կարմրի , լի անուամբ հայհոյութեան , որ ունէր գլուխս եօթն և եղջիւրս տասն :

4 Եւ կինն էր զգեցեալ ՚ի ծիրանի և ՚ի կարմիր , և զարդարեալ ոսկով և ակամբք և մարգարտիւք , և ունէր բաժակ ոսկի ՚ի ձեռին իւրում , լի պղծութեամբ և անմաքրութեամբ պոռնկութեան նորա :

1 Եւ էս բաներիցս եաւս տեսի որ մին ուրիշ հրեշտակ երկնքիցն վէր էր գալիս՝ որ մեծ իշխանութիւն ունէր[1] , և երկիրն լուսաւորվեցաւ նորա փառքիցն[2] :

2 Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց՝ և ասաց . Ա՛ր ընկաւ էն մեծ Բաբիլոնն[3] , և էլաւ դևերի բնակութիւն՝ և ամէն պիղծ հոգիների կենալոյ տեղ[4] , և ամէն անսուրբ և ատելի հոգիների բանտ[5] :

3 Պատճառն որ նորա պոռնկութեան գինոյ բարկութենիցն ամէն ազգերն և երկրի թագաւորներն՝ որ նորա հետ պոռնկվեցան[6] . և երկրի վաճառականներն հարըստացան նորա փափկութեան առատութենիցն[7] :

4 Եւ ձայն լսեցի երկնքիցն՝ որ ասում էր . Գնացէք դորա միջիցն իմ ժողովուրդ , որ մասնակից չըլինիք դորա մեղացն , և (որ) դորա պատուհասըն չընդունիք[8] .

(38) բ Խոս . բ . 10 : (39) Յայտ . ժ . 7 : (40) Յայտ . ժգ . 19 : (41) Յայտ . ժբ . 4 : (1) Յայտ . ժե . 1 : (2) Նովի . խգ . 2 : (3) Նոսա . ժգ . 19 : խ . 9 : Նբիմ . ծա . 8 : Յայտ . ժգ . 8 : (4) Նոսա . ժգ . 21 : խ . 8 : լգ . 14 : Նբիմ . ծ . 20 : ծա . 37 : (5) Նոսա . ժգ . 22 : լգ . 11 : Մատթ . ժ . 2 , 8 : (6) Յայտ . ժգ . 8 : ժե . 2 : (7) Ա՛ղդ . 11 . 15 : Նոսա . խե . 15 : (8) Նոսա . խը . 20 : ծբ . 11 : Նբիմ . ծ . 8 : ծա . 8 . 55 : բ Պօղնք . գ . 17 :

Digitized by Google

5 Օ՛ր հասին կցնցան մեզք դա-
ցա մինչև յերկինս . և յիշեաց Ա՛ս-
ուածծ զամբարշտութիւնս դորա ։
6 Եւ հաւուցանէ դմա որպէս և
հատոյցն մեզ , և ատցէ դա երկ-
պառիկ ըստ գործոց իւրոց . և ըզ-
բաժակն որով խառնեացն՝ խառնե-
ցէք դմա կրկին ։

7 Եւ որչափ փառաւորեաց զին-
քըն և խայտաց , այնչափ հատուցէք
դմա սուգ . զի ՚ի սրտի իւրում ա-
սէր՝ Թէ Նստայց ես Թագաւոր՝ և այրի ոչ ևս եղէց ։

8 Ոլ ասն այնորիկ ՚ի միում ա-
ւուր եկեսցեն ՚ի վերայ դորա հա-
րուածք՝ ժահ և սուգ և սով , և ՚ի
հուր այրեսցի . զի հզօր է Տէր
Ա՛ստուածն՝ որ դատեցաւն զդա ։

9 Եւ լայցեն՝ և կոծեսցին ՚ի վե-
րայ դորա Թագաւորք երկրի , որք
ընդ դմա պոռնկեցան և խաղացին .
և հեծեսցեն՝ յորժամ տեսցեն ըզ-
ծուխ կիզմանն ասնջանաց դորա ։

10 ՚ի հեռաստանէ կայցեն ՚ի վասն
երկիւղի տանջանաց դորա՝ և ասա-
ցեն . Ոլ՝ այ քաղաքիդ մեծի Բաբե-
լոնիդ . քաղա՛ք հզօր , զի ՚ի միում
ժամու եկին հասին դատաստանք քո ։

11 Եւ վաճառականք երկրի ողբ-
ասցեն և սգասցեն ՚ի վերայ քո ,
զի քեռն ևս ոք գնէ ։

5 Ինչու որ դորա մեղքերն հա-
սին մինչև երկինքն[9] . և Ա՛ստուած
յիշեց դորա ամբարշտութիւնները[10] ։
6 Եւ հատուցուրն արէք դորան՝
ինչպես որ դա հատուցուրն տուաւ
ձեզ , և թմղ դա իրան գործածնե-
րի չափովն երկու պատիկ տանէք[11] .
և էն բաժակըն (Խառնն) որ դա ըզ-
ցրուց (ձեզ)[12] , ըրէք դորա համար
երկու չափով[13] ։
7 Եւ որչափ որ իրան փառաւո-
րեց և փափկացաւ , էնչափ սուգ
և տանջանք հատուցուցէք տուէք գո-
րան[14] . ինչու որ իրան սրտաւն ա-
սուէր՝ Թէ (Ա՛)ինչա) Թագուհի պի-
տի նստիմ՝ և արքաների չեմ լինիլ .
(և էլ սուգ չեմ տեսնիլ[15]) ։
8 Ա՛ւրտվայր հենց մին օրուանն
պիտի գան դորա վերայ պատահմա՝
մահ , և սուգ , և սով[16] , և կրա-
կով պիտի այրվի[17] . ինչու որ հըզ-
օր է Տէր Ա՛ստուածն որ դորա դա-
տաստանըն արաւ[18] ։
9 Եւ լաց և կոծ կանեն դորա
վերայ[19] երկրի Թագաւորներն՝ որ
դորա հետ պոռնկվեցան և խաղա-
ցին[20] . և ողբ կանեն երբոր տես-
նեն ծուխըն որ դորա այրվելոյ ծուխըն կը-
տեսնեն[21] ։
10 Հեռու կրկանգնեն դորա տան-
ջանքի վախից՝ և կսեն . Ոլ՝ այ
քեզ՝ մեծ քաղաքդ Բաբիլոն , զօրա-
ւոր քաղաք[22] . ինչու որ հենց մին
ժամումն (սահմանին) քո գատաս-
տանդ եկաւ հասաւ[23] ։
11 Եւ երկրի վաճառականներն ողբ
և սուգ կանեն քեզ վերայ , ինչու
որ իսկի մինն չըկայ որ նորանց քեռ-
ներըն առնէ[24] ։

(9) Ծննդ . ԺԸ . 20 , 21 ։ Ելից . ԾԱ . 9 ։ Ելեւ . ա . 2 ։ (10) Ելայ . ԺԷ . 18 ։
(11) Ա՛ռմ . ԺԷ . 6 ։ Ելից . Ե . 15 . 20 . ԾԱ . 24 . 40 ։ Բ Տի՛մ . գ . 16 ։ Ելայ .
ԺԳ . 10 ։ (12) Ելայ . ԺԷ . 10 ։ (13) Ելայ . ԺԷ . 10 ։ (14) Նախ . ԽԸ . 3 ։ (15)
Նաայ . խե . 7 , 8 ։ Սփոն . բ . 15 ։ (16) Նաայ . խե . 9 ։ Ա՛ույր . 10 ։ (17) Ելայ .
ԺԵ . 16 ։ (18) Երեմ . Ե . 34 ։ Ելայ . ԺԱ . 17 ։ (19) Երեմ . Ե . 10 ։ (20) Նախ .
ԽԸ . 10 , 17 ։ Ելայ . ԺԵ . 2 ։ Ա՛ույր . 8 ։ (21) Ա՛ույր . 18 ։ Ելայ . ԺԲ . 3 ։ (22)
Նաայ . խա . 9 ։ Ելայ . ԺԳ . 8 ։ (23) Ա՛ույր . 17 . 19 ։ (24) Նախ . ԽԷ . 27—30 .
Ա՛ույր . 8 ։

Digitized by Google

12 Եւ շահք որ ի քէն՝ ուչ ևս ի-
ցէ ոսկւոյ և արծաթոյ և ականց
պատուականաց՝ և մարգարտոյ և բե-
հեզոյ և ծիրանւոյ և ոսկեթելի և
որդան, և ամենայն փայտ խնկոյ և
ամենայն անօթ փղոսկրեայ, և ա-
մենայն անօթ ի փայտէ պատուա-
կանէ և ի պղնձոյ և յերկաթոյ և
ի կճոյ ։

13 Եւ կինամոմոն և ամենայն խունկ
և իւղ և կնդրուկ, և գինի և ձէթ
և նաշիշ և ցորեան, և սատակուածք
ամենայն, արջառ և ոչխար. և ե-
րիվարաց և կառաց՝ որ վայել է
մարմնոց և ոգւոց մարդկան ։

14 Եւ ամենայն ցանկութիւն ան-
ձին քո գնաց ի քէն, և ամենայն
լուսափայլ վայելչութիւնն, պա-
րարան և գերն և սպիտակն գնաց
ի քէն, և ուչ ևս գտցես զայդ ։

15 Եւ ամենայն շահավաճառք այ-
սպիսիք մեծացեալք՝ ի քէն ի բաց
կացցեն վասն երկիւղի տանջանաց
քոց լալով՝ և սուգ առնելով ։

16 Եւ ասասցեն. Վա՜յ վա՜յ քա-
ղաք մեծ. որ զգեցեալ էիք բեհեզս
և ծիրանիս և որդան և ոսկեզօծս՝
և քարինս պատուականս՝ և մարգա-
րիտս ։

17 Զի ի միում ժամու պակա-
սեցաւ այսչափ մեծութիւն քո. և
ամենայն նաւավար՝ և ամենայն որ
ի տեղիս տեղիս նաւեն, և նաւազք
և որք միանգամ ուռկանաւ գործեն՝
ի հեռաստանէ կայցեն լալով,

18 Եւ աղաղակեցեն՝ տեսանելով
զծուխ հիւմման նորա, ասելով. Ո՞

12 Եւ քեզանից էլ շահ չի լինիլ
ոսկոյ և արծաթի և պատուական
ակունքների՝ և մարգարիտի և բե-
հեզի և ծիրանի և ոսկեթելի և կար-
միր որդի (ղըրմըզի), և ամեն կերպ
խնկե փայտի՝ և ամեն փղի ոսկորից
շինած ամաններ, և ամեն պղնձի-
փայտից և պղնձից և երկաթից և
կիճ (չըրչ) քարից շինած աման-
ներ[25] ։

13 Եւ կինամոն (փոլչին) և ամեն
կերպ խունկ և իւղ և կնդրուկ, և
գինի և ձէթ, և շարմաղի ալիւր
և ցորեն, և ամեն (կերպ) պարանք,
արջառ և ոչխար. և ձիանք և կառ-
քեր (ռեպոպանէր)՝ էն որ մարդկանց
մարմիններին և հոգիներին կըվայե-
լէ[26] ։

14 Եւ քո անձիդ ամեն ցանկու-
թիւնն գնաց քեզանից, և ամեն լու-
սով փայլող վայելչութիւնն, պա-
րարան և գիրացածն և սպիտակն
գնաց քեզանից, և էլ չես գտնիլ
դորան ։

15 (Եւ) ամեն վաճառականներն՝
որ սրանցով հարստացան՝ (քեզա-
նից) հեռու կըկենան քո տանջանքի
վախից լաց և սուգ անելով[27] ։

16 Կասեն. Վա՜յ վա՜յ (քեզ) մեծ
քաղաք, որ բեհեզներ և ծիրանի և
կարմիր որդ (ղըրմըզ) էիր հագած.
և ոսկով և ազնիւ քարերով և մար-
գարիտով (զարդարվածք)[28] ։

17 Ինչու որ հենց մին ժամի մէջ
էդ չափ մեծութիւնդ պակասվեցաւ[29].
և ամեն նաւավարներն և էն ամենքն
որ տեղ տեղ նաւով են գնում, և
նորանք որ ծովի մէջ են գործում,
և էն ամենքն որ ուռկան (ղօա) են
բանացնում՝ հեռու կըկանգնեն լաց
լինելով[30],

18 Եւ կազաղակեն՝ նորա այրվե-
լոյ ծուխըն տեսնելով (և) կասեն[31].

(25) Հայտ. ժե. 4։ (26) Նախ. իե. 13։ (27) Ա՛իր. 3. 11։ (28) Հայտ. ժե. 4։
(29) Ա՛իր. 19։ (30) Հայտ. իգ. 14։ Նախ. իե. 29։ (31) Նախ. իե. 30, 31։
Ա՛իր. 9։

Digitized by Google

նման է քաղաքիս ոյսմիկ մեծի ։

19 Եւ արկցեն հաղ ՚ի վերայ գլխոց իւրեանց՝ և գուժալով ձայնիւ մեծաւ՝ լալով և սգալով ասասցեն . Վա՛յ վա՛յ քաղաք մեծ , որով ամենքեան մեծանային՝ որք ունէաք ըզնաւս ՚ի ծովս՝ վասն պատուական նուխեան քո . զի ՚ի միում ժամու ապականեալ կործանեցար ։

20 Ուրա՛խ լերուք ՚ի վերայ նորա երկինք՝ և սուրբ առաքեալք և մարգարէք . զի դատեցաւ Աստուած զդատաստան ձեր ՚ի դմանէ ։

21 Եւ առ հրեշտակն հզօր՝ քար մի խրամ զերկան մեծ , և ընկէց ՚ի ծով՝ ասելով . Այսպէս յորձանամամբ անկցի Բաբելոնն քաղաք մեծ , և այլ ոչ ևս գտցի ։

22 Եւ ձայն քնարերգաց և երաժշտականաց՝ արուեստականաց՝ և փողահարաց՝ և թմբկի , այլ ոչ ևս լուիցի ՚ի քեզ ։

23 Եւ լոյս ճրագի և ձայն երկանի՝ այլ ոչ երևեսցի ՚ի քեզ . և ձայն փեսայի և ձայն հարսին այլ ոչ ևս լուիցի ՚ի քեզ . և ոչ վաճառականք քո՝ փառաւորք և մեծամեծք երկրի , որ զուարճացեալ էին ՚ի քեզ . վասն զի կախարդութեամբ դեղատուութեան քո մոլորեցան ամենայն ազգք ։

24 Եւ ՚ի քեզ ամենայն արիւն մարգարէից և սրբոց գտաւ , և ամենայն գրելոց յերկրի կենդանեաց ։

Ո՞ր (քաղաք) նման է ևս մեծ քաղաքիս[32] ։

19 Եւ հող կը ձգեն իրանց գլխներին վերայ , և մեծ ձայնով կողաղաչեն և լաց և սուգ անելով կասեն . Վա՛յ վա՛յ մեծ քաղաք , որ (քեզանով) էինք հարստանում ամենքս , որ ծովի վերայ նաւեր ունէինք քո պատուականութենեն հարստ[33] . ի՞նչպէս մին ժամի (սահմնի) մէջ ապականված կործանվեցար[34] ։

20 Ուրա՛խ եղէք նորա վերայ երկինք՝ և սուրբ առաքեալք և մարգարէք[35] , ինչու որ Աստուած ձեր դատաստանն դատեց դորա վերայ[36] ։

21 Եւ մին զօրաւոր հրեշտակ՝ մին քար առաւ մեծ չաղացաքարի պէս՝ և ձգեց ծովի մէջ ասելով . Այսպէս պիտի սաստիկ վէրընկնի Բաբելոնն մեծ քաղաքն[37] , և էլ չի գտնվիլ[38] ։

22 Եւ էլ քնար ածողներն , և երաժիշտներն և արուեստականներն , և փող փչողներն և թմբուկի ձայն չէ՛պիտի լսվի քո միջումդ[39] ։

23 Եւ ճրագի լոյս և ջաղացի ձայն էլ խոկի չէ՛պիտի երևի քո միջումդ[40] . և փեսայի ձայն և հարսի ձայն էլ չէպիտի լսվի քեզանում[41] . և ոչ էլ քո վաճառականներդ երկրի (մարդկանց) մեծատուներն և փառաւորներն (կլլելնին) . որ նորանք քեզանով էին ուրախանում , պարծենում[42] . ինչու որ քո դեղատուութեան կախարդութենովը ամեն ազգերն մոլորվեցան[43] ։

24 Եւ քեզանում գտվաւ մարգարէներուն և սրբերուն և էն ամենի սրբուն[44] որ կենդանաց երկրումը գրված են[45] ։

(32) Յայտ . ժգ . 8 : (33) Յես . է . 8 : ա Յեռ . գ . 12 : Յոբ . բ . 12 : Նեհ . իե . 20 : (34) Ա Իր . 8 : (35) Նաայ . իգ . 23 : իթ . 18 : Նբիմ . ծա . 58 : (36) Ղ.աւ . ժա . 19 , 58 : Յայտ . ժբ . 2 : (37) Նբիմ . ծա . 64 : (38) Յայտ . ժբ . 8 : ժգ . 20 : (39) Նաայ . իգ . 8 : Նբիմ . է . 34 : ժգ . 8 : իե . 10 : Նեհ . իգ . 12 : (40) Նբիմ . իե . 10 : (41) Նբիմ . է . 34 : ժգ . 8 : իե . 16 : ԼՃ . 11 : (42) Նաայ . իգ . 8 : (43) գ Եսթ . բ . 22 : Ղատամ . գ . է : Յայտ . ժե . 2 . 5 : (44) Յայտ . 6 : (45) Նբիմ . ծա . 58 :

Digitized by Google

ԳԼ՝ ԺԹ

1 Երկիրքումն Լաստաձոյն փառք կըտան՝ որ մեծ պոռնիկին դատից, և իրան ծառաներէն արիւնն վրէժըն խնդրից : 7 Գառին հարսանիքն : 19 Հրեշտակն չ՛ԹողՒ որ Յովհաննէսն իրան երկրպագութիւն անէ : 17 Հաւտնիներին կոչմունն՝ որ ուտեն մարդկանց և անասուններուն մսերնիններըն :

1 Ե՛ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութեան յերկինս ասելով . Ա՛ղէլուիա , փրկութիւն և փառք և պատիւ և զօրութիւն Լաստուծոյ մերում .

2 Ո՛ր ճշմարիտ և արդար են դատաստանք նորա . զի դատեաց զպոռնիկին մեծ՝ ի պոռնկութեան իւրում , և խնգրեաց զվրէժ արեանն ծառայից իւրոց՝ ի ձեռաց նորա :

3 Եւ կրկին ասացին՝ Ա՛ղէլուիա . և ծուխ նորա ելանէր յաւիտեանս յաւիտենից :

4 Եւ անկան քսան և չորք երիցունքն՝ և չորք կենդանիքն , և երկրպագին Լաստուծոյ՝ որ նստէրն յաթոռ փառաց , ասելով , Ա՛մէն՝ ալէլուիա :

5 Եւ ձայն յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով . Օրհնեցէք զԼաստուած մեր ամենայն ծառայք նորա , և որք երկնչիք՝ ի նմանէ՝ փոքունք և մեծամեծք :

6 Եւ լուայ ձայն բազմութեան մեծի՝ իբրև զձայն ջուրց բազմաց , և իբրև զձայն հզօր որոտման , ասելով դարձեալ . Ա՛ղէլուիա , վասն զի թագաւորեաց Տէր Լաստուած մեր Ա՛մենակալ :

7 Խնդամք՝ և ցնծամք և տամք

1 Ե՛ սրանից եաւս մեծ բազմութեան ձայն լսեցի երկնքումն՝ որ ասումէին[1] . Ա՛ղէլուիա , փրկութիւն և փառք և պատիւ և զօրութիւն մեր Լաստուծոյն[2] :

2 Ի՛նչու որ նորա դատաստաններն ճշմարիտ և արդար են . որովհետև էն մեծ պոռնիկըն դատեց իրան պոռնկութենումն[3] , և իրան ծառաներուն արիւնի վրէժըն խնդրեց նորա ձեռքէն[4] :

3 Եւ երկրորդ անգամ էլ (օրհնեցին) և ասացին , Ա՛ղէլուիա . և նորա ծուխն դուրս էր գալիս յաւիտեանս յաւիտենից[5] :

4 Եւ քսան և չորս էրէցներն և չորս կենդանիքներն վէր ընկան՝ և երկրպագութիւն արին Լաստուծոյն՝ որ իրան փառաց աթոռի վերայ նըստած էր՝ և ասացին[6] . Ա՛մէն՝ Ա՛ղէլուիա[7] :

5 Եւ աթոռիցն ձայն էր դուրս գալիս՝ ասելով . Օրհնեցէք Լաստուծոյն՝ նորա ամէն ծառաներդ[8] , և դուք էլ որ նորանից վախումէք՝ փոքրներդ և մեծերդ[9] :

6 Եւ մեծ բազմութեան ձայն լսեցի՝ շատ ջրերի ձայնի պէս , և սաստիկ որոտումների ձայնի նման , որ միևնոյն ասումէր[10] . Ա՛ղէլուիա , պատճառն որ Ա՛մենակարող Տէր Լաստուածն թագաւորեց[11] :

7 Խնդանք և ուրախ լինինք , և

(1) Յայտ . ժա . 15 : (2) Յայտ . գ . 11 : է . 10 . 12 : ժբ . 19 : (3) Յայտ . ժե . 3 : ժգ . 7 : (4) ը Օրին . ա . 43 : Յայտ . գ . 19 : ժբ . 20 : (5) Ես . լդ . 10 . Յայտ . ժդ . 11 : ժբ . 9 . 18 : (6) Յայտ . դ . ե . 6 . 19 : է . 14 : (7) ա Թագ . ժգ . 36 : Նեհ . է . 13 . ը . 6 : Յայտ . է . 14 : (8) Պսալ . ճկդ . 1 : ճկե . 1 : (9) Յայտ . ժա . 18 : ի . 12 : (10) Եզեկ . ա . 24 : խգ . 2 : Յայտ . ժդ . 2 : (11) Յայտ . ժա . 15 : 17 : ժբ . 19 : ի . 22 :

Digitized by Google

փառս նմա ; զի եկն հարսանիք Գառինն , և կինն Հարսն նորա պատրաստեաց զինքն :

8 Եւ տուաւ նմա զգենուլ բեհեզ սպիտակա սուրբս և լուսաւոր փայլս . որ է բեհեզն արդարութիւն սրբոցն :

9 Եւ ասէ ինձ հրեշտակն . Գրեա՛ զայդ , երանելիք են ամենեքեան՝ որ կոչեցեալ են յընթրիս հարսանեաց Գառինն :

10 Եւ ես անկեալ առաջի ոտից նորա , երկիրպագի նմա . և ասէ ցիս . Նայ՛ մի անկանիր առաջի իմ , քանզի և ես ծառայակից քո եմ , և եղբարց քոց՝ որք ունին վկայութիւնն Յիսուսի . ԶԱստուած երկրպագեա՛ . քանզի հաւատարմութեամբ Յիսուսի է մեսիլդ , և հոգի մարգարէութեանդ . զի վկայութիւն Յիսուսի է Հոգուդն Սրբով , որ ի մարգարէսն էր :

11 Եւ տեսի զերկինս բացեալ , և ահա ձի սպիտակ . և որ հեծեալն էր ի նմա՝ Հաւատարիմ և Ճշմարիտ , և արդարութեամբ դատի՝ և պատերազմի :

12 Եւ աչք նորա բոց հրոյ , և ի վերայ գլխոյ նորա պսակք բազումս . և ունէր անուն գրեալ , զոր ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն ինքն :

13 Եւ արկեալ զհերսաւ հանդերձ փառաց նորա . ինչուան կոչի Բանն Աստուծոյ :

14 Եւ զաւրքն որ յերկինս էին՝ հետևեցան նմա ձիովք սպիտակաւք , հագեալ բեհեզիւ սպիտակաւ և մաքրով :

15 Եւ սրէ սուր երկսայրի ելանէ ի բերանոյ նորա , զի նովաւ հարցէ զազգսն . և նա հովուեսցէ զնոսա երկաթեայ գաւազանաւ , և նա կոխէ զհնձան գինւոյ սրտի և բարկութեան Աստուծոյ Ամենակալին :

16 Եւ ունի ի հանդերձի և ի ազդրի իւրում անուն գրեալ . Թագաւոր թագաւորաց և Տէր տերանց :

17 Եւ տեսի զհրեշտակ մի կայեալ ի մէջ արեգական , և աղաղակեաց մեծաձայն՝ ասելով առ ամենայն թռչունս որ թռչին ի միջօկս երկնից . Եկայք ժողովեցարուք ի ճաշ մեծի Աստուծոյ :

18 Զի կերիցէք զմարմինս թագաւորաց , և զմարմինս հազարապետաց , և զմարմինս հզօրաց , և զմարմինս ձիոց և հեծելոցն , և զմարմինս ամենայն ազատաց և ծառայից , և փոքունց և մեծաց :

19 Եւ տեսի զգազանն և զթագաւորսն երկրի և զզաւրս նոցա ժողովեալս՝ առնել պատերազմ ընդ հեծելոյն և ընդ զաւրին նորա :

20 Եւ բռնեցաւ գազանն , և ընդ նմա սուտ մարգարէն որ արար զհրաշս առաջի նորա , որովք մոլորեցոյց զայնոսիկ որ առին զդրոշմն գազանին , և որ երկրպագին պատկերի նորա . կենդանի կրակաւ այրեցան երկոքեան ի ծովակն որ հրով և ծծմբով այրի :

21 Եւ զայլսն սրով հարին որ ելանէր ի բերանոյ հեծելոյն նորա , և ամենայն թռչունք կշտացան ի մարմնոցն նոցա :

(12) Ա՝ոպ. խբ • 2 • խե • 10 • բ Կպ՝ն. ժա • 2 • Կ՝ի՝ո • է • 32 • Յայտ • խա • 2 • 9 • (13) Ա՝ոպ. խե • 13 , 14 • Կ՝ի՝ո • ժգ • 10 • Յայտ • գ • 18 • (14) Ա՝ոպ • ոչ • 9 • (15) Ա՝ոպ • խբ • 2 , 3 • Ա՝ոյ • ժգ • 15 , 16 • (16) Յայտ • խբ • 8 • (17) Գործ • ժ • 28 • ժգ • 14 , 15 • Յայտ • խդ • 9 • (18) ա Յ՝ով • է • 10 • Յայտ • ժբ • 17 • (19) Յայտ • ժե • 5 • (20) Յայտ • ղ • 2 • (21) Յայտ • գ • 14 • (22) Ա՝ոյ • ժա • 6 • (23) Յայտ • ա • 18 • բ • 18 • (24) Յայտ • ղ • 2 • (25) Յայտ • բ • 12 • Ա՝ոյ • 16 •

Digitized by Google

ներկեալ արեամբ . և կոչէր անուն նորա՝ Ման Ա՛ստուծոյ ։

14 Եւ զօրավարք երկնից՝ և զօրք երկնից զհետ երթային նորա ձիովք սպիտակօք , զգեցեալ բեհեզս սուրբս և սպիտակս ։

15 Եւ ՚ի բերանոյ նորա ելանէր սուր սրեալ . զի նովաւ հարցէ զազգսն . և նա հովուեսցէ զնոսա գաւազանաւ երկաթեայ . և նա կոխեսցէ զկնճան գինւոյ՝ բարկութեան Ա՛ստուծոյ Ա՛մենակալի ։

16 Եւ ունէր ՚ի վերայ պատմուճանի իւրոյ և ՚ի վերայ անդամոց իւրոց գիր գրեալ . ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ, ՆԻ ՏԻՐ ՏԻՐԱՆԱՑ։

17 Եւ տեսի զմի հրեշտակ՝ որ կայր ՚ի վերայ արեգական , զի աղաղակեաց ՚ի ձայն մեծ ամենայն հաւուց թռուցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով . Եկայք ժողովեցարուք յընթրիս մեծին Ա՛ստուծոյ ։

18 Եւ կերիջիք զմարմինս թագաւորաց , և (զմարմինս հզօրաց) , և զմարմինս երիվարաց՝ և ամենայն հեծելոց ՚ի նոսա , և զմարմինս ազատաց և ծառայից՝ մեծի և փոքու ։

19 Եւ տեսի զգազանն՝ և զթագաւորս երկրի՝ և զզօրս նոցա ժողովեալս առնել պատերազմ ընդ այնմ , որ հեծեալն էր ՚ի ձին սպիտակ՝ և ընդ զօրս նորա ։

20 Եւ բռնեցաւ գազանն , և ար ընդ նմա սուտ մարգարէն՝ որ առնէր զնշանս առաջի նորա , և զորս մոլորեցոյց . և ետ առնուլ ընդգրոյշ գազանին՝ և զերկրպագուս պատկերի նորա . և կենդանի կած շոր եր քցեալ . և նորա անուանն ընդն Ա՛ստուծոյ Ման (խոսք) էր կոչ-վեալ ։

14 Եւ երկնքի զօրավարներն և զօրքերն՝ նորա եւևէն գնեալին ըսպիտակ ձիով՝ սուրբ և սպիտակ բեհեզ հագած ։

15 Եւ նորա բերանիցն սրած սուր էր դուրս գալիս , որ նորանով զարկէ ազգերին . և նա երկաթէ գաւազանով կըհովուէ նորանց ։ և Ա՛մենակարող Ա՛ստուծոյ բարկութեան սրամաւթեան գինոյ՝ կճանն նա պիտի կոխէ ։

16 Եւ իրան կապակի վերայ , և իրան անդամներին վերայ գիր ունէր գրած . ԹԱԳԱՒՈՐ՝ԱՆԵՐ ԹԱԳԱՒՈՐ՝ ԵՒ ՏԻՐԱՒՐԻ ՏԻՐ ։

17 Եւ սուրիշ հրեշտակ տեսի՝ որ կանգնած էր արեգական վերայ , և մեծ ձայնով աղաղակեց և ամէն թռչուններին՝ որ երկնքի մէջ կըթռչումին՝ ասաց . Եկէք հաւաքվեցէք մեծ Ա՛ստուծոյ ընթրիքն ։

18 Եւ կերէք թագաւորներուն մարմիններըն , և ձիանքի՝ և նորանց վերայ եղող ամէն հեծածներուն մարմիններըն , և ազատներուն և ծառաներուն՝ մեծի և փոքրի մարմիններըն ։

19 Եւ տեսի գազանին և երկրի թագաւորներին և նորանց զօրքերուն ժողովված՝ որ կուիւ անին նորա դէմ որ էն սպիտակ ձին հեծել էր՝ և նորա զօրքերուն դէմ ։

20 Եւ գազանն բռնըվեցաւ , և նորա հետ սուտ մարգարէն էլ՝ որ նշաններ էր անում նորա առաջին , և նորանցով մոլորացուց նորանց որ գազանի դրոշմն առին , և նորանց էլ՝ որ երկրպագութիւն արին

(26) Նոյ · կբ · 3 , 8 ։ (27) Յովհ · ա · 1 ։ ա Յովհ · ե · 7 ։ (28) Յայտ · ժգ · 26 ։ (29) Ա՛ռակ · իբ · 3 ։ Յայտ · դ · 4 ։ է · 9 ։ (30) Նոյ · ժա · 4 ։ բ Թես · բ · 8 ։ Յայտ · ա · 16 ։ Ա՛յր · 21 ։ (31) Ա՛ռակ · բ · 9 ։ Յայտ · բ · 27 ։ ժբ · 5 ։ (32) Նոյ · կբ · 3 ։ Յայտ · ժգ · 19 , 20 ։ (33) Ա՛յր · 12 ։ (34) Գան · բ · 47 ։ ա Յովհ · գ · 15 ։ Յայտ · ժե · 14 ։ (35) Ա՛յր · 21 ։ (36) Եզեկ · լբ · 17 ։ (37) Եզեկ · լբ · 18 · 20 ։ (38) Յայտ · ժգ · 16 ։ ժե · 13 , 14 ։ (39) Յայտ · ժգ · 13 , 14 ։

Digitized by Google

արկին զնոսա ՚ի լիմ հրոյ պղծելոյ ծծմբով ։

21 Եւ մկունքն մեռան ՚ի սրոյ հեծելոյն ՚ի վերայ ձիոյն · յորոյ բերանոյ ելանէր սուրն · և ամենայն թռչունք յագեցան ՚ի մարմնոց նոցա ։

նորա պատճերին[40] · և նորանից կենդանի[41] քցեցին իրենց լճի մէջն՝ որ ծծմբով (յուսկապով) այրվում[42] ։

21 Եւ ուրիշներն մեռան էին ձիոյ վերայ նստողի սրից, որ նորա բերանից սուր էր դուրս գալիս[43] · և ամէն թռչուններն[44] կշտացան նոցանց մարմիններից[45] ։

Կ · Ի

2 Աստղն կապտաւուն գազար տալի ։ 6 Ընտրելն յարուածեան · երանի՝ նորանց որ բաժին ունին նորա մէջն ։ 7 Յաստեան մինել արձակվելով կը-ժողովէ Գոգը և Մագոգը ։ 9 Աստեան կը-բռնի և ծը-ծմբէ ծովն ։ 12 Ո՛չ երկի ամէն մարդկանց յարուածեան ։

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ՝ զի իջանէր յերկնից, և ունէր զբանալի անդնդոց դժոխոց, և շղթայս մեծ ՚ի ձեռին իւրում ·

2 Եւ ըմբռնեաց զվիշապն (զօձն) զառաջին, որ է Սատանայ և Սատանայ, և կապեաց զնա հազար ամ՝

3 Եւ արկ զնա յանդունդս դժոխոց, և փակեաց և կնքեաց ըզնա՝ զի այլ մի՛ եւս մոլորեցուցէ զազգս, մինչև կատարեսցի հազար ամն · և յետ այնորիկ պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ ։

4 Եւ տեսի աթոռս · և նստան ՚ի վերայ նոցա · և դատաւորութիւն տուաւ նոցա, քնարել զՀոգիս չարչարելոցն վասն վկայութեանն Յիսուսի՝ և վասն բանին Աստուծոյ · և զորս ոչ երկրպագին գազանին, և ոչ առին զդրոշմ նորա ՚ի ճակատս իւրեանց և ՚ի վերայ ձեռին իւրեանց · և կացին՝ և թագաւորեցին ընդ Քրիստոսի հազար

1 Եւ մին ուրիշ հրեշտակ տեսի որ վէր էր գալիս երկնքից, և դժոխքի բանալիքը ունէր, և մին մեծ շղթայ (պզնձէ) իւրան ձեռքումն[1] ·

2 Եւ էն առաջին վիշապին բռնեց՝ որ է Սատանան և Սատանան, և նորան կապեց հազար տարի[2] ·

3 Եւ քցեց նորան դժոխքի անդունդն, և փակեց՝ և կնիք (ճօճկը) դրաւ նորա վերայ՝ որ էլ չըմոլորացնէ ազգերին, մինչև որ հազար տարին լրվի · և նրանից յետև պէտք է որ նա մինքիչ ժամանակ արձակվի[3] ·

4 Եւ սեթոռներ տեսի, և նորանց վերայ նստեցին[4] · և դատաւորութիւն տըվվաւ նորանց[5], որ ընդրեն նորանց հոգիքըն որ գլխատվել էին Յիսուսի վկայութեան համար՝ և Աստուծոյ բանին համար[6] · և նորանց որ երկրպագութիւնն չի արին գազանին, (և ոչ էլ նորա պատկերին)[7], և նորա դրոշմին չտուին իրանց ճակատն և ոչ էլ իրանց ձե-

(39) Յայտ · ժգ · 12 · 15 ։ (41) Յայտ · ի · 10 ։ Դան · է · 11 ։ (42) Յայտ · ժգ · 10 ։ ին · 8 ։ (43) Ա Իր · 15 ։ (44) Ա Իր · 17, 18 ։ (45) Յայտ · ժէ · 16 ։ (1) Յայտ · ա · 18 ։ Բ · 1 ։ (2) Յայտ · ժբ · 9 ։ ր Պետր · բ · 4 ։ Յուդ · 6 ։ (3) Դան · ը · 17, 9 ։ (4) Յայտ · ժգ · 14 · 16 ։ Ա Կոր · 6 ։ (5) Դան · է · 9 · 22 · 27 ։ Մատթ · ժթ · 28 ։ Լուկ · իբ · 30 ։ (6) ա Պետ · ը · 3, 8 ։ (7) Յայտ · ը · 3 ։ (8) Յայտ · ժգ · 12 ։

աւմ ։

5 Եւ յետ այսորիկ ՚ի մեռելոց ոչ ոք եկաց , մինչեւ ՚ի կատարել հազար ամին . այս է յարութիւն առաջին ։

6 Երանի սրբոցն , որք ունին բաժին ՚ի յարութեանն առաջնում , ՚ի վերայ սոցա երկրորդ մահ ոչ ունի իշխանութիւն . այլ եղիցին քահանայք Աստուծոյ և Տեառն Յիսուսի ՚Քրիստոսի . և թագաւորեսցեն ընդ նմա հազար ամ ։

7 Եւ յետ հազար ամին լուծցէ Սատանայ՝ և հանցէ ՚ի բանակ անաւր . եւ ելցէ և մոլորեցուսցէ զազգս աննման ընդ չորս կողմանս երկրի . և զԳոգ և զՄագոգ առցէ ՚ի ձեռս՝ ժողովել նոքօք զամենայն զորս ՚ի պատերազմ . որոյ թիւ նոցա իբրև զաւազ ծովու ։

8 Եւ ելլեն ՚ի լայնութիւն երկրի , և պատեսցեն շուրջ զբանակս սրբոցն , և զքաղաքին սիրեալ ։

9 Եւ իջցէ հուր յերկնից առ ՚ի Աստուծոյ՝ և կերիցէ զնոսա և զդիզապետսն նոցա զՍատանայ՝ որ մոլորեցոյց զնոսա . և արկցէ զնոսա ՚ի ծովն հուր և ծծմբով , ուր էր գազանն՝

10 Եւ սուտ մարգարէն . և չարչարեսցին զտիւ և զգիշեր ։

11 Եւ տեսի աթոռ սպիտակ մեծ . և ՚ի վերայ նորա նստեալ՝ յորոյ երեսացն երկնչէին և փախչէին երկինք և երկիր , և տեղի ոչ գտաւ ձեռին վերայ . և սրտանք կենդանացեալ նոցան՝ և ՚Քրիստոսի հետ թագաւորեսցեն արին հազար տարի[20] ։

5 Եւ սրանից եւս էլ ոչ ով չը-կենդանացաւ մեռելներից , մինչեւ որ հազար տարի լրանի . ես է առաջին յարութիւնն ։

6 Երանի էն սրբերին , որ բաժին ունին առաջին յարութեան մէջ . սրանց վերայ իշխանութիւն չունի երկրորդ մահը[22] . բայց Աստուծոյ և (Տէր Յիսուսի) ՚Քրիստոսի քահանայք կըլինին[23] . և նորա հետ կը-թագաւորեն հազար տարի[24] ։

7 Եւ հազար տարուցն եւս՝ կարձակէ Սատանային՝ և էն բանտից կը-ցանէ[25] . և դուրս կըգայ և կը-մոլորացնէ բոլոր ազգերը որ երկրի չորս կողմանն են[26] . և Գոգը և Մագոգն էլ (իրան ձեռքն կառնէ)[27] որ (նորանցով) աշխարհի ծովրքերը կռվի մէջ ժողովէ . որ նորանց համարն ծովի աւազի պէս է[27] ։

8 Եւ դուրս կըգան երկրի լայնութեան վերայ , և սրբերի բանակին (օրպանէրը) և սիրելի քաղաքը կըպատեն չորս կողմով[28] ։

9 Եւ երկնքից կրակ վեր կը-գայ Աստուածանից՝ և կայրէ կըսպանէ նորանց և նորանց զօրապետ Սատանան՝ որ նորանց մոլորացրուց[29] կըքցվի կրակի և ծըծմբի ծովը , որտեղ որ էն գազանն՝ և ոսոխ մարգարէներն էին[30] ։

10 Եւ կըչարչարվին ցերեկ և գիշեր[31] ։

11 Եւ տեսի սպիտակ մեծ աթոռ , և նորան էլ որ նորա վերայ նստած էր . որ երեսից երկինքն և երկիրն վախեցին և փախ-

(9) Ցեխ . ժգ . 15 , 16 ։ (10) Հռով . ը . 17 ։ բ Տիմ . ը . 13 ։ Ցեխ . է . 10 ։ (11) Ցեխ . բ . 11 ։ թ . 8 ։ (12) Նեեմ . կա . 6 ։ ա Պետր . ը . 9 ։ Ցեխ . ա . 6 ։ է . 10 ։ (13) Վէր . 4 ։ (14) Վէր . 2 ։ (15) Վէր . 3 ։ Վեսդ . 9 ։ (16) Նկհ . ւը . 2 ։ գի . 1 ։ (17) Ցեխ . ժգ . 11 ։ (18) Նեեմ . ը . 8 ։ Նկհ . ւը . 9 . 16 ։ (19) Վէր . 9 ։ (20) Ցեխ . ժի . 20 ։ (21) Ցեխ . ժգ . 10 , 11 ։

Digitized by Google

նոցա ։

12 Եւ տեսի զմեռեալս մեծամեծս և զփոքրագունս, որ կային առաջի աթոռոյն. և գրեանք բանային. և այլ գիրք բացաւ կենաց, և գտանեցան մեռեալք ի գրելոցն՝ ըստ գործոց իւրեանց ։

13 Եւ ետու ծով զմեռեալս իւր, և մահ և դժոխք զիւրեանց մեռեալս. և գտանեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրեանց ։

14 Այնհ և դժոխք մատնեցան ի լիճ հրոյն. (այս է մահն երկրորդ։)

15 Եւ որ ոչ գտաւ ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ ի լիճ հրոյն ։

չուա[22]. և տեղ չգտաւ նոցա (հմմտ.)[23] ։

12 Եւ տեսի որ մեռելներն մեծ և փոքր կանգնած կին առաջի աթոռոյն[24]. և գրքեր էին բացվա[25]. և մին ուրիշ գիրք բացվաւ, որ է կենաց (գիրքն), և մեռելներն գատվեցան էն գրքերից[26] իրանց գործքերին պես[27] ։

13 Եւ ծովն իրան (միջի) մեռելները տուաւ, և մահն և դժոխքն իրանց մեռելներըն (տուին)[28]. և ամեն մեկն իրանց գործքերին պես դատվեցան[29] ։

14 Այն և դժոխքն մտանըվեցան (քցվեցան) կրակի լճի մէջ[30]. (էս է երկրորդ մահն[31]) ։

15 Եւ ով որ գրված չգտաւ կենաց դրքի մէջն, կրակի լճին մէջ քցվեցաւ[32] ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Նոր երկինքն և նոր երկիրն ։ 10 Երուսաղէմի տեսիլքն և նորա պատուիրելը։ 23 Նորա մէջ արեգական պէտք չունի, պատմուհան որ՝ Ըստուծոյ փառքը լուսաւորեաց նորան ։ 24 Երկրի թագաւորները իրանց փառքն կբերեն նորա մէջ ։

1 Եւ տեսի՝ նոր երկինք և նոր երկիր[1]. քանզի առաջինն երկինք և երկիր հեռաց. և ծով ոչ էր այլ ։

2 Եւ զքաղաքն սուրբ զնորն Երուսաղէմ տեսի՝ զի իջանէր յԱստուծոյ և յերկնից, զարդարեալ և պատրաստեալ որպէս հարսն առն իւրոյ ։

3 Եւ լուայ ձայն յերկնից՝ որ ա-

1 Եւ տեսի՝ նոր երկինք և նոր երկիր[1]. ինչու որ առաջին երկինքն և երկիրն անցկացաւ[2]. և ծով էլ չկար ։

2 Եւ սուրբ քաղաքըն՝ էն նոր Երուսաղէմըն տեսի՝ որ վիզը էր գալիս Աստուածանից[3] (և) երկնքից՝ պատրաստվեր ինչպես մին գեղեցկացված հարսն իրան մարգոյն համար[4] ։

3 Եւ ձայն լսեցի երկնքից՝ որ

(22) բ Պետ. գ. 7. 10, 11 ։ Ցայտ. խա. 1 ։ (23) Դան. բ. 35 ։ (24) Ցայտ. ժբ. 5 ։ (25) Դան. է. 10 ։ (26) Սամ. կը. 28 ։ Գան. ժբ. 1 ։ Փնկ. գ. 3 ։ Ցայտ. գ. 5 ։ ժգ. 8 ։ խա. 27 ։ (27) Երեմ. ժէ. 10 ։ լբ. 19 ։ Մատթ. ժզ. 27 ։ Գ Սամ. բ. 6 ։ Ցայտ. բ. 23 ։ իբ. 12 ։ Պաչր. 12 ։ (28) Ցայտ. ղ. 8 ։ (29) Ա Կր. 12 ։ (30) = Ցուդիթ. ժէ. 29. 54, 55 ։ (31) Ա Կր. 8 ։ Ցայտ. խա. 8 ։ (32) Ցայտ. ժբ. 20 ։ (33) Ցայտ. ժբ. 20 ։ (1) Եսայ. կէ. 17 ։ կզ. 22 ։ բ Պետ. գ. 13 ։ (2) Ցայտ. ի. 11 ։ (3) Եսայ. նբ. 1 ։ Գաղ. դ. 26 ։ Եբր. ժա. 10 ։ ժբ. 22 ։ ժգ. 14 ։ Ցայտ. գ. 12 ։ Պաչր. 19 ։ (4) Եսայ. ծգ. 5 ։ կա. 10 ։ բ Կորնթ. ժա. 2 ։

Digitized by Google

ասէր ։ Ընդ ասելոյ խորհրդեան Յիսուս ծոյլ ի մէջ մարդկան , և քնանիցէ ընդ նոսա . և նոքա ժողովէսցուն ընդ նմա , և ապ Յարուցեալ նոցա ։

4 Եւ զնոսեցոյց զամենայն արուեստ յայնց նոցա . և մահ ոչ ևս գոյ , ոչ սուգ և ոչ աղաղակ , ոչ ցաւք և ոչ աշխատանք ոչ ևս գոյ , զի առաջինն հանդ ։

5 Եւ ասաց ցիս՝ որ նստեր ի վերոյ աթոռոյն . Ընդ ասելոյ զամենայն նոր . և ասէ ցիս , Գրեա . զայս բանք ճշմարիտ և հաւատարիմք ։

6 Եւ ասէ ցիս . Եղե՛ ես Ա և Ով , սկիզբն և կատարած , ես ծարաւելոցն տամ յաղբերոյ ջրոյ կենաց ձրի ։

7 Որ յաղթիցէ , ժառանգեսցէ զայս ամենայն . և ես եղէց նմա Յաստուած , և նոքա եղիցին ինձ որդիք ։

8 Եւ ծուլացն և անհաւատից ըստգեղծաց և պոռնիկաց և կախարդաց և կռապաշտաց և ստախօսաց՝ և ամենայն ստոյ՝ ամբարշտաց , բոց բաժինն իւրեանց՝ ի լճին այրելոյ հրով և ծծմբով . որ է մահն երկրորդ ։

9 Եւ եկն առ իս մի յեօթն հրեշտակացն , որք ունէին զեօթն սափորսն լցեալս եօթն վերջին պատուհասովքն , խօսեցաւ ընդ իս և ասէ , Եկ՝ ցուցից քեզ զկտրուած Գառինն զկին ։

ասելոյր . Ընդ Յաստուծոյ խորհրդեան մարդկանց միջոցաւ (է) , (և) նա կը քնանայ նորանից հետ . և նորանք (կրկնեին) նորան ժողովուրդ , և ան նորանց Յաստուած ։

4 Եւ ամէն արտասուքը կըսրբէ նորանց աչքերից . և էլ մահ չի լինիլ , ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ և ոչ աշխատանք էլ չի լինիլ , քանզու որ առաջինն անցեալ ։

5 Եւ նա որ աթոռին վերայ նստած էր՝ ասաց ինձ . Ընդ ամէն բան նոր եմ շինում . և ասաց ինձ . Գրիր , քանզու՝ այս խօսքերս ճշմարիտ և հաւատարիմ (են) ։

6 Եւ ինձ ասաց . Կատա . Ես եմ Ա և Օ . սկիզբն և վերջն . ես ձրի (տալիքս) կըտամ ծարաւածներին կենաց աղբիւրի ջրից ։

7 Ով որ յաղթէ , էս ամէնքս կըժառանգէ . և ես կըլինեմ նորան Աստուած , և նա կըլինի ինձ որդի ։

8 Բայց ծուլերին և անհաւատներին , մարդասպաններին և պոռնիկներին , և կախարդներին , և կռապաշտներին և մահադեղ ստօղներին և ամէն սուտ աստղներին՝ և ամբարիշտներին , նորանց բաժինն էն լըճումն կրկնին որ կրակով և ծըծմբով վառվում . որ է երկրորդ մահ ։

9 Եւ միոնն էն եօթն հրեշտակներից՝ որ էն եօթն սկաւառակն (ըսասլն) ունէին՝ վերջին եօթն պատուհասներովն լցված , ինձ մօտ եկաւ , խօսեց ինձ հետ և ասաց . Եկ՝

(5) Գ Կոր . ԺԲ . 11 , 12 : Յովհ . Ի . 7 : Բ Կորնթ . Գ . 16 ; Յայտ . Ե . 12 : (6) Ես . Ի . 6 : Յայտ . ԻԱ . 6 : Յայտ . Ե . 17 : (7) ա Կորնթ . ԺԵ . 28 . 54 : Յայտ . Բ . 14 : (8) Կոչ ՚ ի . 10 : Կո . 3 : Ա . 19 : (9) Յայտ . գ , 3 . թ . Ե . 1 , Ի , 11 : (10) Կոչ . Խգ . 19 : Բ Կորնթ . Ե . 17 : (11) Յայտ . ԺԲ . 9 : (12) Յայտ . ԺԲ . 17 : (13) Յայտ . ո . թ . Իգ . 13 : (14) Կոչ , ՃԸ . 3 . ԾԵ . 1 : Յովհ . գ . 18 . 14 : Ե . 27 : Յայտ . Իգ . 12 : (15) Ա՛ . Ը . 3 : Կիր : Ը . 10 : (16) ա Կորնթ . Ը . 9 , 10 ; Գաղ . Ե . 13 , 20 , 21 : Կոլոս . Գ . 5 : գ Յովհ . ա . 8 : Կիր . ԺԸ . 15 : Յայտ . Իգ . 15 : (17) Յայտ . Ե . 14 , 15 : (18) Յայտ . ԺԸ . 1 . 4 , 7 ։

Digitized by Google

ՆԸՆ և զկին Վահունն ։

10 Եւ առ առաւօտս զկս ՚ի լեառն մի բարձր և մեծ՝ Հոգւովն. և եղեալ ինձ զքաղաքն մեծ և սուրբ՝ երեսաղէմ. զի իջեալ էր յերկնից առ ՚ի Յ՚աստուծոյ ,

11 Եւ ունէր զփառս Յ՚աստուծոյ. և էր ՚ի նմա լուսաւորութիւն, նըմանեալ ականց պատուականաց՝ քար յասպիս սառնաւեսակ և կենդանի։

12 Եւ էին պարիսպք նորա մեծ և բարձր , և ունէր դրունս երկոտասան. և յերկոտասան դրունսն երկոտասան հրեշտակս , և անուանք իւրաքանչիւրացն ՚ի վերայ դրանցն գրեալ էին՝ զոր երկոտասան ցեղից որդւոց Իսրայէլի ։

13 Յարևելից կողմանէ դրունք երիք, և ՚ի հիւսիսոյ կողմանէ դրունք երիք, և ՚ի հարաւոյ կողմանէ դրունք երիք, և յարևմտից կողմանէ դրունք երիք ։

14 Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր հիմունս երկոտասան , և ՚ի նոսա երկոտասան անուանք երկոտասան առաքելոց Վահունն ։

15 Եւ որ խօսէրն ընդ իս , ունէր եղէգն ոսկի ՚ի ձեռին իւրում՝ զի չափեսցէ զքաղաքն՝ և զդրունս նորա՝ և զպարիսպս նորա ։

16 Եւ էր քաղաքն քառակուսի . և արչափ երկայնութիւն նորա՝ նոյնչափ և լայնութիւն՝ և բարձրութիւն՝ հաւասար , և էր չափ երկայնութեան նորա երկոտասան հազար ասպարէզս . և լայնութիւն նորա և բարձրութիւն միաչափ՝ կիվսս ։

17 Եւ չափեաց զպարիսպն նորա՝ ՃԿԴ ասեղ քսիղ հարսին (որ է) Վահունն կիննն[19] ։

10 Եւ հոգովն առաւ առաքեալ զինձ մին բարձր ոստ[20], և ինձ ցոյց առաւէն մեծ քաղաքըն սուրբ՝ Երուսաղէմն , որ երկնքէցն էր վեր եկել Յ՚աստուածանից[21] ։

11 Եւ Յ՚աստուծոյ փառքըն ունէր . և լուսաւորութիւն ունէր պատուական ակունքի պէս , (պզինն) առուզի պէս պայծառ յասպիս քարի նման[22] ։

12 Եւ նորա պարիսպներն մեծ և բարձր էին , և տասներկու գռան ունէր , և տասներկու գռներուն տասներկու հրեշտակ . և անոնց մէկ գրեներին վերայ անուններ էին գրած՝ որ Իսրայելի տասներկու ցեղէ տ նուններն էին[23] ։

13 Յ՚արևելքի կողմէն երեք գռան , և հիւսիսի կողմէն երեք գռան , և հարաւի կողմէն երեք գռան , և արևմտքի կողմէն երեք գռան[24] ։

14 Եւ քաղաքի պարիսպն տասներկու հիմունք ունէր , և նոցանց վերայ Վահի առաքելոցն տասներկու անուններն[25] ։

15 Եւ նա որ ինձ հետ խօսուէր , մին ոսկէ եղէգ (ղէրչ) ունէր իրան ձեռուն , որ քաղաքըն և նորա գռներըն և նորա պարիսպներըն չափէ[26] ։

16 Եւ քաղաքն չորս անկիւնաւոր էր . և որչափ նորա երկայնութիւնն (էր) , հնչափ էլ նորա լայնութիւնն և բարձրութիւնն՝ հաւասար . և նորա երկայնութեան չափն տասներկու հազար ասպարեզ (նանիկն) (էր) . և նորա լայնութիւնն և բարձրութիւնն միաչափ ։

17 Եւ նորա պարիսպըն չափեց

(19) Յայտ . ԻԲ . 7 : Ալ . 8 : (20) Յայտ . ա . 10 : Իե . 8 : (21) Նկհ . Խը : Ալ . 2 : (22) Յայտ . Իբ . 5 : Ալ . 23 : (23) Նկհ . Խը . 31—34 : (24) Նկհ . Խը . 31—34 : (25) Մտթ . Իզ . 18 : Գաղ . բ . 9 : Եփես . բ . 20 : (26) Նկհ . Խ . 3 : Օգտ . բ . 1 : Յայտ . Իե . 1 :

Digitized by Google

հարիւր և քառասուն և չորս ապարէզս · չափ մարդոյ՝ որ է հրեշտակի ։

18 Եւ էր շինուած պարսպաց քաղաքին յասպիս · և քաղաքն էր ոսկի մաքուր՝ նման ապակւոյ ։

19 Եւ հիմունք քաղաքին յամենայն անհանգ պատուականանց · հիմն առաջին պատուական յասպիս , երկրորդն շափիղայ , երրորդն պղնձագոյն , չորրորդն զմրուխտ ,

20 հինգերորդն եղեգնաքար , վեցերորդն սարդիոն , եօթներորդն ոսկեքար , ութներորդն բիւրեղ , իններորդն տապազիոն , տասներորդն քրիսոպրասոս , մեռասանն յակինթ , երկոտասանն ամեթիստ ։

21 Եւ էին երկոտասան դրունք երկոտասան մարգարտաց՝ միանձն · և իւրաքանչիւրոցն դրունք՝ էին մի մի ոմանք՝ ի միոյ միոյ մարգարտէ · և ընդարձակութիւն քաղաքին ոսկի մաքուր՝ որպէս ապակի պայծառ ։

22 Եւ տաճար ոչ տեսի ի նմա , քանզի Տէր Ա՛ստուած Ա՛մենակալ տաճար էր ի նմա՝ և Գառն ։

23 Եւ քաղաքին էին պէտք արեգական և լուսնի , զի լուսաւորեսցեն զնա · քանզի փառքն Ա՛ստուծոյ լուսաւորէին զնա յամենայն ժամ · և ճրագ ի նմա Գառն ։

24 Եւ գնային հեթանոսք ի լոյս նորա · և թագաւորք երկրի լուսաստղեսցեն լինելոյ ի փառաց նորա ։

25 Եւ դրունք նորա ոչ փակեսին ի տուէ և ի գիշերի , այլ բաց կացին հանապազորդ · և գիշեր ոչ ևս լինիցէ ի նմա ։

26 Ա՛յլ փառք և պատիւ ազգաց

հարիւր և քառասուն և չորս ապարէզ · մարդոյ չափովն՝ որ հրեշտակին է ։

18 Եւ քաղաքի պարիսպների շինուածքն յասպիս (քարից) էր · և քաղաքն մաքուր ոսկի էր՝ յիստակ և լապիտակ ապակի (շուշայի) նման ։

19 Եւ քաղաքի հիմունքն ամէն պղնիւ ակունքներից (էր) · պարսպի առաջին հիմն յասպիս , երկրորդն՝ շափիղայ , երրորդն՝ պղնձագոյն , չորրորդն՝ զմրուխտ[27] ։

20 հինգերորդն՝ եղեգնաքար , վեցերորդն՝ սարդիոն , եօթներորդն՝ ոսկեքար , ութերորդն՝ բիւրեղ , իններորդն՝ տապազիոն , տասներորդն՝ քրիսոպրասոս , տասնեւմէկերորդն՝ յակինթ , տասներկուսերորդն՝ ամեթիստ ։

21 Եւ տասներկու դուռն կար՝ տասներկու մարգարիտից՝ մին ձեւով · և ամէն մէկ դուռն մին մարգարիտից · և քաղաքի բաց փողոցներն յիստակ ոսկի՝ ինչպէս պայծառ ապակի (շուշայ)[28] ։

22 Եւ տաճար չը՛տեսի նորա մէջն , ինչուղղ Տէր Ա՛ստուած Ա՛մենակալ՝ նորա տաճար է և Գառն[29] ։

23 Եւ քաղաքն իսկի արեգական և լուսնի պէտք չունէր՝ որ լուսաւորեն նորան · ինչուղղ որ Ա՛ստուծոյ փառքը միշտ լուսաւորում է նորան , և նորա ճրագն Գառն էր[30] ։

24 Եւ հեթանոսներ նորա լուսովն էին գնում · և երկրի թագաւորներն նորա փառաց լոյսն հագնում էին[31] ։

25 Եւ նորա դռներն չէին փակվում ցերեկ և գիշեր , այլ միշտ բաց էին մնում[32] · և գիշեր էլ չէր լինում նորա մէջն[33] ։

26 Եւ ազգերի փառքն և պատիւը (կըբերեն) նորա մէջ[34] ։

(27) Յայտ · ծգ · 11 · (28) Յայտ · իբ · 2 · (29) Յովհ · գ · 23 · (30) Եսայ · իգ · 23 · կ · 19 , 20 · Յայտ · իբ · 5 · Ա Կոր · 11 · (31) Եսայ · կ · 3 · 5 · 11 · կզ · 12 · (32) Եսայ · կ · 11 · (33) Եսայ · կ · 20 · Ծած · ժգ · 7 · Յայտ · իբ · 5 · (34) Ա Կոր · 24 ·

Digitized by Google

27 Եւ ոչ մարդկ անդ ամենայն չար-
րակամ[ա] եւ պիղծ եւ սուտ[բ]իւն, բայց
միայն որ գրեալ են ի գոգաւթիւն
կենաց Գառնին ։

27 Եւ իսկի չար կամք մտնել ընդ
մտերիք են տեղին, եւ ոչ էլ պիղծ եւ
սուտ[բ]իւն[31], բայց միայն նոքանք որ
Գառին կենաց գրքի մէջն գրված են[32]։

Գ Լ Ո Ի Ս

1 Ցնծադանի ջրի գետ ։ 2 Կենաց ծառ ։ 5 Ջեր Աստուածն լուսաւորեսցէ զոսոր վճռելոցն ։ 9 Հրեշտակին չի ասացաւ՝ որ իրան երկրպագութիւն անեն ։ 18 Ցնծի որ միմեանց բան առնելոցն են գրքի վերայ ։ եւ միւս բան պահպանելոցն նորանից՝ Աստուած էլ կամելոցն նոցա վերայ ճշմարիտ պատուհասանքն ։ եւ հրեշտակացոյն նոցա բաժինն կենաց ծառին ։ եւ սրբերի քաղաքին ։

1 Եւ ցոյց ինձ մաքուր գետ կեն-
դանի ջրոյ՝ սառնասառնակ, որ
ելանէր յաթոռոյն Աստուծոյ և Գառ-
նին ։

2 Եւ գնայր ի միջ հրապարա-
կաց քաղաքին. և զերծրք գետոյն
առափ և անտի ծառ կենաց՝ որ բե-
րէր պտուղս երկոտասան. ըստ մի-
ոյ միոյ ամսոյ տային զպտուղս իւր-
եանց, և տերեւք ծառոյն էր բժըշ-
կութիւն հեթանոսաց ։

3 Եւ նզովք ամենայն ոչ ևս էին. և
աթոռն Աստուծոյ և Գառնին նորա
էր ի նմա. և ծառայք նորա պաշ-
տեսցեն զնա ։

4 Եւ տեսանիցեն զերեսս նորա.
և անուն նորա գրեալ էր ի ճա-
կատս նոցա ։

5 Եւ գիշեր ոչ լինի՝ և չէր ինչ
անդ պէտք ճրագի և լուսոյ արեգա-
կան, զիասն զի Տէր Աստուած լու-
սաւորէր զնոսա. և թագաւորեսցեն
յաւիտեանս յաւիտենից ։

1 Եւ ինձ ցոյց մաքուր գետ ցոյց
առուս՝ կենդանի ջրի՝ սառուցի նը-
մանն (փայլուն), որ Աստուծոյ և
Գառնի աթոռոյն էր դուրս գալիս[1]։

2 Եւ քաղաքի բաց փողոցների
միջումն էր գնում[2], և գետի եզեր-
քերն (ափերն) էս կողմից էն կողմից
կենաց ծառ (կայր)՝ որ տասներկու
պտուղ էր բերում[3]. ամէն ամիս
(ժամանակումն) իրանց պտուղն
տալիս էին. և ծառի տերևն բժըշ-
կութիւն էր հեթանոսներին (հա-
մար)[4]։

3 Եւ հեռուղն էլ իսկի նզովք չը-
կար[5]. և Աստուծոյ և (Գառնու) Գա-
ռի աթոռն էր նորանում[6]. և նորա
ծառաներն պաշտամունին նորան[7]։

4 Եւ նորա երեսն տեսնումին.
և նորա անունն գրված էր նորանց
ճակատներումն[8]։

5 Եւ գիշեր չըկար էնտեղ, և
իսկի ճրագի և արեգական լոյս պէտք
չէր էնտեղ[9]. այսպէսով որ Տէր
Աստուածն լուսաւորումէր նորանց[10].
և կըթագաւորին յաւիտեանս յա-
ւիտենից[11]։

(35) Նոյ. լի. 8 ։ Նր. է. փ. 31 ։ Յովհ. գ. 17 ։ Հայտ. իբ. 14, 15. (36) Փիլիպ. գ. 3 ։ Հայտ. ա. 6. Ոչ. ծ. բ. 22 ։ (1) Նկրի. կամ՝ Հրեշտակ. ոչ. 8 ։ (3) Հովհ. ժե. 16 ։ Հայտ. իա. 21 ։ (5) Գրնդ. գ. 9 ։ Հայտ. գ. 7 ։ (6) Հայտ. իա. 21 ։ (7) Ոչ. ծ. 3 ։ Նոյ. իե. 13 ։ ա Յովհ. գ. 8 ։ (8) Հայտ. գ. 12 ։ ոչ. ծ. 4 ։ (10) Ոչ. իգ. 9 ։ ոչ. 11 ։ (11) Դան. է. 18 ։ Հայտ. ե. 10 ։ Ոչ. ծ. 5 ։ (12) Ոչ. ե. 12 ։ Հայտ. գ. 21 ։

Digitized by Google

6 Եւ ասէ ցիս . Ա՛յս բանք հաստատեալ է և ճշմարիտ . և Տէր Աստուած մարգարէից սրբոց՝ առաքեաց զհրեշտակ իւր՝ ծառայից իւրոց ցուցանել զոր լինելոց է վաղվաղակի :

7 Ա՛հա գամ վաղվաղակի . երանի՝ որ պահէ զբան մարգարէութեան գրոյս :

8 Եւ ես Յովհաննէս լուայ՝ և տեսի զայս ամենայն . և յորժամ լուայ և տեսի , անկայ՝ և երկրպագի հրեշտակին՝ որ ցուցանէր ինձ զայս ամենայն :

9 Եւ ասէ ցիս . Ա՛ր անկանիր առաջի իմ՝ և եղկիր պատաներ . քանզի և ես ծառայակից քո եմ և եղբարց քոց՝ որ պահեցեն զբան մարգարէութեան գրոյս այսորիկ . Աստուծոյ երկիր պագ :

10 Եւ ասէ ցիս դարձեալ . Ա՛ր կնքեր զբան մարգարէական գրոցս այսմիկ . քանզի ժամանակ մերձ է :

11 Որ ամպարշտեալցն է՝ ամպարշտեսցի , և որ աղտեղաձայնացին է՝ աղտեղասցի , և որ արդարանալոցն է՝ արդարասցի , և որ սրբելոցն է՝ սրբեսցի :

12 Ա՛հա գամ վաղվաղակի՝ և վարձք իմ ընդ իս , հատուցանել իւրաքանչիւր ըստ գործոյ իւրոմանց :

13 Ես եմ Ա՛լփայ և Ով , սկիզբն և կատարած , առաջինն և վերջին :

14 Երանելի՛ են՝ որ պահեն զպատուիրանս նորա . նորա ունիցին

6 Եւ ասաց ինձ . Այս խօսքերս հաստատուն եմ՝ և ճշմարիտ են[23] . և Տէրն՝ աստուած մարգարէից Աստուածն իւրեան հրեշտակն ղրկեց՝ որ իւրեան ծառաներին ցոյց տայ են որ շուտով պիտի լինի[23] :

7 Ահա շուտով (կրգամ)[24] . երանի՝ որ կը (գրքի) մարգարէութեան խօսքերն կը պահէ[25] :

8 Եւ ես Յովհաննէս էս ամէն բաներս լսեցի և տեսի . և երբոր լսեցի և տեսի , վերընկայ՝ որ երկրպագութիւն անեմ էն հրեշտակին , որ էս ամէն բաներս ցոյց էր տալիս ինձ[26] :

9 Եւ ինձ ասաց . Ա՛ր ընկնիր իմ առաջս՝ և երկրպագութիւն մի աներ . ինչու որ ես էլ ծառայ ընկեր եմ քեզ և քո եղբարներին՝ որ էս գրքի մարգարէութեան խօսքերն կը պահեն . Աստուծոյն երկրպագութիւն արա[27] :

10 Եւ ասաց ինձ (միևէլ) . Ա՛ր կնքեր (չկնքէր) էս գրքի մարգարէական խօսքերն[28] . ինչու որ ժամանակն մօտացել է[29] :

11 Իվ որ ամբաւրիշա է՝ թող ամբաւրշանայ , և ով որ կեղտոտ է՝ թող կեղտոտվի , և ով որ արդար է՝ թող (էլ) արդարանայ , և ով որ սուրբ է՝ թող (էլ) սրբվի[30] :

12 Ահա շուտով կրգամ[31] և իմ վարձքս էլ ինձ (է)[32] . որ ամէն մէկին հատուցանեմ իրան գործքին պէս[33] :

13 Ես եմ Ալֆան և Օն . սկիզբն և կատարածն , առաջինն և վերջինն[34] :

14 Երանելի են նորանք՝ որ նորա պատուիրանքներն կը պահեն[35] . նո-

(12) Յայտ . ԻԲ . 9 . բա . 5 : (13) Յայտ . ա . 1 : (14) Յայտ . գ . 11 : Այտ . 10 . 12 . 20 : (15) Յայտ . ա . 3 : (16) Յայտ . ԻԲ . 10 : (17) Յայտ . ԻԲ . 10 : (18) Գաղ . ը . 20 . Իբ . 6 . 9 : Յայտ . ժ . 6 : (19) Յայտ . ա . 3 : (20) Դան . գ . 27 : Գաղ . Իբ . 10 . բ Տիմ . գ . 13 : (21) Ես . 7 : (22) Նաւմ . ե . 10 : կբ . 11 : (23) Հաւկ . բ . 6 : Իբ . 12 : Յայտ . բ . 62 : (24) Նաւմ . ե . 3 : Իսկ . 6 : Իբ . 12 : Յայտ . ա . 8 . 11 : բա . 6 : (25) Գաղ . Իբ . 12 : ա Յովհ . գ . 24 :

Digitized by Google

իշխանութիւն ուտել ի փայտէն կեանց՝ և մտանել ընդ դրունս քաղաքին :

15 Արտ եղեն արտաքս՝ շուներ և դեղատուք և պոռնիկք և կռապաշտք , և ամենեքեան որ սիրեն զսուտ եւ առնեն :

16 Ես Յիսուս առաքեցի զհրեշտակ իմ վկայել ձեզ եկեղեցիացդ . ես արմատ և սեռ ի Դաւիթ , և աստղ պայծառ առաւօտին :

17 Եւ Հոգի , և փեսայն՝ որ գայ՝ ասեն եմ . և որ լսէ՝ ասելով թէ եկ՝ և որ ծարաւի իցէ՝ եկեսցէ , և որ ոք կամի առնուլ զջուրն կեանց ձրի :

18 Վկայեմ և ես ամենայնի՝ որ լսէ զբանս մարգարէութեան գրոցս այսմիկ . թէ ոք յաւելցէ ի սա , յաւելցէ Աստուած ի վերայ նորա զեօթն հարուածան՝ գրեալս ի գիրս յայս :

19 Եւ եթէ ոք պակասեցուցէ ի բանից մարգարէութեան գրոցս այսմիկ՝ պակասեցուսցէ և Հատցէ Աստուած զբաժին նորա ի ծառոյն կենաց՝ և ի քաղաքէն սրբոց՝ որ գրեալ է ի գիրս յայս :

20 Ասաց՝ որ վկայեացն զայս . Ոմն ես վաղվաղակի . Ամէն : Եկ՝ Տէր Յիսուս Քրիստոս :

21 Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ի վերայ ամենայն սրբոց . Ամէն :

բանք իշխանութիւն ունին որ կենաց փայտին տալոյ[36] , և քաղաքի դռնէն ներս մտանեն[37] :

15 Արտաքոյ գտցի սիրտ գեանց[38] շներն , և մարհադիզ առօգներն , պոռնիկներն , և կռապաշտներն , և ընդ ամենայն որ առնէ սուտ սիրէ[39] :

16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս առաքեցի՝ որ վկայէ ձեզ եկեղեցիներիդ՝ զայս բանիս համար[40] . ես եմ Դաւթի արմատն և ցեղն[41] , և առաւօտեան պայծառ աստղն[42] :

17 Եւ Հոգին՝ և հարսն առնեն ասեն[43] . և նա որ լսէ՝ թող ասէ՝ եկ . և ով որ ծարաւ է՝ թող գայ , և նա որ կամենայ կենաց ջուրն ձրի (խափոյ) առնէ[44] :

18 Ես վկայեմ ամենին՝ ով որ էս գրքի մարգարէութեան խօսքերն լսում . թէ որ մինն բան աւելացնէ սորա վերայ[45] , Աստուած կաւելացնէ նորա վերայ էն եօթըն պատուհասներըն՝ որ էս գրքումս գրված են :

19 Եւ թէ որ մինն էս գրքիս մարգարէութեան խօսքերիցն բան պակասացնէ , Աստուած կրպակասացնէ և կրկտրէ նորա բաժինըն կենաց ծառիցն[46] , և սրբերի քաղաքիցն՝ որ էս գրքումս գրված են[47] :

20 Ասէ որ էս (բաներիս) վկայեց՝ ասաց . (Իրաւ) ես շուտով կգամ[48] . Ամէն[49] : Եկ՝ Տէր Յիսուս[50] :

21 Ա՛ր Տէր Յիսուսի Քրիստոսի շնորհքն լինի՝ ամէն սրբերին վրայ . Ամէն[51] :

(36) Ա՛յր . 2 : Յայտ . բ . 7 : (37) Յայտ . խա . 27 : (38) ա Կորնթ . գ . 9 , 10 : Պետ . ե . 19 , 20 , 21 : Կող . գ . 6 : Յայտ . ք . 29 , 21 : խա . 8 : (39) Փիլիպ . գ . 2 : (39) Յայտ . ա . 1 : (31) Յայտ . ե . 5 : (32) Ցնծա . իգ . 17 : Հռոմ . գ . 12 : բ Պետ . ա . 19 : Յայտ . բ . 28 : (33) Յայտ . խա . 2 . 9 : (34) Յայտ . ծե . 1 : Յովհ . ե . 37 : Յայտ . խա . 6 : (35) բ Օրին . գ . 2 : ժբ . 32 : Աստ . ե . 6 : (36) Նե . լբ . 33 : Աստ . կբ . 28 : Յայտ . գ . 5 : ժգ . 8 : (37) Յայտ . խա . 2 : (38) Ա՛յր . 12 : (39) Յովհ . խա . 5 : (40) բ Տիմ . գ . 8 : (41) Հռով . ժգ . 20 . 24 : բ Թես . գ . 18 :

Ա՛ՒԵՏԱՐԱՆԻՆ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ✓

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

JUN 1 5 1932

Digitized by Google